Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios

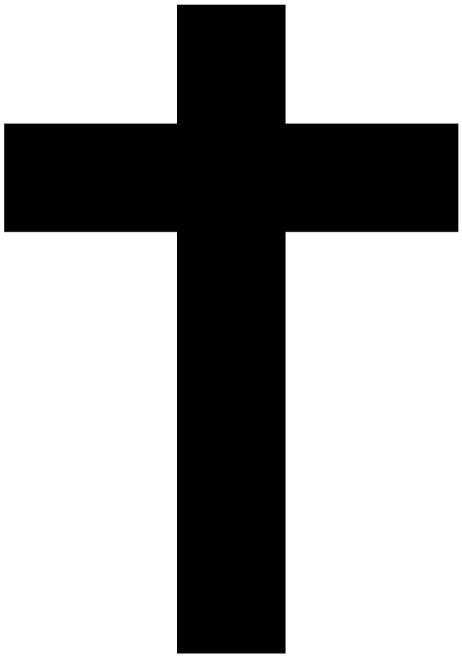

Hiligaynon: Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios (Bible) for the Philippines

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios

Hiligaynon: Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios (Bible) for the Philippines

copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 Biblica, Inc.

Language: Ilonggo

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.
Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.
Ang "Biblica", kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.
"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Magamit sang tanan ini nga obra/translation paagi sa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Agod makita ang kopya sang ini nga license, bisitahi ang http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 ukon magpadala sang sulat sa Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.
Ang Biblica® amo ang trademark nga rehistrado para sa Biblica, Inc., ang paggamit sang sini (Biblica®) nga trademark ginakinahanglan sang permiso halin sa Biblica, Inc. Suno sa polisiya nga ginbutyag didto sa CC BY-SA license, mahimo nga kopyahon kag idistribute ining orihinal nga obra/translation basta nga ipabilin ang trademark nga Biblica® suno sa orihinal sini nga pagkasulat. Kon yara ikaw nga ginbag-o ukon ginhimo nga modipikasyon sa sini nga kopya, kinahanglan ipahibalo kon ano ini kag butangan sang sini nga impormasyon: "Ang orihinal nga obra/translation iya sang Biblica Inc. magamit ini nga wala sing bayad, bisitahi lang ang www.biblica.com kag ang open.bible."
Ang impormasyon bahin sa copyright kinahanglan makita sa Title ukon copyright page sang obra/translaion. Amo ini ang dapat masulat:
Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.
Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.
Ang "Biblica", kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.
"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.
Kon may yara ikaw nga ginbag-o sa kopya, kinahanglan nga mahibal-an ini paagi sa paggamit sang pareho gihapon nga license (CC BY-SA).
Kon kinahanglan nga ipahibalo mo sa Biblica Inc., ang imo ginhimo nga pagbag-o ukon modipikasyon sa sini nga kopya, palihog bisitahi kami sa https://open.bible/#feedback.
This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.
Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."
Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:
Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.
Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.
Ang "Biblica", kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.
"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.
You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).
If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at https://open.bible/#feedback.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.
For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word.
See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 3 May 2025
84488a6a-84c1-596e-af6b-5a0f432656b4

Contents

Genesis 1
Exodus 79
Leviticus 144
Numero 189
Deuteronomio 248
Josue 304
Hukom 340
Ruth 376
1 Samuel 382
2 Samuel 429
1 Hari 471
2 Hari 519
1 Cronica 566
2 Cronica 614
Ezra 667
Nehemias 684
Ester 707
Job 718
Salmo 764
Hulubaton 899
Manugwali 938
Kanta 950
Isaias 957
Jeremias 1035
Panalambiton 1116
Ezekiel 1124
Daniel 1196
Hoseas 1219
Joel 1233
Amos 1238
Obadias 1251
Jonas 1253
Micas 1257
Nahum 1265
Habakuk 1269
Zefanias 1273
Haggai 1278
Zacarias 1281
Malakias 1295
Mateo 1300
Marcos 1363
Lucas 1401
Juan 1466
Binuhatan 1514
Roma 1571
1 Corinto 1597
2 Corinto 1622
Galacia 1638
Efeso 1647

Filipos 1656
Colosas 1662
1 Tesalonica 1668
2 Tesalonica 1673
1 Timoteo 1676
2 Timoteo 1683
Tito 1688
Filemon 1691
Hebreo 1693
Santiago 1712
1 Pedro 1719
2 Pedro 1726
1 Juan 1731
2 Juan 1738
3 Juan 1739
Judas 1740
Pahayag 1742

Genesis

Ang Pagtuga

1 Sang ginsuguran, gintuga sang Dios ang kalangitan kag ang kalibutan.
2 Ang kalibutan sadto wala pa sing porma kag mahawan pa. Ang tubig nga
nagatabon sa kalibutan nalikupan sang kadulom. Kag ang Espiritu sang Dios*
nagahulag sa ibabaw sang tubig.

3 Dayon nagsiling ang Dios, "Magsanag!" Kag dayon may kasanag.
4 Nanamian ang Dios sa kasanag nga iya nakita. Dayon ginseparar niya ang kasanag
kag ang kadulom.
5 Gintawag niya nga "adlaw" ang kasanag kag gintawag niya nga "gab-i" ang
kadulom. Nag-abot ang kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang una nga
adlaw.
6 Dayon nagsiling ang Dios, "Matuga ang kahawaan nga magaseparar sa tubig sa
duha ka lugar."
7 Kag nahimo ini. Ginhimo sang Dios ang kahawaan nga nagaseparar sa tubig sa
ibabaw kag sa tubig sa idalom.
8 Ini nga kahawaan gintawag sang Dios nga "kalangitan." Nag-abot ang kagab-ihon,
pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang ikaduha nga adlaw.
9 Dayon nagsiling ang Dios, "Magtingob sa isa ka lugar ang tubig sa kalibutan para
magguwa ang mamala nga lugar." Kag nahimo ini.
10 Gintawag niya nga "duta" ang mamala nga lugar kag gintawag niya nga "dagat"
ang natingob nga tubig. Nanamian ang Dios sa iya nakita.
11 Dayon nagsiling ang Dios, "Magtubo sa duta ang mga tanom: ang mga tanom nga
may mga liso kag ang mga kahoy nga nagapamunga suno sa ila nga klase." Kag
nahimo ini.
12 Nagtubo sa duta ang tanan nga klase sang tanom, kag nanamian ang Dios sa mga
tanom nga iya nakita.
13 Nag-abot ang kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang ikatatlo nga
adlaw.
14 Dayon nagsiling ang Dios, "Matuga sa kalangitan ang mga butang nga may
kasanag sa pagseparar sang adlaw kag sang gab-i, kag bilang palatandaan sang
pag-umpisa sang mga panahon,† mga adlaw kag mga tuig.
15 Magsiga sila sa kalangitan sa paghatag kasanag sa kalibutan." Kag nahimo ini.
16 Gani nahimo ang duha ka dalagko nga mga butang nga may kasanag: ang mas
dako nga magasanag kon adlaw, kag ang gamay nga magasanag kon gab-i. Nahimo
man ang mga bituon.
17-18 Ginbutang sang Dios ang ini nga mga butang sa kalangitan sa paghatag kasanag
sa kalibutan kon adlaw kag gab-i, kag sa pagseparar sang adlaw kag sang gab-i.‡ Kag
nanamian ang Dios sa iya nakita.
19 Nag-abot ang kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang ikaapat nga
adlaw.

---

* **1:2** *Espiritu sang Dios:* ukon, *gahom sang Dios;* ukon, *hangin nga halin sa Dios;* ukon, *mabaskog nga hangin* † **1:14** *mga panahon:* buot silingon, *mga panahon sang piesta, mga panahon sang tigtalanom kag tig-alani, kag iban pa nga mga importante nga panahon.* ‡ **1:17-18** *sang adlaw kag sang gab-i:* sa literal, *sang kasanag kag sang kadulom*

20 Dayon nagsiling ang Dios, “Magdamo ang nagkalain-lain nga sapat sa tubig, kag
maglupad ang nagkalain-lain nga sapat§ sa kahanginan.”
21 Gani ginhimo sang Dios ang dalagko nga mga sapat sa tubig, kag ang tanan nga
klase sang sapat nga nagaestar sa tubig, kag ang tanan nga klase sang sapat nga
nagalupad. Nanamian ang Dios sa iya nakita.
22 Kag ginbendisyunan niya ini nga mga sapat. Siling niya, “Magmuad kamo kag
magdamo, kamo nga mga sapat sa tubig kag mga sapat nga nagalupad.”
23 Nag-abot ang kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang ikalima nga
adlaw.
24 Dayon nagsiling ang Dios, “Magkabuhi ang nagkalain-lain nga klase sang sapat sa
duta: mga sapat nga mahagop kag maila, mga dalagko kag magagmay.” Kag nahimo
ini.
25 Ginhimo sang Dios ang ini nga mga sapat, kag nanamian ang Dios sa iya nakita.
26 Dayon nagsiling ang Dios, “Mahimo kita sang tawo nga kaanggid sa aton.
Magagahom sila sa tanan nga klase sang mga sapat: ang nagalangoy, ang nagalupad,
ang nagalakat, kag ang nagakamang.”
27 Gani gintuga sang Dios ang tawo, lalaki kag babayi, nga kaanggid sa iya.
28 Kag ginbendisyunan niya sila nga nagasiling, “Magmuad kamo kag magdamo
para ang inyo mga kaliwat magalapta kag magagahom sa kalibutan. Kag gamhan
ninyo ang tanan nga sapat.”
29 Dayon nagsiling ang Dios, “Ginahatag ko sa inyo ang mga tanom nga may mga liso
kag ang mga kahoy nga nagapamunga para inyo kaunon.
30 Kag ginahatag ko sa tanan nga sapat ang tanan nga hilamon kag dahon-dahon
bilang pagkaon nila.” Kag natuman ini.
31 Gintan-aw sang Dios ang tanan niya nga ginpanghimo kag nanamian gid siya.
Nag-abot ang kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang ikaanom nga adlaw.

2

1 Gani natapos tuga sang Dios ang kalangitan, ang kalibutan, kag ang tanan nga ara
sa ila.
2 Natapos niya ini sa sulod sang anom ka adlaw, kag sa ikapito nga adlaw
nagpahuway siya sa tanan niya nga obra.
3 Ginbendisyunan niya ang ikapito nga adlaw kag ginkabig niya nga isa ka pinasahi
nga adlaw, tungod kay sa sina nga adlaw nagpahuway siya matapos niya tuga ang
tanan.

Si Adan kag si Eva

4 Amo ini ang estorya parte sa pagtuga sang kalangitan kag sang kalibutan.

Sang paghimo sang GINOONG Dios sang kalibutan kag sang kalangitan,
5 wala pa sa kalibutan ang mga ginakultibar nga mga tanom sa latagon, kay wala pa
niya pagpaulana kag wala sing tawo nga magaatipan sang duta.
6 Pero bisan wala sing ulan, ang mga tuburan sa kalibutan amo ang nagapabasa sa
duta.
7 Dayon ginhimo sang GINOONG Dios ang tawo halin sa duta. Ginhuypan niya sa
ilong ang tawo sang ginhawa nga nagahatag sang kabuhi. Gani ang tawo nangin buhi
nga tinuga.
8 Dayon naghimo ang GINOONG Dios sang katamnan sa Eden, sa east, kag didto niya
ginpaestar ang tawo nga iya ginhimo.

§ **1:20** *nagkalain-lain nga sapat:* Ang Hebreo sini nagakahulugan sang pispis, mga sapat-sapat nga nagalupad, kag sang iban pa nga klase sang mga sapat nga nagalupad.

9 Kag ginpatubo sang GINOONG Dios ang tanan nga klase sang mga kahoy nga
manami tulukon kag *ang ila mga bunga* manamit kaunon. Sa tunga sang katamnan
may kahoy didto nga nagahatag sang kabuhi, kag may kahoy man didto nga nagahatag
sang ihibalo kon ano ang maayo kag ang malain.
10 Sa Eden may suba nga nagailig, nga amo ang nagahatag sang tubig sa katamnan.
Nagsanga ini sa apat ka suba.
11 Ang ngalan sang premiro nga suba amo ang Pishon. Nagailig ini sa bilog nga duta
sang Havila, nga sa diin may mga bulawan.
12 Puro gid ang mga bulawan didto. Kag makita man didto ang *malahalon nga*
pahamot nga bediliyum, kag ang *malahalon nga* bato nga onix.
13 Ang ngalan sang ikaduha nga suba amo ang Gihon. Nagailig ini sa bilog nga duta
sang Cush.
14 Ang ngalan sang ikatatlo nga suba amo ang Tigris. Nagailig ini sa east sang
Assyria. Kag ang ikaapat nga suba amo ang Euphrates.
15 Ginpaestar sang GINOONG Dios sa katamnan sang Eden ang tawo nga iya ginhimo
para mag-atipan sini.
16 Kag ginsilingan niya siya, "Makakaon ka sang bunga sang bisan ano nga kahoy sa
katamnan,
17 luwas lang sang bunga sang kahoy nga nagahatag sang ihibalo kon ano ang maayo
kag ang malain. Kay sa tion nga kaunon mo ini, sigurado gid nga mapatay ka."
18 Dayon nagsiling ang GINOONG Dios, "Indi maayo nga nagaisahanon lang ang tawo,
himuan ko siya sang kaupod nga magabulig sa iya kag bagay sa iya."
19 Ginhimo sang GINOONG Dios halin sa duta ang tanan nga klase sang mga sapat nga
nagaestar sa duta pati ang tanan nga klase sang mga sapat nga nagalupad. Dayon
gindala niya sila didto sa tawo para tan-awon kon ano ang ipangalan niya sa ila. Kag
kon ano ang tawag sang tawo sa ila amo na ina ang ila mga ngalan.
20 Gani gin-ngalanan sang tawo ang mga sapat nga nagaestar sa duta pati ang mga
sapat nga nagalupad. Pero wala gid sing bisan isa sa ila nga bagay nga mangin kaupod
niya nga magabulig sa iya.
21 Gani ginpatulog sang GINOONG Dios ang tawo sing mahamuok gid. Kag samtang
nagakatulog siya, ginkuha sang GINOONG Dios ang isa niya ka gusok kag ginkipot
dayon ang ginkuhaan sini.
22 Ang gusok nga ginkuha sang GINOONG Dios sa lalaki ginhimo niya nga babayi, kag
gindala niya siya sa lalaki.
23 Dayon nagsiling ang lalaki,
"Ari na ang pareho sa akon!
Tul-an nga ginkuha sa akon tul-an,
kag unod nga ginkuha sa akon unod.
Pagatawgon siya nga babayi,
kay ginkuha siya halin sa lalaki.*"
24 Amo ina ang rason nga bayaan sang lalaki ang iya amay kag iloy kag mag-upod sa
iya asawa, kag sila nga duha mangin isa.
25 Sadto nga tion, bisan hublas sila nga duha, wala sila mahuya.

3

Ang Pagpakasala sang Tawo

1 Karon, sa tanan nga maila nga sapat nga ginhimo sang GINOONG Dios, ang man-og
amo ang labing maayo magpadihot. Isa sadto ka tion, ginpamangkot sang man-og ang

* **2:23** *Pagatawgon siya nga babayi, kay ginkuha siya halin sa lalaki:* Ang Hebreo nga "isha" (babayi) naghalin sa pulong nga "ish" (lalaki).

babayi, “Matuod gid bala nga ginabawalan kamo sang Dios nga magkaon sang bisan
ano nga bunga sang kahoy sa katamnan?”
2 Nagsabat ang babayi, “Makakaon kami sang bisan ano nga bunga sang kahoy diri
sa katamnan,
3 luwas lang sang bunga sang kahoy nga ara sa tunga sang sini nga katamnan. Kay
nagsiling ang Dios nga indi gid kami magkaon sang bunga sang sina nga kahoy ukon
bisan magtandog lang sini. Kay kon himuon namon ina, mapatay kami.”
4 Pero nagsiling ang man-og, “Indi matuod nga mapatay kamo!
5 Nagsiling ang Dios sina tungod kay nahibaluan niya nga kon kaunon ninyo ina,
masanagan kamo, kag mangin pareho kamo sa iya nga nakahibalo kon ano ang maayo
kag ang malain.”
6 Sang makita sang babayi nga ang kahoy manami tulukon kag *ang iya mga bunga*
manamit kaunon, kag tungod nga naghandom siya nga mangin maalam, nagkuha siya
sang bunga kag nagkaon. Ginhatagan man niya ang iya bana kag nagkaon man siya.
7 Pagkatapos nila kaon, nakaintiendi sila kon ano ang maayo kag ang malain, kag
natalupangdan nila nga hublas gali sila. Gani nagtambi-tambi sila sang mga dahon
sang kahoy nga higera para itabon sa ila lawas.
8 Sang mabulubugnaw na sang hapon, nabatian nila nga nagalakat ang GINOONG
Dios sa katamnan. Gani nagpanago sila sa kakahuyan.
9 Pero gintawag sang GINOONG Dios ang lalaki kag ginpamangkot, “Diin ka?”
10 Nagsabat ang lalaki, “Nabatian ko ikaw sa katamnan, gani nagpanago ako kay
nahadlok ako tungod kay hublas ako.”
11 Nagpamangkot ang GINOONG Dios, “Sin-o bala ang nagsiling sa imo nga hublas ka?
Nagkaon ka bala sang bunga sang kahoy nga ginsiling ko sa imo nga indi mo
pagkaunon?”
12 Nagsabat ang lalaki, “Ang babayi abi nga ginpaupod mo sa akon ginhatagan niya
ako sang bunga sang sadto nga kahoy kag ginkaon ko.”
13 Ginpamangkot dayon sang GINOONG Dios ang babayi, “Ngaa bala ginhimo mo ato?”
Nagsabat ang babayi, “Gindayaan abi ako sang man-og. Amo ato nga nagkaon ako.”

Naghatag ang Dios sang Silot

14 Gani nagsiling ang GINOONG Dios sa man-og, “Tungod nga ginhimo mo ini, ikaw
lang gid sa tanan nga sapat ang magaagom sang sini nga sumpa: sa bilog mo nga
kabuhi magakamang ka paagi sa imo tiyan, kag ang imo baba permi lang masudlan
sang yab-ok.
15 Ikaw kag ang babayi magakontrahanay. Ang imo kaliwat kag ang iya kaliwat*
magakontrahanay man. Dunuton niya ang imo ulo kag kadton mo ang iya tikod.”
16 Nagsiling man siya sa babayi, “Tungod sang imo ginhimo, dugangan ko ang imo
pag-antos sa pagbusong kag ang imo kasakit sa pagbata. Pero sa pihak sina,
handumon mo gihapon ang imo bana, kag magagahom siya sa imo.”†
17 Nagsiling man siya sa lalaki, “Tungod kay nagpati ka sa imo asawa kag nagkaon
sang bunga sang kahoy nga gindumili ko sa imo, pakamalauton ko ang duta. Gani sa
bilog mo nga kabuhi magapangabudlay ka sing tudo-tudo para makakaon ka.
18 Magatubo sa duta ang tunukon nga mga tanom, kag magakaon ka sang mga
gintanom sa uma.
19 Kinahanglan nga magpangabudlay ka sing tudo-tudo para makakaon ka, hasta
nga magbalik ka sa duta nga amo ang imo ginhalinan. Tungod nga sa duta ka
naghalin, gani sa duta ka man magabalik.”

---

* **3:15** *kaliwat:* ukon, *mga kaliwat*

† **3:16** *handumon...sa imo:* o, *tinguhaan mo nga gamhan ang imo bana, pero magagahom siya sa imo.*

20 Gin-ngalanan ni Adan‡ ang iya asawa nga "Eva"§ tungod kay siya ang mangin iloy
sang tanan nga tawo.
21 Dayon naghimo ang GINOONG Dios sang bayo nga halin sa panit sang sapat para
kay Adan kag sa iya asawa.

Ginpahalin si Adan kag si Eva sa Katamnan sang Eden

22 Dayon nagsiling ang GINOONG Dios, "Karon ang tawo nangin pareho na sa aton
nga nakahibalo kon ano ang maayo kag ang malain. Kinahanglan nga indi gid siya
pagtugutan nga magkaon sang bunga sang kahoy nga nagahatag sang kabuhi, kay kon
magkaon siya, magapabilin siya nga buhi hasta san-o."
23 Gani ginpahalin siya sang GINOONG Dios sa katamnan sang Eden sa pagpanguma
sang duta nga amo ang iya ginhalinan.
24 Sang nakahalin na ang tawo, nagbutang ang GINOONG Dios sang mga kerubin sa
east sang katamnan sang Eden. Kag nagbutang man siya sang espada nga
nagadabadaba kag nagatiyog para wala sing may makapalapit sa kahoy nga
nagahatag sang kabuhi.

4

Si Cain kag si Abel

1 Pagkatapos sadto, naghulid si Adan sa iya asawa nga si Eva kag nagbusong siya.
Sang nakabata na si Eva, nagsiling siya, "Nakaangkon ako sang bata nga lalaki paagi sa
bulig sang GINOO, gani ngalanan ko siya nga Cain."*
2 Kag sang ulihi nagbata liwat si Eva sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga Abel.
Si Abel nangin manugbantay sang mga karnero kag kanding, kag si Cain ya nangin
mangunguma.
3 Isa sadto ka adlaw, naghalad si Cain sa GINOO halin sa iya patubas.
4 Si Abel iya nagkuha sang kamagulangan sa iya mga kasapatan kag gin-ihaw niya,
kag ginhalad ang pinakamaayo nga parte sa Dios. Nalipay ang GINOO kay Abel kag sa
iya halad,
5 pero wala siya nalipay kay Cain kag sa iya halad. Kag tungod sini, nagkusmod si
Cain kag puwerte gid ang iya kaakig.
6 Gani ginpamangkot siya sang GINOO, "Ano bala ang naakigan mo? Ngaa
nagakusmod ka?
7 Kon maayo lang ang imo ginahimo, kuntani malipayon ka.† Pero kon indi maayo
ang imo ginahimo, *mag-andam ka kay* nagabantay sa imo ang sala para tukbon ka.
Gani kinahanglan daugon mo ini."
8 Isa sadto ka adlaw, nagsiling si Cain kay Abel, "Dali, makadto kita sa uma." Kag
sang didto na sila, ginpatay ni Cain si Abel nga iya utod.
9 Dayon nagpamangkot ang GINOO kay Cain, "Diin na bala ang imo utod?" Nagsabat
si Cain, "Ambot, wala ako kahibalo. Ngaa, ako bala ang manugbantay niya?"
10 Nagsiling dayon ang GINOO kay Cain, "Ano bala ang imo ginhimo? Ang dugo sang
imo utod daw sa tingog nga nagapakitluoy nga silutan ko ang tawo nga nagpatay sa iya.
11 Tungod sang imo ginhimo, ginapakamalaot ko ikaw. Sugod subong indi ka na
makapanguma sa duta nga nagsuyop sang dugo sang imo utod nga imo ginpatay.
12 Bisan magtanom ka pa, ang duta indi na magpatubas para sa imo. Kag wala ka na
sing permanente nga elistaran, gani bisan diin ka na lang makadto."
13 Nagsiling si Cain sa GINOO, "Tama gid ini kabug-at nga silot para sa akon.

---

‡ **3:20** *Adan:* buot silingon sa Hebreo, *lalaki;* ukon, *katawhan* § **3:20** *Eva:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *nagakabuhi* * **4:1** *Cain:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *nakaangkon* † **4:7** *malipayon ka:* ukon, *ginbaton ko ang imo nga halad.*

14 Ginatabog mo ako subong sa sini nga duta kag sa imo presensya. Wala na ako sing
permanente nga elistaran, gani bisan diin na lang ako makadto. Kag kon may
makakita sa akon sigurado gid nga patyon niya ako."
15 Pero nagsiling ang GINOO kay Cain, "Indi ina matabo sa imo! Kay nagasiling ako
nga ang bisan sin-o nga magpatay sa imo, balusan ko sing pito ka pilo." Gani
ginbutangan sang GINOO sing tanda si Cain para indi siya pagpatyon sang bisan sin-o
nga makakita sa iya.
16 Dayon nagpalayo si Cain sa GINOO kag didto nag-estar sa duta sang Nod,‡ sa east
sang Eden.

Ang mga Kaliwat ni Cain

17 Karon, naghulid si Cain sa iya asawa. Nagbusong ang iya asawa kag nagbata sing
lalaki kag gin-ngalanan nila nga Enoc. Nagtukod si Cain sang isa ka banwa kag
gin-ngalanan niya nga Enoc pareho sa ngalan sang iya anak.
18 Si Enoc may anak man nga lalaki kag ang iya ngalan si Irad. Si Irad nga ini amay ni
Mehuel; si Mehuel amay ni Metushael; kag si Metushael amay ni Lamec.
19 Si Lamec may duha ka asawa nga si Ada kag si Zila.
20 Si Ada nagbata kay Jabal nga amo ang ginhalinan sadtong mga tawo nga
nagaestar sa mga tolda, nga nagaatipan sang mga sapat.
21 May utod si Jabal nga lalaki nga ang ngalan si Jubal, nga amo ang ginhalinan sang
tanan nga manugtukar sang arpa kag plawta.
22 Si Zila nagbata man sing lalaki nga ang ngalan si Tubal Cain. Si Tubal Cain nga ini
nagapanghimo sang tanan nga klase sang galamiton halin sa salsalon kag saway. May
utod siya nga babayi nga si Naama.
23 Isa sadto ka adlaw, nagsiling si Lamec sa iya duha ka asawa,
"Ada kag Zila, nga akon mga asawa,
pamati kamo sa akon.
Ginpatay ko ang bataon§ nga lalaki
kay ginsakit kag ginpilasan niya ako.
24 Kon pito ka pilo ang balos sa tawo nga magpatay kay Cain,
77 ka pilo ang balos sa tawo nga magpatay sa akon."

Ang mga Kaliwat ni Set

25 Naghulid liwat si Adan kay Eva, kag nagbata si Eva sing lalaki. Nagsiling siya,
"Ginhatagan liwat ako sang Dios sing anak nga lalaki bilang ilis kay Abel nga ginpatay
ni Cain, gani ngalanan ko siya nga Set."*
26 Sang ulihi si Set may anak man nga lalaki nga iya gin-ngalanan nga Enosh. Sang
panahon ni Enosh, nagsugod ang mga tawo tawag sa ngalan sang GINOO.†

5

Ang mga Kaliwat ni Adan
(1 Cro. 1:1-4)

1 Amo ini ang ginsulat nga estorya parte sa pamilya ni Adan.

Sang pagtuga sang Dios sa tawo, ginhimo niya siya nga kaanggid sa iya.
2 Gintuga niya ang lalaki kag babayi, kag ginpakamaayo niya sila kag gintawag nga
"tawo."

---

‡ **4:16** *Nod:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *bisan diin na lang makadto* § **4:23** *bataon:* sa iban nga Bisaya, *batan-on* * **4:25** *Set:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *ginhatag* † **4:26** *nagsugod...GINOO:* ukon, *nagsugod ang mga tawo sa pagsimba sa GINOO.*

3 Sang nagaedad si Adan sing 130 ka tuig, natawo ang iya anak nga kaanggid sa iya.
Gin-ngalanan niya siya nga Set.
4 Matapos natawo si Set, nagkabuhi pa gid si Adan sing 800 ka tuig kag nadugangan
pa gid ang iya kabataan.
5 Napatay siya sa edad nga 930.
6 Sang nagaedad na si Set sing 105 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Enosh.
7 Matapos natawo si Enosh, nagkabuhi pa gid si Set sing 807 ka tuig kag nadugangan
pa gid ang iya kabataan.
8 Napatay siya sa edad nga 912.
9 Sang nagaedad na si Enosh sing 90 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Kenan.
10 Matapos natawo si Kenan, nagkabuhi pa gid si Enosh sing 815 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
11 Napatay siya sa edad nga 905.
12 Sang nagaedad na si Kenan sing 70 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Mahalalel.
13 Matapos natawo si Mahalalel, nagkabuhi pa gid si Kenan sing 840 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
14 Napatay siya sa edad nga 910.
15 Sang nagaedad na si Mahalalel sing 65 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga
si Jared.
16 Matapos natawo si Jared, nagkabuhi pa gid si Mahalalel sing 830 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
17 Napatay siya sa edad nga 895.
18 Sang nagaedad na si Jared sing 162 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Enoc.
19 Matapos natawo si Enoc, nagkabuhi pa gid si Jared sing 800 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
20 Napatay siya sa edad nga 962.
21 Sang nagaedad na si Enoc sing 65 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Metusela.
22-24 Matapos natawo si Metusela, nagkabuhi pa gid si Enoc sing 300 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan. Sang sina nga mga tinuig, malapit gid ang
relasyon ni Enoc sa Dios, gani sang nagaedad na siya sing 365 ka tuig nadula siya, kay
ginkuha siya sang Dios.*
25 Sang nagaedad na si Metusela sing 187 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga
si Lamec.
26 Matapos natawo si Lamec, nagkabuhi pa gid si Metusela sing 782 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
27 Napatay siya sa edad nga 969.
28 Sang nagaedad na si Lamec sing 182 ka tuig, natawo ang isa niya ka anak nga
lalaki.
29 Nagsiling siya, “Ining akon anak makabulig sa aton nga pagpangabudlay sa duta
nga ginpakamalaot sang GINOO, gani ngalanan ko siya nga Noe.”†
30 Matapos natawo si Noe, nagkabuhi pa gid si Lamec sing 595 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
31 Napatay siya sa edad nga 777.

---

* **5:22-24** *kay ginkuha siya sang Dios:* buot silingon, *gindala siya nga buhi.* † **5:29** *Noe:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *makabulig* ukon, *makapabaskog*

32 Halin sa edad ni Noe nga 500, natawo ang iya mga anak nga lalaki nga sila ni
Shem, Ham, kag Jafet.

6

Ang Pagkamalaot sang Tawo

1 Sang ulihi nagdamo ang mga tawo sa kalibutan, kag nagkalatawo *man* ang ila mga
kabataan nga babayi.
2 Nakita sang mga anak sang Dios* nga ang mga babayi guwapa. Gani ginpangasawa
nila ang bisan sin-o nga ila naluyagan.
3 Karon nagsiling ang GINOO, "Indi ko pagtugutan nga mabuhi ang tawo sing
malawig tungod kay tawo lang sila. Gani sugod subong ang tawo magakabuhi nga indi
magsobra sa 120 ka tuig."
4 Sang sadto nga tiyempo, kag bisan sang ulihi, may mga Nefilim† sa kalibutan nga
mga kaliwat sang mga anak sang Dios nga nagpakigrelasyon sa mga babayi nga anak
sang mga tawo. Ini sila mga gamhanan kag bantog nga mga tawo sang una nga
tiyempo.
5 Sang nakita sang GINOO nga ang ginahimo sang mga tawo sa kalibutan puro na
lang kalautan, kag ang ila ginahunahuna permi malain,
6 naghinulsol siya nga ginhimo pa niya ang tawo sa kalibutan. Dako gid ang iya
kasubo,
7 gani nagsiling siya, "Laglagon ko ang tanan nga tawo nga akon gintuga. Kag
laglagon ko man ang tanan nga sapat sa duta pati ang mga sapat nga nagalupad, kay
nagahinulsol ako nga ginhimo ko sila."
8 Pero may isa ka tawo nga nakapalipay sa GINOO. Siya amo si Noe.

Si Noe

9 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Noe.

Si Noe matarong nga tawo. Siya lang ang nagkabuhi nga matarong sa iya nga
tiyempo, kag malapit ang iya relasyon sa Dios.
10 May tatlo siya ka anak nga lalaki nga sila ni Shem, Ham, kag Jafet.
11 Sa atubangan sang Dios, malain gid ang mga tawo kag ang ila kalainan naglapta sa
kalibutan.
12 Nakita sang Dios nga malain gid ang mga tawo sa kalibutan tungod kay ang ila
ginahimo puro lang kalainan.
13 Gani nagsiling siya kay Noe, "Laglagon ko ang tanan nga tawo. Kay tungod sa ila,
naglapta ang kalautan sa kalibutan. Laglagon ko sila kaupod sang kalibutan.
14 Gani ikaw Noe, maghimo ka sang barko‡ halin sa maayo nga kahoy, kag himuan
mo ini sang mga kuwarto. Dayon lamhitan mo sang alkitran sa sulod kag sa guwa sang
barko.
15 Himua nga ang iya kalabaon 450 feet, ang iya kasangkaron 75 feet, kag ang iya
kataason 45 feet.
16 Atupan mo ang barko, kag butangan mo sang antad nga 18 inches ang dingding
kag ang atop. Himua nga ang barko may tatlo ka panalgan. Butangi man sang
puwertahan sa iya kilid.
17 Kay pabahaon ko ang kalibutan para malaglag ang tanan nga nagakabuhi.
Mapatay ang tanan nga ara sa kalibutan.
18 Pero magahimo ako sang kasugtanan sa imo. Karon, magsulod ka sa barko upod
ang imo asawa, mga anak, kag mga umagad.

---

* **6:2** *mga anak sang Dios:* ukon, *mga anak sang mga pangulo* † **6:4** *Nefilim:* ukon, *mga kilala nga mga tawo* ‡ **6:14** *barko:* sa iban nga mga translations, *arka*

19 Magpasulod ka man sang isa ka pares, lalaki kag babayi, sa kada klase sang mga
sapat para mabuhi sila upod sa imo.
20 Duha sa kada klase sang tanan nga sapat ang magapalapit sa imo para
mabuhi—ang mga sapat nga nagalupad, ang nagalakat, kag ang nagakamang.
21 Magdala ka man sang tanan nga klase sang pagkaon para sa inyo kag para man sa
mga sapat."
22 Gintuman ni Noe ang tanan nga ginsugo sang Dios sa iya.

7

Ang Grabe gid nga Baha

1 Nagsiling ang GINOO kay Noe, "Magsulod ka sa barko upod sang imo bilog nga
pamilya. Tungod kay sa tanan nga tawo sa sini nga henerasyon ikaw lang ang nakita
ko nga matarong.
2 Magdala ka sang pito ka pares sa kada klase sang matinlo* nga sapat, pero isa lang
ka pares sa kada klase sang indi matinlo nga sapat.
3 Kag magdala ka man sang pito ka pares sa kada klase sang sapat nga nagalupad.
Himuon mo ini para mabuhi sila sa kalibutan.
4 Kay pagkatapos sang pito ka adlaw halin subong, paulanan ko ang bilog nga
kalibutan sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i, para magkalamatay ang tanan ko
nga ginhimo."
5 Gintuman ni Noe ang tanan nga ginsugo sang GINOO sa iya.
6 Nagaedad si Noe sing 600 ka tuig sang nag-abot ang grabe gid nga baha sa
kalibutan.
7 Nagsulod siya sa barko upod sang iya asawa, mga anak, kag mga umagad para indi
sila magkalamatay sa baha.
8-9 Suno sa ginsugo sang Dios kay Noe, ginpasulod niya sa barko ang kada pares sang
tanan nga klase sang sapat nga matinlo kag indi matinlo nga nagpalapit sa iya.
10 Kag pagkaligad sang pito ka adlaw, nagbaha sa kalibutan.
11 Nagaedad sadto si Noe sing 600 ka tuig. Kag sang ika-17 nga adlaw sang ikaduha
nga bulan, nag-ulan sing puwerte gid kabaskog kag nag-awas ang tanan nga tuburan.
12 Kag nag-inulan sa kalibutan sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i.
13 Sang adlaw mismo nga nag-umpisa ang pag-ulan, nagsulod sa barko si Noe kag
ang iya asawa kag ang tatlo nila ka anak nga sila ni Shem, Ham, kag Jafet kaupod sang
ila mga asawa.
14 Kaupod man nila ang tanan nga klase sang sapat: ang nagalakat, ang
nagakamang, kag ang nagalupad.
15-16 Suno sa ginsugo sang Dios kay Noe, ginpasulod niya sa barko ang kada pares
sang tanan nga klase sang sapat nga nagpalapit sa iya. Pagkatapos ginsira sang GINOO
ang barko.
17-18 Sige ang inulan sa kalibutan sa sulod sang 40 ka adlaw. Nagtaas ang tubig hasta
nga naglutaw ang barko.
19 Nagtaas pa gid ang tubig hasta nga nalapawan ang tanan nga mataas nga mga
bukid,
20 kag hasta nga nagtaas pa gid ang tubig sing mga sobra 20 feet halin sa
putokputokan sang pinakamataas nga bukid.
21 Gani nagkalamatay ang tanan nga may kabuhi—ang mga sapat nga nagalupad,
nagalakat, nagakamang, kag ang tanan nga tawo.
22 Nagkalamatay ang tanan nga nagakabuhi sa duta.

---

* **7:2** *matinlo:* buot silingon, *puwede nga ihalad* ukon, *kaunon.*

23 Ginlaglag ang tanan nga tawo kag ang tanan nga sapat sa kalibutan. Si Noe lang
kag ang iya mga kaupod sa sulod sang barko ang wala mapatay.
24 Nagbaha ang kalibutan sa sulod sang 150 ka adlaw.

8

Ang Pag-untat sang Baha

1 Wala pagkalimti sang Dios si Noe kag ang iya mga kaupod nga mga sapat sa sulod
sang barko. Gani ginpahuyop niya ang hangin sa kalibutan kag nag-amat-amat hubas
ang tubig.
2 Gintakpan niya ang mga tuburan kag ginpauntat ang ulan.
3 Sige hubas ang tubig sa sulod sang 150 ka adlaw.
4 Kag sang ika-17 nga adlaw sang ikapito nga bulan, nabara ang barko sa kabukiran
sang Ararat.
5 Padayon nga naghubas ang tubig. Kag sang nahauna nga adlaw sang ika-10 nga
bulan, makita na ang putokputokan sang mga bukid.
6 Pagligad sang 40 pa gid ka adlaw, ginbuksan ni Noe ang bintana sang barko
7 kag ginbuy-an paguwa ang isa ka uwak. Kag ang ini nga uwak sige lang ang iya
lupad-lupad pakadto-pabalik hasta sa paghubas sang tubig.
8 Ginbuy-an man ni Noe ang isa ka pating para mahibaluan niya kon naghubas na
ang tubig,
9 pero wala sing may mahapunan ang pating tungod kay natabunan pa sang tubig
ang bilog nga kalibutan. Gani nagbalik na lang ang pating kay Noe sa barko.
Ginpahapon ni Noe ang pating sa iya kamot kag ginpasulod sa barko.
10 Ginpaligad anay ni Noe ang pito ka adlaw kag ginbuy-an niya liwat ang pating.
11 Nagbalik ang pating sang sirom na nga may lab-as nga dahon sang olibo sa iya
tuktok. Gani nahibaluan ni Noe nga naghubas na ang tubig.
12 Ginpaligad liwat ni Noe ang pito pa gid ka adlaw kag ginbuy-an niya liwat ang
pating, pero wala na ini nagbalik.
13 Nagaedad na si Noe sing 601 ka tuig. Kag sang nahauna nga adlaw sang nahauna
nga bulan, naghubas ang tubig. Ginkuha ni Noe ang tabon sa may barko kag nakita
niya nga mala na ang duta.
14 Sang ika-27 nga adlaw sang ikaduha nga bulan, mala na gid ang duta sa bilog nga
kalibutan.
15 Nagsiling dayon ang Dios kay Noe,
16 "Guwa na kamo tanan sa barko.
17 Kag paguwaa man ang tanan nga sapat para magmuad sila kag magdamo, kag
maglapta sa kalibutan."
18 Gani nagguwa si Noe upod ang iya asawa, mga anak nga lalaki kag mga umagad.
19 Nagguwa man ang tanan nga sapat: ang nagalakat, ang nagalupad, kag ang
nagakamang. Nagainupod sila suno sa ila nga klase.

Naghalad si Noe

20 Naghimo si Noe sang halaran para sa Ginoo. Dayon nagkuha siya sang isa sa kada
klase sang mga sapat nga matinlo* pati man sa kada klase sang mga pispis nga matinlo
kag ginsunog niya ini sa halaran bilang halad sa Ginoo.
21 Sang napanimahuan sang Ginoo ang kahamot sini, nagsiling siya sa iya
kaugalingon, "Indi ko na gid pagpakamalauton liwat ang duta tungod sang ginahimo
sang tawo. Bisan pa nga nahibaluan ko nga makasasala ang tawo halin sang bata pa

* **8:20** *matinlo:* buot silingon, *puwede nga ihalad ukon kaunon.*

siya, indi ko na gid paglaglagon liwat ang tanan nga nagakabuhi pareho sang akon
ginhimo sadto.
22 Samtang nagapadayon ang kalibutan, may panahon sang tigtalanom kag may
tig-alani, may tigtulugnaw kag may tig-ilinit, may tingulan kag may tingadlaw, kag
may adlaw kag may gab-i."

9

Ang Kasugtanan sang Dios kay Noe

1 Karon, ginbendisyunan sang Dios si Noe kag ang iya mga anak kag ginsilingan,
"Magpamata kamo para magdamo kamo kag maglapta sa kalibutan.
2 Mahadlok sa inyo ang tanan nga sapat: ang nagalakat, ang nagalupad, ang
nagakamang, kag ang nagalangoy. Kamo ang magagahom sa ila tanan.
3 Ginahatag ko ini nga mga sapat sa inyo bilang pagkaon, subong nga ginhatag ko sa
inyo ang mga tanom bilang pagkaon.
4 Pero indi gid ninyo pagkaunon ang sapat nga sang pagpatay ang dugo wala
makaguwa, tungod kay ang dugo simbolo sang kabuhi.
5 Pagasukton ko gid ang bisan sin-o nga magpatay sa inyo, bisan pa ang mga sapat.
Pagasukton ko ang bisan sin-o nga magpatay sa iya isigkatawo.
6 Ang bisan sin-o nga magpatay sa iya isigkatawo dapat pagapatyon man sang iya
isigkatawo. Kay ang tawo ginhimo sang Dios nga kaanggid sa iya.
7 Karon, magpamata kamo para magdamo kamo kag maglapta sa kalibutan."
8 Nagsiling pa gid ang Dios kay Noe kag sa iya mga anak,
9-11 "Amo ini ang akon kasugtanan sa inyo kag sa inyo mga kaliwat, kag sa tanan nga
nagakabuhi sa kalibutan—ang tanan nga sapat nga nangin kaupod ninyo sa barko:
Indi ko na gid paglaglagon liwat ang tanan nga nagakabuhi paagi sa grabe gid nga
baha. Kag wala na gid sing baha nga pareho sini nga matabo pa sa paglaglag sang
kalibutan.
12-13 Kag bilang tanda sang akon kasugtanan sa inyo kag sa tanan nga sapat, kag sa
inyo mga kaliwat sa palaabuton, ibutang ko ang akon balangaw sa mga panganod.
14 Kon paguwaon ko ang mga panganod kag magpakita ang balangaw,
15 dumdumon ko dayon ang akon kasugtanan sa inyo kag sa tanan nga klase sang
sapat, nga indi na gid magbaha liwat sa paglaglag sang tanan nga nagakabuhi.
16 Kon magguwa ang balangaw sa mga panganod, dumdumon ko dayon ang akon
wala sing katapusan nga kasugtanan sa tanan nga klase sang sapat sa kalibutan.
17 Ang balangaw amo ang tanda sang akon kasugtanan sa tanan nga nagakabuhi sa
kalibutan."

Ang mga Anak ni Noe

18 Amo ini ang mga anak ni Noe nga kaupod niya sa barko: si Shem, si Ham, kag si
Jafet. (Si Ham amo ang amay ni Canaan.)
19 Ini sila nga tatlo amo ang ginhalinan sang tanan nga tawo sa kalibutan.
20 Si Noe isa ka mangunguma kag siya amo ang una nga nagtanom sang ubas.
21 Sang isa ka tion, nag-inom siya sang bino kag nahubog siya. Natulugan siya nga
hublas sa sulod sang iya tolda.
22 Karon, si Ham nga amay ni Canaan nagsulod sa tolda, kag nakita niya nga hublas
ang iya amay. Gani nagguwa siya kag ginsugiran niya ang duha niya ka utod.
23 Nagkuha si Shem kag si Jafet sang panapton kag ginsablay nila sa ila abaga, dayon
naglakat sila nga nagaisol pasulod sa tolda kag gintabunan nila ang ila amay. Wala gid
sila nagbalikid tungod kay indi nila gusto nga makita ang pagkahublas sang ila amay.
24 Sang naumpawan na si Noe sa iya kahulugbon, kag pagkahibalo niya kon ano ang
ginhimo sang iya kamanghuran nga anak,

25 nagsiling siya:
“Pakamalauton ka Canaan!
Mangin kubos ka nga ulipon sang imo mga utod.”
26 Kag nagsiling man siya,
“Dalayawon ang GINOO,
ang Dios ni Shem.
Kabay pa nga mangin ulipon ni Shem si Canaan.
27 Kabay pa nga palaparon sang Dios ang kadutaan ni Jafet,
kag mangin maayo ang pag-inupdanay sang iya mga kaliwat
kag sang mga kaliwat ni Shem.
Kag kabay pa nga mangin ulipon man ni Jafet si Canaan.”
28 Nagkabuhi pa gid si Noe sing 350 ka tuig pagkatapos sang grabe gid nga baha.
29 Napatay siya sa edad nga 950.

10

Ang mga Kaliwat sang mga Anak ni Noe (1 Cro. 1:5-23)

1 Amo ini ang estorya parte sa mga pamilya sang mga anak ni Noe nga sila ni Shem, Ham, kag Jafet. Nagkalatawo ang ila mga anak pagkatapos sang grabe gid nga baha.

Ang mga Kaliwat ni Jafet

2 Ang mga anak nga lalaki ni Jafet amo sila ni Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshec, kag Tiras.
3 Ang mga anak ni Gomer amo sila ni Ashkenaz, Rifat, kag Togarma.
4 Ang mga anak ni Javan amo sila ni Elisha, Tarshish, Kitim, kag Dodanim.*
5 Sila amo ang ginhalinan sang mga tawo nga nagaestar sa mga lugar nga malapit sa dagat kag sa mga isla. Ang kada pamilya nila nagaestar sa ila kaugalingon nga lugar nga sakop sang ila nasyon, kag may kaugalingon sila nga lingguahe.

Ang mga Kaliwat ni Ham

6 Ang mga anak nga lalaki ni Ham amo sila ni Cush, Mizraim,† Put, kag Canaan.
7 Ang mga anak nga lalaki ni Cush amo sila ni Seba, Havila, Sabta, Raama, kag Sabteca.
Ang mga anak ni Raama amo si Sheba kag si Dedan.
8 May isa pa ka anak si Cush nga ang iya ngalan si Nimrod. Si Nimrod nga ini nangin gamhanan nga tawo sa kalibutan.
9 Maayo gid siya nga mangangayam sa atubangan sang GINOO, gani may hulubaton nga nagasiling, “Pareho ka kay Nimrod nga maayo gid nga mangangayam sa atubangan sang GINOO.”
10 Ang una nga ginharian nga gin-gamhan ni Nimrod amo ang Babilonia, Erec, Acad, kag Calne. Ini sila tanan sakop sang Shinar.
11 Halin sa sadto nga mga lugar nagkadto siya sa Assyria kag gintukod niya ang Nineve, Rehobot Ir, Cala,
12 kag Resen nga ara sa tunga-tunga sang Nineve kag sang Cala nga isa ka bantog nga banwa.
13 Si Mizraim amo ang ginhalinan sang mga Ludhanon, Anamnon, Lehabnon, Naftunon,
14 Patrusnon, Caslunon, kag sang mga Caftornon‡ nga amo ang ginhalinan sang mga Filistinhon.

---

* **10:4** *Dodanim:* ukon, *Rodanim* † **10:6** *Mizraim:* ukon, *Egypt* ‡ **10:14** *Caftornon:* ukon, *Cretenhon*

15 Si Canaan amo ang amay ni Sidon kag ni Het.§ Si Sidon amo ang magulang.
16 *Si Canaan amo man ang ginhalinan* sang mga Jebusnon, Amornon, Girgashnon,
17 Hivhanon, Arkhanon, Sinhanon,
18 Arvadnon, Zemarnon, kag sang mga Hamatnon.
Sang ulihi naglapta ang mga kaliwat ni Canaan.
19 Ang border sang ila kadutaan nagahalin sa Sidon pakadto sa Gerar hasta sa Gaza, kag nagalambot sa Sodom, Gomora, Adma, Zeboyim, hasta sa Lasha.
20 Amo ini sila ang mga kaliwat ni Ham. Ang kada pamilya nila nagaestar sa ila kaugalingon nga lugar nga sakop sang ila nasyon, kag may kaugalingon sila nga lingguahe.

Ang mga Kaliwat ni Shem

21 Si Shem nga magulang ni Jafet amo ang ginhalinan sang tanan nga Hebreo.
22 Ang iya mga anak nga lalaki amo sila ni Elam, Ashur, Arfaxad, Lud, kag Aram.
23 Ang mga anak ni Aram amo sila ni Uz, Hul, Geter, kag Meshec.
24 Si Arfaxad amay ni Shela. Si Shela amay ni Eber.
25 May duha ka anak nga lalaki si Eber: ang isa gin-ngalanan nga Peleg, tungod kay sang iya panahon ang mga tawo sa kalibutan nagabinahin-bahin; ang ngalan sang iya utod amo si Joktan.
26 Si Joktan amo ang amay nila ni Almodad, Shelef, Hazarmavet, Jera,
27 Hadoram, Uzal, Dikla,
28 Obal, Abimael, Sheba,
29 Ofir, Havila, kag Jobab. Sila tanan amo ang mga anak ni Joktan.
30 Ang kadutaan nga ginaestaran nila nagahalin sa Mesha kag nagapakadto sa Sefar, sa kabukiran sa east.
31 Amo ini sila ang mga kaliwat ni Shem. Ang kada pamilya nila nagaestar sa ila kaugalingon nga lugar nga sakop sang ila nasyon, kag may kaugalingon sila nga lingguahe.

32 Amo ato tanan ang mga kaliwat sang mga anak ni Noe. Ini sila ara sa nagkalain-lain nga nasyon. Tungod sa ila, natukod ang mga nasyon sa bilog nga kalibutan pagkatapos sang grabe gid nga baha.

11

Ang Tore sang Babilonia

1 Sang una isa lang ka lingguahe ang ginagamit sang tanan nga tawo sa bilog nga kalibutan.
2 Samtang nagasaylo ang mga tawo sang elistaran pa-east, nakaabot sila sa isa ka patag sa duta sang Shinar, kag didto sila nag-estar.
3-4 Karon, nagsiling ang mga tawo, "Matukod kita sang isa ka siyudad nga may tore nga lambot sa kalangitan, para mangin bantog kita kag para indi kita maglapta sa bilog nga kalibutan." Gani naghimo sila sang mga tisa,* kag ginpainitan nila ini sing maayo para magtig-a gid. Tisa ang ila gin-gamit imbes bato. Kag aspalto ang ila gin-gamit bilang semento.
5 Karon, nagpasilabot† ang GINOO sa pagtukod sang mga tawo sang siyudad kag tore.
6 Siling niya, "Ini nga mga tawo nagaugyon kag may isa lang sila ka lingguahe. Kag ining ila ginahimo umpisa pa lang sang ila pa gid nga pagahimuon. Sa indi madugay himuon nila ang bisan ano nga gusto nila himuon.

---

§ **10:15** *Sidon...Het:* Si Sidon amo ang ginhalinan sang mga Sidonhon kag si Het amo ang ginhalinan sang mga Hithanon. * **11:3-4** *tisa:* sa English, *brick* † **11:5** *nagpasilabot:* sa literal, *nagpanaog sa pagtan-aw.* Amo man sa bersikulo 7.

7 Gani dali, magpasilabot kita. Lain-lainon ta ang ila lingguahe para indi sila
mag-intiendihanay.”
8 Gani ginpalapta sila sang Ginoo sa bilog nga kalibutan kag nauntat ang ila
pagtukod sang siyudad.
9 Ini nga siyudad gintawag nga Babilonia‡ kay didto ginpalain-lain sang Ginoo ang
lingguahe sang mga tawo, kag halin didto ginpalapta niya sila sa bilog nga kalibutan.

Ang mga Kaliwat ni Shem
(1 Cro. 1:24-27)

10 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Shem.

Duha ka tuig pagkatapos sang grabe gid nga baha, sang nagaedad si Shem sing 100
ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si Arfaxad.
11 Matapos natawo si Arfaxad, nagkabuhi pa gid si Shem sing 500 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
12 Sang nagaedad na si Arfaxad sing 35 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Shela.
13 Matapos natawo si Shela, nagkabuhi pa gid si Arfaxad sing 403 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
14 Sang nagaedad na si Shela sing 30 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Eber.
15 Matapos natawo si Eber, nagkabuhi pa gid si Shela sing 403 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
16 Sang nagaedad na si Eber sing 34 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Peleg.
17 Matapos natawo si Peleg, nagkabuhi pa gid si Eber sing 430 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
18 Sang nagaedad na si Peleg sing 30 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Reu.
19 Matapos natawo si Reu, nagkabuhi pa gid si Peleg sing 209 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
20 Sang nagaedad na si Reu sing 32 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Serug.
21 Matapos natawo si Serug, nagkabuhi pa gid si Reu sing 207 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
22 Sang nagaedad na si Serug sing 30 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Nahor.
23 Matapos natawo si Nahor, nagkabuhi pa gid si Serug sing 200 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
24 Sang nagaedad na si Nahor sing 29 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si
Tera.
25 Matapos natawo si Tera, nagkabuhi pa gid si Nahor sing 119 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
26 Halin sa edad ni Tera nga 70, natawo ang iya mga anak nga lalaki nga sila ni
Abram, Nahor, kag Haran.

Ang mga Kaliwat ni Tera

27 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Tera.

Si Tera amay nila ni Abram, Nahor, kag Haran. Si Haran amay ni Lot.

---

‡ **11:9** *Babilonia:* sa Hebreo, *Babel.* Posible ang buot silingon sini nga ngalan sa Hebreo, *Nagkalain-lain.*

28 Napatay si Haran didto sa Ur nga sakop sang mga Kaldeanhon,§ sa lugar mismo
nga sa diin natawo siya. Napatay siya samtang buhi pa ang iya amay nga si Tera.
29 Nagpangasawa si Abram kay Sarai, kag si Nahor nagpangasawa kay Milca. Ang
amay ni Milca kag sang iya utod nga si Isca amo si Haran.
30 Si Sarai indi makabata kay baw-as siya.
31 Naghalin si Tera sa Ur nga sakop sang mga Kaldeanhon. Kaupod niya ang iya anak
nga si Abram, ang iya umagad nga si Sarai, kag ang iya apo nga si Lot nga anak ni
Haran. Pakadto sila kuntani sa Canaan, pero pag-abot nila sa Haran didto na lang sila
nag-estar.
32 Didto napatay si Tera sa edad nga 205.*

12

Ang Pagtawag sang Dios kay Abram

1 Karon, nagsiling ang GINOO kay Abram, "Bayai ang imo nasyon, mga paryente, kag
ang pamilya sang imo amay, kag magkadto ka sa lugar nga akon itudlo sa imo.
2 "Himuon ko ang imo mga kaliwat nga isa ka bantog nga nasyon.
Pakamaayuhon ko ikaw kag mangin bantog ang imo ngalan.
Paagi sa imo, madamo ang makabaton sang pagpakamaayo.
3 Pakamaayuhon ko ang nagapakamaayo sa imo.
Pero pakamalauton ko ang nagapakamalaot sa imo.
Pakamaayuhon ko ang tanan nga katawhan sa kalibutan paagi sa imo."
4-5 Gani naghalin si Abram sa Haran kag nagkadto sa Canaan, suno sa ginsiling sang
GINOO sa iya. Nagaedad sadto si Abram sing 75 ka tuig. Nag-upod sa iya ang iya
hinablos nga si Lot. Gindala man niya ang iya asawa nga si Sarai kag ang tanan nila
nga mga pagkabutang kag mga tinawo nga natipon nila sa Haran.
Pag-abot nila sa Canaan,
6 nagpadayon sila hasta nga nakalambot sila sa dako nga kahoy* sang More didto sa
Shekem. (Sadto nga panahon didto pa ang mga Canaanhon.)
7 Dayon nagpakita ang GINOO kay Abram kag nagsiling sa iya, "Amo ini nga duta ang
ihatag ko sa imo mga kaliwat."† Gani naghimo si Abram sang halaran para sa GINOO
nga nagpakita sa iya.
8 Halin didto, nagsaylo sila sa bukid sa east sang Betel, kag didto sila nagpatindog
sang tolda, *sa tunga-tunga sang Betel kag Ai.* Ang Betel sa west kag ang Ai sa east.
Naghimo man didto si Abram sang halaran kag nagsimba sa GINOO.
9 Sang ulihi nagsaylo naman sila. Sige ang ila panglakaton pakadto sa Negev.

Nagkadto si Abram sa Egypt

10 Pero may puwerte nga gutom sa Canaan, gani nagderetso si Abram sa Egypt para
didto lang anay mag-estar.
11 Sang manug-abot na sila sa Egypt, nagsiling si Abram sa iya asawa, "Sarai, guwapa
ka nga babayi.
12 Kon makita ka sang mga Egyptohanon masiling sila nga asawa ko ikaw, gani
patyon nila ako kag ikaw ya indi.
13 Mas maayo pa siguro nga silingon mo sila nga mag-utod kita‡ para indi nila ako
pagpatyon kag para maayo ang ila pagtratar sa akon tungod sa imo."

---

§ **11:28** *Kaldeanhon:* Mga katawhan nga nagaestar sang una sa south sang Babilonia. Sang ulihi nangin Kaldeanhon ang tawag sa mga taga-Babilonia. Amo man sa bersikulo 31. * **11:32** *205:* sa Samaritan Pentateuch, *145* * **12:6** *dako nga kahoy:* posible, *oak tree.* Siguro balaan ini nga kahoy sa ila. † **12:7** *mga kaliwat:* Ang Hebreo sini singular, pero puwede man nga plural ang iya kahulugan. Sa English ginatawag ini nga collective noun. ‡ **12:13** *mag-utod kita:* Mag-utod si Abram kag si Sarai sa amay suno sa 20:12.

14 Gani pag-abot nila sa Egypt, nakita sang mga Egyptohanon nga guwapa gid si
Sarai.
15 Kag sang makita siya sang mga opisyal sang hari,§ ginsugiran nila ang hari kon
daw ano siya kaguwapa. Gani gindala si Sarai didto sa palasyo.
16 Tungod kay Sarai, maayo gid ang pagtratar sang hari kay Abram kag ginhatagan
pa siya sang mga karnero, kanding, baka, lalaki kag babayi nga mga donkey, camel,
kag mga ulipon nga lalaki kag babayi.
17 Pero ginhatagan sang GINOO sang makahalalit nga balatian ang hari kag ang mga
sinakpan niya sa palasyo tungod kay Sarai.
18 Gani, ginpatawag niya si Abram kag ginpamangkot, "Ano bala ining ginhimo mo
sa akon? Ngaa wala ka magsugid nga asawa mo gali siya?
19 Ngaa nagsiling ka nga mag-utod kamo? Ti kundi ginkuha ko siya nga mangin akon
asawa. Karon, ari ang imo asawa, kuhaa siya kag maglakat kamo!"
20 Dayon nagsugo ang hari sa iya mga tinawo nga pahalinon na sila. Gani gindala
nila si Abram paguwa sa sadto nga lugar kag ginpahalin upod ang iya asawa kag dala
ang tanan niya nga pagkabutang.

13

Nagbulag si Abram kag si Lot

1 Halin sa Egypt, nagkadto si Abram sa Negev upod ang iya asawa kag dala ang tanan
niya nga pagkabutang, kag nag-upod man sa ila si Lot.
2 Manggaranon na kaayo si Abram; madamo na ang iya kasapatan, pilak, kag
bulawan.
3 Halin sa Negev, nagsaylo-saylo sila hasta nga nakabalik sila sa lugar nga ila anay
ginpatindugan sang tolda. Ini nga lugar ara sa tunga-tunga sang Betel kag Ai.
4 Diri man sila una nga nagpatindog sang halaran. Sa liwat nagsimba didto si
Abraham sa GINOO.
5 Si Lot nga nagaupod man kay Abram kon diin siya magkadto may iya man nga mga
kasapatan kag mga tolda.
6 Kag tungod kay madamo na ang ila kasapatan kag iban pa nga mga pagkabutang,
indi sila puwede nga magtingob estar sa isa ka lugar. Ang palahalban* indi makaigo sa
ila.
7 Tungod sini, nag-ilinaway ang mga manugbantay sang ila mga kasapatan. (Sadto
nga panahon ang mga Canaanhon kag mga Periznon nagaestar pa sa sadto nga duta.)
8 Gani nagsiling si Abram kay Lot, "Kita kag ang aton mga tinawo indi dapat
mag-ilinaway, kay magparyentihanay kita.
9 Ang maayo pa, mabulagay na lang kita tungod madamo pa man sang lugar nga
puwede sayluhan. Ikaw ang magpili kon diin nga parte sang duta ang imo gusto. Kon
mapawala ka, mapatuo ako; kon mapatuo ka, mapawala ako."
10 Nagtan-aw si Lot sa palibot kag nakita niya nga bugana sang tubig ang Kapatagan
sang Jordan hasta sa Zoar, pareho sang katamnan sang GINOO† kag sang duta sang
Egypt. (Ini sang wala pa ginlaglag sang GINOO ang Sodom kag Gomora.)
11 Gani ginpili ni Lot ang bilog nga Kapatagan sang Jordan sa east. Sa amo nga paagi
nagbulagay si Lot kag si Abram.
12 Si Abram nagpabilin sa Canaan samtang si Lot iya didto sa mga banwa sang
kapatagan. Nagpatindog si Lot sang iya mga tolda malapit sa Sodom.
13 Ang mga tawo sa Sodom tama gid ka makasasala. Puwerte gid ang ila pagpakasala
kontra sa GINOO.

§ **12:15** *hari:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa bersikulo 15, 17, 18, 20.
* **13:6** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban*
† **13:10** *katamnan sang GINOO:* ukon, *katamnan sang Eden*

Nagsaylo si Abram sa Hebron

14 Sang nakahalin na si Lot, nagsiling ang GINOO kay Abram, “Halin sa imo
ginatindugan tan-awa sing maayo ang imo palibot.
15 Ang tanan nga duta nga malambot sang imo panulok ihatag ko sa imo kag sa imo
mga kaliwat, kag mangin inyo ina hasta san-o.
16 Hatagan ko ikaw sing madamo nga kaliwat nga ang ila kadamuon pareho sa
yab-ok. Ang yab-ok indi maisip, gani ang imo mga kaliwat indi man maisip.
17 Lakat ka kag libuta ang bilog nga duta kay ihatag ko ina tanan sa imo.”
18 Gani ginhalin ni Abram ang iya mga tolda, kag didto siya nag-estar malapit sa
dalagko nga mga kahoy‡ ni Mamre didto sa Hebron, kag naghimo siya didto sang
halaran para sa GINOO.

14

Ginluwas ni Abram si Lot

1 Sang sadto nga tiyempo, si Haring Amrafel sang Shinar, si Haring Arioc sang Elasar,
si Haring Kedorlaomer sang Elam, kag si Haring Tidal sang Goyim
2 nagpakig-away kontra kay Haring Bera sang Sodom, Haring Birsha sang Gomora,
Haring Shinab sang Adma, Haring Shemeber sang Zeboyim, kag sa hari sang Bela nga
ginatawag man nga Zoar.
3 Nagtipon ining lima ka hari upod ang ila mga soldado didto sa Kapatagan sang
Sidim nga ginatawag subong nga Patay nga Dagat.*
4 Ini nga mga hari ginsakop anay ni Kedorlaomer sa sulod sang 12 ka tuig, pero sang
ika-13 nga tuig nagrebelde sila kontra sa iya.
5 Kag sang ika-14 nga tuig, gindaog ni Kedorlaomer kag sang iya mga kadampig nga
mga hari ang mga Refaimnon sa Ashterot Karnaim, ang mga Zuzhanon sa Ham, ang
mga Emhanon sa kapatagan sang Kiriataim,
6 kag ang mga Horhanon sa kabukiran sang Seir hasta sa El Paran nga malapit sa
kamingawan.
7 Halin didto, nagbalik sila kag nakaabot sa En Mishpat nga ginatawag subong nga
Kadesh. Kag gin-agaw nila ang tanan nga kadutaan sang mga Amaleknon kag sang
mga Amornon nga nagaestar sa Hazazon Tamar.
8 Karon, gintipon sang mga hari sang Sodom, Gomora, Adma, Zeboyim, kag Bela ang
ila mga soldado didto sa Kapatagan sang Sidim
9 kag nagpakig-away sila kontra kay Haring Kedorlaomer sang Elam, Haring Tidal
sang Goyim, Haring Amrafel sang Shinar, kag kay Haring Arioc sang Elasar—lima ka
hari kontra sa apat ka hari.
10 Karon, ang Kapatagan sang Sidim may madamo nga buho nga ginakuhaan sang
aspalto. Kag sang magpalagyo ang hari sang Sodom kag sang Gomora upod ang ila mga
tinawo, nahulog ang iban sa ila sa mga buho, kag ang iban nakapalagyo sa mga bukid.
11-12 Ang tanan nga pagkabutang sang Sodom kag Gomora pati ang ila mga pagkaon
ginkuha sang ila mga kaaway. Ginbihag man nila si Lot nga hinablos ni Abram kag
ginkuha ang iya mga pagkabutang, kay natabuan nga didto siya nagaestar sa Sodom.
Pagkatapos panguha sang mga kaaway, naglakat sila.
13 Karon, may isa nga nakapalagyo kag nagpanugid kay Abram nga Hebreo parte sa
natabo. Si Abram sadto didto nagaestar malapit sa dalagko nga mga kahoy ni Mamre
nga Amornon. Si Mamre nga ini kag ang iya mga utod nga si Eshcol kag si Aner may
kasugtanan kay Abram nga magdampiganay sila.

---

‡ **13:18** *dalagko nga mga kahoy:* Tan-awa ang footnote sa 12:6.

* **14:3** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *maasin gid nga dagat*

14 Pagkabati ni Abram nga ginbihag ang iya hinablos, gintipon niya dayon ang iya
318 ka tinawo nga masaligan, nga natawo sa iya kampo. Ginlagas nila ang apat ka hari
hasta sa Dan.
15 Pagkagab-i, gintunga ni Abram ang iya mga tinawo kag ginsalakay nila ang ila
mga kaaway, kag napierdi nila ini. Ang iban nga nakapalagyo ginlagas nila hasta sa
Hoba, sa north sang Damascus.
16 Nabawi nila ang tanan nga pagkabutang nga gin-agaw sang mga kaaway. Nabawi
man nila si Lot kag ang iya mga pagkabutang pati ang mga babayi kag ang iban pa nga
mga katawhan.

Ginbendisyunan ni Melkizedek si Abram

17 Sang pagpuli na ni Abram, matapos nila nga napierdi si Kedorlaomer kag ang iya
kaupod nga mga hari, ginsugata siya sang hari sang Sodom sa Kapatagan sang Shave
(nga ginatawag man nga Kapatagan sang Hari).
18 Ginsugata man siya ni Melkizedek nga hari sang Salem kag pari sang Labing
Mataas nga Dios. May dala si Melkizedek nga tinapay kag ilimnon.
19 Ginbendisyunan niya si Abram nga nagasiling:
"Kabay pa nga bendisyunan ka Abram sang Labing Mataas nga Dios
nga naghimo sang langit kag sang duta.
20 Dalayawon ang Labing Mataas nga Dios
nga nagpadaog sa imo kontra sa imo mga kaaway!"
Dayon ginhatag ni Abram kay Melkizedek ang ikanapulo sang tanan *nga butang nga
iya nakuha sa inaway*.
21 Karon, nagsiling ang hari sang Sodom kay Abram, "Imo na lang ang tanan ko nga
mga pagkabutang nga nabawi mo, pero iuli lang sa akon ang tanan ko nga mga
tinawo."
22 Pero nagsabat si Abram, "Ginasumpa ko sa atubangan sang GINOO, ang Labing
Mataas nga Dios nga amo ang naghimo sang langit kag sang duta,
23 nga indi gid ako magkuha sang bisan ano sa imo pagkabutang, bisan hilo ukon
higot sang sandalyas, para indi ka makasiling nga ikaw ang nagpamanggaranon sa
akon.
24 Indi ako magbaton sang bisan ano para sa akon kaugalingon. Ang kabigon ko lang
nga nabaton ko amo ang ginkaon sang akon mga tinawo, pero tuguti ang akon mga
kaupod nga sila ni Aner, Eshcol, kag Mamre sa pagkuha sang ila parte *sa mga butang
nga nakuha sa inaway*."

15

Ang Kasugtanan sang GINOO kag ni Abram

1 Pagkatapos sadto, naghambal ang GINOO kay Abram paagi sa isa ka palanan-awon.
Siling niya, "Abram, indi ka magkahadlok tungod kay apinan ko ikaw kag hatagan
sang dako nga balos."
2 Pero nagsiling si Abram, "O Ginoong DIOS, ano bala ang pulos sang imo balos sa
akon kay hasta subong wala man ako sing bata. Ang manunubli ko amo gid lang si
Eliezer nga taga-Damascus.
3 Tungod kay wala mo ako paghatagi sang bata, si Eliezer nga isa sang akon mga
suluguon amo na lang ang magapanubli sang akon mga pagkabutang."
4 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Indi si Eliezer ang magapanubli sang imo mga
pagkabutang kundi ang imo gid mismo nga bata."
5 Dayon gindala siya sang GINOO sa guwa kag ginsilingan, "Tan-awa bala ang mga
bituon sa langit; isipa kon maisip mo. Pareho man sina kadamo ang imo mangin
kaliwat."

6 Nagtuo si Abram sa GINOO, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya.*
7 Nagsiling pa gid siya kay Abram, "Ako ang GINOO nga nagsugo sa imo sa paghalin sa
Ur nga sakop sang mga Kaldeanhon† para ihatag sa imo ini nga duta nga mangin imo."
8 Pero nagsiling si Abram, "O Ginoong DIOS, paano ko mahibaluan nga maangkon ko
ini?"
9 Nagsabat ang GINOO, "Dal-i ako diri sang isa ka bataon nga babayi nga baka, isa ka
babayi nga kanding, kag isa ka lalaki nga karnero, nga ang kada isa tatlo ka tuig ang
edad. Kag magdala ka man sang isa ka pating kag isa ka tukmo."
10 Gani gindala ini tanan ni Abram sa GINOO. Dayon ginpamihak ini ni Abram kag
ginplastar nga nagaatubangay ang kada pihak. Ang tukmo lang kag ang pating ang
wala niya pagpihaka.
11 Naghapon sa pinihak nga mga sapat ang mga pispis nga nagapangaon sang patay,
pero gintabog sila ni Abram.
12 Sang manugsalop na ang adlaw, natulugan sing mahamuok si Abram kag may
dako nga kahadlok nga nag-abot sa iya.
13 Dayon nagsiling ang GINOO sa iya, "Sigurado gid nga ang imo mga kaliwat mangin
pangayaw sa iban nga lugar. Mangin ulipon sila didto kag pintasan sa sulod sang 400
ka tuig.
14 Pero silutan ko ang nasyon nga magaulipon sa ila. Pagkatapos magahalin ang imo
mga kaliwat sa sadto nga nasyon nga may dala nga madamo nga manggad.
15 Pero kon parte sa imo Abram, palawigon ko ang imo kabuhi kag mapatay ka sa
katigulangon nga may kalinong.
16 Magaligad anay ang apat ka henerasyon antes makabalik ang imo mga kaliwat
diri, tungod kay indi pa tuman ang pagpakasala sang mga Amornon para silutan sila
kag pahalinon sa sini nga duta."
17 Sang nakasalop na ang adlaw kag nagdulom na, hinali lang nga may nakita si
Abram nga kolon nga nagaaso kag sulo nga nagadabdab, nga nagaagi sa tunga sang
mga pinihak nga mga sapat.
18 Sa sina gid nga adlaw, naghimo ang GINOO sang kasugtanan kay Abram. Siling
niya, "Ihatag ko sa imo mga kaliwat ini nga duta nga halin sa suba sang Egypt pakadto
sa dako nga suba nga amo ang Euphrates.
19 Ini nga duta amo subong ang ginaestaran sang mga Kenhanon, Keniznon,
Kadmonhon,
20 Hithanon, Periznon, Refaimnon,
21 Amornon, Canaanhon, Girgashnon, kag mga Jebusnon."

16

Si Hagar kag si Ishmael

1 Si Sarai nga asawa ni Abram indi makabata. May ulipon siya nga babayi nga
Egyptohanon nga ang ngalan si Hagar.
2 Nagsiling si Sarai kay Abram, "Tungod nga wala nagtugot ang GINOO nga makabata
ako, maayo pa siguro nga maghulid ka sa akon ulipon nga babayi kay basi pa lang
makabaton kita sang bata paagi sa iya." Nagsugot si Abram sa ginsiling sang iya asawa.
3 Gani ginhatag ni Sarai si Hagar kay Abram para mangin iya asawa. (Natabo ini
matapos nakaestar si Abram sa Canaan sing napulo ka tuig.)
4 Sang ulihi nagbusong si Hagar.
Pagkahibalo ni Hagar nga nagabusong siya, ginpakanubo niya si Sarai.

---

* **15:6** *ginpakamatarong siya:* ukon, *ginkabig siya nga matarong.* † **15:7** *Kaldeanhon:* Mga katawhan nga nagaestar sang una sa south sang Babilonia. Sang ulihi nangin Kaldeanhon ang tawag sa mga taga-Babilonia.

5 Tungod sini, nagsiling si Sarai kay Abram, “Karon nga nagabusong na si Hagar
ginapakanubo na niya ako. Ikaw ang dapat basulon sini. Gintugyan ko siya sa imo.
Ang GINOO na ang maghukom kon sin-o sa aton ang husto.”
6 Nagsabat si Abram, “Kon amo sina, ibalik ko siya sa imo bilang ulipon kag pagusto
ka kon ano ang himuon mo sa iya.” Umpisa sadto tama na kalain ang pagtratar ni
Sarai kay Hagar, gani sang ulihi naglayas na lang siya.
7 Nakita sang anghel sang GINOO si Hagar didto sa tuburan sa kamingawan. Ang
tuburan nga ini malapit sa dalan pakadto sa Shur.
8 Nagpamangkot ang anghel sa iya, “Hagar, ulipon ni Sarai, diin ka bala naghalin kag
diin ka makadto?” Nagsabat siya, “Naglayas ako sa akon ama nga si Sarai.”
9 Nagsiling ang anghel sa iya, “Balik ka sa imo ama kag magpasakop ka sa iya.”
10 Dayon nagsiling pa gid ang anghel, “Padamuon ko gid ang imo kaliwat nga ang ila
kadamuon indi maisip.
11 Nagabusong ka, kag sa indi madugay magabata ka sing lalaki. Ngalanan mo siya
nga Ishmael,* kay ginpamatian sang GINOO ang imo pagpanawag sa iya tungod sa imo
pag-antos.
12 Pero ang imo anak magakabuhi nga pareho sa isa ka maila nga donkey.
Kontrahon niya ang tanan, kag ang tanan magakontra sa iya. Bisan ang iya mga
paryente kontrahon niya.”
13 Gintawag ni Hagar ang GINOO nga nagpakighambal sa iya nga “Dios nga
Nakakita,” kay siling niya, “Nakita ko gid bala ang Dios nga nakakita sa akon kag sa
gihapon buhi ako?”†
14 Amo ina nga ang tuburan nga didto sa tunga sang Kadesh kag Bered gintawag nga
Beer Lahai Roi.‡
15 *Nagbalik si Hagar kay Sarai,* kag sang ulihi nagbata siya sing lalaki. Gin-ngalanan
ni Abram ang bata nga Ishmael.
16 Ang edad ni Abram sang natawo si Ishmael 86 ka tuig.

17

Ang Pagtuli Tanda sang Kasugtanan

1 Sang nagaedad si Abram sing 99 ka tuig, nagpakita ang GINOO sa iya kag nagsiling,
“Ako ang Dios nga Makagagahom. Magtuman ka permi sa akon kag magkabuhi nga
matarong.
2 Tumanon ko ang akon kasugtanan sa imo; padamuon ko gid ang imo mga kaliwat.”
3 *Pagkabati sadto ni* Abram, nagluhod siya *bilang pagtahod sa Dios*. Nagsiling ang
Dios sa iya,
4 “Sa akon bahin, amo ini ang akon kasugtanan sa imo: Mangin amay ka sang
madamo nga nasyon.
5 Sugod subong indi na Abram ang itawag sa imo kundi Abraham* na, tungod kay
himuon ko ikaw nga amay sang madamo nga nasyon.
6 Padamuon ko gid ang imo mga kaliwat kag magatukod sila sang mga nasyon, kag
ang iban sa ila mangin hari.
7 Tumanon ko ang akon kasugtanan sa imo kag sa imo mga kaliwat sa palaabuton
nga mga henerasyon, nga ako padayon nga mangin Dios ninyo. Ini nga kasugtanan
magapadayon hasta san-o.

---

* **16:11** *Ishmael:* buot silingon sa Hebreo, *nagapamati ang Dios* † **16:13** *kag sa gihapon buhi ako:* ukon, *kag diri pa*
‡ **16:14** *Beer Lahai Roi:* buot silingon sa Hebreo, *bubon sang buhi nga Dios nga nakakita sa akon.* * **17:5** *Abraham:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *amay sang madamo*

8 Mga pangayaw lang kamo subong sa duta sang Canaan. Pero igahatag ko ining
bilog nga duta sa imo kag sa imo mga kaliwat. Mangin inyo na ina hasta san-o, kag ako
padayon nga mangin Dios ninyo."
9 Nagsiling pa gid siya kay Abraham, "Sa imo bahin, tipigan mo ang akon kasugtanan
sa imo. Kag amo man ini ang dapat nga himuon sang imo mga kaliwat sa palaabuton
nga mga henerasyon.
10 Kag parte sang sina nga kasugtanan, dapat tulion ninyo ang tanan ninyo nga
lalaki.
11 Ini ang mangin tanda sang akon kasugtanan sa inyo.
12-13 Sugod subong hasta sa palaabuton nga mga henerasyon, dapat tulion ninyo ang
kada bata nga lalaki sa edad nga walo ka adlaw. Tulion man ninyo ang mga ulipon nga
lalaki nga natawo sa inyo panimalay kag pati ang mga ulipon nga inyo ginbakal sa
mga taga-iban nga lugar. Ina nga tanda sa inyo lawas magapamatuod nga ang akon
kasugtanan sa inyo magapadayon hasta san-o.
14 Ang bisan sin-o nga lalaki sa inyo nga wala matuli indi ninyo pagkabigon nga
sakop ninyo, kay ginbaliwala niya ang akon kasugtanan."
15 Nagsiling pa gid ang Dios kay Abraham, "Kon parte sa imo asawa nga si Sarai, indi
mo na siya pagtawgon nga Sarai, kundi *sugod subong* Sara† na ang itawag mo sa iya.
16 Pakamaayuhon ko siya kag hatagan ko gid ikaw sang anak paagi sa iya. Mangin
iloy siya sang madamo nga nasyon, kag ang iban niya nga mga kaliwat mangin hari."
17 Pagkabati sadto ni Abraham nagluhod siya *bilang pagtahod sa Dios*, pero
nagkadlaw siya. Nagsiling siya sa iya kaugalingon, "Makapabata pa bala ako nga 100
na ang akon edad? Kag si Sara, makabata pa bala nga 90 na ang iya edad?"
18 Dayon nagsiling siya sa Dios, "Kabay pa nga si Ishmael ang magabaton sang mga
ginpromisa mo sa akon."
19 Nagsabat ang Dios, "Indi. Ang imo asawa nga si Sara magabata sing lalaki kag
ngalanan mo siya nga Isaac.‡ Sa iya ko padayunon ang akon kasugtanan sa imo, kag
magapadayon ini nga kasugtanan sa iya mga kaliwat hasta san-o.
20 Kon parte kay Ishmael, nabatian ko ang imo pangabay para sa iya.
Pakamaayuhon ko siya kag hatagan sang madamo nga kaliwat. Mangin amay siya
sang dose ka pangulo, kag ang iya mga kaliwat mangin bantog nga katawhan.§
21 Ugaling, kay Isaac *kag sa iya mga kaliwat* ko lang tumanon ang akon kasugtanan
sa imo. Magabata si Sara kay Isaac sa amo man sini nga tion sa sunod nga tuig."
22 Pagkatapos hambal sang Dios kay Abraham, naghalin siya dayon.
23 Sa sadto gid mismo nga adlaw, gintuman ni Abraham ang ginsugo sa iya sang Dios.
Gintuli niya ang iya anak nga si Ishmael kag ang tanan nga lalaki sa iya panimalay:
ang mga ulipon nga natawo sa iya panimalay kag ang mga ulipon nga iya ginbakal.
24 Nagaedad si Abraham sing 99 ka tuig sang gintuli siya,
25 kag si Ishmael ya nagaedad sing 13 ka tuig.
26-27 Sa sadto gid mismo nga adlaw nga nagsugo ang Dios nga ang tanan nga lalaki
dapat matuli, nagpatuli si Abraham kag si Ishmael pati ang tanan nga ulipon ni
Abraham nga natawo sa iya panimalay kag ang mga ulipon nga iya ginbakal sa mga
taga-iban nga lugar.

18

Ang Tatlo ka Bisita ni Abraham

---

† **17:15** *Sara:* buot silingon sa Hebreo, *prinsesa*
‡ **17:19** *Isaac:* buot silingon sa Hebreo, *nagakadlaw siya*
§ **17:20** *katawhan:* ukon, *nasyon*

1 Nagpakita ang GINOO kay Abraham sang didto pa siya nagaestar malapit sa dalagko
nga mga kahoy* ni Mamre. Mainit sadto nga adlaw, kag si Abraham didto nagapungko
sa puwertahan sang iya tolda.
2 Samtang nagapanan-aw tan-aw siya, may nakita siya nga tatlo ka lalaki nga
nagatindog sa unhan. Nagtindog siya dayon kag nagdali-dali sugata sa ila. Nagluhod
siya sa ila *bilang pagtahod*
3 kag nagsiling, "Ginoo,† kon mahimo, hapit ka anay diri sa amon.
4 Magpakuha ako sang tubig para makapanghinaw kamo sang inyo mga tiil kag
dayon magpahuway kamo sa idalom sang sini nga kahoy.
5 Makuha man ako sang pagkaon para sa inyo agod may kusog kamo sa inyo
paglakat. Ginakalipay ko ang pagserbisyo sa inyo samtang ari kamo diri sa amon."
Kag nagsabat sila, "Sige, himua ang ginsiling mo."
6 Gani nagdali-dali si Abraham sulod sa tolda kag nagsiling kay Sara, "Abi, kuha ka
sing mga tunga sa sako nga harina nga pinakamaayo nga klase kag magluto ka sang
tinapay. Kag dalion mo ang pagluto."
7 Nagdalagan dayon si Abraham pakadto sa iya mga baka kag nagpili sang
matambok nga bata, kag dali-dali niya ini nga ginpaihaw kag ginpaluto sa iya bataon
nga suluguon.
8 Dayon gindala niya ini sa iya mga bisita, kag nagdala man siya sang keso kag gatas.
Kag samtang nagakaon sila sa idalom sang kahoy, didto man si Abraham nga
nagaserbi sa ila.
9 Karon, nagpamangkot ang mga bisita kay Abraham, "Diin bala si Sara nga imo
asawa?" Nagsabat siya, "Didto sa sulod sang tolda."
10 Ang isa sa mga bisita nagsiling, "Sigurado gid nga mabalik ako diri sa sunod nga
tuig sa amo man sini nga tion, kag ang imo asawa nga si Sara may anak na nga lalaki."
Nagapamati gali si Sara didto sa puwertahan sang tolda sa likod lang ni Abraham.
11 (Tigulang na gid sila nga duha ni Abraham kag nag-untat na gani ang pamulanon
ni Sara.)
12 Nagkadlaw si Sara sa iya lang kaugalingon kag naghunahuna, "Sa katigulangon ko
nga ini ganahan pa ayhan ako sa paghulid sa akon bana nga tigulang man?"
13 Nagpamangkot dayon ang GINOO kay Abraham, "Ngaa bala nagkadlaw si Sara kag
nagsiling, 'Makabata pa bala ako nga tigulang na ako?'
14 May butang bala nga indi mahimo sang GINOO? Suno sa ginsiling ko, mabalik ako
diri sa sunod nga tuig sa amo man sini nga tion, kag si Sara may anak na nga lalaki."
15 Hinadlukan si Sara, gani nagbutig siya. Siling niya, "Wala ako nagkadlaw!" Pero
nagsiling ang GINOO, "Nagkadlaw ka gid."

Nagpakitluoy si Abraham para sa Banwa sang Sodom

16 Pagkatapos naglakat ang tatlo ka lalaki. Gindul-ong sila ni Abraham hasta sa lugar
nga makita nila sa ubos ang banwa sang Sodom.
17 Nagsiling ang GINOO, "Indi ko pagtaguon kay Abraham ang akon pagahimuon.
18 Sigurado nga mangin dako kag gamhanan nga nasyon ang iya mga kaliwat sa
palaabuton. Kag paagi sa iya pakamaayuhon ko ang tanan nga nasyon sa kalibutan.
19 Ginpili ko siya para ipatuman niya sa iya mga kabataan kag mga kaliwat ang akon
mga pamaagi, para maghimo sila sang husto kag matarong. Sa sina nga paagi,
matuman ang akon ginpromisa sa iya."
20 Dayon nagsiling ang GINOO kay Abraham, "Madamo na ang nagareklamo kontra
sa Sodom kag Gomora, kay puwerte na gid ang kalautan sa sini nga mga lugar.

---

* **18:1** *dalagko nga mga kahoy:* Tan-awa ang footnote sa 12:6. † **18:3** *Ginoo:* ukon, *Sir.* Mahibaluan ta sa masunod nga mga bersikulo nga ang nagpakita kay Abraham amo ang Ginoo kaupod ang duha ka anghel.

21 Gani makadto ako didto para mahibaluan ko kon matuod ukon indi ini nga mga
reklamo."
22 Naglakat dayon ang duha ka lalaki pa-Sodom, pero nagpabilin ang GINOO kag si
Abraham.
23 Nagpalapit si Abraham sa GINOO kag nagpamangkot, "Laglagon mo bala ang mga
matarong upod sa mga makasasala?
24 Kon may ara abi nga 50 ka matarong sa sina nga banwa, laglagon mo bala gihapon
ang bilog nga banwa? Indi mo bala pagkaluoyan ang banwa tungod na lang sa 50 ka
tawo nga matarong?
25 Imposible nga laglagon mo ang mga matarong upod sa mga makasasala. Indi
mahimo nga palareho lang ang pagtratar mo sa ila. Ikaw nga nagahukom sa bilog nga
kalibutan, indi bala nga dapat himuon mo kon ano ang husto?"
26 Nagsabat ang GINOO, "Kon may makita ako nga 50 ka matarong sa Sodom, indi ko
paglaglagon ang bilog nga banwa tungod lang sa ila."
27 Nagsiling liwat si Abraham, "O Ginoo, patawara ako nga nangisog ako sa
pagpakighambal sa imo. Tawo lang ako, kag wala ako sing kinamatarong sa
paghambal sini sa imo.
28 Pero kon may ara lang abi nga 45 ka matarong, ano, laglagon mo bala gihapon ang
bilog nga banwa tungod kay kulang ini sang lima?" Nagsabat ang GINOO, "Kon may
makita ako nga 45 ka matarong, indi ko paglaglagon ang banwa."
29 Nagsiling liwat si Abraham, "Ti, kon 40 lang abi ang matarong?" Nagsabat ang
GINOO, "Indi ko paglaglagon ang banwa kon may 40 nga matarong."
30 Nagsiling liwat si Abraham, "Indi ka lang kuntani mangakig sa akon, Ginoo, kay
mamangkot pa ako. Ti, abi kon may 30 lang ka tawo nga matarong?" Nagsabat ang
GINOO, "Indi ko gihapon paglaglagon ang banwa kon may makita ako nga 30 ka tawo
nga matarong."
31 Nagsiling pa gid liwat si Abraham, "Ginoo, patawara ako sa akon kaisog sa
padayon nga pagpakighambal sa imo. Abi kon may 20 lang ka tawo nga matarong?"
Nagsabat ang GINOO, "Indi ko gihapon paglaglagon ang banwa kon may 20 nga
matarong."
32 Nagsiling pa gid liwat si Abraham, "Ginoo, indi ka kuntani mangakig; katapusan
ko na lang gid ini nga pamangkot. Halimbawa 10 lang abi ang imo makita nga
matarong?" Nagsabat ang GINOO, "Indi ko gihapon paglaglagon ang banwa kon may 10
nga matarong."
33 Pagkatapos nila estorya, naghalin ang GINOO, kag si Abraham ya nagpuli sa ila.

19

Ang Pagkamakasasala sang mga Tawo sa Sodom

1 Nag-abot atong duha ka anghel sa Sodom sang sirom na. Nagapungko sadto si Lot
sa puwertahan sang banwa. Pagkakita ni Lot sa ila, nagtindog siya sa pagsugata sa ila.
Dayon nagluhod siya sa ila atubangan *bilang pagtahod* kag nagsiling,
2 "Kon mahimo hapit anay kamo sa akon balay. Makapanghinaw kamo didto sang
inyo mga tiil kag makatulog karon nga gab-i. Kag buwas sa kaagahon makapadayon
kamo sa inyo pagpanglakaton." Pero nagsabat sila, "Indi lang, didto lang kami matulog
sa plasa karon nga gab-i."
3 Pero ginpilit gid sila ni Lot, gani nag-upod na lang sila sa iya balay. Nagpreparar si
Lot sang mga pagkaon kag ilimnon. Nagpaluto man siya sang tinapay nga wala sing
inugpahabok. Kag sang handa na, nagpanyapon sila.

4 Sang manugtulog na sila, nag-abot ang tanan nga bataon kag tigulang nga mga
lalaki halin sa tanan nga parte sang siyudad sang Sodom, kag ginpalibutan nila ang
balay ni Lot.
5 Gintawag nila si Lot kag ginpamangkot, “Diin na bala ang imo bisita nga mga lalaki
nga nag-abot sini lang nga gab-i? Paguwaa sila diri kay luyag namon nga
magpakighilawas sa ila.”
6 Nagguwa si Lot sa balay para atubangon sila. Sang pagguwa niya, ginsira niya
dayon ang puwertahan.
7 Nagsiling siya *sa ila,* “Mga abyan, nagapangabay ako nga indi ninyo paghimua
inang ginahunahuna ninyo nga malain.
8 Kon gusto ninyo, may duha ako ka anak nga dalaga pa. Ihatag ko sila sa inyo kag
pagusto kamo kon ano ang inyo himuon sa ila. Pero indi lang ninyo pag-anha ining
duha ka tawo, kay mga bisita ko sila kag dapat ko sila nga protektaran.”
9 Pero nagsiling ang mga tawo, “Estranghero ka lang diri pero daw si sin-o ka gid nga
magpasilabot sa amon. Halin dira! Basi kon sobra pa ang amon himuon sa imo sang sa
ila.” Dayon gintikwang nila si Lot. Mapalapit na kuntani sila sa puwertahan para
gub-on ini,
10 pero gin-abrihan ini sang duha ka anghel nga didto sa sulod kag ginbutong nila si
Lot pasulod kag ginsiradhan ang puwertahan.
11 Dayon ginbulag nila ang mga tawo sa guwa para indi na sila makatultol sang
puwertahan.

Ginpapalagyo si Lot sa Sodom

12 Nagsiling ang duha ka anghel kay Lot, “Kon may mga anak ka pa, ukon mga
umagad nga lalaki, ukon mga paryente sa sini nga banwa, dal-a sila tanan kag
magpalagyo kamo,
13 tungod kay laglagon namon ini nga banwa. Nabatian sang GINOO ang mga
reklamo kontra sa sining mga tawo. Gani ginpadala niya kami sa paglaglag sang sini
nga banwa.”
14 Dayon ginkadtuan ni Lot ang mga mangin umagad* niya nga mga lalaki kag
ginsilingan, “Magdali-dali kamo halin diri kay pagalaglagon sang GINOO ang ini nga
banwa.” Pero wala sila nagpati kay abi nila nagalango-lango lang si Lot.
15 Sang kaagahon, ginpadali-dali si Lot sang mga anghel nga maghalin sa banwa.
Siling nila, “Dasiga! Dal-a ang imo asawa kag duha ka anak nga babayi nga ari diri kag
maghalin kamo dayon, kay basi madalahig kamo kon laglagon na ini nga banwa.”
16 Indi pa kuntani maghalin si Lot. Pero tungod kay naluoy ang GINOO sa ila,
gin-uyatan sila sang mga anghel sa kamot kag gindala paguwa sa banwa.
17 Sang didto na sila sa guwa, nagsiling ang Ginoo,† “Dalagan kamo! Indi gid kamo
magbulobalikid ukon magpundo sa bisan diin sa sini nga kapatagan. Dalagan kamo sa
bukid para indi kamo mapatay.”
18 Pero nagsabat si Lot, “Ginoo‡ ko, indi na ako pagpadalagana sa bukid.
19 Ginkaluoyan mo ako kag ginpakita mo ang imo kaayo sa akon sa pagluwas sang
akon kabuhi. Pero layo katama ang bukid; basi maabtan ako sang kahalitan kag
mapatay ako antes makaabot didto.
20 Tan-awa bala inang gamay nga banwa sa unhan. Siguro maabot ko ina kay
malapit man lang. Puwede bala ako makapalagyo sa sina nga gamay nga banwa para
maluwas ako?”
21 Nagsabat ang Ginoo,§ “Huo, sugot ako sa imo pangabay; indi ko paglaglagon ina
nga banwa.

---

* **19:14** *mga mangin umagad:* ukon, *mga umagad* † **19:17** *Ginoo:* sa Hebreo, *siya* ‡ **19:18** *Ginoo:* ukon, *Sir*
§ **19:21** *Ginoo:* sa Hebreo, *siya*

22 Sige, dalagan na kamo didto, kay indi ko mahimo ang akon himuon hasta indi pa
kamo makaabot didto."
Ato nga banwa gintawag nga Zoar.*

Ang Paglaglag sang Sodom kag Gomora

23 Nagabutlak gid ang adlaw sang pag-abot nila ni Lot sa Zoar.
24 Dayon ginpaulanan sang GINOO sang nagadabdab nga asupre ang Sodom kag
Gomora.
25 Ginlaglag sang GINOO ang duha ka banwa kag ang bilog nga kapatagan.
Nagkalamatay ang tanan nga nagaestar didto pati ang tanan nga tanom.
26 Nagbalikid ang asawa ni Lot, gani nahimo siya nga haligi nga asin.
27 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagdali-dali kadto si Abraham sa lugar nga sa
diin nagpakighambal siya sa GINOO.
28 Gintan-aw niya ang Sodom kag Gomora kag ang bilog nga kapatagan. Nakita niya
ang aso nga nagatub-ok halin sa duta nga daw pareho sa aso nga nagahalin sa isa ka
dako nga hurnohan.
29 Gani gindumdom sang Dios si Abraham, kay sang paglaglag sang Dios sang mga
banwa sa kapatagan nga sa diin nag-estar si Lot, ginpapalagyo niya anay si Lot para
indi siya mahalitan.

Ang Ginhalinan sang mga Moabnon kag Ammonhon

30 Tungod kay nahadlok si Lot mag-estar sa Zoar, nagsaylo siya kag ang iya duha ka
anak nga dalaga sa bukid kag didto nag-estar sa kuweba.
31 Sang isa ka adlaw, nagsiling ang magulang nga anak sa iya manghod, "Tigulang na
ang aton amay kag wala gid diri sing lalaki nga aton mapamana para makapamata
kita pareho sa ginahimo sa bisan diin.
32 Maayo pa nga paimnon ta si tatay sang bino hasta nga mahubog siya, dayon
maghulid kita sa iya para makabata kita paagi sa iya."
33 Gani sadto nga gab-i, ginhubog nila ang ila amay. Dayon nagpakighilawas ang
magulang nga anak sa iya amay. Pero tungod sa sobra nga kahubog ni Lot wala gid
siya kahibalo kon ano ang nagkalatabo.
34 Pagkasunod nga adlaw, nagsiling ang magulang sa iya manghod, "Naghulid na
ako kagab-i sa aton amay. Kag karon sa gab-i paimnon ta naman siya sang bino hasta
nga mahubog siya, kag ikaw naman ang maghulid sa iya para kita nga duha makabata
paagi sa iya."
35 Gani sadto gid nga gab-i, ginhubog naman nila ang ila amay kag ang manghod
naman ang nagpakighilawas sa iya. Sa sobra niya nga kahubog wala siya gihapon
kahibalo kon ano ang nagkalatabo.
36 Sa sadto nga paagi, nagbusong ang duha ka anak ni Lot paagi mismo sa iya.
37 Sang ulihi nagbata ang magulang sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga Moab.†
Siya ang ginhalinan sang katawhan subong nga mga Moabnon.
38 Nagbata man ang manghod sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga Ben Ami.‡ Siya
ang ginhalinan sang katawhan subong nga mga Ammonhon.

20

Si Abraham kag si Abimelec

1 Naghalin sila ni Abraham sa Mamre kag nagkadto sa Negev. Didto sila nag-estar sa
tunga-tunga sang Kadesh kag Shur. Sang ulihi nagsaylo sila sa Gerar.

---

* **19:22** *Zoar:* buot silingon sa Hebreo, *gamay* † **19:37** *Moab:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *halin sa akon amay* ‡ **19:38** *Ben Ami:* buot silingon sa Hebreo, *anak sang malapit ko nga paryente*

2 Samtang didto sila, ang pakilala ni Abraham kay Sara sa mga tawo utod niya siya.
Gani ginpakuha ni Haring Abimelec sang Gerar si Sara.
3 Isa ka gab-i, nagpakita ang Dios kay Abimelec paagi sa isa ka damgo. Siling niya,
"Mapatay ka tungod kay ginkuha mo ina nga babayi nga may bana na."
4 Pero tungod kay wala pa matandog ni Abimelec si Sara, nagsiling siya, "Ginoo,
ngaa patyon mo ako kag ang akon katawhan? Wala ako sing sala.
5 Nagsiling man abi si Abraham nga utod niya si Sara kag si Sara nagsiling man nga
utod niya si Abraham. Inosente gid ako kag wala gid ako sing malain nga tuyo sa
pagkuha kay Sara."
6 Nagsabat ang Dios, "Huo, nakahibalo ako nga wala ka sing malain nga tuyo, gani
wala ako magtugot nga matandog mo siya para indi ka makasala sa akon.
7 Pero dapat ibalik mo siya sa iya bana tungod ang iya bana isa ka propeta, kag
pangamuyuan ka niya para indi ka mapatay. Pero kon indi mo gani siya pag-ibalik,
ginapaandaman ko ikaw nga daan nga mapatay ka gid pati ang tanan mo nga
katawhan."
8 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, ginpatawag ni Abimelec ang tanan niya nga mga
opisyal kag ginsugiran parte sa iya nga damgo. Kag hinadlukan gid sila.
9 Dayon ginpatawag ni Abimelec si Abraham kag ginpamangkot, "Ano bala ining
ginhimo mo sa amon? Ano bala ang akon sala sa imo nga ginbutang mo sa dako nga
paglapas ang akon bilog nga ginharian? Indi husto ang imo ginhimo.
10 Pero ngaa bala ginhimo mo ini?"
11 Nagsabat si Abraham, "Abi ko wala gid sing bisan isa diri nga nagatahod sa Dios,
gani naghunahuna ako nga basi patyon ninyo ako para makuha ninyo ang akon asawa.
12 Matuod gid man nga mag-utod kami, pero sa amay lang kag indi sa iloy, kag
ginpangasawa ko siya.
13 Sang ginsilingan ako sang Dios nga maghalin sa panimalay sang akon amay,
ginhambalan ko si Sara nga ipakilala niya nga mag-utod kami bisan diin kami
magkadto. Sa sini nga paagi mapakita niya ang iya paghigugma sa akon."
14 Ginbalik ni Abimelec si Sara kay Abraham, kag ginhatagan pa niya si Abraham
sang mga karnero, baka, kag mga ulipon nga babayi kag lalaki.
15 Dayon nagsiling siya kay Abraham, "Handa ako nga paestaron kamo sa akon duta.
Mag-estar kamo bisan diin nga gusto ninyo."
16 Nagsiling man siya kay Sara, "Hatagan ko ang imo utod sang 1,000 ka bilog nga
pilak bilang pamatuod sa tanan ninyo nga kaupdanan nga wala ko ikaw matandog kag
para indi sila maghunahuna nga nakahimo ka sang malain."
17-18 Tungod sa pagkuha ni Abimelec kay Sara, ginbuot sang GINOO nga indi
makabata ang tanan nga babayi sa iya panimalay. Gani nagpangamuyo si Abraham sa
Dios, kag gin-ayo sang Dios ang asawa ni Abimelec kag ang iya mga ulipon nga mga
babayi para makabata sila liwat. Gin-ayo man sang Dios si Abimelec *sa iya balatian*.

21

Ang Pagkatawo ni Isaac

1 Karon, gindumdom sang GINOO si Sara suno sa iya ginpromisa.
2 Nagbusong si Sara kag nagbata sing lalaki bisan tigulang na si Abraham. Natawo
ang bata sa tion gid nga ginsiling sadto sang Dios.
3 Gin-ngalanan ni Abraham ang bata nga Isaac.
4 Sang walo na ka adlaw ang bata, gintuli siya ni Abraham suno sa ginsugo sa iya
sang Dios.
5 Nagaedad si Abraham sang 100 ka tuig sang natawo si Isaac.

6 Nagsiling si Sara, “Ginpakadlaw ako sang Dios sa kalipay, kag ang bisan sin-o nga
makabati parte sining natabo sa akon magakadlaw man.
7 Sin-o ang makahunahuna nga magsiling kay Abraham nga makapatiti pa ako sang
bata? Pero nakabata pa ako bisan tigulang na siya.”
8 Nagdako si Isaac, kag sang adlaw nga ginlutas siya naghiwat si Abraham sang isa
ka dako nga punsyon.*

Ginpalayas si Hagar kag si Ishmael

9 Isa ka adlaw, nakita ni Sara nga ginasunlog ni Ishmael si Isaac. (Si Ishmael anak ni
Abraham kay Hagar nga Egyptohanon.)
10 Gani nagsiling si Sara kay Abraham, “Palayasa inang babayi nga ulipon kag ang
iya anak, kay ang anak sinang ulipon indi dapat partihan sa palanublion sang akon
anak nga si Isaac.”
11 Naglain gid ang buot ni Abraham tungod kay anak man niya si Ishmael.
12 Pero nagsiling ang Dios sa iya, “Indi maglain ang buot mo parte kay Ishmael kag
kay Hagar. Tumana ang gusto ni Sara, tungod sa kay Isaac magahalin ang imo mga
kaliwat nga akon ginpromisa.
13 Kag kon parte kay Ishmael, hatagan ko man siya sang madamo nga kaliwat kag
mangin isa man sila ka nasyon, tungod kay anak mo man siya.”
14 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagkuha si Abraham sang pagkaon kag tubig
nga nasulod sa panit nga suludlan, kag ginpapas-an niya ini kay Hagar. Dayon
ginpalakat niya si Hagar kaupod ang bata. Nagpanglakaton sila sa kamingawan sang
Beersheba nga wala kahibalo kon sa diin sila pakadto.
15 Sang naubos na ang ila tubig, ginbilin niya ang iya bata sa idalom sang isa ka
kahoy-kahoy
16 kag naglakat siya sa unhan nga ang kalayuon mga 100 ka metros halin sa bata.
Didto siya nagpungko kag naghilibion nga nagasiling sa iya kaugalingon, “Indi ako
makaantos nga magtan-aw sa akon anak nga mapatay.”
17 Karon, nabatian sang Dios ang hibi sang bata. Gani nagsiling ang anghel sang Dios
kay Hagar halin didto sa langit, “Ano ang imo ginapaligban Hagar? Indi ka
magkahadlok; nabatian sang Dios ang hibi sang imo anak.
18 Tindog ka kag pabanguna ang bata, kay himuon ko nga dako nga nasyon ang iya
mga kaliwat.”
19 Dayon may ginpakita ang Dios sa iya nga isa ka bubon. Nagkadto siya didto kag
ginsudlan sang tubig ang iya suludlan, dayon ginpainom niya ang iya anak.
20-21 Wala pagpabay-i sang Dios si Ishmael hasta nga nagdako siya. Didto siya
nag-estar sa kamingawan sang Paran kag nangin isa siya ka manugpana. Sang ulihi
ginpaasawa siya sang iya iloy sa isa ka Egyptohanon.

Ang Kasugtanan ni Abraham kag ni Abimelec

22 Sang sadto nga tion,† nagkadto si Abimelec kay Abraham upod ang pangulo sang
iya mga soldado nga si Ficol. Nagsiling si Abimelec kay Abraham, “Ginabuligan ka gid
sang Dios sa tanan mo nga ginahimo.
23 Gani, magsumpa ka diri sa ngalan sang Dios nga indi mo gid ako pagtraiduran pati
ang akon mga kaliwat. Ipakita mo ang imo kaayo sa akon kag sa sining lugar nga sa
diin nagaestar ka karon bilang pangayaw, subong nga nangin maayo man ako sa imo.”
24 Nagsabat si Abraham, “Ginasumpa ko.”
25 Pero nagreklamo si Abraham kay Abimelec parte sa bubon nga gin-agaw sang iya
mga suluguon.

---

* **21:8** *punsyon:* sa English, *feast or banquet* † **21:22** *Sang sadto nga tion* nga ginpahalin ni Abraham si Hagar kag si Ishmael, ukon sang nagapangabuhi na sila sa kamingawan sang Paran.

26 Nagsiling si Abimelec, “Wala ako kahibalo kon sin-o ang naghimo sina. Wala mo
man ako ginsugiran, kag subong ko lang nabatian ina.”
27 Gani nagkuha si Abraham sang mga karnero kag mga baka kag ginhatag niya kay
Abimelec, dayon naghimo sila nga duha sang kasugtanan.
28 Nagkuha pa gid si Abraham sang pito ka babayi nga karnero kag iya ini ginpain.
29 Nagpamangkot si Abimelec, “Para sa ano inang pito ka karnero nga imo ginpain?”
30 Nagsabat si Abraham, “Batuna ining pito ka karnero bilang pamatuod nga ako ang
nagkutkot sang sina nga bubon.”
31 Tungod sining pagsumpaanay nila, ang ato nga lugar gintawag Beersheba.‡
32 Pagkatapos sang ila kasugtanan didto sa Beersheba, nagbalik si Abimelec kag ang
pangulo sang iya mga soldado nga si Ficol sa duta sang mga Filistinhon.
33 Nagtanom si Abraham sang isa ka kahoy nga tamarisko didto sa Beersheba kag
nagsimba siya didto sa Ginoo, ang Dios nga wala sing katapusan.
34 Nag-estar si Abraham sa duta sang mga Filistinhon sa malawig nga panahon.

22

Ginsugo sang Dios si Abraham nga Ihalad si Isaac

1 Sang ulihi gintilawan sang Dios si Abraham. Gintawag niya si Abraham, kag
nagsabat si Abraham sa iya.
2 Dayon nagsiling siya, “Dal-a ang imo bugtong* kag pinalangga nga anak nga si
Isaac kag magkadto kamo sa duta sang Moria. Saka kamo sa bukid nga akon itudlo sa
imo kag ihalad mo siya didto sa akon bilang halad nga ginasunog.”
3 Gani aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagbial si Abraham sang mga kahoy nga
inuggatong sa halad, kag ginkarga niya ini sa iya donkey. Naglakat siya kaupod si Isaac
kag ang duha niya ka suluguon nga lalaki pakadto sa lugar nga ginsiling sa iya sang
Dios.
4 Sang ikatlo nga adlaw *sang ila pagpanglakaton*, nakita ni Abraham sa unhan ang
lugar nga ginsiling sa iya sang Dios.
5 Gani nagsiling si Abraham sa duha niya ka suluguon, “Diri lang kamo anay kag
bantayi ninyo ang donkey, kay mataklad kami didto sa unhan kag magsimba sa Dios.
Mabalik man kami dayon.”
6 Ginpapas-an ni Abraham kay Isaac ang mga kahoy nga inuggatong sa halad, kag
siya ang nagdala sang sundang kag pangsindi.
7 Samtang nagalakat sila, nagsiling si Isaac, “Tay!” Nagsabat si Abraham, “Ano,
anak?” Nagpamangkot si Isaac, “May dala kita nga pangsindi kag inuggatong, pero
diin ang karnero nga inughalad?”
8 Nagsabat si Abraham, “Anak, ang Dios ang magahatag sa aton sang karnero nga
inughalad.” Kag nagpadayon sila sa paglakat.
9 Sang pag-abot nila sa lugar nga ginsiling sang Dios, naghimo si Abraham sang
halaran, kag ginplastar niya ang mga kahoy sa ibabaw sini. Dayon gin-gapos niya si
Isaac kag gintungtong sa ibabaw sang halaran.
10 Pagkatapos nagkuha siya sang sundang. Kag sang patyon na niya kuntani si Isaac,
11 gintawag siya sang anghel sang Ginoo halin sa langit, “Abraham! Abraham!”
Pagkatapos nga nagsabat si Abraham,
12 nagsiling ang anghel, “Indi pagpatya ang bata! Karon napamatud-an ko na gid nga
may kahadlok ka sa Dios tungod kay wala mo pag-ilikaw sa akon ang imo bugtong nga
anak.”

---

‡ **21:31** *Beersheba:* buot silingon sa Hebreo, *ginsumpaan nga bubon.*

* **22:2** *bugtong:* ukon, *pinasahi*

13 Pagbalikid ni Abraham, may nakita siya nga isa ka lalaki nga karnero nga ang iya
sungay nasangit sa mga kahoy-kahoy, kag indi na ini makahalin. Gani ginkuha ini ni
Abraham kag ginhalad bilang halad nga ginasunog sa baylo sang iya anak.
14 Gintawag ni Abraham ato nga lugar "Nagatigana ang GINOO." Gani hasta subong
may hulubaton nga nagasiling, "Sa Bukid sang GINOO may ginatigana siya."
15 Nagtawag liwat kay Abraham ang anghel sang GINOO halin sa langit.
16-17 Siling niya, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Nagapanumpa ako sa akon
mismo kaugalingon nga pakamaayuhon ko gid ikaw tungod kay wala mo pag-ilikaw
ang imo bugtong nga anak sa akon. Padamuon ko gid ang imo mga kaliwat nga daw
pareho kadamo sa mga bituon sa langit kag sa mga balas sa baybayon. Pagasakupon
nila ang mga banwa sang ila mga kaaway.
18 Kag paagi sa imo mga kaliwat,† pakamaayuhon ko ang tanan nga nasyon sa
kalibutan, tungod kay nagtuman ka sa akon."
19 Pagkatapos sadto, nagbalik si Abraham *kag si Isaac* sa mga suluguon. Dayon
nagkadto sila sa Beersheba kag didto na nag-estar.

Ang mga Kaliwat ni Nahor

20 Sang ulihi nabalitaan ni Abraham nga si Nahor nga iya utod may mga anak na kay
Milca:
21 Si Uz ang magulang, sunod si Buz, kag dayon si Kemuel (nga amay ni Aram),
22 si Kesed, si Hazo, si Pildash, si Jidlaf, kag si Betuel.
23 Sila nga walo amo ang mga anak ni Nahor kay Milca. Si Betuel amo ang amay ni
Rebeka.
24 May mga anak man si Nahor sa isa pa niya ka asawa nga si Reuma. Sila amo
sanday Teba, Gaham, Tahash kag Maaca.

23

Napatay si Sara

1 Nagkabuhi si Sara sing 127 ka tuig.
2 Didto siya napatay sa Kiriat Arba (nga amo ang Hebron) sa duta sang Canaan.
Puwerte gid ang pagpangasubo ni Abraham sa pagkapatay ni Sara.
3 Karon, ginbayaan anay ni Abraham ang bangkay sang iya asawa kag nagpakigkita
siya sa mga Hithanon kag nagsiling sa ila,
4 "Nagaestar ako diri sa inyo nga lugar nga isa ka pangayaw, gani kon mahimo
pabakla man ninyo ako sang duta nga puwede ko malubngan sang akon asawa."
5 Nagsabat ang mga Hithanon,
6 "Sir, pamati anay sa amon. Ginakilala ka namon nga gamhanan nga tawo, gani
puwede mo ilubong ang imo asawa bisan diin sa amon pinakamaayo nga mga
lulubngan. Wala gid sing bisan isa sa amon nga mangindi sa paghatag sa imo sang
lulubngan para malubong mo ang imo asawa."
7 Sa gilayon nagluhod si Abraham *sa pagpasalamat* sa atubangan sang mga
pumuluyo nga mga Hithanon.
8 Dayon nagsiling siya, "Kon sugot gid man kamo nga diri ko ilubong ang akon
asawa, buligan ninyo ako nga hambalon si Efron nga anak ni Zohar
9 nga ibaligya niya sa akon ang iya kuweba nga ara sa higad sang iya uma sa
Macpela. Hambala ninyo siya nga bayaran ko siya sa husto nga presyo diri mismo sa
inyo atubangan para mangin akon na ina nga kuweba para himuon nga lulubngan."
10 Ara *gali* si Efron nga nagapungko upod sang iya mga kasimanwa nga mga
Hithanon. Gani nagsabat siya kay Abraham nga nabatian sang tanan nga Hithanon
nga nagtipon didto sa may puwertahan sang banwa.

† **22:18** *mga kaliwat:* ukon, *kaliwat*

11 Siling niya, “Sa atubangan sining akon mga kasimanwa ginahatag ko sa imo sir
ang bilog nga uma pati ang kuweba. Gani puwede mo na ilubong ang imo asawa.”
12 Nagluhod liwat si Abraham *sa pagpasalamat* sa atubangan sang mga pumuluyo.
13 Dayon nagsiling siya kay Efron nga nabatian sang mga pumuluyo, “Pamatii bala
ako. Bayaran ko ang bili sang uma. Batuna ang akon bayad para malubong ko na ang
akon asawa didto.”
14 Nagsabat si Efron,
15 “Sir, ang duta nagabili sing 400 ka bilog nga pilak. Kon sa bagay, kon bayaran mo,
pila man lang ina para sa imo kag sa akon. Sige, ilubong na ang imo asawa.”
16 Nagsugot si Abraham sa bili nga ginsiling ni Efron. Gani nagkilo siya sing 400 ka
bilog nga pilak suno sa bug-at nga ginabasihan sadto sang mga negosyante. Kag
ginbayad niya ini kay Efron didto sa atubangan sang mga Hithanon.
17-18 Gani nangin iya na ni Abraham ang uma ni Efron sa Macpela, sa east sang
Mamre, pati ang kuweba kag ang mga kahoy sa palibot sang uma. Saksi ang tanan nga
Hithanon nga nagtipon didto sa puwertahan sang banwa.
19 Ginlubong dayon ni Abraham si Sara didto sa kuweba nga ara sa uma sa Macpela,
nga sakop sang duta sang Canaan. Ang Macpela malapit sa Mamre nga amo ang
Hebron.
20 Gani ang uma pati ang kuweba, nga iya anay sang mga Hithanon, nangin iya na ni
Abraham kag ginhimo niya ini nga lulubngan.

24

Asawa para kay Isaac

1 Tigulang na gid katama si Abraham kag ginpakamaayo siya sang GINOO sa tanan
nga butang.
2 Isa sadto ka adlaw, ginsilingan niya ang iya manugdumala* nga suluguon nga
nagaasikaso sang tanan niya nga pagkabutang, “Ibutang ang imo kamot sa
tunga-tunga sang duha ko ka paa,†
3 kag magsumpa ka sa akon sa ngalan sang GINOO, ang Dios sang langit kag sang
duta, nga indi ka magpili sang palangasaw-on sang akon anak nga si Isaac diri sa
taga-Canaan nga kaupod ta nga nagaestar subong.
4 Magkadto ka sa lugar nga akon ginhalinan, kag didto ka magpili sang babayi halin
sa akon mga paryente nga ipaasawa sa akon anak nga si Isaac.”
5 Pero nagpamangkot ang suluguon, “Ti, paano abi kon indi mag-upod ang babayi sa
sini nga lugar? Dal-on ko na lang bala si Isaac didto?”
6 Nagsabat si Abraham, “Indi gid pagdal-a si Isaac didto!
7 Gindala ako diri sang GINOO, ang Dios sang langit, halin sa panimalay sang akon
amay, sa lugar nga sa diin ako natawo. Kag nagpanumpa siya nga ihatag niya ini nga
duta sang Canaan sa akon mga kaliwat. Gani maglakat ka kay magapadala ang GINOO
sang iya anghel sa pag-upod sa imo para makakita ka didto sang palangasaw-on sang
akon anak.
8 Kon indi mag-upod ang babayi sa imo, wala ka sing salabton sa sining sumpa mo sa
akon. Pero indi lang pagdal-a didto ang akon anak.”
9 Gani ginbutang sang suluguon ang iya kamot sa tunga-tunga sang duha ka paa ni
Abraham nga iya amo, kag nagsumpa siya nga tumanon niya ang ginsugo sa iya.
10 Pagkatapos nagkuha ang suluguon sang napulo ka camel kag mga malahalon nga
pangregalo halin sa iya amo nga si Abraham. Naglakat dayon siya pakadto sa Aram
Naharaim,‡ ang banwa nga ginaestaran ni Nahor.

---

* **24:2** *manugdumala:* ukon, *pinakatigulang* † **24:2** *Ibutang...paa:* buot silingon, ibutang sa kinatawo bilang tanda sang pagsumpa. ‡ **24:10** *Aram Naharaim:* isa ka lugar sa Mesopotamia.

11 *Pag-abot sang suluguon sa banwa,* ginpaluko niya ang mga camel malapit sa bubon
sa guwa sang banwa. Sirom na sadto kag tion sang pagpanag-ob sang mga babayi.
12 Nagpangamuyo ang suluguon, "GINOO, Dios sang akon amo nga si Abraham,
kabay pa nga patigayunon mo ang akon katuyuan diri, kag ipakita mo ang imo kaayo
sa akon amo.
13 Nagatindog ako diri sa higad sang bubon samtang nagasag-ob ang mga babayi
sang sini nga banwa.
14 Kon mangayo gani ako sang tubig sa tibod sang isa ka dalaga, kag magsugot siya
nga paimnon ako pati ang akon mga camel, kabay pa nga siya ang babayi nga imo
ginpili nga mangin asawa sang imo alagad nga si Isaac. Sa sini mahibaluan ko nga
ginpakita mo ang imo kaayo sa akon amo *nga si Abraham*."

15 Wala pa siya makatapos pangamuyo, nag-abot si Rebeka nga may ginapas-an nga
tibod. Si Rebeka anak ni Betuel, kag si Betuel anak ni Nahor kag ni Milca. Si Nahor
utod ni Abraham.
16 Matahom gid nga dalaga si Rebeka kag birhen pa. Nagdulhog siya pakadto sa
bubon kag ginsudlan niya sang tubig ang iya tibod. Dayon nagsaka siya para magpuli.
17 Nagdali-dali ang suluguon sa pagsugata sa iya kag nagsiling, "Palihog paimna ako
sa imo tibod bisan diutay lang."
18 Nagsabat si Rebeka "Sige sir, inom ka." Ginpaidalom niya dayon ang tibod kag
gin-uyatan samtang nagainom ang suluguon.
19 Pagkatapos niya painom sa suluguon, nagsiling siya, "Masag-ob man ako para sa
imo mga camel hasta nga makainom sila tanan."
20 Dali-dali niya nga ginbubo ang tubig sa ilimnan sang mga sapat kag nagbalik siya
sa bubon sa pagsag-ob liwat. Sige ang iya sag-ob hasta nga nakainom ang tanan nga
camel.
21 Nagapanilag lang ang suluguon kag ginahunahuna niya kon bala ginapatigayon
na sang GINOO ang iya katuyuan sa pagkadto sa sina nga lugar.

22 Pagkatapos inom sang mga camel, ginpaguwa sang suluguon ang dala niya nga
singsing nga bulawan nga ang kabug-aton mga anom ka gramo. Ginpaguwa man niya
ang duha ka pulseras§ nga bulawan nga ang kabug-aton mga 120 ka gramo. *Kag
ginhatag niya ini kay Rebeka.*
23 Dayon nagpamangkot siya kay Rebeka, "Kay sin-o ka bata? May lugar pa bala sa
inyo nga puwede namon matulugan karon nga gab-i?"
24 Nagsabat si Rebeka, "Bata ako ni Betuel nga anak nga lalaki ni Nahor kag ni Milca.
25 May matulugan kamo didto sa amon, kag may madamo man nga mga dagami kag
kumpay para sa inyo mga camel."
26 Nagluhod dayon ang suluguon kag nagsimba sa GINOO.
27 Siling niya, "Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang akon amo nga si Abraham. Iya
gid ginpakita ang iya padayon nga kaayo sa akon amo. Ako mismo gintuytuyan niya sa
pagkadto sa mga paryente sang akon amo."

28 Nagdalagan puli si Rebeka sa balay sang iya iloy kag ginsugid niya sa ila ang tanan
nga natabo.
29-30 Ang iya utod nga si Laban didto man nagapamati sa ginasugid niya parte sa
ginpanghambal sang tawo sa iya. Nakita mismo ni Laban ang singsing kag pulseras
nga ginasuksok ni Rebeka. Gani nagdalagan siya pakadto sa bubon kag nagkadto sa
tawo nga ginsiling ni Rebeka. Didto gihapon nagatindog ang tawo malapit sa bubon, sa
tupad sang mga camel.

---

§ **24:22** *pulseras:* sa iban nga Bisaya, *punseras*

31 Nagsiling si Laban sa iya, “Ikaw gali ang tawo nga ginapakamaayo sang GINOO.
Ngaa diri ka lang nagatindog? Dali sa balay, kay ginpreparar ko na ang kuwarto *para*
sa inyo kag ang lugar para sa *imo* mga camel.”

32 Nag-upod ang suluguon kay Laban. Pag-abot nila sa balay, ginkuha ni Laban ang
mga karga sang mga camel kag ginhatagan niya dayon ang mga camel sang dagami
kag kumpay. Gindal-an man niya sang tubig ang suluguon kag ang iya mga kaupod,
para makapanghinaw sila sang ila mga tiil.
33 Sang mabutangan na sila sang pagkaon, nagsiling ang suluguon, “Indi ako
magkaon kon indi ko anay masugid ang akon katuyuan sa pagkadto diri.” Nagsabat si
Laban, “Sige, sugiri kami.”

34 Nagsiling siya, “Suluguon ako ni Abraham.
35 Ginpakamaayo sang GINOO ang akon amo kag manggaranon na gid siya subong.
Ginhatagan siya sang GINOO sang madamo nga karnero, kanding, baka, camel, donkey,
pilak, bulawan, kag ulipon nga lalaki kag babayi.
36 Bisan tigulang na gid si Sara nga iya asawa, nakabata pa siya. Kag ining bata nila
nga lalaki amo ang magapanubli sang tanan niya nga pagkabutang.
37 Ginpasumpa ako sang akon amo nga tumanon ko ang iya sugo nga nagasiling,
‘Indi ka magpili sang pangasaw-on sang akon anak diri sa mga taga-Canaan nga ang
ila duta amo ang ginaestaran ta subong.
38 Magkadto ka sa panimalay sang akon amay, kag didto ka magpili sang babayi
halin sa akon mga paryente nga ipaasawa sa akon anak.’
39 Pero nagpamangkot ako, ‘Ti, paano abi kon indi mag-upod ang babayi sa akon?’
40 Nagsabat siya, ‘Ang GINOO nga akon ginatuman permi magapadala sang iya
anghel sa pag-upod sa imo para mapatigayon ang imo katuyuan didto. Makakita ka
sang palangasaw-on sang akon anak halin sa akon mga paryente, sa panimalay sang
akon amay.
41 Kon didto ka magkadto sa akon mga paryente, wala ka sing salabton sa sumpa mo
sa akon kon indi nila pag-ipadala ang babayi sa imo.’

42 “Gani pag-abot ko kaina sa bubon, nagpangamuyo ako. Siling ko, ‘GINOO, Dios
sang akon amo nga si Abraham, kabay pa nga patigayunon mo ang akon katuyuan sa
pagkadto diri.
43 Karon, nagatindog ako diri sa higad sang bubon. Kon may mag-abot gani nga
dalaga nga magsag-ob, mangayo ako sang diutay lang nga tubig sa iya tibod.
44 Kon magsugot gani siya nga paimnon ako pati ang akon mga camel, kabay pa nga
siya ang babayi nga ginpili mo nga mangin asawa sang anak sang akon amo.’

45 “Wala pa gani ako makatapos pangamuyo, nag-abot si Rebeka nga may ginapas-an
nga tibod. Nagdulhog siya pakadto sa bubon kag nagsag-ob. Nagsiling ako sa iya,
‘Palihog paimna ako.’
46 Ginpaidalom niya dayon ang tibod sa iya abaga, kag nagsiling, ‘Sige, inom ka, kag
paimnon ko man ang imo mga camel.’ Gani nag-inom ako, kag dayon ginpainom man
niya ang mga camel.
47 Pagkatapos sadto, ginpamangkot ko siya kon kay sin-o siya bata. Nagsabat siya,
‘Kay Betuel nga anak nga lalaki ni Nahor kag ni Milca.’ Dayon ginbutangan ko sang
singsing ang iya ilong kag ginsuksukan sang mga pulseras ang iya butkon.
48 Nagluhod dayon ako kag nagsimba sa GINOO. Gindayaw ko ang GINOO, ang Dios
sang akon amo nga si Abraham. Siya ang nagtuytoy sa akon sa husto nga lugar, nga sa
diin nakita ko ang anak sang paryente sang akon amo nga mangin asawa sang iya
anak.

49 “Karon, gusto ko mahibaluan kon ipakita ninyo ang inyo padayon nga kaayo sa
akon amo *paagi sa pagpaasawa kay Rebeka*. Siling nga daan kamo para mahibaluan ko
man kon ano ang akon himuon.”
50 Nagsabat si Laban kag si Betuel, “Tungod kay ini kabubut-on sang GINOO, wala na
kami sing may masiling pa.
51 Ari si Rebeka, dal-a siya kon magpuli ka para mangin asawa siya sang anak sang
imo amo, suno sa ginsiling sang GINOO.”
52 Pagkabati sadto sang suluguon, nagluhod siya kag nagsimba sa GINOO.
53 Ginpaguwa niya dayon ang iya dala nga mga alahas nga pilak kag bulawan kag
pati mga bayo, kag ginhatag kay Rebeka. Ginhatagan man niya sang malahalon nga
mga regalo ang utod nga lalaki kag ang iloy ni Rebeka.
54 Dayon nagkaon ang suluguon kag ang iya mga kaupod. Kag didto sila nagtulog
sadto nga gab-i.
Pagbugtaw nila pagkaaga, nagsiling ang suluguon, “Mapuli na ako sa akon amo.”
55 Pero nagsabat ang utod kag ang iloy ni Rebeka, “Patinera anay diri si Rebeka sa
amon bisan napulo lang ka adlaw, pagkatapos sina makalakat na kamo.”
56 Pero nagsiling ang suluguon, “Indi man ninyo ako pagpadugaya diri.
Ginpatigayon na sang GINOO ang akon katuyuan sa pagkadto diri, gani pabalika na
ninyo ako sa akon amo.”
57 Nagsabat sila, “Tawgon ta anay si Rebeka kag pamangkuton kon ano sa iya.”
58 Gani gintawag nila si Rebeka kag ginpamangkot, “Gusto mo bala nga mag-upod sa
iya subong?” Nagsabat si Rebeka, “Huo, maupod ako.”
59 Gani, ginpaupod nila si Rebeka pati ang iya manug-atipan sa suluguon ni
Abraham kag sa iya mga kaupod.
60 Ginbendisyunan nila si Rebeka sa iya paglakat. Siling nila,
“Utod namon, kabay pa nga magahalin sa imo
ang madamo gid nga mga kaliwat.
Kabay pa nga pierdihon sang imo mga kaliwat
ang ila mga kaaway.”
61 Sang handa na ang tanan, nagsakay si Rebeka kag ang iya mga suluguon nga
babayi sa mga camel, kag nagsunod sila sa suluguon ni Abraham.
62 Karon, si Isaac nga didto na nagaestar sa Negev bag-o lang nag-abot halin sa Beer
Lahai Roi.
63 Sang mga sirom na, nagguwa si Isaac kag naglakat-lakat sa latagon. May nakita
siya nga mga camel nga nagapadulong.
64 Sang makita ni Rebeka si Isaac, nagpanaog siya sa iya camel
65 kag nagpamangkot sa suluguon ni Abraham, “Sin-o inang tawo sa latagon nga
nagapadulong sa aton?” Nagsabat ang suluguon, “Siya ang akon amo *nga si Isaac*.”
Gani gintabunan ni Rebeka ang iya guya sang belo.
66 Ginsugid sang suluguon kay Isaac ang tanan niya nga ginhimo.
67 Dayon gindala ni Isaac si Rebeka didto sa tolda nga gin-estaran sadto sang iya iloy
nga si Sara. Nangin asawa niya si Rebeka kag palangga gid niya siya. Gani
naumpawan si Isaac sa iya kasubo tungod sa pagkapatay sang iya iloy.

25

Ang Iban nga mga Kaliwat nga Lalaki ni Abraham
(1 Cro. 1:32-33)

1 Nagpangasawa liwat si Abraham, kag ang ngalan sang iya asawa si Ketura.
2 Ang ila mga anak amo sila ni Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak, kag Shua.

3 Si Jokshan amo ang amay ni Sheba kag ni Dedan. Ang mga kaliwat ni Dedan amo
ang mga Ashurnon, Letushnon, kag Leumnon.
4 Ang mga anak nga lalaki ni Midian amo sila ni Efa, Efer, Hanoc, Abida, kag Eldaa.
Amo ini sila tanan ang mga kaliwat ni Ketura.
5-6 Antes napatay si Abraham, ginbilin niya ang tanan niya nga pagkabutang kay
Isaac. Pero ginhatagan niya sang mga regalo ang iban niya nga mga anak sa iban niya
nga mga asawa, kag ginpaestar niya sila sa mga kadutaan sa east, palayo sa iya anak
nga si Isaac.

Ang Pagkapatay kag Paglubong kay Abraham

7 Nagkabuhi si Abraham sing 175 ka tuig.
8 Napatay siya nga tigulang na gid, kag ginsimpon siya sa iya mga paryente *nga*
nagkalamatay na.
9 Ginlubong siya sang iya mga anak nga si Isaac kag si Ishmael didto sa kuweba sa
Macpela, sa east sang Mamre, sa uma nga iya anay ni Efron nga anak ni Zohar nga
Hithanon.
10 Ato nga uma ginbakal ni Abraham sa presensya sang mga Hithanon. Didto
ginlubong si Abraham kag ang iya asawa nga si Sara.
11 Pagkatapos nga napatay si Abraham, ginbendisyunan sang Dios si Isaac kag didto
siya nag-estar sa Beer Lahai Roi.

Ang mga Kaliwat ni Ishmael
(1 Cro. 1:28-31)

12 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Ishmael nga anak ni Abraham kay Hagar
nga Egyptohanon, nga ulipon ni Sara.

13 Amo ini ang mga ngalan sang mga anak nga lalaki ni Ishmael halin sa
kamagulangan:

Nebayot, Kedar, Adbeel, Mibsam,
14 Mishma, Duma, Masa,
15 Hadad, Tema, Jetur,
Nafish, kag Kedema.

16 Sila ang mga anak ni Ishmael, kag nangin pangulo sila sang dose ka tribo
nga mga kaliwat ni Ishmael. Ang ila mga ngalan amo ang ginpangalan sa
mga lugar nga ila gin-estaran.

17 Nagkabuhi si Ishmael sing 137 ka tuig. Napatay siya kag ginsimpon siya sa iya
mga paryente *nga nagkalamatay na*.
18 Nag-estar ang iya mga kaliwat sa mga lugar nga halin sa Havila hasta sa Shur, sa
east sang Egypt nga pakadto sa Assyria. Ginkontra nila ang tanan nila nga mga
paryente *nga mga kaliwat ni Isaac*.

Ang Pagkatawo ni Esau kag ni Jacob

19 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Isaac nga anak ni Abraham.

20 Nagaedad si Isaac sing 40 ka tuig sang magpangasawa siya kay Rebeka nga anak
ni Betuel nga Arameanhon nga taga-Padan Aram.* Si Rebeka utod ni Laban nga
Arameanhon man.
21 Tungod kay baw-as si Rebeka, nagpangamuyo si Isaac sa GINOO nga makabata
siya. Ginsabat sang GINOO ang iya pangamuyo, gani nagbusong si Rebeka.

---

* **25:20** *Padan Aram:* isa ka lugar sa Mesopotamia.

22 Nabatyagan niya nga nagadis-uganay ang kapid nga bata sa sulod sang iya tiyan.
Nagsiling si Rebeka, “Ngaa amo ini ang nagakatabo sa akon?” Gani nagpamangkot siya
sa GINOO parte sini.
23 Nagsiling ang GINOO sa iya,
“Magahalin sa duha ka bata nga ara sa imo tiyan
ang duha ka nasyon;
duha ka grupo sang mga katawhan
nga magakontrahanay.
Ang isa mangin gamhanan sang sa isa.
Ang magulang magaalagad sa manghod.”
24 Sang nagbata na si Rebeka, ang iya bata kapid.
25 Ang una nga nagguwa mapula-pula kag balahibuhon, gani gin-ngalanan nila siya
nga Esau.†
26 Sang pagguwa sang ikaduha, ang iya kamot nagauyat sa tikod sang iya kapid, gani
gin-ngalanan nila siya nga Jacob.‡ Nagaedad si Isaac sang 60 ka tuig sang magbata si
Rebeka sang kapid.

Ginbaligya ni Esau ang Iya Kinamatarong Bilang Magulang

27 Sang nagdako na ang duha ka bata, nangin maabtik nga mangangayam si Esau
kag permi lang siya sa latagon samtang si Jacob ya hipuson nga tawo kag permi lang
nagatiner sa mga tolda.
28 Mas nagustuhan ni Isaac si Esau tungod kay gusto niya permi magkaon sang mga
pinangayaman ni Esau, pero si Jacob amo ang mas nagustuhan ni Rebeka.
29 Isa ka adlaw, samtang nagaluto si Jacob sang sopas, nag-abot si Esau halin sa
pagpangayam nga gutom gid katama.
30 Nagsiling siya kay Jacob, “Abi, pakan-a ako sinang ginaluto mo nga mapula kay
gutom gid ako katama.” (Amo ina nga gintawag si Esau nga Edom.§)
31 Pero nagsabat si Jacob, “Hatagan ko ikaw sini kon ihatag mo sa akon ang imo
kinamatarong bilang magulang.”
32 Nagsiling si Esau, “Sige, kay anhon ko man ina nga kinamatarong kon mapatay
man lang ako sa kagutom.”
33 Nagsabat si Jacob, “Kon amo sina, magsumpa ka anay sa akon.” Gani nagsumpa si
Esau nga mangin iya na ni Jacob ang iya kinamatarong bilang magulang.
34 Ginhatagan dayon siya ni Jacob sang tinapay kag sopas. Pagkatapos niya kaon kag
inom, naglakat siya dayon. Sa sadtong ginhimo ni Esau, ginbaliwala niya ang iya
kinamatarong bilang magulang.

26

Nag-estar si Isaac sa Gerar

1 May gutom nga nag-abot sa lugar *nga ginaestaran ni Isaac*, wala labot sadtong
gutom nga nag-abot sang panahon pa ni Abraham. Gani nagkadto si Isaac kay
Abimelec nga hari sang mga Filistinhon sa Gerar.
2 Nagpakita ang GINOO sa iya kag nagsiling, “Indi ka magkadto sa Egypt; magpabilin
ka sa lugar nga itudlo ko sa imo.
3 Diri ka lang anay mag-estar kay pagaupdan ko ikaw kag pakamaayuhon. Ihatag ko
sa imo kag sa imo mga kaliwat ini tanan nga duta. Tumanon ko ang akon ginpromisa
sa imo amay nga si Abraham.

---

† **25:25** *Esau:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *balahibuhon* ‡ **25:26** *Jacob:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *gin-uyatan niya ang tikod;* ukon, *nangtunto siya.* § **25:30** *Edom:* buot silingon sa Hebreo, *mapula*

4 Padamuon ko ang imo mga kaliwat pareho sa kadamuon sang mga bituon sa
langit, kag ihatag ko sa ila ini tanan nga duta. Kag paagi sa ila, pakamaayuhon ko ang
tanan nga katawhan sa kalibutan.
5 Himuon ko ini tungod kay nagtuman si Abraham sa akon. Nagtuman siya sa tanan
ko nga kasuguan kag pagpanudlo."
6 Gani didto nag-estar si Isaac sa Gerar.
7 Matahom si Rebeka, gani kon magpamangkot ang mga taga-Gerar sa kay Isaac
parte sa iya asawa ginasabat niya nga utod niya si Rebeka. Nahadlok siya magsiling
nga asawa niya kay basi kon patyon nila siya para makuha si Rebeka.
8 Madugay-dugay na ang pagtiner nila ni Isaac didto sa Gerar. Kag isa sina ka adlaw,
natabuan nga nagpamintana si Abimelec nga hari sang mga Filistinhon kag nakita
niya nga nagaanggaanay si Isaac kag Rebeka.
9 Gani ginpatawag niya si Isaac kag ginsilingan, "Asawa mo gali siya? Ngaa nagsiling
ka nga utod mo siya?" Nagsabat si Isaac, "Nahadlok abi ako nga basi patyon ninyo ako
tungod sa iya."
10 Nagsiling si Abimelec, "Indi maayo ang ginhimo mo sa amon. Kon natabo abi nga
ang isa sa akon mga tinawo naghulid sa iya, ikaw kuntani ang kabangdanan sang
amon pagpakasala."
11 Ginpaandaman dayon ni Abimelec ang tanan nga tawo. Siling niya, "Ang bisan
sin-o nga maghimo sang malain sa sini nga lalaki ukon sa iya asawa pagapatyon gid."
12 Nagpananom si Isaac sa sadto nga lugar kag nakapatubas siya sing 100 ka pilo sa
sina mismo nga tuig, tungod kay ginpakamaayo siya sang Ginoo.
13 Nagpadayon ang iya pag-uswag hasta nga nagmanggaranon na gid siya katama.
14 Nahisa sa iya ang mga Filistinhon tungod kay madamo na ang iya mga karnero,
kanding, baka, kag mga suluguon.
15 Ginpangtampukan nila sang duta ang mga bubon nga ginpangkutkot sadto sang
mga suluguon sang iya amay nga si Abraham.
16 Karon, nagsiling si Abimelec kay Isaac, "Halin ka na diri, kay madamo na kamo
katama para sa amon."
17 Gani naghalin si Isaac, kag nagpatindog siya sang iya tolda sa Gerar nga ililigan
sang tubig, kag didto na nag-estar.
18 Ginpakutkutan niya liwat ang mga bubon sang iya amay nga si Abraham nga
gintabunan sang mga Filistinhon pagkatapos nga napatay si Abraham. Gin-ngalanan
ni Isaac ang mga bubon sang amo man gihapon nga ngalan nga ginhatag sadto anay ni
Abraham.
19 Didto sa *hubas nga* ililigan sang tubig, nagkutkot sang bag-o nga bubon ang mga
suluguon ni Isaac kag nakasapo sila sang tuburan.
20 Pero ginbais sang mga bakiro nga taga-Gerar ang mga bakiro ni Isaac nga ila kuno
atong bubon. Gani gin-ngalanan ni Isaac ang bubon nga Esek,* tungod kay
nagpakigbais ang mga taga-Gerar sa iya.
21 Nagkutkot liwat ang mga suluguon ni Isaac sang lain nga bubon, pero ginlalisan
man nila ini gihapon sang mga taga-Gerar. Gani gin-ngalanan ni Isaac ang bubon nga
Sitna.†
22 Naghalin sila ni Isaac didto kag nagkutkot liwat sang lain pa gid nga bubon. Wala
na nila ini paglalisi, gani gin-ngalanan ini ni Isaac nga Rehobot.‡ Kay siling niya,
"Karon ginhatagan kita sang Ginoo sang malapad nga lugar para magdamo pa gid kita
diri."
23 Sang ulihi naghalin si Isaac sa sadto nga lugar kag nagkadto sa Beersheba.

---

* **26:20** *Esek:* buot silingon sa Hebreo, *pagpakigbais* † **26:21** *Sitna:* buot silingon sa Hebreo, *kaawayon* ‡ **26:22** *Rehobot:* buot silingon sa Hebreo, *malapad nga lugar*

24 Sadto gid nga gab-i sang pag-abot niya, nagpakita ang GINOO sa iya kag nagsiling,
"Ako ang Dios sang imo amay nga si Abraham. Indi ka magkahadlok kay kaupod mo
ako. Pakamaayuhon ko ikaw kag hatagan sang madamo nga kaliwat tungod kay
Abraham nga akon alagad."
25 Gani naghimo si Isaac sang halaran kag nagsimba sa GINOO. Nagpatindog siya
sang tolda sa sadto nga lugar kag nagpakutkot sang bubon sa iya mga suluguon.

Ang Kasugtanan ni Isaac kag ni Abimelec

26 Nagkadto si Abimelec kay Isaac halin sa Gerar kaupod si Ahuzat nga iya
manuglaygay kag si Ficol nga pangulo sang iya mga soldado.
27 Nagpamangkot si Isaac sa ila, "Ngaa nagkadto kamo sa akon? Indi bala nga akig
kamo sa akon, kag amo gani nga ginpahalin ninyo ako sa inyo lugar?"
28 Nagsabat sila, "Nareyalisar namon nga ang GINOO kaupod mo, gani naghunahuna
kami nga dapat maghimo kita sang kasugtanan nga may panumpa. Ipromisa mo sa
amon
29 nga indi mo kami pag-anhon, tungod kay wala ka man namon pag-anha sang
didto ka pa sa amon. Gintratar ka namon sing maayo kag ginpahalin nga maayo ang
aton relasyon. Karon, kabay pa nga pakamaayuhon ka pa gid sang GINOO."
30 Gani nagpapunsyon si Isaac para sa ila kag nagkinaon sila kag nag-ininom.
31 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagpanumpa sila sa isa kag isa. Dayon
ginpalakat sila ni Isaac nga maayo ang ila relasyon.
32 Sadto man nga adlaw, nag-abot ang mga suluguon ni Isaac kag nagsugid sa iya nga
may tubig ang bubon nga ila ginkutkot.
33 Gin-ngalanan ni Isaac ato nga bubon nga Shiba. Gani hasta subong ang ato nga
lugar ginatawag nga Beersheba.§

Nangasawa si Esau sang Indi Nila Kalahi

34 Sang nagaedad na si Esau sang 40 ka tuig, nagpangasawa siya kay Judit nga anak
ni Beeri nga Hithanon. Ginpangasawa pa gid niya si Basemat nga anak ni Elon nga
Hithanon man.
35 Ining duha ka babayi nakapasubo gid sa kay Isaac kag kay Rebeka.

27

Ginbendisyunan ni Isaac si Jacob

1 Tigulang na gid si Isaac kag halos indi na makakita. Isa sadto ka tion, gintawag niya
ang kamagulangan niya nga anak nga si Esau. Siling niya, "Anak." Nagsabat si Esau,
"Ano, tay?"
2 Nagsiling si Isaac, "Tigulang na gid ako kag sa indi siguro madugay mapatay na ako.
3 Maayo pa nga kuhaon mo ang imo pana kag magkadto ka sa latagon kag
magpangayam para sa akon.
4 Dayon, lutui ako sang akon paborito nga pagkaon kag dal-on mo dayon sa akon kay
kaunon ko. Pagkatapos bendisyunan ko ikaw sa wala pa ako mapatay."
5 Nagapamati gali si Rebeka samtang nagahambal si Isaac kay Esau. Gani sang
nakalakat na si Esau sa latagon sa pagpangayam,
6 ginsilingan ni Rebeka ang iya anak nga si Jacob, "Nabatian ko nga ginsilingan ni
tatay mo si Esau nga
7 magpangayam kag lutuan siya dayon sang iya paborito nga pagkaon. Kay sa wala
pa kuno siya mapatay bendisyunan niya si Esau sa presensya sang GINOO.
8 Gani anak, tumana ang akon isugo sa imo:

§ **26:33** *Beersheba:* Tan-awa ang footnote sa 21:31.

9 Kadto didto sa aton mga kasapatan kag magkuha ka sang duha ka bataon kag
matambok nga kanding, kay lutuan ko ang imo amay sang paborito niya nga pagkaon.
10 Dayon dal-on mo ini sa iya para bendisyunan ka niya sa wala pa siya mapatay."
11 Pero nagsiling si Jacob sa iya iloy, "Nakahibalo ka nga balahibuhon si Esau kag ako
ya indi.
12 Basi hikapon ako ni tatay kag mahibaluan niya nga ginatunto ko lang siya kag
pakamalauton niya ako imbes nga bendisyunan."
13 Nagsabat si Rebeka, "Anak, ako ang manabat kon pakamalauton ka, basta himua
lang ang akon ginasugo sa imo. Lakat na kag kuhai ako *sang kanding*."
14 Gani nagkuha si Jacob sang duha ka kanding kag gindala niya sa iya iloy, kag
ginluto ni Rebeka ang paborito nga pagkaon ni Isaac.
15 Dayon ginkuha niya ang pinakamaayo nga bayo ni Esau nga didto sa balay kag
ginpasuksok kay Jacob.
16 Ginbutangan niya sang panit sang kanding ang butkon ni Jacob pati ang iya liog
nga indi balahibuhon.
17 Dayon ginhatag niya kay Jacob ang pagkaon kag ang tinapay nga ginluto niya.
18 Gindala ato ni Jacob sa iya amay kag nagsiling, "Tay!" Nagsiling si Isaac, "Sin-o ka
nga anak ko?"
19 Nagsabat si Jacob, "Ako si Esau, ang kamagulangan mo nga anak. Nahimo ko na
ang imo ginsugo sa akon. Bangon anay kag magkaon sining akon pinangayaman para
mabendisyunan mo ako."
20 Nagsiling si Isaac, "Anak, paano mo ini nakuha dayon?" Nagsabat si Jacob,
"Ginbuligan ako sang GINOO nga imo Dios."
21 Nagsiling si Isaac, "Palapit pa gid sa akon anak para mahikap ko kon ikaw gid bala
matuod si Esau."
22 Gani nagpalapit si Jacob, kag ginhikap siya sang iya amay kag nagsiling, "Ang imo
tingog daw iya ni Jacob pero ang imo butkon daw iya ni Esau."
23 Wala ni Isaac makilal-i si Jacob, kay ang iya butkon balahibuhon pareho sang iya
ni Esau.
Antes niya ginbendisyunan si Jacob,
24 nagpamangkot pa gid siya, "Ikaw gid bala matuod si Esau?" Nagsabat si Jacob,
"Huo, ako gid."
25 Nagsiling si Isaac, "Abi, dal-a diri ang imo ginluto halin sa imo pinangayaman, kay
pagkatapos ko kaon bendisyunan ko ikaw." Gani ginhatagan siya ni Jacob sang
pagkaon kag ilimnon, kag nagkaon siya kag nag-inom.
26 Dayon nagsiling si Isaac sa iya, "Palapit sa akon, anak, kag haluki ako."
27 Nagpalapit si Jacob sa iya kag naghalok. Sang nasimhutan ni Isaac ang iya bayo,
ginbendisyunan niya dayon si Jacob nga nagasiling,
"Ining baho sang akon anak pareho sa baho sang latagon
nga ginbendisyunan sang GINOO.
28 Kabay pa nga hatagan ka sang Dios sang mapatubason nga duta
nga permi may tun-og nga grasya niya,*
para bugana ang imo mga uyas kag duga sang ubas.
29 Kabay pa nga magapasakop sa imo ang madamo nga katawhan
kag magaalagad sila sa imo.
Kabay pa nga magagahom ka sa imo mga paryente
kag magapasakop sila sa imo.
Kabay pa nga ang nagapakamalaot sa imo pakamalauton man,
kag ang nagapakamaayo sa imo pakamaayuhon man."

---

* **27:28** *tun-og nga grasya niya:* sa literal, *tun-og sang langit*

Nagpakitluoy si Esau nga Bendisyunan man Siya

30 Pagkatapos bendisyon ni Isaac kay Jacob, naglakat dayon si Jacob. Bag-o lang gid
siya nakalakat kag umabot man dayon si Esau halin sa pagpangayam.
31 Nagluto man siya sang manamit nga pagkaon kag iya ini gindala sa iya amay.
Nagsiling siya, "Tay, bangon ka kag magkaon sining akon pinangayaman para
mabendisyunan mo ako."
32 Nagpamangkot si Isaac sa iya, "Sin-o ka?" Nagsabat siya, "Ako si Esau, ang
kamagulangan mo nga anak."
33 Pagkabati sadto ni Isaac, nagpalangurog siya kag nagsiling, "Sin-o gali atong
nagpangayam kag nagdala diri sa akon sang pagkaon? Bag-o ko pa lang ato ginkaon
kag umabot ka dayon. Ginhatag ko na sa iya ang akon bendisyon kag indi ko na gid ato
mabawi."
34 Pagkabati sadto ni Esau, puwerte gid ang iya hilibion. Siling niya, "Tay, bendisyuni
man ako!"
35 Pero nagsabat si Isaac, "Gintunto ako sang imo manghod kag nakuha na niya ang
akon bendisyon nga para kuntani sa imo."
36 Nagsiling si Esau, "Ikaduha na ini ka beses nga iya ako gintunto. Gai ko man nga
Jacob† ang iya ngalan. Ginkuha na niya ang akon kinamatarong bilang magulang, kag
karon ginkuha pa gid niya ang bendisyon nga para sa akon." Dayon nagpamangkot
siya, "Tay, wala ka na gid bala sing nabilin nga bendisyon para sa akon?"
37 Nagsabat si Isaac, "Ginhimo ko na siya nga imo agalon kag ginhimo ko man ang
tanan niya nga mga paryente nga iya mga suluguon. Nahatag ko na sa iya ang bugana
nga mga uyas kag duga sang ubas. Gani ano pa ang akon mahimo para sa imo anak?"
38 Nagpakitluoy pa gid si Esau sa iya amay, "Tay, wala ka na gid bala sing bisan isa
lang ka bendisyon? Bendisyuni man ko bi." Kag naghibi pa gid siya.
39 Nagsiling si Isaac sa iya,
"Indi mapatubason ang duta nga imo pagaestaran,
kag wala ini permi sang tun-og nga grasya sang Dios.
40 Permi ka lang magapakig-away,
kag magaalagad ka sa imo manghod.
Pero kon magpamatok ka sa iya,
mahilway ka sa iya gahom."
41 Gindumtan ni Esau si Jacob tungod sa bendisyon nga ginhatag sang iya amay kay
Jacob. Nagsiling si Esau sa iya kaugalingon, "Dali na lang mapatay si tatay; kon
mapatay na gani siya, patyon ko si Jacob."
42 Pero nabalitaan ni Rebeka ang plano ni Esau, gani ginpatawag niya si Jacob kag
ginhambalan, "Ang imo magulang nga si Esau nagaplano sa pagpatay sa imo para
maumpawan siya sa iya kaakig sa imo.
43 Gani pamati ka sa akon isiling: Magpalagyo ka sa Haran, didto sa akon utod nga si
Laban.
44 Didto ka lang anay hasta nga maghaganhagan ang kaakig sang imo magulang,
45 kag malipatan na niya ang imo ginhimo sa iya. Ipasugat ko lang ugaling ikaw
didto kon indi na siya akig sa imo. Indi ko gusto nga madula kamo nga duha sa akon sa
isa lang ka adlaw."

Ginpakadto ni Isaac si Jacob kay Laban

46 Karon, nagsiling si Rebeka kay Isaac, "Ginatak-an na gid ako sang akon kabuhi
tungod sining mga asawa ni Esau nga mga Hithanon. Kon ang mangin asawa ni Jacob
taga-diri man nga babayi nga Hithanon maayo pa nga mapatay na lang ako."

---

† **27:36** *Jacob:* buot silingon sa Hebreo, *nangtunto*

28

1 Gani ginpatawag ni Isaac si Jacob. Pag-abot niya, ginbendisyunan niya siya kag
ginmanduan, “Indi ka gid magpangasawa sang taga-Canaan.
2 Maghimos ka kag magkadto sa Padan Aram, didto kay *lolo mo* Betuel nga amay
sang imo iloy. Pangasaw-a didto ang isa sa mga dalaga nga anak ni Laban nga utod
sang imo iloy.
3 Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang Makagagahom nga Dios kag hatagan sang
madamo nga kaliwat para mangin amay ka sang madamo nga grupo sang mga
katawhan.
4 Kabay pa nga ihatag man niya sa imo kag sa imo mga kaliwat ang pagpakamaayo
nga ginhatag niya kay Abraham, para mangin imo ini nga duta nga imo ginaestaran
subong bilang pangayaw. Ini nga duta ginhatag sang Dios kay Abraham.”
5 Ginpalakat dayon ni Isaac si Jacob sa Padan Aram, sa lugar ni Laban nga anak ni
Betuel nga Arameanhon. Si Laban utod ni Rebeka nga iloy ni Jacob kag ni Esau.

Nagpangasawa Liwat si Esau

6 Nahibaluan ni Esau nga ginbendisyunan ni Isaac si Jacob kag ginpakadto sa Padan
Aram para didto mangita sang palangasaw-on. Nahibaluan man niya nga sang
pagbendisyon ni Isaac kay Jacob, ginmanduan niya siya nga indi magpangasawa sang
taga-Canaan.
7 Kag nahibaluan man niya nga nagtuman si Jacob sa ila ginikanan kag nagkadto sa
Padan Aram.
8 Gani natalupangdan ni Esau nga indi gali gusto sang iya amay ang mga babayi nga
taga-Canaan.
9 Gani nagkadto siya sa iya tiyo nga si Ishmael nga anak ni Abraham *kay Hagar*.
Luwas sang iya duha ka asawa, ginpangasawa pa gid niya si Mahalat nga anak ni
Ishmael kag utod ni Nebayot.

Nagdamgo si Jacob sa Betel

10 Naghalin si Jacob sa Beersheba kag naglakat pakadto sa Haran.
11 Sang nagsalop na ang adlaw, nakaabot siya sa isa ka lugar kag didto siya
nagpabilin sadto nga gab-i. Nagkuha siya sang isa ka bato kag iya gin-unlan sa iya
pagtulog.
12 Karon, nagdamgo siya nga may isa ka hagdan nga nagatindog sa duta nga lambot
hasta sa langit. Nakita niya ang mga anghel sang Dios nga nagasaka-panaog sa hagdan.
13 Nakita man niya ang GINOO nga nagatindog sa ibabaw sang hagdan* kag nagsiling
sa iya, “Ako amo ang GINOO, ang Dios ni Abraham kag ni Isaac. Ihatag ko sa imo kag sa
imo mga kaliwat ini nga duta nga imo ginahigdaan.
14 Ang imo mga kaliwat mangin pareho kadamo sang yab-ok sa duta. Magalapta sila
sa nagkalain-lain nga parte sang sini nga duta. Paagi sa imo kag sa imo mga kaliwat,
pakamaayuhon ko ang tanan nga katawhan sa kalibutan.
15 Tandai gid permi nga kaupod mo ako kag bantayan ko ikaw bisan diin ka
makadto. Pabalikon ko ikaw sa sini nga duta kag indi ko ikaw pagbayaan hasta nga
matuman ko ang akon promisa sa imo.”
16 Nakabugtaw dayon si Jacob kag nagsiling sa iya kaugalingon, “Wala ako kahibalo
nga ari gali diri ang GINOO sa sini nga lugar.”
17 Kinulbaan siya kag nagsiling, “Daw ano ka makatilingala ang ini nga lugar!
Puluy-an ini sang Dios kag diri mismo ang puwertahan pakadto sa langit.”

---

* **28:13** *sa ibabaw sang hagdan:* ukon, *sa tupad niya*

18 Aga pa gid nagbangon si Jacob. Ginkuha niya ang bato nga iya gin-unlan kag
ginpatindog bilang isa ka handumanan. Dayon ginbubuan niya ini sang lana *para*
mangin sagrado.
19 Gin-ngalanan ni Jacob ato nga lugar nga Betel.† Pero sang una, Luz ang ngalan
sang ato nga lugar.
20 Nagsumpa dayon si Jacob nga nagasiling, "O Dios, kon updan mo ako kag
bantayan sa sining akon pagpanglakaton kag hatagan sang pagkaon kag bayo,
21 kag kon makabalik ako sa balay sang akon amay nga wala sing malain nga natabo
sa akon, kilalahon ko ikaw, GINOO, nga akon Dios.
22 Ining bato nga akon ginpatindog bilang isa ka handumanan magapamatuod sang
imo presensya sa sini nga lugar.‡ Kag ihatag ko sa imo ang ikanapulo sang tanan nga
ihatag mo sa akon."

29

Nakaabot si Jacob sa Balay ni Laban

1 Nagpadayon si Jacob sa iya pagpanglakaton hasta nga nakaabot siya sa duta sang
mga taga-east.
2 Didto may nakita siya sa latagon nga isa ka bubon nga sa tupad sini may nagaluko
nga tatlo ka panong sang mga karnero, kay didto nagakuha ang mga tawo sang tubig
nga ipainom sa mga karnero. Ini nga bubon ginatakpan sang dako nga bato.
3 Ginahulat anay sang mga manugbantay sang karnero nga makatipon ang tanan
nga karnero antes nila paligiron ang takop nga bato. Pagkatapos nila painom sang
mga karnero, ginauli nila ang bato.
4 Karon, nagpamangkot si Jacob sa mga manugbantay sang karnero, "Mga abyan,
taga-diin kamo?" Nagsabat sila, "Taga-Haran."
5 Nagpamangkot liwat si Jacob, "Kilala bala ninyo si Laban nga apo ni Nahor?"
Nagsabat sila, "Huo, kilala namon."
6 Nagpadayon sa pagpamangkot si Jacob, "Ti, kamusta siya?" Nagsabat sila, "Maayo
man. Tan-awa, ara ang iya anak nga si Raquel nga nagapakadto diri upod sang mga
karnero."
7 Nagsiling si Jacob sa ila, "Tungod kay temprano pa man kag indi pa tion sa pagtipon
sang mga karnero, maayo siguro nga paimnon ninyo sila kag pahalbon liwat."
8 Nagsabat sila, "Indi namon ina mahimo kon indi anay matipon ang tanan nga
karnero. Kon diri na gani ang tanan, amo na ina ang pagpaligid namon sa takop nga
bato para paimnon sila."
9 Nagahambal pa si Jacob sa ila sang mag-abot si Raquel dala ang mga karnero sang
iya amay, tungod kay siya ang nagabantay sini.
10 Pagkakita ni Jacob kay Raquel nga anak sang iya tiyo nga si Laban, kaupod sang
mga karnero ni Laban, nagkadto siya sa bubon kag ginpaligid niya ang bato kag
ginpainom ang mga karnero sang iya tiyo nga si Laban.
11 Pagkatapos ginhalukan niya si Raquel kag naghibi siya sa kalipay.
12 Nagsiling siya kay Raquel, "Bata ako ni Rebeka, gani hinablos ako ni tatay mo."
Nagdalagan puli si Raquel kag ginsugiran ang iya amay.
13 Pagkabati ni Laban nga ara si Jacob nga iya hinablos kay Rebeka, nagdali-dali siya
sa pagsugata sa iya. Ginhakos niya si Jacob kag ginhalukan kag gindala sa ila balay.
Kag didto ginsugid ni Jacob kay Laban ang tanan nga nagkalatabo.
14 Nagsiling si Laban sa iya, "Matuod gid nga magkadugo kita."

Nangin Asawa ni Jacob si Lea kag Raquel

† **28:19** *Betel:* buot silingon sa Hebreo, *puluy-an sang Dios*

‡ **28:22** *magapamatuod...lugar:* sa literal, *mangin puluy-an sang Dios*

Pagkaligad sang isa ka bulan nga pagtiner ni Jacob sa ila ni Laban,
15 nagsiling si Laban sa iya, “Indi maayo nga mag-obra ka para sa akon nga wala sing
suhol tungod lang kay hinablos ko ikaw. Sugiri ako kon ano ang gusto mo nga isuhol ko
sa imo.”
16 May duha ka anak si Laban nga dalaga. Si Lea ang magulang kag si Raquel ang
manghod.
17 Manami* ang mata ni Lea, pero mas guwapa kag manami sang lawas si Raquel.
18 Tungod kay naluyag si Jacob kay Raquel, nagsiling siya kay Laban, “Magaserbisyo
ako sa imo sing pito ka tuig kon ipaasawa mo sa akon si Raquel.”
19 Nagsabat si Laban, “Mas maayo pa nga sa imo ko siya ipaasawa sang sa iban nga
lalaki. Pabilin ka lang diri.”
20 Gani nagserbisyo si Jacob kay Laban sing pito ka tuig para lang mapangasawa
niya si Raquel. Tungod sa iya paghigugma kay Raquel daw pila lang ka adlaw sa iya
ang pito ka tuig.
21 *Pagkaligad sang pito ka tuig,* nagsiling si Jacob kay Laban, “Natapos na ang akon
pagserbisyo sa imo, gani ihatag na sa akon si Raquel para mag-upod na kami.”
22 *Nagsugot si Laban,* gani naghiwat siya sang punsyon kag gin-imbitar niya ang
tanan nga tawo sa sina nga lugar.
23 Pero pagkagab-i, imbes nga si Raquel ang dal-on ni Laban kay Jacob, si Lea ang iya
gindala. Kag naghulid si Jacob kay Lea.
24 (Ginhatag ni Laban kay Lea ang iya ulipon nga babayi nga si Zilpa para mangin
ulipon ni Lea.)
25 Pagkaaga, nahibaluan ni Jacob nga si Lea gali ang iya kahulid. Gani ginkadtuan
niya si Laban kag ginsilingan, “Ngaa ginhimo mo ini sa akon? Nagserbisyo ako sa imo
para mapangasawa ko si Raquel. Karon ngaa nga gintunto mo ako?”
26 Nagsabat si Laban, “Indi ina kinabatasan diri sa amon lugar nga ipaasawa ang
manghod una sa magulang.
27 Hulata lang nga matapos ang isa ka semana nga pagsaulog sining kasal kay
ipaasawa ko dayon sa imo si Raquel, ina kon magserbisyo ka liwat sa akon sing pito pa
gid ka tuig.”
28 Nagsugot si Jacob sa ginsiling ni Laban. Pagkatapos sang isa ka semana nga
pagsaulog sang kasal nila ni Lea, ginpaasawa ni Laban sa iya si Raquel.
29 (Ginhatag ni Laban kay Raquel ang iya ulipon nga babayi nga si Bilha para
mangin ulipon ni Raquel.)
30 Gani naghulid man si Jacob kay Raquel. Mas palangga niya si Raquel sang sa kay
Lea. Nagserbisyo si Jacob kay Laban sing pito pa gid ka tuig.

Ang mga Anak ni Jacob

31 Nakita sang GINOO nga indi palangga ni Jacob si Lea, gani ginbuot niya nga
makapamata si Lea, pero si Raquel ya indi.
32 Nagbusong si Lea kag nagbata sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga Reuben,† kay
siling niya, “Nakita sang GINOO ang akon kalisod, kag karon sigurado nga higugmaon
na ako sang akon bana.”
33 Nagbusong siya liwat kag nagbata sing isa naman ka lalaki. Nagsiling siya,
“Ginhatagan liwat ako sang GINOO sing isa ka anak nga lalaki kay nakabati siya nga
wala ako ginahigugma sang akon bana.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga
Simeon.‡

---

* **29:17** *Manami:* ukon, *Huloy* † **29:32** *Reuben:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *nakita niya ang akon kalisod.*
‡ **29:33** *Simeon:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *nakabati siya.*

34 Nagbusong liwat si Lea kag nagbata sing isa pa gid ka lalaki. Nagsiling siya,
“Karon mangin malapit na sa akon ang akon bana kay tatlo na ang amon anak nga
lalaki.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Levi.§
35 Nagbusong pa gid liwat si Lea kag nagbata sing isa naman ka lalaki. Nagsiling
siya, “Karon dayawon ko ang GINOO.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Juda.*
Halin sadto, wala na siya nakapamata.

30

1 Si Raquel wala gihapon nagbusong, gani nahisa siya kay Lea. Nagsiling siya kay
Jacob, “Hatagi ako sang anak kay kon indi, mapatay gid ako!”
2 Naakig si Jacob sa iya kag ginsilingan siya, “Ngaa, Dios ako haw? Siya ang nagbuot
nga indi ka makabata.”
3 Nagsiling si Raquel, “Kon amo sina, maghulid ka kay Bilha nga akon suluguon agod
bisan paagi na lang sa iya makabaton man ako sang anak.”
4 Gani ginhatag niya si Bilha kay Jacob bilang asawa, kag naghulid si Jacob kay Bilha.
5 Sang ulihi nagbusong si Bilha kag nagbata sing lalaki.
6 Nagsiling si Raquel, “Ginkuha na sang Dios ang akon kahuy-anan. Ginsabat niya
ang akon pangamuyo kay ginhatagan niya ako sang isa ka anak nga lalaki.” Gani
gin-ngalanan niya ang bata nga Dan.*
7 Nagbusong liwat si Bilha nga suluguon ni Raquel kag nagbata sang lalaki nga
ikaduha nila nga anak ni Jacob.
8 Nagsiling si Raquel, “Puwerte gid ang akon pakigsumpong sa akon utod, kag
nagdaog ako.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Naftali.†
9 Sang indi na si Lea makapamata, ginpaasawa niya kay Jacob ang iya ulipon nga si
Zilpa.
10 Nagbusong si Zilpa kag nagbata sing lalaki.
11 Nagsiling si Lea, “Daw ano nga suwerte.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga
Gad.‡
12 Nagbata liwat si Zilpa sang lalaki nga ikaduha nila nga anak ni Jacob.
13 Nagsiling si Lea, “Malipayon gid ako! Karon magatawag ang mga babayi sa akon
nga malipayon.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Asher.§
14 Isa sadto ka tion sang tig-alani sang trigo,* nagkadto si Reuben sa uma kag may
nakita siya nga mga *tanom nga* mandragora. Nagpanguha siya sang bunga kag gindala
sa iya iloy nga si Lea. Pagkakita sadto ni Raquel nagsiling siya kay Lea, “Hatagi man
ako sang mga mandragora nga gindala sang imo anak.”
15 Pero nagsabat si Lea, “Indi ka pa bala kontento nga ginkuha mo ang akon bana?
Kag karon kuhaon mo pa gid ang mga mandragora sang akon anak?” Nagsiling si
Raquel, “Kon hatagan mo ako sang mga mandragora pahuliron ko si Jacob sa imo
karon sa gab-i.”
16 Pag-abot ni Jacob halin sa uma sang sirom na, ginsugata siya ni Lea kag
ginsilingan, “Kinahanglan diri ka sa akon maghulid karon nga gab-i, tungod kay
ginbayaran ko na ikaw kay Raquel sang mga mandragora nga gindala sang akon
anak.” Gani kay Lea naghulid si Jacob sadto nga gab-i.
17 Ginsabat sang Dios ang pangamuyo ni Lea kag nagbusong siya. Nagbata siya sang
lalaki nga ikalima nila nga anak ni Jacob.

---

§ **29:34** *Levi:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *ginpalapit* * **29:35** *Juda:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *dayawon siya.* * **30:6** *Dan:* buot silingon sa Hebreo, *ginkuha niya ang akon kahuy-anan.* † **30:8** *Naftali:* buot silingon sa Hebreo, *pagpakigsumpong* ‡ **30:11** *Gad:* buot silingon sa Hebreo, *suwerte* § **30:13** *Asher:* buot silingon sa Hebreo, *malipayon* * **30:14** *trigo:* sa English, *wheat*

18 Nagsiling si Lea, “Ginpadyaan ako sang Dios kay ginhatag ko ang akon ulipon sa
akon bana.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Isacar.†
19 Nagbusong liwat si Lea kag nagbata sing lalaki nga ikaanom nila nga anak ni
Jacob.
20 Nagsiling siya, “Ginhatagan ako sang Dios sing maayo gid nga regalo. Padunggan
na ako sini karon sang akon bana kay nahatagan ko na siya sing anom ka anak nga
puro lalaki.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Zebulun.‡
21 Sang ulihi nagbata si Lea sing babayi kag gin-ngalanan niya nga Dina.
22 Wala man pagkalimti sang Dios si Raquel. Ginsabat niya ang iya pangamuyo nga
makabata man siya.
23 Nagbusong siya kag nagbata sing lalaki. Nagsiling siya, “Ginkuha sang Dios ang
akon kahuy-anan.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Jose,§ kay siling niya,
24 “Kabay pa nga hatagan ako sang GINOO sang isa pa ka bata.”

Ang Kasugtanan ni Jacob kag ni Laban

25 Pagkatapos nga nabata ni Raquel si Jose, nagsiling si Jacob kay Laban, “Tuguti na
ako nga makapuli sa amon lugar.
26 Ihatag sa akon ang akon mga asawa nga ginserbisyuhan ko sa imo kag ang akon
mga anak, kay mapuli na ako. Nakahibalo ka kon daw ano ang akon pagserbisyo sa
imo.”
27 Nagsabat si Laban, “Kon mahimo indi anay. Suno sa akon pagpapakot, nahibaluan
ko nga* ginpakamaayo ako sang GINOO tungod sa imo.
28 Isiling lang kon pila ang isuhol ko sa imo kay bayaran ko ikaw.”
29 Nagsiling si Jacob, “Nakahibalo ka kon daw ano ang akon pagserbisyo sa imo kag
kon daw ano ang pagdamo sang imo kasapatan tungod sa akon pagtatap.
30 Sang pag-abot ko diri, diutay pa lang ang imo kasapatan, pero subong madamo na
gid, kay ginpakamaayo ka sang GINOO tungod sa akon. Karon dapat na siguro nga
magpaninguha ako para sa akon kaugalingon nga panimalay.”
31 Nagpamangkot si Laban, “Ano bala ang gusto mo nga ibayad ko sa imo?” Nagsabat
si Jacob, “Indi na lang ako pagsuhuli. Padayunon ko ang pagtatap sang imo kasapatan
kon magsugot ka sa sini nga kondisyon:
32 Tan-awon ko karon ang imo mga kasapatan kag kuhaon ko ang itom nga mga
karnero kag kambang nga mga kanding. Amo lang ina ang suhol ko.
33 Sa ulihi nga mga inadlaw, mahibaluan mo kon masaligan ako ukon indi kon
usisaon mo ang mga sapat nga ginsuhol mo sa akon. Kon may makita ka nga kanding
nga indi kambang ukon karnero nga indi itom, isipa ina nga kinawatan ko.”
34 Nagsabat si Laban, “Kon amo ina ang gusto mo, sugot ako.”
35 Pero sadto mismo nga adlaw, ginpain ni Laban ang kambang nga mga kanding
nga lalaki kag babayi, pati ang itom nga mga karnero. Ginpaatipan niya ini sa iya mga
anak nga lalaki.
36 Ginseparar niya ini kay Jacob sa kalayuon nga tatlo ka adlaw kon lakton. Ang
nabilin nga mga sapat amo ang ginbantayan ni Jacob.
37 Karon, nagkuha si Jacob sang mga sanga sang alamo, abilyano, kag platano kag
ginpanitan niya ang iban nga mga parte sini, gani may guray-guray nga puti kon
tan-awon ang mga sanga.
38-39 Ginbutang niya dayon ato nga mga sanga sa atubangan sang ilimnan sang mga
sapat para makita sang mga sapat kon mag-inom sila. Didto sa atubangan sang sadto

† **30:18** *Isacar:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *padya* ‡ **30:20** *Zebulun:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *regalo;* ukon, *kadungganan* § **30:23** *Jose:* buot silingon sa Hebreo, *ginkuha niya;* ukon, *hatagan sang isa pa* * **30:27** *Suno...ko nga:* ukon, *Nagmanggaranon ako kay*

nga mga sanga nagakastahanay ang mga kanding kon mag-inom sila. Kon magbata
sila, ang ila bata kambang.
40 Pero lain ang ginhimo ni Jacob sa mga karnero: *Samtang nagakastahanay ini nga*
mga sapat, ginapaatubang niya sila sa *iya* kambang nga mga kanding kag sa itom nga
mga kanding ni Laban. Sa sini nga paagi nakatipon man si Jacob sang iya kaugalingon
nga mga sapat kag wala niya ini gin-impon sa mga sapat ni Laban.
41 Kon nagakastahanay na gani ang mga sapat nga maayo sing lawas didto sa
ilimnan, ginabutang dayon ni Jacob ato nga mga sanga sa ila atubangan.
42 Pero kon ang mga sapat nga maluya ang nagakastahanay, wala niya ginabutang
ang mga sanga. Gani ang mga maluya iya ni Laban kag ang mga maayo sing lawas iya
ni Jacob.
43 Sa sini nga paagi, nagmanggaranon gid si Jacob. Madamo ang iya mga kasapatan
pati na ang mga camel kag mga donkey. Madamo man ang iya mga ulipon nga lalaki
kag babayi.

31

Nagpalagyo si Jacob kay Laban

1 Nakabati si Jacob nga ang mga anak nga lalaki ni Laban nagasiling, "Ginkuha ni
Jacob ang halos tanan nga pagkabutang sang aton amay. Ang tanan niya nga manggad
naghalin sa pagkabutang sang aton amay."
2 Natalupangdan man ni Jacob nga naglain na ang pagtratar ni Laban sa iya kaysa
sang una.
3 Nagsiling ang Ginoo kay Jacob, "Pauli ka na sa lugar sang imo katigulangan, didto
sa imo mga paryente, kag ako mangin kaupod mo."
4 Gani ginpatawag ni Jacob ang iya mga asawa nga si Raquel kag si Lea nga
magkadto didto sa palahalban sang iya mga sapat.
5 Nagsiling siya sa ila, "Natalupangdan ko nga naglain na ang pagtratar sang inyo
amay sa akon kaysa sang una. Pero wala ako pagpabay-i sang Dios sang akon amay.
6 Nakahibalo man kamo nga nagserbisyo ako sa inyo amay hasta sa akon
masarangan,
7 pero gintunto pa niya ako. Napulo gid ka beses nga ginliwat-liwat niya ang akon
suhol. Pero wala ako pagpabay-i sang Dios nga daog-daugon lang niya.
8 Kon magsiling gani si Laban nga ang kambang nga mga kanding amo ang suhol ko,
puro man kambang ang bata sang mga kanding.
9 Ginkuha sang Dios ang kasapatan sang inyo amay kag ginhatag sa akon."
10 *Nagsiling pa gid si Jacob,* "Sang tion sang pagpahigal sang mga sapat, nagdamgo
ako. Nakita ko nga ang mga lalaki nga kanding nga nagakasta sa mga babayi nga
kanding mga kambang.
11 Sa akon nga damgo gintawag ako sang anghel sang Dios. Siling niya, 'Jacob!'
Nagsabat ako sa iya
12 kag nagsiling siya dayon, 'Tan-awa, tanan nga lalaki nga kanding nga nagakasta sa
mga babayi nga kanding mga kambang. Ginhimo ko ini tungod kay nakita ko ang
tanan nga ginahimo sa imo ni Laban.
13 Ako ang Dios nga nagpakita sa imo didto sa Betel, sa lugar nga sa diin ginbubuan
mo sang lana ang bato nga ginpatindog mo bilang handumanan. Kag didto ka man
nagsumpa sa akon. Karon, panghimos ka kag maghalin sa sini nga lugar kag magpuli
sa lugar nga sa diin ka natawo.'"
14 Nagsabat si Raquel kag si Lea kay Jacob, "Wala na kami sing may mapanubli sa
amon amay.

15 Iban na kami nga tawo sa iya pagtan-aw. Ginbaligya niya kami kag ubos na niya
gasto ang amon bili.
16 Ang tanan nga manggad nga ginbawi sang Dios sa iya *kag ginhatag sa imo*
makabig namon nga amo ang palanublion namon kag sang amon mga anak. Gani
tumana ang ginsiling sa imo sang Dios."
17-18 Nanghimos dayon si Jacob para makapuli sa Canaan, sa lugar sang iya amay nga
si Isaac. Ginpasakay niya ang iya mga anak kag mga asawa sa mga camel. Gindala
niya ang iya mga kasapatan kag ang tanan niya nga pagkabutang nga iya natipon sa
Padan Aram.
19 Natabuan sadto nga naglakat si Laban sa pagpanggunting sang iya mga karnero,
kag samtang wala siya ginkuha ni Raquel ang mga dios-dios sang iya tatay.
20 Natunto ni Jacob si Laban nga Arameanhon tungod wala siya nagsugid nga
mahalin na siya.
21 Sang paglakat ni Jacob, dala niya ang tanan niya nga pagkabutang. Nagtabok siya
sa Suba *sang Euphrates* kag nagpakadto sa kabukiran sang Gilead.

Ginlagas ni Laban si Jacob

22 Tatlo na ka adlaw ang nagligad sang nahibaluan ni Laban nga naglayas sanday
Jacob.
23 Gani ginlagas niya si Jacob upod ang iya mga paryente sa sulod sang pito ka adlaw.
Nalambot nila sanday Jacob didto sa kabukiran sang Gilead.
24 Sadto nga gab-i, nagpakita ang Dios kay Laban nga Arameanhon sa damgo.
Nagsiling ang Dios sa iya, "Indi pag-anha si Jacob."
25 Nagapatindog sadto si Jacob sang iya tolda sa kabukiran sang Gilead sang naabtan
siya ni Laban. Kag didto man nagpatindog sanday Laban sang ila mga tolda.
26 Nagsiling si Laban kay Jacob, "Ngaa ginhimo mo ini sa akon? Ngaa gintunto mo
ako? Imo pa nga gindala ang akon mga anak nga daw sa mga bihag sa inaway.
27 Ngaa gintunto mo ako kag naglakat kamo nga wala maglisensya sa akon? Kon
nagsiling lang kamo, akon pa kuntani kamo ginpalakat nga may sinadya sa sunata
sang tamborin kag arpa.
28 Wala mo gani ako pagpahaluka sa akon mga apo kag mga anak paglakat nila. Indi
gid maayo ining ginhimo mo.
29 May rason gid ako kuntani nga halitan ka, ugaling ginpaandaman ako kagab-i
sang Dios sang imo amay nga indi ko ikaw pag-anhon.
30 Nahibaluan ko nga nahidlaw ka na gid sa inyo, gani gusto mo na nga magpuli.
Pero ngaa ginkawat mo ang akon mga dios-dios?"
31 Nagsabat si Jacob sa iya, "*Wala ako maglisensya sa imo* kay nahadlok ako nga basi
puwersahon mo ako nga bawion sa akon ang imo mga anak.
32 Pero kon parte sa imo mga dios-dios nga nadula, kon makita mo gani ini sa kay
bisan sin-o sa amon, pagasilutan siya sang kamatayon. Sa atubangan sang aton mga
paryente bilang mga saksi, tan-awa kon may pagkabutang ka diri sa amon kag kon
may ara kuhaa." Wala kahibalo si Jacob nga si Raquel gali ang nagkuha sang mga
dios-dios ni Laban.
33 Gani ginpangita ni Laban ang iya mga dios-dios sa tolda ni Jacob, sa tolda ni Lea,
kag pati sa tolda sang duha ka suluguon nga babayi nga mga asawa ni Jacob. Pero wala
gid niya nakita ang iya mga dios-dios. Pagguwa niya sa tolda ni Lea, nagsulod siya
dayon sa tolda ni Raquel.
34 Pero natago na ni Raquel ang mga dios-dios sa bulsa-bulsa sang hapin sa camel,
kag iya ini nga ginpungkuan. Ginpangita ni Laban ang mga dios-dios didto sa tolda ni
Raquel pero wala gid niya makita.

35 Nagsiling si Raquel sa iya, “Tay, indi ka lang mangakig kon indi ako makatindog
kay ara abi ang akon pamulanon.” Kag padayon nga nagpangita si Laban pero wala
gid niya makita ang iya mga dios-dios.
36 Wala na mapunggi ni Jacob ang iya kaakig, gani nagsiling siya kay Laban, “Ano
bala nga krimen ang nahimo ko? Ano gid bala ang sala ko nga ginlagas mo gid ako?
37 Karon nga nausisa mo na ang tanan ko nga pagkabutang, ti, may nakita ka nga
imo? Kon may ara, ibutang diri sa atubangan para makita sang akon mga paryente
kag sang imo mga paryente, kag bahala na sila nga maghukom sa aton.
38 Sa sulod sang 20 ka tuig nga didto ako sa inyo, bisan kaisa lang wala gid
mahar-asi* ang imo mga kanding kag karnero. Kag wala gid ako makaihaw sang imo
lalaki nga karnero.
39 Wala ko na ginadala sa imo ang mga sapat nga ginpatay sang mabangis nga mga
sapat; ginabayluhan ko na lang ini dayon. Ginpabayaran mo man sa akon ang mga
sapat nga ginkawat kon adlaw bisan pa ang ginkawat kon gab-i.
40 Amo ini ang nangin situasyon ko: Kon adlaw nagaantos ako sa kainit, kag kon
gab-i nagaantos ako sa katugnaw. Kag kulang ako permi sang tulog.
41 Sa sulod sang 20 ka tuig nga pag-estar ko sa inyo, 14 gid ka tuig nga nagserbisyo
ako sa imo para sa imo duha ka anak nga babayi. Nagserbisyo pa gid ako sang anom
ka tuig sa pagbantay sang imo mga kasapatan. Pero *ano ang ginhimo mo?* Kapulo mo
nga ginliwat-liwat ang akon suhol.
42 Kon wala siguro ako pag-updi sang Dios nga ginatahod sang akon amay nga si
Isaac, nga amo man ang Dios ni Abraham, basi ginpalayas mo na ako nga wala gid sing
dala bisan ano. Pero nakita sang Dios ang akon kabudlayan kag pagtrabaho, gani
ginsaway ka niya kagab-i.”

Ang Kasugtanan ni Jacob kag ni Laban

43 Nagsabat si Laban, “Ina nga mga babayi mga anak ko, kag ang ila mga anak mga
apo ko. Kag ina nga mga sapat akon man. Tanan nga makita mo akon. Pero karon, ano
pa ang mahimo ko sa akon mga anak kag mga apo?
44 Ang maayo siguro, mahimo kita sang kasugtanan. Mapatindog kita sang
handumanan nga bato nga magapamatuod sang aton kasugtanan.”
45 Gani nagkuha si Jacob sang dako nga bato kag iya ini nga ginpatindog bilang
handumanan.
46 Dayon ginsugo niya ang iya mga paryente nga magtumpok sang mga bato *sa higad
sini.* Pagkatapos nagkaon sila didto sa tinumpok nga mga bato.
47 Gin-ngalanan ni Laban ang tinumpok nga mga bato nga Jegar Sahaduta.† Pero
gin-ngalanan ini ni Jacob nga Galeed.‡
48 Nagsiling si Laban, “Ining tinumpok nga mga bato magapamatuod sa kasugtanan
naton nga duha.” Amo ina ang kabangdanan kon ngaa gin-ngalanan ato nga tinumpok
nga Galeed.
49 Gintawag man ato nga Mizpa,§ tungod kay nagsiling pa gid si Laban, “Kabay pa
nga bantayan kita sang GINOO sa aton pagbululag.
50 Kag kon indi maayo ang pagtratar mo sa akon mga anak, ukon magpangasawa ka
pa sang iban, dumduma nga bisan indi ako makahibalo, ara ang Dios nga
nagapamatuod sang aton kasugtanan.”
51 Nagsiling pa gid liwat si Laban kay Jacob, “Ari ang tinumpok nga mga bato kag ang
handumanan nga bato nga magapamatuod sang aton kasugtanan.

---

* **31:38** *mahar-asi:* sa English, *miscarriage* † **31:47** *Jegar Sahaduta:* buot silingon sa Aramico, *tinumpok bilang pamatuod* ‡ **31:47** *Galeed:* buot silingon sa Hebreo, *tinumpok bilang pamatuod* § **31:49** *Mizpa:* buot silingon sa Hebreo, *balantayan*

52 Ining tinumpok nga mga bato kag ang handumanan nga bato amo ang
magapamatuod sang aton kasugtanan nga indi ako maglapaw sa sining tinumpok nga
mga bato para salakayon ka, kag indi ka man maglapaw sa sining tinumpok nga mga
bato kag sa handumanan nga bato para salakayon ako.
53 Kabay pa nga ang dios* sang imo lolo nga si Abraham kag ang dios sang akon
amay nga si Nahor, nga amo man ang mga dios sang ila amay nga si Tera, amo ang
maghukom sa aton nga duha." Nagsumpa man dayon si Jacob kay Laban sa ngalan
sang Dios nga ginatahod sang iya amay nga si Isaac.
54 Naghalad si Jacob sang sapat didto sa bukid, kag dayon gintawag niya ang iya mga
paryente nga magkaon. Didto sila sa bukid nagtulog pagkagab-i.
55 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, ginpanghalukan ni Laban kag ginbendisyunan
ang iya mga anak kag mga apo, kag naglakat siya puli.

32

Naghanda si Jacob sa Pagpakigkita kay Esau

1 Sang nagapadayon sila ni Jacob sa paglakat, ginsugata siya sang mga anghel sang
Dios.
2 Pagkakita ni Jacob sa ila, nagsiling siya, "Mga soldado ini sang Dios." Gani
gin-ngalanan niya ato nga lugar nga Mahanaim.*
3 May mga ginsugo si Jacob nga mag-una sa iya para magpakigkita sa iya utod nga si
Esau didto sa duta sang Seir, ang lugar nga gintawag man nga Edom.
4 Gintudluan niya sila kon ano ang ila isiling sa kay Esau. Siling ni Jacob, "Silingon
ninyo si Esau nga didto ako nagtiner kay Laban kag wala pa gani ako makapuli hasta
subong.
5 *Kag sugiri ninyo siya nga* may mga baka ako, mga donkey, mga karnero, mga
kanding, kag mga ulipon nga lalaki kag babayi. Silingon ninyo siya nga ginsugo ko
kamo sa pagpangabay sa iya nga kuntani mangin maayo ang iya pagtratar sa akon."
6 Pagbalik sang mga ginsugo ni Jacob, nagsiling sila, "Nakakadto kami kay Esau, kag
nagapakadto na siya diri sa pagsugata sa imo. May upod siya nga 400 ka lalaki."
7 Kinulbaan gid si Jacob kag indi siya mapahamtang, gani gintunga niya sa duha ka
grupo ang iya mga kaupdanan pati ang iya mga karnero, baka, kanding kag camel.
8 Tungod kay naghunahuna siya nga kon pananglit gid man nga mag-abot si Esau
kag salakayon ang isa ka grupo, makapalagyo pa ang isa ka grupo.
9 Nagpangamuyo dayon si Jacob, "Dios sang akon lolo nga si Abraham kag Dios sang
akon amay nga si Isaac, ikaw ang GINOO nga nagsiling sa akon nga mabalik ako sa
akon mga paryente, didto sa duta nga sa diin ako natawo, kag pakamaayuhon mo ako.
10 Indi ako takos nga magbaton sang tanan nga kaayo kag katutom nga imo na
ginpakita sa akon nga imo suluguon. Kay sang pagtabok ko sang una sa Jordan wala
ako sing iban nga dala kundi baston gid lang, pero subong may duha na ako ka grupo.
11 Nagapangabay ako sa imo nga luwason mo ako sa akon utod nga si Esau.
Nahadlok ako basi magkadto siya diri kag pamatyon kami tanan pati ang mga iloy kag
ang mga bata.
12 Pero nagpromisa ka sa akon nga pakamaayuhon mo ako kag padamuon mo ang
akon mga kaliwat pareho sang balas sa baybayon nga indi maisip."
13 Didto nagtulog sanday Jacob pagkagab-i. Pagkaaga, nagpili si Jacob sang mga
sapat nga iregalo kay Esau:
14 200 ka babayi nga kanding kag 20 ka lalaki nga kanding, 200 ka babayi nga
karnero kag 20 ka lalaki nga karnero,

* **31:53** *dios:* ukon, *mga dios;* ukon, *Dios*
* **32:2** *Mahanaim:* buot silingon sa Hebreo, *duha ka grupo sang mga soldado*

15 30 ka gatasan nga camel upod pa ang ila mga bata, 40 ka babayi nga baka kag 10
ka turo nga baka, 20 ka babayi nga donkey kag 10 ka lalaki nga donkey.
16 Ginpanggrupo-grupo dayon ni Jacob ang mga sapat, kag ang kada grupo may mga
suluguon nga nagabantay. Ginsilingan niya ang iya mga suluguon, “Una kamo sa akon,
kag maglakat kamo nga may antad ang kada grupo.”
17 Ginsilingan niya ang mga suluguon nga nagabantay sa nauna nga grupo, “Kon
magsugat-anay gani kamo ni Esau kag magpamangkot siya kon kay sin-o kamo
suluguon kag kon diin kamo makadto, kag kon kay sin-o inang mga sapat nga dala
ninyo,
18 sabton ninyo siya nga akon ini mga sapat kag regalo ko ini sa iya. Silingon man
ninyo siya nga ara ako nagasunod.”
19 Amo man ang iya ginsiling sa ikaduha, sa ikatatlo kag sa tanan nga suluguon nga
nagasunod sa mga sapat.
20 Kag ginpadumdom gid niya sila nga indi nila pagkalimtan nga silingon si Esau nga
ara siya nagasunod. Kay siling ni Jacob sa iya hunahuna, “Ulo-ulohan ko si Esau sa
sining mga regalo nga ipauna ko. Kag kon magkitaay kami basi pa lang patawaron
niya ako.”
21 Gani ginpauna niya ang iya mga regalo, pero siya ya nagpabilin sadto nga gab-i
didto sa ila gintineran.

May Nagpakigdumog kay Jacob sa Peniel

22 Sadto nga gab-i, nagbangon si Jacob kag gindala niya ang iya duha ka asawa, ang
iya duha ka ulipon nga babayi kag ang iya onse ka anak, kag nagtabok sila sa
talabukan sang Jabok.
23 Ginpatabok man ni Jacob ang tanan niya nga pagkabutang.
24 Karon, sang nagaisahanon siya, may nag-abot nga isa ka lalaki kag gindumog siya.
Nagdumugay sila hasta mag-aga.
25 Sang mabulubanta sang tawo nga indi niya madaog si Jacob, ginpisga niya ang
balikawang ni Jacob kag nagliw-as ang nagatabo nga tul-an sini.
26 Nagsiling dayon ang tawo, “Buy-i na ako kay kaagahon na.” Pero nagsabat si
Jacob, “Indi ko ikaw pagbuy-an kon indi mo ako pagbendisyunan.”
27 Nagpamangkot ang tawo sa iya, “Sin-o ang imo ngalan?” Nagsabat siya, “Si Jacob.”
28 Nagsiling dayon ang tawo, “Sugod subong indi na Jacob ang imo ngalan kundi
Israel† na tungod kay nagpakigsumpong ka sa Dios kag sa mga tawo, kag nagdaog ka.”
29 Nagpamangkot man si Jacob sa iya, “Sugiri man ako sang imo ngalan.” Pero
nagsabat ang tawo, “Indi na pagpamangkuta ang akon ngalan.” Dayon
ginbendisyunan niya si Jacob didto.
30 Gin-ngalanan ni Jacob ato nga lugar nga Peniel,‡ kay siling niya, “Nakita ko ang
hitsura sang Dios pero buhi pa gihapon ako.”
31 Nagabutlak na ang adlaw sang paghalin ni Jacob sa Peniel.§ Nagapiang-piang siya
tungod sa nagliw-as niya nga tul-an sa balikawang.
32 Amo ini ang rason kon ngaa hasta subong ang mga Israelinhon wala nagakaon
sang lanit-lanit sa tinabuan sang tul-an sa balikawang. Kay dira nga parte ginpisga
sang Dios si Jacob.

33

Ang Pagkitaay ni Esau kag ni Jacob

† **32:28** *Israel:* buot silingon sa Hebreo, *nagpakigsumpong sa Dios* ‡ **32:30** *Peniel:* buot silingon sa Hebreo, *hitsura sang Dios* § **32:31** *Peniel:* sa Hebreo, *Penuel*

1 Karon, pagtan-aw ni Jacob, nakita niya si Esau nga nagapadulong upod ang 400 ka
lalaki. Gani ginpatipon niya ang iya mga anak sa ila tagsa-tagsa ka iloy.
2 Kag paglakat nila, ginpauna niya ang duha ka ulipon nga babayi kag ang ila mga
anak, sunod si Lea kag ang iya mga anak, kag dayon si Raquel kag ang iya anak nga si
Jose.
3 Nagauna si Jacob sa ila tanan kag makapila gid siya ka beses* nga nagluhod
samtang nagapalapit siya sa iya utod.
4 Pero nagdalagan si Esau sa pagsugata sa iya. Ginhakos siya ni Esau kag ginhalukan,
kag naghibi sila nga duha.
5 Sang makita ni Esau ang mga babayi kag ang mga kabataan, ginpamangkot niya si
Jacob, "Sin-o inang kaupdanan mo?" Nagsabat si Jacob, "Sila ang akon mga anak nga
ginhatag sang Dios sa akon sa iya kaluoy."
6 Nagpalapit dayon kay Esau ang duha ka ulipon nga babayi kag ang ila mga anak,
kag nagluhod sila *bilang pagtahod sa iya*.
7 Nagsunod man dayon si Lea kag ang iya mga anak nga nagluhod. Kag ang ulihi nga
nagpalapit kag nagluhod amo si Jose kag ang iya iloy nga si Raquel.
8 Nagpamangkot si Esau kay Jacob, "Ano bala ang imo buot silingon sadtong mga
grupo sang sapat nga nasugata ko?" Nagsiling si Jacob, "Regalo ko ato sa imo para
batunon mo ako."
9 Pero nagsabat si Esau, "Madamo na ang akon pagkabutang, utod ko, gani sa imo na
lang ato."
10 Pero nagpamilit gid si Jacob, "Sige na, batuna na ato. Kon matuod-tuod nga
ginabaton mo ako, batuna na ang regalo ko sa imo. Kay sang pagkakita ko sang imo
hitsura daw nakita ko ang hitsura sang Dios. Karon nga ginbaton mo ako,
11 batuna na ang ginahatag ko sa imo tungod kay maayo ang Dios sa akon kag wala
ako makulangi sa akon mga kinahanglanon." Sagi gid pilit ni Jacob si Esau hasta nga
ginbaton na lang ni Esau ang iya regalo.
12 Dayon nagsiling si Esau, "Dali na, malakat na kita. Ululupod na lang kita."
13 Pero nagsabat si Jacob, "Nakahibalo ka nga mahinay maglakat ang mga bata, kag
kinahanglan ko gid nga tatapon maayo ang mga sapat nga nagapatiti. Kon piliton ta
ang mga sapat nga maglakat sa bilog nga adlaw, basi magkalamatay sila.
14 Ang maayo pa, mag-una ka na lang sa amon. Maamat-amat lang kami sunod sa
imo suno sa kadasigon sang mga bata kag sang mga sapat sa una namon. Didto na lang
kita magkitaay sa Seir."
15 Nagsiling si Esau, "Kon amo sina, ibilin ko na lang ang iban ko nga mga tinawo sa
imo." Nagsabat si Jacob, "Indi na kinahanglan. Ang importante ginbaton mo ako."
16 Gani nagbalik na lang si Esau sa Seir sadto mismo nga adlaw.
17 Pero didto nagpakadto sanday Jacob sa Sucot. Pag-abot nila didto, naghimo si
Jacob sang elistaran kag ginhimuan man niya sang palasilungan ang iya mga
kasapatan. Gani ato nga lugar gintawag nga Sucot.†
18 Sang ulihi nakaabot gid man sila sa Canaan halin sa Padan Aram nga wala sing
may malain nga natabo sa ila. Nakaabot sila sa banwa nga ginaestaran ni Shekem.
Nagpatindog sila sang ila mga tolda malapit sa banwa.
19 Kag ang duta nga ginpatindugan nila sang mga tolda ginbakal ni Jacob sa mga
anak ni Hamor sa bili nga 100 ka bilog nga pilak. Si Hamor amo man ang amay ni
Shekem.
20 Naghimo si Jacob didto sang halaran nga gin-ngalanan niya nga El Elohe Israel.‡

---

* **33:3** *makapila gid siya ka beses:* sa literal, *pito ka beses* † **33:17** *Sucot:* buot silingon sa Hebreo, *palasilungan*
‡ **33:20** *El Elohe Israel:* buot silingon sa Hebreo, *Makagagahom ang Dios ni Israel.*

34

Ginlugos si Dina

1 Isa sadto ka adlaw, naglakat si Dina nga anak nga dalaga ni Jacob kag ni Lea.
Nagbisita siya sa mga kababayihan nga taga-Canaan.
2 Nakita siya ni Shekem nga anak ni Hamor nga Hivhanon, nga pangulo sang sadto
nga lugar. Gindakop niya si Dina kag ginlugos.
3 Pero nahulog ang iya buot kay Dina kag naluyag siya sa iya, gani gin-uloulohan
niya ang dalaga.
4 Karon, nagsiling si Shekem sa iya amay nga si Hamor, "Tay, pangitai abi sang paagi
nga mapangasawa ko ang ina nga dalaga."
5 Sang nahibaluan ni Jacob nga ginhigkuan ni Shekem ang pagkatawo ni Dina, wala
lang siya anay sing may ginhimo kay didto pa sa uma ang iya mga anak nga lalaki nga
nagabantay sang iya mga sapat.
6 Nagkadto ang amay ni Shekem nga si Hamor kay Jacob para magpakighambal sa
iya.
7 Pagkabati sang mga anak nga lalaki ni Jacob sa natabo, nagpuli dayon sila. Naglain
gid ang ila buot kag puwerte gid ang ila kaakig kay Shekem tungod kay naghimo siya
sang butang nga indi dapat himuon, nga nagdala sang kahuy-anan sa pamilya ni
Jacob.*
8 Pero nagsiling si Hamor sa ila, "Naluyag gid ang akon anak nga si Shekem sa inyo
nga dalaga, gani nagapangabay ako nga ipaasawa na lang ninyo siya sa iya.
9 Kag maayo man siguro nga ipaasawa ninyo ang inyo mga dalaga sa amon mga
soltero kag ipaasawa man namon ang amon mga dalaga sa inyo mga soltero.
10 Puwede kamo mag-estar upod sa amon sa bisan diin nga lugar nga gusto ninyo.
Kag puwede man kamo diri makanegosyo bisan diin kag makaangkon sang duta."
11 Nagpangabay man si Shekem sa amay kag sa mga utod ni Dina, "Kon mahimo
ipaasawa na lang ninyo si Dina sa akon. Bisan ano ang inyo pangayuon ihatag ko.
12 Pagusto kamo kon pila ang pangayuon ninyo kag kon ano ang iregalo ko sa
pagpangasawa ko sa inyo utod. Bayaran ko kamo bisan pila ang inyo pangayuon basta
ipaasawa lang ninyo sa akon si Dina."
13 Pero tungod kay ginhigkuan ni Shekem ang pagkatawo ni Dina, gintunto sang mga
anak ni Jacob si Shekem kag ang iya amay nga si Hamor.
14 Siling nila, "Indi puwede nga ipaasawa namon si Dina sa tawo nga wala matuli,
kay makahuluya ina para sa amon.
15 Masugot lang kami kon ang tanan nga lalaki nga taga-diri magpatuli man pareho
sa amon.
16 Kon magpatuli kamo, puwede namon ipaasawa ang amon mga dalaga sa inyo kag
kami puwede man makapangasawa sang inyo mga dalaga. Kag maestar kami upod sa
inyo para mangin isa na lang kita ka katawhan.
17 Pero kon indi kamo magsugot, kuhaon namon si Dina kag maglakat."
18 Nakita ni Hamor kag ni Shekem nga daw maayo man ang kondisyon nga ginhatag
sang mga anak ni Jacob.
19 Gani tungod sa dako nga gugma ni Shekem kay Dina, wala na siya mag-usik pa
sang tion sa pagtuman sang ginsiling sang mga anak ni Jacob.
Si Shekem ginatahod gid sa panimalay sang iya amay.
20 Gani nagkadto siya dayon kag ang iya amay didto sa puwertahan sang banwa kag
nagpakighambal sa mga lalaki sang ila banwa.

---

* **34:7** pamilya ni Jacob: sa Hebreo nga teksto, *Israel*

21 Siling nila, “Mainabyanon ini nga mga tawo. Gani diri na lang naton sila paestaron
kag tugutan nga makanegosyo diri. Total, dako man ining aton lugar. Makapangasawa
kita sa ila mga dalaga kag sila makapangasawa man sa aton mga dalaga.
22 Pero masugot lang sila nga mag-estar upod sa aton bilang isa ka katawhan kon
magsugot man ang tanan ta nga lalaki nga magpatuli pareho sa ila.
23 Kon diri na sila mag-estar, kundi mangin aton man ang tanan nila nga kasapatan
kag mga pagkabutang. Gani masugot na lang kita sa ila kondisyon para mag-estar sila
upod sa aton.”
24 Nagsugot ang tanan nga lalaki sang banwa sa ginhambal ni Hamor kag sang iya
anak nga si Shekem. Gani nagpatuli ang tanan nga lalaki.
25 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, samtang ginahapdian pa ang mga lalaki, nagsulod
sa banwa ang duha ka anak ni Jacob nga si Simeon kag si Levi, nga mga utod ni Dina.
Wala kahibalo ang mga tawo didto nga malain gali ang ila tuyo. May dala sila nga
espada kag ginpamatay nila ang tanan nga lalaki.
26 Ginpatay man nila si Hamor kag ang iya anak nga si Shekem. Ginkuha dayon nila
si Dina sa balay ni Shekem kag naglakat.
27 Pagkatapos ginsulod man sang iban pa nga mga anak ni Jacob ang banwa kag
ginpanguha ang mga pagkabutang sini. Ginhimo nila ini tungod kay ginhigkuan ang
pagkatawo sang ila utod *nga si Dina*.
28 Ginpanguha nila ang mga karnero, mga baka, mga donkey, kag ang tanan nga
pagkabutang didto sa banwa kag sa uma.
29 Ginpanguha nila ang tanan nga manggad sang banwa, pati ang mga pagkabutang
sa sulod sang mga balay. Kag ginbihag nila ang tanan nga babayi kag kabataan.
30 Karon, nagsiling si Jacob kay Simeon kag kay Levi, “Ginhatagan ninyo ako sang
dako nga problema. Dumtan na kita karon sang mga Canaanhon kag mga Periznon sa
sini nga lugar. Mapatay gid kita tanan kon mag-isa sila sa pagsalakay sa aton tungod
kay diutay lang kita.”
31 Pero nagsabat ang duha, “Pabay-an lang bala namon nga trataron ang amon utod
nga daw isa ka babayi nga nagabaligya sang iya lawas?”

35

Ginbendisyunan sang Dios si Jacob sa Betel

1 Karon, nagsiling ang Dios kay Jacob, “Magpanghimos ka kag magkadto sa Betel kag
didto mag-estar. Maghimo ka dayon didto sang halaran para sa akon, ang Dios nga
nagpakita sa imo sang nagapalagyo ka pa sadto sa imo utod nga si Esau.”
2 Gani nagsiling si Jacob sa iya panimalay kag sa tanan niya nga kaupdanan,
“Ipamilak ninyo ang inyo mga dios-dios. Magpakatinlo kamo kag mag-ilis sang bayo.
3 Dayon magkadto kita sa Betel; kag mahimo ako didto sang halaran para sa Dios nga
nagbulig sa akon sang ara ako sa kalisod, kag nag-upod sa akon bisan diin ako
nagkadto.”
4 Gani ginhatag nila kay Jacob ang ila mga dios-dios pati ang ila mga aritos.
Ginlubong ini tanan ni Jacob sa idalom sang kahoy nga terebinto nga malapit sa
Shekem.
5 Sang nagahalin na sanday Jacob, ginpahadlok sang Dios ang mga tawo sa palibot
nga mga banwa, gani wala nila paglagsa sanday Jacob.
6 Nakaabot si Jacob kag ang iya mga kaupdanan sa Luz (nga ginatawag man nga
Betel) didto sa Canaan.
7 Naghimo siya didto sang halaran. Gin-ngalanan niya ato nga lugar nga El Betel*
kay nagpakita sa iya didto ang Dios sang nagapalagyo siya sa iya utod *nga si Esau*.

* **35:7** *El Betel:* buot silingon sa Hebreo, *Dios sang Betel*

8 Karon, napatay si Debora nga manug-atipan ni Rebeka. Gani ginlubong siya sa
idalom sang dako nga kahoy didto sa ubos sang Betel. Gintawag ato nga *kahoy nga*
Allon Bacut.†
9 Sang nagapapuli sadto si Jacob halin sa Padan Aram, nagpakita liwat ang Dios sa
iya kag ginbendisyunan siya.
10 Nagsiling ang Dios sa iya, "Jacob ang imo ngalan, pero sugod subong indi ka na
pagtawgon nga Jacob kundi Israel na." Gani nangin Israel ang ngalan ni Jacob.
11 Nagsiling pa gid ang Dios sa iya, "Ako ang Makagagahom nga Dios. Magpamata ka
sing madamo. Mangin amay ka sang isa ka nasyon kag sang madamo pa nga mga
nasyon, kag mangin hari ang iban mo nga mga kaliwat.
12 Ang duta nga ginhatag ko kay Abraham kag kay Isaac ihatag ko man sa imo kag sa
imo mga kaliwat."
13-14 Dayon naghalin ang Dios sa sadto nga lugar nga sa diin nagpakig-estorya siya
kay Jacob, kag nagpatindog didto si Jacob sang handumanan nga bato. Ginbubuan
niya dayon sang bino kag lana ang bato *para mangin sagrado*.
15 Gin-ngalanan niya ato nga lugar nga Betel.‡

Ang Pagkapatay ni Raquel

16 Karon, naghalin si Jacob kag ang iya panimalay sa Betel. Manugbata na sadto si
Raquel. Sang malayo-layo pa sila sa banwa sang Efrata, ginsakitan si Raquel.
17 Sang puwerte na gid ang iya pagpasakit, nagsiling ang paltera sa iya, "Indi ka
magkahadlok Raquel, lalaki naman ang imo bata."
18 Natawo ang bata pero tagumatayon na si Raquel. Sang wala pa siya nabugtuan
sang ginhawa, gin-ngalanan niya ang bata nga Ben Oni.§ Pero gin-ngalanan ni Jacob
ang bata nga Benjamin.*
19 Napatay si Raquel kag ginlubong siya sa higad sang dalan nga pakadto sa Efrata
(nga ginatawag subong nga Betlehem).
20 Ginbutangan ni Jacob sang bato nga palatandaan ang lulubngan ni Raquel, kag
hasta subong ara pa ini nga tanda sa lulubngan ni Raquel.
21 Nagpadayon sila ni Jacob† sa ila paglakat. Pag-abot nila sa pihak sang Migdal
Eder,‡ nagpatindog sila didto sang ila mga tolda.
22 Samtang didto pa nagaestar si Jacob,§ nagpakighilawas si Reuben kay Bilha nga
isa sang mga asawa sang iya amay. Sang mahibaluan ato ni Jacob naakig gid siya.*

Ang mga Anak nga Lalaki ni Jacob
(1 Cro. 2:1-2)

May dose ka anak nga lalaki si Jacob.
23 Ang iya mga anak kay Lea amo sila ni Reuben, ang kamagulangan, dayon si
Simeon, si Levi, si Juda, si Isacar, kag si Zebulun.
24 Ang iya mga anak kay Raquel amo si Jose kag si Benjamin.
25 Ang iya mga anak kay Bilha nga ulipon ni Raquel amo si Dan kag si Naftali.
26 Ang iya mga anak kay Zilpa nga ulipon ni Lea amo si Gad kag si Asher. Sila tanan
ang mga anak nga lalaki ni Jacob nga natawo sa Padan Aram.

Ang Pagkapatay ni Isaac

---

† **35:8** *Allon Bacut:* buot silingon sa Hebreo, *terebinto nga ginhibian* ‡ **35:15** *Betel:* buot silingon sa Hebreo, *puluy-an sang Dios* § **35:18** *Ben Oni:* buot silingon sa Hebreo, *ang anak nga natawo sa kalisod* * **35:18** *Benjamin:* buot silingon sa Hebreo, *masuwerte nga anak* † **35:21** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* ‡ **35:21** *Migdal Eder:* buot silingon sa Hebreo, *balantayan sang mga karnero* § **35:22** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* * **35:22** *naakig gid siya:* Wala ini sa Hebreo pero makita sa Septuagint.

27 Nagkadto si Jacob sa iya amay nga si Isaac sa Mamre, malapit sa Kiriat Arba (nga
ginatawag man nga Hebron). Ang ini nga lugar nga ginaestaran ni Isaac amo man
anay ang gin-estaran ni Abraham.
28 Nagkabuhi si Isaac sing 180 ka tuig.
29 Napatay siya nga tigulang na gid, kag ginsimpon siya sa iya mga paryente *nga*
nagkalamatay na. Ginlubong siya sang iya mga anak nga si Esau kag si Jacob.

36

Ang mga Kaliwat ni Esau
(1 Cro. 1:34-37)

1 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Esau (nga ginatawag man nga Edom).

2 Nagpangasawa si Esau sang mga babayi nga taga-Canaan. Sila amo si Ada nga anak
ni Elon nga Hithanon kag si Oholibama nga anak ni Ana kag apo ni Zibeon nga
Hivhanon.
3 Ginpangasawa man niya si Basemat nga utod ni Nebayot nga anak ni Ishmael.
4 Ang anak ni Esau kay Ada amo si Elifaz. Ang iya anak kay Basemat amo si Reuel.
5 Kag ang iya mga anak kay Oholibama amo sila ni Jeush, Jalam, kag Kora. Sila ang
mga anak ni Esau nga natawo sa Canaan.
6 Gindala ni Esau ang iya mga asawa, mga anak, kag ang tanan nga sakop sang iya
pamilya, pati ang iya mga pagkabutang kag kasapatan nga natipon niya sa Canaan,
kag nagsaylo siya sa isa ka lugar palayo kay Jacob nga iya utod.
7 Kay indi na sila puwede mag-upod sa isa ka lugar tungod sa kadamuon sang ila
pagkabutang; kag ang lugar nga ila ginaestaran indi na makasustiner sa ila tungod sa
kadamuon sang ila kasapatan.
8 Gani didto nag-estar si Esau (nga ginatawag man nga Edom) sa kabukiran sang Seir.

9 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Esau nga amay sang mga Edomnon nga
nagaestar sa kabukiran sang Seir.

10 Ang anak ni Esau kay Basemat amo si Reuel, kag ang anak niya kay Ada amo si
Elifaz.
11 Ang mga anak ni Elifaz amo sila ni Teman, Omar, Zefo, Gatam kag Kenaz.
12 May anak man si Elifaz nga si Amalek sa isa pa niya ka asawa nga si Timna. Sila
ang mga apo ni Esau kay Ada.
13 Ang mga anak ni Reuel amo sila ni Nahat, Zera, Shama, kag Miza. Sila ang mga apo
ni Esau kay Basemat.
14 Ang mga anak ni Esau kay Oholibama amo sila ni Jeush, Jalam, kag Kora. (Si
Oholibama anak ni Ana kag apo ni Zibeon.)
15 Amo ini sila ang nangin pangulo sa mga kaliwat ni Esau: Si Teman, Omar, Zefo,
Kenaz,
16 Kora,* Gatam, kag Amalek. Ini sila nga mga pangulo sang lugar sang Edom mga
anak ni Elifaz kag mga apo ni Ada.
17 Nangin pangulo man sa Edom ang mga anak ni Reuel nga sila ni Nahat, Zera,
Shama, kag Miza. Sila ang mga apo ni Esau kay Basemat.
18 Nangin pangulo man ang mga anak ni Esau kay Oholibama nga anak ni Ana. Sila
amo si Jeush, Jalam, kag Kora.
19 Sila tanan ang mga kaliwat ni Esau nga mga pangulo sang Edom.

---

* **36:16** *Kora:* Indi ini makita sa Samaritan Pentateuch. Tan-awa man sa Gen. 36:11 kag 1 Cro. 1:36.

Ang mga Kaliwat ni Seir
(1 Cro. 1:38-42)

20 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Seir nga Horhanon nga nagaestar sa Edom: Si
Lotan, Shobal, Zibeon, Ana,
21 Dishon, Ezer, kag Dishan. Nangin pangulo man sila sang mga Horhanon nga
nagaestar sa Edom.
22 Ang mga anak ni Lotan amo si Hori kag si Hemam.† Si Lotan may utod nga babayi
nga si Timna *nga isa pa ka asawa ni Elifaz*.
23 Ang mga anak ni Shobal amo sila ni Alvan, Manahat, Ebal, Shefo, kag Onam.
24 Ang mga anak ni Zibeon amo si Aya kag si Ana. Si Ana amo ang nakasapo sang
tuburan didto sa kamingawan sang nagabantay siya sang mga donkey sang iya amay.
25 Ang mga anak ni Ana amo si Dishon kag si Oholibama.
26 Ang mga anak ni Dishon amo sila ni Hemdan, Eshban, Itran, kag Keran.
27 Ang mga anak ni Ezer amo sila ni Bilhan, Zaavan, kag Akan.
28 Ang mga anak ni Dishan amo si Uz kag si Aran.
29-30 Amo ini sila ang mga pangulo sang mga Horhanon nga may mga
ginadumalahan nga mga lugar sa Seir: Si Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, Dishon, Ezer, kag
Dishan.

Ang mga Hari sang Edom
(1 Cro. 1:43-54)

31 Amo ini sila ang mga hari sang Edom sang panahon nga wala pa sang mga hari
ang mga Israelinhon:
32 Si Bela nga taga-Dinhaba nga anak ni Beor nangin hari sa Edom.
33 Pagkapatay niya, ginbuslan siya ni Jobab nga anak ni Zera nga taga-Bozra.
34 Pagkapatay ni Jobab, ginbuslan siya ni Husham nga taga-Teman.
35 Pagkapatay ni Husham, ginbuslan siya ni Hadad nga taga-Avit nga anak ni Bedad.
Si Hadad ang nakapierdi sa mga Midianhon didto sa Moab.
36 Pagkapatay ni Hadad, ginbuslan siya ni Samla nga taga-Masreka.
37 Pagkapatay ni Samla, ginbuslan siya ni Shaul nga taga-Rehobot nga malapit sa
Suba *sang Euphrates*.
38 Pagkapatay ni Shaul, ginbuslan siya ni Baal Hanan nga anak ni Acbor.
39 Pagkapatay ni Baal Hanan, ginbuslan siya ni Hadar nga taga-Pau. Ang iya asawa si
Mehetabel nga anak ni Matred kag apo ni Mezahab.
40-43 Si Esau (nga gintawag man nga Edom) amo ang ginhalinan sang mga Edomnon.
Kag amo ini sila ang nangin pangulo sa mga kaliwat ni Esau nga ang ila mga tribo kag
lugar ginpangalanan sa ila: Timna, Alva, Jetet, Oholibama, Elah, Pinon, Kenaz, Teman,
Mibzar, Magdiel, kag Iram.

37

Si Jose kag ang Iya mga Utod

1 Nagpabilin si Jacob sa pag-estar sa Canaan, ang lugar nga gin-estaran man anay
sang iya amay.

2 Kag amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Jacob:

Sang nagaedad na si Jose sing 17 ka tuig, nagabantay siya sang mga kasapatan
kaupod sang iya mga utod nga mga anak ni Bilha kag ni Zilpa, nga mga asawa sang iya
amay. Ginsugid ni Jose sa iya amay ang mga malain nga ginpanghimo sang iya mga
utod.

† **36:22** *Hemam:* ukon, *Homam*

3 Mas palangga ni Jacob* si Jose sang sa iban niya nga mga anak, tungod kay tigulang
na siya sang natawo si Jose. Gani ginpatahian niya si Jose sang matahom kag malaba
nga bayo.
4 Pero pagkakita sang mga utod ni Jose nga mas palangga siya sang ila amay sang sa
ila, nangakig sila kay Jose kag ginhambalan nila siya sang masakit nga mga estorya.
5 Karon nagdamgo si Jose. Sang pagsugid niya sang iya damgo sa iya mga utod,
nangakig pa gid sila tapat sa iya.
6 Kay amo ini ang ginsugid niya, "Nagdamgo ako
7 nga samtang didto kita sa uma nga nagapamugkos sang mga uhay, hinali lang nga
nagtindog ang akon binugkos kag ginpalibutan sang inyo mga binugkos nga
nagasaludo."
8 Nagsiling ang iya mga utod, "Ano? Mangin hari ka kag magapangulo sa amon?"
Gani nangakig pa gid sila kay Jose.
9 Nagdamgo liwat si Jose kag ginsugid naman niya sa iya mga utod. Siling niya,
"Nagdamgo naman ako nga nakita ko ang adlaw, ang bulan, kag ang onse ka bituon
nga nagasaludo sa akon."
10 Ginsugid man ni Jose ang iya damgo sa iya amay pero nangakig man ang iya amay
sa iya. Siling niya, "Ano ang buot mo silingon? Nga kami sang imo iloy kag sang imo
mga utod magasaludo sa imo?"
11 Nahisa ang mga utod ni Jose sa iya, pero si Jacob iya gintago lang niya ini nga
butang sa iya tagipusuon.

Ginbaligya si Jose sang Iya mga Utod

12 Isa sadto ka adlaw, nagkadto ang mga utod ni Jose sa Shekem para magbantay
sang mga sapat sang ila amay.
13-14 Karon, nagsiling si Jacob kay Jose, "Ang imo mga utod didto sa Shekem nga
nagabantay sang mga sapat. Magkadto ka didto kag tan-awon mo kon bala maayo
man ang kahimtangan sang imo mga utod kag sang mga sapat. Balik ka dayon kag
sugiri ako." Nagsabat si Jose, "Huo, tay."
Gani halin sa Kapatagan sang Hebron, nagkadto si Jose sa Shekem.
15 Sang didto na siya nga nagalibot-libot sa latagon, may tawo nga nagpamangkot sa
iya kon ano ang iya ginapangita.
16 Nagsabat siya, "Ginapangita ko ang akon mga utod. Nakahibalo ka bala kon diin
sila nagapahalab?"
17 Nagsiling ang tawo, "Wala na sila diri. Nabatian ko nga makadto kuno sila sa
Dotan." Gani nag-apas si Jose kag nakita niya sila didto sa Dotan.
18 Malayo pa si Jose nakita na siya sang iya mga utod. Kag sa wala pa siya makaabot,
ginplanohan na nila nga patyon siya.
19 Siling nila, "Ara na ang paladamgo.
20 Dali, patyon ta siya kag ihulog dayon sa isa sining mga buho nga pulunduhan sang
tubig. Silingon ta lang nga ginpatay siya sang mabangis nga sapat. Kag tan-awon ta abi
kon matuman ang iya mga damgo."
21 Pero pagkabati ni Reuben sang ila plano, gintinguhaan niya nga luwason si Jose.
Siling niya, "Indi ta lang siya pagpatyon.
22 Ihulog lang ninyo siya sa buho diri sa kamingawan, pero indi gid ninyo siya
pagpatyon." Ginsiling ato ni Reuben tungod kay plano na niya nga luwason si Jose kag
ibalik sa ila amay.
23 Gani pag-abot ni Jose, gin-ubahan nila siya sadtong iya bayo nga matahom kag
malaba,

---

* **37:3** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel.* Amo man sa bersikulo 13-14.

24 kag ginhulog sa buho nga pulunduhan sang tubig. Pero wala sadto sang tubig ang
buho.
25 Samtang nagakaon sila, may nalantawan sila nga mga negosyante nga
Ishmaelinhon nga naghalin sa Gilead. Ang ila mga camel may karga nga mga panakot,
bulong, kag pahamot nga dal-on sa Egypt.
26 Nagsiling si Juda sa iya mga utod, "Ano bala ang aton makuha kon patyon ta ang
aton utod kag tago-taguon ang iya kamatayon?
27 Ang maayo pa siguro ibaligya ta siya sa sinang mga Ishmaelinhon. Indi ta siya
pagpatyon kay utod naton siya." Nagsugot ang mga utod ni Juda sa iya.
28 Gani pag-agi sang mga negosyante nga *Ishmaelinhon, nga ang ila tribo* Midianhon,
ginbatak nila si Jose halin sa buho kag ginbaligya nila siya sa kantidad nga 20 ka bilog
nga pilak. Kag gindala si Jose sang mga Ishmaelinhon sa Egypt.
29 Sang pagbalik ni Reuben sa buho, wala na didto si Jose, gani gin-gisi niya ang iya
bayo *sa kasubo*.
30 Dayon nagbalik siya sa iya mga utod kag nagsiling, "Wala na didto ang aton
manghod. Paano na ako makapuli karon *didto kay tatay*?"
31 Nagpatay sila sang kanding kag gintusmog nila sa dugo ang bayo ni Jose.
32 Dayon gindala nila ang bayo ni Jose sa ila amay kag nagsiling, "Nakita namon ini.
Tan-awa abi kon kay Jose ini ukon indi."
33 Nakilala dayon ni Jacob ang bayo. Siling niya, "Iya ina! Ginpatay siya sang
mabangis nga sapat! Sigurado gid nga ginus-ab siya sang sapat."
34 Gin-gisi dayon ni Jacob ang iya bayo kag nagsuksok sang sako *sa pagpakita sang
iya pagpangasubo*. Pila gid ka adlaw ang iya pagpangasubo para iya anak.
35 Gin-uloulohan siya sang tanan niya nga mga anak pero sige gid gihapon ang iya
pangasubo. Siling niya, "Pabay-i lang bala ninyo ako! Mapatay ako nga
nagapangasubo tungod sa pagkapatay sang akon anak." Kag padayon ang iya paghibi
tungod kay Jose.
36 Karon didto sa Egypt, ginbaligya sang mga Midianhon† si Jose kay Potifar nga isa
sa mga opisyal sang hari sang Egypt.‡ Kapitan siya sang mga guwardya sa palasyo.

38

Si Juda kag si Tamar

1 Sa amo man nga tion, nagbulag si Juda sa iya mga utod kag didto siya nag-estar
upod kay Hira nga taga-Adulam.
2 Didto nakilala ni Juda ang anak ni Shua nga taga-Canaan kag ginpangasawa niya
ini.
3 Sang ulihi nagbusong siya kag nagbata sing lalaki kag gin-ngalanan ini ni Juda nga
Er.
4 Nagbusong siya liwat kag nagbata sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga Onan.
5 Nagbusong pa gid siya kag nagbata sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga Shela.
Natawo si Shela sa Kezib.
6 Ginpaasawa ni Juda ang iya kamagulangan nga anak nga si Er sa babayi nga ang
ngalan si Tamar.
7 Pero si Er malain sa panulok sang GINOO, gani ginpatay niya siya.
8 Gani nagsiling si Juda kay Onan, "Pangasaw-a ang imo bayaw kay katungdanan mo
ina bilang utod sang iya bana nga napatay, agod paagi sa imo may kaliwat man ang
imo utod."

† **37:36** *Midianhon:* sa Hebreo, *Medanhon* ‡ **37:36** *hari sang Egypt:* sa literal, *Faraon*

9 Nakahibalo si Onan nga ang mangin anak nila ni Tamar indi pagkabigon nga iya
kaugalingon nga kaliwat. Gani kada maghulid sila ni Tamar, wala niya ginapasulod
ang iya semilya para indi siya makabata para sa iya utod.
10 Malain ang ginhimo ni Onan sa panulok sang GINOO, gani ginpatay man niya siya.

11 Nagsiling dayon si Juda kay Tamar nga iya umagad, "Pauli ka anay sa imo amay,
kag indi ka magpamana hasta nga magsoltero na si Shela." Ginsiling ato ni Juda kay
nahadlok siya nga basi mapatay man si Shela pareho sa iya mga utod. Gani nagpuli
anay si Tamar sa iya amay.

12 Sang ulihi napatay ang asawa ni Juda. Pagkatapos sang iya pagpangasubo,
nagkadto siya sa mga manuggunting sang iya mga karnero didto sa Timnah. Kaupod
niya nga nagkadto didto ang iya amigo nga si Hira nga taga-Adulam.

13 May nagsugid kay Tamar nga ang iya ugangan makadto sa Timnah para
guntingan didto ang iya mga karnero.
14 Pagkabati sadto ni Tamar, gin-ilisan niya ang iya bayo nga pangbalo, kag
gintabunan niya sang belo ang iya guya. Nagpungko dayon siya sa may puwertahan
sang banwa sang Enaim, sa higad sang dalan nga pakadto sa Timnah. *Plano niya nga*
dayaan si Juda tungod kay natalupangdan niya nga wala gihapon siya ginpaasawa kay
Shela bisan soltero na si Shela.
15-16 Pagkakita ni Juda kay Tamar, wala niya siya nakilal-i nga iya umagad kay may
tabon ang iya guya. Abi niya isa siya ka babayi nga nagabaligya sang iya lawas. Gani
nagpalapit siya sa iya sa higad sang dalan kag nagsiling, "Dali, mahulid kita." Nagsabat
si Tamar, "Ano ang ibayad mo sa akon sa paghulid sa imo?"
17 Nagsiling si Juda, "Hatagan ko ikaw sang bataon nga kanding halin sa akon
kasapatan." Nagsabat si Tamar, "Masugot ako kon may ihatag ka sa akon nga
kasiguruhan hasta mapadala mo na ang kanding."
18-19 Nagpamangkot si Juda, "Ano nga kasiguruhan ang gusto mo?" Nagsabat si
Tamar, "Ihatag sa akon ang imo pangmarka* kag ang iya higot, pati ang imo baston."
Gani ginhatag ato ni Juda kag nagpakighilawas siya kay Tamar. Pagkatapos sadto
nagpuli si Tamar, kag ginkuha niya ang tabon sa iya guya kag ginsuksok liwat ang bayo
nga pangbalo. Sang ulihi nagbusong siya.

20 Wala madugay, ginpadul-ong ni Juda ang bataon nga kanding sa iya amigo *nga si*
Hira nga taga-Adulam para kuhaon ang mga butang nga iya ginhatag sa babayi bilang
kasiguruhan, pero wala niya siya makita.
21 Nagpamangkot si Hira sa mga taga-Enaim kon diin na ang babayi nga nagabaligya
sang iya lawas, nga didto nagapungko sa higad sang dalan. Pero nagsabat ang mga
tawo, "Wala man diri sing babayi nga nagabaligya sang iya lawas."

22 Gani nagbalik si Hira kay Juda kag nagsiling, "Wala ko siya makita. Kag siling sang
mga tawo wala man kuno didto sing babayi nga nagabaligya sang iya lawas."
23 Nagsiling si Juda, "Pabay-i na lang atong akon mga butang sa iya, kay basi
kadlawan pa kita sang mga tawo. Kon sa bagay, ginpadul-ungan ko man siya sining
bataon nga kanding pero wala mo siya makita didto."

24 Pagkaligad sang tatlo ka bulan, ginsugiran si Juda nga ang iya umagad nga si
Tamar nagbaligya sang iya lawas kag nagabusong na gani. Gani nagsiling si Juda,
"Dal-a ninyo siya sa guwa *sang banwa* kag sunugon."
25 Pero sang ginadala na si Tamar, may ginsugo siya kay Juda sa pagsiling, "Ari ang
pangmarka kag ang iya higot, pati ang baston. Ang tag-iya sini amo ang amay sang
akon ginabusong. Pangilalaha abi kon kay sin-o ini."

---

* **38:18-19** *Ini nga pangmarka daw pareho sa stampa (rubber stamp) nga ginagamit agod selyuhan ang dokumento.*

26 Kilala ni Juda nga iya ato nga mga butang, gani nagsiling siya, “Wala siya sing sala.
Ako ang nakasala kay wala ko siya ginpaasawa sa akon anak nga si Shela.” Wala na
liwat naghulid si Juda kay Tamar.
27 Sang manugbata na si Tamar, nasapwan nga ang iya ginabusong kapid.
28 Sang ginasakitan na siya, nagguwa ang kamot sang isa ka bata. Ginhigtan ini sang
paltera† sang higot nga pula para mahibaluan nga siya ang una nga natawo.
29 Pero ginpasulod sang bata ang iya kamot kag ang iya kapid amo ang una nga
nagguwa. Nagsiling ang paltera, “Naghingagaw ka gid guwa.” Gani gin-ngalanan ang
bata nga Perez.‡
30 Dayon nagguwa man ang iya kapid nga may higot nga pula sa iya kamot.
Gin-ngalanan siya nga Zera.

39

Si Jose kag ang Asawa ni Potifar

1 Karon, sang nadala na si Jose sang mga Ishmaelinhon sa Egypt, ginbaligya siya kay
Potifar nga isa sa mga opisyal sang hari sang Egypt.* (Si Potifar kapitan sang mga
guwardya sa palasyo.)
2 Gin-ubayan gid sang GINOO si Jose gani nagmainuswagon siya. Didto siya nag-estar
sa balay sang iya agalon nga Egyptohanon *nga si Potifar*.
3 Nakita ni Potifar nga ginaubayan gid sang GINOO si Jose kag ginapakamaayo sa
tanan niya nga ginahimo,
4 gani nahulog ang iya buot kay Jose. Ginhimo niya siya nga iya kaugalingon nga
kabulig kag manugdumala sang iya panimalay kag sang tanan niya nga pagkabutang.
5 Halin sang tion nga si Jose ang nagadumala, ginpakamaayo sang GINOO ang
panimalay ni *Potifar nga* Egyptohanon kag ang tanan niya nga pagkabutang sa iya
balay kag kaumahan. Ginhimo ini sang GINOO tungod kay Jose.
6 Gintugyan ni Potifar ang tanan kay Jose kag wala na siya sing iban nga ginaintiendi
kundi ang iya lang nga pagkaon.
Guwapo si Jose kag mabukod ang lawas.
7 Sang ulihi naluyag sa iya ang asawa sang iya agalon. Ginhagad niya si Jose nga
maghulid sa iya.
8 Pero nagbalibad si Jose. Siling niya sa babayi, “Pamati bala! Gintugyan sa akon
sang akon agalon ang tanan niya nga pagkabutang, gani wala na siya nagapalibog sa
mga butang diri sa iya panimalay.
9 Wala na sing may maglabaw pa sa akon sa sining panimalay. Gintugyan niya sa
akon ang tanan magluwas lang sa imo tungod kay asawa niya ikaw. Gani indi ko
mahimo nga traiduran ang akon agalon kag magpakasala sa Dios.”
10 Bisan adlaw-adlaw ang paghagad sang babayi kay Jose nga maghulid sa iya, wala
gid siya magsugot.
11 Isa sadto ka adlaw, nagsulod si Jose sa balay para mag-obra. Natabuan nga wala
gid sing bisan isa nga suluguon didto sa sulod sang balay.
12 Karon, ginhawiran siya sa bayo sang asawa sang iya agalon kag ginsilingan,
“Hulid ka sa akon.” Pero nagdalagan si Jose paguwa sa balay, kag nabilin ang iya bayo
sa babayi.
13 Sang makita sang babayi nga nagguwa si Jose kag nahawiran niya ang iya bayo,
14 gintawag niya ang iya mga suluguon kag nagsiling, “Tan-awa bala ninyo ini!
Gindal-an kita diri sang akon bana sing Hebreo para pakahuy-an kita. Abi ninyo,
nagsulod siya sa akon kuwarto para luguson ako, pero nagsinggit ako.

---

† **38:28** *paltera:* sa iban nga Bisaya, *partera*
‡ **38:29** *Perez:* buot silingon sa Hebreo, *naghingagaw guwa*
* **39:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

15 Gani nagdalagan siya paguwa, kag nabilin niya ang iya bayo.”
16 Gintago sang babayi ang bayo ni Jose hasta nga nag-abot ang iya bana.
17 Nanugid siya dayon sa iya bana. Siling niya, “Ang Hebreo nga ulipon nga gindala
mo diri luyag niya ako pakahuy-an.
18 Pero sang nagsinggit ako nagdalagan siya paguwa, kag nabilin pa gani ang iya
bayo.”
19 Pagkabati ni Potifar sa ginsugid sang iya asawa parte sa ginhimo ni Jose, nangakig
gid siya.
20 Gani ginpadakop niya si Jose kag ginsulod sa prisohan sang mga priso sang hari.
Pero bisan didto si Jose sa prisohan,
21 gin-ubayan gihapon siya sang GINOO. Kag tungod sa kaayo sang GINOO, nahulog
ang buot sang manugdumala sang prisohan kay Jose.
22 Gani gintugyan niya kay Jose ang pagdumala sa tanan nga priso kag sa tanan nga
buluhaton sa prisohan.
23 Wala na nagapalibog ang manugdumala sang prisohan sa mga butang nga
gintugyan niya kay Jose, kay ginaubayan sang GINOO si Jose kag ginapakamaayo sa
tanan niya nga ginahimo.

40

Ginpaathag ni Jose ang Duha ka Damgo

1-2 Natabo sang ulihi nga ang pangulo sang mga manugserbi sang ilimnon sang hari
sang Egypt kag ang pangulo sang iya mga manugluto sang tinapay nakasala sa iya.
Naakig gid ang hari* sa sining duha niya ka opisyal.
3 Gani ginpapriso niya sila sa prisohan nga sa diin napriso man si Jose, sa
ginaestaran sang kapitan sang mga guwardya sa palasyo.
4 Si Jose ang ginsaligan sang kapitan sang mga guwardya nga mag-atipan sa ila.
Nagdugay sila didto sa prisohan.
5 Isa sadto ka gab-i, nagdamgo ang manugserbi sang ilimnon kag ang manugluto
sang tinapay sang hari sang Egypt samtang didto sila sa prisohan. Ang kada isa sa ila
lain ang damgo kag lain man ang kahulugan sang ila damgo.
6 Pagkaaga, pagkadto ni Jose sa ila, nakita niya nga maluya sila.
7 Gani ginpamangkot niya sila, “Ngaa nga masinulub-on kamo?”
8 Nagsabat sila, “Nagdamgo abi kami pero wala sing may magpaathag sang
kahulugan.” Nagsiling si Jose, “Ang Dios ang nagahatag sang kaalam sa pagpaathag
sang kahulugan sang mga damgo. Abi sugiri ninyo ako kon ano ang inyo mga damgo.”
9 Gani ginsugid sang pangulo sang mga manugserbi sang ilimnon ang iya damgo.
Siling niya, “Nagdamgo ako nga may isa ka puno sang ubas sa akon atubangan
10 kag may tatlo ini ka sanga. Nagpanalingsing ini, nagpamulak, kag naluto ang iya
pinungpong nga mga bunga.
11 Nagauyat ako sang kupa sang hari sang Egypt kag nagpuksi sang ubas kag ginpuga
ko dayon sa kupa. Pagkatapos ginhatag ko ang kupa sa hari.”
12 Nagsiling si Jose, “Amo ini ang kahulugan sang imo nga damgo: Ang tatlo ka sanga
nagakahulugan sang tatlo ka adlaw.
13 Sa wala pa matapos ang tatlo ka adlaw, paguwaon ka sang hari sa prisohan kag
pabalikon sa imo obra bilang manugserbi sang iya ilimnon.
14 Kabay pa nga dumdumon mo ako kon ara ka na sa maayo nga kahimtangan. Kag
bilang pagpakita sang imo kaayo sa akon, sambita man ako sa hari para mabuligan mo
ako nga makaguwa sa prisohan.

---

* **40:1-2** *hari:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo.

15 Kay sa pagkamatuod, ginpuwersa lang ako nga dal-on diri halin sa lugar sang mga
Hebreo, kag bisan diri wala man ako sing may nahimo nga sala para prisohon.”
16 Pagkabati sang pangulo sang mga manugluto sang tinapay nga maayo ang
kahulugan *sang damgo sang iya kaupod,* ginsugid man niya ang iya damgo kay Jose.
Siling niya, “Nagdamgo man ako nga may ginalukdo ako nga tatlo ka alat nga may mga
tinapay.
17 Ang sa ibabaw gid nga alat may sulod nga nagkalain-lain nga klase sang tinapay
para sa hari sang Egypt, pero ginatuka ini sang mga pispis.”
18 Nagsiling si Jose, “Amo ini ang kahulugan sang imo nga damgo: Ang tatlo ka alat
nagakahulugan sang tatlo ka adlaw.
19 Sa wala pa matapos ang tatlo ka adlaw, paguwaon ka sang hari sa prisohan, pero
papugutan ka sang ulo kag ipatuhog ang imo bangkay sa *nagatindog nga* kahoy, kag
pagatuk-on ka sang mga pispis.”
20 Karon, ang ikatlo nga adlaw kaadlawan sang hari sang Egypt. Gani nagpapunsyon
siya para sa tanan niya nga mga opisyal. Ginpaguwa niya sa prisohan ang pangulo
sang iya mga manugserbi sang ilimnon kag ang pangulo sang iya mga manugluto sang
tinapay kag ginpaatubang sa iya mga opisyal.
21 Ginpabalik niya ang pangulo sang mga manugserbi sang ilimnon sa iya obra,
22 pero ang pangulo sang mga manugluto sang tinapay, ginpatuhog niya *ang
bangkay sini.* Natabo tanan ang ginsiling ni Jose sa ila.
23 Pero wala gid makadumdom ang pangulo sang mga manugserbi sang ilimnon kay
Jose.

41

Ginpaathag ni Jose ang Damgo sang Hari

1 Pagkaligad sang duha ka tuig, nagdamgo ang hari sang Egypt* nga nagatindog siya
sa higad sang Suba sang Nilo.
2 Gulpi lang nga may nagtakas nga pito ka baka nga matahom kag matambok, kag
naghalab dayon sila sang hilamon.
3 Dugay-dugay may nagtakas man nga pito ka baka nga malaw-ay kag maniwang,
4 kag ginpalapitan nila dayon ang pito ka matahom kag matambok nga mga baka
kag ginkaon. Nakamata dayon ang hari.
5 Natulugan liwat ang hari kag nagdamgo naman siya. Sa iya damgo nakakita siya
sang pito ka uhay nga matinggas nga nag-ulhot sa isa lang ka puno.
6 Kag sa sadto man nga puno, nag-ulhot man ang pito ka uhay nga huyos nga
ginpakigas sang hangin nga halin sa east.†
7 Ginlamon dayon sang huyos nga mga uhay ang pito ka matinggas nga mga uhay.
Nakamata dayon ang hari. Abi niya matuod ato pero damgo man lang gali.
8 Pagkaaga, naglibog ang hunahuna sang hari gani ginpatawag niya ang tanan nga
madyikero kag maalamon nga mga tawo sang Egypt. Ginsugid niya sa ila ang iya mga
damgo, pero wala gid sa ila sing may makapaathag sang kahulugan sadto.
9 Nagpalapit dayon sa hari ang pangulo sang iya mga manugserbi sang ilimnon kag
nagsiling, “Nadumduman ko subong ang akon mga sala.
10 Indi bala nga nangakig ka sadto sa akon kag sa pangulo sang mga manugluto sang
tinapay, kag ginpapriso mo gani kami sa ginaestaran sang kapitan sang mga guwardya
sa palasyo?

---

* **41:1** *hari:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo. † **41:6** *hangin nga halin sa east:* Ining mainit nga hangin nagahalin sa east kon didto sa Israel, pero nagahalin ini sa south kon didto sa Egypt.

11 Abi mo sang isa sadto ka gab-i, nagdamgo kami nga duha, kag lain-lain ang
kahulugan sang amon damgo.
12 May upod kami didto nga bataon pa nga Hebreo, nga ulipon sang kapitan sang
mga guwardya sa palasyo. Ginsugid namon sa iya ang amon damgo kag ginpaathag
niya sa amon ang kahulugan.
13 Natabo matuod ang iya ginsiling sa amon: Ginpabalik mo ako sa akon obra kag
ginpatuhog mo *sa kahoy* ang pangulo sang mga manugluto sang tinapay."

14 Gani ginpatawag sang hari si Jose, kag ginpaguwa siya gilayon sa prisohan.
Pagkatapos niya pagunting kag pamarbas, nag-ilis siya kag nagkadto sa hari.
15 Nagsiling ang hari sa iya, "Nagdamgo ako pero wala gid sing may makapaathag
sang iya kahulugan. May nagsugid sa akon nga kahibalo ka magpaathag sang
kahulugan sang mga damgo."
16 Nagsabat si Jose, "Indi ako, Mahal nga Hari, kundi ang Dios amo ang magahatag
sang kahulugan sang imo mga damgo para sa imo ikaayo."

17 Ginsugid dayon sang hari ang iya mga damgo kay Jose. Siling niya, "Nagdamgo
ako nga nagatindog ako sa may pangpang sang Suba sang Nilo.
18 Gulpi lang nga may nagtakas nga pito ka baka nga matahom kag matambok, kag
naghalab dayon sila sang hilamon.
19 Dugay-dugay may nagtakas man nga pito ka baka nga malaw-ay kag maniwang.
Wala gid ako sing may nakita nga baka sa bilog nga Egypt nga pareho sadto kalaw-ay.
20 Dayon ginkaon sang malaw-ay kag maniwang nga mga baka ang pito ka
matambok nga mga baka nga una nga nagtakas.
21 Pero pagkakaon nila, daw indi man lang mahibaluan nga nakakaon sila kay amo
man gihapon sila kaniwang. Nakamata dayon ako.
22 *Pero natulugan ako liwat* kag nagdamgo naman nga nakakita ako sang pito ka
uhay nga matinggas nga nag-ulhot sa isa lang ka puno.
23 Kag sa sadto man nga puno, nag-ulhot man ang pito ka huyos nga mga uhay nga
ginpakigas sang hangin nga halin sa east.
24 Ginkaon dayon sang huyos nga mga uhay ang pito ka matinggas nga mga uhay.
Ginsugid ko na ini sa mga madyikero, pero wala gid sing bisan isa sa ila nga
makapaathag sang iya kahulugan."

25 Nagsiling si Jose sa hari, "Mahal nga Hari, ang imo duha ka damgo isa lang ang
kahulugan. Ginpahayag sa imo sang Dios kon ano ang iya pagahimuon.
26 Ang pito ka matambok nga mga baka kag ang pito ka matinggas nga mga uhay
pareho nga pito ka tuig ang kahulugan.
27 Ang pito ka maniwang kag malaw-ay nga mga baka kag ang pito ka huyos nga mga
uhay nga ginpakigas sang hangin nga halin sa east nagakahulugan sang pito ka tuig
nga gutom.
28 Suno sa ginsiling ko na sa imo, Mahal nga Hari, ginpahayag sa imo sang Dios kon
ano ang iya pagahimuon.
29 Sa sulod sang pito ka tuig nga magaabot, puwerte gid kabugana ang bilog nga
Egypt.
30 Pero sundan dayon ini sang pito ka tuig nga gutom, kag malimtan na sang mga
tawo ang naagyan nila nga kabuganaan tungod kay ang gutom magahalit sa duta sang
Egypt.
31 Puwerte gid nga gutom ang magaabot nga daw wala lang mahibaluan nga
nakaagi sang kabuganaan ang duta *sang Egypt*.
32 Duha gid ka beses nga nagdamgo ka, Mahal nga Hari, para mahibaluan mo nga
ginbuot na ini sang Dios nga matabo kag madali na lang matuman.

33 “Gani karon, Mahal nga Hari, dapat magpili ka sang isa ka tawo nga maalam para
magdumala sa duta sang Egypt.
34 Magbutang ka man sang mga opisyal sa bilog nga duta sang Egypt sa pagpreparar‡
sa sini nga lugar sa sulod sang pito ka tuig nga kabuganaan.
35 Sa sina nga mga tinuig, ipatipon mo sa ila ang tanan nga patubas.§ Kag sa idalom
sang imo pagdumala, ipatago mo sa ila ang mga patubas sa mga bodega sang mga
banwa.
36 Ina nga mga pagkaon itigana sa mga tawo kon mag-abot na ang pito ka tuig nga
gutom sa Egypt, para indi sila magutuman.”

Ginhimo si Jose nga Manugdumala sang Egypt

37 Nagustuhan sang hari kag sang iya mga opisyal ang plano ni Jose.
38 Nagsiling siya sa iya mga opisyal, “Wala na kita sing may makita pa nga tawo
pareho kay Jose nga ginagiyahan sang espiritu sang Dios.”
39 Gani nagsiling ang hari kay Jose, “Tungod kay ginsugid sa imo sang Dios ato nga
mga butang, wala na siguro sing iban pa nga tawo nga may kaalam kag pag-intiendi
nga pareho sa imo.
40-41 Ginahimo ko ikaw subong nga manugdumala sang akon palasyo kag
gobernador sang bilog nga Egypt, kag magatuman sa imo ang tanan ko nga katawhan.
Pero mas labaw ang akon awtoridad sang sa imo.”
42 Ginhukas dayon sang hari ang iya singsing nga pangmarka kag ginsuksok sa tudlo
ni Jose. Ginpasuksukan niya si Jose sang bayo nga linen kag ginpakulintasan sang
bulawan nga kulintas.
43 Ginpagamit man niya kay Jose ang iya ikaduha nga karwahe,* kag may mga
manugpahibalo nga magauna sa iya para magsinggit, “Magsaludo kamo!” Gani halin
sadto ginpadumala si Jose sa bilog nga duta sang Egypt.
44 Nagsiling pa gid ang hari kay Jose, “Ako ang hari diri sa Egypt, pero kon indi mo
pag-itugot wala sing bisan sin-o nga makahimo sang bisan ano diri sa Egypt.”
45 Gin-ngalanan niya dayon si Jose nga Zafenat Panea. Ginpaasawa man niya kay
Jose si Asenat nga anak ni Potifera nga pari *sa banwa* sang On. Si Jose na ang
nagdumala sa Egypt.
46 Nagaedad sadto si Jose sing 30 ka tuig sang nag-umpisa siya sa pag-alagad sa hari
sang Egypt. *Isa sadto ka tion,* ginbayaan anay ni Jose ang palasyo kag naglibot sa bilog
nga Egypt.
47 Sa sulod sang pito ka tuig nga kabuganaan, bugana gid ang mga patubas.
48 Kag sa sina nga mga tinuig, ginpatipon ni Jose ang tanan nga patubas sa duta sang
Egypt.† Ginpatago niya sa kada banwa ang mga patubas nga halin sa kaumahan sa
palibot sini.
49 Puwerte gid kadamo sang uyas nga natipon ni Jose; daw pareho ini kadamo sa
balas sa baybayon. Gin-untatan na lang niya ang pagtakos sini tungod indi na ini
matakos.
50 Sa wala pa mag-abot ang gutom, natawo ang duha ka anak ni Jose kay Asenat nga
anak ni Potifera nga pari sang On.
51 Gin-ngalanan ni Jose ang kamagulangan nga Manase‡ kay suno sa iya, “Tungod sa
bulig sang Dios, nalipatan ko ang akon mga pag-antos kag ang *akon kahidlaw sa*
panimalay sang akon amay.”

---

‡ **41:34** *sa pagpreparar:* ukon, *sa pagsukot sang ikalima nga parte sang tanan nga patubas* § **41:35** Tan-awa ang 47:24. * **41:43** *ang iya ikaduha nga karwahe:* ukon, *ang karwahe sang opisyal nga ikaduha sa iya* † **41:48** Tan-awa ang 47:24. ‡ **41:51** *Manase:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *ginkalimtan*

52 Gin-ngalanan niya ang ikaduha niya nga anak nga Efraim,§ kay suno sa iya,
“Tungod sa bulig sang Dios, nagmauswagon ako sa lugar nga sa diin nakaagom ako
sang mga kasakit.”
53 Natapos na ang pito ka tuig nga kabuganaan sa Egypt,
54 kag nag-umpisa na ang pito ka tuig nga gutom pareho sang ginsiling ni Jose. May
gutom man sa iban nga mga lugar pero may pagkaon ya sa bilog nga Egypt.
55 Sang ulihi nabatyagan man sang mga taga-Egypt ang gutom, gani nagpangayo sila
sang pagkaon sa hari. Nagsiling ang hari sa ila, “Magkadto kamo kay Jose kay siya ang
magasiling sa inyo kon ano ang inyo himuon.”
56 Naglambot ang gutom sa bisan diin nga lugar. Kag tungod nga puwerte gid ang
gutom sa *bilog nga* duta sang Egypt, ginpabuksan ni Jose ang tanan nga bodega kag
ginbaligyaan sang pagkaon ang mga taga-Egypt.
57 Nagkadto man ang halos tanan nga nasyon sa Egypt sa pagbakal sang pagkaon
kay Jose tungod kay puwerte na gid ang gutom sa bisan diin nga lugar.

42

Nagkadto sa Egypt ang mga Utod ni Jose

1 Pagkahibalo ni Jacob nga may ginabaligya nga pagkaon* sa Egypt, ginsilingan niya
ang iya mga anak nga lalaki, “Ano pa ang ginahulat ninyo?
2 Nakabati ako nga may ginabaligya kuno nga pagkaon sa Egypt, gani magkadto
kamo didto kag magbakal para indi kita mapatay sa gutom.”
3 Gani naglakat ang napulo ka utod ni Jose sa Egypt para magbakal sang pagkaon.
4 Pero wala pagpaupda ni Jacob si Benjamin nga manghod ni Jose kay nahadlok siya
nga basi may malain nga matabo sa iya.
5 Gani nagkadto ang mga anak ni Jacob† sa Egypt kaupod sang mga taga-iban nga
lugar para magbakal sang pagkaon, kay naglapnag na ang gutom sa duta sang Canaan.
6 Bilang gobernador sang Egypt, responsibilidad ni Jose ang pagbaligya sang
pagkaon sa bilog nga duta. Gani pag-abot sang iya mga utod, nagluhod sila kay Jose
bilang pagtahod sa iya.
7-9 Pagkakita ni Jose sa ila, nakilala niya dayon sila, pero sila ya wala makakilala sa
iya. Wala lang siya nagpahalata nga siya si Jose. Nagpakig-estorya siya sa ila sing
masakit. Nagpamangkot siya, “Taga-diin kamo?” Nagsabat sila, “Taga-Canaan kami,
kag nagkadto kami diri para magbakal sang pagkaon.” Nadumduman dayon ni Jose
ang iya damgo parte sa ila. Nagsiling siya, “Mga espiya kamo! Nagkadto kamo diri
para tan-awon kon sa diin nga parte sang amon nasyon ang maluya sang depensa.”
10 Nagsabat sila, “Indi, sir! Indi kami mga espiya. Nagkadto kami diri para magbakal
sang pagkaon.
11 Mag-ulutod kami tanan sa isa lang ka amay, kag nagasugid kami sing matuod. Indi
kami mga espiya.”
12 Pero nagsiling si Jose, “Indi ako magpati! Nagkadto kamo diri para tan-awon kon
sa diin nga parte sang amon nasyon ang maluya sang depensa.”
13 Nagsabat sila, “Sir, dose kami tanan ka mag-ulutod, kag isa lang ang amon amay
nga ara subong sa Canaan. Ang amon kamanghuran didto nabilin sa iya. Ang isa
namon ka utod wala na.”
14 Nagsiling si Jose, “Pareho sa akon ginsiling, mga espiya gid kamo.

§ **41:52** *Efraim:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *nagbunga ukon nag-uswag* * **42:1** *pagkaon:* sa literal, *uyas.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo. † **42:5** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

15 Pero testingan ko kamo kon matuod gid inang inyo ginasiling. Ginasumpa ko sa
ngalan sang hari sang Egypt‡ nga indi kamo makahalin diri hasta indi ninyo madala
diri ang inyo kamanghuran.
16 Magpuli ang isa sa inyo para kuhaon ang inyo utod. Ang mabilin sa inyo prisohon
hasta mapamatud-an ninyo ang inyo ginasiling, kay kon indi gani, matuod gid nga
mga espiya kamo."
17 Ginpapriso niya sila sa sulod sang tatlo ka adlaw.
18 Sa ikatlo nga adlaw, nagsiling si Jose sa ila, "Nagatahod ako sa Dios, gani hatagan
ko pa kamo sang kahigayunan nga mabuhi kon tumanon lang ninyo ang akon isugo sa
inyo.
19 Kon nagasugid kamo sing matuod, magpabilin diri ang isa sa inyo kag magpuli
kamo kag magdala sang pagkaon para sa ginagutom ninyo nga mga pamilya.
20 Pagkatapos dal-on ninyo diri sa akon ang inyo kamanghuran para mapamatud-an
ko nga wala kamo nagabutig kag para indi ko kamo pag-ipapatay." Kag ginhimo nila
ini.
21 Nagsiling sila sa isa kag isa, "Ginasilutan na kita sa ginhimo ta sa aton utod. Nakita
ta ang iya kasakit sang nagpakitluoy siya sa aton, pero wala gid naton siya
ginkaluoyan. Amo ina ang kabangdanan kon ngaa nag-abot ini nga kalisod sa aton."
22 Nagsiling si Reuben, "Indi bala nga ginsilingan ko kamo sadto nga indi ninyo
pag-anha ang bata? Pero wala gid kamo nagpamati sa akon. Gani ginasukot na kita
subong sang iya kamatayon."
23 Wala sila nakahibalo nga maintiendihan ni Jose ang ila ginahambal tungod kay
kon magpakighambal siya sa ila may interpreter siya.
24 Naghalin anay si Jose sa ila kag naghibi. Pero sang ulihi nagbalik siya kag
nagpakig-estorya sa ila. Ginpain niya si Simeon sa ila kag ginpagapos sa ila atubangan.

Nagbalik sa Canaan ang mga Utod ni Jose

25 Dayon nagsugo si Jose nga pun-on sang pagkaon ang mga sako sang iya mga utod
kag ibalik sa ila mga sako ang ila bayad, kag pabalunan sila sang ila mga
kinahanglanon sa ila pagpanglakaton. Natuman ang tanan nga ginsugo ni Jose.
26 Ginkarga dayon sang mga utod ni Jose ang ila mga sako sa ila mga donkey kag
naglakat.
27 Sang nagpalipas sila sang kagab-ihon sa isa ka lugar, may isa sa ila nga nagbukas
sang iya sako para pakan-on ang iya donkey. Pagbukas niya, nakita niya didto ang
kuwarta nga iya ginbayad.
28 Nagsinggit siya sa iya mga utod, "Gin-uli ang akon ginbayad! Ari diri sa akon
sako." Nagpalangluya sila tanan kag kinulbaan.§ Nagpinamangkutanay sila, "Ano
bala ining ginhimo sang Dios sa aton?"
29 Pag-abot nila sa Canaan, ginsugid nila sa ila amay nga si Jacob ang tanan nga
natabo sa ila.
30 Siling nila kay Jacob, "Ginhambalan kami sing masakit sang gobernador sang
Egypt kag ginpasibangdan nga mga espiya kuno kami.
31 Pero ginsabat namon siya nga indi kami mga espiya kag nagasugid kami sing
matuod.
32 *Nagsiling man kami nga* dose kami ka mag-ulutod kag isa lang ang amon amay.
Ang isa namon ka utod patay na kag ang amon nga kamanghuran ari diri sa imo sa
Canaan.

‡ **42:15** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

§ **42:28** *Kinulbaan sila kay basi pasibangdan sila nga gintago nila ang kuwarta kag wala sila nagbayad.*

33 Pero amo ini ang iya ginsiling sa amon, ‘Testingan ko kamo kon matuod ang inyo
ginasiling. Magpabilin diri ang isa sa inyo kag magpuli kamo nga may dala nga
pagkaon para sa inyo mga pamilya nga ginagutom.
34 Pero dal-on ninyo diri sa akon ang inyo kamanghuran para mahibaluan ko nga
nagasugid kamo sing matuod kag indi kamo mga espiya. Pagkatapos ibalik ko sa inyo
ang inyo utod, kag tugutan ko kamo nga magpakadto-pakari diri sa Egypt.’ ”
35 Sang ginbubo na nila ang unod sang ila mga sako, nakita nila didto sa ila mga sako
ang kuwarta nga ila ginbayad. Pagkakita nila sini kag sang ila amay, kinulbaan sila
tanan.
36 Nagsiling si Jacob sa ila, “Gusto bala ninyo nga madulaan ako sang mga kabataan?
Wala na si Jose, wala na si Simeon kag karon gusto naman ninyo nga kuhaon si
Benjamin. Ako ya ang nagaantos.”
37 Nagsiling si Reuben, “Tay, ako ang bahala kay Benjamin. Patya ang duha ko ka
anak nga lalaki kon indi ko siya mabalik sa imo.”
38 Pero nagsabat si Jacob, “Indi ko pagpaupdon sa inyo ang akon anak. Patay na ang
iya utod kag siya na lang isa ang nabilin. Basi malain pa ang matabo sa iya sa dalan,
kag sa katigulangon ko nga ini mapatay na lang ako nga nagapangasubo.”

43

Nagbalik sa Egypt ang mga Utod ni Jose

1 Naggrabe pa gid ang gutom sa Canaan.
2 Naubos na sang pamilya ni Jacob ang pagkaon nga gindala nila halin sa Egypt.
Gani naghambal si Jacob sa iya mga anak, “Balik kamo didto sa Egypt kag magbakal
sing bisan diutay lang nga pagkaon.”
3 Pero nagsabat si Juda sa iya, “Ginpaandaman kami sang gobernador nga indi kami
magpakita sa iya kon indi namon kaupod ang amon utod *nga si Benjamin*.
4 Kon paupdon mo siya sa amon mabalik kami didto kag magbakal sang pagkaon.
5 Pero kon indi gani, indi man kami magbalik didto, kay nagsiling ang gobernador
nga indi kami magpakita sa iya kon indi namon kaupod ang amon utod.”
6 Nagsiling si Jacob,* “Ngaa ginhatagan ninyo ako sang dako nga problema? Ngaa
abi ginsugiran pa ninyo ang gobernador nga may isa pa kamo ka utod?”
7 Nagsabat sila, “Ano abi kay sagi gid niya kami pamangkot parte sa aton pamilya.
Nagpamangkot siya kon buhi pa bala ang amon amay kag kon may utod pa bala kami
nga iban. Siyempre ginsabat namon siya. Sin-o abi ang maghunahuna nga silingon
niya kami nga dal-on namon didto sa iya ang amon utod?”
8 Gani nagsiling si Juda sa ila amay, “Tay, paupda na lang sa amon si Benjamin para
makalakat na kami dayon agod indi kita tanan mapatay sa gutom.
9 Igarantiya ko ang akon kabuhi para kay Benjamin. Sukton mo ako kon ano ang
matabo sa iya. Kon indi gani siya makabalik sa imo nga buhi, basulon mo ako hasta
san-o.
10 Kon wala tani kita nag-usik sang tiyempo, siguro duha ka beses na kami nga
nakabalik.”
11 Nagsiling ang ila amay, “Ti, kon amo sina, *maglakat kamo*. Magdala kamo sa inyo
mga suludlan sang pinakamaayo nga mga produkto diri sa aton lugar para iregalo sa
gobernador: mga bulong, honey, panakot, pahamot, kag mga *bunga sang* pistasyo kag
almendro.
12 Dobleha ninyo ang dala ninyo nga kuwarta kay dapat ninyo ibalik ang kuwarta
nga gin-uli sa inyo mga sako. Basi kon nagsala lang sila sadto.
13 Dal-a ninyo ang inyo utod kag magbalik kamo gilayon sa gobernador.

---

* **43:6** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

14 Kabay pa nga tandugon sang Makagagahom nga Dios ang tagipusuon sang
gobernador para maluoy siya sa inyo kag ibalik niya sa inyo si Simeon kag si Benjamin.
Pero kon indi gani sila makabalik, batunon ko na lang sing hugot sa akon tagipusuon."
15 Gani nagdala ang mag-ulutod sang mga regalo kag gindoble man nila ang ila
kuwarta. Dayon naglakat sila pa-Egypt kaupod si Benjamin, kag nagpakigkita sila kay
Jose.
16 Pagkakita ni Jose nga kaupod nila si Benjamin, ginsugo niya ang iya mayordomo,
"Dal-a ining mga tawo sa balay. Mag-ihaw ka sang sapat kag magluto, kay manyaga
sila upod sa akon."
17 Gintuman sang mayordomo ang sugo sa iya. Gani gindala niya ang mag-ulutod sa
balay ni Jose.
18 Hinadlukan ang mag-ulutod sang gindala sila sa balay ni Jose kay naghunahuna
sila, "Basi gindala kita diri tungod sang kuwarta nga ginbalik sa aton mga sako sang
nahauna ta nga pagkadto diri. Basi kon dakpon nila kita, kag kuhaon ang aton mga
donkey kag himuon kita nga mga ulipon."
19 Gani nagpakighambal sila sa mayordomo sang sa may puwertahan pa lang sila
sang balay.
20 Siling nila, "Sir, dali lang anay, may isiling kami sa imo. Nagkadto kami diri anay
sa pagbakal sang pagkaon.
21 *Sang nagapapuli na kami,* nagpalipas kami sang kagab-ihon sa isa ka lugar. Kag
didto ginbuksan namon ang amon mga sako kag nakita namon sa sulod ang amo gid
nga kantidad sang kuwarta nga ginbayad namon. Ari gani, gindala namon para iuli.
22 Nagdala pa gid kami sang dugang nga kuwarta para ibakal sang pagkaon. Wala
kami kahibalo kon sin-o ang nagbutang sang amon kuwarta sa amon mga sako."
23 Nagsabat ang mayordomo, "Wala ato sing kaso, kag indi kamo magkahadlok. Ang
inyo Dios, nga Dios man sang inyo amay, amo siguro ang nagbutang sang sadto nga
kuwarta sa inyo mga sako. Nabaton ko ang inyo bayad sadto." Dayon gindala niya si
Simeon sa ila.
24 Ginpasulod sang mayordomo ang mag-ulutod sa balay ni Jose kag ginhatagan
sang tubig para makapanghinaw sila sang ila mga tiil. Ginhatagan man niya sang
pagkaon ang ila mga donkey.
25 Ginpreparar sang mag-ulutod ang ila mga regalo kay Jose samtang ginahulat nila
siya nga magpuli sa udto. Kay ginsilingan sila nga didto sila manyaga sa balay ni Jose.
26 Pag-abot ni Jose, ginhatag nila ang ila mga regalo kag nagluhod sila sa iya
atubangan *bilang pagtahod.*
27 Nagpamangkot si Jose sa ila kon kamusta sila. Dayon nagpamangkot man siya,
"Kamusta man ang inyo amay nga tigulang na, nga inyo ginsugid anay sa akon? Buhi
pa bala siya?"
28 Nagsabat sila, "Buhi pa si tatay kag maayo pa man siya." Dayon nagluhod sila
liwat sa iya *bilang pagtahod.*
29 Pagkakita ni Jose kay Benjamin nga iya utod sa iya iloy, nagsiling siya, "Amo bala
ini ang inyo kamanghuran nga inyo ginsugid anay sa akon?" Ginsilingan niya dayon si
Benjamin, "Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang Dios, toto."
30 Dayon nagdali-dali guwa si Jose kay daw mahibi na gid siya sa iya kahidlaw sa iya
manghod. Nagsulod siya sa iya kuwarto kag didto naghibi.
31 Pagkatapos nagpanghilam-os siya kag nagbalik didto sa ila nga may pagpugong
sang iya balatyagon. Dayon nagsugo siya nga ihanda na ang pagkaon.
32 Lain ang ginkan-an ni Jose, lain man ang ginkan-an sang iya mga utod, kag lain
man ang iya sang mga Egyptohanon nga didto man nagpanyaga. Kay wala nagakaon
ang mga Egyptohanon nga kaupod ang mga Hebreo, kay makangilil-ad ina para sa ila.

33 Dira sa atubangan ni Jose ginpapungko ang iya mga utod. Nagtinulukay ang iya
mga utod kay natingala sila nga pasunod halin sa magulang hasta sa kamanghuran
ang pagpapungko sa ila.
34 Ginserbihan sila sang pagkaon nga halin sa atubangan ni Jose pero ang ginhatag
kay Benjamin nga pagkaon lima gid ka pilo ang kadamuon sang sa iban. Nagkinaon
sila kag nag-ininom kaupod si Jose.

44

Ang Nadula nga Kupa

1 Karon, ginsugo ni Jose ang mayordomo sang iya balay. Siling niya, "Pun-a sang
pagkaon ang mga sako sang mag-ulutod suno sa ila madala, kag ibutang ang kuwarta
nga ila ginbayad sa ila mga sako.
2 Dayon ibutang ang akon pilak nga kupa sa sako sang kamanghuran upod sang
kuwarta nga ginbayad niya sa pagkaon."* Ginhimo sang mayordomo ang ginsiling ni
Jose.
3 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, ginpalakat ang mag-ulutod upod sang ila mga
donkey.
4 Indi pa gid malayo sa banwa ang ila nalaktan sang nagsiling si Jose sa iya
mayordomo, "Dali, lagsa ang mga tawo! Kag kon maabtan mo sila, silinga sila, 'Ngaa
malain ang ginbalos ninyo sa kaayo nga ginpakita namon sa inyo?
5 Ngaa ginkuha ninyo ang kupa nga ginaimnan sang akon agalon kag ginagamit niya
sa pagpakot? Malain ining inyo ginhimo.'"
6 Naabtan sang mayordomo ang mag-ulutod kag ginhambal niya ato sa ila.
7 Nagsiling sila sa mayordomo, "Sir, paano nga nasiling mo ina? Imposible nga
himuon namon ina nga butang.
8 Kahibalo ka man nga halin sa Canaan gindala namon balik sa imo ang kuwarta nga
nakita namon sa amon mga sako. Ti ngaa mangawat pa kami sang pilak ukon
bulawan sa balay sang imo agalon?
9 Kon makita mo ina *nga kupa* sa isa sa amon, pagapatyon siya kag mangin ulipon
ninyo kami sir."
10 Nagsiling ang mayordomo, "Sige, kon makit-an ang kupa sa isa sa inyo mangin
ulipon ko siya, kag ang nabilin sa inyo wala na sing salabton."
11 Gani nagdali-dali ang kada isa sa pagpanaog sang ila mga sako kag gin-abrihan
nila.
12 Dayon gin-usisa sang mayordomo ang mga sako halin sa iya sang kamagulangan
hasta sa iya sang kamanghuran, kag ang kupa nakita sa sako ni Benjamin.
13 Pagkakita sini sang mag-ulutod, gin-gisi nila ang ila mga bayo *sa kalain sang ila
buot*. Dayon ginkarga nila liwat sa mga donkey ang ila mga sako kag nagbalik sa
banwa.
14 Sang pag-abot ni Juda kag sang iya mga utod, didto pa gihapon si Jose sa iya balay.
Nagsulod sila sa balay kag nagluhod sa atubangan ni Jose.
15 Nagsiling si Jose sa ila, "Ano bala ining ginhimo ninyo? Wala bala kamo
makahibalo nga kahibalo ako magpakot?"
16 Nagsiling si Juda, "Sir, wala na kami sang may irason pa sa imo, kag indi kami
makasiling nga wala kami sang sala. Ang Dios amo ang nagpahayag sang amon sala.
Karon, tanan kami imo na nga ulipon—kami kag ang isa nga nakit-an sa iya ang kupa."
17 Pero nagsiling si Jose, "Indi ko mahimo ina. Siya lang nga sa iya nakita ang kupa
amo ang akon mangin ulipon. Kag kamo makapuli na sa inyo amay nga wala sing
sablag."

---

* **44:2** *pagkaon:* sa literal, *uyas*

Nagpakitluoy si Juda para kay Benjamin

18 Nagpalapit si Juda kay Jose kag nagsiling, “Nagapangabay ako sa imo, sir, nga kon
mahimo pamatii ako. Indi ka lang kuntani mangakig sa akon, ikaw nga daw pareho na
sa hari sang Egypt.
19 Nagpamangkot ka sadto sa amon kon may amay pa kami kag utod,
20 kag ginsabat ka namon nga may amay kami nga tigulang na kag may
kamanghuran nga utod nga natawo sa iya katigulangon. Patay na ang iya utod kag siya
na lang ang nabilin nga anak sang iya iloy, kag palangga *gid* siya sang amon† amay.
21 Dayon nagsiling ka sa amon nga dal-on namon siya sa imo para makita mo man
siya.
22 Nagsiling kami sa imo nga indi puwede nga bayaan sang amon kamanghuran ang
amon amay, kay basi amo pa ini ang ikamatay niya.
23 Pero ginsiling mo nga indi kami magpakita sa imo kon indi namon kaupod ang
amon kamanghuran.
24 Ini tanan ginsugid namon sa amon amay sang nagpuli kami.
25 Sang ulihi nagsiling ang amon amay nga magbalik kami diri liwat kag magbakal
sang pagkaon.
26 Pero nagsiling kami sa iya nga malakat lang kami kon upod namon ang amon
kamanghuran, tungod kay indi kami puwede magpakita sa imo kon indi namon
kaupod ang amon kamanghuran.
27 Amo ini ang iya ginsabat sa amon, ‘Nahibaluan naman ninyo nga duha lang ang
akon anak sa akon asawa nga si Raquel.
28 Ang isa wala na; siguro ginus-ab siya sang mabangis nga sapat. Kag hasta subong
wala ko na siya makita.
29 Kon kuhaon pa gid ninyo ining isa nga nabilin sa akon, kag kon may matabo sa
iya, ako nga tigulang na mapatay na lang sa kalisod.’
30 “Gani, *sir,* ang kabuhi sang amon amay naangot sa kabuhi sang amon
kamanghuran. Kon magpuli kami nga indi namon siya kaupod,
31 sigurado gid nga mapatay sa kasubo ang amon tigulang nga amay.
32 Gin-garantiya ko ang akon kabuhi para sa amon kamanghuran. Ginsilingan ko
ang akon amay nga kon indi ko siya mabalik sa iya, ako ang basulon hasta san-o.
33 Gani, sir, ako na lang ang magpabilin diri bilang imo ulipon sa baylo niya, kag
tuguti na lang siya nga magpuli upod sa iya mga utod.
34 Indi ako magpuli nga indi siya kaupod. Indi ko mabatas nga makita ang malain
nga matabo sa amon amay.”

45

Nagpakilala si Jose sa Iya mga Utod

1 Indi na mapunggan ni Jose ang iya kaugalingon, gani ginpaguwa niya ang iya mga
suluguon. Kag sang wala na sing iban nga tawo nga kaupod si Jose, nagpakilala siya sa
iya mga utod.
2 Naghibi sing tudo si Jose, gani nabatian ini sang mga Egyptohanon, kag nabalitaan
ini sa palasyo sang hari.
3 Nagsiling si Jose sa iya mga utod, “Ako si Jose! Matuod gid bala nga buhi pa si
tatay?” Pero wala makasabat ang iya mga utod sa iya kay naurungan sila.
4 Gani nagsiling si Jose, “Palapit kamo sa akon.” Sang nagpalapit na sila, nagsiling
siya, “Ako si Jose nga inyo utod, ang inyo ginbaligya *nga gindala diri* sa Egypt.

† **44:20** *amon:* sa literal, *iya*

5 Karon indi kamo magkalisod kag indi ninyo pagkaugti ang inyo kaugalingon nga
ginbaligya ninyo ako diri, tungod ang Dios amo ang nagpauna sa akon diri sa
pagluwas sang inyo kabuhi.
6 Ikaduha pa lang ini nga tuig sang tiggulutom, kag may masunod pa nga lima ka tuig
nga wala sing patubas.
7 Pero ginpauna ako diri sang Dios para maluwas ko kamo kag mapreserbar ang
madamo sa inyo diri sa kalibutan.
8 Gani, indi kamo ang nagpadala diri sa akon kundi ang Dios. Ginhimo niya ako nga
manuglaygay sa mahal nga hari sang Egypt kag manugdumala sang iya palasyo, kag
manugdumala sang bilog nga Egypt.
9 Karon, dali-dali kamo balik sa akon amay kag sugiran ninyo siya nga ang iya anak
nga si Jose ginhimo sang Dios nga manugdumala sang bilog nga Egypt. Kag silingon
ninyo siya nga ginapakadto ko siya diri sa akon sa labing madali.
10 *Silingon man ninyo siya nga* puwede siya makaestar sa duta sang Goshen upod ang
iya mga kabataan kag mga kaapuhan, mga kasapatan, kag ang tanan niya nga
pagkabutang, para malapit siya sa akon.
11 Atipanon ko siya didto sa Goshen tungod kay may lima pa ka tuig nga gutom nga
magaabot. Indi ko gusto nga magutuman siya kag ang iya panimalay kag pati ang iya
kasapatan."
12 *Nagpadayon si Jose sa pagsiling,* "Karon indi na lipod sa inyo, kag amo man sa
akon utod nga si Benjamin, nga ako amo gid si Jose ang nagapakighambal sa inyo.
13 Sugiri ninyo ang akon amay parte sa kadungganan nga naangkon ko diri sa Egypt
kag sa tanan nga inyo nakita. Kag dal-a ninyo siya diri gilayon sa akon."
14 Dayon ginhakos ni Jose ang iya utod nga si Benjamin kag naghibi; amo man si
Benjamin, nagahibi man siya samtang nagahakos kay Jose.
15 Dayon ginpanghalukan ni Jose ang tanan niya nga mga utod kag nagahibi siya sa
ila. Amo ato nga nakapakighambal ang iya mga utod sa iya.
16 Sang nakaabot ang balita sa palasyo sang hari sang Egypt nga ang mga utod ni
Jose nag-abot, nalipay ang hari kag ang iya mga opisyal.
17 Nagsiling ang hari kay Jose, "Silingon mo ang imo mga utod nga kargahan nila
sang pagkaon ang ila mga sapat kag magbalik sa Canaan.
18 Dayon dal-on nila diri ang ila amay kag ang ila mga pamilya, kay ihatag ko sa ila
ang maayo nga duta sa Egypt kag matilawan nila ang pinakamaayo nga mga produkto
sini.
19 Silingon mo man sila nga magdala sang mga karo halin diri sa Egypt para
masakyan sang ila mga asawa kag mga kabataan *sa pagsaylo diri.* Kag dal-on gid nila
diri ang ila amay.
20 Indi sila magkanugon sa ila mga pagkabutang tungod kay ang maayo nga mga
butang sa bilog nga Egypt mangin ila."
21 Gintuman ini sang mga anak ni Jacob.* Kag suno sa sugo sang hari sang Egypt,
ginhatagan ni Jose ang iya mga utod sang mga karo kag ginpabalunan sang pagkaon sa
ila nga pagbiyahe.
22 Ginhatagan man niya ang kada isa sa ila sang bayo, pero ang ginhatag niya kay
Benjamin lima ka bayo kag 300 ka bilog nga pilak.
23 Ginpadal-an man niya ang iya amay sang 10 ka donkey nga may karga nga
pinakamaayo nga mga produkto sang Egypt, kag 10 ka babayi nga donkey nga may
karga nga mga uyas, tinapay kag mga balalunon sang iya amay sa pagbiyahe.
24 Sang ginpalakat na niya ang iya mga utod, ginsilingan niya sila nga indi sila
mag-away sa dalan.

---

* **45:21** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

25 Gani naghalin sila sa Egypt kag nagkadto sa ila amay sa Canaan.
26 Ginsugiran nila ang ila amay nga buhi si Jose, kag siya pa gani ang manugdumala
sang bilog nga Egypt. Naurungan si Jacob; indi siya makapati.
27 Pero sang ginsugiran nila siya sang tanan nga ginsiling ni Jose sa ila, kag sang
makita niya ang mga karo nga ginpadala ni Jose sa pagdala sa iya sa Egypt, nagbaskog
siya.
28 Nagsiling si Jacob, "Kombinsido na ako! Ang akon anak nga si Jose buhi pa gali.
Kadtuan ko siya antes ako mapatay."

46

Nagkadto si Jacob sa Egypt

1 Naglakat si Jacob* kaupod ang iya panimalay kag dala ang tanan niya nga
pagkabutang. Pag-abot niya sa Beersheba, naghalad siya sa Dios sang iya amay nga si
Isaac.
2 Pagkagab-i, nagpakighambal ang Dios sa iya paagi sa isa ka palanan-awon.
Gintawag sang Dios si Jacob, kag nagsabat si Jacob sa iya.
3 Dayon nagsiling siya, "Ako ang Dios, nga amo ang Dios sang imo amay. Indi ka
magkahadlok sa pagkadto sa Egypt, kay himuon ko kamo didto nga isa ka bantog nga
nasyon.
4 Ako mismo ang kaupod mo sa pagkadto sa Egypt kag sa pagbalik *sa Canaan.* Kag
kon mapatay ka na, ara si Jose sa imo tupad."
5 Ginpasakay si Jacob sang iya mga anak sa mga karo nga ginhatag sang hari sang
Egypt para sakyan niya. Ginpasakay man nila ang ila mga asawa kag mga kabataan,
kag naghalin sila didto sa Beersheba.
6-7 Gindala nila ang ila mga kasapatan kag mga pagkabutang nga natipon nila sa
Canaan. Nagkadto si Jacob sa Egypt kaupod ang tanan niya nga mga kaliwat: ang iya
mga anak kag mga apo.
8 Amo ini ang mga ngalan sang mga Israelinhon, ang mga kaliwat ni Jacob, nga
nagkadto sa Egypt:
si Reuben, nga kamagulangan nga anak ni Jacob,
9 kag ang iya mga anak nga sila ni Hanoc, Palu, Hezron kag Carmi;
10 si Simeon kag ang iya mga anak nga sila ni Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar kag
si Shaul nga anak ni Simeon sa babayi nga Canaanhon;
11 si Levi kag ang iya mga anak nga sila ni Gershon, Kohat kag Merari;
12 si Juda kag ang iya mga anak nga sila ni Er, Onan, Shela, Perez kag Zera (pero si Er
kag si Onan napatay sa Canaan), kag ang mga anak ni Perez nga si Hezron kag si
Hamul;
13 si Isacar kag ang iya mga anak nga sila ni Tola, Pua,† Jashub‡ kag Shimron;
14 si Zebulun kag ang iya mga anak nga sila ni Sered, Elon kag Jaleel.
15 Sila ang 33 ka anak kag apo ni Jacob kay Lea nga natawo sa Padan Aram, wala
labot sa iya anak nga babayi nga si Dina.

16 *Nag-upod man sa Egypt:*
si Gad kag ang iya mga anak nga sila ni Zefon,§ Hagi, Shuni, Ezbon, Eri, Arodi kag
Areli;
17 si Asher kag ang iya mga anak nga sila ni Imna, Ishva, Ishvi, Beria kag ang utod
nila nga babayi nga si Sera, kag ang mga anak ni Beria nga si Heber kag si Malkiel.

---

* **46:1** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel.* Amo man sa bersikulo 2, 5, 30. † **46:13** *Pua:* ukon, *Puva* ‡ **46:13** *Jashub:* ukon, *Iob* § **46:16** *Zefon:* ukon, *Zifion*

18 Sila ang 16 ka anak kag apo ni Jacob kay Zilpa, *ang suluguon* nga ginhatag ni
Laban kay Lea.
19 Ang mga anak ni Jacob kay Raquel amo si Jose kag si Benjamin.
20 Ang mga anak ni Jose kay Asenat nga natawo sa Egypt amo si Manase kag si
Efraim. (Si Asenat anak nga babayi ni Potifera nga pari *sa banwa* sang On.)
21 *Nag-upod man sa Egypt:*
si Benjamin kag ang iya mga anak nga sila ni Bela, Beker, Ashbel, Gera, Naaman, Ehi,
Rosh, Mupim, Hupim kag Ard.
22 Sila ang 14 ka anak kag apo ni Jacob kay Raquel.

23 *Nag-upod man sa Egypt:*
si Dan kag ang iya anak nga si Hushim;
24 si Naftali kag ang iya mga anak nga sila ni Jazeel, Guni, Jezer kag Shilem.
25 Sila ang 7 ka anak kag apo ni Jacob kay Bilha, *ang suluguon* nga ginhatag ni Laban
kay Raquel.

26 Ang kadamuon sang mga anak kag mga apo ni Jacob nga nagkadto sa Egypt 66
tanan, kag wala pa labot diri ang mga asawa sang iya mga anak.
27 Pati sa duha ka anak ni Jose nga natawo sa Egypt, 70 tanan ang kabilugan sang
panimalay ni Jacob sang nagkadto siya sa Egypt.
28 *Sang wala pa sila makaabot sa Egypt,* ginsugo ni Jacob si Juda nga mag-una kadto
kay Jose para itudlo sa ila ang *lugar sang* Goshen. Sang pag-abot na nila ni Jacob sa
Goshen,
29 nagsakay si Jose sa iya karwahe kag nagkadto didto sa pagsugata sa iya amay.
Sang magkitaay sila, ginhakos ni Jose ang iya amay kag sige ang iya hibi.
30 Nagsiling si Jacob kay Jose, "Karon handa na ako nga mapatay tungod nakita ko na
ikaw nga buhi."
31 Dayon nagsiling si Jose sa iya mga utod kag sa bilog nga panimalay sang iya amay,
"Malakat ako kag sugiran ko ang hari sang Egypt nga nag-abot na ang akon mga utod
kag ang bilog nga panimalay sang akon amay nga nagaestar sa Canaan.
32 Silingon ko siya nga manugbantay kamo sang sapat, kag gindala gani ninyo ang
inyo mga sapat kag ang tanan ninyo nga pagkabutang.
33 Gani kon ipatawag niya kamo kag pamangkuton kon ano ang inyo trabaho,
34 silingon ninyo nga manugbantay kamo sang sapat halin sang gagmay pa kamo
pareho sang inyo mga ginikanan, para paestaron niya kamo sa Goshen. Kay nalainan
ang mga taga-Egypt sa mga manugbantay sang sapat."

47

1 Dayon naglakat si Jose kag nagkadto sa hari sang Egypt*. Nagsiling si Jose sa hari,
"Nag-abot na ang akon amay kag mga utod halin sa Canaan, kag dala nila ang ila mga
kasapatan kag ang tanan nila nga pagkabutang. Didto sila subong sa Goshen."
2 Ginpakilala niya dayon sa hari ang lima niya ka utod.
3 Ginpamangkot sila sang hari, "Ano ang inyo trabaho?" Nagsabat sila, "Mga
manugbantay kami sang sapat, pareho sa amon mga ginikanan.
4 Nagkadto kami diri para diri lang anay mag-estar tungod kay puwerte gid ang
gutom sa Canaan, kag wala na sing mahalab ang amon mga kasapatan. Nagapangabay
kami sa imo nga kon mahimo tugutan mo kami nga mag-estar sa Goshen."
5 Nagsiling ang hari kay Jose, "Karon nga nag-abot na ang imo amay kag mga utod,

* **47:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo.

6 bukas ang Egypt para sa imo pamilya. Paestara sila sa Goshen, nga isa ka maayo
nga duta sa Egypt. Kon may nahibaluan ka sa ila nga masaligan, himua sila nga
manugbantay sang akon mga kasapatan.”
7 Gindala ni Jose ang iya amay sa hari kag ginpakilala. Pagkatapos bendisyon† ni
Jacob sa hari,
8 ginpamangkot siya sang hari, “Pila na ang imo edad?”
9 Nagsabat siya, “130 na ka tuig. Malip-ot kag mabudlay ang akon nga pagkabuhi diri
sa duta. Indi ini makatupong sa kalawigon sang pagkabuhi sang akon mga
katigulangan.”
10 Pagkatapos ginbendisyunan liwat ni Jacob ang hari,‡ kag dayon naghalin siya sa
presensya sang hari.
11 Suno sa sugo sang hari, ginpaestar ni Jose ang iya amay kag mga utod sa Egypt;
ginhatag niya sa ila ang lugar sang Rameses,§ nga isa ka maayo nga duta sa Egypt.
12 Ginsustentuhan ni Jose sang pagkaon ang iya amay, mga utod, kag ang bilog nga
panimalay sang iya amay, suno sa kadamuon sang ila kabataan.
13 Karon, puwerte na gid ang gutom, gani wala na sang pagkaon bisan diin nga lugar.
Nagluya na ang mga tawo sa Egypt kag sa Canaan tungod sa gutom.
14 Gintipon ni Jose ang tanan nga kuwarta nga ginbayad sang mga taga-Egypt kag
taga-Canaan sa pagkaon nga ila ginbakal, kag gindala niya ini sa palasyo sang hari.
15 Nag-abot ang tiyempo nga naubos na ang kuwarta sang taga-Egypt kag
taga-Canaan. Nagkadto ang mga taga-Egypt kay Jose kag nagsiling, “Wala na kami
sang kuwarta. Tagai na lang kami sang pagkaon kay daw mapatay na kami sa gutom.”
16 Nagsiling si Jose, “Kon wala na gid man kamo sang kuwarta, dal-a ninyo diri ang
inyo mga sapat kag amo ang ibayad ninyo sa pagkaon.”
17 Gani gindala nila kay Jose ang ila mga kabayo, karnero, baka, kag donkey, kag
ginbaylo sa pagkaon. Sa bilog nga tuig, ginsustentuhan sila ni Jose sang pagkaon sa
baylo sang ila mga sapat.
18 Pagkaligad sang isa ka tuig, nagkadto naman ang mga tawo kay Jose kag nagsiling,
“Indi lipod sa imo sir nga wala na kami sing kuwarta kag ang amon mga kasapatan ara
na sa imo. Wala na gid sing may nabilin sa amon, luwas sa amon kaugalingon kag mga
duta.
19 Gani buligi man kami nga indi kami mapatay kag indi mapabay-an ang amon mga
duta. Sugot kami nga mangin ulipon sang hari kag mangin iya ang amon mga duta
para lang may pagkaon kami. Tagai kami dayon sang mga binhi nga matanom para
indi kami mapatay kag para indi mapabay-an ang *amon mga* duta.”
20 Gani ginbaligya sang tanan nga taga-Egypt ang ila mga duta sa kay Jose tungod
puwerte na gid ang gutom. Ginbakal ini tanan ni Jose para sa hari, gani ang ato nga
mga duta nangin iya sang hari.
21 Ginhimo ni Jose nga ulipon sang hari ang mga tawo sa bilog nga duta sang Egypt.
22 Ang mga duta gid lang sang mga pari ang wala mabakal ni Jose. Indi nila
kinahanglan nga ibaligya ang ila mga duta tungod kay ginasustentuhan sila sang hari
sang ila pagkaon.
23 Nagsiling si Jose sa mga tawo, “Karon nga ginbakal ko na kamo kag ang inyo mga
duta para sa hari, ari ang binhi para makatanom kamo.
24 Kon mag-ani na gani kamo, ihatag ninyo sa hari ang ikalima nga parte sang inyo
patubas. Kag ang nabilin inyo na, para may matanom kamo kag may pagkaon ang
inyo bilog nga panimalay.”

---

† **47:7** *bendisyon:* ukon, *pangamusta* ‡ **47:10** *ginbendisyunan...hari:* ukon, *naglisensya si Jacob sa hari nga mapauli na siya.* § **47:11** *Rameses:* ukon, *Goshen*

25 Nagsiling ang mga tawo, “Sir, maayo ka gid sa amon; ginluwas mo ang amon
kabuhi. Sugot kami nga mangin ulipon sang hari.”
26 Gani ginhimo ni Jose nga kasuguan sa duta sang Egypt nga ang ikalima nga parte
sang patubas para sa hari. Ini nga kasuguan nagapadayon pa hasta subong. Ang mga
duta gid lang sang mga pari ang wala ginapanag-iyahan sang hari.
27 Didto nag-estar ang mga Israelinhon sa Goshen nga sakop sang Egypt.
Nakaangkon sila didto sang duta kag nagdamo pa gid ang ila kabataan.
28 Nag-estar si Jacob sa Egypt sang 17 ka tuig; nagkabuhi siya hasta sa edad nga 147
ka tuig.
29 Sang nabatyagan niya nga dali na lang siya mapatay, gintawag niya si Jose kag
nagsiling sa iya, “Kon mahimo ibutang ang imo kamot sa tunga-tunga sang duha ko ka
paa* kag magpromisa ka nga ipakita mo ang imo padayon nga kaayo sa akon. Indi mo
ako pag-ilubong diri sa Egypt.
30 Kon mapatay na ako, kuhaon mo ako diri sa Egypt kag ilubong mo ako sa
lulubngan sang akon mga katigulangan.” Nagsabat si Jose, “Tumanon ko ang imo
ginsiling.”
31 Nagsiling dayon si Jacob, “Magsumpa ka sa akon *nga tumanon mo gid ini*.” Gani
nagsumpa si Jose sa iya. Dayon nagluhod si Jacob† sa iya hiligdaan *sa pagsimba sa Dios*.

48

Si Manase Kag si Efraim

1 Sang ulihi may nagsugid kay Jose nga nagamasakit ang iya amay. Gani gindala niya
ang iya duha ka anak nga si Manase kag si Efraim *kag nagkadto sa iya*.
2 Sang ginsugiran si Jacob nga nag-abot ang iya anak nga si Jose, gintinguhaan niya
nga makapungko sa iya hiligdaan.
3 Nagsiling si Jacob kay Jose, “Sang didto pa ako sa Luz, sa duta sang Canaan,
nagpakita sa akon ang Makagagahom nga Dios kag ginbendisyunan niya ako.
4 Siling niya, ‘Hatagan ko ikaw sang madamo nga kaliwat para mangin amay ka sang
madamo nga katawhan. Kag ihatag ko ang ini nga duta sa imo mga kaliwat kag
mangin ila ini hasta san-o.’”
5 *Nagpadayon si Jacob sa pagsiling,* “Ang duha mo ka anak nga si Efraim kag si
Manase, nga natawo diri sa Egypt antes ako mag-abot, kabigon ko nga akon mga anak
pareho kay Reuben kag kay Simeon.
6 Pero ang masunod mo nga mga anak magapabilin nga imo, kag makabaton sila
sang palanublion halin kay Efraim kag kay Manase.
7 “Nadumduman ko nga sang paghalin namon sa Padan kag nagapanglakaton kami
sa duta sang Canaan, napatay ang imo iloy.* Natabo ini sang malapit na kami sa Efrata,
gani ginlubong ko na lang siya sa higad sang dalan nga pakadto sa Efrata”† (nga amo
man ang Betlehem.)
8 Sang makita ni Israel‡ ang mga anak ni Jose, nagpamangkot siya, “Sin-o sila?”
9 Nagsabat si Jose, “Sila ang akon mga anak nga ginhatag sa akon sang Dios diri *sa
Egypt*.” Dayon nagsiling si Israel, “Dal-a sila diri sa akon para mabendisyunan ko sila.”
10 Daw indi na makakita si Israel tungod sa iya katigulangon, gani gindala ni Jose
ang iya mga anak palapit kay Israel. Ginhakos sila ni Israel kag ginhalukan.
11 Nagsiling si Israel kay Jose, “Wala na gid ako maglaom nga makita ko pa ikaw, pero
karon gintugot sang Dios nga indi lang ikaw ang akon makita kundi pati man ang imo
mga anak.”

---

* **47:29** *ibutang...paa:* Tan-awa ang footnote sa 24:2. † **47:31** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* * **48:7** *ang imo iloy:* sa Hebreo, *si Raquel* † **48:7** *Efrata:* sa Hebreo, *Efrat* ‡ **48:8** *Israel: Siya amo man si Jacob.*

12 Ginkuha dayon ni Jose ang iya mga anak sa sabak ni Israel kag nagluhod siya
bilang pagtahod sa iya amay.
13 Dayon ginpapalapit niya *liwat* ang iya mga anak sa ila lolo *para bendisyunan sila*.
Si Efraim sa may tuo ni Jose, bali sa wala ni Israel; kag si Manase sa may wala ni Jose,
bali sa tuo ni Israel.
14 Pero gintungtong ni Israel ang iya tuo nga kamot sa ulo ni Efraim nga amo ang
manghod, kag gintungtong niya ang iya wala nga kamot sa ulo ni Manase nga amo ang
magulang.
15 Dayon ginbendisyunan niya sila nga nagasiling,
"Kabay pa nga bendisyunan ini nga mga bata
sang Dios nga gin-alagad sang akon katigulangan
nga si Abraham kag si Isaac,
nga amo man ang Dios nga nagabantay sa akon
halin sang akon pagkatawo hasta subong.
16 Kag kabay pa nga bendisyunan man sila sang anghel
nga nagluwas sa akon sa tanan nga katalagman.
Kabay pa nga madumduman ako
kag ang akon katigulangan nga si Abraham kag si Isaac paagi sa ila.
Kag kabay pa nga magdamo gid sila sa kalibutan."
17 Pagkakita ni Jose nga ginatungtong sang iya amay ang iya tuo nga kamot sa ulo ni
Efraim, naglain iya buot. Gani gin-uyatan niya ang kamot sang iya amay para
sayluhon kay Manase,
18 kag nagsiling, "Tay, indi ina amo. Ari ang magulang; itungtong ang imo tuo nga
kamot sa iya ulo."
19 Pero nagsabat ang iya amay, "Huo, nahibaluan ko man anak. Ang mga kaliwat ni
Manase mangin bantog man nga katawhan. Pero mas mangin bantog ang mga kaliwat
ni Efraim kag mangin madamo sila nga mga grupo sang mga katawhan."
20 Gani ginhimo niya si Efraim nga labaw sang sa kay Manase. Kag sang sadto nga
adlaw, ginbendisyunan niya sila nga nagasiling, "Pagagamiton sang mga Israelinhon
ang inyo mga ngalan sa pagbendisyon. Magasiling sila, 'Kabay pa nga pakamaayuhon
ka sang Dios pareho kay Efraim kag kay Manase.'"
21 Dayon nagsiling si Israel kay Jose, "Madali na lang ako mapatay, pero pagaupdan
kamo sang Dios kag pabalikon sa duta sang inyo katigulangan.
22 Kag ikaw *Jose* ang magapanubli sang Shekem kag indi ang imo mga utod. Ina nga
lugar naangkon ko sa pagpakig-away sa mga Amornon."

49

Ginbendisyunan ni Jacob ang Iya mga Anak

1 Dayon gintawag ni Jacob ang iya mga anak kag ginsilingan, "Magtipon kamo kay
sugiran ko kamo kon ano ang matabo sa inyo sa palaabuton.
2 Mga anak, magpalapit kamo kag magpamati sa akon nga inyo amay.
3 "Ikaw Reuben, nga akon kamagulangan nga anak, ikaw ang nahauna nga bunga
sang akon pagkalalaki. Mas dungganon ka kag mas gamhanan *sang sa imo mga utod*.
4 Pero pareho ka sa nagabukal nga tubig. Kag tungod kay nagpakighilawas ka sa
akon asawa nga suluguon, indi ka na labaw sang sa ila.
5 "Kamo Simeon kag Levi nga magkadampig, ginagamit ninyo ang inyo armas sa
pagpamintas.
6 Indi ako mag-intra ukon magtambong sa inyo pagtilipon kay sa inyo kaakig
nagpamatay kamo sang tawo kag nagpagusto kamo pamiang sang mga turo nga baka.

7 Pakamalauton kamo tungod sa inyo kaakig nga may kapintas. Laptahon ko ang
inyo mga kaliwat sa Israel.
8 "Ikaw Juda, pagadayawon ka kag pagatahuron sang imo mga utod. Pierdihon mo
ang imo mga kaaway.
9 Pareho ka sang bataon pa nga leon nga pagkatapos niya pangita sang tulukbon,
nagabalik siya sa iya palanaguan kag didto nagaluko. Kag wala gid sing may
nagapangahas nga mag-disturbo sa iya.
10 Padayon ka nga magadumala, Juda. Magahalin sa imo mga kaliwat ang mga
manugdumala. Gani magahatag ang mga nasyon sang buhis sa imo kag magatuman
sila sa imo.
11 *Mangin bugana ang imo duta;* gani bisan ihigot mo ang donkey malapit sa
pinakamaayo nga tanom sang ubas, *indi niya ini pagkaunon*. Kag bisan ipanglaba mo
pa ang ilimnon *indi ini maubos*.
12 Gani sa sobra nga inom sang ilimnon magapula ang imo mata kag sa sobra nga
inom sang gatas magaputi ang imo ngipon.
13 "Ikaw Zebulun, magaestar ka malapit sa dagat. Ang imo lugar mangin
dulungkaan sang mga sakayan. Ang imo duta magalambot hasta sa Sidon.
14 "Ikaw Isacar, pareho ka sa makusog nga donkey pero nagaluko lang sa elistaran
sang mga karnero.*
15 Agwantahon mo nga magpaulipon bisan papas-anon ka sang mabug-at kag
puwersahon nga magtrabaho, basta maayo kag bugana lang ang lugar nga imo
estaran.
16 "Ikaw Dan, pagadumalahan mo sing maayo ang imo katawhan bilang isa sa mga
tribo sang Israel.
17 Mangin pareho ka sa dalitan nga man-og sa higad sang dalan nga nagapanukob
sang tiil sang nagaagi nga kabayo, gani nagakahulog ang nagasakay sini."
18 *Dayon nagsiling si Jacob,* "O GINOO, nagahulat ako sa imo pagluwas."
19 *Nagpadayon pa gid siya sa pagsiling:*
"Ikaw Gad, pagasalakayon ka sang grupo sang mga tulisan, pero balusan mo sila
samtang nagapalagyo sila.
20 "Ikaw Asher, mangin bugana ka sa pagkaon. Magapatubas ka sang mga pagkaon
nga para sa mga hari.
21 "Ikaw Naftali, pareho ka sa ginbuy-an nga usa nga nagabata sang matahom nga
mga bata.
22 "Ikaw Jose, pareho ka sa maila nga donkey sa higad sang tuburan ukon sa higad
sang banglid.†
23 Dumtan ka sang mga manugpana. Sa ila kaugot pan-on ka nila,
24 pero sige man ang pana mo sa ila. Kag ang imo butkon padayon nga mabaskog,
tungod sa bulig sang akon Gamhanan nga Dios, ang manugbantay kag ang *palalipdan
nga* bato sang Israel.
25 Siya ang Makagagahom nga Dios sang imo mga katigulangan nga nagabulig kag
nagapakamaayo sa imo. Bugayan niya ikaw sang ulan kag sang tubig sa tuburan.
Bugayan niya ikaw sang madamo nga kabataan kag kasapatan.
26 Karon, madamo gid ang akon mga pagpakamaayo; sobra pa sa kabuganaan sang
madugay na nga mga bukid. Kabay pa nga mabaton mo ini nga mga pagpakamaayo,
Jose—ikaw nga labaw sang sa imo mga utod.
27 "Ikaw Benjamin, pareho ka sa wolf nga kon adlaw nagapangaon sang iya
mabiktima, kag kon gab-i ginabahin-bahin niya ang nabilin."

---

* **49:14** *makusog...karnero:* ukon, *asno nga kargado nga nagaluko* † **49:22** *Ikaw Jose...banglid:* ukon, *Ikaw Jose, pareho ka sa tanom nga malapit sa tuburan, nga nagagapa sa may pader.*

28 Ini sila amo ang dose ka anak ni Jacob nga ginhalinan sang mga tribo sang Israel.
Kag amo ato ang pamilin-bilin ni Jacob sa kada isa sa ila.

Ang Pagkapatay ni Jacob

29 Dayon ginbilinan ni Jacob ang iya mga anak. Siling niya, "Madali na lang ako
isimpon sa akon mga paryente *nga nagkalamatay na. Kon matabo na ina,* ilubong
ninyo ako sa lulubngan sang akon mga katigulangan, didto sa kuweba nga ara sa uma
ni Efron nga Hithanon.
30 Ina nga uma didto sa Macpela, sa east sang Mamre, nga sakop sang Canaan.
Ginbakal *sang akon lolo nga si* Abraham ato nga uma kay Efron para himuon nga
lulubngan.
31 Didto siya ginlubong pati ang akon lola nga si Sara kag *ang akon amay kag iloy nga*
si Isaac kag si Rebeka, kag didto ko man ginlubong si Lea.
32 Ini nga uma kag kuweba ginbakal sa mga Hithanon."
33 Pagkatapos hambal ni Jacob sa iya mga kabataan, naghigda siya kag nabugtuan
sang ginhawa. Kag ginsimpon siya sa iya mga paryente *nga nagkalamatay na*.

50

1 Ginhakos dayon ni Jose ang iya amay kag ginhalukan nga nagahibi.
2 Dayon ginsugo niya ang iya mga manugbalsamar nga balsamaron ang iya amay.
Gani ginbalsamar nila siya.
3 Ang kalawigon sang pagbalsamar sa iya 40 ka adlaw, suno sa kinaandan sang mga
taga-Egypt. Nagpangasubo ang mga Egyptohanon para kay Jacob sa sulod sang 70 ka
adlaw.
4 Sang matapos ang ila pagpangasubo, nagsiling si Jose sa mga opisyal sang hari sang
Egypt, "Kon mahimo hambala ninyo ang hari
5 nga tugutan niya ako nga ilubong ko ang akon amay sa Canaan. Kay antes siya
mapatay, ginpasumpa niya ako nga ilubong ko siya sa lulubngan nga iya ginpahimo sa
Canaan. Pagkatapos lubong mabalik man dayon ako."
6 *Pagkahibalo sang hari,* nagsiling siya kay Jose, "Tumana ang imo ginsumpa sa imo
amay. Lakat ka kag ilubong siya."
7 Gani naglakat si Jose kaupod ang madamo nga opisyal sang hari: ang mga
manugdumala sang palasyo kag ang mga manugdumala sang Egypt.
8 Kaupod man ang panimalay ni Jose kag ang panimalay sang iya mga utod, ang
bilog nga panimalay ni Jacob. Ang nabilin sa Goshen amo lang ang ila magagmay nga
mga kabataan kag ang ila mga kasapatan.
9 Kaupod man nila ang mga karwahe kag mga manugkabayo. Madamo gid sila.
10 Pag-abot nila sa linasan sa Atad, malapit sa *Suba sang* Jordan, nagpangasubo sila
didto *para kay Jacob* kag puwerte gid ang ila paghibi. Nagpangasubo si Jose sing pito
ka adlaw para sa iya amay.
11 Pagkakita sang mga Canaanhon sang ila pagpangasubo sa may linasan sa Atad,
nagsiling sila, "Puwerte gid ang pagpangasubo sang mga Egyptohanon." Gani ato nga
lugar nga malapit sa *Suba sang* Jordan gintawag nga Abel Mizraim.*
12 Gintuman sang mga anak ni Jacob ang iya ginbilin sa ila.
13 Kay gindala nila ang iya bangkay sa Canaan kag ginlubong sa kuweba nga ara sa
uma sa Macpela, sa east sang Mamre. Ginbakal ni Abraham ang ini nga uma kay Efron
nga Hithanon para himuon nga lulubngan.
14 Pagkatapos sang lubong, nagbalik si Jose sa Egypt upod ang iya mga utod kag ang
tanan nga nag-upod sa paglubong.

---

* **50:11** *Abel Mizraim:* buot silingon, *pagpangasubo sang mga Egyptohanon*

Nagpasalig si Jose sa Iya mga Utod

15 Karon nga patay na ang ila amay, nagsiling ang mga utod ni Jose, “Basi nagadumot
pa si Jose sa aton kag balusan niya kita sa ginhimo ta sa iya.”
16 Gani nagpadala sila sang mensahi kay Jose nga nagasiling, “Nagbilin ang aton
amay antes siya mapatay
17 nga hambalon ka nga patawaron mo kami sa malain nga ginhimo namon sa imo.
Gani karon, kabay pa nga patawaron mo kami nga suluguon man sang Dios sang aton
amay.” Sang makaabot ang ila mensahi kay Jose, naghibi siya.
18 Sang ulihi nagkadto mismo ang iya mga utod sa iya. *Pag-abot nila,* nagluhod sila sa
iya atubangan *bilang pagtahod.* Dayon nagsiling sila, “Handa kami nga mangin ulipon
mo.”
19 Pero nagsabat si Jose sa ila, “Indi kamo magkahadlok. Dios bala ako?
20 Matuod nga nagplano kamo sang malain sa akon, pero ginplano na sang Dios nga
magaresulta ato sang kaayuhan nga amo ang pagluwas subong sang madamo nga
tawo *sa gutom.*
21 Gani indi kamo magkahadlok. Sustentuhan ko kamo sang pagkaon pati ang inyo
mga kabataan.” Ginpasalig sila ni Jose kag napahamtang ang ila balatyagon.

Ang Pagkapatay ni Jose

22 Nagtiner si Jose sa Egypt upod ang bilog nga panimalay sang iya amay. Nagkabuhi
siya sing 110 ka tuig,
23 kag iya pa nakita ang iya mga apo sa tuhod sa iya anak nga si Efraim kag sa iya apo
nga si Makir nga anak ni Manase. Ginkabig niya bilang kaugalingon nga anak ang mga
anak ni Makir.
24 Karon, nagsiling si Jose sa iya mga paryente, “Madali na lang ako mapatay, pero
indi gid kamo pagpabay-an sang Dios. Kuhaon niya kamo sa sini nga lugar kag dal-on
sa lugar nga iya ginpromisa kay Abraham, Isaac kag Jacob.”
25 Dayon ginpasumpa ni Jose ang mga Israelinhon. Siling niya, “Ipromisa ninyo nga
kon pahalinon na kamo diri sang Dios, dal-on man ninyo ang akon tul-an sa inyo
paghalin sa sini nga lugar.”
26 Napatay si Jose sa edad nga 110 ka tuig. Ginbalsamar siya kag ginbutang sa lungon
didto sa Egypt.

Exodus

Ginpabudlayan ang mga Israelinhon sa Egypt

1 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Jacob* nga nag-upod sa iya sa Egypt, kaupod
ang ila mga pamilya:
2 Si Reuben, Simeon, Levi, Juda,
3 Isacar, Zebulun, Benjamin,
4 Dan, Naftali, Gad, kag Asher.
5 Si Jose didto na nga daan sa Egypt. 70 tanan ang kaliwat ni Jacob *sang nagkadto*
siya sa Egypt.
6 Sang ulihi napatay si Jose kag ang tanan niya nga utod. Naglipas ang ina nga
henerasyon,
7 pero madasig nga nagdamo ang ila mga kaliwat, ang kaliwat sang Israelinhon. Sa
ila puwerte nga kadamo naglapta sila sa bisan diin nga parte sang Egypt.
8 Karon, may bag-o na nga hari sa Egypt nga wala makakilala kay Jose.
9 Nagsiling siya sa iya katawhan, "Tan-awa bala ninyo! Madamo na gid ang mga
Israelinhon, gani delikado na ang aton kahimtangan.
10 Kay basi bala sa tion sang inaway magadampig sila sa aton mga kaaway kag
magakontra sa aton, kag dayon makapalagyo sila sa aton nasyon. Gani mangita kita
sang maayo nga paagi nga indi na sila magdamo pa."
11 Gani ginpadumalahan nila ang mga Israelinhon sa mga tawo nga nagpaantos kag
nagpaobra sa ila sing tudo-tudo gid. Ginpaobra sa ila ang mga banwa sang Pitom kag
Rameses nga bulutangan sang mga bodega sang hari sang Egypt.†
12 Pero samtang ginapabudlayan sila nga ginapabudlayan, nagadamo pa gid gani
sila nga nagadamo, kag naglalapta pa gid sila *sa Egypt*. Gani hinadlukan na gid ang
mga Egyptohanon sa ila.
13 Tungod sini, gindugangan pa gid nila ang ila kapintas sa pag-ulipon sa mga
Israelinhon.
14 Wala gid sila sing kaluoy sa mga Israelinhon. Ginpabudlayan gid nila sila paagi sa
pagpatrabaho sa ila sa mga tisa‡ kag pangsemento. Kag ginpaobra nila sila sing
tudo-tudo sa uma.
15 Dayon nagsiling ang hari sang Egypt sa mga Hebreo nga paltera nga sila ni Shifra
kag Pua,
16 "Sa inyo pagpabata sa mga Hebreo nga babayi, patya ninyo ang bata kon lalaki,
pero kon babayi, indi lang pagpatya."
17 Pero tungod nga nahadlok ang mga paltera sa Dios, wala nila pagtumana ang
ginsiling sang hari, sa baylo ginpabay-an nila nga mabuhi ang mga lapsag nga lalaki.
18 Gani ginpatawag sang hari sang Egypt ang mga paltera kag ginpamangkot, "Ngaa
ginhimo ninyo ini? Ngaa ginpabay-an ninyo nga mabuhi ang mga lapsag nga lalaki?"
19 Nagsabat ang mga paltera, "Ang mga Hebreo nga babayi indi pareho sa mga
Egyptohanon nga babayi; mahapos lang sila magbata kag sa wala pa kami makaabot
nakabata na sila."
20 Gani ginpakamaayo sang Dios ang mga paltera, kag nagdamo pa gid nga nagdamo
ang mga Israelinhon.
21 Kag tungod nga nagatahod ang mga paltera sa Dios, ginhatagan sila sang Dios sang
ila kaugalingon nga pamilya.

---

* **1:1** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* † **1:11** *hari sang Egypt:* sa Hebreo nga teksto, *Faraon* ‡ **1:14** *tisa:* sa English, *brick*

22 Sang ulihi nagmando ang hari sang Egypt sa tanan niya nga katawhan,
“Ipanghaboy ninyo sa Suba sang Nilo ang tanan nga bata nga lalaki *sang mga*
Israelinhon nga bag-o natawo, pero pabay-i lang nga mabuhi ang mga bata nga
babayi.”

2

Ang Pagkatawo ni Moises

1 May isa ka tawo nga kaliwat ni Levi nga nakapangasawa sang isa ka babayi nga
kaliwat man ni Levi.
2 Nagbusong ini nga babayi kag nagbata sing lalaki. Sang makita niya nga maayo
ang lawas sang bata, gintago niya ini sa sulod sang tatlo ka bulan.
3 Pero sang indi na niya matago ang bata, nagkuha siya sang basket nga hinimo
halin sa *tanom nga* papyrus kag ginpintahan niya ini sang alkitran. Dayon ginsulod
niya ang bata sa sini nga basket kag ginbutang ang basket sa mga tigbaw sa higad sang
Suba sang Nilo.
4 Ang utod nga babayi sang sini nga bata nagatindog sa unhan nga nagatan-aw kon
ano ang matabo sa bata.
5 Karon, ang anak nga babayi sang hari sang Egypt* nagkadto sa Suba sang Nilo para
magpaligo. Ang iya mga suluguon nga babayi nagalakat-lakat sa higad. Karon, nakita
niya ang basket sa mga tigbaw, gani ginpakuha niya ini sa isa sang iya mga suluguon.
6 Dayon ginbuksan niya ang basket kag nakita niya ang bata nga nagahibi, gani
naluoy gid siya sa bata. Nagsiling siya, “Isa ini sa mga Hebreo nga bata.”
7 Dayon nagpalapit ang utod nga babayi sang bata sa prinsesa† kag nagpamangkot,
“Gusto mo bala nga kuhaan ko ikaw sang isa ka Hebreo nga babayi nga magpatiti *kag*
mag-atipan sang bata para sa imo?”
8 Nagsabat ang prinsesa, “Sige.” Gani naglakat ang utod sang bata kag ginkadtuan
niya ang ila iloy kag gindala sa prinsesa.
9 Nagsiling ang prinsesa sa iloy sang bata, “Dal-a ini nga bata, patitia *kag atipana*
para sa akon kay suhulan ko ikaw.” Gani ginkuha niya ang bata kag gin-atipan.
10 Sang nalutas na ang bata, gindala siya sang iya iloy sa prinsesa, kag ginkabig siya
sang prinsesa nga iya anak. Gin-ngalanan sang prinsesa ang bata nga Moises,‡ kay
siling niya, “Ginkuha ko siya sa tubig.”

Nagpalagyo si Moises sa Midian

11 Isa ka adlaw, sang dako na si Moises, nagkadto siya sa iya mga kadugo, kag nakita
niya nga ginapabudlayan sila kag ginapaobra sing tudo-tudo gid. Nakita niya ang isa
ka Egyptohanon nga nagakastigo sang isa ka Hebreo nga iya kadugo.
12 Nagpanan-aw tan-aw si Moises sa palibot kon may nagatulok; kag sang wala siya
sing may nakita, ginpatay niya ang Egyptohanon kag ginlubong ang bangkay sa balas.
13 Pagkasunod nga adlaw, naglakat liwat siya kag nakita niya ang duha ka Hebreo
nga nagaaway. Ginpamangkot niya ang isa nga may sala, “Ngaa ginakastigo mo ang
imo kapareho nga Hebreo?”
14 Nagsabat ang tawo, “Sin-o ang naghimo sa imo nga pangulo kag manughukom
namon? Ano, patyon mo man bala ako pareho sa ginhimo mo sa Egyptohanon?”
Hinadlukan si Moises kag nagsiling sa iya kaugalingon, “Nahibaluan gali sang mga
tawo ang akon ginhimo.”

---

* **2:5** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* † **2:7** *prinsesa:* sa literal, *anak nga babayi sang Faraon.* Amo man sa bersikulo 8, 9 kag 10. ‡ **2:10** *Moises:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *ginkuha*

15 Pagkahibalo sang hari sang Egypt sa ginhimo ni Moises, nagtinguha siya sa
pagpatay sa iya, pero nagpalagyo si Moises sa Midian kag didto nag-estar. Pag-abot
niya sa Midian, nagpungko siya sa kilid sang bubon.
16 Karon, ang pito ka anak nga babayi sang pari sa Midian nagkadto sa pagsag-ob
para sa mga ilimnan sang mga sapat sang ila amay.
17 May nag-abot man didto nga mga manugbantay sang sapat kag ginpahalin nila
ang mga babayi kag ang ila mga sapat, pero ginbuligan sila ni Moises kag ginpainom
pa niya ang ila mga sapat.
18 Pagpuli sang mga babayi sa ila amay nga si Reuel,§ ginpamangkot niya sila, "Ngaa
temprano pa kamo nagpuli subong?"
19 Nagsabat sila, "May isa ka Egyptohanon nga nagbulig sa amon kontra sa mga
manugbantay sang sapat, kag ginsag-uban pa gani niya kami kag ginpainom ang
amon mga sapat."
20 Nagpamangkot ang ila amay, "Ti, diin na siya? Ngaa ginbayaan ninyo siya? Tawga
ninyo siya kag agdaha nga magkaon."
21 Nagsugot si Moises nga magdayon sa balay ni Reuel, kag sang ulihi ginpaasawa ni
Reuel sa iya ang iya anak nga si Zipora.
22 *Nagbusong* si Zipora *kag* nagbata sing lalaki, kag gin-ngalanan siya ni Moises nga
Gershom,* kay siling niya, "Pangayaw ako sa sini nga lugar."
23 Pagkaligad sang malawig nga tinuig, napatay ang hari sang Egypt. Pero sige
gihapon ang pag-antos sang mga Israelinhon sa ila pagkaulipon. Nagpangayo sila sang
bulig, kag nakaabot ini sa Dios.
24 Nabatian sang Dios ang ila mga pag-ugayong, kag gindumdom niya ang iya
kasugtanan kay Abraham, Isaac, kag kay Jacob.
25 Nakita sang Dios ang ila kahimtangan kag naluoy gid siya sa ila.

3

Ang Pagtawag kay Moises

1 Isa ka adlaw, nagabantay si Moises sa mga kasapatan sang iya ugangan nga si
Jetro* nga pari sang Midian. Gindala ni Moises ang mga sapat sa unhan sang
kamingawan kag nakaabot siya sa Horeb,† ang bukid sang Dios.
2 Didto nagpakita sa iya ang anghel sang GINOO sa dagway sang nagadabadaba nga
kalayo sa tunga sang kahoy-kahoy. Nakita ni Moises nga nagadabadaba ang
kahoy-kahoy pero wala ini nagakasunog.
3 Nagsiling siya, "Makatilingala! Ngaa bala wala nagakasunog ina nga kahoy-kahoy?
Palapitan ko abi kag tan-awon."
4 Pagkakita sang GINOO nga nagpalapit si Moises sa pagtan-aw, nagtawag siya sa iya
halin sa tunga sang kahoy-kahoy, "Moises, Moises!" Nagsabat si Moises, "Ano tani?"
5 Nagsiling ang Dios, "Indi ka na magpalapit pa. Ubaha ang imo sandalyas, kay
balaan ang lugar nga imo ginatindugan.
6 Ako ang Dios sang imo mga katigulangan, ang Dios ni Abraham, Isaac, kag Jacob."
Gintabunan ni Moises ang iya guya, kay nahadlok siya magtan-aw sa Dios.
7 Dayon nagsiling ang GINOO, "Nakita ko gid ang pag-antos sang akon katawhan sa
Egypt. Nabatian ko ang ila pagpangayo sang bulig tungod sa pagpaantos sa ila sang
mga nagadumala sa ila sa trabaho, kag naluoy gid ako sa ila tungod sa ila mga
pag-antos.

---

§ **2:18** *Reuel:* Amo ang isa ka ngalan ni Jetro. Tan-awa sa 3:1. * **2:22** *Gershom:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *pangayaw didto* * **3:1** *Jetro:* Amo ang isa ka ngalan ni Reuel. † **3:1** *Horeb:* ukon, *Sinai*

8 Gani nagpanaog ako sa pagluwas sa ila sa kamot sang mga Egyptohanon, kag sa
pagdala sa ila sa maayo, malapad, kag mapatubason nga duta,‡ nga ginaestaran
subong sang mga Canaanhon, Hithanon, Amornon, Periznon, Hivhanon, kag mga
Jebusnon.
9 Karon *pamatii ini*! Nabatian ko ang pagpangayo sang bulig sang mga Israelinhon,
kag nakita ko kon paano sila ginapabudlayan sang mga Egyptohanon.
10 Gani ipadala ko ikaw sa hari sang Egypt sa pagpaguwa sang akon katawhan nga
mga Israelinhon sa Egypt."
11 Pero nagsiling si Moises sa Dios, "Sin-o gid ako nga magkadto sa hari kag
magpaguwa sang mga Israelinhon sa Egypt?"
12 Nagsiling ang Dios, "Magaupod ako sa imo, kag amo ini ang mangin tanda nga ako
ang nagpadala sa imo: Kon mapaguwa mo na gani ang mga Israelinhon sa Egypt,
magasimba kamo sa akon sa sini nga bukid."
13 Nagsiling si Moises sa Dios, "Halimbawa, makadto ako sa mga Israelinhon kag
magsiling sa ila nga ang Dios sang ila mga katigulangan amo ang nagpadala sa akon sa
ila, kag mamangkot sila sa akon, 'Sin-o ang iya ngalan?' Ti, ano ang akon isabat sa ila?"
14 Nagsabat ang Dios kay Moises, "AKO ANG *DIOS NGA* AMO SA GIHAPON.§ Amo ini ang
imo isabat sa ila: 'ANG DIOS NGA AMO SA GIHAPON amo ang nagpadala sa akon sa inyo.'"
15 Nagsiling pa gid ang Dios kay Moises, "Ihambal ini sa mga Israelinhon: 'Ang
GINOO,* ang Dios sang inyo mga katigulangan nga si Abraham, Isaac, kag Jacob, amo
ang nagpadala sa akon sa inyo.' Kilalahon ako sa akon ngalan nga GINOO† hasta san-o."
16 *Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,* "Lakat kag tipuna ang mga manugdumala
sang Israel kag silinga sila, 'Ang GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan nga si
Abraham, Isaac, kag Jacob, nagpakita sa akon, kag nagsiling: Ginabantayan ko gid
kamo, kag nakita ko ang ginahimo sang mga Egyptohanon sa inyo.
17 Nagapromisa ako nga paguwaon ko kamo sa Egypt nga sa diin nagaantos kamo,
kag dal-on sa duta sang mga Canaanhon, Hithanon, Amornon, Periznon, Hivhanon,
kag mga Jebusnon—ang duta nga maayo kag mapatubason.'
18 "Magapamati sa imo ang mga manugdumala sang Israel. Kag dayon, ikaw kag ang
mga manugdumala magkadto sa hari sang Egypt kag magsiling sa iya, 'Nagpakigkita
sa amon ang GINOO, ang Dios sang mga Hebreo. Gani kon mahimo tuguti kami sa
paglakat sing tatlo ka adlaw sa kamingawan sa paghalad sa GINOO nga amon Dios.'
19 Pero nahibaluan ko nga indi kamo pagtugutan sang hari sang Egypt luwas lang
kon may magpilit sa iya.
20 Gani silutan ko ang mga Egyptohanon paagi sa mga milagro nga himuon ko sa ila.
Pagkatapos tugutan na niya kamo sa paglakat.
21 Kag himuon ko nga magmaayo sa inyo ang mga Egyptohanon, para kon maglakat
na kamo pabalunan pa nila kamo.
22 Ang mga babayi *nga Israelinhon* magapangayo sang mga alahas nga pilak kag
bulawan kag sang mga bayo sa ila kasilingan *nga mga Egyptohanon* kag sa mga
pangayaw didto sa Egypt. Kag ipasuksok ninyo ini nga mga butang sa inyo mga
kabataan. Sa sini nga paagi, makuhaan ninyo sang mga pagkabutang ang mga
Egyptohanon."

4

Ang mga Milagro nga Nagapakita sang Gahom sang Dios

‡ **3:8** *mapatubason nga duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.* Amo man sa bersikulo 17. § **3:14** *Ako...gihapon:* ukon, *Kon sin-o ako amo ako. (*Kon sa English, *I am who I am,* ukon, *I will be what I will be.)* * **3:15** *GINOO:* ukon, *Yahweh.* Ini nga Hebreo posible naghalin sa pulong nga "ehyeh" ("I am") nga makita sa bersikulo 14.
† **3:15** *GINOO:* ukon, *Yahweh*

1 Nagsabat si Moises, “Paano kon indi magpati sa akon ang mga Israelinhon ukon
magpamati sa akon isiling? Paano kon magsiling sila, ‘Wala nagpakita sa imo ang
GINOO’?”
2 Nagsiling ang GINOO sa iya, “Ano inang ginauyatan mo?” Nagsabat si Moises,
“Baston.”*
3 Nagsiling ang GINOO, “Ihaboy ina sa duta.” Gani ginhaboy ni Moises ang baston kag
nahimo ini nga man-og, kag nagdalagan siya palayo sini.
4 Nagsiling ang GINOO sa iya, “Dakpa ang man-og sa ikog.” Gani gindakop ni Moises
ang man-og kag nahimo ini *liwat* nga baston.
5 Nagsiling ang GINOO, “Himua ini nga milagro para magpati sila nga *ako,* ang GINOO,
ang Dios sang ila mga katigulangan nga si Abraham, Isaac, kag Jacob, nagpakita sa
imo.”
6 Nagsiling pa gid ang GINOO, “Ibutang ang imo kamot sa sulod sang imo bayo.”
Gintuman ini ni Moises, kag sang ginkuha na niya ang iya kamot, puwerte ini kaputi
tungod nga gintubuan ini sang delikado nga balatian sa panit.†
7 Nagsiling ang GINOO, “Ibutang liwat ang imo kamot sa sulod sang imo bayo.”
Gintuman ini ni Moises, kag sang ginkuha na niya ang iya kamot, maayo na ini pareho
sa iban nga mga parte sang iya lawas.
8 Dayon nagsiling ang GINOO, “Kon indi sila magpati sa una nga milagro, mapati na
sila sa ikaduha.
9 Pero kon indi pa gid gani sila magpati sa imo pagkatapos sining duha ka milagro,
magkuha ka sang tubig sa Suba sang Nilo kag ibubo ini sa mamala nga duta, kag
mahimo ini nga dugo.”
10 Nagsiling si Moises sa GINOO, “Ginoo, indi ako maayo maghambal. Halin pa sang
una pigaw ako pahambalon, kag bisan subong nga nagapakighambal ka sa akon nga
imo alagad. Nagautol-utol ako kon maghambal.”
11 Nagsiling ang GINOO sa iya, “Sin-o bala ang nagahimo sang baba sang tawo? Sin-o
bala ang nagahimo sa iya nga bungol ukon apa? Sin-o bala ang nagabuot nga makakita
siya ukon mabulag? Indi bala ako, ang GINOO?
12 Gani lakat, kay buligan ko ikaw sa paghambal kag tudluan ko ikaw kon ano ang
imo ihambal.”
13 Pero nagsiling si Moises, “O Ginoo, kon mahimo magpadala ka na lang sang iban.”
14 Naakig ang GINOO kay Moises, kag nagsiling siya, “Ti, si Aaron na lang nga imo
utod, nga kaliwat man ni Levi. Nahibaluan ko nga maayo siya maghambal.
Nagapakadto na siya gani diri sa pagpakigkita sa imo. Malipay gid siya kon makita
niya ikaw.
15 Estoryahon mo siya, kag tudluan mo siya kon ano ang iya ihambal. Buligan ko
kamo nga duha sa paghambal, kag tudluan ko man kamo kon ano ang inyo himuon.
16 Si Aaron ang magahambal sa mga tawo para sa imo. Tudluan mo siya kon ano ang
iya ihambal, subong nga daw ikaw ang Dios.
17 Kag dal-a ang imo baston agod paagi sina makahimo ka sang mga milagro.”

Nagbalik si Moises sa Egypt

18 Nagbalik si Moises kay Jetro nga iya ugangan kag nagsiling sa iya, “Tuguti ako sa
pagbalik sa akon mga kadugo sa Egypt sa pagtan-aw kon bala buhi pa sila.” Nagsiling
si Jetro, “Sige, kag maayo lang nga paglakat.”
19 Antes maghalin si Moises sa Midian nagsiling ang GINOO sa iya, “Sige, balik na sa
Egypt kay nagkalamatay na ang tanan nga gusto magpatay sa imo.”

---

* **4:2** *Baston:* sa English, *staff,* nga ginagamit sang mga manugbantay sang mga karnero. † **4:6** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

20 Gani ginkuha ni Moises ang iya asawa kag mga anak nga lalaki kag ginpasakay sa
donkey kag nagbalik sa Egypt. Gindala man niya ang baston *nga ginsugo* sang Dios *nga*
iya dal-on.
21 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Pag-abot mo sa Egypt, himuon mo gid sa
atubangan sang hari ang tanan nga milagro nga ginapahimo ko sa imo. Ginhatagan ko
ikaw sang gahom sa paghimo sina. Pero patig-ahon ko ang tagipusuon sang hari para
indi niya pagtugutan nga maghalin ang mga Israelinhon.
22 Dayon silingon mo siya, 'Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Ginakabig ko ang
Israel nga akon kamagulangan nga anak nga lalaki,
23 gani ginsugo ko ikaw nga palakton mo siya para makasimba siya sa akon, pero
wala ka magsugot. Gani patyon ko ang kamagulangan mo nga anak nga lalaki!' "
24 Sang nagapanglakaton na *si Moises kag ang iya pamilya,* nagpahuway sila sa isa ka
palahuwayan. Ginkadtuan sang GINOO si Moises kag patyon kuntani.
25-26 Pero nagkuha si Zipora sang matalom nga bato kag gintuli ang iya anak, kag ang
panit nga iya nakuha gintandog niya sa kinatawo‡ ni Moises. Dayon nagsiling si
Zipora, "Ikaw isa ka duguon nga bana sa akon." (Ginhambal ini ni Zipora nga may
kaangtanan sa pagkatuli.) Gani wala pagpatya sang GINOO si Moises.
27 Karon, nagsiling ang GINOO kay Aaron, "Lakat kag sugataa si Moises sa
kamingawan." Gani ginsugata niya si Moises sa Bukid sang Dios kag ginhalukan *bilang*
pag-abiabi.
28 Ginsugiran dayon ni Moises si Aaron sang tanan nga ginsugo sang GINOO nga
ihambal niya, kag sang tanan nga milagro nga ipahimo sa iya.
29 Gani naglakat sila nga duha, kag gintipon nila ang tanan nga manugdumala sang
mga Israelinhon.
30 Ginsugiran sila ni Aaron sang tanan nga ginsiling sang GINOO kay Moises. Kag
ginhimo ni Moises ang mga milagro sa atubangan sang mga tawo,
31 kag nagpati sila. Sang nahibaluan nila nga nagakabalaka ang GINOO sa ila kag
nakita niya ang ila mga pag-antos, nagluhod sila kag nagsimba sa GINOO.

5

Nag-estorya si Moises kag si Aaron sa Hari sang Egypt

1 Sang ulihi nagkadto si Moises kag si Aaron sa hari sang Egypt* kag nagsiling, "Amo
ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: 'Palakta ang akon katawhan, para
makasaulog sila sang piesta para sa akon sa kamingawan.' "
2 Nagsiling ang hari, "Sin-o gid ang GINOO nga magpati ako sa iya kag magtugot nga
palakton ko ang mga Israelinhon? Wala ako nakakilala sa GINOO kag indi ko
pagpalakton ang mga Israelinhon."
3 Nagsabat si Moises kag si Aaron, "Nagpakita sa amon ang Dios sang mga
Israelinhon. Gani kon mahimo tuguti kami sa paglakat sing tatlo ka adlaw sa
kamingawan para makahalad kami sang mga halad sa GINOO nga amon Dios, kay kon
indi gani, pamatyon niya kami paagi sa balatian ukon inaway."†
4 Pero nagsiling ang hari sang Egypt, "Ngaa pauntaton ninyo ang mga tawo sa ila
trabaho? Balik na kamo sa inyo mga obra!
5 Tan-awa kon daw ano kadamo sang tawo nga pauntaton ninyo sa pag-obra."
6 Sadto gid nga adlaw, nagmando ang hari sa mga *Egyptohanon nga* nagadumala sa
mga Israelinhon sa trabaho kag sa mga porman *nga Israelinhon. Siling niya,*
7 "Indi na kamo maghatag sa mga trabahador sang mga dagami nga gamiton nila sa
paghimo sang mga tisa, kundi sila na mismo ang magpanguha sini.

‡ **4:25-26** *kinatawo:* ukon, *tiil*
* **5:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo.
† **5:3** *inaway:* sa literal, *espada*

8 Pero dapat amo man gihapon kadamo nga tisa ang ila himuon. Mga matamad sila,
amo ina nga nagapangabay sila nga palakton ko sila para makahalad sila sa ila Dios.
9 Paobraha pa gid sila sing tudo para magsako pa gid sila kag indi na magsagi pamati
sa mga binutig."
10 Gani naglakat sila sa mga Israelinhon kag nagsiling, "Nagsugo ang hari nga indi na
namon kamo paghatagan sang dagami.
11 Kamo na ang magpangita sini bisan diin, pero amo man gihapon kadamo nga tisa
ang inyo himuon."
12 Gani naglalapta ang mga Israelinhon sa bilog nga Egypt sa pagpanguha sang
dagami.
13 Ginapadali sila sang mga manugdumala sa trabaho nga nagasiling, "Himua ninyo
ang amo gihapon nga kadamuon sang tisa kada adlaw pareho sang inyo ginahimo
sadto sang ginahatagan pa kamo sang dagami."
14 Dayon ginkastigo nila ang mga porman nga Israelinhon kag ginpamangkot, "Ngaa
wala ninyo mahimo kahapon kag subong ang kadamuon sang tisa nga ginapahimo sa
inyo, nga pareho kadamo sadto?"
15 Gani nagkadto dayon ang mga porman nga Israelinhon sa hari kag nagreklamo,
"Ngaa amo ini ang pagtratar mo sa amon nga imo mga suluguon?
16 Wala kami ginahatagan sang dagami, pero ginapilit kami nga maghimo sang amo
man gihapon kadamo nga tisa, kag ginakastigo pa kami. Sala gid ini sang imo mga
tinawo!"
17 Nagsiling ang hari, "Mga matamad gid kamo, amo ina nga nagapangabay kamo
nga palakton ko kamo para makahalad kamo sa Ginoo.
18 Balik na kamo sa inyo mga obra! Indi kamo paghatagan sang dagami, pero amo
man gihapon kadamo nga tisa ang inyo himuon."
19 Tungod nga nag-insister ang hari nga himuon gid nila ang kadamuon sang tisa
nga ginapahimo sa ila kada adlaw, nareyalisar sang mga porman nga Israelinhon nga
mabudlayan gid sila.
20 Paghalin nila sa hari, nakita nila si Moises kag si Aaron nga nagahulat sa ila.
21 Nagsiling sila kay Moises kag kay Aaron, "Kabay pa nga silutan kamo sang Ginoo,
kay tungod sa inyo nangakig sa amon ang hari kag ang iya mga opisyal. Ang inyo
ginhimo mangin kabangdanan sa pagpatay nila sa amon."

Nagpromisa ang Dios nga Luwason Niya ang mga Israelinhon

22 Nagdangop liwat si Moises sa Ginoo kag nagpangamuyo, "O Ginoo, ngaa
ginapaantos mo ang imo katawhan? Ngaa bala nga ginpadala mo pa ako *sa ila*?
23 Halin sang ginsugid ko sa hari ang imo mensahi, ginpintasan pa gid niya ang imo
katawhan, kag wala mo gid sila pagluwasa."

6

1 Nagsiling ang Ginoo kay Moises, "Karon makita mo kon ano ang pagahimuon ko sa
hari sang Egypt.* Tungod sa gahom nga akon ipakita, tugutan niya nga maghalin
kamo sa iya nasyon. Mapilitan siya nga magpahalin sa inyo."
2 Nagsiling pa gid ang Dios kay Moises, "Ako amo ang Ginoo.
3 Nagpakita ako kay Abraham, kay Isaac, kag kay Jacob bilang Makagagahom nga
Dios, pero wala ko ginpahayag sa ila ang akon ngalan nga Ginoo†.
4 Naghimo ako sang kasugtanan sa ila, nga ihatag ko sa ila ang duta sang Canaan nga
sa diin nag-estar sila bilang mga pangayaw.

---

* **6:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo. † **6:3** *Ginoo:* Tan-awa ang footnote sa 3:15.

5 Nabatian ko ang mga pag-ugayong sang mga Israelinhon nga ginaulipon sang mga
Egyptohanon, kag ginadumdom ko ang akon kasugtanan *sa ila*.
6 Gani silinga ang mga Israelinhon: ‘Ako amo ang GINOO. Hilwayon ko kamo sa
pagkaulipon sa Egypt. Paagi sa akon gahom, silutan ko sing puwerte gid ang mga
Egyptohanon, kag luwason ko kamo.
7 Kabigon ko kamo nga akon katawhan kag ako mangin inyo Dios. Dayon
mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO nga inyo Dios nga naghilway sa inyo sa
pagkaulipon sa Egypt.
8 Dal-on ko kamo sa duta nga akon ginsumpa nga ihatag kay Abraham, Isaac kag
Jacob. Ihatag ko ini sa inyo, kag inyo ini panag-iyahan. Ako amo ang GINOO.’ ”
9 Ginhambal ini ni Moises sa mga Israelinhon, pero wala sila nagpati sa iya tungod
kay nadulaan na sila sing paglaom sa sobra nga pagpaantos sa ila bilang mga ulipon.
10 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
11 “Lakat, kag silinga ang Faraon nga hari sang Egypt nga pahalinon na niya ang mga
Israelinhon sa iya nasyon.”
12 Pero nagsiling si Moises sa GINOO, “Kon ang mga Israelinhon indi gani magpamati
sa akon, ang hari pa ayhan? Labi na nga indi ako maayo maghambal!”
13 Pero nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron, “Silinga ninyo ang mga
Israelinhon kag ang Faraon nga hari sang Egypt nga ginsugo ko kamo sa pagpaguwa sa
mga Israelinhon sa Egypt.”

Ang mga Katigulangan ni Moises kag ni Aaron

14 Amo ini ang mga katigulangan sang mga panimalay nga naghalin sa mga tribo
sang Israel: Ang mga anak nga lalaki ni Reuben, nga kamagulangan nga anak ni Israel,
amo sila ni Hanoc, Palu, Hezron, kag Carmi. Sila kag ang ila mga kaliwat amo ang mga
pamilya nga naghalin kay Reuben.
15 Ang mga anak nga lalaki ni Simeon amo sila ni Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar,
kag Shaul. (Ining si Shaul anak ni Simeon sa Canaanhon nga babayi.) Sila kag ang ila
mga kaliwat amo ang mga pamilya nga naghalin kay Simeon.
16 Ang mga anak nga lalaki ni Levi suno sa kasaysayan sang iya mga kaliwat amo sila
ni Gershon, Kohat, kag Merari. Nagkabuhi si Levi sing 137 ka tuig.
17 Ang mga anak nga lalaki ni Gershon amo si Libni kag si Shimei.
18 Ang mga anak nga lalaki ni Kohat amo sila ni Amram, Izhar, Hebron, kag Uziel.
Nagkabuhi si Kohat sing 133 ka tuig.
19 Ang mga anak nga lalaki ni Merari amo si Mali kag si Mushi. Amo ini ang mga
pamilya nga naghalin kay Levi suno sa kasaysayan sang iya mga kaliwat.
20 Ginpangasawa ni Amram si Jokebed nga utod sang iya amay. Kag ang ila mga
anak nga lalaki amo si Aaron kag si Moises. Nagkabuhi si Amram sing 137 ka tuig.
21 Ang mga anak nga lalaki ni Izhar amo sila ni Kora, Nefeg, kag Zicri.
22 Ang mga anak nga lalaki ni Uziel amo sila ni Mishael, Elzafan, kag Sitri.
23 Ginpangasawa ni Aaron si Elisheba, nga anak ni Aminadab kag utod ni Nashon.
Ang ila mga anak nga lalaki amo sila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag Itamar.
24 Ang mga anak nga lalaki ni Kora amo sila ni Asir, Elkana, kag Abiasaf. Sila kag ang
ila mga kaliwat amo ang mga pamilya nga naghalin kay Kora.
25 Si Eleazar nga anak ni Aaron nagpangasawa sa isa sa mga anak ni Putiel. Ang ila
anak nga lalaki amo si Finehas.
Sila amo ang mga katigulangan sang mga pamilya nga naghalin kay Levi.
26 Ang Aaron kag Moises nga ginmitlang sa sini nga lista amo man ang Aaron kag
Moises nga ginsugo sang GINOO nga paguwaon ang bilog nga puwersa sang Israel sa
Egypt.

27 Amo ini sila ang nagpakighambal sa Faraon nga hari sang Egypt nga paguwaon
ang mga Israelinhon sa Egypt.

Si Aaron ang Maghambal para kay Moises

28 Sang nagpakig-estorya sadto ang GINOO kay Moises sa Egypt,
29 nagsiling siya sa iya, "Ako amo ang GINOO. Sugiri ang Faraon nga hari sang Egypt
sang tanan nga ginsiling ko sa imo."
30 Pero nagsiling si Moises sa GINOO, "Indi ako maayo maghambal, gani indi
magpamati ang hari sa akon."

7

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Pamati! Himuon ko ikaw nga daw isa ka dios
para sa hari sang Egypt.* Magapakighambal ka sa iya paagi kay Aaron nga imo utod.
2 Sugiri si Aaron sang tanan nga ginasiling ko sa imo, kag ipasiling ini sa iya sa hari.
Silingon niya ang hari nga paguwaon niya ang mga Israelinhon sa iya nasyon.
3 Pero patig-ahon ko ang tagipusuon sang hari, kag bisan pa maghimo ako sang
madamo nga milagro kag makatilingala nga mga butang sa Egypt,
4 indi siya magpamati sa inyo. Dayon silutan ko ang Egypt sing puwerte gid, kag
paguwaon ko ang bilog nga puwersa sang Israel nga akon katawhan.
5 Kon masilutan ko na ang mga Egyptohanon, kag mapaguwa ko na ang mga
Israelinhon sa ila nasyon, mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."
6 Gintuman ni Moises kag ni Aaron ang ginsugo sang GINOO sa ila.
7 Nagaedad si Moises sing 80 ka tuig kag si Aaron 83 sang nagpakighambal sila sa
hari sang Egypt.
8 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
9 "Kon magsiling ang hari sang Egypt nga maghimo kamo sang milagro, ikaw Moises
magsiling kay Aaron, 'Ihaboy ang imo baston sa atubangan sang hari, kag mahimo ini
nga man-og.'"
10 Gani nagkadto si Moises kag si Aaron sa hari kag ginhimo nila ang ginsiling sang
GINOO. Ginhaboy ni Aaron ang iya baston sa atubangan sang hari kag sang iya mga
opisyal, kag nahimo ini nga man-og.
11 Ginpatawag dayon sang hari ang iya mga maalamon nga tawo kag mga
madyikero, kag paagi sa ila nga mga madyik, nahimo man nila ang pareho sadto nga
milagro.
12 Ang kada isa sa ila naghaboy sang ila baston kag nahimo man ini nga mga man-og.
Pero ginlamon sang man-og ni Aaron ang ila mga man-og.
13 Pero matig-a gihapon ang tagipusuon sang hari, kag wala siya nagpamati kay
Moises kag kay Aaron, pareho sang ginsiling sang GINOO.

Ang Suba sang Nilo Nangin Dugo

14 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Matig-a gid ang tagipusuon sang hari; indi niya
pagpalakton ang katawhan *sang Israel*.
15 Gani kadtuan mo ang hari buwas sa aga sa iya pagkadto sa Suba sang Nilo. Didto
ka magpakigkita sa iya sa higad sang suba kag dal-on mo gid ang imo baston nga
nahimo nga man-og.
16 Silingon mo siya, 'Ang GINOO, ang Dios sang mga Hebreo, nagsugo sa akon sa
pagsiling sini sa imo: Palakta ang akon katawhan para makasimba sila sa akon sa
kamingawan. Pero hasta subong wala ka gid nagtuman.

---

* **7:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo.

17 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga paagi sa akon pagahimuon mahibaluan mo nga
ako amo ang GINOO. Paagi sa sini nga baston, hampakon ko ang tubig sang Nilo kag
mahimo ang tubig nga dugo.
18 Magakalamatay ang mga isda, kag magabaho ang suba, kag indi na makainom
ang mga Egyptohanon sang tubig sini.'"
19 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Moises, "Silinga si Aaron nga itudlo niya ang iya
baston sa mga katubigan sang Egypt: sa mga suba, sapa, kanal, punong kag sa tanan
nga ginatipunan sang tubig, kag mahimo ini tanan nga dugo. Amo ini ang matabo sa
bisan diin sa Egypt. Pati ang tubig sa mga *suludlan*†*nga* kahoy ukon bato mangin dugo."
20 Gintuman ni Moises kag ni Aaron ang ginsugo sang GINOO. Samtang nagatulok
ang hari kag ang iya mga opisyal, ginbayaw ni Aaron ang iya baston kag ginhampak sa
Suba sang Nilo, kag ang tanan nga tubig nahimo nga dugo.
21 Nagkalamatay ang mga isda kag nagbaho gid ang suba, gani indi na makainom
ang mga Egyptohanon. Bisan diin sa Egypt may mga dugo.
22 Pero ginhimo man ini nga milagro sang mga madyikero nga Egyptohanon paagi sa
ila madyik. Gani matig-a gihapon ang tagipusuon sang hari, kag wala siya nagpamati
kay Moises kag kay Aaron, pareho sang ginsiling sang GINOO.
23 Nagbalik ang hari sa iya palasyo, kag wala lang niya ato ginsapak.
24 Nagkutkot ang mga Egyptohanon sa palibot sang Suba sang Nilo para makakuha
sang ilimnon nga tubig, kay indi na nila mainom ang tubig sa suba.

Ang mga Paka

25 Pagkaligad sang pito ka adlaw halin sang paghampak sang GINOO sang Suba sang
Nilo *paagi kay Aaron,*

8

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Kadtui ang hari sang Egypt* kag silinga siya,
'Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Palakta ang akon katawhan para makasimba sila
sa akon.
2 Kon indi mo gani sila pagpalakton, padagsaon ko ang mga paka sa bilog mo nga
nasyon.
3 Mapuno sang mga paka ang Suba sang Nilo kag magasulod sila sa imo palasyo, sa
imo kuwarto kag bisan sa imo hiligdaan. Magasulod man sila sa mga balay sang imo
mga opisyal kag sang imo katawhan, kag pati sa mga dapog kag sa ginamasahan sang
harina.
4 Luksuhan ka sang mga paka pati ang imo katawhan kag ang tanan mo nga
opisyal.'"
5 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Moises, "Silinga si Aaron nga iuntay niya ang iya
kamot nga may baston sa mga suba, sapa, kanal, kag sa mga punong, kag magaguluwa
ang mga paka sa bilog nga Egypt."
6 Gani gin-untay ni Aaron ang iya kamot sa mga tubig sang Egypt, kag nagguluwa
ang mga paka kag naglapta sa bilog nga Egypt.
7 Pero ginhimo man ini nga milagro sang mga madyikero paagi sa ila mga madyik.
Napaguwa man nila ang mga paka sa *mga katubigan sang* Egypt.
8 Ginpatawag sang hari si Moises kag si Aaron kag ginsilingan, "Magpangamuyo
kamo sa GINOO nga kuhaon niya ang mga paka sa akon kag sa akon katawhan, kag
palakton ko ang *inyo* mga kasimanwa sa paghalad sa GINOO."

---

† **7:19** *tubig sa mga suludlan:* ukon, *tubig nga ginabubo sa mga dios-dios*

* **8:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo.

9 Nagsiling si Moises sa hari, “Hambala lang ako kon san-o ako magpangamuyo para
sa imo, sa imo mga opisyal, kag sa imo katawhan, para madula inang mga paka sa inyo
kag sa inyo mga balay. Kag ang mabilin lang nga mga paka amo ang sa Suba sang Nilo.”
10 Nagsabat ang hari, “*Pangamuyui ako* buwas.” Nagsiling si Moises, “Matuman ina
suno sa ginsiling mo para mahibaluan mo nga wala na sing iban nga pareho sa GINOO
nga amon Dios.
11 Madula ang tanan nga paka sa inyo; ang mabilin lang amo ang sa Suba sang Nilo.”
12 Paghalin ni Moises kag ni Aaron sa hari, nagpangamuyo si Moises sa GINOO nga
kuhaon niya ang mga paka nga iya ginpadala sa Egypt.
13 Kag gintuman sang GINOO ang ginpangabay ni Moises. Nagkalamatay ang mga
paka sa mga balay, sa mga ugsaran, kag sa mga kaumahan.
14 Gintipon ini sang mga Egyptohanon kag mataas gid ang ila mga tinumpok, kag
nagbaho ang *bilog nga* duta *sang Egypt*.
15 Pero pagkakita sang hari nga wala na ang mga paka, ginpatig-a niya liwat ang iya
tagipusuon, kag wala siya nagpamati kay Moises kag kay Aaron, pareho sang ginsiling
sang GINOO.

Ang mga Lamok

16 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Silinga si Aaron nga ihampak niya ang baston sa
duta, kag mahimo nga mga lamok† ang mga yab-ok sa bilog nga duta sang Egypt.”
17 Gintuman nila ini, kag sang ginhampak ni Aaron sang iya baston ang duta,
nahimo nga mga lamok ang mga yab-ok sa bilog nga duta sang Egypt. Kag nagsalakay
ang mga lamok sa mga tawo kag sa mga sapat.
18 Gintinguhaan man ini sang mga madyikero nga sundon paagi sa ila mga madyik,
pero wala nila masunod. Padayon nga nagasalakay ang mga lamok sa mga tawo kag sa
mga sapat.
19 Nagsiling ang mga madyikero sa hari, “Dios ang naghimo sini!” Pero matig-a
gihapon ang tagipusuon sang hari, kag wala gid siya nagpamati, pareho sang ginsiling
sang GINOO.

Ang mga Sapat-sapat

20 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Aga ka pa magbangon buwas kag kadtui ang
hari samtang nagapakadto siya sa suba. Silinga siya nga amo ini ang akon ginasiling:
‘Palakta ang akon katawhan para makasimba sila sa akon.
21 Kon indi mo gani sila pagpalakton, padal-an ko ikaw sang madamo gid nga mga
sapat-sapat nga magahalit sa imo kag sa imo mga opisyal kag katawhan. Mapuno sang
mga sapat-sapat ang inyo mga balay, kag ang duta matabunan sini.
22 Pero indi mangin pareho sina sa duta sang Goshen nga sa diin nagaestar ang akon
katawhan; indi makita didto ang madamo gid nga mga sapat-sapat, para mahibaluan
ninyo nga ako, ang GINOO, ara sa *sina nga* lugar.
23 Lainon ko ang akon pagtratar sa akon katawhan sa imo katawhan. Ini nga
milagro himuon ko buwas.’”
24 Ginhimo matuod ini sang GINOO. Nagsulod ang madamo gid nga mga sapat-sapat
sa palasyo sang hari kag sa mga balay sang iya mga opisyal, kag ang bilog nga duta
sang Egypt nahalitan sini.
25 Gani ginpatawag dayon sang hari si Moises kag si Aaron, kag ginsilingan, “Sige,
maghalad kamo sa inyo Dios, pero diri lang sa Egypt.”
26 Nagsabat si Moises, “Indi puwede nga diri kami maghalad sa Egypt, kay ang amon
mga halad sa GINOO nga amon Dios makangilil-ad para sa mga Egyptohanon. Kag kon

† **8:16** *lamok:* ukon, *kuto.* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

maghalad kami sang mga halad nga makangilil-ad para sa ila, sigurado nga batuhon
nila kami.
27 Kinahanglan malakat kami sing tatlo ka adlaw pakadto sa kamingawan sa
paghalad didto sang mga halad sa GINOO nga amon Dios, suno sa ginsugo niya sa
amon."
28 Nagsiling ang hari, "Tugutan ko kamo nga maghalad sang mga halad sa GINOO nga
inyo Dios sa kamingawan, pero indi lang kamo magpalayo. Karon, pangamuyui na
ninyo ako."
29 Nagsabat si Moises, "Sige, paghalin ko diri, mangamuyo ako sa GINOO, kag sa
buwas madula na sa inyo tanan ang mga sapat-sapat. Pero siguraduhon mo nga indi
mo kami pagtuntuhon liwat nga indi kami pagpalakton sa paghalad sang mga halad sa
GINOO."
30 Naghalin dayon si Moises, kag nagpangamuyo sa GINOO,
31 kag gintuman sang GINOO ang ginpangabay ni Moises. Naghalin ang mga
sapat-sapat sa tanan nga Egyptohanon. Wala gid sing may nabilin nga mga
sapat-sapat.
32 Pero ginpatig-a gihapon sang hari ang iya tagipusuon kag wala niya pagpalakta
ang mga Israelinhon.

9

Ang Balatian sa mga Kasapatan

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Kadtui ang hari sang Egypt* kag silinga siya,
'Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang mga Hebreo: Palakta ang akon
katawhan para makasimba sila sa akon.
2 Kon indi mo pa gid gani sila pagpalakton,
3 padal-an ko sang makamamatay nga balatian ang imo mga kasapatan nga ara sa
uma—mga kabayo, mga donkey, mga camel, mga baka, mga karnero, kag mga kanding.
4 Pero lainon ko ang akon pagtratar sa kasapatan sang mga Israelinhon sa kasapatan
sang mga Egyptohanon, para wala sing may mapatay sa mga kasapatan sang mga
Israelinhon.' "
5 Ginpahibalo sang GINOO nga himuon niya ini pagkasunod nga adlaw,
6 kag ginhimo niya matuod ini. Nagkalamatay ang tanan nga kasapatan sang mga
Egyptohanon *nga ara sa uma,* pero wala gid sing may napatay sa mga kasapatan sang
mga Israelinhon.
7 Nagpadala ang hari sang mga tawo sa pag-usisa kon matuod nga wala sing may
napatay sa mga kasapatan sang mga Israelinhon. Pero bisan nahibaluan niya nga
matuod ini, matig-a gihapon ang iya tagipusuon kag wala niya pagpalakta ang mga
Israelinhon.

Ang mga Hubag

8 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron, "Magkuha kamo sang tag-isa
ka hakop nga abo sa hurnohan kag isabwag ini ni Moises sa hangin sa atubangan sang
hari.
9 Magalapta ini nga yab-ok sa bilog nga Egypt, kag tungod sini magatubo ang mga
hubag sa lawas sang mga tawo kag sang mga sapat."
10 Gani nagkuha si Moises kag si Aaron sang abo sa hurnohan kag nagtindog sa
atubangan sang hari. Ginsabwag ini ni Moises sa hangin, kag gintubuan sang mga
hubag ang mga tawo kag mga sapat.
11 Bisan ang mga madyikero indi makaatubang kay Moises, kay pati sila gintubuan
man sang mga hubag pareho sa tanan nga Egyptohanon.

---

* **9:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo.

12 Pero ginpatig-a pa gid sang GINOO ang tagipusuon sang hari, kag wala gid siya
nagpamati kay Moises kag kay Aaron, pareho sang ginsiling sang GINOO kay Moises.

Ang Ulan nga Yelo

13 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Aga ka pa magbangon buwas kag kadtui
ang hari, kag silinga, 'Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang mga Hebreo:
Palakta ang akon katawhan para makasimba sila sa akon.
14 Kay kon indi gani, magapadala ako sang grabe gid nga kahalitan sa imo, sa imo
mga opisyal, kag sa imo katawhan para mahibaluan mo nga wala na sang pareho sa
akon sa bilog nga kalibutan.
15 Bisan sadto pa, puwede ko ikaw laglagon kag ang imo katawhan paagi sa balatian,
kag wala ka na kuntani subong.
16 Pero gintugutan ko ikaw nga mabuhi para sa sini nga katuyuan: agod mapakita ko
sa imo ang akon gahom kag agod mangin bantog ang akon ngalan sa bilog nga
kalibutan.
17 Pero nagapabugal ka gihapon sa akon katawhan, kag wala mo sila gintugutan nga
maglakat.
18 Gani buwas, sa amo man sini nga oras, paulanon ko sang yelo nga puwerte
kabaskog, nga wala pa gid matabo sa Egypt halin sang pagtukod sini.
19 Gani magsugo ka gilayon nga pasilungan ang tanan mo nga kasapatan kag ang
tanan mo nga ulipon nga ara sa uma, kay ang tanan nga ara sa guwa, tawo man ukon
sapat, magakalamatay kon matup-an sang ulan nga yelo.'"
20 Ang iban nga mga opisyal sang hari hinadlukan sa ginsiling sang GINOO, gani
dali-dali nila nga ginpapasilong ang ila mga ulipon kag mga kasapatan.
21 Pero may iban nga wala nagsapak sa ginsiling sang GINOO; ginpabay-an nila sa
guwa ang ila mga ulipon kag mga kasapatan.
22 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Ibayaw ang imo baston† sa langit para
magaulan sang yelo sa bilog nga Egypt—sa mga tawo, sa mga sapat kag sa tanan nga
tanom."
23 Gani sang ginbayaw ni Moises ang iya baston sa langit, ginpadaguob sang GINOO,
ginpaulan sang yelo kag ginpakilat. Ang mga yelo nga ginpaulan sang GINOO sa duta
sang Egypt
24 amo ang pinakagrabe halin sang nangin isa ka nasyon ang Egypt. Samtang
nagaulan sang mga yelo, sige ang pangilat.
25 Ang tanan nga tawo kag sapat nga ara sa guwa nahalitan, pati ang tanan nga
tanom kag kahoy.
26 Ang wala lang maulanan sang yelo amo ang Goshen nga sa diin nagaestar ang
mga Israelinhon.
27 Ginpatawag dayon sang hari si Moises kag si Aaron. Nagsiling siya sa ila, "Sini nga
tion ginaako ko nga nakasala ako. Husto ang GINOO; kag ako kag ang akon katawhan
amo ang sala.
28 Pangabaya ang GINOO nga untatan na niya ining puwerte nga daguob kag ulan
nga yelo. Palakton ko na kamo; indi na kamo dapat magpabilin pa diri."
29 Nagsabat si Moises, "Kon makaguwa na ako sa siyudad, bayawon ko ang akon mga
kamot *sa pagpangamuyo* sa GINOO. Dayon magauntat ang daguob kag indi na
mag-ulan sang yelo, para mahibaluan mo nga ang kalibutan iya sang GINOO.
30 Pero nahibaluan ko nga ikaw kag ang imo mga opisyal wala gihapon
nagakahadlok sa GINOONG Dios."

---

† **9:22** *baston:* sa Hebreo, *kamot.* Pero tan-awa sa bersikulo 23.

31 (Nagkalapierdi ang mga *tanom nga* flax‡ kag barley, kay alanihon na sadto ang
mga barley kag nagapamulak na ang mga flax.
32 Pero wala nagkalapierdi ang mga trigo kag espelta§ kay indi pa ini alanihon.)
33 Naghalin si Moises sa hari kag nagguwa sa siyudad. Ginbayaw niya ang iya mga
kamot *sa pagpangamuyo* sa GINOO; kag nag-untat ang daguob, ang pagtupa sang mga
yelo, kag ang ulan.
34 Pagkakita sang hari nga nag-untat na ang ulan, ang mga yelo, kag ang daguob,
nagpakasala siya liwat. Ginpatig-a niya kag sang iya mga opisyal ang ila tagipusuon.
35 Sa katig-a sang iya tagipusuon wala niya pagpalakta ang mga Israelinhon, pareho
sang ginsiling sang GINOO paagi kay Moises.

10

Ang mga Apan

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Kadtui ang hari sang Egypt,* kay
ginpatig-a ko ang iya tagipusuon kag ang tagipusuon sang iya mga opisyal, para
padayon ko nga mapakita sa ila ining akon mga milagro,
2 kag para masugid ninyo sa inyo mga anak kag mga apo kon paano ko ginsilutan
ang mga Egyptohanon kag kon paano ako naghimo sang mga milagro sa ila. Sa sini
nga paagi mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO."
3 Gani nagkadto si Moises kag si Aaron sa hari kag nagsiling sa iya, "Amo ini ang
ginasiling sang GINOO, ang Dios sang mga Hebreo, 'Hasta san-o ka pa bala nga indi
magpaubos sa akon? Palakta ang akon katawhan para makasimba sila sa akon.
4 Kon indi mo gani sila pagpalakton, padal-an ko buwas sang mga apan ang imo
nasyon.
5 Tungod sa ila kadamo, indi na makita ang duta. Pagakaunon nila ang nabilin nga
mga tanom nga wala mapierdi sang ulan nga yelo, pati ang tanan ninyo nga kahoy.
6 Mapuno sang mga apan ang imo palasyo kag ang mga balay sang imo mga opisyal
kag mga katawhan. Wala gid sing may nakita nga pareho sini sa duta sang Egypt halin
sang pag-abot diri sang inyo mga katigulangan hasta subong.'" Dayon nagtalikod sila
ni Moises kag naglakat.
7 Nagsiling ang mga opisyal sang hari sa iya, "Hasta san-o mo pa bala pabay-an ini
nga kalamidad† nga maghalit sa aton? Palakta na ang mga Israelinhon, para
makasimba sila sa GINOO nga ila Dios. Wala mo bala nareyalisar nga guba na ang
Egypt?"
8 Gani ginpabalik liwat si Moises kag si Aaron sa hari. Nagsiling ang hari sa ila, "Sige,
makalakat na kamo sa pagsimba sa GINOO nga inyo Dios. Pero sugiri ninyo ako kon
sin-o ang inyo updon sa paglakat."
9 Nagsabat si Moises, "Malakat kami tanan, bata kag tigulang. Dal-on namon ang
amon mga kabataan kag mga kasapatan, kay tanan kami magasaulog sang piesta para
sa GINOO."
10 Nagsiling ang hari *nga may pag-insulto*, "Kabay pa nga updan kamo sang GINOO
kon palakton ko kamo kag ang inyo pamilya! Maathag nga malain ang inyo tuyo *kay
malagyo kamo*.
11 Indi ako magsugot! Ang mga lalaki lang ang maglakat para magsimba sa GINOO,
kon amo gid man ina ang inyo gusto." Ginpahalin dayon si Moises kag si Aaron sa
atubangan sang hari.
12 Nagsiling dayon ang GINOO kay Moises, "Itudlo ang imo baston‡ sa duta sang Egypt

‡ **9:31** *flax:* Tanom nga ginahimo nga linen. § **9:32** *espelta:* Ang Hebreo sini nagatumod sa isa ka klase sang uyas.
* **10:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo. † **10:7** *ini nga kalamidad:* ukon, *ini nga tawo,* nga ang buot silingon si Moises. ‡ **10:12** *baston:* sa Hebreo, *kamot.* Pero tan-awa sa bersikulo 13.

para mag-abot ang mga apan, kag kaunon nila ang nabilin nga mga tanom nga wala
mapierdi sang ulan nga yelo."
13 Gani gintudlo ni Moises ang iya baston sa duta sang Egypt, kag nagpadala ang
GINOO sang hangin nga halin sa east sa bilog nga adlaw kag gab-i. Pagkaaga nagdala
ang hangin sang mga apan
14 nga puwerte kadamo, kag naghugpa ini sa bilog nga Egypt. Wala pa gid sing
pareho sadto nga pagsalakay sang apan halin sang una kag bisan sang ulihi.
15 Nagtabon sila sa bilog nga duta *sang Egypt* hasta nga daw nag-itom ang duta.
Ginpangaon nila ang nabilin nga mga tanom nga wala mapierdi sang ulan nga yelo,
pati ang tanan nga bunga sang kahoy. Wala gid sing may nabilin nga tanom sa bilog
nga Egypt.
16 Dali-dali nga ginpatawag sang hari si Moises kag si Aaron, kag ginsilingan,
"Nakasala ako sa GINOO nga inyo Dios kag sa inyo.
17 Gani patawara ninyo ako liwat, kag magpangamuyo kamo sa GINOO nga inyo Dios
nga kuhaon niya sa akon ining *mga apan nga* makapatay *sa mga tanom*."
18 Ginbayaan dayon ni Moises ang hari kag nagpangamuyo sa GINOO.
19 Nagsabat ang GINOO paagi sa pagpadala sang mabaskog nga hangin nga halin sa
west, kag ginpalid sini ang mga apan sa Mapula nga Dagat. Wala na gid sing apan nga
nabilin sa bilog nga Egypt.
20 Pero ginpatig-a gihapon sang GINOO ang tagipusuon sang hari, kag wala niya
pagpalakta ang mga Israelinhon.

Ang Kadulom

21 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Ibayaw ang imo kamot sa langit para
tabunan sang puwerte nga kadulom ang duta sang Egypt."
22 Gani ginbayaw ni Moises ang iya kamot sa langit, kag nagdulom gid sa bilog nga
duta sang Egypt sa sulod sang tatlo ka adlaw.
23 Wala sing may nagguwa nga mga Egyptohanon sa ila balay sa sulod sang tatlo ka
adlaw kay indi sila makakita. Pero ang mga Israelinhon ya may kasanag sa ila lugar
nga ginaestaran.
24 Ginpatawag dayon sang hari si Moises kag ginsilingan, "Sige, magsimba na kamo
sa GINOO. Dal-a pati ang inyo mga pamilya, pero ibilin lang ang inyo mga kasapatan."
25 Pero nagsabat si Moises, "Kinahanglan nga dal-on namon ang amon mga
kasapatan para makahalad kami sang mga halad, pati na sang mga halad nga
ginasunog para sa GINOO nga amon Dios.
26 Dal-on gid namon ang amon mga kasapatan; wala gid sing may mabilin bisan isa
sa ila, kay wala kami kahibalo kon ano nga sapat ang ipahalad sa amon sang GINOO
nga amon Dios. Mahibaluan lang namon ini kon didto na kami."
27 Pero ginpatig-a gihapon sang GINOO ang tagipusuon sang hari, kag wala niya sila
pagpalakta.
28 Nagsiling ang hari kay Moises, "Halin ka sa akon atubangan! Indi ka na magpakita
sa akon liwat, kay kon makit-an ko pa gani ikaw, ipapatay ko ikaw."
29 Nagsabat si Moises, "Kon amo ina ang gusto mo, indi na ako magpakita sa imo
liwat."

11

Pagapatyon ang mga Kamagulangan nga Lalaki sang mga Egyptohanon

1 Nakasiling sadto ang GINOO kay Moises, "Padal-an ko sang isa pa ka kahalitan ang
hari kag ang Egypt. Pagkatapos sina, palakton na niya kamo. Tabugon pa gani niya
kamo tungod nga gusto na gid niya nga maghalin kamo.

2 Silinga ang mga Israelinhon, lalaki kag babayi, nga magpangayo sila sa ila mga
kasilingan *nga mga Egyptohanon* sang mga alahas nga pilak kag bulawan."
3 (Ginbuot sang GINOO nga magmaayo ang mga Egyptohanon sa mga Israelinhon.
Kag gintahod gid si Moises sang mga opisyal sang hari kag sang mga pumuluyo sang
Egypt.)
4 Gani nagsiling si Moises sa hari, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: 'Magalabay
ako sa Egypt sa mga tungang gab-i,
5 kag magakalamatay ang mga kamagulangan nga lalaki sa Egypt, halin sa
kamagulangan sang hari, nga amo ang magabulos sa trono, pakadto sa kamagulangan
sang pinakakubos nga ulipon nga babayi. Pati ang tanan nga kamagulangan sang mga
kasapatan magakalamatay man.
6 Mabatian ang puwerte nga paghinibi sa bilog nga Egypt nga wala pa gid matabo
halin sang una, kag wala na sing may matabo pa nga pareho sini.
7 Pero sa mga Israelinhon bisan taghol sang ido indi mabatian.' Sa sini nga paagi
mahibaluan ninyo nga lain ang pagtratar sang GINOO sa mga Israelinhon sang sa mga
Egyptohanon.
8 Kag ang tanan mo nga opisyal magapalapit sa akon nga nagasaludo kag magasiling,
'Lakat ka na upod sa mga tawo nga nagasunod sa imo!' Pagkatapos sina, malakat ako."
Dayon naghalin si Moises sa atubangan sang hari nga puwerte ang iya kaakig.
9 Nagsiling sadto ang GINOO kay Moises, "Indi magpamati ang hari sa imo para
madamo pa nga milagro ang himuon ko sa Egypt."
10 Ini nga mga milagro ginhimo ni Moises kag ni Aaron sa atubangan sang hari, pero
ginpatig-a sang GINOO ang tagipusuon sang hari, kag wala pagtuguti sang hari nga
maghalin ang mga Israelinhon sa iya nasyon.

12

Ang Paglabay sang Anghel

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron didto sa Egypt,
2 "Sugod subong, ini nga bulan amo ang una nga bulan sang tuig para sa inyo.
3 Ipahibalo ninyo sa bilog nga komunidad sang Israel nga sa ikanapulo nga adlaw
sang sini nga bulan, ang kada pamilya magpreparar sang isa ka karnero ukon kanding.
4 Kon ang isa ka pamilya gamay lang nga indi makaubos sang isa ka karnero,
mag-ambitanay sila sang ila kasilingan. Partidahon nila ini suno sa ila kadamuon kag
suno sa makaon sang kada tawo.
5 Kinahanglan ang karnero ukon kanding nga pilion ninyo lalaki nga isa pa lang ka
tuig kag wala sing deperensya.
6 Atipanon ninyo ini hasta sa sirom sang ika-14 nga adlaw sang sini nga bulan nga
amo ang tion nga ang bilog nga komunidad sang Israel mag-ihaw sang sini nga mga
sapat.
7 Dayon magkuha kamo sang dugo sini kag lamhitan ninyo ang ibabaw kag kilid sang
hamba* sang mga puwertahan sang mga balay nga kaunan ninyo sang mga karnero.
8 Sa sina nga gab-i, ang kaunon ninyo amo ang litson nga karnero, mapait nga mga
tanom, kag tinapay nga wala sing inugpahabok.
9 Indi ninyo pagkaunon ang karne nga hilaw ukon linaga, kundi litsunon ninyo ini
nga bilog upod ang ulo, tiil kag kasudlan.
10 Ubuson ninyo ini kaon, kag kon may mabilin gid man pagkaaga, sunuga ninyo.
11 Sa tion nga kaunon ninyo ini, preparado na kamo sa paglakat. Isuksok ninyo ang
inyo mga sandalyas kag uyati ang inyo baston, kag magdali-dali kaon. Amo ina ang
Piesta sang Paglabay sang Anghel nga saulugon ninyo sa pagpadungog sa akon.

---

* **12:7** *hamba:* sa English, *doorpost*

12 “Sa sina gid nga gab-i magalabay ako sa Egypt kag pamatyon ko ang tanan nga
kamagulangan nga mga lalaki *sang mga Egyptohanon*, tawo man ukon sapat. Silutan
ko ang tanan nga dios sang Egypt. Ako amo ang GINOO.
13 Ang dugo *nga ginlamhit ninyo sa hamba sang inyo mga puwertahan* amo ang
mangin tanda nga mahibaluan ko kon diin ang mga balay nga inyo ginaestaran. Kon
makita ko ang dugo, labayan ko lang ang inyo balay, kag indi kamo mahalitan kon
silutan ko na ang Egypt.
14 “Dapat dumdumon ninyo ina nga adlaw hasta san-o. Sauluga ninyo ina bilang
piesta sa pagpadungog sa akon. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa
palaabuton nga mga henerasyon.
15 Sa sulod sang pito ka adlaw magkaon kamo sang tinapay nga wala sing
inugpahabok. Sa nahauna mismo nga adlaw, kuhaa ninyo ang tanan nga inugpahabok
sa inyo mga balay, kay ang bisan sin-o nga magkaon sang tinapay nga may
inugpahabok halin sa una nga adlaw hasta sa ikapito nga adlaw, indi pagkabigon nga
sakop sang Israel.
16 Sa nahauna nga adlaw kag sa ikapito nga adlaw, magtipon kamo sa pagsimba sa
akon. Indi kamo mag-obra sa sina nga mga adlaw, luwas lang sa pagpreparar sang
pagkaon para inyo kaunon. Amo lang ina ang inyo himuon.
17 “Sauluga ninyo ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok, kay
magapadumdom ini sa inyo sang adlaw nga ginpaguwa ko ang inyo bilog nga puwersa
sa Egypt. Sauluga ninyo ini hasta san-o bilang pagsulundan nga dapat ninyo tumanon
hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
18 Magsugod kamo sa pagsaulog sini halin sa sirom sang ika-14 nga adlaw sang
nahauna nga bulan hasta sa sirom sang ika-21 nga adlaw, kag kinahanglan nga
magkaon kamo sang tinapay nga wala sing inugpahabok.
19 Sa sulod sang pito ka adlaw, dapat wala sing inugpahabok nga makita sa inyo mga
balay. Ang bisan sin-o nga magkaon sang tinapay nga may inugpahabok indi
pagkabigon nga sakop sang komunidad sang Israel, tumandok man siya ukon
pangayaw.
20 Huo, indi gid kamo magkaon sang bisan ano nga may inugpahabok *sa tion sinang
piesta*, bisan diin man kamo nagaestar.”
21 Dayon ginpatawag ni Moises ang tanan nga manugdumala sang Israel kag
ginsilingan, “Silinga ang tanan ninyo nga pamilya, nga magkuha sila sang karnero
ukon kanding kag ihawon nila sa pagsaulog sang Piesta sang Paglabay sang Anghel.
22 Patuluon ninyo ang dugo sini sa yahong. Dayon magkuha kamo sang sanga sang
isopo kag itum-oy ini sa dugo kag ipalhit sa ibabaw kag sa kilid sang hamba sang
*inyo*mga puwertahan. Kag wala sing may magguwa sa inyo balay hasta mag-aga.
23 Kay magalabay ang GINOO sa Egypt sa pagpamatay sa mga *kamagulangan nga mga
lalaki sang mga* Egyptohanon. Pero kon makita sang GINOO ang dugo sa ibabaw kag
kilid sang hamba sang *inyo*mga puwertahan, malabay lang siya sa inyo mga balay kag
indi niya pagtugutan ang Manuglaglag sa pagsulod sa inyo mga balay sa pagpamatay
sa inyo mga kamagulangan nga lalaki.
24 Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo kag sang inyo mga kaliwat hasta san-o.
25 Padayuna ninyo ang paghimo sini nga seremonya kon magsulod na kamo sa duta
nga ginpromisa sang GINOO nga ihatag sa inyo.
26 Kag kon magpamangkot gani ang inyo mga kabataan kon ano ang buot silingon
sini nga seremonya,
27 amo ini ang inyo isabat: ‘Piesta ini sang Paglabay sang Anghel nga ginasaulog sa
pagpadungog sa GINOO, kay naglabay lang siya sa mga balay sang mga Israelinhon sa
Egypt sang pagpamatay niya sang mga Egyptohanon.’”

Pagkatapos hambal ni Moises, nagluhod ang mga Israelinhon kag nagsimba *sa GINOO*.
28 Kag ginhimo nila ang ginsugo sang GINOO kay Moises kag kay Aaron.
29 Sang mga tungang gab-i, ginpamatay sang GINOO ang tanan nga kamagulangan
nga lalaki sa Egypt, halin sa kamagulangan sang hari, nga amo ang magabulos sa
trono, hasta sa kamagulangan sang mga priso nga ara sa prisohan. Kag ginpamatay
man niya ang tanan nga kamagulangan sang mga kasapatan.
30 Sadto nga gab-i nakabugtaw ang hari kag ang tanan niya nga opisyal kag ang
tanan nga Egyptohanon. Kag nabatian ang puwerte nga paghinibi sa Egypt, kay wala
gid sing balay nga wala sing patay.
31 Sadto gid mismo nga gab-i, ginpatawag sang hari si Moises kag si Aaron kag
ginsilingan, "Sige, lakat na kamo! Bayai na ninyo ang akon nasyon. Lakat na kamo kag
magsimba sa GINOO, suno sa inyo ginpangabay.
32 Dal-a ninyo ang inyo mga kasapatan, suno man sa inyo ginpangabay, kag
maglakat na kamo. Pero pangabaya man ninyo ang inyo Dios nga kaluoyan ako!"
33 Ginpadali sang mga Egyptohanon ang mga Israelinhon sa paghalin sa ila nasyon,
kay siling nila, "*Kon indi kamo maghalin,* magakalamatay kami tanan!"
34 Gani gindala sang mga Israelinhon ang ila mga linamas nga harina nga wala sing
inugpahabok nga nasulod sa suludlan. Ginputos nila ini sa ila mga bayo kag ginpas-an.
35 Ginhimo sang mga Israelinhon ang ginsiling sa ila ni Moises nga mangayo sa mga
Egyptohanon sang mga alahas nga pilak kag bulawan, kag mga bayo.
36 Ginbuot sang GINOO nga magmaayo ang mga Egyptohanon sa mga Israelinhon,
gani ginhatag sang mga Egyptohanon ang ila ginpangayo. Sa sini nga paagi,
ginkuhaan nila sang mga pagkabutang ang mga Egyptohanon.
37 Nagpanglakaton ang mga Israelinhon halin sa Rameses pakadto sa Sucot. Mga
600,000 tanan ka lalaki, wala labot sang mga babayi kag mga kabataan.
38 Madamo man nga mga indi Israelinhon ang nag-upod sa ila, kag madamo man
nga mga kasapatan *ang ila gindala*.
39 *Kon magpundo sila para magkaon,* nagaluto sila sang tinapay nga wala sing
inugpahabok halin sa linamas nga harina nga ila gindala halin sa Egypt. Wala ini
ginbutangan sang inugpahabok tungod kay ginpadali sila sang mga Egyptohanon sa
paghalin kag wala na sila sing tion sa pagpreparar sang ila pagkaon.
40 Ang kalawigon sang pag-estar sang mga Israelinhon sa Egypt mga 430 ka tuig.
41 Sa katapusan mismo nga adlaw sang 430 ka tuig, naghalin ang bilog nga puwersa
sang GINOO sa Egypt.
42 Sang sina nga gab-i nga naghalin ang mga Israelinhon sa Egypt, daw sa nagpulaw
ang GINOO sa pagbantay sa ila. Gani sa amo man nga gab-i kada tuig, magapulaw ang
mga Israelinhon sa pagpadungog sa GINOO. Dapat himuon nila ini hasta sa palaabuton
nga mga henerasyon.

Ang mga Pagsulundan Parte sa Piesta sang Paglabay sang Anghel

43 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron, "Amo ini ang mga pagsulundan
parte sa Piesta sang Paglabay sang Anghel:
"Ang mga pangayaw indi dapat magkaon sang kalan-on nga ginpreparar sa sini nga
piesta.
44 Makakaon ang tanan nga ulipon nga ginbakal kon natuli sila,
45 pero indi makakaon ang mga sinuhulan nga trabahador kag ang mga pangayaw.
46 Dapat kaunon ini sa sulod sang balay sa diin ginpreparar ini; indi gid pagdal-on
ang karne sa guwa sang balay, kag indi gid pagbalion ang tul-an sini.
47 Dapat saulugon ini sang bilog nga komunidad sang Israel.

48 "Kon ang pangayaw nga nagaestar upod sa inyo gusto magsaulog sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel sa pagpadungog sa GINOO, dapat tulion anay ang tanan nga
lalaki sa iya panimalay. Dayon makaupod siya sa pagsaulog bilang isa ka tumandok
nga Israelinhon. Pero indi gid puwede makaupod ang tawo nga wala matuli.
49 Ini nga pagsulundan para sa mga tumandok *nga Israelinhon* kag sa mga pangayaw
nga nagaestar upod sa inyo."
50 Ginhimo sang tanan nga Israelinhon ang ginsugo sang GINOO kay Moises kag kay
Aaron.
51 Kag sadto gid nga adlaw ginpaguwa sang GINOO ang bilog nga puwersa sang Israel
sa Egypt.

13

Ang Pagdedikar sa mga Kamagulangan nga Lalaki

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Idedikar sa akon ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang mga Israelinhon
kag ang tanan nga kamagulangan nga sapat. Akon sila."
3 Dayon nagsiling si Moises sa mga tawo, "Dumduma ninyo ini nga adlaw, nga amo
ang adlaw nga ginpaguwa kamo sa Egypt halin sa pagkaulipon. Kay ginpaguwa kamo
sang GINOO paagi sa iya gahom. Indi kamo magkaon sang tinapay nga may
inugpahabok.
4 *Dumduma ninyo* ini nga adlaw sang bulan sang Aviv*—ang adlaw nga ginpaguwa
kamo *sa Egypt*.
5 Dapat saulugon ninyo ini kon dal-on na kamo sang GINOO sa duta sang mga
Canaanhon, Hithanon, Amornon, Hivhanon, kag mga Jebusnon. Amo ini ang duta nga
ginsumpa sang GINOO sa inyo mga katigulangan nga ihatag sa inyo. Ini nga duta
maayo kag mapatubason.†
6 *Sa tion sang inyo pagsaulog*, magkaon kamo sang tinapay nga wala sing
inugpahabok sa sulod sang pito ka adlaw, kag sa ikapito nga adlaw maghiwat kamo
sang piesta para sa GINOO.
7 Indi gid kamo magkaon sang tinapay nga may inugpahabok sa sulod sinang pito ka
adlaw, kag kinahanglan nga wala gid sing inugpahabok nga makita sa inyo ukon sa
bisan diin sa inyo lugar.
8 Sa tion sang inyo pagsaulog, ipaintiendi ninyo sa inyo mga anak nga ginahimo
ninyo ini sa pagdumdom sang ginhimo sang GINOO sang pagguwa ninyo sa Egypt.
9 Ini nga piesta daw pareho sa isa ka marka sa inyo mga kamot ukon sa inyo mga
agtang nga magapadumdom sa inyo nga dapat ninyo isugid ang mga sugo sang GINOO,
kay ginpaguwa niya kamo sa Egypt paagi sa iya gahom.
10 Gani sauluga ninyo ini nga piesta sa natalana nga tion kada tuig.
11 "Kon dal-on na gani kamo sang GINOO sa duta sang mga Canaanhon nga iya
ginsumpa nga ihatag sa inyo mga katigulangan kag sa inyo,
12 idedikar ninyo sa GINOO ang kamagulangan nga mga lalaki, tawo man ukon sapat,
kay sila iya sang GINOO.
13 Puwede magawad *sa GINOO* ang kamagulangan sang inyo mga donkey paagi sa
pagbaylo sini sang karnero. Pero kon indi ninyo ini paggawaron, *kinahanglan nga
patyon* ang donkey paagi sa pagbali sang iya liog. Dapat man ninyo magawad ang inyo
kamagulangan nga mga anak nga lalaki.

---

* **13:4** *Aviv: Ang nahauna nga bulan sang Hebreo nga kalendaryo. Natuon ini sa bulan sang Marso kag Abril.* † **13:5** *duta...mapatubason:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.*

14 Kon sa ulihi magpamangkot ang inyo mga anak kon ngaa ginahimo ninyo ini,
silinga sila nga, ‘Paagi sa gahom sang GINOO ginpaguwa niya kami sa Egypt nga sa diin
kami gin-ulipon.
15 Sang wala pa kami pagtuguti sang hari nga maglakat, ginpamatay sang GINOO ang
tanan nga kamagulangan nga lalaki sa Egypt, tawo man ukon sapat. Amo ina kon ngaa
ginahalad namon sa GINOO ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang amon mga
kasapatan kag ginatubos namon ang amon kamagulangan nga mga anak nga lalaki.’
16 Ini nga seremonya daw pareho sa isa ka marka sa inyo mga kamot ukon sa inyo
mga agtang nga magapadumdom sa inyo nga ginpaguwa kamo sang GINOO sa Egypt
paagi sa iya gahom.”

Ang Pagtabok sang mga Israelinhon sa Mapula nga Dagat

17 Sang ginpalakat sang hari ang mga Israelinhon, wala sila pagtuytuyi sang Dios sa
dalan nga pakadto sa duta sang mga Filistinhon bisan amo ato ang laktod nga dalan.
Kay nagsiling ang Dios, “Kon may inaway nga atubangon ang mga Israelinhon, basi
magbaylo ang ila hunahuna kag magbalik sila sa Egypt.”
18 Gani ginpalibot sila sang Dios sa kamingawan pakadto sa Mapula nga Dagat.
Armado ang mga Israelinhon para sa inaway paghalin nila sa Egypt.
19 Gindala ni Moises ang mga tul-an ni Jose, suno sa ginpasumpa anay ni Jose nga
himuon sang mga Israelinhon. Nagsiling sadto si Jose, “Sigurado nga hilwayon kamo
sang Dios. Kon matabo na nga maghalin na kamo sa sini nga lugar, dal-on ninyo ang
akon mga tul-an.”
20 Paghalin nila sa Sucot, nagkampo sila sa Etam, sa border sang kamingawan.
21 Kon adlaw, ginatuytuyan sila sang GINOO paagi sa panganod nga daw haligi, kag
kon gab-i ginatuytuyan sila paagi sa kalayo nga daw haligi nga nagahatag sa ila sang
kasanag, para makapanglakaton sila, adlaw man ukon gab-i.
22 Wala gid nagahalin sa unahan sang mga tawo kon adlaw ang panganod nga daw
haligi, kag kon gab-i, ang kalayo nga daw haligi.

14

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 “Silinga ang mga Israelinhon nga magbalik sila malapit sa Pi Hahirot, sa
tunga-tunga sang Migdol kag sang Mapula nga Dagat, kag magkampo sila didto sa
higad sang baybay, sa atubangan sang Baal Zefon.
3 Magahunahuna ang hari nga nagatalang-talang kamo kag indi na makaguwa sa
kamingawan.
4 Kag patig-ahon ko ang iya tagipusuon kag lagson niya kamo. Pero laglagon ko siya
kag ang iya mga soldado. Sa sini nga paagi mapadunggan ako, kag mahibaluan sang
mga Egyptohanon nga ako amo ang GINOO.” Gani ginhimo ini sang mga Israelinhon.
5 Sang mabalitaan sang hari sang Egypt nga nagpalagyo ang mga Israelinhon,
nagbaylo ang iya hunahuna kag sang iya mga opisyal parte sa *paghalin sang* mga
Israelinhon. Nagsiling sila, “Ano bala ang aton ginhimo? Ngaa ginpalakat ta ang mga
Israelinhon? Karon wala na kita sang mga ulipon.”
6 Gani ginpapreparar sang hari ang iya karwahe kag ang iya mga soldado.
7 Gindala niya ang 600 sa pinakamaayo nga karwahe sang Egypt kag ang iban pa nga
mga karwahe. May opisyal nga nagadumala sa kada karwahe.
8 Ginpatig-a sang GINOO ang tagipusuon sang Faraon nga hari sang Egypt, gani
ginlagas niya ang mga Israelinhon nga nagalakat nga may kaisog.
9 Ang mga Egyptohanon nga nag-upod sa paglagas amo ang mga soldado sang hari
kaupod sang iya mga manugkabayo nga nagasakay sa mga kabayo kag mga karwahe.

Naabtan nila ang mga Israelinhon sa ila ginakampuhan sa higad sang *Mapula nga*
Dagat malapit sa Pi Hahirot, sa atubangan sang Baal Zefon.

10 Sang nagapadulong ang hari kag ang iya mga soldado, nakita sila sang mga
Israelinhon. Gani hinadlukan gid ang mga Israelinhon kag nagpangayo sila sang bulig
sa GINOO.
11 Nagsiling sila kay Moises, "Ngaa diri mo pa kami gindala sa kamingawan para
mapatay? Wala bala sing lulubngan didto sa Egypt? Ngaa ginpaguwa mo pa kami sa
Egypt?
12 Indi bala nagsiling kami sa imo didto sa Egypt nga pabay-an mo na lang kami nga
magpaulipon sa mga Egyptohanon? Mas maayo pa para sa amon nga magpaulipon sa
mga Egyptohanon sang sa mapatay diri sa kamingawan!"

13 Nagsabat si Moises sa mga tawo, "Indi kamo magkahadlok. Magpakabakod kamo
kag makita ninyo ang pagluwas sang GINOO sa inyo subong nga adlaw. Inang mga
Egyptohanon nga nakita ninyo subong indi na gid ninyo makita liwat.
14 Ang GINOO magapakig-away para sa inyo. Indi na kinahanglan nga
magpakig-away pa kamo."*
15 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Ngaa sagi ka pa panawag sa akon? Silinga
ang mga Israelinhon nga magpadayon sila sa paglakat.
16 Dayon itudlo ang imo baston sa dagat para matunga ang tubig kag makatabok ang
mga Israelinhon sa mamala nga duta.
17 Patig-ahon ko ang tagipusuon sang mga Egyptohanon para lagson nila kamo. Pero
laglagon ko ang hari kag ang iya mga soldado, mga manugkabayo, kag mga karwahe.
Sa sini nga paagi mapadunggan ako.
18 Kag kon malaglag ko na sila, mahibaluan sang mga Egyptohanon nga ako amo ang
GINOO."
19 Dayon ang anghel sang Dios nga nagauna sa katawhan sang Israel nagsaylo sa
ulihi nila, kag amo man ang panganod nga daw haligi.
20 Nagpundo ini sa tunga sang mga Israelinhon kag sang mga Egyptohanon. Sa bilog
nga gab-i, ang panganod naghatag sang kasanag sa mga Israelinhon kag naghatag
sang kadulom sa mga Egyptohanon. Gani nagligad ang gab-i nga wala nakapalapit ang
mga Egyptohanon sa mga Israelinhon.

21 Dayon gin-untay ni Moises ang iya kamot sa dagat, kag napihak ang dagat paagi sa
mabaskog nga hangin nga ginpadala sang GINOO halin sa east. Bilog nga gab-i ang
huyop sang hangin hasta nga nagmala ang duta sa tunga sang dagat.
22 Dayon nagtabok ang mga Israelinhon nga nagalakat sa mamala nga duta, nga ang
tubig daw sa pader sa pihak kag pihak.
23 Ginlagas sila sang mga Egyptohanon. Ang tanan nga kabayo sang hari, mga
karwahe, kag mga manugkabayo naglagas sa ila hasta sa tunga sang dagat.
24 Pero sang kaagahon pa, gintulok sang GINOO ang mga soldado sang Egypt halin sa
panganod nga daw haligi kag sa kalayo nga daw haligi, kag ginpasala-sala niya sila.
25 Ginpaguot† niya ang mga rueda sang ila mga karwahe para mabudlayan sila sa
pagpadalagan. Nagsiling ang mga Egyptohanon, "Malagyo na lang kita sa mga
Israelinhon, kay ang GINOO amo ang nagapakig-away sa aton para sa ila."

26 *Sang nakatabok na ang mga Israelinhon,* nagsiling ang GINOO kay Moises, "Iuntay
ang imo kamot sa dagat para magbalik ang tubig kag matabunan ang mga
Egyptohanon kag ang ila mga karwahe kag mga manugkabayo."

---

* **14:14** *Indi...kamo:* ukon, *Magkalma lang kamo.*

† **14:25** *Ginpaguot:* Amo ini sa Samaritan Pentateuch, sa Septuagint, kag sa Syriac. Sa Hebreo, *Ginpanghukas.*

27 Gani gin-untay ni Moises ang iya kamot sa dagat, kag sang nagabutlak na ang
adlaw, nagbalik ang tubig sa iya lugar. Nagtinguha ang mga Egyptohanon sa
pagpalagyo pero ginpaanod sila sang GINOO sa dagat.
28 Gintabunan sang tubig ang tanan nga soldado sang hari sang Egypt nga nagalagas
sa mga Israelinhon pati na ang ila mga manugkabayo kag mga karwahe. Wala gid sing
isa sa ila nga nakaluwas.
29 Pero ang mga Israelinhon ya nag-agi sa mamala nga duta sa tunga sang dagat, nga
ang tubig daw sa pader sa pihak kag pihak.
30 Sa sina nga adlaw, ginluwas sang GINOO ang mga Israelinhon sa kamot sang mga
Egyptohanon. Kag nakita sang mga Israelinhon ang mga bangkay sang mga
Egyptohanon nga nagahamyang sa baybayon.
31 Nakita sang mga Israelinhon ang puwerte nga gahom sang GINOO nga iya
gin-gamit kontra sa mga Egyptohanon, kag tungod sini nagtahod kag nagsalig sila sa
GINOO kag sa iya alagad nga si Moises.

15

Ang Kanta ni Moises

1 Dayon nagkanta si Moises kag ang mga Israelinhon sang sini nga kanta sa GINOO:
"Kantahan ko ang GINOO
tungod kay nagmadinalag-on gid siya.
Gintagbong niya sa dagat ang *mga* kabayo
kag ang *mga* nagasakay sini.
2 Ang GINOO amo ang nagahatag sa akon sang kusog,
kag siya ang akon ginakanta.
Siya ang nagluwas sa akon.
Siya ang akon Dios,
kag pagadayawon ko siya.
Siya ang Dios sang akon amay,*
kag padunggan ko siya.
3 GINOO ang iya ngalan,
kag isa siya ka mangangaway.
4 Gintagbong niya sa dagat ang mga karwahe
kag mga soldado sang hari sang Egypt.
Nagkalalumos sa Mapula nga Dagat
ang mga pinakamaayo nga mga opisyal sang hari.
5 Nagkalalumos sila sa madalom nga tubig;
nagkalalugdang sila sa kadadalman pareho sa bato.

6 "Puwerte gid ang imo gahom, O GINOO;
paagi sini gindugmok mo ang mga kaaway.
7 Sa imo pagkagamhanan,
ginlaglag mo ang mga nagakontra sa imo.
Ginpaagom mo sa ila ang imo kaakig
nga amo ang naglaglag sa ila nga daw sa ginsunog sila nga dagami.
8 Sa isa mo lang ka paghuyop
naghawa ang tubig.
Ang nagadaganas nga tubig naghawa
kag nagtindog nga daw sa pader;
daw sa nagtig-a ang madalom nga dagat.

* **15:2** *amay:* ukon, *katigulangan*

9 Nagsiling ang kaaway *nga nagapabugal*,
‘Lagson ko sila kag dakpon;
partidahon ko ang ila mga manggad
kag paayawan ko ang akon kaugalingon sini.
Gabuton ko ang akon espada
kag laglagon ko sila.’
10 Pero sa isa mo lang ka paghuyop
nalumos sila sa dagat.
Naglugdang sila sa kadadalman pareho sa tingga.
11 O GINOO, sin-o bala nga dios ang makapareho sa imo?
Wala na sing pareho sa imo sa pagkabalaan kag pagkagamhanan.
Ikaw lang ang Dios nga nagahimo sang makatilingala nga mga butang!
12 Paagi sa imo gahom†
ginlamon sang duta ang amon mga kaaway.

13 “Sa imo mapinadayunon nga gugma
tuytuyan mo ang mga tawo nga imo ginluwas.
Sa imo nga kusog, tuytuyan mo sila sa imo balaan nga puluy-an.
14 Mabatian ini sang mga nasyon
kag magakurog sila sa kahadlok.
Makulbaan gid ang mga Filistinhon.
15 Ang mga pangulo sang Edom kag Moab magakulurog sa kahadlok,
kag ang mga pangulo‡ sang Canaan magakalalipong sa kahadlok.

16 “*Huo*, makulbaan gid sila.
Paagi sa imo puwerte nga gahom
magapahimuyong sila pareho sa bato,
hasta makaagi ang imo katawhan nga imo ginluwas,§ O GINOO.
17 Pagadal-on mo ang imo katawhan *sa imo duta*,
kag ipahamtang mo sila sa bukid nga imo ginapanag-iyahan—
ang lugar nga ginhimo mo nga imo puluy-an, O GINOO,
ang templo nga ikaw mismo ang naghimo.
18 Magahari ka, O GINOO, hasta san-o.”
19 Gintabunan sang GINOO sang tubig ang mga kabayo sang hari sang Egypt kag ang iya mga karwahe kag mga manugkabayo pagkatapos tabok sang mga Israelinhon sa mamala nga duta sa tunga sang dagat.
20 Dayon si Miriam nga propeta kag utod ni Aaron nagkuha sang tamborin kag ginpangunahan niya ang mga babayi sa pagtukar sang tamborin kag pagsinaot.
21 Nagkanta si Miriam sang sini nga kanta sa ila:
“Kanta kamo sa GINOO
tungod kay nagmadinalag-on gid siya.
Gintagbong niya sa dagat ang *mga* kabayo
kag ang *mga* nagasakay sini.”

Ang Mapait nga Tubig

22 Halin sa Mapula nga Dagat, gindala ni Moises ang mga Israelinhon sa kamingawan sang Shur. Sa sulod sang tatlo ka adlaw nagpanglakaton sila sa kamingawan kag wala sila sing may nakita nga tubig.

---

† **15:12** *Paagi sa imo gahom:* sa literal, *Gin-untay mo ang imo tuo nga kamot.* ‡ **15:15** *pangulo:* ukon, *pumuluyo*
§ **15:16** *ginluwas:* sa literal, *ginbakal*

23 Sang nakaabot sila sa Mara, *nakakita sila sang tubig,* pero indi sila makainom
tungod kay mapait ang tubig. (Amo ina nga gin-ngalanan ini nga lugar nga Mara.*)
24 Tungod sini, nagreklamo ang mga Israelinhon kay Moises, "Ano na lang ang
imnon ta?"
25 Gani nagpangayo sang bulig si Moises sa GINOO, kag ginpakita sang GINOO sa iya
ang isa ka *utod nga* kahoy. Ginhaboy ini ni Moises sa tubig kag nagnamit ang tubig.
Didto naghatag ang GINOO sang sini nga pagsulundan kag sugo sa pagtilaw sang ila
katutom sa iya:
26 "Kon magsunod kamo sing maayo sa akon, ang GINOO nga inyo Dios, kag maghimo
sing maayo sa akon panulok kag magtuman sang akon mga sugo kag mga
pagsulundan, indi ko kamo pagpadal-an sang mga balatian pareho sa ginpadala ko sa
mga Egyptohanon. Ako ang GINOO nga inyo manug-ayo."
27 Nakaabot sila sa Elim, nga sa diin may 12 ka tuburan kag may 70 ka kahoy nga
palma, kag nagkampo sila didto malapit sa tubig.

16

Ang Pagkaon nga Manna kag ang mga Pitaw

1 Halin sa Elim, nagpadayon sa pagpanglakaton ang bilog nga komunidad sang
Israel hasta nga nakaabot sila sa kamingawan sang Sin, nga ara sa tunga-tunga sang
Elim kag Sinai. Nakaabot sila didto sang ika-15 nga adlaw sang ikaduha nga bulan
halin sang pagguwa nila sa Egypt.
2 Didto sa kamingawan nagreklamo ang bilog nga komunidad kay Moises kag kay
Aaron.
3 Nagsiling sila, "Maayo pa nga ginpamatay na lang kami sang GINOO sa Egypt. Didto
bisan paano makakaon kami sang karne kag makapagusto sang bisan ano nga
pagkaon. Pero karon gindala ninyo kami diri sa kamingawan para pagutuman hasta
magkalamatay kami."
4 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Pamati! Paulanon ko sang tinapay halin sa
langit para sa inyo. Kada adlaw magpanguha ang mga Israelinhon sang tinapay para
sa sina lang nga adlaw. Sa sini nga paagi testingan ko sila kon bala tumanon nila ukon
indi ang akon mga sugo.
5 Silinga sila nga doblehon nila ang pagtipon sang tinapay sa ikaanom nga adlaw
sang kada semana."
6 Gani nagsiling si Moises kag si Aaron sa tanan nga Israelinhon, "Karon sa gab-i,
mareyalisar ninyo nga ang GINOO amo ang nagpaguwa sa inyo sa Egypt,
7 kag sa aga makita ninyo ang gamhanan nga presensya sang GINOO. Kay nabatian
niya ang inyo mga reklamo. Sin-o gid bala kami nga magreklamo kamo sa amon? Ang
matuod, ang GINOO ang inyo ginareklamuhan."
8 Nagsiling pa gid si Moises, "Hatagan kamo sang GINOO sang karne nga inyo kaunon
kon gab-i kag tinapay nga makapagusto kamo kaon kon aga, kay nabatian niya ang
inyo mga reklamo sa iya. *Mareyalisar ninyo dayon nga* wala kamo nagareklamo sa
amon kundi sa GINOO. Sin-o gid bala kami *nga magreklamo kamo sa amon*?"
9 Nagsiling dayon si Moises kay Aaron, "Silinga ang bilog nga komunidad sang Israel
nga magpalapit sila sa presensya sang GINOO kay nabatian niya ang ila mga reklamo."
10 Samtang nagahambal si Aaron sa bilog nga komunidad, nagtulok sila sa
kamingawan kag sa hinali lang nakita nila ang gamhanan nga presensya sang GINOO
sa panganod.
11 Nagsiling ang GINOO kay Moises,

* **15:23** *Mara:* buot silingon sa Hebreo, *mapait*

12 “Nabatian ko ang mga reklamo sang mga Israelinhon. Silinga sila nga kada gab-i
makakaon sila sang karne kag kada aga makapagusto sila sang tinapay. Dayon
mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO nga inyo Dios.”

13 Sang magsirom na, nag-abot ang *madamo gid nga mga* pitaw nga halos nagtabon
sa ila kampo. Pagkaaga, ang duta sa ila kampo basa sang tun-og.
14 Sang nagmala na ang tun-og, may nakita sila didto sa kamingawan nga manipis
nga mga butang nga puwerte kaputi.
15 Wala sila kahibalo kon ano ato, gani nagpinamangkutanay sila, “Ano ayhan ina?”
Nagsiling si Moises sa ila, “Amo ina ang tinapay nga ginhatag sang GINOO sa inyo para
inyo kaunon.
16 Nagsiling ang GINOO nga ang kada isa sa inyo magtipon sini suno sa iya
kinahanglanon: isa ka gantang kada tawo.”

17 Gani nagpanguha ang mga Israelinhon sang sini nga pagkaon; ang iban madamo
ang natipon kag ang iban diutay lang.
18 Pero sang ginsukob nila ini, ang kada isa may isa ka gantang. Ang nagtipon sang
madamo wala nagsobra, kag ang nagtipon sang diutay wala man makulangi.
Tama-tama lang ang nakuha sang kada isa.

19 Nagsiling si Moises sa ila, “Wala sing may magtigana sini para sa sunod nga
adlaw.”
20 Pero ang iban sa ila wala nagpati kay Moises, nagtigana sila para sa sunod nga
adlaw. Pero nauluran ini kag nanimaho. Gani nangakig si Moises sa ila.

21 Kada aga nagapanguha ang kada isa suno sa iya kinahanglanon. Kag kon mag-init
na gani, nagakatunaw ang pagkaon nga wala nila makuha.
22 Sa ikaanom nga adlaw, ginadoble nila pagpanguha—mga duha ka gantang kada
tawo. Gani nagkadto ang mga pangulo sang komunidad *sang Israel* kay Moises kag
nagpamangkot *kon ngaa ginadoble*.
23 Nagsiling si Moises sa ila, “Nagsugo ang GINOO nga magpahuway kamo buwas kay
Adlaw nga Inugpahuway, isa ka balaan nga adlaw para sa GINOO. Gani lutua ninyo ang
gusto ninyo nga lutuon, kag lagaa ang gusto ninyo nga lagaon. Ang mabilin itigana
ninyo para sa buwas.”
24 Gani gintigana nila ang nabilin para sa masunod nga adlaw suno sa ginsugo sa ila
ni Moises. Kag *pagkasunod nga adlaw* wala ini nauluran ukon nanimaho.

25 Nagsiling si Moises *sa ila*, “Kauna ninyo ina subong, kay Adlaw nga Inugpahuway
subong para sa GINOO. Wala kamo sing may makita sina sa duta subong nga adlaw.
26 Makapanguha kamo sang sini nga pagkaon sa sulod sang anom ka adlaw, pero sa
ikapito nga adlaw magpahuway kamo. Sa sina nga adlaw wala kamo sing may
makuha nga pagkaon.”

27 Pero may ara gihapon nga nagginuwa sa ikapito nga adlaw para manguha sang
sadto nga pagkaon, pero wala sila sing may nakita.
28 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Hasta san-o pa bala ini nga katawhan
magsupak sa akon mga sugo kag mga pagpanudlo?
29 Dumdumon ninyo nga ginhatagan ko kamo sang Adlaw nga Inugpahuway, amo
ina nga kada ikaanom nga adlaw ginadoble ko ang inyo pagkaon para sa duha ka
adlaw. Dapat ang kada isa magpabilin sa iya balay sa ikapito nga adlaw. Wala sing
may magguwa *sa pagpanguha sang pagkaon*.”
30 Gani nagpahuway ang mga tawo sa ikapito nga adlaw.

31 Gintawag sang mga Israelinhon ang pagkaon nga manna. Daw sa mga liso ini nga
magagmay kag maputi, kag matam-is pareho sa manipis nga tinapay nga may honey.

32 Nagsiling si Moises *sa ila*, “Amo ini ang sugo sang GINOO: ‘Magtago kamo sang isa
ka gantang nga manna para sa palaabuton nga mga henerasyon, para makita nila ang
pagkaon nga ginhatag ko sa inyo sa kamingawan sang ginpaguwa ko kamo sa Egypt.’”
33 Nagsiling si Moises kay Aaron, “Magkuha ka sang tibod kag sudli ini sang isa ka
gantang nga manna. Dayon ibutang ini sa presensya sang GINOO para sa palaabuton
nga mga henerasyon.”
34 Gintuman ini ni Aaron suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises. Ginbutang ni
Aaron ang manna sa *Kahon sang* Kasuguan* para matago ini.
35 Nagkaon ang mga Israelinhon sang manna sa sulod sang 40 ka tuig, hasta
nakaabot sila sa duta nga ila estaran nga amo ang Canaan.
36 (*Kada adlaw nagtipon ang kada isa sa ila sang* isa ka omer *nga manna*, nga bali isa
ka gantang.)

17

Ang Tubig nga Nagaguwa sa Bato
(Num. 20:1-13)

1 Sa sugo sang GINOO, naghalin ang bilog nga komunidad sang Israel sa kamingawan
sang Sin kag nagpadayon sa pagpanglakaton. Nagsaylo-saylo sila halin sa isa ka lugar
pakadto sa isa ka lugar. Sang ulihi nagkampo sila sa Refidim, pero wala sila sing tubig
nga mainom didto.
2 Gani ginbais* nila si Moises kag nagsiling, “Hatagi kami sang tubig nga mainom.”
Nagsabat si Moises, “Ngaa ginabais ninyo ako? Ngaa ginatestingan ninyo ang GINOO?”
3 Pero nauhaw gid ang mga tawo didto, gani padayon ang ila reklamo kay Moises.
Nagsiling sila, “Ngaa bala ginpaguwa mo pa kami sa Egypt? Mapatay man lang gali
kami diri sa kauhaw pati ang amon mga kabataan kag kasapatan.”
4 Gani nagpangayo si Moises sang bulig sa GINOO, “*O GINOO,* ano bala ang himuon ko
sa sini nga mga tawo? Halos batuhon na nila ako!”
5 Nagsabat ang GINOO kay Moises, “Kuhaa ang imo baston nga ginhampak mo sa
Suba sang Nilo, kag mag-una ka sa mga tawo. Upda ang iban nga mga manugdumala
sang Israel.
6 Hulaton ko ikaw didto sa may bato sa Horeb.† *Kon didto ka na,* hampakon mo ang
bato, kag magaguwa ang tubig nga mainom sang mga tawo.” Gani ginhimo ini ni
Moises sa atubangan sang mga manugdumala sang Israel.
7 Gintawag ni Moises ato nga lugar nga Masa‡ kag Meriba,§ tungod kay ginbais siya
sang mga Israelinhon kag gintestingan nila ang GINOO paagi sa pagsiling, “Ginaupdan
bala kita sang GINOO ukon wala?”

Napierdi ang mga Amaleknon

8 Sang didto pa ang mga Israelinhon sa Refidim, ginsalakay sila sang mga
Amaleknon.
9 Nagsiling si Moises kay Josue, “Magpili ka sa aton mga tawo kag magpakig-away
kamo sa mga Amaleknon. Magatindog ako buwas sa ibabaw sang bukid nga nagauyat
sang baston *nga ginsugo* sang Dios *nga akon dal-on*.”
10 Gani nagpakig-away sila ni Josue sa mga Amaleknon suno sa ginsugo ni Moises
samtang sila ni Moises, Aaron, kag Hur nagsaka sa bukid.
11 Kag samtang ginabayaw ni Moises ang iya kamot, nagadaog ang mga Israelinhon,
pero kon paubuson niya gani ang iya kamot, nagadaog ang mga Amaleknon.

---

* **16:34** *Kahon sang Kasuguan:* Amo man ini ang Kahon sang Kasugtanan. * **17:2** *ginbais:* ukon, *gin-away* † **17:6** *Horeb:* ukon, *Bukid sang Sinai* ‡ **17:7** *Masa:* buot silingon sa Hebreo, *pagtesting* § **17:7** *Meriba:* buot silingon sa Hebreo, *pagbais* ukon, *pag-inaway*

12 Sang ulihi ginkapoy na ang kamot ni Moises. Gani nagkuha si Aaron kag Hur sang
bato kag ginpapungkuan ini kay Moises. Dayon ginbayaw ni Aaron ang isa ka kamot
ni Moises kag amo man ang ginhimo ni Hur sa isa ka kamot hasta magsalop ang adlaw.
13 Gani napierdi nila ni Josue ang mga Amaleknon.
14 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Isulat mo ini sa linukot nga sululatan
para indi malipatan kag ipahibalo mo ini kay Josue: Dulaon ko gid sing bug-os ang mga
Amaleknon."
15 Naghimo si Moises sang halaran kag gintawag ini nga, "Ang GINOO amo ang akon
Bandera sa Pagdaog."
16 Nagsiling siya, "Tungod nga gintaya sang mga Amaleknon ang ila mga inumol sa
trono sang GINOO, padayon nga magapakig-away ang GINOO kontra sa ila hasta san-o."

18

Nagbisita si Jetro kay Moises

1 Si Jetro nga pari sang Midian kag ugangan ni Moises nakabalita sang tanan nga
ginhimo sang Dios kay Moises kag sa iya katawhan nga mga Israelinhon. Nabatian
man niya kon paano ginpaguwa sang GINOO ang mga Israelinhon sa Egypt.
2-3 Sadto anay ginpapuli ni Moises si Zipora nga iya asawa kag ang duha nila ka anak
nga lalaki didto kay Jetro nga iya ugangan. Ang ngalan sang isa niya ka anak amo si
Gershom,* kay sang natawo siya nagsiling si Moises, "Pangayaw ako sa iban nga duta."
4 Ang ngalan sang ikaduha amo si Eliezer,† kay sang natawo siya nagsiling si Moises,
"Ang Dios sang akon amay‡ amo ang akon manugbulig. Ginluwas niya ako sa espada
sang hari sang Egypt."
5 Karon, nagkadto si Jetro kaupod ang asawa kag duha ka anak ni Moises didto sa
ginakampuhan nila ni Moises sa kamingawan, malapit sa bukid sang Dios.
6 Nagpahibalo na nga daan si Jetro kay Moises nga maabot siya upod si Zipora kag
ang duha niya ka anak.
7 Gani ginsugata ni Moises ang iya ugangan, kag *bilang pagtahod* nagluhod siya kag
pagkatapos naghalok sa iya. Nagpangamustahanay sila kag dayon nagsulod sila sa
tolda.
8 Ginsugid ni Moises kay Jetro ang tanan nga ginhimo sang GINOO sa hari sang Egypt
kag sa mga Egyptohanon para sa mga Israelinhon. Ginsugid man niya ang tanan nga
kabudlayan nga ila naagyan sa ila nga pagpanglakaton kag kon paano sila ginluwas
sang GINOO.
9 Nalipay gid si Jetro sa tanan nga kaayo nga ginhimo sang GINOO sa mga Israelinhon
sa iya pagluwas sa ila sa kamot sang mga Egyptohanon.
10 Nagsiling si Jetro, "Dalayawon ang GINOO nga nagluwas sa inyo sa kamot sang mga
Egyptohanon kag sa ila hari.
11 Karon nahibaluan ko na nga ang GINOO mas gamhanan sang sa tanan nga dios,
kay ginluwas niya ang mga Israelinhon sa mga *Egyptohanon nga* nagdaogdaog sa ila."
12 Dayon naghalad si Jetro sang mga halad nga ginasunog kag iban pa nga mga halad
sa Dios. Kag samtang ginahimo niya ini, nag-abot si Aaron kag ang tanan nga
manugdumala sang Israel. Nag-upod sila kay Jetro sa pagkaon sa presensya sang Dios.

Maalamon nga Laygay ni Jetro
(Deu. 1:9-18)

13 Sang sunod nga adlaw, nagpungko si Moises bilang hukom sa paghusay sa mga
kaso sang mga tawo. Nagalinya ang mga tawo sa iya atubangan halin sa aga hasta sa
sirom.

---

* **18:2-3** *Gershom:* buot silingon sa Hebreo, *pangayaw didto* † **18:4** *Eliezer:* buot silingon sa Hebreo, *ang Dios ang akon manugbulig* ‡ **18:4** *amay:* ukon, *katigulangan*

14 Sang makita ini ni Jetro, nagsiling siya kay Moises, “Ngaa ginahimo mo ini para sa
mga tawo? Ngaa ikaw lang ang nagahimo sini? Nagalinya ang mga tawo sa imo
atubangan halin sa aga hasta sa sirom.”
15 Nagsabat si Moises, “Ginahimo ko ini tungod kay nagapalapit ang mga tawo sa
akon sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.
16 Kon may ginabaisan ang mga tawo, ginadala ini sa akon, kag ako ang nagahukom
kon sin-o sa ila ang husto. Kag ginatudluan ko sila sang mga sugo kag mga
pagsulundan sang Dios.”
17 Nagsiling si Jetro, “Indi husto ang imo pamaagi sa paghimo sini.
18 Ginapabudlayan mo lang gid ang imo kaugalingon kag ang ini nga mga tawo.
Tama ini kabudlay para sa imo; indi mo ini mahimo nga ikaw lang.
19 Pamati sa akon kay laygayan ko ikaw, kag kabay pa nga mag-upod ang Dios sa imo.
Padayuna ang imo ginahimo nga pagpalapit sa Dios para sa mga tawo. Dal-a ang ila
mga ginabaisan sa iya.
20 Padayuna man ang imo nga pagtudlo sa ila sang mga sugo kag mga pagsulundan
sang Dios. Tudlui sila kon paano magkabuhi kag kon ano ang ila himuon.
21 Pero magpili ka sang mga tawo *nga magbulig sa imo sa paghukom*. Dapat may
ikasarang sila *sa paghukom*, nagatahod sa Dios, masaligan, kag wala nagabaton sang
lagay. Himua sila nga mga hukom sa grupo sang mga tawo nga tag-isa ka libo, tag-isa
ka gatos, tag-singkuwenta kag tag-napulo.
22 Mag-alagad sila bilang mga hukom sa tanan nga tion. Sila ang magahusay sa
simple nga mga kaso, pero ang mabudlay nga mga kaso dal-on nila sa imo. Sa sini nga
paagi, magmulumag-an ang imo obra kay makabulig sila sa imo.
23 Nahibaluan ko nga amo ini ang gusto sang Dios nga himuon mo, kag kon tumanon
mo ini indi ka mabudlayan. Kag ini nga mga tawo makapuli nga matawhay.”
24 Gintuman ni Moises ang ginlaygay sang iya ugangan.
25 Nagpili siya sa mga Israelinhon sang mga tawo nga may ikasarang *sa paghukom*,
kag ginhimo niya sila nga mga hukom sa grupo sang mga tawo nga tag-isa ka libo,
tag-isa ka gatos, tag-singkuwenta, kag tag-napulo.
26 Nag-alagad sila sa mga tawo bilang mga hukom sa tanan nga tion. Sila ang
nagahusay sa simple nga mga kaso, pero ang mabudlay nga mga kaso ginadala nila
kay Moises.
27 Sang ulihi ginpabalik ni Moises ang iya ugangan sa iya nasyon.

19

Ang mga Israelinhon sa Bukid sang Sinai

1-2 Naghalin ang mga Israelinhon sa Refidim kag nagkadto sa kamingawan sang
Sinai. Didto sila nagkampo sa atubangan sang bukid. Ikatatlo ato nga bulan halin sang
paghalin nila sa Egypt.
3 Nagsaka si Moises sa bukid para magpakigkita sa Dios. Gintawag siya sang GINOO
didto sa bukid kag ginsilingan, “Amo ini ang imo isiling sa mga Israelinhon nga mga
kaliwat ni Jacob:
4 ‘Nakita ninyo mismo kon ano ang ginhimo ko sa mga Egyptohanon, kag kon paano
ko kamo gindala diri sa akon, pareho sang pagdala sang agila sa iya mga piso nga
ginaprotektaran sang iya mga pakpak.
5 Kon magtuman kamo sing bug-os sa akon kag magsunod sa akon kasugtanan,
pilion ko kamo sa tanan nga nasyon nga mangin akon espesyal nga katawhan. Akon
ang bilog nga kalibutan,

6 pero mangin akon kamo nga pinili nga katawhan, kag mangin isa kamo ka
ginharian nga magaalagad sa akon bilang mga pari.' Amo ini ang ihambal mo sa mga
Israelinhon."
7 Gani nagpanaog si Moises *sa bukid* kag ginpatawag niya ang mga manugdumala
sang mga Israelinhon kag ginsugiran niya sila sang ginsiling sang GINOO.
8 Nagkomporme ang tanan nga Israelinhon *sa ginhambal ni Moises* kag nagsiling
sila, "Tumanon namon ang tanan nga ginsugo sang GINOO." Kag ginsugid ni Moises sa
GINOO ang sabat sang mga tawo.
9 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Makadto ako sa imo paagi sa madamol nga
panganod para makabati ang mga tawo samtang nagapakighambal ako sa imo. Dayon
magasalig sila permi sa imo."
Pagkatapos nga masugid ni Moises sa GINOO ang sabat sang mga tawo,
10 nagsiling pa ang GINOO sa iya, "Kadtui ang mga tawo kag silinga sila nga
magpakatinlo sila* subong kag sa buwas. Kinahanglan labhan nila ang ila mga bayo.
11 Siguraduha nga preparado sila sa ikatlo nga adlaw, kay sa sina nga adlaw, *ako,* ang
GINOO, magapanaog sa *ibabaw sang* Bukid sang Sinai nga makita sang tanan nga tawo.
12 Butangi sang tanda sa palibot *sang bukid* kon diin lang hasta magtindog ang mga
tawo. Silinga sila nga indi gid sila magsaka ukon magpalapit sa tiilan sang bukid. Ang
bisan sin-o nga magpalapit sa bukid pagapatyon gid,
13 tawo man ukon sapat. Pagapatyon gid siya paagi sa pagbato ukon pagpana; indi
siya pagtandugon. Makasaka lang ang mga tawo sa bukid kon patunugon na sing
malawig ang budyong."
14 Nagpanaog si Moises sa bukid kag ginsugo niya ang mga tawo nga magpakatinlo.
Kag ginlabhan sang mga tawo ang ila mga bayo.
15 Nagsiling si Moises sa ila, "Ipreparar ninyo ang inyo kaugalingon para sa ikatlo
nga adlaw; indi anay kamo maghulid sa inyo asawa."
16 Sang pagkaaga sang ikatlo nga adlaw, nagdinaguob kag nagpinangilat, kag may
madamol nga gal-om nga nagtabon sa bukid, kag mabatian ang matunog gid nga huni
sang budyong. Nagkurog sa kahadlok ang tanan nga tawo sa kampo.
17 Dayon gindala ni Moises ang mga tawo sa guwa sang kampo sa pagpakigkita sa
Dios, kag nagtindog sila sa tiilan sang bukid.
18 Nalikupan sang aso ang bilog nga Bukid sang Sinai kay nagpanaog didto ang
GINOO sa dagway sang kalayo. Nagtub-ok ang aso pareho sa aso nga naghalin sa
hurnohan kag nagtay-og sing mabaskog ang bukid,†
19 kag nagbaskog pa gid ang huni sang budyong. Dayon naghambal si Moises kag
nagsabat ang Dios sa iya paagi sa daguob.‡
20 Nagpanaog ang GINOO sa ibabaw sang Bukid sang Sinai, kag ginhambalan niya si
Moises nga magsaka sa ibabaw sang Bukid. Gani nagsaka si Moises
21 kag nagsiling ang GINOO sa iya, "Magbalik ka sa idalom kag paandami ang mga
tawo nga indi gid sila maglapaw *sa tanda sa palibot sang bukid* para tan-awon ako. Kay
kon himuon nila ini, madamo sa ila ang mapatay.
22 Bisan ang mga pari nga nagapalapit permi sa akon presensya kinahanglan nga
magpakatinlo sang ila kaugalingon, kay kon indi gani, silutan ko man sila."
23 Nagsiling si Moises sa GINOO, "Indi makasaka ang mga tawo sa bukid kay ikaw
mismo ang nagpaandam sa amon nga kabigon namon ang bukid nga balaan, kag
ginhambalan mo kami nga butangan namon sang tanda sa palibot sang bukid *kon diin
lang kami hasta magtindog*."

---

* **19:10** *magpakatinlo sila:* buot silingon, *tumanon nila ang seremonya sang pagpakatinlo.* † **19:18** *nagtay-og sing mabaskog ang bukid:* sa iban nga mga kopya sang Hebreo kag sa Septuagint, *nagkurog gid ang tanan nga tawo.* ‡ **19:19** *paagi sa daguob:* ukon, *sa mabaskog nga tingog*

24 Nagsiling ang GINOO sa iya, “Panaog kag dal-a si Aaron diri. Pero ang mga pari kag
ang mga tawo indi dapat magkadto diri sa akon. Kay kon magkadto sila diri silutan ko
gid sila.”
25 Gani nagpanaog si Moises kag ginsilingan ang mga tawo.

20

Ang Napulo ka Sugo
(Deu. 5:1-21)

1 Nagsiling ang Dios:

2 “Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt nga sa diin kamo
gin-ulipon.
3 Indi kamo magsimba sa iban nga dios magluwas sa akon.
4 Indi kamo maghimo sang mga dios-dios sa dagway sang bisan ano nga ara sa
langit, ukon sa duta, ukon sa tubig.
5 Indi gid ninyo ini pag-alagaron kag simbahon, kay ako, ang GINOO nga inyo Dios,
indi gid gusto nga may ginasimba kamo nga iban. Ginasilutan ko ang mga nakasala sa
akon pati ang ila mga kaliwat hasta sa ikatatlo kag ikaapat nga henerasyon nga
nagasikway sa akon.
6 Pero ginapakita ko ang akon kaayo sa madamo gid *nga mga henerasyon* nga
nagahigugma sa akon kag nagatuman sang akon mga sugo.
7 Indi ninyo paggamita ang ngalan sang GINOO nga inyo Dios sa wala sing pulos kay
ako, ang GINOO, magasilot sa kay bisan sin-o nga maggamit sang akon ngalan sa
wala sing pulos.
8 Tumana ninyo ang *akon mga ginapahimo sa* Adlaw nga Inugpahuway, kag himua
ninyo ini nga pinasahi nga adlaw para sa akon.
9 Mag-obra kamo sa sulod sang anom ka adlaw,
10 pero ang ikapito nga adlaw amo ang Adlaw nga Inugpahuway nga inyo painon
para sa akon, ang GINOO nga inyo Dios. Indi kamo mag-obra sa sina nga adlaw pati ang
inyo mga anak, mga ulipon, mga kasapatan, kag ang mga pangayaw nga nagaestar sa
inyo mga banwa.
11 Kay sa sulod sang anom ka adlaw ginhimo ko ang kalangitan, ang duta, ang dagat
kag ang tanan nga ara sa ila, pero nagpahuway ako sa ikapito nga adlaw. Gani
ginbendisyunan ko ang Adlaw nga Inugpahuway kag ginhimo nga pinasahi nga adlaw
para sa akon.
12 Tahura ang inyo amay kag iloy para magkabuhi kamo sing malawig sa duta nga
ginahatag ko sa inyo.
13 Indi kamo magpatay.
14 Indi kamo magpanginbabayi ukon magpanginlalaki.
15 Indi kamo magpangawat.
16 Indi kamo magsaksi sing butig kontra sa inyo isigkatawo.
17 Indi kamo magkahisa sa balay* sang inyo isigkatawo, ukon sa iya asawa, mga
ulipon, mga baka ukon donkey, ukon sa bisan ano nga ara sa iya.”

18 Sang mabatian sang mga tawo ang daguob, kag ang tunog sang budyong, kag sang
makita nila ang kilat kag ang bukid nga nagaaso, nagkulurog sila sa kahadlok.
Nagtindog sila sa malayo
19 kag nagsiling kay Moises, “Ikaw lang ang maghambal sa amon kay mamati kami,
indi lang ang Dios kay basi mapatay kami.”

* **20:17** *balay:* ukon, *panimalay*

20 Gani nagsiling si Moises sa mga tawo, “Indi kamo magkahadlok, kay nagkadto diri
ang Dios sa pagpatilaw sa inyo sang iya gahom para magkahadlok kamo sa iya sa
paghimo sang sala.”
21 Nagtindog gihapon ang mga tawo sa malayo samtang si Moises nagpalapit sa
madamol nga gal-om nga sa diin ara ang Dios.
22 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Ihambal ini sa mga Israelinhon: Nakita
ninyo nga nagpakighambal ako sa inyo halin sa langit.
23 Gani indi kamo maghimo sang mga dios-dios nga pilak ukon bulawan para
simbahon kaupod sa akon.
24 “Maghimo kamo sang halaran nga duta para sa akon kag dira ninyo ihalad ang
inyo mga karnero, mga kanding, kag mga baka bilang halad nga ginasunog kag halad
nga para sa maayo nga relasyon. Himuon ninyo ini sa lugar nga akon ginpili nga
pagasimbahon ako, kag didto kadtuan ko kamo kag bendisyunan.
25 Kon maghimo kamo sang halaran nga bato para sa akon indi ninyo ini
pagbasbasan, kay kon gamitan ninyo ini sang pangbasbas, indi na ini takos nga
gamiton sa paghalad sa akon.
26 Kag indi man kamo maghimo sang halaran nga may hagdanan kay basi makita
ang inyo kinatawo kon magsaka kamo.”

21

Ang Pagtratar sa mga Ulipon
(Deu. 15:12-18)

1 *Nagsiling ang GINOO kay Moises,* “Amo ini ang mga pagsulundan nga ipatuman mo
sa mga Israelinhon:
2 “Kon magbakal kamo sang ulipon nga Hebreo, magaalagad siya sa inyo sa sulod
sang anom ka tuig. Pero sa ikapito nga tuig, mahilway na siya sa pagkaulipon nga wala
siya sing bayaran.
3 Kon *sang pagbakal sa iya* wala pa siya sing asawa kag sang ulihi nagpangasawa
siya, siya lang ang mahilway *sa ikapito nga tuig*. Pero kon may asawa na siya *sang*
pagbakal sa iya, ang iya asawa mahilway man upod sa iya.
4 Kon ginpaasawahan siya sang iya amo kag nakabata sila sang iya asawa, mahilway
siya, pero ang iya asawa kag mga bata magapabilin sa iya amo.
5 “Pero kon magsiling ang ulipon nga ginahigugma niya ang iya amo, ang iya asawa
kag mga bata, kag indi niya gusto nga mahilway,
6 dal-on siya sang iya amo sa presensya sang Dios.* Kag didto sa puwertahan ukon
hamba tuhugan sang iya amo ang iya dulunggan sang inugtuhog, kag mangin ulipon
siya sang iya amo sa bilog niya nga kabuhi.
7 “Kon ibaligya sang isa ka tawo ang iya anak nga babayi nga mangin ulipon, indi
siya mahilway *sa ikapito nga tuig* pareho sa mga lalaki nga ulipon.
8 Kon wala malipay sa iya ang iya amo nga nagbakal sa iya, puwede siya nga
gawaron *sang iya pamilya*. Pero indi siya puwede nga ibaligya sang iya amo sa mga
indi Israelinhon tungod kay ang iya amo, amo ang nagtalikod sa iya.
9 Kon ipaasawa sang amo ini nga ulipon sa iya anak, kinahanglan nga kabigon niya
siya bilang iya anak nga babayi.
10 Kon *pangasaw-on niya mismo ini nga ulipon, kag* magpangasawa pa gid siya sang
iban nga babayi, kinahanglan padayunon niya ang paghatag sa sini nga ulipon sang
pagkaon kag bayo, kag ang paghulid sa iya.
11 Kon indi niya matuman ining tatlo ka butang, puwede maghalin ina nga babayi
nga wala sing balayran.

---

* **21:6** *Dios:* ukon, *mga pangulo*

Mga Kasuguan Parte sa mga Krimen

12 “Ang bisan sin-o nga magsakit sang tawo kag mapatay niya ini, dapat patyon man
siya.
13 Pero kon wala niya ini ginhungod kag gintugutan ko ini nga matabo, makapalagyo
siya sa lugar nga himuon ko nga dalangpan.
14 Pero kon ginplano niya kag ginhungod ang pagpatay, patya ninyo siya bisan
magpalapit pa siya sa akon halaran.
15 “Ang bisan sin-o nga magsakit† sa iya amay kag iloy dapat patyon.
16 “Ang bisan sin-o nga magkidnap sang tawo dapat patyon, bisan ginbaligya na niya
ang iya ginkidnap ukon wala pa.
17 “Ang bisan sin-o nga magpakamalaot sa iya amay ukon iloy dapat patyon.
18 “Halimbawa, nag-away ang duha ka tawo, kag ginsumbag sang isa ukon
ginlampusan sang bato ang iya kontra kag indi na ini makabangon pero wala mapatay.
19 Kon sa ulihi makabangon siya kag makalakat-lakat, bisan nagabaston lang, ang
tawo nga nagsakit sa iya indi pagsilutan. Pero kinahanglan magbayad ang tawo sa iya,
sa iya panahon nga nausik *tungod sa iya pagkabalda*, kag kinahanglan atipanon siya
sang tawo hasta mag-ayo siya.
20 “Kon ginbakol sang isa ka tawo ang iya ulipon, lalaki man ukon babayi, kag
napatay ini, dapat silutan siya.
21 Pero kon *wala mapatay ang ulipon kag* nakabangon ini pagkaligad sang isa ukon
duha ka adlaw, ang tawo indi pagsilutan kay siya man ang tag-iya sang ulipon.
22 “Kon may nagaaway kag naigo ang isa ka babayi nga nagabusong, kag nagbata ini
sa indi pa oras,‡ pero wala man sing may malain nga natabo sa iya, ang nakaigo
pabayaron suno sa kantidad nga pangayuon sang bana kag ginatugutan sang mga
hukom.
23 Pero kon grabe ang natabo *sa babayi* silutan ang responsable *suno man sa natabo
sa babayi*. Kon napatay *ang babayi*, patyon man siya.
24 Kon nabulag *ang babayi*, bulagon man siya. Kon nabingaw ang ngipon, bingawon
man siya. Kon nabali ang kamot ukon tiil, balion man ang *iya* kamot ukon tiil.
25 Kon napaso, pasuon man siya. Kon napilas, pilason man siya. Kag kon
nabagrasan, bagrasan man siya.
26 “Kon nasumbag sang amo ang iya ulipon nga lalaki ukon babayi sa mata kag
nabulag ini, hilwayon niya siya sa pagkaulipon bilang bayad sa mata nga iya ginbulag.
27 Kon nabingaw niya ang ngipon sang iya ulipon nga lalaki ukon babayi, hilwayon
man niya siya sa pagkaulipon bilang bayad sa ngipon nga iya ginbingaw.
28 “Kon ang turo nga baka nakasungay sang tawo, lalaki ukon babayi, kag napatay
ini, dapat batuhon ang baka, kag indi pagkan-on ang iya unod, pero ang tag-iya sang
baka wala sing salabton.
29 Pero kon ang baka naanad na nga magpanungay *sang tawo* kag ginpaandaman na
ang tag-iya parte sini, pero ginpabay-an lang niya ang baka, kag nakapatay ini sang
tawo, kinahanglan batuhon ini hasta mapatay kag ang tag-iya patyon man.
30 Pero kon pabayaron ang tag-iya para mabuhi siya, kinahanglan nga bayaran niya
kon pila ang ipabayad sa iya.
31 Amo man ini ang pagsulundan kon nakasungay ang baka sang bata, lalaki man
ukon babayi.
32 Kon nakasungay ang baka sang ulipon, lalaki man ukon babayi, kinahanglan nga
magbayad ang tag-iya sini sang 30 ka bilog nga pilak sa amo sang ulipon, kag
kinahanglan nga batuhon ang baka hasta mapatay.

---

† **21:15** *magsakit:* ukon, *magpatay* ‡ **21:22** *nagbata ini sa indi pa oras:* ukon, *nahulugan*

33 “Halimbawa, may tawo nga nagkuha sang tabon sang bubon ukon nagkutkot sang
bubon kag wala niya ini pagtabuni, kag may nahulog nga baka ukon donkey sa amo
nga bubon,
34 ang tag-iya sang bubon dapat magbayad sa tag-iya sang sapat, kag mangin iya na
ang patay nga sapat.
35 “Kon ang baka sang isa ka tawo nakapatay sang baka sang iya kapareho, ibaligya
nila nga duha ang buhi nga baka kag tungaon ang kuwarta. Tungaon man nila ang
karne sang napatay nga baka.
36 Pero kon ang baka nga nakapatay naanad na nga magpanungay kag ginpabay-an
lang ini sang tag-iya, dapat magbayad ang tag-iya sini sang isa man ka baka sa baylo
sang napatay, kag ining napatay nga baka mangin iya na.

22

Mga Kasuguan Parte sa mga Pagkabutang

1 “Kon ang isa ka tawo nangawat sang baka ukon karnero, kag gin-ihaw niya ini
ukon ginbaligya, dapat magbayad siya. Sa isa ka baka nga iya ginkawat, magbayad
siya sang lima ka baka. Kag sa isa ka karnero nga iya ginkawat, magbayad siya sang
apat ka karnero.
2 Kon nangawat siya *sa gab-i* kag nadakpan sa akto, kag ginpatay siya, ang
nakapatay sa iya wala sing salabton.
3 Pero kon natabo ini sa adlaw, ang nakapatay sa kawatan may salabton.
“Ang kawatan nga nadakpan dapat magbayad sa iya nga ginkawat. Pero kon wala
siya sing ibayad, ibaligya siya nga ulipon kag ang iya bili ibayad sa iya nga ginkawat.
4 Kon ang iya ginkawat nga baka ukon donkey ukon karnero nasapwan nga ara pa
sa iya kag buhi pa ini, bayaran niya ini sing doble.
5 “Kon ang sapat sang isa ka tawo iya ginpabay-an nga maghalab sa talamnan sang
iban, kinahanglan nga bayaran niya ang nahalab nga tanom sang pinakamaayo nga
patubas sang iya uma ukon sang iya talamnan sang ubas.
6 “Kon *may tawo nga nagpanutod, kag* ang kalayo naglapta sa mga hilamon hasta sa
talamnan *sang iban nga tawo*, ang nagpanutod dapat nga magbayad sang mga tanom
nga napierdi.
7 “Halimbawa, nagpatago ang isa ka tawo sang iya kuwarta ukon sang bisan ano nga
butang sa iya tupad-balay, kag ginkawat ini. Kon madakpan ang kawatan, dapat
magbayad siya sing doble.
8 Pero kon indi madakpan ang kawatan, ang ginbilinan sang pagkabutang
pagadal-on sa presensya sang Dios,* para mahibaluan kon ginkuha niya ukon wala
ang ginpatago sa iya.
9 “Halimbawa, may duha ka tawo nga nagabaisay kon sin-o sa ila ang tag-iya sang isa
ka pagkabutang pareho sang baka, donkey, karnero, bayo, ukon bisan ano nga butang,
dapat dal-on nila ang ila kaso sa presensya sang Dios. Ang nakasala sa ila suno sa
desisyon sang Dios magabayad sing doble sa tag-iya.
10 “Halimbawa, ginpasagod sang isa ka tawo ang iya donkey, baka, karnero, ukon
bisan ano nga sapat sa iya tupad-balay, kag napatay ini, ukon napilasan, ukon nadula,
nga wala sing may nakakita.
11 Ang nagsagod dapat magkadto sa presensya sang Ginoo kag magsumpa nga wala
siya sing may nahibaluan sa natabo. Dapat ini patihan sang tag-iya, kag indi niya siya
pagpabayaron.
12 Pero kon ginkawat ang sapat, dapat magbayad ang nagsagod sa tag-iya.

* **22:8** *Dios:* ukon, *mga pangulo.* Amo man sa bersikulo 9.

13 Kon ang sapat ginpatay sang mapintas nga sapat, kinahanglan dal-on niya ang
nabilin nga parte sang sapat bilang pamatuod, kag indi niya kinahanglan nga bayaran
ini.
14 "Halimbawa, naghulam ang isa ka tawo sang sapat sa iya tupad-balay kag napilas
ini ukon napatay, kag wala ang tag-iya pagkatabo sini. Ang naghulam dapat magbayad
sini.
15 Pero kon ara ang tag-iya sang pagkatabo, ang naghulam indi na magbayad. Kon
gin-arkilahan ang sapat, ang kuwarta nga ginbayad sa arkila amo na ang ibayad sa
napilasan ukon napatay nga sapat.

Ang Iban pa nga mga Kasuguan

16 "Kon gintintar sang isa ka lalaki ang isa ka dalaga nga indi pa kalaslon, kag
nagpakighilawas siya sa iya, dapat magbayad ang lalaki *sa pamilya sang babayi* sang
balayran sa pagpangasawa, kag dayon pangasaw-on niya ang babayi.
17 Kon indi gid magsugot ang amay sang babayi nga ipakasal ang iya anak sa ato nga
lalaki, magbayad gihapon ang lalaki sang amo nga balayran.
18 "Patya ninyo ang mga babaylan.
19 "Ang bisan sin-o nga magpakighilawas sa sapat dapat patyon.
20 "Ang bisan sin-o nga maghalad sa iban nga dios luwas sa akon dapat laglagon sing
bug-os.†
21 "Indi ninyo pagdaog-daugon ang mga pangayaw‡ kay mga pangayaw man kamo
sadto sa Egypt.
22 "Indi ninyo pagpamintahaan ang mga balo nga babayi kag ang mga ilo.
23 Kon himuon ninyo ini, kag magpangayo sila sang bulig sa akon, sigurado gid nga
buligan ko sila.
24 Mangakig gid ako sa inyo kag pamatyon ko kamo sa inaway.§ Mabalo ang inyo
mga asawa kag mailo ang inyo mga kabataan.
25 "Kon magpahulam kamo sang kuwarta sa bisan kay sin-o sa akon katawhan nga
imol, indi ninyo pagpasakai pareho sa ginahimo sang mga manugpahulam sang
kuwarta.
26 Kon kuhaon ninyo ang pangtabon nga panapton sang inyo isigkatawo bilang
garantiya *nga magbayad siya sa iya utang sa imo*, iuli ini sa iya antes magsalop ang
adlaw.
27 Kay amo lang ini ang iya pangtabon sa iya lawas kon magtulog siya kon gab-i. Kon
magpangayo siya sang bulig sa akon, buligan ko siya kay maluluy-on ako.
28 "Indi ninyo pag-insultuhon ang Dios kag indi ninyo pagpakamalauta ang
nagadumala sa inyo.
29 "Indi ninyo pagkalimti ang paghatag sang mga halad sa akon halin sa inyo mga
patubas kag mga duga sang prutas.
"Idedikar ninyo sa akon ang inyo kamagulangan nga mga lalaki,
30 pati ang kamagulangan sang inyo mga baka kag mga karnero. Ang bag-o natawo
nga baka ukon karnero dapat magpabilin sa iya iloy sa sulod sang pito ka adlaw. Pero
halin sa ikawalo nga adlaw, puwede na ini ihalad sa akon.
31 "Kamo ang akon pinili nga katawhan, gani indi kamo magkaon sang karne sang
bisan ano nga sapat nga ginpatay sang mapintas nga sapat. Ipakaon ninyo ini sa *mga*
ido.

---

† **22:20** *laglagon sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa GINOO paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. ‡ **22:21** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel* § **22:24** *inaway:* sa literal, *espada*

23

Hustisya kag Kaluoy

1 “Indi kamo magbalita sang kabutigan. Indi kamo magbulig sa malain nga tawo
paagi sa pagsaksi sing butig.
2 Indi kamo magsunod sa kadam-an sa paghimo sing malain. Kon magsaksi kamo sa
korte, indi ninyo pagtikua ang hustisya tungod gusto mo lang magsunod sa kadam-an.
3 Indi ninyo pagpaburi ang mga imol sa ila kaso.
4 “Kon makita ninyo nga nakabuhi ang baka ukon donkey sang inyo kaaway, dapat
iuli ninyo ini sa iya.
5 Kon makita ninyo nga natumba ang donkey sang inyo kaaway tungod sa kabug-at
sang iya sini karga, indi lang ninyo ini pagpabay-an kundi buligan ninyo nga
makatindog.
6 “Siguraduha ninyo nga mahatagan sang hustisya ang mga imol sa ila kaso.
7 Indi kamo mag-akusar sing binutig. Indi ninyo pagpatya ang matarong o inosente
nga mga tawo, kay silutan ko gid ang bisan sin-o nga maghimo sini.
8 “Indi kamo magbaton sang lagay, kay ang lagay makabulag sa mga tawo sa
kamatuoran, kag makahalit ini sa kinamatarong sang mga inosente.
9 “Indi ninyo pagpigusa ang mga pangayaw,* kay kamo mismo nakahibalo kon ano
ang balatyagon sang isa ka pangayaw, kay mga pangayaw man kamo sadto anay sa
Egypt.

Ang Adlaw kag Tuig nga Inugpahuway

10 “Sa sulod sang anom ka tuig makatanom kamo kag makaani sa inyo duta.
11 Pero sa ikapito nga tuig indi ninyo ini pagtamnan. *Kon may magtubo nga tanom sa
inyo duta, pabay-i lang ninyo* ang mga imol *nga* makakuha sang pagkaon sa mga
tanom, kag ang mabilin ipakaon sa talunon nga mga sapat. Amo man sini ang inyo
himuon sa inyo mga talamnan sang ubas kag sa inyo mga talamnan sang olibo.
12 “Mag-obra kamo sa sulod sang anom ka adlaw, pero sa ikapito nga adlaw
magpahuway kamo para makapahuway *man* ang inyo mga baka kag mga donkey, kag
pati ang inyo mga ulipon kag ang mga pangayaw.
13 Tumana ninyo *sing maayo* ining tanan nga ginsiling ko sa inyo. Indi kamo
magpangamuyo sa iban nga mga dios ukon bisan magsambit sang ila ngalan.

Ang Tatlo ka Tuigan nga Piesta
(Exo. 34:18-26; Deu. 16:1-17)

14 “Magsaulog kamo sang tatlo ka piesta kada tuig para sa akon *kadungganan*.
15 Sauluga ninyo ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok. Suno sa
ginsugo ko na sa inyo, magkaon kamo sang tinapay nga wala sing inugpahabok sa
sulod sang pito ka adlaw. Himua ninyo ini sa gintalana nga tion sa bulan sang Aviv,
kay amo ina nga bulan nga nagguwa kamo sa Egypt. Ang kada isa dapat magdala sa
akon sang halad sa sina nga tion.
16 Sauluga man ninyo ang Piesta sang Pag-ani *paagi sa pagdala sa akon* sang
nahauna nga patubas sang inyo mga uma. Sauluga man ninyo ang Piesta sang
Katapusan nga Ani sa katapusan sang tuig, kon magtipon na kamo sang mga patubas
sang inyo mga uma.
17 Ang inyo mga lalaki dapat magtambong sa sini nga mga piesta kada tuig sa
pagsimba sa akon, ang GINOO nga *inyo* Agalon.

---

* **23:9** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel.* Amo man sa bersikulo 12.

18 Indi kamo maghalad sang dugo sa akon kaupod sang tinapay nga may
inugpahabok. Ang tambok sang sapat nga inyo ginhalad sa akon sa piesta indi ninyo
pag-ibilin pagkaaga.
19 "Dal-a ninyo sa templo sang GINOO nga inyo Dios ang pinakamaayo nga parte sang
nahauna ninyo nga patubas.
"Indi ninyo paglutua ang bataon nga kanding sa gatas sang iya iloy.
20 "Karon, ginapadala ko ang anghel sa pagbantay kag sa pagtuytoy sa inyo sa lugar
nga ginpreparar ko.
21 Pamati kamo sa iya kag tumana ang iya ginasiling. Indi kamo magrebelde sa iya.
Kay ang tanan nga iya ginahimo, ginahimo niya sa akon ngalan kag indi niya
pag-ibaliwala ang inyo mga sala.†
22 Kon magpamati lang kamo sing maayo sa iya ginasiling kag himuon ang tanan ko
nga ginasiling, kontrahon ko ang inyo mga kaaway.
23 Pangunahan kamo sang akon anghel kag dal-on niya kamo sa *duta sang* mga
Amornon, Hithanon, Periznon, Canaanhon, Hivhanon, kag Jebusnon, kag
pagalaglagon ko sila.
24 Indi kamo magsimba ukon mag-alagad sa ila mga dios-dios, ukon magsunod sa ila
mga ginahimo. Laglaga ninyo sing bug-os ang ila mga dios-dios, kag rumpaga ang ila
handumanan nga mga bato.
25 Simbaha ninyo *ako*, ang GINOO nga inyo Dios, kag hatagan ko kamo sang bugana
nga pagkaon kag tubig. Ayuhon ko ang inyo mga balatian,
26 kag wala sing babayi nga mahulugan ukon mabaw-as sa inyo duta, kag hatagan ko
kamo sang malawig nga kabuhi.
27 "Pahadlukon ko kag pasalasalahon ang inyo mga kaaway nga inyo maatubang kag
magapalalagyo sila.
28 Magapadala ako sang mga alingayo nga magauna sa inyo, kag tabugon nila ang
mga Hivhanon, Canaanhon, kag mga Hithanon.
29 Pero indi ko sila pagtabugon sa sulod lang sang isa ka tuig para indi mangin
mamingaw ang amo nga duta kag para indi magdamo ang talunon nga mga sapat
didto.
30 Tabugon ko sila sing amat-amat hasta nga magdamo kamo kag sarang na
makapanag-iya sang duta.
31 "Siguraduhon ko nga ang border sang inyo mga duta maghalin sa Mapula nga
Dagat hasta sa Dagat sang Mediteraneo,‡ kag halin sa desierto *sa south* hasta sa Suba
sang Euphrates. Itugyan ko sa inyo ang mga pumuluyo sang amo nga duta, kag
tabugon ninyo sila.
32 Indi kamo maghimo sang kasugtanan sa ila ukon sa ila mga dios-dios.
33 Indi ninyo sila pagtuguti nga mag-estar sa inyo duta kay basi sila pa ang magtulod
sa inyo sa pagpakasala sa akon. Kon magsimba kamo sa ila mga dios-dios, sigurado
nga mangin siod ini sa inyo."

24

Ginbaton sang mga Israelinhon ang Kasugtanan sang Dios

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Saka diri sa akon, kag upda si Aaron,
Nadab, Abihu, kag ang 70 ka manugdumala sang Israel. Magsimba sila diri sa akon sa
malayo-layo lang.
2 Ikaw lang Moises ang makapalapit sa akon, ang iban indi makapalapit. Kag ang
mga tawo indi gid dapat magsaka diri upod sa imo."

---

† **23:21** *indi niya pag-ibaliwala ang inyo mga sala:* ukon, *indi niya pagpatawaron ang inyo mga sala.* ‡ **23:31** *Dagat sang Mediteraneo:* sa literal, *Dagat sang mga Filistinhon*

3 Sang ginsugiran ni Moises ang mga tawo sang tanan nga gintudlo kag ginsugo sang
GINOO, nagsabat sila sing dungan, "Tumanon namon ang tanan nga ginsiling sang
GINOO."
4 Dayon ginsulat ni Moises ang tanan nga ginsiling sang GINOO.

Aga pa sang sunod nga adlaw, nagbangon si Moises kag nagpatindog sang halaran sa
tiilan dampi sang bukid kag nagbutang siya sang dose ka handumanan nga bato nga
nagarepresentar sang dose ka tribo sang Israel.
5 Dayon nagsugo siya sang bataon nga mga lalaki nga maghalad sa GINOO sang mga
halad nga ginasunog kag maghalad man sang mga turo nga baka bilang halad nga
para sa maayo nga relasyon.
6 Ginkuha ni Moises ang katunga sang dugo kag ginbutang ini sa mga yahong, kag
ang katunga ginwisik niya sa halaran.
7 Dayon ginkuha niya ang Libro sang Kasugtanan kag ginbasa ini sa mga tawo. Kag
nagsabat ang mga tawo, "Tumanon namon ang tanan nga ginsiling sang GINOO.
Sundon namon siya."

8 Dayon ginkuha ni Moises ang dugo kag ginwisik ini sa mga tawo kag nagsiling,
"Amo ini ang dugo nga nagapabakod sa kasugtanan nga ginhimo sang GINOO sa inyo
sang paghatag niya sining tanan nga sugo."

9 Nagsaka *sa bukid* si Moises, Aaron, Nadab, Abihu, kag ang 70 ka manugdumala
sang Israel,
10 kag nakita nila ang Dios sang Israel. Sa iya tiilan daw may dalan nga hinimo halin
sa bato nga sapiro nga pareho katin-aw sang langit.
11 Bisan nakita sining mga pangulo ang Dios, wala sila pagpatya sang Dios. Nagkaon
pa gani sila kag nag-inom *didto sa presensya sang Dios*.

12 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Saka pa gid diri sa akon sa ibabaw sang
bukid kag maghulat ka, kay ihatag ko sa imo ang malapad nga mga bato nga akon
ginsulatan sang akon mga sugo kag mga pagpanudlo para sa mga tawo."
13 Gani nagsaka pa gid si Moises sa bukid sang Dios kaupod si Josue nga iya kabulig.
14 *Antes sila magsaka*, nagsiling si Moises sa mga manugdumala *sang Israel*, "Hulata
ninyo kami diri hasta makabalik kami. Mabilin diri sa inyo si Aaron kag si Hur, kag
kon may problema kamo, kadto lang kamo sa ila."

15 Pag-abot ni Moises sa ibabaw pa gid sang bukid, gintabunan sang panganod ang
bukid.
16 Dayon ang gamhanan nga presensya sang GINOO nagpanaog sa Bukid sang Sinai,
kag sa sulod sang anom ka adlaw natabunan sang panganod ang bukid. Sang ikapito
nga adlaw, gintawag sang GINOO si Moises halin sa panganod.
17-18 Gani nagsulod si Moises sa panganod samtang nagapasaka pa gid siya sa bukid.
Nagpabilin siya didto sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i. Para sa mga
Israelinhon didto sa idalom, ang gamhanan nga presensya sang GINOO sa ibabaw sang
bukid pareho sa nagadababadaba nga kalayo.

25

Ang mga Halad para sa Tolda nga Simbahan
(Exo. 35:4-9)

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga maghalad sila sa akon. Ikaw amo ang magbaton
sang ila mga halad nga ila gusto ihalad sa akon.
3 Amo ini ang mga halad nga imo batunon halin sa ila: bulawan, pilak, saway,

4 delana* nga asol, granate† kag pula, linen, *panapton nga hinimo halin sa* bulbol
sang kanding,
5 panit sang karnero nga lalaki nga ginlugom sa pula, maayo nga klase sang panit,‡
kahoy nga akasya,
6 lana sang olibo para sa suga, mga panakot para sa lana nga inughaplas kag para
pahamot sa insenso,
7 kag bato nga onix kag iban pa nga *malahalon nga* mga bato nga inugtakod sa
espesyal nga panapton§*sang pangulo nga pari* kag sa bulobulsa sa dughan sini.
8 Kag pahimua ang katawhan sang Israel sang simbahan para sa akon nga sa diin
makaestar ako upod sa ila.
9 Ipahimo ining Tolda nga Simbahan kag ang tanan nga kagamitan sini suno gid sa
plano nga ipakita ko sa imo.

Ang Kahon sang Kasuguan
(Exo. 37:1-9)

10 "Magpahimo ka sang Kahon nga akasya—45 inches ang kalabaon, 27 inches ang
kasangkaron, kag 27 inches ang kataason.
11 Pahaklapi ini sang puro nga bulawan sa sulod kag sa guwa, kag parebitihi sang
bulawan ang mga kilid sini.
12 Pahimui ini sang apat ka sulosingsing nga bulawan kag itakod sa iya apat ka tiil.
13 Dayon magpahimo ka sang mga tukon nga akasya kag pahaklapi sang bulawan.
14 Igulo ang mga tukon sa mga sulosingsing sa kada kilid sang Kahon para
matuwangan ang Kahon.
15 Indi gid pagkuhaon ang mga tukon sa sulosingsing sang Kahon.
16 Dayon isulod sa Kahon ang *malapad nga bato nga sa diin nasulat ang* Kasuguan
nga ihatag ko sa imo.
17 "Pahimui ini nga Kahon sang takop nga puro bulawan, nga 45 inches ang
kalabaon kag 27 inches ang kasangkaron.
18-19 Dayon magpahimo ka sang duha ka kerubin nga bulawan sa kada punta sang
takop sang Kahon. Isaha lang sila ka pagporma sang takop sang Kahon.
20 Kinahanglan nga ang mga pakpak sang kerubin nagahumlad sa ibabaw sang
takop para mahandungan nila ini, kag kinahanglan nga nagaatubangay sila nga duha
kag nagatulok sa takop.
21 Isulod sa Kahon ang *malapad nga bato nga sa diin nasulat ang* Kasuguan nga
ihatag ko sa imo, kag takpan mo ang Kahon.
22 Magapakigkita ako didto sa imo sa tunga sang duha ka kerubin nga ara sa ibabaw
sang Kahon, kag ihatag ko sa imo ang tanan ko nga mga sugo para sa katawhan sang
Israel.

Ang Lamisa nga Ginabutangan sang Tinapay
(Exo. 37:10-16)

23 "Magpahimo ka man sang lamisa nga akasya, nga 36 inches ang kalabaon, 18
inches ang kasangkaron, kag 27 inches ang kataason.
24 Pahaklapi ini sang puro nga bulawan kag parebitihi sang bulawan ang mga kilid
sini.
25 Pabutangi man ini sang border sa kada kilid, nga 4 inches ang kasangkaron, kag
parebitihi sang bulawan ang border.
26 Dayon magpahimo ka sang apat ka sulosingsing nga bulawan kag itakod ini sa
apat ka tiil sang lamisa,

---

* **25:4** *delana:* sa English, *wool* † **25:4** *granate:* sa English, *purple* ‡ **25:5** *maayo nga klase sang panit:* Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin.* § **25:7** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod*

27 malapit sa border. Diri ninyo igulo ang mga tukon nga pangtuwang sa lamisa.
28 Dapat ini nga mga tukon akasya kag nahaklapan sang bulawan.
29 “Magpahimo ka man sang mga pinggan, mga tasa,* mga tibod, kag mga yahong
nga gamiton para sa mga halad nga ilimnon. Kinahanglan nga puro ini tanan
bulawan.
30 Kag kinahanglan butangan permi sang tinapay nga ginahalad sa akon presensya
ato nga lamisa.

Ang Bulutangan sang Suga
(Exo. 37:17-24)

31 “Magpahimo ka man sang bulutangan sang suga† nga puro bulawan ang iya tiil,
lawas, kag dekorasyon nga mga bulak, nga ang iban bukol pa lang kag ang iban
nagabuskad na. Ang dekorasyon naporma na nga daan upod sa lawas sang
bulutangan sang suga sang pagkahimo sini.
32 Ang bulutangan sang suga dapat may anom ka sanga, tag-tatlo sa kada kilid.
33 Ang kada sanga may tatlo ka dekorasyon nga mga bulak nga ang korte daw
almendro, nga ang iban bukol pa lang kag ang iban nagabuskad na.
34 Ang lawas sang bulutangan sang suga may apat ka dekorasyon nga mga bulak nga
ang korte daw almendro man, nga ang iban bukol pa lang kag ang iban nagabuskad na.
35 May isa ka bulak sa idalom sang kada paris sang sanga.
36 Ang mga dekorasyon kag ang mga sanga naporma na nga daan upod sa lawas
sang bulutangan sang suga sang pagkahimo sini.
37 Dayon magpahimo ka sang pito ka suga kag ibutang sa sini nga bulutangan, kag
iplastar mo ini nga masanagan ang lugar sa atubangan sini.
38 Ang mga kimpit kag mga inugsalod sa upos nga pabilo sang suga dapat puro man
bulawan.
39 Mga 35 ka kilo nga puro nga bulawan ang kinahanglan mo sa pagpahimo sang
bulutangan sang suga kag sang tanan nga kagamitan sini.
40 Siguraduha nga ipahimo mo ini tanan suno gid sa plano nga ginpakita ko sa imo
diri sa bukid.

26

Ang Tolda nga Simbahan
(Exo. 36:8-38)

1 “Magpahimo ka sang Tolda nga Simbahan. Ang gamiton sa paghimo sini napulo ka
panid nga linen nga ginbordahan sang delana* nga asol, granate, kag pula. Kag
paburdahi ini sing maayo sang dagway sang mga kerubin.
2 Kinahanglan ang kada panid may kalabaon nga 42 feet kag may kasangkaron nga 6
feet.
3 Tambihon ini sa tag-lima; bali duha ka tag-lima.
4 Dayon pahimuan mo sang sulosingsing nga tela nga asol ang kilid sang katapusan
nga panid sang tagsa ka tinambi nga mga tela;
5 tag-50 ka sulosingsing ang ibutang sa kada kilid kag kinahanglan nga
nagaatubangay ini.
6 Dayon magpahimo ka sang 50 ka kaw-it nga bulawan para matabid ang mga
sulosingsing sang duha ka tinambi nga mga tela. Sa sini nga paagi mahimo ang Tolda
nga Simbahan.
7 “Dayon pahimuan mo sang tabon ang Tolda. Ang gamiton sa paghimo sini onse ka
panid nga tela nga hinimo halin sa bulbol sang kanding.

---

* **25:29** *tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.
† **25:31** *bulutangan sang suga:* ukon, *kandelero*
* **26:1** *delana:* sa English, *wool*

8 Kinahanglan ang kada tela may kalabaon nga 45 feet kag may kasangkaron nga 6
feet.
9 Tambihon ang lima ka tela, kag amo man ang nabilin nga anom. Ang ikaanom nga
tela piluon sa atubangan sang Tolda.
10 Pabutangi man sang 50 ka sulosingsing ang kilid sang katapusan nga panid sang
tagsa ka tinambi nga mga tela,
11 kag tabidon ini sang 50 ka kaw-it nga saway.
12 Paluyluyon sa likod sang Tolda ang katunga sang tela nga sobra,
13 kag paluyluyon man sa kada kilid ang 18 inches nga tela nga sobra sa pagtabon
sang Tolda.
14 Ang ibabaw sang tabon sang Tolda pasampawi sang panit sang lalaki nga karnero
nga ginlugom sa pula, kag pasampawi pa gid dayon sang maayo nga klase sang panit.†
15 "Ang dingding sang Tolda dapat mga tapi nga akasya.
16 Ang kalabaon sang kada tapi 15 feet kag ang kasangkaron 2 feet.
17 Ang kada tapi butangan sang duha ka diladila para matabid ini sa isa pa ka tapi.
Kinahanglan pareho sini ang himuon sa kada tapi.
18 Ang 20 sa sini nga mga tapi idingding sa parte sang Tolda nga nagaatubang sa
south.
19 Ini nga mga tapi isuok sa 40 ka pundasyon nga pilak—duha ka pundasyon sa kada
tapi.
20 Ang sa north sang Tolda dingdingan man sang 20 ka tapi
21 kag isuok man sa 40 ka pundasyon nga pilak—duha ka pundasyon sa kada tapi.
22 Ang sa west sang Tolda dingdingan sang anom ka tapi,
23 kag duha ka tapi sa mga corner sini.
24 Ini nga mga tapi sa mga corner natabid sing maayo sa idalom kag nahugot sa
ibabaw paagi sa isa ka sulosingsing. Kinahanglan pareho gid sini ang himuon sa duha
ka tapi sa mga corner.
25 Gani may walo ka tapi sa sini nga parte sang Tolda, kag nasuok ini sa 16 ka
pundasyon nga pilak—duha ka pundasyon sa kada tapi.
26 "Magpahimo ka man sang mga pangbalabag nga akasya para sa dingding—lima
para sa parte sang Tolda nga nagaatubang sa north,
27 lima man sa south, kag lima pa gid sa west, sa likod sang Tolda.
28 Ang pangbalabag sa tunga-tunga sang dingding magahalin sa punta sang Tolda
pakadto sa pihak nga punta.
29 Pahaklapi sang bulawan ang mga tapi kag pabutangi ini sang mga sulosingsing
nga bulawan nga amo ang gululuan sang mga pangbalabag. Pahaklapi man sang
bulawan ang mga pangbalabag.
30 "Kinahanglan nga ipatukod mo ang Tolda nga Simbahan suno gid sa plano nga
ginpakita ko sa imo diri sa bukid.
31 "Magpahimo ka man sang kurtina nga linen nga ginbordahan sang delana nga
asol, granate kag pula. Kag paburdahi ini sing maayo sang dagway sang mga kerubin.
32 Ipakabit ini sa mga kaw-it nga bulawan sa apat ka haligi nga akasya nga
nahaklapan sang bulawan. Ining apat ka haligi nasuok sa apat ka pundasyon nga
pilak.
33 Kon makabit na ang kurtina sa mga kaw-it, ibutang sa likod sini ang Kahon sang
Kasuguan. Ang kurtina amo ang magaseparar sa Balaan nga Lugar sa Labing Balaan
nga Lugar.
34 Ang Kahon sang Kasuguan dapat didto ibutang sa Labing Balaan nga Lugar kag
dapat may takop ini.

---

† **26:14** *maayo nga klase sang panit:* Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin.*

35 Ibutang ang lamisa sa guwa sang kurtina *sang Labing Balaan nga Lugar,* sa north
sang Tolda nga Simbahan, kag sa south, ibutang sa atubangan sang lamisa ang
bulutangan sang suga.
36 "Magpahimo ka man sang isa pa ka kurtina para sa puwertahan sang Tolda nga
Simbahan. Ang kurtina kinahanglan linen nga ginbordahan sang delana‡ nga asol,
granate kag pula. Kinahanglan maayo gid ang pagkaborda sini.
37 Dayon ipakabit ini sa mga kaw-it nga bulawan sa lima ka haligi nga akasya nga
nahaklapan sang bulawan. Ining lima ka haligi nasuok sa lima ka pundasyon nga
saway."

27

Ang Halaran sang Halad nga Ginasunog
(Exo. 38:1-7)

1 "Magpahimo ka sang kuwadrado nga halaran nga akasya. Ang iya kalabaon kag
kasangkaron 7 feet kag 6 inches, kag ang kataason 4 feet kag 6 inches.
2 Pabutangi ini sang mga sulosungay sa apat ka corner, nga naporma na nga daan
upod sa halaran sang pagkahimo sini. Pahaklapi sang saway ang halaran.
3 Ang tanan nga kagamitan sang halaran kinahanglan hinimo man sa saway—ang
bulutangan sang abo, mga pala, mga yahong, mga dako nga tinidor para sa karne, kag
mga bulutangan sang baga.
4 Magpahimo ka man sang parilyahan nga saway para sa halaran, kag pabutangi ini
sang sulosingsing nga saway sa kada corner.
5 Dayon ibutang ini sa sulod sang halaran sa idalom sang sagang, sa may
tunga-tunga dampi halin sa ibabaw.
6 Dayon magpahimo ka sang tukon nga pangtuwang sa halaran. Kinahanglan halin
ini sa kahoy nga akasya, kag nahaklapan sang saway.
7 Igulo ini nga tukon sa mga sulosingsing sa kada kilid sang halaran para
matuwangan ang halaran.
8 Ang halaran nga ipahimo mo dapat tapi kag guhab ang sulod. Ipahimo ini suno sa
plano nga ginpakita ko sa imo diri sa bukid.

Ang Lagwerta sang Tolda nga Simbahan
(Exo. 38:9-20)

9 "Pabutangi sang ugsaran ang Tolda nga Simbahan, kag palibuti ini sang mga
dulodingding nga kurtina nga linen. Ang kalabaon sang kurtina sa south 150 feet.
10 Itakod ini nga kurtina sa 20 ka haligi nga saway nga nasuok sa 20 man ka
pundasyon nga saway. Ang kabitan sang kurtina amo ang mga kaw-it nga pilak nga
nagakabit sa mga kabilya nga pilak sa mga haligi.
11 Ang kurtina sa north 150 feet man ang kalabaon. Itakod man ini sa 20 ka haligi
nga saway nga nasuok sa 20 ka pundasyon nga saway. Ang kabitan sang kurtina amo
ang mga kaw-it nga pilak nga nagakabit sa mga kabilya nga pilak sa mga haligi.
12 "Ang kurtina sa west 75 feet ang kalabaon, kag natakod ini sa napulo ka haligi nga
nasuok sa napulo man ka pundasyon.
13 Ang sa east sang ugsaran 75 feet man ang kalabaon.
14 Ang *dulodingding nga* kurtina sa tuo *sang puwertahan* 22 feet kag 6 inches ang
kalabaon, kag natakod ini sa tatlo ka haligi nga nasuok sa tatlo man ka pundasyon.
15 Ang kurtina sa wala 22 feet kag 6 inches man ang kalabaon, kag natakod man ini
sa tatlo ka haligi nga nasuok sa tatlo man ka pundasyon.
16 Ang puwertahan mismo sang ugsaran pabutangi sang kurtina nga 30 feet ang
kalabaon. Ang kurtina kinahanglan linen nga ginbordahan sang delana nga asol,

‡ **26:36** *delana:* sa English, *wool*

granate kag pula. Kinahanglan nga maayo gid ang pagkaborda sini. Dayon itakod ang
kurtina sa apat ka haligi nga nasuok sa apat ka pundasyon.
17 Kinahanglan ang tanan nga haligi sa palibot sang ugsaran may mga kaw-it kag
mga kabilya nga pilak, kag may mga pundasyon nga saway.
18 "Gani ang bilog nga ugsaran may kalabaon nga 150 feet kag may kasangkaron nga
75 feet. Napalibutan ini sang kurtina nga linen, nga ang kataason 7 feet kag 6 inches.
Ang mga *haligi sini nasuok sa mga* pundasyon nga saway.
19 Kinahanglan puro saway ang tanan nga kagamitan sa Tolda nga Simbahan pati
ang tanan nga palpal para sa pagbanting sang Tolda kag sang mga kurtina sang
ugsaran sini.

Ang Pag-asikaso sa mga Suga sang Tolda nga Simbahan (Lev. 24:1-4)

20 "Sugua ang mga Israelinhon nga dal-an ka nila sang puro nga lana sang olibo nga
ginbayo para sa mga suga *sang Tolda*, para magasiga ini permi.
21 Ang bulutangan sang suga ibutang sa guwa sang kurtina nga nagatabon sa *Kahon
sang* Kasuguan. Si Aaron kag ang iya mga kaliwat amo ang mag-atipan sang mga suga
sang Tolda nga Ginapakigkitaan.* Pasigahon nila ini sa akon presensya aga kag gab-i.
Ini nga pagsulundan dapat tumanon sang mga Israelinhon hasta sa palaabuton nga
mga henerasyon.

28

Ang mga Panapton sang mga Pari (Exo. 39:1-7)

1 "Iseparar mo sa mga tawo si Aaron nga imo utod kag ang iya mga anak nga lalaki
nga sila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag Itamar, para mag-alagad sa akon bilang mga
pari.
2 Magpatahi ka sang balaan nga mga panapton para kay Aaron para mapadunggan
siya.
3 Silinga ang tanan nga maayo nga mga sastre, nga ginhatagan ko sang abilidad sa
pagpanahi, nga tahian nila sang mga panapton si Aaron nga magaseparar sa iya sa
mga tawo para mag-alagad sa akon bilang pari.
4 Amo ini ang mga panapton nga ila tahion: ang bulobulsa sa dughan, ang espesyal
nga panapton,* ang pangguwa nga bayo, ang pangsulod nga bayo nga binordahan,
ang turban, kag ang wagkos. Tahion nila ini para kay Aaron, pati man sa iya mga anak
nga lalaki, para makaalagad sila sa akon bilang mga pari.
5 Kinahanglan ang tela nga ila gamiton linen nga ginbordahan sang bulawan *nga
hilo* kag delana nga asol, granate† kag pula.

Ang Espesyal nga Panapton sang mga Pari (Exo. 39:2-7)

6 "Ang espesyal nga panapton *sang mga pari* kinahanglan linen nga ginbordahan
sang bulawan *nga hilo* kag delana nga asol, granate kag pula. Kinahanglan nga maayo
gid ang pagkaborda sini.
7 May duha ini ka parte, likod kag atubang, kag nasugpon ini sa duha ka strap sa may
abaga.
8 Ang wagkos sini linen man nga ginbordahan sang bulawan *nga hilo* kag delana nga
asol, granate kag pula.

---

* **27:21** *Tolda nga Ginapakigkitaan* nga amo man ang Tolda nga Simbahan. * **28:4** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod.* Amo man sa bersikulo 6, 12, 15, 25-28, kag 31. † **28:5** *granate:* sa English, *purple*

9 “Dayon magkuha ka sang duha ka bato nga onix kag painggrebi ini sang mga
ngalan sang mga anak nga lalaki ni Jacob.‡
10 Dapat pasunod ang pagbutang sang mga ngalan suno sa ila pagkatawo, kag anom
ka ngalan sa kada bato.
11 Dapat ang pag-inggreb sini pareho sa pag-inggreb sang platero sa pangmarka.
Dayon ibutang ang mga bato sa mga bulutangan nga bulawan
12 kag itakod ini sa strap sang espesyal nga panapton bilang handumanan nga mga
bato para sa mga tribo sang Israel. Sa sini nga paagi madala permi ni Aaron ang ila
mga ngalan sa akon presensya, kag dumdumon ko sila.
13 Ang mga bulutangan nga bulawan
14 pabutangi sang duha ka kulokadena nga puro bulawan para matakod sa may
abaga sang panapton.

Ang Bulobulsa sa Dughan
(Exo. 39:8-21)

15 “Magpahimo ka sang bulobulsa sa dughan nga ginagamit sa paghibalo sang akon
kabubut-on.§ Kinahanglan maayo gid ang pagkahimo sini, kag ang tela sini dapat
pareho man sa tela sang espesyal nga panapton *sang mga pari*: linen nga ginbordahan
sang bulawan *nga hilo* kag delana nga asol, granate kag pula.
16 Ining bulobulsa sa dughan dapat napilo sing doble kag kuwadrado—9 inches ang
kalabaon kag ang kasangkaron.
17 Patakdi ini sang apat ka raya sang *malahalon nga* mga bato. Sa nahauna nga raya,
ibutang ang rubi, topas, kag beril;
18 sa ikaduha nga raya, turquiso, sapiro, kag emeralda;
19 sa ikatatlo nga raya, hasinto, agate, kag ametist;
20 kag sa ikaapat nga raya, krisolito, onix, kag jasper. Dapat natakod ang mga bato sa
mga bulutangan nga bulawan.
21 Ang kada bato dapat may ngalan sang mga anak ni Jacob* sa pagrepresentar sang
dose ka tribo sang Israel. Ang pag-inggreb sang mga ngalan dapat pareho sa
pag-inggreb sang pangmarka.
22 “Pabutangi man sang kulokadena nga puro bulawan ang bulobulsa sa dughan.
23 Dayon magpahimo ka sang duha ka sulosingsing nga bulawan kag iangot ini sa
ibabaw nga mga corner sang bulobulsa sa dughan.
24 Iangot ang duha ka kulokadena nga bulawan sa sulosingsing sang bulobulsa sa
dughan,
25 kag ang duha ka punta sang kulokadena iangot sa duha ka bulutangan *nga
bulawan* nga nagatapik sa strap sang espesyal nga panapton.
26 Magpahimo ka pa sang duha ka sulosingsing nga bulawan, kag iangot ini sa
idalom nga mga corner sang bulobulsa sa dughan nga nagasampaw sa espesyal nga
panapton.
27 Magpahimo ka pa gid sang duha ka sulosingsing nga bulawan kag iangot ini sa
espesyal nga panapton sa may wagkos dampi.
28 Dayon tabiron ninyo sang asol nga higot ang idalom nga mga sulosingsing sang
bulobulsa sa dughan kag ang mga sulosingsing sang espesyal nga panapton. Sa sini
nga paagi matabid sing maayo ang bulobulsa sa dughan sa espesyal nga panapton.
29 “Kon magsulod si Aaron sa Balaan nga Lugar kinahanglan isuksok niya ang ini
nga bulobulsa sa dughan nga may mga ngalan sang mga tribo sang Israel para
dumdumon ko sila permi.

---

‡ **28:9** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* § **28:15** Tan-awa ang bersikulo 30. * **28:21** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

30 Ibutang sa bulobulsa sa dughan ang Urim kag Thumim† para ara ini sa dughan ni
Aaron kon magkadto siya sa akon presensya. Gani dal-on permi ni Aaron ining duha
ka butang kon magkadto siya sa akon presensya para mahibaluan niya ang akon
kabubut-on para sa mga Israelinhon.

Ang Iban pa nga mga Panapton sang mga Pari
(Exo. 39:22-31)

31 "Ang pangguwa nga bayo nga nasampawan sang espesyal nga panapton
kinahanglan puro asol
32 kag may buho sa tunga para sa ulo. Kag kinahanglan ang liab may kulokwelyo
para indi ini magisi.
33-34 Pakabiti ang palibot sang sidsid sang bayo sang mga *puloprutas nga*
pomegranata, nga hinimo halin sa delana nga asol, granate, kag pula. Bal-utan mo ini
nga mga dekorasyon sang mga lingga-lingganay nga bulawan.
35 Kinahanglan nga isuksok ni Aaron ining pangguwa nga bayo kon magsulod siya
sa Balaan nga Lugar sa pag-alagad sa akon presensya, para mabatian ang kilingkiling
sang mga lingga-lingganay kon magsulod kag magguwa si Aaron sa Balaan nga Lugar.
Kon himuon niya ini, indi siya mapatay.
36 "Magpahimo ka sang medalya nga puro bulawan kag painggrebi ini *sang sini nga*
mga pulong:

GINSEPARAR PARA SA GINOO.

37-38 Itapik ini sa atubangan sang turban ni Aaron paagi sa asol nga higot, para makita
ini sa iya agtang. Ini magapakita nga pagadal-on ni Aaron ang bisan ano nga sala nga
nahimo sang mga Israelinhon sa ila paghalad sa GINOO. Itakod ini permi ni Aaron sa
iya agtang para malipay ang GINOO sa ila.
39 "Ang pangsulod nga bayo ni Aaron kinahanglan linen, kag amo man ang iya
turban. Ang wagkos dapat ginbordahan sing maayo.
40 Magpatahi ka man sang mga pangsulod nga bayo, mga wagkos, kag mga turban sa
mga anak ni Aaron sa pagpadungog sa ila.
41 "Ipasuksok mo ini nga mga panapton sa imo utod nga si Aaron kag sa iya mga
anak nga lalaki, kag dayon haplasan‡ mo sila sang lana kag ordinahan. Idedikar sila sa
akon para makaalagad sila sa akon bilang mga pari.
42 "Patahian mo man sila sang mga pang-idalom nga panapton nga linen, nga
magatabon sang ila kinatawo. Ang kalabaon sini halin sa hawak hasta sa paa.
43 Kinahanglan nga isuksok nila ini kon magsulod sila sa Tolda nga Ginapakigkitaan,
ukon kon magpalapit sila sa halaran sa Balaan nga Lugar sa pag-alagad bilang mga
pari, para indi sila makasala kag mapatay. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ni
Aaron kag sang iya mga kaliwat hasta san-o.

29

Ang Pagdedikar sa mga Pari
(Lev. 8:1-36)

1 "Amo ini ang himuon mo sa pagdedikar kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki
para makaalagad sila sa akon bilang mga pari. Magkuha ka sang bataon nga baka kag
duha ka lalaki nga karnero nga wala sing deperensya.
2 Magkuha ka man sang maayo nga klase nga harina kag magluto sang tinapay nga
wala sing inugpahabok. Ang tinapay nga lutuon mo, tinapay *nga wala sing mantika*,
tinapay nga madamol nga ginmikslahan sang mantika, kag tinapay nga manipis nga
ginlamhitan sang mantika.

---

† **28:30** *Urim kag Thumim:* Duha ka butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios. ‡ **28:41** *haplasan:* ukon, *bubuan*

3 Isulod mo dayon ini nga mga tinapay sa basket kag dal-on sa akon upod sang
bataon nga baka kag sang duha ka karnero nga lalaki.
4 "Dal-a dayon si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki didto sa puwertahan sang
Tolda nga Ginapakigkitaan, kag papaligua sila.
5 Dayon ipasuksok kay Aaron ang iya pangsulod nga bayo, ang pangguwa nga bayo,
ang espesyal nga panapton,* kag ang bulobulsa sa dughan. Hugta sa iya hawak ang
espesyal nga panapton paagi sa wagkos nga maayo ang pagkahimo.
6 Ipasuksok sa iya ulo ang turban, kag ipatakod sa atubangan sang turban ang
medalya *nga simbolo* nga ginseparar siya para sa GINOO.
7 Kuhaa dayon ang lana nga inughaplas† kag ibubo sa ulo ni Aaron sa pagdedikar sa
iya.
8 Idedikar man ang iya mga anak nga lalaki kag pasuksuka man sila sang pangsulod
nga bayo,
9 turban, kag wagkos. Mangin pari sila hasta san-o. Sa sini nga paagi ordinahan mo
si Aaron kag ang iya mga anak.
10 "Dal-a ang bataon nga baka sa atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan, kag
ipatungtong ang mga kamot ni Aaron kag sang iya mga anak sa ulo sang baka.
11 Dayon ihawa ang baka sa akon presensya, didto dampi sa puwertahan sang Tolda
nga Ginapakigkitaan.
12 Magkuha ka sang dugo sang baka kag ilamhit ini sa mga sulosungay *sa mga corner*
sang halaran, kag ang mabilin nga dugo iula sa idalom sang halaran.
13 Dayon kuhaa ang tanan nga sapay sa kasudlan sang baka, ang gamay nga parte
sang atay, kag ang mga batobato‡ pati ang mga tambok sini, kag sunuga ini sa halaran.
14 Pero ang iya unod, panit, kag tinai sunugon mo sa guwa sang kampo. Halad ini sa
pagpakatinlo.
15 "Dayon kuhaa ang isa ka lalaki nga karnero kag ipatungtong ang mga kamot ni
Aaron kag sang iya mga anak sa ulo sang karnero.
16 Dayon ihawa ini, kag iwisik-wisik ang dugo sini sa palibot sang halaran.
17 Hiwa-hiwaa ang karnero kag hugasi ang mga parte sang sulod sang tiyan kag ang
mga tiil, kag tipuna ini pati ang ulo kag ang iban pa nga mga parte sang sapat.
18 Dayon sunuga ini tanan sa halaran bilang halad nga ginasunog para sa akon. Ang
kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo§ makapalipay sa akon.
19 "Dayon kuhaa ang isa pa ka lalaki nga karnero, kag ipatungtong ang mga kamot ni
Aaron kag sang iya mga anak sa ulo sang karnero.
20 Dayon ihawa ini, kag kuhaa ang iban nga dugo sini kag ilamhit sa idalom nga parte
sang tuo nga dulunggan ni Aaron kag sang iya mga anak, kag sa mga kumalagko sang
ila tuo nga kamot kag tuo nga tiil. Dayon iwisik-wisik ang dugo sa palibot sang halaran.
21 Kuhaa ang iban nga dugo sa halaran kag imiksla ini sa lana nga inughaplas, kag
dayon iwisik-wisik kay Aaron kag sa iya mga anak kag sa ila mga bayo. Sa sini nga
paagi madedikar si Aaron kag ang iya mga anak, pati ang ila mga bayo.
22 "Dayon kuhaa ang mga tambok sang karnero, ang matambok nga ikog, ang mga
sapay sa kasudlan, ang gamay nga parte sang atay, ang mga batobato pati ang mga
tambok sini, kag ang tuo nga paa. Amo ini ang karnero nga halad para sa ordinasyon
sang mga pari.

---

* **29:5** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* † **29:7** *inughaplas:* ukon, *inugbubo* ‡ **29:13** *batobato:* sa English, *kidney* § **29:18** *halad nga paagi sa kalayo:* Indi mapat-od ang kahulugan sang Hebreo sini. Pero makita sa Biblia nga ginagamit ini nga pulong para sa nagkalain-lain nga klase sang mga halad. Ginatawag man ini nga "pagkaon sang Dios" sa Lev. 21:6-21; Num. 28:2. Amo ina nga gin-translate ini sang iban nga "halad nga pagkaon."

23 Magkuha ka sa basket sang tig-isa ka klase sang mga tinapay nga wala sing
inugpahabok nga ginhalad sa akon: tinapay *nga wala sing mantika*, tinapay nga
madamol nga ginmikslahan sang mantika, kag tinapay nga manipis.
24 Pauyati ini tanan kay Aaron kag sa iya mga anak kag ibayaw nila ini sa akon
bilang halad nga ginabayaw.
25 Dayon kuhaa ini sa ila kag sunuga sa halaran upod sa halad nga ginasunog. Ang
kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa akon.
26 Dayon kuhaa ang dughan sang karnero kag ibayaw ini sa akon bilang halad nga
ginabayaw. Amo ini ang imo parte sa karnero nga halad para sa ordinasyon ni Aaron
kag sang iya mga anak.
27 "Idedikar sa akon ang mga parte sang karnero nga halad para sa ordinasyon ni
Aaron kag sang iya mga anak, lakip na diri ang dughan kag paa nga ginbayaw sa akon.
28 Sa kada halad sa akon sang mga Israelinhon sang mga halad nga para sa maayo
nga relasyon, amo gid ini permi ang mga parte sang sapat nga ibahin sa ila ni Aaron
kag sang iya mga anak.
29 "*Kon mapatay na* si Aaron, ang iya balaan nga mga bayo ihatag sa tagsa niya ka
kaliwat nga magabulos sa iya *bilang pangulo nga pari*, para ila ini suksukon kon
ordinahan sila paagi sa paghaplas *sang lana sa ila*.
30 Ang kaliwat ni Aaron nga magabulos sa iya bilang *pangulo nga* pari magasuksok
sini nga mga bayo sa sulod sang pito ka adlaw kon magsulod siya sa Tolda nga
Ginapakigkitaan sa pag-alagad sa Balaan nga Lugar.
31 "Kuhaa ang karnero nga ginhalad sa pag-ordinar kag lutua ang karne sini sa isa ka
balaan nga lugar.
32 Kaunon ini ni Aaron kag sang iya mga anak, lakip ang mga tinapay sa basket, dira
sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
33 Sila lang ang makakaon sini nga karne kag tinapay nga ginhalad para matubos
sila sa ila nga sala sang gin-ordinahan sila. Wala sing iban nga magkaon sini upod sa
ila kay ini nga mga pagkaon para lang gid sa ila.
34 Kon may mabilin sini nga pagkaon pagkaaga, dapat sunugon ini. Indi gid ini
pagkaunon, kay para lang ini sa mga pari.
35 "Sundon mo ining mga ginsugo ko sa imo parte sa pag-ordinar kay Aaron kag sa
iya mga anak. Himua ang pag-ordinar sa ila sa sulod sang pito ka adlaw.
36 Kada adlaw maghalad ka sing isa ka baka bilang halad sa pagpakatinlo para
mangin matinlo ang halaran, kag dayon haplasan mo ang halaran sang lana sa
pagdedikar sini.
37 Himuon mo ini sa sulod sang pito ka adlaw; kag dayon mangin balaan gid ang
halaran, kag dapat balaan man ang nagauyat sini.

Ang Adlaw-adlaw nga mga Halad
(Num. 28:1-8)

38 "Ang imo ihalad sa halaran adlaw-adlaw duha ka karnero nga isa ka tuig ang edad.
39 Isa sa aga kag isa sa hapon.*
40 Sa imo paghalad sang karnero sa aga, maghalad ka man sing duha ka kilo nga
harina nga maayo nga klase. Mikslahan mo ini sang isa ka litro nga mantika nga *halin
sa olibo nga* ginbayo. Maghalad ka man sang mga isa ka litro nga duga sang ubas
bilang halad nga ilimnon.
41 Sa imo paghalad sang karnero sa hapon, maghalad ka man sang pareho gihapon
nga mga halad nga harina kag ilimnon. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa
kalayo makapalipay sa akon.

---

* **29:39** *sa hapon* sang nagasalop na ang adlaw

42-43 Ini nga halad nga ginasunog kinahanglan ihalad adlaw-adlaw hasta sa
palaabuton nga mga henerasyon. Ihalad ninyo ini sa akon presensya, didto dampi sa
puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan nga sa diin magapakighambal ako sa
imo kag magapakigkita ako sa mga Israelinhon. Kag ang ini nga Tolda mangin balaan
tungod sang akon gamhanan nga presensya.
44 Himuon ko nga balaan ang Tolda nga Ginapakigkitaan kag ang halaran, kag
iseparar ko si Aaron kag ang iya mga anak sa pag-alagad sa akon bilang mga pari.
45 Magapuyo ako upod sa mga Israelinhon kag ako mangin ila Dios.
46 Mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO nga ila Dios nga nagpaguwa sa ila sa
Egypt para magpuyo ako upod sa ila. *Huo,* ako amo ang GINOO nga ila Dios.

30

Ang Halaran nga Sulunugan sang Insenso
(Exo. 37:25-28)

1 "Magpahimo ka sang halaran nga akasya nga sulunugan sang insenso.
2 Kinahanglan nga kuwadrado ini—18 inches ang kalabaon kag ang kasangkaron,
kag 36 inches ang kataason. Kinahanglan may ara ini sang mga sulosungay nga
naporma na nga daan upod sa halaran sang pagkahimo sini.
3 Pahaklapan mo sang puro nga bulawan ang ibabaw sini, ang apat ka kilid, kag ang
mga sulosungay sini. Kag rebitihi ini sang bulawan sa palibot.
4 Pabutangi sang duha ka sulosingsing nga bulawan sa idalom sang rebiti sa pihak
kag pihak sang halaran, para gululuan sang mga tukon nga pangtuwang sini.
5 Kinahanglan ang tukon kahoy nga akasya kag nahaklapan sang bulawan.
6 Ibutang ini nga halaran sa atubangan sang kurtina nga nagatabon sa Kahon sang
Kasuguan. Dira ako magapakigkita sa inyo.
7 "Kada aga, kon mag-asikaso si Aaron sang mga suga, magsunog siya sang mahamot
nga insenso sa sina nga halaran.
8 Kag kon hapon, kon magsindi siya sang mga suga, magsunog siya liwat. Dapat
himuon ini adlaw-adlaw hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
9 Indi kamo maghalad sa sini nga halaran sang iban nga insenso ukon bisan ano nga
halad nga ginasunog, ukon halad nga regalo, ukon halad nga ilimnon.
10 Isa ka bes kada tuig, kinahanglan tinluan ni Aaron ang halaran paagi sa paglamhit
sang dugo sa mga sulosungay sini. Ang dugo nga ilamhit magahalin sa halad sa
pagpakatinlo. Dapat himuon ini kada tuig hasta sa palaabuton nga mga henerasyon,
kay ang ini nga halaran balaan gid para sa akon."
11 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
12 "Kon mag-census ka sa katawhan sang Israel, ang tagsa nga ma-census magbayad
sa akon para sa iya kabuhi, para wala sing kahalitan nga mag-abot sa ila samtang
gina-census mo sila.
13 Ang ibayad sang kada isa nga ma-census anom ka gramo nga pilak suno sa
kilohan sang mga pari. Ihatag nila ini bilang halad sa akon.
14 Ang tanan nga nagaedad 20 ka tuig paibabaw amo ang maghatag sini sa akon.
15 Ang manggaranon indi magbayad sing sobra, kag ang imol indi magbayad sing
kulang.
16 Gamita ini nga kuwarta para sa buluhaton sa Tolda nga Ginapakigkitaan. Bayad
ini sang mga Israelinhon para sa ila kabuhi, kag paagi sini dumdumon ko sila."

Ang Labador nga Hulugasan
(Exo. 38:8)

17 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,

18 "Maghimo ka sang saway nga labador nga may saway man nga tulungtungan,
para gamiton nga hulugasan. Ibutang mo ini sa tunga-tunga sang Tolda nga
Ginapakigkitaan kag sang halaran, kag sudli ini sang tubig.
19 Amo ini ang gamiton ni Aaron kag sang iya mga anak nga lalaki sa paghugas sang
ila mga kamot kag tiil,
20-21 antes sila magsulod sa Tolda nga Ginapakigkitaan, kag antes sila magpalapit sa
halaran sa paghalad sa akon sang halad nga paagi sa kalayo.* Kinahanglan nga
hugasan gid nila ang ila mga kamot kag tiil para indi sila mapatay. Ini nga
pagsulundan dapat tumanon ni Aaron kag sang iya mga kaliwat sa palaabuton nga
mga henerasyon."

Ang Lana nga Inughaplas

22 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
23 "Magkuha ka sang pinakamaayo nga mga panakot: anom ka kilo nga mira, tatlo
ka kilo nga mahamot nga sinamon, tatlo ka kilo nga mahamot nga calamus,
24 anom ka kilo nga cassia (dapat ang mga kabug-aton sini suno sa kilohan sang mga
pari), kag isa ka galon nga lana sang olibo.
25 Paagi sini maghimo ka sang balaan nga lana nga inughaplas† nga mahamot gid.
26-28 Haplasan mo sang sini nga lana ang Tolda nga Ginapakigkitaan, ang Kahon
sang Kasuguan, ang lamisa kag ang tanan nga kagamitan sini, ang bulutangan sang
suga kag ang tanan nga kagamitan sini, ang halaran nga sulunugan sang insenso, ang
halaran sang halad nga ginasunog kag ang tanan man nga kagamitan sini, kag ang
labador kag ang iya tulungtungan.
29 Idedikar mo ini nga mga butang para mangin balaan gid ini; kag dapat balaan
man ang nagauyat sini.
30 "Haplasi man *sang lana* si Aaron kag ang iya mga anak bilang pagdedikar sa ila,
para makaalagad sila sa akon bilang mga pari.
31 Silinga ang mga Israelinhon nga amo ini ang akon balaan nga lana nga inughaplas
hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
32 Indi ninyo ini pag-ibubo sa ordinaryo nga mga tawo, kag indi man kamo maghimo
sang pareho sini nga lana para sa inyo kaugalingon. Balaan ini, gani kabiga ninyo ini
nga balaan.
33 Ang bisan sin-o nga maghimo sang pareho sini ukon maggamit sini sa kay bisan
sin-o nga indi pari, indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo."

Ang Insenso

34 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Magkuha ka sang sining mahamot nga
mga panakot nga pareho tanan ang ila kadamuon: estakte, onika, galbano kag puro
nga kamangyan.
35 Paagi sini maghimo ka sang insenso nga mahamot gid. Dayon asini ini para
mangin puraw ini kag balaan.
36 Bukbuka sing mapino ang iban sini kag iwisik-wisik sa atubangan sang *Kahon
sang* Kasuguan nga ara sa Tolda nga Ginapakigkitaan, nga sa diin magapakigkita ako
sa imo. Dapat kabigon mo ini nga balaan gid.
37 Indi kamo maghimo sang sini nga insenso para sa inyo kaugalingon. Kabiga ini
nga balaan para sa GINOO.
38 Ang bisan sin-o nga maghimo sini nga iya gamiton nga pahamot indi na ninyo
pagkabigon nga sakop ninyo."

---

* **30:20-21** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 29:18. † **30:25** *inughaplas:* ukon, *inugbubo*

31

Ang mga Manug-obra sang Tolda nga Simbahan (Exo. 35:30-36:1)

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Ginpili ko si Bezalel, nga anak ni Uri kag apo ni Hur, nga halin sa tribo ni Juda.
3 Gin-gamhan ko siya sang akon Espiritu* kag ginhatagan sang kaalam kag abilidad sa bisan ano nga buluhaton—
4 sa paghimo sang matahom nga mga butang nga bulawan, pilak, kag saway,
5 sa pagporma sang malahalon nga mga bato nga inugtampok, sa pagkorte sang kahoy, kag sang tanan nga klase sang buluhaton.
6 Ginpili ko man si Oholiab nga anak ni Ahisamac, nga halin sa tribo ni Dan, sa pagbulig kay Bezalel. Ginhatagan ko man sang abilidad ang tanan nga maayo nga mga panday para mahimo nila ang tanan nga ginsugo ko sa imo nga himuon:

7 "ang Tolda nga Ginapakigkitaan,
ang Kahon sang Kasuguan kag ang tabon sini,
kag ang tanan nga kagamitan sa Tolda—
8 ang lamisa kag ang mga kagamitan sini,
ang bulutangan sang suga nga puro bulawan kag ang tanan man nga kagamitan sini,
ang halaran nga sulunugan sang insenso,
9 ang halaran sang halad nga ginasunog kag ang tanan nga kagamitan sini,
ang labador kag ang iya tulungtungan—
10 ang matahom kag balaan nga mga panapton ni Aaron kag sang iya mga anak nga suksukon nila kon mag-alagad sila bilang mga pari,
11 ang lana nga inughaplas,
kag ang mahamot nga insenso para sa Balaan nga Lugar.

"Himuon nila ini tanan suno sa ginsugo ko sa imo."

Ang Adlaw nga Inugpahuway

12 Dayon nagsugo ang GINOO kay Moises
13 nga ihambal niya ini sa mga Israelinhon: "Tumana gid ninyo ang akon mga ginapahimo parte sa Adlaw nga Inugpahuway, kay tanda ini sang aton kasugtanan hasta sa palaabuton nga mga henerasyon. Sa sini nga paagi mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO nga nagpili sa inyo nga mangin akon katawhan.
14 Tumana ninyo ang akon mga ginapahimo sa Adlaw nga Inugpahuway, kay balaan ini nga adlaw para sa inyo. Ang bisan sin-o nga wala nagasunod dapat gid nga patyon. Ang bisan sin-o nga mag-obra sa sina nga adlaw indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.
15 Obraha ninyo ang inyo buluhaton sa sulod sang anom ka adlaw, pero sa ikapito nga adlaw, magpahuway gid kamo. Tungod nga ini nga adlaw balaan para sa akon, ang bisan sin-o nga mag-obra sa sini nga adlaw dapat gid nga patyon.
16-17 Gani kamo nga mga Israelinhon, dapat tumanon ninyo ang akon mga ginapatuman sa Adlaw nga Inugpahuway hasta sa palaabuton nga mga henerasyon. Ini amo ang permanente nga tanda sang aton wala sing katapusan nga kasugtanan. Kay sa sulod sang anom ka adlaw ginhimo ko ang kalangitan kag ang kalibutan, kag sa ikapito nga adlaw nagpahuway ako."
18 Pagkatapos estorya sang GINOO kay Moises sa Bukid sang Sinai, ginhatag niya kay Moises ang duha ka malapad nga bato nga ginsulatan niya mismo sang Kasuguan.

---

* **31:3** *Espiritu:* ukon, *gahom*

32

Ang Bulawan nga Baka
(Deu. 9:7-29)

1 Sang matalupangdan sang mga tawo nga kadugay kay Moises magpanaog sa bukid,
nagtipon sila kay Aaron kag nagsiling, “Sige na! Himui kami sang dios* nga
magapanguna sa amon, tungod nga wala kita kahibalo kon ano na ang natabo sining
tawo nga si Moises nga nagpaguwa sa aton sa Egypt.”
2 Nagsabat si Aaron sa ila, “Panguhaa ninyo ang bulawan nga mga aritos nga
ginasuksok sang inyo mga asawa kag mga anak, kag dal-a ninyo diri sa akon.”
3 Gani ginpanguha nila tanan ang ila bulawan nga mga aritos kag gindala kay Aaron.
4 Gintipon ini ni Aaron kag gintunaw kag ginporma nga baka. Nagsiling dayon ang
mga Israelinhon, “Amo ini ang aton dios nga nagpaguwa sa aton sa Egypt.”
5 Pagkakita ni Aaron nga nalipay gid ang mga tawo, nagpahimo siya sang halaran sa
atubangan sang baka kag nagpahibalo, “Buwas magasaulog kita sang piesta para sa
*kadungganan sang*GINOO.”
6 Gani pagkaaga, aga pa gid nagbangon ang mga tawo kag naghalad sang mga halad
nga ginasunog kag halad nga para sa maayo nga relasyon. Kag nagkinaon sila kag
nag-ininom, kag nagpagusto pangalipay *sa ila pagsimba sa dios-dios*.
7 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Magpanaog ka gilayon kay ang imo katawhan
nga ginpaguwa mo sa Egypt nagahimo sang kalautan.
8 Kadali lang sa ila maglapas sa akon mga ginmando sa ila. Naghimo sila sang ila
dios-dios nga baka kag ginsimba ini. Naghalad ang mga Israelinhon sa sini nga
dios-dios kag nagsiling, ‘Amo ini ang aton dios nga nagpaguwa sa aton sa Egypt.’”
9 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Moises, “Nakita ko kon daw ano katig-a ang mga ulo
sang sini nga mga tawo.
10 Gani pabay-i ako nga laglagon ko sila sa akon puwerte nga kaakig. Kag ikaw na
lang *kag ang imo mga kaliwat* ang himuon ko nga bantog nga nasyon.”
11 Pero nagpakitluoy si Moises sa GINOO nga iya Dios, “O GINOO, ngaa ipaagom mo
ang imo kaakig sa imo katawhan nga ginpaguwa mo sa Egypt paagi sa imo puwerte
nga gahom?
12 Ano na lang ang hambalon sang mga Egyptohanon? Nga ginkuha mo ang imo
katawhan sa Egypt sa tuyo nga patyon sila sa kabukiran para madula sila sa kalibutan?
Indi pagpadayuna ang imo puwerte nga kaakig sa ila, kag indi sila paglaglaga.
13 Dumduma ang imo ginsumpa sa imo mga alagad nga si Abraham, Isaac, kag
Jacob† nga padamuon mo ang ila mga kaliwat pareho kadamo sa mga bituon sa langit,
kag ihatag mo sa ila mga kaliwat ang tanan nga duta nga imo ginpromisa sa ila, kag
mangin ila ini nga palanublion hasta san-o.”
14 Gani wala na pagpadayuna sang GINOO ang iya plano nga paglaglag sa iya
katawhan.
15 Dayon nagpanaog si Moises sa bukid nga dala ang duha ka malapad nga bato nga
ginsulatan sang Kasuguan. Nakasulat ini sa atubangan kag sa likod sang amo nga mga
bato.
16 Ang Dios mismo ang naghimo sini kag nagsulat.
17 Sang mabatian ni Josue ang ginahod sang mga tawo, nagsiling siya kay Moises,
“Daw may gahod sang inaway sa kampo.”
18 Nagsabat si Moises, “Indi ina gahod sang kadalag-an ukon kapierdihan, kundi
gahod ina sang pagkinanta.”

---

* **32:1** *dios:* ukon, *mga dios.* Amo man sa bersikulo 4, 8, 23 kag 31. † **32:13** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

19 Sang malapit na si Moises sa kampo, nakita niya ang *dios-dios nga* baka kag ang
pagsinaot sang mga tawo, gani puwerte gid ang iya kaakig. Ginhaboy niya didto sa
tiilan sang bukid ang malapad nga mga bato nga dala niya, kag nabuka ini.
20 Dayon ginkuha niya ang *dios-dios nga* baka nga ila ginhimo kag ginsunog niya.
Pagkatapos gindugmok niya sing mapino kag ginsabwag sa tubig, kag ginpainom sa
katawhan sang Israel.
21 Nagsiling si Moises kay Aaron, "Ano bala ang ginhimo sining mga tawo sa imo nga
gintugutan mo sila sa puwerte nga pagpakasala?"
22 Nagsabat si Aaron, "Indi ka mangakig sa akon. Nahibaluan mo man kon daw ano
sila kadali madala sa kalautan.
23 Nagsiling sila sa akon, 'Himui kami sang dios nga magapanguna sa amon, tungod
nga wala kita kahibalo kon ano na ang natabo sining tawo nga si Moises nga
nagpaguwa sa aton sa Egypt.'
24 Gani nagsiling ako sa ila nga dal-on nila sa akon ang ila bulawan *nga mga alahas*.
Sang madala na nila sa akon, ginhaboy ko ini sa kalayo kag nagguwa ining baka."
25 Nakita ni Moises nga nagapakawala ang mga tawo kag ginpabay-an lang sila ni
Aaron. Tungod sini nangin kaladlawan sila sa ila mga kaaway *sa palibot*.
26 Gani nagtindog si Moises sa puwertahan sang kampo kag nagsinggit, "Ang bisan
sin-o sa inyo nga nagaunong sa GINOO magpalapit sa akon!" Kag ang tanan nga kaliwat
ni Levi nagtipon sa iya.
27 Nagsiling si Moises sa ila, "Nagasiling ang GINOO, ang Dios sang Israel, nga ang
kada isa sa inyo magtaklos sang espada kag libuti ninyo ang kampo, kag pamatya
ninyo *inang malain nga mga tawo* bisan utod pa ninyo, amigo, ukon kasilingan."
28 Gintuman sang mga kaliwat ni Levi ang ginsugo sa ila ni Moises, kag sadto nga
adlaw mga 3,000 ka tawo ang napatay.
29 Nagsiling si Moises sa mga kaliwat ni Levi, "Ginseparar kamo subong nga adlaw sa
GINOO, kay ginpamatay ninyo bisan ang inyo mga anak kag mga utod. Gani
bendisyunan niya kamo subong nga adlaw."
30 Pagkasunod nga adlaw, nagsiling si Moises sa mga tawo, "Nakahimo kamo sang
dako nga sala. Pero masaka ako subong sa *bukid, didto sa*GINOO; basi pa lang
mabuligan ko kamo nga matubos kamo sa inyo nga sala."
31 Gani nagbalik si Moises sa GINOO kag nagsiling, "Daw ano kadako nga sala ang
nahimo sini nga mga tawo. Naghimo sila sang dios nga bulawan.
32 Pero karon, patawara sila sa ila nga sala. Kon indi *mo sila mapatawad,* panasa na
lang ang akon ngalan sa libro nga ginsulatan mo *sang mga ngalan sang imo katawhan*."
33 Nagsabat ang GINOO kay Moises, "Kon sin-o ang nakasala sa akon, ang iya ngalan
amo ang akon panason sa akon libro.
34 Lakat, kag pangunahi ang mga tawo pakadto sa lugar nga ginsiling ko sa imo, kag
magauna ang akon anghel sa inyo. Pero magaabot ang tion nga silutan ko sila tungod
sang ila sala."
35 Kag ginpadal-an sang GINOO sang kahalitan ang mga Israelinhon tungod nga
ginsimba nila ang *dios-dios nga* baka nga ginhimo ni Aaron.

33

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Halin ka sa sini nga lugar, upod sa mga
tawo nga ginpaguwa mo sa Egypt, kag kadto kamo sa duta nga ginsumpa ko nga ihatag
kay Abraham, Isaac, kag Jacob. Nagsiling ako sa ila sadto nga ihatag ko ini nga duta sa
ila mga kaliwat.
2 Paunahon ko ang anghel sa inyo, kag tabugon ko ang mga Canaanhon, mga
Amornon, mga Hithanon, mga Periznon, mga Hivhanon, kag mga Jebusnon

3 sa sina nga duta nga maayo kag mapatubason.* Kamo lang ang magkadto didto;
indi ako mag-upod sa inyo kay mga matig-a kamo sang ulo, kag basi kon pamatyon ko
pa kamo sa dalan."
4 Sang mabatian sang mga tawo ining masakit nga mga pulong, nagpangasubo gid
sila kag wala sila magsul-ob sang ila mga alahas.
5 Kay nagsugo ang GINOO kay Moises nga ihambal niya ini sa mga Israelinhon: "Mga
matig-a kamo sing ulo nga mga tawo. Kon updan ko kamo bisan sa malip-ot lang nga
tion, basi kon mapatay ko pa kamo. Karon, panghuksa ninyo ang inyo mga alahas
hasta nga makadesisyon ako kon ano ang akon himuon sa inyo."
6 Gani ginpanghukas sang mga Israelinhon ang ila mga alahas didto sa Bukid sang
Horeb.

Ang Tolda nga Ginapakigkitaan

7 Kinabatasan na ni Moises nga magpatindog sang Tolda nga medyo malayo sa
kampo. Ini nga Tolda ginatawag nga "Tolda nga Ginapakigkitaan." Ang bisan sin-o nga
gusto makahibalo sang kabubut-on sang GINOO nagakadto sa sini nga Tolda.
8 Kon magsulod si Moises sa Tolda, nagatindog ang mga tawo sa puwertahan sang ila
mga tolda. Ginatan-aw nila si Moises hasta nga makasulod siya sa Tolda.
9 Kag samtang didto si Moises sa sulod, nagapaidalom ang panganod nga daw haligi
sa puwertahan sang Tolda samtang nagapakighambal ang GINOO kay Moises.
10 Kag kon makita sang mga tawo ang panganod nga daw haligi sa puwertahan sang
Tolda, nagatindog sila kag nagasimba *sa GINOO* sa may puwertahan sang ila mga tolda.
11 Kon magpakig-estorya ang GINOO kay Moises, daw sa nagaatubangay gid sila,
pareho sa mag-abyan nga nagaestoryahanay. Pagkatapos nagabalik si Moises sa
kampo, pero ang bataon niya nga kabulig nga si Josue, nga anak ni Nun, nagapabilin
sa Tolda.

Nakita ni Moises ang Gamhanan nga Presensya sang Dios

12 Nagsiling si Moises sa GINOO, "Permi mo ako ginahambalan nga pangunahan ko
ini nga katawhan *sa pagkadto sa duta nga imo ginpromisa*, pero wala mo pa ako
ginpahibalo kon sin-o ang paupdon mo sa akon. Nagsiling ka pa nga kilala mo gid ako
kag nalipay ka sa akon.
13 Kon matuod nga nalipay ka sa akon, tudlui ako sang imo mga pamaagi para
makilala ko ikaw kag para malipay pa gid ikaw sa akon. Dumduma nga ini nga nasyon
imo katawhan."
14 Nagsabat ang GINOO, "Ako mismo ang magaupod sa imo, kag hatagan ko ikaw
sang kapahuwayan."
15 Nagsiling si Moises sa iya, "Kon indi ka mag-upod sa amon, indi kami pagpahalina
sa sini nga lugar.
16 Kay paano mahibaluan sang iban nga nalipay ka sa akon kag sa imo katawhan
kon indi mo kami pag-updan? Kag *paano nila mahibaluan nga* espesyal kami nga
katawhan sang sa iban nga mga katawhan sa kalibutan?"
17 Nagsabat ang GINOO kay Moises, "Himuon ko ang ginapangayo mo, kay nalipay
ako sa imo, kag kilala ko gid ikaw."
18 Dayon nagsiling si Moises, "Karon, ipakita sa akon ang imo gamhanan nga
presensya."
19 Nagsabat ang GINOO, "Ipakita ko sa imo ang tanan ko nga kaayo, kag imitlang ko sa
imo ang akon ngalan, ang GINOO. Kaluoyan ko ang gusto ko nga kaluoyan.
20 Pero indi mo makita ang akon nawong kay wala sing tawo nga makakita sa akon
nga mabuhi."

---

* **33:3** *duta...mapatubason:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

21 Dayon nagsiling ang GINOO, “Tindog ka diri sa *dako nga* bato malapit sa akon.
22 Kag samtang nagalabay ang akon gamhanan nga presensya, isulod ko ikaw sa
guhab sang bato kag tabunan ko ikaw sang akon kamot hasta nga makaagi ako.
23 Dayon kuhaon ko ang akon kamot kag makita mo ang akon likod, pero indi ang
akon nawong.”

34

Ang Bag-o nga Malapad nga mga Bato
(Deu. 10:1-5)

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Magbasbas ka sang duha ka malapad nga bato
pareho sadtong nahauna, kay sulatan ko ini sang mga pulong nga nasulat sa nahauna
nga bato nga ginbuka mo.
2 Magpreparar ka para sa buwas sa aga, kag magsaka ka sa Bukid sang Sinai.
Magpakigkita ka sa akon sa ibabaw sang bukid.
3 Kinahanglan nga wala sing may mag-upod sa imo; wala gid dapat sing bisan sin-o
nga makita sa bisan diin nga parte sang bukid. Bisan mga karnero ukon mga baka indi
gid pagpahalbon sa bukid.”
4 Gani nagbasbas si Moises sang duha ka malapad nga bato nga pareho sadtong
nahauna. Kag aga pa sang sunod nga adlaw, nagsaka siya sa Bukid sang Sinai suno sa
ginmando sa iya sang GINOO dala ang duha ka malapad nga bato.
5 Dayon nagpanaog ang GINOO paagi sa panganod kag ginmitlang niya ang iya
ngalan nga GINOO samtang nagatindog si Moises sa iya presensya.
6 Naglabay ang GINOO sa atubangan ni Moises kag nagsiling, “Ako ang GINOO, ang
mabinalak-on kag maluluy-on nga Dios. Mahigugmaon kag matutom gid ako, kag indi
dali mangakig.
7 Ginapakita ko ang akon paghigugma sa madamo nga tawo, kag ginapatawad ko
ang ila kalautan, paglapas, kag sala. Pero ginasilutan ko ang mga nakasala, pati ang ila
mga kaliwat hasta sa ikatatlo kag ikaapat nga henerasyon.”
8 Nagluhod dayon si Moises sa duta kag nagsimba.
9 Nagsiling siya, “O Ginoo, kon nalipay ka sa akon, nagapangabay ako nga mag-upod
ka sa amon. Bisan matig-a ang ulo sang sini nga mga tawo, patawara kami sa amon
kalautan kag sala. Batuna kami nga imo katawhan.”

Ginpatuman Liwat sa mga Israelinhon ang Kasugtanan
(Exo. 23:14-19; Deu. 7:1-5; 16:1-17)

10 Nagsiling ang GINOO, “Pamati! Himuon ko ini nga kasugtanan sa inyo. Sa
atubangan sang tanan mo nga kasimanwa, mahimo ako sang makatilingala nga mga
butang nga wala ko pa gid nahimo sa bisan diin nga nasyon sa bilog nga kalibutan.
Ang mga katawhan sa palibot ninyo makakita sang sini nga mga butang nga himuon
ko para sa imo.
11 Tumana ang mga sugo nga ginahatag ko sa imo subong. Tabugon ko ang mga
Amornon, mga Canaanhon, mga Hithanon, mga Periznon, mga Hivhanon, kag mga
Jebusnon *sa duta nga ginpromisa ko* sa inyo.
12 Siguraduhon mo gid nga indi ka maghimo sang kasugtanan sa mga tawo sa sina
nga duta nga inyo pagakadtuan, kay mangin siod ini sa inyo.
13 Sa baylo, panggub-a ninyo ang ila mga halaran, pangdugmuka ang ila
handumanan nga mga bato, kag pang-utda ang ila mga *hulohaligi nga simbolo sang ila
diosa nga si* Ashera.
14 Indi gid kamo magsimba sa iban nga dios kay *ako,* ang GINOO, indi gid gusto nga
may ginasimba kamo nga iban.

15 Indi ka gid maghimo sang kasugtanan sa mga tawo nga nagaestar sa sina nga
duta. Kay basi matintar kamo nga magkaon sang ila mga halad kon imbitaron nila
kamo sa ila nga paghalad kag pagsimba sa ila mga dios.
16 Kag basi ang inyo mga anak magpangasawa sa ila mga anak, nga amo ang
magatulod sa ila sa pagsimba sa iban nga mga dios.
17 "Indi kamo maghimo sang mga dios-dios.
18 "Sauluga ninyo ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok. Suno sa
ginsugo ko sa inyo, magkaon kamo sang tinapay nga wala sing inugpahabok sa sulod
sang pito ka adlaw. Himua ninyo ini sa gintalana nga tion sa bulan sang Aviv, kay amo
ina nga bulan nga nagguwa kamo sa Egypt.
19 "Akon ang tanan nga kamagulangan nga lalaki, pati ang mga kamagulangan nga
lalaki sang inyo mga kasapatan.
20 Puwede magawad ang kamagulangan sang inyo mga donkey paagi sa pagbaylo
sini sang karnero. Pero kon indi ninyo ini paggawaron, kinahanglan nga patyon ang
donkey paagi sa pagbali sang iya liog. Puwede man ninyo magawad ang inyo
kamagulangan nga mga anak nga lalaki.
"Wala sing may magpalapit sa akon nga wala sing dala nga halad.
21 "Mag-obra kamo sa sulod sang anom ka adlaw, pero sa ikapito nga adlaw
magpahuway kamo, bisan sa panahon sang tig-arado kag tig-alani.
22 "Sauluga ninyo ang Piesta sang Pag-ani *paagi sa pagdala sa akon* sang nahauna
nga patubas sang inyo trigo, kag sauluga man ninyo ang Piesta sang Katapusan nga
Ani sa katapusan sang tuig.
23 "Kada tuig, ang tanan ninyo nga lalaki dapat magtambong sa *sinang* tatlo ka piesta
sa pagsimba sa *akon, ang*GINOO nga inyo Agalon, ang Dios sang Israel.
24 Tabugon ko ang mga katawhan sa duta nga ihatag ko sa inyo, kag palaparon ko
ang inyo teritoryo. Kag wala sing may magsalakay kag mag-agaw sa inyo nasyon sa
panahon nga magpalapit kamo sa akon, ang GINOO nga inyo Dios, sa sinang tatlo *ka
piesta* kada tuig.
25 "Indi kamo maghalad sang dugo sa akon kaupod sang tinapay nga may
inugpahabok. Kag indi kamo magbilin sa masunod nga adlaw sang karne nga halad
ninyo sa tion sang Piesta sang Paglabay sang Anghel.
26 "Dal-a ninyo sa templo sang GINOO nga inyo Dios ang pinakamaayo nga parte sang
nahauna ninyo nga patubas.
"Indi ninyo paglutua ang bataon nga kanding sa gatas sang iya iloy."
27 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Isulat ining ginsiling ko, kay amo ini ang
pagsulundan sang akon kasugtanan sa imo kag sa Israel."
28 Didto si Moises upod sa GINOO sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i nga wala
siya sing may ginkaon kag gin-inom. Ginsulat niya sa malapad nga bato ang mga
pagsulundan sang kasugtanan—ang Napulo ka Sugo.
29 Sang magpanaog si Moises sa Bukid sang Sinai, dala niya ang duha ka malapad
nga bato nga ginsulatan sang Kasuguan. Wala siya kahibalo nga masilaw gali ang iya
nawong tungod sa iya pagpakighambal sa GINOO.
30 Sang makita ni Aaron kag sang tanan nga Israelinhon ang masilaw nga nawong ni
Moises, nahadlok sila magpalapit sa iya.
31 Pero gintawag sila ni Moises, gani nagpalapit si Aaron kag ang mga pangulo sang
komunidad *sang Israel*, kag nagpakighambal si Moises sa ila.
32 Sang ulihi nagpalapit ang tanan nga Israelinhon sa iya. Kag ginsugid niya sa ila
ang tanan nga sugo nga ginhatag sa iya sang GINOO sa Bukid sang Sinai.
33 Pagkatapos pakighambal ni Moises sa ila, gintabunan niya ang iya nawong.

34 Pero kon magsulod siya sa Tolda nga Ginapakigkitaan para magpakighambal sa
GINOO, ginakuha niya ang tabon hasta nga makaguwa siya sa Tolda. Kon makaguwa
na siya, ginasugid niya sa mga Israelinhon ang tanan nga ginsugo sang GINOO sa iya,
35 kag makita sang mga Israelinhon nga masilaw ang iya nawong. Dayon tabunan
naman niya ang iya nawong hasta nga magbalik siya sa Tolda sa pagpakighambal sa
GINOO.

35

Mga Pagsulundan sa Adlaw nga Inugpahuway

1 Ginpatipon ni Moises ang bilog nga komunidad sang Israel kag ginhambalan, "Amo
ini ang ginsugo sang GINOO nga inyo himuon:
2 Sa sulod sang anom ka adlaw, himua ninyo ang inyo mga buluhaton, pero sa
ikapito nga adlaw magpahuway kamo, kay ini nga adlaw balaan kag para ini sa GINOO.
Ang bisan sin-o nga mag-obra sa sina nga adlaw dapat patyon.
3 Gani indi gid kamo *mag-obra, bisan* magdabok sang kalayo sa inyo mga puluy-an *sa*
pagluto sa sina nga adlaw."

Ang mga Halad para sa Tolda nga Simbahan (Exo. 25:1-9)

4 Nagsiling si Moises sa bilog nga komunidad sang Israel, "Amo ini ang ginsugo sang
GINOO nga inyo himuon:
5 Maghalad kamo sa GINOO halin sa inyo mga pagkabutang. Puwede kamo maghalad
sang bulawan, pilak, saway,
6 delana* nga asol, granate† kag pula, linen, *panapton nga hinimo halin sa* bulbol
sang kanding,
7 panit sang karnero nga lalaki nga ginlugom sa pula, maayo nga klase sang panit,‡
kahoy nga akasya,
8 lana sang olibo para sa mga suga, mga panakot para sa lana nga inughaplas kag
para pahamot sa insenso,
9 kag bato nga onix kag iban pa nga malahalon nga mga bato nga inugtakod sa
espesyal nga panapton§*sang pangulo nga pari* kag sa bulobulsa sa dughan sini.

Mga Kagamitan para sa Tolda nga Simbahan (Exo. 39:32-43)

10 "Ang tanan sa inyo nga may abilidad sa pag-obra magpalapit kag magbulig sa
paghimo sang tanan nga butang nga ginsugo sang GINOO nga himuon:
11 ang Tolda nga Simbahan kag ang iya sini mga tabon, mga kaw-it, mga dingding
nga tapi, mga pangbalabag sa dingding, mga haligi, kag mga pundasyon;
12 ang Kahon *sang Kasugtanan* kag ang iya mga tukon nga pangtuwang, tabon, kag
kurtina;
13 ang lamisa kag ang iya mga tukon nga pangtuwang kag ang tanan nga kagamitan
sini; ang tinapay nga ginahalad sa presensya sang Dios;
14 ang bulutangan sang suga kag ang mga kagamitan sini; ang mga suga kag ang lana
para sa mga suga;
15 ang halaran nga sulunugan sang insenso kag ang iya mga tukon nga pangtuwang;
ang lana nga inughaplas;* ang mahamot nga insenso; ang kurtina sang puwertahan
sang Tolda nga Simbahan;

---

* **35:6** *delana:* sa English, *wool* † **35:6** *granate:* sa English, *purple* ‡ **35:7** *maayo nga klase sang panit:* Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin.* Amo man sa bersikulo 23. § **35:9** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod.* Amo man sa bersikulo 27. * **35:15** *inughaplas:* ukon, *inugbubo*

16 ang halaran sang halad nga ginasunog kag ang iya sini parilyahan nga saway, ang
iya mga tukon nga pangtuwang, kag ang tanan nga kagamitan sini; ang saway nga
labador kag ang iya tulungtungan;
17 ang mga kurtina *sa palibot* sang ugsaran kag ang iya sini mga haligi kag mga
pundasyon; ang kurtina sa puwertahan sang ugsaran;
18 ang mga palpal kag mga banting sang Tolda nga Simbahan kag sang ugsaran sini;
19 kag ang matahom kag balaan nga mga panapton sang pari nga si Aaron kag sang
iya mga anak nga lalaki, nga ila suksukon kon mag-alagad sila bilang mga pari sa
Balaan nga Lugar."
20 Dayon naghalin ang bilog nga komunidad sang Israel sa atubangan ni Moises.
21 Ang tanan nga gusto gid maghalad sa GINOO nagdala sang mga materyales nga
gamiton sa paghimo sang Tolda nga Ginapakigkitaan† kag sang tanan nga kagamitan
sini, kag sa paghimo sang mga panapton sang mga pari.
22 Ang tanan nga gusto maghalad, lalaki kag babayi, nagdala sang malahalon nga
mga sibit, mga aritos, mga pulseras, kag nagkalain-lain nga klase sang mga alahas nga
bulawan. Gindala nila ang ila mga bulawan bilang halad nga ginabayaw sa GINOO.
23 May naghalad man sang delana nga asol, granate kag pula, linen, *panapton nga*
hinimo halin sa bulbol sang kanding, panit sang karnero nga lalaki nga ginlugom sa
pula, kag maayo nga klase sang panit.
24 Ang iban nagdala sang pilak ukon saway, kag mga tapi nga akasya bilang halad sa
GINOO.
25 Ang mga babayi nga may abilidad sa paghimo sang mga tela nagdala sang mga
delana nga asol, granate kag pula, kag linen.
26 Kag ang mga babayi nga may abilidad sa paghimo sang panapton halin sa bulbol
sang kanding, naghimo sini sing kinabubut-on.
27 Ang mga pangulo nagdala sang mga bato nga onix kag iban pa nga malahalon nga
mga bato para inugtakod sa espesyal nga panapton *sang pangulo nga pari* kag sa
bulobulsa sa dughan sini.
28 Nagdala man sila sang mga panakot kag lana sang olibo para sa mga suga, para sa
lana nga inughaplas, kag para pahamot sa insenso.
29 Gani ang tanan nga Israelinhon, lalaki kag babayi, nga gusto magbulig nagdala
sang ila mga halad nga kinabubut-on sa GINOO para sa tanan nga buluhaton nga
ginsugo sang GINOO paagi kay Moises.

Ang mga Manug-obra sang Tolda nga Simbahan
(Exo. 31:1-11)

30 Nagsiling si Moises sa mga Israelinhon, "Pamati! Ginpili sang GINOO si Bezalel, nga
anak ni Uri kag apo ni Hur, nga halin sa tribo ni Juda.
31 Gin-gamhan niya siya sang iya Espiritu kag ginhatagan sang kaalam kag abilidad
sa bisan ano nga buluhaton—
32 sa paghimo sang matahom nga mga butang nga bulawan, pilak, kag saway;
33 sa pagporma sang malahalon nga mga bato nga inugtampok; sa pagkorte sang
kahoy; kag sang tanan nga klase sang buluhaton.
34 Ginhatagan pa gid niya si Bezalel, kag amo man si Oholiab nga anak ni Ahisamac
nga halin sa tribo ni Dan, sang abilidad sa pagtudlo sa iban *sang ila nahibaluan.*
35 Ginhatagan niya sila sang abilidad sa paghimo sang tanan nga klase sang
buluhaton: sa pagdesinyo, sa paghimo sang tela, kag sa pagborda sa linen sang delana
nga asol, granate kag pula. Masarangan nila nga himuon ang bisan ano nga klase sang
buluhaton, kag maayo gid sila maghimo."

---

† **35:21** *Tolda nga Ginapakigkitaan:* nga amo man ang Tolda nga Simbahan.

36

1 "Si Bezalel, si Oholiab, kag ang iban pa nga ginhatagan sang GINOO sang kaalam
kag abilidad sa nagkalain-lain nga buluhaton amo ang mag-obra sang balaan *nga*
Tolda suno sa sugo sang GINOO."
2 Gani ginpatawag ni Moises si Bezalel, si Oholiab kag ang iban pa nga ginhatagan
sang GINOO sang kaalam kag abilidad sa nagkalain-lain nga buluhaton, kag gusto gid
nga magbulig sa pag-obra.
3 Ginhatag ni Moises sa ila ang tanan nga ginhalad sang mga Israelinhon para sa
pagpatindog sang balaan *nga Tolda*. Kag padayon pa gid ang pagdala sang mga tawo
sang ila mga halad nga kinabubut-on kada aga.
4 Gani sang ulihi ginbayaan anay sang mga nagaobra sang balaan *nga Tolda* ang ila
trabaho kag nagkadto kay Moises kag nagsiling,
5 "Sobra na ang ginadala sang mga tawo sang sa kinahanglanon para sa buluhaton
nga ginsugo sang GINOO nga himuon."
6 Gani nagpadala si Moises sang sini nga sugo sa bilog nga kampo: "Wala na sing
may maghalad para sa pagpatindog sang balaan *nga Tolda*." Gani nag-untat na ang
mga tawo sa pagdala *sang ila mga halad,*
7 tungod kay sobra na ang ila nahatag para sa tanan nga buluhaton *sa Tolda*.

Ang Pagpatindog sang Tolda nga Simbahan
(Exo. 26:1-37)

8 Ang tanan nga maayo gid mag-obra amo ang naghimo sang Tolda nga Simbahan.
Ang gin-gamit nila sa paghimo sini napulo ka panid nga linen nga ginbordahan sang
delana nga asol, granate kag pula. Kag nabordahan ini sing maayo sang dagway sang
mga kerubin.
9 Ang kada panid may kalabaon nga 42 feet kag may kasangkaron nga mga 6 feet.
10 Gintambi nila ini sa tag-lima; bali duha ka tag-lima.
11 Dayon ginhimuan nila sang sulosingsing nga tela nga asol ang kilid sang
katapusan nga panid sang tagsa ka tinambi nga mga tela;
12 tag-50 ka sulosingsing ang ginbutang sa kada kilid kag nagaatubangay ini.
13 Naghimo man sila sang 50 ka kaw-it nga bulawan para matabid ang mga
sulosingsing sang duha ka tinambi nga mga tela. Sa sini nga paagi nahimo ang Tolda
nga Simbahan.
14 Dayon naghimo sila sang tabon sa Tolda. Ang ila gin-gamit onse ka panid nga tela
nga hinimo halin sa bulbol sang kanding.
15 Ang kada tela may kalabaon nga 45 feet kag may kasangkaron nga mga 6 feet.
16 Gintambi nila ang lima ka tela, kag amo man ang nabilin nga anom.
17 Ginbutangan nila sang 50 ka sulosingsing ang kilid sang katapusan nga panid
sang tagsa ka tinambi nga mga tela,
18 kag gintabid nila sang 50 ka kaw-it nga saway.
19 Ang ibabaw sang tabon sang Tolda ginsampawan nila sang panit sang lalaki nga
karnero nga ginlugom sa pula, kag ginsampawan pa gid nila sang maayo nga klase
sang panit.*
20 Dayon naghimo sila sang dingding sang Tolda. Ang ila gin-gamit tapi nga akasya.
21 Ang kalabaon sang kada tapi 15 feet kag ang kasangkaron 2 feet.
22 Ang kada tapi ginbutangan nila sang duha ka diladila para matabid ini sa isa pa ka
tapi. Pareho sini ang ginhimo nila sa kada tapi.
23 Ang 20 sa sini nga mga tapi gindingding nila sa parte sang Tolda nga nagaatubang
sa south.

---

* **36:19** *maayo nga klase sang panit:* Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin*

24 Ini nga mga tapi ginsuok nila sa 40 ka pundasyon nga pilak—duha ka pundasyon
sa kada tapi.
25 Ang sa north sang Tolda gindingdingan man nila sang 20 ka tapi,
26 kag ginsuok man sa 40 ka pundasyon nga pilak—duha ka pundasyon sa kada tapi.
27 Ang sa west sang Tolda, nga amo ang likod sini, gindingdingan nila sang anom ka
tapi,
28 kag duha ka tapi sa mga corner sini.
29 Ini nga mga tapi sa mga corner natabid sing maayo sa idalom kag nahugot sa
ibabaw paagi sa isa ka sulosingsing. Pareho gid sini ang ginhimo nila sa duha ka tapi
sa mga corner.
30 Gani may walo ka tapi sa sini nga parte sang Tolda, kag nasuok ini sa 16 ka
pundasyon nga pilak—duha ka pundasyon sa kada tapi.
31 Naghimo man sila sang mga pangbalabag nga akasya para sa dingding—lima para
sa parte sang Tolda nga nagaatubang sa north,
32 lima man sa south, kag lima pa gid sa west, sa likod sang Tolda.
33 Ang pangbalabag sa tunga-tunga sang dingding ginbutang nila halin sa punta
sang Tolda pakadto sa pihak nga punta.
34 Ginhaklapan nila sang bulawan ang mga tapi kag ginbutangan sang mga
sulosingsing nga bulawan nga amo ang gululuan sang mga pangbalabag. Ginhaklapan
man nila sang bulawan ang mga pangbalabag.
35 Naghimo man sila sang kurtina nga linen nga ginbordahan sang delana nga asol,
granate kag pula. Kag nabordahan ini sing maayo sang dagway sang kerubin.
36 Naghimo man sila sang apat ka haligi nga akasya nga may mga kaw-it nga
bulawan, kag ginpakabit nila didto ang kurtina. Ining apat ka haligi nasuok sa apat ka
pundasyon nga pilak.
37 Naghimo sila sang isa pa ka kurtina para sa puwertahan sang Tolda nga
Simbahan. Ang gin-gamit nila linen nga ginbordahan sang delana nga asol, granate
kag pula. Kag maayo gid ang pagkaborda sini.
38 Naghimo man sila sang lima ka haligi nga may mga kaw-it, kag ginpakabit nila
didto ang kurtina. Ini nga mga haligi nahaklapan sang bulawan pati ang ila sini
ulo-ulo kag mga kabilya, kag nasuok ini sa lima ka pundasyon nga saway.

37

Ang Paghimo sang Kahon sang Kasuguan
(Exo. 25:10-22)

1 Dayon ginhimo nila ni Bezalel ang Kahon *sang Kasuguan*. Ang gin-gamit nila kahoy
nga akasya. Ang kalabaon sang Kahon 45 inches, ang kasangkaron 27 inches, kag ang
kataason 27 inches.
2 Ginhaklapan nila ini sang puro nga bulawan sa sulod kag sa guwa, kag
ginrebitihan sang bulawan ang mga kilid sini.
3 Ginhimuan man nila ini sang apat ka sulosingsing nga bulawan kag gintakod sa
apat ka tiil sini. Tag-duha sa pihak kag pihak.
4 Dayon naghimo sila sang mga tukon nga akasya kag ginhaklapan nila ini sang
bulawan.
5 Gin-gulo nila ang mga tukon sa mga sulosingsing sa kada kilid sang Kahon para
matuwangan ang Kahon.
6 Ginhimuan man nila ang Kahon sang takop nga puro bulawan, nga 45 inches ang
kalabaon kag 27 inches ang kasangkaron.
7-8 Naghimo man sila sang duha ka kerubin nga bulawan sa kada punta sang takop
sang Kahon. Isa lang ini sila ka pagporma sang takop sang Kahon.

9 Nagahumlad ang mga pakpak sang mga kerubin sa ibabaw sang takop para
mahandungan nila ini. Nagaatubangay sila nga duha kag nagatulok sa takop.

Ang Paghimo sang Lamisa nga Ginabutangan sang Tinapay
(Exo. 25:23-30)

10 Naghimo man sila sang lamisa nga akasya, nga 36 inches ang kalabaon, 18 inches
ang kasangkaron, kag 27 inches ang kataason.
11 Ginhaklapan nila ini sang puro nga bulawan kag ginrebitihan sang bulawan ang
mga kilid sini.
12 Ginbutangan man nila ini sang border sa kada kilid, nga 4 inches ang
kasangkaron, kag ginrebitihan nila sang bulawan ang border.
13 Dayon naghimo sila sang apat ka sulosingsing nga bulawan kag gintakod ini sa
apat ka tiil sang lamisa,
14 malapit sa border. Diri nila gin-gulo ang mga tukon nga pangtuwang sa lamisa.
15 Ini nga mga tukon akasya kag nahaklapan sang bulawan.
16 Naghimo man sila sang mga kagamitan nga puro bulawan para sa lamisa: mga
pinggan, mga tasa,* mga yahong, kag mga tibod nga gamiton para sa mga halad nga
ilimnon.

Ang Paghimo sang Bulutangan sang Suga
(Exo. 25:31-40)

17 Naghimo man sila sang bulutangan sang suga nga puro bulawan ang iya tiil,
lawas, kag dekorasyon nga mga bulak nga ang iban bukol pa lang kag ang iban
nagabuskad na. Ang dekorasyon naporma na nga daan upod sa lawas sang
bulutangan sang suga sang pagkahimo sini.
18 Ang bulutangan sang suga may anom ka sanga, tag-tatlo sa kada kilid.
19 Ang kada sanga may tatlo ka dekorasyon nga mga bulak nga ang korte daw
almendro, nga ang iban bukol pa lang kag ang iban nagabuskad na.
20 Ang lawas sang bulutangan sang suga may apat ka dekorasyon nga mga bulak nga
ang korte daw almendro, nga ang iban bukol pa lang kag ang iban nagabuskad na.
21 May isa ka bulak sa idalom sang kada paris sang sanga.
22 Ang mga dekorasyon kag ang mga sanga naporma na nga daan upod sa lawas
sang bulutangan sang suga sang pagkahimo sini.
23 Naghimo man sila sang pito ka suga, sang mga kimpit sini, kag sang mga inugsalod
sa upos nga pabilo sang suga. Ini tanan puro bulawan.
24 Mga 35 ka kilo nga puro bulawan ang nagamit sa paghimo sang bulutangan sang
suga kag sang tanan nga kagamitan sini.

Ang Paghimo sang Halaran nga Sulunugan sang Insenso
(Exo. 30:1-5)

25 Naghimo man sila sang halaran nga akasya nga sulunugan sang insenso.
Kuwadrado ini; 18 inches ang kalabaon kag ang kasangkaron, 36 inches ang kataason.
May ara ini sang mga sulosungay nga naporma na nga daan upod sa halaran sang
pagkahimo sini.
26 Ginhaklapan nila sang puro nga bulawan ang ibabaw sini, ang apat ka kilid, kag
ang mga sulosungay sini, kag ginrebitihan sang bulawan sa palibot.
27 Ginbutangan nila sang duha ka sulosingsing nga bulawan sa idalom sang rebiti sa
pihak kag pihak sang halaran, para gululuan sang mga tukon nga pangtuwang sini.
28 Ang tukon hinimo halin sa kahoy nga akasya kag ginhaklapan sang bulawan.
29 Naghimo man sila sang balaan nga lana nga inughaplas kag sang puro nga
insenso nga mahamot gid.

---

* **37:16** *tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

38

Ang Paghimo sang Halaran sang Halad nga Ginasunog
(Exo. 27:1-8)

1 Naghimo man sila sang kuwadrado nga halaran sang halad nga ginasunog. Ang
gin-gamit nila kahoy nga akasya. Ang iya kalabaon kag kasangkaron 7 feet kag 6
inches, kag ang iya kataason 4 feet kag 6 inches.
2 Ginbutangan nila ini sang mga sulosungay sa apat ka corner, nga naporma na nga
daan upod sa halaran sang pagkahimo sini. Ginhaklapan nila sang saway ang halaran.
3 Ang tanan nga kagamitan sang halaran hinimo man sa saway—ang mga
bulutangan sang abo, mga pala, mga yahong, mga dako nga tinidor para sa karne, kag
mga bulutangan sang baga.
4 Naghimo man sila sang parilyahan nga saway para sa halaran, kag ginbutang nila
ini sa sulod sang halaran sa idalom sang sagang, sa tunga-tunga dampi halin sa
ibabaw.
5 Naghimo man sila sang apat ka sulosingsing nga saway kag gintakod ini sa apat ka
corner sang parilyahan nga saway. Ini nga mga sulosingsing amo ang gululuan sang
mga tukon nga pangtuwang sa halaran.
6 Ang mga tukon hinimo halin sa kahoy nga akasya kag ginhaklapan sang saway.
7 Gin-gulo nila ang mga tukon sa mga sulosingsing sa kada kilid sang halaran para
matuwangan ang halaran. Tapi ang ginhimo nila nga halaran kag guhab ang sulod.

Ang Paghimo sang Labador nga Hulugasan
(Exo. 30:18-21)

8 Dayon naghimo sila sang saway nga labador kag sang iya sini nga tulungtungan
nga saway man. Ining mga saway nga gin-gamit halin sa *saway nga* espiho sang mga
babayi nga nag-alagad sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.*

Ang Paghimo sang Lagwerta sang Tolda nga Simbahan
(Exo. 27:9-19)

9 Ginbutangan nila sang ugsaran *ang Tolda*, kag ginpalibutan nila ini sang mga
dulodingding nga kurtina nga linen. Ang kalabaon sang kurtina sa south, 150 feet.
10 *Gintakod nila* ini nga kurtina sa 20 ka haligi nga saway nga nasuok sa 20 man ka
pundasyon nga saway. Ang ginkabitan nila sang kurtina amo ang mga kaw-it nga pilak
nga nagakabit sa mga kabilya nga pilak sa mga haligi.
11 Ang kurtina sa north 150 feet man ang kalabaon, kag natakod ini sa 20 ka haligi
nga saway nga nasuok sa 20 man ka pundasyon nga saway. Ang ginkabitan sang
kurtina amo ang mga kaw-it nga pilak nga nagakabit sa mga kabilya nga pilak sa mga
haligi.
12 Ang kurtina sa west 75 feet ang kalabaon, kag natakod ini sa napulo ka haligi nga
nasuok sa napulo man ka pundasyon. Ang ginkabitan sang kurtina amo ang mga
kaw-it nga pilak nga nagakabit sa mga kabilya nga pilak sa mga haligi.
13 Ang sa east sang ugsaran 75 feet man ang kalabaon.
14 Kag may puwertahan ini nga may *mga dulodingding man nga kurtina sa kilid. Ang*
kurtina sa tuo 22 feet kag 6 inches ang kalabaon, kag natakod ini sa tatlo ka haligi nga
nasuok sa tatlo man ka pundasyon.
15 Ang kurtina sa wala 22 feet kag 6 inches man ang kalabaon, kag natakod man ini
sa tatlo ka haligi nga nasuok sa tatlo man ka pundasyon.
16 Ang tanan nga kurtina sa palibot sang ugsaran linen.

---

* **38:8** *Tolda nga Ginapakigkitaan:* nga amo man ang Tolda nga Simbahan.

17 Ang mga pundasyon sang mga haligi saway, kag ang mga kaw-it kag mga kabilya
sini pilak. Ang mga ulo-ulo sang mga haligi nahaklapan sang pilak. Ang tanan nga
haligi sa palibot sang ugsaran may ara sang mga kabilya nga pilak.
18 Ang kurtina sang puwertahan sang ugsaran linen nga ginbordahan sang delana
nga asol, granate, kag pula. Kag maayo gid ang pagkaborda sini. Ang kalabaon sini 30
feet kag ang kataason 7 feet kag 6 inches, pareho sa kataason sang mga kurtina nga
nagapalibot sa ugsaran.
19 Ini nga kurtina natakod sa apat ka haligi nga nasuok sa apat man ka pundasyon.
Ang mga kaw-it kag mga kabilya sang mga haligi pilak, kag ang ila mga ulo-ulo
nahaklapan sang pilak.
20 Puro saway ang tanan nga palpal sa mga banting sang Tolda nga Simbahan kag
sang kurtina sa palibot sini.

Mga Materyales sa Pagpatindog sang Tolda nga Simbahan

21 Amo ini ang mga materyales nga gin-gamit sa pagpatindog sang Tolda nga
Simbahan nga sa diin nabutang ang Kasuguan. Ini nga mga materyales ginlista sang
mga kaliwat ni Levi suno sa sugo ni Moises. Ini nga buluhaton gindumalahan ni
Itamar nga anak ni Aaron nga pari.
22 *Ang nagdumala sa pagpatindog sang Tolda nga Simbahan amo* si Bezalel nga anak
ni Uri kag apo ni Hur, nga halin sa tribo ni Juda. Ginhimo niya ang tanan nga ginsugo
sang GINOO kay Moises.
23 Ang iya kabulig amo si Oholiab nga anak ni Ahisamac, nga halin sa tribo ni Dan.
Maayo gid siya mag-obra kag magdesinyo, kag magborda sa linen sang delana nga
asol, granate kag pula.
24 Ang kabug-aton sang tanan nga bulawan nga ginhalad para gamiton sa pag-obra
sang balaan *nga Tolda* mga 1,000 ka kilo suno sa kilohan sang mga pari.
25-26 Ang kabug-aton sang tanan nga pilak nga natipon mga 3,520 ka kilo suno sa
kilohan sang mga pari. Naghalin ini sa mga tawo nga nalista sa census. Ang kada isa sa
ila naghatag sang anom ka gramo nga pilak suno sa kilohan sang mga pari. May
603,550 ka tawo nga nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw ang nalista sa census.
27 Ang 3,500 ka kilo nga pilak gin-gamit sa paghimo sang 100 ka pundasyon sang
balaan *nga Tolda* kag sang mga kurtina. Bali 35 ka kilo kada pundasyon.
28 Ang nabilin nga 20 ka kilo nga pilak ginhimo nga mga kaw-it kag mga kabilya sang
mga haligi, kag ginhaklap sa mga ulo-ulo sang mga haligi.
29 Ang kabug-aton sang saway nga ginhalad sa GINOO mga 2,500 ka kilo.
30 Gin-gamit ini sa paghimo sang mga pundasyon *sang mga haligi* sa puwertahan
sang Tolda nga Ginapakigkitaan.† Ang iban sini gin-gamit sa paghimo sang halaran
nga saway kag sang parilyahan sini, kag sang tanan nga kagamitan sang halaran.
31 Gin-gamit man ang mga saway sa paghimo sang mga pundasyon *sang mga haligi*
sa palibot sang ugsaran kag sang puwertahan sini, kag sa paghimo sang tanan nga
palpal sa mga banting sang Tolda nga Simbahan kag sang mga kurtina sa palibot sini.

39

Ang Paghimo sang mga Panapton sang mga Pari (Exo. 28:1-14)

1 Nagtahi man sila ni Bezalel sang balaan nga mga panapton para sa mga pari suno
sa ginsugo sang GINOO kay Moises. Ang tela nga gin-gamit nila delana nga asol,
granate* kag pula. Amo man ini nga tela ang gin-gamit nila sa pagtahi sang panapton
ni Aaron.

---

† **38:30** *Tolda nga Ginapakigkitaan:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 8.

* **39:1** *granate:* sa English, *purple*

Ang Espesyal nga Panapton sang mga Pari
(Exo. 28:6-14)

2 Nagtahi man sila sang espesyal nga panapton†*sang mga pari.* Ang tela nga
gin-gamit nila linen nga ginbordahan sang delana nga asol, granate kag pula.
3 Naghimo sila sang hilo nga bulawan paagi sa pagtapan sang bulawan kag
pagkihad-kihad sini sing manipis. Dayon ginborda nila ini sa linen kaupod sang
delana nga asol, granate kag pula. Maayo gid ang pagkaborda sini.
4 May duha ka parte ini nga panapton, likod kag atubangan, kag nasugpon ini sa
duha ka strap sa may abaga.
5 Ang wagkos sini linen man nga ginbordahan sang bulawan *nga hilo* kag delana nga
asol, granate kag pula. *Ginhimo nila ini tanan* suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
6 Gintakod nila ang mga bato nga onix sa mga bulutangan nga bulawan.
Gin-inggreban nila ini sang mga ngalan sang mga anak nga lalaki ni Jacob‡ pareho sa
pag-inggreb sang pangmarka.
7 Gintakod dayon nila ini sa mga strap sang espesyal nga panapton bilang
handumanan nga mga bato para sa mga tribo sang Israel. *Ginhimo nila ini tanan* suno
sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

Ang Bulobulsa sa Dughan
(Exo. 28:15-30)

8 Naghimo man sila sang bulobulsa sa dughan, kag maayo gid ang pagkahimo sini.
Ang tela sini pareho man sa tela sang espesyal nga panapton: linen nga ginbordahan
sang bulawan *nga hilo* kag delana nga asol, granate kag pula.
9 Ining bulobulsa sa dughan napilo sing doble kag kuwadrado—9 inches ang
kalabaon kag ang kasangkaron.
10 Gintakdan nila ini sang apat ka raya sang *malahalon nga* mga bato. Sa nahauna
nga raya, rubi, topas, kag beril;
11 sa ikaduha nga raya, turquiso, sapiro, kag emeralda;
12 sa ikatatlo nga raya, hasinto, agate, kag ametist;
13 kag sa ikaapat nga raya, krisolito, onix, kag jasper. Gintakod nila ini sa mga
bulutangan nga bulawan.
14 Ang kada bato may ngalan sang isa sa mga anak ni Jacob sa pagrepresentar sang
dose ka tribo sang Israel. Ang pag-inggreb sang mga ngalan pareho sa pag-inggreb
sang pangmarka.
15 Ginbutangan man nila sang kulokadena nga puro bulawan ang bulobulsa sa
dughan.
16 Naghimo man sila sang duha ka bulutangan nga bulawan kag duha ka
sulosingsing nga bulawan, kag gin-angot nila ang duha ka sulosingsing sa ibabaw nga
mga corner sang bulobulsa.
17 Gin-angot nila ang duha ka kulokadena nga bulawan sa duha ka sulosingsing sang
bulobulsa,
18 kag ang duha ka punta sang kulokadena gin-angot nila sa duha ka bulutangan *nga
bulawan* nga nagakabit sa strap sang espesyal nga panapton.
19 Naghimo man sila sang duha pa ka sulosingsing nga bulawan. Gin-angot nila ini
sa likod sang idalom nga mga corner sang bulobulsa sa dughan, nga nagasampaw sa
espesyal nga panapton.
20 Naghimo pa gid sila sang duha pa ka sulosingsing nga bulawan kag gin-angot nila
ini sa espesyal nga panapton sa may wagkos dampi.

---

† **39:2** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod.* Amo man sa bersikulo 7, 8, 18-22. ‡ **39:6** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

21 Dayon gintabid nila sang asol nga higot ang idalom nga mga sulosingsing sang
bulobulsa kag ang mga sulosingsing sang espesyal nga panapton. Sa sini nga paagi
matabid sing maayo ang bulobulsa sa espesyal nga panapton. *Ginhimo nila ini tanan*
suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

Ang Iban pa nga mga Panapton sang mga Pari
(Exo. 28:31-43)

22 Nagtahi man sila sang pangguwa nga bayo *sang mga pari.* Ini nga bayo
nasampawan sang espesyal nga panapton. Ang tela nga ila gin-gamit sa pagtahi sini
delana nga puro asol.
23 Ini nga bayo may liab nga ginbutangan sang kulokwelyo para indi ini magisi.
24 Ginpakabitan nila ang palibot sang sidsid sang bayo sang mga *puloprutas nga*
pomegranata, nga hinimo halin sa linen nga ginbordahan sang delana nga asol,
granate kag pula.
25-26 Ginbal-utan nila ang mga dekorasyon sang mga lingga-lingganay nga puro
bulawan. Ini nga bayo suksukon *ni Aaron* kon mag-alagad *siya* sa GINOO. *Ginhimo nila*
ini tanan suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
27 Naghimo man sila sang pangsulod nga mga bayo para kay Aaron kag sa iya mga
anak nga lalaki. Ang tela nga ila gin-gamit linen.
28 Amo man nga tela ang gin-gamit nila sa paghimo sang mga turban, mga kalo kag
mga pang-idalom nga panapton.
29 Ang mga wagkos linen man nga ginbordahan sang delana nga asol, granate kag
pula. Kag maayo gid ang pagkaborda sini. *Ginhimo nila ini tanan* suno sa ginsugo sang
GINOO kay Moises.
30 Naghimo sila sang medalya nga puro bulawan kag ginpainggreban nila ini pareho
sa pag-inggreb sang pangmarka. Kag amo ini ang pulong nga gin-inggreb:
GINSEPARAR PARA SA GINOO.
31 Gintapik nila ini sa atubangan sang turban *ni Aaron* paagi sa asol nga higot. *Ginhimo*
nila ini tanan suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

Gintan-aw ni Moises ang Natapos nga Obra
(Exo. 35:10-19)

32 Natapos ang tanan nga buluhaton sa Tolda nga Simbahan, *nga ginatawag man nga*
Tolda nga Ginapakigkitaan. Ginhimo sang mga Israelinhon ang tanan nga ginsugo
sang GINOO kay Moises.
33 Ginpakita nila kay Moises ang Tolda nga Simbahan kag ang tanan nga kagamitan
sini: ang mga kaw-it, mga dingding, mga pangbalabag sa dingding, mga haligi, mga
pundasyon;
34 ang tabon nga hinimo halin sa mga panit sang lalaki nga mga karnero nga
ginlugom sa pula, ang tabon nga hinimo halin sa maayo nga klase sang panit,§ ang
mga kurtina;
35 ang Kahon sang Kasuguan kag ang iya tabon kag mga tukon nga pangtuwang;
36 ang lamisa kag ang tanan nga kagamitan sini; ang tinapay nga ginahalad sa
presensya sang Dios;
37 ang bulutangan sang suga nga puro bulawan kag ang nagaraya nga mga suga kag
kagamitan sini; ang lana para sa mga suga;
38 ang halaran nga bulawan; ang lana nga inughaplas; ang mahamot nga insenso;
ang kurtina sang puwertahan sang Tolda;

§ **39:34** *maayo nga klase sang panit:* posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin*

39 ang halaran nga saway kag ang iya sini parilyahan nga saway, ang iya mga tukon
nga pangtuwang, kag ang tanan nga kagamitan sini; ang labador kag ang iya
tulungtungan;
40 ang mga kurtina *sa palibot* sang ugsaran kag ang iya sini mga haligi kag mga
pundasyon; ang kurtina sa puwertahan sang ugsaran; ang mga higot kag mga palpal
para sa *kurtina sang* ugsaran; ang tanan nga kagamitan sang Tolda nga Simbahan, *nga*
ginatawag man nga Tolda nga Ginapakigkitaan;
41 kag ang matahom kag balaan nga mga panapton sang pari nga si Aaron kag sang
iya mga anak nga lalaki, nga ila suksukon kon mag-alagad sila bilang mga pari sa
Balaan nga Lugar.
42 Ginhimo sang mga Israelinhon ang tanan nga buluhaton suno sa ginsugo sang
GINOO kay Moises.
43 Gintan-aw ni Moises ang ila obra, kag nakita niya nga ginhimo nila ini tanan suno
sa ginsugo sang GINOO. Gani ginbendisyunan sila ni Moises.

40

Ang Pagplastar sang Tolda nga Simbahan

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Iplastar ang Tolda nga Simbahan, *nga ginatawag man nga* Tolda nga
Ginapakigkitaan, sa nahauna nga adlaw sang nahauna nga bulan.
3 Ipasulod didto ang Kahon sang Kasuguan, kag lipdi ini sang kurtina.
4 Ipasulod mo man didto ang lamisa kag iplastar ang mga kagamitan sini. Ipasulod
mo man ang bulutangan sang suga kag ibutang ang mga suga sini.
5 Ibutang ang bulawan nga halaran nga sulunugan sang insenso sa atubangan sang
Kahon sang Kasuguan, kag itakod ang kurtina sa puwertahan sang Tolda nga
Simbahan.
6 "Ibutang ang halaran sang halad nga ginasunog sa atubangan sang puwertahan
sang Tolda nga Simbahan.
7 Ibutang ang labador sa tunga-tunga sang Tolda kag sang halaran, kag sudli ini sang
tubig.
8 Ibutang ang mga kurtina sang ugsaran, nga nagapalibot sa Tolda, pati ang kurtina
sang puwertahan sang ugsaran.
9 "Dayon kuhaa ang lana kag haplasi* ang Tolda kag ang tanan nga kagamitan sini sa
pagdedikar sini sa akon, kag mangin sagrado ini.
10 Haplasi man ang halaran sang halad nga ginasunog kag ang tanan nga kagamitan
sini sa pagdedikar sini sa akon, kag mangin sagrado gid ini.
11 Haplasi man ang labador kag ang iya tulungtungan sa pagdedikar sini sa akon.
12 "Dal-a si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan kag papaligua sila didto.
13 Dayon ipasuksok kay Aaron ang iya balaan nga mga bayo kag idedikar siya sa
akon paagi sa paghaplas sa iya *sang lana* para makaalagad siya sa akon bilang pari.
14 Dal-a man ang iya mga anak kag ipasuksok sa ila ang ila pangsulod nga bayo.
15 Haplasi man sila *sang lana* pareho sa ginhimo mo sa ila amay, para makaalagad
man sila sa akon bilang mga pari hasta sa palaabuton nga henerasyon."
16 Ginhimo ni Moises ang tanan nga ginsugo sa iya sang GINOO.
17 Gani ginpatindog ang Tolda nga Simbahan sang nahauna nga adlaw sang
nahauna nga bulan. Ikaduha ato nga tuig *halin sang pagguwa nila sa Egypt*.
18 Amo ini ang pagpatindog ni Moises sang Tolda: Gintakod niya ang mga pundasyon
sini, ang mga dingding, ang mga pangbalabag sa dingding, kag ang mga haligi.

* **40:9** *haplasi:* ukon, *bubui;* ukon, *wisiki*

19 Dayon ginhumlad niya ang Tolda, kag ginsampawan pa gid niya sang tabon.
Ginhimo niya ini tanan suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
20 Dayon ginsulod niya sa Kahon ang *malapad nga bato nga ginsulatan sang*
Kasuguan, kag gin-gulo niya sa mga sulosingsing sang Kahon ang mga tukon nga
pangtuwang, kag gintabunan ini.
21 Dayon ginsulod niya ang Kahon sa Tolda nga Simbahan, kag gintakod niya ang
kurtina para malipdan ang Kahon sang Kasuguan, suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
22 Ginbutang niya ang lamisa sa sulod sang Tolda, sa north dampi, sa guwa lang sang
kurtina.
23 Dayon ginbutang niya sa lamisa ang tinapay nga ginahalad sa presensya sang
GINOO. *Ginhimo niya ini tanan* suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
24 Ginbutang man niya ang bulutangan sang suga didto sa sulod sang Tolda, sa
atubangan sang lamisa, sa south dampi.
25 Kag ginbutang niya ang mga suga sini didto sa presensya sang GINOO. *Ginhimo*
niya ini tanan suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
26 Ginbutang man niya ang bulawan nga halaran sa sulod sang Tolda, sa atubangan
sang kurtina,
27 kag nagsunog siya sang mahamot nga insenso sa halaran. *Ginhimo niya ini tanan*
suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
28 Gintakod man niya ang kurtina sa puwertahan sang Tolda.
29 Kag ginbutang niya didto malapit sa puwertahan ang halaran sang halad nga
ginasunog. Dayon naghalad siya sa sini nga halaran sang mga halad nga ginasunog
kag mga halad nga regalo. *Ginhimo niya ini tanan* suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
30 Ginbutang man niya ang labador sa tunga-tunga sang Tolda kag sang halaran, kag
ginsudlan niya sang tubig para hilinawan.
31 Didto nagapanghinaw si Moises, si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki sang ila
mga kamot kag tiil.
32 Nagapanghinaw sila kon magsulod sila sa Tolda ukon magpalapit sa halaran.
Ginhimo nila ini tanan suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
33 Dayon ginbutang ni Moises ang mga kurtina sang ugsaran, nga nagapalibot sa
Tolda kag sa halaran, pati ang kurtina sang puwertahan sang ugsaran. Kag natapos
gid ni Moises ang tanan nga buluhaton.

Ang Gamhanan nga Presensya sang GINOO
(Num. 9:15-23)

34 Pagkatapos sini tanan, ang gamhanan nga presensya sang GINOO naglikop sa
Tolda nga Ginapakigkitaan sa dagway sang panganod.
35 Indi makasulod si Moises sa Tolda tungod kay nalikupan ini sang gamhanan nga
presensya sang GINOO sa dagway sang panganod.
36 Kon mag-alsa na gani ang panganod sa ibabaw sang Tolda kag maghalin,
nagahalin man ang mga Israelinhon sa ila ginakampuhan.
37 Kon indi gani maghalin ang panganod, indi man sila maghalin.
38 Ang panganod nga nagasimbolo sang presensya sang GINOO ara sa ibabaw sang
Tolda kon adlaw, kag kon gab-i may kalayo sa panganod para makita ini sang tanan
nga Israelinhon sa ila nga pagpanglakaton.

Leviticus

Ang Halad nga Ginasunog

1-2 Gintawag sang GINOO si Moises kag ginhambalan didto sa Tolda nga
Ginapakigkitaan. Ginsugo niya si Moises nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Kon may ara sa inyo nga maghalad sang sapat sa GINOO, maghalad siya sang baka,
karnero, ukon kanding.
3 Kon baka ang iya ihalad bilang halad nga ginasunog, kinahanglan nga lalaki ini
nga wala sing deperensya, kag ihalad niya ini didto dampi sa puwertahan sang Tolda
nga Ginapakigkitaan, agod paagi sa sini nga halad batunon siya sang GINOO.
4 Itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang *baka nga iya* ginahalad, kag batunon ini
sang GINOO para matubos siya sa iya mga sala.*
5 Dayon ihawon niya ang ini nga sapat sa presensya sang GINOO. Kag ang dugo sini
iwisik-wisik sang mga pari nga kaliwat ni Aaron didto sa palibot sang halaran, nga ara
dampi sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
6 Dayon panitan sang manughalad ang sapat kag hiwa-hiwaon.
7 Pagkatapos, ang mga pari nga kaliwat ni Aaron magpadukot sang kalayo sa
halaran kag gatungan nila ini sang mga kahoy nga naplastar sing maayo.
8 Kag dayon iplastar nila sa kalayo ang hiniwa nga mga parte sang sapat, pati ang ulo
kag ang mga tambok.
9 Dapat hugasan *anay* sang manughalad ang kasudlan kag ang mga tiil sini. Kag ang
pari amo na ang magsunog sini tanan sa halaran bilang halad nga ginasunog. Ang
kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo† makapalipay sa GINOO.
10 Kon karnero ukon kanding ang ihalad sang tawo bilang halad nga ginasunog,
kinahanglan nga lalaki ini nga wala sing deperensya.
11 Ihawon niya ini sa presensya sang GINOO didto sa north sang halaran. Kag ang
dugo sini iwisik-wisik sang mga pari nga kaliwat ni Aaron didto sa palibot sang
halaran.
12 Pagkatapos nga mahiwa-hiwa ini sang manughalad, iplastar sang pari ini nga mga
hiniwa sa kalayo, pati ang ulo kag ang mga tambok.
13 Dapat hugasan *anay* sang manughalad ang kasudlan kag ang mga tiil sini. Kag ang
pari amo na ang magasunog sini tanan sa halaran bilang halad nga ginasunog. Ang
kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa GINOO.
14 Kon pispis ang ihalad sang tawo bilang halad nga ginasunog, kinahanglan nga
pating ini ukon tukmo.
15 Dal-on ini sang pari sa halaran, lubagon niya ang liog hasta nga mautod, kag
patuluon niya ang dugo sini sa kilid sang halaran. Dayon sunugon niya ang ulo sa
halaran.
16 Kuhaon niya ang balonbalunan pati ang mga kinaon‡ sini kag ihaboy niya dayon
sa east sang halaran nga sa diin ginabutang ang abo.
17 Pihakon niya ang pispis paagi sa paghitad sang pakpak sini pero indi lang niya
pagbitason ang pakpak. Dayon sunugon niya ang pispis sa halaran bilang halad nga
ginasunog. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa GINOO.

---

* **1:4** *matubos siya sa iya mga sala:* ukon, *makuha ang iya mga sala* † **1:9** *halad nga paagi sa kalayo:* Indi mapat-od ang kahulugan sang Hebreo sini. Pero makita sa Biblia nga ginagamit ini nga pulong para sa nagkalain-lain nga klase sang mga halad. Ginatawag man ini nga "pagkaon sang Dios" sa Lev. 21:6, 21; Num. 28:2. Amo ina nga gin-translate ini sang iban nga "halad nga pagkaon." ‡ **1:16** *kinaon:* ukon, *balahibo*

2

Ang Halad nga Regalo

1 Kon may maghalad sang halad nga regalo sa GINOO, gamiton niya ang maayo nga
klase nga harina. Butangan niya ini sang mantika* kag sang insenso.
2 Dal-on niya ini sa mga pari nga kaliwat ni Aaron. Dayon buhinan sang pari sing isa
ka hakop ang ginmiksla nga harina kag mantika, kag ang iya ginbuhin sunugon niya
sa halaran lakip ang tanan nga insenso nga ginbutang didto sa harina. Sunugon niya
ini bilang pagdumdom sa GINOO.† Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo‡
makapalipay sa GINOO.
3 Ang nabilin nga harina iya na ni Aaron kag sang iya mga kaliwat, kag balaan gid ini
tungod nga parte ini sang halad nga paagi sa kalayo nga ginhalad sa GINOO.
4 Kon may maghalad sang tinapay nga ginluto sa pugon bilang halad nga regalo,
kinahanglan nga ginhimo ini halin sa maayo nga klase nga harina kag wala
ginbutangan sing inugpahabok. Puwede nga ihalad ang madamol nga tinapay nga
ginmikslahan sang mantika ukon ang manipis nga tinapay nga ginlamhitan sang
mantika.
5 Kon ang tinapay nga ihalad ginluto sa sartin, kinahanglan nga ginhimo ini halin sa
maayo nga klase nga harina kag ginmikslahan sang mantika, pero wala ginbutangan
sing inugpahabok.
6 Pihak-pihakon ini kag butangan sang mantika. Halad ini nga regalo.
7 Kon ang tinapay nga ihalad ginluto sa kalaha, kinahanglan nga ginhimo man ini
halin sa maayo nga klase nga harina kag ginmikslahan man sang mantika.
8 Dal-a ang ini nga klase sang mga halad sa pari para ihalad sa GINOO didto sa
halaran.
9 Buhinan ini sang pari, kag ang iya ginbuhin sunugon niya sa halaran bilang
pagdumdom sa GINOO.§ Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay
sa GINOO.
10 Ang nabilin sa sini nga halad iya na ni Aaron kag sang iya mga kaliwat, kag balaan
gid ini tungod nga parte ini sang halad nga paagi sa kalayo nga ginhalad sa GINOO.
11 Ang tanan nga halad nga regalo nga ginahalad sa GINOO kinahanglan nga wala
sing inugpahabok, kay indi kamo dapat magsunog sang inugpahabok ukon honey sa
inyo paghalad sa GINOO sang halad nga paagi sa kalayo.
12 Puwede ninyo ihalad ang inugpahabok ukon honey bilang halad halin sa nahauna
nga parte sang inyo patubas,* pero indi ini dapat pagsunugon sa halaran.
13 Asini ang tanan ninyo nga halad nga regalo, kay ang asin simbolo sang inyo *wala
sing katapusan nga* kasugtanan sa inyo Dios. Asini ang tanan ninyo nga halad.
14 Kon maghalad kamo halin sa inyo una nga patubas bilang regalo sa GINOO,
maghalad kamo sang ginaling nga mga uyas† nga ginsanlag.
15 Butangan ninyo ini sang mantika kag insenso. Halad ini nga regalo.
16 Sunugon sang pari ang iban nga ginaling nga may mantika, lakip ang tanan nga
insenso nga ginbutang didto sa ginaling, bilang pagdumdom sa GINOO. Halad ini nga
paagi sa kalayo para sa GINOO.

3

Ang Halad nga para sa Maayo nga Relasyon

---

* **2:1** *mantika:* Ini halin sa bunga sang kahoy nga olibo. † **2:2** *pagdumdom sa GINOO*nga siya ang nagahatag sang kalan-on ukon nga takos siya nga magbaton sang ginhalad. ‡ **2:2** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. § **2:9** *bilang pagdumdom sa GINOO:* Tan-awa ang footnote sa 2:2. * **2:12** *patubas:* ukon, *produkto* † **2:14** *mga uyas:* sa English, *grain*

1 Kon may maghalad sang baka nga lalaki ukon babayi bilang halad nga para sa
maayo nga relasyon, kinahanglan ang iya ihalad sa presensya sang GINOO wala sing
deperensya.
2 Itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang baka, kag ihawon niya ini didto dampi sa
puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan. Ang dugo sini iwisik-wisik sang mga
pari nga kaliwat ni Aaron didto sa palibot sang halaran.
3 Halin sa sina nga halad, magkuha ang pari sang ihalad niya sa GINOO bilang halad
nga paagi sa kalayo.* Ang iya kuhaon amo ang tanan nga sapay† sa kasudlan,
4 ang mga batobato‡ pati ang mga tambok sini, kag ang gamay nga parte sang atay.
5 Dayon sunugon ini sang mga *pari nga* kaliwat ni Aaron sa halaran upod sa halad
nga ginasunog. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa
GINOO.
6 Kon karnero ukon kanding ang iya ihalad para sa maayo nga relasyon sa GINOO,
kinahanglan nga lalaki ini ukon babayi nga wala sing deperensya.
7 Kon karnero ang iya ihalad sa presensya sang GINOO,
8 itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang karnero kag ihawon niya ini didto sa
atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan. Ang dugo sini iwisik-wisik sang mga *pari
nga* kaliwat ni Aaron didto sa palibot sang halaran.
9 Halin sa sina nga halad, magkuha ang pari sang ihalad niya sa GINOO bilang halad
nga paagi sa kalayo. Ang iya kuhaon amo ang mga tambok, ang matambok nga ikog
nga suop ang pagkautod, ang tanan nga sapay sa kasudlan,
10 ang mga batobato pati ang mga tambok sini, kag ang gamay nga parte sang atay.
11 Sunugon ini *tanan* sang pari sa halaran bilang *halad nga* pagkaon.§ Halad ini nga
paagi sa kalayo para sa GINOO.
12 Kon kanding ang iya ihalad sa presensya sang GINOO,
13 itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang kanding kag ihawon niya ini didto sa
atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan. Ang dugo sini iwisik-wisik sang mga *pari
nga* kaliwat ni Aaron didto sa palibot sang halaran.
14 Halin sa sina nga halad, magkuha ang pari sang ihalad niya sa GINOO bilang halad
nga paagi sa kalayo. Ang iya kuhaon amo ang tanan nga sapay sa kasudlan,
15 ang mga batobato pati ang mga tambok sini, kag ang gamay nga parte sang atay.
16 Sunugon ini *tanan* sang pari sa halaran bilang *halad nga* pagkaon. Ang kahamot
sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay *sa GINOO*. Ang tanan nga tambok iya
sang GINOO.
17 Indi kamo magkaon sang tambok ukon dugo. Ini nga pagsulundan dapat tumanon
ninyo hasta sa palaabuton nga mga henerasyon, bisan diin kamo mag-estar.

4

Ang Halad sa Pagpakatinlo

1-2 Nagsugo pa gid ang GINOO kay Moises nga hambalon ang mga Israelinhon nga
ang bisan sin-o nga nakalapas sang iya nga sugo nga indi hungod, kinahanglan amo
ini ang iya himuon:
3 Kon ang pangulo nga pari nakasala *nga indi niya hungod*, kag tungod sini nadalahig
ang mga tawo, maghalad siya sa GINOO sang bataon nga baka nga wala sing
deperensya bilang halad sa pagpakatinlo.

---

* **3:3** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. † **3:3** *sapay:* sa English, *fat* ‡ **3:4** *batobato:* sa English, *kidney* § **3:11** *halad nga pagkaon:* siguro tungod nga ginakabig ini nga pagkaon sang Dios. Tan-awa sa 21:6, 21.

4 Dal-on niya ang baka sa presensya sang GINOO didto dampi sa puwertahan sang
Tolda nga Ginapakigkitaan. Itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang baka kag ihawon
niya ini.
5 Dayon magkuha ang pangulo nga pari sang dugo sang sadto nga baka kag dal-on
niya sa sulod sang Tolda.
6 Itum-oy niya ang iya tudlo sa dugo kag iwisik-wisik ini sing makapito ka beses sa
atubangan sang kurtina nga nagatabon sa Labing Balaan nga Lugar, didto sa
presensya sang GINOO.
7 Dayon lamhitan niya sang dugo ang mga sulosungay *sa mga corner* sang halaran
nga sulunugan sang insenso didto sa presensya sang GINOO sa sulod sang Tolda. Ang
nabilin nga dugo sang baka iula niya sa idalom sang halaran sang halad nga
ginasunog. Ini nga halaran ara dampi sa puwertahan sang Tolda.
8 Dayon kuhaon niya ang tanan nga sapay sa kasudlan sang baka,
9 ang mga batobato pati ang mga tambok sini, kag ang gamay nga parte sang atay.
10 (Amo man ini ang ginahimo sa sapat nga halad para sa maayo nga relasyon.)
Dayon sunugon ini *tanan* sang pari sa halaran sang halad nga ginasunog.
11-12 Pero ang nabilin nga parte sang sapat, pareho sang panit, unod, ulo, mga tiil,
kag ang kasudlan pati na ang sa sulod sang tinai, dal-on niya sa guwa sang kampo kag
sunugon sa nagakalayo nga kahoy, didto sa lugar nga *ginakabig nga* matinlo nga
ginaulaan sang abo.
13 Kon ang bilog nga komunidad sang Israel nakalapas sa sugo sang GINOO, pero indi
nila hungod, nakasala gihapon sila bisan pa wala sila kahibalo sini.
14 Kon mahibaluan na nila nga nakasala gali sila, ang komunidad maghalad sang
bataon nga baka bilang halad sa pagpakatinlo. Dal-on nila ini nga baka didto sa Tolda
nga Ginapakigkitaan.
15 Dayon itungtong sang mga manugdumala sang mga Israelinhon ang ila mga
kamot sa ulo sang baka kag ihawon dayon nila ini sa presensya sang GINOO.
16 Dayon magkuha ang pangulo nga pari sang dugo sang sadto nga baka kag dal-on
niya sa sulod sang Tolda.
17 Itum-oy niya ang iya tudlo sa dugo kag iwisik-wisik ini sing makapito ka beses sa
kurtina *nga nagatabon sa Labing Balaan nga Lugar*, didto sa presensya sang GINOO.
18 Dayon lamhitan niya sang dugo ang mga sulosungay sang halaran didto sa
presensya sang GINOO sa sulod sang Tolda. Ang nabilin nga dugo iula niya sa idalom
sang halaran sang halad nga ginasunog. Ini nga halaran ara dampi sa puwertahan
sang Tolda.
19-21 Kag himuon man niya sa sini nga baka ang pareho sa iya ginhimo sa sadto nga
baka nga halad sa pagpakatinlo. Kuhaon niya ang tanan nga tambok sang baka kag
sunugon sa halaran, kag dayon sunugon niya ang baka sa guwa sang kampo. Paagi sa
sining himuon sang *pangulo nga* pari, matubos ang mga Israelinhon sa ila nga sala kag
patawaron sila *sang GINOO*. Amo ini ang halad sa pagpakatinlo para sa komunidad
sang Israel.
22 Kon ang isa ka pangulo nakalapas sa sugo sang GINOO nga iya Dios, pero indi niya
hungod, nakasala gihapon siya.
23 Kon mahibaluan na niya nga nakasala gali siya, maghalad siya sang lalaki nga
kanding nga wala sing deperensya.
24 Halad ini para sa iya nga pagpakatinlo. Itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang
kanding kag ihawon niya ini didto sa presensya sang GINOO, sa may lugar nga
ginaihawan man sang mga sapat nga bilang halad nga ginasunog.
25 Dayon itum-oy sang pari ang iya tudlo sa dugo sang kanding kag ilamhit niya ini
sa mga sulosungay sang halaran sang halad nga ginasunog. Ang nabilin nga dugo iula

niya sa idalom sang halaran.
26 Sunugon niya ang tanan nga tambok sa halaran pareho sa ginahimo sa tambok
sang sapat nga halad para sa maayo nga relasyon. Paagi sa sining himuon sang pari,
matubos ang amo nga pangulo sa iya nga sala kag patawaron siya *sang GINOO*.
27 Kon ang isa sa inyo nakalapas sa sugo sang GINOO, pero indi niya hungod,
nakasala gihapon siya.
28 Kon mahibaluan na niya nga nakasala gali siya, maghalad siya sang babayi nga
kanding nga wala sing deperensya para sa sala nga iya nahimo.
29 Itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang sining halad sa pagpakatinlo, kag
ihawon niya ini *didto sa Tolda*, sa may lugar nga ginaihawan man sang mga sapat nga
bilang halad nga ginasunog.
30 Dayon itum-oy sang pari ang iya tudlo sa dugo sang kanding kag ilamhit niya ini
sa mga sulosungay sang halaran sang halad nga ginasunog. Ang nabilin nga dugo iula
niya sa idalom sang halaran.
31 Dayon kuhaon niya ang tanan nga tambok sang kanding pareho sa ginahimo sa
sapat nga halad para sa maayo nga relasyon. Pagkatapos sunugon niya ang tambok sa
halaran bilang mahamot nga halad nga makapalipay sa GINOO. Paagi sa sining
himuon sang pari, matubos ang tawo sa iya nga sala kag patawaron siya *sang GINOO*.
32 Kon karnero ang ihalad sang tawo para sa iya pagpakatinlo, kinahanglan nga
babayi ini nga wala sing deperensya.
33 Itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang karnero kag ihawon ini *didto sa Tolda*, sa
may lugar nga ginaihawan man sang mga sapat nga bilang halad nga ginasunog.
34 Dayon itum-oy sang pari ang iya kamot sa dugo sang karnero kag ilamhit niya ini
sa mga sulosungay sang halaran sang halad nga ginasunog. Ang nabilin nga dugo iula
niya sa idalom sang halaran.
35 Dayon kuhaon niya ang tanan nga tambok sang karnero pareho sa ginahimo sa
karnero nga halad para sa maayo nga relasyon. Pagkatapos sunugon niya ang tambok
sa halaran upod sa iban pa nga mga halad nga paagi sa kalayo* para sa GINOO. Paagi sa
sining himuon sang pari, matubos ang tawo sa iya nga sala kag patawaron siya *sang
GINOO*.

5

1 Kon ang isa ka tawo indi magsugid sa korte parte sa mga butang nga iya nakita
ukon nahibaluan, may salabton siya.
2 Kon may ara nga nakatandog sang bisan ano nga butang nga ginakabig nga
mahigko, pareho sang patay nga lawas sang mahigko nga mga sapat,* nakasala siya
kag nangin mahigko siya,† bisan wala niya nahibaluan nga nakatandog gali siya.
3 Kon nakatandog siya sang mahigko nga mga butang sang tawo‡ nga wala niya
mahibalui, nga tungod sini nangin mahigko siya, nakasala siya kon mahibaluan na
niya ini.
4 Kon ang isa ka tawo nagpanumpa nga pasapayan nga wala niya ginahunahuna,
kag bisan maayo man ukon malain ang iya ginsumpa nga himuon, nakasala siya kon
mahibaluan na niya ang iya ginhimo.
5 Kon nahibaluan sang tawo nga nakasala siya sa bisan diin sa sina nga mga butang,
kinahanglan nga ituad niya ini.

---

* **4:35** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. * **5:2** *mahigko nga mga sapat:* buot silingon, *mga sapat nga indi puwede kaunon ukon ihalad sa Ginoo.* Tan-awa ang kapitulo 11. † **5:2** *nangin mahigko siya:* buot silingon, *indi siya takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.* ‡ **5:3** *mahigko nga mga butang sang tawo:* Tan-awa ang kapitulo 12-15.

6 Kag bilang bayad sa sala nga iya nahimo, maghalad siya sa GINOO sang isa ka
babayi nga karnero ukon kanding bilang halad sa pagpakatinlo. Ihalad ini sang pari
para matubos siya sa iya nga sala.
7 Pero kon indi siya makasarang maghalad sang karnero ukon kanding, maghalad
na lang siya sang duha ka pating ukon duha ka tukmo sa GINOO bilang bayad niya sa
iya nga sala: ang isa halad sa pagpakatinlo kag ang isa halad nga ginasunog.
8 Dal-on niya ini sa pari kag unahon halad sang pari ang halad sa pagpakatinlo.
Lubagon sang pari ang liog sini, pero indi lang niya pag-utdon.
9 Kag iwisik-wisik niya ang iban nga dugo sini sa kilid sang halaran, kag ang nabilin
nga dugo iula niya sa idalom sang halaran. Halad ini sa pagpakatinlo.
10 Ihalad man dayon sang pari ang isa pa ka halad nga ginasunog, suno sa paagi sang
paghalad sini. Paagi sa sining himuon sang pari, matubos ang tawo sa iya nga sala kag
patawaron siya *sang GINOO*.
11 Pero kon indi siya makasarang maghalad sang duha ka pating ukon duha ka
tukmo, maghalad na lang siya sang duha ka kilo nga harina nga maayo nga klase.
Kinahanglan nga indi niya ini pagbutangan sang mantika kag insenso kay halad ini sa
pagpakatinlo, *kag indi halad nga regalo*.
12 Dal-on niya ini sa pari kag buhinan ini sang pari sing isa ka hakop bilang
pagdumdom sa GINOO. Ang iya ginbuhin sunugon niya sa halaran upod sa iban pa nga
mga halad sa GINOO nga paagi sa kalayo.§ Halad ini sa pagpakatinlo.
13 Paagi sa sining himuon sang pari, matubos ang tawo sa bisan diin sadto nga mga
sala nga iya nahimo kag patawaron siya *sang GINOO*. Ang nabilin nga halad nga harina
iya na sang pari, pareho man sa ginahimo sa halad nga regalo.

Ang Halad nga Bayad sa Sala

14 Naghatag pa gid ang GINOO sang sini nga mga sugo kay Moises:
15 Kon naglapas ang isa ka tawo tungod kay wala niya mahatag ang butang nga para
kuntani sa GINOO, bisan indi niya hungod, kinahanglan nga maghalad siya sang lalaki
nga karnero nga wala sing deperensya bilang halad nga bayad sa iya nga sala. Ukon
bayaran niya sang pilak* ang bili sang karnero suno sa kabug-aton sang pilak sa
kilohan sang mga pari. Halad ini nga bayad sa sala.
16 Kinahanglan nga bayaran niya ang wala niya mahatag para sa GINOO, kag
dugangan pa gid niya sing 20 porsiyento sang bili sini. Dayon ihatag niya ini *tanan* sa
pari nga amo ang maghalad sang karnero bilang halad nga bayad sa sala, para
matubos siya kag patawaron *sang GINOO*.
17 Kon ang isa ka tawo naglapas sa sugo sang GINOO nga wala niya mahibalui,
nakasala siya kag may salabton siya *sa GINOO*.
18-19 *Kon mahibaluan na niya nga nakasala siya*, kinahanglan nga magdala siya sa
pari sang lalaki nga karnero nga wala sing deperensya bilang halad nga bayad sa sala.
Ukon bayaran niya sang pilak ang bili sang karnero suno sa kabug-aton sang pilak sa
kilohan sang mga pari. Paagi sa sining himuon sang pari, matubos ang tawo sa iya sala
nga nahimo nga indi hungod kag patawaron siya *sang GINOO*.

6

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Moises
2 parte sa tawo nga naglapas sa luyag sang GINOO paagi sa pagpangdaya sa iya
kapareho parte sa butang nga ginpatago ukon ginbilin sa iya, ukon pagkawat sa sini
nga mga butang, ukon pagpanguwarta,

§ **5:12** *halad sa GINOO nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. * **5:15** *pilak:* sa English, *silver*

3 ukon pagbutig parte sa butang nga nadula nga wala niya kuno nakita, ukon
pagpanumpa sang indi matuod nga wala niya nahimo ang bisan diin sa sini nga mga
sala.
4 Kon mapamatud-an nga nakasala siya, kinahanglan nga iuli niya ang iya kinawat,
ukon ang iya nakuha paagi sa pagpangdaya, ukon ang mga butang nga ginbilin ukon
ginpatago sa iya, ukon ang mga butang nga nadula nga iya nakita,
5 ukon ang bisan ano nga mga butang nga suno sa iya pagpanumpa wala sa iya, pero
ang matuod ara. Kinahanglan nga iuli niya ini sa tag-iya nga wala gid sing kulang, kag
dugangan pa gid niya sang 20 porsiyento sang bili sini. Ihatag niya ini sa tag-iya sa
adlaw nga maghalad siya sang halad nga bayad sa iya nga sala.
6 Magdala siya sa pari sang isa ka lalaki nga karnero nga wala sing deperensya, kag
ihalad niya ini sa GINOO bilang halad nga bayad sa iya nga sala. Ukon bayaran niya
sang pilak ang bili sang karnero suno sa kabug-aton sang pilak sa kilohan sang mga
pari.
7 Paagi sa sining himuon sang pari sa presensya sang GINOO, matubos ang tawo sa
iya nga sala, kag patawaron siya *sang GINOO* bisan diin man sa sadto nga mga sala nga
iya nahimo.

Dugang nga mga Pagsulundan Parte sa Halad nga Ginasunog

8-9 Ginsugo sang GINOO si Moises nga sugiran si Aaron kag ang iya mga anak nga
lalaki sang sini nga mga pagsulundan parte sa halad nga ginasunog:
Ang ini nga halad kinahanglan nga ibilin sa halaran hasta mag-aga, kag
kinahanglan nga padayon ang pagdabdab sang kalayo sa halaran.
10 Isuksok sang pari ang iya pangguwa nga bayo nga linen, pati ang iya pang-idalom
nga panapton nga linen nga nagatabon sang iya kinatawo, kag kuhaon niya ang abo
sang sini nga halad kag ibutang sa kilid sang halaran.
11 Pagkatapos ilisan niya ang iya bayo kag dal-on niya ang abo sa guwa sang kampo,
sa lugar nga ginakabig nga matinlo.
12 Kinahanglan nga padayon ang pagdabdab sang kalayo sa halaran; indi gid ini
pagpatyon. Kada aga gatungan ini sang pari, kag iplastar niya sing maayo sa kalayo
ang halad nga ginasunog. Ilakip man niya sa pagsunog ang mga tambok *sang sapat*
nga ginahalad para sa maayo nga relasyon.
13 Kinahanglan nga padayon gid ang pagdabdab sang kalayo sa halaran; indi gid ini
pagpatyon.

Dugang nga mga Pagsulundan Parte sa Halad nga Regalo

14 Amo ini ang mga pagsulundan parte sa halad nga regalo:
Ang mga *pari nga* kaliwat ni Aaron amo ang magadala sini sa presensya sang GINOO
didto sa atubangan sang halaran.
15 Buhinan sang pari sing isa ka hakop ining halad nga harina nga may mantika, kag
ang iya ginbuhin sunugon niya sa halaran lakip ang tanan nga insenso nga ginbutang
didto sa harina. Sunugon niya ini bilang pagdumdom sa GINOO. Ang kahamot sang
sini nga halad makapalipay sa GINOO.
16-17 Ang nabilin nga harina *lutuon kag* kaunon ni Aaron kag sang iya mga kaliwat.
Pero lutuon nila ini nga wala sing inugpahabok, kag kaunon nila didto sa ugsaran sang
Tolda nga Ginapakigkitaan, nga isa ka balaan nga lugar. Ginhatag ini sang GINOO sa ila
bilang ila parte sa mga halad nga paagi sa kalayo.* Ang halad nga regalo balaan gid
pareho sang halad sa pagpakatinlo kag sang halad nga bayad sa sala.
18 Ang tanan nga lalaki nga kaliwat ni Aaron makakaon sang ila parte sa mga halad
nga paagi sa kalayo. Para gid ina sa ila hasta sa palaabuton nga mga henerasyon, kag

* **6:16-17** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9.

magapabilin ini nga pagsulundan hasta san-o. Ang nagauyat sini nga mga halad dapat
balaan.
19 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Moises
20 parte sa halad nga para sa GINOO nga ihalad ni Aaron sa adlaw nga ordinahan siya
bilang pangulo nga pari, kag amo man ang himuon sang iya kaliwat nga magabulos sa
iya:
Maghalad siya sang duha ka kilo nga harina nga maayo nga klase. Halad ini nga
regalo nga dapat himuon hasta san-o. Ang katunga sini ihalad niya sa aga kag ang
katunga sa sirom.
21 Ang ini nga harina mikslahon sa mantika kag lutuon sa sartin. Kag *kon luto na,*
pihak-pihakon ini kag ihalad sa GINOO bilang halad nga regalo. Ang kahamot sini nga
halad makapalipay sa iya.
22 Kag kinahanglan nga sunugon ini tanan, kay ini nga halad para sa GINOO, kag
dapat nga tumanon hasta san-o. Dapat himuon ini sang kaliwat ni Aaron nga
magabulos sa iya bilang pangulo nga pari.
23 Ang tanan nga halad nga regalo sang pari kinahanglan nga sunugon tanan; indi
gid ini pagkaunon.

Dugang nga mga Pagsulundan Parte sa Halad sa Pagpakatinlo

24 Ginsugo naman sang GINOO si Moises
25 nga sugiran si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki sang sini nga mga
pagsulundan:
Ang halad sa pagpakatinlo kinahanglan nga ihawon sa presensya sang GINOO didto
sa lugar nga ginaihawan sang halad nga ginasunog. Ang halad sa pagpakatinlo balaan
gid nga halad.
26 Ang pari nga maghalad sini kinahanglan nga magkaon sini sa ugsaran sang Tolda
nga Ginapakigkitaan, nga isa ka balaan nga lugar.
27 Ang nagauyat sini nga halad dapat balaan. Ang bayo nga maagsikan sang dugo
sang sini nga halad kinahanglan nga labhan sa balaan nga lugar *didto sa Tolda*.
28 Kinahanglan nga buk-on ang kolon nga ginpabukalan sang amo nga halad, pero
kon ginpabukalan ini sa kaldero kiskisan ini nga kaldero kag hugasan sang tubig.
29 Makakaon sini nga halad ang tanan nga lalaki sa pamilya sang mga pari. Balaan
gid ang ini nga halad.
30 Pero kon ang dugo sang sini nga halad gindala sa Balaan nga Lugar, didto sa sulod
sang Tolda, para matubos ang sala *sang isa ka tawo,* indi gid pagkaunon ang ina nga
halad kundi sunugon.

7

Dugang nga mga Pagsulundan Parte sa Halad nga Bayad sa Sala

1 Amo ini ang mga pagsulundan parte sa halad nga bayad sa sala, nga balaan gid nga
halad:
2 Ang halad nga bayad sa sala pagaihawon didto sa ginaihawan sang halad nga
ginasunog. Kag ang dugo sini iwisik-wisik sa palibot sang halaran.
3 Ang tanan nga tambok sini ihalad: ang matambok nga ikog, ang mga sapay sa
kasudlan,
4 ang mga batobato pati ang mga tambok sini, kag ang gamay nga parte sang atay.
5 Ini *tanan* sunugon sang pari sa halaran bilang halad nga paagi sa kalayo* para sa
GINOO. Halad ini nga bayad sa sala.

---

* **7:5** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9.

6 Makakaon sang nabilin nga mga parte sang sini nga halad ang tanan nga lalaki sa
pamilya sang mga pari, pero kinahanglan nga kaunon nila ini didto sa balaan nga
lugar, kay balaan gid ini.
7 Pareho lang ang pagsulundan parte sa halad sa pagpakatinlo kag sa halad nga
bayad sa sala: ang karne sang sini nga mga halad iya na sang pari nga naghalad sini.
8 Ang panit sang sapat nga bilang halad nga ginasunog iya man sang pari nga
naghalad sini.
9 Pareho man sa tanan nga halad nga regalo, nga ginluto sa pugon ukon ginluto sa
kalaha ukon sa sartin, iya na man ini sang pari nga naghalad sini.
10 Ang tanan nga halad nga regalo, nga ginmikslahan sang mantika ukon wala, iya
na sang mga pari nga kaliwat ni Aaron kag partidahon nila ini sang palareho.

Dugang nga mga Pagsulundan Parte sa Halad nga para sa Maayo nga Relasyon

11 Amo ini ang mga pagsulundan parte sa halad nga para sa maayo nga relasyon nga
ginahalad sa GINOO:
12 Kon ang *sapat nga* halad para sa maayo nga relasyon ihalad sang tawo bilang
pagpasalamat *sa GINOO*, parisan niya ini sang tinapay. Magdala siya sang tinapay nga
wala sing inugpahabok: tinapay nga madamol nga ginmikslahan sang mantika,
tinapay nga manipis nga ginlamhitan sang mantika, kag tinapay nga hinimo halin sa
maayo nga klase nga harina nga ginmikslahan sang mantika.
13 Kag dugang pa sa sini, magdala man siya sang tinapay nga may inugpahabok.
14 Maghalad siya sang kada klase sang sini nga mga tinapay bilang espesyal nga
regalo sa GINOO. Mangin iya na ini sang pari nga nagawisik-wisik sang dugo sang
halad nga para sa maayo nga relasyon.
15 Kon ang halad nga para sa maayo nga relasyon ihalad niya bilang pagpasalamat
sa GINOO, ang karne sini kinahanglan nga kaunon *niya kag sang iya pamilya kag sang
mga pari* sa sina mismo nga adlaw sang paghalad; dapat wala gid sing may mabilin
pagkasunod nga aga.
16 Pero kon ang halad nga para sa maayo nga relasyon ihalad niya bilang halad sa
pagtuman sang isa ka panaad ukon halad nga kinabubut-on, ang karne sini kaunon sa
sina mismo nga adlaw sang paghalad kag ang mabilin puwede pa nga kaunon sa
sunod nga adlaw.
17 Kon may mabilin pa gid nga karne hasta sa ikatatlo nga adlaw, kinahanglan nga
sunugon na ini.
18 Kon may magkaon sang karne sa ikatatlo nga adlaw, indi pagbatunon sang GINOO
ang ini nga halad kag mangin wala sing pulos ang iya ginhalad. Kabigon ini nga
makangilil-ad kag may salabton ang bisan sin-o nga magkaon sini.
19 Kon makasag-id ang karne sa bisan ano nga butang nga ginakabig nga mahigko,
kinahanglan nga indi na ini pagkaunon kundi dapat sunugon. Kon parte sa *halad nga*
karne *nga puwede kaunon,* ang bisan sin-o nga ginakabig nga matinlo† puwede
magkaon sang sini nga karne.
20 Pero ang bisan sin-o nga ginakabig nga mahigko‡ nga magkaon sang sini nga
karne nga para sa GINOO, ina nga tawo indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.
21 Kon may makatandog sang butang nga ginakabig nga mahigko, pareho sang
mahigko nga mga butang sang tawo, mahigko nga sapat, ukon bisan ano nga mahigko
nga butang nga makangilil-ad, kag dayon magkaon siya sang karne sang sini nga
halad nga para sa GINOO, ina nga tawo indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.

Indi Dapat Pagkaunon ang Dugo kag ang Tambok

---

† **7:19** *matinlo:* buot silingon, *takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.* ‡ **7:20** *mahigko:* buot silingon, *indi takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.*

22 Nagsugo ang GINOO kay Moises
23 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Indi kamo magkaon sang tambok sang baka, karnero, ukon kanding.
24 Ang tambok sang sapat nga napatay lang ukon ginpatay sang iban nga sapat
puwede ninyo gamiton sa bisan ano nga gusto ninyo, pero indi gid ninyo ini
pagkaunon.
25 Ang bisan sin-o nga magkaon sang tambok nga puwede ihalad§ sa GINOO bilang
halad nga paagi sa kalayo, indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.
26 Kag bisan diin man kamo mag-estar, indi gid kamo magkaon sang dugo sang sapat
pati sang dugo sang pispis.
27 Ang bisan sin-o nga magkaon sang dugo, indi na ninyo pagkabigon nga sakop
ninyo.

Ang Parte sang mga Pari

28 Nagsugo pa gid ang GINOO kay Moises
29 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Ang bisan sin-o nga maghalad sang halad nga para sa maayo nga relasyon,
kinahanglan nga maghatag siya sang parte sini para sa GINOO*nga makadto sa mga pari*.
30 Ini nga halad dal-on mismo sang manughalad para ihalad sa GINOO bilang halad
nga paagi sa kalayo. Dal-on niya ang tambok kag ang dughan sang sapat, kag bayawon
niya ang dughan sa presensya sang GINOO bilang halad nga ginabayaw.
31 Sunugon sang pari ang tambok sa halaran, pero ang dughan iya na ni Aaron kag
sang iya mga kaliwat.
32-33 Ang tuo nga paa sang sapat ihatag sa sadto nga pari nga nagahalad sang dugo
kag sang tambok sini.
34 Ginahatag sang GINOO ang dughan kag ang paa sang inyo halad sa mga pari nga si
Aaron kag ang iya mga kaliwat. Amo ini ang parte nga ila batunon halin sa inyo hasta
san-o.
35 Amo ato ang parte sang mga halad nga paagi sa kalayo para sa GINOO nga ginhatag
kay Aaron kag sa iya mga kaliwat sang adlaw nga ginhalad sila nga mag-alagad sa
GINOO bilang mga pari.
36 Sa sina nga adlaw nga gin-ordinahan sila, nagsugo ang GINOO sa mga Israelinhon
nga ihatag gid nila atong parte sang mga pari nga para sa ila hasta san-o, kag tumanon
nila ini hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
37 Amo ato ang mga pagsulundan parte sa halad nga ginasunog, halad nga regalo,
halad sa pagpakatinlo, halad nga bayad sa sala, halad nga para sa ordinasyon, kag
halad nga para sa maayo nga relasyon.
38 Ina nga mga pagsulundan ginhatag sang GINOO kay Moises didto sa kamingawan
sa Bukid sang Sinai, sang tion nga nagsugo siya sa mga Israelinhon nga maghalad sa
iya.

8

Ang Pagdedikar kay Aaron kag sa Iya mga Anak nga Lalaki Bilang mga Pari (Exo. 29:1-37)

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2-3 "Pakadtua si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki didto sa puwertahan sang
Tolda nga Ginapakigkitaan, kag tipuna ang bilog nga komunidad didto. Ipadala ang
mga bayo nga para sa mga pari, ang lana nga inughaplas, ang turo nga baka nga halad
sa pagpakatinlo, ang duha ka karnero nga lalaki, kag ang alat nga may mga tinapay
nga wala sing inugpahabok."

§ **7:25** *puwede ihalad:* ukon, *ginahalad*

4 Gintuman ni Moises ang ginsugo sa iya sang GINOO, kag nagtipon ang komunidad
didto sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
5 Karon, ginhambalan sila ni Moises nga ining iya himuon amo ang ginsugo sang
GINOO sa iya.
6 Gindala niya sa tunga si Aaron kag ang iya mga anak kag ginpapaligo niya sila.
7 Ginpasuksok niya kay Aaron *ang iya sulul-ubon bilang pangulo nga pari:* ang
pangsulod nga bayo, ang wagkos, ang pangguwa nga bayo,* kag ang espesyal nga
panapton† nga nahigtan maayo sang hinabol‡ nga paha nga maayo ang pagkahimo.
8 Gintakod man ni Moises kay Aaron ang bulobulsa sa dughan kag ginsulod niya
didto ang Urim kag Thumim.§
9 Dayon ginpasuksok niya ang turban sa ulo ni Aaron, kag ginpatakod sa atubangan
sang turban ang medalya nga bulawan *nga simbolo* nga ginpain si Aaron para sa
GINOO. Ginhimo ini *tanan* ni Moises suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
10 Ginkuha dayon ni Moises ang lana kag ginwisikan ang Tolda nga Simbahan kag
ang tanan nga ara sa sulod sini. Sa sini nga paagi gindedikar ini nga mga butang sa
GINOO.
11 Ginwisikan niya sang lana ang halaran sing makapito ka beses kag ang tanan nga
kagamitan sini, kag amo man ang labador kag ang tulungtungan sini. Ginhimo niya
ini para idedikar ini nga mga butang sa GINOO.
12 Dayon ginbubuan niya sang lana ang ulo ni Aaron sa pagdedikar sa iya sa GINOO.
13 Dayon gindala niya sa tunga ang mga anak ni Aaron nga lalaki kag ginpasuksok sa
ila ang ila bayo *bilang mga pari* kag ginwagkusan ini. Ginsuksok man nila ang ila mga
kalo. Ginhimo ini ni Moises suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
14 Pagkatapos sini, ginpakuha ni Moises ang turo nga baka nga ihalad sa
pagpakatinlo. Kag gintungtong ni Aaron kag sang iya mga anak ang ila mga kamot sa
ulo sang baka.
15 Gin-ihaw ni Moises ang baka kag nagkuha siya sang dugo sini. Gintum-oy niya ang
iya tudlo sa dugo kag ginlamhitan ang mga sulosungay sang halaran sa pagtinlo sini.
Dayon gin-ula niya ang nabilin nga dugo sa idalom sang halaran. Sa sini nga paagi
gindedikar niya ang halaran sa GINOO para mangin takos ini nga gamiton sa pagtubos
sang sala.
16 Ginkuha man ni Moises ang tanan nga sapay sa kasudlan sang sapat, ang gamay
nga parte sang atay, ang mga batobato pati ang mga tambok sini, kag ginsunog niya ini
tanan sa halaran.
17 Ang mga nabilin nga parte sang baka pareho sang unod, panit, kag mga tinai,
ginsunog niya sa guwa sang kampo. Ginhimo ini ni Moises suno sa ginsugo sa iya sang
GINOO.
18 Pagkatapos ginpakuha ni Moises ang lalaki nga karnero bilang halad nga
ginasunog, kag gintungtong ni Aaron kag sang iya mga anak ang ila mga kamot sa ulo
sang karnero.
19 Dayon gin-ihaw ni Moises ang karnero kag ginwisik-wisik ang dugo sini sa palibot
sang halaran.
20-21 Ginpanghiwa-hiwa niya ang sapat kag ginsunog ang ulo, ang mga tambok kag
ang iban pa nga parte sang sapat. Ginhugasan niya ang mga parte sang sulod sang
tiyan kag ang mga tiil. Ginsunog niya sa halaran ang tanan nga parte sang sapat bilang
halad nga ginasunog. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa
GINOO. Ginhimo ini ni Moises suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.

---

* **8:7** *pangguwa nga bayo* nga daw sutana. † **8:7** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* ‡ **8:7** *hinabol:* sa English, *woven* § **8:8** *Urim kag Thumim:* Duha ka butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.

22 Ginpakuha man dayon ni Moises ang ikaduha nga lalaki nga karnero. Ini nga
karnero halad nga para sa ordinasyon. Gintungtong ni Aaron kag sang iya mga anak
ang ila mga kamot sa ulo sang karnero.
23 Dayon gin-ihaw ni Moises ang karnero kag nagkuha siya sang dugo sini kag
ginlamhit sa idalom nga parte sang tuo nga dulunggan ni Aaron, sa kumalagko sang
iya tuo nga kamot, kag sa kumalagko sang iya tuo nga tiil.
24 Gindala man ni Moises sa tunga ang mga anak ni Aaron nga lalaki kag
ginlamhitan man niya sang dugo ang idalom nga parte sang ila tuo nga dulunggan,
ang kumalagko sang ila tuo nga kamot, kag ang kumalagko sang ila tuo nga tiil. Dayon
ginwisik-wisik niya ang dugo sa palibot sang halaran.
25 Ginkuha niya ang mga tambok, ang matambok nga ikog, ang tanan nga sapay sa
kasudlan, ang gamay nga parte sang atay, ang mga batobato pati ang mga tambok sini,
kag ang tuo nga paa.
26-27 Dayon nagkuha si Moises sang isa sa kada klase sang mga tinapay nga wala sing
inugpahabok nga nasulod sa alat didto sa presensya sang Ginoo. Ang iya ginkuha
tinapay nga madamol, tinapay nga ginmikslahan sang mantika, kag tinapay nga
manipis. Ginpauyatan niya ini tanan kay Aaron kag sa iya mga anak pati ang tanan
nga tambok kag ang tuo nga paa sang karnero, kag ginbayaw nila ini sa presensya
sang Ginoo bilang halad nga ginabayaw.
28 Dayon ginkuha ini ni Moises sa ila kag ginsunog sa halaran upod sang halad nga
ginasunog. Halad ini nga para sa ila ordinasyon. Ang kahamot sini nga halad nga
paagi sa kalayo makapalipay sa Ginoo.
29 Ginkuha man ni Moises ang dughan sang karnero kag ginbayaw ini sa presensya
sang Ginoo bilang halad nga ginabayaw. Amo ini ang iya parte sa karnero nga halad
para sa ordinasyon. Ini tanan ginhimo ni Moises suno sa ginsugo sa iya sang Ginoo.
30 Dayon nagkuha si Moises sang lana nga inughaplas kag sang dugo sa halaran kag
ginwisikan niya si Aaron kag ang iya mga anak pati ang ila mga bayo. Sa sini nga paagi
gindedikar niya sila kag ang ila mga bayo sa Ginoo.
31 Nagsiling dayon si Moises kay Aaron kag sa iya mga anak, "Lutua ninyo ang karne
sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan, kag suno sa ginsugo ko sa inyo kauna
ninyo ini diri upod sang mga tinapay sa alat nga halad para sa ordinasyon.
32 Kag sunuga ninyo ang mabilin nga karne kag tinapay.
33 Indi kamo maghalin diri sa sulod sang pito ka adlaw, hasta matapos ang inyo
ordinasyon.
34 Ang Ginoo ang nagsugo sa aton sa paghimo sining ginahimo ta subong, para
matubos kamo sa inyo mga sala.
35 Kinahanglan nga magpabilin kamo diri adlaw-gab-i sa sulod sang pito ka adlaw,
kag himuon gid ninyo ang ginapahimo sang Ginoo para indi kamo mapatay, kay amo
ina ang ginsugo sa akon *sang Ginoo nga himuon ninyo*."
36 Gani gintuman ni Aaron kag sang iya mga anak ang tanan nga ginsugo sang Ginoo
paagi kay Moises.

9

Nagsugod ang mga Pari sa Ila Buluhaton

1 Sang ikawalo nga adlaw, *matapos ang ordinasyon,* ginpatawag ni Moises si Aaron
kag ang iya mga anak nga lalaki, kag ang mga manugdumala sang Israel.
2 Nagsiling si Moises kay Aaron, "Magkuha ka sang isa ka bataon nga baka kag sang
isa ka lalaki nga karnero nga pareho nga wala sing deperensya, kag ihalad sa
presensya sang Ginoo. Ang baka halad sa pagpakatinlo, kag ang karnero halad nga
ginasunog.

3 Hambalon mo dayon ang mga Israelinhon nga magkuha sila sang lalaki nga
kanding bilang halad sa pagpakatinlo. Kag magkuha man sila sang bataon nga baka
kag karnero nga pareho nga isa ka tuig kag wala sing deperensya bilang halad nga
ginasunog.
4 Magkuha man sila sang baka kag lalaki nga karnero bilang halad nga para sa
maayo nga relasyon. Ihalad nila ini sa presensya sang GINOO upod sa halad nga regalo
nga ginmikslahan sang mantika, kay subong nga adlaw magapahayag ang GINOO sang
iya presensya sa inyo."
5 Gani gindala sang bilog nga komunidad sa atubangan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan ang tanan nga butang nga ginsugo sa ila ni Moises nga dal-on.
Nagtipon sila tanan didto sa presensya sang GINOO.
6 Nagsiling si Moises *sa ila*, "Ginsugo kamo sang GINOO nga himuon ninyo ining
paghalad para ipakita niya ang iya gamhanan nga presensya sa inyo."
7 Nagsiling dayon siya kay Aaron, "Magpalapit ka sa halaran kag ihalad ang imo
halad sa pagpakatinlo kag halad nga ginasunog para matubos ka kag ang imo
panimalay* sa inyo mga sala. Kag suno sa ginsugo sang GINOO, ihalad man ang halad
sang mga tawo para matubos sila sa ila mga sala."
8 Gani nagpalapit si Aaron sa halaran kag gin-ihaw niya ang bataon nga baka bilang
halad sa pagpakatinlo para sa iya kaugalingon.
9 Ang dugo sini gindala sang iya mga anak sa iya, kag gintum-oy niya ang iya tudlo sa
dugo kag ginwisik-wisik ini sa mga sulosungay sang halaran. Ang nabilin nga dugo
gin-ula niya sa idalom sang halaran.
10 Ginsunog niya sa halaran ang mga tambok, ang mga batobato, kag ang gamay nga
parte sang atay, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
11 Ang karne kag ang panit sini ginsunog niya sa guwa sang kampo.
12 Dayon gin-ihaw man ni Aaron ang sapat nga bilang halad nga ginasunog. Ang
dugo sini gindala sang iya mga anak sa iya, kag ginwisik-wisik niya ini sa palibot sang
halaran.
13 Gindala man sang iya mga anak ang mga ginpanghiwa-hiwa nga mga parte sang
sapat pati ang ulo sini, kag ginsunog niya ini sa halaran.
14 Ginhugasan niya ang mga parte sang sulod sang tiyan kag ang mga tiil, kag
ginsunog niya ini sa halaran upod sang iban pa nga mga parte sang sapat.
15 Pagkatapos gindala niya sa tunga ang mga halad nga para sa mga tawo. Gin-ihaw
niya ang kanding bilang halad sa pagpakatinlo sang mga tawo pareho sang iya
ginhimo sa nahauna nga halad.
16 Dayon gindala man niya sa tunga ang *sapat para sa* halad nga ginasunog, kag
ginhalad niya ini suno sa paagi sang paghalad sini.
17 Gindala man niya sa tunga ang halad nga regalo. Nagkuha siya sang isa ka hakop
sini kag ginsunog sa halaran dugang sa halad nga ginasunog, nga ginasunog kada aga.
18 Gin-ihaw man ni Aaron ang baka kag ang lalaki nga karnero para sa mga tawo
bilang ila halad para sa maayo nga relasyon. Ang dugo sini gindala sang iya mga anak
sa iya, kag ginwisik-wisik niya ini sa palibot sang halaran.
19 Ang mga tambok sang sini nga mga sapat—ang ila matambok nga mga ikog kag
mga sapay sa kasudlan—pati ang mga batobato kag ang gamay nga parte sang mga atay
20 gintungtong sang mga anak ni Aaron sa mga dughan sang mga sapat. Kag
ginsunog ni Aaron ang mga tambok sa halaran.
21 Suno sa ginsugo ni Moises, ginbayaw ni Aaron ang mga dughan kag ang tuo nga
paa sang sapat bilang halad nga ginabayaw sa presensya sang GINOO.

---

* **9:7** *ang imo panimalay:* ukon, *ang katawhan*

22 Pagkatapos halad ni Aaron sini tanan, ginbayaw niya ang iya mga kamot sa mga
tawo kag ginbendisyunan sila, kag dayon nagpanaog siya halin sa halaran.
23-24 Nagsulod dayon si Moises kag si Aaron sa Tolda nga Ginapakigkitaan. Sang
pagguwa nila, ginbendisyunan nila ang mga tawo. Kag dayon ginpakita sang GINOO
ang iya gamhanan nga presensya sa mga tawo paagi sa pagpadala sang kalayo nga
nag-ubos sunog sang mga halad sa halaran. Sang makita ini sang mga tawo,
naghinugyaw sila sa kalipay kag nagluhod.

10

Ang Pagkapatay ni Nadab kag ni Abihu

1 Karon, si Nadab kag si Abihu nga mga anak ni Aaron nagkuha sang ila tagsa ka
bulutangan sang insenso. Ginbutangan nila ini sang baga kag sang insenso kag
ginhalad sa presensya sang GINOO. Pero ining ila ginhimo indi suno sa ginsugo sang
GINOO, kay ang kalayo nga ila gin-gamit indi amo ang dapat nila gamiton.*
2 Gani nagpadala ang GINOO sang kalayo kag ginsunog sila hasta nga napatay sila sa
presensya sang GINOO*didto sa Tolda nga Ginapakigkitaan*.
3 Nagsiling dayon si Moises kay Aaron, "Amo ini ang buot silingon sang GINOO sang
magsiling siya,
"'Dapat kilalahon sang mga pari
ang akon pagkabalaan,
kag dapat padunggan ako
sang bilog nga katawhan.'"
Wala nakasabat si Aaron.
4 Dayon ginpatawag ni Moises si Mishael kag si Elzafan, nga mga anak nga lalaki ni
Uziel nga tiyo ni Aaron, kag ginsilingan sila, "Dali, kuhaa ninyo ang mga bangkay sang
aton mga paryente sa balaan *nga Tolda* kag dal-a ninyo sa guwa sang kampo."
5 Gani ginkuha nila ang mga bangkay, pero sa bayo lang sila nagauyat, kag gindala nila
sa guwa sang kampo suno sa ginsugo ni Moises.
6 Dayon nagsiling si Moises kay Aaron kag sa iya mga anak nga si Eleazar kag si
Itamar, "Indi ninyo paggumuna ang inyo buhok ukon paggisia ang inyo mga bayo *sa
pagpakita nga nagapangasubo kamo sa napatay*. Kon himuon ninyo ini, mapatay kamo
kag mangakig ang GINOO sa bilog nga komunidad *sang Israel*. Ang inyo kapareho nga
mga Israelinhon, nga inyo mga paryente, amo ang magpangasubo para sa ila nga duha
nga ginsunog sang GINOO.
7 Indi kamo anay maghalin sa puwertahan sang Tolda.† Kon himuon ninyo ini,
mapatay kamo, kay ginpili kamo sang GINOO nga mangin mga pari paagi sa paghaplas
sa inyo sang lana." Kag gintuman nila ang ginsiling ni Moises.
8 Nagsiling ang GINOO kay Aaron,
9 "Ikaw kag ang imo mga anak indi dapat magsulod sa Tolda nga nakainom sang
bino ukon sang bisan ano nga ilimnon nga makahulubog. Kon himuon ninyo ini,
mapatay kamo. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga
mga henerasyon.
10 Dapat mahibaluan ninyo kon ano ang para sa GINOO kag ang para sa tanan, ang
matinlo kag ang mahigko.‡

---

* **10:1** *ang kalayo...indi amo ang dapat nila gamiton:* Siguro ang buot silingon, indi amo ang ginkuhaan sang sini nga kalayo. Amo man sa Num. 3:4; 26:61. † **10:7** Siguro ang buot silingon, indi sila magpangasubo sa patay ukon maghalin sa puwertahan sang Tolda para makapadayon sila sa ila responsibilidad nga maghalad sa GINOO bilang mga pari. ‡ **10:10** Ang buot silingon, ang mga butang nga puwede ihalad sa GINOO kag ang mga butang nga indi puwede ihalad.

11 Kag kinahanglan nga tudluan ninyo ang inyo kapareho nga mga Israelinhon sang
tanan nga pagsulundan nga ginhatag ko sa inyo paagi kay Moises."
12 Nagsiling si Moises kay Aaron kag sa iya duha ka anak nga nabilin nga si Eleazar
kag si Itamar, "Kuhaa ninyo ang nabilin nga halad nga regalo halin sa mga halad nga
paagi sa kalayo§ nga ginhalad sa GINOO. Lutua ninyo ini nga wala sing inugpahabok
kag kauna ninyo sa tupad sang halaran kay balaan gid ini nga halad.
13 Kauna ninyo ini sa balaan lang nga lugar, kay amo ini ang inyo parte halin sa mga
halad nga paagi sa kalayo. Amo ina ang ginsugo *sang GINOO* sa akon.
14 "Ang dughan kag ang paa sang sapat nga ginbayaw kag ginhalad sa GINOO kaunon
ninyo sang imo pamilya. Kaunon ninyo ini sa bisan diin nga lugar nga ginakabig ta
nga matinlo. Ginhatag ini sa inyo bilang inyo parte halin sa mga halad sang mga
Israelinhon nga para sa maayo nga relasyon.
15 Kon maghalad ang mga Israelinhon, ihalad nila ang dughan kag ang paa sang
sapat upod ang mga tambok nga ihalad nila bilang halad nga paagi sa kalayo. Ang
dughan kag ang paa bayawon nila sa presensya sang GINOO bilang halad nga
ginabayaw. Amo ini ang parte ninyo sang imo mga kaliwat hasta san-o, suno sa
ginsugo sang GINOO."
16 Sang nagpangusisa gid si Moises parte sa kanding nga halad sa pagpakatinlo,*
nasapwan niya nga ginsunog na ini tanan.† Gani nangakig gid siya kay Eleazar kag kay
Itamar, kag ginsuknaan‡ niya sila.
17 Siling niya, "Ngaa bala wala ninyo pagkauna ang halad sa pagpakatinlo sa balaan
nga lugar? Ang ini nga halad balaan gid kag ginhatag ini sang GINOO sa inyo para
matubos ang komunidad *sang Israel* sa ila mga sala sa presensya sang GINOO.
18 Tungod nga ang dugo sini wala madala sa sulod sang Balaan nga Lugar, ginkaon
kuntani ninyo ini didto sa Tolda, suno sa akon ginsugo *sa inyo*."
19 Nagsabat si Aaron kay Moises, "Naghalad kaina ang akon mga anak sang ila halad
sa pagpakatinlo kag sang ila halad nga ginasunog sa presensya sang GINOO,§*pero
napatay ang duha sa ila.* Sa natabo nga ini sa akon *panimalay* malipay ayhan ang
GINOO kon ginkaon ko ang halad sa pagpakatinlo subong nga adlaw?"
20 Komporme si Moises sa sabat ni Aaron.

11

Ang mga Sapat nga Ginakabig nga Matinlo kag Mahigko (Deu. 14:3-21)

1-3 Ginsugo sang GINOO si Moises kag si Aaron nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Puwede ninyo kaunon ang bisan ano nga sapat nga nagakabuhi sa duta nga
nagapihak ang ila kuko kag nagausang liwat sang ila kinaon.*
4-8 Pero indi ninyo pagkaunon ang mga sapat nga nagausang liwat sang ila kinaon
pero wala nagapihak ang ila kuko, pareho sang camel, badier† kag koneho. Indi man
ninyo pagkaunon ang baboy, kay bisan tuod nga nagapihak ang iya kuko, wala ini
nagausang liwat sang iya kinaon. Kabigon ninyo nga mahigko‡ ang ini nga mga sapat.
Indi gid kamo magkaon sang ila mga karne ukon bisan magtandog sang ila patay nga
mga lawas.

---

§ **10:12** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. * **10:16** *parte sa kanding nga halad sa pagpakatinlo:* Tan-awa ang 9:15. † **10:16** Suno sa pamaagi sang paghalad nga makita sa 6:25-30, ang karne sang sapat sang sini nga halad dapat kaunon sang mga pari. ‡ **10:16** *ginsuknaan:* sa iban nga Bisaya, *ginsukmaan* § **10:19** Naghalad si Aaron kag ang iya mga anak sang sini nga mga halad sang wala pa mapatay ang duha sang iya mga anak. (Tan-awa ang 9:8-16.) * **11:1-3** *nagausang liwat sang ila kinaon:* pareho sang baka, kanding, karnero, kag usa † **11:4-8** *badier:* sa English, *rock badger.* Ini nga sapat daw pareho kadako sa koneho kag nagaestar sa kabatuhan. ‡ **11:4-8** *mahigko:* buot silingon, *indi puwede kaunon ukon ihalad sa GINOO.*

9-12 Puwede ninyo kaunon ang bisan ano nga sapat nga nagakabuhi sa tubig nga may
mga sirik§ kag mga himbis. Pero indi gid ninyo pagkaunon ang wala sing sirik kag
himbis, kag indi man ninyo pagtandugon ang ila patay nga mga lawas. Kabigon ninyo
nga makangilil-ad ini nga mga sapat.
13-19 Indi gid ninyo pagkaunon ang mga sapat nga nagalupad* nga pareho sang mga
agila, mga uwak, mga pispis nga nagakaon sang bangkay sang tawo ukon sapat, mga
dapay, mga bukaw, mga murugmon, mga pispis nga nagapangdagit sang mga isda,
mga tulabong, mga dugwak,† kag mga kabog.‡ Kabigon ninyo nga makangilil-ad ini
nga mga sapat.
20-23 Puwede ninyo kaunon ang mga sapat-sapat nga nagalupad kag nagakamang
nga may dalagko nga mga tiil nga panglumpat, pareho sang mga apan, mga
sirom-sirom, kag mga tibakla. Pero indi gid ninyo pagkaunon ang iban pa nga mga
sapat-sapat nga nagalupad kag nagakamang. Kabigon ninyo nga makangilil-ad ini nga
mga sapat-sapat.
24-28 Indi ninyo pagtandugon ang patay nga mga lawas sang mga sapat nga wala
nagapihak ang ila kuko kag wala nagausang liwat sang ila kinaon. Indi man ninyo
pagtandugon ang patay nga mga lawas sang mga sapat nga apat ang tiil nga may mga
kuko nga inugkaros.§ Kabigon ninyo nga mahigko ini nga mga sapat. Ang bisan sin-o
nga makatandog sang ila patay nga lawas, dapat labhan niya ang iya bayo,* pero
kabigon pa siya nga mahigko† hasta magsirom.
29-31 Kabigon ninyo nga mahigko ang mga sapat nga nagakamang pareho sang mga
ilaga, mga giting, mga tuko, mga tiki, mga halo, mga buaya, mga taguto, kag mga
tambalian.‡ Ang bisan sin-o nga makatandog sang ila patay nga lawas kabigon nga
mahigko hasta magsirom.
32 Ang bisan ano nga butang nga mahulugan sang ila patay nga lawas mangin
mahigko, bisan butang man ini nga hinimo halin sa kahoy, tela, panit, ukon sako, kag
bisan diin man ini ginagamit. Kinahanglan nga hugasan ini sa tubig,§ pero kabigon pa
ini nga mahigko hasta magsirom.
33 Kon mahulugan ang banga sang ila patay nga lawas, ang tanan nga sa sulod sini
mangin mahigko, kag kinahanglan nga buk-on ini.
34 Ang bisan ano nga kalan-on nga ginbutangan sang tubig nga halin sa sadto nga
banga mangin mahigko. Kag mangin mahigko man ang tanan nga klase sang ilimnon
nga dira sa sulod sang banga.
35 Ang bisan ano nga mahulugan sang ila patay nga lawas mangin mahigko. Kon ang
mahulugan pugon ukon kolon, kabigon ninyo ini nga mahigko kag kinahanglan nga
buk-on ini.
36 Ang tuburan ukon ang buho nga pulunduhan sang tubig nga mahulugan sang ila
patay nga lawas magapabilin nga matinlo,* pero ang magtandog sang sadtong patay
nga sapat mangin mahigko.
37 Magapabilin man nga matinlo ang bisan ano nga binhi nga inugtanom nga
mahulugan sadto,

---

§ **11:9-12** *sirik:* sa iban nga Bisaya, *kapay* * **11:13-19** Ang iban nga mga sapat diri suno sa nasulat sa Hebreo mabudlay kilalahon kag ang iban wala diri sa Pilipinas. † **11:13-19** *dugwak:* sa English, *stork* ‡ **11:13-19** *kabog:* ukonkag *kulonaknit;* sa English, *bat.* Ginakabig ini sang mga Israelinhon nga pispis. § **11:24-28** *mga sapat nga apat ang tiil nga may mga kuko nga inugkaros:* pareho sang kuring, ido, kag leon. * **11:24-28** *labhan niya ang iya bayo:* Isa ini ka ritual nga ginahimo sang mga Israelinhon para mangin matinlo sila kag takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon. † **11:24-28** *kabigon pa siya nga mahigko:* buot silingon, *indi pa siya makapartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.* ‡ **11:29-31** Ang iban nga mga sapat diri suno sa nasulat sa Hebreo mabudlay kilalahon kag ang iban wala diri sa Pilipinas. § **11:32** *hugasan ini sa tubig:* Isa ini ka ritual sa pagtinlo sang isa ka butang para puwede na ini gamiton. * **11:36** *matinlo:* buot silingon, *puwede ini gamiton bisan pa sa mga seremonya sang ila relihiyon.*

38 pero kon mahulugan ang binhi nga nahulom sa tubig, ini nga binhi mangin
mahigko.
39 Kon napatay ang isa ka sapat nga puwede makaon, ang bisan sin-o nga magtandog
sini kabigon nga mahigko hasta magsirom.
40 Ang bisan sin-o nga magkuha ukon magkaon sang lawas sini dapat labhan niya
ang iya bayo, pero kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.†
41-42 Indi ninyo pagkaunon ang bisan ano nga sapat nga nagakamang kay
makangilil-ad ini: ang bisan ano nga nagakamang paagi sa iya tiyan ukon apat ka tiil
ukon madamo nga tiil.
43-44 Indi ninyo paghigkui ang inyo kaugalingon paagi sa pagkaon sang bisan isa sa
sini nga mga sapat, kay ako, ang GINOO, amo ang inyo Dios. Gani iseparar ninyo ang
inyo kaugalingon para sa akon; magkabuhi kamo nga balaan tungod kay ako balaan.
45 Ako ang GINOO nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt para mangin inyo Dios. Gani
magkabuhi kamo nga balaan kay ako balaan.
46 Paagi sa sining pagsulundan parte sa tanan nga klase sang mga sapat,
47 mahibaluan ninyo kon diin sa ila ang matinlo kag ang mahigko, ang puwede
kaunon kag ang indi puwede kaunon.

12

Ang mga Pagsulundan Parte sa Babayi nga Nagbata

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Kon ang isa ka babayi nagbata sing lalaki, kabigon siya nga mahigko sa sulod sang
pito ka adlaw, subong nga ginakabig siya nga mahigko kon ara ang iya pamulanon.
3 Sa ikawalo nga adlaw pagatulion ang iya bata.
4 Tungod sa padayon nga pagpangguwa sang iya dugo, maghulat pa siya sang 33 ka
adlaw antes siya kabigon nga matinlo. Indi siya puwede magtandog sang bisan ano
nga butang nga para sa GINOO kag indi siya puwede magkadto sa balaan *nga Tolda*
hasta nga makompleto ang mga inadlaw sang iya pagpakatinlo.
5 Kon babayi ang iya bata, kabigon siya nga mahigko sa sulod sang 14 ka adlaw,
subong nga ginakabig siya nga mahigko kon ara ang iya pamulanon. Tungod sa
padayon nga pagpangguwa sang iya dugo, maghulat pa siya sang 66 ka adlaw antes
siya kabigon nga matinlo.
6 Kon tapos na ang mga inadlaw sang iya pagpakatinlo sa pagbata sang lalaki ukon
babayi, magdala dayon siya sa pari didto dampi sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan sang isa ka tuig nga karnero bilang halad nga ginasunog kag isa ka
tukmo ukon pating bilang halad sa pagpakatinlo.
7-8 Ihalad ini sang pari sa presensya sang GINOO para makuha ang pagkahigko sang
babayi tungod sa pagpangguwa sang iya dugo, kag mangin matinlo na siya. Kon indi
siya makasarang sang karnero magdala na lang siya sang duha ka pating ukon duha
ka tukmo;* ang isa ihalad niya bilang halad nga ginasunog kag ang isa bilang halad sa
pagpakatinlo. Paagi sa sining himuon sang pari, makuha ang iya nga pagkahigko kag
mangin matinlo na siya. Amo ini ang mga pagsulundan parte sa babayi nga nagbata.

13

Ang mga Pagsulundan Parte sa Delikado nga mga Balatian sa Panit

1 Naghatag ang GINOO sang sini nga mga pagsulundan kay Moises kag kay Aaron:

---

† **11:40** Tan-awa ang duha ka ulihi nga mga footnotes sa bersikulo 24-28.

* **12:7-8** *duha ka tukmo:* ukon, *duha ka bataon nga tukmo*

2 Kon ang panit sang isa ka tawo nagabanog ukon nagaguros-guros ukon
nagalamuti, nga tanda sang delikado nga balatian sa panit,* dal-on ini nga tawo kay
Aaron nga pari ukon sa isa sa mga pari nga kaliwat ni Aaron.
3 Tan-awon sang pari ang iya panit, kag kon nagputi ang balahibo kag nagdalom ang
inpeksyon, may delikado siya nga balatian sa panit. Kag ipahibalo dayon sang pari nga
mahigko siya.
4 Kon nagalamuti ang panit pero wala magdalom ang inpeksyon kag wala magputi
ang balahibo, pagapainon siya sang pari sa mga tawo sa sulod sang pito ka adlaw.
5 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon liwat siya sang pari. Kag kon ang makita sa panit
amo lang gihapon kag wala man ini maglapta, painon siya liwat sang pari sa mga tawo
sa sulod sang pito pa gid ka adlaw.
6 Sa ikapito naman nga adlaw, tan-awon liwat siya sang pari. Kag kon nagpali na ang
ara sa iya panit kag wala maglapta, ipahibalo sang pari nga matinlo siya kay
guros-guros man lang ini. Pagkatapos sini, labhan sang tawo ang iya bayo,† kag
kabigon siya nga matinlo.
7 Pero kon maglapta ang guros-guros sa iya panit sa tapos nga nakapatan-aw na siya
sa pari kag ginpahibalo na sang pari nga matinlo siya, kinahanglan nga magpatan-aw
liwat siya sa pari.
8 Kag kon matuod nga naglapta ang guros-guros, ipahibalo sang pari nga mahigko
siya kay may delikado siya nga balatian sa panit.
9 Ang bisan sin-o nga may tanda sang delikado nga balatian sa panit kinahanglan
nga dal-on sa pari.
10 Kon sa pagtan-aw sang pari nagalamuti ang banog nga amo ang kabangdanan nga
nagputi ang mga balahibo, kag ang unod kitaon na,
11 isa ini ka delikado nga balatian sa panit nga nagabalik-balik. Kag ipahibalo sang
pari nga mahigko siya. Indi na kinahanglan nga painon pa siya kay klaro na nga
mahigko siya.
12 Kon sa pagtan-aw sang pari naglapta ang balatian sa bilog nga lawas sang tawo,
13 kinahanglan nga tan-awon pa gid niya sing maayo ini nga tawo. Kag kon matuod
nga naglapta ang balatian sa bilog niya nga lawas kag tungod sini nagputi ang tanan
niya nga panit, ipahibalo sang pari nga matinlo siya.‡
14-15 Pero kon sa pagtan-aw sang pari nagaguwa ang unod, ipahibalo niya nga
mahigko ang tawo kay may delikado siya nga balatian sa panit. Ining nagaguwa nga
unod ginakabig nga mahigko.
16 Pero kon nagkugan ining unod kag nagputi ang pinalian, magpatan-aw *liwat* siya
sa pari.
17 Kag kon matuod nga nagpali ini, ipahibalo sang pari nga matinlo na siya.
18 Kon ang isa ka tawo may hubag nga nag-ayo,
19 pero sang ulihi nagpalamuti ini ukon nagpalamula, kinahanglan nga ipatan-aw
niya ini sa pari.
20 Kag kon nagdalom ang inpeksyon kag nagputi ang balahibo, ipahibalo sang pari
nga mahigko ang ini nga tawo, kay may delikado siya nga balatian sa panit nga
nag-umpisa sa hubag.

---

* **13:2** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko. Amo man ini nga pulong ang gin-gamit sa tagiptip (13:47-59) kag agup-op (14:33-53). † **13:6** *labhan sang tawo ang iya bayo:* Tan-awa ang isa sa mga footnote sa 11:24-28. ‡ **13:13** Isa ini ka klase sang balatian nga ginakabig sang mga Israelinhon nga indi mahigko tungod kay wala man ini nagahubag ukon nagaguwa ang unod ukon naganana kundi ginadula lang niya ang normal nga kolor sang tawo.

21 Pero kon sa pagtan-aw sang pari wala magputi ang balahibo kag wala magdalom
ang inpeksyon, kag medyo pali na, painon siya sang pari sa mga tawo sa sulod sang
pito ka adlaw.
22 Kon naglapta ini sa iban nga parte sang panit, ipahibalo sang pari nga mahigko
siya, kay tanda ina *sang delikado nga balatian sa panit*.
23 Pero kon wala man ini maglapta, pinalian lang ini sang hubag, kag ipahibalo sang
pari nga matinlo siya.
24 Kon ang isa ka tawo may paso nga nainpeksyon kag nagpalamuti ini ukon
nagpalamula,
25 kinahanglan nga ipatan-aw ini sa pari. Kag kon nagputi ang balahibo kag
nagdalom ang inpeksyon, may delikado siya nga balatian sa panit nga nag-umpisa sa
paso. Kag ipahibalo sang pari nga mahigko siya.
26 Pero kon sa pagtan-aw sang pari wala magputi ang balahibo kag wala magdalom
ang inpeksyon, kag medyo pali na, painon siya sang pari sa mga tawo sa sulod sang
pito ka adlaw.
27 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon liwat siya sang pari. Kag kon naglapta ini sa iban
nga parte sang panit, ipahibalo sang pari nga mahigko siya, kay tanda ina sang
delikado nga balatian sa panit.
28 Pero kon wala man ini maglapta kag medyo pali na, isa lang ini ka banog nga
nag-umpisa sa paso. Kag ipahibalo sang pari nga matinlo siya.
29 Kon ang isa ka tawo§ may tanda *sang delikado nga balatian sa panit* sa iya ulo
ukon sag-ang,
30 kinahanglan nga ipatan-aw niya ini sa pari. Kon nagdalom ang inpeksyon kag ang
mga buhok ukon burangos naga-yellow kag nagalaka, ipahibalo sang pari nga
mahigko ang ini nga tawo, kay may delikado siya nga katol nga nagatubo sa ulo ukon
sa sag-ang.
31 Kon sa pagtan-aw sang pari wala magdalom ang inpeksyon pero wala na ini sang
itom nga buhok ukon burangos, painon siya sang pari sa mga tawo sa sulod sang pito
ka adlaw.
32 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon liwat sang pari ang katol. Kag kon wala ini
maglapta kag wala magdalom ang inpeksyon, kag wala man mag-yellow ang buhok
ukon burangos,
33 kinahanglan nga kiskisan niya ang iya buhok ukon barbasan ang iya burangos
pero indi niya pag-ilakip ang parte nga may katol. Dayon painon *liwat* siya sang pari
sa sulod sang pito pa gid ka adlaw.
34 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon liwat sang pari ang katol. Kag kon wala ini
maglapta kag wala magdalom ang inpeksyon, ipahibalo sang pari nga matinlo siya.
Dayon labhan sang tawo ang iya bayo, kag kabigon siya nga matinlo.
35 Pero kon naglapta ang katol sa iya panit matapos nga ginpahibalo sang pari nga
matinlo siya,
36 tan-awon liwat siya sang pari. Kag kon naglapta matuod ang katol sa iya panit,
indi na kinahanglan nga tan-awon pa sang pari kon may buhok ukon burangos nga
nag-yellow kay klaro na nga mahigko siya.
37 Pero kon sa pagtan-aw sang pari wala ini maglapta kag may itom na nga buhok
ukon burangos nga nagatubo, ayo na ini. Kag ipahibalo sang pari nga matinlo siya.
38 Kon may nagaputi-puti sa panit sang isa ka tawo,
39 kinahanglan nga ipatan-aw niya ini sa pari. Kag kon ang mga nagaputi-puti
malapsi, guros-guros lang ini nga nagguluwa sa panit. Ini nga tawo kabigon nga
matinlo.

§ **13:29** *tawo:* sa literal, *lalaki ukon babayi.* Amo man sa bersikulo 38.

40-41 Kon ang isa ka tawo nakalbo sa may agtang dampi ukon sa iya alimpudwan,
matinlo siya.
42-44 Pero kon may mapula-pula nga banog sa iya kalbo, kinahanglan nga ipatan-aw
niya ini sa pari. Kag kon ang mapula-pula nga banog isa ka delikado nga balatian sa
panit, ipahibalo sang pari nga mahigko siya.
45 Ang tawo nga may delikado nga balatian sa panit kinahanglan nga magsuksok
sang gision nga bayo, gumunon niya ang iya buhok, kag tabunan niya ang idalom nga
parte sang iya guya. Dayon magsinggit siya, "Mahigko ako! Mahigko ako!"
46 Kabigon siya nga mahigko samtang ara pa sa iya ang balatian. Kag kinahanglan
nga mag-estar siya sa guwa sang kampo nga isahanon lang.

Ang mga Pagsulundan Parte sa Tagiptip

47-50 Kon may tagiptip* ang panapton nga delana ukon linen ukon ang bisan ano nga
butang nga hinimo halin sa panit, kinahanglan nga ipatan-aw ini sa pari. Pagkatapos
nga matan-aw sang pari ang panapton ukon ang panit, painon niya ini sa sulod sang
pito ka adlaw.
51-52 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon ini liwat sang pari. Kag kon naglapta ang
tagiptip, kabigon ini nga panapton nga delana ukon linen, ukon panit nga mahigko,
kag kinahanglan nga sunugon ini tungod kay nagadamo ini nga tagiptip.
53 Pero kon sa pagtan-aw sang pari wala man maglapta ang tagiptip,
54 magsugo siya nga labhan ang panapton ukon hugasan ang panit, kag painon niya
ini sa sulod sang pito pa gid ka adlaw.
55 Pagkatapos tan-awon ini liwat sang pari. Kag kon ang tagiptip wala maglus-aw,
kabigon ini nga panapton ukon panit nga mahigko bisan pa nga wala maglapta ang
tagiptip. Gani kinahanglan nga sunugon ini bisan ara sa guwa ukon sa sulod sang
panapton ang tagiptip.
56 Pero kon sa pagtan-aw sang pari naglus-aw ang tagiptip, gision niya ang parte
sang panapton ukon panit nga gintagiptipan.
57 Pero kon magbalik liwat ang tagiptip kag maglapta, kinahanglan nga sunugon ang
panapton ukon ang panit.
58 Kon nadula ang tagiptip pagkatapos nga ginlabhan ang panapton ukon panit,
labhan ini liwat kag mangin matinlo na ini.
59 Amo ini ang mga pagsulundan kon paano mahibaluan nga matinlo ukon mahigko
ang panapton nga delana ukon linen ukon ang bisan ano nga butang nga hinimo halin
sa panit nga may tagiptip.

14

Ang Pagpakatinlo sang Tawo nga Nag-ayo sa Delikado nga Balatian sa Panit

1-2 Amo ini ang mga pagsulundan nga ginsiling sang GINOO kay Moises parte sa
pagpakatinlo sang tawo nga nag-ayo sa delikado nga balatian sa panit:
Pagkatapos nga napahibalo ang pari parte sa balatian sang isa ka tawo,
3 magguwa ang pari sa kampo kag tan-awon niya ang lawas sang ato nga tawo. Kon
nag-ayo na siya sa iya balatian,
4 magpakuha ang pari sang duha ka matinlo* nga pispis nga buhi, *isa ka utod sang*
kahoy nga sedro, pula nga higot, kag *isa ka pungpong sang tanom nga* isopo.
5 Dayon ipaihaw sang pari ang isa ka pispis sa ibabaw sang kolon nga may tubig nga
halin sa tuburan.

* **13:47-50** *tagiptip:* sa iban nga Bisaya, *tariki*

* **14:4** *matinlo:* buot silingon, *puwede kaunon ukon ihalad sa GINOO.*

6 Kuhaon niya dayon ang isa pa ka buhi nga pispis, ang kahoy nga sedro, ang pula
nga higot, kag ang isopo, kag itum-oy niya ini *tanan* sa sadto nga *tubig nga may* dugo
sang pispis nga gin-ihaw.
7 Kag ang *tubig nga may* dugo iwisik-wisik niya sing makapito ka beses sa tawo nga
nag-ayo sa delikado nga balatian sa panit, kag ipahibalo niya nga matinlo na ang amo
nga tawo. Dayon buy-an sang pari atong buhi nga pispis.
8 Pero antes siya kabigon nga matinlo na gid, labhan niya anay ang iya bayo,
kiskisan niya ang tanan niya nga buhok kag balahibo, kag magpaligo siya. Puwede na
siya makasulod sa kampo pero indi siya mag-estar sa iya nga tolda sa sulod sang pito
ka adlaw.
9 Sa ikapito nga adlaw, kiskisan niya liwat ang tanan niya nga buhok kag balahibo,
labhan niya ang iya bayo kag magpaligo.
10 Sa ikawalo nga adlaw, kinahanglan nga magdala siya sang duha ka bataon nga
karnero nga lalaki kag isa ka babayi nga karnero nga isa ka tuig, nga wala sing
deperensya. Magdala man siya sang anom ka kilo nga harina nga maayo nga klase nga
ginmikslahan sang mantika bilang halad nga regalo. Kag magdala pa gid siya sang isa
ka baso nga mantika.
11 Ang pari nga magadeklarar sa iya nga matinlo magadala sa iya kag sang iya mga
halad sa presensya sang GINOO didto dampi sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan.
12 Kuhaon sang pari ang isa ka lalaki nga karnero kag ang isa ka baso nga lana, kag
ihalad niya ini bilang halad nga bayad sa sala. Dayon bayawon niya ini sa presensya
sang GINOO bilang halad nga ginabayaw.
13 Ihawon niya ang karnero sa balaan nga lugar, didto sa ginaihawan sang halad sa
pagpakatinlo kag halad nga ginasunog. Ining halad nga bayad sa sala iya na sang mga
pari, pareho man sa halad sa pagpakatinlo.
14 Dayon magkuha ang pari sang dugo sang halad nga bayad sa sala kag ilamhit niya
ini sa idalom nga parte sang tuo nga dulunggan sang tawo nga ginatinluan kag sa
kumalagko sang iya tuo nga kamot kag tiil.
15 Magkuha man ang pari sang lana kag ibutang niya ini sa iya mismo wala nga
palad,
16 kag ang isa niya ka tudlo sa tuo nga kamot itum-oy niya sa sini nga lana kag
iwisik-wisik sing makapito ka beses didto sa presensya sang GINOO.
17 Ang iban nga lana sa iya palad ilamhit niya sa mga parte sang lawas sang tawo
nga ginlamhitan niya sang dugo sang halad nga bayad sa sala: ang sa idalom nga parte
sang tuo nga dulunggan kag sa kumalagko sang iya tuo nga kamot kag tiil.
18-20 Ang nabilin nga lana sa palad sang pari ilamhit niya sa ulo sang tawo. Dayon
ihalad sang pari ang halad sa pagpakatinlo. Pagkatapos sini, ihawon sang pari ang
halad nga ginasunog kag ihalad niya ini sa halaran upod sang halad nga regalo. Paagi
sa sining himuon sang pari sa presensya sang GINOO, makuha ang pagkahigko sang
tawo kag kabigon na siya nga matinlo.
21 Pero kon imol ang amo nga tawo kag indi siya makasarang sa paghalad sang sini
nga mga halad, magdala na lang siya sang isa ka lalaki nga karnero bilang halad nga
bayad sa sala. Bayawon niya ini nga halad *sa GINOO* para matubos siya sa iya nga sala.
Magdala man siya sang duha ka kilo nga harina nga maayo nga klase nga
ginmikslahan sang mantika bilang halad nga regalo. Kag magdala pa gid siya sang isa
ka baso nga lana.
22 Kag suno sa iya masarangan, magdala siya sang duha ka pating ukon duha ka
tukmo; ang isa ihalad niya bilang halad sa pagpakatinlo kag ang isa bilang halad nga
ginasunog.

23 Sa ikawalo nga adlaw, dal-on niya ini tanan nga halad sa presensya sang GINOO
didto dampi sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan, kag ihatag niya ini sa
pari.
24 Kuhaon sang pari ang karnero nga halad nga bayad sa sala kag ang isa ka baso nga
lana kag bayawon niya ini sa presensya sang GINOO bilang halad nga ginabayaw.
25 Dayon ihawon niya ang karnero kag magkuha siya sang dugo sini kag ilamhit niya
sa idalom nga parte sang tuo nga dulunggan sang tawo nga ginatinluan kag sa
kumalagko sang iya tuo nga kamot kag tiil.
26 Dayon magbutang ang pari sang lana sa iya wala nga palad,
27 kag paagi sa iya tudlo sa tuo nga kamot, iwisik-wisik niya ang lana sing makapito
ka beses didto sa presensya sang GINOO.
28 Ang iban nga lana sa iya palad ilamhit niya sa mga parte sang lawas sang tawo
nga ginlamhitan niya sang dugo sang halad nga bayad sa sala: ang sa idalom nga parte
sang tuo nga dulunggan kag sa kumalagko sang iya tuo nga kamot kag tiil.
29-31 Ang nabilin nga lana sa palad sang pari ilamhit niya sa ulo sang tawo. Dayon
ihalad sang pari ang duha ka pating ukon ang duha ka tukmo; ang isa halad sa
pagpakatinlo kag ang isa halad nga ginasunog. Ihalad man niya ang halad nga regalo.
Paagi sa sining himuon sang pari sa presensya sang GINOO, makuha ang pagkahigko
sang tawo.
32 Amo ini ang mga pagsulundan parte sa pagpakatinlo sang tawo nga may delikado
nga balatian sa panit kag kon ano ang iya himuon kon indi niya masarangan ang
ginakinahanglan nga ihalad para sa pagpakatinlo.

Ang mga Pagsulundan Parte sa Agup-op nga Nagatubo sa Balay

33 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Moises kag kay Aaron
34 parte sa ila himuon kon patubuon sang GINOO ang agup-op† sa ila mga balay kon
didto na sila sa Canaan, ang lugar nga ihatag sang GINOO sa ila nga ila panag-iyahan:
35 Kon ang tag-iya sang isa ka balay nakatalupangod nga may agup-op ang iya balay,
kinahanglan nga sugiran niya ang pari.
36 Kag antes magsulod ang pari sa sadto nga balay para tan-awon ang agup-op,
magsugo siya nga ipaguwa ang tanan nga pagkabutang didto, kay basi pati ini
makabig nga mahigko. Pagkatapos sini masulod ang pari sa balay
37 kag tan-awon niya ang agup-op sa dingding. Kag kon ang makita niya buloberde
ukon mapula-pula nga nagaut-ot hasta sa sulod sang dingding,
38 maguwa dayon siya sa balay kag ipasara niya ini sa sulod sang pito ka adlaw.
39 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon niya ini liwat. Kag kon ang agup-op naglapta sa
iban nga parte sang dingding,
40 ipakuha niya ang mga parte sang dingding nga may agup-op kag ipahaboy sa
guwa sang banwa, didto sa lugar nga ginahabuyan sang mga butang nga ginakabig
nga mahigko.
41 Kag pakiskisan niya ang tanan nga parte sang dingding sa sulod sang balay kag
ang tanan nga kiniskis ipahaboy niya sa guwa sang banwa, didto sa lugar nga
ginahabuyan sang mga butang nga ginakabig nga mahigko.
42 Dayon pailisan niya ang mga parte sang dingding nga ginpanguha.
43 Pero kon pagkatapos sadto gin-agup-opan liwat ang balay,
44 kadtuan ini liwat sang pari kag tan-awon. Kon naglapta ang agup-op, kabigon ang
ato nga balay nga mahigko, kay ang ini nga klase sang agup-op nagabalik-balik.

---

† **14:34** *agup-op:* sa English, *mold.* Ini nga klase sang agup-op nga nagatubo sa mga parte sang balay indi ordinaryo nga makita diri sa Pilipinas. Tan-awa man ang footnote sa Lev. 13:2.

45 Gani gub-on ang ini nga balay kag ang mga materyales sini ihaboy sa guwa sang
banwa, didto sa lugar nga ginahabuyan sang mga butang nga ginakabig nga mahigko.
46 Ang bisan sin-o nga magsulod sa sini nga balay sang ginsirado ini kabigon nga
mahigko hasta magsirom.
47 Kag ang bisan sin-o nga magtulog ukon magkaon sa sini nga balay kinahanglan
nga labhan niya ang iya bayo.‡
48 Pero kon sa pagtan-aw sang pari wala man gin-agup-opan liwat ang balay
pagkatapos nga gin-ilisan ang parte sang dingding nga gin-agup-opan, ipahibalo sang
pari nga matinlo na ang balay kay nadula na ang agup-op.
49 Kag para makabig nga matinlo ang balay, magkuha ang pari sang duha ka pispis,
kahoy nga sedro, pula nga higot, kag isopo.
50 Ihawon niya ang isa ka pispis sa ibabaw sang kolon nga may tubig nga halin sa
tuburan.
51 Dayon kuhaon niya ang kahoy nga sedro, ang pula nga higot, ang isopo, kag ang
buhi nga pispis, kag itum-oy niya ini *tanan* sa tubig nga may dugo sang pispis nga
gin-ihaw. Kag ang tubig nga may dugo iwisik-wisik niya sing makapito ka beses sa
balay.
52 Gani paagi sa dugo sang pispis, sa tubig nga halin sa tuburan, sa buhi nga pispis, sa
kahoy nga sedro, sa isopo, kag sa pula nga higot, matinluan sang pari ang balay.
53 Dayon buy-an niya atong buhi nga pispis didto sa guwa sang banwa. Paagi sa
sining himuon sang pari, makuha ang pagkahigko sang balay kag mangin matinlo na
ini.
54-57 Amo ato ang mga pagsulundan parte sa mga delikado nga balatian sa panit nga
nagakatol, ukon nagapalamanog, ukon nagaguros-guros, ukon nagalamuti, kag parte
sa tagiptip sa bayo kag agup-op sa balay. Kag paagi sa sina nga mga pagsulundan,
mahibaluan ninyo kon ano ang matinlo kag ang mahigko.

15

Ang mga Nagaguwa sa Lawas sang Tawo nga Ginakabig nga Mahigko

1 Ginsugo sang GINOO si Moises kag si Aaron
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Kon may nagaguwa sa kinatawo sang isa ka lalaki *tungod sa iya balatian*, inang
nagaguwa sa iya ginakabig nga mahigko.
3 Kag bisan nagapadayon ini sa pagtulo ukon wala, kabigon gihapon siya nga
mahigko.
4 Ang bisan ano nga iya mahigdaan ukon mapungkuan mangin mahigko.
5-7 Kag ang bisan sin-o nga makatandog sa iya ukon sa iya ginhigdaan ukon
ginpungkuan, kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo kag magpaligo,* pero
kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.
8 Ang bisan sin-o nga maduplaan sang sini nga tawo, kinahanglan nga labhan niya
ang iya bayo kag magpaligo, pero kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.
9-10 Ang bisan ano nga mapungkuan sang sini nga tawo, pareho sang ginapungkuan
kon magsakay sa kabayo, mangin mahigko. Ang makatandog sang sini nga butang
kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo kag magpaligo, pero kabigon pa siya nga
mahigko hasta magsirom.
11 Ang bisan sin-o nga matandog sang sini nga tawo nga wala pa makapanghugas
sang iya kamot, kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo kag magpaligo, pero
kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.

‡ **14:47** Tan-awa ang footnote sa 11:24-28. * **15:5-7** Tan-awa ang isa sa mga footnote sa 11:24-28.

12 Ang kolon nga matandog sang sini nga tawo kinahanglan nga buk-on, kag ang
bisan ano nga butang nga hinimo halin sa kahoy nga iya matandog kinahanglan nga
hugasan.
13-15 Kon mag-ayo na ini nga tawo sa iya nga balatian, maghulat pa siya sang pito ka
adlaw. Dayon labhan niya ang iya bayo kag magpaligo sang tubig nga halin sa
tuburan. Sa ikawalo nga adlaw, kinahanglan nga magdala siya sang duha ka pating
ukon duha ka tukmo sa presensya sang GINOO didto dampi sa puwertahan sang Tolda
nga Ginapakigkitaan. Dayon ihatag niya ini sa pari nga amo ang maghalad sini. Ang
isa halad sa pagpakatinlo kag ang isa halad nga ginasunog. Paagi sa sining himuon
sang pari sa presensya sang GINOO, makuha ang pagkahigko sang sadto nga tawo
tungod sa nagaguwa sa iya kinatawo, kag mangin matinlo na siya.
16 Kon ang isa ka lalaki naguwaan sang semilya, kinahanglan nga magpaligo siya,
pero kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.
17 Ang bisan ano nga panapton ukon butang nga hinimo halin sa panit nga natuluan
sang semilya kinahanglan nga labhan, pero kabigon pa ini nga mahigko hasta
magsirom.
18 Kon maghulid ang lalaki kag babayi, kag maguwaan sang semilya ang lalaki,
kinahanglan nga magpaligo sila nga duha, pero kabigon pa sila nga mahigko hasta
magsirom.
19 Kon ara ang pamulanon sang isa ka babayi, kabigon siya nga mahigko sa sulod
sang pito ka adlaw, kag ang bisan sin-o nga magtandog sa iya kabigon man nga
mahigko hasta magsirom.
20 Ang bisan ano nga iya mahigdaan ukon mapungkuan nga ara ang iya pamulanon,
mangin mahigko.
21-23 Ang bisan sin-o nga makatandog sa iya ginhigdaan ukon ginpungkuan
kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo kag magpaligo, pero kabigon pa siya nga
mahigko hasta magsirom.
24 Kon maghulid ang lalaki sa babayi nga ara ang iya pamulanon, kabigon ang lalaki
nga mahigko sa sulod sang pito ka adlaw, kag ang bisan ano nga iya mahigdaan
mangin mahigko man.
25 Kon ang isa ka babayi ginapangguwaan sang dugo sa sulod sang pila ka adlaw nga
wala pa ang iya pamulanon ukon tapos na, kabigon siya nga mahigko, pareho man
kon ara ang iya pamulanon. Kabigon siya nga mahigko samtang ginapangguwaan siya
sang dugo.
26 Ang bisan ano nga iya mahigdaan ukon mapungkuan samtang ginapangguwaan
pa siya sang dugo mangin mahigko, pareho man kon ara ang iya pamulanon.
27 Kag ang bisan sin-o nga makatandog sadto mangin mahigko. Kinahanglan nga
labhan niya ang iya bayo kag magpaligo, pero kabigon pa siya nga mahigko hasta
magsirom.
28-30 Kon nag-ayo na ang babayi sa sadtong pagpangguwa sang dugo sa iya, maghulat
siya sang pito ka adlaw. Sa ikawalo nga adlaw, kinahanglan nga magdala siya sang
duha ka pating ukon duha ka tukmo sa pari didto dampi sa puwertahan sang Tolda
nga Ginapakigkitaan. Ihalad sang pari ang isa bilang halad sa pagpakatinlo kag ang
isa bilang halad nga ginasunog. Paagi sa sining himuon sang pari sa presensya sang
GINOO, makuha ang pagkahigko sang babayi tungod sa pagpangguwa sang dugo sa iya,
kag mangin matinlo na siya.
31 *Ginhambalan sang GINOO si Moises kag si Aaron nga* paandaman gid ang mga
Israelinhon parte sa mga butang nga makapahigko sa ila, para indi sila mapatay kon
magkadto sila sa Tolda sang GINOO, nga ara sa tunga sang kampo.

32-33 Amo ato ang mga pagsulundan parte sa lalaki nga naguwaan sang semilya ukon
may nagaguwa sa iya kinatawo *tungod sa iya balatian*, kag parte sa babayi nga ara ang
iya pamulanon ukon ginapangguwaan sang dugo nga wala pa ang iya pamulanon, kag
parte sa lalaki nga nagahulid sa babayi nga ginakabig nga mahigko.†

16

Ang Seremonya sa Adlaw sang Pagtubos

1-2 Sa tapos mapatay ang duha ka anak nga lalaki ni Aaron sang maghalad sila sa
GINOO, nagsiling ang GINOO kay Moises, "Hambali ang imo utod nga si Aaron nga indi
siya magsulod sa Labing Balaan nga Lugar, nga ara sa likod sang kurtina, sa bisan ano
nga oras nga gusto niya. Kon himuon niya ini mapatay siya. Kay sa sini nga lugar
ginapakita ko ang akon presensya paagi sa isa ka panganod nga sa ibabaw sang takop
sang Kahon *sang Kasugtanan*."
3 Amo ini ang himuon ni Aaron sa adlaw nga magsulod siya sa Labing Balaan nga
Lugar: Magdala siya sang bataon nga baka bilang halad sa pagpakatinlo kag lalaki nga
karnero bilang halad nga ginasunog.
4 Kinahanglan nga magpaligo siya kag dayon isuksok niya ang iya sulul-ubon bilang
pangulo nga pari nga puro linen: ang pang-idalom nga panapton nga nagatabon sang
iya kinatawo, ang pangguwa nga bayo,* ang wagkos, kag ang turban.
5 Maghatag sa iya ang komunidad sang Israel sing duha ka lalaki nga kanding bilang
halad sa pagpakatinlo kag isa ka lalaki nga karnero bilang halad nga ginasunog.
6 Ihalad ni Aaron ang bataon nga baka bilang halad sa pagpakatinlo para matinluan
siya kag ang iya panimalay.
7 Dayon kuhaon niya ang duha ka kanding kag dal-on man niya sa presensya sang
GINOO, didto dampi sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
8 Kag gabot-gabutan niya kon diin sa duha ka kanding ang para sa GINOO kag ang
para kay Azazel.†
9 Ang kanding nga nagabutan para sa GINOO ihalad niya bilang halad sa
pagpakatinlo.
10 Pero ang kanding nga nagabutan para kay Azazel, ihalad niya ini nga buhi sa
presensya sang GINOO kag dayon buy-an niya sa kamingawan, para matubos ang mga
tawo sa ila mga sala.

Ang mga Detalye sang Sadto nga Seremonya

11 Ihawon ni Aaron ang bataon nga baka bilang halad sa pagpakatinlo para sa iya
kaugalingon kag sa iya panimalay.
12 Dayon magkuha siya sang bulutangan sang insenso kag pun-on niya ini sang baga
nga halin sa halaran didto sa presensya sang GINOO.‡ Kag magkuha man siya sang
duha ka hakop sang mahamot nga insenso nga mapino, kag dal-on niya ini sa Labing
Balaan nga Lugar.
13 Didto sa presensya sang GINOO, ibutang niya ang insenso sa kalayo, kag ang aso
sini magalikop sa takop sang *Kahon sang* Kasuguan,§ para indi siya mapatay.
14 Magkuha siya sang dugo sang baka kag magtindog siya sa atubangan sang Kahon
nga nagaatubang sa east. Kag paagi sa iya tudlo wisikan niya ang takop sini sing
makapito ka beses.

---

† **15:32-33** *babayi nga ginakabig nga mahigko:* buot silingon, *babayi nga indi takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon* * **16:4** *pangguwa nga bayo* nga daw sutana † **16:8** *Azazel:* Indi mapat-od ang kahulugan sang Hebreo sini. Posible isa ini ka demonyo sa kamingawan. ‡ **16:12** *sa presensya sang GINOO:* buot silingon, *sa sulod sang tolda* § **16:13** *Kahon sang Kasuguan:* Amo man ini ang Kahon sang Kasugtanan.

15 Ihawon man niya ang kanding bilang halad sa pagpakatinlo para sa mga tawo.
Dal-on niya ang dugo sini sa Labing Balaan nga Lugar kag iwisik ini sa takop sang
Kahon sang Kasugtanan, pareho sa ginhimo niya sa dugo sang baka.
16 Paagi sa sining himuon ni Aaron, matinluan ang Labing Balaan nga Lugar tungod
sa pagkahigko sang mga Israelinhon kag tungod sa tanan nila nga mga sala kag mga
paglapas. Himuon man niya ini sa iban nga mga parte sang Tolda* nga ara sa tunga
sang mahigko nga katawhan.
17 Kinahanglan nga wala sing tawo nga magtiner sa Tolda halin sa oras nga
magsulod si Aaron sa Labing Balaan nga Lugar hasta nga magguwa siya. Pagkatapos
nga nahimo na niya *didto* ang seremonya para matubos siya kag ang iya panimalay
kag ang bilog nga komunidad sang Israel,
18 magguwa siya kag magkadto sa halaran sa presensya sang GINOO. Dayon
magkuha siya sang dugo sang baka kag sang kanding *nga ginhalad* kag ilamhit niya ini
sa mga sulosungay sang halaran sa pagtinlo sini.
19 Dayon isawsaw niya ang iya tudlo sa dugo kag wisikan sing makapito ka beses ang
halaran sa pagdedikar sini sa GINOO kag sa pagtinlo sini tungod sa pagkahigko sang
mga Israelinhon.
20 Pagkatapos nga nahimo ni Aaron ang pagtinlo sang Labing Balaan nga Lugar kag
sang iban pa nga mga parte sang Tolda lakip na ang halaran, dal-on niya sa tunga ang
buhi nga kanding.
21 Itungtong niya ang iya duha ka kamot sa ulo sang kanding kag ituad niya ang
tanan nga sala kag paglapas sang mga Israelinhon. Sa sini nga paagi masaylo ang ila
mga sala sa ulo sang kanding. Pabuy-an dayon ni Aaron ang kanding sa kamingawan
sa tawo nga gintugyanan sini.
22 Gani dal-on sang kanding ang tanan nga sala sang mga Israelinhon kon buy-an na
ini sang tawo sa kamingawan.
23 Dayon masulod si Aaron sa Tolda kag ubahon niya ang iya bayo bilang pangulo
nga pari nga ginsuksok niya sang wala pa siya magsulod sa Labing Balaan nga Lugar,
kag ibilin niya ini didto.
24 Magpaligo siya sa isa ka balaan nga lugar *didto sa Tolda* kag pagkatapos isuksok
niya ang iya ordinaryo nga bayo. Dayon magguwa siya kag ihalad niya ang duha ka
halad nga ginasunog para matubos siya kag ang mga Israelinhon sa ila mga sala.
25 Sunugon man niya sa halaran ang mga tambok sang halad sa pagpakatinlo.
26 Ang tawo nga gintugyanan sa pagbuhi sang kanding nga para kay Azazel
kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo kag magpaligo antes siya magbalik sa
kampo.
27 Kinahanglan man nga dal-on sa guwa sang kampo kag sunugon ang nabilin nga
parte sang baka kag kanding nga ang ila dugo gindala sa Labing Balaan nga Lugar sa
pagtinlo sini.
28 Ang tawo nga magsunog sini kinahanglan man nga labhan niya ang iya bayo kag
magpaligo antes siya magbalik sa kampo.
29-31 Amo ini ang mga pagsulundan nga himuon sang mga tumandok *nga mga*
Israelinhon kag sang mga pangayaw† nga nagaestar upod sa ila, nga pagatumanon nila
hasta san-o. Sa ikanapulo nga adlaw sang ikapito nga bulan kinahanglan nga
magpuasa sila kag indi mag-obra, pareho kon Adlaw nga Inugpahuway. Kay amo ina
ang adlaw nga himuon ang seremonya sa pagtubos sa ila sa ila mga sala para mangin
matinlo sila sa presensya sang GINOO.

---

* **16:16** *Himuon...Tolda:* ukon, *Amo ini ang iya himuon sa Tolda.* † **16:29-31** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel*

32 Ang pari nga ginpili kag gin-ordinahan sa pagbulos sa iya amay bilang pangulo
nga pari amo ang maghimo sang seremonya. Isuksok niya ang iya sulul-ubon bilang
pangulo nga pari,
33 kag himuon niya ang seremonya sa pagtinlo sa Labing Balaan nga Lugar, sa iban
pa nga mga parte sang Tolda lakip na ang halaran, sa mga pari, kag sa bilog nga
komunidad.
34 Kinahanglan nga tumanon nila ini nga pagsulundan hasta san-o. Kag himuon nila
ini sing makaisa kada tuig.
Kag natuman ini suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

17

Ang mga Pagsulundan Parte sa Husto nga Lugar sang Paghalad kag Parte sa Dugo

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki kag sa tanan nga
Israelinhon:
3 Ang bisan sin-o sa inyo nga maghalad sang baka, karnero, ukon kanding sa iban
nga lugar
4-5 kag indi sa Tolda nga Simbahan (*nga ginatawag man nga* Tolda nga
Ginapakigkitaan), pareho lang nga nakapatay siya sang tawo, gani indi na ninyo siya
pagkabigon nga sakop ninyo. Ginhatag ina nga sugo para himuon ninyo ang paghalad
didto dampi sa puwertahan sang Tolda kag indi sa iban nga lugar. Gani ang inyo halad
nga para sa maayo nga relasyon ihatag ninyo sa pari nga amo ang magahalad sini sa
GINOO.
6 Iwisik-wisik sang pari ang dugo sang sapat sa halaran nga para sa GINOO, nga ara
dampi sa puwertahan sang Tolda. Dayon sunugon niya ang mga tambok sang sapat;
ang kahamot sini makapalipay sa GINOO.
7 Gani indi na kamo dapat maghalad sa mga demonyo nga sa dagway sang kanding,
kay ina makapahilayo sa inyo sa GINOO. Dapat tumanon ninyo ini hasta sa palaabuton
nga mga henerasyon.
8 Tandaan gid ninyo ini, kamo nga mga Israelinhon kag ang mga pangayaw nga
nagaestar upod sa inyo:
Ang bisan sin-o sa inyo nga maghalad sang bisan ano nga halad *sa iban nga lugar*
9 kag indi sa puwertahan dampi sang Tolda, indi na ninyo siya pagkabigon nga
sakop ninyo.
10 Ang bisan sin-o sa inyo nga magkaon sang dugo kontrahon sang GINOO kag indi na
ninyo siya pagkabigon nga sakop ninyo.
11 Kay ang kabuhi sang tagsa ka tinuga ara sa *iya* dugo kag ginsugo kamo sang GINOO
nga gamiton ninyo ini para matubos kamo sa inyo mga sala, kay ang dugo nga amo
ang nagahatag sang kabuhi, amo ang makatubos sa tawo sa iya mga sala.
12 Amo ini ang kabangdanan kon ngaa indi kamo dapat magkaon sang dugo.
13 Ang bisan sin-o sa inyo nga magdakop sang sapat ukon pispis nga puwede
kaunon, kinahanglan nga paguwaon niya ang dugo sini kag tabunan sang duta,
14 tungod kay ang kabuhi sang tagsa ka tinuga ara sa iya dugo. Amo gani nga
ginhambalan kamo sang GINOO nga indi kamo magkaon sang dugo sang bisan ano nga
tinuga; kag ang bisan sin-o nga magkaon indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.
15 Ang bisan sin-o sa inyo nga magkaon sang sapat nga napatay lang ukon ginpatay
sang iban nga sapat, kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo kag magpaligo, pero
kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.
16 Kon indi siya maglaba sang iya bayo kag indi siya magpaligo, may salabton siya.

18

Ang mga Ginadumilian nga mga Relasyon

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
3 Kinahanglan nga indi ninyo paghimuon ang mga ginahimo sang mga tawo sa
Egypt nga sa diin nag-estar kamo sang una, kag ang mga ginahimo sang mga tawo sa
Canaan nga sa diin pagadal-on ko kamo.
4-5 Kinahanglan nga tumanon ninyo ang akon mga sugo kag mga pagsulundan kay
ang tawo nga nagatuman sini makaangkon sang kabuhi. Ako amo ang GINOO nga inyo
Dios.
6 Wala sing bisan sin-o sa inyo nga magpakigrelasyon sa iya malapit nga paryente.
Ako amo ang GINOO.
7-8 Indi pagpakahuy-i ang imo amay paagi sa pagpakighilawas sa imo iloy ukon sa
iban pa niya nga asawa.
9 Indi ka magpakighilawas sa imo utod nga babayi, bisan utod mo lang siya sa imo
amay ukon sa imo iloy, kag bisan nagdako siya sa inyo ukon wala.
10 Indi ka magpakighilawas sa imo apo nga babayi, kay makahatag ini sang
kahuy-anan sa imo.
11 Indi ka magpakighilawas sa anak nga babayi sang imo amay sa iban niya nga
asawa, kay utod mo man siya.
12-13 Indi ka magpakighilawas sa imo tiya, bisan utod man siya sang imo amay ukon
iloy.
14 Indi pagpakahuy-i ang utod nga lalaki sang imo amay paagi sa pagpakighilawas sa
iya asawa, kay tiya mo man siya.
15 Indi ka magpakighilawas sa imo umagad nga babayi kay asawa siya sang imo
anak.
16 Indi ka magpakighilawas sa imo bayaw nga babayi kay makahatag ini sang
kahuy-anan sa imo utod.
17 Indi ka magpakighilawas sa anak ukon apo nga babayi sang babayi nga
ginahuliran mo, kay mag-iloy ukon maglola sila, kag malaw-ay ina nga himuon.
18 Indi mo pagpangasaw-on ang utod nga babayi sang imo asawa samtang buhi pa
ang imo asawa.
19 Indi ka magpakighilawas sa babayi nga ara ang iya pamulanon kay ginakabig siya
nga mahigko.
20 Indi ka magpakighilawas sa asawa sang iban, kay kon himuon mo ini kabigon ka
nga mahigko.
21 Indi mo pag-ihatag ang imo anak para ihalad sa *dios nga si* Molek, kay makahatag
ina sang kahuy-anan sa *akon nga* imo Dios. Ako amo ang GINOO.
22 Indi ka magpakighilawas sa imo kapareho nga lalaki, kay makangilil-ad ina.
23 Indi magpakighilawas ang lalaki ukon babayi sa sapat, kay mahigko kag malain
gid ina.
24 Indi ninyo paghigkui ang inyo kaugalingon paagi sa paghimo sang bisan diin sa
sina nga mga butang, kay amo ina ang nakapahigko sa mga tawo nga ginapahalin ko
sa duta nga para sa inyo.
25-28 Kag bisan gani ina nga duta nahigkuan tungod sinang ila ginahimo, gani
ginpadal-an ko sang mga kalamidad ina nga duta para sa sini nga paagi maghalalin
sila dira. Pero kamo nga mga tumandok *nga mga Israelinhon* kag ang mga pangayaw
nga nagaestar upod sa inyo, indi gid ninyo paghimuon inang makangilil-ad nga mga
butang kundi tumanon gid ninyo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo. Kay kon

higkuan man ninyo ang duta *paagi sa paghimo sang sina nga mga butang*, pahalinon
man kamo sa sina nga duta pareho sang mga katawhan nga una sa inyo.
29 Ang bisan sin-o nga maghimo sang sina nga makangilil-ad nga mga butang indi na
ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.
30 Gani tumana ninyo ang ginapatuman ko sa inyo kag indi gid ninyo pagsundon ang
makangilil-ad nga ginahimo sang mga tawo nga una sa inyo, para indi ninyo
mahigkuan ang inyo kaugalingon tungod sini. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.

19

Ang Nagkalain-lain nga Sugo

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa bilog nga komunidad sang Israel:
Magkabuhi kamo nga balaan kay ako, ang GINOO nga inyo Dios, balaan.
3 Kinahanglan nga tahuron ninyo ang inyo iloy kag amay, kag kinahanglan nga
tumanon ninyo ang akon mga ginapahimo sa inyo sa mga Adlaw nga Inugpahuway.
Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
4 Indi kamo magsimba sa mga dios-dios ukon maghimo sang mga imahen nila. Ako
amo ang GINOO nga inyo Dios.
5 Kon maghalad kamo sa akon sang halad nga para sa maayo nga relasyon, ihalad
ninyo ini sa paagi nga mabaton ko para sa inyo.
6 Kaunon ninyo ang karne sini sa adlaw sang inyo paghalad ukon sa sunod nga
adlaw. Pero kon may mabilin nga karne hasta sa ikatatlo nga adlaw kinahanglan nga
sunugon na ini.
7 Kon kaunon ninyo ini sa ikatatlo nga adlaw, indi ko ini pagbatunon kay
makangilil-ad na ini.
8 Ang bisan sin-o nga magkaon sini may salabton tungod kay ginabaliwala niya ang
butang nga para sa akon; gani ina nga tawo indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.
9 Kon mag-ani kamo indi ninyo pag-ubuson ani ang ara sa higad sang inyo talamnan,
kag indi na ninyo pagbalikon kag siputon ang mga nabilin.
10 Amo man sa talamnan sang ubas, indi na ninyo pagbalikon kag kuhaon ang mga
bunga nga nabilin ukon ang mga nagkalahulog. Ibilin na lang ninyo ina sa mga imol
kag sa mga pangayaw. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
11 Indi kamo magpangawat, ukon magbutig, ukon magpangdaya sa inyo isigkatawo.
12 Indi kamo magpanumpa sang butig sa akon ngalan, kay kon himuon ninyo ina
ginapakahuy-an ninyo ang ngalan sang inyo Dios. Ako amo ang GINOO.
13 Indi ninyo pagpamintahaan ukon pagkawatan ang inyo isigkatawo. Indi na ninyo
pagpabuwasan ang paghatag sang suweldo sang tawo nga ginpaobra ninyo.
14 Indi ninyo paghambali sang malain ang bungol, kag indi kamo magbutang sang
makapasandad sa alagyan sang bulag. Himua ninyo ini sa pagpakita nga nagatahod
kamo sa akon nga inyo Dios. Ako amo ang GINOO.
15 Dapat husto kag matarong ang inyo nga paghukom sa korte; indi ninyo
pagpaburan ang manggaranon ukon ang imol.
16 Indi kamo magkutsokutso sa inyo isigkatawo. Indi kamo maghimo sang bisan ano
nga makaguba sang iya kabuhi. Ako amo ang GINOO.
17 Indi ninyo pagdumti ang inyo isigkatawo. Sabdunga ninyo siya kon nakasala siya
para wala kamo sing salabton.
18 Indi kamo magbalos ukon magdumot sa iban,* kundi higugmaa ninyo ang inyo
kapareho† pareho sang inyo paghigugma sa inyo kaugalingon. Ako amo ang GINOO.

---

* **19:18** *sa iban:* ukon, *sa inyo kadugo* † **19:18** *kapareho:* ukon, *kapareho nga Israelinhon*

19 Tumana ninyo ang akon mga pagsulundan. Indi ninyo pagpakastahi ang isa ka
sapat sa lain nga klase sang sapat. Indi kamo magtanom sang duha ka klase nga binhi
sa isa ka talamnan. Indi kamo magsuksok sang bayo nga hinimo halin sa duha ka
klase sang tela.
20 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa isa ka ulipon nga babayi nga kalaslon na
sa iban nga lalaki, pero ining babayi wala pa matubos ukon mahatagan sing
kahilwayan,‡ dapat silutan sila. Pero indi lang sila pagpatyon kay indi pa man hilway
ang amo nga babayi.
21-22 Kinahanglan nga magdala ang lalaki sang lalaki nga karnero didto dampi sa
puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan bilang halad nga bayad sa sala. Paagi sa
paghalad sang pari sang karnero sa akon presensya, matubos ang lalaki sa iya nga sala
kag patawaron ko siya.
23 Kon mag-abot na kamo sa duta nga ihatag ko sa inyo, indi ninyo pagkaunon ang
mga bunga sang mga kahoy nga inyo gintanom sa nahauna nga tatlo ka tuig. Kabigon
ninyo ini nga mahigko.§
24 Sa ikaapat nga tuig, ang tanan nga bunga ihalad ninyo bilang pagdayaw sa akon,
gani indi man ninyo ini pagkaunon.
25 Pero sa ikalima nga tuig makakaon na kamo sang mga bunga. Kag kon tumanon
ninyo ini nga mga pagsulundan, mangin bugana ang mga bunga sang inyo mga kahoy.
Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
26 Indi kamo magkaon *sang karne* nga may dugo pa.
Indi ninyo paghimuon ang ginahimo sang manugpakot ukon babaylan.
27 *Kon magpangasubo kamo sa patay* indi ninyo pag-utdan ang inyo buhok sa palibot
sang inyo ulo ukon ang inyo burangos,
28 kag indi man ninyo pagpilasan ang inyo lawas. Kag indi man kamo magpapika.
Ako amo ang GINOO.
29 Indi ninyo pagpakahuy-i ang inyo mga anak nga babayi paagi sa pagpilit sa ila nga
ibaligya ang ila lawas, kay makaimpluwensya ini sa inyo lugar kag magalapnag ang
kalautan.
30 Tumana ninyo ang akon mga ginapahimo sa inyo sa mga Adlaw nga Inugpahuway,
kag tahura ninyo ang lugar nga ginasimbahan ninyo sa akon. Ako amo ang GINOO.
31 Indi kamo magdangop sa mga espiritista nga nagapakig-estorya sa kalag sang
patay, kay kon himuon ninyo ini kabigon kamo nga mahigko. Ako amo ang GINOO nga
inyo Dios.
32 Tahura ninyo ang mga tigulang, kag tahura man ninyo *ako nga* inyo Dios. Ako amo
ang GINOO.
33 Indi ninyo pagtrataron sing malain ang mga pangayaw nga nagaestar upod sa
inyo.
34 Tratara ninyo sila nga daw kapareho ninyo, kag higugmaa ninyo sila pareho sang
inyo paghigugma sa inyo kaugalingon, kay mga pangayaw man kamo sadto anay sa
Egypt. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
35 Indi kamo magdaya sa inyo pagkilo, pagtakos, ukon pagsukob.
36-37 Gamita ninyo ang husto nga kilohan, talaksan, ukon sulukban.
Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt. Tumana ninyo ang
tanan ko nga mga pagsulundan kag mga sugo.

‡ **19:20** *ining babayi wala pa matubos ukon mahatagan sing kahilwayan:* Ang buot silingon, wala pa mabayaran sang iya nobyo ukon sang iban nga tawo ang iya amo para mahilway siya sa pagkaulipon. § **19:23** *mahigko:* sa literal, *wala matuli*

20

Ang Silot sa mga Sala

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Ang bisan sin-o sa inyo kag sa mga pangayaw nga nagaestar sa Israel nga maghalad
sang iya anak sa *dios nga si* Molek, kinahanglan nga batuhon siya sang pumuluyo
hasta nga mapatay gid.
3-4 Kontrahon ko ina nga tawo kag indi na ninyo siya pagkabigon nga sakop ninyo.
Kay sa iya paghalad sang iya anak kay Molek, ginhigkuan niya ang lugar nga
ginasimbahan sa akon kag ginpakahuy-an niya ang akon balaan nga ngalan. Kon
pabay-an lang ninyo ina nga tawo,
5 ako mismo ang magakontra sa iya kag sa iya pamilya kag sa tanan nga nagsunod sa
iya sa paghalad kay Molek. Indi ko sila pagkabigon nga sakop ninyo.
6 Kontrahon ko man ang tawo nga magdangop kag magsunod sa mga espiritista nga
nagapakig-estorya sa kalag sang patay. Indi ko sila pagkabigon nga sakop ninyo.
7 Iseparar ninyo ang inyo kaugalingon para sa akon kag magkabuhi kamo nga
balaan, tungod kay ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
8 Tumana ninyo ang akon mga pagsulundan kay ako amo ang GINOO nga
nagaseparar sa inyo para sa akon.
9 Ang bisan sin-o nga magpakamalaot sa iya amay ukon iloy kinahanglan nga
patyon. Siya ang responsable sang iya kamatayon.
10 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa asawa sang iban, siya kag ang babayi
kinahanglan nga patyon.
11 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa isa sang mga asawa sang iya amay,
ginpakahuy-an niya ang iya amay. Gani sila nga duha sang babayi kinahanglan nga
patyon. Sila ang responsable sang ila kamatayon.
12 Kon ang amay magpakighilawas sa iya umagad nga babayi, sila nga duha
kinahanglan nga patyon. Kay kalain ang ila ginhimo. Sila ang responsable sang ila
kamatayon.
13 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa iya kapareho nga lalaki, sila nga duha
kinahanglan nga patyon kay makangilil-ad ang ila ginhimo. Sila ang responsable sang
ila kamatayon.
14 Kon ang isa ka lalaki magpakigrelasyon sa mag-iloy, kinahanglan nga sunugon
sila nga tatlo, kay malain gid ang ila ginhimo. Indi dapat nga magpabilin ini nga
kalainan sa inyo.
15-16 Kon ang isa ka lalaki ukon babayi magpakighilawas sa isa ka sapat,
kinahanglan nga patyon siya kag ang sapat. Sila ang responsable sang ila kamatayon.
17 Kon ang isa ka lalaki magpakigrelasyon kag maghulid sa iya utod nga babayi,
bisan utod man niya ini sa iya amay ukon sa iya iloy, ginpakahuy-an niya ang iya utod
gani may salabton siya. Kag tungod nga makahuluya ang ginhimo nila nga duha, indi
na ninyo sila pagkabigon nga sakop ninyo.
18 Kon ang isa ka lalaki maghulid sa babayi nga ara ang iya pamulanon, kag
magsugot ang babayi, indi na ninyo sila nga duha pagkabigon nga sakop ninyo.
19 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa iya tiya, ginpakahuy-an niya ang iya
tiya. Sila nga duha may salabton sa ila nga ginhimo.
20 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa asawa sang iya tiyo, ginpakahuy-an niya
ang iya nga tiyo. Sila nga duha may salabton, kag mapatay lang sila nga wala sing bata.
21 Kon ang isa ka lalaki magpakigrelasyon sa asawa sang iya utod, ginpakahuy-an
niya ang iya utod. Kag tungod kay mahigko ang ila ginhimo, mapatay lang sila nga
wala sing bata.

22 Tumana ninyo ang tanan ko nga mga pagsulundan kag mga sugo para indi kamo
pagpahalinon sa duta nga pagadal-an ko sa inyo nga inyo estaran.
23 Ang mga katawhan nga pahalinon ko sa sadto nga duta nagahimo sang sini nga
mga kalautan, kag tungod sini ginakangil-aran ko sila. Gani indi ninyo pagsundon ang
ila ginahimo.
24 Kag suno sa ginsiling ko sa inyo, mangin inyo ang ila nga duta. Ihatag ko sa inyo
ining maayo kag mapatubason nga duta* para inyo panag-iyahan. Ako ang GINOO nga
inyo Dios nga nagseparar sa inyo sa iban nga mga katawhan.
25 Dapat nahibaluan ninyo kon ano ang matinlo kag ang mahigko nga mga sapat pati
mga pispis. Indi ninyo paghigkui ang inyo kaugalingon paagi sa pagkaon sang
mahigko nga mga sapat nga gindumili ko sa inyo.
26 Magkabuhi kamo nga balaan kay ako, ang GINOO, balaan. Ginseparar ko kamo sa
iban nga mga katawhan nga mangin akon.
27 Kon may ara sa inyo sang espiritista nga nagapakig-estorya sa kalag sang patay,
kinahanglan nga batuhon siya hasta nga mapatay gid. Siya ang responsable sang iya
nga kamatayon.

21

Ang mga Pagsulundan para sa mga Pari

1 Ginsugo sang GINOO si Moises nga ihambal ini sa mga pari nga kaliwat ni Aaron:
Indi ninyo paghigkuan ang inyo kaugalingon paagi sa pagpartisipar sa lubong sang
inyo kapareho nga Israelinhon,
2 luwas lang kon ang napatay malapit ninyo nga paryente pareho sang inyo iloy,
amay, anak, utod nga lalaki,
3 ukon utod nga babayi nga wala pa sing bana kag nagadepende pa sa inyo.
4 Indi man ninyo paghigkuan ang inyo kaugalingon paagi sa pagpartisipar sa lubong
sang paryente sang inyo asawa.
5 *Kon magpangasubo kamo sa patay,* indi ninyo pagkiskisan ang bisan diin nga parte
sang inyo ulo ukon utdan ang inyo burangos, ukon pilasan ang inyo lawas.
6 Kinahanglan nga iseparar ninyo ang inyo kaugalingon para sa akon nga inyo Dios,
kag indi ninyo pagpakahuy-an ang akon ngalan. Himuon ninyo ini tungod nga kamo
ang nagahalad sang mga halad nga paagi sa kalayo,* nga amo ang akon pagkaon.
7 Kinahanglan nga indi kamo magpangasawa sang babayi nga mahigko tungod kay
nagabaligya siya sang iya lawas, ukon sang babayi nga ginbulagan sang iya bana,
tungod nga ginseparar kamo para sa akon.
8 Kinahanglan nga kabigon kamo sang inyo kapareho nga mga Israelinhon nga
balaan kay kamo ang nagahalad sang *mga halad, nga amo ang* akon pagkaon. *Huo,*
dapat gid nga kabigon nila kamo nga balaan kay ako, ang GINOO, balaan, kag ginahimo
ko ang akon katawhan nga balaan.†
9 Kon may anak kamo nga babayi nga nagapakahuya sa inyo tungod kay
nagabaligya siya sang iya lawas, kag tungod sini ginakabig siya nga mahigko,
kinahanglan nga sunugon siya.
10 Kon ang pangulo nga pari‡*magpangasubo sa patay,* dapat indi niya paggumunon
ang iya buhok kag indi niya paggision ang iya bayo.

---

* **20:24** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey* * **21:6** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. † **21:8** *ginahimo ko...nga balaan:* ukon, *ginaseparar ko sila para sa akon* ‡ **21:10** *pangulo nga pari:* sa Hebreo makita ang iya bilog nga titulo*: ang pangulo nga pari nga labaw sa kapareho niya nga mga Israelinhon, nga ginhaplasan sang lana ang iya ulo, nga gin-ordinahan nga magsuksok sang bayo* nga para sa pangulo nga pari.

11 Dapat indi niya paghigkuan ang iya kaugalingon paagi sa pagpalapit sa patay,
bisan pa iya ini amay ukon iloy.
12 Kag tungod kay ginhalad siya sa akon bilang pangulo nga pari paagi sa paghaplas
sa iya sang lana, indi siya dapat maghalin sa akon Balaan *nga Tolda para magpartisipar*
sa lubong, kay kon himuon niya ini mahigkuan ang Tolda. Ako amo ang GINOO.
13-14 Ang pangasaw-on sang pangulo nga pari kinahanglan birhen kag kapareho
niya nga Israelinhon. Indi siya magpangasawa sang balo, ukon sang babayi nga
ginbulagan sang iya bana, ukon sang babayi nga mahigko tungod kay nagabaligya siya
sang iya lawas.
15 Sa sini nga paagi indi makabig nga mahigko ang iya mga anak. Ako ang GINOO nga
nagaseparar sa iya para sa akon.
16 Ginsugo sang GINOO si Moises
17 nga ihambal ini kay Aaron:
Wala sing bisan sin-o sa imo mga kaliwat hasta sa palaabuton nga mga henerasyon
nga makahalad sang *mga halad, nga amo ang* akon pagkaon, kon may deperensya ang
iya lawas.
18 Indi puwede ang bulag, lupog, may deperensya ang iya nawong, indi normal ang
isa ka parte sang iya lawas,
19 may bali ang iya tiil ukon kamot,
20 buktot, inano, may balatian sa mata ukon sa panit, ukon indi makapabata.
21-23 Gani kon ang isa mo ka kaliwat may deperensya, indi siya puwede nga
maghalad sa akon sang mga halad nga paagi sa kalayo, nga amo ang akon pagkaon.
Indi man siya puwede nga magsulod sa Balaan nga Lugar kag magpalapit sa halaran
kay mahigkuan ang akon Tolda. Pero puwede siya makakaon sang pagkaon nga parte
nila nga mga pari sa balaan nga halad kag sa labing balaan nga halad. Ako ang GINOO
nga nagaseparar sa inyo para sa akon.
24 Ginhambal ini tanan ni Moises kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki, kag sa
tanan nga Israelinhon.

22

Ang mga Halad sa Dios

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki:
Indi ninyo pagpakahuy-an ang akon balaan nga ngalan, gani tahura ninyo ang mga
halad nga ginahalad sang mga Israelinhon sa akon. Ako amo ang GINOO.
3 Kon may ara *sa inyo ukon* sa inyo mga kaliwat sa palaabuton nga mga henerasyon
nga magtandog sang halad nga para sa akon bisan mahigko siya,* indi na gid siya
makaalagad bilang pari. Ako amo ang GINOO.
4-7 Wala sing bisan sin-o sa inyo nga makakaon sang halad kon may delikado siya
nga balatian sa panit,† ukon may nagaguwa sa iya kinatawo *tungod sang iya balatian*,
ukon nahikapan niya ang butang nga mahigko tungod nga nakatandog ini sa patay,
ukon naguwaan siya sang semilya, ukon nakatandog siya sang sapat ukon tawo nga
ginakabig nga mahigko. Makakaon lang siya sang mga halad kon makapaligo na siya,‡
pero mahulat siya anay hasta sa hapon kon magsalop na ang adlaw kag dayon
makakaon na siya sang mga halad nga amo ang iya kalan-on *bilang pari*.

---

* **22:3** *mahigko siya:* buot silingon, *indi siya takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.* † **22:4-7** *may delikado siya nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 13:2. ‡ **22:4-7** *makapaligo na siya:* Isa ini ka ritual nga ginahimo sang mga Israelinhon para mangin matinlo sila kag takos nga magpartisipar sa iban nga mga seremonya sang ila relihiyon.

8 Indi kamo dapat magkaon sang bisan ano nga karne sang sapat nga napatay lang
ukon ginpatay sang iban nga sapat, kay kon himuon ninyo ini kabigon kamo nga
mahigko. Ako amo ang GINOO.
9 Indi ninyo pag-ibaliwala ang akon ginapatuman sa inyo. Kinahanglan nga
tumanon gid ninyo ini para indi kamo magkasala kag magkalamatay. Ako ang GINOO
nga nagaseparar sa inyo para sa akon.
10 Kamo lang nga mga pari kag ang inyo panimalay ang makakaon sang parte sang
mga halad nga para sa inyo. Indi puwede magkaon sini ang inyo bisita ukon ang inyo
sinuhulan nga trabahador.
11 Pero puwede nga magkaon ang ulipon nga ginbakal ninyo ukon natawo sa inyo
panimalay.
12 Indi man makakaon sini ang anak nga babayi sang pari nga nakapamana sang
indi pari.
13 Pero kon nabalo siya ukon nagbulagay sila sang iya bana nga wala sila sang bata,
kag mag-estar siya liwat sa iya amay, makakaon siya sang pagkaon nga ginabaton sang
iya amay bilang pari.
Tandaan gid ninyo nga kamo lang nga mga pari kag ang inyo panimalay ang
makakaon sang parte sang mga halad nga para sa inyo.
14 Pero kon ang isa ka tawo nga indi miyembro sang inyo panimalay nakakaon sini
nga indi niya hungod, kinahanglan nga ulian niya ini sa inyo kag dugangan pa gid niya
sang 20 porsiyento sang bili sini.
15 Kamo nga mga pari, indi ninyo pag-ibaliwala ang mga halad sang mga Israelinhon
para sa akon,
16 agod nga sa pagkaon ninyo sini indi kamo makasala kag wala kamo sing salabton.
Ako ang GINOO nga nagaseparar sa inyo para sa akon.

Ang mga Pagsulundan Parte sa Pagpili sang Sapat nga Ihalad

17 Ginsugo sang GINOO si Moises
18 nga ihambal ini kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki, sa tanan nga kapareho
nila nga mga Israelinhon, pati sa mga pangayaw sa Israel:
Kon ang halad nga ginasunog ihalad ninyo bilang halad sa pagtuman sang isa ka
panaad ukon halad nga kinabubut-on,
19 kinahanglan nga lalaki ini nga baka, karnero, ukon kanding nga wala sing
deperensya para batunon ko.
20 Indi kamo maghalad sing may deperensya kay indi ko gid ini pagbatunon.
21 Kon ang halad nga para sa maayo nga relasyon ihalad ninyo sa akon bilang halad
sa pagtuman sang isa ka panaad ukon halad nga kinabubut-on, kinahanglan nga baka
ini ukon karnero ukon kanding nga wala sing deperensya para batunon ko.
22 Indi kamo maghalad sa akon sang sapat nga bulag, nabalian, napilasan, ukon may
balatian sa panit. Indi gid ninyo ini pag-ihalad sa akon sa halaran bilang halad nga
paagi sa kalayo.
23 Pero puwede ninyo ihalad bilang halad nga kinabubut-on ang baka ukon karnero
ukon kanding nga indi normal ang isa ka parte sang iya lawas, pero indi ini puwede
nga ihalad bilang halad sa pagtuman sang isa ka panaad.
24 Indi kamo maghalad sa akon sang sapat nga may deperensya ang iya itlog, ukon
ginkapon. Indi gid ninyo ini paghimuon sa inyo lugar.
25 Kag indi man kamo magbakal sang sina nga klase sang mga sapat halin sa mga
taga-iban nga lugar kag ihalad sa akon bilang akon pagkaon, kay indi ko ina
pagbatunon.

26-27 Ang bag-o natawo nga baka, karnero, ukon kanding dapat magpabilin sa iya
iloy sa sulod sang pito ka adlaw. Pero halin sa ikawalo nga adlaw puwede na ini ihalad
sa akon bilang halad nga paagi sa kalayo.
28 Indi ninyo pag-ihalad sing dungan ang baka ukon karnero ukon kanding kag ang
iya bata sa isa lang ka adlaw.
29 Kon maghalad kamo sang halad sa pagpasalamat sa akon, sundon ninyo ang husto
nga pamaagi sa paghalad sini para batunon ko.
30 Kag kinahanglan nga kaunon ninyo ini sa sina mismo nga adlaw sang paghalad
kag indi gid ninyo pagbilinan hasta sa masunod nga aga. Ako amo ang GINOO.
31 Tumana ninyo ang akon mga sugo. Ako amo ang GINOO.
32 Indi ninyo pagpakahuy-an ang akon balaan nga ngalan, kag kilalahon ninyo ako
nga balaan. Ako ang GINOO nga nagaseparar sa inyo para sa akon,
33 kag ako amo ang nagpaguwa sa inyo sa Egypt para mangin inyo Dios. *Huo,* ako
amo ang GINOO.

23

Ang Pinasahi nga mga Tion sang Pagsimba

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal sa mga Israelinhon ang ini nga mga pagsulundan parte sa natalana
nga mga piesta, nga magatilipon sila sa pagsimba sa GINOO:

Ang Adlaw nga Inugpahuway

3 May anom kamo ka adlaw sa pag-obra, pero sa ikapito nga adlaw magpahuway
kamo kay amo ina ang Adlaw nga Inugpahuway. Indi kamo mag-obra sa sina nga
adlaw kundi magtipon kamo sa pagsimba, kay adlaw ina nga padunggan ninyo ang
GINOO.

Ang Piesta sang Paglabay sang Anghel
(Num. 28:16-25)

4 Amo ini ang natalana nga mga piesta nga magatilipon ang mga Israelinhon sa
pagsimba sa GINOO.
5 Ang Piesta sang Paglabay sang Anghel ginahiwat sa gab-i sang ika-14 nga adlaw
sang nahauna nga bulan.
6 Kag sa ika-15 nga adlaw sang amo gihapon nga bulan, magaumpisa naman ang
Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok. Pito ka adlaw ini nga piesta, kag sa
sina nga mga inadlaw ang tinapay nga kaunon ninyo kinahanglan wala sing
inugpahabok.
7 Sa nahauna nga adlaw sang sini nga piesta, indi kamo mag-obra kundi magtipon
kamo sa pagsimba sa GINOO.
8 Sa sulod sang pito ka adlaw maghalad kamo sa GINOO sang halad nga paagi sa
kalayo.* Kag sa ikapito nga adlaw indi kamo liwat mag-obra kundi magtipon kamo sa
pagsimba sa GINOO.

Ang Piesta sang Pag-ani
(Num. 28:26-31)

9-11 Kon didto na kamo sa duta nga ihatag sang GINOO sa inyo, ihalad ninyo sa iya ang
una nga binugkos nga mga uhay nga naani ninyo. Dal-on ninyo ini sa pari sa sunod
nga adlaw sa tapos sang Adlaw nga Inugpahuway, kag bayawon ini sang pari sa
presensya sang GINOO para batunon kamo sang GINOO paagi sini.
12 Sa sina man nga adlaw, maghalad man kamo sa GINOO sang karnero nga isa ka
tuig nga wala sing deperensya bilang halad nga ginasunog.

---

* **23:8** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9.

13 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga apat ka kilo nga harina nga maayo
nga klase kag ginmikslahan sang mantika, kag halad nga ilimnon nga isa ka litro nga
bino. Halad ini nga paagi sa kalayo, kag ang kahamot sini makapalipay sa GINOO.
14 Kon wala pa ninyo mahalad ina, indi gid kamo dapat magkaon sang bisan ano nga
klase sang pagkaon halin sa inyo bag-o nga inani, hilaw man ini ukon sinanlag ukon
ginluto nga tinapay. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa palaabuton
nga mga henerasyon, bisan diin kamo mag-estar.
15-17 Pagkaligad sang pito ka semana umpisa sa adlaw nga naghalad kamo sadtong
binugkos nga mga uhay, magtipon kamo kag maghalad *liwat* sang halad nga regalo
halin sa sadtong mga uhay nga bag-o lang ninyo inani. Ini bali sa ika-50 nga adlaw, nga
amo ang adlaw pagkatapos sang ikapito nga Adlaw nga Inugpahuway. Ang ihalad
ninyo duha ka tinapay nga ang kada isa hinimo halin sa apat ka kilo nga harina nga
maayo nga klase, nga may inugpahabok. Ihalad ninyo ini bilang halad nga ginabayaw
halin sa nahauna ninyo nga patubas.
18 Parisan ninyo ini sang pito ka bataon nga karnero nga lalaki nga tag-isa ka tuig,
isa ka bataon nga baka, kag duha ka gulang nga karnero nga lalaki, nga ang kada isa sa
ila wala sing deperensya. Ihalad ninyo ini bilang halad nga ginasunog upod sa halad
nga regalo kag pati sa halad nga ilimnon. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa
kalayo makapalipay sa GINOO.
19 Dayon maghalad man kamo sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa
pagpakatinlo, kag duha ka karnero nga tag-isa ka tuig bilang halad nga para sa maayo
nga relasyon.
20 Bayawon sang pari sa presensya sang GINOO ang duha ka karnero kag ang halad
nga halin sa nahauna nga patubas. Balaan ini nga mga halad para sa GINOO kay parte
ini sang mga pari.
21 Sa amo man nga adlaw indi kamo mag-obra kundi magtipon kamo sa pagsimba sa
GINOO. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga mga
henerasyon, bisan diin kamo mag-estar.
22 Kon mag-ani kamo, indi ninyo pag-ubusa ani ang ara sa higad sang inyo talamnan,
kag indi ninyo pagbalikon kag siputon ang mga nabilin. Ibilin na lang ninyo ina sa
mga imol kag sa mga pangayaw.† Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.

Ang Piesta sang Pagpatunog sang mga Trumpeta
(Num. 29:1-6)

23-24 Sa nahauna nga adlaw sang ikapito nga bulan, magpahuway kamo bilang
pagdumdom sa GINOO. Kon mabatian ninyo ang pagtunog sang mga trumpeta,
magtipon kamo sa pagsimba sa iya.
25 Indi kamo mag-obra sa sina nga adlaw kundi maghalad kamo sa GINOO sang halad
nga paagi sa kalayo.

Ang Adlaw sang Pagtubos
(Num. 29:7-11)

26-28 Ang ikanapulo nga adlaw sang sina nga ikapito nga bulan amo ang Adlaw sang
Pagtubos. Indi kamo mag-obra sa sina nga adlaw kundi magtipon kamo sa pagsimba
sa GINOO nga may pagpuasa, kag maghalad kamo sa iya sang halad nga paagi sa
kalayo. Kay sa sina nga adlaw himuon ang seremonya sa pagtubos sa inyo sa inyo mga
sala sa presensya sang GINOO nga inyo Dios.
29 Ang indi magpuasa sa sina nga adlaw indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.
30 Patyon sang GINOO ang bisan sin-o nga mag-obra sa sina nga adlaw.

† **23:22** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel*

31-32 Gani magpahuway kamo kag magpuasa umpisa sa pagsalop sang adlaw sa
ikasiyam nga adlaw sang sina nga bulan hasta sa masunod nga pagsalop sang adlaw.
Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga mga henerasyon,
bisan diin kamo mag-estar.

Ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag
(Num. 29:12-40)

33-34 Ginsugo sang GINOO si Moises nga ihambal ini sa mga Israelinhon: Sa ika-15 nga
adlaw sang ikapito nga bulan magaumpisa ang Piesta sang Pagpatindog sang mga
Payag, kag saulugon ninyo ini sa sulod sang pito ka adlaw.
35 Sa nahauna nga adlaw indi kamo mag-obra kundi magtipon kamo sa pagsimba sa
GINOO.
36 Sa sulod sang pito ka adlaw maghalad kamo sa GINOO sang mga halad nga paagi sa
kalayo. Kag sa ikawalo nga adlaw‡ indi naman kamo mag-obra kundi magtipon kamo
liwat sa pagsimba sa GINOO, kag maghalad kamo sa iya. Katapusan ini nga adlaw sang
inyo nga pagtilipon.
37 Amo ina ang natalana nga mga piesta nga magatilipon kamo sa pagsimba sa
GINOO kag sa paghalad sang mga halad nga paagi sa kalayo. *Dapat magdala kamo sang*
mga halad nga ginasunog, halad nga regalo, halad *nga para sa maayo nga relasyon*, kag
mga halad nga ilimnon, nga ginakinahanglan nga ihalad ninyo sa mga tion sang
paghalad sini.
38 *Saulugon ninyo ina nga mga piesta* dugang sa Adlaw nga Inugpahuway nga
ginsugo sang GINOO nga himuon ninyo kada semana. Kag ihalad ninyo ini nga mga
halad dugang sa inyo mga regalo, sa inyo mga halad sa pagtuman sang mga panaad,
kag sa inyo mga halad nga kinabubut-on nga inyo ginahalad sa GINOO.
39 Kon parte *liwat* sa Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag, saulugon ninyo ini sa
pagpadungog sa GINOO umpisa sa ika-15 nga adlaw sang ikapito nga bulan,
pagkatapos sang tig-alani. Saulugon ninyo ini sa sulod sang pito ka adlaw; indi kamo
mag-obra sa nahauna nga adlaw kag sa ikawalo nga adlaw.
40 Sa nahauna nga adlaw, magkuha kamo sang pinakamaayo nga mga bunga sang
mga kahoy, mga paklang sang palma, mga sanga sang madabong nga mga kahoy, kag
mga kahoy-kahoy sa ililigan sang tubig, kag magkinalipay kamo sa presensya sang
GINOO nga inyo Dios sa sulod sang pito ka adlaw.
41-43 Saulugon ninyo ini nga piesta sa ikapito nga bulan sang kada tuig sa
pagpadungog sa GINOO. Sa sulod sang pito ka adlaw, tanan kamo nga mga tumandok
nga mga Israelinhon mag-estar sa mga payag para mahibaluan sang inyo mga kaliwat
nga ginpaestar sang GINOO nga inyo Dios ang inyo mga katigulangan sa mga payag
sang ginpaguwa niya sila sa Egypt. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa
palaabuton nga mga henerasyon.
44 Amo ato ang parte sa natalana nga mga piesta para sa GINOO nga ginpahibalo ni
Moises sa mga Israelinhon.

24

Ang Pag-asikaso sa mga Suga sang Tolda nga Ginapakigkitaan
(Exo. 27:20, 21)

1-4 Ginsugo sang GINOO si Moises nga ipatuman niya ini sa mga Israelinhon:
Dal-an ninyo sang puro nga lana sang ginbayo nga olibo ang mga suga sa guwa sang
kuwarto nga ginabutangan sang *Kahon sang* Kasuguan didto sa Tolda nga
Ginapakigkitaan, para wala sing untat ang pagsiga sini sa presensya sang GINOO. Kada

‡ **23:36** *ikawalo nga adlaw:* Dugang ini nga adlaw sa piesta nga bali amo ang katapusan nga adlaw sang piesta.

magsirom na, sindihan ini ni Aaron kag padayon nga pasigahon hasta mag-aga.
Siguruhon gid niya nga nagasiga permi ang mga suga sa bulutangan sini nga puro
bulawan. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga mga
henerasyon.

Ang mga Tinapay nga Ginahalad sa Presensya sang Dios

5 Maghimo kamo sang dose ka bilog nga tinapay, nga ang kada isa hinimo halin sa
apat ka kilo nga harina nga maayo nga klase.
6 Ibutang ninyo ini sa lamisa nga puro *bulawan nga* didto sa presensya sang GINOO.
Sampawon ninyo ini sa duha ka sampaw nga ang kada isa may anom ka tinapay.
7 Butangan ninyo dayon sang puro nga insenso sa tupad sang kada sinampaw. Ang
insenso amo ang magaserbi nga halad sa pagdumdom sa GINOO. Sunugon ini bilang
halad nga paagi sa kalayo sa baylo sang mga tinapay.
8 Dapat magbutang gid permi sang sini nga mga tinapay sa presensya sang GINOO
kada Adlaw nga Inugpahuway bilang kasugtanan nga tumanon sang mga Israelinhon
hasta san-o.
9 Ini nga mga tinapay para kay Aaron kag sa iya mga kaliwat. Kaunon nila ini sa
balaan nga lugar *didto sa Tolda*, tungod kay balaan gid ini nga parte sang mga halad
nga paagi sa kalayo. Kag para gid ina sa ila hasta san-o.*

Ang Silot sa mga Nagainsulto sa Dios

10-11 Karon, may isa ka tawo nga ang iya amay Egyptohanon kag ang iya iloy
Israelinhon. (Ang ngalan sang iya iloy amo si Shelomit, nga anak ni Dibri nga halin sa
tribo ni Dan.) Nagpakig-away ini nga tawo sa isa ka Israelinhon didto sa kampo, kag
gin-insulto niya ang ngalan sang GINOO. Gani gindala nila siya kay Moises,
12 kag ginpriso nila siya hasta nga mahibaluan nila kon ano ang kabubut-on sang
GINOO sa amo nga tawo.
13 Karon, nagsiling ang GINOO kay Moises,
14 "Dal-a sa guwa sang kampo ang ato nga tawo nga nag-insulto sa akon. Ang tanan
nga nakabati sang iya pag-insulto magtungtong sang ila kamot sa iya ulo *sa
pagpamatuod nga may salabton siya*, kag dayon batuhon siya sang bilog nga
komunidad *sang Israel*.
15-16 Kag hambalan mo ang mga Israelinhon nga ang bisan sin-o sa ila kag sa mga
pangayaw nga magyaguta sa akon ukon mag-insulto sa akon ngalan may salabton.
Kinahanglan nga batuhon siya sang bilog nga komunidad hasta nga mapatay gid.
17 "Ang bisan sin-o nga makapatay sang tawo, kinahanglan nga patyon man.
18 Kag ang tawo nga makapatay sang sapat sang iban kinahanglan nga ilisan niya ini
sang buhi tungod kay buhi man ato nga sapat, kag dapat buhi man ang ibayad.
19-20 Kon ginhalitan sang isa ka tawo ang iya isigkatawo, kinahanglan nga halitan
man siya suno man sa iya nga ginhimo: Kon ginbali niya ang tul-an sang iban balion
man ang iya tul-an, kon ginlukat niya ang mata sang iban lukaton man ang iya mata,
kag kon ginbingaw niya ang ngipon sang iban bingawon man ang iya ngipon.
21 Ang bisan sin-o nga makapatay sang sapat kinahanglan nga ilisan niya ini, pero
ang makapatay sang tawo kinahanglan nga patyon man.
22 Ang ini nga kasuguan para sa inyo tanan, tumandok man kamo *nga mga
Israelinhon* ukon mga pangayaw. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios."
23 Pagkatapos nga nahambal ini ni Moises sa mga Israelinhon, gindala nila ang tawo
nga nag-insulto sa Dios sa guwa sang kampo kag ginbato, suno sa ginsugo sang GINOO
kay Moises.

---

* **24:9** *Kag para gid ina sa ila hasta san-o:* ukon, *Kag dapat tumanon gid ini nga pagsulundan hasta san-o.*

25

Ang Tuig nga Inugpahuway sang Duta

1 Sang didto si Moises sa Bukid sang Sinai, ginsugo siya sang GINOO
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Kon mag-abot na kamo sa duta nga ihatag ko sa inyo, indi ninyo pagtamnan ang
duta kada ikapito nga tuig para mapadunggan ninyo ako.
3-4 Sa sulod sang anom ka tuig makatanom kamo kag makaani, pero sa ikapito nga
tuig kinahanglan nga papahuwayon ninyo ang duta. Indi ninyo pagtamnan ang inyo
mga uma kag indi man ninyo pagtapsan sang mga sanga ang inyo tanom nga mga
ubas.
5 Kag indi man ninyo pag-anihon ang mga uhay ukon pagduguson ang mga bunga
sang mga ubas nga nagatubo lang.
6 Pero puwede kamo magpanguha sini para lang kaunon ninyo sang inyo mga
suluguon, sang inyo mga trabahador, sang mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo,
7 sang inyo mga kasapatan, kag sang talunon nga mga sapat sa inyo duta.

Ang Tuig sang Paghilway kag Pag-uli

8-9 Sa kada 49 ka tuig,* sa ikanapulo nga adlaw sang ikapito nga bulan nga amo ang
Adlaw sang Pagtubos, patunugon ninyo ang mga budyong sa bilog nga lugar.
10 Kabigon ninyo ang ika-50 nga tuig nga pinasahi nga tuig, kay tion ini sang
paghilway sa mga ulipon para makabalik na sila sa ila pamilya kag sa pag-uli sa tag-iya
sang iya mga duta nga iya ginbaligya.
11-12 Sa sini nga Tuig sang Paghilway kag Pag-uli, indi kamo magtanom, kag indi man
kamo mag-ani ukon magdugos sang mga bunga sang mga tanom nga nagatubo lang,
pero puwede kamo makapanguha para lang kaunon. Balaan ini nga tuig para sa inyo.
13 Sa sini nga tuig, ang tanan nga pagkabutang nga ginbaligya sa inyo ibalik ninyo sa
tag-iya.
14 Gani kon magbaligya kamo ukon magbakal sang duta sa inyo kasimanwa, indi
kamo magdinayaay.
15 Kinahanglan nga ang bili sang duta suno sa kadamuon sang mga tinuig nga
makapatubas ini sa wala pa ang sunod nga Tuig sang Paghilway kag Pag-uli.
16 Kon madamo pa ang mga tinuig antes mag-abot ang Tuig sang Paghilway kag
Pag-uli, pataasan ninyo ang presyo sang duta, pero kon gamay na lang, panubuan
ninyo. Kay ang matuod, ang ginabakal indi ang duta mismo kundi ang kadamuon sang
mapatubas sang duta.
17 Indi kamo magdinayaay kundi tahura ninyo ako, kay ako ang GINOO nga inyo Dios.
18-19 Tumana gid ninyo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo para magkabuhi
kamo nga malinong sa duta nga inyo estaran kag indi kamo mawad-an sang pagkaon
tungod sa bugana nga mga patubas sang duta.
20 Indi kamo magkabalaka kon ano ang inyo kaunon sa ikapito nga tuig nga indi
kamo makatanom ukon makaani.
21 Kay bendisyunan ko ang inyo duta sa ikaanom nga tuig para magpatubas ini sang
madamo nga kalan-on nga para sa tatlo ka tuig.
22 Gani samtang nagatanom kamo sa ikawalo nga tuig, ang inyo kaunon amo pa ang
inyo inani sang ikaanom nga tuig, kag madamo pa ang inyo kalan-on hasta sa tig-alani
sa ikasiyam nga tuig.
23 Indi dapat ibaligya ang duta nga indi na mabawi pa, kay ang ini nga duta akon;
ginapaestaran kag ginapaagsahan ko lang ini sa inyo.

---

* **25:8-9** *Sa kada 49 ka tuig:* sa literal, *pito ka tuig nga inugpahuway, pito ka pito ka tuig*

24 Gani tugutan ninyo nga mabawi pa sang tag-iya ang iya duta sa inyo. Himuon
ninyo ini sa tanan nga duta nga inyo ginbakal.
25 Kon nag-imol ang kapareho ninyo nga Israelinhon, kag tungod sini ginbaligya
niya ang iya duta, ang iya pinakamalapit nga paryente amo ang maggawad sang iya
ginbaligya.
26 Pero kon wala siya sing paryente nga maggawad sini para sa iya, puwede niya
gihapon ini mabawi kon may ikasarang na siya sa paggawad sini.
27 Kon matabo ini bayaran niya ang nagbakal sang iya duta sang kantidad nga suno
sa mapatubas sang duta hasta sa pag-abot sang Tuig sang Paghilway kag Pag-uli,
dayon puwede na niya mabawi ang iya duta.
28 Pero kon kulang pa ang iya inuggawad, magapabilin ini sa nagbakal hasta sa
pag-abot sang Tuig sang Paghilway kag Pag-uli. Sa sina nga tuig, mabawi na niya ang
iya duta *nga wala sing bayad*.
29 Kon ang isa ka tawo magbaligya sang iya balay nga ara sa banwa nga napalibutan
sang pader, magawad pa niya ini sa sulod sang isa ka tuig halin sang tion sang iya
pagbaligya.
30 Pero kon indi niya ini magawad sa sulod sang isa ka tuig, ang amo nga balay
mangin iya na sang nagbakal kag sang iya mga kaliwat hasta san-o. Indi na ini
mabawi sang tag-iya sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli.
31 Pero ang mga balay sa mga baryo nga wala sing pader pagakabigon nga pareho
sang mga uma, nga puwede magawad kag mabawi sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli.
32 Ang mga kaliwat ni Levi puwede nga makagawad bisan san-o sang ila mga balay
nga ara sa mga banwa nga ginapanag-iyahan nila.
33 Kon indi nila ini magawad, iuli ini sa ila sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli. Kay
ang mga balay dira sa ila mga banwa ila ina nga parte halin sa ila kapareho nga mga
Israelinhon.
34 Ang mga palahalban nga ara dampi sa ila mga banwa kinahanglan nga indi
pag-ibaligya, kay ila ina nga pagkabutang hasta san-o.
35 Kon nag-imol ang kapareho ninyo nga Israelinhon kag indi na siya makasarang
nga magsuporta sa iya kaugalingon, buligan ninyo siya pareho sang pagbulig ninyo sa
mga pangayaw nga temporaryo ukon permanente nga nagaestar upod sa inyo, para
makapadayon siya sa pag-estar upod sa inyo.
36-37 Pahulama ninyo siya sang kuwarta nga wala sing saka, kag baligyai ninyo siya
sang pagkaon nga wala sing ganansya, para makapadayon siya sa pag-estar upod sa
inyo. Himua ninyo ina sa pagpakita nga nagatahod kamo sa *akon nga* inyo Dios.
38 Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt para ihatag ko sa
inyo ang duta sang Canaan kag para mangin Dios ninyo ako.
39 Kon nag-imol ang kapareho ninyo nga Israelinhon, kag tungod sini ginbaligya
niya ang iya kaugalingon sa inyo bilang ulipon, indi ninyo siya pagpaobrahon pareho
sang isa ka ordinaryo lang nga ulipon.
40 Kabigon ninyo siya nga isa ka sinuhulan nga trabahador ukon isa ka bisita nga
nagaestar lang sa inyo. Magaobra siya sa inyo hasta sa Tuig sang Paghilway kag
Pag-uli.
41 Sa sina nga tuig, hilway na siya kag ang iya mga anak, kag makabalik na sila sa ila
mga kaparyentihan kag mangin ila liwat ang mga pagkabutang sang ila mga
katigulangan.
42 Mga ulipon ko kamo, kamo nga mga Israelinhon nga ginpaguwa ko sa Egypt. Gani
indi dapat nga ibaligya ninyo ang inyo kaugalingon nga ulipon *hasta san-o*.
43 Indi ninyo pagpintasan ang kapareho ninyo nga Israelinhon nga ulipon ninyo.
Himua ninyo ina sa pagpakita nga nagatahod kamo sa *akon nga* inyo Dios.

44 Kon gusto ninyo nga may mga ulipon kamo, magbakal kamo sa mga nasyon sa
palibot ninyo.
45 Puwede man ninyo baklon ang mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo ukon
ang mga miyembro sang ila panimalay nga natawo sa inyo lugar. Ang mga ulipon nga
nabakal ninyo sa ila mangin pagkabutang na ninyo,
46 kag puwede ninyo sila ipanubli sa inyo mga anak para magserbisyo sa ila samtang
buhi sila. Pero indi gid ninyo pagpintasan ang kapareho ninyo nga Israelinhon nga
ulipon ninyo.
47 Kon ang isa ka imol nga Israelinhon nagbaligya sang iya kaugalingon *bilang ulipon*
sa isa ka pangayaw nga manggaranon nga nagaestar upod sa inyo ukon sa iya sini
paryente,
48 ang ina nga Israelinhon puwede pa nga magawad. Puwede siya nga gawaron sang
iya utod,
49 tiyo, pakaisa, ukon sang bisan sin-o sa malapit niya nga mga paryente. Puwede
man nga siya mismo ang maggawad sang iya kaugalingon kon may ikasarang na siya.
50-52 Ang iya himuon sumahon niya kag sang nagbakal sa iya kon pila ka tuig ang iya
pagserbisyo kag kon pila ang maiguan sini kon bayaran siya pareho sa ginahimo sa isa
ka sinuhulan nga trabahador. Ang maiguan nga kantidad ibuhin niya sa kantidad nga
ginbayad sa iya sadto anay sang pagbakal sa iya bilang isa ka ulipon. (Ang amo nga
kantidad ginabasi sa kadamuon sang tinuig halin sa pagbakal sa iya hasta sa Tuig sang
Paghilway kag Pag-uli.) Kag kon pila ang mabilin amo ina ang ibayad niya para
magawad siya.
53 Kinahanglan nga kabigon siya sang nagbakal sa iya nga daw isa ka sinuhulan nga
trabahador kag indi niya siya pagpintasan.
54 Kon indi siya magawad sa sini nga mga paagi, mahilway gihapon siya kag ang iya
mga anak sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli.
55 *Gani indi kamo magpaulipon sa inyo isigkatawo hasta san-o,* kay mga ulipon ko
kamo, kamo nga ginpaguwa ko sa Egypt. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.

26

Ang Balos sa Pagkamatinumanon
(Deu. 7:11-24; 28:1-14)

1 Indi kamo maghimo sang mga dios-dios pareho sang mga imahen, handumanan
nga bato, ukon bato nga may larawan, para simbahon, kay ako amo ang GINOO nga
inyo Dios.
2 Tumana ninyo ang akon mga ginapahimo sa inyo sa mga Adlaw nga Inugpahuway
kag tahura ninyo ang lugar nga ginasimbahan ninyo sa akon. Ako amo ang GINOO.
3 Kon tumanon ninyo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo,
4 padal-an ko kamo sang ulan sa husto nga panahon para ang duta makapatubas kag
ang mga kahoy makapamunga.
5 *Mangin bugana gid kaayo ang inyo mga patubas nga bisan pa gani* ang inyo paglinas
sang mga uhay magapadayon hasta sa tighalarvest sang mga ubas, kag ang inyo
pagpangharvest sang ubas magapadayon hasta sa inyo tigpalanggas. Gani
makapagusto kamo sang inyo nga pagkaon kag magakabuhi pa kamo nga malinong sa
inyo lugar.
6 Paluntaron ko ang kalinong sa inyo lugar, gani makatulog kamo nga wala sing may
ginakahadlukan. Pangtabugon ko ang mapintas nga mga sapat sa inyo lugar, kag wala
sing mga kaaway nga makasalakay sa inyo.
7 Kamo ang magasalakay sa inyo mga kaaway kag pamatyon ninyo sila.
8 Ang 5 sa inyo makapierdi sang 100 kag ang 100 sa inyo makapierdi sang 10,000.

9 Ipakita ko ang akon kaayo sa inyo kag hatagan ko kamo sang madamo nga kaliwat
para matuman ko ang akon kasugtanan sa inyo.
10 *Tungod nga mangin bugana gid ang inyo mga patubas,* ang inyo pagakaunon amo
pa ang nagligad ninyo nga mga patubas hasta nga maabtan pa ini kag mailisan sang
bag-o naman nga patubas.
11 Magapuyo ako upod sa inyo kag indi ko kamo pag-isikway.
12 Magaupod ako sa inyo kag ako padayon nga mangin Dios ninyo kag kamo
padayon nga mangin katawhan ko.
13 Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt para indi na kamo
mangin mga ulipon sang mga Egyptohanon. Ginhilway ko na kamo, gani wala na
kamo sing dapat nga ikahuya.

Ang Balos sa Pagkadi-matinumanon
(Deu. 28:15-68)

14-15 Pero kon indi gani kamo magpamati sa akon kag indi magtuman sang tanan ko
nga mga sugo, mga pagsulundan kag mga ginapatuman, kag tungod sini ginalapas
ninyo ang kasugtanan ko sa inyo,
16 amo ini ang akon himuon sa inyo: Mataranta kamo sa kahadlok tungod kay
padal-an ko kamo sang makamamatay nga mga balatian kag hilanat nga makaguba
sang inyo mga mata kag mga lawas. Magatanom kamo, pero indi ninyo ini mapuslan
kay salakayon kamo sang inyo mga kaaway kag kaunon nila ang inyo mga patubas.
17 Kontrahon ko kamo para mapierdi kamo sang inyo mga kaaway kag dumalahan
nila kamo. Tungod sa kakulba magapalalagyo kamo bisan wala sing may nagalagas sa
inyo.
18 Kag kon indi gihapon kamo magpamati sa akon, silutan ko kamo sing pito ka pilo.
19 Dulaon ko ang ginapabugal ninyo nga gahom. Indi ko gid pagpaulanon, gani
magatig-a gid ang inyo mga duta.*
20 Mangin wala gid sing pulos ang inyo pagpangabudlay, kay ang inyo mga duta indi
magpatubas kag ang inyo mga kahoy indi magpamunga.
21 Kon padayon pa gid kamo nga magsupak sa akon kag indi kamo magpamati sa
akon, dugangan ko pa gid liwat sing pito ka pilo ang inyo silot.
22 Padal-an ko kamo sang mapintas nga mga sapat kag pamatyon nila ang inyo mga
bata kag mga kasapatan, kag tungod sini diutay na lang ang mabilin sa inyo sa bagay
nga daw wala na sing may nagalakat sa inyo mga dalan.
23 Kon indi gihapon kamo magpamati sa akon kundi padayon pa gid kamo nga
magsupak sa akon,
24 ako gid mismo ang magakontra sa inyo kag silutan ko kamo sing pito pa gid ka pilo.
25 Ipasalakay ko kamo sa inyo mga kaaway sa pagsilot sa inyo tungod sang inyo
paglapas sa aton kasugtanan. Bisan magpanago pa kamo sa inyo mga banwa padal-an
ko gihapon kamo sang mga kahalitan, kag tungod sini mapilitan kamo nga
magsurender sa inyo kaaway.
26 Kulangon ang inyo pagkaon, gani isa lang ka pugon ang gamiton sang napulo ka
babayi sa pagluto sang tinapay, kag tunga-tungaon pa nila ini sa inyo. Makakaon kamo
matuod pero indi kamo mabusog.
27 Kon indi gihapon kamo magpamati sa akon kundi padayon pa gid kamo nga
magsupak sa akon,
28 sa akon kaakig kontrahon ko kamo kag silutan sing pito pa gid ka pilo.
29 *Pagutuman ko kamo* kag mapilitan kamo sa pagkaon sang inyo kaugalingon nga
mga anak.

---

* **26:19** *Indi ko gid...duta:* sa literal, *himuon ko ang mga panganod nga daw salsalon kag ang mga duta nga daw saway.*

30 Panggub-on ko ang inyo mga simbahan sa mataas nga mga lugar pati ang mga
halaran sini nga sulunugan sang insenso. Kag ihaboy ko ang inyo mga bangkay sa
ibabaw sang inyo patay nga mga dios-dios, kag isikway ko kamo.
31 Gub-on ko ang inyo mga banwa kag mga simbahan, kag indi ako malipay sa
kahamot sang inyo mga halad.
32 Gub-on ko ang inyo lugar, kag ang inyo mga kaaway nga magasakop sini
matingala gid *sa pagkaguba sini*.
33 Padal-an ko kamo sang gira nga magaguba sang inyo mga banwa. Laptahon ko
kamo sa iban nga mga nasyon, kag mangin mamingaw ang inyo duta.
34-35 Samtang ginabihag kamo sa lugar sang inyo mga kaaway kag wala na sing may
nagaestar sa inyo duta, makapahuway na ini. Kay sang nagaestar pa kamo sa inyo
duta wala gid ninyo ini pagpahuwayi bisan tuig sang inugpahuway sang duta. Pero
subong makapahuway na gid ini samtang wala na sing may nagaestar.
36-37 Kamo nga mga nagkalabilin nga buhi sa inaway, nga gindala sang inyo mga
kaaway sa ila nga lugar, pahadlukon ko gid. Sa bagay nga bisan sa kalas lang sang
dahon nga ginahuyop sang hangin magapalagyo kamo nga daw sa ginalagas kamo nga
patyon bisan wala sing may nagalagas sa inyo. Kag samtang nagapalagyo kamo
magakalabungguanay kamo kag magakalatumba. Gani indi gid kamo makabato sa
inyo mga kaaway.
38 Magakalamatay kamo sa lugar sang inyo mga kaaway.
39 Kag ang mabilin sa inyo amat-amat nga mapatay tungod sang inyo mga sala kag
sang mga sala sang inyo mga katigulangan.
40-41 Tungod sang inyo pagluib kag pagsupak sa akon ginkontra ko kamo kag
ginpabihag sa lugar sang inyo mga kaaway. Pero kon ituad ninyo ining sala ninyo kag
sang inyo mga katigulangan kag untatan na ninyo ang pagpakatig-a, kag batunon
ninyo ang silot tungod sang inyo mga sala,
42 tumanon ko ang akon kasugtanan *sa inyo mga katigulangan nga si* Abraham,
Isaac, kag Jacob kag ibalik ko kamo sa inyo duta.
43 Pero kinahanglan nga pahalinon ko anay kamo sa inyo duta bilang bayad ninyo sa
inyo mga sala, tungod sang inyo pagsikway sang akon mga sugo kag mga pagsulundan.
Kag makapahuway ang duta samtang wala kamo.
44 Pero bisan ginasilutan ko kamo, indi ko kamo pag-isikway sa lugar sang inyo mga
kaaway; indi ko kamo paglaglagon nga wala na sing may mabilin sa inyo. Kay indi
mahimo nga dulaon ko ang akon kasugtanan sa inyo, tungod kay ako amo ang GINOO
nga inyo Dios.
45 Tumanon ko sa inyo ang akon kasugtanan sa inyo mga katigulangan nga
ginpaguwa ko sa Egypt sa pagpakita sang akon gahom sa mga nasyon. *Ginhimo ko ini
sa inyo mga katigulangan* para mangin Dios nila ako. Ako amo ang GINOO.
46 Amo ato ang nagkalain-lain nga sugo kag pagsulundan nga ginhatag sang GINOO
sa mga Israelinhon didto sa Bukid sang Sinai paagi kay Moises.

27

Ang Paggawad sa mga Butang nga Ginhalad sa Dios

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Kon ang isa ka tawo ginhalad sa GINOO bilang pagtuman sa isa ka panaad, ina nga
tawo puwede pa mahilway sa sina nga panaad
3-7 kon bayaran ang iya bili sang pilak nga suno sa kabug-aton sini sa kilohan sang
mga pari:
sa nagaedad 1 ka bulan hasta 4 ka tuig

lalaki: 5 ka bilog nga pilak
babayi: 3 ka bilog nga pilak
sa nagaedad 5 ka tuig hasta 19
lalaki: 20 ka bilog nga pilak
babayi: 10 ka bilog nga pilak
sa nagaedad 20 ka tuig hasta 59
lalaki: 50 ka bilog nga pilak
babayi: 30 ka bilog nga pilak
sa nagaedad 60 ka tuig paibabaw
lalaki: 15 ka bilog nga pilak
babayi: 10 ka bilog nga pilak.
8 Kon imol ang nakapanaad kag indi siya makasarang magbayad sang amo nga
kantidad, dal-on niya sa pari ang tawo *nga ginpanaad niya nga ihalad sa GINOO*, kag
ang pari amo ang maghatag sang bili suno sa masarangan nga ibayad sang tawo.
9 Kon ang iya ginpanaad sapat nga puwede ihalad sa GINOO, ina nga sapat mangin
iya na sang GINOO.
10 Kinahanglan nga indi na niya ini pagbayluhan sang isa pa ka sapat, bisan pa nga
mas maayo ang iya ibaylo. Kon himuon niya ini, ang sapat nga iya ginpanaad kag ang
sapat nga iya ginbaylo pareho nga mangin iya na sang GINOO.
11 Kon ang iya ginpanaad mahigko nga sapat, nga indi puwede ihalad sa GINOO,
dal-on niya ang sapat sa pari.
12 Tan-awon ini sang pari kon maayo ukon indi, kag dayon hatagan niya ini sang
bili* nga indi na puwede ilisan.
13 Kon bawion sang tag-iya ang sapat, kinahanglan nga bayaran niya ang bili sang
sapat kag dugangan pa gid niya sing 20 porsiyento sang bili sini.
14 Kon ginhalad sang tawo ang iya balay sa GINOO, tan-awon sang pari ang amo nga
balay kon bala maayo pa ini ukon indi, kag dayon hatagan niya ini sang bili nga indi
na puwede ilisan.
15 Kon bawion sang tag-iya ang iya balay, kinahanglan nga bayaran niya ang bili
sang balay kag dugangan pa gid niya sing 20 porsiyento sang bili sini. Kag ang balay
ibalik sa iya.
16 Kon ginhalad sang tawo sa GINOO ang parte sang iya duta nga ginpanubli niya sa
iya katigulangan, hatagan ini *sang pari* sang bili nga suno sa kadamuon sang binhi nga
sarang mapanggas† sa sini nga duta: sa kada sako nga binhi sang barley, ang bili sang
duta 20 ka bilog nga pilak.
17 Kon ihalad niya ang iya uma pagkatapos lang gid sang Tuig sang Paghilway kag
Pag-uli, ang bili sini amo lang gihapon.
18 Pero kon sa ulihi pa niya ini ihalad, hatagan ini sang pari sang bili nga mas
manubo, suno sa kadamuon sang tinuig nga nabilin hasta sa sunod naman nga Tuig
sang Paghilway kag Pag-uli.
19 Kon bawion sang tag-iya ang iya uma, kinahanglan nga bayaran niya ang bili sang
uma kag dugangan pa gid niya sang 20 porsiyento sang bili sini. Kag ibalik sa iya ang
iya uma.
20 Pero kon ginbaligya niya ang uma nga wala pa niya magawad, indi na gid niya ini
mabawi pa.
21 Kag sa pag-abot sang Tuig sang Paghilway kag Pag-uli, iya na ini sang GINOO kag
indi na gid ini mabawi; mangin pagkabutang na ini sang mga pari.
22 Kon ginhalad sang tawo ang uma nga iya ginbakal,

---

* **27:12** *hatagan niya ini sang bili* para ibaligya ini kag ang kuwarta gamiton sa Templo ukon sa Tolda nga Simbahan.
† **27:16** *nga sarang mapanggas:* ukon, *nga sarang maani*

23 hatagan ini sang pari sang bili nga suno sa kadamuon sang mga tinuig nga nabilin
hasta sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli. Kinahanglan nga gawaron ini dayon sang
tawo. Ang iya ibayad sa paggawad iya na sang GINOO.
24 Sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli ang amo nga uma iuli sa tag-iya nga
nagbaligya sini.
25 Ang tanan nga bili *sang sining mga ginhalad sa GINOO* kinahanglan nga suno sa
kabug-aton sang pilak sa kilohan sang mga pari.
26 Ang kamagulangan nga sapat iya na sang GINOO, gani indi na kinahanglan nga
ihalad ini sa iya.
27 Kon ini nga sapat mahigko, puwede ini gawaron sang tag-iya. Bayaran niya ang
bili sang sapat kag dugangan pa gid niya sang 20 porsiyento sang bili sini. Pero kon
indi niya paggawaron, ibaligya ini *sang mga pari* suno sa bili sini.
28 Wala sing bisan ano nga butang nga ginhalad sing bug-os‡ sa GINOO nga puwede
ibaligya ukon gawaron, bisan tawo man ini ukon sapat ukon duta nga ginpanubli. Iya
na gid ini sang GINOO.
29 Ang tawo nga ginhalad sing bug-os sa GINOO§ indi puwede nga gawaron.
Kinahanglan nga patyon gid siya.
30 Ang ikanapulo nga parte sang tanan nga patubas iya na sang GINOO.
31 Kon gawaron sang tawo ang ikanapulo *sang iya patubas*, kinahanglan nga
bayaran niya ang bili sini kag dugangan pa gid niya sing 20 porsiyento sang bili sini.
32 Kon mag-isip kamo sang inyo mga baka, karnero, ukon kanding, ang isa sa pulo
sini ihatag ninyo sa GINOO.
33 Kag kinahanglan nga indi ninyo ini pagpilion ukon pagbayluhan. Kon bayluhan
ninyo ini, ang ini nga sapat kag ang sapat nga ginbaylo pareho nga mangin iya na sang
GINOO kag indi na puwede gawaron.
34 Amo ato ang mga sugo nga ginhatag sang GINOO kay Moises didto sa Bukid sang
Sinai para sa mga Israelinhon.

‡ **27:28** *ginhalad sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga butang nga ginhalad sa GINOO nga indi na gid mabawi kag mangin iya na sang mga pari hasta san-o. Kon kaisa ginalaglag ini.
§ **27:29** Tan-awa ang footnote sa bersikulo 28.

Mga Numero

Ang Nahauna nga Pag-census sang Israel

1 Sang nahauna nga adlaw, sang ikaduha nga bulan, sang ikaduha nga tuig halin
sang pagguwa sang mga Israelinhon sa Egypt, nagpakig-estorya ang GINOO kay Moises
sa Tolda nga Ginapakigkitaan didto sa kamingawan sang Sinai. Siling niya:
2 I-census ninyo ang bilog nga komunidad sang Israel suno sa ila mga pamilya. Ilista
ninyo ang mga ngalan sang tanan nga lalaki
3 nga nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw nga puwede magsoldado. Kamo ni Aaron
ang magdumala sa pag-census.
4 Magabulig sa inyo ang pangulo sang kada tribo.
5-15 Amo ini sila ang magabulig sa inyo:

Tribo	Pangulo
Reuben	Elizur nga anak ni Shedeur
Simeon	Shelumiel nga anak ni Zurishadai
Juda	Nashon nga anak ni Aminadab
Isacar	Netanel nga anak ni Zuar
Zebulun	Eliab nga anak ni Helon
Efraim nga anak ni Jose	Elishama nga anak ni Amihud
Manase nga anak ni Jose	Gamaliel nga anak ni Pedazur
Benjamin	Abidan nga anak ni Gideoni
Dan	Ahiezer nga anak ni Amishadai
Asher	Pagiel nga anak ni Ocran
Gad	Eliasaf nga anak ni Deuel
Naftali	Ahira nga anak ni Enan

16 Amo ato sila ang mga pangulo sang mga tribo nga ginpili halin sa komunidad sang
Israel.
17-18 Ginpatipon ni Moises kag ni Aaron kaupod sang sini nga mga pangulo ang bilog
nga komunidad sadto mismo nga adlaw. Ginlista nila ang tanan nga lalaki nga
nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw, suno sa ila mga pamilya.
19 Ginlista sila ni Moises didto sa kamingawan sang Sinai, suno sa ginsugo sa iya
sang GINOO.
20-43 Amo ini ang kadamuon sang mga lalaki nga nagaedad 20 ka tuig paibabaw nga
puwede magsoldado, nga nalista suno sa ila tribo kag pamilya:

Tribo	Kadamuon
Reuben (ang kamagulangan ni Jacob*)	46,500
Simeon	59,300
Gad	45,650
Juda	74,600
Isacar	54,400
Zebulun	57,400
Efraim nga anak ni Jose	40,500
Manase nga anak ni Jose	32,200
Benjamin	35,400
Dan	62,700
Asher	41,500
Naftali	53,400

44-45 Amo ato ang mga lalaki nga gin-isip ni Moises kag ni Aaron kag sang dose ka
pangulo sang Israel. Ang kada isa sa ila nagarepresentar sang iya pamilya, kag
nagaedad sila sing 20 ka tuig paibabaw kag puwede magsoldado.
46 Ang kabug-usan nga kadamuon nila, 603,550 tanan.

47 Pero wala malakip diri ang mga kaliwat ni Levi.
48 Kay nagsiling ang GINOO kay Moises,
49 "Indi pag-ilakip ang tribo ni Levi sa pag-census upod sa iban nga mga Israelinhon
nga magaserbisyo sa tion sang inaway.
50 Sa baylo, ihatag sa ila ang responsibilidad sa pagdumala sang Tolda nga Simbahan
nga sa diin nabutang ang Kasuguan, kag sang tanan nga kagamitan sini. Sila ang
magdala sang Tolda kag sang tanan nga kagamitan sini, kag kinahanglan nga atipanon
nila ini kag magkampo sila sa palibot sini.
51 Kon sayluhon na gani ang Tolda, sila ang maghimos sini, kag kon patindugon
naman ini, sila man gihapon ang magpatindog sini. Ang bisan sin-o nga maghimo sang
sini nga mga buluhaton sa Tolda, nga indi kaliwat ni Levi, pagapatyon.
52 Magakampo ang mga Israelinhon suno sa ila tribo, kag ang kada tribo may
bandera.
53 Pero ang mga kaliwat ni Levi magakampo sa palibot sang Tolda nga sa diin
nabutang ang Kasuguan, para indi ako mangakig sa komunidad sang Israel. Ang mga
kaliwat ni Levi amo ang responsable sa pag-atipan sa Tolda."

54 Ginhimo ini tanan sang mga Israelinhon suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

2

Ang Pagplastar sang Kampo sang mga Israelinhon

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
2 "Magkampo ang kada tribo sang Israel sa idalom sang bandera sang ila tagsa ka
tribo. Ang Tolda nga Ginapakigkitaan iplastar sa tunga sang kampo.
3-8 Ang mga tribo ni Juda, Isacar, kag Zebulun magkampo sa east, sa idalom sang
bandera sang ila tagsa ka tribo. Amo ini ang mga ngalan sang ila mga pangulo kag ang
kadamuon sang ila mga tinawo:

Tribo	Pangulo	Kadamuon
Juda	Nashon nga anak ni Aminadab	74,600
Isacar	Netanel nga anak ni Zuar	54,400
Zebulun	Eliab nga anak ni Helon	57,400

9 186,400 tanan ang kadamuon sang sini nga grupo nga ginapangunahan sang tribo ni
Juda. Ini sila amo ang sa unahan kon maglakat ang mga Israelinhon.

10-15 "Ang mga tribo ni Reuben, Simeon, kag Gad magkampo sa south, sa idalom sang
bandera sang ila tagsa ka tribo. Amo ini ang mga ngalan sang ila mga pangulo kag ang
kadamuon sang ila mga tinawo:

Tribo	Pangulo	Kadamuon
Reuben	Elizur nga anak ni Shedeur	46,500
Simeon	Shelumiel nga anak ni Zurishadai	59,300
Gad	Eliasaf nga anak ni Deuel	45,650

16 151,450 tanan ang kadamuon sang sini nga grupo nga ginapangunahan sang tribo ni
Reuben. Ini sila amo ang ikaduha nga grupo kon maglakat ang mga Israelinhon.
17 "Sunod sa ila amo ang tribo ni Levi nga nagadala sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
Ang tanan nga tribo magalakat sang pasunod pareho sang ila posisyon kon magkampo
sila, nga ara sa idalom sang ila tagsa ka bandera.
18-23 "Ang mga tribo ni Efraim, Manase, kag Benjamin magkampo sa west, sa idalom
sang bandera sang ila tagsa ka tribo. Amo ini ang mga ngalan sang ila mga pangulo
kag ang kadamuon sang ila mga tinawo:

Tribo	Pangulo	Kadamuon
Efraim	Elishama nga anak ni Amihud	40,500
Manase	Gamaliel nga anak ni Pedazur	32,200
Benjamin	Abidan nga anak ni Gideoni	35,400

24 108,100 tanan ang kadamuon sang sini nga grupo nga ginapangunahan sang tribo ni
Efraim. Ini sila nagasunod sa tribo ni Levi kon maglakat ang mga Israelinhon.
25-30 "Ang mga tribo ni Dan, Asher, kag Naftali magkampo sa north, sa idalom sang
bandera sang ila tagsa ka tribo. Amo ini ang mga ngalan sang ila mga pangulo kag ang
kadamuon sang ila mga tinawo:

Tribo	Pangulo	Kadamuon
Dan	Ahiezer nga anak ni Amishadai	62,700
Asher	Pagiel nga anak ni Ocran	41,500
Naftali	Ahira nga anak ni Enan	53,400

31 157,600 tanan ang kadamuon sang sini nga grupo nga ginapangunahan sang tribo ni
Dan. Ini sila ang katapusan nga grupo kon maglakat *ang mga Israelinhon. Magalakat*
sila tanan sa idalom sang ila bandera."
32 Ang kabug-usan nga kadamuon sang mga Israelinhon nga nalista suno sa ila tribo,
603,550 tanan.
33 Pero wala malakip diri ang mga kaliwat ni Levi, suno sa ginsugo sang GINOO kay
Moises.
34 Gani ginhimo sang mga Israelinhon ang tanan nga ginsugo sang GINOO kay
Moises: ang tagsa ka tribo nagkampo kag nagpanglakaton sa idalom sang ila tagsa ka
bandera suno sa ila tribo kag pamilya.

3

Ang mga Kaliwat ni Levi

1 Amo ini ang estorya parte sa mga kaliwat ni Aaron kag ni Moises sang tion nga
nagpakighambal ang GINOO kay Moises didto sa Bukid sang Sinai.
2 Ang mga anak ni Aaron amo sila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag Itamar. Si Nadab
ang kamagulangan.
3 Ginpili sila kag gin-ordinahan sa pag-alagad bilang mga pari.
4 Pero si Nadab kag si Abihu napatay sa presensya sang GINOO sang naggamit sila
sang kalayo nga indi amo ang dapat nila gamiton sa ila paghalad sa GINOO didto sa
kamingawan sang Sinai. Napatay sila nga wala sing mga anak, gani si Eleazar kag si
Itamar lang ang nag-alagad bilang mga pari sang buhi pa si Aaron.
5 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
6 "Ipatawag ang tribo ni Levi kag dal-a sila kay Aaron nga pari sa pagbulig sa iya.

7 Mag-alagad sila kay Aaron kag sa bilog nga komunidad paagi sa pag-asikaso sang
mga buluhaton sa Tolda nga Simbahan, *nga ginatawag man nga* Tolda nga
Ginapakigkitaan.
8 Sila man ang mag-atipan sa tanan nga kagamitan sa Tolda, kag mag-alagad sa
Tolda para sa mga Israelinhon.
9 Itugyan ang mga kaliwat ni Levi kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki para
magbulig sa ila.
10 Si Aaron kag ang iya mga anak amo ang pilion mo nga mag-alagad bilang mga
pari. Ang bisan sin-o nga maghimo sang buluhaton sang pari sa Tolda nga Simbahan
nga indi kaliwat ni Levi dapat patyon."

11 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Moises,
12 "Ginpili ko ang mga kaliwat ni Levi bilang bulos sa mga kamagulangan nga lalaki
sang Israel. Ang tagsa ka kaliwat ni Levi akon,
13 kay ang tagsa ka kamagulangan nga lalaki akon. Sang ginpamatay ko ang tanan
nga kamagulangan nga lalaki sang mga Egyptohanon, ginseparar ko para sa akon ang
tanan nga kamagulangan nga lalaki sang Israel, tawo man ukon sapat. Gani akon sila.
Ako amo ang GINOO."

14 Nagsiling ang GINOO kay Moises didto sa kamingawan sang Sinai,
15 "Isipa ang mga kaliwat nga lalaki ni Levi halin sa isa ka bulan paibabaw, suno sa
ila pamilya."
16 Gani gin-isip sila ni Moises, suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.

17 Amo ini ang mga anak ni Levi: si Gershon, si Kohat, kag si Merari.
18 Ang mga anak ni Gershon amo si Libni kag si Shimei.
19 Ang mga anak ni Kohat amo sila ni Amram, Izhar, Hebron, kag Uziel.
20 Ang mga anak ni Merari amo si Mali kag si Mushi.

Sila ang mga kaliwat ni Levi, suno sa ila mga pamilya.

21 Ang mga kaliwat ni Gershon amo ang mga pamilya nila ni Libni kag Shimei.
22 Ang kadamuon sang tanan nila nga lalaki nga nagaedad halin sa isa ka bulan
paibabaw 7,500.
23 Ang lugar nga ila ginakampuhan ara sa likod sang Tolda nga Simbahan sa west.
24 Ang ila pangulo amo si Eliasaf nga anak ni Lael.
25 Sila ang gintugyanan sa pag-atipan sang sini nga mga kagamitan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan: ang mga tabon, ang kurtina sang puwertahan sang Tolda,
26 ang mga kurtina sang ugsaran nga nagapalibot sa Tolda kag sa halaran, pati ang
kurtina sang puwertahan sang ugsaran, kag ang mga higot. Sila ang responsable sa
tanan nga buluhaton nga may kaangtanan sa sini nga mga kagamitan.

27 Ang mga kaliwat ni Kohat amo ang mga pamilya nila ni Amram, Izhar, Hebron,
kag Uziel.
28 Ang kadamuon sang tanan *nila* nga lalaki nga nagaedad halin sa isa ka bulan
paibabaw 8,600.* Gintugyanan man sila sa pag-atipan sang balaan *nga Tolda.*
29 Ang lugar nga ila ginakampuhan ara sa south sang Tolda.
30 Kag ang ila pangulo amo si Elizafan nga anak ni Uziel.
31 Sila ang responsable sa pag-atipan sang Kahon *sang Kasugtanan*, sang lamisa,
sang bulutangan sang suga, sang mga halaran, sang mga kagamitan nga ginagamit
sang mga pari sa ila pag-alagad, kag sang kurtina *sa sulod sang Tolda.* Sila ang
responsable sa tanan nga buluhaton nga may kaangtanan sa sini nga mga kagamitan.

---

* **3:28** *8,600:* sa iban nga Griego nga teksto, 8,300

32 Ang pangulo sang mga kaliwat ni Levi amo si Eleazar nga anak ni Aaron nga pari.
Siya ang ginpili nga magdumala sa mga gintugyanan sa pag-atipan sang balaan *nga*
Tolda.
33 Ang mga kaliwat ni Merari amo ang mga pamilya nila ni Mali kag kay Mushi.
34 Ang kadamuon sang tanan nila nga lalaki nga nagaedad halin sa isa ka bulan
paibabaw 6,200.
35 Ang ila pangulo amo si Zuriel nga anak ni Abihail. Ang lugar nga ila
ginakampuhan ara sa north sang Tolda nga Simbahan.
36 Sila ang gintugyanan sa pag-atipan sang mga tapi nga dingding sang Tolda, sang
mga pangbalabag sini, sang mga haligi, kag sang mga pundasyon. Sila ang responsable
sa tanan nga buluhaton nga may kaangtanan sa sini nga mga kagamitan.
37 Sila man ang gintugyanan sa pag-atipan sang mga haligi sa palibot sang ugsaran
kag sang mga pundasyon sini, sang mga palpal kag mga higot.

38 Ang lugar nga ginakampuhan ni Moises kag ni Aaron kag sang iya mga anak ara
sa atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan, sa east. Sila ang gintugyanan sa
pagdumala sang mga buluhaton sa balaan *nga Tolda* para sa mga Israelinhon. Ang
bisan sin-o nga maghimo sang buluhaton sang pari sa Tolda nga indi kaliwat ni Levi
dapat patyon.

39 Ang kabug-usan nga kadamuon sang mga lalaki nga mga kaliwat ni Levi nga
nagaedad halin sa isa ka bulan paibabaw 22,000 tanan. Si Moises kag si Aaron ang
nag-isip sa ila, suno sa ginsugo sang GINOO sa ila.

40 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Isipa kag listaha ang mga ngalan sang tanan nga
kamagulangan nga lalaki sang mga Israelinhon nga nagaedad halin sa isa ka bulan
paibabaw.
41 Idedikar ang mga kaliwat ni Levi sa akon sa baylo sang tanan nga kamagulangan
nga lalaki sang mga Israelinhon. Idedikar man sa akon ang mga kasapatan sang mga
kaliwat ni Levi sa baylo sang tanan nga kamagulangan nga kasapatan sang mga
Israelinhon. Ako amo ang GINOO."

42-43 Gani gin-isip ni Moises ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang mga
Israelinhon nga nagaedad halin sa isa ka bulan paibabaw, suno sa ginsugo sang GINOO
sa iya. Ang ila kadamuon 22,273.

44 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
45 "Idedikar ang mga kaliwat ni Levi sa akon sa baylo sang tanan nga kamagulangan
nga lalaki sang mga Israelinhon. Idedikar man sa akon ang mga kasapatan sang mga
kaliwat ni Levi sa baylo sang *kamagulangan nga* mga kasapatan sang mga Israelinhon.
Akon ang mga kaliwat ni Levi. Ako amo ang GINOO.
46 Tungod kay sobra sing 273 ang kamagulangan nga lalaki sang mga Israelinhon sa
mga kaliwat ni Levi, kinahanglan nga tubuson sila.
47 Ang ibayad sa pagtubos sa kada isa sa ila lima ka bilog nga pilak suno sa
kabug-aton sang pilak sa kilohan sang mga pari.
48 Ihatag mo kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki ang kuwarta nga inugtubos sa
sobra nga mga kamagulangan."

49 Gani ginkolekta ni Moises ang kuwarta nga inugtubos sa kamagulangan nga mga
anak sang mga Israelinhon nga sobra sa kadamuon sang mga kaliwat ni Levi.
50 Ang iya nakolekta 1,365 ka bilog nga pilak, suno sa kabug-aton sang pilak sa
kilohan sang mga pari.
51 Kag ginhatag niya ini kay Aaron kag sa iya mga anak suno sa ginsugo sa iya sang
GINOO.

4

Ang mga Kaliwat ni Kohat

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
2 "I-census ninyo ang mga kaliwat ni Kohat nga sakop sang tribo ni Levi, suno sa ila
mga pamilya.
3 Isipa ang tanan nga lalaki nga nagaedad halin sa 30 hasta sa 50 ka tuig nga sarang
makaalagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
4 "Ang buluhaton sang mga kaliwat ni Kohat sa Tolda nga Ginapakigkitaan amo ang
pag-atipan sang labing balaan nga mga butang.
5 Kon maghalin kamo sa inyo ginakampuhan, si Aaron kag ang iya mga anak nga
lalaki magsulod sa Tolda kag kuhaon nila ang kurtina sa sulod kag itabon sa Kahon
sang Kasuguan.*
6 Dayon tabunan pa gid nila ini sang maayo nga klase sang panit† kag pagkatapos
sang tela nga asol, kag dayon igulo nila ang mga tukon nga pangtuwang sini.
7 "Hapinan nila sang tela nga asol ang lamisa nga ginabutangan sang tinapay nga
ginahalad sa presensya sang Dios; kag ibutang dayon nila sa lamisa ang mga pinggan,
mga tasa,‡ mga yahong, mga tibod nga ginasudlan sang mga halad nga ilimnon, kag
ang mga tinapay nga ara permi sa lamisa.
8 Pagkatapos tabunan nila ini sang tela nga pula, kag tabunan pa gid dayon sang
maayo nga klase sang panit, kag igulo dayon ang mga tukon nga pangtuwang sini.
9 "Ang bulutangan sang suga putson nila sang tela nga asol, pati ang mga suga sini,
ang mga kimpit, ang mga inugsalod sa mga upos nga pabilo sang suga, kag mga tibod
nga suludlan sang lana sang suga.
10 Putson pa gid nila ini tanan sang maayo nga klase sang panit kag ihigot sa tukon
nga pangtuwang.
11 "Tabunan man nila sang tela nga asol ang bulawan nga halaran kag tabunan pa
gid sang maayo nga klase sang panit, kag igulo dayon nila ang mga tukon nga
pangtuwang sini.
12 Kag ang iban pa nga mga kagamitan nga ginagamit sa pag-alagad sa balaan *nga
Tolda* putson man sang tela nga asol kag sang maayo nga klase sang panit kag ihigot sa
tukon nga pangtuwang.
13 "Kinahanglan kuhaon ang abo sa halaran, kag ang halaran tabunan sang tela nga
granate.§
14 Kag ibutang nila sa halaran ang tanan nga kagamitan sini: ang mga bulutangan
sang baga, ang mga *dako nga* tinidor para sa karne, ang mga pala, kag ang mga
yahong. Tabunan nila ini sang maayo nga klase sang panit kag igulo dayon nila ang
mga tukon nga pangtuwang sini.
15 "Pagkatapos tabon ni Aaron kag sang iya mga anak sang Tolda nga
Ginapakigkitaan kag ang tanan nga kagamitan sini, tuwangan ini sang mga kaliwat ni
Kohat kon maghalin na kamo sa inyo ginakampuhan. Pero indi gid nila pagtandugon
ining balaan nga mga butang para indi sila mapatay.
"Amo ato ang mga kagamitan sang Tolda nga Ginapakigkitaan nga dal-on sang mga
kaliwat ni Kohat.
16 Si Eleazar nga anak ni Aaron nga pari amo ang responsable sa lana para sa suga,
sa insenso, sa adlaw-adlaw nga halad nga regalo, kag sa lana nga inughaplas. Siya ang
magdumala sa bilog nga Tolda kag sa tanan nga kagamitan sini."
17 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,

---

* **4:5** *Kahon sang Kasuguan:* Amo man ini ang Kahon sang Kasugtanan. † **4:6** *maayo nga klase sang panit:* posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin.* Amo man sa bersikulo 8, 10, 11, 12, kag 14. ‡ **4:7** *tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **4:13** *granate:* sa English, *purple*

18 “Indi ninyo pagpabay-i nga madula ang mga kaliwat ni Kohat sa lahi ni Levi.
19 Amo ini ang inyo himuon para indi sila mapatay kon magpalapit sila sa labing
balaan nga mga butang: Updan sila ni Aaron kag sang iya mga anak kon magsulod sila
sa Tolda kag hambalan nila sila kon ano ang ila dapat himuon kag kon ano ang ila
dal-on.
20 Kay kon indi sila pag-updan, indi gid sila magsulod sa pagtan-aw sang balaan nga
mga butang bisan dali lang, para indi sila mapatay.”

Ang mga Kaliwat ni Gershon

21 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
22 “I-census man ang mga kaliwat ni Gershon suno sa ila pamilya.
23 Isipa ang *tanan nga* lalaki nga nagaedad halin sa 30 hasta sa 50 ka tuig nga sarang
makaalagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
24 “Ang buluhaton sang mga kaliwat ni Gershon amo ang pagdala sang mga
masunod:
25 ang mga kurtina sang Tolda nga Simbahan (*nga ginatawag man nga* Tolda nga
Ginapakigkitaan), ang tanan nga tabon sini kag mga kurtina sa puwertahan,
26 ang mga kurtina sa ugsaran nga nagapalibot sa Tolda kag halaran, ang kurtina sa
puwertahan sang ugsaran, ang mga higot, kag ang tanan nga kagamitan nga
ginagamit sa pag-alagad *sa Tolda*. Sila ang maghimo sang tanan nga buluhaton nga
may kaangtanan sa sini nga mga kagamitan.
27 Si Aaron kag ang iya mga anak amo ang magadumala sa mga kaliwat ni Gershon
parte sa ila mga buluhaton, magdala man sang mga kagamitan ukon maghimo sang
iban nga mga buluhaton. Kamo ni Aaron ang magsiling kon ano ang ila dal-on.
28 Amo ini ang buluhaton sang mga kaliwat ni Gershon sa Tolda nga
Ginapakigkitaan. Panguluhan sila ni Itamar nga anak ni Aaron nga pari.

Ang mga Kaliwat ni Merari

29 “I-census mo man ang mga kaliwat ni Merari suno sa ila mga pamilya.
30 Isipa ang tanan nga *lalaki nga* nagaedad halin sa 30 hasta sa 50 ka tuig nga sarang
makaalagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
31 Amo ini ang ila buluhaton sa Tolda nga Ginapakigkitaan: sila ang magdala sang
mga tapi nga dingding sang Tolda, sang mga pangbalabag sini, sang mga haligi, kag
sang mga pundasyon.
32 Sila man ang magdala sang mga haligi *nga ginatakdan sang mga kurtina* sang
ugsaran nga nagapalibot *sa Tolda*. Kag sila man ang magdala sang mga pundasyon
sini, sang mga palpal, kag sang mga higot. Sila ang maghimo sang tanan nga
buluhaton nga may kaangtanan sa sini nga mga kagamitan. Kamo ni Aaron ang
magsiling sa kada isa sa ila kon ano ang ila dal-on.
33 Amo ini ang buluhaton sang mga kaliwat ni Merari sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
Panguluhan sila ni Itamar nga anak ni Aaron nga pari.”

Ang Pag-census sa mga Kaliwat ni Levi

34-48 Bilang pagtuman sa sugo sang GINOO, gin-census nila ni Moises, Aaron kag sang
mga pangulo sang komunidad *sang Israel* ang mga kaliwat ni Kohat, Gershon, kag
Merari suno sa ila mga pamilya. Ginlista nila ang tanan nga lalaki nga nagaedad halin
sa 30 hasta sa 50 ka tuig nga sarang makaalagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan, kag
amo ini ang ila kadamuon:

Pamilya	**Kadamuon**
Kohat	2,750
Gershon	2,630
Merari	3,200

Ang kabug-usan nga kadamuon nila, 8,580 tanan.
49 Gani suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises, gin-isip ang kada isa sa ila kag
ginhatagan sang iya buluhaton kag ginhambalan kon ano ang iya dal-on.

5

Ang Pagtinlo sang Kampo

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Sugua ang mga Israelinhon nga paguwaon nila sa kampo ang bisan sin-o nga may
delikado nga balatian sa panit,* ukon may nagaguwa sa iya kinatawo tungod sa
balatian, ukon nangin mahigko siya tungod nakatandog siya sang patay.
3 *Huo,* paguwaa ninyo sila, lalaki man ukon babayi para indi nila mahigkuan ang ila
kampo, nga sa diin nagapuyo ako upod sa inyo."
4 Gani ginpaguwa sang mga Israelinhon ato nga mga tawo sa kampo suno sa ginsugo
sang GINOO kay Moises.

Ang Bayad sa Tawo nga Ginhimuan sang Malain

5 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
6 "Silinga ang mga Israelinhon nga kon ang isa ka lalaki ukon babayi naglapas sa
luyag sang GINOO paagi sa paghimo sang malain sa iya isigkatawo, ina nga tawo
nakasala.
7 Kinahanglan nga ituad niya ang iya sala nga nahimo, kag bayaran niya sing bug-os
ang pagkabutang nga iya ginkuha ukon ginpierdi, kag dugangan pa niya sing 20
porsiyento sang bili sini. Ihatag niya ini tanan sa tawo nga nahimuan niya sang
malain.
8 Pero kon ang nahimuan sang malain *patay na kag* wala *siya* sing malapit nga
paryente nga magbaton sini nga bayad, ang bayad iya na sang GINOO kag kinahanglan
nga ihatag ini sa pari, upod sang karnero nga ihalad sang pari sa pagtubos sang sala
sang amo nga tawo.
9 Ang tanan nga balaan nga regalo nga ginadala sang mga Israelinhon sa mga pari
mangin iya sang mga pari.
10 Huo, mangin iya na sang mga pari ining balaan nga mga halad."

Ang Parte sa Babayi nga Ginasuspetsuhan nga Nagapanginlalaki

11 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Moises,
12 "Ihambal ini sa mga Israelinhon: *Halimbawa ang isa ka lalaki nagasuspetso nga*
ang iya asawa nagluib kag nangin indi matutom sa iya,
13 kay sa banta niya naghulid ini sa isa ka lalaki. Pero wala niya ini makita kag wala
siya sang prueba. Kag wala sing may magtestigo kontra sa mahigko nga buhat sang iya
asawa, kay wala sing may nakakita sa iya sa akto.
14-15 Kon magpangimon kag magsuspetso gani siya sa iya asawa, kinahanglan nga
dal-on niya siya sa pari, bisan indi matuod nga naghimo siya sining mahigko nga
buhat. Kag kinahanglan nga magdala ang bana sang halad para sa iya asawa nga duha
ka kilo nga harina nga barley. Kinahanglan nga indi niya ini pagbutangan sang lana
ukon insenso, kay halad ini nga bilang regalo nga ihalad niya tungod sang iya
pagsuspetso sa iya asawa. Isa ini ka halad sa paghibalo kon bala nakasala ang iya
asawa ukon wala.
16 "Dal-on sang pari ang babayi sa akon presensya,
17 kag dayon magbutang ang pari sang balaan nga tubig sa kolon, kag butangan niya
ini nga tubig sang yab-ok nga halin sa salog sang Tolda nga Simbahan.

---

* **5:2** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

18 Kon napatindog na sang pari ang babayi sa akon presensya, bunghayon sang pari
ang buhok sang babayi kag ibutang sa iya kamot ang halad nga regalo para sa
paghibalo kon bala nakasala siya ukon wala. Ginhalad ini sang iya bana tungod sang
iya pagsuspetso sa iya. Pagkatapos uyatan sang pari ang *kolon nga may* mapait nga
tubig nga nagadala sang mga pagpakamalaot,
19 kag dayon pasumpaon niya ang babayi *kon nagpanginlalaki siya ukon wala*, kag
silingan, 'Kon wala mo ginhigkuan ang imo kaugalingon paagi sa pagpakighilawas sa
iban nga lalaki, indi ka mahalitan sang pagpakamalaot nga ginadala sang sining
mapait nga tubig.
20 Pero kon ginhigkuan mo ang imo kaugalingon paagi sa pagpakighilawas sa lalaki
nga indi mo bana,
21 nagasumpa ako nga mangin halimbawa ikaw sa mga tawo sang pagpakamalaot
sang GINOO sa tion nga indi ka na makabata.†
22 Kabay pa nga ini nga tubig nga nagadala sang pagpakamalaot magsulod sa imo
lawas para indi ka na makabata.' Dayon masiling ang babayi, 'Komporme ako.'
23 "Dayon isulat sang pari ini nga mga sumpa sa linukot nga sululatan kag hugasan
niya ini didto sa mapait nga tubig.
24 (Kon ipainom na sa babayi ang mapait nga tubig nga nagadala sang mga
pagpakamalaot, mangin kabangdanan ini sang iya puwerte nga pag-antos *kon may
sala siya*.)
25 Kuhaon sang pari sa kamot sang babayi ang halad nga regalo nga ginhalad sang
iya bana tungod sang iya pagsuspetso, kag bayawon ini sang pari sa akon presensya
kag dal-on dayon sa halaran.
26 Magkuha ang pari sang isa ka hakop sang sini nga halad nga para sa paghibalo
kon bala nakasala ang babayi ukon wala, kag dayon sunugon ini sa halaran.
Pagkatapos ipainom niya sa babayi ang tubig.
27 Kon matuod nga ginhigkuan niya ang iya kaugalingon paagi sa pagluib sa iya
bana, ang tubig nga iya gin-inom nga nagadala sang mga pagpakamalaot
magapaantos sa iya sing puwerte gid. Indi na siya makabata kag mangin halimbawa
siya sa mga tawo sang pagpakamalaot sang Dios.
28 Pero kon wala niya ginhigkuan ang iya kaugalingon, indi siya mahalitan, kag
makabata siya.
29 "Amo ini ang kasuguan parte sa bana nga nagasuspetso sa iya asawa. Kon
ginhigkuan sang asawa ang iya kaugalingon paagi sa pagluib sa iya bana,
30 ukon nagsuspetso ang bana sa iya asawa *nga nagapanginlalaki siya*, kinahanglan
patindugon sang pari ang amo nga asawa sa akon presensya kag ipatuman ini nga
mga kasuguan sa iya.
31 Ang bana wala sing salabton, pero ang asawa may salabton kon nakasala siya, kag
magaantos siya sa iya sala."

6

Ang Pagsulundan Parte sa Nazareo

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga kon ang isa ka lalaki ukon babayi maghimo sang
isa ka espesyal nga panaad nga idedikar niya ang iya kaugalingon sa pag-alagad sa
akon bilang Nazareo,*

† **5:21** *indi ka na makabata:* sa literal, *maggamay ang imo balikawang (ukon kinatawo) kag maghabok ang imo tiyan.* Amo man sa bersikulo 22 kag 27.

* **6:2** *Nazareo:* buot silingon, *gindedikar*

3 kinahanglan indi siya mag-inom sang bino nga halin sa ubas kag sang iban pa nga
makahulubog nga mga ilimnon. Indi man siya mag-usar sang langgaw nga halin sa
ubas kag sang langgaw nga halin sa iban pa nga makahulubog nga mga ilimnon. Indi
man siya mag-inom sang duga sang ubas, ukon magkaon sang ubas ukon pasas.
4 Samtang isa siya ka Nazareo, kinahanglan nga indi gid siya magkaon sang bisan
ano nga naghalin sa ubas, bisan gani sang liso ukon panit sini.
5 "Indi man niya pagpaguntingan ang iya buhok samtang wala pa matapos ang iya
panaad sa pag-alagad sa GINOO. Kinahanglan nga iseparar siya para sa GINOO hasta
matapos ang tion sang iya panaad. Gani pabay-an lang niya nga maglaba ang iya
buhok.
6 Kag samtang wala pa matapos ang iya panaad sa pag-alagad sa GINOO, kinahanglan
nga indi siya magpalapit sa patay,
7 bisan iya pa ini nga amay, iloy, ukon utod. Indi gid niya paghigkuan ang iya
kaugalingon tungod sa ila. Kay ang iya buhok simbolo sang pagdedikar niya sang iya
kabuhi sa Dios.†
8 Gani sa bilog nga tiyempo sang iya pagdedikar sang iya kabuhi, ginseparar siya
para sa GINOO.
9 "Kon may napatay gulpi sa iya tupad, kag tungod sini nadagtaan ang iya buhok‡ nga
simbolo sang iya pagdedikar sa GINOO, kinahanglan nga maghulat siya sang pito ka
adlaw, kag dayon pakiskisan niya ang iya buhok. Ang ikapito nga adlaw amo ang
adlaw sang iya pagpakatinlo.
10 Dayon sa ikawalo nga adlaw, kinahanglan nga magdala siya sang duha ka pating
ukon duha ka tukmo sa pari didto dampi sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan.
11 Ang isa ihalad sang pari bilang halad sa pagpakatinlo kag ang isa bilang halad nga
ginasunog. Sa sini nga paagi matubos ang tawo sa iya sala nga nakatandog siya sang
patay. Sa sina mismo nga adlaw, idedikar niya *liwat* ang iya kaugalingon§*kag
patubuon niya liwat ang iya buhok*.
12 Ang nagligad nga mga inadlaw sang iya pag-alagad sa GINOO indi pag-isipon nga
parte sang iya pagtuman sang iya panaad, tungod kay nadagtaan siya *paagi sa
pagtandog sang patay*. Kinahanglan nga idedikar niya *liwat* ang iya kaugalingon hasta
matapos ang iya panaad, kag magdala siya sang lalaki nga karnero bilang halad nga
bayad sa sala.
13 "Amo ini ang pagsulundan kon matapos na niya ang iya panaad bilang Nazareo:
Kinahanglan nga magkadto siya sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
14 Maghalad siya didto sa GINOO sining masunod nga mga sapat nga wala sing
deperensya: isa ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig bilang halad nga
ginasunog, isa ka babayi nga karnero nga isa man ka tuig bilang halad sa pagpakatinlo,
kag isa ka gulang nga karnero nga lalaki bilang halad nga para sa maayo nga relasyon.
15 Luwas sini, maghalad man siya sang mga halad nga regalo, mga halad nga
ilimnon, kag isa ka basket nga tinapay nga wala sing inugpahabok, nga hinimo halin
sa maayo nga klase nga harina. Ang iban nga mga tinapay madamol nga ginmikslahan
sang mantika, kag ang iban manipis nga ginlamhitan sang mantika.
16 "Ang pari amo ang magahalad sini sa GINOO: Ihalad niya ang halad sa pagpakatinlo
kag ang halad nga ginasunog;
17 dayon ihalad man niya ang lalaki nga karnero bilang halad nga para sa maayo nga
relasyon kaupod ang isa ka basket nga tinapay nga wala sing inugpahabok. Kag ihalad
man niya ang mga halad nga regalo kag ang mga halad nga ilimnon.

---

† **6:7** *Kinabatasan sadto ang pagpakalbo bilang pagpakita sang pagpangasubo sa napatay. Gani indi puwede nga himuon ini sang isa ka Nazareo.* ‡ **6:9** *buhok:* sa Hebreo, *ulo* § **6:11** *kaugalingon:* sa Hebreo, *ulo*

18 "Dayon, pakiskisan sang Nazareo ang iya buhok nga simbolo sang pagdedikar niya
sang iya kabuhi sa GINOO, didto sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
Sunugon niya dayon ini sa kalayo nga ginasunugan sang halad nga para sa maayo nga
relasyon.
19 Pagkatapos sini, ibutang sang pari sa kamot sang Nazareo ang abaga sang karnero
nga ginlaga kag ang manipis kag madamol nga mga tinapay nga wala sing
inugpahabok nga halin sa basket.
20 Dayon kuhaon ini sang pari kag bayawon sa presensya sang GINOO bilang halad
nga ginabayaw. Balaan ini nga parte sang halad, kag iya na ini sang pari, pati ang
dughan kag paa sang karnero nga ginbayaw man sa GINOO. Pagkatapos sini, puwede
na makainom sang bino ang Nazareo.
21 "Amo ina ang pagsulundan para sa isa ka Nazareo. Pero kon magpromisa ang isa ka
Nazareo nga maghalad siya sa GINOO nga sobra sa ginapatuman sa iya panaad bilang
isa ka Nazareo, dapat tumanon gid niya ini."

Ang Bendisyon sang mga Pari

22 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
23 "Silinga si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki nga amo ini ang ila isiling kon
magbendisyon sila sa mga Israelinhon:
24 " 'Kabay pa nga pakamaayuhon kamo
sang GINOO.
25 Kabay pa nga ipakita sang GINOO ang iya kaayo
kag kaluoy sa inyo.
26 Kag kabay pa nga magmaalwan ang GINOO sa inyo
kag hatagan niya kamo sang maayo nga kahimtangan.'
27 "Sa sini nga paagi mapahayag nila sa mga Israelinhon kon sin-o ako, kag
pakamaayuhon ko sila."

7

Ang mga Halad para sa Pagdedikar sang Tolda nga Simbahan

1 Pagkatapos nga naplastar ni Moises ang Tolda nga Simbahan, ginwisikan niya ini
sang lana kag gindedikar pati ang tanan nga kagamitan sini. Amo man ang iya
ginhimo sa halaran kag sa tanan nga kagamitan sini.
2 Dayon nagdala sang mga halad sa GINOO ang mga pangulo sang Israel, nga mga
pangulo sang kada tribo. Sila ang gintugyanan sa pagpang-census.
3 Nagdala sila sa presensya sang GINOO sang anom ka karo kag dose ka baka—isa ka
karo sa kada duha ka pangulo kag isa ka baka sa kada isa sa ila. Gindala nila ini sa
atubangan sang Tolda nga Simbahan.
4 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
5 "Batuna ang ila halad agod gamiton para sa mga buluhaton sa Tolda nga
Ginapakigkitaan.* Ihatag ini sa mga kaliwat ni Levi suno sa ila tagsa ka buluhaton."
6 Gani ginbaton ni Moises ang mga karo kag ang mga baka kag ginhatag ini sa mga
kaliwat ni Levi.
7 Ginhatag niya ang duha ka karo kag apat ka baka sa mga kaliwat ni Gershon para
sa ila buluhaton.
8 Kag ginhatag niya ang apat ka karo kag walo ka baka sa mga kaliwat ni Merari para
man sa ila buluhaton. Sila tanan ginapanguluhan ni Itamar nga anak ni Aaron nga
pari.

---

* **7:5** *Tolda nga Ginapakigkitaan:* nga amo man ang Tolda nga Simbahan

9 Pero wala paghatagi ni Moises sang karo ukon baka ang mga kaliwat ni Kohat kay
sila ang gintugyanan sa pagtuwang sang balaan nga mga butang *sang Tolda*.
10 Ang mga pangulo nagdala man sang ila mga halad para sa pagdedikar sang halaran
sang tion nga gindedikar ini.
11 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Kinahanglan nga sa kada adlaw may isa ka
pangulo nga magdala sang iya halad para sa pagdedikar sang halaran."
12-83 Amo ini sila ang nagdala sang ila mga halad:
Sang nahauna nga adlaw, si Nashon nga anak ni Aminadab, nga pangulo sang tribo ni
Juda.
Sang ikaduha nga adlaw, si Netanel nga anak ni Zuar, nga pangulo sang tribo ni Isacar.
Sang ikatatlo nga adlaw, si Eliab nga anak ni Helon, nga pangulo sang tribo ni Zebulun.
Sang ikaapat nga adlaw, si Elizur nga anak ni Shedeur, nga pangulo sang tribo ni
Reuben.
Sang ikalima nga adlaw, si Shelumiel nga anak ni Zurishadai, nga pangulo sang tribo
ni Simeon.
Sang ikaanom nga adlaw, si Eliasaf nga anak ni Deuel, nga pangulo sang tribo ni Gad.
Sang ikapito nga adlaw, si Elishama nga anak ni Amihud, nga pangulo sang tribo ni
Efraim.
Sang ikawalo nga adlaw, si Gamaliel nga anak ni Pedazur, nga pangulo sang tribo ni
Manase.
Sang ikasiyam nga adlaw, si Abidan nga anak ni Gideoni, nga pangulo sang tribo ni
Benjamin.
Sang ikanapulo nga adlaw, si Ahiezer nga anak ni Amishadai, nga pangulo sang tribo
ni Dan.
Sang ikaonse nga adlaw, si Pagiel nga anak ni Ocran, nga pangulo sang tribo ni Asher.
Kag sang ikadose nga adlaw, si Ahira nga anak ni Enan, nga pangulo sang tribo ni
Naftali.
Ang kada isa sa ila nagdala sang sini nga mga halad: isa ka pilak nga bandehado nga
may kabug-aton nga mga isa ka kilo kag tunga, kag isa ka pilak nga yahong nga may
kabug-aton nga mga 800 ka gramo suno sa kilohan sang mga pari. Ang kada isa sini
ginpuno nila sang maayo nga klase sang harina nga ginmikslahan sang mantika para
sa halad nga regalo. *Nagdala man ang kada isa sa ila sang* isa ka bulawan nga tasa† nga
may kabug-aton nga mga 120 ka gramo nga puno sang insenso; isa ka bataon nga
baka, isa ka gulang nga karnero nga lalaki, kag isa ka bataon nga karnero nga lalaki
nga isa ka tuig bilang halad nga ginasunog; isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa
pagpakatinlo; kag duha ka turo nga baka, lima ka gulang nga karnero nga lalaki, lima
ka kanding nga lalaki, kag lima ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig bilang
halad nga para sa maayo nga relasyon.
84 Amo ini tanan ang mga halad sang dose ka pangulo sang mga Israelinhon para sa
pagdedikar sang halaran: dose ka pilak nga bandehado, dose ka pilak nga yahong, kag
dose ka bulawan nga tasa.
85 Ang kada pilak nga bandehado may kabug-aton nga mga isa ka kilo kag tunga, kag
ang kada pilak nga yahong may kabug-aton nga mga 800 ka gramo. Ang kabug-aton
nila tanan mga 28 ka kilo suno sa kilohan sang mga pari.
86 Ang dose ka bulawan nga tasa nga puno sang insenso may kabug-aton nga mga 120
ka gramo kada isa suno sa kilohan sang mga pari. Ang kabug-aton nila tanan mga
1,440 ka gramo.
87 Ang mga sapat nga ginhatag para sa halad nga ginasunog: dose ka bataon nga baka,
dose ka gulang nga karnero nga lalaki kag dose ka bataon nga karnero nga lalaki nga

† **7:12-83** *tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

isa ka tuig ang edad, upod sa sini ang mga halad nga regalo. Ang halad sa
pagpakatinlo: dose ka kanding nga lalaki.
88 Ang mga sapat nga halad para sa maayo nga relasyon: 24 ka turo nga baka, 60 ka
gulang nga karnero nga lalaki, 60 ka kanding nga lalaki, kag 60 ka bataon nga karnero
nga lalaki nga isa ka tuig ang edad.
Amo ini tanan ang mga halad sang pagdedikar sang halaran.
89 Kon magsulod si Moises sa Tolda nga Ginapakigkitaan sa pagpakighambal sa GINOO,
mabatian niya ang tingog nga nagapakighambal sa iya halin sa tunga sang duha ka
kerubin, sa ibabaw sang takop sang Kahon sang Kasuguan. Didto nagapakighambal
ang GINOO kay Moises.

8

Ang Pagbutang sang mga Suga

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga si Aaron nga kon ibutang na niya ang pito ka suga, kinahanglan nga
iplastar niya ini nga ang sanag sini magabanaag sa atubangan sang bulutangan sini."
3 Gani ginhimo ini ni Aaron; ginplastar niya ang mga suga nga ang sanag sini
nagabanaag sa atubangan, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
4 Bulawan ang bug-os nga bulutangan sang suga, halin sa idalom hasta sa ibabaw,
suno sa desinyo nga ginpakita sang GINOO kay Moises.

Ang Pagdedikar sang mga Kaliwat ni Levi

5 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
6 "Paina ang mga kaliwat ni Levi sa iban nga mga Israelinhon, kag tinlui sila.*
7 Amo ini ang imo himuon sa pagtinlo sa ila: Wisikan mo sila sang tubig nga
ginagamit sa pagpakatinlo, kag pakiskisi ang bilog nila nga lawas kag palabhi ang ila
mga bayo. Dayon kabigon na sila nga matinlo.
8 Pagkatapos pakuhaon mo sila sang bataon nga baka kag sang halad nga regalo. Ini
nga halad dapat maayo nga klase sang harina nga ginmikslahan sang mantika.
Pakuhaon mo man *sila* sang isa pa ka bataon nga baka bilang halad sa pagpakatinlo.
9 "Dayon patipunon mo ang bilog nga komunidad sang Israel kag idedikar ang mga
kaliwat ni Levi sa atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
10 Dal-on mo ang mga kaliwat ni Levi sa akon presensya kag itungtong sang mga
Israelinhon ang ila mga kamot sa mga ulo sang mga kaliwat ni Levi.
11 Si Aaron amo ang magdedikar sa ila sa akon presensya bilang espesyal nga halad†
halin sa mga Israelinhon, para makaalagad sila sa akon.
12 "Dayon itungtong sang mga kaliwat ni Levi ang ila mga kamot sa ulo sang duha ka
bataon nga baka para sa akon. Ang isa halad sa pagpakatinlo, kag ang isa halad nga
ginasunog, para matubos sila sa ila mga sala.
13 Dayon patinduga sila sa atubangan ni Aaron kag sang iya mga anak nga lalaki kag
idedikar sila bilang espesyal nga halad sa akon.
14 Sa sini nga paagi painon mo ang mga kaliwat ni Levi sa iban nga mga Israelinhon,
kag mangin akon sila.
15 "Pagkatapos nga matinluan mo na ang mga kaliwat ni Levi kag madedikar sila sa
akon bilang espesyal nga halad, makaalagad na sila sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
16 Sila ang mga Israelinhon nga ginseparar para lang gid sa akon sa baylo sang tanan
nga kamagulangan nga lalaki sang mga Israelinhon.

---

* **8:6** *tinlui sila:* buot silingon, *himua sila nga takos nga magpartisipar sa mga seremonya.* † **8:11** *espesyal nga halad:* sa literal, *halad nga ginabayaw.* Amo man sa bersikulo 13, 15 kag 21.

17 Kay ang tagsa ka kamagulangan sa Israel akon, tawo man ukon sapat. Sang
ginpamatay ko ang tanan nga kamagulangan sang mga Egyptohanon, ginseparar ko
para sa akon ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang Israel.
18 Kag ginkuha ko ang mga kaliwat ni Levi sa baylo sang tanan nga kamagulangan
nga lalaki sang Israel.
19 Sa tanan nga Israelinhon, ang mga kaliwat ni Levi ang ginpili ko nga magbulig kay
Aaron kag sa iya mga anak. Magaalagad sila sa Tolda nga Ginapakigkitaan para sa
mga Israelinhon, kag magahimo sila sang mga seremonya para matubos ang mga
Israelinhon sa ila mga sala, agod wala sing kahalitan nga mag-abot sa ila kon
magpalapit sila sa Tolda nga Ginapakigkitaan."
20 Gani ginhimo nila ni Moises, ni Aaron kag sang bilog nga komunidad sang Israel ang
ginsugo sang GINOO kay Moises nga himuon para sa mga kaliwat ni Levi.
21 Nagpakatinlo‡ ang mga kaliwat ni Levi kag ginlabhan nila ang ila mga bayo.
Dayon gindedikar sila ni Aaron sa presensya sang GINOO bilang espesyal nga halad,
kag naghimo si Aaron sang seremonya para matubos sila sa ila mga sala, kag para
makabig sila nga matinlo.
22 Pagkatapos sina, nag-alagad na ang mga kaliwat ni Levi sa Tolda nga
Ginapakigkitaan sa idalom sang pagdumala ni Aaron kag sang iya mga anak. Gani
ginhimo nila sa mga kaliwat ni Levi ang suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
23 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
24 "Ini nga mga pagsulundan para sa mga kaliwat ni Levi: Magsugod ang mga
kaliwat ni Levi sa pag-alagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan sa edad nga 25,
25 kag mag-untat sila sa pag-alagad sa edad nga 50. Kag kon magretiro na sila,
26 puwede sila makabulig-bulig sa ila kapareho nga mga Levita paagi sa pag-alagad
bilang manugbantay sa Tolda, pero indi gid sila maghimo sang mga buluhaton sa
Tolda. Amo ina ang mga katungdanan sang mga kaliwat ni Levi nga ipatuman mo sa
ila."

9

1 Sang nahauna nga bulan sang ikaduha nga tuig halin sang pagguwa sang mga
Israelinhon sa Egypt, nagsiling ang GINOO kay Moises didto sa kamingawan sang Sinai,
2 "Ipasaulog sa mga Israelinhon ang Piesta sang Paglabay sang Anghel sa natalana
nga tion,
3 umpisa sa pagsalop sang adlaw sa ika-14 nga adlaw sang sini nga bulan.
Kinahanglan nga sundon gid ninyo ang tanan nga pagsulundan parte sa sini nga
piesta."
4 Gani ginsilingan ni Moises ang mga Israelinhon sa pagsaulog sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel,
5 kag gintuman nila ini didto sa kamingawan sang Sinai sang pagsalop sang adlaw sa
ika-14 nga adlaw sang nahauna nga bulan. Ginhimo ini sang tanan nga Israelinhon
suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
6 Pero may iban sa ila nga wala nakasaulog sang sini nga piesta, tungod kay sa sina nga
adlaw ginkabig sila nga mahigko tungod nga nakatandog sila sang patay. Gani sadto
mismo nga adlaw nagkadto sila kay Moises kag kay Aaron
7 kag nagsiling, "Nangin mahigko kami tungod nakatandog kami sang patay, pero
ngaa bala nga indi kami pagtugutan sa *pagselebrar sang sini nga piesta kag sa* paghalad
sang mga halad sa GINOO upod sa iban nga mga Israelinhon sa natalana nga tion?"
8 Nagsabat si Moises sa ila, "Maghulat lang anay kamo hasta mahibaluan ko kon ano
ang isugo sang GINOO sa akon parte sa inyo."

‡ **8:21** *Nagpakatinlo:* buot silingon, *Naghimo sila sang ritual nga para mangin takos sila nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.*

9 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
10 "Silinga ang mga Israelinhon nga ang bisan sin-o sa ila ukon sa ila mga kaliwat nga
nangin mahigko tungod sa pagtandog sang patay ukon tungod nagbiyahe siya sa
malayo, makasaulog gihapon sang Piesta sang Paglabay sang Anghel.
11 Saulugon nila ini *pagkaligad sang isa ka bulan*, umpisa sa pagsalop sang adlaw sa
ika-14 nga adlaw sang ikaduha nga bulan. Magakaon sila sang karnero nga may upod
nga tinapay nga wala sing inugpahabok kag sang mapait nga tanom.
12 Kinahanglan nga wala gid sila sing may ibilin sini pagkaaga, kag indi man nila
pagbalion ang mga tul-an sang karnero. Kon magsaulog sila sang Piesta sang Paglabay
sang Anghel, kinahanglan nga sundon gid nila ang tanan nga pagsulundan parte sini.
13 "Pero ang tawo nga indi magsaulog sang Piesta sang Paglabay sang Anghel, bisan
matinlo siya kag wala nagbiyahe sa malayo, ina nga tawo dapat indi na pagkabigon
nga sakop ninyo, tungod kay wala siya naghalad sang halad para sa GINOO sa natalana
nga tion. Ina nga tawo magaantos sa iya nga sala.
14 "Kon ang pangayaw nga nagaestar upod sa inyo gusto magsaulog sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel, kinahanglan nga saulugon niya ini suno sa tanan nga
pagsulundan parte sini. Pareho lang ang mga pagsulundan para sa mga tumandok
nga mga Israelinhon kag sa mga pangayaw."

Ang Panganod sa Tolda nga Simbahan
(Exo. 40:34-38)

15 Sang adlaw nga ginpatindog ang Tolda nga Simbahan nga sa diin nabutang ang
Kasuguan, ginlikupan ini sang panganod. Halin sa gab-i hasta sa aga nagasiga ang
panganod nga daw sa kalayo.
16 Amo ini ang nagakatabo permi—nagalikop ang panganod sa Tolda *kon adlaw* kag
nagasiga ini nga daw sa kalayo kon gab-i.
17 Kon mag-alsa na gani ang panganod sa ibabaw sang Tolda kag maghalin,
nagahalin man ang mga Israelinhon, kag kon diin gani magpundo ang panganod didto
man sila nagakampo.
18 Gani nagalakat kag nagakampo ang mga Israelinhon suno sa mando sang GINOO.
Wala sila nagalakat kon nagalikop pa ang panganod sa Tolda.
19 Bisan magdugay ang panganod sa ibabaw sang Tolda, nagahulat lang sila sa sugo
sang GINOO kag wala sila nagahalin.
20 Kon kaisa mga pila lang ka adlaw ang panganod sa ibabaw sang Tolda, gani ang
mga tawo nagapabilin man sing pila lang ka adlaw. Dayon suno sa mando sang GINOO
nagahalin sila.
21 Kon kaisa man nagapabilin ini sa isa lang ka gab-i kag pagkaaga nagapaibabaw
ini, kag nagalakat man dayon ang mga Israelinhon. Bisan gab-i ukon adlaw, basta
magpaibabaw ang panganod nagalakat man ang mga Israelinhon.
22 Kon magpabilin man ang panganod sa ibabaw sang Tolda sing duha ka adlaw
ukon mga isa ka bulan ukon mga isa ka tuig, nagapabilin man ang mga Israelinhon sa
ila kampo. Pero kon magpaibabaw na gani ang panganod, nagalakat man dayon sila.
23 Gani nagakampo kag nagalakat ang mga Israelinhon suno sa mando sang GINOO.
Kag gintuman nila ang mga sugo sang GINOO paagi kay Moises.

10

Ang mga Trumpeta nga Pilak

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Magpahimo ka sang duha ka trumpeta nga pilak kag gamiton mo ini sa pagtipon
sa komunidad kag sa pagpreparar sa ila sa paglakat.

3 Kon patunugon na gani sing dungan ining duha ka trumpeta, magtipon ang bilog
nga komunidad sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
4 Kon isa lang ang patunugon, ang mga pangulo lang sang kada tribo ang magtipon
sa imo atubangan.
5 Kon patunugon gani ang trumpeta sa pagpreparar sa mga tawo sa paglakat, ang
mga tribo sa east sang Tolda amo ang una nga maglakat.
6 Kon patunugon gani ang trumpeta sa ikaduha nga beses, ang tribo naman sa south
sang Tolda ang maglakat. Ini nga pagpatunog amo ang tanda sang ila paglakat.
7 Pero lain ang pagpatunog sang trumpeta kon magpatipon sa ila.
8 "Ang mga kaliwat lang ni Aaron nga mga pari ang magpatunog sang mga trumpeta.
Ini nga pagsulundan dapat ninyo tumanon kag sang inyo mga kaliwat hasta san-o.
9 "Kon ara na kamo sa inyo duta, kag magpakig-away kamo kontra sa inyo mga kaaway
nga nagadaogdaog sa inyo, patunuga ninyo ang mga trumpeta para *ako,* ang GINOO
nga inyo Dios, magadumdom sa inyo kag magaluwas sa inyo sa inyo mga kaaway.
10 Kag sa tion sang inyo pagkinalipay—sa inyo pagsaulog sang natalana nga mga
piesta pati na sang Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan—patunugon man ninyo ang
mga trumpeta kon maghalad kamo sang mga halad nga ginasunog kag halad nga para
sa maayo nga relasyon. Ini nga mga trumpeta magapadumdom sa akon nga inyo Dios
sang akon kasugtanan sa inyo. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios."

Naghalin ang mga Israelinhon sa Sinai

11 Sang ika-20 nga adlaw sang ikaduha nga bulan, sang ikaduha nga tuig *halin sang*
pagguwa sang mga Israelinhon sa Egypt, nagpaibabaw ang panganod halin sa Tolda
nga Simbahan nga sa diin nabutang ang Kasuguan.
12 Dayon naghalin ang mga Israelinhon sa kamingawan sang Sinai kag
nagpanglakaton sila nga nagabalhin-balhin sang lugar, hasta nga nagpundo ang
panganod sa kamingawan sang Paran.
13 Amo ini ang nahauna nga tion nga naglakat sila suno sa sugo sang GINOO paagi
kay Moises.
14 Ang nahauna nga grupo sang mga tribo nga naglakat dala ang ila bandera amo
ang grupo nga ginapangunahan sang tribo ni Juda. Ang pangulo sang tribo ni Juda
amo si Nashon nga anak ni Aminadab.
15 Ang pangulo sang tribo ni Isacar amo si Netanel nga anak ni Zuar,
16 kag ang pangulo sang tribo ni Zebulun amo si Eliab nga anak ni Helon.
17 Pagkatapos nga nabungkag ang Tolda nga Simbahan, gindala ini sang mga kaliwat
ni Gershon kag sang mga kaliwat ni Merari, kag nagsunod sila sa paglakat.
18 Ang sunod nga grupo nga naglakat dala ang ila bandera amo ang grupo nga
ginapangunahan sang tribo ni Reuben. Ang pangulo sang tribo ni Reuben amo si
Elizur nga anak ni Shedeur.
19 Ang pangulo sang tribo ni Simeon amo si Shelumiel nga anak ni Zurishadai,
20 kag ang pangulo sang tribo ni Gad amo si Eliasaf nga anak ni Deuel.
21 Dayon ang sunod nga naglakat amo ang mga kaliwat ni Kohat nga nagadala sang
balaan nga mga kagamitan sang Tolda nga Simbahan. Kinahanglan naplastar na ang
Tolda antes sila mag-abot *sa sunod nga lugar nga ila kampuhan*.
22 Ang sunod nga grupo nga naglakat dala ang ila bandera amo ang grupo nga
ginapangunahan sang tribo ni Efraim. Ang pangulo sang tribo ni Efraim amo si
Elishama nga anak ni Amihud.
23 Ang pangulo sang tribo ni Manase amo si Gamaliel nga anak ni Pedazur,
24 kag ang pangulo sang tribo ni Benjamin amo si Abidan nga anak ni Gideoni.

25 Ang katapusan nga grupo nga naglakat dala ang ila bandera amo ang grupo nga
ginapangunahan sang tribo ni Dan. Sila ang mga guwardya sa likod sang tanan nga
grupo. Ang pangulo sang tribo ni Dan amo si Ahiezer nga anak ni Amishadai.
26 Ang pangulo sang tribo ni Asher amo si Pagiel nga anak ni Ocran,
27 kag ang pangulo sang tribo ni Naftali amo si Ahira nga anak ni Enan.
28 Amo ato ang pagpasunod sa mga tribo sang Israel nga naglakat sing grupo-grupo.
29 Karon, nagsiling si Moises kay Hobab nga iya bayaw nga anak ni Reuel nga
Midianhon, "Malakat na kami sa lugar nga ginsiling sang GINOO nga ihatag niya sa
amon. Gani upod ka sa amon kag indi ka namon pagpabay-an, kay nagpromisa ang
GINOO nga pakamaayuhon niya ang Israel."
30 Pero nagsabat si Hobab, "Indi ko. Mabalik ako sa akon lugar kag sa akon mga
kasimanwa."
31 Nagsiling si Moises, "Kon mahimo indi kami pagbayai. Ikaw ang nakahibalo kon
diin ang maayo nga lugar sa kamingawan nga amon kampuhan. Ikaw ang maggiya sa
amon.
32 Kon maupod ka sa amon partihan ka namon sang tanan nga pagpakamaayo nga
ihatag sang GINOO sa amon."
33 Gani naghalin sila sa bukid sang GINOO kag naglakat sing tatlo ka adlaw. Nagauna
permi sa ila ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO sa pagpangita sang lugar nga ila
mapahuwayan.
34 Sa adlaw, ang panganod sang GINOO ara sa ila ibabaw kon maglakat sila.
35 Kada tion nga dal-on na ang Kahon nagasiling si Moises, "Sige lakat na, GINOO,
laptaha ang imo mga kaaway. Kabay pa nga magpalalagyo sila."
36 Kag kon magpundo na gani ang Kahon, nagasiling si Moises, "Balik na diri, GINOO,
sa katawhan sang Israel nga madamo gid."

11

Nagreklamo ang mga Israelinhon kay Moises

1 Nagreklamo ang mga Israelinhon tungod sa ila kabudlayan. Pagkabati sini sang
GINOO, nangakig siya kag nagpadala siya sang kalayo nga nagsunog sang border sang
kampo.
2 Tungod sini, nagpangayo sang bulig ang mga Israelinhon kay Moises, kag
nagpangamuyo si Moises sa GINOO. Kag napatay ang kalayo.
3 Gani ang amo nga lugar gin-ngalanan nga Tabera,* kay nagpadala ang GINOO sang
kalayo sa ila.
4 Karon, ang grupo sang mga indi Israelinhon nga nag-upod sa mga Israelinhon
nagapangita sang mga pagkaon nga gusto nila kaunon, gani pati ang mga Israelinhon
nagreklamo nga nagasiling, "Kuntani makakaon kita sang karne.
5 Sang didto kita sa Egypt, makakaon kita sang isda nga libre kag sang mga pipino,
mga melon, mga sibuyas, kag mga ahos.
6 Pero diri wala kita gana magkaon;† puro lang manna ang aton ginakaon."
7 Inang manna daw sa mga liso nga magagmay kag maputi.‡
8-9 Ginapamulot ini sang mga Israelinhon sa duta kada aga, kag ginagaling nila ukon
ginabayo sa lusong. Pagkatapos ginaluto nila sa kolon kag ginahimo nga manipis nga
tinapay. Ang sabor sini pareho sa tinapay nga ginluto sa mantika nga halin sa olibo.
10 Nabatian ni Moises ang reklamo sang kada pamilya sa puwertahan sang ila mga
tolda. Puwerte gid ang kaakig sang GINOO sa ila, kag si Moises nalainan man sa ila
ginhimo.

---

* **11:3** *Tabera:* buot silingon sa Hebreo, *nagakalayo* † **11:6** *wala kita gana magkaon:* ukon, *nagaluya kita* ‡ **11:7** *maputi:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

11 Nagpamangkot siya sa GINOO, “Ngaa bala nga ginhatagan mo ako nga imo alagad
sang dako nga problema? Ano bala ang ginhimo ko nga wala ka malipay, nga ginhatag
mo sa akon ang problema sang sini nga mga tawo?
12 Mga anak ko bala sila? Amay bala nila ako? Ngaa ginahambalan mo ako nga
atipanon ko sila pareho sa isa ka yaya nga nagakugos sang isa ka lapsag, kag dal-on
sila sa duta nga ginpromisa mo sa ila mga katigulangan?
13 Sa diin bala ako makuha sang karne para sa sini nga katawhan? Kay nagasagi sila
reklamo sa akon nga hatagan ko sila sang karne nga ila makaon.
14 Indi ko masarangan nga atipanon sila tanan kon ako lang. Tama ini kabudlay para
sa akon.
15 Kon amo man lang sini ang pagtratar mo sa akon, patya na lang ako subong. Kon
nalipay ka sa akon, indi ako pagpabay-i nga mag-antos.”
16 Gani nagsiling ang GINOO kay Moises, “Patipuna ang 70 sa mga manugdumala sang
Israel nga kilala mo gid nga mga pangulo sang katawhan, kag pakadtua sila sa Tolda
nga Ginapakigkitaan kag patinduga sila didto upod sa imo.
17 Manaog ako kag magapakighambal sa imo didto, kag ihatag ko ang iban mo nga
awtoridad§ sa ila para makabulig sila sa imo sa pagdumala sa mga tawo, agod indi
lang ikaw isa ang magpas-an sang sini nga mga responsibilidad.
18 “Dayon silinga ang mga tawo nga magpakatinlo sila,* kay sa buwas may makaon sila
nga karne. Isiling ini sa ila: ‘Nabatian ko ang inyo reklamo nga gusto ninyo magkaon
sang karne. Kag nagasiling kamo nga mas maayo pa ang inyo kahimtangan sa Egypt.
Gani sa buwas hatagan ko kamo sang karne para makakaon kamo.
19 Indi lang isa ka adlaw, ukon duha, ukon lima, ukon napulo, ukon beinte ka adlaw
ang inyo pagkaon sini,
20 kundi isa ka bulan, hasta nga masum-oran kamo† kag indi na kamo magkaon sini.
Kay ginsikway ninyo ako nga nagaupod sa inyo, kag nagreklamo kamo sa akon nga
kuntani wala na lang kamo naghalin sa Egypt.’”
21 Pero nagsiling si Moises, “600,000 tanan ang mga tawo nga kaupod ko, kag karon
nagasiling ka nga hatagan mo sila sang karne nga ila kan-on sa sulod sang isa ka
bulan?
22 Bisan ihawon pa namon ang tanan nga karnero kag baka ukon dakpon ang tanan
nga isda sa dagat indi ini makaigo sa ila.”
23 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “May limitasyon bala ang akon gahom? Makita
mo karon kon matabo ang ginsiling ko ukon indi.”
24 Gani naglakat si Moises kag ginsilingan niya ang mga tawo sang ginsiling sang
GINOO. Gintipon niya ang 70 sa mga manugdumala kag ginpatindog sa palibot sang
Tolda.
25 Dayon nagpanaog ang GINOO paagi sa panganod kag nagpakighambal kay Moises.
Kag ginhatag sang GINOO sa 70 ka manugdumala ang iban nga awtoridad‡ ni Moises.
Kag sang mabaton nila ini naghalambalanon sila,§ pero wala na ato matabo liwat.
26 Ang duha ka tawo nga si Eldad kag si Medad nga nalista upod sa 70 ka
manugdumala wala nagkadto sa Tolda kundi nagpabilin sila sa kampo. Pero nabaton
man nila ang awtoridad kag naghalambalanon man sila didto sa kampo.
27 May isa ka bataon nga lalaki* nga nagdalagan pakadto kay Moises kag nagsugid
nga nagahalambalanon si Eldad kag si Medad didto sa kampo.

---

§ **11:17** *awtoridad:* sa literal, *Espiritu;* ukon, *espiritu* * **11:18** *magpakatinlo sila:* buot silingon, *tumanon nila ang seremonya sang pagpakatinlo.* † **11:20** *masum-oran kamo:* sa literal, *magguluwa ini sa inyo mga ilong* ‡ **11:25** *awtoridad:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 17. § **11:25** *naghalambalanon sila:* Tan-awa man ang natabo sa 1 Sam. 10:5-13. * **11:27** *bataon nga lalaki:* Siguro siya si Josue nga ginmitlang sa sunod nga bersikulo.

28 Si Josue nga anak ni Nun, nga nangin kabulig ni Moises halin sang bataon pa siya,
nagsiling kay Moises, “Sir, pauntata sila.”
29 Pero nagsabat si Moises, “Nabalaka ka bala kon mangin ano ang resulta sini sa
akon pagkapangulo? Kon sa akon lang, gusto ko nga ang tanan nga katawhan sang
GINOO hatagan niya sang awtoridad para magahalambalanon sila pareho sang mga
propeta.”
30 Dayon nagbalik si Moises kag ang mga manugdumala sang Israel sa kampo.
31 Karon, nagpadala ang GINOO sang hangin nga nagdala sang mga pitaw halin sa
dagat. Naglinupad-lupad sila sa palibot sang kampo, nga mga 3 feet ang ila antad sa
duta kag pila ka kilometro ang ila kalaparon.
32 Gani sa sinang bilog nga adlaw nagpangdakop ang mga tawo sang mga pitaw
hasta sa bilog nga gab-i, kag pagkasunod pa gid nga adlaw. Wala sing may nakakuha
sing manubo sa 30 ka sako, kag ginbulad nila ini sa palibot sang kampo.
33 Pero samtang ginausang pa nila ang karne, kag wala pa nila matulon, nangakig
gid ang GINOO sa ila, kag ginpadal-an niya sila sang grabe nga kahalitan.
34 Gani gintawag ang amo nga lugar nga Kibrot Hataava† tungod kay didto
ginlubong ang mga tawo nga dalok-dalok sa karne.
35 Halin didto, naglakat ang mga Israelinhon sa Hazerot kag didto nagkampo.

12

Ang Reklamo ni Miriam kag ni Aaron

1 Karon, ginpakalain ni Miriam kag ni Aaron si Moises tungod kay nagpangasawa siya
sang taga-Ethiopia.*
2 Nagsiling sila, “Paagi lang bala kay Moises nagapakighambal ang GINOO?
Nagapakighambal man siya paagi sa amon.” Pero nabatian ini sang GINOO.
3 (Si Moises mapainubuson gid labaw sa tanan nga tawo sa kalibutan.)
4 Gani naghambal gilayon ang GINOO kay Moises, Aaron, kag Miriam, “Guwa kamo nga
tatlo kag magkadto sa Tolda nga Ginapakigkitaan.” Gani nagguwa sila nga tatlo kag
nagkadto sa Tolda.
5 Dayon nagpanaog ang GINOO paagi sa panganod nga daw haligi kag nagtindog sa
puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan kag gintawag si Aaron kag si Miriam.
Pagpalapit sang duha,
6 nagsiling ang GINOO, “Pamati kamo! Kon may propeta ako nga ara sa inyo,
nagapakighambal ako sa iya paagi sa palanan-awon kag damgo.
7 Pero indi pareho sina kon magpakighambal ako sa akon alagad nga si Moises, nga
masaligan nga pangulo sang akon katawhan.
8 Kon magpakighambal ako sa iya, daw pareho lang nga nagaatubangay kami kay
ang akon ginahambal sa iya maathag gid kaayo. Daw pareho lang nga makita niya
ako. Gani ngaa wala gid kamo nahadlok maghambal sing malain kontra sa akon
alagad nga si Moises?”
9 Naakig gid ang GINOO sa ila, kag naghalin siya.
10 Sang naghalin na ang panganod sa ibabaw sang Tolda, gintubuan dayon si Miriam
sang delikado nga balatian sa panit,† kag nagputi gid ang iya panit. Pagkakita ni Aaron
sa iya,
11 nagsiling si Aaron kay Moises, “Nagapangabay ako sa imo nga indi kami pagsiluti
tungod sa binuang nga sala nga amon nahimo.

---

† **11:34** *Kibrot Hataava:* buot silingon sa Hebreo, *lulubngan sang mga dalok-dalok*
* **12:1** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush*
† **12:10** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 5:2.

12 Indi pag-itugot nga mangin pareho si Miriam sa isa ka bata nga natawo nga patay,
nga ang katunga sang iya lawas naupod na."
13 Gani nagpakitluoy si Moises sa GINOO, "O Dios ko, nagapangabay ako sa imo nga
ayuhon mo si Miriam."
14 Nagsabat ang GINOO kay Moises, "Indi bala nga kon duplaan siya sang iya amay sa
guya *bilang pagpakalain sa iya* antuson niya ang kahuy-anan sa sulod sang pito ka
adlaw? Gani paguwaa siya sa kampo sa sulod sang pito ka adlaw; pagkatapos sang pito
ka adlaw, puwede na siya makabalik."
15 Gani ginpaguwa si Miriam sa kampo sa sulod sang pito ka adlaw. Ang mga tawo
wala nagpadayon sa pagpanglakaton hasta nga nakabalik si Miriam sa kampo.
16 Pagkatapos sadto, naghalin sila sa Hazerot kag nagkampo sa kamingawan sang
Paran.

13

Ang mga Espiya
(Deu. 1:19-33)

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Magpadala ka sang mga tawo sa pagpang-espiya sa Canaan—ang duta nga ihatag
ko sa inyo nga mga Israelinhon. Ang mga tawo nga imo ipadala mga pangulo sang
kada tribo sang Israel."
3 Gintuman ni Moises ang ginsugo sa iya sang GINOO. Halin didto sa kamingawan
sang Paran ginpadala niya *sa Canaan* ang mga pangulo sang mga Israelinhon.
4-15 Amo ini ang ila *mga tribo kag ang ila* mga ngalan:

Tribo	**Pangulo**
Reuben	Shamua nga anak ni Zacur
Simeon	Shafat nga anak ni Hori
Juda	Caleb nga anak ni Jefune
Isacar	Igal nga anak ni Jose
Efraim	Hoseas nga anak ni Nun
Benjamin	Palti nga anak ni Rafu
Zebulun	Gadiel nga anak ni Sodi
Manase nga anak ni Jose	Gadi nga anak ni Susi
Dan	Amiel nga anak ni Gemali
Asher	Shetur nga anak ni Micael
Naftali	Nabi nga anak ni Vofsi
Gad	Geuel nga anak ni Maki

16 Sila ang mga tawo nga ginpadala ni Moises sa pagpang-espiya sa Canaan.
(Gin-ilisan ni Moises ang ngalan ni Hoseas nga anak ni Nun nga Josue.)
17 Antes sila ginpalakat ni Moises sa pagpang-espiya sa Canaan, nagsiling siya sa ila,
"Maglakat kamo pa-north kag magkadto sa Negev,* kag magderetso sa kabukiran.
18 Tan-awa ninyo kon ano ang hitsura sang duta, kag kon bala ang mga tawo didto
makusog ukon maluya, kag kon madamo sila ukon diutay lang.
19 Tan-awa ninyo kon ano nga klase sang duta ang ila ginapuy-an, kon bala maayo
ukon indi. Tan-awa ninyo ang ila mga banwa kon bala napalibutan sang pader ukon
wala.
20 Tan-awa man ninyo kon bala mapatubason ang duta ukon indi, kag kon may mga
kahoy ukon wala. Kag tinguhai gid ninyo nga makadala sang mga prutas sa inyo
pagbalik." (Panahon gid sadto nga tigluluto sang ubas.)

* **13:17** *Negev:* Ang kadutaan sa south sang Canaan.

21 Gani naglakat sila kag gintan-aw nila ang duta halin sa kamingawan sang Zin
hasta sa Rehob malapit sa Lebo Hamat.
22 Nag-umpisa sila sa Negev hasta nga nakaabot sila sa Hebron, nga sa diin
nagaestar sila ni Ahiman, Sheshai, kag Talmai, nga mga kaliwat ni Anak. (Ining
Hebron gintukod pito ka tuig antes gintukod ang Zoan sa Egypt.)
23 Pag-abot nila sa Eshcol nga ililigan sang tubig, nagtapas sila sang isa ka pungpong
sang ubas. Ginbutang nila ini sa tukon kag gintuwangan sang duha ka tawo. Nagdala
man sila sang mga *prutas nga* pomegranata kag higos.†
24 Ato nga ililigan sang tubig gintawag nga Eshcol‡ tungod sa pungpong sang ubas
nga gintapas sang mga Israelinhon.
25 Pagkatapos sang 40 ka adlaw nga pagpang-espiya sa duta, nagbalik sila
26 kay Moises, kay Aaron, kag sa bilog nga komunidad sang Israel sa Kadesh, didto sa
kamingawan sang Paran. Ginsugid nila sa bilog nga komunidad ang ila nakita, kag
ginpakita nila ang ila dala nga mga prutas.
27 Nagsiling sila kay Moises, "Nagkadto kami sa lugar nga ginpakadtuan mo sa amon,
kag maayo ini kag mapatubason nga duta. Ari pa gani ang mga prutas.
28 Pero gamhanan ang mga tawo nga nagaestar didto, kag dalagko gid ang ila mga
banwa kag napalibutan sang mga pader. Nakita pa gani namon didto ang mga kaliwat
ni Anak.
29 Ang mga Amaleknon nagaestar sa Negev; ang mga Hithanon, mga Jebusnon, kag
mga Amornon nagaestar sa mga kabukiran; kag ang mga Canaanhon nagaestar
malapit sa dagat kag sa higad sang *Suba sang* Jordan."
30 Ginpakalma ni Caleb ang mga tawo sa atubangan ni Moises, kag nagsiling siya,
"Malakat kita subong dayon kag agawon ta ang duta, kay sigurado gid nga maagaw ta
ini."
31 Pero nagsiling ang mga tawo nga nag-upod kay Caleb sa pagpang-espiya, "Indi ta
masarangan ang pagsalakay sa ila, kay mas makusog sila sang sa aton."
32 Kag ginpalapnag nila sa mga Israelinhon ang indi maayo nga balita parte sa duta
nga ila gintan-aw. Amo ini ang ila ginsiling, "Ang duta nga amon gintan-aw nagahalit§
sa iya mga pumuluyo, kag wala labot sina, ang mga tawo nga nakita namon didto
puwerte kataas.
33 May nakita gani kami nga mga higante,* nga mga kaliwat ni Anak. Daw mga
tibakla lang ang amon panan-aw sa amon kaugalingon kon ikomparar sa ila, kag amo
man sina ang ila panan-aw sa amon."

14

Nagrebelde ang mga Israelinhon

1 Sadto mismo nga gab-i naghinibi sing tudo ang bilog nga komunidad.
2 Nagreklamo sila kay Moises kag kay Aaron. Siling nila, "Maayo pa nga
nagkalamatay na lang kita sa Egypt ukon diri sa kamingawan.
3 Ngaa bala nga dal-on pa kita sang GINOO sa sina nga duta? Para lang bala
magkalamatay kita sa inaway kag magkalabihag ang aton mga asawa kag mga
kabataan? Maayo pa siguro mabalik na lang kita sa Egypt."
4 Kag naghambalanay sila sa isa kag isa, "Mapili kita sang pangulo kag magbalik sa
Egypt!"
5 Dayon nagluhod si Moises kag si Aaron sa atubangan sang bilog nga komunidad
sang Israel nga nagtilipon didto.

---

† **13:23** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon, fig tree) ‡ **13:24** *Eshcol:* buot silingon sa Hebreo, *pungpong*
§ **13:32** *nagahalit:* sa literal, *nagalamon* * **13:33** *higante:* sa Hebreo, *Nefilim.* Tan-awa ang Gen. 6:1-4.

6 Gin-gisi ni Josue nga anak ni Nun kag ni Caleb nga anak ni Jefune ang ila mga bayo
sa kasubo. Ini sila nga duha nag-upod sa pagpang-espiya sa duta.
7 Nagsiling sila sa bilog nga komunidad, “Maayo gid katama ang duta nga amon
ginkadtuan.
8 Kon nalipay ang GINOO sa aton, tuytuyan niya kita pakadto sa sina nga duta—ang
maayo kag mapatubason nga duta,* kag ihatag niya ini sa aton.
9 Indi lang kamo magrebelde sa GINOO. Kag indi kamo magkahadlok sa mga tawo
didto kay mapierdi gid naton sila. Wala sing may magbulig sa ila, pero ang GINOO amo
ang magabulig sa aton. Gani indi kamo magkahadlok sa ila.”
10 Batuhon kuntani sila sang bilog nga komunidad, pero gulpi lang nga nagpakita sa
ila ang gamhanan nga presensya sang GINOO sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
11 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Hasta san-o pa bala ang pagsikway sining mga
tawo sa akon? Hasta san-o pa bala sila nga indi magtuo sa akon sa pihak sang tanan
nga milagro nga ginpanghimo ko sa ila?
12 Padal-an ko ining mga Israelinhon sang kahalitan kag laglagon ko sila, pero ikaw
ya himuon ko nga isa ka nasyon nga mas gamhanan kag mas mabakod sang sa ila.”
13 Nagsiling si Moises sa GINOO, “Ano na lang ang isiling sang mga Egyptohanon kon
mabalitaan nila ini? Indi bala nga *nahibaluan nila nga* ginkuha mo ang mga
Israelinhon sa ila paagi sa imo gahom?
14 *Kon laglagon mo ang imo katawhan*, isugid ini sang mga Egyptohanon sa mga
pumuluyo sang Canaan. Ini nga mga Canaanhon nakabati na nga ikaw, GINOO,
nagaupod sa mga Israelinhon kag nagpakita sa ila paagi sa panganod nga nagatuytoy
sa ila. Ginapangunahan mo sila kon adlaw paagi sa panganod nga daw haligi, kag kon
gab-i paagi sa kalayo nga daw haligi man.
15 Karon, kon pamatyon mo ining katawhan sa isa lang ka tion, ang mga nasyon nga
nakabati parte sa imo pagkabantog magasiling,
16 ‘Indi masarangan sang GINOO nga dal-on ang mga Israelinhon sa duta nga iya
ginpromisa sa ila, gani ginpamatay na lang niya sila sa kamingawan.’
17 “Gani karon, O Ginoo, kabay pa nga ipakita mo ang imo gahom suno sa imo
ginasiling nga
18 mahigugmaon ka kag indi dali mangakig, kag mapinatawaron sa mga sala kag
paglapas sang tawo. Pero ginasilutan mo ang mga nakasala hasta sa ila ikatatlo kag
ikaapat nga henerasyon.
19 Suno sa imo dako nga gugma, patawara ang sala sang sini nga mga tawo, pareho
sang pagpatawad mo sa ila halin sang pagguwa nila sa Egypt.”
20 Nagsabat ang GINOO, “Patawaron ko sila suno sa imo ginpangayo.
21 Pero nagasumpa ako, ang buhi nga GINOO, nga samtang napun-an ang bilog nga
kalibutan sang akon gamhanan nga presensya,
22-23 wala sing bisan isa sa ila nga makasulod sa duta nga ginpromisa ko sa ila mga
katigulangan. Kay bisan nakita nila ang akon gamhanan nga presensya kag ang mga
milagro nga ginpanghimo ko sa Egypt kag sa kamingawan, permi gihapon nila ako
ginatestingan kag wala sila nagatuman sa akon. Gani ang mga nagasikway sa akon
indi gid makasulod sa sina nga duta.
24 Pero si Caleb nga akon alagad pasudlon ko sa duta nga iya gintan-aw tungod kay
lain ang iya batasan sang sa iban kag nagasunod siya sa akon sing tinagipusuon. Ang
iya mga kaliwat magaestar man sa sina nga duta.
25 Karon indi anay kamo magderetso tungod kay may mga Canaanhon kag mga
Amaleknon nga nagaestar sa tunga sang mga bukid, kundi magbalik kamo buwas sa
kamingawan, pakadto sa dalan nga padulong sa Mapula nga Dagat.”

---

* **14:8** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.*

26 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
27 "Hasta san-o pa bala ang pagreklamo sining malain nga komunidad sa akon?
Nabatian ko ang mga reklamo sining mga reklamador nga mga Israelinhon.
28 Gani ihambal ini sa ila: 'Nagasumpa ako, ang buhi nga GINOO, nga himuon ko sa
inyo ang ginsiling ninyo.†
29 Magakalamatay kamo diri sa kamingawan. Tungod nga nagreklamo kamo sa
akon, wala sing bisan isa sa inyo nga nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw
30 nga makasulod sa duta nga akon ginsumpa nga ihatag kuntani sa inyo nga inyo
estaran, luwas lang kay Caleb nga anak ni Jefune kag kay Josue nga anak ni Nun.
31 Kon parte sa inyo mga kabataan nga siling ninyo pagabihagon, dal-on ko sila sa
duta nga inyo ginsikway kag mangin ila ini.
32 Pero kamo ya magakalamatay diri sa kamingawan.
33 Ang inyo mga kabataan mangin pareho sa mga manugbantay sang karnero nga
magalibot-libot diri sa kamingawan sa sulod sang 40 ka tuig. Sa sini nga paagi,
magaantos sila tungod sang inyo pagluib sa akon hasta nga mapatay kamo tanan.
34 Subong nga ang mga tawo nga nagpang-espiya sa duta nagtiner didto sing 40 ka
adlaw, magaantos man kamo sing 40 ka tuig tungod sang inyo sala, para mahibaluan
ninyo kon paano ako mangakig sa mga nagakontra sa akon.
35 Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini kag sigurado gid nga himuon ko ini nga mga
butang sa sining malain nga komunidad nga nag-isa sa pagkontra sa akon. Mapatay
sila tanan diri sa kamingawan.'"
36-37 Ang mga tawo nga ginsugo ni Moises sa pagpang-espiya, nga nagpanugid sang
malain nga balita parte sa duta kag nangin kabangdanan sang pagreklamo sang mga
Israelinhon, nagkalamatay sa balatian sa presensya sang GINOO.
38 Sa dose sa ila nga nagpang-espiya, si Josue nga anak ni Nun kag si Caleb nga anak
ni Jefune lang ang wala mapatay.

Napierdi ang mga Israelinhon sa Ila nga Pagsalakay sa Canaan (Deu. 1:41-46)

39 Sang ginsugid ni Moises ang ginsiling sang GINOO sa tanan nga Israelinhon,
nagpangasubo gid sila.
40 Kag sang sunod nga adlaw, aga pa gid sila nagbangon para magtaklad sa
kabukiran *sang Canaan*. Nagsiling sila, "Nareyalisar namon nga nakasala kami, kag
karon handa na kami sa pagkadto sa lugar nga ginpromisa sang GINOO."
41 Pero nagsiling si Moises, "Ngaa nga ginalapas ninyo ang sugo sang GINOO*nga
magbalik kamo anay sa kamingawan*? Indi gid kamo magmadinalag-on!
42 Indi kamo maglakat, kay ang GINOO wala nagaupod sa inyo, kag mapierdi lang
kamo sa inyo mga kaaway.
43 Sa tion nga magpakig-away sa inyo ang mga Canaanhon kag ang mga Amaleknon,
magakalamatay kamo; indi mag-upod sa inyo ang GINOO tungod kay ginsikway ninyo
siya."
44 Pero naglakat gid sila sa kabukiran *sang Canaan* bisan wala nag-upod sa ila si
Moises kag ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO.
45 Dayon ginsalakay sila sang mga Amaleknon kag sang mga Canaanhon nga
nagaestar didto sa kabukiran, kag napierdi sila, kag ginlagas pa sila hasta sa Horma.

15

Mga Pagsulundan Parte sa mga Halad

1 Ginsugo sang GINOO si Moises

† **14:28** *ang ginsiling ninyo: Tan-awa ang* 14:2.

2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon: “Kon mag-abot na kamo sa duta nga ihatag ko
sa inyo nga inyo estaran,
3 maghalad kamo sa akon sang mga halad nga halin sa inyo mga kasapatan.
Maghalad kamo sang mga halad nga ginasunog, mga halad sa pagtuman sang isa ka
panaad, mga halad nga kinabubut-on, ukon mga halad sa tion sang natalana nga mga
piesta. Ang kahamot sang sini nga mga halad nga paagi sa kalayo* makapalipay sa
akon.
4-5 Ang maghalad sang bataon nga karnero bilang halad nga ginasunog para sa akon
maghalad man sang halad nga regalo. Ini nga halad nga regalo dapat duha ka kilo nga
harina nga maayo nga klase kag ginmikslahan sang isa ka litro nga mantika. Kag
updan pa gid ini sang halad nga ilimnon nga isa ka litro nga bino.
6 Kon gulang nga karnero ang ihalad, updan ini sang halad nga regalo nga apat ka
kilo nga harina nga maayo nga klase kag ginmikslahan sang isa kag tunga ka litro nga
mantika.
7 Kag updan pa gid ini sang halad nga ilimnon nga isa kag tunga ka litro nga bino.
Ang kahamot sini nga halad makapalipay sa akon.
8 “Ang maghalad sang bataon nga baka bilang halad nga ginasunog ukon halad sa
pagtuman sang isa ka panaad, ukon halad nga para sa maayo nga relasyon,
9 kinahanglan maghalad man sang halad nga regalo nga anom ka kilo nga harina
nga maayo nga klase kag ginmikslahan sang duha ka litro nga mantika.
10 Kag updan pa gid ini sang halad nga ilimnon nga duha ka litro nga bino. Ang
kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa akon.
11 Amo ina ang inyo himuon kon maghalad kamo sang isa ka turo nga baka ukon
gulang nga karnero nga lalaki ukon bataon nga karnero ukon kanding.
12 Himua ninyo ina sa kada sapat nga inyo ihalad.
13 “Ang tanan nga tumandok *nga mga Israelinhon* nga maghalad sang mga halad nga
paagi sa kalayo bilang mahamot nga halad nga makapalipay sa akon dapat magsunod
sa sina nga mga pagsulundan.
14 Kon ang mga pangayaw nga magaestar upod sa inyo, permanente man ukon indi,
gusto maghalad sang halad nga paagi sa kalayo bilang mahamot nga halad nga
makapalipay sa akon, dapat magsunod man sila sa sina nga mga pagsulundan.
15 Kamo nga mga Israelinhon kag ang mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo
pareho lang sa akon atubangan kag pareho lang nga kasuguan ang tumanon ninyo. Ini
nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
16 *Huo,* pareho lang nga mga sugo kag mga pagsulundan ang tumanon ninyo kag
sang mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo.”
17 Ginsugo pa gid sang GINOO si Moises
18 nga ihambal ini sa mga Israelinhon: “Kon mag-abot na kamo sa duta nga ihatag ko
sa inyo,
19 makakaon kamo sang mga produkto sini. Pero dapat magpain kamo sang iban
sini para ihalad sa akon.
20 Maghalad kamo sang tinapay halin sa harina nga una ninyo nga gin-galing,
pareho sang inyo ginahimo sa una nga patubas sang inyo trigo halin sa linasan.
21 Ini nga halad halin sa harina nga una ninyo nga gin-galing ihalad ninyo sa akon
hasta san-o.
22 “Pero halimbawa nalapas ninyo nga indi hungod ang isa sa sini nga mga sugo nga
ginhatag ko kay Moises.

---

* **15:3** *halad nga paagi sa kalayo:* Indi mapat-od ang kahulugan sang Hebreo sini. Pero makita sa Biblia nga ginagamit ini nga pulong para sa nagkalain-lain nga klase sang mga halad. Ginatawag man ini nga “pagkaon sang Dios” sa Lev. 21:6, 21; Num. 28:2. Amo ina nga gin-translate ini sang iban nga “halad nga pagkaon.”

23 Ini nga mga sugo nga ginhatag ko sa inyo paagi kay Moises dapat tumanon ninyo
halin sang adlaw nga ginhatag ko ini hasta sa palaabuton.
24 Kon indi hungod ang paglapas ninyo sini, kag wala kahibalo ang komunidad nga
nakalapas kamo, maghalad ang bilog nga komunidad sang isa ka bataon nga baka
bilang halad nga ginasunog. Halad ini nga ang iya kahamot makapalipay sa akon.
Iupod man ninyo ang mga ginakinahanglan nga halad nga regalo kag halad nga
ilimnon kag isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo.
25 Ihalad ini sang pari para matubos ang bilog nga komunidad sa ila sala. Patawaron
ko sila kay indi man ato hungod, kag nagdala man sila sa akon sang halad nga paagi sa
kalayo kag sang halad sa pagpakatinlo.
26 Huo, patawaron ko ang bilog nga komunidad sang Israel, pati ang mga pangayaw
nga nagaestar upod sa ila, kay ang tanan nadalahig sa amo nga sala nga indi hungod.
27 "Pero kon isa lang ka tawo ang nakasala nga indi hungod, magdala siya sang isa ka
babayi nga kanding nga isa ka tuig bilang halad sa pagpakatinlo.
28 Ihalad ini sang pari sa akon presensya para matubos siya sa iya sala nga indi
hungod, kag dayon patawaron ko siya.
29 Isa lang ka pagsulundan para sa tanan nga nakasala nga indi hungod, tumandok
man siya nga Israelinhon ukon pangayaw nga nagaestar upod sa inyo.
30 "Pero ang bisan sin-o nga nagapakasala sing hungod, tumandok man siya ukon
pangayaw, nagainsulto sa akon. Kag ina nga tawo kinahanglan indi na pagkabigon
nga sakop ninyo.
31 Tungod kay ginsikway niya ang akon pulong kag ginlapas ang akon sugo. Indi gid
ninyo siya pagkabigon nga sakop ninyo. Magapanabat siya sa iya nga sala."

Ang Silot sa Indi Pagtuman sa Adlaw nga Inugpahuway

32 Samtang didto sa kamingawan ang mga Israelinhon, may nakita sila nga tawo nga
nagapangahoy sang Adlaw nga Inugpahuway.
33 Gindala siya sang mga tawo nga nakakita sa iya kay Moises kag kay Aaron kag sa
bilog nga komunidad.
34 Ginpriso nila siya, kay wala sila nakasiguro kon ano ang dapat nga himuon sa iya.
35 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Kinahanglan nga patyon ang amo nga
tawo; batuhon siya sang bilog nga komunidad sa guwa sang kampo."
36 Gani gindala siya sang bilog nga komunidad sa guwa sang kampo kag ginbato
hasta nga napatay, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

Ang Gaway-gaway sa Bayo sang mga Israelinhon

37 Ginsugo pa gid sang GINOO si Moises
38 nga ihambal ini sa mga Israelinhon: "Maghimo kamo sang mga gaway-gaway sa
punta sang inyo mga bayo kag butangan ninyo ini sang higot nga asol. Kinahanglan
nga sundon ninyo ini hasta san-o.
39 Ang ini nga mga gaway-gaway magapadumdom sa inyo sang tanan ko nga mga
sugo para tumanon ninyo ini kag indi ang inyo lang gusto nga himuon.
40 Paagi sa sini nga mga gaway-gaway dumdumon ninyo ang pagtuman sang tanan
ko nga sugo, kag mangin akon kamo.
41 Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt para mangin inyo
Dios. *Huo,* ako ang GINOO nga inyo Dios."

16

Nagrebelde si Kora kag ang Iya mga Kaupod

1-2 Karon, nagrebelde kay Moises si Kora nga anak ni Izhar, nga kaliwat ni Kohat nga
anak ni Levi. Upod niya sa pagrebelde si Datan kag si Abiram nga mga anak ni Eliab

kag si On nga anak ni Pelet. Mga kaliwat sila ni Reuben. May kaupod pa sila nga 250 ka
Israelinhon nga mga lalaki nga mga kilala kag ginpili nga mga pangulo halin sa
komunidad *sang mga Israelinhon*.
3 Nagkadto sila sing tingob kay Moises kag kay Aaron kag nagsiling, "Sobra na ining
inyo ginahimo sa amon! Ngaa bala nga ginapalabaw gid ninyo ang inyo kaugalingon
sa komunidad sang GINOO nga kon sa bagay kami tanan ginpili man sang GINOO nga
mag-alagad sa iya kag ginaupdan man niya?"
4 Pagkabati sini ni Moises, nagluhod siya *sa pagpangamuyo sa GINOO*.
5-6 Dayon nagsiling siya kay Kora kag sa tanan niya nga mga sumulunod, "Buwas sa
aga ipahayag sang GINOO kon sin-o ang matuod nga ginpili nga mag-alagad sa iya
bilang mga pari, kay papalapiton niya sa iya presensya ang iya ginpili. Gani amo ini
ang inyo himuon buwas: magkuha kamo sang mga suludlan sang insenso
7 kag butangan ninyo sang baga kag insenso, kag dal-on sa presensya sang GINOO.
Dayon makita ta kon sin-o gid ang ginpili sang GINOO nga mag-alagad sa iya. Kamo nga
mga Levita, amo ang sobra na ang inyo ginahimo!"
8 Nagsiling pa gid si Moises kay Kora, "Pamatii ninyo ini, kamo nga mga Levita.
9 Indi pa bala tuman para sa inyo nga sa bilog nga komunidad sang Israel kamo ang
ginpili sang Dios sang Israel nga makapalapit sa iya presensya sa pag-alagad sa iya
Tolda, kag sa pag-alagad para sa komunidad?
10 Ginpili niya kamo sa pagpalapit sa iya presensya, kag karon gusto pa ninyo nga
mangin mga pari?
11 Sin-o si Aaron para reklamuhan ninyo? Ang GINOO ang ginakontra mo kag sang
imo mga sumulunod."
12 Dayon ginpatawag ni Moises si Datan kag si Abiram, nga mga anak ni Eliab. Pero
nagsiling sila, "Indi kami magkadto!
13 Indi pa bala tuman nga ginkuha mo kami sa Egypt nga ang duta maayo kag
mapatubason* para patyon lang diri sa kamingawan? Kag karon gusto mo pa gid nga
maghari sa amon.
14 Kag isa pa gid, wala mo kami pagdal-a sa duta nga maayo kag mapatubason ukon
paghatagan sang mga uma ukon mga talamnan sang ubas nga amon mapanag-iyahan.
Karon, gusto mo pa gid bala kami nga tuntuhon? Indi kami magkadto *sa imo*!"
15 Naakig gid si Moises kag nagsiling siya sa GINOO, "Indi pagbatuna ang ila mga
halad. Wala ako nakasala sa kay bisan sin-o sa ila; wala ako sing may ginkuha sa ila
bisan isa ka donkey."
16 Nagsiling dayon si Moises kay Kora, "Buwas, ikaw kag ang imo mga sumulunod
magkadto sa presensya sang GINOO*sa Tolda nga Ginapakigkitaan*, kag si Aaron
makadto man didto.
17 Ang kada isa sa imo 250 ka sumulunod padal-a sang suludlan sang insenso, kag
butangan nila ini sang insenso kag ihalad sa GINOO. Kamo ni Aaron magdala man sang
suludlan sang insenso."
18 Gani ang kada isa nagkuha sang iya suludlan sang insenso kag ginbutangan sang
baga kag insenso, kag nagtindog sila upod kay Moises kag kay Aaron sa puwertahan
sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
19 Ang bilog nga komunidad nga gin-ganyat ni Kora nga magkontra kay Moises kag
kay Aaron nagtipon man didto sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan. Dayon
ginpakita sang GINOO ang iya gamhanan nga presensya sa bilog nga komunidad.
20 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
21 "Palayo kamo sa sini nga komunidad kay patyon ko sila gilayon."

---

* **16:13** *duta...mapatubason:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.* Amo man sa sunod nga bersikulo.

22 Pero nagluhod si Moises kag si Aaron kag nagsiling, “O Dios nga ginahalinan sang
kabuhi sang tanan nga tawo mangakig ka bala sa bilog nga komunidad tungod sa isa
lang ka tawo nga nakasala?”
23 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
24 “Silinga ang komunidad nga magpalayo sila sa mga tolda nila ni Kora, Datan, kag
ni Abiram.”
25 Ginkadtuan ni Moises si Datan kag si Abiram, kag nagsunod sa iya ang mga
manugdumala sang Israel.
26 Dayon ginpaandaman niya ang komunidad, “Magpalayo kamo sa mga tolda sining
malain nga mga tawo! Indi kamo magtandog sang bisan ano nila nga pagkabutang,
kay kon himuon ninyo ina laglagon kamo tungod sang tanan nila nga sala.”
27 Gani nagpalayo ang mga tawo sa mga tolda nila ni Kora, Datan, kag Abiram.
Karon, nagguwa si Datan kag si Abiram kag nagtindog sa puwertahan sang ila mga
tolda upod sang ila mga asawa kag mga kabataan.
28 Nagsiling si Moises *sa mga tawo*, “Sa sini nga paagi mahibaluan ninyo nga ang
GINOO amo ang nagpadala sa akon sa paghimo sini nga mga butang kag indi sa akon
lang kagustuhan:
29 Kon mapatay ini nga mga tawo sa natural nga kamatayon, ti wala ako pag-ipadala
sang GINOO.
30 Pero kon maghimo ang GINOO sing makatilingala nga butang, kag magpihak ang
duta kag maglamon sa ila nga buhi upod sang tanan nila nga pagkabutang, kag
magkadto sila sa idalom didto sa lugar sang mga patay, mahibaluan ninyo nga ini nga
mga tawo nagsikway sa GINOO.”
31 Pagkatapos hambal ni Moises, napihak ang duta nga ginatindugan nila ni Datan
kag ni Abiram,
32 kag ginlamon sila sang duta pati ang ila mga pamilya, kag pati ang tanan nga
tinawo ni Kora kag ang tanan nila nga pagkabutang.
33 Ginlamon sila tanan nga buhi pati ang tanan nila nga pagkabutang. Dayon
nagkipot ang duta kag nadula sila sa komunidad.
34 Ang tanan nga Israelinhon nga didto sa ila palibot nagpalalagyo sang mabatian
nila ang ila pagsininggit, kay nagahunahuna sila nga basi lamunon man sila sang duta.
35 Dayon nagpadala ang GINOO sang kalayo kag ginlamon sini ang 250 ka sumulunod
ni Kora nga nagahalad sang insenso.
36 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
37 “Silinga si Eleazar nga pari, nga anak ni Aaron, nga kuhaon niya ang mga suludlan
sang insenso sa mga bangkay nga nagkalasunog, kay balaan ini nga mga suludlan.
Silinga man siya nga laptahon niya sa malayo ang mga baga
38 sang sini nga mga suludlan nga halin sa mga tawo nga nagkalamatay tungod sa ila
mga sala. Dayon ipamartilyo ang mga suludlan hasta nga magtapan kag ihaklap sa
halaran kay ginhalad ini sa GINOO kag nangin balaan ini. Ining haklap sa halaran
mangin isa ka paandam para sa mga Israelinhon.”
39-40 Gani suno sa ginsugo sang GINOO paagi kay Moises, ginpanguha ni Eleazar nga
pari ang saway nga mga suludlan sang insenso nga ginpangdala sadtong mga
nagkalasunog, kag ginpamartilyo niya para ihaklap sa halaran. Isa ini ka paandam
para sa mga Israelinhon nga wala sing bisan sin-o nga makapalapit sa halaran sa
pagsunog sang insenso sa GINOO luwas lang sa mga kaliwat ni Aaron, para indi matabo
sa iya ang natabo kay Kora kag sa iya mga sumulunod.
41 Pero pagkasunod nga adlaw, nagreklamo naman ang bilog nga komunidad sang
Israel kay Moises kag kay Aaron. Nagsiling sila, “Ginpamatay ninyo ang katawhan
sang GINOO.”

42 Samtang nagareklamo sila sing tingob kay Moises kag kay Aaron, nagbalikid sila
sa Tolda nga Ginapakigkitaan kag nakita nila nga gulpi lang nga ginlikupan sang
panganod ang Tolda kag ginpakita sang GINOO ang iya gamhanan nga presensya.
43 Dayon nagkadto si Moises kag si Aaron sa atubangan sang Tolda
44 kag nagsiling ang GINOO kay Moises,
45 "Palayo kamo sa sina nga komunidad kay laglagon ko sila gilayon."
Nagluhod dayon sila nga duha.
46 Dayon nagsiling si Moises kay Aaron, "Kuhaa ang imo suludlan sang insenso kag
butangi ini sang baga halin sa halaran. Dayon butangi ini sang insenso kag
magdali-dali ka kadto sa komunidad kag himua ang seremonya para matubos sila sa
ila mga sala, kay akig na ang GINOO kag nagsugod na ang kahalitan."
47 Gani gintuman ni Aaron ang ginsugo ni Moises, kag nagdalagan siya sa tunga sang
komunidad. Nagsugod na ang kahalitan sa mga tawo, pero ginsunog ni Aaron ang
insenso para matubos ang mga tawo sa ila mga sala.
48 Nagtindog siya sa tunga sang mga tawo nga patay na kag sang mga buhi pa, kag
nag-untat ang kahalitan.
49 Pero 14,700 ang napatay wala labot sadtong napatay tungod kay Kora.
50 Dayon nagbalik si Aaron kay Moises sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan, kay nag-untat na ang kahalitan.

17

Ang Baston ni Aaron

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga ang kada pangulo sang kada tribo maghatag sa
imo sang isa ka baston, kag pabutangi ini sang ila tagsa ka ngalan. Dose tanan ka
baston.
3 Sa baston sang tribo ni Levi, isulat ang ngalan ni Aaron. Kay kinahanglan may isa
ka baston sa kada pangulo sang tribo.
4 Ibutang ini tanan sa Tolda nga Ginapakigkitaan, sa atubangan sang *Kahon sang*
Kasuguan nga sa diin nagapakigkita ako sa inyo ni Aaron.
5 Kag magapanalingsing ang baston sang tawo nga pilion ko *nga mag-alagad sa akon
bilang pari*, kag sa sini nga paagi mag-untat ang pagreklamo sang mga Israelinhon
kontra sa inyo ni Aaron."
6 Gani ginsilingan ni Moises ang mga Israelinhon, kag ang kada pangulo sang tribo
naghatag sa iya sang baston. Dose tanan ka baston, kag isimpon didto ang baston ni
Aaron.
7 Ginbutang tanan ni Moises ang mga baston sa presensya sang GINOO didto sa Tolda
nga sa diin nabutang ang Kasuguan.
8 Pagkasunod nga adlaw, nagsulod si Moises sa Tolda nga sa diin nabutang ang
Kasuguan. Kag nakita niya didto nga ang baston ni Aaron, nga nagarepresentar sang
tribo ni Levi, nagpanalingsing, nagpamukol, nagpamulak, kag nagpamunga pa sang
luto nga mga almendro.
9 Dayon ginpaguwa ni Moises ang tanan nga baston kag ginpakita sa tanan nga
Israelinhon. Gintan-aw nila ini, kag ang kada pangulo sang tribo nagkuha sang iya
baston.
10 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Ibalik ang baston ni Aaron sa atubangan sang
Kahon sang Kasuguan para mangin paandam ini sa mga rebelde nga magakalamatay
sila kon indi sila mag-untat sa pagreklamo kontra sa akon."
11 Gintuman ni Moises ang ginsugo sa iya sang GINOO.
12 Nagsiling ang mga Israelinhon kay Moises, "Mapatay na kami sini tanan!

13 Kay bisan magpalapit lang ang isa ka tawo sa Tolda sang GINOO mapatay. Ti,
mapatay na kami sini tanan!”

18

Ang mga Katungdanan sang mga Pari kag sang mga Levita

1 Nagsiling ang GINOO kay Aaron, “Ikaw kag ang imo mga anak nga lalaki kag ang
imo mga paryente halin sa tribo ni Levi amo ang responsable sa sala nga inyo mahimo
sa inyo pag-alagad sa balaan *nga Tolda.* Pero ikaw lang kag ang imo mga anak ang
responsable sa sala nga inyo mahimo nga may kaangtanan sa inyo pagkapari.
2 Kon mag-alagad ka kag ang imo mga anak sa Tolda nga sa diin nabutang ang
Kasuguan, pabuliga ninyo ang inyo mga paryente halin sa tribo ni Levi.
3 Magaobra sila sa idalom sang imo pagdumala, kag himuon nila ang tanan nila nga
buluhaton sa Tolda, pero indi sila dapat magtandog sa balaan nga mga kagamitan
sang Tolda ukon sa halaran, kay kon himuon nila ina magakalamatay sila pati kamo.
4 Magbulig sila sa imo, kag responsibilidad nila ang pag-atipan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan kag ang paghimo sang tanan nga buluhaton sini. Dapat wala sing
bisan sin-o nga magbulig sa inyo nga indi kaliwat ni Levi.
5 “Ikaw kag ang imo mga anak ang responsable sa pag-atipan sang Balaan nga Lugar
kag sang halaran, para indi ako mangakig liwat sa mga Israelinhon.
6 Ako mismo ang nagpili sang imo kapareho nga mga kaliwat ni Levi halin sa mga
Israelinhon para mangin imo kabulig. Gindedikar sila sa akon sa pag-alagad sa Tolda
nga Ginapakigkitaan.
7 Pero ikaw lang kag ang imo mga anak ang makaalagad bilang mga pari. Kamo lang
ang makahimo sang mga buluhaton nga may kaangtanan sa halaran kag sa Labing
Balaan nga Lugar. Regalo ko sa inyo ang inyo pagkapari. Ang bisan sin-o nga maghimo
sini nga indi pari pagapatyon.”

Ang mga Halad para sa mga Pari kag mga Levita

8 Dayon nagsiling ang GINOO kay Aaron, “Ako mismo ang nagpili sa imo nga
magdumala sa balaan nga mga halad nga ginahalad sang mga Israelinhon sa akon.
Ginahatag ko ini sa imo kag sa imo mga anak bilang parte ninyo hasta san-o.
9 May ara kamo sang parte sa sining balaan nga mga halad nga wala ginasunog, nga
ginahalad sang mga tawo sa akon bilang balaan nga mga halad. Lakip sa sini nga mga
halad amo ang halad nga regalo, halad sa pagpakatinlo, kag halad nga bayad sa sala.
Amo ini ang imo parte kag sang imo mga anak.
10 Kauna ninyo ini sa balaan gid nga lugar.* Kinahanglan nga mga lalaki lang ang
magkaon sini kag kabiga ninyo ini nga balaan.
11 Ang iban pa gid nga mga halad sang mga Israelinhon nga ginabayaw *sa halaran*
para man sa inyo. Ginahatag ko ini sa imo kag sa imo mga kaliwat bilang inyo parte
hasta san-o. Makakaon sini ang bisan sin-o sa imo pamilya nga ginakabig nga matinlo.
12 Ginahatag ko man sa inyo ang maayo nga mga produkto nga ginahalad sang mga
Israelinhon halin sa ila nahauna nga patubas: lana, duga sang ubas, kag uyas.
13 *Huo,* mangin inyo ang tanan nga produkto nga ila ginahalad sa akon halin sa
nahauna nga patubas sang ila duta. Makakaon sini ang bisan sin-o sa imo pamilya nga
ginakabig nga matinlo.
14 “Ang tanan nga butang sa Israel nga ginhalad sa akon sing bug-os† mangin inyo.

---

* **18:10** *sa balaan gid nga lugar:* ukon, *bilang balaan gid nga halad* † **18:14** *ginhalad sa akon sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga butang nga ginhalad sa GINOO nga indi na gid mabawi kag mangin iya na sang mga pari hasta san-o. Kon kaisa ginalaglag ini.

15 Ang tanan nga kamagulangan nga lalaki, tawo man ukon sapat, nga ginahalad sa
akon mangin inyo man. Pero kinahanglan nga ipagawad ninyo *sa manughalad* ang
kamagulangan nga mga anak nga lalaki kag ang mga kamagulangan nga mga sapat
nga ginakabig nga mahigko.
16 Ipagawad ninyo ini kon isa na ka bulan ang edad, kag kinahanglan nga ipagawad
ninyo ini sa bili nga lima ka bilog nga pilak, suno sa kabug-aton sang pilak sa kilohan
sang mga pari.
17 Pero indi ninyo pag-ipagawad ang kamagulangan nga turo nga baka, karnero
ukon kanding kay akon na ini. *Ihawon ninyo ini kag* iwisik ang dugo sa halaran kag
sunuga ang mga tambok bilang halad nga paagi sa kalayo.‡ Ang kahamot sini nga
halad makapalipay sa akon.
18 Inyo ang karne sini, subong nga ang dughan kag ang tuo nga paa sang halad nga
ginabayaw inyo man.
19 *Huo,* ginahatag ko sa inyo ining tanan nga balaan nga mga halad nga ginabayaw
sang mga Israelinhon sa akon. Para ini sa imo kag sa imo mga kaliwat bilang inyo
parte hasta san-o. Ining kasugtanan ko sa imo kag sa imo mga kaliwat indi maliwat
hasta san-o.”§
20 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Aaron, “Kamo nga mga pari wala sing may
mapanubli nga duta sa Israel, kay ako mismo ang maghatag sang inyo mga
kinahanglanon.
21 “Kon parte sa mga Levita, bayaran ko sila sa ila nga serbisyo sa Tolda. Ihatag ko sa
ila ang tanan nga ikanapulo nga ihatag sang mga Israelinhon bilang parte nila.
22 Sugod subong, wala sing iban nga Israelinhon nga magpalapit sa Tolda nga
Ginapakigkitaan *luwas lang sa mga pari kag sa mga Levita, kay kon magpalapit sila,*
magapanabat sila sa ila nga sala kag mapatay.
23 Ang mga Levita amo ang responsable sa mga buluhaton sa Tolda nga
Ginapakigkitaan, kag magapanabat sila sa ila mahimo nga sala kontra sini. Ini nga
pagsulundan dapat tumanon hasta sa palaabuton nga mga henerasyon. Ang mga
Levita wala sing may mapanubli nga duta sa Israel.
24 Sa baylo, ihatag ko sa ila bilang parte nila ang mga ikanapulo nga ihatag sang mga
Israelinhon bilang halad nila sa akon. Amo gani nga nagsiling ako nga ang mga Levita
wala sing may mapanubli nga duta sa Israel.”
25 Ginsugo sang GINOO si Moises
26 nga ihambal niya ini sa mga Levita: “Kon mabaton ninyo halin sa mga Israelinhon
ang ikanapulo nga ihatag ko sa inyo bilang parte ninyo, kinahanglan nga maghatag
man kamo sang inyo ikanapulo halin sa amo nga ikanapulo bilang halad sa akon.
27 Kabigon ko ini bilang halad ninyo halin sa mga patubas, nga daw sa naghalad
kamo sang uyas halin sa linasan ukon bino halin sa pulugaan sang ubas.
28 Sa sini nga paagi makahatag man kamo sang halad sa akon halin sa tanan nga
ikanapulo nga inyo mabaton halin sa mga Israelinhon. Kag ang akon *parte, nga amo
ang ikanapulo sini,* ihatag ninyo kay Aaron nga pari.
29 Kinahanglan nga ang akon parte amo ang pinakamaayo nga parte sang tanan nga
ihatag sa inyo.
30 Kon mahalad na ninyo ini, kabigon ko ini bilang halad ninyo halin sa linasan ukon
pulugaan sang ubas.
31 Puwede ninyo kaunon sang inyo pamilya ang inyo parte bisan diin nga lugar, kay
ina ang inyo suweldo sa pag-alagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan.

---

‡ **18:17** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 15:3. § **18:19** *Ining kasugtanan...indi maliwat hasta san-o:* sa literal, *Ini wala sing katapusan nga kasugtanan nga asin para sa imo kag sa imo mga kaliwat.*

32 Indi kamo makasala sa inyo pagkaon sini kon nahalad na ninyo ang pinakamaayo
nga parte sa GINOO. Gani siguraduhon ninyo nga indi ninyo madagtaan ang balaan
nga mga halad sang mga Israelinhon *paagi sa pagkaon sang inyo parte nga wala pa*
ninyo mahatag ang akon parte, para indi kamo mapatay."

19

Ang Tubig nga Ginagamit sa Pagpakatinlo

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
2 "Ari pa ang isa ka pagsulundan nga gusto ko nga tumanon ninyo: Silinga ninyo ang
mga Israelinhon nga dal-an nila kamo sang isa ka mapula nga baka nga wala sing
deperensya kag wala pa magamit sa pag-arado.*
3 Ihatag ninyo ini kay Eleazar nga pari, kag dal-on ini sa guwa sang kampo kag
ihawon sa iya atubangan.
4 Dayon itum-oy ni Eleazar ang iya tudlo sa dugo sini kag iwisik sing makapito ka
beses sa atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
5 Kag samtang nagatulok si Eleazar, sunugon ang *bilog nga* baka—ang panit, unod,
dugo kag mga tinai.
6 Dayon magkuha si Eleazar sang *isa ka utod nga* kahoy nga sedro, *isa ka pungpong*
sang tanom nga isopo, kag pula nga higot, kag ihaboy ini tanan sa ginasunog nga baka.
7 Pagkatapos sina kinahanglan nga labhan ni Eleazar ang iya bayo kag magpaligo.
Kag dayon makasulod na siya sa kampo, pero kabigon pa siya nga mahigko hasta
magsirom.
8 Ang tawo nga nagsunog sang baka kinahanglan nga labhan man niya ang iya bayo
kag magpaligo, kag kabigon man siya nga mahigko hasta magsirom.
9 "Ang tawo nga ginakabig nga matinlo amo ang magkuha sang abo sang baka, kag
ibutang niya ini sa isa ka lugar nga ginakabig nga matinlo sa guwa sang kampo.
Taguon ini pero gamiton sang komunidad sang Israel nga inugmiksla sa tubig nga
para sa pagpakatinlo. Ini nga seremonya ginahimo para makuha ang sala.
10 Ang tawo nga nagkuha sang abo sang baka kinahanglan man nga labhan niya ang
iya bayo, kag kabigon man siya nga mahigko hasta magsirom. Ini nga pagsulundan
dapat tumanon hasta san-o sang mga Israelinhon kag sang mga pangayaw nga
nagaestar upod sa ila.
11 "Ang bisan sin-o nga magtandog sang bangkay kabigon nga mahigko sa sulod sang
pito ka adlaw.
12 Kinahanglan nga tinluan niya ang iya kaugalingon sang tubig nga ginagamit sa
pagpakatinlo sa ikatatlo kag ikapito nga adlaw, dayon kabigon na siya nga matinlo.
Pero kon indi siya magpakatinlo sa ikatatlo kag ikapito nga adlaw, indi siya
pagkabigon nga matinlo.
13 Ang bisan sin-o nga makatandog sang bangkay kag wala nagpakatinlo† daw
pareho lang nga gindagtaan niya ang Tolda sang GINOO. Kinahanglan ina nga tawo
indi pagkabigon nga sakop ninyo. Kag tungod nga wala siya nawisiki sang tubig nga
ginagamit sa pagpakatinlo, mahigko pa siya gihapon.
14 "Amo ini ang pagsulundan kon may napatay sa sulod sang tolda: Ang bisan sin-o
nga magsulod sa tolda *nga may napatay* ukon ara na nga daan sa sulod *sa tion sang*
pagkapatay, kabigon nga mahigko sa sulod sang pito ka adlaw.
15 Kag kabigon man nga mahigko ang bisan ano nga mga suludlan sa tolda nga wala
sing takop.

---

* **19:2** *wala pa magamit sa pag-arado:* sa literal, *wala pa matakdi sang gota naghimo sang seremonya nga para mangin takos siya sa Dios.*

† **19:13** *nagpakatinlo:* buot silingon,

16 “Kabigon man nga mahigko sa sulod sang pito ka adlaw ang bisan sin-o nga ara sa
guwa sang kampo nga nakatandog sang bangkay nga ginpatay ukon napatay lang sa
natural nga kamatayon. Amo man sa nakatandog sang tul-an sang tawo ukon
nakatandog sang lulubngan.
17 “Agod makuha ang pagkahigko, ibutang sa suludlan ang iban nga abo sang baka
nga ginahalad para sa pagpakatinlo, kag dayon simpunan sang tubig.
18 Dayon ang isa ka tawo nga ginakabig nga matinlo magkuha sang *isa ka pungpong*
sang tanom nga isopo kag itum-oy niya ini sa sadto nga tubig kag iwisik dayon sa tolda
nga namatyan kag sa tanan nga kagamitan sini, kag sa mga tawo nga nakasulod sa
tolda. Wisikan man ang tawo nga nakatandog sang tul-an sang tawo, ukon sang
bangkay sang tawo nga ginpatay ukon napatay lang sa natural nga kamatayon, ukon
nakatandog sang lulubngan.
19 Sa ikatatlo kag ikapito nga adlaw, wisikan sang tawo nga ginakabig nga matinlo
ang tawo nga mahigko. Kag sa ikapito nga adlaw, ang tawo nga gintinluan
kinahanglan labhan niya ang iya bayo kag magpaligo, kag pagkasirom kabigon na siya
nga matinlo.
20 Pero kon ang tawo nga mahigko indi magpakatinlo, indi siya pagkabigon nga
sakop ninyo, kay daw pareho lang nga gindagtaan niya ang balaan *nga Tolda* sang
Ginoo. Kag tungod nga wala siya nawisiki sang tubig nga para sa pagpakatinlo,
mahigko siya gihapon.
21 Ini nga pagsulundan dapat tumanon nila hasta san-o.
“Ang tawo nga nagawisik sang tubig nga para sa pagpakatinlo kinahanglan nga
labhan man niya ang iya bayo, kag ang bisan sin-o nga magtandog sang tubig nga para
sa pagpakatinlo kabigon nga mahigko hasta magsirom.
22 Ang bisan sin-o ukon bisan ano nga matandog sang mahigko nga tawo mangin
mahigko man hasta magsirom.”

20

Ang Tubig nga Nagaguwa sa Bato
(Exo. 17:1-7)

1 Sa nahauna nga bulan, nag-abot ang bilog nga komunidad sang Israel sa
kamingawan sang Zin, kag nagkampo sila sa Kadesh. Didto napatay si Miriam kag
ginlubong.
2 Karon, wala sing tubig didto, kag nagtipon *naman* ang mga tawo kontra kay Moises
kag kay Aaron.
3 Nagbais sila kay Moises kag nagsiling, “Maayo pa nga napatay na lang kami upod
sang amon mga kasimanwa nga nagkalamatay sadto sa presensya sang Ginoo.
4 Ngaa bala nga gindala mo pa kami nga komunidad sang Ginoo diri sa kamingawan
para magkalamatay man lang kami kag ang amon kasapatan?
5 Ngaa bala nga ginpaguwa mo pa kami sa Egypt kag gindala diri sa wala sing pulos
nga lugar? Wala diri sing uyas, higos, ubas ukon pomegranata. Kag wala pa sing tubig
nga mainom!”
6 Gani naghalin si Moises kag si Aaron sa komunidad, kag nagkadto sila sa
puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan kag nagluhod sila *sa pagpangamuyo*.
Dayon nagpakita sa ila ang gamhanan nga presensya sang Ginoo.
7 Nagsiling ang Ginoo kay Moises,
8 “Kuhaa ang baston kag tipuna ninyo sang imo utod nga si Aaron ang *bilog nga*
komunidad. Kag samtang nagatulok sila, sugua ang bato nga magtubod, kag
magatubod ini. Sa sini nga paagi mahatagan ninyo sing tubig ang katawhan para
mapainom ninyo sila kag ang ila kasapatan.”

9 Gani ginkuha ni Moises ang baston sa presensya sang GINOO, *didto sa Kahon sang*
Kasugtanan, suno sa sugo sang GINOO sa iya.
10 Dayon gintipon nila ni Aaron ang *bilog nga* komunidad sa atubangan sang bato,
kag nagsiling si Moises sa ila, "Pamati kamo nga mga rebelde, kinahanglan bala nga
hatagan namon kamo sang tubig halin sa sini nga bato?"
11 Dayon ginbayaw ni Moises ang iya baston kag ginhampak sing makaduha ka
beses ang bato, kag nagpuswak ang tubig, kag nag-inom ang komunidad kag ang ila
mga kasapatan.
12 Pero nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron, "Tungod kay wala kamo
magpati sa akon sa inyo pagpakita sang akon pagkabalaan sa atubangan sang mga
Israelinhon, indi kamo ang magapangulo sa pagdala sini nga komunidad sa duta nga
ihatag ko sa ila."
13 Ini nga lugar gintawag nga tuburan sang Meriba* kay ginbais sang mga
Israelinhon ang GINOO sa sini nga lugar, kag diri man ginpakita sang GINOO sa ila ang
iya pagkabalaan.

Wala Pagtuguti sang mga Taga-Edom ang mga Israelinhon sa Pag-agi

14 *Samtang didto pa ang mga Israelinhon* sa Kadesh, nagpadala si Moises sang mga
mensahero sa hari sang Edom. Amo ini ang iya mensahi, "Ini nga mensahi halin sa
imo mga paryente, ang katawhan sang Israel: Nahibaluan mo ang tanan nga
kabudlayan nga amon naagyan.
15 Ang amon mga katigulangan nagkadto sa Egypt, kag malawig ang amon pag-estar
didto. Gindaogdaog kami kag ang amon mga katigulangan sang mga Egyptohanon,
16 pero nagpangayo kami sang bulig sa GINOO kag ginpamatian niya kami kag
ginpadal-an sang anghel nga nagpaguwa sa amon sa Egypt.
"Karon, ari kami diri sa Kadesh, ang banwa sa higad sang imo teritoryo.
17 Kon mahimo tuguti kami sa pag-agi sa imo duta. Indi kami mag-agi sa mga uma
ukon talamnan sang ubas ukon mag-inom sa mga bubon. Maagi lang kami sa imo
mayor nga dalan† kag indi kami mag-agi sa iban nga mga dalan hasta nga makaguwa
kami sa imo teritoryo."
18 Pero amo ini ang sabat sang hari sang Edom: "Indi kamo mag-agi diri sa amon.
Kon mag-agi kamo, salakayon namon kamo kag pamatyon."
19 Nagsabat ang mga Israelinhon, "Maagi lang kami sa mayor nga dalan, kag kon
makainom man kami kag ang amon mga kasapatan sang inyo tubig, bayaran namon
ini. Maagi lang gid kami sa inyo."
20 Nagsabat liwat ang hari sang Edom:
"Basta indi kamo mag-agi diri." Dayon gintipon sang hari sang Edom ang iya
gamhanan kag mabakod nga mga soldado para magpakig-away sa mga Israelinhon.
21 Tungod kay indi magpaagi ang mga taga-Edom sa ila teritoryo, naglikaw na lang
ang mga Israelinhon.

Napatay si Aaron

22 Naghalin ang bilog nga komunidad sang Israel sa Kadesh kag nagkadto sa Bukid
sang Hor.
23 Didto sa Bukid sang Hor, malapit sa border sang Edom, nagsiling ang GINOO kay
Moises kag kay Aaron,
24 "Nag-abot na ang tion nga isimpon ka na Aaron sa imo mga paryente *nga*
nagkalamatay na. Indi ka makasulod sa duta nga ihatag ko sa mga Israelinhon tungod
kay nagsupak kamo nga duha ni Moises sa akon sugo didto sa tuburan sang Meriba.

---

* **20:13** *Meriba:* buot silingon sa Hebreo, *pagbais*
† **20:17** *mayor nga dalan:* sa literal, *alagyan sang hari*

25 Karon, Moises, dal-a si Aaron kag ang iya anak nga si Eleazar sa Bukid sang Hor.
26 Dayon ubahi si Aaron sang iya bayo *nga pagkapari* kag ipasuksok mo sa iya anak
nga si Eleazar, kay mapatay na si Aaron didto sa bukid."
27 Gintuman ni Moises ang ginsugo sa iya sang GINOO. Nagsaka sila sa Bukid sang
Hor samtang nagatulok ang bilog nga komunidad.
28 Dayon gin-uba ni Moises ang bayo ni Aaron kag ginpasuksok niya ini kay Eleazar.
Kag napatay didto si Aaron sa ibabaw sang bukid. Dayon nagpanaog si Moises kag si
Eleazar sa bukid.
29 Kag sang mahibaluan sang bilog nga komunidad nga patay na si Aaron,
nagpangasubo sila para sa iya sa sulod sang 30 ka adlaw.

21

Napierdi ang mga Canaanhon

1 Karon, ang Canaanhon nga hari sang Arad nga nagaestar sa Negev nakabati nga
nagapadulong ang mga Israelinhon, nga nagaagi sa dalan sang Atarim. Gani
ginsalakay niya sila kag ginbihag ang iban sa ila.
2 Dayon nagsumpa ang mga Israelinhon sa GINOO, "Kon itugyan mo ini nga mga
tawo sa amon mga kamot, laglagon namon sing bug-os* ang ila mga banwa."
3 Ginpamatian sang GINOO ang pangabay sang mga Israelinhon kag gintugyan niya
sa ila ang mga Canaanhon. Ginlaglag sila sing bug-os sang mga Israelinhon pati ang ila
mga banwa, gani gintawag ato nga lugar nga Horma.†

Ang Man-og nga Saway

4 Halin sa Bukid sang Hor, naglakat ang mga Israelinhon nga nagaagi sa dalan nga
pakadto sa Mapula nga Dagat para makalibot sila sa duta sang Edom. Pero natak-an
ang mga tawo sa ila paglakat,
5 gani nagreklamo sila sa Dios kag kay Moises. Siling nila, "Ngaa bala ginpaguwa pa
ninyo kami sa Egypt para magkalamatay man lang diri sa kamingawan? Wala diri sing
pagkaon kag tubig! Kag indi na kami makaagwanta sining makasulum-od nga
manna."
6 Gani, ginpadal-an sila sang GINOO sang dalitan nga mga man-og kag ginpangkagat
sila, kag madamo ang nagkalamatay sa ila.
7 Nagkadto ang mga tawo kay Moises kag nagsiling, "Nakasala kami sang paghambal
namon kontra sa GINOO kag sa imo. Pangamuyua sa GINOO nga kuhaon niya sa amon
ining mga man-og." Gani nagpangamuyo si Moises para sa mga tawo.
8 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Maghimo ka sang man-og *nga saway* kag ibutang
ini sa punta sang isa ka tukon. Ang bisan sin-o nga ginkagat sang man-og magtulok
lang sa sining man-og *nga saway* kag indi siya mapatay."
9 Gani naghimo si Moises sang man-og nga saway kag ginbutang sa punta sang isa ka
tukon. Kag ang bisan sin-o nga ginkagat sang man-og nagtulok lang sa sining man-og
nga saway kag wala siya napatay.

Ang Pagpanglakaton Pakadto sa Moab

10 Nagpadayon sa paglakat ang mga Israelinhon, kag nagkampo sila sa Obot.
11 Halin sa Obot, naglakat sila kag nagkampo sa Iye Abarim, sa kamingawan nga ara
sa east sang Moab.
12 Halin didto naglakat sila kag nagkampo sa Zered nga ililigan sang tubig.
13 Kag halin sa Zered naglakat naman sila kag nagkampo sa tabok sang Arnon *nga
ililigan sang tubig*, nga ara sa kamingawan nga malapit sa teritoryo sang mga

---

* **21:2** *laglagon namon sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. † **21:3** *Horma:* buot silingon sa Hebreo, *kalaglagan*

Amornon. Ang Arnon amo ang border sang duta sang mga Moabnon kag sang duta
sang mga Amornon.
14 Amo gani nga nasulat sa Libro sang Pagpakig-away sang GINOO ang Waheb nga
sakop sang Sufa, ang mga ililigan sang tubig lakip na ang Arnon,
15 kag ang kilid sang mga ililigan sang tubig nga nagalambot sa banwa sang Ar nga
ara sa border sang Moab.
16 Halin didto *sa Arnon*, nagkadto ang mga Israelinhon sa Beer, ang bubon nga sa
diin nagsiling ang GINOO kay Moises, "Tipuna ang mga tawo kay hatagan ko sila sang
tubig."
17 Kag didto nagkanta ang mga Israelinhon sang sini nga ambahanon:
"Padayon nga maghatag sang tubig
ang ini nga bubon!
Magkanta kita parte sa sini nga bubon
18 nga ginpakutkot sang mga pangulo
kag mga dungganon nga mga tawo paagi sa ila awtoridad."‡
Halin sa kamingawan nagkadto sila sa Matana;
19 halin sa Matana nagkadto sila sa Nahaliel; halin sa Nahaliel nagkadto sila sa Bamot;
20 kag halin sa Bamot nagkadto sila sa pulopatag sang Moab, nga sa diin makita ang
kamingawan sa ubos sang putokputokan sang Pisga.

Napierdi si Haring Sihon kag si Haring Og
(Deu. 2:26-3:11)

21 Karon, nagpadala sang mga mensahero ang Israel kay Sihon nga hari sang mga
Amornon. Amo ini ang ila mensahi:
22 "Kon mahimo tuguti kami sa pag-agi sa inyo duta. Indi kami mag-agi sa mga uma
ukon talamnan sang ubas ukon mag-inom sa mga bubon. Maagi lang kami sa inyo
mayor nga dalan hasta nga makaguwa kami sa inyo teritoryo."
23 Pero wala nagsugot si Sihon nga mag-agi ang mga Israelinhon sa iya teritoryo. Sa
baylo, gintipon niya ang iya bilog nga mga soldado kag nagkadto sila sa kamingawan
sa pagsalakay sa mga Israelinhon. Pag-abot nila sa Jahaz, nagpakig-away sila kontra sa
mga Israelinhon.
24 Pero ginpamatay sila sang mga Israelinhon kag gin-agaw ang ila duta halin sa
Arnon pakadto sa *Suba sang* Jabok. Pero hasta *lang ang mga Israelinhon* sa *border sang*
duta sang mga Ammonhon, tungod kay ang ila border napaderan sing mapag-on.§
25 Gani naagaw sang mga Israelinhon ang tanan nga banwa sang mga Amornon kag
gin-estaran nila ini, pati ang Heshbon kag ang tanan nga baryo nga sakop sini.
26 Ining Heshbon amo sadto ang kapital nga siyudad ni Sihon nga hari sang mga
Amornon. Napierdi niya sadto ang isa ka hari sang Moab kag gin-agaw niya ang tanan
nga duta sini hasta sa Arnon.
27-28 Amo ina kon ngaa ang mga manugbinalaybay nagasiling nga:
"Dali kamo sa Heshbon, ang siyudad ni Sihon, kag patinduga ninyo ini *liwat*. Sadto
anay ang mga soldado sang Heshbon nagsalakay nga daw sa nagadababada nga
kalayo kag naglamon sa banwa sang Ar nga sakop sang Moab kag naglaglag sa mataas
nga mga lugar sang Arnon.
29 Kaluluoy kamo nga mga taga-Moab! Nalaglag kamo nga mga nagasimba sa dios
nga si Kemosh. Kamo nga iya mga anak ginpabay-an niya nga mabihag ni Sihon nga
hari sang mga Amornon.
30 Pero karon nalaglag na namon ang mga Amornon. Nagkalaguba na ang siyudad
sang Heshbon, pati ang Dibon, Nofa, kag Medeba."

---

‡ **21:18** *awtoridad:* sa literal, *bulobaston kag mga sulosungkod*

§ **21:24** *ang ila border napaderan sing mapag-on:* sa Septuagint, *ang Jazer amo ang ila border*

31 Gani nag-estar ang mga Israelinhon sa duta sang mga Amornon.
32 Pagkatapos, nagpadala si Moises sang mga espiya sa Jazer, kag gin-agaw man nila
ini kag ang mga baryo nga sakop sini. Ginpahalin nila ang mga Amornon nga
nagaestar didto.
33 Dayon nagkadto sila sa Bashan, pero ginsalakay sila ni Haring Og sang Bashan kag
sang iya bilog nga mga soldado didto sa Edrei.
34 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Indi ka magkahadlok sa iya, kay sigurado nga
itugyan ko siya sa imo, pati ang iya bilog nga katawhan kag ang iya duta. Himua sa iya
ang ginhimo mo kay Sihon nga hari sang mga Amornon nga naghari sa Heshbon."
35 Gani ginpatay sang mga Israelinhon si Og, pati ang iya kabataan kag ang tanan
niya nga katawhan, kag wala gid sing may nabilin sa ila. Dayon ginpanag-iyahan sang
mga Israelinhon ang duta nga sakop ni Og.

22

Ginpatawag ni Haring Balak si Balaam

1 Nagpadayon sa paglakat ang mga Israelinhon hasta nga nakaabot sila sa kapatagan
sang Moab, kag nagkampo sila sa east sang *Suba sang* Jordan, sa atubangan sang Jerico.
2 Karon, nahibaluan ni *Haring* Balak *sang Moab*, nga anak ni Zipor, ang tanan nga
ginhimo sang mga Israelinhon sa mga Amornon.
3 Hinadlukan gid siya kag ang mga Moabnon tungod sa kadamuon sang mga
Israelinhon.
4 Nagsiling ang mga Moabnon sa mga manugdumala sang Midian, "Ubuson gid kita
sining madamo nga tawo, pareho sa baka nga nagasipot sang mga hilamon."
Gani si Balak nga anak ni Zipor, nga amo ang hari sang Moab sang sina nga panahon,
5 nagpadala sang mga mensahero sa pagpatawag kay Balaam nga anak ni Beor nga
nagaestar sa Petor. Diri natawo si Balaam sa Petor, nga malapit sa Suba *sang*
Euphrates. Amo ini ang mensahi ni Balak:
"May mga tawo nga naghalin sa Egypt kag puwerte sila kadamo kag nagaestar
malapit sa amon.
6 Gani kadto diri kag pakamalauta ini nga mga tawo, kay mas gamhanan sila sang sa
amon. Kag basi pa lang mapierdi ko sila kag matabog palayo sa akon duta. Kay
nahibaluan ko nga ang bisan sin-o nga bendisyunan mo ginabendisyunan, kag ang
pakamalauton mo ginapakamalaot."
7 Gani naglakat ang mga manugdumala sang Moab kag Midian nga dala ang bayad
para kay Balaam. Ginsilingan nila siya sang ginsiling ni Balak.
8 Kag nagsiling si Balaam sa ila, "Diri lang kamo tulog sa gab-i, kag isugid ko sa inyo
buwas kon ano ang ihambal sang GINOO sa akon." Gani didto nagtulog ang mga
pangulo sang Moab.
9 Karon, nagpamangkot ang Dios kay Balaam, "Sin-o ining upod mo nga mga tawo?"
10 Nagsabat si Balaam sa Dios, "*Sila ang mga mensahero nga ginpadala ni* Haring
Balak sang Moab, nga anak ni Zipor. Amo ini ang iya mensahi:
11 'May mga tawo nga naghalin sa Egypt kag puwerte sila kadamo. Gani kadto ka diri
kag pakamalauta ini nga mga tawo para sa akon. Kay basi pa lang mapierdi ko sila kag
matabog palayo.' "
12 Pero nagsiling ang Dios kay Balaam, "Indi ka mag-upod sa ila. Kag indi
pagpakamalauta ang mga tawo *nga ginasiling nila*, kay ginpakamaayo ko sila."
13 Pagbugtaw ni Balaam pagkaaga, ginsilingan niya ang mga pangulo ni Balak, "Pauli
na lang kamo sa inyo nasyon kay indi magsugot ang GINOO nga mag-upod ako sa inyo."
14 Gani nagbalik ang mga pangulo sang Moab kay Balak kag nagsiling, "Indi
mag-upod si Balaam sa amon."

15 Gani nagpadala liwat si Balak sang mga pangulo nga mas madamo kag mas
dungganon pa sang sa nahauna.
16 Nagkadto sila kay Balaam kag nagsiling:
"Amo ini ang ginpasiling ni Balak nga anak ni Zipor: 'Indi pagtuguti nga may
magsablag sa imo sa pagkadto diri.
17 Bayaran ko ikaw sing maayo kag himuon ko ang bisan ano nga gusto mo. Sige na,
kadto na diri kag pakamalauta ini nga mga tawo para sa akon.' "
18 Pero nagsabat si Balaam sa ila, "Bisan ihatag pa ni Balak sa akon ang iya palasyo
nga puno sang pilak kag bulawan, indi ko mahimo nga lapason ang sugo sang GINOO
nga akon Dios, bisan sa dako ukon sa gamay lang nga bagay.
19 Pero diri lang anay kamo tulog sa gab-i pareho sang ginhimo sang iban ninyo nga
kaupod, kay basi kon may iban pa nga ihambal ang GINOO sa akon."
20 Sadto nga gab-i nagsiling ang Dios kay Balaam, "Total nagkadto gid man diri ini
nga mga tawo sa pagtawag sa imo, mag-upod ka na lang sa ila, pero ang isiling ko lang
sa imo amo ang himua."

Ang Donkey ni Balaam

21 Gani pagkaaga, ginpreparar ni Balaam ang iya donkey kag nag-upod sa mga
pangulo sang Moab,
22 upod sang iya duha ka suluguon. Pero samtang nagapanglakaton* si Balaam nga
nagasakay sa donkey, nangakig gid ang Dios, gani ginbalabagan siya sang anghel sang
GINOO sa dalan.
23 Pagkakita sang donkey nga nagatindog ang anghel sang GINOO sa dalan nga
nagauyat sang espada, naglipas sang dalan ang donkey kag nagpakadto sa uma. Gani
ginhanot ini ni Balaam kag ginpabalik sa dalan.
24 Dayon nagtindog ang anghel sang GINOO sa makitid nga dalan sa gin-utlan sang
duha ka pader sang mga talamnan sang ubas.
25 Pagkakita sang donkey sa anghel sang GINOO, nagpangalihid siya sa pader hasta
nga naipit ang tiil ni Balaam. Gani ginhanot siya liwat ni Balaam.
26 Dayon naglakat sa unhan ang anghel sang GINOO kag nagtindog sa mas makitid pa
nga dalan nga indi na gid makaliso sa wala ukon sa tuo.
27 Pagkakita sang donkey sa anghel sang GINOO nagluko na lang siya, kag nangakig
gid si Balaam kag ginhanot niya ini sang iya baston.
28 Dayon ginpahambal sang GINOO ang donkey, kag nagsiling ini kay Balaam, "Ano
bala ang nahimo ko sa imo nga ginhanot mo ako sing tatlo na ka beses?"
29 Nagsabat si Balaam sa donkey, "Ginhimo mo ako nga daw sa buang-buang! Kon
may espada lang ako, patyon ta gid ka subong."
30 Nagsiling ang donkey kay Balaam, "Indi bala nga ako ang imo donkey nga permi
mo ginasakyan? Nakaagi bala nga nagbisyo ako sing pareho sini?" Nagsabat si
Balaam, "Wala."
31 Dayon ginpakita sang GINOO kay Balaam ang iya anghel nga nagatindog sa dalan
nga nagauyat sang espada. Gani nagluhod si Balaam sa duta.
32 Nagpamangkot sa iya ang anghel sang GINOO, "Ngaa bala nga ginhanot mo ang
imo donkey sing tatlo gid ka beses? Ari ako diri sa pagbalabag sa imo kay ang imo
pagginawi indi husto sa akon panulok.
33 Nakita ako sang imo donkey kag naglikaw siya sa akon sing tatlo ka beses. Kon
wala siya naglikaw sa akon, ginpatay ko na kuntani ikaw, kag ang imo donkey
ginpabay-an ko nga mabuhi."

---

* **22:22** *samtang nagapanglakaton:* ukon, *tungod nga naglakat*

34 Nagsiling si Balaam sa anghel sang GINOO, “Nakasala ako! Wala gid ako
nakahibalo nga nagatindog ka gali dira sa dalan sa pagbalabag sa akon. Karon, kon
para sa imo malain *ang akon ginahimo*, mapuli na lang ako.”
35 Nagsiling ang anghel sang GINOO kay Balaam, “Upod ka sa sina nga mga tawo, pero
ihambal lang ang isiling ko sa imo.” Gani nag-upod si Balaam sa mga pangulo ni Balak.
36 Pagkahibalo ni Balak nga nagapadulong si Balaam, naglakat siya sa pagsugata sa
iya didto sa isa ka banwa sang Moab malapit sa Arnon, sa border sang iya teritoryo.
37 Nagsiling si Balak kay Balaam, “Indi bala nga dali-dali ko ikaw nga ginpatawag?
Ngaa wala ka nagkadto gilayon? Nagahunahuna ka bala nga indi ko ikaw
pagsuhulan?”
38 Nagsabat si Balaam, “Ti, ari na ako. Pero wala ako sing iban nga ihambal kundi
ang ipahambal lang sang Dios sa akon.”
39 Dayon nag-upod si Balaam kay Balak sa Kiriat Huzot.
40 Kag didto naghalad si Balak sang baka kag karnero. Ginhatag niya ang iban nga
karne kay Balaam kag sa mga pangulo nga kaupod niya.
41 Pagkaaga, gindala ni Balak si Balaam sa Bamot Baal, kag didto nakita niya sa ubos
ang iban nga mga katawhan sang Israel.

23

Ang Nahauna nga Mensahi ni Balaam

1 Nagsiling si Balaam kay Balak, “Pahimui ako diri sing pito ka halaran, kag
preparahi ako sing pito ka turo nga baka kag pito ka gulang nga karnero nga lalaki.”
2 Gintuman ni Balak ang ginsiling ni Balaam, kag duha sila ang naghalad sang turo
nga baka kag sang lalaki nga karnero sa kada halaran.
3 Dayon nagsiling si Balaam kay Balak, “Diri ka lang sa tupad sang imo halad nga
ginasunog. Malakat ako anay, kay basi magpakigkita ang GINOO sa akon. Sugiran ko
lang ikaw kon ano ang iya isiling sa akon.” Gani nagtaklad siya sa mahawan nga bukid.
4 Nagpakigkita ang Dios sa iya, kag nagsiling si Balaam, “Nagpahimo ako sang pito ka
halaran, kag sa kada halaran naghalad ako sang isa ka baka kag isa ka karnero.”
5 Ginhatagan sang GINOO si Balaam sang mensahi kag nagsiling, “Balik ka kay Balak
kag ihambal mo sa iya ining ginsiling ko.”
6 Gani nagbalik si Balaam kay Balak, kag nakita niya siya nga nagatindog sa tupad
sang iya halad, upod sa tanan nga pangulo sang Moab.
7 Dayon nagsiling si Balaam:
“O Haring Balak sang Moab, ginpatawag mo ako halin sa Aram, sa kabukiran sa east.
Nagsiling ka sa akon, ‘Dali, kag pakamalauta ang mga kaliwat ni Jacob para sa akon.
Sumpaa sila nga katawhan sang Israel.’
8 Paano ko pakamalauton ang mga tawo nga wala ginapakamalaot sang Dios? Paano
ko sumpaon ang mga tawo nga wala ginasumpa sang GINOO?
9 Sang didto ako sa ibabaw sang mga bukid, nakita ko sila. Nagakabuhi sila nga
silahanon lang, nga naseparar sa iban nga mga nasyon.
10 Wala sing may makaisip sang ila kadamuon nga pareho sa yab-ok. Kabay pa nga
ang akon kamatayon mangin pareho sa ila nga mga matarong.”
11 Nagsiling si Balak kay Balaam, “Ano ining ginhimo mo sa akon? Ginpakuha ko
ikaw sa pagpakamalaot sa akon mga kaaway, pero ang imo ginhimo ginbendisyunan
mo sila!”
12 Nagsabat si Balaam, “Kinahanglan nga ihambal ko ang ginapahambal sang GINOO
sa akon.”

Ang Ikaduha nga Mensahi ni Balaam

13 Dayon nagsiling si Balak sa iya, “Mag-upod ka sa akon sa isa pa ka lugar nga sa
diin makita mo ang iban nga mga katawhan sang Israel, pero indi gid ang tanan. Kag
didto pakamalauton mo sila.”
14 Gani gindala ni Balak si Balaam sa isa ka uma sa Zofim, sa putokputokan sang
Pisga, kag didto nagpatindog sila sang pito ka halaran kag naghalad sang isa ka baka
kag isa ka karnero sa kada halaran.
15 Nagsiling si Balaam kay Balak, “Diri ka lang sa tupad sang imo halad nga
ginasunog samtang magpakigkita ako *sa GINOO* dira sa unhan.”
16 Nagpakigkita ang GINOO kay Balaam kag ginhatagan niya siya sang mensahi. Kag
dayon nagsiling siya, “Balik ka kay Balak kag ihambal mo sa iya ini nga mensahi.”
17 Gani nagbalik si Balaam kay Balak, kag nakita niya siya nga nagatindog sa tupad
sang iya halad, upod sa mga pangulo sang Moab. Nagpamangkot si Balak kay Balaam,
“Ano ang ginsiling sang GINOO sa imo?”
18 Nagsiling si Balaam, “Balak nga anak ni Zipor, pamatii ako sing maayo.
19 Ang Dios indi tawo nga magbutig ukon magbaylo ang iya hunahuna. Nagahambal
bala siya nga wala niya ginahimo? Nagapromisa bala siya nga wala niya ginatuman?
20 Ginsugo niya ako nga magbendisyon, kag kon mabendisyunan na niya gani, indi
ko na ini mabawi pa.
21 Wala ako sing nakita nga katalagman ukon kabudlayan nga maabot sa Israel.
Kaupod nila ang GINOO nga ila Dios; ginakilala nila nga siya amo ang ila hari.
22 Ginpaguwa sila sang Dios sa Egypt; para sa ila, pareho siya sa isa ka makusog nga
talunon nga baka.
23 Wala sing babaylan ukon manughiwit nga makahalit sa ila. Gani magasiling ang
mga tawo parte sa Israel, ‘Daw ano ka makatilingala ang ginhimo sang Dios sa Israel.’
24 Ini nga katawhan pareho sa leon nga handa sa pagsalakay kag wala nagapahuway
hasta nga malamon niya ang iya biktima kag masuyop ang dugo sini.”
25 Dayon nagsiling si Balak kay Balaam, “Kon indi mo gid man sila
pagpakamalauton, indi sila pagbendisyuni!”
26 Nagsabat si Balaam, “Indi bala nga ginsilingan ko na ikaw nga kinahanglan nga
himuon ko kon ano ang isiling sang GINOO sa akon?”

Ang Ikatlo nga Mensahi ni Balaam

27 Nagsiling liwat si Balak kay Balaam, “Dali, dal-on ko ikaw sa lain naman nga lugar.
Basi didto magsugot na ang Dios nga pakamalauton mo ang Israel para sa akon.”
28 Gani gindala ni Balak si Balaam sa putokputokan sang Peor, nga sa diin kitaon ang
kamingawan sa ubos.
29 Nagsiling si Balaam, “Pahimui ako diri sing pito ka halaran, kag magpreparar ka
sing pito ka turo nga baka kag pito ka lalaki nga karnero para sa akon.”
30 Gani ginhimo ni Balak ang ginsiling ni Balaam, kag naghalad siya sang isa ka baka
kag isa ka karnero sa kada halaran.

24

1 Karon, sang mareyalisar ni Balaam nga gusto sang GINOO nga bendisyunan ang
Israel, wala na siya nagpangbabaylan pareho sang iya ginahimo sang una. Sa baylo,
nag-atubang siya sa kamingawan,
2 nga sa diin nakita niya ang mga Israelinhon nga nagakampo suno sa ila tagsa-tagsa
ka tribo. Dayon gin-gamhan siya sang Espiritu sang Dios,
3 kag nagsiling siya, “Ako si Balaam nga anak ni Beor, kag may maathag ako nga
pag-intiendi.*

* **24:3** *pag-intiendi:* sa literal, *panan-aw*

4 Nabatian ko ang mensahi sang Dios, kag nakakita ako sang palanan-awon nga
halin sa Makagagahom *nga Dios*. Nagpaubos ako sa iya, kag ginpahangop niya ako.†
Amo ini ang akon mensahi:
5 "Daw ano katahom sang mga tolda
nga ginaestaran sang katawhan sang Israel nga mga kaliwat ni Jacob.
6 Pareho ini sa mga nagaraya nga mga palma,‡
ukon sa mga katamnan sa higad sang suba.
Pareho man ini sa kahoy nga aloe nga gintanom sang GINOO,
ukon sang mga kahoy nga sedro sa higad sang tubig.
7 Nagaawas ang mga tubig sa ila mga suludlan,
kag nagatanom sila sang liso sa mga duta nga bugana sang tubig.
Ang ila hari mangin gamhanan pa
sang sa kay Agag
nga hari sang Amaleknon,
kag ang ila ginharian mangin bantog.
8 Ginpaguwa sila sang Dios sa Egypt;
para sa ila, pareho siya sa isa ka makusog nga talunon nga baka.
Panaon *kag laglagon* nila ang ila mga kaaway;
nga daw sa ginalamon nila,
kag daw sa ginadugmok nila ang ila mga tul-an.
9 Pareho sila sa mga leon
nga kon makatulog na wala sing may mangahas sa pagpukaw sa ila.
Pakamaayuhon ang mga nagapakamaayo sa ila
kag pakamalauton ang mga nagapakamalaot sa ila."
10 Tungod sini, puwerte ang kaakig ni Balak kay Balaam. Ginhampak niya sang iya
inumol ang iya nga palad kag nagsiling siya, "Ginpatawag ko ikaw sa pagpakamalaot
sa akon mga kaaway, pero ginbendisyunan mo sila sing tatlo pa ka beses.
11 Magpuli ka na lang gilayon! Nagpromisa ako nga bayaran ko ikaw sing maayo,
pero indi magsugot ang GINOO nga mabaton mo ang bayad."
12 Nagsabat si Balaam kay Balak, "Indi bala nga ginsilingan ko ang imo mga
mensahero,
13 nga bisan ihatag mo pa sa akon ang imo palasyo nga puno sang pilak kag bulawan,
indi ako makahimo sang akon kabubut-on, malain man ukon maayo. Kundi kon ano
ang ginasiling sang GINOO sa akon nga akon ihambal, amo lang ang akon ihambal.
14 Sige, mapuli na ako sa akon mga kasimanwa. Pero paandaman ko anay ikaw kon
ano ang himuon sining mga tawo sa imo mga tawo sa ulihi."

Ang Ikaapat nga Mensahi ni Balaam

15 Dayon ginhambal ni Balaam ini nga mensahi: "Ako si Balaam nga anak ni Beor,
kag may maathag ako nga pag-intiendi.
16 Nabatian ko ang pulong sang Labing Mataas nga Dios kag ginhatagan niya ako
sang pag-intiendi. Nakakita ako sang palanan-awon halin sa Makagagahom *nga Dios*.
Nagpaubos ako sa iya kag ginpaintiendi niya ako. Amo ini ang akon mensahi:
17 "May nakita ako sa akon palanan-awon nga wala pa natabo. Sa palaabuton nga
mga inadlaw, may magahari§ sa Israel nga halin sa kaliwat ni Jacob. Laglagon niya
ang mga Moabnon kag ang tanan nga kaliwat ni Set.
18 Sakupon niya ang Edom nga iya kaaway, nga ginatawag man nga Seir, samtang
ang Israel iya magabakod.

---

† **24:4** *ginpahangop niya ako:* sa literal, *ginbuksan ang akon mga mata* ‡ **24:6** *nagaraya nga mga palma:* ukon, *nagalapta nga mga ililigan sang tubig* § **24:17** *may magahari:* sa literal, *may magatuhaw nga bituon, may magaguwa nga bulobaston sang hari.*

19 Magadumala ang isa ka pangulo sa Israel* kag laglagon niya ang mga nabilin pa
nga buhi sa siyudad *sang Moab*."

Ang Katapusan nga Mensahi ni Balaam

20 Dayon nakita ni Balaam *sa iya palanan-awon* ang katawhan sang Amalek kag
nagsiling siya, "Ang Amalek amo sadto ang nagapanguna sa mga nasyon, pero sa ulihi
malaglag ini."
21 Dayon nakita naman ni Balaam *sa iya palanan-awon* ang mga Kenhanon kag
nagsiling siya: "Mabakod ang inyo ginapuy-an, kay nahamtang ini sa bato nga bukid.
22 Pero malaglag kamo kon bihagon kamo sang Assyria."
23 Kag nagsiling pa gid si Balaam sini nga mensahi: "Abaw, sin-o bala ang mabuhi
kon himuon ini sang Dios?
24 Magaabot ang mga barko halin sa Kitim kag sakupon nila ang mga katawhan sang
Assyria kag sang Eber, pero ang Kitim malaglag man."
25 Dayon nagpuli si Balaam kag amo man si Balak.

25

Nagsimba ang mga Israelinhon kay Baal

1 Samtang nagakampo ang mga Israelinhon sa Shitim, ang mga lalaki nag-umpisa sa
pagpakighilawas sa mga babayi nga Moabnon.
2 Ini nga mga babayi nagganyat sa ila sa paghalad sa mga dios-dios nila, kag nagkaon
sila sang sini nga mga halad kag nagsimba sa sini nga mga dios-dios.
3 Gani ang mga Israelinhon nagbuylog sa pagsimba kay Baal sang Peor. Kag puwerte
gid ang kaakig sang GINOO sa ila.
4 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Kuhaa ang tanan nga pangulo sang sini nga mga
tawo, kag patya sila sa akon presensya samtang nagatan-aw ang mga tawo, para
madula ang akon puwerte nga kaakig sa Israel."
5 Gani nagsiling si Moises sa mga manughukom sang Israel, "Kinahanglan nga
patyon sang kada isa sa inyo ang inyo mga tawo nga nagsimba kay Baal sang Peor."
6 Karon, may isa ka Israelinhon nga nagdala sang isa ka Midianhon nga babayi sa iya
pamilya. Nakita ini ni Moises kag sang bilog nga komunidad sang Israel samtang
nagahinibi sila didto sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
7 Pagkakita sini ni Finehas nga anak ni Eleazar kag apo ni Aaron nga pari, naghalin
siya sa komunidad kag nagkuha sang bangkaw.
8 Ginsunod niya ang tawo sa sulod sang tolda, kag gintuhog niya sila nga duha sang
babayi. Dayon nag-untat ang kahalitan sa Israel,
9 pero 24,000 ang napatay tungod sa kahalitan.
10 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
11 "Ginkuha ni Finehas nga anak ni Eleazar kag apo ni Aaron nga pari ang kaakig ko
sa mga Israelinhon, tungod kay akig gid siya sa sala pareho sa akon. Gani wala ko
pag-ubusa pamatay ang mga Israelinhon, nga himuon ko kuntani sa ila tungod sa akon
kaakig.
12 Gani silinga siya nga mahimo ako sang kasugtanan sa iya, nga pakamaayuhon ko
ang iya kahimtangan.
13 Kag sa sini nga kasugtanan, siya kag ang iya mga kaliwat mangin mga pari hasta
san-o, kay tungod sa akon ginpakita niya nga akig gid siya sa sala, kag gintubos niya
ang mga Israelinhon *sa ila sala*."
14 Ang Israelinhon nga ginpatay upod sang babayi nga Midianhon amo si Zimri nga
anak ni Salu, nga pangulo sang isa ka pamilya sa mga kaliwat ni Simeon.

---

* **24:19** *Israel:* sa literal, *Jacob*

15 Kag ang Midianhon nga babayi amo si Cozbi nga anak ni Zur. Si Zur isa ka pangulo
sang isa ka pamilya nga Midianhon.
16 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
17 "Kabiga ninyo nga kaaway ang mga Midianhon, kag pamatya ninyo sila,
18 tungod kay ginkabig man nila kamo nga mga kaaway sang gindayaan nila kamo
didto sa Peor, kag tungod man sa babayi nga si Cozbi nga anak sang isa ka pangulo nga
Midianhon. Ini nga babayi ginpatay sadtong tion nga nag-abot ang kahalitan sa Peor."

26

Ang Ikaduha nga Pag-census

1 Pagkatapos sang kahalitan, nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Eleazar nga
anak ni Aaron nga pari,
2 "I-census ninyo ang bilog nga komunidad sang Israel suno sa ila pamilya—tanan
nga nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw nga makasarang sa pag-alagad bilang soldado
sang Israel."
3 Gani nagpakighambal si Moises kag si Eleazar nga pari sa mga Israelinhon didto sa
kapatagan sang Moab sa higad sang *Suba sang* Jordan malapit sa Jerico.
4 *Siling nila,* "I-census ninyo ang mga tawo nga nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw,
suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises."
Amo ini ang mga Israelinhon nga nagguwa sa Egypt:
5 Ang mga kaliwat ni Reuben, nga kamagulangan nga anak ni Jacob,* amo ang mga
pamilya ni Hanoc, Palu,
6 Hezron, kag Carmi.
7 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Reuben; 43,730 sila *tanan*.
8 Ang anak ni Palu amo si Eliab,
9 kag ang mga anak ni Eliab amo sila ni Nemuel, Datan kag Abiram. Ining si Datan
kag si Abiram amo ang mga pangulo sang komunidad nga nag-upod kay Kora sa
pagrebelde sa GINOO paagi sa pagkontra kay Moises kag kay Aaron.
10 Pero ginlamon sila sang duta upod kay Kora, kag ang 250 nila ka sumulunod
nasunog sang kalayo. Kag ini nga hitabo nangin paandam sa mga Israelinhon.
11 Pero ang mga anak ni Kora wala nagkalamatay.
12 Ang mga kaliwat ni Simeon amo ang mga pamilya ni Nemuel, Jamin, Jakin,
13 Zera, kag Shaul.
14 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Simeon; 22,200 sila *tanan*.
15 Ang mga kaliwat ni Gad amo ang mga pamilya ni Zefon, Hagi, Shuni,
16 Ozni, Eri,
17 Arod, kag Areli.
18 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Gad; 40,500 sila tanan.
19-20 Si Juda may duha ka anak nga lalaki nga si Er kag Onan, nga napatay sa duta
sang Canaan. Pero may mga kaliwat gihapon si Juda nga amo ang pamilya ni Shela,
Perez, kag Zera.
21 Ang mga kaliwat ni Perez amo ang pamilya ni Hezron kag ni Hamul.
22 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Juda; 76,500 sila *tanan*.
23 Ang mga kaliwat ni Isacar amo ang mga pamilya ni Tola, Pua,
24 Jashub, kag Shimron.
25 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Isacar; 64,300 sila *tanan*.
26 Ang mga kaliwat ni Zebulun amo ang mga pamilya ni Sered, Elon, kag Jaleel.
27 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Zebulun; 60,500 sila *tanan*.

---

* **26:5** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

28 Ang mga kaliwat ni Jose naghalin sa iya duha ka anak nga si Manase kag si Efraim.
29 Ang mga kaliwat ni Manase amo ang mga pamilya ni Makir kag sang iya anak nga si Gilead.
30 Ang mga kaliwat ni Gilead amo ang mga pamilya ni Iezer, Helek,
31 Asriel, Shekem,
32 Shemida, kag Hefer.
33 Ang anak ni Hefer nga si Zelofehad wala sing anak nga lalaki, pero may mga anak siya nga babayi nga ang ila mga ngalan amo sila ni Mala, Noa, Hogla, Milca, kag Tirza.
34 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Manase; 52,700 sila *tanan*.
35 Ang mga kaliwat naman ni Efraim amo ang mga pamilya ni Shutela, Beker, Tahan,
36 kag sa anak ni Shutela nga si Eran.
37 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Efraim; 32,500 sila tanan. Ini nga mga pamilya nga naghalin kay Manase kag Efraim amo ang mga kaliwat ni Jose.
38 Ang mga kaliwat ni Benjamin amo ang mga pamilya ni Bela, Ashbel, Ahiram,
39 Shufam, kag Hufam.
40 Ang mga kaliwat ni Bela amo ang mga pamilya ni Ard kag Naaman.
41 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Benjamin; 45,600 sila *tanan*.
42 Ang mga kaliwat ni Dan amo ang mga Shuhamnon.
43 Ang tanan nga kaliwat ni Dan mga Shuhamnon; kag 64,400 sila *tanan*.
44 Ang mga kaliwat ni Asher amo ang mga pamilya ni Imna, Ishvi, kag Beria.
45 Ang mga kaliwat ni Beria amo ang mga pamilya ni Heber kag ni Malkiel.
46 (May anak nga babayi si Asher nga si Sera.)
47 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Asher; 53,400 sila *tanan*.
48 Ang mga kaliwat ni Naftali amo ang mga pamilya ni Jazeel, Guni,
49 Jezer, kag Shilem.
50 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Naftali; 45,400 sila *tanan*.
51 Gani ang bug-os nga kadamuon sang mga lalaki nga Israelinhon nga gin-census 601,730.
52 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
53 "Partihon mo sa ila ang duta bilang ila palanublion suno sa kadamuon sang kada tribo.
54 Ang tribo nga madamo, partihi sing dako, kag ang tribo nga diutay partihi sing gamay.
55-56 Kinahanglan nga gabot-gabutan kon diin nga parte ang makuha sang madamo kag diutay nga tribo suno sa census."
57 Ang mga kaliwat ni Levi amo ang mga pamilya ni Gershon, Kohat kag Merari.
58 Kag sa ila naghalin ang mga pamilya ni Libni, Hebron, Mali, Mushi kag Kora.
Si Kohat amo ang katigulangan ni Amram;
59 kag ang asawa ni Amram amo si Jokebed nga kaliwat *man* ni Levi. Natawo si Jokebed sa Egypt. Si Amram kag si Jokebed amo ang mga ginikanan ni Aaron, Moises, kag Miriam.
60 Si Aaron amo ang amay nila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag Itamar.
61 Pero napatay si Nadab kag si Abihu sang naggamit sila sang kalayo nga indi amo ang dapat nila gamiton sa ila paghalad sa GINOO.
62 Ang kadamuon sang mga lalaki nga kaliwat ni Levi nga nagaedad sing isa ka bulan paibabaw 23,000. Wala sila ginlakip sa kabilugan nga kadamuon sang mga Israelinhon kay wala sila ginpartihan sa duta nga ginpanubli sang mga Israelinhon.
63 Amo ato tanan ang mga Israelinhon nga gin-census ni Moises kag ni Eleazar nga pari didto sa kapatagan sang Moab sa higad sang Jordan malapit sa Jerico.

64 Wala na sing may nabilin nga buhi sa mga nalakip sa nahauna nga census nga
ginhimo ni Moises kag ni Aaron nga pari sa kamingawan sang Sinai.
65 Kay nagsiling sadto ang GINOO sa ila nga sigurado gid nga magkalamatay sila didto
sa kamingawan, kag wala sing may makaluwas sa ila luwas lang gid kay Caleb nga
anak ni Jefune kag kay Josue nga anak ni Nun.

27

Ang mga Anak nga Babayi ni Zelofehad

1 Si Zelofehad may mga anak nga babayi nga sila ni Mala, Noa, Hogla, Milca kag
Tirza. Si Zelofehad nga ini anak ni Hefer kag apo ni Gilead. Si Gilead anak ni Makir kag
apo ni Manase. Si Manase anak ni Jose.
2 Karon, ini nga mga babayi nagkadto sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan kag nagtindog sa atubangan ni Moises, ni Eleazar, sang mga pangulo,
kag sang bilog nga komunidad. Nagsiling ang mga babayi,
3 "Napatay ang amon amay didto sa kamingawan nga wala sing anak nga lalaki.
Pero napatay siya indi tungod nga sumulunod siya ni Kora nga nagrebelde sa GINOO,
kundi tungod sa iya kaugalingon nga sala.
4 Ti, dulaon na lang bala ang iya ngalan sa panimalay sang Israel tungod kay wala
siya sing anak nga lalaki? Hatagi man kami sang duta pareho sang nabaton sang amon
mga paryente."
5 Gani ginsugid ni Moises sa GINOO ang ila ginapangayo,
6 kag nagsiling ang GINOO kay Moises,
7 "Husto ang ginasiling sang mga anak nga babayi ni Zelofehad. Kinahanglan nga
hatagan mo man sila sang duta kaupod sa mga paryente sang ila amay. Ihatag sa ila
ang duta nga para kuntani sa ila amay.
8 "Kag silingon mo ang mga Israelinhon nga kon mapatay ang isa ka tawo nga wala
sing anak nga lalaki, kinahanglan nga ihatag sa iya anak nga babayi ang iya duta.
9 Kon wala siya sing anak nga babayi, ihatag sa iya mga utod nga lalaki.
10 Kon wala pa gid siya sing utod nga lalaki, ihatag ang iya duta sa iya mga tiyo sa
amay.
11 Kon ang iya amay wala sing utod nga lalaki, ihatag ang iya duta sa pinakamalapit
niya nga paryente, kag ang amo nga paryente ang magapanag-iya sini. Dapat
tumanon ini sang mga Israelinhon bilang isa ka legal nga pagsulundan, suno sa
ginsugo ko sa imo, Moises."

Ginpili si Josue sa Pagbulos kay Moises
(Deu. 31:1-8)

12 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Magsaka ka sa bukid sang Abarim kag
tan-awa didto ang duta nga ginhatag ko sa mga Israelinhon.
13 Pagkatapos mo nga makita ini, mapatay ka pareho sa imo utod nga si Aaron.
14 Kay sang nagrebelde ang komunidad *sang Israel sa akon* didto sa tuburan sang
kamingawan sang Zin, ginlapas ninyo ni Aaron ang akon sugo nga ipakita ang akon
pagkabalaan sa katawhan." (Ini nga tuburan amo ang Meriba Kadesh,* sa
kamingawan sang Zin.)
15 Nagsiling si Moises sa GINOO,
16 "O GINOO, Dios nga ginahalinan sang kabuhi sang tanan nga tawo, kabay pa nga
magpili ka sang isa ka tawo nga magpangulo sa sini nga komunidad,
17 sa pagpanguna sa ila sa inaway, para ang imo komunidad indi mangin pareho sa
mga karnero nga wala sing manugbantay."

---

* **27:14** *Meriba Kadesh:* ukon, *Meriba sa Kadesh*

18 Gani nagsiling ang GINOO kay Moises, “Ipatawag si Josue nga anak ni Nun, nga
ginagamhan sang Espiritu, kag itungtong ang imo kamot sa iya ulo *sa pag-ordinar sa*
iya bilang pangulo.
19 Patinduga siya sa atubangan ni Eleazar nga pari kag sa bilog nga komunidad, kag
ipahibalo mo sa ila nga ginpili mo siya nga magbulos sa imo.
20 Ihatag sa iya ang iban mo nga awtoridad para tumanon siya sang bilog nga
komunidad sang Israel.
21 Kay Eleazar niya mahibaluan ang akon desisyon paagi sa paggamit ni Eleazar
sang Urim† sa akon presensya. Sa sini nga paagi matuytuyan ni Eleazar si Josue kag
ang bilog nga komunidad sang Israel sa ila nga himuon.”
22 Ginhimo ni Moises ang ginsugo sa iya sang GINOO. Ginpatawag niya si Josue kag
ginpatindog sa atubangan ni Eleazar nga pari kag sang bilog nga komunidad.
23 Kag suno sa ginsugo sa iya sang GINOO, gintungtong niya ang iya mga kamot kay
Josue kag ginpahibalo nga si Josue ang magabulos sa iya.

28

Ang Adlaw-Adlaw nga mga Halad
(Exo. 29:38-46)

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 “Silinga ang mga Israelinhon nga kinahanglan maghalad sila sa akon sang mga
halad nga paagi sa kalayo* sa natalana nga tion. Ini nga mga halad amo ang akon
pagkaon, kag ang kahamot sini makapalipay sa akon. Gani ihambal ini sa mga
Israelinhon:
3 Amo ini ang mga halad nga paagi sa kalayo nga inyo ihalad sa GINOO: duha ka
karnero nga isa ka tuig ang edad kag wala sing deperensya. Ihalad ninyo ini permi
kada adlaw bilang halad nga ginasunog.
4 Ang isa ihalad sa aga kag ang isa sa hapon,†
5 lakip ang halad nga regalo nga duha ka kilo nga harina nga maayo nga klase kag
ginmikslahan sang isa ka litro nga mantika nga halin sa olibo nga ginbayo.
6 Amo ini ang pang-adlaw-adlaw nga halad nga inyo sunugon, nga ginsugo sadto
sang GINOO sa inyo sa Bukid sang Sinai. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa
kalayo makapalipay sa GINOO.
7 Ang halad nga ilimnon nga ilakip sa kada karnero, mga isa ka litro nga bino, kag
ibubo ini sa balaan nga lugar para sa GINOO.
8 Amo man ang inyo himuon sa ikaduha nga karnero nga ihalad ninyo sa hapon.
Lakipan man ninyo ini sang halad nga regalo kag halad nga ilimnon. Halad ini nga
paagi sa kalayo, kag ang kahamot sini makapalipay sa GINOO.

Ang mga Halad sa Adlaw nga Inugpahuway

9 “Sa Adlaw nga Inugpahuway, maghalad kamo sang duha ka karnero nga isa ka tuig
ang edad kag wala sing deperensya, lakip ang halad nga ilimnon kag ang halad nga
regalo nga apat ka kilo nga harina nga maayo nga klase kag ginmikslahan sang
mantika.
10 Amo ini ang halad nga ginasunog kada Adlaw nga Inugpahuway, wala labot sa
pang-adlaw-adlaw nga halad lakip ang iya sini nga halad nga ilimnon.

Ang Binulan nga Halad

11 “Sa kada nahauna *nga adlaw* sang bulan maghalad kamo sa GINOO sang halad nga
ginasunog. Ang inyo ihalad duha ka bataon nga baka, isa ka gulang nga karnero nga

---

† **27:21** *Urim:* Butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios. * **28:2** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 15:3. † **28:4** *sa hapon* sang nagasalop na ang adlaw

lalaki, kag pito ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan
kinahanglan wala sing deperensya.
12-13 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga harina kag
ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga baka, apat ka kilo sa
gulang nga karnero, kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero. Mga halad ini nga
ginasunog, kag ang kahamot sini nga mga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa
GINOO.
14 Ang kada bataon nga baka lakipan sang halad nga ilimnon nga duha ka litro nga
bino. Ang gulang nga karnero lakipan sang isa kag tunga ka litro nga bino. Kag ang
kada bataon nga karnero lakipan sang isa ka litro nga bino. Amo ini ang binulan nga
halad nga ginasunog nga inyo pagahimuon sa kada umpisa sang bulan sa bilog nga
tuig.
15 Maghalad pa gid kamo sa GINOO sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa
pagpakatinlo. Himuon ninyo ini wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga
ginasunog kag sa iya sini nga halad nga ilimnon.

Ang Piesta sang Paglabay sang Anghel
(Lev. 23:4-8)

16 "Saulugon ninyo ang Piesta sang Paglabay sang Anghel sa ika-14 nga adlaw sang
nahauna nga bulan.
17 Pagkasunod nga adlaw magasugod ang *pito ka adlaw nga* piesta. Kag sa sulod sang
pito ka adlaw indi kamo magkaon sang tinapay nga may inugpahabok.
18 Sa nahauna nga adlaw sang sini nga piesta, indi kamo mag-obra kundi magtipon
kamo sa pagsimba sa GINOO.
19 Maghalad kamo sa GINOO sang halad nga paagi sa kalayo. Ini nga halad nga
ginasunog duha ka bataon nga baka, isa ka gulang nga karnero nga lalaki, kag pito ka
bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini *tanan* kinahanglan wala
sing deperensya.
20 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga harina kag
ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga baka, apat ka kilo sa
gulang nga karnero
21 kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero.
22 Maghalad man kamo sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo
para mapatawad kamo sa inyo mga sala.
23 Ihalad ninyo ini nga mga halad wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga
ginasunog kada aga.
24 Sa amo nga paagi ihalad ninyo ini nga mga halad nga paagi sa kalayo bilang
pagkaon *sang GINOO*. Himuon ninyo ini kada adlaw sa sulod sang pito ka adlaw. Ang
kahamot sini nga mga halad makapalipay sa GINOO. Ihalad ninyo ini wala labot sang
pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog kag sang iya sini halad nga ilimnon.
25 Sa ikapito nga adlaw, indi kamo liwat mag-obra kundi magtipon kamo sa
pagsimba sa GINOO.

Ang mga Halad sa Tion sang Piesta sang Pag-ani
(Lev. 23:9-22)

26 "Sa nahauna nga adlaw sang Piesta sang Pag-ani, sa tion nga maghalad kamo sa
GINOO sang bag-o nga ani nga uyas, indi kamo mag-obra kundi magtipon kamo sa
pagsimba sa GINOO.
27 Maghalad kamo sang halad nga ginasunog: duha ka bataon nga baka, isa ka
gulang nga karnero nga lalaki, kag pito ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka
tuig ang edad. Ang kahamot sini nga mga halad makapalipay sa GINOO.

28 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga harina kag
ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga baka, apat ka kilo sa
gulang nga karnero,
29 kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero.
30 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki para matubos kamo sa inyo
mga sala.
31 Ihalad ninyo ini upod sang ila mga halad nga ilimnon, wala labot sang
pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog kag sang iya sini nga halad nga regalo.
Kinahanglan nga ang mga sapat wala sing deperensya.

29

Ang mga Halad sa Piesta sang Pagpatunog sang mga Trumpeta (Lev. 23:23-25)

1 "Sa nahauna nga adlaw sang ikapito nga bulan, indi kamo mag-obra kundi
magtipon kamo sa pagsimba sa GINOO. Sa sina nga adlaw patunugon ninyo ang mga
trumpeta.
2 Dayon maghalad kamo sang halad nga ginasunog nga ang kahamot sini
makapalipay sa GINOO: isa ka bataon nga baka, isa ka gulang nga karnero nga lalaki,
kag pito ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan
kinahanglan wala sing deperensya.
3 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga harina kag
ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga baka, apat ka kilo sa
gulang nga karnero,
4 kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero.
5 Maghalad man kamo sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo
para matubos kamo sa inyo mga sala.
6 Ihalad ninyo ini wala labot sang binulan kag pang-adlaw-adlaw nga mga halad nga
ginasunog nga may upod nga mga halad nga regalo kag mga halad nga ilimnon. Mga
halad ini nga paagi sa kalayo,* kag ang kahamot sini makapalipay sa GINOO.

Ang mga Halad sa Adlaw sang Pagtubos (Lev. 23:26-32)

7 "Sa ikanapulo nga adlaw sa sining ikapito nga bulan, magtipon kamo sa pagsimba
sa GINOO. Kinahanglan nga magpuasa kamo kag indi gid mag-obra.
8 Dayon maghalad kamo sang mga halad nga ginasunog nga ang kahamot sini
makapalipay sa GINOO: isa ka bataon nga baka, isa ka gulang nga karnero nga lalaki,
kag pito ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan
kinahanglan wala sing deperensya.
9 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga harina kag
ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga baka, apat ka kilo sa
gulang nga karnero,
10 kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero.
11 Maghalad man kamo sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo,
wala labot sa isa pa ka halad sa pagpakatinlo para matubos kamo sa inyo mga sala kag
sa pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog nga may upod nga halad nga regalo,
kag sa ila sini mga halad nga ilimnon.

Ang mga Halad sa Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag (Lev. 23:33-43)

---

* **29:6** *halad ini nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 15:3.

12 “Sa ika-15 nga adlaw sa amo gihapon nga bulan, indi kamo mag-obra kundi
magtipon naman kamo sa pagsimba sa GINOO. Maghiwat kamo sang piesta para sa
GINOO sa sulod sang pito ka adlaw.
13 Maghalad kamo sang halad nga ginasunog. Halad ini nga paagi sa kalayo nga ang
kahamot makapalipay sa GINOO. *Sa nahauna nga adlaw amo ini ang inyo ihalad*: 13 ka
bataon nga baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon nga karnero
nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.
14 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga harina kag
ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga baka, apat ka kilo sa
kada gulang nga karnero,
15 kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero.
16 Maghalad man kamo sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo,
wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog nga may upod nga halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
17 “Sa ikaduha nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: dose ka bataon nga
baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon nga karnero nga lalaki
nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.
18 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad nga regalo
kag halad nga ilimnon.
19 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa pagpakatinlo,
wala labot sa pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog nga may upod nga halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
20 “Sa ikatatlo nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: onse ka bataon nga
baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon nga karnero nga lalaki
nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.
21 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad nga regalo
kag halad nga ilimnon.
22 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa pagpakatinlo,
wala labot sa pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog kag sang iya sini nga halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
23 “Sa ikaapat nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: napulo ka bataon nga
baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon nga karnero nga lalaki
nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.
24 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad nga regalo
kag halad nga ilimnon.
25 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa pagpakatinlo,
wala labot sa pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog nga may upod nga halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
26 “Sa ikalima nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: siyam ka bataon nga
baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon nga karnero nga lalaki
nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.
27 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad nga regalo
kag halad nga ilimnon.
28 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa pagpakatinlo,
wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog nga may upod nga halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
29 “Sa ikaanom nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: walo ka bataon nga
baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon nga karnero nga lalaki
nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.

30 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad nga regalo
kag halad nga ilimnon.
31 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa pagpakatinlo,
wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog nga may upod nga halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
32 "Sa ikapito nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: pito ka bataon nga
baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon nga karnero nga lalaki
nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.
33 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad nga regalo
kag halad nga ilimnon.
34 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa pagpakatinlo,
wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog nga may upod nga halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
35 "Sa ikawalo nga adlaw, indi kamo mag-obra kundi magtipon kamo sa pagsimba sa
GINOO.
36 Maghalad kamo sang halad nga ginasunog. Halad ini nga paagi sa kalayo nga ang
kahamot makapalipay sa GINOO: isa ka bataon nga baka, isa ka gulang nga karnero
nga lalaki kag pito ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan
kinahanglan wala sing deperensya.
37 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad nga regalo
kag halad nga ilimnon.
38 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa pagpakatinlo,
wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog nga may upod nga halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
39 "Wala labot sang inyo mga halad sa pagtuman sang inyo panaad kag mga halad
nga kinabubut-on, maghalad man kamo sa GINOO sa natalana nga mga piesta sang sini
nga mga halad: mga halad nga ginasunog, mga halad nga regalo, mga halad nga
ilimnon, kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon."
40 Ginsiling ini tanan ni Moises sa mga Israelinhon suno sa ginsugo sa iya sang
GINOO.

30

Ang mga Kasuguan Parte sa Panaad

1 Nagsiling si Moises sa mga pangulo sang mga tribo sang Israel, "Amo ini ang mga
sugo sang GINOO:
2 Kon ang isa ka lalaki magpanaad ukon magsumpa sa GINOO nga himuon niya ukon
indi ang isa ka butang, kinahanglan nga tumanon gid niya ang tanan niya nga
ginsiling.
3 "Kon ang isa ka bataon nga babayi nga nagaestar gihapon sa panimalay sang iya
amay magpanaad ukon magsumpa sa GINOO nga himuon niya ukon indi ang isa ka
butang,
4 kag mahibaluan ini sang iya amay pero indi siya magpamalabag, kinahanglan
tumanon niya ini.
5 Pero kon magpamalabag ang iya amay pagkahibalo niya sini, indi kinahanglan nga
tumanon niya. Patawaron siya sang GINOO kay nagpamalabag ang iya amay.
6 "Halimbawa, ang isa ka bataon nga babayi magpanaad ukon magsumpa nga
himuon niya ukon indi ang isa ka butang, kag sang ulihi magpamana siya. Bisan
padasodaso man ukon indi ang iya pagpromisa,
7 kon mahibaluan ini sang iya bana pero ang iya bana indi magpamalabag,
kinahanglan nga tumanon niya ini.

8 Pero kon magpamalabag ang iya bana pagkahibalo niya sini, indi kinahanglan nga
tumanon niya, bisan padasodaso man ini ukon indi, kag patawaron siya sang GINOO.
9 "Kon ang isa ka babayi nga balo ukon babayi nga ginbulagan sang iya bana
magpanaad ukon magsumpa nga himuon niya ukon indi ang isa ka butang,
kinahanglan nga tumanon gid niya ini.
10 "Kon ang isa ka babayi nga may bana magpanaad ukon magsumpa nga himuon
niya ukon indi ang isa ka butang,
11 kag mahibaluan ini sang iya bana pero maghipos lang siya kag indi
magpamalabag, kinahanglan nga tumanon niya ini.
12 Pero kon magpamalabag ang iya bana pagkahibalo niya sini, indi kinahanglan
nga tumanon niya. Patawaron siya sang GINOO kay nagpamalabag ang iya bana.
13 Gani ang iya bana may kinamatarong sa pagtugot ukon pagbaliwala sang bisan
ano nga iya ginsaad ukon ginsumpa.
14 Pero kon wala magpamalabag ang iya bana sa sina mismo nga adlaw nga
nahibaluan niya ini, nagatugot ang iya bana nga tumanon niya ini.
15 Pero kon ginpaligad pa sang iya bana ang pila ka adlaw antes magpamalabag, ang
iya bana ang silutan sa iya sala."
16 Amo ini ang mga pagsulundan nga ginhatag sang GINOO kay Moises parte sa bana
kag sa iya asawa, kag parte sa amay kag sa iya bataon nga anak nga babayi nga
nagaestar pa sa iya panimalay.

31

Ang Pagpakig-away sang mga Israelinhon kontra sa mga Midianhon

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Balusi ang mga Midianhon tungod sang ila ginhimo sa mga Israelinhon.
Pagkatapos mo nga mahimo ina, mapatay ka na."
3 Gani nagsiling si Moises sa mga tawo, "Magpreparar ang iban sa inyo sa
pagpakig-away sa mga Midianhon kay gusto sang GINOO nga balusan ta ang mga
Midianhon.
4 Ang kada tribo magpadala sang 1,000 ka tawo sa inaway."
5 Gani 12,000 ka tawo nga naghalin sa dose ka tribo sang Israel ang nagpreparar
para sa inaway.
6 Ginpadala sila ni Moises sa inaway, 1,000 halin sa kada tribo, nga ginapanguluhan
ni Finehas nga anak ni Eleazar nga pari. Nagdala si Finehas sang mga kagamitan halin
sa balaan nga *Tolda* kag mga trumpeta para sa pagpaandam.
7 Nagpakig-away sila sa mga Midianhon, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises kag
ginpamatay nila ang tanan nga lalaki.
8 Lakip sa ginpamatay nila amo ang lima ka hari sang Midian nga sila ni Evi, Rekem,
Zur, Hur, kag Reba. Ginpatay man nila si Balaam nga anak ni Beor paagi sa espada.
9 Ginbihag nila ang mga Midianhon nga mga babayi kag mga bata, kag ginpanguha
nila ang ila mga kasapatan kag mga pagkabutang.
10 Ginpangsunog nila ang tanan nga banwa pati ang tanan nga kampo sang mga
Midianhon.
11 Ginpangdala nila ang tanan nga ila naagaw, pati mga tawo kag mga sapat,
12 kay Moises, kay Eleazar nga pari, kag sa komunidad sang Israel didto sa ila kampo
sa kapatagan sang Moab, sa higad sang Jordan malapit sa Jerico.
13 Ginsugata sila ni Moises, ni Eleazar nga pari, kag sang mga pangulo sang
komunidad *sang Israel* sa guwa sang kampo.
14 Naakig si Moises sa mga opisyal sang mga soldado nga naghalin sa inaway.
15 Nagsiling si Moises sa ila, "Ngaa wala ninyo pagpamatya ang mga babayi?

16 Sila ang mga nagsunod sa laygay ni Balaam sa pagganyat sa mga Israelinhon sa
pagsikway sa GINOO didto sa Peor, kag tungod sini nag-abot ang kahalitan sa
komunidad sang GINOO.
17 Gani pamatya ninyo ang tanan nga bata nga lalaki, kag ang tanan nga babayi nga
nakaagi hulid sa lalaki.
18 Pero ibilin ninyo para sa inyo ang mga babayi nga wala pa nakaagi hulid sa lalaki.
19 Ang tanan sa inyo nga nakapatay ukon nakatandog sang patay kinahanglan nga
magpabilin sa guwa sang kampo sa sulod sang pito ka adlaw. Sa ikatatlo kag sa ikapito
nga adlaw, kinahanglan nga magpakatinlo kamo* kag ang inyo mga bihag.
20 Tinlui ninyo ang tanan ninyo nga bayo, pati ang tanan ninyo nga kagamitan nga
hinimo halin sa panit ukon sa balahibo sang kanding ukon sa kahoy."
21 Dayon nagsiling si Eleazar nga pari sa mga soldado nga nagkadto sa inaway, "Amo
ini ang mga pagsulundan sang kasuguan nga ginhatag sang GINOO kay Moises:
22-23 Ang bisan ano nga butang nga indi masunog pareho sang bulawan, pilak,
saway, salsalon, lata, ukon tingga kinahanglan nga inyo ibutang sa kalayo, para
mangin matinlo ini. Pagkatapos hugasan ini sang tubig nga ginagamit sa
pagpakatinlo. Ang bisan ano nga indi masunog hugasan lang sang sini nga tubig.
24 Sa ikapito nga adlaw, kinahanglan nga labhan ninyo ang inyo mga bayo, kag
dayon kabigon na kamo nga matinlo, kag makasulod na kamo sa kampo."

Ang Pagpartida sang mga Inagaw

25 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
26 "Isipa ninyo ni Eleazar nga pari kag sang mga pangulo sang mga pamilya sang
komunidad ang tanan nga tawo kag sapat nga nabihag.
27 Tungaon ninyo ini sa mga soldado nga nagpakig-away kag sa komunidad.
28 Halin sa parte sang mga soldado, magpain ka para sa GINOO sang isa sa kada 500
nga mga bihag, tawo man ukon baka, donkey, karnero, ukon kanding.
29 Ihatag mo ini kay Eleazar nga pari bilang parte sang GINOO.
30 Halin sa parte sang mga Israelinhon, magpain ka sang isa sa kada 50 ka bihag,
tawo man ukon baka, donkey, karnero, kanding ukon iban nga mga sapat. Ihatag ini sa
mga Levita nga amo ang responsable sa pag-atipan sang Tolda sang GINOO."
31 Gani ginhimo ni Moises kag ni Eleazar nga pari ang ginsugo sang GINOO kay
Moises.
32-35 Amo ini ang nakuha sang mga soldado sa inaway: 675,000 ka karnero,† 72,000
ka baka, 61,000 ka donkey, kag 32,000 ka babayi nga wala nakaagi hulid sa lalaki.
36-40 Amo ini ang katunga nga parte sang mga soldado nga nagpakig-away: 337,500
ka karnero, nga ang 675 sini ginhatag para sa GINOO, 36,000 ka baka, nga ang 72 sini
ginhatag para sa GINOO, 30,500 ka donkey, nga ang 61 sini ginhatag para sa GINOO, kag
16,000 ka babayi, nga ang 32 sini ginhatag para sa GINOO.
41 Ginhatag ni Moises kay Eleazar nga pari ang parte sang GINOO suno sa ginsugo sa
iya sang GINOO.
42-46 Amo ini ang parte sang mga Israelinhon nga ginhatag sa ila ni Moises, nga
katunga sang parte sang mga soldado nga nagpakig-away: 337,500 ka karnero, 36,000
ka baka, 30,500 ka donkey, kag 16,000 ka babayi.
47 Halin sa sining parte sang mga Israelinhon, nagpain si Moises sang isa sa kada 50
ka tawo ukon sapat suno sa ginsugo sang GINOO sa iya. Kag ginhatag niya ini sa mga
Levita nga amo ang responsable sa pag-atipan sang Tolda sang GINOO.
48 Dayon nagkadto kay Moises ang mga opisyal sang mga soldado

---

* **31:19** *magpakatinlo kamo:* Tan-awa ang footnote sa 11:18. † **31:32-35** *karnero:* ukon, *karnero kag kanding*

49 kag nagsiling sa iya, “Sir, gin-isip namon ang mga soldado nga sakop namon kag
wala gid sing bisan isa nga kulang.
50 Gani ginahalad namon sa GINOO ang bulawan nga mga butang nga amon nakuha
sa inaway—mga pulseras sa butkon kag sa kamot, mga singsing, mga aritos, kag mga
kulintas, para makalikaw kami sa silot sang GINOO.”
51 Ginbaton ni Moises kag ni Eleazar ining tanan nga bulawan nga mga alahas.
52 Ang kabug-aton sang sini nga mga bulawan nga gindala sang mga opisyal sang
mga soldado, nga ginhalad ni Moises kag ni Eleazar sa GINOO, mga 200 ka kilo.
53 Halin ini sa mga nakuha sang tagsa ka soldado sa inaway.
54 Pagkabaton ni Moises kag ni Eleazar sang mga bulawan halin sa mga opisyal,
gindala nila ini sa Tolda nga Ginapakigkitaan para dumdumon sang GINOO ang mga
Israelinhon.

32

Ang mga Tribo sa East sang Suba sang Jordan
(Deu. 3:12-22)

1 Ang mga tribo ni Reuben kag ni Gad may madamo gid nga mga kasapatan. Gani
pagkakita nila nga ang duta sang Jazer kag Gilead maayo nga lugar para sa mga
kasapatan,
2 nagkadto sila kay Moises, Eleazar, kag sa mga pangulo sang komunidad *sang Israel*
kag nagsiling,
3 “Ang Atarot, Dibon, Jazer, Nimra, Heshbon, Eleale, Sebam, Nebo, kag Beon—
4 ang mga lugar nga ginlaglag sang GINOO paagi sa mga Israelinhon—maayo nga
lugar para sa mga kasapatan, kag kami madamo sang kasapatan.
5 Gani kon nalipay ka sa amon, sir, ihatag ini nga mga duta sa amon bilang amon
parte. Indi kami pagpaestara sa tabok sang *Suba sang* Jordan.”
6 Nagsiling si Moises sa mga tribo ni Gad kag ni Reuben, “Ano ang buot ninyo
silingon, mapabilin lang kamo diri samtang ang inyo kapareho nga mga Israelinhon
magkadto sa inaway?
7 Ginapalas-ay lang ninyo ang mga Israelinhon sa pagkadto sa duta nga ginhatag
sang GINOO sa ila.
8 Amo man ini ang ginhimo sadto sang inyo mga katigulangan sang ginpadala ko sila
halin sa Kadesh Barnea sa pagtan-aw sang sini nga duta.
9 Sang nakaabot sila sa Eshcol nga ililigan sang tubig kag nakita nila ang duta,
ginpalas-ay nila ang mga Israelinhon sa pagkadto sa duta nga ginhatag sang GINOO sa
ila.
10 Puwerte gid ang kaakig sang GINOO sadto nga adlaw kag nagsumpa siya:
11 ‘Tungod kay wala sila nagsunod sa akon sing tinagipusuon, wala sing bisan isa sa
ila nga nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw nga naghalin sa Egypt nga makakita sang
duta nga ginpromisa ko kay Abraham, Isaac kag Jacob
12 luwas lang kay Caleb nga anak ni Jefune nga Keniznon kag kay Josue nga anak ni
Nun, kay nagsunod sila sa akon sing tinagipusuon.’
13 Puwerte ang kaakig sang GINOO sa mga Israelinhon. Gani ginpatalang-talang niya
sila sa kamingawan sa sulod sang 40 ka tuig, hasta nga nagkalamatay atong bilog nga
henerasyon nga naghimo sang malain sa iya panulok.
14 “Kag karon, kamo nga mga kaliwat sang mga makasasala amo naman ang
nagbulos sa inyo mga katigulangan kag ginadugangan pa gid ninyo ang kaakig sang
GINOO sa mga Israelinhon.
15 Kon indi kamo magsunod sa GINOO pabay-an niya liwat ini nga katawhan diri sa
kamingawan, kag kamo ang mangin kabangdanan sang ila kalaglagan.”

16 Pero nagpalapit pa sila kay Moises kag nagsiling, “Mahimo lang kami diri sang
mga toril para sa amon mga kasapatan, kag mga banwa para sa amon mga
kababayihan kag kabataan.
17 Pero handa kami sa pagpanguna sa amon kapareho nga mga Israelinhon sa
pagpakig-away hasta nga madala namon sila sa ila mga lugar. Samtang
nagapakig-away kami, diri lang ang amon mga kababayihan kag kabataan mag-estar
sa napaderan nga mga banwa para hilway sila sa mga pumuluyo sang sini nga duta.
18 Indi kami magpuli hasta nga ang tanan nga Israelinhon makabaton sang duta nga
ila palanublion.
19 Pero indi namon gusto nga makabaton sang duta upod sa ila sa tabok sang Jordan.
Kay ang duta diri sa east sang Jordan amo ang amon palanublion.”
20 Nagsiling si Moises sa ila, “Kon desidido gid man kamo sa atubangan sang GINOO
nga mag-upod sa inaway,
21 kag magtabok ang tanan ninyo nga soldado sa Jordan hasta nga matabog sang
GINOO ang iya mga kaaway,
22 kag mapanag-iyahan ang duta, ti, puwede na kamo makabalik diri kay natuman
na ninyo ang inyo obligasyon sa GINOO kag sa kapareho ninyo nga Israelinhon. Kag ini
nga duta mangin inyo na sa atubangan sang GINOO.
23 “Pero kon indi ninyo ini paghimuon, makasala kamo sa GINOO, kag sigurado gid
nga bayaran ninyo ang inyo sala.
24 *Sige,* magtukod kamo sang mga banwa para sa inyo nga kababayihan kag mga
kabataan, kag maghimo sang mga toril para sa inyo mga kasapatan, pero dapat
tumanon ninyo ang inyo ginpromisa.”
25 Nagsabat ang mga tribo ni Gad kag ni Reuben kay Moises, “Sir, tumanon namon
ang imo mga sugo.
26 Magapabilin diri sa mga banwa sang Gilead ang amon mga asawa, mga kabataan,
kag mga kasapatan.
27 Pero kami ya nga makasarang sa pagpakig-away magatabok sa Jordan sa
pagpakig-away suno sa sugo mo sa amon.”
28 Gani nagmando si Moises kay Eleazar nga pari, kay Josue nga anak ni Nun, kag sa
mga pangulo sang mga tribo sang Israel.
29 Siling niya, “Kon desidido gid man sa atubangan sang GINOO ang mga tribo ni Gad
kag ni Reuben nga magtabok sa Jordan sa pagpakig-away, kag kon maagaw na ninyo
ang amo nga duta, ihatag ninyo sa ila ang duta sang Gilead para ila panag-iyahan.
30 Pero kon indi gani sila magtabok upod sa inyo, ti dapat magbaton sila sang duta
upod sa inyo didto sa duta sang Canaan.”
31 Nagsiling ang mga tribo ni Gad kag ni Reuben, “Sir, tumanon namon ang ginsiling
sang GINOO.
32 Desidido kami sa atubangan sang GINOO nga magtabok sa Jordan pakadto sa
Canaan sa pagpakig-away, pero ang amon palanublion nga duta amo ining diri sa east
sang Jordan.”
33 Gani ginhatag ni Moises sa mga tribo ni Gad, ni Reuben, kag sa katunga sang tribo
ni Manase nga anak ni Jose ang ginharian ni Sihon nga hari sang mga Amornon kag
ang ginharian ni Og nga hari sang Bashan—ang bilog gid nga duta pati ang mga banwa
kag mga teritoryo sa palibot sini.
34 Gintukod liwat sang tribo ni Gad ang Dibon, Atarot, Aroer,
35 Atrot Shofan, Jazer, Jogbeha,
36 Bet Nimra, kag Bet Haran. Ini nga mga banwa ginpalibutan nila sang pader.
Naghimo man sila sang mga toril para sa ila mga kasapatan.
37 Kag gintukod liwat sang mga tribo ni Reuben ang Heshbon, Eleale, Kiriataim

38 pati ang mga lugar nga ginatawag anay nga Nebo kag Baal Meon, kag ang Sibma.
Gin-ilisan nila ang mga ngalan sang mga banwa nga ila gintukod liwat.
39 Ang mga kaliwat ni Makir nga anak ni Manase nagsalakay sa Gilead, kag naagaw
nila ini kag ginpangtabog nila ang mga Amornon nga nagaestar didto.
40 Gani ginhatag ni Moises ang Gilead sa mga kaliwat ni Makir, nga mga kaliwat man
ni Manase, kag didto sila nag-estar.
41 Si Jair nga kaliwat man ni Manase nakaagaw sang mga baryo sa Gilead kag
gin-ngalanan niya ini nga "Mga Baryo ni Jair."
42 Naagaw ni Noba ang Kenat kag ang mga baryo sa palibot sini kag gintawag niya
ini nga "Noba" suno sa iya ngalan.

33

Ang mga Lugar nga Ginpang-agyan sang mga Israelinhon halin sa Egypt Pakadto sa Moab

1 Amo ini ang mga lugar nga ginpang-agyan sang mga Israelinhon sang naghalin ang
ila mga tribo sa Egypt, sa idalom sang pagpanguna ni Moises kag ni Aaron.
2 Suno sa sugo sang GINOO, ginlista ni Moises ang ila ginpang-agyan nga mga lugar
halin sa ila ginhalinan.
3 Naghalin sila sa Rameses sang ika-15 nga adlaw sang nahauna nga bulan
pagkatapos sang hitabo nga amo ang ginsuguran sang Piesta sang Paglabay sang
Anghel. Naghalin sila nga may kaisog samtang nagatan-aw ang mga Egyptohanon
4 nga nagalubong sang tanan nila nga kamagulangan nga lalaki nga ginpamatay
sang GINOO tungod sa iya paghukom sa ila mga dios-dios.
5 Halin sa Rameses, nagkampo sila sa Sucot.
6 Halin sa Sucot, nagkampo sila sa Etam, sa higad sang kamingawan.
7 Halin sa Etam, nagbalik sila pakadto sa Pi Hahirot nga ara sa east sang Baal Zefon,
kag nagkampo sila malapit sa Migdol.
8 Halin sa Pi Hahirot, nagtabok sila sa dagat kag nagpakadto sa kamingawan.
Naglakat sila sa sulod sang tatlo ka adlaw sa kamingawan sang Etam, kag nagkampo
sila sa Mara.
9 Halin sa Mara, nagkampo sila sa Elim, nga sa diin may dose ka tuburan kag 70 ka
kahoy nga palma.
10 Halin sa Elim, nagkampo sila sa higad sang Mapula nga Dagat.
11 Halin sa Mapula nga Dagat, nagkampo sila sa kamingawan sang Sin.
12 Halin sa kamingawan sang Sin, nagkampo sila sa Dofka.
13 Halin sa Dofka, nagkampo sila sa Alush.
14 Halin sa Alush, nagkampo sila sa Refidim, nga sa diin wala sing tubig nga mainom
ang mga tawo.
15 Halin sa Refidim, nagkampo sila sa kamingawan sang Sinai.
16 Halin sa kamingawan sang Sinai nagkampo sila sa Kibrot Hataava.
17 Halin sa Kibrot Hataava nagkampo sila sa Hazerot.
18 Halin sa Hazerot nagkampo sila sa Ritmah.
19 Halin sa Ritmah nagkampo sila sa Rimon Perez.
20 Halin sa Rimon Perez nagkampo sila sa Libna.
21 Halin sa Libna nagkampo sila sa Risa.
22 Halin sa Risa nagkampo sila sa Kehelata.
23 Halin sa Kehelata nagkampo sila sa Bukid sang Shefer.
24 Halin sa Bukid sang Shefer nagkampo sila sa Harada.
25 Halin sa Harada nagkampo sila sa Makhelot.
26 Halin sa Makhelot nagkampo sila sa Tahat.

27 Halin sa Tahat nagkampo sila sa Tera.
28 Halin sa Tera nagkampo sila sa Mitca.
29 Halin sa Mitca nagkampo sila sa Hashmona.
30 Halin sa Hashmona nagkampo sila sa Moserot.
31 Halin sa Moserot nagkampo sila sa Bene Jaakan.
32 Halin sa Bene Jaakan nagkampo sila sa Hor Hagidgad.
33 Halin sa Hor Hagidgad nagkampo sila sa Jotbata.
34 Halin sa Jotbata nagkampo sila sa Abrona.
35 Halin sa Abrona nagkampo sila sa Ezion Geber.
36 Halin sa Ezion Geber nagkampo sila sa Kadesh, sa kamingawan sang Zin.
37 Halin sa Kadesh, nagkampo sila sa Bukid sang Hor, sa border sang duta sang Edom.
38-39 Sa mando sang GINOO nagsaka si Aaron nga pari sa Bukid sang Hor, kag didto
siya napatay sa edad nga 123 ka tuig. Natabo ato sang nahauna nga adlaw sang ikalima
nga bulan sang ika-40 nga tuig halin sang paghalin sang mga Israelinhon sa Egypt.
40 Sadto nga tion, ang Canaanhon nga hari sang Arad, nga nagaestar sa Negev nga
sakop sang Canaan, nakabalita nga nagapadulong ang katawhan sang Israel.*
41-48 Halin sa Bukid sang Hor, nagpadayon ang mga Israelinhon sa ila
pagpanglakaton. Amo ini ang mga lugar nga ila ginkampuhan: Zalmona, Punon, Obot,
Iye Abarim, nga ara sa border sang Moab, Dibon Gad, Almon Diblataim, sa mga bukid
sang Abarim nga malapit sa Nebo, kag hasta nga nakaabot sila sa kapatagan sang
Moab sa higad sang Jordan malapit sa Jerico.
49 Nagkampo sila didto sa higad sang Jordan halin sa Bet Jeshimot hasta sa Abel
Shitim, nga sakop gihapon sang kapatagan sang Moab.
50 Kag samtang nagakampo sila didto sa kapatagan sang Moab, sa higad sang Jordan
malapit sa Jerico, nagsiling ang GINOO kay Moises,
51 "Silinga ang mga Israelinhon nga kon magtabok sila sa Suba sang Jordan pakadto
sa Canaan,
52 palayason nila ang tanan nga pumuluyo didto kag panggub-on ang tanan nila nga
mga dios-dios nga hinimo halin sa mga bato kag metal, kag ang tanan nila nga
simbahan sa mataas nga mga lugar.
53 Panag-iyahan ninyo ang amo nga duta kag didto kamo mag-estar, kay ginahatag
ko ini sa inyo.
54 Partidahon ninyo ang duta paagi sa paggabot-gabot, suno sa kadamuon sang kada
tribo. Ang tribo nga madamo partihi sing dako, kag ang tribo nga diutay partihi sing
gamay. Ang bisan ano nga ila magabutan amo na gid ina ang ila parte. Sa sini nga
paagi mapartida ang duta suno sa kada tribo.
55 "Pero kon indi gani ninyo pagpalayason ang mga pumuluyo didto, ang mga
mabilin sa ila mangin sablag sa inyo nga pareho sa puling sa inyo mga mata kag mga
tunok sa inyo mga kilid. Magahatag sila sang kagamo sa inyo pag-estar didto.
56 Kag himuon ko sa inyo ang silot nga himuon ko sa ila."

34

Ang mga Border sang Canaan

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga kon magsulod na sila sa Canaan, amo ini ang
border sang duta nga ila palanublion:
3 "Ang border sa south amo ang kamingawan sang Zin, sa border sang Edom.
Magasugod ini sa south sang Patay nga Dagat.*

* **33:40** Tan-awa ang 21:1-3. * **34:3** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *maasin gid nga dagat.* Amo man sa bersikulo 12.

4 Dayon magaliko ini pa-south pakadto sa Taklaran sang Akrabim, hasta sa
kamingawan sang Zin, kag magapadayon sa south sang Kadesh Barnea. Dayon
magaderetso ini sa Hazar Addar hasta sa Azmon,
5 kag magaliko pakadto sa ililigan sang tubig sang Egypt, kag magatapos sa Dagat
sang Mediteraneo.
6 "Ang border sa west amo ang Dagat sang Mediteraneo.
7 "Ang border sa north magahalin sa Mediteraneo pakadto sa Bukid sang Hor,
8 kag halin sa Bukid sang Hor pakadto sa Lebo Hamat. Magapadayon ini sa Zedad
9 hasta sa Zifron kag magatapos sa Hazar Enan.
10 "Ang border sa east magahalin sa Hazar Enan pakadto sa Shefam.
11 Dayon magadulhog ini pakadto sa Ribla, sa east sang Ain, kag magapadayon ini sa
mga bulobukid sa east sang Dagat sang Galilea.†
12 Dayon magapadulhog ini sa Jordan kag magatapos sa Patay nga Dagat.
"Amo ini ang inyo duta, kag ang iya mga border sa palibot."
13 Dayon nagsiling si Moises sa mga Israelinhon, "Partidahon ninyo ini nga duta
bilang palanublion ninyo paagi sa paggabot-gabot. Nagsiling ang GINOO nga ihatag ini
sa siyam kag tunga nga tribo,
14-15 kay ang tribo ni Reuben, ni Gad, kag ang katunga sang tribo ni Manase
nakabaton na sang ila palanublion sa east sang Jordan malapit sa Jerico."
16 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
17 "Si Eleazar nga pari kag si Josue nga anak ni Nun amo ang magapartida sang duta
para sa mga tawo.
18 Kag magpili ka sang isa ka pangulo sa kada tribo sa pagbulig sa ila sa pagpartida
sang duta."
19-28 Amo ini ang mga ngalan sang mga ginpili:

Tribo	**Pangulo**
Juda	Caleb nga anak ni Jefune
Simeon	Shemuel nga anak ni Amihud
Benjamin	Elidad nga anak ni Kislon
Dan	Buki nga anak ni Jogli
Manase nga anak ni Jose	Haniel nga anak ni Efod
Efraim nga anak ni Jose	Kemuel nga anak ni Shiftan
Zebulun	Elizafan nga anak ni Parnac
Isacar	Paltiel nga anak ni Azan
Asher	Ahihud nga anak ni Shelomi
Naftali	Pedahel nga anak ni Amihud

29 Sila ang mga ginpili sang GINOO sa pagbulig partida sang duta sang Canaan bilang
palanublion sang mga Israelinhon.

35

Ang mga Banwa sang mga Levita

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises didto sa kapatagan sang Moab sa higad sang
Jordan malapit sa Jerico,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga hatagan nila ang mga Levita sang mga banwa
nga ila estaran halin sa duta nga mabaton nila. Kag hatagan man nila sila sang mga
palahalban* sa palibot sining mga banwa.

† **34:11** *Galilea:* sa Hebreo, *Kineret*
* **35:2** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban*

3 Sa sini nga paagi may maestaran sila nga mga banwa kag may mapahalban para sa
ila mga kasapatan.
4 Ang mga palahalban nga inyo ihatag sa palibot sang tagsa nila ka banwa may
distansya nga 1,500 feet halin sa pader sang ila banwa.
5 Sa palibot sang tagsa nila ka banwa, magtakos kamo sang 3,000 feet sa kada
direksyon—sa east, south, west, kag north—nga ang banwa ara sa tunga sini. Amo ini
ang palahalban para sa ila mga banwa.
6 "Hatagan man ninyo ang mga Levita sang anom ka banwa nga mangin banwa nga
dalangpan, nga sa diin makapalagyo didto ang tawo nga makapatay *nga indi niya*
hungod. Ini wala labot sa 42 ka banwa nga inyo ihatag sa ila.
7 Gani 48 tanan ka banwa ang inyo ihatag sa mga Levita lakip na ang ila mga
palahalban.
8 Ini nga mga banwa magahalin sa mga duta sang mga tribo sang Israel. Ang tribo
nga madamo maghatag sing madamo nga banwa, kag ang tribo nga diutay maghatag
sing diutay."

Ang mga Banwa nga Dalangpan
(Deu. 19:1-13; Jos. 20:1-9)

9 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
10 "Silinga ang mga Israelinhon nga kon magtabok na sila sa Jordan pakadto sa
Canaan,
11 magpili sila sang mga banwa nga mangin mga banwa nga dalangpan nga sa diin
makapalagyo ang tawo nga makapatay nga indi niya hungod.
12 Maproteksyunan siya sa sini nga mga banwa sa mga tawo nga gusto magbalos sa
iya. Indi siya dapat pagpatyon sa wala pa siya mahukman sa atubangan sang
komunidad.
13-14 Ining anom ka banwa mangin inyo mga banwa nga dalangpan. Ang tatlo ka
banwa ibutang ninyo sa east sang Jordan kag ang tatlo sa Canaan.
15 Ining anom ka banwa mangin dalangpan indi lamang sang mga Israelinhon,
kundi pati man sang mga pangayaw nga nagaestar upod sa ila, para ang bisan sin-o sa
ila nga makapatay nga indi hungod makapalagyo sa sina nga mga banwa.
16 "Pero kon ginlampusan sang tawo ang isa ka tawo sang salsalon kag napatay ini,
kabigon nga kriminal ang amo nga tawo, kag kinahanglan nga patyon man siya.
17 Kon ginbato sang isa ka tawo ang isa ka tawo kag napatay ini, kabigon nga
kriminal ang amo nga tawo kag kinahanglan nga patyon man siya.
18 Ukon halimbawa ginlampusan sang isa ka tawo sang kahoy ang isa ka tawo kag
napatay ini, kabigon man nga kriminal ang amo nga tawo, kag kinahanglan nga
patyon man siya.
19 Ang malapit nga paryente sang ginpatay amo ang may katungdanan sa pagpatay
sa kriminal. Patyon niya ang kriminal kon makita niya.
20 "Kon tungod sa iya dumot nakapatay ang isa ka tawo paagi sa pagtikwang, ukon
paghaboy sang bisan ano nga butang,
21 ukon pagsumbag, kabigon nga kriminal ang amo nga tawo kag kinahanglan nga
patyon man siya. Ang malapit nga paryente sang ginpatay amo ang may katungdanan
sa pagpatay sa kriminal. Patyon niya ang kriminal kon makita niya.
22 "Pero halimbawa ang isa ka tawo nga wala man lang sing dumot nakapatay sang
isa ka tawo nga indi niya hungod paagi sa pagtikwang ukon paghaboy sa iya sang
bisan ano nga butang,
23 ukon nahulugan niya siya sang bato nga wala niya makita. Tungod nga napatay
ang tawo bisan indi niya siya kaaway, kag indi niya hungod ang pagpatay sa iya,

24 dapat dal-on siya sa komunidad kaupod sang tawo nga gusto magbalos sa iya kag
ipatuman ini nga mga pagsulundan:
25 Kinahanglan nga protektaran siya sang komunidad sa mga tawo nga gusto
magbalos sa iya, kag ibalik siya sa banwa nga dalangpan, nga sa diin siya nagpalagyo.
Kinahanglan nga magpabilin siya didto hasta nga mapatay ang pangulo nga pari nga
gindedikar sa pag-alagad.†
26 "Pero kon ang nakapatay magguwa sa banwa nga dalangpan
27 kag makita siya sang tawo nga gusto magbalos sa iya, puwede siya patyon sang
amo nga tawo. Ini nga tawo nga nagbalos wala sing salabton.
28 Gani ang nakapatay dapat magpabilin gid sa banwa nga dalangpan hasta nga
mapatay ang pangulo nga pari, kag pagkatapos makapuli na siya sa ila.
29 "Amo ini ang mga pagsulundan nga dapat tumanon ninyo hasta san-o, bisan diin
kamo mag-estar.
30 "Ang bisan sin-o nga nagpatay sang iya isigkatawo kinahanglan nga patyon, pero
kinahanglan may mga saksi nga magpamatuod nga nakapatay siya. Kon isa lang ka
saksi ang magpamatuod, indi pagpatyon ang amo nga tawo.
31 "Indi kamo magbaton sang bayad para sa kabuhi sang kriminal nga palatyon.
Kinahanglan nga patyon gid siya.
32 Indi man kamo magbaton sang bayad para sa kabuhi sang tawo nga nagpalagyo
sa banwa nga dalangpan para makabalik siya sa iya lugar antes mapatay ang pangulo
nga pari.
33 Sa sini nga paagi malikawan ang pagdagta sa duta nga inyo ginaestaran, kay ang
pagpatay nagapadagta sa duta. Kag wala sing makatinlo sini luwas sa kamatayon sang
nagpatay.
34 Gani indi ninyo pagdagtai ang duta nga inyo ginaestaran, kay ako mismo ang
GINOO, nagapuyo upod sa inyo nga mga Israelinhon."

36

Ang mga Babayi nga Nakabaton sang Duta

1 Karon, ang mga pangulo sang pamilya ni Gilead nga anak ni Makir kag apo ni
Manase, nga anak ni Jose, nagkadto kay Moises kag sa mga pangulo sang Israel,
2 kag nagsiling, "Sir, sang nagmando sa imo ang GINOO sa pagpartida sang duta
bilang palanublion sang mga Israelinhon paagi sa paggabot-gabot, nagmando man
siya nga ihatag ang parte sang amon utod nga si Zelofehad sa iya mga anak nga babayi.
3 Pero halimbawa magpamana sila sa iban nga mga tribo, kag tungod sini ang ila
duta makadto na sa tribo sang ila mapamana. Ti, ang duta nga parte sang amon tribo,
makadto na sa iban.
4 Pag-abot sang Tuig sang Paghilway kag Pag-uli, ang ila duta magakadto sa tribo nga
sa diin sila nakapamana, kag madula na ini sa tribo sang amon mga katigulangan."
5 Gani suno sa sugo sang GINOO, nagsiling si Moises sa mga Israelinhon, "Husto ang
ginasiling sang tribo sang mga kaliwat ni Jose.
6 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa mga anak nga babayi ni Zelofehad:
Makapamana sila sa ila magustuhan basta sa ila lang tribo.
7 Ang duta nga napanubli sang kada tribo indi puwede nga magkadto sa iban nga
mga tribo, kay kinahanglan nga magpabilin sa kada tribo ang duta nga ila napanubli
sa ila katigulangan.
8 Ang tanan nga babayi nga nakapanubli sang duta sa ila nga tribo kinahanglan nga
magpamana sa ila lang tribo, para matipigan sang kada Israelinhon ang duta nga
ginpanubli niya sa iya katigulangan.

† **35:25** *gindedikar sa pag-alagad:* sa literal, *ginhaplasan sang balaan nga lana*

9 Ang duta nga napanubli sang kada tribo indi puwede nga magkadto sa iban nga
mga tribo, kay kinahanglan nga magpabilin sa kada tribo ang duta nga ila napanubli.”
10 Gani gintuman sang mga anak nga babayi ni Zelofehad ang ginsiling sang GINOO
paagi kay Moises.
11 Ang mga anak nga babayi ni Zelofehad amo sila ni Mala, Tirza, Hogla, Milca kag
Noa. Kag ang ila napamana amo ang ila mga pakaisa sa bahin sang ila amay,
12 nga mga kaliwat ni Manase nga anak ni Jose. Gani ang duta nga ila napanubli
nagpabilin sa panimalay kag tribo sang ila amay.
13 Amo ato ang mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag sang GINOO sa mga
Israelinhon paagi kay Moises samtang didto sila sa kapatagan sang Moab sa higad
sang Jordan, malapit sa Jerico.

Deuteronomio

Ginmanduan sang Dios ang mga Israelinhon sa Paghalin sa Bukid sang Sinai

1 Ini *nga libro parte sa* mga mensahi nga ginsiling ni Moises sa tanan nga Israelinhon
samtang didto sila sa kamingawan, sa east sang *Suba sang* Jordan. Nagakampo sila sa
Kapatagan sang Jordan* malapit sa Suf, sa tunga sang Paran, Tofel, Laban, Hazerot,
kag Dizahab.
2 (Mga onse ka adlaw *nga pagpanglakaton* halin sa Bukid sang Sinai† pakadto sa
Kadesh Barnea kon mag-agi sa Bukid sang Seir.)
3 Sang nahauna nga adlaw sang ika-11 nga bulan, sang ika-40 nga tuig *halin sang*
paghalin sang mga Israelinhon sa Egypt, ginhambal ni Moises sa ila ang tanan nga
ginpasiling sang GINOO nga ihambal sa ila.
4 *Natabo ini* matapos nga napierdi ni Moises‡ si Sihon nga hari sang mga Amornon,
nga nagaestar sa Heshbon, kag si Og nga hari sang Bashan, nga nagaestar sa Ashtarot
kag Edrei.
5 *Gani* ginsugid sa ila ni Moises ang kasuguan *sang GINOO* didto sa east sang *Suba*
sang Jordan, sa teritoryo sang Moab. Siling niya,
6 "Sang didto kita sa Horeb, nagsiling sa aton ang GINOO nga aton Dios, 'Dugay na ang
inyo pagtiner sa sini nga bukid,
7 gani maglakat na kamo. Magkadto kamo sa mga kabukiran sang mga Amornon
kag sa mga lugar sa palibot sini—sa Kapatagan sang Jordan,§ sa kabukiran, sa mga
bulobukid sa west,* sa Negev, kag sa *mga* lugar sa baybayon. Magkadto kamo sa duta
sang mga Canaanhon kag sa Lebanon, hasta sa dako nga suba nga amo ang Euphrates.
8 Tan-awa ninyo! Ginahatag ko ini nga *mga* duta sa inyo. Lakat kamo kag
panag-iyahi ini nga *mga* duta nga ginpromisa ko sa inyo mga katigulangan nga si
Abraham, Isaac kag Jacob, kag sa ila mga kaliwat.' "

Nagpili si Moises sang mga Opisyal nga Magbulig sa Iya sa Paghukom
(Exo. 18:13-27)

9 *Nagsiling pa si Moises,* "Sang sadto nga tion, nagsiling ako sa inyo: 'Indi ko kamo
masarangan nga panguluhan nga ako lang isa.
10 Ginpadamo kamo sang GINOO nga inyo Dios, kag karon daw pareho na kamo
kadamo sa mga bituon sa langit.
11 Kabay pa nga ang GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan, magpadamo pa gid
sa inyo sing linibo pa ka pilo kag pakamaayuhon niya kamo suno sa iya ginpromisa.
12 Pero paano ko mahusay ang inyo mga pag-ilinaway kag mga problema nga ako
lang?
13 Gani magpili kamo sa tagsa ninyo ka tribo sang mga tawo nga maalamon, may
maayo nga pag-intiendi kag talahuron, kag padumalahon ko sila sa inyo.'
14 "Komporme kamo nga maayo ang akon plano.
15 Gani ginpadumala ko sa inyo bilang mga *hukom kag* opisyal ang mga tawo nga
maalamon kag talahuron halin sa inyo mga tribo. Ang iban responsable sa 1,000 ka
tawo, ang iban sa 100, ang iban sa 50, kag ang iban sa 10.
16 Sadto nga tion ginmanduan ko ang inyo mga hukom, 'Husaya ninyo ang mga kaso
sang mga tawo, kag maghukom kamo sing matarong, indi lamang sa mga Israelinhon
kundi pati man sa mga pangayaw.

---

* **1:1** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* † **1:2** *Bukid sang Sinai:* sa Hebreo, *Horeb* ‡ **1:4** *ni Moises:* ukon, *sang GINOO* § **1:7** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* * **1:7** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

17 Kinahanglan wala kamo sing may ginapasulabi sa inyo paghukom; pamatii ninyo
sing palareho ang mga imol kag manggaranon. Indi kamo magkahadlok bisan kay
sin-o, kay ang paghukom naghalin sa Dios. Kon mabudlay ang kaso para sa inyo, dal-a
ina sa akon kay ako ang bahala sa paghukom sina.'
18 Kag ginsilingan ko man kamo sadto sang tanan nga dapat ninyo pagahimuon.

Nagpadala Sila sang mga Espiya
(Num. 13:1-33)

19 "Dayon, suno sa mando sang GINOO nga aton Dios, naghalin kita sa Bukid sang
Sinai,† kag nagpanglakaton sa malapad kag makahaladlok nga kamingawan nga
nakita ninyo mismo, kag nagpakadto kita sa kabukiran sang mga Amornon. Pag-abot
naton sa Kadesh Barnea,
20 nagsiling ako sa inyo, 'Nakaabot na kamo sa kabukiran sang mga Amornon nga
ginahatag sa aton sang GINOO nga aton Dios.
21 Tan-awa ang duta nga ginahatag niya sa inyo! Panag-iyahi ninyo ini suno sa
ginsiling sang GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan. Indi kamo magkahadlok
ukon magkaluya.'
22 "Dayon nagpalapit kamo tanan sa akon kag nagsiling, 'Magpadala anay kita sang
mga tawo sa pagpang-espiya sa duta para masugiran nila kita sang aton alagyan kag
sang mga banwa nga aton kadtuan.'
23 "Nahunahunaan ko nga maayo man ato nga plano; gani nagpili ako sang dose ka
tawo, isa sa kada tribo.
24 Naglakat sila kag nag-agi sa kabukiran, kag nakaabot sila sa Eshcol nga ililigan
sang tubig, kag nagpang-espiya sila didto.
25 Sa ila pagbalik may dala sila sa aton nga mga prutas halin didto, kag nagbalita
man sila nga maayo ang duta nga ginahatag sang GINOO nga aton Dios sa aton.
26 "Pero indi kamo gusto magkadto didto; nagsupak kamo sa sugo sang GINOO nga
inyo Dios.
27 Nagkumod kamo sa inyo mga tolda kag nagsiling, 'Ginakaugtan kita sang GINOO,
gani ginpaguwa niya kita sa Egypt para itugyan sa mga kamot sang mga Amornon sa
paglaglag sa aton.
28 Paano kita makakadto didto? Ginpahadlok kita sang mga nagpang-espiya sa duta.
Nagsiling sila nga ang mga tawo didto mas makusog kag mas mataas sang sa aton, kag
ang ila mga banwa dalagko kag napalibutan sang mga pader nga ang kataason *daw*
lambot na sa langit. Kag nakita pa nila didto ang mga kaliwat ni Anak.'
29 "Dayon nagsiling ako sa inyo, 'Indi kamo magpakulba ukon magkahadlok sa ila.
30 Ang GINOO nga inyo Dios magauna sa inyo kag magapakig-away mismo para sa
inyo, pareho sang inyo nakita nga iya ginhimo sa Egypt
31 kag sa kamingawan. Nakita ninyo kon paano kamo gin-atipan sang GINOO nga
inyo Dios sa tanan ninyo nga dalanon, pareho sa amay nga nagaatipan sang iya anak,
hasta nga nakaabot kamo sa sini nga lugar.'
32 "Pero bisan pa sining tanan, wala kamo nagsalig sa GINOO nga inyo Dios
33 nga nagpanguna sa inyo sa paglakat, paagi sa kalayo kon gab-i kag sa panganod
kon adlaw. Ginpangitaan niya kamo sang mga lugar nga inyo makampuhan kag
gintudluan kon diin kamo maagi.
34 "Sang mabatian sang GINOO ang inyo mga reklamo, nangakig siya kag
nagpanumpa,
35 'Wala sing bisan isa sa sining malain nga henerasyon nga makakita sang maayo
nga duta nga akon ginsumpa nga ihatag sa ila mga katigulangan,

† **1:19** *Bukid sang Sinai:* sa Hebreo, *Horeb*

36 luwas lang kay Caleb nga anak ni Jefune. Makita niya ini, kag ihatag ko sa iya kag
sa iya mga kaliwat ang *ila parte sa* duta nga iya ginkadtuan, kay nagsunod siya sa akon
sa bug-os niya nga tagipusuon.'
37 "Tungod sa inyo, nangakig man ang GINOO sa akon. Nagsiling siya sa akon, 'Bisan
ikaw indi makasulod sa amo nga duta.
38 Pero ang imo kabulig nga si Josue nga anak ni Nun makasulod didto. Paisuga siya,
kay siya ang magapangulo sa mga Israelinhon sa pagpanag-iya sang duta.'
39 "*Dayon nagsiling ang GINOO sa aton tanan,* 'Makasulod man sa amo nga duta ang
inyo mga kabataan nga wala pa sang buot. Nahadlok kamo nga basi bihagon sila, pero
sa ila ko ihatag ini nga duta kag panag-iyahan nila ini.
40 Pero kamo ya, balik kamo sa kamingawan pakadto sa Mapula nga Dagat.'
41 "Dayon nagsiling kamo, 'Nakasala kami sa GINOO. Malakat kami kag
magpakig-away suno sa ginmando sang GINOO nga amon Dios sa amon.' Gani ang
kada isa sa inyo nagpreparar sang iya mga armas, nga nagahunahuna nga mahapos
lang ang pag-agaw sa mga kabukiran.
42 "Pero nagsiling ang GINOO sa akon, 'Silinga sila nga indi maglakat kag
magpakig-away, tungod kay indi ako mag-upod sa ila. Mapierdi sila sang ila mga
kaaway.'
43 "Gani ginsilingan ko kamo, pero wala kamo nagpamati. Nagsupak kamo sa sugo
sang GINOO, kag sa inyo kahambog nagsalakay *gid* kamo sa kabukiran.
44 Dayon nagpakig-away sa inyo ang mga Amornon nga nagaestar didto, kag daw sa
mga putyukan sila nga naglagas kag nagpierdi sa inyo halin sa Seir hasta sa Horma.
45 Nagbalik kamo kag naghilibion sa GINOO, pero wala siya nagpamati ukon
nagsapak sa inyo.
46 Amo ina nga nagtiner kamo sing madugay sa Kadesh.

2

Didto sa Kamingawan

1 "Dayon nagbalik kita kag nagkadto sa kamingawan pakadto sa Mapula nga Dagat,
suno sa ginmando sang GINOO sa akon. Kag sa madugay nga tion naglibot-libot kita sa
kabukiran sang Seir.
2 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,
3 'Dugay na kamo nga nagalibot-libot sa sini nga kabukiran. Karon, magderetso na
kamo sa north.
4 Silinga ang mga tawo, "Magaagi kamo sa teritoryo sang inyo mga kadugo nga mga
kaliwat ni Esau, nga nagaestar sa Seir. Mahadlok sila sa inyo, gani maghalong kamo
5 nga indi ninyo sila pagsalakayon. Kay ginahatag ko sa ila ang mga kabukiran sang
Seir bilang ila duta, kag indi ko kamo paghatagan sang ila duta bisan gamay lang.
6 Bayaran ninyo sila sang kuwarta sa inyo makaon kag mainom.
7 Dumdumon ninyo kon paano *ko* kamo ginpakamaayo sa tanan ninyo nga ginhimo.
Ako, ang GINOO nga inyo Dios, ang nagbantay sa inyo sa pagpanglakaton ninyo sa
sining malapad nga kamingawan. Sa sulod sang 40 ka tuig nag-upod *ako* sa inyo, kag
wala gid kamo nakulangi sang bisan ano."'
8 "Gani nag-agi lang kita sa aton mga kadugo nga mga kaliwat ni Esau, nga nagaestar
sa Seir. Wala kita nag-agi sa dalan sang Kapatagan sang Jordan,* nga nagahalin sa Elat
kag Ezion Geber. Sang nagapanglakaton kita sa alagyan sa kamingawan sang Moab,
9 nagsiling ang GINOO sa akon, 'Indi ninyo paggamuha ukon pagsalakaya ang mga
Moabnon nga mga kaliwat ni Lot, kay ginhatag ko sa ila ang Ar bilang ila duta, kag indi
ko kamo paghatagan sang ila duta bisan gamay lang.'"

* **2:8** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

10 (Sang una didto nagaestar sa Ar ang madamo kag makusog nga mga tawo nga
ginatawag Emhanon. Mga mataas man sila nga mga tawo pareho sang mga kaliwat ni
Anak.
11 Ginatawag man sila nga mga Refaimnon, pareho sang mga kaliwat ni Anak, pero
ginatawag sila sang mga Moabnon nga mga Emhanon.
12 Sang una didto nagaestar ang mga Horhanon sa Seir, pero ginlaglag sila kag
gintabog sang mga kaliwat ni Esau, kag sila na ang nag-estar didto, pareho sang
ginhimo sang mga Israelinhon *sa mga Canaanhon* sa duta nga ginhatag sang GINOO sa
ila.)
13 "Dayon nagsiling ang GINOO nga matabok kita sa Zered nga ililigan sang tubig,
gani nagtabok kita.
14 Ini pagkaligad sang 38 ka tuig halin sang tion nga naghalin kita sa Kadesh Barnea.
Nagkalamatay na sa kamingawan ang mga soldado nga Israelinhon sa sina nga
henerasyon, suno sa ginsumpa sang GINOO sa ila.
15 Ginsilutan sila sang GINOO hasta nga gin-ubos niya sila pamatay sa kampo.
16 "Sang nagkalamatay na ang tanan nga soldado,
17 nagsiling sa akon ang GINOO,
18 'Matabok kamo subong sa border sang Moab sa Ar.
19 Kon makaabot na kamo sa mga Ammonhon, nga mga kaliwat ni Lot, indi ninyo
sila paggamuha ukon pagsalakaya kay ginhatag ko sa ila ang ila duta, kag indi ko kamo
paghatagan sang ila duta bisan gamay lang.'
20 "Ang amo nga duta ginkabig sang una nga duta sang mga Refaimnon kay
gin-estaran nila ini. Ini sila gintawag sang mga Ammonhon nga Zamzumnon.
21 Ini sila madamo kag makusog, kag mataas pareho sang mga kaliwat ni Anak. Pero
ginpalaglag sila sang GINOO sa mga Ammonhon. Gintabog sila sang mga Ammonhon
kag gin-estaran ang ila duta.
22 Pareho man sina ang pagbulig sang GINOO sa mga kaliwat ni Esau nga nagaestar
sa Seir. Kay ginpalaglag sa ila sang GINOO ang mga Horhanon. Gintabog nila ang mga
Horhanon kag gin-estaran ang ila duta hasta subong.
23 Amo man sini ang natabo sang ginsalakay sang mga taga-Caftor† ang mga
taga-Avim nga nagaestar sa mga baryo sa Gaza. Ginlaglag nila ang mga taga-Avim kag
gin-estaran ang ila duta.
24 "*Dayon nagsiling ang GINOO,* 'Karon magtabok na kamo sa Arnon nga ililigan sang
tubig. Ginatugyan ko sa inyo si Sihon nga Amornon nga hari sang Heshbon, kag ang
iya duta. Salakaya ninyo siya kag panag-iyahi ang iya duta.
25 Sugod subong pahadlukon ko sa inyo ang tanan nga nasyon sa bilog nga
kalibutan. Magakulurog sa kahadlok ang makabati parte sa inyo.'

Napierdi si Haring Sihon sang Heshbon
(Num. 21:21-30)

26 "Gani sang didto kita sa kamingawan sang Kedemot, nagpadala ako sang mga
mensahero kay Haring Sihon sang Heshbon sa paghambal sa iya *sining akon mensahi*
nga para sa kaayuhan sang amon relasyon:
27 'Kon mahimo tuguti kami sa pag-agi sa inyo duta. Indi kami mag-agi sa iban nga
mga dalan kundi sa inyo lang mayor nga dalan.
28 Bayaran namon sang kuwarta ang amon makaon kag mainom. Ang amon lang
pangabay amo nga tugutan mo kami sa pag-agi sa inyo duta
29 pareho sang pagtugot sa amon sang mga kaliwat ni Esau nga nagaestar sa Seir kag
sang mga Moabnon nga nagaestar sa Ar. Tuguti kami sa pag-agi hasta nga makatabok

† **2:23** *taga-Caftor:* ukon, *taga-Crete*

kami sa *Suba sang* Jordan pakadto sa duta nga ginahatag sang GINOO nga amon Dios sa
amon.'
30 Pero wala nagsugot si Haring Sihon sang Heshbon sa pagpaagi sa aton. Kay
ginpatig-a sang GINOO nga inyo Dios ang iya tagipusuon para itugyan siya sa aton mga
kamot, pareho sang natabo subong.
31 "Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, 'Ginaumpisahan ko na sa pagtugyan sa inyo
si Sihon kag ang iya duta; gani umpisahi na ninyo ang pagsalakay kag pagsakop sang
iya duta.'
32 "Sang nagpakig-away sa aton si Sihon kag ang tanan niya nga soldado‡ didto sa
Jahaz,
33 gintugyan siya sa aton sang GINOO nga aton Dios kag ginpatay ta siya, pati ang iya
mga anak kag ang tanan niya nga soldado.
34 Sadto nga tion, gin-agaw ta ang tanan niya nga banwa kag ginlaglag sila sing
bug-os§—mga lalaki, babayi, kag kabataan. Wala gid kita sing ginbilin sa ila nga buhi.
35 Ginpangdala ta ang ila mga kasapatan kag mga pagkabutang nga aton naagaw sa
ila mga banwa.
36 "Ginbuligan kita sang GINOO nga aton Dios sa pag-agaw sang Aroer sa higad sang
Arnon nga ililigan sang tubig kag sang banwa nga malapit sa sini nga ililigan kag sang
mga lugar hasta sa Gilead. Wala sing banwa nga mabakod para sa aton.
37 Pero suno sa ginsugo sa aton sang GINOO nga aton Dios, wala ta pagpalapiti ang
bisan diin nga duta sang mga Ammonhon, bisan ang duta nga ara sa higad sang Jabok
ukon ang mga banwa sa palibot sang mga kabukiran.

3

Napierdi si Haring Og sang Bashan
(Num. 21:31-35)

1 "Dayon nagkadto kita sa Bashan, pero ginsalakay kita ni Haring Og sang Bashan
kag sang iya bilog nga katawhan didto sa Edrei.
2 Pero nagsiling ang GINOO sa akon, 'Indi ka magkahadlok sa iya, kay sigurado nga
itugyan ko siya sa imo, pati ang iya bilog nga katawhan kag ang iya duta. Himua sa iya
ang ginhimo mo kay Sihon nga hari sang mga Amornon nga naghari sa Heshbon.'
3 Gani gintugyan sa aton sang GINOO nga aton Dios si Haring Og sang Bashan kag ang
bilog niya nga katawhan. Ginpamatay ta sila, kag wala gid kita sing may ginbilin nga
buhi.
4 Gin-agaw ta ang tanan niya nga 60 ka banwa—ang bilog nga teritoryo sang Argob
nga sakop iya sang ginharian.
5 Ini tanan nga banwa napalibutan sang mataas nga mga pader kag may mga
puwertahan nga may mga trangka. Gin-agaw ta man ang iya madamo gid nga mga
baryo nga wala sing mga pader.
6 "Ginlaglag ta sila sing bug-os* pareho sa ginhimo ta kay Haring Sihon sang
Heshbon. Ginpamatay ta ang tanan nga tawo sa kada banwa nga aton naagaw—mga
lalaki, babayi, kag kabataan.
7 Pero gindala ta ang tanan nga kasapatan kag pagkabutang nga aton nakuha sa ila
mga banwa.
8 "Gani naagaw ta sa duha ka hari sang mga Amornon ang duta sa east sang *Suba
sang* Jordan halin sa Arnon nga ililigan sang tubig hasta sa Bukid sang Hermon.

---

‡ **2:32** *soldado:* ukon, *katawhan.* Amo man sa sunod nga bersikulo. § **2:34** *ginlaglag sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. * **3:6** *Ginlaglag ta sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

9 (Ining Hermon ginatawag sang mga Sidonhon nga Sirion, kag ginatawag sang mga
Amornon nga Senir.)
10 Gin-agaw ta ang tanan nga banwa sa mataas nga patag, ang bilog nga Gilead, kag
ang bilog nga Bashan hasta sa Saleca kag Edrei, nga mga banwa nga sakop sang
ginharian ni Og sang Bashan.
11 (Si Haring Og amo lang ang nabilin nga kaliwat sang mga Refaimnon. Ang iya
salsalon nga katre† mga 13 feet ang kalabaon kag mga 6 feet ang kasangkaron. Makita
pa ini subong sa Raba nga banwa sang mga Ammonhon.)

Ang Pagpartida sang Duta sa East sang Suba sang Jordan (Num. 32:1-42)

12 "Sang naagaw ta ini nga duta, ginhatag ko sa mga kaliwat ni Reuben kag ni Gad
ang duta sa north sang Aroer malapit sa Arnon nga ililigan sang tubig pati ang katunga
sang kabukiran sang Gilead kag ang mga banwa sini.
13 Ang nabilin nga parte sang Gilead kag ang bilog nga Bashan, ang ginharian ni Og,
ginhatag ko sa katunga sang tribo ni Manase. (Ang bilog nga Argob sa Bashan
ginatawag sadto nga duta sang mga Refaimnon.)
14 Si Jair nga kaliwat ni Manase, amo ang nagpanag-iya sang bilog nga Argob nga
sakop sang Bashan hasta sa border sang duta sang mga Geshurnon kag sang mga
Maacatnon. Ini nga teritoryo gin-ngalanan ni Jair sang iya mismo ngalan, gani hasta
subong ang Bashan ginatawag nga 'Mga Banwa ni Jair.'
15 Ginhatag ko ang Gilead sa *pamilya ni* Makir.
16 Kag sa mga kaliwat ni Reuben kag ni Gad ginhatag ko sa ila ang kadutaan halin sa
Gilead hasta sa Arnon nga ililigan sang tubig. Ang tunga-tunga sang Arnon amo ang ila
border *sa south*, kag *ang ila naman border sa north amo* ang Jabok nga ililigan sang
tubig, nga amo man ang border sang mga Ammonhon.
17 Ang border sa west amo ang Kapatagan sang Jordan,‡ pati ang *Suba sang* Jordan,
halin sa *Dagat sang* Galilea hasta sa Patay nga Dagat§ sa ubos nga parte sang Pisga sa
east.
18 "Sadto nga tion ginmanduan ko ang inyo mga tribo nga nagaestar sa east sang
Jordan,* 'Bisan ginhatag sang GINOO nga inyo Dios ini nga duta para inyo
panag-iyahan, kinahanglan nga ang tanan ninyo nga soldado magtabok *man sa Suba
sang Jordan* nga armado kag magpanguna sa inyo kapareho nga mga Israelinhon sa
pagpakig-away.
19 Pero ibilin ninyo ang inyo mga asawa, mga kabataan, kag ang inyo madamo nga
kasapatan sa mga banwa nga ginhatag ko sa inyo.
20 Kon maangkon na sang inyo kapareho nga mga Israelinhon ang duta sa tabok
sang Jordan nga ginahatag sa ila sang GINOO nga inyo Dios, kag kon mahatagan na sila
sang seguridad pareho sa iya ginhimo sa inyo, makabalik na kamo sa duta nga
ginhatag ko sa inyo.'

Wala Gintugutan si Moises sa Pagsulod sa Canaan

21 "Kag sadto nga tion, ginsilingan ko man si Josue, 'Nakita mo mismo ang tanan nga
ginhimo sang GINOO nga inyo Dios sa sadtong duha ka hari. Pareho man sina ang
himuon sang GINOO sa tanan nga ginharian nga inyo kadtuan.
22 Indi kamo magkahadlok sa ila, kay ang GINOO nga inyo Dios mismo ang
magpakig-away para sa inyo.'
23 "Sadto nga tion, nagpakitluoy ako sa GINOO. *Siling ko,*

---

† **3:11** *katre:* ukon, *lungon* ‡ **3:17** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* § **3:17** *Galilea hasta sa Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *Kineret hasta sa Dagat sang Araba, ang maasin gid nga dagat* * **3:18** *ang inyo...Jordan:* sa Hebreo, *kamo*

24 'O Ginoong DIOS, ginsuguran mo na nga ipakita sa imo alagad ang imo
pagkagamhanan, kay wala sing dios sa langit ukon sa duta nga makahimo sang mga
milagro nga imo ginhimo.
25 Gani kon mahimo, tuguti ako nga makatabok para makita ko ang maayo nga duta
sa tabok sang Jordan, ang matahom nga mga kabukiran, pati ang *mga kabukiran sang*
Lebanon.'
26 "Pero nangakig ang GINOO sa akon tungod sa inyo, kag wala siya nagsugot sa akon
pangabay. Nagsiling siya, 'Husto na ina! Indi na ako paghambali liwat parte sina nga
butang.
27 Magsaka ka sa putokputokan sang Pisga kag magtan-aw sa duta sa bisan diin nga
direksyon, kay indi ka makatabok sa Jordan.
28 Pero tudlui si Josue sang iya himuon. Pabakura siya kay siya ang magapangulo sa
sini nga mga tawo sa pagtabok *sa Jordan.* Ihatag niya sa ila ang duta nga makita mo
lang!'
29 Gani nagpabilin kita sa pulopatag nga malapit sa Bet Peor."

4

Ginlaygayan ni Moises ang mga Israelinhon nga Magmatinumanon

1 *Dayon nagsiling si Moises,* "Mga Israelinhon, pamatii ninyo ang mga sugo kag mga
pagsulundan nga ginatudlo ko sa inyo. Tumana ninyo ini para magkabuhi kamo kag
makaestar sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO, ang Dios sang inyo mga
katigulangan.
2 Indi ninyo pagdugangan ukon pagbuhinan ang mga sugo nga ginahatag ko sa inyo
halin sa GINOO nga inyo Dios. Dapat tumanon gid ninyo ini.
3 Nakita ninyo mismo ang ginhimo sang GINOO sa Baal Peor. Ginpamatay sang GINOO
nga inyo Dios ang inyo kapareho nga mga Israelinhon nga nagsimba kay Baal.
4 Pero kamo ya nga matutom sa GINOO nga inyo Dios buhi pa hasta subong.
5 "Ginatudlo ko sa inyo ang mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag sa akon
sang GINOO nga akon Dios para sundon ninyo ini pag-abot ninyo sa duta nga inyo
kadtuan kag panag-iyahan.
6 Sundon ninyo ini sing maayo, kay paagi sini mapakita ninyo ang inyo kaalam kag
pag-intiendi sa iban nga mga nasyon. Kon mabatian nila ining tanan nga pagsulundan
magasiling sila, 'Matuod gid nga may kaalam kag pag-intiendi ang mga tawo sang
sining gamhanan nga nasyon.'
7 Wala na sing iban nga gamhanan nga nasyon nga may dios nga malapit sa ila
pareho sa GINOO nga aton Dios nga malapit sa aton sa tagsa ka tion nga magpanawag
kita sa iya.
8 Kag wala man sing iban nga gamhanan nga nasyon nga may mga sugo kag mga
pagsulundan nga pareho sang akon ginatudlo sa inyo subong.
9 Pero mag-andam gid kamo! Indi ninyo pagkalimti ang mga butang nga inyo nakita
nga ginpanghimo sang GINOO. Kinahanglan nga magpabilin ini sa inyo mga tagipusuon
samtang buhi kamo. Isugid ninyo ini sa inyo kabataan kag kaapuhan.
10 Dumduma ninyo ang adlaw nga nagtindog kamo sa atubangan sang GINOO nga
inyo Dios sa *Bukid sang* Sinai* nga sa diin nagsiling siya sa akon, 'Tipuna ang mga tawo
sa akon presensya sa pagpamati sang akon mga pulong para makahibalo sila sa
pagtahod sa akon samtang nagakabuhi sila, kag para matudlo nila ini sa ila kabataan.'
11 Dayon nagpalapit kamo kag nagtindog sa ubos sang bukid samtang
nagadababadaba ang bukid nga ang kalayo *sini daw sa* nagalambot sa langit, kag
nalikupan ini sing puwerte kadamol nga gal-om.

* **4:10** *Sinai:* sa Hebreo, *Horeb.* Amo man sa bersikulo 15.

12 Dayon naghambal ang GINOO halin sa tunga sang kalayo. Nabatian ninyo ang iya
tingog, pero wala kamo sing may nakita.
13 Ginsugid niya sa inyo ang mga butang nga inyo himuon sa pagtuman sang iya
kasugtanan sa inyo. Ini amo ang Napulo ka Sugo, nga iya ginmando nga tumanon
ninyo. Kag ginpasulat niya ini sa duha ka malapad nga bato.
14 Sadto nga tion, ginsugo ako sang GINOO sa pagtudlo sa inyo sang mga sugo kag
mga pagsulundan nga inyo tumanon didto sa duta nga inyo panag-iyahan.
15 "Sang nagpakighambal ang GINOO sa inyo sa *Bukid sang* Sinai halin sa tunga sang
kalayo, wala kamo sing may nakita nga porma sang GINOO. Gani mag-andam gid kamo
sa inyo kaugalingon
16 nga indi ninyo paghigkuan ang inyo kaugalingon paagi sa paghimo sang mga
dios-dios sa bisan ano nga porma ukon dagway—lalaki man ukon babayi,
17 sapat man nga nagalakat ukon nagalupad,
18 ukon nagakamang ukon nagalangoy.
19 Indi kamo magpadala-dala sa pagsimba sa mga butang sa kalangitan—sa adlaw,
bulan, kag mga bituon. Ginbutang ini sang GINOO nga inyo Dios para sa tanan nga
katawhan sa bilog nga kalibutan.
20 Dumduma nga ginkuha kamo sang GINOO sa Egypt, ang lugar nga pareho sa
nagadabadaba nga hurnohan nga tunawan sang salsalon, para mangin iya katawhan,
kag amo ina kamo subong.
21 "Naakig ang GINOO sa akon tungod sa inyo, kag nagsumpa gid siya nga indi ako
makatabok sa Jordan kag makasulod sa maayo nga duta nga ginahatag sang GINOO
nga inyo Dios bilang palanublion ninyo.
22 Mapatay ako sa sini nga duta nga indi makatabok sa Jordan, pero kamo inyo
magatabok sa pagpanag-iya sang maayo nga duta.
23 Pero mag-andam gid kamo nga indi ninyo malimtan ang kasugtanan nga ginhimo
sang GINOO nga inyo Dios sa inyo. Indi kamo maghimo sang mga dios-dios sa dagway
sang bisan ano nga butang, kay ginabawal ini sang GINOO nga inyo Dios.
24 Indi gid siya gusto nga may ginasimba kamo nga iban nga dios. Kay *kon magsilot*
ang GINOO nga inyo Dios, daw sa kalayo nga nagapang-upos.
25 "Sa ulihi, kon makapamata na kamo kag makapangapo, kag makaestar na sa amo
nga duta sang malawig nga tion, indi ninyo paghigkui ang inyo kaugalingon paagi sa
paghimo sang mga dios-dios sa bisan ano nga porma. Malain ini sa panulok sang
GINOO nga inyo Dios kag makapaakig sa iya.
26 "Subong nga adlaw ginakabig ko ang langit kag ang duta nga saksi kontra sa inyo.
Kon maghimo kamo sang mga dios-dios, dali lang kamo magkalawala sa duta nga inyo
panag-iyahan sa tabok sang Jordan. Magaestar kamo didto sa malip-ot lang nga tion,
dayon malaglag kamo sing bug-os.
27 Palaptahon kamo sang GINOO sa iban nga mga nasyon, kag gamay lang ang
mabilin sa inyo didto sa mga nasyon nga sa diin kamo tabugon sang GINOO.
28 Kag didto magasimba kamo sa mga dios nga ginhimo sang tawo halin sa kahoy
kag bato, nga indi makakita, makabati, makakaon, ukon makapanimaho.
29 Pero kon magpangita kamo didto sa GINOO nga inyo Dios, makita ninyo siya kon
pangitaon ninyo siya sa bug-os ninyo nga tagipusuon.
30 Kon mag-abot ini nga kalisod sa inyo sa ulihi, magabalik kamo sa GINOO nga inyo
Dios kag magatuman sa iya.
31 Kay maluluy-on ang GINOO nga inyo Dios. Indi niya kamo pagpabay-an ukon
paglaglagon. Indi niya pagkalimtan ang kasugtanan nga iya ginsumpaan sa inyo mga
katigulangan.

May Isa lang ka Dios

32 “Usisaa ang mga hitabo halin sang adlaw nga gintuga sang Dios ang tawo sa
kalibutan hasta subong. Dayon usisaa ang bilog nga kalibutan kon bala may
makatilingala nga butang nga natabo pareho sini.
33 May ara bala sang iban nga mga tawo nga nabuhi pa pagkatapos nga nakabati sila
sang tingog sang Dios halin sa kalayo, pareho sang inyo nabatian?
34 May ara bala sang iban nga dios nga nangahas sa pagkuha sang isa ka grupo sang
katawhan halin sa isa ka nasyon para mangin iya paagi sa mga pagtilaw, milagro,
makatilingala nga mga butang, inaway, puwerte nga gahom, kag grabe nga mga
binuhatan? Pero amo ina ang ginhimo sang GINOO nga inyo Dios didto sa Egypt, kag
nakita ninyo mismo.
35 Ginpakita ato nga mga butang sa inyo para mahibaluan ninyo nga ang GINOO amo
ang Dios, kag wala na sing iban pa.
36 Ginpabati niya kamo sang iya tingog halin sa langit sa pagtudlo sa inyo. Ginpakita
niya sa inyo diri sa duta ang iya gamhanan nga kalayo kag naghambal siya sa inyo
halin sa sini nga kalayo.
37 Kag tungod kay ginhigugma niya ang inyo mga katigulangan, ginpili niya kamo
kag ginpaguwa sa Egypt paagi sa iya presensya kag puwerte nga gahom.
38 Ginpatabog niya sa inyo ang mga nasyon nga mas gamhanan pa sang sa inyo sa
pagdala sa inyo sa ila duta para ihatag ini sa inyo bilang palanublion ninyo, pareho
subong.
39 “Gani dumduma ninyo subong kag itanom sa inyo tagipusuon nga ang GINOO Dios
sa langit kag sa duta, kag wala na sing iban pa nga dios.
40 Tumana ninyo ang iya mga sugo kag mga pagsulundan nga ginahatag ko sa inyo
subong, para wala sing may malain nga matabo sa inyo kag sa inyo mga kaliwat, kag
para magkabuhi kamo sing malawig sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga
inyo Dios para panag-iyahan ninyo hasta san-o.”

Ang mga Banwa nga Dalangpan

41 Dayon nagpili si Moises sing tatlo ka banwa sa east sang Jordan
42 para makapalagyo didto ang tawo nga nakapatay sang iya isigkatawo nga indi
hungod kag wala niya ginplano. Makapalagyo siya sa isa sa sini nga mga banwa para
indi siya maano.
43 Amo ini ang mga banwa: Bezer sa mataas nga patag sang kamingawan para sa
tribo ni Reuben; Ramot sa Gilead para sa tribo ni Gad; kag Golan sa Bashan para sa
tribo ni Manase.
44 Ginhatag ni Moises sa mga Israelinhon ini nga mga sugo,
45 pagpanudlo, kag pagsulundan sang nagguwa sila sa Egypt
46 kag samtang nagakampo sila sa pulopatag nga malapit sa Bet Peor sa east sang
Jordan. Ini nga duta sakop sadto ni Sihon nga hari sang mga Amornon, nga nagaestar
sa Heshbon. Siya kag ang iya mga tinawo ginpierdi ni Moises kag sang mga
Israelinhon sang pagguwa nila sa Egypt.
47 Gin-agaw nila ni Moises ang iya duta kag ang duta ni Haring Og sang Bashan. Sila
ang duha ka Amornon nga mga hari sa east sang Jordan.
48 Ang ila mga duta nga naagaw sang mga Israelinhon nagaumpisa sa Aroer, sa
ibabaw sang Arnon nga ililigan sang tubig pakadto sa Bukid sang Sirion† nga
ginatawag man nga Hermon,
49 kag pati ang bilog nga Kapatagan sang Jordan‡ sa east sang *Suba sang* Jordan hasta
sa Patay nga Dagat,§ sa ubos nga parte sang Pisga.

---

† **4:48** *Sirion:* Amo ini sa Syriac. Sa Hebreo, *Zion.* ‡ **4:49** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* § **4:49** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *Dagat sang Araba*

5

Ang Napulo ka Sugo
(Exo. 20:1-17)

1 Ginpatipon ni Moises ang tanan nga Israelinhon kag ginsilingan, “Mga Israelinhon,
pamatii ninyo ang mga sugo kag mga pagsulundan nga ginahatag ko sa inyo subong.
Tun-i ninyo ini kag sundon gid.
2 Ang GINOO nga aton Dios naghimo sang kasugtanan sa aton sa Bukid sang Sinai.*
3 Wala niya ini ginhimo sa aton mga katigulangan kundi sa aton tanan nga buhi
subong.
4 Didto sa bukid naghambal ang GINOO sa inyo halin sa kalayo nga daw sa
nagaatubangay lang kamo.
5 Nagatindog ako sa tunga ninyo kag sang GINOO sadto nga tion sa paghambal sa inyo
sang mensahi sang GINOO, kay nahadlok kamo sa kalayo kag indi kamo magsaka sa
bukid. Nagsiling ang GINOO:

6 “ ‘Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt nga sa diin kamo
gin-ulipon.
7 “ ‘Indi kamo magsimba sa iban nga dios magluwas sa akon.
8 “ ‘Indi kamo maghimo sang mga dios-dios sa dagway sang bisan ano nga ara sa
langit ukon sa duta ukon sa tubig.
9 Indi gid ninyo ini pag-alagaron kag simbahon, kay ako, ang GINOO nga inyo Dios,
indi gid gusto nga may ginasimba kamo nga iban. Ginasilutan ko ang mga nakasala sa
akon pati ang ila mga kaliwat hasta sa ikatatlo kag ikaapat nga henerasyon nga
nagasikway sa akon.
10 Pero ginapakita ko ang akon kaayo sa madamo gid *nga mga henerasyon* nga
nagahigugma sa akon kag nagatuman sang akon mga sugo.
11 “ ‘Indi ninyo paggamita ang ngalan sang GINOO nga inyo Dios sa wala sing pulos
kay *ako,* ang GINOO, magasilot sa kay bisan sin-o nga maggamit sang akon ngalan sa
wala sing pulos.
12 “ ‘Tumana ninyo ang akon mga ginapahimo sa Adlaw nga Inugpahuway, kag
himua ninyo ini nga pinasahi nga adlaw para sa akon, ang GINOO nga inyo Dios, suno
sa ginmando ko sa inyo.
13 Mag-obra kamo sa sulod sang anom ka adlaw,
14 pero ang ikapito nga adlaw amo ang Adlaw nga Inugpahuway nga inyo painon
para sa akon, ang GINOO nga inyo Dios. Indi kamo mag-obra sa sina nga adlaw pati ang
inyo mga anak, mga ulipon, mga baka, mga donkey, kag iban pa ninyo nga kasapatan,
kag ang mga pangayaw nga nagaestar sa inyo mga banwa. Sa sini nga paagi
makapahuway man ang inyo mga ulipon pareho sa inyo.
15 Dumduma ninyo nga mga ulipon man kamo sadto sa Egypt, kag *ako,* ang GINOO
nga inyo Dios, nagpaguwa sa inyo didto paagi sa akon puwerte nga gahom. Gani *ako,*
ang GINOO nga inyo Dios, nagmando sa inyo nga tumanon ninyo ang akon mga
ginapahimo sa Adlaw nga Inugpahuway.
16 “ ‘Tahura ang inyo amay kag iloy, suno sa ginmando ko sa inyo, para magkabuhi
kamo sing malawig kag mangin maayo ang inyo kahimtangan sa duta nga ginahatag
ko sa inyo.
17 “ ‘Indi kamo magpatay.
18 “ ‘Indi kamo magpanginbabayi ukon magpanginlalaki.
19 “ ‘Indi kamo magpangawat.
20 “ ‘Indi kamo magsaksi sing butig kontra sa inyo isigkatawo.

* **5:2** *Bukid sang Sinai:* sa Hebreo, *Horeb*

21 " 'Indi kamo magkahisa sa asawa sang inyo isigkatawo, ukon sa iya balay, duta,
mga ulipon, mga baka ukon donkey, ukon sa bisan ano nga ara sa iya.'

22 "Amo ina ang mga sugo sang GINOO sa inyo tanan nga nagtipon didto sa bukid.
Sang naghambal siya sa makusog nga tingog halin sa tunga sang kalayo nga
napalibutan sang madamol nga panganod, ginhatag niya ini nga mga sugo kag wala
na siya sang iban pa nga ginhambal. Ginsulat niya ini sa duha ka malapad nga bato
kag ginhatag sa akon.

23 "Sang nabatian ninyo ang tingog halin sa kadudulman samtang nagadabadaba
ang bukid, nagpalapit sa akon ang tanan nga pangulo sang inyo mga tribo kag ang inyo
mga manugdumala,
24 kag nagsiling sila, 'Ginpakita sa aton sang GINOO nga aton Dios ang iya gamhanan
nga presensya kag kadungganan, kag nabatian ta ang iya tingog halin sa kalayo.
Nakita ta subong nga adlaw nga puwede mabuhi ang tawo bisan naghambal ang Dios
sa iya.
25 Pero indi namon pag-ibutang sa peligro ang amon kabuhi. Kay kon mabatian
namon liwat ang tingog sang GINOO nga aton Dios, sigurado nga lamunon gid kami
sang gamhanan nga kalayo.
26 May ara bala sang tawo nga nabuhi pa pagkatapos nga nabatian niya ang tingog
sang buhi nga Dios halin sa kalayo pareho sa aton nabatian?
27 Ikaw na lang ang magpalapit sa GINOO nga aton Dios, kag pamatii ang tanan nga
isiling niya. Dayon isugid mo na lang sa amon ang tanan nga ginsiling niya, kay
pamatian namon ini kag tumanon.'

28 "Nabatian sang GINOO ang inyo ginsiling sang nagpakighambal kamo sa akon, kag
nagsiling siya sa akon, 'Nabatian ko kon ano ang ginsiling sang sini nga mga tawo sa
imo, kag maayo ang tanan nila nga ginsiling.
29 Kabay pa nga magtahod sila permi sa akon kag magtuman sa akon mga sugo para
mangin maayo ang kahimtangan nila kag sang ila mga kaliwat hasta san-o.
30 Lakat kag hambala sila nga magbalik sila sa ila mga tolda.
31 Pero magpabilin ka diri sa akon para ihatag ko sa imo ang tanan nga sugo kag
pagsulundan nga itudlo mo sa ila nga ila sundon didto sa duta nga ginahatag ko sa ila
nga ila panag-iyahan.'

32 "Gani tumana gid ninyo sing maayo ang ginmando sang GINOO nga inyo Dios sa
inyo. Indi ninyo paglapasa ang bisan isa sa iya mga sugo.
33 Magkabuhi kamo suno sa ginsugo sang GINOO nga inyo Dios sa inyo para
magkabuhi kamo sing malawig kag magmauswagon didto sa duta nga inyo
panag-iyahan.

6

Higugmaa ang GINOO nga inyo Dios

1 "Amo ini ang mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag sa akon sang GINOO nga
inyo Dios para itudlo sa inyo. Tumana ninyo ini didto sa duta nga inyo panag-iyahan
sa tabok *sang Jordan*,
2 para kamo kag ang inyo kabataan kag kaapuhan magtahod sa GINOO nga inyo Dios
samtang nagakabuhi kamo. Kon tumanon ninyo ang tanan niya nga mga sugo kag
mga pagsulundan nga ginhatag ko sa inyo, magakabuhi kamo sing malawig.
3 Pamati, *katawhan sang* Israel, kag tumana ninyo sing maayo ang iya mga sugo para
mangin maayo ang inyo kahimtangan kag para magdamo gid kamo didto sa duta nga

maayo kag mapatubason,* suno sa ginpromisa sa inyo sang GINOO, ang Dios sang inyo
mga katigulangan.
4 "Pamati, *katawhan sang* Israel! Ang GINOO nga aton Dios amo lang ang GINOO.†
5 Higugmaa ang GINOO nga inyo Dios sa bug-os ninyo nga tagipusuon, sa bug-os
ninyo nga kalag kag sa bug-os ninyo nga kusog.
6 Indi gid ninyo pagkalimti ining mga sugo nga ginhatag ko sa inyo subong.
7 Itudlo ini permi sa inyo mga kabataan. Hambali ninyo ini kon ara kamo sa inyo
balay kag kon nagalakat kamo, kon nagahigda kamo kag kon magbangon kamo.
8 Ihigot ini sa inyo mga butkon kag ibutang sa inyo mga agtang bilang padumdom sa
inyo.
9 Isulat ninyo ini sa mga hamba sang *puwertahan sang* inyo mga balay kag sa mga
puwertahan *sang inyo mga banwa*.
10 "Dal-on na kamo sang GINOO nga inyo Dios didto sa duta nga iya ginpromisa nga
ihatag sa inyo mga katigulangan nga si Abraham, Isaac kag Jacob. Ini nga duta may
dalagko kag mainuswagon nga mga banwa nga indi kamo ang nagpatindog.
11 May mga balay man ini nga puno sang maayo nga mga butang nga indi kamo ang
nagpangabudlay, may mga bubon nga indi kamo ang nagkutkot, kag may mga
talamnan sang ubas kag sang mga kahoy nga olibo nga indi kamo ang nagtanom. Kag
kon makakaon na gani kamo kag magkalabusog,
12 mag-andam gid kamo nga indi ninyo malimtan ang GINOO nga nagpaguwa sa inyo
sa Egypt nga sa diin gin-ulipon kamo.
13 "Tahura ninyo ang GINOO nga inyo Dios; siya gid lang ang inyo alagaron kag
magpromisa kamo sa iya lang ngalan.
14 Indi kamo magsunod sa iban nga mga dios, ang mga dios sang mga katawhan sa
inyo palibot;
15 kay ang GINOO nga inyo Dios nga kaupod ninyo indi gid gusto nga may ginasimba
kamo nga iban. *Kon magsimba kamo sa iban nga mga dios* ipaagom sang GINOO ang iya
kaakig sa inyo kag laglagon niya kamo sa duta.
16 Indi pagtestingi ang GINOO nga inyo Dios pareho sa inyo ginhimo sa Masa.
17 Tumana gid ninyo ang mga sugo, mga pagpanudlo kag mga pagsulundan nga
ginhatag sang GINOO nga inyo Dios sa inyo.
18 Himua ninyo ang husto kag maayo sa panulok sang GINOO para mangin maayo
ang inyo kahimtangan kag mapanag-iyahan ninyo ang maayo nga duta nga iya
ginsumpa sa inyo mga katigulangan.
19 Ipatabog niya sa inyo ang tanan ninyo nga kaaway suno sa iya ginsiling.
20 "Sa palaabuton kon magpamangkot gani ang inyo kabataan, 'Ano bala ang buot
silingon sang mga pagpanudlo, mga pagsulundan, kag mga kasuguan nga ginmando
sa inyo sang GINOO nga aton Dios?'
21 Silinga sila, 'Mga ulipon kami sadto sang hari‡ sang Egypt, pero ginpaguwa kami
didto sang GINOO paagi sa iya puwerte nga gahom.
22 Nakita namon mismo ang puwerte nga mga milagro kag makatilingala nga mga
butang nga iya ginhimo sa pagsilot sa *katawhan sang* Egypt, pati na sa ila hari kag sa
iya bilog nga panimalay.
23 Kag ginpaguwa niya kami sa Egypt para dal-on sa sini nga duta nga iya ginsumpa
nga ihatag sa aton mga katigulangan.

---

* **6:3** *duta...mapatubason:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey* † **6:4** *ang GINOO nga aton Dios amo lang ang GINOO:* ukon, *Ang GINOO nga aton Dios isa lang nga GINOO;* ukon, *Ang GINOO amo ang aton Dios, ang GINOO isa lang.*
‡ **6:21** *hari:* sa Hebreo, *Faraon*

24 Ginmanduan kami sang GINOO nga tumanon namon ining tanan nga pagsulundan
kag magtahod sa iya nga aton Dios, para magmauswagon kami permi kag magkabuhi
sing malawig pareho sang nagakalatabo subong.
25 Kag kon tumanon ta lang sing maayo ining tanan nga sugo sang GINOO nga aton
Dios, suno sa iya ginmando sa aton, mangin matarong kita sa iya panulok.'

7

Ang Pinili nga Katawhan sang Dios
(Exo. 34:10-16)

1 "Kon dal-on na gani kamo sang GINOO nga inyo Dios didto sa duta nga inyo
pagasudlon kag panag-iyahan, ipatabog niya sa inyo ang pito ka nasyon nga mas
madamo kag mas gamhanan pa sang sa inyo: ang mga Hithanon, mga Girgashnon,
mga Amornon, mga Canaanhon, mga Periznon, mga Hivhanon, kag mga Jebusnon.
2 Kag kon itugyan na sila sang GINOO nga inyo Dios sa inyo kag pierdihon ninyo sila,
laglagon ninyo sila sing bug-os.* Indi kamo maghimo sang kasugtanan sa ila ukon
magpakita sang kaluoy sa ila.
3 Indi kamo magpangasawa ukon magpamana sa ila, kag indi ninyo pagtuguti ang
inyo mga anak nga magpangasawa ukon magpamana sa ila mga anak,
4 kay ipalayo nila sa GINOO ang inyo mga anak sa pag-alagad sa iban nga mga dios.
Kag kon matabo ini, ipaagom sang GINOO ang iya kaakig sa inyo kag sa gilayon
malaglag kamo.
5 Sa baylo, amo ini ang inyo himuon: Panggub-a ninyo ang ila mga halaran,
pangdugmuka ang ila handumanan nga mga bato, pang-utda ang ila mga *hulohaligi
nga simbolo sang diosa nga si* Ashera, kag sunuga ang ila mga dios-dios.
6 Kay kamo nga katawhan ginseparar para sa GINOO nga inyo Dios. Sa tanan nga
katawhan, kamo ang ginpili sang GINOO nga inyo Dios nga mangin iya espesyal nga
katawhan.
7 "Ginpili kamo kag ginhigugma sang GINOO indi tungod nga mas madamo kamo
sang sa iban nga mga katawhan, kay kamo pa gani ang pinakadiutay sa tanan.
8 Ginpili niya kamo tungod kay ginahigugma niya kamo kag ginatuman niya ang iya
ginsumpa sa inyo mga katigulangan. Amo gani nga ginpaguwa niya kamo sa Egypt
paagi sa iya puwerte nga gahom, kag ginhilway sa pagkaulipon sa Faraon nga hari
sang Egypt.
9 Hunahunaon ninyo nga ang GINOO nga inyo Dios amo *lang* ang Dios. Masaligan
siya nga Dios, kag ginatuman niya ang iya kasugtanan nga amo ang paghigugma sa
madamo nga kaliwat nga nagahigugma sa iya kag nagatuman sang iya mga sugo.
10 Pero ang mga wala nagahigugma sa iya silutan gid niya dayon kag laglagon.

Ang Balos sa Pagkamatinumanon
(Lev. 26:3-13; Deu. 28:1-14)

11 "Gani tumanon gid ninyo sing maayo ang mga sugo kag mga pagsulundan nga
ginahatag ko sa inyo subong.
12 Kon tumanon ninyo ini nga mga sugo kag sundon sing maayo, tumanon sang
GINOO nga inyo Dios ang iya kasugtanan nga higugmaon† niya kamo, pareho sang iya
ginsumpa sa inyo mga katigulangan.
13 Higugmaon niya kamo, pakamaayuhon, kag padamuon. Hatagan niya kamo sang
madamo nga kabataan kag pakamaayuhon ang mga produkto sang inyo duta: ang

---

* **7:2** *laglagon ninyo sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. † **7:12** *higugmaon:* ukon, *pakamaayuhon*

inyo mga uyas, duga sang ubas, kag lana. Kag padamuon man niya ang inyo kasapatan
didto sa duta nga iya ginsumpa nga ihatag sa mga katigulangan ninyo kag sa inyo.
14 Pakamaayuhon niya kamo labaw sa iban nga mga katawhan. Wala sing lalaki sa
inyo nga mabaog ukon babayi nga mabaw-as, kag amo man sa inyo mga kasapatan.
15 Protektaran kamo sang GINOO sa tanan nga balatian. Indi niya pag-ipadala sa inyo
atong makangilil-ad nga mga balatian nga inyo nakita didto sa Egypt, pero ipadala
niya ini sa tanan nga nagadumot sa inyo.
16 Kinahanglan nga pamatyon ninyo ang tanan nga katawhan nga ginatugyan sang
GINOO nga inyo Dios sa inyo. Indi ninyo sila pagkaluoyi, kag indi kamo mag-alagad sa
ila mga dios, kay mangin siod ini para sa inyo.
17 "Basi bala magsiling kamo sa inyo kaugalingon, 'Mas gamhanan pa ini nga mga
nasyon sang sa aton. Paano bala naton sila mapalayas?'
18 Pero indi kamo magkahadlok sa ila, kundi dumdumon ninyo sing maayo kon ano
ang ginhimo sang GINOO nga inyo Dios sa hari sang Egypt‡ kag sa tanan nga
Egyptohanon.
19 Nakita ninyo mismo ang dalagko nga mga pagtilaw, ang mga milagro, mga
makatilingala nga butang, kag puwerte nga gahom nga gin-gamit sang GINOO nga inyo
Dios sa pagpaguwa sa inyo. Pareho man sini ang pagahimuon sang GINOO nga inyo
Dios sa tanan nga katawhan nga inyo ginakahadlukan.
20 Kag dayon padal-an sila sang GINOO nga inyo Dios sang mga alingayo hasta nga
malaglag bisan atong nagkalabilin nga nakapanago.
21 Indi kamo magkahadlok sa ila kay ang GINOO nga inyo Dios kaupod ninyo, kag
gamhanan kag makatilingala siya nga Dios.
22 Amat-amat nga ipatabog sa inyo sang GINOO nga inyo Dios ina nga mga nasyon.
Indi ninyo sila pag-ubuson pahalin dayon, kay kon himuon ninyo ini magadamo ang
talunon nga mga sapat.
23 Pero itugyan sila sang GINOO nga inyo Dios sa inyo. Pasalasalahon niya sila hasta
nga malaglag sila.
24 Itugyan niya sa inyo ang ila mga hari. Pamatyon ninyo sila, kag malimtan na sila.
Wala sing bisan isa sa ila nga makadaog sa inyo, kag pamatyon ninyo sila tanan.
25 Sunugon ninyo ang ila mga dios-dios, kag indi ninyo paghandumon ang mga
bulawan kag mga pilak sini. Indi gid ninyo ini pagkuhaon kay mangin siod ini sa inyo.
Likawan gid ninyo ini kay ginakangil-aran ini sang GINOO nga inyo Dios.
26 Indi kamo magdala sa inyo balay sang sining makangilil-ad nga mga butang, para
indi man kamo paglaglagon kaupod sini. Dapat kangil-aran gid ninyo ini, kay ini nga
mga butang kinahanglan nga laglagon sing bug-os.

8

Indi Ninyo Pagkalimti ang Dios

1 "Sundon gid ninyo sing maayo ang tanan nga sugo nga ginahatag ko sa inyo
subong, para padayon kamo nga mabuhi kag magdamo, kag makapanag-iya sa duta
nga ginsumpa sang GINOO nga ihatag sa inyo mga katigulangan.
2 Dumduma ninyo kon paano kamo gintuytuyan sang GINOO nga inyo Dios sa inyo
pagpanglakaton sa kamingawan sa sulod sang 40 ka tuig. Ginhimo niya ini sa
pagpaubos sa inyo kag sa pagtilaw sa inyo para mahibaluan kon ano gid ang sa sulod
sang inyo tagipusuon, kon bala tumanon ninyo ang iya mga sugo ukon indi.
3 Ginpapaubos niya kamo paagi sa pagpagutom sa inyo kag dayon ginhatagan niya
kamo sang manna—isa ka klase sang pagkaon nga wala pa gid ninyo matilawi halin

‡ **7:18** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

sang una bisan sang inyo mga katigulangan. Ginhimo ini sang GINOO sa pagtudlo sa
inyo nga indi lang sa pagkaon mabuhi ang tawo, kundi sa tagsa ka pulong sang GINOO.
4 Sa sulod sang 40 ka tuig wala magdaan ang inyo mga bayo kag wala malap-uki ang
inyo mga tiil *sa pagpanglakaton*.
5 Dapat mareyalisar ninyo nga subong nga ang amay nagadisiplina sa iya anak, ang
GINOO nga inyo Dios nagadisiplina man sa inyo.
6 "Gani tumana ninyo ang mga sugo sang GINOO nga inyo Dios. Magkabuhi kamo
suno sa iya mga pamaagi kag tahura ninyo siya.
7 Kay dal-on kamo sang GINOO nga inyo Dios sa maayo nga duta, nga may mga
ililigan sang tubig kag mga tuburan nga nagailig sa mga patag kag mga bukid.
8 Ina nga duta may mga trigo, barley, ubas, higos, pomegranata, olibo kag honey.
9 Indi kamo mawad-an sang pagkaon sa sina nga duta kag indi kamo pagkulangon
sang bisan ano. Bugana sang mga salsalon ang mga bato kag sang mga saway ang mga
bukid.
10 Kon makapagusto na gani kamo kaon, dayawa ninyo ang GINOO nga inyo Dios
tungod sa maayo nga duta nga iya ginhatag sa inyo.
11 "Mag-andam gid kamo nga indi ninyo malimtan ang GINOO nga inyo Dios kag indi
ninyo masupak ang iya mga sugo kag mga pagsulundan nga ginahatag ko sa inyo
subong.
12 Kon makapagusto na gani kamo kaon kag makapatindog na sang maayo nga mga
balay nga maestaran
13 kag magdamo na ang inyo mga kasapatan, pilak, bulawan kag mga pagkabutang,
14 mag-andam kamo nga indi kamo magpabugal kag magkalipat sa GINOO nga inyo
Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt nga sa diin gin-ulipon kamo.
15 Gintuytuyan niya kamo sa malapad kag makahaladlok nga kamingawan nga may
dalitan nga mga man-og kag mga iwi-iwi. Kag ini nga lugar wala sing tubig, pero
ginhatagan niya kamo sang tubig halin sa matig-a gid nga bato*
16 Didto sa kamingawan, ginahatagan niya kamo sang manna—isa ka pagkaon nga
wala makilala sang inyo mga katigulangan. Ginhimo ini sang GINOO sa pagpaubos sa
inyo kag sa pagtilaw sa inyo para sa ulihi mangin maayo ang inyo kahimtangan.
17 Basi bala masiling kamo sa inyo kaugalingon, 'Paagi sa akon gahom kag kusog
naangkon ko ini tanan nga manggad.'
18 Pero dumdumon gid ninyo nga ang GINOO nga inyo Dios amo ang naghatag sa inyo
sang abilidad nga magmanggaranon kamo, kag ginhimo niya ini para matuman niya
ang iya kasugtanan nga iya ginsumpa sa inyo mga katigulangan. Ginatuman niya gani
ini subong.
19 "Pero ginapaandaman ko na kamo subong nga kon kalimtan ninyo ang GINOO nga
inyo Dios, kag magsunod kamo sa iban nga mga dios kag magsimba kag mag-alagad sa
ila, sigurado gid nga malaglag kamo.
20 Subong nga ginpanglaglag sang GINOO ang mga nasyon sa inyo atubangan,
panglaglagon man niya kamo kon indi kamo magtuman sa GINOO nga inyo Dios.

9

Pagdaog Paagi sa Bulig sang Dios

1 "Pamati kamo, *katawhan sang* Israel. Manugtabok na kamo sa Jordan para
panag-iyahan ang mga nasyon nga mas dalagko kag mas gamhanan pa sang sa inyo.
Ang ila sini mga banwa dalagko kag may mataas nga mga pader nga *daw* nagalambot
na sa langit.

---

* **8:15** *matig-a gid nga bato:* sa iban nga Bisaya, *bato bantiling*

2 Ang ila mga pumuluyo makusog kag mataas—mga kaliwat ni Anak! Nahibaluan
man ninyo ang parte sa mga kaliwat ni Anak kag nabatian ninyo nga wala sing may
makabato sa ila.
3 Pero karon makita ninyo nga ang GINOO nga inyo Dios magauna tabok sa inyo nga
daw pareho sa kalayo nga nagapanglamon *sa inyo mga kaaway*. Pierdihon niya sila
para madali ninyo sila matabog kag malaglag suno sa ginpromisa sang GINOO sa inyo.
4 "Kon mapatabog na gani sila sa inyo sang GINOO nga inyo Dios, indi kamo
magsiling sa inyo kaugalingon, 'Gindala kita diri sang GINOO sa pagpanag-iya sining
duta tungod kay matarong kita.' Indi amo sina. Ipatabog sila sang GINOO sa inyo
tungod kay malain sila nga mga nasyon.
5 Panag-iyahan ninyo ang ila duta indi tungod kay matarong kamo ukon maayo
kamo nga mga tawo kundi tungod kay malain sila, kag para matuman sang GINOO nga
inyo Dios ang iya ginsumpa sa inyo mga katigulangan nga si Abraham, Isaac, kag
Jacob.
6 Gani dumdumon ninyo nga indi tungod nga mga matarong kamo nga ginahatag
sang GINOO nga inyo Dios ining maayo nga duta nga inyo panag-iyahan, kay sa matuod
lang, mga matig-a kamo sing ulo.
7 "Dumduma ninyo kon paano ninyo ginpaakig ang GINOO nga inyo Dios sa
kamingawan. Halin sang adlaw nga nagguwa kamo sa Egypt hasta subong permi lang
kamo nagarebelde sa GINOO.
8 Bisan didto sa Bukid sang Sinai,* ginpaakig ninyo ang GINOO, gani gusto na lang
niya nga pamatyon kamo.
9 Sang nagsaka ako sa bukid sa pagkuha sang malapad nga mga bato nga sa diin
nasulat ang kasugtanan sang GINOO nga iya ginhimo sa inyo, nagpabilin ako didto sa
sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i nga wala sing kaon-kaon kag inom-inom.
10 Ginhatag sang GINOO sa akon ang duha ka malapad nga bato nga siya mismo ang
nagsulat sang tanan nga pulong nga ginhambal niya sa inyo halin sa kalayo didto sa
Bukid *sang Sinai* samtang nagatipon kamo.
11 "Ining duha ka malapad nga bato nga sa diin nasulat ang kasugtanan ginhatag
sang GINOO sa akon pagkatapos sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i.
12 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, 'Panaog ka gilayon kay ang imo katawhan nga
imo ginpangunahan sa pagguwa sa Egypt nangin malain na. Kadali lang sa ila
magtalikod sa akon mga ginsugo sa ila kag naghimo sila sang dios-dios para simbahon
nila.'
13 "Kag nagsiling pa gid ang GINOO sa akon, 'Nakita ko kon daw ano katig-a ang mga
ulo sang sini nga katawhan.
14 Pabay-i lang ako nga laglagon ko sila para malimtan na sila. Dayon himuon ko
ikaw *kag ang imo mga kaliwat* nga isa ka nasyon nga mas gamhanan kag mas madamo
pa sang sa ila.'
15 "Gani nagdulhog ako halin sa nagadabadaba nga bukid nga dala ang duha ka
malapad nga bato nga sa diin nasulat ang kasugtanan.
16 Kag nakita ko kamo nga nagpakasala sa GINOO nga inyo Dios. Naghimo kamo sang
dios-dios nga bataon nga baka. Kadali lang sa inyo magtalikod sa mga ginsugo sang
GINOO sa inyo.
17 Gani sa inyo atubangan ginlampos ko ang duha ka malapad nga bato kag
nagkaladugmok ini.
18 "Dayon naghapa ako sa atubangan sang GINOO sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka
gab-i nga wala sing kaon-kaon kag inom-inom, tungod sa tanan nga sala nga inyo

* **9:8** *Bukid sang Sinai:* sa Hebreo, *Horeb*

ginhimo. Malain gid sa panulok sang GINOO ang inyo ginhimo kag nakapaakig gid sa
iya.
19 Nahadlok ako sa puwerte nga kaakig sang GINOO kontra sa inyo, kay basi bala
pamatyon niya kamo. Pero ginpamatian gihapon ako sang GINOO.
20 Kag puwerte man sadto ang kaakig sang GINOO kay Aaron kag gusto man niya siya
nga patyon, pero sadto nga tion nagpangamuyo man ako para sa iya.
21 Dayon ginkuha ko ang baka nga inyo ginhimo, nga nagtulod sa inyo sa
pagpakasala, kag gintunaw ko ini sa kalayo. Pagkatapos gindugmok ko gid ini pareho
kapino sang yab-ok, kag ginsabwag sa ililigan sang tubig nga nagahalin sa bukid.
22 "Ginpaakig man ninyo ang GINOO didto sa Tabera, sa Masa, kag sa Kibrot Hataava.
23 "Sang ginpalakat kamo sang GINOO halin sa Kadesh Barnea nagsiling siya, 'Lakat
kamo kag panag-iyahi na ninyo ang duta nga ginahatag ko sa inyo.' Pero nagrebelde
kamo; wala ninyo pagtumana ang sugo sang GINOO nga inyo Dios. Wala kamo nagsalig
ukon nagtuman sa iya.
24 Halin sang nakilala ko kamo puro lang pagrebelde sa GINOO ang inyo ginahimo.
25 "Amo gani nga naghapa ako sadto sa presensya sang GINOO sa sulod sang 40 ka
adlaw kag 40 ka gab-i tungod kay nagsiling ang GINOO nga laglagon niya kamo.
26 Nagpangamuyo ako sa GINOO, 'O Ginoong DIOS, indi paglaglaga ang katawhan nga
imo ginapanag-iyahan. Ginluwas mo sila kag ginpaguwa sa Egypt paagi sa imo
puwerte nga gahom.
27 Indi pagsapaka ang pagkatig-a sing ulo, ang pagkamalaot, kag ang *mga* sala sang
sini nga katawhan, kundi dumduma ang imo mga alagad nga si Abraham, Isaac, kag
Jacob.
28 Kon laglagon mo sila, masiling ang mga Egyptohanon, "Ginlaglag sila sang GINOO
kay indi siya makasarang sa pagdala sa ila sa duta nga iya ginpromisa sa ila." Ukon
magasiling sila, "Ginlaglag sila sang GINOO tungod kay akig siya sa ila; ginpaguwa niya
sila *sa Egypt* kag gindala sa kamingawan para pamatyon."
29 Pero imo sila nga katawhan. Sila ang katawhan nga imo ginapanag-iyahan nga
ginpaguwa mo sa Egypt paagi sa imo puwerte nga gahom.'

10

Ang Bag-o nga Malapad nga mga Bato
(Exo. 34:1-10)

1 "Sadto nga tion nagsiling ang GINOO sa akon, 'Magbasbas ka sang duha ka malapad
nga bato pareho sadtong nahauna kag magsaka ka sa akon sa bukid. Maghimo ka man
sang kahon nga kahoy.
2 Isulat ko sa sining malapad nga bato ang mga pulong nga ginsulat ko man sa
nahauna nga bato nga ginbuka mo. Dayon isulod mo ini sa kahon.'
3 "Gani naghimo ako sang kahon nga akasya kag nagbasbas sang duha ka malapad
nga bato nga pareho sadtong nahauna, kag nagsaka sa bukid dala ang duha ka bato.
4 Ginsulat sang GINOO sa sining malapad nga bato ang iya ginsulat sang una, ang
Napulo ka Sugo nga ginhatag niya sa inyo sang naghambal siya halin sa kalayo
sadtong adlaw nga nagtipon kamo sa bukid. Sang mahatag na ini sang GINOO sa akon,
5 nagpanaog ako sa bukid kag ginsulod ko ini sa kahon nga akon ginhimo, suno sa
ginmando sa akon sang GINOO, kag hasta subong ara pa ini didto."
6 Nagpanglakaton ang mga Israelinhon halin sa mga bubon sang mga taga-Jaakan*
pakadto sa Mosera. Didto napatay si Aaron kag didto man nila siya ginlubong. Kag si
Eleazar nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang *pangulo nga* pari.

---

* **10:6** *mga taga-Jaakan:* ukon, *mga kaliwat ni Jaakan*

7 Halin didto nagkadto sila sa Gudgoda kag dayon sa Jotbata, isa ka lugar nga may
mga ililigan sang tubig.
8 Sadto nga tion, ginpili sang GINOO ang tribo ni Levi sa pagdala sang Kahon sang
Kasugtanan sang GINOO, sa pag-alagad sa iya presensya, kag sa pagbendisyon *sa mga*
tawo sa iya ngalan. Hasta subong amo ini ang ila buluhaton.
9 Amo ina nga ang mga kaliwat ni Levi wala sing duta nga palanublion pareho sang
nabaton sang ila kapareho nga mga Israelinhon. Ang GINOO mismo amo ang ila
palanublion† suno sa ginsiling sang GINOO nga inyo Dios.
10 "Pareho sa ginhimo ko sang una, nagpabilin ako sa bukid sa sulod sang 40 ka
adlaw kag 40 ka gab-i, kag sa liwat ginpamatian ako sang GINOO kag wala niya kamo
paglaglaga.
11 Nagsiling siya sa akon, 'Lakat, kag panguluhi ang mga Israelinhon sa pagsulod kag
sa pagpanag-iya sang duta nga akon ginsumpa nga ihatag sa inyo mga katigulangan.'

Tahura Ninyo ang Dios

12 "Kag karon, O *katawhan sang* Israel, ang ginapangayo lang sa inyo sang GINOO nga
inyo Dios amo nga magtahod kamo sa iya, magkabuhi suno sa iya mga pamaagi,
maghigugma sa iya, mag-alagad sa iya sa bug-os ninyo nga tagipusuon kag kalag,
13 kag magtuman sang iya mga sugo kag mga pagsulundan nga ginahatag ko sa inyo
subong para sa inyo kaayuhan.
14 "Iya sang GINOO nga inyo Dios ang kalangitan, bisan ang pinakamataas nga langit,
pati ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini.
15 Pero ginpili sang GINOO ang inyo mga katigulangan nga iya higugmaon, kag ginpili
niya kamo nga ila mga kaliwat labaw sa tanan nga nasyon, kag hasta subong *kamo*
gihapon ang iya pinili nga katawhan.
16 Gani bag-uha‡ ninyo ang inyo tagipusuon kag indi na kamo magpatig-a sang inyo
mga ulo.
17 Kay ang GINOO nga inyo Dios amo ang Dios nga labaw sa tanan nga dios kag Ginoo
nga labaw sa tanan nga ginoo. Gamhanan siya kag makatilingala nga Dios. Wala siya
sing may ginapasulabi kag wala siya nagabaton sang lagay.
18 Ginaprotektaran niya ang kinamatarong sang mga ilo kag sang mga balo nga
babayi. Ginahigugma niya ang mga pangayaw§ kag ginahatagan niya sila sang mga
pagkaon kag mga bayo.
19 Gani higugmaa man ninyo ang mga pangayaw, kay kamo mga pangayaw man
sadto sa Egypt.
20 Tahura ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag alagara ninyo siya. Magpabilin kamo
sa iya kag magsumpa kamo sa iya lang ngalan.
21 Dayawa ninyo siya, kay siya ang inyo Dios nga naghimo sang gamhanan kag
makatilingala nga mga butang nga inyo mismo nakita.
22 Sang pagkadto sang inyo mga katigulangan sa Egypt, 70 lang sila tanan, pero
subong ginpadamo kamo sang GINOO nga inyo Dios nga daw pareho kadamo sang
bituon sa langit.

11

Higugmaa kag Sunda Ninyo ang Dios

1 "Higugmaa ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag tumana ninyo permi ang iya mga
ginapatuman, mga pagsulundan kag mga sugo.

---

† **10:9** *Ang GINOO mismo amo ang ila palanublion:* Siguro ang buot silingon nga ang mga halad nga para sa GINOO amo mismo ang ila parte. ‡ **10:16** *bag-uha:* sa literal, *tulia* § **10:18** *pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel*

2 Dumduma ninyo karon ang *inyo naeksperiensyahan nga* pagdisiplina sang GINOO
nga inyo Dios. Kamo ang nakaeksperiensya sini kag indi ang inyo mga anak. Wala sila
makakita sang pagkahalangdon kag pagkagamhanan sang GINOO
3 kag sang mga milagro nga iya ginpanghimo sa Egypt kontra sa Faraon nga hari
sang Egypt kag sa iya bilog nga nasyon.
4 *Wala man nila makita* ang ginhimo sang GINOO sa mga soldado nga Egyptohanon
kag sa ila sini nga mga kabayo kag mga karwahe, kon paano sila ginlumsan sang
GINOO sa Mapula nga Dagat sang ginlagas nila kamo. Ginlaglag sila sang GINOO kag
wala na sila hasta subong!
5 *Wala man makita sang inyo mga anak* ang ginhimo sang GINOO sa inyo didto sa
kamingawan hasta nga nakaabot kamo sa sini nga lugar,
6 kag kon ano ang iya ginhimo kay Datan kag kay Abiram, nga mga anak ni Eliab nga
kaliwat ni Reuben. Ginlamon sila sang duta nga napihak, pati ang ila mga pamilya,
tolda, kag ang tanan nila nga kaupod.* Natabo ini sa atubangan sang tanan nga
Israelinhon.
7 Kamo mismo ang nakakita sining gamhanan nga mga ginhimo sang GINOO.
8 "Gani tumana ninyo ang tanan nga sugo nga ginahatag ko sa inyo subong, para may
kusog kamo sa paglakat kag sa pagpanag-iya sang duta didto sa tabok *sang Jordan*.
9 Kon magtuman kamo, magakabuhi kamo sing malawig didto sa duta nga maayo
kag mapatubason,† nga ginsumpa sang GINOO nga ihatag sa inyo mga katigulangan
kag sa ila mga kaliwat.
10 Kay ang duta nga inyo sudlon kag panag-iyahan indi pareho sa duta sang Egypt
nga inyo ginhalinan. Didto sa Egypt, kon magtanom kamo nagapangabudlay pa kamo
sing tudo sa pagbunyag.
11 Pero ang duta nga inyo panag-iyahan may mga bukid kag mga patag nga permi
lang ginaulanan.
12 Ini nga duta ginaatipan sang GINOO nga inyo Dios; ginabantayan niya ini
adlaw-adlaw sa bilog nga tuig!
13 "Gani kon tumanon lang ninyo permi ang mga sugo nga ginahatag ko sa inyo
subong, nga higugmaon ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag alagaran sa bug-os ninyo
nga tagipusuon kag sa bug-os nga kalag,
14 padal-an niya kamo sang ulan sa husto nga panahon para makapatubas kamo
sang uyas, sang *ubas para himuon nga* bino, kag sang *olibo para himuon nga* lana.
15 Hatagan niya sang palahalban ang inyo kasapatan, kag kamo mismo may bugana
nga pagkaon.
16 "Mag-andam gid kamo kay basi bala maganyat kamo sa pagbiya sa Dios kag
magsimba sa iban nga mga dios kag mag-alagad sa ila.
17 Kon himuon ninyo ini, mangakig ang GINOO sa inyo kag indi na niya pagpaulanon
kag indi na kamo makapatubas, kag magakalawala kamo gilayon sa maayo nga duta
nga ginahatag sang GINOO sa inyo.
18 Gani itanom gid ninyo ining akon mga pulong sa inyo tagipusuon kag hunahuna.
Ihigot ninyo ini sa inyo mga butkon ukon ibutang sa inyo mga agtang bilang
padumdom sa inyo.
19 Itudlo ini sa inyo mga kabataan. Hambali ninyo ini kon ara kamo sa inyo balay
kag kon nagalakat kamo, kon nagahigda kamo kag kon magbangon kamo.
20 Isulat ninyo ini sa mga hamba sang *puwertahan sang* inyo mga balay kag sa mga
puwertahan *sang inyo mga banwa*,

---

* **11:6** *ang tanan nila nga kaupod:* Posible man nga ang tanan nila nga suluguon kag kasapatan. † **11:9** *duta...mapatubason:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

21 para kamo kag ang inyo mga anak mabuhi sing malawig didto sa duta nga
ginsumpa sang GINOO nga ihatag sa inyo mga katigulangan. *Panag-iyahan ninyo ini*
samtang may langit sa ibabaw sang kalibutan.
22 "Kon tumanon ninyo sing maayo ining tanan nga sugo nga ginahatag ko sa inyo,
nga higugmaon ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag magkabuhi suno sa iya mga
pamaagi kag magpabilin sa iya,
23 ipatabog sang GINOO sa inyo ang mga nasyon sa duta nga inyo panag-iyahan bisan
mas dalagko kag gamhanan sila sang sa inyo.
24 Ang tanan nga duta nga inyo matapakan mangin inyo: halin sa kamingawan
pakadto sa Lebanon, kag halin sa Suba sang Euphrates pakadto sa Dagat sang
Mediteraneo.‡
25 Wala sing may makapugong sa inyo. Suno sa ginpromisa sa inyo sang GINOO nga
inyo Dios, pahadlukon niya ang mga tawo sa inyo sa bisan diin nga lugar nga inyo
kadtuan sa sina nga duta.
26 "Pamati! Ginapapili ko kamo subong. Gusto bala ninyo nga pakamaayuhon ukon
pakamalauton?
27 Pakamaayuhon kamo kon tumanon ninyo ang mga sugo sang GINOO nga inyo Dios
nga ginahatag ko sa inyo subong.
28 Pakamalauton kamo kon indi ninyo pagtumanon ini nga mga sugo sang GINOO
nga inyo Dios nga ginahatag ko sa inyo subong, kag magsimba sa iban nga mga dios
nga wala gani ninyo makilal-i.
29 Kon dal-on na kamo sang GINOO nga inyo Dios sa duta nga inyo panag-iyahan,
isugid ninyo ang pagpakamaayo sa Bukid sang Gerizim kag ang pagpakamalaot sa
Bukid sang Ebal.
30 Ini nga mga bukid ara sa west sang *Suba sang* Jordan, sa duta sang mga
Canaanhon nga nagaestar sa Kapatagan sang Jordan§ malapit sa banwa sang Gilgal.
Indi ini malayo sa dalagko nga mga kahoy sang More.
31 Manugtabok na kamo sa Jordan sa pagsulod kag sa pagpanag-iya sang duta nga
ginahatag sang GINOO nga inyo Dios sa inyo. Kon makuha na ninyo ini kag didto na
kamo nagaestar,
32 tumana gid ninyo ang tanan nga sugo kag pagsulundan nga ginahatag ko sa inyo
subong.

12

Ang Isa ka Lugar nga Pagasimbahan

1 "Amo ini ang mga sugo kag mga pagsulundan nga kinahanglan nga tumanon ninyo
sing maayo samtang nagakabuhi kamo didto sa duta nga ginahatag sa inyo sang
GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan.
2 Kon palayason na ninyo ang mga katawhan nga nagaestar didto, panggub-a ninyo
sing bug-os ang tanan nga lugar nga ginasimbahan nila sang ila mga dios-dios sa mga
mataas kag manubo nga mga bukid kag sa idalom sang madabong nga mga kahoy.
3 Panggub-a ninyo ang ila mga halaran, pangdugmuka ang ila handumanan nga mga
bato, pangsunuga ang ila mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera, kag
panggub-a ang imahen sang ila mga dios para malimtan na ini sa sina nga mga lugar.
4 "Indi ninyo pagsimbaha ang GINOO nga inyo Dios pareho sa ila pamaagi sa
pagsimba,

‡ **11:24** *Dagat sang Mediteraneo:* sa Hebreo, *dagat sa west*
§ **11:30** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

5 kundi magdangop kamo sa GINOO nga inyo Dios sa lugar nga iya pilion halin sa
tanan *nga teritoryo* sang mga tribo sang Israel. Didto kamo magsimba sa GINOO, kay
amo ina ang lugar nga iya ginpili nga sa diin padunggan siya.
6 Didto ninyo dal-on ang inyo mga halad nga ginasunog kag iban pa nga mga halad,
ang inyo ikanapulo, ang inyo espesyal nga mga regalo, ang inyo mga ginpromisa nga
ihalad, ang inyo mga halad nga kinabubut-on, kag ang kamagulangan sang inyo mga
kasapatan.
7 Didto kamo kag ang inyo pamilya magkaon sa presensya sang GINOO nga inyo Dios,
kag magakalipay kamo sa tanan nga inyo nahuman tungod kay ginpakamaayo kamo
sang GINOO.
8 "Karon nagapagusto kamo sa inyo mga ginahimo, pero indi na ninyo paghimua ina
9 kon mag-abot na kamo sa lugar nga sa diin makapahuway kamo. Ini nga lugar
ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios bilang palanublion ninyo.
10 Kon makatabok na kamo sa Jordan kag mag-estar sa duta nga ginahatag sa inyo
sang GINOO nga inyo Dios bilang palanublion ninyo, magakabuhi kamo nga malinong
kay indi pagtugutan sang GINOO nga tublagon kamo sang inyo mga kaaway sa palibot.
11 Dayon dal-on ninyo ang inyo mga halad didto sa lugar nga pilion sang GINOO nga
inyo Dios nga sa diin padunggan siya. Amo ini ang mga halad nga ginasugo ko sa inyo:
mga halad nga ginasunog kag ang iban pa nga mga halad, ang inyo ikanapulo, ang
espesyal nga mga regalo, kag ang tanan nga pinakamaayo nga halad nga inyo
ginpromisa sa GINOO.
12 Didto magkinalipay kamo sa presensya sang GINOO nga inyo Dios, upod ang inyo
mga kabataan, mga suluguon, kag ang mga Levita nga wala sing duta nga palanublion
kundi nagaestar lang sa inyo mga banwa.
13 Indi gid ninyo pag-ihalad ang inyo mga halad nga ginasunog sa bisan diin lang nga
lugar nga gusto ninyo,
14 kundi ihalad lang ini sa lugar nga pilion sang GINOO sa isa ninyo ka tribo, kag
didto himua ninyo ang tanan nga ginasugo ko sa inyo.
15 "Puwede kamo makaihaw kag makakaon sang sapat sa bisan diin kamo
nagaestar.* Magapagusto kamo kaon sang karne sini, pareho sang pagkaon ninyo sang
usa kag sang gasela,† suno sa pagpakamaayo nga ginhatag sa inyo sang GINOO nga inyo
Dios. Ang tagsa ka tawo makakaon sini, ginakabig man siya nga mahigko ukon
matinlo.
16 Pero indi ninyo pagkaunon ang dugo; iula ninyo ini sa duta pareho sang tubig.
17 Indi man ninyo pagkaunon o imnon ining mga masunod: ang ikanapulo sang inyo
uyas, duga sang ubas, lana, ang kamagulangan sang inyo mga kasapatan, ang bisan
ano nga inyo ginpromisa nga ihalad, ang inyo mga halad nga kinabubut-on kag mga
regalo.
18 Kundi kaunon lang ninyo ini sa presensya sang GINOO nga inyo Dios didto sa lugar
nga iya pilion upod sang inyo mga kabataan, mga suluguon, kag sang mga Levita nga
nagaestar sa inyo mga banwa. Didto magkinalipay kamo sa presensya sang GINOO nga
inyo Dios sa tanan ninyo nga himuon.
19 Indi gid ninyo pagpabay-i ang mga Levita samtang nagakabuhi kamo sa inyo duta.
20 "Kon palaparon na sang GINOO nga inyo Dios ang inyo teritoryo suno sa iya
ginpromisa sa inyo, kag gusto ninyo magkaon sang karne, makapagusto kamo kaon.
21 Kon malayo sa inyo ang lugar nga pilion sang GINOO nga inyo Dios nga sa diin
padunggan siya, puwede kamo makaihaw kag makakaon sang inyo mga baka ukon

---

* **12:15** *Puwede kamo makaihaw kag makakaon sang sapat sa bisan diin kamo nagaestar:* Ang buot silingon, ang mga sapat nga wala ginahalad. † **12:15** *gasela:* sa English, *gazelle,* isa ka sapat nga daw pareho man sa usa.

karnero sa inyo mismo mga lugar. Kag suno sa ginsugo ko sa inyo, makapagusto kamo
kaon sang *mga sapat nga* ginhatag sang GINOO sa inyo,
22 pareho sang pagkaon ninyo sang gasela kag sang usa. Ang tagsa ka tawo
makakaon sini, ginakabig man siya nga mahigko ukon matinlo.
23 Basta siguraduhon lang ninyo nga indi ninyo pagkaunon ang dugo, kay ang
kabuhi ara sa dugo. Indi ninyo pagkauna ang kabuhi upod sa karne.
24 Sa baylo, iula ninyo ang dugo sa duta pareho sang tubig.
25 Indi *gid* ninyo ini pagkaunon para mangin maayo ang inyo kahimtangan kag sang
inyo mga kaliwat, kay ang paglikaw sa pagkaon sang dugo maayo sa panulok sang
GINOO.
26 "Basta dal-on lang ninyo sa lugar nga pilion sang GINOO ang inyo balaan nga mga
halad kag ang mga halad nga inyo ginpromisa sa iya.
27 Ihalad ninyo ang karne sang inyo mga halad nga ginasunog sa halaran sang GINOO
nga inyo Dios. Sa *iban* ninyo nga mga halad kinahanglan man nga iula ninyo ang dugo
sa halaran sang GINOO nga inyo Dios, pero puwede ninyo kaunon ang karne.
28 Tumana gid ninyo ining tanan nga pagsulundan nga ginahatag ko sa inyo, para
mangin maayo gid permi ang inyo kahimtangan kag sang inyo mga kaliwat hasta
san-o, kay ang pagtuman sini maayo kag husto sa panulok sang GINOO nga inyo Dios.
29 "Ipalaglag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios ang mga nasyon nga inyo salakayon.
Palayason ninyo ang mga pumuluyo sini kag estaran ang ila lugar.
30 Kon malaglag na ninyo sila, maghalong kamo nga indi kamo masiod sa pagsunod
sa ila. Indi kamo mag-usisa parte sa ila mga dios. *Indi kamo magsiling,* 'Paano sila
nagaalagad sa ila mga dios? Sundon ta man ang ila ginahimo.'
31 Indi *gid* ninyo paghimua ina sa pagsimba sa GINOO nga inyo Dios, kay sa ila
pagsimba ginahimo nila ang tanan nga klase sang makangilil-ad nga butang nga
ginakaugtan sang GINOO. Ginasunog pa gani nila ang ila mga kabataan bilang halad sa
ila mga dios.
32 "Tumana gid ninyo ang tanan nga ginasugo ko sa inyo. Indi ninyo ini
pagdugangan ukon pagbuhinan.

13

Paandam Batok sa Pagsimba sa mga Dios-dios

1 "Kon may isa ka propeta ukon manugpaathag sang kahulugan sang damgo nga
magpromisa sa inyo nga magpakita siya sang mga milagro kag makatilingala nga mga
butang,
2 kag matabo ang iya ginsiling, kag magsiling siya, 'Magsunod kita kag magsimba sa
iban nga mga dios' (ang mga dios nga wala ninyo makilal-i),
3 indi kamo magpati sa iya. Ginatestingan lang kamo sang GINOO nga inyo Dios kon
bala ginahigugma ninyo siya sa bug-os ninyo nga tagipusuon kag kalag.
4 Ang GINOO lang nga inyo Dios ang dapat ninyo sundon kag tahuron. Tumana ang
iya mga sugo kag sunda ninyo siya; alagari ninyo siya kag magpabilin kamo sa iya.
5 Kinahanglan nga patyon inang propeta ukon manugpaathag sang kahulugan sang
damgo, tungod kay nagatudlo siya nga magrebelde kamo sa GINOO nga inyo Dios nga
nagpaguwa sa inyo sa Egypt kag nagluwas sa inyo sa pagkaulipon. Ina nga tawo
nagatinguha lang sa pagpalayo sa inyo sa mga pamaagi nga ginmando sang GINOO nga
inyo Dios nga inyo sundon. Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan* sa inyo.
6 "Halimbawa ang imo utod ukon anak, ukon ang imo pinalangga nga asawa ukon
ang imo labing suod nga abyan, magganyat sa imo sa sekreto kag magsiling, 'Masimba

* **13:5** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo*

kita sa iban nga mga dios' (ang mga dios nga wala mo makilal-i kag bisan sang imo
mga katigulangan,
7 mga dios nga ginasimba sang mga tawo sa inyo palibot ukon sang mga tawo sa
malayo nga lugar),
8 indi ka gid magpadala-dala ukon magpamati sa iya. Indi mo siya pagkaluoyan
ukon pag-apinan.
9 Kinahanglan nga patyon gid siya. Ikaw ang una nga magbato sa pagpatay sa iya,
kag dayon ang tanan nga tawo.
10 Batuhon siya hasta nga mapatay tungod kay nagtinguha siya sa pagpalayo sa imo
sa GINOO nga imo Dios, nga nagpaguwa sa imo sa Egypt nga sa diin gin-ulipon kamo.
11 Dayon mabatian ini sang tanan nga Israelinhon kag mahadlok sila, kag wala na
dayon sing may maghimo sang sining malain nga buhat sa inyo.
12 "Halimbawa makabalita kamo didto sa isa sa mga banwa nga ginahatag sang
GINOO nga inyo Dios nga inyo pagapuy-an,
13 nga may malain nga mga tawo nga nagapatalang kag nagatulod sa mga pumuluyo
sang amo nga banwa nga magsimba sa iban nga mga dios nga wala ninyo makilal-i,
14 kinahanglan nga usisaon ninyo sing maayo kon matuod ini. Kag kon matuod nga
natabo ining makangilil-ad nga buhat,
15 kinahanglan nga pamatyon gid ninyo ang tanan nga pumuluyo sang amo nga
banwa pati ang ila kasapatan. Laglagon ninyo sila sing bug-os.†
16 Tipuna ninyo ang tanan nga inyo makuha sa amo nga banwa kag tumpuka ini sa
tunga sang plasa, kag dayon sunuga ini kag ang bilog nga banwa bilang isa ka halad
nga ginasunog para sa GINOO nga inyo Dios. Ini nga banwa magapabilin nga guba
hasta san-o; indi na gid ini pagpatindugon liwat.
17 Indi gid ninyo pagtaguon ang bisan ano nga butang dira nga natalana na nga
laglagon sing bug-os. *Kon tumanon ninyo ini tanan,* dulaon sang GINOO ang iya puwerte
nga kaakig, kag kaluoyan niya kamo. Kag sa iya kaluoy, padamuon niya kamo suno sa
iya ginsumpa sa inyo mga katigulangan.
18 Himuon ini sang GINOO nga inyo Dios kon tumanon ninyo ang tanan niya nga sugo
nga ginahatag ko sa inyo subong, kag kon maghimo kamo sing matarong sa iya
panulok.

14

Ginabawal nga mga Pagsulundan sa Pagpangasubo sa Patay

1 "Mga anak kamo sang GINOO nga inyo Dios. Gani kon magpangasubo kamo sa
patay, indi ninyo pagpilasan ang inyo kaugalingon ukon pagkiskisan ang inyo ulo.
2 Kay katawhan kamo nga ginseparar para sa GINOO nga inyo Dios. Sa tanan nga
tawo sa kalibutan, kamo ang ginpili sang GINOO nga inyo Dios nga mangin iya espesyal
nga katawhan.

Ang mga Sapat nga Ginakabig nga Matinlo kag Mahigko (Lev. 11:1-47)

3 "Indi kamo magkaon sang bisan ano nga sapat nga ginakabig nga mahigko.
4 Amo ini ang mga sapat nga puwede ninyo kaunon: baka, karnero, kanding,
5 usa, talunon nga kanding, talunon nga karnero kag iban pa nga klase sang usa.*
6 Puwede ninyo kaunon ang bisan ano nga sapat nga nagapihak ang ila kuko kag
nagausang liwat sang ila kinaon.

---

† **13:15** *Laglagon ninyo sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. * **14:5** Ang iban nga mga sapat diri suno sa nasulat sa Hebreo mabudlay kilalahon kag ang iban wala diri sa Pilipinas.

7 Pero indi ninyo pagkaunon ang mga sapat nga nagausang liwat sang ila kinaon
pero wala nagapihak ang ila kuko, pareho sang camel, koneho kag badier.† Ini nga
mga sapat kabigon ninyo nga mahigko.
8 Indi man ninyo pagkaunon ang baboy, kay bisan tuod nga nagapihak ang iya kuko
wala ini nagausang liwat sang iya kinaon. Indi gid kamo magkaon sang sini nga mga
sapat ukon magtandog sang ila patay nga mga lawas.
9 "Puwede ninyo kaunon ang bisan ano nga sapat nga nagakabuhi sa tubig nga may
mga sirik kag mga himbis.
10 Pero indi gid ninyo pagkaunon ang wala sing sirik kag himbis. Kabigon ninyo ini
nga mahigko.
11 Puwede ninyo kaunon ang bisan ano nga klase sang pispis nga ginakabig nga
matinlo.
12-18 Pero indi gid ninyo pagkaunon ang mga agila, mga uwak, mga pispis nga
nagakaon sang bangkay sang tawo ukon sapat, mga dapay, mga bukaw, mga
murugmon, mga pispis nga nagapangdagit sang mga isda, mga tulabong, mga
dugwak‡ kag mga kabog.
19 Indi man ninyo pagkaunon ang mga sapat-sapat nga nagalupad.
20 Pero puwede ninyo kaunon ang mga sapat nga nagalupad nga ginakabig nga
matinlo.
21 "Indi ninyo pagkaunon ang bisan ano nga sapat nga patay na. Puwede ninyo ini
ihatag ukon ibaligya sa mga pangayaw nga nagaestar sa inyo mga banwa, kag ila ini
kaunon. *Pero kamo ya indi gid magkaon sini,* kay ginseparar kamo nga katawhan para
sa GINOO nga inyo Dios.
"Indi ninyo paglutua ang bataon nga kanding sa gatas sang iya iloy.

Ang Inyo Ikanapulo

22 "Kinahanglan nga painon ninyo ang ikanapulo sang tanan nga patubas sang inyo
uma kada tuig.
23 Dal-a ninyo ang ikanapulo sang inyo mga uyas, duga sang ubas, lana, kag ang
kamagulangan sang inyo mga kasapatan sa lugar nga pilion sang GINOO nga inyo Dios
nga sa diin padunggan siya. Kag didto ninyo ini kaunon sa iya presensya. Himuon
ninyo ini para makahibalo kamo magtahod permi sa GINOO nga inyo Dios.
24 Pero kon malayo gani sa inyo ang amo nga lugar nga pilion sang GINOO, kag
mabudlayan kamo sa pagdala sang ikanapulo sang mga pagpakamaayo sang GINOO
nga inyo Dios,
25 bayluhan ninyo ang inyo ikanapulo sang kuwarta kag dal-on ninyo ang kuwarta
didto sa lugar nga pilion sang GINOO nga inyo Dios.
26 Dayon ibakal ninyo ang kuwarta sang baka, karnero, bino, ukon sang bisan ano
nga inyo naluyagan. Dayon kaunon ninyo ini sang inyo pamilya sa presensya sang
GINOO nga inyo Dios kag magkinalipay.
27 Kag indi ninyo pagkalimtan ang mga Levita nga nagaestar sa inyo mga banwa,
kay wala sila sing duta nga palanublion.
28 "Sa katapusan sang kada ikatlo nga tuig, tipuna ninyo ang ikanapulo sang inyo
patubas sa amo nga tuig, kag dal-a ini sa ginataguan sini sa inyo mga banwa.
29 Ihatag ninyo ini sa mga Levita (nga wala sing duta nga palanublion), sa mga
pangayaw, sa mga ilo, kag sa mga balo nga babayi nga nagaestar sa inyo mga banwa
para makakaon man sila kag mabusog. *Kon himuon ninyo ini,* pakamaayuhon kamo
sang GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo nga ginahimo.

---

† **14:7** *badier:* Tan-awa ang footnote sa Lev. 11:4-8. ‡ **14:12-18** sa English, *stork*

15

Ang Pagkansela sang Utang

1 "Sa katapusan sang kada ikapito nga tuig, kinahanglan nga kanselahon na ninyo
ang tanan nga utang.
2 Amo ini ang inyo himuon: Kinahanglan nga kanselahon na sang nagpautang ang
utang sang iya kapareho *nga Israelinhon*. Indi na niya pagsukton kay nag-abot na ang
tion nga gintalana sang GINOO nga kanselahon ang mga utang.
3 Puwede ninyo sukton ang mga pangayaw, pero kinahanglan nga kanselahon ninyo
ang utang sang inyo kapareho *nga Israelinhon*.
4 "Dapat wala sing imol sa inyo, kay pakamaayuhon gid kamo sang GINOO nga inyo
Dios sa duta nga ginahatag niya sa inyo nga inyo panag-iyahan.
5 Ina kon tumanon gid ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag sundon sing maayo ang
tanan nga sugo nga ginahatag ko sa inyo subong.
6 Pakamaayuhon kamo sang GINOO nga inyo Dios suno sa iya ginpromisa sa inyo.
Madamo nga nasyon ang manghulam sa inyo pero kamo ya indi magpanghulam.
Dumalahan ninyo ang madamo nga nasyon pero kamo ya indi pagdumalahan.
7 "Kon may ara gid man sang imol sa inyo mga banwa, sa duta nga ginahatag sa inyo
sang GINOO nga inyo Dios, indi kamo magdinalok sa ila.
8 Kundi magmaalwan kamo kag pahulamon ninyo sila sang ila mga kinahanglanon.
9 Indi kamo maghunahuna sing malain, nga tungod nga malapit na ang ikapito nga
tuig, ang tuig nga kanselahon na ang mga utang, indi na lang kamo magpahulam sa
inyo imol nga kasimanwa. Kon magdangop ining imol nga tawo sa GINOO tungod sa
inyo ginhimo, may salabton kamo.
10 Maghatag kamo sa iya sing maalwan nga wala nagalain ang inyo buot. Kon
himuon ninyo ini pakamaayuhon kamo sang GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo nga
ginahimo.
11 Indi madula nga may mga imol sa inyo nasyon, gani ginamanduan ko kamo nga
magmaalwan gid kamo sa ila.

Ang Pagtratar sa mga Ulipon
(Exo. 21:1-11)

12 "Kon ang imo kapareho nga Hebreo, lalaki man ukon babayi, ginbaligya sa imo
bilang ulipon, kag nag-alagad siya sa imo sa sulod sang anom ka tuig, kinahanglan nga
hilwayon mo siya sa ikapito nga tuig.
13 Kag kon hilwayon mo na siya, indi siya pagpalakta nga wala sing dala.
14 Hatagi siya nga may kaalwan sang imo mga kasapatan, trigo, kag duga sang ubas
suno sa pagpakamaayo sang GINOO nga imo Dios sa imo.
15 Dumdumon ninyo nga mga ulipon man kamo sadto sa Egypt kag ginhilway man
kamo sang GINOO nga inyo Dios. Amo ina nga ginahatag ko ini nga sugo sa inyo subong.
16 "Pero kon magsiling ang imo ulipon sa imo, 'Indi ako maghalin sa imo kay
palangga ko ikaw kag ang imo panimalay, kag maayo ang akon kahimtangan diri sa
imo,'
17 dal-on mo siya sa puwertahan sang imo balay kag tuhugan mo siya sa dulunggan
sang inugtuhog kag mangin ulipon mo na siya sa bilog niya nga kabuhi. Amo man sini
ang himuon mo sa imo ulipon nga babayi.
18 "Indi maglangot ang imo buot kon hilwayon mo ang imo ulipon kay ang bili sang
iya pagserbisyo sa imo sa sulod sang anom ka tuig doble pa sa suhol sang isa ka
trabahador. Kon himuon mo ini pakamaayuhon sang GINOO nga inyo Dios ang tanan
mo nga ginahimo.

Ang Kamagulangan nga mga Sapat

19 “Iseparar ninyo para sa GINOO nga inyo Dios ang tanan nga kamagulangan nga
lalaki sang inyo mga kasapatan. Indi ninyo pagpaobraha ang mga kamagulangan sang
inyo mga baka ukon pagguntingan ang mga kamagulangan sang inyo mga karnero.
20 Sa baylo, kaunon ninyo ini kag sang inyo pamilya sa presensya sang GINOO nga
inyo Dios sa lugar nga iya pilion. Amo ina ang inyo himuon kada tuig.
21 Pero kon ang ini nga sapat may deperensya, halimbawa piang ukon bulag ukon
iban pa nga depekto, kinahanglan nga indi ninyo ini pag-ihalad sa GINOO nga inyo
Dios.
22 Sa baylo, kaunon ninyo ini sa inyo mga banwa. Ang tanan makakaon sini,
ginakabig man siya nga mahigko ukon matinlo, pareho sang pagkaon ninyo sang usa
ukon gasela.
23 Pero kinahanglan nga indi ninyo pagkaunon ang dugo, kundi iula ninyo ini sa
duta pareho sang tubig.

16

Ang Piesta sang Paglabay sang Anghel
(Exo. 12:1-20; Lev. 23:4-8)

1 “Sauluga ninyo ang Piesta sang Paglabay sang Anghel sa bulan sang Aviv* bilang
pagpadungog sa GINOO nga inyo Dios, kay sa sina nga bulan ginpaguwa niya kamo sa
Egypt sa kagab-ihon.
2 Maghalad kamo sang karnero ukon baka bilang pagsaulog sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel. Ihalad ninyo ini para sa GINOO nga inyo Dios didto sa lugar nga
iya pilion nga sa diin padunggan siya.
3 Kaunon ninyo ini upod sa tinapay nga wala sing inugpahabok. Sa sulod sang pito
ka adlaw magkaon kamo sang tinapay nga wala sing inugpahabok pareho sang inyo
ginhimo sang nagdali-dali kamo halin sa Egypt. Kauna ninyo ini nga tinapay nga
simbolo sang inyo mga pag-antos, para madumduman ninyo sa bilog ninyo nga
kabuhi ang tion nga nagguwa kamo sa Egypt.
4 Kinahanglan nga wala sing may makita nga inugpahabok sa inyo *mga balay* sa
bilog nga nasyon sa sulod sang pito ka adlaw. Kag kinahanglan nga ang karne nga
ginhalad sang sirom sang nahauna nga adlaw indi pag-ibilinan pagkaaga.
5 “Ang sapat nga inyo ihalad bilang pagsaulog sang Piesta sang Paglabay sang Anghel
indi ninyo pag-ihalad sa bisan diin lang nga banwa nga ginahatag sa inyo sang GINOO
nga inyo Dios,
6 kundi sa lugar lang nga iya pilion nga sa diin padunggan siya. *Kag* kinahanglan
nga ihalad ninyo ini sa pagsalop sang adlaw, nga amo ang oras nga naghalin kamo sa
Egypt.
7 Lutuon ninyo ini kag kaunon sa lugar nga pilion sang GINOO nga inyo Dios. Dayon
pagkaaga magbalik kamo sa inyo mga tolda.
8 Sa sulod sang anom ka adlaw, magkaon kamo sang tinapay nga wala sing
inugpahabok. Kag sa ikapito nga adlaw, indi kamo mag-obra kundi magtipon kamo sa
pagsimba sa GINOO nga inyo Dios.

Ang Piesta sang Pag-ani
(Exo. 34:22; Lev. 23:15-21)

9 “Mag-isip kamo sang pito ka semana halin sa pag-umpisa sang tig-alani.
10 Dayon sauluga ninyo ang Piesta sang Pag-ani sa pagpadungog sa GINOO nga inyo
Dios paagi sa paghalad sang inyo mga halad nga kinabubut-on suno sa mga
pagpakamaayo nga inyo nabaton halin sa GINOO nga inyo Dios.

---

* **16:1** *bulan sang Aviv:* ang nahauna nga bulan sang Hebreo nga kalendaryo. Natuon ini sa bulan sang Marso kag Abril.

11 Kag magkinalipay kamo sa presensya sang GINOO nga inyo Dios sa lugar nga iya
pilion nga sa diin padunggan siya. Magsaulog kamo kaupod sang inyo mga kabataan,
mga suluguon, mga Levita nga nagaestar sa inyo mga banwa, mga pangayaw, mga ilo
kag mga balo nga babayi nga nagaestar sa inyo mga banwa.
12 Dumdumon ninyo nga mga ulipon kamo sadto sa Egypt, gani sunda ninyo sing
maayo ini nga mga pagsulundan.

Ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag
(Lev. 23:33-43; Num. 29:12-38)

13 "Sauluga ninyo ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag sa sulod sang pito ka
adlaw sa katapusan sang tig-alani, pagkatapos nga malinas ninyo ang mga trigo kag
mapuga ang mga ubas.
14 Magkinalipay kamo sa inyo pagsaulog sang sini nga piesta upod sa inyo mga
kabataan, mga suluguon, mga Levita, mga pangayaw, mga ilo kag mga balo nga babayi
nga nagaestar sa inyo mga banwa.
15 Sa sulod sang pito ka adlaw sauluga ninyo ini nga Piesta sa pagpadungog sa GINOO
nga inyo Dios sa lugar nga iya pilion. Kay pakamaayuhon sang GINOO nga inyo Dios
ang tanan ninyo nga patubas kag ang tanan ninyo nga ginahimo, kag mangin bug-os
gid ang inyo kalipay.
16-17 "Kada tuig, ang tanan ninyo nga lalaki dapat magtambong sa sining tatlo ka
piesta: ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok, ang Piesta sang Pag-ani,
kag ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag. Ang kada isa sa ila magkadto sa
presensya sang GINOO nga inyo Dios didto sa lugar nga iya pilion, kag dapat magdala
sila sang halad sa GINOO sa ila masarangan, suno sa pagpakamaayo nga ginhatag sa ila
sang GINOO nga inyo Dios.

Ang mga Manughukom

18 "Magbutang kamo sang mga manughukom kag mga opisyal sa tagsa ninyo ka
tribo sa tanan nga banwa nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios. Ini sila
magahukom nga wala sing pinilian sa katawhan.
19 Kinahanglan nga indi nila pagtikuon ang hustisya kag dapat wala sila sing may
ginapaboran sa paghukom. Indi sila magbaton sang lagay kay ang lagay makapabulag
sa maalamon kag sa matarong, kag makaimpluwensya sa ila desisyon.
20 Dapat mangibabaw ang hustisya para padayon kamo nga mabuhi kag
makapanag-iya sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios.

Ang Pagsimba sa Iban nga mga Dios-dios

21 "Indi kamo magpatindog sang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera sa
tupad sang halaran nga inyo himuon para sa GINOO nga inyo Dios,
22 kag indi kamo magpatindog sang handumanan nga bato *para simbahon*, kay
ginakaugtan ini sang GINOO nga inyo Dios."

17

1 "Indi kamo maghalad sa GINOO nga inyo Dios sang baka ukon karnero ukon
kanding nga may deperensya, kay makangilil-ad ini sa iya.
2 "Halimbawa ang isa ka lalaki ukon babayi nga nagaestar sa isa sa mga banwa nga
ginahatag sa inyo sang GINOO nadakpan nga nagahimo sang malain sa panulok sang
GINOO nga inyo Dios. Naglapas siya sa kasugtanan sang GINOO
3 kag nagsupak sa iya sugo paagi sa pagsimba sa iban nga mga dios ukon sa adlaw,
bulan, ukon sa iban pa nga mga butang sa kalangitan.
4 Kon mabatian ninyo ini, kinahanglan nga usisaon ninyo ini sing maayo. Kon
matuod gid man nga ining makangilil-ad nga butang ginahimo sa Israel,

5 dal-a ninyo sa puwertahan sang inyo banwa ang ina nga tawo nga naghimo sing
malain kag batuhon hasta nga mapatay.
6 Puwede nga patyon ang tawo kon mapamatud-an nga nakasala siya paagi sa
pagsugid sang duha ukon tatlo ka saksi, pero kon isa lang ka saksi indi siya puwede
nga patyon.
7 Ang mga saksi amo ang una nga magbato sa iya, kag dayon ang tanan nga tawo.
Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan* sa inyo.
8 "Halimbawa may mga kaso sa inyo korte parte sa pagpatay, pag-inaway ukon
pagpanakit nga tama kabudlay desisyunan. Ang himuon ninyo, dal-on ninyo ang ina
nga kaso sa lugar nga pilion sang GINOO nga inyo Dios
9 nga sa diin ang mga pari nga mga kaliwat ni Levi kag ang manughukom nga
nagapangalagad sa sina nga tion magadesisyon sang sina nga kaso.
10 Kinahanglan nga batunon ninyo ang ila desisyon didto sa lugar nga pilion sang
GINOO. Tumanon gid ninyo ang tanan nila nga isiling sa inyo.
11 Kon ano man ang ila madesisyunan suno sa kasuguan, dapat sundon ninyo. Indi
ninyo pagsupakon ang ila isiling sa inyo.
12 Ang tawo nga indi magbaton sa desisyon sang hukom ukon sang pari nga
nagaalagad sa sina nga tion sa GINOO nga inyo Dios dapat patyon. Dapat dulaon ninyo
ini nga kalautan† sa Israel.
13 Kon mabatian ini sang tanan nga tawo, mahadlok sila, kag indi na sila magsupak
liwat.

Ang mga Hari

14 "Kon makasulod na gani kamo sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo
Dios kag mapanag-iyahan na ninyo ini kag didto na kamo nagaestar, mahimo nga
magsiling kamo, 'Mapili kita sang hari nga magapangulo sa aton pareho sang mga
nasyon sa palibot ta.'
15 Siguruha ninyo nga ang inyo pilion nga hari amo ang tawo nga ginpili sang GINOO
nga inyo Dios, kag kinahanglan nga kapareho ninyo nga Israelinhon. Indi kamo
magpili sang indi Israelinhon.
16 Ang inyo hari indi dapat magtipon sang madamo nga kabayo, kag indi niya dapat
pabalikon ang iya mga tawo sa Egypt sa pagbakal sang mga kabayo, kay ang GINOO nga
inyo Dios nagsiling sa inyo nga indi na gid kamo magbalik didto.
17 Kinahanglan nga indi madamo ang iya asawa kay basi bala magtalikod siya sa
GINOO. Kag kinahanglan nga indi siya mag-angkon sang madamo nga pilak kag
bulawan.
18 "Kon magpungko na siya sa trono bilang hari, kinahanglan nga kopyahon niya ini
nga mga kasuguan sa linukot nga sululatan para sa iya kaugalingon sa atubangan sang
mga pari‡ nga mga kaliwat ni Levi.
19 Kinahanglan nga tipigan niya ini kag basahon permi sa bilog niya nga kabuhi
para makatuon siya sa pagtahod sa GINOO nga iya Dios kag masunod niya sing maayo
ang tanan nga ginasiling sang sini nga mga kasuguan kag mga pagsulundan.
20 Paagi man sa pagbasa sini permi, makalikaw siya sa pagpabugal nga mas maayo
siya sang sa iya kapareho nga mga Israelinhon, kag makalikaw siya sa paglapas sa
mga sugo sang GINOO. *Kon tumanon niya ini tanan,* siya kag ang iya mga kaliwat
magahari sing malawig sa Israel.

18

Ang Parte sang mga Pari kag mga Levita sa mga Halad

---

* **17:7** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo* † **17:12** *Tan-awa ang footnote sa* 17:7. ‡ **17:18** *sa atubangan sang mga pari:* ukon, *nga halin sa mga pari*

1 “Ang mga pari nga kaliwat ni Levi, kag ang iban pa nga sakop sang tribo ni Levi,
wala sing duta nga palanublion sa mga tribo sang Israel. Magakaon lang sila halin sa
mga halad nga paagi sa kalayo* nga ginahalad sa GINOO, kay amo ini ang ila
palanublion.
2 Wala sila sing palanublion pareho sa ila kapareho nga mga Israelinhon; ang GINOO
amo ang ila palanublion suno sa iya ginpromisa sa ila.
3 “Amo ini ang mga parte nga para sa mga pari halin sa mga baka ukon karnero
ukon kanding nga halad sang mga tawo: ang abaga, ang sag-ang kag ang tiyan.
4 Ihatag man ninyo sa mga pari ang nahauna nga parte sang inyo mga *produkto nga*
uyas, duga sang ubas, lana kag bulbol sang karnero.
5 Kay sa tanan nga tribo *sang Israel* sila kag ang ila mga kaliwat amo ang ginpili sang
GINOO nga inyo Dios sa pag-alagad sa iya hasta san-o.
6 “Ang bisan sin-o nga Levita nga nagaestar sa bisan diin nga banwa sang Israel
makakadto sa lugar nga pilion sang GINOO,
7 kag makaalagad siya didto sa GINOO nga iya Dios, pareho sa iya kapareho nga mga
Levita nga nagaalagad didto sa presensya sang GINOO.
8 Makabaton man siya sang iya parte sa mga halad bisan may ara siya nga ginabaton
halin sa iban niya nga palangabuhian.†

Ang mga Makangilil-ad nga Pagginawi

9 “Kon makasulod na gani kamo sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo
Dios, indi ninyo pagsundon ang makangilil-ad nga mga pagginawi sang mga
pumuluyo didto.
10 Dapat wala sing isa sa inyo nga magsunog sang iya anak bilang halad. Kag indi
man kamo magpamakot, magpangbabaylan, magpaathag sang kahulugan sang mga
palatandaan, magpanghiwit,
11 magpangbarang, maghimo sang mga ginahimo sang espiritista, kag
magpakig-estorya sa kalag sang mga patay.
12 Ang bisan sin-o nga maghimo sang sini nga mga butang kangil-aran sang GINOO.
Amo ini ang rason kon ngaa ipatabog na gid sa inyo sang GINOO nga inyo Dios ina nga
mga nasyon.
13 Dapat wala kamo sing kasawayan sa atubangan sang GINOO nga inyo Dios.

Ang mga Propeta

14 “Ining mga nasyon nga inyo palayason nagadangop sa mga manugpakot ukon sa
mga manugbabaylan. Pero kamo ya, ginbawalan sang GINOO nga inyo Dios sa
paghimo sini.
15 *Sa baylo,* magapadala sa inyo ang GINOO nga inyo Dios sang isa ka propeta nga
pareho sa akon, nga kadugo ninyo. Kinahanglan nga pamatian ninyo siya.
16 Kay amo ini ang inyo ginpangayo sa GINOO nga inyo Dios sang nagtipon kamo
didto sa Horeb. Nagsiling kamo, ‘Indi na kami pagpabatia sang tingog sang GINOO nga
aton Dios, ukon pagpakitaa sang iya nagadabadaba nga kalayo kay basi
magkalamatay kami.’
17 “Gani nagsiling ang GINOO sa akon, ‘Maayo ang ila ginapangabay.
18 Magapadala ako sa ila sang isa ka propeta nga pareho sa imo, nga kadugo nila.
Ipahambal ko sa iya ang tanan nga gusto ko isiling sa ila.
19 Silutan ko ang bisan sin-o nga indi magpamati sa akon mga pulong nga
ginahambal sang propeta sa akon ngalan.

---

* **18:1** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa Num. 15:3. † **18:8** *bisan...palangabuhian:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

20 Kag kinahanglan nga patyon ang propeta nga maghambal sang mensahi sa akon
ngalan nga wala ko pagsugua ukon maghambal siya sa ngalan sang iban nga mga dios.'
21 "Basi mamangkot kamo, 'Paano bala namon mahibaluan nga ang mensahi sang
isa ka propeta indi iya sang GINOO?'
22 Kon ang ginahambal sang propeta sa ngalan sang GINOO indi matabo ukon
matuman, ina nga mensahi indi iya sang GINOO. Iya-iya lang ina sang amo nga
propeta, gani indi kamo magkahadlok sa iya.

19

Ang mga Banwa nga Dalangpan
(Num. 35:9-34; Jos. 20:1-9)

1 "Kon laglagon na sang GINOO nga inyo Dios ang mga nasyon nga ang ila duta
ginahatag niya sa inyo, kag kon mapalayas na ninyo sila kag didto na kamo nagaestar
sa ila mga banwa kag mga balay,
2 magpili kamo sang tatlo ka banwa *nga dalangpan* sa duta nga ginahatag sa inyo
sang GINOO nga inyo Dios nga inyo panag-iyahan.
3 Partidaha ninyo sa tatlo ka distrito ang duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga
inyo Dios, nga may isa ka banwa *nga dalangpan* sa kada distrito. Kay-uha ninyo ang
mga dalan pakadto sa sini nga mga banwa, para ang bisan sin-o nga makapatay sang
tawo makapalagyo sa isa sa sini nga mga banwa.
4 Kon ang isa ka tawo nakapatay sang iya isigkatawo nga indi niya hungod kag wala
man sing dumot, makapalagyo siya sa isa sa sini nga mga banwa nga dalangpan kag
wala sing may mag-ano sa iya.
5 "Halimbawa, nagkadto ang isa ka tawo upod sang iya tupad-balay sa kakahuyan sa
pagpangahoy. Samtang nagautod siya sang kahoy gulpi lang nga nahukas ang ulo sang
iya wasay kag naigo ang iya tupad-balay kag napatay. Puwede siya makapalagyo sa isa
sa sini nga mga banwa *nga dalangpan* kag wala sing may mag-ano sa iya.
6 *Kon isa lang ang banwa nga dalangpan* basi malayo ini para sa tawo nga nakapatay,
kag malagas siya sang tawo nga gusto magbalos sa iya, kag mapatay siya. Pero indi
siya dapat nga patyon kay ang iya pagpatay indi hungod kag wala man sing dumot.
7 Amo ini ang rason kon ngaa ginasugo ko kamo sa pagpili sang tatlo ka banwa *nga*
dalangpan.
8 "Palaparon sang GINOO nga inyo Dios ang inyo teritoryo suno sa iya ginpromisa sa
inyo mga katigulangan, kag mangin inyo na ang bilog nga duta nga iya ginpromisa sa
ila.
9 Himuon ini sang GINOO nga inyo Dios kon sundon ninyo sing maayo ining tanan
nga sugo nga ginasugo ko sa inyo subong, nga higugmaon ninyo siya kag magkabuhi
kamo permi suno sa iya mga pamaagi. *Kon maglapad na ang inyo teritoryo,*
magdugang kamo sang tatlo pa ka banwa *nga dalangpan*.
10 *Dugangi ninyo ang banwa nga dalangpan* para wala sing inosente nga tawo nga
mapatay sa inyo duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios bilang
palanublion ninyo, kag para indi kamo pagsukton kon may *inosente nga tawo nga*
mapatay.
11 "Pero kon ang isa ka tawo nagadumot sa iya kapareho kag ginbantayan niya ini
kag ginpatay, kag dayon nagpalagyo siya sa isa sa mga banwa *nga dalangpan*,
12 kinahanglan nga ipakuha siya sang mga manugdumala sang iya banwa kag
itugyan sa gusto magbalos sa iya para patyon siya.
13 Indi ninyo siya pagkaluoyi. Kinahanglan nga dulaon ninyo sa Israel ang
pagpamatay sa mga inosente nga mga tawo para mangin maayo ang inyo
kahimtangan.

Parte sa Border sang Duta

14 "Kon mag-abot kamo sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios nga
inyo panag-iyahan, indi ninyo pagkawaton ang duta sang imo kapareho paagi sa
paghalin sang muhon* sang iya duta nga ginbutang sadto sang inyo mga katigulangan.

Ang mga Saksi

15 "Indi ninyo pagsentensyahi ang isa ka tawo nga nakasala siya tungod sa
pagpamatuod sang isa lang ka saksi. Kinahanglan nga may duha ukon tatlo ka saksi
nga makapamatuod nga ang isa ka tawo nakasala.
16 Kon ang isa ka saksi magbinutig sa korte kag magpahayag nga nakasala ang isa ka
tawo,
17 sila nga duha patindugon sa presensya sang GINOO sa atubangan sang mga pari
kag sang mga manughukom nga nagaalagad sa sina nga tion.
18 Kinahanglan nga imbistigaron gid ini sing maayo sang mga manughukom. Kag
kon mapamatud-an nga nagabinutig ang saksi paagi sa pagbutang-butang sa iya
isigkatawo,
19 kinahanglan nga silutan siya sang silot nga para kuntani sa akusado. Dapat
dulaon ninyo ini nga kalautan sa inyo.†
20 Ang makabati parte sini mahadlok kag wala na gid sing may maghimo liwat
sining malain nga buhat.
21 Kinahanglan nga indi kamo magpakita sang inyo kaluoy. Kon ginpatay sang isa ka
tawo ang iya isigkatawo, dapat patyon man siya. Kon ginbulag niya siya, dapat
bulagon man siya. Kon ginbingaw niya siya, dapat bingawon man siya. Kon ginbali
niya ang iya kamot ukon tiil, dapat balion man ang iya kamot ukon tiil.

20

Ang mga Kasuguan Parte sa Gira

1 "Kon maglakat gani kamo sa pagpakig-away sa inyo mga kaaway, kag makita ninyo
ang ila mga kabayo, mga karwahe kag mga soldado nga mas madamo pa sang sa inyo,
indi kamo magkahadlok sa ila, kay kaupod ninyo ang GINOO nga inyo Dios nga
nagpaguwa sa inyo sa Egypt.
2 Antes kamo magkadto sa inaway magtindog anay sa tunga ang pari kag magsiling
sa mga soldado,
3 'Pamati kamo, O *katawhan sang* Israel. Indi kamo magkahadlok sa inyo
pagpakig-away subong. Magpakaisog kamo kag indi kamo magsinalasala.
4 Kay ang GINOO nga inyo Dios magaupod sa inyo! Magapakig-away siya para sa inyo
kontra sa inyo mga kaaway kag padag-on niya kamo!'
5 "Dayon masiling ang mga opisyal sa mga soldado, 'Kon may ara sa inyo nga bag-o
lang nakapatindog sang iya balay kag wala pa niya ini madedikar sa GINOO, magpuli
siya kay basi bala mapatay siya sa inaway kag ang iban nga tawo ang magdedikar sang
iya balay.
6 Kon may ara sa inyo nga nakatanom sang ubas kag wala pa siya makapulos sang
bunga sini, magpuli siya kay basi bala mapatay siya sa inaway kag ang iban nga tawo
ang magapulos sini.
7 Kon may ara sa inyo nga kalaslon, magpuli siya kay basi bala mapatay siya sa
inaway kag ang iban nga tawo ang magpangasawa sang iya palangasaw-on.'
8 "Masiling pa gid ang mga opisyal, 'Kon may ara sa inyo nga nahadlok ukon
nakulbaan, magpuli siya kay basi pati ang iya mga kaupod makulbaan man.'

---

* **19:14** *muhon:* Tanda ini sang border sang duta. Kon sa English, *landmark ukon boundary marker.* † **19:19** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo*

9 Kon makatapos na ang mga opisyal sa paghambal sa mga soldado, magpili dayon
sila sang mga kumander sa pagpangulo sa mga soldado.
10 "Kon magsalakay kamo sa isa ka banwa, hatagi anay ninyo ang mga pumuluyo
sang kahigayunan nga magsurender.
11 Kon magsurender sila kag abrihan nila para sa inyo *ang puwertahan sang ila*
banwa, himuon ninyo sila tanan nga ulipon kag paobrahon ninyo sila para sa inyo sa
gusto man nila ukon indi.
12 Pero kon indi gani sila magsurender kundi magpakig-away sila sa inyo, salakaya
ninyo sila.
13 Kon itugyan na sila sa inyo sang GINOO nga inyo Dios, pamatyon ninyo ang tanan
nila nga mga lalaki.
14 Pero puwede ninyo bihagon ang mga babayi, ang mga kabataan, kag ang mga
kasapatan, kag puwede ninyo kuhaon ang tanan nga pagkabutang nga ara sa sina nga
banwa. Gamita ninyo ini nga mga butang nga ginhatag sa inyo sang GINOO nga inyo
Dios halin sa inyo mga kaaway.
15 Himuon lang ninyo ini sa mga banwa nga malayo kag indi parte sang duta nga
pagasakupon ninyo.
16 Pero sa mga banwa nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios bilang
palanublion ninyo, pamatyon gid ninyo ang tanan.
17 Laglagon ninyo sing bug-os* ang mga Hithanon, ang mga Amornon, ang mga
Canaanhon, ang mga Periznon, ang mga Hivhanon, kag ang mga Jebusnon, suno sa
ginsugo sa inyo sang GINOO nga inyo Dios.
18 Kay kon indi, tudluan nila kamo sang tanan nga makangilil-ad nga mga buhat nga
ila ginahimo sa ila pagsimba sa ila mga dios, kag tungod sini makasala kamo sa GINOO
nga inyo Dios.
19 Kon ang inyo pagsalakay sa isa ka banwa madugay, indi ninyo pagpanapson ang
mga kahoy. Kauna ninyo ang mga bunga sini pero indi ninyo pagpanapson. Kay indi
sila mga kaaway nga inyo laglagon.
20 Pero puwede ninyo tapson ang mga kahoy nga ang bunga sini indi puwede
makaon, kag gamiton ninyo ini nga pangsalakay sa banwa hasta nga maagaw ninyo
ini.

21

Ang Parte sa Pagpatay nga Wala Mahibalui

1 "Halimbawa may bangkay sang tawo nga nakita sa duta nga ginahatag sa inyo sang
GINOO nga inyo Dios nga inyo panag-iyahan, kag wala mahibalui kon sin-o ang
nagpatay sini.
2 Kinahanglan nga takson sang inyo mga manugdumala kag mga manughukom ang
distansya sang bangkay sa mga banwa sa palibot.
3 Dayon ang mga manugdumala sang banwa nga pinakamalapit sa nahamtangan
sang bangkay magkuha sang bataon nga babayi nga baka nga wala pa gid makaagi
obra ukon arado.
4 Dal-on nila ini sa ililigan sang tubig nga *ang duta sa tupad sini* wala pa gid maarado
ukon matamnan. Kag didto balion nila ang liog sang baka.
5 Dapat magkadto man didto ang mga pari nga mga kaliwat ni Levi, kay ginpili sila
sang GINOO nga inyo Dios nga mag-alagad kag maghatag sang bendisyon sa ngalan
sang GINOO, kag maghusay sang tanan nga kaso.

---

* **20:17** *Laglagon ninyo sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

6 Dayon ang tanan nga manugdumala sang banwa nga pinakamalapit sa lugar nga
sa diin nakita ang bangkay magpanghugas sang ila mga kamot sa ibabaw sang baka
nga ginbali ang liog.
7 Dayon magasiling sila, 'Indi kami ang nagpatay kag wala man kami nakakita kon
sin-o ang nagpatay.
8 O GINOO, patawara ang imo katawhan nga mga Israelinhon nga imo ginluwas *sa*
Egypt. Indi kami pagsukta sa kamatayon sining inosente nga tawo.' Dayon wala na sila
sang salabton sa kamatayon sang sadto nga tawo.
9 Paagi sa pagtuman sini, indi kamo pagsukton sang GINOO sa pagpatay, kay nakita
niya nga matarong kamo.

Ang Pagpangasawa sa Bihag nga Babayi

10 "Halimbawa nagpakig-away kamo sa inyo mga kaaway kag gintugyan sila sa inyo
sang GINOO nga inyo Dios, kag ginbihag ninyo sila.
11 Kag halimbawa ang isa sa inyo nakakita sang isa ka guwapa nga babayi sa mga
bihag kag naluyag siya sa iya kag gusto niya siya nga pangasaw-on.
12 Kon matabo ini, dal-on niya ang babayi sa iya balay kag kalbuhon, utdan ang mga
kuko,
13 kag ilisan ang bayo nga ginasuksok sang ginbihag ini. Kinahanglan magpabilin sa
iya balay ang babayi sa sulod sang isa ka bulan samtang nagapangasubo ang babayi
para sa iya mga ginikanan. Pagkatapos sina, puwede na siya nga pangasaw-on.
14 Pero kon sa ulihi wala na siya sing gana sa babayi, dapat palakton niya ini sa bisan
diin nga gusto niya. Indi niya siya pag-ibaligya ukon pag-ulipunon tungod kay
ginpakahuy-an na niya siya.

Ang Kinamatarong sang mga Kamagulangan

15 "Halimbawa may isa ka tawo nga duha ang iya asawa, kag ginahigugma niya ang
isa pero ang isa wala, kag may mga kabataan siya sa ila nga duha. Kag halimbawa ang
iya kamagulangan nga lalaki bata sang iya asawa nga wala niya ginahigugma.
16 Kon partihon na gani niya ang iya pagkabutang sa iya mga anak, kinahanglan nga
ang parte nga para sa iya kamagulangan nga anak indi pag-ihatag sa anak sang iya
asawa nga ginahigugma niya. Dapat ihatag gid niya ini sa kamagulangan bisan ang
iloy sini wala niya ginahigugma.
17 Dapat kilalahon niya nga iya kamagulangan nga anak ang anak sang iya asawa
nga wala niya ginahigugma. Kag ihatag niya sa iya ang doble nga parte sang iya
pagkabutang kay siya ang nahauna niya nga anak kag may kinamatarong siya sa
pagbaton sang iya parte bilang kamagulangan nga anak.

Ang Indi Matinumanon nga Anak

18 "Halimbawa ang isa ka tawo may anak nga lalaki nga matig-a sing ulo kag rebelde,
kag wala nagasunod sa iya mga ginikanan bisan ginadisiplina nila siya.
19 Kon matabo ini, dal-on sang mga ginikanan ining ila anak sa mga manugdumala
didto sa puwertahan sang banwa.
20 Masiling dayon sila sa mga manugdumala, 'Ining anak namon matig-a sing ulo
kag rebelde; wala siya nagatuman sa amon. Gastador siya kag palahubog.'
21 Kinahanglan nga batuhon siya sang tanan nga pumuluyo sang banwa hasta nga
mapatay. Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan sa inyo.* Kon mabatian ini sang tanan
nga Israelinhon mahadlok sila.

Iban pa nga mga Kasuguan

---

* **21:21** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo*

22 “Kon ang isa ka tawo ginsilutan sang kamatayon tungod sang krimen nga iya
nahimo, kag ang iya bangkay ginbitay sa kahoy,
23 kinahanglan nga indi maagahan ang iya bangkay didto sa kahoy. Dapat ilubong
ninyo ini sa amo man nga adlaw, kay ang bisan sin-o nga ginbitay sa kahoy
ginpakamalaot sang Dios. Indi ninyo pagdagtaan ang duta nga ginahatag sa inyo sang
GINOO nga inyo Dios bilang palanublion ninyo.

22

1 “Kon makita ninyo nga nakabuhi ang baka ukon karnero ukon kanding sang inyo
kapareho, indi ninyo ini pagpabay-an kundi dal-on ninyo sa tag-iya.
2 Pero kon malayo ang ginaestaran sang tag-iya ukon wala kamo makakilala sa
tag-iya, dal-a sa inyo ang sapat hasta nga mag-abot ang tag-iya nga nagapangita sini.
Dayon ihatag ini sa iya.
3 Amo man ina ang inyo himuon sa donkey ukon sa panapton ukon sa bisan ano nga
butang nga nadula sang inyo kapareho. Indi ninyo ini pagpabay-an.
4 “Kon makita ninyo nga ang donkey ukon ang baka sang inyo kapareho nalup-og sa
dalan, indi ninyo ini pagpabay-an. Buligi gid ang tag-iya sa pagpatindog sini.
5 “Ang babayi indi dapat magsuksok sang bayo nga panglalaki, ukon ang lalaki
magsuksok sang bayo nga pangbabayi, kay ginakangil-aran sang GINOO nga inyo Dios
ang nagahimo sini.
6 “Kon may makita kamo nga pugad sang pispis sa higad sang dalan, sa kahoy ukon
sa duta, kag ang iloy nagaluob sa iya mga buto ukon mga itlog, indi pagkuhaa ang iloy
upod sa mga buto *ukon mga itlog*.
7 Puwede ninyo kuhaon ang mga buto *ukon mga itlog*, pero kinahanglan nga buy-an
ninyo ang iloy, para mangin maayo ang inyo kahimtangan kag magkabuhi kamo sing
malawig.
8 “Kon magpatindog kamo sang balay, kinahanglan nga butangan ninyo sang
barandilya ang palibot sang inyo *matapan* nga atop, para wala kamo sing salabton kon
may mahulog halin sa inyo atop kag mapatay.
9 “Indi kamo magtanom sang iban nga binhi sa talamnan sang ubas. Kon himuon
ninyo ini, mangin iya na sang templo ang bunga sang inyo gintanom kag pati ang
bunga sang inyo talamnan sang ubas.
10 “Indi ninyo pagpareson ang baka kag ang donkey sa pag-arado.
11 Indi kamo magsuksok sang bayo nga hinimo halin sa duha ka klase sang tela.
12 “Butangan ninyo sang gaway-gaway ang apat ka corner sang inyo pangtabon nga
panapton.

Ang Kasuguan Parte sa Pagkaputli

13 “Halimbawa, ginpangasawa sang isa ka tawo ang isa ka babayi, kag pagkatapos
nila hulid, nangakig siya sa iya asawa
14 kag ginbutang-butangan niya siya. Siling niya, ‘Nadiskobrehan ko sang paghulid
ko sa akon asawa nga indi na siya birhen.’
15 Dayon ang mga ginikanan sang babayi magkadto sa mga manugdumala sang
banwa didto sa may puwertahan sang banwa. Magdala sila sang ebidensya nga
birhen ang ila anak.
16 Dayon masiling ang amay sang babayi sa mga manugdumala, ‘Ginpaasawa ko ang
akon anak sa sini nga tawo kag karon nangakig siya sa akon anak.
17 Ginbutang-butangan pa niya ang akon anak paagi sa pagsiling nga indi na ini
birhen sang ginpangasawa niya. Pero ari ang ebidensya nga birhen ang akon anak.’
Dayon ipakita sang ginikanan sa mga manugdumala ang hapin *sa higdaan sang
mag-asawa nga may dugo*.

18 Dakpon dayon sang mga manugdumala ang lalaki kag silutan.
19 Pamultahon nila siya sang 100 ka bilog nga pilak kag ihatag ini sa amay sang
babayi, kay ginpakahuy-an niya ang isa ka Israelinhon nga birhen. Kag kinahanglan
nga indi gid niya pagbulagan ang babayi samtang buhi siya.
20 "Pero kon matuod ang ginasiling sang bana kag wala sing makita nga ebidensya
nga birhen ang babayi,
21 dal-on ang amo nga babayi sa atubangan sang balay sang iya amay kag didto
batuhon siya sang mga lalaki sang banwa hasta nga mapatay. Makahuluya nga butang
ang iya ginhimo sa Israel paagi sa pagpakighilawas samtang ara pa siya sa poder sang
iya amay. Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan sa inyo.*
22 "Kon ang isa ka tawo nadakpan nga nagapakighilawas sa babayi nga may bana,
sila nga duha sang babayi kinahanglan nga patyon. Dapat dulaon ninyo ini nga
kalautan sa Israel.
23 "Kon ang isa ka tawo nagpakighilawas sa isa ka babayi nga kalaslon na, kag
natabo ini sa isa ka banwa,
24 dal-on ninyo sila nga duha sa puwertahan sang banwa kag batuhon hasta nga
mapatay. Patyon ang babayi kay bisan didto siya sa banwa wala siya nagsinggit sa
pagpangayo sang bulig. Patyon man ang lalaki tungod kay nagpakighilawas siya sa
babayi nga kalaslon na. Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan sa inyo.
25 "Pero kon ginlugos sang lalaki ang babayi nga kalaslon na sa may guwa sang
banwa, ang lalaki lang ang patyon.
26 Indi ninyo pag-anha ang babayi; wala siya nakasala nga dapat silutan sang
kamatayon. Ini nga kaso pareho lang sa kaso sang tawo nga nagsalakay sang iya
kapareho kag ginpatay ini.
27 Kay sa guwa sang banwa ginlugos ang babayi. Bisan nagsinggit pa siya sa
pagpangayo sang bulig, wala gihapon sing may *makabati* sa pagbulig sa iya.
28 "Kon nadakpan ang isa ka lalaki nga ginlugos niya ang isa ka babayi nga indi
kalaslon,
29 magbayad ang lalaki sang 50 ka bilog nga pilak sa amay sang babayi. Kinahanglan
nga pakaslan niya ang babayi tungod kay ginkuha niya ang iya pagkababayi, kag
kinahanglan nga indi gid niya siya pagbulagan samtang buhi pa siya.
30 "Kinahanglan nga indi magpakighilawas ang anak sa asawa sang iya amay, kay
mahuy-an ang iya amay.

23

Ang mga Tawo nga Ginsikway sa Pagtilipon sang Katilingban sang GINOO

1 "Wala sing tawo nga ginkapon ukon gin-utdan sang kinatawo nga makaimpon sa
komunidad sang GINOO.
2 "Ang tawo nga anak sa guwa indi makaimpon sa komunidad sang GINOO pati ang
iya mga kaliwat hasta sa ikanapulo nga henerasyon.
3 Wala sing Ammonhon ukon Moabnon ukon bisan sin-o sa ila mga kaliwat hasta sa
ikanapulo nga henerasyon nga makaimpon sa komunidad sang GINOO.
4 Kay wala nila kamo paghatagi sang pagkaon ukon tubig sang nagpanglakaton
kamo halin sa Egypt, kag ginsuhulan pa nila si Balaam nga anak ni Beor nga taga-Petor
sa Aram Naharaim* sa pagsumpa sa inyo.
5 Pero wala pagpamatii sang GINOO nga inyo Dios si Balaam. Sa baylo, ginhimo niya
nga bendisyon ang sumpa sa inyo, kay ginahigugma kamo sang GINOO nga inyo Dios.

* **22:21** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo*
* **23:4** *Aram Naharaim:* isa ka lugar sa Mesopotamia.

6 Samtang buhi pa kamo, indi gid kamo magbulig sa mga Ammonhon ukon
Moabnon sa bisan ano nga paagi.
7 "Indi ninyo pagpakalaina ang mga Edomnon, kay mga kadugo ninyo sila. Indi man
ninyo pagpakalaina ang mga Egyptohanon, kay nag-estar kamo anay sa ila duta bilang
mga pangayaw.
8 Ang ila mga kaliwat sa ikatatlo nga henerasyon puwede makaimpon sa katawhan
sang GINOO.

Iban pa nga mga Pagsulundan

9 "Kon magpakig-away kamo sa inyo mga kaaway, maglikaw gid kamo sa bisan ano
nga butang nga makapahigko sa inyo.
10 Kon may isa sa inyo nga naguwaan sang semilya sa iya pagtulog sa gab-i,
kinahanglan nga magguwa siya sa kampo kag didto anay siya magtiner.
11 Pagkahapon, magpaligo siya, kag pagkasalop sang adlaw puwede na siya
makabalik sa kampo.
12 "Magpili kamo sang lugar sa guwa sang kampo nga himuon ninyo nga
palamus-unan.
13 Kinahanglan nga ang kada isa sa inyo may pangkutkot sa inyo mga gamit, para
kon magpamus-on kamo, magkutkot kamo kag tabunan ini.
14 Kay ang GINOO nga inyo Dios nagalibot-libot sa inyo kampo sa pagluwas sa inyo
kag sa pagtugyan sang inyo mga kaaway sa inyo. Gani kinahanglan nga matinlo ang
inyo kampo para wala siya sing may makita nga indi maayo, kag para indi niya kamo
pagbayaan.
15 "Kon ang isa ka ulipon nagpalagyo sa iya amo kag magdangop sa inyo, indi siya
pagpilita sa pagbalik sa iya amo.
16 Paestara siya sa inyo lugar sa bisan diin nga banwa nga iya nagustuhan. Indi
ninyo siya pagpigusa.
17 "Dapat wala sing Israelinhon, lalaki man ukon babayi, nga magbaligya sang iya
lawas sa templo bilang pagsimba sa mga dios-dios.
18 Indi gid ninyo pagdal-a sa templo sang GINOO nga inyo Dios ang kuwarta nga inyo
nabaton sa sina nga paagi para ibayad sa inyo promisa sa iya, kay makangilil-ad gid ini
sa iya.
19 "Kon magpahulam kamo sa inyo kapareho nga Israelinhon, indi ninyo ini
pagpasakaan, kuwarta man ini ukon pagkaon ukon bisan ano nga butang nga puwede
pasakaan.
20 Puwede ninyo mapahulam ang mga pangayaw nga may saka, pero indi ang inyo
kapareho nga mga Israelinhon. Himuon ninyo ini para pakamaayuhon kamo sang
GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo nga ginahimo didto sa duta nga inyo
panag-iyahan.
21 "Kon magpanaad kamo sa GINOO nga inyo Dios, indi kamo magpatumbaya sa
pagtuman sini, kay sigurado gid nga sukton kamo sang GINOO nga inyo Dios, kag
makasala kamo sa indi ninyo pagtuman sini.
22 Indi ina sala kon indi kamo magpanaad sa GINOO.
23 Pero ang bisan ano nga inyo ginpanaad sa GINOO nga inyo Dios, kinahanglan nga
tumanon gid ninyo.
24 "Kon magkadto kamo sa talamnan sang ubas sang inyo kapareho nga Israelinhon,
puwede kamo makapagusto kaon sang ubas, pero indi kamo magpanguha kag isulod
sa inyo suludlan.
25 Kon magkadto man kamo sa talamnan sang trigo sang inyo kapareho nga
Israelinhon, puwede kamo makapamuksi† sang uyas, pero indi ninyo ini paggarabon.

---

† **23:25** *makapamuksi:* sa iban nga Bisaya, *makapangutol*

24

1 "Halimbawa, nagpangasawa ang isa ka lalaki, kag sang ulihi nadula ang iya luyag
sa iya asawa kay may nadiskobrehan siya sa iya asawa nga wala niya naluyagi. Gani
naghimo siya sang kasulatan sang pagbulagay kag ginhatag sa iya asawa, kag
ginpahalin niya siya sa iya balay.
2 Kon magpamana liwat ang amo nga babayi,
3 kag bulagan naman siya sang iya ikaduha nga bana ukon mapatay ang iya ikaduha
nga bana,
4 indi na siya puwede nga pangasaw-on liwat sang nahauna niya nga bana kay
nangin mahigko na siya.* *Kon pangasaw-on siya liwat sang iya nahauna nga bana,*
makangilil-ad ini sa panulok sang GINOO. Kinahanglan nga indi ninyo paghimuon ina
nga sala sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios bilang palanublion
ninyo.
5 "Kon ang isa ka tawo bag-o lang makasal, kinahanglan nga indi siya pagpaintrahon
sa inaway ukon hatagan sang bisan ano nga responsibilidad sa banwa sa sulod sang
isa ka tuig, para makatiner siya sa iya balay kag mahatagan niya sang kalipay ang iya
asawa.
6 "Indi pagkuhaa nga garantiya sa utang ang galingan sang nag-utang sa imo, kay
ginakuhaan mo siya sang iya palangabuhian.
7 "Kon madakpan ang isa ka tawo nga nagkidnap sa iya kapareho nga Israelinhon
kag ginhimo niya ini nga ulipon ukon ginbaligya niya, kinahanglan nga patyon ang
nagkidnap. Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan sa inyo.†
8 "Kon parte sa delikado nga balatian sa panit‡, sunda ninyo sing maayo ang mga
pagsulundan nga ginapahimo sa inyo sang mga pari nga mga kaliwat ni Levi. Tumana
gid ninyo ang akon mga ginsugo sa ila.
9 Dumduma ninyo kon ano ang ginhimo sang GINOO nga inyo Dios kay Miriam sang
nagalakat kamo halin sa Egypt.
10 "Kon magpahulam kamo sang bisan ano sa inyo kapareho nga Israelinhon, indi
kamo magsulod sa iya balay sa pagkuha sang bisan ano nga iya igarantiya.
11 Maghulat lang kamo sa guwa kag dal-on niya ang iya igarantiya sa inyo.
12-13 Kon imol ang tawo kag ang iya gin-garantiya sa inyo ang iya pangtabon nga
panapton, indi ini pagpaagahi sa inyo. Iuli ini sa iya sa indi pa magsalop ang adlaw
para magamit niya ini sa pagtulog, kag pasalamatan ka pa niya. Kabigon ini sang
GINOO nga inyo Dios nga matarong nga buhat.
14 "Indi kamo magpamintaha sa imol nga trabahador, Israelinhon man siya ukon
pangayaw nga nagaestar sa inyo banwa.
15 Bayari siya sang iya inadlaw nga suweldo sa indi pa magsalop ang adlaw tungod
kay imol siya kag nagasalig siya sa sina nga suweldo. Kay kon indi, basi magdangop
siya sa GINOO batok sa imo, kag isipon ini nga sala kontra sa imo.
16 "Ang mga ginikanan indi dapat pagpatyon tungod sa sala sang ila mga anak, ukon
ang mga anak tungod sa sala sang ila mga ginikanan; ang kada isa patyon tungod sa
iya kaugalingon nga sala.
17 "Hatagan ninyo sang hustisya ang mga ilo kag ang mga pangayaw. Indi ninyo
pagkuhaa ang pangtabon nga panapton sang balo nga babayi bilang garantiya sa iya
utang.
18 Dumdumon ninyo nga mga ulipon kamo sadto sa Egypt kag ginluwas kamo sang
GINOO nga inyo Dios. Amo ina nga ginasugo ko kamo sa paghimo sini.

---

* **24:4** *nangin mahigko na siya: pareho kahigko sang nagpanginlalaki* † **24:7** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo*
‡ **24:8** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa Num. 5:2.

19 “Kon nagaani kamo kag may nabilin kamo nga pungpong sa uma, indi na ninyo
ini pagbalikan kag kuhaon. Ibilin na lang ini sa mga pangayaw, sa mga ilo, kag sa mga
balo nga babayi, para pakamaayuhon kamo sang GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo
nga ginahimo.
20 Kon magdugos kamo sang inyo mga olibo, indi na ninyo pagbalikan ang nabilin.
Ibilin na lang sa mga pangayaw, sa mga ilo, kag sa mga balo nga babayi.
21 Kon magdugos kamo sang inyo mga ubas, indi na ninyo pagbalikan ang mga
nabilin. Ibilin na lang ini sa mga pangayaw, sa mga ilo, kag sa mga balo nga babayi.
22 Dumdumon ninyo nga mga ulipon kamo sadto sa Egypt. Amo ina nga ginasugo ko
kamo sa paghimo sini.”

25

1 “Halimbawa, may ginbaisan ang duha ka tawo kag gindala nila ang ila kaso sa
korte, kag gindeklarar sang mga manughukom kon sin-o sa ila ang may sala kag ang
wala sing sala.
2 Kon ang may sala ginsentensyahan sang manughukom nga hanuton, pahapaon
siya sa atubangan sang manughukom kag hanuton nga ang kadamuon suno sa sala
nga iya nahimo.
3 Pero indi magsobra sa 40 ka hanot, kay kon sobra sa 40, mahuy-an siya.
4 “Indi pagbusali ang baka samtang nagalinas ini.
5 “Kon ang mag-utod nga lalaki nagaestar sa isa lang ka duta, kag napatay ang isa sa
ila nga wala sing bata, ang iya asawa indi dapat magpamana sa iban luwas lang sa
pamilya sang iya bana. Ang utod sang iya bana amo ang magpangasawa sa iya.
Katungdanan ini sang iya bayaw sa iya.
6 Ang kamagulangan nila nga anak kabigon nga anak sang napatay nga utod para
indi madula ang iya ngalan sa Israel.
7 “Pero kon indi gusto pangasaw-on sang utod sang napatay ang balo, magkadto ang
balo sa mga manugdumala didto sa puwertahan sang banwa kag magsiling, ‘Indi
magsugot ang akon bayaw nga hatagan niya sang kaliwat ang iya utod sa Israel. Indi
niya pagtumanon ang iya katungdanan sa akon bilang bayaw.’
8 Dayon ipatawag siya sang mga manugdumala sang banwa kag magpakig-estorya
sila sa iya. Kon magpamilit gid siya nga indi niya gusto pangasaw-on ang balo,
9 magpalapit ang balo sa atubangan sang mga manugdumala kag kuhaon niya ang
sandalyas sang iya bayaw kag duplaan niya siya sa guya kag magsiling, ‘Amo ini ang
ginahimo sa tawo nga indi magsugot nga hatagan niya sang kaliwat ang iya utod *nga
napatay*.’
10 Ang panimalay sang sini nga tawo pagatawgon sa Israel nga panimalay sang tawo
nga ginkuhaan sang sandalyas.
11 “Kon may duha ka lalaki nga nagaaway kag nagpalapit ang asawa sang isa sa
pagbulig sa iya bana paagi sa pagkumos sang kinatawo sang kontra,
12 kinahanglan utdon ang kamot sang babayi nga wala sing luoy-luoy.
13-14 “Indi kamo magdaya sa inyo pagkilo ukon pagsukob.
15 Maggamit kamo sang husto nga kilohan kag sulukban, para magakabuhi kamo
sing malawig sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios.
16 Kay ginakangil-aran sang GINOO nga inyo Dios ang tawo nga nagapangdaya.
17 “Dumduma ninyo kon ano ang ginhimo sang mga Amaleknon sa inyo sang
nagguwa kamo sa Egypt.
18 Ginsalakay nila kamo sang kapoy na gid kamo, kag ginpamatay nila ang inyo mga
kaupod nga ara sa ulihi. Wala sila sing kahadlok sa Dios.

19 Gani laglaga gid ninyo ang tanan nga Amaleknon kon hatagan na kamo sang GINOO nga inyo Dios sang kalinong sa tanan ninyo nga mga kaaway didto sa duta nga
ginahatag niya sa inyo nga inyo panag-iyahan. Indi gid ninyo pagkalimtan ini.

26

Ang mga Halad halin sa Patubas kag ang Ikanapulo

1 "Kon mapanag-iyahan na ninyo ang duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga
inyo Dios bilang palanublion ninyo, kag didto na kamo nagaestar,
2 ibutang ninyo ang nahauna nga parte sang inyo patubas sa basket. Dayon dal-a
ninyo ini sa lugar nga pilion sang GINOO nga inyo Dios nga sa diin padunggan siya.
3 Magkadto kamo sa pari nga nagaalagad sa sina nga tion kag magsiling sa iya, '*Paagi
sa sini nga halad,* ginakilala ko subong nga adlaw nga ang GINOO nga aton Dios amo
ang nagdala sa akon sa sini nga duta nga iya ginsumpa sa aton mga katigulangan nga
ihatag sa aton.'
4 "Kuhaon dayon sang pari ang basket sa inyo kag ibutang ini sa atubangan sang
halaran sang GINOO nga inyo Dios.
5 Dayon, isiling ninyo ini sa presensya sang GINOO nga inyo Dios: 'Ang amon
katigulangan *nga si Jacob* isa ka Arameanhon nga wala sing permanente nga puluy-an
sadto. Nagkadto siya sa Egypt kag nag-estar didto kaupod ang iya panimalay. Diutay
lang sila sadto, pero sang ulihi nagdamo sila kag nangin gamhanan nga nasyon.
6 Pero ginpintasan kami sang mga Egyptohanon. Ginpabudlayan nila kami kag
ginpilit sa pag-obra.
7 Nagpangayo kami sang bulig sa imo, GINOO, ang Dios sang amon mga katigulangan,
kag ginpamatian mo kami. Nakita mo kon paano kami ginpabudlayan, ginpaobra, kag
ginpaantos.
8 Gani ginkuha mo kami, GINOO, sa Egypt paagi sa imo puwerte nga gahom kag
makahaladlok nga buhat. Naghimo ka sang mga milagro kag makatilingala nga mga
butang.
9 Gindala mo kami sa sini nga lugar, kag ginhatag sa amon ining maayo kag
mapatubason nga duta.*
10 Gani karon, O GINOO, ginadala namon ang nahauna nga parte sang patubas sang
duta nga ginhatag mo sa amon.' *Pagkatapos ninyo hambal sini,* ibutang dayon ninyo
ang basket sa presensya sang GINOO nga inyo Dios, kag magluhod kamo sa iya
presensya.
11 Dayon magkinalipay kamo tungod sa maayo nga mga butang nga ginahatag sang
GINOO nga inyo Dios sa inyo kag sa inyo pamilya. Upda man ninyo sa pagselebrar ang
mga Levita kag ang mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo.
12 "Sa kada ikatatlo nga tuig, ihatag ninyo ang ikanapulo sang inyo mga patubas sa
mga Levita, sa mga pangayaw, sa mga ilo kag sa mga balo nga babayi, para may
bastante sila nga pagkaon.
13 Dayon masiling kamo sa presensya sang GINOO nga inyo Dios: 'Ginkuha ko na sa
akon balay ang balaan nga parte *nga amo ang ikanapulo*, kag ginhatag sa mga Levita,
sa mga pangayaw, sa mga ilo, kag sa mga balo nga babayi suno sa tanan mo nga
ginsugo sa amon. Wala ako naglapas ukon nagkalipat sa bisan isa sang imo mga sugo.
14 Wala ko ginkaon ini samtang nagapangasubo ako; wala ko ini gintandog samtang
ginakabig ako nga mahigko; kag wala ko ini ginhalad sa patay. O GINOO nga akon Dios,
gintuman ko ikaw. Ginhimo ko ang tanan nga ginsugo mo sa amon.

---

* **26:9** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.* Amo man sa bersikulo 15.

15 Talupangda kami halin sa imo balaan nga puluy-an sa langit, kag pakamaayuha
ang imo katawhan nga mga Israelinhon kag ang maayo kag mapatubason nga duta
nga ginhatag mo sa amon suno sa imo ginsumpa sa amon mga katigulangan.'

Sunda Ninyo ang mga Sugo sang Dios

16 "Ginasugo kamo subong sang GINOO nga inyo Dios nga tumanon ninyo ining *tanan nga* sugo kag pagsulundan. Tumana gid ninyo ini sing maayo sa bug-os ninyo nga
tagipusuon kag kalag.
17 Ginpahayag ninyo subong nga ang GINOO amo ang inyo Dios kag magakabuhi
kamo suno sa iya mga pamaagi, kag tumanon ninyo ang iya mga sugo kag mga
pagsulundan, kag sundon ninyo siya.
18 Kag ginpahayag man sang GINOO subong nga kamo iya espesyal nga katawhan
suno sa iya ginpromisa, kag dapat magtuman kamo sa tanan niya nga mga sugo.
19 Kag suno sa iya ginpromisa himuon niya kamo nga labaw sa tanan nga nasyon,
kag pagadayawon kag padunggan kamo. Mangin katawhan kamo nga pinili sang
GINOO nga inyo Dios."

27

Ang Halaran sa Bukid sang Ebal

1 Karon ginmanduan ni Moises kag sang mga manugdumala sang Israel ang
katawhan: "Tumana ninyo *ining* tanan nga sugo nga ginahatag ko sa inyo subong.
2 Kon makatabok na kamo sa Jordan, didto sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO
nga inyo Dios, magtumpok kamo sang dalagko nga mga bato, kag lamhitan ninyo ini
sang apog.
3 Isulat ninyo sa sini nga mga bato ang tanan nga kasuguan kon makasulod na kamo
sa maayo kag mapatubason nga duta* nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios,
ang Dios sang inyo mga katigulangan, suno sa iya ginpromisa sa inyo.
4 Kon makatabok na kamo sa Jordan, patinduga ninyo ini nga mga bato sa Bukid
sang Ebal, suno sa ginmando ko sa inyo subong, kag lamhitan ninyo ini sang apog.
5 Dayon maghimo kamo didto sang halaran nga bato para sa GINOO nga inyo Dios.
Indi ninyo pagbasbasan ang mga bato nga inyo gamiton.
6 Dapat wala mabasbasi ang mga bato nga himuon ninyo nga halaran. Dayon
maghalad kamo sa sini nga halaran sang mga halad nga ginasunog para sa GINOO nga
inyo Dios.
7 Maghalad man kamo sang halad nga para sa maayo nga relasyon, kag kauna ninyo
ini didto kag magkinalipay kamo sa presensya sang GINOO nga inyo Dios.
8 Kag isulat ninyo sing maathag ining mga kasuguan sang Dios sa mga bato *nga
ginpahiran ninyo sang apog*."
9 Nagsiling pa gid si Moises kag ang mga pari nga mga kaliwat ni Levi sa tanan nga
Israelinhon, "Pamati kamo, O *katawhan sang* Israel! Subong nga adlaw nangin
katawhan na kamo sang GINOO nga inyo Dios.
10 Sunda ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag tumana ang iya mga sugo kag mga
pagsulundan nga ginahatag ko sa inyo subong."

Ang mga Pagpakamalaot

11 Sa amo man nga adlaw ginmanduan ni Moises ang katawhan:
12 "Kon makatabok na gani kamo sa Jordan, amo ini ang mga *tribo nga* magtindog sa
Bukid sang Gerizim sa pagbendisyon sa katawhan: ang tribo ni Simeon, Levi, Juda,
Isacar, Jose, kag Benjamin.

---

* **27:3** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

13 Kag amo ini ang mga *tribo nga* magtindog sa Bukid sang Ebal sa pagpakamalaot sa
katawhan: ang tribo ni Reuben, Gad, Asher, Zebulun, Dan, kag Naftali.
14 "Ang mga Levita magsinggit sing mabaskog sa tanan nga Israelinhon:
15 "Pakamalauton ang tawo nga maghimo sang bisan ano nga mga dios-dios nga
hinimo halin sa bato ukon saway kag simbahon ini bisan sa sekreto. Kay ini nga mga
dios-dios nga hinimo lang sang tawo ginakaugtan sang GINOO." Masabat dayon ang
tanan nga tawo, "Amen!"
16 "Pakamalauton ang tawo nga wala nagatahod sa iya mga ginikanan." Masabat
dayon ang tanan nga tawo, "Amen!"
17 "Pakamalauton ang tawo nga nagahalin sang muhon sang duta sang iya
isigkatawo *para kawaton ang duta*." Masabat dayon ang tanan nga tawo, "Amen!"
18 "Pakamalauton ang tawo nga nagapatalang sang bulag sa dalan." Masabat dayon
ang tanan nga tawo, "Amen!"
19 "Pakamalauton ang tawo nga wala nagahatag sang hustisya sa mga pangayaw, sa
mga ilo kag sa mga balo nga babayi." Masabat dayon ang tanan nga tawo, "Amen!"
20 "Pakamalauton ang tawo nga magpakighilawas sa asawa sang iya amay, kay
ginapakahuy-an niya ang iya amay." Masabat dayon ang tanan nga tawo, "Amen!"
21 "Pakamalauton ang tawo nga magpakighilawas sa bisan ano nga sapat." Masabat
dayon ang tanan nga tawo, "Amen!"
22 "Pakamalauton ang tawo nga magpakighilawas sa iya utod nga babayi, utod man
niya sa amay ukon sa iloy." Masabat dayon ang tanan nga tawo, "Amen!"
23 "Pakamalauton ang tawo nga magpakighilawas sa iya ugangan nga babayi."
Masabat dayon ang tanan nga tawo, "Amen!"
24 "Pakamalauton ang tawo nga magpatay sang iya kapareho bisan sa sekreto."
Masabat dayon ang tanan nga tawo, "Amen!"
25 "Pakamalauton ang tawo nga magbaton sang suhol sa pagpatay sang inosente nga
tawo." Masabat dayon ang tanan nga tawo, "Amen!"
26 "Pakamalauton ang tawo nga indi magsunod ukon magtuman sining tanan nga
sugo." Masabat dayon ang tanan nga tawo, "Amen!"

28

Ang Balos sa Pagkamatinumanon
(Lev. 26:3-13; Deu. 7:11-24)

1 "Kon sundon gid ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag tumanon ang tanan niya nga
sugo nga ginahatag ko sa inyo subong, himuon niya kamo nga labaw sa tanan nga
nasyon diri sa kalibutan.
2 Kon sundon ninyo ang GINOO nga inyo Dios mangin inyo ining tanan nga
pagpakamaayo:
3 "Pakamaayuhon niya ang inyo mga banwa kag ang inyo mga uma.
4 Pakamaayuhon niya kamo sang madamo nga kabataan, bugana nga patubas kag
madamo nga kasapatan.
5 Pakamaayuhon niya ang inyo mga patubas kag mga pagkaon.
6 Pakamaayuhon niya ang tanan ninyo nga ginahimo.
7 Ipapierdi sang GINOO sa inyo ang mga kaaway nga magsalakay sa inyo. Tingob sila
nga magsalakay sa inyo pero lapta sila nga magpalalagyo sa inyo.
8 Pakamaayuhon sang GINOO nga inyo Dios ang tanan ninyo nga ginahimo kag
pun-on niya sang mga patubas ang inyo mga bodega. Pakamaayuhon niya kamo sa
duta nga ginahatag niya sa inyo.

9 Suno sa ginpromisa sang GINOO nga inyo Dios sa inyo, himuon niya kamo nga iya
pinili nga katawhan, kon tumanon ninyo ang iya mga sugo kag magkabuhi kamo suno
sa iya mga pamaagi.
10 Dayon ang tanan nga katawhan sa kalibutan makahibalo nga ginpili kamo sang
GINOO mismo, kag mahadlok sila sa inyo.
11 Pakamaayuhon gid kamo sang GINOO didto sa duta nga iya ginpromisa sa inyo
mga katigulangan nga ihatag sa inyo. Padamuon niya ang inyo mga anak, ang inyo
mga kasapatan kag ang inyo mga patubas.
12 Padal-an kamo sang GINOO sang ulan sa husto nga tion halin sa talaguan sang iya
manggad sa langit, kag pakamaayuhon niya ang tanan ninyo nga ginahimo.
Magapahulam kamo sa madamo nga nasyon, pero kamo ya indi magpanghulam.
13 Himuon kamo sang GINOO nga mga pangulo *sa mga nasyon*, kag indi sumulunod
lang. Huo, ara kamo permi sa ibabaw kag indi sa idalom kon tumanon kag sundon
lang ninyo sing maayo ang mga sugo sang GINOO nga inyo Dios nga ginahatag ko sa
inyo subong.
14 Gani indi ninyo paglapasa ang bisan ano nga ginasugo ko sa inyo subong, kag indi
kamo magsunod sa iban nga mga dios kag mag-alagad sa ila.

Ang Balos sa Pagkadi-matinumanon
(Lev. 26:14-46)

15 "Pero kon indi kamo magtuman sa GINOO nga inyo Dios kag indi magsunod sing
maayo sa tanan niya nga mga sugo kag mga pagsulundan nga ginahatag ko sa inyo
subong, maagom ninyo ining tanan nga pagpakamalaot:
16 Pakamalauton sang GINOO ang inyo mga banwa kag mga uma.
17 Pakamalauton niya ang inyo mga patubas kag mga pagkaon.
18 Pakamalauton niya kamo paagi sa paghatag sa inyo sang diutay nga mga
kabataan, patubas kag kasapatan.
19 Pakamalauton niya ang tanan ninyo nga mga ginahimo.
20 Pasalasalahon kamo kag pagamuhon ang tanan ninyo nga ginahimo hasta nga
malaglag kamo kag magkalawala sa gilayon tungod sa malain ninyo nga ginahimo
paagi sa pagsikway sa iya.*
21 Padal-an kamo sang GINOO sang mga balatian hasta nga magkalalaglag kamo
didto sa duta nga inyo sudlon kag panag-iyahan.
22 *Huo,* paantuson kamo sang GINOO sang makamamatay nga mga balatian, hilanat,
palamanog, kag sang mainit nga hangin, *malawig nga* tingadlaw† kag mga peste sa
mga tanom hasta nga magkalawala kamo.
23 Ang langit mangin *daw sa* saway *nga indi na maghatag sang ulan* kag ang duta
magtig-a pareho sa salsalon.
24 Imbes tubig ang ihatag sang GINOO sa inyo bilang ulan, yab-ok ang iya ihatag.
Paulanon niya sang yab-ok hasta nga magkalalaglag kamo.
25 "Ipapierdi kamo sang GINOO sa inyo mga kaaway. Tingob kamo nga magsalakay sa
ila, pero lapta kamo nga magpalalagyo sa ila. Kangil-aran kamo sang tanan nga
ginharian sa kalibutan.
26 Ang inyo mga bangkay kan-on sang mga pispis kag sang mapintas nga mga sapat,
kag wala sing may magtabog sa ila.
27 Paantuson kamo sang GINOO sang mga hubag nga iya ginpadala sa mga
Egyptohanon, kag sang mga tumor, katol kag arikis‡ nga indi gid mag-ayo.
28 Pabuangon kamo sang GINOO, bulagon kag pasalasalahon.

---

* **28:20** *iya:* sa Hebreo, *akon* † **28:22** *tingadlaw:* sa Hebreo, *espada* ‡ **28:27** *tumor, katol kag arikis:* Indi mapat-od sa Hebreo kon ano gid nga mga balatian ini.

29 Magapangapkap kamo bisan adlaw pareho sa bulag. Indi kamo
magmainuswagon sa bisan ano nga inyo himuon. Daog-daugon kag kawatan kamo
permi, kag wala sing may magbulig *sa inyo*.
30 "Ang babayi nga inyo pangasaw-on agawon§ sang iban nga lalaki. Magapatindog
kamo sang balay pero indi kamo makaestar sini. Magatanom kamo sang mga ubas
pero indi kamo makapulos sang mga bunga sini.
31 Ihawon ang inyo baka sa inyo atubangan, pero indi kamo makakaon sini. Agawon
sa inyo ang inyo donkey, kag indi na ini pag-ibalik sa inyo. Kuhaon sang inyo mga
kaaway ang inyo mga karnero, kag wala sing may magbulig sa inyo sa pagbawi sini.
32 Samtang nagatan-aw kamo, bihagon ang inyo mga anak sang taga-iban nga
nasyon, kag adlaw-adlaw kamo nga maghulat sa ila *pagbalik*, pero wala kamo sing
may mahimo.
33 Ang mga tawo nga wala ninyo makilal-i amo ang magakaon sang tanan ninyo nga
ginpangabudlayan, kag permi lang kamo daog-daugon kag paantuson.
34 Kag kon makita ninyo ini tanan, mabuang kamo.
35 Patubuan kamo sang GINOO sang mga hubag nga indi mag-ayo halin sa inyo
dapadapa hasta sa ulo.
36 "Kamo kag ang inyo pinili nga hari ipabihag sang GINOO sa nasyon nga wala ninyo
makilal-i ukon sang inyo mga katigulangan. Didto magasimba kamo sa iban nga mga
dios nga hinimo halin sa kahoy kag bato.
37 Kangil-aran kamo, hikayan, kag insultuhon sang mga pumuluyo sang mga nasyon
nga sa diin kamo ginbihag.
38 "Madamo ang inyo itanom pero gamay lang ang inyo anihon, kay kaunon ini sang
mga apan.
39 Magatanom kamo sang ubas kag atipanon ninyo, pero indi kamo
makapangharvest sang bunga sini ukon makainom sang iya duga, kay kaunon ini
sang mga ulod.
40 Magatanom kamo sang madamo nga olibo bisan diin sa inyo lugar, pero wala
kamo sing lana nga makuha halin sa sini, kay magkalapulak ang mga bunga sini.
41 Makapamata kamo, pero indi sila magpabilin sa inyo kay bihagon sila.
42 Kaunon sang mga apan* ang tanan ninyo nga mga kahoy kag mga tanom.
43 "Ang mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo magaamat-amat gamhanan
samtang kamo ya magaamat-amat luya.
44 Sila ang magapautang sa inyo kag indi kamo ang magapautang sa ila. Sila ang
magapangulo sa inyo kag kamo inyo mga sumulunod lang.
45 Matabo ining tanan nga pagpakamalaot sa inyo hasta nga magkalamatay kamo
kon indi ninyo pagtumanon ang GINOO nga inyo Dios kag ang iya mga sugo kag mga
pagsulundan nga iya ginhatag sa inyo.
46 Ini nga mga pagpakamalaot mangin padumdom kag paandam sa inyo kag sa inyo
mga kaliwat hasta san-o.
47 Tungod kay wala ninyo gin-alagad nga may kalipay kag kasadya ang GINOO nga
inyo Dios sang tion sang inyo kabuganaan,
48 itugyan niya kamo sa mga kaaway nga ipadala niya sa inyo kag magaalagad kamo
sa ila. Gutumon kamo, uhawon, kulangon sang bayo, kag mawad-an sang bisan ano
nga butang. Paantuson niya kamo nga daw sa ginatakdan kamo sang salsalon nga gota
hasta nga magkalamatay kamo.
49 "Ipasalakay kamo sang GINOO sa isa ka nasyon nga halin sa pinakamalayo nga
parte sang kalibutan, nga ang ila lingguahe indi ninyo maintiendihan. Salakayon nila
kamo pareho sa agila nga nagasulip.

§ **28:30** *agawon:* ukon, *luguson* * **28:42** *apan:* ukon, *sapat-sapat*

50 Mapintas sila kag wala sing kaluoy sa mga tigulang kag mga kabataan.
51 Kaunon nila ang inyo mga kasapatan kag ang inyo mga patubas hasta nga
magkalamatay kamo. Wala sila sing ibilin sa inyo nga uyas, duga sang ubas, lana, ukon
mga kasapatan hasta nga magkalalaglag kamo.
52 Salakayon nila ang tanan ninyo nga banwa nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga
inyo Dios hasta nga magkalarumpag ang mga mataas kag mabakod nga mga pader
sini nga inyo ginasaligan.
53 "Sa tion nga kibunon kamo sang inyo mga kaaway, kaunon ninyo ang inyo mga
anak nga ginhatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios *tungod sa puwerte nga kagutom*.
54 Bisan pa ang mahinhin kag maluming gid nga tawo wala na sing kaluoy sa iya
utod, sa iya pinalangga nga asawa, kag sa iya nabilin nga mga anak.
55 Indi niya sila paghatagan sang iya ginakaon nga unod sang iya anak kay nahadlok
siya nga maubusan. Amo ina ang matabo sa inyo sa tion nga kibunon na sang inyo
mga kaaway ang tanan ninyo nga banwa.
56 Bisan pa ang mahinhin kag maluming nga babayi nga halos indi gani maglakat
nga nagatiniil, mangin mapintas sa iya pinalangga nga bana kag sa iya mga anak.
57 Taguon niya ang iya bata nga bag-o lang gid natawo kag ang inunlan sini para
kaunon niya sa sekreto, kay nahadlok siya nga basi wala na siya sing kaunon samtang
ginapalibutan sang inyo mga kaaway ang inyo mga banwa.
58 "Kon indi ninyo pagtumanon sing maayo ining tanan nga sugo nga nasulat sa sini
nga libro, kag indi pagtahuron ang halangdon kag makatilingala nga ngalan sang
GINOO nga inyo Dios,
59 padal-an niya kamo kag ang inyo mga kaliwat sang makahaladlok nga mga
balatian nga puwerte kasakit kag wala sing kaayuhan.
60 Ipaagom niya sa inyo ang makahaladlok nga mga balatian nga ginpadala niya sa
Egypt, kag magapabilin ini sa inyo.
61 Ipaagom man sang GINOO ang tanan nga klase sang balatian nga wala nasulat sa
sining Libro sang Kasuguan, hasta nga magkalamatay kamo.
62 Bisan pareho kamo kadamo sang bituon sa langit, diutay lang ang mabilin sa inyo
kay wala kamo nagtuman sa GINOO nga inyo Dios.
63 Subong nga ginkalipay sang GINOO ang pagpauswag kag pagpadamo sa inyo,
ikalipay man niya ang paglaglag kag pagpamatay sa inyo, hasta nga magkalawala
kamo sa duta nga inyo sudlon kag panag-iyahan.
64 "Palaptahon kamo sang GINOO sa tanan nga nasyon, sa punta kag punta sang
kalibutan. Kag didto magasimba kamo sa iban nga mga dios nga hinimo halin sa
kahoy kag bato, nga wala gani ninyo makilal-i ukon sang inyo mga katigulangan.
65 Wala kamo didto sing kalinong kag lugar nga mapahuwayan. Pakulbaan kamo
sang GINOO kag madulaan kamo sang paglaom, kag permi lang kamo masubuan.
66 Ang inyo kabuhi mangin ara permi sa katalagman; adlaw-gab-i permi lang kamo
ginakulbaan, kag wala sing kasiguruhan ang inyo kabuhi.
67 Tungod sa inyo kahadlok sa mga butang nga inyo makita sa palibot, masiling
kamo kon aga, 'Kuntani gab-i na.' Kag kon gab-i masiling kamo, 'Kuntani aga na.'
68 Pabalikon kamo sang GINOO sa Egypt sakay sa barko, bisan nagsiling ako sa inyo
nga indi na kamo dapat magbalik didto. Didto ibaligya ninyo ang inyo kaugalingon sa
inyo mga kaaway bilang mga ulipon, pero wala sing may magbakal sa inyo."

29

1 Amo ini ang mga detalye sang pagtuman sa kasugtanan nga ginsugo sang GINOO
kay Moises nga ihatag sa mga Israelinhon sa Moab. Dugang ini sa kasugtanan nga iya
ginhimo sa ila sa Horeb.

Ginpatuman Liwat sa mga Israelinhon ang Kasugtanan

2 Ginpatawag ni Moises ang tanan nga Israelinhon kag ginsilingan, "Kamo mismo
nakakita sang tanan nga ginhimo sang GINOO sa hari sang Egypt* kag sa tanan niya
nga mga opisyal kag sa bilog niya nga nasyon.
3 Nakita ninyo atong puwerte nga mga pagtilaw, mga milagro, kag makatilingala nga
mga buhat.
4 Pero hasta subong wala pa ginpaintiendi sang GINOO sa inyo ining inyo nakita kag
nabatian.
5 Sa sulod sang 40 ka tuig nga ginpangunahan ko kamo sa kamingawan, wala
nagdaan ang inyo mga bayo kag mga sandalyas.
6 Wala kamo sing tinapay didto ukon bino kag iban pa nga ilimnon, *pero ginhatagan
kamo sang GINOO sang inyo mga kinahanglanon* para mahibaluan ninyo nga siya ang
GINOO nga inyo Dios.
7 "Pag-abot ta sa sini nga lugar, nagpakig-away sa aton si Haring Sihon sang Heshbon
kag si Haring Og sang Bashan, pero gindaog naton sila.
8 Gin-agaw ta ang ila duta kag ginhatag ini sa *mga tribo ni* Reuben, Gad, kag sa
katunga nga tribo ni Manase bilang ila palanublion.
9 "Gani tumana ninyo sing maayo ang mga ginapatuman sa sini nga kasugtanan,
para magmauswagon kamo sa tanan ninyo nga ginahimo.
10 Nagatindog kamo tanan subong nga adlaw sa presensya sang GINOO nga inyo
Dios: ang mga pangulo sang inyo mga tribo, ang mga manugdumala, ang mga opisyal,
ang tanan nga lalaki sang Israel,
11 ang inyo mga asawa kag mga kabataan, kag ang mga pangayaw nga nagaestar
upod sa inyo nga inyo manugkahoy kag manugsag-ob.
12 Nagatindog kamo diri sa paghimo sang kasugtanan sa GINOO nga inyo Dios. Ini
nga kasugtanan nga ginahimo sang GINOO sa inyo subong nga adlaw ginsumpaan niya,
13 para ipahibalo niya liwat sa inyo subong nga kamo iya katawhan kag siya inyo
nga Dios suno sa iya ginpromisa sa inyo kag sa inyo mga katigulangan nga si Abraham,
Isaac, kag Jacob.
14-15 Pero indi lang kamo nga nagatindog diri subong sa presensya sang GINOO nga
inyo Dios ang iya ginahimuan sang sini nga kasugtanan nga may panumpa, kundi pati
ang tanan ninyo nga kaliwat sa palaabuton.
16 "Nahibaluan ninyo kon paano anay kita nag-estar sa Egypt kag kon paano kita
nagpanglat-as sa kadutaan sang iban nga mga nasyon pakadto sa sini nga lugar.
17 Nakita ninyo ang ila makangilil-ad nga mga dios-dios nga hinimo halin sa kahoy,
bato, pilak kag bulawan.
18 Siguraduha ninyo nga wala sa inyo sing lalaki, babayi, panimalay, ukon tribo nga
magbiya sa GINOO nga aton Dios kag magsimba sa mga dios sang sadto nga mga
nasyon para wala sing bisan isa sa inyo nga mangin pareho sa gamot nga nagatubo
nga mapait kag makahililo.
19 Ang bisan sin-o nga nakabati sang mga paandam sang sini nga mga
pagpakamalaot indi maghunahuna nga indi siya maano bisan magpadayon siya sa iya
lang gusto. Ang matuod, magadala ini sang kalaglagan sa inyo tanan.
20 Indi *gid* siya pagpatawaron sang GINOO. Magadabdab *nga daw sa kalayo* ang
puwerte nga kaakig sang GINOO sa iya, kag matabo sa iya ang tanan nga
pagpakamalaot nga nasulat sa sini nga libro, kag dulaon sang GINOO ang iya ngalan sa
kalibutan.
21 Painon siya sang GINOO sa tanan nga tribo sang Israel, kag paantuson siya suno sa
mga pagpakamalaot sang kasugtanan nga nasulat sa sini nga Libro sang Kasuguan.

---

* **29:2** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

22 “Sa ulihi nga mga henerasyon ang inyo mga kaliwat kag ang mga pangayaw nga
naghalin sa malayo nga mga lugar makakita sang *resulta sang* mga kalamidad kag
mga balatian nga ipadala sang GINOO sa inyo duta.
23 Ang inyo bilog nga duta mangin pareho sa desierto nga natabunan sang asupre
kag asin. Wala gid sing may magtanom sa sini nga duta kay ang tanom indi magtubo.
Mangin pareho ini sang pagkalaglag sang Sodom kag Gomora, sang Adma kag
Zeboyim nga ginlaglag sang GINOO tungod sa puwerte niya nga kaakig.
24 Dayon mamangkot ang tanan nga nasyon, ‘Ngaa bala ginhimo ina sang GINOO sa
ila nasyon? Ngaa bala nga puwerte gid ang iya kaakig?’
25 “Kag ang sabat amo ini: ‘Tungod kay ginsikway sang sini nga mga tawo ang
kasugtanan nga ginhimo sa ila sang GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan, sang
ginpaguwa niya sila sa Egypt.
26 Nagsimba sila kag nag-alagad sa iban nga mga dios nga wala nila nakilal-i, nga
gindumili sang GINOO nga simbahon nila.
27 Gani puwerte ang kaakig sang GINOO sa ila nasyon kag ginpaagom niya sa ila ang
tanan nga pagpakamalaot nga nasulat sa sini nga libro.
28 Sa puwerte nga kaakig sang GINOO, ginpalayas niya sila sa ila nasyon kag
ginpabihag sa iban nga nasyon nga sa diin nagaestar sila subong.’
29 “May mga butang nga sekreto nga ang GINOO lang nga aton Dios ang nakahibalo,
pero ginpahayag niya sa aton ang iya kasuguan kag ini dapat sundon naton kag sang
aton mga kaliwat hasta san-o.

30

Ang Dapat Himuon para Pakamaayuhon sang Dios

1 “Halimbawa, matabo sa inyo ini nga mga butang—ang mga pagpakamaayo kag ang
mga pagpakamalaot nga akon ginsiling sa inyo—kag madumduman ninyo ini kon
didto na kamo sa mga nasyon nga sa diin ginpabihag kamo sang GINOO nga inyo Dios.
2 Kon sa sina nga tion magbalik kamo kag ang inyo mga anak sa GINOO nga inyo Dios,
kag tumanon ninyo sa bug-os ninyo nga tagipusuon kag kalag ang tanan nga ginsugo
ko sa inyo subong,
3 kaluoyan kamo sang GINOO nga inyo Dios. Tipunon niya kamo halin sa tanan nga
nasyon nga sa diin ginpabihag niya kamo, kag dayon ibalik niya ang inyo maayo nga
kahimtangan.
4 Bisan didto pa niya kamo ginpalayas sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan,
tipunon gihapon kamo sang GINOO nga inyo Dios
5 kag pabalikon sa duta nga ginpanag-iyahan sang inyo mga katigulangan, kag
panag-iyahan ninyo ini *liwat*. Pauswagon kag padamuon pa gid niya kamo sang sa
inyo mga katigulangan.
6 Bag-uhon sang GINOO nga inyo Dios ang inyo mga tagipusuon kag ang mga
tagipusuon sang inyo mga kaliwat para higugmaon ninyo siya sa bug-os ninyo nga
tagipusuon kag kalag, kag magkabuhi kamo *sing malawig*.
7 Ipaagom sang GINOO nga inyo Dios ining tanan nga pagpakamalaot sa inyo mga
kaaway nga nagadumot kag nagahingabot sa inyo.
8 Tumanon ninyo liwat ang GINOO kag sundon ang tanan niya nga mga sugo nga
ginahatag ko sa inyo subong.
9 Pauswagon gid kamo sang GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo nga ginahimo.
Padamuon niya ang inyo mga anak, mga kasapatan, kag ang inyo mga patubas, kay
malipay liwat ang GINOO sa pagpakamaayo sa inyo, subong nga nalipay siya sa
pagpakamaayo sa inyo mga katigulangan.

10 Matabo ini kon tumanon ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag sundon ang tanan
niya nga mga sugo kag mga pagsulundan nga nasulat sa sini nga Libro sang Kasuguan.
Huo, matabo ini kon magbalik kamo sa iya sa bug-os ninyo nga tagipusuon kag kalag.
11 "Indi mabudlay intiendihon kag himuon ini nga mga sugo nga ginahatag ko sa
inyo subong.
12 Wala ini sa langit nga magpamangkot kamo, 'Sin-o bala ang mapa-langit sa
pagkuha sini kag isugid sa aton para sundon naton?'
13 Wala man ini sa tabok sang dagat nga magpamangkot kamo, 'Sin-o bala ang
matabok sa dagat sa pagkuha sini kag isugid sa aton para sundon naton?'
14 Ara ina nga mga pulong sa inyo, sa inyo mismo baba kag tagipusuon, gani
matuman ninyo ina.
15 "Pamati! Subong nga adlaw ginapapili ko kamo sini: kabuhi ukon kamatayon,
kauswagan ukon kalaglagan.
16 Ginamanduan ko kamo subong nga higugmaon ninyo ang GINOO nga inyo Dios,
magkabuhi kamo suno sa iya mga pamaagi, kag magtuman sang iya mga sugo kag mga
pagsulundan. *Kon himuon ninyo ini,* makaangkon kamo sang *maayo nga* kabuhi kag
magdamo, kag pakamaayuhon kamo sang GINOO nga inyo Dios didto sa duta nga inyo
pagasudlon kag panag-iyahan.
17 "Pero kon indi kamo magtuman kag magsunod sa iya, kag magsimba kamo kag
mag-alagad sa iban nga mga dios,
18 subong pa lang nga daan ginapaandaman ko na kamo nga sigurado gid nga
malaglag kamo. Indi kamo magkabuhi sing malawig sa duta nga inyo sudlon kag
panag-iyahan didto sa tabok sang Jordan.
19 "Subong nga adlaw ginatawag ko bilang mga saksi ang langit kag ang duta kon diin
sa sini ang inyo pilion: kabuhi ukon kamatayon, pagpakamaayo ukon pagpakamalaot.
Pilia ninyo ang kabuhi para magkabuhi kamo kag ang inyo mga kabataan.*
20 Higugmaa ninyo ang GINOO nga inyo Dios. Tumana ninyo siya kag magpabilin
kamo sa iya, kay siya ang inyo kabuhi. Kon himuon ninyo ini, magakabuhi kamo sing
malawig didto sa duta nga iya ginsumpa nga ihatag sa inyo mga katigulangan nga sila
ni Abraham, Isaac kag Jacob."

31

Si Josue amo ang Nagbulos kay Moises
(Num. 27:12-23)

1 Nagpadayon si Moises sa pagpakighambal sa tanan nga Israelinhon.
2 Siling niya, "120 na ka tuig ang akon edad kag indi na ako makasarang sa
pagpangulo sa inyo. Kag nagsiling ang GINOO sa akon nga indi ako makatabok sa
Jordan.
3 Ang GINOO nga inyo Dios amo mismo ang magapanguna sa inyo sa pagtabok.
Laglagon niya ang mga nasyon didto, kag panag-iyahan ninyo ang ila duta.
Pangunahan kamo ni Josue sa pagtabok suno sa ginsiling sang GINOO.
4 Himuon sang GINOO sa sini nga mga nasyon ang iya ginhimo kay Sihon kag kay Og
nga mga hari sang mga Amornon, kag sa ila duta.
5 Itugyan sila sang GINOO sa inyo, kag kinahanglan nga himuon ninyo sa ila ang
tanan nga ginsugo ko sa inyo.
6 Magpakabakod kamo kag magpakaisog. Indi kamo magkahadlok sa ila kay ang
GINOO nga inyo Dios nagaupod sa inyo; indi niya kamo pagbayaan ukon pagpabay-an."
7 Dayon gintawag ni Moises si Josue kag ginsilingan sa atubangan sang tanan nga
Israelinhon, "Magpakabakod ka kag magpakaisog, kay ikaw ang magapangulo sa sini

* **30:19** *kabataan:* ukon, *kaliwat*

nga katawhan sa pagkadto sa duta nga ginsumpa sang GINOO nga ihatag sa ila mga katigulangan. Buligan mo sila nga maangkon nila ang duta.
8 Pangunahan ka sang GINOO kag magaupod siya sa imo; indi niya ikaw pagbayaan ukon pagpabay-an. Gani indi ka magkahadlok ukon magkaluya."

Ang Pagbasa sang Kasuguan

9 Ginsulat ni Moises ini nga mga sugo kag ginhatag sa mga pari nga mga kaliwat ni Levi, nga amo ang nagadala sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO, kag sa tanan nga manugdumala sang Israel.
10 Dayon ginmanduan sila ni Moises, "Sa katapusan sang kada pito ka tuig nga amo ang tuig nga kanselahon na ang mga utang, sa tion sang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag,
11 basahon ninyo ini nga mga sugo sa tanan nga Israelinhon kon magtipon sila sa presensya sang GINOO nga inyo Dios sa lugar nga iya pilion.
12 Tipuna ang mga tawo—ang mga lalaki, mga babayi, mga kabataan, kag mga pangayaw nga nagaestar sa inyo mga banwa—para makapamati sila kag makatuon nga magtahod sa GINOO nga inyo Dios kag magtuman sing maayo sa tanan nga ginapatuman sa sini nga mga sugo.
13 Himuon ninyo ini para ang inyo mga kabataan nga wala pa makahibalo sang sini nga mga sugo makabati sini kag makatuon sa pagtahod sa GINOO nga inyo Dios samtang nagakabuhi kamo sa duta nga inyo panag-iyahan sa tabok sang Jordan."

Ginpropesiya ang Pagsupak sang mga Israelinhon

14 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Madali na lang ka mapatay; gani ipatawag si Josue kag magkadto kamo sa Tolda nga Ginapakigkitaan, kay tudluan ko siya didto sang iya pagahimuon." Gani nagkadto si Moises kag si Josue sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
15 Nagpakita ang GINOO paagi sa panganod nga daw haligi didto sa may puwertahan sang Tolda.
16 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Madali na lang ka *mapatay kag* isimpon sa imo mga katigulangan. Kon wala ka na, ini nga katawhan magasimba sa iban nga mga dios nga ginasimba sang mga tawo sa duta nga ila pagakadtuan. Isikway nila ako kag lapason nila ang kasugtanan nga ginhimo ko sa ila.
17 Sa sina nga adlaw mangakig gid ako sa ila kag isikway ko sila. Talikdan ko sila kag malaglag sila. Madamo nga katalagman kag kabudlayan ang magaabot sa ila, kag sa sina nga tion mamangkot sila, 'Nag-abot bala sa aton ini nga mga katalagman tungod kay ang Dios wala nagaupod sa aton?'
18 Talikdan ko gid sila sa sina nga tion tungod sa tanan nga kalautan nga ila ginhimo paagi sa pagsimba sa iban nga mga dios.
19 "Gani isulat ini nga kanta kag itudlo sa mga Israelinhon. Ipakanta ini sa ila para mangin saksi ko ini kontra sa ila.
20 Dal-on ko sila sa maayo kag mapatubason nga duta* nga ginsumpa ko nga ihatag sa ila mga katigulangan. Didto magakabuhi sila nga mabuganaon; magakaon sila sang tanan nga pagkaon nga luyag nila, kag mabusog gid sila. Pero magabiya sila sa akon kag magasimba sa iban nga mga dios. Lapason nila ang akon kasugtanan.
21 Kon mag-abot na sa ila ang madamo nga katalagman kag mga kabudlayan, ini nga kanta mangin saksi kontra sa ila, kay indi ini malipatan sang ila mga kaliwat. Nahibaluan ko kon ano ang ila ginaplano nga himuon bisan wala ko pa sila madala sa duta nga akon ginsumpa nga ihatag sa ila."
22 Sadto nga adlaw, ginsulat ni Moises ang kanta kag gintudlo sa mga Israelinhon.

---

* **31:20** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

23 Ginmanduan dayon sang GINOO si Josue nga anak ni Nun: “Magpakabakod ka kag
magpakaisog, kay ikaw ang magadala sa mga Israelinhon sa duta nga akon ginsumpa
nga ihatag sa ila, kag magaupod ako sa imo.”
24 Pagkatapos nga nasulat ni Moises ang tanan nga sugo sa libro,
25 ginmanduan niya ang mga Levita nga amo ang nagadala sang Kahon sang
Kasugtanan sang GINOO. Nagsiling siya,
26 “Kuhaa ninyo ining Libro sang Kasuguan kag ibutang sa tupad sang Kahon sang
Kasugtanan sang GINOO nga inyo Dios. Magapabilin ini didto bilang saksi kontra sa
katawhan sang Israel.
27 Kay nahibaluan ko kon ano kamo ka rebelde kag katig-a sing ulo. Bisan subong
gani nga kaupod pa ninyo ako, nagarebelde na kamo sa GINOO, ano pa gid ayhan kon
patay na ako!
28 Tipuna sa akon atubangan ang tanan nga manugdumala sang inyo tribo kag ang
tanan nga opisyal para hambalan ko sila sang sini nga mga butang. Kag tawgon ko ang
langit kag ang duta bilang saksi kontra sa ila.
29 Kay nahibaluan ko nga kon patay na ako, magahimo gid kamo sang kalautan kag
isikway ninyo ang tanan nga ginasugo ko sa inyo. Sa ulihi, magaabot sa inyo ang mga
katalagman kay magahimo kamo sing malain sa panulok sang GINOO kag paakigon
ninyo siya paagi sa inyo himuon.”

Ang Kanta ni Moises

30 Dayon ginpabati ni Moises sa bilog nga komunidad sang Israel ang ini nga kanta
halin sa umpisa hasta sa katapusan:

32

1 O langit, pamati kay mahambal ako!
O duta, pamatii ang akon mga pulong.
2 Ang akon mga pagpanudlo magatupa pareho sa ulan ukon tun-og.
Ang akon mga pulong pareho sa dabodabo sa mga hilamon
ukon talithi sa mga tanom.
3 Isugid ko ang ngalan sang GINOO.
Dayawon ko ang pagkagamhanan sang aton Dios!
4 Siya ang *akon palalipdan nga* bato;
husto gid ang iya mga binuhatan,
kag matarong ang tanan niya nga mga pamaagi.
Matutom siya nga Dios kag wala nagakasala;
matarong siya kag husto ang iya mga ginahimo.
5 Pero kamo nagpakasala sa iya
kag wala na niya kamo pagkabiga
nga iya mga anak
tungod sa inyo kalautan.
Mga makasasala kag balingag nga henerasyon!
6 Amo bala ini ang inyo ibalos sa GINOO?
Mga buang-buang gid kamo kag kulang sang pag-intiendi.
Indi bala nga siya ang inyo Amay nga nagtuga sa inyo?
7 Dumduma ninyo ang nagligad nga mga tinuig;
hunahunaa ninyo ang mga nagligad nga henerasyon.
Pamangkuta ninyo ang inyo mga katigulangan kon ano ang mga natabo
kay sugiran nila kamo.
Pamangkuta ninyo ang inyo mga manugdumala
kay ipaathag nila ini sa inyo.

8 Sang ginhatagan sang Labing Mataas nga Dios
ang mga nasyon sang ila duta
kag sang ginbahin-bahin niya ang mga katawhan,
ginbutangan niya sila sang border
suno sa kadamuon sang mga anghel sang Dios.*
9 Pero ang parte sang GINOO amo ang iya katawhan;
sila nga mga kaliwat ni Jacob amo ang iya palanublion.
10 Nakita niya sila sa desierto,
sa lugar nga halos wala sing may nagatubo nga tanom.
Gin-atipan niya sila kag ginhalungan
pareho sa paghalong sang tawo sa iya mata.
11 Ginbantayan niya sila pareho sa agila
nga nagabantay sang iya mga buto
samtang iya ini ginatudluan sa paglupad.
Ginahumlad niya ang iya mga pakpak
sa pagsalo kag pagdala sa ila.
12 Ang GINOO lang gid ang nagtuytoy sa iya katawhan,
nga wala ang bulig sang iban nga dios.
13 Ginpagahom niya sila sa mga kabukiran,
kag ginpakaon sang mga patubas sang duta.
Ginsagod niya sila sang honey halin sa banglid
kag sang lana halin sa *mga olibo nga nagatubo sa* batuhon nga duta.
14 Ginhatagan niya sila sang mga keso kag gatas
halin sa mga baka kag karnero,
kag ginhatagan sang matambok nga mga karnero
kag mga kanding halin sa Bashan.
Ginhatagan man niya sila sang pinakamaayo nga mga trigo
kag ginpainom sang pinakamaayo nga bino halin sa ubas.
15 Nagmauswagon ang mga Israelinhon†
pero nagrebelde sila.
Nagtambok sila kag nagbakod,
pero gintalikdan nila ang Dios nga nagtuga sa ila,
kag ginsikway nila ang *ila palalipdan nga* bato
nga amo ang ila Manluluwas.
16 Ginpaimon nila kag ginpaakig ang GINOO
sa ila makangilil-ad nga mga dios.
17 Naghalad sila sa mga demonyo nga indi matuod nga Dios—
mga dios nga indi nila kilala kag bag-o lang nagtuhaw,
kag wala pagtahura sang ila mga katigulangan.
18 Ginkalimtan nila ang Dios
nga *ila palalipdan nga* bato nga nagtuga sa ila.
19 Nakita ini sang GINOO,
kag tungod sa iya kaakig ginsikway niya sila nga iya mga anak.
20 Nagsiling siya, "Talikdan ko sila,
kag tan-awon ko abi kon ano ang ila madangatan,
kay malain sila nga henerasyon, mga anak nga indi matutom.
21 Ginpaimon nila ako sa indi matuod nga dios,

---

* **32:8** *mga anghel sang Dios:* Amo ini sa Septuagint. Sa Dead Sea Scrolls, *mga anak sang Dios.* Sa Masoretic Text, *mga kaliwat ni Israel.* † **32:15** *mga Israelinhon:* sa Hebreo, *Jeshurun,* nga ang buot silingon, *matarong*

kag ginpaakig nila ako sa ila wala sing pulos nga mga dios-dios.
Gani paimunon ko man sila sa iban nga katawhan.
Paakigon ko sila *paagi sa pagpakamaayo* sa buang-buang nga nasyon.
22 Kay ang akon kaakig nagadabadaba nga daw kalayo.
Magasunog ini sa duta kag sa tanan nga patubas sini,
pati sa kadadalman sang duta,‡
kag sa mga pundasyon sang mga bukid.

23 "Padal-an ko sila sang mga kalamidad,
kag iguon ko sila sang akon mga pana.
24 Pagutuman ko sila;
magakalamatay sila sa gutom kag sa balatian.
Padal-an ko sila sang mapintas nga mga sapat sa paghalit sa ila
kag mga man-og nga dalitan sa pagkagat sa ila.
25 Sa guwa sang ila balay madamo ang magakalamatay sa inaway,
kag sa sulod magahari ang kahadlok.
Magakalamatay ang mga tigulang, mga pamatan-on,
kag mga kabataan.
26 Nagsiling ako nga laptahon ko sila
hasta nga indi na sila madumduman sa kalibutan.
27 Pero indi ko pagtugutan nga magpabugal ang ila mga kaaway kag magsiling,
'Napierdi ta sila. Indi ang GINOO ang naghimo sini.'"

28 Ang Israel isa ka nasyon
nga wala sing kaalam kag pag-intiendi.
29 Kon maalamon lang sila,
maintiendihan kuntani nila ang ila madangatan.
30 Paano bala malagas sang isa ka tawo
ang isa ka libo nga mga Israelinhon?
Paano madaog sang duha ka tawo
ang napulo ka libo *sa ila*?
Luwas lang kon gintugyan sila sang GINOO
nga ila *palalipdan nga* bato.
31 Kay ang *palalipdan nga* bato sang aton mga kaaway
indi pareho sang aton *palalipdan nga* bato,
kag bisan sila nakahibalo sini.
32 Ang aton mga kaaway,
nga pareho kalaot sa mga pumuluyo sang Sodom kag Gomora,
kaangay sang mga pinungpong sang ubas nga mapait kag makahililo ang bunga,
33 kag kaangay sang bino nga halin sa dalit sang man-og.
34 Nakahibalo ang GINOO sang ila ginahimo;
ginasupot niya lang anay ini kag nagahulat sang husto nga tion sa pagsilot sa ila.
35 *Nagsiling siya,* "Ako ang magabalos kag magasilot sa ila,
kay magaabot ang tion nga makadalin-as gid sila.
Madali na lang mag-abot ang ila kalaglagan.
Indi na ini magdugay."
36 Magahukom ang GINOO pabor sa iya katawhan;
kaluoyan niya sila nga iya mga alagad,
kon makita niya nga wala na sila sang kusog

‡ **32:22** *kadadalman sang duta:* ukon, *lugar sang mga patay*

kag diutay na lang ang nabilin sa ila,
ulipon man ukon indi ulipon.
37 Dayon mamangkot ang GINOO*sa iya katawhan*,
"Diin na karon ang ila mga dios, ang bato nga ila palalipdan?
38 Diin na karon ang ila mga dios nga nagakaon sang tambok
kag nagainom sang bino sang ila mga halad?
Pabuliga sila sa inyo,
kag himua ninyo sila nga inyo proteksyon!
39 Tan-awa ninyo karon;
ako amo lang gid ang Dios!
Wala na sing iban nga dios luwas sa akon.
Ako ang nagapatay kag ako man ang nagahatag sang kabuhi;
ako ang nagapilas kag ako man ang nagaayo,
kag wala sing may makaluwas sa akon mga kamot.
40 Karon, bayawon ko ang akon mga kamot kag magsumpa,
'Subong nga buhi ako hasta san-o,
41 bairon ko ang nagaidlak ko nga espada
kag gamiton ko ini sa pagsilot.
Balusan ko ang akon mga kaaway
kag pabayaron ang mga nagasikway sa akon.
42 Ang akon pana mabulit sang ila mga dugo,
kag ang akon espada magapanglabo sang ila mga lawas.
Magakalamatay pati ang mga madakpan sa ila
kag ang ila mga pangulo.' "
43 Kamo nga mga nasyon, dayawa ninyo ang katawhan sang GINOO,§
kay balusan sang GINOO ang nagpatay sa ila nga iya mga alagad.
Balusan niya ang iya mga kaaway,
kag tinluan niya ang iya duta kag ang iya katawhan.
44 Ginhambal ni Moises kaupod ni Josue* nga anak ni Nun ang mensahi sang sini nga kanta sa mga tawo.
45 Pagkatapos hambal ni Moises sini,
46 nagsiling siya sa mga tawo, "Itanom gid ninyo sa inyo mga tagipusuon ang tanan nga ginhambal ko sa inyo subong. Itudlo man ninyo ini sa inyo mga anak para matuman nila sing maayo ang tanan nga ginasiling sa sini nga mga sugo.
47 Ini nga mga sugo indi ordinaryo lang nga mga pulong; ini magahatag sa inyo sang kabuhi. Kon tumanon ninyo ini magakabuhi kamo sing malawig sa duta nga inyo panag-iyahan sa tabok sang Jordan."

Ginsugid ang Kamatayon ni Moises

48 Sa sina mismo nga adlaw nagsiling ang GINOO kay Moises,
49 "Magkadto ka sa Moab, sa kabukiran sang Abarim kag magsaka ka sa Bukid sang Nebo nga nagaatubang sa Jerico. Tan-awa didto ang Canaan, ang duta nga ginahatag ko sa mga Israelinhon nga ila panag-iyahan.
50 Kag dira sa sina nga bukid mapatay ka, kag isimpon ka sa imo mga paryente *nga nagkalamatay na*, subong nga si Aaron nga imo utod napatay sa Bukid sang Hor kag ginsimpon man sa iya mga paryente.

---

§ **32:43** *Kamo...GINOO:* ukon, *Kamo nga mga nasyon, magkalipay kamo kaupod sa katawhan sang GINOO.* Sa Dead Sea Scrolls kag Griego nga teksto, *Magkalipay kamo upod sa iya, O kalangitan, kag ang tanan nga anghel sang Dios dapat magsimba sa iya.* * **32:44** *Josue:* sa Hebreo, *Hoseas*

51 Kay duha kamo nadulaan sang pagsalig sa akon sa atubangan sang mga
Israelinhon sang didto kamo sa tuburan sang Meriba Kadesh,† sa kamingawan sang
Zin. Wala ninyo pagpadunggi ang akon pagkabalaan sa ila atubangan.
52 Gani makita mo lang sa malayo ang duta nga ginahatag ko sa mga Israelinhon,
pero indi ka makasulod didto."

33

Ginbendisyunan ni Moises ang mga Tribo sang Israel

1 Amo ini ang bendisyon nga ginhambal ni Moises nga alagad sang Dios sa mga
Israelinhon sa wala pa siya mapatay.
2 Nagsiling siya,
"Nag-abot ang GINOO halin sa Sinai;
nagpahayag siya sa aton halin sa Bukid sang Seir pareho sang pagbutlak sang adlaw.
Nagsilak siya halin sa Bukid sang Paran.
Nag-abot siya upod sa linibo ka anghel,
kag ang iya tuo nga kamot nagabitbit sang nagadababadaba nga kalayo.*
3 Ginahigugma gid sang GINOO ang iya katawhan.
Ginaprotektaran niya ining mga tawo nga iya pinili.
Gani ginasunod nila siya
kag ginatuman ang iya mando.
4 Ginhatag sa aton ni Moises ang kasuguan
bilang palanublion naton nga mga kaliwat ni Jacob.
5 Nangin hari ang GINOO sang Israel†
sang magtipon ang ila mga pangulo kag ang ila mga tribo."
6 *Nagsiling si Moises parte sa tribo ni Reuben,*
"Kabay pa nga indi madula ang mga kaliwat ni Reuben bisan diutay lang sila."

7 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Juda:
"O GINOO, pamatii ang pagpangayo sang bulig sang *tribo ni* Juda.
Ibalik sila liwat sa mga tribo *sang Israel*.
Protektari sila kag buligi kontra sa ila mga kaaway."
8 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Levi:
"O GINOO, ginhatag mo ang Thumim kag Urim‡
sa imo matutom nga mga alagad *nga amo ang mga kaliwat ni Levi*.
Gintilawan mo sila sa Masa
kag ginsabdong sa tuburan sang Meriba.
9 Nagpakita sila sing dako nga pag-unong sa imo
sang sa ila mga ginikanan, mga utod, kag mga kabataan.
Gintuman nila ang imo pulong,
kag gintipigan nila ang imo kasugtanan.
10 Tudluan nila ang mga Israelinhon sang imo mga pagsulundan
kag mga sugo,
kag magahalad sila sang mga insenso
kag mga halad nga ginasunog sa imo halaran.
11 O GINOO, pakamaayuha sila,
kag kabay pa nga malipay ka sa tanan nila nga ginahimo.

---

† **32:51** *Meriba Kadesh:* ukon, *Meriba sa Kadesh* * **33:2** *Nag-abot...kalayo:* ukon, *Nag-abot siya halin sa Meriba Kadesh, halin sa south, sa ubos sang iya mga kabukiran.* † **33:5** *Israel:* sa Hebreo, *Jeshurun,* nga ang buot silingon, *matarong* ‡ **33:8** *Thumim kag Urim:* duha ka butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.

Laglaga ang ila mga kaaway
para indi na makabangon pa.”

12 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Benjamin:
“Palangga sang GINOO ang tribo ni Benjamin,
kag ginapalayo niya sila sa katalagman
kag ginaprotektaran sa bilog nga adlaw.”

13 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Jose:
“Kabay pa nga pakamaayuhon sang GINOO ang ila duta
kag padal-an permi sang ulan
kag sang tubig halin sa idalom sang duta.
14 Kabay pa nga sa bulig sang adlaw magapamunga ang ila mga tanom
sang maayo nga mga bunga sa tion sang tigbulunga sini.
15 Kabay pa nga ang ila madugay na nga mga bukid
magapatubas sing maayo kag bugana nga mga bunga.
16 Kabay pa nga ang ila duta magapatubas sang pinakamaayo
nga mga produkto sa kaayo sang Dios nga nagpahayag sa nagadabadaba nga kahoy-kahoy.
Kabay pa nga ini nga mga pagpakamaayo magapabilin sa tribo ni Jose
kay labaw siya sa iya mga utod.
17 Ang iya kusog pareho sa kusog sang turo nga baka nga kamagulangan.
Ang iya gahom pareho sa gahom sang sungay sang talunon nga baka.
Paagi sini laglagon niya ang mga nasyon bisan ang sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.
Amo ini ang akon pagpakamaayo sa madamo nga katawhan sang Efraim kag Manase.”
18 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Zebulun *kag ni Isacar*:
“Magkalipay ang *tribo ni* Zebulun,
kay magauswag sila sa ila pagnegosyo sa iban nga mga lugar.
Magkalipay man ang *tribo ni* Isacar
kay magauswag sila sa ila lugar.
19 Hagaron nila ang mga tawo sa pagkadto sa bukid
sa paghalad sang husto nga mga halad *sa Dios*.
Magaselebrar sila tungod sa madamo nga pagpakamaayo
nga nakuha nila sa dagat kag sa baybayon.”
20 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Gad:
“Dalayawon ang Dios nga nagapalapad sang teritoryo sang *tribo ni* Gad!
Nagakabuhi sila sa sini nga duta pareho sa leon
nga handa sa paggus-ab sang butkon ukon sang ulo *sang iya mga kaaway*.
21 Ginpili nila ang pinakamaayo nga duta
nga bagay para sa mga pangulo.
Kon magtipon ang mga manugdumala sang katawhan sang Israel,
ginasunod nila ang mga ginapatuman sang GINOO
kag ang iya mga pagsulundan para sa Israel.”

22 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Dan:
“Ang *tribo ni* Dan pareho sa bata sang leon nga nagalumpat
halin sa Bashan.”

23 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Naftali:

"Ang *tribo ni* Naftali bugana sang pagpakamaayo sang GINOO.
Kabay pa nga maangkon nila ang duta sa west§ kag sa south."

24 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Asher:
"Kabay pa nga pakamaayuhon ang *tribo ni* Asher labaw sa tanan nga tribo sang Israel.
Kabay pa nga malipay sa ila ang ila kapareho nga mga Israelinhon
kag mangin bugana ang ila lana.
25 Kabay pa nga ang mga puwertahan sang ila mga banwa
protektado sang mga trangka nga salsalon kag saway,
kag kabay pa nga magpabilin ang ila pagkagamhanan samtang buhi sila.
26 Wala sing pareho sa Dios sang Israel.*
Nagasakay siya sa mga panganod sa pagbulig sa inyo.
Sa iya gahom nagaagi siya sa kalangitan.
27 Ang wala sing katapusan nga Dios amo ang inyo dalangpan;
suportaran niya kamo sang iya wala nagauntat nga gahom.
Ipatabog niya sa inyo ang inyo mga kaaway,
kag magsugo siya sa inyo sa paglaglag sa ila.
28 Gani ang Israel magapuyo nga malayo sa katalagman,
sa duta nga bugana sang uyas kag duga sang ubas,
kag sa diin ang tun-og nga halin sa langit nagahatag
sang tubig sa duta.
29 Bulahan kamo, O *katawhan sang* Israel!
Wala sing pareho sa inyo—isa ka katawhan nga ginluwas sang GINOO.
Ang GINOO amo ang magaprotektar kag magabulig sa inyo,
kag siya ang magapakig-away para sa inyo.
Magakamang ang inyo mga kaaway pakadto sa inyo,
kag tapakon ninyo sila sa likod."†

34

Ang Pagkapatay ni Moises

1 Halin sa kapatagan sang Moab, nagsaka si Moises sa Bukid sang Nebo, sa may putokputokan sang Pisga nga nagaatubang sa Jerico. Didto ginpakita sa iya sang GINOO ang bilog nga duta—halin sa Gilead pakadto sa Dan,
2 ang bilog nga duta sang Naftali, ang duta sang Efraim kag sang Manase, ang bilog nga duta sang Juda hasta sa Dagat sang Mediteraneo,*
3 ang Negev, kag ang bilog nga duta halin sa Patag sang Jerico (ang banwa sang mga palma) hasta sa Zoar.
4 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Amo ina ang duta nga akon ginpromisa kay Abraham, Isaac, kag Jacob, kag nagsiling ako sa ila nga ihatag ko ina sa ila mga kaliwat. Ginpakita ko ina sa imo, pero indi ka makakadto dira."
5 Gani napatay si Moises nga alagad sang GINOO didto sa Moab, suno gid sa ginsiling sang GINOO.
6 Ginlubong siya sa Moab, sa pulopatag nga nagaatubang sa Bet Peor, pero sa karon wala sing may nakahibalo kon sa diin gid siya ginlubong.
7 Nagaedad si Moises sing 120 ka tuig sang napatay siya, pero makusog pa siya gihapon, kag maayo pa ang iya panan-aw.

---

§ **33:23** *west:* Amo ini sa Septuagint, Syriac, kag Latin Vulgate. Sa Hebreo, *linaw.* * **33:26** *Israel:* sa Hebreo, *Jeshurun,* nga ang buot silingon, *matarong* † **33:29** *tapakon ninyo sila sa likod:* ukon, *tasak-tasakon ninyo ang ila mga simbahan sa mataas nga mga lugar.* * **34:2** *Dagat sang Mediteraneo:* sa Hebreo, *dagat sa west*

8 Nagpangasubo ang mga Israelinhon kay Moises didto sa kapatagan sang Moab sa
sulod sang 30 ka adlaw.
9 Karon, si Josue nga anak ni Nun ginhatagan sang Espiritu sang kaalam kay ginpili
siya ni Moises nga magbulos sa iya paagi sa pagtungtong sang iya kamot sa iya. Gani
nagtuman sa iya ang mga Israelinhon, kag ginhimo nila ang tanan nga ginsugo sang
GINOO paagi kay Moises.
10 Halin sadto wala gid sing propeta sa Israel nga pareho kay Moises, nga nakilal-an
gid sang GINOO.
11 Ginpadala sang GINOO si Moises sa paghimo sang mga milagro kag makatilingala
nga mga butang sa Egypt kontra sa ila hari† kag sa iya mga opisyal kag sa iya bilog nga
nasyon.
12 Wala sing may nakahimo sang mga gamhanan kag makatilingala nga mga butang
pareho sang ginhimo ni Moises sa atubangan sang tanan nga Israelinhon.

† **34:11** *ila hari:* sa Hebreo, *Faraon*

Josue

Ang Paghanda sa Pag-agaw sang Canaan

1 Sang patay na si Moises nga alagad sang GINOO, nagsiling ang GINOO sa kabulig ni
Moises nga si Josue nga anak ni Nun,
2 "Patay na si Moises nga akon alagad. Gani karon magpreparar kamo, ikaw kag ang
tanan nga Israelinhon, sa pagtabok sa *Suba sang* Jordan pakadto sa duta nga akon
ihatag sa inyo.
3 Suno sa ginpromisa ko kay Moises, ihatag ko sa inyo ang tanan nga duta nga inyo
maabot.
4 Amo ini ang inyo mangin teritoryo: halin sa desierto *sa south* hasta sa *kabukiran*
sang Lebanon *sa north*, kag halin sa dako nga Suba sang Euphrates *sa east*, hasta sa
dagat sang Mediteraneo sa west, kag ang kadutaan sang mga Hithanon.
5 "Wala sing may makapierdi sa imo samtang nagakabuhi ka pa. Magaupod ako sa
imo pareho sang akon pag-upod kay Moises. Indi ko ikaw pagbayaan ukon
pagpabay-an.
6 Magpakabakod ka kag magpakaisog, kay ikaw ang magapangulo sa sining
katawhan sa pagpanag-iya sang duta nga akon ginsumpa nga ihatag sa ila mga
katigulangan.
7 Basta magpakabakod ka lang kag magpakaisog gid. Sundon mo gid sing maayo ang
tanan nga kasuguan nga ginhatag sa imo ni Moises nga akon alagad. Indi mo gid ini
pag-isikway, para magmadinalag-on ka sa tanan mo nga ginahimo.
8 Indi gid pagkalimti nga basahon ang Libro sang Kasuguan. Pamalandungan mo
ina adlaw-gab-i, para mahibaluan mo kon paano mo matuman ang tanan nga nasulat
dira. Sa sini nga paagi mangin mainuswagon kag madinalag-on ka.
9 Dumdumon mo ining akon bilin sa imo: 'Magpakabakod ka kag magpakaisog. Indi
ka magkahadlok ukon magkaluya, kay *ako,* ang GINOO nga imo Dios, magaupod sa imo
bisan diin ka makadto.' "
10 Gani ginmanduan ni Josue ang mga pangulo sang Israel,
11 "Libuta ninyo ang kampo kag silingon ang mga tawo nga maghanda sila sang ila
mga pagkaon kay sa ikatlo nga adlaw halin karon,* matabok kita sa *Suba sang* Jordan
sa pagpanag-iya sang duta nga ginahatag sa aton sang GINOO nga aton Dios."
12 Dayon nagsiling si Josue sa mga tribo ni Reuben, ni Gad, kag sa katunga sang tribo
ni Manase,
13 "Dumduma ninyo ang ginsiling sa inyo ni Moises nga alagad sang GINOO.
Nagsiling siya nga hatagan kamo sang GINOO nga inyo Dios sang kapahuwayan *kag*
sang sini nga duta. Kag amo na ini ang duta nga ginhatag niya sa inyo:
14 ang sa east sang *Suba sang* Jordan. Magpabilin diri ang inyo mga asawa, kabataan
kag mga kasapatan. Pero ang inyo mga soldado dapat magpanguna sa pagtabok *sa*
Jordan sa pagbulig sa inyo mga kauturan,
15 hasta nga mabaton nila ang kapahuwayan halin sa GINOO pareho sang nabaton
ninyo, kag masakop nila ang duta nga ginahatag sa ila sang GINOO nga aton Dios.
Dayon puwede na kamo magbalik diri sa east sang Jordan, sa pagpanag-iya sang sini
nga duta nga ginhatag sa inyo ni Moises nga alagad sang Dios."
16 Nagsabat sila kay Josue, "Himuon namon ang tanan nga imo ginsiling, kag
makadto kami bisan diin mo kami ipadala.

---

* **1:11** *ikatlo nga adlaw halin karon:* ukon, *sa sulod sang tatlo ka adlaw*

17 Masunod kami sa imo pareho sa amon pagsunod kay Moises, basta maupod sa
imo ang GINOO nga imo Dios pareho sang iya pag-upod kay Moises.
18 Pagapatyon ang bisan sin-o nga magkontra sa imo awtoridad kag sa imo
ginamando. Magpakabakod kag magpakaisog ka lang!"

2

Nagpadala si Josue sang mga Espiya sa Jerico

1 Karon, sekreto nga nagpadala si Josue sang duha ka tawo halin *sa ila kampo* sa
Shitim sa pag-espiya sa duta sang Canaan, labi na gid sa banwa sang Jerico. Sang
nakaabot ang duha ka espiya sa Jerico, didto sila nagdayon sa balay ni Rahab, isa ka
babayi nga nagabaligya sang iya lawas.
2 Karon, nabalitaan sang hari sang Jerico nga may nag-abot sadto nga gab-i nga mga
Israelinhon sa pag-espiya sa ila.
3 Gani nagpasugo ang hari sa pagsiling kay Rahab, "Paguwaa ang mga tawo nga
nagadayon sa imo balay, kay ari sila sa pag-espiya sa aton lugar."
4-6 Nagsiling si Rahab, "Matuod nga may mga tawo nga nagdayon diri pero wala ako
kahibalo kon taga-diin sila. Naghalin sila sang sirom na kag inugsira na gani sang
puwertahan sang banwa. Wala ako kahibalo kon diin sila makadto, pero kon sundan
ninyo sila gilayon, basi maabtan pa ninyo sila." (Pero ang matuod, gintago ni Rahab
ang duha ka tawo sa atop sang iya balay kag gintabunan niya sang mga ginpang-utod
nga mga *tanom nga* flax nga iya ginbulad didto.)
7 Naglakat ang mga tinawo *sang hari* sa paglagas sa duha ka espiya. Pagkaguwa nila
sa banwa, ginsiradhan dayon ang puwertahan *sang banwa.* Sa ila nga paglagas
nakalambot sila hasta sa talabukan sang *Suba sang* Jordan.
8 Sa wala pa makatulog ang duha ka espiya, nagsaka si Rahab sa atop kag
9 nagsiling sa ila, "Nakahibalo ako nga ginhatag sang GINOO sa inyo ini nga duta kag
puwerte gid ang kahadlok sang mga tawo diri sa inyo.
10 Nakabati kami kon paano ginpamala sang GINOO ang Mapula nga Dagat para sa
inyo sang pagguwa ninyo sa Egypt. Nakabati man kami kon paano ninyo ginlaglag
sing bug-os* si Sihon kag si Og, ang duha ka hari sang mga Amornon, didto sa east sang
Jordan.
11 Hinadlukan kami sang nabatian namon ini kag nadulaan sang kaisog ang kada isa
sa amon tungod sa inyo. Kay ang GINOO nga inyo Dios amo ang Dios sa langit kag sa
duta.
12 Gani karon, isumpa ninyo sa ngalan sang GINOO nga pakitaan ninyo sang kaayo
ang akon panimalay, subong nga ginpakitaan ko man kamo sang kaayo. Hatagi ninyo
ako sang garantiya
13 nga indi ninyo ako pagpatyon kag ang akon amay, iloy, mga utod kag ang tanan
nila nga panimalay."
14 Nagsiling ang duha ka espiya kay Rahab, "Igarantiya namon ang amon kabuhi
para sa inyo! Kon indi mo lang pag-ipanugid ang amon pagpang-espiya diri, pakitaan
ka gid namon sang kaayo. Tumanon gid namon ini kon ihatag na sang GINOO ining
duta sa amon."
15 Ining si Rahab nagaestar sa balay nga ara sa pader sang banwa, gani ginbuligan
niya ang duha ka espiya nga makapanaog sa bintana paagi sa kalat.
16 Nagsiling si Rahab sa ila, "Kadto kamo sa kabukiran para indi kamo makita sang
mga nagalagas sa inyo. Panago kamo didto sa sulod sang tatlo ka adlaw hasta
makabalik sila. Pagkatapos makapadayon na kamo sa inyo pagpuli."

---

* **2:10** *ginlaglag sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

17 Nagsiling ang duha ka espiya kay Rahab, “Tumanon namon ang ginpasumpa mo
sa amon,
18 pero kinahanglan nga himuon mo man ini: Kon salakayon namon ang inyo duta,
ihigot ining pula nga kalat sa bintana nga imo ginpapanaugan sa amon. Tipunon mo
sa imo balay ang imo amay, iloy, mga utod kag ang tanan nila nga panimalay.
19 Kon may isa nga magguwa kag magkadto sa dalan, wala na kami sing salabton
kon mapatay siya. Pero may salabton kami kon may mapatay sa sulod sang imo balay.
20 Pero kon ipanugid mo ang amon pagpang-espiya, indi namon pagtumanon ang
imo ginpasumpa sa amon.”
21 Nagsabat si Rahab, “Huo, sugot ako.” Dayon ginpalakat sila ni Rahab, kag ginhigot
dayon ni Rahab ang pula nga kalat sa bintana.
22 Sang nakahalin na ang duha ka espiya, nagkadto sila sa kabukiran. Didto sila
nagpanago sa sulod sang tatlo ka adlaw samtang ginapangita sila sang mga tinawo
sang hari sa mga alagyan. Wala sila nakita, gani nagpuli na lang ang mga tinawo *sang*
hari.
23 Nagdulhog ang duha ka espiya kag nagtabok sa suba kag nagbalik kay Josue.
Ginsugid nila kay Josue ang tanan nga natabo.
24 Nagsiling sila, “Matuod gid nga ginahatag sang GINOO ang bilog nga duta sa aton.
Nahadlok didto ang tanan nga tawo sa aton.”

3

Nagtabok ang mga Israelinhon sa Jordan

1 Karon, aga pa gid nagbangon si Josue kag ang tanan nga Israelinhon. Naghalin sila
sa Shitim kag nagkadto sa *Suba sang* Jordan. Nagkampo anay sila didto sa wala pa sila
magtabok.
2 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, naglibot sa kampo ang mga pangulo
3 kag nagsiling sa mga tawo, “Kon makita ninyo nga ginadala sang mga pari nga mga
kaliwat ni Levi ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO nga inyo Dios, magsunod
kamo sa ila,
4 para mahibaluan ninyo kon diin kamo maagi, kay wala pa gid kamo makaagi diri
halin sang una. Pero indi lang kamo magpalapit sa Kahon sang Kasugtanan;
mag-antad kamo sing mga isa ka kilometro.”
5 Dayon ginsilingan ni Josue ang mga tawo, “Magpakatinlo kamo sang inyo
kaugalingon, kay buwas mahimo ang GINOO sa inyo sang makatilingala nga mga
butang.”
6 Ginsilingan man ni Josue ang mga pari, “Dal-a na ninyo ang Kahon sang
Kasugtanan kag mag-una kamo sa mga tawo.” Gintuman nila ang ginsiling ni Josue.
7 Karon, nagsiling ang GINOO kay Josue, “Paagi sa himuon ko subong, padunggan ka
sang imo kapareho nga mga Israelinhon, kag mahibaluan nila nga nagaupod ako sa
imo pareho sang akon pag-upod kay Moises.
8 Silinga ang mga pari nga nagadala sang Kahon sang Kasugtanan nga kon mag-abot
na gani sila sa Suba sang Jordan, magpundo sila sa tubig.”
9 Gani gintawag ni Josue ang mga tawo, “Dali kamo, kay sugiran ko kamo kon ano
ang ginsiling sang GINOO nga inyo Dios.
10 Karon mahibaluan ninyo nga nagaupod sa inyo ang buhi nga Dios, kay ipatabog
gid niya sa inyo ang mga Canaanhon, Hithanon, Hivhanon, Periznon, Girgashnon,
Amornon kag mga Jebusnon.
11 Siguraduhon ninyo nga ang Kahon sang Kasugtanan sang Ginoo nga nagagahom
sa bilog nga kalibutan magauna sa inyo samtang nagatabok kamo sa *Suba sang* Jordan.
12 Gani karon, magpili kamo sang dose ka tawo, isa sa kada tribo sang Israel.

13 Kon mag-ubog na gani ang mga pari nga nagadala sang Kahon sang GINOO nga
nagagahom sa bilog nga kalibutan, mauntat ang pag-ilig sang Suba sang Jordan. Ang
tubig sini halin sa ibabaw magapundo sa isa ka lugar."
14-15 Tig-alani sadto kag nagabaha ang suba. Naghalin ang mga tawo sa ila mga
kampo para magtabok sa suba. Nagauna sa ila ang mga pari nga nagadala sang Kahon
sang Kasugtanan. Pag-ubog gid sang mga pari sa suba,
16 nag-untat dayon sa pag-ilig ang tubig. Nagpundo ang tubig sa isa ka lugar nga
ginatawag nga Adam—isa ka banwa malapit sa Zaretan. Wala gid sing tubig nga
nag-ilig pakadto sa Patay nga Dagat,* gani nakatabok ang mga tawo sa lugar nga
malapit sa Jerico.
17 Nagtindog sa tunga sang nagmala nga suba ang mga pari nga nagadala sang
Kahon sang Kasugtanan sang GINOO samtang nagatabok ang tanan nga katawhan
sang Israel. Wala sila maghalin didto hasta nakatabok ang tanan.

4

Nagpatindog ang mga Israelinhon sang Monumento

1 Sang nakatabok na ang tanan nga katawhan sang Israel sa *Suba sang* Jordan,
nagsiling ang GINOO kay Josue,
2 "Magpili ka sang dose ka tawo, isa sa kada tribo,
3 kag sugua sila nga magkuha ang kada isa sa ila sang isa ka bato sa tunga sang suba,
didto mismo sa ginatindugan sang mga pari. Dayon dal-on nila ini sa lugar nga inyo
tineran karon nga gab-i."
4 Gani gintawag ni Josue ang dose ka tawo nga iya ginpili halin sa kada tribo sang
Israel, kag ginsilingan,
5 "Kadto kamo sa tunga sang suba, sa atubangan sang Kahon sang GINOO nga inyo
Dios. Ang kada isa sa inyo magkuha kag magpas-an sang isa ka bato para sa tagsa ka
tribo sang Israel
6 *kag tumpukon dayon ninyo* para mangin isa ka monumento bilang handumanan sa
ginhimo sang GINOO. Sa ulihi, kon magpamangkot sa inyo ang inyo mga kabataan kon
ano ang buot silingon sang sini nga mga bato,
7 sugiran ninyo sila nga nag-untat sa pag-ilig ang Suba sang Jordan sang gintabok
ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO. Ini nga mga bato isa ka handumanan para sa
katawhan sang Israel hasta san-o."
8 Gintuman sang dose ka Israelinhon ang ginsugo sa ila ni Josue. Suno sa ginsiling
sang GINOO kay Josue, nagkuha sila sang dose ka bato sa tunga sang suba, isa ka bato
para sa kada tribo sang Israel. Gindala nila ang mga bato sa ila gintineran kag
ginbutang didto.
9 Nagbutang man si Josue sang dose ka bato sa tunga sang suba, sa lugar nga
gintindugan mismo sang mga pari nga nagdala sang Kahon sang Kasugtanan. Hasta
subong didto pa ato nga mga bato.
10 Nagpabilin nga nagatindog sa tunga sang suba ang mga pari hasta nga natuman
sang mga tawo ang tanan nga ginsugo sang GINOO kay Josue, nga suno man sa ginsugo
ni Moises kay Josue.
11 Sang nakatabok na sila tanan, gintabok man *sang mga pari* ang Kahon sang GINOO.
Kag nag-una *liwat* ang mga pari sa mga tawo.*

---

* **3:16** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *Dagat sang Araba, ang maasin* gid *nga dagat*

* **4:11** *Kag nag-una...sa mga tawo:* ukon, *Nagtabok ang mga pari samtang nagatan-aw ang mga tawo.*

12 Nakatabok man kag nag-una sa mga tawo ang mga lalaki nga armado halin sa
tribo ni Reuben, Gad, kag katunga sang tribo ni Manase, suno sa ginsugo ni Moises sa
ila.
13 Ining 40,000 ka armado nga mga lalaki nag-agi sa presensya sang GINOO† kag
nagkadto sa kapatagan sang Jerico para magpakig-away.
14 Sa sina nga adlaw, ginpadunggan sang GINOO si Josue sa atubangan sang mga
Israelinhon. Kag gintahod si Josue sang mga tawo sa bilog niya nga kabuhi pareho
sang ginhimo sang mga tawo kay Moises.
15 Nagsiling ang GINOO kay Josue,
16-17 "Sugua ang mga pari nga nagadala sang Kahon sang Kasuguan‡ nga maghalin
na sila dira sa *tunga sang Suba sang* Jordan." Kag gintuman ato ni Josue.
18 Gani naghalin ang mga pari sa suba nga dala ang Kahon sang Kasugtanan sang
GINOO. Paglapak pa lang nila sa higad, nag-ilig liwat ang suba kag nag-awas ang tubig
pareho sadto.
19 Ang pagtabok sang mga Israelinhon sa *Suba sang* Jordan natabo sang ikanapulo
nga adlaw sang nahauna nga bulan. Dayon nagkampo ang mga Israelinhon sa Gilgal,
sa east sang Jerico.
20 Didto ginplastar ni Josue ang dose ka bato nga ginpakuha niya sa *Suba sang*
Jordan.
21 Nagsiling si Josue sa mga Israelinhon, "Sa ulihi, kon magpamangkot sa inyo ang
inyo mga kabataan kon ano ang buot silingon sini nga mga bato,
22 sugiran ninyo sila nga naglakat ang mga Israelinhon sa mamala nga duta sang
magtabok sila sa *Suba sang* Jordan.
23 Sugiran ninyo sila nga ginpamala sang GINOO nga inyo Dios ang *Suba sang* Jordan
hasta nga nakatabok kamo pareho sang ginhimo niya sa Mapula nga Dagat hasta nga
nakatabok kami.
24 Ginhimo niya ini para kilalahon sang tanan nga tawo sa kalibutan nga gamhanan
gid ang GINOO, kag para magtahod kamo permi sa GINOO nga inyo Dios."

5

Ang Pagtuli

1 Nabalitaan sang tanan nga hari nga Amornon sa west sang Jordan kag sang tanan
nga hari nga Canaanhon sa baybayon sang Dagat *sang Mediteraneo* kon paano nga
ginpamala sang GINOO ang *Suba sang* Jordan sang magtabok ang mga Israelinhon.
Gani hinadlukan sila kag nadulaan sang kaisog sa pagpakig-away sa mga Israelinhon.
2 Sadto nga tion, nagsiling ang GINOO kay Josue, "Maghimo ka sang mga sundang
halin sa matig-a gid nga bato,* kag tulia ang mga Israelinhon." (Ikaduha na ini nga tion
nga ginpangtuli ang mga Israelinhon nga wala matuli.)
3 Gani naghimo si Josue sang mga sundang, kag ginpangtuli ang mga Israelinhon
didto sa Bukid sang Gintulian.
4-6 Amo ini ang rason kon ngaa ginpangtuli ni Josue ang mga lalaki: Sang naghalin
ang mga Israelinhon sa Egypt, ang tanan nga lalaki natuli na. Pero ang mga
nagkalatawo sa sulod sang 40 ka tuig nga pagpanglakaton nila sa kamingawan wala
matuli. Kag sadto nga tion, ang mga lalaki nga ara na sa husto nga edad sa
pagpakig-away nagkalamatay tungod wala sila nagtuman sa GINOO. Ginsilingan sila
sang GINOO nga indi gid nila makita ang maayo kag mapatubason nga duta† nga iya
ginpromisa sa ila mga katigulangan nga ihatag sa aton.

---

† **4:13** *sa presensya sang GINOO:* siguro ang buot silingon, *sa atubangan sang Kahon sang Kasugtanan* ‡ **4:16-17** *Kahon sang Kasuguan:* Amo man ini ang Kahon sang Kasugtanan. * **5:2** *matig-a gid nga bato:* sa iban nga Bisaya, *bato bantiling* † **5:4-6** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

7 Ang ila mga kabataan nga lalaki nga nagbulos sa ila ang gintuli ni Josue, tungod kay
ini sila wala matuli sang panahon nga nagpanglakaton sila.
8 Matapos sila napangtuli, nagpabilin sila sa ila kampo hasta nga nagpali ang ila mga
pilas.
9 Dayon nagsiling ang GINOO kay Josue, "Ginkuha ko sa inyo subong ang kahuluy-an
sang *inyo pagkaulipon sa* Egypt." Gani ang lugar nga ato ginatawag nga Gilgal‡ hasta
subong.
10 Samtang nagakampo pa ang mga Israelinhon sa Gilgal, sa kapatagan sang Jerico,
ginsaulog nila ang Piesta sang Paglabay sang Anghel. Ginhimo nila ini sang gab-i sang
ika-14 nga adlaw sang nahauna nga bulan.
11 Pagkaaga, nagkaon sila sang mga patubas sang sadto nga duta: sinanlag *nga uyas*
kag tinapay nga wala sing inugpahabok.
12 Halin sadto nag-untat ang paghulog sang manna, kag wala na sing manna ang
mga Israelinhon. Ang ila pagkaon halin sadto nga tuig amo na ang mga patubas sang
duta sang Canaan.
13 Samtang didto si Josue malapit sa Jerico, hinali lang nga may nakita siya nga tawo
nga nagatindog sa iya atubangan nga nagauyat sang espada. Ginpamangkot siya ni
Josue, "Soldado ka bala namon ukon kaaway?"
14 Nagsabat ang tawo, "Indi ninyo ako soldado ukon kaaway. Nagkadto ako diri
bilang kumander sang mga soldado sang GINOO." Naghapa si Josue sa pagtahod sa iya
kag nagpamangkot, "Sir, ano ang gusto mo nga ipahimo sa akon nga imo alagad?"
15 Nagsabat ang kumander sang mga soldado sang GINOO, "Ubaha ang imo
sandalyas, kay balaan nga lugar ang imo ginatindugan. Kag gintuman ni Josue ang
ginsugo sa iya."

6

Ang Pagkalaglag sang Jerico

1 Ginsiradhan gid sing maayo ang Jerico sang mga nagaestar didto tungod sang mga
Israelinhon. Wala sing may makasulod ukon makaguwa nga mga tawo sa banwa.
2 Nagsiling ang GINOO kay Josue, "Ipasakop ko sa inyo ang Jerico pati ang iya hari kag
mga soldado.
3 Ikaw kag ang imo mga soldado maglibot sa banwa sing makaisa kada adlaw, sa
sulod sang anom ka adlaw.
4 Paunahon mo sa Kahon *sang Kasugtanan* ang pito ka pari nga ang kada isa sa ila
may dala nga budyong. Sa ikapito nga adlaw, maglibot kamo sa banwa sing makapito
ka beses, upod sa mga pari nga nagapatunog sang ila mga budyong.
5 Kon mabatian na gani ninyo ang malawig nga tunog sang ila budyong, magsinggit
kamo tanan sing tudo gid. Dayon mawasak ang pader sang banwa kag makasulod
kamo tanan nga wala sing sablag."
6 Gani gintawag ni Josue nga anak ni Nun ang mga pari kag ginsilingan, "Dal-a ninyo
ang Kahon sang Kasugtanan. Mag-una ang pito sa inyo nga ang kada isa may dala nga
budyong."
7 Kag ginsilingan man niya ang mga tawo, "Maglakat na kamo. Libuti ninyo ang
banwa. Ang iban nga mga soldado mag-una sa *pito ka pari sa* atubangan sang Kahon
sang GINOO."
8 Suno sa ginsiling ni Josue, nag-una ang pito ka pari sa Kahon sang Kasugtanan sang
GINOO kag ginapatunog nila ang ila mga budyong.
9 Ang iban nga mga soldado nagauna sa sini nga mga pari, kag ang iban pa gid
nagasunod sa Kahon. Wala gid sing untat ang pagtunog sang mga budyong.

‡ **5:9** *Gilgal:* posible ang buot silingon, *ginkuha*

10 Pero ginsilingan ni Josue ang mga tawo nga indi magsinggit ukon maggahod kon
indi pa siya magmando nga magsinggit.
11 Suno sa ginsugo ni Josue, ginlibot nila sa banwa sing makaisa ang Kahon sang
GINOO. Pagkatapos nagbalik sila sa ila kampo kag didto nagtulog pagkagab-i.

12 Pagkaaga, aga pa gid nga nagbangon si Josue. Gindala liwat sang mga pari ang
Kahon sang GINOO,
13 kag ang pito sa ila nagauna gihapon sa Kahon sang GINOO nga nagapatunog sang
ila mga budyong. Kag amo man gihapon ang ginhimo sang mga soldado—ang iban sa
ila sa una sang Kahon sang GINOO kag ang iban sa likod, samtang padayon nga
ginapatunog ang mga budyong.
14 Sa sining ikaduha nga adlaw, ginlibot nila liwat sing makaisa ang banwa, kag
pagkatapos, nagbalik sila sa ila kampo. Amo ato ang ila ginhimo sa sulod sang anom
ka adlaw.
15 Sang ikapito nga adlaw, nagbangon sila sang kaagahon kag naglibot sa banwa sing
pito ka beses, sa amo man gihapon nga paagi. Amo lang ato nga adlaw nga naglibot
sila sa banwa sing pito ka beses.
16 Sa ikapito na nila nga paglibot, ginpatunog sang mga pari ang ila mga budyong
kag ginsugo ni Josue ang mga tawo nga magsinggit. Kag nagsiling si Josue, "Ginahatag
na sang GINOO sa aton ini nga banwa!
17 Ang bilog nga banwa kag ang tanan nga ara dira *laglagon sing bug-os bilang* halad
sa GINOO. Si Rahab lang nga nagabaligya sang iya lawas kag ang bilog niya nga
panimalay ang pagaluwason tungod kay gintago niya ang aton mga espiya.
18 Indi gid kamo magkuha sang bisan ano nga butang nga ginhalad na sing bug-os sa
GINOO. Kon magkuha kamo sang bisan ano, malaglag gid kamo, kag kamo ang mangin
kabangdanan kon may kalaglagan nga mag-abot sa Israel.
19 Ang tanan nga butang nga hinimo halin sa pilak, bulawan, saway, ukon salsalon
iseparar para sa GINOO, kag dapat ibutang ini sa talaguan sang manggad sang GINOO."

20 Ginpatunog sang mga pari ang ila mga budyong, kag nagsinggit sing tudo ang mga
Israelinhon sang nabatian nila ini. Nawasak gid ang mga pader sang banwa kag
nagsalakay sila. Nakasulod sila nga wala sing sablag, kag gin-agaw nila ang banwa.
21 Ginhalad nila sing bug-os sa GINOO ang banwa paagi sa pagpamatay sang mga
lalaki kag babayi, tigulang kag bata, kag pati mga baka, karnero, kanding kag mga
donkey.

22 Ginsugo ni Josue ang duha ka tawo nga nagpang-espiya sa duta *sang Jerico*,
"Kadtui ninyo ang balay sang babayi nga nagabaligya sang iya lawas, kag paguwaa
ninyo siya kag ang bilog niya nga panimalay suno sa inyo ginpromisa sa iya."

23 Gani naglakat sila nga duha kag gindala nila paguwa si Rahab, kaupod ang iya
amay, iloy, mga utod kag ang tanan nga sakop sang iya panimalay. Ginpaguwa nila sila
tanan kag ginpatiner sa guwa sang kampo sang Israel.
24 Ginsunog nila ang bilog nga banwa kag ang tanan nga ara dira luwas lang sa mga
butang nga hinimo halin sa pilak, bulawan, saway, kag salsalon. Ginpanguha nila ini
para ibutang sa talaguan sang manggad sang GINOO.
25 Pero ginluwas ni Josue si Rahab kag ang iya panimalay tungod kay gintago niya
ang mga lalaki nga ginsugo ni Josue nga magpang-espiya sa Jerico. Hasta subong ang
iya mga kaliwat nagaestar sa Israel.

26 Sadto nga tion, ginpaandaman ni Josue ang mga Israelinhon: "Pakamalauton sang
GINOO ang bisan sin-o nga magtinguha sa pagpatindog liwat sang sini nga banwa sang
Jerico. Ang magpatukod sang pundasyon sini mapatyan sang kamagulangan nga anak.
Ang magpaobra sang mga puwertahan sini mapatyan sang kamanghuran nga anak."

27 Ang GINOO nag-upod gid kay Josue, kag ang iya kabantog naglapnag sa bilog nga
duta.

7

Ang Sala ni Acan

1 Pero ginlapas gid sang mga Israelinhon ang sugo sang GINOO nga indi magkuha
sang bisan ano nga ginhalad na sing bug-os sa GINOO. Nagkuha si Acan sang mga
butang nga indi dapat kuhaon, gani puwerte gid ang kaakig sang GINOO sa ila. Si Acan
nga ini anak ni Carmi. Si Carmi anak ni Zabdi. Si Zabdi anak ni Zera. Ini sila sakop
sang tribo ni Juda.
2 Halin didto sa Jerico nagsugo si Josue sang mga tawo nga magpang-espiya sa Ai, isa
ka banwa sa east sang Betel, nga malapit sa Bet Aven. Gani naglakat ang mga tawo sa
pagpang-espiya.
3 Pagbalik nila, nagsiling sila kay Josue, "Indi kinahanglan nga magsalakay kita
tanan sa Ai, kay diutay man lang ang mga pumuluyo sini. Magpadala ka lang sang
2,000 ukon 3,000 ka tawo sa pagsalakay sini."
4 Gani mga 3,000 ka Israelinhon ang nagsalakay sa Ai, pero ginpaisol sila sang mga
taga-Ai.
5 Ginlagas sila halin sa puwertahan sang banwa hasta sa Shebarim,* kag mga 36 sa
ila ang nagkalamatay samtang nagapadulhog sila sa kabukiran. Gani nadulaan sang
kaisog ang mga Israelinhon kag hinadlukan sila.
6 *Tungod sa kasubo,* gin-gisi ni Josue kag sang mga manugdumala sang Israel ang ila
mga bayo kag ginbutangan sing yab-ok ang ila mga ulo, kag naghapa sila sa atubangan
sang Kahon sang GINOO hasta maggab-i.
7 Nagsiling si Josue, "O Ginoong DIOS, ngaa ginpatabok mo pa kami sa *Suba sang*
Jordan kon ipapierdi mo man lang kami sa mga Amornon? Maayo pa nga nagpabilin
na lang kami sa pihak sang Jordan.
8 Ginoo, ano ang masiling ko karon nga nag-isol ang mga Israelinhon sa ila mga
kaaway?
9 Mabalitaan ini sang mga Canaanhon kag sang iban pa nga taga-diri, kag libutan
nila kami kag pamatyon. Ti, ano ang himuon mo para maprotektaran ang imo
dungog?"
10 Nagsiling ang GINOO kay Josue, "Magtindog ka! Ngaa nga nagahapa ka?
11 Nakasala ang Israel; ginlapas nila ang akon kasugtanan. Nagkuha sila sang mga
butang nga ginhalad na sing bug-os sa akon. Ginkawat nila ini, nagbutig sila parte sini,
kag ginsimpon nila ini sa ila mga pagkabutang.
12 Amo ini ang kabangdanan kon ngaa indi sila makabato sa ila mga kaaway.
Nagpalagyo sila sa ila mga kaaway, kay sila mismo laglagon man bilang halad sing
bug-os sa akon. Indi na ako mag-upod sa inyo kon indi ninyo paglaglagon ang mga
butang nga ginhalad na sing bug-os sa akon.†
13 "Magtindog ka kag silinga ang mga tawo nga magpakatinlo sila para sa buwas
tungod kay *ako,* ang GINOO nga Dios sang Israel, nagasiling: 'Kamo nga mga
Israelinhon, may gintago kamo nga mga butang nga ginhalad na sing bug-os sa akon.
Indi kamo makabato sa inyo mga kaaway mintras indi makuha ini nga mga butang sa
inyo.
14 Gani buwas sa aga, magpalapit kamo *sa akon* suno sa inyo tribo. Ang tribo nga
itudlo ko nga nakasala magpalapit suno sa ila kaliwat. Ang kaliwat nga itudlo ko nga

---

* **7:5** *Shebarim:* ukon, *ginakuhaan sang dalagko nga mga bato*

† **7:12** *mga butang nga ginhalad na sing bug-os sa akon:* Tan-awa ang 6:17.

nakasala magpalapit suno sa ila pamilya. Kag ang pamilya nga itudlo ko nga nakasala
magpalapit suno sa tagsa ka tawo.
15 Ang tawo nga itudlo ko nga nagtago sang mga butang nga ginhalad na sing bug-os
sa akon pagasunugon kaupod sang iya pamilya kag sang tanan niya nga pagkabutang.
Kay ginlapas niya ang akon kasugtanan, kag naghimo siya sang makahuluya nga
butang sa Israel.' "
16 Pagkaaga, aga pa ginpapalapit ni Josue *sa GINOO* ang mga Israelinhon suno sa ila
tribo. Kag ang ginpili sa ila amo ang tribo ni Juda.
17 Ginpapalapit niya ang mga kaliwat ni Juda, kag ang ginpili sa ila amo ang mga
kaliwat ni Zera. Ginpapalapit niya ang mga kaliwat ni Zera, kag ang ginpili sa ila amo
ang pamilya ni Zabdi.‡
18 Ginpapalapit niya ang pamilya ni Zabdi, kag ang ginpili amo si Acan. (Si Acan
anak ni Carmi. Si Carmi anak ni Zabdi. Kag si Zabdi anak ni Zera sang tribo ni Juda.)
19 Nagsiling si Josue kay Acan, "Anak, padunggi ang GINOO, ang Dios sang Israel;
magsugid ka sing matuod sa iya atubangan. Ano ang ginhimo mo? Indi ini pagtagua sa
akon."
20 Nagsabat si Acan, "Nakasala matuod ako sa GINOO, ang Dios sang Israel. Amo ini
ang akon ginhimo:
21 Sa mga butang nga naagaw ta, may nakita ako nga isa ka matahom nga bayo nga
halin sa Babilonia, pilak nga mga duha ka kilo kag tunga, kag isa ka barita nga
bulawan nga mga tunga sa kilo. Naibog gid ako sa sini nga mga butang, gani ginkuha
ko. Ginlubong ko ini sa duta sa sulod sang akon tolda. Ang pilak ara sa idalom gid."
22 Gani nagsugo si Josue sang mga tawo nga magdalagan sa tolda ni Acan. Kag didto
nakita nila ang mga butang nga ginlubong, ang pilak ara gid man sa idalom sini.
23 Gindala nila ini kay Josue kag sa tanan nga Israelinhon, kag ginplastar sa
presensya sang GINOO.
24 Dayon gindala ni Josue kag sang tanan nga Israelinhon si Acan sa Kapatagan sang
Acor, pati ang pilak, ang bayo, ang barita nga bulawan, ang iya kabataan, ang iya mga
baka, mga donkey, mga karnero, tolda, kag ang tanan niya nga pagkabutang.
25 Nagsiling si Josue kay Acan, "Ngaa nagdala ka sang kagamo sa amon? Ti, karon
padal-an ka man sang GINOO sang kagamo."
Ginbato dayon sang mga Israelinhon si Acan hasta nga napatay. Ginbato man nila
ang iya pamilya kag ginsunog ang iya mga pagkabutang.
26 Pagkatapos gintabunan nila si Acan sang mga bato. Ara pa ining mga bato hasta
subong. Kag ang ato nga lugar ginatawag nga Kapatagan sang Acor§ hasta subong.
Dayon nadula ang kaakig sang GINOO.

8

Ang Pag-agaw kag Paglaglag sang Ai

1 Karon, nagsiling ang GINOO kay Josue, "Indi ka magkahadlok ukon magkaluya.
Tipuna ang tanan mo nga soldado kag salakaya *liwat* ang Ai, kay itugyan ko sa imo
mga kamot ang hari sang Ai, ang iya katawhan, ang iya banwa kag ang iya mga duta.
2 Himuon ninyo sa Ai kag sa iya hari ang ginhimo ninyo sa Jerico kag sa iya hari;
pero sa sini nga tion, kuhaon ninyo ang ila mga pagkabutang kag mga kasapatan para
sa inyo kaugalingon. Magpreparar kamo kag ambusa ninyo sila sa likod sang banwa."
3 Gani nagpreparar si Josue kag ang tanan niya nga mga soldado sa pagsalakay sa Ai.
Nagpili si Josue sang 30,000 ka soldado nga maayo gid magpakig-away kag ginpalakat
sang gab-i.

‡ **7:17** *Zabdi:* ukon, *Zimri* § **7:26** *Acor:* buot silingon sa Hebreo, *kagamo*

4 Amo ini ang bilin ni Josue sa ila: “Panago kamo sa likod sang banwa, pero indi lang
gid kamo magpalayo. Magpreparar kamo sa pagsalakay sa bisan ano nga oras.
5 Ako kag ang akon mga kaupod magasalakay sa atubangan. Kon magguwa na gani
sila sa pagpakig-away sa amon, mapalagyo kami, pareho sa natabo sang una.
6 Magahunahuna sila nga nahadlok kami pareho sadto, gani lagson nila kami hasta
nga makapalayo sila sa banwa.
7 Dayon magguwa kamo sa inyo ginapanaguan kag agawon ang banwa. Ihatag ini sa
inyo sang GINOO nga inyo Dios.
8 Kon maagaw na ninyo ang banwa, sunuga ninyo ini suno sa sugo sang GINOO.
Siguruhon ninyo nga matuman gid ninyo ini.”
9 Dayon ginpalakat sila ni Josue, kag nagpanago sila sa west sang Ai, sa tunga-tunga
sang Ai kag Betel. Kag sila ni Josue ya nagpabilin sa kampo sadto nga gab-i.
10 Pagkasunod nga adlaw, aga pa gid nga gintipon ni Josue ang iya mga tinawo.
Ginpangunahan niya kag sang mga pangulo sang Israel ang mga tawo sa ila nga
pagkadto sa Ai.
11 Nakaabot sila sa lugar nga nagaatubang sa banwa, sa north sini, kag didto
nagpatindog sila sang mga tolda. May pulopatag nga nagaseparar sa ila kag sa Ai.
12 Nakapadala na nga daan si Josue sang 5,000 ka soldado sa pag-ambus sang banwa
sa west sini, sa tunga-tunga sang Ai kag Betel.
13 Gani amo ini ang pagkaplastar sang mga soldado: ang iban nga mga soldado ara
sa north sang banwa, kag ang iban pa gid ara sa west sini.
Sadto nga gab-i nagkadto sila ni Josue sa kapatagan.
14 Sang makita sang hari sang Ai sila ni Josue, nagdali-dali siya guwa kag ang iya mga
tinawo sa banwa aga pa, kag nagkadto sa lugar nga nagaatubang sa Kapatagan sang
Jordan* sa pagpakig-away sa Israel. Wala sila nakahibalo nga may magsalakay sa ila
halin sa likod sang banwa.
15 Si Josue kag ang iya mga tinawo nagpakuno-kuno nga napierdi sila kag
nagpulopalagyo pakadto sa kamingawan.
16 Gani ginlagas sila sang tanan nga kalalakihan sang Ai hasta nga nag-amat-amat
sila palayo sa banwa.
17 Tanan nga lalaki sa Ai, pati sa Betel, naglagas sa mga Israelinhon, gani wala sing
may nabilin nga manugdepensa sa banwa.
18 Nagsiling ang GINOO kay Josue, “Itudlo ang imo bangkaw sa Ai kag ihatag ko ini sa
inyo.” Gani gintudlo ni Josue ang iya bangkaw sa Ai.
19 Pagkahimo niya sini, nagguluwa dayon ang mga tinawo niya nga nagapalibot sa
banwa. Ginsulod nila kag gin-agaw ang banwa kag gindali-dali sunog.
20 Sang magbalikid ang mga taga-Ai, nakita nila nga nagatub-ok ang aso halin sa
banwa. Wala na sila sing may madalaganan, kay gulpi lang sila nga gin-atubang sang
mga Israelinhon nga ginalagas nila sa kamingawan.
21 Kay sang pagkakita ni Josue kag sang iya mga tinawo nga nakasulod na sa banwa
ang ila mga kaupod kag ginasunog na nila ini, nagliso sila kag ginsalakay ang mga
taga-Ai.
22 Nagsalakay man ang mga Israelinhon nga nagsulod sa banwa, gani natung-an ang
mga taga-Ai. Ginpatay sila tanan; wala sing may nakapalagyo ukon may nabilin nga
buhi sa ila,
23 luwas lang sa ila hari. Ginbihag siya kag gindala kay Josue.
24 Sang maubos nila pamatay ang tanan nga taga-Ai nga naglagas sa ila sa mga uma
kag kamingawan, nagbalik sila sa banwa kag ginpamatay man ang tanan nga nabilin
didto.

---

* **8:14** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

25 Sadto nga adlaw, napatay ang tanan nga pumuluyo sang Ai—12,000 tanan, lalaki
kag babayi.
26 Wala mag-untat si Josue sa pag-untay sang bangkaw hasta nga nalaglag niya sing
bug-os† ang tanan nga taga-Ai.
27 Ginpanguha sang mga Israelinhon ang mga kasapatan kag mga pagkabutang sa
banwa, suno sa ginsiling sang GINOO kay Josue.
28 Pagkatapos ginpasunog ni Josue ang bug-os nga Ai, kag wala na ini mapatindog
liwat. Hasta subong wala na sing may nagaestar didto.
29 Ginpabitay ni Josue ang hari sa kahoy kag ginpabay-an didto hasta maghapon.
Pagsalop sang adlaw, ginpakuha niya ang bangkay kag ginpahaboy sa guwa sang
puwertahan sang banwa. Gintampukan nila ini sang mga bato, kag hasta subong
makita pa ini nga mga bato.

Ginbasa ang Kasuguan sa Bukid sang Ebal

30 Karon, nagpahimo si Josue sang halaran sa Bukid sang Ebal para sa GINOO, ang
Dios sang Israel.
31 Ginpahimo niya ini suno sa sugo ni Moises, nga alagad sang GINOO, sa mga
Israelinhon. Ini nga sugo nasulat sa Libro sang Kasuguan ni Moises, kag amo ini ang
ginasiling didto: "Maghimo ka sang halaran nga bato nga wala masapsapi ukon
makortihan sang gamit nga salsalon." Sa ibabaw sang halaran naghalad sila sa GINOO
sang mga halad nga ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon.
32 Sa atubangan sang mga Israelinhon, ginkopya ni Josue sa mga bato‡ ang kasuguan
nga ginsulat ni Moises.
33 Ang tanan nga Israelinhon, upod sang ila mga pangulo, mga opisyal, kag mga
manughukom, pati ang mga pangayaw, nagtindog sa duha ka grupo nga
nagaatubangay. Ang isa ka grupo nagatalikod sa Bukid sang Gerizim kag ang isa pa gid
nagatalikod sa Bukid sang Ebal. Sa ila tunga nagatindog ang mga pari nga mga kaliwat
ni Levi nga nagatuwang sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO. Si Moises nga
alagad sang GINOO nagsugo sa ila sadto anay sa paghimo sini sa tion nga batunon nila
ang bendisyon.
34 Ginbasa dayon ni Josue ang Libro sang Kasuguan, pati ang pagpakamaayo kag ang
pagpakamalaot nga nasulat diri.
35 Isa-isa nga ginbasa ni Josue ang mga sugo ni Moises sa atubangan sang bilog nga
komunidad sang Israel, lakip na ang mga babayi, kabataan, kag mga pangayaw nga
nagaestar upod sa ila.

9

Gintunto sang mga Taga-Gibeon ang mga Israelinhon

1 Karon, nabatian sang tanan nga hari sa west sang Jordan ang pagpangdaog sang
mga Israelinhon. (Ini amo ang mga hari sang mga Hithanon, Amornon, Canaanhon,
Periznon, Hivhanon, kag mga Jebusnon. Nagaestar sila sa mga kabukiran, sa mga
bulobukid sa west,* kag sa baybayon sang Dagat sang Mediteraneo hasta sa Lebanon.)
2 Nagtipon sila tanan sa pagpakig-away kay Josue kag sa Israel.
3 Pero sang mabatian sang mga taga-Gibeon ang ginhimo ni Josue sa Jerico kag sa Ai,
4 nagpangita sila sang paagi sa pagtunto kay Josue. Nagpadala sila kay Josue sang
mga tawo nga may mga karga sa mga donkey nga daan nga mga sako kag daan nga
mga panit nga suludlan sang bino nga gision kag tukapon.

---

† **8:26** *nalaglag niya sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. ‡ **8:32** *sa mga bato:* ukon, *sa mga bato sang halaran* * **9:1** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

5 Nagsuksok ini nga mga tawo sang daan nga mga bayo kag daan kag tukapon nga
mga sandalyas, kag nagbalon sang matig-a kag nagakapudpod nga mga tinapay.
6 Dayon nagkadto sila kay Josue sa kampo *sang Israel* sa Gilgal kag nagsiling sa iya
kag sa mga Israelinhon, "Nagkadto kami diri halin sa malayo nga lugar sa
pagpangabay sa inyo nga maghimo kamo sang kasugtanan sa amon *nga indi ninyo*
pag-anhon ang amon katawhan."
7 Pero nagsabat ang mga Israelinhon, "Basi taga-diri lang kamo malapit sa amon.
Gani indi kami puwede nga maghimo sang kasugtanan sa inyo."
8 Nagpakitluoy sila kay Josue, "Handa kami sa pag-alagad sa inyo." Nagpamangkot si
Josue sa ila, "Sin-o kamo kag diin kamo naghalin?"
9 Nagsabat sila, "Halin kami sa malayo gid nga lugar. Nagkadto kami diri kay
nabatian namon ang parte sa GINOO nga inyo Dios. Nabatian namon ang tanan nga
ginhimo niya sa Egypt,
10 kag sa duha ka hari nga Amornon sa east sang Jordan. Ini nga mga hari amo sila ni
Haring Sihon sang Heshbon, kag si Haring Og sang Bashan nga nagaestar sa Ashtarot.
11 Gani ginsugo kami sang amon mga manugdumala kag mga kasimanwa nga
magpreparar sang mga balon nga pagkaon kag magkadto diri sa pagpakigkita sa inyo
para silingon kamo nga handa kami sa pag-alagad sa inyo, basta maghimo lang kamo
sang kasugtanan sa amon *nga indi ninyo kami pag-anhon*.
12 Tan-awa bala ang amon tinapay, mainit pa ini paghalin namon, pero subong
matig-a na kag nagakapudpod.
13 Ining mga panit nga suludlan bag-o pa ini sang ginpuno namon sang bino, pero
tan-awa bala, gision na. Ang amon mga bayo kag mga sandalyas nagdaan na tungod sa
malawig gid nga pagpanglakaton."

14 Ginbaton† sang mga Israelinhon ang ila pagkaon. Pero wala sila nagpamangkot sa
GINOO*parte sini*.
15 Naghimo si Josue sang kasugtanan sa ila nga indi niya sila pag-anhon ukon
pagpatyon. Kag ginsumpaan ini sang mga pangulo sang komunidad *sang Israel*.

16 Tatlo ka adlaw pagkatapos sang paghimo nila sang kasugtanan, nabatian sang
mga Israelinhon nga malapit lang gali sa ila ang ginaestaran sang sadto nga mga tawo.
17 Gani naglakat ang mga Israelinhon, kag sa tapos ang tatlo ka adlaw nakaabot sila
sa mga banwa nga ginaestaran sang sadto nga mga tawo. *Ini nga mga banwa amo* ang
Gibeon, Kefira, Beerot, kag Kiriat Jearim.
18 Pero wala magsalakay ang mga Israelinhon sa ila tungod kay ang mga pangulo
sang komunidad may ginsumpaan na *nga kasugtanan* sa ila sa ngalan sang GINOO, ang
Dios sang Israel.

Nagreklamo ang bilog nga komunidad sa ila mga pangulo,
19 pero nagsabat ang tanan nga pangulo, "May ginsumpaan na kita sa ila sa ngalan
sang GINOO, ang Dios sang Israel, gani karon indi kita makatandog sa ila.
20 Amo na lang ini ang aton himuon: Indi ta sila pagpatyon kay basi pa kon silutan
kita sang Dios tungod sa aton ginsumpa sa ila.
21 Pabay-i ninyo sila nga mabuhi. Pero himuon ta sila nga manugkahoy kag
manugsag-ob para sa bilog nga komunidad." *Kag amo ini ang natabo sa mga*
taga-Gibeon suno sa ginsiling sang mga pangulo parte sa ila.

22 Ginpatawag ni Josue ang mga taga-Gibeon kag ginsilingan, "Ngaa gintunto ninyo
kami? Ngaa nagsiling kamo nga halin pa kamo sa malayo gid nga lugar, nga taga-diri
man lang gali kamo malapit sa amon?

† **9:14** *Ginbaton:* ukon, *Ginkaon*

23 Tungod sa inyo ginhimo ginapakamalaot kamo *sang Dios*: Sugod subong,
magaalagad kamo bilang manugkahoy kag manugsag-ob para sa balay sang akon
Dios."
24 Nagsabat sila kay Josue, "Ginhimo namon ini tungod nga nahadlok kami nga basi
patyon ninyo kami. Kay nabatian gid namon nga ginsugo sang GINOO nga imo Dios si
Moises nga iya alagad nga maghatag sa inyo sini nga mga duta kag magpamatay sang
tanan nga nagaestar diri.
25 Karon ari kami sa idalom sang imo gahom, pagusto ka kon ano sa imo ang dapat
nga himuon sa amon."
26 Wala gintugutan ni Josue nga patyon sila sang mga Israelinhon.
27 Pero ginhimo niya sila nga mga manugkahoy kag manugsag-ob para sa
komunidad kag sa halaran sang GINOO. Hasta subong ginahimo nila ini nga obra sa
lugar nga ginpili sang GINOO*nga pagasimbahan sa iya*.

10

Napierdi sang Israel ang mga Lugar sa South

1 Nabalitaan ni Haring Adoni Zedek sang Jerusalem nga gin-agaw ni Josue ang Ai kag
ginlaglag niya ini sing bug-os* kag ginpatay ang hari sini pareho sang iya ginhimo sa
Jerico kag sa hari sini. Nabalitaan man niya nga ang mga taga-Gibeon nagpakig-abyan
sa mga Israelinhon kag nagaestar kaupod nila.
2 Nahadlok gid siya kag ang iya katawhan kay nahibaluan nila nga ang Gibeon isa ka
gamhanan nga banwa nga may kaugalingon man nga hari. Kag mas dako pa ini sa Ai
kag ang mga soldado sini maayo magpakig-away.
3 Gani nagpadala sang mensahi si Adoni Zedek sa kay Haring Hoham sang Hebron,
Haring Piram sang Jarmut, Haring Jafia sang Lakish, kag Haring Debir sang Eglon.
4 *Amo ini ang iya mensahi:* Buligi ninyo ako sa pagsalakay sa Gibeon tungod kay
nagpakig-abyan ini kay Josue kag sa mga Israelinhon.
5 Gani nag-isa ining lima ka hari nga Amornon: ang hari sang Jerusalem, Hebron,
Jarmut, Lakish, kag Eglon. Gintipon nila ang ila mga soldado kag ginsalakay ang
Gibeon.
6 Nagpadala sang mensahi ang mga taga-Gibeon kay Josue didto sa ila kampo sa
Gilgal. Siling nila, "Indi kami pagpabay-i nga imo mga alagad. Magkadto kamo gilayon
diri kag luwasa kami. Buligi kami kay ginapulihan kami sang tanan nga hari nga
Amornon nga nagaestar sa mga kabukiran."
7 Gani naglakat si Josue kaupod ang tanan niya nga mga soldado, pati ang tanan nga
maayo gid magpakig-away.
8 Nagsiling ang GINOO kay Josue, "Indi ka magkahadlok sa ila. Ginatugyan ko sila sa
imo mga kamot. Wala sing bisan isa sa ila nga makadaog sa imo."
9 Bilog nga gab-i nga naglakat sila ni Josue halin sa Gilgal, kag ginsalakay nila ang
mga kaaway nga wala nakabantay.
10 Ginpasala-sala sang GINOO ang mga kaaway sang maengkwentro nila ang mga
Israelinhon, kag madamo ang ginpamatay sa ila didto sa Gibeon. Ang iban sa ila
ginlagas kag ginpamatay sa alagyan pasaka sa Bet Horon hasta sa Azeka kag Makeda.
11 Sige ang lagas sa ila sang mga Israelinhon samtang nagadulhog sila halin sa Bet
Horon. Kag sang nagapakadto sila sa Azeka, ginpaulanan sila sang GINOO sang dalagko
nga mga yelo kag nagkalamatay sila. Mas madamo pa ang nagkalamatay sa ila sa yelo
sang sa espada sang mga Israelinhon.

---

* **10:1** *ginlaglag niya ini sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

12 Sa adlaw nga ginpadaog sang GINOO ang mga Israelinhon sa mga Amornon,
nagpangamuyo si Josue sa GINOO. Dayon, samtang nagapamati ang mga Israelinhon,
nagsiling siya, “Adlaw, magpundo sa ibabaw sang Gibeon! Bulan, *magpundo* sa
ibabaw sang Kapatagan sang Ayalon.”
13 Gani nagpundo ang adlaw kag ang bulan hasta nga napierdi sang mga Israelinhon
ang ila mga kaaway.
Ini nga hitabo nasulat sa Libro ni Jashar. Nagpundo ang adlaw sa tunga sang langit,
kag wala ini nagsalop sa bilog nga adlaw.
14 Wala pa gid matabo halin sang una kag halin sadto nga nagsabat ang GINOO sang
pangamuyo sang tawo nga pareho sina. Matuod gid nga nagapakig-away ang GINOO
para sa Israel.
15 Dayon nagbalik si Josue kag ang tanan nga Israelinhon sa ila kampo sa Gilgal.

Napatay ang Lima ka Hari sang mga Amornon

16 Nakapalagyo ang lima ka hari kag nagpanago sa kuweba sa Makeda.
17 Pero may nakakita nga didto sila nagapanago, kag ginsugid ini kay Josue.
18 Gani nagsiling si Josue, “Tabuni ninyo sang dalagko nga mga bato ang baba sang
kuweba kag paguwardyahi dayon ninyo.
19 Pero indi lang kamo magpundo didto kundi lagsa ninyo kag salakaya ang nabilin
nga mga kaaway. Bantayan ninyo sila nga indi makasulod sa ila mga banwa. Kay
ipapierdi sila sa inyo sang GINOO nga inyo Dios.”
20 Halos naubos pamatay ni Josue kag sang mga Israelinhon ang ila mga kaaway.
Pero may ara gid man nga nakaluwas kag nakasulod sa ila napaderan nga mga banwa.
21 Dayon nagbalik sing matawhay ang tanan nga soldado kay Josue sa ila kampo sa
Makeda. Halin sadto, wala na sing may nangahas nga maghambal kontra sa mga
Israelinhon.
22 Karon, nagmando si Josue, “Abrihi ninyo ang kuweba kag dal-a diri sa akon ang
lima ka hari.”
23 Gani ginpaguwa nila sa kuweba ang lima ka hari: ang mga hari sang Jerusalem,
Hebron, Jarmut, Lakish, kag Eglon.
24 Sang nadala na ining lima ka hari kay Josue, gintipon ni Josue ang tanan nga
Israelinhon kag nagsiling siya sa mga kumander sang iya mga soldado, “Dali kamo,
kag tapaki ninyo ang mga liog sining mga hari.” Gani nagpalapit sila kag gintapakan
nila ang mga liog sang ato nga mga hari.
25 Nagsiling si Josue sa ila, “Indi kamo magkahadlok ukon magkaluya.
Magpakabakod kamo kag magpakaisog. Amo ini ang himuon sang GINOO sa tanan
ninyo nga mga kaaway.”
26 Dayon ginpamatay ni Josue ang lima ka hari kag ginpabitay sa lima ka kahoy
hasta maghapon.
27 Sang pagsalop na sang adlaw, ginpakuha ni Josue ang ila mga bangkay kag
ginpahaboy sa kuweba nga ila ginpanaguan. Dayon gintabunan sang dalagko nga mga
bato ang baba sang kuweba. Ini nga mga bato ara pa hasta subong.

Ginsakop ni Josue ang Iban pa nga mga Lugar sang mga Amornon

28 Sa sadto nga adlaw, ginsakop ni Josue ang Makeda. Ginpamatay niya ang tanan
nga pumuluyo sini, pati ang ila hari. Ginlaglag niya ini sing bug-os, kag wala gid sing
may nabilin nga buhi. Ginhimo ni Josue sa hari sang Makeda ang ginhimo man niya sa
hari sang Jerico.
29 Halin sa Makeda, nagkadto si Josue kag ang mga Israelinhon sa Libna kag
ginsalakay nila ini.

30 Gintugyan man sang GINOO sa ila ang ini nga banwa kag ang hari sini.
Ginpamatay nila ang tanan nga pumuluyo sini, kag wala gid sing may nabilin nga
buhi. Ginhimo ni Josue sa hari sang Libna ang ginhimo niya sa hari sang Jerico.
31 Halin sa Libna, nagkadto si Josue kag ang mga Israelinhon sa Lakish. Ginlibutan
nila ini kag ginsalakay.
32 Gintugyan sang GINOO ang Lakish sa mga Israelinhon sa ikaduha nga adlaw sang
pag-inaway. Pareho sang ila ginhimo sa Libna, ginpamatay nila ang tanan nga
pumuluyo sang Lakish.
33 *Sang ginasalakay ang Lakish,* si Haring Horam sang Gezer kag ang iya mga
soldado nagbulig sa Lakish, pero ginpierdi man sila ni Josue, kag wala gid sing may
nabilin sa ila nga buhi.
34 Halin sa Lakish, nagkadto si Josue kag ang mga Israelinhon sa Eglon. Ginlibutan
man nila ini kag ginsalakay.
35 Sa sina mismo nga adlaw, nasakop nila ang Eglon kag ginpamatay ang tanan nga
pumuluyo sini. Ginlaglag nila ini sing bug-os pareho sang ila ginhimo sa Lakish.
36 Halin sa Eglon, nagtaklad si Josue kag ang mga Israelinhon sa Hebron kag
ginsalakay ini.
37 Gin-agaw nila ang banwa, kag ginpatay nila ang hari kag ang tanan nga pumuluyo
sini, pati ang mga tawo sa mga palibot nga mga baryo nga sakop sang Hebron. Wala
gid sing may nabilin nga buhi. Ginlaglag nila sing bug-os ang banwa pareho sang ila
ginhimo sa Eglon.
38 Pagkatapos sini, nagbalik si Josue kag ang mga Israelinhon kag nagsalakay sa
Debir.
39 Gin-agaw nila ang banwa kag ginpatay ang hari kag ang tanan nga pumuluyo sini,
pati ang mga tawo sa palibot nga mga baryo nga sakop sang Debir. Ginlaglag nila ini
sing bug-os, kag wala gid sing may nabilin nga buhi. Ang ginhimo nila sa Hebron kag
Libna kag sa ila mga hari ginhimo man nila sa Debir kag sa iya hari.
40 Gani nasakop ni Josue ang bilog nga duta—ang mga kabukiran, ang Negev, ang
mga bulobukid sa west,† kag ang sa ubos sang mga kabukiran, pati na ang ila mga hari.
Ginlaglag nila sing bug-os ang tanan nga pumuluyo sini, kag wala gid sing may nabilin
nga buhi. Ginhimo nila ini suno sa sugo sang GINOO, ang Dios sang Israel.
41 Nalaglag ni Josue ang mga lugar halin sa Kadesh Barnea hasta sa Gaza, kag halin
sa bilog nga duta sang Goshen hasta sa Gibeon.
42 Nasakop ni Josue ini tanan nga duta kag ang ila mga hari sa isa lang ka pagsalakay,
kay ang GINOO, ang Dios sang Israel, nagbulig sa ila sa pagpakig-away.
43 Pagkatapos nagbalik si Josue kag ang tanan nga Israelinhon sa ila kampo sa Gilgal.

11

Napierdi sang mga Israelinhon ang mga Lugar sa North

1 Sang mabalitaan ni Haring Jabin sang Hazor ang mga pagpangdaog sang mga
Israelinhon, nagpadala siya sang mensahi sa kay Haring Jobab sang Madon, sa mga
hari sang Shimron kag Acshaf,
2 sa mga hari sa kabukiran sa north, *sa mga hari* sa Kapatagan sang Jordan* sa south
sang *Dagat sang* Galilea,†*sa mga hari* sa mga bulobukid sa west, *sa mga hari* sa Nafot
Dor sa west,
3 *sa mga hari* sang mga Canaanhon sa east kag sa west *sang Suba sang Jordan, sa mga
hari* sang mga Amornon, Hithanon, Periznon, Jebusnon nga nagaestar sa kabukiran,

† **10:40** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela* bersikulo 16. * **11:2** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba.* Amo man sa † **11:2** *Galilea:* sa Hebreo, *Kineret*

kag *sa mga hari* sang mga Hivhanon nga nagaestar sa ubos sang *Bukid sang* Hermon sa
duta sang Mizpa.
4 Nag-abot ini tanan nga hari, kaupod sang ila mga soldado nga ang ila kadamuon
pareho sa balas sang baybayon. Puwerte man kadamo sang ila mga kabayo kag mga
karwahe.
5 Nagtingob ini nga mga hari kag nagkampo sa higad sang Sapa sang Merom sa
pagpakig-away sa Israel.
6 Nagsiling ang GINOO kay Josue, "Indi kamo magkahadlok sa ila, kay buwas sa amo
man sini nga oras, pamatyon ko sila tanan para sa Israel. Pamiangon ninyo ang ila
mga kabayo, kag sunugon ang ila mga karwahe."
7 Gani nagsalakay gulpi si Josue kag ang iya mga soldado didto sa Sapa sang Merom.
8 Kag ginpadaog sila sang GINOO sa ila mga kaaway. Ginlagas nila ang ila mga
kaaway hasta sa Dako nga Sidon kag sa Misrefot Maim, kag hasta sa Patag sang Mizpa
sa east. Naubos gid nila pamatay ang ila mga kaaway.
9 Dayon ginhimo ni Josue sa ila ang ginsugo sang GINOO: ginpamiang niya ang ila
mga kabayo kag ginpangsunog ang ila mga karwahe.
10 Pagkatapos nagbalik sila ni Josue sa Hazor kag gin-agaw nila ini kag ginpatay ang
hari sini. (Sadto nga panahon, ang Hazor amo ang labing gamhanan sa sina nga mga
ginharian.)
11 Ginpamatay man nila ang tanan nga pumuluyo sang Hazor. Ginlaglag nila ini sing
bug-os,‡ kag wala gid sing may nabilin nga buhi. Kag ang banwa mismo ginsunog nila.
12 Naagaw nila ni Josue ining tanan nga banwa. Ginpamatay nila ang mga pumuluyo
sini, pati ang ila mga hari. Ginlaglag nila ini sing bug-os suno sa ginsugo ni Moises nga
alagad sang GINOO.
13 Pero wala pagsunuga sang mga Israelinhon ang mga banwa sa mga bulobukid,
luwas lang sa Hazor.
14 Ginpanguha sang mga Israelinhon ang tanan nga pagkabutang kag mga
kasapatan sa sini nga mga banwa. Pero ginpamatay nila ang tanan nga pumuluyo sini,
kag wala gid sing may nabilin nga buhi.
15 Amo ato ang ginsugo sang GINOO kay Moises, kag ini ginsugo man ni Moises kay
Josue. Gintuman gid ni Josue ang tanan nga ginsugo sang GINOO kay Moises.
16 Gani nasakop ni Josue ang bug-os nga duta: ang kabukiran, ang tanan nga
kadutaan sang Negev, ang tanan nga kadutaan sang Goshen, ang mga bulobukid sa
west, ang Kapatagan sang Jordan,§ kag ang mga mataas kag manubo nga mga bukid
sang Israel.
17 *Ang teritoryo nga nasakop niya nagahalin* sa Bukid sang Halak nga pataklad sa Seir
hasta sa Baal Gad sa Patag sang Lebanon sa ubos sang Bukid sang Hermon. Gindakop
niya kag ginpamatay ang mga hari sang sini nga mga lugar
18 sa tapos sang ila malawig nga pagpakig-away.
19 Wala sing may nagpakig-abyan sa mga Israelinhon luwas lang sa mga Hivhanon
nga nagaestar sa Gibeon. Ang iban ya, ginpamierde nila sa inaway.
20 Kay ginpatig-a sang GINOO ang ila tagipusuon para magpakig-away sila sa mga
Israelinhon, kag para malaglag sila sing bug-os kag mapatay nga wala sing luoy-luoy,
suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
21 Sang sadto man nga tion, ginsalakay ni Josue ang mga kaliwat ni Anak nga
nagaestar sa mga kabukiran sang Hebron, Debir, Anab, kag sa tanan nga kabukiran
sang Juda kag Israel. Ginlaglag sila ni Josue sing bug-os pati ang ila mga banwa.

‡ **11:11** *Ginlaglag nila ini sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. § **11:16** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

22 Wala sing mga kaliwat ni Anak nga nabilin sa teritoryo sang mga Israelinhon,
pero may nabilin pa sa ila sa Gaza, sa Gat, kag sa Ashdod.
23 Gani nasakop ni Josue ang bilog nga duta, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
Ginhatag ini ni Josue sa mga Israelinhon bilang ila palanublion, kag ginpartida nila ini
suno sa ila tagsa ka tribo.
Sang sadto nga tion, nauntat na ang inaway sa sina nga duta.

12

Ang mga Hari nga Napierdi sa East sang Jordan

1-2 Nasakop na sang mga Israelinhon ang mga duta sa east sang Jordan, halin sa
Arnon nga ililigan sang tubig hasta sa Bukid sang Hermon, lakip na diri ang duta sa
east sang Kapatagan sang Jordan.* Amo ini ang mga hari sa sadto nga mga lugar nga
ginpierdi sang mga Israelinhon:
Si Sihon nga Amornon nga nagaestar sa Heshbon. Sakop sang iya ginharian ang
katunga sang Gilead. Ini halin sa Aroer sa higad sang Arnon nga ililigan sang tubig,
kag halin sa tunga sini hasta sa Jabok nga ililigan sang tubig, ang border sang mga
Ammonhon.
3 Sakop man niya ang east sang Kapatagan sang Jordan, halin sa Dagat sang Galilea†
hasta sa Bet Jeshimot, sa east sang Patay nga Dagat,‡ kag hasta pa gid sa south sa ubos
nga parte sang Pisga.
4 Ang ikaduha amo si Og, ang hari sa Bashan. Isa siya sa mga nabilin nga Refaimnon.
Nag-estar siya sa Ashtarot kag sa Edrei.
5 Ang sakop sang iya ginharian amo ang Bukid sang Hermon, Saleca, ang bilog nga
Bashan hasta sa border sang taga-Geshur kag taga-Maaca, kag ang katunga sang
Gilead, hasta sa border sang Heshbon nga ang hari amo si Sihon.
6 Gindaog sila ni Moises, nga alagad sang GINOO, kag sang mga Israelinhon. Ginhatag
ni Moises ang ila duta sa tribo ni Reuben, ni Gad, kag sa katunga sang tribo ni Manase
bilang ila palanublion.

Ang mga Hari nga Napierdi sa West sang Jordan

7-8 Nasakop man ni Josue kag sang mga Israelinhon ang mga duta sa west sang
Jordan, halin sa Baal Gad sa Patag sang Lebanon hasta sa Bukid sang Halak nga
pataklad sa Seir. Ginhatag ni Josue ini nga mga duta sa mga Israelinhon bilang ila
palanublion. Ginpartida niya ini suno sa ila tribo. Ini nga mga duta amo ang mga
kabukiran, ang mga bulobukid sa west, ang Kapatagan sang Jordan, ang ubos sang
mga kabukiran, ang desierto *sa south*, kag ang Negev. Ginaestaran anay ini sang mga
Hithanon, Amornon, Canaanhon, Periznon, Hivhanon, kag mga Jebusnon. Amo ini
ang mga hari sa sadto nga mga lugar nga ginpierdi ni Josue kag sang mga Israelinhon:
9 ang hari sang Jerico
ang hari sang Ai (malapit sa Betel)
10 ang hari sang Jerusalem
ang hari sang Hebron
11 ang hari sang Jarmut
ang hari sang Lakish
12 ang hari sang Eglon
ang hari sang Gezer
13 ang hari sang Debir
ang hari sang Geder

---

* **12:1-2** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba.* Amo man sa bersikulo 3 kag 8. † **12:3** *Galilea:* sa Hebreo, *Kineret* ‡ **12:3** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *Dagat sang Araba, ang maasin* gid *nga dagat*

14 ang hari sang Horma
ang hari sang Arad
15 ang hari sang Libna
ang hari sang Adulam
16 ang hari sang Makeda
ang hari sang Betel
17 ang hari sang Tapua
ang hari sang Hefer
18 ang hari sang Afek
ang hari sang Lasharon
19 ang hari sang Madon
ang hari sang Hazor
20 ang hari sang Shimron Meron
ang hari sang Acshaf
21 ang hari sang Taanac
ang hari sang Megido
22 ang hari sang Kedesh
ang hari sang Jokneam (sa Carmel)
23 ang hari sang Dor (sa Nafot Dor)
ang hari sang Goim (sa Gilgal)
24 ang hari sang Tirza.

Ang tanan 31 ka mga hari.

13

Ang Duta pa nga Pagaagawon

1 Sang tigulang na katama si Josue, nagsiling ang GINOO sa iya, "Tigulang ka na gid
kag madamo pa nga duta ang kinahanglan nga agawon.
2 Amo pa ini ang mga nabilin: ang tanan nga duta sang mga Filistinhon kag Geshurnon
3 nga sakop sang mga Canaanhon. Ini halin sa *suba sang* Shihor sa east sang Egypt
hasta sa border sang Ekron sa north, kag pati ang lima ka banwa sang mga Filistinhon:
ang Gaza, Ashdod, Ashkelon, Gat kag Ekron, kag ang duta sang mga Avimnon
4 sa south; ang tanan nga duta sang mga Canaanhon halin sa Meara, nga iya sang una
sang mga Sidonhon, hasta sa Afek nga ara sa border sang duta sang mga Amornon;
5 ang duta sang mga Gebalnon, kag ang bilog nga Lebanon sa east, halin sa Baal Gad
sa ubos sang Bukid sang Hermon hasta sa Lebo Hamat;
6 kag pati man ang mga kabukiran halin sa Lebanon hasta sa Misrefot Maim, nga iya
sang mga Sidonhon.
"Sa inyo pagsalakay, ako mismo ang magtabog sa mga pumuluyo sang sini nga mga
duta. Siguruhon mo nga mapartida ini nga mga duta sa mga Israelinhon bilang ila
palanublion, suno sa ginsugo ko sa imo.
7 Partidahon mo ini nga mga duta sa siyam ka tribo kag sa katunga nga tribo ni
Manase."
8 Ang tribo ni Reuben, Gad kag ang katunga nga tribo ni Manase ginhatagan na ni
Moises nga alagad sang GINOO sang ila parte sa east sang Jordan.
9 Ang duta nila halin sa Aroer sa higad sang Arnon nga ililigan sang tubig (lakip na
ang banwa sa higad sang sini nga ililigan) pakadto sa bilog nga kapatagan halin sa
Medeba hasta sa Dibon.
10 Nagalambot pa gid ini sa tanan nga banwa nga gin-gamhan ni Sihon nga Amornon
nga naghari sa Heshbon, hasta sa border sang mga Ammonhon.

11 Nalakip man ang Gilead kag ang mga duta nga ginpuy-an sang mga Geshurnon
kag mga Maacatnon, ang bilog nga Bukid sang Hermon, kag ang bilog nga Bashan
hasta sa Saleca.
12 Nalakip man ang bilog nga ginharian ni Og nga naghari sa Ashtarot kag sa Edrei.
Si Og isa sa mga nabilin sa mga Refaimnon nga ginpierdi ni Moises kag gintabog sa ila
mga duta.
13 Pero wala matabog* sang mga Israelinhon ang mga Geshurnon kag ang mga
Maacatnon, gani nagaestar gihapon sila upod sa mga Israelinhon hasta subong.
14 Wala paghatagi ni Moises ang tribo ni Levi sang duta nga palanublion. Sa baylo,
ang ila pagabatunon amo ang parte sang mga halad nga paagi sa kalayo† nga
ginahalad sa GINOO, ang Dios sang Israel, suno sa ginsiling niya kay Moises.
15 Amo ini ang parte sang duta nga ginhatag ni Moises sa tribo ni Reuben, nga
ginpartida suno sa kada pamilya:
16 Halin sa Aroer sa higad sang Arnon nga ililigan sang tubig (lakip na ang banwa sa
higad sang sini nga ililigan) hasta sa bilog nga kapatagan sa palibot sang Medeba.
17 Nalakip man ang Heshbon kag ang tanan nga banwa sini sa kapatagan nga amo
ang Dibon, Bamot Baal, Bet Baal Meon,
18 Jahaz, Kedemot, Mefaat,
19 Kiriataim, Sibma, Zeret Shahar (nga ara sa bukid sa kapatagan),
20 Bet Peor, ang ubos nga parte sang Pisga, Bet Jeshimot,
21 ang tanan nga banwa sang kapatagan kag ang tanan nga banwa nga sakop ni
Sihon nga hari sang mga Amornon nga naghari sa Heshbon. Ginpierdi siya ni Moises
pati man ang mga pangulo sang Midian nga sila ni Evi, Rekem, Zur, Hur, kag Reba. Ini
sila naghari sa ila mga duta sa idalom sang paggahom ni Haring Sihon.
22 Kaupod sa mga ginpamatay sang mga Israelinhon amo si Balaam nga manugpakot
nga anak ni Beor.
23 Ang *Suba sang* Jordan amo ang border sang tribo ni Reuben. Amo ato ang mga
banwa kag mga baryo nga ginhatag sa tribo ni Reuben, nga ginpartida sa kada
pamilya.
24 Amo ini ang parte sang duta nga ginhatag ni Moises sa tribo ni Gad, nga ginpartida
suno sa kada pamilya:
25 Ang Jazer kag ang tanan nga banwa sang Gilead, kag ang katunga sang duta sang
mga Ammonhon hasta sa Aroer nga nagaatubang sa Raba.
26 Nalakip man ang mga duta halin sa Heshbon hasta sa Ramat Mizpa kag Betomin,
kag halin sa Mahanaim hasta sa border sang Lo Debar.‡
27 Ang duta nga nabaton nila sa Kapatagan *sang Jordan* amo ang Bet Haram, Bet
Nimra, Sucot, Zafon, kag ang nabilin sang ginharian ni Haring Sihon sang Heshbon.
Ang border sa west amo ang *Suba sang* Jordan hasta sa Dagat sang Galilea.§
28 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga ginhatag sa tribo ni Gad, nga
ginpartida suno sa kada pamilya.
29 Amo ini ang parte sang duta nga ginhatag ni Moises sa katunga nga tribo ni
Manase, nga ginpartida suno sa kada pamilya:
30 Halin sa Mahanaim hasta sa bilog nga Bashan, ang bilog nga ginharian ni Haring
Og sang Bashan, kag ang 60 ka banwa sang Jair nga sakop sang Bashan.
31 Nalakip man ang katunga sang Gilead, kag ang Ashtarot kag Edrei, ang mga
banwa sa Bashan nga sa diin nagahari si Og. *Amo ato ang duta nga ginhatag* sa
katunga sang mga kaliwat ni Makir nga anak ni Manase, suno sa kada pamilya.

---

* **13:13** *wala matabog:* ukon, *wala pagtabuga* † **13:14** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa Num. 15:3. ‡ **13:26** *Lo Debar:* ukon, *Lidebir;* ukon, *Debir* § **13:27** *Galilea:* sa Hebreo, *Kineret*

32 Amo ato ang pagpartida ni Moises sang mga duta sa east sang Jerico kag Jordan
sang didto siya sa kapatagan sang Moab.
33 Pero wala niya paghatagi ang tribo ni Levi sang *duta nga ila* palanublion tungod
kay ang ila palanublion amo ang GINOO*, ang Dios sang Israel, suno man sa iya
ginsiling sa ila.

14

Ang Pagpartida sang Duta sa West sang Jordan

1 Amo ini ang pagpartida sang iban pa nga mga duta sang Canaan sa mga
Israelinhon. Ginpartida ini ni Eleazar nga pari, ni Josue nga anak ni Nun, kag sang
mga pangulo sang mga pamilya sang kada tribo sang Israel.
2 Suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises, ang mga duta sang siyam kag tunga ka
tribo ginpamartida sa ila paagi sa gabot-gabot.
3-4 Ginhatag na ni Moises sa duha kag tunga ka tribo ang ila parte sa east sang
Jordan. (Ang kaliwat ni Jose gintunga sa duha ka tribo—ang tribo ni Manase kag ang
tribo ni Efraim.) Wala ginhatagan sang duta ang mga kaliwat ni Levi, pero ginhatagan
sila sang mga banwa nga ila pagaestaran kag mga uma nga para sa ila mga kasapatan.
5 Amo ato ang pagpartida sang mga duta sa mga Israelinhon suno sa ginsugo sang
GINOO kay Moises.

Ginhatag kay Caleb ang Hebron

6 Nagkadto sadto kay Josue sa Gilgal ang pila ka tawo halin sa tribo ni Juda. Ang isa
sini sa ila amo si Caleb nga anak ni Jefune nga Keniznon. Nagsiling siya kay Josue,
"Nadumduman mo pa bala ang ginsiling sang GINOO kay Moises nga alagad sang Dios
parte sa aton nga duha sang didto kita sa Kadesh Barnea?
7 40 pa lang sadto ang akon edad sang ginsugo ako ni Moises halin sa Kadesh Barnea
sa pagpang-espiya sa duta *sang Canaan*. Kag sang akon pagbalik, ginsugid ko sa iya
kon ano ang ara sa akon hunahuna *parte sa duta*.
8 Pero ginpahadlok sang akon mga kaupdanan ang aton mga kasimanwa. Pero ako
ya, matutom nga nagsunod sa GINOO nga akon Dios.
9 Gani sang sina nga adlaw nagpromisa si Moises sa akon. Siling niya, 'Tungod kay
matutom ka sa pagsunod sa GINOO nga akon Dios, mangin imo kag sang imo mga
kaliwat ang duta nga imo ginkadtuan *sang nagpang-espiya ka*.'*
10 "45 na ka tuig ang nagligad sang ginhambal ato sang GINOO paagi kay Moises.
Nagapanglakaton pa sadto ang mga Israelinhon sa kamingawan. Karon 85 na ang
akon edad kag buhi pa gihapon sa bulig sang GINOO kag suno sa iya promisa.
11 Ang akon kabaskog pareho pa gihapon sadtong panahon nga ginsugo ako ni
Moises. Masarangan ko pa gihapon nga magpakig-away pareho sang una.
12 Gani ihatag sa akon ini nga kabukiran nga ginpromisa sa akon sadto sang GINOO.
Ikaw mismo nakabati sadto anay nga ang mga kaliwat ni Anak nagaestar didto kag
mapag-on ang ila mga banwa nga may mga pader. Pero sa bulig sang GINOO palayason
ko sila sa sina nga duta suno sa ginpromisa niya sa akon."
13 Dayon ginbendisyunan ni Josue si Caleb nga anak ni Jefune, kag ginhatag sa iya
ang Hebron bilang iya palanublion.
14 Gani hasta subong, ang Hebron iya sang mga kaliwat ni Caleb nga anak ni Jefune
nga Keniznon, tungod kay ginsunod ni Caleb sing matutom ang GINOO nga Dios sang
Israel.
15 Sadto anay Kiriat Arba ang ngalan sang Hebron, bilang handumanan kay Arba,
ang pinakabantog sa mga kaliwat ni Anak.

---

* **13:33** *ang ila palanublion amo ang GINOO:* Tan-awa ang 13:14 sa posible nga kahulugan sini.
* **14:9** Deu. 1:36

Sang sadto nga tion, nauntat na ang inaway sa duta sang mga Israelinhon.

15

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Juda

1 Amo ini ang duta nga nabaton sang tribo ni Juda, nga ginpartida suno sa kada
pamilya: Ang duta nagalambot hasta sa border sang Edom sa south, sa punta gid sang
kamingawan sang Zin.
2 Ang border sini nga duta sa south nagasugod sa south sang Patay nga Dagat*
3 kag nagapakadto sa south sang Taklaran sang Akrabim hasta sa *kamingawan sang*
Zin. Nagalambot ini sa south sang Kadesh Barnea kag nagaagi sa Hezron pataklad sa
Addar. Nagaliko ini pakadto sa Karka,
4 padulong sa Azmon, dayon sa ililigan sang tubig sang Egypt hasta sa Dagat *sang*
Mediteraneo. Amo ato ang border sang Juda sa south.
5 Ang border sa east amo ang Patay nga Dagat hasta sa guluwaan sang tubig sang
Suba sang Jordan.
Ang border sa north nagahalin didto sa guluwaan sang tubig sang Suba sang Jordan
6 pataklad sa Bet Hogla, kag padulong sa north sang Bet Araba pataklad sa Bato ni
Bohan nga anak ni Reuben.
7 Halin didto, nagapakadto ini sa Kapatagan sang Acor† hasta sa Debir, kag paliko sa
north pakadto sa Gilgal nga nagaatubang sa Taklaran sang Adumim sa south sang
ililigan sang tubig. Kag nagalambot ini sa mga tuburan sang En Shemesh kag paguwa
sa En Rogel.
8 Halin didto nagapakadto ini sa Pulopatag sang Ben Hinom hasta sa dulhugan sa
south sang siyudad sang mga Jebusnon. (Ini nga siyudad amo ang Jerusalem.) Dayon
nagapataklad ini sa putokputokan sang bukid, sa west sang Pulopatag sang *Ben*
Hinom, sa punta sang north sang Kapatagan sang Refaim.
9 Halin didto, nagapakadto ini sa Tuburan sang Neftoa, kag nagapaguwa sa mga
banwa nga malapit sa Bukid sang Efron. Dayon nagadulhog ini sa Baala (nga amo ang
Kiriat Jearim),
10 kag nagapaliko sa west sang Baala pakadto sa Bukid sang Seir. Dayon
nagapadulong ini sa dulhugan sa north sang Bukid sang Jearim (nga amo ang
Kesalon), pakadto sa Bet Shemesh kag nagaagi sa Timnah.
11 Halin didto nagapadayon ini sa dulhugan sa north sang Ekron kag nagaliko
pakadto sa Shikeron, kag nagaagi sa Bukid sang Baala hasta sa Jabneel. Ang katapusan
sini amo ang Dagat *sang Mediteraneo*,
12 nga amo man ang border sa west.
Amo ina ang mga border palibot sa duta nga ginpartida sa mga pamilya sang tribo
ni Juda.

Ang Duta nga Ginhatag kay Caleb
(Huk. 1:11-15)

13 Ginsugo sang GINOO si Josue nga ihatag niya ang isa ka parte sang duta sang tribo
ni Juda kay Caleb nga anak ni Jefune. Ini nga duta amo ang Kiriat Arba, nga amo ang
Hebron. (Gin-ngalanan ini kay Arba nga amay ni Anak.)
14 Ginpalayas ni Caleb sa amo nga duta ang tatlo ka kaliwat ni Anak nga amo ang
mga pamilya ni Sheshai, Ahiman, kag Talmai.
15 Halin didto ginsalakay niya ang Debir (nga sang una ginatawag nga Kiriat Sefer).
16 Nagsiling si Caleb, “Ipaasawa ko ang akon anak nga si Acsa sa tawo nga
magsalakay kag mag-agaw sa Kiriat Sefer.”

---

* **15:2** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *maasin* gid *nga dagat.* Amo man sa bersikulo 5. † **15:7** *Acor:* buot silingon sa Hebreo, *kagamo*

17 Si Otniel nga anak ni Kenaz nga utod ni Caleb amo ang nakaagaw sang banwa.
Gani ginpaasawa ni Caleb sa iya ang iya anak nga si Acsa.
18 Sang makasal na sila, ginkombinsi ni Acsa ang iya bana‡ nga magpangayo sila sang
dugang nga duta sa iya amay. *Dayon nagkadto si Acsa kay Caleb,* kag sang nagapanaog
na siya sa iya donkey, ginpamangkot siya ni Caleb kon ano ang iya kinahanglan.
19 Nagsabat si Acsa, "Hatagi man ako sang pabor. Gusto ko kuntani nga hatagan mo
ako sang mga tuburan, kay ang duta nga ginhatag mo sa akon sa Negev *wala sing*
tuburan." Gani ginhatag ni Caleb sa iya ang *lugar nga may* tuburan sa ibabaw kag sa
ubos.

Ang mga Banwa sang Juda

20 Amo ini ang *mga banwa nga* nabaton sang tribo ni Juda nga ginpartida suno sa
kada pamilya:
21 Ang mga banwa sa south, sa pinakapunta sang Negev malapit sa border sang
Edom: Kabzeel, Eder, Jagur,
22 Kina, Dimona, Adada,
23 Kedesh, Hazor, Itnan,
24 Zif, Telem, Bealot,
25 Hazor Hadata, Keriot Hezron (nga amo ang Hazor),
26 Amam, Shema, Molada,
27 Hazar Gada, Heshmon, Bet Pelet,
28 Hazar Shual, Beersheba, Biziotia,
29 Baala, Iim, Ezem,
30 Eltolad, Kesil, Horma,
31 Ziklag, Madmana, Sansana,
32 Lebaot, Shilhim, Ain, kag Rimmon—29 tanan ka banwa, lakip ang mga baryo sa
palibot sini.
33 Ang *mga banwa* sa mga bulobukid sa west: Eshtaol, Zora, Ashna,
34 Zanoa, En Ganim, Tapua, Enam,
35 Jarmut, Adulam, Soco, Azeka,
36 Shaaraim, Aditaim, kag Gedera (ukon§ Gederotaim)—14 ka banwa, lakip ang mga
baryo sa palibot sini.
37 Ang Zenan, Hadasha, Migdal Gad,
38 Dilean, Mizpa, Jokteel,
39 Lakish, Bozkat, Eglon,
40 Cabon, Lamas, Kitlish,
41 Gederot, Bet Dagon, Naama, kag Makeda—16 ka banwa, lakip ang mga baryo sa
palibot sini.
42 Ang Libna, Eter, Ashan,
43 Ifta, Ashna, Nezib,
44 Keila, Aczib, kag Maresha—9 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
45 Ang Ekron kag ang mga banwa kag mga baryo sa palibot sini,
46 kag ang tanan nga banwa kag mga baryo nga malapit sa Ashdod halin sa Ekron
pakadto sa Dagat *sang Mediteraneo*.
47 Ang Ashdod kag Gaza, lakip ang ila mga banwa kag mga baryo hasta sa ililigan
sang tubig sang Egypt kag sa baybayon sang Dagat *sang Mediteraneo*.
48 Ang *mga banwa* sa kabukiran: Shamir, Jatir, Soco,
49 Dana, Kiriat Sana (nga amo ang Debir),
50 Anab, Eshtemo, Anim,

‡ **15:18** *ginkombinsi ni Acsa ang iya bana:* sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *ginkombinsi ni Otniel ang iya asawa.*
§ **15:36** *ukon:* Puwede man nga, "kag."

51 Goshen, Holon, kag Gilo—11 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
52 Ang Arab, Duma, Eshan,
53 Janim, Bet Tapua, Afeka,
54 Humta, Kiriat Arba (nga amo ang Hebron), kag Zior—9 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
55 Maon, Carmel, Zif, Juta,
56 Jezreel, Jokdeam, Zanoa,
57 Kain, Gibeah, kag Timnah—10 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
58 Ang Halhul, Bet Zur, Gedor,
59 Maarat, Bet Anot, kag Eltekon—6 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
60 Ang Kiriat Baal (nga amo ang Kiriat Jearim) kag ang Raba—2 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
61 Ang *mga banwa* sa kamingawan: Bet Araba, Midin, Secaca,
62 Nibshan, ang Banwa sang Asin kag ang En Gedi—6 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
63 Pero wala mapahalin sang tribo sang Juda ang mga Jebusnon nga nagaestar sa Jerusalem. Gani hasta subong didto pa sila nagaestar upod sa katawhan sang Juda.

16

Ang mga Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Efraim kag ni Manase

1 Ang duta nga ginhatag sa mga kaliwat ni Jose nagahalin sa *Suba sang* Jordan
malapit sa Jerico, sa east sang mga tuburan sang Jerico, pakadto sa kamingawan kag
sa kabukiran hasta sa Betel.
2 Halin sa Betel (nga amo ang Luz*), nagaagi ini sa Atarot nga sa diin nagaestar ang
mga Arkhanon,
3 kag nagapadulhog ini sa west pakadto sa lugar sang mga Jafletnon hasta sa border
sang idalom nga parte sang Bet Horon. Kag nagapadayon ini sa Gezer hasta sa Dagat
sang Mediteraneo.
4 Amo ina ang parte nga nabaton *sang mga tribo* ni Manase kag ni Efraim nga mga
kaliwat ni Jose.
5 Amo ini ang parte sang *tribo ni* Efraim nga ginpartida suno sa kada pamilya: ang
border sini sa east nagasugod sa Atarot Addar kag nagapakadto sa ibabaw nga parte
sang Bet Horon
6 hasta sa Dagat *sang Mediteraneo*. Ang border sa north nagasugod sa Micmetat kag
nagaliko pa-east sa Taanat Shilo, kag nagaagi sa east sang Janoa.
7 Kag halin sa Janoa nagapanaog ini sa Atarot kag Naara, kag nagaagi sa Jerico
pakadto sa *Suba sang* Jordan.
8 Halin sa Tapua, ang border nagapakadto sa west, kag nagaagi sa Kana nga ililigan
sang tubig hasta sa Dagat *sang Mediteraneo*. Amo ina ang duta nga ginhatag sa tribo ni
Efraim nga ginpartida suno sa kada pamilya.
9 Lakip sini ang *iban nga* mga banwa kag mga baryo nga nasakop sa duta sang mga
kaliwat ni Manase.
10 Wala nila ginpalayas ang mga Canaanhon nga nagaestar sa Gezer; gani may mga
Canaanhon nga nagaestar upod sa mga Efraimnon hasta subong, ugaling ginhimo sila
nga mga ulipon.

17

Ang Duta sang Katunga sang Tribo ni Manase

---

* **16:2** *nga amo ang Luz:* Amo ini sa Septuagint (tan-awa man sa 18:13). Sa Hebreo, *nagapakadto sa Luz*

1 May ginhatag man nga duta para sa *katunga sang* tribo ni Manase nga
kamagulangan nga anak ni Jose. Ang Gilead kag ang Bashan *sa east sang Suba sang*
Jordan ginhatag na sa pamilya ni Makir tungod kay maayo siya nga soldado. (Si Makir
nga amay ni Gilead amo ang kamagulangan nga anak ni Manase.)
2 Ang duta *sa west sang Suba sang Jordan* ginhatag sa iban nga mga kaliwat ni
Manase nga amo ang mga pamilya ni Abiezer, Helek, Asriel, Shekem, Hefer, kag
Shemida. Ginpanagtag ini sa ila suno sa kada pamilya.
3 Karon may isa ka tawo nga ang iya ngalan si Zelofehad. Anak siya ni Hefer kag apo
ni Gilead. Si Gilead anak ni Makir, kag si Makir anak ni Manase. Si Zelofehad wala sing
mga anak nga lalaki, kundi mga babayi lang. Sila amo sanday Mala, Noa, Hogla, Milca,
kag Tirza.
4 Nagkadto sila kay Eleazar nga pari, kay Josue nga anak ni Nun, kag sa mga pangulo
kag nagsiling, "Nagsugo ang GINOO kay Moises nga hatagan kami sang duta pareho sa
amon mga paryente nga lalaki." Gani ginhatagan sila sang ila parte suno sa ginsugo
sang GINOO.
5 Amo ini ang rason kon ngaa ang *tribo ni* Manase nakabaton sang napulo ka parte
sang duta, wala labot sa Gilead kag Bashan sa east sang Jordan,
6 tungod kay ginhatagan man sang parte ang iya mga kaliwat nga babayi kaupod
sang iya mga kaliwat nga lalaki. Ang Gilead ginhatag sa iban pa nga mga kaliwat ni
Manase.
7 Ang border sang duta sang *tribo ni* Manase nagasugod sa Asher hasta sa Micmetat,
sa east sang Shekem. Dayon nagapadulong ini sa south pakadto sa *duta sang* mga tawo
nga nagaestar malapit sa tuburan sang Tapua.*
8 (Ang mga duta sa palibot sang Tapua iya sang *tribo ni* Manase, pero ang Tapua
mismo, nga ara sa border sang *tribo ni* Manase, iya sang mga kaliwat ni Efraim.)
9 Dayon ang border nagapakadto sa Kana nga ililigan sang tubig. May mga banwa sa
south sang sina nga ililigan nga iya sang *tribo ni* Efraim, bisan nalakip ini sa mga
banwa sang *tribo ni* Manase. Ang border sang *tribo ni* Manase nagapadayon sa north
sang ililigan hasta sa Dagat *sang Mediteraneo*.
10 Ang duta sa south sang *ililigan* iya sang *tribo ni* Efraim kag ang duta sa north sang
ililigan iya sang *tribo ni* Manase. Ang border sang *tribo ni* Manase *sa west* amo ang
Dagat *sang Mediteraneo*. Nagatambi ang *tribo ni* Manase sa *tribo ni* Asher sa north kag
sa *tribo ni* Isacar sa east.
11 Amo ini ang mga banwa sa duta *sang mga tribo* ni Isacar kag ni Asher nga
ginhatag sa *tribo ni* Manase: ang Bet Shean, Ibleam, Dor (ukon Nafot *Dor*), Endor,
Taanac, Megido, kag ang mga baryo sa palibot sini.
12 Pero ini nga mga banwa wala mapanag-iyahan sang mga kaliwat ni Manase, kay
indi nila mapahalin ang mga Canaanhon didto.
13 Pero sang mabakod na ang mga Israelinhon, gin-ulipon nila ang mga Canaanhon,
pero wala nila sila ginpalayas.
14 Nagsiling ang mga kaliwat ni Jose kay Josue, "Ngaa isa lang ka parte sang duta ang
ginhatag mo sa amon? Damo kami katama tungod kay ginpakamaayo gid kami sang
GINOO."
15 Nagsabat si Josue, "Kon madamo gid man kamo kag gamay lang para sa inyo ang
mga kabukiran sang Efraim, kadto kamo sa mga kagulangan sang mga Periznon kag
mga Refaimnon. Didto magpanghawan kamo sang lugar para sa inyo kaugalingon."
16 Nagsiling ang mga kaliwat ni Jose, "Ang mga kabukiran gamay para sa amon. Kag
indi namon masarangan ang mga Canaanhon sa kapatagan tungod kay may mga

* **17:7** *tuburan sang Tapua:* ukon, *En Tapua*

karwahe sila nga salsalon. Kag amo man ang mga Canaanhon sa Bet Shean kag sa mga
banwa sa palibot sini, kag sa Kapatagan sang Jezreel."
17 Nagsabat liwat si Josue, "Tungod damo kamo katama kag puwerte pa
kagamhanan, indi lang isa ang inyo parte,
18 mangin inyo man ang mga kagulangan sang kabukiran. Bisan kagulangan ini,
hawani lang ninyo, kay mangin inyo ini halin sa puno hasta sa punta. Kag sigurado
nga mapalayas ninyo ang mga Canaanhon bisan gamhanan pa sila kag may mga
karwahe nga salsalon."

18

Ang Pagpartida sang Iban pa nga Duta

1 Sa tapos maagaw sang bilog nga komunidad sang Israel ang duta, nagtipon sila
tanan sa Shilo, kag nagpatindog sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
2 May pito pa ka tribo sang mga Israelinhon nga wala pa mapartihi sang duta.
3 Gani nagsiling si Josue sa mga Israelinhon, "San-o pa bala ninyo sakupon ang
nabilin nga duta nga ginhatag sa inyo sang GINOO, ang Dios sang inyo mga
katigulangan?
4 Magpili kamo sang tatlo ka tawo sa kada tribo. Palakton ko sila sa pag-usisa sa
nabilin nga duta. Dayon magbalik sila diri sa akon nga may dala nga mapa nga ila
ginhimo nga nagapakita kon paano partidahon ang amo nga duta.
5 Dapat partidahon ang duta sa pito ka parte, wala labot sa duta sang *tribo ni* Juda sa
south kag sang mga tribo ni Jose sa north.
6 Pagkatapos nga madala ang mapa sa akon, gabot-gabutan ko dayon sa presensya
sang GINOO nga aton Dios kon kay sin-o nga tribo makadto ang kada parte sang duta.
7 Pero ang mga Levita indi pagpartidahan sang duta, tungod kay ang ila parte amo
ang pag-alagad sa GINOO bilang mga pari. Ang mga tribo ni Gad, kag ni Reuben, kag
ang katunga sang tribo ni Manase nakabaton na sang ila parte sang duta sa east sang
Jordan, nga ginhatag sa ila ni Moises nga alagad sang GINOO."
8 Sang maglakat na ang napili nga mga tawo, nagsiling si Josue sa ila, "Usisaa ninyo
ang duta kag himui ninyo ini sang mapa. Dayon magbalik kamo diri sa akon sa Shilo,
kay gabot-gabutan ko dayon sa presensya sang GINOO kon kay sin-o nga tribo makadto
ang kada parte sang duta."
9 Gani naglakat ang mga tawo sa pag-usisa sa duta. Dayon ginhimuan nila ini sang
mapa sa linukot nga sululatan, nga ang duta napartida sa pito ka parte, kag ginlista
nila ang mga banwa kag mga banwa nga sakop sang kada parte. Pagkatapos nagbalik
sila kay Josue sa Shilo.
10 Kag paagi sa paggabot-gabot ginhatagan ni Josue sang parte ang mga tribo sang
Israel *nga wala pa sang duta.*

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Benjamin

11 Ang una nga parte sang duta nagkadto sa tribo ni Benjamin. Ara ini sa
tunga-tunga sang mga duta nga ginhatag sadto sa tribo ni Juda kag sa mga tribo ni Jose.
12 Ang border sini sa north nagasugod sa *Suba sang* Jordan, kag nagapataklad sa
dulhugan sa north sang Jerico. Dayon nagapataklad ini sa west sa mga kabukiran
hasta sa kamingawan sang Bet Aven.
13 Halin didto, nagapakadto ini sa dulhugan sa south sang Luz (nga amo ang Betel).
Dayon nagapadulhog ini sa Atarot Addar, sa bukid sa south sang idalom nga parte sang
Bet Horon.
14 Halin didto, nagapakadto ini sa west sang bukid nga nagaatubang sa Bet Horon
kag nagapadulong sa south. Nagauntat ini sa Kiriat Baal (nga amo ang Kiriat Jearim),
isa ka banwa sang tribo ni Juda. Amo ini ang border sa west.

15 Ang border sa south nagasugod sa guwa sang Kiriat Jearim. Halin didto,
nagapakadto ini sa west sa mga tuburan sang Neftoa.
16 Nagapadulhog dayon ini sa ubos sang bukid nga nagaatubang sa Pulopatag sang
Ben Hinom. Ini nga pulopatag ara sa north sang Kapatagan sang Refaim. Halin didto,
nagapakadto ini sa Pulopatag sang *Ben* Hinom, sa dulhugan sa south sang banwa sang
mga Jebusnon, padulong sa En Rogel.
17 Nagaliko dayon ini pa-north pakadto sa En Shemesh hasta sa Gelilot nga
nagaatubang sa Taklaran sang Adumim. Dayon nagapadulhog ini sa Bato ni Bohan
nga anak ni Reuben
18 kag nagaagi sa dulhugan sa north sang Kapatagan sang Jordan*, kag
nagapadulong sa kapatagan mismo.
19 Dayon nagapakadto ini sa dulhugan sa north sang Bet Hogla, kag nagauntat ini sa
alagyan sang tubig sa north sang Patay nga Dagat,† nga amo ang punta sang *Suba sang*
Jordan sa south. Amo ato ang border sa south.
20 Ang *Suba sang* Jordan amo ang border sa east.
Amo ato ang mga border sang duta nga nabaton sang tribo ni Benjamin suno sa
kada pamilya.

Ang mga Banwa nga Nabaton sang Tribo ni Benjamin

21 Amo ini ang mga banwa nga ginhatag sa tribo ni Benjamin, nga ginpartida suno sa
kada pamilya:
Jerico, Bet Hogla, Emek Keziz,
22 Bet Araba, Zemaraim, Betel,
23 Avim, Para, Ofra,
24 Kefar Amoni, Ofni, kag Geba—12 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
25 *Dugang pa gid amo ang* Gibeon, Rama, Beerot,
26 Mizpa, Kefira, Moza,
27 Rekem, Irpeel, Tarala,
28 Zela, Haelef, Jebus (nga amo ang Jerusalem), Gibea, kag Kiriat Jearim‡—14 ka
banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
Amo ato ang nabaton sang tribo ni Benjamin nga ginpartida suno sa kada pamilya.

19

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Simeon

1 Ang ikaduha nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang tribo ni
Simeon. Ang ila duta ara sa tunga sang duta nga ginhatag sa tribo ni Juda.
2 Nagalakip ini sang Beersheba (*ukon* Sheba),* Molada,
3 Hazar Shual, Bala, Ezem,
4 Eltolad, Betul, Horma,
5 Ziklag, Bet Marcabot, Hazar Susa,
6 Bet Lebaot, kag Sharuhen—13 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
7 *Dugang pa gid amo ang* Ain, Rimmon, Eter, kag Ashan—4 ka banwa, lakip ang tanan
nga baryo sa palibot sini,
8 hasta sa Baalat Beer (nga amo ang Rama) sa Negev.
Amo ato ang duta nga nabaton sang tribo ni Simeon nga ginpartida suno sa kada
pamilya.

---

* **18:18** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* † **18:19** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *maasin* gid *nga dagat*
‡ **18:28** *Kiriat Jearim:* Amo ini sa Griego nga teksto. Sa Hebreo, *Kiriat.* * **19:2** *Beersheba (ukon Sheba):* ukon, *Beersheba, Sheba*

9 Ang iban sini halin sa duta nga ginhatag sa tribo ni Juda tungod nga ang ila duta
sobra kalapad para sa ila. Gani nabaton sang tribo ni Simeon ang ila duta sa tunga
sang duta sang tribo ni Juda.

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Zebulun

10 Ang ikatatlo nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang tribo ni
Zebulun.
Ang border sang ila duta nagasugod sa Sarid.
11 Halin didto, nagapakadto ini sa west: sa Marala, sa Dabeshet, kag nagapadayon sa
ililigan sang tubig sa east sang Jokneam.
12 Halin sa pihak nga parte sang Sarid, nagapakadto ang border sa east sa border
sang Kislot Tabor, kag nagapadayon sa Daberat hasta sa Jafia.
13 Halin didto, nagapakadto ini sa east sa Gat Hefer, sa Et Kazin, kag sa Rimmon, kag
nagaliko padulong sa Nea.
14 Ang border *sang Zebulun* sa north nagaagi sa Hanaton kag nagapakadto hasta sa
Kapatagan sang Ifta El.
15 Dose ka banwa *ang sakop sang Zebulun*, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
Dugang pa gid amo ang mga banwa sang Katat, Nahalal, Shimron, Idala, kag Betlehem.
16 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga nabaton sang tribo ni Zebulun, nga
ginpartida suno sa kada pamilya.

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Isacar

17 Ang ikaapat nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang tribo ni
Isacar.
18 Amo ini ang mga banwa nga sakop nila: Jezreel, Kesulot, Shunem,
19 Hafaraim, Shion, Anaharat,
20 Rabit, Kishion, Ebez,
21 Remet, En Ganim, En Hada, kag Bet Pazez.
22 Ang border sang duta nagalambot sa Tabor, sa Shahazuma, kag sa Bet Shemesh,
kag hasta sa *Suba sang* Jordan. 16 ka banwa ang sakop sang Isacar, lakip ang mga
baryo sa palibot sini.
23 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga nabaton sang tribo ni Isacar, nga
ginpartida suno sa kada pamilya.

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Asher

24 Ang ikalima nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang tribo ni
Asher.
25 Amo ini ang mga banwa nga sakop nila:
Helkat, Hali, Beten, Acshaf,
26 Alamelec, Amad, kag Mishal. Ang border sang sini nga duta sa west nagalambot sa
Carmel kag sa Shihor Libnat.
27 Nagaliko ini pa-east pakadto sa Bet Dagon kag nagalambot sa Zebulun kag sa
Kapatagan sang Ifta El. Dayon nagapakadto ini sa north pakadto sa Bet Emek kag Niel.
Nagapadulong pa gid ini sa north pakadto sa Cabul,
28 Ebron,† Rehob, Hamon, Kana, kag hasta sa Dako nga Sidon.
29 Nagaliko dayon ini pakadto sa Rama kag sa napaderan nga siyudad sang Tyre, kag
nagapadulong sa Hosa, kag nagauntat sa Dagat *sang Mediteraneo*. Ang iban pa gid nga
mga banwa nga ila sakop amo ang Mahebel, Aczib,
30 Umma, Afek, kag Rehob—22 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
31 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga nabaton sang tribo ni Asher, nga
ginpartida suno sa kada pamilya.

---

† **19:28** *Ebron:* ukon, *Abdon*

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Naftali

32 Ang ikaanom nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang tribo ni
Naftali.
33 Ang border sang ila duta nagasugod halin sa Helef kag sa dako nga kahoy sa
Zaananim pakadto sa Adami Nekeb kag Jabneel hasta sa Lakum, kag nagauntat sa
Suba sang Jordan.
34 Halin didto, nagaliko ini sa west pakadto sa Aznot Tabor, dayon sa Hukok, hasta sa
border sang Zebulun sa south, sa border sang Asher sa west kag sa *Suba sang* Jordan‡
sa east.
35 Ang iban nga napaderan nga mga banwa nga sakop sang sini nga duta amo ini:
Zidim, Zer, Hammat, Rakat, Kineret,
36 Adama, Rama, Hazor,
37 Kedesh, Edrei, En Hazor,
38 Iron, Migdal El, Horem, Bet Anat, kag Bet Shemesh—19 ka banwa, lakip ang mga
baryo sa palibot sini.
39 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga nabaton sang tribo ni Naftali, nga
ginpartida suno sa kada pamilya.

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Dan

40 Ang ikapito nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang tribo ni Dan.
41 Amo ini ang mga banwa nga sakop nila: Zora, Eshtaol, Ir Shemesh,
42 Shaalabin, Ayalon, Itla,
43 Elon, Timnah, Ekron,
44 Elteke, Gibeton, Baalat,
45 Jehud, Bene Berak, Gat Rimon,
46 Me Jarkon, kag Rakon, pati man ang kadutaan nga nagaatubang sa Jopa.
47 Binudlayan sadto ang mga kaliwat ni Dan sa pag-agaw sang ila duta, gani
ginsalakay nila ang Leshem§ kag ginpamatay ang mga pumuluyo sini. Naagaw nila ini
kag didto sila nag-estar. Ginbayluhan nila ang ngalan sini sang Dan, suno sa ngalan
sang ila katigulangan nga si Dan.
48 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga nabaton sang tribo ni Dan, nga
ginpartida suno sa kada pamilya.

Ang Duta nga Ginhatag kay Josue

49 Pagkatapos partida sang mga Israelinhon sang ila duta, ginhatagan nila si Josue
nga anak ni Nun sang iya parte.
50 Suno sa ginmando sang GINOO, ginhatag nila sa iya ang banwa nga iya
ginpangayo—ang Timnat Sera sa kabukiran sang Efraim. Ginpatindog niya liwat ini
nga banwa kag didto nag-estar.
51 Ang nagpartida sang duta amo sila ni Eleazar nga pari, Josue nga anak ni Nun, kag
ang mga pangulo sang kada tribo sang Israel. Ginhimo nila ini paagi sa paggabot-gabot
sa presensya sang GINOO, sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan didto sa
Shilo. Gani natapos ang pagpartida sang duta.

20

Ang mga Banwa nga Dalangpan
(Num. 35:9-15; Deu. 19:1-13)

1 Karon, nagsiling ang GINOO kay Josue,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga magpili sila sang mga banwa nga dalangpan suno
sa ginsiling ko sadto sa inyo paagi kay Moises.

‡ **19:34** *sa Suba sang Jordan:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *sa Juda, sa Suba sang Jordan*
§ **19:47** *Leshem:* ukon, *Laish*

3 Ang tawo nga nakapatay nga indi hungod makapalagyo didto kag makapanago sa
mga tawo nga gusto magbalos sa iya.
4 Makapalagyo siya sa isa sa sini nga mga banwa, kag mag-atubang sa mga
manugdumala didto sa may puwertahan sang banwa kag magpaathag sa ila parte sa
natabo. Dayon pasudlon siya kag didto paestaron.
5 Kon lagson siya didto sang gusto magbalos sa iya, indi siya pag-itugyan sang mga
pumuluyo. Pagaapinan nila siya tungod kay indi hungod ang pagpatay niya sa iya
isigkatawo, kag ginhimo niya ini indi tungod sa iya kaakig.
6 Magatiner siya sa amo nga banwa hasta mapamatian ang iya kaso sa atubangan
sang komunidad, kag hasta mapatay ang pangulo nga pari nga nagaalagad sa sadto
nga tion. Dayon makapuli na siya sa ila."
7 Gani ginpili nila ang Kedesh sa Galilea sa kabukiran sang Naftali, ang Shekem sa
kabukiran sang Efraim, kag ang Kiriat Arba (nga amo ang Hebron), sa kabukiran sang
Juda.
8 Sa east sang *Suba sang* Jordan malapit sa Jerico, ginpili nila ang Bezer sa
kamingawan sang kapatagan nga sakop sang tribo ni Reuben, ang Ramot sa Gilead nga
sakop sang tribo ni Gad, kag ang Golan sa Bashan nga sakop sang tribo ni Manase.
9 Amo ini ang mga banwa nga dalangpan nga ginpili para sa mga Israelinhon kag sa
mga pangayaw nga nagaestar upod sa ila. Ang bisan sin-o nga makapatay nga indi
hungod makadangop didto, para indi siya pagpatyon sang gusto magbalos sa iya, sa
wala pa mapamatian ang iya kaso sa atubangan sang komunidad.

21

Ang mga Banwa Para sa Tribo ni Levi

1 Karon, ang mga pangulo sang mga kaliwat ni Levi nagkadto kay Eleazar nga pari,
kay Josue nga anak ni Nun, kag sa mga pangulo sang kada tribo sang Israel
2 didto sa Shilo sa duta sang Canaan. Nagsiling sila, "Nagsugo ang GINOO paagi kay
Moises nga hatagan kami sang mga banwa nga amon pagaestaran kag mga
palahalban* para sa amon mga sapat."
3 Gani suno sa ginsugo sang GINOO, ginhatagan ang mga kaliwat ni Levi sang mga
banwa kag mga palahalban halin sa mga duta sang mga Israelinhon.
4 Ang una nga nakabaton sang mga banwa amo ang mga kaliwat ni Kohat. Ang iban
sini sa ila mga kaliwat ni Aaron, kag ginhatagan sila sang 13 ka banwa halin sa
kadutaan sang mga tribo ni Juda, ni Simeon, kag ni Benjamin.
5 Ang iban sang mga kaliwat ni Kohat ginhatagan sang 10 ka banwa halin sa
kadutaan sang mga tribo ni Efraim, ni Dan, kag sang katunga sang tribo ni Manase.
6 Ang mga kaliwat ni Gershon ginhatagan sang 13 ka banwa halin sa kadutaan sang
mga tribo ni Isacar, ni Asher, ni Naftali, kag sang katunga sang tribo ni Manase sa
Bashan.
7 Ang mga kaliwat ni Merari ginhatagan sang 12 ka banwa halin sa kadutaan sang
mga tribo ni Reuben, ni Gad, kag ni Zebulun.
8 Gani paagi sa paggabot-gabot, ginhatagan sang mga Israelinhon ang mga kaliwat
ni Levi sang mga banwa kag mga palahalban, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
9-10 Amo ini ang mga ngalan sang mga banwa nga halin sa kadutaan sang mga tribo
ni Juda kag ni Simeon nga ginhatag sa mga kaliwat ni Aaron. Ini sila mga kaliwat ni
Kohat nga anak ni Levi. Sila ang una nga nagabutan nga hatagan sang mga banwa.
11 Ginhatag sa ila ang Kiriat Arba (nga amo ang Hebron) sa kabukiran sang Juda,
lakip na ang mga palahalban sa palibot sini. (Si Arba amo ang amay† ni Anak.)

---

* **21:2** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban* † **21:11** *amay:* ukon, *katigulangan*

12 Pero ang mga kaumahan kag ang mga baryo sa palibot sang sini nga banwa
ginhatag na kay Caleb nga anak ni Jefune bilang iya parte.
13 Gani ginhatag sa mga kaliwat ni Aaron nga pari ang Hebron nga isa sa mga banwa
nga dalangpan, nga sa diin makapalagyo ang tawo nga nakapatay *nga indi niya*
hungod. Ginhatag pa gid sa ila ang Libna,
14 Jatir, Eshtemoa,
15 Holon, Debir,
16 Ain, Juta, kag Bet Shemesh, lakip ang ila sini mga palahalban: 9 ka banwa halin sa
kadutaan sang mga tribo ni Simeon kag ni Juda.
17-18 Ginhatagan man sila sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang tribo ni
Benjamin. Ini amo ang Gibeon, Geba, Anatot, kag Almon, lakip ang ila sini mga
palahalban.
19 13 tanan ka banwa, lakip ang ila sini mga palahalban, ang nabaton sang mga pari
nga kaliwat ni Aaron.
20-22 Ang iban nga mga kaliwat ni Kohat nga halin sa tribo ni Levi nakabaton sang
apat ka banwa halin sa kadutaan sang tribo ni Efraim. Ini amo ang Shekem (sa
kabukiran sang Efraim nga isa sa mga banwa nga dalangpan, nga sa diin makapalagyo
ang tawo nga nakapatay *nga indi niya hungod*), ang Gezer, Kibzaim, kag Bet Horon,
lakip ang ila sini mga palahalban.
23-24 Ginhatagan man sila sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang tribo ni Dan.
Ini amo ang Elteke, Gibeton, Ayalon, kag Gat Rimon, lakip ang ila sini mga palahalban.
25 Kag halin naman sa kadutaan sang katunga sang tribo ni Manase *sa west*, nabaton
nila ining duha ka banwa: ang Taanac kag Gat Rimon, lakip ang ila sini mga
palahalban.
26 10 tanan ka banwa, lakip ang ila sini mga palahalban, ang nabaton sang iban nga
mga kaliwat ni Kohat.
27 Ang mga kaliwat ni Gershon nga halin sa tribo ni Levi nakabaton sang duha ka
banwa halin sa kadutaan sang katunga sang tribo ni Manase *sa east*. Ini amo ang
Golan sa Bashan (nga isa sa mga banwa nga dalangpan, nga sa diin makapalagyo ang
tawo nga nakapatay *nga indi niya hungod*), kag ang Beeshtera, lakip ang ila sini mga
palahalban.
28-29 Ginhatagan man sila sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang tribo ni Isacar.
Ini amo ang Kishion, Daberat, Jarmut, En Ganim, lakip ang ila sini mga palahalban.
30-31 Kag halin sa kadutaan sang tribo ni Asher, nabaton nila ining apat ka banwa:
ang Mishal, Abdon, Helkat, kag Rehob, lakip ang ila sini mga palahalban.
32 Ginhatagan pa gid sila sang tatlo ka banwa halin sa kadutaan sang tribo ni Naftali.
Ini amo ang Kedesh sa Galilea (nga isa man sa mga banwa nga dalangpan, nga sa diin
makapalagyo ang tawo nga nakapatay *nga indi niya hungod*), ang Hamot Dor, kag ang
Kartan, lakip ang ila sini mga palahalban.
33 13 tanan ka banwa, lakip ang ila sini mga palahalban, ang nabaton sang mga
kaliwat ni Gershon.
34-35 Ang mga nabilin nga mga kaliwat ni Levi—ang mga kaliwat ni
Merari—nakabaton sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang tribo ni Zebulun. Ini
amo ang Jokneam, Karta, Dimna, kag Nahalal, lakip ang ila sini mga palahalban.
36-37 Ginhatagan man sila sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang tribo ni
Reuben. Ini amo ang Bezer, Jahaz, Kedemot, kag Mefaat, lakip ang ila sini mga
palahalban.
38-39 Ginhatagan pa gid sila sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang tribo ni Gad.
Ini amo ang Ramot sa Gilead (nga isa sa mga banwa nga dalangpan, nga sa diin

makapalagyo ang tawo nga nakapatay *nga indi niya hungod*), ang Mahanaim,
Heshbon, kag Jazer, lakip ang ila sini mga palahalban.
40 12 tanan ka banwa, lakip ang ila sini mga palahalban, ang nabaton sang mga
kaliwat ni Merari nga halin sa tribo ni Levi.
41-42 48 tanan ka banwa, lakip ang ila tagsa ka palahalban, ang nabaton sang mga
kaliwat ni Levi halin sa duta nga ginapanag-iyahan sang mga Israelinhon.
43 Gani ginhatag sang GINOO sa Israel ang tanan nga duta nga iya ginpromisa sa ila
mga katigulangan. Sang masakop na nila ini, didto na sila nag-estar.
44 Ginhatagan sila sang GINOO sang kalinong sa *ila mga kaaway sa* palibot, suno sa
ginpromisa sang GINOO sa ila mga katigulangan. Wala sila napierdi sang ila mga
kaaway tungod kay ginpadaog sila sang GINOO sa tanan nila nga kaaway.
45 Gintuman gid sang GINOO ang tanan niya nga ginpromisa sa katawhan sang Israel.

22

Nagbalik sa Ila Lugar ang mga Tribo sang Israel sa East

1 Karon, gintipon ni Josue ang mga katawhan *sang tribo* ni Reuben, ni Gad, kag sang
katunga sang tribo ni Manase.
2 Nagsiling si Josue sa ila, "Ginhimo ninyo ang tanan nga ginsugo sa inyo ni Moises
nga alagad sang GINOO kag gintuman man ninyo ang tanan ko nga ginsugo.
3 Hasta subong wala ninyo pagpabay-i ang inyo kapareho nga mga Israelinhon. Kag
gintuman ninyo sing maayo ang tanan nga ginsugo sa inyo sang GINOO nga inyo Dios.
4 Kag karon, nabaton na sang inyo kapareho nga mga Israelinhon ang kapahuwayan
nga ginpromisa sa ila sang GINOO nga inyo Dios. Gani magpuli na kamo sa inyo mga
lugar sa pihak sang *Suba sang* Jordan, sa duta nga ginhatag sa inyo ni Moises nga
alagad sang GINOO.
5 Pero indi gid ninyo pagkalimtan nga tumanon ang mga sugo kag mga pagpanudlo
nga ginhatag sa inyo ni Moises nga alagad sang GINOO. Higugmaa ninyo ang GINOO nga
inyo Dios, magkabuhi kamo sa iya mga pamaagi, tumana ang iya mga sugo,
magmatutom sa iya, kag alagara siya sa bug-os ninyo nga tagipusuon kag kalag."
6 Ginbendisyunan dayon sila ni Josue kag ginpapuli.
7 (Ang katunga sang tribo ni Manase ginhatagan ni Moises sang duta sa Bashan, kag
ang katunga pa gid nga tribo ginhatagan ni Josue sang duta sa west *Suba* sang Jordan
upod sang iban nga mga tribo.)
Sang manugpuli na sila, ginbendisyunan sila ni Josue
8 nga nagasiling, "Magpuli kamo nga dala ang inyo madamo nga manggad—mga
kasapatan, pilak, bulawan, saway, salsalon kag mga bayo. Partihi ninyo ang inyo mga
paryente *sa inyo lugar* sang *bisan ano nga* inyo naagaw sa inyo mga kaaway."
9 Kag dayon nagpuli ang mga katawhan sang tribo ni Reuben, ni Gad, kag sang
katunga sang tribo ni Manase. Ginbayaan nila ang ila kapareho nga mga Israelinhon
sa Shilo, sa duta sang Canaan, kag nagbalik sa Gilead, ang duta nga nangin parte nila
suno sa ginsugo sang GINOO paagi kay Moises.
10 Pag-abot nila sa Gelilot, malapit sa *Suba sang* Jordan, nagpatindog sila didto sang
dako nga halaran. Ini nga lugar sakop gihapon sang Canaan.
11-12 Karon, nabalitaan sang iban nga mga Israelinhon nga nagpatindog ang tribo ni
Reuben, Gad, kag katunga sang tribo ni Manase sang halaran sa border sang Canaan
sa Gelilot, malapit sa *Suba sang* Jordan. Gani nagtipon sila sa Shilo sa pagpakig-away
kontra sa ila.
13 Ginsugo sang mga Israelinhon si Finehas nga anak ni Eleazar nga pari nga
magkadto sa Gilead, sa tribo ni Reuben, ni Gad kag sang katunga sang tribo ni Manase.

14 May upod siya nga napulo ka pangulo halin sa kada tribo sang Israel. Kada isa sa
ila pangulo sang mga pamilya sang ila mga tribo.
15 Pag-abot nila sa Gilead, nagsiling sila sa tribo ni Reuben, ni Gad, kag sa katunga
sang tribo ni Manase,
16 "Gusto mahibaluan sang bilog nga komunidad sang GINOO kon ngaa nagluib kamo
sa Dios sang Israel. Nagrebelde kamo sa GINOO sa inyo pagpatindog sang halaran para
sa inyo kaugalingon. Wala na kamo nagasunod sa iya.
17 Wala pa bala kita makatuon sa aton sala didto sa Peor? Tungod sadto ginpadal-an
kita sang GINOO sang kahalitan, kag nagaantos pa gani kita hasta subong.
18 Kag karon nangahas pa kamo nga magtalikod sa GINOO. Kon magrebelde gani
kamo sa iya subong nga adlaw, buwas mangakig gid siya sa bilog nga komunidad sang
Israel.
19 Gani, kon ang inyo duta ginakabig nga mahigko, tabok kamo didto sa amon, sa
duta sang GINOO nga sa diin ara ang Tolda nga ginasimbahan sa iya, kag didto na kamo
mag-estar. Pero indi lang kamo magpatindog sang iban nga halaran luwas sa halaran
sang GINOO nga aton Dios, tungod kay ina isa ka pagrebelde sa iya kag sa amon.
20 Nalimtan na bala ninyo si Acan nga anak ni Zera? Sang ginlapas niya ang sugo
parte sa mga butang nga ginhalad sing bug-os sa GINOO, ginsilutan siya kag ang bilog
nga komunidad sang Israel. Indi lang siya ang napatay tungod sa iya sala."
21 Nagsabat ang mga tribo ni Reuben, ni Gad, kag sang katunga sang tribo ni Manase
sa sadto nga mga pangulo:
22 "Ang GINOO amo ang Makagagahom nga Dios! Ang GINOO amo ang Makagagahom
nga Dios! Nakahibalo siya kon ngaa ginhimo namon ini, kag dapat man ninyo
mahibaluan. Kon nagrebelde gid man kami ukon naglapas sa GINOO, pamatya ninyo
kami sa sini nga adlaw.
23 Kon ginlapas namon ang GINOO paagi sa pagpatindog sang amon kaugalingon nga
halaran para sa mga halad nga ginasunog, mga halad nga regalo, ukon mga halad nga
para sa maayo nga relasyon, kabay pa nga ang GINOO mismo ang magsilot sa amon.
24 "Ginhimo namon ini tungod nahadlok kami kay basi pa kon sa ulihi nga panahon
ang inyo mga kaliwat magsiling sa amon mga kaliwat, 'Ano ang labot ninyo sa GINOO,
ang Dios sang Israel?
25 Ginhimo sang GINOO nga border ang *Suba sang* Jordan sa pagseparar sa inyo kag
sa amon. Kamo nga mga tribo ni Reuben kag ni Gad, wala gid kamo sing labot sa
GINOO.' *Basi kon amo ina ang ila nga isiling* kag mapauntat nila ang amon mga kaliwat
sa pagsimba sa GINOO.
26 Gani ginpatindog namon ang halaran, indi para sa mga halad nga ginasunog kag
sa iban pa nga mga halad,
27 kundi bilang padumdom sa amon, sa inyo, kag para sa aton mga kaliwat nga
ginasimba namon ang GINOO paagi sa mga halad nga ginasunog, mga halad nga para
sa maayo nga relasyon, kag iban pa nga mga halad didto sa iya Tolda.* Gani sa ulihi
indi makasiling ang inyo mga kaliwat sa amon mga kaliwat nga ini sila wala sing labot
sa GINOO.
28 Kag kon matabo gid man nga hambalan nila ang amon mga kaliwat sang pareho
sina, makasiling sila, 'Tan-awa! Nagpatindog ang amon mga katigulangan sang
halaran nga pareho sang halaran sang GINOO, indi para sa mga halad nga ginasunog
kag sa iban pa nga mga halad, kundi bilang padumdom sa amon kag sa inyo *nga isa
lang ka Dios ang aton ginasimba.*'
29 "Indi namon mahimo nga magrebelde ukon magtalikod sa GINOO paagi sa
pagpatindog sang amon kaugalingon nga halaran sang mga halad nga ginasunog, mga

* **22:27** *sa iya Tolda:* sa literal, *sa iya presensya*

halad nga regalo, kag sa iban pa nga mga halad. Indi namon pag-ibaylo ang halaran
sang GINOO nga aton Dios nga ara sa atubangan sang iya Tolda."
30 Nalipay si Finehas nga pari kag ang mga pangulo sang mga pamilya sang
komunidad sang Israel sang nabatian nila ang ginsiling sang mga tribo ni Reuben, ni
Gad, kag sang katunga sang tribo ni Manase.
31 Gani nagsiling si Finehas nga anak ni Eleazar nga pari, "Nahibaluan ta karon nga
kaupod ta ang GINOO kay wala kamo nagluib sa iya. Ginluwas ninyo ang Israel sa silot
sang GINOO."
32 Dayon nagpuli sa Canaan si Finehas kag ang mga pangulo kag ginsugid nila sa
mga Israelinhon ang ila pag-estorya sa mga tribo ni Reuben kag ni Gad didto sa Gilead.
33 Pagkabati nila sini, nalipay sila kag nagdayaw sa Dios. Kag wala na sila naghambal
parte sa pagsalakay sa kadutaan nga ginaestaran sang mga tribo ni Reuben kag ni Gad.
34 Gin-ngalanan sang mga tribo ni Reuben kag ni Gad ang halaran nga "Padumdom,"
kay siling nila, "Padumdom ini para sa aton tanan nga ang GINOO Dios *naton*."

23

Ang Pamilin-bilin ni Josue sa mga Tawo

1 Sa malawig nga tion, ginhatagan sang GINOO sang kapahuwayan ang Israel sa ila
mga kaaway sa palibot. Tigulang na gid si Josue,
2 gani ginpatawag niya ang tanan nga Israelinhon, pati ang ila mga manugdumala,
pangulo, manughukom, kag opisyal. Nagsiling siya sa ila, "Tigulang na gid ako.
3 Nakita ninyo mismo ang tanan nga ginhimo sang GINOO nga inyo Dios sa sadto nga
mga nasyon tungod sa inyo. Ang GINOO nga inyo Dios amo ang nagpakig-away para sa
inyo.
4 Ginpamartida ko na sa inyo bilang palanublion sang inyo mga tribo ang tanan nga
kadutaan sang mga nasyon nga aton* naagaw, halin sa *Suba sang* Jordan *sa east*
pakadto sa Dagat sang Mediteraneo sa west, pati man ang mga kadutaan sang mga
nasyon nga wala pa naton maagaw.
5 Mangin inyo ang ila mga duta, suno sa ginpromisa sa inyo sang GINOO nga inyo
Dios. Kay ipatabog sila sa inyo sang GINOO.
6 "Magpakabakod kamo, kag siguraduhon gid ninyo nga tumanon ang tanan nga
nasulat sa Libro sang Kasuguan ni Moises. Indi gid ninyo ini paglapasa.
7 Indi kamo magpakigsimpon sa sini nga mga nasyon nga nabilin pa sa tunga ninyo,
kag indi kamo magsambit sang ngalan sang ila mga dios ukon magpanumpa sa ngalan
sini. Indi man kamo magsimba ukon mag-alagad sa ila,
8 kundi magmatutom kamo sa GINOO nga inyo Dios, pareho sang inyo ginahimo
hasta subong.
9 "Ginpatabog sang GINOO sa inyo ang dalagko kag gamhanan nga mga nasyon, kag
hasta subong wala pa gid sing bisan isa nga nakapierdi sa inyo.
10 Bisan sin-o sa inyo makatabog sang 1,000 ka tawo, tungod kay ang GINOO nga inyo
Dios amo ang nagapakig-away para sa inyo, suno sa iya ginpromisa.
11 Gani siguraduhon gid ninyo nga higugmaon ninyo ang GINOO nga inyo Dios.
12 "Pero kon magtalikod kamo sa iya kag magpakig-isa sa mga nasyon nga nabilin sa
tunga ninyo, kag magpangasawa ukon magpamana sa ila,
13 sigurado gid nga indi na pag-ipatabog sa inyo sang GINOO nga inyo Dios ang ini
nga mga nasyon. Sa baylo, mangin delikado sila para sa inyo pareho sang siod, kag
magahatag sila sang kasakit sa inyo pareho sang putik kon hanuton ka sa likod ukon
tunok kon matuslok ang imo mata. Magapadayon ini hasta nga magkalamatay kamo
sa sining maayo nga duta nga ginhatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios.

---

* **23:4** *aton:* sa Hebreo, *akon*

14 “Dali na lang ako mapatay. Nahibaluan ninyo sa bug-os ninyo nga tagipusuon kag
kalag nga gintuman sang GINOO nga inyo Dios ang tanan nga maayo nga mga butang
nga iya ginpromisa sa inyo. Wala gid sing bisan isa nga wala natuman.
15 Pero subong nga gintuman sang GINOO nga inyo Dios ang tanan nga maayo nga
mga butang nga iya ginpromisa sa inyo, tumanon man niya ang kalaglagan nga iya
ginpaandam sa inyo hasta nga malaglag niya kamo sa sining maayo nga duta nga
ginhatag niya sa inyo.
16 *Huo, matabo ini sa inyo* kon maglapas kamo sa kasugtanan sang GINOO nga inyo
Dios nga ginsugo niya nga tumanon ninyo, kag kon magsimba kamo kag mag-alagad
sa iban nga mga dios. Ipaagom gid niya sa inyo ang iya kaakig kag malaglag kamo
gilayon sa sining maayo nga duta nga ginhatag niya sa inyo.”

24

Nagpromisa ang mga Israelinhon nga Tumanon Nila Liwat ang Kasugtanan sang Dios

1 Karon, ginpatipon ni Josue ang tanan nga tribo sang Israel sa Shekem. Gintawag
dayon niya ang mga manugdumala, mga pangulo, mga manughukom, kag mga opisyal
sang Israel, kag nagpalapit sila sa presensya sang Dios.

2 Nagsiling si Josue sa tanan nga tawo, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios
sang Israel: Sang una ang inyo mga katigulangan nag-estar sa tabok sang Suba *sang*
Euphrates kag nagsimba sa iban nga mga dios. Isa sa ila amo si Tera nga amay ni
Abraham kag ni Nahor.
3 Pero ginkuha ko si Abraham sa sadto nga lugar kag ginpakadto sa kadutaan sang
Canaan, kag ginhatagan sang madamo nga kaliwat. Nangin anak niya si Isaac,
4 kag nangin anak naman ni Isaac si Esau kag si Jacob. Ginhatag ko kay Esau ang
kabukiran sang Seir bilang iya parte, samtang si Jacob kag ang iya nga anak nagkadto
sa Egypt.
5-6 Sang ulihi ginpadala ko si Moises kag si Aaron *sa pagluwas sa inyo* sa Egypt, kag
ginpadal-an ko sang mga kahalitan ang Egypt, kag ginpaguwa ko kamo sang inyo mga
katigulangan. Pero sang nakaabot na kamo sa Mapula nga Dagat, ginlagas kamo sang
mga Egyptohanon nga may mga kabayo kag mga karwahe.
7 Nagpangayo kamo sang bulig sa akon, kag ginbutangan ko sang kadulom sa tunga
ninyo kag sang mga Egyptohanon. Kag dayon ginlumos ko ang mga Egyptohanon sa
dagat. Nakita gid ninyo mismo ang ginhimo ko sa mga Egyptohanon. Dayon nag-estar
kamo sa kamingawan sa malawig nga tion.

8 “Pagkatapos gindala ko kamo sa duta sang mga Amornon sa east sang *Suba sang*
Jordan. Nagpakig-away sila sa inyo, pero ginpadaog ko kamo. Ginpalaglag ko sila sa
inyo kag nasakop ninyo ang ila kadutaan.
9 Dayon nagpakig-away sa Israel ang hari sang Moab nga si Balak nga anak ni Zipor.
Ginsugo niya si Balaam nga anak ni Beor nga pakamalauton kamo.
10 Pero wala ko pagtuguti si Balaam nga himuon ini sa inyo. Sa baylo,
ginbendisyunan kamo ni Balaam, kag ginluwas ko kamo sa kamot ni Balak.

11 “Dayon nagtabok kamo sa *Suba sang* Jordan kag nakaabot sa Jerico.
Nagpakig-away sa inyo ang mga taga-Jerico, subong man ang mga Amornon, Periznon,
Canaanhon, Hithanon, Girgashnon, Hivhanon, kag Jebusnon. Pero ginpadaog ko kamo
kontra sa ila.
12 Ginpadal-an ko sang mga putyukan ang duha ka hari nga Amornon sa pagtabog sa
ila sa wala pa kamo mag-abot. Nagdaog kamo indi tungod sa inyo mga espada kag mga
pana.

13 Ginhatagan ko kamo sang duta nga wala ninyo pagpangabudlayi. Ginpaestar ko
kamo sa mga banwa nga indi kamo ang nagtukod. Nagakaon kamo subong sang mga
ubas kag mga olibo nga indi kamo ang nagtanom.
14 "Gani karon, tahura ninyo ang GINOO kag alagara nga may katutom. Isikway na
ninyo ang mga dios nga ginasimba sadto sang inyo mga katigulangan sa tabok sang
Suba *sang Euphrates* kag sa Egypt, kag mag-alagad kamo sa GINOO.
15 Pero kon indi kamo luyag nga mag-alagad sa GINOO, magpili kamo subong nga
adlaw kon sin-o ang inyo alagaron. Magaalagad bala kamo sa mga dios nga gin-alagad
sang inyo mga katigulangan sa tabok sang Suba *sang Euphrates*, ukon sa mga dios sang
mga Amornon nga ang ila duta inyo ginaestaran subong? Pero ako ya kag ang akon
pamilya magaalagad sa GINOO."
16 Nagsabat ang mga tawo, "Wala gid sa amon hunahuna nga magbiya sa GINOO kag
mag-alagad sa iban nga mga dios.
17 Ang GINOO nga aton Dios amo ang nagpaguwa sa aton kag sa aton mga
katigulangan sa pagkaulipon didto sa Egypt. Nakita man naton ang mga milagro nga
iya ginhimo. Ginprotektaran niya kita sa aton pagpanglakaton sa mga nasyon nga
aton gin-agyan.
18 Kag ginpatabog niya sa aton ang mga Amornon kag ang iban pa nga mga nasyon
nga nagaestar diri. Gani magaalagad man kami sa GINOO, kay siya ang amon Dios."
19 Nagsiling si Josue sa mga tawo, "Indi kamo makaalagad sa GINOO tungod kay
balaan siya nga Dios kag indi gid niya gusto nga may ginasimba kamo nga iban. Indi
niya pag-ibaliwala ang inyo pagrebelde kag mga sala.
20 Kon isikway ninyo ang GINOO kag mag-alagad sa iban nga mga dios, mangakig siya
sa inyo kag silutan niya kamo. Laglagon niya kamo bisan nga halin sang una maayo
siya sa inyo."
21 Pero nagsabat ang mga tawo kay Josue, "Magaalagad gid kami sa GINOO."
22 Nagsiling si Josue, "Kamo mismo ang mga saksi sa inyo kaugalingon nga ginpili
ninyo nga alagaron ang GINOO." Nagsabat sila, "Huo, mga saksi kami."
23 Dayon nagsiling si Josue, "Kon amo sina, isikway na ninyo ang inyo mga dios kag
alagaran ninyo ang GINOO, ang Dios sang Israel."
24 Nagsabat ang mga tawo, "Alagaran namon ang GINOO nga amon Dios, kag
tumanon ang iya mga sugo."
25 Sadto nga adlaw naghimo si Josue sang kasugtanan sa mga tawo didto sa Shekem,
kag ginhatag niya sa ila ang mga kasuguan kag mga pagsulundan.
26 Ginsulat ini ni Josue sa Libro sang Kasuguan sang Dios. Dayon nagkuha siya sang
dako nga bato kag ginpatindog sa puno sang kahoy nga terebinto malapit sa balaan
nga lugar sang GINOO.
27 Kag nagsiling si Josue sa tanan nga tawo, "Ini nga bato amo ang aton saksi nga
nagpakighambal ang GINOO sa aton. Magapamatuod ini kontra sa inyo kon indi kamo
magtuman sang inyo ginhambal sa inyo Dios."
28 Pagkatapos ginpapuli ni Josue ang mga tawo sa ila tagsa ka lugar nga ginhatag sa
ila.

Napatay si Josue kag si Eleazar

29 Sang ulihi napatay ang alagad sang GINOO nga si Josue, nga anak ni Nun, sa edad
nga 110.
30 Ginlubong siya sa iya duta didto sa Timnat Sera, sa kabukiran sang Efraim, sa
north sang Bukid sang Gaash.
31 Nag-alagad sa GINOO ang mga Israelinhon samtang buhi pa si Josue. Kag bisan
sang patay na si Josue, nagpadayon gihapon sila sa pag-alagad sa GINOO samtang buhi

pa ang mga manugdumala *sang mga Israelinhon* nga nakaeksperiensya sang tanan
nga ginhimo sang GINOO para sa Israel.
32 Ang mga tul-an ni Jose nga gindala sang mga Israelinhon halin sa Egypt ginlubong
sa Shekem, sa duta nga ginbakal ni Jacob sing 100 ka bilog nga pilak sa mga anak ni
Hamor nga amay ni Shekem. Ang ini nga duta parte sang teritoryo nga ginhatag sa
mga kaliwat ni Jose.
33 Napatay man si Eleazar nga anak ni Aaron kag ginlubong sa Gibea, ang banwa sa
kabukiran sang Efraim, nga ginhatag sa anak ni Eleazar nga si Finehas.

Mga Hukom
(Mga Pangulo)

Ginbihag sang Tribo ni Juda kag sang Tribo ni Simeon si Adoni Bezek

1 Sa tapos mapatay si Josue, nagpamangkot ang mga Israelinhon sa GINOO kon sin-o
sa ila mga tribo ang una nga magpakig-away sa mga Canaanhon.
2 Nagsabat ang GINOO, "Ang *tribo ni* Juda, kay ginatugyan ko sa ila ang amo nga duta."
3 Gani nagsiling ang *tribo ni* Juda sa *tribo ni* Simeon nga ila kadugo, "Buligi ninyo
kami sa pagsakop sang lugar sang mga Canaanhon nga para sa amon, kay buligan man
namon kamo sa pagsakop sang lugar nga para sa inyo." Gani nag-upod ang *tribo ni*
Simeon sa *tribo ni* Juda *sa pagpakig-away*.
4-5 Sang nagsalakay ang *tribo ni* Juda, ginpadaog sila sang GINOO kontra sa mga
Canaanhon kag Periznon. 10,000 ka tawo ang ila napatay sa Bezek. Samtang
nagapakig-away sila sa Bezek, naengkwentro nila didto *ang hari sang amo nga lugar*
nga si Adoni Bezek.
6 Nagpalagyo si Adoni Bezek, pero ginlagas siya sang mga Israelinhon kag nadakpan
siya. Gin-utod nila ang iya mga kumalagko sa kamot kag sa tiil.
7 Nagsiling si Adoni Bezek, "70 ka hari ang ginpang-utdan ko sang kumalagko sa
kamot kag sa tiil kag namulot sila sang usik sa idalom sang akon lamisa. Kag karon
ginhimo man sang Dios sa akon ang ginhimo ko sa ila." Dayon gindala nila si Adoni
Bezek sa Jerusalem, kag didto siya napatay.
8 Ginsalakay sang mga kaliwat ni Juda ang Jerusalem kag naagaw nila ini.
Ginpamatay nila ang mga pumuluyo sini kag ginsunog ang siyudad.
9 Pagkatapos sadto, ginsalakay nila ang mga Canaanhon nga nagaestar sa mga
kabukiran, sa Negev, kag sa mga bulobukid sa west.*
10 Ginsalakay man nila ang mga Canaanhon nga nagaestar sa Hebron (nga sang una
ginatawag nga Kiriat Arba), kag ginpamatay nila si Sheshai, si Ahiman, kag si Talmai.

Gindaog ni Otniel ang Banwa sang Debir
(Jos. 15:13-19)

11 Halin sa Hebron, ginsalakay pa gid nila ang mga nagaestar sa Debir (nga sang una
ginatawag nga Kiriat Sefer).
12 Nagsiling si Caleb, "Ipaasawa ko ang akon anak nga si Acsa sa tawo nga
magsalakay kag mag-agaw sa Kiriat Sefer."
13 Si Otniel nga anak ni Kenaz nga manghod ni Caleb amo ang nakaagaw sang
banwa. Gani ginpaasawa ni Caleb sa iya ang iya anak nga si Acsa.
14 Sang makasal na sila, ginkombinsi ni Acsa ang iya bana nga magpangayo sila sang
dugang nga duta sa iya amay. *Dayon nagkadto si Acsa kay Caleb*, kag sang nagapanaog
na siya sa iya donkey, ginpamangkot siya ni Caleb kon ano ang iya kinahanglan.
15 Nagsabat si Acsa, "Hatagi man ako sang pabor. Gusto ko kuntani nga hatagan mo
ako sang mga tuburan, kay ang duta nga ginhatag mo sa akon sa Negev *wala sing*
tuburan." Gani ginhatag ni Caleb sa iya ang *lugar nga may* tuburan sa ibabaw kag sa
ubos.

Ang mga Pagdaog sang Tribo ni Juda kag sang Tribo ni Benjamin

---

* **1:9** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

16 Paghalin sang mga kaliwat ni Juda sa banwa sang Jerico,† nag-upod sa ila ang mga
Kenhanon, nga mga kaliwat sang ugangan ni Moises, pakadto sa kamingawan sang
Juda. Nag-estar sila upod sa mga tawo didto, malapit sa Arad sa Negev.
17 Dayon ang tribo naman ni Simeon ang ginbuligan sang tribo ni Juda sa pagsakop
sang banwa sang Zefat nga ginaestaran man sang mga Canaanhon. Ginlaglag nila sing
bug-os‡ ini nga banwa, gani gintawag ini nga Horma.§
18 Nasakop man nila ang Gaza, Ashkelon, kag Ekron, pati ang ila sini mga teritoryo
sa palibot.
19 Ginbuligan sang Ginoo ang *tribo ni* Juda. Nasakop nila ang mga kabukiran, pero
indi nila matabog ang mga tawo nga nagaestar sa mga kapatagan tungod kay ini nga
mga tawo may mga karwahe nga salsalon.
20 Kag suno sa ginpromisa ni Moises, ang Hebron ginhatag kay Caleb. Gintabog ni
Caleb sa sini nga lugar ang tatlo ka *pamilya nga* mga kaliwat ni Anak.
21 Pero indi matabog sang mga kaliwat ni Benjamin ang mga Jebusnon nga
nagaestar sa Jerusalem. Gani hasta subong padayon nga nagaestar ang mga Jebusnon
sa Jerusalem upod sa mga kaliwat ni Benjamin.

Ginsakop sang Duha ka Tribo ni Jose ang Betel

22-23 Karon, ginsalakay sang mga tribo ni Jose ang banwa sang Betel (nga sang una
ginatawag nga Luz), kag ginbuligan sila sang Ginoo. Sang nagpadala sila sang mga
espiya sa Betel,
24 may nakita ang mga espiya nga isa ka tawo nga nagapaguwa halin sa amo nga
banwa. Nagsiling sila sa iya, "Tudlui kami kon paano makasulod sa banwa kag indi ka
namon pag-anhon."
25 Gani gintudluan niya sila. Kag ginpamatay nila ang tanan nga nagaestar sa sina
nga banwa. Pero wala nila pag-anha ang tawo *nga nagtudlo sa ila* kag ang bilog niya
nga panimalay.
26 Ang ini nga tawo nagkadto sa duta sang mga Hithanon, kag didto nagtukod siya
sang isa ka banwa nga gintawag niya nga Luz. Amo man gihapon ang ngalan sini
hasta subong.

Ang mga Katawhan nga Wala Matabog sang mga Israelinhon sa Ila mga Duta

27 Wala matabog* sang *tribo ni* Manase ang mga pumuluyo sang Bet Shean, Taanac,
Dor, Ibleam, Megido, kag ang mga banwa *sa palibot* sini, kay determinado ang ini nga
mga Canaanhon nga indi maghalin sa sina nga duta.
28 Sang naggamhanan na ang mga Israelinhon, ginpuwersa nila ang mga
Canaanhon nga magtrabaho *para sa ila*, pero wala nila sila pagtabuga.
29 Wala man matabog sang *tribo ni* Efraim ang mga pumuluyo sang Gezer. Gani ini
nga mga Canaanhon padayon nga nagaestar kaupod nila.
30 Wala man matabog sang *tribo ni* Zebulun ang mga pumuluyo sang Kitron kag
Nahalol. Gani ini nga mga Canaanhon padayon nga nagaestar kaupod nila. Pero
ginpuwersa sila nga magtrabaho *para sa ila*.
31 Wala man matabog sang *tribo ni* Asher ang mga pumuluyo sang Acco, Sidon, Alab,
Aczib, Helba, Afik, kag Rehob.
32 Gani padayon nga nagaestar ang katawhan ni Asher kaupod sa mga Canaanhon
kay wala nila ini matabog.

---

† **1:16** *banwa sang Jerico:* sa Hebreo, *banwa sang mga palma* ‡ **1:17** *Ginlaglag nila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. § **1:17** *Horma:* buot silingon sa Hebreo, *kalaglagan* * **1:27** *Wala matabog:* ukon, *Wala pagtabuga.* Amo man sa 1:29-31, 33.

33 Wala man matabog sang *tribo ni* Naftali ang mga pumuluyo sang Bet Shemesh kag
Bet Anat. Gani ini nga mga Canaanhon padayon nga nagaestar kaupod nila. Pero
ginpuwersa sila nga magtrabaho para sa ila.
34 Kon parte sa kaliwat ni Dan, wala sila pagtuguti sang mga Amornon nga mag-estar
sa kapatagan, gani didto lang sila nagpabilin sa kabukiran.
35 Determinado ang mga Amornon nga indi maghalin sa Bukid sang Heres, Ayalon,
kag Shaalbim. Pero sang naggamhanan ang mga tribo ni Jose, ginpuwersa sila nga
magtrabaho *para sa ila*.
36 Ang border sang duta sang mga Amornon nagahalin sa Taklaran sang Akrabim
pakadto sa unhan pa sang Sela.

2

Ang Anghel sang GINOO sa Bokim

1 Nagkadto ang anghel sang GINOO sa Bokim halin sa Gilgal. Kag nagsiling siya *sa*
mga Israelinhon, "Ginpaguwa ko kamo sa Egypt kag gindala sa *sini nga* duta nga
ginpromisa ko sa inyo mga katigulangan. Nagsiling ako sadto nga indi ko paggub-on
ang akon kasugtanan sa inyo.
2 Nagsiling man ako nga indi kamo maghimo sang kasugtanan sa mga tawo sang sini
nga duta kundi gub-on ninyo ang ila mga halaran. Pero ano ang inyo ginhimo? Wala
ninyo ako pagtumana!
3 Gani karon, indi ko sila pagtabugon sa inyo duta. Mangin pareho sila *sang tunok* sa
inyo alagyan kag ang ila mga dios mangin dako nga temtasyon sa inyo."
4 Sang mabatian sang mga Israelinhon ang ginhambal sang anghel, naghibi sila sing
tudo.
5 Gani gintawag nila ato nga lugar nga Bokim.* Kag naghalad sila didto sa GINOO.
6 Sang ginpalakat na ni Josue ang mga Israelinhon, gin-angkon nila ang duta nga
para sa kada isa sa ila.
7 Nag-alagad sila sa GINOO samtang buhi pa si Josue. Kag bisan sang patay na si
Josue, nagpadayon gihapon sila sa pag-alagad sa GINOO samtang buhi pa ang mga
manugdumala *sang Israel* nga nakakita sang tanan nga makatilingala nga ginhimo
sang GINOO para sa Israel.
8 Napatay si Josue nga anak ni Nun kag alagad sang GINOO sa edad nga 110 ka tuig.
9 Ginlubong siya sa iya duta didto sa Timnat Heres, sa kabukiran sang Efraim, sa
north sang Bukid sang Gaash.

Nag-untat ang mga Israelinhon sa Pag-alagad sa Dios

10 Sang nagkalamatay ang mga tawo sa sina nga henerasyon, nagbulos ang sunod
nga henerasyon nga wala nakakilala sa GINOO kag wala sing may nahibaluan kon ano
ang ginhimo sang GINOO para sa Israel.
11 Naghimo sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO kag nagsimba
sa mga *imahen ni* Baal.
12 Ginsikway nila ang GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan, nga amo ang
nagpaguwa sa ila sa Egypt. Ginsunod nila kag ginsimba ang nagkalain-lain nga dios
sang mga tawo sa palibot nila. Ginpaakig nila ang GINOO,
13 kay ginsikway nila siya kag nag-alagad kay Baal kag kay Ashtoret.
14 Tungod sa kaakig sang GINOO sa Israel, ginpabay-an niya sila nga salakayon sang
mga tulisan para kuhaon ang ila mga pagkabutang. Ginpabay-an man sila sang GINOO
nga mapierdi sang ila mga kaaway sa palibot nga indi na nila masarangan nga
tapnaon.

---

* **2:5** *Bokim:* buot silingon, *mga nagahibi*

15 Kon magpakig-away sila, ginapapierdi sila sang GINOO, suno sa ginsiling niya.
Gani puwerte gid ang ila kalisod.
16 Karon, ginhatagan sang GINOO ang Israel sang mga pangulo nga magluwas sa ila
sa mga tulisan nga nagasalakay sa ila.
17 Pero wala sila magsapak sa ila mga pangulo. Sa baylo, nagtalikod sila sa GINOO kag
nagsimba sa iban nga mga dios. Indi sila pareho sa ila mga katigulangan tungod kay
kadali lang sa ila magtalikod sa mga sugo sang GINOO nga gintuman sadto sang ila mga
katigulangan.
18 Ang tanan nga pangulo nga ginhatag sang GINOO sa ila ginbuligan sang GINOO. Kag
samtang buhi ang ila pangulo ginluwas sila sang GINOO sa ila mga kaaway. Kay naluoy
siya sa ila tungod sa ila mga pag-antos sa mga nagahingabot kag nagahalit sa ila.
19 Pero kon mapatay na gani ang pangulo, nagabalik naman sila sa ila daan nga
pagginawi nga amo ang pag-alagad kag pagsimba sa iban nga mga dios. Sobra pa ang
ila pagpakasala sang sa ginhimo sang ila mga katigulangan. Indi nila gusto nga bayaan
ang ila malain nga mga ginahimo kag ang pagkatig-a sang ila mga ulo.
20 Gani nangakig gid ang GINOO sa ila. Nagsiling ang GINOO, "Tungod nga ginlapas
sini nga nasyon ang akon kasugtanan sa ila mga katigulangan, kag wala sila
magtuman sa akon,
21 indi ko pag-ipatabog sa ila ang nabilin nga mga katawhan nga wala masakop ni
Josue antes siya napatay.
22 Gamiton ko ini nga mga katawhan para testingan ang mga Israelinhon kon bala
tumanon nila ang akon mga sugo, pareho sang ila mga katigulangan."
23 Amo ina kon ngaa wala pagtabuga dayon sang GINOO ang nabilin nga mga
katawhan kag wala niya pagtuguti nga pierdihon sila ni Josue.

3

Ang Nabilin nga mga Katawhan sa Canaan

1 Ginbilin sang GINOO ang iban nga mga katawhan sa Canaan para testingan ang
mga Israelinhon nga wala makaagi pakig-away sa Canaan.
2 *Ginhimo ini sang GINOO* para matudluan nga magpakig-away ang mga kaliwat sang
mga Israelinhon nga wala pa makaagi sini.
3 *Amo ini ang mga katawhan nga ginbilin sang GINOO:* ang mga pumuluyo sang lima
ka banwa sang mga Filistinhon, ang tanan nga Canaanhon, ang mga Sidonhon, kag
ang mga Hivhanon nga nagaestar sa mga bukid sang Lebanon, halin sa Bukid sang
Baal Hermon hasta sa Lebo Hamat.
4 Ginbilin sila para testingan kon bala tumanon sang mga Israelinhon ang mga sugo
sang GINOO nga ginhatag niya sa ila mga katigulangan paagi kay Moises.
5 Gani nag-estar ang mga Israelinhon upod sa mga Canaanhon, Hithanon, Amornon,
Periznon, Hivhanon, kag mga Jebusnon.
6 Gintugutan sang mga Israelinhon ang ila mga anak nga magpangasawa kag
magpamana sa sina nga mga tawo, kag nagsimba sila sa ila mga dios.

Si Otniel

7 Naghimo sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO tungod kay
ginkalimtan nila ang GINOO nga ila Dios kag nagsimba sa mga *imahen ni* Baal kag *ni*
Ashera.
8 Tungod sini, nangakig gid ang GINOO sa ila, gani ginpabay-an sila nga mapierdi ni
Haring Cushan Rishataim sang Aram Naharaim.* Ginsakop niya sila sa sulod sang
walo ka tuig.

* **3:8** *Aram Naharaim:* isa ka lugar sa Mesopotamia

9 Pero sang nagpangayo sang bulig ang mga Israelinhon sa GINOO, ginhatagan niya
sila sang isa ka tawo nga magluwas sa ila. Siya amo si Otniel nga anak ni Kenaz nga
manghod ni Caleb.
10 Gin-gamhan siya sang Espiritu sang GINOO, kag ginpanguluhan niya ang Israel.
Nagpakig-away siya kay Haring Cushan Rishataim sang Aram, kag ginpadaog siya
sang GINOO.
11 Gani may kalinong sa Israel sa sulod sang 40 ka tuig. Kag dayon napatay si Otniel.

Si Ehud

12 Naghimo liwat sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO. Tungod
sini, ginpasakop sila sang GINOO kay Haring Eglon sang Moab.
13 Sa bulig sang mga Ammonhon kag Amaleknon, ginsalakay kag ginpierdi ni Eglon
ang Israel kag gin-agaw ang banwa sang Jerico.†
14 Ginsakop sila ni Eglon sa sulod sang 18 ka tuig.
15 Nagpangayo liwat sang bulig ang mga Israelinhon sa GINOO, kag ginhatagan niya
sila sang isa ka tawo nga magluwas sa ila. Siya amo ang walis nga si Ehud nga anak ni
Gera nga halin sa tribo ni Benjamin. Ginpadala siya sang mga Israelinhon kay Haring
Eglon sang Moab sa paghatag sang buhis sang Israel.
16 *Antes siya naglakat,* naghimo siya sang isa ka sundang nga duha ang sulab nga
mga tunga sa metro ang kalabaon. Ginhigot niya ini sa iya tuo nga paa, nga natabunan
sang iya bayo.
17 *Sang didto na siya,* ginhatag niya ang buhis kay Haring Eglon nga matambok gid
nga tawo.
18 Pagkatapos nga nahatag ni Ehud ang buhis, ginpapuli niya ang mga kaupod niya
nga nagdala sang buhis.
19 *Nag-upod siya sa ila sang premiro,* pero pag-abot nila sa tinigban nga mga bato
malapit sa Gilgal, nagbalik si Ehud sa hari kag nagsiling, “Mahal nga Hari, may sekreto
ako nga isugid sa imo.” Gani nagsiling ang hari sa iya mga suluguon, “Bayai ninyo
anay kami.” Kag naghalin ang tanan niya nga suluguon.
20 Dayon nagpalapit si Ehud sa hari nga nagapungko sa mabugnaw niya nga
kuwarto sa ibabaw. Nagsiling si Ehud, “May mensahi ako sa imo halin sa Dios.” Sang
nagtindog ang hari sa iya trono,
21 gin-gabot ni Ehud sang iya wala nga kamot ang sundang nga ara sa iya tuo nga
paa, kag ginbuno niya ang hari sa tiyan,
22 kag naglapos sa iya likod. Kag tungod kay matambok ang hari nagsalop pati ang
pulo sang sundang. Gani wala na niya paggabuta.
23 Dayon nagguwa si Ehud sa kuwarto kag ginkandaduhan niya ang mga
puwertahan.
24 Sang nakahalin na siya, nagbalik ang mga suluguon *sang hari* kag nakita nila nga
sirado ang mga puwertahan. Abi nila sa kasilyas lang ang hari.
25 Naghulat-hulat sila *sa guwa.* Pero sang ulihi indi na sila mapahamtang kay wala
gihapon gin-abrihan sang hari ang mga puwertahan. Gani ginkuha na lang nila ang
yabi kag gin-abrihan *ini*, kag nakita nila ang ila hari nga nagahamyang sa salog nga
patay na.
26 Sang sadto nga oras nga nagahulat-hulat ang mga suluguon *sa pag-abri sang mga
puwertahan*, si Ehud nakapalagyo na. Naglabay siya sa tinigban nga mga bato kag
nagkadto sa Seira.
27 Pag-abot niya *didto*, nagpatunog siya sang budyong sa kabukiran sang Efraim, kag
nagdulhog ang mga Israelinhon halin sa kabukiran nga ginapanguluhan ni Ehud.

---

† **3:13** *banwa sang Jerico:* sa Hebreo, *banwa sang mga palma*

28 Nagsiling siya sa ila, “Sunod kamo sa akon kay ipapierdi sang GINOO sa aton ang
mga Moabnon nga aton mga kaaway.” Gani nagsunod sila sa iya kag ginsakop nila ang
lugar nga talabukan sang mga Moabnon sa *Suba sang* Jordan. Wala sila sing may
ginpatabok bisan isa lang ka tawo.
29 Sa sina nga adlaw nakapatay sila sang mga 10,000 ka Moabnon nga puro makusog
kag maisog. Kag wala gid sing may nakapalagyo bisan isa sa ila.
30 Gani ginsakop sang Israel ang Moab sa sina nga adlaw, kag halin sadto nangin
malinong ang Israel sa sulod sang 80 ka tuig.

Si Shamgar

31 Ang nagsunod kay Ehud *bilang pangulo* amo si Shamgar nga anak ni Anat.
Ginluwas niya ang Israel sa mga Filistinhon. Mga 600 ka Filistinhon ang iya
ginpamatay paagi sa sungkod nga ginagamit sa pagtabog sang baka.

4

Si Debora kag si Barak

1 Sang napatay si Ehud, naghimo liwat sing malain ang mga Israelinhon sa panulok
sang GINOO.
2 Gani ginpasakop naman sila sang GINOO kay Haring Jabin sang Hazor, nga isa ka
hari sang mga Canaanhon. Ang pangulo sang mga soldado ni Jabin amo si Sisera nga
nagaestar sa Haroshet Hagoyim.
3 May 900 ka karwahe nga salsalon si Jabin. Kag puwerte gid ang pagpamigos niya sa
mga Israelinhon sa sulod sang 20 ka tuig. Gani nagpangayo *liwat* sang bulig ang mga
Israelinhon sa GINOO.
4 Sadto nga panahon, ang pangulo sang Israel amo si Debora. Isa siya ka propeta
sang Dios kag asawa ni Lapidot.
5 Kon magpahusay gani ang mga Israelinhon sang ila mga kaso kay Debora,
nagakadto sila sa iya didto sa idalom sang Palma ni Debora, sa tunga-tunga sang Rama
kag Betel sa kabukiran sang Efraim.
6 *Isa ka adlaw,* ginpatawag ni Debora si Barak nga anak ni Abinoam nga taga-Kedesh
nga sakop sang tribo ni Naftali. *Pag-abot ni Barak,* nagsiling si Debora sa iya, “Ang
GINOO, ang Dios sang Israel, nagasugo sa imo nga magkuha ka sang 10,000 ka lalaki sa
mga tribo ni Naftali kag ni Zebulun kag dal-a sila sa Bukid sang Tabor.
7 Ganyaton ko si Sisera, ang pangulo sang mga soldado ni Jabin, nga magkadto sa
Kishon nga ililigan sang tubig kaupod ang iya mga soldado kag mga karwahe. Kag
didto padag-on ko kamo kontra sa ila.”
8 Nagsiling si Barak kay Debora, “Malakat ako kon mag-upod ka; pero kon indi ka
mag-upod, indi ako maglakat.”
9 Nagsabat si Debora, “Sige, maupod ako sa imo; pero ang dungog indi sa imo tungod
kay ipapierdi sang GINOO si Sisera sa isa ka babayi.” Gani nag-upod si Debora kay
Barak kag nagkadto sila sa Kedesh.
10 *Didto* ginpatawag ni Barak ang mga tribo ni Naftali kag ni Zebulun, kag 10,000 ka
tawo ang nag-upod sa iya. Nag-upod man sa iya si Debora.
11 Sang sadto nga tion, si Heber nga Kenhanon nagpatindog sang iya tolda malapit sa
dako nga kahoy sa Zaananim malapit sa Kedesh. Nagbulag siya sa iban nga mga
Kenhanon nga mga kaliwat ni Hobab nga bayaw* ni Moises.
12 Karon, ginsugiran si Sisera nga si Barak nagkadto sa Bukid sang Tabor.

---

* **4:11** *bayaw:* ukon, *ugangan*

13 Gani gintipon ni Sisera ang 900 niya ka karwahe nga salsalon, kag ang tanan niya
nga soldado. Kag naglakat sila halin sa Haroshet Hagoyim pakadto sa Kishon nga
ililigan sang tubig.
14 Nagsiling si Debora kay Barak, "Lakat, kay amo na ini nga adlaw nga padag-on ka
sang GINOO kontra kay Sisera. Pangunahan ka gid sang GINOO." Gani nagdulhog si
Barak sa Bukid sang Tabor upod sang iya 10,000 ka soldado.
15 Sang nagsalakay na sila ni Barak, ginpasala-sala sang GINOO si Sisera kag ang
tanan niya nga mga manugkarwahe kag mga soldado. Dayon naglumpat si Sisera sa
iya karwahe kag nagdalagan sa pagpalagyo.
16 Ginlagas ni Barak ang mga soldado ni Sisera pati ang iya mga manugkarwahe
hasta sa Haroshet Hagoyim kag ginpamatay sila tanan. Wala gid sing bisan isa *sa ila*
nga nabilin.
17 Si Sisera ya nagpalagyo pakadto sa tolda ni Jael nga asawa ni Heber, tungod kay
amigohay si Haring Jabin sang Hazor kag ang pamilya ni Heber nga Kenhanon.
18 Ginsugata ni Jael si Sisera kag ginsilingan, "Dali, sir, sulod ka sa akon tolda, kag
indi ka magkahadlok." Gani nagsulod si Sisera kag gintabunan siya ni Jael sang habol.†
19 Nagsiling si Sisera kay Jael, "Palihog hatagi ako sang tubig. Nauhaw gid ako." Gani
gin-abrihan ni Jael ang panit nga suludlan sang gatas kag ginpainom si Sisera, kag
pagkatapos gintabunan niya siya liwat.
20 Nagsiling si Sisera, "Tindog ka lang sa may puwertahan sang tolda kag kon may
mag-abot kag magpamangkot kon may iban nga tawo diri silingon mo nga wala."
21 Tungod sa puwerte nga kakapoy ni Sisera, natulugan siya sing mahamuok. Sang
makita ni Jael nga natulugan na si Sisera, nagkuha siya sang martilyo kag palpal sang
tolda kag naghinay-hinay palapit kay Sisera. Dayon ginpalpalan niya ang
dungandungan‡ ni Sisera hasta nga naglapos kag nagdulot sa duta, kag napatay si
Sisera.
22 Sang pag-abot ni Barak nga nagapangita kay Sisera, ginsugata siya ni Jael, kag
ginsilingan, "Dali, ipakita ko sa imo ang tawo nga ginapangita mo." Gani nag-upod si
Barak kay Jael sa sulod sang tolda. Kag didto nakita niya si Sisera nga nagahamyang
nga patay na, nga may palpal nga naglapos sa iya dungandungan.
23 Sadto nga adlaw, ginpadaog sang Dios ang mga Israelinhon kontra kay Haring
Jabin nga Canaanhon.
24 Padayon ang ila pagkontra kay Jabin hasta nga napatay gid nila siya.

5

Ang Kanta ni Debora kag ni Barak

1 Sadto nga adlaw, nagkanta si Debora kag si Barak nga anak ni Abinoam. Amo ini
ang ila kanta:
2 "Dalayawon ang GINOO!
Kay nagpanguna ang mga pangulo sang Israel *sa pagpakig-away,*
kag kinabubut-on nga nagsunod sa ila ang mga tawo.

3 "Pamati kamo mga hari kag mga pangulo!
Magakanta ako sang mga pagdayaw sa GINOO,
ang Dios sang Israel!

4 "O GINOO, sang maghalin ka sa *Bukid sang* Seir,

† **4:18** *gintabunan siya ni Jael sang habol:* ukon, *gintago siya ni Jael sa likod sang kurtina.* ‡ **4:21** *dungandungan:* sa kilid sang ulo, sa tunga-tunga sang mata kag dulunggan

sang magguwa ka sa duta sang Edom,
naglinog kag nag-ulan sing tudo.
5 Nag-uyog ang mga bukid sa atubangan mo, O GINOO.
Ikaw ang Dios sang Israel
nga nagpahayag sang imo kaugalingon sa *Bukid sang* Sinai.

6 "Sang panahon ni Shamgar nga anak ni Anat,
kag sang panahon ni Jael,
wala sing may nagaagi sa mayor nga mga dalan.
Ang mga nagabiyahe didto nagaagi sa hilit-hilit nga mga alagyan.
7 Diutay na lang ang nagaestar sa mga banwa sang Israel,
hasta nga nag-abot ka, Debora,
ikaw nga *ginakilala nga* iloy sang Israel.
8 Kon magsimba ang mga Israelinhon sa bag-o nga mga dios,
nagaabot sa ila ang inaway.
Pero sa 40,000 ka Israelinhon
wala sing bisan isa sa ila nga may taming ukon bangkaw.
9 Nagakalipay gid ang akon tagipusuon
sa mga pangulo sang Israel kag sa mga Israelinhon
nga kinabubut-on nga nagsunod sa ila.
Dalayawon ang GINOO!

10 "Kamo nga mga *manggaranon nga* nagasakay sa puti nga mga donkey
kag sa matahom nga pulungkuan sini,
kag kamo nga mga *imol nga* nagalakat lang,
pamati kamo!
11 Pamatii ninyo ang mga estorya sang mga tawo
sa palibot sang mga bubon.
Ginasugid nila ang mga kadalag-an* sang GINOO
paagi sa iya mga soldado sa Israel.
Dayon nagmartsa ang katawhan sang GINOO
sa may puwertahan sang banwa *nga nagasiling*,
12 'Lakat ta, Debora,
lakat ta samtang nagakanta kita sang mga pagdayaw sa Dios.
Upod ka man Barak nga anak ni Abinoam,
kag bihaga ang imo mga bilihagon.'

13 "Ang nagkalabilin nga buhi sa katawhan sang GINOO nagdulhog kaupod ko
sa pagsalakay sa dungganon kag gamhanan nga mga tawo.
14 Ang iban sa ila halin sa Efraim—
ang duta nga ginapanag-iyahan sadto sang mga Amaleknon—
kag ang iban pa gid halin sa tribo ni Benjamin.
Nag-upod man sa pagpakig-away ang mga kumander sang Makir
kag sang *tribo ni* Zebulun.
15 Nag-upod man kay Debora kag kay Barak
ang mga pangulo sang *tribo ni* Isacar pakadto sa kapatagan.
Pero ang tribo ya ni Reuben indi makadesisyon
kon maupod sila ukon indi.
16 O tribo ni Reuben,

* **5:11** *mga kadalag-an:* ukon, *mga matarong nga ginahimo*

magpabilin lang bala kamo upod sa mga karnero?
Gusto lang bala ninyo magpamati
sa pagpanawag sang *mga manugbantay sa ila* mga karnero?
Wala gid kamo sang pag-isa,
gani indi kamo makadesisyon kon maupod kamo ukon indi.
17 Nagpabilin man ang *tribo ni* Gad sa east sang Jordan,
kag ang *tribo naman ni* Dan nagpabilin sa ila obra sa mga barko.
Ang *tribo ya ni* Asher nagpabilin sa ila ginaestaran malapit sa dagat.
18 Pero gintaya sang tribo ni Zebulun kag ni Naftali ang ila kabuhi sa
pagpakig-away.

19 "Nag-abot ang mga hari nga mga Canaanhon
kag nagpakig-away *sa mga Israelinhon*
didto sa Taanac nga ara sa higad sang Suba sang Megido,
pero bisan isa lang ka pilak wala sila sing may naagaw.
20 Indi lang ang Israel ang nagpakig-away kontra sa ila ni Sisera,
kundi pati man ang mga bituon.
21 Gin-anod sila sang Kishon nga ililigan sang tubig,
ang ililigan nga dugay na.
Magapadayon ako sa pagpakig-away nga may kabaskog.
22 Kag karon mabatian ang paglinagapak sang tiil sang mga kabayo.
23 Dayon nagsiling ang anghel sang GINOO,
'Sumpaon ang Meroz!
Sumpaon sing puwerte gid ang mga pumuluyo sini
kay wala sila nagbulig sang magpakig-away ang GINOO
sa gamhanan nga mga tawo.'

24 "Labing bulahan si Jael nga asawa ni Heber nga Kenhanon
sa tanan nga babayi nga nagaestar sa mga tolda.
25 Sang magpangayo sang tubig si Sisera,
gatas ang iya ginhatag nga nabutang sa malahalon nga suludlan.
26 Dayon nagkuha siya sang martilyo kag palpal sang tolda
kag ginpalpalan ang ulo ni Sisera, sa iya dungandungan.
27 Kag napatay si Sisera nga nagahamyang sa tiilan ni Jael.

28 "Ang iloy ni Sisera nagatan-aw sa bintana kag indi mapahamtang.
Nagapamangkot siya kon ngaa kadugay mag-abot sang iya anak,
kon ngaa wala pa mag-abot ang iya karwahe.
29 Nagsabat sa iya ang iya mga maalamon kag dungganon nga mga kababayihan,
kag amo man gani ang iya ginaliwat-liwat sa iya kaugalingon:
30 'Nadugayan siguro sa pagpanguha
kag sa pagpartida sang mga butang nga naagaw nila sa ila mga kaaway:
siguro isa ukon duha ka babayi para sa isa ka soldado,
malahalon nga mga bayo para kay Sisera,
kag matahom nga mga bayo nga ginbordahan sing maayo para sa akon.'

31 "Gani O GINOO,
kabay pa nga malaglag ang tanan mo nga mga kaaway.
Pero kabay pa nga ang mga nagahigugma sa imo

mangin pareho sa adlaw nga nagabutlak sing masanag gid.”
Kag may kalinong sa Israel sa sulod sang 40 ka tuig.

6

Si Gideon

1 Naghimo *liwat* sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO, gani
ginpasakop sila sang GINOO sa mga Midianhon sa sulod sang pito ka tuig.
2 Tama kapintas sang mga Midianhon, gani napilitan ang mga Israelinhon nga
magpanago sa mga bukid, sa mga kuweba, kag sa iban pa nga mga tago nga lugar.
3 Kon magpananom na gani ang mga Israelinhon, ginasalakay dayon sila sang mga
Midianhon, Amaleknon, kag sang iban pa nga mga katawhan sa east.
4 Ini sila nagakampo sa lugar sang mga Israelinhon, kag ginapamierdi nila ang mga
tanom sang mga Israelinhon hasta sa Gaza. Ginapanguha nila ang tanan nga karnero,
baka, kag donkey, kag wala gid sila sing may ginabilin para sa mga Israelinhon.
5 Nagasalakay sila nga dala ang ila mga tolda kag mga kasapatan nga daw pareho
kadamo sa mga apan. Indi gid maisip ang kadamuon nila pati ang ila mga camel.
Nagaabot sila sa paglaglag sa duta *sang mga Israelinhon*.
6 Nangin makaluluoy ang kahimtangan sang mga Israelinhon tungod sang mga
Midianhon, gani nagpangayo sila sang bulig sa GINOO.
7 Sang pagpanawag nila sa GINOO,
8 ginpadal-an sila sang GINOO sang propeta nga nagsiling sa ila, “Amo ini ang
ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: ‘Ginpaguwa ko kamo sa Egypt nga sa diin
gin-ulipon kamo.
9 Ginluwas ko kamo sa mga Egyptohanon kag sa tanan nga nagapaantos sa inyo.
Ginpatabog ko sa inyo ang inyo mga kaaway kag ginhatag ko sa inyo ang ila mga duta.
10 Nagsiling ako sa inyo nga ako ang GINOO nga inyo Dios kag dapat indi kamo
magsimba sa mga dios sang mga Amornon nga ang ila lugar amo ang inyo ginaestaran
subong. Pero wala kamo nagpamati sa akon.’”
11 Karon, nag-abot ang anghel sang GINOO sa Ofra. Nagpungko siya didto sa puno
sang kahoy nga terebinto nga iya ni Joash nga kaliwat ni Abiezer. Si Gideon nga anak
ni Joash nagalinas sadto sang trigo sa may pulugaan sang ubas para indi makita sang
mga Midianhon ang trigo.
12 Nagpakita sa iya ang anghel sang GINOO kag nagsiling, “Ang GINOO kaupod mo,
maisog kag makusog nga tawo.”
13 Nagsabat si Gideon, “Sir, kon ang GINOO kaupod namon, ngaa amo ini ang amon
kahimtangan? Ngaa wala siya nagahimo sang mga milagro pareho sang iya ginhimo
sadto sang ginpaguwa niya sa Egypt ang amon mga katigulangan, suno sa ginsugid
nila sa amon? Pero karon ginpabay-an na kami sang GINOO kag gintugyan sa mga
Midianhon.”
14 Dayon nagsiling ang GINOO kay Gideon, “Lakat, kag gamita ang bug-os mo nga
kusog sa pagluwas sa Israel sa mga Midianhon. Ako gid ang nagapadala sa imo.”
15 Nagsabat si Gideon, “Pero, Ginoo, paano ko maluwas ang Israel, kay ang amon
pamilya amo ang pinakapigaw sa tribo ni Manase kag ako pa gid ang labing kubos sa
amon pamilya.”
16 Nagsabat ang GINOO, “Buligan ko ikaw, kag laglagon mo ang mga Midianhon nga
daw sa nagpakig-away ka lang sa isa ka tawo.”
17 Nagsiling si Gideon, “Kon nalipay ka sa akon, hatagi ako sang tanda nga ikaw gid
matuod ang nagasugo sa akon.
18 Indi ka anay maghalin kay makuha ako sang akon ihalad sa imo.” Nagsabat ang
GINOO, “Hulaton ko ikaw.”

19 Nagpuli si Gideon kag nagluto sang isa ka bataon nga kanding, kag naghimo siya
sang tinapay nga wala sing inugpahabok halin sa mga tunga sa sako nga harina.
Pagkatapos niya butang sang karne sa basket kag sang sabaw sini sa kaldero, gindala
niya ang pagkaon sa anghel didto sa puno sang kahoy nga terebinto.

20 Nagsiling sa iya ang anghel sang Dios, "Itungtong ang karne kag tinapay sa sini
nga bato, kag bubui sang sabaw." Gintuman ini ni Gideon.
21 Dayon gintandog sang anghel sang GINOO ang pagkaon paagi sa punta sang baston
nga iya ginauyatan. Gulpi lang nga nagkalayo halin sa bato, kag ginlamon sang kalayo
ang karne kag ang tinapay. Dayon nadula ang anghel sang GINOO.

22 Sang mareyalisar ni Gideon nga ang iya nakita anghel gid man sang GINOO,
nagsiling siya, "O Ginoong DIOS, nakita ko ang imo anghel kag nag-atubangay gid
kami."
23 Pero ginsilingan siya sang GINOO, "Magpakalinong ka. Indi ka magkahadlok. Indi
ka mapatay."

24 Nagpatindog didto si Gideon sang halaran para sa GINOO kag gintawag niya ini
nga "Nagahatag sang Kalinong ang GINOO." Kag hasta subong ara pa ini nga halaran
didto sa Ofra, sa lugar sang mga kaliwat ni Abiezer.

25 Sadto man nga gab-i nagsiling ang GINOO kay Gideon, "Kuhaa ang ikaduha sa
pinakamaayo nga turo nga baka sang imo amay, atong pito na ka tuig. Dayon gub-a
ang halaran ni Baal nga ginpatindog sang imo amay kag gub-a man ang *hulohaligi nga
simbolo sang diosa nga si* Ashera nga ara sa tupad sang halaran.
26 Pagkatapos magpatindog ka sang husto nga halaran para sa *akon, ang*GINOO nga
imo Dios, sa ibabaw sang sini nga bulobukid. Dayon ihalad mo *sa akon* ang turo bilang
halad nga ginasunog. Kag gamita nga gatong ang *hulohaligi ni* Ashera nga imo
ginpang-utod."
27 Gani gin-upod ni Gideon ang napulo niya ka suluguon kag ginhimo niya ang
ginsugo sang GINOO sa iya. Pero ginhimo niya ini sang gab-i tungod kay nahadlok siya
sa iya pamilya kag sa iya mga kasimanwa.

28 Pagkaaga, nabugtawan sang mga tawo nga guba na ang halaran ni Baal, kag
utod-utod na ang *hulohaligi ni* Ashera kag amo na ang ginagatong sa baka nga
ginahalad sa bag-o nga halaran.
29 Nagpinamangkutanay sila kon sin-o ang naghimo sadto. Gin-usisa nila ini kag
nahibaluan nila nga si Gideon nga anak ni Joash ang naghimo sadto.
30 Gani ginsilingan nila si Joash, "Paguwaa diri ang imo anak! Kay patyon namon
siya, tungod kay gin-guba niya ang halaran ni Baal kag ginpang-utod ang *hulohaligi ni*
Ashera sa tupad sini."

31 Nagsabat si Joash sa akig nga mga tawo nga nagapalibot sa iya, "Nagapakigbais
bala kamo para kay Baal? Ginaapinan gid bala ninyo siya? Ang nagaapin kay Baal
amo ang dapat patyon sa sini nga aga. Kon si Baal matuod gid nga Dios, dapat
depensahan niya ang iya kaugalingon sa nagguba sang iya halaran."
32 Halin sadto gintawag si Gideon nga "Jerubaal" nga ang buot silingon, "Pabay-i nga
depensahan ni Baal ang iya kaugalingon," tungod kay gin-guba niya ang halaran ni
Baal.

33 Karon nag-isa ang mga Midianhon, Amaleknon, kag iban pa nga mga katawhan sa
east *sa pagkontra sa Israel.* Nagtabok sila *sa Suba sang Jordan* kag nagkampo sa
Kapatagan sang Jezreel.
34 Gin-gamhan si Gideon sang Espiritu sang GINOO kag ginpatunog niya ang budyong
sa pagpanawag sa mga kaliwat ni Abiezer sa pagsunod sa iya.

35 Nagpadala siya sang mga mensahero sa bilog nga *tribo ni* Manase, kag pati sa *mga*
tribo ni Asher, Zebulun kag Naftali, sa pagtawag sa ila nga mag-upod sa pagpakig-away.
Kag nag-upod sila kay Gideon.

36 Nagsiling si Gideon sa Dios, "Nagsiling ka nga gamiton mo ako sa pagluwas sa
Israel.
37 Karon mabutang ako sang bulbol sang karnero sa duta nga ginalinasan namon
sang trigo. Kon mabasa gani ini sang tun-og bisan mamala ang duta, mahibaluan ko
nga ako gid man ang gamiton mo nga magluwas sa Israel suno sa ginhambal mo."
38 Kag amo gid man ang natabo. Kay sang sunod nga adlaw, aga pa gid nagbugtaw si
Gideon kag ginkuha niya ang bulbol sang karnero kag ginpuga, kag napuno gid ang isa
ka yahong.
39 Dayon nagsiling si Gideon sa Dios, "Indi ka lang mangakig sa akon; may isa na lang
ako nga ipangabay sa imo. Tuguti nga mapamatud-an ko liwat paagi sa bulbol. Gusto
ko nga magmala naman ini nga bulbol sang karnero kag mabasa sang tun-og ang duta
sa palibot sini."
40 Pagkagab-i, ginhimo ato sang Dios. Nagmala ang bulbol sang karnero pero nabasa
sang tun-og ang duta sa palibot sini.

7

Gindaog ni Gideon ang mga Midianhon

1 Sang kaagahon pa gid, *naglakat* si Jerubaal (nga amo man si Gideon) upod sang iya
mga tinawo. Nagkampo sila sa may tuburan sang Harod. Ang mga Midianhon
nagakampo sa north nila sa kapatagan nga malapit sa Bukid sang More.
2 Nagsiling ang GINOO kay Gideon, "Kadamo sang upod mo. Basi maghunahuna sila
nga nadaog nila ang mga Midianhon sa ila kaugalingon nga ikasarang kag indi tungod
sa akon.
3 Gani silinga sila nga kon sin-o ang nahadlok, maghalin sa sining Bukid sang Gilead
kag magpuli." Sang ginsiling ini ni Gideon, nagpuli ang 22,000, kag 10,000 na lang ang
nabilin.
4 Pero nagsiling ang GINOO kay Gideon, "Madamo pa gihapon ang nabilin. Dal-a sila
sa suba kay didto painon ko ang maupod sa imo. Ang bisan sin-o nga isiling ko sa imo
nga paupdon, paupda. Pero ang bisan sin-o nga isiling ko sa imo nga indi pagpaupdon,
indi pagpaupda."

5 Gani gindala sila ni Gideon sa suba. Kag didto nagsiling ang GINOO, "Paina ang
tanan nga nagainom sang tubig *sa ila mga kamot* nga daw sa ido nga nagalaklak, kag
paina man ang nagainom nga nagaluhod."
6 May 300 ka tawo nga naglaklak sa ila mga kamot, kag ang iban nag-inom nga
nagaluhod.
7 Nagsiling ang GINOO kay Gideon, "Paagi sa sining 300 ka tawo luwason ko kamo
kag padag-on sa mga Midianhon. Ang nabilin nga mga tawo papulia na lang sa ila
tagsa ka lugar."
8 Gani ginpapuli sila ni Gideon, pero ginhawiran niya ang 300 ka tawo nga amo ang
nagpanipon sang mga balon kag budyong nga ginbilin sang mga nagpalauli.

Karon, ang kampo sang mga Midianhon didto sa kapatagan, sa ubos lang nila.
9 Sadto nga gab-i, nagsiling ang GINOO kay Gideon, "Sige na! Salakaya na ninyo ang
kampo kay padag-on ko kamo.
10 Pero kon nahadlok ka nga magsalakay subong, upda ang imo suluguon nga si Pura
kag magkadto kamo didto,

11 kag pamatian ninyo kon ano ang ila ginahambal. Sigurado gid nga mangisog ka
nga magsalakay sa imo mabatian." Gani naglakat sila nga duha sa border sang kampo
sang mga Midianhon, nga sa diin may mga soldado nga nagaguwardya.
12 Ang mga Midianhon, kaupod ang mga Amaleknon kag iban pa nga mga katawhan
sa east, nagakampo didto sa kapatagan nga daw pareho kadamo sa apan. Kag ang ila
mga camel daw pareho kadamo sa balas sa baybayon nga indi maisip.
13 Sang didto na sila ni Gideon, may nabatian sila nga duha ka tawo nga
nagaestoryahanay. Nagsiling ang isa, "Nagdamgo ako nga may isa ka tinapay nga
barley nga bilog nga nagligid pakadto sa aton kampo kag naigo ang isa ka tolda. Dayon
natumba ini kag nawasak."
14 Nagsabat ang isa, "Ina wala na sing iban pa kundi ang espada ni Gideon nga
Israelinhon nga anak ni Joash. Padag-on siya sang Dios kontra sa mga Midianhon kag
sa aton tanan."
15 Sang mabatian ni Gideon ang damgo kag ang kahulugan sini, nagdayaw siya *sa*
GINOO. Dayon nagbalik siya sa kampo sang mga Israelinhon kag ginsilingan niya ang
iya mga kaupdanan, "Dali na, kay padag-on kita sang GINOO kontra sa mga
Midianhon."
16 Ginpartida niya sa tatlo ka grupo ang 300 niya ka tinawo, kag ginhatagan niya ang
kada isa sang budyong kag tibod nga may suga sa sulod sini.
17 Dayon nagsiling siya sa ila, "Kon ara na gani kami sa border sang kampo *sang*
kaaway, bantayi ninyo ako kag sundon ninyo kon ano ang akon himuon.
18 Kon patunugon ko kag sang akon mga kaupod ang amon mga budyong, amo man
ang himuon ninyo sa palibot sang kampo, kag magsinggit kamo *sing tudo*, 'Para sa
GINOO kag kay Gideon!' "
19 Tungang gab-i na sang mag-abot si Gideon kag ang iya 100 ka kaupod sa border
sang kampo *sang kaaway*. Wala lang gid dugay nga naislan ang guwardya didto.
Ginpatunog nila ni Gideon ang ila mga budyong kag ginpangbuka nila ang ila mga
tibod.
20 Amo man ang ginhimo sang duha ka grupo. Kag samtang ginakaptan sang ila
wala nga kamot ang suga kag sang ila tuo nga kamot ang budyong, nagasinggit sila,
"Magpakig-away kita para sa GINOO kag kay Gideon."
21 Kada isa nagplastar sa iya lugar sa palibot sang kampo, pero ang ila mga kaaway
iya nagpalalagyo nga nagasiniyagit.
22 Kag samtang nagahinuni ang mga budyong sang 300 ka Israelinhon, ginpaaway
sang GINOO ang mga tawo sa sulod sang kampo. Ang iban nagpalagyo sa Bet Shita
malapit sa Zerera hasta sa border sang Abel Mehola malapit sa Tabat.
23 Ginpatawag ni Gideon ang mga Israelinhon halin sa *mga tribo ni* Naftali kag ni
Asher, kag sa bilog nga *tribo ni* Manase, kag ginpalagas sa ila ang mga Midianhon.
24 Nagpasugo man si Gideon sang mga mensahero sa mga pumuluyo sang kabukiran
sang Efraim sa paghambal sa ila nga magbantay sila sa *Suba sang* Jordan hasta sa sapa
sang Bet Bara para indi makatabok ang mga Midianhon. Gintuman ini sang tanan nga
lalaki sa Efraim kag ginbantayan nila ato nga mga lugar.
25 Nabihag nila ang duha ka pangulo sang Midianhon nga si Oreb kag si Zeeb.
Ginpatay nila si Oreb sa may *bato nga gintawag sang ulihi nga* Bato ni Oreb, kag si Zeeb
ginpatay nila sa *pulugaan sang ubas nga gintawag sang ulihi nga* Pulugaan sang Ubas
ni Zeeb. Kag padayon nila nga ginlagas ang mga Midianhon. Pagkatapos gindala nila
ang ulo ni Oreb kag ni Zeeb kay Gideon nga didto na sa tabok sang *Suba sang* Jordan.

8

Ginpatay ni Gideon si Zeba kag si Zalmuna

1 Karon, nagsiling ang katawhan sang Efraim kay Gideon, “Ano ining ginhimo mo?
Ngaa wala mo kami pagtawga sang magpakig-away kamo sa mga Midianhon?” Kag
ginbasol gid nila si Gideon.
2 Pero nagsiling si Gideon sa ila, “Ang nahimo ko gamay gid lang kon ikomparar sa
nahimo ninyo. Bisan ang gamay nga nahimo ninyo mas labaw pa kon ikomparar sa
tanan nga nahimo sang amon pamilya.
3 Ginpapierdi sang Dios sa inyo ang mga pangulo sang mga Midianhon nga si Oreb
kag si Zeeb. Ti, ano ang nahimo ko kon ikomparar dira?” Sang masiling ini ni Gideon,
naumpawan sila sa ila kaakig.
4 Nagtabok si Gideon kag ang iya 300 ka tinawo sa *Suba sang* Jordan. Kapoy na gid
sila pero padayon pa gihapon ang ila paglagas *sa ila mga kaaway*.
5 *Sang mag-abot sila* sa Sucot, nangabay si Gideon sa mga taga-didto. Siling niya,
“Palihog hatagi ninyo kami sang pagkaon. Kapoy kag gutom na gid kami kag
kinahanglan pa namon nga lagson ang duha ka hari sang Midian nga si Zeba kag si
Zalmuna.”
6 Pero nagsabat ang mga opisyal sang Sucot, “Wala pa gani ninyo madakpan si Zeba
kag si Zalmuna. Ngaa hatagan namon kamo sang pagkaon?”
7 Nagsiling si Gideon, “Gali ha! *Andaman lang ninyo* kon madakpan na namon si
Zeba kag si Zalmuna. Latiguhon ko gid kamo sang tunukon nga mga kahoy-kahoy.”
8 Halin didto nagtaklad sila ni Gideon sa Penuel* kag amo man gihapon ang iya
ginpangabay sa mga taga-didto, pero ang sabat nila pareho man sang sabat sang mga
taga-Sucot.
9 Nagsiling si Gideon sa ila, “Sa tapos nga madaog namon ang amon kaaway, mabalik
kami diri, kag gub-on namon ang inyo tore.”
10 Karon, si Zeba kag si Zalmuna ara sa Karkor upod sang 15,000 nila ka soldado nga
nabilin. Mga 120,000 na ang napatay sa ila.
11 Padayon ang pagtaklad nila ni Gideon kag didto sila nag-agi sa lugar sang mga
nagaestar sa tolda sa east sang Noba kag Jogbeha. Dayon ginsalakay nila gulpi ang
mga Midianhon.
12 Nagpalagyo si Zeba kag si Zalmuna, pero ginlagas sila ni Gideon kag gindakop,
gani nagsinala-sala ang ila mga soldado.
13 Sang magpuli na sila ni Gideon halin sa inaway, didto sila nag-agi sa Taklaran sang
Heres.
14 Nakadakop sila sang isa ka bataon nga lalaki nga taga-Sucot, kag ginpamangkot
nila kon sin-o ang mga opisyal sang Sucot. Kag ginlista niya ang ngalan sang 77 ka
opisyal nga nagadumala sang Sucot.
15 Pagkatapos ginkadtuan nila ni Gideon ang mga taga-Sucot kag ginsilingan,
“Nadumduman bala ninyo ang inyo pag-insulto sa akon? Nagsiling kamo, ‘Wala pa
gani ninyo madakpan si Zeba kag si Zalmuna. Ngaa hatagan namon sang pagkaon ang
imo kapoy nga mga tinawo?’ Karon, ari na si Zeba kag si Zalmuna!”
16 Dayon ginkuha ni Gideon ang mga manugdumala sang Sucot kag gintudluan niya
sila sang leksyon paagi sa *paglatigo sa ila sang* tunukon nga mga kahoy-kahoy.
17 Pagkatapos ginpaguba niya ang tore sa Penuel kag ginpamatay ang mga lalaki
didto.
18 Dayon ginpamangkot ni Gideon si Zeba kag si Zalmuna, “Ano ang hitsura sang
mga lalaki nga inyo ginpamatay sa Tabor?” Nagsabat sila, “Pareho sa imo, daw mga
anak sang hari.”
19 Nagsiling si Gideon, “Mga utod ko sila; mga anak mismo sang akon iloy.
Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga kon wala ninyo sila pagpatya, indi ko man
kamo pagpatyon.”

---

* **8:8** *Penuel:* ukon, *Peniel*

20 Dayon nagsiling siya sa iya kamagulangan nga anak nga si Jeter, “Patya sila.” Pero
tungod kay bata pa si Jeter, nahadlok siya, gani wala niya gin-gabot ang iya espada.
21 Nagsiling si Zeba kag si Zalmuna *kay Gideon*, “Ngaa indi ikaw ang magpatay sa
amon? Ipakita ang pagkalalaki mo!” Gani ginpatay sila ni Gideon kag ginpakuha
dayon niya ang mga dekorasyon sa liog sang ila mga camel.

Ang Imahen nga Ginpahimo ni Gideon

22 Karon nagsiling ang mga Israelinhon kay Gideon, “Tungod kay ikaw ang nagluwas
sa amon sa mga Midianhon, ikaw na lang kag ang imo bata kag apo ang magpangulo
sa amon.”
23 Nagsabat si Gideon, “Indi ako ukon ang akon bata ang magpangulo sa inyo kundi
ang GINOO.
24 Pero may pangayuon lang ako sa inyo: ang kada isa sa inyo maghatag sa akon sang
isa ka aritos nga nakuha ninyo sa mga Midianhon.” (Ang mga Midianhon nagasuksok
sang bulawan nga aritos suno sa ila kinabatasan bilang mga Ishmaelinhon.)
25 Nagsabat ang mga tawo, “Huo, hatagan ka namon.” Naghumlad sila sang isa ka
panapton, kag ang kada isa nagbutang didto sang aritos nga nakuha nila *sa mga*
Midianhon.
26 Mga 20 ka kilo ang natipon nga mga bulawan nga aritos wala labot sang mga
dekorasyon, mga kulintas, mga bayo nga granate† sang mga hari sang Midian, kag mga
kulokadena sa liog sang ila mga camel.
27 Halin sa natipon nga bulawan, nagpahimo si Gideon sang isa ka espesyal nga
panapton‡ kag ginbutang niya ini sa iya banwa sa Ofra. Nagtalikod naman ang mga
Israelinhon sa Dios kag nagsimba sa sadtong ginpahimo ni Gideon. Nangin dako nga
temtasyon ini sa kay Gideon kag sa iya pamilya.
28 Amo ato ang estorya parte sa pagdaog sang mga Israelinhon kontra sa Midian, kag
wala na gid ini makabangon pa. Nangin malinong ang Israel sa sulod sang 40 ka tuig
samtang buhi pa si Gideon.

Ang Pagkapatay ni Gideon

29 Nagpuli si Gideon§ sa iya kaugalingon nga balay kag didto nag-estar.
30 May 70 siya ka kabataan tungod kay madamo ang iya asawa.
31 May asawa man siya nga suluguon didto sa Shekem kag may anak sila nga lalaki
nga gin-ngalanan niya nga Abimelec.
32 Tigulang na si Gideon sang mapatay siya. Ginlubong siya sa lulubngan sang iya
amay nga si Joash sa Ofra, sa lugar sang mga kaliwat ni Abiezer.
33 Sa wala lang dugay nga napatay si Gideon, nagtalikod naman ang mga Israelinhon
sa Dios kag nagsimba liwat sa mga *imahen ni* Baal. Ginhimo nila si Baal Berit nga ila
dios.
34 Ginkalimtan nila ang GINOO nga ila Dios nga amo ang nagluwas sa ila kontra sa ila
mga kaaway sa palibot.
35 Wala gid sila nagpakita sing kaayo sa pamilya ni Jerubaal (nga amo man si
Gideon) sa tanan nga maayo nga butang nga ginhimo niya sa Israel.

9

Si Abimelec

1 Isa ka adlaw, nagkadto si Abimelec nga anak ni Gideon* sa mga paryente sang iya
iloy sa Shekem kag ginsilingan sila,

---

† **8:26** *granate:* sa English, *purple* ‡ **8:27** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* § **8:29** *Gideon:* sa Hebreo, *Jerubaal* * **9:1** *Gideon:* sa Hebreo, *Jerubaal.* Amo man ini sa bersikulo 2, 5, 24, 28, 57.

2 “Pamangkuta ninyo ang tanan nga taga-Shekem kon ano ang gusto nila:
panguluhan sila sang 70 ka anak ni Gideon ukon sang isa lang niya ka anak?
Dumdumon ninyo nga ako mismo paryente ninyo.”
3 Gani nagpakighambal ang mga paryente ni Abimelec sa mga taga-Shekem.
Nagsugot sila nga si Abimelec ang magapangulo sa ila, tungod kay paryente nila siya.
4 Ginhatagan nila si Abimelec sang 70 ka bilog nga pilak halin sa templo ni Baal
Berit, kag gin-gamit niya ini sa pagsuhol sa mga bugoy sa pagsunod sa iya.
5 Dayon nagkadto si Abimelec sa balay sang iya amay sa Ofra. Kag didto, sa ibabaw
sang isa ka bato, ginpamatay niya ang iya 70† ka utod sa amay nga si Gideon. Pero ang
kamanghuran nga si Jotam wala mapatay tungod kay nakapanago siya.
6 Nagkadto ang mga taga-Shekem kag taga-Bet Millo sa may dako nga kahoy sa
Shekem kag didto ginhimo nila nga hari si Abimelec.
7 Sang mabatian ini ni Jotam, nagtaklad siya sa ibabaw sang Bukid sang Gerizim kag
nagsinggit sa ila, “Mga taga-Shekem, pamatii ninyo ako kon gusto ninyo nga pamatian
kamo sang Dios.
8 *Sugiran ko kamo sang isa ka estorya parte sa* mga kahoy *nga* nagpangita sang
magahari sa ila. Nagsiling sila sa kahoy nga olibo, ‘Ikaw ang maghari sa amon.’
9 Nagsabat ang olibo, ‘Mas pilion ko pa bala ang maghari sa inyo sang sa maghatag
sang lana nga ginagamit sa pagpadungog sa mga dios kag sa mga tawo? *Indi gid!*’
10 “Dayon nagsiling sila sa kahoy nga higera, ‘Ikaw na lang ang maghari sa amon.’
11 Nagsabat ang higera, ‘Mas pilion ko pa bala ang maghari sa inyo sang sa maghatag
sang manamit nga bunga? *Indi gid!*’
12 “Dayon nagsiling sila sa ubas, ‘Ikaw na lang ang maghari sa amon.’
13 Nagsabat ang ubas, ‘Mas pilion ko pa bala ang maghari sa inyo sang sa maghatag
sang bino nga makapalipay sa mga dios kag sa mga tawo? *Indi gid!*’
14 “Gani nagsiling na lang sila tanan sa tunukon nga kahoy-kahoy, ‘Ikaw na lang ang
maghari sa amon.’
15 Nagsabat ang tunukon nga kahoy-kahoy, ‘Kon gusto gid ninyo nga ako ang
maghari sa inyo, magpahandong kamo sa akon. Pero kon indi gani kamo, mapaguwa
ako sang kalayo nga magasunog sa mga kahoy nga sedro sang Lebanon.’ ”
16 *Dayon nagsiling si Jotam,* “Matarong bala kag husto ang inyo paghimo kay
Abimelec nga hari? Maayo bala ang inyo ginhimo sa *akon amay nga si* Gideon kag sa
iya pamilya? Kag nagakabagay man bala sa iya hinimuan?
17 Dumduma ninyo nga nagpakig-away ang akon amay para luwason kamo sa mga
Midianhon. Gintaya niya ang iya kabuhi para sa inyo.
18 Pero karon ginkontra ninyo ang pamilya sang akon amay. Ginpamatay ninyo ang
70 niya ka anak sa ibabaw sang isa ka bato. Kag ginhimo ninyo nga hari si Abimelec,
nga anak sang akon amay sa iya suluguon nga babayi, tungod lamang kay paryente
ninyo siya.
19 Gani kon para sa inyo matarong kag husto ang ginhimo ninyo sa akon amay kag sa
iya pamilya, kabay pa nga malipay kamo kay Abimelec kag siya amo man sa inyo.
20 Pero kon indi, kabay pa nga laglagon kamo ni Abimelec nga daw sa lamunon
kamo sang kalayo. Kag kamo nga mga taga-Shekem kag taga-Bet Millo, laglagon man
ninyo si Abimelec nga daw sa lamunon man siya sang kalayo.”
21 *Pagkahambal sadto ni* Jotam, nagpalagyo *siya* pakadto sa Beer kag didto nag-estar
tungod kay nahadlok siya sa iya utod nga si Abimelec.
22 Pagkatapos sang tatlo ka tuig nga pagdumala ni Abimelec sa mga Israelinhon,
23 ginpaaway sang Dios si Abimelec kag ang katawhan sang Shekem. Nagrebelde
ang mga taga-Shekem kay Abimelec.

† **9:5** *70:* Ang buot silingon, mga (approximately) 70.

24 Natabo ini para pabayaron si Abimelec kag ang mga taga-Shekem nga nagbulig sa
iya sa pagpamatay sa 70 ka anak ni Gideon nga iya mga utod.
25 Nagbutang ang mga taga-Shekem sang mga tawo sa bukid sa pag-ambus kay
Abimelec, kag ginahold-ap nila ang mga nagaagi didto. Nabalitaan ini ni Abimelec.

26 Sadto nga tion, si Gaal nga anak ni Ebed nagsaylo sa Shekem upod ang iya mga
utod. Nagsalig sa iya ang mga taga-Shekem.
27 Sang tion sang tighalarvest sang ubas, naghimo ang mga tawo sang bino halin sa
sini nga mga ubas. Kag naghiwat sila sang piesta sa templo sang ila dios. Kag samtang
nagakinaon sila didto kag nagaininom, ginalibak nila si Abimelec.
28 Nagsiling si Gaal, "Ano kita nga klase sang mga tawo sa Shekem? Ngaa
nagapasakop kita kay Abimelec? Sin-o gid bala siya? Indi bala nga anak lang siya ni
Gideon? Ti, ngaa magpasakop kita sa iya ukon kay Zebul nga nagadumala para sa iya?
Dapat magpasakop kamo sa kaliwat sang inyo katigulangan nga si Hamor.
29 Kon sakop ko lang kamo, sigurado gid nga mapahalin ko si Abimelec. Hambalon
ko gid siya nga ipreparar niya ang iya mga soldado kag magpakig-away *sa aton*."

30 Sang mabatian ni Zebul nga pangulo sang banwa ang ginsiling ni Gaal, nangakig
gid siya.
31 Gani sekreto nga nagpasugo siya sang mga mensahero nga magkadto kay
Abimelec. Amo ini ang ginpasiling niya, "Si Gaal kag ang iya mga utod nagsaylo diri sa
Shekem, kag ginaganyat nila ang mga tawo nga magkontra sa imo.
32 Gani karon sa gab-i, upda ang imo mga tinawo kag magpanago anay kamo sa
kaumahan *sa guwa sang banwa*.
33 Buwas, pagbutlak sang adlaw, dali-dalia ninyo salakay ang banwa. Kon
magpakig-away sila ni Gaal, himua ang gusto mo nga himuon sa ila."

34 Pagkagab-i, naglakat si Abimelec kag ang iya mga tinawo. Naggrupo sila sa apat
ka grupo kag nagpanago sa *guwa lang sang* Shekem.
35 Sang makita nila nga nagguwa si Gaal kag nagtindog sa may puwertahan sang
banwa, nagguwa sila sa ila ginapanaguan para magsalakay.
36 Sang makita sila ni Gaal, nagsiling siya kay Zebul, "Tan-awa! May mga tawo nga
nagapadulhog halin sa mga putokputokan sang mga bukid." Nagsabat si Zebul, "Mga
landong lang ina sang mga bukid. Panan-awan mo lang ina nga daw mga tawo."

37 Nagsiling si Gaal, "Pero tan-awa! May mga tawo man nga nagahalin sa tunga sang
duha ka bukid, kag may ara pa gid sa alagyan malapit sa dako nga kahoy sang mga
manugpakot!"

38 Nagsabat si Zebul sa iya, "Diin na karon ang imo ginapahambog? Indi bala nga
nagsiling ka, 'Sin-o gid bala si Abimelec nga magpasakop kita sa iya?' Karon ara na ang
ginayaguta mo! Ngaa indi ka magpakig-away sa ila?"

39 Gani gintipon ni Gaal ang mga taga-Shekem kag nagpakig-away sila kay Abimelec.
40 Sang ulihi nagpalagyo si Gaal kag ginlagas siya ni Abimelec. Madamo ang
nagkalamatay sa inaway; ang mga pilason naglalapta hasta sa may puwertahan sang
banwa.
41 Pagkatapos sadto, nagtiner si Abimelec sa Aruma. Wala gintugutan ni Zebul nga
magbalik sa Shekem si Gaal kag ang iya mga utod.

42 Pagkaaga, nabalitaan ni Abimelec nga makadto sa kaumahan ang mga
taga-Shekem.
43 Gani gin-grupo niya sa tatlo ka grupo ang iya mga tinawo kag nagkadto sila sa
kaumahan kag naghulat sa pagsalakay. Sang makita nila ang mga taga-Shekem nga
nagapaguwa sa banwa, nagsugod sila sa pagsalakay.

44 Ang grupo ni Abimelec nagplastar sa may puwertahan dampi sang banwa
samtang ginpamatay sang duha niya ka grupo ang mga taga-Shekem sa may
kaumahan.
45 Bilog gid nga adlaw ang pagpakig-away nila ni Abimelec. Sang ulihi nasakop gid
man nila ang banwa, kag ginpamatay nila ang mga pumuluyo sini. Pagkatapos
gin-guba nila ang banwa kag ginsabwagan dayon sang asin.
46 Sang mabalitaan ini sang mga nagaestar sa Tore sang Shekem, nagpanago sila sa
mabakod nga lugar sang templo ni El Berit.‡
47 Pagkahibalo sini ni Abimelec,
48 gindala niya ang iya mga tinawo sa Bukid sang Zalmon. Pag-abot nila didto,
nagkuha si Abimelec sang wasay kag nagpang-utod sang mga sanga sang kahoy kag
ginpas-an. Ginsilingan man niya ang iya mga tinawo, "Magdali-dali kamo kag himua
ninyo ang akon ginhimo."
49 Gani ang kada isa sa ila nagpas-an sang kahoy kag nagsunod kay Abimelec.
Gintumpok nila ang mga kahoy sa mabakod nga lugar *sang templo ni El Berit* kag
gintutdan. Gani nagkalamatay ang tanan nga tawo nga nagaestar sadto sa Tore sang
Shekem. Mga 1,000 sila tanan pati mga babayi.
50 Pagkatapos nagkadto sila ni Abimelec sa Tebez kag ginsakop man nila ini.
51 Pero may mapag-on didto nga tore nga sa diin nagpalagyo ang mga taga-Tebez.
Ginsiradhan nila ini kag nagsaka sila sa atop sang tore.
52 Ginsalakay ni Abimelec ang tore. Kag sang sunugon na niya kuntani ini,
53 ginhulugan siya sang babayi sing galingan nga bato, kag naglitik ang iya ulo.
54 Dali-dali niya nga gintawag ang manugdala sang iya armas kag ginsilingan,
"Gabuta ang imo espada kag patya ako para indi sila makasiling nga isa lang ka babayi
ang nakapatay sa akon." Gani ginbuno siya sang iya suluguon kag napatay siya.
55 Sang makita sang mga tinawo ni Abimelec§ nga patay na siya, nagpalauli sila.
56 Sa amo nga paagi, ginpabayad sang Dios si Abimelec sa ginhimo niya nga malain
sa iya amay nga amo ang pagpatay sa 70 niya ka utod.
57 Ginpabayad man sang Dios ang mga taga-Shekem sa tanan nila nga kalautan.
Gani natuman ang sumpa ni Jotam nga anak ni Gideon.

10

Si Tola kag si Jair

1 Sang napatay si Abimelec, si Tola nga anak ni Pua kag apo ni Dodo amo ang
nagpangulo sa pagluwas sa Israel. Naghalin siya sa tribo ni Isacar, pero nag-estar siya
sa Shamir sa kabukiran sang Efraim.
2 Ginpanguluhan niya ang Israel sa sulod sang 23 ka tuig. Sang napatay siya,
ginlubong siya sa Shamir.
3 Sunod kay Tola amo si Jair nga taga-Gilead. Ginpanguluhan niya ang Israel sa sulod
sang 22 ka tuig.
4 May 30 siya ka anak, kag ang kada isa sa ila may isa ka donkey nga ginasakyan. Ini
sila amo ang nagdumala sa 30 ka banwa sa Gilead nga ginatawag subong nga mga
banwa ni Jair.*
5 Sang napatay si Jair, ginlubong siya sa Kamon.

Ginpaantos sang mga Ammonhon ang mga Israelinhon

‡ **9:46** *El Berit:* ukon, *Baal Berit* § **9:55** *mga tinawo ni Abimelec:* sa literal, *mga Israelinhon* * **10:4** *banwa ni Jair:* ukon, *Havot Jair*

6 Naghimo liwat sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO. Ginsikway
nila ang GINOO kag nagsimba sila sa mga *imahen ni* Baal kag *ni* Ashtoret, kag sa mga
dios-dios sang Aram,† Sidon, Moab, Ammon, kag Filistia.
7 Tungod sini, nangakig sa ila ang GINOO kag ginpasakop niya sila sa mga
Ammonhon kag mga Filistinhon.
8 Kag *sugod* sa sina nga tuig, ginpabudlayan kag ginpaantos nila ang mga
Israelinhon. *Ginhimo nila ini* sa sulod sang 18 ka tuig sa tanan nga Israelinhon sa
Gilead, sa east sang *Suba sang* Jordan nga sakop sadto sang mga Amornon.
9 Nagtabok man ang mga Ammonhon sa *west sang Suba sang* Jordan kag
nagpakig-away sa *mga tribo ni* Juda, ni Benjamin, kag ni Efraim. Tungod sini, puwerte
gid ang kalisod sang Israel.
10 Gani nagpangayo sang bulig ang mga Israelinhon sa GINOO. Nagsiling sila,
"Nakasala kami kontra sa imo, kay nagtalikod kami sa imo nga amon Dios kag
nagsimba sa mga *imahen ni* Baal."
11-12 Nagsabat ang GINOO, "Sang ginpaantos kamo sang mga Egyptohanon, Amornon,
Ammonhon, Filistinhon, Sidonhon, Amaleknon, kag mga Maonhon,‡ nagpangayo
kamo sang bulig sa akon kag ginluwas ko kamo.
13 Pero nagtalikod kamo sa akon kag nagsimba sa iban nga mga dios. Gani karon
indi ko na kamo pagluwason.
14 Ngaa indi kamo magpangayo sang bulig sa mga dios nga inyo ginpili? Sila ang
paluwasa sa inyo sa tion nga ara kamo sa kalisod."
15 Pero nagsiling sila sa GINOO, "Nakasala kami sa imo, gani himua ang gusto mo nga
himuon sa amon. Pero maluoy ka, luwasa kami subong."
16 Dayon ginsikway nila ang ila mga dios kag nagsimba sa GINOO. Sang ulihi indi na
maagwanta sang GINOO nga makita sila nga nagaantos.
17 Nag-abot ang adlaw nga nag-away ang mga Ammonhon kag ang mga Israelinhon.
Nagkampo ang mga Ammonhon sa Gilead, kag ang mga Israelinhon sa Mizpa.
18 Nag-estoryahanay ang mga pangulo sang Gilead. Siling nila, "Kon sin-o ang
magpanguna sa aton sa pagpakig-away sa mga Ammonhon amo ang himuon ta nga
pangulo sa tanan nga nagaestar sa Gilead."

11

Si Jefta

1 Si Jefta nga taga-Gilead isa ka maayo nga soldado. Ang iya amay amo si Gilead kag
ang iya iloy isa ka babayi nga nagabaligya sang iya lawas.
2 May mga anak si Gilead sa iya gid asawa. Kag sang nagdalagko sila, ginpalayas nila
si Jefta. Siling nila, "Wala ka gid sing may mapanubli sa amon amay, tungod kay anak
ka sa iban nga babayi."
3 Gani nagpalagyo si Jefta sa ila kag nag-estar sa Tob, nga sa diin nag-upod sa iya ang
isa ka grupo sang mga bugoy.
4 Sadto nga tion, nag-inaway ang mga Ammonhon kag mga Israelinhon.
5 Tungod sini, ginpasugat sang mga manugdumala sang Gilead si Jefta didto sa Tob.
6 Siling nila, "Panguluhi kami sa amon pagpakig-away sa mga Ammonhon."
7 Pero nagsabat si Jefta, "Indi bala nga nangakig kamo sa akon kag ginpalayas ninyo
ako sa balay sang akon amay? Karon nga ara na kamo sa kalisod, mangayo kamo sang
bulig sa akon?"
8 Pero nagsiling sila, "Kinahanglan ka namon. Sige na, mag-upod ka sa amon sa
pagpakig-away sa mga Ammonhon, kag ikaw ang mangin pangulo sa Gilead."

† **10:6** *Aram:* ukon, *Syria* ‡ **10:11-12** *Maonhon:* sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *Midianhon.*

9 Nagsabat si Jefta, “Kon mag-upod gid man ako sa inaway kag padag-on ako sang
GINOO, ako gid bala ang himuon ninyo nga pangulo?”
10 Nagsabat sila, “Huo, ikaw ang himuon namon nga pangulo. Ang GINOO mismo
amo ang amon saksi.”

11 Gani nag-upod si Jefta sa ila, kag ginhimo siya sang mga taga-Gilead nga ila
pangulo kag kumander. Kag didto sa Mizpa, sa presensya sang GINOO, ginhambal ni
Jefta ang iya mga promisa *bilang pangulo*.

12 Dayon nagpasugo si Jefta sang mga mensahero sa pagpamangkot sa hari sang mga
Ammonhon kon ngaa ginasalakay nila ang Israel.
13 Amo ini ang sabat sang hari sang mga Ammonhon sa mga mensahero ni Jefta:
“Sang pagguwa sang mga Israelinhon sa Egypt, ginsakop nila ang amon mga duta
halin sa Arnon hasta sa Jabok, pakadto sa *Suba sang* Jordan. Gani karon, ibalik ninyo
ini sa amon sing matawhay.”

14 Ginpabalik ni Jefta ang mga mensahero sa hari sang mga Ammonhon
15 sa pagsiling, “Wala kami nangagaw sang duta sang Moab ukon sang Ammon.
16 Sang maghalin sa Egypt ang amon mga katigulangan, nag-agi sila sa kamingawan
pakadto sa Mapula nga Dagat hasta nakaabot sila sa Kadesh.
17 Dayon nagpadala sila sang mga mensahero sa hari sang Edom para pangabayon
nga kon puwede tugutan sila nga mag-agi sa ila duta, pero wala sila gintugutan. Amo
man ini ang ginhimo sang hari sang Moab sa ila. Gani nagpabilin na lang sila sa
Kadesh.
18 “Sang ulihi nagpadayon sila sa pagpanglakaton sa kamingawan. Naglibot sila sa
Edom kag Moab hasta nga nakaabot sila sa east sang Moab sa tabok sang Arnon *nga
ililigan sang tubig*. Didto sila nagkampo, pero wala sila nagtabok sa Arnon tungod kay
border ato sang Moab.

19 “Dayon nagpadala sila sang mga mensahero kay Sihon nga hari sang mga
Amornon (nga nagahari sa Heshbon) para magpangabay nga kon puwede tugutan sila
nga mag-agi sa ila duta para makaabot sila sa ila lugar.
20 Pero wala magsalig si Sihon sa ila. Sa baylo, gintipon niya ang iya mga soldado sa
Jahaz kag ginsalakay ang mga Israelinhon.
21 Pero ginpapierdi sila sang GINOO, ang Dios sang Israel, sa mga Israelinhon. Gani
ginsakop sang mga Israelinhon ang tanan nga kadutaan sang mga Amornon nga
nagaestar sa sadto nga lugar:
22 halin sa Arnon hasta sa Jabok, kag halin sa kamingawan hasta sa *Suba sang*
Jordan.

23 “Gani ang GINOO, ang Dios sang Israel, amo ang nagtabog sa mga Amornon *kag
naghatag sang ila duta* sa mga Israelinhon. Kag karon gusto ninyo nga kuhaon ini?
24 Angkuna ninyo ang ginahatag sa inyo ni Kemosh nga inyo dios. Kag angkunon
man namon ang ginahatag sa amon sang GINOO nga amon Dios.
25 Ano, mas maayo ka pa kay Haring Balak sang Moab, nga anak ni Zipor? Wala gani
sila nagpakigbais sa Israel *parte sa duta* ukon nagpakig-away sa ila. *Indi bala?*
26 Mga 300 na ka tuig nga nagaestar ang mga Israelinhon sa Heshbon kag sa Aroer,
kag sa mga baryo sa palibot nila, pati sa mga banwa sa higad sang Arnon. Ngaa subong
lang ninyo nadumduman nga kuhaon ini?
27 Wala kami sing may malain nga ginhimo sa inyo, pero kamo malain ang inyo
ginahimo sa amon tungod kay gusto ninyo nga magpakig-away sa amon. Ang GINOO
amo ang maghukom sa aton *kon sin-o sa aton ang husto*.”

28 Pero wala gid ginsapak sang hari sang mga Ammonhon ang mensahi ni Jefta.

29 Karon, gin-gamhan si Jefta sang Espiritu sang GINOO. Naglibot siya sa bilog nga
Gilead kag sa Manase *sa pagtipon sang mga soldado*. Pagkatapos nagbalik siya sa
Mizpa nga sakop sang Gilead. Kag halin didto ginsalakay niya ang mga Ammonhon.
30 Nagpanumpa si Jefta sa GINOO. Siling niya, "Kon sigurado nga ipapierdi mo sa
akon ining mga Ammonhon,
31 ihalad ko bilang halad nga ginasunog sa imo ang una nga magguwa sa akon balay
sa pagsugata sa akon pagpuli halin sa inaway."
32 Nagpakig-away si Jefta sa mga Ammonhon, kag ginpadaog siya sang GINOO.
33 Napierdi nila ang mga Ammonhon, kag damo gid ang ila ginpatay. Nasakop nila
ang 20 ka banwa halin sa Aroer pakadto sa palibot sang Minnit hasta sa Abel Keramim.

Ang Anak ni Jefta

34 Sang magpuli si Jefta sa Mizpa, ginsugata siya sang iya anak nga babayi nga
nagasaot samtang nagatukar sang tamborin. Bugtong siya nga anak ni Jefta.
35 Sang makita siya ni Jefta, gin-gisi ni Jefta ang iya bayo *sa kasubo*, kag nagsiling,
"Anak ko, ginpasubo mo gid ako tungod kay nakapanumpa ako sa GINOO, kag indi ko
na ini mabawi."
36 Nagsabat ang anak ni Jefta, "Tay, nakapanumpa ka sa GINOO. Gani tumana ang
ginsumpa mo, kay ginpadaog kamo sang GINOO sa inyo mga kaaway nga mga
Ammonhon.
37 Pero may isa lang ako ka butang nga ipangabay sa imo: tuguti ako nga sa duha ka
bulan makalibot-libot ako sa mga bukid para magpangasubo upod sang akon mga
amiga, kay mapatay ako nga indi makapamana."
38 Gintugutan siya ni Jefta. Gani sa sulod sang duha ka bulan, naglibot-libot siya sa
mga bukid kaupod sang iya mga amiga para magpangasubo, tungod kay mapatay siya
nga indi makapamana.
39 Pagkaligad sang duha ka bulan, nagbalik siya sa iya amay. Kag gintuman ni Jefta
ang iya ginsumpa sa GINOO, kag napatay ang iya anak nga isa ka birhen. Amo ini ang
ginsuguran sang kinabatasan sang Israel
40 nga sa kada tuig, nagalibot-libot *sa mga bukid* ang mga dalaga sang Israel kag
nagapangasubo sa sulod sang apat ka adlaw bilang pagdumdom sa anak nga babayi ni
Jefta nga taga-Gilead.

12

Si Jefta kag ang Tribo ni Efraim

1 Karon, nagtipon ang mga soldado sang Efraim, kag nagtabok sila *sa Suba sang*
Jordan kag nagkadto sa Zafon para atubangon si Jefta. Nagpamangkot sila sa iya,
"Ngaa wala mo kami pagtawga sang magpakig-away kamo sa mga Ammonhon?
Tungod sa ginhimo mo nga ini, sunugon namon ang imo balay nga ara ka sa sulod."
2 Pero nagsiling si Jefta sa ila, "Sang puwerte ang amon pagpakig-away sa mga
Ammonhon, nagpangayo ako sang bulig sa inyo. Pero wala ninyo ako pagbuligi.
3 Sang mahibaluan ko nga indi kamo magbulig, gintaya ko ang akon kabuhi sa
pagpakig-away. Kag ginpadaog ako sang GINOO. Karon, ngaa bala gusto ninyo nga
magpakig-away sa akon?"
4 Nagsabat ang mga taga-Efraim, "Kamo nga mga taga-Gilead mga layas-layas sang
Efraim kag Manase." Gani gintipon ni Jefta ang mga lalaki sa Gilead kag
nagpakig-away sila sa mga taga-Efraim. Kag napierdi nila ang mga taga-Efraim.
5 Gin-agaw nila ang mga lugar sa *Suba sang* Jordan nga talabukan pakadto sa Efraim,
para wala sing mga taga-Efraim nga makapalagyo. Ang bisan sin-o nga magtabok,
ginapamangkot nila kon bala taga-Efraim siya ukon indi. Kon magsabat gani siya nga,
"Indi,"

6 ginapasiling nila siya sang "Shibolet," kay ang mga taga-Efraim indi kasampot sini.
Kon ang iya gani isiling "Sibolet," dakpon nila dayon kag patyon didto mismo sa may
talabukan sang *Suba sang* Jordan. Kag sadto nga tion, 42,000 ka taga-Efraim ang
napatay.
7 Ginpanguluhan ni Jefta ang Israel sa sulod sang anom ka tuig. Sang napatay siya,
ginlubong siya sa isa ka banwa sa Gilead.

Si Ibzan, si Elon, kag si Abdon

8 Sang napatay si Jefta, si Ibzan nga taga-Betlehem ang nagbulos sa iya bilang
pangulo sang Israel.
9 Si Ibzan may 30 ka anak nga lalaki kag 30 ka babayi. Ginpaasawa kag
ginpapamana niya ang iya mga anak sa mga indi sakop sang ila tribo. Ginpanguluhan
niya ang Israel sa sulod sang pito ka tuig.
10 Sang napatay siya, ginlubong siya sa Betlehem.
11 Ang nagbulos sa iya bilang pangulo sang Israel amo si Elon nga taga-Zebulun.
Ginpanguluhan niya ang Israel sa sulod sang napulo ka tuig.
12 Sang napatay siya, ginlubong siya sa Ayalon nga sakop sang Zebulun.
13 Ang nagbulos sa iya bilang pangulo sang Israel amo si Abdon nga anak ni Hilel nga
taga-Piraton.
14 May 40 siya ka anak nga lalaki kag 30 ka apo nga lalaki, kag ang kada isa sa ila may
donkey nga ginasakyan. Ginpanguluhan niya ang Israel sa sulod sang walo ka tuig.
15 Sang napatay siya, ginlubong siya sa Piraton, sa kabukiran sang Efraim, nga sakop
sadto sang mga Amaleknon.

13

Ang Pagkatawo ni Samson

1 Naghimo liwat sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO, gani
ginpasakop sila sang GINOO sa mga Filistinhon sa sulod sang 40 ka tuig.
2 Sa sina nga panahon may isa ka lalaki nga ang iya ngalan si Manoa. Sakop siya
sang tribo ni Dan, kag nagaestar siya sa Zora. Ang asawa niya indi makabata.
3 *Isa ka adlaw,* nagpakita ang anghel sang GINOO sa iya asawa kag nagsiling, "Hasta
subong wala ka pa sing bata. Pero sa indi madugay magabusong ka kag magabata sing
lalaki.
4 Karon, indi ka na mag-inom sang bino ukon sang bisan ano nga klase sang ilimnon
nga makahulubog, ukon magkaon sang bisan ano nga pagkaon nga ginakabig nga
mahigko.
5 Kay ang bata nga matawo sa imo *idedikar* sa Dios bilang isa ka Nazareo, kag indi
mo gid pagguntingan ang iya buhok. Pagaluwason niya ang Israel sa mga Filistinhon."
6 Ginsugiran sang babayi ang iya bana. Siling niya, "Nagpakita sa akon ang isa ka
alagad sang Dios nga daw sa anghel sang Dios. Kinulbaan ako! Wala ako
nagpamangkot kon taga-diin siya kag wala man siya nagsugid kon sin-o siya.
7 Nagsiling siya sa akon nga magabusong ako kag magabata sing lalaki.
Ginhambalan man niya ako nga indi na ako mag-inom sang bino ukon sang bisan ano
nga klase sang ilimnon nga makahulubog, ukon magkaon sang bisan ano nga pagkaon
nga ginakabig nga mahigko, kay ang bata nga matawo sa akon *idedikar* sa Dios bilang
isa ka Nazareo halin sa iya pagkatawo hasta nga mapatay siya."
8 Tungod sini nagpangamuyo si Manoa sa GINOO. Siling niya, "Ginoo, kon mahimo
pabalika ang imo alagad nga ginpadala mo para tudluan kami kon ano ang dapat
namon nga himuon sa bata kon matawo na siya."
9 Ginpamatian sang Dios ang pangamuyo ni Manoa. Nagpakita liwat ang anghel sang
Dios sa asawa ni Manoa samtang nagapungko siya sa uma nga nagaisahanon lang.

10 Dali-dali niya nga ginpangita ang iya bana kag ginsilingan, “Manoa, dali! Ari na
ang tawo nga nagpakita sa akon sang isa ka adlaw.”
11 Nagtindog si Manoa kag nagsunod sa iya asawa. Pagkakita niya sa tawo,
ginpamangkot niya, “Ikaw bala ang nagpakighambal sa akon asawa?” Nagsabat siya,
“Huo.”
12 Nagpamangkot si Manoa sa iya, “Kon matuman na ang ginsiling mo, ano bala ang
mga pagsulundan parte sa pagkabuhi kag buluhaton sang bata?”
13 Nagsabat ang anghel, “Kinahanglan sundon sang imo asawa ang tanan nga
ginsiling ko sa iya.
14 Indi siya magkaon sang bisan ano nga halin sa ubas. Indi man siya mag-inom sang
bino ukon sang bisan ano nga klase sang ilimnon nga makahulubog, ukon magkaon
sang bisan ano nga pagkaon nga ginakabig nga mahigko. Kinahanglan sundon gid
niya ang tanan nga ginsiling ko sa iya.”
15 Nagsiling si Manoa sa anghel, “Indi ka anay maghalin kay maihaw kami sang
bataon nga kanding para sa imo.”
16 Nagsabat ang anghel, “Bisan magpabilin pa ako, indi ko pagkaunon ang ipreparar
mo nga pagkaon. Maayo pa nga maghalad ka na lang sang halad nga ginasunog para
sa Ginoo.” (Wala nakahibalo si Manoa nga anghel gali ato sang Ginoo.)
17 Nagpamangkot si Manoa, “Ano ang imo ngalan, para mapadunggan ka namon sa
tion nga matuman ang imo ginsiling?”
18 Nagsabat ang anghel, “Ngaa gusto gid ninyo nga mahibaluan ang akon ngalan?
Mabudlay ini intiendihon.”
19 Dayon nagkuha si Manoa sang bataon nga kanding kag halad nga regalo, kag
ginhalad niya ini sa ibabaw sang *halaran nga* bato para sa Ginoo. Kag samtang
nagatulok si Manoa kag ang iya asawa, naghimo ang Ginoo sang makatilingala nga
butang.
20 Nakita nila ang anghel sang Ginoo nga nagapaibabaw pa-langit kaupod sa kalayo
nga nagadabadaba paibabaw. Tungod sa ila nakita, nagluhod dayon ang mag-asawa.
21 Halin sadto wala na nila liwat makita ang anghel. Didto nila nareyalisar nga
anghel gali ato sang Ginoo.
22 Nagsiling si Manoa sa iya asawa, “Sigurado gid nga mapatay kita kay nakita ta ang
Dios.”
23 Pero nagsabat ang iya asawa, “Kon gusto sang Ginoo nga patyon kita, wala niya
kuntani pagbatuna ang aton mga halad. Wala man niya kuntani ginpakita sa aton ato
nga milagro ukon ginsugid sa aton ang parte sa bata.”
24 Sang ulihi nagbata ang asawa ni Manoa sang lalaki kag gin-ngalanan niya nga
Samson. Nagdako ang bata kag ginpakamaayo siya sang Ginoo.
25 Ang Espiritu sang Ginoo nagsugod sa pagpanghikot sa iya samtang didto siya sa
kampo ni Dan,* sa tunga-tunga sang Zora kag Eshtaol.

14

Si Samson kag ang Isa ka Babayi sa Timnah

1 Sang isa ka tion, nagkadto si Samson sa Timnah, kag may nakita siya didto nga isa
ka dalaga nga Filistinhon.
2 Sang magpuli siya, ginsugiran niya ang iya mga ginikanan. Siling niya, “May nakita
ako didto sa Timnah nga isa ka babayi nga Filistinhon. Ipaasawa ninyo siya sa akon.”
3 Pero nagsabat ang iya mga ginikanan, “Ngaa gusto mo gid magpangasawa halin sa
mga Filistinhon nga wala nagatuo sa Dios?* Wala ka gid bala sing may napilian sa aton

* **13:25** *kampo ni Dan:* ukon, *Mahane Dan*
* **14:3** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*

mga paryente ukon kasimanwa?” Nagsabat si Samson sa iya amay, “Basta, siya ang
ipaasawa ninyo sa akon.”
4 Wala gali nakahibalo ang mga ginikanan ni Samson nga ang iya desisyon
gintugutan sang GINOO. Kay nagapangita ang GINOO sang kahigayunan nga
magpakig-away sa mga Filistinhon, tungod kay sadto nga tion ang Israel sakop sang
mga Filistinhon.
5 Karon, nagkadto si Samson sa Timnah upod ang iya mga ginikanan. Sang
nagapadulong si Samson† sa mga talamnan sang ubas sa Timnah, gulpi lang nga
ginsugata siya sang isa ka bataon nga leon nga nagangurob.
6 Gin-gamhan siya sang Espiritu sang GINOO, kag ginpihak niya ang leon paagi sa iya
mga kamot pareho lang nga daw nagapihak siya sang bataon nga kanding. Pero wala
niya ini ginsugid sa iya mga ginikanan.
7 Ginkadtuan dayon ni Samson ang babayi kag gin-estorya. Naluyag na gid siya tapat
sa babayi.
8 Pagkaligad sang mga pila ka adlaw, nagbalik siya sa Timnah para pakaslan ang
babayi. Didto siya nag-agi sa dalan nga sa diin ginpatay niya ang leon para tan-awon
ang lawas sini. Kag nakita niya ang madamo nga putyukan kag honey sa lawas sang
leon.
9 Ginkandos niya sang iya kamot ang honey kag ginkaon samtang nagalakat. Sang
nagkitaay sila sang iya mga ginikanan, ginhatagan niya sila sang honey, kag ginkaon
man nila ini. Pero wala niya sila ginsugiran nga ginkuha niya ini sa lawas sang patay
nga leon.
10 Karon nagkadto ang amay ni Samson sa *balay sang* iya mangin umagad, kag didto
nagpapunsyon si Samson suno sa kinabatasan nila nga dapat himuon sang nobyo.
11 Sang didto si Samson ginhatagan siya sang 30 ka bataon nga mga lalaki sa
pag-upod sa iya.
12 Nagsiling si Samson sa ila, “May ipapakot ako sa inyo. Kon mapakot gani ninyo sa
indi pa matapos ang pito ka adlaw nga punsyon, hatagan ko kamo sang 30 ka tela nga
linen kag 30 man ka malahalon nga bayo.
13 Pero kon indi gani ninyo mapakot, kamo ang magahatag sa akon sang 30 ka tela
nga linen kag 30 ka malahalon nga bayo.” Nagsabat sila, “Sige, ihambal sa amon ang
imo paktakon.”‡
14 Nagsiling si Samson,
“Halin sa nagapangaon, nagguwa ang pagkaon,
kag halin sa makusog, nagguwa ang matam-is.”
Nagligad ang tatlo ka adlaw pero wala gid nila ini mapakot.
15 Sang ikaapat na nga adlaw, ginsilingan nila ang asawa ni Samson, “Kombinsiha
ang imo bana nga isugid niya sa imo ang sabat sa paktakon para mahibaluan namon.
Kon indi, sunugon ka namon pati ang panimalay sang imo amay. Gin-imbitar bala
ninyo kami sa sini nga punsyon para kuhaan sang pagkabutang?”
16 Gani, nagkadto ang babayi kay Samson nga nagahilibion. Siling niya, “Wala mo
gali ako ginahigugma. Nagpapakot ka sa akon mga kasimanwa pero wala mo ako
ginsugiran sang sabat.” Nagsabat si Samson, “Wala ko gani ginsugid sa akon mga
ginikanan, sa imo pa.”
17 Halin sadto padayon ang hilibion sang babayi hasta sa ikapito nga adlaw. Gani
ginsugid na lang ni Samson sa iya ang sabat tungod kay sige ang iya pagpamilit. Kag
ang ginsugid ni Samson sa iya ginsugid man niya sa iya mga kasimanwa.
18 Gani antes matapos ang ikapito nga adlaw, ginsabat nila ang paktakon. Siling nila
kay Samson,

† **14:5** *si Samson:* sa Septuagint, *siya.* Sa Hebreo, *sila.* ‡ **14:13** *paktakon:* sa English, *riddle*

"Wala na sing may matam-is pa sang sa honey,
kag wala na sing may makusog pa sang sa leon."
Nagsabat si Samson,
"Kon wala ninyo ginpilit ang akon asawa,§
wala kuntani kamo kahibalo sang sabat."
19 Sa liwat gin-gamhan sang Espiritu sang GINOO si Samson. Nagkadto siya sa
Ashkelon kag didto ginpamatay niya ang 30 ka tawo kag ginkuhaan sang mga
pagkabutang kag mga bayo. Dayon ginhatag niya ang mga bayo sa mga tawo nga
nakasabat sang iya paktakon. Pagkatapos nagpuli siya sa iya mga ginikanan nga akig
gid katama tungod sa natabo.
20 Ang asawa ni Samson ginpaasawa sa lalaki nga nag-abay sa ila kasal.

15

Ang Pagbalos ni Samson sa mga Filistinhon

1 Isa sadto ka tion sang tig-alani, nagbisita si Samson sa iya asawa nga may dala nga
bataon pa nga kanding. Nagsiling si Samson sa iya ugangan nga lalaki, "Gusto ko nga
magsulod sa kuwarto sang akon asawa." Pero indi magsugot ang iya ugangan.
2 Nagsiling ang iya ugangan, "Abi ko ginkainitan mo na gid siya, gani ginhatag ko
siya sa imo amigo*. Karon kon gusto mo, ara ang iya manghod nga mas guwapa pa
sang sa iya. Siya na lang ang pangasaw-a."
3 Nagsiling si Samson, "Sa ginhimo ninyo nga ini, indi ninyo ako mabasol kon ano
ang himuon ko sa inyo nga mga Filistinhon."
4 Dayon naglakat si Samson kag nagdakop sang 300 ka fox. Gintabid niya ang mga
ikog sini sing tagduha-duha kag ginbutangan sang sulo.
5 Dayon ginsindihan niya ang mga sulo kag ginbuy-an ang mga fox sa mga trigo sang
mga Filistinhon. Nasunog ang tanan nga trigo, indi lang ang nabugkos na kundi pati
man ang wala pa nabugkos. Nasunog man ang mga talamnan sang ubas kag olibo.
6 Nagpamangkot ang mga Filistinhon kon sin-o ang naghimo sadto, kag nahibaluan
nila nga si Samson. Kag nahibaluan man nila nga ginhimo ato ni Samson tungod kay
ginpaasawa sang iya ugangan nga taga-Timnah ang iya asawa sa isa niya ka amigo†.
Gani ginpangita nila ang babayi kag ang iya amay kag ginsunog.
7 Nagsiling si Samson sa mga Filistinhon, "Tungod sa sining ginhimo ninyo, indi ako
mag-untat hasta nga makabalos ako sa inyo."
8 Gani ginsalakay ni Samson sing puwerte gid ang mga Filistinhon kag madamo ang
iya napatay. Pagkatapos nagpalagyo siya kag nagpanago sa kuweba, sa may banglid
sang Etam.
9 Karon, nagkampo ang mga Filistinhon sa Juda, kag ginsalakay nila ang *banwa sang*
Lehi.
10 Gani nagpamangkot sa ila ang mga taga-Juda, "Ngaa nga ginasalakay ninyo kami?"
Nagsabat sila, "Agod dakpon namon si Samson kag balusan sa iya ginhimo sa amon."
11 Gani ang 3,000 ka lalaki sang Juda nagkadto sa kuweba, sa may banglid sang Etam,
kag ginsilingan si Samson, "Wala ka bala kahibalo nga sakop kita sang mga
Filistinhon? Karon pati kami naumid sa imo ginhimo." Nagsabat si Samson,
"Ginbalusan ko lang sila sa ginhimo nila sa akon."
12 Nagsiling sila, "Nagkadto kami diri sa pagdakop sa imo, para itugyan ka sa mga
Filistinhon." Nagsabat si Samson, "Sugot ako, basta magsumpa kamo sa akon nga indi
ninyo ako pagpatyon."

---

§ **14:18** *Kon wala ninyo ginpilit ang akon asawa:* sa literal, *Kon wala ninyo pag-iarado ang akon bataon nga babayi nga baka.* * **15:2** *amigo:* ukon, *abay* † **15:6** *sa isa niya ka amigo:* ukon, *sa iya abay*

13 Nagsiling sila, “Huo, indi ka namon pagpatyon. Gapuson ka lang namon kag
itugyan sa ila.” Gani gin-gapos nila siya sing duha ka bag-o nga lubid kag gindala
paguwa sa kuweba.
14 Sang madala na si Samson sa Lehi, ginsugata siya sang mga Filistinhon nga
nagahinugyaw. Gin-gamhan sang Espiritu sang GINOO si Samson, kag ginpamugto
niya ang mga gapos nga daw pareho lang sang hilo nga ginsunog.
15 Dayon may nakita siya nga sag-ang sang donkey nga sang san-o lang napatay.
Ginkuha niya ini kag gin-gamit sa pagpatay sa 1,000 ka Filistinhon.
16 Nagsiling dayon si Samson,
“Paagi sa sag-ang sang donkey,
napatay ko ang 1,000 ka tawo.
Paagi sa sag-ang sang donkey,
natumpok ko ini nga mga tawo.”
17 Pagkatapos niya hambal, ginpilak niya ang sag-ang sang donkey. Gintawag ato nga
lugar nga Ramat Lehi.‡
18 Gin-uhaw gid katama si Samson. Gani nagpanawag siya sa GINOO. Siling niya,
“Ginpadaog mo ako, pero karon daw mapatay ako tungod sa kauhaw kag pagabihagon
sang mga *Filistinhon nga* wala nagatuo sa imo.”§
19 Gani ginpaguwa sang Dios ang tubig sa may buho sang duta sa Lehi. Nag-inom si
Samson kag nagbalik ang iya kusog. Ini nga tuburan gintawag nga En Hakore.* Ara pa
ini sa Lehi hasta subong.
20 Ginpanguluhan ni Samson ang mga Israelinhon sa sulod sang 20 ka tuig, sadtong
panahon *nga ginadumalahan sila* sang mga Filistinhon.

16

Si Samson sa Gaza

1 *Isa ka adlaw,* nagkadto si Samson sa Gaza *nga isa ka banwa sang Filistinhon.* May
nakita siya didto nga isa ka babayi nga nagabaligya sang iya lawas, kag naghulid siya
sa sadto nga babayi.
2 Nabalitaan sang mga taga-Gaza nga didto si Samson, gani ginpalibutan nila ang
banwa kag ginbantayan ang puwertahan sang banwa sa bilog nga gab-i. Wala sila
magsalakay sang sadto nga gab-i. Nagdesisyon sila nga patyon nila si Samson sa
kaagahon.
3 Pero naghulid si Samson sa babayi hasta sang tungang gab-i lang. Dayon
nagbangon siya kag nagkadto sa may puwertahan sang banwa. Ginkaptan niya ang
puwertahan kag ginhukas dala ang mga haligi kag mga trangka sini. Dayon ginpas-an
niya ini kag gindala sa putokputokan sang bukid nga nagaatubang sa Hebron.

Si Samson kag si Delila

4 Sang ulihi naluyag si Samson sa isa ka babayi nga nagaestar sa Sorek nga ililigan
sang tubig. Ang iya ngalan amo si Delila.
5 Karon, ginkadtuan sang mga pangulo sang mga Filistinhon si Delila kag
ginsilingan, “Kombinsiha siya nga isugid niya sa imo ang sekreto kon ngaa puwerte
siya kakusog kag kon paano siya mapierdi, para magapos kag mabihag namon siya.
Kon mahimo mo ina, ang kada isa sa amon magahatag sa imo sang 1,100 ka bilog nga
pilak.”

---

‡ **15:17** *Ramat Lehi:* buot silingon sa Hebreo, *Bukid sang Sag-ang*
§ **15:18** *wala nagatuo sa imo:* sa literal, *wala matuli*
* **15:19** *En Hakore:* buot silingon sa Hebreo, *Tuburan sang Nagapanawag*

6 Gani ginpamangkot ni Delila si Samson. Siling niya, “Sugiri ako sang sekreto kon
ngaa puwerte sa imo kakusog. Kag halimbawa, kon may maggapos ukon magdakop sa
imo paano niya ini himuon?”
7 Nagsabat si Samson, “Kon gapuson ako sing pito ka bag-o nga banting sang pana,*
mangin pareho na lang ang akon kusog sa iban nga mga tawo.”
8 *Sang mahibaluan ini sang* mga pangulo sang mga Filistinhon, ginhatagan nila si
Delila sang pito ka bag-o nga banting sang pana kag gin-gapos niya si Samson.
9 May pila ka *Filistinhon nga* nagapanago sadto sa pihak nga kuwarto. Dayon
nagsinggit si Delila, “Samson, may mga Filistinhon nga nag-abot sa pagdakop sa imo.”
Pero ginpangbugto lang ni Samson ang mga banting sang pana nga daw pareho lang
sa higot nga nakatandog sa kalayo. Gani wala pa gid nila mahibaluan ang sekreto sang
iya kusog.
10 Nagsiling si Delila kay Samson, “Gin-into mo lang ako; nagbutig ka sa akon. Sige
na, sugiri ako kon paano ka magapos.”
11 Nagsiling si Samson, “Kon gapuson ako sang bag-o nga lubid nga wala pa gid
magamit, mangin pareho na lang ang akon kusog sa iban nga mga tawo.”
12 Gani nagkuha si Delila sang bag-o nga lubid nga wala pa gid magamit kag
gin-gapos niya si Samson. May pila ka Filistinhon nga nagapanago sadto sa pihak nga
kuwarto. Dayon nagsinggit si Delila, “Samson, may mga Filistinhon nga nag-abot sa
pagdakop sa imo!” Pero ginpangbugto lang ni Samson ang higot sa iya butkon nga daw
pareho lang sa hilo.
13 Gani nagsiling liwat si Delila kay Samson, “Hasta subong ginainto mo lang
gihapon ako kag ginabutigan. Sige na, sugiri ako kon paano ka magapos.” Nagsiling si
Samson, “Kon ihigot mo ang pito ka salapid sang akon buhok sa teral† kag hugton sang
palpal, mangin pareho na lang ang akon kusog sa iban nga mga tawo.”
14 Gani sang nagakatulog si Samson, ginhigot ni Delila ang pito ka salapid sang
buhok ni Samson sa teral, kag nagsinggit dayon, “Samson, may mga Filistinhon nga
nag-abot sa pagdakop sa imo.” Nakabugtaw si Samson kag ginpalos niya ang iya
buhok sa teral.
15 Gani nagsiling si Delila sa iya, “Siling mo ginahigugma mo ako, pero indi gali
matuod. Tatlo na ka beses nga gin-into mo ako. Wala ka gid nanugid kon diin
nagahalin ang imo kusog.”
16 Adlaw-adlaw niya nga ginapamangkot si Samson hasta sang ulihi natak-an si
Samson.
17 Gani ginsugiran na lang siya ni Samson sang matuod. Siling ni Samson, “Wala gid
maguntingi ang akon buhok bisan kaisa lang. Kay halin sang akon pagkatawo,
gindedikar na ako sa Dios bilang isa ka Nazareo. Gani kon maguntingan ang akon
buhok, mangin pareho na lang ang akon kusog sa iban nga mga tawo.”
18 Nabatyagan ni Delila nga nagasugid si Samson sing matuod. Gani nagpasugo siya
nga hambalan ang mga pangulo sang mga Filistinhon nga magbalik tungod kay
nagsugid na sa iya si Samson sing matuod. Gani nagbalik ang mga pangulo, dala ang
kuwarta nga ibayad kay Delila.
19 Ginpatulog ni Delila si Samson sa iya paa, kag sang matulugan na ini, nagtawag
siya sang isa ka tawo para guntingon ang pito ka salapid sang buhok ni Samson. Gani
nagluya si Samson, kag ginpadakop siya ni Delila.
20 Nagsinggit si Delila, “Samson, may mga Filistinhon nga nag-abot sa pagdakop sa
imo.” Pagbangon ni Samson abi niya nga makabuhi pa siya pareho sang ginhimo niya
sadto. Pero wala siya kahibalo nga wala na nagbulig ang GINOO sa iya.

---

* **16:7** *banting sang pana:* sa English, *bowstring*

† **16:13** *teral:* ukon, *hablanan (*sa English, *loom).* Ginagamit ini sa paghimo sang tela.

21 Gindakop siya sang mga Filistinhon kag ginlukat ang iya mga mata. Dayon gindala
nila siya sa Gaza kag ginkadenahan sang saway. Ginpaobra nila siya sa sulod sang
prisohan bilang manuggaling sang uyas.
22 Pero amat-amat nga nagtubo liwat ang iya buhok.

Ang Pagkapatay ni Samson

23 Isa sina ka bes, nagtilipon ang mga pangulo sang mga Filistinhon para magsaulog
kag maghalad sang madamo nga halad sa ila dios nga si Dagon. Sa ila nga pagsaulog
nagakanta sila: "Ginpadaog kita sang aton dios kontra kay Samson nga aton kaaway."
24-25 Puwerte ang ila kinalipay kag nagsinggit sila, "Dal-a diri si Samson sa paglingaw
sa aton!" Gani ginpaguwa si Samson sa prisohan. Kag sang makita siya sang mga tawo,
gindayaw nila ang ila dios. Siling nila, "Ginpadaog kita sang aton dios sa aton kaaway
nga naglaglag sa aton duta kag nagpamatay sang madamo sa aton." Dayon
ginpatindog nila si Samson sa tunga sang duha ka haligi kag ginhimo nga kaladlawan.
26 Nagsiling si Samson sa suluguon‡ nga nagatuytoy sa iya, "Pauyata ako sa haligi
sang sini nga templo para makasandig ako."
27 Puno sang tawo ang templo. Ato didto ang tanan nga pangulo sang mga
Filistinhon. Sa atop lang, may ara sang 3,000 ka tawo, lalaki kag babayi. Nagasinadya
sila nga nagatan-aw kay Samson.
28 Karon, nagpangamuyo si Samson: "O Ginoong DIOS, dumduma ako. Kon mahimo,
ibalik ang akon kusog bisan kaisa na lang para makabalos ako sa mga Filistinhon sa
paglukat nila sang akon mga mata."
29 Nagkapot si Samson sa duha ka sentro nga haligi nga nagatukod sa atop sang
templo. Ang tuo niya nga kamot ara sa isa ka haligi kag ang wala ara sa isa pa ka haligi.
30 Dayon nagsinggit siya, "Mapatay ako kaupod sang sini nga mga Filistinhon!" Kag
gintulod niya ang duha ka haligi sa bug-os niya nga kusog, kag narumpag ang templo
sa mga pangulo kag sa tanan nga tawo didto. Mas madamo pa ang iya napatay sang
sadto nga tion sang sa nagakabuhi pa siya.
31 Ang bangkay ni Samson ginkuha sang iya mga utod kag mga paryente kag
ginlubong sa ginlubngan sang iya amay nga si Manoa, didto sa tunga-tunga sang Zora
kag Eshtaol. Ginpanguluhan ni Samson ang Israel sa sulod sang 20 ka tuig.

17

Ang mga Dios-dios ni Micas

1 May isa ka tawo nga nagaestar sa kabukiran sang Efraim nga ang iya ngalan si
Micas.
2-3 *Isa ka adlaw,* nagsiling si Micas sa iya iloy, "Nabatian ko nga ginsumpa mo ang
nagkuha sang imo 1,100 ka pilak. Ari ang pilak, ako ang nagkuha sini." Pagkabaton
sini sang iya iloy, nagsiling siya, "Anak, kabay pa nga pakamaayuhon ka sang GINOO.
Ihalad ko ini nga pilak sa GINOO para indi mag-abot sa imo ang sumpa. Gamiton ko ini
nga pilak nga panghaklap sa kahoy nga imahen nga ipahimo ko. Huo, ihalad ko ini sa
GINOO para maluwas ka sa sumpa."
4 Dayon nagkuha ang iya iloy sang 200 ka pilak kag ginhatag sa platero. Kag
gin-gamit ini sang platero nga panghaklap sa kahoy nga imahen. Sang nahuman na,
ginbutang ini nga dios-dios sa balay ni Micas.
5 May kaugalingon nga simbahan si Micas, kag nagpahimo siya sang mga dios-dios
kag espesyal nga panapton* *sang pari.* Ginhimo niya nga pari ang isa sa iya mga anak
nga lalaki.

‡ **16:26** *suluguon:* ukon, *pamatan-on* * **17:5** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod*

6 Sang sadto nga tion, wala sing hari sa Israel, gani nagapagusto lang ang tagsa-tagsa
kon ano ang iya luyag himuon.
7 May isa ka bataon nga Levita† nga nagaestar sa Betlehem nga sakop sang Juda.
8 Isa ka adlaw, naglakat siya para mangita sang elistaran sa iban nga lugar. Sa iya
paglakat, nakaagi siya sa balay ni Micas sa kabukiran sang Efraim.
9 Ginpamangkot siya ni Micas, "Taga-diin ka?" Nagsabat siya, "Taga-Betlehem, nga
sakop sang Juda. Kag isa ako ka Levita. Nagapangita ako sang akon maestaran."
10-11 Nagsiling si Micas, "Diri ka na lang estar sa akon. Himuon ko ikaw nga akon
manuglaygay‡ kag pari. Kag kada tuig hatagan ko ikaw sang napulo ka bilog nga pilak,
luwas sa mga bayo kag pagkaon nga akon ihatag sa imo." Nagsugot ang Levita sa
ginsiling ni Micas kag ginkabig siya ni Micas nga isa sa iya mga anak.
12 Ginhimo siya ni Micas nga pari, kag didto ginpaestar sa iya balay.
13 Nagsiling si Micas, "Karon, sigurado ako nga pakamaayuhon ako sang GINOO
tungod kay may pari na ako nga Levita."

18

Si Micas kag ang Tribo ni Dan

1 Sadto nga panahon wala sing hari ang Israel. Kag sa amo man nga panahon, ang
tribo ni Dan nagapangita sang lugar nga ila maestaran nga mangin ila mismo. Sa mga
tribo sang Israel, ang tribo ni Dan ang wala pa makabaton sang ila palanublion nga
duta.
2 Gani nagpadala ang mga kaliwat ni Dan sang lima ka maisog nga mga lalaki halin
sa ila pamilya sa pagpangita sang ila maestaran. Ining lima ka lalaki naghalin sa mga
banwa sang Zora kag Eshtaol.
Sang naglakat na sila sa pagpangita sang lugar, nakaabot sila sa balay ni Micas sa
kabukiran sang Efraim, kag didto sila nagtulog.
3 Samtang didto sila, nahibaluan nila nga indi taga-didto atong bataon nga Levita
tungod sa iya panghambal. Gani ginpamangkot nila siya, "Ngaa ari ka? Sin-o ang
nagdala diri sa imo? Kag ano ang ginahimo mo diri?"
4 Ginsugiran niya sila sang ginhimo ni Micas sa iya, kag nagsiling siya, "Nagatrabaho
ako bilang pari ni Micas, kag ginasuwelduhan niya ako."
5 Nagsabat ang mga lalaki, "Kon amo sina, pamangkuta abi ang Dios kon bala
mangin madinalag-on ining amon paglakat."
6 Nagsabat ang pari, "Indi kamo magpalibog. Ginaupdan kamo sang GINOO sa inyo
pagpanglakaton."
7 Nagpadayon ining lima ka lalaki kag nakaabot sila sa Laish. Nakita nila nga
matawhay ang pagpangabuhi sang mga tawo didto pareho sa mga Sidonhon.
Malinong ini nga lugar, kag ara ang tanan nga kinahanglan sang mga tawo. Nagasalig
gid ang mga pumuluyo nga wala sing may mag-ano sa ila. Ini nga lugar malayo sa mga
Sidonhon, kag wala sila sing kadampig nga banwa.
8 Sang magbalik ang lima ka lalaki sa Zora kag Eshtaol, ginpamangkot sila sang ila
mga kasimanwa kon ano ang ila nakita.
9 Nagsiling sila, "Dali na, masalakay na kita, kay nakakita kami sang maayo gid nga
lugar. Ano, indi pa kamo maghulag? Indi na kita magdugay pa. Salakayon na naton
para masakop na naton ini nga duta.
10 Ginhatag sang Dios sa aton ang ini nga duta. Malapad ini kag bugana, kag ara ang
tanan nga kinahanglan naton. Kag isa pa, nagasalig gid ang mga pumuluyo sini nga
wala sing may mag-ano sa ila."

---

† **17:7** *Levita:* ukon, *kaliwat ni Levi* ‡ **17:10-11** *manuglaygay:* sa literal, *amay*

11 Gani, halin sa Zora kag Eshtaol, naglakat ang 600 ka armado nga mga tawo halin
sa tribo ni Dan para magpakig-away.
12 Nagkampo sila sa west sang banwa sang Kiriat Jearim sa Juda. (Amo ina nga hasta
subong ang lugar nga ato ginatawag nga Kampo ni Dan.)
13 Halin didto, nagpadayon sila sa pagpanglakaton hasta nga nakaabot sila sa balay
ni Micas, sa kabukiran sang Efraim.
14 Dayon, atong lima ka lalaki nga nagpang-espiya sa Laish nagsiling sa ila mga
kaupod, "Nakahibalo bala kamo nga ang isa sa mga balay diri may espesyal nga
panapton* *sang pari*, may imahen nga nahaklapan sang pilak, kag iban pa nga mga
dios-dios? Ano ayhan ang maayo ta nga himuon?"
15 *Pagkatapos nga madesisyunan nila kon ano ang ila himuon,* nagkadto sila sa balay
ni Micas kag nagpangamusta sa bataon nga Levita nga nagaestar didto.
16-17 Samtang nagatindog sa puwertahan *sang banwa* ang pari kag ang 600 ka
armado nga mga tawo sang tribo ni Dan, nagsulod ang lima ka espiya sa balay ni Micas
kag ginpanguha nila ang espesyal nga panapton, ang imahen nga nahaklapan sang
pilak, kag ang iban pa nga dios-dios.
18 Sang makita sadto sang pari nga ginsulod sang lima ka tawo ang balay ni Micas
kag ginapanguha ato nga mga butang, nagpamangkot siya sa ila, "Ngaa ginakuha
ninyo ina?"
19 Nagsabat sila, "Hipos ka lang. Mag-upod ka sa amon kay himuon ka namon nga
pari kag manuglaygay. Indi ka bala luyag nga mangin pari sang isa ka tribo sang Israel
sang sa isa lang ka panimalay?"
20 Nagustuhan sang pari ang ginsiling sa iya, gani nagbulig siya sa ila sa pagpanguha
sang espesyal nga panapton, sang imahen nga nahaklapan sang pilak kag sang iban pa
nga mga dios-dios, kag nag-upod siya sa ila.
21 Sang nagalakat sila, nagauna sa ila ang ila mga kabataan, mga kasapatan, kag mga
kagamitan.
22 Medyo malayo na sila sa balay ni Micas *sang mahibaluan ni Micas ang natabo.
Gani* gintipon niya ang iya mga kasilingan kag ginlagas ang mga kaliwat ni Dan.
23 Ginasinggitan nila sila, kag nagbalikid ang mga kaliwat ni Dan kag nagpamangkot
kay Micas, "Ano bala ang natabo nga ginalagas ninyo kami?"
24 Nagsabat si Micas, "Mamangkot pa kamo? Ginkuha ninyo ang mga dios-dios nga
akon ginpahimo, pati ang *akon* pari. Wala na sing nabilin sa akon."
25 Nagsiling sila, "Maayo pa nga maghipos ka na lang, kay basi mangakig ang iban
namon nga kaupod kag patyon ka nila pati ang imo pamilya."
26 Kag nagpadayon sila sa paglakat. Nakita ni Micas nga indi niya sila masarangan,
gani nagpuli na lang siya.
27 Nagkadto ang mga kaliwat ni Dan sa Laish dala ang mga dios-dios ni Micas pati
ang iya pari. Malinong nga lugar ang Laish, kag nagasalig gid ang mga pumuluyo sini
nga wala sing may mag-ano sa ila. Ginsalakay sila sang mga kaliwat ni Dan kag
ginpamatay, kag ginsunog ang *ila* banwa.
28 Wala sing may makabulig sa mga taga-Laish tungod kay malayo sila sa Sidon kag
wala sila sing kadampig nga banwa. Ang Laish ara sa kapatagan nga malapit sa Bet
Rehob. Sang ulihi ginpatindog liwat ini sang mga kaliwat ni Dan kag ila gin-estaran.
29 Gin-islan nila sang Dan ang ngalan sini suno sa ngalan sang ila katigulangan nga si
Dan, nga isa sa mga anak ni Jacob.†
30 Ginpatindog nila didto ang dios-dios *ni Micas* kag ila ginsimba. Si Jonatan nga
anak ni Gershom kag apo ni Moises ang ginhimo nila nga pari. Ang mga kaliwat ni

* **18:14** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* † **18:29** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

Jonatan amo ang nag-alagad bilang mga pari sa tribo ni Dan hasta sang pagbihag sa
mga taga-Israel.
31 Kag samtang ang Tolda sang Dios didto pa sa Shilo, ang dios-dios ni Micas padayon
nga ginasimba sa Dan.

19

Ang Levita kag ang Iya Asawa nga Suluguon

1 Sang sadto nga panahon nga wala pa sing hari ang Israel, may isa ka Levita* nga
nagaestar sa malayo nga parte sang kabukiran sang Efraim. Ini nga Levita
nakapangasawa sang suluguon nga taga-Betlehem sa Juda.
2 Pero nagluib sa iya ang iya asawa, kag nagpuli ini sa balay sang iya mga ginikanan
sa Betlehem. Pagkaligad sang apat ka bulan,
3 nagdesisyon ang Levita nga apason niya ang iya asawa kag kombinsihon nga
mag-upod liwat sila. Gani naglakat siya upod ang isa niya ka suluguon kag duha ka
donkey. Pag-abot niya didto, ginpadayon siya sang babayi. Sang makita siya sang
amay sang babayi, gin-abiabi gid siya.
4 Ginpilit siya sang iya ugangan nga magpabilin didto. Gani nagpabilin siya sa sulod
sang tatlo ka adlaw nga didto man nagakaon, nagainom, kag nagatulog.
5 Sang ikaapat na nga adlaw, aga pa gid nagbangon ang Levita kag ang iya suluguon,
kag naghimos sila nga magpuli. Pero nagsiling sa iya ang iya ugangan nga lalaki,
"Kaon anay kamo antes maglakat."
6 Gani nagkaon kag nag-inom sila nga duha. Sang ulihi nagsiling ang iya ugangan,
"Diri lang anay kamo sa gab-i kay magkinalipay kita."
7 Indi kuntani siya magsugot pero ginpilit gid siya sang iya ugangan, gani nagpabilin
na lang sila.
8 Pagkaaga, naghimos sila nga maglakat, pero nagsiling naman ang iya ugangan,
"Kaon anay kamo kag karon na lang kamo sa hapon maglakat." Gani nagkaon anay
sila nga duha.
9 Sang malakat na ang Levita, ang iya asawa, kag ang iya suluguon, nagsiling ang iya
ugangan, "Hapon na kag dugay-dugay dulom na. Maayo pa diri na lang kamo liwat
matulog. Magkinalipay anay kamo diri, kag buwas aga pa kamo magpuli."
10-11 Pero wala na gid nagpasugot ang Levita, kundi naglakat siya kag ang iya asawa,
upod ang duha ka donkey. Hapon na gid sang mag-abot sila malapit sa Jebus (nga amo
ang Jerusalem). Gani nagsiling ang suluguon sang Levita, "Maayo pa siguro nga diri na
lang kita matulog sa sining siyudad sang mga Jebusnon."
12 Nagsabat ang Levita, "Indi puwede nga diri kita matulog sa lugar nga indi sakop
sang mga Israelinhon. Maderetso kita sa Gibea.
13 Dali na, tinguhaan ta nga makaabot kita sa Gibea ukon sa Rama, kag didto kita
matulog."
14 Gani nagpadayon sila sa paglakat. Nagasalop na ang adlaw sang mag-abot sila sa
Gibea nga sakop sang tribo ni Benjamin.
15 Nagsulod sila sa banwa kag nagpungko sa plasa, pero wala gid sing may nag-agda
sa ila nga magdayon.
16 Sang sirom na, may isa ka tigulang nga lalaki nga nagapapuli na halin sa iya obra
sa uma. Ini nga tigulang didto anay nagaestar sa kabukiran sang Efraim, pero sang
ulihi sa Gibea na siya nag-estar. Ining Gibea sakop sang teritoryo sang tribo ni
Benjamin.
17 Sang makita sang tigulang ang nagpanglakaton nga Levita sa may plasa sang
siyudad, ginpalapitan niya kag ginpamangkot, "Taga-diin ka? Kag diin ka makadto?"

---

* **19:1** *Levita:* ukon, *kaliwat ni Levi*

18 Nagsabat ang Levita, “Halin kami sa Betlehem nga sakop sang Juda kag mapuli
kami sa amon balay† sa kabukiran sang Efraim. Wala sing may nag-agda sa amon nga
magdayon sa iya balay.
19 May pagkaon kag ilimnon kami sang akon asawa kag sang akon suluguon, kag
may inugpahalab kami sa amon mga donkey. Gani wala na kami sing iban pa nga
kinahanglan.”
20 Nagsiling ang tigulang, “Indi kamo magtulog diri sa plasa. Didto na lang kamo sa
akon balay. Ako ang bahala sa tanan ninyo nga kinahanglanon.”
21 Gani nag-upod sila sa tigulang. Pag-abot nila, ginpakaon sang tigulang ang ila mga
donkey. Kag pagkatapos nila panghinaw sang ila mga tiil, nagkaon sila kag nag-inom.
22 Sang nagakinalipay sila, gulpi lang nga ginpalibutan sang mga malain nga mga
tawo ang balay kag ginpukpok ang puwertahan. Nagasinggit sila sa tigulang nga
tag-iya sang balay, “Paguwaa ang bisita mo nga lalaki kay magpakighilawas kami sa
iya.”
23 Nagsabat ang tigulang, “Mga abyan, bisita ko ini nga tawo, gani indi ninyo
paghimua inang mahigko kag makahuluya nga butang.
24 Ihatag ko sa inyo ang akon anak nga dalaga kag ang asawa sang sini nga tawo, kag
pagusto kamo kon ano ang inyo nga himuon sa ila. Basta indi lang ninyo paghimua
inang makahuluya nga butang sa akon bisita.”
25 Wala namati ang mga tawo sa iya, gani ginbutong sang Levita ang iya asawa kag
ginpaguwa. Ginhimuslan nila siya kag gin-abusuhan sa bilog nga gab-i hasta mag-aga.
Kag sang kaagahon, ginpalakat nila ang babayi.
26 Nagbalik ang babayi sa balay nga ginadayunan sang iya bana. Natumba siya sa
may puwertahan, kag didto siya hasta sa pagbutlak sang adlaw.
27 Sang sina nga aga nagbugtaw ang iya bana. Ginbuksan niya ang puwertahan para
maglakat na, kag nakita niya ang iya asawa nga nagahamyang kag ang mga kamot sini
nagauntay pa sa puwertahan.
28 Nagsiling ang Levita, “Bangon na kay mapuli na kita.” Pero patay na gali ang
babayi, gani ginkarga niya ang bangkay sa iya donkey kag naglakat.
29 Pag-abot niya sa ila, ginpang-utod-utod niya sa dose ka parte ang bangkay sang iya
asawa kag ginpadala sa dose ka tribo sang Israel.
30 Nagsiling ang tanan nga nakakita sini, “Wala pa gid sing may natabo nga pareho
sini halin sang paghalin sang mga Israelinhon sa Egypt. Ano ayhan ang maayo ta nga
himuon?”

20

Nagpreparar ang Israel sa Pagpakig-away

1 Ang tanan nga Israelinhon halin sa Dan hasta sa Beersheba kag halin sa Gilead
nagtipon sa Mizpa, sa presensya sang Ginoo.
2 Didto man ang pangulo sang kada tribo sang Israel sang pagtipon sang katawhan
sang Dios. 400,000 sila tanan nga soldado nga armado sang espada.
3 Nakabati ang mga taga-Benjamin nga ang kapareho nila nga mga Israelinhon
nagtipon sa Mizpa.
Karon nagpamangkot ang mga Israelinhon, “Paano natabo ini nga kalautan?”
4 Nagsiling ang Levita nga bana sang babayi nga ginpatay, “Nag-agi ako kag ang akon
asawa sa Gibea nga sakop sang Benjamin para didto matulog.
5 Sang gab-i na, ang balay nga amon gindayunan ginpalibutan sang mga lalaki nga
mga taga-Gibea. Patyon kuntani nila ako; pero sa baylo, ginlugos nila ang akon asawa
hasta nga napatay siya.

† **19:18** *amon balay:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *balay sang Ginoo.*

6 Gani gindala ko puli ang iya bangkay kag ginpang-utod-utod kag ginpadala sa dose
ka tribo sang Israel, kay puwerte kalain kag makahuluya ang ila ginhimo diri sa Israel.
7 Ti, kita tanan nga Israelinhon, ano karon ang aton himuon?”
8 Nag-isa ang mga tawo nga nagsiling, “Wala sing isa sa aton nga magpuli.
9 Ang aton himuon, magabot-gabot kita kon sin-o sa aton ang magsalakay sa Gibea.
10 Ang ikanapulo nga parte sang tanan nga lalaki sa kada tribo amo ang mag-asikaso
sa pagkaon sang mga soldado. Ang nabilin amo ang magbalos sa taga-Gibea tungod sa
makahuluya nga ginhimo nila sa Israel.”
11 Gani nag-isa ang mga lalaki sang Israel sa pagsalakay sa Gibea.
12 Nagpadala sang mga mensahero ang mga tribo sang Israel sa bilog nga tribo sang
Benjamin sa pagsiling, “Ano ining kalautan nga natabo dira sa inyo?
13 Karon, itugyan ninyo sa amon ang mga malain nga mga taga-Gibea nga naghimo
sini para patyon namon sila para madula ini nga kalautan sa Israel.” Pero wala
ginsapak sang mga Benjaminhon ang ila kapareho nga mga Israelinhon.
14 Sa baylo nagguwa sila sa ila mga banwa kag nagtipon sa Gibea para
magpakig-away sa ila kapareho nga mga Israelinhon.
15 Sadto mismo nga adlaw, nakatipon ang mga Benjaminhon sang 26,000 ka soldado
wala labot sa 700 ka pinili nga mga soldado nga taga-Gibea.
16 Ining 700 nga ginpili puro mga walis kag ang kada isa sa ila tanda gid maglabyog
sang bato.
17 Ang mga Israelinhon ya, wala labot sa tribo ni Benjamin, nakatipon sang 400,000
ka soldado nga eksperiensyado sa pagpakig-away.
18 Nagtaklad ang mga Israelinhon sa Betel kag nagpamangkot sa Dios kon ano nga
tribo ang una nga magsalakay sa mga Benjaminhon. Kag suno sa GINOO, ang tribo ni
Juda.
19 Gani pagkasunod nga adlaw, aga pa gid nagkampo ang mga Israelinhon malapit
sa Gibea.
20 Nagkadto sila sa Gibea kag nagpuwesto sa pagpakig-away sa mga Benjaminhon.
21 Nagguluwa ang mga Benjaminhon sa Gibea sa pagpakig-away sa ila. Kag sa sina
lang nga adlaw, 22,000 ka Israelinhon ang napatay sang mga Benjaminhon.
22-23 Gani nagtaklad liwat ang mga Israelinhon sa Betel kag naghilibion didto hasta
maggab-i. Ginpamangkot nila ang GINOO, “Magpakig-away pa bala kami liwat sa amon
kadugo nga mga Benjaminhon?” Nagsabat ang GINOO, “Huo, magpakig-away kamo
liwat.” Gani ginpabaskog nila ang kada isa kag nagplastar liwat sila sa amo gihapon
nga lugar sang una nga adlaw *nga nagsalakay sila*.
24 Sang masunod nga adlaw, ginsalakay nila ang mga Benjaminhon.
25 Pero nagguwa liwat ang mga Benjaminhon sa Gibea kag ginsugata ang ila
kapareho nga mga Israelinhon. Kag sa sini nga tion, napatay naman nila ang 18,000 ka
Israelinhon nga armado tanan sang espada.
26 Gani nagtaklad liwat ang tanan nga Israelinhon sa Betel kag naghibi sa presensya
sang GINOO. Nagpuasa sila hasta maggab-i kag naghalad sang mga halad nga
ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon.
27-28 Sadto nga tion, ang Kahon sang Kasugtanan sang Dios ara sa Betel, kag ang
nagadumala sini amo si Finehas nga anak ni Eleazar kag apo ni Aaron. Nagpamangkot
liwat ang mga Israelinhon sa GINOO, “Magpakig-away pa bala kami liwat sa amon
kadugo nga mga Benjaminhon ukon indi na lang?” Nagsabat ang GINOO,
“Magpakig-away kamo liwat kay buwas padag-on ko na kamo kontra sa ila.”
29 Gani ginpalibutan sang mga Israelinhon ang Gibea.
30 Nagplastar liwat sila sa amo gihapon nga lugar. Ikatatlo na ini nga adlaw sang ila
pagsalakay.

31 Sa liwat ginsugata sila sang mga Benjaminhon nga nagapaguwa halin sa banwa.
Kag pareho sang natabo sang nagligad nga mga inadlaw, may mga napatay sila nga
mga Israelinhon. 30 ka Israelinhon ang napatay sa kaumahan kag sa mga dalan
pakadto sa Betel kag sa Gibea.
32 Tungod nga nagapalagyo ang mga Israelinhon, abi sang mga Benjaminhon
madaog naman nila ang mga Israelinhon. Wala sila kahibalo nga nagapalagas lang
gali ang mga Israelinhon para dal-on sila palayo sa banwa.
33 Sang pag-abot sang mga Israelinhon sa Baal Tamar, nagplastar sila didto samtang
ang mga nagaplastar sa palibot* sang Gibea nagguluwa na.
34 10,000 sila tanan nga puro mga pinili nga mga soldado sang Israel. Ginsalakay nila
ang Gibea, kag puwerte gid ang inaway. Wala kahibalo ang mga Benjaminhon nga dali
na lang ang ila katapusan.
35 Ginpadaog sang GINOO ang mga Israelinhon, kag sadto nga adlaw nakapatay sila
sang 25,100 ka Benjaminhon nga armado tanan sang espada.
36 Kag nareyalisar sang mga Benjaminhon nga napierdi na sila.

Ang Detalye sang Pagdaog sang mga Israelinhon

Nagpalagyo ang dako nga grupo sang mga soldado sang Israel para makasalakay
ang mga soldado nga ginpaplastar nila sa palibot sang banwa sang Gibea.
37 *Samtang nagalagas ang mga Benjaminhon,* gulpi nga ginsalakay sang mga
nagapalibot nga mga soldado ang Gibea kag ginpamatay ang tanan nga tawo didto.
38 Antes sina, naghambalanay na sila nga kon may makita gani ang mga
nagapalagyo nga mga Israelinhon nga madamol nga aso sa Gibea,
39 mabalik sila sa pagpakig-away. Ang mga Benjaminhon sadto nakapatay na sang
30 ka Israelinhon, gani abi nila napierdi naman nila ang mga Israelinhon.
40 Sang ulihi nagtub-ok ang madamol nga aso sa Gibea. Sang magbalikid ang mga
Benjaminhon, nakita nila ang madamol nga aso halin sa banwa.
41 Dayon nagliso ang mga Israelinhon kag ginsalakay nila ang mga Benjaminhon.
Hinadlukan ang mga Benjaminhon tungod kay nareyalisar nila nga dali na lang ang
ila katapusan.
42 Nagpalagyo sila pakadto sa kamingawan, pero ginlagas sila sang mga Israelinhon
nga nagguwa sa banwa.
43 Ginlibutan sila sang mga Israelinhon kag wala pag-untati lagas hasta sa east sang
Gibea.
44 18,000 ka maayo nga mga soldado sang mga Benjaminhon ang napatay.
45 Ang iban nalagyo pakadto sa kamingawan sa Bato sang Rimon. Pero 5,000 ang
napatay sa ila sa dalan. Padayon sila nga ginlagas sang mga Israelinhon hasta sa
Gidom kag nakapatay pa ang mga Israelinhon sang 2,000.
46 Sa kabilugan mga 25,000 ka Benjaminhon ang napatay sadto nga adlaw. Mga
maayo sila nga mga soldado kag armado sang espada.
47 Pero may 600 ka Benjaminhon nga nakapalagyo pakadto sa Bato sang Rimon, kag
didto sila nagtiner sa sulod sang apat ka bulan.
48 Dayon nagbalik ang mga Israelinhon sa mga banwa sang Benjamin kag
ginpamatay nila ang nagkalabilin nga buhi, pati ang mga kasapatan. Ginsunog nila
ang tanan nga banwa *sang mga Benjaminhon* nga ila maagyan.

21

Mga Asawa para sa mga Benjaminhon

* **20:33** *palibot:* ukon, *west*

1 Didto sa Mizpa nagpromisa ang mga Israelinhon nga indi gid nila pag-ipaasawa
ang ila mga anak nga babayi sa mga Benjaminhon.
2 Dayon nagkadto ang mga Israelinhon sa Betel kag naghibi sing tudo sa presensya
sang Dios hasta maggab-i.
3 Nagsiling sila, "O GINOO, Dios sang Israel, ngaa bala natabo ini? Karon nakulangan
na sang isa ka tribo ang Israel!"
4 Pagkaaga, naghimo sila sang halaran kag naghalad sang mga halad nga ginasunog
kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon.
5 Dayon nagpamangkot sila, "May tribo bala sang Israel nga wala makaupod sa aton
sang nagtipon kita sa presensya sang GINOO sa Mizpa?" Sang sadto nga tion,
nakapromisa na sila nga patyon ang indi magkadto didto sa presensya sang GINOO.
6 Nasubuan gid ang mga Israelinhon sa ila kadugo nga mga Benjaminhon. Siling
nila, "Nabuhinan sang isa ka tribo ang Israel.
7 Diin bala kita mangita sang ipaasawa sa mga nabilin nga mga Benjaminhon, kay
nakapromisa na kita sa GINOO nga indi gid naton pag-ipaasawa sa ila ang aton mga
anak nga babayi?"
8 Sang nagpamangkot sila kon may tribo sang Israel nga wala makaupod sang
nagtipon sila sa presensya sang GINOO sa Mizpa, nasapwan nila nga wala makaupod
ang mga taga-Jabesh Gilead.
9 Tungod kay sang gin-isip ang mga tawo, wala didto sing bisan isa lang nga
taga-Jabesh Gilead.
10-11 Gani nagpili ang komunidad sang 12,000 ka maisog nga mga soldado, kag
ginsilingan sila, "Magkadto kamo sa Jabesh Gilead kag pamatya ninyo ang mga
taga-didto, bata ukon tigulang, lalaki ukon babayi, luwas lang sa mga dalaga nga
birhen."
12 Kag didto nakakita sila sang 400 ka dalaga nga birhen kag gindala nila ini sa ila
kampo sa Shilo nga sakop sang Canaan.
13 Pagkatapos nagpadala ang bilog nga komunidad *sang Israel sang mga mensahero*
sa mga Benjaminhon nga nagpanago sa Bato sang Rimon. *Ginhambalan sila sang mga*
mensahero nga handa na nga magpakig-abyan sa ila *ang ila kapareho nga mga*
Israelinhon.
14 Gani nagpalauli ang mga Benjaminhon kag ginhatag sa ila sang mga Israelinhon
ang mga dalaga nga taga-Jabesh Gilead. Pero kulang pa ang mga dalaga para sa ila.
15 Nasubuan gid ang mga Israelinhon sa natabo sa mga Benjaminhon, tungod kay
ginseparar sang GINOO ang mga Benjaminhon sa mga tribo sang Israel.
16 Gani nag-estoryahanay ang mga manugdumala sang komunidad *sang Israel*.
Siling nila, "Wala na sing may nabilin nga babayi nga Benjaminhon. Ano bala ang aton
himuon para makapangasawa ang nabilin nila nga mga lalaki?
17 Kinahanglan nga may mga kaliwat sila para indi madula ang tribo ni Benjamin.
18 Pero indi man puwede nga ipaasawa ta sa ila ang aton mga anak nga babayi
tungod kay nakapromisa na kita nga ang maghimo sini pakamalauton."
19 Dayon nadumduman nila nga dali na lang gali ang tuigan nga piesta para sa
GINOO nga ginahiwat sa Shilo. (Ining Shilo ara sa north sang Betel, sa south sang
Lebona, kag sa east sang dalan nga halin sa Betel pakadto sa Shekem.)
20 Ginsilingan nila ang mga Benjaminhon, "Magpanago kamo sa mga talamnan sang
ubas,
21 kag bantayan ninyo ang mga dalaga nga taga-Shilo. Kon mag-agi sila didto para
magsaot sa piesta, magguwa kamo sa talamnan kag masigdakop sang inyo
pangasaw-on kag dal-on sa inyo lugar.

22 Kon magreklamo gani sa amon ang ila mga amay ukon utod nga lalaki, amo ini
ang amon isiling sa ila, ‘Palihog pabay-i lang ninyo sila tungod kay kulang ang mga
dalaga nga nakuha ta sang pagsalakay naton sa Jabesh Gilead. Wala kamo sing
salabton tungod nga wala man kamo nagtugot nga pangasaw-on sang mga
Benjaminhon ang inyo mga anak nga babayi.’ ”
23 Gani ginhimo ini sang mga Benjaminhon. Nagsigdakop sila sang mga dalaga nga
nagasaot, kag gindala puli bilang asawa. Pag-abot nila sa ila duta, ginpatindog nila
liwat ang ila mga banwa kag didto nag-estar.
24 Nagpuli man ang iban pa nga mga Israelinhon sa ila kaugalingon nga duta, kag sa
ila kaugalingon nga tribo kag pamilya.
25 Sang sadto nga tion, wala sing hari sa Israel, gani nagapagusto lang ang
tagsa-tagsa kon ano ang iya luyag himuon.

Ruth

Ang Pag-unong ni Ruth kay Noemi

1-2 Sang panahon nga indi pa mga hari ang nagadumala*sa Israel*, nag-abot ang
gutom sa sini nga lugar. Gani si Elimelec nga taga-Betlehem nga sakop sang Juda
nagkadto sa Moab upod sang iya asawa kag duha ka anak nga lalaki, para didto lang
anay mag-estar. Ang ngalan sang iya asawa amo si Noemi kag ang ila duha ka anak
amo si Mahlon kag si Kilion. Mga kaliwat sila ni Efrata nga taga-Betlehem.
Karon, sang didto na sila nagaestar sa Moab,
3 napatay si Elimelec, gani si Noemi na lang ang nabilin kag ang iya duha ka anak.
4 Sang ulihi nagpangasawa ang iya mga anak sang mga Moabnon. Ang ngalan sang
isa amo si Orpah kag ang isa amo si Ruth. Pagkaligad sang mga napulo ka tuig,
5 napatay man si Mahlon kag si Kilion, gani si Noemi na lang ang nabilin.
6 Sang mabalitaan ni Noemi nga gindumdom sang GINOO ang iya katawhan paagi sa
paghatag sa ila sang maayo nga patubas, nagpreparar siya kag ang iya mga umagad sa
pagbalik sa Juda.
7 Kag sang nagapanglakaton na sila pabalik sa Juda,
8 nagsiling si Noemi sa iya duha ka umagad, "Balik na lang kamo sa inyo iloy. Kabay
pa nga ipakita sang GINOO ang iya kaayo sa inyo, subong nga ginpakita ninyo ang inyo
kaayo sa *inyo* nagtaliwan *nga mga bana* kag amo man sa akon.
9 Kag kabay pa nga itugot sang GINOO nga makapamana kamo liwat para
mapahamtang kamo sa inyo bag-o nga puluy-an."
Dayon ginhalukan sila ni Noemi. Naghibi sila sing tudo
10 kag nagsiling kay Noemi, "Maupod kami sa imo sa pagbalik mo sa imo mga
kasimanwa."
11-12 Pero nagsiling si Noemi, "Pauli kamo sa inyo, mga anak. Ngaa maupod pa kamo
sa akon? Nagahunahuna bala kamo nga makapamana pa ako kag makapamata sang
mga lalaki nga pamanahon ninyo? Indi ina mahimo kay tigulang na ako. Pero butang
ta abi nga makapamana ako karon nga gab-i kag sa ulihi makapamata pa,
13 ano, hulaton bala ninyo sila nga magdalagko? Indi lang bala anay kamo
magpamana tungod lang sa ila? Indi puwede, mga anak. Sa pagkamatuod, mas mapait
ang akon kabuhi sang sa inyo, kay ginapaantos ako sang GINOO."
14 Naghibi naman sila sing tudo. Dayon naghalok si Orpah sa iya ugangan kag
nagpuli,† pero si Ruth iya nagpabilin kay Noemi.
15 Nagsiling si Noemi, "Ti ato na ang imo bilas, nagbalik na siya sa iya mga
kasimanwa kag sa iya dios,‡ gani mag-upod ka sa iya."
16 Pero nagsabat si Ruth, "Indi ako pagpilita sa pagbiya sa imo, kay bisan diin ka
magkadto didto man ako makadto, kag bisan diin ka mag-estar didto man ako maestar.
Ang imo mga kasimanwa mangin akon man nga kasimanwa, kag ang imo Dios mangin
akon man nga Dios.
17 Kon diin ka mapatay, didto man ako mapatay kag didto man ilubong. Kabay pa
nga silutan ako sang GINOO sing puwerte gid kon magbulag ako sa imo, luwas lang kon
mapatay na ako."
18 Sang makita ni Noemi nga desidido gid si Ruth sa pag-upod sa iya, naghipos na
lang siya.

---

* **1:1-2** *Sang panahon...nagadumala:* sa literal, *Sang panahon nga ang mga "shoftim" (mga pangulohukom) amo pa ang nagapangulo.* † **1:14** *kag nagpuli:* Ara ini sa Septuagint pero wala sa Hebreo. ‡ **1:15** *dios:* ukon, *mga dios*

19 Gani nagpadayon sila nga duha sa paglakat hasta nga nakaabot sila sa Betlehem.
Pag-abot nila didto, naggirinual ang mga tawo. Nagsiling ang mga babayi, “Si Noemi
gid bala ini?”
20 Nagsiling si Noemi sa ila, “Indi ninyo ako pagtawga nga Noemi,§ kundi tawga
ninyo ako nga Mara,* kay ginpapait gid sang Makagagahom nga Dios ang akon kabuhi.
21 Paghalin ko diri ara sa akon ang tanan, pero ginpabalik ako sang GINOO nga
wala-wala gid. Gani indi na ninyo ako pagtawga nga Noemi, kay ginpaantos ako sang
GINOO nga Makagagahom.”
22 Nagasugod pa lang ang tig-alani sang barley sang pag-abot ni Noemi sa Betlehem
upod sang iya umagad nga si Ruth nga Moabnon.

2

Nakilala ni Ruth si Boaz

1-3 Isa ka adlaw, nagsiling si Ruth kay Noemi, “Tuguti ako sa pagkadto sa uma sa
pagpangsipot* sang mga uhay sang tawo nga magtugot sa akon sa paghimo sini.”
Nagsiling si Noemi sa iya, “Sige anak, lakat ka.” Gani naglakat si Ruth kag
nagpangsipot sang mga uhay nga ginbilin sang mga manug-ani. Kag natabuan nga
didto siya nagpangsipot sa uma ni Boaz nga paryente ni Elimelec. Si Boaz
manggaranon kag kilala nga tawo.
4 Karon, nag-abot si Boaz halin sa Betlehem kag gintamyaw niya ang mga
manug-ani, “Kabay pa nga buligan kamo sang GINOO!” Nagsabat ang mga manug-ani,
“Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang GINOO!”
5 Nagpamangkot dayon si Boaz sa suluguon nga gintugyanan niya sa pagdumala sa
mga manug-ani, “Sin-o inang bataon nga babayi?”
6 Nagsabat ang suluguon, “Siya ang Moabnon nga nag-upod kay Noemi sang
pagbalik niya halin sa Moab.
7 Nagpangabay siya sa akon nga tugutan ko siya sa pagpangsipot sang mga uhay nga
ginbilin sang mga manug-ani. Sige-sige gid ang iya obra halin kaina sang aga hasta
subong. Nagpahuway lang siya sang makadali sa payag.”†
8 Nagsiling si Boaz kay Ruth, “Day, indi ka na magkadto sa iban nga uma sa
pagpangsipot sang mga uhay. Diri ka na lang magpangsipot upod sa akon mga
suluguon nga babayi.
9 Bantayi kon diin nagapangani ang akon mga tinawo kag magsunod ka sa mga
suluguon nga babayi. Ginsilingan ko na ang akon mga tinawo nga indi ka nila
pag-anhon. Kag kon uhawon ka, mag-inom ka lang sa mga banga nga ginsag-uban
sang akon mga tinawo.”
10 Nagluhod si Ruth kay Boaz *bilang pagtahod* kag nagsiling, “Ngaa maayo ka gid sa
akon nga isa man lang ako ka pangayaw?”
11 Nagsabat si Boaz, “May nakasugid sa akon sang tanan nga ginhimo mo sa imo
ugangan nga babayi halin pa sang pagkapatay sang imo bana, kon paano nga
ginbayaan mo ang imo amay kag iloy kag ang lugar nga sa diin ka natawo para
mag-estar upod sa mga tawo nga indi mo kilala.
12 *Gani* kabay pa nga balusan ka sang GINOO sa imo ginhimo. Kabay pa nga dako nga
balos ang imo mabaton halin sa GINOO, ang Dios sang Israel, nga imo ginadangpan.”

---

§ **1:20** *Noemi:* buot silingon sa Hebreo, *manami* * **1:20** *Mara:* buot silingon sa Hebreo, *mapait* * **2:1-3** *pagpangsipot:* sa iban nga Bisaya, *pagpanaghaw.* Kinabatasan sang mga Israelinhon ang pagbilin sang mga uhay para siputon sang mga imol, balo, ukon pangayaw. (Tan-awa ang Lev. 19:9, 10; 23:22; Deu. 24:19-22.) † **2:7** *halin kaina...payag:* ukon, *halin kaina sang aga hasta subong, kag wala gid siya pahuway bisan dali lang*

13 Nagsiling si Ruth, “Maayo ka gid sa akon, sir, kay ginlipay mo ako kag
ginhambalan sing maayo bisan indi ako isa sang imo mga ulipon.”
14 Sang tion na sa pagkaon, nagsiling si Boaz kay Ruth, “Dali, magkuha ka sang
pagkaon kag isawsaw sa langgaw.” Gani nagpungko si Ruth upod sa mga manug-ani,
kag ginduhulan siya ni Boaz sang sinanlag nga uyas. Nagkaon siya hasta nga nabusog
siya, kag may nabilin pa siya.
15 Sang magtindog na si Ruth para magpangsipot *liwat* sang mga uhay, nagsugo si
Boaz sa iya mga tinawo, “Bisan magpangsipot pa si Ruth sa may mga binugkos nga
mga uhay indi ninyo siya pagpakahuy-i.‡
16 Kuhaan pa gani ninyo siya sang mga uhay sa mga binugkos kag ibilin sa iya, kag
indi ninyo siya pagsawaya.”
17 Gani nagpangsipot si Ruth sang mga uhay hasta magsirom. Kag sang malinas na
niya ang iya nasipot nga barley, mga tunga ini sa sako.
18 Gindala niya ini puli sa banwa kag ginpakita sa iya ugangan§*nga si Noemi*.
Ginkuha dayon niya ang iya nabilin nga pagkaon kag ginhatag kay Noemi.
19 Nagpamangkot si Noemi sa iya, “Diin ka nagpangsipot sang mga uhay kaina? Kay
sin-o uma? Bulahan ang tawo nga nagtratar sa imo sing maayo.”
Ginsugiran ni Ruth si Noemi nga didto siya nagpangsipot sa uma sang isa ka tawo
nga ang iya ngalan si Boaz.
20 Nagsiling si Noemi kay Ruth, “Kabay pa nga pakamaayuhon si Boaz sang GINOO.
Ginapakita niya ang iya kaayo sa mga tawo nga buhi pa kag sa mga patay na.” Kag
nagsiling pa gid siya, “Inang si Boaz malapit ta nga paryente; isa siya sa may
responsibilidad nga mag-atipan sa aton.”
21 Nagsiling si Ruth kay Noemi, “Nagsiling pa gani si Boaz sa akon nga sa iya lang mga
tinawo ako maupod sa pagpangsipot hasta matapos ang tanan niya nga alanihon.”
22 Nagsiling si Noemi kay Ruth, “Anak, maayo gid man kon mag-upod ka sa iya mga
suluguon nga babayi, kay basi kon ano pa ang matabo sa imo sa iban nga uma.”
23 Gani nag-upod si Ruth sa mga suluguon nga babayi ni Boaz. Nagpangsipot siya
sang mga uhay hasta nga natapos ang tig-alani sang barley kag sang trigo. Kag
padayon siya nga nag-estar upod sa iya ugangan.

3

Ang Pangabay ni Ruth kay Boaz

1 Isa ka adlaw, nagsiling si Noemi kay Ruth, “Anak, gusto ko nga makapamana ka na
para sa imo kaayuhan.
2 Nadumduman mo bala si Boaz nga aton paryente, nga ang iya mga suluguon nga
babayi nakaupod mo sa pag-obra? Abi mo, karon sa gab-i magapahangin siya sang
barley.
3 Gani magpaligo ka, magpahamot, kag isuksok ang *matahom* mo nga bayo.
Magkadto ka dayon sa linasan, pero indi ka magpakita sa iya hasta makatapos siya
kaon kag inom.
4 Kon matulog na gani siya, bantayan mo kon diin siya mahigda. Kag kon matulugan
na siya, kadtui siya kag alsaha ang habol sa iya tiilan kag didto ka magtulog.* Dayon
hambalan ka niya kon ano ang imo himuon.”
5 Nagsabat si Ruth, “Himuon ko ang tanan mo nga ginsiling.”

‡ **2:15** Pagkatapos nga mapanguha ang mga binugkos nga mga uhay, puwede na dayon siputon ang nagkalabilin nga mga uhay. Pero si Ruth gintugutan ni Boaz nga magpangsipot bisan wala pa mapanguha ang mga binugkos nga mga uhay. § **2:18** *kag ginpakita sa iya ugangan:* ukon, *kag nakita ini sang iya ugangan* * **3:4** *alsaha...magtulog:* Siguro bilang pagpakita nga nagapangayo siya sang proteksyon kay Boaz.

6 Gani nagdulhog siya sa linasan para himuon ang tanan nga ginsiling sang iya
ugangan sa iya.
7 Sang nakatapos na si Boaz kaon kag inom, maayo gid ang iya pamatyag. Naghigda
siya sa kilid sang tinumpok *nga mga uyas* para magtulog. Hinay-hinay nga nagpalapit
si Ruth sa iya kag gin-alsa ang habol sa iya tiilan kag naghigda didto.
8 Sang mga tungang gab-i na, nakabugtaw si Boaz, kag sang paghiwod† niya
natingala siya nga may babayi nga nagahigda sa iya tiilan.
9 Nagpamangkot si Boaz, "Sin-o ka?" Nagsabat siya, "Ako si Ruth. Malapit mo ako
nga paryente nga dapat mo atipanon. Karon, tabuni ako sang imo bayo *sa pagpakita
nga pangasaw-on kag atipanon mo ako*."
10 Nagsiling si Boaz, "Day, kabay pa nga pakamaayuhon ka sang GINOO. Ang
pag-unong nga ginpakita mo subong *sa imo pamilya* mas sobra pa sa ginpakita mo
sadto.‡ Kay wala ka naglagas sa bataon nga lalaki, manggaranon man siya ukon imol.
11 Gani indi ka magkabalaka day, kay himuon ko ang tanan nga ginpangabay mo.
Kay nahibaluan sang tanan ko nga mga kasimanwa nga maayo ka nga babayi.
12 Matuod nga malapit mo ako nga paryente nga may responsibilidad sa pag-atipan
sa imo, pero may ara pa nga tawo nga mas malapit mo pa gid nga paryente sang sa
akon.
13 Pabilin ka diri sa bilog nga gab-i, kag buwas sa aga tan-awon ta kon batunon niya
ang iya responsibilidad sa imo. Kon magsugot siya, ti maayo; pero kon indi gani,
ginasumpa ko sa buhi nga GINOO nga batunon ko ang responsibilidad ko sa imo. Sige,
diri ka lang tulog hasta mag-aga."
14 Gani nagtulog si Ruth sa tiilan dampi ni Boaz hasta mag-aga, pero madulumdulom
pa nagbangon si Ruth para indi siya makilala, kay indi gusto ni Boaz nga may
makahibalo nga nagkadto si Ruth sa iya didto sa linasan.
15 Nagsiling si Boaz *kay Ruth*, "Dal-a diri sa akon ang imo pangtabon nga panapton
kag humlada." Ginhumlad ini ni Ruth, kag ginbubuan dayon ni Boaz sang mga anom
ka kilo§ nga barley kag ginpapas-an kay Ruth. Kag nagbalik si Ruth* sa banwa.
16 Pag-abot ni Ruth sa iya ugangan, ginpamangkot siya, "Kamusta, anak?"
Ginsugiran siya dayon ni Ruth sang tanan nga ginhimo ni Boaz.
17 Kag nagsiling pa gid si Ruth, "Indi gusto ni Boaz nga magpuli ako sa imo nga wala
sing dala, gani ginhatagan niya ako sining mga anom ka kilo nga barley."
18 Nagsiling si Noemi, "Hulat ka lang, anak, hasta mahibaluan mo kon ano gid ang
matabo, kay indi gid mag-untat si Boaz hasta nga mapatigayon niya subong nga adlaw
ang ginpangabay mo sa iya."

4

Ginpangasawa ni Boaz si Ruth

1 Karon, nagkadto si Boaz sa puwertahan sang banwa* kag nagpungko didto. Sang
nag-agi ang mas malapit nga paryente *ni Elimelec* nga ginsiling ni Boaz, nagsiling si
Boaz sa iya, "Hapit anay amigo kag magpungko." Gani nagpalapit ang tawo kag
nagpungko.
2 Dayon ginpatipon ni Boaz ang napulo ka manugdumala sang banwa kag
ginpapungko man didto. Kag sang nagpungko na sila,

---

† **3:8** *paghiwod:* ukon, *pagliso* ‡ **3:10** Ang pag-unong nga ginpakita niya sadto sa iya pamilya amo ang pag-upod niya sa iya ugangan pabalik sa Juda. Kag ang pag-unong nga ginapakita niya subong amo ang pagpasulabi niya nga makapamana sang paryente sang iya napatay nga bana. § **3:15** *mga anom ka kilo:* Indi klaro sa Hebreo kon pila gid. * **3:15** *si Ruth:* ukon, *si Boaz* * **4:1** *puwertahan sang banwa:* Diri masami ginahiwat ang pagtilipon sang mga tawo kon may mga butang sila nga kinahanglan husayon.

3 nagsiling si Boaz sa iya paryente, “Nagbalik na si Noemi halin sa Moab, kag gusto
niya nga ibaligya ang duta sang aton paryente nga si Elimelec.
4 Nahunahunaan ko nga ipahibalo ini sa imo. Gani, kon gusto mo, bakla ini sa
presensya sang mga manugdumala sang akon mga kasimanwa kag sang iban pa nga
nagapungko diri. Pero kon indi mo gusto, siling lang, para mahibaluan ko. Sa matuod
lang, ikaw ang una nga may responsibilidad sa pagbakal sini, kag sunod lang ako.”
Nagsiling ang tawo, “Sige, baklon ko ina.”
5 Pero nagsiling si Boaz, “Sa adlaw nga baklon mo ang duta kay Noemi, kinahanglan
nga pangasaw-on mo man ang Moabnon nga balo nga si Ruth,† para *kon may anak na*
kamo, magapabilin ang duta sa pamilya sang aton paryente nga napatay.”‡
6 Nagsabat ang tawo, “Kon amo sina indi ko na lang pagbaklon ang duta kay basi
magkaproblema pa ako sa akon kaugalingon nga duta. Ikaw na lang ang magbakal
kay indi ko mahimo ina.”
7 Sadto nga panahon sa Israel, para masiguro ang pagbakal sang duta ukon ang
pagsaylo sang kinamatarong sa pagbakal sang duta, ubahon sang isa ka tawo ang iya
sandalyas kag ihatag sa isa. Amo ini ang ginahimo sa Israel sa pagpamatuod nga
sigurado na ang transaksyon.
8 Gani sang pagsiling sang tawo kay Boaz, “Ikaw na lang ang magbakal sang duta,”
gin-uba niya dayon ang iya sandalyas kag ginhatag kay Boaz.§
9 Nagsiling dayon si Boaz sa mga manugdumala sang banwa kag sa tanan nga tawo
didto, “Mga saksi kamo subong nga adlaw nga baklon ko na kay Noemi ang tanan nga
kadutaan ni Elimelec, *nga ginpanubli* ni Kilion kag ni Mahlon.
10 Kag dugang pa gid, pangasaw-on ko si Ruth nga Moabnon, nga balo ni Mahlon,
para magapabilin ang duta ni Mahlon sa iya pamilya.* Kag para indi madula ang iya
kaliwat sa iya mga kasimanwa.” *Dayon nagsiling si Boaz sa mga tawo,* “Saksi kamo
subong nga adlaw!”
11 Nagsabat ang mga manugdumala sang banwa kag ang tanan nga tawo didto sa
puwertahan, “Huo, mga saksi kami. Kabay pa nga ang imo pangasaw-on himuon sang
GINOO nga pareho kay Raquel kag kay Lea *nga nakapamata*, nga amo ang nangin
katawhan sang Israel. Kabay pa nga magmanggaranon ka sa Efrata kag mangin
bantog sa Betlehem.
12 Kabay pa nga ang mga kabataan nga ihatag sang GINOO sa imo paagi sa sini nga
babayi magapabantog sa imo pamilya pareho sa pamilya ni Perez, ang anak ni Juda
kay Tamar.”

Ang mga Katigulangan ni David

13 Gani ginpangasawa ni Boaz si Ruth, kag ginbuot sang GINOO nga magbusong si
Ruth. Sang ulihi nagbata siya sing lalaki.
14 Nagsiling ang mga babayi kay Noemi, “Dalayawon ang GINOO! Ginhatagan ka niya
subong sang apo nga magaatipan sa imo. Kabay pa nga mangin bantog siya sa Israel!
15 Pabaskugon kag atipanon niya ikaw kon tigulang ka na gid, kay anak siya sang
imo umagad nga nagahigugma gid sa imo sobra pa sa paghigugma sang pito ka anak
nga lalaki.”
16 Ginakuha permi ni Noemi ang bata kag ginasabak. Siya ang manug-atipan sang
bata.

---

† **4:5** *Sa adlaw...si Ruth:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *Sa adlaw nga baklon mo ang duta kay Noemi kag kay Ruth nga Moabnon, kinahanglan nga pangasaw-on (*sa literal, *baklon) mo man ang balo.* ‡ **4:5** Kon makapabata ang tawo kay Ruth, ang ila bata kabigon nga anak ni Mahlon, ang una nga bana ni Ruth nga napatay. Si Ruth kag ang iya bata amo ang magapanag-iya sang duta kag indi ang tawo nga nagpangasawa kay Ruth. Sa sini nga paagi magapabilin ang duta sa pamilya ni Mahlon. § **4:8** *kag ginhatag kay Boaz:* Makita ini sa Septuagint, pero wala sa Hebreo. * **4:10** Tan-awa ang footnote sa 4:5.

17 Nagsiling ang mga babayi nga kasilingan ni Noemi, “May apo na si Noemi nga
lalaki!” Gin-ngalanan nila ang bata nga Obed. *Kag sang dako na* si Obed, may anak siya
nga si Jesse. Kag si Jesse amo ang amay ni David.
18 Amo ini ang mga kaliwat ni Perez *hasta kay David*:
Si Perez amay ni Hezron,
19 si Hezron amay ni Ram, si Ram amay ni Aminadab,
20 si Aminadab amay ni Nashon, si Nashon amay ni Salmon,
21 si Salmon amay ni Boaz, si Boaz amay ni Obed,
22 si Obed amay ni Jesse, kag si Jesse amay ni David.

Ang Nahauna nga Libro ni Samuel

Ang Pagkatawo ni Samuel

1 May isa ka tawo nga kaliwat ni Zuf nga ang iya ngalan si Elkana. Ini siya nagaestar
sa Rama sa kabukiran sang Efraim. Anak siya ni Jeroham nga anak ni Elihu. Si Elihu
anak ni Tohu nga anak ni Zuf nga taga-Efraim.
2 Si Elkana may duha ka asawa nga amo si Hana kag si Penina. May mga anak si
Penina pero si Hana ya wala.
3 Kada tuig nagakadto si Elkana *kag ang iya pamilya* sa Shilo sa pagsimba kag sa
paghalad sa GINOO nga Makagagahom. Ang mga pari sang GINOO didto sa Shilo amo
ang duha ka anak ni Eli nga si Hofni kag si Finehas.
4 Kada maghalad si Elkana, ginapartida niya ang iban nga parte sang iya halad kay
Penina kag sa ila mga kabataan.
5 Pero ginadoble niya ang parte ni Hana tungod kay ginahigugma gid niya siya bisan
pa nga indi siya makabata kay ginhimo siya sang GINOO nga baw-as.
6 Kag tungod nga indi siya makabata, permi siya ginapaakig kag ginapakahuy-an ni
Penina nga iya ribal.
7 Amo ini ang nagakatabo kada tuig. Kada kadto ni Hana sa balay sang GINOO
ginapaakig siya ni Penina hasta nga maghibi na lang siya kag indi na magkaon.
8 Nagasiling si Elkana sa iya, "Ngaa nagahibi ka? Ngaa indi ka magkaon? Ngaa
nagapangasubo ka? Indi bala nga mas labi pa ako sa imo sang sa napulo ka bata?"
9-10 *Isa sadto ka tion,* pagkatapos nila kaon didto sa *balay sang GINOO sa* Shilo,
nagtindog si Hana kag nagpangamuyo nga nagahilibion, kay puwerte gid ang kalisod
nga iya nabatyagan. Nagapungko sadto ang pari nga si Eli malapit sa puwertahan sang
balay* sang GINOO.
11 Nagpanumpa si Hana sa GINOO nga nagasiling, "O GINOO nga Makagagahom,
tan-awa ang akon pag-antos. Dumduma ako nga imo suluguon kag indi gid ako
pagkalimti. Kon hatagan mo ako sang anak nga lalaki, ihatag ko siya sa imo para
mag-alagad siya sa imo sa bilog niya nga kabuhi. Kag *bilang tanda sang iya bug-os nga
pag-alagad sa imo,* indi pagguntingan ang iya buhok."
12-13 Samtang nagapadayon siya sa pagpangamuyo sa GINOO, nakita ni Eli nga
nagatikab ang iya bibig pero indi bation ang iya tingog. Naghunahuna si Eli nga hubog
siya.
14 Gani nagsiling siya sa iya, "Hasta san-o ka pa nga magpahubog? Abi untati na ina!"
15 Nagsabat si Hana, "Indi ako hubog, sir, kag wala ako makainom sang bisan ano
nga klase sang ilimnon. Ginapautwas ko lang sa GINOO ang puwerte nga kalisod nga
akon ginabatyag.
16 Indi ako pagkabiga nga isa ka malain nga babayi. Nagapangamuyo ako diri
tungod sa akon puwerte nga kalisod."
17 Nagsabat si Eli, "Lakat, kag indi ka na magpalibog. Kag kabay pa nga ang Dios sang
Israel magahatag sang imo ginapangayo sa iya."
18 Nagsiling si Hana, "Sir, salamat sa imo kaayo sa akon." Naglakat siya dayon, kag
nagkaon na siya kag wala na nagpangasubo.
19 Pagkaaga, aga pa gid nagbangon si Elkana kag ang iya pamilya kag nagsimba sila
sa GINOO. Dayon nagpuli sila sa ila balay sa Rama. Naghulid si Elkana kay Hana, kag
ginsabat sang GINOO ang pangamuyo ni Hana nga hatagan siya sang bata.

---

* **1:9-10** *balay:* sa Hebreo, *templo*

20 Gani nagbusong siya, kag sang ulihi nagbata sing lalaki. Gin-ngalanan niya siya
nga Samuel,† kay siling niya, “Ginpangayo ko siya sa GINOO.”

Ginhalad ni Hana si Samuel

21 Karon, nag-abot naman ang tion nga si Elkana kag ang iya bilog nga pamilya
magahalad sa GINOO suno sa ila ginahimo kada tuig. Amo man ini ang tion nga
magahalad siya sa pagtuman sang iya panaad sa GINOO.
22 Pero wala mag-upod si Hana. Nagsiling siya sa iya bana, “Kon malutas na ang
bata, dal-on ko siya sa *balay sang*GINOO kag ihalad sa iya, kag didto siya magaestar sa
bilog niya nga kabuhi.”
23 Nagsabat si Elkana sa iya, “Himua kon ano ang maayo para sa imo. Pabilin ka lang
diri hasta nga malutas mo siya. Kag kabay pa nga pakamaayuhon sang GINOO ang imo
ginpromisa sa iya.” Gani nagpabilin si Hana kag gin-atipan niya ang iya bata.
24 Sang malutas na ang bata, gindala siya ni Hana sa balay sang GINOO didto sa Shilo.
Nagdala man siya sang tatlo ka tuig nga turo nga baka, tunga sa sako nga harina, kag
bino nga nasulod sa panit nga suludlan.
25 Pagkatapos nga maihaw ang baka gindala nila si Samuel kay Eli.
26 Nagsiling si Hana kay Eli, “Kon nadumduman mo pa, sir, ako ang babayi nga
nagtindog diri sadto nga nagapangamuyo sa GINOO.
27 Ginpangayo ko ini nga bata sa GINOO kag ginhatag niya ang akon ginpangayo.
28 Gani karon ihalad ko siya sa GINOO. Magaalagad siya sa GINOO sa bilog niya nga
kabuhi.” Dayon ginsimba nila‡ ang GINOO.

2

Ang Pangamuyo ni Hana

1 Dayon nagpangamuyo si Hana,
“Nagakalipay ako sa GINOO
kay tungod sa iya ginhimo nadula ang akon kahuy-anan.
Ginakadlawan ko subong ang akon mga kaaway.
Nagakalipay ako sa pagluwas niya sa akon.
2 Wala gid sing balaan nga pareho sa GINOO.
Wala gid sing pareho sa iya.
Wala gid sing *palalipdan nga* bato
nga pareho sa aton Dios.
3 Wala sing bisan sin-o nga makapabugal ukon makapahambog
tungod kay ang GINOO Dios nga nakahibalo sang tanan,
kag ginabinagbinag niya ang mga ginahimo sang tawo.
4 Ginalaglag niya ang mga gamhanan,
pero ginapabaskog niya ang mga maluya.
5 Ang mga bugana anay nagatrabaho na karon para lang mabuhi.
Pero ang mga gutom anay bugana na karon.
Ang baw-as anay may madamo na karon sang bata.
Pero ang may madamo sang bata nawad-an.

6 “May gahom ang GINOO sa pagpatay
kag sa pagbuhi sa tawo.
May gahom siya sa pagbutang sa ila sa lugar sang mga patay
kag sa pagkuha sa ila didto.
7 Ginapaimol niya ang iban,

† **1:20** *Samuel:* posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *ginpamatian sang Dios* ‡ **1:28** *nila:* ukon, *niya*

kag ang iban ginapamanggaranon niya.
Ginapaubos niya ang iban,
kag ang iban ginapadunggan niya.
8 Ginapabangon niya ang mga imol
sa ila kaimulon.
Ginapapungko niya sila upod sa mga halangdon
kag ginahatagan sang kadungganan.
Siya ang tag-iya sang pundasyon
nga sa diin napasad ang kalibutan.
9 Ginabantayan niya ang iya matutom nga katawhan,
pero ang mga malain pagalaglagon niya.
Wala sing tawo nga magamadinalag-on
sa iya kaugalingon nga ikasarang.
10 Pagalaglagon niya ang mga nagakontra sa iya.
Padaguobon niya ang langit kontra sa ila.
Ang GINOO ang magahukom
sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.
Tungod sa iya mangin gamhanan kag madinalag-on
ang iya pinili nga hari."
11 Dayon nagpuli si Elkana *kag si Hana* sa Rama. Pero ginbilin nila si Samuel para mag-alagad sa GINOO sa idalom sang pag-atipan ni Eli nga pari.

Ang Sala sang Duha ka Anak ni Eli

12 Ang duha ka anak ni Eli mga malain nga mga tawo. Wala sila nagatuman sa GINOO
13 tungod kay wala nila ginasunod ang mga pagsulundan parte sa bahin nga mabaton sang mga pari halin sa halad sang mga tawo. Amo ini ang ila ginahimo kon may nagahalad: Samtang ginapabukalan ang ginahalad nga mga karne, ginapakadto nila didto ang ila suluguon nga may dala nga dako nga tinidor nga may tatlo ka ngipon.
14 Dayon ginatuslok sang suluguon ang mga karne sa sulod sang kaldero ukon kolon. Ang madala sang tinidor amo ang parte nila nga mga pari. Amo ini ang ila ginahimo kada halad sang mga Israelinhon sa Shilo.
15 Kag bisan antes pa sunugon ang tambok sang karne, nagapalapit ang ila suluguon sa tawo nga nagahalad kag nagasiling, "Hatagi sang karne ang pari para sugbahon. Indi siya magbaton sang ginpabukalan; gusto niya ang hilaw."
16 Kon magsiling gani ang nagahalad nga hulaton anay nga mahalad ang tambok sang karne antes siya magkuha sang gusto niya, amo ini ang iya ginasiling, "Indi puwede! Kinahanglan ihatag mo subong gid, kay kon indi, agawon ko ina sa inyo."
17 Dako gid ini nga sala nga nahimo sang mga anak ni Eli sa panulok sang GINOO, kay wala nila ginatahod ang halad para sa GINOO.
18 Karon, ang bata nga si Samuel padayon nga nagaalagad sa GINOO. Nagasul-ob siya sang espesyal nga panapton* nga linen.
19 Kada tuig ginahimuan ni Hana si Samuel sang pangsampaw nga bayo, kag iya ini ginadala sa iya kon maglakat siya upod sa iya bana sa paghalad sang tuigan nga halad.
20 Kag didto, ginabendisyunan ni Eli si Elkana kag ang iya asawa. Nagasiling siya kay Elkana, "Kabay pa nga hatagan ka sang GINOO sang mga kabataan paagi sa sining imo asawa bilang baylo sa isa nga ginpangayo niya kag iya man nga ginhatag sa GINOO." Dayon nagpuli sila.
21 Ginkaluoyan sang GINOO si Hana. Nakabata pa siya sang tatlo ka lalaki kag duha ka babayi. Si Samuel iya padayon nga nagadako nga ara sa GINOO.

---

* **2:18** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod*

Si Eli kag ang Iya mga Anak

22 Karon si Eli tigulang na gid. Nabatian niya ang tanan nga malain nga ginahimo
sang iya mga anak sa mga Israelinhon. Kag nabatian man niya ang ila
pagpakighilawas sa mga babayi nga nagaalagad sa may puwertahan dampi sang Tolda
nga Ginapakigkitaan.
23 Gani ginsilingan niya sila, "Nabatian ko sa mga tawo ang tanan nga kalautan nga
ginahimo ninyo. Ngaa ginahimo ninyo ina?
24 Untati na ninyo ina, mga anak, kay indi maayo ining mga nabatian ko sa
katawhan sang GINOO."
25 Nagsiling pa gid si Eli, "Kon ang isa ka tawo makasala sa iya isigkatawo, mahimo
nga ang Dios† magapatunga sa ila; pero sin-o ang magapatunga kon ang tawo
makasala sa GINOO?" Pero wala nagpamati sa iya ang iya mga anak tungod
nagdesisyon na ang GINOO nga patyon sila.
26 Sa pihak nga bahin, padayon nga nagadako si Samuel, kag nalipay gid sa iya ang
GINOO kag ang mga tawo.

Ang Propesiya sa Panimalay ni Eli

27 Karon, nagpalapit ang isa ka propeta sang Dios‡ kay Eli kag nagsiling sa iya, "Amo
ini ang ginahambal sang GINOO: Nagpahayag ako sa imo katigulangan nga si Aaron
kag sa iya pamilya sang sila ulipon pa sang hari sang Egypt.§
28 Sa tanan nga tribo sang Israel, ang iya pamilya ang ginpili ko nga mangin akon
mga pari sa pag-alagad sa halaran, sa pagsunog sang insenso, kag sa pagsul-ob sang
espesyal nga panapton* *sang pari* sa akon presensya. Ginhatagan ko man sila sang
mga parte sa mga halad nga paagi sa kalayo† nga ginahalad sang mga Israelinhon.
29 Karon, ngaa ginahilabtan‡ pa ninyo ang mga halad nga para sa akon? Ngaa
ginataha mo pa, *Eli*, ang imo mga kabataan sang sa akon? Kay ginapabay-an mo sila
nga patambukon nila ang ila kaugalingon sang mga maayo nga parte sang mga halad
nga halin sa akon katawhan nga mga Israelinhon.
30 Sadto anay, ako nga inyo GINOO, ang Dios sang Israel, nagpromisa nga kamo gid
lang kag ang iban pa nga mga kaliwat sang inyo katigulangan ang makaalagad sa akon
hasta san-o bilang mga pari. Pero indi na karon, kay padunggan ko ang nagapadungog
sa akon, pero ang nagapakalain sa akon pakamalauton ko.
31-32 Tandai ini, magaabot ang tion nga laglagon ko ang tanan nga pamatan-on sa
inyo kag sa iban pa nga mga kaliwat sang inyo katigulangan. Magaantos kamo kag
indi ninyo matilawan ang kabuganaan§ nga ihatag ko sa Israel. Wala gid sing may
magkabuhi nga tigulang sa inyo.
33 Indi ko pagpahalinon ang iban sa inyo sa pag-alagad sa akon bilang pari, pero
magaagi sila sa puwerte nga pag-antos, kag indi maglawig ang ila kabuhi.
34 Kag bilang tanda para sa imo nga matabo ini nga mga butang, mapatay ang imo
duha ka anak nga si Hofni kag si Finehas sa isa lang ka adlaw.
35 Magapili ako sang matutom nga pari nga magasunod sa akon kabubut-on.
Hatagan ko siya sang mga kaliwat nga magaalagad sa akon pinili nga hari hasta san-o.
36 Ang tanan nga mabilin sa imo mga kaliwat magapakitluoy sa mga kaliwat sang
sini nga pari nga hatagan sila sang kuwarta ukon pagkaon. Magapangabay sila sa ila
nga himuon sila nga kabulig nga mga pari para lang nga makakaon sila."

---

† **2:25** *Dios:* ukon, *mga hukom* ‡ **2:27** *propeta sang Dios:* ukon, *suluguon sang Dios.* Sa literal, *tawo sang Dios.* § **2:27** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* * **2:28** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* † **2:28** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa Num. 15:3. ‡ **2:29** *ginahilabtan:* ukon, *ginapakalain* § **2:31-32** *Magaantos...kabuganaan:* ukon, *Magatulok kamo nga may kahisa sa kabuganaan.*

3

Ang Pagpanawag sang Dios kay Samuel

1 Sang sadto nga panahon nga nagaalagad si Samuel sa GINOO, sa idalom sang
pag-atipan ni Eli, talagsa na lang nagapakighambal ang GINOO, kag diutay lang gid ang
mga palanan-awon.
2 Isa sadto ka gab-i, nagatulog si Eli sa iya kuwarto. Indi na maayo makakita si Eli.
3 Si Samuel ya didto nagatulog sa balay* sang GINOO nga sa diin nabutang ang Kahon
sang Dios†. Kag samtang nagasiga pa ang suga sang Dios,
4 gintawag sang GINOO si Samuel. Nagsabat si Samuel, "Ano, sir?"
5 Dayon nagdalagan siya kay Eli kag nagsiling, "Ano, sir, ngaa ginatawag mo ako?"
Nagsiling si Eli, "Wala ako nagtawag sa imo. Magbalik ka kag magtulog liwat." Gani
nagbalik siya kag nagtulog.
6 Gintawag naman siya liwat sang GINOO, "Samuel!" Nagbangon si Samuel kag
nagkadto kay Eli, kag nagsiling, "Ano sir, ngaa ginatawag mo ako?" Nagsabat si Eli,
"Anak, wala ako nagtawag sa imo, magbalik ka kag magtulog liwat."
7 Wala pa gid sadto makilala ni Samuel ang GINOO, kay wala pa makapakighambal
ang GINOO sa iya.
8 Gintawag sang GINOO si Samuel sa ikatlo nga beses. Nagbangon si Samuel kag
nagkadto kay Eli, kag nagsiling, "Ano sir, ngaa ginatawag mo ako?" Dayon nahibaluan
ni Eli nga ang GINOO gali amo ang nagatawag kay Samuel.
9 Gani ginsilingan niya si Samuel, "Magbalik ka kag magtulog, kag kon magtawag
siya liwat, silinga, 'Maghambal ka, GINOO, kay ako nga imo suluguon nagapamati.'"
Gani nagbalik si Samuel kag nagtulog liwat.
10 Nagkadto ang GINOO kay Samuel kag nagtindog. Kag pareho sang iya ginhimo,
gintawag niya siya, "Samuel! Samuel!" Dayon nagsiling si Samuel, "Maghambal ka,
GINOO, kay ako nga imo suluguon nagapamati."
11 Nagsiling ang GINOO, "Tandai ini, sa indi madugay may pagahimuon ako sa Israel.
Ang tanan nga makabati sini mahadlukan gid.
12 Pag-abot sang sina nga tion, himuon ko gid ang tanan nga ginsiling ko kontra sa
pamilya ni Eli.
13 Kay ginsilingan ko siya nga silutan ko ang iya pamilya hasta san-o tungod
ginpabay-an niya ang sala sang iya mga anak nga nagadala sa ila sang pagpakamalaot‡
bisan nahibaluan niya ini.
14 Gani ginsumpa ko nga ang sala sang pamilya ni Eli indi gid mapatawad hasta
san-o sang bisan ano nga halad."
15 Nagtulog si Samuel hasta mag-aga, kag dayon ginbuksan niya ang puwertahan
sang balay sang GINOO. Nahadlok siya magsugid kay Eli parte sa ginpahayag *sang*
GINOO sa iya.
16 Pero gintawag siya ni Eli, "Samuel, anak." Nagsabat si Samuel, "Ano sir?"
17 Nagpamangkot si Eli, "Ano bala ang ginsiling sang GINOO sa imo? Indi ka
maglikom sa akon. Silutan ka sang Dios sing puwerte gid kon indi mo pag-isugid sa
akon ang tanan niya nga ginsiling sa imo."
18 Gani ginsugid ni Samuel sa iya ang tanan. Wala gid siya sang may ginlikom.
Nagsiling si Eli, "Siya ang GINOO; himuon niya kon ano ang maayo para sa iya."
19 Samtang nagadako si Samuel padayon siya nga ginatuytuyan sang GINOO; kag ang
tanan nga ginsiling ni Samuel ginbuot sang GINOO nga matuman.

---

* **3:3** *balay:* sa Hebreo, *templo* † **3:3** *Kahon sang Dios* nga amo ang Kahon sang Kasugtanan ‡ **3:13** *nagadala sa ila sang pagpakamalaot:* ukon, *pagpakamalaot sa Dios*

20 Gani ginkilala siya nga isa ka propeta sang GINOO halin sa Dan hasta sa
Beersheba.§
21 Padayon nga nagapakita ang GINOO kay Samuel sa Shilo, kag didto ginapahayag
niya ang iya kaugalingon kay Samuel paagi sa pagpakighambal sa iya.

4

1 Kag ang mensahi ni Samuel naglapnag sa bilog nga Israel.

Ang Pag-agaw sang mga Filistinhon sang Kahon sang Kasugtanan

Karon nagpakig-away ang mga Israelinhon kontra sa mga Filistinhon. Nagkampo
ang mga Israelinhon sa Ebenezer, kag ang mga Filistinhon ya nagkampo sa Afek.
2 Nagsalakay ang mga Filistinhon, kag puwerte gid ang inaway. Ginpierdi sang mga
Filistinhon ang mga Israelinhon; 4,000 ka Israelinhon ang ila napatay.
3 Sang nagbalik sa kampo ang nabilin nga mga Israelinhon, nagpamangkot ang mga
manugdumala sang Israel, "Ngaa ginpabay-an sang GINOO nga mapierdi kita sa mga
Filistinhon? Maayo pa kuhaon ta ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO sa Shilo,
para updan niya kita kag luwason sa aton mga kaaway."
4 Gani ginpakuha nila sa Shilo ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO nga
Makagagahom. Ang takop sang sini nga Kahon may ara sang imahen sang duha ka
kerubin, kag nagapuyo ang GINOO sa tunga sini. Nag-upod sa pagkuha sang Kahon ang
duha ka anak ni Eli nga si Hofni kag Finehas.
5 Pag-abot sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO didto sa kampo, nagsinggit sing
matunog ang mga Israelinhon sa kalipay sa bagay nga nagtay-og ang duta.
6 Sang mabatian sang mga Filistinhon ang pagsininggit sang mga Israelinhon,
nagpamangkot sila, "Ngaa nagasininggit ang mga Hebreo sa ila kampo?"
Sang mahibaluan nila nga nag-abot ang Kahon sang GINOO sa kampo sang mga
Israelinhon,
7 hinadlukan gid sila. Nagsiling sila, "May nag-abot nga mga dios sa kampo sang mga
Israelinhon. Kaluluoy kita! Wala pa ini matabo halin sang una.
8 Kaluluoy gid kita! Sin-o ang makaluwas sa aton sa makagagahom nila nga mga
dios? Sila ang mga dios nga nagpatay sa mga Egyptohanon sa kamingawan paagi sa
nagkalain-lain nga klase sang mga kahalitan.
9 Pero magpakabakod kita kag magpakaisog, kay kon indi, mangin ulipon kita sang
mga Hebreo pareho sang pag-ulipon naton sa ila. Gani magpakig-away gid kita!"
10 Gani nagpakig-away ang mga Filistinhon, kag napierdi nila ang mga Israelinhon.
Madamo gid ang napatay; 30,000 ang napatay nga mga Israelinhon. Ang mga
nagkalabilin nga mga Israelinhon nagpalalagyo puli sa ila ginaestaran.
11 Kag *indi lang ina, kundi* naagaw pa sang mga Filistinhon ang Kahon sang Dios, kag
napatay man ang duha ka anak ni Eli nga si Hofni kag si Finehas.

Ang Pagkapatay ni Eli

12 Sa sina nga adlaw, may isa ka tawo nga Benjaminhon nga nagdalagan halin sa
inaway pakadto sa Shilo. Gin-gisi niya ang iya bayo kag ginbutangan sang yab-ok ang
iya ulo *sa pagpakita sang iya pagpangasubo*.
13-15 Pag-abot niya sa Shilo, nagapungko si Eli sa bangko sa higad sang dalan kag
nagabantay tungod kay nagakabalaka gid siya sa Kahon sang Dios. Nagaedad na sadto
si Eli sang 98, kag halos indi na makakita.
Karon, ginsugid sang tawo sa banwa ang natabo *sa inaway*. Pagkabati sini sang mga
tawo naghinibi sila. Nabatian ini ni Eli kag nagpamangkot siya, "Ngaa nagahinibi ang
mga tawo?" Nagdali-dali palapit ang tawo sa iya

§ **3:20** *halin sa Dan hasta sa Beersheba:* buot silingon, *sa bilog nga nasyon sang Israel*

16 kag nagsiling, “Bag-o lang gid ako naghalin sa inaway. Nakapalagyo ako.”
Nagpamangkot si Eli, “Ano ang natabo, toto?”
17 Nagsabat ang tawo, “Nagpalalagyo ang mga Israelinhon sa mga Filistinhon kag
madamo gid sa *aton* katawhan ang napatay, pati na ang duha mo ka anak nga si Hofni
kag si Finehas. Kag ang Kahon sang Dios naagaw.”
18 Sang masambit sang tawo ang parte sa Kahon sang Dios, nagtingkaya si Eli sa iya
bangko sa kilid sang puwertahan sang banwa. Nabali ang iya liog kag napatay dayon
siya, kay matambok abi siya kag tigulang na. Nangin pangulo siya sang Israel sa sulod
sang 40 ka tuig.
19 Sadto man nga tion, ang umagad ni Eli nga asawa ni Finehas manugbata. Sang
mabatian niya nga naagaw ang Kahon sang Dios kag napatay ang iya bana kag
ugangan nga lalaki, ginsakitan siya dayon kag nagbata, pero grabe ang iya pagpasakit.
20 Sang nagahimumugto na siya, nagsiling ang mga babayi nga nagpabata sa iya,
“Magpakaisog ka! Lalaki ang imo bata!” Pero wala na siya magsabat.
21-22 *Antes siya mapatay* gin-ngalanan niya ang bata nga Icabod,* kay siling niya,
“Wala na ang gamhanan nga presensya *sang Dios* sa Israel.” Amo ini ang iya ginsiling
tungod kay naagaw ang Kahon sang Dios kag napatay ang iya bana kag ugangan nga
lalaki.

5

Ang Kahon sang Kasugtanan sang Dios didto sa mga Filistinhon

1 Sang naagaw sang mga Filistinhon ang Kahon sang Dios, gindala nila ini halin sa
Ebenezer pakadto sa Ashdod.
2 Dayon gindala nila ini sa templo ni Dagon nga ila dios-dios kag ginbutang sa iya
tupad.
3 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nakita sang mga taga-Ashdod ang imahen ni
Dagon nga nagahapa sa atubangan sang Kahon sang GINOO. Ginpatindog nila ini kag
ginbalik sa iya nahamtangan.
4 Pero sang sunod nga aga, nakita naman nila ini nga nagahapa sa atubangan sang
Kahon sang GINOO. Ang iya ulo kag duha ka kamot nautod, kag ara ini sa may
puwertahan dampi; ang iya lang lawas ang nabilin.
5 Amo gani nga hasta subong ang mga pari ni Dagon kag ang mga nagasulod sa iya
templo didto sa Ashdod wala nagatapak sa puwertahan dampi.
6 Ginsilutan sang GINOO ang mga taga-Ashdod sing puwerte gid kag ang mga lugar sa
palibot sini. Ginpatubuan sila sang GINOO sang tumor sa pagpaantos sa ila.
7 Sang makita sang mga taga-Ashdod ang mga nagakalatabo, nagsiling sila, “Indi
dapat nga magpabilin diri sa aton ang Kahon sang Dios sang Israel tungod nga
ginasilutan niya kita kag si Dagon nga aton dios.”
8 Gani ginpatawag nila ang tanan nga pangulo sang mga Filistinhon kag
ginpamangkot, “Ano ang himuon ta sa Kahon sang Dios sang Israel?” Nagsabat sila,
“Dal-on ini sa Gat.” Gani gindala nila sa Gat ang Kahon sang Dios sang Israel.
9 Pero sang nag-abot na ini didto, ginsilutan man sang GINOO ang katawhan sang
sadto nga banwa. Nagsinala-sala gid sila kay ginpatubuan man sila sang GINOO sang
mga tumor, bata man ukon tigulang.
10 Gani ginpadala nila sa Ekron ang Kahon sang Dios. Kag samtang ginapasulod ini
sa Ekron, nagreklamo ang katawhan sang Ekron. Siling nila, “Gindala nila diri ang
Kahon sang Dios sang Israel para patyon kita tanan.”
11 Gani ginpatawag nila ang tanan nga pangulo sang mga Filistinhon kag
ginsilingan, “Ibalik ninyo ang Kahon sang Dios sang Israel sa iya lugar, kay kon indi,

* **4:21-22** *Icabod:* buot silingon sa Hebreo, *wala na ang gamhanan nga presensya*

magakalamatay kami tanan.” Amo ina ang ila ginsiling tungod kay nagsugod na ang
puwerte nga pagsilot sang Dios sa ila banwa. Nagsinala-sala sila kay madamo ang
nagkalamatay.
12 Ang mga wala nagkalamatay gintubuan sang tumor, kag ang ila pagpangayo sang
bulig nakaabot sa langit.

6

Ginbalik sa Israel ang Kahon sang Kasugtanan

1 Pagkaligad sang pito ka bulan halin sang gindala ang Kahon sang GINOO sa Filistia,
2 ginpatawag sang mga Filistinhon ang *ila* mga pari kag mga babaylan kag
ginpamangkot, “Ano ang amon himuon sa Kahon sang GINOO? Sugiri kami kon paano
namon ini ibalik sa iya nga lugar.”
3 Nagsabat sila, “Kon ibalik ninyo ang Kahon sang Dios sang Israel, dapat ibalik
ninyo ini nga may dala nga halad nga bayad sa sala. Sa sini nga paagi magaayo kamo
kag mahibaluan ninyo kon ngaa nga ginasilutan niya kamo.”*
4-5 Nagpamangkot ang mga Filistinhon, “Ano nga halad nga bayad sa sala ang amon
ipadala?” Nagsabat ang mga pari kag mga babaylan, “Magporma kamo sang lima ka
imahen nga bulawan nga ang korte daw tumor, kag lima man ka imahen nga bulawan
nga ang korte daw ilaga, suno sa kadamuon sang aton *lima ka* pangulo, tungod nga
nag-abot sa aton kag sa aton mga pangulo ang kahalitan nga mga tumor kag mga ilaga
nga nagahalit sa aton nasyon. Ihalad ninyo ini sa pagpadungog sa Dios sang Israel, kay
basi untatan na niya ang pagsilot sa aton, sa aton nga mga dios, kag sa aton nga nasyon.
6 Indi na ninyo pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon pareho sang ginhimo sang
mga Egyptohanon kag sang ila hari. Gintugutan lang nila nga makalakat ang mga
Israelinhon sang puwerte na gid ang pagpaantos sa ila sang Dios.
7 Gani karon, maghimo kamo sang bag-o nga karo kag magkuha sang duha ka iloy
nga baka nga wala pa gid matakdi sang gota. Dayon itakod ninyo ang karo sa mga
baka, pero indi ninyo pagpaupda ang ila mga bata kundi siraduhi ninyo ini sa toril.
8 Pagkatapos kuhaa ninyo ang Kahon sang GINOO kag ibutang sa karo. Ibutang man
ninyo sa tupad sini ang kahon nga sa diin nasulod ang mga bulawan nga may mga
korte, nga inyo ipadala bilang halad nga bayad sa sala. Dayon palakta ninyo ang mga
baka, kag pabay-i lang kon sa diin ini pakadto,
9 pero tan-awa ninyo ini. Kon magtaklad gani ini pakadto sa Bet Shemesh, nga isa sa
mga banwa sang mga Israelinhon, mahibaluan ta nga ang GINOO amo ang nagpadala
sining puwerte nga kahalitan sa aton. Pero kon indi gani, mahibaluan ta nga indi ang
GINOO ang nagasilot sa aton, kundi natabuan lang ini sa aton.”
10 Gani gintuman nila ato. Nagkuha sila sang duha ka iloy nga baka kag gintakdan
sang karo. Ang mga bata sini ginsiradhan nila sa toril.
11 Ginbutang nila ang Kahon sang GINOO sa karo kag ang kahon nga may sulod nga
mga bulawan nga ang korte daw mga ilaga kag daw mga tumor.
12 Dayon naglakat ang mga baka deretso sa Bet Shemesh nga wala naglipas sa dalan,
kag sige ang ila ima.† Nagasunod sa ila ang mga pangulo sang mga Filistinhon hasta sa
border sang Bet Shemesh.
13 Sang sadto nga tion, nagaani ang mga taga-Bet Shemesh sang trigo sa kapatagan.
Sang makita nila ang Kahon *sang Kasugtanan*, nalipay gid sila.
14-15 Nakaabot ang karo sa uma ni Josue nga taga-Bet Shemesh, kag didto ini
nagpundo sa kilid sang dako nga bato. Ginkuha sang mga kaliwat ni Levi ang Kahon
sang GINOO kag ang kahon nga may sulod nga mga imahen nga bulawan, kag

---

* **6:3** *kag mahibaluan...kamo:* ukon, *kag untaton na sang Dios ang pagsilot sa inyo*
† **6:12** *ima:* ukon, *inga*

gintungtong didto sa dako nga bato. Dayon ginbial sang mga tawo ang karo kag
ginhalad ang mga baka bilang halad nga ginasunog para sa GINOO, kag naghalad man
sila sang iban pa nga mga halad.
16 Nakita ini tanan sang lima ka pangulo sang mga Filistinhon, kag dayon nagpuli
sila sa Ekron sang sina mismo nga adlaw.
17 Ang lima ka *imahen nga* bulawan nga ang korte daw tumor naghalin sa lima ka
banwa sang mga Filistinhon: ang Ashdod, Gaza, Ashkelon, Gat, kag Ekron. Ginpadala
nila ini para sa GINOO bilang halad nga bayad sa sala,
18 kag amo man ang lima ka bulawan nga ang korte daw ilaga, suno sa kadamuon
sang sadtong lima ka napaderan nga mga banwa sang Filistinhon. Ini nga mga banwa
kag ang mga baryo sa palibot sini sakop sang sadtong lima ka pangulo. Ang dako nga
bato sa uma ni Josue sang Bet Shemesh, nga ila gintungtungan sang Kahon sang
GINOO, ara pa gihapon hasta subong bilang pamatuod parte sa natabo.
19 Pero may 70 ka taga-Bet Shemesh nga ginpatay sang Dios tungod kay gintan-aw
nila ang sulod sang Kahon sang GINOO. Nagpangasubo gid ang mga tawo tungod sa
sining puwerte nga silot sang GINOO sa ila.
20 Nagpamangkot sila, "Sin-o bala ang makaatubang sa presensya sang GINOO, ang
balaan nga Dios? Sa diin bala naton ipadala ang Kahon sang GINOO palayo sa aton?"
21 Gani nagpadala sila sang mga mensahero sa mga taga-Kiriat Jearim sa pagsiling,
"Ginbalik sang mga Filistinhon ang Kahon sang GINOO. Kuhaa ninyo diri kag dal-a dira
sa inyo."

7

1 Gani ginkuha sang mga taga-Kiriat Jearim ang Kahon sang GINOO kag gindala sa
balay ni Abinadab nga ara sa bukid. Kag ginpili nila si Eleazar, nga anak ni Abinadab,
sa pagbantay sini.

Nagdumala si Samuel sa Israel

2 Nagtiner ang Kahon sang GINOO sa Kiriat Jearim sa malawig nga tion—mga 20 ka
tuig. Kag sa sina nga mga tinuig, nagapangasubo kag nagapangayo sang bulig sa
GINOO ang bilog nga katawhan sang Israel.
3 Nagsiling si Samuel sa ila, "Kon sinsero gid man ang inyo pagbalik sa GINOO, ipilak
ninyo ang inyo mga dios-dios pati na ang *imahen ni* Ashtoret, kag itugyan ninyo ang
inyo kabuhi sa GINOO, kag siya lang ang alagaran ninyo. Kon himuon ninyo ini
luwason niya kamo sa kamot sang mga Filistinhon."
4 Gani ginpilak nila ang mga *imahen ni* Baal kag *ni* Ashtoret, kag nag-alagad lang gid
sa GINOO.
5 Dayon nagsiling si Samuel sa mga Israelinhon, "Magtipon kamo tanan sa Mizpa,
kag magapangamuyo ako sa GINOO para sa inyo."
6 Sang nagtipon na sila tanan sa Mizpa, nagkuha sila sang tubig kag gin-ula nila sa
presensya sang GINOO. Sadto nga adlaw nagpuasa sila kag nagtuad sang ila mga sala
nga ila ginhimo kontra sa GINOO. Ginpanguluhan ni Samuel ang mga Israelinhon didto
sa Mizpa.
7 Sang mabalitaan sang mga Filistinhon nga ang mga Israelinhon nagtipon sa Mizpa,
nagpreparar ang mga pangulo sang mga Filistinhon sa pagsalakay sa ila. Kag sang
mabalitaan ini sang mga Israelinhon, hinadlukan sila sa mga Filistinhon.
8 Nagsiling sila kay Samuel, "Indi ka mag-untat sa pagpangamuyo sa GINOO nga aton
Dios nga luwason niya kita sa mga Filistinhon."
9 Dayon nagkuha si Samuel sang karnero nga nagatiti pa kag ginsunog niya ini nga
bilog bilang halad nga ginasunog para sa GINOO. Nagpangayo siya sang bulig sa GINOO
para sa Israel kag ginsabat siya sang GINOO.

10 Samtang ginahalad ni Samuel ang halad nga ginasunog, nag-abot ang mga
Filistinhon sa pagpakig-away sa mga Israelinhon. Pero sang sina nga adlaw
ginpadaguob sang GINOO sing puwerte katunog gani nagsinala-sala ang mga
Filistinhon, kag napierdi sila sa mga Israelinhon.
11 Ginlagas kag ginpamatay sila sang mga Israelinhon halin sa Mizpa hasta sa ubos
sang Bet Car.
12 Dayon nagkuha si Samuel sang bato kag ginbutang sa tunga sang Mizpa kag Shen.
Gin-ngalanan niya ini nga Ebenezer* kay siling niya, "Hasta subong ginabuligan kami
sang GINOO."
13 Gani napierdi ang mga Filistinhon, kag wala na sila magsalakay liwat sa lugar
sang mga Israelinhon samtang buhi si Samuel, kay nagpamatok gid ang GINOO sa ila.
14 Ang mga banwa sa tunga sang Ekron kag Gat nga naagaw sang mga Filistinhon
nabalik sa Israel. Kag nauntat man ang inaway sang mga Israelinhon kag sang mga
Amornon.
15 Nagpadayon si Samuel nga pangulo sang Israel sa bilog niya nga kabuhi.
16 Kada tuig, nagalibot siya halin sa Betel pakadto sa Gilgal kag Mizpa, para
panguluhan ang mga Israelinhon sa sini nga mga lugar.
17 Pero pagkatapos nagapuli gid siya sa Rama, sa diin siya nagaestar, kag
nagapangulo man siya sa mga tawo didto. Kag naghimo siya didto sang halaran para
sa GINOO.

8

Nagpangayo sang Hari ang mga Israelinhon

1 Sang tigulang na si Samuel, ginpili niya ang iya mga anak nga mangin pangulo
sang Israel.
2 Ang ngalan sang iya kamagulangan amo si Joel, kag ang manghod amo si Abia. Kag
nag-alagad sila *bilang pangulo* sa Beersheba.
3 Pero wala sila magsunod sa pagginawi sang ila amay. Makikuwarta sila, nagabaton
sila sang lagay, kag ginatiko nila ang hustisya.
4 Gani nagtipon ang tanan nga manugdumala sang Israel, kag nagkadto kay Samuel
sa Rama.
5 Nagsiling sila sa iya, "Tigulang ka na; kag ang imo mga anak wala nagasunod sa
imo pagginawi. Karon, hatagi kami sang hari nga magpangulo sa amon, pareho sang
iban nga mga nasyon nga may hari."
6 Pero naglain gid ang buot ni Samuel sa ila ginapangayo, gani nagpangamuyo siya
sa GINOO.
7 Kag nagsiling ang GINOO sa iya, "Tumana ang ginahambal nila sa imo; indi ikaw
ang ila ginsikway kundi ako.
8 Halin sang pagpaguwa ko sa ila sa Egypt hasta subong ginasikway nila ako kag
nagaalagad sila sa iban nga mga dios. Kag karon amo man ang ila ginahimo sa imo.
9 Sige, tumana ang ila ginapangayo, pero paandami gid sila kon ano ang
pagahimuon sang hari nga magadumala sa ila."
10 Ginsugid ni Samuel sa mga tawo nga nagapangayo sang hari sa iya ang tanan nga
ginhambal sang GINOO.
11 Nagsiling si Samuel, "Amo ini ang pagahimuon sang hari nga magadumala sa
inyo: kuhaon niya ang inyo mga anak nga lalaki kag himuon niya nga mga soldado.
Ang iban sa ila himuon niya nga mga manugkarwahe, ang iban mga manugkabayo,
kag ang iban magauna sa iya karwahe.

---

* **7:12** *Ebenezer:* Ang buot silingon sini sa Hebreo, *bato nga nagapahanumdom sang bulig (sang GINOO).*

12 Ang iban sa ila himuon niya nga mga opisyal nga magadumala sa 1,000 ka
soldado, kag ang iban sa 50 ka soldado. Ang iban paaraduhon niya sa iya uma kag
paanihon sa iya patubas, kag ang iban pa gid pahimuon niya sang mga armas sa
inaway kag mga kagamitan para sa iya mga karwahe.
13 Kuhaon niya ang inyo mga anak nga babayi kag himuon niya nga mga
manughimo sang pahamot, manugluto, kag manughimo sang tinapay.
14 Kuhaon niya ang pinakamaayo ninyo nga mga uma, mga talamnan sang ubas, kag
mga talamnan sang olibo, kag ihatag niya ini sa iya mga suluguon.
15 Kuhaon niya ang ikanapulo sang inyo mga uyas kag mga ubas, kag ihatag ini sa
iya mga opisyal kag sa iban pa niya nga mga alagad.
16 Kuhaon man niya ang inyo mga ulipon nga mga lalaki kag mga babayi kag ang
pinakamaayo ninyo nga mga baka kag mga donkey sa pag-obra sa iya.
17 Kuhaon pa gid niya ang ikanapulo sang inyo mga kasapatan, kag kamo mismo
mangin iya mga ulipon.
18 Kon mag-abot na ina nga tion, magapangayo kamo sang bulig sa GINOO tungod
sang *pagpamigos sang* hari nga inyo ginpili, pero indi kamo pagsabton sang GINOO."
19 Pero wala magpamati ang mga tawo kay Samuel. Nagsiling sila, "Indi mahimo!
Gusto namon nga may hari nga magdumala sa amon.
20 Dayon mangin pareho kami sa iban nga mga nasyon, nga may hari nga
nagadumala sa amon kag nagapanguna sa amon sa pagpakig-away."
21 Sang mabatian ni Samuel ang tanan nga ginsiling sang mga tawo, ginsugid niya
ini sa GINOO.
22 Nagsabat ang GINOO sa iya, "Tumana ang ila luyag; hatagi sila sang hari." Dayon
nagsiling si Samuel sa mga Israelinhon, "*Sige,* magpuli na kamo sa inyo mga banwa."

9

Ginpili ni Samuel si Saul nga Hari

1 May isa ka manggaranon kag kilala nga tawo sa tribo ni Benjamin. Ang iya ngalan
si Kish, kag anak siya ni Abiel. Si Abiel anak ni Zeror. Si Zeror anak ni Becorat. Kag si
Becorat anak ni Afia nga kaliwat ni Benjamin.
2 Si Kish may anak nga si Saul. Bataon pa si Saul, kag siya ang pinakaguwapo kag
pinakamataas sa Israel.
3 Karon, nadula ang mga donkey ni Kish, gani nagsiling siya sa iya anak nga si Saul,
"Upda ang isa sa mga suluguon kag pangitaa ang mga donkey."
4 Gani naglakat si Saul *kag ang suluguon.* Nagkadto sila sa kabukiran sang Efraim
hasta sa lugar sang Shalisha, pero wala nila makita ang mga donkey. Gani nagkadto
sila sa duta sang Shaalim kag sa duta sang Benjamin, pero wala man nila makita didto.
5 Sang nakaabot sila sa duta sang Zuf, nagsiling si Saul sa iya suluguon, "Dali,
mabalik na lang kita, kay basi kita na ang kabalak-an ni tatay imbes ang mga donkey."
6 Pero nagsabat ang suluguon, "Hulat anay! May isa ka propeta sang Dios* sa
malapit nga banwa. Ginatahod gid siya sang mga tawo, kag ang tanan niya nga
ginasiling nagakatabo gid. Makadto kita sa iya subong, kay basi kon masugiran niya
kita kon sa diin ta makita ang mga donkey."
7 Nagsiling si Saul sa iya suluguon, "Kon makadto kita sa iya, ano ang ihatag ta sa
iya? Wala kita sing pagkaon nga nabilin. Wala kita sing iregalo sa iya."
8 Nagsabat ang suluguon, "Ari, may sensilyo ako nga pilak.† Ihatag ko ini sa propeta
sang Dios para sugiran niya kita kon sa diin ta makita ang mga donkey."

---

* **9:6** *propeta sang Dios:* ukon, *alagad sang Dios.* Sa literal, *tawo sang Dios.* † **9:8** *pilak:* sa English, *silver*

9-10 Nagsiling si Saul sa iya, “Maayo gid! Dali, makadto kita *sa manalagna*.” (Sang una
sa Israel, kon may tawo nga gusto nga makabaton sang mensahi halin sa Dios,
nagasiling siya, “Dali, makadto kita sa manalagna,” kay ang ginatawag subong nga
propeta ginatawag sadto nga manalagna.)
Nagkadto si Saul kag ang suluguon sa banwa nga sa diin ara ang propeta sang Dios.
11 Sang nagapataklad sila sa bukid pakadto sa banwa, may nasugata sila nga mga
dalaga nga nagapaguwa sa banwa sa pagsag-ob. Nagpamangkot sila sa mga dalaga,
“Ari bala diri ang manalagna?”
12 Nagsabat sila, “Huo, ari siya. Una-una lang siya sa inyo. Bag-o pa lang siya
nag-abot sa amon banwa sa pagpanguna sa mga tawo sa ila paghalad didto sa
simbahan sa mataas nga lugar. Dalia ninyo!
13 Hingabuti ninyo siya antes siya magkadto didto para magkaon. Indi magsugod
kaon ang mga tawo nga gin-imbitar kon indi pa siya makaabot, tungod nga
kinahanglan nga bendisyunan niya anay ang halad. Gani taklad na kamo subong, kay
maabtan ninyo siya samtang adlaw pa.”
14 Gani nagtaklad sila sa banwa. Kag sang nagapasulod sila, nakita nila si Samuel
nga nagapadulong sa ila sa pagkadto sa simbahan sa mataas nga lugar.
15 Sang nagligad nga adlaw antes mag-abot si Saul, nagsiling na nga daan ang GINOO
kay Samuel,
16 “Buwas, sa amo sini nga oras, pakadtuon ko sa imo ang isa ka tawo nga halin sa
duta sang Benjamin. Haplasan mo sang lana ang iya ulo sa pagpakita nga siya ang
pinili nga pangulo sang akon katawhan nga mga Israelinhon. Luwason niya ang akon
katawhan sa kamot sang mga Filistinhon, kay nakita ko ang mga pag-antos sang akon
katawhan, kag nabatian ko ang ila pagpangayo sang bulig.”
17 Sang makita ni Samuel si Saul, nagsiling ang GINOO kay Samuel, “Siya ang tawo
nga ginsiling ko sa imo. Magadumala siya sa akon katawhan.”
18 Nagpalapit si Saul kay Samuel sa may puwertahan sang banwa kag
nagpamangkot, “Sa diin bala ang balay sang manalagna?”
19 Nagsabat si Samuel, “Ako ang manalagna. Mag-una kamo sa akon sa simbahan sa
mataas nga lugar, kay sa sini nga adlaw magakaon kamo upod sa akon. Kag buwas sa
aga, isugid ko sa imo ang imo ginahunahuna, kag dayon palakton ko kamo.
20 Kon parte sa mga donkey nga nadula tatlo na ka adlaw ang nagligad, indi ka
magkabalaka kay nakita na sila. Kag karon sugiran ko ikaw nga ikaw kag ang
panimalay sang imo amay amo ang ginahandom sang mga Israelinhon *nga
magapangulo sa ila*.”
21 Nagsabat si Saul, “Pero naghalin lang ako sa tribo ni Benjamin, ang pinakagamay
nga tribo sang Israel, kag ang amon pamilya amo ang pinakakubos sa amon tribo.
Ngaa nagasiling ka sina sa akon?”
22 *Sang didto na sila sa simbahan sa mataas nga lugar,* gindala ni Samuel si Saul kag
ang suluguon sa dako nga kuwarto nga sa diin nagapungko ang 30 ka tawo nga
ginpang-imbitar. Dayon ginpapungko niya si Saul kag ang suluguon sa pulungkuan
nga para sa dungganon nga mga bisita.
23 Nagsiling si Samuel sa manugluto, “Dal-a diri ang karne nga ginpapain ko sa imo.”
24 Gani ginkuha sang manugluto ang paa kag ginbutang sa atubangan ni Saul.
Nagsiling si Samuel *kay Saul,* “Sige, kauna, kay ginpain ko ina para sa imo sa sini nga
okasyon, upod sa mga tawo nga akon ginpang-imbitar.” Gani nagkaon si Saul upod kay
Samuel sa sina nga adlaw.
25 Pagbalik nila sa banwa halin sa simbahan sa mataas nga lugar, ginpreparahan ni
Samuel sang hiligdaan si Saul didto sa *matapan nga* atop sang iya balay,

26 kag didto nagtulog si Saul. Pagkaaga,‡ gintawag ni Samuel si Saul didto sa atop.
Siling niya, “Magpanghimos ka na, kay papulion ko na ikaw.” Sang nakapanghimos na
si Saul, nagguwa sila ni Samuel.
27 Sang nagapaguwa na sila sa banwa, nagsiling si Samuel kay Saul, “Paunaha ang
imo suluguon kay maestorya kita dali lang. Isiling ko sa imo ang ginsiling sang Dios.”
Gani nag-una ang suluguon.

10

1 Dayon nagkuha si Samuel sang isa ka tibod nga lana, kag ginbubo sa ulo ni Saul.
Ginhalukan niya si Saul kag ginsilingan, “Ang GINOO mismo ang nagpili sa imo nga
magpangulo sa *katawhan nga* iya ginapanag-iyahan.
2 Paghalin mo karon, may masugat-an ka nga duha ka tawo malapit sa lulubngan ni
Raquel sa Zelza, sa border sang Benjamin. Magasiling sila sa imo, ‘Nakita na ang mga
donkey nga inyo ginapangita, kag wala nagapalibog ang imo amay sa ila kundi sa imo,
kag nagasagi siya pamangkot, “Ano na lang ang akon himuon para makita ko ang akon
bata?”’”
3 *Nagsiling pa si Samuel,* “Pag-abot mo sa dako nga kahoy sa Tabor, may masugat-an
ka nga tatlo ka tawo nga nagapakadto sa Betel sa pagsimba sa Dios. Ang isa sa ila
nagadala sang tatlo ka bataon nga kanding, ang isa tatlo ka tinapay, kag ang isa pa gid
nagadala sang bino nga nasulod sa panit nga suludlan.
4 Tamyawon ka nila kag hatagan sang duha ka tinapay, nga imo pagabatunon.
5 Pag-abot mo sa Bukid* sang Dios, nga sa diin may kampo sang mga Filistinhon,
may masugat-an ka nga grupo sang mga propeta nga nagapadulhog halin sa simbahan
sa mataas nga lugar. Nagatukar sila sang arpa, tamborin, plawta kag lira, kag
nagahalambalanon.
6 Dayon gamhan ka sang Espiritu sang GINOO kag magahalambalanon ka man upod
sa ila, kag mangin lain ka na nga klase sang tawo.
7 Kon matuman na ini nga mga butang, himua kon ano ang maayo, kay kaupod mo
ang Dios.
8 “Mag-una ka sa akon sa Gilgal. Maapas gid ako sa imo sa paghalad sang mga halad
nga ginasunog kag sang mga halad nga para sa maayo nga relasyon. Pero hulaton mo
gid ako sang pito ka adlaw hasta nga makaabot ako, kag sugiran ko ikaw kon ano ang
imo himuon.”

Ginhimo nga Hari si Saul

9 Sang paghalin ni Saul kay Samuel, ginbag-o sang Dios ang kabuhi ni Saul, kag ang
tanan nga ginsiling ni Samuel sa iya natuman sadto nga adlaw.
10 Sang pag-abot ni Saul kag sang iya suluguon sa Gibea, ginsugata siya sang mga
propeta. Gin-gamhan dayon si Saul sang Espiritu sang Dios kag naghalambalanon siya
upod sa sadto nga mga propeta.
11 Sang makita siya sang mga nakakilala sa iya nga nagahalambalanon siya upod sa
mga propeta, nagpinamangkutanay sila, “Nangin propeta man bala si Saul? Paano
nangin propeta ang anak ni Kish?”
12 Nagsabat ang isa ka tawo nga taga-didto, “Indi importante kon sin-o ang iya amay;
ang bisan sin-o puwede nga mangin propeta.” Kag amo ina ang umpisa sang
hulubaton nga nagasiling, “Nangin propeta man bala si Saul?”
13 Pagkatapos sang paghalambalanon ni Saul, nagkadto siya sa simbahan sa mataas
nga lugar.

---

‡ **9:26** *ginpreparahan...Pagkaaga:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *nagpakig-estorya si Samuel kay Saul didto sa atop sang iya balay.* 26 *Pagkaaga, nagbugtaw sila.*

* **10:5** *Bukid:* sa Hebreo, *Gibea*

14 Karon nagpamangkot ang tiyo ni Saul sa iya kag sa iya suluguon, “Diin kamo
naghalin?” Nagsabat si Saul, “Nagpangita kami sang mga donkey. Pero sang wala
namon ini makita nagkadto kami kay Samuel.”
15 Nagsiling ang tiyo ni Saul, “Sugiri ako kon ano ang ginsiling ni Samuel sa imo.”
16 Nagsabat si Saul, “Ginpasalig niya kami nga nakita na ang mga donkey.” Pero wala
niya pagsugiri ang iya tiyo kon ano ang ginsiling ni Samuel parte sa iya pagkahari.
17 Ginpatipon ni Samuel ang mga Israelinhon didto sa Mizpa para sugiran sila kon
ano ang ginsiling sang GINOO.
18 *Sang didto na sila,* ginsugid ni Samuel ining mensahi nga halin sa GINOO, ang Dios
sang Israel: “Ginpaguwa ko kamo nga mga Israelinhon sa Egypt; ginhilway ko kamo sa
kamot sang mga Egyptohanon kag sa tanan nga ginharian nga nagdaogdaog sa inyo.
19 Ako ang inyo Dios nga nagaluwas sa inyo sa tanan nga katalagman kag kalisod,
pero karon ginasikway ninyo ako kag nagapangayo kamo sang hari nga magpangulo
sa inyo. Gani karon magtipon kamo sa akon atubangan suno sa inyo tribo kag
pamilya.”
20 Ginpapalapit ni Samuel ang kada tribo sang Israel, kag ang tribo ni Benjamin amo
ang napilian.
21 Dayon ginpakadto ni Samuel sa atubangan ang kada pamilya sa tribo ni
Benjamin, kag ang pamilya ni Matri amo ang napilian. Kag ang napilian *naman sa
pamilya ni Matri* amo si Saul nga anak ni Kish. Pero sang ginpangita nila si Saul, wala
nila siya makita.
22 Gani nagpamangkot ang mga tawo sa GINOO, “Ari bala siya diri?” Nagsabat ang
GINOO, “Huo, ari siya. Nagapanago lang siya sa mga kargaminto.”
23 Gani nagdalagan sila kag ginkuha nila si Saul. Kag sang ginpatindog nila siya sa
tunga, mas mataas siya sang sa tanan.
24 Dayon nagsiling si Samuel sa tanan nga tawo, “Amo ini siya ang tawo nga ginpili
sang GINOO*nga mangin hari ninyo*. Wala sing isa sa aton nga pareho sa iya.” Dayon
nagsinggit ang mga tawo, “Mabuhay ang hari!”
25 Ginpaathag dayon ni Samuel sa mga tawo ang mga katungdanan kag
kinamatarong sang isa ka hari. Ginsulat niya ini sa linukot nga kasulatan, kag gintago
sa balay sang GINOO. Dayon ginpapuli ni Samuel ang mga tawo.
26 Nagpuli man si Saul sa ila balay sa Gibea. Gin-updan siya sang mga soldado nga
gintandog sang Dios *nga mag-upod sa iya*.
27 Kay may malain nga mga tawo nga nagyaguta kay Saul. Siling nila, “Paano ini nga
tawo makaluwas sa aton?” Kag wala nila paghatagi si Saul sang mga regalo *sa
pagpadungog sa iya bilang hari*. Pero naghipos lang si Saul.

11

Ginluwas ni Saul ang Banwa sang Jabesh

1 Karon, nagsalakay si Nahash nga *hari sang mga* Ammonhon *kaupod ang iya mga
soldado*, kag ginpalibutan nila ang banwa sang Jabesh Gilead. Nagsiling ang katawhan
sang Jabesh sa iya, “Maghimo ka sang kasugtanan sa amon, kag mapasakop kami sa
imo.”
2 Pero nagsabat si Nahash, “Mahimo lang ako sang kasugtanan sa inyo sa isa ka
kondisyon, nga lukaton ko ang tuo nga mata sang kada isa sa inyo para mahuy-an ang
bilog nga Israel.”
3 Nagsiling ang mga manugdumala sang Jabesh sa iya, “Hatagi kami sang pito ka
adlaw sa pagpadala sang mga mensahero sa bilog nga Israel. Kag kon wala gani sing
may mag-abot sa pagluwas sa amon masurender kami sa imo.”

4 Nag-abot ang mga mensahero sa Gibea, nga sa diin nagaestar si Saul. Kag sang
ginsugid nila ang ginhambal ni Nahash, naghinibi ang tanan nga tawo didto.
5 Natabuan sadto nga nagapapuli si Saul halin sa uma kaupod ang iya mga baka,
gani nagpamangkot siya, "Ano ang natabo? Ngaa nagahinibi ang mga tawo?" Dayon
ginsugid sang mga tawo sa iya kon ano ang ginsiling sang mga taga-Jabesh.
6 Pagkabati sini ni Saul gin-gamhan siya sang Espiritu sang Dios, kag puwerte gid
ang iya kaakig.
7 Nagkuha siya sang duha ka baka kag ginpanghiwa-hiwa niya. Dayon ginhatag niya
ini sa mga mensahero, kag ginsugo niya sila sa pagkadto sa bilog nga duta sang Israel
sa pagsiling sa mga tawo, "Amo ini ang matabo sa baka sang tawo nga indi mag-upod
kay Saul kag kay Samuel *sa pagpakig-away*."
Ginpahadlok gid sang GINOO ang mga Israelinhon *kay Saul*, gani nag-ugyon sila sa
iya.
8 Gintipon sila ni Saul sa Bezek: 300,000 ang halin sa Israel kag 30,000 ang halin sa
Juda.
9 Ginsilingan nila ang mga mensahero sang Jabesh Gilead, "Silinga ang inyo mga
kasimanwa nga maluwas sila buwas sa udto." Sang ginsugid ini sang mga mensahero
sa ila mga kasimanwa nalipay gid sila.
10 Nagsiling sila sa mga Ammonhon, "Buwas masurender kami sa inyo, kag himua
ninyo sa amon ang inyo gusto nga himuon."
11 Sang madulom pa sang sunod nga adlaw, ginpartida ni Saul ang iya mga tinawo sa
tatlo ka grupo. Kag sang kaagahon na, ginsulod nila ang kampo sang mga Ammonhon
kag ginpamatay sila hasta mag-udto. Ang mga nakaluwas sa ila isa-isa nga nagpalagyo.
12 Pagkatapos sang inaway, nagsiling ang mga Israelinhon kay Samuel, "Sin-o atong
mga tawo nga nagsiling nga si Saul indi dapat mangin hari naton? Dal-a sila diri sa
amon kay patyon namon sila."
13 Pero nagsiling si Saul, "Wala sing isa nga pagapatyon subong, kay sa sini nga
adlaw ginluwas sang GINOO ang Israel."
14 Dayon nagsiling si Samuel sa mga tawo, "Dali, makadto kita sa Gilgal kag
iproklamar naton liwat si Saul bilang aton hari."
15 Gani nagkadto sila tanan sa Gilgal kag ginproklamar si Saul bilang hari sa
presensya sang GINOO. Naghalad sila didto sang halad nga para sa maayo nga
relasyon, kag naghiwat sila sang dako nga selebrasyon.

12

Ang Pamilin-bilin ni Samuel

1 Nagsiling si Samuel sa tanan nga Israelinhon, "Gintuman ko ang ginpangayo ninyo
sa akon; ginhatagan ko kamo sang hari nga magadumala sa inyo.
2 Karon may hari na kamo bilang inyo pangulo. Kon parte sa akon, nangin pangulo
ninyo ako halin sang bataon pa ako hasta subong. Pero tigulang na ako kag ubanon na,
kag ang akon mga anak *dalagko na, kag* kaupod mismo ninyo.
3 Karon, ari ako sa inyo atubangan. Kon may nahimo ako nga malain, sugiri ninyo
ako sa presensya sang GINOO kag sang *hari nga* iya ginpili. May ginkuha bala ako nga
baka ukon donkey sa kay bisan sin-o sa inyo? May gindayaan bala ako ukon
gindaogdaog sa inyo? Nagbaton bala ako sang lagay para ibaliwala ang sala nga
nahimo sang isa ka tawo? Kon mapamatud-an ninyo nga nahimo ko ang bisan isa sa
sini nga mga butang, bayaran ko ina."
4 Nagsabat ang mga tawo, "Wala mo kami gindayaan ukon gindaogdaog. Wala ka
man sing may ginkuha sa kay bisan sin-o sa amon."

5 Nagsiling si Samuel sa ila, “Sa sini nga adlaw saksi ang GINOO kag ang *hari nga* iya
ginpili nga wala kamo sing may iakusar sa akon.” Nagsabat ang mga tawo, “*Huo,* saksi
ang GINOO.”
6 Dayon nagsiling si Samuel, “Ang GINOO amo ang nagpili kay Moises kag kay Aaron
nga mangin pangulo sang inyo mga katigulangan, kag siya ang nagpaguwa sa ila sa
Egypt.
7 Karon, magpalapit kamo sa presensya sang GINOO kay iplastar ko sa inyo ang
ebidensya sang tanan nga kaayo nga ginhimo sang GINOO sa inyo kag sa inyo mga
katigulangan.
8 “Sang didto ang mga kaliwat ni Jacob sa Egypt, nagpangayo sila sang bulig sa
GINOO, kag ginpadala sang GINOO si Moises kag si Aaron nga amo ang nagpaguwa sa
ila sa Egypt kag nagdala sa ila sa sini nga duta.
9 Pero ginkalimtan nila ang GINOO nga ila Dios, gani ginpapierdi sila sang GINOO sa
kay Sisera nga kumander sang mga soldado sang Hazor, kag sa mga Filistinhon kag sa
hari sang Moab.
10 Nagpangayo sila sang bulig sa GINOO. Siling nila, ‘Nakasala kami, GINOO.
Ginsikway ka namon, kag ginsimba namon ang mga *imahen ni* Baal kag *ni* Ashtoret.
Pero karon, luwasa kami sa kamot sang amon mga kaaway, kag simbahon ka namon.’
11 Dayon ginpadala sang GINOO si Gideon,* si Barak, si Jefta kag ako, kag ginluwas
namon kamo sa kamot sang inyo mga kaaway sa palibot, kag nagkabuhi kamo nga
luwas sa katalagman.
12 Pero sang makita ninyo nga nagsalakay sa inyo si Nahash nga hari sang mga
Ammonhon, nagpangayo kamo sa akon sang hari nga magdumala sa inyo, bisan pa
nga ang GINOO nga inyo Dios amo ang inyo hari.
13 Karon, ari na ang hari nga inyo ginpili. Ginpangayo ninyo siya, kag ginhatag siya
sang GINOO sa inyo.
14 Wala sing malain nga matabo sa inyo kon kamo kag ang inyo hari magtahod kag
mag-alagad sa GINOO nga inyo Dios kag magsunod sa iya mga sugo.
15 Pero kon indi kamo magsunod sa GINOO, kag indi magtuman sa iya mga sugo,
silutan niya kamo, pareho sa ginhimo niya sa inyo mga katigulangan.
16 “Karon, indi kamo maghalin; tan-awa ninyo ang makatilingala nga butang nga
pagahimuon sang GINOO sa inyo atubangan.
17 Indi bala nga tiyempo subong sang tig-alani sang trigo *kag wala nagaulan? Pero*
magapangamuyo ako sa GINOO nga padaguobon kag paulanon niya. Dayon
mareyalisar ninyo kon ano kalaot ang inyo ginhimo sa panulok sang GINOO sang
nagpangayo kamo sang hari.”
18 Gani nagpangamuyo si Samuel sa GINOO, kag sa sina mismo nga adlaw,
ginpadaguob kag ginpaulan sang GINOO. Hinadlukan ang tanan nga tawo sa GINOO
kag kay Samuel.
19 Nagsiling sila kay Samuel, “Palihog sir, ipangamuyo sa GINOO nga imo Dios nga
indi kami magkalamatay, kay gindugangan namon ang amon mga sala sa pagpangayo
sang hari.”
20 Nagsabat si Samuel, “Indi kamo magkahadlok. Bisan pa nakahimo kamo sining
malain nga butang, indi kamo magtalikod sa GINOO, kundi alagara ninyo siya sa
bug-os ninyo nga tagipusuon.
21 Indi kamo mag-alagad sa mga wala sing pulos nga mga dios-dios. Indi sila
makabulig ukon makaluwas sa inyo.
22 Indi gid kamo pag-isikway sang GINOO, kay indi siya gusto nga mahuy-an ang iya
ngalan. Nalipay gid siya sa paghimo sa inyo nga iya katawhan.

---

* **12:11** *Gideon:* sa Hebreo, *Jerubaal*

23 “Kon parte sa akon, nagapangamuyo gid ako permi sa GINOO para sa inyo, kay kon
indi, makasala ako sa GINOO. Kag tudluan ko kamo sa pagkabuhi nga maayo kag husto.
24 Pero dapat magtahod gid kamo sa GINOO kag mag-alagad sa iya sing matutom sa
bug-os ninyo nga tagipusuon. Dumduma ninyo ang makatilingala nga mga butang nga
iya ginhimo sa inyo.
25 Pero kon magpadayon kamo sa pagpakasala, kamo kag ang inyo hari
pagalaglagon.”

13

Ginsaway ni Samuel si Saul

1 Nagaedad si Saul sang 30* ka tuig sang nangin hari siya sang Israel, kag naghari
siya sa sulod sang 42† ka tuig.
2 Nagpili si Saul sang 3,000 ka lalaki sa Israel *sa pagpakig-away sa mga Filistinhon*.
Ang mga wala napili ginpapuli niya. Gin-upod niya ang 2,000 sa Micmash kag sa
kabukiran sang Betel, kag ang 1,000 ginpaupod niya sa iya anak nga si Jonatan sa
Gibea nga sakop sang Benjamin.
3 Ginsalakay ni Jonatan ang kampo sang mga Filistinhon sa Geba, kag nabatian ini
sang iban nga mga Filistinhon. Gani nagsugo si Saul nga patunugon ang mga budyong
sa bilog nga duta sang Israel sa pagpreparar sa mga Hebreo‡ sa inaway.
4 Nabalitaan sang mga Israelinhon nga akig gid ang mga Filistinhon sa ila tungod
nga ginsalakay ni Saul ang ila kampo. Gani nagtipon ang mga Israelinhon upod kay
Saul didto sa Gilgal.
5 Nagtipon ang mga Filistinhon sa pagpakig-away sa mga Israelinhon. May 3,000§
sila ka karwahe, 6,000 ka manugkabayo, kag puwerte kadamo nga mga soldado,
pareho sa balas sa baybayon. Nagkadto sila sa Micmash, sa east sang Bet Aven, kag
didto nagkampo.
6 Sang makita sang mga Israelinhon nga sa peligro ang ila kahimtangan, nagpanago
sila sa mga kuweba, sa masiot nga mga lugar, sa mga kabatuhan, sa mga buho, kag sa
mga pulunduhan sang tubig.
7 Ang iban sa ila nagtabok sa *Suba sang* Jordan kag nagpalagyo sa Gad kag sa Gilead.
Si Saul iya nagpabilin sa Gilgal, kag nagakurog sa kahadlok ang iya mga kaupod.
8 Naghulat si Saul kay Samuel sa Gilgal sang pito ka adlaw suno sa ginsiling ni
Samuel sa iya, pero wala mag-abot si Samuel. Sang makita ni Saul nga nagaamat-amat
palagyo ang iya mga kaupod,
9 nagsiling siya, “Dal-a ninyo diri sa akon ang halad nga ginasunog kag ang halad nga
para sa maayo nga relasyon.” Kag ginhalad ni Saul ang halad nga ginasunog.
10 Sang nagahingapos na siya sa paghalad, nag-abot si Samuel. Nagguwa si Saul sa
pag-abiabi sa iya,
11 pero nagpamangkot si Samuel, “Ano ang imo ginhimo?” Nagsabat si Saul, “Nakita
ko nga nagaamat-amat palagyo ang mga tawo, kag wala ka mag-abot sa oras nga imo
ginsiling, kag nagatipon na ang mga Filistinhon sa Micmash.
12 Naghunahuna ako nga basi magsalakay sa amon ang mga Filistinhon diri sa Gilgal
kag wala pa makahalad sa GINOO sa pagpangayo sa iya sang bulig. Gani napilitan ako
nga maghalad sang halad nga ginasunog.”

---

* **13:1** *30:* Wala ini sa Hebreo, pero ara sa iban nga mga kopya sang Septuagint. † **13:1** *42:* Indi kompleto ang numero sa Hebreo: *naghari siya sa sulod sang...kag duha ka tuig.* ‡ **13:3** *Hebreo:* ukon, *Israelinhon* § **13:5** *3,000:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *30,000.*

13 Nagsiling si Samuel, “Kabuangan ang imo ginhimo. Wala mo gintuman ang sugo
sang GINOO nga imo Dios nga ginbilin niya sa imo. Kon gintuman mo lang, ang imo
kuntani mga kaliwat amo ang padayon nga magahari sa Israel.
14 Pero indi na ina matabo, kay may nakita na ang GINOO nga tawo nga
nagakomporme sa iya luyag, kag ginhimo niya siya nga pangulo sang iya katawhan,
tungod kay wala ka nagtuman sa iya sugo.”
15 Dayon naghalin si Samuel sa Gilgal kag nagkadto sa Gibea nga sakop sang
Benjamin. Gin-isip ni Saul ang nabilin niya nga mga tinawo; mga 600 sila tanan.

Wala sing mga Armas ang mga Israelinhon

16 Nagkampo si Saul kag ang iya anak nga si Jonatan, kag ang iya mga tinawo, sa
Geba* nga sakop sang Benjamin, samtang ang mga Filistinhon iya nagkampo sa
Micmash.
17 Karon, nagguwa ang mga Filistinhon sa ila kampo sa tatlo ka grupo sa pagsalakay.
Ang isa ka grupo nagkadto sa Ofra, sa duta sang Shual.
18 Ang isa nagkadto sa Bet Horon, kag ang isa pa gid nagkadto sa border nga kitaon
ang pulopatag sang Zeboim nga nagaatubang sa kamingawan.
19 (Sang sadto nga panahon, sa bilog nga Israel wala sing may nakahibalo maghimo
sang mga gamit halin sa salsalon. Wala magtugot ang mga Filistinhon nga makahibalo
ang mga Israelinhon† kay basi kon maghimo sila sang mga espada kag mga bangkaw.
20 Gani nagakadto pa ang mga Israelinhon sa mga Filistinhon bisan magpabaid sang
punta sang ila mga arado, mga tagad, mga wasay, kag mga garab.
21 *Kag mahal ang sukot sa ila.* Ang bayad sa pagpabaid sang punta sang arado ukon
sang tagad, duha ka bilog nga pilak. Kag ang bayad sa pagpabaid sang dako nga
tinidor, wasay ukon pagpakay-o sang mga inugsuntok sa sapat, isa ka bilog nga pilak.)
22 Gani sa adlaw sang inaway, wala sing isa sa mga Israelinhon nga may espada ukon
bangkaw magluwas kay Saul kag kay Jonatan.
23 Karon, nagpadala ang mga Filistinhon sang mga soldado sa pagbantay sang
alagyan sa Micmash.

14

Ginsalakay ni Jonatan ang mga Filistinhon

1 Isa ka adlaw, nagsiling si Jonatan sa bataon nga lalaki nga manugdala sang iya
armas, “Dali, makadto kita sa balantayan sang mga Filistinhon *para magpang-espiya*.”
Pero wala niya pagsugiri ang iya amay.
2 Sadto nga tion si Saul didto sa idalom sang kahoy nga pomegranata sa Migron, sa
border sang Gibea. Kaupod niya ang 600 niya ka tinawo.
3 Didto man si Ahia *nga pari*, kag nagasuksok siya sang espesyal nga panapton*
sang pari. Si Ahia anak ni Ahitub, nga utod ni Icabod. Si Ahitub anak ni Finehas. Si Finehas
anak ni Eli nga pari sadto sang GINOO sa Shilo. Wala sing may nakahibalo nga naglakat
si Jonatan.
4 Sa magtimbang nga kilid sang alagyan nga ginaagyan ni Jonatan pakadto sa
balantayan sang mga Filistinhon, may duha ka banglid; ang isa ginatawag nga Bozez
kag ang isa ginatawag nga Sene.
5 Ang isa nga ara sa north nagaatubang sa Micmash, kag ang isa nga ara sa south
nagaatubang sa Geba.
6 Nagsiling si Jonatan sa manugdala sang iya armas, “Dali, kadtuan ta ang
balantayan sang mga tawo nga wala nagatuo sa Dios.† Basi pa lang buligan kita sang

* **13:16** *Geba:* sa duha ka kopya sang Hebreo, *Gibea* † **13:19** *Israelinhon:* sa Hebreo, *Hebreo* * **14:3** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* † **14:6** *mga tawo nga wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*

GINOO, kay wala sing may makapugong sa iya sa pagpadaog sa aton, bisan madamo
man kita ukon diutay lang."
7 Nagsiling ang manugdala sang iya armas, "Himua ang gusto mo; kaupod mo ako
bisan ano ang matabo."
8 Nagsiling si Jonatan, "Dali na, makadto kita sa ila kag magpakita.
9 Kon magsiling sila nga sila ang magdulhog sa aton para magpakig-away, indi na
kita magtaklad kundi hulaton ta sila.
10 Pero kon magsiling sila nga kita ang magtaklad, mataklad kita, kay amo ina ang
tanda nga ipapierdi gid sila sang GINOO sa aton."
11 Sang magpakita sila nga duha didto sa balantayan sang mga Filistinhon,
ginyaguta sila sang mga Filistinhon nga nagasiling, "Tan-awa ninyo ang mga Hebreo!‡
Nagguwa na sila sa mga buho nga ila ginapanaguan."
12 Ginsinggitan nila dayon si Jonatan kag ang manugdala sang iya armas, "Taklad
kamo diri sa amon, kay tudluan namon kamo sang leksyon!" Gani nagsiling si Jonatan
sa manugdala sang iya armas, "Sunod ka sa akon kay sigurado nga ipapierdi sila sang
GINOO sa Israel."
13 Nagkamang pataklad si Jonatan, kag nagsunod ang manugdala sang iya armas.
Ginpamatay ni Jonatan ang mga Filistinhon, kag amo man ang ginhimo sang
manugdala sang iya armas.
14 Sa sining una nila nga pagsalakay, nakapatay sila sang 20 ka Filistinhon sa lugar
nga mga tunga sa hektarya ang kalaparon.
15 Hinadlukan gid ang mga Filistinhon—atong ara sa kampo, sa uma, sa balantayan,
kag pati ang mga nagasalakay. Dayon naglinog, kag puwerte na gid ang ila kahadlok.§
16 Didto sa Gibea, nga sakop *sang duta* sang Benjamin, nakita sang mga bantay ni
Saul ang mga soldado sang mga Filistinhon nga nagapinalagyo bisan diin.
17 Nagsiling si Saul sa iya mga tinawo, "Tipuna ninyo ang mga soldado kag tan-awa
kon sin-o ang wala." Kag nasapwan nila nga wala si Jonatan kag ang manugdala sang
iya armas.
18 Nagsiling si Saul kay Ahia, "Dal-a diri ang Kahon sang Dios."* (Sadto nga tion ang
Kahon sang Dios didto sa mga Israelinhon.)†
19 Samtang nagapakighambal si Saul sa pari, nagatudo pa gid ang ginahod sa kampo
sang mga Filistinhon. Gani nagsiling si Saul sa pari, "Indi ka na lang magpamangkot sa
Dios."
20 Dayon nagtipon si Saul kag ang iya mga tinawo kag naglakat sa pagpakig-away.
Nakita nila ang mga Filistinhon nga nagasinalasala, nga nagapinatyanay sa espada.
21 Ang mga Hebreo nga nagdampig sa mga Filistinhon kag nag-upod sa ila
nagdampig na kay Saul kag kay Jonatan kag sa iban pa nga mga Israelinhon.
22 Ang mga Israelinhon nga nagapanago sa kabukiran sang Efraim nakabalita nga
nagapinalagyo na ang mga Filistinhon, gani nagbuylog man sila sa paglagas sa mga
Filistinhon.
23 Nakalambot ang inaway sa unhan pa sang Bet Aven. Kag sadto nga tion,
ginpadaog sang GINOO ang mga Israelinhon.

Ginsumpa ni Saul ang mga Soldado nga Nagkaon

24 Sang sina nga adlaw, nagpalangluya ang mga Israelinhon sa kagutom kay
nagpanumpa si Saul nga nagasiling, "Pakamalauton ang bisan sin-o nga magkaon

‡ **14:11** *Hebreo:* ukon, *Israelinhon* § **14:15** *puwerte na gid ang ila kahadlok:* ukon, *ginpahadlok sila sang Dios*
* **14:18** *Kahon sang Dios* nga amo ang Kahon sang Kasugtanan † **14:18** *Dal-a...sa mga Israelinhon:* Amo ini sa Hebreo. Sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *"Dal-a diri ang espesyal nga panapton."* (Sadto nga tion ginasuksok ni Ahias ini nga panapton sa atubangan sang mga Israelinhon.)

antes maggab-i, sa indi pa ako makabalos sa akon mga kaaway.” Gani wala gid sing
may nagkaon sa ila.
25-26 Karon nagkadto ang tanan nga soldado sa kakahuyan, kag may nakita sila nga
honey nga nagatulo sa duta. Pero wala gid sing may nagkaon sa ila tungod kay
nahadlok sila sa sumpa.

27 Pero wala makabati si Jonatan sa ginsumpa sang iya amay nga dapat tumanon
sang mga tawo. Gani gintum-oy niya ang punta sang iya baston sa honey kag nagkaon
siya, kag nag-ayo ang iya pamatyag.
28 Ginsilingan siya sang isa sa mga soldado, “Indi kita puwede magkaon kay
nagsumpa ang imo amay nga pakamalauton ang bisan sin-o nga magkaon subong nga
adlaw. Amo gani nga maluya ang mga tawo.”
29 Nagsiling si Jonatan, “Indi maayo ang ginahimo sang akon amay sa aton nasyon.
Tan-awa bala kon daw ano kaayo sang akon pamatyag sang nakatilaw ako sang bisan
diutay lang nga honey.
30 Daw ano pa gid ayhan kaayo sang aton pamatyag kon nagkaon kita sang aton mga
nakuha sa aton mga kaaway, kag siguro madamo pa gid nga mga Filistinhon ang aton
napatay.”

31 Sadto nga adlaw, matapos mapierdi sang mga Israelinhon ang mga Filistinhon
halin sa Micmash hasta sa Ayalon, ginkapoy kag gin-gutom gid sila.
32 Gani nagdinaguso sila sa pagpanguha sang ila naagaw nga mga karnero kag mga
baka, kag gin-ihaw nila ini didto mismo, kag ginkaon ang karne nga may dugo pa.
33 May isa nga nagsugid kay Saul, “Tan-awa, nagapakasala ang mga tawo sa GINOO
paagi sa pagkaon sang karne nga may dugo pa.” Nagsiling si Saul, “Mga traidor!
Paligira ninyo ang dako nga bato diri sa tupad ko.
34 Dayon magkadto kamo sa mga tawo kag silinga sila tanan nga magdala sang mga
baka, karnero, kag kanding, kag ihawon nila diri kag kan-on. Silinga man sila nga indi
sila magpakasala sa GINOO paagi sa pagkaon sang karne nga may dugo pa.” Gani sadto
nga gab-i nagdala ang kada isa sang iya baka kay Saul kag gin-ihaw didto.
35 Dayon naghimo si Saul sang halaran para sa GINOO. Amo ato ang una nga halaran
nga iya ginhimo.

36 Nagsiling si Saul, “Salakayon ta karon nga gab-i ang mga Filistinhon. Pamatyon ta
sila tanan kag panguhaon naton ang ila mga pagkabutang hasta mag-aga.” Nagsabat
ang mga tawo, “Himua kon ano sa imo ang maayo.” Pero nagsiling ang pari,
“Pamangkuton ta anay ang Dios parte sini.”
37 Gani nagpamangkot si Saul sa Dios, “Salakayon bala namon ang mga Filistinhon?
Ipapierdi mo bala sila sa amon?” Pero wala magsabat ang Dios sadto nga adlaw.
38 Gani nagsiling si Saul sa mga pangulo sang katawhan sang Israel, “Dali kamo diri,
kag hibaluon ta kon ano nga sala ang nahimo naton sini nga adlaw.
39 Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga nagaluwas sa mga Israelinhon, nga ang
nakasala pagapatyon, bisan si Jonatan pa nga akon anak.” Pero wala gid sing may
nagsabat.

40 Nagsiling dayon si Saul sa tanan nga Israelinhon, “Tindog kamo dira, kag ako kag
ang akon anak nga si Jonatan matindog diri.” Kag nagsugot ang mga tawo.
41 Dayon nagpangamuyo si Saul, “GINOO, Dios sang Israel, ipahibalo sa amon kon
sin-o ang nakasala.” Kag paagi sa paggabot-gabot, si Jonatan kag si Saul ang nagabutan
nga nakasala kag indi ang mga tawo.
42 Dayon nagsiling si Saul, “Gabot-gabuti ninyo kon sin-o sa amon ni Jonatan ang
nakasala.” Kag ang nagabutan amo si Jonatan.

43 Dayon nagsiling si Saul kay Jonatan, “Ano ang imo ginhimo?” Nagsabat si Jonatan,
“Gintum-oy ko ang punta sang akon baston sa honey kag nagkaon ako sing diutay lang.
Ti, kinahanglan gid bala nga patyon ako?”
44 Nagsabat si Saul, “Huo! Kag kon indi ko ikaw pag-ipapatay, kabay pa nga silutan
ako sang Dios sing puwerte gid.”
45 Pero nagsiling ang mga tawo kay Saul, “Si Jonatan ang nagpadaog sa aton, kag
karon patyon naton siya? Indi mahimo! Nagasumpa kami sa buhi nga GINOO nga indi
gid siya maano,‡ kay ang Dios ang nagbulig sa iya sa ginhimo niya subong.” Gani wala
pagpatya si Jonatan, kay ginluwas siya sang mga tawo.
46 Dayon nag-untat si Saul sa paglagas sa mga Filistinhon, kag nagbalik ang mga
Filistinhon sa ila lugar.
47 Sang naghari si Saul sa Israel, nagpakig-away siya sa ila mga kaaway sa palibot.
Ang iya mga kaaway amo ang mga taga-Moab, mga taga-Ammon, mga taga-Edom, ang
mga hari sang Zoba, kag ang mga Filistinhon. Bisan sin-o ang iya kontra ginalaglag
niya.
48 Maisog siya magpakig-away, kag napierdi niya ang mga Amaleknon. Sa sini nga
paagi ginluwas niya ang mga Israelinhon sa kamot sang mga nagsalakay sa ila kag
nagpanguha sang ila mga pagkabutang.

Ang Pamilya ni Saul

49 Ang mga anak nga lalaki ni Saul amo si Jonatan, si Ishvi, kag si Malkishua. Ang iya
mga anak nga babayi amo si Merab, ang magulang, kag si Mical, ang manghod.
50 Ang asawa ni Saul amo si Ahinoam, nga anak ni Ahimaaz. Ang kumander sang iya
mga soldado amo ang iya pakaisa nga si Abner, nga anak sang iya tiyo nga si Ner.
51 Ang amay ni Saul nga si Kish kag ang amay ni Abner nga si Ner mga anak ni Abiel.
52 Puwerte ang inaway sang mga *Israelinhon kag sang mga* Filistinhon sa bilog nga
pagkabuhi ni Saul. Kon may makita si Saul nga maisog kag makusog nga tawo
ginahimo dayon niya nga soldado.

15

Ginsikway sang Dios si Saul Bilang Hari

1 Nagsiling si Samuel kay Saul, “Ako amo ang ginpadala sadto sang GINOO sa
paghaplas sa imo sang lana sa pagpakita nga ikaw ang pinili nga hari sang iya
katawhan nga mga Israelinhon. Gani pamatii ining mensahi sang GINOO nga
Makagagahom:
2 ‘Silutan ko ang mga Amaleknon tungod sa ila pagsalakay sa mga Israelinhon sang
naghalin sila sa Egypt.
3 Gani karon, salakaya ang mga Amaleknon! Laglaga sing bug-os* ang tanan nga ara
sa ila. Pamatya ang ila mga lalaki, mga babayi, mga kabataan, pati mga lapsag, mga
baka, mga karnero, mga kanding, mga camel, kag mga donkey.’ ”
4 Gani ginpatipon ni Saul ang mga soldado sa Telaim. May 200,000 ka soldado ang
nagtipon, kag may 10,000 man nga halin sa Juda.
5 Dayon nagkadto sila ni Saul sa banwa sang Amalek, kag naghulat sila sa ililigan
sang tubig sa pagsalakay.
6 Nagpadala si Saul sang sini nga mensahi sa mga Kenhanon: “Lakat kamo! Bayai
ninyo ang mga Amaleknon para indi ko kamo paglaglagon upod sa ila, kay maayo
kamo sa mga Israelinhon sang nagguwa sila sa Egypt.” Gani nagpalayo ang mga
Kenhanon sa mga Amaleknon.

---

‡ **14:45** *indi gid siya maano:* sa literal, *wala sing bisan isa sa iya mga buhok nga mahulog sa duta*

* **15:3** *Laglaga sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

7 Dayon ginsalakay nila ni Saul ang mga Amaleknon sa Havila hasta sa Shur, sa east
sang Egypt.
8-9 Ginlaglag nila sing bug-os ang tanan nga Amaleknon, pero si Agag ya nga ila hari
wala nila pagpatya kundi ila lang ginbihag. Wala man nila pagpamatya ang
pinakamaayo nga mga karnero kag mga baka, pati ang ila sini mga bata. Ang tanan
nga maayo wala nila paglaglaga, pero ang mga pigaw kag indi mapuslan ginlaglag nila.
10 Karon nagsiling ang GINOO kay Samuel,
11 "Naghinulsol ako nga ginhimo ko si Saul nga hari, tungod kay nagtalikod siya sa
akon kag wala niya gintuman ang akon mga sugo." *Pagkabati sini ni* Samuel, nangakig
gid siya, gani nagpangamuyo siya sa GINOO sa bilog nga gab-i.
12 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagbangon si Samuel kag naglakat sa
pagpakigkita kay Saul. Pero may nagsiling sa iya, "Nagkadto si Saul sa Carmel sa
pagpatindog didto sang monumento para sa iya kadungganan, kag pagkatapos
nagkadto siya sa Gilgal."
13 Ginkadtuan ni Samuel si Saul. Kag sang magkitaay sila, nagsiling si Saul sa iya,
"Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang GINOO! Gintuman ko ang sugo sang GINOO."
14 Pero nagsiling si Samuel, "*Kon matuod nga gintuman mo ang sugo sang GINOO,* ti
ngaa may nabatian ako nga mga karnero kag mga baka nga nagaima?"†
15 Nagsabat si Saul, "Mga pinakamaayo ina nga mga baka kag mga karnero nga
gindala sang mga soldado halin sa mga Amaleknon. Wala nila ina pagpatya kay ihalad
nila sa GINOO nga imo Dios, pero ang iban ginlaglag namon sing bug-os‡."
16 Nagsiling si Samuel, "Tama na! Sugiran ko ikaw kon ano ang ginsiling sang GINOO
sa akon kagab-i." Nagsabat si Saul, "Sugiri ako."
17 Nagsiling si Samuel, "Bisan ginkabig mo sadto ang imo kaugalingon nga kubos,
ginpili ka gihapon sang GINOO nga mangin hari sang mga tribo sang Israel.
18 Kag ginpadala ka niya sa isa ka misyon. Siling niya, 'Laglaga sing bug-os ang mga
Amaleknon, ang malain nga katawhan. Magpakig-away ka sa ila hasta nga maubos
sila pamatay.'
19 Pero ngaa wala ka magtuman sa GINOO? Ngaa nga nagdinaguso kamo sa
pagpanguha sang ila mga pagkabutang? Ngaa ginhimo mo ining malain nga butang sa
atubangan sang GINOO?"
20 Nagsabat si Saul, "Pero gintuman ko ang GINOO. Ginhimo ko ang misyon nga
ginhatag niya sa akon. Ginbihag ko si Agag nga hari sang mga Amaleknon, kag
ginlaglag ko sing bug-os ang iya katawhan.
21 Pero nagdala ang akon mga soldado sang pinakamaayo nga mga karnero kag mga
baka nga halin sa mga naagaw sa inaway, nga laglagon *kuntani* sing bug-os. Gindala
nila ini diri sa Gilgal para ihalad sa GINOO nga imo Dios."
22 Pero nagsabat si Samuel, "Mas malipay pa bala ang GINOO sa inyo mga halad sang
sa inyo pagtuman sa iya? Ang pagtuman sa GINOO mas maayo pa sang sa paghalad.
Ang pagpamati sa iya mas maayo pa sang sa paghalad sang tambok sang mga karnero.
23 Ang pagrebelde sa GINOO pareho lang kalain sa pagkababaylan; kag ang
pagkatig-a sing ulo pareho lang kalain sa pagsimba sa mga dios-dios. Tungod kay
ginsikway mo ang sugo sang GINOO, ginsikway ka man niya bilang hari."
24 Dayon nagsiling si Saul kay Samuel, "Nakasala ako; ginsupak ko ang sugo sang
GINOO kag ang imo mga ginsiling sa akon. Nahadlok ako sa mga tawo, gani
ginpasundan ko lang sila.
25 Pero karon, nagapakitluoy ako sa imo nga patawaron mo ako sa akon mga sala,
kag mag-upod ka sa akon sa pagsimba sa GINOO."

---

† **15:14** *nagaima:* ukon, *nagainga* ‡ **15:15** *ginlaglag namon sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

26 Pero nagsiling si Samuel, “Indi ako mag-upod sa imo. Ginsikway mo ang sugo sang
GINOO, gani ginsikway ka man niya bilang hari sang Israel.”
27 Sang nagtalikod si Samuel sa paglakat, ginhawiran ni Saul ang punta sang iya
bayo, kag nagisi ini.
28 Nagsiling dayon si Samuel sa iya, “*Pareho man sini ang matabo sa imo:* kuhaon
subong nga adlaw sang GINOO sa imo ang ginharian sang Israel kag ihatag sa imo
kapareho nga Israelinhon nga mas maayo sang sa imo.
29 Ang Dios nga ginapabugal sang Israel wala nagabutig kag wala nagabaylo ang iya
hunahuna, kay indi siya tawo nga nagabaylo ang iya hunahuna.”
30 Nagsabat si Saul, “Nakasala ako! Pero palihog padunggi ako sa atubangan sang
mga manugdumala sang akon katawhan kag sa atubangan sang bilog nga Israel paagi
sa pag-upod sa akon sa pagsimba sa GINOO nga imo Dios.”
31 Gani nag-upod si Samuel kay Saul, kag nagsimba si Saul sa GINOO.
32 Karon, nagsiling si Samuel, “Dal-a diri sa akon si Agag nga hari sang mga
Amaleknon.” Nagpalapit si Agag kay Samuel nga wala gid ginakulbaan.
Nagahunahuna siya nga indi na siya pagpatyon.§
33 Pero nagsiling si Samuel, “Subong nga madamo nga iloy ang nawad-an sang mga
bata tungod sang imo pagpamatay, *patyon ko man ikaw para* ang imo iloy mawad-an
man sang bata.” Gani ginpatay ni Samuel si Agag sa presensya sang GINOO sa Gilgal.
34 Dayon nagbalik si Samuel sa Rama, kag si Saul ya nagpuli sa Gibea.
35 Halin sadto, wala na gid magpakigkita si Samuel kay Saul hasta sang napatay si
Samuel, pero nagpangasubo gid siya kay Saul. Naghinulsol ang GINOO nga ginhimo
niya nga hari si Saul sa Israel.

16

Ginpili si David nga Mangin Hari

1 *Isa sadto ka tion,* nagsiling ang GINOO kay Samuel, “Hasta san-o pa bala ang imo
pagpangasubo kay Saul? Ginsikway ko na siya bilang hari sang Israel. Karon pun-a
sang lana ang imo suludlan nga sungay sang sapat, kay pakadtuon ko ikaw kay Jesse
nga taga-Betlehem. Ginpili ko na ang isa sang iya mga anak nga mangin hari.”
2 Pero nagsiling si Samuel, “Paano ako makakadto didto? Kon mahibaluan ini ni
Saul, patyon niya ako.” Nagsiling ang GINOO, “Magdala ka sang bataon nga babayi nga
baka *sa Betlehem,* kag silingon mo ang mga tawo didto nga nagkadto ka sa paghalad sa
GINOO.
3 Agdaha si Jesse sa imo paghalad, kag tudluan ko ikaw kon ano ang imo himuon.
Itudlo ko sa imo ang tawo nga ginpili ko nga mangin hari. Dayon haplasan mo ang iya
ulo sang lana.”
4 Gintuman ni Samuel ang ginsiling sang GINOO. Pag-abot niya sa Betlehem,
ginsugata siya sang mga manugdumala sang banwa nga nagakurog sa kahadlok.
Nagpamangkot sila, “Maayo bala ang tuyo mo sa pagkadto diri?”
5 Nagsabat si Samuel, “Huo, nagkadto ako diri sa paghalad sa GINOO. Magpakatinlo
kamo kag mag-upod sa akon sa paghalad.” Dayon ginhimo ni Samuel ang seremonya
nga para mangin matinlo si Jesse kag ang iya mga anak, kag gin-agda niya sila sa
paghalad.
6 Sang pag-abot nila *sa ginahalaran,* nakita ni Samuel *ang isa sa mga anak ni Jesse
nga* si Eliab, kag nagsiling siya sa iya kaugalingon, “Sigurado nga amo ini siya ang
ginpili sang GINOO nga mangin hari.”

---

§ **15:32** *nga wala gid ginakulbaan...pagpatyon:* ukon, *nga nagakurog sa kahadlok. Nagsiling siya sa iya kaugalingon, “Daw ano kapait ang mapatay!”*

7 Pero nagsiling ang GINOO kay Samuel, “Indi pagbasihi ang iya hitsura ukon ang iya
kataason. Ang matuod, wala ko siya ginpili. Kay ang akon pagtan-aw indi pareho sa
pagtan-aw sang tawo. Ang tawo nagatan-aw lang sa hitsura, pero ako ya nagatan-aw
sa tagipusuon.”
8 Dayon gintawag ni Jesse *ang iya anak nga* si Abinadab kag ginpakadto kay Samuel.
Pero nagsiling si Samuel, “Indi siya ang ginpili sang GINOO.”
9 Dayon ginpakadto ni Jesse si Shama kay Samuel, pero nagsiling si Samuel, “Indi
man siya ang ginpili sang GINOO.”
10 Sang napakadto na ni Jesse ang iya pito ka anak kay Samuel, nagsiling si Samuel
sa iya, “Wala gid sing isa sa ila nga ginpili sang GINOO.”
11 Dayon nagpamangkot si Samuel kay Jesse, “Sila lang bala ang imo mga anak?”
Nagsabat si Jesse, “May ara pa, ang kamanghuran, pero nagabantay siya sang mga
karnero.” Nagsiling si Samuel, “Pakadtua siya diri, kay indi kita magpadayon sa aton
buluhaton hasta indi siya mag-abot.”
12 Gani ginpatawag ni Jesse si David, kag ginpakadto didto sa ila. Guwapo siya,
manami ang iya mata, kag mapula-pula ang iya guya. Dayon nagsiling ang GINOO kay
Samuel, “Haplasi siya sang lana kay siya ang akon napilian.”
13 Gani ginkuha ni Samuel ang lana kag ginhaplasan niya si David sa atubangan
sang iya mga utod. Kag halin sadto nga adlaw gin-gamhan si David sang Espiritu sang
GINOO. Nagpuli dayon si Samuel sa Rama.

Nag-alagad si David kay Saul

14 Karon naghalin ang Espiritu sang GINOO kay Saul, kag ginpaantos siya sang
malain nga espiritu nga ginpadala sang GINOO.
15 Nagsiling ang mga suluguon ni Saul sa iya, “Ginapaantos ka sang malain nga
espiritu nga ginpadala sang Dios.
16 Gani, Mahal nga Hari, tuguti kami nga magpangita sang makahibalo magtukar
sang arpa, kay kon paantuson ka na gani sang malain nga espiritu nga ginpadala sang
Dios, tukaron niya ang arpa kag magatawhay ang imo pamatyag.”
17 Gani nagsiling si Saul sa iya mga suluguon, “Sige, pangita kamo sang tawo nga
maayo magtukar sang arpa kag dal-a siya diri sa akon.”
18 Nagsabat ang isa sa iya mga suluguon, “Nakita ko nga ang isa sa mga anak ni Jesse
nga taga-Betlehem kahibalo magtukar sang arpa. Wala labot sina, maisog pa siya kag
maayo magpakig-away. Guwapo siya kag maayo maghambal, kag ginabuligan siya
sang GINOO.”
19 Gani nagpadala si Saul sang mga mensahero kay Jesse sa pagsiling sa iya nga
pakadtuon niya didto ang iya anak nga si David nga manugbantay sang mga karnero.
20 Gani ginpadala ni Jesse si David kay Saul nga may dala nga *mga regalo*—isa ka
donkey nga kargado sang tinapay, isa ka suludlan nga panit nga puno sang bino, kag
isa ka bataon nga kanding.
21 Sang didto na si David kay Saul, nag-alagad siya sa iya. Nagustuhan gid siya ni
Saul, kag ginhimo siya ni Saul nga manugdala sang iya armas.
22 Dayon nagpadala sang mensahi si Saul kay Jesse nga nagasiling, “Tuguti si David
nga magpabilin sa pag-alagad sa akon, kay nagustuhan ko siya.”
23 Kada mag-abot kay Saul ang *malain nga* espiritu nga ginapadala sang Dios,
ginakuha dayon ni David ang iya arpa kag ginatukar. Nagakaumpawan dayon si Saul
kag nagahalin sa iya ang malain nga espiritu.

17

Si David kag si Goliat

1 Karon, gintipon sang mga Filistinhon ang ila mga soldado sa Soco nga sakop sang
Juda, para magpakig-away. Nagkampo sila sa Efes Damim, sa tunga-tunga sang Soco
kag Azeka.
2 Gintipon man ni Saul ang mga Israelinhon kag nagkampo sila malapit sa
Kapatagan sang Elah. Nagpreparar sila sa pagpakig-away sa mga Filistinhon.
3 Nagtipon ang mga Filistinhon sa pihak nga bukid kag ang mga Israelinhon sa pihak
man nga bukid, kag pulopatag sa tunga nila.
4 Karon, may isa ka tawo nga taga-Gat nga maayo mag-away. Ang iya ngalan si
Goliat. Nagguwa siya sa kampo sang mga Filistinhon *kag nagpalapit sa kampo sang
mga Israelinhon*. Sobra 9 feet* ang iya kataason.
5 Saway ang iya helmet, kag saway man ang iya panagang sa dughan nga nagabug-at
sing mga 60 ka kilo.
6 Ang iya mga paa kag mga batiis may hapin nga saway, kag may nagasablay nga
saway nga sibat sa iya likod.
7 Ang iya bangkaw mabug-at kag madamol;† ang punta lang sini nga salsalon
nagabug-at sing mga pito ka kilo. Nagauna sa iya ang manugdala sang iya taming.
8 Nagpundo si Goliat kag nagsinggit sa mga Israelinhon, "Ngaa kinahanglan pa nga
tanan kamo magpakig-away? *Isa lang* ako nga Filistinhon pero kamo nga mga
suluguon ni Saul *madamo*. Magpili kamo sang isa ka tawo nga magpakig-away sa akon.
9 Kon mapatay niya ako, mangin ulipon ninyo kami, pero kon mapatay ko siya,
mangin ulipon namon kamo kag mag-alagad kamo sa amon.
10 Karon, ginahangkat ko kamo! Pakadtua ninyo sa akon ang tawo nga
magpakig-away sa akon."
11 Pagkabati sadto ni Saul kag sang mga Israelinhon, hinadlukan gid sila.
12 Karon, may anak si Jesse nga si David. Si Jesse isa ka Efratanhon nga nagaestar sa
Betlehem nga sakop sang Juda. Tigulang na siya sang panahon ni Saul. May walo siya
ka anak nga lalaki.
13 Ang tatlo niya ka magulang nga anak nag-upod kay Saul sa inaway. Ang
kamagulangan amo si Eliab, ang ikaduha si Abinadab, kag ang ikatlo si Shama.
14 Ang kamanghuran amo si David. Kag samtang nagaupod ang tatlo kay Saul sa
pagpakig-away,
15 si David ya nagapulopauli sa Betlehem halin sa *kampo ni* Saul sa pagtatap sang
mga karnero sang iya amay.
16 Sa sulod sang 40 ka adlaw ginahangkat ni Goliat ang mga Israelinhon adlaw-gab-i.
17 Isa sina ka adlaw, nagsiling si Jesse kay David, "Anak, magdali-dali ka kadto sa imo
mga utod sa kampo kag dal-i sila sang mga tunga sa sako nga sinanlag nga uyas kag
napulo ka bilog nga tinapay.
18 Dal-i man sang napulo ka keso ang kumander sang mga soldado. Usisaa kon
kamusta na ang kahimtangan sang imo mga utod, kag magbalik ka diri nga may dala
nga pamatuod nga maayo ang ila kahimtangan.
19 Didto sila subong sa Kapatagan sang Elah nga nagapakig-away sa mga Filistinhon
kaupod kay Saul kag sa iban nga mga Israelinhon."
20 Gani sang sunod nga adlaw, aga pa gid nagbangon si David kag nagpreparar sang
pagkaon nga iya dalal-on. Ginbilin niya ang mga karnero sa isa ka manugbantay, kag
dayon naglakat siya suno sa ginsiling sang iya amay. Sang pag-abot niya sa kampo sang
mga Israelinhon, nagapaguwa gid ang mga soldado nga nagasinggit sa pagpakig-away.
21 Kag sang ulihi nagaatubangay na ang mga Israelinhon kag ang mga Filistinhon
nga handa na sa pag-inaway.

---

* **17:4** *Sobra 9 feet:* sa Septuagint, *Mga 6 feet kag 9 inches* † **17:7** *mabug-at kag madamol:* sa literal, *pareho sa likisan sang manughabol;* sa English, *like a weaver's rod*

22 Ginbilin ni David ang iya mga dala sa nagadumala sang mga kinahanglanon sang
mga soldado, kag nagdalagan siya sa ginaawayan kag ginkumusta ang iya mga utod.
23 Samtang nagapakighambal siya sa ila, nag-abanse si Goliat, ang maayo mag-away
nga Filistinhon nga taga-Gat, kag ginhangkat naman niya ang mga Israelinhon. Kag
nabatian ini ni David.
24 Sang makita sang mga Israelinhon si Goliat, nagdinalagan sila sa puwerte nga
kahadlok.
25 Nag-estoryahanay sila, "Nakita bala ninyo ato nga tawo nga nagasalakay para
hangkaton ang Israel? Pagahatagan sang hari sang dako nga premyo ang tawo nga
makapatay sa iya. Kag indi lang ina, kundi ipaasawa pa niya ang iya anak sa iya, kag
indi pagpabayaron ang ila pamilya sang buhis sa Israel."
26 Nagpamangkot si David sa mga tawo nga nagatindog malapit sa iya, "Sin-o gid
bala inang Filistinhon, nga wala nagatuo sa Dios,‡ para hangkaton ang mga soldado
sang buhi nga Dios? Kag ano ang mabaton sang tawo nga makapatay sa iya para
mauntat ang iya pagpakahuya sa Israel?"
27 Ginsugid sang mga tawo sa iya ang ila ginahambalan parte sa premyo nga
mabaton sang tawo nga makapatay kay Goliat.
28 Sang mabatian ni Eliab, nga kamagulangan nga utod ni David, nga
nagapakighambal si David sa mga tawo, nangakig gid siya. Nagsiling siya kay David,
"Ngaa nagkadto ka diri? Sin-o ang ginpabantay mo sa aton mga karnero sa
kamingawan nga pila na lang ka bilog? Nagahunahuna ka siguro nga daw si sin-o ka
gid. Kalain sang imo batasan! Nagkadto ka diri para lang magtan-aw sang inaway."
29 Nagsiling si David, "Ngaa ano bala ang akon ginhimo? Nagpamangkot man lang
ako!"
30 Dayon gintalikdan siya ni David kag nag-atubang sa iban naman nga mga tawo
kag nagpamangkot sang amo man gihapon nga pamangkot, kag amo man gihapon ang
ila sabat sa iya.
31 Ang pagpangusisa ni David nakaabot kay Saul, gani ginpatawag siya ni Saul.
32 Pag-abot ni David, nagsiling siya kay Saul, "Wala sing isa nga dapat madulaan sang
kaisog tungod sa sini nga Filistinhon. Ako nga imo alagad magapakig-away sa iya."
33 Nagsabat si Saul, "Indi ka makasarang sa pagpakig-away sa sina nga Filistinhon.
Bata ka pa kag siya ya mangangaway na halin sang bata pa siya."
34 Pero nagsabat si David, "Sir, halin sang una, manugbantay ako sang mga karnero
sang akon amay. Kon tabanon gani sang leon ukon bear ang karnero,
35 ginalagas ko ini kag ginalampusan, kag ginakuha ang karnero. Kon magbato siya
sa akon ginadakop ko siya sa liog§ kag ginalampusan hasta nga mapatay.
36 Nahimo ko ini sa leon kag sa bear, kag himuon ko man sa sinang Filistinhon nga
wala nagatuo sa Dios,* tungod nga ginahangkat niya ang mga soldado sang buhi nga
Dios.
37 Ang GINOO nga nagluwas sa akon sa leon kag sa bear magaluwas man sa akon sa
kamot sang sini nga Filistinhon."
Nagsiling si Saul kay David, "Sige, lakat, kag kabay pa nga magaupod ang GINOO sa
imo."
38 Ginpasuksok niya dayon kay David ang iya sulul-ubon para sa inaway—ang saway
nga helmet kag ang panagang sa dughan.
39 Gintaklos dayon ni David ang espada ni Saul kag nagtilaw sa paglakat-lakat
tungod nga wala siya maanad sa sina nga mga sulul-ubon. Nagsiling siya kay Saul,
"Indi ako makapakig-away nga may ginasul-ob nga pareho sini, kay wala ako maanad
sini." Gani gin-uba niya ato tanan.

‡ **17:26** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*
§ **17:35** *liog:* amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *bungot*
* **17:36** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*

40 Dayon ginkuha niya ang iya sungkod, kag nagpulot sang lima ka mahining nga
bato sa ililigan sang tubig kag ginsulod sa iya bag nga ginadala niya kon magbantay
siya sang sapat. Gindala niya ang iya labyog kag nagpalapit kay Goliat.

41 Nagapalapit man sa iya si Goliat nga nagauna sa iya ang manugdala sang iya
armas.
42 Sang matalupangdan ni Goliat nga si David isa lang ka pamatan-on nga guwapo
kag mapula-pula sing guya, ginyaguta niya siya.
43 Nagsiling siya kay David, "Ido bala ako nga gindal-an mo ako sang lipak?" Kag
ginpakamalaot niya si David sa ngalan sang iya mga dios.
44 Dayon nagsiling siya, "Palapit diri, kay ipakaon ko ang imo bangkay sa mga pispis
kag sa mapintas nga mga sapat!"
45 Nagsabat si David, "Nagapalapit ka sa pagpakig-away sa akon nga may espada,
bangkaw, kag sibat, pero nagapalapit ako sa pagpakig-away sa imo sa ngalan sang
GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang mga soldado sang Israel nga imo
ginahangkat.
46 Sa sini nga adlaw, itugyan ka sang GINOO sa akon; patyon ko ikaw kag utdon ang
imo ulo. Kag sa sini man nga adlaw ipakaon ko ang mga bangkay sang mga Filistinhon
sa mga pispis kag sa mapintas nga mga sapat, kag mahibaluan sang bilog nga
kalibutan nga may Dios ang Israel.
47 Ang tanan nga nagatipon diri makahibalo nga makaluwas ang GINOO*sa iya
katawhan* bisan wala sing espada ukon bangkaw, kay ang GINOO mismo amo ang
magapakig-away, kag itugyan niya kamo tanan sa amon."

48 Samtang nagapalapit si Goliat sa iya, nagdalagan si David sa pagsugata sa iya.
49 Nagkuha si David sang bato sa iya bag, kag iya ini ginlabyog† kay Goliat, kag
nagtupa ini sa iya agtang. Nagdulot gid ang bato sa iya agtang, kag natumba siya nga
nagahapa sa duta.

50 Gani nagdaog si David kay Goliat paagi lang sa labyog kag sa isa ka bato. Napatay
niya si Goliat bisan wala siya sing espada.
51 Nagdalagan si David kay Goliat kag ginkuha niya ang espada sini, kag gin-utod
ang iya ulo. Sang makita sang mga Filistinhon nga patay na ang ila soldado nga maayo
mag-away, nagpalalagyo sila.
52 Dayon nag-abanse ang mga soldado sang Israel kag Juda nga nagasinggit, kag
ginlagas nila ang mga Filistinhon hasta sa Gat‡ kag Ekron. Naglalapta ang mga
bangkay sang mga Filistinhon sa dalan sang Shaaraim pakadto sa Gat kag Ekron.
53 Pagkatapos nila lagas sa mga Filistinhon, nagbalik sila kag ginpanguha nila ang
mga nagkalabilin sa kampo sang mga Filistinhon.
54 Ginkuha ni David ang ulo ni Goliat kag gindala sa Jerusalem, kag ginbutang niya
sa iya tolda ang mga armas ni Goliat.

55 Sadtong tion nga nakita ni Saul si David nga nagapalapit kay Goliat sa
pagpakig-away, nagpamangkot siya kay Abner nga kumander sang mga soldado,
"Abner, kay sin-o anak inang pamatan-on?" Nagsabat si Abner, "Wala gid ako kahibalo,
Mahal nga Hari."
56 Nagsiling si Saul, "Usisaa kon kay sin-o siya anak."

57 Sang magbalik si David *sa ila kampo* matapos niya napatay si Goliat, gindala siya
ni Abner kay Saul. Nagabitbit pa si David sang ulo ni Goliat.
58 Nagpamangkot si Saul sa iya, "Toto, kay sin-o ka anak?" Nagsabat si David, "Anak
ako sang imo sakop nga si Jesse nga taga-Betlehem."

---

† **17:49** *ginlabyog:* sa iban nga Bisaya, *ginhabyog*

‡ **17:52** *Gat:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *pulopatag.*

18

Nahisa si Saul kay David

1 Matapos makahambalanay si David kag si Saul, nag-amigohay si David kag ang
anak ni Saul nga si Jonatan. Palangga gid ni Jonatan si David pareho sang iya
kaugalingon.
2 Halin sadto wala na ginpapuli ni Saul si David sa ila balay.
3 Naghimo si Jonatan sang kasugtanan kay David *nga amiguhon niya siya hasta*
san-o, tungod kay palangga gid niya si David pareho sang iya kaugalingon.
4 *Sa pagpamatuod sang iya promisa,* gin-uba niya ang iya pangguwa nga bayo kag
ginhatag kay David, pati ang iya pangtabon nga panapton, espada, pana, kag paha.
5 Nagmadinalag-on si David sa mga ginpahimo sa iya ni Saul, gani ginhatagan siya ni
Saul sang mataas nga rangko sa iya mga soldado. Nagustuhan ini sang tanan nga tawo
pati man sang mga opisyal ni Saul.
6 Karon, sang nagapalauli na ang mga Israelinhon matapos mapatay ni David si
Goliat, ginsugata si Saul sang mga babayi nga halin sa tanan nga banwa sang Israel.
Malipayon sila nga nagakinanta kag nagasinaot nga may mga tamborin kag mga lira.
7 Amo ini ang ila kanta:
"Pila lang ka libo ang napatay ni Saul, pero kay David ya tignapulo ka libo."
8 Naakig gid si Saul sang mabatian niya ang ila kanta. Nagsiling siya sa iya
kaugalingon, "Nagasiling sila nga tignapulo ka libo ang napatay ni David pero ang
akon iya pila lang ka libo. Sa sunod himuon na nila siya nga hari."
9 Gani halin sadto ginabantayan na sing maayo ni Saul si David tungod kay nahisa
siya sa iya.
10-11 Pagkadason nga adlaw, gin-gamhan si Saul sang malain nga espiritu nga
ginpadala sang Dios, kag naghalambalanon siya sa sulod sang iya balay. Nagtukar si
David sang arpa para kay Saul pareho sang iya masami nga ginahimo. Nagsiling si
Saul sa iya kaugalingon samtang nagauyat siya sang bangkaw, "Bangkawon ko si
David para magtapik siya sa dingding." Kag ginbangkaw niya si David sing makaduha,
pero nakalikaw si David.
12 Nahadlok si Saul kay David kay ginaupdan sang GINOO si David, kag siya ya
ginbayaan na sang GINOO.
13 Gani ginpapalayo niya si David sa iya, kag ginhimo niya siya nga kumander sang
1,000 ka soldado. Ginpanguluhan ni David ang mga soldado sa pagpakig-away.
14 Nagmadinalag-on siya sa tanan nga ginhimo niya tungod kay nagaupod ang
GINOO sa iya.
15 Sang mahibaluan ni Saul nga madinalag-on si David, hinadlukan na gid siya tapat.
16 Pero naluyagan gid sang tanan nga taga-Israel kag taga-Juda si David, tungod kay
ginapanguluhan niya sila sa pagpakig-away.
17 Karon nagsiling si Saul kay David, "Handa ako nga ipaasawa sa imo ang akon
kamagulangan nga anak nga si Merab sa kondisyon nga ipakita mo sa akon ang imo
kaisog sa pagpakig-away para sa GINOO." Sa hunahuna ni Saul nga sa sini nga paagi
mapatay si David sang mga Filistinhon, kag indi na kinahanglan nga siya pa ang
magpatay sa iya.
18 Pero nagsiling si David kay Saul, "Sin-o gid bala ako kag ang akon pamilya nga
mangin umagad ako sang hari?"
19 Sang tion nga ipaasawa na si Merab kay David, ginpaasawa ni Saul si Merab kay
Adriel nga taga-Mehola.
20 Karon ang isa pa ka anak ni Saul nga babayi nga si Mical naluyag kay David. Kag
sang ginsugiran si Saul parte sini, nalipay siya.

21 Nagsiling siya sa iya kaugalingon, “Ipaasawa ko si Mical kay David, kag himuon ko
siya nga paon para mapatay si David sang mga Filistinhon.” Gani nagsiling si Saul kay
David, “May kahigayunan ka pa nga mangin akon umagad.”
22 Sang ulihi ginsugo ni Saul ang iya mga alagad nga magpakig-estorya kay David sa
sekreto, kag ihambal ini sa iya, “Nagustuhan ka gid sang hari kag sang tanan niya nga
mga alagad. Gani magsugot ka na nga mangin iya umagad.”
23 Sang ginhambal nila ini kay David, nagsiling siya, “Indi ako makasarang sa
pagbayad kay Saul para mapangasawa ko ang iya anak. Imol lang ako kag indi gani
kilala.”
24 Sang ginsugiran nila si Saul sang ginsiling ni David,
25 nagsiling si Saul, “Silinga ninyo si David nga ang akon lang kinahanglan bilang
bayad sa pagpangasawa sa akon anak amo ang panit sa punta sang kinatawo sang 100
ka Filistinhon,* bilang pagbalos ko sa ila nga akon mga kaaway.” Amo ato ang plano ni
Saul para mapatay si David sa kamot sang mga Filistinhon.
26 Sang ginsugid ini sang mga alagad ni Saul kay David, nalipay siya nga mangin
umagad sang hari. Gani sa wala pa mag-abot ang tion nga gintalana *ni Saul kay David*,
27 nagpakig-away si David kag ang iya mga tinawo sa mga Filistinhon kag nakapatay
sila sang 200 ka Filistinhon. Ginpakuha niya dayon ang panit sa punta sang kinatawo
sang mga Filistinhon kag gindala ini tanan sa hari, para mangin umagad siya sang
hari. Gani ginpaasawa ni Saul ang iya anak nga si Mical kay David.
28 Sang mareyalisar ni Saul nga ang GINOO nagaupod kay David kag naluyag gid ang
iya anak nga si Mical kay David,
29 hinadlukan na gid siya tapat kay David. Kag padayon nga kaaway niya si David
samtang buhi pa siya.
30 Padayon nga nagpakig-away ang mga Filistinhon sa mga Israelinhon. Kag kada
inaway, madinalag-on si David labaw sang sa iban nga mga opisyal ni Saul. Gani
nangin bantog gid si David.

19

Nagtinguha si Saul sa Pagpatay kay David

1 Karon, ginsilingan ni Saul si Jonatan kag ang tanan niya nga alagad nga patyon si
David. Pero palangga gid ni Jonatan si David,
2 gani ginpaandaman niya si David. *Siling niya,* “Nagapangita sang kahigayunan ang
akon amay sa pagpatay sa imo, gani mag-andam ka gid. Buwas sa aga magpanago ka
kag indi ka maghalin,
3 *sa isa ka lugar sa* sa uma. Dal-on ko didto si tatay kag estoryahon ko siya parte sa
imo. Dayon sugiran ko ikaw kon ano ang akon madiskobrehan.”
4 Gani *gindala ni Jonatan si Saul didto sa uma, kag* gindayaw ni Jonatan si David sa
iya amay. Dayon nagsiling siya, “Tay,* indi pag-anha si David nga imo alagad. Wala
man siya nakasala sa imo. Nakahimo pa gani siya sang dako nga kaayuhan sa imo.
5 Gintaya niya ang iya kabuhi sang ginpatay niya ang Filistinhon *nga si Goliat,* kag
ginpadaog sang GINOO ang bilog nga Israel. Nakita mo ini kag nalipay ka gid. Ti ngaa
gusto mo patyon ang isa ka inosente nga tawo pareho kay David nga wala man lang
sing rason?”
6 Ginpamatian ni Saul si Jonatan kag nagpanumpa siya sa buhi nga GINOO nga indi
niya pag-ipapatay si David.

---

* **18:25** Ang buot silingon, patyon ni David ang mga Filistinhon kag ipakita niya kay Saul ang panit sa punta sang kinatawo sang 100 sa ila bilang ebidensya nga ginpatay matuod ni David ining wala matuli nga katawhan. * **19:4** *Tay:* sa literal, *Hari*

7 Sang ulihi gintawag ni Jonatan si David kag ginsugiran sang tanan nila nga
ginhambalan ni Saul. Gindala niya dayon si David kay Saul, kag nag-alagad si David
kay Saul pareho sang una.
8 Sang ulihi nag-inaway naman ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon, kag
ginpanguluhan ni David ang iya mga tinawo sa pagpakig-away. Puwerte gid ang
pagsalakay nila ni David, gani nagpalalagyo ang mga Filistinhon.
9 Isa sina ka tion, gin-gamhan† si Saul sang malain nga espiritu nga ginpadala sang
GINOO samtang nagapungko siya sa iya balay nga nagauyat sang iya bangkaw. Kag
samtang nagatukar si David sang arpa,
10 gintinguhaan ni Saul nga itapik si David sa dingding paagi sa pagbangkaw sa iya.
Pero nakalikaw si David. Dayon nagpalagyo si David sina nga gab-i.
11 Nagpadala dayon si Saul sang mga tinawo sa pagbantay sa balay ni David kag sa
pagpatay sa iya pagkaaga. Pero ginpaandaman si David ni Mical nga iya asawa, "Kon
indi ka magpalagyo karon nga gab-i, buwas patyon ka."
12 Gani ginbuligan ni Mical si David nga makapanaog sa bintana, kag nagpalagyo si
David.
13 Nagkuha dayon si Mical sang dios-dios kag ginpahigda sa hiligdaan. Ginhabulan
niya ini kag ginbutangan sang bulbol sang kanding ang ulo.
14 Sang pag-abot sang mga tinawo nga ginpadala ni Saul sa pagdakop kay David,
ginsilingan sila ni Mical nga nagamasakit si David.
15 *Sang ginsugid nila ini kay Saul,* ginpabalik sila ni Saul para tan-awon nila mismo si
David, kag ginsilingan niya sila, "Dal-a ninyo siya diri sa akon nga nagahigda sa iya
hiligdaan para patyon ko siya."
16 Pero sang pagsulod nila *sa balay ni David,* nadiskobrehan nila nga ang nagahigda
dios-dios gali nga may bulbol sang kanding sa ulo.
17 Nagsiling si Saul kay Mical, "Ngaa gindayaan mo ako kag ginpapalagyo ang akon
kaaway?" Nagsabat si Mical, "Nagsiling siya sa akon nga patyon niya ako kon indi ko
siya pagbuligan nga makapalagyo."
18 Gani nakapalagyo si David kag nagkadto siya kay Samuel sa Rama, kag ginsugiran
niya si Samuel sang tanan nga ginhimo ni Saul sa iya. Dayon nagkadto sila ni Samuel
sa Nayot kag didto nagtiner.
19 May nakabalita kay Saul nga si David didto sa Nayot sa Rama.
20 Gani nagpadala siya sang mga tawo sa pagdakop kay David. Pero *pag-abot nila,*
nakita nila ang grupo sang mga propeta nga nagahalambalanon, kag si Samuel ang
nagapangulo sa ila. Dayon gin-gamhan sang Espiritu sang Dios ang mga tinawo ni Saul
kag naghalambalanon man sila.
21 Sang mabatian ni Saul ang natabo, nagpadala pa gid siya sang mga tinawo *sa
pagdakop kay David.* Pero *pag-abot nila,* naghalambalanon man sila. Nagpadala pa gid
si Saul sang mga tawo sa ikatatlo nga tion, kag naghalambalanon man gihapon sila.
22 Sang ulihi si Saul na gid mismo ang nagkadto sa Rama. Pag-abot niya sa dako nga
buho nga pulunduhan sang tubig didto sa Secu, nagpamangkot siya kon diin si Samuel
kag si David. Ginsugiran siya nga didto sa Nayot.
23 Pero samtang nagapakadto siya didto, gin-gamhan man siya sang Espiritu sang
Dios kag naghalambalanon siya hasta nakaabot siya sa Nayot.
24 Sang didto na siya, gin-uba niya ang iya bayo kag naghalambalanon siya sa
atubangan ni Samuel. Naghigda siya nga nagauba sa bilog nga adlaw kag gab-i. Amo
ini ang rason kon ngaa nagpamangkot ang mga tawo, "Nangin propeta na bala si
Saul?"

† **19:9** *gin-gamhan:* ukon, *gin-gamhan naman*

20

Si David kag si Jonatan

1 Karon, nagpalagyo si David halin sa Nayot sa Rama kag nagkadto kay Jonatan kag
nagpamangkot, “Ano bala ang sala nga nahimo ko sa imo amay nga gusto niya ako nga
patyon?”
2 Nagsabat si Jonatan, “Indi ka mapatay! Wala nagahimo sang bisan ano ang akon
amay nga wala niya ginapahibalo sa akon, bisan indi ina importante. Kon nagtinguha
gid man siya sa pagpatay sa imo, ginpahibalo niya kuntani ako. Gani indi ina matuod!”
3 Pero nagsiling si David, “Nahibaluan sang imo amay nga maayo ka sa akon, gani
ginpakamaayo niya nga indi ka pagpahibaluon sang iya plano nga pagpatay sa akon
kay basi maglain gid ang imo buot. Pero ginasiguro ko gid sa imo, kag sa presensya
sang buhi nga GINOO, nga ara ako sa peligro sang kamatayon.”
4 Nagsiling si Jonatan, “Himuon ko ang bisan ano nga ipahimo mo sa akon.”
5 Gani nagsiling si David, “Buwas Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, kag dapat ako
magkaon upod sa imo amay. Pero tuguti ako nga maglakat kag magpanago sa uma
hasta sa gab-i sang ikatatlo nga adlaw.
6 Kon pangitaon ako sang imo amay sugiri siya nga naglisensya ako sa imo nga
magpuli sa amon sa Betlehem para makaupod ako sa bilog ko nga pamilya sa ila nga
paghalad, nga ginahimo nila kada tuig.
7 Kon magsiling siya nga wala sing kaso, ti wala ako sing kulbaan. Pero kon
magpangakig siya, sigurado gid nga may tuyo siya nga patyon ako.
8 Nagapangabay ako nga himuon mo ini nga kaayo sa akon bilang pamatuod sang
imo kasugtanan nga ginhimo sa akon sa presensya sang GINOO. Pero kon nakasala gid
man ako, ikaw na mismo ang magpatay sa akon. Ngaa itugyan mo pa ako sa imo
amay?”
9 Nagsabat si Jonatan, “Indi ina matabo! Kon sigurado ako nga ang akon amay may
tuyo sa pagpatay sa imo ipahibalo ko gid ini sa imo.”
10 Nagpamangkot si David, “Sin-o ang magsugid sa akon kon mangakig ang imo
amay?”
11 Nagsiling si Jonatan, “Dali, malakat kita sa uma.” Gani naglakat sila.
12 Nagsiling si Jonatan kay David, “Nagapromisa ako sa GINOO, ang Dios sang Israel,
nga sa amo sini nga oras buwas ukon sa sunod nga adlaw, makipag-estorya ako sa
akon amay, kag kon maayo ang iya buot sa imo pahibaluon ko ikaw.
13 Pero kon may tuyo ang akon amay sa pagpatay sa imo, kag indi ko ikaw
pagpahibaluon para makapalagyo ka, kabay pa nga silutan ako sang GINOO sing
puwerte gid. Karon, kabay pa nga updan ka sang GINOO pareho sang iya pag-upod
sadto sa akon amay.
14 Kag kabay pa nga samtang buhi pa ako, ipakita mo ang imo paghigugma sa akon
pareho sang paghigugma sang GINOO*sa aton*. Kag kon patay na ako,
15 ipadayon mo gihapon ang imo paghigugma sa akon pamilya, bisan patyon pa sang
GINOO ang tanan mo nga kaaway.”
16 Gani naghimo si Jonatan sang kasugtanan sa panimalay ni David, kag nagsiling
siya, “Kabay pa nga ipalaglag ka sang GINOO sa imo mga kaaway kon indi mo
pagtumanon ang akon pangabay.”*
17 Ginpasumpa liwat ni Jonatan si David sa pagpalangga sa iya, tungod kay palangga
gid niya si David pareho sang iya kaugalingon.
18 Dayon nagsiling si Jonatan kay David, “Buwas Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan,
kag mahibaluan gid nga wala ka didto kay bakante ang imo pulungkuan.

---

* **20:16** *Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.*

19 Sa isa ka buwas, kon maggab-i na magkadto ka sa imo anay ginpanaguan sa uma.
Didto ka maghulat sa may bato sang Ezel.
20 Dayon magapana ako sang tatlo ka beses sa kilid sang sini nga bato nga daw may
ginapana ako.
21 Padalaganon ko dayon ang isa ka bata kag ipapangita sa iya ang mga pana. Kon
magsiling ako sa iya nga ara ang mga pana sa tupad niya, kag kuhaon niya ini kag
dal-on sa akon, magguwa ka. Kay ginasiguro ko gid sa imo, sa presensya sang buhi nga
GINOO, nga wala ka sing kahadlukan nga katalagman.
22 Pero kon magsiling ako sa bata nga ang mga pana sa unhan pa niya,
nagakahulugan ina nga kinahanglan magpalagyo ka kay ginapapalagyo ka sang
GINOO.
23 Kag kon parte sa aton ginsumpaan dumduma nga ang GINOO amo ang aton saksi
hasta san-o."
24 Gani nagpanago si David sa uma. Kag sang nag-abot ang adlaw sang Piesta sang
Pag-umpisa sang Bulan, nagpungko si Haring Saul para magkaon.
25 Didto siya nagpungko sa iya kinaandan nga pulungkuan malapit sa dingding. Si
Jonatan nagapungko sa iya atubangan, kag si Abner sa iya tupad. Pero ang
pulungkuan ni David bakante.
26 Wala sing may ginsiling si Saul parte kay David sadto nga adlaw kay
naghunahuna siya nga basi may nahimo si David nga nakapahigko sa iya, gani indi
siya takos sa pagpartisipar sa piesta.
27 Pero sang sunod nga adlaw, ang ikaduha nga adlaw sang bulan, bakante gihapon
ang pulungkuan ni David. Gani nagpamangkot si Saul kay Jonatan, "Ngaa wala
magkadto diri si David nga anak ni Jesse sa pagkaon kahapon hasta subong?"
28 Nagsabat si Jonatan, "Naglisensya si David sa akon nga mapuli siya sa Betlehem.
29 Kay nagsiling ang iya utod nga mag-upod gid siya sa ila pamilya sa paghalad, kag
gusto niya makita ang iya mga paryente. Amo ina nga indi ninyo siya kaupod sa
pagkaon."
30 Naakig gid si Saul kay Jonatan. Siling niya, "Dungol kag ritubado ka gid nga bata!
Nahibaluan ko nga ginaapinan mo si David. Ginapakahuy-an mo lang ang imo
kaugalingon kag ang imo iloy.
31 Samtang nagakabuhi si David, indi ka gid mangin hari. Karon, kuhaa siya kag
dal-a diri sa akon, kay dapat siya mapatay."
32 Nagpamangkot si Jonatan, "Ngaa bala dapat siya mapatay? Ano bala ang iya
nahimo?"
33 Pero ginbangkaw siya sang iya amay para patyon. Gani nahibaluan niya nga
desidido gid ang iya amay sa pagpatay kay David.
34 Naghalin si Jonatan sa lamisa sa puwerte nga kaakig, kag wala siya nagkaon sadto
nga adlaw, tungod naglain gid ang iya buot sa makahuluya nga pagtratar sang iya
amay kay David.
35 Pagkaaga, nagkadto si Jonatan sa uma sa pagpakigkita kay David. May upod siya
nga bata nga lalaki.
36 Nagsiling siya sa bata, "Dalagan ka kag pangitaa ang mga pana nga akon ipana."
Gani sang nagadalagan ang bata nagpana si Jonatan sa unhan niya.
37-38 Sang pag-abot sang bata sa gintup-an sang pana, nagsinggit si Jonatan, "Ara pa
sa unhan mo ang pana. Dasiga, kuhaa dayon!" Ginpulot sang bata ang pana kag
nagbalik kay *Jonatan nga* iya amo.
39 Wala gid sing inalung-ong ang bata kon ano ang kahulugan sadto. Si Jonatan lang
gid kag si David ang nakahibalo.
40 Dayon ginhatag ni Jonatan ang iya mga pana sa bata kag ginsilingan, "Dal-a ini
pabalik sa banwa."

41 Sang makalakat na ang bata, nagguwa si David sa bato nga iya ginapanaguan, kag
nagluhod† siya kay Jonatan sing tatlo ka beses *bilang pagtahod sa iya.* Dayon
naghaksanay‡ sila kag naghilibion; si David gid ang puwerte maghibi.
42 Dayon nagsiling si Jonatan kay David, "Sige, maayo lang nga paglakat. Kag kabay
pa nga buligan kita sang GINOO nga indi maguba ang aton ginsumpaan sa iya bilang
mag-abyan hasta sa aton mga kaliwat." Dayon naglakat si David, kag si Jonatan iya
nagbalik sa banwa.

21

Nagkadto si David sa Nob

1 Karon, nagkadto si David kay Ahimelec nga pari sa Nob. Nagkurog sa kahadlok si
Ahimelec sang makita niya si David. Nagpamangkot si Ahimelec, "Ngaa isa ka lang?"
2 Nagsabat si David, "May misyon ako diri halin sa hari, kag ginsilingan niya ako nga
indi gid ako magpanugid parte sa sini nga misyon. Kon parte sa akon mga tinawo,
ginsilingan ko sila nga magkitaay lang kami sa isa ka lugar.
3 Karon, may pagkaon ka bala dira? Palihog hatagi ako sing lima ka bilog nga
tinapay ukon bisan ano lang."
4 Nagsabat ang pari, "Wala ako sang ordinaryo nga tinapay, pero may tinapay diri
nga ginhalad. Ihatag ko ini kon ikaw kag ang imo mga tinawo wala maghulid sa
babayi *sa sini nga mga inadlaw*."
5 Nagsabat si David, "Wala kami nagahulid sa babayi kon may misyon kami. Bisan
ordinaryo lang nga misyon ang amon kadtuan kinahanglan nga mangin matinlo*
kami. Ano na gid ayhan karon nga espesyal ini nga misyon."
6 Gani tungod nga wala sing ordinaryo nga tinapay, ginhatag sang pari sa iya ang
tinapay nga ginahalad sa presensya sang GINOO, nga ginkuha sa balaan nga lamisa†
kag ginbayluhan dayon sang bag-o nga tinapay.
7 Natabuan nga ato didto ang suluguon ni Saul nga si Doeg nga Edomnon. Siya ang
pangulo sang mga manugbantay sang kasapatan ni Saul. Didto siya kay may
tulumanon siya sa GINOO.
8 Nagpamangkot si David kay Ahimelec, "May espada ukon bangkaw ka bala diri?
Wala ako makadala sang akon espada ukon sang bisan ano nga armas tungod kay
insigida ang sugo sang hari."
9 Nagsabat ang pari, "Ari diri ang espada ni Goliat nga Filistinhon nga imo ginpatay
sa Kapatagan sang Elah. Naputos ini sang tela dira sa likod sang espesyal nga
panapton‡*sang pari.* Kuhaa kon gusto mo kay wala na sing iban pa nga armas diri."
Nagsiling si David, "Ihatag ina sa akon. Wala na sing espada nga pareho sina."
10 Gani nagpalagyo si David kay Saul kag nagkadto kay Haring Akish sang Gat.
11 Nagsiling ang mga opisyal ni Akish sa iya, "Indi bala si David ini nga hari sang *ila*
lugar? Indi bala siya ang ginapadunggan sang mga babayi samtang nagasaot sila kag
nagakanta sang, 'Pila lang ka libo ang napatay ni Saul, pero kay David ya tignapulo ka
libo'?"
12 Ginhunahuna ni David ang ila ginhambal, kag hinadlukan gid siya kay Haring
Akish sang Gat.
13 Gani nagpabuang-buang si David samtang didto siya sa Gat. Nagpanguris-kuris
siya sa mga puwertahan sang banwa, kag ginapatulo niya ang iya laway sa iya bungot.
14 Gani nagsiling si Akish sa iya mga opisyal, "Tan-awa ninyo! Buang ina nga tawo!
Ngaa nga gindala ninyo siya sa akon?

---

† **20:41** *nagluhod:* ukon, *nagluhod nga ang iya guya nagaduot sa duta* ‡ **20:41** *naghaksanay:* sa Hebreo, *naghalok sa isa kag isa* * **21:5** *matinlo:* buot silingon, *takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon* † **21:6** *balaan nga lamisa:* sa literal, *presensya sang GINOO* ‡ **21:9** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod*

15 Damo na diri sang buang, ngaa gindala pa ninyo siya sa akon balay kag
magbinuang sa akon atubangan?”

22

Nagkadto si David sa Adulam kag sa Mizpa

1 Naghalin si David sa Gat kag nagkadto sa kuweba sang Adulam. Sang mabatian ini
sang iya mga utod kag sang iban pa nga mga miyembro sang iya pamilya, nagkadto
sila sa iya *sa pag-upod sa iya*.
2 May mga tawo man nga nag-upod sa iya nga ara sa kalisod, ukon may utang, ukon
diskontento sa ila kabuhi. Mga 400 ka tawo ang nag-upod kay David, kag siya ang ila
nangin pangulo.
3 Halin didto nagkadto si David sa Mizpa nga sakop sang Moab kag nagsiling sa hari
sang Moab, “Tugutan mo bala ang akon ginikanan nga magtiner anay diri hasta nga
mahibaluan ko kon ano ang himuon sang Dios para sa akon?”
4 *Nagsugot ang hari,* gani ginbilin ni David ang iya ginikanan sa hari sang Moab
samtang didto siya sa mabakod nga palanaguan.
5 Isa sina ka tion nagsiling si Propeta Gad kay David, “Indi ka na magtiner diri sa imo
palanaguan. Magkadto ka sa Juda.” Gani naghalin si David kag nagkadto sa
kagulangan sang Heret.

Ginpapatay ni Saul ang mga Pari sang Nob

6 Karon nabalitaan ni Saul nga natultulan na si David kag ang iya mga tinawo.
Nagapungko sadto si Saul sa idalom sang kahoy nga tamarisko, didto sa bukid sang
Gibea. Nagauyat siya sang bangkaw, kag nagatindog sa iya palibot ang tanan niya nga
opisyal.
7 Nagsiling si Saul sa ila, “Pamati kamo mga taga-Benjamin! Nagpromisa bala sa inyo
si David nga hatagan niya kamo tanan sang mga uma kag mga talamnan sang ubas?
Nagpromisa bala siya sa inyo nga himuon niya kamo tanan nga kumander sang mga
soldado?
8 Amo bala ina nga tanan kamo nagplano sing malain sa akon? Wala gid sing may
nagsugid sa akon nga ang akon anak naghimo sang kasugtanan kay David. Wala gid
kamo nagakabalaka sa akon, kay wala sing may nagsugid sa akon nga gin-ganyat sang
akon anak ang akon alagad nga si David sa pagpatay sa akon pareho sang iya
ginatinguha karon.”
9 Isa sa mga nagatindog didto kaupod sang mga opisyal ni Saul amo si Doeg nga
Edomnon. Nagsiling siya kay Saul, “Sang didto ako sa Nob, nakita ko si David nga
nagkadto kay Ahimelec nga anak ni Ahitub.
10 Nagpamangkot si Ahimelec sa GINOO kon ano ang himuon ni David, kag
ginhatagan pa niya si David sang pagkaon kag sang espada ni Goliat nga Filistinhon.”
11 Ginpatawag dayon ni Saul ang pari nga si Ahimelec nga anak ni Ahitub, kag ang
iya bilog nga pamilya nga mga pari sa Nob. Kag nagkadto sila tanan kay Saul.
12 Pag-abot nila, nagsiling si Saul, “Pamati, Ahimelec!” Nagsabat siya, “Huo, Mahal
nga Hari.”
13 Nagsiling si Saul sa iya, “Ngaa nga nagplano kamo ni David sing malain sa akon?
Ginhatagan mo pa siya sang pagkaon kag espada, kag nagpamangkot ka pa sa Dios
para sa iya. Karon nagakontra siya sa akon kag nagatinguha sa pagpatay sa akon.”
14 Nagsabat si Ahimelec sa hari, “Indi ina mahimo! Si David umagad mo, kag siya
ang pinakamatutom mo nga alagad. Wala labot sina, siya pa ang kapitan sang imo
mga guwardya kag ginatahod siya sa imo panimalay.

15 Huo, nagpamangkot ako sa Dios para sa iya, kag indi lang subong, kundi sang una
pa. Pero nagapakitluoy ako sa imo nga indi mo ako pag-akusaron kag ang akon
pamilya, kay wala gid ako kahibalo parte sini nga mga hitabo."
16 Pero nagsiling ang hari, "Mapatay ka gid, Ahimelec, kag ang imo bilog nga
pamilya."
17 Dayon ginsugo ni Saul ang mga guwardya sa iya tupad, "Patya ang mga pari sang
GINOO kay nagaapin man sila kay David. Nahibaluan nila nga nagpalagyo si David
pero wala gid sila magsugid sa akon." Pero wala gid magtandog ang mga opisyal sang
hari sa mga pari sang GINOO.
18 Gani ginmanduan sang hari si Doeg nga Edomnon nga siya ang magpatay sa mga
pari, kag ginpamatay sila ni Doeg. Sadto nga adlaw 85 ka pari* ang ginpamatay ni
Doeg.
19 Ginpapatay man ni Saul ang *tanan nga pumuluyo sang* Nob nga banwa sang mga
pari: ang mga lalaki, mga babayi, mga kabataan kag mga lapsag, pati mga baka, mga
donkey, mga karnero, kag mga kanding.
20 Pero nakapalagyo si Abiatar nga anak ni Ahimelec kag nag-upod kay David.
21 Ginsugiran niya si David nga ginpapatay ni Saul ang mga pari sang GINOO.
22 Nagsiling dayon si David kay Abiatar, "Sang makita ko sadto si Doeg sang nagkadto
ako kay Ahimelec, nahibaluan ko nga manugid gid siya kay Saul. Gani salabton ko ang
pagkapatay sang imo bilog nga pamilya.
23 Diri ka lang sa akon, kay isa lang ang gusto nga magpatay sa imo kag sa akon. Indi
ka magkahadlok; indi ka maano diri upod sa akon."

23

Ginluwas ni David ang Banwa sang Keila

1 Sang ginsugiran si David nga ginasalakay sang mga Filistinhon ang Keila kag
ginapanguha nila ang mga *trigo sa* linasan,
2 nagpamangkot siya sa GINOO, "Salakayon ko bala ang mga Filistinhon?" Nagsabat
ang GINOO sa iya, "Sige, salakaya sila kag luwasa ang Keila."
3 Pero nagsiling ang mga tinawo ni David, "Nahadlok gani kami diri sa Juda, ano na
gid ayhan kon magkadto pa sa Keila kag magpakig-away sa mga Filistinhon!"
4 Nagpamangkot liwat si David sa GINOO, kag nagsiling ang GINOO sa iya, "Magkadto
ka sa Keila, kay padag-on ko ikaw kontra sa mga Filistinhon."
5 Gani nagkadto si David kag ang iya mga tinawo sa Keila kag nagpakig-away sa mga
Filistinhon. Madamo nga Filistinhon ang ila ginpamatay, kag ginpanguha nila ang ila
kasapatan. Naluwas nila ang mga taga-Keila.
6 (Sang nagpalagyo si Abiatar kag nagkadto kay David sa Keila, gindala niya ang
espesyal nga panapton* *sang pari*.)

Ginlagas ni Saul si David

7 May nakasugid kay Saul nga si David nagkadto sa Keila. Gani nagsiling si Saul,
"Gintugyan siya sang Dios sa akon, kay daw sa ginpriso lang niya ang iya kaugalingon
sa iya pagsulod sa banwa nga napalibutan sang pader."
8 Ginpatipon dayon ni Saul ang tanan niya nga mga soldado sa pagkadto sa Keila
para palibutan si David kag ang iya mga tinawo.
9 Sang mahibaluan ni David ang plano ni Saul, ginsilingan niya si Abiatar nga pari
nga kuhaon ang espesyal nga panapton *sang pari*.

---

* **22:18** *pari:* sa literal, *nagasuksok sang espesyal nga panapton sang pari*
* **23:6** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod.* Sadto nga panahon ginagamit ini sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.

10 Nagsiling dayon si David, “O GINOO, Dios sang Israel, nabalitaan ko, nga imo
alagad, nga nagplano si Saul sa pagkadto diri sa Keila sa paglaglag sini nga banwa
tungod sa akon.
11 Magakadto bala diri si Saul suno sa akon nabatian? Itugyan bala ako sang mga
pumuluyo sang Keila kay Saul? O GINOO, Dios sang Israel, sugiri ako nga imo alagad.”
Nagsabat ang GINOO, “Huo, makadto si Saul.”
12 Nagpamangkot *liwat* si David, “Itugyan bala ako kag ang akon mga tinawo sang
mga pumuluyo sang Keila kay Saul?” Nagsabat ang GINOO, “Huo, itugyan nila kamo.”
13 Gani naghalin sa Keila si David kag ang iya 600 ka tinawo, kag nagsaylo-saylo sila
sang lugar. Sang nabalitaan ni Saul nga nagpalagyo si David halin sa Keila, wala na
siya magkadto didto.
14 Nagpanago si David sa mga kuta sa kabukiran sang kamingawan sang Zif.
Adlaw-adlaw ginapangita siya ni Saul, pero wala gid siya gintugyan sang Dios kay Saul.
15 *Isa sina ka adlaw,* samtang didto si David sa Horesh sa kamingawan sang Zif,
nabalitaan niya nga nagapakadto didto si Saul sa pagpatay sa iya.
16 Nagkadto didto si Jonatan sa iya sa Horesh sa pagpabakod sa iya nga buligan siya
sang Dios.
17 Nagsiling si Jonatan, “Indi ka magkahadlok kay ang akon amay indi makatandog
sa imo. Nahibaluan mismo sang akon amay nga mangin hari ka sang Israel, kag
mangin ikaduha lang ako sa imo.”
18 Naghimo dayon sila nga duha sang kasugtanan sa presensya sang GINOO. Dayon
nagpuli si Jonatan, pero si David ya nagpabilin sa Horesh.
19 Karon, may mga taga-Zif nga nagkadto kay Saul sa Gibea kag nagsiling, “Si David
nagapanago sa amon didto sa mga kuta sa Horesh sa kabukiran sang Hakila, sa south
sang Jeshimon.
20 Gani, Mahal nga Hari, kadto ka didto kon san-o ang gusto mo kay bahala na kami
sa pagtugyan sa iya sa imo.”
21 Nagsabat si Saul, “Pakamaayuhon kamo sang GINOO sa inyo pagkabalaka sa akon.
22 Sige, puli na kamo kag siguruha ninyo kon diin siya permi nagakadto kag kon
sin-o ang nakakita sa iya didto, kay nahibaluan ko nga maayo gid siya magpadihot.
23 Hibalua ninyo ang tanan nga lugar nga iya ginapanaguan, kag balik kamo diri sa
akon kon sigurado gid. Dayon maupod ako sa inyo; kag kon ara pa siya sa isa ka lugar
pangitaon ko siya bisan latason ko pa ang bilog nga duta sang Juda.”
24 Gani nag-una sila kay Saul sa Zif.
Karon, didto si David kag ang iya mga tinawo sa kamingawan sang Maon sa
Kapatagan sang Jordan,† sa south sang Jeshimon.
25 Pag-abot ni Saul kag sang iya mga tinawo sa Zif, ginpangita nila si David. Sang
mahibaluan ini ni David, nagpanago siya sa dako nga bato sa kamingawan sang Maon,
kag didto siya nagtiner. Sang mabalitaan ini ni Saul, nagkadto siya sa kamingawan
sang Maon sa pagpangita kay David.
26 Si Saul *kag ang iya mga tinawo* didto sa pihak nga kilid sang bukid, kag si David ya
kag ang iya mga tinawo sa pihak man nga kilid sang bukid nga nagadali-dali sa
pagpalagyo kay Saul. Sang malapit na lang maabtan ni Saul kag sang iya mga tinawo si
David kag ang iya man mga tinawo,
27 may mensahero nga nagpalapit kay Saul kag nagsiling, “Dali, balik anay! Kay
ginasalakay sang mga Filistinhon ang *aton* nasyon.”
28 Gani nag-untat si Saul sa paglagas kay David kag nagbalik siya sa pagpakig-away
sa mga Filistinhon. Tungod nga sa sina nga lugar nagsipak si David kag si Saul, ang ina
nga lugar gintawag nga “Bato nga Ginsipakan.”

† **23:24** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

29 Halin didto, nagtaklad si David sa mga kuta sang En Gedi kag didto nagtiner.

24

Wala Pagpatya ni David si Saul

1 Sang pagbalik ni Saul halin sa pagpakig-away sa mga Filistinhon, ginsugiran siya
nga didto si David sa kamingawan sang En Gedi.
2 Gani nagpili siya sang 3,000 ka tawo halin sa bilog nga Israel kag naglakat sa
pagpangita kay David kag sa iya mga tinawo malapit sa kabatuhan nga ginatineran
sang talunon nga mga kanding.
3 Nakaabot si Saul sa toril sang mga karnero sa higad sang dalan, nga sa diin may
kuweba didto. Nagsulod si Saul sa kuweba sa pagpamus-on. Didto gali sa sulod nga
parte sang kuweba nagapanago si David kag ang iya mga tinawo.
4 Nagsiling ang mga tinawo ni David sa iya, "Amo na gid ini ang tion nga ginsiling
sang GINOO nga igatugyan niya sa imo ang imo kaaway kag bahala ka kon ano ang imo
gusto nga himuon sa iya." Dayon hinay-hinay nga nagpalapit si David kay Saul kag
gin-utod niya ang punta sang bayo ni Saul nga wala niya mabatyagi.
5 Pero pagkatapos sadto ginkonsensya si David sa iya nga pag-utod sang punta sang
bayo ni Saul.
6 Nagsiling siya sa iya mga tinawo, "Kabay pa nga indi magtugot ang GINOO nga
maghimo ako sing malain sa akon agalon, ang ginpili sang GINOO nga maghari."
7 Sa sining ginhambal ni David ginsabdong niya ang iya mga tinawo, kag wala niya
sila pagtuguti nga salakayon si Saul. Naghalin si Saul sa kuweba kag naglakat.
8 Dayon nagguwa si David sa kuweba kag gintawag si Saul, "Mahal nga Hari!" Sang
magbalikid si Saul, nagluhod si David bilang pagtahod sa iya.
9 Nagsiling dayon si David kay Saul, "Ngaa nagapati ka sa mga tawo nga nagasiling
sa imo nga nagatinguha ako sa pagpatay sa imo?
10 Nakita mo mismo subong nga adlaw kon paano ka gintugyan sang GINOO sa akon
didto sa sulod sang kuweba. Ginsilingan ako sang iban ko nga mga tinawo nga patyon
ka, pero wala ko ikaw pagpatya. Nagsiling ako sa ila nga indi ko pag-anhon ang akon
agalon tungod kay ginpili siya sang GINOO nga maghari.
11 Amay, tan-awa ang parte sang imo bayo nga akon ginauyatan. Gin-utod ko ang
punta sang imo bayo pero wala ko ikaw pagpatya. Nagapamatuod ini nga wala ako
sing tuyo sa paghalit sa imo ukon sa pagrebelde sa imo. Wala ako nakasala sa imo pero
ginatinguhaan mo ako nga patyon.
12 Kabay pa nga ang GINOO amo ang magahukom sa aton nga duha, kag kabay pa nga
balusan niya ikaw sa imo malain nga ginahimo sa akon. Pero ako indi gid mag-ano sa
imo,
13 pareho sang hulubaton nga nagasiling, 'Ang malain lang nga tawo ang nagahimo
sang malain.' Gani indi gid ako mag-ano sa imo.
14 Ikaw nga hari sang Israel nagahingabot gid sa akon. Ngaa, sin-o gid bala ako?
Pareho man lang ako sa patay nga ido ukon bitik.
15 Kabay pa nga ang GINOO amo ang magahukom sa aton kag magdesisyon kon sin-o
ang may sala sa aton nga duha. Kabay pa nga talupangdon niya ako kag apinan kag
luwason sa imo mga kamot."
16 Pagkatapos hambal ni David, nagsiling si Saul, "Ikaw gid bala ina David, anak ko?"
Kag naghibi siya sing tudo.
17 Nagsiling pa gid siya, "Mas matarong ka sang sa akon. Gintratar ko ikaw sing
malain, pero ako gintratar mo sing maayo.
18 Ginpakita mo sa akon subong nga adlaw ang imo kaayo. Gintugyan ako sang
GINOO sa imo, pero wala mo ako pagpatya.

19 Ang iban ya kon makita nila ang ila kaaway, wala nila ini ginapabay-an nga
makapalagyo. Kabay pa nga balusan ka sang GINOO sa kaayo nga ginpakita mo sa akon
subong nga adlaw.
20 Nahibaluan ko nga mangin hari ka gid, kag ang ginharian sang Israel mangin
mabakod sa imo paggahom.
21 Karon, magsumpa ka sa akon sa ngalan sang GINOO nga indi mo pagpamatyon ang
akon mga kaliwat, para indi madula ang ngalan sang akon pamilya."
22 Gani nagsumpa si David kay Saul. Dayon nagpuli si Saul, pero si David ya kag ang
iya mga tinawo nagbalik sa ila palanaguan.

25

Si David, si Nabal, kag si Abigail

1 Karon napatay si Samuel, kag ang tanan nga Israelinhon nagtipon kag
nagpangasubo sa iya. Ginlubong nila siya sa iya banwa sa Rama.
Pagkatapos sadto, nagsaylo si David sa kamingawan sang Maon.*
2 Didto sa Maon may isa ka tawo nga manggaranon gid, nga may duta† sa Carmel.
May 1,000 siya ka kanding kag 3,000 ka karnero nga iya ginapaguntingan sa Carmel.
3 Ang iya ngalan amo si Nabal nga halin sa kaliwat ni Caleb, kag ang iya asawa amo
si Abigail. Maalam kag guwapa si Abigail, pero si Nabal iya dali mangakig kag malain
sing batasan.
4 Karon, sang didto si David sa kamingawan, nabalitaan niya nga nagapagunting si
Nabal sang iya mga karnero.
5-6 Gani nagpadala siya sang napulo ka tawo sa Carmel. Ginsugo niya sila nga
ihambal ini nga mensahi kay Nabal: "Kamusta! Kabay pa nga maangkon mo ang
malawig nga kabuhi. Kag kabay pa nga maayo ang imo kahimtangan kag ang
kahimtangan sang imo bilog nga panimalay kag sang tanan nga ara sa imo.
7 Nakabalita ako nga nagapagunting ka sang imo mga karnero. Sang kaupod namon
ang imo mga manugbantay sang karnero sa Carmel, wala namon sila pagpintasi kag
wala sing may nadula sa ila.
8 Pamangkuta bala sila, kag sugiran ka nila. Karon, nagapangabay ako nga pakitaan
mo sang kaayo ang akon mga tinawo, kay piesta man subong. Kabiga ako nga imo
anak kag ang akon mga suluguon nga imo mga suluguon; hatagi kami sang bisan ano
nga gusto mo ihatag sa amon."
9 Gani pag-abot sang mga tinawo ni David kay Nabal, ginhambal nila ang mensahi ni
David. Dayon naghulat sila.
10 Siling ni Nabal sa mga tinawo ni David, "Sin-o bala ining si David nga anak ni
Jesse? Subong nga mga inadlaw madamo nga suluguon ang nagapalagyo sa ila amo.
11 Ngaa ihatag ko sa inyo ang akon tinapay kag tubig kag ang karne sang sapat nga
akon ginpaihaw para sa mga manuggunting sang akon mga karnero? Wala gani ako
kahibalo kon sa diin kamo naghalin."
12 Nagbalik ang mga tinawo ni David kag ginsugid nila sa iya ang ginsiling ni Nabal.
13 Dayon nagsiling si David sa iya mga tinawo, "Itaklos ang inyo mga espada!" Gani
gintaklos nila ang ila mga espada, kag amo man ang ginhimo ni David. Mga 400 ka
tawo ang nag-upod kay David. Nagpabilin ang 200 sa pagbantay sang mga kargaminto.
14 Karon, ang isa sa mga suluguon ni Nabal nagsiling kay Abigail nga asawa ni Nabal,
"Nagpadala diri si David sang mga mensahero halin sa kamingawan, kag
nagpangamusta pa sila kay Nabal nga amon amo, pero gin-insulto lang niya sila.

---

* **25:1** *Maon:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *Paran.* † **25:2** *duta:* ukon, *mga pagkabutang*

15 Maayo gid ato nga mga tawo sa amon; wala nila kami pag-anha. Kag sa bilog nga
tiyempo nga didto kami sa uma malapit sa ila, wala gid sang may nadula sa amon.
16 Ginproteksyunan nila kami adlaw-gab-i sang nagabantay kami sang mga karnero.
17 Karon maghunahuna ka kon ano ang imo mahimo, tungod kay magaabot ang
katalagman sa imo bana kag sa iya bilog nga panimalay. Puwerte sa iya kalaot, gani
wala gid sing may mangahas nga mag-estorya sa iya."
18 Wala na mag-usik sang tiyempo si Abigail. Nagpakuha siya sang 200 ka bilog nga
tinapay, duha ka suludlan nga panit nga puno sang bino, lima ka gin-ihaw nga
karnero, mga isa ka sako nga sinanlag nga uyas, 100 ka hakop sang pasas, kag 200 ka
hakop sang binulad nga higos.‡ Dayon ginpakarga niya ini sa mga donkey,
19 kag ginsilingan ang iya mga suluguon, "Mag-una kamo; masunod lang ako sa
inyo." Pero wala niya ginsugiran ang iya bana nga si Nabal.
20 Samtang nagasakay si Abigail sa iya donkey kag nagapaliko sa kilid sang bukid,
nakita niya nga nagapadulong si David kag ang iya mga tinawo pakadto sa iya.
21 Wala pa lang dugay nga nagsiling si David, "Wala sing pulos ang pagbantay ko
sang mga pagkabutang ni Nabal sa kamingawan para wala sing may madula. Ang
kaayo nga ginpakita ko sa iya ginbalusan niya sang kalain.
22 Kabay pa nga silutan ako sang Dios sing puwerte gid kon indi ko maubos pamatay
hasta sa aga ang tanan nga lalaki nga sakop niya."
23-24 Sang makita ni Abigail si David, nagdali-dali siya panaog sa iya donkey kag
nagluhod kay David *bilang pagtahod sa iya.* Nagsiling siya, "Palihog, sir, pamatii ako.
Ako na lang ang basula.
25 Kabay nga indi mo pagsapakon ang malain nga si Nabal. Bagay gid sa iya ang iya
ngalan nga Nabal, nga ang buot silingon 'buang-buang.' Sir, ako ya wala gid makakita
sa mga tawo nga imo ginpadala.
26 "Karon, ginpunggan ka sang GINOO sa pagbalos kag sa pagpamatay. Ginasumpa ko
sa buhi nga GINOO kag sa imo nga kabay pa nga ang imo mga kaaway kag ang tanan
nga gusto maghalit sa imo mangin pareho ang ila dangatan kay Nabal.
27 Kon mahimo, sir, batuna ini nga mga regalo nga akon gindala sa imo, kag ihatag sa
imo mga tinawo.
28 Palihog patawara ako sa akon mga kakulangan. Sigurado gid nga paharion ka
sang GINOO kag ang imo mga kaliwat, tungod nga nagapakig-away ka para sa iya.
Kabay pa nga wala sing malain nga matabo sa imo samtang nagakabuhi ka.
29 Bisan may maglagas sa pagpatay sa imo, tipigan ka gihapon sang GINOO nga imo
Dios pareho sa tawo nga nagatipig sang malahalon nga butang. Pero ang imo mga
kaaway ipanglabyog pareho sang paglabyog sang isa ka tawo sang bato.
30 Kon matuman na ang tanan nga maayo nga mga butang nga ginpromisa sang
GINOO sa imo, kag mangin hari ka na sang Israel,
31 indi ka pagkonsensyahon tungod nga wala ka nagbalos kag nagpamatay nga wala
sing kabangdanan. Kag kon pakamaayuhon ka sang GINOO palihog indi ako
pagkalimti."
32 Nagsiling si David kay Abigail, "Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel, nga
nagpadala sa imo subong nga adlaw sa pagpakigkita sa akon.
33 Salamat sa Dios sa imo maayo nga panghunahuna kag sa pagpugong sa akon sa
pagbalos kag pagpamatay sa sini nga adlaw.
34 Kon wala ka nagdali-dali sa pagpakigkita sa akon, wala kuntani sing may nabilin
nga buhi sa mga tinawo ni Nabal pagkaaga. Kay amo ina ang akon ginsumpa sa buhi
nga GINOO, ang Dios sang Israel, nga nagpugong sa akon sa paghimo sang malain sa
imo."

‡ **25:18** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon, fig tree)

35 Ginbaton ni David ang mga regalo ni Abigail kag nagsiling, “Magpuli ka kag indi
na magpalibog, kay tumanon ko ang imo pangabay.”
36 Sang pag-abot ni Abigail sa ila balay, nagapapunsyon si Nabal nga daw sa hari.
Malipayon gid siya kag puwerte kahubog. Gani wala siya pagsugiri ni Abigail hasta
mag-aga.
37 Sang naumpawan na siya sang aga, ginsugiran siya ni Abigail sa natabo. Gin-atake
siya sa tagipusuon kag indi na siya makahulag.
38 Pagkaligad sang napulo ka adlaw, ginpagrabe pa gid siya sang GINOO kag napatay
siya.
39 Sang mabatian ni David nga napatay si Nabal, nagsiling siya, “Dalayawon ang
GINOO! Siya ang nagbalos kay Nabal sa iya pag-insulto sa akon, kag ginlikaw niya ako
sa pagbalos. Ginsilutan niya si Nabal sa iya malain nga ginhimo sa akon.”
Dayon nagpadala si David sang mga mensahero sa pagpangabay kay Abigail nga
pangasaw-on niya siya.
40 Pag-abot sang mga mensahero ni David sa Carmel, nagsiling sila kay Abigail,
“Ginpakadto kami ni David sa imo sa pagdala sa imo sa iya para mangin asawa niya.”
41 Nagluhod si Abigail *bilang pagtahod sa ila* kag nagsiling, “Huo, sugot ako. Handa
ako sa pag-alagad sa iya bisan pa sa iya mga ulipon.”§
42 Nagdali-dali dayon si Abigail sa pagsakay sa donkey kag nag-upod sa mga
mensahero ni David. Gindala niya ang lima niya ka suluguon nga babayi. Kag nangin
asawa siya ni David.
43 Ginpangasawa man ni David si Ahinoam nga taga-Jezreel, kag sila nga duha iya
asawa.
44 Ang iya asawa anay nga si Mical ginpaasawa ni Saul sa kay Paltiel nga taga-Galim,
nga anak ni Laish.

26

Wala Liwat Pagpatya ni David si Saul

1 *Isa sina ka adlaw,* may mga taga-Zif nga nagkadto kay Saul sa Gibea kag nagsiling,
“Si David nagapanago sa kabukiran sang Hakila, nga nagaatubang sa Jeshimon.”
2 Gani nagkadto si Saul sa kamingawan sang Zif sa pagpangita kay David. Gin-upod
niya ang iya 3,000 ka tinawo nga iya ginpili sa Israel.
3 Nagkampo sila sa higad sang dalan sa bukid sang Hakila, nga nagaatubang sa
Jeshimon. Si David ya nagtiner sa kamingawan. Sang mabalitaan ni David nga
ginsunod siya didto ni Saul,
4 nagpadala siya sang mga espiya, kag nahibaluan niya nga nag-abot gid man si Saul.
5 Dayon nagkadto si David sa lugar nga ginkampuhan ni Saul. Nakita niya nga
nagakatulog si Saul kag si Abner nga anak ni Ner, nga kumander sang mga soldado.
Ginapalibutan si Saul sang mga soldado.
6 Nagpamangkot si David kay Ahimelec nga Hithanon kag kay Abishai nga anak ni
Zeruya kag utod ni Joab, “Sin-o bala sa inyo ang maupod sa akon sa pagsulod sa kampo
ni Saul?” Nagsabat si Abishai, “Ako ang maupod.”
7 Gani sang sina mismo nga gab-i, naglakat si David kag si Abishai sa kampo ni Saul,
kag nakita nila si Saul nga nagakatulog, nga ang iya bangkaw natibsok sa duta malapit
sa iya ulohan. Si Abner kag ang mga soldado nagakatulog man sa iya palibot.
8 Nagsiling si Abishai kay David, “Gintugyan na sang Dios sa imo ang imo kaaway
subong nga adlaw. Karon tuguti ako nga bun-on ko siya sang bangkaw. Patapikon ko
siya sa duta sa isa lang ka pagbuno.”

§ **25:41** *bisan pa sa iya mga ulipon:* sa literal, *kag sa paghugas sang mga tiil sang iya mga ulipon*

9 Pero nagsiling si David kay Abishai, “Indi siya pagpatya! Kay silutan gid sang
GINOO ang magpatay sa iya pinili nga hari.
10 Ginasiguro ko gid sa imo, sa presensya sang buhi nga GINOO, nga ang GINOO mismo
ang magpatay sa iya, ukon mapatay siya sa natural nga kamatayon ukon sa inaway.
11 Pero indi magtugot ang GINOO nga ako ang magpatay sa iya pinili nga hari.
Kuhaon ta lang ang bangkaw kag ang suludlan sang tubig nga ara sa iya ulohan, kag
maglakat.”
12 Gani ginkuha ni David ang bangkaw kag ang suludlan sang tubig nga ara sa
ulohan ni Saul, kag naglakat sila. Wala gid sing may nakakita ukon nakahibalo sa
natabo; wala gid sing may nakabugtaw sa ila tungod kay ginpahamuok sang GINOO
ang ila pagtulog.
13 Dayon nagkadto sila ni David sa pihak *sang kapatagan* kag nagtindog sa ibabaw
sang bukid nga malayo-layo diutay sa kampo nila ni Saul.
14 Nagsinggit si David sa ila ni Abner, nga kumander sang mga soldado ni Saul,
“Abner, mabatian mo bala ako?” Nagsabat si Abner, “Sin-o ka? Ano ang kinahanglan
mo sa hari?”
15 Nagsabat si David, “Indi bala nga ikaw ang labing maisog nga tawo sa Israel? Ngaa
wala mo pagbantayi ang hari nga imo agalon? May nagkadto dira sa pagpatay sa iya!
16 Indi maayo ining imo pagpabaya sa hari. Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga
dapat ka mapatay kag ang imo mga tinawo, kay wala ninyo pagbantayi ang inyo
agalon, ang pinili nga hari sang GINOO. Tan-awa kon makita mo pa ang bangkaw sang
hari kag ang suludlan sang tubig nga ara sadto sa iya ulohan.”
17 Nakilala ni Saul ang tingog ni David, gani nagsiling siya, “David, anak, ikaw bala
ina?” Nagsabat si David, “Huo ako ini, Mahal nga Hari.
18 Ngaa bala nga ginalagas mo ako nga imo alagad? Ano bala ang nahimo ko nga
malain?
19 Mahal nga Hari, pamatii ang akon isiling. Kon ang GINOO amo ang nagtulod sa imo
sa pagpatay sa akon, kabay pa nga *kaluoyan niya ako paagi sa* pagbaton sang akon
halad. Pero kon ini iya lang sang tawo, kabay pa nga pakamalauton sila sang GINOO.
Kay ginpalayas nila ako sa duta nga ginapanag-iyahan sang GINOO kag ginsilingan nga
mag-alagad ako sa iban nga mga dios.
20 Indi pag-itugot nga mapatay ako sa iban nga duta, nga malayo sa GINOO. Ngaa
ikaw nga hari sang Israel nagahingabot gid sa akon nga pareho man lang ako sa bitik?
Ngaa ginalagas mo ako pareho sa pispis sa bukid?”
21 Nagsiling si Saul, “Nakasala ako. Magbalik ka sa akon David, anak ko, kag indi ko
na ikaw pag-anhon liwat, kay wala mo ako pagpatya subong. Daw buang ako sa akon
ginhimo, kag sala gid ako.”
22 Nagsabat si David, “Ari ang imo bangkaw, ipakuha ini diri sa isa mo ka tinawo.
23 Gintugyan ka sang GINOO sa akon subong nga adlaw, pero wala ko ikaw pagpatya
kay ikaw ang pinili nga hari sang GINOO. *Sa sining ginhimo ko pakamaayuhon ako sang
GINOO, kay* ginabalusan niya ang kada tawo nga matarong kag matutom.
24 Subong nga ginhatagan ko sang bili ang imo kabuhi karon nga adlaw, kabay pa
nga hatagan man sang bili sang GINOO ang akon kabuhi kag luwason niya ako sa tanan
nga kalisod.”
25 Dayon nagsiling si Saul kay David, “Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang Dios,
anak ko. Madamo pa nga mga butang ang imo pagahimuon, kag magamadinalag-on
ka gid.” Dayon naglakat si David, kag si Saul ya nagpuli.

27

Si David Kaupod sang mga Filistinhon

1 Nagsiling si David sa iya kaugalingon, “Maabot ang tion nga patyon gid ako ni Saul.
Maayo pa nga magpalagyo na lang ako sa duta sang mga Filistinhon para mauntat na
ang pagpangita ni Saul sa akon sa Israel, kag luwas na ako sa iya.”
2 Gani nagkadto si David kag ang iya 600 ka tinawo kay Haring Akish sang Gat, nga
anak ni Maoc.
3 Didto sila nag-estar sa Gat upod kay Akish. Gindala nila didto ang ila mga pamilya.
Gindala man ni David ang iya duha ka asawa nga si Ahinoam nga taga-Jezreel kag si
Abigail nga taga-Carmel nga asawa anay ni Nabal.
4 Sang mabalitaan ni Saul nga nagpalagyo si David sa Gat, wala na niya siya
pagpangitaa.
5 Karon, nagsiling si David kay Akish, “Kon maayo ka sa akon, hatagi kami sang isa
ka baryo nga amon pagaestaran. Indi kinahanglan nga mag-estar kami diri sa banwa
nga imo ginaestaran bilang hari.”
6 Gani sadto mismo nga adlaw ginhatag ni Akish sa iya ang Ziklag. Kag halin sadto
hasta subong, ang Ziklag ginapanag-iyahan sang mga hari sang Juda.
7 Nag-estar si David sa teritoryo sang mga Filistinhon sa sulod sang isa ka tuig kag
apat ka bulan.
8 Sadto nga mga panahon ginasalakay ni David kag sang iya mga tinawo ang mga
Geshurnon, Girzanon, kag mga Amaleknon. Halin sang una ini nga mga tawo
nagaestar sa mga lugar nga pakadto sa Shur kag Egypt.
9 Kon magsalakay gani sila ni David, ginapamatay nila ang tanan nga lalaki kag
babayi, kag ginapanguha nila ang mga karnero, mga baka, mga donkey, mga camel
kag pati mga bayo. Dayon nagabalik sila kay Akish.
10 Kon magpamangkot gani si Akish kon diin sila nagsalakay sa sina nga adlaw,
nagasabat si David nga nagsalakay sila sa Negev sang Juda ukon sa *parte sang* Negev
nga ginaestaran sang mga Jerameelinhon ukon sa *parte sang* Negev *nga ginaestaran*
sang mga Kenhanon.
11 Ginaubos nila ni David pamatay ang tanan nga lalaki kag babayi para wala sing
isa nga makakadto sa Gat sa pagpanugid kon ano gid ang iya ginhimo. Amo ini permi
ang ginahimo ni David samtang didto siya nagaestar sa teritoryo sang mga Filistinhon.
12 Nagsalig gid si Akish kay David kag nagsiling sa iya kaugalingon, “Ginadumtan na
subong si David sang iya mga kasimanwa nga mga Israelinhon, gani mangin alagad ko
siya hasta san-o.”

28

Nagpakig-estorya si Saul sa Kalag ni Samuel

1 Sadto nga mga inadlaw gintipon sang mga Filistinhon ang ila mga soldado sa
pagpakig-away sa mga Israelinhon. Nagsiling si Akish kay David, “Ikaw kag ang imo
mga tinawo kinahanglan nga mag-upod sa amon sa pagpakig-away.”
2 Nagsiling si David, “Huo, makita mo dayon kon ano ang mahimo ko, nga imo
alagad.” Nagsabat si Akish, “Maayo gid! Himuon ko ikaw nga akon permanente nga
badigard.”
3 Patay na sadto si Samuel. Sang napatay siya nagpangasubo ang tanan nga
taga-Israel sa iya, kag ginlubong nila siya sa iya banwa sa Rama. Kag ginpahalin ni Saul
sa Israel ang mga espiritista pati na ang mga nagapakig-estorya sa kalag sang patay.
4 Karon, nagkampo ang mga Filistinhon sa Shunem, kag nagkampo man si Saul kag
ang mga Israelinhon sa Gilboa.
5 Sang makita ni Saul ang mga soldado sang mga Filistinhon, hinadlukan gid siya.

6 Gani nagpamangkot siya sa GINOO, pero wala siya pagsabta sang GINOO bisan paagi
sa mga damgo, ukon sa Urim* ukon sa mga propeta.
7 Nagsiling dayon si Saul sa iya mga alagad, “Pangitai ninyo ako sang babayi nga
espiritista nga akon pamangkutan.” Nagsabat ang iya mga alagad, “May ara sa Endor.”
8 Gani nagpakuno-kuno si Saul paagi sa pagsuksok sang ordinaryo nga bayo, kag
pagkagab-i nagkadto siya sa babayi upod ang iya duha ka tinawo. Pag-abot nila,
nagsiling si Saul sa babayi, “Gusto ko nga magpakighambal sa kalag sang isa ka tawo.
Puwede mo bala tawgon ang iya kalag?”
9 Pero nagsiling ang babayi sa iya, “Ano, gusto mo nga mapatay ako? Nahibaluan mo
man siguro kon ano ang ginhimo ni Saul. Ginpahalin niya sa Israel ang mga espiritista
pati na ang mga nagapakig-estorya sa kalag sang patay. Gani indi na pag-ibutang sa
peligro ang akon kabuhi.”
10 Nagsumpa si Saul sa iya, “Sa ngalan sang buhi nga GINOO, indi ka gid pagsilutan sa
paghimo sini.”
11 Sang ulihi nagsiling ang babayi, “Sin-o nga kalag ang gusto mo nga tawgon ko?”
Nagsiling si Saul, “Tawga si Samuel.”
12 *Gani gintawag sang babayi si Samuel,* kag sang makita sang babayi si Samuel
nagsinggit siya sing tudo gid, kag nagsiling kay Saul, “Ngaa gintunto mo ako? Ikaw gali
si Saul!”
13 Nagsiling si Saul sa iya, “Indi ka magkahadlok. Ano bala ang nakita mo?” Nagsabat
ang babayi, “Nakita ko ang isa ka gamhanan nga kalag† nga nagapaguwa sa duta.”
14 Nagpamangkot si Saul, “Ano bala ang iya hitsura?” Nagsabat siya, “Isa ka tigulang
nga lalaki nga may pangtabon nga panapton.” Dayon nahibaluan ni Saul nga si
Samuel ato, kag nagluhod siya bilang pagtahod sa iya.
15 Nagsiling si Samuel kay Saul, “Ngaa gindisturbo mo ako paagi sa pagtawag sa
akon?” Nagsiling si Saul, “May dako ako nga problema. Nagapakig-away sa akon ang
mga Filistinhon kag gintalikdan na ako sang Dios. Wala na niya ako ginasabat, bisan
paagi sa mga propeta ukon mga damgo. Gani ginpatawag ko ikaw sa pagsugid sa akon
kon ano ang akon himuon.”
16 Nagsiling si Samuel, “Ngaa mamangkot ka pa sa akon? Indi bala nga gintalikdan
ka na sang GINOO kag nangin kaaway mo siya?
17 Gintuman sang GINOO ang iya ginsiling paagi sa akon. Ginkuha niya ang ginharian
sang Israel sa imo kag ginhatag sa imo kapareho nga Israelinhon nga si David.
18 Ginhimo ini sang GINOO sa imo subong tungod wala mo pagtumana ang iya sugo
nga ipaagom mo ang iya kaakig sa mga Amaleknon.
19 Buwas itugyan niya ikaw kag ang mga Israelinhon sa mga Filistinhon, kag mangin
kaupod ko ikaw kag ang imo mga anak nga lalaki *sa lugar sang mga patay*.”
20 Natumba dayon si Saul kag naghaplak sa duta. Puwerte ang iya kahadlok sa
ginsiling ni Samuel. Nagpalangluya siya kay wala siya sing may ginkaon sa bilog nga
adlaw kag gab-i.
21 Nagpalapit ang babayi kay Saul. Kag sang makita niya nga puwerte ang kahadlok
ni Saul, nagsiling siya, “Mahal nga Hari, gintuman ko ang imo ginsugo bisan
nahibaluan ko nga delikado ang akon kabuhi.
22 Karon, palihog pamatii ako nga imo suluguon. Hatagan ko ikaw sang pagkaon
para may kusog ikaw sa imo paglakat.”
23 Pero nagbalibad si Saul. Siling niya, “Indi ako magkaon.” Ang iya mga tinawo
nagbulig sa babayi sa pagpilit sa iya nga magkaon, gani nagsugot siya. Nagbangon siya
kag nagpungko sa hiligdaan.

---

* **28:6** *Urim:* Butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios. † **28:13** *gamhanan nga kalag:* ukon, *dios*

24 Gin-ihaw gilayon sang babayi ang iya ginpatambok nga bataon nga baka. Dayon
nagkuha siya sang harina kag ginmasa niya, kag nagluto siya sang tinapay nga wala
sing inugpahabok.
25 Pagkatapos ginserbi niya ato kay Saul kag sa iya mga tinawo, kag nagkaon sila.
Dayon naglakat sila sang sina mismo nga gab-i.

29

Nagbalik si David sa Ziklag

1 Karon gintipon sang mga Filistinhon ang tanan nila nga soldado sa Afek, kag ang
mga Israelinhon ya nagkampo sa may tuburan sang Jezreel.
2 Samtang nagamartsa ang mga pangulo sang mga Filistinhon upod sa ila mga
soldado nga nagrupo sa ginatos kag linibo, nagasunod sa ila si David kag ang iya mga
tinawo upod kay *Haring* Akish.
3 Pero nagpamangkot ang mga kumander sang mga Filistinhon *kay Akish*, "Ano bala
ang ginahimo sining mga Hebreo diri?" Nagsabat si Akish, "Ina nga tawo amo si David
nga opisyal ni Haring Saul sang Israel. Sobra na siya isa ka tuig nga kaupod ko, kag
umpisa sang maghalin siya kay Saul hasta subong wala ako sing may nakita nga
malain sa iya."
4 Pero nangakig ang mga kumander sang mga Filistinhon. Siling nila, "Pabalika ina
nga tawo sa lugar nga imo ginhatag sa iya. Indi siya dapat mag-upod sa aton sa
pagpakig-away. Kay basi bala kontrahon kag pamatyon niya kita kon mag-inaway na
para makuha ang kaakig sang iya agalon sa iya.
5 Indi bala nga siya ang ginpadunggan sang mga babayi sa Israel samtang nagasaot
sila kag nagakanta sang, 'Pila lang ka libo ang napatay ni Saul, pero kay David ya
tignapulo ka libo'?"
6 Gani gintawag ni Akish si David kag ginsilingan, "Nagasugid ako sing matuod sa
presensya sang buhi nga GINOO nga masaligan ka gid, kag gusto ko gid kuntani nga
mag-upod ka sa akon sa pagpakig-away, tungod halin sang adlaw nga nag-upod ka sa
akon hasta subong wala gid ako sing may nakita nga malain sa imo. Pero wala sing
salig sa imo ang iban nga mga pangulo.
7 Gani magpuli ka na lang, kag indi ka maghimo sang bisan ano nga indi nila
nagustuhan. Sige, maayo lang nga paglakat."
8 Pero nagpamangkot si David, "Ano bala ang sala nga nahimo ko halin sang
pag-upod ko sa imo hasta subong, Mahal nga Hari? Ngaa indi ako makaupod sa
pagpakig-away kontra sa imo mga kaaway?"
9 Nagsabat si Akish, "Nahibaluan ko nga maayo ka gid pareho sa anghel sang Dios.
Pero ang akon mga kumander indi gusto nga paupdon ka sa inaway.
10 Gani aga ka pa magbangon buwas kag magpuli upod sang imo mga tinawo
samtang nagaamat-amat sanag."
11 Gani aga pa nagbangon si David kag ang iya mga tinawo, kag nagbalik sila sa duta
sang mga Filistinhon, kag ang mga Filistinhon iya nagkadto sa Jezreel.

30

Ginpanglaglag ni David ang mga Amaleknon

1 Sang ikatlo nga adlaw, nakaabot si David kag ang iya mga tinawo sa Ziklag.
Nasapwan nila nga ginsalakay sang mga Amaleknon ang Negev, lakip na ang Ziklag.
Ginsunog nila ang Ziklag
2 kag ginpangbihag ang mga babayi kag mga kabataan sa sini nga banwa. Wala nila
sila pagpatya kundi ginbihag lang nila.

3 Nakita ni David kag sang iya mga tinawo nga sunog na ang ila lugar, kag ang ila
mga asawa kag mga kabataan wala na.
4 Gani naghibi sila sing tudo gid hasta nagpalangluya sila.
5 Ginbihag man ang duha ka asawa ni David nga si Ahinoam nga taga-Jezreel kag si
Abigail nga asawa anay ni Nabal nga taga-Carmel.
6 Nagdako na gid ang problema ni David tungod nga naglain ang buot sang iya mga
tinawo sa pagkabihag sang ila mga kabataan, kag nagplano sila sa pagbato sa iya. Pero
ginpabaskog si David sang GINOO nga iya Dios.

7 Dayon nagsiling si David kay Abiatar nga pari, nga anak ni Ahimelec, "Dal-a diri
ang espesyal nga panapton* *sang pari.*" Gani gindala ato ni Abiatar sa iya.
8 Nagpamangkot dayon si David sa GINOO, "Lagson bala namon ang nagsalakay sa
amon? Mapierdi bala namon sila?" Nagsabat ang GINOO, "Huo, lagsa ninyo sila kay
mapierdi gid ninyo sila, kag maluwas ninyo ang mga ginpangbihag."
9 Gani naglakat si David kag ang iya 600 ka tinawo hasta nga nakaabot sila sa Besor
nga ililigan sang tubig. Nagpabilin didto
10 ang 200 niya ka tinawo tungod nga kapoy na gid sila sa pagtabok pa sa ililigan
sang tubig. Pero nagpadayon sa paglagas si David kag ang 400 niya ka tinawo.

11 Karon, may nakita ang mga tinawo ni David nga isa ka Egyptohanon sa uma, kag
gindala nila siya kay David. Ginhatagan nila siya sang tubig kag tinapay,
12 kag isa ka hakop sang binulad nga higos kag duha ka hakop sang pasas, tungod
kay wala gid siya makakaon ukon makainom sa sulod sang tatlo ka adlaw. Pagkatapos
niya kaon, nagbaskog siya.
13 Ginpamangkot siya ni David, "Sin-o ang imo amo? Kag taga-diin ka?" Nagsabat
siya, "Isa ako ka Egyptohanon kag ulipon ako sang isa ka Amaleknon. Ginpabay-an
ako sang akon amo tatlo ka adlaw na ang nagligad, tungod kay nagmasakit ako.
14 Ginsalakay namon ang *parte sang* Negev *nga ginaestaran* sang mga Keretnon, sa
teritoryo sang Juda, kag *pati man* ang *parte sang* Negev *nga ginaestaran* sang mga
kaliwat ni Caleb, kag ginsunog namon ang Ziklag."
15 Nagpamangkot si David sa iya, "Maupdan mo bala kami kon diin nagkampo ining
mga nagpangsalakay?" Nagsabat siya, "Magsumpa ka anay sa akon sa presensya sang
Dios nga indi mo ako pagpatyon ukon itugyan sa akon amo, kag dayon updan ko kamo
sa ila."
16 *Gani nagsumpa si David,* kag gin-updan dayon sila sang Egyptohanon sa
ginkampuhan sang mga nagpangsalakay. Kag didto nakita nila ang mga Amaleknon
nga nagalinapta nga nagakinaon, nagaininom kag nagakinalipay, tungod nga madamo
ang ila naagaw sa mga Filistinhon kag sa duta sang Juda.
17 Ginsalakay sila ni David kag sang iya mga tinawo, kag nag-inaway sila sa bilog nga
gab-i hasta sang sunod nga gab-i. Wala sing may nakapalagyo sa mga Amaleknon
luwas lang sa 400 ka pamatan-on nga nagsakay sa mga camel kag nagpalagyo.
18 Nabawi ni David ang tanan nga ginpanguha sang mga Amaleknon pati na ang
duha niya ka asawa.
19 Wala gid sing may nadula, bata ukon tigulang, lalaki ukon babayi, ukon bisan ano
nga ginpanguha sang mga Amaleknon. Nabawi ini tanan ni David.
20 Ginkuha niya ang tanan nga karnero kag baka. Kag samtang ginatabog sang mga
tinawo ni David ang tanan nga kasapatan sa pag-una sa ila, nagasiling sila, "Mga
naagaw ini ni David."

---

* **30:7** *espesyal nga panapton sang pari:* sa Hebreo, *efod.* Sadto nga panahon ginagamit ini sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.

21 Sang makabalik na sila ni David sa Besor nga ililigan sang tubig, ginsugata sila
sang 200 niya ka tinawo nga nagpabilin didto tungod nga ginkapuyan sila sa pag-upod.
Nagpalapit kanday David sa ila kag gintamyaw niya sila.
22 Pero ang mga malain kag wala sing pulos nga mga tinawo ni David nagsiling, "Indi
ta sila pagpartihan sang mga naagaw ta sa mga Amaleknon, tungod kay wala sila
nag-upod sa aton. Ibalik lang sa ila ang ila mga asawa kag mga kabataan, kag palakta
sila."
23 Nagsabat si David, "Mga kauturan, indi kamo magdinalok sa ginhatag sang GINOO
sa aton. Ginprotektaran niya kita kag ginpadaog sa mga nagsalakay sa aton.
24 Wala gid sing may magsugot sa ginahambal ninyo nga ina. Dapat partihan ang
tanan! Ang parte sang mga nagpabilin sa pagbantay sang aton mga gamit dapat
pareho man sa mga nagkadto sa inaway."
25 Ginhimo ini ni David nga pagsulundan para sa mga Israelinhon halin sadto hasta
subong.
26 Sang pag-abot nila ni David sa Ziklag, ginpadala niya ang iban nila nga naagaw sa
mga manugdumala sang Juda nga iya mga abyan, kaupod ang ini nga mensahi: "Ari
ang regalo ko sa inyo halin sa mga naagaw namon sa mga kaaway sang GINOO."
27 Ang ginpadal-an niya amo ang mga manugdumala sang masunod nga mga
banwa: Betel, Ramot Negev, Jatir,
28 Aroer, Sifmot, Eshtemoa,
29 Racal, sa mga banwa sang mga Jerameelinhon kag mga Kenhanon,
30 sa Horma, Bor Ashan, Atac,
31 Hebron, kag sa iban pa nga mga lugar nga nakadtuan ni David kag sang iya mga
tinawo.

31

Ginpatay ni Saul ang Iya Kaugalingon
(1 Cro. 10:1-12)

1 Karon, nagpakig-away ang mga Filistinhon sa mga Israelinhon sa Bukid sang
Gilboa. Madamo ang napatay *sa mga Israelinhon,* kag ang iban sa ila nagpalalagyo.
2 Ginlagas gid sang mga Filistinhon si Saul kag ang iya mga anak nga lalaki, kag
ginpatay nila ang iya mga anak nga sila ni Jonatan, Abinadab, kag Malkishua.
3 Puwerte gid ang inaway nila ni Saul kag sang mga Filistinhon. Naigo si Saul sang
pana kag grabe gid ang iya pilas.
4 Nagsiling si Saul sa manugdala sang iya armas, "Gabuta ang imo espada kag patya
ako, kay kon indi, sila nga mga wala nagatuo sa Dios* amo ang magpatay sa akon, kag
yagutaon nila ako." Pero nahadlok magpatay sa iya ang manugdala sang iya armas,
gani ginkuha ni Saul ang iya mismo espada, kag ginbuno ang iya kaugalingon.
5 Sang makita sang manugdala sang iya armas nga patay na siya, ginbuno man niya
ang iya kaugalingon sang iya mismo espada, kag napatay siya upod kay Saul.
6 Gani sadto nga adlaw napatay si Saul, ang iya tatlo ka anak nga lalaki, ang
manugdala sang iya armas, kag ang tanan niya nga tinawo.
7 Sadto nga tion may mga Israelinhon nga nagaestar sa pihak sang kapatagan *sang
Jezreel* kag sa tabok sang *Suba sang* Jordan. Sang makita nila nga nagpalagyo ang mga
soldado sang Israel kag napatay si Saul kag ang iya mga anak, ginbayaan nila ang ila
mga banwa kag nagpalagyo man sila. Gani ginsulod sang mga Filistinhon ini nga mga
banwa kag gin-estaran.

---

* **31:4** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*

8 Sang sunod nga adlaw, *pagkatapos sang inaway,* nagkadto ang mga Filistinhon sa
Bukid sang Gilboa sa pagkuha sang mga kagamitan sang mga napatay. Nakita nila
didto ang bangkay ni Saul kag sang iya tatlo ka anak.
9 Gin-utod nila ang ulo ni Saul kag ginkuha ang iya mga armas. Dayon nagpadala sila
sang mga mensahero sa bilog nga duta sang mga Filistinhon sa pagbalita didto sa
templo sang ila mga dios-dios kag sa ila mga kasimanwa *nga napatay na si Saul*.
10 Ginbutang nila ang mga armas ni Saul sa templo sang ila diosa nga si Ashtoret kag
ginlansang ang iya bangkay sa pader sang banwa sang Bet Shan.
11 Nabalitaan sang mga taga-Jabesh Gilead ang ginhimo sang mga Filistinhon kay
Saul.
12 Gani naglakat ang tanan nila nga maisog nga mga tawo sa bilog nga gab-i hasta
nga nakaabot sila sa Bet Shan. Ginkuha nila ang bangkay ni Saul kag sang iya mga
anak sa pader sang Bet Shan, kag gindala nila ini sa Jabesh kag ginsunog didto.
13 Dayon ginkuha nila ang mga tul-an kag ginlubong sa idalom sang kahoy nga
tamarisko didto sa Jabesh, kag nagpuasa sila sing pito ka adlaw.

Ang Ikaduha nga Libro ni Samuel

Ginbalita kay David nga Patay na si Saul

1 Nagbalik sila ni David sa Ziklag pagkatapos nga napierdi nila ang mga Amaleknon.
Patay na sadto si Saul. Nagtiner sila sa Ziklag sang duha ka adlaw.
2 Sang ikatlo nga adlaw, may nag-abot nga tawo sa Ziklag halin sa kampo ni Saul, nga
gisi ang iya bayo kag may mga yab-ok ang iya ulo *sa pagpakita nga nagapangasubo*
siya. Nagkadto siya kay David kag nagluhod bilang pagtahod sa iya.
3 Ginpamangkot siya ni David, "Diin ka naghalin?" Nagsabat siya, "Nakapalagyo ako
halin sa kampo sang mga Israelinhon."
4 Nagpamangkot si David, "Ngaa, ano ang natabo? Sugiri ako." Nagsiling siya,
"Nagpalagyo ang mga soldado sang Israel sa inaway. Madamo sa ila ang
nagkalamatay, pati na si Saul kag ang iya anak nga si Jonatan."
5 Nagpamangkot si David sa pamatan-on, "Paano mo nahibaluan nga patay na si
Saul kag si Jonatan?"
6 Nagsabat ang pamatan-on, "Natabuan nga didto ako sa Bukid sang Gilboa, kag
nakita ko didto si Saul nga nagasandig sa iya bangkaw. Ang mga kaaway nagapalapit
sa iya nga nagasakay sa mga karwahe kag mga kabayo.
7 Sang magliso siya, nakita niya ako kag iya ako gintawag. Nagsabat ako, 'Ano ang
mabulig ko?'
8 Ginpamangkot niya ako kon sin-o ako. Nagsabat ako nga isa ako ka Amaleknon.
9 Dayon nagsiling siya sa akon, 'Palapit diri kag patya ako, kay nabudlayan na gid
ako sa akon kahimtangan.'
10 Gani ginpalapitan ko siya kag ginpatay tungod nahibaluan ko nga indi na siya
mabuhi sa iya grabe nga pilas. Dayon ginkuha ko ang korona sa iya ulo kag ang
pulseras sa iya butkon, kag gindala diri sa imo, sir."
11 Dayon gin-gisi ni David kag sang tanan niya nga tinawo ang ila mga bayo *sa*
pagpakita sang ila pagpangasubo.
12 Naghinibi sila kag nagpuasa hasta maggab-i para kay Saul, sa iya anak nga si
Jonatan, kag para sa nasyon sang Israel, ang katawhan sang GINOO, kay *madamo* sa ila
ang nagkalamatay sa inaway.
13 Nagpamangkot pa gid si David sa pamatan-on nga nagbalita sa iya, "Taga-diin ka?"
Nagsabat siya, "Pangayaw ako, isa ka Amaleknon nga nagaestar sa inyo duta."
14 Nagpamangkot si David, "Ngaa wala ka mahadlok magpatay sa pinili sang GINOO
nga hari?"
15 Dayon gintawag ni David ang isa sa iya mga tinawo kag ginsugo, "Dali, patya siya!"
Gani ginpatay niya siya.
16 Nagsiling pa si David sa Amaleknon, "Ikaw ang responsable sa imo kamatayon.
Ikaw mismo ang nagpamatuod kontra sa imo kaugalingon sang magsiling ka nga
ginpatay mo ang pinili sang GINOO nga hari."

Ang Panalambiton ni David para kay Saul kag kay Jonatan

17 Naghimo si David sang panalambiton para kay Saul kag sa iya anak nga si Jonatan,
18 kag nagsugo siya nga itudlo ini sa katawhan sang Juda. Gintawag ini nga Kanta
Parte sa Pana,* kag nasulat sa libro ni Jashar. *Amo ini ang iya panalambiton:*
19 "Mga Israelinhon,
nagkalamatay ang inyo dungganon *nga mga pangulo*

* **1:18** *Kanta Parte sa Pana:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

sa mga bukid mismo sang Israel.
Nagkalamatay man ang inyo maisog nga mga soldado!
20 Indi ini pag-isugid sa Gat,
ukon sa mga dalan sang Ashkelon,
kay basi kon magsinadya ang mga kababayihan
sang mga Filistinhon nga wala nagatuo sa Dios.†
21 Kabay pa nga wala sing ulan
ukon tun-og sa mga bukid sang Gilboa,
kag kabay pa nga wala sing may magtubo nga mga tanom
sa iya mga uma para ihalad *sa Dios*.‡
Kay dira nahigkuan *sang mga kaaway*
ang taming sang maisog nga hari nga si Saul.
Kag wala na sing may naganusnos sang lana
sa sina nga taming.
22 Paagi sa espada ni Saul
kag paagi sa pana ni Jonatan,
madamo ang ila napamatay
nga maisog nga mga kaaway.
23 Palangga gid sang mga Israelinhon
si Saul kag si Jonatan
kag nanamian gid sila sa ila.
Nag-updanay sila sa kabuhi kag sa kamatayon.
Sa pagpakig-away, daw mas madasig pa sila sa mga agila
kag mas makusog pa sa mga leon.
24 Mga kababayihan sang Israel,
magpangasubo kamo para kay Saul.
Tungod sa iya nakasuksok kamo sing malahalon nga mga bayo
kag mga alahas nga bulawan.
25 Nagkalamatay ang maisog nga mga soldado *sang Israel* sa inaway.
Napatay man si Jonatan sa inyo kabukiran.
26 Nagapangasubo gid ako
tungod sa imo, Jonatan, nga utod ko!
Palangga ko gid ikaw,
kag ang imo gugma sa akon
labaw pa sa paghigugma sang mga babayi.
27 Nagkalamatay ang maisog nga mga soldado *sang Israel*.
Ang ila mga armas nagkaladula."

2

Ginhimo si David nga Hari sang Juda

1 Pagkatapos sadto, nagpamangkot si David sa GINOO, "Mabalik bala ako sa isa sa
mga banwa sang Juda?" Nagsabat ang GINOO, "Huo." Nagpamangkot si David, "Sa
diin?" Nagsabat ang GINOO, "Sa Hebron."
2 Gani nagkadto didto si David upod ang iya duha ka asawa nga si Ahinoam nga
taga-Jezreel kag si Abigail nga asawa anay ni Nabal nga taga-Carmel.
3 Gin-upod man ni David ang iya mga tinawo pati ang ila mga pamilya, kag didto sila
nag-estar sa Hebron kag sa mga baryo sa palibot sini.

† **1:20** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli* ‡ **1:21** *para ihalad sa Dios:*ukon, *sa mataas nga mga lugar*

4 Sang ulihi nagkadto ang mga pangulo sang Juda sa Hebron kag ginhaplasan nila
sang lana ang ulo ni David sa pagpakita nga siya na ang hari sang Juda.
Sang mabalitaan ni David nga ang mga taga-Jabesh Gilead ang naglubong kay Saul,
5 nagpadala siya sang mga mensahero sa ila sa pagsiling, "Kabay pa nga
pakamaayuhon kamo sang GINOO sa ginpakita ninyo nga gugma kay Saul nga inyo
agalon paagi sa paglubong sa iya.
6 Kabay pa nga ipakita sang GINOO ang iya gugma kag katutom sa inyo, kag ipakita
ko man ang akon kaayo sa inyo tungod sa inyo ginhimo.
7 Kag karon, magpakabakod kag magpakaisog kamo bisan patay na si Saul nga inyo
agalon. Ako ang ginpili sang mga taga-Juda bilang ila hari."

Nag-inaway ang mga Pamilya ni David kag ni Saul

8 Karon, ang kumander sang mga soldado ni Saul nga si Abner nga anak ni Ner
nagkadto sa Mahanaim. Gindala niya si Ishboshet nga anak ni Saul.
9 Didto ginproklamar ni Abner si Ishboshet nga hari sang bilog nga Israel, lakip na
diri ang mga lugar sang Gilead, Ashuri, Jezreel, Efraim, kag Benjamin.
10 Nagaedad si Ishboshet sang 40 ka tuig sang nangin hari siya sang Israel, kag
naghari siya sa sulod sang duha ka tuig. Ang mga taga-Juda ya, si David ang ila
ginkilala nga hari,
11 kag naghari si David sa Juda sa sulod sang pito ka tuig kag anom ka bulan. Didto
siya nag-estar sa Hebron.
12 Isa sina ka tion, nagkadto si Abner sa Gibeon halin sa Mahanaim kaupod ang mga
tinawo ni Ishboshet.
13 Ginsugata sila ni Joab nga anak ni Zeruya kag sang mga tinawo ni David didto sa
punong sang Gibeon. Nagpungko ang grupo ni Abner sa pihak nga parte sang punong
kag ang grupo ni Joab sa pihak man nga parte sang punong.
14 Dayon nagsiling si Abner kay Joab, "Paawayon ta sa aton atubangan ang pila
naton ka maayo nga mga soldado." Nagsugot si Joab,
15 gani nagtindog sa pagpakig-away ang dose ka tinawo ni Ishboshet nga halin sa
tribo ni Benjamin kag ang dose ka tinawo ni David.
16 Nagdakpanay sila sa ulo kag nagbun-anay hasta nga nagkalamatay sila tanan.
Gani gintawag ato nga lugar sa Gibeon nga Helkat Hazurim.*
17 Dayon nag-inaway ang duha ka grupo sing puwerte gid. Kag sa sina nga adlaw
napierdi si Abner kag ang mga tinawo sang Israel sa mga tinawo ni David.
18-19 Ang tatlo ka anak ni Zeruya nga si Joab, Abishai, kag Asahel kaupod sa inaway.
Si Asahel madasig magdalagan pareho sang usa, kag ginlagas niya si Abner nga wala
bulobalikid.
20 Sang magbalikid si Abner, nakita niya siya kag ginpamangkot, "Ikaw bala ina
Asahel?" Nagsabat si Asahel, "Huo."
21 Dayon nagsiling si Abner sa iya, "Indi na ako paglagsa, kundi ang isa na lang sa
akon kaupod nga mga soldado, kag kuhaa ang iya mga kagamitan." Pero wala gid
mag-untat si Asahel sa paglagas sa iya.
22 Nagsiling liwat si Abner kay Asahel, "Indi na ako paglagsa! Indi ako pagpilita nga
patyon ka. Mahuya na ako nga mag-atubang sa imo utod nga si Joab kon patyon ko
ikaw."
23 Pero wala gid mag-untat si Asahel sa paglagas sa iya, gani ginbuno siya ni Abner
sang puno sang bangkaw sa tiyan, kag naglapos ini sa iya likod. Natumba siya kag
napatay dayon. Ang mga tawo nga makaagi didto sa lugar nga sa diin ginpatay si
Asahel nagapundo.

---

* **2:16** *Helkat Hazurim:* buot silingon, *lugar nga sa diin may nag-inaway paagi sa espada*

24 *Sang mahibaluan ni* Joab kag ni Abishai *ang natabo,* ginlagas nila si Abner. Kag
sang nagasalop na ang adlaw, nakaabot sila sa bukid sang Ama malapit sa Gia, sa
dalan nga pakadto sa kamingawan sang Gibeon.
25 Nagtipon kay Abner didto sa ibabaw sang bukid ang mga soldado nga halin sa
tribo ni Benjamin para magpreparar sa pagpakig-away.
26 Nagsinggit si Abner kay Joab, "Padayon na lang bala kita magpinatyanay? Wala
mo bala mareyalisar nga ang resulta sini amo ang pagdinumtanay? San-o mo pa bala
pauntaton ang imo mga tinawo sa paglagas sa amon nga inyo mga kadugo?"
27 Nagsabat si Joab, "Kon wala ka maghambal, ginasiguro ko gid sa imo, sa presensya
sang buhi nga Dios, nga lagson ka gid kuntani sang akon mga tinawo hasta mag-aga."
28 Gani ginpatunog ni Joab ang budyong kag nag-untat ang tanan niya nga tinawo sa
paglagas sa mga taga-Israel. Kag nag-untat ang inaway.
29 Bilog nga gab-i nga naglakat si Abner kag ang iya mga tinawo sa Kapatagan sang
Jordan.† Dayon nagtabok sila sa *Suba sang* Jordan kag nagpadayon sa paglakat sa bilog
nga aga‡ hasta nakaabot sila sa Mahanaim.
30 Pag-untat ni Joab lagas kay Abner, nagpuli man siya kag ang iya mga tinawo. Sang
ginpatipon niya sila, nasapwan niya nga magluwas kay Asahel, 19 ang napatay sa ila.
31 Pero 360 ang napatay nila nga mga tinawo ni Abner, kag puro tanan halin sa tribo
ni Benjamin.
32 Ginkuha nila ni Joab ang bangkay ni Asahel kag ginlubong sa ginlubngan sa iya
amay sa Betlehem. Dayon bilog nga gab-i sila nga naglakat, kag nakaabot sila sa
Hebron sang kaagahon.

3

1 Amo ato ang umpisa sang malawig nga inaway sang mga nagaunong kay Saul kag
sang mga nagaunong kay David. Nagabakod nga nagabakod ang grupo ni David pero
ang kay Saul ya nagaluya nga nagaluya.
2 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni David nga nagkalatawo sa Hebron: Ang
kamagulangan amo si Amnon nga anak niya kay Ahinoam nga taga-Jezreel.
3 Ang ikaduha amo si Kileab nga anak niya kay Abigail nga asawa anay ni Nabal nga
taga-Carmel. Ang ikatatlo amo si Absalom nga anak niya kay Maaca nga anak ni
Haring Talmai sang Geshur.
4 Ang ikaapat amo si Adonia nga anak niya kay Hagit. Ang ikalima amo si Shefatia
nga anak niya kay Abital.
5 Kag ang ikaanom amo si Itream nga anak niya kay Egla. Sila ang mga anak ni David
nga nagkalatawo sa Hebron.

Nagbuylog si Abner kay David

6 Samtang nagapadayon ang inaway sang mga nagaunong kay David kag sang mga
nagaunong kay Saul, si Abner nangin gamhanan nga pangulo sang mga nagaunong
kay Saul.
7 Isa ka adlaw, gin-akusar ni Ishboshet si Abner. Siling niya, "Ngaa nga naghulid ka
sa isa sa mga asawa sang akon amay nga si Saul?" Ang ginatumod ni Ishboshet nga
babayi amo si Rizpa nga anak ni Aya.
8 Naakig gid si Abner sa ginsiling ni Ishboshet, gani nagsabat siya, "Nagahunahuna
ka bala nga ginatraiduran ko ang imo amay,* kag nagaapin ako sa Juda? Halin pa gid
sang una nagaunong ako sa imo amay kag sa iya pamilya kag mga abyan, kag wala ko

† **2:29** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* ‡ **2:29** *bilog nga aga:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **3:8** *Nagahunahuna...amay:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

ikaw gintugyan kay David. Pero karon ginaakusar mo ako nga nakasala ako parte sa
sina nga babayi!
9 Kon amo man lang sina, maayo pa nga buligan ko na lang si David nga matuman
ang ginpromisa sang GINOO sa iya, kag kabay pa nga silutan ako sang Dios sing
puwerte gid kon indi ko siya mabuligan.
10 Nagpromisa ang GINOO nga indi na niya pagpaharion ang bisan sin-o sa mga
kaliwat ni Saul kundi si David na ang iya paharion sa Israel kag sa Juda, halin sa Dan
hasta sa Beersheba."†
11 Wala na nangahas pa nga maghambal si Ishboshet kay nahadlok siya kay Abner.
12 Dayon nagpadala si Abner sang mga mensahero kay David sa pagsiling, "Ikaw ang
dapat maghari sa bilog nga duta sang Israel. Maghimo ka sang kasugtanan sa akon kag
buligan ko ikaw nga ipasakop sa imo ang bilog nga nasyon sang Israel."
13 Nagsabat si David, "Sige, mahimo ako sang kasugtanan sa imo sa isa ka kondisyon:
dal-on mo balik sa akon ang akon asawa nga si Mical nga anak ni Saul sa imo
pagpakigkita sa akon."
14 Dayon nagpadala si David sang mga mensahero kay Ishboshet sa pagsiling, "Ibalik
sa akon ang akon asawa nga si Mical. Kay napangasawa ko siya sa baylo sang 100 ka
panit sa punta sang kinatawo sang mga Filistinhon *nga akon ginpatay*."
15 Gani nagsugo si Ishboshet nga kuhaon si Mical sa iya bana nga si Paltiel nga anak
ni Laish.
16 Nagsunod si Paltiel kay Mical nga nagahilibion hasta sa Bahurim. Ginhambalan ni
Abner si Paltiel nga magpuli. Gani nagpuli siya.
17 Nagpakig-estorya si Abner sa mga manugdumala sang Israel. Siling niya, "Dugay
na nga luyag ninyo nga mangin hari si David.
18 Karon amo na ini ang inyo kahigayunan, kay nagpromisa ang GINOO sa iya alagad
nga si David nga paagi sa iya luwason niya ang iya katawhan nga mga Israelinhon sa
kamot sang mga Filistinhon kag sa tanan nila nga kaaway."
19 Nagpakig-estorya man si Abner sa tribo ni Benjamin. Dayon nagkadto siya sa
Hebron sa pagsugid kay David nga komporme ang katawhan sang Israel kag Benjamin
nga mangin hari nila siya.
20 Pag-abot ni Abner sa Hebron kaupod sang iya 20 ka tinawo, nagpapunsyon si
David para sa ila.
21 Nagsiling si Abner kay David, "Mahal nga Hari, tuguti ako nga maglakat subong sa
pagkombinsi sa tanan nga katawhan sang Israel nga suportaran ka nila bilang hari.
Pahimuon ko sila sang kasugtanan sa imo nga batunon ka nila nga ila hari. Dayon
magahari ka sa bisan diin nga luyag mo pagaharian." Gani ginpalakat ni David si
Abner nga wala niya pag-anha.

Ginpatay ni Joab si Abner

22 Nag-abot si Joab kag ang iban nga mga tinawo ni David didto sa Hebron halin sa
pagsalakay, kag madamo gid ang ila dala nga mga inagaw. Pero wala na didto si Abner
kay ginpalakat na siya ni David nga wala niya pag-anha.
23 Sang mabalitaan ni Joab nga nagkadto si Abner sa hari kag ginpalakat nga wala
pag-anha,
24 nagkadto si Joab sa hari kag nagsiling, "Ano bala ang imo ginhimo? Nagkadto na
gid diri sa imo si Abner, ngaa ginpalakat mo pa? Ti, karon wala na siya!
25 Kilala mo man si Abner. Nagkadto siya diri sa pagdaya sa imo, kag sa pagpanilag
sa tanan mo nga ginahimo."

---

† **3:10** *halin sa Dan hasta sa Beersheba:* buot silingon, *sa bilog nga nasyon sang Israel*

26 Naghalin dayon si Joab kay David kag nagpasugo siya sa paglagas kay Abner.
Naabtan nila si Abner sa bubon sang Sira kag gindala siya balik sa Hebron. Pero wala
kahibalo si David sini.
27 Sang didto na si Abner sa Hebron, gindala siya ni Joab sa may puwertahan sang
banwa nga silahanon lang kay kuno may estoryahan sila nga duha. Kag didto ginbuno
ni Joab si Abner sa tiyan bilang balos sa pagpatay ni Abner sa iya utod nga si Asahel.
Kag napatay si Abner.
28 Sang mabalitaan ato ni David, nagsiling siya, "Nakahibalo ang GINOO nga ako kag
ang akon mga tinawo inosente gid sa pagkapatay ni Abner nga anak ni Ner.
29 Si Joab kag ang iya pamilya amo ang may salabton. Kabay pa nga sa iya mga
kaliwat may ara permi sang may balatian nga may nagaguwa sa iya kinatawo, may
delikado nga balatian sa panit,‡ inutil, mapatay sa inaway kag magutuman."
30 (Ang kabangdanan nga ginpatay ni Joab kag sang iya utod nga si Abishai si Abner
tungod nga ginpatay ni Abner ang ila utod nga si Asahel sa inaway didto sa Gibeon.)
31 Dayon nagsiling si David kay Joab kag sa tanan nga kaupod niya, "Gisia ang inyo
mga bayo, kag magsuksok kamo sang sako. Magpangasubo kamo samtang nagalakat
kamo sa unahan sang bangkay ni Abner sa paglubong sa iya." Nagkumpanyar man si
Haring David nga nagasunod sa bangkay.
32 Ginlubong si Abner sa Hebron, kag naghibi gid sing tudo si Haring David didto sa
ginlubngan. Naghibi man ang tanan nga tawo nga nagkumpanyar.
33 Nagkanta si Haring David sang sini nga panalambiton para kay Abner:
"Ngaa nga napatay si Abner nga daw isa ka kriminal?
34 Wala magapos ang iya mga kamot
kag wala makadenahi ang iya mga tiil;
ginpatay siya sang malain nga mga tawo."
Naghibi liwat ang tanan nga tawo kay Abner.
35 Sadto nga adlaw wala magkaon si David, gani ginpilit siya sang mga tawo nga
magkaon. Pero nagsumpa si David nga nagasiling, "Kabay pa nga silutan ako sang Dios
sing puwerte gid kon magkaon ako sang bisan ano sa wala pa magsalop ang adlaw."
36 Nalipay ang mga tawo sa ginsiling ni David, kag indi lang sa sina, kundi pati man
sa tanan nga ginhimo ni David.
37 Gani nahibaluan sang tanan nga katawhan sang Israel nga si Haring David wala
sing labot sa pagkapatay ni Abner.
38 Dayon nagsiling si David sa iya mga tinawo, "Wala bala ninyo mareyalisar nga
napatay ang isa ka gamhanan nga pangulo sang Israel subong nga adlaw?
39 Kag bisan ako ang ginpili nga hari subong, wala ako sing ikasarang sa pagtapna
kay *Joab kag kay Abishai, nga* mga anak ni Zeruya. Nabudlayan ako sa pagtapna sa ila.
Gani ang GINOO na lang ang magabalos sa sining malain nga mga tawo sa mga
kalautan nga ila ginahimo."

4

Ginpatay si Ishboshet

1 Sang pagkabati ni Ishboshet, nga anak ni Saul, nga ginpatay si Abner sa Hebron,
hinadlukan gid siya pati ang tanan nga katawhan sang Israel.
2 May duha ka tinawo si Ishboshet nga nagpangulo sa mga manugsalakay sa mga
banwa sang ila mga kaaway. Sila amo si Baanah kag si Recab. Mga anak sila ni
Rimmon nga taga-Beerot, nga halin sa tribo ni Benjamin. Ining Beerot sakop subong
sang Benjamin,

‡ **3:29** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

3 kay ang mga nahauna nga mga pumuluyo sini nagpalagyo sa Gitaim, kag hasta
subong nagaestar sila didto bilang mga pangayaw.
4 (May *isa pa ka* anak si Saul nga si Jonatan nga may anak nga lupog. Ang iya ngalan
si Mefiboshet. Nagaedad siya sang lima ka tuig sang napatay si Saul kag si Jonatan sa
Jezreel. Sang mabalitaan sang yaya ni Mefiboshet nga napatay si Saul kag si Jonatan,
ginhakwat niya siya kag nagpalagyo. Pero samtang nagadali-dali ang yaya sa
pagpalagyo, nabuy-an niya ang bata, kag ang resulta nalupog ini.)
5 Isa ka adlaw, nagkadto sa balay ni Ishboshet si Recab kag si Baanah nga mga anak
ni Rimmon nga taga-Beerot. Nag-abot sila didto sang udtong-adlaw, samtang
nagapahuway si Ishboshet.
6-7 Nagsulod sila sa balay nga kuno makuha sang trigo. Dayon nagsulod sila sa
kuwarto ni Ishboshet, nga sa diin nagahigda siya sa iya katre, kag ginbuno nila siya sa
tiyan. Pagkatapos gin-utod nila ang iya ulo kag gindala ini sa ila pagpalagyo.
Nagpanglakaton sila sa Kapatagan sang Jordan* sa bilog nga gab-i.
8 Pag-abot nila sa Hebron, gindala nila ang ulo ni Ishboshet kay David kag nagsiling
sila sa iya, "Ari ang ulo ni Ishboshet nga anak sang imo kaaway nga si Saul nga
nagtinguha sa pagpatay sa imo. Nagbalos ang GINOO para sa imo subong nga adlaw
kontra kay Saul kag sa iya mga kaliwat."
9 Nagsabat si David sa ila, "Isugid ko sa inyo ang matuod sa presensya sang buhi nga
GINOO nga nagluwas sa akon sa tanan nga katalagman.
10 Sadto anay may tawo nga nagkadto sa akon sa Ziklag kag nagsiling nga patay na si
Saul. Naghunahuna siya nga nagdala siya sang maayo nga balita sa akon. Sa baylo,
ginpadakop ko siya kag ginpapatay. Amo ato ang akon premyo sa iya, sa iya nga
ginbalita.
11 Karon, kamo nga mga malain silutan ko sing sobra pa sa sini, kay ginpatay ninyo
ang isa ka tawo nga wala sing sala, nga nagakatulog pa sa iya katre sa iya balay. Sukton
ko kamo sa inyo pagpatay sa iya para mawala kamo sa kalibutan."
12 Gani nagmando si David sa iya mga tinawo nga patyon si Recab kag si Baanah, kag
gintuman nila ini. Gin-utod nila ang ila sini mga kamot kag mga tiil kag ginpakabit ang
ila mga lawas sa may punong sa Hebron. Ginkuha nila ang ulo ni Ishboshet kag
ginlubong sa ginlubngan kay Abner sa Hebron.

5

Nangin Hari si David sang Israel
(1 Cro. 11:1-9)

1 Nagkadto ang tanan nga tribo sang Israel kay David sa Hebron kag nagsiling, "Mga
kadugo mo kami.
2 Halin sang una, bisan sang si Saul pa ang amon hari, ikaw ang nagapangulo sa mga
Israelinhon sa pagpakig-away. Kag nagsiling ang GINOO sa imo, 'Atipanon mo ang akon
katawhan nga mga Israelinhon pareho sa isa ka manug-atipan sang mga karnero.
Ikaw ang mangin pangulo nila.'"
3 Gani didto sa Hebron, naghimo si David sang kasugtanan sa mga manugdumala
sang Israel sa presensya sang GINOO, kag ginhaplasan nila sang lana ang ulo ni David
sa pagpakita nga siya na ang hari sang Israel.
4 Nagaedad si David sang 30 ka tuig sang nangin hari siya, kag naghari siya sa sulod
sang 40 ka tuig.
5 Pito ka tuig kag anom ka bulan ang iya paghari sa Juda samtang nagaestar siya sa
Hebron, kag 33 ka tuig ang iya paghari sa bilog nga Israel kag Juda samtang nagaestar
siya sa Jerusalem.

---

* **4:6-7** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

Ang Pag-agaw ni David sa Jerusalem

6 Isa ka tion, naglakat si David kag ang iya mga tinawo sa Jerusalem sa pagsalakay sa
mga Jebusnon nga nagaestar didto. Nagsiling ang mga Jebusnon kay David, "Indi gid
kamo makasulod diri sa Jerusalem! Bisan ang mga bulag kag mga piang makapugong
sa inyo sa pagsulod." Amo ato ang ila ginsiling, kay naghunahuna sila nga indi gid
makasulod sila ni David.
7 Pero naagaw gid man nila ni David ang mabakod nga kuta sang Zion, nga *gintawag*
sang ulihi nga Banwa ni David.
8 Sang wala pa masulod ni David ang Jerusalem, nagsiling siya sa iya mga tinawo,
"Didto kamo agi sa alagyan sang tubig para makasulod kamo sa Jerusalem kag
mapierdi ninyo ang mga Jebusnon nga daw sa mga piang kag mga bulag. Kontra ko gid
sila!" Amo ina nga may hulubaton nga nagasiling, "Indi makasulod ang mga bulag kag
mga piang sa balay *sang* GINOO."
9 Sa tapos maagaw ni David ang Zion, didto siya nag-estar, kag gintawag niya ato nga
Banwa ni David. Ginpadugangan niya ini sang pader sa palibot halin sa manubo nga
parte sang banwa.*
10 Naggamhanan nga naggamhanan si David, tungod kay ginabuligan siya sang
GINOONG Dios nga Makagagahom.
11 Karon nagpadala si Haring Hiram sang Tyre sang mga mensahero kay David
kaupod ang mga panday kag mga mason, lakip ang mga kahoy nga sedro, para
patindugan si David sang palasyo.
12 Kag nareyalisar ni David nga ang GINOO ang nagbutang sa iya nga hari sa Israel
kag nagpauswag sang iya ginharian para sa iya katawhan nga mga Israelinhon.
13 Sang magsaylo si David sa Jerusalem halin sa Hebron, madamo pa gid ang iya
ginpangasawa; ang iban sa ila iya mga suluguon, kag nagdugang pa gid ang iya mga
anak.
14 Amo ini ang mga ngalan sang iya mga anak nga lalaki nga natawo sa Jerusalem:
Shamua, Shobab, Natan, Solomon,
15 Ibhar, Elishua, Nefeg, Jafia,
16 Elishama, Eliada, kag Elifelet.

Ginpierdi ni David ang mga Filistinhon
(1 Cro. 14:8-17)

17 Sang mabalitaan sang mga Filistinhon nga si David ang ginpili nga hari sa Israel,
gintipon nila ang tanan nila nga mga soldado sa pagdakop sa iya. Pero nabalitaan ato
ni David, gani nagkadto siya sa isa ka mabakod nga kuta.
18 Karon, nagkampo ang mga Filistinhon sa Kapatagan sang Refaim.
19 Gani nagpamangkot si David sa GINOO, "Salakayon bala namon ang mga
Filistinhon? Ipapierdi mo bala sila sa amon?" Nagsabat ang GINOO sa iya, "Huo, lakat
kamo, kay ipapierdi ko gid sila sa inyo."
20 Gani nagkadto si David kag ang iya mga tinawo sa Baal Perazim, kag didto
ginpierdi nila ang mga Filistinhon. Nagsiling dayon si David, "Ginlaglag sang GINOO
ang akon mga kaaway nga daw sa ginsalakay sang mabaskog nga baha, kag nakita ko
ini mismo." Amo ina kon ngaa gintawag ato nga lugar nga Baal Perazim.†
21 Ginbayaan sang mga Filistinhon ang ila mga dios-dios didto, kag gindala ini ni
David kag sang iya mga tinawo.
22 Nagbalik liwat ang mga Filistinhon kag nagkampo sa Kapatagan sang Refaim.

---

* **5:9** *manubo nga parte sang banwa:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini. † **5:20** *Baal Perazim:* buot silingon sa Hebreo, *ang Ginoo nga nagsalakay*

23 Gani nagpamangkot liwat si David sa GINOO, kag nagsabat ang GINOO, “Indi kamo
magderetso salakay sa ila kundi libuti ninyo sila kag salakaya malapit sa mga kahoy
nga balsam.
24 Kon mabatian ninyo ang daw martsa sang mga soldado sa ibabaw nga parte sang
mga kahoy nga balsam, magdali-dali kamo sa pagsalakay kay amo ina ang tanda nga
nagapanguna ako sa inyo sa pagsalakay sa mga Filistinhon.”
25 Gani gintuman ni David ang ginsugo sang GINOO sa iya, kag ginpamatay nila ang
mga Filistinhon halin sa Geba‡ hasta sa Gezer.

6

Gindala sa Jerusalem ang Kahon sang Kasugtanan
(1 Cro. 13:1-14; 15:25-16:6, 43)

1 Ginpatipon liwat ni David ang pinakamaayo nga mga soldado sang Israel, nga ang
kadamuon 30,000.
2 Naglakat dayon sila sa Baala nga sakop sang Juda sa pagkuha didto sang Kahon
sang Dios,* nga sa diin ara ang presensya† sang GINOO nga Makagagahom. Nagapuyo
ang GINOO sa tunga sang mga kerubin nga ara sa ibabaw sang Kahon.
3-4 Ini nga Kahon sang Dios didto sa balay ni Abinadab sa bukid. Ginkuha ini nila ni
David, kag ginkarga sa bag-o nga karo. Si Uza kag Ahio nga mga anak ni Abinadab amo
ang nagagiya sa karo; si Ahio ara sa una.
5 Nagaselebrar si David kag ang tanan nga katawhan sang Israel sa presensya sang
GINOO sa bug-os nila nga kusog. Nagakanta sila‡ kag nagatukar sang mga arpa, lira,
tamborin, kastanitas, kag cymbals.
6 Sang pag-abot nila sa linasan ni Nacon, gin-uyatan ni Uza ang Kahon sang Dios,
tungod nakadalin-as ang mga baka.
7 Naakig gid ang GINOO kay Uza tungod sa iya ginhimo. Gani ginpatay siya sang Dios
didto sa kilid sang Kahon.
8 Naakig si David tungod ginsilutan sang GINOO si Uza sa iya kaakig. Amo ina nga
hasta subong ginatawag ato nga lugar nga Perez Uza.§
9 Hinadlukan si David sa GINOO sadto nga adlaw, kag nagsiling siya, “Paano na lang
madala sa akon *banwa* ang Kahon sang GINOO?”
10 Gani nagdesisyon siya nga indi na lang niya pagdal-on ang Kahon sang GINOO sa
iya banwa.* Sa baylo, ginbilin niya ini sa balay ni Obed Edom nga taga-Gat.
11 Didto ini sa balay ni Obed Edom sa sulod sang tatlo ka bulan, kag ginpakamaayo
sang GINOO si Obed Edom kag ang iya bilog nga panimalay.
12 Karon ginsugiran si Haring David nga ginpakamaayo sang GINOO ang panimalay
ni Obed Edom kag ang tanan nga iya ginapanag-iyahan tungod sa Kahon sang Dios.
Gani nagkadto si David sa balay ni Obed Edom kag ginkuha ang Kahon sang Dios para
dal-on sa iya banwa nga may kinalipay.
13 Sang nakaanom na ka tikang ang mga nagadala sang Kahon sang GINOO,
ginpapundo sila ni David kag naghalad siya sang isa ka turo nga baka kag isa ka
ginpatambok nga bataon nga baka.
14 Nagsaot si David sa presensya sang GINOO sa bug-os niya nga kusog, nga
nagatampi sang espesyal nga panapton† nga maayo nga klase nga linen.

---

‡ **5:25** *Geba:* Amo ini sa Hebreo. Sa Septuagint kag sa 1 Cro. 14:16, *Gibeon.* * **6:2** *Kahon sang Dios* nga amo ang Kahon sang Kasugtanan † **6:2** *ara ang presensya:* sa literal, *ginatawag ang ngalan* ‡ **6:5** *sa bug-os nila nga kusog. Nagakanta sila:* Amo ini sa Dead Sea Scrolls, Septuagint kag 1 Cro. 13:8. Sa Masoretic Text, *paagi sa mga instrumento nga hinimo halin sa kahoy nga sipres.* § **6:8** *Perez Uza:* buot silingon sa Hebreo, *gulpi nga kaakig kay Uza* * **6:10** *iya banwa:* sa Hebreo, *Banwa ni David.* Amo man sa bersikulo 12 kag 16 † **6:14** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod*

15 Samtang ginadala niya kag sang katawhan sang Israel ang Kahon sang GINOO,
nagahinugyaw sila kag nagapatunog sang mga budyong.
16 Sang nagapasulod na ang Kahon sang GINOO sa Banwa ni David, nagtan-aw si
Mical nga anak ni Saul sa bintana. Kag sang makita niya si Haring David nga
nagatumbo-tumbo nga nagasaot sa presensya sang GINOO, ginkaugtan niya siya.
17 Ginbutang nila ang Kahon sang GINOO sa sulod sang tolda nga ginpatindog ni
David para sa sini nga Kahon. Dayon naghalad si David sa GINOO sang mga halad nga
ginasunog kag sang mga halad nga para sa maayo nga relasyon.
18 Pagkatapos niya halad sadto, ginbendisyunan niya ang mga tawo sa ngalan sang
GINOO nga Makagagahom.
19 Dayon ginhatagan niya ang tagsa ka Israelinhon didto, lalaki kag babayi, sang
tinapay, karne,‡ kag mga pasas. Kag nagpuli dayon ang mga tawo sa ila balay.
20 Sang magpuli si David sa pagbendisyon sa iya panimalay, ginsugata siya ni Mical
nga anak ni Saul kag ginsuknaan,§ "Daw ano kahalangdon ang hari sang Israel subong
nga adlaw! Nagasaot siya nga halos hublas sa atubangan sang mga babayi nga ulipon
sang iya mga opisyal. Bastos lang nga tawo ang nagahimo sina."
21 Nagsiling si David kay Mical, "Ginhimo ko ato sa presensya sang GINOO nga nagpili
sa akon sa baylo sang imo amay ukon sa kay bisan sin-o sa iya panimalay. Ginpili niya
ako nga magdumala sa iya katawhan nga mga Israelinhon. Gani magapadayon ako sa
pagselebrar sa presensya sang GINOO,
22 kag sobra pa nga makahuluya ang akon himuon. Makahuluya ako sa imo*
panulok, pero padunggan ako sang mga babayi nga ulipon nga imo ginsiling."
23 Wala gid sing bata si Mical hasta nga napatay siya.

7

Ang Promisa sang Dios kay David
(1 Cro. 17:1-15)

1 Nag-estar na si Haring *David* sa iya palasyo, kag ginhatagan sang GINOO sang
kalinong ang iya ginharian, nga wala na sing mga kaaway nga nagasalakay.
2 Isa ka adlaw, nagsiling si David kay Propeta Natan, "Ari ako nagaestar sa *matahom*
nga palasyo nga hinimo halin sa kahoy nga sedro, pero ang Kahon sang Dios ara lang
sa tolda."
3 Nagsabat si Natan sa hari, "Himua ang gusto mo nga himuon, kay ang GINOO
nagaupod sa imo."
4 Pero sadto mismo nga gab-i nagsiling ang GINOO kay Natan,
5 "Lakat kag silinga ang akon alagad nga si David nga amo ini ang akon ginasiling:
'Ikaw bala ang magapatindog sang templo nga pagaestaran ko?*
6 Wala pa ako makaestar sa templo halin sang tion nga ginpaguwa ko ang mga
Israelinhon sa Egypt hasta subong. Nagasaylo-saylo lang ako nga ang akon
ginaestaran tolda.
7 Sa akon pagsaylo-saylo upod sa akon katawhan nga mga Israelinhon, wala ako
magreklamo sa ila mga pangulo nga akon ginsugo sa pag-atipan sa ila nga wala nila
ako pagpatindugi sang templo nga hinimo halin sa kahoy nga sedro.'
8 "Silinga pa gid si David nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom nagasiling,
'Manugbantay ka sang una sang mga karnero, pero ginpili ko ikaw nga magdumala sa
akon katawhan nga mga Israelinhon.

‡ **6:19** *karne:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Hebreo indi klaro. § **6:20** *ginsuknaan:* sa iban nga Bisaya, *ginsukmaan* * **6:22** *sa imo:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo, *sa akon* * **7:5** *Ikaw bala...pagaestaran ko:* ukon, *Patindugan mo bala ako sang templo nga pagaestaran ko?*

9 Gin-updan ko ikaw bisan diin ka nagkadto, kag ginpapierdi ko sa imo ang tanan mo
nga kaaway. Karon, pabantugon ko ikaw pareho sa iban nga bantog nga mga tawo sa
kalibutan.
10 Ginhatagan† ko na sang permanente nga lugar ang akon katawhan nga mga
Israelinhon. May kaugalingon na sila nga elistaran kag wala na sing may magtublag sa
ila. Indi na sila pagdaog-daugon sang malain nga mga tawo pareho sang una,
11 halin sang tion nga nagbutang ako sang mga pangulo sa akon katawhan nga mga
Israelinhon. Hatagan ko sang kalinong ang imo ginharian, nga wala na sing mga
kaaway nga nagasalakay. Ako, ang GINOO, nagasugid sa imo nga magahari permi ang
isa sang imo mga kaliwat.
12 Kon mapatay ka na kag ilubong upod sa imo mga katigulangan, pabuslon ko sa
imo ang isa sa imo mga anak, kag palig-unon ko ang iya ginharian.
13 Siya ang magapatindog sang templo para sa akon kadungganan, kag siguraduhon
ko nga ang iya mga kaliwat amo ang magahari hasta san-o.
14 Ako mangin iya amay, kag siya mangin akon anak. Kon makasala siya,
disiplinahon ko siya pareho sang pagdisiplina sang isa ka amay sa iya anak.
15 Pero magapabilin gihapon ang akon gugma sa iya, indi pareho sa akon ginhimo
kay Saul nga imo ginbuslan nga hari.
16 Magapadayon ang imo ginharian sa wala sing katapusan; ang imo mga kaliwat
magahari hasta san-o.' "
17 Ginsugid ni Natan kay David ang tanan nga ginpahayag sang Dios sa iya.

Ang Pangamuyo ni David
(1 Cro. 17:16-27)

18 Dayon nagsulod si Haring David *sa Tolda nga sa diin ara ang Kahon sang*
Kasugtanan. Nagpungko siya didto sa presensya sang GINOO kag nagpangamuyo, "O
Ginoong DIOS, sin-o gid bala ako kag ang akon pamilya nga ginpakamaayo mo ako sing
pareho sini?
19 Kag karon, Ginoong DIOS, may promisa ka pa gid parte sa palaabuton sang akon
pamilya. Amo bala ini ang kinaandan nga ginahimo mo sa tawo?
20 Ano pa bala ang akon mahambal sa imo, Ginoong DIOS? Kay nahibaluan mo
naman kon sin-o gid ako nga imo alagad.
21 Tungod sa imo promisa kag suno sa imo kabubut-on, ginhimo mo ining dalagko
nga mga butang kag ginpahibalo sa *akon nga* imo alagad.
22 "Ginoong DIOS, daw ano ka kagamhanan! Wala gid sing pareho sa imo kag wala
na sing iban pa nga Dios magluwas sa imo. Wala kami sing may nabatian nga may dios
nga pareho sa imo.
23 Kag wala na sing katawhan nga pareho sa imo katawhan nga Israelinhon. Amo
lang ini nga nasyon sa kalibutan nga imo ginhilway *sa pagkaulipon* para mangin imo
katawhan. Nangin bantog ka tungod sang gamhanan kag makatilingala nga mga
butang nga ginhimo mo sang gintabog mo ang mga nasyon kag ang ila mga dios-dios
paagi sa imo katawhan nga ginpaguwa mo sa Egypt.
24 Ginhimo mo ang mga Israelinhon nga imo katawhan hasta san-o, kag ikaw, GINOO,
nangin ila Dios.
25-26 "Kag karon, GINOONG Dios, tumana ang imo promisa sa akon nga imo alagad
kag sa akon pamilya, para mangin bantog ka hasta san-o. Dayon magasiling *ang mga*
tawo, 'Ang GINOO nga Makagagahom amo ang Dios sang Israel!' Kag ang akon pamilya
magapadayon hasta san-o sa imo presensya.

---

† **7:10** *Ginhatagan:* ukon, *Hatagan*

27 GINOO nga Makagagahom, Dios sang Israel, may kaisog ako sa pagpangamuyo sini
sa imo tungod kay ginpahayag mo sa akon nga imo alagad nga magahari permi ang isa
sa akon mga kaliwat.
28 Ginoong DIOS, matuod ikaw nga Dios! Ginpromisa mo ining maayo nga mga
butang sa akon nga imo alagad, kag masaligan gid ang imo mga promisa.
29 Kabay pa nga ikalipay mo ang pagpakamaayo sa akon pamilya para
magapadayon ini hasta san-o sa imo presensya, kay amo ini ang imo ginpromisa,
Ginoong DIOS. Kag sa sini nga pagpakamaayo mo, pakamaayuhon gid man ang akon
pamilya hasta san-o."

8

Ang mga Pagpangdaog ni David
(1 Cro. 18:1-17)

1 Sang ulihi napierdi ni David ang mga Filistinhon, kag ginsakop niya sila. Naagaw
niya sa ila ang lugar sang Meteg Ama.
2 Napierdi man ni David ang mga Moabnon. Ginpahigda niya sila nga nagaraya sa
duta kag gintakos sang lubid. Ang mga nasakop sang kada duha ka takos sang lubid
ginpamatay, kag ang mga nasakop sang kada isa ka takos sang lubid gintugutan nga
mabuhi. Ang mga Moabnon nga wala ginpamatay nangin sakop ni David kag
nagbayad sila sang buhis sa iya.
3 Nagpakig-away man si David kay Haring Hadadezer sang Zoba, nga anak ni Rehob,
sang maglakat si Hadadezer sa pagsakop liwat sang mga duta malapit sa Suba sang
Euphrates.
4 Naagaw nila ni David ang 1,000 niya ka karwahe, 7,000 ka manugkarwahe,* kag
20,000 ka soldado. Ginpamiang nila ni David ang mga kabayo nga nagaguyod sang
mga karwahe luwas lang sa 100 nga ginbilin nila *para ila gamiton*.
5 Sang mag-abot ang mga Arameanhon† halin sa Damascus sa pagbulig kay
Hadadezer, ginpamatay nila ni David ang 22,000 sa ila.
6 Nagpabutang dayon si David sang mga kampo sa Damascus, ang lugar sang mga
Arameanhon. Kag nangin sakop niya sila, kag nagbayad sila sang buhis sa iya.
Ginpadaog sang GINOO si David bisan diin siya magkadto sa pagpakig-away.
7 Ginkuha ni David ang bulawan nga mga taming nga iya sang mga opisyal ni
Hadadezer, kag gindala ini sa Jerusalem.
8 Ginkuha man niya ang madamo gid nga mga saway sa Beta‡ kag Berotai, nga mga
banwa nga sakop ni Hadadezer.
9 Karon, nabalitaan ni Haring Tou§ sang Hamat nga ginpierdi ni David ang bilog nga
soldado ni Hadadezer.
10 Gani ginpakadto niya ang iya anak nga si Joram kay Haring David sa
pagpangamusta kag sa pagpadungog sa iya sa pagdaog niya kay Hadadezer sa inaway.
(Ining si Tou kag si Hadadezer kontrahanay halin sang una pa.) Nagdala si Joram sang
mga regalo nga hinimo halin sa pilak, bulawan, kag saway.
11 Ginhalad ini ni Haring David sa GINOO, pareho sa iya ginhimo sa mga pilak kag
bulawan nga iya naagaw sa iban nga mga nasyon nga iya ginpierdi—
12 ang Edom,* Moab, Ammon, Filistia, kag Amalek. Ginhalad man niya ang mga
naagaw nila kay Haring Hadadezer sang Zoba, nga anak ni Rehob.

---

* **8:4** *1,000 niya ka karwahe, 7,000 ka manugkarwahe:* Amo ini sa Septuagint (kag sa 1 Cro. 18:4). Sa Hebreo, *1,700 ka manugkarwahe.* † **8:5** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon.* Amo man sa bersikulo 6. ‡ **8:8** *Beta:* sa iban nga mga kopya sang Septuagint (kag sa 1 Cro. 18:8), *Teba* § **8:9** *Tou:* ukon, *Toi* * **8:12** *Edom:* Amo ini sa Septuagint, sa Syriac, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *Aram.*

13 Kag nangin bantog pa gid si David matapos niya pamatay ang 18,000 ka Edomnon†
sa kapatagan nga ginatawag Asin.
14 Nagpabutang dayon siya sang mga kampo sa bilog nga Edom, kag nangin sakop
niya ang tanan nga Edomnon. Ginpadaog sang GINOO si David bisan diin siya
magkadto sa pagpakig-away.

Ang mga Opisyal ni David

15 Naghari si David sa bilog nga Israel, nga nagahimo sang matarong kag husto para
sa tanan niya nga katawhan.
16 Ang nagapangulo sa iya mga soldado amo si Joab nga anak ni Zeruya. Ang
nagadumala sang mga kasulatan sang ginharian amo si Jehoshafat nga anak ni Ahilud.
17 Ang mga *pangulo nga* pari amo si Zadok nga anak ni Ahitub kag si Ahimelec nga
anak ni Abiatar. Ang sekretaryo amo si Seraya.
18 Ang pangulo sang *mga badigard ni David nga* mga Keretnon kag mga Peletnon
amo si Benaya nga anak ni Jehoyada. Kag ang mga manuglaygay‡ ni David amo ang
iya mga anak nga lalaki.

9

Si David kag si Mefiboshet

1 *Isa ka adlaw,* nagpamangkot si David, "May nabilin pa bala sa pamilya ni Saul nga
mapakitaan ko sang kaayo tungod kay Jonatan?"
2 Ginpatawag niya ang isa ka tawo nga ang ngalan si Ziba, nga suluguon anay sang
pamilya ni Saul. *Pag-abot niya* ginpamangkot siya ni David, "Ikaw bala si Ziba?"
Nagsabat siya, "Huo, Mahal nga Hari."
3 Nagpamangkot ang hari, "May nabilin pa bala sa pamilya ni Saul nga mapakitaan
ko sang kaayo sang Dios?" Nagsabat siya sa hari, "May ara, ang anak ni Jonatan nga
lalaki nga lupog."
4-5 Nagpamangkot ang hari, "Diin na siya?" Nagsabat si Ziba, "Didto sa Lo Debar, sa
balay ni Makir nga anak ni Amiel." Gani nagpasugo si David sa pagkuha sa iya didto.
6 Ang ngalan sang anak ni Jonatan amo si Mefiboshet kag apo siya ni Saul. Pag-abot
niya kay David nagluhod siya bilang pagtahod sa iya. Nagsiling si David,
"Mefiboshet?" Nagsabat siya, "Huo, sir."
7 Nagsiling si David sa iya, "Indi ka magkahadlok, kay pakitaan ko gid ikaw sang
kaayo tungod sa imo amay nga si Jonatan. Iuli ko sa imo ang tanan nga kadutaan sang
imo lolo nga si Saul, kag indi lang ina, kundi makakaon ka permi upod sa akon."
8 Nagluhod si Mefiboshet kag nagsiling, "Sin-o gid bala ako nga trataron mo sing
subong sini? Pareho man lang ako sa patay nga ido."
9 Dayon ginpatawag sang hari si Ziba, nga suluguon *anay* ni Saul, kag ginsilingan,
"Ginahatag ko kay *Mefiboshet, nga* apo sang imo agalon nga si Saul, ang tanan nga
pagkabutang ni Saul kag sang iya pamilya.
10 Ikaw, ang imo mga anak, kag ang imo mga suluguon ang magapanguma sang duta
para sa iya, kag dal-on mo sa iya ang mga patubas, para may pagkaon ang pamilya*
sang imo agalon. Pero si Mefiboshet iya magakaon permi upod sa akon." (Si Ziba may
15 ka anak nga lalaki kag 20 ka suluguon.)
11 Nagsiling si Ziba sa hari, "Mahal nga Hari, tumanon ko ang bisan ano nga isugo
mo sa akon nga imo suluguon." Halin sadto, nagakaon permi si Mefiboshet upod kay
David nga daw isa sa iya mga anak.

---

† **8:13** *Edomnon:* Amo ini sa Septuagint, sa Syriac, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *Aram,* nga ang buot silingon, mga Arameanhon. ‡ **8:18** *mga manuglaygay:* ukon, *mga pari*
* **9:10** *pamilya:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo, *mga kaliwat.*

12 May anak si Mefiboshet nga lalaki nga ang ngalan si Mica. Ang tanan nga
miyembro sang panimalay ni Ziba nangin suluguon ni Mefiboshet.
13 Si Mefiboshet nga lupog didto na nag-estar sa Jerusalem kay didto siya nagakaon
permi upod kay Haring David.

10

Ginpierdi ni David ang mga Ammonhon kag mga Arameanhon
(1 Cro. 19:1-19)

1 Sang ulihi napatay si Nahash nga hari sang mga Ammonhon. Kag ang iya anak nga
si Hanun amo ang nagbulos sa iya bilang hari.
2 Nagsiling si David, "Pakitaan ko sang kaayo si Hanun tungod nga maayo ang iya
amay sa akon." Gani nagpadala si David sang iya mga alagad sa pagpakita sang iya
pag-unong sa kalisod ni Hanun tungod sa pagkapatay sang iya amay.
Pero sang pag-abot sang mga alagad ni David sa duta sang mga Ammonhon,
3 nagsiling ang mga opisyal sang mga Ammonhon kay Hanun nga ila agalon,
"Nagahunahuna ka bala nga ginadumdom ni David ang imo amay paagi sa pagpadala
sang mga tawo sa pag-unong sa imo kalisod? Indi ayhan ginpadala niya sila para
magpang-espiya sa aton banwa kag laglagon ini?"
4 Gani ginpadakop ni Hanun ang mga alagad ni David kag ginpabalbasan niya ang
pihak nga parte sang ila burangos. Ginpagutrab man niya ang ila mga bayo halin sa
balikawang paidalom kag dayon ginpapuli sila.
5 Nahuya gid sila *nga magpuli.* Sang mabalitaan ni David ang natabo, nagpadala siya
sang mga mensahero sa paghambal sa iya mga tinawo nga magpabilin lang anay sila
sa Jerico hasta nga magtubo ang ila mga burangos, kag dayon makapuli na sila.
6 Nareyalisar sang mga Ammonhon nga ginpaakig gid nila si David. Gani nagsuhol
sila sang 20,000 ka Arameanhon* nga mga soldado nga taga-Bet Rehob kag taga-Zoba,
1,000 ka soldado halin sa hari sang Maaca, kag 12,000 ka soldado halin sa Tob.
7 Pagkabati sini ni David, ginpadala niya si Joab kag ang tanan nga maisog nga mga
soldado sa pagpakig-away.
8 Nagplastar ang mga Ammonhon sa pagpakig-away sa may puwertahan sang ila
banwa, samtang ang mga Arameanhon nga taga-Zoba kag taga-Rehob kag ang mga
soldado nga taga-Tob kag taga-Maaca nagplastar sa kapatagan.
9 Sang makita ni Joab nga may mga kaaway sa iya atubang kag likod, nagpili siya
sang pinakamaayo nga mga soldado sang Israel, kag ginpanguluhan niya sila sa
pagpakig-away sa mga Arameanhon.
10 Ang nabilin nga mga soldado ginpapanguluhan niya kay Abishai nga iya utod sa
pagpakig-away sa mga Ammonhon.
11 Nagsiling si Joab *kay Abishai,* "Kon makita mo nga daw mapierdi na kami sang
mga Arameanhon, buligan ninyo kami, kag kon kamo man ang daw mapierdi sang
mga Ammonhon buligan namon kamo.
12 Magpakabaskog kita! Magpakig-away kita nga may kaisog para sa aton katawhan
kag sa mga banwa sang aton Dios. Himuon sang GINOO kon ano ang maayo para sa
iya."
13 Dayon nagsalakay si Joab upod sang iya mga tinawo, kag nagpalalagyo ang mga
Arameanhon sa ila.
14 Pagkakita sang mga Ammonhon nga nagapalalagyo ang mga Arameanhon,
nagpalagyo man sila kay Abishai kag nagsulod sa ila banwa. Gani nagpuli sila ni Joab
sa Jerusalem halin sa pagpakig-away sa mga Ammonhon.

---

* **10:6** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon*

15 Sang mareyalisar sang mga Arameanhon nga napierdi sila sang mga Israelinhon,
nagtipon sila liwat.
16 Ginbuligan sila sang iban nga mga Arameanhon nga ginpatawag ni Hadadezer
halin sa tabok sang Suba *sang Euphrates*. Nagkadto sila sa Helam sa pagpangulo ni
Shobac nga kumander sang mga soldado ni Hadadezer.
17 Sang mahibaluan ini ni David, ginpatipon niya ang tanan nga soldado sang Israel
sa pagpakig-away. Dayon nagtabok sila sa *Suba sang* Jordan kag nagkadto sa Helam.
Nagplastar ang mga Arameanhon sa pagpakig-away sa ila ni David, kag dayon
nag-inaway sila.
18 Pero nagpalalagyo ang mga Arameanhon sa mga Israelinhon. Nakapatay sila ni
David sang 700 ka manugkarwahe kag 40,000 ka manugkabayo.† Napatay man nila si
Shobac, ang kumander sang mga soldado.
19 Sang makita sang mga hari *sang mga Arameanhon*, nga mga sakop ni Hadadezer,
nga napierdi na sila sang mga Israelinhon, nagpakig-abyan sila sa mga Israelinhon
kag nagpasakop sa ila. Gani halin sadto nahadlok na ang mga Arameanhon nga
magbulig sa mga Ammonhon.

11

Si David kag si Batsheba

1 Sang tion nga nagalakat ang mga hari sa pagpakig-away, wala maglakat si David
kundi nagpabilin lang siya sa Jerusalem. Ang iya ginpalakat sa inaway amo si Joab,
ang iya mga opisyal, kag ang tanan nga soldado sang Israel. Ginpierdi nila ni Joab ang
mga Ammonhon kag ginpalibutan ang Raba.
2 Isa ka hapon, sang manugsalop na ang adlaw, nagbangon si David kag
naglakat-lakat sa *matapan nga* atop sang palasyo. Samtang nagatulok siya sa idalom,
may nakita siya nga isa ka guwapa gid nga babayi nga nagapaligo.
3 Nagsugo si David sa paghibalo kon sin-o ato nga babayi. Kag ginsugiran siya nga
ang babayi si Batsheba, nga anak ni Eliam kag asawa ni Uria nga Hithanon.
4 Dayon nagpadala si David sang mga tinawo sa pagkuha kay Batsheba. Kag sang
pag-abot niya kay David, naghulid sila. (Bag-o lang sadto natapos ni Batsheba ang
seremonya sa pagpakatinlo tungod sang iya pamulanon.) Pagkatapos nila hulid,
nagpuli siya.
5 Sang ulihi nagbusong siya, kag nagpadala siya sang mensahi kay David nga
nagabusong siya.
6 Gani nagpadala si David sang mensahi kay Joab nga pakadtuon sa iya si Uria nga
Hithanon. Gani ginpakadto ni Joab si Uria kay David.
7 Pag-abot ni Uria, ginpamangkot siya ni David kon kamusta si Joab, ang mga
soldado, kag ang ila pagpakig-away.
8 Dayon nagsiling si David sa iya, "Magpuli ka sa imo balay, kag
magpahuway-huway."* Gani naghalin si Uria sa palasyo, kag ginpadal-an siya ni
David sang mga regalo sa iya balay.
9 Pero wala magpuli si Uria kundi didto siya nagtulog sa puwertahan sang palasyo
upod sa mga suluguon sang iya agalon *nga si David*.
10 Sang ginsugiran si David nga wala magpuli si Uria, *ginpatawag niya siya kag*
ginpamangkot, "Ngaa nga wala ka magpuli? Dugay ka nga wala sa inyo."
11 Nagsiling si Uria, "Ang Kahon *sang Kasugtanan* kag ang mga soldado sang Israel
kag Juda ara sa kampo sa kapatagan, kag didto man ang amon kumander nga si Joab

† **10:18** *manugkabayo:* Amo ini sa Hebreo. Sa iban nga mga kopya sang Griego kag sa 1 Cro. 19:18, *soldado nga nagalakat lang.* * **11:8** *magpahuway-huway:* ukon, *maghulid ka sa imo asawa.* Sa literal, *hugasi ang imo tiil.*

kag ang iya mga opisyal. Makabatas bala ako nga magpuli sa pagkaon, pag-inom, kag
paghulid sa akon asawa? Ginasumpa ko sa imo nga indi ko paghimuon ina."
12 Nagsiling si David sa iya, "Magpabilin ka pa anay diri sing isa ka gab-i, kag
pabalikon ko ikaw *sa kampo* buwas." Gani nagpabilin si Uria sadto nga adlaw sa
Jerusalem. Pagkadason nga adlaw,
13 gin-agda siya ni David nga magkaon kag mag-inom upod sa iya, kag ginhubog siya
ni David. Pero sadto nga gab-i wala gihapon siya magpuli kundi didto siya nagtulog
liwat upod sa mga suluguon ni David.
14 Pagkaaga, nagsulat si David kay Joab kag ginpadala niya ini kay Uria.
15 Amo ini ang iya ginsulat: "Ibutang si Uria sa una, nga sa diin puwerte gid ang
inaway, dayon atras kamo para maigo siya kag mapatay."
16 Gani samtang ginapalibutan nila ni Joab ang Raba, ginbutang niya si Uria sa lugar
nga sa diin ara ang mabakod nga mga soldado sang mga kaaway.
17 Nagsalakay ang mga kaaway sa ila ni Joab, kag napatay si Uria kaupod sang iban
nga mga soldado ni David.
18 Nagpadala si Joab sang balita kay David parte sa tanan nga natabo sa inaway.
19 Ginsilingan niya ang mensahero, "Pagkatapos mo sugid sa hari parte sa natabo sa
inaway,
20 ayhan mangakig siya kag pamangkuton ka niya, 'Ngaa nga nagpalapit gid kamo sa
banwa sa pagpakig-away? Wala bala kamo kahibalo nga mapana nila kamo halin sa
pader?
21 Wala bala kamo makadumdom kon paano napatay si Abimelec nga anak ni
Jerubeshet† sa Tebez? Indi bala nga ginhulugan siya sang babayi sang galingan nga
bato halin sa ibabaw sang pader, kag napatay siya? Gani ngaa nga nagpalapit gid
kamo sa pader?' Kon magpamangkot siya sini, silinga siya dayon, 'Napatay man ang
imo alagad nga si Uria nga Hithanon.'"
22 Naglakat ang mensahero, kag pag-abot niya kay David ginsugiran niya siya sang
tanan nga ginpasiling ni Joab.
23 Nagsiling siya kay David, "Ginsalakay kami sang mga kaaway sa kapatagan, pero
ginlagas namon sila pabalik sa may puwertahan sang ila banwa.
24 Dayon ginpana kami sang mga manugpana nga ara sa pader, kag napatay ang
iban sa imo mga soldado pati ang imo alagad nga si Uria nga Hithanon."
25 Nagsiling si David sa mensahero, "Silinga si Joab nga indi maglain ang iya buot sa
natabo, kay indi gid man mapaktan kon sin-o ang mapatay sa inaway. Silinga siya nga
magpakabakod siya, kag pabaskugon pa gid niya ang pagsalakay sa banwa hasta nga
malaglag ini."
26 Sang pagkahibalo ni Batsheba nga napatay si Uria nga iya bana, nagpangasubo
siya.
27 Pagkatapos sang tion sang pagpangasubo, ginpakuha siya ni David kag gindala sa
palasyo. Nangin asawa siya ni David, kag sang ulihi nagbata siya sang lalaki. Pero
tama kalain ang ginhimo ni David sa panulok sang GINOO.

12

Ginsabdong ni Natan si David

1 Karon, ginpadala sang GINOO si *Propeta* Natan kay David. Pag-abot niya kay David,
nagsiling siya, "May duha ka tawo nga nagaestar sa isa ka banwa. Ang isa
manggaranon kag ang isa imol.
2 Madamo gid ang mga karnero kag mga baka sang manggaranon,

† **11:21** *Jerubeshet:* Amo ini ang isa pa ka ngalan ni Gideon.

3 pero ang imol isa lang gid ang iya karnero nga iya pa ginbakal. Ginsagod niya ini,
kag nagdako upod sa iya mga kabataan. Ginpakaon niya ini sang iya pagkaon, kag
ginpainom sa iya mismo baso, kag iya pa ini ginkugos-kugos. Ginkabig niya ini nga
daw iya anak nga babayi.
4 Isa sina ka tion, may bisita ang manggaranon, pero indi niya gusto nga mag-ihaw
sang iya karnero ukon baka para ipakaon sa iya bisita. Sa baylo ginkuha niya ang
karnero sang imol nga tawo kag ginpaihaw ini para ipakaon sa iya bisita."
5 Naakig gid si David sa tawo nga manggaranon kag nagsiling siya kay Natan,
"Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga dapat patyon ang tawo nga naghimo sina.
6 Kag tungod nga wala siya sing kaluoy sa imol nga tawo, dapat ulian niya sang apat
ka karnero ang isa ka karnero nga iya ginkuha."
7 Dayon nagsiling si Natan kay David, "Ikaw ato nga tawo! Amo ini ang ginasiling
sang GINOO, ang Dios sang Israel: 'Ginpili ko ikaw nga hari sang Israel kag ginluwas ko
ikaw kay Saul.
8 Ginhatag ko sa imo ang iya ginharian kag ang iya mga asawa. Ginhimo ko ikaw nga
hari sa bilog nga Israel kag Juda. Kag kon kulang pa ini, kuntani ginhatagan ko ikaw
sang madamo pa.
9 Gani ngaa wala mo pagtumana ang akon pulong paagi sa paghimo sining malain
nga butang sa akon panulok? Ginpapatay mo si Uria nga Hithanon sa inaway;
ginpapatay mo siya sa mga Ammonhon, kag ginkuha mo pa ang iya asawa.
10 Gani tungod sa imo ginhimo, sugod subong permi lang may inaway kag
pagpinatyanay sa imo pamilya, tungod nga ginsupak mo ako kag ginkuha mo ang
asawa ni Uria.'
11 "Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO: 'May ara nga miyembro sang imo
panimalay nga magagamo sa imo. Ihatag ko ang imo mga asawa sa tawo nga indi
liwan sa imo, kag magapakighilawas siya sa ila sing hayag.*
12 Ang imo ginhimo nga malain ginhimo mo sa tago, pero ang himuon ko sa imo
ipakita ko sing hayag sa bilog nga Israel.'"
13 Dayon nagsiling si David kay Natan, "Nakasala ako sa GINOO." Nagsabat si Natan,
"Ginpatawad ka na sang GINOO, kag indi ikaw mapatay.
14 Pero tungod nga ang imo ginhimo nakahatag sang kahigayunan sa mga kaaway
sang GINOO nga yagutaon siya, sigurado gid nga mapatay ang imo anak."
15 Sang nagpuli na si Natan, ginpamasakit sang GINOO ang anak ni David kay
Batsheba.
16 Nagpakitluoy si David sa Dios para sa bata. Nagpuasa siya sa sulod sang iya
kuwarto, kag sa salog siya nagatulog kada gab-i.
17 Ginkadtuan siya sang iya mga opisyal para pabangunon, pero indi gid siya, kag
indi siya magkaon upod sa ila.
18 Sang ikapito nga adlaw, napatay ang bata. Nahadlok ang mga alagad ni David sa
pagsugid sa iya nga patay na ang bata. Nagsiling sila, "Paano ta siya masugiran nga
patay na ang bata? Wala gani siya magsapak sa pag-uloulo ta sa iya sang buhi pa ang
bata, ano na gid ayhan karon nga patay na ang bata. Basi bala kon ano ang iya himuon
nga malain."
19 Natalupangdan ni David nga nagahinutikay ang iya mga alagad, gani nareyalisar
niya nga patay na ang bata. Nagpamangkot siya, "Patay na bala ang bata?" Nagsabat
sila, "Huo."
20 Dayon nagbangon si David, nagpaligo, nagpamanyos *sang mahamot nga lana* kag
nag-ilis. Nagkadto siya sa balay sang GINOO kag nagsimba. Dayon nagpuli siya kag
nagpaserbi sang pagkaon, kag nagkaon siya.

---

* **12:11** *hayag:* sa iban nga Bisaya, *dayag*

21 Nagsiling ang iya mga alagad sa iya, “Indi ka namon maintiendihan. Sang buhi pa
ang bata, nagpuasa ka kag naghibi, pero karon nga patay na ang bata, nagbangon ka
kag nagkaon!”
22 Nagsabat si David, “Huo, nagpuasa ako kag naghibi sang buhi pa ang bata kay
naghunahuna ako nga basi pa lang kaluoyan ako sang GINOO kag indi niya pag-itugot
nga mapatay ang bata.
23 Pero karon nga patay na siya, ngaa nga magpuasa pa ako? Mabuhi ko pa bala
siya? Sa pila ka adlaw kon mapatay na ako, makadto ako sa iya, pero karon indi na
siya makabalik sa akon.”
24 Dayon gin-uloulohan ni David ang iya asawa nga si Batsheba, kag naghulid sila.
Nagbusong si Batsheba kag nagbata sang lalaki, kag gin-ngalanan nila siya nga
Solomon. Palangga sang GINOO ang bata,
25 kag ginsugo niya si Propeta Natan nga ngalanan ang bata nga Jedidia† tungod kay
palangga niya siya.

Gin-agaw ni David ang Raba
(1 Cro. 20:1-3)

26 Sa pihak nga bahin, nagsalakay sila ni Joab sa Raba, ang kapital sang Ammon, kag
halos naagaw na nila ini.
27 Nagpadala si Joab sang mga mensahero kay David sa pagsiling, “Ginsalakay
namon ang Raba kag naagaw namon ang ila ginakuhaan sang tubig.
28 Karon tipuna ang nabilin nga mga soldado kag tapusa ang pag-agaw sa banwa
para ikaw ang mapadunggan kag indi ako.”
29 Gani gintipon ni David ang nabilin nga mga soldado kag ginsalakay nila ang Raba,
kag naagaw nila ini.
30 Ginkuha ni David ang bulawan nga korona sa ulo sang hari sang mga
Ammonhon‡ kag ginbutang sa iya ulo. Nagabug-at ang korona sing mga 35 ka kilo, kag
may malahalon ini nga mga bato. Madamo nga pagkabutang ang nakuha ni David sa
sadto nga banwa.
31 Gin-ulipon niya ang mga pumuluyo sini kag ginpaobra nga gamit ang lagari,
sadol, kag wasay. Ginpahimo man niya sila sang mga tisa.§ Amo ini ang iya ginhimo sa
mga pumuluyo sang tanan nga banwa sang mga Ammonhon. Dayon nagpuli si David
kag ang tanan niya nga soldado sa Jerusalem.

13

Si Amnon kag si Tamar

1 May guwapa nga anak si David nga ang iya ngalan si Tamar, kag utod siya ni
Absalom. Karon, si Amnon nga utod ni Tamar sa amay naluyag sa iya.
2 Pero indi niya mahimo ang iya gusto nga himuon kay Tamar tungod nga dalaga si
Tamar *kag may nagabantay permi sa iya.* Tungod sini naglalain siya hasta nga
nagmasakit siya.
3 Karon may amigo si Amnon nga maayo gid magpadihot nga ang ngalan si Jonadab.
Anak siya sang utod ni David nga si Shimea.
4 *Isa ka adlaw,* nagpamangkot siya kay Amnon, “Anak ka sang hari, pero ngaa kada
adlaw permi ko ikaw makita nga nagapaluya? Sugiri abi ako sang imo problema.”
Nagsiling si Amnon sa iya, “Naluyag ako kay Tamar, ang utod ni Absalom nga akon
utod *sa amay*.”

---

† **12:25** *Jedidia:* Ang buot silingon sa Hebreo, *palangga sang GINOO*

‡ **12:30** *sa ulo sang hari sang mga Ammonhon:* ukon, *sa ulo ni Milcom.* Si Milcom dios sang mga Ammonhon.

§ **12:31** *tisa:* sa English, *brick*

5 Nagsiling si Jonadab, “Maghigda ka, kag magpamulomasakit. Kon magbisita gani
ang imo amay sa imo, silingon mo siya nga tugutan niya si Tamar nga magkadto sa
imo sa pagpakaon sa imo. Silingon mo man siya nga gusto mo makita si Tamar nga
nagapreparar sang pagkaon sa imo tupad kag gusto mo nga siya gid ang maghungit sa
imo.”
6 Gani naghigda si Amnon kag nagpamulomasakit. Sang magbisita sa iya si Haring
David, nagsiling siya, “Gusto ko nga magkadto diri ang akon utod nga si Tamar kag
maghimo sang tinapay samtang nagatan-aw ako, kag pagkatapos hungitan niya ako.”
7 Gani nagpasugo si David nga hambalon si Tamar sa palasyo nga magkadto siya sa
iya utod nga si Amnon kag magpreparar sang pagkaon para sa iya.
8 Nagkadto si Tamar sa balay sang iya utod nga si Amnon, kag nakita niya siya nga
nagahigda. Nagkuha siya sang harina, ginmasa ini, kag ginluto ang tinapay samtang
nagatan-aw si Amnon.
9 Pagkaluto, ginkuha niya ini para ipakaon kay Amnon, pero indi magkaon si
Amnon. Nagsiling si Amnon, “Paguwaa ang tanan nga tawo diri!” Gani nagguwa ang
mga tawo.
10 Dayon nagsiling si Amnon kay Tamar, “Dal-a diri ang pagkaon sa akon kuwarto
kag hungiti ako.” Gani gindala ni Tamar ang pagkaon kay Amnon.
11 Pero samtang ginahungitan niya si Amnon ginhakos siya ni Amnon kag
ginsilingan nga maghulid sila.
12 Nagsiling si Tamar sa iya, “Indi ako pagpakahuy-i! Mag-utod kita! Indi paghimua
ini nga kabuangan. Indi ini dapat matabo sa Israel.
13 Ano na lang nga guya ang ipakita ko sa mga tawo? Kag ikaw, kabigon ka nga isa ka
buang-buang sa Israel. Estoryaha bala anay ang aton amay parte sini; sigurado nga
tugutan niya ikaw sa pagpangasawa sa akon.”
14 Pero wala magpamati si Amnon sa iya, kag tungod nga mas makusog siya kay
Tamar ginpakahuy-an niya siya paagi sa paglugos sa iya.
15 Dayon nangakig gid si Amnon sa iya, kag ang iya kaakig sobra pa sa iya
paghigugma sa iya sang una. Nagsiling si Amnon sa iya, “Bangon ka kag magguwa!”
16 Nagsabat si Tamar, “Indi ako magguwa! Mas dako pa nga sala ang pagtabog mo sa
akon sang sa imo ginhimo sa akon.” Pero wala magpamati si Amnon sa iya.
17 Sa baylo, gintawag niya ang iya personal nga suluguon kag ginsilingan, “Paguwaa
ini nga babayi kag siraduhi dayon ang puwertahan.”
18 Gani ginpaguwa sang suluguon si Tamar kag ginsira ang puwertahan.
Nagasuksok sadto si Tamar sang matahom kag malaba nga bayo* kay amo ato ang
ginasuksok sang dalaga nga mga anak sang hari sadto nga panahon.
19 Ang ginhimo ni Tamar, gin-gisi niya ang iya matahom kag malaba nga bayo, kag
nagbutang sang abo sa iya ulo. Dayon naglakat siya nga nagahilibion samtang
ginatungtong niya ang iya mga kamot sa iya ulo *sa dako nga kasubo*.
20 Nakita siya sang iya utod nga si Absalom kag ginpamangkot, “May malain bala
nga ginhimo si Amnon sa imo? Indi ini pag-ipanugid sa iban, kay utod mo siya *sa
amay*. Indi lang sagi isip ang natabo sa imo.” Kag didto na nag-estar si Tamar sa balay
ni Absalom, pero permi lang siya nagaisahanon kag nagapangasubo.
21 Sang mahibaluan ni Haring David ang natabo, puwerte gid ang iya kaakig.
22 Kag bisan wala nagamuno si Absalom kay Amnon parte sa iya ginhimo,
ginakaugtan niya siya tungod sa iya pagpakahuya kay Tamar nga iya utod.

Ginpatay ni Absalom si Amnon

* **13:18** *matahom kag malaba nga bayo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

23 Pagkaligad sang duha ka tuig, sang ginapaguntingan ni Absalom ang iya mga
karnero sa Baal Hazor, malapit sa Efraim, gin-imbitar niya ang tanan nga anak sang
hari sa pagtambong didto.
24 Nagkadto siya kay Haring David kag nagsiling, "Nagapagunting ako sang akon
mga karnero. Makakadto ka bala kag ang imo mga opisyal sa sini nga okasyon?"
25 Nagsabat ang hari, "Indi na lang anak, kay magastuhan ka lang kon magtambong
kami tanan." Ginpilit gid siya ni Absalom, pero indi gid siya makadto.
Ginbendisyunan lang niya si Absalom.
26 Nagsiling si Absalom, "Kon indi ka, si Amnon na lang nga akon utod ang
pakadtua." Nagpamangkot ang hari, "Ngaa nga gusto mo gid siya pakadtuon didto?"
27 Pero nagpamilit gid si Absalom, gani ginpaupod na lang ni David si Amnon, kag
ang iban pa niya nga mga anak nga lalaki.
28 Nagsiling si Absalom sa iya mga tinawo, "Hulaton ninyo nga mahubog si Amnon,
dayon pagsinyas ko, patyon ninyo siya. Indi kamo magkahadlok; ako ang nagsugo sa
inyo. Magpakabakod kamo kag magpakaisog."
29 Gani ginpatay sang mga tinawo ni Absalom si Amnon suno sa iya sugo. Nagsakay
gilayon ang iban nga mga anak nga lalaki ni David sa ila mga kabayo† kag nagpalagyo.
30 Samtang nagapapuli sila sa Jerusalem, may nakabalita kay David nga ginpamatay
ni Absalom ang tanan niya nga anak nga lalaki kag wala gid sing may nabilin sa ila.
31 Nagtindog dayon si David kag gin-gisi niya ang iya bayo *sa pagpakita sang iya
pagpangasubo*, kag naghapa siya sa duta. Gin-gisi man sang iya mga alagad ang ila
mga bayo kag nagtindog lang sila didto.
32 Pero nagsiling si Jonadab nga anak sang utod ni David nga si Shimea, "Mahal nga
Hari, wala napatay ang tanan mo nga anak nga lalaki kundi si Amnon lang. Dugay na
nga gintuyo ni Absalom nga patyon si Amnon halin pa sang adlaw nga ginpakahuy-an
niya ang iya utod nga si Tamar.
33 Indi ka magkabalaka sa balita nga ginpamatay ang tanan mo nga anak nga lalaki.
Si Amnon lang ang ginpatay.
34 Kon parte kay Absalom, nagpalagyo siya."
Karon, ang guwardya sa pader sang Jerusalem may nakita nga madamo nga tawo
nga nagapadulong. Nagaagi sila sa dalan sa west, sa kilid dampi sang bukid. Nagkadto
ang guwardya sa hari kag nagsiling, "May nakita ako nga mga tawo sa dalan sang
Horonaim, sa kilid dampi sang bukid."‡
35 Nagsiling dayon si Jonadab sa hari, "Mahal nga Hari, tan-awa! Ara na ang imo
mga anak nga lalaki, pareho sang akon ginsiling."
36 Pagkatapos gid niya hambal, nag-abot ang mga anak nga lalaki ni David nga
nagahilibion. Nagahilibion man sing tudo si David kag ang tanan niya nga mga alagad.
37-38 Nagpangasubo si David sa iya anak nga si Amnon sa malawig nga tion.
Sang nagpalagyo si Absalom, nagkadto siya sa hari sang Geshur nga si Talmai, nga
anak ni Amihud. Didto siya nagtiner sa sulod sang tatlo ka tuig.
39 Sang maumpawan na si Haring David sa iya kasubo sa pagkapatay ni Amnon,
ginhidlaw siya kay Absalom.§

14

Nagbalik si Absalom sa Jerusalem

1 Nahibaluan ni Joab nga anak ni Zeruya nga nahidlaw si Haring David kay Absalom.

† **13:29** *kabayo:* Ang sapat nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga mule, kag kaanggid ini sa kabayo. ‡ **13:34** *Nagkadto...bukid:* Wala ini sa Hebreo, pero ara sa Septuagint. § **13:39** *ginhidlaw siya kay Absalom:* ukon, *nadula na ang iya gana sa pagdakop kay Absalom*

2 Gani nagpatawag siya sang isa ka maalamon nga babayi sa Tekoa. Pag-abot sang
babayi, nagsiling si Joab sa iya, “Magpakuno-kuno ka nga nagapangasubo ka sa patay.
Magsul-ob ka sang bayo nga ginasul-ob sang nagapangasubo, kag indi ka magpatahom
kundi magginawi ka pareho sa isa ka babayi nga nagapangasubo sa patay sa malawig
na nga tion.
3 Dayon magkadto ka sa hari kag ihambal mo sa iya ang isiling ko sa imo.” Dayon
ginsiling ni Joab sa iya ang ihambal niya sa hari.
4 Pag-abot sang babayi sa hari, nagluhod siya bilang pagtahod kag nagsiling, “Buligi
ako, Mahal nga Hari!”
5 Nagpamangkot ang hari sa iya, “Ano bala ang problema mo?” Nagsabat siya, “Isa
ako ka balo,
6 kag may duha ka anak nga lalaki. Isa ka adlaw nag-inaway sila nga duha sa uma,
kag tungod nga wala didto sang may nagtambag sa ila, ang isa sa ila napatay.
7 Karon, nagkadto sa akon ang tanan ko nga paryente kag nagsiling, ‘Itugyan sa
amon ang imo anak, kay patyon namon siya sa iya pagpatay sa iya utod. Indi siya
takos nga magpanubli sang pagkabutang sang iya amay.’ Kon himuon nila ini, madula
ang nabilin ko nga anak nga amo na lang ang akon ginalauman nga magbulig sa akon,
kag madula na ang ngalan sang akon bana sa sini nga kalibutan.”
8 Nagsiling ang hari sa babayi, “Pauli ka kay ako ang bahala. Magamando ako nga
indi nila pag-anhon ang imo anak.”
9 Nagsiling ang babayi, “Mahal nga Hari, kon may mag-akusar sa imo parte sa
pagbulig mo sa akon, ako kag ang akon pamilya ang magapanabat kag indi ikaw.”
10 Nagsabat ang hari, “Kon may magreklamo sa imo, dal-a siya sa akon, kag
siguraduhon ko nga indi na siya magreklamo liwat.”
11 Dayon nagsiling ang babayi, “Mahal nga Hari, kon mahimo magsumpa ka sa
Ginoo nga imo Dios nga indi mo pagtugutan nga may magbalos sa akon anak para indi
siya mapatay kag para indi na maglain pa ang hitabo.” Nagsabat si Haring David,
“Ginasumpa ko sa buhi nga Ginoo, nga indi gid maano ang imo anak.”*
12 Dayon nagsiling ang babayi, “Mahal nga Hari, may isa pa ako nga ipangabay sa
imo.” Nagsabat ang hari, “Sige, ano ina?”
13 Nagsiling ang babayi, “Indi bala nga sala mo ina sa katawhan sang Dios nga
protektaran mo ang akon anak pero ang imo anak ya nga gintabog indi mo
pagpabalikon?
14 Ang tanan nga tawo mapatay, pareho sa tubig nga naula sa duta nga indi na
matipon liwat. Pero indi lang basta-basta nga ginakuha sang Dios ang kabuhi sang
tawo; ginatinguhaan niya pa gani nga mapabalik sa iya ang mga tawo nga nagpalayo
sa iya.
15 “Mahal nga Hari, nagkadto ako diri sa pagsugid sang akon problema tungod nga
nahadlok ako sa himuon sang akon mga paryente. Naghunahuna ako nga
magpakig-estorya sa imo kay basi pa lang nga himuon mo ang akon pangabay sa imo
16 nga luwason ako kag ang akon anak sa mga tawo nga nagatinguha sa pagkuha
sang duta nga ginhatag sang Dios sa amon.†
17 Karon ang imo desisyon nakahatag sa akon sang kalinong kay pareho ka sa anghel
sang Dios nga nakahibalo kon ano ang maayo kag malain. Kabay pa nga updan ka
sang Ginoo nga imo Dios.”
18 Dayon nagsiling ang hari sa babayi, “Sugiri ako sang matuod sa akon ipamangkot
sa imo.” Nagsabat ang babayi, “Sige, Mahal nga Hari.”

---

* **14:11** *indi gid maano ang imo anak:* sa literal, *wala sing bisan isa sa mga buhok sang imo anak nga mahulog sa duta*
† **14:16** *sa pagkuha...sa amon:* ukon, *sa pagdula sa amon sa duta sang Ginoo;* ukon, *sa pagdula sa amon sa katawhan sang Ginoo*

19 Nagpamangkot ang hari, “Si Joab bala ang nagtudlo sa imo sini?” Nagsabat ang
babayi, “Indi gid ako makabalibad sa pagsabat sa imo pamangkot, Mahal nga Hari.
Huo, si Joab nga imo alagad ang nagsugo sa akon sa paghimo sini kag siya ang
nagtudlo kon ano ang akon ihambal.
20 Ginhimo niya ini para magmaayo na ang inyo relasyon ni Absalom. Pero
naintiendihan mo ini, Mahal nga Hari, kay pareho ka sa anghel sang Dios—nahibaluan
mo ang tanan nga nagakatabo sa aton nasyon.”
21 Gani ginpatawag sang hari si Joab kag ginsilingan, “Sige, lakat kag dal-a pabalik
diri ang bataon pa nga si Absalom.”
22 Nagluhod dayon si Joab bilang pagtahod sa hari kag nagsiling, “Kabay pa nga
pakamaayuhon ka sang Ginoo, Mahal nga Hari. Karon nahibaluan ko nga nalipay ka
sa akon tungod kay gintuman mo ang akon pangabay.”
23 Dayon naglakat si Joab sa Geshur kag gindala pabalik si Absalom sa Jerusalem.
24 Pero nagmando ang hari, “Papulia ninyo siya sa iya balay; indi ko gusto nga
makita siya diri sa palasyo.” Gani nagpuli si Absalom sa iya kaugalingon nga balay kag
wala siya magpakita sa hari.
25 Wala sing pareho ka guwapo kay Absalom sa bilog nga Israel, gani ginadayaw gid
siya sang tanan. Wala gid siya sing deperensya halin sa ulo hasta sa dapadapa.
26 Kaisa lang siya magpagunting kada tuig, kag nagapagunting siya tungod kay
nabug-atan siya sa iya buhok. Kon kiluhon ang iya buhok nagabug-at ini sing mga
duha ka kilo suno sa kilohan sang hari.
27 May mga anak si Absalom nga tatlo ka lalaki kag isa ka babayi. Ang ngalan sang
babayi si Tamar, kag guwapa gid siya.
28 Nag-estar si Absalom sa Jerusalem sa sulod sang duha ka tuig nga wala gid niya
makita ang hari.
29 Isa ka tion, ginpatawag ni Absalom si Joab sa pagpangabay sa iya nga
magpakig-estorya siya sa hari para sa iya. Pero wala si Joab magkadto kay Absalom.
Gani ginpatawag niya liwat si Joab, pero wala man gihapon siya magkadto.
30 Nagsiling dayon si Absalom sa iya mga suluguon, “Sunuga ninyo ang uma ni Joab
nga natamnan sang barley. Tupad lang ini sang akon uma.” Gani ginsunog nila ang
uma ni Joab.
31 Nagkadto si Joab kay Absalom kag nagsiling sa iya, “Ngaa ginsunog sang imo mga
suluguon ang akon uma?”
32 Nagsabat si Absalom, “Tungod wala ka magkadto diri sang ginpatawag ko ikaw.
Gusto ko kuntani nga magkadto ka sa hari sa pagpamangkot sa iya kon ngaa nga
ginpakuha pa niya ako sa Geshur. Mas maayo pa nga nagpabilin na lang ako didto.
Karon, gusto ko nga makita ang hari; kon nakasala ako, ipapatay niya ako.”
33 Gani nagkadto si Joab sa hari, kag ginsugid niya ang ginsiling ni Absalom. Dayon
ginpatawag sang hari si Absalom, kag pag-abot niya, nagluhod siya *bilang pagtahod* sa
hari. Dayon ginhalukan siya sang hari.

15

Nagplano si Absalom sa Pagrebelde

1 Sang ulihi nakaangkon si Absalom sang karwahe kag mga kabayo, kag 50 ka tawo
nga iya badigard.
2 Aga pa siya nagabugtaw kada adlaw kag nagatindog sa higad sang dalan nga
pakadto sa puwertahan sang siyudad. Kon may mag-abot nga tawo nga may kaso nga
gusto ipahusay sa hari, ginapamangkot niya kon taga-diin siya, kag nagasugid ang
tawo kon ano siya nga tribo sang Israel.

3 Dayon nagasiling si Absalom sa iya, “Madaog kuntani ang imo kaso, ugaling wala
sing representante ang hari sa pagpamati sang imo kaso.
4 Kon ako lang kuntani ang manughukom, makapalapit sa akon ang kada tawo nga
may reklamo ukon kaso, kag siguraduhon ko nga mahatagan gid siya sang hustisya.”
5 Kag kon magpalapit ang tawo sa iya kag magluhod *bilang pagtahod* sa iya,
ginahakos niya ini kag ginahalukan *bilang pag-abiabi*.
6 Amo ini ang ginahimo ni Absalom sa tanan nga Israelinhon nga nagakadto sa hari
sa pagpahusay sang ila kaso. Gani nadala niya ang mga Israelinhon.

7 Pagkaligad sang apat ka tuig,* nagsiling si Absalom sa hari, “Tuguti ako nga
magkadto sa Hebron sa pagtuman sang akon ginpromisa sa GINOO.
8 Sang didto pa ako nagaestar sa Geshur nga sakop sang Aram, nagpromisa ako nga
kon pabalikon ako liwat sang GINOO sa Jerusalem, magasimba ako sa iya sa Hebron.”
9 Nagsiling ang hari sa iya, “Sige, maayo lang nga paglakat.” Gani nagkadto si
Absalom sa Hebron.
10 Pero sang didto si Absalom sa Hebron, sekreto siya nga nagpadala sang mga
mensahero sa tanan nga tribo sang Israel sa pagsiling, “Kon mabatian ninyo ang tunog
sang budyong, singgit kamo, ‘Si Absalom na ang hari *sang Israel, kag didto siya*
nagahari sa Hebron!’ ”
11 200 ka tawo sa Jerusalem ang ginpanghagad ni Absalom nga mag-upod sa iya sa
Hebron. Ini nga mga tawo wala kahibalo sang plano ni Absalom.
12 Samtang nagahalad si Absalom sang mga halad, ginpatawag niya si Ahitofel sa
banwa sang Gilo. Ining si Ahitofel taga-Gilo mismo, kag isa siya sang mga
manuglaygay ni David. Sang ulihi nagdamo pa gid ang nagsunod kay Absalom, gani
nagbakod pa gid ang iya nga plano sa pagrebelde kay David.

Nagpalagyo si David

13 May isa ka mensahero nga nagsugid kay David nga ang mga Israelinhon
nagbuylog na kay Absalom.
14 Gani nagsiling si David sa tanan niya nga opisyal nga kaupod niya didto sa
Jerusalem, “Dali, malagyo kita gilayon, kay basi magsalakay gulpi si Absalom kag
maabtan niya kita diri kag pamatyon niya kita kag ang tanan nga pumuluyo sang
Jerusalem. Dalia ninyo, kon gusto ninyo nga makaluwas kay Absalom!”
15 Nagsiling ang mga opisyal, “Mahal nga Hari, handa kami sa paghimo sang bisan
ano nga imo isiling.”
16 Gani naglakat si David upod ang iya bilog nga panimalay, pero ginbilin niya ang
napulo sa iya mga asawa nga suluguon sa pag-atipan sang palasyo.

17 Sang nagalakat na si David kag ang iya mga tinawo, nagpundo sila sa katapusan
nga balay sang siyudad,
18 kag ginpauna ni David ang tanan niya nga tinawo, pati na ang tanan *niya nga*
badigard nga mga Keretnon kag mga Peletnon. Nagsunod man ang 600 ka Gitanhon
nga nag-upod sa iya halin sa Gat.
19 Nagsiling si David kay Itai, nga *pangulo sang mga* Gitanhon, “Ngaa nga maupod
kamo sa amon? Balik kamo sa Jerusalem, kag mag-upod sa *bag-o nga* hari *nga si*
Absalom, kay mga pangayaw lang kamo sa Israel nga nagpalagyo halin sa inyo lugar.
20 Wala pa lang kamo dugay nga nag-abot diri, kag karon maupod kamo sa amon nga
wala gani kami kahibalo kon diin kami makadto? Balik kamo sang imo mga
kasimanwa, kag kabay pa nga ipakita sang GINOO ang iya gugma kag katutom sa inyo.”

---

* **15:7** *apat ka tuig:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *40 ka tuig.*

21 Pero nagsabat si Itai sa hari, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO kag sa imo,
Mahal nga Hari, nga maupod kami sa imo bisan diin ka makadto, bisan kamatayon pa
ang amon dangatan.”
22 Nagsiling si David sa iya, “Kon amo, sige, upod kamo sa amon.” Gani naglakat si
Itai kag ang tanan niya nga mga tinawo, kag ang ila mga pamilya.
23 Puwerte gid ang paghinibi sang mga tawo sa Jerusalem sang nagaagi ang mga
tinawo ni David. Nagtabok si David sa Kidron nga ililigan sang tubig kaupod ang iya
mga tinawo pakadto sa kamingawan.
24 Didto man ang mga pari nga sila ni Zadok kag Abiatar, kag ang mga Levita nga
nagadala sang Kahon sang Kasugtanan sang Dios. Ginbutang nila ang Kahon *sa higad
sang dalan* kag naghalad si Abiatar hasta nga nakahalin ang tanan nga tinawo ni
David sa siyudad.
25 Dayon nagsiling si David kay Zadok, “Ibalik ang Kahon sang Dios sa Jerusalem.
Kon nalipay ang GINOO sa akon, pabalikon niya ako sa Jerusalem kag makita ko ini
liwat kag ang lugar nga iya nabutangan.
26 Pero kon wala siya nalipay sa akon, handa ako kon ano man ang iya gusto himuon
sa akon.”
27 Nagsiling pa gid si David kay Zadok nga pari, “Magbalik kamo ni Abiatar sing
malinong sa Jerusalem, kaupod ang imo anak nga si Ahimaaz kag ang anak ni Abiatar
nga si Jonatan, kag magpanilag kamo didto.†
28 Mahulat ako sa talabukan sang suba sa kamingawan hasta nga makabaton ako
sang balita halin sa inyo.”
29 Gani ginbalik ni Zadok kag ni Abiatar ang Kahon sang Dios sa Jerusalem, kag
nagtiner sila didto.
30 Nagtaklad si David sa Bukid sang mga Olibo. Nagtiniil lang siya kag ginatabunan
niya ang iya ulo samtang nagahilibion siya. Nagahilibion man ang iya mga kaupod
kag ginatabunan man nila ang ila mga ulo.
31 Karon may nagsugid kay David nga si Ahitofel isa sa mga nagabuylog kay
Absalom. Gani nagpangamuyo si David, “GINOO, himua nga wala sing pulos ang laygay
ni Ahitofel.”
32 Sang makaabot sila ni David sa ibabaw sang Bukid sang mga Olibo, nga sa diin
ginasimbahan sang mga tawo sa Dios, ginsugata siya ni Hushai nga Arkhanon. Gisi
ang iya bayo kag yab-ukon ang iya ulo *nga nagapakita nga nagapangasubo siya*.
33 Nagsiling si David sa iya, “Wala ka sing may mabulig kon mag-upod ka sa akon.
34 Pero kon magbalik ka sa siyudad kag hambalon mo si Absalom nga mag-alagad ka
sa iya, subong nga nag-alagad ka sa akon, mabuligan mo pa ako paagi sa
pagpamalabag sa laygay ni Ahitofel.
35 Ato didto si Zadok kag si Abiatar nga mga pari. Sugiri sila sang tanan nga
mabatian mo sa palasyo sang hari.
36 Pakadtua dayon diri sa akon ang anak ni Zadok nga si Ahimaaz kag ang anak ni
Abiatar nga si Jonatan sa pagbalita sang imo mabatian.”
37 Gani nagbalik si Hushai nga amigo ni David sa Jerusalem. Natabuan sadto nga
nagapasulod si Absalom sa siyudad.

16

Si David kag si Ziba

1 Sang makalampuwas lang si David sa ibabaw sang bukid, ginsugata siya ni Ziba
nga suluguon ni Mefiboshet. May duha siya ka donkey nga may karga nga 200 ka

† **15:27** *kag magpanilag kamo didto:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

tinapay, 100 ka hakop sang pasas, 100 ka luto nga prutas,* kag bino nga nasulod sa
suludlan nga panit.
2 Ginpamangkot ni David si Ziba, “Ngaa nagdala ka sina?” Nagsabat si Ziba, “Ang
mga donkey para sakyan sang imo pamilya, ang mga tinapay kag mga prutas para
kaunon ninyo sang imo mga kaupod, kag ang bino imnon ninyo kon kapuyon kamo sa
kamingawan.”
3 Nagpamangkot si David, “Diin na *si Mefiboshet,* ang apo sang imo agalon nga si
Saul?” Nagsabat si Ziba, “Nagpabilin siya sa Jerusalem, tungod nagahunahuna siya nga
paharion siya sang katawhan sang Israel sa sini nga tion sa ginharian sang iya lolo.”
4 Nagsiling si David, “Kon amo sina, ginahatag ko sa imo subong ang tanan nga
ginapanag-iyahan ni Mefiboshet.” Nagsiling si Ziba, “Mahal nga Hari, handa ako sa
pag-alagad sa imo. Kabay pa nga malipay ka sa akon.”

Ginpakamalaot ni Shimei si David

5 Sang manug-abot na si Haring David sa Bahurim, may tawo nga nagguwa sa sina
nga banwa kag ginapakamalaot niya si David. Ini nga tawo amo si Shimei nga anak ni
Gera kag paryente ni Saul.
6 Ginbato niya si David kag ang iya mga opisyal bisan pa nga ginalibutan si David
sang iya mga tinawo kag mga badigard.
7 Amo ini ang iya pakamalaot kay David: “Indi ka magsulod sa amon banwa, ikaw
nga manugpatay kag malain nga tawo!
8 Ginabalusan ka sang GINOO sa imo pagpatay kay Saul kag sa iya panimalay.
Gin-agaw mo ang iya ginharian, pero karon ginhatag ini sang GINOO sa imo anak nga
si Absalom. Nalaglag ka tungod sa imo pagpamatay.”
9 Nagsiling sa hari si Abishai nga anak ni Zeruya, “Mahal nga Hari, ngaa bala nga
ginapabay-an mo lang nga pakamalauton ka sang sina nga tawo nga pareho man lang
sa patay nga ido? Tuguti ako nga utdan siya sang ulo.”
10 Pero nagsiling ang hari, “Kamo nga mga anak ni Zeruya, ano ang inyo labot? Kon
ginsugo siya sang GINOO nga pakamalauton ako, sin-o ako nga magpugong sa iya?”
11 Nagsiling dayon si David kay Abishai kag sa tanan niya nga opisyal, “Kon ang anak
ko mismo nagatinguha sa pagpatay sa akon, ano pa gid ayhan ining paryente ni Saul?†
Pabay-i lang ninyo siya kay ang GINOO ang nagsugo sa iya.
12 Basi pa lang makita sang GINOO ang akon kalisod, kag balusan niya ako sang
pagpakamaayo sa baylo sang pagpakamalaot nga nabaton ko subong.”
13 Gani nagpadayon si David kag ang iya mga tinawo sa paglakat. Sige man ang
sunod ni Shimei sa ila, pero sa kilid lang siya sang bukid nag-agi. Samtang nagalakat
siya ginapakamalaot niya si David kag ginahabuyan sang bato kag duta.
14 Kinapoy gid si David kag ang tanan niya nga tinawo, gani nagpahuway-huway sila
pag-abot nila sa Suba sang Jordan.‡

Nagpakigkita si Hushai kay Absalom

15 Sa pihak nga bahin, nag-abot sa Jerusalem si Absalom, si Ahitofel, kag ang iban pa
nga mga Israelinhon.
16 Nag-abot man didto si Hushai nga Arkhanon, nga amigo ni David, kag nagkadto
siya kay Absalom kag nagsiling sa iya, “Mabuhay ang hari! Mabuhay ang hari!”
17 Ginpamangkot ni Absalom si Hushai, “Diin na ang imo pag-unong sa imo amigo?
Ngaa wala ka mag-upod sa iya?”
18 Nagsabat si Hushai, “Indi puwede! Sa imo ako maupod kay ikaw ang ginpili sang
GINOO kag sang bilog nga katawhan sang Israel nga mangin hari.

---

* **16:1** *prutas:* Siguro prutas nga higos ukon pomegranata. † **16:11** *paryente ni Saul:* sa Hebreo, *Benjaminhon*
‡ **16:14** *sa Suba sang Jordan:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa isa ka Griego nga teksto.

19 Luwas sina, sin-o pa abi ang alagaran ko kundi *ikaw nga* anak ni David? Subong
nga nag-alagad ako sa imo amay, magaalagad man ako sa imo."

Ang Laygay ni Ahitofel kay Absalom

20 Karon, nagsiling si Absalom kay Ahitofel, "Ano ang malaygay mo? Sugiri ako kon
ano ang himuon ta."
21 Nagsabat si Ahitofel, "Maghulid ka sa mga asawa sang imo amay nga iya ginbilin
sa pag-atipan sang palasyo. Dayon mahibaluan sang tanan nga Israelinhon nga
ginpaakig mo gid ang imo amay, kag tungod sini mangisog pa gid ang imo mga tinawo."
22 Gani nagpatindog sila sang tolda para kay Absalom sa atop sang palasyo, kag
makita sang bilog nga Israel nga nagasulod siya didto sa paghulid sa mga asawa sang
iya amay.
23 Sadto nga panahon nagasunod gid si Absalom sa mga laygay ni Ahitofel, pareho
sang ginhimo ni David. Kay ang pagkabig nila sa laygay ni Ahitofel pareho nga
naghalin sa Dios.

17

1 Karon nagsiling si Ahitofel kay Absalom, "Tuguti ako nga magpili* sang 12,000 ka
tawo sa pagpangita kay David karon nga gab-i.
2 Salakayon namon siya samtang ginakapoy siya kag ginaluyahan. Magasalasala
siya kag magapalagyo ang tanan niya nga tinawo. Si David lang ang patyon ko,
3 kag pabalikon ko sa imo ang tanan niya nga tinawo pareho sang pagbalik sang
asawa sa iya bana.† Kon mapatay si David, ang iya mga tinawo indi na magpakig-away
pa."
4 Ini nga plano daw maayo man para kay Absalom kag sa tanan nga manugdumala
sang Israel.
5 Pero nagsiling si Absalom, "Tawgon ta man si Hushai nga Arkhanon, para
mabatian ta man kon ano ang iya masiling."
6 Gani sang mag-abot si Hushai ginsugid sa iya ni Absalom ang ginlaygay ni Ahitofel.
Nagsiling dayon si Absalom, "Himuon ta bala ang iya ginsiling? Kon indi, ano ang
himuon ta?"
7 Nagsabat si Hushai kay Absalom, "Sa karon, ang ginlaygay ni Ahitofel indi maayo.
8 Kilala mo ang imo amay kag ang iya mga tinawo; mga maisog sila nga
mangangaway kag mabangis sila pareho sa bear nga gin-agawan sang mga bata.
Luwas pa sina, ang imo amay eksperiensyado nga mangangaway, kag wala siya
nagaupod tulog sa iya mga tinawo.
9 Ayhan sa sini nga tion nagapanago siya sa kuweba ukon sa iban nga lugar. Kon sa
nahauna ninyo nga inaway magakalamatay ang iban mo nga mga soldado, ang
makabati sini magasiling nga napierdi na ang imo mga soldado.
10 Dayon bisan ang pinakamaisog mo nga mga soldado, nga daw pareho kaisog sa
leon, mahadlok. Kay nahibaluan sang tanan nga Israelinhon nga ang imo amay
eksperiensyado nga mangangaway kag maisog ang iya mga tinawo.
11 Gani ginalaygayan ko ikaw nga tipuna gid ang tanan nga Israelinhon halin sa Dan
hasta sa Beersheba,‡ nga daw pareho kadamo sa balas sa baybayon. Kag ikaw mismo
ang magpangulo sa ila sa pagpakig-away.
12 Dayon pangitaon ta si David bisan diin man siya, kag likupan naton siya pareho sa
tun-og nga nagalikop sa duta; kag siya kag ang iya mga tinawo maubos kalamatay.

---

* **17:1** *Tuguti ako nga magpili:* ukon, *Magapili ako* † **17:3** *pareho sang pagbalik sang asawa sa iya bana:* Amo ini sa Septuagint. ‡ **17:11** *halin sa Dan hasta sa Beersheba:* buot silingon, *sa bilog nga nasyon sang Israel*

13 Kon magpalagyo siya sa isa ka banwa, higtan ta ang mga pader sini kag butungon
pakadto sa ililigan sang tubig hasta nga marumpag ini kag wala na sing bato sini nga
mabilin."
14 Nagsiling si Absalom kag ang tanan nga manugdumala sang Israel, "Mas maayo
ang laygay ni Hushai nga Arkhanon sang sa kay Ahitofel." *Ang matuod, mas* maayo
ang laygay ni Ahitofel, pero ginbuot sang GINOO nga indi ini pagsundon ni Absalom
para malaglag siya.
15 Ginsugiran ni Hushai ang mga pari nga sila ni Zadok kag Abiatar parte sa
ginlaygay ni Ahitofel kay Absalom kag sa mga manugdumala sang Israel, kag parte
man sa iya nga ginlaygay.
16 Dayon nagsiling siya sa ila, "Pahibalua gilayon si David nga indi siya magpabilin
sa talabukan *sang Suba sang Jordan* sa kamingawan karon nga gab-i, kundi magtabok
sila dayon *sa suba* para indi sila tanan magkalamatay."
17 Sadto nga tion, nagahulat si Jonatan *nga anak ni Abiatar* kag si Ahimaaz *nga anak
ni Zadok* sa En Rogel, kay indi sila gusto nga makita nga nagaguwa-pasulod sa
Jerusalem. Ginapakadto lang nila ang isa ka ulipon nga babayi sa pagsugid sa ila sang
nagakatabo, kag ginasugid dayon nila ini kay David.
18 Pero karon, may nakakita sa ila nga isa ka pamatan-on nga lalaki, kag ginsugid
sila kay Absalom. Gani nagdali-dali sila halin nga duha, kag nagkadto sa balay sang isa
ka tawo sa Bahurim. Ini nga tawo may bubon sa iya ugsaran, kag nagpanaog sila ni
Jonatan kag Ahimaaz sa sini nga bubon.
19 Nagkuha sang tabon ang asawa sang tawo kag gintabunan niya ang bubon kag
ginbularan dayon sang mga uyas para wala sing may makahunahuna nga may
nagapanago didto.
20 Sang magkadto ang mga tinawo ni Absalom sa balay sang tawo, ginpamangkot
nila ang iya asawa, "Nakita bala ninyo si Ahimaaz kag si Jonatan?" Nagsabat ang
asawa, "Nagtabok sila sa suba." Ginpangita nila sila pero wala nila makita, gani
nagbalik na lang sila sa Jerusalem.
21 Sang makahalin na ang mga tinawo ni Absalom, nagguwa dayon si Jonatan kag si
Ahimaaz sa bubon kag nagkadto kay David kag nagsiling, "Magtabok kamo gilayon sa
suba, kay naglaygay si Ahitofel nga patyon ka."
22 Gani nagtabok si David kag ang iya mga tinawo sa *Suba sang* Jordan, kag sang
kaagahon didto na sila tanan sa tabok.
23 Sang mahibaluan ni Ahitofel nga wala ginsunod ang iya laygay, nagsakay siya sa
iya donkey kag nagpuli sa iya banwa. Nagpamilin-bilin siya sa iya panimalay kag
dayon naghikog siya paagi sa pagbitay sang iya kaugalingon. Ginlubong siya sa
ginlubngan man sang iya amay.
24 Nakaabot na sila ni David sa Mahanaim sang magtabok si Absalom kag ang tanan
niya nga tinawo sa *Suba sang* Jordan.
25 Ginpili ni Absalom si Amasa sa pagbulos kay Joab bilang kumander sang mga
soldado. Ining si Amasa anak ni Jeter nga Ishmaelinhon.§ Ang iya iloy nga si Abigail,
nga anak ni Nahash, utod sang iloy ni Joab nga si Zeruya.
26 Nagkampo si Absalom kag ang mga Israelinhon sa Gilead.
27 Sang pag-abot nila ni David sa Mahanaim, *gin-abiabi sila ni* Shobi nga anak ni
Nahash nga Ammonhon, nga taga-Raba, ni Makir nga anak ni Amiel, nga taga-Lo
Debar, kag ni Barzilai nga Gileadnon, nga taga-Rogelim.
28 May mga dala sila nga mga hiligdaan, yahong, kolon, trigo, barley, harina,
sinanlag nga mga uyas, mga liso nga ulutanon, balatong,

§ **17:25** *Ishmaelinhon:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint; sa Hebreo, *Israelinhon.*

29 honey, mantikilya, karnero, kag keso. Ginhatag nila ini kay David kag sa iya mga
tinawo, kay nahibaluan nila nga gutom, kapoy, kag uhaw gid sila sa *ila nga*
pagpanglakaton sa desierto.

18

Napatay si Absalom

1 Gin-grupo ni David ang iya mga tinawo sa tag-1,000 kag tag-100, kag nagpili siya
sang mga kumander sa pagpangulo sini.
2 Dayon ginpalakat niya sila sa tatlo ka grupo. Si Joab ang pangulo sa isa ka grupo, si
Abishai naman nga utod ni Joab ang sa isa ka grupo, kag si Itai nga taga-Gat ang sa isa
pa ka grupo. Nagsiling si Haring David sa ila, "Ako mismo magaupod gid sa inyo sa
pagpakig-away."
3 Pero nagsiling ang iya mga tinawo, "Indi ka dapat mag-upod sa amon. Wala sing
kaso sa mga kaaway kon magpalagyo kami, ukon mapatay man ang katunga sa amon.
Mas gusto pa nila nga ikaw ang mapatay sang sa mapatay ang 10,000 sa amon. Gani
maayo pa nga magpabilin ka lang diri sa banwa kag magpadala sang bulig sa amon
kon kinahanglan namon."
4 Nagsabat si Haring *David*, "Himuon ko kon ano ang maayo para sa inyo."
Nagtindog si Haring *David* sa kilid sang puwertahan *sang banwa* samtang
nagapaguwa ang tanan niya nga tinawo nga nagagrupo sa tag-1,000 kag tag-100.
5 Nagmando si Haring *David* kay Joab, Abishai kag kay Itai, "Tungod sa akon indi
ninyo pag-anha ang bataon pa nga si Absalom." Nabatian sang tanan nga grupo ang
ginmando ni David sa iya mga kumander.
6 Naglakat ang mga soldado *ni David* sa pagpakig-away sa *mga soldado sang* Israel,
kag didto sila nag-inaway sa kagulangan sang Efraim.
7 Napierdi ang mga soldado sang Israel sa mga soldado ni David. Madamo gid ang
mga nagkalamatay sa sina nga adlaw—20,000 ka tawo.
8 Naglapta ang inaway sa bilog nga kagulangan, kag madamo pa ang napatay tungod
sa peligro sang kagulangan sang sa napatay paagi sa espada.
9 Sang tion sang inaway, nasugata ni Absalom ang mga tinawo ni David, kag
nagpalagyo siya nga nagasakay sa kabayo.* Kag samtang nagapangsuhot-suhot siya sa
idalom sang masiot nga mga sanga sang dalagko nga kahoy nga terebinto, nasangit
ang iya ulo sa kahoy. Gani samtang nagadalagan ang kabayo, siya ya nabilin nga
nagakabit sa kahoy.
10 Sang makita ini sang isa sa mga tinawo *ni David*, nagkadto siya kay Joab kag
nagsiling, "Nakita ko si Absalom nga nagakabit sa kahoy nga terebinto."
11 Nagsiling si Joab sa iya, "Ano? Nakita mo siya? Ngaa wala mo siya pagpatya? Kon
ginpatay mo siya, kuntani ginpremyuhan ko ikaw sang napulo ka pilak kag
pang-opisyal nga paha."
12 Pero nagsabat ang tawo, "Bisan hatagan mo pa ako sang 1,000 ka pilak indi ko
pagpatyon ang anak sang hari. Nabatian namon ang ginmando sang hari sa imo, kay
Abishai, kag kay Itai, nga indi ninyo pag-anhon ang bataon nga si Absalom tungod sa
iya.
13 Kon ginbutang ko sa peligro ang akon kabuhi sa pagpatay kay Absalom, sigurado
mahibaluan ini sang hari, kag indi mo man ako pag-apinan."
14 Nagsiling si Joab, "Nagausik lang ako sang tiyempo sa imo!" Dayon nagkuha si
Joab sang tatlo ka bangkaw kag nagkadto didto kay Absalom nga buhi pa nga
nagakabit sa kahoy nga terebinto. Dayon ginbuno niya sa dughan si Absalom.

---

* **18:9** *kabayo:* Ang sapat nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga mule, kag kaanggid ini sa kabayo.

15 Ginlibutan pa gid si Absalom sang napulo ka manugdala sang armas ni Joab, kag
ginpatay siya.
16 Dayon ginpatunog ni Joab ang budyong sa pagpauntat sa iya mga tinawo sa
paglagas sa mga soldado sang Israel.
17 Ginkuha nila ang bangkay ni Absalom kag ginhulog sa madalom nga buho didto
sa kagulangan kag gintampukan sang madamo gid nga mga bato. Sa pihak nga bahin,
nagpalalagyo puli ang tanan nga soldado sang Israel.
18 Sang buhi pa si Absalom nagpatindog siya sang monumento para sa iya
kaugalingon sa Kapatagan sang Hari, kay wala siya sing anak nga lalaki nga magadala
sang iya ngalan. Gin-ngalanan niya ato nga "Monumento ni Absalom," kag amo
gihapon ang ngalan sini hasta subong.

Nagpangasubo si David sa Pagkapatay ni Absalom

19 Karon, si Ahimaaz nga anak ni Zadok nagsiling *kay Joab*, "Tuguti ako nga
magkadto kay David sa pagbalita sa iya nga ginluwas siya sang GINOO sa kamot sang
iya mga kaaway."
20 Nagsiling si Joab, "Indi ikaw ang magbalita sa hari subong nga adlaw. Puwede ka
makabalita sa iban nga adlaw pero indi subong, tungod kay napatay ang anak sang
hari."
21 Dayon nagsiling si Joab sa isa ka tawo nga taga-Ethiopia,† "Lakat, kag sugiri si
Haring *David* kon ano ang imo nakita." Pagkatapos saludo sang tawo kay Joab,
nagdalagan siya.
22 Nagsiling liwat si Ahimaaz kay Joab, "Bisan ano ang matabo, tuguti ako nga
magsunod sa tawo nga taga-Ethiopia." Nagsiling si Joab, "Toto, ngaa gusto mo gid nga
maglakat? Wala ka man sang may makuha nga premyo sa imo pagbalita."
23 Nagsiling siya, "Bisan ano ang matabo, malakat ako." Gani nagsiling si Joab sa iya,
"Sige, lakat!" Gani nagdalagan si Ahimaaz, kag nagpanglaktod siya sa kapatagan *sang
Jordan*, kag naunahan niya ang tawo nga taga-Ethiopia.
24 Samtang nagapungko si David sa tunga sang duha ka puwertahan *nga ara sa guwa
kag sa sulod nga parte sang pader sang banwa*, nagsaka sa pader ang manugbantay
sang banwa kag nagtindog sa atop sang puwertahan sang banwa. Samtang
nagapanan-aw tan-aw siya, may nakita siya nga isa ka tawo nga nagadalagan.
25 Nagsinggit siya kay David *sa idalom* nga may tawo nga nagapadulong. Nagsiling si
David, "Kon isa lang siya may dala siya siguro nga balita." Samtang nagapalapit nga
nagapalapit ang tawo,
26 may nakita pa gid ang manugbantay nga isa pa ka tawo nga nagadalagan man.
Nagsinggit siya sa idalom nga may isa pa gid nga nagapadulong. Nagsiling ang hari,
"May dala man siya siguro nga balita."
27 Nagsiling ang manugbantay, "Ang una nga nagadalagan daw si Ahimaaz nga anak
ni Zadok." Nagsiling ang hari, "Maayo siya nga tawo. May dala siya siguro nga maayo
nga balita."
28 Pag-abot ni Ahimaaz, nagpangamusta siya sa hari kag nagluhod sa iya *bilang
pagtahod*. Dayon nagsiling siya, "Dalayawon ang GINOO nga imo Dios, Mahal nga Hari!
Ginpadaog niya ikaw sa mga tawo nga nagrebelde sa imo."
29 Nagpamangkot ang hari, "Kamusta ang bataon pa nga si Absalom? Wala bala siya
maano?" Nagsabat si Ahimaaz, "Sang ginpatawag ako ni Joab nga imo alagad, nakita
ko nga nagagirinual ang mga tawo pero wala ako kahibalo kon ano ato."
30 Nagsiling ang hari, "Dira ka lang anay." Gani nagtindog siya sa higad.

† **18:21** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush*

31 Dugay-dugay nag-abot ang tawo nga taga-Ethiopia kag nagsiling, “Mahal nga Hari,
may maayo ako nga balita. Ginluwas ka sang GINOO subong nga adlaw sa tanan nga
nagrebelde sa imo.”
32 Nagpamangkot ang hari sa iya, “Kamusta ang bataon pa nga si Absalom? Wala
bala siya maano?” Nagsabat ang tawo, “Kabay pa nga ang natabo sa iya, matabo man
sa tanan mo nga kaaway, Mahal nga Hari.”
33 Nagpalangurog si David. Nagsaka siya sa kuwarto sa ibabaw sang puwertahan
sang banwa kag naghilibion. Samtang nagapasaka siya, nagsiling siya, “O Absalom,
anak ko, ako na lang kuntani ang napatay sa baylo mo. O Absalom, anak ko, anak ko!”

19

1 May nagsugid kay Joab nga nagahilibion ang hari kag nagapangasubo tungod kay
Absalom.
2 Sang mabatian man ini sang mga soldado, nauntat ang ila sinadya sa ila nga
pagdaog, kag nagpangasubo man sila.
3 Nagbalik sila nga malinong sa banwa *sang Mahanaim,* pareho sa mga soldado nga
nahuya tungod kay nagpalagyo sa inaway.
4 Gintabunan ni David ang iya guya kag naghibi sing tudo, “O Absalom, anak ko,
anak ko!”
5 Dayon nagkadto si Joab sa balay sang hari kag nagsiling, “Ginpakahuy-an mo
subong nga adlaw ang imo mga tinawo nga nagluwas sang imo kabuhi kag sang
kabuhi sang imo mga anak kag mga asawa.
6 Ginapalangga mo ang nagakontra sa imo, kag ginakontra mo ang nagapalangga sa
imo. Maathag nga ginapakawalay pulos mo ang imo mga opisyal kag mga tinawo.
Nareyalisar ko nga mas nalipay ka pa kon tanan kami ang napatay kag si Absalom ya
buhi.
7 Karon, guwa ka, kag pasalamati ang imo mga tinawo. Kay kon indi ka, ginasumpa
ko sa GINOO nga wala sing may magpabilin sa ila upod sa imo sini nga gab-i. Kag amo
ini ang pinakamalain nga matabo sa imo halin sang una hasta subong.”
8 Gani nagtindog si David kag nagpungko sa may puwertahan sang banwa. Sang
mahibaluan ini sang mga tawo, nagtipon sila tanan sa iya.

Nagbalik si David sa Jerusalem

Sa pihak nga bahin, nagpalalagyo puli ang mga soldado sang Israel *nga mga tinawo
ni Absalom*.
9 Nagbinais-bais ang mga tawo sa tanan nga tribo sang Israel. Siling nila, “Ginluwas
kita ni Haring *David* sa kamot sang aton mga kaaway nga mga Filistinhon, pero
nagpalagyo siya sa aton nasyon tungod kay Absalom.
10 Karon, si Absalom nga aton ginpili nga magpangulo sa aton napatay sa inaway.
Ngaa indi kita magpangita sang paagi nga mapabalik ta si David bilang hari?”
11-12 Sang mabalitaan ni Haring David ang ila gin-estoryahan, nagpadala siya sang
mensahi sa mga pari nga si Zadok kag si Abiatar, nga nagasiling, “Ihambal ninyo ini sa
mga manugdumala sang Juda: ‘Nabalitaan ko nga gusto sang inyo mga pumuluyo nga
ibalik ako bilang hari. Ngaa ulihi kamo sa pagpabalik sa akon bilang hari? Indi bala
nga mga paryente ko kamo kag mga kadugo ko gid?’
13 Kag ihambal man ninyo ini kay Amasa, ‘Tungod kay kadugo ko ikaw, himuon ko
ikaw nga kumander sang akon mga soldado sa baylo ni Joab. Kon indi ko paghimuon
ini, kabay pa nga silutan ako sang Dios sing puwerte gid.’”
14 Nakombinsi ni David ang tanan nga taga-Juda kag nag-isa sila sa ila desisyon.
Nagpadala sila sang mensahi kay David nga nagasiling, “Magbalik ka na diri sa amon
kag ang tanan mo nga tinawo.”

15 Samtang nagapabalik si David, ginsugata siya sang mga tawo sang Juda didto sa
Suba sang Jordan. Ini nga mga tawo nagtipon sa Gilgal sa pagbulig kay David sa
pagtabok sa suba.
16 Nagdali-dali man upod sa pagsugata kay David si Shimei nga anak ni Gera, nga isa
ka Benjaminhon halin sa Bahurim.
17 May upod siya nga 1,000 ka Benjaminhon, lakip na diri si Ziba nga alagad sang
pamilya ni Saul, kag ang iya 15 ka anak nga lalaki kag 20 ka suluguon. Nagdali-dali gid
sila sa pagsugata kay David sa *Suba sang* Jordan.
18 Ginbuligan nila tanan si David kag ang iya panimalay sa pagtabok sa suba, kag
gintuman nila ang bisan ano nga gusto ni David.

Ang Kaayo ni David kay Shimei

Sang manugtabok pa lang si David sa *Suba sang* Jordan, nagluhod si Shimei sa iya
19 kag nagsiling, "Mahal nga Hari, patawara ako. Kabay pa nga kalimtan mo na ang
akon malain nga ginhimo sa imo sang naghalin ka sa Jerusalem.
20 Ginaako ko nga nakasala gid ako, Mahal nga Hari. Amo gani nga una gid ako nga
nagkadto diri sang sa iban nga mga tribo sa north* sa pagsugata sa imo."
21 Dayon nagsiling si Abishai nga anak ni Zeruya, "Indi bala nga dapat patyon si
Shimei tungod kay ginpakamalaot niya ang hari nga ginpili sang GINOO?"
22 Pero nagsiling si David, "Kamo nga mga anak ni Zeruya, ano ang inyo labot? Indi
ninyo pagkontraha ang akon desisyon subong. Ako na subong ang hari sang Israel, kag
wala sing tawo nga pagapatyon sa Israel subong nga adlaw."
23 Gani nagsiling si David kay Shimei, "Nagasumpa ako nga indi ka gid pagpatyon."
24-25 Nagkadto man didto si Mefiboshet nga apo ni Saul sa pagsugata kay David.
Halin siya sa Jerusalem. Wala siya makapanghinaw sang iya tiil, wala makapamarbas,
kag wala man makailis sang iya bayo halin sang naghalin si David sa Jerusalem hasta
nga nakabalik siya nga wala maano. Sang pag-abot niya didto, ginpamangkot siya ni
David, "Mefiboshet, ngaa wala ka mag-upod sa akon?"
26 Nagsabat siya, "Mahal nga Hari, nahibaluan mo nga lupog ako. Ginsilingan ko ang
akon suluguon nga si Ziba nga ipreparar niya ang akon donkey para makasakay ako
kag makaupod sa imo. Pero gintraiduran niya ako.
27 Kag ginbutang-butangan niya ako sa imo *nga kuno indi ako mag-upod*. Pero
nahibaluan mo ang matuod kay pareho ka sa anghel sang Dios, gani himua ang maayo
para sa imo.
28 Dapat lang kuntani nga pamatyon mo ang tanan nga kaliwat sang akon lolo, pero
ginhatagan mo ako nga imo alagad sang pabor sa pagkaon upod sa imo. Gani wala ako
sing kinamatarong sa pagpangayo pa sa imo sang pabor."
29 Nagsiling si David sa iya, "Husto na ina. Nakadesisyon na ako nga tungaon ninyo
ni Ziba ang duta ni Saul."
30 Nagsiling si Mefiboshet sa hari, "Ihatag na lang sa iya tanan. Para sa akon
kontento na ako nga nakapuli ka nga wala maano."

Ang Kaayo ni David kay Barzilai

31 Nagkadto man kay David si Barzilai nga taga-Gilead halin sa Rogelim. Gusto man
niya magbulig sa pagpatabok sa ila ni David sa *Suba sang* Jordan.
32 Tigulang na si Barzilai; 80 na ang iya edad. Manggaranon gid siya, kag siya ang
naghatag sang mga kinahanglanon ni David sang didto pa si David nagatiner sa
Mahanaim.
33 Nagsiling si David sa iya, "Magtabok ka upod sa akon kag mag-estar sa Jerusalem.
Ako ang bahala sa imo didto."

---

* **19:20** *sang sa iban nga mga tribo sa north:* sa literal, *sa bilog nga panimalay ni Jose*

34 Pero nagsabat si Barzilai, “Indi na ako maglawig, ngaa nga maupod pa ako sa imo
sa Jerusalem?
35 80 na ang akon edad, kag indi na ako makahibalo kon ano ang manami kag ang
indi manami. Indi na ako makapanabor sang akon ginakaon kag ginainom. Indi na
ako makabati sang mga manugkanta. Mabudlayan ka lang sa akon, Mahal nga Hari.
36 Gamay man lang nga pabor† ang pagdul-ong ko sa imo,‡ ngaa balusan mo gid ako
sang pareho sina?
37 Mapuli lang ako, para kon mapatay ako, didto ako mapatay sa akon kaugalingon
nga banwa, nga sa diin ginlubong ang akon ginikanan. Pero ari *ang akon anak nga* si
Kimham nga magaalagad sa imo. Dal-a siya, Mahal nga Hari, kag himua sa iya kon ano
ang maayo para sa imo.”
38 Nagsabat ang hari, “Paupdon ko siya sa akon kag himuon ko sa iya ang bisan ano
nga maayo para sa imo, kag himuon ko man sa imo ang bisan ano nga ipangabay mo
sa akon.”
39 Ginhakos ni David si Barzilai kag ginbendisyunan. Dayon nagtabok si David kag
ang tanan niya nga tinawo sa *Suba sang* Jordan. Kag nagpuli si Barzilai sa iya balay.
40 Sang nakatabok na si David, nagkadto siya sa Gilgal kaupod si Kimhan kag ang
tanan nga soldado sang Juda kag ang katunga sang mga soldado sang Israel.
41 Karon, nagkadto kay David ang tanan nga soldado sang Israel kag nagreklamo
kon ngaa ang ila kadugo nga mga taga-Juda amo gid ang nagpangamot sa pagpatabok
sa iya kag sa iya pamilya, kag sa tanan niya nga tinawo.
42 Nagsabat ang mga taga-Juda sa mga soldado sang Israel, “Ginhimo namon ini
tungod kay ang hari amon malapit nga paryente. Gani ngaa mangakig gid kamo?
Nakabaton bala kami sang pagkaon ukon sang bisan ano nga regalo halin sa iya? *Wala
gid!*”
43 Nagsabat ang katawhan sang Israel, “Napulo kami ka tribo sa Israel, gani napulo
ka pilo ang amon kinamatarong sa hari sang sa inyo. Ngaa ginahikayan ninyo kami?
Indi bala nga kami gani ang una nga nagsiling nga pabalikon ta ang aton hari?” Pero
indi gid magpasupil ang katawhan sang Juda, kag masakit sila kon magsabat sa
katawhan sang Israel.

20

Nagrebelde si Sheba kay David

1 Karon, may isa ka tawo didto nga Benjaminhon nga permi lang nagapangita sang
gamo. Ang iya ngalan si Sheba, kag anak siya ni Bicri. Ginpatunog niya ang budyong
kag nagsinggit, “Mga taga-Israel, wala kita sang labot kay David nga anak ni Jesse!
Mapuli kita tanan!”
2 Gani ginbayaan sang mga taga-Israel si David kag nagsunod kay Sheba nga anak ni
Bicri. Pero nagpabilin ang mga taga-Juda sa ila hari, kag gin-updan nila siya halin sa
Suba sang Jordan pakadto sa Jerusalem.
3 Sang nakabalik na si David sa iya palasyo sa Jerusalem, nagpasugo siya nga dal-on
sa isa ka balay ang iya napulo ka asawa nga iya ginbilin sa pag-atipan sang palasyo,
kag ginpaguwardyahan niya sila. Ginhatagan niya sila sang ila mga kinahanglanon,
pero wala na siya maghulid sa ila. Didto sila nag-estar nga daw sa mga balo hasta nga
napatay sila.
4 Dayon nagsiling ang hari kay Amasa, “Tawga ang mga soldado sang Juda kag
magkadto kamo sa akon sa ikatlo nga adlaw halin karon.”

† **19:36** *Gamay man lang nga pabor:* ukon, *Indi gid man malayo.* ‡ **19:36** *sa imo:* sa Hebreo, *sa imo sa Jordan*

5 Gani naglakat si Amasa kag gintawag ang mga soldado sang Juda, pero wala siya
makabalik sa tion nga ginsiling sang hari sa iya.
6 Gani nagsiling ang hari kay Abishai, “Mas grabe pa nga halit ang himuon sa aton ni
Sheba sang sa ginhimo ni Absalom. Gani karon, dal-a ang akon mga tinawo kag lagsa
ninyo siya, kay basi makaagaw siya sang mga napaderan nga mga banwa, kag
makapalagyo siya sa aton.”
7 Gani naghalin si Abishai sa Jerusalem sa paglagas kay Sheba nga anak ni Bicri.
Gin-upod niya si Joab kag ang iya mga tinawo, ang mga *badigard ni David nga mga*
Keretnon kag mga Peletnon, kag ang tanan nga maisog nga mga soldado.
8 Sang didto na sila sa dako nga bato sa Gibeon, naabtan sila ni Amasa.
Nakauniporme si Joab kag may ginataklos nga espada. Samtang nagapalapit siya kay
Amasa, gin-gabot niya sing tago ang espada.*
9 Nagsiling siya kay Amasa, “Kamusta ka abyan?” Dayon gin-uyatan niya sang iya
tuo nga kamot ang burangos ni Amasa sa paghalok kuno abi sa iya.
10 Pero wala makatalupangod si Amasa sang espada sa wala nga kamot ni Joab.
Ginbuno siya ni Joab sa tiyan kag nagwagay ang iya tinai sa duta. Napatay siya dayon,
gani wala na siya liwat ginbuno ni Joab. Dayon nagpadayon si Joab kag ang iya utod
nga si Abishai sa paglagas kay Sheba.
11 Nagtindog sa tupad ni Amasa ang isa sa mga tinawo ni Joab, kag nagsiling *sa mga*
tinawo ni Amasa, “Kon nagadampig kamo kay Joab kag kay David, magsunod kamo
kay Joab!”
12 Nagahamyang sa tunga sang dalan ang bangkay ni Amasa nga nagapaligo sa iya
kaugalingon nga dugo. Ang bisan sin-o nga makakita sa iya nagapundo gid sa
pagtan-aw. Gani sang matalupangdan ini sang sadto nga tinawo ni Joab, gin-guyod
niya ang bangkay ni Amasa halin sa dalan pakadto sa latagon, kag gintabunan ini sang
tela.
13 Sang makuha na ang bangkay ni Amasa sa dalan, nagpadayon ang tanan sa
pagsunod kay Joab sa paglagas kay Sheba.
14 Sa pihak nga bahin, nagkadto si Sheba sa tanan nga tribo sang Israel sa pagtipon
sang tanan niya nga paryente.† Nagsunod sa iya ang iya mga paryente, kag nagtipon
sila sa Abel Bet Maaca.
15 *Sang mahibaluan ini ni* Joab kag sang iya mga tinawo, nagkadto sila sa Abel Bet
Maaca kag ginpalibutan ini. Nagtumpok sila sang duta sa kilid sang pader para
makataklas sila, kag gin-amat-amat nila wasak ang pader.
16 Karon, may isa ka maalamon nga babayi sa sulod sang banwa nga nagsinggit *sa*
mga tinawo ni Joab, “Pamati kamo sa akon! Silinga ninyo si Joab nga magkadto siya
diri sa akon kay gusto ko nga magpakig-estorya sa iya.”
17 Gani nagkadto si Joab sa iya, kag nagpamangkot ang babayi, “Ikaw bala si Joab?”
Nagsabat si Joab, “Huo.” Nagsiling ang babayi, “Sir, pamatii ang isiling ko sa imo.”
Nagsabat si Joab, “Sige, mamati ako.”
18 Nagsiling ang babayi, “May isa ka hulubaton sang una nga nagasiling, ‘Kon gusto
ninyo nga masolbar ang inyo mga problema, magpangayo kamo sang laygay sa *banwa*
sang Abel.’
19 Isa ako sa mga nagahandom nga may ara sang padayon nga kalinong sa Israel.
Pero ikaw ya, ngaa ginatinguhaan mo nga gub-on ang isa sa mga nagapanguna nga
banwa‡ sa Israel? Ngaa nga gusto mo gub-on ang banwa nga iya sang GINOO?”
20 Nagsabat si Joab, “Indi ko gid gusto nga gub-on ang inyo banwa!

---

* **20:8** *gin-gabot niya sing tago ang espada:* ukon, *nahulog ang espada* † **20:14** *tanan niya nga paryente:* sa Hebreo, *mga Berinhon.* Siguro ang buot silingon diri, *mga Bicrinhon,* nga mga kaliwat ni Bicri. ‡ **20:19** *isa sa mga nagapanguna nga banwa:* sa literal, *iloy nga banwa*

21 Indi amo ina ang amon tuyo. Nagsalakay kami tungod kay Sheba nga anak ni Bicri
nga halin sa kabukiran sang Efraim. Ini siya nagrebelde kay Haring David. Itugyan
ninyo siya sa amon kag mahalin kami sa inyo banwa." Nagsiling ang babayi, "Ihaboy
namon sa imo ang iya ulo halin sa pader."
22 Dayon ginkadtuan sang babayi ang mga pumuluyo sang banwa kag ginsugiran
sila sang iya plano. Ginpugutan nila sang ulo si Sheba kag ginhaboy nila ini kay Joab.
Ginpatunog dayon ni Joab ang budyong kag naghalin ang iya mga tinawo sa banwa
kag nagpuli. Kag nagbalik si Joab sa hari sa Jerusalem.

Ang mga Opisyal ni David

23 Ang pangulo sang bilog nga soldado sang Israel amo si Joab. Ang pangulo sang
mga badigard ni David nga mga Keretnon kag mga Peletnon amo si Benaya nga anak ni
Jehoyada.
24 Ang nagadumala sa mga ulipon nga ginapilit sa pag-obra amo si Adoniram.§ Ang
nagadumala sang mga kasulatan sang ginharian amo si Jehoshafat nga anak ni Ahilud.
25 Ang sekretaryo sang hari amo si Sheva. Ang mga *pangulo nga* pari amo si Zadok
kag si Abiatar.
26 Kag ang personal nga pari ni David amo si Ira nga taga-Jair.

21

Ginpatay sang mga Gibeonhon ang mga Kaliwat ni Saul

1 Sang nagahari si David, may nag-abot nga gutom sa sulod sang tatlo ka tuig.
Nagdangop si David sa GINOO, kag ginsabat siya sang GINOO, "Nag-abot ang gutom
tungod sang pagpamatay ni Saul kag sang iya pamilya sa mga Gibeonhon."
2 Ining mga Gibeonhon indi mga Israelinhon kundi sila ang mga nabilin nga buhi sa
mga Amornon. Nagpromisa ang mga Israelinhon nga indi nila sila pagpatyon, pero
gintinguhaan ni Saul nga laglagon sila tungod sang iya dako nga kabalaka sa Israel kag
Juda.
Ginpatawag ni David ang mga Gibeonhon
3 kag ginpamangkot, "Ano ang himuon ko sa inyo para mabayaran ang sala nga
nahimo ni Saul sa inyo? Sugiri ako, para pakamaayuhon ninyo ang katawhan sang
GINOO."
4 Nagsabat ang mga Gibeonhon, "Indi mabayaran sang pilak ukon bulawan ang
kaakig namon kay Saul kag sa iya pamilya. Kag wala kami sing kinamatarong sa
pagpatay sa kay bisan sin-o sa Israel *luwas kon tugutan mo*." Nagpamangkot si David,
"Ti, ano ang gusto ninyo nga himuon ko para sa inyo?"
5 Nagsabat sila, "Gintinguhaan kami ni Saul nga patyon para wala sing may mabilin
sa amon sa Israel.
6 Gani itugyan sa amon ang pito sa iya mga kaliwat nga lalaki, kay patyon namon sila
kag pabay-an ang ila mga bangkay sa lugar nga malapit sa ginasimbahan sa GINOO sa
Gibea, ang banwa ni Saul nga ginpili sang GINOO nga hari." Nagsiling ang hari, "Sige,
ihatag ko sila sa inyo."
7 Wala gintugyan ni David sa ila si Mefiboshet nga anak ni Jonatan kag apo ni Saul,
tungod sang ila ginsumpaan ni Jonatan sa presensya sang GINOO.
8 Ang gintugyan ni David amo ang duha ka anak ni Saul nga si Armoni kag si
Mefiboshet, nga ang ila iloy amo si Rizpa nga anak ni Aya. Gintugyan man ni David
ang lima ka anak nga lalaki ni Merab. Si Merab anak ni Saul kag asawa ni Adriel nga
anak ni Barzilai nga taga-Mehola.

§ **20:24** *Adoniram:* ukon, *Adoram*

9 Gintugyan sila ni David sa mga Gibeonhon, kag ginpatay sila nga pito didto sa
bukid malapit sa lugar nga ginasimbahan sa GINOO. Kag ginpabay-an lang didto ang
ila mga bangkay. Natabo ini sang pag-umpisa sang tion sang tig-alani sang barley.
10 Ang anak ni Aya nga si Rizpa nagkuha sang sako kag ginhumlad ini sa bato para
iya nga higdaan. Ginbantayan niya ang mga bangkay para indi pagkaunon sang mga
pispis kon adlaw kag indi man pagkaunon sang talunon nga mga sapat kon gab-i.
Didto siya nagtiner halin sang pag-umpisa sang tig-alani hasta nga nag-ulan.
11 Sang ginsugiran si David sang ginhimo ni Rizpa nga asawa ni Saul,
12 nagkadto siya sa mga pumuluyo sang Jabesh Gilead kag ginpangayo ang mga
tul-an ni Saul kag sang iya anak nga si Jonatan. (Sang mapatay si Saul kag si Jonatan sa
ila pagpakig-away sa mga Filistinhon sa Gilboa, ginpakabit sang mga Filistinhon ang
ila mga bangkay sa plasa sang Bet Shan, kag sekreto nga ginkuha sang mga
taga-Jabesh Gilead ang ila mga bangkay.)
13 Gindala ni David ang mga tul-an ni Saul kag ni Jonatan, kag pati man ang mga
tul-an sang pito nga ginpamatay sang mga Gibeonhon.
14 Kag ginpalubong niya ini sa iya mga tinawo sa ginlubngan sang amay ni Saul nga
si Kish, sa banwa sang Zela sa Benjamin. Natuman tanan ang ginmando ni David. Kag
pagkatapos sadto, ginsabat sang Dios ang ila pangamuyo *nga mag-untat na ang gutom*
sa ila nasyon.

Ang Inaway Batok sa mga Filistinhon
(1 Cro. 20:4-8)

15 Isa ka tion, nag-inaway liwat ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon. Kag sang
nagapakig-away si David kag ang iya mga tinawo, ginkapoy gid siya.
16 Si Ishbi Benob *nga Filistinhon,* nga isa sa mga kaliwat sang mga Rafa,* nagtinguha
sa pagpatay kay David. Ang punta sang iya bangkaw saway nga nagabug-at sing mga
apat ka kilo, kag may ginataklos siya nga bag-o nga espada.
17 Pero nag-abot si Abishai nga anak ni Zeruya sa pagluwas kay David, kag ginpatay
niya ini nga Filistinhon. Pagkatapos sadto nagsumpa ang mga tinawo ni David sa iya,
"Indi na kami magsugot nga mag-upod ka liwat sa amon sa pagpakig-away. Kaangay
ka sang suga sa Israel, kag indi kami gusto nga madula ka."
18 Sang ulihi nag-inaway liwat ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon, kag didto
ini natabo sa Gob. Sa sini nga inaway ginpatay ni Sibecai nga taga-Husha si Saf, nga isa
sa mga kaliwat sang mga Rafa.
19 Kag sa isa pa nila ka inaway sa Gob, ginpatay ni Elhanan nga anak ni Jaare
Oregim, nga taga-Betlehem, si Goliat nga taga-Gat. Ang bangkaw ni Goliat mabug-at
kag madamol.†
20 Nag-inaway pa gid liwat ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon, kag didto ini
natabo sa Gat. Sa sini nga inaway, may tawo nga puwerte gid kadako, nga may anom
ka tudlo ang tagsa niya ka kamot kag tiil. Isa man siya sa mga kaliwat sang mga Rafa.
21 Sang ginyaguta niya ang mga Israelinhon, ginpatay siya ni Jonatan nga anak sang
utod ni David nga si Shimea.
22 Atong apat ka Filistinhon mga kaliwat sang mga Rafa nga taga-Gat. Ginpamatay
sila ni David kag sang iya mga tinawo.

22

Ang Kanta ni David sa Iya nga Pagdaog
(Sal. 18)

---

* **21:16** *mga Rafa:* ukon, *mga Refaimnon.* Siguro mga mataas nga mga tawo nga nagaestar sa Canaan antes mag-abot ang mga Israelinhon. Tan-awa sa Deu. 2:10-11. † **21:19** *mabug-at kag madamol:* sa literal, *pareho sa likisan sang manughabol;* sa English, *like a weaver's rod*

1 Nagkanta si David sa GINOO sang ginluwas siya sang GINOO sa kamot sang iya mga
kaaway kag kay Saul.
2-3 Amo ini ang iya kanta:
"Ikaw, GINOO, ang akon *palalipdan nga* bato,
ang akon mabakod nga palanaguan kag manughilway.
Bilang *palalipdan nga* bato, makapanago ako sa imo.
Ikaw ang akon taming kag gamhanan nga manluluwas.
Ikaw ang akon dalangpan kag palanaguan.
Ikaw ang nagaluwas sa akon sa mapintas nga mga tawo.
4 Dalayawon ka, GINOO,
kay kon magpangayo ako sang bulig sa imo
ginaluwas mo ako sa akon mga kaaway.
5 Ang kamatayon daw pareho sa balod nga nagpalibot sa akon.
Ang kalaglagan daw pareho sa mabaskog nga baha nga naglapaw sa akon.
6 Ang kamatayon daw pareho man sa lubid nga nagburambod sa akon
kag pareho sa siod sa akon alagyan.
7 Sa akon kalisod nagpanawag ako sa imo, GINOO.
Nagpangayo ako sang bulig sa imo nga akon Dios,
kag ginpamatian mo ang akon pangamuyo sa imo templo.

8 "Dayon naglinog,
kag pati ang mga pundasyon sang langit nag-uyog,
tungod kay nangakig ka, GINOO.
9 Nagguwa ang aso sa imo ilong,
kag sa imo baba nagguwa ang makahalalit nga kalayo
kag nagadabadaba nga mga baga.
10 Ginbuksan mo ang langit
pareho sang pagbukas sang kurtina
kag nagpanaog ka nga nagatungtong sa madamol nga gal-om.
11 Nagsakay ka sa kerubin,
kag madasig ini nga naglupad samtang ginapalid sang hangin.
12 Ginhimo mo ang kadulom nga tabon sa imo palibot.
Nagpanago ka sa madamol nga gal-om.
13 Nagpangilat sa imo atubangan
kag may nagadabadaba nga mga baga.
14 Ang tingog mo GINOO, nga Labing Mataas nga Dios, nagdaguob sa langit.
15 Ginpana mo sang kilat ang imo mga kaaway
kag nagpalalagyo sila nga nagasalasala.
16 Sa imo nga pagsabdong kag puwerte nga kaakig *nagakahubas* ang dagat
kag makita ang duta sa idalom sini,
kag makita man ang pundasyon sang kalibutan.
17 Halin sa langit gindawat mo ako
kag ginkuha sa madalom nga tubig.
18 Ginluwas mo ako sa akon gamhanan nga mga kaaway
nga indi ko masarangan.
19 Ginsalakay nila ako sang nalisdan ako,
pero gin-apinan mo ako, GINOO.
20 Gindala mo ako sa lugar nga wala sing katalagman;
ginluwas mo ako kay nalipay ka sa akon.
21 Ginapakamaayo mo ako tungod nga matarong ang akon kabuhi

kag wala ako sing may nahimo nga sala.
22 Kay ginasunod ko ang imo mga pamaagi
kag wala ako nagbiya sa imo.
23 Ginatuman ko ang tanan mo nga sugo
kag wala ko ginalapas ang imo mga pagsulundan.
24 Nakahibalo ka nga wala sing kasawayan ang akon kabuhi
kag ginalikawan ko nga makasala.
25 Ginapakamaayo mo ako
tungod nga nakita mo nga matarong ang akon kabuhi
kag wala ako sing may nahimo nga sala.
26 Matutom ka sa mga matutom sa imo,
kag maayo sa mga tawo nga maayo man.
27 Sinsero ka sa mga sinsero sa imo,
kag maayo ka magpadihot sa mga malain.
28 Huo, ginaluwas mo ang mga mapainubuson,
pero ginapaubos mo ang mga matinaas-taason.

29 "GINOO, ikaw ang akon kasanag.
Sa kadulom ikaw ang akon suga.
30 Sa imo bulig masarangan ko nga salakayon ang panong sang mga soldado
kag masarangan ko nga sakaon ang pader *nga nagapalibot sa siyudad*.
31 Ang imo pamaagi, O Dios, wala sing sala.
Ang imo pulong masaligan gid.
Pareho ka sa taming sa tanan nga nagapangayo sang proteksyon sa imo.
32 Ikaw lang, GINOO, amo ang Dios;
ikaw lang ang amon *palalipdan nga* bato.
33 Ikaw ang nagahatag sa akon sang kusog*
kag ang nagabantay sa akon dalanon.
34 Ginapabaskog mo ang akon tiil pareho sa tiil sang usa,
para maagwanta ko ang pagtaklad sa mataas nga mga lugar.
35 Ginahanas mo ako sa pagpakig-away,
pareho abi sa pagbinat sa mabakod nga pana.
36 Ginaprotektaran mo ako pareho sa taming.
Paagi sa imo bulig nangin bantog ako.
37 Ginahatagan mo ako sang matawhay nga alagyan,
gani wala nagakasandad ang akon mga tiil.
38 Ginlagas ko ang akon mga kaaway kag napierdi ko sila.
Kag wala gid ako magbalik hasta nga nalaglag ko sila.
39 Ginlaglag ko gid sila kag natumba sila sa akon tiilan
kag indi na sila makabangon pa.
40 Ginhatagan mo ako sang kusog sa pagpakig-away
kag ginpadaog sa akon mga kaaway.
41 Ginpatal-as mo ang akon mga kaaway
kag ginlaglag ko sila.
42 Nagpangayo sila sang bulig,
pero wala sing may nagluwas sa ila.
Nagpanawag sila sa imo,
pero wala mo sila ginsabat.

---

* **22:33** *Ikaw...kusog:* Amo ini sa Dead Sea Scrolls, Latin Vulgate, Syriac, kag sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *Ikaw ang akon mabakod nga dalangpan.*

43 Gindugmok ko sila hasta nga daw pareho na lang sila sa yab-ok.
Gintasak-tasak ko sila nga daw sa lunang sa dalan.
44 Ginluwas mo ako sa akon rebelde nga katawhan.
Ginhimo mo ako nga pangulo sang mga nasyon.
Ang mga taga-iban nga lugar nagaalagad sa akon.
45 Nagaluhod sila sa akon sa kahadlok
kag nagatuman dayon sang akon mando.
46 Nadulaan sila sang kaisog,
gani nagaguwa sila sa ila mga palanaguan nga nagakurog sa kahadlok.
47 Buhi ka, GINOO!
Dalayawon ka nga akon *palalipdan nga* bato.
Ginapakataas ko ikaw tungod nga ikaw ang Dios nga akon manluluwas.
48 Ginabalusan mo ang akon mga kaaway,
kag ginapasakop mo ang mga nasyon sa akon.
49 Ginaluwas mo ako sa akon mapintas nga mga kaaway,
kag ginapadaog mo ako sa ila.
50 Gani padunggan ko ikaw sa mga nasyon, O GINOO.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw.
51 Ginahatagan mo sang dalagko nga mga kadalag-an ang imo pinili nga hari.
Ginahigugma mo si David kag ang iya mga kaliwat hasta san-o."

23

Ang Katapusan nga Ginhambal ni David

1 Si David nga anak ni Jesse ginpabantog sang Labing Mataas nga Dios. Ginpili siya sang Dios ni Jacob nga mangin hari. Kag manugkumposo siya sang matahom nga mga ambahanon sang Israel. Amo ini ang katapusan niya nga ginhambal:
2 "Naghambal ang Espiritu sang GINOO paagi sa akon;
ang iya mga pulong ara sa akon baba.
3 Nagsiling sa akon ang Dios,
ang *palalipdan nga* bato sang Israel,
'Ang tawo nga nagadumala sing matarong kag may kahadlok sa Dios,
4 pareho siya sang kasanag sang adlaw nga nagabutlak kon aga
nga wala sing gal-om,
nga nagapasilak sa mga hilamon nga naulanan!'
5 Amo gid sina ang akon pamilya* sa panulok sang Dios,
kay naghimo siya sa akon sang kasugtanan nga wala sing katapusan.
Ini nga kasugtanan maayo ang pagkaplastar kag indi na mabayluhan.
Gani sigurado ako nga luwason ako permi sang Dios
kag ihatag niya sa akon ang tanan ko nga ginahandom.
6-7 Pero ang malain nga mga tawo pareho sa tunukon nga mga tanom nga ginahaboy.
Indi sila makuha nga kamuton lang
kundi kinahanglan nga gamitan pa sang gamit nga salsalon ukon kahoy,
kag pagasunugon sila sa lugar nga gintumpukan sa ila."

Ang Maisog nga mga Tinawo ni David
(1 Cro. 11:10-41)

8 Amo ini ang maisog nga mga tinawo ni David:

---

* **23:5** *pamilya:* ukon, *pagdumala*

Si Josheb Bashebet nga taga-Takemon, nga amo ang nagapanguna sa tatlo *ka maisog nga mga tinawo ni David.* Sa isa lang ka inaway, nakapatay siya sang 800 ka tawo paagi sa iya bangkaw.
9 Ang sunod sa iya amo si Eleazar nga anak ni Dodai nga kaliwat ni Ahoa, nga isa man sa tatlo *ka maisog nga mga tinawo ni David.* Isa siya sa mga kaupod ni David nga naghangkat sa mga Filistinhon nga nagtipon sa Pas Damim† sa pagpakig-away. Nagpalagyo ang mga Israelinhon,
10 pero siya ya nagpabilin kag ginpamatay niya ang mga Filistinhon hasta nga ginkapoy ang iya kamot kag naniskog ini nga daw indi na makabuya sa espada. Ginpadaog sila sang GINOO sa sadto nga adlaw. Ang nagpalalagyo nga mga Israelinhon nagbalik didto kay Eleazar sa pagpanguha lang sang mga armas sang mga nagkalamatay.
11 Ang sunod pa gid amo si Shama nga anak ni Agee nga taga-Harar. Isa ka tion, nagtipon ang mga Filistinhon sa Lehi, kag ginsalakay nila ang mga Israelinhon sa may uma nga puno sang balatong. Nagpalalagyo ang mga Israelinhon,
12 pero si Shama ya nagpabilin sa tunga sang uma kag ginprotektaran niya ini. Ginpamatay niya ang mga Filistinhon kag ginpadaog sila sang GINOO sadto nga adlaw.
13 Isa ka tion sang tig-alani, nagkadto kay David ang tatlo niya ka tinawo didto sa kuweba sang Adulam. Ini sila nga tatlo miyembro sang 30 ka maisog *nga mga tinawo ni David.* Nagakampo sadto ang mga Filistinhon sa Kapatagan sang Refaim
14 kag naagaw nila ang Betlehem. Samtang didto si David sa isa ka mabakod nga palanaguan,
15 gin-uhaw siya. Nagsiling siya, "Maayo kuntani kon may magkuha para sa akon sang tubig nga mainom didto sa bubon malapit sa puwertahan sang Betlehem."
16 Gani nagsulod sing tago atong tatlo ka maisog nga mga tawo sa kampo sang mga Filistinhon kag nagkuha sila sang tubig sa bubon malapit sa puwertahan sang Betlehem kag gindala kay David. Pero indi mag-inom si David; sa baylo, gin-ula niya ini bilang halad sa GINOO.
17 Nagsiling siya, "GINOO, indi ko gid ini mainom tungod kay pareho ini kamahal sa dugo sang mga tawo nga nagtaya sang ila kabuhi sa pagkuha sini." Gani indi gid mag-inom si David.
Amo ato ang mga ginhimo sang tatlo ka maisog nga mga tinawo ni David.
18 Si Abishai nga utod ni Joab, nga anak ni Zeruya amo ang pangulo sang 30‡*ka maisog nga mga tinawo ni David.* Nakapatay siya sang 300 ka Filistinhon paagi sa iya bangkaw. Gani nangin bantog siya pareho sadtong tatlo ka maisog nga mga tawo.
19 Kag tungod nga siya ang pinakabantog sa iya kaupod nga 30,§ siya ang nangin kumander nila, pero indi siya kaupod sadtong tatlo ka maisog.
20 May isa pa ka maisog nga tawo nga ang iya ngalan si Benaya. Taga-Kabzeel siya, kag ang iya amay amo si Jehoyada. Naghimo siya sang pinasahi nga mga buhat, lakip na ang pagpatay sa duha ka pinakamaayo nga soldado sang Moab. *Sa isa man ka tion, ginlagas niya ang isa ka leon.* Bisan nagasnow *kag madanlog,* nagpanaog siya sa buho kag ginpatay niya ang leon.
21 *Sa isa pa gid ka tion,* ginpatay niya ang isa ka Egyptohanon nga puwerte kadako. Ang armas sang Egyptohanon bangkaw, pero ang iya armas inuglampos lang. Gin-agaw niya ang bangkaw sa Egyptohanon kag amo ini ang ginpatay sa iya.
22 Amo ato ang mga ginhimo ni Benaya nga anak ni Jehoyada. Nangin bantog man siya pareho sa tatlo ka maisog nga mga tawo,

† **23:9** *sa Pas Damim:* sa Hebreo, *didto.* Tan-awa sa 1 Cro. 11:13. ‡ **23:18** *30:* Amo ini sa Syriac kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *tatlo.* § **23:19** *30:* Amo ini sa Syriac. Sa Hebreo, *tatlo.*

23 pero indi siya parte nila. Kag tungod nga siya ang pinakabantog sa iya kaupod nga
30, ginhimo siya ni David nga pangulo sang iya mga badigard.

24 Amo ini ang iban nga mga miyembro sang 30 *ka maisog nga mga tawo*:

si Asahel nga utod ni Joab;
si Elhanan nga anak ni Dodo nga taga-Betlehem;
25 si Shama kag si Elika nga mga taga-Harod;
26 si Helez nga taga-Palti;
si Ira nga anak ni Ikesh nga taga-Tekoa;
27 si Abiezer nga taga-Anatot;
si Mebunai* nga taga-Husha;
28 si Zalmon nga taga-Ahoa;
si Maharai nga taga-Netofa;
29 si Heleb† nga anak ni Baanah nga taga-Netofa;
si Itai nga anak ni Ribai nga taga-Gibea, nga sakop sang Benjamin;
30 si Benaya nga taga-Piraton;
si Hidai‡ nga nagaestar malapit sa mga ililigan sang tubig sang Gaash;
31 si Abi Albon nga taga-Araba;
si Azmavet nga taga-Bahurim;
32 si Eliaba nga taga-Shaalbon;
ang mga anak ni Jashen;
si Jonatan
33 nga anak ni Shama§ nga taga-Harar;
si Ahiam nga anak ni Sharar nga taga-Harar;
34 si Elifelet nga anak ni Ahasbai nga taga-Maaca;
si Eliam nga anak ni Ahitofel nga taga-Gilo;
35 si Hezro nga taga-Carmel;
si Paarai nga taga-Arba;
36 si Igal nga anak ni Natan nga taga-Zoba;
ang anak ni Hagadi;*
37 si Zelek nga taga-Ammon;
si Naharai nga taga-Beerot, nga manugdala sang armas ni Joab nga anak ni Zeruya;
38 si Ira kag si Gareb nga mga taga-Jatir;†
39 kag si Uria nga Hithanon.

37 sila tanan.

24

Gin-census ni David ang Iya mga Soldado
(1 Cro. 21:1-27)

1 Sa liwat nangakig ang GINOO sa mga Israelinhon, kag gin-ganyat niya si David sa
paghimo sang butang nga makahalit sa ila. Siling niya *kay David*, "Isipa ang mga
katawhan sang Israel kag Juda."
2 Gani nagsiling si Haring *David* kay Joab kag sa mga kumander sang mga soldado,
"Lakat kamo sa tanan nga tribo sang Israel, halin sa Dan hasta sa Beersheba,* kag
i-census ninyo ang mga tawo, para mahibaluan ko kon pila sila tanan."

---

* **23:27** *Mebunai:* ukon, *Sibecai* † **23:29** *Heleb:* ukon, *Heled* ‡ **23:30** *Hidai:* ukon, *Hurai* § **23:33** *si Jonatan nga anak ni Shama:* ukon, *si Jonatan, si Shama* * **23:36** *anak ni Hagadi:* ukon, *Bani nga taga-Gad* † **23:38** *taga-Jatir:* ukon, *kaliwat ni Itra* * **24:2** *halin sa Dan hasta sa Beersheba:* buot silingon, *sa bilog nga nasyon sang Israel*

3 Pero nagsabat si Joab sa hari, “Kabay pa nga padamuon sang GINOO nga imo Dios
ang imo katawhan sing 100 ka pilo, kag kabay pa nga makita mo ini. Pero Mahal nga
Hari, ngaa nga gusto mo himuon ini nga butang?”
4 Pero nag-insister gid si David, gani naglakat si Joab kag ang mga opisyal sang mga
soldado sa pag-census sa katawhan sang Israel.
5 Nagtabok sila sa *Suba sang* Jordan kag nagsugod *sa pag-census*† sa Aroer, sa south
sang banwa nga ara sa higad sang ililigan sang tubig. Halin didto nagkadto sila sa Gad
kag dayon sa Jazer.
6 Nagkadto man sila sa Gilead, sa Tatim Hodshi, sa Dan Jaan, kag naglibot sila
pakadto sa Sidon.
7 Dayon nagkadto sila sa napaderan nga siyudad sang Tyre, kag sa tanan nga banwa
sang mga Hivhanon kag mga Canaanhon. Kag sa katapusan, nagkadto sila sa
Beersheba, sa south‡ sang Juda.
8 Nalibot nila ang bilog nga nasyon sa sulod sang 9 ka bulan kag 20 ka adlaw, kag
pagkatapos nagbalik sila sa Jerusalem.
9 Ginsugid ni Joab kay Haring *David* ang kadamuon sang mga lalaki nga makasarang
magpakig-away: 800,000 sa Israel kag 500,000 sa Juda.
10 Ginkonsensya si David matapos niya ginpa-census ang mga tawo. Gani nagsiling
siya sa GINOO, “Nakasala gid ako sa akon ginhimo. Gani nagapakitluoy ako sa imo,
GINOO, nga patawaron mo ako nga imo alagad sa akon sala, kay kabuangan gid ang
akon ginhimo.”
11 Sa wala pa makabangon si David sang sunod nga aga, nagsiling ang GINOO kay
Gad nga propeta ni David,
12 “Magkadto ka kay David kag papilia siya kon sa diin sa tatlo ka silot ang gusto niya
nga himuon ko sa iya.”
13 Gani nagkadto si Gad kay David kag nagsiling sa iya, “Diin sa sini ang gusto mo:
Tatlo§ ka tuig nga gutom sa imo nasyon, tatlo ka bulan nga magpalagyo kamo sa inyo
mga kaaway samtang ginalagas nila kamo, ukon tatlo ka adlaw nga kahalitan sa imo
nasyon? Hunahunaa ina sing maayo, kag pahibalua ako kon ano ang isabat ko sa
nagpadala sa akon.”
14 Nagsabat si David kay Gad, “Nabudlayan gid ako magpili. Maayo pa nga ang
GINOO na lang ang magsilot sa amon sang sa mga tawo, kay maluluy-on ang GINOO.”
15 Gani nagpadala ang GINOO sang kahalitan sa Israel halin sadto nga aga hasta sa
tion nga iya ginsiling. Kag 70,000 ka tawo ang napatay halin sa Dan hasta sa Beersheba.
16 Sang laglagon na kuntani sang anghel ang Jerusalem, nagbaylo ang hunahuna
sang GINOO sa pagsilot sa mga tawo. Gani nagsiling siya sa anghel nga nagasilot sa mga
tawo, “Tama na! Indi na sila pagsiluti.” Sadto nga tion didto ang anghel sang GINOO sa
may linasan ni Arauna nga Jebusnon.

Naghimo si David sang Halaran

17 Sang makita sadto ni David ang anghel nga nagapamatay sang mga tawo,
nagsiling siya sa GINOO, “Ako ang nakasala. Ini nga mga tawo nga pareho sa mga
karnero, wala sing may nahimo nga sala. Ako na lang kag ang akon pamilya ang siluti.”
18 Sina nga adlaw nagkadto si Gad kay David kag nagsiling sa iya, “Magtaklad ka sa
linasan ni Arauna nga Jebusnon kag maghimo ka didto sang halaran para sa GINOO.”
19 Gani nagtaklad si David suno sa ginsugo sang GINOO paagi kay Gad.
20 Sang makita ni Arauna si David kag ang iya mga tinawo nga nagapadulong,
nagguwa siya kag nagluhod sa atubangan ni David *bilang pagtahod sa iya*.

---

† **24:5** *nagsugod* sa pag-census: Amo ini sa iban nga Griego nga teksto. Sa Hebreo, *nagkampo.* ‡ **24:7** *south:* sa Hebreo, *Negev* § **24:13** *Tatlo:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint (tan-awa man sa 1 Cro. 21:12). Sa Hebreo, *pito.*

21 Nagsiling si Arauna, “Mahal nga Hari, ngaa nga ari ka?” Nagsabat si David,
“Nagkadto ako diri sa pagbakal sang imo linasan kay mahimo ako sang halaran para
sa GINOO, agod mauntat na ang kahalitan sa mga tawo.”
22 Nagsiling si Arauna, “Kuhaa kag ihalad ang bisan ano nga gusto mo, Mahal nga
Hari. Ari ang mga baka para imo ihalad bilang halad nga ginasunog, kag ari man ang
ila mga gota kag pati ang mga tapi nga panglinas para igatong.
23 Mahal nga Hari, ginahatag ko ini tanan sa imo, kag kabay pa nga batunon sang
GINOO nga imo Dios ang imo halad.”
24 Pero nagsabat si David sa iya, “Indi ko ini pagbatunon nga libre; bayaran ko gid
ikaw. Indi ako maghalad sa GINOO nga akon Dios sang mga halad nga ginasunog nga
wala sing bili sa akon.” Gani ginbakal ni David ang linasan kag ang mga baka sa
kantidad nga 50 ka bilog nga pilak.
25 Dayon naghimo siya didto sang halaran para sa GINOO kag naghalad sang mga
halad nga ginasunog kag sang mga halad nga para sa maayo nga relasyon. Ginsabat
sang GINOO ang pangamuyo ni David para sa Israel, kag nag-untat ang kahalitan.

Ang Nahauna nga Libro sang mga Hari

Ang Katapusan nga mga Inadlaw ni Haring David

1 Tigulang na gid si Haring David, kag bisan habulan pa siya sang pila ka habol
ginatugnawan gihapon siya.
2 Gani nagsiling sa iya ang iya mga alagad, "Mahal nga Hari, tuguti kami nga
mangita sang bataon nga dalaga nga mag-atipan sa imo. Magahulid siya sa imo para
indi ka matugnawan."
3 Gani nagpangita sila sang guwapa nga dalaga sa bilog nga Israel, kag nakita nila si
Abishag nga taga-Shunem, kag gindala nila siya sa hari.
4 Matahom gid si Abishag, kag nangin manug-atipan siya sang hari. Pero wala gid
siya gintandog sang hari.

Gusto ni Adonia nga Mangin Hari

5 Karon, si Adonia nga anak ni *David kay* Hagit nagpahambog nga mangin hari siya.
Gani nagpreparar siya sang mga karwahe kag mga kabayo* kag 50 ka badigard nga
mauna sa iya.
6 Halin sang una ginapabay-an lang siya ni David kag wala siya ginasaway sa iya
mga ginahimo. Guwapo gid si Adonia kag sunod siya nga manghod ni Absalom.
7 Nagpakighambal siya kay Joab nga anak ni Zeruya kag kay Abiatar nga pari parte
sa iya plano nga mangin hari, kag nagsugot ining duha sa pagbulig sa iya.
8 Pero wala magbuylog sa iya si Zadok nga pari, si Benaya nga anak ni Jehoyada, si
Natan nga propeta, si Shimei, si Rei, kag ang mga badigard ni David.
9 Isa ka adlaw, nagkadto si Adonia sa Bato sang Zohelet malapit sa En Rogel, kag
naghalad siya didto sang mga karnero, mga baka, kag pati mga ginpatambok nga
bataon nga mga baka. Gin-imbitar niya ang halos tanan niya nga mga utod nga lalaki
nga mga anak ni David, kag ang halos tanan nga opisyal sang Juda.
10 Pero wala niya pag-imbitara si Natan nga propeta, si Benaya, ang mga badigard
sang hari, kag si Solomon nga iya utod.
11 Nagkadto si Natan kay Batsheba nga iloy ni Solomon, kag nagpamangkot, "Wala
ka bala kahibalo nga ginhimo ni Adonia ang iya kaugalingon nga hari, kag wala
kahibalo si Haring David parte sini?
12 Kon gusto mo nga maluwas ang imo kabuhi kag ang kabuhi sang imo anak nga si
Solomon, sunda ang akon laygay.
13 Kadtui si Haring David kag silinga siya, 'Mahal nga Hari, indi bala nga nagpromisa
ka sa akon nga ang aton† anak nga si Solomon amo ang magabulos sa imo bilang hari?
Ti, ngaa si Adonia ang nangin hari?'
14 Kag samtang nagapakighambal ka sa hari, masulod ako kag pamatud-an ko ang
imo ginahambal."
15 Gani nagkadto si Batsheba sa kuwarto sang hari. Tigulang na gid ang hari kag si
Abishag nga taga-Shunem amo ang nagaatipan sa iya.
16 Nagluhod si Batsheba bilang pagtahod sa hari. Nagpamangkot sa iya ang hari,
"Ano ang mahimo ko sa imo?"
17 Nagsabat si Batsheba, "Mahal nga Hari, nagpromisa ka sa akon sa ngalan sang
GINOO nga imo Dios nga ang aton anak nga si Solomon amo ang magabulos sa imo
bilang hari.
18 Pero karon si Adonia na ang nangin hari, kag wala ka gid kahibalo sini.

---

* **1:5** *mga kabayo:* ukon, *mga manugkarwahe*

† **1:13** *aton:* sa Hebreo, *akon.* Amo man sa bersikulo 17.

19 Naghalad siya sang madamo nga turo nga mga baka, ginpatambok nga bataon nga
mga baka, kag mga karnero, kag gin-imbitar niya ang tanan mo nga anak nga lalaki,
magluwas lang kay Solomon nga imo alagad. Gin-imbitar man niya si Abiatar nga pari
kag si Joab nga kumander sang imo mga soldado.
20 Kag karon, Mahal nga Hari, nagahulat ang mga Israelinhon sa imo desisyon kon
sin-o ang magabulos sa imo bilang hari.
21 Kon indi ka magdesisyon, ako kag ang akon anak nga si Solomon kabigon nga mga
traidor kon patay ka na."
22 Samtang nagapakighambal pa si Batsheba sa hari, nag-abot si Natan nga propeta.
23 May nagsiling sa hari nga nag-abot si Natan, *gani ginpatawag siya sang hari.*
Pagsulod ni Natan nagluhod siya *bilang pagtahod* sa hari,
24 kag nagsiling, "Mahal nga Hari, nagsiling ka bala nga si Adonia amo ang
magabulos sa imo bilang hari?
25 Nagahalad siya subong sang madamo nga turo nga mga baka, ginpatambok nga
bataon nga mga baka, kag mga karnero. Kag gin-imbitar niya ang halos tanan mo nga
anak nga lalaki, ang kumander sang imo mga soldado, kag si Abiatar nga pari.
Nagakinaon kag nagaininom sila subong, kag nagasiling, 'Mabuhay si Haring Adonia!'
26 Pero ako nga imo alagad wala niya pag-imbitara, pati man si Zadok nga pari, si
Benaya nga anak ni Jehoyada, kag si Solomon nga imo alagad.
27 Ginhimo mo gid bala ini, Mahal nga Hari, nga wala mo kami pagpahibalua kon
sin-o ang magabulos sa imo bilang hari?"

Ginhimo ni David si Solomon nga Hari

28 Nagsiling si Haring David, "Silinga si Batsheba nga magkadto diri." Gani nagkadto
si Batsheba sa hari.
29 Dayon nagsumpa si Haring *David*, "Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO, nga
nagluwas sa akon sa tanan nga katalagman,
30 nga tumanon ko subong ang akon ginsumpa sa imo sa ngalan sang GINOO, ang Dios
sang Israel, nga si Solomon nga aton anak amo ang magabulos sa akon bilang hari."
31 Nagluhod dayon si Batsheba *bilang pagtahod* sa hari, kag nagsiling, "Mahal nga
Haring David, kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig!"‡
32 Nagsiling si Haring David, "Pakadtua diri si Zadok nga pari, si Natan nga propeta,
kag si Benaya nga anak ni Jehoyada." Gani nagkadto sila sa hari,
33 kag nagsiling ang hari sa ila, "Pasakya ninyo ang akon anak nga si Solomon sa
akon kabayo,§ kag dal-a ninyo siya pati ang akon mga opisyal sa Gihon.
34 Pag-abot ninyo didto, kamo Zadok kag Natan amo ang magahaplas sang lana sa
ulo ni Solomon sa pagpakita nga siya ang pinili nga hari sang Israel. Dayon patunuga
ninyo ang budyong kag magsinggit, 'Mabuhay si Haring Solomon!'
35 Pagkatapos updan ninyo siya sa pagbalik diri, kag magapungko siya sa akon trono
kag magabulos sa akon bilang hari. Siya ang ginpili ko nga magdumala sa bilog nga
Israel kag Juda."
36 Nagsabat si Benaya nga anak ni Jehoyada, "Himuon namon ina! Kabay pa nga ang
GINOO nga imo Dios, Mahal nga Hari, magapamatuod sini.
37 Kag subong nga ang GINOO nag-upod sa imo, Mahal nga Hari, kabay pa nga
mag-upod man siya kay Solomon, kag himuon niya nga mas mainuswagon pa ang iya
paghari sang sa imo paghari."
38 Gani naglakat sila ni Zadok nga pari, Natan nga propeta, Benaya nga anak ni
Jehoyada, kag ang *mga badigard ni David nga* mga Keretnon kag mga Peletnon.
Ginpasakay nila si Solomon sa kabayo ni Haring David kag gindala sa Gihon.

‡ **1:31** *sing malawig:* ukon, *hasta san-o*

§ **1:33** *kabayo:* Ang sapat nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga mule, kag kaanggid ini sa kabayo.

39 *Pag-abot nila didto,* ginkuha ni Zadok sa *balaan nga* tolda* ang lana nga nasulod sa
sungay nga suludlan, kag ginhaplasan niya si Solomon sa ulo. Ginpatunog nila ang
budyong kag nagsinggit sila tanan, "Mabuhay si Haring Solomon!"
40 Gindul-ong sang mga tawo si Haring Solomon puli sa Jerusalem nga
nagahinugyaw sa kalipay kag nagapatunog sang mga plawta. Daw sa nagauyog ang
duta sa ila ginahod.
41 Nabatian ini tanan ni Adonia kag sang iya mga bisita samtang nagahingapos sila
sang ila punsyon. Pagkabati ni Joab sang budyong, nagpamangkot siya, "Ano bala ang
natabo nga puwerte kagahod sa siyudad?"
42 Samtang nagahambal pa siya, nag-abot si Jonatan nga anak ni Abiatar nga pari.
Nagsiling si Adonia, "Sulod, kay maayo ka nga tawo, kag sigurado nga may dala ka nga
maayo nga balita."
43 Nagsabat si Jonatan, "Indi maayo nga balita, kay ginhimo ni Haring David si
Solomon nga hari.
44 Ginpakadto niya siya sa Gihon kaupod si Zadok nga pari, si Natan nga propeta, si
Benaya nga anak ni Jehoyada, kag ang *iya mga badigard nga* mga Keretnon kag mga
Peletnon. Ginpasakay pa gani nila si Solomon sa kabayo sang hari.
45 Pag-abot nila sa Gihon, ginhaplasan siya sang lana ni Zadok kag ni Natan sa
pagpakita nga siya ang pinili nga hari. Bag-o lang sila nakabalik, amo gani nga
nagahinugyaw ang mga tawo sa siyudad. Amo inang ginahod nga inyo nabatian.
46 Kag karon si Solomon na ang nagapungko sa trono bilang hari.
47 Dugang pa gid sini, nagkadto kay Haring David ang iya mga opisyal sa
pagpadungog sa iya. Siling nila, 'Kabay pa nga himuon sang imo Dios si Solomon nga
mas bantog sang sa imo, kag himuon niya nga mas mainuswagon pa ang iya paghari
sang sa imo paghari.' Nagduko dayon si David sa iya hiligdaan sa pagsimba sa GINOO,
48 kag nagsiling, 'Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel, nga nagtugot sa akon
nga makita ko subong nga adlaw ang pagbulos sang akon anak bilang hari.'"
49 Pagkabati sini sang mga bisita ni Adonia, nagtilindog sila nga puwerte ang
kahadlok, kag nag-iya-iya lakat.
50 Hinadlukan man si Adonia kay Solomon, gani nagkadto siya *sa balaan nga tolda*
kag nag-uyat sa mga sulosungay *sa mga corner* sang halaran.†
51 Karon may nagsugid kay Solomon, "Nahadlok sa imo si Adonia, kag nagauyat siya
subong sa mga sulosungay sang halaran. Nagapangabay siya nga magsumpa ka nga
indi mo siya pagpatyon."
52 Nagsiling si Solomon, "Kon indi siya magtraidor sa akon, indi gid siya maano.‡
Pero kon magtraidor siya mapatay siya."
53 Dayon ginpakuha ni Haring Solomon si Adonia didto sa halaran, kag pag-abot ni
Adonia, nagluhod siya *bilang pagtahod* kay Haring Solomon. Nagsiling si Solomon sa
iya, "Magpuli ka."

2

Ang mga Bilin ni David kay Solomon

1 Sang madali na lang mapatay si David, may mga bilin siya kay Solomon nga iya
anak. Amo ini ang iya mga bilin:
2 "Madali na lang ako mapatay. Gani magpakabakod ka kag magpakaisog,

* **1:39** *balaan nga tolda:* Posible amo ang tolda nga ginpatindog ni David para butangan sang Kahon sang Kasugtanan. Tan-awa sa 2 Sam. 6:17. † **1:50** Ang bisan sin-o nga mag-uyat sa mga sulosungay sang halaran indi pagpatyon. ‡ **1:52** *indi gid siya maano:* sa literal, *wala sing bisan isa sang buhok niya ang mahulog sa duta*

3 kag tumana ang mga ginapatuman sang GINOO nga imo Dios. Magsunod ka sa iya
mga pamaagi, kag tumana ang iya mga pagsulundan kag mga sugo nga nasulat sa
Kasuguan ni Moises, para magmainuswagon ka sa tanan mo nga ginahimo, bisan diin
ka magkadto.
4 Kon himuon mo ini, tumanon sang GINOO ang iya ginpromisa sa akon, nga kon ang
akon mga kaliwat nagakabuhi sing husto kag nagasunod sa akon sing matutom sa
bilog nila nga kabuhi, may isa gid permi sa ila nga magahari sa Israel.
5 "Ari pa ang akon bilin sa imo: Nahibaluan mo kon ano ang ginhimo sa akon ni Joab
nga anak ni Zeruya sa iya nga pagpatay sa duha ka kumander sang mga soldado sang
Israel nga si Abner nga anak ni Ner kag si Amasa nga anak ni Jeter. Ginpatay niya sila
nga daw sa mga kaaway, pero ginhimo niya ato sang panahon nga wala sing inaway.
Siya ang may salabton sa ila kamatayon.*
6 Gani himua ang nagakadapat sa iya suno sa imo hunahuna nga maayo himuon,
pero indi pag-itugot nga mapatay siya sa katigulangon nga may kalinong.
7 "Pero magmaayo ka sa mga anak ni Barzilai nga taga-Gilead, kag pakan-a sila permi
upod sa imo, kay ginbuligan nila ako sang nagpalagyo ako sa imo utod nga si Absalom.
8 "Tandaan mo gid si Shimei nga anak ni Gera, nga isa ka Benjaminhon nga
taga-Bahurim. Puwerte gid ang iya pagpakamalaot sa akon sang nagkadto ako sa
Mahanaim. Pero sang pagkitaay namon sa *Suba sang* Jordan, nagsumpa ako sa iya sa
ngalan sang GINOO nga indi ko siya pagpatyon.
9 Pero karon, ikaw ang magsilot sa iya. Maalam ka, kag nahibaluan mo kon ano ang
dapat nga himuon. Bisan tigulang na siya, ipapatay siya."
10 Sang ulihi napatay si David kag ginlubong sa iya banwa.†
11 Naghari siya sa bilog nga Israel sa sulod sang 40 ka tuig—7 ka tuig sa Hebron kag
33 ka tuig sa Jerusalem.
12 Si Solomon ang nagbulos sa iya amay nga si David bilang hari, kag mabakod gid
ang iya ginharian.

Napatay si Adonia

13 Karon, si Adonia nga anak ni Hagit nagkadto kay Batsheba nga iloy ni Solomon.
Nagpamangkot si Batsheba sa iya, "Maayo bala ang imo tuyo sa pagkadto diri?"
Nagsabat si Adonia, "Huo, maayo.
14 May ipangabay lang ako sa imo." Nagpamangkot si Batsheba, "Ano bala ina?"
15 Nagsabat si Adonia, "Nahibaluan mo nga ako na kuntani ang hari, kag ginpaabot
ini sang bilog nga Israel. Pero lain ang natabo; ang akon utod amo ang nangin hari,
kay amo ina ang gusto sang GINOO.
16 Karon, may pangabay ako sa imo. Kag kon mahimo indi ako pagbalibari."
Nagpamangkot si Batsheba, "Ano bala ina?"
17 Nagsabat si Adonia, "Palihog pangabaya si Haring Solomon nga ipaasawa niya sa
akon si Abishag nga taga-Shunem. Nahibaluan ko nga indi gid siya magbalibad sa
imo."
18 Nagsabat si Batsheba, "Sige, silingon ko ang hari."
19 Gani nagkadto si Batsheba kay Haring Solomon sa paghambal sa iya parte sa
ginpangabay ni Adonia. *Pagkakita ni Solomon sa iya,* nagtindog si Solomon sa iya
trono sa pagsugata sa iya, kag dayon nagluhod siya sa iya iloy *bilang pagtahod sa iya.*
Pagkatapos nagpungko siya sa iya trono. Nagpakuha siya sang pulungkuan kag
ginpabutang sa iya tuo, kag ginpapungko didto ang iya iloy.

---

* **2:5** *Siya ang may salabton sa ila kamatayon:* sa mas literal, *ginmantsahan niya ang iya paha kag sandalyas sang dugo sa inaway* † **2:10** *iya banwa:* sa Hebreo, *Banwa ni David*

20 Nagsiling si Batsheba, “May ara ako sang gamay nga ipangabay sa imo. Kag
palihog indi ako pagbalibari.” Nagsiling ang hari, “Ano ina, Nay? Indi ko ikaw
pagbalibaran.”
21 Nagsiling si Batsheba, “Ipaasawa si Abishag nga taga-Shunem sa imo utod nga si
Adonia.”
22 Nagsiling si Haring Solomon, “Ngaa ginapangabay mo gid nga ipaasawa si
Abishag kay Adonia? Basi kon ipangabay mo man nga ihatag ko sa iya ang akon
ginharian, kay magulang siya sa akon kag apin sa iya si Abiatar nga pari kag si Joab
nga anak ni Zeruya!”
23 Dayon nagsumpa si Haring Solomon sa ngalan sang GINOO, “Kabay pa nga silutan
gid ako sang Dios kon indi ko mapatay si Adonia tungod sining iya ginpangabay.
24 Ang GINOO amo ang nagpili kag nagbutang sa akon sa trono sang akon amay nga si
David. Gintuman niya ang iya promisa nga ihatag niya ang ginharian sa akon kag sa
akon mga kaliwat. Gani nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga mapatay si Adonia
subong gid nga adlaw.”
25 Dayon nagmando si Haring Solomon kay Benaya, nga anak ni Jehoyada, nga
patyon si Adonia, kag ginpatay niya si Adonia.
26 Dayon nagsiling si Haring Solomon kay Abiatar nga pari, “Magpuli ka sa imo uma
sa Anatot. Bagay ka man kuntani nga patyon, pero indi ko ikaw pagpatyon subong kay
ikaw ang gintugyanan sang Kahon sang Ginoong DIOS sang kaupod ka pa sang akon
amay nga si David, kag nagpakigbahin ka sa iya mga pag-antos.”
27 Gani ginpahalin ni Solomon si Abiatar sa iya katungdanan bilang pari sang GINOO.
Kag natuman ang ginsiling sang GINOO didto sa Shilo parte sa panimalay ni Eli.

Napatay si Joab

28 Si Joab wala nagbulig kay Absalom nga mangin hari, pero nagbulig siya kay
Adonia. Gani sang mabalitaan niya ang pagkapatay ni Adonia, nagpalagyo siya
pakadto sa tolda sang GINOO‡ kag nag-uyat sa mga sulosungay sang halaran.§
29 Sang mabalitaan ni Haring Solomon nga nagpalagyo si Joab pakadto sa tolda sang
GINOO kag nagpalapit sa halaran, ginsugo niya si Benaya nga patyon si Joab.
30 Gani nagkadto si Benaya sa tolda sang GINOO kag ginsilingan si Joab, “Magguwa ka
siling sang hari!” Pero nagsabat si Joab, “Indi ako magguwa; diri ako mapatay!”
Nagbalik si Benaya sa hari kag ginsugid ang sabat ni Joab.
31-32 Nagsiling si Solomon kay Benaya, “Himua ang iya ginsiling. Patya siya *didto sa*
tolda kag ilubong, para ako kag ang panimalay sang akon amay indi manabat sa
pagpatay niya kay Abner nga anak ni Ner, nga kumander sang mga soldado sang Israel,
kag kay Amasa nga anak ni Jeter, nga kumander sang mga soldado sang Juda. Ginpatay
niya ining inosente nga mga tawo nga wala nakahibalo ang akon amay. Mas matarong
kag maayo pa sila sang sa iya. Karon balusan siya sang GINOO sa iya ginhimo sa ila.
33 Siya kag ang iya mga kaliwat amo ang manabat hasta san-o sa kamatayon sang
sini nga mga tawo. Pero *ang akon amay nga* si David kag ang iya mga kaliwat kag ang
iya ginharian hatagan sang maayo nga kahimtangan* hasta san-o.”
34 Gani ginkadtuan ni Benaya si Joab kag ginpatay. Ginlubong siya *malapit* sa iya
balay† sa kamingawan.
35 Dayon ginhimo sang hari si Benaya nga kumander sang mga soldado sa pagbulos
kay Joab. Kag ang ginbulos niya kay Abiatar amo si Zadok nga pari.

Ang Pagkapatay ni Shimei

---

‡ **2:28** *tolda sang GINOO:* Tan-awa ang footnote sa 1:39. § **2:28** Tan-awa ang footnote sa 1:50. * **2:33** *maayo nga kahimtangan:* Ang Hebreo sini amo ang “shalom,” nga nagakahulugan sang kalinong, kauswagan, maayo nga relasyon, kalipay, kadalag-an. † **2:34** *malapit sa iya balay:* ukon, *sa iya lulubngan*

36 Karon, ginpatawag sang hari si Shimei kag ginsilingan, “Magpatindog ka sang imo
kaugalingon nga balay sa Jerusalem kag mag-estar ka dira. Indi ka gid maghalin sa
siyudad kag magkadto sa iban nga lugar.
37 Sa tion nga maghalin ka kag magtabok sa Kidron nga ililigan sang tubig, sigurado
gid nga mapatay ka, kag ikaw mismo ang basulon kon matabo ini.”
38 Nagsabat si Shimei, “Maayo man ang imo ginsiling, tumanon ko gid ina!” Gani
nag-estar si Shimei sa Jerusalem sa malawig nga tion.
39 Pero sang ikatatlo nga tuig, ang duha sa mga suluguon ni Shimei naglayas kag
nagkadto sa hari sang Gat nga si Akish, nga anak ni Maaca. Sang mabalitaan ini ni
Shimei,
40 gintakdan niya sang pulungkuan ang iya donkey *kag nagsakay,* kag nagkadto kay
Akish sa Gat sa pagpangita sa iya duha ka suluguon. Nakita niya sila kag gindala puli.
41 Sang mabalitaan ni Solomon nga naghalin si Shimei sa Jerusalem kag nagkadto sa
Gat, kag nakabalik na,
42 ginpatawag niya si Shimei kag ginsilingan, “Indi bala nga ginpasumpa ko ikaw sa
ngalan sang GINOO kag ginpaandaman nga sa tion nga maghalin ka sa Jerusalem kag
magkadto sa iban nga lugar sigurado gid nga mapatay ka? Kag indi bala nga nagsiling
ka nga maayo ang akon ginsiling kag tumanon mo ini?
43 Ti, ngaa wala mo gintuman ang imo ginsumpa sa GINOO? Ngaa wala mo gintuman
ang akon sugo sa imo?”
44 Nagsiling pa gid ang hari sa iya, “Sigurado nga nadumduman mo gid ang tanan
nga malain nga ginhimo mo sa akon amay nga si David. Karon balusan ka sang GINOO
sa imo malain nga mga ginhimo.
45 Pero ako pakamaayuhon sang GINOO, kag ang ginharian sang akon amay nga si
David padayon niya nga palig-unon hasta san-o.”
46 Dayon ginmanduan sang hari si Benaya *nga patyon si Shimei.* Gani gindala ni
Benaya si Shimei sa guwa kag ginpatay.
Nagbakod pa gid ang ginharian sa idalom sang pagdumala ni Solomon.

3

Nagpangayo si Solomon sang Kaalam
(2 Cro. 1:1-13)

1 Paagi sa pagpangasawa ni Solomon sa anak sang Faraon, ang hari sang Egypt,
nangin kadampig siya sang amo nga nasyon. Gindala niya ang iya asawa sa Banwa ni
David* hasta nga natapos niya ang pagpatindog sang iya palasyo, sang templo sang
GINOO, kag sang mga pader sa palibot sang Jerusalem.
2 Sadto nga tiyempo wala pa sing templo para sa kadungganan sang GINOO, gani ang
mga tawo nagahalad sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar.
3 Ginpakita ni Solomon ang iya paghigugma sa GINOO paagi sa pagtuman sang mga
pagsulundan nga ginbilin sang iya amay nga si David. Ugaling naghalad siya sang mga
halad kag nagsunog sang mga insenso sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar.
4 *Isa ka tion,* nagkadto si Haring Solomon sa Gibeon sa paghalad, kay ato didto ang
pinakabantog nga simbahan sa mataas nga lugar. Naghalad siya sa halaran sing 1,000
ka halad nga ginasunog.
5 Pagkagab-i, nagpakita sa iya ang GINOO paagi sa damgo. Nagsiling ang Dios sa iya,
“Pangayo sang bisan ano nga gusto mo nga ihatag ko sa imo.”
6 Nagsabat si Solomon, “Ginpakitaan mo sang dako nga kaayo ang akon amay nga si
David, nga imo alagad, tungod kay matutom siya sa imo, matarong, kag husto ang iya

* **3:1** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1; 9:24.

pagkabuhi. Padayon mo nga ginpakita sa iya ang imo dako nga kaayo paagi sa
paghatag sa iya sang isa ka anak nga amo ang nagbulos sa iya bilang hari subong.
7 GINOO nga akon Dios, ako nga imo alagad amo ang ginbulos mo sa akon amay nga
si David bilang hari, bisan tuod bataon pa ako kag indi makahibalo magpangulo.
8 Kag karon ari ako upod sa katawhan nga imo ginpili nga indi maisip sa puwerte
nga kadamo.
9 Gani hatagi ako sang kaalam sa pagdumala sang imo katawhan kag sa paghibalo
kon ano ang maayo kag ang malain. Kay sin-o bala ang makasarang sa pagdumala
sining imo katawhan nga puwerte kadamo?"
10 Nalipay ang Ginoo sa ginpangayo ni Solomon.
11 Gani nagsiling ang Dios sa iya, "Tungod nga nagpangayo ka sang kaalam sa
pagdumala sa akon katawhan kag wala ka nagpangayo sang malawig nga kabuhi
ukon manggad ukon kamatayon sang imo mga kaaway,
12 ihatag ko sa imo ang imo ginpangayo. Hatagan ko ikaw sang kaalam kag
pag-intiendi nga wala pa maangkon ni bisan sin-o sang una kag sa palaabuton nga
panahon.
13 Hatagan ko man ikaw sang wala mo ginpangayo, nga amo ang manggad kag
dungog, para wala sing hari nga makapareho sa imo sa bilog mo nga kabuhi.
14 Kag kon magsunod ka sa akon mga pamaagi kag magtuman sa akon mga
pagsulundan kag mga sugo pareho sang ginhimo sang imo amay nga si David, hatagan
ko ikaw sang malawig nga kabuhi."
15 Nagbugtaw si Solomon, kag nareyalisar niya nga nagpakighambal ang Ginoo sa
iya paagi sa damgo. Pagbalik ni Solomon sa Jerusalem, nagtindog siya sa atubangan
sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO, kag naghalad sang mga halad nga
ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon. Nagpapunsyon siya dayon
para sa tanan niya nga mga opisyal.

Ang Maalamon nga Paghukom ni Solomon

16 Karon, may duha ka babayi nga nagabaligya sang ila lawas nga nagkadto kay
Haring *Solomon*.
17 Nagsiling ang isa sa ila, "Mahal nga Hari, ako kag ang babayi nga ini nagaestar sa
isa lang ka balay. Kag samtang didto siya sa balay nagbata ako.
18 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, siya naman ang nagbata. Kami lang gid nga duha
sa balay kag wala na sing iban.
19 Isa ka gab-i, nahigdaan niya ang iya bata kag napatay ini.
20 Dayon sang mga tungang gab-i nagbangon siya kag ginkuha niya ang akon bata sa
akon tupad samtang nagakatulog ako. Ginbutang niya ang akon bata sa iya tupad, kag
ang iya bata nga patay na amo ang iya ginbutang sa akon tupad.
21 Pagkaaga, sang magbangon ako sa pagpatiti sang akon bata, nakita ko nga patay
na ini. Pero sang ginhimutaran ko ang bata sa masanag, nasapwan ko nga indi gali
siya ang akon bata."
22 Nagsabat ang isa ka babayi, "Indi ina matuod! Akon ang buhi nga bata, kag ang
patay imo." Pero nagsiling ang una nga babayi, "Indi ina matuod! Imo ang patay nga
bata, kag ang buhi akon." Gani nagbaisay sila nga duha sa atubangan sang hari.
23 Nagsiling ang hari, "Ang kada isa sa inyo gusto mag-angkon sa buhi nga bata, kag
wala sing isa sa inyo nga gusto mag-angkon sa patay nga bata."
24 Gani nagmando ang hari nga dal-an siya sang espada. Kag sang gindal-an siya
sang espada,
25 nagmando siya, "Pihaka ang buhi nga bata kag ang kada pihak ihatag sa ila nga
duha."

26 Tungod sa kaluoy sang matuod nga iloy sa iya bata, nagsiling siya sa hari, “Maluoy
ka, Mahal nga Hari, indi pagpatya ang bata. Ihatag na lang siya sa sina nga babayi.”
Pero nagsiling ang isa ka babayi, “Pihaka ang bata para wala sing isa sa amon nga
makaangkon sa iya.”
27 Dayon nagsiling ang hari, “Indi pagpihaka ang bata. Ihatag ini sa babayi nga
nagpakitluoy nga indi ini pagpatyon, kay siya ang matuod niya nga iloy.”
28 Sang mabatian sang katawhan sang Israel ang desisyon ni Haring *Solomon*, dako
gid ang ila pagtahod sa iya, tungod kay nakita nila nga may kaalam siya nga halin sa
Dios sa paghukom sing husto.

4

Ang mga Opisyal ni Solomon

1 Naghari si Solomon sa bilog nga Israel.
2 Kag amo ini ang iya mataas nga mga opisyal:
Ang *pangulo nga* pari amo si Azaria nga kaliwat ni Zadok.
3 Ang mga sekretaryo sang hari amo si Elihoref kag si Ahia nga mga anak ni Shisha.
Ang nagadumala sang mga kasulatan sang ginharian amo si Jehoshafat nga anak ni
Ahilud.
4 Ang kumander sang mga soldado amo si Benaya nga anak ni Jehoyada.
Ang mga pari amo si Zadok kag si Abiatar.
5 Ang pangulo sang mga gobernador sa mga distrito *sang Israel* amo si Azaria nga
anak ni Natan.
Ang personal nga manuglaygay sang hari amo si Zabud nga pari, nga anak man ni
Natan.
6 Ang manugdumala sang palasyo amo si Ahishar.
Kag ang nagadumala sa mga ulipon nga ginapilit sa pag-obra amo si Adoniram nga
anak ni Abda.
7 May ara man si Solomon sang dose ka gobernador sa mga distrito sang bilog nga
Israel. Sila ang nagahatag sang pagkaon sang hari kag sang iya panimalay. Kada isa sa
ila nagahatag sang pagkaon sa isa ka bulan kada tuig.
8 Amo ini ang ila mga ngalan:
Si Ben Hur, *nga nagadumala* sa kabukiran sang Efraim.
9 Si Ben Deker, *nga nagadumala* sa Makaz, Shaalbim, Bet Shemesh, kag sa Elon Bet
Hanan.
10 Si Ben Hesed, *nga nagadumala* sa Arubot, lakip na diri ang Soco kag ang bilog nga
duta sang Hefer.
11 Si Ben Abinadab, *nga nagadumala* sa Nafot Dor. (Bana siya ni Tafat nga anak ni
Solomon.)
12 Si Baana nga anak ni Ahilud, *nga nagadumala* sa Taanac, Megido, sa bilog nga Bet
Shean malapit sa Zaretan sa ubos sang Jezreel, kag sa mga lugar nga halin sa Bet Shean
pakadto sa Abel Mehola kag sa tabok sang Jokmeam.
13 Si Ben Geber, *nga nagadumala* sa Ramot Gilead, lakip na diri ang mga banwa ni
Jair nga anak ni Manase, kag sa mga distrito sang Argob sa Bashan, lakip na ang iya
sini 60 ka dalagko nga mga banwa nga napalibutan sang mga pader, nga ang mga
trangka sang mga puwertahan sini saway.
14 Si Ahinadab nga anak ni Iddo, *nga nagadumala* sa Mahanaim.
15 Si Ahimaaz, *nga nagadumala* sa Naftali. (Bana siya ni Basemat nga anak ni
Solomon.)
16 Si Baana nga anak ni Hushai, *nga nagadumala* sa Asher kag sa Alot.
17 Si Jehoshafat nga anak ni Parua, *nga nagadumala* sa Isacar.
18 Si Shimei nga anak ni Ela, *nga nagadumala* sa Benjamin.

19 Si Geber nga anak ni Uri, *nga nagadumala* sa Gilead, nga sakop sadto ni Sihon nga
hari sang mga Amornon kag ni Og nga hari sang Bashan. Si Geber lang ang
gobernador sa sining bilog nga distrito.*

Ang Kabuganaan kag ang Kaalam ni Solomon

20 Ang kadamuon sang katawhan sang Juda kag Israel daw pareho sa balas sa
baybayon. Bugana ang ila pagkaon kag ilimnon, kag malipayon sila.
21 Si Solomon ang nagadumala sa tanan nga ginharian halin sa Suba *sang Euphrates*
pakadto sa duta sang mga Filistinhon hasta sa border sang Egypt. Ini nga mga
ginharian nagabayad sang ila buhis kay Solomon kag nagapasakop sa iya samtang
buhi siya.

22 Ang kalan-on nga kinahanglanon ni Solomon *sa iya palasyo* kada adlaw amo ini:
100 ka sako nga maayo nga klase nga harina, 200 ka sako nga ordinaryo nga harina,
23 10 ka baka nga ginpatambok sa toril, 20 ka baka nga ginbuy-an lang sa
palahalban, 100 ka karnero ukon kanding, wala labot sang nagkalain-lain nga klase
sang mga usa, kag maayo nga klase sang mga pispis kag mga manok.

24 Sakop ni Solomon ang bilog nga duta sa west sang Suba *sang Euphrates,* halin sa
Tifsa hasta sa Gaza. Kag maayo ang iya relasyon sa tanan nga nasyon sa iya palibot.
25 Gani samtang nagakabuhi si Solomon, may kalinong sa Juda kag sa Israel halin sa
Dan hasta sa Beersheba. Ang kada tawo nagapungko sa idalom sang iya tanom nga
ubas kag kahoy nga higera nga may kalinong.

26 May 40,000† ka kuwadra si Solomon para sa iya mga kabayo nga pangkarwahe,
kag may 12,000 siya ka manugkabayo.‡
27 Ang mga gobernador sa mga distrito amo ang nagahatag sang kunsomo ni Haring
Solomon kag sang tanan nga ara sa palasyo. Ang kada isa sa ila may turno sa paghatag
kada bulan. Ginasiguro gid nila nga mahatag nila ang mga kinahanglanon ni Solomon.
28 Nagahatag man sila sang barley kag kumpay para sa mga kabayo nga
pangkarwahe kag sa iban pa nga mga kabayo. Ginadala nila ini sa lugar nga dapat sini
dal-an sa tion sang ila turno.

29 Ginhatagan sang Dios si Solomon sang pinasahi nga kaalam kag pag-intiendi, kag
ihibalo nga indi matungkad.
30 Ang iya kaalam labaw pa sa kaalam sang tanan nga maalamon sa east kag sa
Egypt.
31 Siya ang pinakamaalam sa tanan. Mas maalam pa siya sang sa kay Etan nga
Ezranhon, kag sa mga anak ni Mahol nga sila ni Heman, Calcol, kag Darda. Kag nangin
bantog siya sa palibot nga mga nasyon.
32 Naghimo siya sang 3,000 ka hulubaton kag 1,005 ka kanta.
33 Makasugid siya parte sa tanan nga klase sang mga tanom, halin sa dalagko nga
mga kahoy hasta sa magagmay nga mga tanom.§ Makasugid man siya parte sa tanan
nga klase sang sapat: ang nagalakat, ang nagakamang, ang nagalupad, kag ang
nagalangoy.
34 Nabatian sang tanan nga hari sa kalibutan ang kaalam ni Solomon, gani
nagpadala sila sang mga tawo sa pagpamati sa iya kaalam.

---

* **4:19** *Si Geber lang...distrito:* ukon, *Kag may isa ka gobernador nga gintugyanan sa bilog nga duta sang Juda.* Ini suno sa iban nga mga Griego nga teksto. † **4:26** *40,000:* sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *4,000.* Tan-awa man ang 2 Cro. 9:25. ‡ **4:26** *manugkabayo:* ukon, *mga kabayo* § **4:33** *halin sa dalagko...tanom:* sa literal, *halin sa sedro sang Lebanon hasta sa isopo nga nagatubo sa dingding*

5

Nagpreparar si Solomon sa Pagpatindog sang Templo
(2 Cro. 2:1-18)

1 Dugay na nga mag-amigohay si Haring Hiram sang Tyre kag si Haring David. Gani
sang mabalitaan ni Hiram nga ginbuslan ni Solomon ang iya amay nga si David bilang
hari, nagpadala siya sang mga opisyal kay Solomon.
2 Dayon nagpadala si Solomon sang mensahi kay Hiram:
3 "Nahibaluan mo nga wala nakapatindog ang akon amay nga si David sang templo
para sa kadungganan sang GINOO nga iya Dios, tungod kay permi lang siya
nagapakig-away sa iya mga kaaway nga mga nasyon sa palibot. Indi siya
makapatindog hasta nga mapapierdi sang GINOO sa iya ang tanan niya nga kaaway.
4 Pero karon ginhatagan ako sang GINOO nga akon Dios sang kalinong sa palibot;
wala na ako sing mga kaaway kag wala na man sing katalagman.
5 Gani nagahunahuna ako nga magpatindog na sang templo para sa kadungganan
sang GINOO nga akon Dios, suno sa ginsiling sang GINOO sa akon amay nga si David.
Amo ini ang iya ginsiling kay David: 'Ang imo anak nga akon pabuslon sa imo bilang
hari amo ang magapatindog sang templo para sa akon.'
6 "Gani magsugo ka sang imo mga tinawo sa pagpang-utod sang mga kahoy nga
sedro sa Lebanon para sa akon. Pabuligon ko sa ila ang akon mga tinawo, kag suhulan
ko ang imo mga tinawo suno sa gusto mo. Kay nahibaluan mo man nga wala gid diri sa
amon sang maayo magpang-utod sang mga kahoy nga pareho sang imo mga tinawo
nga taga-Sidon."
7 Nalipay gid si Hiram sang mabaton niya ang mensahi ni Solomon. Nagsiling siya,
"Dalayawon ang GINOO sa sini nga adlaw, tungod kay ginhatagan niya si David sang
maalam nga anak sa pagdumala sang gamhanan nga nasyon!"
8 Dayon nagpadala si Hiram sang mensahi kay Solomon nga nagasiling:
"Nabaton ko ang imo ginpadala nga mensahi, kag ihatag ko sa imo ang
kinahanglanon nga mga kahoy nga sedro kag sipres.*
9 Hakuton ini sang akon mga tinawo halin sa Lebanon hasta sa dagat, kag ila ini
pangtabiron nga daw sa balsa kag palutawon pakadto sa lugar nga imo gusto. Kag
didto bungkagon ini sang akon mga tinawo kag kamo na ang bahala nga magkuha sini.
Bilang bayad, hatagan mo ako sang pagkaon para sa akon mga tinawo sa palasyo."
10 Gani ginpadal-an ni Hiram si Solomon sang tanan nga kahoy nga sedro kag sipres
nga iya ginakinahanglan.
11 Kag ginpadal-an man ni Solomon si Hiram sang 60,000 ka sako nga trigo kag
110,000 ka galon nga lana sang olibo kada tuig.
12 Ginhatagan sang GINOO si Solomon sang kaalam suno sa iya ginpromisa. Maayo
ang relasyon ni Solomon kag ni Hiram, kag naghimo sila sang kasugtanan *nga indi gid
sila mag-inaway*.
13 Karon, ginpilit ni Haring Solomon sa pagpaobra ang 30,000 ka tawo halin sa bilog
nga Israel.
14 Ginpadala niya ang tag-10,000 sa ila sa Lebanon kada bulan. Gani ang kada grupo
isa ka bulan sa Lebanon kag duha ka bulan sa ila lugar. Si Adoniram amo ang pangulo
sang sini nga mga trabahador.
15 May 70,000 ka tawo si Solomon nga manughakot sang mga materyales kag 80,000
ka tawo nga manugbasbas sang mga bato sa bukid.
16 May ara man siya nga 3,300 ka porman nga nagadumala sa trabaho kag sa mga
trabahador.

---

* **5:8** *sipres:* Posible man nga ang kahoy diri amo ang pine tree.

17 Kag sa iya mando, nagbasbas sila sang dalagko kag maayo nga klase sang mga
bato para sa pundasyon sang templo.
18 Gani ginpreparar sang mga tinawo ni Solomon kag ni Hiram kaupod sang mga
pumuluyo sang Gebal† ang mga bato kag mga kahoy para sa pagpatindog sang templo.

6

Nagpatindog si Solomon sang Templo

1 Nagsugod si Solomon sa pagpatindog sang templo sang GINOO sang ikaduha nga
bulan, nga amo ang bulan sang Ziv, sadtong ikaapat nga tuig sang iya paghari sa Israel.
Ika-480 nga tuig ato halin sang pagkahilway sang mga Israelinhon sa Egypt.
2 Ang kalabaon sang templo nga ginpatindog ni Haring Solomon para sa GINOO 90
feet, ang iya kasangkaron 30 feet, kag ang iya kataason 45 feet.
3 Ang kasangkaron sang balkon* sang templo 15 feet, ang iya kalabaon 30 feet;
pareho mismo sa kasangkaron sang templo.
4 Ginpahimuan man ni Solomon ang templo sang mga bintana nga nagapagamay
halin sa sulod paguwa.†
5 Nagpahimo man siya sang mga kuwarto sa mga kilid kag sa likod sang templo. Ini
nga mga kuwarto may tatlo ka panalgan, kag nagatapik sa dingding sang templo.
6 Ang kasangkaron sang nahauna nga panalgan 7 feet kag 6 inches, ang ikaduha nga
panalgan 9 feet, kag ang ikatlo nga panalgan 10 feet kag 6 inches. Ang dingding sang
templo nagaamat-amat nipis sa kada panalgan para makatungtong ang mga kuwarto
sa dingding nga indi na kinahanglan sang mga sintas.
7 Sang ginpatindog ang templo, ang mga bato nga gin-gamit ginsapsapan na nga
daan sa ginkuhaan sini, gani wala na sing may mabatian nga pukpok sang mga
martilyo, sinsil, ukon sang bisan ano nga gamit nga salsalon.
8 Ang alagyan pasulod sa nahauna nga panalgan ara dampi sa south sang templo.
May mga hagdanan pakadto sa ikaduha kag ikatlo nga panalgan.
9 Sang nabutang na ang mga dingding sang templo, ginpabutangan ini ni Solomon
sang kisame nga ang mga tapi sedro.
10 Kag ang mga kuwarto sa mga kilid kag likod sang templo nga ang kataason 7 feet
kag 6 inches gin-angot sa templo paagi man sa mga kahoy nga sedro.
11 Nagsiling ang GINOO kay Solomon,
12-13 "Kon tumanon mo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo, tumanon ko man
paagi sa imo ang akon ginpromisa kay David nga imo amay. Magapuyo ako upod sa
akon katawhan nga mga Israelinhon sa sining templo nga imo ginapatindog kag indi
ko sila pagsikwayon."
14 Natapos gid man ni Solomon ang pagpatindog sang templo.

Ang mga Ginpaobra sa Sulod sang Templo
(2 Cro. 3:8-14)

15 Ang sa sulod nga dingding sang templo nahaklapan sang tapi nga sedro halin sa
salog hasta sa kisame, kag ang salog kahoy nga sipres.
16 Nagpahimo siya sang duha ka kuwarto sa sulod sang templo paagi sa pagbutang
sang debisyon halin sa salog hasta sa kisame. Ang gin-gamit nga debisyon tapi nga
sedro. Ang kuwarto sa likod dampi sang templo gintawag nga Labing Balaan nga
Lugar, kag ang kalabaon sini 30 feet.
17 Ang kalabaon naman sang kuwarto sa guwa sang Labing Balaan nga Lugar 60 feet.

---

† **5:18** *Gebal:* Ini nga lugar gintawag sang ulihi nga Biblos. * **6:3** *balkon:* sa English, *porch* † **6:4** *mga bintana nga nagapagamay halin sa sulod paguwa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

18 Ang bilog nga dingding sa sulod sang templo nahaklapan sang tapi nga sedro, gani
indi makita ang mga bato sa dingding. May mga ginkorti sa dingding nga mga bulak
nga nagabuskad kag mga nagagapa nga mga tanom.
19 Ginpreparar ni Solomon ang Labing Balaan nga Lugar sa sulod sang templo para
didto ibutang ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO.
20 Ini nga kuwarto kuwadrado; ang iya kalabaon, kasangkaron, kag kataason pareho
nga 30 feet. Ang mga dingding kag kisame sini ginpahaklapan ni Solomon sang puro
nga bulawan, kag amo man ang halaran nga *hinimo halin sa kahoy nga* sedro.
21 Ang iban nga parte sang sulod sang templo ginpahaklapan man niya sang puro
nga bulawan. Nagpahimo siya sang bulawan nga kadena kag ginpahigot niya ini
pabalabag sa alagyan nga pasulod sa Labing Balaan nga Lugar.
22 Gani nahaklapan tanan sang bulawan ang sulod sang templo pati ang halaran nga
ara sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar.
23 Nagpabutang si Solomon sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar sang duha ka
kerubin nga hinimo halin sa kahoy nga olibo, nga ang kada isa 15 feet ang kataason.
24-26 Ining duha ka kerubin pareho ka dako kag pareho man ang ila korte. Ang kada
isa may duha ka pakpak, kag ang kada pakpak may kalabaon nga 7 feet kag 6 inches.
Gani ang kalabaon halin sa punta sang isa ka pakpak hasta sa punta sang isa ka
pakpak 15 feet.
27 Ginpatupad sila ni Solomon sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar nga
nagahumlad ang ila mga pakpak. Ang pihak nila nga pakpak nagatanduganay, kag
natuon ini sa tunga sang kuwarto. Kag ang pihak pa gid nila nga pakpak nagatandog
sa dingding.
28 Ginpahaklapan man ni Solomon sang bulawan ining duha ka kerubin.
29 Ang tanan nga dingding sa duha ka kuwarto sang templo ginpakortihan ni
Solomon sang mga kerubin, mga palma, kag mga bulak nga nagabuskad.
30 Bisan ang salog sa duha ka kuwarto ginpahaklapan man niya sang bulawan.
31 Ang alagyan pasulod sa Labing Balaan nga Lugar may duha ka sira nga hinimo
halin sa kahoy nga olibo, kag may mga hamba‡ ini nga lima ang kilid.
32 Ini nga mga sira ginpakortihan ni Solomon sang mga kerubin, mga palma, kag
mga bulak nga nagabuskad, kag ginpahaklapan sang bulawan.
33 Ang alagyan nga pasulod sa templo ginpahimuan man ni Solomon sang
rektanggulo nga mga hamba nga hinimo halin sa kahoy nga olibo.
34 May duha man ini ka sira nga hinimo halin sa kahoy nga sipres, kag ang kada isa
sini may duha ka parte nga puwede mapilo-pilo.
35 Ginpakortihan man ini ni Solomon sang mga kerubin, mga palma, kag mga bulak
nga nagabuskad, kag ginpahaklapan sing palareho nga kadamulon sang bulawan.
36 Ginpahimo man niya ang sa sulod nga ugsaran *sang templo*. Napalibutan ini sang
pader nga ang kada tatlo ka sampaw sang mga bato sini nga nabasbasan nasampawan
sang kahoy nga sedro.
37 Napatindog ang pundasyon sang templo sang GINOO sang *ikaduha nga bulan, nga
amo ang* bulan sang Ziv, sadtong ikaapat nga tuig *sang paghari ni Solomon*.
38 Natapos ang templo sang ikawalo nga bulan, nga amo ang bulan sang Bul, sadtong
ikaonse nga tuig *sang paghari ni Solomon*. Pito ka tuig ang pagpatindog sang templo,
kag ginsunod gid ang mga detalye sini suno sa plano.

7

Nagpatindog si Solomon sang Palasyo

1 Nagpatindog man si Solomon sang iya palasyo, kag 13 ka tuig ang pagpatindog sini.

‡ **6:31** *hamba:* sa English, *doorpost*

2-3 Ang isa sa mga building sini gintawag nga Kagulangan sang Lebanon. Ang
kalabaon sini 150 feet, ang kasangkaron 75 feet, kag ang kataason 45 feet. May apat*
ini ka raya sang mga haligi nga sedro—15 kada raya, kag nagasuporta ini sa 45 ka
kahoy sang balayan nga sa diin naangot ang kisame nga sedro.
4 Ang duha ka kilid sang building nga nagaatubangay may tig-tatlo ka bintana nga
nagasunod.
5 May tig-tatlo man ini ka rektanggulo nga mga puwertahan† nga nagaatubangay.
6 Ang isa pa ka building amo ang lugar nga tilipunan nga may madamo nga haligi.
Ang kalabaon sini 75 feet, kag ang kasangkaron 45 feet. May balkon ini sa atubangan
nga may atop kag may mga haligi.
7 May ara man siya nga ginpahimo nga building nga sa diin ginbutang niya ang iya
trono. Amo man ini ang lugar nga sa diin siya nagahukom. Ginpahaklapan niya ini
sang mga tapi nga sedro halin sa salog hasta sa kisame.‡
8 Ang parte sang palasyo nga sa diin nagaestar si Solomon ara lang sa likod sang
building nga sa diin siya nagahukom, kag pareho ang pagkahimo sini. Pareho man
sini ang hitsura sang balay nga iya ginpahimo para sa iya asawa nga anak sang hari
sang Egypt.§
9 Ini tanan nga building, halin sa ila mga pundasyon hasta sa ila mga atop, hinimo
halin sa pinakamaayo nga mga bato nga ginpang-utod kag ginbasbasan ang tanan nga
kilid suno sa husto nga takos.
10 Ang mga pundasyon hinimo halin sa dalagko kag maayo nga klase sang mga bato.
Ang kalabaon sang iban nga mga bato 15 feet, kag ang iban 12 feet.
11 Nasampawan ini sang mga kahoy nga sedro kag malahalon nga mga bato nga
ginbasbasan suno sa husto nga takos.
12 Ang malapad nga ugsaran napalibutan sang pader. Ang kada tatlo ka sampaw
sang mga bato sini nga nabasbasan nasampawan sang kahoy nga sedro. Pareho man
sini ang pagkahimo sang mga pader sang sulod nga ugsaran sang templo sang GINOO
kag sang balkon.

Ang mga Kagamitan sang Templo
(2 Cro. 3:15-17; 4:1-22)

13 Ginpasugat ni Haring Solomon si Huram* sa Tyre,
14 kay maayo gid siya nga panday sang mga saway. Anak siya sang isa ka balo nga
babayi nga halin sa tribo ni Naftali, kag ang iya amay taga-Tyre, nga isa man ka
panday sang mga saway. Nagkadto siya kay Haring Solomon kag ginhimo niya ang
tanan nga ginpahimo sa iya.
15 Naghimo si Huram sang duha ka haligi nga saway, nga ang kada isa may kataason
nga 27 feet, kag may takos palibot nga 18 feet.
16 Naghimo man siya sang duha ka saway nga ulo-ulo sang mga haligi, nga ang kada
isa may kataason nga 7 feet kag 6 inches.
17 Ang kada ulo-ulo nadekorasyunan sang pito ka kulokadena nga nagatinabid,
18 nga may duha ka raya sang *puloprutas nga* pomegranata.
19 Ang korte sang mga ulo-ulo sang mga haligi sa balkon daw mga *bulak nga* lily, kag
ang ila kataason 6 feet.
20 Ang kada ulo-ulo sang duha ka haligi napalibutan sang duha ka raya sang
puloprutas nga pomegranata nga 200 ka bilog. Ini nga dekorasyon ara sa ibabaw sang
tipulon nga parte sang ulo-ulo, sa tupad sang mga kulokadena.

---

* **7:2-3** *apat:* sa Septuagint, *tatlo* † **7:5** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. ‡ **7:7** *kisame:* Amo ini sa Syriac kag sa Latin Vulgate. Sa Hebreo, *salog.* § **7:8** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* * **7:13** *Huram:* sa Hebreo, *Hiram (amo man sa* 7:40, 45). Indi ini siya ang hari nga ginmitlang sa 5:1.

21 Ginpatindog ni Huram ang mga haligi sa balkon sang templo. Ang haligi sa south
gin-ngalanan niya nga Jakin, kag ang haligi sa north gin-ngalanan niya nga Boaz.
22 Ang korte sang mga ulo-ulo sang mga haligi daw mga lily. Kag natapos ang
paghimo sang mga haligi.
23 Dayon naghimo si Huram sang *dako nga suludlan sang tubig nga* daw kawa, nga
ginatawag Dagat. Ang kadalumon sini 7 feet kag 6 inches, ang kasangkaron 15 feet,
kag ang takos palibot 45 feet.
24 Napalibutan ini sang duha ka raya sang dekorasyon sa ubos lang sang baba sini.
Ini nga dekorasyon daw sa mga nagagapa nga tanom, kag may ara sang anom sini sa
kada 1 foot palibot, kag naporma na ini nga daan upod sa suludlan sang pagkahimo
sini.
25 Nagatungtong ang suludlan sa likod sang dose ka turo nga baka *nga saway* nga
nagatalikdanay. Ang tatlo ka baka nagaatubang sa north, ang tatlo sa west, ang tatlo sa
south, kag ang tatlo sa east.
26 Ang kadamulon sang suludlan 3 inches, kag ang baba sini daw pareho sa baba
sang tasa nga *nagakurba paguwa* pareho sa nagabuskad nga lily. Kag puwede ini
masudlan sang mga 11,000 ka galon nga tubig.
27 Naghimo man si Huram sang napulo ka karo nga saway nga ginagamit sa
paghakot sang tubig. Ang kalabaon sang kada isa 6 feet, ang kasangkaron 6 feet man,
kag ang kataason 4 feet kag 6 inches.
28 Amo sini ang pagkahimo sang mga karo: ang mga dingding sini may mga
kuwadro-kuwadro
29 kag nadekorasyunan sang dagway sang mga leon, mga turo nga baka, kag mga
kerubin. Ang ibabaw kag ang idalom sang mga kuwadro-kuwadro palareho nga
nadekorasyunan sang daw mga bulak.
30-31 Ang kada karo may apat ka saway nga rueda kag may saway nga mga ehe. Sa
kada corner sang mga karo may ara sang panukod para sa tipulon nga tulungtungan
sang saway nga labador. Ang mga panukod nadekorasyunan sang daw mga bulak nga
nagatalabid. Ang tipulon nga tulungtungan nagalabaw sing 1 foot kag 6 inches sa
ibabaw sang karo, kag ang kasangkaron sang baba sini 2 feet kag 3 inches. Ang palibot
sang baba may mga ginkorti nga mga dekorasyon. Ang dingding sang mga karo mga
kuwadrado kag indi tipulon.
32 Sa idalom sang kuwadrado nga mga dingding may apat ka rueda nga naangot sa
mga ehe nga naporma na nga daan upod sa karo sang pagkahimo sini. Ang kataason
sang kada rueda 2 ¼ feet,
33 kag pareho ini sa rueda sang karwahe. Ang mga ehe, mga tubo, mga radyos, kag
mga yantas† sang rueda puro saway.
34 Ang kada karo may apat ka uluyatan—isa sa kada kilid, kag naporma na ini nga
daan upod sa karo sang pagkahimo sini.
35 Ang bibi sang ibabaw sang kada karo 6 inches ang kasangkaron palibot. Ang mga
panukod sini kag ang dingding sang karo naporma na nga daan upod sa karo sang
pagkahimo sini.
36 Gin-inggreban ang mga dingding kag mga panukod sang mga dagway sang mga
kerubin, mga leon kag mga kahoy nga palma bisan diin nga may lugar para sini. Kag
gin-inggreban man ini sang daw mga bulak nga nagatalabid palibot.
37 Amo ato ang pagkahimo ni Huram sang napulo ka karo. Pareho tanan ang ila
kadakuon kag korte, kay isa lang ka hurmahan ang ginpormahan sa ila.
38 Naghimo man si Huram sang napulo ka saway nga mga labador, isa para sa kada
karo. Ang kasangkaron sang kada labador 6 feet, kag puwede masudlan sing mga 220

† **7:33** *yantas:* sa English, *hub*

ka galon nga tubig.
39 Ginbutang niya ang lima ka karo sa south sang templo, kag ang lima sa north.
Ginbutang niya ang *suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat sa south, sa may
southeast nga corner sang templo.
40 Naghimo man siya sang mga kolon, mga pala, kag mga yahong *nga ginagamit sa*
pagpangwisik.
Natapos gid man ni Huram ang tanan nga ginpahimo sa iya ni Haring Solomon para
sa templo sang GINOO. *Amo ini ang iya mga ginhimo:*

41 ang duha ka haligi;
ang duha ka daw yahong nga ulo-ulo sa ibabaw sang mga haligi;
ang duha ka nagatinabid nga mga kulokadena nga dekorasyon sa mga ulo-ulo sang
mga haligi;
42 ang 400 ka *puloprutas nga* pomegranata (Nagakabit ang duha ka raya sini sa kada
nagatinabid nga mga kulokadena nga nagapalibot sa ulo-ulo sang mga haligi);
43 ang napulo ka karo kag ang napulo ka labador sini;
44 ang *suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat kag ang tulungtungan sini nga dose
ka turo nga baka;
45 ang mga kolon, mga pala, kag mga yahong *nga ginagamit sa pagpangwisik*.
Ini tanan nga butang nga para sa templo sang GINOO, nga ginhimo ni Huram para
kay Haring Solomon, puro saway nga ginpahining.
46 Ginpahimo ini ni Haring Solomon paagi sa hurmahan nga didto sa Kapatagan
sang Jordan, sa tunga sang Sucot kag Zaretan.
47 Madamo ini nga mga butang, gani wala na lang ini ni Solomon ginpakilo; wala
nahibaluan kon pila ka kilo ini nga mga saway.
48 Nagpahimo man si Solomon sang sini nga mga kagamitan para sa templo sang
GINOO:

ang bulawan nga halaran;
ang bulawan nga lamisa nga ginabutangan sang tinapay nga ginahalad sa presensya
sang Dios;
49 ang mga bulutangan sang suga nga puro bulawan nga nagatindog sa atubangan
sang Labing Balaan nga Lugar (lima sa tuo dampi kag lima sa wala);
ang bulawan nga mga bulak, mga suga, kag mga kimpit;
50 ang puro bulawan nga mga baso, mga pang-utod sa pabilo, mga yahong, mga
luwag, kag mga suludlan sang insenso;
ang bulawan nga mga bisagra para sa mga puwertahan sang Labing Balaan nga
Lugar kag sang templo mismo.
51 Sang matapos ang tanan nga ginpahimo ni Haring Solomon para sa templo sang
GINOO, gindala niya sa mga bodega sang templo ang mga butang nga gindedikar sang
iya amay nga si David—ang mga pilak, mga bulawan, kag mga kagamitan.

8

Gindala sa Templo ang Kahon sang Kasugtanan
(2 Cro. 5:2-6:2)

1 Ginpatawag ni Haring Solomon sa Jerusalem ang mga manugdumala sang Israel
kag ang tanan nga pangulo sang mga tribo kag mga pamilya sa Israel, sa pagkuha sang
Kahon sang Kasugtanan sang GINOO halin sa Zion, ang Banwa ni David.*

* **8:1** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 9:24.

2 Nagkadto sila tanan kay Haring Solomon sang tion sang Piesta *sang Pagpatindog*
sang mga Payag, sang bulan sang Etanim, nga amo ang ikapito nga bulan.
3-4 Sang makatipon na ang tanan nga manugdumala sang Israel, ginkuha sang mga
pari kag sang mga Levita† ang Kahon sang GINOO, pati ang Tolda nga Ginapakigkitaan
kag ang mga balaan nga kagamitan sini, kag gindala nila ini tanan pataklad sa templo.
5 Naghalad si Haring Solomon kag ang bilog nga komunidad sang Israel sa
atubangan sang Kahon *sang Kasugtanan.* Puwerte gid kadamo sang karnero kag baka
nga ila ginhalad; indi ini maisip.
6 Dayon gindala sang mga pari ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO sa lugar sini
didto sa pinakasulod sang templo, sa Labing Balaan nga Lugar, sa may idalom sang
mga pakpak sang mga kerubin.
7 Nagahumlad ang mga pakpak sang mga kerubin, gani natabunan ang Kahon kag
ang iya sini nga mga tukon nga pangtuwang.
8 Ini nga mga tukon puwerte kalaba, nga ang iya mga punta makita sa Balaan nga
Lugar, sa atubangan sang pinakasulod sang templo, pero indi ini makita sa guwa sang
Balaan nga Lugar. Kag ari pa ini hasta subong.
9 Wala sing iban nga sulod ang Kahon luwas sa duha ka malapad nga mga bato nga
ginbutang ni Moises sang didto siya sa Horeb, sa diin ang GINOO naghimo sang
kasugtanan sa mga Israelinhon sang nagguwa sila sa Egypt.
10 Sang nagguwa ang mga pari sa Balaan nga Lugar, may panganod nga naglikop sa
templo sang GINOO.
11 Indi na makahimo ang mga pari sang ila buluhaton *sa templo* tungod sang
panganod, kay ang gamhanan nga presensya sang GINOO naglikop sa iya templo.
12 Dayon nagpangamuyo si Solomon, "GINOO nagsiling ka nga mapuyo ka sa gal-om.
13 Karon nakapahimo na ako sang matahom gid nga templo para sa imo, nga sa diin
makapuyo ka hasta san-o."

Ang Mensahi ni Solomon sa Katawhan sang Israel
(2 Cro. 6:3-11)

14 Dayon nag-atubang si Haring *Solomon* sa bilog nga komunidad sang Israel nga
nagatindog didto, kag ginbendisyunan niya sila.
15 Nagsiling siya, "Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel. Gintuman niya ang
iya ginpromisa sa akon amay nga si David. Nagsiling siya sadto,
16 'Halin sang tion nga ginpaguwa ko ang akon katawhan nga mga Israelinhon sa
Egypt, wala ako nagpili sang siyudad sa bisan ano nga tribo sang Israel para
patindugan sang templo para sa akon kadungganan. Ang akon ginhimo, ginpili ko si
David nga magdumala sa akon katawhan nga mga Israelinhon.'
17 "Gusto gid sang akon amay nga si David nga magpatindog sang templo para sa
kadungganan sang GINOO, ang Dios sang Israel.
18 Pero nagsiling ang GINOO sa iya, 'Maayo man ina nga nagahandom ka gid sa
pagpatindog sang templo para sa akon kadungganan.
19 Pero indi ikaw ang magapatindog sini kundi ang imo mismo anak. Siya ang
magapatindog sang templo para sa akon kadungganan.'
20 "Gintuman sang GINOO ang iya ginpromisa. Ako ang nagbulos sa akon amay nga si
David bilang hari sang Israel, suno sa ginpromisa sang GINOO. Kag ginpatindog ko ang
templo para sa kadungganan sang GINOO, ang Dios sang Israel.
21 Nagpahimo gid ako sang lugar didto sa templo para sa Kahon nga sa diin
nabutang ang kasugtanan sang GINOO nga iya ginhimo sa aton mga katigulangan sang
ginpaguwa niya sila sa Egypt."

---

† **8:3-4** *mga Levita:* Ini sila mga kabulig sang mga pari sa templo.

Ang Pangamuyo ni Solomon para sa Katawhan sang Israel (2 Cro. 6:12-42)

22 Sa presensya sang bilog nga komunidad sang Israel, nagtindog si Solomon sa
atubangan sang halaran sang GINOO kag ginbayaw niya ang iya mga kamot
23 kag nagpangamuyo, "O GINOO, Dios sang Israel, wala sing Dios nga pareho sa imo
sa langit ukon sa duta. Ginatuman mo ang imo kasugtanan, kag ginapakita mo ang
imo gugma sa imo mga alagad nga nagasunod sa imo sa bug-os nila nga tagipusuon.
24 Gintuman mo ang imo ginpromisa sa imo alagad nga si David nga akon amay.
Ikaw mismo ang nagpromisa sina, kag ikaw man mismo ang nagtuman sina subong
nga adlaw.
25 Kag karon, GINOO, Dios sang Israel, tumana pa gid ang imo ginpromisa sa imo
alagad nga si David nga akon amay sang nagsiling ka sa iya, 'Indi ka madulaan sang
kaliwat nga magabulos sa imo bilang hari sa Israel kon maayo lang ang pagsunod sang
imo mga kaliwat sa akon, pareho sang imo ginhimo.'
26 Gani karon, O Dios sang Israel, tumana ang imo ginpromisa sa imo alagad nga si
David nga akon amay.

27 "Pero makaestar gid bala ikaw, O Dios, diri sa kalibutan? Indi gani ikaw makaigo
sa langit, bisan sa pinakamataas nga parte sang langit, ano pa ayhan sa templo nga
ginpatindog ko?
28 Pero pamatii ako nga imo alagad sa akon pagpangamuyo kag pagpakitluoy. O
GINOO nga akon Dios, pamatii ang akon pagpanawag kag pagpangamuyo sa imo
presensya subong.
29 Kabay pa nga bantayan mo ining templo adlaw-gab-i, ining lugar nga nagsiling ka
nga diri ikaw padunggan. Kabay pa nga pamatian mo ako nga imo alagad sa akon
pagpangamuyo nga nagaatubang sa sini nga lugar.
30 Pamatii ang akon mga pangabay kag ang mga pangabay sang imo katawhan nga
mga Israelinhon samtang nagapangamuyo kami nga nagaatubang sa sini nga lugar.
Pamatii kami dira sa imo puluy-an sa langit. Kag kon mabatian mo kami, patawara
kami.
31 "Kon ang isa ka tawo gin-akusar nga nakasala sa iya isigkatawo, kag ginpakadto
siya sa imo halaran sa sini nga templo sa pagsumpa *nga inosente siya,*
32 pamatii ini nga kaso dira sa langit kag hukmi ang imo mga alagad. Siluti ang
nakasala suno sa iya binuhatan, kag hilwaya ang wala sing sala para magaguwa nga
inosente siya.

33 "Kon ang imo katawhan nga mga Israelinhon mapierdi sang ila mga kaaway
tungod kay nakasala sila sa imo, kag kon magbalik sila sa imo kag magdayaw sa imo
kag magpangamuyo sa sini nga templo,
34 pamatii sila dira sa langit. Patawara sila sa ila sala kag dal-a sila pabalik sa duta
nga ginhatag mo sa ila mga katigulangan.

35 "Kon indi mo pagpaulanon tungod kay nakasala sa imo ang imo katawhan, kag
kon magpangamuyo sila nga nagaatubang sa sini nga lugar kag magdayaw sa imo, kag
maghinulsol sa ila mga sala tungod kay ginsilutan mo sila,
36 pamatii sila dira sa langit. Patawara sila nga imo mga alagad, ang imo katawhan
nga mga Israelinhon. Tudlui sila sang matarong nga pagkabuhi, kag padal-i sang ulan
ang duta nga imo ginhatag sa ila nga ila panag-iyahan.

37 "Kon may mag-abot nga gutom sa duta *sang imo katawhan,* ukon kahalitan, ukon
mainit nga hangin, ukon peste sa mga tanom pati na mga apan kag mga ulod, ukon
kibunon sila sang mga kaaway sa bisan diin sa ila mga banwa, ukon mag-abot sa ila
ang bisan ano nga balatian,

38 kag kon may ara sa ila nga magpangamuyo ukon magpangabay sa imo, *pamatii*
sila. Kon ginakilala nila nga tungod sa ila mga sala nag-abot ining mga pag-antos sa ila,
kag magpangamuyo sila nga nagabayaw sang ila mga kamot, nga nagaatubang sa sini
nga templo,
39 pamatii sila dira sa imo puluy-an sa langit. Patawara sila, kag himua sa kada isa sa
ila ang nagakabagay sa ila mga binuhatan, kay nahibaluan mo ang ila tagipusuon.
Matuod nga ikaw gid lang ang nakahibalo sang tagipusuon sang tanan nga tawo.
40 *Himua ina* para magtahod sila sa imo samtang nagakabuhi sila sa duta nga
ginhatag mo sa amon mga katigulangan.
41-42 "Kon ang mga indi Israelinhon nga nagaestar sa malayo nga lugar makabati
sang imo pagkabantog kag pagkagamhanan, kag magkadto sila diri sa pagsimba sa
imo kag magpangamuyo sila nga nagaatubang sa sini nga templo,
43 pamatii sila dira sa imo puluy-an sa langit. Kag himua ang bisan ano nga ila
ginapangabay, para ang tanan nga tawo sa kalibutan makakilala sa imo kag magtahod
sa imo pareho sang imo katawhan nga mga Israelinhon, kag para mahibaluan nila nga
ginapadunggan ka sa templo nga akon ginpatindog.
44 "Kon ang imo katawhan magalakat sa pagpakig-away suno sa imo mando, kag kon
magpangamuyo sila sa imo nga nagaatubang sa sini nga siyudad nga imo ginpili kag
sa templo nga akon ginpatindog para sa imo kadungganan,
45 pamatii ang ila mga pangamuyo kag mga pangabay dira sa langit, kag hatagi sila
sang kadalag-an.‡
46 Kon makasala sila sa imo—kay wala man sing bisan sin-o nga wala
nagakasala—kag sa imo kaakig ginpapierdi mo sila sa ila mga kaaway kag ginbihag
nila sila sa malayo ukon sa malapit nga lugar,
47 kag kon sa ulihi magbag-o ang ila mga tagipusuon didto, kag maghinulsol sila kag
magpakitluoy sa imo nga nagasiling, 'Nakasala kami, kag malain ang amon mga
ginhimo,'
48 *pamatii ang ila pangamuyo.* Kon magbalik sila sa imo sa bug-os nila nga
tagipusuon kag hunahuna didto sa lugar sang ila mga kaaway nga nagbihag sa ila, kag
magpangamuyo sila sa imo nga nagaatubang sa sini nga duta nga ginhatag mo sa ila
mga katigulangan, sa sini nga siyudad nga imo ginpili, kag sa templo nga akon
ginpatindog para sa imo kadungganan,
49 pamatii ang ila mga pangamuyo kag mga pangabay dira sa imo puluy-an sa langit,
kag hatagi sila sang kadalag-an.
50 Patawara sila sa ila mga sala kag mga paglapas kontra sa imo, kag tuguti nga
maluoy sa ila ang mga nagbihag sa ila.
51 Kay katawhan mo sila nga imo ginapanag-iyahan. Ginpaguwa mo sila sa Egypt,
ang lugar nga pareho sa nagadabadaba nga hurnohan nga tunawan sang salsalon.
52 "Kabay pa nga talupangdon mo ang akon mga pangabay kag ang mga pangabay
sang imo katawhan nga mga Israelinhon, kag kabay pa nga pamatian mo sila kon
magpangayo sila sang bulig sa imo.
53 Kay ginpili mo sila, Ginoong DIOS, sa tanan nga nasyon sa kalibutan bilang
katawhan nga imo ginapanag-iyahan, suno sa ginsiling mo paagi kay Moises nga imo
alagad, sang ginpaguwa mo ang amon mga katigulangan sa Egypt."
54 Sang matapos ni Solomon ang iya mga pangamuyo kag mga pangabay sa GINOO,
nagtindog siya sa atubangan sang halaran sang GINOO, sa diin nagluhod siya nga
nagabayaw sang iya mga kamot sa langit.
55 Sa mabaskog nga tingog, ginbendisyunan niya ang bilog nga komunidad sang
Israel. Siling niya,

‡ **8:45** *hatagi sila sang kadalag-an:* ukon, *himua ang husto para sa ila.* Amo man sa bersikulo 39.

56 “Dalayawon ang GINOO nga naghatag sang kapahuwayan sa iya katawhan nga
mga Israelinhon suno sa iya ginpromisa. Gintuman gid niya ang tanan nga
ginpromisa niya kay Moises nga iya alagad.
57 Kabay pa nga updan kita sang GINOO nga aton Dios pareho sang iya pag-upod sa
aton mga katigulangan. Kabay pa nga indi niya kita pag-isikway ukon pagpabay-an.
58 Kabay pa nga himuon niya kita nga matinumanon sa iya para magkabuhi kita
suno sa iya mga pamaagi, kag magtuman sang iya mga sugo kag mga pagsulundan nga
iya ginhatag sa aton mga katigulangan.
59 Kag kabay pa nga dumdumon permi sang GINOO nga aton Dios, adlaw-gab-i, ining
akon mga pangamuyo. Kabay pa nga buligan niya ako kag ang iya katawhan nga mga
Israelinhon, suno sa ila kinahanglanon kada adlaw,
60 para mahibaluan sang tanan nga katawhan sa bilog nga kalibutan nga ang GINOO
amo ang Dios kag wala na sing iban pa.
61 Kag kabay pa nga kamo *nga mga Israelinhon* magmatutom gid sa GINOO nga aton
Dios. Tumana ninyo ang iya mga pagsulundan kag mga sugo pareho sang inyo
ginahimo subong.”

Ang Pagdedikar sang Templo
(2 Cro. 7:4-10)

62 Dayon naghalad sa GINOO si Haring Solomon kag ang tanan nga Israelinhon nga
kaupod niya.
63 Naghalad sila sang mga halad nga para sa maayo nga relasyon. Ang kadamuon
sini 22,000 ka baka kag 120,000 ka karnero kag kanding. Sa sini nga paagi, gindedikar
sang hari kag sang mga Israelinhon ang templo sang GINOO.
64 Sa amo man nga adlaw, gindedikar sang hari ang ugsaran nga ara sa atubangan
sang templo sang GINOO. Naghalad sila didto sang mga halad nga ginasunog, mga
halad nga regalo, kag mga tambok nga bilang halad para sa maayo nga relasyon. Kay
ang saway nga halaran nga ara man sa atubangan sang templo tama kagamay para sa
sini nga mga halad.
65 Nagsaulog si Solomon kag ang tanan nga Israelinhon sang Piesta *sang
Pagpatindog sang mga Payag*. Madamo gid nga mga katawhan ang nagtilipon halin sa
Lebo Hamat *sa north* hasta sa ililigan sang tubig sang Egypt *sa south*. Ang ila
selebrasyon sa presensya sang GINOO nga ila§ Dios 14 ka adlaw tanan—pito ka adlaw
para sa pagdedikar sang templo kag pito ka adlaw *para sa Piesta sang Pagpatindog sang
mga Payag*.
66 Pagkatapos sang Piesta* ginpapuli ni Solomon ang mga tawo. *Antes sila maglakat*
ginbendisyunan sang mga tawo si Haring *Solomon,* kag nagpuli sila nga malipayon gid
tungod sa tanan nga kaayo nga ginhimo sang GINOO sa iya alagad nga si David kag sa
iya katawhan nga mga Israelinhon.

9

Nagpakita ang Dios kay Solomon
(2 Cro. 7:11-22)

1 Natapos ni Solomon ang pagpatindog sang templo sang GINOO kag sang iya
palasyo, kag sang iban pa nga iya ginplano nga himuon.
2 Dayon nagpakita liwat ang GINOO sa iya pareho sang iya ginhimo sadto sa Gibeon.

---

§ **8:65** *ila:* sa Hebreo, *aton* * **8:66** *Pagkatapos sang Piesta:* sa Hebreo, *Sang ikawalo nga adlaw.* Siguro ang masunod nga adlaw pagkatapos sang ikapito nga adlaw sang Piesta.

3 Nagsiling ang GINOO sa iya, “Nabatian ko ang imo pangamuyo kag pangabay sa
akon. Ining templo nga ginpatindog mo ginpili ko bilang lugar nga sa diin padunggan
ako hasta san-o. Bantayan ko ini kag atipanon permi.
4 Kag ikaw, kon magkabuhi ka nga masaligan kag matarong sa akon atubangan
pareho sang imo amay nga si David, kag kon himuon mo ang tanan nga ginapahimo ko
sa imo kag tumanon ang akon mga pagsulundan kag mga sugo,
5 paharion ko sa Israel ang imo mga kaliwat hasta san-o. Ginpromisa ko ini sa imo
amay nga si David sang ginsilingan ko siya, ‘Indi ka madulaan sang kaliwat nga
magahari sa Israel.’
6 Pero kon magtalikod kamo ukon ang inyo mga kaliwat sa akon kag indi magtuman
sang akon mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag ko sa inyo, kag kon
mag-alagad kamo kag magsimba sa iban nga mga dios,
7 pahalinon ko kamo sa duta nga ginhatag ko sa inyo, kag sikwayon ko ining templo
nga ginpili ko nga lugar nga sa diin padunggan ako. Dayon yagutaon kag kadlawan
sang tanan nga tawo ang Israel.
8 Kag bisan matahom kag bantog ining templo, *gub-on ko ini*. Makibot kag matingala
gid ang tanan nga magaagi diri, kag magayaguta sila nga nagasiling, ‘Ngaa ginhimo ini
sang GINOO sa sini nga duta kag sa sini nga templo?’
9 Magasabat ang iban, ‘Tungod kay ginsikway nila ang GINOO nga ila Dios nga
nagpaguwa sang ila mga katigulangan sa Egypt, kag nag-alagad sila kag nagsimba sa
iban nga mga dios. Amo ina nga ginpadal-an sila sang GINOO sang sina nga mga
kahalitan.’ ”

Ang Iban pa nga Nahuman ni Solomon
(2 Cro. 8:1-18)

10 Pagkatapos sang 20 ka tuig nga pagpatindog ni Solomon sang duha ka
building—ang templo sang GINOO kag ang palasyo,
11 ginhatag niya ang 20 ka banwa sa Galilea kay Haring Hiram sang Tyre. Ginhimo
niya ini tungod kay ginsuplayan siya ni Hiram sang tanan nga kahoy nga sedro kag
sipres, kag sang bulawan nga iya ginkinahanglan.
12 Pero sang nagkadto si Hiram *sa Galilea* halin sa Tyre sa pagtan-aw sang mga
banwa nga ginhatag sa iya ni Solomon, wala siya malipay sini.
13 Gani nagsiling siya kay Solomon, “Utod ko, ano nga klase sang mga banwa ining
ginhatag mo sa akon?” Gintawag ni Hiram ato nga mga duta nga Cabul,* kag amo man
gihapon ang tawag sini hasta subong.
14 Nagpadala sadto si Hiram kay Solomon sing mga lima ka tonelada nga bulawan.
15 Amo ini ang estorya parte sa pagtipon ni Haring Solomon sang mga tawo nga iya
ginpilit nga mag-obra sa pagpatindog sang templo sang GINOO kag sang iya palasyo, sa
pagtampok sang manubo nga parte sang banwa,† sa pagpabakod sang pader sang
Jerusalem, kag sa pagpatindog liwat sang mga banwa sang Hazor, Megido, kag Gezer.
16 (Ining Gezer ginsalakay kag gin-agaw sang Faraon nga hari sang Egypt. Ginsunog
niya ini kag ginpamatay ang mga pumuluyo sini nga mga Canaanhon. Ginhatag niya
ini nga banwa sa iya anak nga babayi bilang regalo sa iya kasal kay Solomon.
17 Kag ginpatindog liwat ni Solomon ining Gezer.) Ginpatindog man ni Solomon ang
idalom nga parte sang Bet Horon,
18 ang Baalat, ang Tamar‡ nga ara sa desierto nga sakop sang iya duta,

---

* **9:13** *Cabul:* Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *wala sing pulos.* † **9:15** *manubo nga parte sang banwa:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini. ‡ **9:18** *Tamar:* ukon, *Tadmor*

19 kag ang tanan nga banwa nga bulutangan sang iya mga bodega, mga karwahe,
kag mga kabayo. Ginpatindog niya ang tanan nga luyag niya patindugon sa Jerusalem,
sa Lebanon, kag sa tanan nga duta nga sakop niya.
20-21 May mga katawhan pa nga indi Israelinhon nga nabilin sa Israel. Sila amo ang
mga kaliwat sang mga Amornon, Hithanon, Periznon, Hivhanon kag mga Jebusnon,
nga wala malaglag sing bug-os sang mga Israelinhon *sang pag-agaw nila sang duta*
sang Canaan. Ginhimo sila ni Solomon nga mga ulipon kag ginpilit nga mag-obra, kag
nagpabilin sila nga ulipon hasta subong.
22 Pero wala paghimua ni Solomon nga ulipon ang bisan sin-o nga Israelinhon. Sa
baylo, ginhimo niya sila nga iya mga soldado, mga opisyal, mga pangulo sang mga
soldado, mga kumander sang iya mga karwahe, kag mga manugkabayo.
23 Ang 550 sa ila ginhimo ni Solomon nga mga opisyal nga nagadumala sang mga
nagaobra sa iya mga proyekto.
24 Sang matapos na ang palasyo nga ginpahimo ni Solomon para sa iya asawa nga
anak sang hari sang Egypt,§ ginsaylo niya ang iya asawa didto halin sa Banwa ni
David.* Pagkatapos ginpatampukan niya ang manubo nga parte sang banwa.†
25 Tatlo ka beses kada tuig, nagahalad si Solomon sang mga halad nga ginasunog kag
mga halad nga para sa maayo nga relasyon didto sa halaran nga iya ginpahimo para sa
GINOO. Nagasunog man siya sang insenso sa presensya sang GINOO.
Gani natapos ni Solomon ang pagpatindog sang templo.
26 Nagpahimo pa gid si Solomon sang mga barko sa Ezion Geber, malapit sa Elat‡ nga
sakop sang Edom, sa baybayon sang Mapula nga Dagat.
27 Nagpadala si Hiram sang mga eksperiensyado nga mga marino sa pagbiyahe upod
sa mga tinawo ni Solomon.
28 Nagbiyahe sila sa Ofir; kag sang pagbalik nila may dala sila nga mga 15 ka
tonelada nga bulawan, kag gindala nila ini kay Haring Solomon.

10

Nagbisita ang Rayna sang Sheba kay Haring Solomon
(2 Cro. 9:1-12)

1 Sang mabatian sang rayna sang Sheba ang pagkabantog ni Solomon, nga
nakahatag sang kadungganan sa GINOO, nagkadto siya kay Solomon para testingan
ang iya kaalam paagi sa mabudlay nga mga pamangkot.
2 Nag-abot siya sa Jerusalem nga may upod nga madamo nga tinawo, kag may dala
siya nga mga camel nga kargado sang mga *regalo nga* panakot, bulawan nga puwerte
kadamo, kag malahalon nga mga bato. Pagkitaay nila ni Solomon, ginpamangkot niya
siya sang tanan nga gusto niya nga ipamangkot.
3 Ginsabat ni Solomon ang tanan niya nga pamangkot kag wala gid sing bisan ano
nga butang nga indi niya mapaathag sa iya.
4 Sang mapamatud-an sang rayna sang Sheba ang kaalam ni Solomon, kag sang
makita niya ang katahom sang palasyo nga iya ginpatindog,
5 daw indi siya makapati. *Amo man sang makita niya* ang pagkaon sa lamisa sang
hari, ang pagdumala sang iya mga opisyal, ang pag-alagad sang iya mga suluguon nga
may matahom nga mga uniporme, ang mga manugserbi sang iya ilimnon, kag ang
mga halad nga ginasunog nga iya ginhalad sa templo sang GINOO.
6 Nagsiling siya sa hari, "Matuod gid man ang nabatian ko sa akon nasyon parte sa
imo mga hinimuan kag kaalam.

§ **9:24** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*
* **9:24** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1.
† **9:24** *manubo nga parte sang banwa:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini.
‡ **9:26** *Elat:* ukon, *Elot*

7 Wala ako nagpati sini hasta nga nagkadto ako diri kag nakita ko ini mismo. Ang
matuod, wala gani sa katunga sang akon nabatian parte sa imo ang akon nakita. Ang
imo kaalam kag manggad labaw pa sang sa akon nabatian.
8 Daw ano ka suwerte sang imo mga tinawo! Daw ano ka suwerte sang imo mga
opisyal nga nagaalagad sa imo kay permi nila mabatian ang imo kaalam.
9 Dalayawon ang GINOO nga imo Dios, nga nalipay sa imo kag nagbutang sa imo sa
trono sang Israel. Tungod sa wala sing katapusan nga gugma sang GINOO sa Israel,
ginhimo niya ikaw nga hari para magagahom ka nga may hustisya kag
pagkamatarong."
10 Dayon ginhatagan niya si Haring *Solomon* sing mga lima ka tonelada nga bulawan,
madamo nga panakot kag malahalon nga mga bato. Wala na gid sing may makatupong
sa kadamuon sang panakot nga ginhatag sang rayna sang Sheba kay Haring Solomon.
11 (Ang mga barko ni Hiram nagdala man *kay Haring Solomon* sang mga bulawan,
madamo nga kahoy nga almug, kag malahalon nga mga bato, nga halin *tanan* sa Ofir.
12 Gin-gamit sang hari ang mga kahoy nga almug nga hagdanan sa templo sang
GINOO kag sa palasyo, kag ang iban ginhimo nga mga arpa kag mga lira para sa mga
musikero. Amo ato ang pinakamaayo nga mga kahoy nga almug nga gindala sa Israel;
wala na subong sing may makita nga pareho sadto.*)
13 Ginhatag ni Haring Solomon sa rayna sang Sheba ang bisan ano nga ginpangayo
niya, wala labot sang mga regalo nga ginhatag ni Solomon sa iya. Dayon nagpuli ang
rayna sa iya lugar upod sang iya mga tinawo.

Ang Manggad ni Solomon
(2 Cro. 9:13-28)

14 Kada tuig nagabaton si Solomon sing mga 23 ka tonelada nga bulawan,
15 wala labot sa mga buhis nga halin sa mga negosyante, sa tanan nga hari sang
Arabia, kag sa mga gobernador sang Israel.
16 Nagpahimo si Haring Solomon sang 200 ka dalagko nga mga taming nga ang kada
taming nahaklapan sing mga pito† ka kilo nga bulawan.
17 Nagpahimo man siya sang 300 ka magagmay nga mga taming nga ang kada
taming nahaklapan sing mga duha ka kilo nga bulawan. Ginpabutang niya ini tanan
didto sa parte sang palasyo nga ginatawag Kagulangan sang Lebanon.
18 Nagpahimo man ang hari sang isa ka dako nga trono nga halin sa mga bangkil
sang mga elepante, kag ginhaklapan ini sang puro nga bulawan.
19 May anom ka halintang ang trono, kag tipulon ang likod sini. Sa kada kilid sang
halambuyan sini may ara nga estatwa sang leon nga nagatindog.
20 Kag may ara man nga estatwa sang leon sa kada kilid sang halintang. Dose tanan
ka estatwa sang leon sa anom ka halintang. Wala sing may makapareho sini nga trono
sa bisan diin nga ginharian.
21 Ang tanan nga ilimnan ni Haring Solomon puro bulawan, kag ang tanan nga
kagamitan sa parte sang palasyo nga ginatawag Kagulangan sang Lebanon puro man
bulawan. Wala ini ginhimo sa pilak kay gamay lang ang bili sang pilak sang panahon
ni Solomon.
22 May mga barko man si Solomon nga pangnegosyo‡ nga nagabiyahe upod sa mga
barko ni Hiram. Ini nga mga barko nagapuli isa ka bes sa kada tatlo ka tuig, nga may
dala nga mga bulawan, pilak, bangkil sang elepante, kag dalagko kag magagmay nga
klase sang mga amo.

---

* **10:12** *Amo ato...pareho sadto:* ukon, *Wala na gid sing may makatupong sa kadamuon sang mga kahoy nga almug nga gindala sa Israel; indi na makita subong ang pareho sina kadamo.* † **10:16** *pito:* ukon, *tatlo kag tunga* ‡ **10:22** *mga barko...pangnegosyo:* sa Hebreo, *mga barko sang Tarshish*

23 Wala sing bisan sin-o nga hari sa kalibutan nga makatupong sa kaalam kag sa
manggad ni Haring Solomon.
24 Ang mga tawo sa tanan nga nasyon nagatinguha nga makita si Solomon para
makapamati sila sa kaalam nga ginhatag sang Dios sa iya.
25 Kada tuig, ang kada isa nga nagabisita sa iya may dala nga mga regalo—mga
butang nga hinimo halin sa pilak kag bulawan, mga bayo, mga armas, mga panakot,
mga kabayo, kag mga mula.§
26 Nakatipon si Solomon sang 1,400 ka karwahe kag 12,000 ka kabayo. Ginbutang
niya ang iban sini sa mga banwa nga bulutangan sang iya mga karwahe, kag ang iban
didto sa iya sa Jerusalem.
27 Sang panahon nga siya ang hari, ang pilak sa Jerusalem daw pareho *lang ka*
ordinaryo sa mga bato, kag ang kahoy nga sedro daw pareho kabugana sa *ordinaryo*
nga mga kahoy nga sikomoro sa mga bulobukid sa west.*
28 Ang mga kabayo ni Solomon naghalin pa sa Egypt† kag sa Cilicia.‡ Ginbakal ini sa
Cilicia sang iya mga manugbakal sa husto nga bili.
29 Sadto nga tion ang bili sang karwahe nga halin sa Egypt 600 ka bilog nga pilak, kag
ang kabayo 150 ka bilog nga pilak. Ginbaligya man ini sang mga tinawo ni Solomon sa
tanan nga hari sang mga Hithanon kag sang mga Arameanhon.§

11

Ang mga Asawa ni Solomon

1 Madamo nga babayi nga indi Israelinhon ang ginhigugma ni Haring Solomon.
Luwas sa anak sang hari sang Egypt, may mga asawa pa gid siya nga mga Moabnon,
Ammonhon, Edomnon, Sidonhon, kag mga Hithanon.
2 Ginsilingan na nga daan sang Ginoo ang mga Israelinhon nga indi sila
magpangasawa ukon magpamana halin sa sina nga mga nasyon, tungod kay ang ila
mapangasawa ukon mapamana amo ang magaimpluwensya sa ila sa pagsimba sa
iban nga mga dios. Pero naghigugma gihapon si Solomon sa sini nga mga babayi.
3 May 700 ka asawa si Solomon nga mga anak sang mga hari kag mga opisyal, kag
may 300 pa gid siya ka asawa nga mga suluguon. Ang iya mga asawa amo ang
nagpahilayo sa iya *sa Dios*.
4 Sang tigulang na siya gin-impluwensya siya sang iya mga asawa sa pagsimba sa
iban nga mga dios. Indi na maayo ang iya relasyon sa Ginoo nga iya Dios; indi pareho
sang iya amay nga si David.
5 Nagsimba siya kay Ashtoret, ang diosa sang mga Sidonhon, kag kay Molec,* ang
makangilil-ad nga dios sang mga Ammonhon.
6 Sa sini nga paagi, naghimo si Solomon sang malain sa panulok sang Ginoo. Wala
siya magsunod sing bug-os sa Ginoo; indi pareho sa ginhimo sang iya amay nga si
David.
7 Nagpahimo si Solomon sang simbahan sa mataas nga lugar, sa east sang Jerusalem,
para kay Kemosh, ang makangilil-ad nga dios sang mga Moabnon. Nagpahimo man
siya sang simbahan para kay Molek, ang makangilil-ad nga dios sang mga Ammonhon.
8 Ginpahimuan man niya sang mga simbahan ang mga dios-dios sang tanan niya
nga asawa nga indi Israelinhon, kag didto sila nagasunog sang mga insenso kag
nagahalad para sa ila mga dios-dios.

---

§ **10:25** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo. * **10:27** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela* † **10:28** *Egypt:* ukon, *Muzur, nga isa ka lugar nga malapit sa Cilicia.* ‡ **10:28** *Cilicia:* sa Hebreo, *Kue*
§ **10:29** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon* * **11:5** *Molec:* sa Hebreo, *Milcom.* Amo man sa bersikulo 33.

9 Naakig ang GINOO kay Solomon tungod kay nagtalikod siya sa GINOO, ang Dios sang
Israel, nga nagpakita sa iya sing makaduha ka beses.
10 Bisan ginpaandaman na niya si Solomon nga indi magsunod sa iban nga mga dios,
wala gihapon magtuman si Solomon sa iya.
11 Gani nagsiling ang GINOO kay Solomon, "Tungod kay wala mo pagtumana ang
akon kasugtanan kag ang akon mga sugo, kuhaon ko sa imo ang imo ginharian kag
ihatag ko ini sa isa sa imo mga alagad.
12 Pero tungod sa imo amay nga si David indi ko ini paghimuon samtang buhi ka pa.
Himuon ko ini sa panahon na sang *paghari sang* imo anak.
13 Pero indi ko pagkuhaon ang bilog nga ginharian sa iya, kundi bilinan ko siya sang
isa ka tribo tungod sa akon alagad nga si David kag tungod sa Jerusalem nga akon
pinili *nga siyudad*."

Ang mga Kaaway ni Solomon

14 Ginbuot sang GINOO nga may magkontra kay Solomon. Siya amo si Hadad nga
Edomnon, nga kaliwat sang isa sang mga hari sang Edom.
15 Sang una, sang nagpakig-away si David sa Edom, si Joab nga kumander sang mga
soldado ni David nagkadto didto sa Edom para ilubong ang mga napatay sa inaway.
Kag sang didto siya, ginpamatay niya kag sang iya mga tinawo ang tanan nga lalaki sa
Edom.
16 Anom ka bulan ang ila pagtiner didto. Wala sila naghalin hasta naubos nila
pamatay ang tanan nga lalaki didto.
17 Pero si Hadad nga bata pa sadto nakapalagyo sa Egypt kaupod sang iban nga mga
Edomnon nga mga opisyal nga nag-alagad sa iya amay.
18 Naghalin sila sa Midian kag nagkadto sa Paran. Kag kaupod sang iban nga mga
taga-Paran, nagkadto sila sa Egypt kag nagpakigkita sa Faraon nga hari sang Egypt.
Ginhatagan sang hari si Hadad sang balay, duta, kag pagkaon.
19 Nagustuhan gid sang hari† si Hadad, gani ginpaasawa niya kay Hadad ang iya
bayaw, nga utod sang iya asawa nga si Rayna Tapenes.
20 Sang ulihi nagbata sing lalaki ang asawa ni Hadad, kag gin-ngalanan nila nga
Genubat. Si Tapenes ang nagpadako sa bata didto sa palasyo. Nagpuyo ang bata upod
sa mga anak sang hari.
21 Sang didto si Hadad sa Egypt, nabalitaan niya nga patay na si David kag si Joab
nga kumander sang mga soldado. Nagsiling si Hadad sa hari, "Papulia na ako sa akon
nasyon."
22 Nagpamangkot ang hari, "Ngaa? Ano pa bala ang kulang sa imo diri nga gusto mo
gid magpuli sa inyo?" Nagsabat si Hadad, "Wala; basta papulia lang ako."
23 May isa pa ka tawo nga ginbuot sang Dios nga magkontra kay Solomon. Siya amo
si Rezon nga anak ni Eliada. Naglayas siya sa iya agalon nga si Haring Hadadezer sang
Zoba,
24 kag nangin pangulo siya sang mga rebelde nga iya gintipon. Sang mapierdi ni
David ang mga soldado ni Hadadezer, nagkadto si Rezon kag ang iya mga tinawo sa
Damascus. Ginsakop nila ini nga lugar kag didto sila nag-estar.
25 Nangin hari si Rezon sang Aram,‡ kag ginkontra niya ang Israel. Nangin kaaway
siya sang Israel samtang buhi pa si Solomon. Gindugangan pa niya ang kagamo nga
ginahimo ni Hadad sa Israel.

Nagrebelde si Jeroboam kay Solomon

† **11:19** *hari:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa bersikulo 20, 21 kag 22. ‡ **11:25** *Aram:* ukon, *Syria*

26 Isa pa sa mga nagkontra kay Solomon amo si Jeroboam nga isa sang iya mga
opisyal. Taga-Efraim siya sa banwa sang Zereda. Ang iya amay nga si Nebat patay na,
pero ang iya iloy nga si Zerua buhi pa.
27 Amo ini ang estorya kon paano siya nagrebelde sa hari: Ginapatampukan sadto ni
Solomon ang manubo nga parte§ sang banwa sang iya amay nga si David, kag
ginapakay-o ang mga pader sini.
28 Ining si Jeroboam maabilidad nga tawo, kag sang matalupangdan ni Solomon ang
iya kapisan, ginhimo niya siya nga manugdumala sang tanan nga tawo nga ginpilit
nga mag-obra halin sa tribo ni Efraim kag ni Manase.*
29 Isa sina ka tion, samtang nagapaguwa si Jeroboam sa Jerusalem, ginsugata siya ni
Propeta Ahia nga taga-Shilo. Bag-o ang ginasuksok ni Ahia nga pangguwa nga bayo.
Sila lang nga duha didto sa kapatagan.
30 Gin-uba ni Ahia ang iya pangguwa nga bayo kag gin-gisi ini sa dose ka parte.
31 Dayon nagsiling siya kay Jeroboam, "Kuha ka sang napulo ka parte sini, kay amo
ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: Kuhaon ko ang ginharian ni
Solomon kag ihatag sa imo ang napulo ka tribo sini.
32 Pero tungod kay David nga akon alagad kag sa siyudad sang Jerusalem nga akon
pinili sa tanan nga siyudad sang Israel, ibilin ko ang isa ka tribo *kay Solomon*.
33 Himuon ko ini tungod kay ginsikway niya† ako kag ginsimba si Ashtoret, ang diosa
sang mga Sidonhon, si Kemosh, ang dios sang mga Moabnon, kag si Molec, ang dios
sang mga Ammonhon. Wala siya‡ nagsunod sa akon mga pamaagi kag wala siya
nagkabuhi sing husto sa akon panulok. Wala siya nagtuman sa akon mga pagsulundan
kag mga sugo; indi pareho sa iya amay nga si David.
34 Pero indi ko pagkuhaon ang bilog nga ginharian kay Solomon. Magahari siya sa
bilog niya nga kabuhi tungod sa akon alagad nga si David nga akon ginpili, nga
nagtuman sang akon mga sugo kag mga pagsulundan.
35 Pagakuhaon ko ang napulo ka tribo sa ginharian sang iya anak *nga magabulos sa
iya bilang hari,* kag ihatag ko ini sa imo.
36 Hatagan ko sang isa ka tribo ang iya anak para ang mga kaliwat ni David nga akon
alagad magapadayon sa paghari sa Jerusalem, ang siyudad nga akon ginpili para
padunggan ako.
37 Kon parte sa imo, himuon ko ikaw nga hari sang Israel. Dumalahan mo ang tanan
nga gusto mo.
38 Kon tumanon mo ang tanan nga isugo ko sa imo kag magsunod ka sa akon mga
pamaagi, kag kon maghimo ka sing maayo sa akon panulok paagi sa pagtuman sang
akon mga pagsulundan kag mga sugo pareho sang ginhimo ni David nga akon alagad,
magaupod ako sa imo. Magapabilin sa paghari ang imo mga kaliwat pareho sa mga
kaliwat ni David. Mangin imo ang Israel.
39 Tungod sa mga sala ni Solomon, silutan ko ang mga kaliwat ni David, pero indi
hasta san-o."
40 Gani gintinguhaan ni Solomon nga patyon si Jeroboam, pero nagpalagyo si
Jeroboam kay Shishak, ang hari sang Egypt, kag didto siya nag-estar hasta napatay si
Solomon.

Ang Katapusan sang Paghari ni Solomon
(2 Cro. 9:29-31)

§ **11:27** *manubo nga parte:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini * **11:28** *tribo ni Efraim kag ni Manase:* sa literal, *panimalay ni Jose* † **11:33** *niya:* Amo ini sa Septuagint, Latin Vulgate kag Syriac. Sa Hebreo, *nila.* ‡ **11:33** *siya:* Tan-awa ang nagligad nga footnote.

41 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Solomon, kag ang tanan nga iya
ginhimo, kag ang parte sa iya kaalam nasulat sa Libro sang mga Binuhatan ni
Solomon.
42 Sa Jerusalem *nag-estar* si Solomon samtang nagahari siya sa bilog nga Israel sa
sulod sang 40 ka tuig.
43 Sang napatay siya, ginlubong siya sa banwa sang iya amay nga si David. Kag si
Rehoboam nga iya anak ang nagbulos sa iya bilang hari.

12

Nagrebelde ang Israel kay Rehoboam
(2 Cro. 10:1-19)

1 Nagkadto si Rehoboam sa Shekem, nga sa diin nagtipon ang mga Israelinhon sa
pagproklamar sa iya nga hari.
2 Pagkabati sini ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nagbalik siya sa Israel. (Kay sadto
nga panahon didto siya nagaestar sa Egypt, nga sa diin nagpalagyo siya kay Haring
Solomon.)
3 Ginpatawag sang komunidad sang Israel si Jeroboam, kag tanan sila nagkadto kay
Rehoboam kag nagsiling,
4 "Mabug-at ang mga ginpatuman sang imo amay sa amon. Pero kon pamag-anon
mo ini alagaran ka namon."
5 Nagsabat si Rehoboam, "Hatagi ninyo ako anay sang tatlo ka adlaw sa
paghunahuna sini, pagkatapos balik kamo sa akon." Gani nagpuli ang mga tawo.
6 Nagpakigkita dayon si Haring Rehoboam sa mga manugdumala nga nakaalagad sa
iya amay nga si Solomon sang buhi pa siya. Nagpamangkot si Rehoboam sa ila, "Ano
bala ang inyo malaygay nga isabat ko sa ginapangabay sang sadto nga mga tawo?"
7 Nagsabat sila, "Kon ihatag mo sa ila subong ang ila ginapangabay, kag ipakita mo sa
ila nga handa ka nga mag-alagad sa ila, magaalagad sila sa imo hasta san-o."
8 Pero wala pagtumana ni Rehoboam ang ila laygay, sa baylo nagpakigkita siya sa iya
katubo-tubo nga mga pamatan-on nga nagaalagad sa iya.
9 Nagpamangkot siya sa ila, "Ano bala ang inyo malaygay nga isabat ko sa
ginapangabay sang sadto nga mga tawo? Nagapangabay sila sa akon nga pamag-anan
ko ang mabug-at nga mga ginpatuman sang akon amay sa ila."
10 Nagsabat ang mga pamatan-on, "Amo ini ang isabat mo sa sadto nga mga tawo
nga nagapangabay sa imo: 'Ang akon kamalingking mas dako pa sa hawak sang akon
amay.
11 *Ang buot ko silingon nga* mas mabug-at pa ang ipatuman ko sa inyo sang sa
ginpatuman sang akon amay. Kon ginhanot kamo sang akon amay sang latigo,
hanuton ko kamo sang putik nga may matalom nga mga metal.*'"
12 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, nagbalik si Jeroboam kag ang mga tawo kay
Haring Rehoboam, suno sa ginsiling sang hari sa ila.
13 Pero wala pagtumana ni Rehoboam ang ginlaygay sa iya sang mga manugdumala.
Sa baylo, ginhambalan niya sing masakit ang mga tawo
14 suno sa ginlaygay sang mga pamatan-on. Nagsiling siya sa ila, "Mabug-at ang
ginpatuman sang akon amay sa inyo, pero mas mabug-at pa ang ipatuman ko sa inyo.
Kon ginhanot kamo sang akon amay sang latigo, hanuton ko kamo sang putik nga may
matalom nga mga metal."
15 Gani wala magpamati ang hari sa pangabay sang mga tawo, kay ini pagbuot sang
GINOO para matuman ang iya ginsiling kay Jeroboam nga anak ni Nebat paagi kay
Ahia nga taga-Shilo.

---

* **12:11** *putik nga may matalom nga mga metal:* sa literal, *mga iwi-iwi.* Amo man sa bersikulo 14.

16 Sang mareyalisar sang mga Israelinhon nga wala sila pagpamatii sang hari,
nagsiling sila sa hari, “Wala kami labot sa imo nga kaliwat ni David! Bahala ka na sa
imo ginharian! Dali kamo mga Israelinhon, mapuli kita!” Gani nagpalauli ang mga
Israelinhon.
17 Ang mga Israelinhon lang nga nagaestar sa mga banwa sang Juda amo ang
padayon nga gindumalahan ni Rehoboam.
18 Karon, ginpakadto ni Haring Rehoboam sa mga Israelinhon si Adoniram,† ang
manugdumala sang mga tawo nga ginapilit nga mag-obra, *para magpakig-areglo sa ila*.
Pero ginbato siya sang mga Israelinhon hasta nga napatay. *Pagkabati sini ni*
Rehoboam nagdali-dali siya sakay sa iya karwahe kag nagpalagyo sa Jerusalem.
19 Bisan hasta subong nagarebelde ang mga Israelinhon sa mga kaliwat ni David.
20 Sang mabalitaan sang tanan nga Israelinhon nga nakapuli na si Jeroboam,
ginpatawag nila siya sa isa ka pagtilipon, kag ginhimo nila siya nga hari sa bilog nga
Israel. Ang tribo lang ni Juda ang nagpabilin nga mainunungon sa mga kaliwat ni
David.

Ginpaandaman ni Shemaya si Rehoboam
(2 Cro. 11:1-4)

21 Pag-abot ni Rehoboam sa Jerusalem, gintipon niya ang maayo gid nga mga soldado
sang mga tribo sang Juda kag Benjamin. Nakatipon siya sang 180,000 ka soldado sa
pagpakig-away kontra sa katawhan sang Israel kag sa pagbawi sang iya ginharian.
22 Pero nagsiling ang Dios kay Shemaya nga iya alagad,
23 “Hambala si Haring Rehoboam sang Juda, nga anak ni Solomon, kag ang tanan
nga katawhan sang Juda kag Benjamin kag ang iban pa nga nagaestar kaupod nila
24 nga *ako,* ang Ginoo, nagasiling, ‘Indi kamo magpakig-away sa inyo kadugo nga
mga Israelinhon. Magpuli kamo, kay pagbuot ko ini tanan.’ ” Nagtuman sila sa Ginoo
kag nagpuli, suno sa ginmando sang Ginoo.

Nagpahimo si Jeroboam sang Bulawan nga mga Baka

25 Ginpapaderan ni Jeroboam ang banwa sang Shekem sa kabukiran sang Efraim,
kag didto siya nag-estar. Sang ulihi nagkadto siya sa Penuel kag ginpakay-o niya ini.
26 Nagsiling siya sa iya kaugalingon, “Basi mabalik ang ginharian sa mga kaliwat ni
David
27 kon magpadayon ang katawhan sa pagkadto sa Jerusalem para maghalad didto sa
templo sang Ginoo. Mahimo nga mag-unong liwat sila sa ila agalon nga si Haring
Rehoboam sang Juda. Kag kon matabo ina, patyon nila ako kag mabalik sila kay
Rehoboam.”
28 Gani pagkatapos nga nagpalaygay si Jeroboam parte sini, nagpahimo siya sang
duha ka bulawan nga baka. Nagsiling dayon siya sa mga tawo, “Mga Israelinhon,
mabudlay na para sa inyo nga magkadto pa sa Jerusalem. Ari ang inyo mga dios nga
nagpaguwa sa inyo sa Egypt.”
29 Ang isa ka bulawan nga baka ginpabutang niya sa Betel kag ang isa sa Dan.
30 Ining ginhimo ni Jeroboam nangin *kabangdanan sang* pagpakasala *sang mga
taga-Israel*. Nagakadto pa sila bisan sa Dan sa pagsimba didto.
31 Nagpahimo pa gid si Jeroboam sang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, kag
nagpili siya sang mga tawo nga mag-alagad bilang mga pari, bisan indi sila mga
kaliwat ni Levi.
32 Nagpapiesta man siya sang ika-15 nga adlaw sang ikawalo nga bulan, pareho sang
piesta sa Juda. Sa sina nga adlaw, naghalad siya sa Betel sang mga halad sa halaran
para sa *bulawan nga* mga baka nga iya ginpahimo. Kag didto nagpili siya sang mga
pari nga iya ibutang sa mga simbahan nga iya ginpahimo sa mataas nga mga lugar.

---

† **12:18** *Adoniram:* ukon, *Adoram*

33 Sa sina nga adlaw nga naghalad siya sa halaran nga iya ginpahimo sa Betel,
gin-umpisahan niya ang piesta nga para sa mga Israelinhon. Siya mismo ang nagpili
sang ika-15 nga adlaw sang ikawalo nga bulan para sa sini nga piesta.

13

Ginpakamalaot sang Propeta ang Halaran sa Betel

1 Karon, ginsugo sang GINOO ang isa niya ka alagad nga taga-Juda sa pagkadto sa
Betel. Pag-abot niya didto, nagatindog si Jeroboam sa halaran para maghalad.
2 Ginsugo sang GINOO ang iya alagad nga pakamalauton niya ato nga halaran. Siling
niya, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa sini nga halaran: May matawo nga
isa ka bata sa mga kaliwat ni David nga ang iya ngalan si Josia. Pamatyon niya kag
ihalad sa sini nga halaran ang mga pari nga nagaalagad sa mga simbahan sa mataas
nga mga lugar kag nagahalad sa sini nga halaran. Magakalasunog ang ila mga tul-an
sa sini nga halaran."
3 Sa sina mismo nga adlaw, naghatag ang alagad sang Dios sang tanda *nga matabo
ang iya ginhambal.* Siling niya, "Amo ini ang tanda nga ginsiling sang GINOO:
Marumpag ini nga halaran kag ang mga abo sa sini nga halaran maglalapta."
4 Pagkabati sadto ni Haring Jeroboam, gintudlo niya ang tawo kag nagsiling, "Dakpa
ninyo siya!" Pero gulpi lang nga nagtig-a ang kamot sang hari, gani indi na niya
mapaidalom ang iya kamot.
5 Kag dayon narumpag ang halaran kag ang mga abo sini naglalapta, suno gid sa
tanda nga ginsiling sang alagad sang Dios nga ginpahayag sa iya sang GINOO.
6 Dayon nagsiling ang hari sa alagad sang Dios, "Ipangamuyo mo ako sa GINOO nga
imo Dios nga ayuhon niya ang akon kamot." Gani nagpangamuyo ang alagad sang
Dios sa GINOO, kag nag-ayo ang kamot sang hari.
7 Nagsiling liwat ang hari sa alagad sang Dios, "Dali sa balay kag magkaon, kag
hatagan ko ikaw sang regalo."
8 Pero nagsabat ang alagad sang Dios, "Bisan ihatag mo pa sa akon ang katunga sang
imo pagkabutang, indi ako mag-upod sa imo ukon magkaon ukon mag-inom sa sini
nga lugar.
9 Kay ginmanduan ako sang GINOO nga indi gid ako magkaon ukon mag-inom
samtang diri ako, kag sa akon pagpuli indi ako mag-agi sa akon gin-agyan sang
pagkadto ko diri."
10 Gani lain nga dalan ang iya gin-agyan pagpuli niya.
11 Sadto nga tion, may isa ka tigulang nga propeta nga nagaestar sa Betel.
Ginkadtuan siya sang iya mga anak nga lalaki* kag ginsugiran sang tanan nga
ginhimo sang alagad sang Dios sadto nga adlaw sa Betel. Ginsugiran man nila siya kon
ano ang ginsiling sang alagad sang Dios sa hari.
12 Nagpamangkot ang ila amay, "Diin siya nag-agi pagpuli?" Ginsugiran nila siya kon
diin siya nag-agi.
13 Dayon nagsiling ang ila amay sa ila, "Ipreparar ninyo ang donkey para sa akon."
Gani ginpreparar nila ang donkey, kag nagsakay siya
14 kag ginlagas niya ang alagad sang Dios. Naabtan niya siya nga nagapungko sa
puno sang kahoy nga terebinto. Ginpamangkot niya siya, "Ikaw bala ang alagad sang
Dios nga halin sa Juda?" Nagsabat siya, "Huo."
15 Nagsiling ang tigulang nga propeta, "Dali sa balay kag magkaon."

---

* **13:11** *mga anak nga lalaki:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *anak nga lalaki.*

16 Nagsiling ang alagad sang Dios, “Indi ako puwede nga magbalik kag mag-upod sa
imo, kag indi man ako puwede nga magkaon ukon mag-inom upod sa imo sa sini nga
lugar.
17 Kay ginhambalan ako sang GINOO nga indi gid ako magkaon ukon mag-inom
samtang diri ako, kag sa akon pagpuli indi ako mag-agi sa akon gin-agyan sang
pagpakadto ko diri.”
18 Nagsiling ang tigulang nga propeta, “Propeta man ako pareho sa imo. Kag ginsugo
sang GINOO ang isa ka anghel sa pagsiling sa akon nga dal-on ko ikaw sa akon balay
para makakaon ka kag makainom.” (Pero nagbutig ang tigulang nga propeta.)
19 Gani nag-upod sa iya balay ang alagad sang Dios kag nagkaon kag nag-inom siya
didto.
20 Samtang nagapungko sila sa lamisa, may ginhambal ang GINOO sa tigulang nga
propeta.
21 Dayon nagsiling ang tigulang nga propeta sa alagad sang Dios nga halin sa Juda,
“Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Ginlapas mo ang ginsiling sang GINOO nga imo
Dios; wala mo pagtumana ang iya ginsugo sa imo.
22 Nagsiling siya sa imo nga indi ka magkaon kag mag-inom sa sini nga lugar, pero
nagbalik ka diri kag nagkaon kag nag-inom. Tungod sang imo ginhimo, ang imo
bangkay indi pag-ilubong sa lulubngan sang imo mga katigulangan.”
23 Pagkatapos kaon kag inom sang alagad sang Dios, ginpreparar sang tigulang nga
propeta ang donkey para sa iya pagpuli.
24 Kag samtang nagapapuli siya, ginsugata siya sang isa ka leon kag ginpatay. Ang
iya bangkay nagahamyang sa dalan, kag ang leon kag ang donkey nagatindog sa tupad
sang iya bangkay.
25 Nakita sang mga nagaalagi ang bangkay kag ang leon sa tupad sini, kag ginbalita
nila ini sa banwa nga sa diin nagaestar ang tigulang nga propeta.
26 Sang mabatian ini sang tigulang nga propeta, nagsiling siya, “Siya ang alagad sang
Dios nga naglapas sa ginhambal sang GINOO. Gintugyan siya sang GINOO sa leon nga
nagsalakay kag nagpatay sa iya, suno sa ginsiling sang GINOO sa iya.”
27 Nagsiling dayon ang tigulang nga propeta sa iya mga anak nga lalaki, “Ipreparar
ninyo ang donkey para sa akon.” Kag ginpreparar nila ini.
28 Naglakat siya dayon, kag nakita niya ang bangkay nga nagahamyang sa dalan kag
ang leon kag ang donkey nga nagatindog sa tupad sini. Wala pagkauna sang leon ang
bangkay ukon pag-anha ang donkey.
29 Ginkuha sang tigulang nga propeta ang bangkay sang alagad sang Dios kag
ginkarga sa donkey, kag gindala sa iya banwa para makapangasubo siya sa bangkay
kag malubong niya ini.
30 Ginlubong niya siya sa lulubngan nga ginpahimo niya mismo para sa iya
kaugalingon, kag nagpangasubo gid sila sa pagkapatay sang alagad sang Dios.
31 Pagkatapos lubong, nagsiling ang tigulang nga propeta sa iya mga anak nga lalaki,
“Kon mapatay na gani ako, ilubong ninyo ako sa ginlubngan sang alagad sang Dios,
kag itupad ninyo ako sa iya.
32 Kay ang mga pulong nga ginpahambal sang GINOO sa iya parte sa halaran sa Betel
kag sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa Samaria sigurado gid nga matuman.”
33 Bisan pa sini nga natabo, wala gihapon nagbag-o si Jeroboam sa iya malain nga
mga pagginawi. Nagpili gihapon siya sang mga tawo nga mag-alagad bilang mga pari
sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar. Ang bisan sin-o nga gusto mag-alagad
bilang pari gin-ordinahan niya.
34 Ining ginhimo ni Jeroboam nangin kabangdanan sang pagpakasala sang iya
panimalay kag nagdala sa ila sang kapierdihan kag kalaglagan.

14

Ang Ginhambal ni Propeta Ahia Batok kay Jeroboam

1 Sadto nga tion, nagmasakit ang bata nga lalaki ni Jeroboam nga si Abia.
2 Gani nagsiling si Jeroboam sa iya asawa, “Magpakuno-kuno ka para wala sing may
makakilala sa imo nga asawa ko ikaw, kag magkadto ka sa Shilo. Ato didto si Ahia, ang
propeta nga nagsiling sa akon nga mangin hari ako sang Israel.
3 Magkadto ka sa iya nga may dala nga mga regalo nga napulo ka tinapay, mga
kalan-on, kag isa ka tibod nga honey, kay sugiran ka niya kon ano ang matabo sa aton
bata.”
4 Gani nagkadto ang asawa ni Jeroboam sa balay ni Ahia sa Shilo. Tigulang na si Ahia
kag indi na siya makakita.
5 Pero nagsiling ang GINOO kay Ahia, “Nagapakadto diri ang asawa ni Jeroboam nga
nagapakuno-kuno para indi siya makilala. Mamangkot siya sa imo parte sa iya bata
nga nagamasakit, kag sabton mo siya sang akon isiling sa imo.”
6 Gani sang mabatian ni Ahia nga nagapasulod siya sa puwertahan, nagsiling si
Ahia, “Dali, sulod. Nahibaluan ko nga asawa ka ni Jeroboam. Ngaa nagapakuno-kuno
ka pa? May malain ako nga balita sa imo.
7 Pauli ka kag silinga si Jeroboam nga amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios
sang Israel: Ginpili ko ikaw sa mga tawo kag ginhimo nga pangulo sang akon
katawhan nga mga Israelinhon.
8 Ginkuha ko ang ginharian sa mga kaliwat ni David kag ginhatag sa imo. Pero indi
ka pareho kay David nga akon alagad, nga nagtuman sa akon mga sugo kag nagsunod
sa akon sa bug-os niya nga tagipusuon, kag naghimo sing matarong sa akon panulok.
9 Mas malain pa ang imo ginhimo sang sa ginhimo sang mga nauna sa imo.
Ginsikway mo ako kag ginpaakig paagi sa pagpahimo sang metal nga mga dios-dios.
10 Tungod sini, laglagon ko ang imo panimalay. Pamatyon ko ang tanan nga
miyembro sang imo panimalay nga mga lalaki, ulipon ukon indi. Laglagon ko sing
bug-os ang imo panimalay pareho sa higko* nga ginsunog nga wala sing may nabilin.
11 Ang mga miyembro sang imo panimalay nga magakalamatay sa banwa
pagakaunon sang mga ido, kag ang magakalamatay sa uma pagakaunon sang mga
pispis. *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.”
12 *Dayon nagsiling si Ahia sa asawa ni Jeroboam,* “Magpuli ka na sa inyo. Pag-abot mo
sa inyo siyudad, mapatay ang imo bata.
13 Magapangasubo sa iya ang tanan nga taga-Israel, kag ilubong siya. Siya lang sa
panimalay ni Jeroboam ang hatagan sang nagakaigo nga lubong, kay siya lang sa
panimalay ni Jeroboam ang nalipayan sang GINOO, ang Dios sang Israel.
14 Kag sa sini gid nga tiyempo, may ibutang ang GINOO nga hari sa Israel nga amo
ang magalaglag sa panimalay ni Jeroboam.
15 Silutan sang GINOO ang Israel hasta nga magakurog ini pareho sang pagkurog
sang tigbaw sa sulog nga tubig. Kuhaon niya sila sa sining maayo nga duta nga iya
ginhatag sa ila mga katigulangan, kag laptahon niya sila sa unhan sang Suba *sang
Euphrates* tungod kay ginpaakig nila siya sang maghimo sila sang mga *hulohaligi nga
simbolo sang diosa nga si* Ashera.
16 Pabay-an niya sila tungod sa mga sala ni Jeroboam, nga nangin kabangdanan sang
pagpakasala sang mga taga-Israel.”
17 Dayon nagpuli ang asawa ni Jeroboam sa Tirza. Pag-abot gid niya sa puwertahan
sang ila balay, napatay dayon ang iya bata.
18 Nagpangasubo sa bata ang tanan nga taga-Israel kag ginlubong nila siya, suno
man sa ginsiling sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Propeta Ahia.

---

* **14:10** *higko:* ukon, *tai.*

19 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jeroboam, pati ang iya mga
pagpakig-away, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
20 Naghari si Jeroboam sa Israel sa sulod sang 22 ka tuig. Kag sang napatay siya, si
Nadab nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Rehoboam sa Juda
(2 Cro. 11:5-12:16)

21 Si Rehoboam nga anak ni Solomon amo ang hari sa Juda. Nagaedad siya sing 41 ka
tuig sang nangin hari siya. Kag naghari siya sa sulod sang 17 ka tuig sa Jerusalem, ang
siyudad nga ginpili sang GINOO sa tanan nga tribo sang Israel, nga sa diin padunggan
siya. Ang iloy ni Rehoboam amo si Naama nga Ammonhon.
22 Nagpakasala ang katawhan sang Juda sa panulok sang GINOO, kag mas grabe pa
ang kaakig sang GINOO sa ila sang sa ila mga katigulangan, kay mas grabe ang ila mga
sala.
23 Naghimo man sila sang mga simbahan sa mataas nga mga lugar kag sang
handumanan nga mga bato, kag nagpatindog sila sang mga *hulohaligi nga simbolo*
sang diosa nga si Ashera sa ibabaw sang tagsa ka bukid kag sa idalom sang tagsa ka
madabong nga kahoy.
24 Wala labot sina, may ara pa sila nga mga lalaki kag mga babayi nga nagabaligya
sang ila lawas sa mga lugar nga ila ginasimbahan. Ang katawhan sang Juda naghimo
sang tanan nga makangilil-ad nga butang nga ginahimo anay sang mga nasyon nga
ginpatabog sang GINOO sa mga Israelinhon.
25 Sang ikalima nga tuig sang paghari ni Rehoboam, ginsalakay ni Haring Shishak
sang Egypt ang Jerusalem.
26 Ginpanguha niya ang mga manggad sa templo sang GINOO kag sa palasyo.
Ginkuha niya ang tanan, pati na ang tanan nga taming nga bulawan nga ginpahimo ni
Solomon.
27 Gani nagpahimo si Haring Rehoboam sang mga taming nga saway sa pag-ilis
sadto nga mga taming, kag gin-intrigar niya ini sa mga opisyal sang mga guwardya
nga nagabantay sa puwertahan sang palasyo.
28 Kag kon magkadto ang hari sa templo sang GINOO, nagaupod sa iya ang mga
guwardya nga dala ini nga mga taming, kag pagkatapos ginabalik man nila ini sa ila
kuwarto.
29 Ang iban pa nga mga estorya parte sa paghari ni Rehoboam, kag ang tanan nga iya
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
30 Permi lang sadto nagainaway si Rehoboam kag si Jeroboam.
31 Sang napatay si Rehoboam, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David. (Ang iloy ni Rehoboam amo si Naama nga
Ammonhon.) Si Abia† nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

15

Ang Paghari ni Abia sa Juda
(2 Cro. 13:1-14:1)

1 Nangin hari sang Juda si Abia sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Jeroboam *sa*
Israel.
2 Sa Jerusalem *nag-estar si Abia, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka tuig. Ang iya
iloy amo si Maaca nga apo* ni Absalom.†
3 Ginhimo man niya ang tanan nga sala nga ginhimo sang iya amay. Indi maayo ang
iya relasyon sa GINOO nga iya Dios; indi pareho kay David nga iya katigulangan.

---

† **14:31** *Abia:* Ginatawag man siya nga *Abiam.* * **15:2** *apo:* Si Maaca anak ni Uriel nga bana ni Tamar, kag si Tamar anak ni Absalom. † **15:2** *Absalom:* sa Hebreo, *Abishalom,* nga amo man si Absalom

4 Pero tungod kay David, gintugot sang GINOO nga iya Dios nga may kaliwat siya nga
magahari‡ sa Jerusalem paagi sa paghatag sa iya sang anak nga magabulos sa iya sa
paghari kag magapabakod sa Jerusalem.
5 Kay ginhimo ni David ang matarong sa panulok sang GINOO, kag samtang buhi siya
wala niya paglapasa ang mga sugo sang GINOO, luwas lang sa ginhimo niya kay Uria
nga Hithanon.
6-7 Sadto anay permi lang nagainaway si Rehoboam kag si Jeroboam, kag sang ulihi
si Abia naman kag si Jeroboam ang nagainaway. Ang iban pa nga estorya parte sa
paghari ni Abia, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan
sang mga Hari sang Juda.
8 Sang napatay si Abia, ginlubong siya sa Banwa ni David. Kag si Asa nga iya anak
amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Asa sa Juda
(2 Cro. 15:16-16:6, 11-14)

9 Nangin hari sang Juda si Asa sang ika-20 nga tuig sang paghari ni Jeroboam sa
Israel.
10 Sa Jerusalem *nag-estar si Asa, kag* naghari siya sa sulod sang 41 ka tuig. Ang iya
lola amo si Maaca nga apo§ ni Absalom.
11 Maayo ang ginhimo ni Asa sa panulok sang GINOO, pareho kay David nga iya
katigulangan.
12 Ginpalayas niya sa Juda ang mga lalaki kag mga babayi nga nagabaligya sang ila
lawas sa mga lugar nga ila ginasimbahan, kag ginpakuha niya ang tanan nga dios-dios
nga ginpahimo sang iya mga katigulangan.
13 Pati ang iya lola nga si Maaca ginpahalin niya sa pagkarayna, kay nagpahimo siya
sang makangilil-ad nga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera. Ginpautod ni
Asa ini *nga hulohaligi* kag ginpasunog sa Kidron nga ililigan sang tubig.
14 Bisan wala madula ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, matutom
gihapon siya sa GINOO sa bilog niya nga kabuhi.
15 Gindala niya sa templo sang GINOO ang mga pilak, mga bulawan, kag ang iban pa
nga mga butang nga ginhalad niya kag sang iya amay *sa GINOO*.
16 Permi lang nagainaway si Asa kag si Baasha nga hari sang Israel samtang
nagahari sila.
17 Ginsalakay ni Baasha ang Juda, kag ginpabakod niya ang *banwa sang* Rama para
wala sing may makaguwa ukon makasulod sa teritoryo ni Haring Asa sang Juda.
18 Ginpanguha ni Asa ang tanan nga pilak kag bulawan nga nabilin sa mga bodega
sang templo sang GINOO kag sang iya palasyo. Gin-intrigar niya ini sa iya mga opisyal,
kag ginsugo niya sila nga dal-on ini kay Haring Ben Hadad sang Aram* nga nagaestar
sa Damascus. Si Ben Hadad anak ni Tabrimon kag apo ni Hezion.
19 Amo ini ang mensahi ni Asa kay Ben Hadad: "Maghimo kita sang kasugtanan *nga*
magdampiganay kita, pareho sang ginhimo sang aton mga amay. Batuna ang regalo ko
sa imo nga pilak kag bulawan, kag ginapangabay ko ikaw nga untaton mo na ang imo
pagpakigdampig kay Haring Baasha sang Israel para pabay-an na niya ako."
20 Nagsugot si Ben Hadad sa ginpangabay ni Haring Asa, kag ginsugo niya ang mga
kumander sang iya mga soldado nga salakayon ang mga banwa sang Israel. Naagaw
nila ang Ion, Dan, Abel Bet Maaca, ang bilog nga Kineret, kag ang bilog nga Naftali.
21 Sang mabatian ini ni Baasha, ginpauntat niya ang pagpabakod sang Rama, kag
nagbalik siya sa Tirza.

---

‡ **15:4** *gintugot sang GINOO...nga magahari:* sa literal, *ginhatagan siya sang GINOO nga iya Dios sang suga.* § **15:10** *apo:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 2. * **15:18** *Aram:* ukon, *Syria*

22 Dayon nagmando si Haring Asa sa tanan gid nga taga-Juda nga kuhaon nila ang
mga bato kag mga troso nga gin-gamit ni Baasha sa pagpabakod sang Rama. Kag
gin-gamit ini ni Haring Asa sa pagpabakod sang Geba sa Benjamin, kag sang Mizpa.
23 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Asa, kag ang iya bantog nga mga
binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, pati ang mga banwa nga iya ginpabakod,
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda. Sang tigulang na si Asa
may sakit siya sa tiil.
24 Kag sang napatay siya, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa
banwa sang iya katigulangan nga si David. Kag si Jehoshafat nga iya anak amo ang
nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Nadab sa Israel

25 Nangin hari sang Israel si Nadab nga anak ni Jeroboam sang ikaduha nga tuig sang
paghari ni Asa sa Juda. Naghari si Nadab sa bilog nga Israel sa sulod sang duha ka tuig.
26 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Nagsunod siya sa pagginawi sang
iya amay kag sa sala nga iya ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala
sang mga taga-Israel.
27 Karon, si Baasha nga anak ni Ahia, nga halin sa tribo ni Isacar, nagplano sing
malain kontra kay Nadab. Ginpapatay niya si Nadab samtang ginasalakay ni Nadab
kag sang bilog nga Israel ang Gibeton, nga isa ka banwa sang mga Filistinhon.
28 Ang pagpatay ni Baasha kay Nadab natabo sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni
Asa sa Juda. Kag si Baasha amo ang nagbulos kay Nadab bilang hari.
29 Pag-umpisa gid ni Baasha nga maghari, ginpamatay niya ang bilog nga pamilya ni
Jeroboam, kag wala gid siya sing may ginbilin bisan isa. Natabo ini suno sa ginsiling
sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Ahia nga taga-Shilo.
30 Kay nangakig ang GINOO, ang Dios sang Israel, kay Jeroboam tungod sa iya mga
sala nga ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.
31 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Nadab, kag ang tanan nga iya
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
32 Permi lang nagainaway si Asa kag si Baasha samtang nagahari sila.

Ang Paghari ni Baasha sa Israel

33 Nangin hari sang Israel si Baasha nga anak ni Ahia sang ikatatlo nga tuig sang
paghari ni Asa sa Juda. Sa Tirza *nag-estar si Baasha, kag* naghari siya sa sulod sang 24
ka tuig.
34 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Nagsunod siya sa pagginawi ni
Jeroboam kag sa sala nga iya ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala
sang mga taga-Israel.

16

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO kontra kay Baasha nga iya ginhambal paagi kay
Jehu nga anak ni Hanani:
2 "Ginkuha ko ikaw sa manubo nga kahimtangan,* kag ginhimo nga pangulo sang
akon katawhan nga mga Israelinhon. Pero ginsunod mo ang pagginawi ni Jeroboam
kag ikaw ang nangin kabangdanan sang pagpakasala sang akon katawhan, kag
ginpaakig mo ako tungod sa ila mga sala.
3 Gani laglagon ko ikaw kag ang imo panimalay, pareho sa ginhimo ko sa panimalay
ni Jeroboam nga anak ni Nebat.

---

* **16:2** *Ginkuha...kahimtangan:* sa literal, *Ginpabangon ko ikaw sa duta.*

4 Ang mga miyembro sang imo panimalay nga magakalamatay sa banwa
pagakaunon sang mga ido, kag ang magakalamatay sa uma pagakaunon sang mga
pispis.”
5 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Baasha, kag ang iya bantog nga mga
binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang
mga Hari sang Israel.
6 Sang napatay si Baasha, ginlubong siya sa Tirza. Kag si Elah nga iya anak amo ang
nagbulos sa iya bilang hari.
7 Ato nga mensahi sang GINOO kontra kay Baasha kag sa iya panimalay ginhambal
sang GINOO paagi kay Propeta Jehu nga anak ni Hanani. *Ginhambal ato sang GINOO*
tungod sa tanan nga malain nga ginhimo ni Baasha sa iya panulok. Ginpaakig ni
Baasha ang GINOO tungod sa iya mga ginhimo nga pareho sa ginhimo sang panimalay
ni Jeroboam, kag tungod sa iya nga pagpamatay sa bilog nga panimalay ni Jeroboam.

Ang Paghari ni Elah sa Israel

8 Nangin hari sang Israel si Elah nga anak ni Baasha sang ika-26 nga tuig sang
paghari ni Asa sa Juda. Sa Tirza *nag-estar si Elah, kag* naghari siya sa sulod sang duha
ka tuig.
9 Karon, si Zimri nga isa sa iya mga opisyal kag kumander sang katunga sang iya
mga manugkarwahe, nagplano sing malain kontra sa iya. Isa ka adlaw, nagpahubog si
Elah sa Tirza, didto sa balay ni Arza nga amo ang manugdumala sang palasyo sa Tirza.
10 Nagsulod si Zimri sa balay kag ginpatay niya si Elah. Natabo ini sang ika-27 nga
tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Kag si Zimri ang nagbulos kay Elah bilang hari.
11 Pag-umpisa gid ni Zimri nga maghari, ginpamatay niya ang bilog nga pamilya ni
Baasha. Wala gid siya sing may ginbilin nga lalaki bisan sa mga paryente kag mga
abyan ni Baasha.
12 Ginpamatay ni Zimri ang bilog nga pamilya ni Baasha suno sa ginsiling sang
GINOO paagi kay Propeta Jehu.
13 Kay ginpaakig ni Baasha kag sang iya anak nga si Elah ang GINOO, ang Dios sang
Israel, tungod sa mga sala nga ila ginhimo, nga nangin kabangdanan sang
pagpakasala sang mga taga-Israel, paagi sa pagsimba sa mga dios-dios.
14 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Elah, kag ang tanan nga iya ginhimo,
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Zimri sa Israel

15 Nangin hari *sang Israel* si Zimri sang ika-27 nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda.
Didto siya nag-estar sa Tirza, pero pito lang ka adlaw ang iya paghari. Kay sang
nagakampo ang mga soldado *sang Israel* malapit sa Gibeton, nga isa ka banwa sang
mga Filistinhon,
16 nabalitaan nila nga ginpatay ni Zimri ang hari. Gani sadto mismo nga adlaw didto
sa kampo, ginhimo nila si Omri nga hari sang Israel. Ining si Omri amo ang kumander
sang mga soldado *sang Israel*.
17 Naghalin dayon sa Gibeton si Omri kag ang iya mga kaupod nga mga taga-Israel,
kag ginsalakay nila ang Tirza.
18 Sang makita ni Zimri nga naagaw na ang banwa, nagsulod siya sa mabakod nga
parte sang palasyo kag ginsunog ang palasyo, gani napatay siya.
19 Natabo ini tungod sa mga sala nga iya ginhimo. Malain ang iya ginhimo sa
panulok sang GINOO, kag nagsunod siya sa pagginawi ni Jeroboam kag sa sala nga iya
ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.
20 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Zimri, kag ang parte sa iya
pagrebelde, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Omri sa Israel

21 Natunga ang katawhan sang Israel sa duha ka grupo. Ang isa ka grupo gusto nga
mangin hari si Tibni nga anak ni Ginat, kag ang isa naman ya ka grupo gusto si Omri.
22 Pero mas mabakod ang mga nagaapin kay Omri sang sa mga nagaapin kay Tibni
nga anak ni Ginat. Napatay si Tibni, kag si Omri ang nangin hari.
23 Nangin hari sang Israel si Omri sang ika-31 nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda.
Naghari siya sa sulod sang dose ka tuig; ang anom sini ka tuig didto sa Tirza.
24 Ginbakal niya kay Shemer ang bukid sang Samaria sing mga 70 ka kilo nga pilak,
kag ginpatindugan niya ini sang siyudad. Dayon gin-ngalanan niya ini nga siyudad
nga Samaria, nga halin sa ngalan ni Shemer nga amo anay ang tag-iya sang bukid.
25 Malain ang ginhimo ni Omri sa panulok sang GINOO, kag nagpakasala siya labaw
pa sa mga hari nga nauna sa iya.
26 Nagsunod siya sa pagginawi ni Jeroboam nga anak ni Nebat kag sa sala nga iya
ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Ginpaakig
nila ang GINOO, ang Dios sang Israel, paagi sa pagsimba sa mga dios-dios.
27 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Omri, kag ang iya bantog nga mga
binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang
mga Hari sang Israel.
28 Sang napatay si Omri, ginlubong siya sa Samaria. Kag si Ahab nga iya anak amo
ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Ahab sa Israel

29 Nangin hari sang Israel si Ahab nga anak ni Omri sang ika-38 nga tuig sang paghari
ni Asa sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Ahab, kag* naghari siya sa sulod sang 22 ka tuig.
30 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, labaw pa sa ginhimo sang mga
hari nga nauna sa iya.
31 Indi pa siya kontento sa pagsunod sa mga sala nga ginhimo ni Jeroboam, kundi
ginpangasawa pa niya si Jezebel nga anak ni Haring Etbaal sang Sidon, kag nag-alagad
siya kag nagsimba sa dios-dios nga si Baal.
32 Nagpatindog siya sang templo kag halaran para kay Baal didto sa Samaria.
33 Nagpahimo man siya sang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera.
Ginpaakig gid niya ang GINOO, ang Dios sang Israel, labaw pa sa ginhimo sang mga
hari sang Israel nga nauna sa iya.
34 Sang tion sang paghari ni Ahab, ginpatindog liwat ni Hiel nga taga-Betel ang
Jerico. Sang ginatukod niya ang mga pundasyon sini, napatay ang iya kamagulangan
nga anak nga si Abiram. Kag sang ginapaobra na niya ang mga puwertahan sini,
napatay ang iya kamanghuran nga anak nga si Segub. Natabo ini tanan suno sa
ginsiling sang GINOO paagi kay Josue nga anak ni Nun.†

17

Nagdala sang Pagkaon ang Uwak kay Elias

1 Karon, *may isa ka propeta nga ang iya ngalan* si Elias. Nagaestar siya sa Tishbe, nga
sakop sang Gilead. Nagsiling siya kay Ahab, "Ginasiguro ko gid sa imo, sa presensya
sang buhi nga GINOO, ang Dios sang Israel nga akon ginaalagaran, nga wala sing tun-og
ukon ulan nga magaabot sa sulod sang pila ka tuig kon indi ako magsiling nga
magaabot ini."
2 Nagsiling dayon ang GINOO kay Elias,
3 "Maghalin ka diri kag magpa-east kag magpanago ka sa Kerit nga ililigan sang
tubig, sa east sang *Suba sang* Jordan.

† **16:34** Tan-awa sa Jos. 6:26.

4 Didto ka mag-inom sa ililigan sang tubig, kag suguon ko ang mga uwak sa pagdala
sa imo sang pagkaon didto.”
5 Gintuman ni Elias ang sugo sang GINOO sa iya. Nagkadto siya sa Kerit nga ililigan
sang tubig, sa east sang *Suba sang* Jordan kag didto nagtiner.
6 Ginadal-an siya sang mga uwak sang tinapay kag karne kon aga kag gab-i, kag
didto siya nagainom sa ililigan sang tubig.

Ang Balo nga Babayi sa Zarefat

7 Sang ulihi naghubas ang ililigan sang tubig kay wala na nag-ulan.
8 Nagsiling dayon ang GINOO kay Elias,
9 “Magkadto ka sa Zarefat sa Sidon, kag didto magtiner. May ginsugo ako didto nga
balo nga babayi nga magpakaon sa imo.”
10 Gani nagkadto si Elias sa Zarefat. Pag-abot niya sa may puwertahan sang banwa,
may nakita siya nga balo nga babayi nga nagapangahoy. Ginsilingan niya ang babayi,
“Palihog dal-i ako sing diutay lang nga tubig para makainom ako.”
11 Sang nagalakat ang balo sa pagkuha sini, ginsilingan pa gid siya ni Elias, “Palihog
dal-i man ako sang tinapay.”
12 Nagsiling ang balo, “Nagasugid ako sing matuod sa presensya sang buhi nga
GINOO, nga imo Dios, nga wala na ako sing tinapay. Ang nabilin na lang isa ka hakop
nga harina sa yahong kag diutay nga lana sa tibod. Nagapanguha gani ako sang pila
lang ka bilog nga kahoy para dal-on sa balay kag lutuon ang nabilin nga harina para sa
akon kag sa akon anak, kag pagkatapos sina mapatay na kami sa gutom.”
13 Nagsiling si Elias sa iya, “Indi ka magkatublag. Pauli ka, kag himua ang imo
ginsiling. Pero lutui anay ako sing gamay lang nga tinapay halin sa nabilin mo nga
harina, kag dal-a dayon diri sa akon. Pagkatapos magluto ka man para sa imo kag sa
imo anak.
14 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel, ‘Indi maubusan sang
harina ang imo yahong kag indi maubusan sang lana ang imo tibod hasta sa adlaw nga
padal-an ko na sang ulan ang duta.’”
15 Naglakat ang babayi kag ginhimo niya ang ginsiling ni Elias. Gani may pagkaon
adlaw-adlaw para kay Elias kag para sa balo kag sa iya anak.
16 Kay wala maubusi sing harina ang yahong kag wala man maubusi sing lana ang
tibod, suno sa ginsiling sang GINOO paagi kay Elias.
17 Sang ulihi nagmasakit ang anak sang babayi. Naglala ang iya balatian hasta nga
napatay siya.
18 Nagsiling ang babayi kay Elias, “Ano ang naakigan mo sa akon, alagad sang Dios?
Nagkadto ka bala diri sa pagpatay sa akon anak bilang silot sa akon mga sala?”
19 Nagsabat si Elias, “Ihatag sa akon ang imo bata.” Ginkuha ni Elias ang bata sa iya
iloy, kag gindala ini sa ibabaw nga kuwarto, nga sa diin siya nagaestar. Ginpahigda
niya ang bata sa iya katre,
20 kag nagpanawag siya sa GINOO, “O GINOO, nga akon Dios, ngaa ginpadal-an mo
man sang trahedya ining balo nga akon ginaestaran paagi sa pagpatay sa iya bata?”
21 Ginhap-an dayon ni Elias sing tatlo ka beses ang bata kag nagpanawag sa GINOO,
“O GINOO nga akon Dios, buhia ini nga bata!”
22 Ginsabat sang GINOO ang pangamuyo ni Elias, kag nabuhi liwat ang bata.
23 Dayon gindala ni Elias ang bata sa idalom kag ginhatag sa iya iloy. Nagsiling si
Elias, “Tan-awa ang imo bata, buhi siya!”
24 Nagsiling dayon ang babayi kay Elias, “Karon nahibaluan ko na nga alagad gid
ikaw sang Dios, kag matuod nga nagahambal ang GINOO paagi sa imo.”

18

Napamatud-an Liwat nga Matuod nga Propeta sang Dios si Elias

1 Tatlo ka tuig na *nga wala nag-ulan.* Kag isa sina ka tion, nagsiling ang GINOO kay
Elias, "Lakat ka kag magpakita kay Ahab, kay paulanon ko na."
2 Gani nagkadto si Elias kay Ahab.
Karon, puwerte na gid ang gutom sa Samaria.
3 Gani ginpatawag ni Ahab si Obadias nga amo ang nagadumala sang iya palasyo. (Si
Obadias nagatahod gid sa GINOO.
4 Sang ginpamatay ni Jezebel ang mga propeta sang GINOO, gintago ni Obadias ang
100 ka propeta sa duha ka kuweba, 50 sa kada kuweba, kag ginhatagan niya sila sang
pagkaon kag tubig.)
5 Nagsiling si Ahab kay Obadias, "Kadtuan ta ang tanan nga tuburan kag ililigan sang
tubig sa *aton* nasyon, kay basi makakita kita sang mga hilamon para sa aton mga
kabayo kag mga mula,* para indi na kinahanglan nga patyon ta sila."
6 Gani gintunga nila kon diin nga parte sang duta sila makadto. Dayon naglakat sila
sa tagsa nila ka direksyon.
7 Samtang nagalakat si Obadias, nasugat-an niya si Elias. Nakilala niya si Elias, gani
nagluhod siya *bilang pagtahod* sa iya, kag nagsiling, "Ikaw gid bala ina, Sir Elias?"
8 Nagsabat si Elias, "Huo. Karon lakat ka, kag sugiri ang imo agalon *nga si Ahab* nga
ari ako diri."
9 Pero nagsiling si Obadias, "Sir, indi pag-ibutang sa peligro ang akon kabuhi kay
Ahab, kay wala man ako sang sala nga nahimo sa imo.
10 Nagasugid ako sing matuod sa presensya sang buhi nga GINOO, nga imo Dios, nga
wala sing nasyon ukon ginharian nga wala pagpadal-i sang akon agalon sang tawo sa
pagpangita sa imo. Kon magsiling gani ang mga pangulo sang sadto nga mga nasyon
kag mga ginharian nga wala ka sa ila lugar, ginapasumpa sila ni Ahab nga wala gid
man nila ikaw makita.
11 Kag karon ginasugo mo ako nga magkadto sa akon agalon kag silingon siya nga ari
ka diri?
12 Ti ano abi kon sa akon paghalin dal-on ka sang Espiritu sang GINOO sa lugar nga
wala ko mahibalui? Pag-abot diri ni Ahab nga wala ka, patyon niya ako. Pero, sir,
nagaalagad ako sa GINOO halin sang pamatan-on pa ako.
13 Wala mo bala mabalitaan ang ginhimo ko sang ginpamatay ni Jezebel ang mga
propeta sang GINOO? Gintago ko ang 100 ka propeta sang GINOO sa duha ka kuweba, 50
sa kada kuweba, kag ginhatagan ko sila sang pagkaon kag tubig.
14 Kag karon ginasugo mo ako nga magkadto sa akon agalon kag silingon siya nga ari
ka diri? Patyon niya ako!"
15 Nagsiling si Elias, "Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga Makagagahom, nga
akon ginaalagad, nga mapakita ako kay Ahab subong gid nga adlaw."
16 Gani nagkadto si Obadias kay Ahab kag ginsugiran niya siya nga ara si Elias, kag
naglakat si Ahab sa pagpakigkita kay Elias.
17 Sang makita ni Ahab si Elias, nagsiling siya, "Ikaw gid bala ina, manughalit sa
Israel?"
18 Nagsabat si Elias, "Indi ako ang manughalit sa Israel, kundi ikaw kag ang pamilya
sang imo amay. Kay ginsikway ninyo ang mga sugo sang GINOO kag ginsimba ninyo
ang mga *imahen ni* Baal.
19 Karon, patipuna sa akon ang tanan nga katawhan sang Israel didto sa Bukid sang
Carmel. Kag pakadtua man ang 450 ka propeta ni Baal kag ang 400 ka propeta ni
Ashera, nga ginapakaon ni Jezebel."

---

* **18:5** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

20 Gani gintipon ni Ahab ang tanan nga katawhan sang Israel kag ang mga propeta
sa Bukid sang Carmel.
21 Nagpalapit si Elias sa mga tawo kag nagsiling, “Hasta san-o pa bala kamo
magsunod sa duha ka pagtuluohan? Kon ang GINOO amo ang Dios, sunda ninyo siya,
pero kon si Baal amo ang Dios, sunda ninyo siya.” Pero wala magsabat ang mga tawo.
22 Nagsiling liwat si Elias sa ila, “Ako na lang ang nabilin sa mga propeta sang GINOO,
pero si Baal ya may 450 ka propeta.
23 Karon dal-i ninyo kami sang duha ka turo nga baka. Dayon magpili ang mga
propeta ni Baal sang isa nga ila ihawon kag dayon ibutang sa ibabaw sang gatong,
pero indi pagsindihan ang gatong. Amo man ang himuon ko sa isa ka baka; ibutang ko
man ini sa ibabaw sang gatong kag indi ko man pagsindihan ang gatong.
24 Dayon magpangamuyo kamo sa inyo dios, kag ako magapangamuyo man sa
GINOO. Ang magasabat paagi sa kalayo amo ang matuod nga Dios.” Kag nagsugot ang
mga tawo.
25 Nagsiling dayon si Elias sa mga propeta ni Baal, “Kamo ang mag-una kay madamo
kamo. Magpili kamo sang isa ka turo nga baka kag ipreparar ninyo. Magpangamuyo
dayon kamo sa inyo dios, pero indi ninyo pagsindihan ang gatong.”
26 Gani ginkuha sang mga propeta ni Baal ang turo nga baka nga gindala sa ila, kag
ginpreparar nila ini. Dayon nagpangamuyo sila kay Baal halin sa aga hasta sa udto.
Nagsinggit sila, “O Baal, sabta kami!” Nagsaot-saot pa sila palibot sa halaran nga ila
ginhimo. Pero wala sing may nagsabat.
27 Sang udto na, ginyaguta na sila ni Elias nga nagasiling, “Sige, tuduhi pa ninyo
singgit, kay dios man bala siya! Basi nagahanduraw lang siya, ukon
nagapahuway-huway,† ukon may ginkadtuan, ukon nagakatulog kag kinahanglan nga
pukawon.”
28 Gani nagsinggit pa gid sila sing tudo kag ginpilasan nila ang ila mga lawas sang
bangkaw kag espada, suno sa ila kinabatasan, hasta nga nag-agay ang dugo.
29 Nagligad ang udto kag sige gihapon ang ila singgit hasta nga nagsobra na ang ila
oras sa paghalad,‡ pero wala gid sing may nagsabat sa ila.
30 Nagsiling si Elias sa tanan nga tawo, “Palapit kamo sa akon.” Kag nagpalapit ang
mga tawo sa iya. Ginkay-o niya dayon ang halaran sang GINOO nga naguba.
31 Nagkuha siya sang dose ka bato nga nagarepresentar sa dose ka tribo sang mga
anak ni Jacob, ang tawo nga gin-ngalanan sang GINOO nga Israel.
32 Ginhimo niya ang mga bato nga halaran para sa GINOO, kag ginkanalan niya ang
palibot sang halaran. Ang kanal sarang mabutangan sang mga tunga sa sako nga binhi.
33 Ginplastar niya sing maayo ang gatong sa halaran kag ginhiwa-hiwa ang baka kag
ginbutang ini sa ibabaw sang gatong. Dayon nagsiling siya sa mga tawo, “Bubui ninyo
sing apat ka banga nga tubig ang halad kag gatong.” *Sang nahimo na nila ini,*
34 nagsiling si Elias, “Bubui ninyo liwat.” Pagkatapos nila bubo, nagsiling liwat si
Elias, “Bubui pa gid ninyo sa ikatlo nga beses.” Gintuman nila ang ginsiling ni Elias.
35 Nag-ilig ang tubig sa palibot sang halaran kag napuno ang kanal.
36 Sang tion na sang paghalad, nagpalapit si Propeta Elias sa halaran kag
nagpangamuyo. *Siling niya,* “GINOO, Dios ni Abraham, ni Isaac, kag ni Jacob,§
pamatud-i subong nga adlaw nga ikaw ang Dios sa Israel kag ako imo alagad, kag
ginhimo ko ini tanan nga butang suno sa imo sugo.
37 Sabta ako, GINOO, para mahibaluan sang sini nga mga tawo nga ikaw GINOO ang
Dios, kag ginapabalik mo sila sa imo.”

---

† **18:27** *nagapahuway-huway:* ukon, *nagapamus-on*

‡ **18:29** *hasta nga nagsobra...paghalad:* sa literal, *hasta sa paghalad sang halad.* Ginahimo ini sang nagasalop na ang adlaw.

§ **18:36** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

38 Nag-abot dayon ang kalayo nga halin sa GINOO, kag ginsunog sini ang halad, ang
gatong, ang mga bato kag ang duta, kag ginpahubas ang tubig sa kanal.
39 Sang makita ini sang tanan nga tawo, nagluhod sila kag nagsiling, "Ang GINOO
amo ang Dios! Ang GINOO amo ang Dios!"
40 Nagmando dayon si Elias sa mga tawo, "Dakpa ninyo ang mga propeta ni Baal.
Kinahanglan wala sing may makapalagyo sa ila!" Gani gindakop nila sila kag gindala
sila ni Elias sa Kishon nga ililigan sang tubig kag didto ginpamatay.
41 Nagsiling si Elias kay Ahab, "Lakat, magkaon ka kag mag-inom, kay nagapadulong
ang mabaskog nga ulan."
42 Gani naglakat si Ahab para magkaon kag mag-inom, pero si Elias ya nagsaka sa
putokputokan sang Carmel kag *nagpangamuyo, nga* nagaluhod kag nagaduko sa duta.
43 Dayon nagsiling siya sa iya suluguon, "Magtaklad ka kag magtan-aw sa dagat."
Kag gintuman ini sang suluguon.
Pagbalik niya kay Elias, nagsiling siya, "Wala ako sing may nakita." Pito ka beses nga
nagsiling si Elias sa iya nga magbalik siya kag magtan-aw.
44 Sang ikapito na nga pagbalik niya, nagsiling siya kay Elias, "May nakita ako nga
gal-om nga daw sa palad lang sang tawo kagamay, nga nagapaibabaw halin sa lawod."
Gani nagsiling si Elias, "Lakat, kag silinga si Ahab nga magsakay na siya sa iya
karwahe kag magpuli sa indi pa siya maabtan sang ulan."
45 Dugay-dugay nagdulom ang langit tungod sa mga gal-om. Naghangin kag
nag-ulan sing mabaskog, kag nagsakay si Ahab sa karwahe kag nagkadto sa Jezreel.
46 Karon, gin-gamhan sang GINOO si Elias. Ginwagkos niya ang iya pangguwa nga
bayo sa iya hawak kag nagdalagan siya sing una kay Ahab pakadto sa Jezreel.

19

Nagpalagyo si Elias sa Horeb

1 Karon ginsugiran ni Ahab *ang iya asawa nga* si Jezebel sang tanan nga ginhimo ni
Elias, kag kon paano niya ginpamatay ang tanan nga propeta ni Baal.
2 Gani nagpadala si Jezebel sang mensahero kay Elias sa pagsiling, "Kabay pa nga
silutan ako sang mga dios sing puwerte gid kon sa amo sini nga oras buwas indi ko pa
ikaw mapatay, pareho sa ginhimo mo sa mga propeta."
3 Hinadlukan si Elias, gani nagpalagyo siya sa Beersheba nga sakop sang Juda, kag
ginbilin niya didto ang iya suluguon.
4 Dayon naglakat siya sing mga isa ka adlaw pakadto sa kamingawan. Nagpundo
siya kag nagpungko sa puno sang kahoy,* kag nagpangamuyo nga mapatay na lang
siya. Nagsiling siya, "Sobra na ini, GINOO! Kuhaa na lang ang akon kabuhi; wala man
ako sing kinalain sa akon mga katigulangan."
5 Dayon naghigda siya sa puno sang kahoy kag natulugan.
Sa hinali lang may anghel nga nagtandog sa iya kag nagsiling, "Bangon kag
magkaon."
6 Pagtan-aw niya, may nakita siya sa iya uluhan nga tinapay nga ginluto sa ginpainit
nga bato, kag tubig nga nasulod sa tibod. Nagkaon siya kag nag-inom, kag naghigda
liwat.
7 Nagbalik ang anghel sang GINOO kag gintandog niya si Elias kag nagsiling, "Bangon
kag magkaon, kay malayo pa ang imo lalakton."
8 Gani nagbangon si Elias kag nagkaon kag nag-inom. Nagbaskog siya sa iya
ginkaon, kag naglakat siya sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i, hasta nakaabot
siya sa Horeb,† ang bukid sang Dios.

---

* **19:4** *puno sang kahoy:* Ang kahoy diri ginatawag sa English nga broom tree. † **19:8** *Horeb:* ukon, *Sinai*

9 Nagsulod siya sa isa ka kuweba kag didto nagtulog pagkagab-i.

Nagpakig-estorya ang Dios kay Elias

Karon, nagsiling ang GINOO sa iya, "Elias, ano ang ginahimo mo diri?"
10 Nagsabat siya, "O GINOONG Dios nga Makagagahom, nagaalagad gid ako sing
matutom sa imo. Pero ginsikway sang mga Israelinhon ang ila kasugtanan sa imo,
gin-guba nila ang imo mga halaran, kag ginpamatay ang imo mga propeta. Ako na
lang isa ang nabilin, kag ginatinguhaan man nila ako nga patyon."
11 Nagsiling ang GINOO, "Magguwa ka kag magtindog sa akon presensya sa ibabaw
sang bukid, kay maagi ako." Dayon may nag-agi nga mabaskog nga hangin nga
nagtiphag sang mga bukid kag nagdugmok sang mga bato, pero wala ang GINOO sa
hangin. Pagkatapos sang hangin, naglinog, pero wala man ang GINOO sa linog.
12 Pagkatapos sang linog, may kalayo nga nag-abot, pero wala gihapon ang GINOO sa
kalayo. Pagkatapos sang kalayo, may mahinay nga tingog nga daw sa nagahutik.
13 Pagkabati sini ni Elias, gintabunan niya ang iya nawong sang iya pangtabon nga
panapton kag nagguwa siya kag nagtindog sa baba sang kuweba. Dayon may tingog
nga nagsiling sa iya, "Elias, ano ang ginahimo mo diri?"
14 Nagsabat siya, "O GINOONG Dios nga Makagagahom, nagaalagad gid ako sing
matutom sa imo. Pero ginsikway sang mga Israelinhon ang ila kasugtanan sa imo,
gin-guba nila ang imo mga halaran, kag ginpamatay ang imo mga propeta. Ako na
lang isa ang nabilin, kag ginatinguhaan man nila ako nga patyon."
15 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Magbalik ka sa imo gin-agyan, kag magkadto sa
kamingawan sang Damascus. Pag-abot mo didto, haplasan mo sang lana si Hazael sa
pagpakita nga siya na ang hari sang Aram.‡
16 Haplasan mo man si Jehu nga anak ni Nimshi bilang hari sang Israel, kag si
Elisha§ nga anak ni Shafat, nga taga-Abel Mehola, sa pagbulos sa imo bilang propeta.
17 Pamatyon ni Hazael ang mga nagasimba kay Baal. Ang makapalagyo sa iya,
pamatyon ni Jehu, kag ang makapalagyo kay Jehu, pamatyon ni Elisha.
18 Pero ibilin ko ang 7,000 ka Israelinhon nga wala nagluhod kag naghalok sa *imahen*
ni Baal."

Ang Pagtawag kay Elisha

19 Naghalin didto si Elias kag nakita niya si Elisha nga anak ni Shafat nga nagaarado.
May onse ka paris sang mga baka sa unahan ni Elisha nga ginaarado *sang iya mga*
kaupod, kag siya ang nagaarado sang ikadose nga paris sang baka. Nagpalapit si Elias
sa iya, kag gintaklap ni Elias ang iya pangtabon nga panapton sa kay Elisha.
20 Ginbayaan ni Elisha ang iya mga baka kag ginlagas si Elias. Nagsiling si Elisha,
"Mahalok anay ako kay tatay kag kay nanay sa pagpaalam sa ila, dayon maupod ako sa
imo." Nagsabat si Elias, "Sige, pero indi mo pagkalimtan ang ginhimo ko sa imo."
21 Nagbalik si Elisha, kag ginkuha niya ang iya mga baka kag gin-ihaw. Ginhimo niya
nga gatong ang mga gota kag mga arado sa pagluto sang karne sang mga baka.
Pagkaluto na, ginhatagan niya ang iya mga kaupod nga nagaarado, kag nagkaon sila
tanan. Dayon nagsunod siya kay Elias bilang iya kabulig.

20

Ginsalakay ni Ben Hadad ang Samaria

1 Karon, gintipon ni Haring Ben Hadad sang Aram* ang tanan niya nga soldado para
magpakig-away. Nag-upod sa ila ang 32 ka hari nga kadampig ni Ben Hadad, nga may
mga kabayo kag mga karwahe. Kag naglakat sila sa pagsalakay sa Samaria.

---

‡ **19:15** *Aram:* ukon, *Syria* § **19:16** *Elisha:* sa iban nga mga translations, *Eliseo* * **20:1** *Aram:* ukon, *Syria*

2 Nagpadala si Ben Hadad sang mga mensahero sa Samaria sa pagsugid sang sini
nga mensahi kay Haring Ahab sang Israel: “Amo ini ang ginsiling ni Ben Hadad:
3 ‘Ang imo mga pilak kag mga bulawan akon, kag ang imo mga asawa kag maayo nga
mga kabataan akon man.’”
4 Nagpadala sang sabat si Haring Ahab nga nagasiling, “Suno sa ginsiling mo, Mahal
nga Hari, imo ako kag ang tanan nga akon.”
5 Nagbalik liwat ang mga mensahero kay Ahab kag nagsiling, “Amo ini ang ginsiling
ni Ben Hadad: ‘Nagsiling na ako sa imo nga ihatag mo sa akon ang imo mga pilak, mga
bulawan, mga asawa, kag mga kabataan.
6 Pero buwas sa amo sini nga oras, pakadtuon ko dira ang akon mga opisyal sa
pag-usisa sang imo palasyo kag sang mga balay sang imo mga opisyal. Kuhaon nila
ang tanan nga ginakabig mo nga malahalon.’”
7 Ginpatawag sang hari sang Israel ang tanan nga manugdumala sang Israel kag
ginsilingan, “Nagapangita gid sang paagi si Ben Hadad nga halitan kita. Nagsugot na
gani ako sang ginpangayo niya ang akon mga asawa, mga kabataan, mga pilak, kag
mga bulawan.”
8 Nagsabat ang mga manugdumala kag ang katawhan, “Indi ka na magpasugot sa iya
mga ginapangayo.”
9 Gani ginsilingan niya ang mga mensahero ni Ben Hadad, “Silinga ninyo ang Mahal
nga hari nga ihatag ko ang iya una nga ginpangayo, pero ining ikaduha indi ko na
mahatag.” Nagpuli ang mga mensahero kag ginsugid nila kay Ben Hadad ang sabat ni
Ahab.
10 Nagpadala liwat si Ben Hadad sang mensahi kay Ahab, “Kabay pa nga silutan ako
sang mga dios sing puwerte gid kon indi ko malaglag sing bug-os ang Samaria.
Siguraduhon ko nga bisan yab-ok wala sing mabilin nga sarang mahakop sang akon
mga soldado.”
11 Nagsabat ang hari sang Israel, “Silinga ninyo siya nga ang soldado nga
nagapreparar pa lang sa pagpakig-away indi dapat magpabugal pareho sa soldado nga
nakatapos na sa pagpakig-away.”
12 Nabaton ni Ben Hadad ang sabat ni Ahab samtang nagainom siya kag ang kaupod
niya nga mga hari didto sa ila mga tolda.† Dayon ginmanduan niya ang iya mga
tinawo nga magpreparar sa pagsalakay sa Samaria. Kag gintuman nila ini.

Ginpierdi ni Ahab si Ben Hadad

13 Sa pihak nga bahin, may nag-abot nga isa ka propeta kay Ahab kag nagsiling,
“Amo ini ang ginasiling sang Ginoo: Nakita mo nga puwerte kadamo ang mga soldado
ni Ben Hadad. Pero ipapierdi ko sila sa imo subong nga adlaw, kag dayon mahibaluan
mo nga ako amo ang Ginoo.”
14 Nagpamangkot si Ahab, “Pero sin-o ang magapierdi sa ila?” Nagsabat ang propeta,
“Amo ini ang ginasiling sang Ginoo: ‘Ang bataon nga mga soldado, nga sa idalom sang
awtoridad sang mga gobernador sang mga probinsya, amo ang magapierdi sa ila.’”
Nagpamangkot si Ahab, “Sin-o ang una nga magsalakay?” Nagsabat ang propeta,
“Kamo.”‡
15 Gani ginpatawag ni Ahab ang bataon nga mga soldado, nga sa idalom sang
awtoridad sang mga gobernador sang mga probinsya—232 sila tanan. Kag gintipon
man niya ang iban pa nga mga Israelinhon—7,000 sila tanan.
16 Udto sila nagsalakay, samtang si Ben Hadad kag ang 32 ka hari nga iya kadampig
nagapahubog sa ila mga tolda.
17 Una nga nagsalakay atong bataon nga mga soldado.

---

† **20:12** *sa ila mga tolda:* ukon, *sa Sucot* ‡ **20:14** *“Sin-o ang una...Kamo”:* ukon, *Sin-o ang magapanguna sa ila sa pagpakig-away? Nagsabat ang propeta, “Ikaw.”*

Karon, ang mga ginpadala ni Ben Hadad sa pagpanilag sa Samaria nagsugid sa iya,
"May mga soldado nga nagapakadto diri halin sa Samaria."
18 Nagsiling si Ben Hadad, "Dakpa ninyo sila kon magkadto sila diri sa
pagpakig-away ukon bisan sa pagpakighusay."

19 Ang bataon nga mga soldado amo ang nagpanguna sa mga soldado sang Israel,
20 kag ginpatay sang kada isa sa ila ang ila kaaway. Gani nagpalagyo ang iban nga
mga soldado sang Aram, kag ginlagas sila sang mga Israelinhon. Pero si Ben Hadad
kag ang iban niya nga mga kaupod nakapalagyo nga nagasakay sa kabayo.

21 Amo ato ang pagsalakay nila ni Haring Ahab sang Israel. Madamo gid nga mga
Arameanhon ang ila ginpamatay, kag ginpanguha nila ang mga kabayo kag mga
karwahe sang mga Arameanhon.
22 Pagkatapos sadto, nagpalapit ang propeta sa hari sang Israel kag nagsiling,
"Magpreparar ka kag magplano sing maayo, kay magasalakay liwat ang hari sang
Aram sa sunod nga tuig."

23 Sa pihak nga bahin, ang mga opisyal sang hari sang Aram nagsiling sa iya, "Ang
dios sang mga Israelinhon dios sang mga bukid; amo ina nga nagdaog sila. Pero kon
magpakig-away kita sa ila sa kapatagan, sigurado gid nga mapierdi ta sila.
24 Kag kinahanglan nga himuon mo ini: Ang mga kumander na ang padumalahon
mo sa mga soldado kag indi ang 32 ka hari.
25 Dayon magtipon ka sang mga soldado, mga kabayo, kag mga karwahe nga pareho
kadamo sadtong mga nagkalawala. Magpakig-away dayon kita sa mga Israelinhon sa
kapatagan, kag sigurado gid nga mapierdi ta sila." Nagsugot si Ben Hadad, kag
ginhimo niya ini.

26 Pagkasunod nga tuig, gintipon ni Ben Hadad ang mga Arameanhon, kag nagkadto
dayon sila sa banwa sang Afek sa pagpakig-away sa mga Israelinhon.
27 Nagtipon man ang mga Israelinhon kag nagpreparar sang ila mga kinahanglanon,
kag dayon naglakat sila sa pagpakig-away sa mga Arameanhon. Nagkampo sila nga
nagaatubang sa kampo sang mga Arameanhon. Pero pareho lang sila sa duha ka
magagmay nga panong sang mga kanding kon ikomparar sa mga Arameanhon nga
nagalikop sa kapatagan.
28 Nagkadto ang alagad sang Dios sa hari sang Israel kag nagsiling, "Amo ini ang
ginasiling sang GINOO: Nagahunahuna ang mga Arameanhon nga dios ako sang mga
bukid kag indi dios sang mga kapatagan. Gani ipapierdi ko sa imo ang ila mga soldado
nga puwerte kadamo para mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO."

29 Nagkampo ang mga Israelinhon kag ang mga Arameanhon nga nagaatubangay sa
sulod sang pito ka adlaw. Kag sang ikapito nga adlaw nag-away sila. Sa isa lang ka
adlaw nakapatay ang mga Israelinhon sing 100,000 ka soldado nga mga Arameanhon.
30 Ang mga nabilin nga mga Arameanhon nagpalagyo sa banwa sang Afek, nga sa
diin ang 27,000 sa ila narumpagan sang pader sang banwa. Nagpalagyo man didto si
Ben Hadad, kag nagpanago sa isa ka pribado nga kuwarto.
31 Nagsiling ang iya mga opisyal sa iya, "Nabatian namon nga maluluy-on kuno ang
mga hari sang Israel. Gani makadto kami sa hari sang Israel kag *magpaubos paagi sa*
pagtampi sang sako kag pagburambod sang lubid sa amon mga ulo. Basi pa lang indi
ka niya pagpatyon."

32 Gani nagtampi sila sang sako kag ginburambudan nila sang lubid ang ila mga ulo.
Dayon nagkadto sila sa hari sang Israel kag nagsiling, "Si Ben Hadad nga nagatahod sa
imo nagapakitluoy nga kon mahimo indi mo lang siya pagpatyon." Nagsabat ang hari,
"Buhi pa gali siya? *Daw pareho lang nga* utod ko siya."

33 Ginkabig sang mga opisyal ang sabat sang hari nga isa ka palatandaan nga may
paglaom sila, gani dayon man nila siling, “Huo, *si Ben Hadad daw pareho lang nga* utod
mo.” Nagsiling ang hari, “Dal-a ninyo siya sa akon.”
Pag-abot ni Ben Hadad, ginpasakay siya ni Ahab sa iya karwahe.
34 Nagsiling si Ben Hadad kay Ahab, “Iuli ko sa imo ang mga banwa nga gin-agaw
sang akon amay sa imo amay. Kag puwede ka magpatindog sang mga balaligyaan sa
Damascus, pareho sa ginhimo sang akon amay sa Samaria.” Nagsiling si Ahab, “Sa
sining gintanyag mo, buy-an ko ikaw.” Gani naghimo sila sang kasugtanan, kag
ginpalakat siya ni Ahab.
35 Karon, ginsugo sang Ginoo ang isa ka tawo, nga miyembro sang mga propeta, sa
pagsiling sa iya nga kaupod, “Abi, sakita ako.” Pero nagbalibad ang tawo.
36 Gani nagsiling siya sa tawo, “Tungod kay wala mo pagtumana ang Ginoo,
pagapatyon ka sang leon paghalin mo gid diri.” Paghalin sang tawo, nakita siya sang
leon kag ginpatay siya.
37 May nakita naman ang propeta nga isa ka tawo kag nagsiling siya, “Abi, sakita
ako.” Gani ginsakit siya kag napilasan siya.
38 Dayon naglakat ang propeta kag nagtindog sa dalan nga nagahulat sa hari *sang
Israel nga mag-agi.* Nagpakuno-kuno siya paagi sa pagbutang sang bendahi sa iya mga
mata para indi siya makilal-an.
39 Pag-agi sang hari, nagsinggit ang propeta sa iya, “Sir, nag-upod ako sa inaway, kag
didto may tawo nga nagdala sa akon sang bihag kag nagsiling, ‘Bantayi ini nga tawo.
Kon makapalagyo siya, patyon ikaw ukon pabayaron sing 35 ka kilo nga pilak.’
40 Pero sang masako ako, sir, sa iban nga mga buluhaton, nakapalagyo ang bihag.”
Nagsiling ang hari, “Dapat ka silutan suno sa imo ginsiling.”
41 Ginkuha gilayon sang propeta ang bendahi sa iya mga mata, kag nakilal-an siya
sang hari sang Israel nga isa siya sa mga propeta.
42 Nagsiling siya sa hari, “Amo ini ang ginasiling sang Ginoo: Tungod nga ginbuy-an
mo ang tawo nga ginsiling ko nga dapat patyon, patyon ka sa baylo niya, kag patyon
man ang imo katawhan sa baylo sang iya katawhan.”
43 Nagpuli ang hari sang Israel sa iya palasyo sa Samaria nga masinulub-on kag akig.

21

Ang Talamnan sang Ubas ni Nabot

1 Karon, may isa ka tawo nga taga-Jezreel nga ang iya ngalan si Nabot. May talamnan
siya sang ubas sa Jezreel sa tupad sang palasyo ni Haring Ahab sang Samaria.
2 Isa sina ka tion, nagsiling si Ahab kay Nabot, “Tungod nga malapit sa akon palasyo
ang imo talamnan sang ubas, ihatag na lang ina sa akon para himuon ko nga talamnan
sang mga utan. Kag bilang baylo, hatagan ko ikaw sang mas maayo nga talamnan sang
ubas; ukon kon gusto mo, bayaran ko ikaw sa nagakaigo nga bili sini.”
3-4 Pero nagsabat si Nabot, “Indi magtugot ang Ginoo nga ihatag ko sa imo ang
ginpanubli ko sa akon mga katigulangan.”
Nagpuli si Ahab nga masinulub-on kag akig tungod sa ginsabat ni Nabot sa iya.
Naghigda siya nga nagaatubang sa dingding, kag indi magkaon.
5 Ginkadtuan siya ni Jezebel nga iya asawa kag ginpamangkot, “Ngaa nga
nagapangasubo ka? Ngaa indi ka magkaon?”
6 Nagsabat siya sa iya asawa, “Ginsilingan ko si Nabot nga baklon ko ang iya
talamnan sang ubas; ukon kon gusto niya, bayluhan ko sang mas maayo nga talamnan
sang ubas, pero wala siya magsugot.”

7 Nagsiling si Jezebel, “Indi bala nga hari ikaw sang Israel? Bangon ka kag magkaon!
Magkalipay ka kay ihatag ko sa imo ang talamnan sang ubas ni Nabot nga
taga-Jezreel.”
8 Gani nagsulat si Jezebel sa ngalan ni Ahab, kag ginselyuhan niya ini sang selyo
sang hari, kag ginpadala sa mga manugdumala kag sa iban pa nga mga opisyal sang
banwa nga sa diin nagaestar si Nabot.
9 Amo ini ang mensahi sang iya sulat: “Tipuna ninyo ang katawhan para magpuasa,
kag papungkua ninyo si Nabot sa unahan sang mga tawo.
10 Dayon papungkua ninyo sa iya atubangan ang duha ka malain nga mga tawo para
mag-akusar sa iya nga ginpakamalaot niya ang Dios kag ang hari. Dal-a dayon ninyo
siya sa guwa sang banwa kag batuhon hasta mapatay.”
11 Ginhimo sang mga manugdumala kag sang iban pa nga mga opisyal ang ginsiling
sa ila ni Jezebel sa sulat.
12 Gintipon nila ang mga tawo para magpuasa kag ginpapungko nila si Nabot sa
unahan sang mga tawo.
13 Dayon may nag-abot nga duha ka malain nga mga tawo kag nagpungko sa
atubangan ni Nabot, kag gin-akusar nila siya sa atubangan sang mga tawo. Siling nila,
“Ginpakamalaot ni Nabot ang Dios kag ang hari.” Gani gindala nila si Nabot sa guwa
sang banwa kag ginbato hasta nga napatay.
14 Dayon nagsulat sila kay Jezebel nga ginbato nila si Nabot kag patay na.
15 Pagkahibalo ni Jezebel nga patay na si Nabot, nagsiling siya kay Ahab, “Patay na si
Nabot. Gani maglakat ka kag angkuna ang talamnan sang ubas ni Nabot nga
ginbalibad niya nga ibaligya sa imo.”
16 Pagkabati ni Ahab nga patay na si Nabot, naglakat siya gilayon sa pag-angkon sang
talamnan sang ubas ni Nabot.
17 Nagsiling ang GINOO kay Elias nga taga-Tishbe,
18 “Lakat kag kadtui si Haring Ahab sang Israel, nga nagahari sa Samaria. Ara siya sa
talamnan sang ubas ni Nabot kay gusto niya ini nga angkunon.
19 Silinga siya nga amo ini ang akon ginasiling: ‘Pagkatapos nga ginpatay mo ang
tawo, kuhaon mo pa pati ang iya duta? Tungod sa imo ginhimo, dilapan sang mga ido
ang imo dugo sa guwa sang banwa, subong nga gindilapan nila didto ang dugo ni
Nabot.’”
20 Pagkakita ni Ahab kay Elias nagsiling siya, “Nakita gid man ako sang akon
kaaway!” Nagsabat si Elias, “Huo, nagkadto ako sa imo tungod kay gintugyan mo ang
imo kaugalingon sa paghimo sing malain sa panulok sang GINOO!
21 Gani *amo ini ang ginasiling sang GINOO sa imo:* ‘Laglagon ko ikaw. Pamatyon ko
ang tanan mo nga kaliwat nga lalaki, ulipon man ukon indi.
22 Laglagon ko ang imo panimalay pareho sa ginhimo ko sa panimalay ni Jeroboam
nga anak ni Nebat, kag sa panimalay ni Baasha nga anak ni Ahia, tungod kay ginpaakig
mo ako kag ikaw ang nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.’
23 “Kag parte kay Jezebel, nagasiling ang GINOO nga pagakaunon siya sang mga ido
sa pader sang Jezreel.
24 Ang mga miyembro sang imo panimalay nga magakalamatay sa banwa
pagakaunon sang mga ido, kag ang magakalamatay sa uma pagakaunon sang mga
pispis.”
25 (Wala gid sing tawo nga nagtugyan sang iya kaugalingon sa paghimo sang malain
sa panulok sang GINOO pareho sang ginhimo ni Ahab, nga ginsutsot ni Jezebel nga iya
asawa.
26 Naghimo siya sang makangilil-ad gid nga butang paagi sa pagsimba sa mga
dios-dios, pareho sa ginhimo sang mga Amornon nga ginpatabog sang GINOO sa mga
Israelinhon.)

27 Pagkabati ni Ahab sa ginsiling ni Elias, gin-gisi niya ang iya bayo kag nagsuksok
sang sako, kag nagpuasa. Nagtulog siya nga nagasuksok sang sako, kag naglakat-lakat
nga nagapangasubo.
28 Nagsiling ang GINOO kay Elias nga taga-Tishbe,
29 "Nakita mo bala kon daw ano ang pagpaubos ni Ahab sang iya kaugalingon sa
akon atubangan? Tungod kay nagpaubos siya, indi ko pag-ipadala ang kalaglagan sa
iya panahon, kundi ipadala ko ini sa panimalay sang iya anak kon maghari na siya."

22

Ginpaandaman ni Micaya si Ahab
(2 Cro. 18:2-27)

1 Wala nag-inaway ang Aram* kag ang Israel sa sulod sang tatlo ka tuig.
2 Kag sang ikatatlo nga tuig nagpakigkita si Haring Jehoshafat sang Juda sa kay
Haring *Ahab* sang Israel.
3 Nagsiling si Ahab† sa iya mga opisyal, "Nahibaluan ninyo nga aton ang Ramot
Gilead. Pero ngaa wala kita nagahimo sing paagi nga mabawi ta ini sa hari sang
Aram?"
4 Gani ginpamangkot ni Ahab si Jehoshafat, "Maupod ka bala sa amon sa
pagpakig-away sa Ramot Gilead?" Nagsabat si Jehoshafat kay Ahab, "Handa ako nga
mag-upod sa imo, kag handa ako nga ipagamit sa imo ang akon mga soldado kag mga
kabayo.
5 Pero pamangkuton ta anay ang GINOO kon ano ang iya masiling."
6 Gani ginpatawag ni Ahab ang mga propeta—mga 400 sila tanan—kag
ginpamangkot, "Malakat bala ako sa pagpakig-away sa Ramot Gilead ukon indi?"
Nagsabat sila, "Lakat, kay padaugon ka sang Ginoo!"
7 Pero nagpamangkot si Jehoshafat, "Wala na bala diri sang iban pa nga propeta sang
GINOO nga aton mapamangkutan?"
8 Nagsabat si Ahab kay Jehoshafat, "May isa pa nga puwede ta mapamangkutan kon
ano ang isiling sang GINOO—si Micaya nga anak ni Imla. Pero akig ako sa iya kay wala
gid siya sing ginapropesiya nga maayo parte sa akon kundi puro lang malain."
Nagsabat si Jehoshafat, "Indi ka dapat maghambal sang subong sina."
9 Gani ginpatawag ni Ahab ang isa sa iya mga opisyal kag ginsilingan, "Dal-a ninyo
diri gilayon si Micaya nga anak ni Imla."
10 Karon, si Haring *Ahab* sang Israel kag si Haring Jehoshafat sang Juda, nga
nagabayo sang ila harianon nga mga bayo, nagapungko sa ila tagsa ka trono sa
atubangan sang linasan nga ara dampi sa puwertahan sang Samaria. Kag nagapamati
sila sa ginasiling sang mga propeta.
11 Si Zedekia nga isa sa mga propeta, nga anak ni Kenaana, may ginhimo nga
sulosungay nga salsalon. Nagsiling siya, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Paagi sa
sini nga sungay, laglagon mo, *Haring Ahab,* ang mga Arameanhon hasta nga maubos
sila."
12 Amo man ang ginsiling sang tanan nga propeta. Siling nila, "Salakaya ang Ramot
Gilead, Haring Ahab, kag magadaog ka, kay itugyan ini sang GINOO sa imo."
13 Sa pihak nga bahin, ang ginsugo sa pagkuha kay Micaya nagsiling sa iya, "Ang
tanan nga propeta palareho nga nagsiling nga magadaog ang hari, gani amo man ina
ang imo isiling."
14 Pero nagsiling si Micaya, "Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga ihambal ko lang
ang ginapahambal niya sa akon."

---

* **22:1** *Aram:* ukon, *Syria* † **22:3** *Ahab:* sa Hebreo, *hari sang Israel.* Amo man sa bersikulo 4-6, 8-10, 18, 30.

15 Pag-abot ni Micaya kay Haring *Ahab* nagpamangkot ang hari sa iya, “Micaya,
salakayon bala namon ang Ramot Gilead ukon indi?” Nagsabat si Micaya, “Salakaya
ninyo kag magadaog kamo, kay itugyan ina sang GINOO sa imo.”
16 Pero nagsiling ang hari kay Micaya, “Pila gid bala ka beses nga pasumpaon ko
ikaw nga sugiran mo ako sing matuod sa ngalan sang GINOO?”
17 Gani nagsiling si Micaya, “Nakita ko sa palanan-awon nga naglalapta ang mga
Israelinhon sa mga kabukiran pareho sa mga karnero nga wala sing manugbantay,
kag nagsiling ang GINOO, ‘Ini nga mga tawo wala na sing pangulo. Papulia sila nga may
kalinong.’”
18 Nagsiling si Haring Ahab kay Jehoshafat, “Indi bala ginsilingan ko na ikaw nga
wala gid siya sing maayo nga ginapropesiya sa akon kundi puro lang malain?”
19 Nagsiling pa si Micaya, “Pamatii ang mensahi sang GINOO! Nakita ko ang GINOO
nga nagapungko sa iya trono, kag may nagatindog nga mga langitnon nga mga tinuga
sa iya tuo kag wala.
20 Kag nagsiling ang GINOO, ‘Sin-o ang magaganyat kay Ahab nga magsalakay sa
Ramot Gilead para mapatay siya didto?’ Lain-lain ang sabat sang langitnon nga mga
tinuga.
21 Sang ulihi may espiritu nga nagpalapit sa GINOO kag nagsiling, ‘Ako ang
magaganyat sa iya.’
22 Nagpamangkot ang GINOO, ‘Sa ano nga paagi?’ Nagsabat siya, ‘Malakat ako kag
pahambalon ko sing binutig ang mga propeta ni Ahab.’ Nagsiling ang GINOO, ‘Lakat
kag himua ina. Magamadinalag-on ka sa pagganyat sa iya.’”
23 *Nagsiling dayon si Micaya,* “Amo ato ang natabo. Ginpadal-an sang GINOO ang imo
mga propeta sang espiritu nga nagpahambal sa ila sing binutig. Ginbuot sang GINOO
nga malaglag ka.”
24 Nagpalapit si Zedekia kay Micaya kag gintampa siya. Kag nagsiling si Zedekia,
“Paano ka makasiling nga ang Espiritu sang GINOO naghalin sa akon kag
nagpakighambal sa imo?”
25 Nagsabat si Micaya, “Mahibaluan mo ini sa adlaw nga *mapierdi kamo sa inaway
kag* manago ka sa pinakasulod nga kuwarto sang balay.”
26 Nagmando dayon si Haring Ahab, “Dakpa ninyo si Micaya kag dal-a pabalik kay
Amon nga pangulo sang banwa kag kay Joash nga akon anak.
27 Kag silinga ninyo sila nga nagmando ako nga prisohon ini nga tawo kag hatagan
siya sang tinapay lang kag tubig hasta makabalik ako halin sa inaway nga wala
maano.”
28 Nagsiling si Micaya, “Kon makabalik ka pa nga wala maano, ti, ang GINOO wala
naghambal paagi sa akon.” Dayon nagsiling si Micaya sa tanan nga tawo didto,
“Tandai ninyo ang akon ginsiling!”

Napatay si Ahab
(2 Cro. 18:28-34)

29 Gani nagsalakay sa Ramot Gilead si Haring *Ahab* sang Israel kag si Haring
Jehoshafat sang Juda.
30 Nagsiling si Ahab kay Jehoshafat, “Sa tion sang inaway indi ako magpakilala nga
ako ang hari, pero ikaw ya magsuksok sang imo harianon nga bayo.” Gani
nagpakuno-kuno si Ahab, kag nagpakig-away sila.
31 Karon, nagmando ang hari sang Aram sa 32 ka kumander sang iya mga karwahe,
“Indi ninyo pagsalakayon si bisan sin-o, kundi ang hari lang sang Israel.”
32 Pagkakita sang mga kumander kay Jehoshafat, naghunahuna sila nga siya ang
hari sang Israel, gani ginsalakay nila siya. Pero sang pagsinggit ni Jehoshafat,

33 nareyalisar sang mga kumander nga indi gali siya ang hari sang Israel, gani
nag-untat sila sa paglagas sa iya.
34 Pero sang nagapamana ang isa ka Arameanhon nga soldado sa mga soldado sang
Israel, nalagpatan nga naigo niya ang hari sang Israel sa tinabuan sang iya panagang
sa dughan. Nagsiling si Haring Ahab sa nagadala sang iya karwahe, "Ipalayo ako sa
inaway! Kay napilasan ako."
35 Puwerte na gid ang inaway sadto nga adlaw, kag ang hari sang Israel nagasandig
na lang sa iya karwahe nga nagaatubang sa mga Arameanhon. Nagailig ang iya dugo
sa karwahe, kag napatay siya pagkahapon.
36 Sang nagasalop na ang adlaw, may nagsinggit sa mga soldado sang Israel, "Ang
tagsa-tagsa magpuli sa iya lugar!"
37 Gani napatay ang hari *sang Israel* kag gindala ang iya bangkay sa Samaria, kag
didto ginlubong.
38 Ginhugasan nila ang karwahe sa palaligusan sa Samaria, nga sa diin nagapaligo
ang mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas, kag ang iya dugo gindilapan sang mga
ido. Natabo ini suno sa ginsiling sang GINOO.
39 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Ahab, kag ang tanan nga iya ginhimo,
pati ang pagpatindog niya sang matahom nga palasyo, kag ang pagpabakod sang mga
banwa, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
40 Sang napatay si Ahab, si Ahazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Jehoshafat sa Juda
(2 Cro. 20:31-21:1)

41 Nangin hari sang Juda si Jehoshafat nga anak ni Asa sang ikaapat nga tuig sang
paghari ni Ahab sa Israel.
42 Nagaedad si Jehoshafat sang 35 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 25 ka tuig. Ang iya iloy amo si Azuba nga
anak ni Shilhi.
43 Ginsunod gid niya ang pagginawi sang iya amay nga si Asa. Matarong ang iya
ginhimo sa panulok sang GINOO. Pero wala niya pagkuhaa ang mga simbahan sa
mataas nga mga lugar, gani ang mga tawo padayon nga naghalad kag nagsunog sang
mga insenso didto.
44 May maayo man nga relasyon si Jehoshafat sa hari sang Israel.
45 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoshafat, kag ang iya bantog nga
mga binuhatan, kag ang iya mga pagpakig-away, nasulat sa Libro sang Kasaysayan
sang mga Hari sang Juda.
46 Ginpalayas niya ang mga lalaki kag mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas sa
mga lugar nga ginasimbahan, nga nabilin sang panahon sang iya amay nga si Asa.
47 Sadto nga panahon wala sing hari sa Edom; ginadumalahan lang ini sang isa ka
pangulo *nga ginpili ni Jehoshafat*.
48 May ginpahimo si Jehoshafat nga mga barko nga pangnegosyo‡ nga magbiyahe sa
Ofir para magkuha sang bulawan. Pero wala ini nakabiyahe kay nagkalaguba ini sa
Ezion Geber.
49 Sadto nga tion, nagsiling si Ahazia nga anak ni Ahab kay Jehoshafat, "Paupda ang
akon mga tinawo sa imo mga tinawo sa pagbiyahe." Pero wala magsugot si Jehoshafat.
50 Sang napatay si Jehoshafat, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Jehoram nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.

Ang Paghari ni Ahazia sa Israel

‡ **22:48** *mga barko nga pangnegosyo:* sa Hebreo, *mga barko sang Tarshish*

51 Nangin hari sang Israel si Ahazia nga anak ni Ahab sang ika-17 nga tuig sang
paghari ni Jehoshafat sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Ahazia, kag* naghari siya sa
sulod sang duha ka tuig.
52 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, tungod kay nagsunod siya sa iya
amay kag iloy, kag kay Jeroboam nga anak ni Nebat, nga amo ang nangin
kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.
53 Nagsimba siya kag nag-alagad kay Baal, gani ginpaakig niya ang GINOO, ang Dios
sang Israel, pareho sang ginhimo sang iya amay.

Ang Ikaduha nga Libro sang mga Hari

Si Elias kag si Haring Ahazia

1 Pagkatapos nga napatay si Ahab, nagrebelde ang Moab sa Israel.
2 Isa ka adlaw, nahulog si Ahazia halin sa rehas-rehas sang ibabaw nga kuwarto
sang iya palasyo sa Samaria, kag nabalda siya. Gani nagpadala siya sang mga
mensahero sa pagpamangkot kay Baal Zebub, ang dios sang Ekron, kon bala maulian
pa siya sa iya pagkabalda.
3 Karon, nagsiling ang anghel sang GINOO kay Elias nga taga-Tishbe nga sugataon
niya ang mga mensahero sang hari sang Samaria kag ihambal ini sa ila: "Ngaa
makadto kamo sa pagpamangkot kay Baal Zebub nga dios sang Ekron? Wala bala sang
Dios sa Israel?
4 Gani karon, *silinga ninyo si Ahazia nga* amo ini ang ginasiling sang GINOO*sa iya*,
'Indi ka na makabangon sa imo ginahigdaan. Sigurado gid nga mapatay ka!' " Gani
naglakat si Elias.
5 Ang mga mensahero nagbalik sa hari. Gani ginpamangkot sila sang hari, "Ngaa
nagbalik kamo?"
6 Nagsabat sila, "May tawo nga nagsugata sa amon kag nagsiling siya nga magbalik
kami sa imo kag ihambal sa imo ining ginsiling sang GINOO: 'Ngaa nagpasugo ka sang
mga tawo sa pagpamangkot kay Baal Zebub nga dios sang Ekron? Wala bala sang Dios
sa Israel? Gani indi ka na makabangon sa imo ginahigdaan. Sigurado gid nga mapatay
ka!' "
7 Nagpamangkot ang hari sa ila, "Ano ang hitsura sang tawo nga nagsugata kag
nagsiling sina sa inyo?"
8 Nagsabat sila, "Nagabayo siya sang bayo nga hinimo halin sa bulbol sang sapat kag
nagapaha sang panit." Nagsiling ang hari, "Si Elias ato nga taga-Tishbe."
9 Dayon ginpakadto sang hari ang isa ka opisyal* kaupod ang 50 ka tawo *sa pagdakop
kay Elias*. Pag-abot sang opisyal kay Elias, nga nagapungko sadto sa ibabaw sang
bukid, nagsiling siya, "Alagad sang Dios, nagsiling ang hari nga magkadto ka sa iya."
10 Nagsabat si Elias sa opisyal, "Kon alagad ako sang Dios, kabay pa nga may
magaabot nga kalayo halin sa langit nga magsunog sa imo kag sa imo 50 ka tawo!"
May nag-abot dayon nga kalayo kag ginsunog ang opisyal kag ang iya 50 ka tawo.
11 Nagpadala liwat ang hari sang isa naman ka opisyal kaupod ang 50 ka tawo *sa
pagdakop* kay Elias. Nagsiling ang opisyal kay Elias, "Alagad sang Dios, nagsiling ang
hari nga magkadto ka gilayon sa iya!"
12 Nagsabat si Elias, "Kon alagad ako sang Dios, kabay pa nga may magaabot nga
kalayo halin sa langit nga magsunog sa imo kag sa imo 50 ka tawo!" May nag-abot
dayon nga kalayo sang Dios halin sa langit kag ginsunog ang opisyal kag ang iya 50 ka
tawo.
13 Nagpadala pa gid liwat ang hari sang ikatatlo nga opisyal kaupod ang 50 ka tawo.
Pag-abot sang opisyal kay Elias nagluhod siya kay Elias *bilang pagtahod*, kag
nagpakitluoy, "Alagad sang Dios, maluoy ka sa akon kag sa akon mga tawo. Indi kami
pagpatya nga imo mga alagad.
14 Nahibaluan ko nga ginsunog sang kalayo nga halin sa langit ang duha ka nahauna
nga opisyal kag ang tanan nila nga mga tawo. Pero kami ya kaluoyi!"
15 Nagsiling ang anghel sang GINOO kay Elias, "Upod ka sa iya, kag indi ka
magkahadlok." Gani nag-upod si Elias sa opisyal pakadto sa hari.

---

* **1:9** *opisyal:* ukon, *kapitan.* Amo man sa bersikulo 10, 11, 13.

16 Pag-abot ni Elias sa hari nagsiling siya, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: ‘Ngaa
nagpadala ka sang mga mensahero sa pagpamangkot kay Baal Zebub nga dios sang
Ekron? Wala bala sang Dios sa Israel nga imo mapamangkutan? Gani indi ka na
makabangon sa imo ginahigdaan. Sigurado gid nga mapatay ka!’ ”
17 Gani napatay ang hari suno sa ginhambal sang GINOO paagi kay Elias. Tungod kay
wala sing anak nga lalaki si Ahazia, si Joram†*nga iya utod* amo ang nagbulos sa iya
bilang hari. Naghari si Joram sang ikaduha nga tuig sang paghari ni Jehoram nga anak
ni Haring Jehoshafat sang Juda.
18 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Ahazia, kag ang iya mga ginhimo,
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

2

Gindala si Elias pa-Langit

1 Sang tion nga kuhaon na sang GINOO si Elias pa-langit paagi sa isa ka buhawi,
nagalakat si Elias kag si Elisha halin sa Gilgal.
2 Nagsiling si Elias kay Elisha, “Diri ka lang, kay ginapakadto ako sang GINOO sa
Betel.” Pero nagsiling si Elisha, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO kag sa imo nga indi
gid ako magbulag sa imo.” Gani nagkadto sila sa Betel.
3 Karon, may grupo sang mga propeta didto sa Betel nga nagkadto kay Elisha kag
nagpamangkot, “Nahibaluan mo bala nga kuhaon na sang GINOO subong nga adlaw
ang imo agalon?” Nagsabat si Elisha, “Huo, nahibaluan ko, pero indi lang naton
paghambalan ina.”
4 Dayon nagsiling si Elias kay Elisha, “Diri ka lang, kay ginapakadto ako sang GINOO
sa Jerico.” Nagsabat si Elisha, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO kag sa imo nga indi
gid ako magbulag sa imo.” Gani naglakat sila sa Jerico.
5 Karon, may grupo sang mga propeta didto sa Jerico nga nagpalapit kay Elisha kag
nagpamangkot, “Nahibaluan mo bala nga kuhaon na sang GINOO subong nga adlaw
ang imo agalon?” Nagsabat si Elisha, “Huo, nahibaluan ko, pero indi lang naton
paghambalan ina.”
6 Dayon nagsiling si Elias kay Elisha, “Diri ka lang, kay ginapakadto ako sang GINOO
sa *Suba sang* Jordan.” Nagsabat si Elisha, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO kag sa
imo nga indi gid ako magbulag sa imo.” Gani nagpadayon sila nga duha sa paglakat.
7 Karon, may 50 ka tawo nga miyembro sang grupo sang mga propeta nga nagtindog
sa ulo-unhan, nga nagaatubang sa lugar nga ginpunduhan ni Elias kag ni Elisha sa *may
Suba sang* Jordan.
8 Ginhukas ni Elias ang iya pangtabon nga panapton kag ginlukot ini kag ginhampak
sa tubig. Natunga dayon ang tubig, kag nagtabok sila nga duha sa mamala nga duta.
9 Pagkatabok nila, nagsiling si Elias kay Elisha, “Ano ang gusto mo nga himuon ko sa
imo antes ako kuhaon sa imo?” Nagsabat si Elisha, “Gusto ko nga mapanubli sing
doble ang imo gahom.”*
10 Nagsiling si Elias, “Mabudlay inang imo ginapangayo. Pero, mabaton mo ini kon
makita mo ako nga ginakuha, pero kon indi, indi mo ini mabaton.”
11 Samtang nagalakat sila nga nagaestoryahanay, gulpi lang nga may nag-abot nga
karwahe nga kalayo nga ginaguyod sang mga kabayo nga kalayo. Nag-agi ini sa ila
tunga kag nagseparar sa ila, kag gindala si Elias pa-langit paagi sa isa ka buhawi.

---

† **1:17** *Joram:* ukon, *Jehoram*

* **2:9** *Gusto...imo gahom:* Siguro ang buot silingon, *gusto ni Elisha nga hatagan siya ni Elias sang gahom nga doble sang sa ginahatag niya sa iban nga mga propeta, para siya ang magabulos kay Elias bilang pangulo sang mga propeta.*

12 Nakita ini ni Elisha kag nagsinggit siya, “Amay ko! Amay ko! Ang mga karwahe
kag mga manugkarwahe sang Israel!”† Kag sang wala na niya makita si Elias, gin-gisi
niya ang iya bayo hasta nga napihak *sa pagpakita sang iya pagpangasubo*.
13 Dayon ginpulot niya ang pangtabon nga panapton ni Elias nga nahulog, kag
nagbalik siya sa higad *sang Suba sang* Jordan kag nagtindog didto.
14 Ginhampak niya ang tubig sang pangtabon nga panapton ni Elias kag nagsiling,
“Diin na karon ang GINOO, ang Dios ni Elias?” Sang ginhimo niya ato, natunga ang
tubig, kag nagtabok dayon siya.
15 Sang makita sang grupo sang mga propeta nga halin sa Jerico ang natabo,
nagsiling sila, “Ang gahom ni Elias ara kay Elisha!” Gani ginsugata nila si Elisha kag
nagluhod sila *bilang pagtahod* sa iya.
16 Nagsiling sila, “Sir, may kaupod kami nga 50 ka mabakod nga mga tawo. Kon gusto
mo, ipapangita ta sa ila ang imo agalon. Basi bala gindala lang siya sang Espiritu sang
GINOO sa isa ka bukid ukon sa isa ka pulopatag.” Nagsabat si Elisha, “Indi sila
pagpalakta.”
17 Pero nagpamilit gid sila hasta nga nahuya na lang siya *magpangindi*. Gani
nagsiling siya, “Sige, palakta ninyo sila.” Gani ginpalakat nila ang 50 ka tawo, kag sa
sulod sang tatlo ka adlaw ginpangita nila si Elias pero wala gid nila siya makita.
18 Pagbalik nila kay Elisha, nga ara pa sa Jerico, nagsiling si Elisha sa ila, “Ti, indi bala
nga nagsiling ako sa inyo nga indi kamo maglakat?”

Ang mga Milagro nga Ginhimo ni Elisha

19 Ang mga tawo sa banwa nagsiling kay Elisha, “Sir, nakita mo man nga maayo ang
nahamtangan sang amon banwa. Pero indi maayo ang tubig, kag tungod sini ang mga
tanom indi magtubo.”‡
20 Nagsiling si Elisha, “Dal-i ninyo ako sang bag-o nga yahong kag butangi sang asin.”
Gani gindal-an nila siya sini.
21 Naglakat dayon siya sa tuburan kag ginhaboy didto ang asin kag nagsiling, “Amo
ini ang ginasiling sang GINOO: ‘Gintinluan ko na ini nga tubig, kag indi na ini
makapatay ukon makapauntat sa pagtubo sang tanom.§’ ”
22 Kag halin sadto, matinlo na ang tubig, suno sa ginsiling ni Elisha nga matabo.
23 Naghalin si Elisha sa Jerico kag nagkadto sa Betel. Samtang nagalakat siya sa
dalan, may mga pamatan-on nga lalaki nga naghalin sa isa ka banwa kag
naglango-lango sa iya. Nagsiling sila, “Kalbo, halin diri!* Kalbo, halin diri!”
24 Nagbalikid si Elisha kag gintulok niya ang mga pamatan-on kag ginpakamalaot sa
ngalan sang GINOO. Dayon may duha ka babayi nga bear nga nagguwa halin sa
kakahuyan kag ginus-ab ang 42 ka pamatan-on.
25 Nagkadto dayon si Elisha sa Bukid sang Carmel, kag pagkatapos nagbalik siya sa
Samaria.

3

Nag-inaway ang Israel kag ang Moab

1 Nangin hari sang Israel si Joram nga anak ni Ahab sang ika-18 nga tuig sang
paghari ni Jehoshafat sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Joram, kag* naghari siya sa sulod
sang dose ka tuig.

---

† **2:12** *Ang mga karwahe...sang Israel:* Posible ang buot silingon, *si Elias manugdepensa sang Israel ukon wala sing mahimo ang depensa sang Israel kon wala siya.* ‡ **2:19** *ang mga tanom indi magtubo:* ukon, *ang mga nagabusong nagakahulugan* § **2:21** *makapauntat sa pagtubo sang tanom:* ukon, *makapahulog sa mga ginabusong* * **2:23** *halin diri:* sa literal, *magsaka ka*

2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pero indi pareho kalain sa ginhimo
sang iya amay kag iloy. Ginpaguba niya ang handumanan nga bato nga ginpahimo
sang iya amay bilang pagpadungog kay Baal.
3 Pero nagsunod siya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin
kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Wala gid siya nagbiya sa sini
nga mga sala.
4 Si Haring Mesha sang Moab nagasagod sang mga karnero, kag *tungod nga sakop*
sang Israel ang ila nasyon, nagahatag siya *kada tuig* sa hari sang Israel sang 100,000 ka
bataon nga mga karnero nga lalaki, kag mga bulbol sang 100,000 ka gulang nga mga
karnero nga lalaki.
5 Pero pagkapatay ni Ahab, nagrebelde siya sa hari sang Israel.
6 Gani sadto nga tion, gintipon ni Joram ang bilog nga Israel kag nagguwa sila sa
Samaria *sa pagsalakay sa Moab*.
7 Nagpadala siya sang sini nga mensahi kay Haring Jehoshafat sang Juda:
"Nagrebelde sa akon ang hari sang Moab. Maupod ka bala sa akon sa pagpakig-away
sa ila?" Nagsabat si Jehoshafat, "Huo, handa ako nga mag-upod sa imo, kag handa ako
nga ipagamit sa imo ang akon mga soldado kag mga kabayo."
8 Nagpamangkot dayon si Jehoshafat, "Diin kita maagi kon magsalakay kita?"
Nagsabat si Joram, "Sa kamingawan sang Edom."
9 Gani naglakat ang hari sang Israel kag ang hari sang Juda, pati ang hari sang Edom.
Pagkatapos sang pito ka adlaw nga paglakat, naubusan sang tubig ang mga soldado
kag ang ila mga sapat.
10 Nagsiling ang hari sang Israel, "Kaluluoy gid kita nga tatlo ka hari! Gindala kita
sang GINOO diri para itugyan lang sa *hari sang* Moab."
11 Pero nagpamangkot si Jehoshafat, "Wala bala kita sing upod nga propeta sang
GINOO? Kon may ara, makapamangkot kita sa GINOO paagi sa iya kon ano ang aton
himuon." Nagsabat ang isa ka opisyal sang hari sang Israel, "Si Elisha nga anak ni
Shafat ari diri. Kabulig siya sadto ni Elias."
12 Nagsiling si Jehoshafat, "Ti, makahambal ang GINOO paagi sa iya." Gani nagkadto
ang hari sang Israel, Juda, kag Edom kay Elisha.
13 Nagsiling si Elisha sa hari sang Israel, "Ano ang labot ko sa imo? Magkadto ka sa
mga propeta sang imo amay kag iloy!" Nagsiling ang hari sang Israel, "Indi! Kay ang
GINOO amo ang nagdala sa amon nga tatlo diri para itugyan lang sa *hari sang* Moab."
14 Nagsiling si Elisha, "Nagasugid ako sing matuod sa presensya sang buhi kag
Makagagahom nga GINOO, nga akon ginaalagad, nga indi kuntani ako magsapak sa
imo kon indi tungod sa akon pagtahod kay Haring Jehoshafat sang Juda.
15 Sige, dal-i ako diri sang tawo nga kahibalo magtukar sang arpa."
Samtang ginatukar ang arpa, gin-gamhan sang GINOO si Elisha,
16 kag nagsiling siya, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: 'Ini nga ililigan mapuno
sang tubig.
17 Bisan wala sing ulan ukon hangin, mapuno ini nga ililigan sang tubig, kag
makainom kamo kag ang inyo mga kasapatan.
18 Mahapos lang ini nga butang para sa GINOO. Wala labot sina, ipapierdi pa niya sa
inyo ang mga Moabnon.
19 Laglagon ninyo ang ila maayo nga mga banwa nga napalibutan sang mga pader.
Panapson ninyo ang ila maayo nga mga kahoy, tabunan ang ila mga tuburan, kag
panggub-on ang ila mapatubason nga mga uma paagi sa pagbutang sang mga bato.' "
20 Pagkasunod nga aga, sang tion sang paghalad, nag-ilig ang tubig halin sa Edom,
kag napuno sang tubig ang amo nga duta.

21 Karon, nabalitaan sang tanan nga Moabnon nga nagsalakay ang tatlo ka hari sa
ila. Gani gintipon nila ang tanan nga makasarang sa pagpakig-away, pamatan-on man
ukon tigulang, kag ginpaplastar sila sa border *sang Moab*.
22 Pagbangon nila pagkaaga, nakita nila ang tubig nga daw sa dugo kapula sang
masilakan sang adlaw.
23 Nagsiling sila, "Dugo ina! Sigurado nga nag-inaway ang tatlo ka hari kag
nagpinatyanay. Gani kuhaon ta ang ila mga pagkabutang!"
24 Pero pag-abot sang mga Moabnon sa kampo sang mga Israelinhon, nagguwa ang
mga Israelinhon kag ginsalakay sila hasta nga nagpalalagyo sila. Ginlagas nila sila
hasta sa ila lugar kag ginpamatay sila.
25 Ginpangguba nila ang mga banwa, kag ginhabuyan sang mga bato ang
mapatubason nga mga uma hasta nga natabunan ini sang mga bato. Ginpangtabunan
nila ang mga tuburan, kag ginpangtapas ang maayo nga mga kahoy. Sang ulihi ang Kir
Hareset na lang ang nabilin, pero ginpalibutan pa gid nila ini sang ila mga soldado nga
may mga labyog kag ginsalakay.
26 Pagkakita sang hari sang Moab nga pierdi sila sa inaway, gindala niya ang 700 ka
tawo nga may mga espada sa paglusot sa *mga soldado sang* hari sang Edom, pero
napaslawan sila.
27 Gani ginkuha niya ang kamagulangan niya nga anak nga amo kuntani ang
magabulos sa iya bilang hari, kag ginhalad niya ini sa may pader bilang halad nga
ginasunog. Tungod sini puwerte gid ang kaakig* kontra sa mga Israelinhon, gani
ginpabay-an na lang nila ang hari sang Moab kag nagpuli sila sa ila nasyon.

4

Ang Lana sang Balo nga Babayi

1 May isa ka balo nga babayi nga ang iya bana *nga napatay* miyembro sadto sang
grupo sang mga propeta. Isa ka adlaw, nagpangayo siya sang bulig kay Elisha. Siling
niya, "Patay na ang akon bana nga imo alagad kag nahibaluan mo nga nagatahod siya
sa GINOO. Karon, ang tawo nga iya nautangan nag-abot para kuhaon ang amon duha
ka anak nga lalaki para himuon nga ulipon *bilang bayad sa utang*."
2 Nagsiling si Elisha sa iya, "Ano ayhan ang mabulig ko sa imo? Sugiri ako, ano ang
ara sa imo balay?" Nagsabat ang babayi, "Wala gid, sir, luwas lang sa diutay nga lana
sa tibod."
3 Nagsiling si Elisha, "Kadtui ang tanan mo nga kasilingan kag magpanghulam ka
sang madamo nga suludlan.
4 Dayon magsulod kamo sang imo mga anak sa inyo balay kag siraduhi ninyo ang
puwertahan. Ibubo ninyo sa tanan nga suludlan ang lana *nga ara sa tibod.* Pagkapuno
sang kada suludlan, paina dayon."
5 Gani ginhimo sang babayi ang ginsiling ni Elisha sa iya, kag nagpanirado sila sang
iya mga anak sa ila balay. Dayon gindala sang iya mga anak ang mga suludlan sa iya,
kag ginbutangan niya ini sang lana.
6 Sang napuno na ang tanan nga suludlan, nagsiling siya sa iya anak, "Hatagi pa ako
sang suludlan." Nagsabat ang iya anak, "Wala na sang suludlan." Kag nag-untat dayon
ang pag-ilig sang lana.
7 Nagkadto ang babayi kay *Elisha nga* alagad sang Dios kag ginsugiran niya siya sa
natabo. Nagsiling si Elisha sa iya, "Lakat kag ibaligya ang lana kag bayari ang imo
utang. May sobra ka pa nga kuwarta nga mabilin nga sarang makabuhi sa imo kag sa
imo mga anak."

---

* **3:27** *puwerte gid ang kaakig:* Indi mapat-od sa Hebreo kon kay sin-o kaakig ang ginatumod diri.

Si Elisha kag ang Babayi nga Taga-Shunem

8 Isa ka adlaw, nagkadto si Elisha sa Shunem. May manggaranon didto nga babayi
nga nag-agda kay Elisha nga magkaon. Halin sadto, kon mag-agi si Elisha sa Shunem,
nagahapit siya sa balay sang babayi kag magkaon.
9 Karon nagsiling ang babayi sa iya bana, "Nahibaluan ko nga ining tawo nga
nagahapit diri permi sa aton isa ka balaan nga alagad sang Dios.
10 Himuan ta siya sang gamay nga kuwarto sa may atop, kag butangan ta sang katre,
lamisa, bangko, kag suga, para kon magkadto siya diri sa aton puwede siya makatiner
didto."
11 Isa ka adlaw, sang nagkadto si Elisha sa Shunem, nagsaka siya sa kuwarto kag
nagpahuway didto.
12 Ginsugo niya ang iya suluguon nga si Gehazi nga tawgon ang babayi. Gani
gintawag ni Gehazi ang babayi, kag pag-abot sang babayi,
13 nagsiling si Elisha sa iya suluguon, "Pamangkuta siya kon ano ang aton mahimo
para sa iya, sa iya maayo nga pag-atipan sa aton. Basi kon may ipapangabay siya sa
aton sa hari ukon sa kumander sang mga soldado." Nagsabat ang babayi, "*Indi na
kinahanglan, kay* maayo ang akon kahimtangan diri upod sa akon mga kasimanwa."
14 Nagpamangkot si Elisha kay Gehazi, "Ti, ano ang aton mahimo para sa iya?"
Nagsabat si Gehazi, "Wala siya sing bata nga lalaki kag tigulang na ang iya bana."
15 Nagsiling si Elisha, "Tawga siya liwat." Gani gintawag siya ni Gehazi, kag
nagtindog siya sa puwertahan.
16 Nagsiling si Elisha *sa iya*, "Sa amo man sini nga tion sa sunod nga tuig may
ginakugos ka na nga bata nga lalaki." Nagsabat ang babayi, "Indi ka magbutig sa akon,
sir. Alagad ka sang Dios."
17 Pero nagbusong matuod ang babayi, kag nagbata siya sing lalaki sa amo gid nga
tion sang sunod nga tuig, suno sa ginsiling sa iya ni Elisha.
18 Isa ka adlaw, sang dako na ang bata, nagkadto siya sa iya amay nga ara sa uma nga
nagaobra upod sa mga manug-ani.
19 Hinali lang nga nagsinggit siya sa iya amay, "Masakit ang ulo ko! Masakit ang ulo
ko!" Nagsiling ang iya amay sa suluguon, "Dal-a siya sa iya iloy!"
20 Gani gindala sang suluguon ang bata sa iya iloy, kag ginsabak niya siya. Pero
pagkaudto napatay ang bata.
21 Gindala sang iloy ang bangkay sang iya anak sa kuwarto ni Elisha sa ibabaw, kag
ginbutang sa katre. Dayon nagguwa siya sa kuwarto kag ginsira ang puwertahan.
22 Gintawag sang babayi ang iya bana kag ginsilingan, "Palihog, padal-i ako sang isa
ka suluguon kag isa ka donkey para makadali-dali ako kadto sa alagad sang Dios, kag
makabalik dayon."
23 Nagpamangkot ang iya bana, "Ngaa makadto ka gid subong nga indi man ini
Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan ukon Adlaw nga Inugpahuway?" Nagsabat ang
babayi, "Sige lang."
24 Gani ginbutangan niya sang pulungkuan ang donkey kag nagsiling sa iya
suluguon, "Dali na! Kag indi pagpahinaya ang donkey kon indi ako magsiling sa imo."
25 Gani naglakat sila, kag nakaabot sila sa Bukid sang Carmel, nga sa diin ara ang
alagad sang Dios. Pagkakita ni Elisha sa babayi sa unhan, nagsiling siya sa iya
suluguon nga si Gehazi, "Tan-awa, ara ang babayi nga taga-Shunem!
26 Dalagan kag sugataa siya kag pamangkuta kon kamusta siya, ang iya bana, kag
ang iya anak." Ginsugiran sang babayi si Gehazi nga maayo man ang tanan.
27 Pero pag-abot niya kay Elisha sa bukid, *nagluhod siya kag* gin-uyatan niya ang tiil
ni Elisha. Nagpalapit si Gehazi para itikwang siya palayo, pero nagsiling si Elisha,

"Pabay-i lang siya! Kay ara siya sa kalisod, pero wala ginsugid sang GINOO sa akon kon
ngaa."
28 Nagsiling ang babayi, "Sir, wala ako nagpangayo sa imo sang anak nga lalaki; *ikaw*
mismo ang nagsiling nga makabata pa ako. Nagsiling pa gani ako sa imo nga indi mo
ako pagpasaligon."
29 *Sang mareyalisar ni Elisha nga may natabo sa bata,* nagsiling siya kay Gehazi,
"Magpreparar ka sa pagkadto *sa iya balay*. Dal-a ang akon sungkod kag magdalagan.
Kon may masugata ka, indi ka na magpanamyaw, kag kon may magpanamyaw sa imo
indi ka na magsabat.* *Pag-abot mo,* ibutang dayon ang akon sungkod sa guya sang
bata."
30 Pero nagsiling ang iloy sang bata *kay Elisha,* "Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO
kag sa imo, nga indi gid ako magpuli kon indi ka mag-upod sa akon." Gani naglakat si
Elisha upod sa iya.
31 Nag-una si Gehazi kag ginbutang niya ang sungkod sa guya sang bata, pero wala
gid nagtingog ukon naghulag ang bata. Gani nagbalik si Gehazi sa pagsugata kay
Elisha kag nagsiling, "Wala gid mabuhi ang bata."
32 Sang pag-abot ni Elisha sa balay, nakita niya *didto sa iya kuwarto* ang bata nga
nagahamyang sa iya katre.
33 Nagsulod siya kag ginsira ang puwertahan, kag nagpangamuyo sa GINOO.
34 Dayon ginhap-an niya ang bata, nga ang iya baba sa baba sang bata, ang iya mata
sa mata sang bata, kag ang iya kamot sa kamot sang bata. Samtang ginahap-an niya
ang bata, amat-amat nga nag-init ang lawas sang bata.
35 Nagtindog si Elisha, kag nagpakadto-pakari sa kuwarto. Dayon ginhap-an niya
liwat ang bata. Nagpangatsi ang bata sing makapito ka beses, dayon ginmuklat niya
ang iya mga mata.
36 Gintawag ni Elisha si Gehazi kag ginsilingan, "Tawga ang iya iloy." Gani gintawag
niya siya. Pag-abot sang babayi nagsiling si Elisha sa iya, "Kuhaa ang imo bata."
37 Nagsulod ang babayi kag nagluhod sa tiilan ni Elisha *sa pagpasalamat*† *sa iya*.
Dayon ginkuha niya ang iya bata kag gindala panaog.

Ang Milagro sang Tion sang Tiggulutom

38 Sang pagbalik ni Elisha sa Gilgal, may gutom didto. *Karon,* samtang
nagapakig-estorya ang grupo sang mga propeta sa iya, nagsiling siya sa iya suluguon,
"Isun-ad ang dako nga kolon kag magluto sang sopas para sa sini nga mga tawo."
39 Ang isa sa mga propeta nagkadto sa uma sa pagpangutan. Nakakita siya sang utan
nga nagakabod lang didto, kag nagpanguha siya sang mga bunga sini nga sarang lang
niya madala sa iya bayo. Pagpuli niya, ginpangkihad-kihad niya ini kag ginlakot sa
ginaluto nga sopas, nga wala gani niya nahibaluan kon ano ato.
40 *Pagkaluto sang sopas,* ginserbi dayon ini sa mga tawo. Pero sang nagkaon na sila,
nagsinggit sila, "Alagad sang Dios, kalain gid sang iya sabor!"‡ Kag indi nila ato
makaon.
41 Nagsiling si Elisha, "Kuhai ako sang harina." Ginbubo niya dayon ang harina sa
kolon kag nagsiling *sa suluguon,* "Sige, iserbi na ini sa ila para makakaon sila." Kag
maayo na ang sabor sini.§
42 *Sang isa naman ka tion,* may isa ka tawo nga halin sa Baal Shalisha nga nagdala
kay *Elisha, nga* alagad sang Dios, sang sako nga may unod nga 20 ka tinapay nga

---

* **4:29** *Kon may masugata ka...magsabat:* Siguro amo ang sugo ni Elisha sa iya para magdali siya, nga indi na mag-usik sang panahon sa malawig nga pagpanamyaw ukon pagpakig-estorya. † **4:37** *pagpasalamat:* ukon, *pagpadungog* ‡ **4:40** *kalain gid sang iya sabor:* ukon, *makahililo ini* § **4:41** *maayo na ang sabor sini:* ukon, *indi na ini makahililo*

hinimo halin sa nahauna nga patubas sang barley, kag bag-o nga inani nga uyas.
Nagsiling si Elisha, “Ihatag ina sa grupo sang mga propeta* para ila kaunon.”
43 Nagsiling ang iya kabulig, “Paano ko ini mapaigo sa 100 ka tawo?” Nagsabat si
Elisha, “Ihatag lang sa ila para makakaon sila. Kay nagasiling ang GINOO nga
makakaon sila kag may mabilin pa.”
44 Gani ginhatag ini sang suluguon sa mga propeta kag nagkaon sila, kag may nabilin
pa, suno sa ginsiling sang GINOO.

5

Gin-ayo si Naaman sa Iya Balatian sa Panit

1 Si Naaman nga kumander sang mga soldado sang Aram* ginatahod gid sang hari
sang Aram, kay paagi sa iya ginpadaog sang GINOO ang Aram. Maayo siya nga soldado,
pero may delikado siya nga balatian sa panit.†
2 Sang nagsalakay ang mga soldado sang Aram sa Israel, may nabihag sila nga
dalagita nga nangin suluguon sang asawa ni Naaman.
3 Isa ka adlaw, nagsiling ining dalagita sa iya ama, “Kon magpakigkita lang ang akon
agalon *nga si Naaman* sa propeta nga didto sa Samaria, ayuhon gid niya siya sa iya
balatian sa panit.”
4 Gani ginsugiran ni Naaman ang hari parte sa ginsiling sang dalagita nga halin sa
Israel.
5 Nagsiling ang hari sang Aram, “Lakat, kag dal-on mo ang akon sulat sa hari sang
Israel.” Gani naglakat si Naaman nga may dala nga *regalo nga* 350 ka kilo nga pilak, 70
ka kilo nga bulawan kag napulo ka panid nga bayo.
6 Amo ini ang mensahi sang sulat nga gindala niya sa hari: “Ginapadala ko dira si
Naaman nga akon alagad para ayuhon mo siya sa iya balatian sa panit.”
7 Pagkabasa sang hari sang Israel sang sulat, gin-gisi niya ang iya bayo *sa kalain sang*
buot kag nagsiling, “Ngaa sa akon niya ginpadala ining tawo para ayuhon ang iya
balatian sa panit? Ano ako, Dios? May gahom bala ako sa pagpatay kag sa pagbuhi?
Nagapangita lang siya sang kabangdanan nga mag-away kami!”
8 Pagkahibalo ni Elisha, nga alagad sang Dios, sa natabo, nagpadala siya sang sini
nga mensahi sa hari: “Ngaa gin-gisi mo ang imo bayo? Pakadtua diri sa akon ina nga
tawo, kag mahibaluan niya nga may propeta sa Israel.”
9 Gani naglakat si Naaman upod sa iya mga kabayo kag karwahe kag nagpundo sa
puwertahan sang balay ni Elisha.
10 Nagsugo si Elisha sang mensahero sa pagsiling kay Naaman nga magkadto siya sa
Suba sang Jordan kag magpanghugas sang iya kaugalingon sing makapito ka beses,
kag magaayo siya.
11 Pero nangakig si Naaman kag naglakat nga nagakumod, “Abi ko sigurado gid nga
magguwa siya kag mag-atubang sa akon. Nagpaabot ako nga magpanawag siya sa
GINOO nga iya Dios kag magbayaw sang iya kamot sa ibabaw sang akon balatian sa
panit kag ayuhon ako.
12 Indi bala nga mas maayo ang mga suba sang Abana kag sang Farfar sa Damascus
sang sa iban nga mga suba diri sa Israel? Ngaa indi ako magpanghugas didto para
mag-ayo ako?” Gani naglakat siya nga akig gid.
13 Pero nagpalapit ang iya mga suluguon sa iya kag nagsiling, “Sir, kon nagsugo ang
propeta sa imo sa paghimo sang dako nga butang, indi bala nga himuon mo? Ti, ngaa
indi mo paghimuon ang iya ginsiling nga magpanghugas ka para mag-ayo ka?”

---

* **4:42** *sa grupo sang mga propeta:* sa Hebreo, *sa mga tawo* * **5:1** *Aram:* ukon, *Syria* † **5:1** *delikado siya nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

14 Gani naglakat si Naaman sa *Suba sang* Jordan kag nagpanghugas sang iya
kaugalingon sing makapito ka beses, suno sa ginsiling sang alagad sang Dios. Kag
nag-ayo ang iya balatian kag naglimpyo ang iya panit pareho sa panit sang isa ka
gamay nga bata.
15 Dayon nagbalik si Naaman kag ang iya mga kaupod sa alagad sang Dios.
Nagtindog siya sa atubangan ni Elisha kag nagsiling, "Karon nahibaluan ko na nga
wala sing iban nga Dios sa bilog nga kalibutan luwas sa Dios sang Israel. Gani palihog
batuna ining regalo ko sa imo, sir."
16 Nagsabat si Elisha, "Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO, nga akon ginaalagad, nga
indi ako magbaton sang regalo." Ginpilit siya ni Naaman nga batunon niya ang regalo,
pero indi gid siya magbaton.
17 Nagsiling si Naaman, "Kon indi ka gid, sir, tuguti na lang ako nga kargahan ko ang
akon duha ka kabayo‡ sang duta nga halin diri, kag dal-on ko sa amon.§ Kay sugod
subong indi na ako maghalad sang mga halad nga ginasunog kag sang iban pa nga
mga halad sa iban nga dios kundi sa GINOO lang.
18 Pero kabay pa, sir, nga patawaron ako sang GINOO kon mag-upod ako sa akon hari
sa templo sang dios nga si Rimmon para magsimba didto. Dapat lang nga himuon ko
ini bilang isa ka opisyal nga ginasaligan sang hari. Pero kabay pa nga patawaron ako
sang GINOO kon magluhod man ako didto."
19 Nagsiling si Elisha, "Maayo lang nga paglakat."
Pero indi pa gani malayo ang nalaktan ni Naaman,
20 nagsiling si Gehazi *sa iya kaugalingon*, "Ginpalakat sang akon agalon si Naaman
nga Arameanhon nga wala niya pagbatuna ang regalo nga dala niya. Nagasumpa ako
sa buhi nga GINOO nga lagson ko siya kag magkuha sang bisan ano sa iya."
21 Gani dali-dali nga ginlagas ni Gehazi si Naaman. Pagkakita ni Naaman kay Gehazi
nga nagadalagan pakadto sa iya, nagpanaog siya sa karwahe kag ginsugata siya.
Nagpamangkot si Naaman, "May malain bala nga natabo?"
22 Nagsabat si Gehazi, "Wala man. Ginsugo lang ako sang akon agalon nga silingon
ka nga may nag-abot bag-o lang gid nga duha ka bataon nga tawo nga miyembro sang
grupo sang mga propeta, nga halin sa kabukiran sang Efraim. Kag nagpangabay ang
akon agalon nga hatagan mo sila sang 35 ka kilo nga pilak kag duha ka panid nga
bayo."
23 Nagsiling si Naaman, "Huo, ari ang 70 ka kilo nga pilak." Kag ginpilit pa siya ni
Naaman nga batunon ato. Ginsulod ni Naaman ang pilak sa duha ka bag pati ang duha
ka panid nga bayo, kag ginhatag ini sa iya duha ka suluguon nga amo ang magdala sini
para kay Gehazi.
24 Pag-abot ni Gehazi sa bukid, ginkuha niya sa mga suluguon ang duha ka bag kag
ginpabalik sila. Dayon gindala niya ato sa balay kag gintago,
25 kag nagpakita siya dayon kay Elisha. Nagpamangkot si Elisha sa iya, "Diin ka
naghalin, Gehazi?" Nagsabat si Gehazi, "Wala ako sing may ginkadtuan."
26 Pero nagsiling si Elisha, "Wala ka bala kahibalo nga ang akon espiritu ato didto
sang nagpanaog si Naaman sa iya karwahe sa pagsugata sa imo? Indi ini tion sa
pagbaton sang kuwarta, bayo, talamnan sang olibo, talamnan sang ubas, kasapatan,
kag mga ulipon nga lalaki kag babayi.
27 Tungod nga ginhimo mo ini, ang balatian sa panit ni Naaman magasaylo sa imo
kag sa imo mga kaliwat hasta san-o." Paghalin ni Gehazi kay Elisha nagputi gid ang iya
panit tungod sa balatian.

---

‡ **5:17** *kabayo:* Ang sapat nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga mule, kag kaanggid ini sa kabayo. § **5:17** Ginapatihan sang una nga ang isa ka dios dapat simbahon sa iya kaugalingon nga duta.

6

Naglutaw sa Tubig ang Ulo sang Wasay

1 Isa ka tion, nagsiling kay Elisha ang grupo sang mga propeta, “Nakita mo mismo
nga gamay ining lugar nga amon ginapakigkitaan sa imo.
2 Gani makadto kita sa *Suba sang* Jordan nga sa diin may madamo nga kahoy.
Mahimo kita didto sang lugar nga aton matipunan.” Nagsiling si Elisha, “Sige, lakat na
kamo.”
3 Pero nagsiling ang isa sa ila, “Kon puwede, sir, mag-upod ka na lang sa amon.”
Nagsabat siya, “O, sige.”
4 Gani nag-upod siya sa ila.
Nagkadto sila sa *Suba sang* Jordan kag nagpangtapas sang mga kahoy.
5 Samtang ang isa sa ila nagatapas, nahulog ang ulo sang iya wasay sa tubig, gani
nagsinggit siya, “Sir, ginhulam ko lang ato!”
6 Nagpamangkot si Elisha, “Diin dampi nahulog?” Gintudlo sang tawo kon diin
dampi nahulog, kag dayon nag-utod si Elisha sang lipak kag ginhaboy ini didto. Kag
naglutaw ang ulo sang wasay.
7 Nagsiling si Elisha, “Kuhaa na.” Kag ginkuha sang tawo.

Ginpauntat ni Elisha ang Pagsalakay sang mga Arameanhon

8 Karon, nagpakig-away ang hari sang Aram sa Israel. Ginkonsulta niya ang iya mga
opisyal kon diin sila nga mga lugar makampo.
9 Ginsilingan ni *Elisha, nga* alagad sang Dios, ang hari sang Israel, “Indi kamo
makaagi sa sina nga lugar kay ara dira nagabantay ang mga Arameanhon.”
10 Gani nagpasugo ang hari sang Israel sa sina nga lugar nga ginsiling ni Elisha nga
hambalon ang mga pumuluyo didto nga mag-andam sila. Permi ini ginahimo ni
Elisha.*
11 Tungod sini nangakig gid ang hari sang Aram. Gani ginpatawag niya ang iya mga
opisyal kag ginsilingan, “Sin-o sa inyo ang nagadampig sa hari sang Israel?”
12 Nagsiling ang isa sang iya mga opisyal, “Wala gid sing bisan isa sa amon, Mahal
nga Hari. Si Elisha nga propeta sa Israel amo ang nagasugid sa hari sang Israel sang
tanan nga ginahambal mo bisan pa ang ginahambal mo sa imo kuwarto.”
13 Nagmando ang hari, “Lakat, pangitaa ninyo siya para makapadala ako sang mga
tawo sa pagdakop sa iya.”
Sang ginsugiran ang hari nga si Elisha ara sa Dotan,
14 nagpadala siya didto sang madamo nga soldado nga nagasakay sa mga kabayo kag
mga karwahe. Nakaabot sila sa Dotan sang gab-i kag ginpalibutan nila ini.
15 Pagkaaga, aga pa gid nagbugtaw ang suluguon ni Elisha, kag nakita niya ang mga
soldado nga nagasakay sa mga kabayo kag mga karwahe nga nagapalibot sa banwa.
Nagsiling siya kay Elisha, “Sir, ano na lang ang aton himuon?”
16 Nagsabat si Elisha, “Indi ka magkahadlok. Mas madamo ang aton mga kaupod
sang sa ila.”
17 Nagpangamuyo dayon si Elisha, “Ginoo, buksi ang iya mga mata para makita
niya.” Ginbuksan sang Ginoo ang iya mga mata, kag nakita niya ang kabukiran sa
palibot ni Elisha nga puno sang mga kabayo kag mga karwahe nga kalayo.
18 Samtang nagapakadto ang mga kaaway kay Elisha, nagpangamuyo siya, “Ginoo,
bulaga† ini nga mga tawo.” Gani ginbulag sila sang Ginoo suno sa ginpangabay ni
Elisha.

---

* **6:10** Ukon, *Gani ginpausisa sang hari sang Israel ang lugar nga ginsiling ni Elisha. Ginapaandaman permi ni Elisha ang hari sang Israel para permi siya magbantay sa amo nga lugar.* † **6:18** *bulaga:* siguro ang buot silingon, *patalanga*

19 Nagsiling dayon si Elisha sa ila, “Indi ini amo ang dalan kag indi ini ang banwa
sang Dotan. Sunod kamo sa akon kay dal-on ko kamo sa tawo nga inyo ginapangita.”
Kag gindala sila ni Elisha sa Samaria.

20 Pagsulod nila sa siyudad, nagpangamuyo si Elisha, “GINOO, buksi ang ila mga mata
para makakita sila.” Ginbuksan sang GINOO ang ila mga mata, kag nakita nila nga
didto na sila sa Samaria.
21 Pagkakita sang hari sang Israel sa ila, ginpamangkot niya si Elisha, “Ano sa imo,
sir?‡ Pamatyon ko sila?”
22 Nagsabat si Elisha, “Indi sila pagpatya. Bisan gani ang mga bihag sa inaway wala
ta ginapatay. Hatagi sila sang pagkaon kag tubig para makakaon sila kag makainom,
kag pagkatapos, pabalika sila sa ila hari.”§
23 Gani nagpapunsyon ang hari para sa ila, kag pagkatapos ginpapuli niya sila sa ila
hari. Kag wala na magsalakay ang mga Arameanhon sa duta sang Israel.

Ginpalibutan ang Samaria Para Salakayon

24 Pero sang ulihi gintipon ni Haring Ben Hadad sang Aram ang iya bilog nga mga
soldado kag ginpalibutan ang Samaria.
25 Tungod sini, puwerte ang gutom sa siyudad, hasta nga *nagmalahal ang balaklon*.
Ang bili sang ulo sang donkey 80 ka bilog nga pilak, kag ang bili sang isa ka litse nga iti
sang pating* lima ka bilog nga pilak.

26 Isa ka tion, samtang nagaagi ang hari sang Israel sa ibabaw sang pader, may isa ka
babayi nga nagsinggit sa iya, “Mahal nga Hari, buligi ako!”
27 Nagsabat ang hari, “Kon indi magbulig ang GINOO sa imo ano ang akon mahimo?
Wala na ako sing trigo ukon ilimnon nga mahatag sa imo.”
28 Nagpamangkot dayon ang hari, “Ano bala ang problema mo?” Nagsabat ang
babayi, “Ini nga babayi nagsiling sa akon nga kaunon namon ang akon bata sa isa ka
adlaw kag sa sunod nga adlaw, ang iya naman nga bata.
29 Gani ginluto namon ang akon bata kag ginkaon. Pagkasunod nga adlaw,
ginsilingan ko siya nga ang iya naman bata ang amon kaunon, pero gintago niya ini.”

30 Pagkabati sang hari sa ginsiling sang babayi, gin-gisi niya ang iya bayo *sa puwerte
nga kasubo*. Kag samtang nagalakat siya sa ibabaw sang pader, nakita sang mga tawo
nga nagasuksok siya sang sako nga nasampawan sang iya bayo *sa pagpakita sang iya
pagpangasubo*.
31 Nagsiling siya, “Kabay pa nga silutan ako sang Dios sing puwerte gid kon indi ko
mapautdan sang ulo si Elisha nga anak ni Shafat subong nga adlaw!”

32 Karon, nagapungko si Elisha sa iya balay nga nagapakig-estorya sa mga
manugdumala *sang Israel*. Nagsugo ang hari sang isa ka tawo nga mag-una sa iya
didto kay Elisha. Pero antes mag-abot ang ginsugo sang hari, nagsiling si Elisha sa mga
manugdumala, “Ang *aton hari nga* manugpatay nagpasugo sang tawo sa pag-utod sang
akon ulo. Kon mag-abot na gani ang tawo siraduhi ninyo ang puwertahan kag indi
siya pagpasudla. Ang *hari mismo nga* iya agalon nagasunod sa iya.”
33 Samtang nagahambal pa si Elisha sa ila, nag-abot ang ginsugo sang hari. Kag
nagsiling siya, “Ini nga katalagman nga nag-abot halin mismo sa GINOO. Ti ngaa
mahulat pa ako nga magbulig siya?”

---

‡ **6:21** *sir:* sa Hebreo, *amay ko* § **6:22** *hari:* sa Hebreo, *agalon* * **6:25** *iti sang pating:* Posible ngalan ini sang isa ka klase sang liso nga ulutanon.

7

1 Nagsabat si Elisha, “Pamatii ining ginasiling sang GINOO: ‘Sa amo sini nga oras
buwas, ang bili sang tatlo ka gantang nga harina, isa lang ka bilog nga pilak, kag amo
man ang bili sang anom ka gantang nga barley sa balaligyaan* sang Samaria.’ ”
2 Nagsiling ang opisyal nga ginasaligan sang hari kay *Elisha, nga* alagad sang Dios,
“Bisan pa gani ginapaulan sang GINOO,† indi gid makapareho sina kabugana ang mga
patubas.” Nagsabat si Elisha, “Makita mo nga matabo ini, pero indi ka makakaon sini.”

Nag-untat ang mga Arameanhon sa Pagsalakay

3 Karon, may apat ka tawo nga may delikado nga balatian sa panit‡ nga nagapungko
sa may puwertahan *sang siyudad*. Naghambalanay sila, “Ngaa magsagi kita tiner diri
hasta mapatay kita?
4 Kon magsulod kita sa siyudad mapatay kita didto sa gutom, kag kon magpungko
lang kita diri, mapatay man kita gihapon. Gani makadto na lang kita sa kampo sang
mga Arameanhon kag magsurender. Kon indi nila kita pag-anhon, maayo, pero kon
patyon nila kita, bahala na.”
5 Gani pagkagab-i, nagkadto sila sa kampo sang mga Arameanhon. Pero pag-abot
nila, wala sing tawo didto.
6 Kay ginpabati sang GINOO ang mga soldado sang Aram sang ginahod sang mga
karwahe, mga kabayo, kag sang madamo nga soldado, gani naghunahuna ang mga
Arameanhon nga ginsuhulan sang hari sang Israel ang hari sang mga Hithanon kag
ang hari sang mga Egyptohanon sa pagsalakay sa ila.
7 Amo gani nga nagpalagyo sila sang gab-i kag ginpamayaan nila ang ila mga tolda,
mga kabayo, kag mga donkey. Ginbayaan lang nila ang ila kampo kag nagpalalagyo
sila para maluwas ang ila kaugalingon.
8 Pag-abot sa kampo sang mga tawo nga may balatian sa panit, gin-isa-isa nila sulod
ang mga tolda. Sige ang ila kaon kag inom, kag panguha sang mga pilak, mga bulawan
kag mga bayo. Kag ginpanago nila ini.
9 Sang ulihi naghambalanay sila, “Indi ini husto. Dapat kuntani ginbalita ta subong
nga adlaw nga nagpalalagyo na ang mga kaaway, pero gintago-tago ta lang ini. Kon
pabuwasan pa naton ang pagsugid sini, silutan gid kita. Dali, malakat kita subong kag
ibalita naton ini sa palasyo sang hari.”
10 Gani nagbalik sila sa siyudad *sang Samaria* kag gintawag nila ang mga guwardya
sang puwertahan sang siyudad kag ginsilingan, “Nagkadto kami sa kampo sang mga
Arameanhon kag wala gid sing tawo didto, luwas lang sa mga kabayo kag mga donkey
nga napanghigot. Kag ara pa ang mga pagkabutang sa mga tolda.”
11 Ginsinggit sang mga guwardya ang ini nga balita sa mga tawo hasta nga nakaabot
ini sa palasyo sang hari.
12 Bisan madulom pa, nagbangon ang hari kag nagsiling sa iya mga opisyal, “Sugiran
ko kamo kon ano ang ginaplano sang mga Arameanhon. Nahibaluan nila nga
ginagutom kita, gani ginbayaan nila ang ila kampo kag nagpanago sa mga kabukiran.
Kay nagahunahuna sila nga sigurado gid nga magguwa kita, kag dayon dakpon nila
kita kag agawon ang siyudad.”
13 Nagsabat ang isa sang iya mga opisyal, “May lima pa kita ka kabayo nga nabilin,
ngaa indi kita magpasugo sang pila ka tawo sa pag-usisa kon ano gid bala ang natabo?
Bahala na kon patyon sila, total kon diri sila, mapatay man gihapon sila upod sa aton.”

---

* **7:1** *balaligyaan:* sa Hebreo, *puwertahan* † **7:2** *ginapaulan sang GINOO:* sa literal, *ginabuksan sang GINOO ang mga bintana sang langit* ‡ **7:3** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 5:1.

14 Gani nagpreparar sila sang duha ka karwahe nga may mga kabayo, kag nagpadala
ang hari sang mga tawo sa paghibalo kon ano gid ang natabo sa mga soldado sang
Aram.
15 Nakaabot sila hasta sa *Suba sang* Jordan, kag nakita nila sa mga dalan ang mga
bayo kag mga kagamitan nga ginpanghaboy sang mga Arameanhon sa ila nga dali-dali
nga pagpalagyo. Nagbalik ang mga ginsugo kag ginbalita nila ini sa hari.
16 Dayon nagguwa ang mga tawo *sa siyudad* kag ginpanguha nila ang mga
nagkalabilin sa kampo sang mga Arameanhon. Kag natabo matuod ang ginsiling sang
GINOO nga ang bili sang tatlo ka gantang nga harina isa lang ka bilog nga pilak, kag
amo man ang bili sang anom ka gantang nga barley.
17 Ang ginbutang sang hari *nga magkontrolar sa pagdinaguso sang mga tawo* sa
puwertahan *sang siyudad* amo ang opisyal nga iya ginasaligan. Pero *natumba siya kag*
gintapak-tapak sang mga tawo didto sa puwertahan, kag napatay siya suno sa
ginsiling *ni Elisha nga* alagad sang Dios sang nagkadto ang hari kay Elisha.
18 Natabo man ang ginsiling sang alagad sang Dios sa hari, "Sa amo sini nga oras
buwas, ang bili sang tatlo ka gantang nga harina, isa lang ka bilog nga pilak, kag amo
man ang bili sang anom ka gantang nga barley sa balaligyaan§ sang Samaria."
19 Nagsabat sadto ang opisyal *sang hari,* "Bisan pa gani ginapaulan sang GINOO,* indi
gid makapareho sina kabugana ang mga patubas." Kag nagsiling si *Elisha, nga* alagad
sang Dios, "Makita mo nga matabo ini, pero indi ka makakaon sini."
20 Kag natabo matuod ini sa opisyal, kay gintapak-tapak siya sang mga tawo *nga*
nagdinaguso sa puwertahan *sang siyudad,* kag napatay siya.

8

Nagbalik ang Babayi nga Taga-Shunem

1 Ginhambalan sadto ni Elisha ang babayi nga ang iya bata ginbuhi niya, "Dal-a ang
imo pamilya kag mag-estar kamo sa iban nga lugar, kay nagsiling ang GINOO nga may
gutom nga mag-abot sa Israel sa sulod sang pito ka tuig."
2 Gani ginsunod sang babayi ang ginsiling sa iya sang alagad sang Dios. Naglakat
siya kag ang iya pamilya kag nag-estar sa duta sang mga Filistinhon sa sulod sang pito
ka tuig.
3 Pagkatapos sang pito ka tuig, nagbalik siya sa Israel kag nagkadto siya sa hari sa
pagpakitluoy nga buligan siya nga mabalik sa iya ang iya balay kag duta.
4 *Samtang nagapasulod siya,* nagapakighambal ang hari kay Gehazi nga suluguon ni
Elisha. Nagsiling ang hari, "Sugiri ako sang tanan nga makatilingala nga mga butang
nga ginhimo ni Elisha."
5 Kag samtang nagasugid si Gehazi sa hari kon paano ginbuhi ni Elisha ang bata nga
napatay, nagpalapit sa hari ang iloy sang bata kag nagpakitluoy nga buligan siya nga
mabalik sa iya ang iya balay kag duta. Nagsiling si Gehazi, "Mahal nga Hari, amo ini
ang babayi kag amo ini ang iya bata nga ginbuhi ni Elisha."
6 Ginpamangkot sang hari ang babayi parte sadto, kag ginsugiran siya sang babayi.
Gani nagpatawag ang hari sang isa ka opisyal sa pagbulig sa babayi. Nagsiling siya sa
opisyal, "Buligi siya nga mabalik sa iya ang tanan nga iya ginapanag-iyahan, pati ang
tanan nga kita sang iya uma halin sang paghalin niya hasta sang pagbalik niya."

Ginpatay ni Hazael si Ben Hadad

7 Karon, nagkadto si Elisha sa Damascus, *ang kapital sang Aram,* nga sa diin
nagamasakit si Haring Ben Hadad sang Aram.* Sang ginsugiran ang hari nga ara ang
alagad sang Dios,

§ **7:18** *balaligyaan:* sa Hebreo, *puwertahan* * **7:19** Tan-awa ang footnote sa 7:2. * **8:7** *Aram:* ukon, *Syria*

8 nagsiling siya kay Hazael, “Magdala ka sang regalo kag sugataa ang alagad sang
Dios. Kag silinga siya nga pamangkuton niya ang GINOO kon bala magaayo pa ako sa
akon sakit.”
9 Gani ginpakargahan ni Hazael ang 40 ka camel sang pinakamaayo nga mga
produkto sang Damascus kag gindala ini kay Elisha bilang regalo. Pag-abot niya kay
Elisha, nagsiling siya, “Ginsugo ako sang imo alagad† nga si Haring Ben Hadad sang
Aram, nga pamangkuton ka kon magaayo pa bala siya sa iya sakit.”
10 Nagsabat si Elisha, “Pauli ka kag silingon mo siya nga sigurado gid nga magaayo
siya, pero nagpahayag ang GINOO sa akon nga mapatay gid siya.”
11 Gintulok niya dayon si Hazael nga wala sing pulupamisok hasta nga nahuya ini.
Kag naghibi si Elisha.
12 Ginpamangkot siya ni Hazael, “Sir, ngaa nagahibi ka?” Nagsabat siya, “Tungod
nahibaluan ko ang malain nga pagahimuon mo sa mga Israelinhon. Pagasunugon mo
ang ila napaderan nga mga banwa, pamatyon mo ang ila mga pamatan-on sa inaway,
dugmukon mo ang ila magagmay nga mga bata, kag pagaririan mo ang tiyan sang ila
nagabulusong nga mga babayi.”
13 Nagsabat si Hazael, “Sir, paano ko ina mahimo? Wala ako sing ikasarang sa
paghimo sina.”‡ Nagsabat si Elisha, “Ginpahayag sang GINOO sa akon nga mangin hari
ka sang Aram.”
14 Nagbalik si Hazael sa iya agalon *nga si Ben Hadad,* kag ginpamangkot siya ni Ben
Hadad, “Ti, ano ang ginsiling ni Elisha sa imo?” Nagsabat si Hazael, “Nagsiling siya sa
akon nga sigurado gid nga magaayo ka.”
15 Pero pagkasunod nga adlaw, nagkuha si Hazael sang madamol nga tela kag
gintusmog ini sa tubig kag ginhaklap sa nawong sang hari hasta nga napatay ini. Kag
si Hazael ang nagbulos bilang hari.

Ang Paghari ni Jehoram sa Juda
(2 Cro. 21:4-20)

16 Nangin hari sang Juda si Jehoram nga anak ni Jehoshafat sang ikalima nga tuig
sang paghari ni Joram, nga anak ni Ahab, sa Israel.
17 Nagaedad si Jehoram sing 32 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang walo ka tuig.
18 Nagsunod siya sa pagginawi sang mga hari sang Israel, pareho sa ginhimo sang
panimalay ni Ahab, kay ang iya napangasawa anak ni Ahab. Malain ang iya ginhimo
sa panulok sang GINOO.
19 Pero tungod kay David, wala paglaglaga sang GINOO ang Juda, kay nagpromisa
siya kay David nga hasta san-o indi madulaan si David sang kaliwat nga magahari.§
20 Sang panahon sang paghari ni Jehoram, nagrebelde ang Edom sa Juda, kag nagpili
sila sang ila kaugalingon nga hari.
21 Gani nagkadto si Jehoram sa Zair dala ang tanan niya nga mga karwahe.
Ginlibutan siya kag ang mga kumander sang iya mga karwahe sang mga Edomnon.
Pero pagkagab-i, ginsalakay nila ang mga Edomnon, kag nakalusot sila kag
nakapalagyo. Dayon nagpalauli ang iya mga soldado.
22 Hasta subong nagarebelde pa ang Edom sa Juda. Sa amo man sadto nga tion,
nagrebelde man ang Libna.
23 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoram, kag ang tanan nga iya
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

---

† **8:9** *alagad:* sa Hebreo, *anak*

‡ **8:13** *Wala ako...sina:* sa literal, *pareho lang ako sa isa ka ido*

§ **8:19** *nagpromisa...magahari:* sa literal, *nagpromisa ang GINOO nga hatagan niya si David kag ang iya mga kaliwat sang suga hasta san-o*

24 Sang napatay si Jehoram, ginlubong siya upod sa iya mga katigulangan sa Banwa
ni David. Kag si Ahazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Ahazia sa Juda
(2 Cro. 22:1-6)

25 Nangin hari sang Juda si Ahazia nga anak ni Jehoram sang ikadose nga tuig sang
paghari ni Joram, nga anak ni Ahab, sa Israel.
26 Nagaedad si Ahazia sang 22 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang isa ka tuig. Ang iya iloy amo si Atalia nga apo
ni Haring Omri sang Israel.
27 Nagsunod siya sa pagginawi sang pamilya ni Ahab. Malain ang iya ginhimo sa
panulok sang GINOO pareho sang ginhimo sang pamilya ni Ahab, kay nagpangasawa
siya sa isa sang mga miyembro sang pamilya ni Ahab.
28-29 Nag-upod si Ahazia kay Joram nga anak ni Ahab sa pagpakig-away kay Haring
Hazael sang Aram. Nag-inaway sila sa Ramot Gilead, kag napilasan si Joram. Gani
nagpuli si Haring Joram sa Jezreel sa pagpaayo sang iya mga pilas. Kag sang didto siya,
nagbisita sa iya si Haring Ahazia sang Juda.

9

Ginhimo si Jehu nga Hari sang Israel

1 Ginpatawag ni Elisha ang isa ka miyembro sang grupo sang mga propeta kag
ginsilingan, "Magpreparar ka sa pagkadto sa Ramot Gilead, kag dal-a ining tibod sang
lana.
2 Pag-abot mo didto, pangitaon mo dayon si Jehu nga anak ni Jehoshafat kag apo ni
Nimshi. Kuhaon mo siya sa iya mga kaupod kag dal-on sa isa ka pribado nga kuwarto.
3 Dayon kuhaon mo ang lana kag bubuan mo ang iya ulo kag magsiling, 'Amo ini ang
ginasiling sang GINOO: Ginpili ko ikaw nga hari sang Israel.' Dayon magdali-dali ka
guwa kag magdalagan."
4 Gani nagkadto ang bataon nga propeta sa Ramot Gilead.
5 Pag-abot niya didto, nakita niya ang mga opisyal sang mga soldado nga
nagapulungko. Nagsiling siya, "May mensahi ako para sa imo, sir." Nagpamangkot si
Jehu, "Para kay sin-o sa amon?" Nagsabat ang tawo, "Para sa imo, sir."
6 Nagtindog dayon si Jehu kag nagsulod sa balay. Ginbubuan siya dayon sang
propeta sang lana sa ulo, kag ginsilingan, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios
sang Israel: 'Ginpili ko ikaw nga hari sang akon katawhan nga Israel.
7 Laglagon mo ang panimalay ni Ahab nga imo agalon, para mabalusan ko si Jezebel
sa iya nga pagpamatay sa akon mga alagad nga mga propeta kag sa iban ko pa nga mga
alagad.
8 Malaglag ang bilog nga panimalay ni Ahab. Pamatyon ko ang tanan nga miyembro
sang iya panimalay nga mga lalaki, ulipon man ukon indi.
9 Himuon ko sa panimalay ni Ahab ang akon ginhimo sa panimalay ni Jeroboam nga
anak ni Nebat, kag sa panimalay ni Baasha nga anak ni Ahia.
10 Kon parte kay Jezebel, pagakaunon siya sang mga ido didto sa duta sang Jezreel,
kag wala sing may maglubong sa iya.'" Nagguwa dayon ang propeta kag nagdalagan.
11 Pagbalik ni Jehu sa iya mga kaupod nga mga opisyal, ang isa sa ila nagpamangkot
sa iya, "Ti, kamusta? Ngaa nagkadto sa imo atong buang-buang nga tawo?" Nagsabat si
Jehu, "Nahibaluan naman ninyo kon sin-o siya kag kon ano ang iya mga ginahambal."
12 Nagsabat sila, "Indi ka magbutig sa amon. Sugiri kami *kon ano gid ang iya*
ginsiling." Nagsiling si Jehu, "Ginsilingan niya ako parte sa ginhambal sang GINOO nga
ginpili niya ako nga hari sang Israel."

13 Ginhukas gilayon sang mga opisyal ang ila mga pangtabon nga panapton kag
ginhumlad sa hagdanan nga ginatindugan ni Jehu. Ginpatunog dayon nila ang
budyong kag nagsinggit, "Si Jehu na ang hari!"

Ginpatay ni Jehu si Joram kag si Ahazia

14 Nagplano dayon si Jehu nga anak ni Jehoshafat kag apo ni Nimshi kontra kay
Joram. (Sini nga tion, ginadepensahan ni Joram kag sang mga taga-Israel ang Ramot
Gilead kontra kay Haring Hazael sang Aram.
15 Pero napilasan si Joram sa pagpakig-away nila sa mga Arameanhon, gani nagpuli
siya sa Jezreel sa pagpaayo sang iya mga pilas.) Nagsiling si Jehu *sa iya kapareho nga*
mga opisyal, "Kon gusto ninyo ako nga mangin hari, indi ninyo pagtuguti nga may
makaguwa sa sini nga banwa. Kay basi may magkadto sa Jezreel kag magpanugid
didto *nga ginhimo ninyo ako nga hari*."
16 Nagsakay dayon si Jehu sa iya karwahe kag nagkadto sa Jezreel, nga sa diin
nagapahuway si Joram. Didto man si Haring Ahazia sang Juda, kay nagbisita siya kay
Joram.
17 Karon, nakita sang guwardya sa tore sang Jezreel si Jehu nga nagapadulong
kaupod ang iya mga soldado, gani nagsinggit siya, "May nagapadulong nga mga
soldado!" Nagsabat si Joram, "Magpadala ka sang manugkabayo sa pagsugata sa ila sa
paghibalo kon bala maayo ang ila tuyo sa pagkadto diri."
18 Gani naglakat ang isa ka manugkabayo sa pagsugata kay Jehu, kag nagsiling siya,
"Gusto sang hari nga mahibaluan kon bala maayo ang inyo tuyo sa pagkadto diri."
Nagsabat si Jehu, "Ano ang imo labot? Magsunod ka sa akon!"
Nagsinggit ang guwardya *sa hari,* "Nakaabot na sa ila ang manugkabayo nga
ginsugo mo, pero wala siya magbalik."
19 Gani nagpadala naman ang hari sang isa ka manugkabayo. Pag-abot niya sa ila
nagsiling siya, "Gusto sang hari nga mahibaluan kon bala maayo ang inyo tuyo sa
pagkadto diri." Nagsabat si Jehu, "Ano ang imo labot? Magsunod ka sa akon!"
20 Nagsinggit liwat ang guwardya *sa hari,* "Nakaabot na sa ila ang ikaduha nga
manugkabayo nga ginsugo mo, pero wala man siya magbalik! Kag ang *pangulo sang*
mga soldado puwerte kadasig magpadalagan, pareho kay Jehu!"
21 Nagmando si Joram, "Ipreparar ninyo ang akon karwahe." Kag sang napreparar
na, naglakat si Haring Joram sang Israel kag si Haring Ahazia sang Juda sa pagsugata
kay Jehu. Nagasakay sila sa ila tagsa ka karwahe. Kag nasugat-an nila si Jehu sa duta ni
Nabot nga taga-Jezreel.
22 Pagkakita ni Joram kay Jehu, ginpamangkot niya siya, "Maayo bala ang imo tuyo
sa pagkadto diri, Jehu?" Nagsabat si Jehu, "Paano nga mangin maayo kon may ara
gihapon sang pagbinabaylan kag pagsimba sa mga dios-dios nga gin-umpisahan sang
imo iloy nga si Jezebel?"
23 Ginpaliso dayon ni Joram ang iya kabayo kag ginpadalagan sing madasig.
Nagsinggit siya kay Ahazia, "Nagtraidor *si Jehu sa akon*!"
24 Ginkuha ni Jehu ang iya pana kag ginpana si Joram sa likod. Naglapos ang pana sa
iya tagipusuon, kag nalup-og siya sa iya karwahe.
25 Nagsiling si Jehu kay Bidkar nga iya opisyal, "Kuhaa ang bangkay ni Joram, kag
ihaboy sa uma ni Nabot nga taga-Jezreel. Nadumduman mo bala sang nagasakay kita
nga duha sa likod dampi ni Ahab nga iya amay? Naghambal ang GINOO sang sini nga
mensahi kontra sa iya:
26 'Nakita ko kahapon ang imo pagpatay kay Nabot kag sa iya mga anak. Kag
nagapromisa ako nga balusan ko gid ikaw diri mismo sa uma ni Nabot. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.' Gani kuhaa siya kag ihaboy sa uma ni Nabot suno sa
ginsiling sang GINOO."

27 Pagkakita ni Haring Ahazia sang Juda sa natabo, nagpalagyo siya pakadto sa Bet
Hagan. Ginlagas siya ni Jehu nga nagasinggit, “Patya man ninyo siya!” Gani ginpana
nila siya* sa iya karwahe sa dalan nga pakadto sa Gur, malapit sa Ibleam. Nakapalagyo
siya *nga pilason* hasta sa Megido, pero napatay siya didto.
28 Ginkuha sang iya mga alagad ang iya bangkay kag ginkarga sa karwahe pakadto
sa Jerusalem. Ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni
David.
29 Nangin hari sang Juda si Ahazia sang ikaonse nga tuig sang paghari ni Joram, nga
anak ni Ahab, sa Israel.

Ginpatay si Jezebel

30 Nagkadto dayon si Jehu sa Jezreel. Pagkahibalo sini ni Jezebel, nagpaguwapa siya
kag nagtan-aw sa may bintana sang *palasyo*.
31 Pagsulod ni Jehu sa puwertahan *sang palasyo,* nagsiling si Jezebel sa iya, “Ikaw
nga pareho kay Zimri nga manugpatay sang iya agalon, maayo bala ang imo tuyo sa
pagkadto diri?”
32 Nagtangla si Jehu sa bintana kag nagpamangkot, “May ara bala dira sa ibabaw nga
dampig sa akon?” May duha dayon ukon tatlo ka opisyal nga nagtamwa sa iya sa
bintana.
33 Nagsiling si Jehu *sa ila,* “Ihulog ninyo siya!” Gani ginhulog nila si Jezebel. Kag ang
iban niya nga dugo nag-asik sa pader kag sa mga kabayo, kag gintapak-tapak siya sang
mga kabayo ni Jehu.
34 Nagsulod dayon si Jehu *sa palasyo* kag nagkaon kag nag-inom. Pagkatapos
nagsiling siya, “Kuhaa ninyo inang ginpakamalaot nga babayi kag ilubong, kay anak
man siya sang hari.”
35 Pero sang kuhaon na nila ang iya bangkay para ilubong, wala na sing may nabilin
sa iya, luwas lang sa iya bagol, mga tiil, kag mga kamot.
36 Gani nagbalik sila kag ginsugiran si Jehu. Nagsiling si Jehu, “Amo ini ang ginsiling
sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Elias nga taga-Tishbe: ‘Sa isa ka duta sang
Jezreel, kan-on sang mga ido ang unod ni Jezebel.
37 Ang iya lawas magalalapta didto pareho sa ipot kag wala sing may makakilala sa
iya.’”

10

Ginpamatay ang Panimalay ni Ahab

1 May 70 ka kaliwat* si Ahab sa Samaria. Gani nagpadala didto sang sulat si Jehu sa
mga opisyal sang siyudad,† sa mga manugdumala, kag sa mga manug-atipan sang mga
kaliwat ni Ahab. Amo ini ang iya nga sulat:
2 “Kamo ang gintugyanan sa mga kaliwat ni Haring Ahab, kag sa mga karwahe, sa
mga kabayo, sa napaderan nga siyudad, kag sa mga armas.
3 Gani pagkabaton ninyo sini nga sulat, magpili kamo sang bagay gid nga mangin
hari halin sa mga kaliwat ni Haring Ahab, kag magpakig-away kamo sa amon sa
pagdepensa sa pamilya ni Haring Ahab.”
4 Pero hinadlukan gid sila kag nagsiling, “Kon ang duha gani ka hari wala makadaog
sa iya, kita pa ayhan?”
5 Gani ang administrador sang palasyo, ang gobernador sang siyudad, ang mga
manugdumala, kag ang mga manug-atipan *sang mga kaliwat ni Haring Ahab* nagsulat
kay Jehu. Amo ini ang ila nga sulat: “Mga alagad mo kami, kag himuon namon ang

---

* **9:27** *Gani ginpana nila siya:* Wala ini sa Hebreo, pero ara sa iban nga dumaan nga mga teksto. * **10:1** *kaliwat:* ukon, *mga anak* † **10:1** *siyudad:* Amo ini sa iban nga mga Griego nga teksto. Sa Hebreo, *Jezreel.*

tanan nga isugo mo. Indi kami magpili sang lain nga hari; himua ang maayo para sa
imo."
6 Nagbalos sa ila si Jehu sang sini nga sulat: "Kon dampig kamo sa akon kag handa sa
pagsunod sa akon, pang-utdi ninyo sang ulo ang mga kaliwat ni Ahab kag dal-a ninyo
buwas sa akon ang ila mga ulo diri sa Jezreel, sa amo man sini nga oras."
Karon, ang 70 ka kaliwat ni Haring Ahab ginaatipan sang mga dungganon nga mga
tawo sang siyudad sang Samaria halin sang bata pa sila.
7 Pag-abot sang sulat *ni Jehu,* ginkuha sang sini nga mga tawo ang 70 ka kaliwat sang
hari kag ginpatay. Dayon ginsulod nila ang mga ulo sini sa mga basket kag ginpadala
kay Jehu sa Jezreel.
8 Pag-abot sang nagdala sini, ginsugiran niya si Jehu, "Ginpadala nila ang mga ulo
sang mga kaliwat sang hari." Nagmando dayon si Jehu, "Tumpuka ini sa duha ka
tumpok dira sa puwertahan sang banwa, kag pabay-i lang dira hasta sa aga."
9 Pagkaaga, nagguwa si Jehu kag nagtindog sa atubangan sang mga tawo kag
nagsiling, "Wala kamo sing sala. Ako ang nagplano kontra sa akon agalon kag
nagpatay sa iya. Pero sin-o ang nagpatay sini sa ila tanan?
10 Sa sini mareyalisar ninyo nga ang tanan nga ginsiling sang GINOO kontra sa
panimalay ni Ahab matuman gid. Gintuman sang GINOO ang iya ginsiling paagi kay
Elias nga iya alagad."
11 Dayon ginpamatay ni Jehu ang tanan nga paryente ni Ahab sa Jezreel, pati ang iya
mga opisyal, mga abyan, kag ang iya mga pari. Wala gid sing may nabilin sa ila nga
buhi.
12 Naglakat dayon si Jehu pakadto sa Samaria. Kag samtang nagalakat siya sa dalan,
sa lugar nga ginatawag Tilipunan sang mga Manugbantay sang Karnero,
13 nakita niya ang mga paryente ni Haring Ahazia sang Juda. Nagpamangkot siya,
"Sin-o kamo?" Nagsabat sila, "Mga paryente kami ni Ahazia kag naglakat kami para
magpangamusta sa mga kaliwat ni Haring *Ahab* kag ni Rayna *Jezebel*."
14 Nagsugo dayon si Jehu *sa iya mga tinawo,* "Dal-a sila nga buhi." Gani gindala nila
sila nga buhi sa isa ka bubon sa Bet Eked, kag ginpamatay nila sila—42 sila tanan. Wala
gid sing may ginbilin nga buhi si Jehu sa ila.
15 Paghalin ni Jehu didto, nakita niya si Jehonadab nga anak ni Recab nga
nagapadulong sa pagsugata sa iya. Ginkumusta siya ni Jehu kag ginpamangkot,
"Dampig ka bala sa akon, subong nga ako dampig sa imo?" Nagsabat si Jehonadab,
"Huo." Nagsiling dayon si Jehu, "Kon amo, idaho sa akon ang imo kamot." Gindaho ni
Jehonadab ang iya kamot kag ginpasaka siya ni Jehu sa iya karwahe.
16 Nagsiling si Jehu, "Upod ka sa akon para makita mo ang akon katutom sa GINOO."
Gani nagsakay si Jehonadab upod sa iya.
17 Pag-abot ni Jehu sa Samaria ginpamatay niya ang tanan nga nabilin sa pamilya ni
Ahab, suno sa ginsiling sang GINOO paagi kay Elias.

Ginpamatay ang mga Nagaalagad kay Baal

18 Gintipon dayon ni Jehu ang tanan nga tawo kag ginsilingan, "Indi masyado
matutom si Ahab sa iya nga pag-alagad kay Baal. Pero ako ya, ipakita ko nga matutom
gid ako sa pag-alagad sa iya.
19 Gani pakadtua ninyo diri sa akon ang tanan nga propeta kag pari ni Baal, kag ang
tanan nga nagaalagad sa iya. Kinahanglan nga ara gid sila tanan, kay magahalad ako
sang dako nga halad para kay Baal. Ang indi magkadto ipapatay ko." Pero
nagapakuno-kuno lang si Jehu para mapamatay niya ang mga nagaalagad kay Baal.
20 Nagsiling si Jehu, "Maghiwat kita sang pinasahi nga pagtilipon para sa
kadungganan ni Baal." Gani ginpahibalo ini sa mga tawo.

21 Ginpatawag ni Jehu sa bilog nga Israel ang tanan nga nagaalagad kay Baal, kag
nagkadto gid ang kada isa sa ila. Nagsulod sila tanan sa templo ni Baal, kag napuno
ang templo.
22 Ginhambalan ni Jehu ang nagaatipan sang mga bayo nga pangsimba, "Ipasuksok
ang mga bayo sa tanan nga nagaalagad kay Baal." Gani gintuman niya ini.

23 Dayon nagsulod si Jehu kag si Jehonadab nga anak ni Recab sa templo ni Baal.
Nagsiling si Jehu sa mga nagaalagad kay Baal, "Siguraduha ninyo nga wala sing may
nakaimpon sa inyo nga mga tawo nga nagaalagad sa GINOO. Dapat kamo lang nga
nagaalagad kay Baal ang ari diri."
24 Kag didto sa sulod *sang templo,* naghalad sila sang mga halad nga ginasunog kag
sang iban pa nga mga halad. Nagbutang na nga daan si Jehu sang 80 ka tawo sa guwa
sang templo kag nagsiling sa ila, "Gintugyan ko sila sa inyo para patyon ninyo. Ang
bisan sin-o sa inyo nga magpabaya nga makapalagyo ang bisan isa sa ila, patyon ko."

25 Pagkatapos ni Jehu halad sang mga halad nga ginasunog, ginmanduan niya ang
mga guwardya kag mga opisyal, "Sulod kamo kag pamatya ninyo sila! Indi ninyo
pagpabay-i nga may makapalagyo sa ila!" Gani ginpamatay nila sila paagi sa espada
kag ginpanghaboy ang ila mga bangkay sa guwa. Dayon nagsulod sila sa pinakasulod
nga parte sang templo ni Baal
26 kag ginkuha nila didto ang handumanan nga bato kag gindala sa guwa, kag
ginsunog.
27 Pagkatapos nga naguba nila ang handumanan nga bato ni Baal, ginwasak nila ang
templo ni Baal, kag ginhimo ini sang mga tawo nga palamus-unan hasta subong.
28 Sa sini nga paagi, gindula ni Jehu ang pagsimba kay Baal sa Israel.
29 Pero ginsunod gihapon niya ang mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga
nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Ini amo ang pagsimba
sa bulawan nga mga baka sa Betel kag sa Dan.

30 Nagsiling ang GINOO kay Jehu, "Maayo ang imo ginhimo sa akon panulok;
ginsunod mo ang gusto ko nga matabo sa panimalay ni Ahab. Tungod sa imo ginhimo,
paharion ko ang imo mga kaliwat hasta sa ikaapat nga henerasyon."
31 Pero wala magtuman si Jehu sa kasuguan sang GINOO, ang Dios sang Israel, sa
bug-os niya nga tagipusuon. Sa baylo, ginsunod niya ang mga sala ni Jeroboam, nga
nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

32 Sa sina nga tion, amat-amat nga ginapagamay sang GINOO ang teritoryo sang
Israel. Naagaw ni *Haring* Hazael ang mga lugar sang Israel
33 sa east sang *Suba sang* Jordan: ang bilog nga Gilead, ang Bashan, kag ang mga
lugar sa north sang banwa sang Aroer nga malapit sa Arnon nga ililigan sang tubig. Ini
nga mga lugar amo ang ginaestaran anay sang tribo ni Gad, ni Reuben, kag ni Manase.

34 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehu, kag ang iya bantog nga mga
binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang
mga Hari sang Israel.
35 Sang napatay si Jehu, ginlubong siya sa Samaria. Kag si Jehoahaz nga iya anak
amo ang nagbulos sa iya bilang hari.
36 Naghari si Jehu sa Israel didto sa Samaria sa sulod sang 28 ka tuig.

11

Si Atalia kag si Joash
(2 Cro. 22:10–23:15)

1 Sang pagkahibalo* ni Atalia nga patay na ang iya anak *nga si Haring Ahazia sang*
Juda, nagdesisyon siya nga pamatyon niya ang tanan nga miyembro sang pamilya
sang hari.
2 Pero ginluwas ni Jehosheba ang anak ni *Haring* Ahazia nga si Joash sang palatyon
na siya kag ang iban pa nga mga anak sang hari. Ining si Jehosheba utod ni Ahazia kag
anak nga babayi ni Haring Jehoram. Gintago niya si Joash kag ang iya yaya sa isa ka
kuwarto *sa templo,* gani wala siya napatay.
3 Sa sulod sang anom ka tuig, didto nagpanago sa templo sang GINOO si Joash kag ang
iya yaya samtang si Atalia ang nagagahom bilang rayna sa Juda.
4 Sang ikapito nga tuig, ginpatawag *sang pari nga si* Jehoyada ang mga kumander
sang ginatos nga mga soldado nga mga badigard sang hari kag mga guwardya sang
palasyo sa pagkadto sa templo sang GINOO. Naghimo siya sang kasugtanan sa ila kag
ginpasumpa niya sila didto sa templo sang GINOO. Pagkatapos ginpakita niya sa ila ang
anak sang hari.
5 Nagsiling siya sa ila, "*Grupoha ninyo* sa tatlo *ang inyo kaugalingon.* Ang isa ka
grupo, nga nagaguwardya kon Adlaw nga Inugpahuway, magguwardya sa palasyo
sang hari.
6 Ang isa pa ka grupo magguwardya sa Puwertahan sang Sur. Kag ang isa pa gid ka
grupo magguwardya sa puwertahan sang palasyo sa pagbulig sa iban pa nga mga
guwardya didto.
7 Ang duha ka grupo nga wala nagaguwardya kon Adlaw nga Inugpahuway amo ang
magguwardya sa templo sang GINOO para protektaran ang hari.
8 Dapat guwardyahan ninyo sing maayo ang hari, nga preparado ang inyo mga
armas, kag sundan ninyo siya bisan diin siya magkadto. Patyon ninyo ang bisan sin-o
nga magpalapit sa inyo."
9 Ginhimo sang mga kumander ang ginsugo ni Jehoyada nga pari. Gintipon nila ang
ila mga tinawo nga nagaguwardya kon Adlaw nga Inugpahuway, pati man ang wala
nagaguwardya sa sina nga adlaw, kag gindala nila kay Jehoyada.
10 Dayon ginhatagan ni Jehoyada ang mga kumander sang mga bangkaw kag mga
taming nga iya sadto ni Haring David, nga gintago didto sa templo sang GINOO.
11 Nagplastar dayon ang mga armado nga mga guwardya sa palibot sang templo kag
sang halaran, sa pagprotektar sa hari.
12 Dayon ginpaguwa ni Jehoyada si *Joash nga* anak sang hari kag ginkoronahan.
Ginhatagan niya siya sang kopya sang mga pagsulundan *parte sa pagdumala sang hari,*
kag ginproklamar niya siya nga hari. Ginhaplasan niya siya sang lana *bilang pagkilala*
sa iya nga hari, kag nagpinalakpak dayon ang mga tawo kag nagsininggit, "Mabuhay
ang hari!"
13 Sang pagkabati ni Atalia sang ginahod sang mga guwardya kag sang mga tawo,
nagkadto siya sa ila didto sa templo sang GINOO.
14 Kag nakita niya didto ang *bag-o nga* hari nga nagatindog malapit sa haligi, suno sa
kinabatasan *sa tion sang pagproklamar sa hari.* Ara sa tupad sang hari ang mga
kumander kag ang mga manugtrumpeta, kag ang tanan nga tawo didto nagahinugyaw
kag nagapatunog sang mga trumpeta. Sang makita ini tanan ni Atalia, gin-gisi niya ang
iya bayo *sa kalain sang iya buot,* kag nagsinggit, "Mga traidor! Mga traidor!"
15 Ginmanduan ni Jehoyada ang mga kumander sang mga soldado, "Dal-a ninyo sa
guwa si Atalia. Indi ninyo siya pagpatya diri sa sulod sang templo sang GINOO. Kag
patya ninyo ang bisan sin-o nga gusto magluwas sa iya."
16 Gani gindakop nila siya kag gindala sa guwa sang puwertahan nga ginaagyan
sang mga kabayo nga nagakadto sa palasyo sang hari, kag didto ginpatay nila siya.

---

* **11:1** *pagkahibalo:* sa literal, *pagkakita*

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Jehoyada
(2 Cro. 23:16-21)

17 Ginpahimo ni Jehoyada ang hari kag ang mga tawo sang kasugtanan sa GINOO,
nga mangin katawhan sila sang GINOO. Ginpahimo man niya sang kasugtanan ang
hari kag ang mga tawo.
18 Nagkadto dayon ang tanan nga tawo sa templo ni Baal kag gin-guba nila ini.
Gindugmok nila ang mga halaran kag ang mga dios-dios sini, kag ginpatay nila si
Matan nga pari ni Baal sa atubangan sang mga halaran.
Dayon nagbutang si Jehoyada sang mga guwardya sa templo sang GINOO.
19 Kag gin-upod niya ang mga kumander, ang mga badigard sang hari, ang mga
guwardya sang palasyo, kag ang tanan nga tawo, kag ila gindul-ong ang hari sa
palasyo halin sa templo sang GINOO. Didto sila nag-agi sa puwertahan sang mga
guwardya. Dayon nagpungko ang hari sa iya trono.
20 Nagkinalipay ang mga tawo, kag malinong na ang siyudad sa tapos ginpatay si
Atalia sa palasyo sang hari.
21 Nagaedad si Joash sang pito ka tuig sang naghari siya.

12

Ang Paghari ni Joash sa Juda
(2 Cro. 24:1-16)

1 Nangin hari *sang Juda* si Joash sang ikapito nga tuig sang paghari ni Jehu *sa Israel.*
Sa Jerusalem *nag-estar si Joash, kag* naghari siya sa sulod sang 40 ka tuig. Ang iya iloy
amo si Zibia nga taga-Beersheba.
2 Matarong ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO samtang buhi siya, kay
gintudluan siya ni Jehoyada nga pari.
3 Pero wala niya pag-ipaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, gani
padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa pagsunog sang mga
insenso.
4 Nagsiling si Joash sa mga pari, "Tipuna ninyo ang tanan nga kuwarta nga gindala
sa templo sang GINOO bilang halad: ang kuwarta nga ginkolekta sa census, ang
kuwarta nga bayad sa panaad, kag ang kuwarta nga halad nga kinabubut-on.
5 Kag gamita ninyo ini sa pagpakay-o sang templo."
6 Pero hasta sang ika-23 nga tuig sang paghari ni Joash, wala gihapon makay-o sang
mga pari ang templo.
7 Gani ginpatawag ni Haring Joash si Jehoyada kag ang iban pa nga mga pari kag
ginpamangkot, "Ngaa wala pa ninyo ginpakay-o ang templo? Sugod subong indi na
ninyo paggastuha ang kuwarta sa inyo kaugalingon nga mga kinahanglanon. Dapat
gastuhon na ini sa pagpakay-o sang templo."
8 *Nagsugot ang mga pari kag* nagsugot *man* sila nga indi na sila ang magpangolekta
sang kuwarta halin sa mga tawo kag indi na man sila ang magpakay-o sang templo.
9 Nagkuha si Jehoyada sang kahon kag ginbuhuan niya ang takop sini. Dayon
ginbutang niya ini sa kilid sang halaran, sa tuo dampi kon magpasulod sa templo sang
GINOO. Kon may maghatag gani sang kuwarta sa templo, ang mga pari nga nagabantay
sa puwertahan amo ang nagasulod sini sa kahon.
10 Kag kon madamo na ang kuwarta sa kahon, nagakadto ang sekretaryo sang hari
kag ang pangulo nga pari kag ginaisip nila ini, kag pagkatapos ginasulod sa mga bag.
11-12 Dayon ginahatag nila ang kuwarta sa mga tawo nga nagadumala sa pagpakay-o
sang templo. Kag ginabayad nila ini sa mga nagaulobra sa templo sang GINOO—sa mga
nagapreparar sang mga kahoy kag sang mga bato, kag sa mga nagakay-o sang templo
kag sang mga pader sini. Ang iban nga kuwarta ginabakal nila sang mga kahoy kag

mga bato nga nabasbasan na, nga kinahanglanon sa pagpakay-o sang templo. Kag
ginabayaran nila ang iban pa nga mga galastuhan sa pagpakay-o.
13 Ang kuwarta nga ginhatag sa templo wala gin-gamit sa pagpahimo sang pilak nga
mga kupa, mga pang-utod sa pabilo, mga yahong, mga trumpeta, ukon sang bisan ano
nga gamit nga bulawan ukon pilak para sa templo sang GINOO.
14 Kundi ginbayad ini sa mga nagaulobra sa templo kag sa mga materyales.
15 Wala na ginpangitaan sang lista sang mga gastos ang mga tawo nga nagadumala
sa pagpakay-o kay masaligan sila.
16 Ang kuwarta nga ginhatag kaupod sang mga halad nga bayad sa sala kag sang
mga halad sa pagpakatinlo wala ginsulod sa kahon didto sa templo sang GINOO, kay
para lang ato sa mga pari.
17 Sadto nga tion, si Haring Hazael sang Aram* nagsalakay sa Gat kag naagaw niya
ini. Dayon nagdesisyon siya nga magsalakay man sa Jerusalem.
18 Gintipon ni Haring Joash ang tanan nga butang nga ginhalad sang iya mga
katigulangan sa GINOO, kag pati man ang iya mga ginhalad. (Ang mga katigulangan ni
Joash nga naghalad sadto nga mga butang amo sila ni Jehoshafat, Jehoram, kag
Ahazia, nga mga hari sang Juda.) Ini tanan ginpadala ni Joash kay Hazael, pati ang
tanan nga bulawan nga ara sa mga bodega sang templo sang GINOO kag sang palasyo.
Gani wala na magsalakay si Hazael sa Jerusalem.
19 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Joash, kag ang tanan nga iya ginhimo,
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
20 *Sang ulihi* nagrebelde kontra kay Haring Joash ang iya mga opisyal, kag ginpatay
nila siya sa Bet Millo, sa dalan pakadto sa Silla.
21 Ang mga opisyal nga nagpatay sa iya amo sila ni Jozacar† nga anak ni Shimeat kag
si Jehozabad nga anak ni Shomer. Ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Amazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.

13

Ang Paghari ni Jehoahaz sa Israel

1 Nangin hari sang Israel si Jehoahaz nga anak ni Jehu sang ika-23 nga tuig sang
paghari ni Joash, nga anak ni Ahazia, sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Jehoahaz, kag*
naghari siya sa sulod sang 17 ka tuig.
2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Ginsunod niya ang mga sala ni
Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga
taga-Israel. Kag wala gid siya nagbiya sa sini nga mga sala.
3 Gani nangakig ang GINOO sa Israel. Kag sa malawig nga tion ginpasakop niya sila
kay Haring Hazael sang Aram kag sa iya anak nga si Ben Hadad.
4 Nagpangamuyo si Jehoahaz sa GINOO, kag ginpamatian siya sang GINOO, kay nakita
sang GINOO ang puwerte nga pagpamigos sang hari sang Aram sa Israel.
5 Ginhatagan sila sang GINOO sang pangulo nga naghilway sa ila sa mga taga-Aram.
Gani nagpuyo liwat sing malinong ang mga Israelinhon pareho sang una.
6 Pero wala sila magbiya sa pagsunod sa mga sala sang panimalay ni Jeroboam, nga
nangin kabangdanan sang ila pagpakasala. Wala man nila paggub-a ang *hulohaligi
nga simbolo sang diosa nga si* Ashera sa Samaria.
7 Sang ulihi ang nabilin kay Jehoahaz amo na lang ang 50 ka manugkabayo, 10 ka
karwahe, kag 10,000 ka soldado, kay ang iban ginpamatay sang hari sang Aram, nga
daw sa yab-ok nga gintasak-tasak.

---

* **12:17** *Aram:* ukon, *Syria* † **12:21** *Jozacar:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *Jozabad.*

8 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoahaz, kag ang iya bantog nga mga
binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang
mga Hari sang Israel.
9 Sang napatay si Jehoahaz, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan
sa Samaria. Kag si Joash nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Jehoash sa Israel

10 Nangin hari sang Israel si Jehoash nga anak ni Jehoahaz sang ika-37 nga tuig sang
paghari ni Joash sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Jehoash, kag* naghari siya sa sulod
sang 16 ka tuig.
11 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Wala siya nagbiya sa mga sala ni
Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga
taga-Israel.
12 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Joash, kag ang iya bantog nga mga
binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, pati ang iya pagpakig-away kay Haring
Amazia sang Juda, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
13 Sang napatay si Joash, ginlubong siya sa Samaria, didto sa ginlubngan sang mga
hari sang Israel. Kag *ang iya anak nga* si Jeroboam *II* amo ang nagbulos sa iya bilang
hari.

Napatay si Elisha

14 *Sang buhi pa si Haring Joash,* nagmasakit si Elisha kag daw mapatay na gid siya.
Nagkadto si Haring Jehoash sa iya kag naghibi sa iya. Nagsiling si Jehoash, "Amay ko,
Amay ko! Ang mga karwahe kag mga manugkarwahe sang Israel!"*
15 Nagsiling si Elisha, "Magkuha ka sang pana kag mga baslay."† Kag gintuman ini ni
Jehoash.
16 Dayon ginsilingan siya ni Elisha nga uyatan niya ang pana. Sang ginauyatan na
niya ini, ginkaptan ni Elisha ang iya kamot
17 kag ginsilingan siya, "Abrihi ang bintana sa east." Kag gin-abrihan niya ini. Dayon
ginsilingan siya ni Elisha nga magpana siya. Kag sang nagpana siya, nagsiling si
Elisha, "Ina nga baslay palatandaan nga padaugon ka sang GINOO kontra sa Aram.
Laglagon mo sing bug-os ang mga Arameanhon sa Afek."
18 Ginsilingan liwat ni Elisha si Jehoash nga magkuha sang mga baslay. Kag sang
nagkuha siya, nagsiling si Elisha, "Panaa ang duta." Kag ginpana niya ang duta sang
tatlo ka beses, kag dayon nag-untat siya.
19 Naakig si Elisha sa iya kag nagsiling, "Kuntani lima ukon anom ka beses mo ini
ginpana para malaglag mo sing bug-os ang mga Arameanhon. Pero karon, mapierdi
mo lang sila sing tatlo ka beses."
20 Sang ulihi napatay si Elisha kag ginlubong.
Kada tuig may grupo sang mga Moabnon nga nagasalakay sa Israel.
21 Isa sina ka tion, may mga Israelinhon nga magalubong kuntani sang patay. Pero
sang makakita sila sang grupo sang mga Moabnon nga nagasalakay, gindali-dali nila
sulod ang bangkay sa kuweba nga ginlubngan ni Elisha *kag nagpalagyo*. Pagtandog
sang bangkay sa mga tul-an ni Elisha, nabuhi ang patay kag nagtindog.
22 Ginpabudlayan ni Haring Hazael sang Aram ang Israel sa bilog nga panahon sang
paghari ni Jehoahaz.
23 Pero ginkaluoyan kag ginkabalak-an sila sang GINOO tungod sa iya kasugtanan
kay Abraham, Isaac, kag Jacob. Hasta subong wala niya sila paglaglaga ukon
pagpahalina *sa ila lugar palayo* sa iya presensya.

---

* **13:14** *Ang mga karwahe...sang Israel:* Posible ang buot silingon, *si Elisha manugdepensa sang Israel ukon wala sing mahimo ang depensa sang Israel kon wala siya.* † **13:15** *pana kag mga baslay:* sa English, *bow and arrows*

24 Napatay si Haring Hazael sang Aram, kag si Ben Hadad nga iya anak amo ang
nagbulos sa iya bilang hari.
25 Napierdi ni Joash ang Aram sing tatlo ka beses, kag nabawi niya kay Ben Hadad
ang mga banwa nga naagaw sang amay ni Ben Hadad nga si Hazael sang
pagpakig-away niya sa amay ni Jehoash nga si Jehoahaz.

14

Ang Paghari ni Amazia sa Juda
(2 Cro. 25:1-28)

1 Nangin hari sang Juda si Amazia nga anak ni Joash sang ikaduha nga tuig sang
paghari ni Jehoash, nga anak ni Jehoahaz, sa Israel.
2 Nagaedad si Amazia sing 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 29 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jehoadin nga
taga-Jerusalem.
3 Maayo ang ginhimo ni Amazia sa panulok sang GINOO, pero indi gid pareho sa
ginhimo ni David nga iya katigulangan. Ginsunod niya ang iya amay nga si Joash.
4 Wala man niya ginpaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, gani
padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa pagsunog sang mga
insenso.
5 Sang mabakod na ang paghari ni Amazia, ginpapatay niya ang mga opisyal nga
nagpatay sa iya amay nga hari.
6 Pero wala niya ginpapatay ang ila mga anak, kay suno sa nasulat sa Libro sang
Kasuguan ni Moises, nagsiling ang GINOO, "Indi dapat pagpatyon ang mga ginikanan
tungod sa sala sang ila mga anak, kag ang mga anak indi man dapat pagpatyon tungod
sa sala sang ila mga ginikanan. Patyon lang ang tawo tungod sa iya kaugalingon nga
sala."*
7 Si Amazia amo ang nakapatay sang 10,000 ka Edomnon sa kapatagan nga
ginatawag Asin. Naagaw man niya sa inaway ang Sela, kag gintawag niya ini nga
Jokteel, kag amo gihapon ang ngalan sini hasta subong.
8 Isa ka adlaw, nagpadala si Amazia sang mga mensahero sa hari sang Israel nga si
Jehoash nga anak ni Jehoahaz kag apo ni Jehu. Ginhangkat niya si Jehoash nga
mag-inaway sila.
9 Pero ginsabat siya ni Haring Jehoash: "Didto sa Lebanon may tunukon nga tanom
nga nagpadala sang sini nga mensahi sa kahoy nga sedro: 'Ipaasawa ang imo anak nga
babayi sa akon anak nga lalaki.' Pero may nag-agi nga talunon nga sapat kag
gintasak-tasak niya ang tunukon nga tanom.
10 *Amazia,* matuod nga napierdi mo ang Edom kag ginapabugal mo ina.
Magkontento ka na lang sa imo pagdaog kag magpabilin sa imo lugar. Ngaa gusto mo
gid ang gamo nga magadala lang sang kalaglagan sa imo kag sa Juda?"
11 Pero wala nagpamati si Amazia, gani ginsalakay siya ni Haring Jehoash *kag sang*
iya mga soldado. Nag-away sila sa Bet Shemesh nga sakop sang Juda.
12 Napierdi ang Juda sa Israel, kag ang tagsa ka soldado sang Juda nagpalagyo puli.
13 Nadakpan ni Haring Jehoash si Haring Amazia didto sa Bet Shemesh. Dayon
nagkadto si Jehoash sa Jerusalem kag gin-guba niya ang mga pader sini halin sa
Puwertahan sang Efraim pakadto sa Pamusod nga Puwertahan, nga mga 600 feet ang
kalabaon.
14 Ginpanguha niya ang tanan nga bulawan, pilak, kag kagamitan nga iya nakita sa
templo sang GINOO kag sa bodega sang palasyo sang hari. Nagdala man siya sang mga
bihag sa iya nga pagbalik sa Samaria.

---

* **14:6** Deu. 24:16

15 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoash, kag ang iya bantog nga mga
binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, pati ang iya pagpakig-away kay Haring
Amazia sang Juda, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
16 Sang napatay si Jehoash, ginlubong siya sa ginlubngan sang mga hari sang Israel
sa Samaria. Kag ang iya anak nga si Jeroboam *II* amo ang nagbulos sa iya bilang hari.
17 Nagkabuhi pa si Haring Amazia sang Juda sang 15 ka tuig sa tapos nga mapatay si
Haring Jehoash sang Israel.
18 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Amazia nasulat sa Libro sang
Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
19 May mga tawo sadto nga nagplano sa pagpatay kay Amazia sa Jerusalem, gani
nagpalagyo siya sa Lakish. Pero ginpasundan nila siya sa Lakish, kag ginpatay siya
didto.
20 Ang iya bangkay ginkarga sa kabayo kag gindala pabalik sa Jerusalem kag
ginlubong sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David.
21 Ang ginbulos sang katawhan sang Juda kay Amazia bilang hari amo ang iya anak
nga si Azaria† nga nagaedad sang 16 ka tuig.
22 Siya ang nagbawi sang Elat kag nagpatindog liwat sini sa tapos mapatay ang iya
amay nga si Amazia.

Ang Paghari ni Jeroboam II sa Israel

23 Nangin hari sang Israel si Jeroboam *II* nga anak ni Jehoash sang ika-15 nga tuig
sang paghari ni Amazia, nga anak ni Joash, sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Jeroboam*
II, kag naghari siya sa sulod sang 41 ka tuig.
24 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Wala siya nagbiya sa mga sala ni
Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga
taga-Israel.
25 Siya ang nagbawi sang mga lugar nga iya sadto sang Israel, halin sa Lebo Hamat
pakadto sa Patay nga Dagat.‡ Amo ini ang ginpromisa sang GINOO, ang Dios sang Israel,
paagi sa iya alagad nga propeta nga si Jonas, nga anak ni Amitai nga taga-Gat Hefer.
26 *Ginbuot sang GINOO nga matabo ini* kay nakita niya ang puwerte nga pag-antos
sang mga Israelinhon, ulipon man ukon indi. Wala gid sing may makabulig sa ila.
27 Kag tungod nga wala nagsiling ang GINOO nga dulaon niya ang Israel sa kalibutan,
ginluwas niya sila paagi kay Jeroboam *II,* nga anak ni Joash.
28 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jeroboam *II*, kag ang iya bantog nga
mga binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, pati ang iya pagbawi sa Damascus
kag Hamat nga parte sadto sang Juda,§ nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga
Hari sang Israel.
29 Sang napatay si Jeroboam *II*, ginlubong siya sa ginlubngan sang mga hari sang
Israel. Kag si Zacarias nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

15

Ang Paghari ni Azaria sa Juda
(2 Cro. 26:1-23)

1 Nangin hari sang Juda si Azaria* nga anak ni Amazia sang ika-27 nga tuig sang
paghari ni Jeroboam *II* sa Israel.
2 Nagaedad si Azaria sang 16 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 52 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jecolia nga
taga-Jerusalem.

---

† **14:21** *Azaria:* ukon, *Uzia* ‡ **14:25** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *Dagat sang Araba* § **14:28** *Juda:* buot silingon, *ang bilog nga nasyon sang Israel sang wala pa maparte sa duha ka ginharian* * **15:1** *Azaria:* ukon, *Uzia*

3 Maayo ang ginhimo ni Azaria sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya
amay nga si Amazia
4 Pero wala niya ginpaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, gani
padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa pagsunog sang mga
insenso.
5 Ginpaantos sang GINOO si Azaria sang delikado nga balatian sa panit† hasta sa
adlaw nga napatay siya. Nag-estar siya sa isa ka naseparar nga balay. Si Jotam nga iya
anak amo ang nagpangulo sa palasyo kag sa katawhan sang Juda.
6 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Azaria, kag ang tanan nga iya ginhimo,
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
7 Sang napatay si Azaria, ginlubong siya malapit sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Jotam nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.

Ang Paghari ni Zacarias sa Israel

8 Nangin hari sang Israel si Zacarias nga anak ni Jeroboam *II* sang ika-38 nga tuig
sang paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Zacarias, kag* naghari siya sa
sulod sang anom ka bulan.
9 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya mga
katigulangan. Wala siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga
nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.
10 Karon, nagplano sing malain si Shalum nga anak ni Jabesh kontra kay Zacarias.
Ginpatay niya si Zacarias sa atubangan sang mga tawo, kag ginbuslan bilang hari.
11 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Zacarias nasulat sa Libro sang
Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
12 Gani natuman ang ginsiling sang GINOO kay Jehu, "Ang imo mga kaliwat magahari
sa Israel hasta sa ikaapat nga henerasyon."‡

Ang Paghari ni Shalum sa Israel

13 Nangin hari sang Israel si Shalum nga anak ni Jabesh sang ika-39 nga tuig sang
paghari ni Uzia§ sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Shalum, kag* naghari siya sa sulod
sang isa lang ka bulan.
14 Kay ginpatay siya ni Menahem nga anak ni Gadi kag ginbuslan bilang hari sang
nagkadto si Menahem sa Samaria halin sa Tirza.
15 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Shalum, pati ang iya plano nga
pagpatay *kay Zacarias*, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
16 Sadto nga tion, ginsalakay ni Menahem ang Tifsa kag ang mga lugar sa palibot sini
hasta sa Tirza, kay ang mga pumuluyo sini indi magsurender sa iya. Ginpamatay niya
ang tanan nga pumuluyo sang Tifsa, kag ginpangririan ang tiyan sang mga
nagabulusong nga mga babayi.

Ang Paghari ni Menahem sa Israel

17 Nangin hari sang Israel si Menahem nga anak ni Gadi sang ika-39 nga tuig sang
paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Menahem, kag* naghari siya sa sulod
sang 10 ka tuig.
18 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Sa bilog niya nga paghari wala
siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan
sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

---

† **15:5** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 5:1. ‡ **15:12** 2 Har. 10:30 § **15:13** *Uzia:* ukon, *Azaria.* Tan-awa sa bersikulo 1.

19 Karon, nagkadto si Haring Tiglat Piliser* sang Assyria sa Israel sa pagsalakay sini.
Ginhatagan ni Menahem si Tiglat Piliser sing mga 35 ka tonelada nga pilak para
buligan siya ni Tiglat Piliser nga magbakod pa gid ang iya paghari.
20 Ang mga pilak ginkuha ni Menahem sa mga manggaranon sa Israel paagi sa
pagpilit sa kada isa sa ila sa paghatag sang tag-50 ka bilog nga pilak. Gani nag-untat sa
pagsalakay ang hari sang Assyria kag nagpuli siya sa iya nasyon.
21 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Menahem, kag ang tanan nga iya
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
22 Sang napatay si Menahem, si Pekaya nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang
hari.

Ang Paghari ni Pekaya sa Israel

23 Nangin hari sang Israel si Pekaya nga anak ni Menahem sang ika-50 nga tuig sang
paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Pekaya, kag* naghari siya sa sulod
sang duha ka tuig.
24 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Wala siya nagbiya sa mga sala ni
Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga
taga-Israel.
25 Karon, nagplano sing malain si Peka nga anak ni Remalia kontra kay Pekaya.
Ining si Peka amo ang kumander sang mga soldado ni Pekaya. Upod sa 50 ka tawo nga
taga-Gilead, ginpatay ni Peka si Pekaya pati si Argob kag si Arieh, didto sa mabakod
nga parte sang palasyo sa Samaria. Kag ginbuslan ni Peka si Pekaya bilang hari.
26 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Pekaya, kag ang tanan nga iya
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Peka sa Israel

27 Nangin hari sang Israel si Peka nga anak ni Remalia sang ika-52 ka tuig sang
paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Peka, kag* naghari siya sa sulod sang
20 ka tuig.
28 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Wala siya nagbiya sa mga sala ni
Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga
taga-Israel.
29 Sang panahon sang paghari ni Peka, ginsalakay ni Haring Tiglat Piliser sang
Assyria ang Israel, kag naagaw niya ang mga banwa sang Ion, Abel Bet Maaca, Janoa,
Kedesh, kag Hazor. Naagaw man niya ang Gilead, Galilea, kag ang bilog nga duta sang
Naftali. Kag gindala niya ang mga pumuluyo sini sa Assyria bilang mga bihag.
30 Dayon nagplano sing malain si Hoseas nga anak ni Elah kontra kay Peka nga anak
ni Remalia. Ginpatay niya si Peka kag ginbuslan bilang hari. Natabo ini sang ika-20
nga tuig sang paghari ni Jotam, nga anak ni Uzia, sa Juda.
31 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Peka, kag ang tanan nga iya ginhimo,
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Jotam sa Juda
(2 Cro. 27:1-9)

32 Nangin hari sang Juda si Jotam nga anak ni Uzia sang ikaduha nga tuig sang
paghari ni Peka, nga anak ni Remalia, sa Israel.
33 Nagaedad si Jotam sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jerusha nga
anak ni Zadok.
34 Maayo ang ginhimo ni Jotam sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya
amay nga si Uzia.

---

* **15:19** *Tiglat Piliser:* sa Hebreo, *Pul,* nga isa pa ka ngalan ni Tiglat Piliser

35 Pero wala niya ginpaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, gani
padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa pagsunog sang mga
insenso. Si Jotam ang nagpatindog sang puwertahan sang templo sang GINOO sa north.
36 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jotam, kag ang iya mga ginhimo,
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
37 Sang panahon sang iya paghari, nagsugod ang GINOO sa paggamit kay Haring
Rezin sang Aram kag kay Peka nga anak ni Remalia sa pagsalakay sa Juda.
38 Sang napatay si Jotam, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa
Banwa ni David nga iya man katigulangan. Kag si Ahaz nga iya anak amo ang
nagbulos sa iya bilang hari.

16

Ang Paghari ni Ahaz sa Juda
(2 Cro. 28:1-27)

1 Nangin hari sang Juda si Ahaz nga anak ni Jotam sang ika-17 nga tuig sang paghari
ni Peka, nga anak ni Remalia, *sa Israel*.
2 Nagaedad si Ahaz sang 20 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig. Malain ang iya ginhimo sa panulok
sang GINOO nga iya Dios, indi pareho sa ginhimo sang iya katigulangan nga si David.
3 Nagsunod siya sa mga pagginawi sang mga hari sang Israel, kag bisan gani ang iya
anak ginhalad niya sa kalayo. Ginsunod niya ang makangilil-ad nga mga ginahimo
sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa mga Israelinhon.
4 Naghalad siya sang mga halad kag nagsunog sang mga insenso sa mga simbahan sa
mataas nga mga lugar, sa ibabaw sang mga bukid kag sa idalom sang tagsa ka
madabong nga kahoy.
5 Samtang nagahari si Ahaz sa Juda, nagsalakay sa Jerusalem si Haring Rezin sang
Aram kag si Haring Peka sang Israel, nga anak ni Remalia, kag ginpalibutan nila ini.
Pero wala nila madaog si Ahaz.
6 Sadto nga tion, nabawi ni Haring Rezin sang Aram* ang Elat paagi sa pagtabog sa
katawhan sang Juda. Nagsaylo dayon ang iban nga mga Arameanhon† sa Elat kag
didto sila nag-estar hasta subong.
7 Nagsugo si Ahaz sang mga mensahero sa pagdala sang sini nga mensahi kay
Haring Tiglat Piliser sang Assyria: "Ako nga imo alagad luwasa sa mga kamot sang
hari sang Aram kag sang hari sang Israel nga nagasalakay sa akon."
8 Ginkuha ni Ahaz ang pilak kag bulawan sa templo sang GINOO kag sa bodega sang
palasyo kag ginpadala ini sa hari sang Assyria bilang regalo.
9 Nagsugot ang hari sang Assyria sa ginpangabay ni Ahaz, gani ginsalakay niya ang
Damascus kag gin-agaw ini. Gindala niya ang mga pumuluyo sini sa Kir bilang mga
bihag, kag ginpatay niya si Rezin.
10 Dayon nagkadto si Haring Ahaz sa Damascus sa pagpakigkita kay Haring Tiglat
Piliser sang Assyria. Sang didto siya, may nakita siya nga halaran. Gani ginpadal-an
niya ang pari nga si Uria sang modelo sang halaran lakip na ang mga detalye sa
paghimo sini.
11 Naghimo si Uria sang halaran nga suno gid sa modelo nga ginpadala sa iya ni
Ahaz, kag natapos niya ang halaran sa wala pa nakabalik si Ahaz.
12-13 Pag-abot ni Haring *Ahaz* halin sa Damascus, nakita niya ang halaran.
Nagpalapit siya sa halaran kag naghalad‡ sang halad nga ginasunog kag halad nga

---

* **16:6** *Haring Rezin sang Aram:* sa Latin Vulgate, *hari sang Edom* † **16:6** *Arameanhon:* sa Septuagint kag Latin Vulgate, *Edomnon* ‡ **16:12-13** *naghalad:* sa literal, *nagsaka kag naghalad*

regalo. Kag ginbubuan niya ang halaran sang halad nga ilimnon kag ginwisikan sang
dugo sang *sapat nga* iya ginhalad para sa maayo nga relasyon.
14 Dayon ginpakuha niya ang daan nga halaran nga saway. Ara ini sa presensya sang
GINOO didto sa tunga sang bag-o nga halaran kag sang templo sang GINOO. Dayon
ginpabutang niya ini sa north sang bag-o nga halaran.
15 Nagmando siya dayon kay Uria nga pari, "Gamita ang bag-o nga halaran sa
paghalad sang mga halad nga ginasunog kada aga kag sang mga halad nga regalo kada
gab-i. Gamita man ini sa paghalad sang mga halad nga ginasunog kag mga halad nga
regalo nga ginahalad sang hari kag sang mga tawo, kag pati man sa ila mga halad nga
ilimnon. Iwisik mo sa bag-o nga halaran ang dugo sang halad nga ginasunog kag sang
iban pa nga mga halad. Pero ang saway nga halaran himuon ko nga akon
palangamuyuan."
16 Kag ginhimo ni Uria nga pari ang ginsugo sa iya ni Haring Ahaz.
17 Dayon ginkuha ni Haring Ahaz ang mga dingding kag mga labador sang mga karo
nga ginagamit sa paghakot sang tubig *sa templo*. Ginkuha man niya ang *dako nga*
suludlan sang tubig nga ginatawag Dagat sa likod sang mga turo nga baka nga saway,
kag ginbutang ini sa tulungtungan nga bato.
18 Kag para malipay ang hari sang Assyria, ginkuha ni Ahaz sa palasyo ang ulu-atop
nga ginagamit kon Adlaw nga Inugpahuway kag ginsira ang alagyan sang mga hari
sang Juda pasulod sa templo.
19 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Ahaz, kag ang iya mga ginhimo,
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
20 Sang napatay si Ahaz, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa
Banwa ni David. Kag si Hezekia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

17

Ang Paghari ni Hoseas sa Israel

1 Nangin hari sang Israel si Hoseas nga anak ni Elah sang ikadose nga tuig sang
paghari ni Ahaz sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Hoseas, kag* naghari siya sa sulod
sang siyam ka tuig.
2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pero indi gid pareho sa ginhimo
sang mga hari sang Israel nga nauna sa iya.
3 Ginsalakay ni Haring Shalmaneser sang Assyria si Hoseas. Ginsakop niya siya kag
ginpabayad sang buhis.
4 Pero sang ulihi wala na nagbayad si Hoseas sang buhis pareho sang iya ginahimo
kada tuig, kag nagpangayo siya sang bulig kay Haring So sang Egypt. Sang mahibaluan
ni Shalmaneser nga nagtraidor si Hoseas, gindakop niya siya kag ginpriso.
5 Dayon ginsalakay sang hari sang Assyria ang bilog nga Israel, kag sa sulod sang
tatlo ka tuig ginpalibutan niya ang Samaria.
6 Kag sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni Hoseas, gin-agaw sang hari sang
Assyria ang Samaria, kag gindala niya ang mga taga-Israel sa Assyria bilang mga
bihag. Ginpaestar niya sila sa Hala, sa mga lugar malapit sa Suba sang Habor sa
Gozan, kag sa mga banwa sang mga Medianhon.
7 Natabo ini sa mga taga-Israel tungod kay nakasala sila sa GINOO nga ila Dios nga
nagpaguwa sa ila sa Egypt kag naghilway sa ila sa mga kamot sang Faraon nga hari
sang Egypt. Nagsimba sila sa iban nga mga dios
8 kag nagsunod sa mga pagginawi sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa
ila. Nagsunod man sila sa mga pagginawi nga gintudlo sang mga hari sang Israel.

9 Naghimo sila sa tago sang mga butang nga kontra sa GINOO nga ila Dios. Naghimo
man sila sang mga simbahan sa mataas nga mga lugar bisan diin *sa Israel,* halin sa
magagmay nga mga baryo* hasta sa *dalagko nga mga* banwa nga napaderan.
10 Nagpatindog sila sang handumanan nga mga bato kag mga *hulohaligi nga simbolo*
sang diosa nga si Ashera sa ibabaw sang tagsa ka bukid kag sa idalom sang tagsa ka
madabong nga kahoy.
11 Nagsunog sila sang mga insenso sa tagsa ka simbahan sa mataas nga mga lugar,
pareho sang ginhimo sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa ila. Naghimo
sila sang malain nga mga butang nga nakapaakig sa GINOO.
12 Nagsimba sila sa mga dios-dios bisan nagsiling ang GINOO, "Indi kamo magsimba
sa mga dios-dios."†
13 Ginapaandaman permi sang GINOO ang Israel kag Juda paagi sa mga propeta kag
manalagna: "Magbiya na kamo sa inyo malain nga mga pagginawi. Tumana ninyo ang
akon mga sugo kag mga pagsulundan nga ara sa bilog nga Kasuguan nga ginpatuman
ko sa inyo mga katigulangan kag ginhatag ko sa inyo paagi sa akon mga alagad nga
mga propeta."
14 Pero indi sila magtuman. Matig-a ang ila mga ulo pareho sa ila mga katigulangan
nga wala nagsalig sa GINOO nga ila Dios.
15 Ginsikway nila ang iya mga pagsulundan kag ang kasugtanan nga ginhimo niya sa
ila mga katigulangan, kag ginbaliwala nila ang iya mga paandam sa ila. Ginsunod nila
ang mga wala sing pulos nga mga dios-dios, kag sila nangin wala man sing pulos.
Ginsunod nila ang mga nasyon sa ila palibot bisan ginmanduan sila sang GINOO nga
indi sila magsunod. Ginhimo gid nila ang mga butang nga ginbawal sa ila sang GINOO
nga himuon.
16 Ginsikway nila ang tanan nga sugo sang GINOO nga ila Dios, kag naghimo sila para
sa ila kaugalingon sang imahen sang duha ka bataon nga baka, kag sang *hulohaligi nga*
simbolo sang diosa nga si Ashera. Nagsimba sila sa tanan nga butang sa kalangitan kag
sa kay Baal.
17 Ginhalad nila ang ila mga bata sa kalayo; nagdangop sila sa mga manugpakot kag
mga babaylan, kag gintugyan nila ang ila kaugalingon sa paghimo sang malain sa
panulok sang GINOO, kag nakapaakig ini sa GINOO.
18 Naakig gid ang GINOO sa mga taga-Israel kag ginpahalin niya sila *sa ila lugar*
palayo sa iya presensya. Ang tribo lang ni Juda amo ang nabilin,
19 kag bisan gani ang Juda wala man nagtuman sa mga sugo sang GINOO nga ila Dios.
Ginsunod nila ang mga pagginawi nga gintudlo sa ila sang mga taga-Israel.
20 Gani ginsikway sang GINOO ang tanan nga katawhan sang Israel. Ginsilutan niya
sila paagi sa pagtugyan sa ila sa mga nagsalakay sa ila hasta nga ginpahalin niya sila *sa*
ila lugar palayo sa iya presensya.
21 Sang ginseparar sang GINOO ang Israel sa ginharian ni David, ginhimo sang mga
taga-Israel si Jeroboam nga anak ni Nebat nga ila hari. Gin-ganyat ni Jeroboam ang
mga taga-Israel sa pagbiya sa GINOO, kag gintulod niya sila sa paghimo sang dako nga
sala.
22 Nagpadayon sa pagsunod ang mga taga-Israel sa mga sala ni Jeroboam, kag wala
gid sila nagbiya sa sini,
23 hasta nga ginpahalin sila sang GINOO sa ila lugar palayo sa iya presensya, suno sa
iya ginpaandam sa ila paagi sa iya mga alagad nga mga propeta. Gani ginbihag ang
katawhan sang Israel sa Assyria, kag didto sila nagaestar hasta subong.

Nag-estar ang mga Taga-Assyria sa Israel

---

* **17:9** *baryo:* ukon, *tore* † **17:12** Exo. 20:4, 5

24 Nagpadala ang hari sang Assyria sang mga tawo sa Samaria halin sa Babilonia,
Cut, Ava, Hamat, kag Sefarvaim, kag ginpaestar niya sila sa mga banwa sang Samaria
sa pagbulos sa mga taga-Israel. Gani ginsakop nila ang Samaria kag ang iban pa nga
mga banwa sang Israel.
25 Sang pagsugod nila estar didto, wala sila nagsimba sa GINOO; gani ginpadal-an sila
sang GINOO sang mga leon kag ginpamatay ang iban sa ila.
26 Ini nga hitabo ginbalita sa hari sang Assyria: "Ang mga tawo nga imo ginpadala
kag ginpaestar sa mga banwa sang Samaria wala kahibalo sang kasuguan sang dios sa
amo nga lugar. Gani ginpadal-an niya sila sang mga leon kag ginpamatay ang iban sa
ila, kay wala gid sila kahibalo sang iya kasuguan."

27 Nagmando dayon ang hari sang Assyria, "Pabalika sa Samaria ang isa sa mga pari
nga aton ginbihag, kag didto siya paestara para makatudlo siya sa mga tawo kon ano
ang kasuguan sang dios sa amo nga lugar."
28 Gani ang isa sa mga pari nga ginbihag nagbalik sa Samaria kag didto nag-estar sa
Betel, kag gintudluan niya ang mga tawo kon paano magsimba sa GINOO.
29 Pero ining nagkalain-lain nga grupo sang mga tawo padayon nga naghimo sang
ila mga dios-dios sa tagsa ka banwa nga ila ginaestaran. Ginbutang nila ang ila mga
dios-dios sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar nga ginhimo sang mga
taga-Samaria.
30 Ang halin sa Babilonia naghimo sang *imahen sang ila dios nga si* Sucot Benot. Ang
halin sa Cut naghimo sang *imahen sang ila dios nga si* Nergal. Ang halin sa Hamat
naghimo sang *imahen sang ila dios nga si* Ashima.
31 Ang mga Avimnon naghimo sang *imahen sang ila mga dios nga si* Nibhaz kag si
Tartak. Kag ang mga Sefarvaimnon ginsunog nila ang ila mga kabataan bilang halad
sa ila mga dios nga si Adramelec kag si Anamelec.
32 Nagsimba sila sa GINOO, pero nagpili sila sang mga pari halin mismo sa ila mga
tawo sa pagpanguna sa ila sa paghalad sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar.
33 Nagsimba sila sa GINOO, pero nagsimba man sila sa ila kaugalingon nga mga dios
suno sa kinabatasan sang mga nasyon nga ila ginhalinan.
34 Hasta subong ginahimo gihapon nila ini. Indi matuod ang ila pagsimba sa GINOO,
kag wala sila nagatuman sa mga sugo, mga pagsulundan, mga pagpanudlo, kag mga
kasuguan nga ginhatag sang GINOO sa mga kaliwat ni Jacob, nga iya gin-ngalanan nga
Israel.
35 Sang naghimo ang GINOO sang kasugtanan sa mga Israelinhon, nagmando siya sa
ila: "Indi kamo magsimba ukon mag-alagad sa mga dios-dios, ukon maghalad sa ila.
36 Ako lang ang inyo simbahon, ang GINOO nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt paagi sa
akon dako nga gahom. Ako lang ang dapat ninyo simbahon kag halaran.
37 Dapat tumanon ninyo permi ang akon mga sugo, mga pagsulundan, mga
pagpanudlo, kag mga kasuguan nga akon ginsulat para sa inyo. Indi gid kamo
magsimba sa iban nga mga dios.
38 Indi ninyo pagkalimtan ang akon kasugtanan sa inyo, kag indi kamo magsimba sa
iban nga mga dios.
39 Ako lang gid ang inyo simbahon, ang GINOO nga inyo Dios, kay ako ang magaluwas
sa inyo sa tanan ninyo nga kaaway."

40 Pero ato nga mga tawo wala nagpamati sa GINOO, kundi nagpadayon sila sa
paghimo sang ila daan nga mga kinabatasan.
41 Samtang nagasimba sila sa GINOO, nagasimba man sila sa ila mga dios-dios. Kag
hasta subong amo ina ang ginahimo sang ila mga kaliwat.

18

Ang Paghari ni Hezekia sa Juda
(2 Cro. 29:1, 2; 31:1)

1 Nangin hari sang Juda si Hezekia nga anak ni Ahaz sang ikatatlo nga tuig sang
paghari ni Hoseas, nga anak ni Elah, sa Israel.
2 Nagaedad si Hezekia sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 29 ka tuig. Ang iya iloy amo si Abia nga anak
ni Zacarias.
3 Maayo ang ginhimo ni Hezekia sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya
katigulangan nga si David.
4 Ginpaguba niya ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, ginpadugmok ang
mga handumanan nga bato, kag ginpautod ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga*
si Ashera. Ginpadugmok man niya ang saway nga man-og nga ginhimo ni Moises, kay
hasta sadto nga tion ginasimba ato sang mga Israelinhon paagi sa pagsunog sang mga
insenso. Ining saway nga man-og gintawag nga Nehushtan.
5 Nagsalig si Hezekia sa GINOO, ang Dios sang Israel. Wala gid sing hari sa Juda nga
pareho sa iya, bisan ang mga nauna sa iya kag ang mga sunod sa iya.
6 Matutom gid siya sa pagsunod sa GINOO, kag wala gid siya nag-untat sa pagsunod
sa iya. Kag gintuman niya ang mga sugo nga ginhatag sang GINOO kay Moises.
7 Gin-updan siya sang GINOO, kag madinalag-on siya sa tanan niya nga ginahimo.
Nagrebelde siya sa hari sang Assyria kag wala nag-alagad sa iya.
8 Halin sa mga baryo* hasta sa mga banwa nga napaderan, ginpierdi niya ang mga
Filistinhon hasta sa Gaza kag sa mga lugar nga sakop sini.
9 Sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Hezekia, nga amo ang ikapito nga tuig sang
paghari ni Hoseas sa Israel, nagsalakay si Haring Shalmaneser sang Assyria sa
Samaria kag ginpalibutan ini.
10 Pagkaligad sang tatlo ka tuig, sang ikaanom nga tuig sang paghari ni Hezekia kag
sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni Hoseas, naagaw sang Assyria ang Samaria.
11 Gindala sang hari sang Assyria ang mga taga-Israel sa Assyria bilang mga bihag,
kag ginpaestar sila sa Hala, sa mga lugar nga malapit sa Suba sang Habor sa Gozan,
kag sa mga banwa sang mga Medianhon.
12 Natabo ini sa mga taga-Israel tungod kay wala sila nagtuman sa GINOO nga ila
Dios, kundi ginlapas nila ang kasugtanan sang GINOO*sa ila*—ang tanan nga sugo nga
ginhatag sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Moises. Wala sila nagpamati ukon
nagtuman sini.

Ginsalakay sang Assyria ang Juda
(2 Cro. 32:1-19; Isa. 36:1-22)

13 Sang ika-14 nga tuig sang paghari ni Hezekia, ginsalakay ni Haring Senakerib sang
Assyria ang tanan nga napaderan nga mga banwa sang Juda kag gin-agaw niya ini.
14 Gani nagpadala sang sini nga mensahi si Haring Hezekia sa hari sang Assyria sa
Lakish: "Nakasala ako *sa akon pagrebelde sa imo.* Pero hatagan ko ikaw sang bisan ano
nga imo pangayuon, basta maghalin lang kamo sa amon." Gani nangayo ang hari sang
Assyria kay Haring Hezekia sing mga napulo ka tonelada nga pilak kag isa ka tonelada
nga bulawan.
15 Ginhatag ni Hezekia sa iya ang tanan nga pilak sa templo sang GINOO kag sa
bodega sang palasyo sang hari.

---

* **18:8** *baryo:* ukon, *tore*

16 Ginpanguha ni Hezekia pati ang mga bulawan nga iya ginhaklap sa mga
puwertahan sang templo sang GINOO kag sa mga hamba† sini, kag ginhatag ini sa hari
sang Assyria.
17 Pero samtang didto si Senakerib sa Lakish, ginsugo niya ang iya pangulo nga
kumander, ang pangulo nga opisyal, kag ang iya kumander nga may madamo nga
soldado, nga magkadto sa Jerusalem sa pagpakigkita kay Haring Hezekia. Sang didto
na sila sa guwa sang Jerusalem, nagpundo sila malapit sa ililigan sang ibabaw nga
punong, didto dampi sa dalan pakadto sa lugar nga ginapanglabhan.
18 Ginpatawag nila si Haring Hezekia, pero ang ginpakadto sang hari amo si Eliakim
nga anak ni Hilkia, nga administrador sang palasyo, si Shebna nga sekretaryo, kag si
Joa nga anak ni Asaf, nga manugdumala sang mga kasulatan sang ginharian.
19 Nagsiling sa ila ang kumander, "Hambala ninyo si Hezekia nga amo ini ang
ginasiling sang gamhanan nga hari sang Assyria:
"'Ano ang imo ginasaligan?
20 Nagahunahuna ka bala nga madaog mo ang inaway sa pulong lamang kag indi sa
abilidad kag kusog sang imo mga soldado? Sin-o bala ang imo ginasaligan nga
nagrebelde ka sa akon?
21 Ang Egypt bala? Ini nga nasyon kag ang iya hari pareho lang sa bali nga baston
nga kon gamiton mo nga panukod makapilas sang imo kamot.
22 Pero basi kon magsiling kamo sa akon nga nagasalig kamo sa GINOO nga inyo Dios.
Pero indi bala nga ginpaguba mo gani ang iya mga simbahan sa mataas nga mga lugar
pati ang mga halaran sini, kag ginhambalan mo ang mga taga-Juda kag taga-Jerusalem
nga dapat magsimba sila sa *isa lang ka* halaran didto sa Jerusalem?'
23 "Karon may ginatanyag sa imo ang akon agalon, ang hari sang Assyria. Hatagan
ka namon sang 2,000 ka kabayo, ina kon may 2,000 ka man ka manugkabayo!
24 Wala ka gid padaog bisan sa pinakanubo nga opisyal sang akon agalon. Nagasalig
ka man lang sa Egypt nga maghatag sa imo sang mga karwahe kag mga manugkabayo.
25 Nagahunahuna ka bala nga wala ako pagsugua sang GINOO sa pagkadto diri sa
paglaglag sang sini nga nasyon? Ang GINOO mismo ang nagsugo sa akon sa pagsalakay
kag sa paglaglag sang sini nga nasyon."
26 Nagsiling si Eliakim, Shebna, kag Joa sa kumander, "Palihog maghambal ka sa
amon sa lingguahe nga Aramico, kay naintiendihan namon ini. Indi ka maghambal sa
Hebreo kay mabatian ka sang mga tawo nga ara sa mga pader sang siyudad."
27 Pero nagsabat ang kumander, "Ginsugo ako sang akon agalon nga ipahibalo ini
nga mga butang sa tanan nga pumuluyo sang Jerusalem, indi lang sa inyo kag sa inyo
hari. Kamo tanan *gutumon kag uhawon sa tion nga salakayon namon kamo. Gani*
kaunon ninyo ang inyo tai kag imnon ninyo ang inyo ihi."
28 Dayon nagtindog ang kumander kag nagsinggit sa lingguahe nga Hebreo, "Pamatii
ninyo ang mensahi sang gamhanan nga hari sang Assyria!
29 Amo ini ang iya ginasiling: Indi kamo magpatunto kay Hezekia. Indi siya
makaluwas sa inyo sa akon mga kamot!
30 Indi kamo magpaganyat sa iya nga magsalig sa GINOO kon magsiling siya,
'Sigurado gid nga luwason kita sang GINOO; ini nga siyudad indi pag-itugyan sa kamot
sang hari sang Assyria.'
31 "Indi kamo magpamati kay Hezekia! Amo ini ang ginasiling sang hari sang
Assyria: 'Indi na kamo magkontra sa akon; magsurender na lang kamo! Dayon
tugutan ko kamo nga makakaon sang bunga sang inyo ubas kag higera, kag makainom
sa inyo mga pulunduhan sang tubig,

† **18:16** *hamba:* sa English, *doorpost*

32 hasta nga magabalik ako kag dal-on ko kamo sa duta nga pareho sang inyo
duta—ang duta nga may mga talamnan sang ubas nga makahatag sa inyo sang duga
sang ubas kag may mga uyas nga mahimo ninyo nga tinapay, kag may ara man sang
mga kahoy nga olibo kag honey. Tumana ninyo ang akon ginasiling para mabuhi
kamo kag indi mapatay. Indi kamo magpamati kay Hezekia kay ginapatalang lang
niya kamo sa iya ginasiling nga luwason kamo sang GINOO.
33 May mga dios bala sa bisan diin nga nasyon nga nakaluwas sa ila nasyon sa kamot
sang hari sang Assyria?
34 May nahimo bala ang mga dios sang Hamat, Arpad, Sefarvaim, Hena, kag Iva?
Naluwas bala sang mga dios sang Samaria ang ila duta sa akon mga kamot?
35 Sin-o sa mga dios sang sini nga mga nasyon ang nakaluwas sa ila nasyon sa akon?
Gani paano maluwas sang GINOO ang Jerusalem sa akon mga kamot?' "
36 Pero wala nagsabat ang mga tawo kay nagmando si Haring Hezekia nga indi sila
magsabat.
37 Dayon gin-gisi ni Eliakim nga anak ni Helkia, Shebna nga sekretaryo, kag Joa ang
ila mga bayo *sa kasubo,* kag nagkadto sila kay Hezekia kag ginsugid ang mga ginsiling
sang kumander.

19

Nagpalaygay si Haring Hezekia kay Isaias
(Isa. 37:1-7)

1 Sang pagkabati ni Haring Hezekia sa ginbalita sa iya, gin-gisi niya ang iya bayo kag
nagsuksok sang sako *sa pagpakita sang iya pagpangasubo,* kag nagkadto siya sa templo
sang GINOO.
2 Ginpakadto niya kay Isaias, nga anak ni Amoz, sila ni Eliakim nga administrador
sang palasyo, si Shebna nga sekretaryo, kag ang mga nagapangulo nga mga pari.
Tanan sila nagasuksok sang sako.
3 *Pag-abot nila kay Isaias,* nagsiling sila sa iya, "Amo ini ang ginasiling ni Hezekia:
'Nagaantos kita sa sini nga tion; ginasilutan kag ginapakahuy-an kita. Pareho kita sa
manugbata nga wala na sing kusog sa pagbun-a sang iya bata.
4 Ginsugo sang hari sang Assyria ang iya kumander sa pagyaguta sa buhi nga Dios.
Basi pa lang talupangdon sang GINOO, nga imo Dios, ang ginsiling sang kumander kag
silutan siya sa iya mga ginhambal. Gani magpangamuyo ka para sa aton nga
nagkalabilin.' "
5 Pagkatapos hambal sang mga opisyal nga ginpadala ni Haring Hezekia,
6 nagsiling si Isaias sa ila, "Hambali ninyo ang inyo agalon *nga si Haring Hezekia* nga
amo ini ang ginasiling sang GINOO: 'Indi ka magkahadlok sa imo nabatian nga
pagyaguta sa akon sang mga bata-bata sang hari sang Assyria.
7 Pamati! Patalangon ko* ang hari sang Assyria. Makabati siya sang balita nga
makapabalik sa iya sa iya nasyon. Kag didto ipapatay ko siya paagi sa espada.' "

Nagpamahog Liwat ang Assyria
(Isa. 37:8-20)

8 Karon sang mabatian sang kumander sang mga soldado sang Assyria nga naghalin
na sa Lakish ang ila hari kag nagpakig-away sa Libna, nagkadto siya didto.
9 Nabalitaan ni Haring Senakerib *sang Assyria* nga si Haring Tirhaka sang Ethiopia†
nagapadulong sa pagpakig-away sa iya. Pagkabati niya sini, nagpadala siya sang mga
mensahero kay Hezekia sa pagsiling sini:

---

* **19:7** *Patalangon ko:* sa literal, *Pasudlan ko sang espiritu* † **19:9** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

10 “Indi ka magpatunto sa dios nga imo ginasaligan kon magsiling siya, ‘Ang
Jerusalem indi pag-itugyan sa kamot sang hari sang Assyria.’
11 Pamati! Ikaw mismo ang nakabati kon ano ang ginhimo sang mga hari sang
Assyria sa halos tanan nga nasyon. Ginlaglag nila sila sing bug-os. Kag ikaw,
nagahunahuna ka bala nga makaluwas ka?
12 Ginpanglaglag sang akon mga katigulangan ang mga banwa sang Gozan, Haran,
Rezef, kag ang katawhan sang Eden nga ara sa Telasar. Naluwas bala sila sang ila mga
dios?
13 May nahimo bala ang mga hari sang Hamat, Arpad, Sefarvaim, Hena, kag Iva?”

Ang Pangamuyo ni Hezekia

14 Pagkatapos basa ni Hezekia sa sulat nga ginhatag sa iya sang mga mensahero,
nagkadto siya sa templo sang GINOO kag ginhumlad ang sulat sa presensya sang GINOO.
15 Dayon nagpangamuyo siya, “GINOO, Dios sang Israel nga nagapungko sa trono sa
tunga-tunga sang mga kerubin, ikaw lang ang Dios nga nagadumala sa tanan nga
ginharian diri sa kalibutan. Ginhimo mo ang kalangitan kag ang kalibutan.
16 GINOO, pamatii kag tan-awa *ang nagakalatabo*. Pamatii ang tanan nga ginsiling ni
Senakerib sa pagyaguta sa imo, O buhi nga Dios.
17 Matuod, GINOO, nga ginpanglaglag sang mga hari sang Assyria ang madamo nga
nasyon
18 pati ang ila sini nga mga dios-dios paagi sa paghaboy sini sa kalayo. Kay indi ini
matuod nga mga dios kundi mga bato lang kag mga kahoy nga ginhimo sang tawo.
19 Gani karon, GINOO nga amon Dios, luwasa kami sa kamot sang Assyria, para ang
tanan nga ginharian diri sa kalibutan makahibalo nga ikaw lang, GINOO, ang Dios.”

Ang Pagkalaglag ni Haring Senakerib sang Assyria
(Isa. 37:21-38)

20 Dayon nagpadala si Isaias nga anak ni Amoz sang sini nga mensahi kay Hezekia:
“Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: Nabatian ko ang imo
pangamuyo parte kay Haring Senakerib sang Assyria.
21 Kag amo ini ang ginasiling ko kontra sa iya:
“‘Ginakadlawan kag ginainsulto ka
sang mga pumuluyo‡ sang Zion,
ang siyudad sang Jerusalem.
Nagalungo-lungo sila sa pagyaguta sa imo
samtang nagapalagyo ka.
22 Sin-o bala ang imo gin-insulto kag ginyaguta?
Sin-o ang ginpataasan mo sang imo tingog kag ginpabugalan?
Indi bala *ako,* ang Balaan nga Dios sang Israel?
23 Paagi sa imo mga tinawo, ginyaguta mo ako.
Nagsiling ka pa, “Paagi sa akon madamo nga karwahe
nasaka ko ang mataas nga mga bukid,
ang putokputokan sang mga bukid sang Lebanon.
Ginpangtapas ko ang iya pinakamataas nga sedro
kag pinakamaayo nga sipres.
Nakaabot ako sa putokputokan sini
nga may madabong nga kakahuyan.
24 Nagpakutkot ako sang mga bubon
sa iban nga mga lugar,
kag nag-inom halin sa sini nga mga bubon.

‡ **19:21** *mga pumuluyo:* sa Hebreo, *birhen nga anak nga babayi*

Sa akon nga pag-agi, nagmala ang mga sapa sa Egypt.”

25 “ ‘Matuod nga ginpangguba mo ang napaderan nga mga banwa.
Pero wala ka bala nakahibalo nga madugay ko na ini nga ginpat-od?
Dugay ko na ini nga ginplano nga matabo
kag karon ginatuman ko na ini.
26 Ang mga pumuluyo *sang mga banwa nga ginpangguba mo*
nadulaan sang kusog;
nahadlok sila kag nahuy-an.
Pareho sila sa mga hilamon sa latagon
nga dali lang malaya
ukon sa mga hilamon nga nagatubo sa atop sang balay,
nga sang pag-ulhot nalaya dayon.
27 Pero nahibaluan ko kon diin ka nagatiner,
ukon diin ka nagahalin ukon nagakadto,
kag kon ano ang imo kaakig sa akon.
28 Tungod kay nabatian ko ang imo kaakig sa akon
kag ang imo pagpabugal,
kaw-itan ko ang imo ilong
kag busalan ko ang imo baba,
kag guyuron pabalik sa imo ginhalinan,
sa dalan nga imo gin-agyan.’ ”

29 *Dayon nagsiling si Isaias kay* Hezekia, “Amo ini ang tanda *nga proteksyunan sang* GINOO *ang Jerusalem sa mga taga-Assyria:* Karon nga tuig ang inyo kaunon amo ang mga bunga sang mga tanom nga nagtubo lang, kag sa sunod nga tuig ang mga bunga naman sang mga tanom nga nagtubo sa gintubuan man sadto. Pero sa ikatatlo nga tuig makatanom na kamo *sang uyas* kag makaani. Makatanom man kamo sang mga ubas kag makakaon sang bunga sini.

30 Sa liwat, ang mga nagkalabilin nga buhi sa Juda magauswag pareho sa tanom nga nagapanggamot sing madalom kag nagapamunga.

31 Kay may magakalabilin nga buhi nga magalalapta halin sa Jerusalem, ang mga naluwas halin sa Bukid sang Zion. Siguraduhon gid sang GINOO nga Makagagahom nga matuman ini.

32 “Amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa hari sang Assyria: ‘Indi siya makasulod sa siyudad sang Jerusalem ukon makapana sini. Indi siya makapalapit nga may taming ukon makatumpok sang duta sa kilid sang pader sang siyudad para mataklas ini.

33 Magabalik siya sa iya ginhalinan, sa dalan nga iya gin-agyan. *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga indi gid siya makasulod sa sini nga siyudad.

34 Protektaran kag luwason ko ini nga siyudad para sa akon kadungganan kag tungod sa akon promisa kay David nga akon alagad.’ ”

35 Pagkagab-i, nagkadto ang anghel sang GINOO sa kampo sang mga taga-Assyria kag ginpatay niya ang 185,000 ka soldado. Pagkaaga, pagbugtaw sang mga nagkalabilin nga buhi, nakita nila ang madamo nga bangkay.

36 Tungod sini, nagpuli si Senakerib sa Nineve kag didto nagtiner.

37 Isa ka adlaw, samtang nagasimba si Senakerib sa templo sang iya dios nga si Nisroc, ginpatay siya sa espada sang iya duha ka anak nga lalaki nga sila ni Adramelec kag Sharezer, kag dayon nagpalagyo sila sa Ararat. Ang isa niya ka anak nga si Esarhadon amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

20

Ang Pagmasakit ni Hezekia
(2 Cro. 32:24-26; Isa. 38:1-8, 21-22)

1 Sadto nga tion, nagmasakit si Hezekia kag daw mapatay na siya. Nagkadto sa iya si
Propeta Isaias nga anak ni Amoz kag nagsiling, "Nagasiling ang GINOO nga himuon mo
na ang nagakadapat mo nga himuon kay indi ka na mag-ayo kundi mapatay ka."
2 Pagkabati sini ni Hezekia, nag-atubang siya sa dingding kag nagpangamuyo sa
GINOO.
3 Siling niya, "GINOO, dumduma kon paano ako nagkabuhi nga matutom sa imo kag
nag-alagad sing tinagipusuon, kag kon paano ako naghimo sing maayo sa imo
panulok." Kag naghilibion siya sing tudo.
4 Sa wala pa makahalin si Isaias sa tunga nga ugsaran sang palasyo, nagsiling ang
GINOO sa iya,
5 "Magbalik ka kay Hezekia, nga pangulo sang akon katawhan, kag ihambal ini: 'Amo
ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang imo katigulangan nga si David: Nabatian
ko ang imo pangamuyo kag nakita ko ang imo mga luha. Ayuhon ko ikaw. Sa ikatatlo
nga adlaw sugod subong *makabangon ka na*, kag magakadto ka sa templo sang GINOO.
6 Dugangan ko pa sang 15 ka tuig ang imo kabuhi. Luwason ko ikaw kag ang ini nga
siyudad sa kamot sang hari sang Assyria. Protektaran ko ini nga siyudad para sa akon
kadungganan kag tungod kay David nga akon alagad.'"
7 Ginsilingan ni Isaias *ang mga suluguon ni Hezekia* nga hampulan nila ang iya
hubag sang gindunot nga higos. Gintuman nila ini, kag nag-ayo siya.
8 *Sang wala pa mag-ayo* si Hezekia, nagpamangkot siya kay Isaias, "Ano bala ang
tanda nga magapamatuod nga magaayo ako kag makakadto sa templo sang GINOO sa
ikatatlo nga adlaw *halin subong*?"
9 Nagsabat si Isaias, "Amo ini ang tanda nga ihatag sang GINOO sa pagpamatuod nga
tumanon niya ining iya promisa. *Magpili ka sa sining duha:* magaabanse sing napulo
ka gutlo ang landong sang adlaw sa orasan* ukon magaisol sing napulo ka gutlo?"
10 Nagsabat si Hezekia, "Mas mahapos mag-abanse sing napulo ka gutlo ang
landong. Paisula na lang ini sing napulo ka gutlo!"
11 Gani nagpangamuyo si Propeta Isaias sa GINOO, kag ginpaisol sang GINOO sing
napulo ka gutlo ang landong sang adlaw sa orasan nga ginpahimo ni Ahaz.

Ang mga Mensahero Halin sa Babilonia

12 Sang sadto nga tion, ang hari sang Babilonia nga si Merodac Baladan, nga anak ni
Baladan, nakabalita nga nagmasakit si Hezekia. Gani nagpadala siya sang mga sulat
kag regalo kay Hezekia *paagi sa mga mensahero*.
13 Gin-abiabi ni Hezekia ang mga mensahero kag ginpakita niya sa ila ang tanan nga
butang sa iya talaguan sang manggad—ang mga pilak, mga bulawan, mga panakot,
mga maayo nga klase sang lana, ang iya mga armas kag ang iban pa niya nga mga
manggad. Wala sing bisan ano nga ara sa iya palasyo ukon ginharian nga wala niya
ginpakita sa ila.
14 Karon, nagkadto si Propeta Isaias kay Haring Hezekia kag nagpamangkot, "Diin
bala naghalin ina nga mga tawo, kag ano ang ila kinahanglan?" Nagsabat si Hezekia,
"Halin sila sa malayo nga lugar, sa Babilonia."
15 Nagpamangkot pa gid ang propeta, "Ano ang ila nakita sa imo palasyo?" Nagsabat
si Hezekia, "Nakita nila ang tanan sa akon palasyo. Wala gid sing bisan ano sa akon
manggad nga wala ko ginpakita sa ila."
16 Dayon nagsiling si Isaias kay Hezekia, "Pamatii ining mensahi sang GINOO:

---

* **20:9** *orasan: Ang ginabasihan sang oras diri amo ang landong sang adlaw.*

17 Magaabot gid ang tion nga dal-on sa Babilonia ang tanan nga pagkabutang sa imo
palasyo, ang tanan nga natipon sang imo mga katigulangan nga ara pa hasta subong.
Wala gid sing may mabilin, siling sang GINOO.
18 Kag ang iban sa imo palaabuton nga mga kaliwat pagabihagon, kag mangin mga
alagad sila sa palasyo sang hari sang Babilonia."
19 Naghunahuna si Hezekia nga *indi ina matabo sa iya tiyempo kundi* may kalinong
kag wala sing katalagman samtang buhi pa siya. Gani nagsiling siya kay Isaias,
"Maayo inang mensahi sang GINOO nga ginhambal mo sa akon."

Ang Katapusan sang Paghari ni Hezekia
(2 Cro. 32:32-33)

20 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Hezekia, kag ang tanan niya nga
bantog nga binuhatan kag ang iya pagpahimo sang punong kag sang ginailigan sini
pakadto sa siyudad, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
21 Sang napatay si Hezekia, si Manase nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang
hari.

21

Ang Paghari ni Manase sa Juda
(2 Cro. 33:1-20)

1 Nagaedad si Manase sang dose ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 55 ka tuig. Ang iya iloy amo si Hefziba.
2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Nagsunod siya sa makangilil-ad
nga mga buluhaton sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa mga Israelinhon.
3 Ginpatindog niya liwat ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar nga ginpaguba
sadto sang iya amay nga si Hezekia. Nagpatindog man siya sang mga halaran para kay
Baal kag nagpahimo sang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera, pareho sang
ginhimo ni Haring Ahab sang Israel. Nagluhod siya kag nagsimba sa tanan nga butang
sa kalangitan.
4 Nagpahimo pa gid siya sang mga halaran sa templo sang GINOO, nga suno sa GINOO,
ang templo sa Jerusalem amo ang lugar nga sa diin padunggan siya.
5 Ginbutang niya ini nga mga halaran sa duha ka ugsaran sang templo sang GINOO sa
pagsimba sa tanan nga butang sa kalangitan.
6 Ginhalad niya ang iya kaugalingon nga bata sa kalayo. Ginhimo man niya ang mga
ginahimo sang mga babaylan kag mga manugpakot, kag nagpamangkot siya sa mga
espiritista nga nagapakig-estorya sa kalag sang patay. Puwerte gid ang iya
pagpakasala sa GINOO, kag nakapaakig ini sa GINOO.
7 Ginbutang niya sa templo ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera nga
iya ginpahimo. Kon parte sa sini nga templo nagsiling ang GINOO kay David kag sa iya
anak nga si Solomon, "Padunggan ako hasta san-o sa sini nga templo kag sa Jerusalem,
ang lugar nga akon ginpili sa tanan nga tribo sang Israel.
8 Kon tumanon lang sang katawhan sang Israel ang tanan ko nga kasuguan nga
ginhatag sa ila sang akon alagad nga si Moises, indi ko pagtugutan nga pahalinon sila
sa sini nga duta nga ginhatag ko sa ila mga katigulangan."
9 Pero wala nagpamati ang mga tawo. Gin-ganyat sila ni Manase sa paghimo sang
malain, kag ang ila ginhimo mas malain pa sang sa ginhimo sang mga nasyon nga
ginpalaglag sang GINOO sa mga Israelinhon.
10 Nagsiling ang GINOO paagi sa iya mga alagad nga mga propeta:
11 "Naghimo si Haring Manase sang Juda sining makangilil-ad nga mga buluhaton,
nga mas malain pa sang sa ginhimo sang mga Amornon nga nag-estar sa sini nga duta

antes mag-abot ang mga Israelinhon. Gintulod niya ang mga taga-Juda sa pagpakasala
paagi sa *pagsimba sa* iya mga dios-dios.
12 Gani ako, ang GINOO nga Dios sang Israel, magapadala sang kalaglagan sa
Jerusalem kag Juda, nga ang tagsa-tagsa nga makabati sini mahadlukan gid.
13 Hukman ko ang Jerusalem pareho sa paghukom ko sa Samaria kag sa panimalay
ni *Haring* Ahab. Limpyuhan ko ang Jerusalem pareho sa pinggan nga ginpahiran kag
ginpakulob.
14 Pagasikwayon ko bisan pa ang nabilin sa akon katawhan kag itugyan ko sila sa ila
mga kaaway nga magaagaw sang ila mga pagkabutang.
15 Matabo ini sa ila kay malain ang ila ginhimo sa akon panulok kag ginpaakig nila
ako, halin pa sang pagguwa sang ila mga katigulangan sa Egypt hasta subong."
16 Madamo gid ang ginpamatay ni Manase nga inosente nga mga tawo hasta nga
nag-ilig ang dugo sa mga karsada sang Jerusalem. Ini wala labot sa sala nga ginhimo
niya nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Juda sa panulok sang
GINOO.
17 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Manase, kag ang tanan nga iya
ginhimo, pati ang mga sala nga iya nahimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang
mga Hari sang Juda.
18 Sang napatay si Manase, ginlubong siya sa hardin sang iya palasyo, ang hardin
nga ginatawag Uza. Kag si Amon nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Amon sa Juda
(2 Cro. 33:21-25)

19 Nagaedad si Amon sang 22 ka tuig sang nangin hari siya sa Juda. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang duha ka tuig. Ang iya iloy amo si Meshulemet
nga anak ni Haruz nga taga-Jotba.
20 Malain ang ginhimo ni Amon sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya
amay nga si Manase.
21 Ginsunod niya ang pagginawi sang iya amay. Ginsimba niya ang mga dios-dios
nga ginsimba sang iya amay,
22 kag ginsikway niya ang GINOO, ang Dios sang iya mga katigulangan. Wala siya
nagsunod sa pamaagi sang GINOO.
23 Karon, nagplano sing malain ang mga opisyal ni Amon kontra sa iya, kag ginpatay
nila siya sa iya palasyo.
24 Pero ginpamatay sang katawhan sang Juda ang tanan nga nagpatay kay Haring
Amon. Kag ginbulos nila si Josia nga anak ni Amon bilang hari.
25 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Amon, kag ang iya mga ginhimo,
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
26 Ginlubong si Amon sa iya lulubngan didto sa hardin nga ginatawag Uza. Kag si
Josia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

22

Ang Paghari ni Josia sa Juda
(2 Cro. 34:1-2)

1 Nagaedad si Josia sang walo ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 31 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jedida nga anak
ni Adaya nga taga-Bozkat.
2 Maayo ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO kag nagsunod siya sa pagginawi
sang iya katigulangan nga si David. Ginsunod gid niya ang husto.

Nakita ang Libro sang Kasuguan sa Templo
(2 Cro. 34:8-28)

3 Sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Josia, ginpakadto niya sa templo sang GINOO
ang iya sekretaryo nga si Shafan, nga anak ni Azalia kag apo ni Meshulam. Nagsiling
siya kay Shafan,
4 "Magkadto ka kay Hilkia, ang pangulo nga pari, kag ipatipon sa iya ang kuwarta
nga gindala sang mga tawo sa templo sang GINOO, nga ginkolekta sang mga
nagabantay sa puwertahan sang templo.
5 Hambali siya nga ihatag niya ini sa mga tawo nga gintugyanan nga magdumala sa
pagpakay-o sang templo, para sila ang magsuhol sa mga nagaulobra sa templo sang
GINOO—
6 sa mga nagapreparar sang mga kahoy kag sa mga nagakay-o sang templo kag sang
mga pader sini. Ang iban nga kuwarta ibakal nila sang mga kahoy kag mga bato nga
nabasbasan na, nga kinahanglan sa pagkay-o sang templo.
7 Pero indi na kinahanglan nga pangitaan pa sila sang lista sang mga gastos kay
masaligan sila."
8 Nagsiling si Hilkia nga pangulo nga pari kay Shafan nga sekretaryo, "Nakita ko ang
Libro sang Kasuguan sa templo sang GINOO." Ginhatag ni Hilkia ang libro kay Shafan
kag ginbasa niya ini.
9 Dayon nagkadto si Shafan nga sekretaryo sa hari kag nagsiling, "Ginkuha na sang
imo mga opisyal ang kuwarta sa templo kag ginhatag sa mga gintugyanan sa
pagpakay-o sang templo."
10 Nagsiling pa gid siya sa hari, "May ginhatag sa akon nga libro si Hilkia nga pari."
Kag ginbasa niya ini sa atubangan sang hari.
11 Pagkabati sang hari sa nasulat sa Libro sang Kasuguan, gin-gisi niya ang iya bayo
sa kasubo.
12 Nagmando siya kay Hilkia nga pari, kay Ahikam nga anak ni Shafan, kay Acbor
nga anak ni Micaya, kay Shafan nga sekretaryo, kag kay Asaya nga iya personal nga
alagad. *Siling niya,*
13 "Magpamangkot kamo sa GINOO para sa akon kag para sa katawhan sang Juda
parte sining nasulat sa libro nga nakita. Puwerte gid ang kaakig sang GINOO sa aton
tungod kay wala nagtuman ang aton mga katigulangan sa nasulat sa sini nga libro, nga
ginapatuman man sa aton."
14 Gani nagkadto sila ni Hilkia nga pari, Ahikam, Acbor, Shafan, kag Asaya sa isa ka
propeta nga babayi nga si Hulda sa pagpamangkot sa iya. Ining si Hulda nagaestar sa
bag-o nga parte sang Jerusalem kag asawa siya ni Shalum nga anak ni Tikva kag apo ni
Harhas. Si Shalum amo ang nagaatipan sang mga bayo sa templo.
15-16 Nagsiling si Hulda sa ila, "Silinga ninyo ang tawo nga nagpadala sa inyo sa akon
nga amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: 'Laglagon ko ang ini nga
lugar kag ang mga pumuluyo sini, suno sa nasulat sa libro nga ginbasa mo.
17 Ipakita ko gid ang akon kaakig sa sini nga lugar kag indi ini mauntat, kay
ginsikway ako sang akon katawhan kag nagsunog sila sang insenso *sa pagsimba* sa
iban nga mga dios. Ginpaakig gid nila ako sa ila mga ginhimo.*'
18 "Pero silinga ninyo ang hari sang Juda, nga nagpadala sa inyo sa pagpamangkot sa
GINOO, nga indi siya matublag sa ato nga mensahi, kay amo ini ang ginasiling sang
GINOO, ang Dios sang Israel:
19 Ginpamatian ko ang imo pangamuyo, kay naghinulsol ka kag nagpaubos sang imo
kaugalingon sa akon atubangan sang mabatian mo ang akon ginsiling kontra sa sini
nga lugar kag sa mga pumuluyo sini, nga pakamalauton kag laglagon ini nga lugar.

---

* **22:17** *sa ila mga ginhimo:* ukon, *sa mga dios-dios nga ila ginhimo*

Gin-gisi mo pa gani ang imo bayo kag naghibi sa akon atubangan *sa paghinulsol. Gani ako,* ang GINOO, nagasiling nga
20 samtang buhi ka pa, indi mag-abot ang kalaglagan nga ipadala ko sa sini nga lugar.
Mapatay ka nga may kalinong."
Kag ginsugiran nila ang hari sang sabat ni Hulda.

23

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Josia
(2 Cro. 34:3-7, 29-33)

1 Dayon ginpatawag ni Haring *Josia* ang tanan nga manugdumala sang Juda kag
Jerusalem.
2 Nagkadto siya sa templo sang GINOO upod ang tanan nga katawhan sang Juda kag
Jerusalem halin sa pinakadungganon hasta sa pinakakubos. Nag-upod man ang mga
pari kag mga propeta. Ginbasa ni Josia sa ila ang tanan nga nasulat sa Libro sang
Kasugtanan, nga nakita sa templo sang GINOO.
3 Dayon nagtindog si Josia sa kilid sang haligi*. Kag naghimo siya sang kasugtanan
sa presensya sang GINOO nga magsunod siya sa GINOO paagi sa pagtuman sa iya mga
sugo, pagpanudlo, kag pagsulundan sa bug-os niya nga tagipusuon kag kalag. Sa sini
nga paagi matuman ang mga ginapatuman sang kasugtanan *sang Dios* nga nasulat sa
sini nga libro. Kag nagpromisa man ang mga tawo nga magtuman sa kasugtanan *sang*
Dios.
4 Dayon ginsugo ni Haring *Josia* si Hilkia nga pangulo nga pari, ang mga pari nga
sunod sa rangko ni Hilkia, kag ang mga pari nga nagabantay sa puwertahan sang
templo, sa pagkuha sa templo sang GINOO sang tanan nga kagamitan nga ginagamit sa
pagsimba kay Baal, kay Ashera, kag sa tanan nga butang sa kalangitan. Ginpasunog
niya ini sa guwa sang Jerusalem, sa uma sang Kidron, kag gindala dayon ang abo sa
Betel.
5 Ginpahalin niya sa ila katungdanan ang mga pari nga nagaalagad sa mga dios-dios.
Ini nga mga pari gintugyanan sang mga hari sang Juda sa pagsunog sang mga insenso
sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar didto sa mga banwa sang Juda kag sa
palibot sang Jerusalem. Nagsunog sila sang mga insenso kay Baal kag sa adlaw, bulan,
mga bituon, kag sa iban pa nga mga butang sa kalangitan.
6 Ginpakuha man ni Haring Josia ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera
sa templo sang GINOO kag gindala sa guwa sang Jerusalem, sa Kidron nga ililigan sang
tubig, kag ginsunog didto. Dayon ginpapudpod niya ini sing mapino kag ginsabwag
ang abo sa patyo.
7 Ginpaguba man niya ang mga balay sang mga lalaki kag babayi nga nagabaligya
sang ila lawas, nga ara sa templo sang GINOO. Didto nagatahi ang mga babayi sang
mga bayo nga ginagamit sa pagsimba kay Ashera.†
8 Ginpabalik ni Josia sa Jerusalem ang tanan nga pari nga nagaestar sa iban nga mga
banwa sang Juda. Gindagtaan niya ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, halin
sa Geba hasta sa Beersheba, sa diin nagasunog ang mga pari sang mga insenso.
Ginpaguba niya ang mga simbahan sa Puwertahan ni Josue, ang manugdumala sang
Jerusalem. Ini nga puwertahan ara sa wala dampi sang puwertahan sang siyudad.
9 Ang mga pari nga nag-alagad sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar wala
gintugutan nga mag-alagad sa halaran sang GINOO sa Jerusalem, pero gintugutan sila
nga magkaon sang tinapay nga wala sing inugpahabok upod sa iban nga mga pari.

---

* **23:3** *haligi* nga masami nga ginatindugan sang hari † **23:7** *mga bayo...kay Ashera:* ukon, *tabon para sa hulohaligi nga simbolo ni Ashera*

10 Gindagtaan man ni Josia ang *halaran sang* Tofet, sa Pulopatag sang Ben Hinom,
para wala sing may maghalad didto sang iya bata sa kalayo para kay Molek.
11 Ginkuha man niya sa puwertahan sang templo sang GINOO ang mga kabayo‡ nga
gindedikar sang mga hari sang Juda sa adlaw. Ini nga mga kabayo ara dampi sa
ugsaran sang templo, malapit sa kuwarto sang opisyal nga si Natan Melec. Ginsunog
man ni Josia ang mga karwahe nga ginhalad sa adlaw.
12 Ginpaguba niya ang mga halaran nga ginpatindog sang mga hari sang Juda sa
matapan nga atop sang ibabaw nga kuwarto ni Ahaz, pati ang mga halaran nga
ginpahimo ni Manase sa duha ka ugsaran sang templo sang GINOO. Ginpangdugmok
niya ini sing mapino kag ginsabwag ang abo sa Kidron nga ililigan sang tubig.
13 *Gindagtaan man niya* ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa east sang
Jerusalem kag sa south sang Bukid sang Kalautan. Ini nga mga simbahan ginpatindog
ni Haring Solomon sang Israel para kay Ashtoret, ang makangilil-ad nga diosa sang
mga Sidonhon, kag para kay Kemosh, ang makangilil-ad nga dios sang mga Moabnon,
kag para man kay Molec, ang makangilil-ad nga dios sang mga Ammonhon.
14 Ginpangdugmok ni Josia ang handumanan nga mga bato kag ginpang-utod ang
mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera. Dayon gindagtaan niya ato nga
mga lugar paagi sa paglapta didto sang tul-an sang mga tawo.
15 Bisan ang halaran sa simbahan sa mataas nga lugar didto sa Betel gin-guba ni
Josia. Ini nga simbahan ginpahimo ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga amo ang
nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Gindugmok ini ni Josia
sing mapino kag ginsunog, pati ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera.
16 Kag samtang nagatulok siya sa palibot, nakita niya ang mga lulubngan sa kilid
sang bukid. Ginpakuha niya ang mga tul-an sa mga lulubngan kag ginsunog niya didto
sa halaran *sa Betel* sa pagdagta sini. Natabo ini suno sa ginsiling sang GINOO paagi sa
iya alagad nga nagpropesiya sini nga mga butang.
17 Nagpamangkot si Haring Josia *parte sa isa pa ka lulubngan nga iya nakita,* "Kay
sin-o ina lulubngan?" Nagsabat ang mga tawo sang siyudad, "Lulubngan ina sang
alagad sang Dios nga taga-Juda. Siya ang nagpropesiya sining imo ginhimo subong sa
halaran sa Betel."
18 Nagsiling ang hari, "Pabay-i lang ninyo ang iya lulubngan. Indi ninyo pagkuhaa
ang iya mga tul-an." Gani wala nila pagkuhaa ang iya mga tul-an kag pati ang mga
tul-an sang propeta nga taga-Samaria.
19 Dayon gin-guba ni Josia ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa Samaria,
pareho sa ginhimo niya sa Betel. Ini nga mga simbahan nga ginpahimo sang mga hari
sang Israel nakapaakig gid sa GINOO.
20 Ginpamatay ni Josia ang tanan nga pari sang sadto nga mga simbahan didto
mismo sa mga halaran sini. Kag nagsunog siya sang mga tul-an sang tawo sa sadto nga
mga halaran *sa pagdagta sini.* Dayon nagbalik siya sa Jerusalem.

Ginselebrar ni Josia ang Piesta sang Paglabay sang Anghel
(2 Cro. 35:1-19)

21 Nagmando si Josia sa tanan nga tawo, "Magsaulog kita sang Piesta sang Paglabay
sang Anghel sa pagpadungog sa GINOO nga aton Dios, suno sa nasulat diri sa Libro
sang Kasugtanan."
22 Kay wala sing pareho sina nga klase sang pagselebrar sang Piesta sang Paglabay
sang Anghel sang panahon sang mga pangulo nga nagdumala sa Israel kag sang
panahon sang mga hari sang Israel kag Juda.
23 Ginsaulog ini nga piesta sa Jerusalem sa pagpadungog sa GINOO sang ika-18 nga
tuig sang paghari ni Josia.

‡ **23:11** *mga kabayo:* Posible man nga mga estatwa ini.

24 Gindula man ni Josia sa Juda kag Jerusalem ang mga espiritista nga
nagapakig-estorya sa kalag sang patay, ang mga dios sang mga panimalay, ang iban pa
nga mga dios-dios, kag ang tanan nga makangilil-ad nga ginasimba sang mga tawo.
Ginhimo ini ni Josia sa pagtuman sa mga sugo nga nasulat sa libro nga nakita ni Hilkia
nga pari sa templo sang GINOO.
25 Wala pa gid sing hari nga pareho kay Josia nga nagsunod sa GINOO sa bug-os niya
nga tagipusuon, sa bug-os niya nga kalag, kag sa bug-os niya nga kusog. Gintuman gid
niya ang tanan nga Kasuguan ni Moises. Kag wala na sing pareho sa iya sa masunod
nga mga hari.
26 Pero bisan pa sining tanan, wala gihapon nakuha ang puwerte nga kaakig sang
GINOO sa Juda, tungod sa tanan nga ginhimo ni Manase nga nakapaakig sa iya.
27 Gani nagsiling ang GINOO, "Pahalinon ko ang mga taga-Juda *sa ila lugar palayo* sa
akon presensya pareho sa ginhimo ko sa mga taga-Israel. Kag sikwayon ko ang
Jerusalem, ang siyudad nga akon ginpili, pati ang ini nga templo nga ginsiling ko nga
diri ako padunggan."§

Ang Katapusan sang Paghari ni Josia
(2 Cro. 35:20-36:1)

28 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Josia, kag ang tanan nga iya ginhimo,
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
29 Sang nagahari pa si Josia, si Faraon Neco nga hari sang Egypt nagkadto sa Suba
sang Euphrates sa pagbulig sa hari sang Assyria. Naglakat si Haring Josia *kag ang iya
mga soldado* sa pagpakig-away kay Neco, pero ginpatay siya ni Neco sang magkitaay
sila sa Megido.
30 Ginkarga sang iya mga alagad ang iya bangkay sa karwahe kag gindala balik sa
Jerusalem kag ginlubong sa iya kaugalingon nga lulubngan. Ang iya anak nga si
Jehoahaz amo ang ginbulos sang katawhan sang Juda nga hari paagi sa paghaplas sa
iya sang lana.

Ang Paghari ni Jehoahaz sa Juda
(2 Cro. 36:2-4)

31 Nagaedad si Jehoahaz sang 23 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka bulan. Ang iya iloy amo si Hamutal
nga anak ni Jeremias nga taga-Libna.
32 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya mga
katigulangan.
33 Ginpriso siya ni Faraon Neco sa Ribla nga sakop sang duta sang Hamat, para indi
siya maghari sa Jerusalem. Ginpabayad ni Neco ang Juda sang buhis nga mga 3,500 ka
kilo nga pilak kag 35 ka kilo nga bulawan.
34 Si Eliakim nga isa pa ka anak ni Josia amo ang ginbulos ni Neco nga hari.
Gin-ilisan ni Neco ang ngalan ni Eliakim nga Jehoyakim. Si Jehoahaz ya gindala ni
Neco sa Egypt kag didto siya napatay.
35 Ginpabayad ni *Haring* Jehoyakim sang buhis ang mga taga-Juda suno sa ila
manggad, para makabayad siya sang buhis nga ginapabayad ni Faraon Neco.

Ang Paghari ni Jehoyakim sa Juda
(2 Cro. 36:5-8)

36 Nagaedad si Jehoyakim sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig. Ang iya iloy amo si Zebida nga
anak ni Pedaya nga taga-Ruma.

---

§ **23:27** 1 Har. 8:29

37 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya mga
katigulangan.

24

1 Sang panahon sang paghari ni Jehoyakim, ginsalakay ni Haring Nebucadnezar
sang Babilonia ang Juda kag nangin sakop niya si Jehoyakim sa sulod sang tatlo ka
tuig. Pero sang ulihi nagrebelde si Jehoyakim kay Nebucadnezar.
2 Nagpadala ang GINOO sang mga taga-Babilonia,* taga-Aram, taga-Moab, kag
taga-Ammon sa pagsalakay sa Juda, suno sa ginsiling sang GINOO paagi sa iya mga
alagad nga mga propeta.
3 Natabo gid man ini sa Juda suno sa ginsugo sang GINOO, para mapahalin niya sila
sa ila lugar palayo sa iya presensya, tungod sa mga sala nga ginhimo ni Manase,
4 pati ang iya pagpamatay sang mga inosente nga mga tawo. Ginpaagay niya ang ila
dugo sa Jerusalem, kag indi ini mapatawad sang GINOO.
5 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoyakim, kag ang tanan nga iya
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
6 Sang napatay si Jehoyakim, si Jehoyakin nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.
7 Wala na nagsalakay liwat ang hari sang Egypt, kay gin-agaw sang hari sang
Babilonia ang tanan niya nga teritoryo, halin sa ililigan sang tubig sang Egypt hasta sa
Suba sang Euphrates.

Ang Paghari ni Jehoyakin sa Juda
(2 Cro. 36:9-10)

8 Nagaedad si Jehoyakin sang 18 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka bulan. Ang iya iloy amo si Nehusta
nga anak ni Elnatan nga taga-Jerusalem.
9 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya amay
nga si Jehoyakim.
10 Sang panahon sang iya paghari, ang mga opisyal ni Haring Nebucadnezar sang
Babilonia nagsalakay sa Jerusalem, kag ginpalibutan nila ini.
11 Nagkadto mismo si Nebucadnezar sa Jerusalem samtang ginapalibutan ini sang
iya mga tinawo.
12 Kag nagsurender sa iya si Haring Jehoyakin, upod ang iya iloy, ang iya mga alagad,
ang iya dungganon nga mga tawo, kag ang iya mga opisyal.
Sang ikawalo nga tuig sang paghari ni Nebucadnezar sa Babilonia, ginbihag niya si
Jehoyakin.
13 Suno sa ginsiling sadto sang GINOO, ginpanguha ni Nebucadnezar ang tanan nga
manggad sa templo sang GINOO kag sa palasyo, kag ang tanan nga bulawan nga
kagamitan nga ginpahimo ni Haring Solomon sang Israel para sa templo sang GINOO.
14 Kag ginbihag niya ang 10,000 ka pumuluyo sang Jerusalem, lakip na ang tanan
nga opisyal kag pinakamaayo nga mga soldado, kag ang tanan nga eksperto nga mga
trabahador kag mga platero. Ang mga pinakaimol lang ang nabilin.
15 Ginbihag ni Nebucadnezar si Jehoyakin sa Babilonia, pati ang iya iloy, mga asawa,
mga opisyal kag ang mga dungganon nga mga tawo sa Juda.
16 Ginbihag man ni Nebucadnezar ang 7,000 ka maisog nga mga soldado kag 1,000
ka eksperto nga mga trabahador kag mga platero nga mga soldado man.
17 Ang ginbulos niya nga hari amo si Matania nga tiyo ni Jehoyakin. Kag gin-islan
niya ang ngalan ni Matania nga Zedekia.

---

* **24:2** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

Ang Paghari ni Zedekia sa Juda
(2 Cro. 36:11-12; Jer. 52:1-3)

18 Nagaedad si Zedekia sang 21 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig. Ang iya iloy amo si Hamutal nga
anak ni Jeremias nga taga-Libna.
19 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo ni Jehoyakim.
20 Gani sang ulihi ginpahalin sang GINOO ang mga taga-Jerusalem kag taga-Juda *sa*
ila lugar palayo sa iya presensya. Natabo ini tungod sa kaakig sang GINOO sa ila.

Ang Pagkalaglag sang Jerusalem
(2 Cro. 36:15-21; Jer. 52:3b-11)

Karon, nagrebelde si Zedekia sa hari sang Babilonia.

25

1 Gani sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni Zedekia, sang ikanapulo nga adlaw
sang ikanapulo nga bulan, nagsalakay si Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag ang
iya bilog nga soldado sa Jerusalem. Nagkampo sila sa guwa sang siyudad kag naghimo
sang mga tore-tore sa palibot sini.
2 Ginpalibutan nila ang siyudad hasta sang ikaonse nga tuig sang paghari ni Zedekia.
3 Sang ikasiyam nga adlaw sang ikaapat nga bulan *sang amo nga tuig,* puwerte na
gid ang gutom sa siyudad kag wala na sing pagkaon ang mga tawo.
4 Karon, ginrumpag *sang mga taga-Babilonia* ang *isa ka parte sang pader sang*
siyudad, gani nagplano *si Zedekia kag* ang tanan niya nga mga soldado sa pagpalagyo.
Pero tungod nga napalibutan sang mga taga-Babilonia* ang siyudad, naghulat anay
sila hasta maggab-i. Dayon nag-agi sila sa puwertahan, sa tunga sang duha ka pader
malapit sa hardin sang hari. Nagpalagyo sila pakadto sa Kapatagan sang Jordan,†
5 pero ginlagas sila sang mga taga-Babilonia kag naabtan sila sa kapatagan sang
Jerico. Nagbululag kay Zedekia ang tanan niya nga soldado,
6 kag nadakpan siya. Gindala siya sa hari sang Babilonia sa Ribla kag didto
ginsentensyahan.
7 Ginpamatay sa iya atubangan ang iya mga anak nga lalaki. Dayon ginlukat ang iya
mga mata, ginkadenahan siya, kag gindala sa Babilonia.

Gin-guba ang Templo kag Ginbihag ang Katawhan sang Juda
(Jer. 52:12-27)

8 Sang ikapito nga adlaw sang ikalima nga bulan, sadtong ika-19 nga tuig sang
paghari ni Nebucadnezar sa Babilonia, nagkadto sa Jerusalem si Nebuzaradan nga
kumander sang mga guwardya sang hari sang Babilonia.
9 Ginsunog niya ang templo sang GINOO, ang palasyo sang hari, ang tanan nga balay
sa Jerusalem, kag ang tanan nga importante nga mga building.
10 Sa iya nga pagdumala gin-guba sang mga soldado sang Babilonia ang mga pader
nga nagapalibot sa Jerusalem.
11 Kag ginbihag niya ang nabilin nga mga tawo sa siyudad, pati ang mga tawo nga
nagdampig sa hari sang Babilonia.
12 Pero ginbilin niya ang iban sa pinakaimol nga mga tawo para mag-atipan sa
talamnan sang mga ubas kag sa mga uma.
13 Gin-guba sang mga taga-Babilonia ang ini nga mga butang sa templo sang GINOO:
ang saway nga mga haligi, ang mga karo nga ginagamit sa paghakot sang tubig, kag

* **25:4** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia. † **25:4** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

ang *dako nga suludlan sang tubig nga* saway nga *ginatawag* Dagat. Kag gindala nila ang
mga saway sa Babilonia.
14 Ginkuha man nila ang mga kalaha, mga pala, mga pang-utod sa pabilo, mga tasa,‡
kag ang iban pa nga saway nga mga kagamitan sa templo.
15 Ginkuha man ni Nebuzaradan ang mga bulutangan sang baga, ang mga yahong,
kag ang iban pa nga bulawan kag pilak nga mga kagamitan.
16 Daw halos indi makilo ang mga saway nga halin sa duha ka haligi, sa *dako nga*
suludlan sang tubig nga ginatawag Dagat, kag sa mga karo nga ginagamit sa paghakot
sang tubig. Ini nga mga butang ginpahimo sadto ni Solomon para sa templo sang
Ginoo.
17 Ang kataason sang kada haligi 27 feet. Ang kataason sang saway nga ulo-ulo sang
kada haligi 4 feet kag 6 inches. Ini nga mga ulo-ulo nadekorasyunan sang mga
kulokadena nga nagatinabid kag napalibutan sang mga *puloprutas nga* pomegranata
nga saway.
18 Ginbihag man ni Nebuzaradan si Seraya nga pangulo nga pari, si Zefanias nga
sunod sa rangko ni Seraya, kag ang tatlo ka manugbantay sa puwertahan *sang templo*.
19 Kag amo pa gid ini ang iya mga nakita kag ginbihag sa siyudad: ang opisyal sang
mga soldado sang Juda, ang lima sa mga manugdumala sang hari, ang kumander nga
nagapanguha sa mga tawo nga mangin soldado, kag ang 60 pa ka pumuluyo didto.
20 Gindala sila tanan ni Nebuzaradan sa hari sang Babilonia didto sa Ribla,
21 nga sakop sang Hamat. Kag didto ginpapatay sila sang hari.
Gani ang katawhan sang Juda gindala palayo sa ila duta bilang mga bihag.

Si Gedalia nga Gobernador sang Juda
(Jer. 40:7-9; 41:1-3)

22 Ginpili ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia si Gedalia nga anak ni Ahikam kag
apo ni Shafan bilang gobernador sang mga tawo nga nabilin sa Juda.
23 Sang mabatian ini sang mga opisyal sang Juda kag sang ila mga tinawo, nagkadto
sila kay Gedalia didto sa Mizpa. Sila amo si Ishmael nga anak ni Netania, si Johanan
nga anak ni Karea, si Seraya nga anak ni Tanhumet nga taga-Netofa, si Jaazania nga
taga-Maaca, kag ang ila mga tinawo.
24 Nagsumpa si Gedalia sa ila kag sa ila mga tinawo, “Indi kamo magkahadlok sa
mga opisyal sang Babilonia. Mag-estar lang kamo sa sini nga duta kag mag-alagad sa
hari sang Babilonia, kag mangin maayo ang tanan sa inyo.”
25 Pero sang ikapito nga bulan *sang sadto nga tuig,* si Ishmael nga anak ni Netania
kag apo ni Elishama, nga miyembro sang harianon nga pamilya, nagkadto sa Mizpa
upod sa napulo ka tawo kag ginpatay nila si Gedalia kag ang iya mga kaupod nga mga
taga-Juda kag mga taga-Babilonia.
26 Tungod sini, ang tanan nga tawo halin sa pinakadungganon hasta sa
pinakakubos, pati ang mga opisyal sang mga soldado, nagpalagyo sa Egypt kay
nahadlok sila kon ano ang himuon sang mga taga-Babilonia.

Ginbuy-an si Jehoyakin
(Jer. 52:31-34)

27 Sang ika-37 nga tuig sang pagkabihag ni Haring Jehoyakin sang Juda, nangin hari
sang Babilonia si Evil Merodac. Ginbuy-an niya si Jehoyakin sang ika-27 nga adlaw
sang ika-12 nga bulan sadto nga tuig.
28 Maayo siya kay Jehoyakin kag ginpadunggan niya siya labaw sang sa iban nga
mga hari nga ginbihag man didto sa Babilonia.

‡ **25:14** *mga tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

29 Gani wala na nagbayo si Jehoyakin sang bayo nga iya sang priso, kag halin sadto
nagakaon siya upod sa hari.
30 Kag kada adlaw ginahatagan siya sang hari sang iya mga kinahanglanon samtang
buhi pa siya.

Ang Nahauna nga Libro sang Cronica

Halin kay Adan Hasta sa mga Anak ni Noe
(Gen. 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26)

1 *Ang mga kaliwat ni* Adan *amo sila ni* Set, Enosh,
2 Kenan, Mahalalel, Jared,
3 Enoc, Metusela, Lamec, kag Noe.
4 *Ang mga anak nga lalaki ni* Noe *amo sila ni* Shem, Ham, kag Jafet.

Ang mga Kaliwat ni Jafet

5 Ang mga anak nga lalaki ni Jafet amo sila ni Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshec, kag Tiras.
6 Ang mga anak ni Gomer amo sila ni Ashkenaz, Rifat,* kag Togarma.
7 Ang mga anak ni Javan amo sila ni Elisha, Tarshish, Kitim, kag Rodanim.†

Ang mga Kaliwat ni Ham

8 Ang mga anak nga lalaki ni Ham amo sila ni Cush, Mizraim,‡ Put, kag Canaan.
9 Ang mga anak nga lalaki ni Cush amo sila ni Seba, Havila, Sabta, Raama, kag Sabteca. Ang mga anak ni Raama amo si Sheba kag si Dedan.
10 May isa pa ka anak si Cush nga ang iya ngalan si Nimrod. Si Nimrod nga ini nangin gamhanan nga tawo sa kalibutan.
11 Si Mizraim amo ang ginhalinan sang mga Ludhanon, Anamnon, Lehabnon, Naftunon,
12 Patrusnon, Caslunon, kag sang Caftornon§ nga amo ang ginhalinan sang mga Filistinhon.
13 Si Canaan amo ang amay ni Sidon kag ni Het.* Si Sidon amo ang magulang.
14 *Si Canaan amo man ang ginhalinan* sang mga Jebusnon, Amornon, Girgashnon,
15 Hivhanon, Arkhanon, Sinhanon,
16 Arvadnon, Zemarnon, kag Hamatnon.

Ang mga Kaliwat ni Shem

17 Ang mga anak nga lalaki ni Shem amo sila ni Elam, Ashur, Arfaxad, Lud, kag Aram.
Ang mga anak ni Aram amo sila ni† Uz, Hul, Geter, kag Meshec.‡
18 Si Arfaxad amay ni Shela.
Si Shela amay ni Eber.
19 May duha ka anak nga lalaki si Eber: ang isa gin-ngalanan nga Peleg, tungod kay sang iya panahon ang mga tawo sa kalibutan nagabinahin-bahin; ang ngalan sang iya utod amo si Joktan.
20 Si Joktan amo ang amay nila ni Almodad, Shelef, Hazarmavet, Jera,
21 Hadoram, Uzal, Dikla,
22 Obal,§ Abimael, Sheba,
23 Ofir, Havila, kag Jobab. Sila tanan amo ang mga anak ni Joktan.
24 *Gani amo ini ang mga kaliwat nga halin kay* Shem: si Arfaxad, Shela,
25 Eber, Peleg, Reu,
26 Serug, Nahor, Tera,

---

* **1:6** *Rifat:* ukon, *Difat* † **1:7** *Rodanim:* ukon, *Dodanim* ‡ **1:8** *Mizraim:* ukon, *Egypt* § **1:12** *Caftornon:* ukon, *Cretenhon* * **1:13** *Sidon...Het:* Si Sidon amo ang ginhalinan sang mga Sidonhon kag si Het amo ang ginhalinan sang mga Hithanon. † **1:17** *Ang mga anak...sila ni:* Wala ini sa kalabanan nga kopya sang Hebreo. ‡ **1:17** *Meshec:* ukon, *Mash* § **1:22** *Obal:* ukon, *Ebal*

27 kag si Abram (nga amo man si Abraham).

Ang mga Kaliwat ni Abraham
(Gen. 25:1-4, 12-16)

28 Ang mga anak ni Abraham amo si Isaac kag si Ishmael.

Ang mga Kaliwat ni Hagar

29 Amo ini ang ila mga kaliwat:
Ang mga anak ni Ishmael amo sila ni Nebayot (ang kamagulangan), Kedar, Adbeel, Mibsam,
30 Mishma, Duma, Masa, Hadad, Tema,
31 Jetur, Nafish, kag Kedema.
Sila ang mga anak ni Ishmael.
32 Ang mga anak nga lalaki ni Ketura nga isa pa ka asawa ni Abraham amo sila ni Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak, kag Shua.
Ang mga anak nga lalaki ni Jokshan amo si Sheba kag si Dedan.
33 Ang mga anak nga lalaki ni Midian amo sila ni Efa, Efer, Hanoc, Abida, kag Eldaa.
Amo ini sila tanan ang mga kaliwat ni Ketura.

Ang mga Kaliwat ni Esau
(Gen. 36:1-19)

34 Si Abraham amo ang amay ni Isaac.
Ang mga anak ni Isaac amo si Esau kag si Israel.
35 Ang mga anak ni Esau amo sila ni Elifaz, Reuel, Jeush, Jalam, kag Kora.
36 Ang mga anak ni Elifaz amo sila ni Teman, Omar, Zefo,* Gatam, Kenaz, kag Amalek. Si Amalek nga ini anak niya kay Timna.†
37 Ang mga anak ni Reuel amo sila ni Nahat, Zera, Shama, kag Miza.

Ang mga Edomnon
(Gen. 36:20-30)

38 Ang mga anak nga lalaki ni Seir amo sila ni Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, Dishon, Ezer, kag Dishan.
39 Ang mga anak ni Lotan amo si Hori kag si Homam.‡ Mag-utod si Lotan kag si Timna *nga isa pa ka asawa ni Elifaz*.
40 Ang mga anak ni Shobal amo sila ni Alvan,§ Manahat, Ebal, Shefo,* kag Onam.
Ang mga anak ni Zibeon amo si Aya kag si Ana.
41 Ang anak ni Ana amo si Dishon.
Ang mga anak ni Dishon amo sila ni Hemdan,† Eshban, Itran, kag Keran.
42 Ang mga anak ni Ezer amo sila ni Bilhan, Zaavan, kag Akan.‡
Ang mga anak ni Dishan§ amo si Uz kag si Aran.

Ang mga Hari sang Edom
(Gen. 36:31-43)

43 Amo ini sila ang mga hari sang Edom sang panahon nga wala pa sang mga hari ang mga Israelinhon:
Si Bela nga taga-Dinhaba nga anak ni Beor.
44 Pagkapatay niya, ginbuslan siya ni Jobab nga anak ni Zera nga taga-Bozra.
45 Pagkapatay ni Jobab, ginbuslan siya ni Husham nga taga-Teman.
46 Pagkapatay ni Husham, ginbuslan siya ni Hadad nga taga-Avit nga anak ni Bedad.
Si Hadad ang nakapierdi sa mga Midianhon didto sa Moab.

---

* **1:36** *Zefo:* ukon, *Zefi* † **1:36** *Kenaz...Timna:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *Kenaz, Timna, kag Amalek.* ‡ **1:39** *Homam:* ukon, *Hemam* § **1:40** *Alvan:* ukon, *Alian* * **1:40** *Shefo:* ukon, *Shefi* † **1:41** *Hemdan:* ukon, *Hamran* ‡ **1:42** *Akan:* ukon, *Jaakan* § **1:42** *Dishan:* ukon, *Dishon*

47 Pagkapatay ni Hadad, ginbuslan siya ni Samla nga taga-Masreka.
48 Pagkapatay ni Samla, ginbuslan siya ni Shaul nga taga-Rehobot nga malapit sa
Suba *sang Euphrates*.
49 Pagkapatay ni Shaul, ginbuslan siya ni Baal Hanan nga anak ni Acbor.
50 Pagkapatay ni Baal Hanan, ginbuslan siya ni Hadad* nga taga-Pai.† Ang iya asawa
si Mehetabel nga anak ni Matred kag apo ni Mezahab.
51 Sang ulihi napatay man si Hadad.

Amo ini sila ang mga pangulo sang mga tribo sang Edom:
Timna, Alva,‡ Jetet,
52 Oholibama, Elah, Pinon,
53 Kenaz, Teman, Mibzar,
54 Magdiel, kag Iram.

2

Ang mga Anak ni Israel

1 Amo ini sila ang mga anak nga lalaki ni Israel: Reuben, Simeon, Levi, Juda, Isacar,
Zebulun,
2 Dan, Jose, Benjamin, Naftali, Gad, kag Asher.

Ang mga Kaliwat ni Juda

3 May tatlo ka anak nga lalaki si Juda sa iya asawa nga si Batshua nga Canaanhon.
Sila amo si Er, Onan, kag Shela. Si Er amo ang kamagulangan. Malain siya sa panulok
sang GINOO, gani ginpatay siya sang GINOO.
4 May mga anak pa nga lalaki si Juda kay Tamar nga iya umagad. Sila amo si Perez
kag si Zera. Lima tanan ang anak ni Juda nga lalaki.
5 Ang mga anak nga lalaki ni Perez amo si Hezron kag si Hamul.
6 Ang mga anak nga lalaki ni Zera amo sila ni Zimri, Etan, Heman, Calcol, kag
Darda*—lima sila tanan.
7 Ang anak nga lalaki ni Carmi† amo si Acar.‡ Si Acar nga ini amo ang nagdala sang
kagamo sa Israel tungod sa iya pagkuha sang butang nga gintugyan na sing bug-os sa
Dios.
8 Ang anak nga lalaki ni Etan amo si Azaria.

Halin sa Apo ni Juda nga si Hezron hasta kay David

9 Ang mga anak nga lalaki ni Hezron amo sila ni Jerameel, Ram, kag Caleb.§
10 Si Ram amay ni Aminadab, kag si Aminadab amay ni Nashon nga pangulo sang
katawhan sang Juda.
11 Si Nashon amay ni Salmon,* kag si Salmon amay ni Boaz.
12 Si Boaz amay ni Obed, kag si Obed amay ni Jesse.
13 Ang kamagulangan nga anak ni Jesse amo si Eliab, ang ikaduha si Abinadab, ang
ikatatlo si Shimea,
14 ang ikaapat si Netanel, ang ikalima si Radai,
15 ang ikaanom si Ozem, kag ang ikapito si David.
16 Ang ila mga utod nga babayi amo sila ni Zeruya kag Abigail. Si Zeruya may tatlo ka
anak nga lalaki nga sila ni Abishai, Joab, kag Asahel.
17 Ang bana ni Abigail amo si Jeter nga Ishmaelinhon kag may anak sila nga lalaki
nga si Amasa.

---

* **1:50** *Hadad:* ukon, *Hadar* † **1:50** *Pai:* ukon, *Pau* ‡ **1:51** *Alva:* ukon, *Alia* * **2:6** *Darda:* ukon, *Dara* † **2:7** *Carmi:* siguro anak ni Zimri ‡ **2:7** *Acar:* ukon, *Acan* § **2:9** *Caleb:* sa Hebreo, *Kelubai* * **2:11** *Salmon:* ukon, *Salma*

Ang mga Kaliwat ni Hezron kay Caleb kag sa Iban pa Niya nga mga Anak

18 Si Caleb nga anak ni Hezron may mga anak sa iya asawa nga si Azuba nga
ginatawag man nga Jeriot.† Sila amo si Jesher, Shobab, kag Ardon.
19 Pagkapatay ni Azuba ginpangasawa ni Caleb si Efrat‡ kag may anak sila nga si Hur.
20 Si Hur amay ni Uri, kag si Uri amay ni Bezalel.
21 Sang nagaedad si Hezron sang 60 ka tuig, ginpangasawa niya ang anak ni Makir,
ang utod nga babayi ni Gilead. May anak sila nga si Segub.
22 Si Segub amay ni Jair, nga nagdumala sang 23 ka banwa sa Gilead.
23 (Pero sang ulihi gin-agaw ni Geshur kag ni Aram ang mga banwa ni Jair§ pati ang
Kenat, kag ang mga baryo sa palibot sini. 60 tanan ka lugar.) Tanan sila amo ang mga
kaliwat ni Makir nga amay ni Gilead.
24 Wala lang dugay nga napatay si Hezron sa Caleb Efrata sang nagbata ang iya
asawa nga si Abia. Ang ila bata amo si Ashur nga amay ni Tekoa.

Ang mga Kaliwat ni Hezron kay Jerameel

25 Amo ini sila ang mga anak nga lalaki ni Jerameel nga kamagulangan ni Hezron: Si
Ram nga kamagulangan, sunod si Buna, Oren, Ozem, kag Ahia.
26 Si Jerameel may isa pa ka asawa nga ang ngalan si Atara. Siya ang iloy ni Onam.
27 Ang mga anak nga lalaki ni Ram nga kamagulangan ni Jerameel amo sila ni Maaz,
Jamin, kag Eker.
28 Ang mga anak nga lalaki ni Onam amo si Shamai kag si Jada. Ang mga anak nga
lalaki ni Shamai amo si Nadab kag Abishur.
29 Ang ngalan sang asawa ni Abishur amo si Abihail. May mga anak sila *nga lalaki*
nga amo si Aban kag si Molid.
30 Ang mga anak nga lalaki ni Nadab amo si Seled kag si Apaim. Napatay si Seled nga
wala sing bata.
31 Ang anak nga lalaki ni Apaim amo si Ishi. Si Ishi amay ni Sheshan, kag si Sheshan
amay ni Alai.
32 Ang mga anak nga lalaki ni Jada nga utod ni Shamai amo si Jeter kag si Jonatan.
Napatay si Jeter nga wala sing bata.
33 Ang mga anak nga lalaki ni Jonatan amo si Pelet kag Zaza. Ini sila ang mga kaliwat
ni Jerameel.
34 Si Sheshan wala sing anak nga mga lalaki kundi mga babayi lang. May suluguon
siya nga Egyptohanon nga ang ngalan si Jarha.
35 Ginpaasawa ni Sheshan kay Jarha ang isa sa iya mga anak nga babayi, kag sang
ulihi may anak sila nga lalaki nga si Atai.
36 Si Atai amay ni Natan, si Natan amay ni Zabad,
37 kag si Zabad amay ni Eflal. Si Eflal amay ni Obed,
38 si Obed amay ni Jehu, kag si Jehu amay ni Azaria.
39 Si Azaria amay ni Helez, si Helez amay ni Eleasa,
40 kag si Eleasa amay ni Sismai. Si Sismai amay ni Shalum,
41 si Shalum amay ni Jekamia, kag si Jekamia amay ni Elishama.

Ang Iban pa nga mga Kaliwat ni Hezron kay Caleb

42 Ang kamagulangan nga anak nga lalaki ni Caleb nga utod ni Jerameel amo si
Mesha nga amay ni Zif. Ang ikaduha niya nga anak amo si Maresha nga amay ni
Hebron.*
43 Ang mga anak nga lalaki ni Hebron amo sila ni Kora, Tapua, Rekem, kag Shema.

---

† **2:18** *sa iya asawa...Jeriot:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **2:19** *Efrat:* ukon, *Efrata* § **2:23** *mga banwa ni Jair:* ukon, *Havot Jair* * **2:42** *Ang ikaduha...Hebron:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

44 Si Shema amay ni Raham, kag si Raham amay ni Jorkeam. Si Rekem amay ni Shamai,
45 si Shamai amay ni Maon, kag si Maon amay ni Bet Zur.
46 Ang isa pa ka asawa ni Caleb amo si Efa nga iloy nila ni Haran, Moza, kag Gazez. Si Haran may anak nga si Gazez *man ang ngalan*.
47 Ang mga anak nga lalaki ni Jahdai amo sila ni Regem, Jotam, Geshan, Pelet, Efa, kag Shaaf.
48 Ang isa pa gid ka asawa ni Caleb amo si Maaca. May mga anak sila nga lalaki nga sila ni Sheber, Tirhana,
49 Shaaf (nga amay ni Madmana), kag Sheva (nga amay ni Macbena kag ni Gibea). Ang anak nga babayi ni Caleb amo si Acsa.
50 Amo ini sila ang mga kaliwat ni Caleb.

Ang mga Kaliwat sang Anak ni Caleb nga si Hur

Si Hur ang kamagulangan nga anak *ni Caleb kag* ni Efrata. Ang mga anak nga lalaki ni Hur amo sila ni Shobal nga amay ni Kiriat Jearim,
51 si Salma nga amay ni Betlehem, kag si Haref nga amay ni Bet Gader.
52 Ang mga kaliwat ni Shobal nga amay ni Kiriat Jearim amo ang mga katawhan sang Haroe, ang katunga sang mga pumuluyo sang Menuhot†
53 kag ang mga lahi ni Kiriat Jearim nga amo ang mga Itranon, Puthanon, Shumatnon kag Mishranon. Sila ang ginhalinan sang mga Zoratnon kag mga Eshtaolinhon.
54 Ang mga kaliwat ni Salma amo ang mga taga-Betlehem, ang mga taga-Netofa, ang mga taga-Atrot Bet Joab, ang katunga sang mga Manahatnon, ang mga Zorhanon,
55 kag ang mga lahi sang mga eksperto sa pagsulat sang mga dokumento nga nagaestar sa banwa sang Jabez nga amo ang mga Tiratnon, Shimeatnon, kag Sucatnon. Amo ini sila ang mga Kenhanon nga naghalin kay Hammat, nga nagpundar sang Bet Recab.‡

3

Ang mga Anak nga Lalaki ni David

1 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni David nga nagkalatawo sa Hebron: Ang kamagulangan amo si Amnon nga anak niya kay Ahinoam nga taga-Jezreel. Ang ikaduha amo si Daniel* nga anak niya kay Abigail nga taga-Carmel.
2 Ang ikatatlo amo si Absalom nga anak niya kay Maaca nga anak ni Haring Talmai sang Geshur. Ang ikaapat amo si Adonia nga anak niya kay Hagit.
3 Ang ikalima amo si Shefatia nga anak niya kay Abital. Kag ang ikaanom amo si Itream nga anak niya kay Egla.
4 Ini sila nga anom natawo sa Hebron, nga sa diin naghari si David sa sulod sang pito ka tuig kag anom ka bulan.
Naghari si David sa Jerusalem sa sulod sang 33 ka tuig.
5 Kag amo ini ang iya mga anak nga natawo didto: si Shimea, Shobab, Natan, kag Solomon. Ini sila nga apat anak ni David kay Batsheba† nga anak ni Amiel.
6 May siyam pa gid siya ka anak nga amo sila ni Ibhar, Elishua,‡ Elifelet,
7 Noga, Nefeg, Jafia,
8 Elishama, Eliada, kag Elifelet.
9 Amo ini sila ang mga anak nga lalaki ni David, luwas sa iban pa niya nga mga anak nga lalaki sa iban pa niya nga mga asawa. May anak man si David nga babayi nga si Tamar.

---

† **2:52** *mga pumuluyo sang Menuhot:* ukon, *mga Manahatnon* ‡ **2:55** *nagpundar sang Bet Recab:* ukon, *ginhalinan sang pamilya ni Recab* * **3:1** *Daniel:* ukon, *Kileab* † **3:5** *Batsheba:* ukon, *Batshua* ‡ **3:6** *Elishua:* ukon, *Elishama*

Ang mga Hari sang Juda

10 Amo ini ang mga kaliwat ni Solomon *nga nangin hari*: Rehoboam, Abia, Asa, Jehoshafat,
11 Jehoram,§ Ahazia, Joash,
12 Amazia, Azaria,* Jotam,
13 Ahaz, Hezekia, Manase,
14 Amon, kag Josia.
15 Amo ini sila ang mga anak ni Josia: ang kamagulangan si Johanan, ang ikaduha si Jehoyakim, ang ikatatlo si Zedekia, kag ang ikaapat si Shalum.
16 Ang nagbulos kay Jehoyakim bilang hari amo si Jehoyakin† nga iya anak. Kag ang nagbulos kay Jehoyakin amo si Zedekia *nga iya tiyo*.‡

Ang mga Kaliwat ni Jehoyakin

17 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Jehoyakin, ang *hari nga* ginbihag *sa Babilonia*: si Shealtiel,
18 Malkiram, Pedaya, Shenazar, Jekamia, Hoshama, kag si Nedabia.
19 Ang mga anak nga lalaki ni Pedaya amo si Zerubabel kag si Shimei. Ang mga anak nga lalaki ni Zerubabel amo si Meshulam kag si Hanania. Ang ila utod nga babayi amo si Shelomit.
20 May lima *pa ka anak nga lalaki si Zerubabel nga amo* sila ni Hashuba, Ohel, Berekia, Hasadia, kag Jushab Hesed.
21 Ang mga anak nga lalaki ni Hanania amo si Pelatia kag si Jeshaya. Si Jeshaya amay ni Refaya, si Refaya amay ni Arnan, si Arnan amay ni Obadias, kag si Obadias amay ni Shecania.
22 Ang mga kaliwat ni Shecania amo si Shemaya kag ang mga anak ni Shemaya nga sila ni Hatush, Igal, Baria, Nearia, kag Shafat—anom sila tanan.
23 Ang mga anak nga lalaki ni Nearia amo sila ni Elioenai, Hizkia, kag Azrikam—tatlo sila tanan.
24 Ang mga anak nga lalaki ni Elioenai amo sila ni Hodavia, Eliashib, Pelaya, Akub, Johanan, Delaya, kag Anani—pito sila tanan.

4

Ang Iban pa nga mga Kaliwat ni Juda

1 Amo ini ang *iban pa nga* mga kaliwat ni Juda: si Perez, Hezron, Carmi, Hur, kag Shobal.
2 Ang anak ni Shobal nga si Reaya amo ang amay ni Jahat. Si Jahat amo ang amay ni Ahumai kag ni Lahad. Sila ang mga pamilya sang mga Zoratnon.
3 Amo ini ang mga anak* ni Etam: si Jezreel, Ishma, kag Idbash. Ang ngalan sang ila utod nga babayi amo si Hazelelponi.
4 Si Penuel ang amay ni Gedor, kag si Ezer ang amay ni Husha. Ini sila mga kaliwat ni Hur, ang kamagulangan nga anak ni Efrata. Si Hur amo ang katigulangan sang mga taga-Betlehem.
5 Si Ashur nga amay ni Tekoa may duha ka asawa, si Hela kag si Naara.
6 Amo ini sila ang mga anak nga lalaki ni Naara kag ni Ashur: Ahuzam, Hefer, Temeni, kag Haahashtari.
7 Ang mga anak ya ni Hela *kag ni Ashur* amo sila ni Zeret, Izhar,† Etnan,
8 kag Koz. Si Koz nga ini amay ni Anub kag ni Hazobeba, kag siya ang ginhalinan sang pamilya ni Aharhel nga anak ni Harum.

§ **3:11** *Jehoram:* ukon, *Joram* * **3:12** *Azaria:* ukon, *Uzia* † **3:16** *Jehoyakin:* ukon, *Jeconia* ‡ **3:16** *tiyo:* ukon, *utod*
* **4:3** *mga anak:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *amay.* † **4:7** *Izhar:* ukon, *Zohar*

9 May isa ka tawo nga *ang iya ngalan* si Jabez. Dungganon siya nga tawo sang sa iya
mga utod nga lalaki. Gin-ngalanan siya sang iya iloy nga Jabez‡ kay siling sang iya iloy,
"Puwerte gid kasakit sang pagbata ko sa iya."
10 Nagpangamuyo si Jabez sa Dios sang Israel, "Kabay pa nga pakamaayuhon mo ako
kag palaparon ang akon teritoryo. Updi ako kag ilikaw sa mga katalagman para indi
ako masakitan." Kag ginsabat sang Dios ang iya pangabay.
11 Si Kelub nga utod ni Shuha amay ni Mehir. Si Mehir amay ni Eshton, kag
12 si Eshton amay ni Bet Rafa, Pasea, kag ni Tehina. Si Tehina amay ni Irnahash. Sila
ang mga kaliwat ni Reca.§
13 Ang mga anak nga lalaki ni Kenaz amo si Otniel kag si Seraya. Ang mga anak nga
lalaki ni Otniel amo si Hatat kag si Meonotai.*
14 Si Meonotai amay ni Ofra. Si Seraya amay ni Joab, ang nagpundar sang Pulopatag
sang mga Panday.† Gintawag ini nga Pulopatag sang mga Panday tungod kay didto
nagaestar ang madamo nga panday.
15 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Caleb nga anak ni Jefune: si Iru, Elah, kag
Naam. Ang anak nga lalaki ni Elah amo si Kenaz.
16 Ang mga anak nga lalaki ni Jehalelel amo sila ni Zif, Zifa, Tiria, kag Asarel.
17-18 Ang mga anak nga lalaki ni Ezrah amo sila ni Jeter, Mered, Efer, kag Jalon. Si
Mered may asawa nga si Bitia nga anak sang hari sang Egypt.‡ May mga anak sila nga
sila ni Miriam, Shamai, kag Ishba. Si Ishba amay ni Eshtemoa. May asawa man si
Mered nga taga-Juda kag may anak sila nga si Jered (nga amay ni Gedor), Heber (nga
amay ni Soco), kag Jekutiel (nga amay ni Zanoa).
19 Ginpangasawa ni Hodia ang utod ni Naham. Ang isa sa ila mga anak amo ang
amay ni Keila nga Garminhon, kag ang isa amo ang amay ni Eshtemoa nga Maacatnon.
20 Ang mga anak nga lalaki ni Shimon amo sila ni Amnon, Rina, Ben Hanan, kag
Tilon. Ang mga kaliwat ni Ishi amo si Zohet kag si Ben Zohet.
21 Amo ini ang mga kaliwat ni Shela nga anak ni Juda: si Er (nga amay ni Leca), si
Laada (nga amay ni Maresha), kag ang mga pamilya sang mga manug-obra sang
maayo nga klase nga linen sa Bet Ashbea.
22 *Mga kaliwat man ni Shela* si Jokim, ang katawhan sang Cozeba, si Joash, kag si
Saraf nga nagdumala sa Moab kag Jashubi Lehem. (Ini nga lista halin sa dokumento
nga dugay na.)
23 Sila ang mga manughimo sang kolon nga nagaestar sa Netaim kag Gedera.
Nagaobra sila para sa hari.

Ang mga Kaliwat ni Simeon

24 Ang mga anak nga lalaki ni Simeon amo sila ni Nemuel, Jamin, Jarib, Zera, kag
Shaul.
25 Si Shaul amay ni Shalum, si Shalum amay ni Mibsam, kag si Mibsam amay ni
Mishma.
26 Si Mishma amay ni Hamuel, si Hamuel amay ni Zacur, kag si Zacur amay ni Shimei.
27 May 16 ka anak nga lalaki si Shimei kag anom ka anak nga babayi. Pero ang iya
mga utod diutay lang ang ila mga bata, gani ang ila bilog nga tribo indi pareho kadamo
sa katawhan sang Juda.
28 Nag-estar sila sa Beersheba, Molada, Hazar Shual,
29 Bilha, Ezem, Tolad,
30 Betuel, Horma, Ziklag,

---

‡ **4:9** *Jabez:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *kasakit* § **4:12** *Sila...Reca:* ukon, *Sila ang katawhan sang Reca.*
* **4:13** *Meonotai:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Latin Vulgate.
† **4:14** *ang nagpundar sang Pulopatag sang mga Panday:* ukon, *nga amay ni Geharashim* ‡ **4:17-18** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

31 Bet Marcabot, Hazar Susim, Bet Biri, kag Shaaraim. Amo ini ang ila mga banwa
hasta sang paghari ni David.
32 Nag-estar man sila sa lima ka banwa: sa Etam, Ain, Rimmon, Token, kag Ashan,
33 kag pati man sa mga baryo sa palibot sang sini nga mga banwa hasta sa Baalat.§
Amo ini ang mga lugar nga ila gin-estaran, kag natago nila ang mga lista sang ila mga
kaliwat.
Amo ini ang iban pa nga mga kaliwat ni Simeon:
34 si Meshobab, Jamlec, Josha (nga anak ni Amazia),
35 Joel, Jehu (nga anak ni Joshibia kag apo ni Seraya, kag apo sa tuhod ni Asiel),
36 Elioenai, Jaakoba, Jeshohaya, Asaya, Adiel, Jesimiel, Benaya,
37 kag Ziza (nga anak ni Shifi kag apo ni Alon, kag apo sa tuhod ni Jedaya. Ining si
Jedaya anak ni Shimri kag apo ni Shemaya).
38 Ini sila mga pangulo sang ila mga pamilya. Nagdamo gid ang ila mga pamilya,
39 gani naglapta sila hasta sa lugar sang Gedor, sa east sang pulopatag. Nagpangita
sila didto sang palahalban* para sa ila mga karnero,
40 kag nakakita sila sang madabong kag maayo nga palahalban. Malapad ini nga
lugar kag malinong. Didto sang una nag-estar ang iban nga mga kaliwat ni Ham.
41 Pero sang panahon nga si Hezekia ang hari sang Juda, ginsalakay ang mga kaliwat
ni Ham sang mga kaliwat ni Simeon nga ang ila mga ngalan nasambit sa ibabaw.
Ginsalakay man nila ang mga Meunhon nga didto man nagaestar, kag ginlaglag nila
sila sing bug-os.† Dayon sila ang nag-estar didto hasta subong, tungod kay may
palahalban didto para sa ila mga karnero.
42 Ang 500 sa ila nagsalakay sa kabukiran sang Seir. Ginpanguluhan sila ni Pelatia,
Nearia, Refaya kag Uziel, nga mga anak ni Ishi.
43 Ginpatay nila didto ang nabilin nga mga Amaleknon, kag didto sila nag-estar hasta
subong.

5

Ang mga Kaliwat ni Reuben

1 Si Reuben amo ang kamagulangan nga anak ni Israel,* pero tungod kay
nagpakighilawas siya sa isa sa mga asawa sang iya amay, ang iya kinamatarong bilang
kamagulangan ginhatag sa mga anak ni Jose nga iya utod. Gani wala siya nalista sa
listahan sang ila mga kaliwat bilang kamagulangan nga anak.
2 Kag bisan gamhanan si Juda sang sa iya mga utod kag ang pangulo naghalin sa iya
tribo, ang kinamatarong bilang kamagulangan ginhatag kay Jose.
3 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Reuben nga kamagulangan ni Israel: si Hanoc,
Palu, Hezron, kag Carmi.
4 Amo ini ang mga kaliwat ni Joel: si Shemaya, Gog, Shimei,
5 Micas, Reaya, Baal,
6 kag Beera. Si Beera ang pangulo sang mga kaliwat ni Reuben sang ginbihag sila ni
Haring Tiglat Pileser† sang Assyria.
7 Amo ini ang mga paryente ni Beera nga nalista sa listahan sang ila mga kaliwat
suno sa ila tribo: si Jiel (ang pangulo), si Zacarias,
8 kag si Bela nga anak ni Azaz. Ining si Azaz anak ni Shema, kag apo ni Joel. Ini *nga
mga kaliwat ni Reuben* nag-estar sa lugar halin sa Aroer hasta sa Nebo kag Baal Meon.

---

§ **4:33** *Baalat:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *Baal.* * **4:39** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban* † **4:41** *ginlaglag nila sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. * **5:1** *Israel:* ukon, *Jacob* † **5:6** *Pileser:* ukon, *Pilnesser*

9 Kag tungod kay nagdamo ang ila kasapatan didto sa Gilead, nag-estar sila hasta sa
east, sa higad sang desierto pakadto sa Suba sang Euphrates.
10 Sang si Saul ang hari, nagpakig-away sila sa mga Hagarnon kag napierdi nila ini.
Ginsakop nila ang mga ginaestaran sang mga Hagarnon sa bilog nga east sang Gilead.

Ang mga Kaliwat ni Gad

11 Nag-estar ang mga kaliwat ni Gad sa kadutaan sang Bashan nga sunod sa
kadutaan nila ni Reuben, hasta sa Saleca.
12 *Amo ini ang mga kaliwat ni Gad:* si Joel, nga amo ang pangulo sa Bashan, ang
sunod sa iya amo si Shafam, dayon si Janai kag si Shafat.
13 Ang ila mga paryente suno sa kada pamilya amo sila ni Micael, Meshulam, Sheba,
Jorai, Jacan, Zia, kag Eber—pito sila tanan.
14 Sila ang mga kaliwat ni Abihail nga anak ni Huri. Ining si Huri anak ni Jaroa kag
apo ni Gilead, kag apo sa tuhod ni Micael. Ining si Micael anak ni Jeshishai kag apo ni
Jado, kag apo sa tuhod ni Buz.
15 Si Ahi nga anak ni Abdiel kag apo ni Guni amo ang pangulo sang ila mga pamilya.
16 Nag-estar sila sa Gilead didto sa Bashan kag sa mga baryo sa palibot sini, kag sa
bilog nga palahalban sang Sharon.
17 Ini sila tanan nalista sa listahan sang mga kaliwat sadtong tion sang paghari ni
Jotam sa Juda kag ni Jeroboam sa Israel.
18 May 44,760 ka soldado sa tribo ni Reuben, Gad, kag sa katunga sang tribo ni
Manase. Ginhanas sila para sa inaway kag maayo sila maggamit sang mga taming,
espada, kag pana.
19 Nagpakig-away sila sa mga Hagarnon, Jeturnon, Nafishnon, kag Nodabnon.
20 Nagpangayo sila sang bulig sa Dios sang nagpakig-away sila, kag ginsabat sang
Dios ang ila pangamuyo tungod kay nagsalig sila sa iya. Gani ginpadaog sila sang Dios
sa mga Hagarnon kag sa tanan nga kadampig sini.
21 Ginpanguha nila ang kasapatan sang mga Hagarnon: 50,000 ka camel, 250,000 ka
karnero, kag 2,000 ka donkey. Ginbihag man nila ang 100,000 ka tawo,
22 kag madamo ang ila ginpamatay tungod kay ginbuligan sila sang Dios sa
pagpakig-away. Kag gin-estaran nila ang mga lugar sini hasta sang ginbihag sila.

Ang Katunga nga Tribo ni Manase

23 Madamo gid ang katunga nga tribo ni Manase. Nag-estar sila sa kadutaan halin sa
Bashan pakadto sa Baal Hermon, Senir, kag Bukid sang Hermon.
24 Amo ini ang mga pangulo sang ila mga pamilya: si Efer, Ishi, Eliel, Azriel, Jeremias,
Hodavia, kag Jadiel. Mga maayo sila nga mga soldado kag bantog nga mga pangulo
sang ila mga pamilya.
25 Pero indi sila matutom sa Dios sang ila mga katigulangan kundi nagsimba sila sa
mga dios sang mga katawhan nga ginlaglag sang Dios sa sadto nga duta.
26 Amo ina kon ngaa ginbuot sang Dios sang Israel nga salakayon sila ni Haring Pul
sang Assyria (nga amo man si Tiglat Pileser). Ginbihag ni Pul ang mga tribo ni Reuben,
Gad kag katunga sang tribo ni Manase kag gindala sa Hala, Habor, Hara, kag sa Suba
sang Gozan, nga sa diin didto sila hasta subong.

6

Ang mga Kaliwat ni Levi nga mga Pari

1 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Levi: si Gershon,* Kohat, kag Merari.
2 Ang mga anak ni Kohat amo sila ni Amram, Izhar, Hebron, kag Uziel.

---

* **6:1** *Gershon:* ukon, *Gershom*

3 Ang mga anak ni Amram amo sila ni Aaron, Moises, kag Miriam. Ang mga anak ni
Aaron amo sila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag Itamar.
4 Si Eleazar amay ni Finehas, si Finehas amay ni Abishua,
5 kag si Abishua amay ni Buki. Si Buki amay ni Uzi,
6 si Uzi amay ni Zerahia, kag si Zerahia amay ni Merayot.
7 Si Merayot amay ni Amaria, si Amaria amay ni Ahitub,
8 kag si Ahitub amay ni Zadok. Si Zadok amay ni Ahimaaz,
9 si Ahimaaz amay ni Azaria, kag si Azaria amay ni Johanan.
10 Si Johanan amay ni Azaria nga amo ang *pangulo nga* pari sa templo nga
ginpatindog ni Solomon sa Jerusalem.
11 Si Azaria amay ni Amaria, si Amaria amay ni Ahitub,
12 kag si Ahitub amay ni Zadok. Si Zadok amay ni Shalum,
13 si Shalum amay ni Hilkia, kag si Hilkia amay ni Azaria.
14 Si Azaria amay ni Seraya, kag si Seraya amay ni Jehozadak.
15 Si Jehozadak nga ini naupod sa mga bihag sang ginpabihag sang GINOO ang mga
taga-Juda kag taga-Jerusalem kay Nebucadnezar.

Ang mga Kaliwat ni Levi nga mga Levita

16 Ang mga anak nga lalaki ni Levi amo sila ni Gershon, Kohat, kag Merari.
17 Ang mga anak ni Gershon amo si Libni kag si Shimei.
18 Ang mga anak ni Kohat amo sila ni Amram, Izhar, Hebron, kag Uziel.
19 Ang mga anak nga lalaki ni Merari amo si Mali kag si Mushi.
Amo ini ang mga pamilya sang mga Levita nga ginlista suno sa ila mga katigulangan:
20 Sa mga kaliwat ni Gershon: Libni, Jahat, Zima,
21 Joa, Iddo, Zera, kag Jeaterai.
22 Sa mga kaliwat ni Kohat: Aminadab, Kora, Asir,
23 Elkana, Ebiasaf,† Asir,
24 Tahat, Uriel, Uzia, kag Shaul.
25 Sa mga kaliwat ni Elkana: Amasai, Ahimot,
26 Elkana, Zofai, Nahat,
27 Eliab, Jeroham, Elkana, kag Samuel.‡
28 Ang mga anak ni Samuel amo si Joel,§ ang kamagulangan, kag ang ikaduha amo si
Abia.
29 Sa mga kaliwat ni Merari: Mali, Libni, Shimei, Uza,
30 Shimea, Haggia, kag Asaya.

Ang mga Musikero sa Templo

31 May mga tawo nga gintugyanan ni David sa pagkanta kag pagtukar sa balay sang
GINOO sa tapos masaylo didto ang Kahon *sang Kasugtanan*.
32 Nag-alagad sila paagi sa pagkanta didto sa Tolda nga Simbahan (*nga ginatawag
man nga* Tolda nga Ginapakigkitaan), hasta sa tion nga napatindog ni Solomon ang
templo sang GINOO sa Jerusalem. Ginhimo nila ang ila buluhaton suno sa mga
pagsulundan nga ginpatuman sa ila.
33 Amo ini sila ang mga nag-alagad upod sa ila mga anak:
Si Heman nga musikero nga kaliwat ni Kohat. (Si Heman anak ni Joel. Si Joel anak ni
Samuel. Si Samuel anak ni Elkana.
34 Si Elkana anak ni Jeroham. Si Jeroham anak ni Eliel. Si Eliel anak ni Toa.
35 Si Toa anak ni Zuf. Si Zuf anak ni Elkana. Si Elkana anak ni Mahat. Si Mahat anak
ni Amasai.

---

† **6:23** *Ebiasaf:* ukon, *Abiasaf* ‡ **6:27** *kag Samuel:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Syriac. § **6:28** *si Joel:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Syriac.

36 Si Amasai anak ni Elkana. Si Elkana anak ni Joel. Si Joel anak ni Azaria. Si Azaria
anak ni Zefanias.
37 Si Zefanias anak ni Tahat. Si Tahat anak ni Asir. Si Asir anak ni Ebiasaf. Si Ebiasaf
anak ni Kora.
38 Si Kora anak ni Izhar. Si Izhar anak ni Kohat. Si Kohat anak ni Levi. Si Levi anak ni
Israel.)
39 Si Asaf *nga kaliwat ni Gershon*. Siya ang primero nga kabulig ni Heman. (Si Asaf
anak ni Berekia. Si Berekia anak ni Shimea.
40 Si Shimea anak ni Micael. Si Micael anak ni Baasea. Si Baasea anak ni Malkia.
41 Si Malkia anak ni Etni. Si Etni anak ni Zera. Si Zera anak ni Adaya.
42 Si Adaya anak ni Etan. Si Etan anak ni Zima. Si Zima anak ni Shimei.
43 Si Shimei anak ni Jahat. Si Jahat anak ni Gershon. Si Gershon anak ni Levi.)
44 Si Etan nga kaliwat ni Merari. Siya ang ikaduha nga kabulig ni Heman. (Si Etan
anak ni Kishi. Si Kishi anak ni Abdi. Si Abdi anak ni Maluc.
45 Si Maluc anak ni Hashabia. Si Hashabia anak ni Amazia. Si Amazia anak ni Hilkia.
46 Si Hilkia anak ni Amzi. Si Amzi anak ni Bani. Si Bani anak ni Shemer.
47 Si Shemer anak ni Mali. Si Mali anak ni Mushi. Si Mushi anak ni Merari. Kag si
Merari anak ni Levi.)
48 Ang ila kapareho nga mga Levita ginhatagan sang iban nga mga buluhaton sa
Tolda nga Ginapakigkitaan, ang balay sang Dios.
49 Pero si Aaron kag ang iya mga kaliwat *amo lang ang ginhimo nga mga pari*. Sila ang
nagahalad sa halaran sang halad nga ginasunog kag sa halaran nga sulunugan sang
insenso. Kag sila man ang nagahimo sang iban pa nga buluhaton nga may kaangtanan
sa Labing Balaan nga Lugar. Nagahalad sila para matubos ang mga Israelinhon sa ila
mga sala. Ginahimo nila ini suno sa tanan nga ginsugo ni Moises nga alagad sang Dios.
50 Amo ini ang mga kaliwat ni Aaron: si Eleazar, Finehas, Abishua,
51 Buki, Uzi, Zerahia,
52 Merayot, Amaria, Ahitub,
53 Zadok, kag Ahimaaz.

Ang mga Duta sang mga Kaliwat ni Levi

54 Amo ini ang mga lugar nga ginhatag sa mga kaliwat ni Aaron nga halin sa lahi ni
Kohat. Sila ang una nga ginhatagan sang duta paagi sa paggabot-gabot.
55 Lakip sa sini nga mga lugar amo ang Hebron sa Juda kag ang mga palahalban sa
palibot sini.
56 Pero ang mga kaumahan kag ang mga baryo sa palibot sang Hebron ginhatag kay
Caleb nga anak ni Jefune.
57-59 Gani ginhatag sa mga kaliwat ni Aaron ang masunod nga mga lugar lakip ang
mga palahalban sini: Hebron (ang dalangpan nga banwa), Libna, Jatir, Eshtemoa,
Hilen,* Debir, Ashan,† Juta,‡ kag Bet Shemesh.
60 Kag halin sa duta sang tribo ni Benjamin ginhatag sa ila ang Gibeon,§ Geba,
Alemet, kag Anatot, lakip na ang mga palahalban sini. 13 tanan ka banwa ang
ginhatag sa sining mga kaliwat ni Kohat.
61 Ang nabilin nga mga kaliwat ni Kohat ginhatagan sang 10 ka banwa paagi sa
paggabot-gabot halin sa kadutaan sang katunga nga tribo ni Manase.
62 Ang mga kaliwat ni Gershon, suno sa kada pamilya, ginhatagan sang 13 ka banwa
halin sa mga tribo ni Isacar, Asher, Naftali, kag halin sa katunga sang tribo ni Manase
sa Bashan.
63 Ang mga kaliwat ni Merari, suno sa kada pamilya, ginhatagan sang 12 ka banwa
halin sa tribo ni Reuben, Gad, kag Zebulun.

---

* **6:57-59** *Hilen:* ukon, *Holon* † **6:57-59** *Ashan:* ukon, *Ain* ‡ **6:57-59** *Juta:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa Syriac. § **6:60** *Gibeon:* Wala sa Hebreo, pero makita sa Jos. 21:17.

64 Gani ginhatag sang mga Israelinhon sa mga kaliwat ni Levi ang ini nga mga
banwa kag ang mga palahalban sini.
65 Ginhatag sa ila paagi sa paggabot-gabot ang nasambit na nga mga banwa nga
halin sa tribo ni Juda, Simeon, kag Benjamin.
66 Ang iban nga mga kaliwat ni Kohat ginhatagan sang mga banwa halin sa tribo ni
Efraim.
67 Ginhatag sa ila ang Shekem (ang dalangpan nga banwa sa kabukiran sang
Efraim), Gezer,
68 Jokmeam, Bet Horon,
69 Ayalon, kag Gat Rimon, pati na ang mga palahalban sini.
70 Ang iban pa gid nga kaliwat ni Kohat ginhatagan sang ila kapareho nga mga
Israelinhon sang mga banwa halin sa katunga sang tribo ni Manase. Ang ginhatag sa
ila amo ang Aner kag Bileam pati ang mga palahalban sini.
71 Ang mga kaliwat ni Gershon ginhatagan sang masunod nga mga banwa: Halin sa
katunga sang tribo ni Manase: Golan sa Bashan kag ang Ashtarot, pati ang mga
palahalban sini.
72 Halin sa tribo ni Isacar: Kedesh, Daberat,
73 Ramot, kag Anem, pati ang mga palahalban sini.
74 Halin sa tribo ni Asher: Mashal, Abdon,
75 Hukok, kag Rehob, pati ang mga palahalban sini.
76 Halin sa tribo ni Naftali: Kedesh sa Galilea, Hamon, kag Kiriataim, pati ang mga
palahalban sini.
77 Ang nabilin nga mga kaliwat ni Merari ginhatagan sang masunod nga kadutaan:
Halin sa tribo ni Zebulun: Jokneam, Karta,* Rimmono, kag Tabor, pati ang mga
palahalban sini.
78 Halin sa tribo ni Reuben sa tabok sang Suba sang Jordan sa east sang Jerico: Bezer
sa may desierto, Jaza,†
79 Kedemot, kag Mefaat, pati ang mga palahalban sini.
80 Kag halin sa tribo ni Gad: Ramot sa Gilead, Mahanaim,
81 Heshbon, kag Jazer, pati ang mga palahalban sini.

7

Ang mga Kaliwat ni Isacar

1 Si Isacar may apat ka anak nga lalaki nga sila ni Tola, Pua, Jashub, kag Shimron.
2 Ang mga anak ni Tola amo sila ni Uzi, Refaya, Jeriel, Jamai, Ibsam, kag Shemuel.*
Ini sila mga pangulo sang ila mga pamilya. Sang si David ang hari, ang kadamuon sang
maayo nga mga soldado halin sa mga kaliwat ni Tola 22,600.
3 Ang anak nga lalaki ni Uzi amo si Izrahia. Si Izrahia kag ang iya apat ka anak nga
sila ni Micael, Obadias, Joel, kag Ishia mga pangulo *sang ila mga pamilya*.
4 Madamo sila sang asawa kag mga anak, gani suno sa lista sang ila mga kaliwat,
may ara sila sang 36,000 ka lalaki nga handa sa pagserbisyo sa militar.
5 Ang kadamuon sang maayo nga mga soldado halin sa tanan nga pamilya ni Isacar
87,000, suno sa listahan sang ila mga kaliwat.

Ang mga Kaliwat ni Benjamin

6 Si Benjamin may tatlo ka anak nga lalaki nga sila ni Bela, Beker, kag Jediel.

---

* **6:77** *Jokneam, Karta:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa Septuagint kag sa Jos. 21:34. † **6:78** *Jaza:* ukon, *Jahaz*
* **7:2** *Shemuel:* ukon, *Samuel*

7 Si Bela may lima ka anak nga sila ni Ezbon, Uzi, Uziel, Jerimot, kag Iri. Mga pangulo
sila sang ila mga pamilya. Ang kadamuon sang ila maayo nga mga soldado 22,034,
suno sa listahan sang ila mga kaliwat.
8 Ang mga anak ni Beker amo sila ni Zemira, Joash, Eliezer, Elioenai, Omri, Jeremot,
Abia, Anatot, kag Alemet. Sila tanan ang mga anak ni Beker.
9 Ang kadamuon sang ila maayo nga mga soldado 20,200. Ini sila kag ang mga
pangulo sang ila mga pamilya nalista sa listahan sang ila mga kaliwat.
10 Ang anak ni Jediel amo si Bilhan. Ang mga anak ni Bilhan amo sila ni Jeush,
Benjamin, Ehud, Kenaana, Zetan, Tarshish, kag Ahishahar.
11 Ini sila mga pangulo sang ila mga pamilya. May 17,200 sila ka maayo nga mga
soldado nga handa sa pagserbisyo sa militar.
12 Ang mga anak ni Ir amo sila ni Shupim kag Hupim,† kag ang anak ni Aher amo si
Hushim.‡

Ang mga Kaliwat ni Naftali

13 Ang mga anak nga lalaki ni Naftali kay Bilha amo sila ni Jaziel,§ Guni, Jezer, kag
Shilem.*

Ang mga Kaliwat ni Manase

14 Si Manase may *duha ka* anak sa iya asawa nga Arameanhon. Sila amo si Asriel kag
si Makir. Si Makir amay ni Gilead,
15 kag si Makir ang nagpangita sang asawa para kay Hupim kag kay Shupim.† May
utod nga babayi si Makir nga ang ngalan si Maaca. Isa pa ka anak ni Makir amo si
Zelofehad nga ang iya mga anak puro babayi.
16 May mga anak man nga lalaki si Makir kay Maaca. Ang ngalan sang ila mga anak
amo si Peresh kag si Sheresh. Ang mga anak nga lalaki ni Peresh amo si Ulam kag si
Rakem.
17 Ang anak nga lalaki ni Ulam amo si Bedan. Amo ini sila ang mga kaliwat ni Gilead
nga anak ni Makir kag apo ni Manase.
18 Ang utod nga babayi ni Gilead‡ nga si Hamoleket may mga anak *nga lalaki* nga sila
ni Ishhod, Abiezer, kag Mala.
19 Ang mga anak nga lalaki ni Shemida amo sila ni Ahian, Shekem, Likhi, kag Aniam.

Ang mga Kaliwat ni Efraim

20 Amo ini ang mga kaliwat ni Efraim: Shutela, Bered, Tahat, Eleada, Tahat,
21 Zabad, kag Shutela. Ang mga anak ni Efraim nga si Ezer kag si Elead ginpatay sang
mga tumandok sang Gat, sang nagpangawat sila sang ila kasapatan.
22 Dugay gid nga nagpangasubo si Efraim sa ila pagkapatay, kag nagkadto ang iya
mga paryente sa paglipay sa iya.
23 Sang ulihi naghulid si Efraim sa iya asawa kag nagbusong ini kag nagbata sing
lalaki. Gin-ngalanan ni Efraim ang bata nga Beria,§ tungod sang trahedya nga
nag-abot sa ila pamilya.
24 May anak nga babayi si Efraim nga si Sheera. Ini siya amo ang nagtukod sang
idalom kag ibabaw nga parte sang Bet Horon kag sang Uzen Sheera.
25 May mga kaliwat pa si Efraim nga sila ni Refa, Reshef, Tela, Tahan,
26 Ladan, Amihud, Elishama,
27 Nun, kag Josue.

---

† **7:12** *Ang mga anak...Shupim kag Hupim:* ukon, *Ang mga kaliwat ni Ir amo ang mga Shuphanon kag Huphanon.*
‡ **7:12** *ang anak ni Aher amo si Hushim:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **7:13** *Jaziel:* ukon, *Jazeel*
* **7:13** *Shilem:* ukon, *Shalum* † **7:15** *kag si Makir...kay Shupim:* ukon, *kag nagpangasawa si Makir halin sa mga Huphanon kag mga Shuphanon* ‡ **7:18** *utod nga babayi ni Gilead:* Indi klaro sa Hebreo kon *utod nga babayi ni Gilead* ukon, *utod nga babayi ni Makir.* § **7:23** *Beria:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *trahedya*

28 Ang mga duta nga nabaton kag ginaestaran sang mga kaliwat ni Efraim amo ang
Betel kag ang palibot sini nga mga baryo, ang Naaran sa east, ang Gezer sa west kag
ang mga baryo sa palibot sini, ang Shekem kag ang mga baryo sa palibot sini pakadto
sa Aya kag sa mga baryo sini.
29 Ang mga kaliwat ni Manase amo ang nagapanag-iya sa mga banwa sang Bet
Shean, Taanac, Megido, kag Dor, kag pati sa mga baryo sa palibot sini.
Amo ato ang mga banwa nga gin-estaran sang mga kaliwat ni Jose nga anak ni
Israel.*

Ang mga Kaliwat ni Asher

30 Ang mga anak nga lalaki ni Asher amo sila ni Imna, Ishva, Ishvi, kag Beria. Ang ila
utod nga babayi amo si Sera.
31 Ang mga anak nga lalaki ni Beria amo si Heber kag si Malkiel. Si Malkiel amay ni
Birzait.
32 Si Heber amay nila ni Jaflet, Shomer, kag Hotam. Ang ila utod nga babayi amo si
Shua.
33 Ang mga anak nga lalaki ni Jaflet amo sila ni Pasac, Bimhal, kag Ashvat.
34 Ang mga anak nga lalaki ni Shomer amo sila ni Ahi, Roga,† Huba, kag Aram.
35 Ang mga anak nga lalaki sang utod ni Shomer nga si Helem‡ amo sila ni Zofa,
Imna, Shelesh, kag Amal.
36 Ang mga anak nga lalaki ni Zofa amo sila ni Sua, Harnefer, Shual, Beri, Imra,
37 Bezer, Hod, Shama, Shilsha, Itran,§ kag Beera.
38 Ang mga anak nga lalaki ni Jeter amo sila ni Jefune, Pispa, kag Ara.
39 Ang mga anak nga lalaki ni Ula amo sila ni Ara, Haniel, kag Rizia.
40 Sila tanan ang mga kaliwat ni Asher nga mga pangulo sang ila mga pamilya.
Maayo sila nga mga soldado kag bantog nga mga lider. Ang kadamuon sang mga lalaki
nga kaliwat ni Asher nga handa sa pagserbisyo sa militar 26,000, suno sa listahan sang
ila mga kaliwat.

8

Ang mga Kaliwat ni Benjamin

1 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Benjamin halin sa kamagulangan hasta sa
kamanghuran: Bela, Ashbel, Ahara,
2 Noha, kag Rafa.
3 Ang mga anak ni Bela amo sila ni Addar, Gera, Abihud,*
4 Abishua, Naaman, Ahoa,
5 Gera, Shefufan, kag Huram.
6 Ang mga kaliwat ni Ehud, nga mga pangulo sang ila mga pamilya, ginpahalin sa
Geba kag nagsaylo sila sa Manahat.
7 Sila amo si Naaman, Ahia, kag Gera. Ining si Gera nga amay ni Uza kag ni Ahihud
amo ang nagpanguna sa ila sa pagsaylo.
8 Ginbulagan ni Shaharaim ang iya mga asawa nga si Hushim kag si Baara. Sang
ulihi nag-estar siya sa Moab, kag nakabata sila
9 sang iya asawa nga si Hodesh. Ang ila mga anak nga lalaki amo sila ni Jobab, Zibia,
Mesha, Malcam,
10 Jeuz, Sakia, kag Mirma. Ini sila nangin pangulo sang ila mga pamilya.

---

* **7:29** *Israel:* ang ngalan nga ginhatag sang Dios kay Jacob † **7:34** *Ang mga anak...Roga:* ukon, *Ang iya utod nga si Shomer may mga anak nga sila ni Roga* ‡ **7:35** *Helem:* Siguro amo ang isa ka ngalan ni Hotam. § **7:37** *Itran:* siguro amo ang isa ka ngalan ni Jeter * **8:3** *Gera, Abihud:* ukon, *Gera nga amay ni Ehud*

11 May anak man si Shaharaim sa asawa niya nga si Hushim. Sila amo si Abitub kag
si Elpaal.
12 Ang mga anak ni Elpaal amo sila ni Eber, Misham, Shemed (nga nagtukod sang
mga banwa sang Ono kag Lod, kag sang mga baryo sa palibot sini),
13 Beria, kag Shema. Sila ang mga pangulo sang ila mga pamilya nga nag-estar sa
Ayalon. Sila man ang nagpahalin sang mga pumuluyo sang Gat.
14-16 Ang mga anak ni Beria amo sila ni Ahio, Shashak, Jeremot, Zebadia, Arad, Eder,
Micael, Ishpa, kag Joha.
17-18 Ang mga anak ni Elpaal amo sila ni Zebadia, Meshulam, Hizki, Heber, Ishmerai,
Izlia, kag si Jobab.
19-21 Ang mga anak ni Shimei amo sila ni Jakim, Zicri, Zabdi, Elienai, Ziletai, Eliel,
Adaya, Beraya, kag Shimrat.
22-25 Ang mga anak ni Shashak amo sila ni Ishpan, Eber, Eliel, Abdon, Zicri, Hanan,
Hanania, Elam, Antotia, Ifdea, kag Penuel.
26-27 Ang mga anak ni Jeroham amo sila ni Shamsherai, Sheharia, Atalia, Jaareshia,
Elias, kag Zicri.
28 Ini sila mga pangulo sang ila mga pamilya suno sa listahan sang ila mga kaliwat,
kag nag-estar sila sa Jerusalem.
29 Si Jiel† nga amay ni Gibeon nag-estar sa Gibeon. Ang ngalan sang iya asawa amo si
Maaca.
30 Ang iya mga anak nga lalaki halin sa kamagulangan hasta sa kamanghuran amo
sila ni Abdon, Zur, Kish, Baal, Ner,‡ Nadab
31 Gedor, Ahio, Zeker,§
32 kag Miklot (nga amay ni Shimea).* Nag-estar sila malapit sa ila mga paryente sa
Jerusalem.
33 Si Ner amay ni Kish, si Kish amay ni Saul, kag si Saul amay nila ni Jonatan,
Malkishua, Abinadab, kag Eshbaal.†
34 Ang anak ni Jonatan amo si Merib Baal‡ nga amay ni Micas.
35 Ang mga anak ni Micas amo sila ni Piton, Melec, Tarea, kag Ahaz.
36 Si Ahaz amay ni Jehoada,§ kag si Jehoada amay nila ni Alemet, Azmavet, kag
Zimri. Si Zimri amay ni Moza,
37 kag si Moza amay ni Binea. Ang anak ni Binea amo si Rafa,* ang anak ni Rafa amo
si Eleasa, kag ang anak ni Eleasa amo si Azel.
38 Si Azel may anom ka anak nga sila ni Azrikam, Bokeru, Ishmael, Shearia, Obadias,
kag Hanan.
39 Ang mga anak sang utod ni Azel nga si Eshek amo sila ni Ulam ang kamagulangan,
Jeush ang ikaduha, kag Elifelet ang ikatatlo.
40 Maisog ang mga anak ni Ulam kag sagad magpana. Madamo sila sang mga anak
kag mga kaapuhan—150 tanan.
Ini sila tanan mga kaliwat ni Benjamin.

9

1 Ang tanan nga Israelinhon nalista sa listahan sang mga kaliwat sa Libro sang
Kasaysayan sang mga Hari sang Israel. Ginbihag ang katawhan sang Juda sa Babilonia
tungod kay indi sila matutom *sa GINOO*.

---

† **8:29** *Jiel:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga mga kopya sang Septuagint. ‡ **8:30** *Ner:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga mga kopya sang Septuagint. § **8:31** *Zeker:* ukon, *Zacarias* * **8:32** *Shimea:* ukon, *Shimeam* † **8:33** *Eshbaal:* nga amo man si Ishboshet ‡ **8:34** *Merib Baal:* nga amo man si Mefiboshet § **8:36** *Jehoada:* ukon, *Jada* * **8:37** *Rafa:* ukon, *Refaya*

2 Karon, ang una nga nakabalik sa ila mga banwa sa ila kaugalingon nga duta amo
ang ordinaryo nga mga Israelinhon, mga pari, mga Levita, kag mga suluguon sa
templo.
3 Amo ini sila ang mga katawhan sang Juda, Benjamin, Efraim, kag Manase nga
nakabalik kag nag-estar sa Jerusalem:
4 Si Utai nga anak ni Amihud (si Amihud anak ni Omri; si Omri anak ni Imri; si Imri
anak ni Bani, nga kaliwat ni Perez nga anak ni Juda).
5 Sa mga Shilonhon: si Asaya nga amo ang kamagulangan, kag ang iya mga anak.
6 Sa mga Zeranon: ang pamilya ni Jeuel.
690 *sila tanan halin sa tribo ni Juda.*
7 Sa tribo ni Benjamin:

si Salu nga anak ni Meshulam (si Meshulam anak ni Hodavia; si Hodavia anak ni
Hasenua),
8 si Ibnea nga anak ni Jeroham,
si Elah nga anak ni Uzi (si Uzi anak ni Micri),
kag si Meshulam nga anak ni Shefatia (si Shefatia anak ni Reuel; si Reuel anak ni
Ibnia).
9 Ini sila tanan mga pangulo sang ila mga pamilya. 956 tanan ka tawo halin sa tribo
ni Benjamin *ang nakabalik*, suno sa listahan sang ila mga kaliwat.

10 Sa mga pari:
si Jedaya, Jehoyarib, Jakin,
11 si Azaria nga pinakamataas nga opisyal sa templo sang Dios (anak siya ni Hilkia; si
Hilkia anak ni Meshulam; si Meshulam anak ni Zadok; si Zadok anak ni Merayot;
si Merayot anak ni Ahitub),
12 si Adaya nga anak ni Jeroham (si Jeroham anak ni Pashur; si Pashur anak ni
Malkia),
kag si Maasai nga anak ni Adiel (si Adiel anak ni Jazera; si Jazera anak ni Meshulam;
si Meshulam anak ni Meshilemit; si Meshilemit anak ni Imer).
13 1,760 tanan ka pari *ang nakabalik.* Mga pangulo sila sang ila mga pamilya, kag
maayo sila nga mga pangulo. Sila ang gintugyanan sa pag-alagad sa templo sang Dios.

14 Sa mga Levita:
si Shemaya nga anak ni Hashub (si Hashub anak ni Azrikam; si Azrikam anak ni
Hashabia nga kaliwat ni Merari),
15 si Bakbakar, Heresh, Galal, Matania (si Matania anak ni Mica; si Mica anak ni Zicri;
si Zicri anak ni Asaf),
16 si Obadias nga anak ni Shemaya (si Shemaya anak ni Galal; si Galal anak ni
Jedutun),
kag si Berekia nga anak ni Asa kag apo ni Elkana, nga nag-estar sa mga baryo sang
mga Netofanhon.

17 Sa mga guwardya sang mga puwertahan:
si Shalum, Akub, Talmon, Ahiman, kag ang ila mga paryente.
Si Shalum ang ila pangulo.
18 Hasta subong sila ang mga guwardya sang Puwertahan sang Hari sa east *sang
siyudad.* Sila sadto ang mga guwardya sa puwertahan nga pasulod sa kampo sang
mga kaliwat ni Levi.

19 Si Shalum anak ni Kore kag apo ni Ebiasaf,* nga halin sa pamilya ni Kora. Si
Shalum kag ang iya kapareho nga mga kaliwat ni Kora amo ang gintugyanan sa
pagguwardya sang puwertahan sang Tolda *nga Ginapakigkitaan* pareho sa ila mga
katigulangan nga gintugyanan man sa pagguwardya sang puwertahan sang
balay† sang GINOO.
20 Sang una si Finehas nga anak ni Eleazar amo ang nagadumala sa mga guwardya
sang puwertahan, kag gin-updan siya sang GINOO.

21 Si Zacarias nga anak ni Meshelemia guwardya *man* sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan.
22 Ang mga guwardya sang puwertahan 212 tanan, kag ginlista sila suno sa listahan
sang ila mga kaliwat sa ila mga baryo. Ang naghatag sang katungdanan sa ila mga
katigulangan bilang mga guwardya sang puwertahan (tungod kay masaligan sila) amo
si David kag si Samuel nga propeta.
23 Ini nga mga guwardya kag ang ila mga kaliwat amo ang gintugyanan sa
pagguwardya sa mga puwertahan sang balay sang GINOO—nga gintawag man nga
Tolda.
24 Nagabantay sila sa apat ka kilid: sa east, west, north, kag south.
25 Kon kaisa ang ila mga paryente nga nagaestar sa mga baryo nagabulos sa ila sa
pagbantay sa sulod sang pito ka adlaw.
26 Pero ang apat ka pangulo nga mga guwardya, nga mga kaliwat ni Levi, amo ang
responsable sa mga kuwarto kag sa mga bodega sang templo.
27 Nagapulaw sila sa pagbantay sa palibot sang templo kay kinahanglan gid nila ini
nga bantayan kag abrihan kada aga.
28 Ang iban sa ila amo ang gintugyanan sa pagtatap sang mga kagamitan nga
ginagamit sa pagsimba. Ginaisip nila ini kon ila gamiton kag ginaisip liwat pagkatapos
gamiton.
29 Ang iban gintugyanan sa pagtatap sang iban pa nga mga kagamitan sa templo pati
sang harina, bino, lana, insenso, kag mga panakot.
30 Pero katungdanan sang mga pari ang pagmiksla sang mga panakot.
31 Si Matitia nga kaliwat ni Levi, nga kamagulangan nga anak ni Shalum nga kaliwat
ni Kora, amo ang gintugyanan sa pagluto sang tinapay *nga inughalad*.
32 Ang iban nga mga kaliwat ni Kora amo ang gintugyanan sa pagpreparar kag
pagplastar sang mga tinapay sa lamisa kada Adlaw nga Inugpahuway.
33 Ang mga musikero *sa templo* mga pangulo sang mga pamilya nga mga kaliwat ni
Levi. Kag wala na sila sing iban nga mga buluhaton, tungod kay nagahimo sila sang ila
buluhaton adlaw-gab-i.
34 Ini sila tanan mga pangulo sang mga pamilya nga mga kaliwat ni Levi, kag nalista
sila sa listahan sang ila mga kaliwat. Nag-estar sila sa Jerusalem.

Ang mga Kaliwat ni Saul
(1 Cro. 8:29-38)

35 Si Jiel nga amay ni Gibeon nag-estar sa Gibeon. Ang ngalan sang iya asawa amo si
Maaca.
36 Ang iya mga anak nga lalaki halin sa kamagulangan hasta sa kamanghuran amo
sila ni Abdon, Zur, Kish, Baal, Ner, Nadab,
37 Gedor, Ahio, Zacarias, kag Miklot
38 (nga amay ni Shimeam). Nag-estar sila malapit sa ila mga paryente sa Jerusalem.
39 Si Ner amay ni Kish, si Kish amay ni Saul, kag si Saul amay nila ni Jonatan,
Malkishua, Abinadab, kag Eshbaal.

---

* **9:19** *Ebiasaf:* ukon, *Abiasaf* † **9:19** *balay:* sa literal, *kampo*

40 Ang anak ni Jonatan amo si Merib Baal‡ nga amay ni Micas.
41 Ang mga anak ni Micas amo sila ni Piton, Melec, Tarea, kag Ahaz.§
42 Si Ahaz amay ni Jada,* kag si Jada amay nila ni Alemet, Azmavet, kag Zimri. Si Zimri amay ni Moza,
43 kag si Moza amay ni Binea. Ang anak ni Binea amo si Refaya, ang anak ni Refaya amo si Eleasa, kag ang anak ni Eleasa amo si Azel.
44 Si Azel may anom ka anak nga sila ni Azrikam, Bokeru, Ishmael, Shearia, Obadias, kag Hanan.

10

Ginpatay ni Saul ang Iya Kaugalingon
(1 Sam. 31:1-13)

1 Karon, nagpakig-away ang mga Filistinhon sa mga Israelinhon sa Bukid sang Gilboa. Madamo ang napatay *sa mga Israelinhon*, kag ang iban sa ila nagpalalagyo.
2 Ginlagas gid sang mga Filistinhon si Saul kag ang iya mga anak nga lalaki, kag ginpatay nila ang iya mga anak nga sila ni Jonatan, Abinadab, kag Malkishua.
3 Puwerte gid ang inaway nila ni Saul kag sang mga Filistinhon. Naigo si Saul sang pana kag napilasan.
4 Nagsiling si Saul sa manugdala sang iya armas, "Gabuta ang imo espada kag patya ako, kay kon indi, sila nga mga wala nagatuo sa Dios* amo ang magpatay sa akon, kag yagutaon nila ako." Pero nahadlok magpatay sa iya ang manugdala sang iya armas, gani ginkuha ni Saul ang iya mismo espada, kag ginbuno ang iya kaugalingon.
5 Sang makita sang manugdala sang iya armas nga patay na siya ginbuno man niya ang iya kaugalingon sang iya mismo espada, kag napatay man siya.
6 Gani napatay si Saul, ang iya tatlo ka anak nga lalaki, kag ang tanan niya nga tinawo.
7 Sadto nga tion may mga Israelinhon nga nagaestar sa kapatagan *sang Jezreel.* Sang makita nila nga nagpalagyo ang mga soldado sang Israel kag napatay na si Saul kag ang iya mga anak, ginbayaan nila ang ila mga banwa kag nagpalagyo man sila. Gani ginsulod sang mga Filistinhon ini nga mga banwa kag gin-estaran.
8 Sang sunod nga adlaw, pagkatapos sang inaway, nagkadto ang mga Filistinhon sa Bukid sang Gilboa sa pagkuha sang mga kagamitan sang mga napatay. Nakita nila didto ang bangkay ni Saul kag sang iya mga anak.
9 Ginkuha nila ang mga armas ni Saul kag gin-utod ang iya ulo. Dayon nagpadala sila sang mga mensahero sa bilog nga duta sang mga Filistinhon sa pagbalita didto sa ila mga dios-dios kag sa ila mga kasimanwa *nga napatay na si Saul.*
10 Ginbutang nila ang mga armas ni Saul sa templo sang ila mga dios, kag ginpakabit ang ulo ni Saul sa templo sang *ila dios nga si* Dagon.
11 Nabalitaan sang mga taga-Jabesh Gilead ang tanan nga ginhimo sang mga Filistinhon kay Saul.
12 Gani naglakat ang tanan nila nga maisog nga mga tawo kag ginkuha ang bangkay ni Saul kag sang iya mga anak, kag gindala nila sa Jabesh. Dayon ginlubong nila ini sa idalom sang dako nga kahoy sa Jabesh, kag nagpuasa sila sing pito ka adlaw.
13 Napatay si Saul tungod kay indi siya matutom sa GINOO. Wala niya gintuman ang sugo sang GINOO, kag nagdangop pa gani siya sa mga espiritista
14 imbes mangayo siya sang laygay sa GINOO. Gani ginpatay siya sang GINOO kag ginhatag ang ginharian kay David nga anak ni Jesse.

‡ **9:40** *Merib Baal:* nga amo man si Mefiboshet § **9:41** *Ahaz:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa Syriac kag sa Latin Vulgate. Tan-awa man sa 8:35. * **9:42** *Jada:* ukon, *Jara* * **10:4** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*

11

Nangin Hari si David sa Israel
(2 Sam. 5:1-10)

1 Nagkadto ang tanan nga Israelinhon kay David sa Hebron kag nagsiling, “Mga
kadugo mo kami.
2 Halin sang una, bisan sang si Saul pa ang amon hari, ikaw ang nagapangulo sa mga
Israelinhon sa pagpakig-away. Kag nagsiling sa imo ang GINOO nga imo Dios,
‘Atipanon mo ang akon katawhan nga mga Israelinhon pareho sa isa ka manug-atipan
sang mga karnero. Ikaw ang mangin pangulo nila.’”
3 Gani didto sa Hebron, naghimo si David sang kasugtanan sa mga manugdumala
sang Israel sa presensya sang GINOO, kag ginhaplasan nila sang lana ang ulo ni David
sa pagpakita nga siya na ang hari sang Israel, suno sa ginpromisa sang GINOO paagi
kay Samuel.
4 *Isa ka tion,* naglakat si David kag ang mga Israelinhon sa pagsalakay sa Jerusalem
(nga amo ang Jebus sang una). Ang mga Jebusnon nga nagaestar didto
5 nagsiling kay David, “Indi gid kamo makasulod diri sa Jerusalem.” Pero naagaw gid
man nila ni David ang mabakod nga kuta sang Zion, nga *gintawag sang ulihi nga*
Banwa ni David.
6 Nagsiling si David, “Ang bisan sin-o nga mag-una sa pagsalakay sa mga Jebusnon
mangin kumander sang mga soldado.” Si Joab nga anak ni Zeruya amo ang nag-una sa
pagsalakay. Gani nangin kumander siya.
7 Sa tapos maagaw ni David ang mabakod nga kuta, didto siya nag-estar, kag
gintawag niya ato nga Banwa ni David.
8 Ginpadugangan niya ini sang pader sa palibot halin sa manubo nga parte sang
banwa.* Si Joab ang nagdumala sa pagkay-o sang iban nga parte sang banwa.
9 Naggamhanan nga naggamhanan si David, tungod kay ginabuligan siya sang
GINOO nga Makagagahom.

Ang Maisog nga mga Tinawo ni David
(2 Sam. 23:8-39)

10 Amo ini ang mga lider sang maisog nga mga tinawo ni David. Sila kag ang tanan
nga Israelinhon nagsuporta gid sa paghari ni David, suno sa ginpromisa sang GINOO
parte sa Israel.
11 Si Jashobeam nga anak ni Hacmoni amo ang nagapanguna sa tatlo† ka maisog nga
mga tinawo ni David. Sa isa lang ka inaway, nakapatay siya sang 300 ka tawo paagi sa
iya bangkaw.
12 Ang sunod sa iya amo si Eleazar nga anak ni Dodai‡ nga kaliwat ni Ahoa, nga isa
man sa tatlo *ka maisog nga mga tinawo ni David.*
13 Isa siya sa mga nag-upod kay David sang nagpakig-away sila sa mga Filistinhon sa
Pas Damim. Didto sila nag-away sa talamnan sang barley. Nagpalagyo ang mga
Israelinhon,
14 pero si Eleazar kag si David nagpabilin didto sa tunga sang talamnan, kag
ginpamatay nila ang mga Filistinhon. Ginpadaog gid sila sang GINOO.
15 Isa ka adlaw, nagkadto kay David ang tatlo niya ka tinawo didto sa kuweba sang
Adulam. Ini sila nga tatlo miyembro sang 30 ka maisog nga mga tinawo ni David.
Nagakampo sadto ang mga Filistinhon sa Kapatagan sang Refaim
16 kag naagaw nila ang Betlehem. Samtang didto si David sa isa ka mabakod nga
palanaguan,

---

* **11:8** *manubo nga parte sang banwa:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini. † **11:11** *tatlo:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. (Tan-awa man sa 2 Sam. 23:8.) Sa Hebreo, *30.* ‡ **11:12** *Dodai:* ukon, *Dodo*

17 gin-uhaw siya. Nagsiling siya, “Maayo kuntani nga may magkuha para sa akon
sang tubig nga mainom didto sa bubon malapit sa puwertahan sang Betlehem.”
18 Gani nagsulod sing tago atong tatlo *ka maisog nga mga tawo* sa kampo sang mga
Filistinhon kag nagkuha sila sang tubig sa bubon malapit sa puwertahan sang
Betlehem kag gindala kay David. Pero indi mag-inom si David; sa baylo gin-ula niya ini
bilang halad sa GINOO.
19 Nagsiling siya, “O Dios ko, indi ko gid ini mainom tungod kay pareho ini kamahal
sa dugo sang mga tawo nga nagtaya sang ila kabuhi sa pagkuha sini.” Gani indi gid
mag-inom si David.
Amo ato ang mga ginhimo sang tatlo ka maisog nga mga tinawo ni David.
20 Si Abishai nga utod ni Joab amo ang pangulo sang 30§*ka maisog nga mga tinawo ni*
David. Nakapatay siya sang 300 ka Filistinhon paagi sa iya bangkaw. Gani nangin
bantog siya pareho sadtong tatlo ka maisog nga mga tawo,
21 pero indi siya parte nila. Kag tungod nga siya ang pinakabantog sa iya kaupod nga
30,* siya ang nangin kumander nila.
22 May isa pa ka maisog nga tawo nga ang iya ngalan si Benaya. Taga-Kabzeel siya,
kag ang iya amay amo si Jehoyada. Naghimo siya sang pinasahi nga mga buhat, lakip
na ang pagpatay sa duha ka pinakamaayo nga soldado sang Moab. *Sa isa man ka tion,*
ginlagas niya ang isa ka leon. Bisan nagasnow *kag madanlog*, nagpanaog siya sa buho
kag ginpatay niya ang leon.
23 *Sa isa pa gid ka tion*, ginpatay niya ang isa ka Egyptohanon nga may kataason nga
7 feet kag 6 inches. Ang armas sang Egyptohanon bangkaw nga mabug-at kag
madamol,† pero ang iya armas inuglampos lang. Gin-agaw niya ang bangkaw sa
Egyptohanon kag amo ini ang ginpatay sa iya.
24 Amo ato ang mga ginhimo ni Benaya nga anak ni Jehoyada. Nangin bantog man
siya pareho sa tatlo ka maisog nga mga tawo,
25 pero indi siya parte nila. Kag tungod nga mas bantog siya sang sa iya kaupod nga
30, ginhimo siya ni David nga pangulo sang iya mga badigard.
26 Amo ini ang mga maayo nga mga soldado:
si Asahel nga utod ni Joab,
si Elhanan nga anak ni Dodo nga taga-Betlehem,
27 si Shamot nga taga-Haror,‡
si Helez nga taga-Pelon,
28 si Ira nga anak ni Ikesh nga taga-Tekoa,
si Abiezer nga taga-Anatot,
29 si Sibecai nga taga-Husha,
si Ilai§ nga taga-Ahoa,
30 si Maharai nga taga-Netofa,
si Heled* nga anak ni Baanah nga taga-Netofa,
31 si Itai nga anak ni Ribai nga taga-Gibea, nga sakop sang Benjamin,
si Benaya nga taga-Piraton,
32 si Hurai† nga nagaestar malapit sa mga ililigan sang tubig sang Gaash, si Abiel‡
nga taga-Araba,
33 si Azmavet nga taga-Baharum,§

§ **11:20** *30:* Amo ini sa Syriac kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *tatlo.* * **11:21** *30:* sa Hebreo, *tatlo.* Pero tan-awa sa bersikulo 25. † **11:23** *mabug-at kag madamol:* sa literal, *pareho sa likisan sang manughabol (*sa English, *weaver's rod)* ‡ **11:27** *Shamot nga taga-Haror:* ukon, *Shama nga taga-Harod* § **11:29** *Ilai:* ukon, *Zalmon* * **11:30** *Heled:* ukon, *Heleb* † **11:32** *Hurai:* ukon, *Hudai* ‡ **11:32** *Abiel:* ukon, *Abi Albon* § **11:33** *Baharum:* ukon, *Bahurim*

si Eliaba nga taga-Shaalbon,
34 ang mga anak ni Hashem* nga taga-Gizon,
si Jonatan nga anak ni Shagee† nga taga-Harar,
35 si Ahiam nga anak ni Sacar‡ nga taga-Harar,
si Elifal nga anak ni Ur,
36 si Hefer nga taga-Mekerat,
si Ahia nga taga-Pelon,
37 si Hezro nga taga-Carmel,
si Naarai§ nga anak ni Ezbai,
38 si Joel nga utod ni Natan,
si Mibhar nga anak ni Hagri,
39 si Zelek nga taga-Ammon,
si Naharai nga taga-Beerot, nga manugdala sang armas ni Joab nga anak ni Zeruya,
40 si Ira kag si Gareb nga mga taga-Jatir,*
41 si Uria nga Hithanon,
si Zabad nga anak ni Alai,
42 si Adina nga anak ni Shiza nga isa ka pangulo sa tribo ni Reuben kag may 30 siya ka tinawo,
43 si Hanan nga anak ni Maaca,
si Joshafat nga taga-Mitna,
44 si Uzia nga taga-Ashterat,
si Shama kag Jiel nga mga anak ni Hotam nga taga-Aroer,
45 si Jediel nga anak ni Shimri,
si Joha nga iya utod nga taga-Tiz,
46 si Eliel nga taga-Mahav,
si Jeribai kag Joshavia nga mga anak ni Elnaam,
si Itma nga taga-Moab,
47 si Eliel, Obed, kag Jaasiel nga taga-Mezoba.

12

Ang mga Tawo nga Nag-upod kay David kag sa Iya mga Soldado

1 Amo ini ang mga tawo nga nagkadto kay David didto sa Ziklag *kag nag-upod sa iya* sang nagapanago siya kay Saul nga anak ni Kish. Isa sila sa mga nagbulig kay David sa inaway.
2 May mga pana sila, kag sagad gid sila magpana ukon maglabyog sang bato, tuo man ukon wala nga kamot. Mga paryente sila ni Saul halin sa tribo ni Benjamin.

3 Ginpanguluhan sila ni Ahiezer kag ni Joash nga mga anak ni Shemaa nga taga-Gibeah. *Amo ini ang ila mga ngalan*:
si Jeziel kag si Pelet nga mga anak ni Azmavet,
si Beraca kag si Jehu nga taga-Anatot,
4 si Ishmaya nga taga-Gibeon, nga bantog kag maisog nga lider sang 30 *ka maisog nga mga soldado*,
si Jeremias, Jahaziel, Johanan, Jozabad nga taga-Gedera,
5 si Eluzai, Jerimot, Bealia, Shemaria, kag Shefatia nga taga-Haruf,
6 si Elkana, Ishia, Azarel, Joezer, kag Jashobeam nga mga kaliwat ni Kora,
7 si Joela kag Zebadia nga mga anak ni Jeroham nga taga-Gedor.

---

* **11:34** *Hashem:* ukon, *Jashen* † **11:34** *Shagee:* ukon, *Sama* ‡ **11:35** *Sacar:* ukon, *Sharar* § **11:37** *Naarai:* ukon, *Paarai* * **11:40** *taga-Jatir:* ukon, *kaliwat ni Itra*

8 May mga tawo man nga halin sa tribo ni Gad nga nag-upod kay David didto sa
mabakod nga palanaguan sa kamingawan. Mga maisog sila nga mga soldado kag
sagad sila maggamit sang taming kag bangkaw. Pareho sila kaisog sa mga leon, kag
pareho kadasig sa usa sa kabukiran:

9 si Ezer amo ang ila pangulo,
si Obadias ang ikaduha,
si Eliab ang ikatatlo,
10 si Mishmana ang ikaapat,
si Jeremias ang ikalima,
11 si Atai ang ikaanom,
si Eliel ang ikapito,
12 si Johanan ang ikawalo,
si Elzabad ang ikasiyam,
13 si Jeremias ang ikanapulo,
kag si Macbanai ang ikaonse.

14 Ini sila nga mga kaliwat ni Gad mga kumander sang mga soldado. Ang
pinakamaluya sa ila makadumala sang 100 ka soldado kag ang pinakamakusog sa ila
makadumala sang 1,000 ka soldado.
15 Gintabok nila ang *Suba sang* Jordan sang tion sang tigbalaha sini sa una nga bulan
sang tuig, kag gintabog nila ang tanan nga nagaestar sa kapatagan sa east kag sa west
sang suba.

16 May mga tawo man nga halin sa tribo ni Benjamin kag ni Juda nga nagkadto kay
David didto sa mabakod nga palanaguan.
17 Nagguwa si David sa pagsugata sa ila kag nagsiling, “Kon nagkadto kamo diri sa
pagbulig sa akon bilang mga abyan, ginabaton ko kamo nga mag-upod sa amon. Pero
kon nagkadto kamo diri sa pagtugyan sa akon sa akon mga kaaway bisan wala ako
sing may ginhimo nga malain sa inyo, kabay pa nga makita ini sang Dios sang aton
mga katigulangan kag silutan niya kamo.”

18 Dayon gin-gamhan sang Espiritu si Amasai nga *sang ulihi nangin* lider sang 30 *ka
maisog nga mga soldado, kag nagsiling siya*,

“Imo kami, O David nga anak ni Jesse!
Kabay pa nga magmadinalag-on ka
kag ang mga nagabulig sa imo,
kay ang imo Dios nagabulig sa imo.”

Gani ginbaton sila ni David kag ginhimo nga mga opisyal sang iya mga soldado.

19 May mga tawo man nga halin sa tribo ni Manase nga nag-upod kay David sang
magkadto siya sa mga Filistinhon sa pagpakig-away kay Saul. Pero ang natabo, wala
magsugot ang mga Filistinhon nga mag-upod si David kag ang iya mga tinawo, kay
nagahunahuna sila nga basi mag-unong liwat si David sa iya agalon nga si Saul. Gani
pagkatapos nila diskusyon, ginpabalik nila si David *sa Ziklag*.

20 Amo ini ang mga tawo nga halin sa tribo ni Manase nga nag-upod kay David sa
Ziklag: Adnah, Jozabad, Jediel, Micael, Jozabad, Elihu, kag Ziletai. Ang kada isa sa ila
lider sang isa ka libo ka soldado sa tribo ni Manase.
21 Nagbulig sila kay David sa pagpakig-away sa mga manugsalakay, kay mga maayo
sila tanan nga soldado. Amo ina nga nangin kumander sila sang mga soldado ni David.

22 Kada adlaw, may mga tawo nga nagakadto kay David sa pagbulig sa iya, hasta nga
nagdamo kag nagbakod ang iya mga soldado.*
23 Amo ini ang kadamuon sang armado nga mga soldado nga nagkadto kay David
didto sa Hebron sa pagbulig sa iya nga maagaw ang ginharian ni Saul, suno sa
ginpromisa sang GINOO:
24 Halin sa tribo ni Juda: 6,800 ka armado nga mga soldado nga may mga bangkaw
kag mga pana.
25 Halin sa tribo ni Simeon: 7,100 ka maayo nga mga soldado.
26 Halin sa tribo ni Levi: 4,600 *ka soldado*,
27 lakip na si Jehoyada nga pangulo sang pamilya ni Aaron kag ang iya 3,700 ka
tinawo,
28 kag si Zadok nga isa ka bataon kag maayo nga soldado kag ang 22 ka opisyal halin
sa iya pamilya.
29 Halin sa tribo ni Benjamin nga mga paryente ni Saul: 3,000 *ka soldado*. Kalabanan
sa mga kaliwat ni Benjamin padayon nga nag-unong kay Saul.
30 Halin sa tribo ni Efraim: 20,800 ka maayo nga mga soldado kag bantog sa ila mga
pamilya.
31 Halin sa katunga nga tribo ni Manase: 18,000 *ka soldado*. Ginpadala sila para lang
sa pagbulig nga mangin hari si David.
32 Halin sa tribo ni Isacar: 200 ka pangulo upod sa ila mga paryente nga ila
ginadumalahan. Ini sila nakahibalo kon ano ang dapat himuon sang Israel kag kon
san-o nila ini himuon.
33 Halin sa tribo ni Zebulun: 50,000 ka maayo gid nga mga soldado nga preparado sa
inaway. Armado sila sang nagkalain-lain nga armas. Handa gid sila nga magbulig kag
mag-unong *kay David*.
34 Halin sa tribo ni Naftali: 1,000 ka opisyal kag 37,000 ka soldado nga may dala nga
mga taming kag mga bangkaw.
35 Halin sa tribo ni Dan: 28,600 ka mga soldado nga preparado sa inaway.
36 Halin sa tribo ni Asher: 40,000 ka maayo nga mga soldado nga preparado sa
inaway.
37 Kag halin sa mga tribo sa east sang *Suba sang* Jordan, ang tribo ni Reuben, Gad kag
katunga sang tribo ni Manase: 120,000 ka soldado nga armado sang nagkalain-lain
nga armas.
38 Ini sila tanan mga soldado nga nagbuluntar sa pagpakig-away. Nagkadto sila sa
Hebron nga determinado sa paghimo kay David nga hari sa bilog nga Israel. Halos ang
tanan nga Israelinhon gusto gid nga si David mangin ila hari.
39 Nagpabilin sila didto sang tatlo ka adlaw upod kay David nga nagakinaon kag
nagaininom kay ginpadal-an sila sang ila mga kasimanwa sang pagkaon.
40 Nagdala man sang pagkaon ang ila mga kadugo halin pa sa malayo nga lugar sang
Isacar, Zebulun, kag Naftali. Ginkarga nila ini sa mga donkey, mga camel, mga mula,†
kag mga baka. Madamo ang ila mga harina, mga binulad nga higos, pasas, bino, lana,
baka, kag karnero. Malipayon gid ang tanan sa Israel.

13

Ang Pagkuha sang Kahon sang Kasugtanan
(2 Sam. 6:1-11)

1 Nagpakig-estorya si David sa iya mga opisyal, nga mga kumander sang linibo kag
ginatos nga soldado.

---

* **12:22** *hasta nga nagdamo kag nagbakod ang iya mga soldado:* ukon, *hasta nga nagdamo ang iya mga soldado, pareho sang mga soldado sang Dios* † **12:40** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

2 Dayon nagsiling siya sa bilog nga komunidad sang Israel, “Kon maayo para sa inyo
kag kon kabubut-on sang GINOO nga aton Dios, magpadala kita sang mensahi sa tanan
ta nga kasimanwa sa bilog nga teritoryo sang Israel, pati sa mga pari kag mga Levita
nga nagaestar kaupod nila sa ila mga banwa nga may mga palahalban. Pakadtuon ta
sila diri sa pagbuylog sa aton.
3 Tion na ini nga kuhaon ta ang Kahon sang aton Dios, kay wala ta ini ginsapak sang
si Saul pa ang hari.”
4 Nagsugot ang bilog nga komunidad kay nakita nila nga amo ato ang husto nga
himuon.
5 Gani gintipon ni David ang tanan nga Israelinhon, halin sa *Suba sang* Shihor sa
Egypt hasta sa Lebo Hamat,* sa pagkuha sang Kahon sang Dios† sa Kiriat Jearim.
6 Nagkadto si David kag ang mga Israelinhon sa Baala sa Juda (nga amo man ang
Kiriat Jearim). Ginkuha nila didto ang Kahon sang GINOONG Dios, nga sa diin ara ang
iya presensya.‡ Nagapuyo ang GINOO sa tunga sang mga kerubin *nga ara sa ibabaw
sang Kahon*.
7 Ginkuha nila ang Kahon sang Dios sa balay ni Abinadab kag ginkarga sa bag-o nga
karo. Si Uza kag si Ahio ang nagagiya sa karo.
8 Nagselebrar si David kag ang tanan nga Israelinhon sa presensya sang Dios sa
bug-os nila nga kusog. Nagakanta sila kag nagatukar sang mga arpa, lira, tamborin,
cymbals, kag trumpeta.
9 Sang pag-abot nila sa linasan ni Kidon,§ gin-uyatan ni Uza ang Kahon, tungod
nakadalin-as ang mga baka.
10 Naakig gid ang GINOO kay Uza tungod gin-uyatan niya ang Kahon. Gani napatay
siya didto sa presensya sang Dios.
11 Naakig si David tungod ginsilutan sang GINOO si Uza sa iya kaakig. Amo ina nga
hasta subong ginatawag ato nga lugar nga Perez Uza.*
12 Hinadlukan si David sa Dios sadto nga adlaw, kag nagsiling siya, “Paano na lang
madala sa akon *banwa* ang Kahon sang Dios?”
13 Gani nagdesisyon siya nga indi na lang niya pagdal-on ang Kahon sa iya banwa.†
Sa baylo, ginbilin niya ini sa balay ni Obed Edom nga taga-Gat.
14 Didto ini sa balay ni Obed Edom sa sulod sang tatlo ka bulan, kag ginpakamaayo
sang GINOO ang panimalay ni Obed Edom kag ang tanan niya nga pagkabutang.

14

Ang Palasyo kag Pamilya ni David sa Jerusalem
(2 Sam. 5:11-16)

1 Karon nagpadala si Haring Hiram sang Tyre sang mga mensahero kay David
kaupod ang mga panday kag mga mason, lakip ang mga kahoy nga sedro, para
patindugan si David sang palasyo.
2 Kag nareyalisar ni David nga ang GINOO ang nagbutang sa iya nga hari sa Israel kag
nagpauswag sang iya ginharian para sa iya katawhan nga mga Israelinhon.
3 Didto sa Jerusalem, madamo pa gid ang ginpangasawa ni David, kag nagdugang pa
gid ang iya mga anak.
4 Amo ini ang iya mga anak nga natawo didto: Shamua,* Shobab, Natan, Solomon,
5 Ibhar, Elishua, Elpelet,
6 Noga, Nefeg, Jafia,

---

* **13:5** *Lebo Hamat:* ukon, *Taklaran sang Hamat* † **13:5** *Kahon sang Dios* nga amo ang Kahon sang Kasugtanan ‡ **13:6** *ara ang iya presensya:* sa literal, *ginatawag ang iya ngalan* § **13:9** *Kidon:* ukon, *Nacon* * **13:11** *Perez Uza:* buot silingon sa Hebreo, *gulpi nga kaakig kay Uza* † **13:13** *iya banwa:* sa Hebreo, *Banwa ni David* * **14:4** *Shamua:* ukon, *Shimea*

7 Elishama, Beeliada,† kag Elifelet.

Ginpierdi ni David ang mga Filistinhon
(2 Sam. 5:17-25)

8 Sang mabalitaan sang mga Filistinhon nga si David ang ginpili nga hari sa bilog nga
Israel, gintipon nila ang tanan nila nga mga soldado sa pagdakop sa iya. Pero
nabalitaan ato ni David, kag naglakat siya sa pagsugata sa ila.
9 Karon, ginsalakay sang mga Filistinhon ang Kapatagan sang Refaim.
10 Gani nagpamangkot si David sa Dios, "Salakayon bala namon ang mga
Filistinhon? Ipapierdi mo bala sila sa amon?" Nagsabat ang GINOO sa iya, "Huo, lakat
kamo, kay ipapierdi ko gid sila sa inyo."
11 Gani nagkadto si David kag ang iya mga tinawo sa Baal Perazim, kag didto
ginpierdi nila ang mga Filistinhon. Nagsiling dayon si David, "Ginlaglag sang Dios ang
akon mga kaaway nga daw sa ginsalakay sang mabaskog nga baha, kag gin-gamit niya
ako sa paglaglag sa ila." Amo ina kon ngaa gintawag ato nga lugar nga Baal Perazim.‡
12 Ginbayaan sang mga Filistinhon ang ila mga dios-dios didto, kag nagmando si
David nga sunugon ini.
13 Ginsalakay liwat sang mga Filistinhon ang Kapatagan *sang Refaim*.
14 Gani nagpamangkot liwat si David sa Dios, kag nagsabat ang Dios sa iya, "Indi
kamo magderetso salakay sa ila kundi libuti ninyo sila kag salakaya malapit sa mga
kahoy nga balsam.
15 Kon mabatian ninyo ang *daw* martsa sang mga soldado sa ibabaw nga parte sang
mga kahoy nga balsam, magsalakay dayon kamo kay amo ina ang tanda nga
nagapanguna ako sa inyo sa pagsalakay sa mga Filistinhon."
16 Gani gintuman ni David ang ginsugo sang Dios sa iya, kag ginpamatay nila ang
mga Filistinhon halin sa Gibeon pakadto sa Gezer.
17 Gani nangin bantog si David sa bisan diin, kag ginpahadlok sang GINOO sa iya ang
tanan nga nasyon.

15

Ang Pagpreparar sa Pagkuha sang Kahon sang Kasugtanan

1 Nagpatindog si David sang mga building para sa iya kaugalingon didto sa iya
banwa.* Nagpahimo man siya sang tolda para sa Kahon sang Dios kag ginplastar niya
ini sa lugar nga iya ginpreparar para sa sini.
2 Dayon nagsiling si David, "Wala sing may magdala sang Kahon sang Dios
magluwas sa mga Levita, tungod kay ginpili sila sang GINOO sa pagdala sang Kahon
sang GINOO kag sa pag-alagad sa iya presensya hasta san-o."
3 Gintipon ni David ang tanan nga Israelinhon sa Jerusalem sa pagdala sang Kahon
sang GINOO sa lugar nga iya ginpreparar para sa sini.
4 Ginpatawag man niya ang mga pari† kag mga Levita, *nga ang ila kadamuon amo ini*:
5 Halin sa mga kaliwat ni Kora, 120, kag ginpanguluhan sila ni Uriel.
6 Halin sa mga kaliwat ni Merari, 220, kag ginpanguluhan sila ni Asaya.
7 Halin sa mga kaliwat ni Gershon,‡ 130, kag ginpanguluhan sila ni Joel.
8 Halin sa mga kaliwat ni Elizafan, 200, kag ginpanguluhan sila ni Shemaya.
9 Halin sa mga kaliwat ni Hebron, 80, kag ginpanguluhan sila ni Eliel.
10 Halin sa mga kaliwat ni Uziel, 112, kag ginpanguluhan sila ni Aminadab.
11 Dayon ginpatawag ni David si Zadok kag si Abiatar nga mga pari, kag ang mga
Levita nga sila ni Uriel, Asaya Joel, Shemaya, Eliel, kag Aminadab.

† **14:7** *Beeliada:* ukon, *Eliada* ‡ **14:11** *Baal Perazim:* buot silingon sa Hebreo, *ang Ginoo nga gulpi nagsalakay*
* **15:1** *iya banwa:* sa Hebreo, *Banwa ni David* † **15:4** *mga pari:* sa literal, *mga kaliwat ni Aaron* ‡ **15:7** *Gershon:* ukon, *Gershom*

12 Nagsiling siya sa ila, “Kamo ang mga pangulo sang mga pamilya nga mga kaliwat
ni Levi. Magpakatinlo kamo§ kag ang inyo kapareho nga mga kaliwat ni Levi, para
madala ninyo ang Kahon sang GINOO, ang Dios sang Israel, sa lugar nga ginpreparar ko
para sa sini.
13 Tungod indi kamo ang nagdala sang Kahon sang nahauna nga tion, ginsilutan kita
sang GINOO nga aton Dios sa iya kaakig. Wala kita magpamangkot sa GINOO kon paano
ini dal-on sa husto nga pamaagi.”
14 Gani nagpakatinlo* ang mga pari kag ang mga Levita para madala nila ang Kahon
sang GINOO, ang Dios sang Israel.
15 Kag gindala nila ang Kahon sang Dios paagi sa tukon nga pangtuwang, suno sa
ginsugo sang GINOO kay Moises.
16 Ginsugo ni David ang mga pangulo sang mga Levita sa pagpili sang mga
manugkanta halin sa ila kapareho nga mga Levita, sa pagkanta sang masadya nga
mga kalantahon nga ginatukaran sang mga lira, arpa, kag mga cymbals.
17 Gani ginpili sang mga Levita si Heman nga anak ni Joel, si Asaf nga anak ni
Berekia, kag si Etan nga anak ni Kushaya nga kaliwat ni Merari.
18 Ang ginpili nga magbulig sa ila amo ang ila mga paryente nga sila ni Zacarias,
Jaaziel, Shemiramot, Jehiel, Uni, Eliab, Benaya, Maasea, Mattitia, Elifelehu, Miknea,
kag ang mga guwardya sang puwertahan *sang Tolda* nga sila ni Obed Edom kag Jiel.
19 Ang gintugyanan sa pagtukar sang mga saway nga cymbals amo sila ni Heman,
Asaf, kag Etan.
20 Ang gintugyanan sa pagtukar sang mga lira sa mataas nga tunog† amo sila ni
Zacarias, Aziel, Shemiramot, Jehiel, Uni, Eliab, Maasea, kag Benaya.
21 Ang gintugyanan sa pagtukar sang mga arpa sa manubo nga tunog‡ amo sila ni
Mattitia, Elifelehu, Miknea, Obed Edom, Jiel, kag Azazia.
22 Ang gintugyanan sa pagpanguna sa pagkanta amo si Kenania nga pangulo nga
Levita, tungod kay maayo siya magkanta.
23 Ang gintugyanan sa pagbantay sang Kahon *sang Kasugtanan* amo si Berekia kag si
Elkana.
24 Ang gintugyanan sa pagpatunog sang trumpeta sa atubangan sang Kahon sang
Dios amo ang mga pari nga sila ni Shebania, Joshafat, Netanel, Amasai, Zacarias,
Benaya, kag Eliezer. Si Obed Edom kag si Jehia mga manugbantay man sa Kahon *sang
Kasugtanan*.

Gindala sa Jerusalem ang Kahon sang Kasugtanan
(2 Sam. 6:12-22)

25 Gani malipayon nga nagkadto si David, ang mga manugdumala sang Israel, kag
ang mga kumander sang linibo ka soldado sa balay ni Obed Edom sa pagkuha sang
Kahon sang Kasugtanan sang GINOO.
26 Kag tungod ginbuligan sang Dios ang mga Levita sang ginadala nila ang Kahon
sang Kasugtanan sang GINOO, naghalad sila sang pito ka turo nga baka kag pito ka
karnero.
27 Si David nagabayo sang linen pati ang tanan nga Levita nga nagadala sang Kahon
sang Kasugtanan, ang mga manugkanta, kag si Kenania nga amo ang gintugyanan sa
pagpanguna sa pagkanta. Nagasul-ob man si David sang espesyal nga panapton§ nga
maayo nga klase nga linen.

---

§ **15:12** *magpakatinlo kamo:* buot silingon, *tumanon ninyo ang seremonya sang pagpakatinlo.* * **15:14** *nagpakatinlo:* buot silingon, *naghimo sila sang seremonya nga para mangin takos sila sa Dios.* † **15:20** *mataas nga tunog:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **15:21** *manubo nga tunog:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **15:27** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod*

28 Gani gindala sang tanan nga Israelinhon ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO
nga may paghinugyaw, pagpatunog sang mga trumpeta, mga budyong kag mga
cymbals, kag pagtukar sang mga lira kag mga arpa.
29 Sang nagapasulod na ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO sa Banwa ni David,
nagtan-aw si Mical nga anak ni Saul sa bintana. Kag sang makita niya si Haring David
nga nagasaot sa kalipay, ginkaugtan niya siya.

16

1 Ginbutang nila ang Kahon sang Dios sa sulod sang tolda nga ginpatindog ni David
para sa sini nga Kahon. Dayon naghalad sila sa GINOO sang mga halad nga ginasunog
kag sang mga halad nga para sa maayo nga relasyon.
2 Pagkatapos nila ni David halad sadto, ginbendisyunan niya ang mga tawo sa
ngalan sang GINOO.
3 Dayon ginhatagan niya ang tagsa ka Israelinhon didto, lalaki kag babayi, sang
tinapay, karne,* kag mga pasas.
4 Nagpili si David sang mga Levita sa pag-alagad sa atubangan sang Kahon sang
GINOO, sa pagpangamuyo, sa pagpasalamat kag sa pagdayaw sa GINOO, ang Dios sang
Israel.
5 Si Asaf amo ang nagapanguna sa ila kag siya ang manugpatunog sang mga cymbals.
Ang sunod sa iya amo si Zacarias, dayon si Jiel, Shemiramot, Jehiel, Matitia, Eliab,
Benaya, Obed Edom, kag Jiel. Sila ang mga manugtukar sang mga lira kag mga arpa.
6 Ang mga pari nga si Benaya kag Jahaziel amo ang manugpatunog permi sang mga
trumpeta sa atubangan sang Kahon sang Kasugtanan sang Dios.

Ang Kanta ni David sa Pagpasalamat
(Sal. 105:1-15; 96:1-13; 106:1, 47-48)

7 Sadto nga adlaw sa una nga tion, ginhatag ni David sa una nga tion kay Asaf kag sa
iya kapareho nga mga Levita ang ini nga kanta sa pagpasalamat sa GINOO:
8 Pasalamati ninyo ang GINOO; simbaha ninyo siya!
Isugid sa mga katawhan ang iya mga binuhatan.
9 Kantahi ninyo siya sang mga pagdayaw;
isugid ang tanan nga makatilingala niya nga mga binuhatan.
10 Dayawa ninyo ang iya pagkabalaan.†
Magkalipay kamo nga mga nagadangop sa iya.
11 Magsalig kamo sa GINOO kag sa iya nga kusog.
Magdangop kamo permi sa iya.

12-13 Kamo nga mga pinili sang Dios kag mga kaliwat ni Israel
nga amo man si Jacob nga alagad sang Dios,
dumduma ninyo ang iya makatilingala nga mga binuhatan,
ang iya mga milagro, kag ang iya mga paghukom.
14 Siya ang GINOO nga aton Dios,
kag nagahukom siya sa bilog nga kalibutan.
15 Indi gid niya pagkalimtan ang iya kasugtanan hasta san-o,
ang iya promisa hasta sa linibo ka henerasyon.
16 Ini nga kasugtanan ginhimo niya kay Abraham
kag ginpromisa man niya kay Isaac.
17 Ginpadayon niya ini nga kasugtanan kay Jacob,
nga ginatawag man Israel,

* **16:3** *karne:* Amo ini sa Syriac, pero sa Hebreo indi klaro. † **16:10** *pagkabalaan:* sa literal, *balaan nga ngalan*

kag magapadayon ini nga kasugtanan hasta san-o.
18 Nagsiling siya *sa tagsa sa ila*,
“Ihatag ko sa imo ang duta sang Canaan
bilang palanublion mo kag sang imo mga kaliwat.”‡

19 Sadto anay diutay pa lang kaayo ang katawhan sang Dios,
kag mga pangayaw pa lang sila sa duta sang Canaan.
20 Nagsaylo-saylo sila sa mga nasyon kag sa mga ginharian.
21 Pero wala pagtuguti sang Dios nga daog-daugon sila sang iban.
Para maproteksyunan sila, ginsabdong niya ang mga hari
nga nagkontra sa ila.
Siling niya,
22 “Indi ninyo pag-anha ang akon pinili nga mga alagad;
indi ninyo paghaliti ang akon mga propeta.”

23 Kamo nga mga katawhan sa bilog nga kalibutan,
magkanta kamo sa GINOO.
Isugid ninyo adlaw-adlaw ang parte sa pagluwas niya sa aton.
24 Isugid ninyo sa tanan nga katawhan sang mga nasyon
ang iya pagkagamhanan
kag ang iya makatilingala nga mga binuhatan.
25 Kay gamhanan ang GINOO, kag takos gid nga dayawon.
Dapat siya nga tahuron labaw sa tanan nga dios,
26 kay ang tanan nga dios sang iban nga mga nasyon
ginhimo man lang nila para ila simbahon,
pero ang GINOO amo ang naghimo sang kalangitan.
27 Ara sa iya ang pagkagamhanan kag pagkahalangdon;
ang kusog kag kalipay ara sa iya puluy-an.

28 Dayawa ninyo ang GINOO,
kamo nga mga katawhan sang mga nasyon.
Dayawa ninyo ang iya gahom kag kusog.
29 Ihatag sa GINOO ang pagpadungog
nga nagakadapat sa iya,
kag magdala kamo sang halad sa iya presensya.
Simbaha ninyo siya sa iya balaan nga presensya.
30 Magtahod kamo sa iya presensya,
kamo nga mga katawhan sa bilog nga kalibutan.
Ginpahamtang niya sing mabakod ang kalibutan kag indi ini mauyog.
31 Magkalipay ang kalangitan kag ang kalibutan.
Magsugid sila sa mga nasyon, “Nagahari ang GINOO.”
32 Magkalipay man sing tudo ang kadagatan, mga latagon,
kag ang tanan nga ara sa ila.
33 Ang mga kahoy sa kagulangan magakanta sa kalipay
sa presensya sang GINOO.
Kay magaabot siya sa paghukom *sa mga tawo* sa kalibutan.

34 Pasalamati ang GINOO kay maayo siya;
ang iya gugma wala sing katapusan.

‡ **16:18** *palanublion mo kag sang imo mga kaliwat:* sa Hebreo, *palanublion ninyo*

35 Magpangamuyo kamo,
“Luwasa kami, O Dios nga amon Manluluwas;
hilwaya kami sa mga nasyon
kag tipuna kami liwat *sa amon duta*
para makapasalamat kami kag makadayaw sa imo pagkabalaan.§
36 Dalayawon ang GINOO,
ang Dios sang Israel, hasta san-o.”
Dayon nagsabat ang tanan nga katawhan, “Amen.” Kag nagdayaw sila sa GINOO.

37 Gintugyan ni David kay Asaf kag sa iya kapareho *nga mga Levita* ang pag-alagad permi sa atubangan sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO, suno sa kinahanglan nga himuon kada adlaw.
38 Lakip sa sini nga grupo amo si Obed Edom nga anak ni Jedutun, si Hosa, kag ang 68 pa ka Levita, nga amo ang mga guwardya sang puwertahan *sang Tolda*.
39 Gintugyan ni David kay Zadok nga pari kag sa iya kapareho nga mga pari ang Tolda sang GINOO didto sa mataas nga lugar sa Gibeon.
40 Sila permi ang maghalad sang mga halad nga ginasunog sa halaran, adlaw-gab-i, suno sa tanan nga nasulat sa Kasuguan sang GINOO nga iya ginhatag sa Israel.
41 Kaupod man nila si Heman, si Jedutun, kag ang iban nga ginpili sa pagkanta sang pagpasalamat sa GINOO tungod sa iya gugma nga wala sing katapusan.
42 Responsibilidad ni Heman kag ni Jedutun ang pagpatunog sang mga trumpeta, mga cymbals kag sang iban pa nga mga instrumento nga ginagamit sa pagkanta sang mga ambahanon para sa Dios. Ang mga anak ni Jedutun amo ang gintugyanan sa pagbantay sang puwertahan.
43 Dayon nagpuli ang tanan sa ila mga balay, kag si David nagpuli man sa pagbendisyon sang iya pamilya.

17

Ang Promisa sang Dios kay David
(2 Sam. 7:1-17)

1 Sang nagaestar na si David sa iya palasyo, nagsiling siya kay Propeta Natan, “Ari ako nagaestar sa palasyo nga hinimo halin sa kahoy nga sedro, pero ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO ara lang sa tolda.”
2 Nagsabat si Natan kay David, “Himua ang gusto mo nga himuon, kay ang Dios nagaupod sa imo.”
3 Pero sadto mismo nga gab-i nagsiling ang Dios kay Natan,
4 “Lakat, kag silinga ang akon alagad nga si David nga amo ini ang akon ginasiling: ‘Indi ikaw ang magapatindog sang templo nga pagaestaran ko.
5 Wala pa ako makaestar sa templo halin sang tion nga ginpaguwa ko ang mga Israelinhon *sa Egypt* hasta subong. Nagasaylo-saylo lang ako nga ang akon ginaestaran tolda.
6 Sa akon pagsaylo-saylo upod sa akon katawhan nga mga Israelinhon, wala ako magreklamo sa ila mga pangulo nga akon ginsugo sa pag-atipan sa ila nga wala nila ako pagpatindugi sang templo nga hinimo halin sa kahoy nga sedro.’
7 “Silinga pa gid si David nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling, ‘Manugbantay ka sang una sang mga karnero, pero ginpili ko ikaw nga magdumala sa akon katawhan nga mga Israelinhon.

§ **16:35** *pagkabalaan:* sa literal, *balaan nga ngalan*

8 Gin-updan ko ikaw bisan diin ka nagkadto, kag ginpapierdi ko sa imo ang tanan mo
nga kaaway. Karon, pabantugon ko ikaw pareho sa iban nga bantog nga mga tawo sa
kalibutan.
9 Ginhatagan ko na sang permanente nga lugar ang akon katawhan nga mga
Israelinhon. May kaugalingon na sila nga elistaran kag wala na sing may magtublag sa
ila. Indi na sila pagdaog-daugon sang malain nga mga tawo pareho sang una,
10 halin sang tion nga nagbutang ako sang mga pangulo sa akon katawhan nga mga
Israelinhon. Pierdihon ko man ang tanan mo nga kaaway. Ako, ang GINOO, nagasugid
sa imo nga magahari permi ang isa sang imo mga kaliwat.
11 Kon mapatay ka na kag ilubong upod sa imo mga katigulangan, pabuslon ko sa
imo ang isa sa imo mga anak, kag palig-unon ko ang iya ginharian.
12 Siya ang magapatindog sang templo para sa akon, kag siguraduhon ko nga ang iya
mga kaliwat amo ang magahari hasta san-o.
13 Mangin pareho ako sa isa ka amay sa iya, kag mangin pareho siya sa isa ka anak sa
akon. Magapabilin ang akon gugma sa iya, indi pareho sa akon ginhimo kay Saul nga
imo ginbuslan nga hari.
14 Padumalahon ko siya sa akon katawhan kag ginharian, kag ang iya mga kaliwat
magahari hasta san-o.' "
15 Ginsugid ni Natan kay David ang tanan nga ginpahayag sang Dios sa iya.

Ang Pangamuyo ni David
(2 Sam. 7:18-29)

16 Dayon nagsulod si Haring David *sa Tolda nga sa diin ara ang Kahon sang*
Kasugtanan. Nagpungko siya didto sa presensya sang GINOO kag nagpangamuyo,
"GINOONG Dios, sin-o gid bala ako kag ang akon pamilya nga ginpakamaayo mo ako
sing pareho sini?
17 Kag karon, O Dios, may promisa ka pa gid parte sa palaabuton sang akon pamilya.
Ginkabig mo ako nga daw pinakadungganon nga tawo. O GINOONG Dios,
18 ano pa bala ang akon mahambal sa imo parte sa imo pagpadungog sa akon? Kay
nahibaluan mo naman kon sin-o gid ako nga imo alagad.
19 O GINOO, tungod sa *akon nga* imo alagad kag suno sa imo kabubut-on, ginhimo mo
ining dalagko nga mga butang kag ginpahibalo sa akon.
20 Wala gid sing pareho sa imo, GINOO, kag wala na sing iban pa nga Dios magluwas
sa imo. Wala kami sing may nabatian nga may dios nga pareho sa imo.
21 Kag wala na sing katawhan nga pareho sa imo katawhan nga Israelinhon. Amo
lang ini nga nasyon sa kalibutan nga imo ginhilway *sa pagkaulipon* para mangin imo
katawhan. Nangin bantog ka tungod sang gamhanan kag makatilingala nga mga
butang nga ginhimo mo sang gintabog mo ang mga nasyon paagi sa imo katawhan nga
ginpaguwa mo sa Egypt.
22 Ginhimo mo ang mga Israelinhon nga imo katawhan hasta san-o, kag ikaw, GINOO,
nangin ila Dios.
23-24 "Kag karon, GINOO, tumana ang imo promisa sa akon nga imo alagad kag sa
akon pamilya, para matabo ini kag para mangin bantog ka hasta san-o. Dayon
magasiling ang mga tawo, 'Ang GINOO nga Makagagahom amo ang Dios sang Israel.'
Kag ang akon pamilya magapadayon hasta san-o sa imo presensya.
25 May kaisog ako sa pagpangamuyo sini sa imo nga akon Dios, tungod kay
ginpahayag mo sa akon nga imo alagad nga magahari permi ang isa sa akon mga
kaliwat.
26 "O GINOO, matuod ka nga Dios. Ginpromisa mo ining maayo nga mga butang sa
akon nga imo alagad.

27 Kag karon nalipay ka sa pagpakamaayo sa akon pamilya para magapadayon ini
hasta san-o sa imo presensya. Kay kon magpakamaayo ka GINOO, ang imo
pagpakamaayo wala sing katapusan."

18

Ang mga Pagpangdaog ni David
(2 Sam. 8:1-18)

1 Sang ulihi napierdi ni David ang mga Filistinhon, kag ginsakop niya sila. Naagaw
niya sa ila ang Gat kag ang mga baryo sa palibot sini.
2 Napierdi man ni David ang mga Moabnon, kag ginsakop niya sila kag nagbayad
sila sang buhis sa iya.
3 Nagpakig-away man si David kay Haring Hadadezer sang Zoba, hasta sa Hamat,
sang maglakat si Hadadezer sa pagsakop sang *mga duta malapit sa* Suba sang
Euphrates.
4 Naagaw nila ni David ang 1,000 niya ka karwahe, 7,000 ka manugkarwahe, kag
20,000 ka soldado. Ginpamiang nila ni David ang mga kabayo nga nagaguyod sang
mga karwahe luwas lang sa 100 nga ginbilin nila *para ila gamiton*.
5 Sang mag-abot ang mga Arameanhon* halin sa Damascus sa pagbulig kay
Hadadezer, ginpamatay nila ni David ang 22,000 sa ila.
6 Nagpabutang dayon si David sang mga kampo sa Damascus, ang lugar sang mga
Arameanhon. Kag nangin sakop niya sila, kag nagbayad sila sang buhis sa iya.
Ginpadaog sang GINOO si David, bisan diin siya magkadto *sa pagpakig-away*.
7 Ginkuha ni David ang bulawan nga mga taming nga iya sang mga opisyal ni
Hadadezer, kag gindala ini sa Jerusalem.
8 Ginkuha man niya ang madamo gid nga mga saway sa Teba† kag Cun, nga mga
banwa nga sakop ni Hadadezer. Ini nga mga saway gin-gamit sang ulihi ni Solomon sa
pagpahimo sang *dako nga suludlan sang tubig nga daw kawa nga ginatawag* Dagat,
sang mga haligi, kag sang mga kagamitan nga saway para gamiton sa templo.
9 Karon, nabalitaan ni Haring Tou‡ sang Hamat nga ginpierdi ni David ang bilog nga
soldado ni Haring Hadadezer sang Zoba.
10 Gani ginpakadto niya ang iya anak nga si Hadoram§ kay Haring David sa
pagpangamusta kag sa pagpadungog sa iya sa pagdaog niya kay Hadadezer sa inaway.
(Ining si Tou kag si Hadadezer kontrahanay halin sang una pa.) Nagdala si Hadoram
sang mga regalo nga hinimo halin sa bulawan, pilak, kag saway.
11 Ginhalad ini ni Haring David sa GINOO, pareho sa iya ginhimo sa mga pilak kag
bulawan nga iya naagaw sa iban nga mga nasyon nga iya ginpierdi—ang Edom, Moab,
Ammon, Filistia, kag Amalek.
12 Si Abishai nga anak ni Zeruya nakapatay sang 18,000 ka Edomnon sa kapatagan
nga ginatawag Asin.
13 Nagpabutang dayon si David sang mga kampo sa Edom, kag nangin sakop niya
ang tanan nga Edomnon. Ginpadaog sang GINOO si David bisan diin siya magkadto *sa
pagpakig-away*.

Ang mga Opisyal ni David

14 Naghari si David sa bilog nga Israel, nga nagahimo sang matarong kag husto para
sa tanan niya nga katawhan.
15 Ang nagapangulo sa iya mga soldado amo si Joab nga anak ni Zeruya. Ang
nagadumala sang mga kasulatan sang ginharian amo si Jehoshafat nga anak ni Ahilud.

---

* **18:5** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon* † **18:8** *Teba:* ukon, *Tibhat* ‡ **18:9** *Tou:* ukon, *Toi* § **18:10** *Hadoram:* ukon, *Joram*

16 Ang mga *pangulo nga* pari amo si Zadok nga anak ni Ahitub kag si Ahimelec* nga
anak ni Abiatar. Ang sekretaryo amo si Shavsha.†
17 Ang pangulo sang *mga badigard ni David nga* mga Keretnon kag mga Peletnon
amo si Benaya nga anak ni Jehoyada. Kag ang mga pangulo nga mga opisyal ni David
amo ang iya mga anak nga lalaki.

19

Ginpierdi ni David ang mga Ammonhon kag mga Arameanhon
(2 Sam. 10:1-19)

1 Sang ulihi napatay si Nahash nga hari sang mga Ammonhon. Kag ang iya anak *nga*
si Hanun amo ang nagbulos sa iya bilang hari.
2 Nagsiling si David, "Pakitaan ko sang kaayo si Hanun tungod nga maayo ang iya
amay sa akon." Gani nagpadala si David sang mga tinawo sa pagpakita sang iya
pag-unong sa kalisod ni Hanun tungod sa pagkapatay sang iya amay.
Pero sang pag-abot sang mga alagad ni David kay Hanun didto sa duta sang mga
Ammonhon,
3 nagsiling ang mga opisyal sang mga Ammonhon kay Hanun, "Nagahunahuna ka
bala nga ginadumdom ni David ang imo amay paagi sa pagpadala sang mga tawo sa
pag-unong sa imo kalisod? Indi ayhan nagkadto sila diri sa pagpang-espiya sa aton
duta kag laglagon ini?"
4 Gani ginpadakop ni Hanun ang mga alagad ni David kag ginpabalbasan *ang ila*
mga burangos. Ginpagutrab man niya ang ila mga bayo halin sa balikawang paidalom
kag dayon ginpapuli sila.
5 Nahuya gid sila nga magpuli. Sang mabalitaan ni David ang natabo sa iya mga
tinawo, nagpadala siya sang mga mensahero sa paghambal sa iya mga tinawo nga
magpabilin lang anay sila sa Jerico hasta nga magtubo ang ila mga burangos, kag
dayon makapuli na sila.
6 Nareyalisar sang mga Ammonhon nga ginpaakig gid nila si David. Gani nagbayad
sila sing mga 35 ka tonelada nga pilak para arkilahan ang karwahe kag mga
manugkarwahe sang Aram Naharaim,* Aram Maaca, kag Zoba.
7 Ang kadamuon sang mga karwahe kag mga manugkarwahe 32,000. Nag-ugyon
man sa ila ang hari sang Maaca kag ang iya mga soldado. Nagkampo ini nga mga
grupo malapit sa Medeba. Nagguwa man ang mga Ammonhon sa ila mga banwa kag
nagpreparar sa pagpakig-away.
8 Pagkabati sini ni David, ginpadala niya si Joab kag ang tanan nga maisog nga mga
soldado *sa pagpakig-away*.
9 Nagplastar ang mga Ammonhon sa pagpakig-away sa may puwertahan sang ila
banwa, samtang ang mga hari nga nag-ugyon sa ila nagplastar sa kapatagan.
10 Sang makita ni Joab nga may mga kaaway sa iya atubang kag likod, nagpili siya
sang pinakamaayo nga mga soldado sang Israel, kag ginpanguluhan niya sila sa
pagpakig-away sa mga Arameanhon.
11 Ang nabilin nga mga soldado ginpapanguluhan niya kay Abishai nga iya utod sa
pagpakig-away sa mga Ammonhon.
12 Nagsiling si Joab *kay Abishai*, "Kon makita mo nga daw mapierdi na kami sang
mga Arameanhon, buligan ninyo kami, kag kon kamo man ang daw mapierdi sang
mga Ammonhon buligan namon kamo.

---

* **18:16** *Ahimelec:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Hebreo, sa Syriac, kag sa Latin Vulgate; pero sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *Abimelec.* † **18:16** *Shavsha:* ukon, *Seraya* * **19:6** *Aram Naharaim:* isa ka lugar sa Mesopotamia

13 Magpakabaskog kita! Magpakig-away kita nga may kaisog para sa aton katawhan
kag sa mga banwa sang aton Dios. Himuon sang GINOO kon ano ang maayo para sa
iya."
14 Dayon nagsalakay si Joab upod sang iya mga tinawo, kag nagpalalagyo ang mga
Arameanhon sa ila.
15 Pagkakita sang mga Ammonhon nga nagapalalagyo ang mga Arameanhon,
nagpalagyo man sila kay Abishai nga utod ni Joab, kag nagsulod sa ila banwa. Gani
nagpuli sila ni Joab sa Jerusalem.
16 Sang mareyalisar sang mga Arameanhon nga napierdi sila sang mga Israelinhon,
nagpadala sila sang mga mensahero sa mga kaupod nila nga mga Arameanhon didto
sa pihak sang Suba *sang Euphrates* para pangabayon sila nga magbulig sa ila.
Nag-abot ini nga grupo nga ginapanguluhan ni Shofac† nga kumander sang mga
soldado ni Hadadezer.
17 Sang mahibaluan ini ni David, ginpatipon niya ang tanan nga *soldado sang* Israel
sa pagpakig-away. Dayon nagtabok sila sa *Suba sang* Jordan kag nagplastar nga
nagaatubang sa mga Arameanhon, kag dayon nag-inaway sila.
18 Pero nagpalalagyo ang mga Arameanhon sa mga Israelinhon. Nakapatay sila ni
David sang 7,000 ka manugkarwahe kag 40,000 ka soldado nga nagalakat lang.
Napatay man nila si Shofac, ang kumander sang mga soldado.
19 Sang makita sang mga sakop ni Hadadezer nga napierdi na sila sang mga
Israelinhon, nagpakig-abyan sila kay David kag nagpasakop sa iya. Gani halin sadto
indi na magbulig ang mga Arameanhon sa mga Ammonhon.

20

Naagaw ang Raba
(2 Sam. 12:26-31)

1 Sang tion nga nagalakat ang mga hari sa pagpakig-away, ginpangunahan ni Joab
ang mga soldado sa pagpakig-away. Si David ya nagpabilin sa Jerusalem. Ginlaglag
nila ni Joab ang duta sang mga Ammonhon. Dayon ginpalibutan nila ang Raba hasta
nga nalaglag nila ini.
2 *Nagkadto* si David *sa Raba, kag* ginkuha niya ang bulawan nga korona sa ulo sang
hari sang mga Ammonhon* kag ginbutang sa iya ulo. Nagabug-at ang korona sing mga
35 ka kilo kag may malahalon ini nga mga bato. Madamo nga pagkabutang ang
nakuha ni David sa sadto nga banwa.
3 Gin-ulipon niya ang mga pumuluyo sini kag ginpaobra nga gamit ang lagari, sadol,
kag wasay. Amo ini ang ginhimo ni David sa mga pumuluyo sang tanan nga banwa
sang mga Ammonhon. Dayon nagpuli si David kag ang tanan niya nga soldado sa
Jerusalem.

Ang Inaway Batok sa mga Filistinhon
(2 Sam. 21:15-22)

4 Sang ulihi nag-inaway liwat ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon, kag didto ini
natabo sa Gezer. Sa sini nga inaway ginpatay ni Sibecai nga taga-Husha si Sipai,† nga
isa sa mga kaliwat sang mga Rafa.‡ Kag napierdi ang mga Filistinhon.
5 Sa isa pa nila ka inaway, ginpatay ni Elhanan nga anak ni Jair si Lami nga utod ni
Goliat nga taga-Gat. Ang bangkaw ni Lami mabug-at kag madamol.§

---

† **19:16** *Shofac:* ukon, *Shobac* * **20:2** *hari sang mga Ammonhon:* ukon, *Milcom.* Si Milcom dios sang mga Ammonhon. † **20:4** *Sipai:* ukon, *Saf* ‡ **20:4** *mga Rafa:* ukon, *mga Refaimnon.* Siguro mga mataas nga mga tawo nga nagaestar sa Canaan antes mag-abot ang mga Israelinhon. (Tan-awa sa Deu. 2:10-11.) § **20:5** *mabug-at kag madamol:* sa literal, *pareho sa likisan sang manughabol (*sa English, *weaver's rod)*

6 Nag-inaway pa gid liwat ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon kag didto ini
natabo sa Gat. Sa sini nga inaway, may tawo nga puwerte gid kadako, nga may anom
ka tudlo ang tagsa niya ka kamot kag tiil. Isa man siya sa mga kaliwat sang mga Rafa.
7 Sang ginyaguta niya ang mga Israelinhon, ginpatay siya ni Jonatan nga anak sang
utod ni David nga si Shimea.
8 Ato nga mga Filistinhon mga kaliwat sang mga Rafa nga taga-Gat. Ginpamatay sila
ni David kag sang iya mga tinawo.

21

Gin-census ni David ang Iya mga Soldado
(2 Sam. 24:1-25)

1 Ginkontra ni Satanas* ang Israel, gani gin-ganyat niya si David nga i-census ang
mga Israelinhon.
2 Gani nagsiling si David kay Joab kag sa mga kumander sang mga soldado, "Lakat
kamo, kag isipa ninyo ang mga Israelinhon halin sa Beersheba hasta sa Dan.† Dayon
magbalik kamo diri para mahibaluan ko kon pila sila tanan."
3 Pero nagsabat si Joab, "Kabay pa nga padamuon sang GINOO ang imo katawhan
sing 100 ka pilo. Pero, Mahal nga Hari, ngaa nga gusto mo himuon ini nga butang? Indi
bala nga mga sakop mo sila? Ti, ngaa dalahigon mo sila sa imo sala nga himuon?"
4 Pero nag-insister gid si David, gani ginlibot ni Joab ang bilog nga Israel, kag dayon
nagbalik sa Jerusalem.
5 Ginsugid niya kay David ang kadamuon sang mga lalaki nga makasarang
magpakig-away: 1,100,000 sa Israel kag 470,000 sa Juda.
6 Pero wala pag-ilakip ni Joab sa pag-isip ang tribo ni Levi kag ni Benjamin tungod
kay naugot siya sa sugo sang hari.
7 Wala man malipay ang Dios sa sining sugo *ni David*, gani ginsilutan niya ang Israel.
8 Dayon nagsiling si David sa Dios, "Nakasala gid ako sa akon ginhimo. Gani
nagapakitluoy ako sa imo, GINOO, nga patawaron mo ako nga imo alagad sa akon sala,
kay kabuangan gid ang akon ginhimo."
9 Nagsiling ang GINOO kay Gad nga propeta ni David,
10 "Magkadto ka kay David kag papilia siya kon sa diin sa tatlo ka silot ang gusto niya
nga himuon ko sa iya."
11 Gani nagkadto si Gad kay David kag nagsiling sa iya, "Diin sa sini ang gusto mo:
12 Tatlo ka tuig nga gutom, tatlo ka bulan nga pagpanglaglag sa inyo sang inyo mga
kaaway, ukon tatlo ka adlaw nga kahalitan halin sa GINOO paagi sa pagpanghalit sang
anghel sang GINOO sa bilog nga duta sang Israel. Magdesisyon ka kag pahibalua ako
kon ano ang isabat ko sa *GINOO nga* nagpadala sa akon."
13 Nagsabat si David kay Gad, "Nabudlayan gid ako magpili. Maayo pa nga ang
GINOO na lang ang magsilot sa akon sang sa mga tawo, kay maluluy-on gid ang GINOO."
14 Gani nagpadala ang GINOO sang kahalitan sa Israel, kag 70,000 ka Israelinhon ang
napatay.
15 Dayon nagpadala ang Dios sang anghel sa paglaglag sang Jerusalem. Pero
samtang ginalaglag sang anghel ang Jerusalem, nagbaylo ang hunahuna sang GINOO
sa pagsilot sa mga tawo. Gani nagsiling siya sa anghel nga nagapanglaglag sa mga
tawo, "Tama na! Indi na sila pagsiluti." Sadto nga tion didto nagatindog ang anghel
sang GINOO sa may linasan ni Arauna‡ nga Jebusnon.
16 Nagtangla si David kag nakita niya ang anghel sang GINOO nga nagatindog sa
kahanginan, sa tunga-tunga sang langit kag duta nga may ginauyatan nga espada nga

* **21:1** *ni Satanas* ukon, *sang kaaway* † **21:2** *halin sa Beersheba hasta sa Dan:* buot silingon, *sa bilog nga nasyon sang Israel* ‡ **21:15** *Arauna:* ukon, *Ornan*

nagatudlo sa Jerusalem. Dayon nagluhod si David kag ang mga manugdumala *sang*
Israel, nga nagasuksok sang sako *sa pagpakita sang ila pagpangasubo*.
17 Nagsiling si David sa Dios, "Ako ang nagsugo nga i-census ang mga tawo. Ako ang
nakasala. Ini nga mga tawo pareho sa mga karnero. Wala sila sang may nahimo nga
sala. O GINOO nga akon Dios, ako na lang kag ang akon pamilya ang siluti. Indi
pagpaantusa ang imo katawhan sa sini nga kahalitan."
18 Dayon ginsugo sang anghel sang GINOO si Gad sa pagsiling kay David nga
magtaklad siya sa linasan ni Arauna nga Jebusnon kag maghimo didto sang halaran
para sa GINOO.
19 Gani nagtaklad si David suno sa ginsugo sang GINOO paagi kay Gad.
20 Sadto nga tion nagalinas si Arauna kag ang iya apat ka anak nga lalaki sang trigo.
Kag sang makita nila ang anghel sang GINOO, nagdalagan ang apat ka anak ni Arauna
kag nagpanago.
21 Dayon nakita ni Arauna nga nagapadulong si David. Gani naghalin siya sa linasan
kag nagluhod sa atubangan ni David *bilang pagtahod sa iya*.
22 Nagsiling si David sa iya, "Ibaligya sa akon ang imo linasan kay mapatindog ako
sang halaran para sa GINOO, agod mauntat na ang kahalitan sa mga tawo. Bayaran ko
ikaw kon pila gid ang iya bili."
23 Nagsiling si Arauna kay David, "Sige, kuhaa, Mahal nga Hari. Himua kon ano ang
maayo sa imo. Hatagan ko pa ikaw sang baka para ihalad bilang halad nga ginasunog,
mga tapi nga panglinas para igatong, kag trigo para ihalad bilang halad nga regalo.
Huo, ihatag ko ini tanan sa imo."
24 Pero nagsabat si Haring David kay Arauna, "Indi ko ini pagbatunon nga libre.
Bayaran ko ikaw kon pila ang bili sini. Indi ko mahimo nga kuhaon lang ini sa imo kag
ihalad sa GINOO. Indi ako maghalad sang halad nga ginasunog nga wala sing bili sa
akon."
25 Gani ginbayaran ni David si Arauna sang 600 ka bilog§ nga bulawan para sa sadto
nga lugar.
26 Dayon naghimo siya didto sang halaran para sa GINOO kag naghalad sang mga
halad nga ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon. Kag dayon
nagpangamuyo siya. Ginsabat siya sang GINOO paagi sa pagpadala sang kalayo halin
sa langit sa *pagsunog sang* mga halad sa halaran.
27 Dayon nagsiling ang GINOO sa anghel nga ibalik niya ang iya espada sa tagub.
28 Sang nakita ni David nga ginsabat sang GINOO ang iya pangamuyo, naghalad *pa*
gid siya sang mga halad didto sa linasan ni Arauna nga Jebusnon.
29 Sadto nga tion, ang Tolda sang GINOO kag ang halaran sang mga halad nga
ginasunog nga ginpahimo ni Moises sa kamingawan ara sa mataas nga lugar sa
Gibeon.
30 Pero indi magkadto didto si David sa pagpamangkot sa Dios, tungod nahadlok siya
sa espada sang anghel sang GINOO.

22

1 Dayon nagsiling si David, "Diri na nga lugar ibutang ang templo sang GINOONG Dios
kag ang halaran sang mga halad nga ginasunog sang Israel."

Ang Pagpreparar para sa Pagpatindog sang Templo

2 Nagmando si David sa pagtipon sang mga pangayaw nga nagaestar sa Israel, kag
nagpili siya sa ila sang mga manugbasbas sang mga bato para sa templo sang Dios.

§ **21:25** *600 ka bilog:* mga pito ka kilo

3 Naghatag si David sang madamo gid nga mga salsalon para himuon nga mga
lansang kag mga bisagra para sa mga puwertahan, kag madamo gid nga mga saway
nga indi na makilo sa kabug-at.
4 Naghatag man siya sang mga kahoy nga sedro nga indi maisip ang kadamuon. Ini
nga mga kahoy gindala sa iya sang mga taga-Sidon kag mga taga-Tyre.
5 Nagsiling si David, "Bataon pa ang akon anak nga si Solomon kag wala pa siya sing
eksperiensya. Kinahanglan nga ang templo sang GINOO nga patindugon matahom gid
kag bantog sa bilog nga kalibutan. Gani preparahan ko gid ini subong." Gani puwerte
gid ang pagpreparar ni David sa wala pa siya mapatay.
6 Dayon ginpatawag ni David ang iya anak nga si Solomon kag ginsugo sa
pagpatindog sang templo para sa GINOO, ang Dios sang Israel.
7 Nagsiling si David kay Solomon, "Anak, gusto ko kuntani nga magpatindog sang
templo para sa kadungganan sang GINOO nga akon Dios.
8 Pero amo ini ang iya ginsiling sa akon: 'Madamo nga tawo ang imo napatay sa
puwerte nga mga inaway nga imo naagyan. Gani indi ko ikaw pagtugutan sa
pagpatindog sang templo para sa akon kadungganan.
9 Pero hatagan ko ikaw sang anak nga lalaki nga magahari nga may kalinong tungod
nga indi siya pagdisturbuhon sang tanan niya nga kaaway sa palibot. Ngalanan siya
nga Solomon,* kay hatagan ko gid sang kalinong ang Israel sa iya paghari.
10 Siya amo ang magapatindog sang templo para sa akon kadungganan. Kabigon ko
siya nga akon anak kag ako mangin iya amay. Ang iya mga kaliwat magahari sa Israel
hasta san-o.'
11 "Gani anak, kabay pa nga updan ka sang GINOO kag magmadinalag-on ka sa
pagpatindog sang templo sang GINOO nga imo Dios, suno sa iya ginsiling nga himuon
mo.
12 Kabay pa nga hatagan ka sang GINOO nga imo Dios sang kaalam kag pag-intiendi
para matuman mo ang iya kasuguan sa tion nga padumalahon ka na niya sa bilog nga
Israel.
13 Kag kon matuman mo sing maayo ang mga sugo kag mga pagsulundan nga
ginhatag niya sa Israel paagi kay Moises, mangin madinalag-on ka. Gani
magpakabakod ka kag magpakaisog. Indi ka magkahadlok ukon magkaluya.
14 Ginpangabudlayan ko gid ang pagpreparar sang mga materyales para sa
pagpatindog sang templo sang GINOO—3,500 ka tonelada nga bulawan, 35,000 ka
tonelada nga pilak, kag madamo gid nga mga saway kag mga salsalon nga indi na
makilo sa kabug-at. Nagpreparar man ako sang mga kahoy kag mga bato, pero
kinahanglan mo pa ini dugangan.
15 May madamo ka nga manug-obra: mga manugbasbas sang bato, mga mason, mga
panday, kag madamo gid nga mga tawo nga may abilidad sa bisan ano nga obra,
16 sa bulawan, pilak, saway, kag salsalon. Karon, umpisahi na ang pagpaobra, kag
kabay pa nga updan ka sang GINOO."
17 Dayon ginmanduan ni David ang tanan nga pangulo sang Israel sa pagbulig kay
Solomon nga iya anak.
18 Nagsiling siya sa ila, "Kaupod ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag ginhatagan niya
kamo sang kalinong sa *inyo mga kaaway sa* palibot. Kay gintugyan niya sa akon ang
tanan nga pumuluyo sang sini nga duta, kag karon iya na ini sang GINOO kag sakop na
ini naton nga iya katawhan.
19 Gani karon magdangop kamo sa GINOO nga inyo Dios sa bug-os ninyo nga
tagipusuon kag kalag. Umpisahi na ninyo ang pagpatindog sang templo sang GINOONG
Dios para mabutang na ninyo ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO kag ang balaan

* **22:9** *Solomon:* Ini nga ngalan posible naghalin sa Hebreo nga pulong *"shalom"* nga ang buot silingon, *"kalinong."*

nga mga kagamitan sang Dios sa sina nga templo nga patindugon para sa iya
kadungganan.”

23

Ang Obra sang mga Levita

1 Sang tigulang na gid si David, ginhimo niya nga hari sang Israel ang iya anak nga si
Solomon.
2 Ginpatipon niya ang tanan nga pangulo sang Israel, pati ang mga pari kag mga
Levita.
3 Gin-isip ang mga Levita nga nagaedad 30 paibabaw, kag ang ila kadamuon 38,000.
4 Nagsiling si David, “Ang 24,000 sa ila magadumala sang mga buluhaton sa templo
sang GINOO, ang 6,000 magaalagad bilang mga opisyal kag mga hukom,
5 ang 4,000 magaalagad bilang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*,
kag ang 4,000 pa gid magadayaw sa GINOO paagi sa mga instrumento nga ginpahimo
ko para sa sini nga buluhaton.”
6 Ginpartida ni David sa tatlo ka grupo ang mga Levita, suno sa mga pamilya sang
mga anak ni Levi nga sila ni Gershon, Kohat, kag Merari.

Ang mga Kaliwat ni Gershon

7 Ang mga anak ni Gershon amo si Ladan* kag si Shimei.
8 Si Ladan may tatlo ka anak nga lalaki nga sila ni Jehiel, ang pinakapangulo† *sang ila
pamilya*, dayon si Zetam kag si Joel.
9 Amo ini sila ang mga pangulo sang mga pamilya ni Ladan.
Si Shimei may tatlo man ka anak nga lalaki nga sila ni Shelomot, Haziel, kag Haran.
10-11 Sang ulihi may apat pa ka anak nga lalaki si Shimei nga sila ni Jahat, ang
pinakapangulo *sang ila pamilya*, si Zina‡ ang ikaduha, dayon si Jeush kag si Beria.
Diutay lang ang mga anak ni Jeush kag Beria, gani gin-isip sila nga isa lang ka pamilya.

Ang mga Kaliwat ni Kohat

12 Si Kohat may apat ka anak nga lalaki nga sila ni Amram, Izhar, Hebron, kag Uziel.
13 Ang mga anak nga lalaki ni Amram amo si Aaron kag si Moises. Ginseparar si
Aaron kag ang iya mga kaliwat sa pagdedikar sang labing balaan nga mga butang, sa
paghalad sang mga halad sa GINOO, sa pag-alagad sa iya, kag sa pagbendisyon *sa
katawhan* sa iya ngalan. *Amo ini ang ila katungdanan* hasta san-o.
14 Ang mga anak nga lalaki ni Moises nga alagad sang Dios nalakip sa mga Levita.
15 Ang iya mga anak nga lalaki amo si Gershom kag si Eliezer.
16 Ang isa sa mga anak nga lalaki ni Gershom amo si Shebuel§ nga pinakapangulo
sang ila pamilya.
17 Si Eliezer may isa lang ka anak nga lalaki nga amo si Rehabia nga pinakapangulo
sang ila pamilya. Madamo gid ang mga kaliwat ni Rehabia.
18 Ang isa sa mga anak nga lalaki ni Izhar amo si Shelomit nga pinakapangulo *sang
ila pamilya*.
19 Ang mga anak nga lalaki ni Hebron amo sila ni Jeria, ang pinakapangulo *sang ila
pamilya*, si Amaria ang ikaduha, si Jahaziel ang ikatatlo, kag si Jekameam ang ikaapat.
20 Ang mga anak nga lalaki ni Uziel amo si Micas, ang pinakapangulo *sang ila
pamilya*, kag si Ishia ang ikaduha.

Ang mga Kaliwat ni Merari

21 Ang mga anak nga lalaki ni Merari amo si Mali kag si Mushi. Ang mga anak nga
lalaki ni Mali amo si Eleazar kag si Kish.

---

* **23:7** *Ladan:* ukon, *Libni* † **23:8** *pinakapangulo:* ukon, *kamagulangan* ‡ **23:10-11** *Zina:* ukon, *Ziza* § **23:16** *Shebuel:* ukon, *Shubael*

22 Napatay si Eleazar nga wala gid sang anak nga lalaki kundi mga babayi lang. Ini
sila ginpangasawa sang ila mga pakaisa nga mga anak ni Kish.
23 Si Mushi may tatlo ka anak nga lalaki nga sila ni Mali, Eder, kag Jeremot.
24 Amo ini sila ang mga kaliwat ni Levi suno sa mga pangulo sang ila mga pamilya.
Nalista ang tagsa nila ka ngalan. Ang kada isa sa ila dapat nagaedad 20 ka tuig
paibabaw para makaalagad sa templo sang GINOO.
25 Nagsiling si David, "Ginhatagan kita sang GINOO, ang Dios sang Israel, sang
kalinong kag magaestar siya sa Jerusalem hasta san-o.
26 Karon, indi na kinahanglan sang mga Levita nga magdala-dala pa sang Tolda nga
Simbahan kag sang mga kagamitan sini."
27 Suno sa katapusan nga sugo ni David, ang tanan nga Levita nga nagaedad 20 ka
tuig paibabaw ginlista para mag-alagad.
28 Ang katungdanan sang mga Levita amo ang pagbulig sa mga *pari nga mga* kaliwat
ni Aaron sa pag-alagad sa templo sang GINOO. Sila ang magaatipan sang mga ugsaran
sang templo kag sang mga kuwarto sa kilid, kag sila man ang magabulig sa mga
seremonya sang pagpakatinlo kag sang iban pa nga buluhaton sa templo sang Dios.
29 Sila man ang gintugyanan sa *balaan nga* tinapay nga ginaplastar sa lamisa, sa
harina para sa mga halad nga regalo, sa tinapay nga wala sing inugpahabok, kag sa
iban pa nga ginaluto kag ginamiksla. Sila man ang gintugyanan sa pagkilo kag sa
pagtakos sang tanan *nga halad*.
30 Ila man katungdanan ang pagtindog kada aga kag kada gab-i *sa templo* sa
pagpasalamat kag sa pagdayaw sa GINOO.
31 Sila man ang magabulig sa paghalad sa GINOO sang mga halad nga ginasunog sa
mga Adlaw nga Inugpahuway, sa Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, kag sa iban pa
nga natalana nga mga piesta. May mga pagsulundan kon pila ka Levita ang magahimo
sini nga buluhaton kag kon paano nila ini himuon.
32 Gani ginhimo sang mga Levita ang ila katungdanan sa pag-atipan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan kag sa Balaan nga Lugar, kag sa pagbulig sa ila mga paryente nga mga
pari nga kaliwat ni Aaron sa pag-alagad sa templo sang GINOO.

24

Ang mga Buluhaton sang mga Pari

1 Amo ini ang mga grupo sang mga kaliwat ni Aaron:
Ang mga anak nga lalaki ni Aaron amo sila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag Itamar.
2 Pero una nga napatay si Nadab kag Abihu sang sa ila amay, kag wala sila sang mga
anak; gani ang nag-alagad bilang mga pari amo si Eleazar kag si Itamar.
3 Sa bulig ni Zadok nga kaliwat ni Eleazar, kag ni Ahimelec nga kaliwat ni Itamar,
gin-grupo ni *Haring* David ang mga kaliwat ni Aaron suno sa ila katungdanan.
4 Ang mga kaliwat ni Eleazar gintunga sa 16 ka grupo kag ang mga kaliwat ni Itamar
sa 8 ka grupo, kay mas madamo ang mga pangulo sang pamilya sa mga kaliwat ni
Eleazar.
5 Ang tanan nga buluhaton ginpartida sa mga grupo paagi sa paggabot-gabot para
wala sing may pinilian. Gani may mga opisyal sang templo nga nagaalagad sa Dios
halin sa mga kaliwat ni Eleazar kag sa mga kaliwat ni Itamar.
6 Si Shemaya nga anak ni Netanel nga Levita amo ang sekretaryo. Ginlista niya ang
mga ngalan sang mga pari sa atubangan sang hari kag sang mga opisyal nga sila ni
Zadok nga pari, Ahimelec nga anak ni Abiatar, kag mga pangulo sang mga pamilya
sang mga pari kag sang mga Levita. Naggabot-gabot sing bulos-bulos ang mga kaliwat
ni Eleazar kag ni Itamar.
7 Ang una nga nagabutan amo si Jehoyarib,

ang ikaduha si Jedaya,
8 ang ikatlo si Harim,
ang ikaapat si Seorim,
9 ang ikalima si Malkia,
ang ikaanom si Miamin,
10 ang ikapito si Hakoz,
ang ikawalo si Abia,
11 ang ikasiyam si Jeshua,
ang ikanapulo si Shecania,
12 ang ika-11 si Eliashib,
ang ika-12 si Jakim,
13 ang ika-13 si Hupa,
ang ika-14 si Jeshebeab,
14 ang ika-15 si Bilga,
ang ika-16 si Imer,
15 ang ika-17 si Hezir,
ang ika-18 si Hapizez,
16 ang ika-19 si Petahia,
ang ika-20 si Jehezkel,
17 ang ika-21 si Jakin,
ang ika-22 si Gamul,
18 ang ika-23 si Delaya,
kag ang ika-24 si Maazia.
19 Ini sila naghimo sang ila mga katungdanan sa templo sang GINOO suno sa pagsulundan nga ginhatag sang ila katigulangan nga si Aaron halin sa GINOO, ang Dios sang Israel.

Ang mga Pangulo sang mga Pamilya sang mga Levita

20 Amo ini ang mga pangulo sang mga pamilya sang iban pa nga mga kaliwat ni Levi:
Halin sa mga kaliwat ni Amram: si Shebuel.*
Halin sa mga kaliwat ni Shebuel: si Jedea.
21 Halin sa mga kaliwat ni Rehabia: si Ishia, ang pinakapangulo *sang ila pamilya*.
22 Halin sa mga kaliwat ni Izhar: si Shelomot.
Halin sa mga kaliwat ni Shelomot: si Jahat.
23 Halin sa mga kaliwat ni Hebron: si Jeria, ang pinakapangulo *sang ila pamilya*, si Amaria ang ikaduha, si Jahaziel ang ikatatlo, kag si Jekameam ang ikaapat.
24 Halin sa mga kaliwat ni Uziel: si Micas.
Halin sa mga kaliwat ni Micas: si Shamir.
25 Halin sa mga kaliwat ni Ishia nga utod ni Micas: si Zacarias.
26 Halin sa mga kaliwat ni Merari: si Mali kag si Mushi.
Halin sa mga kaliwat ni Jaazia: si Beno.
27 Halin sa mga kaliwat ni Merari paagi kay Jaazia: si Beno, Shoham, Zacur, kag Ibri.
28 Halin sa mga kaliwat ni Mali: si Eleazar, nga wala sing mga anak nga lalaki.
29 Halin sa mga kaliwat ni Kish: si Jerameel.
30 Halin sa mga kaliwat ni Mushi: si Mali, Eder, kag Jerimot.
Amo ini ang mga Levita suno sa ila mga pamilya.
31 Pareho sang ginhimo sang mga kaliwat ni Aaron, naggabot-gabot man sila sa paghibalo sang ila mga katungdanan, pamatan-on man ukon tigulang. Ginhimo nila

* **24:20** *Shebuel:* ukon, *Shubael*

ini sa atubangan ni Haring David, Zadok, Ahimelec, kag sang mga pangulo sang mga
pamilya sang mga pari kag mga Levita.

25

Ang mga Musikero

1 Nagpili si David kag ang mga kumander sang mga soldado sang mga tawo halin sa
mga anak ni Asaf, Heman, kag Jedutun, sa pagsugid sang mensahi sang Dios nga
ginatukaran sang mga arpa, lira, kag mga cymbals. Amo ini ang lista sang ila mga
ngalan kag mga obra:
2 Halin sa mga anak nga lalaki ni Asaf: si Zacur, Jose, Netania, kag Asarela. Nag-obra
sila sa idalom sang pagdumala sang ila amay nga si Asaf. Nagasugid si Asaf sang
mensahi sang Dios kon magsugo ang hari.
3 Halin sa mga anak nga lalaki ni Jedutun: si Gedalia, Zeri, Jeshaya, Shimei,*
Hashabia, kag Mattitia, anom *sila tanan*. Nag-obra man sila sa idalom sang pagdumala
sang ila amay nga si Jedutun. Ining si Jedutun nagasugid sang mensahi sang Dios nga
ginatukaran sang arpa, nga may pagpasalamat kag pagdayaw sa GINOO.
4 Halin sa mga anak nga lalaki ni Heman: si Bukia, Matania, Uziel, Shebuel,† Jerimot,
Hanania, Hanani, Eliata, Gidalti, Romamti Ezer, Joshbekasha, Maloti, Hotir, kag
Mahaziot.
5 Sila tanan mga anak ni Heman nga propeta sang hari. Ginpadunggan siya sang
Dios paagi sa paghatag sa iya sang 14 ka anak nga lalaki kag tatlo ka babayi, suno sa
promisa sang Dios sa iya.
6 Ini tanan nga lalaki ginadumalahan sang ila amay sa ila nga pagtukar sang mga
cymbals, lira, kag mga arpa sa ila pag-alagad sa balay sang Dios. Si Asaf, Jedutun, kag
Heman ginadumalahan sang hari.
7 Sila kag ang ila mga paryente, nga 288 tanan, mga maayo gid nga mga musikero
para sa GINOO.
8 Naggabot-gabot sila para mahibaluan ang tagsa nila ka responsibilidad,
pamatan-on man ukon tigulang, manunudlo man ukon estudyante.

9 Ang una nga nagabutan sa pamilya ni Asaf amo si Jose kag ang iya mga anak nga
lalaki kag mga paryente;‡*dose sila tanan*.
Ang ikaduha amo si Gedalia kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
10 Ang ikatatlo amo si Zacur kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
11 Ang ikaapat amo si Izri§ kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
12 Ang ikalima amo si Netania kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man
sila.
13 Ang ikaanom amo si Bukia kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
14 Ang ikapito amo si Jesarela* kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man
sila.
15 Ang ikawalo amo si Jeshaya kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man
sila.
16 Ang ikasiyam amo si Matania kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man
sila.
17 Ang ikanapulo amo si Shimei kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man
sila.
18 Ang ika-11 amo si Azarel† kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.

---

* **25:3** *Shimei:* Wala ini sa kalabanan nga kopya sang Hebreo, pero makita sa isa ka kopya sang Hebreo kag sa pila ka kopya sang Septuagint. † **25:4** *Shebuel:* ukon, *Shubael* ‡ **25:9** *kag ang iya...paryente:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa Septuagint. § **25:11** *Izri:* ukon, *Zeri* * **25:14** *Jesarela:* ukon, *Asarela* † **25:18** *Azarel:* ukon, *Uzziel*

19 Ang ika-12 amo si Hashabia kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man
sila.
20 Ang ika-13 amo si Shebuel‡ kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
21 Ang ika-14 amo si Mattitia kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
22 Ang ika-15 amo si Jerimot§ kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
23 Ang ika-16 amo si Hanania kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
24 Ang ika-17 amo si Joshbekasha kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man
sila.
25 Ang ika-18 amo si Hanani kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
26 Ang ika-19 amo si Maloti kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
27 Ang ika-20 amo si Eliata kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
28 Ang ika-21 amo si Hotir kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
29 Ang ika-22 amo si Gidalti* kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man sila.
30 Ang ika-23 amo si Mahaziot kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose man
sila.
31 Ang ika-24 amo si Romamti Ezer kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose
man sila.

26

Ang mga Guwardya sang mga Puwertahan sang Templo

1 Amo ini ang mga grupo sang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*:
Halin sa pamilya ni Kora, si Meshelemia nga anak ni Kore nga miyembro sang
pamilya ni Asaf,
2 kag ang pito niya ka anak nga lalaki nga sila ni Zacarias, ang kamagulangan, dayon
si Jediel, Zebadia, Jatniel,
3 Elam, Jehohanan, kag Eliehoenai.
4 *Kaupod man* si Obed Edom kag ang walo niya ka anak nga lalaki nga sila ni
Shemaya, ang kamagulangan, dayon si Jehozabad, Joa, Sacar, Netanel,
5 Amiel, Isacar, kag Peuletai. Ginpakamaayo sang Dios si Obed Edom.
6 Ang kamagulangan nga anak ni Obed Edom nga si Shemaya may mga anak nga
lalaki nga mga pangulo sang mga pamilya, tungod kay may mga abilidad sila.
7 Sila amo si Otni, Refael, Obed, kag Elzabad. Ang ila paryente nga si Elihu kag si
Semakia may mga abilidad man.
8 Sila tanan ang mga kaliwat ni Obed Edom. Sila kag ang ila mga anak kag mga
paryente may ikasarang kag abilidad sa pag-obra. *Ang ila kadamuon,* 62 tanan.
9 Ang 18 ka anak kag paryente ni Meshelemia may mga abilidad man.
10 Si Hosa nga halin sa pamilya ni Merari may mga anak man. Ginhimo ni Hosa si
Shimri nga pinakapangulo *sang ila pamilya* bisan indi siya ang iya kamagulangan nga
anak.
11 Ang ikaduha kay Shimri amo si Hilkia, ang ikatatlo si Tebalia, kag ang ikaapat si
Zacarias. 13 tanan ang mga anak kag mga paryente ni Hosa *nga mga guwardya sa
puwertahan sang templo*.
12 Gin-grupo ang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo* suno sa pangulo
sang ila pamilya, kag may mga katungdanan sila sa pag-alagad sa templo sang GINOO,
pareho sang ila kapareho *nga mga Levita*.
13 Naggabot-gabot sila kon sa diin nga puwertahan ang pagaguwardyahan sang ila
mga pamilya, pamatan-on man ukon tigulang.

‡ **25:20** *Shebuel:* ukon, *Shubael* § **25:22** *Jerimot:* ukon, *Jeremot* * **25:29** *Gidalti:* ukon, *Gedalti*

14 Ang sa east nga puwertahan nagabutan ni Shelemia,* kag ang sa north nga
puwertahan nagabutan sang iya anak nga si Zacarias. Ining si Zacarias maalam nga
manuglaygay.
15 Ang sa south nga puwertahan nagabutan ni Obed Edom, kag ang iya mga anak
gintugyanan sang mga bodega.
16 Ang sa west nga puwertahan kag ang puwertahan sang alagyan pataklad sa
templo† nagabutan ni Shupim kag ni Hosa.
May turno sila sa pagbantay:
17 Sa east anom ka guwardya ang nagabantay kada adlaw, sa north apat, sa south
apat, kag sa kada bodega tag-duha.
18 Sa west apat ang nagabantay sa alagyan pataklad sa templo kag duha ang
nagabantay sa ugsaran.
19 Amo ina sila ang grupo sang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*
nga mga kaliwat ni Kora kag Merari.

Ang mga Tresurero kag ang Iban pa nga mga Opisyal

20 Ang iban nga Levita‡ amo ang gintugyanan sang mga bodega sang templo sang
Dios, lakip na ang mga bodega sang mga butang nga ginhalad sa Dios.
21 Si Ladan kaliwat ni Gershon kag amay ni Jehieli. Ang iban sa mga kaliwat ni
Ladan mga pangulo *man* sang ila kaliwat.
22 Ang mga anak ni Jehieli nga si Zetam kag si Joel amo ang gintugyanan sang mga
bodega sang templo sang GINOO.
23 *Amo ini ang mga opisyal nga* halin sa mga kaliwat ni Amram, Izhar, Hebron, kag
Uziel:
Halin sa mga kaliwat ni Amram:
24 si Shebuel,§ nga kaliwat ni Gershom nga anak ni Moises, amo ang pangulo nga
opisyal sang mga bodega sang templo.
25 Ang iya mga paryente nga mga kaliwat ni Eliezer amo sila ni Rehabia, Jeshaya,
Joram, Zicri, kag Shelomit.*
26 Si Shelomit kag ang iya mga paryente amo ang gintugyanan sang tanan nga
bodega sang mga ginhalad ni Haring David, sang mga pangulo sang mga pamilya, sang
mga kumander sang linibo kag ginatos nga soldado, kag sang iban pa nga mga
kumander.
27 Ginhalad nila ang iban nga nakuha nila sa inaway para gamiton sa templo sang
GINOO.
28 Si Shelomit man kag ang iya mga paryente ang nagaasikaso sang tanan nga
ginhalad ni Propeta Samuel, ni Saul nga anak ni Kish, ni Abner nga anak ni Ner, kag ni
Joab nga anak ni Zeruya. Ang iban pa nga mga ginhalad gin-asikaso man nila.
29 Halin sa mga kaliwat ni Izhar: si Kenania kag ang iya mga anak nga lalaki, nga
mga administrador kag mga manughukom sa Israel. Wala sila nagatrabaho sa templo.
30 Halin sa mga kaliwat ni Hebron: si Hashabia kag ang 1,700 niya nga mga paryente
nga may mga abilidad. Gintugyanan sila sa pagdumala sang mga kadutaan sa west
sang *Suba sang* Jordan. Sila ang nagaasikaso sang mga buluhaton sang GINOO kag sang
hari sa sina nga lugar.
31 Si Jeria ang pangulo sang mga kaliwat ni Hebron suno sa listahan sang ila mga
pamilya. (Sang ika-40 nga tuig sang paghari ni David, gin-usisa ang mga listahan, kag
nadiskobrehan nga may mga kaliwat si Hebron sa Jazer nga sakop sang Gilead, kag ini
sila may mga abilidad.)

---

* **26:14** *Shelemia:* ukon, *Meshelemia* † **26:16** *puwertahan sang alagyan pataklad sa templo:* sa Hebreo, *Puwertahan nga Shaleket sa ibabaw nga alagyan* ‡ **26:20** *Ang iban nga Levita:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *Ang mga Levita, si Ahia.* § **26:24** *Shebuel:* ukon, *Shubael* * **26:25** *Shelomit:* ukon, *Shelomot*

32 Si Jeria may 2,700 ka paryente nga may mga abilidad kag mga pangulo sang mga
pamilya. Sila ang ginpadumala ni Haring David sa mga kaliwat ni Reuben, Gad, kag sa
katunga nga tribo ni Manase. Kag sila ang nagaasikaso sang tanan nga buluhaton sang
Dios kag sang hari sa sina nga mga lugar.

27

Ang mga Opisyal sang mga Soldado

1 Amo ini ang lista sang mga pangulo, mga kumander, kag mga opisyal sang mga
Israelinhon nga nagaalagad sa hari bilang mga manugdumala sang grupo sang mga
soldado nga nagaalagad sing isa ka bulan kada tuig. Ang kada grupo may 24,000 *ka*
soldado.
2 Si Jashobeam nga anak ni Zabdiel amo ang kumander sang mga soldado sa
nahauna nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
3 Kaliwat siya ni Perez kag pangulo sang tanan nga opisyal sang mga soldado sa
nahauna nga bulan.
4 Si Dodai nga kaliwat ni Ahoa amo ang kumander sang mga soldado sa ikaduha nga
bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo. Si Miklot amo ang pinakamataas niya nga
opisyal sa iya grupo.
5 Si Benaya nga anak ni Jehoyada nga pari amo ang kumander sang mga soldado sa
ikatatlo nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
6 Ining si Benaya amo ang maisog nga lider sang 30 *ka maisog nga mga tinawo ni*
David. Ang iya anak nga si Amizabad amo ang pinakamataas niya nga opisyal sa iya
grupo.
7 Si Asahel nga utod ni Joab amo ang kumander sang mga soldado sa ikaapat nga
bulan. Ang iya anak nga si Zebadia amo ang nagbulos sa iya. May 24,000 *ka soldado* sa
iya grupo.
8 Si Shamhut* nga kaliwat ni Izra amo ang kumander sang mga soldado sa ikalima
nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
9 Si Ira nga anak ni Ikesh nga taga-Tekoa amo ang kumander sang mga soldado sa
ikaanom nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
10 Si Helez nga taga-Pelon nga kaliwat ni Efraim amo ang kumander sang mga
soldado sa ikapito nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
11 Si Sibecai nga taga-Husha nga kaliwat ni Zera amo ang kumander sang mga
soldado sa ikawalo nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
12 Si Abiezer nga taga-Anatot nga kaliwat ni Benjamin amo ang kumander sang mga
soldado sa ikasiyam nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
13 Si Maharai nga taga-Netofa nga kaliwat ni Zera amo ang kumander sang mga
soldado sa ikanapulo nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
14 Si Benaya nga taga-Piraton nga kaliwat ni Efraim amo ang kumander sang mga
soldado sa ika-11 nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
15 Si Heldai† nga taga-Netofa nga kaliwat ni Otniel amo ang kumander sang mga
soldado sa ika-12 nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.

Ang mga Opisyal sang mga Tribo sang Israel

16 Amo ini ang mga opisyal sang mga tribo sang Israel:
Sa tribo ni Reuben: si Eliezer nga anak ni Zicri.
Sa tribo ni Simeon: si Shefatia nga anak ni Maaca.
17 Sa tribo ni Levi: si Hashabia nga anak ni Kemuel.
Sa kaliwat ni Aaron: si Zadok.
18 Sa tribo ni Juda: si Elihu nga utod ni David.

---

* **27:8** *Shamhut:* ukon, *Shama* † **27:15** *Heldai:* ukon, *Heled*

Sa tribo ni Isacar: si Omri nga anak ni Micael.
19 Sa tribo ni Zebulun: si Ishmaya nga anak ni Obadias.
Sa tribo ni Naftali: si Jerimot nga anak ni Azriel.
20 Sa tribo ni Efraim: si Hoseas nga anak ni Azazia.
Sa katunga nga tribo ni Manase: si Joel nga anak ni Pedaya.
21 Sa katunga pa gid nga tribo ni Manase sa Gilead: si Iddo nga anak ni Zacarias.
Sa tribo ni Benjamin: si Jaasiel nga anak ni Abner.
22 Sa tribo ni Dan: si Azarel nga anak ni Jeroham.
Sila ang mga opisyal sa mga tribo sang Israel.
23 Sang gin-census ni David ang mga tawo, wala niya ginlakip ang mga wala pa nagaedad sing 20 ka tuig, tungod nagpromisa ang GINOO nga padamuon gid niya ang mga Israelinhon pareho sa mga bituon sa langit.
24 Ginsuguran ni Joab nga anak ni Zeruya ang pag-census sa mga tawo pero wala niya ini matapos tungod nangakig ang Dios sa sini nga census. Gani wala malista sa listahan ni Haring David ang kabug-usan nga kadamuon sang mga Israelinhon.

Ang mga Opisyal sa Ginharian

25 Si Azmavet nga anak ni Adiel amo ang nagadumala sang mga bodega sang palasyo sang hari.
Si Jonatan nga anak ni Uzia amo ang nagadumala sang mga bodega sa mga distrito, mga banwa, mga baryo, kag sa mga tore.
26 Si Ezri nga anak ni Kelub amo ang nagadumala sang mga nagaobra sa uma *sang hari*.
27 Si Shimei nga taga-Rama amo ang nagadumala sang mga talamnan sang ubas *sang hari*.
Si Zabdi nga taga-Shifam amo ang nagadumala sang mga ubas kag mga bino *sang hari*.
28 Si Baal Hanan nga taga-Geder amo ang nagadumala sang mga kahoy nga olibo kag sikomoro sa mga bulobukid sa west.‡
Si Joash amo ang nagadumala sang mga talaguan sang lana *sang olibo*.
29 Si Shitrai nga taga-Sharon amo ang nagadumala sang mga baka nga nagahalab sa Sharon.
Si Shafat nga anak ni Adlai amo ang nagadumala sang mga baka sa mga kapatagan.
30 Si Obil nga Ishmaelinhon amo ang nagadumala sang mga camel.
Si Jedea nga taga-Meronot amo ang nagadumala sang mga donkey.
31 Si Jaziz nga Hagarnon amo ang nagadumala sang mga karnero.
Amo ini sila tanan ang mga opisyal nga nagadumala sang mga pagkabutang ni Haring David.
32 Si Jonatan nga tiyo ni *Haring* David amo ang iya manuglaygay. Isa siya ka maalamon nga tawo kag manunulat. Si Jehiel nga anak ni Hacmoni amo ang manunudlo sang mga anak sang hari.
33 Si Ahitofel ang isa pa ka manuglaygay sang hari. Si Hushai nga Arkhanon malapit nga abyan sang hari.
34 Sang mapatay si Ahitofel, ginbuslan siya ni Jehoyada (nga anak ni Benaya) kag ni Abiatar. Si Joab amo ang kumander sang mga soldado sang hari.

28

Ang Plano ni David para sa Templo

1 Karon, ginpatawag ni *Haring* David sa Jerusalem ang tanan nga opisyal sang Israel: Ang mga opisyal sang mga tribo, ang mga kumander sang kada grupo sang mga

‡ **27:28** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

soldado nga nagaalagad sa hari, ang iban pa nga mga kumander sang linibo kag
ginatos nga soldado, ang mga opisyal nga nagadumala sang tanan nga pagkabutang
kag kasapatan sang hari kag sang iya mga anak, ang mga opisyal sang palasyo, ang
gamhanan nga mga tawo, kag ang tanan nga maayo nga mga soldado.
2 *Sang nagatilipon na sila,* nagtindog si David kag nagsiling, "Pamatii ninyo ako, mga
kauturan kag katawhan ko. Gusto ko gid magpatindog sang templo para butangan
sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO nga aton Dios, para may tulungtungan ang
iya tiil. Kag nakaplano na ako sa pagpatindog sini.
3 Pero nagsiling ang Dios sa akon, 'Indi ikaw ang magapatindog sang templo para sa
akon kadungganan, tungod kay isa ikaw ka soldado kag madamo ang imo ginpamatay.'
4 Pero sa pihak sina, ginpili ako sang GINOO, ang Dios sang Israel, halin sa bilog
namon nga pamilya nga mangin hari sang Israel hasta san-o.* Ginpili niya ang tribo
sang Juda bilang pangulo nga tribo. Kag halin sa sini nga tribo, ginpili niya ang akon
pamilya, kag halin sa akon pamilya ginkalipay niya ang pagpili sa akon bilang hari
sang bilog nga Israel.
5 Ginhatagan niya ako sang madamo nga anak nga lalaki, kag halin sa ila, ginpili
niya si Solomon sa paghari sa iya ginharian nga amo ang Israel.
6 Nagsiling siya sa akon, 'Ang imo anak nga si Solomon amo ang magapatindog sang
akon templo kag sang iya sini mga ugsaran. Kay ginpili ko siya nga mangin akon anak,
kag ako mangin iya amay.
7 Kag kon magpadayon siya sa pagsunod sang akon mga sugo pareho sang iya
ginahimo subong, paharion ko ang iya mga kaliwat hasta san-o.'
8 "Gani karon, ginamanduan ko kamo sa atubangan sang tanan nga Israelinhon, ang
komunidad sang GINOO, kag sa presensya sang aton Dios, nga tumana ninyo sing
maayo ang tanan nga sugo sang GINOO nga inyo Dios. Kon himuon ninyo ini, padayon
ninyo nga panag-iyahan ining maayo nga duta, kag maipapanubli ninyo ini sa inyo
mga kaliwat hasta san-o.
9 "Kag ikaw, Solomon nga anak ko, kilalaha kag alagara ang Dios sang imo amay sa
bug-os mo nga tagipusuon kag hunahuna, kay nakita sang GINOO ang tagsa ka
tagipusuon kag nahibaluan niya ang aton motibo kag panghunahuna. Kon
magdangop ka sa iya, buligan ka niya; pero kon magbiya ka sa iya, sikwayon ka niya
hasta san-o.
10 *Gani* hunahunaa ini sing maayo. Ginpili ka sang GINOO sa pagpatindog sang
templo para didto siya simbahon. Magpakabakod ka, kag himua ini nga buluhaton."
11 Dayon ginhatag ni David kay Solomon ang *tanan nga* plano sa pagpatindog sang
templo kag sa iya sini nga balkon, mga building, mga bodega, mga kuwarto sa ibabaw,
mga kuwarto sa sulod, kag ang *Labing Balaan nga Lugar nga* sa diin ginapatawad ang
mga sala *sang tawo*.
12 Ginhatag ni David ining tanan nga plano nga gintudlo sa iya sang Espiritu† para sa
pagpatindog sang mga ugsaran sang templo sang GINOO, sang tanan nga kuwarto sa
palibot sini, kag sang mga bodega sang templo sang Dios, lakip na ang mga bodega
para sa mga butang nga ginhalad.
13 Gintudluan man niya si Solomon parte sa paggrupo sang mga pari kag mga Levita
kag sa tanan nga buluhaton sa pag-alagad sa templo sang GINOO, subong man sa tanan
nga kagamitan sa pag-alagad.
14 Nagtudlo man siya kon pila kadamo nga pilak kag bulawan ang gamiton sa
paghimo sang sini nga mga kagamitan:

---

* **28:4** *mangin hari sang Israel hasta san-o:* buot silingon nga may magahari permi sa mga kaliwat ni David. † **28:12** *nga gintudlo sa iya sang Espiritu:* ukon, *nga iya nahunahunaan*

15 sa bulawan nga mga suga kag mga bulutangan sini; sa pilak nga mga suga kag
mga bulutangan sini;
16 sa bulawan nga mga lamisa nga ginabutangan sang tinapay nga ginahalad sa
presensya sang Dios; sa pilak nga mga lamisa;
17 sa bulawan nga mga tinidor nga dalagko; sa *bulawan nga* mga yahong kag mga
pitsil; sa bulawan kag pilak nga mga pinggan;
18 kag sa bulawan nga halaran nga sulunugan sang insenso. Gintudluan man ni
David si Solomon kon paano ang paghimo sang bulawan nga kerubin nga nagahumlad
ang ila mga pakpak sa ibabaw sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO.
19 *Nagsiling si Haring David,* "Ini nga mga plano ginsulat suno sa pagtuytoy sang
GINOO, kag gintudluan niya ako kon paano ini tanan himuon."
20 Nagsiling man si David sa iya anak nga si Solomon, "Magpakabakod ka kag
magpakaisog. Suguri na ang pagpaobra. Indi ka magkahadlok ukon magkaluya, kay
ang GINOONG Dios, ang akon Dios, kaupod mo. Indi ka niya pagbayaan ukon
pagpabay-an hasta matapos ang tanan nga obra para sa templo sang GINOO.
21 Preparado na ang grupo sang mga pari kag mga Levita para sa tanan nga obra sa
templo sang Dios, kag may mga tawo man nga may mga abilidad sa pag-obra sa bisan
ano nga buluhaton nga handa sa pagbulig sa imo. Ang mga opisyal kag ang tanan nga
tawo handa sa pagtuman sa imo."

29

Ang mga Regalo sa Pagpatindog sang Templo

1 Dayon nagsiling si Haring David sa bilog nga komunidad *sang Israel*, "Si Solomon
nga akon anak nga ginpili sang Dios bataon pa kag wala sing eksperiensya. Dako ang
buluhaton, kay ang patindugon nga building indi para sa tawo kundi para sa GINOONG
Dios.
2 Ginhimo ko ang tanan nga akon mahimo sa pagpreparar sang mga materyales
para sa templo sang akon Dios—madamo nga bulawan, pilak, saway, salsalon, kahoy,
malahalon nga mga bato nga onix, esmeralda, mga bato nga nagkalain-lain ang kolor,
kag iban pa nga matahom nga mga bato kag mga marmol.
3 Kag tungod sa akon dedikasyon sa templo sang akon Dios, ginahatag ko ang akon
personal nga mga bulawan kag pilak para sa pagpatindog sini, wala labot sa mga
materyales nga natipon ko na para sa balaan nga templo.
4 *Ang akon ihatag* mga 100 ka tonelada nga bulawan halin sa Ofir, kag mga 250 ka
tonelada nga pilak. Ini gamiton para inughaklap sa mga dingding sang templo,
5 kag para sa tanan nga kagamitan nga pagahimuon sang mga platero. Karon, sin-o
ang luyag maghatag para sa GINOO?"
6 Dayon naghatag sing kinabubut-on ang mga pangulo sang mga pamilya, mga
pangulo sang mga tribo sang Israel, mga kumander sang linibo kag ginatos nga
soldado, kag ang mga opisyal nga gintugyanan sa pagdumala sang mga pagkabutang
sang hari.
7 Naghatag sila para sa pag-obra sang templo sang Dios sing mga 175 ka tonelada nga
bulawan, 10,000 ka bulawan nga kuwarta, 350 ka tonelada nga pilak, 630 ka tonelada
nga saway, kag 3,500 ka tonelada nga salsalon.
8 May mga naghatag man sang mga malahalon nga mga bato, kag gintago ini sa
bodega sang templo sang GINOO nga gindumalahan ni Jehiel nga kaliwat ni Gershon.
9 Nalipay gid ang mga tawo sa ila mga pangulo kay naghatag sila sing kinabubut-on
kag tinagipusuon para sa GINOO. Puwerte man ang kalipay ni Haring David.

Ang Pangamuyo ni David

10 Gindayaw ni David ang GINOO sa atubangan sang bilog nga komunidad. Siling
niya:
"O GINOO, Dios sang amon katigulangan nga si Jacob,* dalayawon ka hasta san-o.
11 Gamhanan ka gid, talahuron, dungganon, kag dalayawon. Kay imo ang tanan nga
butang sa langit kag sa duta. Ikaw ang hari, O GINOO, kag labaw ka sa tanan.
12 Ang manggad kag dungog naghalin sa imo. Ikaw ang nagadumala sang tanan nga
butang. Gamhanan ka gid, kag ikaw ang nagapakusog kag nagapagamhanan sa kay
bisan sin-o.
13 "Karon, O amon Dios, ginapasalamatan ka namon kag ginadayaw ang imo
talahuron nga ngalan.
14 Pero sin-o gid ako kag ang akon katawhan nga makahatag kami sing bugana
pareho sini? Tanan nga butang nagahalin sa imo, kag ginahatag lang namon ang
naghalin sa imo.
15 Nakahibalo ikaw nga pangayaw lang kami diri sa kalibutan pareho sang amon
mga katigulangan. Ang amon kabuhi pareho sa landong nga wala nagapabilin.
16 "O GINOO nga amon Dios, ining tanan nga ginhatag namon sa pagpatindog sang
templo para sa kadungganan sang imo balaan nga ngalan naghalin *man* sa imo. Imo
ini tanan!
17 O Dios ko, nahibaluan ko nga ginausisa mo ang amon tagipusuon kag nalipay ka
kon makita mo nga matarong ini. *Amo ina nga* sinsero kag kinabubut-on ang paghatag
ko sang sini nga mga butang. Kag bisan ang imo katawhan nga ari diri subong nakita
ko nga nagahatag man sing kinabubut-on. Gani nalipay gid ako.
18 "O GINOO, ang Dios sang amon mga katigulangan nga si Abraham, Isaac, kag Jacob,
kabay pa nga ibutang mo permi ini nga handom sa tagipusuon sang imo katawhan,
kag buligi sila nga magmatutom sa imo.
19 Kag buligi man ang akon anak nga si Solomon nga mangin matutom gid siya sa
pagtuman sang imo mga sugo, mga pagpanudlo, kag mga pagsulundan, kag sa
paghimo sang tanan nga imo ginapatuman parte sa pagpatindog sang templo nga
akon ginpreparar."
20 Dayon nagsiling si David sa bilog nga komunidad, "Dayawa ninyo ang GINOO nga
inyo Dios." Gani gindayaw nila ang GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan.
Nagluhod sila kag nagduko sa pagpadungog sa GINOO kag sa hari.

Ginkilala si Solomon Bilang Hari

21 Pagkadason nga adlaw naghalad sila sa GINOO sang mga halad nga ginasunog:
1,000 ka turo nga baka, 1,000 ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 1,000 ka bataon
nga karnero nga lalaki. Naghalad man sila sang mga halad nga ilimnon kag sang
madamo pa nga mga halad para sa bilog nga Israel.
22 Nagkinaon sila kag nag-ininom nga malipayon sa presensya sang GINOO sadto nga
adlaw.
Kag sa liwat, gindeklarar nila nga hari si Solomon nga anak ni David. Ginhaplasan si
Solomon sang lana sa presensya sang GINOO bilang hari, kag ginhaplasan man si
Zadok bilang pari.
23 Gani nagpungko si Solomon sa trono sang GINOO bilang hari sa pagbulos sa iya
amay nga si David. Nagmainuswagon si Solomon, kag nagtuman sa iya ang bilog nga
Israel.
24 Nagpromisa ang tanan nga opisyal, ang gamhanan nga mga tawo, kag ang tanan
nga anak nga lalaki ni Haring David nga magpasakop sila kay Haring Solomon.
25 Ginpabantog sang GINOO si Solomon sa bilog nga Israel kag ginhatagan niya siya
sang kadungganan nga wala maangkon sang iban nga mga hari sa Israel.

---

* **29:10** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel. Amo man sa bersikulo 18.*

Ang Pagkapatay ni David

26-27 Naghari si David nga anak ni Jesse sa bilog nga Israel sa sulod sang 40 ka tuig—7
ka tuig sa Hebron kag 33 ka tuig sa Jerusalem.
28 Nagkabuhi siya sing malawig nga manggaranon kag dungganon. Napatay siya
nga tigulang na gid, kag ginbuslan siya sang iya anak nga si Solomon bilang hari.
29 Ang estorya parte sa paghari ni Haring David, halin sa ginsuguran hasta sa
katapusan, nasulat sa mga libro sang mga propeta nga sila ni Samuel, Natan kag Gad.
30 Nasulat dira kon paano siya naghari, ano siya kagamhanan, kag ang tanan nga
natabo sa iya kag sa Israel, kag sa palibot nga mga ginharian.

Ang Ikaduha nga Libro sang Cronica

Nagpangayo si Solomon sang Kaalam
(1 Har. 3:1-15)

1 Nangin mabakod ang paghari ni Solomon nga anak ni David sa iya ginharian kay
kaupod niya ang GINOO nga iya Dios, kag ginhimo niya siya nga gamhanan gid.
2 Karon, nagpakighambal si Solomon sa tanan nga Israelinhon, sa mga kumander
sang mga linibo kag ginatos nga soldado, sa mga manughukom, sa tanan nga pangulo
sang Israel, kag sa tanan nga pangulo sang mga pamilya.
3 Dayon naglakat si Solomon kag ang bilog nga komunidad pakadto sa simbahan sa
mataas nga lugar sa Gibeon, kay didto ang Tolda nga Ginapakigkitaan sang Dios. Ini
nga Tolda ginpahimo ni Moises nga alagad sang GINOO sa kamingawan.
4 Sadto nga tion nasaylo na ni David ang Kahon sang Dios halin sa Kiriat Jearim
pakadto sa tolda nga iya ginpreparar para sa sini didto sa Jerusalem.
5 Pero ang saway nga halaran nga ginhimo ni Bezalel nga anak ni Uri kag apo ni Hur
ara sa *Gibeon sa* atubangan sang Tolda sang GINOO. Gani didto nagtipon si Solomon
kag ang komunidad sa pagpamangkot sa GINOO.
6 Dayon nagsaka si Solomon sa saway nga halaran sa presensya sang GINOO didto sa
Tolda nga Ginapakigkitaan, kag naghalad siya sang 1,000 ka halad nga ginasunog.
7 Sadto nga gab-i nagpakita ang Dios kay Solomon kag nagsiling sa iya, "Pangayo
sang bisan ano nga gusto mo nga ihatag ko sa imo."
8 Nagsabat si Solomon, "Ginpakitaan mo sang dako nga kaayo ang akon amay nga si
David, kag karon ginbulos mo ako sa iya bilang hari.
9 Karon, GINOONG Dios, tumana ang imo ginpromisa sa akon amay nga si David, kay
ginhimo mo ako nga hari sa katawhan nga daw pareho kadamo sa balas.
10 Hatagi ako sang kaalam kag ihibalo para madumalahan ko ini nga katawhan. Kay
sin-o bala ang makasarang sa pagdumala sining imo katawhan nga puwerte kadamo?"
11 Nagsiling ang Dios kay Solomon, "Tungod nagpangayo ka sang kaalam kag ihibalo
sa pagdumala sa akon katawhan nga ginapaharian ko sa imo kag wala ka nagpangayo
sang manggad ukon dungog ukon kamatayon sang imo mga kaaway ukon malawig
nga kabuhi,
12 ihatag ko sa imo ang imo ginapangayo. Kag indi lang ina kundi hatagan ko pa
ikaw sang madamo gid nga manggad kag dungog nga wala pa maangkon ni bisan sin-o
nga hari nga una sa imo kag indi man maangkon sang masunod pa nga mga hari."
13 Dayon naghalin si Solomon sa Tolda nga Ginapakigkitaan didto sa simbahan sa
mataas nga lugar sa Gibeon, kag nagbalik sa Jerusalem. Kag naghari siya sa Israel.

Ang Manggad ni Solomon
(1 Har. 10:26-29)

14 Nakatipon si Solomon sang 1,400 ka karwahe kag 12,000 ka kabayo.* Ginbutang
niya ang iban sini sa mga banwa nga bulutangan sang iya mga karwahe, kag ang iban
didto sa iya sa Jerusalem.
15 Sang panahon nga siya ang hari, ang pilak kag bulawan sa Jerusalem daw pareho
lang ka ordinaryo sa mga bato, kag ang kahoy nga sedro daw pareho kabugana sa
ordinaryo nga mga kahoy nga sikomoro sa mga bulobukid sa west.†

---

* **1:14** *kabayo:* ukon, *manugkabayo* † **1:15** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

16 Ang mga kabayo ni Solomon naghalin pa sa Egypt‡ kag sa Cilicia.§ Ginbakal ini sa
Cilicia sang iya mga manugbakal sa husto nga bili.
17 Sadto nga tion ang bili sang karwahe nga halin sa Egypt 600 ka bilog nga pilak, kag
ang kabayo 150 ka bilog nga pilak. Ginbaligya man ini sang mga tinawo ni Solomon sa
tanan nga hari sang mga Hithanon kag sang mga Arameanhon.*

2

Ang Pagpreparar sa Pagpatindog sang Templo
(1 Har. 5:1-18)

1 Karon, nagmando si Solomon sa pagpatindog sang templo para sa kadungganan
sang GINOO kag sa pagpatindog sang palasyo para sa iya kaugalingon.
2 Nagpatipon siya sang 70,000 ka manughakot, 80,000 ka manugbasbas sang mga
bato sa kabukiran, kag 3,600 ka porman.
3 Nagpadala si Solomon sang sini nga mensahi kay Haring Hiram* sang Tyre:
"Padal-i ako sang mga kahoy nga sedro pareho sadto sang ginhimo mo sa akon amay
nga si David sang nagpatindog siya sang iya palasyo.
4 Mapatindog ako sang templo para sa kadungganan sang GINOO nga akon Dios.
Mangin balaan ini nga lugar nga sulunugan sang mahamot nga mga insenso kag
halaran permi sang balaan nga tinapay. Diri man magahalad sang mga halad nga
ginasunog kada aga kag gab-i, kag sa mga Adlaw nga Inugpahuway, sa Piesta sang
Pag-umpisa sang Bulan kag sa iban pa nga natalana nga mga piesta sa pagpadungog sa
GINOO nga amon Dios. Ini nga pagsulundan dapat tumanon sang mga Israelinhon
hasta san-o.
5 "Dako gid nga templo ang patindugon ko, tungod kay gamhanan ang amon Dios
sang sa iban nga mga dios.
6 Pero sin-o gid bala ang makasarang sa pagpatindog sang templo para sa iya? Kay
indi siya gani makaigo sa langit, bisan sa pinakamataas nga parte sang langit. Gani
sin-o gid ako nga makapatindog sang templo para sa iya? Ang mapatindog ko lang
amo ang lugar nga sulunugan sang mga halad sa iya presensya.
7 Gani karon, padal-i ako sang tawo nga maayo mag-obra sa bulawan, pilak, saway,
salsalon, kag maayo sa paghimo sang tela† nga granate,‡ pula kag asul, kag
eksperiensyado sa pag-inggrebar. Magaobra siya upod sa akon maayo nga mga
manug-obra nga taga-Juda kag taga-Jerusalem, nga ginpili sang akon amay nga si
David.
8 Padal-i man ako sang mga kahoy nga sedro, sipres, kag algum halin sa Lebanon,
kay nahibaluan ko nga maayo ang imo mga tinawo sa pagpang-utod sang kahoy.
Magabulig ang akon mga tinawo sa imo mga tinawo
9 sa pagpreparar sang madamo gid nga mga kahoy, tungod kay dako kag matahom
ang templo nga akon patindugon.
10 Bayaran ko ang imo mga manug-utod sang kahoy sing mga 60,000 ka sako nga
trigo, 60,000 ka sako nga barley, 110,000 ka galon nga bino, kag 110,000 ka galon nga
lana sang olibo."
11 Amo ini ang sabat ni Haring Hiram sang Tyre kay Solomon sa sulat:
"Tungod ginahigugma sang GINOO ang iya katawhan ginhimo niya ikaw nga ila hari.
12 Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel nga naghimo sang kalangitan kag
kalibutan! Ginhatagan niya si Haring David sang maalamon nga anak, nga puno sang

‡ **1:16** *Egypt:* ukon, *Muzur, nga isa ka lugar malapit sa Cilicia* § **1:16** *Cilicia:* sa Hebreo, *Kue.* Posible isa ka ngalan sang Cilicia. * **1:17** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon* * **2:3** *Hiram:* ukon, *Huram* † **2:7** *tela:* ukon, *hilo* ‡ **2:7** *granate:* sa English, *purple*

ihibalo kag pag-intiendi, nga magapatindog sang templo para sa GINOO kag sang
palasyo para sa iya kaugalingon.
13 "Ipadala ko sa imo si Huram Abi, nga isa ka maayo gid nga manug-obra.
14 Ang iya iloy halin sa Dan kag ang iya amay taga-Tyre. Eksperto siya sa pag-obra sa
bulawan, pilak, saway, salsalon, bato, kag kahoy, kag sa paghimo sang tela nga
granate, asul kag pula, kag maayo nga klase nga linen. Eksperiensyado siya sa bisan
ano nga klase sang pag-inggrebar, kag makahimo siya sang bisan ano nga klase sang
desinyo nga ipahimo mo sa iya. Magaobra siya upod sa imo mga manug-obra kag sa
mga manug-obra nga ginpili sang talahuron nga si David, nga imo amay.
15 "Karon, talahuron *nga Solomon,* ipadala sa amon ang trigo, barley, bino, kag lana
sang olibo nga imo ginpromisa
16 kag utdon namon ang bisan ano nga kahoy sa Lebanon nga imo kinahanglan.
Dayon pangtabiron namon ini nga daw sa balsa kag palutawon sa dagat pakadto sa
Jopa. Kag kamo na ang magdala sini sa Jerusalem."
17 Gin-census ni Solomon ang tanan nga pangayaw sa Israel pareho sang ginhimo ni
David nga iya amay, kag ang kadamuon 153,600.
18 Ginhimo niya ang 70,000 sa ila nga mga manughakot, ang 80,000 mga
manugbasbas sang mga bato sa kabukiran, kag ang 3,600 mga porman sa pagdumala
sa mga trabahador.

3

Nagpatindog si Solomon sang Templo sa Jerusalem

1 Karon gin-umpisahan na ni Solomon ang pagpatindog sang templo sang GINOO sa
Jerusalem didto sa Bukid sang Moria, nga sa diin nagpakita ang GINOO sa iya amay nga
si David. Didto niya ini ginpatindog sa linasan ni Arauna nga Jebusnon, ang lugar nga
ginpreparar ni David.
2 Gin-umpisahan niya ini patindog sang ikaduha nga adlaw sang ikaduha nga bulan,
sang ikaapat nga tuig sang iya paghari.
3 Ang pundasyon sang templo sang Dios may kalabaon nga 90 feet kag kasangkaron
nga 30 feet.
4 Ang kalabaon sang balkon sa atubangan sang templo 30 feet, pareho mismo sa
kasangkaron sang templo, kag ang kataason 30 feet man. Ginpahaklapan ni Solomon
ang sulod sini sang puro nga bulawan.
5 Ginpadingdingan niya ang mayor sang templo sang kahoy nga sipres kag
ginpahaklapan sang puro nga bulawan, kag ginpadekorasyunan sang mga desinyo
nga palma kag mga kadena.
6 Ginpadekorasyunan man niya ang templo sang malahalon nga mga bato kag
bulawan nga naghalin pa sa Parvaim.
7 Ginpahaklapan niya sang bulawan ang mga balayan, mga puwertahan kag mga
hamba sini, kag mga dingding. Kag ginpainggreban niya sang kerubin ang mga
dingding.
8 Ang Labing Balaan nga Lugar may kasangkaron nga 30 feet kag may kalabaon nga
30 feet man, nga pareho mismo sa kasangkaron sang templo. Ang sulod sini
ginhaklapan sing mga 21 ka tonelada nga bulawan.
9 Ang mga lansang nga gin-gamit *ginhaklapan man sang* bulawan nga mga tunga sa
kilo. Ang mga dingding sang mga kuwarto sa ibabaw ginhaklapan man sang bulawan.
10 Nagpahimo si Solomon sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar sang duha ka
kerubin kag ginpahaklapan niya ini sang bulawan.
11-13 Ang kada kerubin may duha ka pakpak, kag ang kada pakpak may kalabaon
nga 7 feet kag 6 inches. Gani ang bilog nga kalabaon sang nagahumlad nga mga

pakpak sang duha ka kerubin 30 feet. Ang pihak nila nga pakpak nagatanduganay kag
ang pihak pa gid nila nga pakpak nagatandog sa dingding.
14 Ang kurtina *nga nagatabon sa Labing Balaan nga Lugar* hinimo halin sa maayo
nga klase nga linen nga ginbordahan sang delana nga asul, granate kag pula, kag may
borda nga kerubin.

Ang Duha ka Haligi nga Saway
(1 Har. 7:15-22)

15 Naghimo man si Solomon sang duha ka haligi sa atubangan sang templo nga ang
kataason sang kada isa 52 feet. Ang kada haligi may ulo-ulo nga ang kataason 7 feet
kag 6 inches.
16 Ang kada ulo-ulo nadekorasyunan sang mga kulokadena nga nagatinabid nga may
nagakabit nga mga *puloprutas nga* pomegranata. Ini nga mga dekorasyon 100 ka bilog.
17 Ginpatindog niya ang mga haligi sa atubangan sang templo. Ang haligi sa south
gin-ngalanan niya nga Jakin, kag ang haligi sa north gin-ngalanan niya nga Boaz.

4

Ang mga Kagamitan sang Templo
(1 Har. 7:23-51)

1 Nagpahimo man si Solomon sang saway nga halaran nga 30 feet kuwadrado kag 15
feet ang kataason.
2 Nagpahimo man siya sang *dako nga suludlan sang tubig nga* daw kawa, nga
ginatawag Dagat. Ang kadalumon sini 7 feet kag 6 inches, ang kasangkaron 15 feet,
kag ang takos palibot 45 feet.
3 Napalibutan ini sang duha ka raya sang dekorasyon sa ubos lang sang baba sini.
Ini nga mga dekorasyon daw mga turo nga baka kag may ara sang anom sini sa kada 1
foot palibot, kag naporma na ini nga daan upod sa suludlan sang pagkahimo sini.
4 Nagatungtong ang suludlan sa likod sang dose ka turo nga baka *nga saway* nga
nagatalikdanay. Ang tatlo ka baka nagaatubang sa north, ang tatlo sa west, ang tatlo sa
south, kag ang tatlo sa east.
5 Ang kadamulon sang suludlan 3 inches, kag ang baba sini daw pareho sa baba sang
tasa nga *nagakurba paguwa* pareho sa nagabuskad nga lily. Kag puwede ini masudlan
sang mga 17,500 ka galon nga tubig.
6 Nagpahimo man siya sang napulo ka labador para hulugasan sang mga halad nga
ginasunog. Ginbutang ang lima sa south kag ang lima sa north. Ang *tubig sa suludlan
nga ginatawag* Dagat amo ang ginagamit sang mga pari para magpanghugas sang ila
kaugalingon.
7 Nagpahimo man siya sang napulo ka bulutangan sang suga nga bulawan suno sa
plano, kag ginbutang ini sa templo, lima sa south kag lima sa north.
8 Nagpahimo man siya sang napulo ka lamisa kag ginbutang ini sa templo, lima sa
south kag lima sa north. Nagpahimo man siya sang 100 ka yahong nga bulawan *nga
ginagamit sa pagpangwisik*.
9 Nagpahimo man siya sang ugsaran sang mga pari kag malapad nga ugsaran sa
guwa. Ginpahimuan niya sang mga puwertahan ang mga alagyan pasulod sa ugsaran
kag ginpahaklapan sang saway.
10 Ginbutang niya ang *suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat sa southeast nga
corner sang templo.
11 Nagpahimo man siya sang mga kolon, mga pala, kag mga yahong *nga ginagamit sa
pagpangwisik*.
Natapos gid man ang tanan nga ginpahimo ni Solomon kay Huram para sa templo
sang Dios. *Amo ini ang iya mga ginpahimo*:

12 ang duha ka haligi;
ang duha ka daw yahong nga ulo-ulo sa ibabaw sang mga haligi;
ang duha ka nagatinabid nga mga kulokadena nga dekorasyon sa mga ulo-ulo sang mga haligi;
13 ang 400 ka *puloprutas nga* pomegranata (nagakabit ang duha ka raya sini sa kada nagatinabid nga mga kulokadena nga nagapalibot sa ulo-ulo sang mga haligi);
14 ang mga karo kag mga labador sini;
15 ang *suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat kag ang tulungtungan sini nga dose ka turo nga baka;
16 ang mga kolon, mga pala, mga dalagko nga mga tinidor para sa karne, kag ang iban pa nga mga kagamitan.

Ini tanan nga butang nga para sa templo sang GINOO, nga ginhimo ni Huram para kay Haring Solomon, puro saway nga ginpahining.
17 Ginpahimo ini ni Haring *Solomon* paagi sa hurmahan nga didto sa Kapatagan sang Jordan, sa tunga sang Sucot kag Zaretan.
18 Tama gid kadamo ang mga saway nga gin-gamit ni Solomon, gani wala mahibalui kon pila ini tanan ka kilo.
19 Nagpahimo man si Solomon sang sini nga mga kagamitan para sa templo sang Dios:
ang bulawan nga halaran;
ang mga lamisa nga ginabutangan sang tinapay nga ginahalad sa presensya sang Dios;
20 ang mga tulungtungan sang suga nga puro bulawan kag ang mga suga sini nga ginapasiga sa atubangan sang Labing Balaan nga lugar suno sa pagsulundan parte sini;
21 ang dekorasyon nga mga bulak, ang mga suga kag ang mga kimpit, nga puro tanan bulawan;
22 ang mga pang-utod sa pabilo, mga yahong *nga ginagamit sa pagpangwisik*, mga suludlan sang insenso, kag mga bulutangan sang baga, nga puro man tanan bulawan;
ang mga puwertahan sang templo kag ang mga puwertahan pasulod sa Labing Balaan nga Lugar, nga nahaklapan sang bulawan.

5

1 Sang matapos na ni Solomon ang tanan nga obra sa templo sang GINOO, gindala niya sa mga bodega sang templo ang mga butang nga gindedikar sang iya amay nga si David—ang mga pilak, mga bulawan, kag ang tanan nga kagamitan.

Gindala sa Templo ang Kahon sang Kasugtanan
(1 Har. 8:1-9)

2 Ginpatawag ni *Haring* Solomon sa Jerusalem ang mga manugdumala sang Israel kag ang tanan nga pangulo sang mga tribo kag mga pamilya sa Israel sa pagkuha sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO halin sa Zion, ang Banwa ni David.*
3 Nagkadto sila tanan kay Haring *Solomon* sang tion sang Piesta *sang Pagpatindog sang mga Payag*, sang ikapito nga bulan.
4-5 Sang makatipon na ang tanan nga manugdumala sang Israel, ginkuha sang mga pari kag sang mga Levita ang Kahon, pati ang Tolda nga Ginapakigkitaan kag ang mga balaan nga kagamitan sini, kag gindala nila ini tanan pataklad *sa templo*.

---

* **5:2** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 9:24.

6 Naghalad si Haring Solomon kag ang bilog nga komunidad sang Israel sa
atubangan sang Kahon *sang Kasugtanan*. Puwerte gid kadamo sang karnero kag baka
nga ila ginhalad; indi ini maisip.
7 Dayon gindala sang mga pari ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO sa iya nga
lugar didto sa pinakasulod sang templo, sa Labing Balaan nga Lugar, *kag ginbutang* sa
idalom sang mga pakpak sang mga kerubin.
8 Nagahumlad ang mga pakpak sang mga kerubin, gani natabunan ang Kahon kag
ang iya sini nga mga tukon nga pangtuwang.
9 Ini nga mga tukon puwerte kalaba, nga ang iya mga punta nga lapaw sa Kahon
makita sa Balaan nga Lugar, sa atubangan sang pinakasulod sang templo, pero indi ini
makita sa guwa sang Balaan nga Lugar. Kag ari pa ini hasta subong.
10 Wala sing iban nga sulod ang Kahon luwas sa duha ka malapad nga mga bato nga
ginbutang ni Moises sang didto siya sa Horeb, sa diin ang GINOO naghimo sang
kasugtanan sa mga Israelinhon sang nagguwa sila sa Egypt.
11 Pagkatapos sadto, nagguwa ang mga pari sa Balaan nga Lugar. Ang tanan nga pari
nga ara didto nagpakatinlo,† tion man nila sa pag-alagad ukon indi.
12 Ang mga musikero nga mga Levita nga sila ni Asaf, Heman, Jedutun, kag ang ila
mga anak nga lalaki kag mga paryente nagtindog sa east sang halaran. Nagabayo sila
sang maayo nga klase nga linen kag nagatukar sang mga cymbals, arpa, kag lira.
Ginaupdan sila sang 120 ka pari nga nagatrumpeta.
13 Ang mga manugkanta nagadayaw kag nagapasalamat sa GINOO nga ginatukaran
sang mga trumpeta, cymbals, kag sang iban pa nga mga instrumento. Amo ini ang ila
ginakanta:
"Maayo ang GINOO;
ang iya gugma wala sing katapusan."
Dayon may panganod nga naglikop sa templo sang GINOO.
14 Indi na makahimo ang mga pari sang ila buluhaton *sa templo* tungod sang
panganod, kay ang gamhanan nga presensya sang GINOO naglikop sa iya templo.

6

1 Dayon nagpangamuyo si Solomon, "GINOO nagsiling ka nga mapuyo ka sa gal-om.
2 Karon nakapahimo na ako sang matahom gid nga templo para sa imo, nga sa diin
makapuyo ka hasta san-o."

Ang Mensahi ni Solomon sa Katawhan sang Israel
(1 Har. 8:14-21)

3 Dayon nag-atubang si Haring *Solomon* sa bilog nga komunidad sang Israel nga
nagatindog didto, kag ginbendisyunan niya sila.
4 Nagsiling siya, "Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel. Gintuman niya ang iya
ginpromisa sa akon amay nga si David. Nagsiling siya sadto,
5 'Halin sang tion nga ginpaguwa ko ang akon katawhan sa Egypt, wala ako nagpili
sang siyudad sa bisan ano nga tribo sang Israel agod patindugan sang templo para sa
akon kadungganan, kag wala man ako nagpili sang hari nga magdumala sa akon
katawhan nga mga Israelinhon.
6 Pero karon ginpili ko ang Jerusalem bilang lugar nga sa diin padunggan ako, kag
ginpili ko si David nga magdumala sa akon katawhan nga mga Israelinhon.'
7 "Gusto gid sang akon amay nga si David nga magpatindog sang templo para sa
kadungganan sang GINOO, ang Dios sang Israel.

† **5:11** *nagpakatinlo:* buot silingon, *naghimo sila sang seremonya nga para mangin takos sila sa Dios*

8 Pero nagsiling ang GINOO sa iya, ‘Maayo man ina nga nagahandom ka gid sa
pagpatindog sang templo para sa akon kadungganan.
9 Pero indi ikaw ang magapatindog sini kundi ang imo mismo anak. Siya ang
magapatindog sang templo para sa akon kadungganan.’

10 “Gintuman sang GINOO ang iya ginpromisa. Ako ang nagbulos sa akon amay nga si
David bilang hari sang Israel, suno sa ginpromisa sang GINOO. Kag ginpatindog ko ang
templo para sa kadungganan sang GINOO, ang Dios sang Israel.
11 Didto ko ginbutang ang Kahon nga sa diin nabutang ang Kasugtanan sang GINOO
nga iya ginhimo sa katawhan sang Israel.”

Ang Pangamuyo ni Solomon para sa Katawhan sang Israel (1 Har. 8:22-53)

12 Sa presensya sang bilog nga komunidad sang Israel, nagtindog si Solomon sa
atubangan sang halaran sang GINOO kag ginbayaw niya ang iya mga kamot.
13 Nagtindog siya sa saway nga entablado nga iya ginpahimo. Ini nga entablado may
kalabaon kag kasangkaron nga 7 feet kag 6 inches, kag may kataason nga 4 feet kag 6
inches. Pagkatapos nagluhod si Solomon sa atubangan sang komunidad sang Israel
nga nagabayaw sang iya mga kamot.
14 Kag nagpangamuyo siya:

“O GINOO, Dios sang Israel, wala sing Dios nga pareho sa imo sa langit ukon sa duta.
Ginatuman mo ang imo kasugtanan kag ginapakita mo ang imo gugma sa imo mga
alagad nga nagasunod sa imo sa bug-os nila nga tagipusuon.
15 Gintuman mo ang imo ginpromisa sa imo alagad nga si David nga akon amay.
Ikaw mismo ang nagpromisa sina, kag ikaw man mismo ang nagtuman sina subong
nga adlaw.
16 Kag karon, GINOO, Dios sang Israel, tumana pa gid ang imo ginpromisa sa imo
alagad nga si David nga akon amay sang nagsiling ka sa iya, ‘Indi ka madulaan sang
kaliwat nga magabulos sa imo bilang hari sa Israel kon maayo lang ang pagsunod sang
imo mga kaliwat sa akon kasuguan pareho sang imo ginhimo.’
17 Gani karon, O GINOO, Dios sang Israel, tumana ang imo ginpromisa sa imo alagad
nga si David *nga akon amay*.

18 “Pero makaestar gid bala ikaw, O Dios, diri sa kalibutan upod sa mga tawo? Indi
gani ikaw makaigo sa langit bisan sa pinakamataas nga parte sang langit, ano pa
ayhan sa templo nga ginpatindog ko?
19 Pero pamatii ako nga imo alagad sa akon pagpangamuyo kag pagpakitluoy. O
GINOO nga akon Dios, pamatii ang akon pagpanawag kag pagpangamuyo sa imo
presensya.
20 Kabay pa nga bantayan mo ining templo adlaw-gab-i, ining lugar nga nagsiling ka
nga diri ikaw padunggan. Kabay pa nga pamatian mo ako nga imo alagad sa akon
pagpangamuyo nga nagaatubang sa sini nga lugar.
21 Pamatii ang akon mga pangabay kag ang mga pangabay sang imo katawhan nga
mga Israelinhon samtang nagapangamuyo kami nga nagaatubang sa sini nga lugar.
Pamatii kami dira sa imo puluy-an sa langit. Kag kon mabatian mo kami, patawara
kami.
22 “Kon ang isa ka tawo gin-akusar nga nakasala sa iya isigkatawo, kag ginpakadto
siya sa imo halaran sa sini nga templo sa pagsumpa *nga inosente siya*,
23 pamatii *ini nga kaso* dira sa langit kag hukmi ang imo mga alagad. Siluti ang
nakasala suno sa iya binuhatan, kag hilwaya ang wala sing sala para magaguwa nga
inosente siya.

24 “Kon ang imo katawhan nga mga Israelinhon mapierdi sang ila mga kaaway
tungod kay nakasala sila sa imo, kag kon magbalik sila sa imo kag magdayaw sa imo
kag magpangamuyo sa sini nga templo,
25 pamatii sila dira sa langit. Patawara sila sa ila sala kag dal-a sila pabalik sa duta
nga ginhatag mo sa ila mga katigulangan.
26 “Kon indi mo pagpaulanon tungod kay nakasala sa imo ang imo katawhan, kag
kon magpangamuyo sila nga nagaatubang sa sini nga lugar kag magdayaw sa imo, kag
maghinulsol sa ila mga sala tungod kay ginsilutan mo sila,
27 pamatii sila dira sa langit. Patawara sila nga imo mga alagad, ang imo katawhan
nga mga Israelinhon. Tudlui sila sang matarong nga pagkabuhi, kag padal-i sang ulan
ang duta nga imo ginhatag sa ila nga ila panag-iyahan.
28 “Kon may mag-abot nga gutom sa duta *sang imo katawhan*, ukon kahalitan, ukon
mainit nga hangin, ukon peste sa mga tanom pati na mga apan kag mga ulod, ukon
kibunon sila sang mga kaaway sa bisan diin sa ila mga banwa, ukon mag-abot sa ila
ang bisan ano nga balatian,
29 kag kon may ara sa ila nga magpangamuyo ukon magpangabay sa imo, *pamatii
sila*. Kon ginakilala nila nga tungod sa ila mga sala nag-abot ining mga pag-antos kag
kasakit sa ila, kag magpangamuyo sila nga nagabayaw sang ila mga kamot, nga
nagaatubang sa sini nga templo,
30 pamatii sila dira sa imo puluy-an sa langit. Patawara sila, kag himua sa kada isa sa
ila ang nagakabagay sa ila mga binuhatan, kay nahibaluan mo ang tagsa nila ka
tagipusuon. Matuod nga ikaw gid lang ang nakahibalo sang tagipusuon sang tanan
nga tawo.
31 *Himua ina* para magtahod sila sa imo kag magsunod sa imo mga pamaagi samtang
nagaestar sila sa duta nga ginhatag mo sa amon mga katigulangan.
32 “Kon ang *mga* indi Israelinhon nga nagaestar sa malayo nga lugar makabati sang
imo pagkabantog kag pagkagamhanan, kag magkadto sila diri kag magpangamuyo
sila nga nagaatubang sa sini nga templo,
33 pamatii sila dira sa imo puluy-an sa langit. Kag himua ang bisan ano nga ila
ginapangabay, para ang tanan nga tawo sa kalibutan makakilala sa imo kag magtahod
sa imo pareho sang imo katawhan nga mga Israelinhon, kag para mahibaluan nila nga
ginpatindog ko ini nga templo para sa imo kadungganan.
34 “Kon ang imo katawhan magalakat sa pagpakig-away suno sa imo mando, kag kon
magpangamuyo sila sa imo nga nagaatubang sa sini nga siyudad nga imo ginpili kag
sa *templo nga* akon ginpatindog para sa imo kadungganan,
35 pamatii ang ila mga pangamuyo kag mga pangabay dira sa langit, kag hatagi sila
sang kadalag-an.*
36 “Kon makasala sila sa imo—kay wala man sing bisan sin-o nga wala
nagakasala—kag sa imo kaakig ginpapierdi mo sila sa ila mga kaaway kag ginbihag
nila sila sa malayo ukon sa malapit nga lugar,
37 kag kon sa ulihi magbag-o ang ila mga tagipusuon didto, kag maghinulsol sila kag
magpakitluoy sa imo nga nagasiling, ‘Nakasala kami, kag malain ang amon mga
ginhimo,’
38 *pamatii ang ila pangamuyo*. Kon magbalik sila sa imo sa bug-os nila nga
tagipusuon kag hunahuna didto sa lugar nga sa diin ginbihag sila, kag magpangamuyo
sila nga nagaatubang sa sini nga duta nga ginhatag mo sa ila mga katigulangan, sa sini
nga siyudad nga imo ginpili, kag sa templo nga akon ginpatindog para sa imo
kadungganan,

---

* **6:35** *hatagi...kadalag-an:* ukon, *himua ang husto para sa ila.* Amo man sa bersikulo 39.

39 pamatii ang ila mga pangamuyo kag mga pangabay dira sa imo puluy-an sa langit,
kag hatagi sila sang kadalag-an. Patawara sila sa ila mga sala kontra sa imo.
40 "O Dios ko, kabay pa nga talupangdon mo ang mga pangamuyo nga ginahimo sa
sini nga lugar.
41 "Kag karon, GINOONG Dios, kadto ka na *sa templo*, sa lugar nga imo palahuwayan,
nga sa diin nabutang ang Kahon *sang Kasugtanan nga simbolo* sang imo gahom. Kabay
pa nga maeksperiensyahan sang imo mga pari ang imo pagluwas sa ila, kag
magkalipay ang imo matutom nga katawhan sa imo kaayo.
42 O GINOONG Dios, indi pag-isikway ang imo pinili nga hari. Dumduma ang imo
gugma kay David nga imo alagad."

7

Ang Pagdedikar sang Templo
(1 Har. 8:62-66)

1 Pagkatapos pangamuyo ni Solomon, may kalayo nga nagpanaog halin sa langit nga
naglamon sang halad nga ginasunog kag sang iban pa nga mga halad, kag ang
gamhanan nga presensya sang GINOO naglikop sa templo.
2 Indi makasulod ang mga pari sa templo sang GINOO tungod kay ang gamhanan nga
presensya sang GINOO naglikop sa templo.
3 Sang makita sang tanan nga Israelinhon ang kalayo nga nagpanaog kag ang
gamhanan nga presensya sang GINOO sa ibabaw sang templo, nagluhod sila kag
nagsimba sa GINOO nga may pagpasalamat. Siling nila,
"Maayo ang GINOO;
ang iya gugma wala sing katapusan."
4 Dayon naghalad sa GINOO si Haring *Solomon* kag ang tanan nga katawhan.
5 Naghalad sila sing 22,000 ka baka kag 120,000 ka karnero kag kanding. Sa sini nga
paagi, gindedikar sang hari kag sang tanan nga katawhan ang templo sang Dios.
6 Nagpuwesto ang mga pari *sa templo*, kag amo man ang mga Levita nga nagakanta,
"Ang iya gugma wala sing katapusan." Ginatukaran nila ang kanta sang mga
instrumento nga ginpahimo ni Haring David sa pagdayaw sa GINOO. Sa atubangan
sang mga Levita, ang mga pari nagapatunog man sang ila mga trumpeta samtang
nagatindog ang tanan nga Israelinhon.
7 Gindedikar ni Solomon ang ugsaran nga ara sa atubangan sang templo sang GINOO.
Naghalad sila ni Solomon didto sang mga halad nga ginasunog, mga halad nga regalo,
kag mga tambok nga bilang halad para sa maayo nga relasyon. Kay ang saway nga
halaran nga iya ginpahimo tama kagamay para sa sini nga mga halad.
8 Nagsaulog pa gid si Solomon kag ang tanan nga Israelinhon sang Piesta *sang
Pagpatindog sang mga Payag* sing pito ka adlaw. Madamo gid nga mga katawhan ang
nagtilipon halin sa Lebo Hamat *sa north* hasta sa ililigan sang tubig sang Egypt *sa
south*.
9 Sang ikawalo nga adlaw, naghiwat sila sang katapusan nga pagtilipon, kay
ginselebrar nila ang pagdedikar sang halaran *kag sang bilog nga templo* sa sulod sang
pito ka adlaw, kag ang Piesta *sang Pagpatindog sang mga Payag* sa sulod man sang pito
ka adlaw.
10 Pagkasunod nga adlaw, nga amo ang ika-23 nga adlaw sang ikapito nga bulan,
ginpapuli ni Solomon ang mga tawo. Nagpalauli sila nga malipayon gid tungod sa
tanan nga kaayo nga ginhimo sang GINOO kay David kag kay Solomon, kag sa iya
katawhan nga mga Israelinhon.

Nagpakita ang Dios kay Solomon
(1 Har. 9:1-9)

11 Gani natapos ni Solomon ang pagpatindog sang templo sang GINOO kag sang iya
palasyo. Nahuman niya ang tanan niya nga ginplano para sa sini.
12 Dayon isa ka gab-i, nagpakita ang GINOO sa iya kag nagsiling, "Nabatian ko ang imo
pangamuyo kag ginpili ko ini nga templo bilang lugar nga halaran sang mga halad.
13 "Halimbawa indi ko pagpaulanon, ukon padal-an ko sang mga apan ang duta sa
pagkaon sang mga tanom sini, ukon padal-an ko ang akon katawhan sang kahalitan,
14 kag kon ang akon katawhan nga akon gintawag* magpaubos sang ila kaugalingon,
magpangamuyo, magdangop sa akon, kag magbiya sa ila malain nga mga ginahimo,
pamatian ko sila sa langit kag patawaron ang ila mga sala, kag dayon pakamaayuhon
ko *liwat* ang ila duta.
15 Talupangdon ko sila kag pamatian ang ila mga pangamuyo sa sini nga lugar,
16 kay ang ini nga templo ginpili ko kag ginseparar para sa akon agod mangin lugar
nga sa diin padunggan ako hasta san-o. Bantayan ko ini kag atipanon permi.
17 "Kag ikaw, kon magsunod ka sa akon pareho sang imo amay nga si David, kag kon
himuon mo ang tanan nga ginapahimo ko sa imo kag tumanon ang akon mga
pagsulundan kag mga sugo,
18 paharion ko ang imo mga kaliwat *hasta san-o*. Amo man ini ang akon ginpromisa
sa imo amay nga si David sang ginsilingan ko siya, 'Indi ka madulaan sang kaliwat nga
magahari sa Israel.'
19 Pero kon magtalikod kamo kag indi magtuman sang akon mga sugo kag mga
pagsulundan nga ginhatag ko sa inyo, kag kon mag-alagad kamo kag magsimba sa
iban nga mga dios,
20 pahalinon ko kamo sa akon duta nga ginhatag sa inyo, kag sikwayon ko ining
templo nga ginpili ko nga lugar nga sa diin padunggan ako. Dayon yagutaon kag
kadlawan ini sang tanan nga tawo.
21 Kag bisan matahom kag bantog ining templo, *gub-on ko ini*. Makibot kag
matingala gid ang tanan nga magaagi diri kag magasiling, 'Ngaa ginhimo ini sang
GINOO sa sini nga duta kag sa sini nga templo?'
22 Magasabat ang iban, 'Tungod kay ginsikway nila ang GINOO, ang Dios sang ila mga
katigulangan, nga nagpaguwa sa ila sa Egypt, kag nag-alagad sila kag nagsimba sa
iban nga mga dios. Amo ina nga ginpadal-an sila sang GINOO sang sina nga mga
kalaglagan.'"

8

Ang Iban pa nga Nahuman ni Solomon
(1 Har. 9:10-28)

1 Pagkatapos sang 20 ka tuig nga pagpatindog ni Solomon sang templo sang GINOO
kag sang iya palasyo,
2 ginpatindog niya liwat ang mga banwa nga ginhatag sa iya ni Hiram* kag
ginpaestaran sa mga Israelinhon.
3 Amo man ini ang tion nga ginsalakay ni Solomon kag gin-agaw ang Hamat Zoba.
4 Ginpatindog man niya liwat ang Tadmor nga ara sa kamingawan kag ang mga
banwa sa Hamat nga bulutangan sang mga bodega.
5 Ginpabakod niya ang ibabaw kag idalom nga parte sang Bet Horon. Ginpalibutan
niya ini sang mga pader kag ginpabutangan sang mga puwertahan nga may mga
trangka.
6 Amo man ang ginhimo niya sa Baalat kag sa iban pa nga mga banwa nga
bulutangan sang iya mga bodega, mga karwahe kag mga kabayo. Ginpatindog niya

* **7:14** *gintawag:* ukon, *ginpili;* ukon, *ginpanag-iyahan* * **8:2** *Hiram:* ukon, *Huram*

ang tanan nga luyag niya patindugon sa Jerusalem, sa Lebanon, kag sa tanan nga duta
nga sakop niya.
7-8 May mga katawhan pa nga indi Israelinhon nga nabilin sa Israel. Sila amo ang
mga kaliwat sang mga Hithanon, Amornon, Periznon, Hivhanon, kag mga Jebusnon,
nga wala maubos pamatay sang mga Israelinhon *sang pag-agaw nila sang duta sang*
Canaan. Ginhimo sila ni Solomon nga mga ulipon kag ginpilit nga mag-obra, kag
nagpabilin sila nga ulipon hasta subong.
9 Pero wala paghimua ni Solomon nga ulipon ang bisan sin-o nga Israelinhon. Sa
baylo, ginhimo niya sila nga iya mga soldado, mga opisyal, mga pangulo sang mga
soldado, mga kumander sang iya mga karwahe, kag mga manugkabayo.
10 Ang 250 sa ila ginhimo ni Haring Solomon nga mga opisyal nga nagadumala sang
mga nagaobra sa iya mga proyekto.
11 Sang matapos na ang palasyo nga ginpahimo ni Solomon para sa iya asawa nga
anak sang hari sang Egypt,† ginsaylo niya ang iya asawa didto halin sa Banwa ni
David.‡ Kay siling niya, "Indi puwede nga mag-estar ang akon asawa sa palasyo ni
Haring David, kay balaan ini nga lugar tungod didto anay ang Kahon sang GINOO."
12 Dayon naghalad si Solomon sa GINOO sang mga halad nga ginasunog didto sa
halaran nga iya ginpatindog sa atubangan sang balkon sang templo.
13 Gintuman niya ang sugo ni Moises nga maghalad suno sa kinahanglan nga ihalad
kada adlaw kag sa mga Adlaw nga Inugpahuway, sa Piesta sang Pag-umpisa sang
Bulan, kag sa sining tatlo ka natalana nga mga piesta kada tuig: ang Piesta sang
Tinapay nga Wala sing Inugpahabok, ang Piesta sang Pag-ani, kag ang Piesta sang
Pagpatindog sang mga Payag.
14 Kag suno sa pagsulundan sang iya amay nga si David, gin-grupo niya ang mga pari
kag mga Levita para sa ila mga buluhaton. Ang mga Levita amo ang nagapanguna sa
mga tawo sa pagdayaw *sa Dios* kag sila ang nagabulig sa mga pari sa ila buluhaton *sa*
templo kada adlaw. Gin-grupo man niya ang mga guwardya sang tagsa ka puwertahan
sang templo, kay amo ini ang sugo ni David nga alagad sang Dios.
15 Gintuman gid nila ni Solomon ang tanan nga sugo ni Haring *David* parte sa mga
pari kag mga Levita kag sa mga bodega.
16 Natapos ang tanan nga ginpahimo ni Solomon sa templo halin sang pagbutang
sang pundasyon hasta sang pagkahuman sini.
17 Dayon nagkadto si Solomon sa Ezion Geber kag sa Elat, sa baybayon sang *Mapula*
nga Dagat, sa duta sang Edom.
18 Ginpadal-an siya ni Hiram sang mga barko nga ginadumalahan sang iya mismo
mga opisyal nga mga eksperiensyado nga mga marinero. Ini sila nagbiyahe upod sa
mga tinawo ni Solomon pakadto sa Ofir. Kag sang pagbalik nila may dala sila nga mga
16 ka tonelada nga bulawan, kag gindala nila ini kay Haring Solomon.

9

Nagbisita ang Rayna sang Sheba kay Haring Solomon
(1 Har. 10:1-13)

1 Sang mabatian sang rayna sang Sheba ang pagkabantog ni Solomon, nagkadto siya
sa Jerusalem para testingan ang kaalam ni Solomon paagi sa mabudlay nga mga
pamangkot. Nag-abot siya sa Jerusalem nga may upod nga madamo nga tinawo, kag
may dala siya nga mga camel nga kargado sang mga *regalo nga* panakot, bulawan nga
puwerte kadamo, kag malahalon nga mga bato. Pagkitaay nila ni Solomon,
ginpamangkot niya siya sang tanan nga gusto niya nga ipamangkot.

† **8:11** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

‡ **8:11** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1.

2 Ginsabat ni Solomon ang tanan niya nga pamangkot kag wala gid sing bisan ano
nga butang nga indi niya mapaathag sa iya.
3 Sang mapamatud-an sang rayna sang Sheba ang kaalam ni Solomon, kag sang
makita niya ang katahom sang palasyo nga iya ginpatindog,
4 daw indi siya makapati. Amo man sang makita niya ang pagkaon sa lamisa sang
hari, ang pagdumala sang iya mga opisyal, ang pag-alagad sang iya mga suluguon kag
mga manugserbi sang iya ilimnon nga may matahom nga mga uniporme, kag ang mga
halad nga ginasunog nga iya ginhalad sa templo sang GINOO.
5 Nagsiling siya sa hari, "Matuod gid man ang nabatian ko sa akon nasyon parte sa
imo mga hinimuan kag kaalam.
6 Wala ako nagpati sini hasta nga nagkadto ako diri kag nakita ko ini mismo. Ang
matuod, wala gani sa katunga sang akon nabatian parte sa imo ang akon nakita. Ang
imo kaalam labaw pa sang sa akon nabatian.
7 Daw ano ka suwerte sang imo mga tinawo! Daw ano ka suwerte sang imo mga
opisyal nga nagaalagad sa imo kay permi nila mabatian ang imo kaalam.
8 Dalayawon ang GINOO nga imo Dios, nga nalipay sa imo kag nagbutang sa imo sa
trono para maghari para sa iya. Tungod sa gugma sang imo Dios sa Israel kag sa iya
handom nga padayunon niya ini nga nasyon hasta san-o, ginhimo niya ikaw nga hari
sini, para himuon mo ang husto kag matarong."
9 Dayon ginhatagan niya si Haring *Solomon* sing mga lima ka tonelada nga bulawan,
madamo nga panakot kag malahalon nga mga bato. Wala na gid sing may makatupong
sa kadamuon sang panakot nga ginhatag sang rayna sang Sheba kay Haring Solomon.
10 May dala man ang mga tinawo ni *Haring* Solomon kag ang mga tinawo ni Hiram
sang mga bulawan, mga kahoy nga almug, kag malahalon nga mga bato halin sa Ofir.
11 Gin-gamit ni Haring *Solomon* ang mga kahoy nga almug nga mga hagdanan sa
templo sang GINOO kag sa palasyo, kag ang iban ginhimo nga mga arpa kag mga lira
para sa mga musikero. Wala gid sing pareho sina* nga nakita sang una sa Juda.
12 Ginhatag ni Haring Solomon sa rayna sang Sheba ang bisan ano nga ginpangayo
niya. Mas sobra pa ang ginhatag ni Solomon sa iya sang sa gindala niya. Dayon
nagpuli ang rayna sa iya lugar upod sang iya mga tinawo.

Ang Manggad ni Solomon
(1 Har. 10:14-29)

13 Kada tuig nagabaton si Solomon sing mga 23 ka tonelada nga bulawan,
14 wala labot sa mga buhis nga halin sa mga negosyante. Nagahatag man sa iya sang
mga bulawan kag pilak ang tanan nga hari sang Arabia kag ang mga gobernador sang
Israel.
15 Nagpahimo si Haring Solomon sang 200 ka dalagko nga mga taming nga ang kada
taming nahaklapan sing mga pito† ka kilo nga bulawan.
16 Nagpahimo man siya sang 300 ka magagmay nga mga taming nga ang kada
taming nahaklapan sing mga tatlo kag tunga‡ ka kilo nga bulawan. Ginpabutang niya
ini tanan didto sa parte sang palasyo nga ginatawag Kagulangan sang Lebanon.
17 Nagpahimo man ang hari sang isa ka dako nga trono nga halin sa mga bangkil
sang mga elepante, kag ginhaklapan ini sang puro nga bulawan.
18 May anom ka halintang ang trono, kag may bulawan ini nga tulungtungan sang
tiil. Sa kada kilid sang halambuyan sini may ara nga estatwa sang leon nga nagatindog.
19 Kag may ara man nga estatwa sang leon sa kada kilid sang halintang. Dose tanan
ka estatwa sa anom ka halintang. Wala sing may makapareho sini nga trono sa bisan
diin nga ginharian.

---

* **9:11** *sina:* Posible ang ginatumod amo ang almug, ukon ang mga instrumento, ukon ang mga hagdanan. † **9:15** *pito:* ukon, *tatlo kag tunga* ‡ **9:16** *tatlo kag tunga:* ukon, *lapit duha*

20 Ang tanan nga ilimnan ni Haring Solomon puro bulawan, kag ang tanan nga
kagamitan sa parte sang palasyo nga ginatawag Kagulangan sang Lebanon puro man
bulawan. *Wala ini ginhimo sa pilak kay* gamay lang ang bili sang pilak sang panahon ni
Solomon.
21 May mga barko man si Solomon nga pangnegosyo,§ nga ginadala sang mga
tinawo ni Hiram. Ini nga mga barko nagapuli isa ka bes sa kada tatlo ka tuig, nga may
dala nga mga bulawan, pilak, bangkil sang elepante, kag dalagko kag magagmay nga
klase sang mga amo.
22 Wala sing bisan sin-o nga hari sa kalibutan nga makatupong sa kaalam kag sa
manggad ni Haring Solomon.
23 Ang tanan nga hari sa kalibutan nagatinguha nga makita si Solomon para
makapamati sila sa kaalam nga ginhatag sang Dios sa iya.
24 Kada tuig, ang kada isa nga nagabisita sa iya may dala nga mga regalo—mga
butang nga hinimo halin sa pilak kag bulawan, mga bayo, mga armas, mga panakot,
mga kabayo, kag mga mula.*
25 May 4,000 ka kuwadra si Solomon para sa iya mga kabayo kag mga karwahe. May
12,000 siya ka kabayo† nga ginbutang niya sa mga banwa nga bulutangan sang iya
mga karwahe, kag ang iban didto sa iya sa Jerusalem.
26 Ginsakop niya ang tanan nga hari halin sa Suba *sang Euphrates* hasta sa duta sang
mga Filistinhon kag sa border sang Egypt.
27 Sang panahon nga siya ang hari, ang pilak sa Jerusalem daw pareho *lang ka*
ordinaryo sa mga bato, kag ang kahoy nga sedro daw pareho kabugana sa *ordinaryo*
nga mga kahoy nga sikomoro sa mga bulobukid sa west.
28 Ang mga kabayo ni Solomon naghalin pa sa Egypt kag sa iban pa nga mga nasyon.

Ang Katapusan sang Paghari ni Solomon
(1 Har. 11:41-43)

29 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Solomon halin sa umpisa hasta sa
katapusan nasulat sa Sinulatan ni Propeta Natan, sa Mensahi ni Ahia nga Taga-Shilo,
kag sa Mga Palanan-awon ni Propeta Ido, nga nagasugid man parte sa paghari ni
Jeroboam nga anak ni Nebat.
30 Sa Jerusalem nag-estar si Solomon samtang nagahari siya sa bilog nga Israel sa
sulod sang 40 ka tuig.
31 Sang napatay siya, ginlubong siya sa banwa sang iya amay nga si David. Kag si
Rehoboam nga iya anak ang nagbulos sa iya bilang hari.

10

Nagrebelde ang Israel kay Rehoboam
(1 Har. 12:1-20)

1 Nagkadto si Rehoboam sa Shekem, nga sa diin nagtipon ang mga Israelinhon sa
pagproklamar sa iya nga hari.
2 Pagkabati sini ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nagbalik siya sa Israel. (Kay sadto
nga panahon didto siya nagaestar sa Egypt, nga sa diin nagpalagyo siya kay Haring
Solomon.)
3 Ginpatawag sang mga Israelinhon si Jeroboam, kag tanan sila nagkadto kay
Rehoboam kag nagsiling,
4 "Mabug-at ang mga ginpatuman sang imo amay sa amon. Pero kon pamag-anon
mo, alagaran ka namon."

§ **9:21** *pangnegosyo:* sa Hebreo, *pa-Tarshish*
† **9:25** *kabayo:* ukon, *manugkabayo*
* **9:24** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

5 Nagsabat si Rehoboam, “*Hatagi ninyo ako anay sang* tatlo ka adlaw *sa paghunahuna sini, pagkatapos* balik kamo sa akon.” Gani nagpuli ang mga tawo.
6 Nagpakigkita dayon si Haring Rehoboam sa mga manugdumala nga nakaalagad sa iya amay nga si Solomon sang buhi pa siya. Nagpamangkot si Rehoboam sa ila, “Ano bala ang inyo malaygay nga isabat ko sa ginapangabay sang sadto nga mga tawo?”
7 Nagsabat sila, “Kon ipakita mo ang imo kaayo sa ila, kag ihatag mo sa ila ang ila ginapangabay, magaalagad sila sa imo hasta san-o.”
8 Pero wala pagtumana ni Rehoboam ang ila laygay, sa baylo nagpakigkita siya sa iya katubo-tubo nga mga pamatan-on nga nagaalagad sa iya.
9 Nagpamangkot siya sa ila, “Ano bala ang inyo malaygay nga isabat ko sa ginapangabay sang sadto nga mga tawo? Nagapangabay sila sa akon nga pamag-anan ko ang mabug-at nga mga ginpatuman sang akon amay sa ila.”
10 Nagsabat ang mga pamatan-on, “Amo ini ang isabat mo sa sadto nga mga tawo nga nagapangabay sa imo: ‘Ang akon kamalingking mas dako pa sa hawak sang akon amay.
11 *Ang buot ko silingon nga* mas mabug-at pa ang ipatuman ko sa inyo sang sa ginpatuman sang akon amay. Kon ginhanot kamo sang akon amay sang latigo, hanuton ko kamo sang putik nga may matalom nga mga metal.*’ ”
12 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, nagbalik si Jeroboam kag ang mga tawo kay Haring Rehoboam, suno sa ginsiling sang hari sa ila.
13 Pero wala pagtumana ni Rehoboam ang ginlaygay sa iya sang mga manugdumala. Sa baylo, ginhambalan niya sing masakit ang mga tawo
14 suno sa ginlaygay sang mga pamatan-on. Nagsiling siya sa ila, “Mabug-at ang ginpatuman sang akon amay sa inyo, pero mas mabug-at pa gid ang ipatuman ko sa inyo. Kon ginhanot kamo sang akon amay sang latigo, hanuton ko kamo sang putik nga may matalom nga mga metal.”
15 Gani wala magpamati ang hari sa *pangabay sang* mga tawo, kay ini pagbuot sang Dios para matuman ang iya ginsiling kay Jeroboam nga anak ni Nebat paagi kay Ahia nga taga-Shilo.
16 Sang mareyalisar sang mga Israelinhon nga wala sila pagpamatii sang hari, nagsiling sila sa hari, “Wala kami labot sa *imo nga kaliwat ni* David! Bahala ka na sa imo ginharian! Dali kamo mga Israelinhon, mapuli kita!” Gani nagpalauli ang mga Israelinhon.
17 Ang mga Israelinhon lang nga nagaestar sa mga banwa sang Juda amo ang padayon nga gindumalahan ni Rehoboam.
18 Karon, ginpakadto ni Haring Rehoboam *sa mga Israelinhon* si Adoniram,† ang manugdumala sang mga tawo nga ginapilit nga mag-obra. Pero ginbato siya sang mga Israelinhon hasta nga napatay. Dayon nagdali-dali sakay si Haring Rehoboam sa iya karwahe kag nagpalagyo sa Jerusalem.
19 Bisan hasta subong nagarebelde ang mga Israelinhon sa mga kaliwat ni David.

11

Ginpaandaman ni Shemaya si Rehoboam
(1 Har. 12:21-24)

1 Pag-abot ni Rehoboam sa Jerusalem, gintipon niya ang maayo gid nga mga soldado sang mga tribo sang Juda kag Benjamin. Nakatipon siya sang 180,000 ka soldado sa pagpakig-away kontra sa katawhan sang Israel kag sa pagbawi sang iya ginharian.
2 Pero nagsiling ang GINOO kay Shemaya nga iya alagad,

---

* **10:11** *putik nga may matalom nga mga metal:* sa literal, *mga iwi-iwi.* Amo man sa bersikulo 14. † **10:18** *Adoniram:* ukon, *Hadoram*

3 “Hambala si Haring Rehoboam sang Juda, nga anak ni Solomon, kag ang tanan nga
Israelinhon sa Juda kag Benjamin
4 nga *ako,* ang GINOO, nagasiling: ‘Indi kamo magpakig-away sa inyo kadugo.
Magpuli kamo, kay pagbuot ko ini tanan.’” Gintuman nila ang GINOO kag wala nila
ginsalakay si Jeroboam.
5 Nagpabilin si Rehoboam sa Jerusalem kag ginpabakod niya ang ini nga mga banwa
sa pagprotektar sang Juda:
6 Betlehem, Etam, Tekoa,
7 Bet Zur, Soco, Adulam,
8 Gat, Maresha, Zif,
9 Adoraim, Lakish, Azeka,
10 Zora, Ayalon, kag Hebron. Amo ini ang napaderan nga mga banwa sa Juda kag
Benjamin.
11 Ginpapag-on niya ang mga pader sini kag nagbutang siya sang mga kumander sa
sini nga mga banwa. Ini sila ginhatagan niya sang mga pagkaon, lana sang olibo kag
bino.
12 Ginpabutangan niya ini nga mga banwa sang mga taming kag mga bangkaw
bilang dugang nga depensa. Gani ang Juda kag ang Benjamin padayon nga nangin
sakop niya.
13 Ang mga pari kag mga Levita nga nagaestar sa iban nga mga tribo sang Israel
nagdampig kay Rehoboam.
14 Ini nga mga kaliwat ni Levi naghalin sa ila balay kag duta kag nagsaylo sa Juda kag
Jerusalem tungod kay ginsikway sila ni Jeroboam kag sang iya mga anak bilang mga
pari sang GINOO.
15 Nagbutang si Jeroboam sang iya kaugalingon nga mga pari sa mga simbahan sa
mataas nga mga lugar, nga sa diin nagasimba sila sa ila mga dios-dios nga kanding kag
baka nga ginpahimo ni Jeroboam.
16 Ang mga Israelinhon sa iban nga mga tribo sang Israel nga gusto gid magdangop
sa GINOO, ang Dios sang Israel, nagsunod sa mga kaliwat ni Levi sa Jerusalem, para
makahalad sila sang mga halad sa GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan.
17 Ginpabakod nila ang ginharian sang Juda, kag sa sulod sang tatlo ka tuig
ginsuportaran nila si Rehoboam nga anak ni Solomon. Nagsunod sila sa GINOO pareho
sang ila ginhimo sang paghari ni David kag ni Solomon.

Ang Pamilya ni Rehoboam

18 Ginpangasawa ni Rehoboam si Mahalat, nga ang iya amay si Jerimot nga anak ni
David kag ang iya iloy si Abihail nga anak ni Eliab kag apo ni Jesse.
19 Si Rehoboam kag si Mahalat may tatlo ka anak nga lalaki nga sila ni Jeush,
Shemaria, kag Zaham.
20 Ginpangasawa man ni Rehoboam si Maaca nga anak ni Absalom. Ang ila mga
anak nga lalaki amo sila ni Abia, Atai, Ziza, kag Shelomit.
21 Mas palangga ni Rehoboam si Maaca sang sa iban niya nga mga asawa. May 18 ka
asawa si Rehoboam kag may 60 pa gid siya ka asawa nga suluguon. Kag ang iya mga
anak 28 ka lalaki kag 60 ka babayi.
22 Ang anak niya kay Maaca nga si Abia amo ang ginpili niya nga pangulo sang iya
mga anak nga prinsipe, nga nagakahulugan nga siya ang magabulos sa iya bilang hari.
23 Mainalamon nga ginhatagan ni Rehoboam sang katungdanan ang iban pa niya
nga mga anak. Ginpadumala niya sila sa tanan nga napaderan nga mga banwa sang
Juda kag Benjamin. Ginhatagan niya sila sang ila mga kinahanglanon kag sang
madamo nga asawa.

12

Ginsalakay ni Haring Shishak sang Egypt ang Jerusalem
(1 Har. 14:25-28)

1 Sang mabakod na ang paghari ni Rehoboam kag gamhanan na siya, ginsikway niya
kag sang bilog nga Israel ang kasuguan sang GINOO.
2 Tungod nga indi sila matutom sa GINOO, ginsalakay ni Haring Shishak sang Egypt
ang Jerusalem sang ikalima nga tuig sang paghari ni Rehoboam.
3 May dala si Shishak nga 1,200 ka karwahe, 60,000 ka manugkabayo, kag puwerte
kadamo nga mga soldado, nga ang iban sa ila halin pa sa Libya, Sukot, kag Ethiopia.*
4 Ginsakop ni Shishak ang napaderan nga mga banwa sang Juda kag nagpadayon
sila sa pagsalakay pakadto sa Jerusalem.
5 Dayon nagkadto si Propeta Shemaya kay Rehoboam kag sa mga pangulo sang Juda,
nga nagpalalagyo sa Jerusalem tungod sa kahadlok kay Shishak. Nagsiling si Shemaya
sa ila, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Ginsikway ninyo ako, gani karon pabay-an
ko kamo kay Shishak."
6 Nagpaubos sang ila kaugalingon ang hari kag ang mga pangulo sang Israel.
Nagsiling sila, "Matarong ang GINOO!"
7 Sang makita sang GINOO nga nagpaubos sila sang ila kaugalingon, nagsiling ang
GINOO paagi kay Shemaya, "Tungod nga nagpaubos sila sang ila kaugalingon, indi ko
sila paglaglagon kundi hilwayon ko sila sa indi madugay. Indi ko pag-ipaagom ang
akon kaakig sa Jerusalem paagi kay Shishak.
8 Pero ipasakop ko sila sa iya para makatuon sila nga mas maayo ang mag-alagad sa
akon sang sa mag-alagad sa mga dutan-on nga mga hari."
9 Sang ginsalakay ni Haring Shishak sang Egypt ang Jerusalem, ginpanguha niya ang
mga manggad sa templo sang GINOO kag sa palasyo. Ginkuha niya ang tanan, pati na
ang mga taming nga bulawan nga ginpahimo ni Solomon.
10 Gani nagpahimo si Haring Rehoboam sang mga taming nga saway sa pag-ilis
sadto nga mga taming, kag gin-intrigar niya ini sa mga opisyal sang mga guwardya
nga nagabantay sa puwertahan sang palasyo.
11 Kag kon magkadto ang hari sa templo sang GINOO, nagaupod sa iya ang mga
guwardya nga nagadala sang sini nga mga taming, kag pagkatapos ginabalik man nila
ini sa ila kuwarto.
12 Tungod nga nagpaubos si Rehoboam sang iya kaugalingon, nadula ang kaakig
sang GINOO sa iya, kag wala siya malaglag sing bug-os. Sa matuod lang, may ara pa gid
man nga kaayuhan sa Juda.
13 Nagbakod ang pagdumala ni Haring Rehoboam kag nagpadayon siya sa paghari
didto sa Jerusalem. Nagaedad siya sing 41 sang nangin hari siya, kag naghari siya sing
17 ka tuig sa Jerusalem, ang siyudad nga ginpili sang GINOO sa tanan nga tribo sang
Israel nga sa diin padunggan siya. Ang ngalan sang iloy ni Rehoboam amo si Naama,
nga isa ka Ammonhon.
14 Naghimo sing malain si Rehoboam tungod nga wala siya naghandom sa
pagdangop sa GINOO.
15 Ang estorya parte sa paghari ni Rehoboam halin sa umpisa hasta sa katapusan
nasulat sa Libro ni Propeta Shemaya kag Libro ni Propeta Iddo, nga listahan sang mga
kaliwat. Permi lang sadto nagainaway si Rehoboam kag si Jeroboam.
16 Sang napatay si Rehoboam, ginlubong siya sa Banwa ni David. Kag si Abia nga iya
anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

---

* **12:3** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

13

Ang Paghari ni Abia sa Juda
(1 Har. 15:1-8)

1 Nangin hari sang Juda si Abia sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Jeroboam *sa*
Israel.
2 Sa Jerusalem *nag-estar si Abia, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka tuig. Ang iya
iloy amo si Maaca* nga anak ni Uriel nga taga-Gibeah.
Nag-inaway si Abia kag si Jeroboam.
3 Nagsalakay si Abia upod ang 400,000 ka maisog nga mga soldado, kag nagpreparar
si Jeroboam sang 800,000 ka maisog nga mga soldado sa pagpakig-away.
4 Pag-abot nila ni Abia sa kabukiran sang Efraim, nagtindog si Abia sa Bukid sang
Zemaraim kag nagsinggit kay Jeroboam kag sa mga taga-Israel, "Pamati kamo sa akon.
5 Wala bala kamo kahibalo nga ang GINOO, ang Dios sang Israel, naghimo sang wala
sing katapusan nga kasugtanan kay David nga siya kag ang iya mga kaliwat amo ang
maghari sa Israel hasta san-o?
6 Pero ikaw Jeroboam nga anak ni Nebat nagrebelde sa imo agalon nga si Solomon
nga anak ni David.
7 Nag-upod sa imo ang dungol kag wala sing pulos nga mga tawo, kag nagkontra kay
Rehoboam nga anak ni Solomon sang bata pa sadto si Rehoboam kag wala pa sing
eksperiensya kag wala sing ikasarang sa pagbato sa inyo.
8 Kag karon gusto ninyo nga kontrahon ang ginharian sang GINOO nga gintugyan sa
kaliwat ni David. *Nagapabugal* kamo nga madamo ang inyo mga soldado kag dala
ninyo ang bulawan nga mga baka nga ginpahimo ni Jeroboam bilang inyo mga dios.
9 Ginpalayas ninyo ang mga pari sang GINOO, nga mga kaliwat ni Aaron, kag ang
mga Levita. Kag nagpili kamo sang inyo kaugalingon nga mga pari pareho sang
ginahimo sang iban nga mga nasyon. Ang bisan sin-o nga may turo nga baka kag pito
ka karnero puwede na idedikar bilang pari sang inyo indi matuod nga mga dios.
10 "Pero kami ya, ang GINOO amo ang amon Dios, kag wala namon siya ginsikway.
Ang *amon* mga pari nga nagaalagad sa GINOO mga kaliwat ni Aaron, kag ginabuligan
sila sang mga Levita.
11 Kada aga kag gab-i nagahalad sila sa GINOO sang mga halad nga ginasunog kag
sang mahamot nga insenso. Nagabutang sila sang tinapay sa lamisa nga ginakabig nga
matinlo. Kag kada gab-i ginasindihan nila ang mga suga nga ara sa bulawan nga mga
tulungtungan. Ginatuman namon ang mga sugo sang GINOO nga amon Dios. Pero
kamo ya ginsikway ninyo siya.
12 Ang Dios kaupod namon; siya ang amon pangulo. Magapatunog ang iya mga pari
sang mga trumpeta sa pagpanguna sa amon sa pagpakig-away sa inyo. Mga katawhan
sang Israel, indi kamo magkontra kontra sa GINOO, ang Dios sang inyo mga
katigulangan, kay indi gid kamo magmadinalag-on."
13 *Samtang nagahambal si Abia,* sekreto nga nagpadala si Jeroboam sang mga
soldado sa likod sang mga taga-Juda sa pag-ambus sa ila.
14 Sang makita sang mga taga-Juda nga ginasalakay sila sa likod kag sa atubang,
nagpangayo sila sang bulig sa GINOO. Ginpatunog dayon sang mga pari ang mga
trumpeta,
15 kag nagsinggit sing tudo ang mga taga-Juda sa pagsalakay. Sa ila pagsinggit,
ginpierdi sang Dios si Jeroboam kag ang mga soldado sang Israel. Ginlagas sila ni Abia
kag sang *mga soldado sang* Juda.
16 Nagpalagyo sila, kag gintugyan sila sang Dios sa mga taga-Juda.

---

* **13:2** *Maaca:* ukon, *Micaya*

17 Madamo gid ang napatay ni Abia kag sang iya mga tinawo—500,000 ka maayo nga
mga soldado sang Israel.
18 Gani napierdi sang mga taga-Juda ang mga taga-Israel sa sina nga inaway, tungod
kay nagsalig sila sa GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan.
19 Ginlagas ni Abia si Jeroboam kag naagaw niya sa iya ang mga banwa sang Betel,
Jeshana, kag Efron, kag pati ang mga baryo sa ila palibot.
20 Wala na gid mabawi ni Jeroboam ang iya gahom sang panahon ni Abia, kag sang
ulihi ginsilutan siya sang GINOO kag napatay siya.
21 Si Abia ya naggamhanan pa gid. May 14 siya ka asawa kag 22 ka anak nga lalaki
kag 16 ka anak nga babayi.
22 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Abia, ang iya mga ginsiling kag mga
ginhimo, nasulat sa Estorya ni Propeta Iddo.

14

1 Sang ulihi napatay si Abia kag ginlubong sa Banwa ni David. Si Asa nga iya anak
amo ang nagbulos sa iya bilang hari. Kag sang si Asa ang hari, may kalinong sa Juda sa
sulod sang napulo ka tuig.

Ang Paghari ni Asa sa Juda

2 Matarong ang ginhimo ni Asa sa panulok sang GINOO nga iya Dios.
3 Ginpaguba niya ang mga halaran para sa mga dios-dios kag ang mga simbahan sa
mataas nga mga lugar. Ginpaguba man niya ang handumanan nga mga bato kag
ginpautod ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera.
4 Ginsugo niya ang katawhan sang Juda sa pagdangop sa GINOO, ang Dios sang ila
mga katigulangan, kag sa pagtuman sang iya mga kasuguan.
5 Ginpaguba niya ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar kag ang mga halaran
nga ginasunugan sang mga insenso sa tanan nga banwa sang Juda. Gani may kalinong
ang ginharian sang Juda sang tion sang paghari ni Asa.
6 Kag samtang malinong, ginpabutangan ni Asa sang mga pader ang mga banwa
sang Juda. Wala sing may nagpakig-away sa iya sa sina nga tion, kay ginhatagan siya
sang GINOO sang kalinong.
7 Nagsiling si Asa sa mga taga-Juda, "Pabakuron ta ini nga mga banwa paagi sa
pagbutang sang mga pader sa palibot sini nga may mga tore, mga puwertahan kag mga
trangka. Kita gihapon ang nagapanag-iya sang sini nga duta, tungod kay nagdangop
kita sa GINOO nga aton Dios. Kag ginhatagan niya kita sang kalinong sa *aton mga
kaaway sa* palibot." Gani ginpabakod nila ang mga banwa kag nagmainuswagon sila.
8 May 300,000 ka soldado si Asa nga mga taga-Juda, nga armado sang dalagko nga
mga taming kag mga bangkaw. Kag may ara man siya sang 280,000 ka soldado nga
taga-Benjamin, nga armado sang magagmay nga mga taming kag mga pana. Ini sila
tanan mga maayo nga mga soldado.
9 Naglakat si Zera nga taga-Ethiopia* upod ang madamo gid nga mga soldado kag
300 ka karwahe sa pagsalakay sa Juda. Nakaabot sila sa Maresha.
10 Naglakat man sila ni Asa sa pagpakig-away kay Zera. Nagplastar sila sa pulopatag
sang Zefata malapit sa Maresha.
11 Dayon nagpangamuyo si Asa sa GINOO nga iya Dios, "O GINOO, wala na sing iban
pa nga makabulig sa mga tawo nga wala sing ikasarang kontra sa mga gamhanan
kundi ikaw lang. Buligi kami, O GINOO nga amon Dios, kay nagasalig kami sa imo, kag
sa imo ngalan nagkadto kami diri kontra sa sining madamo gid nga mga soldado. O
GINOO, ikaw ang amon Dios; indi pag-itugot nga magdaog ang tawo kontra sa imo."

* **14:9** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush*

12 Gani ginpierdi sang GINOO ang mga taga-Ethiopia sa atubangan ni Asa kag sang
mga taga-Juda. Nagpalalagyo ang mga taga-Ethiopia,
13 kag ginlagas sila ni Asa kag sang iya mga soldado hasta sa Gerar. Madamo gid ang
nagkalamatay sa mga taga-Ethiopia sa bagay nga indi na sila makapakig-away pa.
Ginpierdi sila sang GINOO kag sang iya mga soldado. Madamo gid nga pagkabutang
ang nakuha sang mga soldado sang Juda.
14 Nalaglag nila ang mga baryo sa palibot sang Gerar, tungod nga ang mga pumuluyo
sini ginpahadlok sa GINOO. Ginpanguha nila ang mga pagkabutang sang sini nga mga
baryo tungod kay madamo gid ang ila mga pagkabutang.
15 Ginsalakay man nila ang mga kampo sang mga manugbantay sang mga
kasapatan, kag ginpanguha ang madamo nga karnero, kanding, kag camel. Dayon
nagbalik sila sa Jerusalem.

15

Ang Mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Asa

1 Karon, gin-gamhan sang Espiritu sang Dios si Azaria nga anak ni Oded.
2 Nagpakigkita siya kay Asa kag nagsiling sa iya, "Pamatii ninyo ako *Haring* Asa, kag
tanan kamo nga taga-Juda kag taga-Benjamin. Magapabilin ang GINOO sa inyo
samtang nagapabilin kamo sa iya. Kon magdangop kamo sa iya, makita ninyo ang iya
kaayo. Pero kon talikdan ninyo siya, talikdan man niya kamo.
3 Sa malawig nga panahon nagkabuhi ang mga Israelinhon nga wala sing matuod
nga Dios, wala sing mga pari nga nagatudlo sa ila, kag wala sing kasuguan.
4 Pero sa ila kalisod, nagdangop sila sa GINOO, ang Dios sang Israel, kag ginbuligan
niya sila.
5 Sadto nga tion, delikado ang pagbiyahe tungod kay nagaginamo ang mga tawo.
6 Nagailinaway ang mga nasyon kag ang mga siyudad, tungod ginpagamo sila sang
Dios paagi sa nagkalain-lain nga kalisod.
7 Pero kamo ya, magpakaisog kamo kag indi magkaluya, kay ang inyo mga
binuhatan pagabalusan."
8 Pagkabati ni Asa sa mensahi ni Azaria nga anak ni Oded, nagpakaisog siya.
Ginpakuha niya ang makangilil-ad nga mga dios-dios sa bilog nga Juda kag Benjamin,
kag sa mga banwa nga iya naagaw sa kabukiran sang Efraim. Ginpakay-o niya ang
halaran sang GINOO nga ara sa atubangan sang balkon *sang templo* sang GINOO.
9 Dayon ginpatipon niya ang tanan nga *katawhan sang* Juda kag Benjamin, kag ang
mga katawhan halin sa Efraim, Manase, kag Simeon nga nag-estar upod sa ila.
Madamo ang nagsaylo sa Juda halin sa Israel sang makita nila nga si Asa ginaupdan
sang GINOO nga iya Dios.
10 Nagtipon sila sa Jerusalem sang ikatatlo nga bulan sang ika-15 nga tuig sang
paghari ni Asa.
11 Kag sa sina nga tion naghalad sila sa GINOO sang mga sapat halin sa ila naagaw sa
inaway—700 ka baka kag 7,000 ka karnero kag kanding.
12 Naghimo sila sang kasugtanan nga magdangop sa GINOO, ang Dios sang ila mga
katigulangan, sa bug-os nila nga tagipusuon kag kalag.
13 Ang bisan sin-o nga indi magdangop sa GINOO, ang Dios sang Israel, pagapatyon,
bata man ukon tigulang, lalaki man ukon babayi.
14 Nagsumpa sila sa GINOO sa mabaskog nga tingog, nga may paghinugyaw kag
pagpatunog sang mga trumpeta kag mga budyong.
15 Nagkalipay gid ang tanan nga taga-Juda tungod kay nagsumpa sila sing
tinagipusuon. Nagdangop sila sa Dios nga hugot gid sa ila tagipusuon, kag nakita nila

ang iya kaayo. Kag ginhatagan sila sang GINOO sang kalinong sa *ila mga kaaway sa* palibot.
16 Ginpahalin man ni Haring Asa ang iya lola nga si Maaca sa iya pagkarayna tungod
kay naghimo siya sang makangilil-ad nga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera. Ginpautod ni Asa ini *nga hulohaligi* kag ginpabis-ak, kag ginpasunog sa Kidron nga ililigan sang tubig.
17 Bisan wala madula ang tanan nga simbahan sa mataas nga mga lugar sa Israel,
nagpabilin nga matutom si Asa *sa GINOO* sa bug-os niya nga kabuhi.
18 Gindala niya sa templo sang Dios ang mga pilak, mga bulawan, kag ang iban pa
nga mga butang nga gindedikar niya kag sang iya amay *sa Dios*.
19 Wala gid sing inaway hasta sa ika-35 nga tuig sang paghari ni Asa.

16

Ang Katapusan nga Tuig ni Asa
(1 Har. 15:17-24)

1 Sang ika-36 nga tuig sang paghari ni Asa, ginsalakay ni Haring Baasha sang Israel
ang Juda. Kag ginsuguran ni Haring Baasha ang pagpabakod sang *banwa sang* Rama para wala sing may makaguwa ukon makasulod sa teritoryo ni Haring Asa sang Juda.
2 Ginpanguha ni Asa ang mga pilak kag mga bulawan sa mga bodega sang templo
sang GINOO kag sang iya palasyo. Dayon ginhatag niya ini kay Haring Ben Hadad sang Aram* didto sa Damascus nga sa diin siya nagaestar. Amo ini ang mensahi ni Asa kay Ben Hadad:
3 "Maghimo kita sang kasugtanan *nga magdampiganay kita*, pareho sang ginhimo
sang aton mga amay. Batuna ang ginahatag ko sa imo nga pilak kag bulawan, kag ginapangabay ko ikaw nga untaton mo na ang imo pagpakigdampig kay Haring Baasha sang Israel para pabay-an na niya ako."
4 Nagsugot si Ben Hadad sa ginpangabay ni Haring Asa, kag ginsugo niya ang mga
kumander sang iya mga soldado nga salakayon ang mga banwa sang Israel. Naagaw nila ang Ion, Dan, Abel Maim, kag ang tanan nga banwa sang Naftali nga bulutangan sang mga bodega.
5 Sang mabatian ini ni Baasha, ginpauntat niya ang pagpabakod sang Rama.
6 Dayon nagmando si Haring Asa sa tanan *nga lalaki* sang Juda nga kuhaon nila ang
mga bato kag mga troso nga gin-gamit ni Baasha sa pagpabakod sang Rama. Kag gin-gamit ini ni Haring Asa sa pagpabakod sang Geba kag sang Mizpa.
7 Sadto nga tion, nagkadto si Propeta Hanani kay Haring Asa sang Juda kag nagsiling
sa iya, "Tungod nagsalig ka sa hari sang Aram kag indi sa GINOO nga imo Dios, nadula ang inyo tsansa sa paglaglag sa mga soldado sang hari sang Aram.
8 Nadumduman mo bala kon ano ang natabo sa mga taga-Ethiopia† kag taga-Libya,
nga ang ila mga soldado, mga karwahe, kag mga manugkabayo puwerte kadamo? Sadto nga tion nagsalig ka sa GINOO, kag ginpapierdi niya sila sa inyo.
9 Kay nagatan-aw gid ang GINOO sa bilog nga kalibutan para pabaskugon ang mga
tawo nga matutom gid sa iya. Binuang ang imo ginhimo! Gani sugod subong permi ka na magapakig-away."
10 Tungod sini, nangakig gid si Asa sa propeta, gani ginpapriso niya siya. Kag sa sina
man nga tion, nagsugod sa pagpamigos si Asa sa iban niya nga mga katawhan.
11 Ang estorya parte sa paghari ni Asa halin sa umpisa hasta sa katapusan nasulat sa
Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda kag sang Israel.

---

* **16:2** *Aram:* ukon, *Syria* † **16:8** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush*

12 Sang ika-39 nga tuig sang paghari ni Asa, nag-antos siya sang balatian sa tiil. Bisan
grabe na ang iya balatian, wala siya nagpangayo sang bulig sa GINOO kundi sa mga
doktor.
13 Kag sang ika-41 nga tuig sang iya paghari, napatay siya.
14 Ginlubong siya sa lulubngan nga iya ginpahimo para sa iya kaugalingon didto sa
Banwa ni David. Ginhamyang nila siya sa isa ka hiligdaan nga may nagkalain-lain nga
pahamot, kag nagdabok ang mga tawo sang dako gid nga kalayo *sa pagpadungog* sa
iya.

17

Si Jehoshafat nga Hari sang Juda

1 Ang nagbulos kay Asa bilang hari amo ang iya anak nga si Jehoshafat. Ginpabakod
ni Jehoshafat ang iya ginharian para makabato siya sa Israel.
2 Ginbutangan niya sang mga soldado ang tanan nga napaderan nga mga banwa
sang Juda, kag ginbutangan niya sang mga kampo sang mga soldado ang Juda kag ang
mga banwa sang Efraim nga naagaw sang iya amay nga si Asa.
3 Ginaupdan sang GINOO si Jehoshafat tungod kay sa una nga mga tinuig sang iya
paghari ginsunod niya ang pagkabuhi sang iya katigulangan nga si David. Wala siya
magdangop sa mga *imahen ni* Baal
4 kundi nagdangop siya sa Dios sang iya amay kag nagsunod sa iya kasuguan sa
baylo nga magsunod sa pagginawi sang mga taga-Israel.
5 Ginpabakod sang GINOO ang ginharian sa idalom sang iya paghari. Nagdala sang
mga regalo ang tanan nga taga-Juda sa iya, gani nagmanggaranon gid siya kag
nagdungganon.
6 Matutom siya sa pagsunod sa mga pamaagi sang GINOO. Ginpaguba niya sa Juda
ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar kag ang mga *hulohaligi nga simbolo sang
diosa nga si* Ashera.
7 Sang ikatatlo nga tuig sang iya paghari, ginpadala niya ang iya mga opisyal nga sila
ni Ben Hail, Obadias, Zacarias, Netanel, kag Micaya sa pagtudlo sa mga banwa sang
Juda.
8 Kaupod nila ang iban nga mga Levita nga sila ni Shemaya, Netania, Zebadia,
Asahel, Shemiramot, Jehonatan, Adonia, Tobija, Tob Adonia, kag ang mga pari nga sila
ni Elishama kag Jehoram.
9 Gindala nila ang Libro sang Kasuguan sang GINOO kag naglibot sila sa tanan nga
banwa sang Juda kag nagpanudlo sa mga tawo.
10 Ginpahadlok sang GINOO ang tanan nga ginharian sa palibot sang Juda, gani wala
sa ila sing may nagpakig-away kay Jehoshafat.
11 Ang iban nga mga Filistinhon nagdala kay Jehoshafat sang mga regalo kag pilak
bilang buhis, kag ang mga Arabo nagdala man sa iya sang 7,700 ka karnero kag 7,700
ka kanding.
12 Gani naggamhanan pa gid si Jehoshafat. Nagpatindog siya sa Juda sang mabakod
nga mga kuta kag sang mga banwa nga bulutangan sang mga bodega.
13 Madamo nga kinahanglanon ang gintipon niya sa mga banwa sang Juda.
Nagbutang man siya sang maayo nga mga soldado sa Jerusalem.
14 Ang iya mga soldado nalista suno sa ila mga pamilya.
Halin sa *mga kaliwat ni* Juda:
Si Adnah nga kumander sang 300,000 ka maayo nga mga soldado nga gin-grupo sa
tag-1,000.
15 Ang sunod sa iya amo si Jehohanan nga kumander sang 280,000 *ka soldado*.

16 Sunod amo si Amasia nga anak ni Zicri, nga kumander sang 200,000 ka maayo
nga mga soldado. Nagbuluntar siya para sa buluhaton sang GINOO.
17 Halin sa *mga kaliwat ni* Benjamin:
Si Eliada nga isa ka maayo nga soldado. Siya ang kumander sang 200,000 ka
soldado nga may mga taming kag mga pana.
18 Ang sunod sa iya amo si Jehozabad nga kumander sang 180,000 ka armado nga
mga soldado.

19 Amo ini sila ang mga nag-alagad kay Haring *Jehoshafat* luwas sa mga soldado nga iya ginbutang sa napaderan nga mga banwa sa bilog nga Juda.

18

Ginpaandaman ni Micaya si Ahab
(1 Har. 22:1-28)

1 Karon, nagmanggaranon kag nagdungganon na gid si Jehoshafat, kag nangin maayo ang iya relasyon kay *Haring* Ahab *sang Israel* tungod sa pag-asawahay sang miyembro sang ila pamilya.
2 Pagkaligad sang pila ka tuig, nagbisita si Jehoshafat kay Ahab sa Samaria. Nag-ihaw si Ahab sang madamo nga karnero kag baka sa pagpapunsyon para kay Jehoshafat kag sa iya mga tinawo. Dayon ginhagad niya si Jehoshafat sa pagsalakay sa Ramot Gilead.
3 Nagsiling siya kay Jehoshafat, "Maupod ka bala sa amon sa pagpakig-away sa Ramot Gilead?" Nagsabat si Jehoshafat, "Handa ako nga mag-upod sa imo, kag handa ako nga ipagamit sa imo ang akon mga soldado. Huo, maupod kami sa inyo sa pagpakig-away.
4 Pero pamangkuton ta anay ang GINOO kon ano ang iya masiling."
5 Gani ginpatawag ni Ahab* ang mga propeta—400 sila tanan—kag ginpamangkot, "Malakat bala kami sa pagpakig-away sa Ramot Gilead ukon indi?" Nagsabat sila, "Lakat, kay padaugon ka sang Dios!"
6 Pero nagpamangkot si Jehoshafat, "Wala na bala diri sang iban pa nga propeta sang GINOO nga aton mapamangkutan?"
7 Nagsabat si Ahab kay Jehoshafat, "May isa pa nga puwede ta mapamangkutan kon ano ang isiling sang GINOO—si Micaya nga anak ni Imla. Pero akig ako sa iya kay wala gid siya sing ginapropesiya nga maayo parte sa akon kundi puro lang malain." Nagsabat si Jehoshafat, "Indi ka dapat maghambal sang subong sina."
8 Gani ginpatawag ni Ahab ang isa sa iya mga opisyal kag ginsilingan, "Dal-a ninyo diri gilayon si Micaya nga anak ni Imla."
9 Karon, si Haring *Ahab* sang Israel kag si Haring Jehoshafat sang Juda, nga nagabayo sang ila harianon nga mga bayo, nagapungko sa ila tagsa ka trono sa atubangan sang linasan nga ara dampi sa puwertahan sang Samaria. Kag nagapamati sila sa ginasiling sang mga propeta.
10 Si Zedekia nga *isa sa mga propeta, nga* anak ni Kenaana, may ginhimo nga sulosungay nga salsalon. Nagsiling siya, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: 'Paagi sa sini nga sungay, laglagon mo, *Haring Ahab,* ang mga Arameanhon hasta nga maubos sila.'"
11 Amo man ang ginsiling sang tanan nga propeta. Siling nila, "Salakaya ang Ramot Gilead, Haring *Ahab,* kag magadaog ka, kay itugyan ini sang GINOO sa imo."
12 Sa pihak nga bahin, ang ginsugo sa pagkuha kay Micaya nagsiling sa iya, "Ang tanan nga propeta palareho nga nagsiling nga magadaog ang hari, gani amo man dapat ang imo isiling."

---

* **18:5** *Ahab:* sa Hebreo, *hari sang Israel.* Amo man sa bersikulo 7, 8, 17, 25, 29.

13 Pero nagsiling si Micaya, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga akon Dios nga
ihambal ko lang ang ginapahambal niya sa akon.”
14 Pag-abot ni Micaya kay Haring *Ahab* nagpamangkot ang hari sa iya, “Micaya,
salakayon bala namon ang Ramot Gilead ukon indi?” Nagsabat si Micaya, “Salakaya
ninyo kag magadaog kamo, kay itugyan ini sa inyo.”
15 Pero nagsiling ang hari kay Micaya, “Pila gid bala ka beses nga pasumpaon ko
ikaw nga sugiran mo ako sing matuod sa ngalan sang GINOO?”
16 Gani nagsiling si Micaya, “Nakita ko *sa palanan-awon* nga naglalapta ang mga
Israelinhon sa mga kabukiran pareho sa mga karnero nga wala sing manugbantay,
kag nagsiling ang GINOO, ‘Ini nga mga tawo wala na sing pangulo. Papulia sila nga may
kalinong.’ ”
17 Nagsiling si Ahab kay Jehoshafat, “Indi bala ginsilingan ko na ikaw nga wala gid
siya sing maayo nga ginapropesiya parte sa akon kundi puro lang malain?”
18 Nagsiling pa si Micaya, “Pamatii ang mensahi sang GINOO! Nakita ko ang GINOO
nga nagapungko sa iya trono, kag may nagatindog nga mga langitnon nga mga tinuga
sa iya tuo kag wala.
19 Kag nagsiling ang GINOO, ‘Sin-o ang magaganyat kay Haring Ahab nga magsalakay
sa Ramot Gilead para mapatay siya didto?’ Lain-lain ang sabat sang langitnon nga mga
tinuga.
20 Sang ulihi may espiritu nga nagpalapit sa GINOO kag nagsiling, ‘Ako ang
magaganyat sa iya.’ Nagpamangkot ang GINOO, ‘Sa ano nga paagi?’
21 Nagsabat siya, ‘Malakat ako kag pahambalon ko sing binutig ang mga propeta ni
Ahab.’ Nagsiling ang GINOO, ‘Lakat kag himua ina. Magamadinalag-on ka sa pagganyat
sa iya.’ ”
22 *Nagsiling dayon si Micaya,* “Amo ato ang natabo. Ginpadal-an sang GINOO ang imo
mga propeta sang espiritu nga nagpahambal sa ila sing binutig. Ginbuot sang GINOO
nga malaglag ka.”
23 Nagpalapit si Zedekia kay Micaya kag gintampa siya. Kag nagsiling si Zedekia,
“Paano ka makasiling nga ang Espiritu sang GINOO naghalin sa akon kag
nagpakighambal sa imo?”
24 Nagsabat si Micaya, “Mahibaluan mo ini sa adlaw nga *mapierdi kamo sa inaway
kag* manago ka sa pinakasulod nga kuwarto *sang balay*.”
25 Nagmando dayon si Ahab, “Dakpa ninyo si Micaya kag dal-a pabalik kay Amon
nga pangulo sang banwa kag kay Joash nga akon anak.
26 Kag silinga ninyo sila nga nagmando ako nga prisohon ini nga tawo kag hatagan
siya sang tinapay lang kag tubig hasta makabalik ako *halin sa inaway* nga wala
maano.”
27 Nagsiling si Micaya, “Kon makabalik ka pa nga wala maano, ti, ang GINOO wala
naghambal paagi sa akon.” Dayon nagsiling si Micaya sa tanan nga tawo didto,
“Tandai ninyo ang akon ginsiling!”

Napatay si Ahab
(1 Har. 22:29-35)

28 Gani nagsalakay sa Ramot Gilead si Haring *Ahab* sang Israel kag si Haring
Jehoshafat sang Juda.
29 Nagsiling si Ahab kay Jehoshafat, “Sa tion sang inaway indi ako magpakilala nga
ako ang hari, pero ikaw ya magsuksok sang imo harianon nga bayo.” Gani
nagpakuno-kuno si Ahab, kag nagpakig-away sila.
30 Karon, nagmando ang hari sang Aram† sa mga kumander sang iya mga karwahe,
“Indi ninyo pagsalakayon si bisan sin-o, kundi ang hari lang sang Israel.”

† **18:30** *Aram:* ukon, *Syria*

31 Pagkakita sang mga kumander sang mga karwahe kay Jehoshafat, naghunahuna
sila nga siya ang hari sang Israel, gani ginsalakay nila siya. Pero nagpangayo sang
bulig sa GINOO si Jehoshafat, kag ginbuligan niya siya paagi sa pagpalikaw sang iya
mga kaaway sa iya.
32 Kay sang matalupangdan sang mga kumander sang mga karwahe nga indi gali
siya ang hari sang Israel, nag-untat sila sa paglagas sa iya.
33 Pero sang nagapamana ang isa ka Arameanhon nga soldado sa mga soldado sang
Israel, nalagpatan nga naigo niya si Haring *Ahab* sang Israel sa tinabuan sang iya
panagang sa dughan. Nagsiling si Haring *Ahab* sa nagadala sang iya karwahe, "Ipalayo
ako sa inaway! Kay napilasan ako."
34 Puwerte na gid ang inaway sadto nga adlaw, kag ang hari sang Israel nagasandig
na lang sa iya karwahe nga nagaatubang sa mga Arameanhon hasta maghapon. Kag
sang nagasalop na ang adlaw, napatay siya.

19

1 Sang pagbalik ni Haring Jehoshafat sa iya palasyo sa Jerusalem nga wala maano,
2 ginsugata siya ni Propeta Jehu nga anak ni Hanani kag ginsilingan, "Ngaa
ginbuligan mo ang malain kag ginhigugma ang nagakontra sa GINOO? Tungod sini,
nangakig ang GINOO sa imo.
3 Pero may ara man nga maayo sa imo. Ginpakuha mo sa Juda ang mga *hulohaligi
nga simbolo sang diosa nga si* Ashera kag ginhandom mo ang pagdangop sa Dios."

Nagpili si Jehoshafat sang mga Manughukom

4 Nag-estar si Jehoshafat sa Jerusalem, pero nagalibot-libot siya sa mga tawo halin sa
Beersheba pakadto sa kabukiran sang Efraim sa pagpabalik sa ila sa GINOO, ang Dios
sang ila mga katigulangan.
5 Nagbutang siya sang mga manughukom sa kada napaderan nga banwa sang Juda.
6 Ginsilingan niya sila, "Hunahunaa gid ninyo sing maayo antes kamo maghukom
kay wala kamo nagahukom para sa tawo kundi para sa GINOO. Kag magaupod ang
GINOO sa inyo sa inyo paghukom.
7 Magtahod kamo sa GINOO, kag maghukom sing maayo kay indi gusto sang GINOO
nga aton Dios ang pagpatiko sang hustisya, ang paghukom nga may pinilian, kag ang
pagbaton sang lagay."
8 Nagbutang man sa Jerusalem si Jehoshafat sang mga Levita, mga pari, kag mga
pangulo sang mga pamilya sang mga Israelinhon sa paghusay sang mga kaso nga may
kaangtanan sa kasuguan sang GINOO kag sa paghusay sang mga pag-ilinaway. Kag
didto sila nag-estar sa Jerusalem.
9 Amo ini ang iya mando sa ila: "Kinahanglan nga mag-alagad kamo nga matutom
kag tinagipusuon, nga may pagtahod sa GINOO.
10 Kon may kaso nga mag-abot sa inyo halin sa inyo mga kasimanwa sa bisan diin
nga banwa nga may kaangtanan sa pagpatay ukon sa iban pa nga klase sang pagsupak
sa mga sugo kag mga pagsulundan, paandami ninyo sila nga indi magpakasala sa
GINOO, kay kon indi, ipaagom niya ang iya kaakig sa inyo kag sa ila. Himua ninyo ini
para indi kamo makasala.
11 Kon may mga kaso parte sa GINOO nga indi ninyo mahusay, si Amaria nga pangulo
nga pari amo ang maghusay sina. Kag kon may kaso parte sa gobyerno nga indi ninyo
mahusay, si Zebadia nga anak ni Ishmael kag pangulo sang tribo sang Juda amo ang
maghusay sina. Ang mga Levita magabulig sa inyo para masiguro nga may ara sang
hustisya. Magpakaisog kamo sa paghimo sang inyo obligasyon. Kabay pa nga updan
sang GINOO ang mga tawo nga nagahimo sing husto."

20

Ginpierdi ni Jehoshafat ang Moab kag Ammon

1 Sang ulihi naglakat ang mga Moabnon kag mga Ammonhon, kaupod sang iban nga
Meunhon* sa pagpakig-away kay Jehoshafat.
2 May mga tawo nga nagkadto kay Jehoshafat kag nagsiling, "May nagapadulong nga
madamo gid nga mga soldado nga magasalakay sa imo. Ini sila halin sa Edom† sa pihak
nga parte sang *Patay nga* Dagat. Ara na sila sa Hazazon Tamar" (nga amo ang En Gedi).
3 Hinadlukan si Jehoshafat, kag nagdangop siya sa GINOO. Dayon nagmando siya nga
magpuasa ang tanan nga taga-Juda.
4 Gani nagtipon ang mga tawo halin sa tanan nga banwa sang Juda sa pagpangayo
sang bulig sa GINOO.
5 Nagtindog si Jehoshafat sa atubangan sang komunidad sang Juda kag Jerusalem
didto sa atubangan sang bag-o nga ugsaran sang templo sang GINOO
6 kag nagsiling, "O GINOO, Dios sang amon mga katigulangan, indi bala ikaw ang Dios
nga ara sa langit? Ikaw ang nagagahom sa tanan nga ginharian sa kalibutan.
Gamhanan ka gid kag wala sing may makabato sa imo.
7 O Dios namon, indi bala nga ginpatabog mo ang mga pumuluyo sang sini nga duta
sa imo katawhan nga mga Israelinhon? Kag indi bala nga ginhatag mo ini sa *ila, nga*
mga kaliwat ni Abraham nga imo abyan, *para mangin ila* hasta san-o?
8 Gin-estaran nila ini kag ginpatindugan sang templo para sa imo kadungganan.
Nagsiling sila,
9 'Kon may kalamidad nga mag-abot sa amon pareho sang inaway, baha,‡ kahalitan,
ukon gutom, magatindog kami sa imo presensya sa atubangan sang sini nga templo
nga sa diin ginapadunggan ka. Magapangayo kami sa imo sang bulig sa amon kalisod,
kag pamatian mo kami kag luwason.'
10 "Karon ginasalakay kami sang mga tawo halin sa Ammon, Moab, kag Bukid sang
Seir. Sadto anay ang ila mga teritoryo wala mo gintugot nga sakupon sang mga
Israelinhon sang pagguwa nila sa Egypt. Gani naglikaw ang mga Israelinhon sa ila kag
wala nila sila paglaglaga.
11 Pero karon, tan-awa kon ano ang ila ginabalos sa amon. Ginasalakay nila kami
para palayason kami sa duta nga imo ginhatag sa amon bilang palanublion.
12 O Dios namon, indi mo bala sila pagsilutan? Kay wala kami sang ikasarang sa
pag-atubang sa sinang madamo nga soldado nga nagasalakay sa amon. Indi kami
kahibalo kon ano ang amon himuon, pero nagasalig kami sa imo."
13 Samtang nagatindog didto ang tanan nga lalaki sang Juda upod sang ila mga
asawa kag mga anak, pati ang ila magagmay nga kabataan,
14 gin-gamhan sang Espiritu sang GINOO si Jahaziel nga nagatindog didto sa
komunidad. Si Jahaziel anak ni Zacarias. Si Zacarias anak ni Benaya. Si Benaya anak
ni Jiel. Kag si Jiel anak ni Matania nga Levita kag kaliwat ni Asaf.
15 Nagsiling si Jahaziel, "Haring Jehoshafat, kag tanan kamo nga nagaestar sa Juda
kag Jerusalem, pamati kamo! Amo ini ang ginasiling sang GINOO sa inyo, 'Indi kamo
magkahadlok ukon magkaluya tungod sa sining madamo nga soldado, kay indi kamo
ang magapakig-away kundi ang Dios.
16 Buwas magdulhog kamo pakadto sa ila. Makita ninyo sila nga nagataklad sa
taklaran sang Ziz, sa punta sang ililigan sang tubig nga nagapakadto sa kamingawan
sang Jeruel.

---

* **20:1** *Meunhon:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *Ammonhon.* † **20:2** *Edom:* Amo ini sa isa ka kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga kopya sang Hebreo kag sa Septuagint, *Aram.* ‡ **20:9** *baha:* Amo ini sa isa ka kopya sang Griego. Sa Hebreo, *paghukom.*

17 Indi kinahanglan nga magpakig-away kamo. Magpreparar lang kamo kag
magpakabakod, kag tan-awa ninyo ang kadalag-an nga himuon sang GINOO para sa
inyo. Kamo nga mga taga-Juda kag taga-Jerusalem, indi kamo magkahadlok ukon
magkaluya. Atubanga ninyo sila buwas kag ang GINOO magaupod sa inyo.'"
18 Nagluhod si Jehoshafat kag ang tanan nga taga-Juda kag taga-Jerusalem sa
pagsimba sa GINOO.
19 Dayon nagtindog ang iban nga mga Levita nga halin sa mga pamilya ni Kohat kag
ni Kora kag nagdayaw sa GINOO, ang Dios sang Israel, sa mabaskog gid nga tingog.
20 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagkadto sila *ni Jehoshafat* sa kamingawan sang
Tekoa. Samtang nagalakat sila, nagpundo si Jehoshafat kag nagsiling, "Pamatii ninyo
ako, kamo nga taga-Juda kag taga-Jerusalem! Magtuo kamo sa GINOO nga inyo Dios,
kag mangin mabakod kamo. Magtuo kamo sa iya mga propeta, kag mangin
madinalag-on kamo."
21 Pagkatapos nagpangayo siya sang laygay sa mga tawo. Dayon nagpili siya sang
mga manugkanta nga magauna sa ila kag magkanta sang mga pagdayaw sa GINOO
tungod sa iya makatilingala nga pagkabalaan. Amo ini ang ila ginakanta: "Pasalamati
ang GINOO kay ang iya gugma wala sing katapusan."
22 Kag sang pagsugod nila kanta sang mga pagdayaw, ginpaaway sang GINOO ang
mga Ammonhon, mga Moabnon, kag mga taga-Bukid sang Seir nga nagasalakay sa
Juda. Nagkalalaglag sila
23 *kay* ginsalakay sang mga Ammonhon kag Moabnon ang mga soldado sang mga
taga-Bukid sang Seir kag ginlaglag sila sing bug-os. Pagkatapos nila pamatay, sila
naman ang nagpinatyanay.
24 Pag-abot sang mga soldado sang Juda sa mataas nga lugar nga sa diin makita ang
kamingawan sa ubos, nakita nila ang mga bangkay sang ila mga kaaway nga
nagahamyang sa duta. Wala sing bisan isa nga buhi.
25 Gani ginkadtuan ini ni Jehoshafat kag sang iya mga tinawo kag ginpanguha ang
ila mga pagkabutang. Madamo ang ila nakuha nga mga kagamitan, mga bayo,§ kag
iban pa nga malahalon nga mga butang nga indi na nila masarangan sa pagdala. Tatlo
ka adlaw gid ang ila pagpanipon tungod sa puwerte kadamo nga mga pagkabutang.
26 Sang ikaapat nga adlaw nagtipon sila sa Kapatagan sang Beraca kag nagdayaw
sila didto sa GINOO. Amo ina kon ngaa ginatawag ini nga Kapatagan sang Beraca*
hasta subong.
27 Dayon nagbalik sila sa Jerusalem nga ginapangunahan ni Jehoshafat. Malipayon
gid sila tungod ginpadaog sila sang GINOO sa ila mga kaaway.
28 Pag-abot nila sa Jerusalem, nagderetso sila sa templo sang GINOO, nga nagatukar
sang mga arpa, lira, kag mga trumpeta.
29 Sang mabatian sang tanan nga ginharian kon paano nagpakig-away ang GINOO sa
mga kaaway sang Israel, hinadlukan sila sa Dios.†
30 Gani may kalinong ang ginharian ni Jehoshafat kay ginhatagan siya sang iya Dios
sang kalinong sa *iya mga kaaway sa* palibot.

Ang Katapusan sang Paghari ni Jehoshafat
(1 Har. 22:41-50)

31 Amo ato ang paghari ni Jehoshafat sa Juda. Nagaedad siya sang 35 ka tuig sang
nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 25 ka tuig.
Ang iya iloy amo si Azuba nga anak ni Shilhi.

---

§ **20:25** *mga bayo:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya, *mga bangkay.*
* **20:26** *Beraca:* buot silingon, *pagdayaw* † **20:29** *hinadlukan sila sa Dios:* ukon, *hinadlukan sila sing puwerte gid*

32 Ginsunod niya ang pagginawi sang iya amay nga si Asa kag wala siya nagtalikod
sa sini nga pagginawi. Matarong ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO.
33 Pero wala niya pagkuhaa ang *tanan nga* mga simbahan sa mataas nga mga lugar,
kag ang mga tawo wala gihapon nagmatutom sa pagsunod sa Dios sang ila mga
katigulangan.
34 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoshafat, halin sa umpisa hasta sa
katapusan, nasulat sa Kasaysayan ni Jehu nga Anak ni Hanani, nga nalakip sa Libro
sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
35 Pero sang ulihi nga bahin sang paghari ni Jehoshafat sa Juda, nagpakigdampig
siya kay Haring Ahazia sang Israel, nga isa ka malain nga tawo.
36 Nagsugtanay sila nga magpahimo sang mga barko nga pangnegosyo.‡ Ginpahimo
nila ini sa Ezion Geber.
37 Pero nagsiling si Eliezer nga anak ni Dodavahu nga taga-Maresha sa kay
Jehoshafat, "Tungod nga nagpakigdampig ka kay Ahazia, gub-on sang GINOO ang inyo
ginpaobra." Gani naguba ang mga barko kag wala ini makabiyahe para magnegosyo.§

21

1 Sang napatay si Jehoshafat, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Jehoram nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.
2 Ang mga utod ni Jehoram amo sila ni Azaria, Jehiel, Zacarias, Azariahu, Micael, kag
Shefatia. Ini sila tanan mga anak ni Haring Jehoshafat sang Juda.*
3 Ginhatagan sila ni Jehoshafat sang madamo nga regalo nga pilak kag bulawan,
malahalon nga mga pagkabutang, kag napaderan nga mga banwa sa Juda. Pero si
Jehoram ang iya ginpabulos bilang hari kay siya ang kamagulangan.

Ang Paghari ni Jehoram sa Juda
(2 Har. 8:16-24)

4 Sang mabakod na gid ang paghari ni Jehoram sa ginharian sang iya amay,
ginpapatay niya ang tanan niya nga mga utod, pati ang iban nga mga opisyal sang
Juda.
5 Nagaedad si Jehoram sing 32 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang walo ka tuig.
6 Nagsunod siya sa pagginawi sang mga hari sang Israel, pareho sa ginhimo sang
panimalay ni Ahab, kay ang iya napangasawa anak ni Ahab. Malain ang iya ginhimo
sa panulok sang GINOO.
7 Pero tungod sa kasugtanan sang GINOO kay David, wala niya paglaglaga ang mga
kaliwat ni David. Kay nagpromisa ang GINOO kay David nga hasta san-o indi siya
madulaan sang kaliwat nga magahari.†
8 Sang panahon sang paghari ni Jehoram, nagrebelde ang Edom sa Juda, kag nagpili
sila sang ila kaugalingon nga hari.
9 Gani nagkadto si Jehoram kag ang iya mga opisyal sa Edom dala ang tanan niya
nga mga karwahe. Ginlibutan siya kag ang mga kumander sang iya mga karwahe sang
mga Edomnon. Pero pagkagab-i ginsalakay nila ang mga Edomnon, *kag nakapalagyo
sila.*
10 Hasta subong nagarebelde pa ang Edom sa Juda.
Sa amo man sadto nga tion, nagrebelde man ang Libna *sa Juda*, tungod kay
ginsikway ni Jehoram ang GINOO, ang Dios sang iya mga katigulangan.

---

‡ **20:36** *pangnegosyo:* sa Hebreo, *pa-Tarshish* § **20:37** *para magnegosyo:* sa Hebreo, *pa-Tarshish* * **21:2** *Juda:* sa Hebreo, *Israel* † **21:7** *Kay nagpromisa...magahari:* sa literal, *Nagpromisa siya nga hatagan niya si David kag ang iya mga kaliwat sang suga hasta san-o.*

11 Nagpatindog siya sang mga simbahan sa mga kabukiran sang Juda nga amo ang
kabangdanan sang pagsimba sang mga taga-Jerusalem kag taga-Juda sa mga dios-dios.
12 Ginpadal-an ni Propeta Elias si Jehoram sang sulat nga nagasiling:
"Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang imo katigulangan nga si David:
Wala mo ginsunod ang pagkabuhi sang imo amay nga si Jehoshafat ukon sang *imo lolo*
nga si Asa *nga nangin* hari *man* sang Juda.
13 Sa baylo, ginsunod mo ang pagkabuhi sang mga hari sang Israel. Gin-ganyat mo
ang mga taga-Juda kag mga taga-Jerusalem sa pagsimba sa mga dios-dios pareho sa
ginhimo ni Ahab. Ginpamatay mo man ang imo mismo mga utod nga mas maayo pa
sang sa imo.
14 Gani karon laglagon sang GINOO ang imo katawhan, mga anak, mga asawa, kag
ang tanan mo nga pagkabutang. Puwerte gid nga kalaglagan ang ipadala niya sa inyo.
15 Ikaw mismo magaantos sa grabe nga balatian sa tiyan hasta nga magguluwa ang
imo tinai."
16 Dayon ginpaakig sang GINOO kontra kay Jehoram ang mga Filistinhon kag ang
mga Arabo, nga nagaestar malapit sa mga taga-Ethiopia.‡
17 Ginsalakay nila ang Juda, kag ginpanguha ang mga pagkabutang sa palasyo sang
hari, pati ang iya mga asawa kag mga anak. Ang kamanghuran lang niya nga anak nga
si Ahazia§ ang wala madala.
18 Pagkatapos sadto, ginpaantos sang GINOO si Jehoram sang balatian sa tiyan nga
wala sing kaayuhan.
19 Pagkaligad sang mga duha ka tuig, nagguwa ang iya tinai tungod sa balatian, kag
napatay siya sa puwerte nga kasakit. Wala nagdabok sang kalayo ang iya katawhan sa
pagpadungog sa iya, subong sa ila ginhimo sa iya mga katigulangan.
20 Nagaedad si Jehoram sang 32 ka tuig sang naghari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang walo ka tuig. Wala gid sang may nasubuan
sang napatay siya. Ginlubong siya sa Banwa ni David, pero indi sa lulubngan sang mga
hari.

22

Ang Paghari ni Ahazia sa Juda
(2 Har. 8:25-29; 9:21-28)

1 Si Ahazia nga kamanghuran nga anak ni Jehoram amo ang ginhimo sang katawhan
sang Jerusalem nga ila hari. Kay ang iban nga mga anak ni Jehoram ginpamatay sang
mga Arabo nga nagsalakay sa Juda. Gani naghari sa Juda si Ahazia nga anak ni *Haring*
Jehoram.
2 Nagaedad si Ahazia sang 22* ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang isa ka tuig. Ang iya iloy amo si Atalia nga apo
ni Omri.
3 Nagsunod man si Ahazia sa pagginawi sang pamilya ni Ahab, kay gin-ganyat siya
sang iya iloy sa paghimo sang malain.
4 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO pareho sang ginhimo sang pamilya
ni Ahab, kay pagkatapos nga napatay ang iya amay, nangin manuglaygay niya ang
mga miyembro sang pamilya ni Ahab.
5-6 Ginsunod niya ang ila laygay sa pagpakigdampig kay Joram nga anak ni Haring
Ahab sang Israel. Nag-upod siya kay Joram sa pagpakig-away kay Haring Hazael sang
Aram. Nag-inaway sila sa Ramot Gilead, kag napilasan si Joram. Gani nagpuli si Joram

‡ **21:16** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush* § **21:17** *Ahazia:* ukon, *Jehoahaz* * **22:2** *22:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *42.*

sa Jezreel sa pagpaayo sang iya mga pilas. Kag sang didto siya, nagbisita sa iya si
Haring Ahazia sang Juda.
7 Ini nga pagbisita ni Ahazia kay Joram gin-gamit sang Dios sa paglaglag kay Ahazia.
Sang didto si Ahazia *sa Jezreel*, ginbuligan niya si Joram sa pagpakig-away kay Jehu
nga anak ni Nimshi. Si Jehu ang ginpili sang GINOO sa paglaglag sa panimalay ni Ahab.
8 Samtang ginalaglag ni Jehu ang pamilya ni Ahab, nakita niya ang mga opisyal sang
Juda kag ang mga anak sang mga paryente† ni Ahazia nga nag-upod kay Ahazia. Kag
ginpamatay niya sila.
9 Dayon ginpapangita ni Jehu *sa iya mga tinawo* si Ahazia, kag nakita nila siya nga
nagapanago sa Samaria. Gindala nila siya kay Jehu kag ginpatay. Pero ginlubong nila
ang iya bangkay *tungod sang ila pagtahod sa iya lolo nga si Jehoshafat*, kay siling nila,
"Apo siya ni Jehoshafat, ang *tawo nga* nagdangop sa GINOO sa bug-os niya nga
tagipusuon."
Karon wala gid sing bisan isa sa mga nabilin nga miyembro sang pamilya ni Ahazia
nga makasarang maghari.

Si Atalia kag si Joash
(2 Har. 11:1-16)

10 Sang pagkahibalo‡ ni Atalia nga patay na ang iya anak nga si Ahazia, nagdesisyon
siya nga pamatyon niya ang tanan nga miyembro sang pamilya sang hari sang Juda.
11 Pero ginluwas ni Jehosheba§ ang anak ni Ahazia nga si Joash sang palatyon na siya
kag ang iban pa nga mga anak sang hari. Ining si Jehosheba utod ni Ahazia kag anak
nga babayi ni Haring Jehoram, kag asawa sang pari nga si Jehoyada. Gintago niya si
Joash kag ang iya yaya sa isa ka kuwarto *sa templo*, gani wala siya napatay ni Atalia.
12 Sa sulod sang anom ka tuig, didto nagpanago sa templo sang Dios si Joash samtang
si Atalia ang nagagahom *bilang rayna* sa Juda.

23

1 Sang ikapito nga tuig, naghimo na sang tikang si Jehoyada. Naghimo siya sang
kasugtanan sa *lima ka* kumander sang ginatos *nga mga soldado*. Sila amo si Azaria nga
anak ni Jeroham, Ishmael nga anak ni Jehohanan, Azaria nga anak ni Obed, Maasea
nga anak ni Adaya, kag Elishafat nga anak ni Zicri.
2 Ini sila naglibot sa tanan nga banwa sang Juda sa pagtipon sa mga Levita kag sa
mga pangulo sang mga pamilya.
Pag-abot nila *tanan* sa Jerusalem,
3 nagkadto sila sa templo sang Dios kag naghimo sang kasugtanan kay *Joash nga
anak sang* hari. Nagsiling si Jehoyada sa mga tawo, "Amo na ini ang tion nga magahari
ang anak sang hari, suno sa ginpromisa sang GINOO nga may ara permi sang kaliwat si
David nga magahari.
4 Karon amo ini ang inyo himuon: Ang isa sa tatlo ka parte sang mga pari kag mga
Levita, nga nagaguwardya kon Adlaw nga Inugpahuway, magguwardya sa mga
puwertahan *sang templo*.
5 Ang isa pa sa tatlo ka parte magguwardya sa palasyo sang hari. Kag ang isa pa gid
sa tatlo ka parte magguwardya sa Puwertahan sang Pundasyon. Ang iban nga mga
tawo didto sa mga ugsaran sang templo sang GINOO.
6 Wala sing may magsulod sa templo sang GINOO, luwas lang sa mga pari kag mga
Levita nga nagaalagad sa sina nga tion. Puwede sila makasulod tungod gindedikar sila
para sa sini nga buluhaton. Pero ang iban kinahanglan didto lang magguwardya sa
guwa suno sa sugo sang GINOO.

---

† **22:8** *mga paryente:* ukon, *mga utod*
‡ **22:10** *pagkahibalo:* sa literal, *pagkakita*
§ **22:11** *Jehosheba:* ukon, *Jehoshabeat*

7 Dapat guwardyahan maayo sang mga Levita ang hari, nga preparado ang ila mga
armas, kag sundan nila siya bisan diin siya magkadto. Ang bisan sin-o nga magsulod
sa templo *nga indi pari ukon Levita* dapat patyon."
8 Ginhimo sang mga Levita kag sang tanan nga taga-Juda ang ginsugo ni Jehoyada
nga pari. Gintipon sang mga kumander ang ila mga tinawo nga nagaguwardya kon
Adlaw nga Inugpahuway, pati man ang wala nagaguwardya sa sina nga adlaw. Wala
anay ginpapuli ni Jehoyada ang mga Levita bisan natapos na ang ila turno.
9 Dayon ginhatagan ni Jehoyada ang mga kumander sang mga bangkaw kag sang
dalagko kag magagmay nga mga taming nga iya sadto ni Haring David, nga gintago
didto sa templo sang Dios.
10 Ginpaplastar niya ang mga armado nga mga lalaki sa palibot sang templo kag
sang halaran, sa pagprotektar sa hari.
11 Dayon ginpaguwa ni Jehoyada kag sang iya mga anak si *Joash nga* anak sang hari
kag ginkoronahan. Ginhatagan niya siya sang kopya sang mga pagsulundan parte sa
pagdumala sang hari,* kag ginproklamar niya siya nga hari. Ginhaplasan niya siya
sang lana *bilang pagkilala sa iya nga hari*, kag nagsininggit dayon ang mga tawo,
"Mabuhay ang hari!"
12 Sang pagkabati ni Atalia sang ginahod sang mga tawo nga nagadinalagan kag
nagasininggit sa pagdayaw sa hari, nagkadto siya sa ila didto sa templo sang GINOO.
13 Kag nakita niya didto ang *bag-o nga* hari nga nagatindog malapit sa haligi nga
masami nga ginatindugan sang mga hari sa may puwertahan *sang templo*. Ara sa
tupad sang hari ang mga kumander kag ang mga manugtrumpeta, kag ang tanan nga
tawo nagahinugyaw kag nagapatunog sang mga trumpeta. Ang mga manugkanta nga
may mga instrumento nagapanguna sa pagdayaw sa Dios. Sang makita ini tanan ni
Atalia, gin-gisi niya ang iya bayo *sa kalain sang iya buot*, kag nagsinggit, "Mga traidor!
Mga traidor!"
14 Ginmanduan ni Jehoyada ang mga kumander sang mga soldado, "Dal-a ninyo sa
guwa si Atalia. Indi ninyo siya pagpatya diri sa sulod sang templo sang GINOO. Kag
patya ninyo ang bisan sin-o nga gusto magluwas sa iya."
15 Gani gindakop nila siya kag gindala sa samputan sang Puwertahan sang mga
Kabayo nga pasulod sa palasyo, kag didto ginpatay nila siya.

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Jehoyada
(2 Har. 11:17-20)

16 Naghimo sang kasugtanan si Jehoyada upod sa mga tawo kag sa hari nga sila
mangin katawhan sang GINOO.
17 Nagkadto dayon ang tanan nga tawo sa templo ni Baal kag gin-guba nila ini.
Gindugmok nila ang mga halaran kag ang mga dios-dios sini, kag ginpatay nila si
Matan nga pari ni Baal sa atubangan sang mga halaran.
18 Dayon gintugyan ni Jehoyada sa mga pari nga mga kaliwat ni Levi ang pagdumala
sa templo sang GINOO pareho sadto sa ginhimo ni David. Magahalad sila sang mga
halad nga ginasunog suno sa nasulat sa Kasuguan ni Moises, kag magahinugyaw kag
magakanta suno sa ginmando ni David.
19 Nagpabutang man si Jehoyada sang mga manugbantay sa mga puwertahan sang
templo sang GINOO para wala sing may makasulod nga tawo nga ginakabig nga
mahigko.
20 Dayon gin-upod niya ang mga kumander, ang mga dungganon nga mga tawo, ang
mga opisyal kag ang tanan nga tawo, kag ila gindul-ong ang hari sa palasyo halin sa

* **23:11** *mga pagsulundan parte sa pagdumala sang hari:* ukon, *mga kasuguan sang Dios*

templo sang GINOO. Didto sila nag-agi sa puwertahan sa north. Dayon ginpapungko
nila ang hari sa iya trono.
21 Nagkinalipay ang mga tawo, kag malinong na ang siyudad sa tapos ginpatay si
Atalia.

24

Ang Paghari ni Joash sa Juda
(2 Har. 12:1-16)

1 Nagaedad si Joash sang pito ka tuig sang naghari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar,*
kag naghari siya sa sulod sang 40 ka tuig. Ang iya iloy amo si Zibia nga taga-Beersheba.
2 Maayo ang ginhimo ni Joash sa panulok sang GINOO sa bilog nga pagkabuhi ni
Jehoyada nga pari.
3 Ginpangitaan siya ni Jehoyada sang duha ka asawa, kag may mga anak siya nga
lalaki kag babayi.
4 Sang ulihi nagdesisyon si Joash sa pagpakay-o sang templo sang GINOO.
5 Ginpatawag niya ang mga pari kag mga Levita kag ginsilingan, "Magkadto kamo sa
mga banwa sang Juda kag kolektaha ninyo ang mga balayran sang mga Israelinhon
kada tuig, para mapakay-o ta ang templo sang aton Dios. Himua ninyo ini gilayon."
Pero wala gilayon magtuman ang mga Levita.
6 Gani ginpatawag ni Haring *Joash* ang pangulo nga pari nga si Jehoyada kag
ginpamangkot, "Ngaa wala mo ginpakolekta sa mga Levita ang balayran sang mga
taga-Juda kag taga-Jerusalem? Indi bala nga nagsugo si Moises nga alagad sang GINOO
sa komunidad sang Israel nga ihatag nila ini para sa Tolda nga sa diin nabutang ang
Kasuguan?"
7 (Sadto anay, ang mga anak sang malain nga babayi nga si Atalia nakasulod sa
templo sang Dios kag nagpanguha sang mga balaan nga kagamitan para gamiton sa
pagsimba sa mga *imahen ni* Baal.)
8 Gani nagsugo si Haring *Joash* nga maghimo sang kahon nga bulutangan sang
kuwarta, kag ibutang ini sa guwa sang puwertahan sang templo sang GINOO.
9 Dayon naghatag siya sang pahibalo sa Juda kag Jerusalem nga kinahanglan dal-on
sang mga tawo sa GINOO ang ila balayran suno sa ginsugo ni Moises nga alagad sang
Dios sa katawhan sang Israel sang didto sila sa kamingawan.
10 Malipayon nga naghatag ang tanan nga opisyal kag ang mga tawo. Ginhulog nila
ang ila kuwarta sa kahon hasta nga napuno ini.
11 Kon puno na gani ang kahon, ginadala ini sang mga Levita sa mga opisyal sang
hari. Dayon ginaisip ini sang sekretaryo sang hari kag sang opisyal sang pangulo nga
pari, kag pagkatapos ginabalik nila liwat ang kahon didto sa puwertahan sang templo.
Amo ini ang ila ginahimo kada adlaw hasta nga nagdamo ang koleksyon.
12 Dayon ginhatag ni Haring *Joash* kag ni Jehoyada ang kuwarta sa mga tawo nga
nagadumala sa pagpakay-o sang templo. Kag nagpanguha sila sang mga panday kag
sang mga trabahador nga maayo sa salsalon kag saway.
13 Mapisan gid ang mga nagadumala sa trabaho, gani madasig ang pagtrabaho.
Nakay-o nila ang templo sang Dios suno sa orihinal nga desinyo sini, kag ginpabakod
pa gid nila.
14 Pagkatapos sang obra, gin-uli nila sa hari kag kay Jehoyada ang sobra nga
kuwarta. Kag gin-gamit ini sa pagpahimo sang mga kagamitan sa templo sang
GINOO—ang mga ginagamit sa pagsimba, sa paghalad sang mga halad nga ginasunog,
pati na ang mga yahong kag mga suludlan nga bulawan kag pilak. Kag samtang buhi si
Jehoyada, padayon ang paghalad sang mga halad nga ginasunog sa templo sang GINOO.

15 Nagkabuhi si Jehoyada sing malawig nga mga tinuig, kag napatay siya sa edad nga
130 ka tuig.
16 Ginlubong siya sa lulubngan sang mga hari sa Banwa ni David, tungod sa maayo
nga mga ginhimo niya sa Israel para sa Dios kag sa iya templo.
17 Pero pagkatapos nga napatay si Jehoyada, nagkadto ang mga opisyal sang Juda
kay Haring *Joash*. Nagluhod sila sa hari *bilang pagtahod*, kag dayon ginkombinsi nila
siya nga magpamati sa ila.
18 Nagdesisyon sila nga pabay-an na lang ang templo sang GINOO, ang Dios sang ila
mga katigulangan, kag magsimba sa mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si*
Ashera kag sa iban pa nga mga dios-dios. Tungod sa ila ginhimo, nangakig ang Dios sa
Juda kag Jerusalem.
19 Nagpadala ang GINOO sang mga propeta sa mga tawo para pabalikon sila sa iya.
Kag bisan ginpaandaman sila sang mga propeta, wala sila magpamati.
20 Dayon gin-gamhan sang Espiritu sang Dios si Zacarias nga anak ni Jehoyada nga
pari. Nagtindog siya sa atubangan sang mga tawo kag nagsiling, "Amo ini ang
ginasiling sang Dios: Ngaa wala ninyo ginatuman ang mga sugo sang GINOO? Indi *gid*
kamo mag-uswag. Tungod nga ginsikway ninyo ang GINOO, ginsikway man niya
kamo."
21 Nagplano ang mga opisyal sa pagpatay kay Zacarias. Kag sa sugo mismo sang hari,
ginbato nila si Zacarias sa ugsaran sang templo sang GINOO, kag napatay siya.
22 Ginkalimtan ni Haring Joash ang kaayo nga ginpakita sa iya ni Jehoyada, nga
amay ni Zacarias. Sa baylo, ginpapatay niya si Zacarias. Amo ini ang ginsiling ni
Zacarias sang nagahimumugto na siya, "Kabay pa nga talupangdon sang GINOO*ang*
inyo ginahimo, kag sukton niya kamo."
23 Sang pagsugod sang bag-o nga tuig, ginsalakay sang mga soldado sang Aram* ang
Juda. Napierdi nila ang Juda kag Jerusalem, kag ginpamatay nila ang mga opisyal sang
Juda. Dayon gindala nila sa ila hari sa Damascus ang mga pagkabutang nga ila naagaw.
24 Diutay lang ang mga soldado sang Aram nga nagsalakay kon ikomparar sa mga
soldado sang Juda. Pero ginpapierdi sang GINOO sa ila ang Juda, tungod ginsikway nila
ang GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan. Gani nag-abot ini nga silot kay Joash.
25 Paghalin sang mga taga-Aram, grabe gid ang mga pilas ni Joash. Pero tungod sa
iya nga pagpatay sa anak ni Jehoyada nga pari, nagplano ang iya mga alagad nga
patyon siya. Ginpatay nila siya sa iya hiligdaan. Ginlubong siya sa Banwa ni David,
pero indi sa lulubngan sang mga hari.
26 Ang mga nagpatay sa iya amo si Zabad† nga anak sang isa ka Ammonhon nga
babayi nga si Shimeat, kag si Jehozabad nga anak sang isa ka Moabnon nga babayi nga
si Shimrit.‡
27 Ang mga estorya parte sa mga anak ni Joash, sa mga propesiya parte sa iya, kag sa
pagpakay-o sang templo sang Dios nasulat sa Komentaryo Parte sa Estorya sang Mga
Hari. Si Amazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

25

Ang Paghari ni Amazia sa Juda
(2 Har. 14:1-20)

1 Nagaedad si Amazia sing 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 29 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jehoadan* nga
taga-Jerusalem.

---

* **24:23** *Aram:* ukon, *Syria* † **24:26** *Zabad:* ukon, *Jozabad* ‡ **24:26** *Shimrit:* ukon, *Shomer* * **25:1** *Jehoadan:* ukon, *Jehoadin*

2 Maayo ang ginhimo ni Amazia sa panulok sang GINOO, pero indi gid bug-os ang
pagsunod niya sa GINOO.
3 Sang mabakod na ang paghari ni Amazia, ginpapatay niya ang mga opisyal nga
nagpatay sa iya amay nga hari.
4 Pero wala niya ginpapatay ang ila mga anak, kay suno sa nasulat sa Libro sang
Kasuguan ni Moises, nagsiling ang GINOO, "Indi dapat pagpatyon ang mga ginikanan
tungod sa sala sang ila mga anak, kag ang mga anak indi man dapat pagpatyon tungod
sa sala sang ila mga ginikanan. Patyon lang ang tawo tungod sa iya kaugalingon nga
sala."†
5 Gin-organisar ni Amazia ang iya mga soldado nga halin sa Juda kag Benjamin.
Gin-grupo niya sila suno sa ila pamilya kag ginbutangan sang mga kumander nga
magadumala sang tag-100 kag tag-1,000 ka soldado. Dayon gin-isip niya ang iya mga
soldado nga nagaedad 20 ka tuig paibabaw, kag ang kadamuon 300,000. Ini sila maayo
sa bangkaw kag taming.
6 Nagkuha man siya sang 100,000 ka maayo nga mga soldado halin sa Israel.
Nagbayad siya sing mga 3,500 ka kilo nga pilak bilang suhol sa sini nga mga soldado.
7 Pero may isa ka alagad sang Dios nga nagkadto kay Amazia kag nagsiling, "Mahal
nga Hari, indi ka magkuha sang mga soldado halin sa Israel, kay wala na nagaupod
ang GINOO sa Israel. Ining katawhan sang Efraim wala na ginabuligan sang GINOO.
8 Kon paupdon ninyo sila sa inaway, mapierdi gid kamo bisan mag-away pa kamo
sing maayo. Ang Dios lang ang makapadaog ukon makapalaglag sa inyo."
9 Nagsiling si Amazia sa alagad sang Dios, "Ti paano na lang ang ginbayad ko nga
mga 3,500 ka kilo nga pilak?" Nagsabat siya, "Mas sobra pa dira ang ihatag sang GINOO
sa imo."
10 Gani ginpapuli ni Amazia ang mga soldado nga taga-Efraim. Nagpuli sila nga akig
gid sa Juda.
11 Nagpangisog si Amazia sa pagsalakay, kag ginpanguluhan niya ang iya mga
soldado sa pagkadto sa kapatagan nga ginatawag Asin, nga sa diin nakapatay sila sang
10,000 ka Edomnon.‡
12 Nakadakop pa gid sila sang 10,000 ka soldado, kag gindala nila ini sa isa ka pil-as
kag ginhulog, kag nagkaladugmok ang mga lawas sini.
13 Sa pihak nga bahin, ang mga soldado nga ginpapuli ni Amazia kag wala ginpaupod
sa inaway nagsalakay sa mga banwa sang Juda halin sa Samaria pakadto sa Bet Horon.
Nakapatay sila sang 3,000 ka tawo, kag madamo nga pagkabutang ang ila ginpanguha.
14 Pagbalik ni Amazia halin sa ila pagpamatay sa mga Edomnon, gindala niya ang
mga dios-dios sang mga Edomnon.§ Ginhimo niya ini nga iya kaugalingon nga mga
dios, ginsimba, kag ginhalaran sang mga halad.
15 Gani nangakig gid ang GINOO kay Amazia. Nagpadala siya sang propeta kay
Amazia sa pagsiling, "Ngaa nagadangop ka sa mga dios-dios nga indi gani makaluwas
sa ila katawhan sa imo kamot?"
16 Samtang nagahambal ang propeta, nagsabat ang hari, "Ngaa ginalaygayan mo
ako? Ginhimo ko bala ikaw nga manuglaygay? Maghipos ka, kay kon indi ipapatay ko
ikaw." Gani naghipos ang propeta pagkatapos niya hambal sini: "Sigurado gid nga
laglagon ka sang Dios tungod nga nagsimba ka sa mga dios-dios kag wala ka
nagpamati sa akon."
17 Pagkatapos estorya ni Haring Amazia sa iya mga manuglaygay, nagpadala siya
sang mensahi sa hari sang Israel nga si Jehoash nga anak ni Jehoahaz kag apo ni Jehu.
Ginhangkat niya si Jehoash nga mag-inaway sila.

---

† **25:4** Deu. 24:16 ‡ **25:11** *Edomnon:* sa Hebreo, *mga kaliwat ni Seir* § **25:14** *Edomnon:* Tan-awa ang footnote sa 25:11.

18 Pero ginsabat siya ni Haring Jehoash: “Didto sa Lebanon may tunukon nga tanom
nga nagpadala sang sini nga mensahi sa kahoy nga sedro: ‘Ipaasawa ang imo anak nga
babayi sa akon anak nga lalaki.’ Pero may nag-agi nga talunon nga sapat kag
gintasak-tasak niya ang tunukon nga tanom.
19 *Amazia,* matuod nga napierdi mo ang Edom kag ginapabugal mo ina. Pero
magpabilin ka na lang sa imo lugar. Ngaa gusto mo gid ang gamo nga magadala lang
sang kalaglagan sa imo kag sa Juda?”
20 Pero indi magpamati si Amazia, kay nagpanghikot ang Dios nga malaglag siya ni
Jehoash tungod sa iya pagsimba sa mga dios sang Edom.
21 Gani ginsalakay siya ni Haring Jehoash *kag sang iya mga soldado*. Nag-away sila sa
Bet Shemesh nga sakop sang Juda.
22 Napierdi ang Juda sa Israel, kag ang tagsa ka soldado sang Juda nagpalagyo puli.
23 Nadakpan ni Haring Jehoash si Haring Amazia didto sa Bet Shemesh, kag gindala
niya siya sa Jerusalem. Dayon gin-guba ni Jehoash ang mga pader sang Jerusalem
halin sa Puwertahan sang Efraim pakadto sa Pamusod nga Puwertahan, nga mga 600
feet ang kalabaon.
24 Ginpanguha niya ang tanan nga bulawan, pilak, kag kagamitan nga iya nakita sa
templo sang Dios nga ginaatipan sadto ni Obed Edom. Ginpanguha man niya ang mga
manggad sa palasyo. Gindala niya ini kag ang mga bihag sa iya nga pagbalik sa
Samaria.
25 Nagkabuhi pa si Haring Amazia sang Juda sang 15 ka tuig sa tapos nga mapatay si
Haring Jehoash sang Israel.
26 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Amazia, halin sa umpisa hasta sa
katapusan, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda kag Israel.
27 Pagkatapos nga nagtalikod si Amazia sa GINOO, may mga tawo nga nagplano sa
pagpatay sa iya sa Jerusalem, gani nagpalagyo siya sa Lakish. Pero ginpasundan nila
siya sa Lakish, kag ginpatay siya didto.
28 Ang iya bangkay ginkarga sa kabayo kag gindala pabalik sa Jerusalem kag
ginlubong sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David.*

26

Ang Paghari ni Uzia sa Juda
(2 Har. 14:21-22; 15:1-7)

1 Ang ginbulos sang katawhan sang Juda kay Amazia bilang hari amo ang iya anak
nga si Uzia* nga nagaedad sang 16 ka tuig.
2 Siya ang nagbawi sang Elat† kag nagpatindog liwat sini sa tapos mapatay ang iya
amay nga si Amazia.
3 Nagaedad si Uzia sang 16 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar,*
kag naghari siya sa sulod sang 52 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jecolia nga
taga-Jerusalem.
4 Maayo ang ginhimo ni Uzia sa panulok sang GINOO, pareho sang ginhimo sang iya
amay nga si Amazia.
5 Nagdangop siya sa Dios sang panahon ni Zacarias, nga amo ang nagtudlo sa iya sa
pagtahod sa Dios. Samtang nagapadayon siya sa pagdangop sa GINOO, ginapauswag
siya sang Dios.
6 Nagpakig-away siya sa mga Filistinhon kag gin-guba niya ang mga pader *nga*
nagapalibot sa mga banwa sang Gat, Jabne, kag Ashdod. Dayon nagpatindog siya sang
bag-o nga mga banwa malapit sa Ashdod kag sa iban pa nga mga lugar sang Filistia.

---

* **25:28** *Banwa ni David:* sa iban nga mga kopya sang Hebreo, *Banwa sang Juda* * **26:1** *Uzia:* ukon, *Azaria* † **26:2** *Elat:* ukon, *Elot*

7 Ginbuligan siya sang Dios sa iya nga pagpakig-away sa mga Filistinhon, mga
Meunhon, kag sa mga Arabo nga nagaestar sa Gur Baal.
8 Nagabayad sang buhis ang mga Ammonhon sa iya, kag nangin bantog siya hasta sa
Egypt, tungod nga naggamhanan na gid siya.
9 Ginpabakod pa gid ni Uzia ang Jerusalem paagi sa pagpatindog sang mga tore sa
Pamusod nga Puwertahan, sa Puwertahan nga Nagaatubang sa Pulopatag, kag sa
likuan sang pader.
10 Nagpatindog man siya sang mga tore sa kamingawan kag nagpakutkot sang
madamo nga buho nga pulunduhan sang tubig tungod madamo ang iya mga
kasapatan sa mga bulobukid sa west kag sa kapatagan. Mahilig man siya
magpanguma. May mga tinawo siya nga nagaatipan sa iya uma kag talamnan sang
ubas sa kabukiran kag sa matambok nga kapatagan.
11 May maayo gid nga mga soldado si Uzia nga handa sa pagpakig-away. Ini sila
gin-organisar kag gin-grupo-grupo ni Jiel nga sekretaryo kag ni Maasea nga opisyal, sa
idalom sang pagdumala ni Hanania nga isa sa mga opisyal sang hari.
12 Ang mga kumander sang maayo nga mga soldado amo ang mga pangulo sang mga
pamilya nga 2,600 tanan.
13 Ang kadamuon sang mga soldado mga 307, 500. Ini sila eksperiensyado sa
pagpakig-away, kag preparado sa pagbulig sa hari kontra sa iya mga kaaway.
14 Ginhatagan sila ni Uzia sang mga taming, bangkaw, helmet, bayo nga panagang sa
lawas, pana, kag labyog.
15 Nagpahimo man si Uzia sang mga kagamitan‡ sa mga eksperto nga mga
manug-obra para gamiton sa pagpana kag sa paghaboy sang dalagko nga mga bato
halin sa mga tore kag sa mga corner sang mga pader. Nangin bantog si Uzia bisan diin,
tungod kay ginbuligan siya sang GINOO hasta nga naggamhanan siya.
16 Pero sang nangin gamhanan na siya, nagbugalon siya. Kag amo ini ang
nakapalaglag sa iya. Wala siya nagtuman sa GINOO nga iya Dios, kay nagsulod siya sa
templo sang GINOO kag personal nga nagsunog sang insenso sa halaran.
17 Ginsunod siya ni Azaria *nga pangulo* nga pari kag sang 80 pa ka maisog nga mga
pari sang GINOO,
18 kag ginsabdong. Siling nila, "Uzia, indi ka dapat magsunog sang insenso para sa
GINOO. Ina nga buluhaton iya lang sang mga pari nga mga kaliwat ni Aaron. Sila ang
ginpili *sang GINOO* nga magsunog sang insenso. Magguwa ka sa templo, kay wala ka
magtuman sa GINOO. Indi ka pagpadunggan sang GINOONG Dios."
19 Naakig gid si Uzia sa mga pari. Kag samtang ginauyatan niya ang suludlan sang
insenso sa may halaran didto sa templo, gintubuan sang delikado nga balatian sa
panit§ ang iya agtang.
20 Sang makita ni Azaria nga pangulo nga pari kag sang kaupod niya nga mga pari
nga gintubuan sang balatian sa panit ang agtang ni Uzia, ginpadali-dali nila siya
paguwa *sa templo*. Siya mismo gusto magguwa gilayon, tungod kay ginsilutan siya
sang GINOO.
21 May balatian sa panit si Haring Uzia hasta sa adlaw nga napatay siya. Nag-estar
siya sa isa ka naseparar nga balay, kag wala siya gintugutan nga makasulod sa templo.
Si Jotam nga iya anak amo ang nagpangulo sa palasyo kag sa katawhan sang Juda.
22 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Uzia, halin sa umpisa hasta sa
katapusan, ginsulat ni Propeta Isaias nga anak ni Amoz.

---

‡ **26:15** *kagamitan:* ukon, *makinarya* § **26:19** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

23 Sang napatay si Uzia, ginlubong siya malapit sa ginlubngan sang mga hari nga iya
mga katigulangan. *Wala siya ginsimpon sa ila,* kay may balatian siya sa panit. Si Jotam
nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

27

Ang Paghari ni Jotam sa Juda
(2 Har. 15:32-38)

1 Nagaedad si Jotam sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jerusha nga
anak ni Zadok.
2 Maayo ang ginhimo ni Jotam sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya
amay nga si Uzia. Pero wala niya ginsunod *ang sala sang iya amay nga amo* ang
pagsunog sang insenso sa templo sang GINOO. Sa pihak *sang maayo nga pagkabuhi ni*
Jotam, padayon gihapon ang mga tawo sa ila malain nga mga buluhaton.
3 Si Jotam ang nagpatindog sang puwertahan sang templo sang GINOO sa north, kag
madamo ang iya ginpakay-o sa pader sang *bulobukid sang* Ofel.
4 Siya man ang nagpatindog sang mga banwa sa kabukiran sang Juda, kag
nagpatindog sang mabakod nga mga kuta kag sang mga tore sa mga kakahuyan.
5 Nagpakig-away si Jotam sa mga Ammonhon kag sa ila hari, kag napierdi niya sila.
Sa sina mismo nga tuig, naghatag sa iya ang mga Ammonhon sing mga 3,500 ka kilo
nga pilak, 30,000 ka sako nga trigo, kag 30,000 ka sako nga barley. Ginhimo nila ini
hasta sa ikatlo nga tuig.
6 Naggamhanan pa gid si Jotam tungod kay nagsunod siya sing matutom sa GINOO
nga iya Dios.
7 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jotam, pati ang tanan niya nga
pagpakig-away kag mga hinimuan, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari
sang Israel kag Juda.
8 Nagaedad si Jotam sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig.
9 Sang napatay si Jotam, ginlubong siya sa Banwa ni David. Kag si Ahaz nga iya anak
amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

28

Ang Paghari ni Ahaz sa Juda
(2 Har. 16:1-4)

1 Nagaedad si Ahaz sang 20 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig. Malain ang iya ginhimo sa panulok
sang GINOO, indi pareho sa ginhimo sang iya katigulangan nga si David.
2 Nagsunod siya sa mga pagginawi sang mga hari sang Israel, kag naghimo sang
metal nga mga imahen ni Baal.
3 Nagsunog siya sang mga halad sa Pulopatag sang Ben Hinom, kag ang iya mismo
mga anak ginhalad niya sa kalayo. Ginsunod niya ang makangilil-ad nga mga
ginahimo sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa mga Israelinhon.
4 Naghalad siya sang mga halad kag nagsunog sang mga insenso sa mga simbahan sa
mataas nga mga lugar, sa ibabaw sang mga bukid kag sa idalom sang tagsa ka
madabong nga kahoy.
5 Gani gintugyan siya sang GINOO nga iya Dios sa hari sang Aram.* Ginpierdi siya
sang mga Arameanhon kag madamo sa iya katawhan ang ginbihag pa-Damascus.

---

* **28:5** *Aram:* ukon, *Syria*

Gintugyan man siya sa hari sang Israel, nga nagpatay sang madamo niya nga katawhan.
6 Sa isa lang ka adlaw 120,000 ka soldado sang Juda ang napatay ni *Haring* Peka *sang Israel*, nga anak ni Remalia. Natabo ini sa mga taga-Juda tungod kay ginsikway nila ang GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan.
7 Ginpatay ni Zicri, nga isa ka maisog nga soldado sang Israel,† si Maasea nga anak ni Haring Ahaz, si Azrikam nga administrador sang palasyo, kag si Elkana nga ikaduha sa hari.
8 Ginbihag sang mga taga-Israel ang 200,000 ka babayi kag kabataan halin sa ila mga kadugo nga mga taga-Juda. Ginpanguha man nila ang mga pagkabutang sang mga taga-Juda kag gindala puli sa Samaria.
9 Pero sang pag-abot sang mga soldado sa Samaria, ginsugata sila ni Oded nga propeta sang GINOO, kag ginsilingan, "Gintugyan sa inyo sang GINOO nga inyo Dios ang Juda tungod sa iya kaakig sa ila. Pero sobra ang inyo ginhimo; ginpamatay ninyo sila nga wala sing luoy-luoy, kag nahibaluan ini sang GINOO didto sa langit.
10 Kag karon gusto pa ninyo nga ulipunon ining mga lalaki kag babayi nga halin sa Juda kag Jerusalem. Pero indi bala nga may sala man kamo sa GINOO nga inyo Dios?
11 Pamati kamo sa akon! Akig gid ang GINOO sa inyo. Gani papulia ninyo ang inyo mga kadugo nga inyo ginbihag."
12 Amo man ini ang ginsiling sang iban nga mga pangulo sang Israel sa mga soldado nga nag-abot halin sa inaway. Ini nga mga pangulo amo sila ni Azaria nga anak ni Jehohanan, Berekia nga anak ni Meshilemot, Jehizkia nga anak ni Shalum, kag Amasa nga anak ni Hadlai.
13 Siling nila, "Indi ninyo pagdal-a diri ina nga mga bihag, kay salabton ta gid ini sa GINOO. Dugangan pa bala ninyo ang aton sala? Madamo na gani ang aton sala, kag akig na gid ang GINOO sa Israel."
14 Gani gintugyan sang mga soldado sa mga pangulo kag sa bilog nga komunidad ang mga bihag kag ang mga pagkabutang nga naagaw nila sa inaway.
15 Dayon nagpalapit sa mga bihag atong apat ka pangulo nga ginmitlang ang ila mga ngalan, kag gin-asikaso nila ang mga bihag. Nagkuha sila sang mga bayo halin sa mga pagkabutang nga naagaw sang mga soldado, kag ginpasuksok ini sa mga hublas nga bihag. Ginhatagan nila ang mga bihag sang mga bayo, sandalyas, pagkaon, ilimnon, kag bulong. Ginpasakay nila sa mga donkey ang mga maluya, kag gindala nila pabalik ang tanan nga bihag sa ila mga kasimanwa. Didto nila sila ginbilin sa Jerico, sa Banwa sang mga Palma, kag pagkatapos nagpuli sila sa Samaria.

Nagpangayo sang Bulig si Ahaz sa Assyria
(2 Har. 16:7-9)

16 Sadto nga tion nagpangayo sang bulig si Haring Ahaz sa hari sang Assyria.
17 Kay ginsalakay liwat kag gindaog sang mga Edomnon ang Juda kag ginbihag ang iban nga mga pumuluyo sini.
18 Wala labot sini, ginsalakay man sang mga Filistinhon ang mga banwa sang Juda nga ara sa mga bulobukid sa west kag sa Negev. Naagaw nila ang Bet Shemesh, Ayalon, Gederot, Soco, Timnah, kag Gimzo, pati ang mga baryo sa palibot sini; kag didto na sila nag-estar.
19 Ginpaubos sang GINOO ang Juda tungod kay gin-ganyat ni Haring Ahaz ang mga pumuluyo sa paghimo sang kalautan, kag nagluib gid siya sa GINOO.
20 Gani pag-abot ni Haring Tiglat Pileser sang Assyria, ginpabudlayan niya si Ahaz imbes nga buligan.

---

† **28:7** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Isa sa mga tribo sa ginharian sang Israel kag diri nagarepresentar ini sang bilog nga ginharian sang Israel. Amo man sa bersikulo 12.

21 Nagpanguha si Ahaz sang mga pagkabutang sa templo sang GINOO, sa palasyo, kag
sa mga balay sang mga opisyal, kag ginhatag niya ini sa hari sang Assyria. Pero wala
ini nakabulig kay Ahaz.
22 Kon mag-abot ang mga kalisod kay Haring Ahaz, mas masinupakon pa gid siya sa
GINOO.
23 Naghalad siya sang mga halad sa mga dios sang Damascus nga nagpierdi sa iya.
Kay siling niya, "Ang mga hari sang Aram ginbuligan sang ila mga dios. Gani mahalad
man ako sa sini nga mga dios para buligan man nila ako." Pero amo ini ang
nakapalaglag sa iya kag sa bilog nga Israel.
24 Ginpanguha ni Ahaz ang mga kagamitan sa templo sang Dios kag
ginpangdugmok. Ginsira niya ang mga puwertahan sang templo, kag nagpatindog
siya sang mga halaran sa tagsa ka kanto sang Jerusalem.
25 Nagpatindog man siya sang mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa tanan nga
banwa sang Juda, para maghalad sa iban nga mga dios. Kag nakapaakig gid ini sa
GINOO, ang Dios sang iya mga katigulangan.
26 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Ahaz kag sa iya pagginawi, halin sa
umpisa hasta sa katapusan, nasulat sa *Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda
kag Israel*.
27 Sang napatay si Ahaz, ginlubong siya sa siyudad sang Jerusalem, pero indi sa
lulubngan sang mga hari sang Israel. Kag si Hezekia nga iya anak amo ang nagbulos sa
iya bilang hari.

29

Ang Paghari ni Hezekia sa Juda
(2 Har. 18:1-3)

1 Nagaedad si Hezekia sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 29 ka tuig. Ang iya iloy amo si Abia nga anak
ni Zacarias.
2 Maayo ang ginhimo ni Hezekia sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya
katigulangan nga si David.
3 Sang nahauna nga bulan sang nahauna nga tuig sang iya paghari, ginpabuksan
niya *liwat* ang mga puwertahan sang templo sang GINOO kag ginpakay-o ini.
4 Ginpatawag niya ang mga pari kag ang mga Levita kag ginpatipon sa ugsaran sa
east *sang templo*.
5 Nagsiling siya sa ila, "Pamatii ninyo ako, kamo nga mga kaliwat ni Levi.
Magpakatinlo kamo* subong, kag tinlui man ninyo ang templo sang GINOO, ang Dios
sang inyo mga katigulangan. Kuhaa ninyo sa templo ang tanan nga butang nga
ginakabig nga mahigko.
6 Indi matutom ang aton mga katigulangan. Malain ang ila ginhimo sa panulok sang
GINOO nga aton Dios kag ginsikway nila siya. Gintalikdan nila ang *templo nga*
ginaestaran sang GINOO kag nagbiya sila sa iya.
7 Ginsiradhan nila ang mga puwertahan sa balkon sang templo kag ginpamatay ang
mga suga. Wala sila magsunog sang insenso ukon maghalad sang mga halad nga
ginasunog sa templo para sa Dios sang Israel.
8 Gani nangakig ang GINOO sa Juda kag Jerusalem. Kag tungod sa iya nga silot sa
aton, ginkangidlisan, ginkangil-aran, kag gin-insulto kita sang mga tawo pareho sang
inyo nakita subong.
9 Nagkalamatay ang aton mga katigulangan sa inaway, kag ginpangbihag ang aton
mga asawa kag mga kabataan.

---

* **29:5** *magpakatinlo kamo:* buot silingon, *tumanon ninyo ang seremonya sang pagpakatinlo*

10 Pero karon desidido ako nga maghimo sang kasugtanan sa GINOO, ang Dios sang
Israel, para madula ang iya puwerte nga kaakig sa aton.
11 Gani mga pinalangga ko,† indi na kamo magpatumbaya. Kamo ang ginpili sang
GINOO sa pagtindog sa iya presensya, sa pag-alagad, kag sa paghalad."‡
12 Gani nagsugod dayon sa pag-obra ini nga mga Levita:
Sa pamilya ni Kohat: si Mahat nga anak ni Amasai kag si Joel nga anak ni Azaria.
Sa pamilya ni Merari: si Kish nga anak ni Abdi kag si Azaria nga anak ni Jehalelel.
Sa pamilya ni Gershon: si Joa nga anak ni Zima kag si Eden nga anak ni Joa.
13 Sa mga kaliwat ni Elizafan: si Shimri kag si Jiel.
Sa mga kaliwat ni Asaf: si Zacarias kag si Matania.
14 Sa mga kaliwat ni Heman: si Jehiel kag si Shimei.
Sa mga kaliwat ni Jedutun: si Shemaya kag si Uziel.
15 Gintipon nila ang ila kapareho nga mga Levita kag nagpakatinlo sila.§ Dayon
gintinluan nila ang templo sang GINOO suno sa ginmando sang hari. Ginsunod nila ang
ginsiling sang GINOO.
16 Nagsulod ang mga pari sa templo sa pagtinlo sini. Ginpaguwa nila sa ugsaran sang
templo ang tanan nga ila nakita *nga kagamitan nga ginakabig* nga mahigko. Dayon
gindala ini sang mga Levita sa Kidron nga ililigan sang tubig.
17 Nagsugod sila sa pagtinlo *sang templo* sa nahauna nga adlaw sang nahauna nga
bulan, kag sang ikawalo nga adlaw nakaabot sila sa balkon sang templo. Ginpadayon
nila ang pagtinlo sang templo sa sulod pa gid sang walo ka adlaw, kag natapos nila ini
sang ika-16 nga adlaw sang amo nga bulan.
18 Pagkatapos nagkadto sila kay Haring Hezekia kag nagsiling, "Natinluan na namon
ang bilog nga templo sang GINOO pati ang halaran sang halad nga ginasunog kag ang
tanan nga kagamitan sini, kag ang lamisa nga ginabutangan sang tinapay nga
ginahalad sa presensya sang Dios kag ang tanan man nga kagamitan sini.
19 *Nabalik man namon* ang tanan nga kagamitan nga ginkuha ni Haring Ahaz tungod
sa iya pagluib sa Dios. Gintinluan namon ini kag handa na nga gamiton. Ara na ini
subong sa atubangan sang halaran sang GINOO."
20 Aga pa sang masunod nga adlaw, gintipon ni Haring Hezekia ang mga opisyal
sang siyudad kag nagkadto sila sa templo sang GINOO.
21 Nagdala sila sang pito ka turo nga baka, pito ka gulang nga karnero nga lalaki, pito
ka bataon nga karnero nga lalaki, kag pito ka lalaki nga kanding bilang halad sa
pagpakatinlo para sa ila ginharian, sa templo, kag sa *katawhan sang* Juda. Ginsugo ni
Haring Hezekia ang mga pari nga mga kaliwat ni Aaron sa paghalad sang sina nga
mga halad sa halaran sang GINOO.
22 Gani gin-ihaw sang mga pari ang mga turo nga baka kag ginwisik ang dugo sini sa
halaran; sunod ang mga gulang nga karnero kag ginwisik man nila ang dugo sini sa
halaran, dayon ang mga bataon nga karnero kag ginwisik man ang dugo sini sa
halaran.
23 Ang mga kanding nga halad sa pagpakatinlo gindala nila sa hari kag sa
komunidad, kag gintungtong nila ang ila mga kamot sa mga kanding.
24 Dayon gin-ihaw sang mga pari ang mga kanding kag ginbubo ang dugo sini sa
halaran bilang halad sa pagpakatinlo para matinluan ang sala sang tanan nga
Israelinhon. Kay nagsugo ang hari nga maghalad sang mga halad nga ginasunog kag
mga halad sa pagpakatinlo para sa tanan nga Israelinhon.

---

† **29:11** *mga pinalangga ko:* sa literal, *mga anak ko* ‡ **29:11** *sa paghalad:* ukon, *sa pagsunog sang insenso* § **29:15** *nagpakatinlo sila:* buot silingon, *naghimo sila sang seremonya nga para mangin takos sila sa Dios*

25 Dayon nagbutang si Hezekia sang mga Levita sa templo sang GINOO nga may mga
cymbals, mga arpa, kag mga lira. Ini suno man sa mando sang GINOO kay Haring
David paagi kay Gad nga propeta ni David kag kay Propeta Natan.
26 Nagplastar ang mga Levita nga may mga instrumento ni *Haring* David, kag ang
mga pari nga may mga trumpeta.
27 Dayon nagmando si Hezekia nga ihalad sa halaran ang mga halad nga ginasunog.
Kag samtang nagahalad, nagakanta ang mga tawo sa GINOO, nga ginatukaran sang
mga trumpeta kag iban pa nga mga instrumento ni Haring David sang Israel.
28 Ang bilog nga komunidad nagsimba *sa GINOO* samtang nagakanta ang mga
manugkanta kag nagatrumpeta ang mga manugtrumpeta hasta natapos ang tanan
nga halad nga ginasunog.
29 Pagkatapos sang mga halad, nagluhod si Haring *Hezekia* kag ang tanan nga
kaupod niya kag nagsimba *sa GINOO*.
30 Nagsugo si Haring Hezekia kag ang iya mga opisyal sa mga Levita sa pagdayaw sa
GINOO paagi sa mga kanta nga ginhimo ni *Haring* David kag ni Asaf nga propeta. Gani
nagkanta sila sang mga kanta sang pagdayaw nga may kalipay samtang nagaluhod
sila sa pagsimba *sa Dios*.
31 Dayon nagsiling si Hezekia, "Karon nga nahalad na ninyo ang inyo kaugalingon sa
GINOO, magdala kamo sang mga halad, lakip na ang mga halad sa pagpasalamat sa
templo sang GINOO." Gani nagdala ang komunidad sang sini nga mga halad sa templo
sang GINOO, kag ang iban kabubut-on nga naghalad sang mga halad nga ginasunog.
32 Ang kadamuon sang mga halad nga ginasunog nga gindala sang komunidad 70 ka
turo nga baka, 100 gulang nga karnero nga lalaki, kag 200 ka bataon nga karnero nga
lalaki.
33 Nagdala man sila sang iban pa nga mga halad nga 600 ka turo nga baka kag 3,000
ka karnero kag kanding.
34 Pero kulang ang mga pari nga mag-ihaw sining tanan nga sapat. Gani nagbulig sa
ila ang ila mga kadugo nga mga Levita hasta nga nagdamo ang mga pari nga
nagpakatinlo sang ila kaugalingon *para magbulig* kag hasta natapos ang amo nga obra.
Kay mas matutom pa ang mga Levita sa pagpakatinlo sang ila kaugalingon sang sa
mga pari.
35 Madamo gid ang mga halad nga ginasunog, pati mga tambok sang mga sapat nga
halad para sa maayo nga relasyon, kag mga halad nga ilimnon nga ginahalad upod sa
mga halad nga ginasunog. Sa sini nga paagi, nabalik liwat ang mga buluhaton sa
templo sang GINOO.
36 Nagkalipay gid si Hezekia kag ang mga tawo tungod nga sa bulig sang Dios
nahimo nila ini tanan nga madali lang.

30

Ang Pagpreparar para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel

1 Karon, nagpadala si Hezekia sang mensahi sa tanan nga katawhan sang Israel kag
Juda, pati na sa katawhan sang Efraim kag Manase. Gin-imbitar niya sila sa pagkadto
sa templo sang GINOO sa pagselebrar sang Piesta sang Paglabay sang Anghel *bilang*
pagpadungog sa GINOO, ang Dios sang Israel.
2 Nagdesisyon si Haring *Hezekia* kag ang iya mga opisyal, kag ang bilog nga
komunidad sang Jerusalem, nga saulugon ang Piesta sang Paglabay sang Anghel sa
ikaduha nga bulan.
3 Dapat kuntani nga saulugon ang ini nga piesta sa nahauna nga bulan, pero diutay
lang ang mga pari nga nagpakatinlo sa sina nga tion kag wala makatipon ang mga
tawo sa Jerusalem.

4 Ining plano sa pagselebrar sang piesta nagustuhan sang hari kag sang bilog nga
komunidad,
5 gani naghatag sila sang pahibalo sa bilog nga Israel, halin sa Beersheba hasta sa
Dan, nga magkadto ang mga tawo sa Jerusalem sa pagselebrar sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel bilang pagpadungog sa GINOO, ang Dios sang Israel. Sang
nagliligad nga mga selebrasyon, diutay lang ang nagatambong, pero indi dapat amo
ini suno sa kasuguan.
6 Sa mando sang hari, naglakat ang mga mensahero sa bilog nga Israel kag Juda dala
ang mga sulat halin sa hari kag sa iya mga opisyal. Amo ini ang ginasiling sang sulat:
"Katawhan sang Israel, karon nga nakaluwas kamo sa kamot sang mga hari sang
Assyria, tion na nga magbalik kamo sa GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan
nga sila ni Abraham, Isaac, kag Jacob,* para magbalik man siya sa inyo.
7 Indi ninyo pagsunda ang inyo mga katigulangan kag mga kadugo nga indi
matutom sa GINOO nga ila Dios, nga tungod sini ginhimo sila sang GINOO nga
makangilil-ad pareho sang inyo nakita sa ila.
8 Indi kamo magpakatig-a sang inyo ulo pareho sa inyo mga katigulangan, kundi
magpasakop kamo sa GINOO. Magkadto kamo sa templo nga iya ginpakabalaan hasta
san-o. Kag mag-alagad kamo sa GINOO nga inyo Dios, para madula ang iya puwerte
nga kaakig sa inyo.
9 Kay kon magbalik kamo sa GINOO, kaluoyan ang inyo mga kabataan kag mga
kaparyentihan sang mga nagbihag sa ila, kag pabalikon sila sa sini nga duta. Kay
mabinalak-on kag maluluy-on ang GINOO nga inyo Dios. Indi gid siya magtalikod sa
inyo kon magbalik kamo sa iya."
10 Nagkadto ang mga mensahero sa kada banwa sa bilog nga Efraim kag Manase
hasta sa Zebulun, pero ginkadlawan lang sila kag ginyaguta sang mga tawo.
11 Pero may ara nga halin sa Asher, Manase, kag Zebulun nga nagpaubos sang ila
kaugalingon kag nagkadto sa Jerusalem.
12 Nagpanghikot man ang Dios sa mga taga-Juda nga mag-isa sila sa pagtuman sang
mando sang hari kag sang mga opisyal, suno sa sugo sang GINOO.
13 Gani sang ikaduha nga bulan, madamo gid nga mga tawo ang nagtipon sa
Jerusalem sa pagselebrar sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok.
14 Ginpanguha nila ang mga halaran sa Jerusalem *nga ginahalaran para sa mga
dios-dios*, pati ang mga halaran nga ginasunugan sang insenso, kag ginhaboy nila ini
tanan sa Kidron nga ililigan sang tubig.
15 Sang ika-14 nga adlaw sang ikaduha nga bulan, gin-ihaw sang mga tawo ang ila
mga karnero para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel. Ang mga pari kag mga Levita
nga mahigko nahuya, gani nagpakatinlo sila kag naghalad sang mga halad nga
ginasunog sa templo sang GINOO.
16 Dayon nagplastar sila sa ila mga puwesto *sa templo*, suno sa pagsulundan sa
Kasuguan ni Moises nga alagad sang Dios. Ginwisik dayon sang mga pari sa halaran
ang dugo nga gindala sa ila sang mga Levita.
17 Tungod nga madamo sa mga tawo didto ang wala makapaninlo sang ila
kaugalingon, ang mga Levita amo ang nag-ihaw sang ila mga karnero para mahalad
ini sa GINOO.
18 Kalabanan sa mga nagkadto sa Efraim, Manase, Isacar, kag Zebulun wala
makapaninlo sang ila kaugalingon, pero nagkaon gihapon sila sang ginhalad para sa
Piesta sang Paglabay sang Anghel, bisan supak ini sa kasuguan. Pero nagpangamuyo
si *Haring* Hezekia para sa ila. *Siling niya,* "O GINOO, kabay pa nga sa imo kaayo
patawaron mo ang tagsa ka tawo

* **30:6** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

19 nga nagahandom gid sa pagdangop sa imo, ang Dios sang iya mga katigulangan,
bisan pa nga indi siya matinlo suno sa mga pagsulundan sa templo.”
20 Ginpamatian sang GINOO si Hezekia kag ginpatawad niya ang mga tawo.
21 Sa sulod sang pito ka adlaw, ang mga Israelinhon nga didto sa Jerusalem
nagselebrar sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok nga may dako nga
kalipay. Adlaw-adlaw nagakanta ang mga Levita kag ang mga pari sang mga
pagdayaw sa GINOO, nga ginatukaran sang matunog nga mga instrumento nga
ginagamit sa pagdayaw sa GINOO.
22 Gindayaw ni Hezekia ang tanan nga Levita sa maayo nga trabaho nga ginpakita
nila sa pag-alagad sa GINOO. Gani padayon ang ila pagselebrar sa sulod sang pito ka
adlaw. Ginkaon nila ang ila parte sa mga halad, kag naghalad sila sang mga halad nga
para sa maayo nga relasyon, kag nagdayaw sa GINOO, ang Dios sang ila mga
katigulangan.
23 Dayon nagdesisyon ang bilog nga komunidad nga magselebrar pa gid sila sang
pito pa ka adlaw. Gani ginhimo nila ini nga may dako nga kalipay.
24 Naghatag si Haring Hezekia sa komunidad sang 1,000 ka turo nga baka kag 7,000
ka karnero kag kanding. Naghatag man ang mga opisyal sang 1,000 ka turo nga baka
kag 10,000 ka karnero kag kanding. Madamo sa mga pari ang nagpakatinlo sang ila
kaugalingon.
25 Nagsinadya ang bilog nga komunidad sang Juda, ang mga pari, ang mga Levita,
kag ang tanan nga nagtipon halin sa Israel, pati ang mga pangayaw nga nagaestar sa
Israel kag Juda.
26 Puwerte gid kasadya sa Jerusalem. Wala sing pareho sini nga natabo sa Jerusalem
halin sang panahon nga si Solomon nga anak ni David ang hari sa Israel.
27 Dayon nagtindog ang mga pari kag ang mga Levita kag ginbendisyunan nila ang
mga tawo. Kag ginpamatian ini sang Dios sa iya balaan nga puluy-an sa langit.

31

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Hezekia

1 Pagkatapos sang piesta, ang mga Israelinhon nga nagtambong didto nagkadto sa
mga banwa sang Juda kag ginpangdugmok nila ang handumanan nga mga bato kag
ginpang-utod ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera. Ginpangguba
nila ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar kag ang mga halaran sa bilog nga
Juda kag Benjamin, kag sa Efraim kag Manase. Pagkatapos nila tanan pangguba
nagpuli sila sa ila mga banwa kag duta.
2 Gin-grupo-grupo ni *Haring* Hezekia ang mga pari kag ang mga Levita suno sa tagsa
nila ka buluhaton—sa paghalad sang mga halad nga ginasunog kag mga halad nga
para sa maayo nga relasyon, sa pag-alagad *sa templo sang GINOO,* sa pagpasalamat kag
sa pagkanta sang mga pagdayaw sa mga puwertahan sang templo.
3 Naghatag si Haring *Hezekia* sang iya kaugalingon nga mga sapat para sa mga halad
nga ginasunog aga kag hapon, kag para man sa mga Adlaw nga Inugpahuway, sa
Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, kag sa iban pa nga natalana nga mga piesta, suno
sa nasulat sa Kasuguan sang GINOO.
4 Ginmanduan man niya ang mga tawo nga nagaestar sa Jerusalem nga maghatag
sang parte sang mga pari kag mga Levita para makaalagad sila sing bug-os sa
Kasuguan sang GINOO.
5 Sang mapahibalo na ini sa mga tawo, maalwan nga naghatag ang mga Israelinhon
sang nahauna nga parte sang patubas sang ila mga uyas, duga sang ubas, lana, honey,
kag sang iban pa nga mga produkto sang duta. Ginhatag nila ang ikanapulo sang
tanan nila nga produkto.

6 Ang mga taga-Israel nga nagsaylo sa Juda, kag ang mga taga-Juda mismo, naghatag
man sang ikanapulo sang ila mga baka, karnero kag kanding, kag ikanapulo sang mga
butang nga ila gindedikar sa GINOO nga ila Dios. Kag ila ini gintumpok.
7 Nag-umpisa sila sa pagtumpok sini sang ikatatlo nga bulan, kag natapos sang
ikapito nga bulan.
8 Sang makita ni Hezekia kag sang *iya* mga opisyal ang mga tinumpok, gindayaw nila
ang GINOO kag ang iya katawhan nga mga Israelinhon.

9 Ginpamangkot ni Hezekia ang mga pari kag ang mga Levita parte sa mga
tinumpok.
10 Nagsabat si Azaria, ang pangulo nga pari nga kaliwat ni Zadok, "Halin sang
magsugod dala ang mga tawo sang ila mga halad sa templo sang GINOO bastante ang
amon pagkaon kag madamo pa ang sobra, tungod kay ginpakamaayo sang GINOO ang
iya katawhan."

11 Nagsugo si Hezekia sa paghimo sang mga bodega sa templo sang GINOO, kag
natuman ini.
12 Kag matutom nga gindala didto sang mga tawo ang ila mga halad, mga ikanapulo,
kag ang mga butang nga gindedikar nila sa GINOO. Si Conania nga isa ka Levita amo
ang gintugyanan sini nga mga butang, kag ang iya kabulig amo ang iya utod nga lalaki
nga si Shimei.
13 Nagbulig man sa pagdumala sa idalom nila sanday Jehiel, Azazia, Nahat, Asahel,
Jerimot, Jozabad, Eliel, Ismakia, Mahat, kag Benaya. Ginpili sila ni Haring Hezekia kag
ni Azaria nga pinakamataas nga opisyal sang templo sang Dios.

14 Si Kore nga anak ni Imna nga Levita, nga guwardya sa east nga puwertahan sang
templo, amo ang gintugyanan sa pagdumala sa mga halad nga kinabubut-on sa Dios.
Responsibilidad niya ang pagpanagtag *sa mga pari kag mga Levita* sang mga butang
nga gindedikar sa GINOO kag sang mga balaan nga halad.
15 Ang iya matutom nga mga kabulig amo sila ni Eden, Miniamin, Jeshua, Shemaya,
Amaria, kag Shecania. Nagkadto sila sa mga banwa nga ginaestaran sang mga pari
nga ila kadugo kag ginpanagtag sa ila ang ila parte sa mga halad, suno sa ila grupo,
bata man ukon tigulang.
16 Ginhatagan ang tanan nga pari *pati ang ila nga mga anak nga lalaki* nga nagaedad
tatlo ka tuig paibabaw, nga nagakadto sa templo sa paghimo sang ila adlaw-adlaw nga
buluhaton suno sa responsibilidad sang tagsa nila ka grupo. Nalakip man diri ang mga
pari nga wala malista sa listahan sang mga kaliwat sang mga pari.
17 *Ini sila kag* ang mga pari nga ara sa listahan ginhatagan sang ila parte, kag amo
man ang mga Levita nga nagaedad 20 ka tuig paibabaw, nga nagaalagad suno sa
responsibilidad sang tagsa nila ka grupo.
18 Ginhatagan man ang mga pamilya sang mga Levita—ang ila mga asawa, mga anak,
pati ang ila magagmay nga mga kabataan. Ginhimo ini sa tanan nga Levita nga nalista
sa listahan sang mga kaliwat, kay matutom sila sa pagpakatinlo sang ila kaugalingon.
19 Kon parte sa mga pari nga kaliwat ni Aaron nga nagaestar sa mga uma sa palibot
nga mga banwa, may mga tawo nga gintugyanan sa pagpanagtag sang ila parte kag
sang parte sang tanan nga Levita nga nalista sa listahan sang mga kaliwat.

20 Amo ato ang ginhimo ni *Haring* Hezekia sa bilog nga Juda. Ginhimo niya ang
maayo kag husto, kag matutom siya sa atubangan sang GINOO nga iya Dios.
21 Nagmadinalag-on siya, tungod kay sa tanan niya nga ginhimo para sa templo sang
Dios kag sa pagtuman niya sang kasuguan, nagdangop siya sa iya Dios sa bug-os niya
nga tagipusuon.

32

Ginsalakay sang Assyria ang Juda
(2 Har. 18:13-37; Isa. 36:1-22)

1 Pagkatapos nga nahimo ni Hezekia ang iya mga buluhaton nga may katutom,
ginsalakay ni Haring Senakerib sang Assyria ang Juda. Ginpalibutan niya *kag sang iya*
nga soldado ang napaderan nga mga banwa, kay naghunahuna siya nga madaog niya
ini para sa iya kaugalingon.
2 Sang makita ni Hezekia nga pati ang Jerusalem salakayon ni Senakerib,
3 nagpakig-estorya siya sa iya mga opisyal kag sa mga pangulo sang iya mga soldado.
Nagdesisyon sila nga pauntaton nila ang pag-ilig sang mga tuburan sa guwa sang
siyudad.
4 Gani nagtipon sila sang madamo gid nga mga tawo kag gintabunan nila ang mga
ginaagyan sang tubig halin sa mga tuburan nga nagailig sa kadutaan. Kay siling nila,
"Pag-abot diri sang mga hari sang Assyria, wala sila sang may makuhaan sang tubig."
5 Dayon ginpapag-on pa gid ni Hezekia ang iya mga depensa paagi sa pagpakay-o
sang mga pader kag pagpatindog sang mga tore. Ginpalibutan pa gid niya sang isa pa
ka pader ang siyudad sa guwa sang daan nga pader, kag ginpatumpukan niya ang
manubo nga parte* sang Banwa ni David. Nagpahimo man siya sang madamo nga
armas kag taming.
6 Nagbutang siya sang mga kumander sa mga tawo, kag ginpatipon niya sila sa
plasa, sa may puwertahan dampi sang siyudad. Ginpabakod niya sila nga nagasiling,
7 "Magpakabakod kamo kag magpakaisog. Indi kamo magkahadlok ukon
magkaluya tungod sa hari sang Assyria ukon sa iya madamo nga soldado. Kay may
mas gamhanan nga nagaupod sa aton sang sa iya.
8 Mga tawo lang ang iya kaupod, pero ang aton iya, ang GINOO nga aton Dios. Siya
ang magabulig sa aton kag magapakig-away para sa aton." Gani nagbakod ang mga
tawo tungod sa ginsiling ni Haring Hezekia sang Juda.
9 Samtang ginapalibutan ni Haring Senakerib kag sang iya mga soldado ang *banwa*
sang Lakish, ginpadala niya ang iya mga opisyal sa Jerusalem sa pagsiling sini kay
Haring Hezekia kag sa mga katawhan didto:
10 "Amo ini ang ginsiling ni Haring Senakerib sang Assyria: Ano bala ang inyo
ginasaligan, nga nagapabilin gihapon kamo sa Jerusalem bisan ginapalibutan na
kamo?
11 Nagsiling si Hezekia sa inyo nga luwason kamo sang GINOO nga inyo Dios sa kamot
sang hari sang Assyria. Pero ginapatalang lang niya kamo, *kay kon magpabilin kamo sa*
Jerusalem magakalamatay kamo sa gutom kag kauhaw.
12 Indi bala nga si Hezekia mismo ang nagpaguba sang mga simbahan sang GINOO sa
mataas nga mga lugar, pati sang mga halaran sini? Nagsugo pa siya sa inyo nga mga
taga-Juda kag taga-Jerusalem nga dapat magsimba kamo kag magsunog sang mga
halad sa isa lang ka halaran.
13 "Nahibaluan ninyo kon ano ang ginhimo ko kag sang akon mga katigulangan sa
mga katawhan sa iban nga mga nasyon. Ti, naluwas bala sila sang ila mga dios sa akon
kamot?
14 Wala gid sing bisan isa sa mga dios sang mga nasyon nga ginlaglag *ko ukon* sang
akon mga katigulangan nga nakaluwas sa iya katawhan sa akon kamot. Ti,
makaluwas man bala sa inyo ang inyo dios sa akon kamot?
15 Indi kamo magpatalang ukon magpatunto kay Hezekia. Indi kamo magpati sa iya,
kay wala sing dios sa bisan diin nga nasyon ukon ginharian nga nakaluwas sa iya

* **32:5** *manubo nga parte:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini.

katawhan sa akon kamot ukon sa kamot sang akon mga katigulangan. Kag labi na gid
ang inyo dios!”
16 May gindugang pa gid nga malain nga mga pulong ang mga opisyal ni Senakerib
kontra sa GINOONG Dios kag sa iya alagad nga si Hezekia.
17 Nagpadala pa gid si Haring Senakerib sang mga sulat nga nagainsulto sa GINOO,
ang Dios sang Israel. Amo ini ang iya sulat: “Ang mga dios sang iban nga mga nasyon
wala makaluwas sang ila katawhan sa akon kamot. Gani ang dios ni Hezekia indi man
makaluwas sang iya katawhan sa akon kamot.”
18 Ginhambal ini sing mabaskog sang mga opisyal ni Senakerib sa Hebreo nga
lingguahe para pakulbaan ang mga pumuluyo sang Jerusalem nga nagatipon sa may
pader. Kay kon mahadlok na ang mga tawo, madali nila maagaw ang siyudad.
19 Ini nga mga opisyal naghambal *sing malain kontra* sa Dios sang Jerusalem pareho
sa ila ginhambal kontra sa mga dios sang iban nga mga nasyon nga hinimo lang sang
tawo.
20 Nagpanawag *sa Dios* sa langit si Haring Hezekia kag si Propeta Isaias nga anak ni
Amoz.
21 Kag nagpadala ang GINOO sang anghel nga naglaglag sang maayo nga mga
soldado, mga kumander, kag mga opisyal sang Assyria didto sa kampo sang hari sang
Assyria. Gani nagpuli si Haring Senakerib nga nahuy-an gid. Kag sang pagsulod niya
sa templo sang iya dios, ginpatay siya sang iban niya nga mga anak paagi sa espada.
22 Gani ginluwas sang GINOO si Hezekia kag ang katawhan sang Jerusalem sa kamot
ni Haring Senakerib sang Assyria kag sa kamot sang iban pa nila nga mga kaaway.
Ginhatagan niya sila sang kalinong† sa *ila mga kaaway sa* palibot.
23 Madamo nga tawo ang nagdala sang mga halad sa Jerusalem para sa GINOO.
Nagdala man sila sang mga malahalon nga mga regalo para kay Haring Hezekia. Halin
sadto ginpadunggan si Hezekia sang tanan nga nasyon.

Ang Pagmasakit ni Hezekia
(2 Har. 20:1-11; Isa. 38:1-8)

24 Sadto nga tion nagmasakit si Hezekia kag daw mapatay na siya. Nagpangamuyo
siya sa GINOO, kag ginhatagan siya sang GINOO sang isa ka tanda nga magaayo siya.
25 Pero nagpabugal si Hezekia kag ginbaliwala niya ang kaayo nga ginpakita sang
GINOO sa iya. Gani nangakig ang GINOO sa iya kag sa mga taga-Juda kag taga-Jerusalem.
26 Dayon naghinulsol si Hezekia sa iya nga pagpabugal, kag amo man ang katawhan
sang Jerusalem. Gani wala ginpaagom sang GINOO ang iya kaakig sa ila samtang buhi
pa si Hezekia.
27 Manggaranon kag dungganon gid si Hezekia. Nagpahimo siya sang mga bodega
para sa iya mga pilak, bulawan, malahalon nga mga bato, panakot, taming, kag iban
pa nga malahalon nga mga butang.
28 Nagpahimo man siya sang mga bodega para sa iya mga uyas, duga sang ubas, kag
lana. Luwas sini, nagpahimo man siya sang mga toril para sa iya mga kasapatan,
29 kay puwerte gid kadamo sang iya mga kasapatan. Nagpatindog man siya sang
mga banwa, tungod nga ginhatagan siya sang Dios sang madamo gid nga manggad.
30 Si Hezekia ang nagsugo nga tabunan ang guluwaan sang tubig sa ibabaw nga
parte sang tuburan sang Gihon kag pailigon ini pakadto sa west sang Banwa ni David.
Nagmadinalag-on si Hezekia sa tanan nga iya ginhimo.
31 Pero ginpabay-an siya sang Dios sang pag-abot sang mga opisyal halin sa
Babilonia nga nag-usisa parte sa makatilingala nga natabo sa Juda. Ginhimo ini sang
Dios para mahibaluan gid kon ano ang ara sa tagipusuon ni Hezekia.

---

† **32:22** *Ginhatagan...kalinong:* Amo ini sa Septuagint kag sa Latin Vulgate. Sa Hebreo, *Gin-atipan niya sila.*

Ang Katapusan sang Paghari ni Hezekia
(2 Har. 20:20-21)

32 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Hezekia kag sa iya paghigugma‡ sa
GINOO nasulat sa Palanan-awon ni Propeta Isaias nga Anak ni Amoz, nga parte sang
Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda kag Israel.
33 Sang napatay si Hezekia, ginlubong siya sa ibabaw nga parte sang lulubngan sang
mga kaliwat ni David. Ginpadunggan siya sang tanan nga katawhan sang Juda kag
Jerusalem sang pagkapatay niya. Kag ang iya anak nga si Manase amo ang nagbulos sa
iya bilang hari.

33

Ang Paghari ni Manase sa Juda
(2 Har. 21:1-18)

1 Nagaedad si Manase sang dose ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 55 ka tuig.
2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Nagsunod siya sa makangilil-ad
nga mga buluhaton sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa mga Israelinhon.
3 Ginpatindog niya liwat ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar nga ginpaguba
sadto sang iya amay nga si Hezekia. Nagpatindog man siya sang mga halaran para sa
mga *imahen ni* Baal kag nagpahimo sang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si*
Ashera. Nagluhod siya kag nagsimba sa tanan nga butang sa kalangitan.
4 Nagpahimo pa gid siya sang mga halaran sa templo sang GINOO, nga suno sa GINOO
ang *templo sa* Jerusalem amo ang lugar nga sa diin padunggan siya hasta san-o.
5 Ginbutang niya ini nga mga halaran sa duha ka ugsaran sang templo sang GINOO sa
pagsimba sa tanan nga butang sa kalangitan.
6 Ginhalad niya ang iya mga bata sa kalayo* sa Pulopatag sang Ben Hinom. Ginhimo
man niya ang mga ginahimo sang mga babaylan, manugpakot kag manughiwit, kag
nagpamangkot siya sa mga espiritista nga nagapakig-estorya sa kalag sang mga patay.
Puwerte gid ang iya pagpakasala sa GINOO, kag nakapaakig ini sa GINOO.
7 Ginbutang niya sa templo sang Dios ang imahen nga iya ginpahimo. Kon parte sa
sini nga templo, nagsiling ang Dios kay David kag sa iya anak nga si Solomon,
"Padunggan ako hasta san-o sa sini nga templo kag sa Jerusalem, ang lugar nga akon
ginpili sa tanan nga tribo sang Israel.
8 Kon tumanon lang sang katawhan sang Israel ang tanan ko nga kasuguan kag
pagsulundan nga ginhatag sa ila ni Moises, indi ko pagtugutan nga pahalinon sila sa
sini nga duta nga ginhatag ko sa ila mga katigulangan."
9 Pero gin-ganyat ni Manase ang katawhan sang Juda kag Jerusalem sa paghimo
sang malain, kag ang ila ginhimo mas malain pa sang sa ginhimo sang mga nasyon nga
ginpalaglag sang GINOO sa mga Israelinhon.
10 Bisan ginpaandaman sang GINOO si Manase kag ang iya katawhan, wala gihapon
sila magpamati sa iya.
11 Gani ginpasalakay sila sang GINOO sa mga soldado sang Assyria. Ginbihag nila si
Manase, ginkaw-itan *sa ilong*, ginkadenahan sang saway, kag gindala sa Babilonia.
12 Sa iya kalisod, nagpaubos gid siya sang iya kaugalingon kag nagpakitluoy sa
GINOO nga iya Dios, nga Dios man sang iya mga katigulangan.
13 Kag sang nagpangamuyo siya, ginpamatian siya sang GINOO. Natandog ang GINOO
sa iya nga pagpakitluoy. Gani ginpabalik siya sang GINOO sa Jerusalem kag sa iya
ginharian. Dayon nareyalisar ni Manase nga ang GINOO lang ang Dios.

‡ **32:32** *paghigugma:* ukon, *katutom*
* **33:6** *Ginhalad...kalayo:* ukon, *Ginpaagi niya ang iya mga bata sa kalayo.*

14 Umpisa sadto, ginpakay-o ni Manase ang pangguwa nga pader sang Banwa ni
David, halin sa west sang *tuburan sang* Gihon sa may ililigan sang tubig hasta sa
Puwertahan sang mga Isda,† paliko sa *bulobukid sang* Ofel. Ginpataasan man niya ini.
Dayon nagbutang siya sang mga kumander sa tanan nga napaderan nga mga banwa
sang Juda.
15 Ginpakuha niya ang mga dios-dios sang taga-iban nga nasyon kag ang imahen sa
templo sang GINOO. Ginpakuha man niya ang mga halaran sa bukid nga ginatindugan
sang templo kag ang mga halaran sa iban nga parte sang Jerusalem, kag ginpahaboy
ini sa guwa sang siyudad.
16 Dayon ginpakay-o niya ang halaran sang GINOO kag ginhalaran sang mga halad
nga para sa maayo nga relasyon kag mga halad sa pagpasalamat. Ginhambalan niya
ang mga pumuluyo sang Juda nga mag-alagad sa GINOO, ang Dios sang Israel.
17 Sa gihapon nagahalad ang mga tawo sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar,
pero ginahalad na nila ini sa GINOO nga ila Dios.
18 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Manase, pati ang iya pangamuyo sa
Dios kag ang mga ginhambal sang mga propeta sa iya sa ngalan sang GINOO, ang Dios
sang Israel, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
19 Ang pangamuyo ni Manase kag ang sabat sang GINOO sa iya, pati ang tanan niya
nga sala kag pagluib *sa GINOO*, nasulat sa Libro sang mga Propeta. Nalista man diri ang
mga lugar nga ginpatindugan niya sang mga simbahan, sang mga *hulohaligi nga
simbolo sang diosa nga si* Ashera, kag sang iban pa nga mga dios-dios sa wala pa siya
makapaubos sang iya kaugalingon *sa Dios*.
20 Sang napatay si Manase, ginlubong siya sa iya palasyo. Kag si Amon nga iya anak
amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Amon sa Juda
(2 Har. 21:19-26)

21 Nagaedad si Amon sang 22 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang duha ka tuig.
22 Malain ang ginhimo ni Amon sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya
amay nga si Manase. Ginsimba kag ginhalaran niya ang mga dios-dios nga ginpahimo
ni Manase.
23 Pero indi siya pareho sa iya amay, kay wala siya nagpaubos sang iya kaugalingon
sa GINOO. Sa baylo, gindugangan pa gid niya ang iya pagpakasala.
24 Karon, nagplano sing malain ang mga opisyal ni Amon kontra sa iya, kag ginpatay
nila siya sa iya palasyo.
25 Pero ginpamatay sang katawhan sang Juda ang tanan nga nagpatay kay Haring
Amon. Kag ginbulos nila si Josia nga anak ni Amon bilang hari.

34

Ang Paghari ni Josia sa Juda
(2 Har. 22:1-2)

1 Nagaedad si Josia sang walo ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya
nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 31 ka tuig.
2 Maayo ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO kag nagsunod siya sa pagginawi
sang iya katigulangan nga si David. Ginsunod gid niya ang husto.
3 Sang ikawalo nga tuig sang iya paghari, samtang bata pa siya, nagsugod siya sa
pagdangop sa Dios sang iya katigulangan nga si David. Kag sang ikadose nga tuig sang
iya paghari, nagsugod siya sa pagtinlo sa Juda kag Jerusalem *paagi sa pagpaguba* sang

† **33:14** *Puwertahan sang mga Isda:* Siguro diri ginapaagi ang mga isda nga ginadala sa siyudad.

mga simbahan sa mataas nga mga lugar, sang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera, sang mga dios-dios kag sang mga imahen.
4 Ginpaguba man niya ang mga halaran para sa mga *imahen ni* Baal kag ang mga halaran nga ginasunugan sang insenso sa tupad sini. Ginpadugmok niya ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera, ang mga dios-dios kag ang mga imahen, kag dayon ginsabwag niya ini sa mga lulubngan sang mga tawo nga naghalad sa sini nga mga butang.
5 Ginpasunog man niya ang mga tul-an sang mga pari *sang sini nga mga dios-dios* sa mga halaran nga ila ginahalaran. Sa sini nga paagi gintinluan niya ang Juda kag Jerusalem.
6 Amo man ini ang ginhimo niya sa mga banwa sang Manase, Efraim, kag Simeon, kag hasta sa Naftali, pati sa mga guba nga mga banwa sa palibot sini.
7 Ginpaguba niya ang mga halaran kag ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera, kag ginpadugmok ang mga dios-dios kag ang mga halaran nga ginasunugan sang insenso. Pagkatapos nga nahimo niya ini sa bilog nga Israel, nagpuli siya sa Jerusalem.

Nakita ang Libro sang Kasuguan sa Templo
(2 Har. 22:3-20)

8 Sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Josia, pagkatapos nga natinluan niya ang duta kag ang templo, nagdesisyon siya sa pagpakay-o sang templo sang GINOO nga iya Dios. Gintugyan niya ini nga obra kay Shafan nga anak ni Azalia, sa gobernador sang Juda nga si Maasea, kag sa manugdumala sang mga kasulatan sang ginharian nga si Joa, nga anak ni Joahaz.
9 Ini sila nagkadto kay Hilkia nga pangulo nga pari sa paghatag sang kuwarta nga gindala sang mga tawo sa templo sang Dios. Ini nga kuwarta ginkolekta sang mga Levita nga nagabantay sang puwertahan sang templo halin sa mga katawhan sang Manase, Efraim, kag sa nabilin nga katawhan sang Israel, kag sa mga katawhan sang Juda kag Benjamin, pati na sa mga nagaestar sa Jerusalem.
10 Dayon ginhatag ang kuwarta sa mga tawo nga gintugyanan sa pagdumala sang pagpakay-o sang templo sang GINOO, kag gin-gamit nila ini sa pagsuhol sa mga manug-obra.
11 Ang iban nga kuwarta ginhatag nila sa mga manug-obra para ibakal sang mga bato nga nabasbasan na kag sang mga kahoy para sa balayan sang templo* nga ginpabay-an sang mga hari sang Juda nga maguba.
12 Matutom gid ang mga manug-obra sa ila trabaho. Gindumalahan sila sang *apat ka* mga Levita nga sila ni Jahat kag Obadias, nga mga kaliwat ni Merari, kag Zacarias kag Meshulam, nga mga kaliwat ni Kohat. Ini nga mga Levita maayo magtukar sang mga instrumento.
13 Sila ang gintugyanan sa pagdumala sa mga manug-obra nga may nagkalain-lain nga trabaho. Ang iban nga mga Levita nag-alagad bilang mga sekretaryo, mga eksperto sa pagsulat sang mga dokumento, kag mga manugbantay sang mga puwertahan *sang templo*.
14 Samtang ginakuha ang kuwarta nga ginkolekta sa templo sang GINOO, nakita ni Hilkia nga pari ang Libro sang Kasuguan sang GINOO nga ginhatag *sa mga Israelinhon* paagi kay Moises.
15 Ginbalita niya kay Shafan, nga sekretaryo *sang hari*, nga nakita niya ang Libro sang Kasuguan sa templo sang GINOO. Dayon ginhatag niya ini kay Shafan,
16 kag gindala ini ni Shafan sa hari. Nagsiling dayon siya sa hari, “Ginhimo namon nga mga opisyal ang tanan nga ginpahimo mo sa amon.

---

* **34:11** *templo:* ukon, *mga building*

17 Ginkuha namon ang kuwarta sa templo sang GINOO kag ginhatag sa mga
gintugyanan sa pagpakay-o sang templo."
18 Nagsiling pa gid siya sa hari, "May ginhatag sa akon nga libro si Hilkia nga pari."
Kag ginbasa niya ini sa atubangan sang hari.
19 Pagkabati sang hari sang nasulat sa Kasuguan, gin-gisi niya ang iya bayo *sa*
kasubo.
20 Nagmando dayon siya kay Hilkia, kay Ahikam nga anak ni Shafan, kay Abdon nga
anak ni Micas, kay Shafan nga sekretaryo, kag kay Asaya nga iya personal nga alagad.
Siling niya,
21 "Magpamangkot kamo sa GINOO para sa akon kag para sa nabilin nga katawhan
sang Israel kag Juda parte sining nasulat sa libro nga nakita. Puwerte gid ang kaakig
sang GINOO sa aton tungod kay wala nagtuman ang aton mga katigulangan sa ginsiling
sang GINOO nga sundon ang mga nasulat sa sini nga libro."
22 Gani naglakat si Hilkia kag ang *mga ginsugo* sang hari *nga mag-upod sa iya* sa isa
ka propeta nga babayi nga si Hulda sa pagpamangkot sa iya. Ining si Hulda nagaestar
sa bag-o nga parte sang Jerusalem kag asawa siya ni Shalum nga anak ni Tokhat kag
apo ni Hasra. Si Shalum amo ang nagaatipan sang mga bayo sa templo.
23-24 Nagsiling si Hulda sa ila, "Silinga ninyo ang tawo nga nagpadala sa inyo sa akon
nga amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: Laglagon ko ang ini nga
lugar kag ang mga pumuluyo sini. *Matabo* ang tanan nga pagpakamalaot nga nasulat
sa libro nga ginbasa sa imo atubangan.
25 Ipakita ko gid ang akon kaakig sa sini nga lugar kag indi ini mauntat, kay
ginsikway ako sang akon katawhan kag nagsunog sila sang insenso *sa pagsimba* sa
iban nga mga dios. Ginpaakig gid nila ako sa ila mga ginhimo.†
26 "Pero silinga ninyo ang hari sang Juda nga nagpadala sa inyo sa pagpamangkot sa
GINOO*nga indi siya matublag* sa ato nga mensahi, kay amo ini ang ginasiling sang
GINOO, ang Dios sang Israel:
27 Ginpamatian ko ang imo pangamuyo, kay naghinulsol ka kag nagpaubos sang imo
kaugalingon sa akon atubangan sang mabatian mo ang akon ginsiling kontra sa sini
nga lugar kag sa mga pumuluyo sini. Gin-gisi mo pa gani ang imo bayo kag naghibi sa
akon atubangan *sa paghinulsol. Gani ako,* ang GINOO, nagasiling nga
28 samtang buhi ka pa, indi mag-abot ang kalaglagan nga ipadala ko sa sini nga lugar
kag sa mga pumuluyo sini. Mapatay ka nga may kalinong."
Kag ginsugiran nila ang hari sang sabat ni Hulda.

Nagpromisa si Josia nga Tumanon Niya ang mga Sugo sang Dios
(2 Har. 23:1-20)

29 Dayon ginpatawag ni Haring *Josia* ang tanan nga manugdumala sang Juda kag
Jerusalem.
30 Nagkadto siya sa templo sang GINOO upod ang tanan nga katawhan sang Juda kag
Jerusalem halin sa pinakadungganon hasta sa pinakakubos. Nag-upod man ang mga
pari kag mga Levita. Ginbasa ni Josia sa ila ang tanan nga nasulat sa Libro sang
Kasugtanan, nga nakita sa templo sang GINOO.
31 Dayon nagtindog si Josia sa kilid sang haligi.‡ Kag naghimo siya sang kasugtanan
sa presensya sang GINOO nga magsunod siya sa GINOO paagi sa pagtuman sa iya mga
sugo, pagpanudlo, kag pagsulundan sa bug-os niya nga tagipusuon kag kalag.
Nagpromisa siya nga tumanon niya ang mga ginapatuman sang kasugtanan *sang Dios*
nga nasulat sa sini nga libro.

---

† **34:25** *sa ila mga ginhimo:* ukon, *sa mga dios-dios nga ila ginhimo*

‡ **34:31** *haligi* nga masami nga ginatindugan sang hari

32 Kag ginpapromisa man niya ang mga katawhan sang Jerusalem kag Benjamin nga
magtuman sa kasugtanan *sang Dios*. Gani nagtuman sila sa kasugtanan sang Dios, ang
Dios sang ila mga katigulangan.
33 Dayon ginpakuha ni Josia ang tanan nga makangilil-ad nga mga dios-dios sa bilog
nga duta sang Israel, kag ginpaalagad ang mga tawo sa GINOO nga ila Dios. Samtang
buhi siya, ginsunod gid nila ang GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan.

35

Ginselebrar ni Josia ang Piesta sang Paglabay sang Anghel (2 Har. 23:21-23)

1 Sang ika-14 nga adlaw sang nahauna nga bulan, nagselebrar si *Haring* Josia sa
Jerusalem sang Piesta sang Paglabay sang Anghel bilang pagpadungog sa GINOO.
Nag-ihaw sila para sa sini nga piesta.
2 Ginhatagan ni Josia ang mga pari sang ila responsibilidad sa templo sang GINOO,
kag ginpabaskog niya sila sa ila pag-alagad.
3 Ginhatagan man niya sang mga responsibilidad ang mga Levita nga mga
manunudlo sang Israel, nga gindedikar sa pag-alagad sa GINOO. Siling niya sa ila,
"Nabutang na ang balaan nga kahon sa templo nga ginpatindog ni Solomon nga anak
ni David, kag indi na kinahanglan nga dal-on pa ninyo. Gamita na ninyo ang inyo tion
sa pag-alagad sa GINOO nga inyo Dios kag sa iya katawhan nga mga Israelinhon.
4 Himua na ninyo ang inyo mga trabaho *sa templo* suno sa responsibilidad sang
tagsa ninyo ka pamilya. Sunda ninyo ang nasulat nga mga pagsulundan ni Haring
David sang Israel, kag sang iya anak nga si Solomon.
5 Magplastar kamo sa templo suno sa inyo grupo, kag magbulig kamo sa mga
pamilya nga nagahalad, nga gintugyan sa inyo.
6 Magpakatinlo kamo* kag magpreparar sang inyo kaugalingon sa pag-alagad sa
inyo mga kasimanwa. Dayon ihawa ninyo ang mga karnero kag kanding para sa
Piesta sang Paglabay sang Anghel. Sunda ninyo ang mga sugo sang GINOO sa inyo
paagi kay Moises."
7 Personal nga naghatag si Josia sang 30,000 ka karnero kag kanding, kag 3,000 ka
baka, para sa halad sang mga tawo sa tion sang Piesta sang Paglabay sang Anghel.
8 Naghatag man sing kinabubut-on ang mga opisyal ni Josia sa mga tawo, mga pari,
kag mga Levita. Ang mga administrador sang templo nga sila ni Hilkia, Zacarias, kag
Jehiel naghatag sa ila kapareho nga mga pari sang 2,600 ka karnero kag kanding, kag
300 ka baka, bilang halad sa piesta.
9 Ang mga pangulo sang mga Levita nga sila ni Conania, ang iya mga utod nga si
Shemaya kag Netanel, si Hashabia, Jiel, kag Jozabad naghatag sa ila kapareho nga mga
Levita sang 5,000 ka karnero kag kanding, kag 500 ka baka, bilang halad sa piesta.
10 Sang handa na ang tanan para sa piesta, nagplastar ang mga pari kag mga Levita
sa templo, suno sa responsibilidad sang tagsa nila ka grupo, kay amo ini ang sugo sang
hari.
11 Gin-ihaw sang mga Levita ang mga karnero kag mga kanding, kag ginhatag ang
dugo sa mga pari. Ginwisik-wisik ini sang mga pari sa halaran samtang ginapanitan
sang mga Levita ang mga sapat.
12 Dayon ginpartida nila sa tagsa ka grupo sang mga pamilya ang mga halad nga
ginasunog para ihalad sa GINOO, suno sa nasulat sa Libro ni Moises. Amo man ang
ginhimo nila sa mga baka.

---

* **35:6** *magpakatinlo kamo:* Tan-awa ang footnote sa 29:5.

13 Dayon ginlitson nila ang mga sapat nga pangpiesta, suno sa nasulat sa kasuguan,
kag ginlaga ang balaan nga mga halad sa mga kolon, mga kaldero, kag mga kawa, kag
ginpanagtag gilayon sa mga tawo.

14 Sang ulihi nagpreparar ang mga Levita sang pagkaon para sa ila kaugalingon kag
sa mga pari, tungod kay ang mga pari nga mga kaliwat ni Aaron masako sa paghalad
sang mga halad nga ginasunog kag sang mga tambok sang sapat hasta maggab-i.
15 Ang mga musikero nga mga kaliwat ni Asaf ara sa ila puwesto *sa templo*, suno sa
pagsulundan nga ginhatag ni David, Asaf, Heman, kag Jedutun nga propeta sang hari.
Ang mga guwardya sang tagsa ka puwertahan *sang templo* wala na naghalin sa ila
puwesto kay ang ila kapareho nga mga Levita amo ang nagpreparar sang ila pagkaon.

16 Natapos sadto nga adlaw ang bilog nga seremonya para sa Piesta sang Paglabay
sang Anghel nga ginselebrar para sa Ginoo, pati ang paghalad sang mga halad nga
ginasunog sa halaran sang Ginoo, suno sa ginsugo ni Haring Josia.
17 Ginsaulog sang mga nagtambong nga mga Israelinhon ang ina nga piesta, pati ang
Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok sa sulod sang pito ka adlaw.
18 Halin sang panahon ni Samuel, wala maselebrar ang Piesta sang Paglabay sang
Anghel nga pareho sini. Wala gid makaselebrar ang mga nagligad nga mga hari
pareho sang pagselebrar ni *Haring* Josia kag sang mga pari, mga Levita, mga
pumuluyo sang Jerusalem, kag sang mga katawhan sang bilog nga Juda kag Israel.
19 Ginselebrar ang ina nga piesta sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Josia.

Ang Katapusan sang Paghari ni Josia
(2 Har. 23:28-30)

20 Pagkatapos sining mga ginhimo ni Josia para sa templo, ginpangunahan ni Haring
Neco sang Egypt *ang iya mga soldado* sa pagpakig-away didto sa Carkemish, sa may
Suba sang Euphrates. Nagkadto didto si Josia *kag ang iya mga soldado* sa
pagpakig-away kay Neco.
21 Pero nagpadala si Neco sang mga mensahero kay Josia sa pagsiling, “Ano ang labot
mo sa akon, Hari sang Juda? Indi ikaw ang akon ginasalakay kundi ang nasyon nga
nagapakig-away sa akon. Kag nagsiling ang Dios sa akon nga dali-dalion ko ang
pagsalakay. Gani indi pagkontraha ang Dios nga kaupod ko, kay basi kon laglagon ka
niya.”

22 Pero wala mag-atras si Josia kay Neco. Wala siya magpamati kay Neco nga
ginhambalan gid man sang Dios. Sa baylo, nagpakuno-kuno siya kag naglakat para
magpakig-away kay Neco sa patag sang Megido.
23 Ginpana si Josia *kag napilasan siya*. Siling niya sa iya mga opisyal, “Kuhaa ninyo
ako diri, kay grabe gid ang akon pilas.”
24 Gani ginkuha nila siya sa iya karwahe kag ginkarga sa isa pa niya ka karwahe kag
gindala sa Jerusalem. Napatay siya didto kag ginlubong sa lulubngan sang iya mga
katigulangan. Nagpangasubo para sa iya ang tanan nga *katawhan sang* Juda kag
Jerusalem.
25 Naghimo si Jeremias sang mga panalambiton para kay Josia, kag hasta subong
ginakanta ini sang mga manugkanta sa pagdumdom sa iya. Ini nga mga panalambiton
masami nga ginakanta sa Israel, kag nasulat sa Mga Panalambiton.
26-27 Ang iban pa nga mga estorya parte sa paghari ni Josia, halin sa umpisa hasta sa
katapusan, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel kag Juda.
Nasulat man diri ang parte sa paghigugma ni Josia *sa Ginoo* nga ginpakita niya paagi
sa pagtuman sa Kasuguan sang Ginoo.

36

Ang Paghari ni Jehoahaz sa Juda
(2 Har. 23:30-35)

1 Ang anak ni Josia nga si Jehoahaz amo ang ginbulos sang mga tawo nga hari sa
Jerusalem.
2 Nagaedad si Jehoahaz sang 23 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang tatlo ka bulan.
3 Sang ulihi ginpahalin siya sa trono sang hari sang Egypt *nga si Neco*, kag
ginpabayad ni Neco ang Juda sang buhis nga mga 3,500 ka kilo nga pilak kag 35 ka kilo
nga bulawan.
4 Ginbihag ni Neco si Jehoahaz sa Egypt, kag ginhimo niya si Eliakim nga utod ni
Jehoahaz nga hari sang Juda kag Jerusalem. Gin-ilisan ni Neco ang ngalan ni Eliakim
nga Jehoyakim.

Ang Paghari ni Jehoyakim sa Juda
(2 Har. 23:36-24:7)

5 Nagaedad si Jehoyakim sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig. Malain ang iya ginhimo sa panulok
sang GINOO nga iya Dios.
6 Ginsalakay siya ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag ginkadenahan, kag
gindala sa Babilonia.
7 Gindala man ni Nebucadnezar sa Babilonia ang iban nga mga kagamitan sang
templo sang GINOO kag ginbutang sa iya palasyo.*
8 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoyakim kag ang mga makangilil-ad
kag malain nga mga butang nga iya ginhimo nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang
mga Hari sang Israel kag Juda. Kag si Jehoyakin nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.

Ang Paghari ni Jehoyakin sa Juda
(2 Har. 24:8-17)

9 Nagaedad si Jehoyakin sang 18 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang tatlo ka bulan kag napulo ka adlaw. Malain
ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO.
10 Pagsugod sang bag-o nga tuig, ginbihag ni Haring Nebucadnezar si Jehoyakin sa
Babilonia. Ginpanguha niya ang malahalon nga mga pagkabutang sa templo sang
GINOO, kag ginhimo niya ang tiyo ni Jehoyakin nga si Zedekia nga hari sang Juda kag
Jerusalem.

Ang Paghari ni Zedekia sa Juda
(2 Har. 24:18-20; Jer. 52:1-3)

11 Nagaedad si Zedekia sang 21 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig.
12 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO nga iya Dios kag wala siya
nagpaubos sang iya kaugalingon kay Propeta Jeremias nga manughambal sang GINOO.
13 Nagrebelde man siya kay Haring Nebucadnezar, bisan ginpasumpa niya siya sa
ngalan sang Dios *nga indi siya magtraidor sa iya.* Matig-a gid ang tagipusuon ni
Zedekia. Indi gid siya magbalik sa GINOO, ang Dios sang Israel.
14 Wala labot sa iya, ang tanan nga pangulo sang mga pari kag sang katawhan
nangin maluibon pa gid *sa Dios.* Ginsunod nila ang makangilil-ad nga mga ginahimo
sang iban nga mga nasyon kag gindagtaan nila ang templo sang GINOO, nga
ginpakabalaan niya sa Jerusalem.

---

* **36:7** *palasyo:* ukon, *templo*

Ang Pagkalaglag sang Jerusalem
(2 Har. 24:20b–25:21; Jer. 52:3b-11)

15 Permi nagapakighambal sa ila ang GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan,
paagi sa iya mga mensahero, tungod kay naluoy siya sa ila kag sa iya templo.
16 Pero ginyaguta nila ang mga mensahero sang Dios. Ginbaliwala nila iya mga
mensahi kag gin-insulto ang iya mga propeta. Gani nangakig ang GINOO sa ila, kag
wala sing may makapugong sa iya.
17 Ginpasalakay niya ang mga taga-Babilonia† sa ila. Ginpamatay sang mga
taga-Babilonia ang ila bataon nga mga lalaki bisan sa templo. Wala gid sila sing kaluoy
sa kay bisan sin-o, lalaki man ukon babayi, bata man ukon tigulang, masakiton man
ukon indi. Gintugyan sang Dios ang tanan niya nga katawhan kay Nebucadnezar.
18 Gindala ni Nebucadnezar sa Babilonia ang tanan nga kagamitan sa templo sang
Dios, gagmay kag dalagko, kag ang tanan nga manggad sang templo, sang hari, kag
sang iya mga opisyal.
19 Ginsunog nila ang templo sang Dios kag ginrumpag ang pader sang Jerusalem.
Ginsunog man nila ang tanan nga mabakod nga parte sang siyudad, kag gin-guba ang
tanan nga malahalon nga mga butang.
20 Ginbihag ni Nebucadnezar sa Babilonia ang mga Israelinhon nga wala mapatay,
kag nangin mga ulipon niya sila kag sang iya mga anak hasta nga naggahom ang
ginharian sang Persia.
21 Gani natuman ang ginsiling sang GINOO paagi kay *Propeta* Jeremias nga mangin
mamingaw ang duta kag makapahuway ini sa sulod sang 70 ka tuig.

Ginpabalik ni Cyrus ang mga Israelinhon sa Ila Duta
(Ezr. 1:1-4)

22 Sang nahauna nga tuig sang paghari ni Cyrus sa Persia, gintandog sang GINOO ang
tagipusuon ni Cyrus nga magsulat sang isa ka pahibalo nga isugid sa bilog niya nga
ginharian. *Natabo ini* para matuman ang ginsiling sang GINOO paagi kay Jeremias.‡
23 Amo ini ang pahibalo ni Haring Cyrus sang Persia:
"Ginhatag sa akon sang GINOO, ang Dios sang langit,§ ang tanan nga ginharian diri
sa kalibutan, kag gintugyanan niya ako sa pagpatindog sang templo para sa iya didto
sa Jerusalem nga sakop sang Juda. Kamo tanan nga katawhan sang Dios, magbalik na
kamo sa inyo duta. Kag kabay pa nga updan niya kamo."

---

† **36:17** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia. ‡ **36:22** *para matuman ang ginsiling sang GINOO paagi kay Jeremias* nga mahilway ang mga Israelinhon sa pagkabihag sa Babilonia pagkaligad sang 70 ka tuig. (Tan-awa ang Jer. 25:11; 29:10.) § **36:23** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*

Ezra

Ginpabalik ni Haring Cyrus ang mga Judio sa Ila Duta
(2 Cro. 36:22-23)

1 Sang nahauna nga tuig sang paghari ni Cyrus sa Persia, gintandog sang GINOO ang
tagipusuon ni Cyrus nga magsulat sang isa ka pahibalo nga isugid sa bilog niya nga
ginharian. *Natabo ini* para matuman ang ginsiling sang GINOO paagi kay Jeremias.*
2 "Amo ini ang pahibalo ni Haring Cyrus sang Persia:
"Ginhatag sa akon sang GINOO, ang Dios sang langit,† ang tanan nga ginharian diri sa
kalibutan, kag gintugyanan niya ako sa pagpatindog sang templo para sa iya didto sa
Jerusalem nga sakop sang Juda.
3 Kamo tanan nga katawhan sang Dios, magbalik na kamo sa Jerusalem kag
patinduga ninyo liwat didto ang templo sang GINOO, ang Dios sang Israel, nga
nagapuyo sa sina nga siyudad. Kag kabay pa nga updan niya kamo.
4 Ang mga katawhan sa mga lugar nga ginaestaran ninyo nga mga Israelinhon nga
nagkalabilin, dapat magbulig sa inyo, sa inyo nga paglakat. Maghatag sila sang mga
pilak kag bulawan, mga kinahanglanon nga mga butang, mga sapat, kag kinabubut-on
nga bulig para sa templo sang Dios sa Jerusalem."
5 May mga Israelinhon nga gintandog sang Dios nga magbalik sa Jerusalem. Gani
nagpreparar sila sa pagkadto didto para patindugon ang templo sang GINOO. Kaupod
sa ila amo ang mga pangulo sang mga pamilya sang tribo ni Juda kag sang tribo ni
Benjamin, ang mga pari, kag ang mga Levita.
6 Ang iban nga mga katawhan nagbulig sa ila paagi sa paghatag sang mga kagamitan
nga hinimo halin sa pilak, mga bulawan, mga kinahanglanon nga mga butang, mga
sapat, iban pa nga malahalon nga mga butang, kag kinabubut-on nga bulig *para sa
templo*.
7 Gin-uli man sa ila ni Haring Cyrus ang mga kagamitan sa templo sang GINOO nga
ginkuha ni Haring Nebucadnezar sa Jerusalem kag gindala sa templo sang iya mga
dios-dios.
8 Gintugyan ini ni Haring Cyrus kay Mitredat nga tresurero sang iya ginharian.
Gin-isip ini ni Mitredat kag ginhatag ang lista kay Sheshbazar, ang gobernador sang
Juda.
9-10 Amo ini ang gin-isip nga mga kagamitan:‡

bulawan nga mga bandehado	30
pilak nga mga bandehado	1,000
mga kutsilyo§	29
bulawan nga mga yahong	30
pilak nga mga yahong	410
iban pa nga mga kagamitan	1,000

* **1:1** *para matuman ang ginsiling sang GINOO paagi kay Jeremias* nga mahilway ang mga Israelinhon sa pagkabihag sa Babilonia pagkaligad sang 70 ka tuig. (Tan-awa ang Jer. 25:11; 29:10.) † **1:2** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* ‡ **1:9-10** Ang mga masunod indi mapat-od sa Hebreo kon ano gid nga mga kagamitan.

11 Tanan-tanan, may mga 5,400 ka kagamitan nga bulawan kag pilak. Gindala ini
tanan ni Sheshbazar sang nagbalik siya sa Jerusalem halin sa Babilonia kaupod sang
iban nga mga ginbihag.

2

Ang mga Nagbalik Halin sa Pagkabihag
(Neh. 7:4-73)

1 Ang masunod amo ang mga Israelinhon sa probinsya sang Juda nga
ginbihag sadto ni Haring Nebucadnezar sa Babilonia. Karon naghalin na
sila sa Babilonia kag nagbalik sa Jerusalem kag sa iban pa nila nga mga
banwa sa Juda.

2 Ang nagpangulo sa ila sa pagbalik amo sila ni Zerubabel, Jeshua, Nehemias,
Seraya, Reelaya, Mordecai, Bilshan, Mispar, Bigvai, Rehum, kag Baanah.

Amo ini ang lista sang katawhan sang Israel *nga nagbalik halin sa pagkabihag*:

3 Mga kaliwat ni	
Parosh	2,172
4 Shefatia	372
5 Ara	775
6 Pahat Moab (halin sa mga pamilya ni Jeshua kag ni Joab)	2,812
7 Elam	1,254
8 Zatu	945
9 Zacai	760
10 Bani	642
11 Bebai	623
12 Azgad	1,222
13 Adonikam	666
14 Bigvai	2,056
15 Adin	454
16 Ater (nga ginatawag man nga Hezekia)*	98
17 Bezai	323
18 Jora	112
19 Hashum	223
20 Gibar	95

21 *Amo ini ang kadamuon sang mga tawo nga ang ila mga katigulangan*
nag-estar sa sining masunod nga mga banwa:

Betlehem	123
22 Netofa	56
23 Anatot	128
24 Azmavet	42
25 Kiriat Jearim, Kefira, kag Beerot	743
26 Rama kag Geba	621
27 Micmash	122
28 Betel kag Ai	223
29 Nebo	52
30 Magbish	156
31 ang isa pa ka Elam	1,254
32 Harim	320
33 Lod, Hadid, kag Ono	725
34 Jerico	345
35 Senaa	3,630

36 *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga pari *nga nagbalik halin sa pagkabihag*:

Mga kaliwat ni	
Jedaya (halin sa pamilya ni Jeshua)	973
37 Imer	1,052
38 Pashur	1,247
39 Harim	1,017

40 *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga Levita *nga nagbalik man halin sa pagkabihag*:

Mga kaliwat ni Jeshua kag Kadmiel (halin sa pamilya ni Hodavia)
41 Mga manugkanta sa templo nga mga kaliwat ni Asaf
42 Mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo* nga mga kaliwat nila ni Shalum, Ater, Taln

43 *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga suluguon sa templo *nga nagbalik man halin sa pagkabihag*:
Mga kaliwat ni
Ziha, Hasufa, Tabaot,
44 Keros, Siaha, Padon,
45 Lebana, Hagaba, Akub,
46 Hagab, Shalmai, Hanan,
47 Gidel, Gahar, Reaya,
48 Rezin, Nekoda, Gazam,
49 Uza, Pasea, Besai,
50 Asna, Meunim, Nefusim,
51 Bakbuk, Hakufa, Harhur,
52 Bazlut, Mehida, Harsha,
53 Barkos, Sisera, Tema,
54 Nezia, kag Hatifa.

55 *Nagbalik man halin sa pagkabihag* ang mga kaliwat sang mga suluguon ni Solomon:

Ang mga kaliwat ni
Sotai, Hasoferet, Peruda,
56 Jaala, Darkon, Gidel,
57 Shefatia, Hatil, Pokeret
Hazebaim, kag Ami.
58 Ang kadamuon nila nga *mga kaliwat sang* mga suluguon sa templo kag mga kaliwat sang mga suluguon ni Solomon 392.

59-60 May 652 man nga nagbalik *sa Juda* halin sa mga banwa sang Tel Mela, Tel Harsha, Kerub, Adon, kag Imer. Ini sila mga kaliwat ni Delaya, Tobia, kag Nekoda, pero indi nila mapamatud-an nga mga Israelinhon sila.
61-62 Indi man mapamatud-an sang mga kaliwat ni Hobaya, Hakoz, kag Barzilai nga mga pari sila. (Sang nagpangasawa ining si Barzilai, gindala niya ang ngalan sang iya ugangan nga si Barzilai nga taga-Gilead.) Tungod nga indi nila makita ang lista sang ila mga katigulangan, wala sila ginbaton nga mga pari.
63 Ginsilingan sila sang gobernador *sang Juda* nga indi sila puwede magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa Dios hasta nga may ara sang pari nga makapamangkot *sa Dios parte sa ila pagkapari paagi* sa Urim kag Thumim.†

64 Ang kabilugan sang mga nagbalik halin sa pagkabihag 42,360,
65 wala labot sa mga suluguon nila nga 7,337, kag mga manugkanta nga mga 200, nga mga lalaki kag babayi.
66 May dala sila nga 736 ka kabayo, 245 ka mula,‡
67 435 ka camel, kag 6,720 ka donkey.

68 Sang pag-abot nila sa templo sang GINOO sa Jerusalem, ang iban nga mga pangulo sang mga pamilya naghatag sing kinabubut-on nga bulig sa pagpatindog liwat sang templo sa ginpatindugan man sini anay.
69 Naghatag sila suno sa ila masarangan para sa sini nga buluhaton. Kag ang kabilugan nga ila natipon mga 500 ka kilo nga bulawan, mga 3,000 ka kilo nga pilak, kag 100 ka panid nga bayo para sa mga pari.
70 Ang tagsa sa ila nagbalik sa mga banwa nga sa diin naghalin ang ila mga pamilya, pati ang mga pari, ang mga Levita, ang mga manugkanta, ang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*, kag ang mga suluguon sa templo.

3

Ang Pagpatindog sang Bag-o nga Halaran

1 Sang pag-abot sang ikapito nga bulan, sang nagaestar na ang mga Israelinhon sa ila mga banwa, nagtipon sila tanan sa Jerusalem nga may pag-isa.
2 Dayon ginpatindog liwat ang halaran sang Dios sang Israel para mahalaran ini sang mga halad nga ginasunog, suno sa nakasulat sa Kasuguan ni Moises nga iya alagad. Ang nagpatindog sini amo sila ni Jeshua nga anak ni Jozadak kag ang iya kapareho nga mga pari, kag si Zerubabel nga anak ni Shealtiel kag ang iya mga paryente.
3 Bisan* nahadlok sila sa mga tawo nga nagaestar na nga daan sa sina nga duta,† ginpatindog nila ang halaran sa ginpatindugan man sini anay. Dayon naghalad sila sa GINOO sang mga halad nga ginasunog aga kag sirom.‡

† **2:63** *Urim kag Thumim:* Duha ka butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios. ‡ **2:66** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo. * **3:3** *Bisan:* ukon, *Tungod nga* † **3:3** *mga tawo nga nagaestar na nga daan sa sina nga duta:* ukon, *mga tawo nga nagaestar sa palibot nga mga lugar* ‡ **3:3** *sirom:* ukon, *sang nagasalop na ang adlaw*

4 Ginsaulog man nila ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag suno sa nakasulat
sa Kasuguan ni Moises. Kag naghalad sila sang mga halad nga ginasunog, nga
ginakinahanglan nga ihalad sa kada adlaw *sang sini nga piesta*.
5 Wala labot sa mga halad nga ginasunog nga ginahalad nila aga kag hapon,
naghalad man sila sang mga halad sa kada Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan kag sa
iban pa nga natalana nga mga piesta sa pagsimba sa GINOO. Kag naghalad man sila
sing mga halad nga kinabubut-on para sa GINOO.
6 Bisan wala pa naumpisahan ang pagpatindog liwat sang templo sang GINOO,
nagsugod na ang mga Israelinhon sa paghalad sang mga halad nga ginasunog sang
nahauna nga adlaw sang ikapito nga bulan *sang sadto nga tuig*.

Ginpatindog Liwat ang Templo

7 Naghatag ang mga Israelinhon sang kuwarta nga ibayad sa mga manugbasbas
sang bato kag sa mga panday. Naghatag man sila sang mga pagkaon, ilimnon, kag lana
nga ibayad sa mga taga-Sidon kag taga-Tyre para sa mga kahoy nga sedro nga halin sa
Lebanon. Ini nga mga kahoy ikarga sa mga barko kag dal-on sa Jopa. Gintugutan ini ni
Haring Cyrus sang Persia.
8 Gin-umpisahan ang pagpatindog sang templo sang ikaduha nga bulan sang
ikaduha nga tuig halin sang nakabalik ang mga Israelinhon sa Jerusalem. Nagbuylog
sa pag-obra ang tanan nga nakabalik sa Jerusalem halin sa pagkabihag, lakip na diri
sila ni Zerubabel nga anak ni Shealtiel, Jeshua nga anak ni Jozadak kag ang iya
kapareho nga mga pari, kag ang mga Levita. Ang gintugyanan sa pagdumala sa
pagpatindog sang templo sang GINOO amo ang mga Levita nga nagaedad 20 ka tuig
paibabaw.
9 Sila amo si Jeshua,§ ang iya mga anak kag mga paryente, si Kadmiel kag ang iya
mga anak. Sila tanan mga kaliwat ni Juda.* Nagbuylog man sa ila ang mga kaliwat kag
mga paryente ni Henadad nga mga Levita man.
10 Sang natapos na sang mga manug-obra ang pundasyon sang templo sang GINOO,
nagplastar ang mga pari sa pagpatunog sang mga trumpeta. Ini sila nakasuksok sang
ila mga bayo bilang mga pari. Nagplastar man ang mga Levita, nga mga kaliwat ni
Asaf, sa pagtukar sang mga cymbals para dayawon ang GINOO suno sa pamaagi nga
gintudlo sadto ni Haring David sang Israel.
11 Dayon nagdayaw kag nagpasalamat sila sa GINOO, nga nagakanta sang,
"Maayo gid ang GINOO,
kay ang iya gugma sa Israel wala sing katapusan."
Dayon nagsinggit sing mabaskog ang tanan nga tawo sa pagdayaw sa GINOO tungod
kay natapos na ang pundasyon sang templo.
12 Madamo didto sang mga tigulang nga mga pari, mga Levita, kag mga pangulo sang
mga pamilya nga nakakita sadto sang una nga templo. Ini sila naghibi sing tudo sang
makita nila ang pundasyon sang bag-o nga templo. Pero madamo nga tawo didto ang
nagsinggit sa kalipay.
13 Indi na mahibaluan ang singgit sang kalipay kag ang singgit sang paghibi tungod
kay puwerte gid katudo ang ginahod sang mga tawo, kag mabatian ini sa malayo.

4

Ginkontra ang Pagpatindog sang Templo

§ **3:9** *Jeshua:* Siguro lain ini nga Jeshua sa bersikulo 8. Tan-awa ang 2:36 kag 2:40. * **3:9** *Juda:* Siguro siya man si Hodavia. (Tan-awa ang 2:40.)

1 Nabalitaan sang mga kaaway sang mga taga-Juda kag taga-Benjamin nga
ginapatindog liwat sang mga nagbalik halin sa pagkabihag ang templo sang GINOO,
ang Dios sang Israel.
2 Gani nagkadto sila kay Zerubabel kag sa mga pangulo sang mga pamilya, kag
nagsiling, "Buligan namon kamo sa pagpatindog sang templo tungod kay ginasimba
man namon ang inyo Dios pareho sang ginahimo ninyo. Dugay na kami nga
nagahalad sang mga halad sa iya, halin pa sang panahon ni Haring Esarhadon sang
Assyria nga amo ang nagdala sa amon diri."
3 Pero amo ini ang sabat nila ni Zerubabel, Jeshua, kag sang mga pangulo sang mga
pamilya: "Ginsugo kami ni Haring Cyrus sang Persia nga patindugon liwat ang templo.
Pero wala kamo sing labot sa pagpatindog sini para sa amon Dios. Kami lang ang
magapatindog sini para sa GINOO, ang Dios sang Israel."
4 Gani ginpahadlok kag ginpaluya sang mga tawo nga nagaestar na nga daan sa sina
nga lugar* ang katawhan sang Juda para indi sila magpadayon sa pag-obra *sang
templo*.
5 Ginsuhulan nila ang mga opisyal sang gobyerno sang Persia para kontrahon ang
mga plano sang katawhan sang Juda. Padayon nila nga ginahimo ini halin sang
panahon nga si Cyrus ang hari sang Persia hasta sang panahon nga si Darius na ang
hari sang Persia.

Ang Pagkontra sa Pagpatindog sang Templo sang Panahon ni Haring Artaserkses

6 Sang pagsugod sang paghari ni Ahasuerus, ang mga kaaway sang mga pumuluyo
sang Juda kag Jerusalem nagsulat sang mga akusasyon kontra sa ila.
7 Kag bisan sang si Artaserkses na ang hari sang Persia, nagsulat man sila sa iya. Sila
amo si Bishlam, Mitredat, Tabeel, kag ang iban pa nila nga mga kaupod. Ginsulat nila
ini sa lingguahe nga Aramico kag ginbadbad ini *sa lingguahe sang taga-Persia*.
8-11 Nagsulat man si Rehum nga gobernador kag si Shimshai nga sekretaryo kay
Haring Artaserkses kontra sa mga taga-Jerusalem. Amo ini ang ila nga sulat:
"Mahal nga Haring Artaserkses,
"*Una sa tanan* nagapangamusta kami sa imo, kami nga imo mga alagad diri sa
probinsya sa west sang Euphrates. Lakip sa mga nagapangamusta amo ang amon
kaupod nga mga pangulo kag mga opisyal, ang mga katawhan sang Tripolis, Persia,
Erec, Babilonia, kag ang katawhan sang Susa sa duta sang Elam. Nagapangamusta
man ang mga katawhan nga ginpahalin sa ila mga lugar ni Osnapar,† ang bantog kag
gamhanan *nga hari sang Assyria*. Ini nga mga katawhan ginpaestar niya sa siyudad
sang Samaria kag sa iban nga mga lugar sa west sang Euphrates.
12 "Mahal nga Hari, gusto namon nga mahibaluan mo nga ginapatindog liwat sang
mga Judio ang siyudad sang Jerusalem, nga ang mga pumuluyo sini permi malain kag
rebelde. Ini sila nag-abot sa sini nga siyudad halin sa mga lugar nga sakop mo.
Ginakay-o na gani nila ang mga pader pati ang mga pundasyon sini.‡
13 Mahal nga Hari, kon mapatindog liwat ang ini nga siyudad kag makay-o na ang
mga pader sini, *magarebelde ang mga pumuluyo sini kag* indi na sila magbayad sang
mga buhis kag sang iban pa nga mga balayran. Gani magagamay na ang kita sang
ginharian.
14 "Tungod nga may katungdanan kami sa imo, Mahal nga Hari, kag indi namon
gusto nga mahuy-an ka, ginapahibalo namon ini sa imo
15 para usisaon mo ang mga kasulatan nga gintago sang imo mga katigulangan. Kag
sa sini, mahibaluan mo nga ang mga pumuluyo sang siyudad sang Jerusalem rebelde

---

* **4:4** *mga tawo nga nagaestar na nga daan sa sina nga lugar:* Tan-awa ang footnote sa 3:3. † **4:8-11** *Osnapar:* ukon, *Ashurbanipal* ‡ **4:12** *pati ang mga pundasyon sini:* ukon, *kag ang mga pundasyon sang* siyudad

halin sang una. Amo gani nga ginlaglag ang ini nga siyudad tungod kay nangin
problema ini sa mga hari kag sa mga lugar nga luyag magsakop sini.
16 Ginapahibalo lang namon sa imo, Mahal nga Hari, nga kon mapatindog liwat ang
ini nga siyudad kag makay-o na ang mga pader sini, madula sa imo ang probinsya nga
ara sa west sang Euphrates."
17 Amo ini ang sabat nga ginpadala sang hari:
"*Nagapangamusta ako* sa imo Gobernador Rehum, sa imo Shimshai nga sekretaryo,
kag sa inyo mga kaupod nga nagaestar sa Samaria kag sa iban pa nga mga lugar sa
west sang Euphrates.
"Kabay pa nga maayo ang inyo kahimtangan.
18 "Ang sulat nga inyo ginpadala ginbadbad sa amon lingguahe samtang ginabasa sa
akon.
19 Nagmando ako nga usisaon ang mga kasulatan, kag napamatud-an matuod nga
halin sang una ang mga pumuluyo sang Jerusalem nagakontra sa mga hari.
Kinaandan na nga ginahimo sang sina nga lugar ang pagrebelde kontra sa gobyerno.
20 *Nahibaluan ko man paagi sa mga kasulatan nga* gindumalahan ang Jerusalem sang
gamhanan nga mga hari nga naghari sa bilog nga probinsya sa west sang Euphrates
kag nagpabayad sa ila sang buhis kag sang iban pa nga mga balayran.
21 "Karon, magmando kamo nga untaton na sang sina nga mga tawo ang
pagpatindog liwat sang siyudad hasta nga wala pa ako magmando nga patindugon ina.
22 Himua ninyo ini gilayon para indi mahalitan ang akon ginharian."
23 Pagkatapos nga ginbasa sa ila ni Rehum, Shimshai, kag sa ila mga kaupod ang
sulat ni Haring Artaserkses, nagkadto sila gilayon sa Jerusalem kag ginpilit ang mga
Judio nga mag-untat sa pagpatindog liwat sang siyudad.

Ginpadayon ang Pagpatindog sang Templo

24 Nauntat ang pagpatindog sang templo sang Dios sa Jerusalem hasta sa ikaduha
nga tuig sang paghari ni Darius sa Persia.

5

1 Karon, ginsugo sang Dios sang Israel ang mga propeta nga si Haggai kag si Zacarias
nga apo ni Iddo sa pagsugid sang iya mensahi sa mga Judio sa Juda kag Jerusalem.
2 Nagpamati sa ila si Zerubabel nga anak ni Shealtiel kag si Jeshua nga anak ni
Jozadak. Gani ginpadayon nila ang pagpatindog sang templo sang Dios sa Jerusalem.
Ginsuportaran gid sila sang sadtong duha ka propeta sang Dios.
3 Pero sa wala magdugay, nag-abot sa Jerusalem si Tatenai nga gobernador sang
probinsya sa west sang Euphrates, si Shetar Bozenai, kag ang ila mga kaupod.
Nagpamangkot sila* sa mga Judio, "Sin-o ang nagsugo sa inyo sa pagpatindog liwat
sang sini nga templo?"
4 Nagpamangkot pa gid sila, "Sin-o ang mga ngalan sang mga tawo nga nagaobra
sini?"
5-7 Pero ginbantayan sang Dios ang mga pangulo sang mga Judio, gani nagdesisyon si
Tatenai, si Shetar Bozenai, kag ang ila mga kaupod nga mga opisyal sang *probinsya sa*
west sang Euphrates nga indi lang nila anay pagpauntaton ang pagpatindog sang
templo hasta nga makabalita sila kay Haring Darius parte sini kag makabaton sang iya
sabat.
Amo ini ang sulat nga ginpadala nila kay Haring Darius:
"Mahal nga Haring Darius,
"Kabay pa nga maayo ang imo kahimtangan.

---

* **5:3** *sila:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Aramico, *kami.*

8 "Ginapahibalo ka namon, Mahal nga Hari, nga nagkadto kami sa probinsya sang
Juda, didto sa ginapatindugan sang templo sang gamhanan nga Dios. Dalagko nga mga
bato ang ginagamit sa pagpatindog sang templo, kag ang mga pader sini ginbutangan
sang mga troso. Mapisan sila sa ila nga pag-obra, gani madasig ang pagpatindog sini.
9 Ginpamangkot namon ang ila mga pangulo kon sin-o ang nagsugo sa ila sa
pagpatindog liwat sang templo.
10 Kag ginpamangkot man namon ang ila mga ngalan para mapahibalo namon sa
imo kon sin-o ang mga nagapangulo sa pagpatindog sang templo.
11 "Amo ini ang ila sabat sa amon: 'Mga alagad kami sang Dios sang langit kag sang
kalibutan, kag ginapatindog liwat namon ang templo nga ginpatindog sang una sang
isa ka gamhanan nga hari sang Israel.
12 Pero tungod kay ginpaakig sang amon mga katigulangan ang Dios sang langit,
ginpabay-an niya sila nga sakupon ni Nebucadnezar nga Kaldeanhon,† nga hari sang
Babilonia. Gin-guba ni Nebucadnezar ang ini nga templo kag ginbihag niya ang amon
mga katigulangan sa Babilonia.
13 Pero sang nahauna nga tuig sang paghari ni Cyrus sa Babilonia, nagmando siya
nga patindugon liwat ang templo sang Dios.
14 Gin-uli man niya ang mga bulawan kag pilak nga mga kagamitan sang templo
sang Dios. Ini nga mga kagamitan ginkuha anay ni Nebucadnezar sa templo sa
Jerusalem kag ginbutang sa templo sa Babilonia. Gintugyan ni Haring Cyrus ini nga
mga kagamitan kay Sheshbazar nga ginpili niya nga gobernador *sang Juda*.
15 Nagsiling ang hari kay Sheshbazar nga patindugon liwat ang templo sang Dios sa
Jerusalem sa ginpatindugan man sini anay, kag ibutang didto ang mga kagamitan sini.
16 Gani nagkadto si Sheshbazar sa Jerusalem kag ginpatukod niya ang mga
pundasyon sang templo sang Dios. Hasta subong ginapatindog pa ang templo; wala pa
ini matapos.'
17 "Karon, kon mahimo, Mahal nga Hari, ipausisa ang mga kasulatan nga ginpatago
sang mga hari sang Babilonia kon matuod gid bala nga nagmando si Haring Cyrus nga
patindugon liwat ang templo sang Dios sa Jerusalem. Kag dayon pahibalua kami kon
ano ang imo desisyon parte sini."

6

Nagsugot si Haring Darius sa Pagpatindog Liwat sang Templo

1 Gani nagmando si Haring Darius sa pag-usisa sang mga kasulatan nga gintago sa
talaguan sini sa Babilonia.
2 Pero didto nakita sa palasyo sa Ecbatana, nga sakop sang probinsya sang Media,
ang isa ka linukot nga kasulatan nga may nakasulat nga:
3 "Ang ini nga kasulatan nagapahanumdom nga sang nahauna nga tuig sang paghari
ni Cyrus, nagmando siya nga patindugon liwat ang templo sang Dios sa Jerusalem nga
sa diin ihalad ang mga halad. Dapat nga mabakod ang pundasyon sini. Kag dapat 90
feet ang iya kataason kag 90 feet man ang iya kasangkaron.
4 Ang kada tatlo ka dalagko nga mga bato sini nga nagasampaw, sampawan sang isa
ka troso. Ang tanan nga gastos kuhaon sa kuwarta sang ginharian.
5 Kag ang bulawan kag pilak nga mga kagamitan sa templo sang Dios nga gindala ni
Haring Nebucadnezar sa Babilonia dapat ibalik sa bulutangan sini sa templo sa
Jerusalem."
6 *Gani nagpadala si Haring Darius sang sini nga mensahi* sa ila ni Tatenai, nga
gobernador sang *probinsya sa* west sang Euphrates, Shetar Bozenai, kag sa kapareho
nila nga mga opisyal sa sina nga probinsya:

† **5:12** *Kaldeanhon:* Amo ini kon kaisa ang tawag sa taga-Babilonia.

"Palayo kamo dira sa templo sang Dios.
7 Indi ninyo paghilabti ang pagpatindog sini. Pabay-i lang ninyo ang gobernador kag
ang iban pa nga mga pangulo sang mga Judio sa pagpatindog sini sa ginpatindugan
man sini anay.
8 "Nagamando man ako nga buligan ninyo ang mga pangulo sang mga Judio paagi sa
pagbayad gilayon sang tanan nga gastos para indi maatrasar ang pag-obra. Ang bayad
kuhaon ninyo sa kuwarta sang ginharian nga naghalin sa mga buhis sa inyo
probinsya.
9 Dapat hatagan ninyo adlaw-adlaw ang mga pari sa Jerusalem sang ila
kinahanglanon pareho sang bataon nga baka kag mga gulang kag bataon nga mga
karnero nga lalaki nga pagasunugon bilang halad sa Dios sang langit,* pati man sang
trigo, asin, bino, kag lana. Dapat indi gid kamo magkapalyar† sa paghatag,
10 para makahalad sila sang mga halad nga makapalipay sa Dios sang langit, kag
makapangamuyo sila para sa akon kag sa akon mga anak.
11 "Nagamando pa gid ako nga ang bisan sin-o nga indi magtuman sini tuhugon sang
kahoy nga ginhukas sa iya nga balay, kag ang iya balay gub-on hasta nga wala sing
parte nga magkalabilin nga nagatindog.‡
12 Kabay pa nga ang Dios nga nagpili sang Jerusalem nga lugar nga sa diin
padunggan siya magalaglag sa bisan sin-o nga hari ukon nasyon nga magsupak sang
sini nga mando kag magguba sina nga templo sa Jerusalem.
"Ako, si Darius, ang nagmando sini. Dapat tumanon gid ini."

Gindedikar ang Templo

13 Gintuman gid nila ni Tatenai nga gobernador, Shetar Bozenai, kag sang ila mga
kaupod ang mando ni Haring Darius.
14 Gani padayon nga nag-obra ang mga pangulo sang mga Judio samtang
ginapabakod sila sang mga mensahi sang mga propeta nga sila ni Haggai kag Zacarias
nga apo ni Iddo. Natapos nila obra ang templo suno sa sugo sang Dios sang Israel nga
ginpatuman ni Cyrus, Darius, kag Artaserkses, *nga magsunod nga mga* hari sang
Persia.
15 Nahuman ang templo sang ikatatlo nga adlaw sang *ikadose nga bulan, nga amo
ang* bulan sang Adar, sadtong ikaanom nga tuig sang paghari ni Darius.
16 Malipayon nga nagsaulog sa pagdedikar sang templo sang Dios ang katawhan
sang Israel—ang mga pari, mga Levita, kag ang iban pa nga nagbalik halin sa
pagkabihag.
17 Sa sining pagdedikar sang templo sang Dios, naghalad sila sang 100 ka turo nga
baka, 200 ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 400 ka bataon nga karnero nga lalaki.
Naghalad man sila sang dose ka lalaki nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo sang
tagsa ka tribo sang Israel.
18 Ginbutang nila ang mga pari kag ang mga Levita sa ila tagsa ka katungdanan sa
templo sa Jerusalem suno sa nasulat sa Libro ni Moises.

Ang Piesta sang Paglabay sang Anghel

19 Sang ika-14 nga adlaw sang nahauna nga bulan, *sang masunod nga tuig,* ginsaulog
sang mga nagbalik halin sa pagkabihag ang Piesta sang Paglabay sang Anghel.
20 Nagpakatinlo ang mga pari kag ang mga Levita para mangin takos sila sa ila nga
pagpanguna sa mga seremonya. Dayon gin-ihaw sang mga Levita ang mga karnero
nga halad sa pagsaulog sang Piesta sang Paglabay sang Anghel. *Ginhimo nila ini* para

---

* **6:9** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*
† **6:9** *magkapalyar:* ukon, *magkapalya* ‡ **6:11** *gub-on...nagatindog:* ukon, *himuon nga halabuyan sang basura*

sa tanan nga nagbalik halin sa pagkabihag, para sa mga pari nga ila mga paryente, kag
para sa ila kaugalingon.
21 Ini nga mga halad ginkaon sang tanan nga Israelinhon nga nagbalik halin sa
pagkabihag kag pati man sang iban nga mga tawo nga nagaestar didto nga nagbiya na
sa mga ginahimo sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios. *Nagbiya sila sa sini nga*
mga butang para simbahon ang GINOO, ang Dios sang Israel.
22 Sa sulod sang pito ka adlaw ginsaulog nila sing malipayon ang Piesta sang Tinapay
nga Wala sing Inugpahabok. Kay ginhatagan sila sang GINOO sang kalipay paagi sa
pagtandog niya sang tagipusuon sang hari sang Assyria§ para buligan sila sa pag-obra
sang templo sang Dios, ang Dios sang Israel.

7

Nag-abot si Ezra sa Jerusalem

1-6 Pagkaligad sang madamo nga tinuig, sang si Artaserkses ang hari sang Persia,
nag-abot si Ezra *sa Jerusalem* halin sa Babilonia. Si Ezra nga ini anak ni Seraya. Si
Seraya anak ni Azaria. Si Azaria anak ni Hilkia. Si Hilkia anak ni Shalum. Si Shalum
anak ni Zadok. Si Zadok anak ni Ahitub. Si Ahitub anak ni Amaria. Si Amaria anak ni
Azaria. Si Azaria anak ni Merayot. Si Merayot anak ni Zerahia. Si Zerahia anak ni Uzi.
Si Uzi anak ni Buki. Si Buki anak ni Abishua. Si Abishua anak ni Finehas. Si Finehas
anak ni Eleazar. Si Eleazar anak ni Aaron nga pangulo nga pari.
Si Ezra isa ka manunudlo nga nakahibalo gid sing maayo sang Kasuguan ni Moises
nga ginhatag sang GINOO, ang Dios sang Israel. Ginhatag sang hari ang tanan nga
ginpangayo ni Ezra tungod kay ginabuligan siya sang GINOO nga iya Dios.
7 May nag-upod man sa iya nga mga Israelinhon sang pagbalik niya sa Jerusalem
sadtong ikapito nga tuig sang paghari ni Artaserkses. Lakip sa mga nag-upod amo ang
mga pari, mga Levita, mga manugkanta, mga guwardya sang mga puwertahan *sang*
templo, kag mga suluguon sa templo.
8-9 Naghalin si Ezra sa Babilonia sang nahauna nga adlaw sang nahauna nga bulan.
Kag sa bulig sang Dios, nakaabot siya sa Jerusalem sang nahauna nga adlaw sang
ikalima nga bulan, sadtong ikapito nga tuig sang paghari ni Artaserkses.
10 *Ginbuligan siya sang Dios* tungod kay nagdedikar siya sa pagtuon kag sa pagtuman
sang Kasuguan sang GINOO, kag sa pagtudlo sang mga pagsulundan kag mga sugo sini
sa mga Israelinhon.

Ang Sulat ni Artaserkses kay Ezra

11 Amo ini ang sulat nga ginhatag ni Haring Artaserkses kay Ezra nga pari kag
manunudlo, nga nakahibalo gid sing maayo sang mga sugo kag mga pagsulundan nga
ginhatag sang GINOO sa mga taga-Israel:
12 "Ako si Haring Artaserkses nga labaw sa tanan nga hari. Nagapangamusta ako sa
imo, Ezra, nga pari kag manunudlo sang Kasuguan sang Dios sang langit.*
13 "Nagamando ako nga ang bisan sin-o sa mga Israelinhon diri sa akon ginharian,
pati mga pari kag mga Levita, nga gusto mag-upod sa imo sa pagbalik sa Jerusalem
puwede makaupod.
14 Ginasugo ko ikaw kag sang akon pito ka manuglaygay nga usisaon mo ang mga
nagakalatabo sa Juda kag Jerusalem kon bala ginasunod nila ang Kasuguan sang imo
Dios, nga imo nahibaluan sing maayo.†

---

§ **6:22** *hari sang Assyria:* buot silingon, *hari sang Persia,* kay ang Assyria sakop sang Persia sadto nga panahon.
* **7:12** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* † **7:14** *nga imo nahibaluan sing maayo:* ukon, *nga gintugyan sa imo*

15 *Ginasugo ko man ikaw nga* dal-on mo ang mga bulawan kag mga pilak nga
ginahatag ko kag sang akon mga manuglaygay sing kinabubut-on sa Dios sang Israel
nga nagapuyo sa Jerusalem.
16 Dal-on mo man ang tanan nga pilak kag bulawan nga mabaton mo halin sa
probinsya sang Babilonia, pati man ang kinabubut-on nga bulig sang katawhan *sang*
Israel kag sang ila mga pari para sa templo sang ila Dios sa Jerusalem.
17 Siguraduhon mo nga ang ini nga kuwarta gamiton sa pagbakal sang turo nga mga
baka, gulang kag bataon nga mga karnero nga lalaki, mga uyas, kag bino, nga ihalad sa
halaran sang templo sang inyo Dios sa Jerusalem.
18 Ang mabilin nga bulawan kag pilak puwede ninyo gamiton sang imo mga
kasimanwa sa bisan ano nga gusto ninyo suno sa kabubut-on sang inyo Dios.
19 Pero ang mga kagamitan nga gintugyan sa imo nga gamiton sa pag-alagad sa
templo sang imo Dios ihatag mo tanan sa Dios sang Jerusalem.
20 Kon may iban ka pa nga kinahanglan para sa templo, magkuha ka lang sang
panggastos sa kuwarta sang ginharian.
21 "Ako, si Haring Artaserkses, nagmando sa tanan nga tresurero sang *probinsya sa*
west sang Euphrates nga ihatag gid ninyo ang bisan ano nga pangayuon sa inyo ni
Ezra nga pari kag manunudlo sang Kasuguan sang Dios sang langit.
22 Hatagi ninyo siya hasta sa 3,500 ka kilo nga pilak, 300 ka sako nga trigo, 550 ka
galon nga bino, 550 ka galon nga lana sang olibo, kag bisan ano kadamo nga asin nga
kinahanglanon.
23 Ihatag gid ninyo ang tanan nga kinahanglanon sa templo suno sa ginmando sang
Dios sang langit. Kay kon indi, mangakig siya sa akon ginharian kag sa akon mga anak.
24 Ginapahibalo man namon kamo nga indi ninyo pagpabayaron sang buhis kag
sang iban pa nga balayran ang mga pari, mga Levita, mga musikero, mga guwardya
sang mga puwertahan *sang templo*, mga suluguon sa templo, kag iban pa nga
nagatrabaho sa sini nga templo sang Dios.
25 "Kag ikaw, Ezra, suno sa kaalam nga ginhatag sang Dios sa imo, magpili ka sang
mga hukom kag mga opisyal nga magdumala sa tanan nga tawo sa *probinsya sa* west
sang Euphrates. Dapat nakahibalo sila sang Kasuguan sang imo Dios. Kag ang mga
tawo nga wala nakahibalo sang Kasuguan tudluan mo.
26 Ang bisan sin-o nga indi magtuman sa Kasuguan sang imo Dios ukon sa kasuguan
sang hari pagasilutan gid sang kamatayon, ukon palayason sa iya lugar, ukon kuhaon
ang iya pagkabutang, ukon prisohon."

Gindayaw ni Ezra ang Dios

27 *Nagsiling si Ezra:* Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang aton mga katigulangan,
nga nagtandog sa tagipusuon sang hari nga padunggan niya ang templo sang GINOO sa
Jerusalem.
28 Tungod sa kaayo sang GINOO sa akon, maayo ang pagtratar sa akon sang hari kag
sang iya mga manuglaygay, kag pati sang tanan niya nga gamhanan nga mga opisyal.
Kag tungod nga ginabuligan ako sang GINOO nga akon Dios, naangkon ko ang kaisog sa
pagtipon sang mga pangulo sang Israel sa pag-upod sa akon sa Jerusalem.

8

Ang mga Nagbalik Halin sa Pagkabihag Kaupod ni Ezra

1 *Nagsiling si Ezra:* Amo ini ang mga pangulo sang mga pamilya nga nag-upod sa
akon sa Jerusalem halin sa Babilonia, sadtong paghari ni Artaserkses:
2 si Gershom, nga halin sa pamilya ni Finehas;
si Daniel, nga halin sa pamilya ni Itamar;

si Hatush
3 nga anak ni Shecania, nga halin sa pamilya ni David;
si Zacarias kag ang mga kaupod niya nga 150 ka lalaki, nga halin sa pamilya ni
Parosh (may ara sang lista sang ila mga katigulangan);
4 si Eliehoenai nga anak ni Zerahia kag ang mga kaupod niya nga 200 ka lalaki, nga
halin sa pamilya ni Pahat Moab;
5 si Shecania nga anak ni Jahaziel kag ang mga kaupod niya nga 300 ka lalaki, nga
halin sa pamilya ni Zatu;
6 si Ebed nga anak ni Jonatan kag ang mga kaupod niya nga 50 ka lalaki, nga halin sa
pamilya ni Adin;
7 si Jeshaya nga anak ni Atalia kag ang mga kaupod niya nga 70 ka lalaki, nga halin
sa pamilya ni Elam;
8 si Zebadia nga anak ni Micael kag ang mga kaupod niya nga 80 ka lalaki, nga halin
sa pamilya ni Shefatia;
9 si Obadias nga anak ni Jehiel kag ang mga kaupod niya nga 218 ka lalaki, nga halin
sa pamilya ni Joab;
10 si Shelomit nga anak ni Josifia kag ang mga kaupod niya nga 160 ka lalaki, nga
halin sa pamilya ni Bani;
11 si Zacarias nga anak ni Bebai kag ang mga kaupod niya nga 28 ka lalaki, nga halin
sa pamilya ni Bebai;
12 si Johanan nga anak ni Hakatan kag ang mga kaupod niya nga 110 ka lalaki, nga
halin sa pamilya ni Azgad;
13 si Elifelet, si Jeuel, kag si Shemaya kag ang mga kaupod nila nga 60 ka lalaki, nga
amo ang nabilin *sa Babilonia* halin sa pamilya ni Adonikam;
14 si Utai kag si Zacur kag ang mga kaupod nila nga 70 ka lalaki, nga halin sa pamilya
ni Bigvai.

Ang Pagbalik Nila ni Ezra sa Jerusalem

15 Gintipon ko ang maupod sa akon sa Jerusalem didto sa suba nga nagailig pakadto
sa *lugar sang* Ahava. Nagkampo kami didto sing tatlo ka adlaw. Sang gintan-aw ko ang
lista sang mga tawo nga maupod sa akon, pati na ang mga pari, nasapwan ko nga wala
didto sing mga Levita.
16 Gani ginpatawag ko ang mga pangulo sang grupo nga sila ni Eliezer, Ariel,
Shemaya, Elnatan, Jarib, Elnatan, Natan, Zacarias, kag Meshulam, kag ang duha ka
maalam nga tawo nga si Joyarib kag si Elnatan.
17 Ginpakadto ko sila kay Iddo nga pangulo sang *lugar sang* Casifia para pangabayon
siya kag ang iya mga paryente nga mga suluguon sa templo nga magpadala sila sang
mga tawo nga mag-alagad sa templo sang Dios.
18 Tungod nga ginabuligan kami sang Dios, ginpadala nila sa amon si Sherebia,
kaupod ang iya mga anak kag mga utod nga lalaki nga 18 ka bilog. Si Sherebia
maabilidad nga tawo kag kaliwat siya ni Mali nga kaliwat ni Levi. Si Levi anak ni
Israel.*
19 Ginpadala man nila si Hashabia kag ang iya mga utod kag mga hinablos nga mga
lalaki nga 20 ka bilog, kaupod si Jeshaya nga halin sa pamilya ni Merari.
20 Ginpadala pa gid nila ang 220 ka suluguon sa templo. Ang mga suluguon sa
templo ginpili sadto ni Haring David kag sang iya mga opisyal nga magbulig sa mga
Levita. Nakalista tanan ang ila mga ngalan.

Nagpuasa kag Nagpangamuyo Sila ni Ezra

* **8:18** *Israel:* ukon, *Jacob*

21 Didto sa kilid sang Suba sang Ahava, nagsiling ako sa grupo nga magpuasa kami
kag magpaubos sang amon kaugalingon sa presensya sang amon Dios para
pangabayon siya nga bantayan niya kami sa amon pagpanglakaton, pati ang amon
mga kabataan kag mga pagkabutang.
22 Kay nahuya ako magpangayo sa hari sang mga soldado kag mga manugkabayo
nga magbantay sa amon kontra sa mga kaaway samtang nagapanglakaton kami,
tungod kay nagsiling na kami sa hari nga ginabuligan sang amon Dios ang tanan nga
nagasalig sa iya, pero akig gid ang Dios sa mga nagasikway sa iya.
23 Gani nagpuasa kag nagpangamuyo kami sa amon Dios nga bantayan niya kami,
kag ginsabat niya ang amon pangamuyo.

Ang mga Halad para sa Templo

24 Nagpili ako sang dose ka tawo halin sa mga nagapangulo nga mga pari, wala labot
kay Sherebia, Hashabia, kag sa napulo ka paryente nila.
25 Pagkatapos gintugyan ko sa ila nga wala sing kulang† ang mga pilak, bulawan, kag
mga kagamitan nga ginhatag sang hari, sang iya mga manuglaygay, sang iya mga
opisyal, kag sang madamo nga Israelinhon para bulig sa templo sang amon Dios.
26-27 Amo ini ang akon gintugyan sa ila:
22 ka tonelada nga pilak
3 ka tonelada nga kagamitan nga pilak
3 ka tonelada nga bulawan
20 ka yahong nga bulawan nga mga walo kag tunga ka kilo
2 ka yahong‡ nga saway nga ginpahining, nga ang bili pareho sa *mga yahong nga* bulawan.
28 Nagsiling ako sa mga pari, "Kamo kag ang ini nga mga kagamitan gindedikar sa
GINOO. Ang pilak kag bulawan mga halad nga kinabubut-on para sa GINOO, ang Dios
sang inyo mga katigulangan.
29 Halungi ninyo ini sing maayo hasta nga madala ninyo ini sa mga bodega sang
templo sang GINOO sa Jerusalem nga wala sing kulang,§ sa atubangan sang mga
nagapangulo nga pari, mga Levita, kag sang mga pangulo sang mga pamilya sang mga
Israelinhon."
30 Gani ginkuha sang mga pari kag sang mga Levita ang mga pilak, mga bulawan,
kag ang mga kagamitan nga wala sing kulang, para dal-on sa templo sang amon Dios
sa Jerusalem.

Ang Pagbalik sa Jerusalem

31 Naghalin kami sa Suba sang Ahava kag naglakat pakadto sa Jerusalem sadtong
ikadose nga adlaw sang nahauna nga bulan. Ginbuligan kami sang amon Dios kag
ginprotektaran niya kami kontra sa mga kaaway kag mga tulisan samtang
nagapanglakaton kami.
32 Pag-abot namon sa Jerusalem, nagpahuway kami anay sing tatlo ka adlaw.
33 Sang ikaapat nga adlaw, nagkadto kami sa templo sang amon Dios kag gintugyan
namon ang mga pilak, mga bulawan, kag ang mga kagamitan nga wala sing kulang kay
Meremot nga pari nga anak ni Uria. Kaupod niya si Eleazar nga anak ni Finehas kag
ang duha ka Levita nga si Jozabad nga anak ni Jeshua kag si Noadia nga anak ni Binui.
34 Gin-isip kag ginkilo ato tanan, kag ginlista.
35 Dayon ang tanan nga nagbalik halin sa pagkabihag naghalad sa Dios sang Israel
sang mga halad nga ginasunog: 12 ka turo nga baka para sa bilog nga Israel, 96 ka
gulang nga karnero nga lalaki, kag 77 ka bataon nga karnero nga lalaki. Naghalad

† **8:25** *gintugyan ko sa ila nga wala sing kulang:* sa literal, *ginkilo ko kag gintugyan sa ila* ‡ **8:26-27** *yahong:* sa Hebreo, *kagamitan* § **8:29** *nga wala sing kulang:* sa literal, *nga nakilo.* Amo man sa bersikulo 30 kag 33.

man sila sang 12 ka kanding nga lalaki bilang halad sa pagpakatinlo. Ini tanan mga
halad nga ginasunog para sa GINOO.
36 Ginhatag man nila sa mga gobernador kag mga opisyal sang *probinsya sa* west
sang Euphrates ang dokumento nga sa diin nakasulat ang mando sang hari. Kag ini
nga mga pangulo nagbulig sa katawhan *sang Israel* kag sa templo sang Dios.

9

Nagpangasawa ang mga Israelinhon sang mga Indi Israelinhon

1 *Nagsiling pa si Ezra:* Pagkatapos sini nga hitabo, nagkadto sa akon ang mga pangulo
sang mga Judio kag nagsiling, "Madamo sa katawhan sang Israel, pati na ang mga pari
kag ang mga Levita, ang nagaginawi pareho sang mga katawhan sa ila palibot.
Ginahimo nila ang mga makangilil-ad nga mga buluhaton sang mga Canaanhon,
Hithanon, Periznon, Jebusnon, Ammonhon, Moabnon, Egyptohanon, kag Amornon.
2 Nagpangasawa pa gani sila kag ang ila mga anak sang mga babayi nga halin sa sini
nga mga katawhan. Gani ang katawhan nga pinili sang Dios nasimpunan sang iban
nga mga katawhan. Kag ang *aton* mga pangulo kag mga opisyal amo pa ang nanguna
sa paghimo sini."
3 Sang mabatian ko ini, gin-gisi ko ang akon bayo *sa kasubo*; gin-gan-it ko ang akon
buhok kag burangos, kag nagpungko ako nga nagakaurungan.
4 Nagtipon sa akon ang mga tawo nga hinadlukan sa mensahi sang Dios sang Israel
parte sa pagkadi-matutom sang ila kapareho nga mga Israelinhon nga nagbalik halin
sa pagkabihag. Nagpungko lang ako nga nagakaurungan hasta nga nag-abot ang oras
sang pangsirom nga halad.*
5 Pag-abot sang sina nga oras, gin-untatan ko ang akon pagpangasubo. Nagluhod ako
nga gisi ang akon bayo, kag nagpangamuyo nga nagabayaw sang akon mga kamot sa
GINOO nga akon Dios.
6 Siling ko, "Dios ko, nahuya gid ako. Indi ako makatangla sa imo sa kahuya, tungod
kay puwerte na gid ang amon mga sala; daw lapaw na ini sa amon mga ulo kag lambot
na sa langit.
7 Halin sang panahon sang amon mga katigulangan hasta subong, puwerte ang
amon sala; kag tungod sini, kami kag ang amon mga hari kag mga pari permi
ginasakop sang mga hari sang iban nga mga nasyon. Ginpamatay nila ang iban sa
amon, kag ang iban ginbihag, ginkawatan kag ginpakahuy-an, pareho sa nagakatabo
sa amon subong.
8 "Kag karon, sa malip-ot nga tion, ginkaluoyan mo kami, GINOO nga amon Dios.
Gintugutan mo nga may mabilin sa amon, kag ginpaestar mo kami nga may seguridad
sa sining lugar nga imo ginpili. Ginhatagan mo kami sang paglaom kag
ginpahaganhagan mo ang amon kahimtangan sa amon pagkaulipon.
9 Bisan mga ulipon kami, wala mo kami ginapabay-an sa amon pagkaulipon, kundi
ginapakita mo ang imo gugma sa amon paagi sa maayo nga pagtratar sang mga hari
sang Persia sa amon. Ginhimo mo ini para mahatagan mo kami sang bag-o nga
kabuhi, kag para mapatindog namon liwat ang imo templo nga naguba, kag para
mahatagan mo kami sang proteksyon *diri* sa Juda kag Jerusalem.
10 "Pero karon nga nakasala kami, O Dios namon, ano pa ang masiling namon? Kay
ginbaliwala namon ang imo mga sugo
11 nga ginhatag mo sa amon paagi sa imo mga alagad nga mga propeta. Nagsiling
sila sa amon nga ang duta nga amon kadtuan para panag-iyahan mahigko nga duta

* **9:4** *pangsirom nga halad:* Ginahimo ini sang pagsalop na sang adlaw.

tungod sang kalautan sang mga pumuluyo sini. Ginhigkuan nila ang bisan diin nga
parte sang sini nga duta paagi sa ila makangilil-ad nga mga binuhatan.
12 *Nagsiling man ang mga propeta sa amon nga* indi gid kami magpangasawa ukon
magpamana sa ila, kag indi gid kami magbulig sa ila nga mag-uswag sila, para mangin
mabakod kag mainuswagon kami,† kag para ini nga kauswagan magapabilin sa amon
mga kaliwat hasta san-o.
13 Ginsilutan mo kami, O Dios namon, tungod sang amon mga sala. Pero ang silot mo
sa amon indi tuman nga bayad sa sala nga nahimo namon, kag gintugutan mo pa nga
may mabilin nga buhi sa amon.
14 Pero bisan pa sini, ginsupak liwat namon ang imo mga sugo, kag nagpangasawa
kag nagpamana kami sang mga tawo nga nagahimo sang makangilil-ad nga mga
binuhatan. Sigurado gid nga mangakig ka sa amon kag laglagon mo kami hasta nga
wala na sing may mabilin sa amon.
15 O GINOO, Dios sang Israel, matarong ikaw. Kay gintugutan mo nga may mabilin sa
amon nga buhi hasta subong. Ginatuad namon ang amon mga sala, kay indi kami
makapabilin sa imo presensya tungod sining amon mga sala."

10

Ang Pagtuad sang mga Israelinhon sang Ila mga Sala

1 Samtang nagaluhod si Ezra didto sa atubangan sang templo sang Dios, kag
nagahibi nga nagapangamuyo kag nagatuad *sang mga sala sang katawhan sang Israel*,
madamo nga Israelinhon nga lalaki, babayi, kag kabataan ang nagtipon sa iya palibot.
Ini sila nagahilibion man sing tudo.
2 Dayon nagsiling sa iya si Shecania nga anak ni Jehiel, nga kaliwat ni Elam, "Indi
kami matutom sa aton Dios tungod kay nagpangasawa kami sang mga babayi nga indi
Israelinhon halin sa mga katawhan sa palibot naton. Pero sa pihak sini may paglaom
pa gihapon ang *katawhan sang* Israel.
3 Gani karon, sundon namon ang laygay mo kag sang iban pa nga nagatahod sa mga
sugo sang aton Dios. Maghimo kami sang kasugtanan sa aton Dios nga palayason ini
nga mga babayi pati ang ila mga kabataan. Tumanon namon ang ginasiling sang
Kasuguan.
4 Magtindog ka, kay imo responsibilidad ang pagtuytoy sa amon sa sining mga
butang. Magpakabakod ka kag himua ang nagakadapat. Mabulig kami sa imo."
5 Gani nagtindog si Ezra kag ginpasumpa niya ang mga nagapangulo nga mga pari,
ang mga Levita, kag ang tanan nga Israelinhon, nga himuon nila ang ginsiling ni
Shecania. Kag nagpanumpa sila.
6 Dayon naghalin si Ezra sa atubangan sang templo sang Dios kag nagkadto sa
kuwarto ni Jehohanan nga anak ni Eliashib. Kag sang didto na siya, wala siya nagkaon
kag nag-inom, kay nagpangasubo siya tungod sa pagkadi-matutom sang mga
Israelinhon nga nagbalik halin sa pagkabihag.
7-8 Nagpahibalo ang mga pangulo kag mga manugdumala sang mga Israelinhon sa
bilog nga Juda kag Jerusalem nga ang tanan nga nagbalik halin sa pagkabihag
magtipon sa Jerusalem. Kag ang bisan sin-o nga indi magkadto sa sulod sang tatlo ka
adlaw pagakuhaon sa iya ang tanan niya nga mga pagkabutang kag indi na siya
pagkabigon nga sakop sang mga katawhan nga nagbalik halin sa pagkabihag.
9 Gani sa sulod sang tatlo ka adlaw nagtipon ang tanan nga katawhan sang Juda kag
Benjamin, kag nagpungko sila didto sa may plasa sang templo sang Dios sa Jerusalem.
Natabo ini sang ika-20 nga adlaw sang ikasiyam nga bulan. Nagapalangurog ang mga

† **9:12** *mainuswagon kami:* ukon, *makakaon kami sang pinakamaayo nga mga produkto sang duta.*

tawo tungod sa pagkaseryuso sang ila paga-meetingan kag tungod sa mabaskog nga ulan.
10 Dayon nagtindog si Ezra nga pari kag nagsiling sa ila, “Nakasala kamo kay
nagpangasawa kamo sang mga indi Israelinhon. Gani gindugangan pa gid ninyo ang
sala sang Israel.
11 Karon, ituad ninyo ang inyo mga sala sa GINOO, ang Dios sang inyo mga
katigulangan, kag himua ninyo ang iya kabubut-on. Iseparar ninyo ang inyo
kaugalingon sa mga katawhan sa palibot ninyo, kag bulagi ninyo ang inyo mga asawa
nga indi Israelinhon.”
12 Nagsabat sing mabaskog ang bilog nga komunidad, “Husto ka gid! Himuon namon
ang isiling mo.
13 Pero ini nga butang indi matapos sa isa ukon duha lang ka adlaw, kay madamo sa
amon ang nakahimo sang sini nga sala. Tig-ululan pa subong, kag indi kami
makaagwanta nga magpaulan diri sa guwa.
14 Ang mga opisyal na lang naton ang magpabilin diri kag mag-asikaso sini para sa
bilog nga komunidad. Pakadtuon lang diri ang mga nagpangasawa sang indi
Israelinhon sa natalana nga tion upod ang mga manugdumala kag mga hukom sang
ila nga banwa. Himuon ta ini para makuha ang puwerte nga kaakig sang Dios sa aton
tungod sa butang nga aton ginhimo.”
15 Wala sing iban nga nagsupak sa sini nga plano luwas lang kay Jonatan nga anak ni
Asahel kag ni Jazea nga anak ni Tikva. Ginsuportaran man sila ni Meshulam kag ni
Shabetai nga Levita.
16-17 Gintuman sang mga nagbalik sa pagkabihag ang ato nga plano. Gani nagpili si
Ezra nga pari sang mga lalaki nga pangulo sang mga pamilya, kag ginlista ang ila
ngalan. Kag sang nahauna nga adlaw sang ikanapulo nga bulan, nagpungko sila kag
ginsuguran nila ang pag-imbistigar parte sa pagpangasawa sang mga Israelinhon sang
mga babayi nga indi Israelinhon. Natapos nila ang pag-imbistigar sang tanan nga kaso
sang nahauna nga adlaw sang nahauna nga bulan, *sang pagkasunod nga tuig*.

Ang mga Lalaki nga Nagpangasawa sang mga Indi Israelinhon

18-19 Amo ini ang mga lalaki nga nagpangasawa sang mga indi Israelinhon,
kag nagpromisa sila nga bulagan nila ining ila mga asawa: (Naghalad ang
kada isa sa ila sang lalaki nga karnero bilang bayad sa ila nga sala.)

Sa mga pari:
si Maasea, Eliezer, Jarib, kag Gedalia, nga halin sa pamilya ni Jeshua nga anak ni
Jozadak kag sa iya mga utod;
20 si Hanani kag si Zebadia, nga halin sa pamilya ni Imer;
21 si Maasea, Elias, Shemaya, Jehiel, kag Uzia, nga halin sa pamilya ni Harim;
22 si Elioenai, Maasea, Ishmael, Netanel, Jozabad, kag Elasa, nga halin sa pamilya
ni Pashur.

23 Sa mga Levita:
si Jozabad, Shimei, Kelaya (nga ginatawag man nga Kelita), Petahia, Juda, kag
Eliezer.
24 Sa mga musikero:
si Eliashib.
Sa mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*:
si Shalum, Telem, kag Uri.

25 Sa iban pa nga mga Israelinhon:
si Ramia, Izia, Malkia, Miamin, Eleazar, Hashabia,* kag Benaya, nga halin sa

* **10:25** *Hashabia:* ukon, *Malkia*

pamilya ni Parosh;
26 si Matania, Zacarias, Jehiel, Abdi, Jeremot, kag Elias, nga halin sa pamilya ni
Elam;
27 si Elioenai, Eliashib, Matania, Jeremot, Zabad, kag Aziza, nga halin sa pamilya ni
Zatu;
28 si Jehohanan, Hanania, Zabai, kag Atlai, nga halin sa pamilya ni Bebai;
29 si Meshulam, Maluc, Adaya, Jashub, Sheal, kag Jeremot, nga halin sa pamilya ni
Bani;
30 si Adna, Kelal, Benaya, Maasea, Matania, Bezalel, Binui, kag Manase, nga halin
sa pamilya ni Pahat Moab;
31-32 si Eliezer, Ishia, Malkia, Shemaya, Shimeon, Benjamin, Maluc, kag Shemaria,
nga halin sa pamilya ni Harim;
33 si Matenai, Matata, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manase, kag Shimei, nga halin sa
pamilya ni Hashum;
34-37 si Maadai, Amram, Uel, Benaya, Bedea, Keluhi, Vania, Meremot, Eliashib,
Matania, Matenai, kag Jaasu, nga halin sa pamilya ni Bani;
38-42 si Shimei, Shelemia, Natan, Adaya, Macnadebai, Shashai, Sharai, Azarel,
Shelemia, Shemaria, Shalum, Amaria, kag Jose, nga halin sa pamilya ni Binui;
43 si Jiel, Matitia, Zabad, Zebina, Jadai, Joel, kag Benaya, nga halin sa pamilya ni
Nebo.

44 Ini sila tanan ang nagpangasawa sang mga babayi nga indi Israelinhon, kag
ang iban sa ila may mga kabataan sa sini nga mga babayi.†

† **10:44** *kag...babayi:* ukon, *kag ginpalayas nila ining ila mga asawa pati ang ila mga kabataan.*

Nehemias

1 Amo ini ang estorya parte sa mga ginpanghimo ni Nehemias nga anak ni Hacalia.

Ang Pangamuyo ni Nehemias para sa Jerusalem

Sang *ikasiyam nga bulan, nga amo ang* bulan sang Kislev, sadtong ika-20 nga tuig
sang paghari ni Artaserkses sa Persia, didto ako sa napaderan nga siyudad sang Susa.
2 Nagkadto sa akon didto ang isa sa akon mga utod nga si Hanani halin sa Juda
kaupod ang pila ka lalaki. Ginpamangkot ko sila parte sa Jerusalem kag sa mga Judio
nga nagbalalik halin sa pagkabihag *sa Babilonia.**
3 Nagsabat sila, "Ginabudlayan gid ang mga nagbalalik sa Juda, kag ginapakahuy-an
sila *sang mga katawhan sa palibot nila.* Kag hasta subong guba ang pader sang
Jerusalem kag sunog ang mga puwertahan sini."
4 Pagkabati ko sadto, nagpungko ako kag naghibi. Pila ka adlaw nga nagpangasubo
ako, nagpuasa, kag nagpangamuyo sa presensya sang Dios sang langit.†
5 Siling ko, "Ginoo, Dios sang langit, gamhanan ka kag makatilingala nga Dios.
Ginatuman mo ang *imo* kasugtanan nga may paghigugma sa mga nagahigugma sa imo
kag nagatuman sang imo mga sugo.
6 Ako nga imo alagad nagapangamuyo adlaw-gab-i para sa katawhan sang Israel nga
imo mga alagad. Pamatii ako kag sabta ang akon pangamuyo. Ginatuad‡ ko sa imo ang
mga sala sang mga Israelinhon, pati ang akon mga sala kag ang mga sala sang akon
mga katigulangan.
7 Malain gid ang amon ginhimo kontra sa imo. Wala namon gintuman ang imo mga
sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag mo sa amon paagi kay Moises nga imo alagad.
8 "Dumduma ining ginsiling mo sadto kay Moises: 'Kon kamo nga mga Israelinhon
indi magmatinumanon sa akon, laptahon ko kamo sa iban nga mga nasyon.
9 Pero kon magbalik kamo sa akon kag magtuman sang akon mga sugo, bisan
maglapta pa kamo sa pinakamalayo nga lugar, tipunon ko kamo liwat sa lugar nga
akon ginpili nga padunggan ako.'
10 "Kami imo mga alagad kag katawhan nga imo ginluwas paagi sa imo puwerte nga
gahom kag kusog.
11 Ginoo, pamatii ang akon pangamuyo, nga imo alagad, kag ang pangamuyo sang
iban mo pa nga mga alagad nga nalipay sa pagtahod sa imo. Hatagi ako subong sang
kadalag-an sa akon pagpangabay sa hari. Kag kabay pa nga pakitaan niya ako sang
kaayo."
Sadto nga panahon, ako ang manugserbi sang ilimnon sang hari.

2

Nagkadto si Nehemias sa Jerusalem

1 Sang *nahauna nga bulan, nga amo ang* bulan sang Nisan, sadtong ika-20 nga tuig
sang paghari ni Artaserkses, nagserbi ako sang bino sa hari. Sadto lang niya ako
nakita nga masubo.
2 Gani ginpamangkot niya ako, "Ngaa masinulub-on ka nga wala ka man sing sakit?
Siguro may problema ka." Kinulbaan gid ako,

---

* **1:2** *nga nagbalalik halin sa pagkabihag sa Babilonia:* ukon, *nga nakaluwas sa pagkabihag sa Babilonia* † **1:4** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* ‡ **1:6** *Ginatuad:* ukon, *Ginasugid*

3 pero nagsabat ako sa hari, “Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga
Hari. Masinulub-on ako tungod kay ang siyudad nga ginlubngan sang akon mga
katigulangan guba kag ang mga puwertahan sini sunog.”
4 Nagpamangkot ang hari, “Ti, ano ang imo gusto?” Nagpangamuyo ako sa Dios sang
langit,*
5 kag pagkatapos nagsabat ako sa hari, “Kon puwede, Mahal nga Hari, kag kon
nalipay ka sa akon, gusto ko kuntani nga magpuli sa Juda, para patindugon liwat ang
siyudad nga sa diin ginlubong ang akon mga katigulangan.”
6 Nagpamangkot sa akon ang hari samtang ang rayna nagapungko sa iya tupad,
“Ano ka kadugay didto, kag san-o ka mabalik?” Nagsiling ako kon san-o ako mabalik,
kag ginsugtan niya ako.
7 Nagpangabay man ako sa hari, “Kon puwede, Mahal nga Hari, hatagi ako sang mga
sulat para sa mga gobernador sang probinsya sa west sang Euphrates, para tugutan
nila ako nga mag-agi sa ila teritoryo sa akon nga pagpuli sa Juda.
8 Kag kon mahimo hatagi man ako sang sulat para kay Asaf, ang nagabantay sang
imo kakahuyan, para hatagan niya ako sang mga kahoy nga gamiton sa paghimo sang
puwertahan sang mabakod nga kuta sa tupad sang templo, kag sa pagpatindog sang
pader sang siyudad kag sang balay nga akon pagaestaran.” Gintuman sang hari ang
akon mga ginpangabay sa iya tungod sa kaayo sang Dios sa akon.
9 Sang paghalin ko, ginpaupdan pa ako sang hari sang mga opisyal sang mga soldado
kag sang mga manugkabayo. Kag pag-abot ko sa west sang Euphrates, ginhatag ko sa
mga gobernador ang sulat sang hari.
10 Pero sang mabatian ni Sanbalat nga taga-Horon kag ni Tobia nga isa ka opisyal
nga Ammonhon nga nag-abot ako sa pagbulig sa mga Israelinhon, nangakig gid sila.

Gintan-aw ni Nehemias ang mga Pader sang Jerusalem

11 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw halin sang pag-abot ko sa Jerusalem,
12 naglakat ako sang tungang gab-i upod sang pila ko ka kaupdanan. Wala ko
ginsugid bisan kay sin-o ang nabatyagan ko nga gusto ipahimo sang Dios sa akon parte
sa Jerusalem. Wala ako sing iban nga sapat nga dala luwas lang gid sa donkey nga
akon ginasakyan.
13 Nagguwa ako sa Puwertahan nga Nagaatubang sa Pulopatag kag nagkadto sa
Bubon sang Dragon† hasta sa may Puwertahan sang Ginahabuyan sang Basura.
Gintan-aw ko sing maayo ang naguba nga mga pader sang Jerusalem kag ang mga
puwertahan sini nga nagkalasunog.
14 Nagpadayon ako sa Puwertahan nga Pakadto sa Tuburan hasta sa palaligusan
sang hari, pero indi didto makaagi ang akon donkey.
15 Gani nagtaklad na lang ako sa *Kidron nga* ililigan sang tubig, kag sige ang akon
tan-aw sang mga pader sadto nga gab-i. Pagkatapos nagbalik ako kag didto liwat
nag-agi sa Puwertahan nga Nagaatubang sa Pulopatag.
16 Wala nakahibalo ang mga opisyal *sang siyudad* kon diin ako naghalin kag kon ano
ang akon ginhimo. Kay wala pa gid ako sing may ginsugiran nga Judio parte sa akon
plano, bisan ang mga pari, mga pangulo, mga opisyal, kag ang iban pa nga ara sa
administrasyon.
17 Pero karon nagsiling ako sa ila, “Nakita ninyo ang makaluluoy nga kahimtangan
sang aton siyudad. Guba ang Jerusalem kag sunog ang iya mga puwertahan.
Patindugon ta liwat ang mga pader sang Jerusalem para indi na kita mahuy-an.”

---

* **2:4** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*
† **2:13** *Dragon:* ukon, *Man-og;* ukon, *Jackal*

18 Ginsilingan ko man sila kon daw ano kaayo sang Dios sa akon kag kon ano ang
ginsiling sang hari sa akon. Nagsabat sila, “Sige, patindugon ta liwat ang mga pader.”
Gani nagpreparar sila para umpisahan ining maayo nga buluhaton.
19 Pero sang mabalitaan ini ni Sanbalat nga taga-Horon, ni Tobia nga isa ka opisyal
nga Ammonhon, kag ni Geshem nga Arabo, ginyaguta nila kami kag ginkadlawan.
Nagsiling sila, “Ano inang inyo ginahimo? Nagaplano bala kamo sa pagrebelde sa
hari?”
20 Ginsabat ko sila, “Magmadinalag-on kami paagi sa bulig sang Dios sang langit.
Kami nga iya mga alagad magaumpisa sa pagpatindog *sang mga pader sang Jerusalem*.
Pero kamo wala gid sing labot ukon kinamatarong sa Jerusalem, kag wala man kamo
sing parte sa iya kasaysayan.”

3

Ginpatindog Liwat ang mga Pader sang Jerusalem

1 Ang nagpatindog sang Puwertahan sang mga Karnero amo sila ni Eliashib nga
pangulo nga pari kag ang iya kaupod nga mga pari. Pagkatapos nila takod sang mga
sira, gindedikar nila ini *sa Dios*. Ginpatindog man nila kag gindedikar ang mga pader
hasta sa Tore sang Isa ka Gatos* kag sa Tore ni Hananel.
2 Ang nagpatindog sang sunod nga parte sang pader amo ang mga taga-Jerico, kag
sunod sa ila amo si Zacur nga anak ni Imri.
3 Ang nagpatindog sang Puwertahan sang mga Isda† amo ang mga anak ni Hasenaa.
Ginbutangan nila ini sang mga hamba, gintakod ang mga sira, kag ginhimuan sang
mga trangka.
4 Ang nagpatindog sang sunod nga parte sang pader amo si Meremot nga anak ni
Uria kag apo ni Hakoz. Ang sunod sa ila amo si Meshulam nga anak ni Berekia kag apo
ni Meshezabel. Ang sunod pa gid amo si Zadok nga anak ni Baana.
5 Kag ang sunod sa iya amo ang mga taga-Tekoa. Pero ang ila mga pangulo indi
magtuman sa ginapahimo sang ila mga manugdumala sa trabaho.
6 Ang nagpatindog sang Daan nga Puwertahan‡ amo si Joyada nga anak ni Pasea kag
si Meshulam nga anak ni Besodea. Ginbutangan nila ini sang mga hamba, gintakod
ang mga sira, kag ginhimuan sang mga trangka.
7 Ang nagpatindog sang sunod nga parte sang pader amo sila ni Melatia nga
taga-Gibeon, Jadon nga taga-Meronot, kag ang mga lalaki nga taga-Gibeon kag
taga-Mizpa. Ini nga mga lugar sakop sang gobernador sang probinsya sa west sang
Euphrates.
8 Ang nagpatindog sang sunod pa gid nga parte sang pader amo si Uziel nga platero,
nga anak ni Harhaya. Ang sunod sa iya amo si Hanania nga manughimo sang
pahamot. Ginpatindog nila ato nga parte sang pader sang Jerusalem hasta sa Malapad
nga Pader.
9 Ang sunod sa ila amo ang anak ni Hur nga si Refaya, nga pangulo sang katunga nga
distrito sang Jerusalem.
10 Ang sunod sa iya amo si Jedaya nga anak ni Harumaf. Ginpatindog niya ang parte
sang pader malapit sa iya balay. Ang sunod sa iya amo si Hatush nga anak ni
Hashabnea.
11 Ang nagpatindog sang sunod pa gid nga parte sang pader kag sang tore nga may
mga hurno amo sila ni Malkia nga anak ni Harim kag Hashub nga anak ni Pahat Moab.

---

* **3:1** *Tore sang Isa ka Gatos:* Siguro ang “isa ka gatos” amo ang iya kataason ukon ang kadamuon sang halintang sang iya hagdanan. † **3:3** *Puwertahan sang mga Isda:* Siguro diri ginapaagi ang mga isda nga ginadala sa siyudad. ‡ **3:6** *Daan nga Puwertahan:* ukon, *Puwertahan ni Jeshana*

12 Ang sunod sa ila amo ang anak ni Halohesh nga si Shalum, nga pangulo sang
katunga nga distrito sang Jerusalem. Ginbuligan siya sang iya mga anak nga babayi.
13 Ang nagpatindog sang Puwertahan nga Nagaatubang sa Pulopatag amo si Hanun
kag ang mga taga-Zanoa. Gintakod nila ang mga sira sini, kag ginhimuan sang mga
trangka. Ginpatindog man nila ang 1,500 feet nga pader hasta sa Puwertahan sang
Ginahabuyan sang Basura.§
14 Ang nagpatindog sang Puwertahan sang Ginahabuyan sang Basura amo ang anak
ni Recab nga si Malkia, nga pangulo sang distrito sang Bet Hakerem. Gintakod niya
ang mga sira sini, kag ginhimuan sang mga trangka.
15 Ang nagpatindog sang Puwertahan nga Pakadto sa Tuburan amo ang anak ni Col
Hoze nga si Shalum, nga pangulo sang distrito sang Mizpa. Gin-atupan niya ini,
gintakod ang mga sira, kag ginhimuan sang mga trangka. Ginpatindog man niya ang
pader sang palaligusan sa Siloam, malapit sa hardin sang hari, hasta sa hagdanan nga
nagapadulhog halin sa Banwa ni David.*
16 Ang sunod sa iya amo ang anak ni Azbuk nga si Nehemias, nga pangulo sang
katunga nga distrito sang Bet Zur. Ginpatindog niya ang pader nga nagaatubang sa
lulubngan† ni David hasta sa palaligusan nga ginpahimo kag sa elistaran sang mga
soldado.
17 Ang nagpatindog sang sunod nga parte sang pader amo ang mga Levita nga
ginapanguluhan ni Rehum nga anak ni Bani. Ang sunod sa iya amo si Hashabia nga
pangulo sang katunga nga distrito sang Keila.
18 Ang sunod sa iya amo ang iya mga kasimanwa nga ginapanguluhan sang anak ni
Henadad nga si Binui,‡ nga pangulo sang katunga nga distrito sang Keila.
19 Ang sunod amo ang anak ni Jeshua nga si Ezer nga pangulo sang Mizpa.
Ginpatindog niya ang parte sang pader nga nagaatubang sa talaguan sang mga armas
hasta sa corner sang pader.
20 Ang sunod pa gid amo si Baruc nga anak ni Zabai. Ginpatindog niya nga may
kapisan ang parte sang pader halin sa corner sang pader hasta sa puwertahan dampi
sang balay ni Eliashib nga pangulo nga pari.
21 Ang sunod sa iya amo si Meremot nga anak ni Uria kag apo ni Hakoz. Ginpatindog
niya ang parte sang pader halin sa puwertahan dampi sang balay ni Eliashib hasta sa
kilid sang sini nga balay.
22 Ang sunod nga nagpatindog sang parte sang pader amo ang mga pari sa palibot
sang Jerusalem.
23 Ang sunod sa ila amo si Benjamin kag Hashub. Ginpatindog nila ang parte sang
pader nga nagaatubang sa ila mga balay. Ang sunod sa ila amo si Azaria nga anak ni
Maasea kag apo ni Anania. Ginpatindog niya ang parte sang pader sa kilid sang iya
balay.
24 Ang sunod amo si Binui nga anak ni Henadad. Ginpatindog niya ang parte sang
pader halin sa balay ni Azaria hasta sa corner sang pader. Ikaduha na ini nga parte
sang pader *nga iya ginpatindog*.
25 Ang sunod pa gid amo si Palal nga anak ni Uzai. Ginpatindog niya ang parte sang
pader halin sa corner sang pader kag sang tore nga nagalabaw sa palasyo, malapit sa
ugsaran sang mga guwardya. Ang sunod sa iya amo si Pedaya nga anak ni Parosh,

§ **3:13** *Basura:* ukon, *Ipot sang Sapat* * **3:15** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1 kag 9:24. † **3:16** *lulubngan:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *mga lulubngan.* ‡ **3:18** *Binui:* Amo ini sa duha ka kopya sang Hebreo, sa Septuagint, kag sa Syriac. Sa kalabanan nga kopya sang Hebreo, *Bavai.*

26 kag ang mga suluguon sa templo nga nagaestar sa may *bulobukid sang* Ofel.
Ginpatindog nila ang parte sang pader pa-east, hasta sa Puwertahan nga Pakadto sa
Tubig kag sa nagalabaw nga tore.
27 Ang sunod sa ila amo ang mga taga-Tekoa. Ginpatindog nila ang parte sang pader
halin sa nagalabaw nga tore nga dako hasta sa pader sang *bulobukid sang* Ofel.
Ikaduha na ini nga parte sang pader *nga ila ginpatindog*.
28 Ang nagpatindog sang parte sang pader halin sa Puwertahan sang mga Kabayo
pataklad amo ang mga pari. *Ginpatindog sang* kada isa sa ila ang parte nga
nagaatubang sa iya balay.
29 Ang sunod sa ila amo si Zadok nga anak ni Imer. Ginpatindog niya ang parte sang
pader nga nagaatubang sa iya balay. Ang sunod sa iya amo ang anak ni Shecania nga si
Shemaya, nga guwardya sang Puwertahan sa East.
30 Ang sunod sa iya amo si Hanania nga anak ni Shelemia kag si Hanun nga ikaanom
nga anak ni Zalaf. Ikaduha na ini nga parte sang pader *nga ila ginpatindog*. Ang sunod
sa ila amo si Meshulam nga anak ni Berekia. Ginpatindog niya ang parte sang pader
nga nagaatubang sa iya balay.
31 Ang sunod pa gid amo si Malkia nga isa ka platero. Ginpatindog niya ang parte
sang pader hasta sa elistaran sang mga suluguon sa templo kag sang mga negosyante,
nga nagaatubang sa Puwertahan nga Tilipunan,§ kag hasta sa kuwarto nga ara sa
ibabaw sang corner sang pader.
32 Ang nagpatindog sang parte sang pader halin sa sadto nga kuwarto hasta sa
Puwertahan sang mga Karnero amo ang mga platero kag mga negosyante.

4

Ginbalabagan ang Pagpatindog sang Pader

1 Sang mabalitaan ni Sanbalat nga ginapatindog namon liwat ang pader, nangakig
gid siya kag ginyaguta niya kami nga mga Judio.
2 Sa atubangan sang iya mga kaupod kag sang mga soldado sang Samaria, nagsiling
siya, “Ano bala ang ginahimo sining makaluluoy nga mga Judio? Nagahunahuna bala
sila nga sa isa lang ka adlaw mapatindog nila liwat ang mga pader sang Jerusalem kag
makahalad sila liwat? Abi siguro nila magamit pa nila ang mga nasunog kag
nadugmok nga mga bato *sang pader*!”
3 Nagsiling man si Tobia nga Ammonhon nga ara sa tupad ni Sanbalat, “Bisan fox
lang ang magtaklas sa sina nga pader marumpag na ina!”
4 *Dayon nagpangamuyo ako,* “O Dios namon, pamatii kami kay ginainsulto kami.
Matabo kuntani sa ila ang ila mga insulto sa amon. Kabay pa nga bihagon sila sa iban
nga lugar.
5 Indi gid sila pagpatawara tungod kay gin-insulto* nila ikaw sa atubangan namon
nga mga nagaobra *sang pader*.”
6 Padayon ang amon pag-obra hasta nga katunga na sang kataason sang pader ang
amon napatindog, kay ang mga tawo nag-obra gid sing tudo.
7 Pero sang mabalitaan nila ni Sanbalat, Tobia, kag sang mga Arabo, mga
Ammonhon kag mga taga-Ashdod nga padayon ang pagpatindog sang pader sang
Jerusalem kag ang mga buho sini natabunan na, nangakig gid sila.
8 Nagplano sila tanan nga salakayon nila ang Jerusalem para gamuhon kami.
9 Pero nagpangamuyo kami sa amon Dios kag nagbutang sang mga guwardya
adlaw-gab-i, para protektaran ang amon kaugalingon.

§ **3:31** *Tilipunan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **4:5** *gin-insulto:* ukon, *ginpaakig*

10 Karon, nagsiling ang mga taga-Juda, “Ginakapoy na kami sa pag-obra. Kadamo pa
sang mga nagkalatiphag nga parte sang pader nga halakuton, gani indi namon ini
masarangan nga tapuson.”
11 Sa pihak nga bahin, nagsiling ang amon mga kaaway, “Kibuton ta lang sila nga ara
na kita sa ila lugar. Dayon pamatyon ta sila, kag mauntat na ang ila pag-obra.”
12 Ang mga Judio nga nagaestar malapit sa ila permi nagabalita sa amon sang ila
plano nga pagsalakay.†
13 Gani nagbutang ako sang mga tawo sa pagguwardya sa pinakamanubo nga mga
parte sang pader nga madali lang sudlon. Ginpaguwardya ko sila didto nga nagrupo sa
kada pamilya, kag may mga armas sila nga mga espada, bangkaw, kag pana.
14 Kag samtang ginahunahuna ko ang situasyon, ginpatawag ko ang mga pangulo,
mga opisyal, kag ang mga pumuluyo, kag ginsilingan, “Indi kamo magkahadlok sa
mga kaaway. Dumdumon ta lang ang makagagahom kag makatilingala nga Ginoo.
Magpakig-away kita para maluwas ta ang aton mga paryente, mga anak, mga asawa,
kag mga balay.”
15 Sang nabalitaan sang amon mga kaaway nga nahibaluan namon ang ila plano sa
pagsalakay sa amon, kag nareyalisar nila nga gin-guba sang Dios ang ila plano,
nagbalik kami tanan sa amon obra sa pader.
16 Pero halin sadto nga adlaw, katunga lang sang akon mga tinawo ang nagaobra
sang pader, kay ang katunga nagaguwardya nga may mga bangkaw, taming, pana, kag
panagang sa dughan. Ang mga opisyal nagatindog sa likod sang katawhan sang Juda
17 nga nagaobra sang pader. Samtang nagaobra sila, ang isa ka kamot nagakapot
sang gamit pang-obra kag ang isa ka kamot nagabitbit sang armas,
18 kag nagataklos pa sila sang espada. Ang manugpatunog sang budyong ara sa akon
tupad.
19 Nagsiling ako sa mga pangulo, mga opisyal, kag sa mga pumuluyo, “Malapad ang
aton ginaobra kag nagalayuanay kita sa pader,
20 gani kon mabatian ninyo ang tunog sang budyong, magtipon kamo diri sa akon.
Ang aton Dios amo ang magpakig-away para sa aton.”
21 Gani padayon ang amon pag-obra halin sa kaagahon hasta magsirom, kag ang
katunga sang mga tawo nagaguwardya nga armado.
22 Sadto nga tion, nagsiling man ako sa mga tawo nga nagaestar sa guwa sang
Jerusalem nga sila kag ang ila mga suluguon magsulod sa siyudad kon gab-i para
makaguwardya sila, kag pagkaaga makaobra naman sila.
23 *Tungod nga sige ang amon bantay,* ako kag ang akon mga paryente, mga tinawo,
kag mga guwardya wala na nag-ilis sang amon mga bayo. Kag bisan magkadto sa tubig
dala namon ang amon mga armas.‡

5

Ginbuligan ni Nehemias ang mga Imol

1 Karon nagreklamo ang iban nga mga lalaki kag ang ila mga asawa sa kapareho nila
nga mga Judio.
2 Nagsiling sila, “Dako ang amon pamilya kag nagakinahanglan kami sang pagkaon
para mabuhi.”
3 May iban man sa ila nga nagsiling, “Ginprenda na lang namon ang amon mga uma,
mga talamnan sang ubas, kag ang amon mga balay para may makaon kami sa tion
sang tiggulutom.”

† **4:12** *sang ila plano nga pagsalakay:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **4:23** *kag bisan...armas:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

4 May iban pa gid sa ila nga nagsiling, “Nakapanghulam kami sang kuwarta para
ibayad sa hari sa buhis sang amon mga uma kag mga talamnan sang ubas.
5 Bisan kami kag ang amon mga anak kapareho nila nga mga Judio, kinahanglan nga
ipaulipon namon sa ila ang amon mga anak *para may kuwarta kami*. Sa matuod lang,
ang iban namon nga mga anak nga babayi ginbaligya na namon nga ulipon. Pero wala
kami sing may mahimo tungod kay ang amon mga uma kag mga talamnan sang ubas
ginapanag-iyahan na sang iban.”
6 Sang mabatian ko ang ila mga reklamo nangakig gid ako.
7 Ginhunahuna ko sing maayo ang situasyon, kag dayon gin-akusar ko ang mga
pangulo kag mga opisyal. Siling ko, “Ginapabudlayan ninyo ang inyo mga kasimanwa!
Kay kon maghulam sila sa inyo sang kuwarta ginapasakaan ninyo.” Dayon ginpatipon
ko ang mga tawo para sa isa ka meeting.
8 Siling ko, “Ginatinguhaan gid naton sa aton masarangan nga matubos ang aton
kapareho nga mga Judio nga nagbaligya sang ila kaugalingon bilang ulipon sa mga
indi Judio. Pero karon, tungod sa inyo ginahimo, nagakapilitan naman sila nga
magbaligya sang ila kaugalingon. Permi na lang bala naton sila nga tubuson?”
Naghipos lang sila kay wala sila sing may irason.
9 Nagpadayon ako sa paghambal, “Indi maayo ang inyo ginahimo. Dapat kuntani
magkabuhi kamo nga may kahadlok sa Dios para indi kita pagyagutaon sang iban nga
mga nasyon nga aton kaaway.
10 Ako mismo kag ang akon mga paryente kag mga tinawo nagpahulam sang
kuwarta kag pagkaon* sa aton mga kasimanwa. Pero indi ta na sila pagpabayaron sa
ila mga utang!†
11 Karon mismo ibalik ninyo ang mga uma, mga talamnan sang ubas, mga talamnan
sang olibo, kag ang mga balay sang may utang sa inyo. Ibalik man ninyo ang saka sa
ginpahulam ninyo nga kuwarta, uyas, duga sang ubas, kag lana.”
12 Nagsabat sila, “Ibalik namon ato tanan sa ila. Indi na namon sila pagsukton.
Tumanon namon ang ginasiling mo.”
Dayon ginpatawag ko ang mga pari kag ginpasumpa sa ila atubangan ang mga
pangulo kag mga opisyal nga tumanon nila ang ila ginpromisa.
13 Ginwaswas ko dayon ang wagkos‡ sa akon hawak kag nagsiling, “Kabay pa nga
pareho sini ang himuon sang Dios sa inyo balay kag pagkabutang kon indi ninyo
pagtumanon ang inyo ginpromisa. Kabay pa nga dulaon niya ini tanan sa inyo.”
Ang tanan nga tawo didto nagsabat, “Kabay pa,” kag gindayaw nila ang GINOO. Kag
gintuman sang mga pangulo kag mga opisyal ang ila ginpromisa.

Ang Kaalwan ni Nehemias

14 Sa sulod sang dose ka tuig nga nagserbisyo ako bilang gobernador sang Juda, halin
sang ika-20 nga tuig hasta sang ika-32 nga tuig sang paghari ni Artaserkses, wala gid
ako kag ang akon mga paryente magbaton sang pagkaon nga para sa gobernador.
15 Pero ang mga gobernador nga nauna sa akon nangin palas-anon sang mga tawo,
tungod kay nagpangayo gid sila sang ila adlaw-adlaw nga pagkaon kag bino luwas pa
sang 40 ka bilog nga pilak. Pati ang ila mga opisyal nag-abuso sa mga tawo. Pero wala
ko gid ato ginhimo, tungod kay may pagtahod ako sa Dios.
16 Sa baylo, ginhimo ko ang tanan para mapatindog liwat ang pader sa bulig sang
akon mga tinawo. Kag wala gid ako§ nag-angkon sang duta.

---

* **5:10** *pagkaon:* sa literal, *uyas.* Amo man sa bersikulo 11. † **5:10** *indi ta na sila pagpabayaron sa ila mga utang:* ukon, *indi ta na pagpasakaan ang ila utang* ‡ **5:13** *wagkos:* Ang mga bayo sang una wala sing bulsa, gani ang ginahimo nila nga bulsa amo ang wagkos sa ila hawak. Ang pagwaswas sini nagasimbolo sang pagkadula sang tanan.
§ **5:16** *ako:* Amo ini sa Syriac, sa Septuagint, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *kami.*

17 Permi ko gani ginapakaon ang 150 ka Judio nga mga opisyal wala labot sa mga
bisita halin sa palibot nga mga nasyon.
18 Adlaw-adlaw ako nga nagapaihaw sang isa ka baka, anom ka matambok nga mga
karnero, kag madamo nga manok. Kag kada napulo ka adlaw nagapaguwa ako sang
madamo nga bino nga lain-lain sang klase. Bisan amo ini ang akon mga galastuhan
wala gid ako nagbaton sang pagkaon nga para sa gobernador, tungod kay nahibaluan
ko nga ginabug-atan na ang mga tawo.
19 *Nagpangamuyo ako,* "O Dios ko, kabay pa nga pakamaayuhon mo ako sa tanan nga
ginhimo ko para sa sini nga katawhan."

6

Ang Padayon nga Pagpamalabag sa Pagpatindog sang Pader

1 Karon nabalitaan ni Sanbalat, Tobia, Geshem nga Arabo, kag sang iban pa namon
nga mga kaaway nga natapos na namon ang pagpatindog sang pader kag wala na ini
sang mga buho, luwas na lang sa mga sira sini nga wala pa matakod.
2 Gani nagpadala si Sanbalat kag si Geshem sang sini nga mensahi sa akon: "Gusto
namon nga magpakigkita sa imo sa isa sang mga baryo sa patag sang Ono."
Pero nahibaluan ko nga may plano sila nga malain sa akon.
3 Gani nagpadala ako sang mga mensahero sa pagsiling sa ila nga, "Importante ang
akon ginaobra subong, gani indi ako makakadto dira. Indi ko mahimo nga untatan ang
pag-obra para lang magkadto dira."
4 Apat ka beses nila ako ginpadal-an sang amo gihapon nga mensahi kag apat ka
beses ko man sila nga ginpadal-an sang amo gihapon nga sabat.
5 Sa ikalima nga beses ginpakadto ni Sanbalat sa akon ang iya suluguon nga may
dala nga sulat nga abri na.
6 Kag amo ini ang nakasulat: "Ginsugiran ako ni Geshem* nga bisan diin siya
magkadto mabatian niya nga ikaw kag ang mga Judio nagaplano sa pagrebelde, kag
amo ina nga ginapatindog ninyo liwat ang pader. Kag suno sa iya nabatian, gusto mo
nga mangin hari sang mga Judio,
7 kag nagpili ka pa gani sang mga propeta nga magproklamar sa imo sa Jerusalem
nga ikaw na ang hari sang Juda. Sigurado nga mabalitaan gid ini sang hari, gani
magkadto ka diri kay estoryahan ta ini nga mga butang."
8 Amo ini ang akon sabat sa iya: "Wala sing kamatuoran inang imo mga
ginapanghambal. Ginhimo-himo mo lang ina."
9 Nahibaluan ko nga ginapahog lang nila kami para mauntat ang amon pag-obra.
Pero nagpangamuyo ako sa Dios nga pabakuron pa gid niya ako.
10 Isa ka adlaw, nagkadto ako kay Shemaya nga anak ni Delaya kag apo ni
Mehetabel, tungod kay indi siya makahalin sa iya balay.† Nagsiling siya sa akon,
"Magkitaay kita sa sulod sang templo sang Dios, kag trangkahan ta ang mga
puwertahan. Kay magaabot ang imo mga kaaway karon nga gab-i para patyon ka."
11 Pero nagsabat ako, "Gobernador ako; ngaa malagyo ako kag magpanago sa sulod
sang templo sa pagluwas sang akon kabuhi? Indi ako manago!"
12 Nareyalisar ko nga wala nagpakighambal ang Dios sa iya, kundi ginsuhulan lang
siya ni Sanbalat kag ni Tobia nga ihambal ato sa akon.
13 Gusto lang nila nga pahadlukon ako kag pahimuon sang sala paagi sa pagsunod sa
ginsiling ni Shemaya, para pakanubuon nila ako kag pakalainon sa mga tawo.

---

* **6:6** *Geshem:* ukon, *Gashmu* † **6:10** *tungod kay...balay:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

14 *Gani nagpangamuyo ako,* "O Dios ko, indi pagkalimti *nga silutan* si Tobia kag si
Sanbalat sa ila ginhimo *nga malain*, pati ang babayi nga propeta nga si Noadia kag ang
iban pa nga mga propeta nga nagtinguha sa pagpahadlok sa akon."

Natapos ang Pagpatindog sang Pader

15 Natapos ang pader sang ika-25 nga adlaw sang *ikaanom nga bulan, nga amo ang*
bulan sang Elul. Nahuman ini sa sulod sang 52 ka adlaw.
16 Sang mabalitaan ini sang amon mga kaaway sa palibot nga mga nasyon, nahadlok
kag nahuy-an sila. Nareyalisar nila nga natapos ato nga obra paagi sa bulig sang Dios.
17 Sadto nga panahon, nagasulatay si Tobia kag ang mga pangulo sang Juda.
18 Madamo nga taga-Juda ang nagsumpa nga mag-unong kay Tobia tungod kay
umagad siya ni Shecania nga anak ni Ara. Kag isa pa, napangasawa sang iya anak nga
si Jehohanan ang anak ni Meshulam nga anak ni Berekia.
19 Permi lang ako ginasugiran sang mga tawo parte sa maayo nga mga binuhatan ni
Tobia, kag permi man nila ginasugid sa iya ang akon ginpanghambal. Kag padayon
nga nagasulat si Tobia sa akon sa pagpahadlok sa akon.

7

Nagbutang sang mga Opisyal sa Jerusalem

1 Sang nahuman na ang pader sang siyudad, kag napangtakod na ang mga sira sini,
ginbutang sa ila katungdanan ang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*,
ang mga manugkanta *sa templo,* kag ang mga Levita.
2 Ginhatag ko ang responsibilidad sa pagdumala sa Jerusalem sa akon utod nga si
Hanani kaupod kay Hanania nga kumander sang *mga guwardya sa* mabakod nga kuta.
Ginpili ko si Hanania kay masaligan siya kag nagatahod sa Dios labaw sa kalabanan.
3 Nagsiling ako sa ila, "Indi ninyo pagpabay-an nga bukas ang mga puwertahan sang
siyudad kon udtong-adlaw,* bisan may mga guwardya pa nga nagabantay. Dapat
siradhan gid ini kag kandaduhan. Magbutang man kamo sang mga guwardya halin sa
mga pumuluyo sang Jerusalem. Ang iban sa ila ibutang *sa pader sang siyudad nga*
malapit sa ila mga balay, kag ang iban naman ibutang sa iban pa nga parte sang pader."

Ang mga Nagbalik Halin sa Pagkabihag
(Ezr. 2:1-70)

4 Sadto nga tion, malapad ang siyudad *sang Jerusalem* pero diutay lang ang mga
pumuluyo sini kag diutay man ang mga balay.
5 Gani ginbutang sang akon Dios sa akon hunahuna nga tipunon ang mga pangulo,
mga opisyal, kag ang iban pa nga mga pumuluyo para i-census sila suno sa kada
pamilya. Nakita ko ang lista sang mga pamilya nga una nga nagbalik halin sa
pagkabihag. Amo ini ang nakasulat didto:

> 6 Ang masunod amo ang mga Israelinhon sa probinsya sang Juda nga
> ginbihag sadto ni Haring Nebucadnezar sa Babilonia. Karon naghalin na
> sila sa Babilonia kag nagbalik sa Jerusalem kag sa iban pa nila nga mga
> banwa sa Juda.
> 7 Ang nagpangulo sa ila sa pagbalik amo sila ni Zerubabel, Jeshua, Nehemias,
> Azaria, Raamia, Nahamani, Mordecai, Bilshan, Misperet, Bigvai, Nehum, kag Baanah.
>
> Amo ini ang lista sang katawhan sang Israel *nga nagbalik halin sa pagkabihag*:

---

* **7:3** *udtong-adlaw:* Tion ini sang inugpahuway, gani posible nga ang kaaway gulpi nga magsalakay.

8 Mga kaliwat ni	
Parosh	2,172
9 Shefatia	372
10 Ara	652
11 Pahat Moab (halin sa mga pamilya ni Jeshua kag ni Joab)	2,818
12 Elam	1,254
13 Zatu	845
14 Zacai	760
15 Binui	648
16 Bebai	628
17 Azgad	2,322
18 Adonikam	667
19 Bigvai	2,067
20 Adin	655
21 Ater (nga ginatawag man nga Hezekia)†	98
22 Hashum	328
23 Bezai	324
24 Harif‡	112
25 Gibeon§	95

26 *Amo ini ang kadamuon sang mga tawo nga ang ila mga katigulangan nag-estar sa sining masunod nga mga banwa*:

Betlehem kag Netofa	188
27 Anatot	128
28 Bet Azmavet	42
29 Kiriat Jearim, Kefira, kag Beerot	743
30 Rama kag Geba	621
31 Micmash	122
32 Betel kag Ai	123
33 Nebo	52
34 Elam	1,254
35 Harim	320
36 Jerico	345
37 Lod, Hadid, kag Ono	721
38 Senaa	3,930

39 *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga pari *nga nagbalik halin sa pagkabihag*:

Mga kaliwat ni Jedaya (halin sa pamilya ni Jeshua)	973
40 Imer	1,052
41 Pashur	1,247
42 Harim	1,017

43 *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga Levita *nga nagbalik man halin sa pagkabihag*:

Mga kaliwat ni Jeshua kag Kadmiel (halin sa pamilya ni Hodavia)
44 Mga manugkanta *sa templo* nga mga kaliwat nila ni Asaf
45 Mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo* nga mga kaliwat nila ni Shalum, Ater, Taln

46 *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga suluguon sa templo *nga nagbalik man*
halin sa pagkabihag:
Mga kaliwat ni
Ziha, Hasufa, Tabaot,
47 Keros, Sia, Padon,
48 Lebana, Hagaba, Shalmai,
49 Hanan, Gidel, Gahar,
50 Reaya, Rezin, Nekoda,
51 Gazam, Uza, Pasea,
52 Besai, Meunim, Nefushesim,
53 Bakbuk, Hakufa, Harhur,
54 Bazlut, Mehida, Harsha,
55 Barkos, Sisera, Tema,
56 Nezia, kag Hatifa.
57 Nagbalik man halin sa pagkabihag ang mga kaliwat sang mga suluguon ni
Solomon:
Ang mga kaliwat ni
Sotai, Soferet, Perida,
58 Jaala, Darkon, Gidel,
59 Shefatia, Hatil,
Pokeret Hazebaim, kag Amon.*
60 Ang kadamuon nila nga mga kaliwat sang mga suluguon sa templo kag mga
kaliwat sang mga suluguon ni Solomon, 392.

61-62 May 642 man nga nagbalik *sa Jerusalem* halin sa mga banwa sang Tel
Mela, Tel Harsha, Kerub, Adon, kag Imer. Ini sila mga kaliwat ni Delaya,
Tobia, kag Nekoda, pero indi nila mapamatud-an nga mga Israelinhon sila.

63-64 Indi man mapamatud-an sang mga kaliwat ni Hobaya, Hakoz, kag
Barzilai nga mga pari sila. (Sang nagpangasawa ining si Barzilai, gindala
niya ang ngalan sang iya ugangan nga si Barzilai nga taga-Gilead.) Tungod
nga indi nila makita ang lista sang ila mga katigulangan, wala sila ginbaton
nga mga pari.
65 Ginsilingan sila sang gobernador *sang Juda* nga indi sila puwede magkaon
sang mga pagkaon nga ginhalad sa Dios hasta nga may ara sang pari nga
makapamangkot *sa Dios parte sa ila pagkapari paagi* sa Urim kag Thumim.†

66 Ang kabilugan sang mga nagbalik halin sa pagkabihag 42,360,
67 wala labot sa mga suluguon nila nga lalaki kag babayi nga 7,337 kag mga
manugkanta nga lalaki kag babayi nga 245.
68 May dala sila nga 736 ka kabayo, 245 ka mula,‡
69 435 ka camel, kag 6,720 ka donkey.

70 Ang iban nga mga pangulo sang mga pamilya nag-amot para sa pagpatindog
liwat sang templo. Ang gobernador naghatag sang walo ka kilo nga mga sensilyo
nga bulawan, 50 ka yahong *nga gamiton sa templo*, kag 530 ka panid nga bayo para
sa mga pari.
71 Ang iban nga mga pangulo sang mga pamilya naghatag para sa sini nga
buluhaton sang 168 ka kilo nga mga sensilyo nga bulawan kag 1,200 ka kilo nga pilak.

---

* **7:59** *Amon:* ukon, *Ami.* Tan-awa sa Ezr. 2:5. † **7:65** *Urim kag Thumim:* Duha ka butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios. ‡ **7:68** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

72 Ang kabilugan nga ginhatag sang iban pa nga mga tawo 168 ka kilo nga mga
sensilyo nga bulawan, 1,100 ka kilo nga pilak, kag 67 ka panid nga bayo para sa mga
pari.
73 Ang tagsa sa ila nagbalik sa mga banwa nga sa diin naghalin ang ila mga
pamilya, pati ang mga pari, ang mga Levita, ang mga manugkanta, ang mga
guwardya sang mga puwertahan *sang templo*, kag ang mga suluguon sa templo.

Ginbasa ni Ezra ang Kasuguan

Pag-abot sang ikapito nga bulan, sang nagaestar na ang mga Israelinhon sa ila mga
banwa,

8

1 nagtipon sila tanan *sa Jerusalem* nga may pag-isa, didto sa plasa nga ara sa
atubangan sang Puwertahan nga Pakadto sa Tubig. Ginpangabay nila si Ezra nga
manunudlo sang Kasuguan nga kuhaon niya *kag basahon* ang Libro sang Kasuguan ni
Moises nga ginpatuman sang GINOO sa mga Israelinhon.
2-3 Gani *sadto nga adlaw*, ang nahauna nga adlaw sang ikapito nga bulan, gindala ni
Ezra nga pari ang Kasuguan sa atubangan sang mga tawo—mga lalaki, mga babayi,
kag mga kabataan nga may buot na. Ginbasa niya ini sa ila sing mabaskog halin sang
pagbutlak sang adlaw hasta mag-udto, didto sa plasa nga ara sa atubangan sang
Puwertahan nga Pakadto sa Tubig. Ang tanan nga tawo nagpamati gid sing maayo sa
Libro sang Kasuguan.
4 Nagtindog si Ezra nga manunudlo sa mataas nga entablado nga kahoy nga
ginpatindog para sa sadto nga okasyon. Sa iya tuo nagatindog sila ni Matitia, Shema,
Anaya, Uria, Hilkia, kag Maasea. Kag sa iya wala nagatindog sila ni Pedaya, Mishael,
Malkia, Hashum, Hashbadana, Zacarias, kag Meshulam.
5 Makita si Ezra sang tanan tungod kay mataas ang iya ginatindugan. Kag sang
ginbuksan niya ang libro, nagtindog ang tanan nga tawo.
6 Gindayaw ni Ezra ang GINOO, ang gamhanan nga Dios! Kag nagsabat ang mga
tawo, "Amen! Amen!" samtang ginabayaw nila ang ila kamot. Dayon nagluhod sila
kag nagsimba sa GINOO.
7 Sang nagtindog na ang mga tawo, ginpaathag sa ila ang Kasuguan. Ang nagpaathag
sa ila amo ang mga Levita nga sila ni Jeshua, Bani, Sherebia, Jamin, Akub, Shabetai,
Hodia, Maasea, Kelita, Azaria, Jozabad, Hanan, kag Pelaya.
8 Nagbasa sila sa Libro sang Kasuguan sang Dios kag ginpaathag ang kahulugan
sini,* para maintiendihan sang mga tawo.
9 Samtang nagapamati ang mga tawo sa ginasiling sang Kasuguan, nagahibi sila.
Nagsiling sa ila si Nehemias nga gobernador, si Ezra nga pari kag manunudlo sang
Kasuguan, kag ang mga Levita nga nagapaathag sa ila sang Kasuguan, "Ang ini nga
adlaw balaan sa GINOO nga inyo Dios, gani indi kamo maghibi."
10 Nagsiling pa gid si Nehemias, "Magselebrar kamo kag magkaon sang manamit nga
mga pagkaon kag mag-inom sang manamit nga mga ilimnon. Hatagi ninyo ang mga
wala sing pagkaon, kay ang ini nga adlaw balaan sa Ginoo. Kag indi kamo
magpangasubo, kay ang kalipay nga ginahatag sang GINOO makapabakod sa inyo."
11 Nagsiling man ang mga Levita, "Maghipos kamo! Indi kamo magpangasubo! Kay
balaan ang ini nga adlaw."
12 Gani naglakat ang tanan nga tawo para magkaon kag mag-inom kag maghatag
sang pagkaon sa iban. Nagselebrar sila nga may dako nga kalipay tungod kay
naintiendihan nila ang mga mensahi *sang Dios* nga ginbasa sa ila.

---

* **8:8** *ginpaathag ang kahulugan sini:* Siguro lakip na diri ang pagtranslate sang Kasuguan halin sa Hebreo pakadto sa Aramico.

Ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag

13 Sang ikaduha nga adlaw sang sadto nga bulan, nagtipon kay Ezra ang mga
pangulo sang mga pamilya, ang mga pari kag ang mga Levita para magtuon pa gid
parte sa Kasuguan.
14 Nadiskobrehan nila sa Kasuguan nga nagsugo ang GINOO paagi kay Moises nga
ang mga Israelinhon dapat mag-estar sa mga payag sa tion sang piesta nga ginahiwat
sa ikapito nga bulan.
15 Kag dapat nila nga ipahibalo sa Jerusalem kag sa iban pa nila nga mga banwa ang
sugo *sang GINOO* nga magkadto sila sa kabukiran kag magpanguha sang mga sanga
sang olibo, mirto, palma, kag sang mga sanga sang madabong nga mga kahoy para
himuon nga mga payag, suno sa nasulat *sa Kasuguan*.
16 Gani nagpanguha ang mga tawo sang mga sanga kag naghimo sang payag sa
matapan nga atop sang ila mga balay, sa mga ugsaran sang ila mga balay, sa ugsaran
sang templo sang Dios, sa plasa nga ara sa atubangan sang Puwertahan nga Pakadto sa
Tubig, kag sa Puwertahan ni Efraim.
17 Tanan sila nga nagbalik halin sa pagkabihag naghimo sang mga payag kag didto
nag-estar. Malipayon gid sila; wala sila makaagi selebrar nga pareho sina halin sang
panahon ni Josue nga anak ni Nun.
18 Adlaw-adlaw nagabasa si Ezra sa Libro sang Kasuguan sang Dios *sa atubangan
sang mga tawo,* halin sa nahauna nga adlaw *sang piesta* hasta sa katapusan nga adlaw.
Ginselebrar nila ang piesta sang pito ka adlaw, kag sang ikawalo nga adlaw nagtipon
sila *sa pagsimba sa GINOO*, suno sa Kasuguan.

9

Nagtuad ang mga Israelinhon sang Ila mga Sala

1 Sang ika-24 nga adlaw sang amo man nga bulan, nagtipon ang mga Israelinhon
para magpuasa. Nagsuksok sila sang sako kag nagbutang sang abo sa ila ulo *sa
pagpakita sang ila pagpangasubo*.
2 Wala nila ginpaintra ang mga indi Israelinhon. Nagtindog sila kag gintuad nila ang
ila mga sala kag ang mga sala sang ila mga katigulangan.
3 Nagpabilin sila sa pagtindog sa sulod sang tatlo ka oras samtang ginabasa sa ila ang
Libro sang Kasuguan sang GINOO nga ila Dios. Kag sa sulod sang tatlo ka oras nagtuad
sila sang ila mga sala kag nagsimba sa GINOO nga ila Dios.
4 Ang iban nga mga Levita nagatindog sa hagdanan, nga nagapangamuyo sing tudo
sa GINOO nga ila Dios. Sila amo si Jeshua, Bani, Kadmiel, Shebania, Buni, Sherebia,
Bani, kag Kenani.
5 Ang mga Levita nga *nagpanawag sa mga tawo sa pagsimba amo* sila ni Jeshua,
Kadmiel, Bani, Hashabnea, Sherebia, Hodia, Shebania, kag Petahia. Siling nila,
"Tindog kamo kag dayawa ang GINOO nga inyo Dios nga nagakabuhi hasta san-o."
Dayon nagsiling sila, "O GINOO, dalayawon ang imo pagkagamhanan! Indi ini
matupungan sang amon mga pagdayaw.
6 Ikaw lang ang GINOO. Ginhimo mo ang kalangitan, ang duta, ang dagat, kag ang
tanan nga ara sa ila. Ginahatagan mo sang kabuhi ang tanan mo nga tinuga, kag
ginasimba ka sang mga langitnon nga mga tinuga.
7 "Ikaw ang GINOONG Dios nga nagpili kay Abram kag nagdala sa iya paguwa sa Ur
nga sakop sang mga Kaldeanhon.* Kag gin-ngalanan mo siya nga Abraham.
8 Nakita mo nga matutom siya sa imo, kag naghimo ka sang kasugtanan sa iya nga
ihatag mo sa iya mga kaliwat ang duta sang mga Canaanhon, Hithanon, Amornon,

* **9:7** *Kaldeanhon:* Mga katawhan nga nagaestar sang una sa south sang Babilonia. Sang ulihi nangin Kaldeanhon ang tawag sa mga taga-Babilonia.

Periznon, Jebusnon, kag sang mga Girgashnon. Kag gintuman mo ang imo promisa sa
ila, tungod kay matarong ka.
9 "Nakita mo ang pag-antos sang amon mga katigulangan sa Egypt. Nabatian mo ang
pagpangayo nila sang bulig sa imo sang didto sila sa Mapula nga Dagat.
10 Naghimo ka sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang kontra sa hari
sang Egypt,† kag sa tanan niya nga mga opisyal kag katawhan, kay nahibaluan mo kon
paano nila gindaogdaog ang amon mga katigulangan. Kag ang imo ngalan bantog pa
hasta subong.
11 Gintunga mo ang dagat sa atubangan sang imo katawhan para matabok nila ini
nga nagalakat sa mamala nga duta. Pero ginlumsan mo ang ila mga kaaway nga
naglagas sa ila. Pareho sila sa bato nga naglugdang sa mabaskog nga tubig.
12 Kon adlaw, gintuytuyan mo sila paagi sa panganod nga daw haligi, kag kon gab-i,
paagi sa kalayo nga daw haligi, sa paghatag sang kasanag sa ila ginalaktan.
13 "Nagpanaog ka sa Bukid sang Sinai halin sa langit kag nagpakighambal ka sa ila.
Ginhatagan mo sila sang husto nga mga pagpanudlo kag maayo nga mga sugo kag mga
pagsulundan.
14 Gintudluan mo sila parte sa ila nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway. Kag
ginsugo mo sila paagi sa imo alagad nga si Moises nga tumanon nila ang imo mga sugo,
mga pagsulundan, kag mga pagpanudlo.
15 Sang gin-gutom sila, ginhatagan mo sila sang pagkaon halin sa langit. Kag sang
gin-uhaw sila, ginpainom mo sila sang tubig halin sa bato. Ginsilingan mo sila nga
sudlon nila kag panag-iyahan ang duta nga imo ginsumpa nga ihatag sa ila.
16 Pero sila nga amon mga katigulangan nangin matinaas-taason, matig-a sing ulo,
kag indi matinumanon sa imo mga sugo.
17 Indi sila gusto magpamati *sa imo mga ginasiling,* kag ginkalimtan lang nila ang
mga milagro nga imo ginpanghimo sa ila. Nangin matig-a ang ila mga ulo, kag
nagrebelde sila sa imo paagi sa pagpili sang pangulo nga magdala sa ila pabalik sa
pagkaulipon *sa Egypt*. Pero mapinatawaron ka nga Dios, maluluy-on, mabinalak-on,
indi dali mangakig, kag mahigugmaon. Gani wala mo sila pagsikwaya,
18 bisan naghimo sila sang imahen nga baka, kag nagsiling, 'Amo ini ang aton dios
nga nagpaguwa sa aton sa Egypt.' Puwerte gid ang ila pag-insulto sa imo!
19 Pero tungod sang imo dako nga kaluoy sa ila, wala mo sila pagpabay-i sa
kamingawan. Wala mo pagkuhaa ang panganod nga daw haligi nga nagatuytoy sa ila
kon adlaw, kag amo man ang kalayo nga daw haligi nga nagahatag sang kasanag sa ila
ginalaktan kon gab-i.
20 Ginhatag mo sa ila ang imo maayo nga Espiritu sa pagtudlo sa ila. Padayon mo sila
nga ginpakaon sang manna,‡ kag ginhatagan sang tubig sa ila kauhaw.
21 Ginhatagan mo sila sang ila mga kinahanglanon sa sulod sang 40 ka tuig sa
kamingawan, gani wala gid sila makulangi. Wala magdaan ang ila mga bayo kag wala
man malap-uki ang ila mga tiil sa pagpanglakaton.
22 "Ginpapierdi mo sa ila ang mga ginharian, mga nasyon, kag ang mga duta sa ila
palibot. Gin-agaw nila ang duta sang Heshbon nga ginadumalahan ni Haring Sihon,
kag ang duta sang Bashan nga ginadumalahan ni Haring Og.
23 Ginpadamo mo ang ila mga kaliwat, pareho sa mga bituon sa langit. Gindala mo
sila sa duta nga imo ginpromisa sa ila mga katigulangan nga sudlon nila kag
panag-iyahan.
24 Ginsulod matuod nila ini kag ginsakop. Ginpapierdi mo sa ila ang mga Canaanhon
nga nagaestar sa sadto nga duta. Gintugyan mo sa ila ang mga Canaanhon pati ang ila
mga hari para himuon sang imo katawhan ang gusto nila nga himuon sa ila.

† **9:10** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* ‡ **9:20** *manna:* Tan-awa sa Exo. 16 parte sa sini nga pagkaon.

25 Gin-agaw sang imo katawhan ang napaderan nga mga banwa kag ang
mapatubason nga mga duta. Gin-agaw man nila ang mga balay nga puno sang maayo
nga mga butang, kag ang mga bubon, mga talamnan sang ubas, mga talamnan sang
olibo kag iban pa nga mga kahoy nga nagapamunga, nga puwerte kadamo. Nagkaon
sila hasta nga nabusog sila kag nagmayo ang ila lawas. Nagkalipay sila sa imo puwerte
nga kaayo sa ila.
26 "Pero sa pihak sina, nagsupak sila kag nagrebelde sa imo. Gintalikdan nila ang
imo Kasuguan, kag ginpatay nila ang imo mga propeta nga nagtawag sa ila nga
magbalik sa imo. Puwerte gid ang ila pag-insulto sa imo!
27 Gani gintugyan mo sila sa ila mga kaaway nga nagpaantos sa ila. Pero sang
ginpaantos sila nagpangayo sila sang bulig sa imo, kag ginpamatian mo pa gihapon
sila didto sa langit. Kag sa dako mo nga kaluoy, ginhatagan mo sila sang mga pangulo
nga nagluwas sa ila sa kamot sang ila mga kaaway.
28 "Pero kon maayo na gani ang ila kahimtangan nagahimo naman sila sing malain
sa imo atubangan. Dayon ginapabay-an mo sila sa kamot sang ila mga kaaway para
gamhan sila. Kag kon magpangayo naman sila liwat sang imo bulig, ginapamatian mo
sila didto sa langit. Kag sa imo kaluoy ginaluwas mo sila permi.
29 Ginpaandaman mo sila nga magtuman liwat sila sa imo Kasuguan, pero nangin
matinaas-taason sila kag wala nila gintuman ang imo mga sugo. Nagpakasala sila
kontra sa imo mga sugo nga nagahatag sang *maayo nga* kabuhi sa nagatuman sini. Sa
katig-a sang ila mga ulo nagtalikod sila sa imo, kag indi sila gusto magpamati sa imo.
30 Sa malawig nga mga tinuig ginbatas mo sila, kag ginpaandaman sila sang imo
Espiritu paagi sa mga propeta. Pero wala sila nagsapak, gani gintugyan mo sila sa mga
katawhan sa palibot nila.
31 Pero tungod sa imo dako nga kaluoy, wala mo sila pagpabay-i ukon paglaglaga
sing bug-os, kay maluluy-on kag mabinalak-on ka nga Dios.
32 "Ikaw nga amon Dios makagagahom kag makatilingala gid. Ginatuman mo ang
imo kasugtanan kag ginapakita mo ang imo gugma. Karon, indi pag-ibaliwala ang
amon mga pag-antos. Nag-antos kami tanan nga imo katawhan, pati ang amon mga
hari, mga pangulo, mga pari, mga propeta, kag mga katigulangan, halin pa sang tion
nga ginpaantos kami sang mga hari sang Assyria hasta subong.
33 Matarong ang ginhimo mo nga pagsilot sa amon. Matutom ka gid sa amon, pero
kami ya nagpakasala.
34 Ang amon mga hari, mga pangulo, mga pari, kag mga katigulangan wala
magtuman sang imo Kasuguan. Wala nila ginsapak ang imo mga sugo kag mga
paandam.
35 Bisan may ara sila sang ila kaugalingon nga ginharian, kag nagaeksperiensya
sang imo dako nga kaayo, kag bisan ginhatagan mo sila sang malapad kag
mapatubason nga duta, wala gihapon sila mag-alagad sa imo kag wala magtalikod sa
ila malain nga mga pangginawi.
36 Amo gani nga mga ulipon kami subong sa sini nga duta nga ginhatag mo sa amon
mga katigulangan, sa diin makakaon sila sang mga patubas sini kag sang iban pa nga
maayo nga mga produkto sini.
37 Ang bugana nga mga patubas sang duta nagakadto sa mga hari nga ginapahari mo
sa amon tungod sa amon mga sala. Ginahimo nila ang ila luyag himuon sa amon kag
sa amon mga kasapatan, kag puwerte ang amon pag-antos.

Naghimo sang Kasugtanan ang mga Tawo

38 "Tungod sadto, kami nga mga Judio naghimo sang isa ka mabakod nga
kasugtanan. Ginsulat ini kag ginpirmahan§ sang amon mga pangulo, mga pari, kag

§ **9:38** *ginpirmahan:* sa literal, *ginselyuhan*

mga Levita.”

10

1 Ang una nga nagpirma amo si Gobernador Nehemias nga anak ni Hacalia, kag si
Zedekia.
2-8 Ang mga pari *nga nagpirma amo sila ni* Seraya, Azaria, Jeremias, Pashur, Amaria,
Malkia, Hatush, Shebania, Maluc, Harim, Meremot, Obadias, Daniel, Gineton, Baruc,
Meshulam, Abia, Miamin, Maazia, Bilgai, kag Shemaya.
9-13 Ang mga Levita *nga nagpirma amo sila ni* Jeshua nga anak ni Azania, Binui nga
halin sa pamilya ni Henadad, Kadmiel, Shebania, Hodia, Kelita, Pelaya, Hanan, Mica,
Rehob, Hashabia, Zacur, Sherebia, Shebania, Hodia, Bani, kag Beninu.
14-27 Ang mga pangulo *nga nagpirma amo sila ni* Parosh, Pahat Moab, Elam, Zatu,
Bani, Buni, Azgad, Bebai, Adonia, Bigvai, Adin, Ater, Hezekia, Azur, Hodia, Hashum,
Bezai, Harif, Anatot, Nebai, Magpiash, Meshulam, Hezir, Meshezabel, Zadok, Jadua,
Pelatia, Hanan, Anaya, Hoseas, Hanania, Hashub, Halohesh, Pilha, Shobek, Rehum,
Hashabna, Maasea, Ahia, Hanan, Anan, Maluc, Harim, kag Baanah.

Ang Kasugtanan

28 Ang iban pa nga mga katawhan sang Israel, pati mga pari, mga Levita, mga
guwardya sang mga puwertahan *sang templo*, mga manugkanta, mga suluguon sa
templo, kag ang tanan nga nagseparar sang ila kaugalingon sa mga indi Israelinhon
nga nag-estar sa amon duta para magsunod sa Kasuguan sang Dios, pati ang ila mga
asawa kag mga kabataan nga may buot na,
29 nagasumpa kaupod sang amon mga pangulo nga tumanon namon ang Kasuguan
nga ginhatag sang Dios paagi sa iya alagad nga si Moises. Nagasumpa man kami nga
batunon namon ang pagpakamalaot sang Dios kon indi namon matuman ang amon
promisa nga sundon namon ang tanan nga sugo kag pagsulundan sang GINOO nga
amon Dios.
30 Nagapromisa kami nga indi namon pagtugutan nga magpangasawa ukon
magpamana ang amon mga anak sa mga indi Israelinhon nga nagaestar sa amon duta.
31 *Nagapromisa man kami nga* kon magbaligya ining mga indi Israelinhon sang uyas
ukon sang bisan ano nga inugbaligya sa Adlaw nga Inugpahuway ukon sa iban nga
balaan nga adlaw, indi gid kami magbakal. Kag kada ikapito nga tuig, indi gid namon
pagtamnan ang amon duta, kag indi na namon pagsukton ang utang sang iban.
32 Nagapromisa pa gid kami nga tumanon namon ang sugo nga maghatag kami kada
tuig sang apat ka gramo nga pilak para sa buluhaton sa templo sang amon Dios.
33 Ini para inuggasto sa tinapay nga ginahalad sa presensya sang Dios, sa mga halad
nga ginasunog kag mga halad nga regalo nga ginahalad adlaw-adlaw, sa mga halad
para sa mga Adlaw nga Inugpahuway, para sa Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, kag
sa iban pa nga natalana nga mga piesta, kag sa iban pa nga mga halad nga balaan
pareho sang halad sa pagpakatinlo nga ginahalad para matubos ang katawhan sang
Israel sa ila mga sala. Ginagamit man ato nga kuwarta sa iban pa nga mga
kinahanglanon sa templo sang amon Dios.
34 Kami nga mga katawhan, pati ang amon mga pari kag mga Levita, naggabot-gabot
para mahibaluan namon kon san-o magdala sang inuggatong ang tagsa namon ka
pamilya kada tuig para panggatong sa mga halad sa halaran sang GINOO nga amon
Dios, suno sa nasulat sa Kasuguan.
35 *Nagapromisa man kami nga* dal-on namon sa templo sang GINOO kada tuig ang
una nga patubas sang amon uma kag ang una nga bunga sang amon mga tanom.

36 Dal-on man namon sa mga pari nga nagaalagad sa templo sang amon Dios ang
amon kamagulangan nga mga anak nga lalaki, pati man ang kamagulangan sang
amon mga baka, karnero, kag kanding, suno sa nasulat sa Kasuguan.
37 *Nagapromisa pa gid kami nga* dal-on namon sa mga pari, didto sa bodega sang
templo sang amon Dios, ang amon pinakamaayo nga klase sang harina kag ang iban
pa nga mga halad nga regalo. Dal-on man namon ang amon pinakamaayo nga mga
prutas, kag ang pinakamaayo nga bag-o nga bino kag lana sang olibo. Dal-on man
namon sa mga Levita ang ikanapulo sang amon mga patubas, kay sila ang
nagapangolekta sang mga ikanapulo sa tanan nga banwa nga may mga uma. Kon
magpangolekta na sang mga ikanapulo ang mga Levita,
38 updan sila sang pari nga kaliwat ni Aaron. Kag ang ikanapulo nga parte sang
makolekta dal-on sang mga Levita sa bodega sang templo sang amon Dios.
39 Ang mga Israelinhon, pati na ang mga Levita, dapat magdala sang mga halad nga
uyas, duga sang ubas kag lana didto sa bodega nga sa diin ginabutang ang mga
kagamitan sang templo kag sa diin nagatiner ang mga pari nga nagaalagad, ang mga
guwardya sang mga puwertahan *sang templo*, kag ang mga manugkanta.
Gani nagapromisa kami nga indi namon pagpabay-an ang templo sang amon Dios.

11

Ang mga Pumuluyo sang Jerusalem

1 Sang sadto nga tion, ang mga pangulo sang katawhan *sang Israel* nagaestar sa
Jerusalem, ang balaan nga siyudad. Karon, naggabot-gabot ang katawhan agod sa
kada napulo ka pamilya may isa ka pamilya nga mag-estar sa Jerusalem, samtang ang
nabilin magpabilin sa ila mga banwa.
2 Gindayaw sang mga tawo ang tanan nga nagbuluntar nga mag-estar sa Jerusalem.
3-4 Ang iban nga mga Israelinhon, pati mga pari, mga Levita, mga suluguon sa
templo, kag ang mga kaliwat sang mga suluguon ni Solomon, padayon nga nag-estar
sa ila kaugalingon nga mga duta sa nagkalain-lain nga banwa sang Juda. Ang iban nga
mga katawhan sang Juda kag Benjamin nag-estar sa Jerusalem.

Amo ini ang mga pangulo sang mga probinsya *sang Juda kag Benjamin* nga
nag-estar sa Jerusalem.

Halin sa tribo ni Juda:
si Ataya nga anak ni Uzia (si Uzia anak ni Zacarias; si Zacarias anak ni Amaria; si
Amaria anak ni Shefatia; kag si Shefatia anak ni Mahalalel nga halin sa kaliwat
ni Perez);
5 si Maasea nga anak ni Baruc (si Baruc anak ni Col Hoze; si Col Hoze anak ni
Hazaya; si Hazaya anak ni Adaya; si Adaya anak ni Joyarib; kag si Joyarib anak
ni Zacarias nga halin sa kaliwat ni Shela).
6 (Sa mga kaliwat ni Perez may 468 ka maabilidad nga mga lalaki nga nag-estar
man sa Jerusalem.)
7 Halin sa tribo ni Benjamin:
si Salu nga anak ni Meshulam (si Meshulam anak ni Joed; si Joed anak ni Pedaya;
si Pedaya anak ni Kolaya; si Kolaya anak ni Maasea; si Maasea anak ni Itiel; kag
si Itiel anak ni Jeshaya);
8 ang sunod kay Salu* amo si Gabai kag si Salai.
Ang kadamuon sang mga Benjaminhon 928 *tanan*.

* **11:8** *ang sunod kay Salu:* ukon, *ang mga paryente ni Salu*

9 Si Joel nga anak ni Zicri amo ang ila pinakapangulo kag ang ikaduha sa iya amo
si Juda nga anak ni Hasenua.
10 Halin sa mga pari:
si Jedaya nga anak ni Joyarib, si Jakin,
11 kag si Seraya nga anak ni Hilkia (si Hilkia anak ni Meshulam; si Meshulam anak
ni Zadok;
si Zadok anak ni Merayot; kag si Merayot anak ni Ahitub nga manugdumala sa
templo sang Dios);
12 ang ila kaupod nga nagapangabudlay sa templo nga 822 ka lalaki;
si Adaya nga anak ni Jeroham (si Jeroham anak ni Pelalia; si Pelalia anak ni Amzi;
si Amzi anak ni Zacarias; si Zacarias anak ni Pashur; kag si Pashur anak ni
Malkia);
13 ang mga kaupod ni Adaya nga 242 ka lalaki nga mga pangulo sang mga pamilya;
si Amashsai nga anak ni Azarel (si Azarel anak ni Azai; si Azai anak ni
Meshilemot; kag si Meshilemot anak ni Imer);
14 ang mga kaupod ni Amashsai nga 128 ka lalaki nga may mga abilidad.
Ang ila pinakapangulo amo si Zabdiel nga anak ni Hagedolim.
15 Halin sa mga Levita:
si Shemaya nga anak ni Hashub (si Hashub anak ni Azrikam; si Azrikam anak ni
Hashabia; kag si Hashabia anak ni Buni);
16 si Shabetai kag si Jozabad, nga amo ang duha nga gintugyanan nga magdumala
sa mga buluhaton sang mga Levita sa guwa sang templo;
17 si Matania nga anak ni Mica (si Mica anak ni Zabdi, kag si Zabdi anak ni Asaf). Si
Matania amo ang nagapanguna sa mga manugkanta sa pagkanta sang
pangamuyo sang pagpasalamat;
si Bakbukia nga kaupod ni Matania;
si Abda nga anak ni Shamua (si Shamua anak ni Galal, kag si Galal anak ni
Jedutun).
18 Ang kadamuon sang mga Levita nga nag-estar sa *Jerusalem, ang* balaan nga
siyudad, 284 tanan.
19 Halin sa mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*:
si Akub kag si Talmon, kag ang ila mga kaupod nga mga guwardya nga 172 ka
lalaki.

20 Ang iban nga mga Israelinhon, pati mga pari kag mga Levita, nag-estar sa mga
duta nga ginpanubli nila sa ila mga katigulangan sa nagkalain-lain nga banwa sang
Juda.
21 Pero ang mga suluguon sa templo nga ginadumalahan ni Ziha kag ni Gishpa didto
nag-estar sa *bulobukid sang* Ofel.
22 Ang pinakapangulo sang mga Levita sa Jerusalem amo si Uzi nga anak ni Bani. (Si
Bani anak ni Hashabia; si Hashabia anak ni Matania; kag si Matania anak ni Mica.) Si
Uzi isa sa mga kaliwat ni Asaf, nga amo ang mga manugkanta sa templo sang Dios.
23 Ang hari ang nagmando sa mga manugkanta parte sa ila mga buluhaton kada
adlaw.
24 Si Petahia nga anak ni Meshezabel, nga isa sa mga kaliwat ni Zera nga anak ni
Juda, amo ang representante sang katawhan *sang Israel* sa hari *sang Persia*.
25 Ang iban nga mga katawhan sang Juda nag-estar sa mga banwa nga malapit sa ila
mga uma. Ang iban sa ila nag-estar sa Kiriat Arba, Dibon, Jekabzeel, kag sa mga baryo
sa palibot sang sini nga mga banwa.
26 *Ang iban sa ila nag-estar* sa Jeshua, Molada, Bet Pelet,
27 Hazar Shual, Beersheba kag sa mga baryo sa palibot sini.

28 *May ara man sa ila nga nag-estar* sa Ziklag, sa Mecona kag sa mga baryo sa palibot
sini,
29 sa En Rimon, Zora, Jarmut,
30 Zanoa, Adulam, kag sa mga baryo sa palibot sang sini nga mga banwa. *Ang iban pa
gid sa ila nag-estar* sa Lakish kag sa malapit nga mga uma, kag sa Azeka kag sa mga
baryo sa palibot sini. Gani nag-estar ang katawhan sang Juda halin sa Beersheba hasta
sa Pulopatag sang Hinom.
31 Ang iban nga mga katawhan sang Benjamin nag-estar sa Geba, Micmash, Aya,
Betel kag sa mga baryo sa palibot sini.
32 *Ang iban sa ila nag-estar* sa Anatot, Nob, Anania,
33 Hazor, Rama, Gitaim,
34 Hadid, Zeboim, Nebalat,
35 Lod, Ono, kag sa Pulopatag sang mga Manug-obra.
36 Ang iban nga mga Levita nga nag-estar sa Juda ginpaestar upod sa katawhan sang
Benjamin.

12

Ang mga Pari kag ang mga Levita

1-7 Amo ini ang lista sang mga pari kag sang mga Levita nga nagbalik *halin sa
pagkabihag* kaupod ni Zerubabel nga anak ni Shealtiel kag ni Jeshua *nga pangulo nga
pari.* Ang mga pari amo sila ni Seraya, Jeremias, Ezra, Amaria, Maluc, Hatush,
Shecania, Rehum, Meremot, Iddo, Ginetoi,* Abia, Miamin,† Moadia, Bilga, Shemaya,
Joyarib, Jedaya, Salu, Amok, Hilkia, kag Jedaya. Sila ang mga pangulo sang ila
kapareho nga mga pari kag sang mga kaupod sini sang panahon ni Jeshua.
8 Ang mga Levita amo sila ni Jeshua, Binui, Kadmiel, Sherebia, Juda kag Matania. Si
Matania kag ang iya mga kaupod amo ang gintugyanan sa pagkanta sang mga kanta
sang pagpasalamat.
9 Kag si Bakbukia, Uni, kag ang ila mga kaupod amo ang gintugyanan sa pagsabat sa
sadto nga kanta.

Ang mga Kaliwat sang Pangulo nga Pari nga si Jeshua

10 Si Jeshua amay ni Joyakim.
Si Joyakim amay ni Eliashib.
Si Eliashib amay ni Joyada.
11 Si Joyada amay ni Jonatan.
Kag si Jonatan amay ni Jadua.

Ang mga Pangulo sang mga Pamilya sang mga Pari

12 Sang si Joyakim ang pangulo nga pari amo ini ang mga pangulo sang mga
pamilya sang mga pari:

Si Meraya ang pangulo sang pamilya ni Seraya.
Si Hanania ang pangulo sang pamilya ni Jeremias.
13 Si Meshulam ang pangulo sang pamilya ni Ezra.
Si Jehohanan ang pangulo sang pamilya ni Amaria.
14 Si Jonatan ang pangulo sang pamilya Maluc.
Si Jose ang pangulo sang pamilya ni Shebania.‡
15 Si Adna ang pangulo sang pamilya ni Harim.
Si Helkai ang pangulo sang pamilya ni Merayot.§

---

* **12:1-7** *Ginetoi:* ukon, *Gineton* † **12:1-7** *Miamin:* ukon, *Miniamin* ‡ **12:14** *Shebania:* ukon, *Shecania* § **12:15** *Merayot:* ukon, *Meremot*

16 Si Zacarias ang pangulo sang pamilya ni Iddo.
Si Meshulam ang pangulo sang pamilya ni Gineton.
17 Si Zicri ang pangulo sang pamilya ni Abia.
Si Piltai ang pangulo sang pamilya ni Miniamin kag ni Moadia.
18 Si Shamua ang pangulo sang pamilya ni Bilga.
Si Jehonatan ang pangulo sang pamilya ni Shemaya.
19 Si Matenai ang pangulo sang pamilya ni Joyarib.
Si Uzi ang pangulo sang pamilya ni Jedaya.
20 Si Kalai ang pangulo sang pamilya ni Salu.
Si Eber ang pangulo sang pamilya ni Amok.
21 Si Hashabia ang pangulo sang pamilya ni Hilkia.
Si Netanel ang pangulo sang pamilya ni Jedaya.

Ang mga Pangulo sang mga Pamilya sang mga Levita

22 Sang panahon sang paghari ni Darius sa Persia, ginlista ang mga ngalan sang mga pangulo sang mga pamilya sang mga pari kag sang mga Levita, sadtong panahon *sang mga pangulo nga pari nga sila* ni Eliashib, Joyada, Johanan, kag Jadua.
23 Ang mga pangulo sang mga pamilya sang mga Levita nalista sa Libro sang Kasaysayan hasta sang panahon ni Johanan nga apo ni Eliashib.
24 Amo ini ang mga pangulo sang mga pamilya sang mga Levita: Si Hashabia, Sherebia kag si Jeshua nga anak ni Kadmiel,* kag ang iban pa nila nga mga kaupod nga nagatindog sa pihak nila sa tion sang pagkanta sa templo sang mga pagdayaw kag pagpasalamat sa Dios. Ini sila nagasabat sa kanta sang pihak nga grupo, suno sa sugo ni David nga alagad sang Dios.
25 Lakip na diri si Matania, Bakbukia, kag Obadias.
Ang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo* nga nagabantay sa mga bodega nga ara sa mga puwertahan dampi amo sila ni Meshulam, Talmon, kag Akub.
26 Ini sila nag-alagad sang panahon ni Joyakim nga anak ni Jeshua kag apo ni Jozadak, kag sang panahon ni Nehemias nga gobernador kag ni Ezra nga pari kag manunudlo sang Kasuguan.

Gindedikar sa Dios ang Pader sang Jerusalem

27 Sang tion sang pagdedikar sang pader sang Jerusalem, ginpatawag ang mga Levita halin sa ila ginaestaran. Ginpakadto sila sa Jerusalem para magpartisipar sa malipayon nga selebrasyon sang pagdedikar sang templo paagi sa pagkanta sang mga kanta sang pagpasalamat kag pagtukar sang mga cymbals, arpa, kag lira.
28 Ginpakadto man ang mga manugkanta halin sa mga baryo sa palibot sang Jerusalem kag sa mga baryo sang mga Netofanhon.
29 May ara sa ila nga halin sa banwa sang Bet Gilgal, kag sa lugar sang Geba kag Azmavet. Kay ang mga manugkanta nagtukod sang ila kaugalingon nga mga baryo sa palibot sang Jerusalem.
30 Naghimo sang seremonya sa pagpakatinlo ang mga pari kag ang mga Levita para matinluan sila, kag amo man ang ila ginhimo para sa mga tawo, sa mga puwertahan sang siyudad kag sa pader sini.
31 Gindala ko ang mga pangulo sang Juda sa ibabaw sang pader, kag nagpatipon ako didto sang duha ka dako nga grupo sang mga manugkanta para magpasalamat *sa Dios*. Ang isa ka grupo nagmartsa didto sa ibabaw sang pader pakadto sa Puwertahan nga Ginahabuyan sang Basura.
32 Nagasunod sa ila si Hoshaya kag ang katunga sang mga pangulo sang Juda,
33 kaupod sila ni Azaria, Ezra, Meshulam,

---

* **12:24** *Jeshua nga anak ni Kadmiel:* ukon, *Jeshua, Binui, Kadmiel*

34 Juda, Benjamin, Shemaya, Jeremias,
35 kag ang pila ka pari nga nagapatunog sang trumpeta. Nagasunod man si Zacarias
nga anak ni Jonatan. (Si Jonatan anak ni Shemaya. Si Shemaya anak ni Matania. Si
Matania anak ni Micaya. Kag si Micaya anak ni Zacur nga kaliwat ni Asaf.)
36 Nagasunod man kay Zacarias ang iya mga kaupod nga sila ni Shemaya, Azarel,
Milalai, Gilalai, Maai, Netanel, Juda, kag Hanani. May dala sila nga mga instrumento
pareho sang mga ginpangtukar sadto ni *Haring* David nga alagad sang Dios. Ini nga
grupo ginapangunahan ni Ezra nga manunudlo sang Kasuguan.
37 Pag-abot nila sa Puwertahan nga Pakadto sa Tuburan, nagsaka sila sa
hulu-hagdanan nga pakadto sa Banwa ni David.† Nag-agi sila sa palasyo ni David hasta
nakaabot sila sa Puwertahan nga Pakadto sa Tubig, sa east sang siyudad.
38 Ang ikaduha nga grupo nagmartsa pawala sa ibabaw sang pader. Nagsunod ako
sa sini nga grupo kaupod ang katunga sang katawhan.‡ Nag-agi kami sa kilid sang Tore
nga May mga Hurno pakadto sa Malapad nga Pader.
39 Halin didto nag-agi kami sa Puwertahan ni Efraim, sa Daan nga Puwertahan,§ sa
Puwertahan sang mga Isda, sa Tore ni Hananel, kag sa Tore sang Isa ka Gatos.* Dayon
nag-agi kami sa Puwertahan sang mga Karnero kag nagpundo sa may Puwertahan
sang Guwardya.
40 Ang duha ka grupo nga nagapasalamat sa Dios samtang nagamartsa nagderetso
sa templo sang Dios. Nagderetso man ako didto kag ang katunga sang mga opisyal nga
kaupod ko.
41 Didto man ang mga pari nga nagapatunog sang trumpeta nga sila ni Eliakim,
Maasea, Miniamin, Micaya, Elioenai, Zacarias, kag Hanania,
42 kag *ang mga manugkanta nga* sila ni Maasea, Shemaya, Eleazar, Uzi, Jehohanan,
Malkia, Elam, kag Ezer. Ini sila nga mga manugkanta ginapanguluhan ni Jezrahia.
43 Sadto nga adlaw, naghalad sila sang madamo gid nga mga halad kag nagsinadya,
tungod kay ginlipay gid sila sang Dios. Pati mga babayi kag mga bata nagsinadya man.
Gani ang gahod sang ila sinadya mabatian pa sa malayo.
44 Sang sadto man nga adlaw, nagbutang sila sang mga lalaki nga magdumala sang
mga bodega nga bulutangan sang mga regalo, sang una nga patubas, kag sang
ikanapulo. Sila ang magkolekta sang mga halad halin sa mga uma sa palibot nga mga
banwa para sa mga pari kag sa mga Levita, suno sa Kasuguan. Kay nalipay ang
katawhan sang Juda sa mga buluhaton sang mga pari kag sang mga Levita.
45 Ginhimo nila ang seremonya sa pagpakatinlo kag ang iban pa nga mga buluhaton
nga ginapatuman sa ila sang ila Dios. Ginhimo man sang mga manugkanta kag sang
mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo* ang ila mga buluhaton suno sa mga
sugo ni *Haring* David kag sang iya anak nga si Solomon.
46 Halin pa sang panahon ni *Haring* David kag ni Asaf, may ara na sang mga
nagapangulo sa mga manugkanta sang pagdayaw kag pagpasalamat sa Dios.
47 Gani sang panahon ni Zerubabel kag ni Nehemias, ang tanan nga Israelinhon
naghatag sang ila mga halad para sa mga manugkanta kag mga guwardya sang mga
puwertahan *sang templo*, kag pati man sa mga Levita. Kag ginpartihan man sang mga
Levita ang *mga pari nga* mga kaliwat ni Aaron halin sa ila mga nabaton.

13

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Nehemias

† **12:37** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1 kag 9:24.
‡ **12:38** *katawhan:* ukon, *mga opisyal* § **12:39** *Daan nga Puwertahan:* ukon, *Puwertahan ni Jeshana* * **12:39** *Tore sang Isa ka Gatos:* Siguro ang "isa ka gatos" amo ang kataason sang tore ukon ang kadamuon sang halintang sang iya hagdanan.

1 Sang ginbasa ang Libro ni Moises sa mga tawo sa sina nga adlaw, nadiskobrehan
nila nga ginabawalan ang mga Ammonhon kag mga Moabnon sa pag-impon sa
komunidad sang Dios.
2 Kay wala nila paghatagi sang pagkaon kag ilimnon ang mga Israelinhon *sang*
pagguwa nila sa Egypt. Sa baylo, ginsuhulan nila si Balaam nga pakamalauton ang
mga Israelinhon. Pero ang pagpakamalaot kuntani nga ato ginhimo sang Dios nga
pagpakamaayo.
3 Sang mabatian sang mga tawo ato nga kasuguan, wala nila ginpaimpon sa ila ang
indi matuod nga mga Israelinhon.
4 Antes ato natabo, si Eliashib nga pari, nga manugdumala sang mga bodega sa
templo sang amon Dios kag paryente ni Tobia,
5 nagtugot kay Tobia nga gamiton niya ang dako nga kuwarto sa templo. Ini nga
kuwarto ginagamit sadto nga bodega para sa mga halad nga regalo, insenso, mga
kagamitan sa templo, mga halad sa mga pari, mga ikanapulo sang mga uyas, duga
sang ubas, kag lana, nga suno sa Kasuguan para sa mga Levita, sa mga manugkanta,
kag sa mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*.
6 Wala ako sa Jerusalem sang natabo ato, tungod kay sang ika-32 nga tuig sang
paghari ni Artaserkses sa Babilonia, nagkadto ako sa iya. Sang ulihi ginsugtan niya ako
7 nga magbalik sa Jerusalem. Kag pag-abot ko, nahibaluan ko ang malain nga
ginhimo ni Eliashib nga amo ang pagpaestar kay Tobia sa kuwarto nga ara sa ugsaran
sang templo sang Dios.
8 Sa akon puwerte nga kaakig, ginpanghaboy ko ang tanan nga kagamitan ni Tobia
paguwa sa kuwarto.
9 Dayon nagmando ako nga tinluan ang kuwarto, kag pagkatapos ginpabalik ko
didto ang mga kagamitan sang templo pati ang mga halad nga regalo kag ang insenso.
10 Nahibaluan ko man nga ang mga Levita wala na mahatagi sang parte nga para sa
ila, gani sila kag ang mga manugkanta nga gintugyanan sa mga buluhaton sa templo
nagpalauli na sa pagpanguma.
11 Gani ginsabdong ko ang mga opisyal kag ginsilingan, “Ngaa ginpabay-an ninyo
ang templo sang Dios?” Ginpatawag ko dayon ang mga Levita kag ang mga
manugkanta kag ginpabalik sa ila mga buluhaton sa templo.
12 Kag sa liwat ang tanan nga katawhan sang Juda nagdala sang ikanapulo sang ila
mga uyas, duga sang ubas, kag lana didto sa mga bodega.
13 Ang ginpadumala ko sa mga bodega amo sila ni Shelemia nga pari, si Zadok nga
manunudlo sang Kasuguan, kag si Pedaya nga Levita. Ginpabulig ko man sa ila si
Hanan nga anak ni Zacur kag apo ni Matania. *Sila ang akon ginpili* tungod kay
masaligan sila. Gintugyan ko man sa ila ang pagpanghatag sang mga parte sang ila
kapareho nga mga manugpangabudlay sa templo.
14 *Dayon nagpangamuyo ako,* “O Dios ko, dumduma ako kag indi gid pagkalimti ang
mga maayo nga ginhimo ko para sa imo templo kag sa mga buluhaton sini.”
15 Sadto nga tion, may nakita ako nga mga taga-Juda nga nagapuga sang ubas sa
Adlaw nga Inugpahuway. Ang iban sa ila nagakarga sa mga donkey sang mga uyas,
bino, ubas, higos,* kag iban pa nga mga butang para dal-on sa Jerusalem *kag ibaligya*.
Gani ginpaandaman ko sila nga indi sila magbaligya sang ila mga produkto sa Adlaw
nga Inugpahuway.
16 May ara man nga mga taga-Tyre nga nagaestar sa Jerusalem nga nagdala sang
mga isda kag sang iban pa nga mga inugbaligya. Kag ginbaligya nila ini sa mga
taga-Juda nga ara sa Jerusalem sa sina nga Adlaw nga Inugpahuway.

---

* **13:15** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon, fig tree)

17 Gani ginsabdong ko ang mga pangulo sang Juda kag ginsilingan, “Ano bala ini nga
kalautan nga inyo ginahimo? Wala ninyo ginapakabalaan ang Adlaw nga
Inugpahuway!
18 Indi bala nga amo man ini ang ginhimo sang inyo mga katigulangan, gani kita kag
ang ini nga siyudad ginsilutan sang aton Dios? Karon, ginapaakig pa gid ninyo tapat
ang Dios sa inyo ginahimo, kay wala ninyo ginapakabalaan ang Adlaw nga
Inugpahuway.”
19 Gani nagmando ako nga siradhan ang puwertahan sang siyudad kada Biyernes†
sang hapon,‡ kag indi ini pagbuksan hasta indi matapos ang Adlaw nga Inugpahuway.
Ginpabantayan ko sa akon mga tinawo ang mga puwertahan para wala sing bisan ano
nga inugbaligya nga makasulod sa siyudad sa Adlaw nga Inugpahuway.
20 Kon kaisa, ang mga negosyante nagatulog sa guwa sang Jerusalem kon Biyernes
sang gab-i.
21 Pero ginpaandaman ko sila. Siling ko, “Ngaa diri kamo nagatulog sa pader sang
siyudad? Kon liwaton pa ninyo ini makatilaw gid kamo sa akon.” Gani halin sadto
wala na sila magbalik sa Adlaw nga Inugpahuway.
22 Dayon ginmanduan ko ang mga Levita nga magpakatinlo sila§ kag magbantay sa
mga puwertahan para kabigon sang mga tawo nga pinasahi nga adlaw ang Adlaw nga
Inugpahuway.
Dayon nagpangamuyo ako, “O Dios ko, dumduma man ining ginhimo ko, kag kaluoyi
ako suno sa imo dako nga gugma.”
23 Sadto man nga mga inadlaw, nakita ko nga may mga taga-Juda nga nagpangasawa
sang mga babayi nga taga-Ashdod, taga-Ammon, kag taga-Moab.
24 Katunga sang ila mga anak nagahambal sa lingguahe sang Ashdod ukon sa
lingguahe sang iban nga mga lugar, kag indi sila makahambal sa lingguahe sang Juda.
25 Gani ginsabdong ko kag ginpakamalaot ini nga mga taga-Juda. Ginhanot ko ang
iban sa ila kag gin-gan-it ang ila mga buhok. Ginpasumpa ko sila sa *ngalan sang* Dios
nga sila kag ang ila mga anak indi na gid magpangasawa ukon magpamana sang mga
indi Israelinhon.
26 Dayon nagsiling ako sa ila, “Indi bala nga amo ini ang kabangdanan sang
pagpakasala ni Haring Solomon sang Israel? Wala sing hari sa bisan diin nga nasyon
nga pareho sa iya. Palangga siya sang iya Dios, kag ginhimo siya sang Dios nga hari sa
bilog nga Israel. Pero sa pihak sini nagpakasala siya tungod nga gin-ganyat siya sang
iya mga asawa nga indi Israelinhon.
27 Ti, pasugtan lang bala namon ining kalautan nga ginahimo ninyo nga amo ang
pagluib sa aton Dios paagi sa pagpangasawa sang indi Israelinhon?”
28 Si Joyada nga anak sang pangulo nga pari nga si Eliashib may anak nga
nakapangasawa sa anak ni Sanbalat nga taga-Horon, gani ginpahalin ko siya.
29 *Dayon nagpangamuyo ako,* “O Dios ko, indi pagkalimti *nga silutan* sila tungod nga
ginbaliwala nila ang ila pagkapari kag ang ila panaad bilang mga pari kag mga Levita.”
30 Gani ginsiguro ko nga ang katawhan sang Israel hilway na sa bisan ano nga
impluwensya sang mga indi Israelinhon. Kag ginhatagan ko sang obra ang mga pari
kag ang mga Levita suno sa tagsa nila ka buluhaton.
31 Ginsiguro ko man nga ang mga gatong *nga gamiton sa paghalad* madala sa husto
nga tion, pati ang mga nahauna nga patubas.
Dayon nagpangamuyo ako, “O Dios ko, dumduma ako kag pakamaayuha.”

---

† **13:19** *Biyernes:* sa Hebreo, *antes sang Adlaw nga Inugpahuway* ‡ **13:19** *hapon* sang nagasalop na ang adlaw
§ **13:22** *magpakatinlo sila:* buot silingon, *tumanon nila ang seremonya sang pagpakatinlo*

Ester

Gin-ilisan Bilang Rayna si Vashti

1-2 May isa ka hari sang Persia nga ang iya ngalan si Ahasuerus.* Nagaestar siya sa
iya palasyo sa napaderan nga siyudad sang Susa. Ginadumalahan niya ang 127 ka
probinsya nga halin sa India hasta sa Ethiopia.†
3 Sang ikatatlo nga tuig sang iya paghari, nagpapunsyon siya para sa iya mga opisyal
kag iban pa nga mga alagad. Nagtambong man ang mga lider sang mga soldado sang
Persia kag Media, pati ang mga dungganon nga mga tawo kag mga opisyal sang mga
probinsya.
4 Anom ka bulan ang punsyon; kag sa sulod sang sini nga mga binulan ginpakita ni
Ahasuerus kon daw ano kamanggaranon ang iya ginharian, kag kon daw ano siya
kagamhanan kag kahalangdon.
5 Pagkatapos sadto, nagpapunsyon naman ang hari para sa tanan nga pumuluyo
sang napaderan nga siyudad sang Susa, halin sa pinakadungganon hasta sa
pinakakubos. Ginhiwat ini nga punsyon sa ugsaran sang palasyo sang hari sa sulod
sang pito ka adlaw.
6 Gindekorahan ang hardin sang puti kag asol nga mga kurtina nga ginhigtan sang
higot nga hinimo halin sa maayo nga klase nga linen nga granate,‡ kag ginpakabit sa
mga sulosingsing nga pilak sa marmol nga mga haligi. Ang mga pulungkuan hinimo
halin sa bulawan kag pilak, kag nabutang ini sa salog nga may mga desinyo nga
kristal, marmol, nakar,§ kag iban pa nga malahalon nga mga bato.
7-8 Nag-inom ang mga bisita sa bulawan nga mga ilimnan nga may nagkalain-lain
nga desinyo. Ginpagustuhan sila sang hari sang malahalon nga bino. Nagsugo ang
hari sa iya mga suluguon nga pagustuhan lang ang mga bisita.
9 *Samtang nagapunsyon ang mga lalaki nga mga bisita,* nagpapunsyon man si Rayna
Vashti para sa mga babayi didto sa palasyo ni Haring Ahasuerus.
10 Sang ikapito nga adlaw sang punsyon, malipayon ang hari kay nakainom siya.
Ginpatawag niya ang iya pito ka mataas nga opisyal nga personal nga nagaalagad sa
iya. Sila amo sanday Mehuman, Bizta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetar, kag Carkas.
Ginsugo niya sila
11 nga pakadtuon didto sa iya si Rayna Vashti nga nagasuksok sang iya korona para
ipakita ang iya katahom sa mga opisyal kag sa tanan nga bisita, kay matahom gid siya.
12 Pero sang ginhambalan si Rayna Vashti sang mga alagad sang hari parte sa
ginpasugo niya, nagpangindi siya nga magkadto didto. Gani nangakig gid ang hari.
13 Kinabatasan na sang hari nga magpangayo sang laygay sa mga maalamon nga
mga tawo nga nakahibalo sang mga kasuguan kag mga kinabatasan sang ginharian.
14 Ang permi niya ginapangayuan sang laygay amo sila ni Carshena, Shetar, Admata,
Tarshish, Meres, Marsena, kag Memucan. Ini sila amo ang pito ka pinakamataas nga
mga opisyal sang ginharian sang Persia kag Media, kag dali lang sila makapalapit sa
hari.
15 *Nagpamangkot ang hari sa ila,* "Suno sa kasuguan *sang Persia*, ano bala ang dapat
himuon kay Rayna Vashti tungod nga wala siya nagtuman sang akon sugo nga
ginpasiling ko sa akon mga alagad?"

---

* **1:1-2** *Ahasuerus:* isa pa ini ka ngalan ni Xerxes † **1:1-2** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* ‡ **1:6** *granate:* sa English, *purple* § **1:6** *nakar:* ukon, *madreperla.* Sa English, *mother-of-pearl*

16 Nagsabat si Memucan sa hari kag sa iya mga opisyal, “Nakasala si Rayna Vashti
indi lang sa imo, Mahal nga Hari, kundi pati man sa tanan nga opisyal kag mga
katawhan sang bilog mo nga ginharian.
17 Ang ginhimo ni Rayna Vashti sigurado gid nga mahibaluan sang tanan nga babayi
sa ginharian, kag sundon man nila ina; indi man sila magtahod sa ila mga bana. Kay
magarason sila nga si Rayna Vashti gani wala magtuman sang ginpatawag siya sang
hari nga magkadto sa iya.
18 Sugod subong amo man ina ang himuon sang mga asawa sang mga opisyal sang
Persia kag Media nga nakabati sang ginhimo sang rayna. Gani matabo permi nga ang
mga asawa indi na magtahod sa ila mga bana, kag ang mga bana mangakig sa ila mga
asawa.
19 “Gani kon gusto mo, Mahal nga Hari, maghimo ka sang isa ka sugo nga nagasiling
nga indi na magpakita sa imo si Rayna Vashti, kag ang katungdanan bilang rayna
ihatag na lang sa iban nga mas maayo pa sang sa iya. Ipasulat ini nga sugo kag ilakip
sa mga kasuguan sang *aton ginharian nga* Persia kag Media para indi na maliwat.
20 Kag kon masugid na ini sa bilog mo nga ginharian nga puwerte kadako, tahuron
sang mga asawa ang ila mga bana, halin sa pinakadungganon nga bana hasta sa
pinakakubos.”
21 Nagustuhan sang hari kag sang iya mga opisyal ang ginsiling ni Memucan, gani
ginsunod ini sang hari.
22 Nagpadala siya sang sulat sa tanan nga probinsya nga sakop sang iya ginharian,
suno sa ila mga lingguahe. Kag nakasiling sa sini nga sulat nga ang tagsa ka bana amo
ang dapat magdumala sa iya pamilya.

2

Ginhimo nga Rayna si Ester

1 Sang ulihi, sang naumpawan na si Haring Ahasuerus sa iya kaakig, nadumduman
niya si Vashti kag ang ginhimo niya. *Nadumduman man niya* ang sugo nga iya ginhimo
kontra kay Vashti.
2 Gani nagsiling sa iya ang iya personal nga mga alagad, “Mahal nga Hari, ngaa indi
ka magpapangita sang guwapa kag bataon nga mga dalaga?
3 Magpili ka sang mga opisyal sa kada probinsya nga sakop sang imo ginharian para
magpangita sang guwapa kag bataon nga mga dalaga kag magdala sa ila sa elistaran
sang mga babayi diri sa napaderan nga siyudad sang Susa. Ipaatipan mo ang mga
dalaga kay Hegai nga imo mataas nga opisyal, nga gintugyanan mo nga mag-atipan sa
mga babayi sa palasyo. Kag siya ang bahala nga maghatag sa ila sang ila mga
kinahanglanon sa pagpatahom.
4 Dayon ang magustuhan mo nga dalaga amo ang ibulos mo kay Vashti bilang
rayna.” Nagustuhan sang hari ang ginsiling sa iya, gani ginsunod niya ini.
5 Karon, may isa ka Judio nga nagaestar sa napaderan nga siyudad sang Susa; ang
iya ngalan amo si Mordecai. Ang iya amay amo si Jair, kag ang iya lolo amo si Shimei
nga anak ni Kish nga halin sa tribo ni Benjamin.
6 Isa siya sa mga ginbihag *sa Babilonia* halin sa Jerusalem, kaupod ni Haring
Jehoyakin* sang Juda. Ginbihag sila ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia.
7 May pakaisa si Mordecai nga dalaga nga guwapa kag nami sing lawas. Ang iya
ngalan amo si Hadasa nga ginatawag man nga Ester. Sang napatay ang mga ginikanan
ni Ester, ginsapupo siya ni Mordecai kag ginpadako bilang iya anak.
8 Sang ginsugid ang mando sang hari *parte sa guwapa nga mga dalaga*, madamo nga
dalaga ang gindala sa palasyo sang hari didto sa napaderan nga siyudad sang Susa.

* **2:6** *Jehoyakin:* ukon, *Jeconia*

Kag isa sa ila amo si Ester. Ginpaatipan sila kay Hegai nga gintugyanan sa pag-atipan
sa mga babayi sa palasyo.
9 Nanamian si Hegai kay Ester, kag maayo ang pagtratar niya sa iya. Ginhatagan
niya dayon si Ester sang pagkaon kag mga kinahanglanon sa pagpatahom. Ginhatagan
man niya siya sang pito ka suluguon nga babayi nga halin mismo sa palasyo sang hari,
kag ginpaestar niya siya kag ang iya mga suluguon sa pinakamaayo nga kuwarto.
10 Wala magsugid si Ester nga Judio siya tungod kay ginhambalan siya ni Mordecai
nga indi gid magpanugid.
11 Adlaw-adlaw, nagalakat-lakat si Mordecai malapit sa ugsaran sang ginaestaran
sang mga babayi sa paghibalo sang kahimtangan ni Ester, kag kon ano na ang
nagakatabo sa iya.
12 Antes paatubangon ang isa ka babayi sa hari kinahanglan makompleto anay niya
ang isa ka tuig nga pagpatahom: sa sulod sang anom ka bulan banyusan niya ang iya
lawas sang lana sang mira, kag sa sulod sang anom pa gid ka bulan butangan niya ang
iya lawas sang mga pahamot kag sang iban pa nga klase sang mga pangpatahom.
13 Kag antes siya magkadto sa hari, hatagan siya sang bisan ano nga bayo kag alahas
nga gusto niya nga isul-ob sa pag-atubang sa hari.
14 Magakadto siya sa hari sa gab-i, kag pagkaaga dal-on siya sa lain nga elistaran nga
sa diin nagaestar ang mga asawa sang hari. Ginaatipan sila ni Shaashgaz, ang opisyal
sang hari nga gintugyanan sa pag-atipan sang mga asawa sang hari. Wala sing bisan
sin-o sa ila nga makabalik sa hari luwas lang kon gusto siya sang hari kag ipatawag
niya siya.
15-16 Sang ikanapulo nga bulan, nga amo ang bulan sang Tebet, sadtong ikapito nga
tuig sang paghari ni Ahasuerus, nag-abot ang turno ni Ester† nga magkadto sa hari
didto sa palasyo. Gintuman ni Ester ang ginlaygay sa iya ni Hegai, ang mataas nga
opisyal sang hari nga gintugyanan sa pag-atipan sa mga babayi sa palasyo. Kon ano
ang ginsiling sa iya ni Hegai nga isul-ob niya sa pagkadto sa hari amo lang ang iya
ginsul-ob. Nagadayaw sa iya ang tanan nga nakakita sa iya.
17 Nagustuhan sang hari si Ester labaw sa tanan nga babayi *nga gindala sa iya*.
Nalipay gid siya sa iya, kag gintratar niya siya sing maayo. Ginkoronahan niya siya
kag ginhimo nga rayna sa baylo ni Vashti.
18 Naghiwat dayon sang dako nga punsyon ang hari para padunggan si Ester.
Gin-imbitar niya ang tanan niya nga mga opisyal kag ang iban pa niya nga mga alagad.
Kag gindeklarar niya sa bilog nga ginharian nga magpahuway ang mga tawo sa sadto
nga adlaw. Kag sa iya kaalwan, nagpanghatag siya sang regalo sa mga tawo.

Ginluwas ni Mordecai ang Hari

19 Sang ikaduha nga pagtipon sang mga dalaga, si Mordecai *isa na ka opisyal nga*
nakapuwesto sa puwertahan sang palasyo.
20 Wala pa gid sadto nagpanugid si Ester nga Judio siya, pareho sang ginbilin sa iya
ni Mordecai. Ginatuman gihapon ni Ester si Mordecai pareho sang iya ginahimo sadto
sang ginaatipan pa siya ni Mordecai.
21 Sang sadto nga tion nga si Mordecai *isa na ka opisyal nga* nakapuwesto sa
puwertahan sang palasyo, may duha ka opisyal sang hari nga *ang ila ngalan amo* si
Bigtana‡ kag si Teresh. Sila ang nagaguwardya sa puwertahan sang kuwarto sang hari.
Karon, nangakig sila kay Haring Ahasuerus kag nagplano sila sa pagpatay sa iya.
22 Pero nahibaluan ni Mordecai ang ila plano, gani ginsugid niya ini kay Rayna Ester.
Dayon ginsugid man ini ni Ester sa hari kag ginpahibalo nga si Mordecai ang
nakadiskobre sini.

---

† **2:15-16** *Ester:* sa Hebreo may sugpon pa nga, *ang anak ni Abihail nga tiyo ni Mordecai, nga ginsapupo ni Mordecai bilang iya anak* ‡ **2:21** *Bigtana:* ukon, *Bigtan*

23 Ginpaimbistigar ini sang hari. Kag sang napamatud-an nga matuod gid man,
ginpabitay§ niya si Bigtana kag si Teresh sa kahoy. Nagsugo ang hari nga isulat ini nga
hitabo sa libro sang kasaysayan sang ginharian.

3

Nagplano si Haman sa Paglaglag sa mga Judio

1 Sang ulihi ginpataas ni Haring Ahasuerus ang posisyon ni Haman nga anak ni
Hamedata nga Agagnon.* Ginhimo niya siya nga pinakamataas nga opisyal sa iya
ginharian.
2 Ang tanan nga opisyal sang hari nga nakapuwesto sa puwertahan sang palasyo
nagaluhod kay Haman bilang pagtahod sa iya, suno sa sugo sang hari. Pero si
Mordecai iya wala nagaluhod.
3 Ginpamangkot siya sang iban nga mga opisyal kon ngaa wala siya nagatuman sa
sugo sang hari.
4 Nagsabat siya nga isa siya ka Judio.† Adlaw-adlaw ginakombinsi siya sang iya
kapareho nga mga opisyal pero indi gid siya magpamati. Gani ginsugid nila siya kay
Haman para mahibaluan nila kon bala pabay-an lang siya ni Haman.
5 Sang mahibaluan ni Haman nga indi magluhod si Mordecai sa pagtahod sa iya,
nangakig gid siya.
6 Kag sang mahibaluan pa gid niya nga isa ka Judio si Mordecai, nagplano siya nga
indi lang si Mordecai ang iya ipapatay kundi pati man ang tanan nga Judio sa bilog nga
ginharian ni Haring Ahasuerus.
7 Sang nahauna nga bulan, nga amo ang bulan sang Nisan, sadtong ika-12 nga tuig
sang paghari ni Ahasuerus, nagsugo si Haman nga maggabot-gabot para mahibaluan
kon ano ang husto nga adlaw kag bulan sa pagtuman sang iya plano. (Ang butang nga
ginagamit nila sa paggabot-gabot ginatawag nga "pur.") Ang nagabutan amo ang
ika-13 nga adlaw‡sang ika-12 nga bulan, nga amo ang bulan sang Adar.
8 Karon, nagsiling si Haman kay Haring Ahasuerus, "May isa ka lahi sang katawhan
nga nagaestar sa nagkalain-lain nga probinsya sang imo ginharian kag may
kaugalingon sila nga kasuguan nga lain sang sa iban nga mga katawhan. Wala sila
nagatuman sang imo mga kasuguan kag indi maayo para sa imo, Mahal nga Hari, nga
pabay-an lang sila.
9 Kon gusto mo, Mahal nga Hari, magmando ka nga pamatyon sila. Kag magahatag
ako sing 350 ka tonelada nga pilak sa mga administrador sang imo ginharian, para
ibutang nila ini sa talaguan sang manggad sang ginharian."
10 Ginkuha dayon sang hari ang iya singsing nga pangmarka§ kag ginhatag kay
Haman nga kaaway sang mga Judio, nga anak ni Hamedata nga Agagnon.
11 Nagsiling ang hari sa iya, "Sa imo na lang ang imo nga kuwarta, pero himua ang
gusto mo nga himuon sa mga Judio."
12 Gani sang ika-13 nga adlaw sang nahauna nga bulan, ginpatawag ni Haman ang
mga sekretaryo sang hari. Ginpahimo niya sila sang sulat para sa mga gobernador,
mga pangulo, kag mga opisyal sang tagsa ka probinsya sang ginharian, sa ila nga mga
lingguahe. Ginpahimo ang sulat sa ngalan ni Haring Ahasuerus, kag ginmarkahan
sang iya singsing.

---

§ **2:23** *ginpabitay:* ukon, *ginpatuhog* * **3:1** *Agagnon: Kaliwat ni Agag. Si Agag isa ka hari nga nagkontra sa mga Judio sang una. (Tan-awa ang* 1 Sam. 15:1-33.) † **3:4** Siguro indi magluhod si Mordecai kay Haman tungod kay ginakabig ni Haman ang iya kaugalingon nga dios, kag ang isa ka Judio nga matutom sa iya relihiyon indi magluhod sa tawo nga pareho sini. ‡ **3:7** *ika-13 nga adlaw:* Tan-awa sa bersikulo 13. § **3:10** *singsing nga pangmarka: Ginhatag ini sang hari kay Haman para mamarkahan ni Haman ang mando nga ipasulat niya kag ipadala sa mga tawo. (Tan-awa sa bersikulo 12.)*

13 Ginpadala ini sa tanan nga probinsya sang ginharian paagi sa mga mensahero.
Nagamando sa sini nga sulat nga pamatyon gid sa isa lang ka adlaw ang tanan nga
Judio, bata man ukon tigulang, pati mga babayi kag mga kabataan, kag kuhaon ang
tanan nila nga pagkabutang. Himuon ini sa ika-13 nga adlaw sang ika-12 nga bulan,
nga amo ang bulan sang Adar.
14-15 Sa sugo sang hari naglakat ang mga mensahero kag ginpanghatagan nila ang
kada probinsya sang kopya sang amo nga mando, kag ginpahibalo ini sa mga tawo
para makahanda sila sa adlaw nga pamatyon ang tanan nga Judio. Ginpahibalo man
ini nga mando sa napaderan nga siyudad sang Susa. Nagpungko ang hari kag si
Haman sa pag-inom samtang ang mga tawo sa Susa nagakatingala kon ano ang
nagakatabo.

4

Nagpangayo sang Bulig si Mordecai kay Ester

1 Sang mahibaluan ni Mordecai ang ginaplano kontra sa ila, gin-gisi niya ang iya
bayo *sa kasubo*. Dayon nagsuksok siya sang sako, nagbutang sang abo sa iya ulo, kag
nagsulod sa siyudad nga nagahilibion sing tudo gid.
2 Pero hasta lang siya sa guwa sang puwertahan sang palasyo tungod kay wala sing
bisan sin-o nga ginatugutan nga magsulod sa palasyo nga nagasuksok sang sako.
3 Ang mga Judio sa kada probinsya nga nakabati sang mando sang hari naghilibion
sing tudo gid. Nagpuasa sila kag naghinibi nga nagapanalambiton. Madamo sa ila ang
nagsuksok sang sako kag naghigda sa abo.
4 Sang ginsugiran si Ester sang iya mga suluguon nga babayi kag sang mga opisyal
nga nagaatipan sa iya parte kay Mordecai, natublag gid siya. Gani ginpadal-an niya
sang bayo si Mordecai para ilisan ang sako nga iya ginasuksok. Pero wala ini ginbaton
ni Mordecai.
5 Tungod sadto, ginpatawag ni Ester si Hatac, nga isa sa mga opisyal sang hari nga
gintugyanan sa pag-atipan sa iya. Ginsugo niya siya nga hibaluon kon ano ang
problema ni Mordecai ngaa nagaamo siya sina.
6 Gani ginkadtuan ni Hatac si Mordecai sa may plasa sang siyudad, sa atubangan
sang puwertahan sang palasyo.
7 Ginsugid ni Mordecai sa iya ang tanan nga natabo kag kon pila nga kuwarta ang
ginpromisa ni Haman nga ihatag sa talaguan sang manggad sang ginharian, sa
paglaglag sa mga Judio.
8 Ginhatagan siya ni Mordecai sang isa ka kopya sang mando sang hari nga ginsugid
sa Susa, para ipakita kay Ester. Ginsilingan man siya ni Mordecai nga ipaathag kay
Ester ang tanan nga natabo kag pangabayon si Ester nga magkadto sa hari sa
pagpakitluoy nga kaluy-an ang iya mga kasimanwa.
9 Nagbalik si Hatac kay Ester kag ginsugid niya ang tanan nga ginsiling ni Mordecai.
10 Dayon ginpabalik ni Ester si Hatac kay Mordecai kag ginpasiling ini:
11 “Nahibaluan sang tanan nga opisyal sang hari kag sang tanan nga tawo sa bilog
nga ginharian nga ang bisan sin-o nga magpalapit sa hari sa sulod nga ugsaran, lalaki
man ukon babayi, nga wala ginpatawag pagapatyon, luwas lang kon untayon sang
hari ang iya bulawan nga bulobaston sa sina nga tawo. Kag ako mismo isa na ka bulan
nga wala ginpatawag sang hari.”
12 Sang ginsugiran si Mordecai sang ginpasiling ni Ester,
13 amo ini ang sabat nga ginpasiling niya: “Indi ka maghunahuna nga ikaw lang ang
maluwas sa tanan nga Judio tungod kay dira ka nagaestar sa palasyo.

14 Kay bisan maghipos-hipos ka lang sa sini nga tion, may iban nga magbulig kag
magluwas sa mga Judio, pero ikaw ya kag ang imo mga paryente malaglag. Pero basi
pa lang nahimo ka nga rayna para maluwas mo ang imo kapareho nga mga Judio."
15 Amo ini ang ginpasiling ni Ester kay Mordecai,
16 "Lakat ka, kag tipuna ang tanan nga Judio diri sa Susa kag magpuasa kamo para sa
akon. Indi kamo magkaon ukon mag-inom adlaw-gab-i, sa sulod sang tatlo ka adlaw.
Mapuasa man ako kag ang akon mga suluguon nga babayi. Pagkatapos makadto ako
sa hari bisan pa nga kontra ini sa kasuguan. Bahala na kon patyon ako."
17 Gani naglakat si Mordecai kag gintuman niya ang tanan nga ginsiling ni Ester.

5

Nagpangabay si Ester sa Hari

1 Sang ikatatlo nga adlaw, nagsuksok si Ester sang iya bayo nga pangrayna kag
nagtindog sa sulod nga ugsaran sang palasyo, sa atubangan sang trono sang hari.
Nagapungko sadto ang hari sa iya trono nga nagaatubang sa puwertahan.
2 Sang nakita sang hari si Ester, nalipay siya sa iya, kag gin-untay niya ang iya
bulawan nga bulobaston kay Ester. Nagpalapit si Ester kag gintandog ang punta sang
bulobaston.
3 Nagpamangkot ang hari sa iya, "Ano ang kinahanglan mo, Mahal nga Rayna?
Isiling lang kay ihatag ko sa imo bisan ang katunga pa sang akon ginharian."
4 Nagsabat si Ester, "Kon gusto mo, Mahal nga Hari, magkadto kamo karon ni Haman
sa panyapon nga ginpreparar ko para sa inyo."
5 Nagsiling ang hari *sa iya mga suluguon*, "Tawga gilayon si Haman para masunod
namon ang gusto ni Ester."
Gani nagkadto ang hari kag si Haman sa panyapon nga ginpreparar ni Ester.
6 Kag samtang nagaininom sila sang bino, nagpamangkot ang hari kay Ester, "Ano
gid bala ang kinahanglan mo? Isiling lang kay ihatag ko sa imo bisan ang katunga pa
sang akon ginharian."
7 Nagsabat si Ester, "Amo ini ang akon pangabay:
8 Kon matuod nga maayo ka sa akon kag nalipay ka sa paghatag sang akon
pangayuon, ginaimbitar ko kamo liwat ni Haman sa panyapon buwas nga ipreparar
ko sa inyo. Kag dayon isiling ko ang akon pangabay sa imo."

Nagplano si Haman nga Patyon si Mordecai

9 Sang sina nga adlaw, malipayon si Haman nga nagguwa sa palasyo. Pero nangakig
gid siya sang makita niya si Mordecai sa puwertahan sang palasyo nga wala man lang
nagtindog ukon nagpakita sang pagtahod sa iya.
10 Pero ginpunggan lang niya ang iya kaugalingon kag nagpuli.
Pag-abot niya sa ila, ginpatawag niya ang iya asawa nga si Zeresh kag ang iya mga
abyan.
11 Ginpahambog niya sa ila ang iya madamo nga manggad kag kabataan, kag ang
tanan nga pagpadungog sa iya sang hari kag ang paghatag sa iya sang mataas nga
posisyon nga labaw sa tanan nga opisyal kag sa iban pa nga mga alagad sang hari.
12 Nagsiling pa siya, "Indi lang ina, kundi ako lang ang gin-imbitar ni Rayna Ester
nga makaupod sa hari sa panyapon nga ginpreparar niya. Kag sa liwat gin-imbitar
naman niya ako nga magpanyapon buwas kaupod sang hari.
13 Pero ini tanan indi gid makalipay sa akon kon makita ko pa gihapon inang Judio
nga si Mordecai nga nagapungko sa may puwertahan sang palasyo."
14 Nagsiling sa iya ang iya asawa kag mga abyan, "Ngaa indi ka magpahimo sang
bilitayan nga mga 75 feet ang kataason. Kag buwas sa aga pangabaya ang hari nga

ipabitay si Mordecai, para malipayon ka nga mag-upod sa hari sa panyapon.”
Nagustuhan ato ni Haman, gani nagpahimo siya sang bilitayan.

6

Ginpadunggan si Mordecai

1 Sadto nga gab-i, indi makatulog si Haring Ahasuerus, gani ginpakuha niya ang
libro sang kasaysayan sang iya ginharian kag ginbasa ini sa iya.
2 Nabasahan sa sini nga libro ang parte sa pagsugid ni Mordecai sang plano nila ni
Bigtana kag Teresh nga pagpatay kay Haring Ahasuerus. Ining si Bigtana kag si Teresh
mga opisyal sang hari nga nagaguwardya sadto sa puwertahan sang iya kuwarto.
3 Nagpamangkot ang hari, “Ano ang ginbalos ukon ginpadungog kay Mordecai
tungod sining iya maayo nga ginhimo sa akon?” Nagsabat ang mga suluguon, “Wala
gid, *Mahal nga Hari*.”
4 Sa sina mismo nga tion nagapasulod si Haman sa ugsaran sang palasyo sa
pagpangabay sa hari nga bitayon si Mordecai sa bilitayan nga iya ginpahimo para kay
Mordecai. Nagpamangkot ang hari, “Sin-o inang nagatindog sa ugsaran?”
5 Nagsabat ang mga suluguon, “Si Haman.” Dayon nagsiling ang hari, “Pasudla ninyo
siya diri.”
6 Sang pagsulod ni Haman, nagpamangkot ang hari sa iya, “Ano ang maayo nga
himuon ko sa tawo nga ginakalipay ko nga padunggan?” Abi ni Haman siya ang
ginatumod sang hari,
7 gani nagsiling siya, “Amo ini, Mahal nga Hari, ang imo himuon:
8 Ipakuha ang isa sang imo harianon nga bayo nga nasuksok mo na, kag ang isa ka
kabayo nga nasakyan mo na, nga may korokorona sa iya ulo.
9 Dayon sugua ang isa sang imo opisyal nga may mataas nga posisyon nga
pasuksukan niya ang amo nga tawo sang harianon nga bayo kag pasakyon sa imo
kabayo, kag dayon ilibot niya sa siyudad. Kag samtang nagalibot sila magsinggit ang
mga nagaupod sa ila nga, ‘Amo ini ang ginahimo sa tawo nga ginakalipay sang hari
nga padunggan.’ ”
10 Nagsiling ang hari kay Haman, “Sige, kuhaa gilayon ang akon bayo kag kabayo,
kag himua ang tanan nga ginsiling mo kay Mordecai, ang Judio nga nagapungko sa
may puwertahan sang akon palasyo. Siguraduhon mo nga matuman ang tanan nga
ginsiling mo.”
11 Gani ginkuha ni Haman ang bayo kag ang kabayo, kag ginsuksukan niya si
Mordecai kag ginpasakay sa kabayo. Dayon ginlibot niya siya sa siyudad samtang
nagasinggit siya nga, “Amo ini ang ginahimo sa tawo nga ginakalipay sang hari nga
padunggan.”
12 Pagkatapos nagbalik si Mordecai sa may puwertahan sang palasyo. Pero si Haman
iya nagdali-dali puli nga nagapanabon sang iya guya tungod sa puwerte nga kahuya.
13 Dayon ginsugid niya sa iya asawa nga si Zeresh kag sa iya mga abyan ang tanan
nga natabo. Nagsiling sa iya ang iya asawa kag ang iya mga *abyan nga iya mga*
manuglaygay, “Amat-amat ka na nga nagakapierdi kay Mordecai. Indi ka makadaog sa
iya tungod kay isa siya ka Judio. Sigurado gid nga mapierdi ka sa iya.”
14 Samtang nagaestoryahanay pa sila, nag-abot ang mga opisyal sang hari kag
gindali-dali nila dala si Haman sa panyapon nga ginpreparar ni Ester.

7

Ginbitay si Haman

1 Nagpanyapon si Haring Ahasuerus kag si Haman upod kay Rayna Ester.

2 Kag samtang nagaininom sila sa sinang ikaduha nga panyapon, nagpamangkot
liwat ang hari kay Rayna Ester, “Ano gid bala ang imo kinahanglan? Isiling lang kay
ihatag ko sa imo bisan ang katunga pa sang akon ginharian.”
3 Nagsabat si Rayna Ester, “Kon matuod nga maayo ka sa akon kag nalipay ka sa
akon, Mahal nga Hari, luwasa ako kag ang akon mga kasimanwa. Amo ini ang akon
ginapangayo sa imo.
4 Kay may premyo nga ginapromisa sa kay bisan sin-o nga magpatay sa amon. Kon
ginbaligya lang kami bilang mga ulipon, indi ko na ikaw pagtublagon pa tungod kay
indi gid man ina importante para sa imo para disturbuhon ka pa.”
5 Nagsabat si Haring Ahasuerus sa iya, “Sin-o ang nangahas sa paghimo sina kag diin
siya subong?”
6 Nagsabat si Ester, “Ang kaaway wala sing iban kundi ining malain nga si Haman.”
Puwerte ang kulba ni Haman sa atubangan sang hari kag sang rayna.
7 Nagtindog dayon ang hari sa puwerte nga kaakig. Ginbayaan niya ang iya ilimnon
kag nagkadto sa hardin sang palasyo. Pero nagpabilin si Haman kag nagpakitluoy kay
Rayna Ester tungod kay nahibaluan niya nga desidido ang hari nga silutan siya.
8 Nagahapa si Haman sa higdaan nga ginahilayan ni Ester *samtang nagapakitluoy*.
Sang pagkakita sa iya sang hari nga nagbalik halin sa hardin, nagsiling ang hari, “Aba,
buot mo pa nga luguson ang rayna diri sa palasyo bisan ara ako.”
Pagkatapos lang gid hambal sang hari, gintabunan sang mga suluguon ang ulo* ni
Haman.
9 Dayon nagsiling si Harbona, nga isa sa mga personal nga alagad sang hari,
“Nagpahimo si Haman sang bilitayan nga mga 75 feet ang kataason didto sa tupad
sang iya balay. Ginpahimo niya ato para kay Mordecai, ang tawo nga nagsugid para
maluwas ang *imo kabuhi, Mahal nga* Hari.”
Dayon nagmando ang hari, “Bitaya ninyo didto si Haman!”
10 Gani ginbitay nila si Haman sa bilitayan nga ginpahimo niya para kuntani kay
Mordecai. Dayon nadula ang kaakig sang hari.

8

Ang Mando sang Hari para Mabuligan ang mga Judio

1 Sa sina mismo nga adlaw, ginhatag ni Haring Ahasuerus kay Rayna Ester ang tanan
nga pagkabutang ni Haman, ang kaaway sang mga Judio. Dayon ginpakadto si
Mordecai sa hari tungod kay ginsugid ni Ester nga magparyentihanay sila.
2 Ginhukas sang hari ang iya singsing nga pangmarka, nga iya ginbawi kay Haman,
kag ginhatag kay Mordecai. Dayon ginhimo siya ni Ester nga manugdumala sang
tanan nga pagkabutang ni Haman.
3 Sa liwat nagpangabay si Ester kay Haring Ahasuerus, nga nagaluhod sa iya tiilan
kag nagahibi. Nagpakitluoy siya nga indi na lang pagdayunon ang malain nga plano ni
Haman nga Agagnon kontra sa mga Judio.
4 Gin-untay sang hari ang iya bulawan nga bulobaston kay Ester. Dayon nagtindog si
Ester sa atubangan sang hari kag nagsiling,
5 “Kon matuod nga maayo ka sa akon, Mahal nga Hari, kag nalipay ka sa akon,
himua ini kon gusto mo kag kon husto para sa imo: Magpasulat ka sang isa ka sugo nga
indi pagdayunon ang mando ni Haman nga anak ni Hamedata nga Agagnon. Ining
mando nga ginpasulat ni Haman nagasiling nga pamatyon ang mga Judio sa bilog nga
ginharian.
6 Indi ako makabatas nga makita nga magkalamatay ang akon mga kasimanwa kag
mga paryente.”

* **7:8** *gintabunan...ang ulo:* Siguro tanda ini nga pagapatyon siya.

7 Nagsiling si Haring Ahasuerus kay Rayna Ester kag kay Mordecai nga Judio,
“Ginpabitay ko na si Haman tungod nga gintinguhaan niya nga laglagon kamo nga
mga Judio. Kag ginhatag ko na sa imo, Ester, ang iya mga pagkabutang.
8 Karon, magsulat kamo sang isa ka sugo sa akon ngalan para sa mga Judio. Isulat
ninyo kon ano ang maayo para sa inyo, kag markahi dayon ninyo sang akon singsing.
Kay ang bisan ano nga kasulatan nga ginsulat sa ngalan sang hari kag ginmarkahan
sang iya singsing indi na gid maliwat pa.”
9 Gani sang ika-23 nga adlaw sang ikatatlo nga bulan, nga amo ang bulan sang Sivan,
ginpatawag ang mga sekretaryo sang hari. Ginsulat nila ang tanan nga gindikta ni
Mordecai sa ila. Ang sulat para sa mga Judio, mga gobernador, mga pangulo, kag mga
opisyal sang 127 ka probinsya halin sa India hasta sa Ethiopia.* Ginsulat ini sa tagsa
ka lingguahe sang mga tawo sa bilog nga ginharian, lakip na ang lingguahe sang mga
Judio.
10 Ginpasulat ini ni Mordecai sa ngalan ni Haring Ahasuerus, kag ginmarkahan sang
singsing sang hari. Pagkatapos ginpadala dayon niya sa mga mensahero nga
nagasakay sa madasig nga mga kabayo sang hari.
11 Paagi sa ato nga sulat, gintugutan ni Haring Ahasuerus ang mga Judio sa kada
siyudad nga mag-ugyon sa pagdepensa sang ila kaugalingon. Puwede nila patyon ang
bisan sin-o nga magsalakay sa ila halin sa bisan ano nga nasyon ukon probinsya, pati
ang ila sini mga babayi kag mga kabataan.† Kag puwede man nila nga kuhaon ang
mga pagkabutang sang ila mga kaaway.
12 Himuon ini sang mga Judio sa tanan nga probinsya nga sakop sang ginharian ni
Haring Ahasuerus sa sulod lang sang isa ka adlaw, sa ika-13 nga adlaw sang ika-12 nga
bulan nga amo ang bulan sang Adar.
13 Ini nga sulat ipadala sa kada probinsya bilang isa ka sugo, kag ipahayag sa tanan
nga tawo, para makapreparar ang mga Judio sa pagbalos sa ila mga kaaway sa sina
nga adlaw.
14 Gani sa sugo sang hari, naghalin ang mga mensahero nga nagasakay sa madasig
nga mga kabayo sang hari. Ginpahibalo man ang mando sa napaderan nga siyudad
sang Susa.
15 Nagguwa si Mordecai sa palasyo nga nagabayo sang harianon nga bayo nga asol
kag puti, kag pangguwa nga bayo nga hinimo halin sa maayo nga klase nga linen nga
granate. Kag may dako siya nga korona nga bulawan sa iya ulo. Naghinugyaw sa
kalipay ang mga tawo sa siyudad sang Susa *tungod sa sugo*.
16 Nakahatag ini sang dako nga kalipay kag pagtahod sa mga Judio.
17 Sa kada siyudad ukon probinsya nga sa diin nakaabot ang sugo sang hari, ang mga
Judio nagakalipay gid kag nagahiwat sang piesta sa pagselebrar. Kag madamo nga
tawo ang nangin Judio tungod sang ila kahadlok sa mga Judio.

9

Nadaog sang mga Judio ang Ila mga Kaaway

1 Karon, nag-abot na ang ika-13 nga adlaw sang ika-12 nga bulan, nga amo ang bulan
sang Adar. Amo na ini ang adlaw nga himuon ang mando sang hari. Sa sini nga adlaw
nagalaom ang mga kaaway sang mga Judio nga malaglag nila ang mga Judio. Pero suli
ang natabo; ang mga kaaway amo ang napierdi sa mga Judio.
2 Kay sang sina nga adlaw, nagtilipon ang mga Judio sa mga lugar nga ila
ginaestaran, sa tanan nga probinsya nga sakop ni Haring Ahasuerus, para pamatyon

* **8:9** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* † **8:11** *bisan sin-o...mga kabataan:* ukon, *bisan sin-o nga halin sa bisan ano nga nasyon ukon probinsya nga magsalakay sa ila kag sa ila mga babayi kag mga kabataan*

ang bisan sin-o nga magsalakay sa ila. Wala sing may makabato sa ila tungod kay
nahadlok sa ila ang tanan nga tawo.
3 Bisan gani ang tanan nga opisyal sang mga probinsya, pati ang ila mga gobernador,
mga pangulo kag mga administrador, nagbulig sa mga Judio tungod kay nahadlok man
sila kay Mordecai.
4 Kay si Mordecai isa na ka gamhanan nga tawo sa palasyo sang hari; bantog na siya
sa bilog nga ginharian. Kag nagdugang pa gid ang iya pagkagamhanan.
5 Gani ginpamatay sang mga Judio ang tanan nila nga kaaway paagi sa espada.
Ginhimo nila ang ila gusto sa sining mga nagakontra sa ila.
6 Sa siyudad lang sang Susa, 500 ang ila napatay.
7 Ginpatay man nila sila ni Parshandata, Dalfon, Aspata,
8 Porata, Adalia, Aridata,
9 Parmashta, Arisai, Aridai, kag Vayzata.
10 Sila amo ang napulo ka anak ni Haman nga kaaway sang mga Judio, nga anak ni
Hamedata. Pero wala pagkuhaa sang mga Judio ang mga pagkabutang sang ila mga
kaaway.
11 Sadto man nga adlaw, ginsugid sa hari ang kadamuon sang ginpamatay sa
siyudad sang Susa.
12 Kag nagsiling ang hari kay Rayna Ester, “Sa Susa lang, 500 ang napatay sang mga
Judio, kag ginpamatay man nila ang napulo ka anak ni Haman. Ano ayhan ang natabo
sa iban nga mga probinsya? Karon, ano pa gid ang pangayuon mo kay ihatag ko sa
imo.”
13 Nagsiling si Ester, “Kon gusto mo, Mahal nga Hari, tuguti ang mga Judio diri sa
Susa sa pagdepensa liwat sang ila kaugalingon sa buwas, pareho sang ila ginhimo
subong. Kag ipabitay sa kahoy ang mga bangkay sang napulo ka anak ni Haman.”
14 Gani nagsugo ang hari nga himuon ang pangabay ni Ester. Ginpahibalo sa Susa
ang mando sang hari, kag ginpabitay ang mga bangkay sang napulo ka anak ni Haman.
15 Pagkaaga, ika-14 nga adlaw sang bulan sang Adar, nagtipon liwat ang mga Judio
nga ara sa Susa, kag nakapatay sila sang 300 ka tawo. Pero wala nila pagkuhaa ang
pagkabutang *sang ila mga kaaway*.
16-17 Sang nagligad nga adlaw, nagtilipon ang mga Judio nga ara sa nagkalain-lain
nga parte sang ginharian para depensahan kag luwason ang ila kaugalingon sa ila
mga kaaway. Nakapatay sila sing 75,000 ka tawo, pero wala nila pagkuhaa ang mga
pagkabutang *sang ila mga kaaway*. Pagkasunod nga adlaw, ika-14 nga adlaw,
nagpahuway sila kag naghiwat sang piesta nga may pagsinadya.
18 (Pero sa Susa ya, duha ka adlaw ang pagpamatay sang mga Judio sa ila mga
kaaway, sang ika-13 kag sang ika-14 nga adlaw. Kag sang ika-15 nga adlaw,
nagpahuway sila kag naghiwat man sang piesta nga may pagsinadya).
19 Amo ina nga ang mga Judio nga nagaestar sa mga baryo nagasaulog sang piesta
kada ika-14 nga adlaw sang bulan sang Adar. Sa sina nga adlaw nagahinatagay sila
sang regalo.*

Ang Piesta nga Ginatawag “Purim”

20 Ginsulat ni Mordecai ang tanan nga natabo, kag nagpadala siya sang sulat sa
tanan nga Judio, malayo man ukon malapit, sa tanan nga probinsya nga sakop ni
Haring Ahasuerus.
21 Sa sini nga sulat, ginhambalan ni Mordecai ang mga Judio nga saulugon nila kada
tuig ang ika-14 kag ika-15 nga adlaw sang bulan sang Adar,
22 sa pagdumdom sang tion nga nakaluwas sila sa ila mga kaaway, kag ginbayluhan
ang ila kasubo sang kalipay kag ang paghibi sang pagsinadya. Ginhambalan man sila

* **9:19** *regalo:* ukon, *regalo nga pagkaon*

ni Mordecai sa sulat nga saulugon nila ang piesta nga may pagsinadya, kag
maghinatagay sila sang regalo,† kag hatagan man nila ang mga imol.
23 Ginsunod sang mga Judio ang mando ni Mordecai nga padayunon nila ang
pagsaulog sang amo nga piesta kada tuig.

Ang Rason kon ngaa may Piesta nga Ginatawag "Purim"

24 Si Haman nga anak ni Hamedata nga Agagnon, nga kaaway sang tanan nga Judio,
nagplano sa pagpatay sa mga Judio. Naggabot-gabot siya para mahibaluan niya kon
san-o niya sila laglagon. Ang butang nga gin-gamit sa paggabot-gabot ginatawag nga
"pur."
25 Pero sang mabalitaan sang hari ang ato nga plano paagi kay Rayna Ester,
nagpasulat siya sang mando nga ang malain nga plano ni Haman kontra sa mga Judio
himuon sa iya. Kag ginbitay si Haman pati ang iya mga anak nga lalaki.
26 Gani ang pagsaulog sang sina nga tion ginatawag nga Purim,‡ halin sa pulong nga
"pur." Kag tungod sa sulat ni Mordecai kag tungod sa ila naeksperiensyahan,
27 nagsugtanay ang mga Judio nga saulugon nila sa husto nga tion kada tuig ang
inang duha ka adlaw *nga piesta* sa pamaagi nga ginsiling ni Mordecai. Nagdesisyon
sila nga himuon nila ini kag sang ila mga kaliwat, kag sang tanan nga nangin Judio.
28 Ining duha ka adlaw sang Purim dumdumon kag saulugon sang kada pamilya
sang mga Judio sa kada henerasyon, sa tanan nga probinsya kag siyudad *sang
ginharian*. Indi nila ini pag-untatan ukon pagkalimtan, bisan sang ila mga kaliwat.
29 Agod mapabakod ang sulat ni Mordecai parte sa Purim, nagsulat man si Rayna
Ester nga anak ni Abihail, parte sa sini nga piesta. Kaupod niya si Mordecai sa pagsulat
sini.
30 Ginpadala ini ni Mordecai sa 127 ka probinsya nga sakop sang ginharian ni
Haring Ahasuerus. Nakahatag ini sang kalinong kag kabakod sa mga Judio,
31 kag nagasugo sa ila nga saulugon nila ang Purim sa husto nga tion, pareho sang
ginmando ni Mordecai, nga ginmando man ni Rayna Ester. Sundon nila ini, subong
nga ginasunod nila kag sang ila mga kaliwat ang pagsulundan parte sa pagpuasa kag
pagpangasubo.
32 Ang mando ni Ester nga nagpabakod sa mga pagsulundan parte sa Purim ginsulat
sa libro.

10

Ang Pagkagamhanan ni Haring Ahasuerus kag ni Mordecai

1 Ginpabayad ni Haring Ahasuerus sang buhis ang tanan nga tawo sa iya ginharian,
bisan atong mga nagaestar sa mga isla.*
2 Ang tanan nga gamhanan nga binuhatan ni Haring Ahasuerus nasulat sa Libro
sang Kasaysayan sang mga Hari sang Media kag Persia. Nasulat man diri ang
kabug-usan sang estorya sang pagkabantog ni Mordecai, nga ginhatagan sang hari
sang mataas nga posisyon.
3 Siya na ang ikaduha sa kay Haring Ahasuerus. Bantog gid siya sa iya kapareho nga
mga Judio, kag ginatahod nila siya kay nagahimo siya sang mga butang nga para sa
kaayuhan sang iya mga kasimanwa, kag nagapakighambal siya *sa hari* para sa ila.

---

† **9:22** *regalo:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 19. ‡ **9:26** *Purim: Amo ini ang tawag sa sobra sa isa nga "pur."*
* **10:1** *isla:* ukon, *lugar nga malapit sa dagat;* ukon, *malayo nga lugar*

Job

Ang Matarong nga Kabuhi ni Job

1 May isa ka tawo nga nagaestar sa duta sang Uz nga ang iya ngalan si Job. Matarong
kag wala sing kasawayan ang iya kabuhi. Nagatahod siya sa Dios kag nagalikaw sa
paghimo sang malain.
2 May pito siya ka anak nga lalaki kag tatlo ka babayi.
3 May 7,000 siya ka karnero, 3,000 ka camel, 500 ka paris sang mga baka, kag 500 ka
donkey nga babayi. May madamo man siya nga mga suluguon. Siya ang
pinakamanggaranon sa tanan nga tawo sa east *sang Israel*.
4 Kinabatasan na sang iya mga anak nga lalaki ang pagbulos-bulos hiwat sang
punsyon sa ila mga balay kag ginaimbitar nila ang ila tatlo ka utod nga babayi sa
pagtambong.
5 Kada tapos sang punsyon, nagahalad gid si Job para matinluan ang iya mga anak.
Aga pa siya nagabugtaw kag nagahalad sang mga halad nga ginasunog para sa tagsa
niya ka anak kay nagahunahuna siya nga basi nakasala ang iya mga anak kag
nakahambal sang malain kontra sa Dios sa ila tagipusuon. Amo ina permi ang
ginahimo ni Job.

Ang Una nga Pagtilaw kay Job

6 Isa ka adlaw, nagtipon ang mga anghel* sa presensya sang GINOO, kag nag-upod sa
ila si Satanas.
7 Nagsiling ang GINOO kay Satanas, "Diin ka naghalin?" Nagsabat si Satanas sa
GINOO, "Naglibot-libot sa kalibutan."
8 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Natalupangdan mo bala ang akon alagad nga si Job?
Wala sing pareho sa iya sa kalibutan. Matarong kag wala sing kasawayan ang iya
kabuhi. Nagatahod siya sa akon kag nagalikaw sa paghimo sang malain."
9 Nagsabat si Satanas, "Ginatahod ka lang niya tungod kay ginapakamaayo mo siya.
10 Ginaprotektaran mo siya kag ang iya panimalay, pati ang tanan niya nga
pagkabutang. Ginapakamaayo mo ang tanan niya nga ginahimo, gani nagdamo ang
iya kasapatan sa *bilog nga* duta.
11 Pero kuhaa bala ang tanan nga ara sa iya, kag sigurado gid nga pakamalauton ka
niya."
12 Nagsiling ang GINOO kay Satanas, "Sige, kuhaa ang tanan nga ara sa iya, pero indi
lang siya pag-anha." Gani naghalin si Satanas sa presensya sang GINOO.
13 Isa ka adlaw, samtang nagapunsyon ang mga anak ni Job sa balay sang
kamagulangan nila nga utod,
14 may nag-abot nga isa ka tawo kay Job kag nagbalita, "Samtang ginaarado namon
ang imo mga baka kag nagahalab ang imo mga donkey nga babayi sa unhan lang,
15 gulpi lang nga ginsalakay kami sang mga Sabeanhon. Ginpangdala nila ang mga
sapat, kag ginpamatay ang imo mga suluguon. Ako lang gid ang nakapalagyo sa
pagsugid sa imo."
16 Samtang nagahambal pa ang tawo, nag-abot ang isa naman ka tawo kag nagbalita,
"Naigo sang kilat ang imo mga karnero kag ang mga manugbantay sini, kag nasunog
sila. Ako lang gid ang nakapalagyo sa pagsugid sa imo."
17 Samtang nagahambal pa ang tawo, nag-abot ang isa pa ka tawo kag nagbalita,
"Ginsalakay kami sang tatlo ka grupo sang mga Kaldeanhon. Ginpamatay nila ang

* **1:6** *mga anghel:* sa literal, *mga anak sang Dios*

kaupod ko nga mga suluguon kag ginpangdala ang imo mga camel. Ako lang gid ang
nakapalagyo sa pagsugid sa imo."
18 Samtang nagahambal pa ang tawo, nag-abot pa gid ang isa ka tawo kag nagbalita,
"Samtang nagapunsyon ang imo mga anak didto sa balay sang ila kamagulangan nga
utod,
19 gulpi lang nag-abot ang mabaskog nga hangin halin sa desierto, kag nawasak ang
bilog nga balay. Narumpagan ang imo mga anak kag nagkalamatay sila. Ako lang gid
ang nakapalagyo sa pagsugid sa imo."
20 *Pagkabati sadto ni Job,* nagtindog siya kag gin-gisi niya ang iya bayo *sa kasubo*.
Dayon ginpakiskisan niya ang iya ulo kag naghapa siya sa duta *sa pagsimba sa* GINOO.
21 Nagsiling siya, "Natawo ako nga wala sing dala kag mapatay man ako nga wala
sing dala. Ang GINOO ang naghatag *sang tanan nga ara sa akon*, kag siya man ang
nagkuha *sini.* Dalayawon ang ngalan sang GINOO!"
22 Sa pihak sang tanan nga natabo, wala makasala si Job paagi sa pagbasol sa Dios.

2

Ang Ikaduha nga Pagtilaw kay Job

1 Isa ka adlaw, nagtipon naman ang mga anghel* sa presensya sang GINOO, kag
nag-upod naman sa ila si Satanas.
2 Nagsiling ang GINOO kay Satanas, "Diin ka naghalin?" Nagsabat si Satanas sa
GINOO, "Naglibot-libot sa kalibutan."
3 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Natalupangdan mo bala ang akon alagad nga si Job?
Wala sing pareho sa iya sa kalibutan. Matarong kag wala sing kasawayan ang iya
kabuhi. Nagatahod siya sa akon kag nagalikaw sa paghimo sang malain. Kag
nagpabilin gihapon siya nga matutom sa akon bisan gin-ganyat mo ako *nga tugutan ka*
sa paghalit sa iya sa wala sing rason."
4 Nagsabat si Satanas, "Batunon sang tawo nga madula ang tanan sa iya basta buhi
lang siya.
5 Pero siya bala mismo ang haliti kag sigurado gid nga pakamalauton ka niya."
6 Nagsiling ang GINOO kay Satanas, "Sige, himua ang gusto mo nga himuon sa iya,
pero indi lang siya pagpatya."
7 Gani naghalin si Satanas sa presensya sang GINOO kag ginhalitan niya si Job paagi
sa mga hubag nga nagtubo halin sa iya dapadapa hasta sa ulo.
8 Nagkuha si Job sang buka nga kolon kag ginkagis ang iya panit samtang
nagapungko siya sa abo.
9 Nagsiling ang iya asawa sa iya, "Matutom ka pa gihapon sa Dios? Pakamalauta siya
para mapatay ka na!"
10 Nagsabat si Job, "Wala sing pulos ang imo ginahambal. Ang mga maayo lang bala
nga mga butang ang aton batunon halin sa Dios, kag indi ang mga malain?"
Sa pihak sang natabo sa iya, wala makasala si Job paagi sa paghambal sing malain.

Ang Tatlo ka Abyan ni Job

11 May tatlo ka abyan si Job nga sila ni Elifaz nga taga-Teman, Bildad nga taga-Shua,
kag Zofar nga taga-Naama. Sang mabatian nila ang tanan nga kalisod nga nag-abot kay
Job, nagsugtanay sila nga kadtuan siya para ugyunan sa iya nga kasubo kag lipayon.
12 Sang medyo malayo pa sila, nakita na nila si Job, kag daw indi nila siya halos
makilala. Naghibi sila sing tudo kag gin-gisi nila ang ila mga bayo kag ginwisikan sang
yab-ok ang ila mga ulo *sa pagpakita sang ila kasubo*.

---

* **2:1** *mga anghel:* sa literal, *mga anak sang Dios*

13 Dayon nagpungko sila sa duta upod kay Job sa sulod sang pito ka adlaw kag pito ka
gab-i. Wala gid sila naghambal sa iya tungod nakita nila kon daw ano gid ang iya
pag-antos.

3

Naghambal si Job

1 Sang ulihi naghambal si Job kag ginpakamalaot niya ang adlaw sang iya
pagkatawo.
2 Nagsiling siya,
3 "Ginapakamalaot ko ang adlaw sang akon pagkatawo.
4 Nangin madulom kuntani ina nga adlaw kag wala na ginsilakan pa sang adlaw.
Wala na kuntani ina gindumdom pa sang Dios nga ara sa langit.
5 Natabunan na lang kuntani ina sang kadulom ukon sang madamol nga gal-om,
kag ginlikupan na lang kuntani sang kadulom ang iya kasanag.
6 Nangin madulom gid kuntani ina nga gab-i *sang akon pagkatawo*,
kag wala na lang kuntani ina ginlakip sa kalendaryo.
7 Wala na kuntani ako matawo sa sina nga gab-i,
kag wala na kuntani sing may nagkinalipay sadto nga tion.
8 Kabay pa nga pakamalauton ina nga gab-i sang mga manugpakamalaot
nga kahibalo magpukaw sa *dragon nga* Leviatan.
9 Wala na kuntani magsiga sa sina nga adlaw ang mga bituon sa kaagahon,
kag wala na kuntani mag-aga.
10 *Ginapakamalaot ko ina nga adlaw* kay wala niya ginpunggan ang akon pagkatawo
para indi ko maeksperiensyahan *ini nga mga* kalisod.

11 "Maayo pa kuntani nga napatay na lang ako sa tiyan sang akon iloy.
12 Ngaa bala ginsabak pa ako *sang akon iloy* kag ginpatiti?
13 Kon napatay lang ako sadto, malinong na kuntani ako subong,
nga nagakatulog kag nagapahuway
14 upod sa mga hari kag mga pangulo sang kalibutan nga nagpatindog sang mga
palasyo* nga guba na subong.†
15 *Nagapahuway man kuntani ako* upod sa mga manugdumala
nga ang ila mga balay puno sang bulawan kag pilak.
16 Maayo pa kuntani nga pareho na lang ako sang mga bata
nga napatay sa ila pagkatawo kag ginlubong, nga wala na makakita sang kasanag.
17 Didto sa lugar sang mga patay, ang mga malain wala na nagahimo sing malain
kag ang mga kapoy nagapahuway na.
18 Kag didto, ang mga bihag nagapatawhay-tawhay na
kag indi na nila mabatian ang singgit sang mga tawo nga nagapilit sa ila sa
pag-obra.
19 Ang tanan nga klase sang tawo ato didto, bantog man ukon indi.
Kag ang mga ulipon hilway na didto sa ila mga agalon.

20 "Ngaa ginatugutan pa nga mabuhi ang tawo nga nagaantos kag nagasakit ang ila
buot?
21 Nagahandom sila nga mapatay, pero wala sila mapatay.
Ginapangita nila ang kamatayon nga sobra pa sa pagpangita sang tawo sang
manggad nga natago.

---

* **3:14** *mga palasyo:* ukon, *mga building*

† **3:14** *nagpatindog...subong:* ukon, *nagpatindog liwat sang mga guba nga palasyo.*

22 Malipayon lang sila kon patay na sila kag malubong na.
23 Ngaa ginatugutan pa nga mabuhi ang tawo nga wala man lang siya kahibalo sang
iya dangatan?
Ginbuot sang Dios nga indi niya mahibaluan ang iya palaabuton.
24 Indi ako makakaon sa sobra nga pagpangasubo, kag wala nagauntat ang akon
pag-ugayong.
25 Ang ginakahadlukan ko natabo sa akon.
26 Wala ako sing kalinong kag katawhayan.
Kag wala ako sing kapahuwayan kundi kagamo lang."

4

Naghambal si Elifaz

1 Dayon nagsabat si Elifaz nga taga-Teman,
2 "Mangakig ka bala kon maghambal ako?
Indi mahimo nga maghipos lang ako.
3 Sadto anay madamo nga tawo ang gintudluan mo *nga magsalig sa Dios*.
Ginpabakod mo ang mga tawo nga maluya.
4 Ang imo mga pulong nakapabakod sa nagakaluya kag nagakatumba.
5 Pero karon nga ikaw naman ang nagaantos,
nagakaluya ka kag nagakatublag.
6 Indi bala nga kon nagatahod ka sa Dios kag matarong ang imo kabuhi,
may pagsalig ka kag paglaom?

7 "Karon, hunahunaa bala sing maayo.
May tawo bala nga inosente ukon matarong nga nalaglag?
8 Suno sa akon naobserbaran, ang nagahimo sang kalautan kag kagamo,
kalautan kag kagamo man ang iya dangatan.
9 Nagakalaglag sila sa isa lang ka huyop sang Dios.
Sa iya kaakig, nagakawala sila.
10 Bisan *pareho pa sila* sa isa ka makusog kag mabangis nga leon,
bingawon gihapon sang Dios ang ila mga ngipon.
11 Magakalamatay sila tungod sa gutom,
kag ang ila mga anak magalalapta.

12 "May ginsugid sa akon sa sekreto. Ginhutik ini sa akon
13 sa damgo sang isa ka gab-i
samtang nagatulog sing mahamuok ang mga tawo.
14 Hinadlukan ako kag nagkurog ang bilog ko nga lawas.
15 May espiritu nga naglabay* sa akon guya
kag nagpalanindog ang akon mga balahibo.
16 Pagkauntat sini, may nakita dayon ako nga daw sa may nagatindog,
pero indi ini klaro sa akon.
Dayon may nabatian ako nga mahinay nga tingog nga nagasiling,
17 'May tawo bala nga matarong sa atubangan sang Dios?
May tawo bala nga matinlo sa atubangan sang iya Manunuga?
18 Kon wala gani nagasalig ang Dios sa mga anghel nga iya mga alagad,
kag makakita siya sang sala sa ila,
19 ano pa ayhan sa mga tawo nga hinimo lang halin sa duta, nga madali lang
dugmukon pareho sa sapat-sapat!

* **4:15** *May espiritu nga naglabay:* ukon, *Naghuyop ang hangin.*

20 Buhi sila sa aga, pero pagkagab-i patay na.
Indi na sila makita hasta san-o.
21 Daw sa mga tolda sila nga narumpag.
Napatay sila nga kulang sing kaalam.'

5

1 "*Job*, bisan magpangayo ka pa sang bulig, wala sing may magbulig sa imo.
Bisan ang mga anghel* indi magbulig sa imo.
2 Ang kaakig kag kaimon nagapatay sa buang-buang nga tawo, nga wala sing kaalam.
3 Sa akon naobserbaran, posible nga ang isa ka buang-buang nga tawo mag-uswag sa iya pangabuhi,
pero gulpi lang nga pakamalauton sang Dios ang iya panimalay.
4 Ang iya mga anak wala sing makadtuan nga makabulig sa ila,† kag wala sing may magpangapin sa ila sa korte.
5 Ang iya mga patubas, pati ang mga bunga sang iya mga tanom nga nagatubo sa tunukon nga mga kahoy-kahoy,
ginapanguha sang gutom nga mga tawo.
Kag ang iya manggad ginapanguha sang mga tawo nga uhaw *sa mga pagkabutang*.
6 Ang kalisod kag kabudlayan wala nagatubo sa duta.
7 Ang tawo amo ang nagadala sang kalisod sa iya kaugalingon,
pareho nga ang pisik sang kalayo nagalupad paibabaw.

8 "Kon ako sa imo, madangop ako sa Dios kag ipresentar ko ang akon kahimtangan sa iya.
9 *Kay* nagahimo siya sang makatilingala nga mga butang kag mga milagro nga indi matungkad kag indi maisip.
10 Nagapadala siya sang ulan sa kalibutan kag ginapatubigan niya ang mga uma.
11 Ginapataas niya ang mga kubos, kag ginaluwas ang mga nagakalisod.
12 Ginaguba niya ang mga plano sang madaya nga mga tawo, para indi sila magmadinalag-on.
13 Ginadakop niya ang mga maalam sa ila pagkadayaon,
kag ginatapna niya ang padihot sang mga dayaon.
14 Ginadulman sila bisan adlaw, kag nagapangapkap sila nga daw gab-i bisan udtong-adlaw.
15 Ginaluwas sang Dios ang mga imol sa kamatayon kag sa gamhanan nga mga tawo nga nagadaogdaog sa ila.
16 Gani may paglaom ang mga imol, pero ang mga malain ginatapna sang Dios.

17 "Bulahan ang tawo nga ginatadlong sang Dios ang iya pamatasan.
Gani indi pagpakalaina ang pagdisiplina sang Makagagahom *nga Dios* sa imo.
18 Kay ang iya ginapilas, iya man ginabulong;
ang iya ginasakit, iya man ginaayo.
19 Permi niya ikaw luwason sa kalamidad kag katalagman.
20 Luwason niya ikaw sa kamatayon sa tion sang gutom ukon inaway.
21 Protektaran niya ikaw sa pagpakalain sa imo sang iban,
kag wala ka sing kahadlukan kon mag-abot ang kalaglagan.
22 Kadlawan mo lang ang kalaglagan kag gutom, kag indi ka mahadlok sa talunon nga mga sapat,

---

* **5:1** *mga anghel:* sa literal, *mga balaan* † **5:4** *wala...ila:* ukon, *indi makaluwas sa katalagman*

23 kay indi na ini mag-ano sa imo. Kag indi ka na mabudlayan magtanom sa imo
batuhon nga uma.
24 Makasiguro ka nga maayo ang kahimtangan sang imo panimalay, kag wala sing may
madula sa imo kasapatan.
25 Magadamo ang imo mga kaliwat pareho kadamo sang hilamon sa duta.
26 Magakabuhi ka sing malawig, kag indi ka mapatay sa indi pa husto nga tion.

27 "Suno sa amon pag-usisa, matuod gid ini tanan. Gani pamatii ini kag iaplikar sa imo
kabuhi."

6

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 "Kon makilo lang ang akon mga pag-antos kag mga kalisod,
3 mas mabug-at pa ini sang sa balas sa baybayon.
Amo ina kon ngaa nagahambal ako sang mga pulong nga wala ko ginahunahuna sing
maayo.
4 Kay daw sa ginpana ako sang Makagagahom *nga Dios* sang makahililo nga pana,*
kag ang hilo sini naglapta sa akon bilog nga lawas.
Ang makahaladlok nga mga pana sang Dios napuntirya sa akon.
5 *Wala bala ako sing kinamatarong sa pagreklamo*?
Bisan gani ang donkey kag baka nagaima† kon wala sing hilamon ukon kumpay.
6 Ang tawo nagareklamo man kon wala sing asin ang iya pagkaon,
labi na kon ang iya ginakaon puti sang itlog.
7 Bisan ako wala sing gana sa pagkaon sina.

8 "O kuntani ihatag sang Dios ang akon ginapangayo.
Kuntani mabaton ko ang akon ginahandom.
9 Ang akon ginahandom amo nga patyon na lang ako kuntani sang Dios.
10 Kag kon matabo ini, malipayon gihapon ako,
kay sa pihak sang akon mga pag-antos wala ko gid ginsikway ang mga pulong sang
Balaan *nga Dios*.

11 "Wala na ako sing kusog nga maglaom pa.
Wala na man ako sing may ginalauman pa, ngaa magpadayon pa ako sa
pagkabuhi?
12 May kabakod bala ako pareho sa bato?
Saway bala ang akon lawas? *Indi!*
13 Wala ako sing kusog sa pagluwas sa akon kaugalingon.
Wala na ako sing tsansa nga magmadinalag-on pa.

14 "Bilang mga abyan kuntani mag-unong kamo sa akon pag-antos,
bisan *sa inyo pagtan-aw* ginsikway ko ang Makagagahom *nga Dios*.
15 Pero kamo nga ginakabig ko nga mga utod indi masaligan;
pareho kamo sa ililigan sang tubig nga nagaawas
16 kon mapun-an sang natunaw nga yelo kag snow,
17 kag nagamala sa tion sang tig-ilinit.
18 Kon mag-agi sa sapa ang grupo sang mga tawo nga nagapanglakaton, wala sila sing
tubig nga mainom didto,

---

* **6:4** *makahililo nga pana:* Ang punta sang pana ginatusmog sa hilo para makapatay dayon. † **6:5** *nagaima:* ukon, *nagainga*

gani pag-abot nila sa desierto nagakalamatay sila.
19 Ang mga negosyante nga taga-Tema kag taga-Sheba
nga nagapanglakaton nagalaom nga makainom sila sa sapa,
20 pero napaslawan sila. Naglaom sila nga may tubig didto,
pero pag-abot nila wala gali.
21 *Huo, pareho gid kamo sa sapa.*
Wala man kamo sing may mabulig sa akon.
Hinadlukan kamo sang makita ninyo ang akon makahaladlok nga kahimtangan.
22 Pero ngaa? Nangayo bala ako sa inyo sang regalo?
Nagpangabay bala ako sa inyo nga buligan ninyo ako halin sa inyo manggad,
23 ukon luwason ninyo ako sa kamot sang mapintas nga mga kaaway?
24 *Wala! Ang ginapangabay ko lang amo nga*
sugiran ninyo ako *sing husto nga sabat sa natabo sa akon,*
kag dayon mahipos na ako.
Paintiendiha ninyo ako, diin bala ako nakasala?
25 Wala kaso kon masakit ang inyo ginahambal basta matuod lang.
Pero ang inyo ginaakusar sa akon indi matuod, kag indi ninyo mapamatud-an.
26 Gusto ninyo nga tadlungon ang akon mga ginahambal,
kay para sa inyo ang akon ginahambal bilang desperado nga tawo wala sing pulos.
27 *Ngaa, matarong gid bala kamo*?
Mahimo gani ninyo nga ipaulipon ang isa ka ilo ukon ibaligya ang isa ka abyan!
28 Tuluka ninyo ako! Mabutig bala ako sa inyo?
29 Untati na ninyo ang inyo pag-akusar sa akon, kay wala ako sing sala.
30 Nagabutig bala ako? Indi bala ako makahibalo kon ano ang malain kag indi?

7

1 "Ang kabuhi sang tawo diri sa kalibutan mabudlay gid;
pareho kabudlay sa adlaw-adlaw nga obra sang isa ka trabahador,
2 ukon pareho sa ulipon nga nagahandom nga maghapon na para makapahuway na siya,
ukon pareho sa trabahador nga nagapaabot gid sang iya suweldo.
3 Pareho man sina ang akon kahimtangan.
Pila na ka bulan ang akon pag-antos nga wala man lang sing pulos.
Bisan gab-i nagaantos ako.
4 Kon maghigda ako kon gab-i nagahunahuna ako kon san-o pa mag-aga. Kahinay sang paglakat sang mga inoras.
Nagabulubaliswa lang ako hasta sang kaagahon.
5 Ang akon lawas puno sang ulod kag kugan.
Nagabuluswang ang akon mga hubag kag naganana.

Nagpanawag si Job sa Dios

6 "Nagaligad ang akon mga inadlaw nga wala sing paglaom.
Nagaligad ini nga mas madasig pa sa lansadera* sang manughabol.†
7 Dumduma, *O Dios,* nga ang akon kabuhi pareho lang sa hangin *nga nagalabay*,
kag indi na ako makaeksperiensya pa sang kalipay.
8 Makita mo pa ako subong pero sa ulihi indi na.
Kon mangita ka sa akon indi mo na ako makita.
9 Subong nga ang gal-om nagakadula kag indi na makita,

* **7:6** *lansadera:* sa English, *shuttle* † **7:6** *manughabol:* sa English, *weaver*

ang nagakapatay indi na magbalik pa.
10 Indi na siya makapuli sa iya balay,
kag malimtan na siya sang mga nakakilala sa iya.

11 "Gani indi mahimo nga maghipos lang ako; sugong gid ang akon pamatyag.
Ihambal ko ang kalain sang akon buot.
12 Ngaa ginabantayan mo gid ako, *O Dios*?
Dragon bala ako sa dagat?
13 Kon gusto ko maghigda kag magpahuway para maghaganhagan ang akon kasakit
14 ginapahadlok mo ako paagi sa mga damgo kag palanan-awon.
15 Gani maayo pa nga makuga na lang ako kag mapatay sang sa mabuhi sa sining lawas nakon.
16 Ginakaugtan ko ang akon kabuhi.
Indi ko gusto nga mabuhi pa.
Pabay-i na lang ako, kay wala na sing pulos ang akon kabuhi.

17 "Ano gid bala ang tawo nga imo ginakabalak-an kag ginahatagan sang importansya?
18 Kay ginausisa mo siya kada adlaw, kag ginatilawan sa tanan nga tion.
19 Pabay-i lang bala ako bisan dali lang.
20 Nakasala bala ako?
Ano nga sala ang nahimo ko sa imo, O Manugbantay sang tawo?
Ngaa ginapuntirya mo gid ako?
Mabug-at bala ako nga palas-anon sa imo?
21 Kon nakasala gid man ako, ngaa indi mo na lang ako pagpatawaron?
Sa indi madugay mapatay na ako, kag bisan pangitaon mo ako, indi mo na ako makita pa."

8

Naghambal si Bildad

1 Dayon nagsabat si Bildad nga taga-Shua,
2 "San-o ka bala mag-untat sa imo mga ginahambal?
Kagahod sa imo kag wala sing pulos ang imo mga ginahambal.
3 Indi puwede nga lubagon sang Makagagahom nga Dios ang hustisya ukon tikuon ang husto.
4 Nakasala ang imo mga anak sa Dios, gani dapat lang nga silutan niya sila.
5 Pero kon magdangop ka sa Makagagahom nga Dios kag magpakitluoy sa iya,
6 kag magkabuhi nga matinlo kag matarong,
bisan karon dayon buligan ka niya
kag ibalik ang imo maayo nga kahimtangan.
7 Kag ang manggad nga mangin imo sa palaabuton
mas dako gid kon ikomparar sa manggad mo sang una.

8 "Pamangkuta bala ang nahauna nga mga henerasyon.
Hibalua kon ano ang natun-an* sang ila mga katigulangan.
9 Kay daw bag-o lang kita natawo kag diutay lang ang aton nahibaluan,
kag umalagi lamang kita sa kalibutan pareho sa landong nga wala nagadugay.
10 Pamatii sila, kay tudluan ka nila sang ila nahibaluan.

11 "Indi mabuhi ang tanom nga nagatubo sa tubig kon wala sing tubig.

---

* **8:8** *natun-an:* ukon, *nadiskobrehan;* ukon, *naeksperiensyahan*

12 Mapatay ini gilayon samtang nagatubo pa lang kag indi pa talapson.
13 Pareho man sina ang dangatan sang tanan nga tawo nga nagatalikod sa Dios.
Wala sing paglaom ang tawo nga indi diosnon.
14 Ang tanan nga ginasaligan niya matapok pareho sa lawa sang damang.
15 Kon sandigan niya, nagakabugto dayon;
kon uyatan niya, nagakahukas.
16 *Kon tan-awon daw maayo ang iya kahimtangan,*
pareho sa tanom nga nabunyagan sing maayo kag nasilakan sang adlaw.
Nagatubo ini sa katamnan
17 kag nagapanggamot sing maayo sa mga bato.
18 Pero kon magabot na ini, wala na sing may magsapak sini.
19 Amo ina ang katapusan sang iya kabuhi,
kag may magatubo naman nga tanom sa duta nga iya gintubuan.

20 "Sa pagkamatuod, wala ginasikway sang Dios ang tawo nga wala sing kasawayan ang iya kabuhi,
kag wala niya ginabuligan ang malain nga tawo.
21 Pakadlawon ka niya liwat, kag pahugyawon sa kalipay.
22 Pakahuy-an niya ang imo malain nga mga kaaway, kag laglagon ang ila mga panimalay."

9

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 "Huo, matuod inang ginasiling mo.
Pero paano makapamatuod ang tawo nga inosente siya sa atubangan sang Dios?
3 Bisan baison pa niya ang Dios sa korte, wala siya sing may mahimo,
kay sa isa ka libo nga pamangkot sang Dios bisan isa indi niya masabat.
4 Maalam kag gamhanan gid ang Dios.
Sin-o bala ang nagkontra sa iya kag nagmadinalag-on?

5 "Sa wala sing paandam, ginauyog niya ang mga bukid kag nagakalatiphag ini sa iya kaakig.
6 Ginapalinog niya ang duta halin sa pundasyon sini.
7 Sa iya lang pagmando, puwede nga indi magbutlak ang adlaw kag indi magsiga ang mga bituon.
8 Siya lang ang nagahumlad sang kalangitan, kag siya lang ang nagapauntat sang balod.
9 Siya ang nagtuga sang *mga grupo sang mga bituon nga ginatawag* Bear, Orion, Pleades,
kag sang mga bituon sa south.
10 Nagahimo siya sang makatilingala nga mga butang kag mga milagro nga indi matungkad kag indi maisip.
11 Kon maglabay siya sa akon, indi ko siya makita kag mabatyagan.
12 Kon may gusto siya nga kuhaon, wala sing may makapugong sa iya.
Sin-o bala ang makareklamo sa iya ginahimo?
13 Wala ginapunggan sang Dios ang iya kaakig.
Bisan ang mga kabulig sang *dragon nga si* Rahab nagaluhod sa kahadlok sa iya.
14 Gani paano ko madepensahan ang akon kaugalingon sa Dios?
Ano ang ihambal ko para makipagbais sa iya?

15 Bisan inosente pa ako, indi ako makadepensa sang akon kaugalingon.
Ang mahimo ko lang amo ang pagpakitluoy sa *Dios nga* akon Manughukom.
16 Bisan pangabayon ko siya nga mag-atubangay kami kag magsugot siya, indi gihapon niya ako pagpamatian.
17 Kay ginapaantos niya ako nga daw sa ginasalakay sang bagyo,
kag ginadugangan niya ang akon mga kasakit sa wala sing rason.
18 Daw halos indi niya ako pagpaginhawaon sing maayo sa mga kasakit nga ginapaantos niya sa akon.
19 Kon sa pakusog lang, makusog gid siya!
Kag kon sa akusaray, sin-o ang makaakusar sa iya?
20 Bisan inosente pa ako, sentensyahan gihapon ako nga silutan
tungod sang akon ginapanghambal *sa pagdepensa sa akon kaugalingon*.
21 Bisan wala sing kasawayan ang akon kabuhi, baliwala na ini sa akon.
Ginakaugtan ko ang akon kabuhi.
22 Kay amo man lang gihapon; pareho lang nga laglagon sang Dios ang matarong kag ang malain.
23 Nagakadlaw lang siya kon mapatay gulpi ang matarong sa kalamidad.
24 Gintugyan *niya* ang kalibutan sa mga malain.
Ginatabunan niya ang mata sang mga manughukom.
Kon indi siya ang nagahimo sini, ti sin-o pa abi?

25 "Kadasig magligad sang mga inadlaw sang akon kabuhi;
daw mas madasig pa sang sa manugdalagan.
Nagaligad ini nga wala gid sing kalipay.
26 Huo, kadasig magligad sang akon kabuhi;
pareho kadasig sang madasig nga sakayan ukon sang agila nga nagasibad.
27 Bisan indi na ako magreklamo kag untatan ko na ang pagpangasubo, kag magyuhom na ako,
28 mahadlok gihapon ako sa mga pag-antos nga mag-abot sa akon.
Kay nahibaluan ko nga indi niya ako pagkabigon nga inosente.
29 Sanglit ginakabig niya ako subong nga nakasala,
ano pa ang pulos sa pagpaninguha ko nga depensahan ang akon kaugalingon?
30 Bisan pa habunan ko ang akon bilog nga lawas para mangin matinlo ako,
31 itum-oy niya gihapon ako sa *lunangon nga* buho,
agod bisan ang akon bayo mangil-aran sa akon.
32 Indi tawo ang Dios pareho sa akon,
gani indi ako makabais sa iya kag makaakusar sa iya sa korte.
33 Kuntani may makapatunga sa amon nga duha sa paghusay sa amon.
34 Kag mapauntat niya ang paghanot sang Dios sa akon, para indi na ako mahadlok.
35 Dayon makahambal na ako sa iya nga wala sing kahadlok, pero sa karon indi ko pa ini mahimo.

10

1 "Ginakangil-aran ko ang akon kabuhi,
gani pagusto ako sa pagreklamo.
Magahambal ako sa kalain sang akon buot.
2 Amo ini ang ihambal ko sa Dios:
'Indi ako paghusgari nga malain ako,
kundi pahibalua ako kon ano ang imo akusasyon kontra sa akon.

3 Nalipay ka bala sa pagpaantos sa akon?
Ngaa ginasikway mo ako nga imo ginhimo
kag ginapaburan mo ang mga padihot sang mga malain?
4 Ang pagtan-aw mo bala pareho sa pagtan-aw sang tawo?
5 Pareho lang bala kalip-ot ang imo kabuhi sa tawo?
6 Ti, ngaa nagadali ka gid sa pagpangita sa akon sang sala?
7 Nahibaluan mo nga wala ako sing sala,
pero sin-o ang makadepensa sa akon sa imo?

8 " 'Ikaw ang nagporma kag naghimo sa akon, kag karon laglagon mo ako?
9 Dumduma nga ginporma mo ako halin sa duta,*
kag karon ibalik mo na ako sa duta?
10 Ikaw ang nagporma sa akon sa tiyan sang akon iloy,
nga daw pareho sa keso nga naporma halin sa gatas.
11 Ginporma mo ako nga may mga tul-an kag mga ugat kag ginputos sang unod kag panit.
12 Ginhatagan mo ako sang kabuhi kag ginpakitaan sang kaayo,
kag gintipigan mo man ang akon kabuhi.
13 Pero karon nahibaluan ko nga ang matuod mo nga plano sa akon
14 amo nga bantayan mo ako kon makasala ako,
kag dayon indi mo ako pagpatawaron.
15 Nakasala man ako ukon wala, pareho lang nga kaluluoy ako.
Kay nahuy-an gid ako kag natam-an sa akon mga pag-antos.
16 Ginatinguhaan ko nga magbangon, pero ginatiid mo ako pareho sa leon *para laglagon*.
Ginapakita mo ang imo gahom kontra sa akon.
17 Sige-sige ang imo pag-akusar sa akon,
kag nagadugang nga nagadugang ang imo kaakig sa akon.
Wala sing untat ang imo pagsalakay sa akon.

18 " 'Ngaa bala gintugutan mo pa nga matawo ako?
Kuntani napatay na lang ako sa wala pa sing may nakakita sa akon.
19 Kuntani wala na lang ako matuga.
Napatay na lang kuntani ako sa tiyan *sang akon iloy*
kag pagkabun-ag ginlubong deretso.
20 Diutay na lang nga tion ang nabilin sa akon,
gani pabay-i na lang ako agod sa bisan malip-ot lang nga tion malipay man ako
21 sa wala pa ako magkadto sa lugar nga masubo kag madulom, nga sa diin indi na ako makabalik diri.
22 Puwerte gid kadulom didto; puro lang gab-i kag wala gid sang kasanag,
kag wala didto sing kahusayan.' "

11

Naghambal si Zofar

1 Dayon nagsabat si Zofar nga taga-Naama,
2 "Dapat lang nga masabat inang imo mga ginapanghambal.
Indi mapamatud-an nga inosente ka paagi lang sa pagwakal.
3 Indi mo kami mapahipos sa imo mga ginapanghambal nga wala sing pulos.
Nagahunahuna ka bala nga indi ka namon pagsabdungon sa imo mga pagyaguta?

* **10:9** *ginporma...duta:* ukon, *ginporma mo ako pareho sa pagporma sang lunang.*

4 Nagasiling ka nga husto ang imo pagpati kag matinlo ka sa atubangan sang Dios.
5 Maayo kuntani nga maghambal ang Dios sa imo
6 kag sugiran ka niya sang mga butang nga wala mo pa mahibaluan.
May mga butang nga nahibaluan mo na kag may mga butang nga wala pa.
Nahibaluan mo na bala nga ang silot sang Dios sa imo kulang pa sa nagakabagay sa imo?
7 Matungkad mo bala ang tanan parte sa Makagagahom nga Dios?
8-9 Mas mataas pa ini sang sa langit kag mas madalom pa sang sa lugar sang mga patay.
Malapad pa ini sang sa kalibutan kag mas masangkad pa sang sa dagat.
Ti, maabot bala ini sang imo hunahuna?

10 "Halimbawa, dakpon ka sang Dios kag dal-on sa korte kag dayon prisohon,
sin-o ang makapugong sa iya?
11 Nahibaluan gid niya kon sin-o ang dayaon nga mga tawo
kag nakita niya ang ila kalautan.
12 Daw imposible na sa isa ka buang-buang nga magmaalamon,
subong nga imposible sa talunon nga donkey nga magbata sing tawo.*

13 "*Job*, kon maghinulsol ka lang kag magdangop sa Dios,
14 kag indi ka na magpakasala kag indi mo pagtugutan ang imo panimalay sa pagpakasala,
15 sigurado gid nga indi ka na mahuya kag magakabuhi ka nga mabakod kag wala sing ginakahadlukan.
16 Dayon malipatan mo na ang imo mga kasakit,
nga daw sa tubig lang ini nga naglabay.
17 Kag ang imo kabuhi mangin masanag pa sang sa silak sang adlaw sa udto.
Ang kadulom sang imo kabuhi magasanag pareho sa kaagahon.
18 Magakabuhi ka nga mabakod tungod kay may paglaom ka.
Protektaran ka *sang Dios* kag magapahuway nga wala sing ginakahadlukan.
19 Magahigda ka nga wala sing may nagapahadlok sa imo,
kag madamo ang magapangayo sang bulig sa imo.
20 Pero ang mga malain mapaslawan, kag wala na sing mapalagyuhan pa,
kag ang ila lang paglaom amo ang kamatayon."

12

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 "Nagahunahuna kamo nga kamo lang ang maalam
kag wala na sing may mabilin pa nga maalam kon mapatay na kamo.
3 Pero maalam man ako pareho sa inyo; indi kamo labaw sa akon.
Nahibaluan ko man ining tanan nga inyo ginsiling.
4 Nangin kaladlawan ako sa akon mga abyan bisan matarong ako kag wala sing kasawayan,
kag bisan ginasabat sadto sang Dios ang akon mga pangamuyo.
5 Ang mga tawo *nga pareho sa akon* nga nagaantos kag daw sa matumba na,
ginainsulto sang mga tawo nga nagapatawhay-tawhay lang.
6 Pero ang mga tulisan kag ang mga tawo nga nagapaakig sa Dios nagakabuhi nga malinong

* **11:12** *tawo:* ukon, *anta na nga donkey*

bisan ang ila ikasarang amo ang ila ginapakadios.*

7-8 "Magtuon ka bala sa bisan ano nga klase sang sapat—
ang nagalakat, ang nagalupad, ang nagakamang, kag ang nagalangoy.
9 Kay tanan sila nakahibalo sining ginhimo sang GINOO.
10 Ara sa iya kamot ang kabuhi ukon ang ginhawa sang tanan nga tinuga, pati sang tawo.
11 Kon ang dila sang tawo makahibalo kon ano ang manamit ukon indi manamit nga pagkaon,
ang dulunggan sang tawo makahibalo man kon ano ang maayo ukon malain nga mga pulong.
12 Madamo sing nahibaluan ang tigulang nga tawo,
kay samtang nagalawig ang iya kabuhi, nagadamo pa gid ang iya nahibaluan.

13 "Pero ang Dios indi lamang may kaalam kundi may gahom pa,
kag sa iya lang ang *matuod nga* pag-intiendi kon ano ang dapat himuon.
14 Wala sing may makakay-o sa iya ginaguba,
kag wala sing may makahilway sa iya ginapriso.
15 Kon punggan niya ang ulan, nagamala ang duta,
kag kon pabay-an niya ang ulan, nagabaha kag nagakahalitan ang duta.
16 Makusog siya kag madinalag-on,
kag ara sa idalom sang iya gahom ang nagapangdaya kag ang ginadayaan.
17 Ginadula niya ang kaalam sang mga manuglaygay,
kag ginapabuang niya ang mga manughukom.
18 Ginapahalin niya ang mga hari sa ila trono kag ginapabihag.
19 Ginakuha niya ang mga pari kag ang mga tawo sa ila gamhanan nga posisyon.
20 Ginapahipos niya ang mga ginasaligan nga mga manuglaygay,
kag ginakuha niya ang husto nga pag-intiendi sang mga tigulang.
21 Ginainsulto niya ang dungganon nga mga tawo,
kag ginakuhaan niya sang gahom ang gamhanan nga mga tawo.
22 Ginapahayag niya ang mga sekreto,
kag ginapasanag ang madulom.
23 Ginapagamhanan niya kag ginapasangkad ang mga nasyon,
pero ginapierdi man niya ini kag ginalaglag.
24 Ginahimo niya nga mga buang-buang ang *ila* mga pangulo,
kag ginapatalang-talang sila sa kamingawan.
25 Nagapangapkap sila sa madulom kag nagaduling-duling pareho sa hubog.

13

1 "Nakita kag nabatian ko ang tanan *nga ginsiling ninyo*,
kag naintiendihan ko ini.
2 Kon ano ang inyo nahibaluan, nahibaluan ko man;
indi kamo labaw sa akon.
3 Pero indi ako magpakigbais sa inyo sang akon kaso
kundi sa Dios nga Makagagahom.
4 Kay ginatinguhaan ninyo nga bulngon ako sing mga binutig.
Tanan kamo pareho sa doktor nga wala sing pulos.
5 Mas maayo pa nga maghipos na lang kamo tanan.
Amo ina ang pinakamaayo ninyo nga himuon.

* **12:6** *bisan...ginapakadios:* ukon, *bisan ang ila dios-dios ginhimo lang sang ila mga kamot*

6 “Palihog pamatii ninyo ang akon mga rason.
7 Ginadepensahan bala ninyo ang Dios sa inyo nga pagbinutig?
8 Ginaapinan bala ninyo siya, nga daw sa ginadepensahan ninyo sa korte?
9 Kon usisaon kamo sang Dios, may maayo ayhan siya nga makita sa inyo?
Indi kamo maghunahuna nga madayaan ninyo siya pareho sang inyo pagdaya sa mga tawo.
10 Sigurado gid nga sabdungon kamo sang Dios bisan ginaapinan pa ninyo siya.
11 Wala bala kamo mahadlok sa iya gahom?
12 Ang inyo mga hulubaton wala sing pulos pareho sa abo;
ang inyo mga rason kapigaw pareho sa kolon.

13 “Hipos kamo samtang nagahambal ako,
kag pabay-i lang ninyo ako bisan ano ang matabo sa akon.
14 Handa ako sa pagtaya sang akon kabuhi.
15 Sigurado nga patyon ako sang Dios; wala na ako sing paglaom.*
Pero sa gihapon depensahan ko ang akon kaugalingon sa iya atubangan.
16 Basi pa lang paagi sini maluwas ako,
kay ang tawo nga indi diosnon indi gid makapalapit sa iya atubangan.

17 “Pamatii sing maayo ang akon mga ginahambal.
18 Karon nga preparado na ako sa pagdepensa sang akon kaugalingon,
nahibaluan ko nga ideklarar ako nga inosente.
19 Sin-o bala ang makaakusar sa akon nga nakasala ako?
Kon may ara gid man, mahipos na ako kag mapatay.

20 “O Dios, ihatag ining duha ka butang sa akon
kag indi na ako magpanago sa imo:
21 untati na ang pagpaantos mo sa akon,
kag indi na ako pagpahadluka sa imo makahaladlok nga ginahimo sa akon.
22 Karon, maghambal ka sa akon kag sabton ko ikaw,
ukon ako ang maghambal sa imo kag sabton mo ako.
23 Ano bala nga sala ang akon nahimo?
Ipakita sa akon ang akon mga paglapas kag mga sala.
24 Ngaa bala nagalikaw ka sa akon,
kag ginakabig mo ako nga imo kaaway?
25 Ngaa ginapahadlok kag ginalagas mo ako?
Pareho man lang ako sa dagami ukon sa dahon nga ginapalid sang hangin.
26 Nagasulat ka sang masakit nga mga akusasyon kontra sa akon,
kag ginapabayad mo ako sa mga sala nga nahimo ko sang bataon pa ako.
27 *Daw pareho lang nga* ginakadenahan mo ang akon mga tiil.
Ginabantayan mo ang tagsa ko ka tikang,
kag ginasunod mo ang agi sang akon mga tiil.
28 Gani pareho ako sa gabok nga butang nga nagakadunot ukon pareho sa bayo nga ginaut-ot sang sapat-sapat.

14

1 “Kami nga mga tawo malip-ot lang ang amon kabuhi,
kag madamo kami sang kalisod.

---

* **13:15** *Sigurado...paglaom:* ukon, *Bisan patyon gid man ako sang Dios, magasalig gihapon ako sa iya.*

2 Pareho kami sa bulak nga nagabuskad kag sa indi madugay nagakalaya,
ukon pareho sa landong nga nagakadula gilayon.
3 Ti ngaa ginabantayan mo gid ang tawo, *GINOO*?
Gusto mo pa siya* nga hukman.
4 May tawo bala nga makakabuhi nga matinlo gid? Wala!
Kay ang tanan natawo nga mahigko.
5 Ginpat-od mo na kon ano kalawig ang kabuhi sang tawo.
Kag indi siya makapasobra sa tion nga gintalana mo sa iya.
6 Gani indi na lang paghingabuta ang tawo,
pabay-i na lang siya para makapatawhay man siya
pareho sa isa ka trabahador pagkatapos sang obra.

7 "Kon utdon ang isa ka kahoy, may tsansa pa nga mabuhi ini kag magtubo liwat.
8 Bisan patay na ang puno sini kag gulang na ang mga gamot,
9 kon matubigan magapanalingsing pa ini pareho sa isa ka bag-o nga tanom.
10 Pero kon ang tawo ang mapatay, madula na ang tanan niya nga kusog.
Pagkabugto sang iya ginhawa amo na ina ang iya katapusan.
11 Subong nga nagabuhin ang tubig sa dagat kag nagahubas ang suba,
12 ang tawo nagakapatay,
kag indi na siya makabangon ukon makabugtaw sa iya pagkatulog
samtang may kalangitan pa.

13 "*O GINOO*, kabay pa kuntani nga taguon mo na lang ako sa lugar sang mga patay
hasta madula ang imo kaakig,
kag magtalana ka sang tion nga dumdumon mo ako didto.
14 Kon mapatay ang tawo mabuhi pa bala siya liwat?
Ti batason ko ang bilog nga tiyempo sang akon pag-antos hasta mag-abot ang tion
nga matapos ini.
15 Sa tion nga magpanawag ka sa akon, *GINOO*, magasabat ako.
Handumon mo ako nga imo tinuga.
16 Bisan sa sina nga tion bantayan mo ang akon mga ginahimo,
pero indi mo na pagdumdumon pa ang akon sala.
17 Daw pareho lang nga isulod mo ini sa bag para matabunan kag indi mo na makita
pa.
18 Pero subong nga nagakatiphag ang bukid kag nagakahulog ang bato halin sa
banglid,
19 kag subong man nga nagatais ang bato sa padayon nga pag-ilig sang tubig
kag nagaab-ab ang duta tungod sa madamol nga ulan,
ginaguba mo ang paglaom sang tawo.
20 Ginadaog mo siya permi kag nagakapatay siya,
kag ginabag-o mo ang iya hitsura kon magtaliwan na siya.
21 Indi siya makahibalo kon ang iya mga anak ginapadunggan ukon ginapakanubo.
22 Ang nabatyagan lang niya amo ang iya kaugalingon nga kasakit kag kasubo."

15

Naghambal si Elifaz

1 Dayon nagsabat si Elifaz nga taga-Teman,
2 "*Job*, ang maalam nga tawo wala nagahambal sing wala sing pulos.
3 Wala siya nagapakigbais sa wala sing pulos nga mga pulong.

* **14:3** *siya:* Amo ini sa Septuagint, Latin Vulgate, kag Syriac. Sa Hebreo, *ako.*

4 Pero ang imo ya mga ginapanghambal makatulod sa tawo
nga indi na magtahod kag magpangalagad sa Dios.
5 Ang imo mga ginapanghambal bunga sang imo kalautan.
Kag ginadayaan mo ang iban paagi sa imo mga pulong.
6 Indi na kinahanglan nga hukman ko pa ikaw.
Ang imo mismo ginapanghambal amo ang nagapamatuod kontra sa imo.
7 Nagahunahuna ka bala nga ikaw ang una nga natawo?
Natawo ka na bala antes gintuga ang mga bukid?
8 Nabatian mo na bala ang mga plano sang Dios?
Ikaw lang bala ang maalam?
9 Ano bala ang imo nahibaluan nga wala man namon nahibaluan?
Ano bala ang imo naintiendihan nga wala man namon naintiendihan?
10 Nakatuon kami sa mga tawo nga tigulang na,
mas tigulang pa sa imo amay!
11 Ginhambalan ka namon sang mga pulong nga halin sa Dios
nga makapabaskog kag makapalipay sa imo.
Kulang pa bala ina?
12 Ngaa nagapadala ka sa imo balatyagon?
Ano bala ang nagpabulag sa imo *sa kamatuoran*
13 nga nangakig ka gid sa Dios
kag naghambal sinang malain nga mga pulong kontra sa iya?
14 Mahimo bala sang tawo nga magkabuhi nga matinlo kag matarong?
15 Wala gani nagasalig ang Dios sa iya mga anghel!
Kon ining langitnon nga mga tinuga* indi gani matinlo sa iya panulok,
16 ang tawo pa ayhan, nga malain kag makasasala,
kag ginauhaw sa paghimo sang malain?

17 "*Job,* pamatii ako.
Sugiran ko ikaw kag paathagan sang akon naeksperiensyahan.
18 Makasugid man parte sini ang maalamon nga mga tawo
nga nakatuon sa ila mga katigulangan.
19 *Mga maalamon gid sila,*
kay sila lang ang nagapanag-iya sang ila duta,
kag wala sing mga taga-iban nga lugar nga nagsakop sa ila.

20 "Ang malain nga tawo nagaantos sa bilog niya nga kabuhi.
21 Permi siya ginakulbaan, kag bisan sa tion nga wala sing katalagman ginakulbaan siya
nga basi salakayon siya sang mga tulisan.
22 Nahadlok siya magkadto sa dulom kay basi patyon siya.
23 Nagatalang-talang siya sa pagpangita sang pagkaon bisan diin.†
Nahibaluan niya nga malapit na siya mapatay.‡
24 Puwerte ang iya kakulba, pareho sa hari nga manugsalakay sa inaway.
25 *Nagakatabo ini sa iya,* tungod nagarebelde siya§ sa Dios nga Makagagahom kag nagabato sa iya.
26 Daw pareho lang nga nagauyat siya sang mabakod nga taming
kag gusto gid nga kontrahon ang Dios.

---

* **15:15** *ining langitnon nga mga tinuga:* sa literal, *ang langit* † **15:23** *Nagatalang-talang...bisan diin:* ukon, *Natigana siya nga pagkaon para sa uwak.* ‡ **15:23** *malapit na siya mapatay:* sa literal, *malapit na ang adlaw sang kadulom*
§ **15:25** *nagarebelde siya:* sa literal, *nagaumol siya sang iya kamot*

27 Bisan manggaranon kag matambok siya subong,
28 magaestar siya sa guba nga mga banwa,
sa mga balay nga wala sing may nagaestar kag daw sa marumpag na.
29 Indi na siya padayon nga magamanggaranon.
Ang iya manggad indi magdugay, kag ang iya pagkabutang indi magdamo sa duta.
30 Indi siya makapalagyo sa kalaglagan.*
Mangin pareho siya sa kahoy nga ang mga salingsing sini masunog.
Madula ang tanan niya nga pagkabutang sa isa lang ka paghuyop sang Dios.
31 Indi niya pagdayaan ang iya kaugalingon paagi sa pagsalig sa mga butang nga wala sing pulos,
kay wala gid siya sing may makuha sa sini.
32 Sa wala pa mag-abot ang iya tion, mabaton niya ang iya silot
kag indi na siya mag-uswag pa.†
33 Mangin pareho siya sa ubas nga nagakapulak ang iya hilaw nga mga bunga,
ukon pareho sa kahoy nga olibo nga nagakapulak ang iya mga bulak.
34 Kay ang mga indi diosnon magakalamatay nga wala sing mga kaliwat.
Kag magakalasunog ang mga balay nga ginpatindog nila paagi sa pagpanguwarta.
35 Nagahunahuna sila permi sa pagpanggamo, paghimo sang malain, kag pagpangdaya."

16

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 "Nabatian ko na ina sang una pa.
Imbes nga lipayon ninyo ako, ginapasubo pa gani ninyo ako tapat.
3 Indi na bala kamo mag-untat sa paghambal sing wala sing pulos?
Ano gid bala ang nagatublag sa inyo nga sagi kamo ka bais sa akon?
4 Kon kamo sa akon lugar, makahambal man ako pareho sa inyo ginahambal sa akon.
Waswasan ko man kamo hambal kag magalungo-lungo sang akon ulo sa inyo.
5 *Pero indi ko ina paghimuon. Sa baylo,* mahambal ako sang mga pulong
nga makapabaskog kag makalipay sa inyo.
6 Pero sa karon, ang akon kasakit nagapadayon bisan ano pa ang akon ihambal.
Kag kon maghipos man ako indi gihapon ini madula.

7 "*O Dios,* ginpakapuyan mo ako.
Ginlaglag mo ang bilog ko nga panimalay.
8 Ginpakurinot* mo ako; puwerte na sa akon kaniwang,
kag suno sa iban ini nagapamatuod nga nakasala ako.
9 Sa imo kaakig, *O Dios,* ginsalakay mo ako.
Daw pareho ka sa mabangis nga sapat nga naggus-ab sang akon unod.
Ginpabagrutan mo ako sang imo ngipon
kag gintulok sang masakit nga daw sa kaaway mo ako.

10 "Ginyaguta kag ginkadlawan ako sang mga tawo.
Gintampa nila ako sa guya sa pag-insulto sa akon.
Nag-isa sila kontra sa akon.
11 Gintugyan ako sang Dios sa kamot sang malain kag makasasala nga mga tawo.
12 Maayo ang akon kahimtangan sadto, pero ginlaglag niya ako.

* **15:30** *kalaglagan:* sa literal, *kadulom* † **15:32** *indi na siya mag-uswag pa:* sa literal, *ang iya mga sanga indi na pagtubuan sang mga dahon.* * **16:8** *Ginpakurinot:* ukon, *Gindakop*

Daw sa ginkuga niya ako kag gindugmok.
Ginhimo niya ako nga iya iliguon.
13 Ginlibutan ako sang iya mga manugpana,
kag ginpana nga wala sing luoy-luoy.
Natuhog ang akon batobato,
kag nag-awas ang akon apdo sa duta.
14 Wala untat ang pagpilas niya sa akon;
daw isa siya ka soldado nga nagasalakay sa akon.
15 Nagasuksok ako sang sako
kag nagapungko sa duta *sa pagpangasubo*.
16 Nagapalamula ang akon guya sa sobra nga hibi
kag nagapalamarok ang akon mata.
17 Wala gid ako sang may nahimo nga sala,
kag sinsero gid ako sa akon pagpangamuyo.

18 "Pareho ako sa tawo nga ginpatay nga nagapangabay sa duta
nga indi pagtabunan ang iya dugo sa wala pa niya maangkon ang hustisya.
19 Bisan karon ang akon saksi† ara sa langit.
Siya ang magasiling nga wala ako sing sala.
20 Ang akon mga abyan nagainsulto sa akon,
pero nagahibi ako sa Dios *sa pagpangayo sang bulig*.
21 Ang akon saksi amo ang magapakitluoy sa Dios para sa akon
pareho sa isa ka tawo nga nagapakitluoy para sa iya abyan.
22 Kay sa indi madugay magataliwan na ako kag indi na magbalik.

17

1 Madali na lang ako mapatay; daw sa mabugto na ang akon ginhawa.
Handa na ang lulubngan para sa akon.
2 Ginalibutan ako sang mga manug-insulto.
Bulgar gid ang ila pag-insulto sa akon.

3 "*O Dios*, buligi ako nga mahilway ako.
Wala na sang iban nga makabulig sa akon kundi ikaw lang.
4 Ginlipdan mo ang panghunahuna sang akon mga abyan para indi sila makaintiendi.
Gani indi sila pagtuguti nga magmadinalag-on *sa ila nga pag-akusar sa akon*.
5 Pareho sila sa tawo nga nagaluib sa iya mga abyan para makakuwarta,
nga amo ang kabangdanan sang pag-antos* sang iya kabataan.

6 "Ginhimo ako sang Dios nga kaladlawan sang mga tawo,
kag ginaduplaan nila ako sa guya.
7 Nagapalangdulom na ang akon panulok sa kasubo;
daw kalag na ako kaniwang.
8 Ang mga tawo nga *nagakabig sang ila kaugalingon nga* matarong
nagakatingala sa sining natabo sa akon.
Ginapakamalaot nila ako subong sa isa ka indi diosnon nga tawo.
9 *Para sa ila* ang matarong nga tawo mabakod sa iya nga pagkabuhi
kag nagabaskog pa gid.

10 "Pero ginahangkat ko sila sa pag-usisa liwat sa akon.

---

† **16:19** *saksi:* Posible isa ka langitnon nga tinuga.
* **17:5** *pag-antos:* sa literal, *pagkabulag*

Sigurado nga masapwan ko nga wala sing bisan isa sa ila nga nakaintiendi.
11 Madali na lang matapos ang akon mga inadlaw.
Napaslawan ang akon mga plano kag mga handom.
12 Pero nagasiling sila nga basi mangin maayo man ang akon kahimtangan sa palaabuton.
Siling nila, 'Sa pihak sang kadulom may magaabot nga kasanag.'
13 Kon maglaom gid man ako, ang akon lauman amo ang makaestar na sa lugar sang mga patay.
Gusto ko na iplastar ang akon hiligdaan sa sining madulom nga lugar.
14 Kabigon ko na ang lulubngan nga akon amay,
kag kabigon ko ang mga ulod *nga magaut-ot sa akon* nga akon iloy kag mga utod nga babayi.
15 May paglaom pa bala ako? Sin-o ang makasiling nga may paglaom pa ako?
16 Ang akon paglaom magaupod sa akon sa lugar sang mga patay.
Magaupod kami didto sa idalom sang duta."

18

Naghambal si Bildad

1 Dayon nagsabat si Bildad nga taga-Shua,
2 "*Job,* san-o mo pa bala untatan inang imo ginapanghambal?
Kay-uha bala ang imo ginapanghambal kag maestorya kami sa imo.
3 Ginakabig mo bala kami nga pareho sa mga baka nga wala sing pag-intiendi?
4 Ginahalitan mo lang ang imo kaugalingon sa imo kaakig.
Nagahunahuna ka bala nga tungod lang sa imo,
pabay-an *sang Dios* ang kalibutan
ukon sayluhon *niya* ang mga bato sa ila sini nahamtangan?

5 "Sa pagkamatuod, ang malain nga tawo sigurado gid nga mapatay.
Pareho siya sang suga nga indi na magsiga.
6 Mangin madulom ang iya tolda kay mapatay ang suga sa iya tupad.
7 Sang una sigurado ang iya mga tikang,
pero subong nagakatumba na siya.
Ang iya mismo padihot amo ang nagalaglag sa iya.
8 Siya mismo ang naglakat pakadto sa siod, kag nasiod siya.
9 Indi na makahalin ang iya tiil.
10 Ginbutang ini nga siod sa iya alagyan,
kag natago ini sa duta.
11 Nalibutan siya sang mga butang nga nagapahadlok sa iya
kag daw sa nagalagas ini sa iya.
12 Ang kalamidad *daw sa* gutom nga tawo nga gusto maglamon sa iya.
Ang kalaglagan handa sa paglaglag sa iya.
13 Ang iya panit ginaut-ot sang makamamatay nga balatian
kag nagakadunot ang iya mga tiil kag kamot.
14 Ginapahalin siya sa iya elistaran* nga nagaprotektar sa iya,
kag ginadala siya sa makahaladlok nga hari.†
15 Madula ang iya elistaran tungod masunog ini sang nagadabadaba nga asupre.
16 Mangin pareho siya sang kahoy nga malaya ang mga gamot kag mga sanga sini.
17 Wala na sing may magdumdom sa iya diri sa kalibutan. Kalimtan na gid siya.

---

* **18:14** *elistaran:* sa literal, *tolda* † **18:14** *makahaladlok nga hari:* siguro ang buot silingon, *ang kamatayon*

18 Tabugon siya sa sining kalibutan nga masanag
pakadto sa *lugar sang mga patay nga* madulom.
19 Wala siya sing mga anak ukon mga kaliwat,
kag wala gid sing may mabilin nga buhi sa iya pamilya.‡
20 Ang mga tawo sa bisan diin nga lugar§
nagakatingala kag nagakahadlukan sa natabo sa iya.
21 Matuod gid nga amo ina ang dangatan sang malain nga tawo, nga wala nagakilala sa Dios."

19

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 "Hasta san-o pa ninyo ako paantuson kag sakiton sa inyo mga ginapanghambal?
3 Pila na ka beses* nga ginainsulto ninyo ako.
Wala kamo mahuya sa pagpakalain sa akon.
4 Kon nakasala gid man ako, akon na ina problema.
5 Nagahunahuna kamo nga matarong kamo sang sa akon,
kag ginakabig ninyo ang akon pag-antos nga pamatuod nga nakasala ako.
6 Pero ang Dios ang naghimo sini sa akon.
Siya ang nagbutang sang siod sa akon palibot.

7 "Nagapanawag ako sa pagpangayo sang bulig,
pero wala sing may nagasabat sa akon.
Nagapangayo ako sang hustisya,
pero wala sing may nagahatag sini sa akon.
8 Ginbalabagan sang Dios ang akon alagyan para indi ako makaagi.
Gintabunan niya sang kadulom ang akon alagyan.
9 Ginkuha niya ang akon kadungganan kag maayo nga reputasyon.
10 Ginapaantos niya ako bisan diin ako magliso hasta nga daw sa mapatay na ako.
Ginkuha niya ang akon paglaom nga daw sa kahoy nga gin-gabot.
11 Puwerte gid ang iya kaakig sa akon,
kag ginakabig niya ako nga isa sa iya mga kaaway.
12 *Daw pareho lang nga* ginpadal-an niya ako sang mga soldado sa pagsalakay sa akon.
Ginapalibutan nila ako sa akon tolda.

13 "Ginpapalagyo niya sa akon ang akon mga paryente.†
Ang akon mga kilala malayo na sa akon.
14 Wala na ang mga tawo nga malapit sa akon.
Ginkalimtan na ako sang akon mga kilala.
15 Ginkabig ako sang akon mga bisita kag kabulig nga mga babayi nga estranghero.
Ang pagtan-aw nila sa akon taga-iban nga lugar.
16 Kon magtawag ako sa akon suluguon, wala gid siya nagasabat,
bisan pa nga nagapakitluoy ako sa iya.
17 Nabahuan sang akon ginhawa ang akon asawa,
kag nangil-aran sa akon ang akon mga utod nga lalaki.
18 Bisan ang magagmay nga mga bata nagainsulto sa akon.
Kon makita nila ako,‡ ginakadlawan nila ako.

‡ **18:19** *pamilya:* ukon, *banwa* § **18:20** *sa bisan diin nga lugar:* sa literal, *sa east kag sa west* * **19:3** *Pila na ka beses:* sa literal, *Napulo ka beses* † **19:13** *mga paryente:* ukon, *mga utod* ‡ **19:18** *Kon makita nila ako:* ukon, *Kon magtindog ako* sa paghambal

19 Ang tanan nga suod ko nga abyan nangil-aran sa akon.
Gintalikdan ako sang akon mga ginahigugma.
20 Daw sa tul-an na lang ako nga naputos sang panit,
kag daw halos mapatay na ako.

21 "Maluoy kamo mga abyan ko.
Kaluoyi ninyo ako, kay ginapaantos ako sang Dios.
22 Ngaa ginahingabot ninyo ako pareho sang ginahimo sang Dios sa akon?
Indi pa bala tuman ang inyo pagpaantos sa akon?
23 Maayo kuntani kon ginsulat ang mga ginpanghambal ko sa isa ka libro,
24 *ukon* gin-inggreb sing maayo sa bato para indi mapanas hasta san-o.

25 "Pero nahibaluan ko nga buhi ang akon manug-apin,§
kag sa ulihi magaabot siya sa duta *sa pag-apin sa akon*.
26 Kon madunot na ang akon panit kag maghalin na ako sa akon lawas, makita ko ang Dios.*
27 Makita ko siya mismo sang akon mga mata,
kag indi na siya mangin iban sa akon.
Dako gid ang akon handom nga makita siya.

28 "Kon padayunon ninyo ang pag-akusar sa akon nga nagaantos ako tungod sa akon sala,
29 magaabot gid sa inyo ang makahaladlok nga silot† *sang Dios*.
Huo, silutan gid niya kamo tungod sa iya kaakig.
Dayon mahibaluan ninyo nga ginasentensyahan kamo *sang Dios*."

20

Naghambal si Zofar

1 Dayon nagsabat si Zofar nga taga-Naama,
2 "Kinahanglan nga magsabat ako kay indi ako mapahamtang.
3 Ginsabdong mo ako nga may pag-insulto,
kag karon may nagatulod sa akon panghunahuna nga magsabat ako sa imo.
4 Sigurado gid nga nahibaluan mo nga halin pa sang una, umpisa sang pagtuga sa tawo sa kalibutan,
5 ang kalipay sang malain nga mga tawo umalagi lang.
Huo, wala nagadugay ang kalipay sang mga tawo nga indi diosnon.
6 Bisan puwerte ang iya pagkamatinaas-taason,
nga daw lambot na ini sa mga panganod ukon sa langit,
7 madula siya hasta san-o pareho sang iya tai.
Ang mga nakakilala sa iya, mamangkot kon diin na siya.
8 Madula siya pareho sang damgo ukon sang palanan-awon sa kagab-ihon,
kag indi na gid siya makita.
9 Indi na siya makita sang nakakilala sa iya,
kag madula siya sa lugar nga iya anay ginaestaran.
10 Ang iya mga anak amo ang magabayad sa mga imol sa iya mga kinawat sa ila.
11 Mapatay siya kag ilubong nga bataon kag makusog pa.

12 "Ang paghimo sang kalautan pareho sa pagkaon nga matam-is sa iya baba,

§ **19:25** *manug-apin:* ukon, *manluluwas;* ukon, *manugdepensa* * **19:26** Ukon, *Samtang ara pa ako sa akon lawas, makita ko ang Dios bisan pa nga nagakadunot ang akon panit tungod sa akon balatian.* † **19:29** *silot:* sa literal, *espada*

13 kag ginaugom niya ini sing malawig para masaboran gid niya.
14 Pero pag-abot sini sa iya tiyan mangin mapait ini
kag magahilo sa iya pareho sa dalit sang man-og.
15 Isuka niya pareho sa pagkaon ang manggad nga iya ginkawat.
Bisan ara na ini sa iya tiyan ipasuka ini sang Dios sa iya.
16 Magasuyop siya sang dalit sang mga man-og nga amo ang magapatay sa iya.
17 Indi na niya matilawan ang bugana nga lana, gatas kag honey,
nga daw sa sapa ukon suba nga nagailig.
18 Indi siya makabaton sing balos sa iya pagpangabudlay.
Indi siya makapangalipay sa iya manggad.
19 Kay gindaogdaog niya ang mga imol kag ginpabay-an niya sila nga pigado.
Gin-agaw niya ang mga balay nga indi iya.
20 Wala siya nagakaayawan sa iya pagkadalok.
Ang tanan nga magustuhan niya indi makaluwas sa iya.
21 Pero wala na sing may mabilin sa iya nga iya makaon,
kay ang iya manggad madula.
22 Sa iya kabuganaan, magaabot sa iya ang kalisod.
Puwerte gid nga pag-antos ang magaabot sa iya.
23 Kon mabusog na niya ang iya kaugalingon,
ipaagom sang Dios sa iya ang iya puwerte nga kaakig,
kag paulanan siya sang silot.
24 Bisan makapalagyo man siya sa salsalon nga armas,
matuhog gihapon siya sang saway nga pana.
25 Matuhog ang iya apdo, kag magalapos ang pana sa iya lawas.
Magaabot sa iya ang kahadlok.
26 Madula ang iya manggad sa kadudulman.
Sunugon siya kag ang tanan nga nabilin sa iya elistaran*
sang kalayo nga indi tawo ang nagpasiga.
27 Ipahayag sang langit ang iya sala
kag magasaksi ang duta kontra sa iya.
28 Pagaanuron sang baha ang iya balay
sa adlaw nga ipaagom sang Dios ang iya kaakig.
29 Amo ina ang kapalaran sang malain nga tawo
nga gintalana sang Dios para sa iya.”

21

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 “Pamatii ninyo ako sing maayo para mapalipay man ninyo ako.
3 Pamati kamo samtang nagahambal ako,
kag kon makatapos na gani ako, yagutaa gihapon *ninyo ako kon gusto ninyo*.
4 Ang akon reklamo indi kontra sa tawo *kundi sa Dios*.
Amo ini ang rason kon ngaa dali ako mangakig.
5 Tan-awa bala ninyo ako kag makapanabon gid kamo sang inyo kamot sa inyo baba sa katingala,
nga indi makapati *sa natabo sa akon*.
6 Kon hunahunaon ko ang mga nagakatabo sa akon, nagakurog ako sa kahadlok.

7 “Ngaa padayon nga nagakabuhi ang mga malain?

* **20:26** *elistaran:* sa literal, *tolda*

Nagatigulang pa sila kag nagamauswagon.
8 Kag makita pa nila ang pagdako sang ila mga anak kag mga apo.
9 Nagaestar pa sila sa ila mga balay nga wala sing katalagman kag wala sing may ginakahadlukan.
Kag wala sila ginasilutan sang Dios.
10 Wala nagakapalyar sa pagpamata ang ila mga baka,
kag wala ini nagakahulugan.
11 Ang ila mga bata madamo pareho sa mga karnero.* Nagasinaot sila,
12 nagakinanta, kag nagakinalipay sa tukar sang tamborin, arpa kag plawta.
13 Nagakabuhi sila nga mainuswagon kag nagakalamatay nga malinong.
14 Pero nagasiling sila sa Dios, 'Pabay-i lang kami!
Wala kami nagahandom nga mahibaluan ang imo mga pamaagi.
15 Sin-o gid bala ikaw nga ginatawag Makagagahom?
Ngaa dapat ka namon alagaron?
Kag ano gid ang amon makuha kon magpangamuyo kami sa imo?'
16 Pero ang matuod, ang ila pag-uswag wala naghalin sa ila kaugalingon nga pagpangabudlay.
Gani kon ano man ang ilaygay sining mga malain, indi gid ako magpamati.

17 "Diutay lang ang nagakapatay nga malain nga mga tawo.
Talagsa lang nagaabot sa ila ang kalisod ukon ang kasakit nga ginapadala sang Dios tungod sa iya kaakig.
18 Talagsa lang sila ginatabog nga daw sa dagami ukon upa nga ginapalid sang mabaskog nga hangin.
19 Nagasiling kamo nga kon indi sila pagsilutan sang Dios, ang ila mga kabataan amo ang iya silutan.
Pero nagasiling ako nga ang nakasala amo ang dapat silutan sang Dios, para maeksperiensyahan nila
20 kag makita nila mismo ang ila kalaglagan.
Pabay-i nga matilawan nila ang kaakig sang Makagagahom *nga Dios*.
21 Kay kon patay na sila wala na sila kalibutan sa nagakalatabo sa ila panimalay.

22 "Makatudlo bala ang tawo sa Dios, sanglit siya ang pinakamataas nga hukom?
23 May mga tawo nga nagakapatay nga bugana kag matawhay ang ila kahimtangan,
24 kag maayo ang ila lawas.
25 May mga tawo man nga nagakapatay nga mapait ang ila kahimtangan,
kag wala gid makatilaw sang maayo nga pangabuhi.
26 Pero pareho lang sila nga ilubong sa duta kag pagakaunon sang *mga* ulod.

27 "Nahibaluan ko gid kon ano ang inyo ginahunahuna.
Nahibaluan ko ang inyo mga padihot kontra sa akon.
28 Sugiran ninyo ako sang mga tawo nga manggaranon nga nagkalaguba ang ila mga balay tungod sa ila kalautan.
29 Pero pamangkuta ang mga nagaalagi,
kag pamatii ang ila mga ginasiling. *Kay sugiran nila kamo*
30 nga bisan ang malain nga mga tawo nagakaluwas sa adlaw nga mag-abot ang kalamidad
tungod sa kaakig *sang Dios*.

---

* **21:11** *Ang ila...karnero:* ukon, *Ginapahampang nila ang ila mga bata nga daw sa mga karnero.*

31 Wala gid sing may nagasabdong sing hayag sa malain nga tawo.
Wala gid sing may nagabalos sa iya ginhimo.
32 Kon ilubong na siya, may nagaguwardya pa sang iya lulubngan.
33 Madamo ang nagakumpanyar sa iya,
kag ang duta nagahatag sang kapahuwayan sa iya.

34 "Gani paano ninyo ako mapalipay sa inyo mga ginahambal nga wala sing pulos?
Wala gid sing kamatuoran ang inyo ginasiling."

22

Naghambal si Elifaz

1 Dayon nagsabat si Elifaz nga taga-Teman,
2 "May mabulig bala ang tawo sa Dios, ukon bisan ang maalam nga tawo?
3 Mapalipay mo bala ang Makagagahom *nga Dios* kon matarong ka?
May makuha bala siya sa imo kon wala sing kasawayan ang imo kabuhi?
4 Ginasabdong ka sang Dios kag ginasentensyahan
indi tungod kay nagatahod ka sa iya,
5 kundi tungod kay puwerte na gid ang imo kalautan
kag wala na sang untat ang imo pagpakasala.
6 Kay ginakuha mo nga wala sing kaluoy ang bayo sang imo isigkatawo
bilang garantiya *sa iya utang sa imo*.
7 Wala mo ginahatagan sang tubig ang mga ginauhaw,
kag wala mo man ginahatagan sang pagkaon ang mga ginagutom.
8 Ginagamit mo ang imo pagkagamhanan kag pagkadungganon sa pag-angkon sang duta.
9 Kon magpangayo sa imo sang bulig ang mga balo nga babayi,
ginapapuli mo sila nga wala sing dala.
Pati ang mga ilo wala mo ginatratar sing maayo.
10 Amo ina kon ngaa ginalibutan ka sang mga siod,
kag nagaabot sa imo ang gulpi nga kahadlok.
11 Amo ina kon ngaa nadulman ka kag indi makakita,
kag ginalapawan sang baha.

12 "Ang Dios ara sa pinakaibabaw sang langit,
labaw pa sa pinakamataas nga mga bituon.
13 Amo ina kon ngaa nagasiling ka, 'Wala nakahibalo ang Dios sa akon ginahimo.
Natabunan siya sang gal-om, paano siya makahukom?
14 Ginalikupan siya sang madamol nga mga panganod,
gani indi niya kita makita samtang nagalakat siya sa ibabaw sang langit.'

15 "Magpadayon ka bala sa pagsunod sa pagginawi
nga dugay na nga ginasunod sang malain nga mga tawo?
16 Nagkalamatay sila sa wala pa ang ila tion;
pareho sila sa pundasyon sang balay nga gin-anod sang baha.
17 Nagsiling sila sa Makagagahom nga Dios,
'Pabay-i lang kami! Ano bala ang mahimo mo para sa amon?'
18 Pero ang Dios amo ang nagpuno sang ila mga balay sang maayo nga mga butang.
Gani kon ano man ang ilaygay sining malain nga mga tawo, indi gid ako magpamati.

19 "Kon makita sang matarong kag inosente nga mga tawo ang pagkalaglag sang
malain nga mga tawo,
magakalipay sila kag magakadlaw sa ila.
20 *Magasiling sila,* 'Nalaglag gid ang aton mga kaaway,
kag ginlamon sang kalayo ang ila pagkabutang.'

21 "*Job*, magpasakop ka sa Dios kag magpakighusay sa iya para pakamaayuhon niya
ikaw.
22 Batuna ang iya mga pagpanudlo kag tipigi ang iya mga pulong sa imo
tagipusuon.
23 Kon magbalik ka sa Makagagahom *nga Dios*, kag kuhaon mo ang kalautan sa imo
panimalay,
ibalik niya ang imo maayo nga kahimtangan.
24 *Indi paghatagi sang bili* ang imo mga bulawan;
kabiga ina nga daw sa balas lang ukon daw sa mga bato lang sa suba.
25 Dayon ang Makagagahom *nga Dios* mangin pareho sang bulawan kag malahalon
nga pilak sa imo.
26 Dayon masapwan mo ang kalipay nga nagahalin sa Makagagahom nga Dios,
kag indi ka mahuya sa pagpalapit sa iya.
27 Magapangamuyo ka sa iya kag pamatian ka niya,
kag pagatumanon mo ang imo mga promisa sa iya.
28 Ano man ang ginaplano mo nga himuon, matuman ini,
kag mangin masanag ang imo alagyan.
29 Kon may ara sang tawo nga nagakaluya, kag kon magpangamuyo ka sa Dios nga
pabakuron siya,
buligan niya ang amo nga tawo.
30 Bisan ang tawo nga nakasala luwason niya paagi sa imo matarong nga kabuhi."

23

Naghambal si Job

1 Dayon nagsiling si Job,
2 "Hasta subong puwerte gid ang akon reklamo.
Ginapaantos pa gid ako sang Dios sa pihak sang akon pag-ugayong.*
3 Kon nahibaluan ko lang kon diin ko siya pangitaon;
kon makakadto lang ako sa iya ginaestaran,
4 ihambal ko gid sa iya ang akon kaso kag ipresentar ko ang akon mga rason.
5 Gusto ko mahibaluan kon ano ang isabat niya sa akon,
kag gusto ko intiendihon ang isiling niya.
6 Baison ayhan niya ako paagi sa iya gahom? Siyempre indi!
Pamatian niya ang akon ihambal.
7 Ang matarong nga tawo nga pareho sa akon makarason sa atubangan sang *Dios nga*
akon Manughukom,
kag hilwayon niya ako hasta san-o.

8-9 "Ginpangita ko ang Dios sa palibot—sa east, west, north, kag south—pero wala ko
siya makita.
10 Pero nahibaluan niya ang akon ginahimo.
Sa tapos nga matilawan niya ako, masapwan niya nga *matinlo* ako pareho sa *puro nga*
bulawan.

* **23:2** *Ginapaantos...pag-ugayong:* ukon, *Indi ko gid mapunggan ang akon pag-ugayong.*

11 Ginsunod ko ang iya mga pamaagi, kag wala gid ako naglikaw sa sini.
12 Ginatuman ko permi ang iya sugo,
kag ginatipigan ko ini sa akon tagipusuon.†
13 Pero pagusto ang Dios sa iya ginahimo;
wala sing may makabalabag sa iya.
Ginahimo niya ang iya naluyagan.
14 Gani himuon niya ang iya ginplano nga himuon sa akon,
kag madamo ang iya plano sa akon.
15 Amo gani nga nahadlok ako sa iya.
Kon hunahunaon ko ini, puwerte ang akon kahadlok.
16 Ginpaluya kag ginpahadlok ako sang Dios nga Makagagahom.
17 Pero wala ako nag-untat sa pagreklamo bisan daw sa natabunan ako sang puwerte nga kadulom.

24

Nagpamangkot si Job Kon Ngaa Wala Ginasilutan sang Dios ang Malain nga mga Tawo

1 "Ngaa wala nagatalana ang Makagagahom *nga Dios* sang tion sa paghukom *sa malain nga mga tawo*?
Ngaa wala makita sang mga nagakilala sa iya inang tion sa paghukom?
2 Nagapanguha sang duta ang malain nga mga tawo paagi sa paghalin sang mga muhon.*
Nagapangawat sila sang mga sapat kag ginaimpon nila sa ila mga sapat.
3 Ginakawat nila ang mga donkey sang mga ilo,
kag ginakuha nila bilang garantiya sa utang ang baka sang balo nga babayi.
4 Ginadaogdaog† nila ang mga imol,
gani napilitan ini nga magpanago.
5 Nagapangita sila sang ila pagkaon sa kamingawan pareho sa talunon nga mga donkey.
Halos wala na sing iban nga lugar nga mapangitaan nila sang pagkaon para sa ila mga anak.
6 Nagapangsipot sila sang mga patubas sa uma,
pati sa talamnan sang ubas sang malain nga mga tawo.
7 Nagatulog sila kon gab-i nga ginatugnawan,
kay wala sila sing habol kag kulang ang ila bayo.
8 Nagakabasa sila sang ulan nga nagatupa sa mga kabukiran,
kag nagadasok sila sa higad sang mga bato tungod kay wala sila sing pasilungan.

9 "Ginakuha *sang malain nga mga tawo* ang bata sang balo kag imol nga babayi bilang bayad sa utang.
10 Nagalakat ang mga imol nga kulang sing bayo;
ginapapas-an sila sang mga inani *nga uyas* pero gutom sila.
11 Ginapapuga sila sang olibo kag ubas, pero indi sila makatilaw sini.
12 Mabatian sa siyudad ang mga pag-ugayong sang mga tagumatayon
kag ang pagpangayo sang bulig sang mga napilasan sing grabe,
pero wala gid pagbalusi sang Dios ang naghimo sing malain sa ila.

13 "May mga tawo nga nagakontra sa kasanag.

---

† **23:12** *ginatipigan...tagipusuon:* ukon, *ginapakamahal ko gid ini labaw pa sa akon adlaw-adlaw nga pagkaon.*
* **24:2** *muhon:* Tanda ini sang border sang duta. Kon sa English, *landmark ukon boundary markers.* † **24:4** *Ginadaogdaog:* sa literal, *Ginatikwang sa dalan.*

Wala sila nagalakat sa kasanag kag wala nila ini naintiendihan.
14 Ang manugpatay nagabangon aga pa sa pagpatay sang mga imol,
kag kon gab-i nagapangawat siya.
15 Ang nagapanginbabayi nagahulat magdulom para wala sing may makakita sa iya.
Ginatabunan niya ang iya nawong para wala sing may makakilala sa iya.
16 Kon gab-i nagasulod ang mga kawatan sa mga balay,
pero kon adlaw nagapanago sila, kay nagalikaw sila sa kasanag.
17 Ginakabig nila ang kadulom nga kasanag,
kay mas gusto nila ang makahaladlok nga kadulom.

Ang Sabat sang Abyan ni Job

18 "Pero indi magadugay ang malain nga mga tawo pareho sa bukal sang tubig.
Ang duta nga ila ginapanag-iyahan ginapakamalaot *sang Dios*.
Gani wala sing may nagakadto sa ila talamnan sang ubas.
19 Subong nga ang snow nagakatunaw kag nagakadula sa init,
ang mga makasasala madula man sa kalibutan.
20 Indi na sila pagdumdumon pa kundi kalimtan na sila bisan sang ila iloy.
Laglagon sila pareho sa kahoy nga gin-utod,
kag kaunon sila sang mga ulod.
21 Kay wala nila pagtratara sing maayo ang mga baw-as nga babayi.
Kag wala nila ginakaluoyan ang mga balo nga babayi.

22 "Ginalaglag sang Dios ang gamhanan nga mga tawo paagi sa iya gahom.
Bisan mabakod sila, wala sing kasiguruhan ang ila kabuhi.
23 Posible nga tugutan sila sang Dios nga magkabuhi nga wala sing katalagman,
pero ginabantayan gid sang Dios ang tanan nila nga hulag.
24 Sa malip-ot nga tion nagauswag sila,
pero sa indi madugay magakawala sila pareho sa bulak nga nagakalaya
ukon pareho sa uhay nga gin-garab.
25 Kon indi husto ang akon ginasiling, sin-o ang makapamatuod nga nagabutig ako?
Sin-o ang makasiling nga sala ako?"

25

Naghambal si Bildad

1 Dayon nagsabat si Bildad nga taga-Shua,
2 "Gamhanan kag talahuron ang Dios.
Ginapahari niya ang kalinong sa kalangitan.
3 Maisip bala ang iya mga soldado?
May lugar bala nga wala nasanagan sang iya kasanag?
4 Paano makasiling ang isa ka tawo nga matarong siya sa atubangan sang Dios?
May ara bala nga natawo nga matinlo?
5 Kon bisan ang bulan kag ang mga bituon indi masanag sa iya panulok,
6 ano pa ayhan ang tawo nga pareho lang sa isa ka ulod."

26

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 "Nagahunahuna ka nga nabuligan mo ako nga maluya kag wala sing ikasarang.
3 Nagahunahuna ka nga nalaygayan mo ako nga wala sing alam paagi sa imo
puwerte nga kaalam.

4 Diin bala naghalin inang imo mga ginpanghambal?
Kay sin-o espiritu ang nagtudlo sa imo sa paghambal sina?

5 "Nagakurog sa kahadlok ang mga patay sa ila nahamtangan didto sa idalom sang tubig.
6 Hayag gid sa Dios ang lugar sang mga patay.
Wala sing may makatabon sa lugar sang kalaglagan.
7 Ginahumlad sang Dios ang sa north *nga kalangitan* sa mahawan nga lugar,
kag ginapakabit niya ang kalibutan sa kahawaan.
8 Ginaputos niya ang ulan sa mga gal-om,
pero ang gal-om wala nagakabusdik bisan mabug-at ini.
9 Ginatabunan niya sang iya gal-om ang ugsad nga bulan.*
10 Ginhimo niya ang daw tinabuan sang langit kag sang dagat,†
bilang dulunan sang kasanag kag sang kadulom.
11 Sa iya nga pagsabdong nagatay-og ang mga haligi sang langit.
12 Sa iya nga gahom ginalabugay niya ang dagat,
kag sa iya nga kaalam ginlaglag niya *ang dragon nga* si Rahab.
13 Sa iya nga paghuyop nagtin-aw ang langit,
kag sa iya nga gahom ginpatay niya ang nagasaog nga dragon.
14 Ini simple lang nga mga butang nga iya ginhimo.
Daw isa lang ini ka hutik nga aton nabatian.
Karon, sin-o bala ang makatungkad sang pagkagamhanan sang Dios?"

27

1 Nagpadayon si Job sa paghambal,
2 "Nagasumpa ako sa buhi nga Makagagahom nga Dios
nga wala naghatag sa akon sang hustisya kag nagpalain sang akon buot.
3 Samtang nagaginhawa pa ako, kag ginatugutan pa ako sang Dios nga mabuhi,
4 indi gid ako maghambal sang kalautan kag indi gid ako magbutig.
5 Indi ko gid pagbatunon nga husto kamo.
Iinsister ko gid nga inosente ako hasta nga mapatay ako.
6 Tindugan ko gid nga matarong ako, kag indi gid ako mag-untat.
Samtang buhi ako limpyo ang akon konsensya.

7 "Kabay pa nga ang mga nagakontra sa akon silutan sang Dios sang silot nga bagay sa malain nga mga tawo.
8 Kay ano bala ang paglaom sang indi diosnon nga tawo kon kuhaon na sang Dios ang iya kabuhi?
9 Magapamati bala ang Dios sa iya pagpangayo sang bulig kon ang katalagman magaabot sa iya?
10 Malipay ayhan siya sa Makagagahom nga Dios?
Magapanawag bala siya sa iya sa tanan nga tion?

11 "Tudluan ko kamo parte sa gahom sang Makagagahom nga Dios.
Isugid ko gid sa inyo kon ano ang iya mga pamaagi.
12 Pero kamo tanan nakakita sini.
Ti, ngaa nagahambal pa kamo sa akon sang wala sing pulos?

13 "Amo ini ang kapalaran nga gintalana sang Dios nga Makagagahom

* **26:9** *ugsad nga bulan:* ukon, *trono* † **26:10** *daw tinabuan sang langit kag sang dagat:* sa English, *horizon*

sa malain kag mapintas nga mga tawo:
14 Bisan madamo pa ang iya mga anak, ang iban sa ila mapatay sa inaway ukon sa gutom.
15 Ang mabilin sa ila nga buhi mapatay sa balatian,
kag wala sing may magpangasubo sa ila kamatayon, bisan ang ila mga asawa.

16 "Bisan magtipon pa sang madamo gid nga pilak kag bayo ang malain nga tawo,
17 *indi siya ang makapulos sini.*
Ang matarong kag inosente nga mga tawo ang magasuksok sang iya mga bayo,
kag partidahon nila ang iya pilak.
18 Ang ginapatindog niya nga balay pareho *kagabok sa lawa* sang damang
ukon sang kamalig sang manugbantay sang talamnan.
19 Magahigda siya nga manggaranon, pero pagbugtaw niya wala na ang tanan niya nga manggad.
20 Magaabot sa iya ang kahadlok nga daw baha
kag paliron siya sang mabaskog nga hangin sa kagab-ihon.
21 Paliron siya sang hangin nga halin sa east, kag madula siya sa iya ginaestaran.
22 Magahuyop ini sa iya nga wala sing luoy-luoy samtang nagatinguha gid siya sa pagpalagyo.
23 May magapamalakpak kag magapanagitsit sa pagyaguta sa iya
tungod nga nadula siya sa iya ginaestaran.

28

Naghambal si Job Parte sa Kaalam kag Pag-intiendi

1 "May mga minahan nga sa diin makita ang mga pilak,
kag may mga lugar nga sa diin ginapapuraw ang mga bulawan.
2 Ang salsalon ginakuha sa duta, kag ang saway ginatunaw halin sa mga bato.
3 Nagagamit ang mga tawo sang suga
para indi madulom kon magkutkot sila sa idalom gid sang duta.
Nagakutkot sila sang mga bato sa kadadalman.
4 Nagakutkot sila sang alagyan sa minahan,
sa lugar nga wala ginaestaran ukon ginaagyan sang mga tawo.
Nagapanaog sila paagi sa mga lubid nga nagahabyog-habyog.
5 Sa ibabaw sang duta *nagatubo ang mga tanom nga* ginahalinan sang pagkaon,
pero sa idalom sang duta daw sa ginporma sang kalayo.
6 Ang mga bato sang duta may sapiro*
kag ang mga yab-ok sini may bulawan.
7 Ang mga alagyan *sa minahan* wala makita sang mga uwak ukon sang mga dapay,
8 kag wala maagyan sang mapintas *nga mga sapat* ukon sang leon.
9 Ginakutkot sang mga tawo ang pinakamatig-a nga mga bato
bisan pa ang idalom nga parte sang mga bukid.
10 Nagabuho sila sang alagyan sa dalagko nga mga bato,
kag makita nila ang nagkalain-lain nga malahalon nga mga bato.
11 Nagakutkot sila sa ginahalinan† sang mga suba,
kag ginakuha nila ang natago nga mga manggad kag ginadala sa kasanag.

12 "Pero diin bala makita ang kaalam ukon pag-intiendi?

---

* **28:6** *sapiro:* isa ka klase sang malahalon nga bato † **28:11** *Nagakutkot sila sa ginahalinan:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *Ginatabunan nila ang.*

13 Wala nakahibalo ang tawo kon diin ini makita.‡
Indi ini makita diri sa kalibutan.
14 Indi man ini makita bisan sa kadadalman sang dagat.
15 Indi ini mabakal sang puro nga bulawan ukon sang pilak.
16 Indi matupungan ang bili sini sang puro gid nga bulawan
ukon sang malahalon nga *mga bato nga* onix kag sapiro.
17 Labaw pa ini sa bulawan ukon kristal.
Indi ini mabaylo sa alahas nga bulawan.
18 Ang bili sini labaw pa sa bili sang coral, haspe, ukon rubi.
19 Indi ini matupungan sang topas nga halin sa Ethiopia§
kag indi ini mabakal sang puro nga bulawan.

20 "Ti, diin bala makita ang kaalam ukon ang pag-intiendi?
21 Wala sing buhi nga tinuga nga makakita sini bisan pa ang mga pispis.
22 Bisan ang lugar sang kalaglagan, nga amo ang lugar sang mga patay,
kuno-kuno lang ang ila nabatian parte sini.
23 Ang Dios lang gid ang nakahibalo kon sa diin makita ang kaalam.
24 Kay makita niya bisan pa ang pinakamalayo nga parte sang kalibutan,
kag makita niya ang tanan sa idalom sang langit.
25 Sang ginhuyop niya ang hangin, kag sang gintakos niya kon ano kadamol sang ulan nga magtupa,
26 kag sang gindesisyunan niya kon diin magtupa ang ulan kag kon diin mag-agi ang mga kilat nga may daguob,
27 amo ato nga tion nga ginpakita niya ang kaalam kag ang kabilidhon* sini.
Gintestingan niya ini kag gin-aprobahan.
28 Dayon nagsiling siya sa mga tawo,
'May kaalam kamo kag pag-intiendi kon nagatahod kamo sa Ginoo kag nagalikaw sa kalautan.'"

29

Ang mga Pagpakamaayo nga Nabaton ni Job Sadto

1 Nagpadayon pa gid si Job sa paghambal,
2 "Kon mabalik lang kuntani ang mga nagligad nga mga inadlaw sang ginabantayan pa ako sang Dios,
3 sang ginasanagan pa niya ang akon dalanon samtang nagalakat ako sa madulom.
4 Sadtong tion nga maayo pa ang akon kahimtangan, ang Dios amo ang akon suod nga abyan,
kag ginapakamaayo niya ang akon panimalay.
5 Ginaupdan pa ako sadto sang Makagagahom *nga Dios*,
kag kaupod ko pa ang akon mga anak.
6 Sadto nga tion, ang akon mga baka nagahatag sang madamo gid nga gatas,
kag ang akon mga talamnan sang olibo nagahatag sang madamo gid nga lana.

7 "Kon magkadto gani ako sa puwertahan sang banwa,
kag mag-upod sa mga manugdumala sang banwa kon mag-meeting sila,
8 nagapahigad ang pamatan-on nga mga lalaki kon makita nila ako,
kag ang mga tigulang nagatindog *sa pagtahod sa akon*.
9 Nagahipos bisan ang mga pangulo

‡ **28:13** *kon diin ini makita:* ukon, *kon daw ano ini kamalahalon* § **28:19** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* * **28:27** *kabilidhon:* sa iban nga Bisaya, *kabililhon;* sa English, *precious*

10 kag ang dungganon nga mga tawo *pagkakita nila sa akon*.
11 Ang bisan sin-o nga nakakita sa akon ukon nakabati sa akon maghambal,
nagadayaw sa akon.
12 Kay ginabuligan ko ang mga imol nga nagapangayo sang bulig
kag ang mga ilo nga wala sing dalangpan.
13 Ginapakamaayo ako sang tagumatayon nga mga tawo *nga akon ginbuligan*,
kag nalipay gid ang mga balo nga babayi *nga akon man ginbuligan*.
14 Ginahimo ko permi ang matarong kag husto;
daw bayo kag turban ini nga akon ginasuksok.
15 Nangin pareho ako sang mata sa tawo nga bulag kag tiil sa tawo nga piang.
16 Nangin pareho ako sang isa ka amay sa mga imol,
kag bisan ang mga estranghero ginbuligan ko sa ila mga kaso.
17 Gindula ko ang gahom sang malain nga mga tawo kag ginluwas ang ila mga biktima.

18 "Naghunahuna ako nga magakabuhi ako sing malawig
kag mapatay nga ginalibutan sang akon pamilya.
19 Kay pareho ako sadto sang *mabakod nga* kahoy
nga nagapangalapkap ang mga gamot sa tubig kag permi ginatun-ogan ang mga
sanga.
20 Ginadayaw ako permi sang mga tawo kag permi ako mabaskog.

21 "Nagahipos ang mga tawo kag nagapamati sing maayo sa akon mga laygay.
22 Pagkatapos ko hambal, wala na sila sang may idugang pa kay kontento sila sa
akon ginhambal.
23 Ginahandom nila ang akon mga pulong pareho sang ila paghandom sa ulan.
Gusto gid nila ini nga pamatian.
24 Daw indi sila makapati kon magyuhom ako sa ila;*
ang akon malipayon nga nawong nakapabaskog sa ila.
25 Ginatudluan ko sila sang ila himuon pareho sa isa ka pangulo.
Ginadumalahan ko sila pareho sa isa ka hari nga nagadumala sa iya mga soldado.
Ginalipay ko sila kon nagakasubo sila.

30

1 "Pero karon ginayaguta ako sang mga tawo nga bata pa sang sa akon,
nga ang ila mga amay indi gid masaligan.
Mas masaligan pa gani ang akon mga ido nga nagabantay sang akon mga karnero.
2 Ano gid bala ang makuha ko sa sini nga mga tawo nga mga maluya kag wala sing
kusog?
3 Puwerte sa ila kaniwang sa sobra nga kinawad-on kag kagutom.
Nagakitkit na lang sila *sang mga kararuton** sa kamingawan bisan kon gab-i.
4 Ginapanggabot nila kag ginakaon ang mga tanom sa kamingawan,
bisan pa ang malas-ay nga gamot sang kahoy nga enebro.
5 Ginatabog sila palayo sa ila mga kasimanwa kag ginasinggitan nga daw sa mga
kawatan.
6 Nagaestar na lang sila sa mamala nga mga ililigan sang tubig,
sa mga guhab sang mga bato, kag sa mga buho sa duta.
7 Daw sa mga sapat sila nga nagauwang sa kagulangan,
kag nagadas-ukanay sila sa puno sang mga kahoy-kahoy.

* **29:24** *Daw indi...sa ila:* ukon, *Kon nadulaan sila sang paglaom, ginayuhuman ko sila.* * **30:3** *kararuton:* sa iban nga Bisaya, *kalaruton;* ukon, *kakaruton;* ukon, *kalalihon*

8 Wala sila sing pulos kag wala gani sing may nakakilala sa ila,
kag gintabog sila sa ila duta.

9 “Kag karon ginainsulto ako sang ila mga anak paagi sa kanta.
Nangin kaladlawan ako sa ila.
10 Ginakangil-aran nila ako kag nagalikaw sila sa akon.
Wala sila natahap sa pagdupla sa akon guya.
11 Karon nga ginapaluya kag ginapaantos ako sang Dios,
ginhimo nila ang ila gusto nga himuon sa akon.
12 Ginasalakay ako sang sining malain nga grupo.
Nagabutang sila sang siod sa akon dalanon,
kag ginatinguhaan gid nila ako nga laglagon.
13 Ginabalabagan nila ang akon alagyan sa paglaglag sa akon.
Nagmadinalag-on sila bisan wala sing may nagabulig sa ila.
14 Ginasalakay nila ako pareho sa mga soldado nga nagaagi sa dako nga buho sang
pader nga gin-guba.
15 Puwerte ang akon kahadlok, kag nadula ang akon dungog kag manggad
pareho sa panganod nga ginpalid sang mabaskog nga hangin.

16 “Kag karon daw sa mapatay na ako; wala untat ang akon pag-antos.
17 Kon gab-i nagangutngot ang akon mga tul-an;
ang kasakit nga akon ginabatyag wala nagauntat.
18 Sa puwerte nga kusog sang Dios, ginliab niya ako.
Gin-uyatan niya ako sa kuwelyo
19 kag ginhaboy sa lunang.
Daw pareho na lang ako sa yab-ok kag abo.

20 “Nagapanawag ako sa imo, *O Dios,* pero wala ka nagasabat.
Nagatindog ako sa imo presensya, pero ginatulok mo lang ako.
21 Nangin mapintas ka sa akon.
Gin-gamit mo ang imo puwerte nga gahom sa pagpaantos sa akon.
22 Daw pareho lang nga ginapapalid mo ako sa hangin kag ginapabulubaliskad sa
bagyo.
23 Nahibaluan ko nga ginadala mo ako sa lugar sang mga patay,
sa lugar nga gintalana mo nga kadtuan sang tanan nga tawo.

24 “Wala gid ako sing may ginhalitan nga tawo nga nagaantos kag nagapakitluoy
tungod sa kalisod.
25 Naghibi gani ako sa mga tawo nga nalisdan.
Naluoy gid ako sa *mga* imol.
26 Pero sang naglaom ako nga himuan ako sang maayo, malain ang ginhimo sa akon.
Nagpangita ako sang kasanag, pero kadulom ang nag-abot sa akon.
27 Wala untat ang kasakit sang akon balatyagon.
Adlaw-adlaw nagaabot ang pag-antos sa akon.
28 Nag-ilitom ang akon panit indi tungod sa kainit sang adlaw *kundi sa balatian*.
Nagatindog ako sa komunidad kag nagapangayo sang bulig.
29 Ang akon tingog daw pareho sa uwang sang talunon nga ido ukon huni sang bukaw.
30 Nag-itom ang akon panit kag nagkalahulog ang kugan.
Puwerte gid ang akon hilanat.
31 Nangin masubo ang sunata sang akon arpa kag plawta.

31

1 “Nagpromisa ako sa akon kaugalingon
nga indi gid magtulok nga may kailigbon sa mga dalaga.
2 Kay ano nga balos ang ihatag sang Makagagahom nga Dios sa langit sa ginahimo sang tawo?
3 Indi bala kalaglagan kag kahalitan para sa mga nagahimo sang kalautan?
4 Nahibaluan sang Dios ang tanan ko nga ginahimo.

5 “Kon nagabinutig ako kag nagapangdaya,
6 kabay pa nga hukman ako sang Dios.
Kay siya ang nakahibalo kon nakasala ako.
7 Kon wala ako magsunod sa husto nga dalan kag ginsunod ko ang kailigbon sang akon mga mata,
kag gindagtaan ko ang akon kaugalingon,
8 kabay pa nga magkalapierdi ang akon mga tanom ukon kaunon ini sang iban.

9 “Kon naganyat ako sang babayi
ukon nagapangaluyag ako sa asawa sang akon tupad-balay,
10 kabay pa nga kuhaon ukon huliran sang iban nga lalaki ang akon asawa.
11 Kay ang pagpanginbabayi makahuluya nga sala,
kag dapat gid nga silutan ang nagahimo sina.
12 Pareho ini sa makahalalit nga kalayo
nga makalaglag sang tanan ko nga pagkabutang.

13 “Kon ginbaliwala ko ang kinamatarong sang akon mga suluguon sang magreklamo sila sa akon,
14 ano ang himuon ko kon hukman ako sang Dios?
Ano ang isabat ko kon usisaon niya ako?
15 Indi bala nga ang Dios nga naghimo sa akon amo man ang naghimo sa akon mga suluguon?

16 “Kon wala ako nagbulig sa mga imol kag sa mga balo nga babayi nga nalisdan,
17 kag *kon* gindalukan ko sang pagkaon ang mga ilo,
kabay pa nga silutan ako sang Dios.
18 Pero halin pa sang bataon ako ginaatipan ko na ang mga ilo;
sa bilog ko nga kabuhi wala ako nagpabaya sa mga balo nga babayi.
19 Kon may makita ako nga tawo nga nagaantos sa katugnaw tungod nga kulang siya sang bayo,
20 ginahatagan ko siya sang bayo nga pangtugnaw
nga hinimo halin sa bulbol sang akon mga karnero.
Dayon nagapasalamat siya sa akon sing tinagipusuon.
21 Kon ginsakit ko sang akon kamot ang ilo,
tungod kay nahibaluan ko nga may impluwensya ako sa korte,
22 kabay pa nga mautod ang akon butkon.
23 Indi ko mahimo ina nga mga butang kay nahadlok ako sa silot kag sa gahom* sang Dios.

24 “Wala ako nagsalig sa akon manggad
ukon naghunahuna nga makahatag ini sa akon sang seguridad.
25 Wala ako nagpabugal sa akon madamo nga manggad

* **31:23** *gahom:* ukon, *pagkahalangdon*

kag sa tanan nga pagkabutang nga naangkon ko.
26 Wala ako nagsimba sa adlaw nga nagasilak sing masanag,
ukon sa bulan nga nagalakat sing matahom.
27 Wala man naganyat sing sekreto ang akon tagipusuon sa pagsimba sini.
28 Kon matuod nga ginhimo ko ini nga mga sala dapat ako silutan,
kay nagluib ako sa Dios nga ara sa langit.

29 "Wala ako nagkalipay sang nalaglag ang akon mga kaaway
ukon sang nag-abot sa ila ang kalisod.
30 Wala ako nagpakasala paagi sa pagpakamalaot sa ila.
31 Nahibaluan sang akon panimalay nga ginpakaon ko sing maayo ang mga
nagbisita sa akon.
32 Wala ko ginpabay-an nga magtulog ang mga pangayaw bisan diin
kay permi bukas ang akon puwertahan para sa ila.
33 Wala ko gintago ang akon mga sala pareho sang ginahimo sang iban.
34 Wala ako naghipos-hipos lang
ukon nagpakuribong tungod sa kahadlok kon ano ang isiling sang mga tawo.

35 "Kon may magpamati lang kuntani sa akon!
Karon, handa ako sa pagpirma sa pagpamatuod nga wala ako sing sala.
Kon may iakusar ang Makagagahom *nga Dios* sa akon,
ginapangabay ko siya nga ihambal niya sa akon, kon indi gani isulat niya.
36 Kay ikabit ko ini sa akon abaga
ukon ibutang sa akon ulo nga daw sa korona
sa pagpakita nga handa ako sa pag-atubang sini.
37 Sugiran ko ang Dios sang tanan ko nga ginahimo.
Magaatubang ako sa iya pareho sa pangulo *nga wala nahuya*.

38 "Kon ginaabusuhan ko ang akon duta
ukon ginkawat ko ini sa iban,†
39 ukon ginpalain ko ang buot sang mga nagaobra sa akon duta
tungod nga ginkuha ko ang mga patubas nga wala sila pagbayari,
40 kabay pa nga magtubo sa akon duta ang tunukon nga mga kahoy-kahoy
kag ang mga hilamon sa baylo sang trigo kag barley."
Diri natapos ang hambal ni Job.

32

Si Elihu

1 Sang ulihi nag-untat man sa pagsabat kay Job ang tatlo niya ka abyan, tungod kay
nag-insister gid si Job nga wala siya sing sala.
2 Karon, may isa ka tawo didto nga ang iya ngalan si Elihu. Anak siya ni Barakel nga
taga-Buz nga kaliwat sang pamilya ni Ram. Naakig gid siya kay Job kay wala ginabasol
ni Job ang iya kaugalingon kundi ang Dios.
3 Naakig man siya sa tatlo ka abyan ni Job kay indi nila mapamatud-an nga nakasala
si Job kag nagaguwa nga ang Dios amo ang may sala.*
4 Ginhulat ni Elihu nga makatapos sila tanan sa paghambal antes siya maghambal
kay Job, tungod kay mas magulang sila sang sa iya.
5 Pero sang makita niya nga ang tatlo wala na sing ihambal, nangakig gid siya.

---

† **31:38** sa literal, *Kon nagareklamo ang akon duta kontra sa akon kag ang gin-arado nga duta basa sang luha.*

* **32:3** *kay indi...may sala:* ukon, *kay indi sila makasabat kay Job pero gin-akusar nila siya nga nakasala.*

6 Gani nagsiling siya, “Bata pa ako kag kamo tigulang na, gani natahap ako
maghambal. Wala ako nangahas sa paghambal sa inyo sang akon nahibaluan.
7 Naghunahuna ako nga kamo ang dapat magtudlo, kay mga tigulang na kamo kag
madamo ang inyo nahibaluan.
8 Pero ang matuod, ang espiritu sang Makagagahom *nga Dios* nga ara sa tawo amo
ang nagahatag sa iya sang pag-intiendi.
9 Ang pagkatigulang indi garantiya nga ang isa ka tawo maalam kag nakahibalo kon
ano ang husto.
10 Gani magpamati kamo sa akon. Magahambal man ako sang akon nahibaluan.
11 Naghulat ako samtang nagahunahuna kamo kon ano ang inyo nagakadapat nga
ihambal. Nagpamati ako sang inyo mga rason.
12 Ginpamatian ko gid kamo sing maayo, pero wala gid sing isa sa inyo nga
nakapamatuod nga nakasala si Job; wala gid kamo makasabat sa iya mga rason.
13 Indi kamo magsiling, ‘Nasapwan namon nga mas maalam siya. Pabay-i nga ang
Dios ang magsabat sa iya kag indi ang tawo.’
14 Kon ako ang ginabais ni Job, indi ko siya pagsabton pareho sang inyo panabat.
15 Karon naurungan kamo kag wala na sang isabat.
16 Kinahanglan pa bala nga maghulat ako, karon nga naghipos na kamo kag wala na
sing isabat?
17 May ihambal man ako; isugid ko man ang akon nahibaluan.
18 Kay madamo ako sang inughambal, kag daw indi ko na gid ini mapunggan.
19 Pareho ako sa bag-o nga panit nga suludlan sang bino nga daw mabusdik tungod
nga indi makasungaw ang bino.
20 Kinahanglan nga maghambal gid ako para maumpawan ako.
21 Wala ako sing may apinan ukon dayaw-dayawon.
22 Indi ako kahibalo magdayaw-dayaw. Kon himuon ko ini, silutan ako gilayon sang
Dios nga naghimo sa akon.

33

1 “Karon, Job, pamatii sing maayo ang tanan nga ihambal ko sa imo.
2 Handa na gid ako sa paghambal kag ara na sa punta sang akon dila ang akon
inughambal.
3 Magahambal ako halin sa akon matarong nga tagipusuon. Ihambal ko sing sinsero
ang akon nahibaluan.
4 Ang espiritu sang Makagagahom nga Dios amo ang naghimo sa akon kag naghatag
sa akon sang kabuhi.
5 Sabta ako, kon mahimo mo. Ihanda ang imo mga rason kag atubanga ako.
6 Pareho lang ako sa imo sa atubangan sang Dios. Ginporma man ako halin sa duta.
7 Gani indi ka magkahadlok sa akon ukon maghunahuna nga daog-daugon ko ikaw.
8 “Nabatian ko gid ang mga ginpanghambal mo. Nagsiling ka,
9 ‘Wala ako sing sala; matinlo ako kag inosente.
10 Pero ginapangitaan sang Dios sang rason nga iya ako paantuson. Ginakabig niya
ako nga iya kaaway.
11 Ginakadenahan niya ang akon mga tiil; ginabantayan niya ang tanan ko nga
ginahimo.’
12 “Pero *Job,* sala ka gid sa imo ginsiling. Indi bala nga ang Dios labaw sang sa tawo?
13 Ti, ngaa ginaakusar mo siya nga wala niya ginasabat ang reklamo sang tawo?
14 Ang matuod, nagahambal permi* ang Dios, pero wala lang ini matalupangdan
sang tawo.

* **33:14** *permi:* ukon, *sa nagkalain-lain nga paagi*

15 *Nagahambal siya* paagi sa damgo samtang nagakatulog sing mahamuok ang tawo
kon gab-i.
16 Nagahutik siya sa ila dulunggan sa pagpaandam sa ila, kag ini nakapahadlok sa ila.
17 *Ginahimo niya ini* para mag-untat ang tawo sa pagpakasala kag pagpabugal,
18 kag para maluwas siya sa kamatayon.
19 Kon kaisa ginadisiplina sang Dios ang tawo paagi sa balatian nga nagapaantos sa
iya pareho sa sige-sige nga palanakit sang tul-an,
20 nga nagapadula sang iya gana sa pagkaon bisan sa pinakamanamit nga pagkaon.
21 Naganiwang siya, kag nagaguluwa na ang iya mga tul-an.
22 Dali na lang siya mapatay kag magkadto sa lugar sang mga patay.
23 "Pero kon may isa lang sa linibo nga mga anghel nga magpatunga sa iya *kag sa*
Dios, kag magpadumdom sa iya kon ano ang husto nga dapat niya himuon,†
24 kaluoyan siya sang Dios.‡ Magasiling ang Dios, 'Luwasa siya sa kamatayon.
Nakakita ako sang inugtubos sa iya.'
25 Dayon magabalik ang maayo niya nga lawas. Magabakod siya liwat pareho sang
pamatan-on pa siya.
26 Kon magpangamuyo siya sa Dios sabton niya siya. Batunon siya sang Dios sing
malipayon, kag ibalik sang Dios sa iya ang iya matarong nga pagkabuhi.
27 Dayon magasugid siya sa mga tawo, 'Nakasala ako, kag naghimo sang indi husto,
pero wala ko mabaton ang silot nga bagay kuntani sa akon.
28 Ginluwas niya ako sa kamatayon, kag padayon ako nga magkabuhi.'
29 "Huo, permi ini ginahimo sang Dios sa tawo.
30 Ginaluwas niya ang tawo sa kamatayon para mabuhi siya.
31 Job, pamatii ako sing maayo. Maghipos ka lang, kag pabay-i ako sa paghambal.
32 Kon may inughambal ka gid man, maghambal ka, kay gusto ko mahibaluan kon
matuod nga wala ka sing sala.
33 Pero kon wala ka sing inughambal, maghipos ka kag magpamati sa akon kaalam."

34

1 Dayon nagsiling si Elihu,
2 "Kamo nga nagasiling nga maalamon kamo kag madamo sang nahibaluan, pamatii
ninyo ako sing maayo.
3 Kay subong nga ang dila makahibalo kon ano ang manamit kag ang indi manamit
nga pagkaon, ang dulunggan makahibalo man kon ano ang husto ukon indi husto nga
mga pulong.
4 Gani hibaluon ta kon ano ang husto; tun-an ta kon ano ang maayo.
5 Kay nagsiling si Job, 'Inosente ako pero wala ako ginhatagan sang Dios sang
hustisya.
6 Bisan matarong ako, ginakabig ako nga butigon. Bisan wala ako sing sala nga
nahimo, ginhatagan niya ako sang balatian nga wala sing kaayuhan.'
7 "Wala sing tawo nga pareho kay Job nga ginauhaw sa pagpang-insulto.
8 Nanamian siya mag-upod sa malain kag makasasala nga mga tawo.
9 Kay nagasiling siya, 'Wala sing makuha ang tawo kon magtinguha siya sa paglipay
sa Dios.'
10 Gani magpamati kamo sa akon, kamo nga nagasiling nga nakaintiendi kamo. Ang
Makagagahom nga Dios wala nagahimo sing malain.
11 Ginabalusan niya ang tawo suno sa iya binuhatan; ginatratar niya siya suno sa
nagakabagay sa iya pamatasan.

† **33:23** *magpadumdom...himuon:* ukon, *magsugid nga matarong siya* ‡ **33:24** *Dios:* ukon, *anghel*

12 Imposible nga maghimo ang Makagagahom nga Dios sing malain. Indi niya
mahimo nga tikuon ang hustisya.
13 May nagsugo bala sa iya sa pagdumala sa bilog nga kalibutan? *Siyempre wala!*
14 Kon pagbuot sang Dios nga kuhaon ang ginhawa nga ginhatag niya sa tawo,
15 magakalamatay ang tanan nga tawo kag magabalik sa duta.
16 "Kon may pag-intiendi ka, *Job,* pamatii ining akon ihambal:
17 Makadumala bala ang Dios kon indi niya gusto ang hustisya? Ti, ngaa
ginapakalain mo ang matarong kag gamhanan nga Dios?
18 Indi bala nga kon malain kag wala sing pulos ang mga hari kag mga opisyal
ginasabdong niya sila?
19 Wala siya sing may ginapasulabi sa mga pangulo, kag wala niya ginapaboran ang
mga manggaranon sa mga imol, kay sila tanan pareho niya nga ginhimo.
20 Bisan ang gamhanan nga mga tawo mapatay gulpi sa kagab-ihon, nga wala sing
may nagtandog sa ila.
21 Ginabantayan gid sang Dios ang tanan nga ginahimo sang tawo.
22 Wala gid sing madulom nga lugar nga sa diin makapanago ang mga malain.
23 Indi na kinahanglan nga tawgon pa sang Dios ang tawo nga magkadto sa iya
atubangan para usisaon kag hukman.
24 Indi na kinahanglan nga mag-imbistigar pa siya kon pahalinon na niya ang
gamhanan nga mga tawo sa ila posisyon kag buslan sang iban.
25 Tungod nga nahibaluan niya ang ila ginahimo, ginakuhaan niya sila sang gahom
kag ginalaglag *bisan* sa kagab-ihon.
26 Ginasilutan niya sila sa atubangan sang mga tawo tungod sang ila kalautan.
27 Ginahimo niya ini tungod kay nag-untat sila sa pagsunod sa iya, kag wala nila
ginasapak ang iya mga pamaagi.
28 Ginadaogdaog nila ang mga imol, kag nabatian sang Dios ang ila sini pagpangayo
sang bulig.
29 Pero bisan maghipos kag magpanago ang Dios, wala sing may makasiling nga indi
husto ang ginahimo niya. Pero ang matuod, nagabantay ang Dios sa mga tawo kag sa
mga nasyon,
30 para matapna niya ang pagdumala sang indi diosnon nga mga tawo nga
makahalit sa katawhan.
31 "*Job,* ngaa indi ka magpalapit sa Dios kag magsiling, 'Nakasala ako, pero indi na
ako magpakasala pa'
32 ukon 'Ipahayag sa akon ang akon sala. Kon nakasala ako, indi ko na ini
paghimuon liwat.'
33 Paano sabton sang Dios ang imo ginapangabay kon indi ka maghinulsol? Ara sa
imo ang desisyon, indi sa akon. Gani sugiri ako kon ano ang masiling mo.
34 Ang mga tawo nga maalamon kag may pag-intiendi, nga nagapamati sa akon,
35 makasiling man nga ang imo ginahambal, Job, wala sing kaalam kag wala sing
pulos.
36 Dapat tilawan ka gid man sing tudo tungod nga nagahambal ka pareho sa malain
nga tawo.
37 Gindugangan mo pa ang imo sala paagi sa pagrebelde sa Dios. Ginayaguta kag
ginainsulto mo ang Dios sa amon atubangan."

35

1 Dayon nagsiling pa gid si Elihu,
2 "Nagahunahuna ka bala nga husto ikaw sa imo pagsiling nga wala ka sing sala sa
atubangan sang Dios?

3 Pero nagapamangkot ka man, ‘Ano ang makuha ko kon indi ako magpakasala?’
4 “Sabton ko ikaw kag ang imo mga abyan.
5 Tangla sa langit kag tan-awa sing maayo kon daw ano kataas ang mga panganod.
6 Kon nakasala ka, indi ina makaapekto sa Dios, bisan sige-sige pa ang imo pagpakasala.
7 Kag kon matarong ka, ano nga kaayuhan ang mahatag mo sa Dios?
8 Ang maapektuhan lang sang imo maayo ukon malain nga ginahimo amo ang imo isigkatawo.
9 “Ang mga ginadaogdaog nagapangayo sang bulig nga luwason sila sa kamot sang gamhanan nga mga tawo.
10 Pero wala sila nagapanawag sa Dios nga naghimo sa ila kag nagahatag sa ila sang kusog sa tion sang kalisod.*
11 *Wala sila nagadangop sa Dios* nga naghimo sa ila nga mas maalam sang sa mga sapat kag mga pispis.
12 Kag kon magpanawag gid man sila, wala sila ginasabat sang Dios tungod mga bugalon sila kag malain nga mga tawo.
13 Huo, wala ginapamatian sang Makagagahom nga Dios ang ila pagpangayo sang bulig nga wala sing pulos.
14 Labi na gid nga indi niya pagpamatian ang imo pagpanawag, *Job,* kon magsiling ka nga wala mo makita ang iya pagbulig sa imo kaso nga gindala sa iya kag sagi ka lang hulat sa iya.
15 Nagasiling ka pa nga wala nagasilot ang Dios bisan akig na siya, kag wala gid niya ginasapak ang kalautan nga ginahimo sang tawo.
16 Job, wala sing pulos ang imo mga ginapanghambal. Maathag *gid* nga wala ka kahibalo kon ano ang imo mga ginapanghambal.”

36

1 Nagpadayon pa gid si Elihu sa paghambal:
2 “Agwantaha pa ako sing makadali, kay may ara pa ako nga inughambal sa pagdepensa sa Dios.
3 Madamo ako sang nahibaluan kag pamatud-an ko sa imo nga ang *Dios nga* nagtuga sa akon husto.
4 Ginasiguro ko sa imo nga wala ako nagabutig, kay ako nga imo ginaatubang maalam gid.
5 “Gamhanan gid ang Dios, pero wala siya sing may ginainsulto. Nahibaluan niya ang tanan nga butang.
6 Wala niya ginatugutan nga magkabuhi ang malain, kag ginahatagan niya sang hustisya ang ginadaogdaog nga mga imol.
7 Wala niya ginapabay-an ang mga matarong. Ginapadunggan niya sila upod sa mga hari hasta san-o.
8 Pero kon ginapabudlayan sila, nga daw sa ginakadenahan,
9 ginapahayag sang Dios ang sala nga ginhimo nila nga may pagpabugal.
10 Ginapapamati niya sila sa iya nga pagpaandam, kag ginasugo niya sila nga magbiya sa ila kalautan.
11 Kon magtuman sila kag mag-alagad sa iya, magakabuhi sila nga mainuswagon kag malipayon sa bilog nila nga kabuhi.
12 Pero kon indi sila magtuman, mapatay sila sa inaway nga kulang sing pag-intiendi.
13 Ang mga indi diosnon nagasupot sang kaakig sa ila tagipusuon, kag bisan ginasilutan sila sang Dios, wala sila nagapangayo sang bulig sa iya.

---

* **35:10** *kusog sa tion sang kalisod:* sa literal, *kanta sa kagab-ihon*

14 Nagakalamatay sila sa kahuy-anan* nga bataon pa.
15 Pero paagi sa mga pag-antos, ginatudluan sang Dios ang mga tawo. Nakatuon sila
nga magpamati sa iya paagi sa mga kasakit.
16 "Ginalikaw ka sang Dios sa katalagman kag ginhatagan sang kahilwayan kag
kabuganaan, kag mapuno liwat sang manamit nga pagkaon ang imo lamisa.
17 Pero karon ginaagom mo ang silot nga nagakabagay sa mga malain. Indi ka gid
makalikaw sa hustisya.
18 Mag-andam ka nga indi ka maganyat sa manggad kag madala sa madamo nga
kuwarta nga bilang lagay.
19 Makabulig bala ang imo manggad ukon ang imo ikasarang sa imo kalisod?
20 Indi paghanduma ang kagab-ihon,† ang tion nga magakalaglag ang mga nasyon.
21 Mag-andam ka nga indi ka maghimo sang kalautan. Ginapaantos ka para
makalikaw ka sa paghimo sini.
22 "Hunahunaa bala kon daw ano kagamhanan sang Dios. Wala sing manunudlo nga
pareho sa iya.
23 Wala sing may makatudlo sa iya kon ano ang iya himuon, kag wala sing may
makasiling sa iya nga nakasala siya.
24 Indi pagkalimti ang pagdayaw sa iya binuhatan pareho sang ginahimo sang iban
sa ila nga pagkanta.
25 Nakita sang tanan nga tawo ang iya binuhatan, pero sa malayo-layo.‡
26 Gamhanan gid ang Dios, kag indi ta gid matungkad ang iya pagkagamhanan kag
indi maisip kon pila na ang iya edad.
27 Ang Dios amo ang nagapasaka sang tubig halin sa duta kag ginahimo niya dayon
ini nga ulan.
28 Nagabubo ang ulan halin sa mga panganod para sa mga tawo.
29 Wala sing may nakahibalo kon paano nagalapta ang *mga* panganod, kag kon
paano nagadaguob ang langit nga sa diin nagaestar ang Dios.
30 Tan-awa kon paano niya ginapakilat sa iya palibot, kag kon paano ini nagakirab
hasta sa punta sang dagat.
31 Paagi sining *gahom sang Dios*, ginadumalahan niya ang mga nasyon kag
ginahatagan sang bugana nga pagkaon *ang mga tawo*.
32 Ginauyatan niya ang kilat kag ginasugo ini sa pag-igo sang iya iliguon.
33 Ang daguob nagapahibalo sang manug-abot nga bagyo, kag bisan ang mga baka
nakahibalo nga may bagyo nga manug-abot.

37

1 "Nagakubakuba ang akon dughan tungod sa sina *nga bagyo*.
2 Pamatii ninyo ang tingog sang Dios nga nagadaguhob.
3 Ginpakilat niya sa kalangitan hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.
4 Dayon mabatian ang daguhob sang iya makusog nga tingog. Wala niya
ginapunggan ang pagdaguhob sang iya tingog.
5 Makatilingala gid ang nagadaguhob nga tingog sang Dios. Nagahimo siya sang
makatilingala nga mga butang nga indi ta matungkad.
6 Ginamanduan niya ang snow nga magtupa sa duta kag ang ulan nga mag-ulan sing
mabaskog,
7 para makapahuway ang mga tawo sa ila obra kag makapamalandong sa mga
ginahimo sang Dios.

---

* **36:14** *sa kahuy-anan:* sa literal, *upod sa mga lalaki nga nagabaligya sang ila lawas sa mga templo* † **36:20** *kagab-ihon:* siguro ang buot silingon, *ang tion sang pagsilot sang Dios* ‡ **36:25** *sa malayo-layo: Siguro ang buot silingon nga indi nila tuman nga natungkad ukon naintiendihan.*

8 Ang mga sapat nagapanago sa ila palanaguan kag nagapabilin sila didto *sa*
panahon sang bagyo.
9 Ang bagyo kag ang matugnaw nga hangin nagahalin sa ila sini talaguan.
10 Sa ginhawa sang Dios nagaporma ang yelo;* nangin yelo ang malapad nga tubig.
11 Ginapuno niya sang tubig ang mga panganod, kag ginapakilat ini.
12 Nagalibot-libot ang mga panganod sa bilog nga kalibutan suno sa mando sang
Dios.
13 Nagapadala ang Dios sang mabaskog nga ulan sa paghatag sang tubig sa duta,
ukon sa pagdisiplina sa tawo, ukon sa pagpakita sang iya gugma.
14 "Pamatii ini, Job, kag pamalandungi ang makatilingala nga mga butang nga
ginahimo sang Dios.
15 Nakahibalo ka bala kon paano ginakontrolar sang Dios ang mga panganod kag
kon paano niya ginapakirab ang kilat?
16 Nakahibalo ka bala kon paano nagalutaw-lutaw ang mga panganod sa ibabaw?
Buhat ini sang makatilingala nga Dios nga ang iya kaalam wala sing limitasyon.
17 Ikaw nga nagapalamalhas tungod sa mainit nga hangin halin sa south,
18 makabulig ka bala sa Dios sa paghumlad sang panganod kag himuon ini nga
matig-a pareho sa espiho nga saway?†
19 *Kon maalamon ka,* sugiri kami kon ano ang dapat namon isiling sa Dios. Indi kami
kahibalo kon paano namon ihambal ang amon rason kay nadulman ang amon
panghunahuna.
20 Indi ako magsiling sa Dios nga magpakigbais ako sa iya, kay basi laglagon niya ako.
21 Wala sing tawo nga makatulok sa adlaw kay nagasilak ini sing masanag sa
kalangitan kon mahawanan sang hangin ang mga panganod.
22 Halin sa north nagaguwa ang Dios nga nagabadlak pareho sa bulawan kag ang iya
kasilaw makatilingala.
23 Indi ta matungkad ang Makagagahom *nga Dios* nga labaw sa tanan. Matarong gid
siya kag wala nagapamigos,
24 gani ginatahod siya sang mga tawo. Wala niya ginasapak ang mga tawo nga
nagakabig sang ila kaugalingon nga mga maalam."

38

Naghambal ang Dios

1 Dayon nagsabat ang GINOO kay Job halin sa buhawi,
2 "Sin-o ka nga magpangduhaduha sang akon kaalam? Ang imo mga
ginapanghambal nagapakita lang nga wala ka sing may nahibaluan.
3 *Karon,* ihanda ang imo kaugalingon, kag sabta ang akon mga pamangkot.
4 Sa diin ka bala sang ginhimo ko ang pundasyon sang kalibutan? Sugiri ako kon
may nahibaluan ka.
5 Nakahibalo ka bala kon sin-o ang nagbuot sang kadakuon sang sini nga pundasyon
ukon ang nagtakos sini? Nakahibalo ka man bala!
6 Ano bala ang nagasuportar sa pundasyon sang kalibutan? Kag sin-o ang nagbutang
sang sini nga pundasyon
7 samtang nagakinanta sing tingob ang mga bituon sa kaagahon kag nagahinugyaw
sa kalipay ang tanan nga anghel?*
8 Sin-o bala ang nagpat-od sang dulunan sang dagat sang magsagawak ini halin sa
kadadalman?

---

* **37:10** *yelo:* ang buot silingon diri, *ice* † **37:18** *panganod...saway:* Siguro ang buot silingon diri nga ang panganod makabulig bilang proteksyon sa mainit nga hangin. * **38:7** *tanan nga anghel:* sa literal, *tanan nga anak sang Dios*

9 Ako ang nagtabon sa dagat sang mga panganod kag sang kadulom.
10 Ginbutangan ko sang dulunan ang dagat; daw pareho lang nga ginsiradhan ko ini
kag gintrangkahan.
11 Ginsilingan ko *ang dagat,* 'Hasta ka lang diri kag indi ka na maglapaw pa; hasta
lang diri ang imo dalagko nga mga balod.'
12 "*Job,* sa bilog mo nga kabuhi, nakasugo ka bala sa adlaw nga magbutlak sa
kaagahon,
13 para ang kasanag sini magasilak sa bilog nga kalibutan kag magapauntat sa
kalautan nga ginahimo sa kagab-ihon?
14 Tungod sa kasanag sini, ang kalibutan maathag pareho sa marka sang selyo ukon
sang pinil-an sang bayo.
15 Ang kasanag nagadisturbo sa mga malain, kay indi sila makahalit sa iban.
16 "Nakakadto ka na bala sa mga tuburan sa kadadalman sang dagat ukon sa
pinakamadalom nga parte sang dagat?
17 Napakita na bala sa imo ang mga puwertahan pakadto sa madulom nga lugar
sang mga patay?
18 Nakahibalo ka bala kon daw ano kadako sang kalibutan? Sugiri ako kon
nahibaluan mo ini tanan!
19 Nakahibalo ka bala kon sa diin nagahalin ang kasanag ukon ang kadulom?
20 Kag mapabalik mo bala sila sa ila ginhalinan?
21 Nakahibalo ka man bala! Kay natawo ka man bala sang una pa kag dugay ka na sa
kalibutan!
22 "Nakakadto ka na bala sa lugar nga ginahalinan sang snow ukon ulan nga yelo?
23 Ini nga mga yelo ginatigana ko para sa tion sang kagamo kag sa tion sang inaway.
24 Nakahibalo ka bala kon diin ang alagyan pakadto sa lugar nga ginahalinan sang
kilat† ukon sa lugar nga ginahalinan sang hangin nga halin sa east?
25 Sin-o bala ang naghimo sang alagyan sang ulan kag sang bagyo?
26 Sin-o bala ang nagapadala sang ulan sa desierto, sa lugar nga wala sing may
nagaestar nga tawo?
27 Sin-o bala ang nagapadala sang ulan sa kamingawan para magtubo ang mga
hilamon?
28 Sin-o bala ang ginhalinan‡ sang ulan, sang tun-og,
29 kag sang yelo nga halin sa langit?
30 Nagayelo ang tubig pareho katig-a sang bato, pati ang ibabaw nga parte sang
dagat.
31 Mahigot mo bala ukon mahubad ang *grupo sang mga bituon nga ginatawag*
Pleades kag Orion?
32 Matuytuyan mo bala ang mga bituon sa pagguwa sa ila husto nga tion?
Matuytuyan mo man bala ang *grupo sang mga bituon nga ginatawag* Dako kag Gamay
nga mga Bear?
33 Nahibaluan mo bala ang mga sistema nga nagagahom sa kalangitan? Maplastar
mo bala ina nga mga sistema diri sa kalibutan?§
34 Makamando ka bala sa mga panganod nga paulanan ka sing madamol?
35 Makasugo ka bala sa kilat sa pagkirab? Mapatuman mo bala ini sa imo?
36 Sin-o ang nagahatag sang kaalam kag pag-intiendi sa tawo?*
37 Sin-o bala ang maalam nga makaisip sang mga panganod? Sin-o bala ang makaula
sang tubig halin sa langit
38 nga makapabilog sang yab-ok?

---

† **38:24** *kilat:* ukon, *kasanag* ‡ **38:28** *ginhalinan:* sa literal, *amay* § **38:33** *sistema...kalangitan: Ang buot silingon sini mga laws of nature.* * **38:36** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

39 “Ikaw bala ang nagapangita sang kalan-on sang mga leon kag nagabusog sa ila
40 samtang nagapahuway sila sa ila mga palanaguan ukon sa mga kahoy-kahoy?
41 Sin-o bala ang nagapakaon sa mga uwak kon ginagutom sila kag kon ang ila mga
buto mangayo sang pagkaon sa akon?

39

1 “Nakahibalo ka bala kon san-o nagabata ang talunon nga mga kanding?
Nakabantay ka bala sang pagbata sang mga usa?
2 Ginaisip mo bala ang mga binulan sang ila pagbusong hasta makabata sila? Kag
nahibaluan mo bala kon san-o gid sila mabata?
3 Nagaluko sila kag nagapasakit hasta nga makabata.
4 Pagdako sang ila bata sa kamingawan, nagalakat ini kag wala na nagabalik.
5 Sin-o bala ang naghatag sang kahilwayan sa talunon nga donkey?
6 Ako ang naghatag sa iya sang kamingawan nga iya elistaran; ginapaestar ko siya sa
duta nga ginpabay-an na.
7 Nagapalayo siya sa magahod nga siyudad kag indi niya gusto nga antaon.
8 Nagalibot-libot siya sa kabukiran sa pagpangita sang iya mahalab.
9 “Mapaobra mo bala ang talunon nga baka? Magpabilin bala siya sa ginapakan-an
mo sa iya kon gab-i?
10 Mahigtan mo bala siya kag mapaarado sa imo uma?
11 Makasalig ka bala sa iya kusog para obrahon niya ang imo mabug-at nga
ulobrahon?
12 Makasalig ka bala sa iya nga tipunon niya kag hakuton ang imo patubas pakadto
sa linasan?
13 “Katahom tulukon sang pakpak sang ostrich kon magkapay-kapay ini, pero indi
ini makatupong sa katahom sang pakpak sang tulabong.
14 Ginabayaan sang ostrich ang iya mga itlog sa duta para mainit-initan ini.
15 Wala siya nagakabalaka nga basi matapakan ini ukon matasak sang talunon nga
sapat.
16 Mapintas siya sa iya mga piso, nga daw indi ini iya. Wala siya nagakabalaka kon
ang iya pinangabudlayan mangin wala sing pulos.
17 Kay wala ko siya ginhatagan sang kaalam kag pag-intiendi.
18 Pero kon magdalagan na gani siya, ginakadlawan lang niya ang kabayo kag ang
nagasakay sini.
19 “Ikaw bala, *Job,* ang nagahatag sang kusog sa kabayo? Ikaw bala ang naghatag
sang bungay-bungay* sa iya liog?
20 Ikaw bala ang nagapalumpat sa iya pareho sa apan kag nagapahadlok sa mga
tawo sang iya pusnga?
21 Nagapangahig siya nga may kapagsik,† nga nagapabugal sang iya kusog. Dayon
nagadalagan siya pakadto sa inaway.
22 Wala siya sing may ginakahadlukan, kag wala siya nagapalagyo sa espada.‡
23 Nagalinagatik kag nagabadlak ang mga armas sang nagasakay sa iya.
24 Puwerte ang tap-ok sang yab-ok sa kadasig sang iya pagdalagan. Indi siya
mapunggan kon magtunog na ang budyong.
25 Nagahirihiri siya pagkabati niya sang tunog sang budyong. Makapanimaho siya
sang inaway bisan malayo pa siya, kag mabatian niya ang mga sininggit sa inaway kag
ang mga mando sang mga kumander.
26 “Ikaw bala ang nagatudlo sa dapay sa paglupad kag sa pagkadto sa south?

---

* **39:19** *bungay-bungay:* sa English, *mane* † **39:21** *nga may kapagsik:* ukon, *sa may patag* ‡ **39:22** *espada:* ukon, *inaway*

27 Ikaw bala ang nagamando sa agila sa paglupad kag sa paghimo sang iya pugad sa
mataas nga lugar?
28 Didto nagaestar ang agila sa pil-as; ang mataas nga mga bato amo ang iya
palanaguan.
29 Didto siya nagatan-aw sang iya mabiktima, kag makita niya ini bisan malayo siya.
30 Kon may makita siya nga bangkay ginakadtuan niya, kag ang iya mga buto
nagasuyop sang dugo sang sini nga bangkay."

40

1 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Job,
2 "Ako ang Dios nga Makagagahom. Pero nagapakigbais ka sa akon nga sala ako.
Karon magsabat ka sa akon."
3 Gani nagsabat si Job sa GINOO,
4 "Indi ako takos *nga magsabat sa imo*. Ano ang isabat ko? Mahipos na lang ako.*
5 Madamo na ang akon ginhambal. Indi na ako magpadayon sa paghambal."
6 Dayon nagsiling *liwat* ang GINOO kay Job halin sa buhawi,
7 "Ihanda ang imo kaugalingon, kag sabta ang akon mga pamangkot.
8 Gusto mo bala pamatud-an nga indi ako matarong para magaguwa nga ikaw ang
matarong?
9 Gamhanan ka bala pareho sa akon? Makadaguhob bala ang imo tingog pareho sa
akon?
10 Kon makahimo ka sina, ipakita ang imo pagkagamhanan, pagkahalangdon, kag
pagkadungganon.
11-12 Ipakita ang puwerte mo nga kaakig sa mga bugalon paagi sa pagpaubos sa ila.
Kag dugmuka ang mga malain sa ila ginatindugan.
13 Ilubong sila tanan sa duta, sa lugar sang mga patay.
14 Kon mahimo mo ina, ako mismo ang magdayaw sa imo, kag batunon ko nga may
ikasarang ka sa pagluwas sang imo kaugalingon.
15 "Tan-awa bala ang sapat nga Behemot,† nga gintuga ko man pareho sa imo.
Nagahalab lang siya sang hilamon pareho sa baka,
16 pero tama siya kakusog. Ang iya lawas puwerte kabakod.
17 Ang iya ikog pareho sa kahoy nga sedro, kag ang iya mga paa maskulado.
18 Ang iya mga tul-an pareho *kabakod* sang tubo nga saway ukon kabilya.
19 Makatilingala siya sa tanan ko nga tinuga, pero ako nga nagtuga sa iya makapierdi
sa iya.
20 Nagahalab siya sa mga kabukiran samtang nagahampang ang talunon nga mga
sapat malapit sa iya.
21 Nagaluko siya sa puno sang tunukon nga mga tanom, nga natabunan sang
matag-as nga mga hilamon.
22 Ang tunukon nga mga tanom kag ang iban pa nga mga tanom sa higad sang
ililigan sang tubig nagahatag sa iya sang palasilungan.
23 Wala siya nahadlok sa nagahuganas nga suba. Kalma lang siya bisan daw
matabunan na siya sang tubig sang *Suba sang* Jordan.
24 Sin-o bala ang makadakop sa iya paagi sa pagbulag sa iya? Sin-o bala ang
makatuhog sang iya ilong paagi sa pagsiod sa iya?

---

* **40:4** *Mahipos na lang ako:* sa literal, *Tabunan ko na lang ang akon baba.* † **40:15** *Behemot:* posible, *hippopotamus ukon elepante*

41

1 "*Job,* mabunit mo bala ang *dragon nga* Leviatan? Ukon mahigtan mo bala ang iya
baba* sang kalat?
2 Matuhog mo bala sang kalat ang iya ilong? Ukon makaw-itan mo bala sang taga
ang iya sag-ang?
3 Magapakitluoy bala siya permi sa imo nga buy-an mo siya? Ukon magapangabay
bala siya sa imo nga kaluoyan mo siya?
4 Magahimo bala siya sang kasugtanan sa imo nga magpaulipon siya sa imo sa bilog
niya nga kabuhi?
5 Mahimo mo bala siya nga alaga pareho sa pispis ukon mahatag sa imo kabataan†
nga babayi *para ila hampangan*?
6 Mabakal bala siya sang mga negosyante kag kihadkiharon para ibaligya?
7 Madutlan mo bala ang iya panit ukon ang iya ulo sang sibat?
8 Kon madakop mo siya, indi mo gid malipatan ang kabudlay sa pagdakop sa iya, kag
indi mo na ini liwat paghimuon.
9 Wala sing pulos ang pagtinguha sa pagdakop sa iya. Pagkakita mo pa lang sa iya
madulaan ka na sang kaisog.
10 Kon wala gani sing mangahas sa pagtublag sa iya, ti sin-o pa ayhan ang mangahas
sa pagkontra sa akon?
11 Sin-o ang makasiling nga may utang nga kabalaslan ako sa iya? Ang tanan diri sa
kalibutan akon.
12 "Sugiran ko pa gid ikaw parte sa lawas sang Leviatan kag kon ano siya
kagamhanan kag kakusog.
13 Sin-o bala ang makakakas sang iya panit ukon makadulot sini?
14 Sin-o bala ang makapanganga sa iya? Kay ang iya mga ngipon makahaladlok!
15 Ang iya likod daw sa may nagaraya nga mga taming nga nagatapikanay;
16-17 ang kada isa lapitanay gid nga bisan ang hangin indi makalusot, kag wala sing
may makakakas sini.
18 Kon magpusnga siya nagakirab, kag ang iya mga mata nagasiga pareho sang
sanag sang kaagahon.
19 Nagabuga siya sang kalayo,
20 kag nagaguwa ang aso sa iya ilong pareho sang aso sa nagabukal nga kolon nga
may nagadabadaba nga gatong.
21 Ang iya ginhawa makapabaga sang uling, kay kalayo ang nagaguwa sa iya baba.
22 Makusog ang iya liog, kag ang makakita sa iya nahadlok gid.
23 Bisan ang iya nagawilwig nga unod matibsol kag matig-a.
24 Matig-a ang iya tagipusuon pareho sa galingan nga bato.
25 Kon magbangon siya nagasalasala sa kahadlok ang gamhanan nga mga tawo.‡
26 Wala sing espada, bangkaw, pana ukon sibat nga makahalit sa iya.
27 Para sa iya ang salsalon daw sa dagami *lang kahumok,* kag ang saway daw sa
gabok nga kahoy.
28 Kon panaon siya wala siya nagapalagyo. Ang mga bato nga ginalabyog sa iya daw
upa lang para sa iya.
29 Ang kahoy nga inugbakol daw dagami lang para sa iya. Kag ginakadlawan lang
niya ang hagunos sang bangkaw nga ginahaboy sa iya.
30 Ang iya tiyan may mga himbis nga matalom nga daw sa buka nga botelya. Gani
kon magkamang siya sa lunang, nagamarka ang iya inagyan nga daw sa inagyan sang
tapi nga panglinas nga may mga ulounto.

---

* **41:1** *baba:* sa literal, *dila* † **41:5** *kabataan:* ukon, *mga suluguon* ‡ **41:25** *gamhanan nga mga tawo:* ukon, *mga dios*

31 Ginapaalimbukad niya ang dagat pareho sa nagaindakal nga tubig sa kolon ukon
sang nagabukal nga lana sa kaldero.
32 Ang tubig nga iya maagyan nagabukal sing maputi, nga kon tan-awon daw maputi
nga buhok.
33 Wala sing pareho sa iya diri sa kalibutan. Isa siya ka tinuga nga wala sing
kahadlok.
34 Ginapakanubo niya ang tanan nga bugalon *nga mga sapat*. Ginaharian niya ang
tanan nga matinaas-taason."

42

1 Dayon nagsabat si Job sa GINOO,
2 "Nahibaluan ko nga mahimo mo ang bisan ano nga butang, kag wala sing may
makapugong sa imo.
3 Ginpamangkot mo ako kon ngaa nagapangduhaduha ako sa imo kaalam nga wala
man lang ako sing may nahibaluan. Matuod nga naghambal ako sang mga butang nga
wala ko maintiendihan, mga butang nga indi ko matungkad.
4 Nagpakighambal ka mismo sa akon kag nagsiling ka nga magpamati ako sa imo
kag sabton ko ang imo mga pamangkot.
5 Sadto anay nabatian ko lang sa iban ang parte sa imo, pero subong nakita ko
mismo ikaw.
6 Gani nahuya ako sang tanan ko nga ginhambal parte sa imo, kag ginahinulsulan ko
ini paagi sa pagpungko sa yab-ok kag sa abo."*

Ang Katapusan

7 Sa tapos mahambal sang GINOO kay Job ini nga mga butang, nagsiling siya kay
Elifaz nga taga-Teman, "Naakig ako sa imo kag sa imo duha ka abyan, kay wala kamo
maghambal sing husto parte sa akon pareho sang ginhimo ni Job nga akon alagad.
8 Gani karon magkuha kamo sang pito ka turo nga baka kag pito ka karnero nga
lalaki kag magkadto kamo kay Job, kag ihalad ninyo ini bilang halad nga ginasunog
para sa inyo kaugalingon. Magapangamuyo si Job para sa inyo kag sabton ko ang iya
pangamuyo kag indi ko kamo pagsilutan sang nagakabagay sa inyo kabuangan. Wala
kamo maghambal sing husto parte sa akon pareho sang ginhimo ni Job nga akon
alagad."
9 Gani ginhimo ni Elifaz nga taga-Teman, ni Bildad nga taga-Shua, kag ni Zofar nga
taga-Naama ang ginsugo sang GINOO sa ila. Kag ginsabat sang GINOO ang pangamuyo
ni Job.
10 Sa tapos pangamuyo ni Job sa iya mga abyan, ginpauswag siya liwat sang GINOO
kag ginhatagan sing doble pa sang sa nabaton niya sang una.
11 Dayon ang tanan niya nga utod kag ang tanan niya nga abyan sadto nagkadto sa
iya balay kag nagkinaon upod sa iya. Ginlipay nila si Job tungod sa tanan nga kalisod
nga ginhatag sang GINOO sa iya. Kag ang kada isa sa ila naghatag sa iya sang kuwarta
kag bulawan nga singsing.
12 Gani ginpakamaayo sang GINOO ang ulihi nga parte sang kabuhi ni Job sobra pa
sang sa una. Ginhatagan niya siya sang 14,000 ka karnero, 6,000 ka camel, 1,000 ka
paris sang mga baka, kag 1,000 ka donkey nga babayi.
13 Ginhatagan man niya siya sang pito pa ka anak nga lalaki kag tatlo pa ka anak nga
babayi.
14 Ang kamagulangan niya nga anak nga babayi amo si Jemima, sunod si Kezia kag
dayon si Keren Hapuc.

---

* **42:6** *ginahinulsulan ko...abo:* ukon, *ginahinulsulan ko ang pagpungko sa yab-ok kag sa abo*

15 Wala sing babayi nga pareho sa ila kaguwapa sa bilog nila nga lugar.† Kag
ginhatagan sila ni Job sang palanublion pareho sa ila utod nga mga lalaki.
16 Halin sadto, nagkabuhi si Job sing 140 pa ka tuig, kag nakita pa niya ang iya mga
kaliwat hasta sa ikaapat nga henerasyon.
17 Tigulang na gid siya sang mapatay siya.

† **42:15** *sa bilog nila nga lugar:* ukon, *sa bilog nga kalibutan*

Mga Salmo
UNA NGA LIBRO
1

Sal. 1-41

Bulahan ang Tawo nga Matarong

1 Bulahan ang tawo nga wala nagakabuhi sa laygay sang malain nga mga tawo,
wala nagasunod sa ginahimo sang mga makasasala,
kag wala nagaupod sa mga tawo nga nagapangyaguta.
2 Sa baylo, ginakalipay niya ang pagsunod sa mga pagpanudlo
nga halin sa GINOO,
kag adlaw-gab-i ang iya pagpamalandong sini.
3 Pareho siya sa kahoy nga gintanom sa higad sang sapa
nga nagapamunga kon panahon sang tigbulunga,
kag wala nagakalaya ang iya mga dahon.
Ang tawo nga pareho sini magauswag sa iya mga ginahimo.
4 Pero indi subong sini ang malain nga mga tawo.
Sila ya *wala sing pulos*,
pareho sa upa nga ginapalid lang sang hangin.
5 Gani sa adlaw sang paghukom, silutan sila sang Dios
kag indi sila pag-isimpon sa komunidad sang mga matarong.
6 Kay ginatuytuyan sang GINOO ang mga matarong,
pero ang pagkabuhi sang mga malain nagadala sa ila sa kalaglagan.

Salmo 2

Ang Hari nga Ginpili sang Dios

1 Ngaa bala nagaplano sing malain ang mga nasyon?
Ngaa bala nagaplano sila sang wala sing pulos?
2 Ang mga hari kag mga pangulo sa kalibutan nagtilipon
kag nagpreparar sa pagpakig-away kontra sa GINOO
kag sa hari nga iya ginpili.
3 Nagasiling sila, "Indi kita magpadumala
ukon magpasakop sa ila."
4 Pero ginakadlawan lang sila sang Ginoo
nga nagapungko sa iya trono didto sa langit.
5 Sa iya kaakig, ginapaandaman niya sila kag nagakahadlok sila.
6 Nagsiling siya, "Ginbutang ko na sa Zion,*
sa akon balaan† nga bukid, ang hari nga akon ginpili."

7 *Nagsiling ang hari nga ginpili sang Dios,*
"Ipahayag ko ang ginsiling sa akon sang GINOO nga,
'Ikaw ang akon anak, kag subong ipakilala ko nga ako ang imo amay.‡
8 Pangabaya ako nga ihatag ko sa imo ang mga nasyon
hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan
para imo panag-iyahan, kag himuon ko ina.
9 Dumalahan mo sila,

---

* **Salmo 2:6** *Zion:* ukon, *Jerusalem* † **Salmo 2:6** *balaan:* ukon, *pinili* ‡ **Salmo 2:7** *ipakilala ko nga ako ang imo amay:* ukon, *ako nangin imo amay*

kag wala gid sing may makakontra sa imo pagdumala.
Mangin pareho lang sila sa kolon nga imo pagadugmukon.’”

10 Gani, kamo nga mga hari kag mga manugdumala sa kalibutan,
intiendiha ninyo ini nga mga pulong,
kag pamatii ninyo ang mga paandam kontra sa inyo.
11 Alagara ninyo ang GINOO nga may pagtahod
kag magkalipay kamo sa iya.
12 Tahura ninyo ang hari nga iya ginpili,§
kay kon indi gani, mangakig siya gilayon kag laglagon niya kamo.
Bulahan ang tagsa ka tawo
nga nagapangayo sang proteksyon sa GINOO.

Salmo 3

Pangamuyo sa Tion sang Katalagman

Ang kanta nga ginsulat ni David sang nagpalagyo siya sa iya anak nga si Absalom.
1 GINOO, kadamo sang akon kaaway;
kadamo sang nagakontra sa akon!
2 Nagasiling pa sila nga indi mo kuno ako pagluwason.*
3 Pero ang matuod, pareho ka sa taming nga nagaprotektar sa akon.
Ginapadaog mo ako *kontra sa akon mga kaaway,*
kag ginapabakod mo ako.
4 Nagapanawag ako sa imo, GINOO,
kag ginasabat mo ako sa imo balaan† nga bukid.
5 Kag tungod kay ginabantayan mo ako,
makatulog ako kag makamata pa.
6 Bisan linibo pa ka kaaway ang nagalibot sa akon,
indi ako mahadlok.

7 Sige na GINOO nga akon Dios, luwasa ako!
Kay sadto gani ginpakahuy-an mo‡ ang tanan ko nga kaaway nga malain;
ginkuha mo ang ila ikasarang sa paghalit sa akon.§
8 Ikaw, GINOO, ang nagaluwas
kag nagapakamaayo sa imo katawhan.

Salmo 4

Pagsalig sa Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
1 O Dios nga akon manugpangapin,
sabta ako kon magpanawag ako sa imo.
Indi bala nga ginbuligan mo ako sa akon mga kalisod?
Gani karon, pamatii ang akon mga pangamuyo kag kaluoyi ako.

2 Kamo nga mga tawo *nga nagakontra sa akon*,
san-o pa bala kamo mag-untat sa pagpakahuya sang akon dungog?

§ **Salmo 2:12** *kag magkalipay...ginpili:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **Salmo 3:2** Sa Hebreo may sugpon pa nga “sela,” nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 4 kag 8. † **Salmo 3:4** *balaan:* ukon, *pinili* ‡ **Salmo 3:7** *ginpakahuy-an mo:* sa literal, *ginhampak mo sa sag-ang* § **Salmo 3:7** *ginkuha...akon:* sa literal, *ginbingaw mo ang ila mga ngipon*

San-o pa bala kamo mag-untat sa paghigugma sa mga butang nga wala sing pulos
kag sa pagsunod sa kabutigan?*,†
3 Dumduma ninyo nga ginpili sang GINOO ang mga diosnon nga mangin iya.
Amo gani nga pamatian niya ako kon magpanawag ako sa iya.
4 Kon mangakig kamo,‡ indi kamo magpakasala.
Kag samtang nagahigda kamo, magpakalinong kamo kag magpamalandong.
5 Magsalig kamo sa GINOO
kag maghalad sa iya sing husto nga mga halad.§

6 Madamo ang nagasiling,
"GINOO, kabay pa nga mangin bugana ang amon pangabuhi.
Ipakita ang imo kaayo sa amon!"
7 *Pero* ang kalipay nga ginahatag mo sa akon,
mas labaw pa sa kalipay sang mga tawo
nga bugana ang ila mga uyas kag duga sang ubas.
8 Gani sa akon pagtulog indi ako mahadlok
tungod kay ginabantayan mo ako, GINOO.

Salmo 5

Pangamuyo para sa Proteksyon sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang plawta.
1 GINOO, pamatii ang akon pangamuyo nga may pag-ugayong.
2 Pamatii ang akon pagpangayo sang bulig sa imo, O Dios nga akon hari,
kay sa imo ako nagapangamuyo.
3 Sa kaagahon ginapreparar ko ang akon kaugalingon
sa pagpangamuyo sa imo.
Kag pagkatapos ko pangamuyo
nagahulat ako sang imo sabat.
4 Ikaw ang Dios nga wala malipay sa kalautan;
wala mo ginabaton ang malain nga mga tawo.
5 Indi makapalapit sa imo presensya ang mga matinaas-taason;
ginakaugtan mo ang tanan nga nagahimo sang malain.
6 Ginalaglag mo ang mga butigon
kag ginakangil-aran ang mga nagapamatay sang tawo kag ang mga traidor.
7 Pero ako ya, makasulod sa imo balaan nga templo
tungod sang imo dako nga gugma sa akon.
Kag didto simbahon ko ikaw nga may pagtahod.

8 GINOO, tungod nga madamo ang akon mga kaaway,
tuytuyi ako suno sa imo pagkamatarong,
kag himua nga mahapos ang akon pagsunod sa imo pamaagi.
9 Indi masaligan ang ginasiling sang akon mga kaaway,
kay ang ila handom amo ang paglaglag sa iban.
Ang ila mga ginahambal**delikado pareho sang* bukas nga lulubngan.

---

* **Salmo 4:2** *sa paghigugma...kabutigan:* Siguro ang buot silingon amo ang pagsimba sa mga dios-dios. † **Salmo 4:2** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 4. ‡ **Salmo 4:4** *Kon mangakig kamo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **Salmo 4:5** *maghalad...halad:* ukon, *maghalad sa iya nga husto ang inyo kabuhi* * **Salmo 5:9** *ginahambal:* sa literal, *tutunlan*

Ang ila mga ginasugid† puro pangdaya.
10 O Dios, siluti ang akon mga kaaway.
Kabay pa nga ang ila malain nga mga plano
amo mismo ang magalaglag sa ila.
Sikwaya sila tungod sang ila madamo nga sala,
kay nagrebelde sila sa imo.
11 Pero kabay pa nga magmalipayon ang tanan
nga nagapangayo sang proteksyon sa imo.
Kabay pa nga magkinanta sila sa kalipay.
Protektari sila nga nagahigugma sa imo
para magmalipayon sila tungod sang imo ginhimo para sa ila.
12 Kay ginapakamaayo mo, GINOO, ang mga matarong.
Ang imo gugma nagaprotektar sa ila pareho sa taming.

Salmo 6

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David: Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may walo ka kuwerdas.
1 GINOO, bisan nangakig ka sa akon, indi ako pagsiluti.
2 Kaluoyi ako kag ayuha, kay puwerte na sa akon kaluya.
3 Indi na ako mapahamtang, GINOO.
San-o mo pa bala ako ayuhon?
4 Talupangda man ako, GINOO, kag hilwaya.
Tungod sang imo gugma sa akon, luwasa ako sa kamatayon.
5 Kay kon mapatay ako indi na ako makadumdom sa imo;
indi na ako makadayaw sa imo sa lugar sang mga patay.
6 Kapoy na ako sa sobra nga pag-ugayong.
Kada gab-i basa ang akon ulunan sang luha.
7 Nagapalamarok ang akon mga mata sa hibi
tungod sang ginhimo sang tanan ko nga kaaway.

8 Palayo kamo sa akon, kamo nga nagahimo sang kalautan,
tungod kay nabatian sang GINOO ang akon mga paghibi.
9 Nabatian niya ang akon pagpangayo sang bulig.
Kag sabton niya ang akon pangamuyo.
10 Mahuy-an kag mahadlok gid ang tanan ko nga kaaway.
Gulpi lang sila magpalalagyo sa kahuya.

Salmo 7

Husto Permi ang Ginahimo sang Dios

Ang *shiggaion** ni David parte sa kay Cush nga miyembro sang tribo ni Benjamin, nga ginkanta niya sa GINOO.
1 GINOO nga akon Dios,
sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
Luwasa ako sa mga nagasalakay sa akon,
2 kay kon indi, basi patyon nila ako
pareho sang paggus-ab sang leon sa iya biktima,
kag wala sing may makaluwas sa akon.

---

† **Salmo 5:9** *ginasugid:* sa literal, *dila*

* **Salmo 7:** *shiggaion:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

3 GINOO nga akon Dios,
kon nakahimo gid man ako sing malain sa akon isigkatawo,
4 ukon ginbalusan ko sing malain
ang maayo nga ginhimo sang akon abyan,
ukon gin-agawan ko sang mga pagkabutang ang akon mga kaaway
nga wala man lang sing kabangdanan,
5 pabay-i nga salakayon ako sang akon mga kaaway kag pierdihon.
Pabay-i nga tapak-tapakon nila ako hasta nga mapatay,
kag bayaan ang akon bangkay sa duta.†

6 Sige na, GINOO nga akon Dios,
ipakita ang imo kaakig sa akon mga kaaway
nga naugot gid *sa akon*,
kay hustisya man ang ginapangita mo.
7 Tipuna sa imo palibot ang tanan nga katawhan,
kag dumalahan mo sila halin sa langit.
8 Ikaw, GINOO, ang nagahukom sa mga katawhan.
Pamatud-i nga wala ako sing sala,
kay nakahibalo ka man nga matarong ako
kag wala ako sing may ginhimo nga malain.
9 Tapnaa ang kalautan nga ginahimo sang malain nga mga tawo,
kag pakamaayuha ang mga matarong,
kay matarong ka nga Dios,
kag ginausisa mo ang *amon* mga hunahuna kag tagipusuon.
10 Ikaw, O Dios, ang nagaprotektar sa akon.‡
Ginaluwas mo ang mga nagakabuhi sing husto.
11 Matarong ka nga manughukom,
kag adlaw-adlaw akig ka *sa mga malain*.
12-13 Kon indi sila magbiya sa ila mga sala
handa ka nga magsilot sa ila.
Daw pareho ka sa soldado
nga handa na ang iya makamamatay nga mga armas.
Nabaid na niya ang iya espada
kag ginabinat na niya ang pana nga may nagadabdab nga baslay.§

14 Ang malain nga mga tawo nagahunahuna sing malain kag kagamo,
amo gani nga nagapangdaya sila.
15-16 Pero tan-awa bala,
ang pagpanggamo kag pagpamintas nga ila ginahimo nagabalik sa ila.
Pareho lang nga nagakutkot sila sang buho para mahulog ang iban,
pero sila mismo ang mahulog.

17 Pasalamatan ko ikaw GINOO,
tungod sang imo pagkamatarong.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw, Labing Mataas nga Dios.

---

† **Salmo 7:5** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. ‡ **Salmo 7:10** *nagaprotektar sa akon:* sa literal, *akon taming* § **Salmo 7:12-13** *pana...baslay:* sa English, *bow...arrows*

Salmo 8

Daw Ano Kahalangdon ang Dios sa Bug-os nga Kalibutan

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang
"gittith."*

1 GINOO nga amon Agalon,
daw ano ka kahalangdon sa bilog nga kalibutan!
Ang pagdayaw sa imo sang mga tawo mabatian mo dira sa langit.†
2 Bisan gani ang magagmay nga mga bata
gintudluan mo nga magdayaw sa imo,
para mahuy-an ang imo mga kaaway,
ang mga kontra nga buot magbalos.

3 Kon magtan-aw ako sa langit nga imo ginhimo,
kag makita ko ang bulan kag ang mga bituon
nga imo ginbutang sa ila nahamtangan,
4 nagapamangkot ako kon ano gid bala ang tawo nga ginadumdom mo gid.
Ahaw tawo man lang siya, ngaa ginakabalak-an mo gid?
5 Ginhimo mo siya nga mas manubo sang sa mga anghel,‡
pero ginpadunggan mo siya pareho sa hari.
6 Ginhimo mo siya nga manugdumala sang imo mga tinuga;
ginpasakop mo sa iya ini tanan nga butang,
7 *lakip na diri ang tanan nga sapat*:
ang nagalakat,
8 ang nagalupad, kag ang nagalangoy.
9 GINOO nga amon Agalon,
daw ano ka kahalangdon sa bilog nga kalibutan!
*

Salmo 9

Nagahukom ang Dios sing Husto

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa
tuno sang kanta nga "Ang Pagkapatay sang Anak."

1 Pasalamatan ko ikaw, GINOO,
sa bug-os ko nga tagipusuon.
Isugid ko ang tanan mo nga makatilingala nga mga binuhatan.
2 Labing Mataas nga Dios, magakalipay gid ako
kag magakanta sang mga pagdayaw tungod sa imo.
3 Kon atubangon mo na ang akon mga kaaway,
magapalagyo sila nga nagakalatumba,
kag magakalamatay sila.
4 Kay matarong ka nga manughukom
nga nagapungko sa imo trono;
ginhukman mo ako
kag napamatud-an mo nga wala ako sing sala.
5 Ginsentensyahan mo
kag ginlaglag ang malain nga mga nasyon

---

* **Salmo 8:** *gittith:* Posible isa ini ka instrumento o tuno. † **Salmo 8:1** *Ang pagdayaw...langit:* Indi klaro ang buot silingon sini sa Hebreo. ‡ **Salmo 8:5** *mga anghel:* ukon, *Dios* * **Salmo 9:** Ang Salmo 9 kag Salmo 10 posible isa lang anay ka binalaybay nga sa diin ang mga bulos-bulos nga linya sini nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

gani indi na gid sila madumduman hasta san-o.
6 Ginlaglag mo sing bug-os ang akon mga kaaway,
kag indi na gid sila makita hasta san-o.
Ginpangguba mo ang ila mga siyudad,
kag indi na gid sila madumduman pa.
7 Pero ikaw, GINOO, nagahari hasta san-o;
handa na ang imo trono sa paghukom.
8 Pagahukman mo sing husto ang *mga tawo sa* kalibutan,
nga wala ka sing may pinilian.
9 GINOO, ikaw ang dalangpan sang mga ginadaogdaog
sa tion sang kalisod.
10 Nagasalig sa imo ang mga tawo nga nakakilala sa imo.
Kay sila nga mga nagadangop sa imo wala mo ginasikway.

11 Kantahi ninyo sang mga pagdayaw
ang GINOO nga nagahari sa Zion!†
Isugid ninyo sa mga nasyon ang iya mga binuhatan!
12 Wala niya ginakalimtan ang pagpanawag sang mga kubos;
ginabalusan niya ang mga nagapaantos sa ila.

13 GINOO, tan-awa kon ano ang pagpaantos sa akon sang akon mga kaaway.
Kaluoyi ako kag luwasa sa kamatayon,
14 para masugid ko sa mga tawo didto sa mga puwertahan sang Zion‡ ang imo mga binuhatan,
nga nangin kabangdanan nga ginadayaw ko ikaw.
Magakalipay ako *didto* tungod kay ginluwas mo ako.

15 Natabo mismo sa mga nasyon
ang ila ginplano nga malain.
Pareho lang nga nahulog sila sa buho nga ila ginkutkot
ukon nasiod sila sa siod nga ila ginbutang.
16 Nagpakilala ang GINOO kon sin-o gid siya
paagi sa iya matarong nga paghukom,
kag sila mismo nga malain nga mga tawo
ang nahalitan sang ila malain nga mga ginahimo.§
17 Mapatay ang malain nga mga tawo sa tanan nga nasyon,
kay ginasikway nila ang Dios.
18 Indi pagpabay-an *sang Dios* ang mga imol hasta san-o.
May paglaom gihapon ang mga kubos
nga luwason sila sang Dios.

19 Sige na GINOO,
indi pagtuguti nga mangibabaw ang ikasarang sang mga tawo.
Hukmi ang mga nasyon sa imo presensya.
20 Pahadluka sila GINOO,
kag ipareyalisar sa ila nga mga tawo lamang sila.

---

† **Salmo 9:11** *Zion:* ukon, *Jerusalem* ‡ **Salmo 9:14** *sa mga puwertahan sang Zion:* sa Hebreo, *sa mga puwertahan sang anak nga babayi sang Zion* § **Salmo 9:16** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 20.

*

Salmo 10

Pangamuyo para sa Bulig sang Ginoo

1 GINOO, ngaa bala kalayo sa imo?
Ngaa bala nagapanago ka sa tion sang kalisod?
2 Tungod sang pagkamatinaas-taason sang mga malain,
ginapaantos nila ang mga kubos.
Kabay pa nga matabo sa ila mismo
ang ila ginaplano nga malain sa iban.
3 Kay ginapabugal nila ang ila malain nga mga handom.
Sila nga mga dalok nagapakamalaot kag nagayaguta sa imo, GINOO.†
4 Tungod sang pagkahambog nila nga mga malain,
wala sila nagadangop sa imo.
Wala gid sila nagahunahuna parte sa imo.
5 Mauswagon sila permi,
kag ginabaliwala lang nila ang imo paghukom.
Ginahikayan pa nila ang tanan nila nga kaaway.
6 Nagahunahuna sila nga indi gid sila matublag,
kundi mangin malipayon sila permi
kag wala sing malain nga matabo sa ila.
7 Ang ila ginahambal puro pagpakamalaot, binutig, kag pamahog.
Nagahambal man sila sing malain nga mga pulong
nga makahalit sa iban.
8 Sa mga banwa nagahulat sila sa ila palanaguan
nga nagabantay sa mga inosente nga magaagi para patyon nila.
9 Nagahulat sila nga nagapalipod
pareho sa leon para dakpon ang mga kubos,
kag kon madakop na gani nila ginaguyod nila dayon.
10 Paagi sa ila kusog ginadugmok nila ang mga makaluluoy
hasta nga indi na ini makabangon.
11 Nagahunahuna sila nga wala nagasapak ang Dios
kag wala gid niya makita ang ila ginahimo.

12 Sige na GINOONG Dios,
siluti na *ang mga malain*!
Indi pagpabay-i ang mga kubos.
13 O Dios, ngaa nga ginayaguta ka sang mga malain?
Nagasiling pa sila nga indi mo kuno sila pagsilutan.
14 Pero nakita mo ang mga nagaantos kag ang mga nalisdan,
kag handa ka sa pagbulig sa ila.
Nagadangop sa imo ang mga makaluluoy nga pareho sa mga ilo,
kag ginabuligan mo sila.
15 Dulaa ang kusog sang malain nga mga tawo.
Siluti sila sa ila mga kalautan hasta nga untatan na nila ini.
16 GINOO, hari ka hasta san-o.
Madula ang *malain nga* mga nasyon sa kalibutan

---

* **Salmo 10:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bulos-bulos nga linya sini nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo. † **Salmo 10:3** *Sila...GINOO:* ukon, *Ginapakamaayo nila ang mga dalok, pero ginayaguta ka nila, GINOO.*

nga imo *gintuga*.
17 Nabatian mo, GINOO, ang pangamuyo sang mga kubos.
Sabta ang ila pangamuyo kag palig-una sila.
18 Hatagi sang hustisya ang mga ilo kag mga ginadaogdaog,
para indi na sila pagpahugon sang tawo nga halin man lang sa duta.

Salmo 11

Pagsalig sa Dios

Ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Sa GINOO ako nagapangayo sang proteksyon.
Gani ngaa nga nagasiling kamo sa akon,
"Palagyo ka sa mga bukid pareho sa pispis,*
2 kay ginabinat na sang mga malain ang ila mga pana
sa madulom nga lugar
para panaon ang mga nagakabuhi sing husto.
3 Ti, ano ang mahimo sang mga matarong
kon wala na sing kahusayan ang banwa?"

4 Ara ang GINOO sa iya balaan nga templo;
didto sa langit ang iya trono.
Ginatan-aw niya kag ginausisa ang tanan nga tawo.
5 Ginausisa niya ang mga matarong kag ang mga malain.
Ginakaugtan niya ang mga mapintas.
6 Paulanan niya sang nagadabadaba nga mga baga kag asupre ang mga malain;
kag mabaton nila halin sa iya ang mainit nga hangin
nga magapaso sa ila.
7 Kay matarong ang GINOO
kag luyag niya ang mga buhat nga matarong.
Gani ang mga nagakabuhi sing husto makapalapit sa iya presensya.†

Salmo 12

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may walo ka kuwerdas.
1 GINOO, buligi ako,
kay wala na sing may nabilin nga matutom kag masaligan.
2 Halos ang tanan nagabutig sa ila isigkatawo.
Ginadayaw-dayaw nila ang iban para dayaan.
3 GINOO, kabay pa nga pahipuson mo
ang mga nagadayaw-dayaw sa iban kag ang mga nagapahambog
4 nga nagasiling,
"Mangin madinalag-on kami paagi sa amon paghambal.
Pagusto kami kon ano ang amon ihambal,
kag wala sing may makapauntat sa amon."

5 Nagasiling ang GINOO,
"Buligan ko ang mga kubos tungod kay ginadaogdaog sila

---

* **Salmo 11:1** *Palagyo...pispis:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *Palagyo sa inyo mga bukid, pispis.*
† **Salmo 11:7** *makapalapit sa iya presensya:* sa literal, *makakita sang iya nawong*

kag nagaugayong sila sa pag-antos.
Protektaran ko sila kay amo ini ang ginahandom nila.”*
6 Masaligan gid ang mga promisa sang GINOO.
Pareho ini sang pilak nga *masaligan gid nga puro*
tungod kay ginpapuraw sa kalayo sing makapito ka beses.

7 GINOO, tipigi kami permi,
kag ilikaw kami sa mga malain sa tanan nga tion.
8 Kay bisan diin makita ang mga malain
kag ginadayaw pa sang mga tawo ang kalautan.

Salmo 13

Paghandom sa Bulig sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Hasta san-o pa bala, GINOO, nga indi mo ako pagsapakon?
Hasta bala sa wala sing katapusan?
Hasta san-o pa bala nga magpanago ka sa akon?
2 Hasta san-o pa bala nga magpalibog ako?
Hasta san-o pa bala nga magpangasubo permi ang akon tagipusuon?
Kag hasta san-o pa bala nga pierdihon ako sang akon mga kaaway?

3 Talupangda man ako, GINOO nga akon Dios;
sabta ang akon pangamuyo.
Ibalik ang akon kusog* para indi ako mapatay,
4 kag para indi makasiling ang akon mga kaaway nga napierdi nila ako.
Kay magakalipay gid sila kon malaglag ako.
5 GINOO, nagasalig ako sa imo paghigugma *sa akon*.
Kag magakalipay gid ako tungod kay luwason mo ako.
6 Kantahan ko ikaw, GINOO,
tungod kay halin pa sadto maayo ka sa akon.

Salmo 14

Ang Kalaot sang mga Tawo
(Sal. 53)
Ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Nagasiling ang mga buang-buang sa ila kaugalingon,
“Wala sing Dios!”
Malain sila tanan kag makangilil-ad ang ila mga ginahimo.
Wala sing bisan isa sa ila nga nagahimo sing maayo.
2 Halin sa langit nagatan-aw ang GINOO sa mga tawo
sa pag-usisa kon bala may ara nga nakaintiendi *sang kamatuoran*
kag nagadangop sa iya.
3 Ang tanan nagsipak *sa matuod nga dalan*
kag palareho nga naglain ang ila kabuhi.
Wala gid sing bisan isa nga nagahimo sing maayo.

4 Wala bala nakahibalo ining malain nga mga tawo sang ila ginahimo?
Siyempre nakahibalo!

---

* **Salmo 12:5** *kay amo ini...nila:* ukon, *sa mga nagapakalain sa ila*

* **Salmo 13:3** *Ibalik ang akon kusog:* sa literal, *pasanaga ang akon mga mata*

Ginakilkilan gani nila ang akon mga kasimanwa
nga daw sa nagalamon lang sila sang pagkaon,
kag wala sila nagapangamuyo sa GINOO.
5 Pero mahadlukan gid sila,
kay pangapinan sang Dios ang mga matarong.
6 Ginapakahuy-an nila ang mga plano sang mga kubos,
pero ang GINOO amo ang nagaprotektar sa mga kubos.
7 Kuntani magaabot na ang magaluwas sa Israel nga halin sa Zion.
Daw ano ayhan kamalipayon ang mga Israelinhon,
ang katawhan sang GINOO,
kon ibalik na niya ang ila maayo nga kahimtangan.*

Salmo 15

Ang Gusto sang Dios sa Iya mga Manugsimba

Ang kanta nga ginsulat ni David.

1 GINOO, sin-o bala ang puwede nga makatiner* sa imo templo?
Sin-o bala ang puwede nga makapabilin† sa imo balaan‡ nga bukid?

2 *Ang sabat sang GINOO,*
"Ang tawo nga nagakabuhi nga wala sing kasawayan
kag nagahimo sing matarong.
Nagahambal siya sing matuod kag sinsero.
3 Wala siya nagabutang-butang sa iban,
kag wala siya nagahimo ukon nagahambal sing malain sa iya isigkatawo.
4 Ginapakawalay pulos niya ang mga tawo nga akon ginasikway
pero ginapadunggan niya ang mga nagatahod sa akon.
Ginatuman gid niya ang iya promisa
bisan ano kabudlay para sa iya.
5 Nagapautang siya sang kuwarta nga wala sing saka,
kag wala siya nagabaton sang lagay
para magsaksi kontra sa wala sing sala."

Ang tawo nga nagahimo sini mangin mabakod
ang iya kahimtangan hasta san-o.

Salmo 16

Pangamuyo nga may Pagsalig sa Dios

Ang *miktam** ni David.

1 O Dios, tipigi ako,
kay sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
2 Ikaw ang akon GINOO,
kag sa imo lang naghalin
ang tanan nga maayo nga nabaton ko.
3 Kon parte sa imo pinili nga katawhan
sa duta *sang Israel*
nga mga maayo gid,

---

* **Salmo 14:7** *ibalik...kahimtangan:* ukon, *pabalikon na niya sila sa ila duta halin sa pagkabihag.* * **Salmo 15:1** *makatiner:* ukon, *makaestar* † **Salmo 15:1** *makapabilin:* ukon, *makapuyo* ‡ **Salmo 15:1** *balaan:* ukon, *pinili* * **Salmo 16:** *miktam:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

dako ang akon kalipay sa ila.
4 Pero ang mga nagadangop sa mga dios-dios
nagadamo ang ila mga kalisod.
Indi ako magpakig-upod sa ila nga paghalad
sang dugo sa mga dios-dios,
kag indi gid ako magmitlang sang mga ngalan
sang sina nga mga dios-dios.

5 GINOO, ikaw ang tanan para sa akon.
Ginahatag mo ang tanan ko nga ginakinahanglan.
Ang akon kabuhi ara sa imo mga kamot.
6 Daw ano kanami sang imo mga ginhatag sa akon.
Huo, maayo gid ang akon mga nabaton sa imo.
7 Ginadayaw ko ikaw, GINOO,
kay ginalaygayan mo ako.
Bisan kon gab-i ang akon konsensya nagatudlo sa akon.
8 Permi ko ikaw ginahunahuna, GINOO.
Kag tungod nga ara ka sa akon tupad, indi ako matublag.
9 Amo ina nga malipayon ako;
ang akon kabuhi puno sang kalipay.
Kag magakabuhi ako nga luwas sa katalagman,
10 kay indi mo ako pagpabay-an
nga magkadto sa lugar sang mga patay.
Indi mo pagtugutan nga madunot sa lulubngan
ang imo matutom nga alagad.
11 Ginatudluan mo ako kon paano ko maangkon
ang *padayon nga* kabuhi.
Tungod sang imo presensya, malipayon gid ako;
wala sing katapusan ang akon kalipay sa tupad mo.

Salmo 17

Pangamuyo sang Tawo nga Matarong
Ang pangamuyo ni David.
1 Pamatii, GINOO, ang akon nga pagpangayo sang hustisya.
Pamatii ang akon sinsero nga pangamuyo.
2 Nakahibalo ka kon ano ang husto,
gani ikaw ang makahukom nga wala ako sing sala.
3 Gin-usisa mo ang akon tagipusuon bisan kon gab-i.
Gintilawan mo ako kag wala ka sing may nakita nga sala sa akon.
Nagdesisyon ako nga indi maghambal sing malain
4 pareho sang ginahimo sang iban.
Paagi sa pagtuman ko sang imo mga sugo,
nalikawan ko ang pagpamintas.
5 Ginasunod ko permi ang imo pamaagi
kag wala ako magsipak sa sini.

6 O Dios, nagapangamuyo ako sa imo
kay nahibaluan ko nga pagasabton mo ako.
Pamatii ang akon pangamuyo.
7 Ipakita ang makatilingala mo nga gugma.

Paagi sa imo gahom, ginaluwas mo ang mga tawo
nga nagapangayo sang proteksyon sa imo tungod sang ila mga kaaway.
8 Halungi ako pareho sang paghalong sang tawo sa iya nga mata,
kag protektari ako *pareho sang pagprotektar sang pispis sa iya mga buto*
sa idalom sang iya mga pakpak.
9 Protektari ako sa akon mga kaaway
nga nagasalakay sa akon palibot para patyon ako.
10 Wala sila sing kaluoy,
kag matinaas-taason kon maghambal.
11 Ginpangita nila ako
kag karon ginalibutan na nila ako.
Nagahulat sila sang kahigayunan
nga laglagon ako.
12 Pareho sila sa leon nga nagapalipod,
nga handa sa paggus-ab sa iya mabiktima.

13 Sige na, GINOO,
kontraha kag pierdiha ang akon malain nga mga kaaway.
Luwasa ako sa ila paagi sa imo gahom.*
14 Luwasa ako sa sini nga mga tawo
nga nagakabalaka lang sa mga butang diri sa kalibutan.
Siluti sila sang silot nga gintigana mo sa ila,
pati na ang ila mga kabataan.
Kag tigan-i man sang silot ang ila mga apo.†

15 Pero ako ya makakita sa imo
kay wala ako sing may nahimo nga sala.
Pagbugtaw ko malipay gid ako sa akon pagkakita sa imo.

Salmo 18

Ang Kanta ni David sa Iya nga Pagdaog
(2 Sam. 22:1-51)

Sa direktor sang mga manugkanta. Ang kanta nga ginsulat ni David nga alagad sang GINOO. Ginkanta niya ini sa GINOO sang ginluwas siya sang GINOO sa kay Saul kag sa iban pa niya nga mga kaaway.
1 Ginahigugma ko ikaw, GINOO. Ikaw ang akon kusog.
2 Ikaw, GINOO, ang akon *palalipdan nga* bato,
ang akon mabakod nga palanaguan kag manughilway.
Bilang *palalipdan nga* bato,
makapanago ako sa imo.
Ikaw ang akon taming, gamhanan nga manluluwas,
kag dalangpan.
3 Dalayawon ka, GINOO,
kay kon magpangayo ako sang bulig sa imo
ginaluwas mo ako sa akon mga kaaway.

4-5 Ang kamatayon daw pareho sa lubid nga nagburambod sa akon
kag pareho sa siod sa akon alagyan.
Ang kalaglagan daw pareho sa mabaskog nga baha

* **Salmo 17:13** *gahom:* sa literal, *espada* bersikulo.
† **Salmo 17:14** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga

nga naglapaw sa akon.
6 Gani sa akon kalisod
nagpanawag ako sa *imo,* GINOO.
Nagpangayo ako sang bulig sa imo nga akon Dios,
kag ginpamatian mo ang akon pangamuyo sa imo templo.

7 Dayon naglinog,
kag pati ang mga pundasyon sang mga bukid nag-uyog,
tungod kay nangakig ka, GINOO.
8 Nagguwa ang aso sa imo ilong,
kag sa imo baba nagguwa ang makahalalit nga kalayo
kag nagadabadaba nga mga baga.
9 Ginbuksan mo ang langit,
kag nagpanaog ka nga nagatungtong sa madamol nga gal-om.
10 Nagsakay ka sa kerubin,
kag madasig ini nga naglupad samtang ginapalid sang hangin.
11 Ginhimo mo ang kadulom nga tabon sa imo palibot.
Nagpanago ka sa madamol nga gal-om.
12 Nagpangilat sa imo atubangan,
kag halin sa panganod nagguwa ang mga yelo
kag ang nagadabadaba nga mga baga.
13 Ang tingog mo GINOO, nga Labing Mataas nga Dios,
nagdaguob sa langit.*
14 Ginpana mo sang kilat ang imo mga kaaway,
kag nagpalalagyo sila nga nagasalasala.
15 Sa imo nga pagsabdong kag puwerte nga kaakig
nagakahubas ang dagat
kag makita ang duta sa idalom sini,
kag makita *man* ang pundasyon sang kalibutan.
16 Halin sa langit gindawat mo ako
kag ginkuha sa madalom nga tubig.
17 Ginluwas mo ako sa akon gamhanan nga mga kaaway
nga indi ko masarangan.
18 Ginsalakay nila ako sang nalisdan ako,
pero gin-apinan mo ako, GINOO.
19 Gindala mo ako sa lugar nga wala sing katalagman;
ginluwas mo ako kay nalipay ka sa akon.
20 Ginapakamaayo mo ako
tungod nga matarong ang akon kabuhi
kag wala ako sing may nahimo nga sala.
21 Kay ginasunod ko ang imo mga pamaagi
kag wala ako nagbiya sa imo GINOO, nga akon Dios.
22 Ginatuman ko ang tanan mo nga sugo
kag wala ko ginalapas ang imo mga pagsulundan.
23 Nakahibalo ka nga wala sing kasawayan ang akon kabuhi
kag ginalikawan ko nga makasala.
24 Ginapakamaayo mo ako
tungod nga nakita mo nga matarong ang akon kabuhi

* **Salmo 18:13** Ang ini nga bersikulo sa Hebreo may sugpon pa, *"nga may mga yelo kag nagadabadaba nga mga baga."* Pero wala ini sa iban nga mga kopya sang Hebreo kag sa Septuagint.

kag wala ako sing may nahimo nga sala.
25 Matutom ka sa mga matutom sa imo,
kag maayo sa mga tawo nga maayo man.
26 Sinsero ka sa mga sinsero sa imo,
kag maayo ka magpadihot sa mga malain.
27 Huo, ginaluwas mo ang mga mapainubuson,
pero ginapaubos mo ang mga matinaas-taason.

28 GINOO nga akon Dios, ikaw ang akon kasanag.
Sa kadulom ikaw ang akon suga.
29 Sa imo bulig masarangan ko nga salakayon
ang panong sang mga soldado,
kag masarangan ko nga sakaon
ang pader *nga nagapalibot sa siyudad*.
30 Ang imo pamaagi, O Dios, wala sing sala.
Ang imo pulong masaligan gid.
Pareho ka sa taming
sa tanan nga nagapangayo sang proteksyon sa imo.
31 Ikaw lang, GINOO, amo ang Dios;
ikaw lang ang amon *palalipdan nga* bato.
32 Ikaw ang nagahatag sa akon sang kusog
kag ang nagabantay sa akon dalanon.
33 Ginapabaskog mo ang akon tiil pareho sa tiil sang usa,
para maagwanta ko ang pagtaklad sa mataas nga mga lugar.
34 Ginahanas mo ako sa pagpakig-away
pareho abi sa pagbinat sang mabakod nga pana.
35 Ginaprotektaran mo ako pareho sa taming,
gani luwas ang akon kabuhi.
Ginatipigan mo ako paagi sa imo gahom,
kag paagi sa imo bulig nangin bantog ako.
36 Ginahatagan mo ako sang matawhay nga alagyan,
gani wala nagakasandad ang akon mga tiil.
37 Ginlagas ko ang akon mga kaaway
kag naabtan ko sila.
Kag wala gid ako magbalik hasta nga nalaglag ko sila.
38 Ginlaglag ko sila kag natumba sila sa akon tiilan
kag indi na sila makabangon pa.
39 Ginhatagan mo ako sang kusog sa pagpakig-away
kag ginpadaog sa akon mga kaaway.
40 Ginpatal-as mo ang akon mga kaaway
kag ginlaglag ko sila.
41 Nagpangayo sila sang bulig,
pero wala sing may nagluwas sa ila.
Nagpanawag sila sa imo,
pero wala mo sila ginsabat.
42 Gindugmok ko sila hasta nga daw pareho na lang sila sa yab-ok
nga ginapalid sang hangin.
Gintasak-tasak ko sila pareho sa lunang sa dalan.
43 Ginluwas mo ako sa rebelde nga katawhan.
Ginhimo mo ako nga pangulo sang mga nasyon.

Ang mga taga-iban nga lugar nagaalagad sa akon.
44 Pagkabati nila sa akon, nagatuman dayon sila sang akon mando.
Nagaluhod sila sa akon sa kahadlok.
45 Nadulaan sila sang kaisog,
gani nagaguwa sila sa ila mga palanaguan nga nagakurog sa kahadlok.
46 Buhi ka, GINOO!
Dalayawon ka nga akon *palalipdan nga* bato!
Ginapakataas ko ikaw, O Dios nga akon manluluwas.
47 Ginabalusan mo ang akon mga kaaway,
kag ginapasakop mo ang mga nasyon sa akon.
48 Ginaluwas mo ako sa akon mapintas nga mga kaaway,
kag ginapadaog mo ako sa ila.
49 Gani padunggan ko ikaw sa mga nasyon, O GINOO.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw.
50 Ginahatagan mo sang dalagko nga mga kadalag-an
ang imo pinili nga hari.
Ginahigugma mo si David
kag ang iya mga kaliwat hasta san-o.

Salmo 19

Ang Pagkagamhanan sang Dios kag ang Iya Kasuguan
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Ang kalangitan nagapahayag sang gahom sang Dios
kag nagapakita sang iya ginhimo.
2 Ang kada adlaw kag kada gab-i
daw sa nagasugid parte sa gahom sang Dios.
3 Wala sing pulong ukon tingog nga mabatian sa ila,
4 pero ang ila mensahi nagalambot sa bilog nga kalibutan;
nagalapnag ini sa bisan diin nga lugar.

Naghimo ang Dios sa kalangitan sang elistaran sang adlaw.
5 Kag halin didto nagaguwa ang adlaw kon aga
nga pareho sa nobyo nga malipayon
nga nagaguwa sa lugar nga sa diin siya ginkasal,
ukon pareho sa kampyon nga manugdalagan, nga handa sa pagdalagan.
6 Nagabutlak ini sa east kag nagasalop sa west.
Kag wala sing may makapanago sa iya nga init.
7 Ang kasuguan sang GINOO wala sing sala.
Nagapabaskog ini sang aton kabuhi.
Ang mga pagpanudlo sang GINOO masaligan
kag nagahatag sang kaalam sa mga wala sing alam.
8 Ang mga pagsulundan sang GINOO husto
kag nagahatag sang kalipay.
Ang mga sugo sang GINOO wala sing sala
kag nagapasanag sa hunahuna sang tawo.
9 Ang pagtahod sa GINOO maayo,
kag dapat himuon ini hasta san-o.
Ang paghukom sang GINOO sigurado kag matarong.
10 Ini nga mga butang mas malahalon pa
sang sa puro gid nga bulawan.

Kag mas matam-is pa sang sa puro gid nga honey.
11 Nagahatag man ini sang paandam
sa akon nga imo alagad, *GINOO*.
Kag kon ginatuman ko ini makabaton ako sang dako nga balos.
12 Kon kaisa indi mahibaluan sang tawo nga nakasala siya.
Gani, *GINOO,* tinlui ako sa mga sala
nga wala ko mahibalui!
13 Buligi man ako nga indi makahimo sing hungod nga sala
kag indi pag-itugot nga ulipunon ako sini,
para wala sing kasawayan ang akon kabuhi
kag hilway sa madamo nga klase sang mga sala.
14 Kabay pa nga ang akon mga ginahambal kag mga ginahunahuna
makapalipay sa imo, GINOO,
nga akon *palalipdan nga* bato kag manunubos.

Salmo 20

Pangamuyo para sa Kadalag-an

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Kabay pa nga sabton ka sang GINOO
kon ara ka sa kalisod.
Kabay pa nga protektaran ka sang Dios ni Jacob.
2 Kabay pa nga buligan niya ikaw halin sa templo didto sa Zion.
3 Kabay pa nga batunon niya ang imo mga halad,
pati na ang imo halad nga ginasunog.*
4 Kabay pa nga ihatag niya ang imo ginahandom,
kag mangin madinalag-on ka sa imo mga plano.
5 Magahinugyaw kami sa imo pagdaog
kag magaselebrar nga nagadayaw sa aton Dios.
Kabay pa nga ihatag sang GINOO ang tanan mo nga ginapangayo.
6 Karon nahibaluan ko nga ginapadaog sang GINOO ang iya pinili nga hari.
Ginasabat niya ang iya pangamuyo didto sa iya balaan nga langit,
kag permi niya siya ginapadaog paagi sa iya gahom.
7 Ang iban nagasalig sa ila mga karwahe
kag ang iban sa ila mga kabayo,
pero kami ya nagasalig sa GINOO nga amon Dios.
8 Ina nga mga tawo malaglag,
pero kami ya magadaog kag magapabilin nga mabakod.
9 Padauga ang *imo pinili nga* hari, GINOO,
kag sabta kami kon magpanawag kami† *sa imo*.

Salmo 21

Pagdayaw Tungod sang Pagdaog

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang manugkanta.
1 Nagakalipay ang hari, GINOO,
tungod kay ginhatagan mo siya sang kusog.
Puwerte ang iya kalipay
tungod kay ginpadaog mo siya.

---

* **Salmo 20:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. † **Salmo 20:9** *kag sabta...kami:* Amo ini sa Septuagint kag sa Targum. Sa Hebreo, *Sabton niya (Dios ukon hari) kami kon magpanawag kami.*

2 Ginhatag mo sa iya ang iya ginahandom;
wala mo siya pagdaluki sa iya ginapangayo.*
3 Ginbaton mo siya kag ginhatagan sang maayo nga mga butang.
Ginkoronahan mo siya sang korona nga puro gid bulawan.
4 Nangayo siya sa imo sang *dugang nga* kabuhi,
kag ginhatagan mo siya sang malawig gid nga kabuhi.†
5 Tungod sang imo pagpadaog sa iya
nangin bantog kag dungganon gid siya.
6 Ginhatagan mo siya sang mga pagpakamaayo
nga magapadayon hasta san-o.
Ginlipay mo gid siya sang imo presensya,
7 kay nagasalig siya sa imo, GINOO,
nga Labing Mataas nga Dios.
Kag tungod sang imo paghigugma sa iya indi siya matay-og.

8 Ang imo gahom amo ang magapierdi sang tanan mo nga mga kaaway.
9 Kon magpakita ka na laglagon mo sila
kag mangin pareho sila sa nagadabadaba nga hurnohan.
Sa imo nga kaakig ipalamon mo sila sa kalayo.
10 Pamatyon mo ang tanan nila nga kaliwat,
kag wala gid sing may mabilin sa ila.
11 Nagaplano sila sing malain kontra sa imo,
pero indi gid sila magmadinalag-on.
12 Kay magapalalagyo sila kon makita nila
nga *handa ka na sa pagsilot sa ila, nga daw* ginabinat mo
kag ginapuntirya sa ila ang imo pana.
13 Dalayawon ka, GINOO,
tungod sang imo kusog.
Magakanta kami sang mga pagdayaw
tungod sang imo gahom.

Salmo 22

Buligan sang Dios ang mga Nagaantos

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Usa sa Kaagahon."

1 Dios ko, Dios ko, ngaa ginpabay-an mo ako?
Ngaa nga malayo ka sa akon?
Nagaugayong na ako sa pag-antos,
pero wala mo man lang gihapon ako ginabuligan.
2 Dios ko, adlaw-gab-i nagapanawag ako sa imo,
pero wala mo ako ginasabat,
gani wala ako sing kapahuwayan.
3 Pero balaan ka, kag nagapungko ka *sa imo trono,*
kag ginadayaw sang mga Israelinhon.
4 Nagsalig sa imo ang amon mga katigulangan kag ginluwas mo sila.
5 Nagpanawag sila sa imo kag ginbuligan mo sila.
Nagsalig sila sa imo kag wala sila mapaslawi.

---

* **Salmo 21:2** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. † **Salmo 21:4** *malawig gid nga kabuhi:* ukon, *kabuhi nga wala sing katapusan*

6 Ginapakahuy-an ako kag ginapakalain sang mga tawo.
Nagasiling sila nga daw sa ulod* ako kag indi tawo.
7 Ang makakita sa akon nagayaguta kag nagainsulto sa akon,
kag nagalungo-lungo sila nga nagasiling,
8 "Nagasalig ka man bala sa GINOO,
ti ngaa wala ka niya pagluwasa?
Kon matuod nga nalipay siya sa imo,
ti ngaa wala ka niya pagbuligi?"
9 Pero ikaw ang nagpaguwa sa akon sa tiyan sang akon iloy,
kag halin sang lapsag pa ako ginahalungan mo na ako.
10 Halin sang akon pagkatawo,
sa imo ako gintugyan kag ikaw lang ang akon Dios.
11 Gani indi ako pagbayai,
kay malapit na nga mag-abot ang kalisod
kag wala sing may magbulig sa akon.

12 Ginalibutan ako sang madamo nga kaaway;
pareho sila sa makusog nga mga turo nga baka sang Bashan.
13 Pareho man sila sang leon nga nagangurob kag naganganga,
nga handa na sa paggus-ab.

14 *Nadulaan ako sang kusog*;
pareho ako sa tubig nga ginaula,
kag ang tanan ko nga tul-an daw sa nagliw-as.
Nadulaan ako sang kaisog;
pareho ako sa kandila nga nagakatunaw.
15 Nadulaan ako sang kusog;
pareho ako sa nagabagtik nga duta,
kag ang akon dila nagapilit sa akon alingagngag.
GINOO, ginapabay-an mo ako nga daw mapatay.
16 Ginlibutan ako sang grupo sang malain nga mga tawo
nga pareho sa mga ido.
Ginbuhuan nila ang akon mga kamot kag mga tiil.†
17 Nagaguluwa na ang akon mga tul-an,
kag ginatulok lang nila ako.
18 Ginpartida nila ang akon mga bayo
kag gin-gabot-gabutan nila ang akon pangsulod nga bayo.

19 Pero ikaw, GINOO, indi magpalayo sa akon.
Ikaw nga akon kusog, buligi ako gilayon.
20 Luwasa ako sa espada *sang akon mga kaaway*;
luwasa ang akon kabuhi sa kamot sang sina nga mga ido.
21 Luwasa ako sa baba sang sina nga mga leon.
Sabta‡ ang akon pangamuyo
nga luwason mo ako sa mga sungay sinang turo nga mga baka.

---

* **Salmo 22:6** *daw sa ulod:* siguro ang buot silingon, *makaluluoy;* ukon, *wala sing pulos* † **Salmo 22:16** *Ginbuhuan nila ang akon mga kamot kag mga tiil:* Amo ini sa Septuagint, sa Syriac, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa iban pa gid nga dumaan nga mga teksto, *Ginhigtan nila ang akon mga kamot kag mga tiil.* Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *Pareho sang leon ang akon mga kamot kag mga tiil.* ‡ **Salmo 22:21** *Sabta:* ukon, *Ginasabat mo*

22 Ipahayag ko sa akon mga kauturan§ ang imo mga ginhimo.
Dayawon ko ikaw sa ila mga pagtililipon.

23 Kamo nga nagatahod sa GINOO, dayawa ninyo siya!
Kamo nga mga kaliwat ni Israel, nga amo si Jacob,
padunggi kag kahadluki ninyo ang GINOO!
24 Kay wala niya ginabaliwala ukon ginapakalain
ang mga pag-antos sang mga kubos.
Wala niya sila ginatalikdan
kundi ginapamatian niya ang ila pagpangayo sang bulig.

25 Hatagan mo ako, *GINOO,* sang inspirasyon
nga magdayaw sa imo sa mga pagtililipon sang imo katawhan.
Sa atubangan sang mga nagatahod sa imo
tumanon ko ang akon ginpromisa nga maghalad sa imo.
26 Magakaon ang mga kubos kag mabusog sila.
Ang mga nagadangop sa imo magadayaw sa imo.
Kabay pa nga mangin maayo kag malawig ang ila kabuhi.
27 Ang tanan nga *katawhan hasta sa* pinakamalayo nga parte sang kalibutan
magadumdom kag magabalik sa imo, GINOO.
Simbahon ka sang tanan nga katawhan* sang mga nasyon.
28 Kay ikaw ang nagahari,
kag ikaw ang nagadumala sang mga nasyon.
29 Sigurado nga magasimba sa imo† ang tanan nga manggaranon sa kalibutan.
Bisan ang tanan nga tawo nga daw sa mapatay na magaluhod sa imo.
Kag atong mga nagkalamatay na,
30 ang ila mga kaliwat magaalagad sa imo.
Tudluan parte sa imo, Ginoo,
ang palaabuton nga mga henerasyon.
31 Sila nga wala pa matawo pagasugiran
nga ginluwas mo ang imo katawhan,
kag ikaw gid ang naghimo sini.

Salmo 23

Ang Dios Pareho sa Isa ka Manugbantay sang Karnero
Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 Ikaw, GINOO, amo ang akon manugbantay,
gani indi ako pagkulangon.
2 *Daw pareho* ako *sa karnero nga* ginapapahuway mo
sa palahalban nga bugana sang hilamon
kag ginatuytuyan sa malinaw nga tubig.
3 Ginapabaskog mo ako.
Ginatuytuyan mo ako sa husto nga dalan para mapadunggan ka.

4 Bisan pa nga maglakat ako sa patag nga may katalagman sang kamatayon,*
indi ako mahadlok, tungod kay kaupod ko ikaw.

---

§ **Salmo 22:22** *mga kauturan:* buot silingon, *mga kasimanwa* * **Salmo 22:27** *katawhan:* ukon, *pamilya* † **Salmo 22:29** *Sigurado nga magasimba sa imo:* sa Hebreo, *Nagkaon sila kag magasimba.* * **Salmo 23:4** *may katalagman sang kamatayon:* ukon, *madulom gid*

Ang imo proteksyon kag pagtuytoy† sa akon nagapalipay
kag nagapabaskog sa akon.
5 Ginapreparahan mo ako sang punsyon
samtang nagatulok ang akon mga kaaway.
Ginbubuan mo sang lana ang akon ulo *sa pagpadungog sa akon*.
Kag ginapagustuhan mo ako sang ilimnon.
6 Sigurado gid nga ang imo kaayo kag gugma sa akon magapadayon
samtang nagakabuhi ako.
Kag magapuyo‡ ako sa imo nga balay,§GINOO, hasta san-o.

Salmo 24

Ang Dios Gamhanan nga Hari

Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 Ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini iya sang GINOO.
2 Kay siya ang nagtukod sang pundasyon sang kalibutan sa mga tubig.
3 Sin-o bala ang puwede nga makataklad sa bukid sang GINOO?*
Sin-o bala ang puwede nga makasulod sa iya balaan nga templo?
4 Ang tawo nga may matinlo nga mga binuhatan kag hunahuna,
wala nagasimba sa mga dios-dios,
kag wala nagasumpa sing butig.
5 Pakamaayuhon siya kag pakamatarungon sang GINOO,
ang Dios nga iya manluluwas.
6 Amo ina nga klase sang tawo ang nagadangop
kag nagasimba sa Dios ni Jacob.†,‡

7 Abrihi ang dugay na nga mga puwertahan *sang templo*
para makasulod ang gamhanan nga Hari!
8 Sin-o bala ining gamhanan nga Hari?
Siya amo ang GINOO nga makusog kag mabakod sa inaway.
9 Abrihi ang daan nga mga puwertahan *sang templo*
para makasulod ang gamhanan nga Hari!
10 Sin-o bala ining gamhanan nga Hari?
Siya amo ang GINOO nga makagagahom.
Huo, siya ang gamhanan nga Hari.
*

Salmo 25

Pangamuyo para sa Proteksyon kag Pagtuytoy sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David.
1-2 GINOO nga akon Dios,
sa imo ako nagapangamuyo kag nagasalig.
Indi pagtuguti nga mahuy-an ako
ukon magkalipay ang akon mga kaaway sa akon pagkapierdi.

---

† **Salmo 23:4** *proteksyon kag pagtuytoy:* Ang literal sini amo ang duha ka galamiton sang manugbantay sang karnero nga ginagamit niya sa pagprotektar kag sa pagtuytoy sa mga karnero. ‡ **Salmo 23:6** *magapuyo:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *magabalik.* § **Salmo 23:6** *balay:* siguro ang buot silingon, *ang templo;* ukon, *ang puluy-an sang Dios sa langit* * **Salmo 24:3** *bukid sang GINOO*nga sa diin nagatindog ang templo † **Salmo 24:6** *nagasimba sa Dios ni Jacob:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *nagasimba, Jacob.* ‡ **Salmo 24:6** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 10. * **Salmo 25:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

3 Ang nagasalig sa imo indi mahuy-an,
pero ang nagaluib sa imo nga wala man lang sing kabangdanan mahuy-an.

4 GINOO, tudlui ako sang imo mga pamaagi.
5 Tudlui ako sa pagkabuhi nga suno sa imo kamatuoran,
kay ikaw ang Dios nga akon manluluwas.
Ikaw ang akon ginasaligan permi.
6 Dumduma, GINOO, ang imo kaluoy kag gugma
nga imo ginpakita halin pa gid sang una.
7 Indi na pagdumduma ang mga sala nga nahimo ko sang pamatan-on pa ako.
Suno sa imo gugma dumduma ako, GINOO,
para mapakita mo ang imo kaayo.

8 Maayo kag matarong ka, GINOO,
gani ginatudluan mo ang mga makasasala sang *imo* pamaagi.
9 Ginatuytuyan mo ang mga mapainubuson sa paghimo sang husto.
Ginatudluan mo sila sang imo pamaagi.
10 Sa tanan mo nga ginahimo, ginapakita mo ang imo gugma kag katutom
sa mga nagasunod sa ginapatuman sang imo kasugtanan.
11 Bisan madamo ang akon mga sala, GINOO, patawara ako,
para mapadunggan ka.
12 Ang mga nagatahod sa imo, GINOO,
tudluan mo sang dalan nga dapat nila agyan.
13 Magakabuhi sila nga mainuswagon
kag ang ila mga kaliwat padayon nga magaestar sa duta† *sang Israel.*
14 Malapit ka, GINOO, sa mga nagatahod sa imo
kag ginapadumdom mo sila sang imo kasugtanan.
15 Sa imo ako permi nagadangop,
kay ikaw ang nagaluwas sa akon sa katalagman.
16 Talupangda ako kag kaluoyi,
kay nagaisahanon ako kag ginadaogdaog.
17 Nagdamo na gid ang akon mga kalisod;
hilwaya ako sa akon mga pagpalibog.
18 Talupangda ang akon mga pag-antos,
kag patawara ang tanan ko nga sala.
19 Tan-awa kon daw ano kadamo ang akon mga kaaway
kag kon daw ano ang ila pagdumot sa akon.
20 Tipigi ang akon kabuhi kag luwasa ako!
Indi ako pagpakahuy-i, kay sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
21 Matarong ang akon kabuhi‡ kag wala sing kasawayan,
gani protektari ako.
Kay nagasalig ako sa imo.
22 Luwasa, O Dios, ang mga Israelinhon sa tanan nila nga kalisod.

Salmo 26

Pangamuyo sang Matarong nga Tawo
Ginsulat ni David.
1 Pamatud-i, GINOO, nga wala ako sing sala,
kay nagakabuhi ako nga wala sing kasawayan

† **Salmo 25:13** *padayon...sa duta:* sa literal, *magapanubli sang duta* ‡ **Salmo 25:21** *ang akon kabuhi:* ukon, *ikaw*

kag nagasalig ako sa imo nga wala gid sing pagpangduhaduha.
[2] Usisaa ako, GINOO;
usisaa ang akon hunahuna kag tagipusuon.
[3] Kay permi ko madumduman ang imo gugma,
kag nagakabuhi ako nga matutom permi sa imo.
[4] Wala ako nagaupod sa mga tawo nga dayaon kag hipokrito.
[5] Kontra ko ang pagtililipon sang malain nga mga tawo.
Indi gid ako mag-upod sa ila.
[6] Ginahinawan ko ang akon kamot
sa pagpakita nga wala ako sing sala.
Kag dayon nagalibot ako sa imo halaran
sa pagsimba sa imo, GINOO,
[7] samtang nagakanta ako sang mga kanta sa pagpasalamat
kag nagasugid sang tanan mo nga makatilingala nga mga binuhatan.
[8] Ginahigugma ko ang templo nga ginapuy-an mo, GINOO,
ang lugar nga sa diin ara ang imo gamhanan nga presensya.
[9] Indi ako paglaglaga upod sa mga makasasala,
pareho sang mga manugpatay sang tawo.
[10] Ini sila nagahimo permi sang kalautan
kag ginakuwartahan nila ang iban.
[11] Pero ako ya nagakabuhi nga wala sing kasawayan,
gani luwasa ako kag kaluoyi.

[12] Karon, indi na ako maano,*
gani dayawon ko ikaw, GINOO,
sa pagtililipon sang imo katawhan.

Salmo 27

Pangamuyo nga may Pagdayaw
Ginsulat ni David.
[1] Ang GINOO amo ang akon kasanag, manluluwas,
kag mabakod nga dalangpan,
gani wala ako sing kahadlukan.
[2] Sa tion nga salakayon ako sang akon malain nga mga kaaway para patyon,
sila ang mapierdi kag indi ako.
[3] Bisan pa nga libutan ako sang madamo nga soldado,
indi ako mahadlok.
Bisan pa nga salakayon nila ako,
magasalig gihapon ako *sa Dios*.
[4] Nagapangayo ako sa GINOO sang isa ka butang
nga ginahandom ko gid.
Ini amo nga makapuyo ako sa iya templo
sa bilog ko nga kabuhi.
Kag didto magapamalandong ako sang iya kaayo
kag magapangayo sang iya pagtuytoy.
[5] Kay sa tion sang katalagman
taguon niya ako kag protektaran sa iya templo.
Ipahamtang niya ako sa lugar nga luwas ako sa katalagman.*

* **Salmo 26:12** *indi na ako maano:* sa literal, *nagatindog ako sa matapan nga duta.* * **Salmo 27:5** *lugar nga luwas ako sa katalagman:* sa literal, *sa mataas nga bato*

6 Gani mangin madinalag-on ako kontra sa akon mga kaaway
nga nagalibot sa akon
kag magahalad ako sa templo sang GINOO
nga may paghugyaw sa kalipay.
Magakanta ako sa iya!

7 Pamatii ako, GINOO, kon magpanawag ako sa imo;
kaluoyi ako kag sabta ang akon pangamuyo.
8 Nagpanghikot ka sa akon tagipusuon nga magdangop ako sa imo,
gani nagdangop ako sa imo, GINOO.
9 Indi ka magpanago sa akon!
Indi ako pagsikwaya sa imo kaakig sa akon, nga imo alagad.
Ikaw ang nagabulig sa akon,
gani indi ako pagpabay-i ukon pagsikwaya,
O Dios nga akon manluluwas.
10 Bisan pa nga sikwayon ako sang akon amay kag iloy,
tatapon mo ako, GINOO.
11 Tudlui ako sang imo pamaagi.
Tuytuyi ako sa husto nga dalan
tungod kay ginabantayan ako sang akon mga kaaway.
12 Indi ako pag-itugyan sa ila,
kay ginaakusar nila ako sang indi matuod
kag gusto nila ako nga halitan.
13 Pero nagapati gid ako nga maeksperiensyahan ko ang imo kaayo
samtang nagakabuhi ako diri sa duta.

14 Magsalig kamo sa GINOO!
Magpakabakod kamo kag indi madulaan sang paglaom.
Magsalig lang kamo sa GINOO!

Salmo 28

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ginsulat ni David.
1 GINOO, nga akon *palalipdan nga* bato,
nagapanawag ako sa imo.
Pamatii ang akon pangamuyo!
Kay kon indi ka magpamati mangin pareho ako sa mga nagkalamatay na.
2 Pamatii ang akon pagpakitluoy sa pagpangayo sang bulig sa imo,
samtang nagaatubang ako sa imo balaan nga templo
nga nagabayaw sang akon mga kamot.
3 Indi ako pagsiluti upod sa mga malain.
Nagapakuno-kuno sila nga mga abyan sila,
pero gali nagaplano sila sing malain.
4 Balusi sila suno sa ila mga binuhatan.
Siluti sila sa ila malain nga mga ginahimo.
5 Kay ginabaliwala nila ang imo mga ginahimo.
Gani laglagon mo sila kag pabay-an sa sina nga kahimtangan.

6 Dalayawon ka, GINOO,
kay ginpamatian mo ang akon pagpakitluoy sa imo.

7 Ikaw ang nagahatag sa akon sang kusog kag nagaprotektar sa akon.*
Nagasalig ako sa imo kag ginabuligan mo ako.
Gani nagakalipay gid ako kag nagakanta sang pagpasalamat sa imo.
8 Ikaw, GINOO, ang nagahatag sang kusog sa imo katawhan.
Ikaw ang mabakod nga dalangpan kag manluluwas sang imo pinili.†
9 Luwasa kag pakamaayuha ang katawhan nga imo ginapanag-iyahan.
Bantayi sila pareho sa ginahimo sang isa ka manugbantay sa iya mga karnero;
atipana sila hasta san-o.

Salmo 29

Ang Gamhanan nga Tingog sang Dios
Ginsulat ni David.
1 Dayawa ninyo ang GINOO,
kamo nga langitnon nga mga tinuga.*
Dayawa ninyo ang iya gahom kag kusog.
2 Ihatag sa GINOO ang pagpadungog nga nagakadapat sa iya.
Simbaha ninyo siya sa iya balaan nga presensya.

3 Ang tingog sang GINOO, ang gamhanan nga Dios,
mabatian sa ibabaw sang tubig.
Nagadaguob ini sa ibabaw sang mabaskog nga dagat.
4 Ang iya tingog gamhanan kag halangdon,
5 kag makabali sang mga kahoy nga sedro sang Lebanon.
6 Ginatay-og sang GINOO ang *mga bukid sang* Lebanon
kag ang *bukid sang* Hermon,†
kag daw pareho ini sang bataon nga talunon nga baka nga nagatumbo.
7 Ang tingog sang GINOO nagapakilat
8 kag nagapatay-og sang kamingawan,
bisan pa ang kamingawan sang Kadesh.
9 Ang tingog sang GINOO nagapabata sang usa‡
kag nagapataktak sang mga dahon sang kahoy.
Kag sa iya templo nagasinggit ang tanan,
"Gamhanan *ang Dios*!"

10 Ang GINOO nagagahom sa mga baha.
Nagagahom siya bilang hari hasta san-o.
11 Ginapabaskog sang GINOO ang iya katawhan
kag ginahatagan sang maayo nga kahimtangan.

Salmo 30

Pangamuyo nga Pagpasalamat
Ang kanta nga ginsulat ni David. Ang kanta sa pagdedikar sang templo.
1 Ginadayaw ko ikaw, GINOO,
kay ginluwas mo ako *sa katalagman*
kag wala mo pagtuguti nga magkalipay ang akon mga kaaway
sa akon *kahimtangan*.

---

* **Salmo 28:7** *nagaprotektar sa akon:* sa literal, *akon taming* † **Salmo 28:8** *pinili* nga hari ukon katawhan
* **Salmo 29:1** *langitnon nga mga tinuga:* ukon, *mga anak sang makagagahom nga Dios* † **Salmo 29:6** bukid sang *Hermon:* sa Hebreo, *Sirion* ‡ **Salmo 29:9** *nagapabata sang usa:* ukon, *nagapauyog sang mga kahoy nga terebinto*

2 GINOO nga akon Dios,
nagapangayo ako sang bulig sa imo,
kag gin-ayo mo ako.
3 Ginluwas mo ako sa kamatayon.
Wala mo pagtuguti nga mapatay ako.

4 Magkanta kamo sang mga pagdayaw sa GINOO,
kamo nga iya matutom nga katawhan.
Dayawa ninyo siya bilang pagdumdom sa iya pagkabalaan.
5 Kay ang iya kaakig wala nagadugay,
pero ang iya kaayo nagapadayon hasta san-o.
Ayhan nagakasubo kita sa kagab-ihon,
pero pag-abot sang kaagahon magakalipay kita.

6 Sang mabakod ang akon kahimtangan,
nagsiling ako nga indi gid ako maano.
7 Ini tungod sa kaayo mo, GINOO.
Ginpabakod mo ako pareho sa isa ka bukid.
Pero sang nagpanago ka sa akon, hinadlukan ako.

8 Nagpanawag ako sa imo, GINOO, nga nagapakitluoy.
Siling ko,
9 "Ano bala ang makuha mo kon mapatay ako?
Makadayaw bala sa imo ang patay nga tawo?
Makasugid bala siya sang imo katutom?
10 GINOO, pamatii ako kag kaluoyi. Buligi ako!"

11 Gani, ginbayluhan mo ang akon pagpangasubo
sang *malipayon nga* pagsaot.
Ginpauba mo sa akon ang sako nga ginsul-ob ko
sang nagpangasubo ako,
kag ginhatagan mo ako sang kalipay,
12 para indi lang ako maghipos,
kundi magkanta ako sang mga pagdayaw sa imo.
GINOO nga akon Dios, pasalamatan ko ikaw hasta san-o.

Salmo 31

Pangamuyo sang Tawo nga Nagasalig sa Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 GINOO, sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
Indi pag-itugot nga mahuy-an ako.
Luwasa ako tungod kay matarong ka.
2 Pamatii ako kag luwasa gilayon.
Protektari ako pareho sa palalipdan nga bato;
depensahi ako pareho sa mabakod nga palanaguan.
3 Tungod kay ikaw ang akon *palalipdan nga* bato
kag mabakod nga palanaguan,
tuytuyi kag ubayi ako para mapadunggan ka.
4 Ilikaw ako sa siod nga ginbutang sang akon mga kaaway para sa akon,
kay ikaw ang akon mabakod nga dalangpan.

5 Ginatugyan ko sa imo ang akon espiritu.*
Luwasa ako, GINOO, Dios nga masaligan.

6 Ginakaugtan ko ang mga nagasimba sa mga dios-dios
nga wala man lang sing pulos,
kay nagasalig ako sa imo, GINOO.
7 Magakalipay gid ako tungod sang imo gugma,
kay nakita mo ang akon mga pag-antos,
kag nahibaluan mo ang akon mga kalisod.
8 Wala mo ako gintugyan sa akon mga kaaway;
ginluwas mo ako sa katalagman.
9 GINOO, kaluoyi ako kay nalisdan ako.
Nagapalamarok ang akon mata sang hibi,
kag nagapalangluya na ako.
10 Puno sang kasubo ang akon kabuhi.
Pila na ka tuig nga nagahibi ako permi.
Nagapalangluya na ako tungod sang akon mga pag-antos,†
kag daw nagakamudmod na ang akon mga tul-an.
11 Ginapakahuy-an ako sang tanan ko nga kaaway,
labi na sang akon mga kasimanwa.
Bisan ang akon mga kilala nahadlok na *nga magpalapit* sa akon.
Kon makita nila ako sa dalan nagapalagyo sila.
12 Ginakalimtan na nila ako, nga daw sa napatay na ako.
Para sa ila pareho ako sa buka nga kolon
nga wala na sing pulos.
13 Mabatian ko ang paghinutikay sang madamo *nga kaaway*.
Bisan diin ako magkadto nahadlok ako,
kay nagaplano sila nga patyon ako.
14 Pero nagasalig ako sa imo, GINOO.
Ikaw ang akon Dios.
15 Ang akon kapalaran ara sa imo;
luwasa ako sa akon mga kaaway
nga nagahingabot sa akon.
16 Ipakita ang imo kaayo sa akon nga imo alagad;
tungod nga ginahigugma mo ako, luwasa ako.
17 Indi pag-itugot nga mahuy-an ako, GINOO,
kay nagapanawag ako sa imo.
Pakahuy-i ang mga malain kag *pamatya sila*
para magpakalinong sila sa lulubngan.‡
18 Pahipusa inang mga butigon,
nga nagapabugal kag nagainsulto sa mga matarong.

19 Daw ano kadako sang imo kaayo
nga ginatigana mo sa mga nagatahod sa imo.
Samtang nagatulok ang mga tawo,
ginapakitaan mo sang kaayo ang mga nagapangayo sang proteksyon sa imo.
20 Ginatago mo sila sa lugar nga ara ang imo presensya,

---

* **Salmo 31:5** *espiritu:* ukon, *kabuhi* † **Salmo 31:10** *pag-antos:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *kalautan.* ‡ **Salmo 31:17** *lulubngan:* ukon, *lugar sang mga patay*

kag didto luwas sila sa pagpanglibak§ kag pagpang-insulto* sang mga tawo.

21 Dalayawon ka, GINOO!
Kay makatilingala gid ang pagpakita mo sang imo gugma sa akon
sang didto ako sa ginasalakay nga siyudad.
22 Sa akon kahadlok naghunahuna ako
nga ginsikway mo na ako.
Pero ginpamatian mo ang akon pagpakitluoy
sang nagpangayo ako sang bulig sa imo.

23 Higugmaa ninyo ang GINOO,
kamo nga iya matutom nga katawhan.
Ginatipigan sang GINOO ang mga matutom sa iya,
pero ginasilutan niya sing puwerte gid ang mga matinaas-taason.
24 Magpakabakod kamo kag magpakaisog,
kamo nga nagalaom sa GINOO.

Salmo 32

Pagtuad sang Sala kag Pagpangayo sang Patawad sa Dios

Ang *maskil** nga ginsulat ni David.
1 Bulahan ang tawo nga ang iya mga paglapas ginpatawad,
nga ang iya mga sala wala na ginadumdom sang Dios.
2 Bulahan ang tawo nga ang iya mga sala indi na pag-isipon sang GINOO kontra sa iya
kag wala sing sala nga natago sa iya tagipusuon.

3 Sang wala ko pa matuad ang akon mga sala,
nagapalangluya ako,
daw sa nagakamudmod ang akon mga tul-an,
tungod sang akon pag-ugayong sa bilog nga adlaw.
4 Kay adlaw-gab-i ginasilutan mo ako;
nawad-an na ako sang kusog,
pareho nga nabulad ako sa init sa tingadlaw.†
5 Dayon gintuad ko ang akon mga sala sa imo;
wala ko ini gintago.
Desidido ako sa pagtuad sang akon mga sala sa imo,
kag ginpatawad mo ako.

6 Gani ang tanan nga matutom
dapat magpangamuyo sa imo sa tion sang kalisod,‡
para kon mag-abot ang kalisod nga daw sa baha, indi sila maano.
7 Ikaw ang akon palanaguan;
tipigan mo ako sa tion sang kalisod,
kag palibutan mo ako sang mga nagahinugyaw sa kalipay
tungod sang imo pagluwas *sa akon*.

8 *Nagsiling ka sa akon,*

§ **Salmo 31:20** *pagpanglibak:* ukon, *malain nga plano* * **Salmo 31:20** *pagpang-insulto:* ukon, *pagpang-akusar*
* **Salmo 32:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat. † **Salmo 32:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 5 kag 7.
‡ **Salmo 32:6** *sa tion sang kalisod:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

"Tudluan ko ikaw sang dalan nga dapat mo pagaagyan.
Laygayan ko ikaw samtang nagabantay ako sa imo.
9 Indi ka magpareho sa kabayo ukon mula
nga wala sing pag-intiendi,
nga kinahanglan pa anay nga busalan kag rendahan
para magtuman."
10 Madamo ang mga kalisod sang mga malain,
pero ang nagasalig sa GINOO higugmaon gid niya.
11 Gani kamo nga mga matarong,
magkalipay kamo sa GINOO!
Kamo nga nagakabuhi sing husto,
maghinugyaw kamo sa kalipay!

Salmo 33

Kanta sa Pagdayaw

1 Kamo nga mga matarong,
maghinugyaw kamo sa kalipay
tungod sa ginhimo sang GINOO sa inyo.
Kamo nga nagakabuhi sing husto,
nagakabagay nga dayawon ninyo siya!
2 Dayawa ninyo ang GINOO paagi sa arpa.
Tukari ninyo ang GINOO sang iban pa nga mga instrumento
nga may mga kuwerdas.
3 Kantahi ninyo siya sang bag-o nga kanta;
tukari ninyo siya sing maayo,
kag maghinugyaw kamo sa kalipay.
4 Kay ang pulong sang GINOO husto,
kag masaligan ang tanan niya nga ginahimo.
5 Naluyag ang GINOO maghimo sang* matarong kag husto.
Makita sa bilog nga kalibutan ang iya gugma.
6 Paagi sa pulong sang GINOO, nahimo ang kalangitan;
kag sa iya ginhawa *natuga* ang tanan nga butang sa kalangitan.
7 Gintingob niya ang tubig sang dagat
nga daw sa ginsulod sa botelya† ukon ginbutang sa bodega.
8 Ang tanan nga tawo sa kalibutan
dapat magtahod sa GINOO.
9 Kay sang paghambal lang niya, natuga ang kalibutan.
Nagmando lang siya kag nahimo ang tanan.
10 Ginaguba sang GINOO ang mga plano sang mga nasyon.
Wala niya ginatuguti nga madayon ang ila mga katuyuan.
11 Pero ang iya mga plano nagapadayon hasta san-o;
ang iya mga katuyuan nagapabilin hasta san-o.

12 Bulahan ang nasyon nga ang iya Dios amo ang GINOO.
Bulahan ang katawhan nga ginpili sang GINOO nga mangin iya.
13 Ginatulok sang GINOO sa langit
ang tanan nga tawo.

---

* **Salmo 33:5** *maghimo sang:* ukon, *sa mga nagahimo sang*

† **Salmo 33:7** *nga daw sa ginsulod sa botelya:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo, *nga daw sa tinumpok nga duta.* Siguro ang buot silingon sini amo ang tubig sa mga panganod.

14 Ginatan-aw niya didto sa iya ginapuy-an
ang tanan nga nagapuyo sa kalibutan.
15 Siya ang naghatag sang hunahuna sa tanan nga tawo,
kag nahibaluan niya ang tanan nila nga ginahimo.

16 Ang isa ka hari wala nagadaog sa inaway
tungod lang sang iya madamo nga soldado.
Ang isa ka soldado wala nagakaluwas sa inaway
tungod lang sang iya puwerte nga kusog.

17 Ang mga kabayo indi masaligan nga makapadaog sa inaway.
Ang ila puwerte nga kusog indi makaluwas.
18 Nagabantay ang GINOO sa mga nagatahod sa iya,
nga nagasalig sa iya gugma
19 nga magaluwas sa ila sa kamatayon
kag magatipig sang ila kabuhi sa tion sang gutom.

20 Nagahulat kita nga may pagsalig sa GINOO.
Siya ang nagabulig kag nagaprotektar sa aton.‡
21 Nagakalipay kita tungod sa iya
kay nagasalig kita sa iya, ang balaan nga Dios.§

22 GINOO, kabay pa nga ang imo gugma magpabilin sa amon,
subong nga nagasalig kami sa imo.
*

Salmo 34

Ang Kaayo sang Dios

Ginsulat ini ni David sang nagpabuang-buang siya sa atubangan ni Abimelec, para tabugon siya ni Abimelec kag makahalin siya.

1 Dayawon ko permi ang GINOO;
indi ako mag-untat sa pagdayaw sa iya.
2 Ipabugal ko ang GINOO,
kag kamo nga mga ginadaogdaog magpamati kag magkalipay.
3 Mag-upod kamo sa akon sa pagdayaw sa GINOO;
mag-isa kita sa pagdayaw sa iya.
4 Nagpangamuyo ako sa GINOO kag ginsabat niya ako.
Ginkuha niya ang tanan ko nga kahadlok.
5 Nagakalipay ang mga nagasalig sa iya,
kag indi gid sila mahuy-an.
6 Nagpanawag ang kubos nga tawo sa GINOO,
kag ginsabat niya siya.
Ginluwas niya siya sa tanan niya nga kalisod.
7 Ang anghel sang GINOO nagabantay
sa mga nagatahod sa GINOO,
kag ginaluwas niya sila *sa katalagman*.

‡ **Salmo 33:20** *nagaprotektar sa aton:* sa literal, *aton taming* § **Salmo 33:21** *sa iya, ang balaan nga Dios:* sa literal, *sa iya balaan nga ngalan* * **Salmo 34:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

8 Tilawi bala ninyo kag hibalua
kon daw ano kaayo sang GINOO.
Bulahan ang tawo nga nagapangayo sang proteksyon sa iya.
9 Tahura ninyo ang GINOO,
kamo nga iya pinili nga katawhan.
Kay ang mga nagatahod sa iya indi gid pagkulangon.
10 Ang leon mahimo nga kulangon sang kalan-on kag gutumon,
pero ang mga nagadangop sa GINOO
indi gid pagkulangon sang maayo nga mga butang.
11 Dali kamo nga mga gusto magtuon sa akon,† pamatii ninyo ako.
Tudluan ko kamo sa pagtahod sa GINOO.
12 Ang bisan sin-o nga luyag sang malawig kag malipayon nga kabuhi
13 indi siya dapat maghambal sing malain kag indi magbinutig.
14 Dapat likawan niya ang malain kag himuon ang maayo.
Tinguhaan niya nga mangin maayo permi
ang iya relasyon sa iya isigkatawo.
15 Ginabantayan sang GINOO ang mga matarong,
kag ginapamatian niya ang ila pagpanawag.
16 Pero ginakontra niya ang mga nagahimo sang malain.
Laglagon niya sila hasta nga indi na sila madumduman pa
sang mga tawo sa kalibutan.
17 Nagapanawag sa iya ang mga matarong,
kag ginasabat niya sila.
Ginaluwas niya sila sa tanan nila nga kalisod.
18 Malapit ang GINOO sa mga napaslawan.
Ginaluwas niya ang mga nadulaan sang paglaom.

19 Bisan madamo ang mga kalisod sang matarong nga tawo
ginaluwas siya sang GINOO sa sining tanan.
20 Ginatipigan gid niya siya;
wala gid sing bisan isa ka tul-an nga mabali sa iya.
21 Ang malain nga mga buhat sang malain nga mga tawo
amo mismo ang magapatay sa ila.‡
Sila nga mga nagakontra sa mga matarong
pagasilutan *sang Dios*.
22 Luwason sang GINOO ang *iya katawhan nga* iya mga alagad.
Wala sing bisan isa nga nagadangop sa iya nga pagasilutan niya.

Salmo 35

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ginsulat ni David.
1 Kontraha, GINOO, ang mga nagakontra sa akon.
Awaya ang mga nagaaway sa akon.
2 Kuhaa ang imo dalagko kag magagmay nga mga taming,
kag buligi ako.
3 Ihanda ang imo gamay kag dako nga bangkaw
kontra sa mga nagalagas sa akon,
kag pasaliga ako nga luwason mo ako.

---

† **Salmo 34:11** *kamo nga mga gusto magtuon sa akon:* sa literal, *mga anak*

‡ **Salmo 34:21** *Ang malain...sa ila:* ukon, *Ang mga malain mapatay sa malain nga matabo sa ila.*

4 Kabay pa nga ang mga nagatinguha sa pagpatay sa akon mahuy-an.
Kabay pa nga ang mga nagaplano sang akon kalaglagan
magapalalagyo nga nagasalasala.
5 Kabay pa nga mangin pareho sila sa upa nga ginapalid sang hangin
samtang ginatabog sila sang imo anghel.
6 Kabay pa nga mangin madulom kag madanlog ang ila alagyan
samtang ginalagas sila sang imo anghel.
7 Bisan wala sing kabangdanan nagbutang sila sang siod sa tago
para madakpan ako
kag nagkutkot sila sang buho
para mahulog ako.
8 Kabay pa nga makibot sila sa kalaglagan nga magaabot sa ila.
Kabay pa nga sila mismo ang masiod sa siod nga ginbutang nila sa tago.
Kabay pa nga sila mismo ang mahulog sa buho nga ila ginkutkot.
9 Dayon magakalipay ako tungod sa pagluwas mo sa akon, GINOO.
10 Ang kabug-usan sang akon kabuhi magasiling,
"Wala gid sing pareho sa imo, GINOO.
Ginaluwas mo ang mga kubos kag mga imol
sa mga nagadaogdaog kag nagapamintaha sa ila."

11 Ang mapintas nga mga tawo nagapanaksi kontra sa akon.
Ginaakusar nila ako sang mga sala nga wala ko mahimo.
12 Ginabalusan nila ako sang malain sa maayo nga ginahimo ko sa ila,
gani nasubuan gid ako.
13 Pero kon nagamasakit gani sila, nagapangasubo ako
paagi sa pagsuksok sang bayo nga sako kag pagpuasa.
Kag kon ang akon pangamuyo *para sa ila* wala ginasabat,*
14 nagalakat-lakat ako nga nagapangasubo
pareho nga daw nagapangasubo ako para sa akon utod ukon abyan.
Nagaduko ako nga nagapangasubo *para sa ila*
pareho sang pagpangasubo sang isa ka tawo sa iya iloy.
15 Pero sang ako na ang nalisdan, nagtipon sila nga nagakalipay.
Nagtipon sila nga mga manughalit kontra sa akon.
Bisan ang mga indi ko kilala nag-intra man,
kag wala untat ang ila pagpakalain sa akon.
16 Kaupod sang mga indi diosnon nga mahilig mangyaguta,†
ginakainitan nila ako.
17 Ginoo, hasta san-o pa bala nga magtulok lang ikaw?
Luwasa ako sa mga nagasalakay sa akon nga daw mga leon.
18 Dayon dayawon ko ikaw
kag pasalamatan sa pagtililipon sang imo madamo nga katawhan.
19 Indi pagtuguti nga magkalipay ang akon traidor nga mga kaaway
sa akon kapierdihan.
Indi pagtuguti nga magyaguta‡ sa akon sila nga mga nagadumot sa akon nga wala sing
kabangdanan.
20 Wala sila nagahambal sang mga pulong nga makapaayo sa iban,
kundi nagahimo sila sang estorya nga wala sing kamatuoran

* **Salmo 35:13** *Kag kon...ginasabat:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **Salmo 35:16** *Kaupod...mangyaguta:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **Salmo 35:19** *magyaguta:* ukon, *magdaya.* Sa literal, *magpangilay.*

kontra sa mga tawo nga nagapuyo sing malinong sa sini nga lugar.
21 Nagasinggit sila sa akon, nga nagaakusar,
“Hala ka! Nakita namon ang imo ginhimo.”
22 GINOO, nakita mo ini, gani indi ka magpabaya.
Indi ka magpalayo sa akon.
23 Sige na, Ginoo nga akon Dios,
depensahi ako sa mga nagaakusar sa akon.
24 Pamatud-i, GINOO nga akon Dios,
nga wala ako sing sala suno sa imo pagpakamatarong.
Indi pagtuguti nga kadlawan nila ako.
25 Indi pagtuguti nga magsiling sila sa ila kaugalingon,
“Ti, natuman gid ang amon ginahandom. Nalaglag namon siya!”

26 Kabay pa nga ang mga nagakalipay sa akon mga pag-antos
mahuy-an kag magasalasala.
Kabay pa nga ang tanan nga nagapakanubo sa akon
mapaslawan kag mahuy-an.
27 Kabay pa nga ang mga nagakalipay sa akon pagkahilway sa mga akusasyon
maghinugyaw sa kalipay.
Kabay pa nga magsiling sila permi nga,
“Dalayawon ang GINOO nga nagakalipay sa kaayuhan sang iya alagad.”
28 Isugid ko ang imo pagkamatarong,
kag dayawon ko ikaw permi.

Salmo 36

Ang Pagkamalaot sang Tawo kag ang Kaayo sang Dios

Ginsulat ni David nga alagad sang GINOO. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Ini ang mensahi nga ginatago ko sa akon tagipusuon
parte sa pagkamakasasala sang malain nga tawo:*
Ang malain nga tawo wala sing kahadlok sa Dios.
2 Tungod kay mataas ang pagtan-aw niya sa iya kaugalingon,
indi niya makita ang iya kalaot para kaugtan niya kuntani ini.
3 Malain kag kabutigan ang iya ginahambal.
Wala na niya ginahimo kon ano ang husto kag ang maayo.
4 Bisan nagahigda siya nagaplano siya sing malain.
Desidido siya nga maghimo sang indi maayo,
kag wala niya ginasikway ang malain.

5 Ang imo gugma kag katutom, GINOO, indi matakos;
mas mataas pa ini sa kalangitan.
6 Ang imo pagkamatarong mabakod pareho sa mataas nga mga bukid.
Ang imo paghukom indi matungkad pareho sa kadadalman sang dagat.
Ginatatap mo, GINOO, ang mga tawo kag mga sapat.
7 Daw ano kabilidhon sang imo gugma, O Dios.
Ginaprotektaran mo ang mga tawo
pareho sang pagprotektar sang pispis sa iya mga buto sa idalom sang iya pakpak.
8 Nagapaayaw sila sa kabugana sang pagkaon sa imo balay;
ginapainom mo sila sa imo manami nga tubig.

* **Salmo 36:1** *Ini ang mensahi...malain nga tawo:* ukon, *Nagapanghikot ang sala sa tagipusuon sang malain nga tawo.*

9 Kay ikaw ang ginahalinan sang kabuhi.
Ginapasanagan mo kami,
kag nagakasanagan ang amon hunahuna.
10 Padayuna ang imo paghigugma sa mga nagakilala sa imo.
Padayuna ang imo paghimo sang matarong sa mga nagakabuhi sang husto.
11 Indi pagtuguti nga pierdihon ako sang akon malain
kag bugalon nga mga kaaway.
12 Malaglag gid man inang malain nga mga tawo
kag indi na gid makabangon.
*

Salmo 37

Ang Dangatan sang Malain kag sang Maayo
Ginsulat ni David.
1 Indi ka magpanginit sa malain nga mga tawo,
ukon magkahisa sa ila nga mga nagahimo sang malain.
2 Kay sa indi madugay mangin pareho sila sa hilamon nga magakalamatay
ukon pareho sa malagtom nga mga tanom nga magakalalaya.

3 Magsalig ka sa GINOO kag maghimo sang maayo.
Magpuyo ka sa duta nga wala sing may ginakahadlukan nga katalagman.
4 Pangitaa ang imo kalipay sa GINOO
kag ihatag niya sa imo ang imo ginahandom.
5 Itugyan ang bilog mo nga kabuhi sa GINOO;
magsalig sa iya kag himuon niya ini:
6 Ipahayag niya sang klaro nga matarong ka kag wala sing sala,
pareho ka klaro sang adlaw nga nagasilak kon udto.
7 Magpakalinong ka sa presensya sang GINOO
kag maghulat nga may pagpasensya sa iya nga himuon.
Indi ka magpanginit sa mga tawo nga mainuswagon,
nga madinalag-on sa ila malain nga mga plano.
8 Indi ka magpangakig ukon magkaugot *sa ila*.
Indi ka magpanginit, kay makapalain lang ina sa imo.
9 Kay ang malain nga mga tawo palayason *sa duta sang Israel*,
pero atong nagasalig sa GINOO padayon nga magaestar† sa *sina nga* duta.
10 Sa indi madugay magakaladula ang mga malain.
Bisan pangitaon pa ninyo sila, indi na ninyo sila makita.
11 Pero ang mga mapainubuson padayon nga magaestar sa duta *sang Israel*
nga maayo gid ang ila kahimtangan.

12 Ang mga malain nagaplano sing malain sa mga matarong,
kag ginakainitan nila sila.
13 Pero nagakadlaw lang ang Ginoo sa mga malain,
kay nahibaluan niya nga madali na lang ang tion *nga laglagon sila*.
14 Ginagabot sang mga malain ang ila mga espada
kag ginabinat nila ang ila mga pana
para patyon ang mga kubos kag mga imol nga nagakabuhi sing husto.

* **Salmo 37:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga stanza nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo. † **Salmo 37:9** *padayon nga magaestar:* sa literal, *magapanubli;* ukon, *magapanag-iya.* Amo man sa mga bersikulo 11, 22, 29, 34.

15 Pero sila mismo ang matuhog sang ila mga espada,
kag ang ila mga pana pamalion.

16 Ang diutay nga iya sang matarong mas maayo pa sang sa madamo
nga manggad sang mga malain.
17 Kay kuhaon sang GINOO ang ikasarang sang mga malain,
pero buligan niya ang mga matarong.
18 Nagakabalaka ang GINOO sa mga pagkinahanglan sang mga tawo
nga ang ila kabuhi wala sing kasawayan.
Kag ang ila palanublion mangin ila hasta san-o.
19 Sa tion sang kalamidad indi sila maano,
bisan pa sa tion sang gutom may madamo sila nga pagkaon.
20 Pero ang mga malain magakalaglag.
Sila nga mga kaaway sang GINOO magakalamatay pareho sa bulak.
Magakaladula sila nga daw aso.

21 Ang mga malain nagahulam kag wala nagabayad.
Pero ang mga matarong mahinatagon.
22 Ang mga ginapakamaayo sang GINOO
padayon nga magaestar sa duta *sang Israel*.
Pero ang mga ginapakamalaot niya palayason *sa sina nga duta*.
23 Ginagiyahan sang GINOO ang mga tikang sang tawo
nga ang iya pagkabuhi makapalipay sa iya.
24 Bisan masandad siya, indi siya matumba
tungod kay ginauyatan siya sang GINOO.

25 Halin sang akon pagkabata hasta subong nga tigulang na ako,
wala pa ako makakita nga ang mga matarong ginpabay-an *sang GINOO*
ukon ang ila mga kabataan nagapangayo-ngayo sang pagkaon.
26 Permi pa gani sila nagahatag kag nagapahulam,
kag ang ila mga kabataan nangin pagpakamaayo sa iban.

27 Likawi ang malain kag himua ang maayo
para makaestar kamo *sa duta sang Israel* hasta san-o.
28 Kay naluyag ang GINOO sa hustisya
kag wala niya ginapabay-an ang mga matutom sa iya.
Pagatipigan niya sila hasta san-o,
pero ang mga kaliwat sang mga malain palayason *sa duta sang Israel*.
29 Ang mga matarong ya padayon nga magaestar sa *sina nga* duta hasta san-o.

30 Ang ginahambal sang matarong may kaalam kag husto.
31 Ginatipigan niya ang kasuguan sang iya Dios sa iya tagipusuon
kag wala niya ginalapas ini.
32 Ang mga malain nagahulat sa pagsalakay sa mga matarong,
kag nagatinguha sila sa pagpatay sa ila.
33 Pero indi pag-itugyan sang GINOO ang mga matarong sa kamot sang mga malain.
Indi niya pag-itugot nga ang mga matarong sentensyahan
nga silutan kon dal-on sila sa korte.

34 Magsalig ka sa GINOO kag sunda ang iya pamaagi,

kag padunggan niya ikaw kay padayon niya ikaw nga paestaron sa duta *sang Israel*.
Makita mo kon palayason na ang mga malain sa sina nga duta.

35 May nakita ako sadto nga malain nga tawo nga nagapamigos.
Ginakabig niya ang iya kaugalingon nga labaw sang sa iban;
pareho siya sa *matag-as nga mga kahoy nga* sedro sang Lebanon.‡
36 Pero sang ulihi napatay siya;§ wala na siya.
Ginpangita ko siya, pero wala ko na siya makita.
37 Tan-awa sing maayo ang tawo nga wala sing kasawayan kag nagakabuhi sing husto kag malinong.
May maayo siya nga palaabuton.*
38 Pero ang tanan nga makasasala pagalaglagon;
dulaon ang ila maayo nga palaabuton.†
39 Ang kaluwasan sang mga matarong nagahalin sa GINOO.
Siya ang ila mabakod nga dalangpan sa tion sang kalisod.
40 Ginabuligan niya sila kag ginaluwas sa mga malain,
tungod kay nagapangayo sila sang proteksyon sa iya.

Salmo 38

Pangamuyo sang Tawo nga Nagaantos
Ang kanta nga ginsulat ni David nga ginakanta sa tion sang paghalad sang halad nga bilang pagdumdom sa GINOO.
1 GINOO, indi ako pagsabdunga ukon pagsiluti sa imo kaakig.
2 Kay daw sa ginpilas mo ako sang pana kag ginsumbag.
3 Indi maayo ang pamatyag sang akon lawas tungod sang imo kaakig sa akon mga sala.
4 Daw malumos na ako sa akon mga sala,
pareho ini sang mabug-at nga palas-anon nga indi ko masarangan.
5 Tungod sang akon kabuangan, ang akon mga pilas naghubag kag nagbaho.
6 Nagabarikutot ako sa puwerte nga kasakit,
kag nagapangasubo ako sa bilog nga adlaw.
7 Indi maayo ang pamatyag sang akon lawas kay nagangutngot ang akon hawak.
8 Puwerte na gid sa akon kaluya.
Nagaugayong ako sa kasakit sang akon balatyagon.
9 Ginoo, nahibaluan mo ang tanan ko nga ginahandom
kag nabatian mo ang akon pag-ugayong.
10 Nagakubakuba ang akon dughan; wala na ako sang kusog,
kag malubog na ang akon panulok.
11 Ang akon mga abyan kag mga kaupod nagalikaw sa akon tungod sang akon balatian.
Bisan ang akon mga paryente nagapalayo sa akon.
12 Ang mga tawo nga gusto magpatay sa akon nagabutang sang siod para dakpon ako.
Sila nga gusto magsakit sa akon nagaestoryahanay kon paano nila ako malaglag.
Sa bilog nga adlaw nagaplano sila sa pagtraidor sa akon.

13 Nagapabungol-bungol lang ako, nga kuno indi makabati.
Nagapaapa-apa lang ako, nga kuno indi makahambal.

---

‡ **Salmo 37:35** *Ginakabig...Lebanon:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo indi klaro. § **Salmo 37:36** *napatay siya:* sa Septuagint, *paglabay ko* * **Salmo 37:37** *May maayo siya nga palaabuton:* ukon, *May mga kaliwat siya.* † **Salmo 37:38** *maayo nga palaabuton:* ukon, *mga kaliwat*

14 Ginapabungol-bungulan ko lang *ang ila malain nga ginaplano* kag wala ako
nagasabat,
15 kay nagasalig ako sa imo, GINOO.
Ikaw, Ginoo nga akon Dios, ang magasabat sang akon pangamuyo.
16 Gani nagapangamuyo ako nga indi mo pagtugutan ang akon mga kaaway nga
magkalipay
ukon magpabugal kon malaglag ako.
17 Daw malaglag na gani ako,
kag wala untat ang akon pag-antos.
18 Gani ginatuad ko ang akon mga sala nga nagapatublag sa akon.

19 Kon parte sa akon mga kaaway, mabakod kag madamo sila.
Ginakainitan nila ako nga wala sing kabangdanan.
20 Ginabalusan nila ako sing malain sa maayo nga ginahimo ko sa ila.
Kag ginakontra nila ako kay nagatinguha ako sa paghimo sang maayo.

21 GINOO nga akon Dios, indi ako pagpabay-i;
indi ka magpalayo sa akon.
22 Buligi ako gilayon, Ginoo nga akon manluluwas.

Salmo 39

Pagtuad sang Sala sang Tawo nga Nagaantos
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta nga si Jedutun.
1 Nagsiling ako sa akon kaugalingon,
"Bantayan ko gid ang akon pamatasan,
kag likawan ko nga makasala sa akon paghambal.
Punggan ko gid ang akon baba *nga magreklamo sa Dios*
samtang ara sa akon tupad ang malain nga mga tawo."
2 Gani naghipos lang ako; wala gid ako sing may ginhambal.
Pero wala ini nakabulig sa akon,*
kay nagdugang pa gid gani
ang kasakit sang akon buot.
3 Natublag gid ako katama.
Kag sa sagi ko nga hunahuna *kon bala mahipos lang ako*,
nagdugang pa gid gani ang akon pagkatublag.
Gani wala ko na mapunggan; nagsiling ako,
4 "GINOO, padumduma ako nga may katapusan ang akon kabuhi
kag naisip na ang akon mga inadlaw.
Padumduma ako nga umalagi lang ang akon kabuhi."

5 Kalip-ot sang kabuhi nga ginhatag mo sa akon.
Baliwala lang ini sa imo panulok.
Sa matuod, ang kabuhi sang tawo daw sa hangin lang nga nagaagi,†
6 ukon pareho lang sang landong nga nagakadula.
Masako ang tawo sa mga buluhaton nga wala sing pulos.
Nagatipon siya sang manggad,
pero indi siya makahibalo kon sin-o ang magapulos sini *kon mapatay na siya*.

---

* **Salmo 39:2** *Pero...akon:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **Salmo 39:5** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 11.

7 Kag karon, Ginoo, wala na ako sing saligan pa.
Ang akon pagsalig ara sa imo.
8 Hilwaya ako sa tanan ko nga sala,
kag indi pagtuguti nga yagutaon ako sang mga buang-buang.
9 Mahipos na lang ako; indi na lang ako magreklamo,
kay ikaw ang nagapaantos sa akon.
10 Karon, indi na ako pagsiluti.
Daw sa mapatay na ako sa imo mga pagpaantos sa akon.
11 Ginadisiplina mo ang tawo paagi sa pagsaway sa iya, sa iya mga sala.
Kag pareho sa sapat-sapat nga nagapang-ut-ot, ginaubos mo ang iya malahalon nga mga pagkabutang.
Matuod gid man nga ang kabuhi sang tawo pareho sa hangin nga nagaagi lang.

12 Sabta ang akon pangamuyo, GINOO;
pamatii ang akon pagpangayo sang bulig.
Indi ka magpabungol-bungol sa akon paghibi.
Kay isa man lang ako ka pangayaw nga bisita mo *diri sa kalibutan*,
pareho sa tanan ko nga mga katigulangan.
13 Indi ka na mangakig sa akon,
para magmalipayon man ako sa wala pa ako mapatay.

Salmo 40

Kanta sa Pagdayaw

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Naglaom* ako sa GINOO nga may pagpasensya,
kag ginpamatian niya ang akon pagpangayo sang bulig.
2 Daw pareho lang nga ginbatak niya ako sa lunangon nga buho ukon lamawan.
Kag gintungtong niya ako sa bato para indi ako maano.
3 Gintudluan niya ako sang bag-o nga kanta,
kanta nga pagdayaw sa iya nga aton Dios.
Madamo nga tawo ang makakita sini,
kag magatahod sila kag magasalig sa GINOO.
4 Bulahan ang tawo nga nagasalig sa GINOO,
kag wala nagadangop sa mga matinaas-taason nga nagasunod sa kabutigan.†

5 GINOO nga akon Dios, wala sing may makapareho sa imo.
Madamo nga makatilingala nga mga butang ang ginhimo mo,
kag madamo ang imo mga plano sa amon.
Indi ko ini masugid tanan kay puwerte kadamo.
6 Wala mo nagustuhan ang nagkalain-lain nga klase sang mga halad.
Wala ka nagpangayo sang mga halad nga ginasunog kag mga halad sa pagpakatinlo.
Sa baylo, ginhimo mo ako nga matinumanon sa imo.
7 Gani nagsiling ako,
"Ari ako, handa nga magtuman sang *imo mga sugo*
suno sa nasulat sa Kasulatan parte sa akon.‡
8 O Dios ko, luyag ko nga tumanon ang imo kabubut-on.
Ang imo kasuguan ginatipigan ko sa akon tagipusuon."

---

* **Salmo 40:1** *Naglaom:* ukon, *Naghulat* † **Salmo 40:4** *kabutigan:* ukon, *butigon nga mga dios-dios* ‡ **Salmo 40:7** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

9 Ginasugid ko ang imo pagluwas§*sa akon* sa pagtililipon sang imo katawhan.
Nahibaluan mo, GINOO, nga indi ako mag-untat sa pagsugid sini.
10 Wala ko ginatago sa akon kaugalingon ang imo nga pagluwas *sa akon*.*
Ginasugid ko nga matutom ka kag nagapangluwas.
Wala ko ginahipsan ang imo gugma kag kamatuoran† kon magtilipon kami sang imo katawhan
11 GINOO, indi pagpunggi ang imo kaluoy sa akon.
Kabay pa nga ang imo gugma kag kamatuoran magatipig permi sa akon.
12 Kay ginalibutan ako sang madamo nga kalisod nga indi maisip.
Daw sa natabunan na ako sang akon mga sala,
kag indi ako makakita.
Mas madamo pa ang akon mga sala sang sa akon buhok,
kag tungod sini nadulaan ako sang kaisog.
13 GINOO, palihog luwasa ako kag buligi gilayon.
14 Kabay pa nga ang tanan nga nagatinguha sa pagpatay sa akon mahuy-an kag magasalasala.
Kabay pa nga ang tanan nga nagahandom sang akon kalaglagan magapalalagyo sa kahuya.
15 Kabay pa nga ang mga nagayaguta sa akon matingala gid nga nahuy-an sila.
16 Pero kabay pa nga ang tanan nga nagadangop sa imo magkalipay gid tungod sa imo.
Kabay pa nga ang mga naluyag sa kaluwasan nga halin sa imo magsiling permi,
"Dalayawon ang GINOO."

17 Kon parte sa akon, kubos kag imol ako.
Kabay pa nga hunahunaon mo ako, Ginoo.
Ikaw ang akon manugbulig kag manughilway.
O Dios ko, buligi ako gilayon.

Salmo 41

Pangamuyo sang Tawo nga Nagamasakit

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Bulahan ang tawo nga nagakabalaka sa mga kubos.
Buligan siya sang GINOO sa tion sang kalisod.
2 Protektaran siya sang GINOO kag tipigan ang iya kabuhi.
Pakamaayuhon siya sang GINOO sa duta *sang Israel*;
indi siya pag-itugyan sa iya mga kaaway.
3 Buligan siya sang GINOO sa iya masakit;
ayuhon niya siya sa iya ginabatyag.
4 Nagsiling ako, "GINOO, kaluoyi ako.
Ayuha ako, kay nakasala ako sa imo."
5 Nagahambal sing malain ang akon mga kaaway parte sa akon.
Siling nila, "San-o pa bala siya mapatay para malimtan na siya?"
6 Kon magbisita sila sa akon, nagapakuno-kuno sila nga maayo ang ila tuyo,
pero nagatipon lang gali sila sang indi maayo nga mga estorya *parte sa akon*.
Kag pagkaguwa nila ginakutsokutso nila ini sa iban.
7 Ang tanan nga akig sa akon nagahutikay kontra sa akon,
kag nagahunahuna sila sing malain kontra sa akon.
8 Nagasiling sila, "May malala siya nga balatian,

§ **Salmo 40:9** *pagluwas:* ukon, *pagkamatarong* * **Salmo 40:10** *ang imo nga pagluwas sa akon:* ukon, *ang imo pagkamatarong* † **Salmo 40:10** *kamatuoran:* ukon, *pagkamasaligan.* Amo man sa bersikulo 11.

gani indi na gid siya makabangon pa.”
9 Bisan ang suod ko nga abyan nga ginasaligan ko gid
kag nagasalo sa akon sa pagkaon nagtraidor sa akon.
10 Pero ikaw, GINOO, kaluoyi ako;
ayuha ako para makabalos ako sa akon mga kaaway.
11 Dayon mahibaluan ko nga nalipay ka sa akon, kay wala makadaog ang akon mga kaaway sa akon.
12 Tungod kay wala ako sing may ginahimo nga malain,
ginatipigan mo ang akon kabuhi hasta san-o.

13 Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel, hasta san-o.
Amen! Amen!

IKADUHA NGA LIBRO

42

Sal. 42-72

Ang Handom sang Isa ka Tawo nga Makapalapit sa Presensya sang Dios

Ang *maskil** nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Ginakahidlawan ko ikaw, O Dios,
pareho sa usa nga ginahidlaw sang tubig sa sapa.
2 Nauhaw ako sa imo, O Dios nga buhi.
San-o pa ako makakadto *sa imo templo* sa pagpalapit sa imo presensya?
3 Adlaw-gab-i permi na lang ako nagahibi kag halos mainom ko na ang akon mga luha
samtang sagi hambal ang mga tawo sa akon nga, “Diin na bala ang imo Dios?”
4 Nagalain ang akon buot kon madumduman ko
nga sadto anay ginapangunahan ko ang madamo nga tawo sa pagkadto sa imo templo.
Kag nagaselebrar kami nga may paghinugyaw sa kalipay kag pagpasalamat sa imo.

5 Ngaa bala nga nagapangasubo kag nagakatublag gid ako?
Dapat magsalig ako sa imo. Huo, dayawon ko ikaw liwat, ikaw nga akon manluluwas kag Dios.
6-7 Nasubuan gid ako; daw sa ginatabunan ako sang imo mga balod
nga nagaginahod pareho sa nagahuganas nga busay.
Gani ginadumdom ko ikaw diri sa duta sang Jordan kag Hermon, sa Bukid sang Mizar.
8 Kon adlaw ginapakita mo, GINOO, ang imo gugma,
gani kon gab-i nagakanta ako bilang pangamuyo sa imo, O Dios sang akon kabuhi.
9 O Dios nga akon *palalipdan nga* bato, nagasiling ako sa imo,
“Ngaa nga ginakalimtan mo ako?
Ngaa nga kinahanglan pa nga magkasubo ako tungod sa pagpamigos sa akon sang mga kaaway?”
10 Daw sa nagakadugmok ang akon mga tul-an
tungod sang pagpakahuya sa akon sang akon mga kaaway.
Sagi sila hambal sa akon nga, “Diin na bala ang imo Dios?”
11 Ngaa bala nga nagapangasubo kag nagakatublag gid ako?
Dapat magsalig ako sa imo kag dayawon ko ikaw liwat, ikaw nga akon manluluwas kag Dios.

---

* **Salmo 42:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

*

Salmo 43

Pangamuyo sa Tion sang Kagamo

1 Pamatud-i, O Dios, nga wala ako sing sala,
kag apini ako kontra sa mga indi diosnon nga mga tawo.
Luwasa ako sa dayaon kag malain nga mga tawo.
2 Ikaw, O Dios, ang akon mabakod nga dalangpan.
Ngaa nga ginsikway mo ako?
Ngaa nga kinahanglan pa nga magkasubo ako tungod sa pagpamigos sa akon sang mga kaaway?
3 Pasanagi ako kag tudlui sang imo kamatuoran
para matuytuyan ako pabalik sa imo templo didto sa balaan nga bukid.
4 Dayon magapalapit ako sa imo halaran, O Dios,
ikaw nga nagahatag sa akon sang kalipay.
Nagadayaw ako sa imo paagi sa pagtukar sang arpa, O Dios ko.
5 Ngaa bala nga nagapangasubo kag nagakatublag gid ako?
Dapat magsalig ako sa imo. Huo, dayawon ko ikaw liwat, ikaw nga akon manluluwas kag Dios.

Salmo 44

Pangamuyo para sa Pagluwas sang Dios

Ang *maskil** nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 O Dios, nabatian namon ang ginsugid sang amon mga katigulangan
parte sa imo mga ginhimo sang ila nga panahon, sang dugay na nga tiyempo,
2 nga gintabog mo ang mga katawhan nga wala nagatuo sa imo
kag ang amon mga katigulangan amo ang ginpaestar mo sa ila mga lugar.
Ginpaantos mo ato nga mga katawhan pero ginpauswag mo ang amon mga katigulangan.
3 Pero ang matuod, indi paagi sa armas kag ikasarang sang amon mga katigulangan
nga nagmadinalag-on sila kag naangkon nila ang duta,
kundi paagi sa imo gahom, ikasarang, kag kaayo,
tungod kay ginahigugma mo sila.

4 Ikaw ang akon Hari kag Dios nga nagadeklarar† sang kadalag-an *sa amon nga mga kaliwat* ni Jacob.
5 Paagi sa imo mapierdi namon ang amon mga kaaway.
6 Wala ako nagasalig sa akon pana ukon espada nga makapadaog sa akon.
7 Kay ikaw ang nagapadaog sa amon kontra sa amon mga kaaway.
Ginapakahuy-an mo ang mga nagakontra sa amon.
8 Ipabugal ka namon permi, O Dios,
kag dayawon namon hasta san-o.‡

9 Pero karon, ginsikway mo na kami kag ginpakanubo.
Wala mo na ginaupdi ang amon mga soldado.
10 Ginpapalagyo mo kami sa amon mga kaaway.

---

* **Salmo 43:** Sa madamo nga kopya sang Hebreo, ang Salmo 42 kag 43 isa lang ka salmo. * **Salmo 44:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat. † **Salmo 44:4** *kag Dios nga nagadeklarar:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *O Dios; ideklarar.* ‡ **Salmo 44:8** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.

Kag ginpanguha nila ang amon mga pagkabutang.
11 Gintugot mo nga magkalamatay kami pareho sa mga karnero nga ginpang-ihaw.
Ginpalapta mo kami sa mga nasyon.
12 Kami nga imo katawhan ginbaligya mo sing barato.
Daw pareho lang nga wala kami sing pulos sa imo.§
13 Ginhimo mo kami nga makahuluya kag kaladlawan sa mga katupad namon nga mga nasyon.
14 May mga hulubaton pa sila nga nagainsulto sa amon,
kag nagalungo-lungo sila *nga nagayaguta sa amon*.
15 Permi lang ako ginapakahuy-an.
Kag wala na ako sing nawong nga iatubang,
16 tungod sang mga ginasiling sang mga nagapakahuya kag nagainsulto sa akon,
nga amo ang akon mga kaaway nga gusto magbalos sa akon.

17 Natabo ini tanan sa amon bisan pa nga wala kami magkalipat sa imo,
ukon maglapas sa imo kasugtanan.
18 Wala kami magtalikod sa imo kag wala kami magsipak sa imo pamaagi.
19 Pero gindugmok mo kami kag ginpabay-an sa madulom gid nga lugar
nga sa diin nagaestar ang talunon nga mga ido.*
20 Kon ginkalimtan ka na namon, O Dios,
kag nagapangamuyo kami sa iban nga dios,
21 indi mo ayhan ini mahibaluan,
sanglit nahibaluan mo man ang mga sekreto sa hunahuna sang tawo?
22 Pero tungod sa amon pagtuo sa imo, ara kami permi sa katalagman sang kamatayon.
Pareho kami sa mga karnero nga ilihawon.

23 Sige na, Ginoo, maghulag ka na!
Indi kami pagsikwaya hasta san-o.
24 Ngaa nagapanago ka sa amon kag ginakalimtan mo ang amon pag-antos
pati na ang pagpamigos sa amon?
25 Nagkalatumba kami sa duta kag indi na makabangon.
26 Sige na, buligi kami,
luwasa kami tungod sang imo gugma sa amon.

Salmo 45

Ang Kasal sang Hari

Ang *maskil** nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Kanta ini sa kasal. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga “Mga Lily.”
1 Ang akon hunahuna napun-an sang matahom nga mga pulong
samtang ginahambal ko ang akon binalaybay sa hari.
Ang akon abilidad sa paghambal pareho sa abilidad sang isa ka maayo nga manunulat.

2 *Mahal nga Hari,* ikaw ang pinakaguwapo sa tanan nga lalaki,
kag nagahambal ka sang mga pulong nga makapaayo sa iban,
kay ginabendisyunan ka permi sang Dios.
3 Itaklos ang imo espada, maisog nga hari;
gamhanan ka kag halangdon.

§ **Salmo 44:12** *Daw...imo:* ukon, *Kag wala ka nakaganansya.* * **Salmo 44:19** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* * **Salmo 45:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

4 Sa imo pagkahalangdon, magsalakay ka nga madinalag-on
para sa kamatuoran kag sa hustisya sang mga ginadaogdaog.†
Paagi sa imo gahom maghimo ka sang makatilingala nga mga buhat.
5 Pilasa sang imo matalom nga mga pana ang mga tagipusuon sang imo mga kaaway.
Mapierdi ang mga nasyon sa imo.

6 Ang imo ginharian, O Dios,‡ wala gid sing katapusan,
kag matarong ang imo pagdumala sa imo ginharian.
7 Naluyag ka sa matarong, pero naugot ka sa malain.
Gani ginpili ka sang Dios, nga imo Dios,
kag ginhatagan sang kalipay nga labaw sang sa ginhatag niya sa imo mga kaupdanan.
8 Ang imo bayo mahamot sang pahamot nga mira, aloe kag kasia.
Ginalipay ka sang huni sang mga instrumento sa imo palasyo nga may malahalon nga dekorasyon.§
9 Ang iban sang imo halangdon nga mga babayi mga anak sang mga hari.
Sa imo tuo ara nagatindog ang imo *mangin* rayna
nga nagasuksok sang alahas nga puro gid bulawan halin sa Ofir.

10 Palangasaw-on sang hari, pamatii ang akon isiling:
Kalimti ang imo mga kasimanwa kag mga paryente,
11 kay nabihag ang hari sa imo katahom.
Tahura siya kay agalon mo siya.
12 Ang mga pumuluyo sang Tyre magadala sang mga regalo sa imo para mangin maayo ka sa ila,
pati na ang mga pinakamanggaranon sa ila.

13 Daw ano katahom sa imo sa sulod sang imo kuwarto.
Ang imo bayo may borda nga bulawan.
14 Sa imo matahom nga bayo, dal-on ka sa hari.
Kag ang gindala sa imo nga mga dalaga magasunod sa imo bilang abay.
15 Malipayon gid kamo samtang nagasulod kamo sa palasyo sang hari.

16 *Mahal nga Hari,* ang imo kaliwat nga mga lalaki mangin mga hari man
pareho sang ila mga katigulangan.
Himuon mo sila nga mga pangulo sa bilog nga duta.
17 Ipadumdom ko ikaw sa tanan nga henerasyon.
Gani dayawon ka sang mga nasyon hasta san-o.

Salmo 46

Kaupod Naton ang Dios

Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta:
Kantaha ini sa mataas nga tingog.
1 Ang Dios amo ang nagaprotektar kag nagahatag sa aton sang kusog.
Handa gid siya permi nga magbulig sa tion sang kalisod.
2 Gani indi kita magkahadlok bisan pa matay-og ang duta kag magkalatiphag ang mga bukid
kag magkalahulog sa kadadalman sang dagat,

† **Salmo 45:4** *hustisya sang mga ginadaogdaog:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **Salmo 45:6** *ginharian, O Dios:* ukon, *ginharian nga halin sa Dios* § **Salmo 45:8** *malahalon nga dekorasyon:* sa literal, *dekorasyon nga hinimo halin sa bangkil sang elepante*

3 ukon bisan pa ang dagat maghuganas kag maglinagumba ang mga balod,
kag tungod sini ang mga bukid mag-uyog.*

4 May suba nga nagahatag sang kalipay sa siyudad sang Dios,
ang balaan nga puluy-an sang Labing Mataas nga Dios.
5 Ang Dios nagapuyo sa sini nga siyudad; gani indi ini malaglag.
Temprano pa magaabot ang Dios sa pagbulig sa sini nga siyudad.
6 Nagaginual ang mga nasyon; nagatay-og ang mga ginharian.
Sa singgit sang Dios *daw* matunaw *sa kahadlok ang mga tawo sa* kalibutan.
7 Ang GINOO nga Makagagahom kaupod ta.
Ang Dios ni Jacob amo ang aton dalangpan.

8 Dali, tan-awa ang mga binuhatan sang GINOO,
ang makatilingala nga mga butang nga iya ginahimo sa kalibutan.
9 Ginapauntat niya ang mga inaway hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.
Ginapamali niya ang mga pana kag mga bangkaw,
kag ginatutdan ang mga taming.
10 *Nagasiling siya,* "Untata na ninyo ang pag-ilinaway.
Kag kilalaha ninyo ako nga Dios.
Kamo nga mga nasyon sa bilog nga kalibutan magadayaw sa akon."

11 Ang GINOO nga Makagagahom kaupod ta.
Ang Dios ni Jacob amo ang aton dalangpan.

Salmo 47

Ang Dios ang Hari sa Bug-os nga Kalibutan

Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Tanan nga nasyon,
magpalakpak kamo kag maghinugyaw sa Dios tungod sa kalipay.
2 Daw ano ka talahuron ang GINOO, ang Labing Mataas nga Dios.
Gamhanan siya nga hari sa bilog nga kalibutan.
3 Ginapasakop niya sa amon *nga mga Israelinhon* ang mga nasyon.
4 Ginpili niya para sa amon ang duta nga amon panublion,
nga ginpabugal sang iya hinigugma nga si Jacob.*
5 Ang Dios nagapasaka *sa iya trono*
samtang nagahinugyaw ang mga tawo sa kalipay kag nagatunog ang mga budyong.

6 Magkanta kamo sang mga pagdayaw sa Dios.
Magkanta kamo sang mga pagdayaw sa aton hari.
7 Kay ang Dios amo ang hari sang bilog nga kalibutan.
Dayawa ninyo siya paagi sa mga kanta.
8 Nagapungko siya sa iya balaan nga trono nga nagagahom sa mga nasyon.
9 Nagatipon ang mga pangulo sang mga nasyon upod sa katawhan sang Dios ni Abraham.
Kay ang mga pangulo sa kalibutan iya sang Dios.
Dalayawon gid siya.

---

* **Salmo 46:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 7 kag 11. * **Salmo 47:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.

Salmo 48

Zion, ang Siyudad sang Dios

Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora.
1 Gamhanan ang GINOO nga aton Dios,
kag takos gid nga dayawon sa iya siyudad* nga ara sa iya balaan nga bukid.
2 Matahom ang kataason sini
kag nagahatag sang kalipay sa bilog nga kalibutan.
Ining balaan† nga Bukid sang Zion amo
ang siyudad sang Gamhanan nga Hari.
3 Ara ang Dios sa mabakod nga mga parte sang Jerusalem
kag napakita na niya sa mga pumuluyo sini nga siya ang ila dalangpan.

4 Nagtipon ang mga hari sa pagsalakay *sa Jerusalem*,
5 pero pagkakita nila sini, natingala gid sila kag nagpalalagyo sa kahadlok.
6 Nagkurog sila sa kahadlok pareho sa babayi nga nagapasakit.
7 Ginlaglag sila sang Dios‡ pareho sa mga barko sang Tarshish
nga ginwasak sang hangin nga halin sa east.

8 Nabatian namon sadto ang mga ginpanghimo sang Dios
kag karon nakita namon ini sa siyudad sang amon Dios, ang GINOO nga Makagagahom.
Palig-unon niya ini nga siyudad hasta san-o.§

9 O Dios, nagapamalandong kami sa imo gugma sa sulod sang imo templo.
10 Bantog ikaw kag ginadayaw sang mga tawo hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan,
tungod kay madinalag-on ka paagi sa imo gahom.*
11 Nagakalipay ang mga pumuluyo sang Zion† kag ang mga pumuluyo sang iban nga mga banwa sang Juda,
tungod sang imo *matarong nga* paghukom.

12 *Mga Israelinhon*, libuta ninyo ang Zion‡ kag isipa ang mga tore sini.
13 Tan-awa ninyo sing maayo ang mga pader kag ang mabakod nga mga parte sang sini nga siyudad,
para masugiran ninyo ang masunod nga mga henerasyon
14 nga ang Dios nga aton ginaalagad subong amo ang aton Dios hasta san-o.
Siya ang magatuytoy sa aton hasta san-o.§

Salmo 49

Ang Kabuangan sang Pagsalig sa Manggad

Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Magpamati kamo, tanan kamo nga mga katawhan nga nagapuyo diri sa kalibutan,
2 dungganon man ukon kubos, manggaranon man ukon imol.

---

* **Salmo 48:1** *siyudad* nga amo ang Jerusalem † **Salmo 48:2** *balaan:* sa Hebreo, *Zafon.* Ini nga bukid ginakabig sang indi mga Judio nga puluy-an sang mga dios. ‡ **Salmo 48:7** *sang Dios:* sa Hebreo, *mo* § **Salmo 48:8** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. * **Salmo 48:10** *madinalag-on ka paagi sa imo gahom:* ukon, *matarong ang imo paggahom* † **Salmo 48:11** *pumuluyo sang Zion:* sa literal, *Bukid sang Zion.* Ang Zion amo ang tawag kon kaisa sa Jerusalem. ‡ **Salmo 48:12** *libuta ninyo ang Zion:* Siguro ang katuyuan sini amo nga makita nila nga wala maano ang Zion sa pihak nga ginsalakay ini. § **Salmo 48:14** *hasta san-o:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

3 Magahambal ako nga may kaalam kag magahunahuna ako sing mga mapuslanon.
4 Mamati ako sang mga hulubaton
kag ipaathag ko ang ila kahulugan samtang ginatukar ko ang arpa.

5 Wala ako mahadlok kon mag-abot ang katalagman,
kon libutan ako sang malain kag dayaon nga mga tawo
6 nga nagasalig kag nagapabugal sa ila manggad.
7 Ang isa ka tawo indi gid makasarang sa pagbayad sa Dios
para sa kabuhi sang iban ukon para sa iya kabuhi.
8 Tungod kay puwerte kamahal sang kabuhi;
wala gid sing bayad nga makaigo
9 para mabuhi ang tawo hasta san-o kag indi na mapatay.
10 Kay makita sang tanan nga bisan ang mga maalam nagakalamatay,
amo man ang mga buang-buang kag mga balingag.
Kag ibilin lang nila ang ila manggad sa iban.
11 Ang ila lulubngan* amo ang ila mangin balay hasta san-o.
Dira sila magaestar hasta san-o bisan nga may ginapanag-iyahan sila nga mga duta.
12 Bisan nga manggaranon pa ang tawo, mapatay lang siya gihapon pareho sa mga sapat.
13 Amo ini ang dangatan sang mga tawo nga nagasalig sa ila kaugalingon,
kag amo man ang dangatan sang mga nagasunod kag nagapati sa ila ginasiling.†
14 Napat-od na nga mapatay sila pareho sa mga karnero.
Kag ang kamatayon amo ang magatuytoy sa ila sa lulubngan.‡
(Sa adlaw sang pagluwas sang Dios,§ magagahom sa ila ang mga nagakabuhi sing husto.)
Ang ila mga bangkay magakaladunot.
Ang lulubngan amo ang ila mangin elistaran.*
15 Pero ako luwason sang Dios sa gahom sang kamatayon, kay kuhaon niya ako.

16 Indi ka magkatublag† kon ang iban nagamanggaranon,
kon ang manggad sang ila pamilya nagadugang pa gid.
17 Kay indi nila ina madala kon mapatay sila;
ang ila manggad indi nila madala sa lulubngan.
18 Bisan pa sa ila nga pagkabuhi ginakabig nila ang ila kaugalingon nga ginpakamaayo sang Dios,
kag ginadayaw sila sang mga tawo tungod kay mainuswagon sila,
19 isimpon man sila gihapon sa ila mga katigulangan *nga nagkalamatay na*,
didto sa lugar nga indi nila makita ang kasanag.
20 Ang manggaranon nga tawo nga wala sing pag-intiendi *sa kamatuoran*
mapatay pareho sa mga sapat.

Salmo 50

Ang Matuod nga Pagsimba
Ang kanta nga ginsulat ni Asaf.
1 Ang GINOO, nga makagagahom nga Dios,

---

* **Salmo 49:11** *lulubngan:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *hunahuna.* † **Salmo 49:13** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 15. ‡ **Salmo 49:14** *lulubngan:* ukon, *lugar sang mga patay* § **Salmo 49:14** *Sa adlaw sang pagluwas sang Dios:* sa literal, *Sa kaagahon* * **Salmo 49:14** *Ang lulubngan...elistaran:* ukon, *sa lulubngan nga malayo sa ila elistaran* † **Salmo 49:16** *magkatublag:* ukon, *mahisa*

nagahambal kag nagapanawag sa mga tawo sa bisan diin nga parte sang
kalibutan.
2 Nagasilak siya halin sa Zion,* ang siyudad nga wala gid deperensya ang iya katahom.
3 Magaabot ang Dios kag indi siya maghipos lang.
Sa una niya may makahalalit nga kalayo kag sa iya palibot may mabaskog nga
bagyo.
4 Ginatawag niya ang kalangitan kag ang kalibutan
nga magsaksi sa iya nga paghukom sa iya katawhan.
5 *Nagasiling siya,* "Patipuna sa akon ang akon matutom nga katawhan
nga naghimo sing kasugtanan sa akon paagi sa paghalad."
6 Nagapahayag ang kalangitan sang pagkamatarong sang Dios,
kay siya ang nagahukom.†
7 *Nagasiling pa ang Dios,* "Kamo nga akon katawhan, pamatii ninyo ang akon isiling.
Ako ang Dios, nga inyo Dios;
magasaksi ako kontra sa inyo nga mga taga-Israel.
8 Wala ko kamo ginasaway sa inyo mga paghalad,
ukon sa inyo mga halad nga ginasunog nga inyo permi ginahalad.
9 Pero wala ako nagakinahanglan sang inyo turo nga mga baka kag mga kanding,
10 kay akon ang tanan nga sapat:
ang mga sapat sa kagulangan,
ang mga baka sa linibo ka bukid,
11 ang tanan nga pispis sa mga bukid,
kag ang mga sapat sa latagon.
12 Kon gutumon ako indi ko kamo pagpangayuan sang pagkaon,
tungod kay akon ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini.
13 Nagakaon bala ako sang karne sang turo nga baka
ukon nagainom sang dugo sang kanding? *Siyempre wala.*
14 Ang ihalad ninyo sa akon, nga Labing Mataas nga Dios, amo ang pagpasalamat,
kag tumana ninyo ang inyo mga promisa sa akon.
15 Magpanawag kamo sa akon sa tion sang kalisod,
kay luwason ko kamo,
kag dayawon ninyo ako."
16 Pero sa mga malain amo ini ang ginasiling sang Dios,
"Wala kamo sang kinamatarong sa pagmitlang sang akon mga sugo kag kasugtanan.
17 Ginakaugtan ninyo ang akon pagdisiplina;
wala ninyo ginasapak ang akon mga ginahambal.
18 Kon may makita kamo nga makawat nagapakig-abyan kamo sa iya,
kag nagapakig-upod man kamo sa mga nagapanginbabayi kag nagapanginlalaki.
19 Nagahambal kamo sing malain
kag maabtik kamo maghambal sing binutig.
20 Ginapakalain ninyo permi ang inyo mga utod.
21 Sang ginhimo ninyo ini nga mga butang, naghipos lang ako,
kag naghunahuna kamo nga pareho lang ako sa inyo.
Pero sabdungon ko kamo kag ipakita ko sa inyo kon daw ano kamo kalaot.

22 "Pamatii ninyo ini, kamo nga nalipat sa Dios,
kay kon indi, laglagon ko kamo nga wala sing may makaluwas sa inyo.
23 Ang nagahalad sa akon sing pagpasalamat nagapadungog sa akon,

---

* **Salmo 50:2** *Zion:* ukon, *Jerusalem* † **Salmo 50:6** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.

kag ang nagabantay sang iya pagginawi luwason ko.”

Salmo 51

Pangayo Patawad sa Dios

Sa direktor sang mga manugkanta. Ang kanta nga ginsulat ni David pagkatapos nga ginkadtuan siya ni Propeta Natan tungod sang iya pagpanginbabayi kay Batsheba.

1 Kaluoyi ako, O Dios, suno sa imo gugma.
Panasa ang akon mga sala suno sa imo dako nga pagkabalaka sa akon.
2 Hugasi ako sa akon kalautan;
tinlui ako sa akon mga sala.
3 Kay sa tanan nga tion ginahunahuna kag ginaako ko ang akon mga sala.
4 Sa imo lang gid ako nakasala.
Ginhimo ko ang mga butang nga ginakabig mo nga malain.
Gani husto ikaw sa imo mga ginhambal *kontra sa akon*.
Wala ka nagsala sa imo paghukom *sa akon*.
5 Malain ako kag nakasala halin pa sang akon pagkatawo.
6 Ang matinud-anon nga tagipusuon amo ang imo luyag;
tudlui ako nga mangin maalamon.
7 Tinlui ako sa akon mga sala para mangin matinlo ako.
Hugasi ako para mangin maputi gid ako.*
8 Pabatia ako sang kinalipay kag sinadya;
bisan pa ginadugmok mo ang akon mga tul-an kabay pa nga malipay ako liwat.
9 Kuhaa ang akon mga sala;
panasa ang tanan ko nga kalautan.
10 Himua nga matinlo ang akon tagipusuon, O Dios,
kag hatagi liwat ako sing matutom nga espiritu.
11 Indi ako pagtabuga sa imo presensya,
kag indi pagkuhaa ang imo Espiritu Santo sa akon.
12 Ibalik sa akon ang kalipay nga nabatyagan ko sang ginluwas mo ako,
kag hatagi ako sing matinumanon nga espiritu.
13 Dayon tudluan ko ang mga makasasala sang imo mga pamaagi para magbalik sila sa imo.

14 Luwasa ako sa akon sala nga amo ang pagpatay,† O Dios nga akon manluluwas,
kag isugid ko sing mabaskog ang imo nga pagluwas.‡
15 Ginoo, buligi ako nga maghambal *sang mga pagdayaw sa imo,*
kag dayawon ko ikaw.
16 Wala ka naluyag sa mga halad.
Bisan maghalad ako sa imo sang halad nga ginasunog, indi ka malipay.
17 Ang halad nga makapalipay sa imo, O Dios, amo ang kabuhi nga nagapaubos
kag nagahinulsol sa iya mga sala.
Ini nga klase sang halad indi mo pag-isikway.

18 O Dios, pakamaayuha ang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem,
kay malipay ka nga himuon ina.
Patinduga liwat ang mga pader sini.
19 Dayon magakalipay ka sa husto nga mga halad,
lakip na ang mga halad nga ginasunog sing bug-os.

---

* **Salmo 51:7** *Tinlui ako...maputi gid ako:* sa literal, *Tinlui ako sang isopo...maputi pa ako sang sa snow.* † **Salmo 51:14** *Luwasa...pagpatay:* ukon, *Luwasa ako sa kamatayon.* ‡ **Salmo 51:14** *pagluwas:* ukon, *pagkamatarong*

Kag igahalad ang turo nga mga baka sa imo halaran.

Salmo 52

Ang Paghukom kag ang Kaluoy sang Dios

Sa direktor sang mga manugkanta. Ang *maskil** nga ginsulat ni David pagkatapos nga ginkadtuan ni Doeg nga Edomnon si Saul kag ginsugiran nga si David nagkadto sa balay ni Ahimelec.

1 Kamo nga mga gamhanan nga mga tawo,
ngaa nga ginapabugal ninyo ang inyo kalautan?
Indi bala nga ang Dios maayo permi sa inyo?
2 Nagaplano kamo sa paglaglag sa iban.
Ang inyo dila pareho sa matalom nga labaha.
Ang pagpangdaya amo ang inyo ginahimo.
3 Ginahigugma ninyo ang malain imbes ang maayo,
kag ang kabutigan imbes ang kamatuoran.†
4 Kamo nga mga dayaon, luyag ninyo nga pasakitan ang iban paagi sa inyo mga pulong.
5 Sigurado nga laglagon kamo sang Dios hasta san-o.
Dakpon niya kamo kag guyuron paguwa sa inyo mga balay.
Kag bawion niya ang inyo kabuhi.
6 Makita ini sang mga matarong kag matingala sila.
Kadlawan nila kamo kag magasiling sila,
7 "Tan-awa ninyo ang mga tawo nga wala nagasalig sa Dios bilang ila mabakod nga dalangpan.
Sa baylo nagasalig sila sa ila madamo nga manggad
kag naggamhanan pa gid sila paagi sa pagpanglaglag sa iban."

8 Pero ako ya pareho sa kahoy nga olibo nga nagatubo sa templo sang Dios.
Nagasalig ako sa iya gugma hasta san-o.

9 *O Dios*, pasalamatan ko ikaw hasta san-o tungod sang imo ginhimo.
Magasalig ako sa imo kay maayo ka sa imo matutom nga katawhan.‡

Salmo 53

Ang Kalaot sang mga Tawo
(Sal. 14)

Ang *maskil** nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang instrumento nga *mahalat.*

1 Nagasiling ang mga buang-buang sa ila kaugalingon, "Wala sing Dios!"
Malain sila tanan kag makangilil-ad ang ila mga ginahimo.
Wala sing bisan isa nga nagahimo sing maayo.
2 Didto sa langit nagatan-aw ang Dios sa mga tawo sa pag-usisa
kon bala may ara nga nakaintiendi *sang kamatuoran* kag nagadangop sa iya.
3 Ang tanan nagbiya sa Dios kag palareho nga naglain ang ila kabuhi.
Wala gid sing bisan isa nga nagahimo sing maayo.

4 Wala bala nakahibalo ining malain nga mga tawo sang ila ginahimo?

---

* **Salmo 52:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat. † **Salmo 52:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 5. ‡ **Salmo 52:9** *kay maayo...katawhan:* ukon, *kay maayo ikaw. Dayawon ko ikaw sa atubangan sang imo matutom nga katawhan.*

* **Salmo 53:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

Siyempre nakahibalo!
Ginakilkilan gani nila ang akon mga kasimanwa nga daw sa nagalamon lang sila sang pagkaon,
kag wala sila nagapangamuyo sa Dios.
5 Pero magakurog sila sa kahadlok nga wala pa gid nila maagyi sang una,
kay laptahon sang Dios ang ila mga tul-an.
Sila nga mga nagasalakay sa inyo *nga mga Israelinhon* pakahuy-an ninyo
tungod kay ginsikway sila sang Dios.
6 Kuntani magaabot na ang magaluwas sa Israel nga halin sa Zion.
Daw ano ayhan kamalipayon ang mga Israelinhon, ang katawhan sang Dios,
kon ibalik na niya ang ila maayo nga kahimtangan.†

Salmo 54

Ang Dios amo ang Manugbulig

Ang *maskil** nga ginsulat ni David pagkatapos nga ang mga taga-Zif nagkadto kay Saul kag nagsugid nga si David nagapanago sa ila lugar. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
1 O Dios, luwasa ako;
paagi sa imo gahom pamatud-i nga wala ako sing sala.
2 Pamatii ang akon mga pangamuyo,
3 kay ang mga taga-iban nga lugar nagasalakay sa akon para patyon ako.
Mga mapintas sila kag wala nagakilala sa imo.†
4 Pero sigurado ako nga ikaw, O Dios, amo ang nagabulig sa akon.
Ikaw, Ginoo, ang akon salandigan.
5 Kabay pa nga ang kalautan nga ginahimo sang akon mga kaaway magabalik sa ila.
Sa imo katutom, *O Dios,* laglaga sila.

6 GINOO, magahalad ako sa imo sang halad nga kinabubut-on.
Dayawon ko ikaw kay maayo ikaw.
7 Kay hilwayon mo gid ako sa tanan ko nga kalisod,
kag makita ko gid ang pagkapierdi sang akon mga kaaway.

Salmo 55

Pangamuyo sang Tawo nga Ginluiban sang Iya Abyan

Ang *maskil** nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
1 Pamatii ang akon pangamuyo, O Dios;
talupangda ang akon pagpangayo sang bulig.
2 Pamatii kag sabta ako.
Indi ako mapahamtang sa akon mga palaligban.
3 Nabalaka na ako sa mga pagpamahog kag pagpamigos sang akon malain nga mga kaaway.
Kay ginagamo nila ako kag ginadumtan sa ila kaakig.
4 Puwerte ang kubakuba sang akon dughan.
Ginakulbaan ako nga basi mapatay ako.
5 Nagakurog ako sa kahadlok, sa puwerte gid nga kahadlok.

---

† **Salmo 53:6** *ibalik...kahimtangan:* ukon, *pabalikon na niya sila sa ila duta halin sa pagkabihag* * **Salmo 54:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat. † **Salmo 54:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. * **Salmo 55:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

6 Kon may pakpak lang kuntani ako pareho sa pating, malupad ako kag mangita
sing palahuwayan.
7 Malupad ako pakadto sa malayo nga kamingawan kag didto magapuyo.†
8 Magadali-dali ako sa pagpangita sang akon palanaguan
para magpanago sa *kaakig sang akon mga kaaway nga daw sa* mabaskog nga hangin
ukon bagyo.

9 Ginoo, laglaga ang akon mga kaaway;
himua nga indi sila mag-intiendihanay.
Kay nakita ko ang pagpamintas kag pag-ilinaway sa siyudad.
10 Adlaw-gab-i nagakatabo ini bisan diin sa siyudad.‡
Puno sang kalaot kag kagamo ang siyudad.
11 Ang pagpanglaglag bisan diin lang;
kag wala untat ang pagpamigos kag pagpangdaya sa mga karsada.
12 Kon ang kaaway ko ang nagainsulto sa akon mabatas ko ini.
Kon ang kontra ko ang nagapakanubo sa akon malikawan ko siya.
13 Pero ang akon mismo kapareho, kaupod,
kag suod nga abyan *ang nagainsulto sa akon*.
14 Malapit kami anay sa isa kag isa,
kag nagakadto kami sa templo sang Dios kaupod sang madamo nga tawo.

15 Kabay pa nga gulpi lang mapatay ang akon mga kaaway.
Kabay pa nga lamunon sila nga buhi sang lulubngan.
Kay ang kalautan ara sa ila kag sa ila mga puluy-an.

16 *Pero* ako ya nagapangayo sang bulig sa GINOONG Dios
kag ginaluwas niya ako.
17 Aga, udto, kag gab-i nagareklamo ako kag nagaugayong,
kag ginapamatian niya ako.
18 Luwason niya ako nga indi ako maano sa akon pagpakig-away,
bisan madamo ang nagakontra sa akon.
19 Ang Dios nga nagahari hasta san-o magapamati sa akon
kag paubuson niya ang akon mga kaaway.
Ini sila wala sing pagbag-o kag wala nagatahod sa Dios.

20 Ang akon abyan sadto nagkontra sa iya mga abyan;
wala niya gintuman ang iya mga ginpromisa.
21 Malulo kag manami siya maghambal,
pero may pagdumot sa iya tagipusuon,
kag ang iya mga ginahambal makapilas gali pareho sa matalom nga espada.

22 Itugyan sa GINOO ang imo mga palaligban,
kay atipanon niya ikaw.
Indi niya pagpabay-an nga maano ang mga matarong hasta san-o.
23 Pero ang mga manugpatay kag mga dayaon ihaboy niya sa lugar sang mga patay,§ sa
wala pa magtunga-tunga ang ila kabuhi.
Pero ako ya, magasalig sa Dios.*

† **Salmo 55:7** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 19.
‡ **Salmo 55:10** *nagakatabo...siyudad:* sa literal, *nagalibot-libot sila sa mga pader sini*
§ **Salmo 55:23** *sa lugar sang mga patay:* sa literal, *sa madalom gid nga buho*
* **Salmo 55:23** *Dios:* sa Hebreo, *iya*

Salmo 56

Pangamuyo nga may Pagsalig sa Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David pagkatapos nga gindakop siya sang mga Filistinhon sa Gat. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Ang Pating sa mga Terebinto nga sa Malayo nga Lugar."

1 Kaluoyi ako, O Dios,
kay ginasalakay ako sang akon mga kaaway.
Wala untat ang pagpaantos nila sa akon.
2 Sige-sige ang pagsalakay sang akon mga kaaway.
Madamo ang nagakontra sa akon, Labing Mataas nga Dios.*
3 Kon nahadlok ako, magasalig ako sa imo.
4 O Dios, ginadayaw ko ikaw tungod sa imo promisa.
Indi ako mahadlok kay nagasalig ako sa imo.
Indi makahalit ang tawo sa akon.

5 Permi ginatiko sang akon mga kaaway ang akon ginasiling.
Ang ila lang permi nga ginaplano amo ang paghalit sa akon.
6 Nagatipon sila kag nagapanago,
kag ginabantayan nila ang tanan ko nga ginahimo sa tuyo nga patyon nila ako.
7 O Dios, indi sila pagpalikawa sa silot sang ila kalautan.
Sa imo kaakig laglaga ina nga mga katawhan.
8 Nahibaluan mo ang akon pagkatublag.
Ginatandaan mo ang akon mga paghibi.
Indi bala ginlista mo ini sa imo linukot nga kasulatan?
9 Kon magpanawag ako sa imo, O Dios, magapalagyo ang akon mga kaaway.
Ini naeksperiensyahan ko, tungod kay ikaw, O Dios, nagadampig sa akon.
10 GINOONG Dios, ginadayaw ko ikaw tungod sang imo promisa.
11 Indi ako mahadlok kay nagasalig ako sa imo.
Indi makahalit ang tawo sa akon.
12 Tumanon ko, O Dios, ang akon promisa sa imo.
Ihalad ko ang akon halad sang pagpasalamat sa imo.
13 Kay ginluwas mo ako sa kamatayon,
kag wala mo gintugot nga mapierdi ako,
para magkabuhi ako sa imo, O Dios, sa kabuhi nga masanag.

Salmo 57

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David pagkatapos nga nagpalagyo siya kay Saul sa kuweba. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Indi Paglaglaga."

1 O Dios, kaluoyi ako kay sa imo ako nagapangayo sang proteksyon
pareho sa mga buto sang pispis nga nagapanago sa idalom sang mga pakpak sang ila iloy.
Magapangayo ako sang proteksyon sa imo hasta nga matapos ang mga katalagman.
2 Nagapanawag ako sa imo, Labing Mataas nga Dios,
sa imo nga nagatuman sang imo katuyuan sa akon.
3 Halin sa langit, magapadala ka *sang bulig* sa pagluwas sa akon.
Pakahuy-an mo ang mga nagasalakay sa akon.

---

* **Salmo 56:2** *Labing Mataas nga Dios:* ukon, *sa ila nga pagkabugalon*

Ipakita mo ang imo gugma kag katutom *sa akon*.*

4 Ginalibutan ako sang mga kaaway nga pareho sa mga leon nga handa sa paggus-ab.
Ang ila mga ngipon amo ang mga bangkaw kag mga pana.
Ang ila mga dila amo ang matalom nga mga espada.
5 Ipakita, O Dios, ang imo pagkagamhanan sa kalangitan kag sa bilog nga kalibutan.

6 Indi ako mapahamtang kay nagbutang ang akon mga kaaway sang siod sa akon mga alagyan.
Nagkutkot man sila sang buho sa akon alagyan,
pero sila man mismo ang nahulog sa sadto nga buho.
7 O Dios, nagasalig gid ako sa imo.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw.
8 Magabugtaw ako sa kaagahon,
kag ihanda ko ang akon kaugalingon
kag ang akon instrumento nga may mga kuwerdas *sa pagdayaw sa imo*.
9 Ginoo, dayawon ko ikaw sa tunga sang mga katawhan.
Kantahan ko ikaw sa tunga sang mga *taga-iban nga* nasyon.
10 Kay ang imo gugma kag katutom indi gid matakos;
mas mataas pa ini sa kalangitan.
11 Ipakita, O Dios, ang imo pagkagamhanan sa kalangitan kag sa bilog nga kalibutan.

Salmo 58

Malaglag ang mga Malain

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Indi Paglaglaga."
1 Kamo nga mga pangulo, matarong bala ang inyo paghukom sa mga tawo?
2 Indi! Kay ang inyo lang ginahunahuna amo ang paghimo sang malain.
Nagapanghalit kamo sa inyo lugar.

3 Ang mga malain nagapalayo *sa Dios* kag nagabutig halin pa sang ila pagkatawo.
4-5 Dalitan sila pareho sa mga man-og.
Pareho sila sa kobra nga indi magpamati sa tingog sang eksperto nga manug-anta.
6 GINOONG Dios, *kuhaa ang ila ikasarang sa pagpanghalit*
nga daw sa nagabingaw ka sang mga ngipon sang mga leon.
7 Madula kuntani sila pareho sa tubig nga nagakahubas,
kag kon magpana sila, indi kuntani sila makaigo.*
8 Mangin pareho kuntani sila sa taklong
nga *daw sa* nagakatunaw ang iya lawas samtang nagakamang,
ukon pareho sa bata nga natawo nga patay, nga wala nakakita sang kasanag.

9 Laglaga sila, bata man ukon tigulang.
Laglaga sila nga mas madasig pa sa pag-init sang kolon
nga ginadabukan sang tunukon nga mga kahoy-kahoy.†
10 Malipay ang mga matarong kon makita nila nga ginabalusan mo ang mga malain
kag nagaagay ang ila dugo.
11 Dayon magasiling ang mga tawo,

* **Salmo 57:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 6.
* **Salmo 58:7** *kag kon...makaigo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **Salmo 58:9** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

"Matuod gid man nga may padya para sa mga matarong;
kag may Dios nga nagahukom sa *mga tawo sa* kalibutan."

Salmo 59

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios Batok sa mga Malain

Ang kanta nga ginsulat ni David pagkatapos nga nagpadala si Saul sang mga tinawo
nga magbantay sa balay ni David para patyon siya. Sa direktor sang mga manugkanta:
Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Indi Paglaglaga."

1 O Dios, luwasa ako sa akon mga kaaway;
protektari ako sa mga nagakontra sa akon.
2 Luwasa ako sa malain nga mga tawo nga manugpatay.
3 GINOO, tan-awa kon paano sila nagahulat sa pagpatay sa akon
bisan wala ako nakasala sa ila.
4-5 Wala ako sing may nahimo nga sala, pero handa sila sa pagsalakay sa akon.
Sige na, GINOONG Dios nga Makagagahom, Dios sang Israel, talupangda ako kag buligi.
Siluti na ang mga katawhan nga wala nagatuo sa imo.
Indi pagkaluoyi ang malain nga mga traidor.*
6 Nagabalik sila kon gab-i nga nagangurob pareho sa ido samtang nagalibot sa siyudad.
7 Pamatii ang ila ginapanghambal;
makasakit ini pareho sa espada.
Nagasiling pa sila, "Wala sing may makabati sa amon."
8 Pero ginakadlawan mo lang sila, GINOO,
ginasuyaan mo sila tanan nga wala nagatuo sa imo.

9 O Dios, ikaw ang akon kusog;
magahulat ako sa imo kay ikaw ang akon dalangpan,
10 *kag ikaw* ang Dios nga nagahigugma sa akon.
Pangunahan mo ako kag ipakita mo sa akon ang pagkapierdi sang akon mga kaaway.
11 Pero indi sila pagpatya gulpi
para indi malipatan sang akon katawhan *kon paano mo ginasilutan ang imo mga kaaway*.
Ginoo nga amon manugprotektar, patalanga kag laglaga ang akon mga kaaway paagi sa imo gahom.
12 Nagapakasala sila sa ila ginahambal,
gani kabay pa nga masiod sila sa ila pagkabugalon.
Nagapakamalaot sila kag nagabinutig,
13 gani sa imo kaakig, laglaga sila hasta nga magakaladula sila.
Dayon mahibaluan hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan
nga ikaw, O Dios, nagahari sa Israel.

14 Nagabalik ang akon kaaway kon gab-i
nga nagangurob pareho sa ido samtang nagalibot sa siyudad.
15 *Pareho* sila *sang ido nga* nagalibot-libot
sa pagpangita sang pagkaon,
kag nagataghol kon indi mabusog.
16 Pero ako ya magakanta parte sa imo kusog.

---

* **Salmo 59:4-5** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 13.

Kada aga magakanta ako sing malipayon sa pagdayaw sa imo gugma.
Tungod kay ikaw ang akon dalangpan, ang nagaprotektar sa akon sa tion sang kalisod.
17 O Dios, ikaw ang akon kusog;
magakanta ako sang mga pagdayaw sa imo
kay ikaw ang akon dalangpan, ang Dios nga nagahigugma sa akon.

Salmo 60

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David pagkatapos sang iya pagpakig-away kontra sa mga taga-Aram Naharaim kag sa mga taga-Aram Zoba, kag pagkatapos nga nagpuli si Joab halin sa inaway kag nagpamatay sang mga 12,000 ka Edomnon sa kapatagan nga ginatawag Asin. Itudlo ini nga kanta. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Ang Lily para sa Kalig-unan sang Kasugtanan."

1 O Dios, ginsikway mo kami kag ginpapierdi.
Naakig ka sa amon, pero karon talupangda kami.
2 Gintay-og mo kag ginpalitik ang duta *sang Israel*,
pero karon nagapangabay ako sa imo nga kay-uhon mo ini kay daw matiphag na ini.
3 Ginapaantos mo sing puwerte gid kami nga imo katawhan.
Nagadalang-dalang kami; daw pareho lang nga ginhubog mo kami sang bino.
4 Pero ginapaandaman mo man kami nga nagatahod sa imo
para makalikaw kami sa mga pana sang kaaway.*

5 Luwasa kami paagi sa imo gahom.
Sabta ang amon mga pangamuyo para maluwas kami nga imo mga hinigugma.
6 O Dios, nagsiling ka didto sa imo templo,
"Magadaog ako; partidahon ko ang Shekem kag ang Kapatagan sang Sucot *sa akon katawhan*.
7 Akon ang Gilead subong man ang Manase.
Ang Efraim amo ang akon manugdepensa,†
kag ang Juda amo ang akon manugdumala.‡
8 Ang Moab akon suluguon§
kag ang Edom akon ginapanag-iyahan.*
Nagasinggit ako sang kadalag-an kontra sa Filistia."
9 Sin-o ang magadala sa akon sa Edom kag sa siyudad sini nga napalibutan sang mga pader?
10 Indi bala ikaw, O Dios, nga nagsikway sa amon kag wala na nagaupod sa amon mga soldado?
11 Buligi kami kontra sa amon mga kaaway,
kay wala sing pulos ang bulig sang tawo.
12 Magadaog kami paagi sa imo bulig, O Dios,
kay pierdihon mo ang amon mga kaaway.

---

* **Salmo 60:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. † **Salmo 60:7** *manugdepensa:* sa literal, *helmet* ‡ **Salmo 60:7** *manugdumala:* sa literal, *sungkod sang hari* § **Salmo 60:8** *suluguon:* sa literal, *palanghinawan* * **Salmo 60:8** *akon ginapanag-iyahan:* ukon, *akon ulipon.* Sa literal, *ginahabuyan ko sang akon sandalyas.*

Salmo 61

Pangamuyo para sa Proteksyon sang Dios

Ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento
nga may mga kuwerdas.
1 Pamatii ang akon pagpanawag, O Dios,
pamatii ang akon pagpangamuyo.
2 Diri sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan nagapanawag ako sa imo
tungod nga nadulaan ako sang paglaom.
Dal-a ako sa lugar nga wala sing peligro,*
3 kay ikaw amo ang nagaprotektar sa akon;
pareho ka sang tore *nga nagaprotektar sang siyudad* kontra sa mga kaaway.
4 Paestara ako sa imo templo hasta san-o kag protektari ako
pareho sang pagprotektar sang pispis sa iya mga buto sa idalom sang iya mga pakpak.†
5 Kay nabatian mo, O Dios, ang akon mga promisa sa imo
kag ginhatagan mo ako sang mga butang nga ginahatag mo sa mga nagatahod sa imo.
6 Palawiga ang kabuhi sang hari kag paharia siya hasta san-o
paagi sa iya mga kaliwat.
7 Kabay pa nga maghari siya hasta san-o nga ginaupdan mo, O Dios.
Protektari siya sang imo gugma kag katutom.
8 Dayon magakanta ako permi sang mga pagdayaw sa imo
kag tumanon ko permi ang akon promisa sa imo.

Salmo 62

Magsalig sa Proteksyon sang Dios

Ang Kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta nga si Jedutun.
1 Sa Dios lang ako may kapahuwayan;
ang akon kaluwasan nagahalin sa iya.
2 Siya lang ang akon *palalipdan nga* bato kag manluluwas.
Siya ang akon dalangpan, gani indi gid ako matublag.

3 Kamo tanan nga akon mga kaaway,
hasta san-o pa bala ang inyo pagsalakay sa akon para laglagon ako?
Pareho ako sa pader nga daw marumpag ukon sa kudal nga nagahilay.
4 Gusto lang ninyo nga pahalinon ako sa akon mataas nga posisyon.
Nagakalipay kamo sa pagbinutig.
Nagahambal kamo sing maayo sa akon pero sa sulod sang inyo tagipusuon
ginapakamalaot ninyo ako.*

5 Sa Dios lang ako makaangkon sang kapahuwayan kay ginahatagan niya ako sang paglaom.
6 Siya lang ang akon *palalipdan nga* bato kag manluluwas.
Siya ang akon dalangpan, gani indi ako matublag.
7 Ara sa Dios ang akon kaluwasan kag kadungganan.
Siya ang akon mabakod nga *palalipdan nga* bato, ang akon manugprotektar.

---

* **Salmo 61:2** *sa lugar nga wala sing peligro:* sa literal, *sa bato nga mas mataas pa sa akon* † **Salmo 61:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. * **Salmo 62:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 8.

8 Kamo nga mga katawhan *sang Dios*,
magsalig kamo sa iya sa tanan nga tion!
Isugid sa iya ang tanan ninyo nga palaligban
kay siya ang nagaprotektar sa aton.
9 Ang mga tawo, dungganon man ukon kubos, indi masaligan.
Palareho lang sila nga wala sing pulos; mamag-an pa sila sa hangin.
10 Indi kamo magsalig sa pagpanguwarta.
Indi kamo maglaom nga may makuha kamo paagi sa pagpangawat.
Bisan magdugang pa ang inyo manggad, indi ini pagsaligi.
11 Indi lang kaisa nga nabatian ko nga nagsiling ang Dios nga sa iya ang gahom
12 kag ang gugma. Sigurado nga magabalos ang Ginoo sa mga tawo suno sa ila mga binuhatan.

Salmo 63

Paghandom sa Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David sang didto siya sa kamingawan sang Juda.
1 O Dios, ikaw ang akon Dios.
Ginapangita ko gid ikaw.
Nauhaw ang akon bilog nga kabuhi sa imo,
pareho nga nauhaw ako samtang ara ako sa mamala nga duta nga wala gid sing tubig.
2 Nakita ko gid ang imo pagkagamhanan kag pagkahalangdon sa imo templo.
3 Dayawon ko ikaw tungod kay ang imo gugma mas bilidhon pa sang sa kabuhi.
4 Pasalamatan ko ikaw samtang nagakabuhi ako.
Bayawon ko ang akon mga kamot *sa pagpangamuyo* sa imo.*
5 Mangin kontento ako pareho sa tawo nga busog gid sa punsyon.
Kag magadayaw ako sa imo nga nagahugyaw sa kalipay.†
6 Samtang nagahigda ako ginadumdom ko ikaw.
Sa bilog nga gab-i nagapamalandong ako sa imo,
7 kay ikaw ang nagabulig sa akon.
Magahugyaw ako sa kalipay‡ samtang ginaprotektaran mo ako
pareho sang pagprotektar sang pispis sa iya mga buto sa idalom sang iya mga pakpak.
8 Nagapalapit ako sa imo,
kag ginauyatan mo ako para indi ako maano.

9 Ang mga nagatinguha sa pagpatay sa akon magakadto sa lugar sang mga patay.
10 Magakalamatay sila sa inaway,
kag ang ila mga bangkay kaunon sang talunon nga mga ido.§

11 Magakalipay ang hari tungod sa ginhimo sang Dios sa iya.
Magakalipay man ang tanan nga nagapromisa sa ngalan sang Dios.
Pero pahipuson sang Dios ang mga baba sang mga butigon.

Salmo 64

Silot sa mga Malain

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 O Dios, pamatii ang akon reklamo.

---

* **Salmo 63:4** *sa imo:* sa literal, *sa imo ngalan* † **Salmo 63:5** *nagahugyaw sa kalipay:* ukon, *nagakanta sing malipayon* ‡ **Salmo 63:7** *Magahugyaw ako sa kalipay:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 5. § **Salmo 63:10** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

Tipigi ang akon kabuhi sa pagpamahog sang akon mga kaaway.
2 Protektari ako sa malain nga plano sang sinang grupo sang mga malain.
3 Masakit sila kon maghambal, daw pareho ini sa espada kag pana.
4 Maabtik sila maghambal sing masakit sa mga tawo nga wala sing kasawayan,
kag wala sila nahadlok maghambal sini.
5 Nagahangkatanay sila nga himuon nila ang ila malain nga mga plano.
Kag ginaplanohan nila kon diin nila ibutang ang ila mga siod.
Nagasiling sila, "Wala sing may makakita sini."
6 Nagaplano sila sing malain
kag nagasiling sila, "Maayo gid ang aton plano!"
Indi gid matungkad ang hunahuna kag tagipusuon sang tawo!
7 Pero panaon sila sang Dios,
kag sa hinali lang mapilasan sila.
8 Pagalaglagon sila sang Dios tungod sang ila mga ginapanghambal.
Ang tanan nga makakita sa ila magalungo-lungo *sa pagyaguta sa ila*.
9 Dayon mahadlok ang tanan nga tawo.
Pamalandungan nila ang mga ginhimo sang Dios.
Kag isugid nila ini.

10 Magakalipay kag magadayaw sa GINOO ang tanan nga matarong tungod sa ginhimo niya.
Kag magapangayo sila sang proteksyon sa iya.

Salmo 65

Ginasabat sang Dios ang Pangamuyo
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 O Dios, dapat ka namon dayawon sa Zion!
Kag tumanon namon ang amon promisa sa imo.
2 Ang tanan nga tawo magapalapit sa imo kay ginasabat mo ang mga pangamuyo.
3 Kon parte sa amon mga sala, bisan madamo ini, ginapatawad mo gihapon.
4 Bulahan ang tawo nga imo ginpili kag gin-imbitar nga magpuyo sa imo templo.
Maayawan kami sang maayo nga mga butang sa imo balay nga amo ang imo balaan nga templo.
5 O Dios nga amon manluluwas,
ginasabat mo kami paagi sa makatilingala nga pagluwas mo sa amon.
Ikaw ang paglaom sang tanan nga tawo,
bisan ang sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan kag sa pinakamalayo nga dagat.*
6 Gamhanan ka kag ginpahamtang mo ang mga bukid paagi sa imo gahom.
7 Ginapalinong mo ang huganas sang mga balod sa dagat kag ang girinual sang mga katawhan.
8 Nahadlok sa imo ang mga tawo bisan pa atong nagaestar sa malayo nga lugar
tungod sang imo mga milagro.
Ang imo hinimuan makapahugyaw sa mga tawo sa bilog nga kalibutan tungod sa kalipay.
9 Ginaatipan mo ang duta kag ginapadal-an sang ulan;
ginhimo mo ini nga mapinatubason.
Ang imo mga sapa, O Dios, wala nagakahubas,
kag ginahatagan mo sang patubas ang mga tawo.

* **Salmo 65:5** *dagat:* ukon, *mga dagat*

Ginapreparar mo ang duta nga maghatag sang patubas.
10 Ginapaulanan mo sing maayo ang naarado nga duta hasta nga maghumok ini,
kag ginapakamaayo mo ang mga tanom nga nagatubo.
11 Ginapabugana mo ang mga patubas sa tion sang tig-alani.
Ang bisan diin nga lugar nga agyan mo makaangkon sang kabuganaan.
12 Ang mga palahalban sa kamingawan bugana sang hilamon;
ang mga bukid daw sa mga tawo nga nagakalipay.
13 Ang mga palahalban puno sang mga kasapatan;†
ang mga kapatagan natabunan sang mga uhay.
Ini nga mga lugar *daw sa mga tawo nga* nagahinugyaw kag nagakanta sa kalipay.

Salmo 66

Pagdayaw kag Pagpasalamat

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 *Kamo nga mga katawhan sa* bilog nga kalibutan,
maghinugyaw kamo sa Dios sa kalipay.
2 Magkanta kamo sang mga pagdayaw sa iya.
Padunggi ninyo siya paagi sa inyo mga pagdayaw.
3 Hambali ninyo siya, "O Dios, daw ano ka makatilingala ang imo mga binuhatan.
Tungod sa imo dako nga gahom, ang imo mga kaaway nagaluhod sa imo sa kahadlok.
4 Ang *tanan nga katawhan sa* bilog nga kalibutan magasimba sa imo.
Magakanta sila sang mga pagdayaw sa imo."*

5 Dali kamo, kag tan-awa ninyo ang makatilingala nga mga ginhimo sang Dios sa mga tawo.
6 Ginpamala niya ang dagat;
kag gintabok sang aton mga katigulangan ang suba nga nagalakat lang.
Sa sadtong ginhimo sang Dios magkalipay kita.
7 Nagahari siya hasta san-o paagi sa iya gahom,
kag ginapanilagan niya ang mga nasyon.
Dapat ang mga nagarebelde sa Dios indi magpabugal sang ila kaugalingon.
8 Mga katawhan, dayawa ninyo ang Dios!
Ipabati ang inyo pagdayaw sa iya.
9 Ginatipigan niya ang aton kabuhi;
kag wala siya magtugot nga malaglag kita.

10 Sa pagkamatuod, gintilawan mo kami, O Dios;
gintinluan mo kami pareho sa pilak nga ginpapuraw sa kalayo.
11 Ginpasiod mo kami kag ginpapas-an sang mabug-at nga mga karga.
12 Ginpatapakan mo kami sa amon mga kaaway;
daw sa nag-antos kami sa kalayo ukon baha.
Pero karon ginbutang mo kami sa maayo nga kahimtangan.
13 Magahalad ako sa imo templo sang mga halad nga ginasunog.
Tumanon ko ang akon mga promisa sa imo
14 nga ginsiling ko sang ara ako sa kalisod.
15 Magahalad ako sa imo
sang matambok nga mga sapat bilang halad nga ginasunog,

---

† **Salmo 65:13** *puno sang mga kasapatan:* ukon, *madabong sang hilamon*

* **Salmo 66:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 7 kag 15.

pareho sang karnero, turo nga baka, kag kanding.

16 Dali kamo kag pamati, tanan kamo nga nagatahod sa Dios,
kay sugiran ko kamo kon ano ang iya ginhimo sa akon.
17 Nagpangayo ako sang bulig sa iya kag gindayaw ko siya.
18 Kon ginpabay-an ko lang ang akon mga sala wala kuntani nagpamati ang Ginoo sa akon.
19 Pero nagpamati gid ang Dios sa akon;
ginpamatian niya ang akon pangamuyo.
20 Dalayawon ang Dios, kay wala niya pagsikwaya ang akon pangamuyo,
kag ginahigugma gid niya ako.

Salmo 67

Kanta sa Pagpasalamat
Isa ka ambahanon. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
1 O Dios, kaluoyi kag pakamaayuha kami.
Ipakita sa amon ang imo kaayo*
2 para mahibaluan sang tanan nga nasyon sa kalibutan ang imo pamaagi kag kaluwasan.
3 Kabay pa nga dayawon ka sang tanan nga katawhan, O Dios.

4 Kabay pa nga magsinadya kag magkinanta sa kalipay ang tanan nga katawhan sa kalibutan
tungod kay matarong ang imo paghukom sa ila kag ginatuytuyan mo sila.
5 Kabay pa nga dayawon ka sang tanan nga katawhan, O Dios.

6-7 Kabay pa nga magapatubas ang duta.
Kabay pa nga pakamaayuhon kita sang aton Dios.
Kag kabay pa nga ang tanan nga katawhan
hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan magatahod sa iya.

Salmo 68

Kanta Parte sa Kadalag-an
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Sige na, O Dios, laptaha ang imo mga kaaway;
kabay pa nga magpalalagyo sila.
2 Tabuga sila pareho sa aso nga ginapalid sang hangin.
Laglaga sila nga mga malain sa imo presensya,
pareho sa kandila nga nagakatunaw sa kalayo.
3 Pero ang mga matarong magahinugyaw sa kalipay sa imo presensya.

4 Kantahi ninyo ang Dios;
kantahi ninyo siya sang mga pagdayaw.
Dayawa ninyo siya* nga nagasakay sa panganod.
Ang iya ngalan amo ang GINOO;
magkalipay kamo sa iya presensya.
5 Ang Dios, nga nagapuyo sa iya balaan nga templo, nagaatipan sa mga ilo

* **Salmo 67:1** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 4.
* **Salmo 68:4** *Dayawa ninyo siya:* ukon, *ipreparar ninyo ang pagaagyan niya*

kag nagaprotektar sa mga balo nga babayi.
6 Ginahatagan niya sang pamilya ang mga nagaisahanon
kag ginahilway niya sing malipayon ang mga ginbihag.
Pero ang mga rebelde magaestar sa mamala kag mainit nga duta.

7 O Dios, sang ginpangunahan mo ang imo katawhan sa pagpanglakaton sa kamingawan,†
8 nagtay-og ang duta kag nag-ulan
tungod nga nag-abot ka, O Dios sang Israel, ikaw nga nagpahayag sa Sinai.
9 Nagpadala ka sang bugana nga ulan
kag naulanan ang mamala nga duta nga ginhatag mo sa imo katawhan.
10 Dira sila nag-estar, kag sa imo kaayo ginhatagan mo ang mga imol sang ila mga kinahanglanon.

11 Nagpadala ka, Ginoo, sang mensahi,
kag ginpamalita ini sang madamo nga babayi:
12 "Nagpalalagyo ang mga hari kag ang ila mga soldado,
kag ang ila mga pagkabutang ginpartida sang mga babayi *sang Israel*.
13 Bisan ang mga nagpabilin sa toril sang mga karnero
ginpartihan sang mga *imahen sang* pating
nga ang mga pakpak nahaklapan sang pilak
kag ang punta sang pakpak nahaklapan sang puro nga bulawan."‡
14 Sang ginpalapta sang Dios nga Makagagahom ang mga hari,
daw sa ginpaulanan niya sang snow ang *Bukid sang* Zalmon.

15 Pagkatahom sang bukid sang Bashan; madamo ini sang mga bungtod.
16 Ngaa nahisa ini sa bukid nga ginpili sang Dios nga iya pagapuy-an hasta san-o?

17 Nag-abot ang GINOONG Dios sa iya templo
halin sa Sinai kaupod ang iya linibo ka karwahe.
18 Pagsaka niya sa mataas nga lugar§ madamo nga bihag ang iya gindala
kag nagbaton siya sang mga regalo halin sa mga tawo, bisan sa rebelde nga mga tawo.
Kag didto magapuyo ang GINOONG Dios.*

19 Dalayawon ang Ginoo, ang Dios nga aton manluluwas,
kay adlaw-adlaw ginabuligan niya kita sa aton mga problema.
20 Ang aton Dios, Dios nga nagaluwas.
Siya ang Ginoong DIOS nga nagaluwas sa aton sa kamatayon.
21 Sigurado gid nga dugmukon sang Dios ang ulo sang iya mga kaaway
nga nagapadayon sa pagpakasala.

22 Nagsiling ang Ginoo, "Pabalikon ko ang akon mga kaaway halin sa Bashan;
pabalikon ko sila halin sa kadadalman sang dagat,
23 para *pamatyon sila kag* tasak-tasakon ninyo ang ila dugo
kag ang inyo mga ido makapaayaw sa pagdilap sang ila dugo."

---

† **Salmo 68:7** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 19 kag 32. ‡ **Salmo 68:13** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. § **Salmo 68:18** *mataas nga lugar:* ukon, *langit* * **Salmo 68:18** *kag nagbaton...Dios:* sa Syriac, *naghatag siya sang mga regalo sa mga tawo; pero ang mga rebelde nga mga tawo indi magapuyo sa presensya sang Dios.*

24 O Dios kag Hari ko, nakita sang tanan ang imo parada sang pagdaog pakadto sa imo
templo.
25 Ara sa una ang mga manugkanta kag sa ulihi ang mga musikero;
sa tunga nila† amo ang mga dalaga nga nagapatunog sang ila mga tamborin.
26 *Nagasinggit sila,* "Dayawa ninyo ang Dios sa inyo mga pagtililipon!
Dayawa ninyo ang GINOO, kamo nga mga kaliwat ni Israel!"
27 Nagauna ang gamay nga tribo ni Benjamin,
sunod amo ang mga pangulo sang Juda upod sang ila grupo,
kag sunod amo ang mga pangulo sang Zebulun kag Naftali.

28 O Dios, ipakita ang imo gahom‡ pareho sang ginhimo mo sang una sa amon.
29 Tungod sang imo templo sa Jerusalem magadala ang mga hari sang mga regalo sa
imo.
30 Sabdunga inang nasyon§ nga pareho sa mabangis nga sapat sa matag-as nga mga
hilamon.
Sabdunga man ang mga katawhan nga pareho sa turo nga mga baka nga kaupod
sang bataon nga mga baka
hasta nga magsurender sila kag maghalad sang ila mga pilak sa imo.
Laptaha ang mga katawhan nga nalipay sa inaway.
31 Magapasakop ang mga taga-Egypt sa imo.
Ang mga taga-Ethiopia* magadali-dali hatag sang ila mga regalo sa imo.

32 Magkanta kamo sa Dios, kamo nga mga *pumuluyo sang* mga ginharian sa kalibutan.
Magkanta kamo sang pagdayaw sa Ginoo
33 nga nagasakay sa kalangitan nga ara na sadto pa.
Pamatii ninyo ang iya nagadaguob nga tingog.
34 Isugid ninyo ang pagkagamhanan sang Dios nga nagahari sa Israel.
Ang kalangitan nagapakita sang iya pagkagamhanan.
35 Makatilingala ang Dios sang Israel samtang nagapaguwa siya sa iya balaan nga
puluy-an.
Ginahatagan niya sang gahom kag kusog ang iya katawhan.
Dalayawon ang Dios!

Salmo 69

Pangamuyo sang Tawo nga Ginahingabot

Ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Mga Lily."
1 Luwasa ako, O Dios, kay pareho ako sa tawo nga daw malumos na.
2 Daw sa nagasalop ako sa madalom nga lutak kag wala ako sing may matungtungan.
Daw ara ako sa madalom nga tubig kag ginatabunan sang mga balod.
3 Nakapoy na ako sa pagpangayo sang bulig kag masakit na ang akon tutunlan.
Nagapalangdulom na ang akon panulok sa pagpaabot sang imo bulig, O Dios ko.

4 Madamo ang nagakontra kag luyag magpatay sa akon nga wala sing kabangdanan.
Mas madamo pa sila sa akon buhok.
Ginapilit nila ako sa pag-uli sang mga butang nga wala ko ginkawat.
5 Nahibaluan mo, O Dios, ang akon mga kabuangan;

† **Salmo 68:25** *sa tunga nila:* ukon, *sa palibot sang mga musikero* ‡ **Salmo 68:28** *O Dios...gahom:* Amo ini sa Septuagint, sa Syriac, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *Ginhatagan kamo sing kusoggahom sang inyo nga Dios.* § **Salmo 68:30** *nasyon:* posible amo ang Egypt * **Salmo 68:31** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

ang akon mga sala wala matago sa imo.
6 O Ginoong DIOS nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
kabay pa nga indi mahuy-an ang mga nagasalig kag nagadangop sa imo tungod sa akon.
7 Kay tungod sa imo ginainsulto kag ginapakahuy-an ako.
8 Pareho ako sang pangayaw sa akon mga kadugo;
daw estranghero ako sa akon mga utod.
9 Tungod sang akon pagpakamahal sa imo balay,* ginalaglag† ako.
Ang mga insulto sang mga tawo sa imo ginbatyag ko.
10 Kon nagahibi ako kag nagapuasa, ginapakahuy-an nila ako.
11 Kon nagasuksok ako sang sako *sa pagpakita nga nagapangasubo ako*,
ginayaguta nila ako.
12 Ginalibak ako sang mga tawo nga nagapulungko sa puwertahan *sang siyudad*,
kag ang mga hubog nagakumpuso sang mga pangyaguta nga mga kanta parte sa akon.
13 Pero nagapangamuyo ako sa imo, GINOO.
Sa tion nga kaluoyan mo ako, sabta ang akon pangamuyo suno sa imo dako nga gugma sa akon.
Tungod nga matutom ka sa pagluwas,
14 buligi ako nga indi ako magsalop sa lutak.
Luwasa ako sa mga nagakontra sa akon *nga daw sa ginaluwas mo ako* sa madalom nga tubig.
15 Indi pagtuguti nga tabunan ako sang mga balod ukon mapatay ako.
16 Sabta ako, GINOO, tungod sang imo kaayo kag gugma sa akon.
Talupangda ako suno sa imo dako nga kaluoy sa akon.
17 Indi ka magpanago sa akon nga imo alagad.
Sabta ako gilayon kay ara ako sa kalisod.
18 Palapit ka sa akon kag luwasa ako sa akon mga kaaway.
19 Nakahibalo ka mismo kon daw ano ang pagpakahuya kag pagpang-insulto nila sa akon.
Nakita mo ang tanan ko nga mga kaaway.
20 Nasakitan ako sang ila pagpakahuya sa akon
kag naglain ang akon buot.
Nagpaabot ako nga kaluoyan, pero wala gid sing may naluoy sa akon.
Nagpaabot ako nga lipayon, pero wala gid sing may naglipay sa akon.
21 Ginbutangan nila sang hilo ang akon pagkaon,
kag sang gin-uhaw ako ginhatagan nila ako sang langgaw.
22 Kabay pa nga ang ila mga punsyon magadala sang kalaglagan sa ila kag sa ila mga bisita.
23 Kabay pa nga mabulag sila kag magkurog‡ permi.
24 Ipakita ang imo kaakig sa ila, *GINOO*.
Dakpa sila sa imo kaugot.
25 Kabay pa nga pabay-an na lang ang ila mga ginaestaran,
kag wala na sing may mag-estar sa ila mga tolda.
26 Kay ginahingabot nila ang mga tawo nga imo ginasilutan,
kag ginakutsokutso nila ang ila pag-antos.
27 Idugang pa gid ina sa ila mga sala kag indi sila pagluwasa.
28 Panasa ang ila mga ngalan sa libro sang mga buhi;§

---

* **Salmo 69:9** *balay:* buot silingon, *templo* † **Salmo 69:9** *ginalaglag:* ukon, *malaglag* ‡ **Salmo 69:23** *magkurog:* Amo ini sa Hebreo. Sa Septuagint, *magbuluktot.* § **Salmo 69:28** *sang mga buhi:* ukon, *sang mga may kabuhi nga wala sing katapusan*

indi sila paglistaha upod sa mga matarong.
29 Nasakitan ako kag nagaantos,
gani protektari ako, O Dios, paagi sa pagluwas sa akon.

30 Dayawon ko ang Dios paagi sa kanta.
Padunggan ko siya nga may pagpasalamat.
31 Mas makapalipay ini sa GINOO sang sa mga halad nga baka.
32 Kon makita ini sang mga kubos, malipay sila;
ang mga nagadangop sa Dios magabakod.
33 Ginapamatian sang GINOO ang mga kubos
kag wala niya ginakalimtan ang iya katawhan nga ginbihag.

34 Dayawa ninyo ang Dios, tanan kamo nga ara sa kalangitan, sa kalibutan, kag sa kadagatan.
35 Kay luwason sang Dios ang Zion,*
kag patindugon niya liwat ang mga banwa sang Juda.
Kag magaestar dira ang iya katawhan kag magapanag-iya sang sina nga duta.
36 Ang mga kaliwat sang iya mga alagad amo ang magapanubli sang sina nga duta;
ang mga nagahigugma sa iya magaestar dira.

Salmo 70

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
(Sal. 40:13-17)

Ang kanta nga ginsulat ni David nga ginakanta sa tion sang paghalad sang halad nga bilang pagdumdom sa GINOO. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 GINOONG Dios, luwasa ako kag buligi gilayon.
2 Kabay pa nga ang nagatinguha sa pagpatay sa akon mahuy-an kag magasalasala.
Kabay pa nga ang tanan nga nagahandom sang akon kalaglagan magapalalagyo sa kahuya.
3 Kabay pa nga ang mga nagayaguta *sa akon* magaatras tungod nga nahuy-an sila.
4 Pero kabay pa nga ang tanan nga nagadangop sa imo magkalipay gid tungod sa imo.
Kabay pa nga ang mga naluyag sa kaluwasan nga halin sa imo magsiling permi, "Dalayawon ang Dios!"
5 Kon parte sa akon, kubos kag imol ako.
Palapit ka gilayon sa akon, O Dios!
Ikaw ang akon manugbulig kag manughilway.
GINOO, buligi ako gilayon.

Salmo 71

Isugid ang mga Ginhimo sang Dios Hasta San-o

1 GINOO, sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
Indi pag-itugot nga mahuy-an ako.
2 Buligi ako kag luwasa tungod kay matarong ka.
Pamatii ako kag luwasa.
3 Protektari ako kay pareho ka sa palalipdan nga bato;
sa imo ako permi magadangop.
Magsugo ka nga luwason ako, kay ikaw ang akon *palalipdan nga* bato
kag mabakod nga palanaguan.
4 O Dios ko, luwasa ako sa kamot sang malain kag mapintas nga mga tawo.

---

* **Salmo 69:35** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

5 Kay ikaw ang akon paglaom, O Ginoong DIOS.
Halin sang bata pa ako, nagasalig na ako sa imo.
6 Halin sang akon pagkatawo nagasalig ako sa imo kag ginaprotektaran mo ako.*
Dayawon ko ikaw hasta san-o.
7 Nangin halimbawa ang akon kabuhi sa madamo,
tungod kay ikaw ang akon mabakod nga manugprotektar.
8 Dayawon ko permi ang imo pagkagamhanan.
9 Indi ako pagsikwaya kon tigulang na ako.
Indi ako pagpabay-i kon maluya na ako.
10 Kay ang akon mga kaaway nagatipon kag nagaestoryahanay parte sa akon;
gusto nila ako nga patyon.
11 Nagasiling sila, "Ginpabay-an na siya sang Dios,
gani lagson ta siya kag dakpon
kay wala sing may magbulig sa iya."
12 O Dios ko, indi ka magpalayo sa akon;
buligi ako gilayon.
13 Kabay pa nga ang mga nagaakusar sa akon mahuy-an kag malaglag.
Kabay pa nga ang gusto maghalit sa akon, mahuy-an kag yagutaon.
14 Pero ako ya, O Dios, magalaom permi sa imo,
kag dugangan ko pa gid ang pagdayaw sa imo.
15 Isugid ko permi ang imo matarong nga ginahimo
nga amo ang pagluwas *sa imo katawhan*,
bisan indi ko ini matungkad.
16 Magakadto ako *sa imo templo*, Ginoong DIOS, *kag magdayaw sa imo*
tungod sang imo gamhanan nga mga ginhimo.
Isugid ko ang imo lamang pagkamatarong.

17 O Dios, halin sang bata pa ako,
gintudluan mo na ako parte sang imo makatilingala nga mga binuhatan,
kag hasta subong ginasugid ko ini.
18 Kag bisan tigulang na ako kag ubanon, indi ako pagpabay-i, O Dios,
samtang ginasugid ko ang imo gahom kag kusog sa masunod nga henerasyon.
19 Ang imo pagkamatarong, O Dios, indi matungkad.
Makatilingala ang imo mga ginhimo;
wala gid sing may pareho sa imo.
20 Bisan ginapaeksperiensya mo ako sang madamo nga pag-antos,
hatagan mo ako liwat sang bag-o nga kabuhi;
daw pareho ako sa patay nga buhion mo liwat.
21 Himuon mo ako nga labi pa ka dungganon,
kag lipayon mo ako liwat.
22 O Dios ko, tungod sang imo katutom dayawon ko ikaw paagi sa pagtukar sang arpa.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw nga ginatukaran sang arpa,
O Balaan *nga Dios* sang Israel.
23 Magahugyaw ako sa kalipay samtang nagakanta ako sang mga pagdayaw sa imo
tungod kay ginluwas mo ako.
24 Isugid ko permi ang imo pagkamatarong,
kay ang mga gusto maghalit sa akon nahuy-an kag nagsalasala.

---

* **Salmo 71:6** *ginaprotektaran mo ako:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo indi klaro.

Salmo 72

Pangamuyo para sa Hari
Ginsulat ni Solomon.
1 O Dios, tudlui ang hari sang imo matarong nga paghukom,*
2 para hukman niya sing matarong ang imo katawhan, labi na ang mga kubos.
3 Kabay pa nga ang mga bukid maghatag sang pagpakamaayo sa imo katawhan
tungod nga nagakabuhi ang hari sing matarong.
4 Kabay pa nga depensahan kag buligan niya ang mga kubos,
kag pierdihon niya ang mga nagadaogdaog sa ila.

5 Kabay pa nga magpadayon ang iya paghari† hasta san-o *paagi sa iya mga kaliwat*,
samtang may adlaw kag may bulan pa.
6 Kabay pa nga mangin pareho siya sa ulan nga nagahatag sang tubig sa duta.
7 Sa tion sang iya paghari, kabay pa nga mangibabaw ang pagkamatarong‡
kag mangin maayo ang kahimtangan sang mga tawo hasta san-o.
8 Kabay pa nga maghari siya halin sa isa ka dagat hasta sa isa pa gid ka dagat,§
kag halin sa Suba *sang Euphrates* hasta sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan.*
9 Kabay pa nga ang iya mga kaaway nga nagaestar sa kamingawan magapasakop sa
iya.
10 Kabay pa nga ang mga hari sang Tarshish, sang mga isla, sang Sheba,
kag sang Seba magahatag sa iya sang mga regalo
sa pagpakita nga nagapasakop sila sa iya.
11 Kabay pa nga ang tanan nga hari magapasakop sa iya
kag ang tanan nga nasyon magaalagad sa iya.
12 Kay ginabuligan niya ang mga pinabay-an nga mga kubos, nga nagapangayo sang
bulig sa iya.
13 Naluoy siya sa mga kubos kag mga imol,
kag ginabuligan niya sila.
14 Ginaluwas niya sila sa mga nagapamigos kag sa mga nagapamintas,
kay ang ila mga kabuhi bilidhon sa iya.

15 Kabay pa nga magkabuhi siya sing malawig.
Kabay pa nga hatagan siya sang bulawan halin sa Sheba.
Kabay pa nga pangamuyuan siya permi nga pakamaayuhon siya sang Dios.
16 Kabay pa nga magdamo ang mga patubas sa duta bisan sa putokputokan sang mga
bukid,
pareho sang mga patubas sa Lebanon.
Kabay pa nga magdamo ang mga pumuluyo sang mga banwa,
pareho sang mga hilamon sa mga latagon.
17 Kabay pa nga indi malimtan ang ngalan sang hari hasta san-o, samtang may adlaw
pa.
Kabay pa nga paagi sa iya, pakamaayuhon ang tanan nga nasyon,
kag ang mga nasyon magatawag sa iya nga bulahan.
18 Dalayawon ang GINOONG Dios, ang Dios sang Israel,
nga amo lang gid ang nagahimo sang sinang makatilingala nga mga butang.

---

* **Salmo 72:1** *matarong nga paghukom:* ukon, *paghukom kag pagkamatarong* † **Salmo 72:5** *magpadayon ang iya paghari:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *tahuron nila.* ‡ **Salmo 72:7** *mangibabaw ang pagkamatarong:* ukon, *mag-uswag ang mga matarong* § **Salmo 72:8** *halin...dagat:* siguro ang buot silingon, *halin sa Patay nga Dagat hasta sa Dagat sang Mediteraneo* * **Salmo 72:8** *kalibutan:* ukon, *duta sang Israel*

19 Dalayawon ang iya pagkagamhanan hasta san-o.
Kabay pa nga makita sang mga tawo sa bilog nga kalibutan ang iya
pagkagamhanan.
Amen! Amen!

20 Amo ini ang katapusan sang mga pangamuyo ni David nga anak ni Jesse.

IKATLO NGA LIBRO

73

Sal. 73-89

Ang Matarong nga Paghukom sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf.
1 Maayo gid ang Dios sa Israel,
labi na gid sa mga matinlo ang tagipusuon.
2 Pero ako, diutayan lang madulaan sang pagtuo,
3 kay nahisa ako sa bugalon kag malain nga mga tawo sang makita ko nga
nagauswag sila.
4 Maayo ang ila lawas kag indi masakit ang ila kamatayon.
5 Wala sila nagaantos kag wala sila sing mga kalisod pareho sa iban nga mga tawo.
6 Gani ginapakita-kita nila ang ila pagkabugalon kag pagpamintas.*
7 Ang ila mga tagipusuon puno sang kalautan,†
kag ang ila lang permi nga ginahunahuna amo ang paghimo sang malain.
8 Ginayaguta nila kag ginahambalan sang malain ang iban.
Sa ila nga pagkabugalon nagapamahog sila sa pagpamigos sa iban.
9 Nagahambal sila sang malain sa Dios sa langit kag sa mga tawo sa kalibutan.
10 Bisan ang katawhan sang Dios nagasunod sa ila,
kag nagabaton lang sa ila ginahambal.‡
11 Nagasiling sila, “Paano makahibalo ang Dios?
Wala sing inalung-ong ang Labing Mataas nga Dios.”

12 Amo ina ang mga malain, wala sing palaligban kag nagamanggaranon pa gid.
13 Gani wala bala sing pulos ang pagkabuhi ko nga matinlo kag wala sing sala?
14 Kay permi mo ako ginapaantos, O Dios;
halos kada aga ginasilutan mo ako.
15 Kon ginyaguta ko man ikaw pareho sang ginhambal sang mga malain,
mahimo nga ginluiban ko ang imo katawhan.
16 Karon gintinguhaan ko gid nga intiendihon ini nga mga butang
pero binudlayan ako,
17 hasta nga nagkadto ako sa imo templo,
kag dayon naintiendihan ko kon ano ang matabo sa mga malain.
18 Matuod gid man nga ginabutang mo sila sa indi sigurado nga kahimtangan,
kag laglagon mo sila.
19 Gulpi lang sila nga malaglag;
magakalamatay sila tanan sa ila makahaladlok nga dangatan.
20 Pareho sila sa damgo nga pagkaaga wala na.
Indi na sila madumduman pa kon silutan mo na sila, O Ginoo.

---

* **Salmo 73:6** *ginapakita-kita...pagpamintas:* sa literal, *nagapangulintas sila sang bugal kag nagabayo sang kapintas*
† **Salmo 73:7** *Ang ila...kalautan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **Salmo 73:10** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

21 Sang naglain sadto ang akon buot kag nasakitan ang akon balatyagon,
22 nangin pareho ako sa sapat sa imo panulok nga balingag kag wala nakaintiendi.
23 Pero sa gihapon nagapalapit ako sa imo kag ginatuytuyan mo ako.
24 Ginatuytuyan mo ako paagi sa imo mga paglaygay,
kag sa ulihi dal-on mo ako sa maayo gid nga kahimtangan.
25 Wala na sing iban pa sa langit nga akon ginakinahanglan kundi ikaw lang.
Tungod kay ikaw ari sa akon, wala na ako sing iban pa nga ginahandom sa kalibutan.
26 Bisan magluya ang akon lawas kag hunahuna, ikaw, O Dios, amo ang akon kusog.
Ikaw lang gid ang akon ginakinahanglan hasta san-o.
27 Sigurado gid nga magakawala ang mga tawo nga nagapalayo sa imo;
laglagon mo sila nga indi matutom sa imo.
28 Pero ako ya, kabigon ko nga maayo ang pagpalapit sa imo, O Dios.
Ikaw Ginoong DIOS ang ginhimo ko nga akon manugprotektar,
para masugid ko ang tanan mo nga binuhatan.

Salmo 74

Pangamuyo para sa Nasyon sa Tion sang Kalisod

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf.
1 O Dios, ngaa bala nga padayon mo kami nga ginasikway?
Ngaa akig ka sa katawhan nga imo ginabantayan?
2 O Dios, dumduma ang imo katawhan nga ginpili mo sang una
nga mangin imo kag ginluwas mo para imo panag-iyahan.
Dumduma ang Bukid sang Zion nga sa diin nagapuyo ka.
3 Kadtui bala kag tan-awa ang padayon nga pagkaguba sang templo
tungod sang ginhimo sang mga kaaway.
4 Naghinugyaw ang imo mga kaaway sa imo templo* *sa pagpakita nga nagdaog sila kontra sa imo katawhan*.
Nagbutang sila dira sang tanda sang ila pagdaog.
5 Sa ila pagguba sa templo
daw pareho sila sa mga tawo nga nagapang-utod sang mga kahoy sa kakahuyan
paagi sa ila mga wasay.†
6 Ginwasak nila ang gin-inggreban nga mga kahoy *sang templo*
paagi sa ila mga wasay kag mga piko.
7 Ginsunog nila ang imo templo;
ginhigkuan nila ining imo ginapuy-an.
8 Nagsiling sila sa ila kaugalingon nga laglagon nila kami sing bug-os.
Ginsunog nila ang tanan nga ginatipunan sa pagsimba sa imo diri sa duta *sang Israel*.
9 Nadula na ang tanda sang imo presensya sa amon;
wala na sing propeta nga nabilin,
kag wala sing may nakahibalo sa amon kon hasta san-o pa matapos ining nagakalatabo sa amon.

10 O Dios, hasta san-o pa bala ang pagpakahuya sang amon mga kaaway sa imo?
Yagutaon ka na lang bala nila hasta san-o?
11 Ngaa wala mo pa sila pagsiluti?
Pareho lang nga gintago mo ang imo kamot.

---

* **Salmo 74:4** *templo:* sa literal, *sa lugar nga sa diin nagapakigkita ka sa amon*

† **Salmo 74:5** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

Laglaga na sila!
12 Ikaw, O Dios, ang amon hari halin pa sang una,
kag madamo nga beses nga ginluwas mo ang mga tawo sa kalibutan.‡
13 Ikaw ang nagtunga sang dagat paagi sa imo gahom,
kag ikaw ang nagdunot sang mga ulo sang dalagko nga mga sapat sa tubig.
14 Ikaw ang nagdugmok sang mga ulo sang *dragon nga* Leviatan
kag nagpakaon sang iya bangkay sa mga sapat nga nagaestar sa kamingawan.
15 Ikaw ang nagpatubod sang mga tuburan kag mga ililigan sang tubig.
Ikaw ang nagpahubas sa mga suba nga wala nagakahubsan.
16 Ikaw ang naghimo sang adlaw kag sang gab-i,
kag ikaw ang nagpahamtang sang adlaw kag sang bulan sa ila nahamtangan.
17 Ikaw ang nagbutang sang tanan nga border sa kalibutan,
kag ikaw ang naghimo sang tig-ilinit kag sang tigtulugnaw.

18 Dumduma, GINOO, kon paano ka ginpakahuy-an
kag ginyaguta sang buang-buang nga mga kaaway.
19 Ang imo *katawhan nga daw pareho sa* pating
indi pag-itugyan sa *ila mga kaaway*
nga daw pareho sa mabangis nga sapat.
Indi pagkalimti hasta san-o ang imo katawhan nga ginadaogdaog.
20 Dumduma ang imo kasugtanan sa amon,
kay madamo na nga pagpamintas ang ginahimo sa madulom nga mga lugar sa *sini nga* duta.
21 Indi pag-itugot nga mahuy-an ang mga ginadaogdaog.
Kabay pa nga dayawon ka sang mga kubos kag mga imol.
22 Sige na, O Dios, depensahi ang imo dungog.
Dumduma kon paano ka ginapakahuy-an permi sang mga buang-buang.
23 Indi pagpabay-i ang wala sing untat nga singgit sang imo mga kaaway
sa pagpakita sang ila kaakig.

Salmo 75

Ang Dios amo ang Manughukom

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Indi Paglaglaga."
1 O Dios, nagapasalamat kami sa imo.
Nagapasalamat kami kay malapit ka sa amon.
Ginasugid sang mga tawo ang imo makatilingala nga mga binuhatan.

2 *Nagsiling ka*, "May gintalana ako nga tion sa paghukom,
kag magahukom ako sing matarong.
3 Kon magtay-og ang kalibutan kag magkurog sa kahadlok ang mga pumuluyo sini,
ako ang nagapabakod sang iya pundasyon.*
4 Nagasiling ako sa bugalon nga mga malain
nga indi sila magpabugal kag magpasikat sang ila ikasarang.
5 Nagasiling ako sa ila nga untatan na nila inang ila pagpadayaw-dayaw."

6 *Husto inang ginasiling sang Dios*,
kay ang pagpataas *sa tawo* wala naghalin sa bisan diin†

‡ **Salmo 74:12** *kalibutan:* ukon, *duta sang Israel* * **Salmo 75:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. † **Salmo 75:6** *sa bisan diin:* sa literal, *sa east ukon sa west ukon sa kamingawan*

7 kundi sa Dios lang.
Siya ang nagahukom;
paubuson niya ang iban kag pataason ang iban.
8 Kay nagauyat ang GINOO sang kupa nga puno sang nagabula nga bino
nga tama kaisog *nga amo ang iya kaakig*.
Ginatagay niya ini, kag nagainom ang tanan nga malain sa kalibutan hasta nga
maubos nila.

9 Pero ako ya, indi mag-untat sa pagsugid parte sa Dios ni Jacob,
kag kantahan ko siya sang mga pagdayaw.
10 Dulaon niya‡ ang ikasarang sang mga malain,
pero dugangan niya ang ikasarang sang mga matarong.

Salmo 76

Madinalag-on ang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
1 Kilala gid ang Dios sa Juda;
bantog siya sa Israel.
2 Nagapuyo siya sa *Bukid sang* Zion sa Jerusalem.*
3 Didto ginpangguba niya ang nagadabdab nga mga pana sang mga kaaway,
ang ila mga taming, mga espada, kag ang iban pa nila nga mga armas.†

4 O Dios, gamhanan kag halangdon ka samtang nagapadulhog ka halin sa mga bukid
nga sa diin ginpamatay mo ang imo mga kaaway.‡
5 Ginpang-agaw mo sa maisog nga mga soldado ang mga pagkabutang nga gin-agaw
nila sa iban.
Kag nagkalamatay na sila tanan;
bisan ang ila mga kamot indi na nila maalsa.
6 O Dios ni Jacob, sa imo nga pagsabdong
nagkalamatay ang mga manugkabayo kag ang ila mga kabayo.
7 Ginakahadlukan ka, O Dios.
Sin-o bala ang makaagwanta sa imo kon mangakig ka?
8 Halin sa langit naghukom ka.
Nahadlok sa imo ang mga tawo sa kalibutan kag naghipos sila
9 sang naghukom ka, O Dios, sa pagluwas sa tanan nga ginadaogdaog sa kalibutan.
10 Sigurado nga ang imo kaakig sa mga tawo§ makahatag sang pagdayaw sa imo;
ginapunggan mo pa ang nabilin mo nga kaakig.*

11 Magpromisa kamo sa GINOO nga inyo Dios kag tumana ninyo ina.
Ang tanan nga ara sa palibot sang Dios nga talahuron, dal-a ninyo ang inyo mga
regalo sa iya.
12 Ginapaubos niya ang bugalon nga mga pangulo;
ginakahadlukan siya sang mga hari sa kalibutan.

---

‡ **Salmo 75:10** *niya:* sa Hebreo, *ko* * **Salmo 76:2** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Salem,* nga isa pa ka ngalan sang Jerusalem. Ang buot silingon sini, *"Maayo nga kahimtangan"* ukon, *"Kalinong."* † **Salmo 76:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 9. ‡ **Salmo 76:4** *samtang...kaaway:* sa Septuagint, *sang sa mga bukid nga dugay na* § **Salmo 76:10** *ang imo kaakig sa mga tawo:* ukon, *ang kaakig sang mga tawo* * **Salmo 76:10** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

Salmo 77

Kalipay sa Tion sang Kalisod

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf. Sa direktor sang mga manugkanta nga si Jedutun.

1 Nagapanawag ako sing mabaskog sa Dios.
Nagapanawag ako sa iya para mabatian niya ako.
2 Sa tion sang kalisod nagapangamuyo ako sa Ginoo.
Kag kon gab-i ginabayaw ko ang akon mga kamot *sa pagpangamuyo*, kag wala ako ginakapoy,
pero wala gihapon ako sang kalipay.
3 Kon magpamalandong ako sa Dios nagapanghayhay ako kag nagakadulaan sang paglaom.*
4 Wala niya ako ginapatulog;
indi ako kahibalo kon ano ang akon ihambal, tungod nga indi ako mapahamtang.
5 Ginahunahuna ko ang mga inadlaw nga nagliligad kag ang madugay na nga mga tinuig.
6 Ginadumdom ko ang mga tinion nga nagakanta ako sa kagab-ihon.†
Nagapamalandong ako kag amo ini ang ginapamangkot ko sa akon kaugalingon:
7 "Isikway na lang bala ako sang Ginoo hasta san-o?
Indi na gid bala siya malipay sa akon?
8 Nadula na gid bala ang iya gugma sa akon?
Indi na gid bala niya pagtumanon ang iya promisa?
9 Nalimtan na bala niya ang pagkaluoy?
Wala na bala siya sing kaluoy tungod sang iya kaakig?"
10 Dayon nagsiling ako, "Ang nalainan sang akon buot
amo nga ang Labing Mataas nga Dios wala na nagabulig."

11 GINOO, dumdumon ko ang imo mga binuhatan.
Huo, dumdumon ko ang mga milagro nga ginpanghimo mo sang una.
12 Hunahunaon ko kag pamalandungan ang tanan mo nga gamhanan nga mga binuhatan.
13 O Dios, ang imo pamaagi lain sang sa iban.
Wala na sing pareho sa imo kagamhanan.
14 Ikaw ang Dios nga nagahimo sang mga milagro.
Ginapakita mo ang imo gahom sa mga katawhan.
15 Paagi sa imo gahom ginluwas mo ang imo katawhan nga mga kaliwat ni Jacob kag ni Jose.
16 Sadto nga hitabo ang mga tubig, O Dios,
daw pareho sa tawo nga sang pagkakita sa imo hinadlukan kag nagkulurog.
17 Nag-ulan halin sa mga panganod;
nagdaguob sa langit kag nagpangilat sa bisan diin.
18 Mabatian ang daguob sa mga bagyo;
ang mga kilat nagpasanag sa kalibutan;
kag nagtay-og ang kalibutan.
19 Gintabok mo ang dagat nga may dalagko nga mga balod,
pero indi ka makita.‡

---

* **Salmo 77:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 9 kag 15. † **Salmo 77:6** *Ginadumdom...kagab-ihon:* sa Septuagint kag sa Syriac, *Kon gab-i nagahunahuna ako sing madalom* ‡ **Salmo 77:19** *indi ka makita:* sa literal, *indi makita ang agi sang imo mga tiil*

20 Paagi kay Moises kag kay Aaron gintuytuyan mo ang imo katawhan nga pareho sa
mga karnero.

Salmo 78

Pagtuytoy sang Dios sa Iya Katawhan

Ang *maskil** nga ginsulat ni Asaf.
1 Mga kasimanwa,† pamatii ninyo ang akon mga pagpanudlo.
2 Tudluan ko kamo paagi sa mga paanggid.‡
Sugiran ko kamo sang tinago nga mga kamatuoran sang una
3 nga nahibaluan na naton,
kay ginsugid ini sa aton sang aton mga katigulangan.
4 Indi ta ini pagtaguon sa aton mga kabataan;
isugid ta ini sa masunod nga mga henerasyon.
Sugiran ta sila sang gahom sang GINOO
kag sang iya dalayawon kag makatilingala nga mga binuhatan.
5 Ginhatagan niya sang kasuguan ang katawhan sang Israel nga mga kaliwat ni Jacob.
Ginmanduan niya ang aton mga katigulangan nga itudlo ini sa ila mga kabataan,
6 para ang masunod nga henerasyon makahibalo man sini,
kag matudlo man nila ini sa ila mga kabataan.
7 Sa sini nga paagi magasalig sila sa Dios kag indi nila pagkalimtan ang iya mga
ginhimo
kundi tumanon nila ang iya mga sugo.
8 Indi sila mangin pareho sa ila mga katigulangan nga mga matig-a sing ulo,
indi matinumanon, indi mabakod ang ila pagsalig sa Dios, kag indi matutom sa
iya.

9 Ang mga soldado sang Efraim, bisan may armas sila nga mga pana,
nagpalalagyo sang tion sang inaway.
10 Wala nila gintuman ang ila kasugtanan sa Dios;
wala nila ginsunod ang iya kasuguan.
11 Ginkalimtan nila ang iya makatilingala nga mga binuhatan nga ginpakita sa ila.

12 Naghimo ang Dios sang milagro didto sa Zoan, sa duta sang Egypt
kag nakita ini sang aton§ mga katigulangan.
13 Gintunga niya ang dagat kag ginpaagi sila;
ginhimo niya ang tubig nga daw mga pader.
14 Kon adlaw, ginatuytuyan niya sila paagi sa panganod,
kag kon gab-i, paagi sa kasanag sang kalayo.
15 Ginpalitik niya ang mga bato sa kamingawan *kag nagtubod ang tubig*
kag ginpaayawan niya sila inom sang tubig nga daw halin sa kadadalman sang
duta.
16 Ginpatubod niya ang tubig sa bato kag nag-ilig ang tubig nga daw sa suba.

17 Pero ang aton mga katigulangan nagpadayon sa pagpakasala sa iya.
Didto sa kamingawan nagrebelde sila sa Labing Mataas nga Dios.
18 Gintilawan nila sing hungod ang Dios paagi sa pagpangayo sang kalan-on nga gusto
gid nila.

---

* **Salmo 78:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat. † **Salmo 78:1** *Mga kasimanwa:* ukon, *Katawhan ko* ‡ **Salmo 78:2** *paanggid:* ukon, *estorya;* ukon, *hulubaton* § **Salmo 78:12** *aton:* sa Hebreo, *ila*

19 Gin-insulto nila ang Dios paagi sa pagsiling,
“Makapapunsyon bala ang Dios diri sa kamingawan?
20 Matuod nga ginpahampak niya ang bato kag nagsagawak ang tubig,
pero makahatag bala siya sang tinapay kag karne sa aton nga iya katawhan?”
21 Gani nangakig ang GINOO sang mabatian niya *sila*.
Sa iya kaakig sa ila nga mga Israelinhon, nga mga kaliwat ni Jacob,
ginsalakay niya sila sang kalayo.
22 Kay wala sila sing pagtuo sa iya, kag wala sila magsalig nga luwason niya sila.
23 Pero bisan pa sina, ginmanduan niya ang langit nga mag-abri,
24 kag ginpaulanan niya sila sang *pagkaon nga ginatawag* manna.
Ginhatag niya sa ila ini nga pagkaon nga halin sa langit para ila kaunon.
25 Sila nga tawo nagkaon sang pagkaon sang mga anghel,
kag ginpagustuhan gid sila sang Dios sini.
26 Ginpahuyop niya ang hangin nga halin sa east kag sa south paagi sa iya gahom.
27 Kag ginpaulanan niya sila sang mga pispis nga daw pareho kadamo sa balas sa baybayon.
28 Ginpahugpa niya ini sa palibot sang ila mga tolda didto sa ila nga kampo.
29 Gani nagkaon sila kag nagkalabusog, kay ginhatag sang Dios sa ila ang gusto nila.
30 Pero samtang nagapagusto sila sang kaon,
31 nangakig ang Dios sa ila.
Ginpamatay niya ang makusog nga mga pamatan-on sang Israel.
32 Bisan pa sining tanan nga ginpanghimo niya, nagpadayon sila sa pagpakasala.
Bisan naghimo siya sang mga milagro, wala sila nagtuo sa iya.
33 Gani gulpi lang niya gintapos ang ila kabuhi paagi sa hinali nga kalaglagan.
34 Sang ginpatay niya ang iban sa ila,
ang nabilin nagdangop sa iya kag naghinulsol, nga nagahandom gid sa iya.
35 Nadumduman nila nga ang Labing Mataas nga Dios
amo ang ila *palalipdan nga* bato kag manunubos.
36 Pero nagadayaw-dayaw lang sila sa iya. Mga butigon sila.
37 Indi sila mainunungon sa iya;
indi sila matutom sa ila kasugtanan sa iya.
38 Pero bisan pa sini, maluluy-on gihapon ang Dios sa ila.
Ginpatawad niya ang ila mga sala kag wala niya sila paglaglaga.
Sa madamo nga tion ginpunggan niya ang iya kaakig bisan puwerte na gid ang iya kaugot.
39 Naisip niya nga sila mga tawo lang, nga pareho sa nagalabay nga hangin nga nagakadula lang.
40 Pila ka beses sila nga nagrebelde sa Dios kag nagpasubo sa iya didto sa kamingawan.
41 Liwat-liwat nila nga gintilawan ang Dios;
ginsakit nila ang balatyagon sang Balaan nga Dios sang Israel.
42 Ginkalimtan nila ang iya gahom nga ginpakita
sadtong tion nga ginluwas niya sila sa ila mga kaaway
43 kag sang tion nga ginhimo niya ang iya mga milagro kag makatilingala nga mga binuhatan
didto sa Zoan, sa duta sang Egypt.
44 Ginhimo niya nga dugo ang mga suba kag mga sapa sang mga Egyptohanon,
kag tungod sini wala na sila sing mainom.
45 Nagpadala siya sang panong sang mga sapat-sapat sa pagpaantos sa ila,
kag sang mga paka sa paghalit sang ila mga duta.
46 Ginpakaon niya sa mga apan ang ila mga tanom kag mga patubas.

47 Ginpamatay niya ang ila mga ubas kag mga kahoy nga sikomoro paagi sa ulan nga
yelo.
48 Ginpamatay niya ang ila mga kasapatan paagi man sa ulan nga yelo kag sa kilat.
49 Tungod sa iya puwerte gid nga kaakig sa ila,
ginpadal-an niya sila sang mga anghel sa paglaglag sa ila.
50 Wala niya pagpunggi ang iya kaakig;
wala niya sila pagluwasa sa kamatayon,
kundi ginpamatay niya sila paagi sa mga kahalitan.
51 Ginpamatay niya ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sa Egypt,
nga amo ang lugar sang mga kaliwat ni Ham.
52 Dayon ginpaguwa niya sa Egypt ang iya katawhan nga pareho sa mga karnero
kag gintuytuyan niya sila sa kamingawan.
53 Gin-ubayan niya sila, gani wala sila mahadlok.
Pero ang ila mga kaaway nagkalalumos sa dagat.
54 Gindala niya sila sa duta nga iya ginpili, didto sa bukid* nga gin-agaw niya paagi sa
iya gahom.
55 Gintabog niya ang mga pumuluyo didto palayo sa iya katawhan,
kag ginbahin-bahin niya ang duta sa mga tribo sang Israel para ila panag-iyahan,
kag didto niya sila ginpaestar.

56 Pero gintilawan nila ang Labing Mataas nga Dios kag nagrebelde sila sa iya.
Wala nila gintuman ang iya mga sugo.
57 Nagpalayo sila kag nagluib sa Dios pareho sang ila mga katigulangan.
Indi sila masaligan pareho sa guba nga pana.
58 Ginpaimon kag ginpaakig nila ang Dios
tungod sang ila mga dios-dios sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar.

59 Nahibaluan† sang Dios ining ginhimo sang mga Israelinhon,
gani nangakig siya kag ginsikway niya sila sing bug-os.
60 Ginbayaan niya ang iya tolda sa Shilo nga iya ginpuy-an sa tunga sang katawhan.
61 Gintugutan niya nga agawon sang kaaway ang *Kahon sang Kasugtanan*
nga simbolo sang iya pagkagamhanan kag pagkahalangdon.
62 Naakig siya sa katawhan nga iya ginapanag-iyahan,
gani ginpapatay niya sila sa inaway.
63 Ginsunog ang ila bataon nga mga lalaki,
gani nawad-an sang palamanahon ang ila mga dalaga.
64 Nagkalamatay sa inaway ang ila mga pari,
kag ang ila mga balo nga wala makapangasubo para sa ila.‡
65 Dayon daw sa nakamata ang Ginoo;
pareho siya sa isa ka makusog nga tawo nga ginpaisog sang bino.
66 Ginpatal-as niya ang iya mga kaaway;
ginpakahuy-an niya sila hasta san-o.
67 Wala niya pagpilia ang tribo ni Efraim§ nga mga kaliwat ni Jose.
68 Sa baylo, ginpili niya ang tribo ni Juda kag ang Bukid sang Zion nga iya
ginapakamahal.
69 *Didto* ginpatindog niya ang iya templo nga pareho kataas sa mga kabukiran,
kag magapabilin ini hasta san-o pareho sang duta.

---

* **Salmo 78:54** *bukid:* ukon, *kabukiran* † **Salmo 78:59** *Nahibaluan:* sa literal, *Nabatian* ‡ **Salmo 78:64** Tan-awa ang 1 Sam. 4:17-22. § **Salmo 78:67** *Wala...Efraim:* Siguro ang buot silingon wala niya pagpilia ang ila lugar nga mangin sentro sang pagsimba kag sa diin magahari ang iya pinili nga hari.

70-71 Ginpili sang Dios si David nga mangin iya alagad.
Ginkuha niya siya sa iya trabaho nga manugbantay sang karnero
kag ginhimo nga hari sang Israel, ang katawhan nga iya ginapanag-iyahan.
Pareho si David sa isa ka manugbantay sang mga karnero,
72 gin-atipan niya ang mga Israelinhon sing sinsero
kag gindumalahan niya sila sing maayo.

Salmo 79

Pangamuyo para sa Kahilwayan sang Nasyon

Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 O Dios, ginsalakay sang mga taga-iban nga nasyon ang duta nga imo
ginapanag-iyahan.
Gindagtaan nila ang imo balaan nga templo kag ginlaglag ang Jerusalem.
2 Ginpakaon nila sa mga pispis kag sa mapintas nga mga sapat
ang mga bangkay sang imo matutom nga mga alagad.
3 Ginpaagay nila ang dugo sang imo katawhan pareho sa tubig nga nagbaha sa bilog
nga Jerusalem,
kag wala sing may nabilin nga maglubong sa mga patay.

4 Ginapakahuy-an kami kag ginayaguta sang mga nasyon sa palibot namon.
5 Hasta san-o pa bala, GINOO, ang imo kaakig sa amon?
Hasta bala sa wala sing katapusan?
Magadabdab na lang bala pareho sa kalayo ang imo kaimon?
6 Ipakita ang imo kaakig sa mga nasyon kag mga ginharian
nga wala nagakilala kag nagasimba sa imo.
7 Kay ginpamatay nila ang imo katawhan* kag ginlaglag ang ila nasyon.
8 Indi kami pagsiluti tungod sa mga sala sang amon mga katigulangan.
Sa baylo, kaluoyi kami gilayon kay wala na gid kami sing may mahimo.
9 Buligi kami, O Dios nga amon manluluwas, para madayaw ka.
Luwasa kami kag patawara sa amon mga sala para mapadunggan ka.
10 Indi pagtuguti nga magsiling sa amon ang iban nga mga nasyon, "Diin na bala ang
inyo Dios?"
Samtang nagatulok kami ipareyalisar sa mga nasyon
nga balusan mo sila sa ila pagpamatay sang imo *katawhan nga imo* mga alagad.

11 Pamatii ang mga pag-ugayong sang *imo katawhan nga* ginbihag.
Mga palatyon sila, gani hilwaya sila paagi sa imo gahom.
12 Ginoo, balusi sing pito ka pilo ang amon katupad nga mga nasyon
sa ila nga pagpakahuya sa imo.
13 Kag kami nga imo katawhan, nga imo ginabantayan pareho sa mga karnero,
magapasalamat sa imo hasta san-o.
Dayawon ka namon permi hasta san-o.

Salmo 80

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios sa Nasyon

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Ang mga Lily para sa Kalig-unan sang Kasugtanan."
1 Pamatii kami, O Manugbantay sang Israel,
nga manugtuytoy sang mga kaliwat ni Jose nga pareho sa mga karnero.

* **Salmo 79:7** *imo katawhan:* sa literal, *si Jacob*

Ikaw nga nagapungko sa imo trono sa tunga sang mga kerubin, ipakita ang imo gahom
[2] sa tribo ni Efraim, ni Benjamin, kag ni Manase.
Ipakita na ang imo gahom, kag kadtui kami kag luwasa.

[3] O Dios, ibalik sa amon ang amon maayo nga kahimtangan.
Ipakita sa amon ang imo kaayo para maluwas kami.
[4] GINOONG Dios nga Makagagahom,
hasta san-o pa bala ang imo kaakig sa mga pangamuyo namon nga imo katawhan?
[5] Ginpuno mo kami sang kasubo, kag halos mainom na namon ang amon mga luha.
[6] Gintugot mo nga awayon kami sang amon katupad nga mga nasyon,
kag sila nga amon mga kaaway nagayaguta sa amon.

[7] O Dios nga Makagagahom, ibalik sa amon ang amon maayo nga kahimtangan.
Ipakita sa amon ang imo kaayo para maluwas kami.
[8] Kami nga imo katawhan daw pareho sa tanom nga ubas nga ginkuha mo sa Egypt
kag gintanom sa duta nga ang mga katawhan sini gintabog mo.
[9] Ginhawanan mo ini nga duta,
kag nagpanggamot sing maayo ang ubas kag nagpangalapkap ini sa bilog nga duta.
[10] Ginhandungan* sang iya mga sanga ang mga bukid kag ang dalagko nga *mga kahoy nga* sedro.
[11] Naglambot ang iya mga sanga hasta sa Dagat *sang Mediteraneo*
kag hasta sa Suba *sang Euphrates*.
[12] Pero ngaa gin-guba mo, *O Dios,* ang mga pader sang sini nga tanom?
Gani ginakawat sang tanan nga nagaagi ang mga bunga sini.
[13] Kag ginakaon ini sang talunon nga mga baboy kag sang iban pa nga talunon nga mga sapat.

[14] Balikda kami, O Dios nga Makagagahom!
Halin sa langit, tan-awa kami sing maayo.
Dumduma *kami nga imo katawhan nga*
[15] *pareho sa* tanom nga ubas nga gintanom mo paagi sa imo gahom.
Dumduma kami nga imo mga anak nga imo ginpabakod para sa imo kadayawan.
[16] O Dios, daw sa gintapas kami nga ubas kag ginsunog.
Gintulok mo kami nga may kaakig kag ginlaglag mo kami.
[17] Pero karon buligi kami nga imo ginpili nga mangin malapit sa imo
kag ginpabakod para sa imo kadayawan,
[18] kag indi na kami magbiya sa imo.
Ibalik sa amon ang amon maayo nga kahimtangan,
kag simbahon ka namon.
[19] GINOONG Dios nga Makagagahom, ibalik sa amon ang maayo nga kahimtangan!
Ipakita sa amon ang imo kaayo para maluwas kami.

Salmo 81

Pagdayaw sa Kaayo sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang "gittith."*
[1] Magkanta kamo sa kalipay sa Dios nga naghatag sa aton sang kusog.
Maghinugyaw kamo sa Dios ni Jacob!

---

* **Salmo 80:10** *Ginhandungan:* sa iban nga Bisaya, *Ginlandungan*

* **Salmo 81:** *gittith:* Posible isa ini ka instrumento o tuno.

2 Suguri ninyo ang pagkanta;
patunuga ninyo ang tamborin,
kag patukara ang manami pamatian nga mga instrumento nga may mga kuwerdas.
3 Patunuga ninyo ang budyong sa pagsaulog sang Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan
kag sang piesta† nga ginahiwat naton kon bilog ang bulan.
4 Kay amo ini ang pagsulundan para sa mga taga-Israel.
Sugo ini sang Dios ni Jacob.
5 Ginhatag niya ini nga pagpanudlo sa mga kaliwat ni Jose sang ginsalakay niya ang‡
Egypt.

Nakabati ako sang tingog nga wala ko makilal-i *nga nagasiling,*
6 "*Ginhilway ko kamo sa pagkaulipon;*
ginkuha ko ang mga mabug-at nga ginapas-an kag ginabitbit ninyo.
7 Sang ara kamo sa kalisod nagpanawag kamo sa akon kag ginluwas ko kamo.
Halin sa mga gal-om ginsabat ko kamo.
Gintilawan ko kamo didto sa tuburan sang Meriba.§

8 "Katawhan ko nga mga Israelinhon, pamatii ninyo ining akon paandam sa inyo.
Magpamati kuntani kamo sa akon!
9 Dapat wala kamo sing iban nga dios;
indi gid kamo magsimba sa ila.
10 Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt.
Magpangayo kamo sa akon kag hatagan ko kamo sang inyo mga kinahanglanon.

11 "Pero kamo nga mga Israelinhon nga akon katawhan, wala kamo magpamati kag
magtuman sa akon.
12 Gani ginpabay-an ko kamo sa inyo pagkabatinggilan, kag ginhimo ninyo ang inyo
gusto.
13 Kon magpamati lang kuntani kamo kag magsunod sa akon mga pamaagi,
14 silutan kag pierdihon ko gilayon ang inyo mga kaaway.
15 Ang mga nagakaugot sa akon, magaluhod sa akon sa kahadlok.
Ang ila silot wala sing katapusan.
16 Pero kamo nga akon katawhan pakaunon kag busgon ko sang labing maayo nga
trigo kag honey."

Salmo 82

Ang Dios Labaw sa Tanan nga Manugdumala

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf.

1 Ginapanguluhan sang Dios ang pagtilipon sang mga dios*
kag ginahukman niya sila.
2 *Siling niya,* "Hasta san-o pa bala kamo maghukom sang indi matarong?
Hasta san-o pa bala ninyo paboran ang mga malain?†
3 Hatagi ninyo sang hustisya ang mga wala sing ikasarang kag mga ilo.
Depensahi ninyo ang kinamatarong sang ginadaogdaog nga mga kubos.
4 Luwasa ang mga wala sing ikasarang kag ang mga imol sa gahom sang malain nga
mga tawo!

---

† **Salmo 81:3** *kag sang piesta:* ukon, *ang piesta* ‡ **Salmo 81:5** *ginsalakay niya ang:* ukon, *nagguwa sila sa* § **Salmo 81:7** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. * **Salmo 82:1** *mga dios:* Posible mga langitnon nga mga tinuga, ukon mga dios sang mga nasyon, ukon mga manugdumala sa kalibutan. † **Salmo 82:2** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.

5 “Wala kamo sing inalung-ong!
Wala kamo sing naintiendihan!
Nagakabuhi kamo sa kadulom, amo gani nga wala na sing kahusayan sa kalibutan.‡
6 Ako, ang Labing Mataas nga Dios, nagsiling sa inyo nga mga dios kamo
kag tanan kamo mga anak ko.
7 Pero mapatay kamo pareho sa tawo.
Madula ang inyo kabuhi pareho sa bisan sin-o nga pangulo *sa kalibutan*.”

8 Sige na, O Dios, hukmi ang tanan nga nasyon sa kalibutan, kay imo sila.

Salmo 83

Ang Malain nga mga Nasyon

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf.
1 O Dios, indi ka lang magpahimuyong. Maghulag ka!
2 Kay tan-awa bala ang imo mga kaaway,
nagaginual sila sa pagsalakay kag nagapahambog sila nga magadaog sila.
3 Nagaplano sila sing tago kontra sa imo katawhan nga imo ginaatipan.
4 Nagasiling sila, “Dali kamo, laglagon ta ang nasyon sang Israel
para malimtan ini hasta san-o.”

5 Nagsugtanay sila sa ila malain nga plano.
Naghimo sila sang kasugtanan sa pagkontra sa imo.
6 Sila amo ang mga Edomnon, Ishmaelinhon, Moabnon, Hagarnon,
7 Gebalnon, Ammonhon, Amaleknon, Filistinhon, kag ang katawhan sang Tyre.
8 Nagbulig man sa ila ang Assyria nga isa ka makusog nga kaliwat ni Lot.*,†

9 Pierdiha sila, *GINOO,* pareho sang imo ginhimo sa mga Midianhon
kag kay Sisera kag kay Jabin sa Kishon nga ililigan sang tubig.
10 Nagkalamatay sila sa Endor kag ang ila mga bangkay nagkaladunot kag nangin
abuno sa duta.
11 Laglaga ang ila mga pangulo
pareho sang imo ginhimo kay Oreb kag kay Zeeb, kag kay Zeba kag kay Zalmuna.
12 Nagsiling sila, “Agawon ta ang duta sang Dios.”

13 O Dios ko, laptaha sila pareho sang yab-ok ukon sang upa nga ginapalid sang hangin.
14-15 Lagsa sila kag pahadluka sang imo bagyo
pareho sa kalayo nga nagasunog sang mga kakahuyan sa bukid.
16 Pakahuy-i sila, GINOO, hasta nga magdangop sila sa imo.
17 Kabay pa nga mahuy-an sila kag mahadlok hasta san-o.
Kabay pa nga mapatay sila nga kahuluya!
18 Kabay pa nga mareyalisar nila nga ikaw, GINOO,
amo lang ang Labing Mataas nga Dios sa bilog nga kalibutan.

Salmo 84

Handom sa Pagkadto sa Templo sang Dios

Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta:
Gamita ang “gittith.”*

---

‡ **Salmo 82:5** *wala na...kalibutan:* sa literal, *nagatay-og ang tanan nga pundasyon sang kalibutan* * **Salmo 83:8** *nga kaliwat ni Lot:* Siguro amo ang mga Moabnon kag mga Ammonhon. † **Salmo 83:8** Sa Hebreo may sugpon pa nga “sela,” nga indi klaro ang buot silingon. * **Salmo 84:** *gittith:* Posible isa ini ka instrumento o tuno.

1 GINOO nga Makagagahom, daw ano katahom sang imo templo.
2 Gusto ko gid nga magkadto didto!
Ginahidlaw ako sa pagsulod sa imo templo, O GINOO.
Ang bilog ko nga pagkatawo magakanta nga may kalipay sa imo, O buhi nga Dios.
3 GINOO nga Makagagahom, nga akon Hari kag Dios,
bisan ang mga maya kag mga salimbabatang may mga pugad malapit sa halaran,
nga sa diin ginabutang nila ang ila mga buto.
4 Bulahan ang mga tawo nga nagapuyo sa imo templo;
permi sila nagakanta sang mga pagdayaw sa imo.†

5 Bulahan ang mga tawo nga nagabaton sang kusog halin sa imo,
nga nagahandom gid nga magbisita sa imo templo.
6 Samtang nagaagi sila sa Kapatagan nga Mamala,‡ ginahunahuna lang nila nga may mga tuburan didto,
nga daw sa gin-ulanan ini nga lugar kag nagdanaw.
7 Nagabaskog pa gid sila samtang nagalakat sila,
hasta nga ang kada isa sa ila makita didto sa presensya sang Dios sa Zion.§

8 GINOONG Dios nga Makagagahom, Dios ni Jacob, pamatii ang akon pangamuyo!
9 Pakamaayuha, O Dios, ang amon manugprotektar* nga amo ang amon hari nga imo ginpili.
10 Ang isa ka adlaw nga pagtiner sa imo templo
mas maayo pa sang sa isa ka libo ka adlaw *nga pagtiner sa bisan diin nga lugar*.
Palabihon ko pa nga magtindog sa puwertahan sang imo templo, O Dios,
sang sa magpuyo sa balay sang mga malain.
11 Kay ikaw, GINOONG Dios,
pareho sang adlaw *nga nagahatag sang kasanag,*
kag *sang* taming *nga nagaprotektar*.
Nagahatag ka sang pagpakamaayo kag kadungganan.
Wala mo ginalikaw ang bisan ano nga maayo nga butang sa mga tawo
nga ang ila pagkabuhi wala sing kasawayan.
12 GINOO nga Makagagahom, bulahan ang mga tawo nga nagasalig sa imo.

Salmo 85

Pangamuyo para sa Kaayuhan sang Nasyon

Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 GINOO, nangin maayo ka sa imo duta;
ginbalik mo ang maayo nga kahimtangan *sang mga kaliwat* ni Jacob.*
2 Ginpatawad mo ang kalautan sang imo katawhan;
ginkuha mo ang tanan namon nga mga sala.†
3 Gindula mo ang imo puwerte nga kaakig sa amon.

4 O Dios nga amon manluluwas, ibalik ang amon maayo nga kahimtangan.‡
Dulaa na ang imo kaakig sa amon.

---

† **Salmo 84:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. ‡ **Salmo 84:6** *Kapatagan nga Mamala:* ukon, *Kapatagan nga may Mga Kahoy nga Balsam;* ukon, *Kapatagan nga may Paghinibi* § **Salmo 84:7** *Zion:* ukon, *Jerusalem* * **Salmo 84:9** *manugprotektar:* sa literal, *taming* * **Salmo 85:1** *ginbalik...Jacob:* ukon, *ginpabalik mo ang mga kaliwat ni Jacob sa ila duta halin sa pagkabihag.* † **Salmo 85:2** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. ‡ **Salmo 85:4** *ibalik...kahimtangan:* ukon, *ibalik kami sa amon duta halin sa pagkabihag.*

5 Indi na gid bala mag-untat ang imo kaakig sa amon hasta san-o?
6 Indi mo na bala pag-ibalik liwat ang amon maayo nga kahimtangan para magkalipay
kami sa imo?
7 GINOO, ipakita sa amon ang imo gugma kag luwasa kami.

8 Pamatian ko ang isiling sang GINOONG Dios,
kay magapromisa siya sang maayo nga kahimtangan sa iya matutom nga
katawhan;
ina kon indi kita magbalik sa aton nga kabuangan.
9 Matuod gid nga luwason niya ang mga nagatahod sa iya
sa pagpakita nga nagapabilin ang iya gahom sa aton duta.
10 Ang gugma kag ang katutom nagaupdanay,
kag amo man ang pagkamatarong kag ang kalinong.
11 Ang katutom sang tawo sa duta nahibaluan sang Dios sa langit.
Kag ang pagkamatarong sang Dios sa langit mabaton sang tawo sa duta.
12 Sigurado nga ihatag sa aton sang GINOO ang maayo,
kag magapatubas ang aton duta.
13 Ang pagkamatarong *daw sa mensahero nga* magauna sa pag-abot sang GINOO
kag magapreparar sang iya alagyan.

Salmo 86

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang pangamuyo ni David.
1 GINOO, pamatii kag sabta ang akon pangamuyo kay kubos kag imol ako.
2 Tipigi ang akon kabuhi kay matutom ako *sa imo*.
Ikaw ang akon Dios; luwasa ako nga imo alagad nga nagasalig sa imo.
3 Kaluoyi ako, Ginoo, kay permi ako nagapanawag sa imo.
4 Lipaya ako, Ginoo, nga imo alagad kay sa imo ako nagapangamuyo.
5 Matuod nga maayo ka kag mapinatawaron,
kag puno ka sang paghigugma sa tanan nga nagapanawag sa imo.
6 Pamatii ang akon pangamuyo, GINOO;
pamatii ang akon pagpakitluoy sa imo.
7 Nagapanawag ako sa imo sa tion sang kalisod kay ginasabat mo ako.

8 Wala sing dios nga pareho sa imo, Ginoo;
wala sing bisan sin-o nga makahimo sang imo mga ginpanghimo.
9 Ang tanan nga nasyon* nga imo ginhimo magasimba sa imo, Ginoo.
Pagadayawon ka nila.
10 Kay gamhanan ka, kag makatilingala ang imo mga binuhatan;
kag ikaw lang ang Dios.

11 GINOO, tudlui ako sang imo pamaagi,
kag tumanon ko ini nga may katutom sa imo.†
Buligi ako nga mangin matinud-anon sa akon pagtahod sa imo.
12 Ginoo nga akon Dios, dayawon ko ikaw sa bug-os ko nga tagipusuon.
Dayawon ko ikaw hasta san-o.
13 Kay dako ang imo gugma sa akon;
ginluwas mo ako sa kamatayon.

---

* **Salmo 86:9** *nasyon:* ukon, *katawhan* † **Salmo 86:11** *ini nga may katutom sa imo:* ukon, *ang imo kamatuoran*

14 O Dios, ginasalakay ako sang grupo sang bugalon nga mga tawo para patyon.
Mga mapintas sila kag wala nagakilala sa imo.
15 Pero ikaw, Ginoo, mabinalak-on kag maluluy-on nga Dios.
Mahigugmaon ka kag matutom, kag indi dali mangakig.
16 Talupangda ako kag kaluoyi;
hatagi ako sang imo kusog kag luwasa ako nga imo suluguon.
17 Hatagi ako sang tanda sang imo kaayo para makita ini sang akon mga kaaway kag mahuy-an sila.
Kay ikaw, GINOO, ang nagabulig kag nagalipay sa akon.

Salmo 87

Pagdayaw sa Jerusalem

Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora.
1-2 Gintukod sang Dios ang siyudad sang Zion* sa balaan nga mga bukid.
Ginahigugma niya ini nga siyudad labaw sa tanan nga lugar sa Israel.†
3 Maayo nga mga butang ang iya ginahambal parte sa sining iya siyudad.‡
4 *Siling niya,* "Kon listahon ko ang mga nasyon nga nagakilala sa akon,
ilakip ko ang Egypt§ kag ang Babilonia,
pati man ang Filistia, Tyre, kag Ethiopia.*
Kabigon ko ang ila mga katawhan nga mga tumandok sang Zion."

5 Matuod nga isiling ini parte sa Zion,
nga madamo nga katawhan ang kabigon nga iya mga tumandok.
Kag ang Labing Mataas nga Dios mismo amo ang magapabakod sang sini nga siyudad.
6 Listahon sang GINOO ang iya mga katawhan
kag ilakip niya ang mga katawhan nga kabigon niya nga mga tumandok sang Zion.
7 Sila tanan magasaot kag magakanta sang, "Nagahalin sa Zion ang tanan ta nga pagpakamaayo!"

Salmo 88

Pangamuyo sang Nagaantos

Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Ang *maskil** ni Heman nga Ezranhon.
Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang instrumento nga *mahalat leanot.*
1 GINOO, ikaw ang Dios nga akon manluluwas.
Adlaw-gab-i nagapanawag ako sa imo.
2 Pamatii ang akon pangamuyo;
sabta ang akon pagpanawag sa imo.
3 Kay madamo sang mga kalisod nga nagaabot sa akon
kag daw sa mapatay na gid ako.
4 Isa na ako sa mga tagumatayon.
Pareho ako sa tawo nga indi na matabangan.
5 Ginpabay-an na lang ako upod sa mga patay.
Pareho ako sa mga ginpatay nga nagahamyang sa ila lulubngan,
nga ginkalimtan mo na kag indi mo na mabuligan.
6 Daw sa ginhaboy mo ako sa puwerte kadalom kag kadulom nga buho.

---

* **Salmo 87:1-2** *Zion:* ukon, *Jerusalem.* Amo man sa bersikulo 4, 5, 6. † **Salmo 87:1-2** *Israel:* sa Hebreo, *Jacob* ‡ **Salmo 87:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 6. § **Salmo 87:4** *Egypt:* sa Hebreo, *Rahab.* Amo ini ang tawag sa dako nga sapat nga nagarepresentar sang Egypt. * **Salmo 87:4** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* * **Salmo 88:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

7 Puwerte ang imo kaakig sa akon;
daw sa mga balod ini nga nagahampak sa akon.†

8 Ginpapalayo mo sa akon ang akon mga abyan.
Ginhimo mo ako nga makangilil-ad para sa ila.
Daw napriso ako kag indi na makapalagyo.
9 Tungod sa akon mga pag-antos, nagapalangdulom ang akon panulok.
GINOO, adlaw-adlaw nagapanawag ako sa imo nga nagabayaw sang akon mga kamot.

10 Wala ka nagahimo sang mga milagro para sa mga patay,
kag wala sila nagabangon sa pagdayaw sa imo.
11 Ang imo gugma kag katutom wala ginahambalan sa lugar sang mga patay.
12 Indi makita ang imo mga milagro kag pagkamatarong
sa madulom nga lugar *sang mga patay*,
nga sa diin ang tanan indi na madumduman.
13 Gani, GINOO, nagapangayo ako sang bulig sa imo.
Kada aga nagapangamuyo ako sa imo.
14 Pero ngaa bala nga ginasikway mo ako, GINOO?
Ngaa bala nagapanago ka sa akon?
15 Halin sang pamatan-on pa ako, nagaantos ako kag diutayan lang mapatay.
Ginaantos ko ang mga makahaladlok nga ginahimo mo sa akon.
16 Ang imo kaakig *daw sa mabaskog nga hangin nga* nagahampas sa akon.
Ginalaglag mo ako sang imo makahaladlok nga ginahimo sa akon,
17 nga nagalikop permi sa akon pareho sa baha;
ginapalibutan nila ako sing bug-os.
18 Ginpalayo mo sa akon ang akon mga hinigugma kag mga abyan;
ang kadulom amo na lang ang akon kaupod.

Salmo 89

Ang Kasugtanan sang Dios kay David

Ang *maskil** nga ginsulat ni Etan nga Ezranhon.
1 GINOO, kantahon ko permi ang imo dako nga gugma.
Isugid ko ang imo katutom hasta san-o.
2 Ipahibalo ko nga mabakod ang imo gugma hasta san-o, kag magapadayon pareho sang langit.
3 *Nagsiling ka,* "Naghimo ako sang kasugtanan sa akon alagad nga si David,
nga akon ginpili *nga mangin hari.*
Kag amo ini ang akon ginpromisa sa iya:
4 Ang tagsa ka hari sang Israel magahalin sa imo mga kaliwat hasta san-o;
ang imo ginharian magapadayon hasta san-o."†

5 GINOO, ang mga langitnon nga tinuga
nagadayaw sa imo makatilingala nga mga binuhatan kag sa imo katutom.
6 Wala sing bisan isa sa langit nga pareho sa imo, GINOO.
Wala sing langitnon nga tinuga nga makapareho sa imo.
7 Ginatahod ka sa pagtililipon sang langitnon nga mga tinuga.

---

† **Salmo 88:7** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 10.

* **Salmo 89:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat. † **Salmo 89:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 45 kag 48.

Sila tanan nga nagapalibot sa imo may kahadlok gid sa imo.
8 GINOONG Dios nga Makagagahom, wala sing bisan sin-o nga pareho sa imo;
gamhanan ka kag matutom sa tanan mo nga ginahimo.
9 Ginagamhan mo ang mabalod nga dagat;
ginapalinaw mo ang iya dalagko nga mga balod.
10 Gindugmok mo *ang dragon nga* si Rahab kag napatay ini.
Paagi sa imo gahom ginpalapta mo ang imo mga kaaway.
11 Imo ang langit kag ang kalibutan;
gintuga mo ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini.
12 Ginhimo mo ang north kag ang south.
Ang *Bukid sang* Tabor kag ang *Bukid sang* Hermon
daw sa mga tawo nga nagakanta sa imo sa kalipay.
13 Gamhanan ka gid! Puwerte ikaw kakusog!
14 Nagahari ka nga may pagkamatarong kag hustisya, nga ginapangunahan sang gugma kag katutom.

15 GINOO, bulahan ang mga tawo nga nakaeksperiensya sang paghinugyaw sa imo sa kalipay,
nga nagakabuhi sa kaayo sang imo presensya.
16 Tungod sa imo‡ nagakalipay sila permi,
kag ginadayaw nila ang imo pagkamatarong.
17 Ikaw ang ginapabugal nila nga ila kusog.

Tungod sa imo kaayo nagmadinalag-on kami.
18 GINOO, Balaan nga Dios sang Israel,
ikaw ang nagapanag-iya sang amon hari nga nagaprotektar sa amon.
19 Sang una nagpakighambal ka sa imo matutom nga mga alagad paagi sa palanan-awon.
Siling mo, “Ginbuligan ko ang isa ka soldado.
Ginpili ko siya halin sa akon katawhan para mangin hari.
20 Si David, nga akon alagad, amo ang akon ginpili nga hari
paagi sa paghaplas sa iya sang akon balaan nga lana.
21 Ang akon gahom magaupod sa iya kag magapabaskog sa iya.
22 Indi makaabuso sa iya ang iya mga kaaway;
indi makadaogdaog sa iya ang mga malain.
23 Samtang nagatulok siya dugmukon ko ang iya mga kaaway hasta nga magkalamatay sila.
24 Higugmaon ko siya kag unungan.
Kag paagi sa akon gahom magmadinalag-on siya.
25 Pagahumon ko siya halin sa Dagat *sang Mediteraneo*
hasta sa Suba *sang Euphrates*.§
26 Magasiling siya sa akon, ‘Ikaw ang akon Amay kag Dios;
ikaw ang *palalipdan nga* bato nga nagaluwas sa akon.’
27 Kabigon ko siya nga akon kamagulangan nga anak, ang labing gamhanan sa tanan nga hari.
28 Padayunon ko ang akon gugma sa iya hasta san-o,
kag ang akon kasugtanan sa iya indi gid magpalyar.
29 Ang tagsa ka hari sang Israel magahalin sa iya mga kaliwat hasta san-o;

‡ **Salmo 89:16** *Tungod sa imo:* sa literal, *Sa imo ngalan*

§ **Salmo 89:25** *halin sa...Euphrates:* ukon, *sa mga duta sa pihak sang mga dagat kag mga suba*

ang iya ginharian magadugay pareho kadugay sang langit.
30-31 Pero kon ang iya mga kaliwat indi magtuman
sang akon kasuguan, mga pagsulundan, kag mga pagpanudlo,
32 silutan ko sila sing masakit tungod sang ila mga sala.
33 Pero higugmaon kag unungan ko gihapon si David.
34 Indi ko pagdulaon ang akon kasugtanan sa iya,
kag indi ko pagliwaton ang akon ginpromisa sa iya.
35 Sa akon balaan nga ngalan, nakapromisa na ako nga indi gid ako magbutig sa kay David.
36 Ang tagsa ka hari sang Israel magahalin sa iya mga kaliwat hasta san-o.
Ang iya ginharian magadugay sa akon panulok pareho kadugay sang adlaw;
37 magapadayon ini hasta san-o
pareho sang bulan nga ginakabig nga masaligan nga manugpamatuod sa langit.”

38 Pero, *GINOO,* nangakig ka sa imo pinili nga hari;
gintalikdan mo siya kag ginsikway.
39 Gindula mo ang imo kasugtanan sa iya nga imo alagad,
kag ginkuha mo ang iya awtoridad bilang hari.
40 Ginrumpag mo ang mga pader sang iya siyudad.
Gin-guba mo ang iya napaderan nga mga siyudad.
41 Ang mga pagkabutang sang iya siyudad ginpanguha sang tanan nga nagaagi.
Ginpakahuy-an siya sang iya katupad nga mga nasyon.
42 Ginpadaog mo ang iya mga kaaway;
ginlipay mo sila tanan.
43 Ginhimo mo nga wala sing pulos ang iya mga armas
kag ginpapierdi mo siya sa inaway.
44 Ginkuha mo ang iya pagkagamhanan* kag ang iya awtoridad bilang hari.
45 Ginpatigulang mo siya dayon;†
kag ginpakahuy-an mo siya.

46 Hasta san-o pa bala, GINOO, nga magpanago ka?
Hasta bala sa wala sing katapusan?
Hasta san-o pa bala ang imo kaakig nga daw sa kalayo?
47 Dumduma bala kon daw ano kalip-ot sang kabuhi sang tawo;
dumduma nga ginhimo mo ang tawo nga may kamatayon.
48 Sin-o bala ang tawo nga indi mapatay?
Makalikaw bala ang tawo sa kamatayon?

49 Ginoo, diin na bala ang imo gugma nga pareho sang una,
nga ginpromisa mo kay David sa imo katutom sa iya?
50 Dumduma, Ginoo, ang pagpakahuya sang madamo nga nasyon sa imo mga alagad,‡ nga ginaagwanta ko lang.
51 Sila nga imo mga kaaway, GINOO,
amo ang nagayaguta sang imo pinili nga hari bisan diin siya magkadto.

52 Dalayawon ang GINOO hasta san-o!

---

* **Salmo 89:44** *pagkagamhanan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **Salmo 89:45** *Ginpatigulang mo siya dayon:* ukon, *Ginpalip-ot mo ang iya kabuhi.* ‡ **Salmo 89:50** *mga alagad:* siguro ang buot silingon, *ang katawhan sang Israel.* Sa iban nga mga kopya sang Hebreo makita ang “alagad” nga siguro ang buot silingon, *ang hari sang Israel.*

Amen! Amen!

IKAAPAT NGA LIBRO

90

Sal. 90-106

Ang Dios kag ang Tawo

Ang pangamuyo ni Moises nga alagad sang Dios.
1 Ginoo, ikaw ang amon puluy-an halin pa sang una.
2 Sa wala mo pa matuga ang mga bukid kag ang kalibutan, ikaw na ang Dios,
kag ikaw gihapon ang Dios hasta san-o.
3 Ikaw ang nagabuot sa kamatayon sang tawo;
ginabalik mo siya sa duta nga amo ang iya ginhalinan.
4 Ang isa ka libo ka tuig sa amon daw isa lang ka adlaw sa imo nga nagligad na,
ukon daw malip-ot lang nga oras sa kagab-ihon.
5 Ginabutangan mo sang katapusan ang amon kabuhi pareho sa damgo
6 ukon pareho sa hilamon nga nagaulhot kag nagatubo kon aga,
pero pagkahapon nagakalaya kag nagakapatay.

7 Ang imo kaakig sa amon nagapahadlok kag nagalaglag sa amon.
8 Nakita mo ang amon mga sala.
Bisan ang mga sala nga nahimo namon sa tago hayag sa imo presensya.

9 Matuod nga sa imo kaakig mapatay kami;
matapos ang amon kabuhi sa daw isa lang ka panghayhay.
10 Ang kalawigon sang amon kabuhi 70 ka tuig, ukon 80 ka tuig kon mabakod kami.
Pero bisan pa ang pinakamaayo namon nga mga tinuig madamo sang mga kagamo kag kalisod.
Matuod gid man nga sa indi madugay matapos ang amon kabuhi kag madula kami.

11 Wala sing may nakaeksperiensya sang imo bug-os nga kaakig.
Kag samtang nagadugang ang amon ihibalo sa imo kaakig nagadugang man ang amon pagtahod sa imo.
12 Paintiendiha kami nga kalip-ot lang sang amon kabuhi,
para mangin mainalamon kami sa amon pagkabuhi.

13 GINOO, hasta san-o pa bala *ang imo kaakig sa amon*?
Talupangda kag kaluoyi *kami nga* imo mga alagad.
14 Kada aga ipakita ang imo gugma sa amon para magkanta kami sa kalipay
kag mangin malipayon kami sa bilog namon nga kabuhi.
15 Hatagi kami sang kalipay nga pareho kalawig sa mga tinuig
nga ginsilutan mo kami kag ginpaantos.
16 Ipakita sa amon nga imo mga alagad, kag sa amon mga kaliwat,
ang imo makatilingala nga binuhatan kag ang imo pagkagamhanan.

17 Ginoo nga amon Dios, kabay pa nga pakamaayuhon mo kami kag hatagan sang kadalag-an
sa tanan namon nga mga ginahimo.

Salmo 91

Ang Dios Aton nga Manugprotektar

1 Ang bisan sin-o nga magpaprotektar sa Labing Mataas nga Dios nga Makagagahom

protektaran niya.
2 Makasiling siya* sa GINOO, "Ikaw ang akon dalangpan kag mabakod nga palanaguan.
Ikaw ang akon Dios nga akon ginasaligan."

3 Sigurado gid nga ilikaw ka niya sa mga siod kag sa makamamatay nga mga balatian.
4 Protektaran ka niya pareho sang pagprotektar sang pispis sa iya mga buto
sa idalom sang iya mga pakpak.
Sa iya katutom, protektaran ka niya kag apinan.
5-6 Indi ka dapat mahadlok sa mga kalahadlukan, sa pana sang mga kaaway,
sa mga balatian, kag sa mga kahalitan nga nagaabot kon gab-i ukon adlaw.
7 Bisan linibo ka tawo ang magkalamatay sa imo palibot, indi ka maano.
8 Makita mo lang kon paano ginasilutan ang malain nga mga tawo.

9 Tungod kay ginhimo mo nga dalangpan ang GINOO,
ang Labing Mataas nga Dios nga akon manugprotektar,
10 wala sing kalamidad ukon kahalitan nga magaabot sa imo ukon sa imo panimalay.
11 Kay suguon sang Dios ang iya mga anghel sa pagbantay sa imo bisan diin ka
makadto.
12 Hakwaton† ka nila para indi mapilas ang imo tiil sa bato.‡
13 Tapakon mo ang mga leon kag ang dalitan nga mga man-og.

14 *Nagsiling ang Dios,* "Luwason ko kag protektaran
ang nagahigugma kag nagakilala sa akon.
15 Kon magpanawag siya sa akon, sabton ko siya;
kon ara siya sa kalisod, updan ko siya;
luwason ko siya kag padunggan.
16 Hatagan ko siya sang malawig nga kabuhi,
kag ipakita ko sa iya ang akon pagluwas sa iya."

Salmo 92

Kanta sa Pagdayaw sa Dios
Ang kanta sa Adlaw nga Inugpahuway.
1 GINOO nga Labing Mataas nga Dios,
maayo gid ang magpasalamat kag magkanta sang mga pagdayaw sa imo.
2 Maayo gid ang magsugid sang imo gugma kag katutom adlaw-gab-i,
3 nga ginatukaran sang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
4 Kay ginlipay mo ako, GINOO, paagi sa imo makatilingala nga mga binuhatan.
Tungod sang imo mga ginhimo nagakanta ako sa kalipay.

5 Daw ano ka gamhanan ang imo mga ginhimo, GINOO!
Indi namon matungkad ang imo hunahuna.
6 Indi maintiendihan sang mga buang-buang ukon sang mga balingag
7 nga bisan mag-uswag ang mga malain pareho sa hilamon nga nagatubo,
laglagon sila hasta san-o.
8 Pero ikaw, GINOO, labaw sa tanan hasta san-o.
9 Sigurado gid nga ang tanan mo nga malain nga mga kaaway magalalapta kag
magakalamatay.
10 Ginhatagan mo ako sang kusog pareho sa kusog sang talunon nga baka,

* **Salmo 91:2** *siya:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Hebreo, *ako.* † **Salmo 91:12** *Hakwaton:* ukon, *Saluon* ‡ **Salmo 91:12** *Hakwaton...bato:* buot silingon, *Protektaran ka nila para indi ka maano.*

kag ginhatagan mo ako sang kalipay.*
11 Nabatian ko kag nakita mismo ang pagkapierdi sang akon malain nga mga kaaway.

12 Ang mga matarong magauswag pareho sa *nagalambo nga* palma
kag magabakod sila pareho sa kahoy nga sedro sang Lebanon.
13 Pareho sila sa mga kahoy nga gintanom sa templo sang GINOO nga aton Dios,
nga nagalambo†
14 kag nagapamunga gihapon bisan tigulang na,
kag padayon nga malagtom kag mabakod.
15 Nagapakita lang ini nga matarong ang GINOO nga akon *palalipdan nga* bato;
wala gid sing kalautan sa iya.

Salmo 93

Ang Dios Aton Hari
1 Hari ikaw, GINOO;
ang imo pagkagamhanan kag pagkahalangdon amo ang imo harianon nga bayo.
Ginpahamtang mo sing mabakod ang kalibutan kag indi ini mauyog.
2 Hari ka na halin pa sang una,
kay ara ka na sadto pa.
3 Nagadinaguhob ang dagat, GINOO,
kag nagalinagumba ang mga balod.
4 Pero mas gamhanan ka, GINOO nga ara sa langit, sang sa dinaguhob sang dagat;
mas gamhanan ka sang sa mga balod sini.
5 GINOO, ang imo mga sugo masaligan gid
kag ang pagkabalaan amo ang nagapatahom sa imo templo hasta san-o.

Salmo 94

Ang Dios amo ang Manughukom sang Tanan
1 GINOO, Dios ikaw nga nagabalos;
ipakita na ang imo pagbalos.
2 Ikaw ang nagahukom sa tanan nga tawo;
gani, sige na, balusi ang mga bugalon sang nagakabagay sa ila.
3 Hasta san-o pa bala ang pagsinadya sang mga malain, GINOO?
4 Sila tanan nga nagahimo sang malain puwerte magpahambog.
5 Ginadaogdaog nila ang katawhan nga imo ginapanag-iyahan.
6 Ginapamatay nila ang mga balo nga babayi, ang mga ilo, kag ang mga pangayaw.*
7 Nagasiling sila, "Indi makakita ang GINOO sa aton mga ginahimo;
ang Dios ni Jacob wala nagasapak."

8 Kamo nga mga balingag kag buang-buang nga mga tawo, san-o pa bala kamo
makaintiendi?
Abi intiendiha ninyo ini:
9 Ang Dios nga naghimo sang aton mga dulunggan kag mga mata,
indi bala siya makabati kag makakita?
10 Siya nga nagadisiplina sa mga nasyon, indi bala siya magsilot?
Siya nga nagatudlo sa mga tawo, indi bala siya makahibalo?

---

* **Salmo 92:10** *ginhatagan...kalipay:* sa literal, *ginhaplasan ako sang maayo nga klase sang lana.* † **Salmo 92:13** *nagalambo:* sa English, *flourish* * **Salmo 94:6** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel*

11 Nahibaluan sang GINOO nga ang mga ginahunahuna† sang mga tawo wala sing
pulos.

12 GINOO, bulahan ang tawo nga ginadisiplina mo
paagi sa pagtudlo sa iya sang imo kasuguan.
13 Ginatudluan mo siya para may kalinong siya sa tion sang kagamo
hasta sa tion nga silutan mo ang mga malain.
14 Kay indi mo gid pagsikwayon, GINOO, ang katawhan nga imo ginapanag-iyahan.
15 Sigurado nga matabo liwat nga ang mga paghukom matarong,
kag suportaran ini sang tanan nga tawo nga nagakabuhi sing husto.

16 Wala sing iban nga nagabulig sa akon kontra sa malain nga mga tawo.
17 Kon wala mo ako ginabuligan siguro patay na ako subong.
18 Sang nagsiling ako *sa imo*, GINOO, nga daw mapatay na ako,
ginbuligan mo ako sang imo gugma.
19 Sang nagakabalaka ako, ginpabakod mo ako kag nalipay ako.

20 Indi puwede nga kadampig ka sang malain nga mga manughukom,‡ nga nagahimo
sang malain paagi§ sa kasuguan.
21 Nagaisa sila sa pagkontra sa mga matarong
kag ginasentensyahan nila sang kamatayon ang mga wala sing sala.
22 Pero ikaw, GINOO nga akon Dios, amo ang akon dalangpan kag palalipdan nga bato.
23 Silutan mo sila kag laglagon tungod sang ila mga sala.
Laglagon mo gid sila, GINOO nga amon Dios.

Salmo 95

Kanta sa Pagdayaw

1 Dali, magkanta kita sa kalipay
kag maghinugyaw kita sa GINOO, ang *palalipdan nga* bato nga nagaluwas sa aton.
2 Magpalapit kita sa iya nga may pagpasalamat,
kag maghinugyaw kita nga nagakanta sang mga pagdayaw sa iya.
3 Kay ang GINOO gamhanan nga Dios.
Gamhanan siya nga hari kag labaw sa tanan nga dios.
4 Siya ang nagapanag-iya sang mga kadadalman sang kalibutan
kag sang mga putokputokan sang mga bukid.
5 Siya man ang nagapanag-iya sang dagat kag sang duta nga iya ginpanghimo.

6 Dali, magluhod kita sa pagsimba sa GINOO nga naghimo sa aton.
7 Kay siya ang aton Dios,
kag kita ang iya katawhan nga iya ginabantayan kag ginaatipan pareho sa mga
karnero.
Kon mabatian ninyo subong ang tingog sang Dios,
8 indi pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon
pareho sang ginhimo sang inyo mga katigulangan sang una didto sa Meriba,
subong man sang didto sila sa Masa sa may kamingawan.
9 *Nagsiling ang Dios,* "Didto gintilawan nila ako
bisan nakita na nila ang akon ginhimo *sa ila.*
10 Sa sulod sang 40 ka tuig nangakig gid ako sa sina nga henerasyon.

---

† **Salmo 94:11** *ginahunahuna:* ukon, *ginarason* ‡ **Salmo 94:20** *manughukom:* ukon, *manugdumala* § **Salmo 94:20** *paagi:* ukon, *nga kontra*

Kag nagsiling ako nga katawhan sila nga nagatalang
kag wala nagasunod sa akon mga ginatudlo sa ila.
11 Gani sa akon kaakig nagpanumpa ako
nga indi gid nila mabaton ang kapahuwayan nga halin sa akon.”*

Salmo 96

Ang Dios ang Pinakagamhanan nga Hari
(1 Cro. 16:23-33)

1 Kamo nga mga katawhan sa bilog nga kalibutan,
magkanta kamo sang bag-o nga kanta sa GINOO!
2 Magkanta kamo sa GINOO kag dayawa ninyo siya.
Isugid ninyo adlaw-adlaw ang parte sa pagluwas niya sa aton.
3 Isugid ninyo sa tanan nga katawhan sang mga nasyon ang iya pagkagamhanan
kag ang iya makatilingala nga mga binuhatan.
4 Kay gamhanan ang GINOO, kag takos gid nga dayawon.
Dapat siya nga tahuron labaw sa tanan nga dios,
5 kay ang tanan nga dios sang iban nga mga nasyon ginhimo man lang nila para ila simbahon,
pero ang GINOO amo ang naghimo sang kalangitan.
6 Ara sa iya ang pagkagamhanan kag pagkahalangdon;
ang kusog kag katahom ara sa iya nga templo.

7 Dayawa ninyo ang GINOO, kamo nga mga katawhan sang mga nasyon.
Dayawa ninyo ang iya gahom kag kusog.
8 Ihatag sa GINOO ang pagpadungog nga nagakadapat sa iya,
kag magdala kamo sang halad sa inyo pagsulod sa iya templo.
9 Simbaha ninyo siya sa iya balaan nga presensya.
Magtahod kamo sa iya presensya, kamo nga mga katawhan sa bilog nga kalibutan.
10 Sugiri ninyo ang mga nasyon nga, “Nagahari ang GINOO.”
Ginpahamtang niya sing mabakod ang kalibutan kag indi ini mauyog.
Pagahukman niya ang mga tawo nga wala sing may pinilian.
11-12 Magkalipay ang kalangitan kag ang kalibutan,
pati na ang kadagatan, mga latagon, kag ang tanan nga ara sa ila.
Ang tanan nga kahoy sa kagulangan magakanta sa kalipay
13 sa presensya sang GINOO.
Kay sigurado nga magaabot siya sa paghukom sa mga tawo sa kalibutan.
Pagahukman niya sila nga may pagkamatarong kag suno sa iya kamatuoran.

Salmo 97

Ang Dios Labaw sa Tanan nga Pangulo

1 Nagahari ang GINOO!
Gani magkalipay ang kalibutan, pati na ang mga isla.
2 Ginalibutan siya sang madamol nga gal-om,
kag nagahari siya nga may pagkamatarong kag hustisya.
3 Nagauna sa iya ang kalayo nga nagasunog sa iya mga kaaway sa palibot.
4 Ang iya kilat nagapasanag sa kalibutan.
Pagkakita sini sang mga tawo nagakulurog sila *sa kahadlok*.
5 Nagakalatunaw ang mga bukid pareho sa kandila sa presensya sang GINOO,

* **Salmo 95:11** *kapahuwayan nga halin sa akon:* Siguro ang buot silingon, ang duta nga ginpromisa sang Dios nga ihatag sa ila.

ang Ginoo nga nagagahom sa bilog nga kalibutan.
6 Nagapahayag ang kalangitan nga matarong siya,
kag ang tanan nga katawhan nakakita sang iya pagkagamhanan.
7 Nagakahuy-an ang tanan nga nagasimba sa mga imahen, ang mga nagapabugal sa mga dios-dios.
Ang tanan nga dios nagaluhod sa pagsimba sa Dios.

8 GINOO, nabatian sang mga pumuluyo sang Zion* kag sang iban pa nga mga banwa sang Juda nga silutan mo ang ila mga kaaway,
gani nagakalipay sila.
9 Kay ikaw, GINOO, nga Labing Mataas nga Dios, nagagahom sa bilog nga kalibutan.
Mas labaw ka sang sa tanan nga dios.

10 Ang mga nagahigugma sa GINOO dapat nga magkaugot sa malain.
Kay ginatipigan sang GINOO ang kabuhi sang iya matutom nga katawhan
kag ginaluwas niya sila sa kamot sang mga malain.
11 Ang kaayo sang Dios daw sa adlaw nga nagasilak sa mga matarong
kag nagahatag ini sang kalipay sa ila.

12 Kamo nga mga matarong, magkalipay kamo tungod sang ginhimo sang GINOO sa inyo.
Dayawa ninyo siya bilang pagdumdom kon ano siya ka balaan.

Salmo 98

Dayawa ang Dios nga Manughukom

Isa ka kanta.
1 Magkanta kita sang bag-o nga kanta sa GINOO,
kay naghimo siya sang makatilingala nga mga butang!
Paagi sa iya kaugalingon nga gahom kag kusog napierdi niya ang aton mga kaaway.
2 Ginpakita sang GINOO sa mga nasyon nga ginbuligan niya kita kag ginpadaog.
3 Wala niya ginkalimtan ang iya gugma kag katutom sa *aton nga* katawhan sang Israel.
Nakita sang tanan nga katawhan hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan
kon paano kita ginpadaog sang aton Dios.
4 Kamo nga mga katawhan sa bilog nga kalibutan,
maghinugyaw kamo sa GINOO tungod sa kalipay.
Magkanta kamo sing malipayon sa pagdayaw sa iya.
5-6 Magkanta kamo sang mga pagdayaw sa GINOO
nga ginatukaran sang mga arpa, mga trumpeta, kag mga budyong.
Kag maghinugyaw kamo sa kalipay sa presensya sang GINOO nga *aton* Hari.

7 Magkalipay ang kalibutan kag ang tanan nga nagapuyo sa iya,
pati na ang dagat kag ang tanan nga ara sa iya.
8 Magpalakpak ang mga suba kag magdulungan kanta sa kalipay ang mga bukid.
9 *Magkalipay sila* sa presensya sang GINOO
kay magaabot siya sa paghukom sa mga tawo sa kalibutan.
Pagahukman niya sila sing husto, nga wala siya sing may pinilian.

Salmo 99

Ang Ginoo Balaan nga Hari

---

* **Salmo 97:8** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

1 Nagahari ang GINOO kag nagapungko sa iya trono sa tunga sang mga kerubin.
Gani nagakurog ang mga tawo *sa pagtahod sa iya* kag nagatay-og ang kalibutan.
2 Gamhanan ang GINOO sa Zion;*
nagagahom siya sa tanan nga katawhan.
3 Magadayaw ang mga tawo sa iya tungod kay gamhanan kag talahuron siya.
Balaan siya!
4 Gamhanan siya nga Hari, kag luyag niya ang hustisya.
Wala siya sing may pinilian sa iya paghukom
kag matarong kag husto ang iya ginahimo sa Israel.†

5 Dayawa ang GINOO nga aton Dios.
Simbaha siya sa iya templo.‡
Balaan siya!

6 Si Moises kag si Aaron ang duha sa iya mga pari,
kag si Samuel ang isa sa mga nagpangamuyo sa iya.
Nagpanawag sila sa iya kag ginsabat niya sila.
7 Nagpakighambal siya sa ila halin sa panganod nga daw haligi;
gintuman nila ang mga pagpanudlo kag pagsulundan nga ginhatag niya sa ila.

8 GINOO nga amon Dios, ginsabat mo ang *mga pangamuyo sang* imo katawhan.§
Ginpakita mo sa ila nga mapinatawaron ka nga Dios bisan ginsilutan mo sila sa ila mga sala.

9 Dayawa ang GINOO nga aton Dios.
Simbaha siya sa iya balaan nga bukid,
kay balaan ang GINOO nga aton Dios.

Salmo 100

Kanta sa Pagdayaw
Kanta sa Pagpasalamat.
1 *Kamo nga mga katawhan sa* bilog nga kalibutan,
maghinugyaw kamo sa GINOO sa kalipay.
2 Alagara ninyo ang GINOO nga may kalipay.
Magpalapit kamo sa iya nga nagakanta sing malipayon.
3 Kilalaha ninyo nga ang GINOO amo ang Dios!
Siya ang naghimo sa aton kag iya kita.*
Iya kita katawhan nga ginaatipan niya pareho sa mga karnero.
4 Magsulod kamo sa iya templo nga may pagdayaw kag pagpasalamat.
Dayawa ninyo siya kag pasalamati.
5 Kay maayo ang GINOO;
ang iya gugma wala sing katapusan,
kag ang iya katutom nagapadayon hasta san-o.

Salmo 101

Ang Promisa sang Hari
Ang kanta nga ginsulat ni David.

---

* **Salmo 99:2** *Zion:* ukon, *Jerusalem* † **Salmo 99:4** *Israel:* sa Hebreo, *Jacob* ‡ **Salmo 99:5** *iya templo:* sa literal, *tulungtungan sang iya tiil* § **Salmo 99:8** *sang imo katawhan:* sa Hebreo, *nila;* posible man nga amo sila ni Moises, Aaron, kag Samuel sa bersikulo 6. * **Salmo 100:3** *kag iya kita:* ukon, *kag indi ang aton kaugalingon*

1 GINOO, magakanta ako parte sa imo gugma kag hustisya.
Magakanta ako sang mga pagdayaw sa imo.
2 Magakabuhi ako nga wala sing kasawayan.
San-o mo bala ako palapitan?
Magakabuhi ako nga wala sing kasawayan sa akon panimalay,*
3 kag indi ko pagtugutan ang kalautan.
Kontra ko gid ang mga ginahimo sang mga tawo nga nagabiya sa Dios;
indi ako maghimo sina.†
4 Magapalayo ako sa mga tawo nga tiko ang ila nga panghunahuna;
indi ako mag-intra sa ila kalautan.‡
5 Pagalaglagon ko ang bisan sin-o nga nagapanugidsugid sing malain parte sa iya isigkatawo.
Indi ko pagtugutan ang mga buhat sang mga bugalon kag matinaas-taason.
6 Pero pakitaan ko sang kaayo ang akon mga kasimanwa nga matutom *sa Dios*
kag nagakabuhi nga wala sing kasawayan.
Mangin kaupod ko sila tungod kay tugutan ko sila nga mag-alagad sa akon.
7 Ang mga tawo nga dayaon kag butigon indi makatiner sa akon palasyo.
8 Kada adlaw laglagon ko ang akon mga kasimanwa nga malain.
Madula sila sa siyudad sang GINOO.

Salmo 102

Pagpangayo sang Bulig sa Dios
Pangamuyo sang tawo nga nagaantos kag ginakapoy, kag ginpautwas niya ang iya mga reklamo sa presensya sang GINOO
1 GINOO, pamatii ang akon pangamuyo.
Pamatii ang akon pagpangayo sang bulig sa imo.
2 Indi ka magpanago sa akon sa tion sang akon kalisod.
Pamatii ako kon magpanawag ako sa imo,
kag sabta ako gilayon.
3 Kay ang akon kabuhi dali lang madula pareho sa aso;
ang akon lawas* daw sa ginasunog.
4 Nagahugos ako pareho sa hilamon nga nagakalaya.
Kag nadulaan ako sang gana magkaon
5 tungod sang akon mabaskog nga pag-ugayong.
Daw sa tul-an na lang ako nga ginputos sang panit.
6 *Nagaisahanon* ako pareho sa maila nga pispis
ukon pareho sa bukaw sa guba nga lugar nga wala sing may nagaestar nga tawo.
7 Indi ako makatulog; pareho ako sa pispis nga nagaisahanon sa atop sang balay.
8 Permi ako ginapakahuy-an sang akon mga kaaway.
Ginayaguta nila ako
kag ginagamit nila nga halimbawa ang akon malain nga kahimtangan sa pagsumpa sa iban.
9 *Ginayaguta nila ako* kay wala na ako kaon-kaon
kundi nagapungko na lang sa abo† kag nagahilibion
10 tungod sang imo puwerte nga kaakig sa akon.
Ginayaguta man nila ako

---

* **Salmo 101:2** *panimalay:* ukon, *ginharian* † **Salmo 101:3** *maghimo sina:* ukon, *magsapak sa ila* ‡ **Salmo 101:4** *Magapalayo...kalautan:* ukon, *Indi ako maghunahuna sang tiko; indi ako maghimo sang kalautan.* * **Salmo 102:3** *lawas:* sa literal, *mga tul-an* † **Salmo 102:9** *nagapungko na lang sa abo:* Nagapakita ini sang pagpangasubo.

kay *daw pareho* ako *sa basura nga* ginpudyot mo kag ginhaboy.
11 Ang akon kabuhi pareho sa landong *nga nagakadula*.
Kag pareho ako sa hilamon nga nagakalaya.

12 Pero ikaw ya, GINOO, nagahari hasta san-o;
dumdumon ka sang mga tawo hasta san-o.
13 Handa ka na nga kaluoyan ang Zion,‡
tungod kay nag-abot na ang natalana nga tion nga ipakita mo ang imo kaayo sa iya.
14 Kay ang ini nga siyudad, bisan wasak na, ginahigugma kag ginakabalak-an pa gihapon
sang *imo katawhan nga* imo mga alagad.

15 Ang mga nasyon magatahod sa GINOO;
ang tanan nga hari sa kalibutan magatahod sa iya nga gamhanan nga presensya.
16 Kay patindugon liwat sang GINOO ang Zion;
ipakita niya ang iya gamhanan nga presensya.
17 Pagasabton niya ang pangamuyo sang mga makaluluoy;
indi niya pag-ibaliwala ang ila pangamuyo.

18 Isulat ini para sa palaabuton nga mga henerasyon,
para magadayaw sila sa GINOO:
19 Ginatulok sang GINOO ang kalibutan didto sa iya balaan nga lugar sa langit,
20 para pamatian niya ang mga pag-ugayong sang *iya katawhan nga* ginbihag
kag para hilwayon niya ang *iya katawhan nga* palatyon.
21 Kag tungod sini, ang mga ginhimo§ sang GINOO isugid sa Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem,
kag didto pagadayawon siya.
22 *Matabo ini* kon magtipon na ang mga katawhan
halin sa mga nasyon kag mga ginharian sa pagsimba sa GINOO.

23 Wala pa gani matapos ang akon kabuhi ginapaluya na ako sang GINOO;
ginapalip-ot niya ang akon kabuhi.
24 Gani nagsiling ako,
"O Dios ko nga nagakabuhi hasta san-o,
indi anay pagkuhaa ang akon kabuhi sa wala pa ako magtigulang.
25 Sang una gintuga mo ang kalibutan kag ang kalangitan.
26 Ini sila magakalawala, pero ikaw magapadayon sa gihapon.
Magagabok sila tanan pareho sa bayo.
Kag pareho man sa bayo, ilisan mo sila kag mawala sila.
27 Pero ikaw ya amo lang sa gihapon;
wala ka sing katapusan.
28 Ang mga kaliwat sang *imo katawhan nga* imo mga alagad
magakabuhi nga luwas sa katalagman kag bantayan mo sila."

Salmo 103

Ang Gugma sang Dios
Ginsulat ni David.
1 Dapat dayawon ko gid ang GINOO.

‡ **Salmo 102:13** *Zion:* ukon, *Jerusalem* § **Salmo 102:21** *mga ginhimo:* sa literal, *ngalan*

Dayawon ko ang iya pagkabalaan* sa bilog ko nga pagkatawo.
2 Dapat dayawon ko gid ang GINOO,
kag dapat indi ko pagkalimtan kon ano ang iya kaayo.
3 Ginapatawad niya ang tanan ko nga sala,
kag ginaayo niya ang tanan ko nga balatian.
4 Ginaluwas niya ako sa kamatayon,
kag ginabendisyunan niya ako sang iya gugma kag kaluoy.
5 Ginahatagan niya ako sang maayo nga mga butang samtang nagakabuhi ako
sa bagay nga nagabataon ako kag makusog pareho sa agila.

6 Nagahukom ang GINOO pabor sa tanan nga ginadaogdaog;
ginahatagan niya sila sang hustisya.
7 Ginpahayag niya ang iya pamaagi kay Moises
kag ginpakita niya sa katawhan sang Israel ang iya gamhanan nga mga binuhatan.
8 Mabinalak-on siya kag maluluy-on;
mahigugmaon siya kag indi dali mangakig.
9 Wala nagapadayon ang iya pagsabdong,
kag indi permanente ang iya kaakig.
10 Wala niya kita ginsilutan sang nagakabagay sa aton mga sala.
Wala siya nagbalos sa aton suno sa aton mga kalautan.
11 Kay subong nga dako ang distansya sang langit sa duta,
dako man ang iya paghigugma sa mga nagatahod sa iya.
12 Subong nga malayo ang east sa west,
malayo man ang pagseparar niya sang aton mga sala sa aton.
13 Subong nga ang amay maluluy-on sa iya mga anak,
ang GINOO maluluy-on man sa mga nagatahod sa iya.
14 Kay nahibaluan niya kon paano kita ginhimo.
Ginadumdom niya nga ginhimo kita halin sa duta.

15 Kita nga mga tawo, ang aton kabuhi pareho sa hilamon.
Nagauswag kita pareho sa nagalambo nga bulak sa latagon.
16 Dayon nagahuyop ang hangin sa sini nga bulak,
kag nadula ini kag indi na makita.

17-18 Pero wala sing katapusan ang gugma sang GINOO sa mga nagatahod sa iya,
sa mga nagatuman sang iya kasugtanan,
kag sa mga nagadumdom sa pagtuman sang iya mga sugo.
Kag ang iya matarong nga ginahimo magapadayon sa ila mga kaliwat.

19 Ginbutang sang GINOO ang iya trono sa langit, kag nagahari siya sa tanan.
20 Dayawa ninyo ang GINOO, kamo nga gamhanan niya nga mga anghel
nga nagapamati kag nagatuman sang iya mga pulong.
21 Dayawa ninyo ang GINOO, tanan kamo nga iya langitnon nga mga tinuga
nga nagaalagad sa iya kag nagatuman sang iya kabubut-on.
22 Dayawa ninyo ang GINOO, tanan kamo nga iya mga tinuga
sa tanan nga lugar nga iya ginagamhan.

Dapat dayawon ko gid ang GINOO.

---

* **Salmo 103:1** *pagkabalaan:* sa literal, *balaan nga ngalan*

Salmo 104

Pagdayaw sa Dios nga Manunuga

1 Dapat dayawon ko gid ang GINOO.

GINOO nga akon Dios, gamhanan ka gid.
Ang imo pagkadungganon kag pagkahalangdon daw amo ang imo bayo.
2 Ginatabunan mo ang imo kaugalingon sang kasanag nga daw sa bayo
kag ginahumlad mo ang langit nga daw sa tolda.
3 Ginpatindog mo ang imo puluy-an sa ibabaw pa sang kahawaan.
Ginahimo mo ang mga panganod nga imo karwahe,
kag nagasakay ka nga ginapalid sang hangin.
4 Ginahimo mo ang hangin nga imo mga mensahero,
kag ang nagadabdab nga kalayo* nga imo mga suluguon.
5 Ginpahamtang mo ang kalibutan sa iya nga pundasyon,
kag indi ini mauyog hasta san-o.
6 Gintabunan mo ang kalibutan sang tubig nga daw sa panapton,
kag naglapaw ini sa mga bukid.
7 Sa imo nga pagsabdong nga nagadaguob, naghawa ang tubig.
8 Kag nag-ilig sila sa mga bukid kag sa mga patag,
kag sa iban pa nga mga lugar nga ginpreparar mo para sa ila.
9 Ginbutangan mo sila sang mga dulunan nga indi nila malapawan,
para indi nila liwat matabunan ang kalibutan.
10 Ginpailig mo ang mga tuburan sa mga ililigan sang tubig,
kag nag-ilig ang tubig sa gin-utlan sang mga bukid.
11 Gani ang tanan nga talunon nga mga sapat, pati ang talunon nga mga donkey,
makainom.
12 Kag malapit didto sa tubig, nagapugad ang mga pispis,
kag sa mga sanga sang kahoy nagakanta sila.

13 Halin sa imo puluy-an sa langit, ginapaulanan mo ang mga bukid.
Kag tungod sa sining imo ginahimo, nagabaton sang pagpakamaayo ang
kalibutan.
14 Ginapatubo mo ang mga hilamon para sa mga kasapatan,
kag ang mga tanom para sa mga tawo
agod may kalan-on sila halin sa mga patubas—
15 may bino nga makalipay sa ila,
may lana nga makapahining sang ila guya,
kag may tinapay nga makapabaskog sa ila.
16 Natubigan sing maayo ang imo mga kahoy nga sedro sa Lebanon nga imo mismo
gintanom.
17 Nagapugad ang mga pispis sa sina nga mga kahoy;
ang *mga pispis nga* dugwak† nagapugad sa mga kahoy nga sipres.
18 Ang talunon nga mga kanding nagaestar sa mataas nga mga bukid,
kag ang mga *sapat nga* badier‡ nagapanago sa mga kabatuhan.

19 Gintuga mo ang bulan bilang palatandaan sang panahon;
kag ang adlaw ginapasalop mo sa husto nga oras.
20 Ginhimo mo ang kadulom;

---

* **Salmo 104:4** *nagadabdab nga kalayo:* ukon, *kilat* † **Salmo 104:17** *dugwak:* sa English, *stork* ‡ **Salmo 104:18** *badier:* Tan-awa ang footnote sa Lev. 11:4-8.

kag kon gab-i nagaguluwa ang madamo nga sapat sa kagulangan.
21 Nagangurob ang mga leon samtang nagapangita sang ila pagkaon nga ginahatag mo sa ila.
22 Kag kon magbutlak na ang adlaw nagabalik sila sa ila palanaguan kag didto nagaluko.
23 Ang mga tawo ya nagaguwa *sa ila mga balay* sa pag-obra hasta magsirom.

24 GINOO, kadamo sang imo mga ginhimo.
Ginhimo mo sila tanan suno sa imo nga kaalam.
Ang kalibutan puno sang imo mga ginhimo.
25 Ang dagat puwerte kalapad,
kag may madamo ini nga mga tinuga nga indi maisip, dalagko kag magagmay.
26 Ang mga barko nagapakadto-pakari dira,
kag dira man nagalangoy-langoy ang *dragon nga* Leviatan nga imo gintuga.
27 Ang tanan nga buhi nga tinuga nagasalig sa imo sang ila pagkaon
sa tion nga kinahanglan nila.
28 Ginahatagan mo sila sang pagkaon kag ginakaon nila,
kag nagakabusog sila.
29 Pero kon pabay-an mo sila, nagakahadlok sila;
kon kuhaon mo ang ila ginhawa, nagakapatay sila
kag nagabalik sila sa duta nga amo ang ila ginhalinan.
30 Nagakatuga sila kon hatagan mo sila sang ginhawa.
Sa sina nga paagi ginahatagan mo sang bag-o nga mga tinuga ang kalibutan.

31 Kabay pa nga ang imo gahom, GINOO, magapadayon hasta san-o.
Kabay pa nga magkalipay ka sa imo mga ginhimo.
32 Kon tulukon mo ang kalibutan, nagatay-og ini.
Kon tandugon mo ang mga bukid, nagaaso ini.

33 Magakanta ako sa GINOO sa bilog ko nga kabuhi.
Magakanta ako sang mga pagdayaw sa akon Dios samtang nagakabuhi ako.
34 Kabay pa nga malipay siya sa akon pagpamalandong.

Magakalipay ako sa GINOO;
35 pero ang mga malain kag makasasala laglagon sa kalibutan kag indi na sila makita pa.
Dapat dayawon ko gid ang GINOO.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 105

Ang Dios kag ang Iya Katawhan
(1 Cro. 16:8-22)
1 Pasalamati ninyo ang GINOO;
simbaha ninyo siya!
Isugid sa mga katawhan ang iya mga binuhatan.
2 Kantahi ninyo siya sang mga pagdayaw;
isugid ang tanan nga makatilingala niya nga mga binuhatan.
3 Dayawa ninyo ang iya pagkabalaan.*
Magkalipay kamo nga mga nagadangop sa iya.

* **Salmo 105:3** *pagkabalaan:* sa literal, *balaan nga ngalan*

4 Magsalig kamo sa GINOO kag sa iya nga kusog.
Magdangop kamo permi sa iya.
5-6 Kamo nga mga pinili sang Dios
kag mga kaliwat ni Abraham nga alagad sang Dios,
kag mga kaliwat man ni Jacob,
dumduma ninyo ang iya makatilingala nga mga binuhatan,
ang iya mga milagro, kag ang iya mga paghukom.
7 Siya ang GINOO nga aton Dios,
kag nagahukom siya sa bilog nga kalibutan.
8 Indi gid niya pagkalimtan ang iya kasugtanan hasta san-o,
ang iya promisa hasta sa linibo ka henerasyon.
9 Ini nga kasugtanan ginhimo niya kay Abraham kag ginpromisa man niya kay Isaac.
10 Ginpadayon niya ini nga kasugtanan kay Jacob,
kag magapadayon ini nga kasugtanan sa Israel hasta san-o.
11 Kay siling niya,
"Ihatag ko sa imo ang duta sang Canaan bilang palanublion ninyo."

12 Sadto anay diutay pa lang kaayo ang katawhan sang Dios,
kag mga pangayaw pa lang sila sa duta sang Canaan.
13 Nagsaylo-saylo sila sa mga nasyon kag sa mga ginharian.
14 Pero wala pagtuguti sang Dios nga daog-daugon sila sang iban.
Para maproteksyunan sila, ginsabdong niya ang mga hari *nga nagkontra sa ila*.
Siling niya,
15 "Indi ninyo pag-anha ang akon pinili nga mga alagad;
indi ninyo paghaliti ang akon mga propeta."

16 Nagpadala ang Dios sang gutom sa duta *sang Canaan*.
Gin-ubos niya kuha ang tanan nila nga pagkaon.
17 Pero ginpauna na niya si Jose *sa Egypt sa pagbulig sa ila*.
Ginbaligya didto si Jose bilang isa ka ulipon.
18 Ginkadenahan ang iya mga tiil kag ginbutangan sang salsalon ang iya liog,
19 hasta nga natabo ang iya ginpropesiya.
Ang mensahi sang GINOO*sa iya nga natuman*
nagpamatuod *nga matarong siya*.
20 Ginbuy-an siya sang hari *sang Egypt* nga nagadumala sa madamo nga katawhan,
21 kag ginhimo niya siya nga manugdumala sang iya palasyo kag sang tanan niya nga pagkabutang.
22 Bilang manugdumala, may awtoridad siya sa pagdisiplina sa mga opisyal sang hari
kag sa pagtudlo sa iya mga manuglaygay.

23 Sang ulihi nagkadto si Jacob *kag ang iya panimalay* sa Egypt,
ang duta sang mga kaliwat ni Ham,
kag didto sila nag-estar bilang mga pangayaw.
24 Ginpadamo sang GINOO ang iya katawhan;
mabudlay na sila pierdihon sang *mga taga-Egypt nga* ila mga kaaway.
25 Gintugutan sang GINOO nga kontrahon kag tuntuhon sang mga taga-Egypt
ang iya katawhan nga iya mga alagad.
26 Dayon ginpadala niya si Moises nga iya alagad kag si Aaron nga iya pinili.
27 Ginpakita nila didto sa duta sang mga kaliwat ni Ham ang mga milagro sang Dios.
28 Ginpadulom sang Dios ang Egypt;

pero nagsupak gihapon† ang mga taga-Egypt sa iya mga sugo.
29 Ginhimo niya nga dugo ang ila mga tubig,
gani nagkalamatay ang mga isda.
30 Napuno sang paka ang ila duta, bisan ang mga kuwarto sang ila mga pangulo.
31 Sa pagmando sang Dios, napuno sang langaw kag lamok‡ ang ila duta.
32 Imbes ulan, yelo kag kilat ang ginpadala niya sa ila duta.
33 Ginpamierde niya ang ila mga tanom nga ubas kag ang mga kahoy nga higera,
kag ang iban pa nga mga kahoy.
34 Sa iya pagmando, nag-abot ang mga apan§ nga indi maisip.
35 Kag ginpangaon sini ang tanan nga tanom sa ila duta pati na ang ila mga patubas.
36 Ginpamatay sang Dios ang tanan nila nga kamagulangan nga lalaki.

37 Dayon ginpaguwa niya ang mga Israelinhon sa Egypt nga wala maano,
kag may dala pa sila nga mga pilak kag mga bulawan.
38 Nalipay ang mga taga-Egypt sa paghalin sang mga Israelinhon,
tungod kay nahadlok sila sa ila.
39 *Sang paglakat sang mga Israelinhon,*
nagbutang ang Dios sang panganod sa paghandong sa ila
kag sang kalayo sa paghatag sang kasanag sa ila sa kagab-ihon.
40 Nagpangayo sila* *sang pagkaon,*
kag ginpadal-an sila sang Dios sang mga pitaw,†
kag ginbusog niya sila sang pagkaon nga halin sa langit.
41 Ginbuka niya ang bato kag nagsagawak ang tubig.
Nag-ilig ini sa desierto nga daw sa suba.
42 *Ginhimo ini tanan sang Dios*
kay wala niya ginkalimtan ang iya mismo promisa kay Abraham nga iya alagad.
43 Ginpaguwa niya *sa Egypt* ang katawhan nga iya ginpili,
nga malipayon kag nagahinugyaw sa kalipay.
44 Kag ginhatag niya sa ila ang mga duta sang iban nga mga katawhan;
ginpanubli nila ang ginpangabudlayan sang iban.
45 *Ginhimo ini sang Dios* para tumanon nila ang iya mga pagsulundan kag mga
kasuguan.

Dayawa ang GINOO.

Salmo 106

Ang Kaayo sang Dios sa Iya Katawhan

1 Dayawa ang GINOO!
Pasalamati siya kay maayo siya;
ang iya gugma wala sing katapusan.
2 Wala sing may makasugid ukon makadayaw sing bug-os
sang gamhanan nga mga binuhatan sang GINOO.
3 Bulahan ang tawo nga nagahimo sing husto kag matarong sa tanan nga tion.

4 GINOO, dumduma ako kon magbulig ka sa imo katawhan;
luwasa man ako kon magluwas ka sa ila,

† **Salmo 105:28** *pero nagsupak gihapon:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Hebreo, *kag wala nagsupak.*
‡ **Salmo 105:31** *lamok:* ukon, *kuto.* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **Salmo 105:34** *mga apan:* ukon, *mga apan kag mga tibakla* * **Salmo 105:40** *sila:* sa Hebreo, *siya,* nga posible si Moises † **Salmo 105:40** *pitaw:* sa English, *quail*

5 para maagom ko man ang kauswagan sang imo pinili nga nasyon
kag para makaambit man ako sang ila kalipay
kag makaupod ako sa ila pagdayaw sa imo.
6 Nakasala kami pareho sang amon mga katigulangan;
malain gid ang amon ginhimo.
7 Sang didto sa Egypt ang amon mga katigulangan,
wala nila ginsapak ang imo makatilingala nga mga binuhatan.
Wala nila pagdumduma ang imo gugma nga ginpakita sa ila sing makapila ka beses,
kag nagrebelde sila sa imo sa Mapula nga Dagat.
8 Pero ginluwas mo sila para mapadunggan ka kag makita nila ang imo gahom.

9 Ginmanduan sang GINOO ang Mapula nga Dagat *nga magmala*, kag nagmala ini;
kag gintuytuyan niya ang iya katawhan sa pagtabok sa dagat
nga daw sa nagalakat lang sila sa desierto.
10 Ginluwas niya sila sa kamot sang mga kaaway.
11 Gintabunan sang tubig ang ila mga kaaway
kag wala gid sing may nakaluwas sa ila.
12 Gani nagtuo sila sa iya mga promisa
kag nagkanta sila sang pagdayaw sa iya.
13 Pero nalimtan dayon nila ang iya ginhimo
kag wala sila maghulat sang iya laygay.
14 Didto sa kamingawan, gintilawan nila ang Dios tungod sang ila sobra nga handom
sa pagkaon.
15 Gani ginhatag niya sa ila ang ila ginpangayo,
pero ginpadal-an man niya sila sang balatian nga nagpaluya sa ila.

16 Didto sa ila nga kampo *sa kamingawan*, nahisa sila kay Moises kag kay Aaron.
Si Aaron gindedikar nga mag-alagad sa GINOO.
17 Gani nagbuka ang duta kag nahulog si Datan kag si Abiram kag ang ila mga pamilya.
18 Kag may kalayo pa gid nga nagsunog sa ila malain nga mga sumulunod.

19 Didto sa Horeb, naghimo ang mga Israelinhon sang bulawan nga bataon nga baka
kag ginsimba nila ini nga dios-dios.
20 Ginbayluhan nila ang ila dungganon *nga Dios*
sang imahen sang isa ka turo nga baka nga nagahalab sang hilamon.
21-22 Ginkalimtan nila ang Dios nga nagluwas sa ila
kag naghimo sang gamhanan kag makatilingala nga mga binuhatan didto sa
Egypt,
ang duta sang mga kaliwat ni Ham, kag didto sa Mapula nga Dagat.
23 Ginlaglag na kuntani sang Dios ang iya katawhan
kon wala magpatunga si Moises nga iya alagad,
sa pagkombinsi sa iya nga punggan niya ang iya kaakig para indi niya sila
malaglag.
24 Ginbaliwala pa gid nila ang maayo nga duta kay wala sila magtuo sa promisa sang
Dios.
25 Nagkinumod sila sa ila mga tolda kag wala sila magtuman sa GINOO.
26 Gani nagpanumpa ang GINOO nga pamatyon niya sila sa kamingawan,
27 kag laptahon niya ang ila mga kaliwat sa iban nga mga nasyon nga sa diin
magakalamatay sila.

28 Gintugyan nila ang ila kaugalingon sa *dios-dios nga si* Baal sang Peor

kag nagkaon sila sang mga halad nga ginhalad sa mga patay.*
29 Ginpaakig nila ang GINOO tungod sang ila malain nga mga binuhatan,
gani nag-abot sa ila ang kahalitan.
30 Pero nagpatunga si Finehas,
gani nag-untat ang kahalitan.
31 Ang ginhimo ni Finehas ginakabig nga matarong,
kag dumdumon ini sang mga tawo hasta san-o.

32 Didto sa tuburan sang Meriba, ginpaakig sang mga Israelinhon ang GINOO,
kag naglain gid ang buot ni Moises sa ila mga ginhimo.
33 Tungod nga ginpalain nila ang buot ni Moises,
nakahambal siya sang mga pulong nga wala niya paghunahunaa sing maayo.

34 Wala ginpamatay sang mga Israelinhon ang mga katawhan *sa Canaan*
suno sa ginsiling sa ila sang GINOO.
35 Sa baylo, nagpakig-isa sila sa sini nga mga katawhan kag ginsunod nila ang ila
pagginawi.
36 Ginsimba nila ang ila mga dios-dios kag nagdala ini sang kalaglagan sa ila.
37 Ginhalad nila ang ila mga kabataan sa mga demonyo
38 nga mga dios-dios sang Canaan.
Tungod sang ila pagpamatay sang ila inosente nga mga kabataan,
ginhigkuan nila ang duta *sang Canaan*
39 pati ang ila kaugalingon.
Tungod sang ila ginhimo, nagluib sila sa Dios pareho sa isa ka babayi nga
nagpanginlalaki.
40 Gani nangakig ang GINOO sa katawhan nga iya ginapanag-iyahan,
kag ginkangil-aran niya sila.
41 Gintugyan niya sila sa mga nasyon nga ila mga kaaway,
kag gin-gamhan sila sang sini nga mga nasyon.
42 Gindaogdaog sila sang ila mga kaaway kag gin-ulipon.
43 Madamo nga beses nga ginluwas sila sang Dios,
pero ginahungod pa gid nila nga magrebelde sa iya,
gani nalaglag sila tungod sang ila sala.
44 Pero kon magpanawag gani sila sa Dios, ginabuligan niya gihapon sila sa ila mga
kalisod.
45 Gindumdom sang Dios ang iya kasugtanan sa ila,
kag tungod sa iya dako nga gugma *sa ila*
nagbaylo ang iya hunahuna *nga indi na niya sila pagsilutan*.
46 Ginbuot niya nga kaluoyan sila sang mga nagbihag sa ila.

47 Luwasa kami, GINOO nga amon Dios,
kag tipuna kami liwat sa *amon duta* halin sa mga nasyon,
para makapasalamat kami kag makadayaw sa imo pagkabalaan.†

48 Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel, hasta san-o.

Ang tanan nga katawhan magsabat sang, “Amen!”

Dayawa ang GINOO!

---

* **Salmo 106:28** *mga patay:* ukon, *patay nga mga dios-dios*

† **Salmo 106:47** *pagkabalaan:* sa literal, *balaan nga ngalan*

Ikalima nga Libro

107

Sal. 107-150

Pagdayaw sa Kaayo sang Dios

1 Pasalamati ang GINOO, kay maayo siya;
ang iya gugma wala sing katapusan.
2 Ihambal ninyo ina, kamo nga iya ginluwas sa kamot sang mga kaaway.
3 Kay gintipon niya kamo halin sa mga duta sa east, west, north, kag south.

4 May mga tawo nga nagpanglakaton sa kamingawan;
indi nila makita ang alagyan pakadto sa siyudad nga may nagaestar nga mga tawo.*
5 Gin-gutom sila kag gin-uhaw, kag daw mapatay na sila.
6 Sa ila nga kalisod, nagpanawag sila sa GINOO,
kag ginluwas niya sila.
7 Gintuytuyan niya sila sa dalan nga deretso sa siyudad nga may nagaestar nga mga tawo.†
8 Dapat magpasalamat sila sa GINOO tungod sang iya gugma
kag sang iya makatilingala nga mga binuhatan sa mga tawo.
9 Kay ginapainom niya ang mga ginauhaw kag ginapakaon ang mga ginagutom.

10 May mga tawo nga ginpriso nga ginakadenahan
kag nagapungko sila sa madulom gid nga prisohan.
11 Napriso sila kay nagpamatok sila sa mga ginsiling sang Labing Mataas nga Dios
kag ginbaliwala nila ang iya mga laygay.
12 Gani ginpabudlayan niya sila sa ila mabug-at nga mga trabaho.
Nagkalatumba sila pero wala sing may nagbulig sa ila.
13 Sa ila kalisod, nagpanawag sila sa GINOO,
kag ginluwas niya sila.
14 Ginpamugto niya ang ila mga kadena
kag ginpanguha niya sila sa madulom gid nga prisohan.
15 Dapat magpasalamat sila sa GINOO tungod sang iya gugma
kag sang iya makatilingala nga mga binuhatan sa mga tawo.
16 Kay ginapangguba niya ang mga puwertahan nga saway
kag ginapangbali ang mga rehas nga salsalon.

17 May mga buang-buang nga nagaantos tungod sang ila mga paglapas kag kalautan.
18 Nalainan sila sang tanan nga pagkaon kag dali na lang sila mapatay.
19 Sa ila kalisod, nagpanawag sila sa GINOO,
kag ginluwas niya sila.
20 Nagmando siya sang kaayuhan kag nag-alayo sila.
Ginluwas niya sila sa kamatayon.
21 Dapat magpasalamat sila sa GINOO tungod sang iya gugma
kag sang iya makatilingala nga mga binuhatan sa mga tawo.
22 Dapat maghalad sila bilang pasalamat sa Dios;
kag samtang nagakanta sila sa kalipay isugid nila ang iya mga binuhatan.

23 May mga tawo nga nagsakay sa mga barko kag nagbiyahe sa kadagatan,

---

* **Salmo 107:4** *may nagaestar nga mga tawo:* ukon, *puwede nila estaran*

† **Salmo 107:7** *may nagaestar nga mga tawo:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 4.

nga amo ang ila palangabuhian.
24 Nakita nila ang makatilingala nga mga binuhatan sang GINOO sa kadagatan.
25 Sa iya nga pagmando, naghangin sing mabaskog kag nagdalagko ang mga balod.
26 Gani nagpaibabaw ang ila sakayan kag dayon nagpaidalom.
Nadulaan sila sang kaisog sa sina nga katalagman.
27 Nagduling-duling sila pareho sa hubog
kag indi na sila makahibalo kon ano ang ila himuon.
28 Sa ila kalisod, nagpanawag sila sa GINOO,
kag ginbuligan niya sila.
29 Ginpauntat niya ang mabaskog nga hangin kag naglinaw ang dagat.
30 Nalipay sila sang maglinaw na,
kag gintuytuyan sila sang Dios sa dulungkaan nga ginahandom nila.
31 Dapat magpasalamat sila sa GINOO tungod sang iya gugma
kag sang iya makatilingala nga mga binuhatan sa mga tawo.
32 Dapat nga padunggan nila ang Dios sa ila pagtililipon
kag dayawon man nila siya sa pagtililipon sang ila mga manugdumala.

33 Ginahimo sang GINOO ang mga suba nga desierto,
kag ginahimo niya ang mga tuburan nga mamala nga duta.
34 Ginahimo niya ang maayo nga duta nga wala sing pulos,
tungod sang mga kalautan sang mga nagaestar dira.
35 Ginahimo niya ang desierto nga mga katubigan,
kag ginahimo niya ang mamala nga mga duta nga mga tuburan.
36 Ginapaestar niya ang mga ginagutom sa sina nga lugar
kag nagatukod sila dira sang siyudad nga ila estaran.
37 Nagasab-og sila sa mga latagon kag nagatanom sang ubas,
kag bugana ang ila mga patubas.
38 Ginapakamaayo sila sang Dios, kag nagadamo gid sila.
Bisan ang ila mga kasapatan wala niya ginatugutan nga magdiutay.

39 Kon nagadiutay sila kag nagakahuy-an
tungod sang pagdaog-daog, pagsakit, kag pagpaantos sa ila,
40 ginapakalain sang Dios ang mga nagadaogdaog sa ila
kag ginapatalang sa desierto nga wala sing mga dalan.
41 Pero ginabuligan niya sila nga mga kubos sa ila mga pag-antos,
kag ginapadamo niya ang ila mga pamilya pareho sa mga panong sang kasapatan.

42 Nakita ini sang mga matarong kag nagakalipay sila,
pero ang tanan nga malain wala gid sing may masiling.

43 Ang mga maalamon dapat gid magtipig sang sini nga mga butang;
dapat hunahunaon nila ang dako nga gugma sang GINOO.

Salmo 108

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
(Sal. 57:7-11; 60:5-12)
Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 O Dios, nagasalig gid ako sa imo.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw sa bug-os ko nga tagipusuon.
2 Magabugtaw ako sa kaagahon,

kag ihanda ko ang akon mga instrumento nga may mga kuwerdas *sa pagdayaw sa imo*.
3 GINOO, dayawon ko ikaw sa tunga sang mga katawhan.
Kantahan ko ikaw sa tunga sang mga taga-iban nga nasyon.
4 Kay ang imo gugma kag katutom indi gid matakos;
mas mataas pa ini sa kalangitan.
5 Ipakita, O Dios, ang imo pagkagamhanan sa kalangitan kag sa bilog nga kalibutan.
6 Luwasa kami paagi sa imo gahom.
Sabta ang akon pangamuyo para maluwas kami nga imo mga hinigugma.
7 O Dios, nagsiling ka didto sa imo templo,
"Magadaog ako; partidahon ko ang Shekem kag ang Kapatagan sang Sucot *sa akon katawhan*.
8 Akon ang Gilead subong man ang Manase.
Ang Efraim amo ang akon manugdepensa*
kag ang Juda amo ang akon manugdumala.†
9 Ang Moab akon suluguon,‡
kag ang Edom akon ginapanag-iyahan.§
Nagasinggit ako sang kadalag-an kontra sa Filistia."

10 Sin-o ang magadala sa akon sa Edom kag sa siyudad sini nga napalibutan sang mga pader?
11 Indi bala ikaw, O Dios, nga nagsikway sa amon kag wala na nagaupod sa amon mga soldado?
12 Buligi kami kontra sa amon mga kaaway, kay wala sing pulos ang bulig sang tawo.
13 Magadaog kami paagi sa imo bulig, O Dios,
kay pierdihon mo ang amon mga kaaway.

Salmo 109

Ang Reklamo sang Tawo nga Ara sa Kalisod

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 O Dios, nga akon ginadayaw, sabta ang akon pagpanawag sa imo.
2 Kay ginaakusar ako sang malain kag dayaon nga mga tawo.
Nagahambal sila sang binutig parte sa akon.
3 Permi nila ako ginahambalan sing malain bisan wala sing kabangdanan.
4 Bisan nagapakig-abyan ako sa ila, ginakontra nila ako;
pero ginapangamuyuan ko sila.
5 Ginabalusan nila ako sing malain sa maayo nga ginahimo ko sa ila,
kag ginabalusan nila ako sing kaakig sa akon pagpakig-abyan sa ila.
6 *Nagasiling sila,** "Mangita kita sang malain nga tawo nga magkontra kag mag-akusar sa iya sa korte.
7 Kon hukman na siya, kabay pa nga magguwa nga may sala siya.
Kag kabay pa nga ang iya pangamuyo kabigon nga sala.
8 Kabay pa nga indi magdugay ang iya kabuhi kag ihatag na lang sa iban ang iya katungdanan.
9 Kabay pa nga *mapatay na siya para* mailo ang iya mga kabataan
kag mabalo ang iya asawa.

---

* **Salmo 108:8** *manugdepensa:* sa literal, *helmet* † **Salmo 108:8** *manugdumala:* sa literal, *sungkod sang hari* ‡ **Salmo 108:9** *suluguon:* sa literal, *palanghinawan* § **Salmo 108:9** *akon ginapanag-iyahan:* ukon, *akon ulipon;* sa literal, *ginahabuyan ko sang akon sandalyas* * **Salmo 109:6** *Nagasiling sila:* Ang bersikulo 6-19 posible pulong sang mga kaaway kontra sa amo nga tawo ukon pulong sang tawo kontra sa iya mga kaaway.

10 Kabay pa nga bisan diin na lang magkadto ang iya mga kabataan nga nagapakilimos,
kag kabay pa nga palayason† sila bisan sa ila guba nga elistaran.
11 Kabay pa nga kuhaon sang iya gin-utangan ang tanan niya nga pagkabutang,
kag kabay pa nga kuhaon sang mga pangayaw ang iya pinangabudlayan.
12 Kabay pa nga wala sing may maluoy sa iya kag sa iya ilo nga mga kabataan
kon mapatay na siya.
13 Kabay pa nga magkalamatay ang iya mga kaliwat
para malimtan na sila sa masunod nga henerasyon.
14-15 Kabay pa nga indi pagpatawaron kag indi pagkalimtan sang GINOO
ang sala sang iya mga ginikanan kag mga katigulangan;
kag kabay pa nga itugot sang GINOO nga malimtan na sila sa kalibutan.
16 Kay wala gid niya ginahunahuna ang paghimo sang maayo,
kundi ginahingabot niya kag ginapamatay ang mga kubos, mga imol, kag mga nadulaan sang paglaom.
17 Luyag niya nga pakamalauton ang iban—kabay pa nga sa iya ina matabo.
Wala siya naluyag magbendisyon sa iban—kabay pa nga wala man sing may magbendisyon sa iya.
18 Wala untat ang iya pagpakamalaot sa iban; daw bayo na ini nga iya ginasuksok.
Kabay pa nga ang iya pagpakamalaot magabalik sa iya pareho sang pagsulod sang tubig sa iya lawas
ukon pareho sang pagpanalupsop sang lana sa iya mga tul-an.
19 Kag kabay pa nga magpabilin ini sa iya nga daw sa bayo
nga nagatabon sa iya lawas ukon daw sa paha nga ginapaha niya permi.”

20 GINOO, kabay pa nga amo ina ang imo isilot
sa mga nagaakusar kag nagahambal sing malain sa akon.
21 Pero buligi ako, Ginoong DIOS, para mapadunggan ka.
Luwasa ako tungod sang imo kaayo kag gugma.
22 Kay kubos kag imol ako, kag nagasakit ang akon buot.
23 Nagaamat-amat na dula ang akon kabuhi pareho sa landong kon gab-i.
Daw pareho ako sa apan nga ginkahig.
24 Nagaluya ang akon tuhod tungod sa pagpuasa.
Puwerte na ako kaniwang.
25 Nangin talamayon ako sa akon mga kaaway.
Nagalungo-lungo sila kon makita nila ako.
26 Buligi ako, GINOO, nga akon Dios;
luwasa ako suno sa imo gugma.
27 Kag mabal-an sang akon mga kaaway nga ikaw, GINOO, ang nagluwas sa akon.
28 Ginapakamalaot nila ako, pero ikaw magabendisyon sa akon.
Mahuy-an sila kon salakayon nila ako, pero ako nga imo alagad magakalipay.
29 Sila nga nagaakusar sa akon matabunan sang kahuy-anan pareho sa bayo nga nagatabon sa lawas.

30 Pasalamatan ko gid ang GINOO;
dayawon ko siya sa atubangan sang madamo nga katawhan.
31 Kay ginadepensahan niya ang mga tawo nga bululigan
para maluwas sila sa mga nagasentensya sa ila sang kamatayon.

† **Salmo 109:10** *palayason:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo, *mangita.*

Salmo 110

Ang GINOO kag ang Pinili Niya nga Hari

Ang kanta nga ginsulat ni David.

1 Nagsiling ang GINOO sa akon Ginoo,*
"Pungko diri sa akon tuo hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway."

2 Halin sa Zion,† palaparon sang GINOO ang imo ginharian,
kag magagahom ka sa imo mga kaaway.
3 Sa adlaw nga magpakig-away ka sa imo mga kaaway,
magabulig sa imo sing kinabubut-on ang imo katawhan.
Ang imo pamatan-on nga mga katawhan magakadto sa imo sa balaan nga mga bukid
pareho sa tun-og sa kaagahon.‡
4 Nagsumpa ang GINOO, kag indi gid magbaylo ang iya hunahuna,
nga pari ikaw hasta san-o, pareho sang pagkapari ni Melkizedek.§
5 Ang Ginoo ara sa imo tupad;
pagalaglagon niya ang mga hari sa tion nga ipakita niya ang iya kaakig.
6 Pagasilutan niya ang mga nasyon kag madamo ang iya pamatyon.
Pagalaglagon niya ang mga nagadumala sa bilog nga kalibutan.

7 Ikaw, Mahal nga Hari,* magainom sa ililigan sang tubig nga ara sa higad sang dalan,
gani magabalik ang imo kusog kag magamadinalag-on ka.
*

Salmo 111

Pagdayaw sa Dios

1 Dayawa ang GINOO! Pasalamatan ko ang GINOO sa bug-os ko nga tagipusuon
sa pagtililipon sang matarong nga mga tawo.
2 Gamhanan ang mga binuhatan sang GINOO;
ginapamalandungan ini sang tanan nga naluyag sini.
3 Gamhanan kag halangdon ang mga binuhatan sang Dios,
kag ang iya pagkamatarong nagapadayon hasta san-o.
4 Ginapadumdom gid niya sa aton ang iya makatilingala nga mga binuhatan.
Maluluy-on siya kag mabinalak-on;
5 ginahatagan niya sang pagkaon ang mga nagatahod sa iya,
kag ginadumdom niya permi ang iya kasugtanan.
6 Ginapakita niya sa iya katawhan kon ano kagamhanan ang iya mga binuhatan,
paagi sa paghatag sa ila sang mga duta sang iban nga mga nasyon.
7 Matutom kag matarong siya sa tanan niya nga ginahimo,
kag masaligan ang tanan niya nga mga sugo.
8 Ining iya mga sugo nagapadayon hasta san-o,
kag ginhatag niya ini nga may katutom kag pagkamatarong.
9 Ginluwas niya ang iya katawhan,
kag naghimo siya sang kasugtanan sa ila nga wala sing katapusan.

---

* **Salmo 110:1** *Ginoo:* ukon, *agalon (nga amo ang hari).* Ini nga bersikulo gin-aplikar sa kay Cristo sa Bag-o nga Kasugtanan (tan-awa ang Mat. 22:41-44; Mar. 12:35-37). † **Salmo 110:2** *Zion:* ukon, *Jerusalem* ‡ **Salmo 110:3** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. § **Salmo 110:4** Tan-awa sa Gen. 14:17-20. * **Salmo 110:7** *Ikaw, Mahal nga Hari, magainom:* sa Hebreo, *magainom siya.* Suno sa iban nga mga eksperto sa Biblia, ang "siya" amo ang GINOO (tan-awa sa bersikulo 6). Pero ang kalabanan sa ila nagasiling nga ang "siya" amo ang hari nga ginasiling sang bersikulo 1-5b. * **Salmo 111:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga linya nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

Balaan siya kag makatilingala.

10 Kon ang isa ka tawo gusto nga magmaalamon, dapat magtahod siya sa GINOO.
Ang tanan nga nagatuman sang iya mga sugo may husto nga pag-intiendi.
Dalayawon siya hasta san-o.
*

Salmo 112

Bulahan ang Tawo nga Nagatahod sa GINOO

1 Dayawa ang GINOO!
Bulahan ang tawo nga nagatahod sa GINOO kag nagakalipay gid sa pagtuman sang iya mga sugo.
2 Mangin mauswagon ang iya mga anak,
kay ang mga kaliwat sang mga tawo nga nagakabuhi sing husto pakamaayuhon sang Dios.
3 Magamanggaranon ang iya pamilya,
kag ang iya kaayo dumdumon hasta san-o.
4 Bisan sa kadulom may kasanag gihapon para sa mga tawo
nga nagakabuhi sing husto, maluluy-on, mabinalak-on, kag matarong.
5 Pakamaayuhon ang tawo nga maalwan kag nagapahulam, kag wala nagadaya sa iya palangabuhian.
6 Sigurado nga mangin mabakod ang iya kahimtangan hasta san-o;
ang matarong nga tawo pareho sa iya indi malimtan hasta san-o.
7 Wala siya nahadlok sa malain nga mga balita,
kay mabakod ang iya balatyagon kag nagasalig siya sa GINOO.
8 Wala siya nagakatublag kag nagakahadlok
kay sa ulihi makita niya nga mapierdi ang iya mga kaaway.
9 Nagapanagtag siya sa mga imol;
ang iya matarong nga ginahimo dumdumon hasta san-o
kag ang iya ikasarang dugangan *sang Dios* bilang pagpadungog sa iya.
10 Makita ini sang mga malain kag magabagrot ang ila mga ngipon sa kaakig,
kag daw matunaw sila *sa kahuya*.
Ang ila mga plano indi magmadinalag-on.

Salmo 113

Pagdayaw sa Kaayo sang GINOO

1 Dayawa ang GINOO!
Kamo nga *mga katawhan* sang GINOO nga iya mga alagad, dayawa ninyo siya!
2 Kabay pa nga dayawon siya subong kag hasta san-o.
3 Halin sa east hasta sa west* ang tanan nga tawo magdayaw sa GINOO.

4 Magagahom ang GINOO sa tanan nga nasyon, ang iya pagkagamhanan indi matupungan.
5 Wala gid sing pareho sa GINOO nga aton Dios
nga nagapungko sa iya trono didto sa kahitaasan.
6 Nagaduko siya sa pagtulok† sa kalangitan kag sa kalibutan.

---

* **Salmo 112:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga linya nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo. * **Salmo 113:3** *Halin sa east hasta sa west:* ukon, *Halin sa pagbutlak sang adlaw hasta sa pagsalop sini.* † **Salmo 113:6** *Nagaduko siya sa pagtulok:* Siguro ang buot silingon nga mas mataas pa ang iya nahamtangan sang sa kalangitan, ukon nagakabalaka gid siya sa iya mga tinuga.

7 Ginabuligan niya ang mga kubos kag mga imol sa ila kapigaduhon.
8 Kag ginapadunggan niya sila kaupod sang dungganon nga mga tawo sang iya
katawhan.
9 Ginalipay niya ang baw-as nga babayi sa iya puluy-an paagi sa paghatag sa iya sang
mga anak.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 114

Kanta Parte sa Pagguwa sang mga Israelinhon sa Egypt

1 Ang mga Israelinhon nga kaliwat ni Jacob nagaestar sadto sa Egypt,
nga sa diin lain ang lingguahe sang mga tawo didto.
2 *Sang nagguwa na sila sa Egypt,* ginhimo sang Dios ang Juda nga iya balaan nga lugar,
kag gindumalahan niya ang Israel.
3 Ang *Mapula nga* Dagat *naghawa nga daw sa* nagpalagyo *nga tawo*.
Ang tubig sang *Suba sang* Jordan *daw sa tawo nga* nag-isol.
4 *Nag-uyog* ang mga bukid
nga daw sa nagalukso nga mga kanding kag mga karnero.
5 Ngaa naghawa ang *Mapula nga* Dagat
kag daw sa nag-isol ang tubig sang *Suba sang* Jordan?
6 Ngaa *nag-uyog* ang mga bukid nga daw sa nagalukso nga mga kanding kag mga
karnero?
7 Nagatay-og ang kalibutan sa presensya sang Ginoo nga Dios ni Jacob,
8 nga naghimo sang matig-a nga bato nga mangin punong sang tubig
kag mangin tuburan nga nagailig.

Salmo 115

Isa lang gid ang Matuod nga Dios

1 GINOO, indi kami ang dapat padunggan kundi ikaw,
tungod sang imo gugma kag katutom.
2 Ngaa ginainsulto kami sang iban nga mga nasyon paagi sa pagsiling,
"Diin na bala ang inyo Dios?"

3 Ang amon Dios ara sa langit kag ginahimo niya ang bisan ano nga iya naluyagan.
4 Pero ang ila mga dios-dios hinimo man lang sang tawo halin sa pilak kag bulawan.
5 May mga baba ini, pero indi makahambal;
may mga mata, pero indi makakita.
6 May mga dulunggan, pero indi makabati;
may mga ilong, pero indi makapanimaho.
7 May mga kamot, pero indi makauyat;
may mga tiil, pero indi makalakat,
kag bisan tingog wala ka sing may mabatian.
8 Ang nagahimo sang sini nga mga dios-dios kag ang tanan nga nagasalig sa ila
mangin pareho man sa ila *nga wala sing pulos*.

9-10 Kamo nga katawhan sang Israel, pati na kamo nga mga kaliwat ni Aaron,
magsalig kamo sa GINOO.
Siya ang inyo manugbulig kag manugprotektar.
11 Kamo nga mga nagatahod sa GINOO, magsalig kamo sa iya.
Siya ang inyo manugbulig kag manugprotektar.

12 Ginadumdom kita sang GINOO, kag pakamaayuhon niya kita.
Pakamaayuhon niya ang katawhan sang Israel pati na ang mga kaliwat ni Aaron.
13 Pakamaayuhon niya ang tanan nga nagatahod sa iya, bantog man ukon indi.
14 Kabay pa nga kamo kag ang inyo mga kaliwat padamuon sang GINOO.
15 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang GINOO
nga nagtuga sang kalangitan kag sang kalibutan.
16 Ang kalangitan iya sang GINOO, pero ang kalibutan gintugyan niya sa mga tawo.
17 Indi ang mga patay ang magadayaw sa GINOO, kay indi na gani sila makatingog,
18 kundi kita nga mga buhi amo ang magadayaw sa iya subong kag hasta san-o.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 116

Ang Dios Nagaluwas sa Tawo sa Kamatayon

1 Ginahigugma ko ang GINOO,
kay ginapamatian niya ang akon pagpangayo sang bulig sa iya.
2 Tungod kay ginapamatian niya ako,
indi ako mag-untat sa pagpanawag sa iya samtang nagakabuhi ako.

3 Nahadlok ako kay nabatyagan ko nga daw dali na lang ako mapatay;
ang kamatayon daw sa lubid nga nagaburambod sa akon.
Natublag gid ako kag nabalaka,
4 gani nagpanawag ako sa GINOO, "GINOO, luwasa ako!"

5 Ang GINOO nga aton Dios maluluy-on, matarong, kag mabinalak-on.
6 Ginaprotektaran niya ang mga wala sing alam.
Sang wala ako sing may mahimo ginluwas niya ako.

7 Dapat magpakabakod ako tungod kay maayo gid ang GINOO sa akon,
8 kay ginluwas niya ako sa kamatayon, sa kasubo* kag sa kalaglagan.†
9 Gani magakabuhi ako nga malapit sa GINOO diri sa kalibutan sang mga buhi.
10 Nagatuo gihapon ako, bisan pa nga nagsiling ako,‡ "Puwerte gid ang akon pag-antos."
11 Sa akon kahadlok nagsiling ako, "Wala gid sing tawo nga masaligan."
12 Ano bala ang maibalos ko sa GINOO sa tanan niya nga kaayo sa akon?
13 Magasimba ako sa GINOO kag magadala ako sang halad nga ilimnon
sa pagpasalamat sa iya sa pagluwas niya sa akon.
14 Tumanon ko ang akon mga promisa sa iya sa presensya sang tanan niya nga
katawhan.

15 Nasakitan ang GINOO kon may mapatay sa iya matutom nga katawhan.§

16 GINOO, matuod nga suluguon mo ako.*
Ginhilway mo ako sa pagkabihag.
17 Magasimba ako sa imo
kag magahalad ako sang halad nga bilang pagpasalamat sa imo.

---

* **Salmo 116:8** *kasubo:* ukon, *kasakit.* Sa literal, *paghibi.* † **Salmo 116:8** *kalaglagan:* sa literal, *pagkasandad* ‡ **Salmo 116:10** *Nagatuo...nagsiling ako:* ukon, *Nagtuo ako, gani nagsiling ako* § **Salmo 116:15** *Nasakitan...katawhan:* ukon, *Bilidhon sa panulok sang GINOO ang kamatayon sang iya matutom nga katawhan.* * **Salmo 116:16** *matuod nga suluguon mo ako:* ukon, *matuod nga suluguon mo ako pareho sa akon iloy nga suluguon mo man*

18 Tumanon ko ang akon mga promisa sa imo sa presensya sang tanan mo nga
katawhan
19 didto sa ugsaran sang imo templo sa Jerusalem.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 117

Pagdayaw sa GINOO

1 Tanan kamo nga nasyon, dayawa ninyo ang GINOO!
Tanan kamo nga katawhan, padunggi ninyo siya!
2 Kay dako gid ang gugma sang GINOO sa aton,
kag ang iya katutom wala sing katapusan.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 118

Pagpasalamat Tungod sang Pagdaog

1 Pasalamati ang GINOO, kay maayo siya;
ang iya gugma wala sing katapusan.
2 Magsiling ang katawhan sang Israel, "Ang iya gugma wala sing katapusan."
3 Magsiling ang mga kaliwat ni Aaron, "Ang iya gugma wala sing katapusan."
4 Magsiling ang mga nagatahod sa GINOO, "Ang iya gugma wala sing katapusan."

5 Sa akon kalisod, nagpanawag ako sa GINOO,
kag ginsabat niya ako paagi sa paghilway sa akon.
6 Kaupod ko ang GINOO, gani indi ako mahadlok.
Ano ang mahimo sang tawo sa akon?
7 Kaupod ko ang GINOO.
Siya ang nagabulig sa akon,
kag makita ko mismo ang pagkapierdi sang akon mga kaaway.
8 Mas maayo nga magdangop sa GINOO kaysa magsalig sa tawo.
9 Mas maayo nga magdangop sa GINOO kaysa magsalig sa gamhanan nga mga tawo.

10 Ginlibutan ako sang madamo nga nasyon *nga akon kaaway*,
pero ginpierdi ko sila paagi sa gahom sang GINOO.
11 Matuod nga ginpalibutan nila ako,
pero ginpierdi ko sila paagi sa gahom sang GINOO.
12 Ginsalakay nila ako pareho sa panong sang putyukan,
pero gintapna sila *gilayon*
pareho sa ginasunog nga dagami *nga nagakapatay dayon*.
Ginpierdi ko sila paagi sa gahom sang GINOO.
13 Ginsalakay ako sing mabaskog
kag diutayan na lang ako madaog,
pero ginbuligan ako sang GINOO.
14 Ang GINOO amo ang nagahatag sa akon sang kusog
kag siya ang akon ginakanta.
Siya ang nagluwas sa akon.

15-16 Pamatii ang paghinugyaw sang katawhan sang Dios sa ila mga tolda tungod sang
ila pagdaog:
"Ini nga kadaugan ginhimo sang GINOO paagi sa iya gahom!

Ang gahom sang GINOO amo ang nagpadaog sa aton!”

17 Indi ako mapatay, kundi magakabuhi,
kag ipanugid ko ang mga ginhimo sang GINOO.
18 Bisan pa nga puwerte gid ang silot sang GINOO sa akon,
wala niya pagtuguti nga mapatay ako.

19 Buksi ang mga puwertahan sang templo sang GINOO* para sa akon, kay magasulod
ako kag magapasalamat sa GINOO.
20 Amo ini ang puwertahan sang GINOO nga sa diin ang mga matarong lang ang
makasulod.

21 Magapasalamat ako sa imo, GINOO, kay ginsabat mo ang akon pangamuyo.
Ikaw ang nagluwas sa akon.

22 Ang bato nga ginsikway sang mga panday amo ang nangin pundasyon nga bato.
23 Ang GINOO ang naghimo sini kag makatilingala ini sa aton.
24 Amo ini ang adlaw nga ginpadaog kita sang GINOO,
gani magkalipay kag magsinadya kita.

25 GINOO, nagapangabay kami nga padayon mo kami nga luwason.
Palihog hatagi kami sang kadalag-an *sa amon mga ginahimo*.

26 Ginapakamaayo sang GINOO ang iya pinadala.†
Kag kamo nga mga tawo, kabay pa nga pakamaayuhon man kamo sang GINOO
halin diri sa iya templo.‡

27 Ang GINOO, Dios; kag maayo gid siya sa aton.
Magdala kita sang mga sanga sang kahoy sa pagselebrar sang piesta, kag maglibot
kita sa halaran.

28 *GINOO*, ikaw ang akon Dios;
nagapasalamat ako kag nagadayaw sa imo.

29 Pasalamati ang GINOO, kay maayo siya;
ang iya gugma wala sing katapusan.
*

Salmo 119

Ang Kasuguan sang Dios

א Alef

1 Bulahan ang mga tawo nga wala sing kasawayan ang ila kabuhi,
nga nagakabuhi suno sa kasuguan sang GINOO.
2 Bulahan ang mga tawo nga nagasunod sa mga pagpanudlo sang Dios,
nga nagatuman sa iya sa ila bug-os nga tagipusuon.
3 Wala sila nagahimo sang malain kundi nagasunod sila sa mga pamaagi sang Dios.
4 GINOO, ginhatag mo sa amon ang imo mga pagsulundan

---

* **Salmo 118:19** *puwertahan sang templo sang GINOO:* sa literal, *puwertahan sang pagkamatarong* † **Salmo 118:26** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang GINOO* ‡ **Salmo 118:26** Suno sa mga eksperto sa Biblia ang mga pari sa templo amo ang nagahambal sa bersikulo 26 kag 27. * **Salmo 119:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga stanza nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

para tumanon namon ini nga may katutom.
5 Dako gid ang akon handom nga ang akon pagkabuhi permi matutom
sa pagtuman sang imo mga pagsulundan.
6 Kon tumanon ko ang tanan mo nga mga sugo, indi ako mahuy-an.
7 Dayawon ko ikaw nga may matinlo nga tagipusuon
samtang nagatuon ako sang imo matarong nga mga sugo.
8 Tumanon ko ang imo mga pagsulundan, gani indi gid ako pagpabay-i.

ב Bet

9 Ano bala ang himuon sang isa ka pamatan-on para mangin matinlo ang iya kabuhi?
Ang iya himuon amo ang pagsunod sa imo pulong.
10 Nagadangop ako sa imo sa bug-os ko nga tagipusuon,
gani indi pag-itugot nga talikdan ko ang imo mga sugo.
11 Ginatipigan ko ang imo pulong sa akon tagipusuon para indi ako makasala sa imo.
12 Dalayawon ikaw, GINOO!
Tudlui ako sang imo mga pagsulundan.
13 Ginasulit-sulit ko hambal ang tanan nga sugo nga imo ginhatag.
14 Nagakalipay ako sa pagsunod sang imo mga pagpanudlo,
labaw pa sa kalipay nga ginahatag sang manggad.
15 Nagapamalandong ako sa imo mga pagsulundan
kag ginahunahuna ko sing maayo ang imo mga pamaagi.

16 Nagakalipay ako sa imo mga pagsulundan
kag indi ko pagkalimtan ang imo pulong.

ג Gimel

17 Magmaayo ka sa akon nga imo alagad
para padayon ako nga magkabuhi kag magtuman sang imo pulong.
18 Buksi ang akon hunahuna
para maintiendihan ko ang matahom nga mga kamatuoran sa imo kasuguan.
19 Pangayaw lang ako sa sining kalibutan,
gani ipahayag sa akon ang imo mga sugo.
20 Sa tanan nga tion nagahandom gid ako sa paghibalo sang imo mga sugo.
21 Ginasabdong mo ang mga bugalon, nga imo ginapakamalaot.
Ini sila nagatalikod sa imo mga sugo.
22 Ilikaw ako sa ila nga pagpakahuya kag pagyaguta,
kay ginatuman ko ang imo mga pagpanudlo.
23 Bisan pa magtipon ang mga manugdumala sa paglibak sa akon,
ako nga imo alagad magapamalandong sa imo mga pagsulundan.
24 Ang imo mga pagpanudlo nagahatag sa akon sang kalipay;
amo ini ang akon manuglaygay.

ד Dalet

25 Daw mapatay na ako, gani padayuna ang akon kabuhi suno sa imo promisa.
26 Ginsugid ko sa imo ang parte sa akon kabuhi kag ginpamatian mo ako.
Tudlui ako sang imo mga pagsulundan.
27 Paintiendiha ako sang imo mga pagsulundan
para mapamalandungan ko ang imo makatilingala nga mga binuhatan.
28 Daw malumos ako sa kasubo, gani pabaskuga ako suno sa imo promisa.
29 Buligi ako nga indi magkabuhi nga madaya;
kag kaluoyi ako nga matuman ko ang imo kasuguan.†

† **Salmo 119:29** *nga matuman ko ang imo kasuguan:* ukon, *paagi sa imo kasuguan*

30 Ginpili ko ang husto nga dalan;
gusto ko gid nga magsunod sa imo mga sugo.
31 Ginasunod ko, GINOO, ang imo mga pagpanudlo,
gani indi pag-itugot nga mahuy-an ako.
32 Ginatinguhaan ko gid ang pagkabuhi nga matinumanon sa imo mga sugo
tungod kay ginadugangan mo ang akon pag-intiendi.‡

ה He

33 Tudlui ako, GINOO, sang imo mga pagsulundan,
kag pagatumanon ko ini hasta san-o.
34 Hatagi ako sang pag-intiendi sa imo kasuguan,
kag sundon ko ini kag tipigan sa bug-os ko nga tagipusuon.
35 Tuytuyi ako sa pagsunod sang imo mga sugo,
kay sa sini may kalipay ako.
36 Hatagi ako sang handom sa pagtuman sang imo mga pagpanudlo
sang sa paghandom nga magmanggaranon.
37 Ilikaw ako sa paghandom sang mga butang nga wala sing pulos.
Padayuna§ ang akon kabuhi suno sa imo promisa.
38 Tumana ang imo promisa sa akon nga imo alagad, nga ginapromisa mo sa mga nagatahod sa imo.
39 Kuhaa ang mga pagpakahuya sa akon nga akon ginakahadlukan
kay *ginakabig ko nga* maayo ang imo mga sugo.
40 Luyag ko nga magtuman sang imo mga pagsulundan.
Tungod nga ikaw matarong, padayuna* ang akon kabuhi.

ו Vav

41 GINOO, ipakita ang imo paghigugma kag pagluwas sa akon, suno sa imo promisa.
42 Dayon masabat ko ang mga nagapakahuya sa akon,
kay nagasalig ako sa imo mga pulong.
43 Pahambala ako sang imo matuod nga mga pulong sa tanan nga tion,
kay ang akon paglaom ara lamang sa imo mga sugo.
44 Permi ko tumanon ang imo kasuguan hasta san-o.
45 Magakabuhi ako nga may kahilwayan,
kay nagatinguha gid ako sa pagtuman sang imo nga pagsulundan.
46 Indi ako magkahuya sa pagsugid sang imo mga pagpanudlo sa atubangan sang mga hari.
47 Nagakalipay gid ako sa pagsunod sa imo mga sugo nga akon ginahigugma.
48 Ginatahod ko ang imo mga sugo nga akon ginahigugma,
kag ginapamalandungan ko ang imo mga pagsulundan.

ז Zayin

49 Dumduma ang imo promisa sa akon nga imo alagad,
kay sa sina ginahatagan mo ako sang paglaom.
50 Ang imo promisa nagapabuhi sa akon kag nagahatag sa akon sang kalipay sa akon mga pag-antos.
51 Puwerte gid ang paghikay sa akon sang mga bugalon,
pero wala ako nagabiya sa imo kasuguan.
52 GINOO, ginadumdom ko ang imo mga sugo nga dugay mo na nga ginhatag,
kay nagahatag ini sa akon sang kalipay.
53 Akig gid ako katama tungod sa mga malain, nga nagasikway sang imo kasuguan.

---

‡ **Salmo 119:32** *ginadugangan...pag-intiendi:* ukon, *ginapalipay mo ako*
§ **Salmo 119:37** *padayuna:* ukon, *bag-uha*
* **Salmo 119:40** *padayuna:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 37.

54 Nagakanta ako parte sa imo mga pagsulundan bisan diin ako mag-estar.†
55 GINOO, sa kagab-ihon ginadumdom ko ikaw kag ang imo kasuguan,
kon paano ko ini matuman.
56 Amo ini ang akon kalipay: ang pagsunod sa imo mga pagsulundan.

ח Chet

57 Ikaw lang gid GINOO ang akon kinahanglan.
Nagapromisa ako sa pagtuman sang imo mga pulong.
58 Ginapangabay ko ikaw sa bug-os ko nga tagipusuon nga kaluoyan mo ako suno sa imo promisa.
59 Ginhunahuna ko kon paano ako nagkabuhi,
kag nagdesisyon ako nga magsunod sa imo mga pagpanudlo.
60 Ginatuman ko gilayon ang imo mga sugo.
61 Bisan pa ginagapos ako sang mga malain, wala ko ginakalimtan ang imo kasuguan.
62 Bisan pa sa tungang gab-i nagamata ako sa pagpasalamat sa imo
tungod sang imo matarong nga mga sugo.
63 Abyan ako sang tanan nga nagatahod sa imo kag nagatuman sang imo mga pagsulundan.
64 GINOO, ginahigugma mo ang tanan nga tawo sa kalibutan.
Tudlui ako sang imo mga pagsulundan.

ט Tet

65 GINOO, magmaayo ka sa akon nga imo alagad, suno sa imo promisa.
66 Hatagi ako sang kaalam kag ihibalo
kay nagasalig ako sa imo mga sugo.
67 Sang una, sang wala mo pa ako pagdisiplinaha, nagbiya ako sa imo,
pero subong ginatuman ko na ang imo pulong.
68 Maayo ka gid kag maayo ang imo mga ginahimo.
Tudlui ako sang imo mga pagsulundan.
69 Bisan ginabutang-butangan ako sang mga bugalon,
ginatuman ko gihapon ang imo mga pagsulundan sa bug-os ko nga tagipusuon.
70 Ina nga mga bugalon wala sing pag-intiendi sa imo kasuguan,
pero ako ya nagakalipay sa pagsunod sini.
71 Maayo nga ginsilutan mo ako,
kay paagi sini nakatuon ako sang imo mga pagsulundan.

72 Para sa akon, ang kasuguan nga imo ginhatag mas bilidhon pa sang sa madamo gid nga manggad.

י Yod

73 Gintuga mo ako kag ginporma;
hatagi ako sang pag-intiendi para makatuon ako sang imo mga sugo.
74 Nagakalipay ang mga nagatahod sa imo kon makita nila ako,
kay nagasalig ako sa imo pulong.
75 Nakahibalo ako, GINOO, nga matarong ang imo mga sugo.
Kag tungod nga matutom ka, gindisiplina mo ako.
76 Kabay pa nga lipayon mo ako sang imo gugma suno sa imo promisa sa akon nga imo alagad.
77 Kaluoyi ako para padayon ako nga magakabuhi,
kay nagakalipay ako sa pagsunod sa imo kasuguan.
78 Kabay pa nga mahuy-an ang mga bugalon tungod kay ginabutang-butangan nila ako.

---

† **Salmo 119:54** *bisan...mag-estar:* ukon, *diri sa kalibutan nga sa diin umalagi lang ako*

Kon sa akon, magapamalandong ako sa imo mga pagsulundan.
79 Kabay pa nga magpalapit sa akon ang mga nagatahod sa imo
kag nakahibalo sang imo mga pagpanudlo.
80 Kabay pa nga tumanon ko sa bug-os ko nga tagipusuon ang imo mga pagsulundan
para indi ako mahuy-an.

כ *Kaf*

81 Ginakapoy na ako sa paghulat sang imo pagluwas sa akon,
pero nagasalig ako sa imo pulong.
82 Nagapalangdulom na ang akon panulok sing hulat sa imo promisa.
Nagapamangkot ako, “San-o mo pa bala ako pabaskugon kag lipayon?”
83 Bisan pa pareho na ako sa indi na mapuslan nga panit nga suludlan sang bino,
wala ko ginakalimtan ang imo mga pagsulundan.
84 Hasta san-o pa bala ang akon paghulat?
San-o mo pa bala silutan ang mga nagahingabot sa akon nga imo alagad?
85 Nagkutkot sang mga buho sa pagsiod sa akon
ang mga bugalon nga wala nagasunod sa imo kasuguan.
86 Masaligan gid ang tanan mo nga mga sugo.
Buligi ako, kay ginahingabot ako sang mga tawo bisan wala sing kabangdanan.
87 Diutayan na lang ako nila mapatay,
pero wala ko ginsikway ang imo mga pagsulundan.
88 Tipigi ang akon kabuhi suno sa imo gugma;
tumanon ko ang pagpanudlo nga ginhatag mo.

ל *Lamed*

89 GINOO, ang imo pulong magapadayon hasta san-o;
mabakod ini pareho sa langit.
90 Ang imo katutom nagapadayon hasta san-o.
Ginpahamtang mo sing mabakod ang kalibutan, gani nagapabilin ini.
91 Ang tanan nga butang nagapabilin hasta subong tungod sa imo pagbuot.
Kay ini sila nagaalagad sa imo.
92 Kon ang imo kasuguan wala nagalipay sa akon,
kuntani napatay na ako tungod sang akon pag-antos.
93 Indi ko gid pagkalimtan ang imo mga pagsulundan,
kay paagi sini ginapadayon‡ mo ang akon kabuhi.
94 Imo ako, gani luwasa ako!
Kay nagatinguha gid ako sa pagtuman sang imo mga pagsulundan.
95 Nagahulat ang mga malain sa pagpatay sa akon,
pero pamalandungan ko ang imo mga pagpanudlo.
96 Nakita ko nga ang tanan nga butang may limitasyon,
pero ang imo mga sugo wala.

מ *Mem*

97 Daw ano ang paghigugma ko sang imo kasuguan.
Ginapamalandungan ko gid ini permi.
98 Kag tungod nga ari sa akon permi ang imo mga sugo,
mas maalam ako sang sa akon mga kaaway.
99 Madamo pa ang akon naintiendihan sang sa akon mga manunudlo,
kay ang imo pagpanudlo amo ang akon ginapamalandungan.
100 Labaw pa ang akon pag-intiendi sang sa mga tigulang,
kay ginatuman ko ang imo mga pagsulundan.

‡ **Salmo 119:93** *ginapadayon:* ukon, *ginabag-o*

101 Ginalikawan ko ang tanan nga malain nga pagginawi para matuman ko ang imo
pulong.
102 Wala ako nagbiya sa imo mga sugo,
kay ikaw ang nagatudlo sa akon.
103 Daw ano katam-is sang imo mga promisa, mas matam-is pa ini sang sa honey.
104 Nagakuha ako sing pag-intiendi halin sa imo mga pagsulundan,
gani ginakaugtan ko ang tanan nga malain nga pagginawi.

נ *Nun*

105 Ang imo pulong pareho sa suga nga nagahatag kasanag sa akon alagyan.
106 Tumanon ko gid ang akon ginsumpa nga magsunod sa imo matarong nga mga sugo.
107 Puwerte gid ang akon pag-antos;
padayuna ang akon kabuhi, GINOO, suno sa imo promisa.
108 Batuna, GINOO, ang akon kinabubut-on nga pagdayaw sa imo,
kag tudlui ako sang imo mga sugo.
109 Bisan pa ara ako permi sa peligro sang kamatayon, wala ko ginakalimtan ang imo
kasuguan.
110 Nagbutang sang siod para sa akon ang mga malain,
pero wala ako magbiya sa imo mga pagsulundan.
111 Ang imo mga pagpanudlo amo ang akon bilidhon nga pagkabutang hasta san-o,
kay amo ini ang akon kalipay.
112 Nagdesisyon ako nga tumanon ko gid ang imo mga pagsulundan hasta san-o.

ס *Samekh*

113 Ginakaugtan ko ang mga tawo nga indi mainunungon sa imo,
pero ginahigugma ko ang imo kasuguan.
114 Ikaw ang akon palanaguan kag manugprotektar;
nagasalig ako sa imo pulong.
115 Palayo kamo sa akon, kamo nga mga nagahimo sing malain,
para matuman ko ang mga sugo sang akon Dios.
116 Hatagi ako sang kusog suno sa imo promisa
para padayon ako nga magakabuhi;
kag indi pag-itugot nga mapaslawan ako sa akon paglaom sa imo.
117 Buligi ako para maluwas ako;
kag isentro ko permi ang akon hunahuna sa imo mga pagsulundan.
118 Ginasikway mo ang tanan nga nagabiya sa imo mga pagsulundan.
Sa pagkamatuod, ang ila pagpanunto wala sing pulos.
119 Ginakabig mo nga pareho sa basura ang tanan nga malain nga mga tawo diri sa
kalibutan.
Tungod sini ginahigugma ko ang imo pagpanudlo.
120 Nagakurog ako sa kahadlok sa imo;
nahadlok gid ako sa imo paghukom.§

ע *Ayin*

121 Ginhimo ko ang matarong kag husto,
gani indi ako pagpabay-i sa akon mga kaaway.
122 Magpromisa ka nga buligan mo ako nga imo alagad;
indi pag-itugot nga daog-daugon ako sang mga bugalon.
123 Nagapalangdulom na ang akon panulok sing hulat sa imo promisa nga luwason mo
ako.
124 Himua sa akon nga imo alagad ang suno sa imo paghigugma,
kag tudlui ako sang imo mga pagsulundan.

§ **Salmo 119:120** *nahadlok...paghukom:* ukon, *nagatahod ako sa imo mga sugo*

125 Alagad mo ako, gani hatagi ako sing pag-intiendi
para maintiendihan ko ang imo mga pagpanudlo.
126 GINOO, tion na ini nga maghulag ka,
kay wala na nagasunod ang mga tawo sa imo kasuguan.
127 Tungod nga ginahigugma ko ang imo mga sugo labaw pa sa bulawan,
bisan pa sa pinakapuraw nga bulawan,
128 kag tungod nga ginasunod ko ang tanan mo nga pagsulundan,
ginakaugtan ko ang tanan nga malain nga pagginawi.

פ *Pe*

129 Maayo gid ang imo mga pagpanudlo,
gani ginasunod ko ini sa bug-os ko nga tagipusuon.
130 Ang pagpahayag sang imo mga pulong nagahatag sang kasanag
sa hunahuna sang mga tawo
kag kaalam sa mga wala sing alam.
131 Puwerte gid ang akon handom sa imo mga sugo.
132 Talupangda ako kag kaluoyi, pareho sang imo ginahimo permi sa mga
nagahigugma sa imo.
133 Tuytuyi ako paagi sa imo pulong;
indi pag-itugot nga gamhan ako sang kalautan.
134 Luwasa ako sa mga nagadaogdaog sa akon
para matuman ko ang imo mga pagsulundan.
135 Ipakita ang imo kaayo sa akon nga imo alagad,
kag tudlui ako sang imo mga pagsulundan.
136 Puwerte gid ang akon hilibion tungod kay wala nagtuman ang mga tawo sa imo
kasuguan.

צ *Tsadi*

137 Matarong ka, GINOO, kag husto ang imo mga sugo.
138 Matarong kag masaligan gid ang mga pagpanudlo nga ginhatag mo.
139 Puwerte gid ang akon kaakig kay ginasikway sang akon mga kaaway ang imo mga
pulong.
140 Napamatud-an nga masaligan gid ang imo promisa,
kag ini ginahigugma ko nga imo alagad.
141 Bisan kubos ako kag ginahikayan, wala ko ginakalimtan ang imo mga pagsulundan.
142 Wala sing katapusan ang imo pagkamatarong
kag matuod ang imo kasuguan.
143 Nag-abot sa akon ang kalisod kag kasakit,
pero ang imo mga sugo naghatag sa akon sang kalipay.
144 Matarong ang imo mga pagpanudlo hasta san-o.
Hatagi ako sang pag-intiendi *sa imo mga pagpanudlo* para padayon ako nga
magakabuhi.

ק *Qof*

145 Nagapanawag ako sa imo, GINOO, sa bug-os ko nga tagipusuon;
sabta ako, kag pagatumanon ko ang imo mga pagsulundan.
146 Nagapanawag ako sa imo;
luwasa ako, kag pagatumanon ko ang imo mga pagpanudlo.
147 Nagabugtaw ako sa wala pa magbutlak ang adlaw
kag nagapangayo ako sang bulig sa imo.
Nagasalig ako sa imo promisa.
148 Nagapulaw ako sa bilog nga gab-i sa pagpamalandong sang imo mga promisa.
149 Pamatii ako, GINOO, suno sa imo gugma;

padayuna ang akon kabuhi suno sa imo nga paghukom.*
150 Nagapalapit sa akon ang mga malain nga nagahingabot sa akon,
nga nagasikway sang imo kasuguan.
151 Pero malapit ka sa akon, GINOO; kag masaligan† ang tanan mo nga mga sugo.
152 Sa akon nga pagtuon sang imo mga pagpanudlo, dugay na nga nahibaluan ko
nga ang ining imo mga pagpanudlo ginhimo mo nga magpadayon hasta san-o.

ר Resh

153 Tan-awa bala ang akon pag-antos kag luwasa ako,
kay wala ko ginkalimtan ang imo kasuguan.
154 Depensahi ako sa mga nagaakusar sa akon kag luwasa ako;
padayuna ang akon kabuhi suno sa imo promisa.
155 Indi maluwas ang mga malain,
kay wala sila nagatinguha sa pagtuman sang imo mga pagsulundan.
156 Dako ang imo kaluoy, GINOO;
padayuna ang akon kabuhi suno sa imo nga paghukom.‡
157 Madamo nga kaaway ang nagahingabot sa akon,
pero wala gid ako magbiya sa imo mga pagpanudlo.
158 Ginakangil-aran ko ang mga indi matutom sa imo,
kay wala nila ginatuman ang imo pulong.
159 Tan-awa, GINOO, kon daw ano ang akon paghigugma sa imo mga pagsulundan.
Padayuna ang akon kabuhi suno sa imo gugma.
160 Matuod ang tanan mo nga pulong,
kag wala sing katapusan ang tanan mo nga matarong nga mga sugo.

ש Sin and Shin

161 Ginahingabot ako sang mga manugdumala bisan wala sing kabangdanan,
pero ang akon tagipusuon nagatahod gid sa imo pulong.
162 Nagakalipay ako sa imo promisa pareho sa isa ka tawo nga nakakita sang dako nga manggad.
163 Ginakaugtan ko kag ginakangil-aran ang kabutigan,
pero ginahigugma ko ang imo kasuguan.
164 Makapila§ ako magdayaw sa imo sa isa ka adlaw, tungod sang imo matarong nga mga sugo.
165 Makaangkon sang maayo gid nga kahimtangan ang mga nagahigugma sang imo kasuguan,
kag wala sing may makalaglag sa ila.
166 Nagalaom ako nga imo ako luwason, GINOO,
kag nagasunod ako sa imo mga sugo.
167 Dako gid ang akon paghigugma sa imo mga pagpanudlo,
gani ginatuman ko gid ini.
168 Nahibaluan mo ang tanan ko nga ginahimo,
gani ginatuman ko ang imo mga pagsulundan kag mga pagpanudlo.

ת Tav

169 GINOO, kabay pa nga pamatian mo ang akon pagpanawag sa imo.
Hatagi ako sang pag-intiendi suno sa imo promisa.
170 Kabay pa nga pamatian mo ang akon pangamuyo.
Luwasa ako suno sa imo promisa.
171 Magadayaw ako permi sa imo,
kay gintudluan mo ako sang imo mga pagsulundan.

---

* **Salmo 119:149** *paghukom:* ukon, *mga sugo* † **Salmo 119:151** *masaligan:* ukon, *matuod* ‡ **Salmo 119:156** *paghukom:* ukon, *mga sugo* § **Salmo 119:164** *Makapila:* sa literal, *Pito ka beses*

172 Magakanta ako parte sa imo pulong,
kay matarong ang tanan mo nga mga sugo.
173 Kabay pa nga handa ka permi sa pagbulig sa akon,
kay ginpili ko ang pagtuman sang imo mga pagsulundan.
174 Nagahandom ako nga luwason mo ako, GINOO.
Ang imo kasuguan nagahatag sa akon sang kalipay.
175 Padayuna ang akon kabuhi para madayaw ko ikaw,
kag kabay pa nga magbulig sa akon ang imo mga sugo.
176 Nagtalang ako pareho sa nadula nga karnero,
gani pangitaa ako nga imo alagad
kay wala ko ginkalimtan ang imo mga sugo.

Salmo 120

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Sa akon kalisod, nagpanawag ako sa GINOO
kag ginsabat niya ako.

2 GINOO, luwasa ako sa mga butigon kag mga dayaon.

3 Kamo nga mga dayaon, ano ayhan ang isilot sang Dios sa inyo?
4 Silutan niya kamo sang taliwis nga pana sang soldado kag nagadabadaba nga mga baga.
5 Kaluluoy ako kay nagaestar ako upod sa *inyo*
nga pareho kalain sa mga pumuluyo sang Meshec kag sang Kedar.
6 Dugay na ang akon pag-estar upod sa inyo nga indi gusto sang kalinong.
7 Gusto ko ang kalinong pero kon maghambal gani ako *parte sina* ang inyo gusto inaway.

Salmo 121

Ang GINOO ang Akon Manugtipig
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Nagatan-aw ako sa mga bukid;
diin bala nagahalin ang akon bulig?
2 Ang akon bulig nagahalin sa GINOO, nga naghimo sang kalangitan kag sang kalibutan.

3 Indi niya pag-itugot nga matumba ka.
Siya nga nagatipig sa imo, wala nagakatulog.
4 Pamati! Ang manugtipig sang Israel wala nagapatuyo-tuyo ukon nagakatulog.
5 Ang GINOO nagatipig sa imo;
ara siya sa imo tupad sa pagprotektar sa imo.
6 Ang init sang adlaw indi makahalit sa imo ukon ang siga sang bulan kon gab-i.*
7 Tipigan ka sang GINOO sa tanan nga katalagman;
tipigan niya ang imo kabuhi.
8 Ang GINOO magatipig sa imo subong kag hasta san-o, bisan diin ka makadto.†

---

* **Salmo 121:6** Sang una nga panahon, nahibaluan na sang mga tawo nga ang sobra nga init sang adlaw makahalit, kag nagapati sila nga ang siga sang bulan makahatag sang balatian. † **Salmo 121:8** *bisan...makadto:* ukon, *sa imo paglakat kag pagbalik*

Salmo 122

Pangamuyo para sa Jerusalem

Ang kanta samtang nagapasaka. Ginsulat ni David.
1 Nalipay ako sang ginhambalan ako nga, "Makadto kita sa templo sang GINOO."
2 Kag subong, ari na kami nagatindog sa mga puwertahan sang Jerusalem.
3 Ang Jerusalem isa ka siyudad nga ginpatindog sing maayo kag mapag-on.
4 Diri nagakadto ang mga tribo sang Israel
sa pagdayaw sa GINOO suno sa iya gintudlo sa ila.
5 Diri sa Jerusalem nagahukom ang mga hari sang Israel nga kaliwat ni David.
6 Magpangamuyo kamo para sa maayo nga kahimtangan* sang Jerusalem *paagi sa pagsiling*,
"Kabay pa nga ang nagahigugma sa sini nga siyudad magmainuswagon.
7 Kabay pa nga malinong kag maayo ang kahimtangan
sa sulod sang Jerusalem kag sa mabakod nga mga parte sini."

8 Para sa ikaayo sang akon mga paryente kag mga abyan, nagasiling ako,
"Kabay pa nga maayo lang ang kahimtangan sang Jerusalem."
9 Para sa ikaayo sang templo sang GINOO nga aton Dios,
nagapangamuyo ako nga mag-uswag ang Jerusalem.

Salmo 123

Pangamuyo para sa Kaluoy sang Dios

Ang kanta samtang nagapasaka.
1 *GINOO,* nagapangamuyo* ako sa imo,
sa imo nga nagapungko sa trono dira sa langit.
2 Subong nga ang ulipon nagahulat nga hatagan siya sang iya amo ukon ama,
kami nagahulat man nga buligan mo, GINOO nga amon Dios, hasta nga kaluoyan mo kami.
3 Kaluoyi kami, GINOO, kay sobra na ang pag-insulto sa amon.
4 Sobra na ang pagyaguta sa amon sang mga tawo nga nagapatawhay-tawhay lang kag mga bugalon.

Salmo 124

Ang Dios Manugprotektar sang Iya Katawhan

Ang kanta samtang nagapasaka. Ginsulat ni David.
1 Kon wala magdampig ang GINOO sa aton, *ano ayhan ang natabo*?
Magsabat kamo mga taga-Israel!

2 "Kon wala magdampig ang GINOO sa aton sang ginsalakay kita sang mga tawo,
3 ginpatay na kuntani nila kita sa ila puwerte nga kaakig sa aton.
4-5 Daw pareho lang kuntani nga gin-anod kita sang baha kag gintabunan sang mabaskog nga tubig.
6 Dalayawon ang GINOO, kay wala siya magtugot nga laglagon kita sang aton mga kaaway
nga pareho sa mapintas nga mga sapat.
7 Nakapalagyo kita pareho sa pispis nga nakabuhi sa siod nga naguba.
8 Ang aton bulig nagahalin sa GINOO nga naghimo sang kalangitan kag sang kalibutan."

---

* **Salmo 122:6** *maayo nga kahimtangan:* Ang Hebreo sini amo ang "shalom," nga nagakahulugan sang kalinong, kauswagan, maayo nga relasyon, kalipay, ukon kadalag-an. * **Salmo 123:1** *nagapangamuyo:* sa literal, *nagatan-aw*

Salmo 125

Ang Seguridad sang Katawhan sang Dios
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Ang mga nagasalig sa GINOO pareho sa Bukid sang Zion nga indi matay-og,
kundi nagapabilin hasta san-o.
2 Subong nga ang mga bukid sa palibot sang Jerusalem nagaprotektar sa sini nga siyudad,
ang GINOO nagaprotektar man sa iya katawhan subong kag hasta san-o.
3 Ang malain indi gid magpadayon sa pagdumala sa duta nga para sa mga matarong,
kay basi maghimo man sing malain ang mga matarong.
4 GINOO, himua ang maayo sa mga tawo nga maayo, nga nagakabuhi sing husto.
5 Pero siluti kaupod sa mga malain ang imo katawhan nga nagasunod sa indi husto nga pagginawi.

Kabay pa nga maayo lang ang kahimtangan sang Israel!

Salmo 126

Pangamuyo para sa Kahilwayan
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Sang ginbalik sang GINOO ang maayo nga kahimtangan sang Zion,* daw sa damgo lang ini.
2 Nagkinadlaw kita kag nagkinanta sa kalipay.
Dayon nagsiling ang iban nga mga nasyon,
"Naghimo ang GINOO sang gamhanan nga mga butang sa ila."
3 Matuod nga naghimo ang GINOO sang gamhanan nga mga butang sa aton,
kag puwerte gid ang aton kalipay.

4 *Sa liwat,*GINOO, ibalik ang amon maayo nga kahimtangan†
pareho sa mamala nga mga suba nga natubigan liwat.
5 Kabay pa nga ang nagsab-og nga nagahibi magaani nga nagakalipay.
6 Ang naglakat nga nagahibi, nga nagadala sang binhi nga inugsab-og,
sa ulihi magapuli nga nagakalipay, nga nagadala sang mga inani.

Salmo 127

Pagdayaw sa Kaayo sang Dios
Ang kanta samtang nagapasaka. Ginsulat ni Solomon.
1 Kon wala ang bulig sang GINOO,
wala sing pulos ang pagpatindog sang balay ukon ang pagbantay sang siyudad,
2 kag wala man sing pulos ang pagbugtaw sing aga pa
kag ang pagtulog sing gab-i na sa pagtrabaho para may makaon.
Kay ang GINOO amo ang nagahatag sang mga kinahanglanon sang iya mga ginahigugma,
bisan pa nga nagakatulog sila.

3 Ang mga anak grasya kag regalo halin sa GINOO.
4 Ang mga anak nga natawo sang bataon pa ang ila amay

---

* **Salmo 126:1** *Sang ginbalik...Zion:* ukon, *Sang ginpabalik sang GINOO ang katawhan sang Zion sa ila duta halin sa pagkabihag.* † **Salmo 126:4** *ibalik...kahimtangan:* ukon, *ibalik kami sa amon duta halin sa pagkabihag*

pareho sang mga pana sa kamot sang isa ka soldado.*
5 Bulahan ang tawo nga may madamo nga anak,†
kay mabuligan siya kon mag-atubangay sila sang iya mga kaaway sa hukmanan.

Salmo 128

Ang Padya sa Pagtuman sa GINOO
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Bulahan kamo nga mga nagatahod sa GINOO, nga nagakabuhi sa iya mga pamaagi.
2 Ang inyo mga kinabudlayan magasugata sang inyo mga kinahanglanon;
mangin malipayon kamo kag mainuswagon.
3 Ang inyo asawa *nga nagatiner* sa inyo mga balay
mangin pareho sa mabinungahon nga ubas,
kag ang inyo mga anak nga nagatipon sa palibot sang inyo mga lamisa
mangin pareho sa linghod nga mga kahoy nga olibo.
4 Pareho sini ang pagpakamaayo sa mga tawo nga nagatahod sa GINOO.
5 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang GINOO halin sa *iya templo sa* Zion,
ang *siyudad sang* Jerusalem.
Kabay pa nga makita ninyo nga nagauswag ini nga siyudad samtang nagakabuhi kamo.
6 Kag kabay pa nga makita ninyo ang inyo mga apo.

Kabay pa nga maayo lang ang kahimtangan sang Israel.

Salmo 129

Pangamuyo Batok sa mga Kaaway sang Israel
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Mga taga-Israel, ihambal ninyo kon daw ano ang pagpaantos sa inyo sang inyo mga kaaway
halin sang pagsugod sang inyo nga nasyon.
2 "Puwerte gid ang ila nga pagpaantos sa amon halin sang pagsugod sang amon nga nasyon.
Pero wala gid nila kami malaglag.
3 Ginpilasan nila sing madalom ang amon mga likod;
daw pareho ini sa inarado nga duta.
4 Pero matarong ang GINOO,
kay ginhilway niya kami sa pag-ulipon sa amon sang mga malain."

5 Kabay pa nga magpalalagyo sa kahuya ang tanan nga nagadumot sa Zion.*
6 Kabay pa nga mangin pareho sila sa hilamon nga nagatubo sa atop sang balay,
nga sang pag-ulhot nalaya dayon.
7 Wala sing may nagatipon sa sini nga hilamon ukon nagadala sini nga nabugkos.
8 Kabay pa nga wala sing may nagaagi nga magasiling sa ila,
"Kabay pa nga bendisyunan kamo sang GINOO!
Ginabendisyunan namon kamo sa ngalan sang GINOO."

---

* **Salmo 127:4** Ang buot silingon, bintaha para sa amay nga may mga kabataan siya sang bataon pa siya sang sa tigulang na siya. † **Salmo 127:5** *anak:* sa literal, *pana* * **Salmo 129:5** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

Salmo 130

Pagsalig sa GINOO sa Tion sang Kalisod
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Sa puwerte nga kalisod nagapanawag ako sa imo, GINOO.
2 Pamatii ang akon pagpakitluoy sa imo.
3 GINOO, kon ginalista mo ang amon mga sala,
sin-o bala ang makapabilin sa imo presensya?*
4 Pero ginapatawad mo kami, gani ginatahod ka namon.
5 Nagahulat gid ako sa imo, GINOO,
kag nagasalig ako sa imo pulong.
6 Nagahulat ako sa imo, Ginoo, labaw pa sa mga guwardya nga nagahulat sang kaagahon.

7 Mga taga-Israel, magsalig kamo sa GINOO,
kay mahigugmaon siya kag handa permi nga magluwas.
8 Siya mismo ang magaluwas sa inyo sa tanan ninyo nga mga sala.

Salmo 131

Pangamuyo nga may Pagsalig
Ang kanta samtang nagapasaka. Ginsulat ni David.
1 GINOO, indi ako bugalon kag matinaas-taason.
Wala ako nagahandom sang dalagko kag pinasahi nga mga butang nga indi ko masarangan.
2 Kundi kontento ako pareho sa nalutas na nga bata
nga wala na nagahandom nga magtiti sa iya iloy.

3 Mga taga-Israel, magsalig kamo sa GINOO subong kag hasta san-o.

Salmo 132

Pagdayaw sa Templo sang Dios
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 GINOO, indi pagkalimti si David kag ang tanan nga kabudlayan nga ginbatas niya.
2 Dumduma ang iya promisa sa imo, GINOO, ang Gamhanan nga Dios ni Jacob.
Nagpromisa siya nga,
3 "Indi ako magpuli ukon maghigda
4 ukon magtulog
5 hasta nga makakita ako sang lugar nga para puy-an sang GINOO,
ang Gamhanan nga Dios ni Jacob."

6 Sang didto kami sa Efrata* nakabati kami kon diin ang Kahon sang Kasugtanan,
kag nakita namon ini sa latagon sang Jaar.
7 *Dayon nagsiling kami,* "Makadto kita sa templo sang GINOO
kag magsimba sa atubangan sang iya trono."†

8 Sige na, GINOO, kadto ka sa imo templo
upod sang Kahon *sang Kasugtanan* nga simbolo sang imo gahom.
9 Kabay pa nga magkabuhi permi sing matarong ang imo mga pari

---

* **Salmo 130:3** *makapabilin sa imo presensya:* ukon, *makapalagyo sa imo silot*
* **Salmo 132:6** *Efrata:* Siguro amo ini ang Betlehem.
† **Salmo 132:7** *trono:* sa literal, *tulungtungan sang tiil*

kag magkanta sa kalipay ang imo matutom nga katawhan.
10 Tungod kay David nga imo alagad, indi pag-isikway ang imo pinili nga hari.
11 Nagpromisa ka sadto kay David,
kag sigurado nga tumanon mo kag indi pagbawion.
Siling mo: "Ang isa sang imo mga kaliwat pabuslon ko sa imo bilang hari.
12 Kon tumanon sang imo mga kaliwat *nga mga hari* ang akon kasugtanan
kag ang mga pagpanudlo nga gintudlo ko sa ila,
ang ila mga kaliwat magahari man hasta san-o."

13 Matuod nga ginpili kag ginhandom sang GINOO ang Zion‡ nga iya puy-an.
Siling niya,
14 "Amo ini ang akon puluy-an hasta san-o;
diri ako magapuyo§ kay ginhandom ko ini.
15 Hatagan ko ang Zion sang tanan niya nga kinahanglanon,
kag bisan ang iya mga pumuluyo nga mga imol busgon ko sang pagkaon.
16 Permi ko luwason ang iya mga pari,
kag ang iya matutom nga mga pumuluyo magakanta permi sa kalipay.

17 "Paharion ko sa Zion ang hari nga kaliwat ni David kag padayunon ko ang iya paggahom.*
18 Pakahuy-an ko ang iya mga kaaway, pero pauswagon ko ang iya ginharian."

Salmo 133

Ang Pagpuyo nga may Pag-isa
Ang kanta samtang nagapasaka. Ginsulat ni David.
1 Daw ano kaayo kag kanami tan-awon kon ang katawhan sang Dios nagapuyo nga may pag-isa.
2 Pareho ini sang malahalon nga lana nga ginbubo sa ulo ni Aaron
kag nag-ilig sa iya burangos hasta sa kuwelyo sang iya bayo.
3 Ukon pareho ini sang tun-og sa *Bukid sang* Hermon
nga nag-abot sa mga Bukid sang Zion.*
Kag diri sa Zion nagpromisa ang GINOO sang pagpakamaayo,
nga amo ang kabuhi nga wala sing katapusan.

Salmo 134

Panawagan sa Pagdayaw sa Dios
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Dayawa ninyo ang GINOO,
tanan kamo nga nagaalagad sa iya templo kon gab-i.
2 Bayawa ninyo ang inyo mga kamot *sa inyo pagpangamuyo* sa sulod sang templo,
kag dayawa ninyo ang GINOO.
3 Kabay pa nga bendisyunan kamo sang GINOO nga ara sa Zion,
nga amo ang naghimo sang kalangitan kag sang kalibutan.

Salmo 135

Kanta sa Pagdayaw

‡ **Salmo 132:13** *Zion:* ukon, *Jerusalem* § **Salmo 132:14** *magapuyo:* ukon, *magahari* * **Salmo 132:17** *padayunon...paggahom:* ukon, *himuon ko siya nga suga para sa akon katawhan.* Sa literal, *ibutang ko ang suga para sa pinili ko nga hari.* * **Salmo 133:3** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

1 Dayawa ang GINOO! Dayawa ninyo siya, kamo nga iya mga alagad
2 nga nagaalagad sa templo sang GINOO nga aton Dios.
3 Dayawa ang GINOO kay maayo siya.
Magkanta kamo sang pagdayaw sa iya kay maayo ina nga himuon.
4 *Dayawa ninyo siya*
kay ginpili niya ang katawhan sang Israel nga mga kaliwat ni Jacob,
nga mangin iya espesyal nga katawhan.

5 Nakahibalo ako nga ang GINOO gamhanan,
kag labaw sa tanan nga dios.
6 Ginahimo sang GINOO ang bisan ano nga naluyagan niya sa langit,
sa duta, sa mga dagat kag sa mga kadadalman sini.
7 Ginadala niya paibabaw ang mga panganod halin sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan,
kag nagapadala siya sang mga kilat upod sa ulan.
Ginapaguwa niya ang hangin halin sa ila talaguan.
8 Ginpamatay niya ang mga kamagulangan nga lalaki sang mga Egyptohanon
kag pati ang mga kamagulangan sang ila mga sapat.
9 Didto sa Egypt, naghimo siya sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang
sa pagsilot sa hari sang Egypt* kag sa tanan niya nga opisyal.
10 Ginpanglaglag niya ang madamo nga nasyon
kag ginpamatay niya ang gamhanan nga mga hari
11 pareho kay Sihon nga hari sang mga Amornon,
kay Og nga hari sang Bashan, kag ang tanan nga hari sang Canaan.
12 Kag ginhatag niya ang ila duta sa iya katawhan nga mga Israelinhon para ila panag-iyahan.

13 GINOO, ang imo ngalan kag pagkabantog dumdumon hasta san-o.
14 Kay pamatud-an mo, GINOO, nga wala sing sala ang imo katawhan nga imo mga alagad,
kag kaluoyan mo sila.
15 Ang mga dios-dios sang iban nga mga nasyon
hinimo man lang sang tawo halin sa pilak kag bulawan.
16 May mga baba ini, pero indi makahambal;
may mga mata, pero indi makakita,
17 may mga dulunggan, pero indi makabati,
kag wala ini nagaginhawa.
18 Ang nagahimo sang sini nga mga dios-dios kag ang tanan nga nagasalig sa ila
mangin pareho man sa ila *nga wala sing pulos*.

19-20 Kamo nga katawhan sang Israel, pati kamo nga mga kaliwat ni Aaron
kag iban pa nga mga kaliwat ni Levi, dayawa ninyo ang GINOO!
Kamo nga nagatahod sa GINOO, dayawa ninyo siya!

21 Dayawa ang GINOO nga ara sa Zion,
ang *siyudad sang* Jerusalem nga iya puluy-an.

Dayawa ang GINOO!

---

* **Salmo 135:9** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

Salmo 136

Kanta sa Pagpasalamat

1 Pasalamati ang GINOO kay maayo siya.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
2 Pasalamati ang Dios nga labaw sa tanan nga dios.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
3 Pasalamati ang Ginoo nga labaw sa tanan nga ginoo.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
4 Siya lang gid ang nagahimo sang makatilingala nga mga butang.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
5 Paagi sa iya kaalam, ginhimo niya ang kalangitan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
6 Ginplastar niya ang duta sa ibabaw sang tubig.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
7 Ginhimo niya ang adlaw kag ang bulan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
8 *Ginhimo niya* ang adlaw sa paghatag kasanag kon adlaw.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
9 *Ginhimo niya* ang bulan kag ang mga bituon sa paghatag kasanag kon gab-i.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
10 Ginpamatay niya ang mga kamagulangan nga lalaki sang mga taga-Egypt.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
11 Ginpaguwa niya ang mga Israelinhon sa Egypt.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
12 *Ginpaguwa niya sila* paagi sa iya dako nga gahom.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
13 Ginpahawa niya ang Mapula nga Dagat.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
14 Kag ginpatabok niya ang iya katawhan sa tunga sini.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
15 Pero ginlumos niya ang hari sang Egypt* kag ang iya sini mga soldado didto sa Mapula nga Dagat.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
16 Gintuytuyan niya ang iya katawhan sa kamingawan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
17 Ginpanglaglag niya ang gamhanan nga mga hari.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
18 Ginpamatay niya ang bantog nga mga hari.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
19 Ginpatay niya si Sihon, ang hari sang mga Amornon.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
20 *Ginpatay man niya* si Og, ang hari sang Bashan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
21 Ginhatag niya ang ila duta *sa iya katawhan* para ila panag-iyahan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
22 Ini nga duta ginapanag-iyahan sang katawhan sang Israel nga iya mga alagad.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
23 Gindumdom niya kita sang indi maayo ang aton kahimtangan.

---

* **Salmo 136:15** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

Ang iya gugma wala sing katapusan.
24 Ginluwas niya kita sa aton mga kaaway.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
25 Ginhatagan niya sang pagkaon ang tanan niya nga tinuga.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
26 Pasalamati ang Dios sang langit.†
Ang iya gugma wala sing katapusan.

Salmo 137

Panalambiton sang mga Israelinhon sa Ila Pagkabihag

1 Nagpungko kami sa higad sang mga suba sa Babilonia
kag naghilibion sang madumduman namon ang Zion.*
2 Ginsang-at na lang namon ang amon mga arpa sa mga sanga sang kahoy.
3 Ginapakanta kami sang mga nagbihag sa amon.
Ginasugo nila kami sa paglingaw sa ila.
Siling nila, "Kantahi ninyo kami sang kanta parte sa Zion!"
4 Paano kami makakanta sang mga kanta nga para sa GINOO
sa duta sang mga nagbihag sa amon?
5 Kabay pa nga indi na maghulag ang akon tuo nga kamot kon kalimtan ko ang Jerusalem!
6 Kabay pa nga indi ako makahambal kon indi ko pagdumdumon
kag kabigon nga akon dako nga kalipay ang Jerusalem.
7 Dumduma, GINOO, kon ano ang ginhimo sang mga Edomnon
sang gin-agaw sang Babilonia ang Jerusalem.
Nagsiling sila, "Gub-a ninyo ina sing bug-os."

8 Kamo nga mga pumuluyo sang Babilonia, pagalaglagon kamo!
Bulahan ang mga tawo nga magalaglag sa inyo pareho sang inyo ginhimo sa amon.
9 Bulahan sila nga magakuha sang inyo magagmay nga mga bata kag magalampos sa ila sa mga bato.

Salmo 138

Pagpasalamat sa Dios

Ginsulat ni David.
1 Magapasalamat ako sa imo, GINOO, sa bug-os ko nga tagipusuon.
Magakanta ako sang mga pagdayaw sa imo sa atubangan sang mga dios.*
2 Magaluhod ako nga nagaatubang sa imo templo
kag magadayaw sa imo tungod sang imo gugma kag katutom.
Kay ginpakita mo nga labaw ka kag ang imo pulong sa tanan nga butang.
3 Sang magpanawag ako sa imo, ginsabat mo ako;
ginpabakod mo ako paagi sa imo kusog.
4 Magadayaw sa imo, GINOO, ang tanan nga hari sa bilog nga kalibutan
kay mabatian nila ang imo pulong.
5 Magakanta sila parte sa imo mga ginhimo,
kay dako ang imo gahom.
6 Bisan labaw ka sa tanan, GINOO, nagakabalaka ka sa mga kubos;

---

† **Salmo 136:26** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* * **Salmo 137:1** *Zion:* ukon, *Jerusalem* * **Salmo 138:1** *mga dios:* Tan-awa ang footnote sa 82:1.

bisan mataas ka nahibaluan mo ang tanan† dira sa malayo.
7 Bisan ara ako sa kalisod, ginatipigan mo ang akon kabuhi.
Ginasilutan mo ang akon akig nga mga kaaway.
Ginaluwas mo ako paagi sa imo gahom.
8 Tumanon mo, GINOO, ang imo mga promisa sa akon.
Ang imo gugma wala sing katapusan.
Indi pagpabay-i ang imo mga ginhimo.

Salmo 139

Ang Bug-os nga Ihibalo kag Pag-atipan sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 GINOO, gin-usisa mo ako gani kilala mo ako.
2 Nahibaluan mo kon nagapungko ako ukon nagatindog.
Bisan ara ka sa malayo nahibaluan mo ang tanan ko nga ginahunahuna.
3 Ginatan-aw mo ako sa akon pag-obra kag pagpahuway.
Nahibaluan mo ang tanan ko nga ginahimo.
4 GINOO, bisan wala pa ako makahambal, nahibaluan mo na ang akon inughambal.
5 Ginalibutan mo ako,
kag ginaprotektaran mo ako sang imo gahom.
6 Ang imo nahibaluan parte sa akon tama gid ka makatilingala;
indi ko gid ini matungkad.
7 Diin bala ako makapalagyo sa imo Espiritu?*
Diin bala ako makakadto nga wala ikaw?
8 Kon magsaka man ako sa langit, didto ikaw;
kon magkadto man ako sa lugar sang mga patay, didto man ikaw.
9 Kon magkadto man ako pa-east ukon mag-estar sa pinakamalayo nga lugar sa west,
10 didto ka gihapon sa pagtuytoy kag sa pagbulig sa akon.

11 Halimbawa, pangabayon ko ang kadulom sa pagtabon sa akon,
ukon ang kasanag nga nagalibot sa akon nga mangin gab-i.
12 Pero bisan ang kadulom indi madulom para sa imo,
kag ang gab-i pareho lang kasanag sang adlaw.
Kay ang kadulom kag ang kasanag pareho lang sa imo.

13 *Kilala mo ako* kay ikaw ang naghimo sang akon bilog nga kabuhi.
Ikaw ang nagporma sa akon sa tiyan sang akon iloy.
14 Ginadayaw ko ikaw kay makatilingala gid ang paghimo mo sa akon.
Makatilingala ang imo mga binuhatan, kag nahibaluan ko gid ina.
15 Nakita mo ang akon mga tul-an sang ginporma ako sing tago sa sulod sang tiyan
sang akon iloy.†
16 Nakita mo na ako bisan wala pa ako maporma.
Ang gintalana nga mga inadlaw nga magakabuhi ako nasulat na sa imo libro,
bisan wala pa ini magsugod.
17 O Dios, indi ko matungkad ang imo ginahunahuna;‡
puwerte ini kadamo.
18 Kon isipon ko ini, madamo pa ini sang sa balas.
Kon magbugtaw ako ang akon hunahuna ara gihapon sa imo.

---

† **Salmo 138:6** *bisan...tanan:* ukon, *kag ang mga bugalon nahibaluan mo ang ila ginahimo* * **Salmo 139:7** *Espiritu:* ukon, *espiritu;* ukon, *gahom* † **Salmo 139:15** *sa sulod...iloy:* sa literal, *sa kadadalman sang duta* ‡ **Salmo 139:17** *indi...ginahunahuna:* ukon, *daw ano kabilidhon para sa akon ang imo ginahunahuna*

19 O Dios, kabay pa nga pamatyon mo ang mga malain!
Kabay pa nga magpalagyo sa akon ang mga manugpatay sang tawo.
20 Nagahambal sila sing malain parte sa imo.
Sila nga imo mga kaaway nagamitlang sang imo ngalan sa wala sing pulos.
21 GINOO, ginakainitan ko ang mga nagakainit sa imo.
Ginakangil-aran ko ang mga nagakontra sa imo.
22 Puwerte gid ang akon kainit sa ila;
ginakabig ko sila nga akon mga kaaway.

23 Usisaa ako, O Dios, para mahibaluan mo ang akon tagipusuon.
Tilawi ako, para mahibaluan mo ang akon ginahunahuna.
24 Tan-awa kon may malain ako nga pagginawi
kag tuytuyi ako sa dalan nga dapat nakon agyan hasta san-o.

Salmo 140

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 GINOO, luwasa ako sa malain kag mapintas nga mga tawo.
2 Nagaplano sila sing malain
kag permi lang nila ginapaaway ang mga tawo.
3 Ang ila dila pareho sa dalitan nga man-og;
ang ila mga pulong* *makahalalit* pareho sang dalit sang man-og.†
4 Protektari ako, GINOO, sa kamot sang malain kag mapintas nga mga tawo,
nga nagaplano sa paglaglag sa akon.
5 Nagbutang ang mga bugalon sang siod para sa akon;
naghumlad sila sang ila mga lambat para masiod nila ako sa akon alagyan.

6 GINOO, ikaw ang akon Dios.
Pamatii, GINOO, ang akon pagpakitluoy sa imo.
7 Ginoong DIOS, ikaw ang akon mabakod nga manluluwas;
ginaprotektaran mo ako sa tion sang inaway.
8 GINOO, indi pag-ihatag sa mga malain ang ila mga handom.
Indi pag-itugot nga magmadinalag-on ang ila mga plano,
kay basi kon magpabugal sila.
9 Kabay pa nga ang malain nga mga plano sang nagapalibot sa akon matabo mismo sa ila.
10 Kabay pa nga mahulugan sila sang nagadabadaba nga mga baga
kag ihulog sila sa mga buho, nga indi na sila makabangon pa.
11 Kabay pa nga indi magdugay sa duta ang mga tawo nga nagabutang-butang sa iban.
Kabay pa nga mag-abot ang kahalitan sa mapintas nga mga tawo, nga magalaglag sa ila.

12 GINOO, nahibaluan ko nga ginaprotektaran mo ang kinamatarong sang mga kubos;
ginahatagan mo sang hustisya ang mga imol.
13 Sigurado gid nga dayawon ikaw sang mga matarong kag magakabuhi sila upod sa imo.

---

* **Salmo 140:3** *pulong:* sa literal, *bibig* † **Salmo 140:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 5 kag 8.

Salmo 141

Pangamuyo para sa Proteksyon sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 GINOO, nagapanawag ako sa imo; buligi ako gilayon.
Pamatii ang akon pagpanawag sa imo.
2 Batuna ang akon pangamuyo bilang insenso.
Batuna ang pagbayaw sang akon mga kamot
sa pagpangamuyo
bilang pangsirom nga halad.*
3 GINOO, buligi ako nga indi ako makahambal sing malain.
4 Ilikaw ako sa paghimo sing malain kag sa pag-intra sa mga ginahimo sang mga malain.
Ilikaw ako sa pagpakigbahin sa ila mga punsyon.
5 Batunon ko kon magsabdong ukon magsaway sa akon ang matarong nga tawo;
indi ko ina pagbalibaran kay ginahimo niya ina
sa pagpakita sang iya paghigugma kag pagbaton sa akon.†
Pero sa malain nga mga tawo permi ako nagapangamuyo kontra sa ila malain nga ginahimo.
6 Kon ihaboy na ang ila mga manugdumala sa pil-as,
magapati sila nga ang akon mga pulong matuod.
7 *Magasiling sila,* "Magalalapta sa lulubngan ang aton mga tul-an
pareho sa mga bato nga nagguluwa sang pag-arado sa duta."‡

8 Ginoong DIOS, sa imo gid ako nagadangop;
sa imo ako nagapangayo sang proteksyon,
gani indi pag-itugot nga mapatay ako.
9 Ilikaw ako sa mga siod nga ginbutang sang mga malain para sa akon.
10 Kabay pa nga sila mismo ang masiod sa ila kaugalingon nga mga siod,
samtang ako makalikaw sini.

Salmo 142

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios

Ang *maskil** nga ginsulat ni David sang didto siya sa kuweba. Isa ini ka pangamuyo.
1 Nagapanawag ako sing mabaskog sa imo, GINOO.
Nagapangamuyo ako nga kaluoyan mo ako.
2 Ginasugid ko sa imo ang akon mga reklamo kag mga kalisod.
3 Kon nadulaan ako sang paglaom, ara ka nga nagabantay sa mga nagakalatabo sa akon.
Sa akon alagyan may siod nga ginbutang ang akon mga kaaway para sa akon.
4 Tan-awa bala sa akon palibot, wala gid sing may nagabulig sa akon.
Wala sing may nagaprotektar kag nagakabalaka sa akon.
5 Nagapanawag ako sa imo, GINOO;
ikaw ang akon manugprotektar,
ikaw lang gid ang akon kinahanglan diri sa kalibutan.
6 Pamatii ang akon pagpangayo sang bulig,
kay wala na gid ako sing may mahimo.

---

* **Salmo 141:2** *pangsirom nga halad:* Ginahimo ini sang pagsalop na sang adlaw. † **Salmo 141:5** *pagbaton sa akon:* sa literal, *daw sa ginabutangan niya sang lana ang akon ulo* ‡ **Salmo 141:7** *pareho sa mga bato...duta:* ukon, *pareho sa kahoy nga ginbial kag ginpang-utod-utod* * **Salmo 142:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

Luwasa ako sa mga nagahingabot sa akon,
kay makusog sila para sa akon.
7 Hilwaya ako sa pagkapriso
para madayaw ko ikaw.
Dayon magatipon sa akon ang mga matarong
tungod kay maayo ka sa akon.

Salmo 143

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 GINOO, pamatii ang akon pangamuyo;
pamatii ang akon pagpakitluoy.
Tungod nga matarong kag matutom ikaw, buligi ako.
2 Indi ako paghukmi nga imo alagad,
kay wala sing bisan isa nga matarong sa imo atubangan.
3 Ginahingabot gid ako sang akon mga kaaway.
Ginpierdi nila ako kag ginbutang sa madulom *nga prisohan*;
daw pareho ako sa tawo nga dugay na nga napatay.
4 Gani nadulaan ako sang paglaom kag napuno sang kahadlok ang akon tagipusuon.
5 Nadumduman ko ang mga ginhimo mo sang una;
ginapamalandungan ko ang tanan mo nga binuhatan.
6 Ginabayaw ko ang akon mga kamot sa imo *sa akon pagpangamuyo*;
nauhaw ako sa imo pareho sa mamala nga duta nga nauhaw sa tubig.*
7 Sabta ako gilayon, GINOO.
Nadulaan na ako sang paglaom.
Indi ka magpanago sa akon, kay basi mapatay ako.
8 Kada aga, ipadumdom sa akon ang imo gugma,
kay sa imo ako nagasalig.
Ipakita sa akon ang husto nga dalan nga akon pagaagyan,
kay sa imo ako nagapangamuyo.
9 Luwasa ako sa akon mga kaaway, GINOO,
kay sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
10 Tudlui ako sa pagsunod sang imo kabubut-on,
kay ikaw ang akon Dios.
Kabay pa nga ang imo maayo nga Espiritu magatuytoy sa akon
sa kahimtangan nga wala sing katalagman.
11 Luwasa ako, GINOO, para mapadunggan ka.
Tungod nga matarong ka, luwasa ako sa kalisod.
12 Tungod sa imo gugma sa akon, pamatya ang akon mga kaaway,
kay ako imo alagad.

Salmo 144

Pagpasalamat sang Hari sa Dios Tungod sang Iya Pagdaog

Ginsulat ni David.
1 Dalayawon ang GINOO nga akon *palalipdan nga* bato.
Ginahanas niya ako sa pagpakig-away.
2 Siya ang akon mahigugmaon nga Dios kag mabakod nga palanaguan.
Siya ang akon dalangpan kag manughilway.

---

* **Salmo 143:6** Sa Hebreo may sugpon pa nga “sela,” nga indi klaro ang buot silingon.

Siya ang akon taming kag sa iya ako nagapangayo sang proteksyon.
Ginapasakop niya sa akon ang mga nasyon.*

3 GINOO, ano gid bala ang tawo nga ginakabalak-an mo gid?
Ahaw tawo man lang siya, ngaa ginahunahuna mo gid?
4 Pareho man lang siya sa hangin nga nagalabay
kag ang iya mga inadlaw pareho sa landong nga umalagi lang.
5 GINOO, abrihi ang langit kag magpanaog ka.
Tanduga ang mga bukid para mag-alaso.
6 Magpadala ka sang kilat nga daw sa pana para magpalalagyo ang akon mga kaaway kag maglalapta.
7 Halin sa langit, dawata ako kag luwasa sa gahom sang mga kaaway nga taga-iban nga lugar,
nga pareho sa mabaskog nga tubig.
8 Ini sila wala nagasugid sing matuod kag nagabutig bisan sa ila pagsumpa.

9 Kantahan ko ikaw, O Dios, sang bag-o nga kanta nga ginatukaran sang arpa.
10 Ikaw ang nagpadaog sa mga hari kag nagluwas kay David nga imo alagad halin sa kamatayon.
11 Luwasa ako sa gahom sang mga kaaway nga taga-iban nga lugar,
nga wala nagasugid sing matuod kag nagabutig bisan sa ila pagsumpa.

12 Kabay pa nga ang amon mga anak nga lalaki, samtang pamatan-on pa sila,
mangin pareho sa mga tanom nga nagatubo nga mabakod,
kag ang amon mga anak nga babayi mangin pareho sa matahom nga mga haligi sang palasyo.
13 Kabay pa nga mapuno ang amon bodega sang tanan nga klase sang patubas.
Kabay pa nga magdamo sing linibo ang amon mga karnero sa latagon,
14 kag ang amon mga baka magkarga sing madamo nga produkto.†
Kabay pa nga indi na kami pagsalakayon sang mga kaaway
kag indi na kami pagbihagon.‡
Kag kabay pa nga wala na sing paghinibi sa kasubo sa amon mga dalan.

15 Bulahan ang mga tawo nga may kahimtangan nga pareho sina.
Bulahan ang mga tawo nga ang ila Dios amo ang GINOO.
*

Salmo 145

Kanta sa Pagdayaw
Kanta sa pagdayaw nga ginsulat ni David.
1 Dayawon ko ikaw, akon Dios nga Hari.
Dayawon ko ikaw hasta san-o.
2 Adlaw-adlaw dayawon ko ikaw,
kag himuon ko ina hasta san-o.
3 Gamhanan ka, GINOO, kag takos gid nga dayawon.

---

* **Salmo 144:2** *mga nasyon:* ukon, *mga katawhan.* Amo ini sa Syriac, sa Targum, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *akon katawhan.* † **Salmo 144:14** *magkarga sing madamo nga produkto:* ukon, *magpamata sing madamo* ‡ **Salmo 144:14** *indi na kami pagsalakayon...pagbihagon:* ukon, *wala sing may mahar-asan ukon mapatyan sa pagpamata* * **Salmo 145:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo (pati bersikulo 13b) nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

Ang imo pagkagamhanan indi gid matungkad.
4 Ang kada henerasyon magasugid sa masunod nga henerasyon sang imo gamhanan
nga mga binuhatan.
5 Pamalandungan ko ang imo pagkahalangdon kag pagkagamhanan,
kag ang imo makatilingala nga mga binuhatan.
6 Ipanugid sang mga tawo ang pagkagamhanan sang imo makatilingala nga mga
binuhatan,
kag isugid ko man ang imo pagkagamhanan.
7 Ipanugid nila ang pagkabantog sang imo dako nga kaayo,
kag magakanta sila parte sa imo pagkamatarong.
8 GINOO, maluluy-on ka kag mabinalak-on;
mahigugmaon ka kag indi dali mangakig.
9 Maayo ka, GINOO, sa tanan;
mabinalak-on ka sa tanan mo nga ginhimo.
10 Pasalamatan ka, GINOO, sang tanan mo nga ginhimo;
dayawon ka sang imo matutom nga katawhan.
11 Ipanugid nila ang pagkagamhanan sang imo paghari kag ang imo gahom,
12 para mahibaluan sang tanan nga katawhan ang imo gamhanan nga mga binuhatan
kag ang pagkagamhanan sang imo paghari.
13 Ang imo paghari wala sing katapusan.

Matutom ka gid, GINOO, sa imo mga promisa,
kag mahigugmaon ka sa tanan mo nga ginhimo.†
14 Ginabuligan mo ang tanan nga ara sa kalisod
kag ginapabakod ang tanan nga maluya.
15 Ang tanan nga buhi nga tinuga nagasalig sa imo,
kag ginahatagan mo sila sang ila pagkaon sa tion nga kinahanglan nila.
16 Ginahatagan mo sila sing husto kag nagakabusog sila.
17 Matarong ka, GINOO, sa tanan mo nga pamaagi,
kag mahigugmaon ka sa tanan mo nga ginahimo.
18 Malapit ka, GINOO, sa tanan nga nagapanawag sa imo sing sinsero.
19 Ginahatag mo ang ginahandom sang mga nagatahod sa imo;
ginapamatian mo ang ila pagpanawag,
kag ginaluwas mo sila.
20 Ginabantayan mo ang tanan nga nagahigugma sa imo,
pero ang tanan nga malain laglagon mo.
21 Dayawon ko ikaw, GINOO.
Ang tanan nga tinuga magdayaw sa imo hasta san-o.

Salmo 146

Pagdayaw sa Dios nga Manluluwas

1 Dayawa ang GINOO!
Dapat dayawon ko gid ang GINOO.
2 Dayawon ko siya sa bilog ko nga kabuhi.
Kantahan ko ang akon Dios sang mga pagdayaw samtang nagakabuhi ako.

3 Indi kamo magsalig sa gamhanan nga mga tawo kag sa kay bisan sin-o,
kay indi sila makaluwas sa inyo.

† **Salmo 145:13** *Matutom...ginhimo:* Wala ini sa kalabanan nga kopya sang Hebreo, pero makita sa isa ka kopya sang Hebreo, sa Dead Sea Scrolls, kag sa Syriac.

4 Kon mapatay na sila nagabalik sila sa duta,
kag sa sina nga adlaw ang ila mga plano nangin wala sing pulos.
5 Bulahan ang tawo nga ang nagabulig sa iya amo ang Dios ni Jacob,
nga ang iya pagsalig ara sa GINOO nga iya Dios,
6 nga amo ang naghimo sang kalangitan kag sang duta, sang dagat kag sang tanan nga ara sa ila.
Masaligan gid ang GINOO hasta san-o.
7 Nagahukom siya pabor sa mga ginadaogdaog,
kag nagahatag siya sang pagkaon sa mga ginagutom.
Ginahilway niya ang mga ginbihag,
8 ginaayo niya ang mga bulag para makakita,
ginapabakod niya ang mga maluya,
ginahigugma niya ang mga matarong,
9 ginabantayan niya ang mga pangayaw,*
ginabuligan niya ang mga ilo kag mga balo nga babayi,
pero ginaguba niya ang mga pamaagi sang mga malain.

10 Mga pumuluyo sang Zion,† ang GINOO nga inyo Dios nagahari hasta san-o!

Dayawa ang GINOO!

Salmo 147

Pagdayaw sa Dios nga Makagagahom

1 Dayawa ang GINOO!
Daw ano kanami ang magkanta sang mga pagdayaw sa aton Dios.
Maayo gid kag nagakabagay nga dayawon siya.
2 Ginatukod liwat sang GINOO ang Jerusalem,
kag ginatipon niya ang mga Israelinhon nga nabihag.
3 Ginaayo niya ang mga tagipusuon nga napaslawan;
ginabulong niya ang ila mga pilas.
4 Ginpat-od niya ang kadamuon sang mga bituon
kag ginhatagan niya ang kada isa sa ila sang ngalan.*

5 Gamhanan gid ang aton Ginoo;
ang iya kaalam wala sing limitasyon.
6 Ginabuligan sang GINOO ang mga kubos,
pero ginalaglag niya sing bug-os ang mga malain.
7 Magkanta kamo nga may pagpasalamat sa GINOO.
Magtukar kamo sang arpa para sa aton Dios.
8 Ginatabunan niya ang kalangitan sang mga panganod,
ginapaulanan niya ang kalibutan,
kag ginapatubo ang mga hilamon sa mga bukid.
9 Ginahatagan niya sang pagkaon ang mga kasapatan
kag ang mga buto sang uwak kon magpangayo sila sang pagkaon.
10 Ang iya kalipay indi sa makusog nga mga kabayo ukon sa madasig nga mga soldado,
11 kundi sa mga nagatahod sa iya, nga nagasalig sa iya nga gugma.

12 Dayawa ninyo ang GINOO nga inyo Dios,

---

* **Salmo 146:9** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel* † **Salmo 146:10** *Zion:* ukon, *Jerusalem* * **Salmo 147:4** *ginhatagan...ngalan:* ukon, *ginatawag niya ang kada isa sa ila sa ila nga ngalan*

kamo nga mga pumuluyo sang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem.
13 Kay ginapabakod niya ang mga puwertahan sang inyo siyudad,
kag ginapakamaayo niya kamo.
14 Ginahatagan niya sang kalinong ang inyo lugar,
kag ginabusog niya kamo sang pinakamaayo nga trigo.
15 Ginamanduan niya ang kalibutan,
kag nagapati ini gilayon.
16 Ginatabunan niya ang duta sang snow nga daw sa delana nga puti,
kag ginalapta niya ang mapino nga yelo† nga daw sa abo.
17 Nagapadala siya sang ulan nga yelo pareho sang magagmay nga mga bato.
Wala sing may makaagwanta sang katugnaw sini.
18 Nagmando siya kag nagkalatunaw ang yelo;
ginpahangin niya kag nag-ilig ang tubig.
19 Ginpahayag niya ang iya mga pulong, mga pagsulundan,
kag mga sugo sa mga taga-Israel nga mga kaliwat ni Jacob.
20 Wala niya ini ginhimo sa iban nga mga nasyon;
wala sila kahibalo sang iya mga sugo.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 148

Ang Panawagan sa Pagdayaw sa GINOO

1 Dayawa ang GINOO!
Dayawa ninyo ang GINOO, kamo nga ara sa kalangitan.
2 Dayawa ninyo siya, tanan kamo nga iya mga anghel, nga iya langitnon nga mga tinuga.
3 Dayawa ninyo siya, adlaw, bulan, kag mga bituon.
4 Dayawa ninyo siya, pinakamataas nga langit kag tubig sa ibabaw.
5 Magdayaw sila tanan sa GINOO!
Kay sa iya pagmando, natuga sila tanan.
6 Ginpahamtang niya sila sa ila mga lugar hasta san-o,
kag wala sing may makalapas sining mando niya.

7 Dayawa ninyo ang GINOO, kamo nga ara sa kalibutan,
dalagko nga mga sapat sa tubig, kag tanan nga kadadalman sang dagat.
8 *Dayawa ninyo ang GINOO,* mga kilat, ulan nga yelo,
snow, mga panganod, kag mabaskog nga hangin nga nagatuman sa iya sugo.
9 *Dayawa ninyo ang GINOO,* tanan nga mga bukid,
mga kahoy nga nagapamunga, kag tanan nga mga sedro,
10 tanan nga sapat: anta ukon indi, mga sapat nga nagakamang, kag mga nagalupad.
11 *Dayawa ninyo ang GINOO,* kamo nga mga hari,
mga opisyal, mga manugdumala, kag tanan nga katawhan sa kalibutan,
12 mga pamatan-on, mga tigulang kag mga bata.
13 Magdayaw sila tanan sa GINOO, kay labaw siya sa tanan.
Mas gamhanan siya sang sa tanan nga ara sa kalibutan kag kalangitan.
14 Ginapabaskog niya kag ginapadunggan ang iya matutom nga katawhan,
ang Israel nga palangga gid niya.

Dayawa ang GINOO!

---

† **Salmo 147:16** *mapino nga yelo:* ang buot silingon diri, *frost*

Salmo 149

Ang Kanta sa Pagdayaw

1 Dayawa ang GINOO!
Magkanta kamo sang bag-o nga kanta sa GINOO.
Dayawa siya sa pagtililipon sang iya matutom nga katawhan.
2 Magkalipay ang mga taga-Israel tungod sang ila Manunuga.
Magsinadya ang katawhan sang Zion* tungod sang ila Hari.
3 Magdayaw sila sa iya nga may pagsinaot;
kag magtukar sila sang tamborin kag mga arpa sa pagdayaw sa iya.
4 Kay nagakalipay ang GINOO sa iya katawhan;
ginapadunggan niya sila nga mga kubos paagi sa pagpadaog sa ila.

5 Magkalipay sila nga matutom *sa iya* tungod sang ila pagdaog;
magkanta sila sa kalipay bisan sa ila mga hiligdaan.
6 Magdayaw sila sing mabaskog sa Dios samtang nagauyat sila sang matalom nga mga espada,
7 sa pagpanimalos kag pagsilot sa mga katawhan sang mga nasyon,
8 sa pagkadena sang ila mga hari kag mga pangulo,
9 sa pagsilot sa ila suno sa ginsugo sang Dios.
Ini para sa kadayawan sang tanan nga iya matutom nga katawhan.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 150

Dayawa ang GINOO

1 Dayawa ang GINOO!
Dayawa ninyo ang Dios sa iya templo.
Dayawa ninyo siya sa langit, ang iya mabakod nga lugar.
2 Dayawa ninyo siya tungod sang iya gamhanan nga mga binuhatan.
Dayawa ninyo siya tungod sang iya indi matupungan nga pagkagamhanan.
3 Dayawa ninyo siya paagi sa pagpatunog sang mga budyong.
Dayawa ninyo siya paagi sa mga arpa kag mga lira.
4 Dayawa ninyo siya paagi sa mga tamborin kag pagsinaot.
Dayawa ninyo siya paagi sa mga instrumento nga may mga kuwerdas kag mga plawta.
5 Dayawa ninyo siya paagi sa matunog nga mga cymbals.

6 Ang tanan nga nagakabuhi magdayaw sa GINOO.

Dayawa ang GINOO!

---

* **Salmo 149:2** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

Mga Hulubaton

Ang Kapuslanan sang mga Hulubaton

1 Amo ini ang mga hulubaton ni Solomon, nga anak ni David kag hari sang Israel.
2 Paagi sa sini nga mga hulubaton, matun-an mo ang parte sa kaalam* kag
pagtadlong sa imo pamatasan, kag maintiendihan mo ang mga pulong nga nagahatag
sang kaalam.
3 Makapatadlong ini sa imo pamatasan para mangin maalamon ka, nga nagakabuhi
sing husto, matarong, kag nagakabagay.
4 Makahatag ini sang kaalam sa mga wala sing alam, kag makahatag ini sang ihibalo
sa mga pamatan-on kon paano magdesisyon sing husto.
5 Paagi sa pagpamati sini, madugangan pa gid ang kaalam sang mga maalamon kag
matuytuyan ang mga may tinun-an,
6 para maintiendihan nila ang kahulugan sang mga hulubaton, mga paanggid, kag
mga paktakon† sang mga maalamon.
7 Kon ang isa ka tawo gusto nga magmaalamon dapat magtahod siya sa Ginoo. Ang
tawo nga buang-buang‡ indi gusto sang kaalam kag indi niya gusto nga matadlong ang
iya pamatasan.

Panugod: Pagpanghangkat nga Batunon ang Kaalam

Laygay sa Paglikaw sa Malain nga mga Tawo

8 Anak,§ pamatii ang mga pagtadlong sang imo ginikanan sa imo pamatasan,
9 kay makapaayo ina sa imo pamatasan pareho sa korokorona nga mga bulak ukon
kulintas nga makapaayo sa imo hitsura *kag makahatag sa imo sang kadungganan*.
10 Anak, indi ka magpadala-dala sa mga temtasyon sang makasasala nga mga tawo
11 kon magsiling sila nga, "Dali, upod ka sa amon; mamangga kita sang mga inosente
nga tawo kag patyon ta sila.
12 Buhi sila subong kag maayo ang lawas pero tudason ta sila; mangin pareho sila sa
mga nagkaladto na sa lugar sang mga patay.
13 Makakuha kita sa ila sang malahalon nga mga pagkabutang, kag pun-on ta ang
aton mga balay sang aton mga inagaw.
14 Sige na, upod sa amon, kay partidahon ta dayon ang aton mga inagaw."
15 Anak, indi ka gid mag-upod sa ila; maglikaw ka sa ila.
16 Kay maabtik sila magpakasala kag magpatay sang tawo.
17 Wala sing pulos ang pagbutang sang siod kon ang pispis nga imo dalakpon
nagatan-aw.
18 *Nakahibalo ang pispis nga masiod siya,* pero ining malain nga mga tawo wala
nakahibalo nga sila mismo ang mabiktima sa ila nga pagpamangga sa iban. Nagahulat
sila sa pagpatay pero sila mismo ang mapatay.
19 Amo ina ang dangatan sang mga tawo nga nagaangkon sang pagkabutang sa
malain nga paagi. Mapatay sila sa sina nga buluhaton.

Resulta sang Pagsikway sang Kaalam

---

* **1:2** *kaalam:* Ang ini nga klase sang kaalam, nga ginasiling permi diri sa Hulubaton, amo ang kaalam sa maayo kag husto nga pagginawi. † **1:6** *paktakon:* sa iban nga Bisaya, *papakot.* Sa English, *riddle.* ‡ **1:7** *buang-buang:* Ang ini nga pulong nga makita permi diri sa Hulubaton nagakahulugan sang tawo nga wala sing pagkilala sa Dios kag sa iya mga sugo. § **1:8** *Anak:* Amo ini ang tawag sang manunudlo sa iya nga ginatudluan.

20-21 Ang kaalam *pareho sa tawo nga* nagawali sing mabaskog sa mga karsada, mga
plasa, mga merkado, kag sa mga puwertahan sang mga siyudad. Nagasiling siya,
22 "Kamo nga mga wala sing alam, hasta san-o pa bala kamo nga magpabilin nga
pareho sina?
Kamo nga mga nagapangyaguta, hasta san-o pa bala nga indi kamo nga magkalipay sa
pagpangyaguta?
Kamo nga mga buang-buang, hasta san-o pa bala kamo nga indi magkagusto sa
kaalam?
23 Magpamati kamo sa akon pagsabdong sa inyo.
Karon, isugid ko sa inyo ang akon ginahunahuna;*
ipahibalo ko sa inyo ang akon inughambal *kontra* sa inyo:
24 Tungod nga wala kamo magsapak sang pagtawag ko sa inyo nga magpalapit kamo
sa akon,
25 kag tungod nga ginbaliwala ninyo ang tanan ko nga mga laygay kag pagsabdong sa
inyo,
26-27 kadlawan ko kamo kon mag-abot sa inyo ang kalaglagan nga daw sa buhawi;
yagutaon ko kamo kon mag-abot sa inyo ang kalisod
kag ang makahaladlok nga mga hitabo nga daw sa bagyo.
28 Dayon magapanawag kamo sa akon, pero indi ko kamo pagsabton.
Pangitaon ninyo ako, pero indi ninyo ako makita.
29 Kay indi kamo gusto tudluan kag wala ninyo ginpili ang pagtahod sa GINOO.
30 Ginabaliwala ninyo ang akon mga laygay kag ginapakalain ninyo ang akon
pagsabdong sa inyo.
31 Gani pagaanihon ninyo ang bunga sang inyo mga ginahimo kag ginaplano nga
malain.
32 Kay ang pagkamalinapason sang mga wala sing alam magapatay sa ila,
kag ang pagpatawhay-tawhay sang mga buang-buang magalaglag sa ila.
33 Pero ang nagapamati sa akon magakabuhi nga luwas sa katalagman.
Indi siya maano kag wala siya sing kahadlukan."

2

Ang mga Kaayuhan sang Kaalam

1 Anak, batuna kag tipigi sa imo tagipusuon ang akon mga ginatudlo kag ginasugo sa
imo.
2 Pamatii ang parte sa kaalam kag pag-intiendi.
3 Tinguhai gid nga makaangkon ka sang pag-intiendi,
4 pareho nga daw nagapangita ka sang pilak ukon sang tinago nga manggad.
5 Kon himuon mo ini, mahibaluan mo kon ano ang pagtahod sa GINOO, kag
maintiendihan mo ang parte sa iya.
6 Kay ang GINOO amo ang nagahatag sang kaalam. Sa iya man nagahalin ang ihibalo
kag pag-intiendi.
7 Ginaprotektaran niya kag ginatigan-an sang kadalag-an* ang mga nagakabuhi sing
husto kag wala sing kasawayan.
8 Ginabantayan niya kag ginatipigan ang mga ginahimo sang mga matarong kag
matutom sa iya.
9 *Kon mamati ka sa akon,* mahibaluan mo kon ano ang maayo nga himuon: ang
husto, matarong, kag nagakabagay.
10 Kay mangin maalamon ka, kag makahatag ini sa imo sang kalipay.

---

* **1:23** *isugid ko sa inyo ang akon ginahunahuna:* sa literal, *ibubo ko sa inyo ang akon Espiritu.* * **2:7** *kadalag-an:* ukon, *husto nga kaalam*

11 Kon kahibalo ka magdesisyon sing husto, makaprotektar ini sa imo. Kon may
pag-intiendi ka, makatipig ini sa imo
12 kag makapalikaw sa imo sa malain nga pagginawi kag sa mga tawo nga
nagahambal sing sala.
13 Ini nga mga tawo nagbiya sa husto nga pagginawi kag nagasunod sa pagginawi
sang kadulom.
14 Nagakalipay sila sa paghimo sang malain. Nasadyahan sila sa kalain sang ila
ginahimo.
15 Indi husto ang ila pagginawi; indi tadlong ang ila ginalaktan.
16 Ang kaalam makapalikaw man sa imo sa malain nga babayi nga gusto magtentar
sa imo paagi sa matam-is niya nga mga pulong.
17 Ini nga babayi nagbiya sa lalaki nga iya ginpamana sang bataon pa siya;
ginkalimtan niya ang iya promisa sa Dios sang ginkasal siya.
18 Sa pagkamatuod, kon magkadto ka sa iya balay pareho lang nga nagapakadto ka
sa kamatayon. Ang dalan pakadto sa iya balay nagapadulong sa lugar sang mga patay.
19 Ang bisan sin-o nga magkadto sa iya indi na makapuli; indi na niya matultulan pa
ang dalan pakadto sa lugar sang mga buhi.
20 Gani sunda ang pagkabuhi sang maayo nga mga tawo; magkabuhi ka nga
matarong.
21 Kay ang tawo nga nagakabuhi sing husto kag wala sing kasawayan padayon nga
magaestar diri sa *aton* duta.
22 Pero ang mga malain kag maluibon palayason. Panggabuton sila *pareho sa mga
hilamon*.

3

Dugang nga Kaayuhan sang Kaalam

1 Anak, indi gid pagkalimti ang ginatudlo ko sa imo; tipigi sa imo tagipusuon ang
mga ginasugo ko sa imo,
2 kay makapalawig ini kag makapauswag sang imo kabuhi.
3 Magpabilin ka nga maayo kag matutom; indi ina pagdulaa kundi tipigan mo gid sa
imo tagipusuon.*
4 Kon himuon mo ini, maluyag sa imo ang Dios kag ang mga tawo, kag mangin
maayo ang pagtulok nila sa imo.
5 Magsalig ka sa GINOO sa bug-os mo nga tagipusuon, kag indi ka magsalig sa imo
kaugalingon nga kaalam.
6 Dumduma ang GINOO sa tanan mo nga ginahimo, kag tuytuyan niya ikaw sa husto
nga dalan.
7 Indi ka maghunahuna nga maalam ka na gid kundi magtahod ka sa GINOO, kag indi
ka maghimo sang malain.
8 Kay makapaayo kag makapabaskog ina sa imo lawas.
9 Padunggi ang GINOO sa imo mga pagkabutang, pareho halimbawa sa paghalad sa
iya sang una nga parte sang tanan mo nga patubas.
10 Kon himuon mo ini, magasulubra ang mga patubas sa imo mga bodega kag ang
duga sang ubas sa imo mga pulugaan.
11 Anak, indi pagpakalaina ang pagdisiplina sang GINOO*sa imo*.† Indi maglain ang
imo buot kon ginasabdong ka niya.
12 Kay ginadisiplina sang GINOO ang iya mga ginapalangga pareho sang ginahimo
sang isa ka amay sa iya anak nga iya ginakalipay.

---

* **3:3** *indi...tagipusuon:* sa literal, *ihigot ina sa imo liog kag isulat sa imo tagipusuon.* † **3:11** *pagdisiplina sang GINOO sa imo:* ukon, *pagtadlong sang GINOO sa imo pamatasan*

13 Bulahan ang tawo nga nakaangkon sang kaalam kag pag-intiendi.
14 Kay mas mapuslanon pa ini sang sa pilak kag bulawan,
15 kag mas malahalon pa sang sa mga alahas.‡ Kag wala gid sing bisan ano nga
butang nga imo ginahandom nga makatupong sini.
16 Makapalawig kag makapauswag ini sang imo kabuhi, kag makahatag man sa imo
sang kadungganan.
17 Makabulig gid ini sa imo kabuhi kag makapaayo sang imo kahimtangan.
18 Bulahan ang tawo nga nagapabilin nga maalamon; ang kaalam makapaayo kag
makapalawig sang iya kabuhi.§
19-20 Paagi sa kaalam kag ihibalo, gintuga sang GINOO ang kalibutan kag ang
kalangitan, kag nagkalabukas ang mga tuburan kag naghatag ang mga panganod sang
ulan.
21 Anak, tipigi gid ang imo kaalam kag ihibalo sa pagdesisyon sing husto. Indi
pagpabay-i nga madula ini sa imo.
22 Kay makahatag ini sa imo sang malawig kag matahom nga kabuhi.
23 Kag magakabuhi ka nga luwas sa katalagman kag indi ka maano.
24 Makatulog ka nga mahamuok, nga wala sing may ginakahadlukan.
25 Gani indi ka dapat mahadlok kon gulpi lang nga mag-abot ang makahaladlok nga
mga hitabo, ukon kon laglagon na ang mga malain,
26 kay makasalig ka nga bantayan ka sang GINOO; ilikaw niya ikaw sa katalagman.
27 Buligi ang mga dapat buligan kon masarangan mo man lang.
28 Indi na pagpabuwasi ang pagbulig sa imo isigkatawo kon mabuligan mo man lang
siya subong.
29 Indi ka magplano sing malain kontra sa imo isigkatawo nga nagasalig sa imo
bilang iya tupad-balay.
30 Indi ka magpakigbais sa imo isigkatawo sa wala sing kabangdanan, labi na kon
wala man lang siya sing may nahimo nga malain sa imo.
31 Indi ka magkahisa sa mapintas nga tawo ukon magsunod sa iya mga ginahimo.
32 Kay ginakangil-aran sang GINOO ang mga balingag, pero nagasalig siya sa
nagakabuhi sing husto.
33 Ginapakamalaot sang GINOO ang panimalay sang mga malain, pero
ginapakamaayo niya ang panimalay sang mga matarong.
34 Ginayaguta niya ang nagapangyaguta, pero ginakaluoyan niya ang
mapainubuson.
35 Ang mga maalamon padunggan, pero ang mga buang-buang pakahuy-an.

4

1 Mga anak, pamatii ninyo sing maayo ang mga pagtadlong sang inyo amay sa inyo
pamatasan, para may matun-an kamo.
2 Maayo ang akon ginatudlo, gani indi ninyo ini pag-ibaliwala.
3 Sang bata pa gid ako sa poder sang akon amay, paborito* ako sang akon iloy.
4 Gintudluan ako sang akon amay. Siling niya sa akon, “Hupti sa imo tagipusuon ang
mga ginatudlo ko sa imo. Tumana ang mga sugo ko sa imo para padayon ka nga
magakabuhi.
5 Tinguhai nga makaangkon ka sang kaalam kag pag-intiendi. Indi pagkalimti ang
mga ginasiling ko sa imo, kag indi ka magbiya sa sini.
6 Indi pag-isikwaya ang kaalam, kundi hatagi ini sing importansya, kay magatipig ini
sa imo.

‡ **3:15** *alahas:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **3:18** *makapaayo...kabuhi:* sa literal, *kahoy nga nagahatag sang kabuhi* * **4:3** *paborito:* ukon, *bugtong nga anak*

7 Ang kaalam ukon ang pag-intiendi amo ang pinakaimportante sa tanan, gani
tinguhaan mo gid nga maangkon mo ini bisan maubos ang tanan mo nga
pagkabutang.†
8 Pakamahala kag batuna ang kaalam, kay makahatag ini sa imo sang kadungganan.
9 Pareho ini sa korokorona nga mga bulak nga makapatahom sa imo."
10 Anak, pamatii kag batuna ang mga ginasiling ko sa imo, para magalawig ang imo
kabuhi.
11 Gintudluan ko na ikaw sang kaalam, kon paano ka magkabuhi sing husto.
12 *Gani kon sundon mo ini,* wala sing may makasablag sa imo pagkabuhi, kag indi ka
maano.
13 Indi gid pagkalimti ang mga pagtadlong ko sa imo pamatasan; tipigi ini sa imo
tagipusuon kay magakabuhi ka sa sini.
14 Indi pagsunda ang ginahimo sang mga malain.
15 Likawi gid ina kag magpadayon ka *sa imo pagkabuhi nga matarong*.
16 Kay indi sila makatulog kon indi sila makahimo sang malain ukon
makapanglaglag sa iban.
17 Ang kalautan kag ang pagpamintas daw pagkaon kag ilimnon para sa ila.
18 Ang pagkabuhi sang mga matarong pareho sa pagbutlak sang adlaw nga
nagasanag pa gid hasta mag-udto.
19 Pero ang pagkabuhi sang mga malain pareho sa kadulom, kag indi nila
mahibaluan kon ano ang kabangdanan sang ila pagkalaglag.
20 Anak, pamatii sing maayo ang mga ginatudlo ko sa imo;
21 indi gid ini pagkalimti, kundi tipigi ini sa imo tagipusuon.
22 Kay nagahatag ini sang maayo nga lawas kag *malawig nga* kabuhi sa mga
nagabaton sini.
23 Bantayi sing maayo ang imo hunahuna, kay kon ano ang imo ginahunahuna amo
man ang imo kabuhi.
24 Indi ka maghambal sing dinaya ukon binutig.
25 Isintro ang imo panulok sa maayo.
26 Hunahunaa gid sing maayo ang tanan mo nga pagahimuon para mangin maayo
ang resulta sini.
27 Magkabuhi ka sing tadlong; likawi ang paghimo sang malain.

5

Paandam Batok sa Pagpanginbabayi

1 Anak, pamatii sing maayo ang akon mga pulong nga may kaalam,
2 para makahibalo ka magdesisyon sing husto kag maghambal nga may kaalam.
3 Dumdumon mo nga ang pulong sang malain nga babayi matam-is pareho sa honey,
kag manami pareho sa lana sang olibo.
4 Pero sa ulihi ang ibilin niya sa imo kapait kag kasakit.
5 Kon magsunod ka sa iya, dal-on niya ikaw sa lugar sang mga patay; ang dalan nga
iya ginalaktan nagapakadto sa kamatayon.
6 Wala siya nagasapak sa dalan nga nagapakadto sa kabuhi. Indi tadlong ang iya
ginalaktan kag wala siya makatalupangod sini.
7 Gani mga anak, pamatii ninyo ako kag tumana.
8 Palayo kamo sa babayi nga pareho sina. Indi kamo magpalapit sa iya balay.
9 Kay kon himuon ninyo ina, madula ang inyo dungog kag angkunon lang ini sang
iban, kag mapatay kamo sa kamot sang mga tawo nga mapintas.*

† **4:7** *gani tinguhaan mo...pagkabutang:* ukon, *gani bisan ano man ang imo ginaangkon, tinguhaan mo gid nga maangkon ang kaalam kag ang pag-intiendi.*
* **5:9** *mapintas:* ukon, *wala sing kaluoy*

10 Kag ang tanan ninyo nga manggad kag iban pa nga ginpangabudlayan kuhaon
lang sang mga taga-iban nga lugar.
11 Magaugayong kamo kon nagahimumugto na kamo, nga hugos na gid ang bilog
ninyo nga lawas.
12 Kag magasiling kamo, “Ano abi kay wala ko ginsapak ang mga pagtadlong sa akon
pamatasan.
13 Wala ako mamati sa akon mga manunudlo.
14 Gani karon, ari ako sa bibi sang kamatayon sa atubangan sang komunidad.”
15 *Dapat sa imo ka lang asawa maghulid.* Kon sa tubig pa, magkuha ka lang sang imo
ilimnon sa imo kaugalingon nga bubon.
16 Kay basi kon magluib man ang imo asawa.†
17 Dapat imo lang siya; indi siya dapat maghulid sa iban nga lalaki.
18 Magkalipay ka sa imo asawa, kag kabay pa nga pakamaayuhon siya sang Dios.
19 Matahom siya kag maanyag pareho sa usa, gani kabay pa nga mawili ka sa iya‡
permi kag mabihag sa iya gugma.
20 Anak, indi ka magpadala-dala sa malain nga babayi. Indi ka dapat
magpakigrelasyon sa asawa sang iban.
21 Kay nakita sang Ginoo ang tanan mo nga ginahimo; kag bisan diin ka magkadto
nagatan-aw siya.
22 Ang malain nga mga ginahimo sang malain nga tawo pareho sa siod nga magasiod
mismo sa iya.
23 Magatalang siya tungod sang iya kabuangan, kag mapatay siya tungod kay indi
siya magpatadlong sang iya pamatasan.

6

Dugang pa nga mga Pagpaandam

1 Anak, kon nagpromisa ka nga ikaw ang mabayad sang utang sang iban,
2 nasiod ka sa imo promisa,
3 kag may obligasyon ka sa iban. Pero amo ini ang himua nga mahilway ka sa imo
obligasyon sa iya: Kadtui siya kag magpakitluoy ka nga hilwayon ka niya sa imo
obligasyon.
4 Indi pagtulugi ukon pagpahuwayi
5 hasta nga mahilway ka, pareho sa pispis ukon usa nga nakapalagyo sa
mangangayam.
6 Kamo nga mga matamad, tan-awa ninyo kag tun-i kon paano magkabuhi ang mga
subay, para mangin maalamon kamo.
7 Bisan wala sing pangulo ukon manugdumala nga nagasugo sa ila,
8 nagatipon sila sang ila pagkaon kon tig-ilinit kag kon tig-alani, para may pagkaon
sila *kon tig-ululan.*
9 Kamo nga mga matamad magsagi na lang bala kamo katulog? San-o pa bala kamo
magbugtaw?
10 Pahuway-huway kag piyong-piyong ka pa gamay
11 kag magaabot gulpi sa inyo ang kinawad-on nga pareho sa armado nga tulisan.
12 Ang wala sing pulos kag malain nga mga tawo nagapanugidsugid sing kabutigan.
13 Nagapangilay pa sila kag nagasinyas paagi sa ila kamot kag tiil *sa pagdaya sa iban.*
14 Sa ila nga pagkadayaon, permi sila nagaplano sa paghimo sang malain, kag
nagapaumpisa sila sang gamo.
15 Gani sa hinali lang laglagon sila, kag indi na gid sila matabangan.

† **5:16** sa literal, *Basi mag-awas ang imo tuburan sa mga karsada ukon sa mga plasa.* ‡ **5:19** *mawili ka sa iya:* sa literal, *maayawan ka sa iya titi*

16 May anom ukon pito pa gani ka klase sang tawo nga ginakaugtan kag
ginakangil-aran sang GINOO:
17 ang mga bugalon,
ang mga butigon,
ang mga nagapamatay sang tawo,
18 ang mga nagaplano sing malain,
ang mga maabtik maghimo sing malain,
19 ang mga nagasaksi sing butig,
kag ang mga nagapaaway sang iya kapareho.
20 Anak, sunda ang mga ginasugo kag ginatudlo sang imo ginikanan sa imo.
21 Itanom ini sa imo hunahuna para indi mo gid malimtan.
22 Ini magatuytoy, magatipig, kag magapadumdom sa imo pagkabuhi, bisan ano
man ang imo ginahimo.*
23 Kay ining ila mga ginasugo kag ginatudlo pareho sa suga nga magapasanag sa
imo. Kag ang pagsaway nila sa imo, sa pagtadlong sang imo pamatasan, makapaayo
kag makapalawig sang imo kabuhi.
24 Makapahilayo man ini sa imo sa malain nga babayi nga makagalanyat kon
maghambal.
25 Indi ka magpatintar† sa iya kaguwapa. Indi ka magpadala-dala sa iya
pagpangilay.‡
26 Ang pagpakighilawas sa babayi nga nagabaligya sang iya lawas puwede
mabayaran sa bili sang tinapay, pero ang pagpakighilawas sa asawa sang iban
bayaran mo sang imo mismo kabuhi.§
27 Kon ipalapit mo ang kalayo sa imo dughan masunog ang imo bayo.
28 Kon maglakat ka sa baga mapaso ang imo tiil.
29 Gani kon magpakighilawas ka sa asawa sang iban magaantos ka.
30 *Masami* wala ginapakalain ang kawatan* nga nagapangawat tungod kay gutom
siya.
31 Pero kon madakpan siya, pabayaron siya sing pito ka pilo sang iya ginkawat,
bisan maubos pa ang tanan niya nga pagkabutang.
32 Ang tawo nga nagapakigrelasyon sa asawa sang iban wala sing pag-intiendi.
Ginaguba lang niya ang iya kaugalingon.
33 Pagasakiton siya, kag mahuy-an siya hasta san-o.
34 Kay ang bana nga nagapangimon puwerte mangakig, kag magabalos siya nga
wala sing luoy-luoy.
35 Indi siya magbaton sang bayad, bisan ano pa ini ka dako.

7

1 Anak, tipigi sa imo tagipusuon ang akon mga ginatudlo kag ginasugo sa imo.
2 Tumana ang mga ginasugo ko sa imo, para magalawig ang imo kabuhi. Tipigi sing
maayo ang mga ginatudlo ko sa imo pareho sang pagtipig mo sang imo mata.
3 Itanom ini sa imo hunahuna para indi mo gid malimtan.
4 Kabiga ang kaalam subong imo utod nga babayi kag ang pag-intiendi subong imo
suod nga abyan.
5 Kay makapahilayo ini sa imo sa malain nga babayi nga makagalanyat kon
maghambal.

---

* **6:22** *bisan ano man ang imo ginahimo:* sa literal, *sa imo paglakat, pagtulog, kag pagbugtaw* † **6:25** *magpatintar:* sa iban nga Bisaya, *magpatintal* ‡ **6:25** *pagpangilay:* ukon, *matahom nga mata* § **6:26** *bayaran mo sang imo mismo kabuhi* tungod nga ang silot sini amo ang kamatayon. * **6:30** *Masami...kawatan:* ukon, *Wala ginahilway ang kawatan.*

Ang Malain nga Babayi

6 Isa ka adlaw, nagpamintana ako sa balay,
7 kag nakita ko ang mga pamatan-on nga mga lalaki nga wala sing may nahibaluan
sa kabuhi. Ang isa sa ila wala sing pag-intiendi.
8 Nagalakat siya sa dalan pakadto sa kanto nga sa diin ara ang balay sang isa ka
malain nga babayi.
9 Sirom na sadto kag nagadulom na.
10 Dayon ginsugata siya sang babayi nga ang iya bayo pareho sa bayo sang babayi
nga nagabaligya sang iya lawas. Nakaplano na siya nga daan kon ano ang iya himuon
sa sadto nga lalaki.
11 Ini nga babayi palawakal kag wala sing huya. Wala siya nagapahimuyong sa iya
balay.
12 Nagaistambay siya sa higad sang mga dalan ukon sa mga kanto, kag kon kaisa sa
mga plasa.
13 Pagkakita niya sa lalaki, ginhakos niya siya kag ginhalukan. Kag nagsiling siya
nga wala sing huya-huya,
14 "Gintuman ko subong ang akon promisa nga maghalad, kag may mga karne didto
sa balay halin sa sapat nga ginhalad ko.
15 Gani ginpangita ko ikaw, kag maayo kay nakita ko ikaw.
16 Nahapinan ko na ang akon hiligdaan sang dekolor nga tela nga halin pa sa Egypt.
17 Ginbutangan ko ini sang mga pahamot nga mira, aloe, kag sinamon.
18 Gani dali, maghulid kita; magpaayaw-ayaw kita sa kalipay hasta mag-aga,
19 kay wala diri ang akon bana. Naglakat siya sa malayo.
20 Madamo nga kuwarta ang iya gindala kag mga duha pa ka semana antes siya
magabalik."
21 Gani nadala niya ang lalaki paagi sa iya matam-is kag makagalanyat nga mga
pulong.
22 Sa gilayon nagsunod ang lalaki sa iya pareho sa baka nga ginaguyod sa ilihawan
ukon pareho sa usa* nga nagapadulong sa siod
23 nga sa diin patyon siya sa pana. Pareho man siya sa isa ka pispis nga nagadali-dali
pakadto sa siod nga wala kahibalo nga kamatayon gali ang iya padulungan.
24 Gani, mga anak, pamatii ninyo sing maayo ang akon mga ginasiling.
25 Indi kamo magpadala-dala sa sini nga klase sang babayi; indi kamo magpatalang
sa iya.
26 Madamo na nga mga lalaki ang nalaglag tungod sa iya.
27 Kon magkadto kamo sa iya balay, pareho lang nga nagapadulong kamo sa lugar
sang mga patay.

8

Ginadayaw ang Kaalam

1 Ang kaalam kag pag-intiendi pareho sa tawo nga nagawali.
2 Nagatindog siya sa mataas nga mga lugar sa kilid sang dalan, sa mga ginsang-an
sang mga dalan,
3 sa mga puwertahan sang siyudad, kag sa mga alagyan. Kag nagawali siya sing
mabaskog,
4 "Tanan kamo nga katawhan, nagapakighambal ako sa inyo.
5 Kamo nga mga wala sing alam, magmaalamon kamo.
Kamo nga mga buang-buang, maghangop kamo.

---

* **7:22** *usa:* Amo ini sa Syriac (tan-awa man sa Septuagint). Sa Hebreo, *buang-buang.*

6 Pamati kamo sa akon ginahambal, kay mapuslanon ini kag husto.
7 Matuod gid ang akon ginahambal kag ginakangil-aran ko ang maghambal sing
malain.
8 Matarong ang tanan ko nga ginahambal kag wala ako nagahambal sang binutig ukon
dinaya.
9 Maathag ini tanan kag wala sing sala sa mga tawo nga may pag-intiendi.
10 Palabiha ang kaalam kag ang pagtadlong ko sa imo pamatasan sang sa pilak kag
bulawan.
11 Kay ang kaalam mas bilidhon pa sang sa malahalon nga mga bato
kag wala gid sing bisan ano nga butang nga imo ginahandom nga makatupong
sini.
12 Ako, nga amo ang kaalam, nakahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto
ukon indi,
kag nahibaluan ko magdesisyon sing husto.
13 Ang nagatahod sa GINOO nagakaugot sa malain.
Ginakaugtan ko ang pagpabugal, ang pagpakamatinaas-taason,
ang malain nga pagginawi, kag ang pagbinutig.
14 Maayo ako maglaygay kag may husto nga kaalam. May pag-intiendi ako kag gahom.
15 Paagi sa akon makadumala ang mga hari,
kag makahimo ang mga pangulo sang matarong nga mga kasuguan.
16 Paagi sa akon makadumala ang mga manugdumala
kag mga opisyal—ang tanan nga nagadumala sing matarong.*
17 Ginahigugma ko ang mga nagahigugma sa akon;
ang mga nagapangita sa akon makakita sa akon.
18 Makahatag ako sang manggad, dungog, kauswagan kag kadalag-an nga
nagapadayon.
19 Ang makuha sa akon mas malahalon pa sang sa puro gid nga bulawan ukon pilak.
20 Ginasunod ko ang matarong kag husto.
21 Ang nagahigugma sa akon hatagan ko sang manggad;
pun-on ko ang ginataguan nila sang manggad.
22 Sang una pa nga daan, kaupod† na ako sang GINOO antes niya gintuga ang tanan.
23-26 Ginbuot niya nga ara na ako halin pa sang una.‡
Ara na ako sang wala pa ang kalibutan: ang dagat, ang mga tuburan,
ang mga bukid, ang mga kaumahan, kag bisan pa ang mga yab-ok.
27 Ara na ako sang pagtuga niya sang langit,
sang pagbutang niya sang *daw* tinabuan sang langit kag sang duta,§
28 sang pagtuga niya sang mga panganod,
sang pagpatubod niya sang mga tuburan sa kadadalman,
29 sang pagbutang niya sang dulunan sang dagat para indi ini maglapaw,
kag sang pagbutang niya sang mga pundasyon sang kalibutan.
30 Pareho ako sa isa ka arkitekto* sa tupad sang GINOO.
Ako ang iya kalipayan adlaw-adlaw, kag malipayon ako permi sa iya presensya.
31 Nagakalipay ako sa kalibutan nga iya gintuga kag sa mga katawhan.
32 Gani karon mga anak, pamatii ninyo ako,
kay bulahan ang mga nagasunod sa akon mga ginasiling.

---

* **8:16** *mga opisyal...matarong:* sa Septuagint kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo, *mga opisyal nga nagadumala sa kalibutan.* † **8:22** *kaupod:* ukon, *gintuga* ‡ **8:23-26** *Ginbuot...una:* ukon, *Ginporma niya ako sang dugay na.* § **8:27** *daw tinabuan sang langit kag sang duta:* sa English, *horizon* * **8:30** *arkitekto:* ukon, *gamay nga bata;* ukon, *masaligan nga abyan*

33 Pamatii ninyo ang mga pagtadlong ko sa inyo pamatasan para mangin maalamon kamo;
kag indi gid ninyo ini pagkalimti.
34 Bulahan ang tawo nga permi nagabantay kag nagahulat sa pagpamati sa akon.
35 Kay ang tawo nga nagapangita sa akon makaangkon sang *maayo kag malawig nga* kabuhi,
kag pakamaayuhon siya sang GINOO.
36 Pero ang tawo nga wala nagapangita sa akon, ginahalitan lang niya ang iya kaugalingon.
Ang tanan nga akig sa akon naluyag sang kamatayon."

9

Ang Kaalam kag ang Kabuangan

1 Ang kaalam pareho sa isa ka tawo nga nagpatindog sang dako kag matahom nga balay.*
2 Nagpapunsyon siya. Ginpreparar niya ang mga pagkaon kag mga ilimnon.
3 Dayon ginsugo niya ang iya mga suluguon nga babayi sa pagkadto sa mataas nga mga lugar sang siyudad para ipahibalo ini:
4 "Kamo nga mga wala sing alam kag pag-intiendi, imbitado kamo sa punsyon.
5 Kadto kamo kag magkaon sang pagkaon kag mag-inom sang ilimnon nga akon ginpreparar.
6 Dulaa na ninyo ang inyo pagkaignorante para padayon kamo nga magakabuhi. Magkabuhi kamo nga may pag-intiendi."
7 Kon sawayon mo ang tawo nga nagapangyaguta, insultuhon ka niya. Kon sabdungon mo ang malain nga tawo, sakiton ka niya.
8 Indi pagsawaya ang tawo nga nagapangyaguta kay kainitan ka niya. Sawaya ang maalamon nga tawo kag higugmaon ka niya.
9 Kon tudluan mo ang maalamon, madugangan pa gid ang iya kaalam. Kon tudluan mo ang matarong nga tawo, madugangan pa gid ang iya natun-an.
10 Kon gusto mo nga magmaalamon, dapat magtahod ka sa GINOO. Kon ginakilala mo ang Balaan *nga Dios*, may pag-intiendi ka.
11 Paagi sa kaalam, magalawig ang imo kabuhi.
12 Kon maalamon ka, makahatag ini sa imo sang kaayuhan, pero kon ginahikayan mo ang kaalam, ginapaantos mo lang ang imo kaugalingon.
13 Ang kabuangan pareho sa isa ka babayi nga magahod, wala sing alam, kag wala sing may nahibaluan.
14 Nagapungko siya sa puwertahan sang iya balay ukon sa mataas nga mga lugar sang siyudad,
15 kag nagapanawag sa mga nagaalagi, nga nagapakadto sa ila mga trabaho.
16 *Siling niya,* "Dali kamo diri, kamo nga mga wala sing alam." Kag siling pa niya sa mga wala sing pag-intiendi,
17 "Mas manami ang tubig nga kinawat kag mas manamit ang pagkaon kon kaunon sa tago."†
18 Pero wala kahibalo ini nga mga tawo nga ang mga nagakadto sa iya nagakapatay. Ang mga nakakadto na sa iya ara na subong sa lugar sang mga patay.

Ang mga Hulubaton ni Solomon

* **9:1** *dako kag matahom nga balay:* sa literal, *balay nga may pito ka haligi*
† **9:17** Siguro ang buot silingon nga ang ginadumilian amo pa ang nami himuon.

10

1 Amo ini ang mga hulubaton ni Solomon:
Ang anak nga maalamon nagahatag sang kalipay sa iya ginikanan,
pero ang anak nga buang-buang nagahatag sang kasubo sa ila.
2 Ang manggad nga nakuha sa malain nga paagi indi makahatag sang kaayuhan,
pero ang matarong nga pagkabuhi *makahatag sing kaayuhan kay*
makaluwas ini sa imo sa kamatayon.
3 Indi pagpabay-an sang GINOO nga magutuman ang mga matarong,
pero ang mga malain ya indi niya pagtugutan
nga matuman ang ila *malain nga mga* handom.
4 Ang pagkatamad makapaimol sa tawo, pero ang pagkapisan makapamanggaranon sa iya.
5 Ang nagatipon sang pagkaon kon tig-alani maalamon nga tawo,* pero ang nagasagi lang katulog makahuluya.
6 Ginapakamaayo ang matarong nga tawo; ang ginahambal sang malain nga tawo makahalit.
7 Ang matarong nga tawo mangin pagpakamaayo sa iban kag dumdumon siya hasta san-o,
pero ang malain nga tawo kalimtan.
8 Ang maalamon nga tawo nagatuman sang mga sugo.
Ang tawo nga nagahambal sing kabuangan malaglag.
9 Ang tawo nga nagakabuhi nga matarong indi maano,
pero ang tawo nga nagakabuhi sing indi husto mahibaluan ang iya ginahimo.
10 Ang tawo nga nagapangdaya makahatag sing gamo,
kag ang tawo nga nagahambal sang kabuangan malaglag.
11 Ang ginahambal sang matarong nga tawo makapaayo sa kabuhi sang iban,† pero ang ginahambal sang malain nga tawo makahalit.
12 Ang kaugot makapaumpisa sang gamo, pero ang gugma makapatawad sang tanan nga sala.
13 Ang tawo nga may pag-intiendi nagahambal sang mga pulong nga may kaalam,
pero ang tawo nga wala sing pag-intiendi *nagahambal sang mga pulong*
nga mangin kabangdanan nga silutan siya.
14 Ginadugangan pa gid sang mga maalamon ang ila nahibaluan,
pero ang mga buang-buang sagi hambal sang mga pulong
nga makapalaglag mismo sa ila sa indi madugay.
15 Ang manggad sang manggaranon makaprotektar sa iya,
pero ang kaimulon sang imol makalaglag sa iya.
16 Ang balos sa matarong nga tawo amo ang *maayo kag malawig nga* kabuhi,
pero ang balos sa malain nga tawo amo ang silot.
17 Ang tawo nga nagapamati sa mga pagtadlong sa iya pamatasan magaayo
kag magalawig ang iya kabuhi,
pero ang tawo nga wala nagapamati magatalang.
18 Butigon ang tawo nga nagatago sang iya kaakig, kag buang-buang ang mga nagapanglibak.
19 Ang tawo nga palahambal madali makasala.
Maalamon ang tawo nga makahibalo magpugong sang iya baba.
20 Ang mga pulong sang matarong nga tawo bilidhon pareho sa pilak,
pero ang hunahuna sang malain nga tawo wala sing pulos.

---

* **10:5** *tawo:* sa literal, *anak.* Tan-awa ang footnote sa 1:8. † **10:11** *makapaayo...sang iban:* sa literal, *tuburan nga nagahatag sang kabuhi*

21 Ang pulong sang matarong nga tawo makahatag sang kaayuhan sa madamo nga tawo
luwas sa mga buang-buang nga magakalamatay tungod kay wala sila sing pag-intiendi.
22 Nagamanggaranon ang tawo tungod sa pagpakamaayo sang GINOO,
kag indi ini madugangan paagi sa tudo nga pagpangabudlay.‡
23 Ang kalipayan sang buang-buang amo ang paghimo sang malain,
pero ang kalipayan sang tawo nga may pag-intiendi amo ang pagkabuhi nga mainalamon.
24 Subong nga ang ginakahadlukan sang malain nga tawo matabo sa iya,
ang ginahandom sang matarong nga tawo mabaton niya.
25 Kon mag-abot sa kabuhi ang *pagtilaw nga pareho sang* bagyo,
malaglag ang malain nga tawo, pero ang matarong nga tawo magapabilin nga mabakod.
26 Subong nga ang langgaw makapangilo sa ngipon kag ang aso makapapait sa mata,
ang matamad nga tawo makapaugtas sa nagasugo sa iya.
27 Ang nagatahod sa GINOO magakabuhi sing malawig,
pero ang malain nga tawo magakabuhi sing malip-ot.
28 Ang paglaom sang mga matarong makahatag sa ila sang kalipay,
pero ang paglaom sang mga malain wala sing katumanan.
29 Ang pagsunod sang mga matarong sa pamaagi sang GINOO makaprotektar sa ila,
pero ang pagsupak sini sang mga malain makapalaglag sa ila.
30 Ang mga matarong indi pagpahalinon sa *aton* duta, pero ang mga malain pahalinon.
31 Ang mga ginahambal sang matarong nga tawo may kaalam,
pero ang mga ginahambal sang dayaon nga tawo makapalaglag sa iya.
32 Ang matarong nga tawo nakahibalo kon ano ang husto nga ihambal,
pero ang malain nga tawo, ang iya lang nahibaluan nga ihambal amo ang sala.

11

1 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga nagapangdaya sa pagkilo, pero ginakalipay niya ang mga wala nagapangdaya.
2 Ang nagapabugal mahuy-an, pero ang nagapaubos mangin maalamon.
3 Ang tawo nga matarong makahibalo kon ano ang iya himuon tungod nga husto ang iya nga pagkabuhi, pero ang maluibon nga tawo malaglag tungod nga indi husto ang iya nga pagkabuhi.
4 Ang manggad indi makabulig kon silutan na sang Dios ang tawo sing kamatayon, pero ang matarong nga pagkabuhi makaluwas sa iya sa kamatayon.
5 Ang matarong nga pagkabuhi sang tawo nga wala sing kasawayan makapahapos sang iya pagpangabuhi, pero ang malain nga pagkabuhi sang malain nga tawo amo ang makapalaglag sa iya.
6 Ang matarong nga pagkabuhi sang tawo nga nagakabuhi sing husto makaluwas sa iya, pero ang malain nga mga handom sang maluibon nga tawo makahalit sa iya mismo.
7 Kon mapatay ang mga malain, madula ang ila paglaom; ang ila mga ginahandom mangin wala sing pulos.
8 Ginaluwas sang Dios sa kalisod ang mga matarong pero ang mga malain ya wala.
9 Ginahalitan sang mga indi diosnon ang ila isigkatawo paagi sa ila ginahambal.
Nagakaluwas ang mga matarong paagi sa *ila* kaalam.

‡ **10:22** *kag...pagpangabudlay:* ukon, *kag wala nagahatag ang GINOO sang kalisod sa iya pagmanggaranon.*

10 Nagahinugyaw sa kalipay ang mga pumuluyo sang isa ka siyudad kon nagauswag
ang mga matarong kag amo man kon nagakalamatay ang mga malain.
11 Nagauswag ang siyudad paagi sa pagbendisyon sang mga matarong, pero
nagakalaglag ini paagi sa pagpakalain sang mga malain.
12 Ang tawo nga wala sing pag-intiendi nagayaguta sa iya isigkatawo, pero ang tawo
nga may pag-intiendi wala nagayaguta.
13 Ang palakutsokutso nagapanugid sang sekreto, pero ang masaligan nga tawo
makatago sang sekreto.
14 Malaglag ang isa ka nasyon kon wala ini sing mga manuglaygay, pero kon may
madamo ini nga mga manuglaygay, may kabakod ini.
15 Delikado kon magpromisa ka nga magbayad sang utang sang iban. Gani kon indi
mo gusto magkaproblema indi ina paghimua.
16 Ang mabuot nga babayi nagaani sang pagpadungog, pero ang mapintas nga tawo
hasta lang sa pag-angkon sang manggad.
17 Kon maayo ka sa iban, makapaayo ini sa imo, pero kon mapintas ka, makahalit ini
sa imo.
18 Ang malain nga tawo indi makabaton sang matuod nga balos, pero ang nagahimo
sang matarong makabaton sang matuod nga balos.
19 Ang tawo nga nagahimo sang matarong padayon nga magakabuhi, pero ang
nagahimo sang malain mapatay.
20 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga tawo nga tiko ang ila panghunahuna, pero
ginakalipay niya ang mga tawo nga ang ila pagkabuhi wala sing kasawayan.
21 Sigurado gid nga pagasilutan ang mga malain, pero ang mga matarong ya indi.
22 Ang kaguwapa sang babayi nga indi maalamon pareho lang sang bulawan nga
singsing sa sungad sang baboy.
23 Ang mga ginahandom sang mga matarong makapaayo, pero ang mga
ginahandom sang mga malain makapaakig.
24 May mga tawo nga mahinatagon pero nagadugang pa gid ang ila manggad; may
ara man nga mga dalok pero nagaimol pa gani.
25 Ang mahinatagon nga tawo magauswag. Ang tawo nga nagabulig sa iban
pagabuligan man.
26 Ginapakamalaot sang mga tawo ang nagatago sang iya baligya *para ibaligya ini
kon magtaas na ang presyo*, pero ginadayaw sang mga tawo ang wala nagatago.
27 Ang tawo nga nagahandom sang maayo pakitaan sang kaayo, pero ang tawo nga
nagapangita sing gamo makita niya ini.
28 Mapaslawan ang tawo nga nagasalig sa manggad, pero ang matarong magauswag
pareho sa nagalambo* nga tanom.
29 Ang mga buang-buang nga nagadala sang gamo sa ila panimalay wala gid sing
may mapanubli sa ulihi. Mangin ulipon lang sila sang mga maalamon.
30 Ang mga binuhatan sang matarong nga tawo makabulig sa iban nga mag-ayo kag
maglawig ang ila kabuhi.† Kag madala niya ang mga tawo sa iya kaalam.‡
31 Kon ang mga matarong sa kalibutan nagabaton sang balos sa ila mga ginahimo,
labi na gid nga balusan ang mga malain kag mga makasasala.

12

1 Ang tawo nga gusto magpatadlong sang iya pamatasan gusto magmaalamon, pero
ang tawo nga indi gusto sawayon balingag.

---

* **11:28** *nagalambo:* sa English, *flourish* † **11:30** *makabulig...kabuhi:* sa literal, *kahoy nga nagahatag sang kabuhi*
‡ **11:30** *Kag...kaalam:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

2 Ginakaluoyan sang GINOO ang maayo nga tawo, pero ginasilutan niya ang
nagapadihot *sing malain*.
3 Ang nagahimo sang kalautan wala gid sing kalig-unan, pero ang matarong nga
tawo may kalig-unan pareho sa kahoy nga madalom ang gamot.
4 Ang maayo nga asawa bugal kag kalipay sang iya bana, pero ang makahuluya nga
asawa pareho sa balatian nga nagaut-ot sa mga tul-an sang iya bana.
5 Ang ginahunahuna sang matarong nga tawo husto; ang ginalaygay sang malain
nga tawo *puro* pangdaya.
6 Makapatay ang mga pulong sang mga malain,* pero ang mga pulong sang mga
matarong makaluwas.
7 Pagalaglagon ang mga malain kag madula sila, pero ang mga matarong kag ang ila
mga kaliwat magapadayon sa gihapon.
8 Ginapadunggan ang maalamon nga tawo, pero ginahikayan ang tawo nga tiko ang
panghunahuna.
9 Mas maayo pa ang tawo nga simple lang, nga makasarang magsagod sang kabulig,
sang sa tawo nga nagapasin-o-sin-o nga wala man lang gali sang kalan-on.
10 Ang matarong nga tawo nagaatipan sing maayo sa iya mga sapat, pero ang malain
nga tawo mapintas kag wala sing kaluoy sa iya mga sapat.
11 Ang mapisan nga mangunguma may bugana nga pagkaon. Ang nagausik sang iya
tiyempo sa wala sing pulos nga mga buluhaton wala sing husto nga pag-intiendi.
12 Ang gusto lang permi himuon sang mga malain amo ang kalainan, *gani indi
mabakod ang ila kahimtangan,* pero ang mga matarong iya mabakod pareho sa kahoy
nga madalom ang iya gamot.†
13 Ang malain nga ginahambal sang malain nga tawo amo mismo ang nagahatag sa
iya sang gamo, pero ang matarong nga tawo nagalikaw sa gamo.
14 Pagabalusan kita sang maayo nga mga butang suno sa aton ginapanghambal kag
ginapanghimo.
15 Ang buang-buang nga tawo nagahunahuna nga husto siya permi, pero ang
maalamon nga tawo nagapamati sang laygay.
16 Ginapakita gilayon sang buang-buang nga tawo ang iya kaakig *kon insultuhon
siya*, pero ang maalamon nga tawo wala nagasapak kon insultuhon siya.
17 Ang masaligan nga saksi nagasugid sing matuod, pero ang indi masaligan
nagabutig.
18 Ang mga pulong nga wala ginhunahuna sing maayo antes ihambal makasakit
pareho sa espada, pero ang mga pulong nga ginhunahuna sing maayo antes ihambal
makapaayo.
19 Ang mga pulong nga matuod nagapadayon hasta san-o, pero ang mga pulong nga
binutig indi magdugay.
20 Pagpangdaya ang ara sa tagipusuon sang tawo nga nagaplano sang malain, pero
kalipay ang ara sa *tagipusuon sang* tawo nga nagaplano sang maayo.
21 Wala sing may malain nga matabo‡ sa mga matarong, pero sa mga malain,
madamo gid sing malain nga matabo.
22 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga butigon, pero ginakalipay niya ang mga indi
butigon.
23 Ang maalamon nga tawo wala nagapahambog sang iya nahibaluan, pero ang
buang-buang nga tawo ginapakita gid niya ang iya pagkabuang-buang.

---

* **12:6** *Makapatay ang mga pulong sang mga malain* paagi sa ila pagsaksi sing butig. † **12:12** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. ‡ **12:21** *Wala...matabo:* ukon, *Indi madamo ang malain nga matabo.*

24 Ang mapisan nga tawo makaangkon sang mataas nga posisyon, pero ang
matamad ya makaangkon sang manubo nga posisyon.§
25 Ang pagpalibog makakuha sang kalipay sang tawo; ang maayo nga mga pulong
makalipay sa iya.
26 Ang matarong nga tawo makatuytoy sa iya abyan, pero ang malain nga tawo
makapatalang.
27 Ang matamad nga tawo indi gid makalambot sang iya ginahandom, pero ang
mapisan nga tawo nagamanggaranon.*
28 Kon magkabuhi ka nga matarong, padayon ka nga magakabuhi, kag maluwas ka
sa kamatayon.

13

1 Ang maalamon nga anak nagapamati kon ginatadlong sang iya amay ang iya
pamatasan, pero ang nagayaguta nga anak wala nagapamati kon ginasaway.
2 Ang tawo nga maayo ang iya mga ginahambal balusan sing maayo nga mga
butang, pero ang maluibon nga tawo balusan sing pagpamintas.
3 Ang nagabantay sa iya ginahambal nagahalong sang iya kabuhi, pero ang
nagapataka lang kahambal ginalaglag niya ang iya kaugalingon.
4 Kon matamad ang isa ka tawo, bisan ano pa ang iya ginahandom, indi gid niya ini
maangkon, pero kon mapisan siya, maangkon niya ang sobra pa sa iya ginahandom.
5 Ang matarong nga tawo indi gusto sang binutig, pero ang malain nga tawo
nagahimo sang makahuluya nga mga butang.
6 Ang tawo nga wala sing kasawayan indi maano tungod sang iya matarong nga
pagkabuhi, pero ang makasasala nga tawo malaglag tungod sang iya kalautan.
7 May mga tawo nga nagapakuno-kuno nga manggaranon, pero imol gali. Kag may
mga tawo man nga nagapakuno-kuno nga imol, pero manggaranon gali.
8 Ang manggaranon nagabayad para magawad ang iya kabuhi *sa mga nagapahog sa
iya*, pero ang imol, wala sing may nagapahog sa iya.
9 Ang kabuhi sang matarong nga tawo pareho sa suga nga nagasiga gid sing
masanag, pero ang kabuhi sang malain nga tawo pareho sa suga nga napatay.
10 Sa sobra nga bugal, *may mga tawo nga indi magpamati sang laygay, kag* ini
nagapaumpisa sing gamo. Kon gusto nila nga magmaalamon dapat magpamati sila
sang laygay.
11 Ang manggad nga nakuha sa malain nga paagi madali lang madula, pero ang
manggad nga ginpangabudlayan nagadugang pa gid.
12 Ang handom sang tawo nga wala matuman nagapaluya sa iya, pero ang iya
handom nga natuman nagapabaskog kag nagapalipay sang iya kabuhi.*
13 Ang tawo nga nagasikway sa mga ginatudlo kag ginasugo sa iya magaantos, pero
ang tawo nga nagatuman sini hatagan sang balos.
14 Ang ginatudlo sang mga maalamon makapaayo kag makapalawig sang imo
kabuhi,† kag makapalikaw sa imo sa kamatayon.
15 Ginatahod ang tawo nga may maayo nga panghunahuna. Ang maluibon nga tawo
nagapadulong sa kalaglagan.‡
16 Ang tawo nga nakahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi
nagahunahuna anay antes niya himuon ang isa ka butang, pero ang buang-buang *iya
wala nagahunahuna, gani* ginapakita gid niya ang iya pagkabuang-buang.

---

§ **12:24** *makaangkon...posisyon:* sa literal, *mangin ulipon lang* * **12:27** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. * **13:12** *nagapabaskog...kabuhi:* sa literal, *kahoy nga nagahatag sang kabuhi* † **13:14** *makapaayo...kabuhi:* sa literal, *tuburan nga nagahatag sang kabuhi* ‡ **13:15** *nagapadulong sa kalaglagan:* Amo ini sa Septuagint. Pero sa Hebreo, *ang iya pagginawi magapadayon.*

17 Ang malain nga mensahero nagapagamo sa mga tawo, pero ang masaligan nga
mensahero nagapaayo sang ila relasyon.
18 Ang tawo nga indi magpatadlong sang iya pamatasan magaimol kag mahuy-an,
pero ang nagapatadlong sang iya pamatasan padunggan.
19 Daw ano kanami ang mabatyagan sang tawo kon matuman ang iya ginahandom;
amo gani nga ang mga buang-buang indi man mag-untat sa paghimo sang kalautan.
20 Kon mag-upod ka sa mga maalamon, mangin maalamon ka man, pero kon
mag-upod ka sa mga buang-buang, magaantos ka.
21 Magaabot ang kalaglagan sa mga makasasala bisan diin man sila magkadto, pero
ang mga matarong ya balusan sang maayo nga mga butang.
22 Ang manggad sang maayo nga tawo panublion sang iya mga kaapuhan, pero ang
manggad sang makasasala panublion sang mga matarong.
23 Bisan makapatubas sing bugana ang duta sang mga imol, indi sila makapulos sini
tungod sa indi matarong nga ginahimo sang iban.
24 Wala mo ginahigugma ang imo bata kon wala mo siya ginadisiplina. Kon
ginahigugma mo siya, ginatadlong mo ang iya pamatasan.
25 Ang mga matarong magakaon nga busog gid, pero ang mga malain gutumon.

14

1 Ang maalamon nga asawa nagapabakod sang iya panimalay, pero ang
buang-buang iya nagaguba sang iya panimalay.
2 Ang tawo nga nagakabuhi sing husto nagatahod sa GINOO, pero ang wala
nagakabuhi sing husto nagainsulto sa iya.
3 Ang mga ginahambal sang buang-buang nga tawo makahalit sa iya, pero ang mga
ginahambal sang maalamon nga tawo makatipig sa iya.
4 Kon wala ka sing sapat nga inug-arado wala ka sing anihon, pero kon may sapat ka,
kag makusog pa, madamo ang imo anihon.
5 Ang masaligan nga saksi wala nagabutig, pero ang indi masaligan puro kabutigan
ang iya ginahambal.
6 Ang tawo nga nagapangyaguta indi gid makaangkon sang kaalam bisan ano pa
niya katinguha, pero ang tawo nga may pag-intiendi dali lang makatuon.
7 Likawi ang mga buang-buang kay wala ka sing may matun-an nga maayo sa ila.
8 Ang kaalam sang tawo nga nakahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto
ukon indi amo ang nagahatag sa iya sang ihibalo kon ano ang iya himuon, pero ang
kabuangan sang buang-buang nga tawo nagapatalang sa iya.
9 Daw sa wala lang sa mga buang-buang kon makasala sila, pero sa mga matarong
nga tawo nga nagakabuhi sing husto, gusto nila nga batunon sila sang Dios.*
10 Ikaw lang ang nakahibalo kon ano ka gid kamalipayon ukon kamasinulub-on.
11 Pagalaglagon ang panimalay sang mga malain, pero pauswagon ang panimalay
sang mga nagakabuhi sing husto.
12 Mahimo nga nagahunahuna ka nga ara ka sa husto nga dalan, pero gali ang
padulungan sini amo ang kamatayon.
13 Puwede mo matago ang imo kasubo sa imo nga pagkadlaw, pero kon tapos ka na
kadlaw ang kasubo ara man gihapon.
14 Ang tawo pagabalusan sang nagakabagay gid sa iya nga mga ginhimo, maayo man
ukon malain.
15 Ang tawo nga wala sing alam nagapati sang bisan ano; ang tawo nga nakahibalo
magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi nagabantay gid sang iya mga
tikang.

* **14:9** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

16 Ang maalamon nga tawo nagahalong sang iya kaugalingon kag nagalikaw sa
gamo, pero ang buang-buang nga tawo wala nagahalong kundi nagapadasodaso.
17 Ang tawo nga dali lang mangakig nagahimo sang kabuangan. Ang tawo nga
nagapadihot *sing malain* ginakaugtan.
18 Makita ang kabuangan sa tawo nga wala sing alam, pero makita ang kaalam sa
tawo nga nakahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi.
19 Magasaludo kag magapakitluoy ang mga malain sa mga matarong.
20 Wala kaayo sing may nagapakig-abyan sa mga imol, bisan ang ila mga kasilingan,
pero ang mga manggaranon ya madamo sing mga abyan.
21 Makasasala ang tawo nga nagainsulto sa iya isigkatawo *nga imol*, pero bulahan
ang tawo nga maayo sa imol.
22 Makasala ka lang kon magplano ka sing malain sa imo isigkatawo, pero kon
magplano ka sing maayo, may mga tawo nga magahigugma kag magaunong sa imo.
23 Ang pagtrabaho sing tudo may pulos, pero ang pagsagi wakal magapaimol lang sa
tawo.
24 Ang balos sa mga maalamon amo ang ila manggad, *pero ang balos sa* mga
buang-buang sa ila nga kabuangan amo ang *dugang nga* kabuangan.
25 Ang saksi nga nagasugid sang matuod makaluwas sa kabuhi sang tawo. Traidor
ang saksi nga nagabutig.
26 Ang pagtahod sa GINOO nagahatag sang sigurado nga kabakod kag proteksyon sa
tawo kag sa iya mga anak.
27 Ang pagtahod sa GINOO makapaayo kag makapalawig sang imo kabuhi,† kag
makapalikaw sa imo sa kamatayon.
28 Ang pagkagamhanan sang hari nagadepende sa kadamuon sang iya katawhan;
kon wala ang iya katawhan malaglag ang hari.
29 Ang mapinasensyahon nga tawo maalamon gid, pero ang tawo nga dali mangakig
nagapakita sang iya pagkabuang-buang.
30 Ang malinong nga panghunahuna makapaayo sa lawas, pero ang kahisa‡ pareho
sa sakit nga nagaut-ot sa mga tul-an.
31 Ang nagadaogdaog sa mga imol nagainsulto sa Dios nga naghimo sa ila, pero ang
nagakaluoy sa mga imol nagapadungog sa Dios.
32 Ginalaglag *sang Dios* ang mga malain tungod sang ila malain nga mga binuhatan,
pero ginaprotektaran niya ang mga matarong tungod sang ila pagkadiosnon.§
33 Ang kaalam ara sa hunahuna sang tawo nga may pag-intiendi, pero ang mga
buang-buang wala sing* may nahibaluan parte sa kaalam.
34 Magauswag ang isa ka nasyon kon ang mga pumuluyo sini magkabuhi sing
matarong, pero kon magpakasala sila, mahuy-an ang ila nasyon.
35 Nagakalipay ang hari sa maalamon nga suluguon, pero ginakaugtan niya ang
suluguon nga nagapakahuya sa iya.

15

1 Ang mahinay nga sabat makapahaganhagan sang kaakig, pero ang matigdas nga
sabat makapaibwal sang kaakig.
2 Ang mga ginahambal sang maalamon nga tawo makahatag sing kaalam, pero ang
mga ginahambal sang buang-buang nga tawo puro kabuangan.
3 Makita sang GINOO ang tanan, bisan sa diin nga lugar. Ginatan-aw niya ang mga
ginahimo sang mga malain kag sang mga matarong.

---

† **14:27** *makapaayo...kabuhi:* sa literal, *tuburan nga nagahatag sang kabuhi* ‡ **14:30** *kahisa:* ukon, *kaimon* § **14:32** *tungod sang ila pagkadiosnon:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *sa ila kamatayon.* * **14:33** *wala sing:* Wala ini sa Hebreo, pero ara sa Septuagint kag sa Syriac.

4 Ang malulo nga mga pulong makapaayo sa kabuhi sang tawo,* pero ang masakit
nga mga pulong makapasakit sa iya tagipusuon.
5 Ang buang-buang nga tawo wala nagasapak kon ginatadlong sang iya amay ang iya
pamatasan, pero ang maalamon iya nagasapak.
6 Magadamo† ang manggad sang mga matarong, pero ang iya sang mga malain
madula.‡
7 Ginapalapnag sang mga maalamon ang kaalam; indi ini mahimo sang mga
buang-buang.
8 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga halad sang mga malain, pero nalipay siya sa
mga pangamuyo sang mga matarong.
9 Ginakangil-aran sang GINOO ang tawo nga ang iya pagginawi malain, pero
ginahigugma niya ang tawo nga nagatinguha sa paghimo sang matarong.
10 Ang pagtadlong sa pamatasan ginakabig nga malain sang§ tawo nga nagapalayo
sa husto nga dalan. Ang tawo nga indi gusto sawayon mapatay.
11 Kon nahibaluan sang GINOO ang nagakalatabo sa lugar sang mga patay, mas labi
na gid nga nahibaluan niya ang ara sa tagipusuon sang tawo.
12 Ang tawo nga nagapangyaguta indi gusto sawayon; indi siya magpalaygay sa mga
maalamon.
13 Kon malipayon ang tawo, nagayuhom-yuhom siya, pero kon nagakasubo siya,
masinulub-on ang iya guya.
14 Ang tawo nga may pag-intiendi gusto gid nga magtuon, pero ang buang-buang nga
tawo gusto pa gid sang kabuangan.
15 Mabudlay permi ang kabuhi sang mga imol, pero kon magkontento lang sila
mangin malipayon gid sila permi.
16 Mas maayo pa ang imol nga nagatahod sa GINOO sang sa manggaranon nga puno
sang kagamo ang iya kabuhi.
17 Mas maayo pa nga magsud-an lang sang utan nga may paghigugmaanay sang sa
magsud-an sang karne nga may pagdinumtanay.
18 Ang pagkamainiton sang ulo nagapaumpisa sang inaway, pero ang
pagkamapinasensyahon nagapauntat sang inaway.
19 Kon matamad ka, mabudlayan ka gid sa imo kabuhi, pero kon mapisan ka,
matawhay ang imo kabuhi.
20 Ang maalamon nga anak nagahatag sang kalipay sa iya ginikanan. Buang-buang
ang anak nga nagapakalain sa iya ginikanan.
21 Ang tawo nga wala sing pag-intiendi nagakalipay sa kabuangan, pero ang tawo
nga may pag-intiendi nagakabuhi nga matarong.
22 Kon indi ka magpangayo sang laygay parte sa imo mga plano, indi ka
magmadinalag-on, pero kon magpangayo ka sang madamo nga laygay,
magmadinalag-on ang imo mga plano.
23 Nagakalipay ang tawo kon makahatag siya sang nagakabagay nga sabat. Daw ano
pa gid kanami kon makasabat siya sa husto nga tion.
24 Ginasunod sang maalamon nga tawo ang dalan nga nagapadulong sa kabuhi para
malikawan niya ang kamatayon.
25 Gub-on sang GINOO ang mga balay sang mga bugalon,* pero protektaran niya ang
mga duta sang mga balo nga babayi.
26 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga ginahunahuna sang mga malain, pero
ginakalipay niya ang mga ginahunahuna† sang mga matinlo ang tagipusuon.

---

* **15:4** *makapaayo...tawo:* sa literal, *kahoy nga nagahatag sang kabuhi* † **15:6** *magadamo:* ukon, *madamo* ‡ **15:6** *madula:* ukon, *magahatag sa ila sing gamo* § **15:10** *Ang pagtadlong...sang:* ukon, *disiplinahon gid sing tudo ang*
* **15:25** *mga bugalon* nga luyag mag-agaw sang duta sang mga balo nga babayi. † **15:26** *ginahunahuna:* ukon, *ginahambal*

27 Ang tawo nga nagaangkon sang manggad sa malain nga paagi nagadala sang
kalisod sa iya panimalay. Ang tawo nga wala nagabaton sang lagay padayon nga
magakabuhi.
28 Ang matarong nga tawo nagahunahuna anay antes siya maghambal, pero ang
malain nga tawo nagapataka lang kahambal sing malain.
29 Malayo ang GINOO sa mga malain, pero *malapit siya* sa mga matarong *kay*
ginapamatian niya ang ila pangamuyo.
30 Makahatag kalipay ang manayanaya‡ nga guya, kag makapabaskog ang maayo
nga balita.
31 Ang nagapamati sa pagsabdong nga makapaayo sang kabuhi mangin maalamon.
32 Ginapakalain sang tawo ang iya kaugalingon kon wala niya ginasapak ang
pagsaway sa iya sa pagtadlong sa iya pamatasan, pero kon magpamati siya,
makaangkon siya sang pag-intiendi.
33 Ang pagtahod sa GINOO makatudlo sa tawo nga magmaalamon, kag ang
pagpaubos makahatag sa iya sang dungog.

16

1 Nagaplano ang tawo, pero ang GINOO ang nagabuot kon matuman ina nga plano
ukon indi.*
2 Mahimo nga nagahunahuna kita nga husto na gid ang tanan ta nga ginahimo, pero
ang GINOO ang makahukom kon ano gid ang aton motibo.
3 Itugyan sa GINOO ang tanan nga ginaplano mo nga himuon, kag mangin
madinalag-on ka.
4 Ginhimo sang GINOO ang tanan nga may katuyuan,† bisan ang mga malain nga
gintalana niya nga malaglag.
5 Ginakangil-aran sang GINOO ang tanan nga bugalon, kag sigurado gid nga
pagasilutan sila.
6 Kon ginahigugma ta ang GINOO nga may katutom, patawaron niya ang aton mga
sala. Kon ginatahod ta siya, makalikaw kita sa kalautan.
7 Kon nalipay ang GINOO sa aton pagginawi, nagahimo siya sang paagi nga ang aton
mga kaaway magpakig-abyan sa aton.
8 Mas maayo pa ang gamay nga manggad nga ginpangabudlayan sing husto sang sa
madamo nga manggad nga ginkuha sa malain nga paagi.
9 Nagaplano ang tawo, pero ang GINOO ang nagapatigayon sa sina nga plano.
10 Kon maghukom ang hari nga ginatuytuyan sang Dios, husto permi ang iya
paghukom.‡
11 Indi luyag sang GINOO nga magpangdaya kita sa aton negosyo.
12 Ginakangil-aran sang mga hari ang paghimo sang malain, kay ang ila pagdumala
makapadayon lamang kon maghimo sila sing matarong.
13 Nalipay ang mga hari sa mga tawo nga wala nagabutig; palangga nila ang mga
tawo nga nagasugid sing matuod.
14 Kon mangakig ang hari mahimo nga may patyon siya, gani ang maalamon nga
tawo nagatinguha gid nga indi mangakig ang hari.
15 Kon nalipay ang hari sa isa ka tawo, indi niya siya pagpatyon; pakitaan niya siya
sing kaayo nga pareho sa ulan sa tion sang tigtulubo sang mga tanom.§

---

‡ **15:30** *manayanaya:* ukon, *malipayon* * **16:1** ukon, *Ang tawo nagaplano kon ano ang iya ihambal, pero ang Ginoo ang nagabuot kon ano gid ang iya ihambal.* † **16:4** *nga may katuyuan:* ukon, *sa iya katuyuan* ‡ **16:10** ukon, *Nagahukom ang hari nga may awtoridad halin sa Dios, kag husto permi ang iya paghukom.* § **16:15** *tion sang tigtulubo sang mga tanom:* sa English, *spring*

16 Mas labing maayo ang pag-angkon sang kaalam kag pag-intiendi sang sa
pag-angkon sang bulawan kag pilak.
17 Ang tawo nga nagakabuhi sing husto nagalikaw sa malain, kag ang nagabantay
sang iya kaugalingon layo sa katalagman.
18 Ang pagpabugal kag pagkamatinaas-taason sang tawo makalaglag sa iya.
19 Mas maayo pa nga magkabuhi nga mapainubuson kaupod sa mga imol sang sa
magpartidahay sang mga inagaw kaupod sa mga bugalon.
20 Ang tawo nga nagapamati kon tudluan magauswag. Bulahan ang tawo nga
nagasalig sa GINOO.
21 Ang maalamon nga tawo ginakilala nga may husto nga pag-intiendi, kag kon
manami siya maghambal makatuon ang iban sa iya.
22 Kon may kaalam ka, makapaayo kag makapalawig ina sa imo kabuhi,* pero kon
buang-buang ka, silutan ka tungod sang imo pagkabuang-buang.
23 Ang maalamon nga tawo nagabantay gid sang iya ginahambal, gani makatuon
ang iban sa iya.
24 Ang matam-is nga mga pulong pareho sa honey; makapalipay kag makapabaskog
ini sa kabuhi sang tawo.
25 Mahimo nga nagahunahuna ka nga ara ka sa husto nga dalan, pero gali ang
padulungan sini amo ang kamatayon.
26 Ang kagutom nagatulod sa tawo nga mag-obra.
27 Ang malain nga tawo nagaplano sing malain, kag ang iya mga ginahambal
makahalit nga daw sa kalayo nga makapaso.
28 Ang manuglibak nga tawo nagapaumpisa sang inaway kag nagaguba sang
pag-abyanay.
29 Ginaganyat sang mapintas nga tawo ang iya isigkatawo nga maghimo sang
malain.
30 Mag-andam kamo sa mga tawo nga nagayuhom-yuhom kag nagapulupangilay
kay basi may malain sila nga plano.
31 Ang katigulangon isa ka kadungganan† nga maangkon sang tawo nga may
matarong nga kabuhi.
32 Mas maayo pa ang tawo nga mapinasensyahon sang sa tawo nga gamhanan. Mas
maayo pa ang tawo nga makakontrolar sang iya kaugalingon sang sa tawo nga
makakontrolar sang isa ka siyudad.
33 Nagagabot-gabot ang mga tawo *para mahibaluan nila kon ano ang ila himuon*, pero
ang GINOO ang nagabuot sa resulta sini.

17

1 Mas maayo pa nga magkaon sang tinapay lang nga may kalinong sa sulod sang
balay sang sa magpunsyon nga may ilinaway.
2 Ang maalamon nga suluguon magagahom sa makahuluya nga anak sang iya amo,
kag hatagan siya sang palanublion kaupod sa iban pa nga mga anak sang iya amo.
3 Ginatilawan sang GINOO ang aton tagipusuon pareho sa bulawan kag pilak nga
ginatilawan sa kalayo kon bala puro ukon indi.
4 Ang malain nga tawo gusto magpamati sa kapareho niya nga malain,* kag ang
butigon gusto magpamati sa kapareho niya nga butigon.†
5 Ang nagayaguta sa imol nagainsulto sa *Dios nga* naghimo sa iya. Pagasilutan ang
tawo nga nagakalipay sa malain nga natabo sa iban.

---

* **16:22** *makapaayo...kabuhi:* sa literal, *tuburan ini nga nagahatag sang kabuhi.* † **16:31** *Ang katigulangon isa ka kadungganan:* sa literal, *ang mga uban korona sang pagpadungog.* * **17:4** *kapareho niya nga malain:* ukon, *malain nga mga estorya* † **17:4** *kapareho niya nga butigon:* ukon, *mga binutig*

6 Bugal sang mga tigulang ang ila mga apo, subong nga bugal man sang mga anak
ang ila mga ginikanan.
7 Wala nagakabagay nga maghambal ang buang-buang sing maayo nga mga pulong,
kag mas labi na gid nga wala nagakabagay nga magbinutig ang isa ka pangulo.
8 Nagapati ang iban nga ang lagay pareho sa madyik nga sarang makahimo sang
bisan ano.
9 Kon patawaron mo ang imo abyan nga nakasala sa imo, magapabilin ang inyo
pag-abyanay, pero kon liwat-liwaton mo kahambal ang iya sala, maguba ang inyo
pag-abyanay.
10 Ang maalamon nga tawo makatuon sa isa lang ka pagsaway, pero ang
buang-buang nga tawo indi gid makatuon bisan kapila pa siya hanuton.
11 Ang malain nga tawo gusto lang permi magpangita sang gamo, gani padal-an siya
sang mapintas nga tawo nga magsilot sa iya.
12 Mas delikado kon masugat-an mo ang buang-buang nga tawo nga nagabinuang
sang sa *masugat-an mo ang* bear nga nadulaan sang mga bata.
13 Kon malain ka sa mga maayo sa imo, permi lang may malain nga magaabot sa imo
panimalay.
14 Ang nagaumpisa pa lang nga binaisay pareho sa lusbot sa tangke sang tubig.
Tapnaa ina sa wala pa magdako.
15 Ginakangil-aran sang GINOO ang tawo nga nagasentensya nga silutan ang wala
sing sala ukon nagasentensya nga hilwayon ang may sala.
16 Wala sing pulos ang paggasto sa pagpaeskwela sa buang-buang nga tawo kay wala
man siya sing gana magtuon.
17 Ang isa ka abyan nagahigugma sa imo sa tanan nga tion, kag ang katuyuan nga
may paryente ka amo nga para may magbulig sa imo sa tion sang kalisod.
18 Wala sing pag-intiendi ang tawo nga nagapromisa nga magbayad sang utang sang
iban.
19 Ang tawo nga luyag sang sala luyag sang gamo, kag ang bugalon nga tawo
nagapangita lang sang iya kalaglagan.
20 Indi gid magmauswagon ang tawo nga tiko ang iya panghunahuna, kag ang
butigon nga tawo makaangkon sang kalaglagan.
21 Kasubo kag kasakit ang mabatyagan sang isa ka ginikanan sa iya buang-buang
nga anak.
22 Kon malipayon ka, makapaayo ini sa imo lawas, pero kon masinulub-on ka,
makapalain ini sa imo.
23 Ang malain nga tawo nagabaton sang lagay para indi mahatag ang hustisya.
24 Ang tawo nga may pag-intiendi nagahunahuna permi kon paano pa gid siya
magmaalamon, pero ang buang-buang nga tawo wala kahibalo kon ano ang iya
himuon.
25 Nagahatag sang kasubo kag kasakit ang buang-buang nga anak sa iya ginikanan.
26 Indi maayo nga silutan ang inosente nga tawo ukon ang dungganon nga tawo nga
nagahimo sing husto.
27 Ang tawo nga maalamon kag may pag-intiendi indi palawakal kag indi dasodaso.
28 Bisan ang buang-buang masal-an nga maalamon kag may pag-intiendi kon
maghipos siya.

18

1 Ang tawo nga gusto lang permi mag-isahanon nagahunahuna lang sang iya
kaugalingon, kag ginakontra niya ang husto nga ginaisip sang iban.
2 Ang buang-buang nga tawo wala gid sing handom nga makatuon; ang iya lang
gusto amo ang pagpahayag sang iya kaugalingon nga opinyon.

3 Ang paghimo sang malain kag makahuluya nga butang makahatag sang
kahuy-anan.
4 Ang pulong sang maalamon nga tawo makahatag sang kaalam sa iban; pareho ini
sa nagailig nga tubig nga halin sa madalom nga tuburan.
5 Indi maayo ang pag-apin sa nakasala kag ang indi paghatag sang hustisya sa wala
sing sala.
6 Ang mga ginahambal sang buang-buang nga tawo makapaumpisa sang inaway kag
makahatag sa iya sang kasakitan.
7 Ang mga ginahambal sang buang-buang nga tawo makahalit sa iya mismo.
8 Ang kutsokutso daw pareho sa pagkaon nga namit usapon kag tunlon.
9 Ang matamad nga tawo pareho lang kalain sa tawo nga gusto magpanglaglag.
10 Ang GINOO pareho sa mabakod nga tore, kag sa iya nagadangop ang mga
matarong para indi sila maano.
11 Nagahunahuna ang mga manggaranon nga ang ila manggad makaprotektar sa ila
pareho sa mataas nga mga pader nga nagapalibot sa siyudad.
12 Ang pagpabugal sang tawo makalaglag sa iya, pero ang pagpaubos
makapadungog sa iya.
13 Balingag kag makahuluya ang tawo nga nagasabat nga wala anay nagapamati.
14 Ang determinasyon sang tawo nga mabuhi makapabakod sa iya kon nagamasakit
siya, pero kon madula ini wala na sing may makabulig pa sa iya.
15 Ang tawo nga maalamon kag may pag-intiendi nagatinguha pa gid nga
madugangan ang iya kaalam.
16 Madali ka nga makapakigkita sa isa ka dungganon nga tawo kon may dala ka nga
regalo para sa iya.
17 Ang una nga magpamatuod sa korte daw amo na ang husto, hasta nga ang iya
kontra naman ang mag-usisa sa iya.
18 Ang paggabot-gabot makapauntat sang binaisay, kag makahusay sang kaso sang
duha ka gamhanan nga tawo.
19 Mabudlayan ka nga magpakig-uli sa imo utod* nga naglain ang iya buot sa imo.
Daw mas mabudlay pa ini himuon sang sa magsalakay sa napaderan nga siyudad.
Subong nga mabudlay gub-on ang mga trangka sang puwertahan sang palasyo,
mabudlay man untaton ang pag-inaway sang duha ka tawo.
20 Pagaanihon mo ang bunga sang imo mga ginahambal.†
21 Ang imo mga ginahambal makaluwas sang kabuhi ukon makapatay. Gani kon
palahambal ka, magbantay ka kay pagaanihon mo ang bunga sang imo mga
ginahambal.
22 Kon nakapangasawa ka, nakabaton ka sing maayo nga butang, kag nagapakita ina
nga maayo ang GINOO sa imo.
23 Nagapakitluoy ang imol, pero nagasabat sing matigdas ang manggaranon.
24 May pag-abyanay nga wala nagadugay, pero may pag-abyanay man nga mas
malapit pa sang sa mag-ulutod.

19

1 Mas maayo ang imol nga nagakabuhi sing matarong sang sa buang-buang nga
butigon.
2 Indi maayo nga mapisan ka nga wala ka sing may nahibaluan. Indi man maayo
nga magpadasodaso ka kay dali ka makahimo sing sala.

---

* **18:19** *utod:* ukon, *paryente;* ukon, *isigkatawo*

† **18:20** ukon, *Kon maayo ka maghambal, mabuhi ka.*

3 May mga tawo nga ginahalitan nila ang ila kaugalingon tungod sang ila
kabuangan, kag ang GINOO pa ang ila ginabasol.
4 Ang manggaranon madamo sing abyan, pero ang imol ginabayaan sang iya mga
abyan.
5 Ang butigon nga saksi pagasilutan, kag ang bisan sin-o nga nagabutig indi
makaluwas *sa silot*.
6 Madamo ang nagapakig-abyan sa mga kilala nga mga tawo para ayuhan sila, kag
ang tanan nagapakig-abyan sa mga mahinatagon.
7 Kon imol ka, wala ka ginasapak sang imo mga paryente, kag mas labi na gid sang
imo mga abyan. Kon ginakinahanglan mo sila, indi mo sila makita.
8 Ang tawo nga nagatinguha nga magmaalamon nagakabalaka sa iya kaugalingon,
kag ini nga tawo magauswag.
9 Ang butigon nga saksi pagasilutan, kag ang bisan sin-o nga nagabutig malaglag.
10 Indi bagay sa buang-buang nga tawo nga magkabuhi nga manggaranon, kag mas
labi na gid nga indi bagay sa ulipon nga maggahom sa mga manugdumala.
11 Kon mapinasensyahon ka, nagapakita lang nga maalamon ka. Kag kon
nagapatawad ka sa nakasala sa imo, makahatag ini sang kadungganan sa imo.
12 Ang kaakig sang hari pareho sa ngurob sang leon, pero ang iya kaayo pareho sa
tun-og nga nagahatag sang tubig sa mga tanom.
13 Ang buang-buang nga anak makadala sang kalaglagan sa iya amay. Ang asawa
nga permi lang nagabais sa iya bana *makaulugot* pareho sa nagatinulo nga atop.
14 Mapanubli sa ginikanan ang balay kag ang iban pa nga pagkabutang, pero ang
GINOO lang ang makahatag sang maalamon nga asawa.
15 Kon matamad ka kag sagi lang katulog, magutman ka.
16 Ang tawo nga nagatuman sa mga sugo *sang Dios* padayon nga magakabuhi, pero
ang wala nagatuman mapatay.
17 Kon maghatag ka sa mga imol, pareho lang nga nagapahulam ka sa GINOO, kay
magabayad ang GINOO sa imo.
18 Disiplinaha ang imo mga bata samtang may panahon pa. Kon wala mo sila
ginadisiplina, ginaguba mo ang ila kabuhi.
19 Pabay-i nga manabat sa iya ginahimo ang tawo nga dali mangakig, kay kon
buligan mo siya, liwat-liwaton lang niya ang iya ginahimo.
20 Pamatii ang mga laygay sa imo kag batuna ang mga pagtadlong sa imo pamatasan
para sa ulihi mangin maalamon ka.
21 Madamo kita sang mga plano, pero ang kabubut-on sang GINOO amo ang
matuman.
22 Ang gusto ta sa tawo, maayo siya.* Mas maayo pa ang imol nga tawo sang sa
butigon.
23 Tahura ang GINOO kag magakabuhi ka sing malawig, kontento, kag malayo sa
katalagman.
24 May mga tawo nga tama gid katamad nga bisan gani magkaon natamaran pa.
25 Dapat silutan ang mga nagapangyaguta para ang pareho nila nga mga wala sing
alam makatuon nga magmaalamon. Ang maalamon nga tawo nagamaalamon pa gid
kon ginasaway siya.
26 Makahuluya kag talamayon ang anak nga nagapamintas sa iya amay kag
nagatabog sa iya iloy.
27 Anak, kon indi ka magpamati sa mga pagtadlong sa imo pamatasan, ginasikway
mo ang mga panudlo nga nagahatag sang kaalam.

---

* **19:22** *Ang gusto ta...siya:* ukon, *Ang pagkadalok sa tawo makahuluya.*

28 Ang butigon nga saksi nagabaliwala sa hustisya, kag ang malain nga tawo
nanamian gid nga maghimo sang kalautan.
29 Sigurado gid nga pagasilutan ang mga buang-buang nga nagapangyaguta.

20

1 Ang sobra nga pag-inom sang makahulubog nga mga ilimnon nagapamaoy sa
tawo. Ang tawo nga nagapahubog indi maalamon.
2 Kon mangakig ang hari pareho siya sa nagangurob nga leon. Gani kon paakigon
mo siya, patyon ka gid niya.
3 Ginapadunggan ang tawo nga nagalikaw sa gamo; ang buang-buang lang ang
naluyag sang gamo.
4 Ang matamad mag-arado sa tion sang tigtalanom wala gid sing may makuha sa
tion sang tig-alani.
5 Mahimo nga ang panghunahuna sang isa ka tawo pareho sa tubig nga madalom,
pero kon maalamon ka, matungkad mo ini.
6 Madamo ang nagasiling nga maayo sila, pero may ara bala sa ila nga masaligan?
7 Ang matarong nga tawo nagakabuhi nga wala sing kasawayan. Bulahan ang iya
mga anak nga nagasunod sa iya pamatasan.
8 Kon maghukom ang hari sang kaso, ginasiguro gid niya nga mahibaluan ang
naghimo sang malain.
9 Wala sing may makasiling nga matinlo na gid ang iya tagipusuon, nga wala na gid
siya sing sala.
10 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga nagapangdaya sa pagkilo ukon pagtakos.
11 Ang mga binuhatan sang isa ka pamatan-on nagapakita sang iya matuod nga
batasan, kon bala matarong siya ukon indi.
12 Ginhatagan kita sang GINOO sang mata para makakita kag sang dulunggan para
makabati.
13 Kon magsagi ka lang katulog, pagagutumon ka, pero kon magbangon ka kag
magtrabaho, magadamo ang imo kalan-on.
14 Ginahikayan sang manugbakal ang ginabaligya para makaayo siya. Pero kon
mabakal na niya, *wala na niya ginahikayan, kundi* ginapabugal pa gani niya.
15 Madamo ang bulawan kag ang malahalon nga mga bato, pero diutay lang ang mga
tawo nga nagahambal nga may kaalam.
16 Kon nagpromisa ang isa ka tawo nga siya ang mabayad sa imo sang utang sang
tawo nga indi niya kilala, siguraduha nga makakuha ka sa iya sang garantiya, bisan
bayo niya, para masiguro mo nga mabayad siya.
17 Nanamitan ang tawo sa pagkaon nga nakuha niya sa pagpangdaya, pero sa ulihi
mangin pareho ini sa balas sa iya baba.
18 Magpangayo ka sang laygay sa imo nga pagplano ukon antes ka magkadto sa
inaway.
19 Ang palakutsokutso nagapanugid sang sekreto, gani likawi ang tawo nga pareho
sina.
20 Ang anak nga nagapakamalaot sa iya ginikanan mapatay pareho sa suga nga
napatay sa kadulom.
21 Ang palanublion nga gindali-dali mo kuha sa indi pa husto nga tion indi
makahatag sa imo sang kaayuhan sa ulihi.
22 Indi ka magbalos. Magsalig ka lang sa GINOO, kag buligan ka niya.
23 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga nagapangdaya sa pagkilo. Indi ina maayo
nga himuon.

24 Ang GINOO amo ang nagabuot sang aton kabuhi, gani indi ta mahibaluan kon ano
ang aton palaabuton.*
25 Delikado kon magpadasodaso ka sa pagpromisa nga ihalad mo ang isa ka butang
sa GINOO. Dapat hunahunaon mo anay antes ka magpromisa.
26 *Kon maghukom* ang maalamon nga hari, ginasiguro gid niya nga mahibaluan ang
naghimo sang malain, kag dayon ginasilutan niya.
27 Ang aton konsensya† ginagamit sang GINOO nga magpasanag sang aton kabuhi,
kag paagi sini mausisa ta ang aton pagkatawo.
28 Kon maayo kag matutom ang isa ka hari, indi siya maano kag magapadayon ang
iya paghari.
29 Bugal sang mga pamatan-on ang ila kusog, kag dungog sang mga tigulang ang ila
katigulangon.‡
30 Kon kaisa maayo nga masilutan kita para magbag-o kita.

21

1 Ang hunahuna sang mga hari pareho sa suba nga ginakontrolar sang GINOO ang
pag-ilig sini. Ginakontrolar niya ini suno sa iya gusto.
2 Mahimo nga nagahunahuna kita nga husto na gid ang tanan ta nga ginahimo, pero
ang GINOO lang ang makahukom kon ano gid ang aton motibo.
3 Mas nalipay pa ang GINOO kon maghimo sang husto kag matarong ang isa ka tawo
sang sa maghalad siya sang mga halad.
4 Sala ang pagpabugal kag ang pagkamatinaas-taason. Makilala mo ang malain nga
mga tawo sa sina nga pamatasan.
5 Kon magplano ka sing maayo kag magmapisan, sigurado nga magauswag ka. Kon
magpadasodaso ka, sigurado nga magaimol ka.
6 Ang manggad nga nakuha sa pagpangdaya dali lang madula, kag magadala ini
sang kamatayon sa tawo.
7 Ang kapintas sang mga malain amo ang makapalaglag sa ila, kay indi sila gusto
maghimo sang matarong.
8 Indi tadlong ang pagginawi sang tawo nga may sala, pero tadlong ang pagginawi
sang tawo nga wala sing sala.
9 Mas maayo pa nga mag-estar sa ibabaw sang atop sang balay* sang sa mag-estar sa
sulod sang balay upod sa asawa nga palaaway.
10 Ang mga malain gusto lang gid permi maghimo sang malain; wala sila sing kaluoy
sa ila isigkatawo.
11 Kon silutan ang mga nagapangyaguta, ang pareho nila nga mga wala sing alam
makatuon nga magmaalamon. Ang maalamon nga tawo nagamaalamon pa gid kon
ginatudluan siya.
12 Nahibaluan sang matarong nga Dios ang ginahimo sang panimalay sang mga
malain, kag pagasilutan niya sila.
13 Kon wala mo ginasapak ang mga imol kon magpangayo sila sang bulig, indi ka
man pagsapakon kon magpangayo ka sang bulig.
14 Kon regaluhan mo sa sekreto ang tawo nga akig sa imo, madula ang iya kaakig.
15 Kon mangibabaw ang hustisya, nagakalipay ang mga matarong, pero ginakulbaan
ang mga malain.
16 Kamatayon ang dangatan sang tawo nga nagalikaw sa kaalam.

---

* **20:24** *indi ta mahibaluan kon ano ang aton palaabuton:* ukon, *indi ta gid matungkad ang mga nagakalatabo sa aton.*
† **20:27** *konsensya:* ukon, *espiritu* ‡ **20:29** *katigulangon:* sa literal, *mga uban* * **21:9** *Matapan ang atop sang mga balay sang mga Israelinhon, kag puwede ini patindugan sang payag-payag.*

17 Ang tawo nga ang gusto niya lang amo ang pagpangalipay, indi gid
magmanggaranon kundi magaimol pa gani.
18 Ginasilutan ang mga malain kag maluibon para maluwas ang mga matarong.
19 Mas maayo pa nga mag-estar sa desierto sang sa mag-estar *sa balay* upod sa
palaaway kag mainiton nga asawa.
20 Ang maalamon nga tawo nagatigana gid para sa palaabuton, pero ang
buang-buang nga tawo nagapagusto lang kagasto.
21 Ang tawo nga nagatinguha gid nga magkabuhi nga maayo kag matarong
magakabuhi sing malawig kag madinalag-on, kag padunggan siya sang mga tawo.
22 Ang kumander nga maayo sa taktika makaagaw sang siyudad nga may madamo
nga soldado, kag makaguba sang mga pader sini nga ginasaligan sang sadto nga mga
soldado.
23 Ang tawo nga nagahalong sa iya mga ginahambal makalikaw sa gamo.
24 Ang bugalon kag matinaas-taason nga tawo makilala mo kay nagapangyaguta
siya, kag puwerte siya magpahambog.
25 Kon madamo ang imo ginahandom pero matamad ka mag-obra, makalaglag ina
sa imo.
26 Ang matamad nga tawo permi lang nagahandom nga makabaton, pero ang
matarong nga tawo nagahatag nga wala sing hawid-hawid.
27 Ginakangil-aran *sang Ginoo* ang mga halad sang mga malain, labi na gid kon
ginahalad nila ini nga may malain nga motibo.
28 Ang butigon nga saksi indi na pagpahambalon,† pero ang saksi nga nagasugid
sang matuod‡ padayon nga pahambalon.
29 Ang malain nga tawo wala nagakabalaka sa iya mga ginahimo, pero ang
matarong iya ginahunahuna niya sing maayo ang iya mga ginahimo.
30 Wala sing kaalam, pag-intiendi, ukon laygay nga makatupong sa Ginoo.
31 Bisan preparado na ang mga kabayo sa inaway, ang Ginoo lang ang makapadaog.

22

1 Mas maayo nga pilion ang maayo nga reputasyon sang sa madamo nga manggad.
Ang pagtahod sang mga tawo sa imo mas bilidhon pa sang sa bulawan kag pilak.
2 Ang manggaranon kag ang imol pareho lang nga ginhimo sang Ginoo.
3 Nagalikaw ang maalamon nga tawo kon masugata niya ang katalagman, pero wala
nagalikaw ang tawo nga wala sing alam, gani nagaantos siya.
4 Ang pagtahod sa Ginoo kag ang pagpaubos makahatag sa imo sang manggad,
dungog, kag malawig nga kabuhi.
5 Nagalakat ang mga malain sa dalan nga tunukon kag may mga siod. Maglikaw ka
sa sina nga dalan kon ginatipigan mo ang imo kabuhi.
6 Tudlui ang bata sang husto nga pagginawi, kag dumdumon niya ina bisan tigulang
na siya.
7 Ang mga imol ginadumalahan sang mga manggaranon, kag ang mga nagautang
ulipon sang mga nagapautang.
8 Ang nagapanggas sang kalautan magaani sang kalaglagan, kag mauntat na ang iya
pagpanghalit sa iban.
9 Pakamaayuhon *sang Dios* ang mga mahinatagon nga nagahatag sang pagkaon sa
mga imol.
10 Kon palayason ang mga tawo nga nagapangyaguta, madula na ang pagbinaisay,
pag-ilinaway, kag pag-insultuhanay.

† **21:28** *indi na pagpahambalon:* sa literal, *pagalaglagon* ‡ **21:28** *saksi nga nagasugid sang matuod:* sa literal, *ang tawo nga nakabati.* Siguro ang buot silingon nga kon ano ang iya nabatian amo gid ang iya ginasugid.

11 Mangin amigo sang hari ang tawo nga sinsero kag malulo maghambal.
12 Ginabantayan maayo sang GINOO ang mga maalamon, pero ginaguba niya ang
mga plano sang mga maluibon.
13 Ang matamad nga tawo indi magguwa sa balay kay kuno may leon sa guwa kag
basi tukbon siya.
14 Ang mga ginahambal sang malain nga babayi *makahalit sa imo* pareho sa
madalom nga buho, kag sa sini nga buho nagakahulog ang mga ginakaugtan sang
GINOO.
15 Batasan na sang mga bata ang pagbinuang, pero matadlong ini nga batasan kon
disiplinahon sila.
16 Magaimol ang tawo nga nagahatag sa mga manggaranon ukon nagadaogdaog sa
mga imol para magmanggaranon siya.

Ang 30 ka Importante nga mga Hulubaton

-1-
17 Pamatii ang ginasiling sang maalamon nga mga tawo. Pamatii ini sing maayo
samtang ginatudlo ko ini sa imo,
18 kay magmalipayon ka gid kon mahibaluan mo kag masaulo ini.
19 Ginatudlo ko ini subong sa imo para magsalig ka sa GINOO.
20 Nagsulat ako sang 30 ka hulubaton nga makalaygay kag makahatag sa imo sang
kaalam.
21 Paagi sini mahibaluan mo kon ano ang kamatuoran, kag makahatag ka sing
masaligan nga sabat sa tawo nga magpamangkot sa imo.*

-2-
22 Indi ka magpamintaha sa mga imol, kag indi sila pagdaog-dauga sa korte,
23 kay ang GINOO amo ang magadepensa sa ila. Kag kon ano ang inyo himuon sa ila
nga indi maayo amo man ang himuon sang GINOO sa inyo.

-3-
24 Indi ka magpakig-abyan sa tawo nga dali mangakig,
25 kay basi kon magpareho ka man sa iya, kag masiod ka sa sina nga batasan.

-4-
26 Indi ka magpromisa nga ikaw ang magbayad sang utang sang iban.
27 Kay kon indi ka makabayad, kuhaon nila bisan ang imo hiligdaan.

-5-
28 Indi mo paghalinon ang muhon† nga ginbutang sang una sang imo mga
katigulangan.

-6-
29 Ang tawo nga maayo mag-obra magaalagad sa mga hari kag indi sa ordinaryo nga
mga tawo.

23

-7-
1 Kon magkaon ka upod sa isa ka pangulo, magbantay ka gid sa imo hulag.
2 Kon palakaon ka, punggi ang imo kaugalingon.
3 Indi paghanduma ang manamit nga pagkaon nga ginhanda niya, kay basi kon
ginatilawan lang niya *ang imo pagginawi*.

-8-

---

* **22:21** *magpamangkot sa imo:* sa literal, *nagpadala sa imo*

† **22:28** *muhon:* Tanda ini sang border sang duta. Kon sa English, *"landmark" ukon "boundary marker."*

4 Indi pagpakapuyi ang imo kaugalingon sa sobra nga pagpaninguha nga
magmanggaranon. Sa baylo, punggi ang imo kaugalingon kag hunahunaa kon ano ang
husto.
5 Ang kuwarta madula sa isa lang ka pamisok, nga daw sa may pakpak kag
nagalupad palayo pareho sa agila.

-9-
6 Indi ka magkaon ukon maghandom sa pagkaon nga ginhanda sang kuripot nga
tawo, bisan manamit pa ini.
7 Kay ang tawo nga pareho sina nagabantay kon ano kadamo ang imo ginakaon.*
Nagasiling siya, "Sige, kaon pa." Pero ato gali indi tinagipusuon ang iya pagsiling.
8 Gani iluad mo ang imo kinaon kag mangin wala sing pulos ang imo mga pagdayaw
sa iya.

-10-
9 Indi ka magpakig-estorya sa mga buang-buang, kay bisan may kaalam pa ang imo
ginahambal wala lang gihapon ini sing pulos para sa ila.

-11-
10 Indi mo pag-agawon ang duta sang mga ilo paagi sa paghalin sang mga muhon
sini nga dugay na.
11 Kay ang GINOO amo ang ila gamhanan nga manugdepensa. Siya ang magaapin sa
ila kontra sa imo.

-12-
12 Magpamati ka kon ginatadlong ang imo pamatasan para makatuon ka.

-13-
13-14 Indi ka magpabaya sa pagdisiplina sang imo bata. Ang paghanot indi
makapatay sa iya, kundi makaluwas pa gani sa iya sa kamatayon.

-14-
15-16 Anak, malipay gid ako kon mangin maalamon ka kag nagahambal sing husto.

-15-
17 Indi ka magkahisa sa mga makasasala kundi magtahod ka permi sa GINOO.
18 Kag sigurado gid nga may maayo ka nga palaabuton, kag indi mapaslawan ang
imo mga ginahandom.

-16-
19 Anak, magpamati ka sa mga ginatudlo ko sa imo. Magmaalamon ka kag sunda ang
husto nga dalan.
20-21 Indi ka magpareho† sa mga palahubog kag palakaon, kay ina nga klase sang
mga tawo dali mag-imol. Sagi lang sila katulog, gani sa ulihi magabayo na lang sila
sang lapat.

-17-
22 Magpamati ka sa imo ginikanan nga naghatag sa imo sang kabuhi, kag indi sila
pagpakalaina kon tigulang na sila.
23 Tinguhai nga makabaton ka sang kamatuoran, kaalam, pagtadlong sa imo
pamatasan, kag pag-intiendi. Kag indi mo gid ini pag-ibaylo sa bisan ano nga butang.
24-25 Magakalipay gid ang imo ginikanan kon matarong kag maalamon ka.
Igakalipay nila nga sila ang imo amay kag iloy.

-18-
26 Anak, pamatii ako sing maayo, kag sunda ang akon pagkabuhi.

---

* **23:7** *Kay...ginakaon:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **23:20-21** *magpareho:* ukon, *mag-upod*

27 Kay ang babayi nga nagabaligya sang iya lawas *makahalit sa imo* pareho sa
madalom kag makitid nga buho.
28 Pareho siya sa tulisan nga nagahulat sang mabiktima, kag siya ang kabangdanan
sang pagluib sang madamo nga bana sa ila mga asawa.

-19-
29 Sin-o ang tawo nga miserable, nagapangaway, nagareklamo, nagakapilasan nga
sarang niya kuntani malikawan, kag nagapalamula ang iya mata?
30 Siya amo ang tawo nga palahubog, nga mahilig magtilaw sang sari-sari nga
ilimnon.
31 Indi ka magpaganyat sa maisog nga bino, nga kanami tulukon sa baso kag suwabe
imnon.
32 Kay kon mahubog ka na, *magalain ang imo pamatyag, nga* daw sa ginkagat ka sang
dalitan nga man-og.
33 Kag bisan ano na lang ang imo makita, kag indi ka makahunahuna sing maayo.
34 Ang pamatyag mo daw ara ka sa tunga sang lawod nga nagahigda sa ibabaw sang
palo‡ sang barko.
35 Magasiling ka, "May naglampos kag nagsumbag sa akon, pero wala lang ako
kabatyag. San-o pa ako maumpawan para makainom ako liwat?"

24

-20-
1 Indi ka magkahisa sa mga malain ukon maghandom nga magpakig-abyan sa ila.
2 Kay ang ila lang ginahunahuna kag ginahambal amo ang pagpamintas sa iban.

-21-
3-4 Kon maalamon ka, mapundar kag mapauswag mo ang imo panimalay.

-22-
5 Dako gid ang mabulig sang maalamon nga mga tawo sa pagdugang sang ikasarang
sang mga mangangaway,
6 kay kinahanglan ang ila mga laygay sa pagpakig-away. Kag mas dako ang tsansa
nga magdaog kon madamo ang mga manuglaygay.

-23-
7 Indi matungkad sang buang-buang nga tawo ang kaalam. Wala siya sing may
mahambal kon importante na nga mga butang ang ginaestoryahan.

-24-
8 Ang tawo nga nagaplano permi sang malain kilalahon nga manugpadihot sing
kalainan.
9 Sala ang bisan ano nga ginapadihot sang buang-buang nga tawo, kag
ginakangil-aran sang mga tawo ang nagapangyaguta.

-25-
10 Kon madulaan ka sang paglaom sa tion sang kalisod, nagapakita lang nga maluya
ka.
11 Indi ka magpabaya sa pagluwas sa mga tawo nga *wala sing sala nga*
ginsentensyahan nga patyon.
12 Mahimo nga magsiling ka nga wala ka nakahibalo parte sini. Pero nahibaluan
sang Dios *kon nagasugid ka sang matuod ukon wala*, kay nagabantay siya sa imo kag
nakahibalo siya kon ano gid ang ara sa imo hunahuna. Pagabalusan ka niya suno sa
imo binuhatan.

-26-

‡ **23:34** *palo:* Malaba ini nga kahoy nga sa diin naangot ang layag sang barko.

13-14 Anak, subong nga ang honey matam-is kag maayo para sa imo, amo man ang
kaalam. Kay kon maalamon ka, may maayo ka nga palaabuton kag indi mapaslawan
ang imo mga ginahandom.

-27-

15 Indi ka magpareho sa malain nga tawo, nga nagatiid sa pagsalakay sa elistaran
sang matarong nga tawo.
16 Kay bisan makapito pa malaglag ang matarong nga tawo, makabangon man siya
gihapon. Pero kon ang malain ang malaglag, indi na siya makabangon pa.

-28-

17 Indi ka magkalipay kon malaglag ang imo kaaway.
18 Makita sang GINOO kon nagakalipay ka, kag indi niya maluyagan ina; kag untatan
na lang niya ang pagsilot sa imo kaaway.

-29-

19 Indi ka mag-ugtas ukon magkahisa sa malain nga mga tawo,
20 kay wala sila sing maayo nga palaabuton kag mangin pareho sila sa suga nga
napatay.

-30-

21 Anak, tahura ang GINOO kag ang hari. Indi ka magpakig-upod sa mga tawo nga
nagarebelde sa ila,
22 kay wala ka kahibalo kon ano nga kalaglagan ang himuon gilayon sang GINOO
ukon sang hari sa ila.

Dugang pa nga mga Hulubaton

23 Ari pa gid ang iban nga mga hulubaton sang maalamon nga mga tawo:
Indi maayo nga may pinilian ka sa paghukom.
24 Kon hilwayon mo ang nakasala, sumpaon ka kag kaugtan sang mga tawo.
25 Pero kon silutan mo ang nakasala, pakamaayuhon ka kag magauswag ka pa.
26 Ang indi binutig nga sabat tanda sang matuod-tuod nga pag-abyanay.
27 Preparaha anay ang imo palangabuhian, pareho abi sang imo talamnan, antes ka
magpundar sang pamilya.*
28 Indi ka magsaksi kontra sa imo isigkatawo sa wala sing kabangdanan, ukon
magsugid sang indi matuod parte sa iya.
29 Indi ka magsiling, "Balusan ko siya sa iya ginhimo sa akon. Himuon ko man sa iya
ang iya ginhimo sa akon."
30 Nag-agi ako sa talamnan sang ubas sang isa ka matamad nga tawo nga wala sing
pag-intiendi.
31 Puno na ini sang mga hilamon kag tunukon nga mga kahoy-kahoy, kag guba ang
pulopader sini.
32 Sang makita ko ini, ginhunahuna ko sing maayo, kag nakuha ko ini nga leksyon:
33 Pahuway-huway kag piyong-piyong ka pa gamay,
34 kag magaabot gulpi sa imo ang kinawad-on nga pareho sa armado nga tulisan.

Ang Iban pa nga mga Hulubaton ni Solomon

25

1 Ari pa gid ang iban nga mga hulubaton ni Solomon nga ginkopya sang mga tinawo
ni Haring Hezekia sang Juda:
2 Ginapadunggan ta ang Dios tungod sa mga butang nga wala niya ginapahayag sa
aton; pero ginapadunggan ta ang mga hari tungod sa mga butang nga ginapahayag
nila sa aton.

---

* **24:27** *magpundar sang pamilya:* ukon, *magpatindog sang balay*

3 Subong nga indi matakos ang kataason sang langit kag ang kadalumon sang duta,
indi man matungkad ang hunahuna sang mga hari.
4 Kinahanglan nga kuhaon anay ang mga nagasimbog sa pilak antes ini pormahon
sang platero.
5 Kinahanglan nga pahalinon ang malain nga mga katawhan* sang hari, kag
magapadayon ang iya ginharian nga may pagkamatarong.
6 Kon ara ka sa atubangan sang hari, indi pagkabiga ang imo kaugalingon nga daw si
sin-o ka na gid paagi sa pagpungko upod sa dungganon nga mga tawo.
7 Mas maayo kon hambalan ka sang hari nga magpungko didto sang sa hambalan ka
niya nga maghalin, kag mahuy-an ka sa atubangan sang dungganon nga mga tawo.
8 Indi ka magpadasodaso sa pagsugid sa korte sang imo nakita. Kay kon
mapamatud-an sang isa ka saksi nga sala ikaw, ano na lang ang imo himuon?
9 Kon may ginabaisan kamo sang imo kilala, baisi lang ninyo, pero indi ninyo
pag-ipanugid ang sekreto sang kada isa sa inyo.
10 Kay kon mahibaluan ini sang iban, basi pakahuy-an nila kamo, kag ang inyo
reputasyon maguba hasta san-o.
11 Kon ang imo ginahambal nagakabagay sa okasyon, *matahom* ini pareho sa
bulawan nga mga mansanas sa pilak nga suludlan.
12 Ang pagsabdong sang maalamon nga tawo sa isa ka tawo nga luyag magpamati
mas bilidhon pa sang sa mga alahas nga bulawan.
13 Ang masaligan nga mensahero makapanami sang balatyagon sang nagsugo sa iya,
pareho sa mabugnaw nga tubig kon tig-ilinit.
14 Ang tawo nga wala nagatuman sa iya promisa pareho sa gal-om kag hangin nga
wala nagadala sang ulan.
15 Ang pagpasensya kag ang malulo nga paghambal makakombinse sa mga
manugdumala kag bisan sa mga matig-a sang tagipusuon.
16 Indi ka magpatama sing kaon sang honey kay basi kon magsululuka ka.
17 Pareho man kon magsagi ka bisita sa imo tupad-balay, basi kon matak-an siya kag
maugot sa imo.
18 Ang tawo nga nagasaksi sing butig kontra sa iya isigkatawo *makahalit* pareho sa
espada, inuglampos, kag pana.
19 Ang pagsalig sa tawo nga indi masaligan sa tion sang kalisod *wala sing pulos*
pareho sa guba nga ngipon ukon bali nga tiil.
20 Kon ginakantahan mo *sing malipayon* ang tawo nga ara sa puwerte nga kalisod,
pareho lang nga ginaubahan mo siya sang bayo sa panahon sang tigtulugnaw ukon
ginabutangan mo sang langgaw ang iya pilas.
21 Kon ang imo kaaway ginagutom, pakauna; kon ginauhaw, paimna.
22 Kay kon himuon mo ini mahuya siya sa iya ginahimo sa imo,† kag ang Ginoo
magabalos sa imo.
23 Subong nga ang habagat nagadala sang ulan, ang kutsokutso nagadala sang
kaakig.
24 Mas maayo pa nga mag-estar sa atop sang balay‡ sang sa mag-estar sa sulod sang
balay upod sa asawa nga palaaway.
25 Ang maayong balita halin sa malayo nga lugar pareho sa mabugnaw nga tubig
nga makapaumpaw sa tawo nga ginauhaw.
26 Ang matarong nga tawo nga nagapasugot sa malain nga tawo pareho sa malubog
nga tuburan ukon mahigko nga bubon.

---

* **25:5** *mga katawhan:* ukon, *mga opisyal;* ukon, *mga manuglaygay* † **25:22** *mahuya siya sa iya ginahimo sa imo:* sa literal, *magatumpok ka sang baga sa iya ulo.* ‡ **25:24** Tan-awa ang footnote sa 21:9.

27 Indi maayo ang sobra nga pagkaon sang honey, amo man ang pagtinguha nga
dayawon ka lang permi sang mga tawo.
28 Ang tawo nga indi makapugong sang iya kaugalingon *dali lang malaglag* pareho
sa isa ka siyudad nga wala sing pader.

26

1 Subong nga wala nagakabagay nga magtupa ang snow kon tig-ilinit ukon ang ulan
kon tig-alani, wala man nagakabagay nga dayawon ang buang-buang.
2 Ang sumpa indi makahalit sa imo kon wala ka sing sala. Pareho ini sa pispis nga
nagalabay lang kag wala nagahapon.
3 Kinahanglan nga hanuton ang kabayo kag busalan ang donkey. Amo man ang
buang-buang, kinahanglan nga silutan siya *para magtuman*.
4 Indi pagsabta ang buang-buang kon nagaestorya siya sa imo sang binuang, kay
basi kon magpareho ka man sa iya.
5 Pero *kon kaisa maayo man kon* sabton mo siya, para mahibaluan niya nga indi siya
maalamon pareho sang iya ginahunahuna.
6 Kon ginapadala mo ang imo mensahi paagi sa buang-buang, pareho lang nga
ginautod mo ang imo mga tiil; nagapangita ka lang sang kasakitan.
7 Ang hulubaton nga ginahambal sang mga buang-buang *wala sing pulos* pareho sa
tiil sang tawo nga piang.
8 Kabuangan ina kon ihigot mo sa tirador ang bato nga imo ibala; amo man kon
padunggan mo ang buang-buang.
9 Ang hulubaton nga ginahambal sang mga buang-buang *makahalit* pareho sa
tunukon nga kahoy-kahoy nga ginauyatan sang hubog.
10 Kabuangan ina kon panaon mo ang bisan sin-o lang; amo man kon paobrahon mo
ang bisan sin-o lang nga buang-buang nga nagaagi.*
11 Subong nga ginakaon sang ido ang iya suka, ginaliwat sang buang-buang ang iya
kabuangan.
12 Mas maayo pa ang dangatan sang buang-buang nga tawo sang sa tawo nga
nagakabig sang iya kaugalingon nga maalamon siya.
13 Ang matamad nga tawo indi magguwa sa balay kay kuno may leon sa guwa.
14 Ang matamad nga tawo nagaliso-liso lang sa iya katre pareho sa puwertahan nga
nagaliso-liso sa iya bisagra.
15 May mga tawo nga tama gid katamad nga bisan magkaon natamaran pa.
16 Nagahunahuna ang matamad nga tawo nga mas maalam pa siya sang sa pito ka
tawo nga makahatag sang husto nga rason.
17 Delikado kon magpasilabot ka sa inaway sang iban; pareho lang nga nagdakop ka
sang ido sa dulunggan.
18-19 Ang tawo nga nagadaya sa iya isigkatawo, kag dayon nagasiling siya nga
lango-lango lang niya ato, pareho siya sa lain-ulo nga tawo nga nagapaniro sang
nagadabadaba nga pana nga makamamatay.
20 Subong nga nagakapatay ang kalayo kon wala sing gatong, nagauntat man ang
inaway kon wala sing kutsokutso.
21 Subong nga ang uling makapabaga, kag ang gatong makapasiga sang kalayo, ang
palaaway makapaumpisa sang gamo.
22 Ang kutsokutso daw pareho sa pagkaon nga namit usapon kag tunlon.
23 Kon ginatago mo ang malain mo nga panghunahuna paagi sa manami nga
paghambal, pareho ka sang kolon nga ginhaklapan sang pilak nga indi puro.†

---

* **26:10** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. † **26:23** *ginhaklapan sang pilak nga indi puro:* ukon, *ginsilakan*

24 Ang kaaway manami maghambal-hambal, pero gali nagahunahuna siya sa
pagpangdaya.
25 Bisan makagalanyat siya kon maghambal, indi ka magpati sa iya, kay
makangilil-ad gid ang iya mga ginahunahuna.
26 Mahimo nga magpakuno-kuno siya para matago niya ang iya kaakig, pero makita
gihapon sang tanan ang malain niya nga mga binuhatan.
27 Ang nagakutkot sang buho *para mahulog ang iban*, siya mismo ang mahulog. Ang
nagapaligid sang bato *para maligidan ang iban*, siya mismo ang maligidan.
28 Ginakainitan sang butigon nga tawo ang mga tawo nga biktima sang iya
kabutigan.
Ang tawo nga nagadayaw-dayaw sa imo makalaglag sa imo.

27

1 Indi ka magpabugal parte sa imo himuon buwas, kay wala ka kahibalo kon ano ang
matabo sa imo buwas.
2 Indi pagdayawa ang imo kaugalingon; pabay-i nga ang iban ang magdayaw sa imo.
3 Mabug-at ang bato kag ang balas, pero mas mabug-at batyagon kon paakigon ka
sang buang-buang nga tawo.
4 Delikado ang tawo nga akig, pero mas delikado ang tawo nga nagapangimon.
5 Mas maayo pa nga sawayon mo sing prangka ang isa ka tawo sang sa magsiling ka
nga ginahigugma mo siya pero ginapabay-an mo lang siya.
6 Ang masakit nga pagsabdong sang isa ka abyan may maayo nga katuyuan, pero
ang halok sang kaaway indi masaligan.
7 Kon ang isa ka tawo busog na, bisan ang honey daw wala na sing sabor para sa iya;
pero kon gutom siya, bisan ang mapait nga pagkaon matam-is para sa iya.
8 Ang tawo nga naglayas sa iya balay pareho sa pispis nga naglayas sa iya pugad.
9 Subong nga ang pahamot kag ang insenso makapalipay sa tawo, ang sinsero nga
laygay sang isa ka abyan makapalipay man.*
10 Indi pagkalimti ang imo abyan, ukon ang abyan sang imo amay. Kag kon ara ka sa
kalisod, indi ka na magpangayo sang bulig sa imo utod† *nga didto sa malayo*. Ang
malapit nga kasilingan mas maayo pa sang sa malayo nga utod.
11 Anak, magmaalamon ka para malipay man ako, kag para may isabat ako sa
nagapakahuya sa akon.
12 Nagalikaw ang maalamon nga tawo kon masugata niya ang katalagman, pero
wala nagalikaw ang tawo nga indi maalamon, gani nagaantos siya.
13 Kon magpromisa ang isa ka tawo nga siya ang mabayad sa imo sang utang sang
tawo nga indi niya kilala,‡ siguraduha nga makakuha ka sa iya sang garantiya, bisan
bayo niya, para masiguro mo nga mabayad siya.
14 Kon disturbuhon mo aga pa ang imo tupad-balay sang imo magahod nga
bendisyon,§ kabigon niya ina nga pagpakamalaot.
15 Ang asawa nga permi lang nagabais sa iya bana *makaulugot* pareho sa nagatinulo
nga atop kon tig-ululan.
16 Indi mo siya mapahipos, pareho sang hangin nga indi mo mapunggan ukon sang
lana nga indi mo makaptan.
17 Subong nga ang salsalon mapatalom sang salsalon man, ang tawo makatuon sa
iya kapareho nga tawo.
18 Kon tatapon mo ang kahoy nga higera, makakaon ka sang iya bunga. Pareho man
kon tatapon mo ang imo amo, padunggan ka niya.

---

* **27:9** *ang sinsero...man:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **27:10** *utod:* ukon, *paryente* ‡ **27:13** Tan-awa ang footnote sa 20:16. § **27:14** *bendisyon:* ukon, *pagpangamusta*

19 Subong nga makita ang imo hitsura sa tubig, makita mo man ang imo pagkatawo
sa imo tagipusuon.
20 Wala nagakaayawan ang kamatayon; amo man ang handom sang tawo.
21 Subong nga ang bulawan kag ang pilak matestingan kon puro ukon indi paagi sa
kalayo, ang aton kabuhi matestingan paagi sa pagdayaw sang iban nga tawo sa aton.
22 Bisan anhon mo ka silot ang buang-buang nga tawo, indi mo gid makuha ang iya
pagkabuang-buang.
23 Bantayi kag tatapa sing maayo ang imo kasapatan,
24 kay ang manggad kag dungog wala nagadugay.
25 Pang-utda ang mga hilamon; kag samtang nagatubo ini liwat, pang-utda naman
ang mga hilamon sa mga bukid, *para may kalan-on permi ang imo kasapatan*.
26 Makahimo ka sang mga bayo halin sa bulbol sang mga karnero, kag puwede mo
ibaligya ang iban mo nga mga kanding para makabakal ka sang duta.
27 Makakuha ka man sang madamo nga gatas halin sa imo mga kanding para sa imo
pamilya pati na sa imo mga suluguon nga babayi.

28

1 Ang malain nga tawo nagapalagyo bisan wala sing may nagalagas sa iya, pero ang
matarong nga tawo maisog pareho sa leon.
2 Kon ang isa ka nasyon nagapakasala, ang pangulo sini permi ginailisan. Pero
magapadayon nga mabakod ang isa ka nasyon kon ang pangulo sini maalamon.
3 Ang imol nga tawo nga nagapamigos sa iya kapareho nga imol pareho sa mabaskog
nga ulan nga nagapierdi sang mga tanom.
4 Ang mga wala nagatuman sa Kasuguan nagadayaw sa mga malain, pero ang mga
nagatuman, nagakontra sa mga malain.
5 Ang malain nga mga tawo indi makaintiendi sang hustisya, pero ang mga
nagadangop sa GINOO nakaintiendi gid sini sing maayo.
6 Mas maayo pa ang imol nga nagakabuhi nga wala sing kasawayan sang sa
manggaranon nga indi husto ang iya pagginawi.
7 Maalamon ang anak nga nagatuman sa Kasuguan, pero ang anak nga
nagapakig-barkada sa mga burara* nagapakahuya sa iya ginikanan.
8 Kon nagamanggaranon ka paagi sa pagpasaka sang kuwarta, ang imo manggad
magakadto sa tawo nga mabinuligon sa mga imol.
9 Ang bisan sin-o nga indi magtuman sa Kasuguan, kangil-aran sang Dios bisan ang
iya pangamuyo.
10 Ang tawo nga nagapadihot nga magpakasala ang matarong nga tawo mabiktima
sa iya kaugalingon nga padihot. Pero ang tawo nga ang iya kabuhi wala sing
kasawayan magauswag.
11 Nagahunahuna ang mga manggaranon nga mga maalamon na gid sila, pero ang
imol nga tawo nga may pag-intiendi nakahibalo kon ano gid sila nga klase sang tawo.
12 Kon ang mga matarong ang magdumala, nagakalipay ang mga tawo, pero kon ang
mga malain na gani, nagapalanago sila.
13 Indi ka gid magmauswagon kon indi mo pag-ituad ang imo mga sala, pero kon
ituad mo ini kag talikdan, kaluoyan ka sang Dios.
14 Bulahan ang tawo nga nagatahod permi sa GINOO, pero ang tawo ya nga matig-a
sang tagipusuon malaglag.
15 Ang malain nga tawo nga nagadumala sa mga imol kaangay sang nagangurob nga
leon ukon bear nga nagapangita sang mabiktima.
16 Ang manugdumala nga wala sing pag-intiendi puwerte kapintas.

---

* **28:7** *burara:* ukon, *palakaon*

Ang manugdumala nga indi gusto magmanggaranon sa malain nga paagi
magalawig ang iya kabuhi.
17 Ang tawo nga ginakonsensya† tungod sa iya nga pagpatay sa isa ka tawo
magapalagyo sa bisan diin hasta mapatay siya. Indi ninyo siya pagbuligi.
18 Ang tawo nga nagakabuhi nga wala sing kasawayan indi maano, pero ang tawo
nga indi husto ang iya pagginawi malaglag gulpi.
19 Ang mapisan nga mangunguma may bugana nga pagkaon, pero ang nagausik
sang iya tiyempo sa wala sing pulos nga mga buluhaton magaimol.
20 Pakamaayuhon gid *sang Dios* ang masaligan nga tawo, pero ang tawo nga
nagadali nga magmanggaranon pagasilutan.
21 Indi maayo kon may pinilian ka. Pero may mga tawo nga nagahimo sini tungod
kay nadala sila sa lagay, bisan gamay lang ini.
22 Ang tawo nga dalok sa kuwarta nagadali gid nga magmanggaranon, pero wala
siya kahibalo nga magaimol gali siya.
23 Pasalamatan ka pa sa ulihi sang tawo kon sabdungon mo siya sang sa
dayaw-dayawon mo siya.
24 Ang tawo nga nagapangawat sa iya ginikanan kag nagasiling nga indi ina sala,
kaupod siya sang mga kriminal.
25 Ang maiyaiyahon nga tawo nagapaumpisa lang sang gamo, pero ang tawo nga
nagasalig sa GINOO magauswag.
26 Ang tawo nga nagasalig lang sa iya kaugalingon buang-buang.
Ang tawo nga nagakabuhi nga maalamon indi maano.
27 Ang tawo nga mahinatagon sa mga imol indi gid mawad-an, pero ang wala
nagabulig sa mga imol makabaton sang madamo nga pagpakamalaot.
28 Nagapalanago ang mga tawo kon ang mga malain ang magdumala. Pero kon
malaglag sila, ang mga matarong naman ang magadumala.

29

1 Ang tawo nga nagapatig-a pa gid sang iya tagipusuon bisan kapila na siya
sabdungon malaglag gulpi kag indi na makabangon pa.
2 Kon ang mga matarong ang magdumala, nagakalipay ang mga tawo; pero kon ang
mga malain na gani, nagakasubo gid sila.
3 Ang tawo nga luyag sang kaalam nagahatag kalipay sa iya amay.
Ang tawo nga nagasagi upod sa mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas nagausik
lang sang iya kuwarta.
4 Kon ang ginakabalak-an sang hari amo ang hustisya, ginapabakod niya ang iya
ginharian, pero kon ang ginakabalak-an niya amo ang lagay, ginalaglag niya ang iya
ginharian.
5 Ang tawo nga nagadayaw-dayaw sa iya isigkatawo nagaplano sing malain sa iya.
6 Ang malain nga tawo masiod sa iya kaugalingon nga sala, pero ang matarong nga
tawo magakanta sing malipayon.
7 Nagakabalaka ang matarong nga tawo sa kinamatarong sang mga imol. Indi ini
maintiendihan sang malain nga tawo.
8 Ang mga tawo nga nagapangyaguta nagapaumpisa sang gamo sa isa ka siyudad,
pero ang maalamon nga mga tawo nagapauntat sini.
9 Wala gid sing padulungan kon iakusar sang maalamon nga tawo ang isa ka
buang-buang, kay magasagi lang wakal ang buang-buang kag magpangyaguta.
10 Ginakaugtan kag ginatinguhaan nga patyon sang mga manugpatay ang mga tawo
nga nagakabuhi sing husto kag wala sing kasawayan.

† **28:17** *ginakonsensya:* ukon, *ginahingabot*

11 Ang buang-buang nga tawo indi makapugong sang iya kaakig, pero ang
maalamon nga tawo makapugong sang iya kaugalingon.
12 Kon ang isa ka pangulo nagapati sa mga kabutigan, ang tanan niya nga mga
opisyal mangin malain.
13 Ang imol kag ang nagadaogdaog sa iya pareho lang nga ginhatagan sang GINOO
sang mata.*
14 Kon matarong ang paghukom sang isa ka hari sa mga imol, magapadayon ang iya
pagdumala.
15 Ang paghanot sa bata sa pagdisiplina sa iya makatudlo sa iya nga magmaalamon,
pero kon pabay-an lang siya, makahatag siya sang kahuy-anan sa iya ginikanan.
16 Kon ang mga malain ang magdumala, nagadugang ang mga kalautan. Pero ini sila
malaglag, kag makita ini sang mga matarong.
17 Disiplinaha ang imo anak, kag hatagan niya ikaw sang kalinong kag kalipay.
18 Kon wala sing mensahi sang Dios nga magtuytoy sa katawhan, nagapinagusto ini.
Bulahan ang mga tawo nga nagatuman sa mga ginatudlo† sang Dios.
19 May ara nga suluguon nga indi mo matudluan paagi lang sa paghambal sa iya, kay
bisan naintiendihan niya ikaw, indi siya magpamati.
20 Mas maayo pa ang dangatan sang buang-buang nga tawo sang sa tawo nga
nagapataka lang kahambal.
21 Kon ginapagustuhan mo lang ang imo suluguon halin sang bata pa siya, sa ulihi
mangin problema mo siya.‡
22 Ang tawo nga dali mangakig nagapaumpisa sang gamo, kag permi lang siya
makasala.
23 Ang pagpabugal sang tawo makahatag sa iya sang kahuy-anan, pero ang
pagpaubos sang tawo makahatag sa iya sang kadungganan.
24 Ang tawo nga kasabwat sang makawat nagahalit sang iya kaugalingon. Bisan
ginpasumpa siya *nga magsugid sang matuod*, indi gid siya magsugid.
25 Delikado kon mahinadlukon kita.§ Pero kon magsalig lang kita sa GINOO, indi gid
kita maano.
26 Madamo ang nagapangayo sang pabor sa isa ka pangulo, pero ang GINOO gid lang
ang makahatag sang hustisya.
27 Ginakangil-aran sang mga matarong ang mga malain, kag ginakangil-aran sang
mga malain ang mga matarong.

Ang mga Hulubaton ni Agur

30

1 Amo ini ang mga hulubaton ni Agur nga anak ni Jake nga taga-Masa. Iya ini
ginsiling kay Itiel kag kay Ucal:*
2 "Ako ang pinakabalingag sa tanan nga tawo.
Ang akon panghunahuna daw indi iya sang tawo.
3 Wala gid ako magtuon nga magmaalamon,
kag wala ako sing may nahibaluan parte sa Dios.
4 May tawo bala nga nakasaka sa langit kag nakapanaog sa kalibutan?
May tawo bala nga nakadakop sang hangin ukon nakaputos sang tubig sa iya bayo?
May tawo bala nga nakabutang sang mga dulunan sang kalibutan?
Kon may kilala ka, sugiri ako sang iya ngalan kag sang ngalan sang iya mga anak.

---

* **29:13** Ang buot silingon, pareho lang sila nga gintuga sang Dios. † **29:18** *mga ginatudlo:* ukon, *Kasuguan* ‡ **29:21** *mangin problema mo siya:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **29:25** *mahinadlukon kita:* ukon, *nahadlok kita sa tawo* * **30:1** *nga taga-Masa...Ucal:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

5 Ang tagsa ka pulong sang Dios masaligan gid.
Pareho siya sa taming sa mga nagapangayo sang proteksyon sa iya.
6 Indi pagdugangi ang iya mga pulong,
kay kon himuon mo ini, sabdungon ka niya kag ipakita niya nga butigon ka."
7 GINOO, may duha ako ka butang nga pangayuon sa imo. Kon mahimo ihatag ini sa
akon sa wala pa ako mapatay.
8 Una, buligi ako nga indi ako magbutig. Ikaduha, indi ako pagpamanggaruna ukon
pagpaimula, kundi hatagi lang ako sang akon ginakinahanglan.
9 Kay kon manggaranon ako, basi kon indi ko ikaw pagkilalahon; kag kon imol ako,
basi kon mangawat ako kag mapahuy-an ko ikaw.

Dugang pa nga mga Hulubaton

10 Indi pagpakalaina ang isa ka ulipon sa atubangan sang iya amo, kay
pakamalauton ka niya kag magaantos ka.
11 May mga kabataan nga wala nagapangamuyo nga pakamaayuhon sang Dios ang
ila mga ginikanan kundi ginapakamalaot pa gani nila.
12 May mga tawo nga ang pagtan-aw nila sang ila kaugalingon perpekto na gid, pero
ang matuod mahigko ang ila kabuhi.
13 May mga tawo nga tama gid ka bugalon, nga kon magtulok daw si sin-o gid.
14 May mga tawo man nga daw buaya, nga puwerte kapintas sa ila nga
pagpamintaha sa mga imol.
15 Ang tawo nga dalok-dalok pareho sa linta.† Permi lang siya nagasiling, "Hatagi
ako!"‡

May tatlo ukon apat pa gani ka butang nga wala nagakaayawan:
16 ang lugar sang mga patay,§
ang baw-as nga babayi,
ang duta nga wala sing tubig,
kag ang kalayo.

17 Ang tawo nga nagayaguta kag wala nagatuman sa iya ginikanan tuhakon sang
mga uwak ang iya mga mata, kag kaunon sang mga agila ang iya bangkay.

18 May tatlo ukon apat pa gani ka butang nga makatilingala para sa akon kag indi ko
maintiendihan:
19 Kon paano nga ang agila makalupad sa kahawaan,
kon paano nga ang man-og makakamang sa kabatuhan,
kon paano nga ang barko makalutaw sa dagat,
kag kon paano nga ang lalaki makapangaluyag sa babayi.

20 Amo ini ang ginahimo sang babayi nga nagapanginlalaki: Nagapakighilawas siya
sa iban nga lalaki, pagkatapos siya nga maligo, nagasiling siya nga wala siya sing may
nahimo nga malain.

21 May tatlo ukon apat pa gani ka butang nga indi maagwantahan sang *mga tawo sa*
kalibutan:
22-23 Ang ulipon nga nangin hari,
ang buang-buang nga may bugana nga pagkaon,
ang makaulugot nga babayi nga nakapamana,

† **30:15** *linta:* sa iban nga Bisaya, *alimatok* ‡ **30:15** sa literal, *Ang linta may duha ka anak nga babayi nga pareho nga ginatawag, "Hatagi ako!"* § **30:16** *lugar sang mga patay:* ukon, *lulubngan;* ukon, *kamatayon*

kag ang ulipon nga babayi nga nagbulos sa iya ama.

24 May apat ka sapat diri sa kalibutan nga magagmay pero tama kaalam:
25 Ang mga subay, nga bisan maluya sila, nagatipon sila sang ila pagkaon kon tig-ilinit,
26 ang mga badier,* nga bisan indi sila makusog, nagahimo sila sang ila puluy-an sa mga bato,
27 ang mga apan, nga bisan wala sila sing pangulo, nagatingob sila kon maglupad,
28 ang mga tiki, nga bisan puwede mo sila dakpon sang imo kamot, makita sila sa mga palasyo.

29 May tatlo ukon apat pa gani ka tinuga nga daw si sin-o kon maglakat:
30 ang leon, nga pinakamakusog sa tanan nga sapat kag wala sing may ginakahadlukan,
31 ang sulog nga manok,
ang lalaki nga kanding,
kag ang hari nga nagapanguna sa iya mga soldado.†

32 Kon sa imo pagkabuang-buang nagapabugal ka kag nagaplano sang malain, untata na ina!
33 Indi bala nga kon sige mo kalugay ang malapuyot nga gatas‡ mahimo ini nga butter? Kag indi bala nga kon sumbagon mo ang ilong sang isa ka tawo madugo ini? Amo man kon paakigon mo ang isa ka tawo, makapaumpisa ina sang gamo.

Ang mga Hulubaton ni Haring Lemuel

31

1 Amo ini ang mga hulubaton ni Haring Lemuel nga taga-Masa,* nga gintudlo sa iya sang iya iloy:
2 Anak ko, natawo ka bilang sabat sa akon mga pangamuyo. Nagasiling ako sa imo nga indi mo
3 pag-usikan ang imo tiyempo kag kuwarta sa mga babayi, kay sila ang kabangdanan nga nalaglag ang mga hari.
4 Lemuel, indi dapat mag-inom ang mga hari sang bino. Indi dapat maghandom ang mga manugdumala sang makahulubog nga mga ilimnon.
5 Kay kon mahubog na gani sila, nagakalipat sila sa mga kasuguan, kag ginalapas nila ang kinamatarong sang mga imol.
6-7 Pabay-i nga mag-inom ang mga tawo nga nadulaan na sang paglaom† kag nagasakit ang ila buot, para malimtan nila ang ila kaimulon kag mga kalisod.
8 Depensahi ang kinamatarong sang mga tawo nga makaluluoy, nga indi makadepensa sang ila kaugalingon.
9 Maghukom ka nga wala sing may pinilian, kag depensahi ang kinamatarong sang mga imol.

Ang Maayo nga Asawa

10 ‡ Mabudlay pangitaon ang maayo nga asawa. Mas bilidhon pa siya sang sa malahalon nga mga bato.

---

* **30:26** *badier:* Tan-awa ang footnote sa Lev. 11:4-8. † **30:31** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. ‡ **30:33** *malapuyot nga gatas:* sa English, *cream* * **31:1** *nga taga-Masa:* ukon, *Isa ini ka mensahi* † **31:6-7** *nadulaan na sang paglaom:* ukon, *tagumatayon* ‡ **31:10** Ang Hul. 31:10-31 isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang tagsa ka bersikulo nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

11 Nagasalig gid ang iya bana sa iya, kag wala na sing pangitaon pa ang iya bana sa
iya.
12 Samtang nagakabuhi siya, puro kaayuhan ang ginahimo niya sa iya bana kag indi
kalainan.
13 Mapisan siya maghimo sang *mga tela nga* delana kag linen.
14 Pareho siya sa barko sang mga negosyante; nagadala siya sang pagkaon bisan
halin pa siya sa malayo nga lugar.
15 Aga pa gid siya nagabugtaw para magpreparar sang pagkaon para sa iya pamilya,
kag para hambalan ang iya mga suluguon nga babayi kon ano ang ila ulobrahon.
16 Makahibalo siya magpili sang duta, kag ginabakal niya ini. Dayon ginapatamnan
niya ini sang ubas halin sa kuwarta nga iya natipon.
17 Mabakas siya, mapisan, kag mabaskog.
18 Maayo siya magnegosyo, kag nagaobra siya hasta sa gab-i.
19 Siya lang mismo ang nagahimo sang tela para himuon nga bayo.
20 Maalwan siya sa mga imol kag mga bululigan.
21 Kon tigtulugnaw, wala siya nagakabalaka kay may madamol siya nga mga
panapton para sa iya pamilya.
22 Siya lang mismo ang nagahimo sang inughapin sa ila mga katre. Kag ang iya mga
bayo matahom kag malahalon.
23 Kilala ang iya bana bilang isa sa mga opisyal sa ila lugar.
24 Nagapanghimo siya sang mga bayo kag mga paha, kag ginabaligya niya ini sa mga
negosyante.
25 Mabakod siya kag ginatahod, kag wala siya mahadlok sa palaabuton.
26 Nagahambal siya nga may kaalam, kag nagatudlo siya nga may kaayo.
27 Mapisan siya, kag ginatatap gid niya sing maayo ang iya panimalay.
28 Ginadayaw siya sang iya mga anak, kag amo man sang iya bana nga nagasiling,
29 “Madamo ang maayo nga mga asawa, pero ikaw ang pinakamaayo sa ila tanan!”
30 Ang pagkaingganyusa makadaya, kag ang kaguwapa umalagi lang. Pero ang
babayi nga nagatahod sa GINOO amo ang dapat nga dayawon.
31 Dapat balusan siya sa iya maayo nga mga binuhatan kag padunggan sa publiko.

Ang Manugwali

Wala sing Pulos ang Tanan

1 Amo ini ang mga ginsiling sang isa ka manugwali* nga anak ni David kag hari sang
Jerusalem:
2 Wala sing pulos! Wala gid sing pulos ang tanan!
3 Ano bala ang makuha sang tawo sa iya pagpangabudlay diri sa kalibutan?
4 Nagataliwan ang isa ka henerasyon kag nagabulos naman ang isa, pero ang
kalibutan amo lang gihapon.
5 Nagabutlak ang adlaw, kag dayon nagasalop; nagabalik-balik lang ini sa iya
ginahalinan.
6 Nagahuyop ang hangin sa south kag dayon sa north; nagalibot-libot lang ini kag
nagabalik-balik.
7 Ang tanan nga suba nagailig sa dagat, pero wala ini nagakapuno bisan sige-sige
ang ilig sang suba.†
8 Ina tanan nga butang makatalaka—ang pagkatalaka nga indi maeksplikar. Wala
nagakaayawan ang aton mga mata kag mga dulunggan sa aton makita kag mabatian.
9 Ang mga natabo sang una matabo man liwat. Ang mga ginhimo sang una himuon
man liwat. Wala gid sing bag-o nga nagakatabo sa kalibutan.
10 May butang bala nga masiling mo nga bag-o naman? Pero ara na ina sang una pa,
bisan sang wala pa kita matawo.
11 Wala ginadumdom sang mga tawo ang mga nagligad; amo man ang palaabuton,
indi man ini pagdumdumon sang mga tawo sa ulihi.

Ang Kaalam sang Tawo Wala sing Pulos

12 Ako nga isa ka manugwali naghari sa Israel, *kag* sa Jerusalem *ako nag-estar*.
13 Sa akon kaalam, gintun-an ko gid sing maayo ang tanan nga nagakalatabo diri sa
kalibutan. Isa ini ka makatalaka nga buluhaton nga ginhatag sang Dios nga
kabalak-an sang tawo.
14 Nakita ko ang tanan nga ginahimo diri sa kalibutan, kag ini tanan wala sing pulos;
daw pareho lang nga nagalagas ako sa hangin.
15 Ang tiko indi mo mapatadlong, kag ang wala indi mo maisip.
16 Nagsiling ako sa akon kaugalingon, “Mas maalam gid ako sang sa tanan nga
naghari sa Jerusalem antes sa akon. Madamo gid ako sang nahibaluan.”
17 Gintun-an ko sing maayo ang kinalain sang kaalam kag kabuangan, pero
nareyalisar ko nga ini wala man sing pulos; daw pareho lang nga nagalagas ako sa
hangin.
18 Kay sang nagdugang ang akon nahibaluan, nagdugang man ang kalain sang akon
buot.

2

Ang Pagpangalipay Wala sing Pulos

1 Gintilawan ko nga magpangalipay para mahibaluan ko kon ano ang maayo sa
kabuhi. Pero nareyalisar ko nga ini wala man gihapon sing pulos.
2 Ang pagkadlaw kag pagpangalipay kabuangan lang kag wala sing pulos.

---

* **1:1** *manugwali:* ukon, *manunudlo;* ukon, *maalamon nga tawo* † **1:7** *bisan sige-sige ang ilig sang suba:* ukon, *dayon nagabalik ang tubig sa iya ginahalinan kag nagailig ini liwat sa dagat*

3 Gintilawan ko nga lipayon ang akon kaugalingon paagi sa pag-inom sang bino. Sa
pihak sang akon pagkamaalamon, gintilawan ko nga maghimo sang kabuangan.
Naghunahuna ako nga basi amo ini ang pinakamaayo nga himuon sang tawo sa iya
malip-ot nga pagkabuhi diri sa kalibutan.
4 Naghimo ako sang dalagko nga mga butang: nagpatindog ako sang akon mga balay
kag nagtanom sang mga ubas.
5 Nagpahimo ako sang mga talamnan kag ginpatamnan ko ini sang nagkalain-lain
nga klase sang mga prutas.
6 Nagpahimo ako sang mga irigasyon sa pagpatubig sini.
7 Nagbakal ako sang mga ulipon nga lalaki kag babayi, kag may mga ulipon man ako
nga natawo sa akon panimalay. Kag ako ang may pinakamadamo nga kasapatan sa
tanan nga nakaestar sa Jerusalem.
8 Madamo ang akon natipon nga mga bulawan kag mga pilak kag iban pa nga mga
manggad halin sa mga hari kag sa mga lugar nga akon ginagamhan. Madamo ang
akon mga manugkanta, lalaki kag babayi, kag madamo man ang akon mga
asawa*—ang kalipayan sang mga lalaki.
9 Ako ang pinakamanggaranon nga tawo nga nakaestar sa Jerusalem, kag padayon
ako nga maalamon.
10 Ginkuha ko ang bisan ano nga gusto ko. Ginhimo ko ang bisan ano nga makalipay
sa akon. Nalipay gid ako sa tanan ko nga ginhimo, kag amo ina ang balos sa tanan ko
nga pagpangabudlay.
11 Pero sang ginhunahuna ko sing maayo ang tanan ko nga ginhimo, nareyalisar ko
nga ini tanan wala sing pulos; daw pareho lang nga nagalagas ako sa hangin. Wala gid
sing pulos ang pagpangabudlay diri sa kalibutan.
12 Ano pa ang mahimo sang masunod nga mga hari? Ano pa kundi ang mga nahimo
na sang una.
Gintilawan ko man nga ikomparar ang kaalam kag ang kabuangan.
13 Kag nakita ko nga maayo ang kaalam sang sa kabuangan, subong nga ang kasanag
maayo sang sa kadulom.
14 Ang maalamon nga tawo nakahibalo kon diin siya nagapakadto, pero ang
buang-buang ya wala. Pero nareyalisar ko nga pareho man lang sila nga duha nga
mapatay.
15 Gani nagsiling ako sa akon kaugalingon, “Kon ano ang matabo sa buang-buang
amo man ang matabo sa akon. Gani ano ang makuha ko nga kaayuhan sa akon
pagkamaalamon? Wala man ini sing pulos!
16 Kita tanan, maalam man ukon buang-buang, mapatay sa ulihi, kag palareho nga
malimtan.”
17 Gani ginkaugtan ko ang kabuhi, kay ang mga buluhaton diri sa kalibutan
nagadala lang sa akon sang kalisod. Ini tanan wala sing pulos; daw pareho lang nga
nagalagas ako sa hangin.
18 Ginkaugtan ko ang tanan nga ginpangabudlayan ko diri sa kalibutan, kay ibilin ko
man lang ini sa tawo nga magabulos sa akon.
19 Kag sin-o ang nakahibalo kon maalamon ina nga tawo ukon buang-buang? Pero
bisan ano pa siya, siya gihapon ang magapanag-iya sang tanan ko nga
ginpangabudlayan sa bug-os ko nga kusog kag kaalam. Wala man ini sing pulos!
20 Gani desperado ako sa tanan nga ginpangabudlayan ko diri sa kalibutan.
21 Kay bisan magpangabudlay ka pa sa bug-os mo nga kaalam kag abilidad, ibilin mo
man lang ang tanan nga ginpangabudlayan mo sa tawo nga wala nagpangabudlay
sini. Wala man ini sing pulos, kag tama kalain.

---

* **2:8** *mga asawa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

22 Ano bala ang makuha sang tawo sa iya pagpangabudlay kag paghimakas diri sa
kalibutan?
23 Ang tanan nga ginahimo niya sa bilog niya nga kabuhi nagapalain lang sang iya
buot. Bisan kon gab-i indi makapahuway ang iya hunahuna. Wala man ini sing pulos!
24 Ang labing maayo nga himuon sang tawo amo ang pagkaon kag pag-inom, kag ang
pagpangalipay sa iya ginpangabudlayan. Kag nareyalisar ko nga bisan ini halin sa
Dios,
25 kay paano kita makakaon kag makapangalipay *sa aton ginpangabudlayan* kon
indi ini pag-ihatag sang Dios?†
26 Sa pagkamatuod, ginahatagan sang Dios sang kaalam, ihibalo kag kalipay ang
tawo nga nagahatag sang kalipay sa iya. Pero ang mga makasasala
ginapapangabudlay niya sa pagtipon sang manggad, para ang ila matipon ihatag niya
sa mga tawo nga nagahatag sang kalipay sa iya. Ang pagpangabudlay sang mga
makasasala wala man sing pulos; daw pareho lang nga nagalagas sila sa hangin.

3

May Tagsa ka Tion ang Tanan nga Buluhaton

1 May tagsa ka tion ang tanan nga buluhaton diri sa kalibutan:
2 May tion sa pagkatawo kag may tion man sa pagkapatay,
may tion sa pagtanom kag may tion man sa pag-ani,
3 may tion sa pagpatay kag may tion man sa pagbulong,
may tion sa pagguba kag may tion man sa pagpatindog,
4 may tion sa paghibi kag may tion man sa pagkadlaw,
may tion sa pagpangasubo kag may tion man sa pagsinaot,
5 may tion sa paglapta sang mga bato kag may tion man sa pagtipon sini,
may tion sa pagkitaay,* kag may tion man sa pagbulagay,
6 may tion sa pagpangita kag may tion man sa pagdula,
may tion sa pagtago kag may tion man sa pagpilak,
7 may tion sa paggisi kag may tion man sa pagtahi,
may tion sa paghipos kag may tion man sa paghambal,
8 may tion sa paghigugma kag may tion man sa pagkaugot,
may tion sa pag-inaway kag may tion man sa pag-abyanay.
9 *Kon ang ini nga mga tion gintalana na sang Dios,* ano bala ang pulos sang
pagpangabudlay sang tawo?
10 Nakita ko ang mga buluhaton nga ginhatag sang Dios nga kabalak-an sang tawo.
11 Kag ini tanan gintalana sang Dios nga matabo sa husto nga tion. Ginhatagan niya
kita sang handom nga mahibaluan ang palaabuton, pero indi gid naton matungkad
ang iya mga ginhimo halin sang umpisa hasta sa katapusan.
12 Nahibaluan ko nga ang labing maayo nga himuon sang tawo samtang buhi pa siya
amo ang pagkalipay, ang paghimo sang maayo,
13 ang pagkaon kag pag-inom, kag ang pagpangalipay sa iya ginpangabudlayan. Ini
nga mga butang grasya sang Dios.
14 Nahibaluan ko nga ang tanan nga ginahimo sang Dios magapadayon hasta san-o,
kag indi ini maliwat. Ginahimo ini sang Dios para magtahod ang tawo sa iya.
15 Ang nagakatabo subong kag ang matabo sa ulihi natabo na sang una.
Ginaliwat-liwat lang sang Dios ang mga nagakatabo.
16 Nakita ko man diri sa kalibutan nga ang kalautan amo ang nagagahom imbes ang
hustisya kag pagkamatarong.

---

† **2:25** *kay paano...Dios:* ukon, *Wala gid sing may makalabaw sa akon sa pagkaon kag pagpangalipay.*
* **3:5** *pagkitaay:* sa literal, *paghaksanay*

17 Nagsiling ako sa akon kaugalingon, “Hukman sang Dios ang matarong kag ang
malain nga mga tawo, kay may gintalana siya nga tion sa tagsa ka buluhaton.
18 Ginatestingan sang Dios ang mga tawo para ipakita sa ila nga pareho lang sila sa
sapat.
19 Pareho man lang ang dangatan sang tawo kag sang sapat; pareho sila nga
mapatay. Pareho man lang sila nga may ginhawa, gani ang tawo wala sing bintaha sa
sapat. Matuod gid man nga ang tanan wala sing pulos.
20 Pareho lang ang padulungan sang tanan *nga buhi nga tinuga*. Sila tanan halin sa
duta, kag sa duta man sila magabalik.
21 Wala sing may nakahibalo kon ang espiritu sang tawo† nagasaka paibabaw kag
ang espiritu sang sapat‡ nagapanaog sa idalom sang duta.”
22 Gani nareyalisar ko nga ang labing maayo nga himuon sang tawo amo ang
pagpangalipay sa iya ginpangabudlayan, kay para gid man ina sa iya. Wala sing may
makasugid sa tawo kon ano ang matabo sa tapos siya mapatay.§

4

1 Nakita ko pa gid ang mga pagpamigos diri sa kalibutan. Nakita ko ang mga paghibi
sang mga ginadaogdaog, kag wala sing may nagalipay kag nagapabakod sa ila.
Gamhanan ang mga nagapamigos sa ila.
2 Gani nakasiling ako nga mas maayo pa ang mga patay sang sa mga buhi.
3 Pero mas maayo pa gid ang mga wala pa matawo, nga wala makakita sang mga
kalautan diri sa kalibutan.
4 Nakita ko man nga ang tawo nagapangabudlay kag nagahimo gid sa iya
masarangan kay nahisa siya sa iya isigkatawo. Wala man ini sing pulos; daw pareho
lang nga nagalagas ka sa hangin.
5 Ang buang-buang nga tawo nagatinamad, kag tungod sini ginaguba niya ang iya
kaugalingon.
6 Mas maayo pa nga diutay lang ang imo pagkaon nga may kalinong ka sang sa
madamo ang imo pagkaon nga nagpangabudlay ka gid, *nga wala man lang sing pulos*.
Daw pareho lang nga nagalagas ka sa hangin.
7 May nakita pa ako diri sa kalibutan nga wala sing pulos:
8 May isa ka tawo nga nagaisahanon lang. Wala siya sing anak ukon utod, pero wala
sing untat ang iya pagpangabudlay, kag indi siya kontento sa iya manggad. *Nagsiling
siya sa iya kaugalingon*, “Indi na ako makapangalipay sa sobra nga pagpangabudlay.
Pero wala man ako sing may bilinan sang akon pinangabudlayan.” Wala ini sing
pulos! Masubo ini nga klase sang pagpangabuhi!
9 Mas maayo kon may upod ka sang sa isa ka lang, kay amo ini ang maayo nga
mahimo kon may upod ka:
10 kon ara ka sa kalisod, mabuligan ka sang imo upod. Pero makaluluoy ka kon ara
ka sa kalisod nga wala sing may magbulig sa imo.
11 Kag kon matugnaw, makahuliray kamo sang imo upod kag makapainit-init. Pero
paano ka makapainit-init kon ikaw lang isa?
12 Mahapos ka pierdihon kon ikaw lang isa, pero kon may upod ka mabudlay kamo
pierdihon. Pareho bala sang lubid; kon tatlo ini ka doble, mabudlay ini bugtuon.
13 Mas maayo pa ang pamatan-on nga imol nga maalamon sang sa tigulang nga hari
nga buang-buang, nga indi gusto laygayan.

---

† **3:21** *espiritu sang tawo:* siguro ang buot silingon, *ang ginhawa nga nagapabuhi sa tawo* ‡ **3:21** *espiritu sang sapat:* siguro ang buot silingon, *ang ginhawa nga nagapabuhi sa sapat* § **3:22** *kon ano ang matabo sa tapos siya mapatay:* Siguro ang buot silingon, ang matabo diri sa kalibutan ukon ang matabo sa iya sa tapos siya mapatay.

14 Kag mahimo nga ang ato nga pamatan-on mangin hari bisan napriso siya, kag ang
ato nga hari mangin imol bisan natawo siya sa harianon nga pamilya.*
15 Pero nareyalisar ko nga bisan madamo gid nga mga tawo diri sa kalibutan ang
magsunod sa sadto nga pamatan-on nga nagbulos sa hari,
16 kag indi maisip ang mga tawo nga iya dumalahan, mahimo nga indi malipay sa
iya ang ulihi nga mga henerasyon. Ini wala man sing pulos; daw pareho lang nga
nagalagas ka sa hangin.

5

Indi Ka Magpadasodaso sa Pagpromisa sa Dios

1 Maghalong ka sa imo ginahimo kon magkadto ka sa templo sang Dios. Mas maayo
pa nga magpalapit ka didto nga handa nga magtuman sa Dios* sang sa maghalad ka
pareho sang paghalad sang mga buang-buang nga wala kahibalo nga sala ang ila
ginahimo.
2 Indi ka magpadasodaso sa paghambal. Hunahunaa anay sing maayo antes ka
magpromisa sa Dios. Dumduma nga ang Dios ara sa langit kag ikaw ya diri lang sa
duta, gani indi ka magpataka sing hambal.
3 Subong nga dali ka magdamgo kon magsagi ka palibog, dali ka man makahambal
sing kabuangan kon magpataka ka lang sing hambal.
4 Kon magpromisa ka sa Dios, indi pagpadugaya ang pagtuman sini. Tumana gid ang
imo ginpromisa sa iya kay wala siya nagakalipay sa mga buang-buang *nga wala
nagatuman sang ila promisa*.
5 Mas maayo pa nga indi ka na lang magpromisa sang sa magpromisa ka nga indi mo
man lang pagtumanon.
6 Indi ka magpakasala sa imo paghambal, kag indi ka magsiling sa pari†*sa templo*
nga indi mo ini hungod, kay mangakig ang Dios kon isiling mo ina kag gub-on niya ang
imo ginpangabudlayan.
7 Ang sobra mo nga damgo kag hambal wala gid sing pulos. Gani magtahod ka sa
Dios.

Ang Manggad Wala sing Pulos

8 Indi ka matingala kon makita mo sa inyo lugar ang mga imol nga ginadaogdaog,
nga wala ginahatagan sang hustisya kag ginabaliwala ang ila kinamatarong. Kay ang
opisyal *nga nagadaogdaog sa ila* protektado sang mas mataas pa nga opisyal, kag ining
duha protektado sang mas mataas pa gid nga opisyal.
9 Pero mas labaw nga makabintaha ang hari sa duta *sang mga imol* sang sa ila tanan
nga opisyal.‡
10 Ang bisan sin-o nga nagahigugma sa kuwarta kag sa iban pa nga manggad indi
makontento sini. Ini wala man sing pulos.
11 Kon nagadugang ang imo manggad, nagadugang man ang nagaubos sini, kag indi
ka makapulos sang imo manggad.
12 Ang trabahador makatulog sing maayo bisan gamay ukon madamo ang iya
pagkaon, pero ang manggaranon iya, sa sobra nga manggad, indi makatulog sing
maayo.
13 May nakita ako nga indi gid maayo diri sa kalibutan: Ang manggad nga natipon
sang tawo makahalit sa iya

---

* **4:14** *kag ang ato nga hari...pamilya:* ukon, *kag natawo siya nga imol sa ginharian sang sadto nga hari* * **5:1** *magtuman sa Dios:* ukon, *magpamati* † **5:6** *pari:* sa literal, *mensahero ukon anghel.* Sa Septuagint kag Syriac, *Dios.* ‡ **5:9** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

14 ukon madula ini sa indi maayo nga negosyo, kag wala na sing may mabilin para sa
iya mga kabataan.
15 Natawo kita nga wala sing dala, kag mapatay kita nga wala man sing dala. Wala
gid kita sing may madala sa aton nga ginpangabudlayan.
16 Indi gid ini maayo! Mapatay kita *nga wala sing dala* pareho sang aton pagkatawo.
Ti ano ang makuha ta sa aton pagpangabudlay nga wala man lang sing pulos?
17 Ang aton kabuhi puno sang kalisod,§ pagkatublag, balatian, kag kaakig.
18 Gani nareyalisar ko nga ang labing maayo nga himuon sang tawo sa iya malip-ot
nga kabuhi nga ginhatag sang Dios sa iya amo ang pagkaon, pag-inom, kag
pagpangalipay sa iya ginpangabudlayan diri sa kalibutan, kay para gid man ina sa iya.
19 Ginhatagan sang Dios ang tawo sang pagkabutang kag sang iban pa nga manggad,
kag gintugutan niya siya nga makapulos sini, para mabaton niya ang para sa iya kag
makapangalipay siya sa iya ginpangabudlayan. Regalo ini sang Dios sa iya.
20 Kag tungod nga ginapasako permi sang Dios ang tawo sa pagkalipay, wala
nagakabalaka ang tawo sa kalip-ot sang iya kabuhi.

6

1 May nakita pa gid ako nga indi maayo diri sa kalibutan nga nagapabug-at sa tawo:
2 May mga tawo nga ginhatagan sang Dios sang tanan nila nga ginahandom: dungog,
pagkabutang kag iban pa nga manggad. Pero wala sila pagtuguti sang Dios nga
makapulos sini kundi ang iban nga tawo. Wala ini sing pulos, kag indi gid maayo.
3 Mahimo nga ang isa ka tawo madamo gid sing kabataan kag malawig ang iya
pagkabuhi, pero bisan malawig ang iya pagkabuhi, kon wala man lang siya sing
kalipay sa maayo nga mga butang nga nabaton niya kag wala siya ginlubong *sang
napatay siya*, mas maayo pa ang bata nga natawo nga patay sang sa iya.
4 Bisan wala sing pulos ang pagkatawo sang bata, kag bisan nagkadto siya sa lugar
sang mga patay* nga sa diin indi na siya madumduman pa,
5 kag bisan wala siya makakita sang kasanag sang adlaw ukon makahibalo sang
kabuhi, may kalinong pa siya sang sa ato nga tawo
6 nga wala sing kalipay sa maayo nga mga butang nga nabaton niya kag bisan
magkabuhi pa siya sing puwerte kalawig. Indi bala nga ang tanan pareho lang sing
lugar nga padulungan?
7 Ang tawo nagapangabudlay para may kaunon, pero indi siya gihapon makontento.
8 Gani ano bala ang bintaha sang maalamon nga tawo sa buang-buang nga tawo?
Ano bala nga kaayuhan ang makuha sang imol nga tawo kon kahibalo siya
mag-atubang sang kabuhi?
9 Wala ini sing pulos; daw pareho lang nga nagalagas ka sa hangin. Gani mas maayo
pa nga magkontento ka na lang kon ano ang ara sa imo sang sa magsagad ka handom
sang iban pa.
10 Napat-od na *sang Dios* ang tanan sang una pa, kag nahibaluan na niya kon mangin
ano kita. Gani indi kita makalalis sa *Dios parte sa aton kapalaran, kay* mas makusog
siya sang sa aton.
11 Kon nagasagi pa kita kalalis, nagadugang pa gid gani ang aton paghambal sang
wala sing pulos, kag wala ini nagahatag sang kaayuhan sa aton.
12 Wala sing may nakahibalo kon ano gid ang maayo para sa tawo sa iya malip-ot kag
wala sing pulos nga kabuhi nga umalagi lang pareho sa landong. Wala sing may
makasugid sa iya kon ano ang matabo sa kalibutan sa tapos siya mapatay.

§ **5:17** *kalisod:* sa literal, *kadulom* * **6:4** *sa lugar sang mga patay:* sa literal, *sa kadulom*

7

Mga Laygay sa Kabuhi

1 Subong nga ang maayo nga reputasyon mas maayo sang sa malahalon nga
pahamot, ang adlaw sang pagkapatay mas maayo sang sa adlaw sang pagkatawo.
2 Mas maayo pa nga magkadto sa balay nga may nagapangasubo *sa patay* sang sa
magkadto sa balay nga may punsyon, kay ang dangatan sang tanan amo ang
kamatayon. Dapat dumdumon ini permi sang mga buhi.
3 Ang kasubo mas maayo pa sang sa kalipay tungod kay ang kasubo makapatadlong
sa kabuhi sang tawo.
4 Ang maalamon nga tawo nagahunahuna permi parte sa kamatayon, pero ang
buang-buang nga tawo nagahunahuna permi parte sa kalipayan.
5 Mas maayo pa nga magpamati ka sa pagsaway sa imo sang maalamon nga tawo
sang sa magpamati ka sa pagdayaw sa imo sang buang-buang nga tawo.
6 Ang kadlaw sang buang-buang nga tawo pareho sa mga tunok nga nagabitibiti sa
kalayo. Wala ini sing pulos.
7 Sigurado nga mangin pareho sa buang-buang ang maalamon nga tawo kon
magpanguwarta* siya. Kon magbaton ka sang lagay ginaguba mo lang ang imo
kaugalingon.
8 Mas maayo pa ang katapusan sang isa ka butang sang sa umpisa sini. Ang
pagpasensya mas maayo pa sang sa pagpabugal.
9 Indi ka magdali-dali pangakig, kay ang kaakig amo ang kinaandan nga ginahimo
sang buang-buang nga tawo.
10 Indi ka magpamangkot, “Ngaa mas maayo sang una sang sa subong?” Kay indi ina
husto nga pamangkot.
11 Ang kaalam maayo nga butang pareho sa palanublion. Makabulig gid ini sa mga
nagakabuhi diri sa kalibutan,
12 kag makaprotektar ini pareho sa kuwarta. Gani makabulig gid ang kaalam;
makatipig ini sa kabuhi sang tawo nga may ara sini.
13 Hunahunaa bala kon ano ang ginhimo sang Dios. Sin-o bala ang makatadlong sa
ginpatiko sang Dios?
14 Kon maayo ang imo kahimtangan, magkalipay ka. Pero kon ara ka sa kalisod,
dumduma nga ang Dios indi lamang nagahatag sang maayo nga kahimtangan kundi
sang kalisod man. Gani indi ta mahibaluan kon ano ang matabo sa palaabuton.
15 Sa sining akon kabuhi nga wala sing pulos, nakita ko ini tanan: ang mga matarong
nga nagakalamatay sa pihak sang ila matarong nga kabuhi kag ang mga malain nga
nagakabuhi sing malawig sa pihak sang ila malain nga kabuhi.
16 Indi ka magsobra kaayo ukon kaalam. Kon himuon mo ina, ginaguba mo lang ang
imo kaugalingon.
17 Indi ka *man* magsobra kalaot, kag indi ka magbinuang-buang. Kon himuon mo
ina, mapatay ka sa wala pa ang imo tion.
18 Indi ka magpasobra sa sadto nga mga butang; dapat sa tunga-tunga ka lang, kay
ang nagatahod sa Dios wala nagapasobra.
19 Dako ang mahimo sang kaalam sa isa ka tawo sang sa mahimo sang napulo ka
pangulo sa isa ka siyudad.
20 Wala gid sing tawo diri sa kalibutan nga nagahimo permi sang matarong kag wala
nagakasala.
21 Indi pagpamatii ang tanan nga ginasiling sang tawo, kay basi kon mabatian mo
nga ginapakamalaot ka sang imo suluguon.

---

* **7:7** *magpanguwarta:* ukon, *magpangdaya*

22 Kay nahibaluan mo mismo nga kadamo nga beses nga ginpakamalaot mo man
ang iban.
23 Gintestingan ko nga intiendihon ang tanan nga nagakalatabo diri sa kalibutan
paagi sa akon kaalam. Naghunahuna ako nga maintiendihan ko, pero ato gali indi.
24 Indi ko matungkad ang mga nagakalatabo; mabudlay gid ini intiendihon. Wala
gid sing may makaintiendi sini.
25 Pero padayon ako nga nagtuon kag nag-usisa, para makaangkon ako sang kaalam
kag sabat sa akon mga pamangkot, kag para mahibaluan ko kon daw ano gid ka
buang-buang ang tawo nga nagahimo sang malain kag daw ano kalain sing ulo ang
tawo nga nagabinuang.
26 Nasapwan ko nga ang babayi nga nagapangtentar mapait pa sang sa kamatayon.
Ang iya gugma pareho sa siod, kag ang iya mga kamot nga nagahakos sa imo pareho sa
kadena. Makapalagyo sa iya ang tawo nga maayo sa panulok sang Dios, pero ang
makasasala iya masiod niya.
27-28 Ako nga manugwali nagsiling, "Ginahunahuna ko gid sing maayo ang tagsa ka
butang sa akon nga pagpangita sang sabat sa akon mga pamangkot. Sa gihapon wala
ko makita ang mga sabat. Pero amo ini ang akon nasapwan: sa 1,000 ka lalaki isa lang
ang matarong,† pero sa 1,000 ka babayi wala gid sing matarong.
29 Labaw sa tanan, nasapwan ko nga ginhimo sang Dios ang tawo nga matarong
pero madamo sang ginapadihot ang tawo *nga indi matarong*."

8

1 Wala sing may makapareho sa maalamon nga tawo, nga nakahibalo magpaathag
sang mga butang. Ang kaalam sang tawo nagapanayanaya sa iya guya, kag nagakuha
sang iya pagkurisong.

Tumana ang Hari

2 Tumana ang sugo sang hari tungod nga ginpromisa mo sa Dios nga himuon mo ini.
3 Indi pagpabay-i ang imo katungdanan sa hari, kag indi ka mag-upod sa mga
nagaplano sing malain kontra sa iya,* kay mahimo sang hari ang bisan ano nga luyag
niya.
4 May awtoridad ang mga sugo sang hari, kag wala sing may makapamatok sini.
5 Indi maano ang bisan sin-o nga nagatuman sini. Ang maalamon nga tawo
nakahibalo kon san-o kag paano niya himuon ang isa ka butang.
6 Kay ang tagsa ka butang may husto nga tion kag pamaagi sa paghimo sini sa pihak
sang madamo nga kalisod nga ginaatubang sang tawo.
7 Tungod nga wala sing tawo nga nakahibalo sang palaabuton, wala sing may
makasugid sa kay bisan sin-o kon ano ang matabo.
8 Subong nga indi mapunggan sang tawo ang hangin,† indi man niya mapunggan
ang iya kamatayon. Pareho ini sa inaway nga indi siya makapalagyo. Kag ang iya
kalautan indi gid makaluwas sa iya sa kamatayon.
9 Nakita ko ini tanan samtang ginahunahuna ko ang parte sa mga butang nga
ginahimo diri sa kalibutan, pareho kon ang isa ka tawo may gahom sa paghalit sang
iya isigkatawo.
10 Nakita ko man ang mga malain nga ginlubong. Ini sila permi nagasulod sadto sa
balaan nga siyudad *sang Jerusalem* nga sa diin naghimo sila sang kalautan. Kag sa sini
mismo nga lugar ginadayaw‡ sila sang mga tawo. Wala man ini sing pulos.

---

† **7:27-28** *matarong:* ukon, *maalam* * **8:3** *Indi...iya:* ukon, *Maghalin ka sa presensya sang hari; indi ka magtiner sa sining delikado nga lugar.* † **8:8** *ang hangin:* ukon, *ang iya espiritu kon maghalin na* ‡ **8:10** *ginadayaw:* Amo ini sa Septuagint kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *ginakalimtan.*

11 Kon indi dayon masentensyahan ang tawo nga nakasala, nagahunahuna ang iban
sa paghimo sang malain.
12 Bisan makasala ang tawo sing madamo gid,§ mahimo nga magakabuhi siya
gihapon sing malawig. Pero nahibaluan ko nga maayo ang dangatan sang tawo nga
nagatahod sa Dios,
13 kag malain ang dangatan sang malain nga tawo nga wala nagatahod sa Dios, kag
indi maglawig ang iya kabuhi kundi mangin pareho ini sa landong nga dali lang
madula.
14 Ang problema lang diri sa kalibutan, kon kaisa ang matarong nga mga tawo amo
ang nagabaton sang silot nga para kuntani sa mga malain, kag ang malain nga mga
tawo amo ang nagabaton sang padya nga para kuntani sa mga matarong. Makasiling
ako nga wala man ini sing pulos.
15 Gani para sa akon, mas maayo pa sa tawo nga magkalipay siya sa iya kabuhi. Wala
sing iban nga maayo sa iya diri sa kalibutan kundi ang magkaon, mag-inom kag
magkalipay samtang nagatrabaho siya sa bilog niya nga kabuhi nga ginhatag sang
Dios sa iya diri sa kalibutan.
16 Adlaw-gab-i wala ako nagatulog sa pagpaninguha nga makaangkon sang kaalam
para maintiendihan ko ang mga nagakalatabo sa kalibutan.
17 Nakita ko ang tanan nga ginahimo sang Dios diri sa kalibutan, kag wala gid sing
tawo nga makaintiendi sini. Bisan ano pa ang pagpaninguha sang tawo nga
intiendihon ini, indi niya maintiendihan. Bisan magsiling pa ang maalamon nga tawo
nga naintiendihan niya, ang matuod indi gid niya maintiendihan.

9

1 Ginpamalandungan ko gid ato tanan nga butang kag nareyalisar ko nga ara sa
pagbuot sang Dios ang ginahimo sang matarong kag maalamon nga tawo. Pero wala
nakahibalo ang ini nga tawo kon gugma ukon kaugot ang nagahulat sa iya.
2 Pareho lang ang dangatan sang tanan nga klase sang tawo—ang matarong kag ang
malaot, ang maayo kag ang malain,* ang matinlo kag ang mahigko,† kag ang
nagahalad kag ang wala nagahalad. Pareho lang ang maayo nga tawo kag ang
makasasala, kag pareho lang ang nagapanumpa kag ang wala nagapanumpa.
3 Amo ini ang indi maayo sa tanan nga nagakalatabo sa kalibutan: pareho lang ang
dangatan sang tanan. Indi lang ina, kundi puro lang kalautan kag kabuangan ang
ginahunahuna sang tawo samtang nagakabuhi siya; kag sa ulihi mapatay man siya.
4 Subong nga ang buhi nga ido mas maayo sang sa patay nga leon, *ang buhi nga tawo
mas maayo sang sa patay nga tawo*. Kay ang buhi may paglaom pa,
5 kag nahibaluan niya nga mapatay siya. Pero ang patay wala sing may nahibaluan
kag wala na siya sing balos pa nga batunon, kag nalimtan na siya.
6 Ang iya gugma, kaugot kag kaimon nadula na. Wala na siya sing labot hasta san-o
sa tanan nga nagakalatabo diri sa kalibutan.
7 Sige, magkaon ka kag mag-inom sang bino nga may kalipay, kay ginbuot na sang
Dios sang una pa nga himuon mo ini.
8 Magmasinadyahon kag magmalipayon ka permi.‡
9 Magpangalipay ka upod sa imo hinigugma nga asawa sa bilog mo nga kabuhi nga
wala sing pulos, nga ginhatag sang Dios sa imo diri sa kalibutan. Kay para ina sa imo,
sa imo pagpangabudlay diri sa kalibutan.

§ **8:12** *madamo gid:* sa literal, *isa ka gatos* * **9:2** *kag ang malain:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga dumaan nga mga teksto. † **9:2** *matinlo kag ang mahigko:* Ang takos kag ang indi takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang relihiyon sang mga Israelinhon. ‡ **9:8** *Magmasinadyahon...permi:* sa literal, *magsuksok ka sang bayo nga puti kag haplasan mo ang imo ulo sang lana.*

10 Himua ang bisan ano nga imo ginahimo sa imo masarangan, kay didto sa lugar
sang mga patay, nga sa diin ikaw nagapakadto, wala na sing trabaho. Wala na man
sing pagplano didto, kag wala man sing kaalam ukon ihibalo.
11 May nakita pa gid ako diri sa kalibutan: Indi tanan nga madasig magdalagan
nagadaog sa palumba, kag indi tanan nga makusog nagadaog sa inaway. Indi tanan
nga maalamon makakita sang palangabuhian, indi tanan nga maalam
nagamanggaranon, kag indi tanan nga may abilidad ginapaboran. Kay nagaabot sa
tagsa ka tawo ang iya kapalaran.
12 Indi lang ina, kundi wala man siya nakahibalo kon san-o magaabot ang iya tion.§
Pareho siya sa pispis nga nasiod ukon sa isda nga napukot; nagakabiktima siya sa
malain nga tion nga gulpi lang nagaabot sa iya.

Ang Kaalam mas Maayo pa sang sa Kabuangan

13 Nakita ko man diri sa kalibutan ang isa ka halimbawa sang kaalam nga nanamian
ko gid:
14 May isa ka gamay nga siyudad, kag gamay lang ang mga pumuluyo sini.
Ginpalibutan ini sang isa ka gamhanan nga hari *kaupod ang iya mga soldado*. Naghimo
sila sang dalagko nga pangwasak sa pader, kag dayon ginsalakay nila ang siyudad.
15 Didto sa amo nga siyudad may isa ka tawo nga imol pero maalamon, nga sarang
kuntani makaluwas sa sini nga siyudad paagi sa iya kaalam. Pero wala gid sing may
nakadumdom sa iya.*
16 Nagsiling ako nga mas maayo pa ang kaalam sang sa kusog, pero ang kaalam sang
imol nga tawo wala ginahatagan sang importansya kag wala sing may nagasapak sa
iya ginahambal.
17 Mas maayo pa nga magpamati sa hinay nga hambal sang maalamon nga tawo
sang sa magpamati sa singgit sang buang-buang nga pangulo.†
18 Ang kaalam mas maayo pa sang sa mga armas sa inaway. Pero ang isa ka
makasasala makaguba sa madamo nga kaayuhan.

10

1 Subong nga ang patay nga mga langaw makapabaho sa pahamot, ang gamay nga
kabuangan makaguba sa kaalam kag dungog.
2 Ang maalamon nga tawo gusto maghimo sang maayo, pero ang buang-buang nga
tawo gusto maghimo sang malain.
3 Bisan sa paglakat sang buang-buang makita nga wala siya sing pag-intiendi.
Ginapakita gid niya sa tanan ang iya pagkabuang-buang.
4 Kon akig sa imo ang isa ka manugdumala indi pagbayai ang imo katungdanan. Kay
kon madula na ang iya kaakig basi pa lang patawaron ka niya bisan dako pa nga sala
ang imo nahimo.
5 May isa pa ka indi maayo nga butang nga nakita ko diri sa kalibutan, kag ini
ginahimo sang mga pangulo:
6 Ang mga buang-buang ginahatagan sang mataas nga posisyon, pero ang mga
manggaranon* ya ginahatagan sang manubo nga posisyon.
7 Nakita ko man nga ang mga ulipon nagasakay sa kabayo samtang ang dungganon
nga mga tawo nagalakat lang pareho sa mga ulipon.
8 Kon magkutkot ka sang buho, basi kon mahulog ka. Kon maglusot ka sa *buho sang*
pader, basi kon kadton ka sang man-og.

---

§ **9:12** *ang iya tion* sang kamatayon ukonkag kalisod. * **9:15** *nga sarang...sa iya:* ukon, *kag ginluwas niya ang ato nga siyudad paagi sa iya kaalam. Pero pagkatapos sadto, wala na siya pagdumduma sang mga tawo.* † **9:17** *buang-buang nga pangulo:* ukon, *pangulo sang mga buang-buang* * **10:6** *manggaranon:* ukon, *dungganon*

9 Kon maglukat ka sang bato ukon magbial sang kahoy, basi kon mapilas ka.
10 Kon mahabol ang imo wasay kag wala mo ini ginabaid, magpangusog ka gid sing
tudo sa paggamit sini. Bintaha kon maalamon ka kay paagi sini magmadinalag-on ka.
11 Wala sing pulos ang abilidad mo sa pag-anta sang man-og kon makagat ka man
lang niya.
12 Ang mga ginahambal sang maalamon nga tawo makahatag sa iya sang kaayuhan,
pero ang mga ginahambal sang buang-buang nga tawo makalaglag sa iya.
13 Sa umpisa pa lang kabuangan na ang iya mga ginahambal, kag sa ulihi malain na
gid, nga daw wala na siya sa iya kaugalingon.
14 Kag wala siya nagauntat hambal.
Wala gid sing may nakahibalo sang palaabuton, kag wala sing may makasugid sa
aton kon ano ang matabo sa tapos kita mapatay.
15 Ginakapoy ang buang-buang sa iya trabaho, gani nagahunahuna siya nga indi na
lang siya magkadto sa banwa *sa pagtrabaho*.†
16 Kaluluoy ang nasyon nga ang hari sini ulipon sadto anay, kag ang mga pangulo
sini nagapunsyon lang sa bilog nga adlaw.
17 *Pero* bulahan ang nasyon nga ang hari sini natawo sa dungganon nga pamilya kag
ang mga pangulo sini nagapunsyon sa husto nga tion nga may pagpugong sa ila
kaugalingon kag wala sila nagapahubog.
18 Kon tamad ang isa ka tawo sa pagkay-o sang atop sang iya balay, magatulo ini kag
marumpag.
19 Ang pagkinaon kag pag-ininom makahatag sing kalipay sa tawo; kag ang kuwarta
makahatag sang tanan niya nga kinahanglanon.
20 Indi pagpakamalauta ang hari bisan sa hunahuna mo lang, ukon ang
manggaranon bisan sa tago lang, kay basi kon may makasugid sini sa ila.‡

11

Ang Ginahimo sang Maalamon nga Tawo

1 Inegosyo ang imo kuwarta kay sa ulihi may maganansya ka.*
2 Ibutang ang imo kuwarta sa nagkalain-lain† nga negosyo,‡ kay wala ka kahibalo
kon ano nga kalamidad ang magaabot sa kalibutan.
3 Kon ang gal-om madamol na, nagaulan. Kag kon diin matumba ang kahoy, didto ini
nagapabilin.§
4 Kon ang panahon lang ang imo ginabantayan, indi ka gid makatanom kag wala ka
sing patubas.
5 Subong nga indi mo mahibaluan kon paano nagasugod ang kabuhi sang bata* sa
tiyan sang iya iloy, indi mo man maintiendihan ang mga ginahimo sang Dios nga
manughimo sang tanan nga butang.
6 Magtanom ka sa bilog nga adlaw, kay wala ka kahibalo kon ang tanan magatubo
sing maayo ukon ang iban lang.
7 Maayo gid kon buhi ka pa.
8 Bisan ano man kalawig ang imo kabuhi, magkalipay ka sa bilog mo nga kabuhi.
Dumdumon mo nga ang kamatayon magaabot kag magadugay ini. Wala sing pulos
ang tanan nga matabo sa palaabuton.

---

† **10:15** *gani...pagtrabaho:* ukon, *indi siya makatultol magkadto sa banwa.* ‡ **10:20** *basi...ila:* sa literal, *basi kon may pispis nga magsugid sini* * **11:1** Ukon, *Magmahinatagon ka, kay sa ulihi pagabalusan ka.* † **11:2** *sa nagkalain-lain:* sa literal, *sa pito kag sa walo man* ‡ **11:2** *Ibutang...negosyo:* ukon, *Maghatag ka sa madamo nga tawo.* § **11:3** Siguro ang buot silingon sini nga bersikulo nga ang mga nagakalatabo diri sa kalibutan, labi na ang mga kalamidad, indi makontrolar sang tawo. * **11:5** *kon paano...bata:* ukon, *kon diin nagapakadto ang hangin, kag paano maporma ang bata*

9 Ikaw nga pamatan-on, magkalipay ka sa imo kabuhi samtang bataon ka pa. Himua
ang gusto mo nga himuon, pero dumdumon mo nga pagahukman ka sang Dios sa
tanan mo nga ginahimo.
10 Indi ka magpalibog ukon magkalisod kay ang pagkabataon umalagi lang.

12

1 Dumduma ang imo Manunuga samtang bataon ka pa, sa wala pa mag-abot ang
mga tion sang kalisod nga magasiling ka, "Wala ako nalipay sa akon kabuhi."
2 *Dumduma siya* sa wala pa magdulom sa imo ang kasanag sang adlaw, bulan kag
mga bituon, kag sa wala pa magdulom sa imo ang imo palibot nga daw sa nadulman
permi sang gal-om.
3 Magaabot ang adlaw nga ang imo mga butkon* magakulurog kag ang imo mga tiil†
magaluya. Ang imo mga ngipon‡ indi na makausang tungod kay pila na lang ini ka
bilog, kag ang imo mga mata§ indi na makakita sing maayo.
4 Ang imo mga dulunggan* indi na kaayo makabati, bisan sang gahod sang galingan
ukon huni sang mga pispis ukon sang sunata.
5 Mahadlok ka na magsaka sa mataas nga lugar ukon maglakat-lakat sa karsada.
Magaputi na ang imo mga buhok kag madula ang imo kapagros kag mga handom. Sa
ulihi magakadto ka sa lugar nga imo puy-an hasta san-o, kag madamo ang
magapangasubo para sa imo sa mga karsada.
6 *Gani dumduma ang Dios sa wala ka pa mapatay,* sa wala pa mabugto ang kadena
nga pilak kag mabuka ang suludlan nga bulawan, ukon sa wala pa mabugto ang higot
sang tibod nga ginatimba sa bubon, kag mawasak ang tibod.
7 Magabalik ka sa duta nga amo ang imo ginhalinan, kag ang imo espiritu†
magabalik sa Dios nga amo ang naghatag sini.
8 Ako nga manugwali‡ nagasiling, "Wala gid sing pulos! Wala gid sing pulos ang
tanan!"

Tahura kag Tumana ang Dios

9 Wala labot nga maalamon ang amo nga manugwali, ginatudluan man niya ang
mga tawo parte sa iya nahibaluan. Gintun-an niya sing maayo ang madamo nga
hulubaton nga iya ginplastar diri.
10 Gintinguhaan niya nga magamit ang ensakto nga mga pulong, kag ang iya mga
ginsulat diri husto kag matuod.
11 Ang mga pulong sang maalamon nga tawo pareho sa taliwis nga baston nga
ginagamit sa pagtuytoy sa mga sapat, kag pareho man ini sang lansang nga nagadulot
sing maayo. Ginhatag ini sang isa ka Manugbantay.
12 Anak, mag-andam ka sa sining isa pa ka butang: Ang pagsulat sang mga libro wala
sing katapusan, kag ang sobra nga pagtuon makapakapoy sa imo.
13 Karon nga nabasahan§ mo ini tanan, amo ini ang akon masiling sa katapusan:
Magtahod ka sa Dios kag tumana ang iya mga sugo, kay amo ini ang *katungdanan sang*
tagsa ka tawo.
14 Kay hukman sang Dios ang tanan ta nga ginahimo, maayo man ukon malain, pati
ang mga ginahimo ta sa tago.

---

* **12:3** *mga butkon:* sa literal, *mga manugtipig sang balay* † **12:3** *mga tiil:* sa literal, *mga makusog nga mga tawo* ‡ **12:3** *mga ngipon:* sa literal, *mga babayi nga nagagaling* § **12:3** *mga mata:* sa literal, *mga babayi nga nagapamintana* * **12:4** *mga dulunggan:* sa literal, *mga puwertahan malapit sa karsada* † **12:7** *espiritu:* ukon, *ginhawa.* Tan-awa sa Sal. 104:29 kag Job 12:10. ‡ **12:8** *manugwali:* ukon, *manunudlo;* ukon, *maalamon nga tawo* § **12:13** *nabasahan:* sa Hebreo, *nabatian.* Sadto anay nagatuon ang mga Israelinhon sang kasulatan paagi sa pagpamati sa manunudlo.

Ang Kanta ni Solomon

1 Ang pinakamatahom nga kanta ni Solomon.*
Babayi
2 Paligui ako sang mga halok, kay ang imo gugma mas matam-is pa sang sa *manamit nga* ilimnon.
3 Mahamot gid ang imo mga pahamot, kag daw ano kanami sang imo ngalan. Indi makatilingala nga ang mga dalaga naluyag sa imo.
4 Dal-a ako, kag magdali-dali kita lakat. Ikaw ang hari ko. Dal-a ako sa imo kuwarto.
Mga Babayi sang Jerusalem
Nagakalipay gid kami sa imo!† Mas gusto namon ang imo gugma sang sa bino.
Babayi
Dapat lang nga maluyag sila sa imo!
5 Mga babayi sang Jerusalem, maitom ako pareho sa mga tolda sa Kedar, pero guwapa ako pareho sa mga kurtina *sa palasyo* ni Solomon.
6 Indi ninyo paghikayi‡ ang akon kaitom sa sobra nga painit. Naakig sa akon ang akon mga utod nga lalaki, kag ginpaobra nila ako sa talamnan sang ubas. Gani wala na ako sang tion sa pag-atipan sang akon kaugalingon.§
7 Sugiri ako, palangga ko, sa diin mo bala pahalbon ang imo mga karnero? Sa diin mo bala sila papahuwayon sa udto? *Sugiri ako* para indi na ako magpangita pa sa imo didto sa imo mga abyan nga nagapahalab man sang mga karnero. Kay basi masal-an pa nila ako nga isa ka babayi nga nagabaligya sang iya lawas.*
Lalaki
8 Kon wala ka kahibalo, O pinakaguwapa nga babayi, sunda ang agi sang *akon* mga karnero pakadto sa mga tolda sang mga manugbantay sang mga karnero, kag didto pahalba ang imo mga kanding.
9 O palangga ko, pareho ka sa babayi nga kabayo *nga nagustuhan sang lalaki nga kabayo nga nagaguyod* sang karwahe sang hari sang Egypt.†
10 Kaguwapa sang imo hitsura, nga ginpaanyag pa gid sang imo mga aritos. Katahom sang imo liog nga may kulintas.
11 Himuan ka namon sang aritos nga bulawan nga may tampok nga pilak.
Babayi
12 Nagahilay ang hari sa iya sofa, kag napanimahuan niya ang akon pahamot.
13 Ang akon hinigugma mahamot pareho sa mira samtang nagaulon siya sa akon dughan.
14 Pareho siya sa pinungpong nga mga bulak nga henna, nga nagapamukadkad sa mga talamnan sang ubas sa En Gedi.
Lalaki
15 Daw ano gid kaguwapa sa imo, palangga ko. Mapungay ang imo mga mata pareho sa *mata sang* mga pating.
Babayi
16 Daw ano gid ka guwapo sa imo, palangga ko. Makawiwili ka gid samtang nagahigda kita sa malagtom nga hilamon
17 nga ginahandungan sang mga kahoy nga sedro kag sipres.

---

* **1:1** *ni Solomon:* ukon, *para kay Solomon;* ukon, *parte kay Solomon* † **1:4** *sa imo:* buot silingon, *sa lalaki* ‡ **1:6** *paghikayi:* ukon, *pagtuluka* § **1:6** *sang akon kaugalingon:* sa literal, *sang akon kaugalingon nga talamnan sang ubas*
* **1:7** *Sugiri ako para...lawas:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **1:9** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

2

Babayi

1 Daw bulak ako sang Sharon kag daw lily sa mga kapatagan.

Lalaki

2 *Huo,* kon ikomparar sa iban nga mga babayi, ang akon palangga pareho sa lily sa
tunga sang tunukon nga mga kahoy-kahoy.

Babayi

3 Kon ikomparar sa iban nga bataon nga mga lalaki, ang akon hinigugma pareho sa
puno sang mansanas sa tunga sang mga kahoy sa kagulangan. Nanamian ako
magpasilong sa iya handong kag matam-is ang iya bunga.
4 Gindala niya ako sa punsyon para makita sang tanan kon daw ano ang iya
paghigugma sa akon.
5 Pabaskuga ninyo ako sang mga pasas kag mga mansanas, kay nagapalangluya ako
tungod sa gugma.
6 Ang iya wala nga kamot akon ginaunlan, kag ang iya tuo nagahakos sa akon.
7 Kamo nga mga babayi sang Jerusalem, magsumpa kamo paagi sa mga usa kag mga
gasela nga indi ninyo pagpukawon ang gugma sa wala pa ang husto nga tion.
8 Nabatian ko ang tingog sang akon hinigugma. Nagapadulong siya nga
nagalukso-lukso sa kabukiran
9 pareho sa usa. Tan-awa, ara siya *sa guwa* nga nagatindog sa kilid sang amon
dingding kag nagalingling sa akon sa bintana.
10 Nagsiling siya sa akon, “Dali na, palangga ko. Upod ka sa akon, O guwapa ko nga
nobya.
11 Tapos na ang tigtulugnaw kag ang tingulan.
12 Nagapamukadkad na ang mga bulak sa latagon, kag tion na ini sang pagkanta.
Mabatian na ang huni sang mga pating sa kaumahan.
13 Bagnas* na ang mga higera kag nagapaninghamot na ang nagapamukadkad nga
mga ubas. Dali na, palangga ko. Upod ka sa akon, O guwapa ko nga nobya.”

Lalaki

14 Pareho ka sang pating nga nagapanago sa guhab sang banglid. Ipakita sa akon ang
imo guwapa nga hitsura kag ipabati sa akon ang imo malulo nga tingog.

Mga Babayi sang Jerusalem

15 Dali! Dakpa ang magagmay nga mga fox nga nagaguba sang amon mga talamnan
sang ubas nga nagapamukadkad.

Babayi

16 Akon lang ang akon hinigugma, kag ako iya lang. Ginapahalab niya *ang iya*
kasapatan sa may mga lily.
17 Sa wala pa magsanag sa kaagahon kag wala pa madula ang kadulom, magbalik ka
sa akon, palangga ko. *Magbalik ka* nga daw pareho *kadasig* sang usa sa nalupyakan
sang duha ka bukid.

3

1 Sa gab-i, samtang nagahigda ako, ginkahidlawan ko ang akon hinigugma.
Nahidlaw ako sa iya, pero wala siya.
2 Gani nagbangon ako kag ginlibot ko ang siyudad, ang mga dalan, kag mga plasa.
Ginpangita ko ang akon hinigugma pero wala ko siya makita.
3 Nakita ako sang mga guwardya samtang nagaronda sila sa siyudad. *Ginpamangkot*
ko sila, “Nakita bala ninyo ang akon hinigugma?”

---

* **2:13** *Bagnas:* ukon, *Nagapamunga*

4 Wala lang dugay sang maghalin ako sa mga guwardya, nakita ko ang akon
hinigugma. Ginhakos ko siya sing tudo, kag wala ko na siya ginbuy-an hasta nga
nadala ko siya sa balay sang akon iloy, didto sa kuwarto nga sa diin ako ginbusong.
5 Kamo nga mga babayi sang Jerusalem, magsumpa kamo paagi sa mga usa kag mga
gasela nga indi ninyo pagpukawon ang gugma sa wala pa ang husto nga tion.

Mga Babayi sang Jerusalem

6 Sin-o bala ining nagapadulong halin sa kamingawan nga daw sa madamol nga aso
nga may kahamot sang mira kag insenso—mga pahamot nga ginabaligya sang
negosyante?
7 Ina ang karwahe ni Solomon nga ginalibutan sang 60 ka pinakamaayo nga mga
soldado sang Israel.
8 Nagataklos sila tanan sang espada, kag eksperiensyado sila sa inaway. Preparado
sila kon may magsalakay, bisan sa kagab-ihon.
9 Ini nga karwahe nga ginpahimo ni Haring Solomon hinimo halin sa mga kahoy nga
halin sa Lebanon.
10 Ang mga hulohaligi sini nahaklapan sang pilak kag ang tabon sini ginbordahan
sang bulawan. Ang kotson sang pulungkuan naputos sang tela nga granate.* Ang
sulod sang karwahe ginpatahom sang mga babayi sang Jerusalem.

Babayi

11 Guwa kamo mga babayi sang Jerusalem,† kag tan-awa ninyo si Haring Solomon
nga nagasuksok sang korona. Ginkorona ini sang iya iloy sang adlaw nga puno siya
sang kalipay—ang adlaw sang iya kasal.

4

Lalaki

1 Daw ano kaguwapa sa imo, palangga ko. Ang imo mga mata nga natabunan sang
imo belo daw pareho sa *mata sang* pating. Ang imo buhok daw pareho sa panong sang
mga kanding nga nagapadulhog halin sa Bukid sang Gilead.
2 Ang imo mga ngipon daw pareho *kaputi* sa karnero nga bag-o lang naguntingan
kag napaliguan. Kompleto ini kag maayo ang pagkaplastar.
3 Ang imo bibig daw pareho sa mapula nga laso. Daw ano ini katahom. Ang imo guya
nga natabunan sang belo daw pareho sa *prutas nga* pomegranata *nga mapula-pula*.
4 Ang imo liog daw pareho sa tore ni David nga ginpatindog sing matahom. May
kulintas ini nga daw sa linibo ka taming sang mga soldado.
5 Ang imo duha ka titi daw pareho sa kapid nga bata sang usa nga nagahalab sa may
mga lily.
6 Sa wala pa magsanag sa kaagahon kag wala pa madula ang kadulom, magapabilin
ako sa *imo dughan nga daw sa* mga bukid nga mahamot sang mira kag insenso.
7 Daw ano kaguwapa sa imo, palangga ko. Wala ka gid sang deperensya.
8 Upod ka sa akon halin sa Lebanon, nobya ko. Madulhog kita halin sa putokputokan
sang *mga bukid sang* Amana, Senir, kag Hermon, nga ginaestaran sang mga leon kag
mga leopard.
9 O palangga ko nga nobya, ginbihag mo ang akon tagipusuon sa isa mo lang ka
pagtulok kag sa isa lang ka bato sang imo kulintas.
10 Daw ano katam-is sang imo paghigugma, palangga ko nga nobya. Mas matam-is
pa ini sang sa *manamit nga* ilimnon. Ang imo pahamot mas mahamot pa sang sa bisan
ano nga klase sang pahamot.

---

* **3:10** *granate:* sa English, *purple* † **3:11** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

11 Daw honey katam-is sang imo mga halok, nobya ko. *Huo,* ang imo dila daw may
honey kag gatas. Ang kahamot sang imo bayo daw pareho kahamot sang *kahoy nga*
sedro sang Lebanon.
12 O palangga ko nga nobya, daw pareho ka sa ginsiradhan nga katamnan nga may
tuburan.
13 Nagapamunga ini sang mga pomegranata kag iban pa nga maayo nga mga bunga.
Bugana ini sang mga pahamot nga henna, nardo,
14 asapran, kalamo, sinamon, nagkalain-lain nga klase sang insenso, mira, aloe, kag
iban pa nga malahalon nga mga pahamot.
15 *Huo,* daw pareho ka sa katamnan nga may tuburan nga nagailig halin sa *mga*
kabukiran sang Lebanon.
Babayi
16 Kamo nga south kag north nga hangin, maghuyop kamo sa akon katamnan para
maglapta ang kahamot sini. Pakadtua ang akon hinigugma sa iya katamnan kag
magkaon sang pinakamaayo nga mga bunga sini.

5

Lalaki
1 Nagsulod ako sa akon katamnan, sa palangga ko nga nobya. Gintipon ko ang akon
mira kag mga pahamot. Nagkaon ako sang akon honey kag nag-inom sang akon bino
kag gatas.
Mga Babayi sang Jerusalem
Kamo nga nagahigugmaanay, magkaon kamo kag mag-inom.
Babayi
2 Samtang nagakatulog ako nagdamgo ako. Nabatian ko nga nagapanuktok ang akon
hinigugma. Nagsiling siya, "Buksi ako, O palangga ko nga guwapa gid. Kay basa na ang
akon ulo sang tun-og."
3 *Pero nagsiling ako,* "Nauba ko na ang akon bayo, sul-ubon ko pa bala ini liwat?
Nakapanghinaw na ako sang akon tiil, higkuan ko pa bala ini liwat?"
4 Ginkuot sang akon hinigugma ang trangka *sang puwertahan,* kag daw maano ako
sa kalipay.
5 Nagbangon ako sa pagpasulod sa iya. Kag sang gin-uyatan ko ang pintal sang
puwertahan, nagtulo sa akon kamot ang mira.
6 Ginbuksan ko ang akon hinigugma, pero wala na siya. Gusto ko gid mabatian ang
iya tingog. Gani gintawag ko siya, pero wala siya magsabat. Ginpangita ko siya, pero
wala ko siya makita.
7 Nakita ako sang mga guwardya samtang nagaronda sila sa siyudad. Ginlampusan
nila ako, kag napilasan ako. Ginkuha* nila ang akon pangtabon nga panapton.
8 Kamo nga mga babayi sang Jerusalem, magsumpa kamo nga kon makita ninyo ang
akon hinigugma sugiri ninyo siya nga nagapalangluya ako tungod sa gugma.
Mga Babayi sang Jerusalem
9 O pinakaguwapa nga babayi, ano gid bala ang maayo sa imo hinigugma nga
ginapasumpa mo gid kami? Mas maayo gid bala siya sang sa iban?
Babayi
10 Guwapo kag mapula-pula ang akon hinigugma. Isa lang siya sa mga napulo ka
libo.
11 Mas bilidhon pa ang iya ulo sang sa bulawan. Kulong-kulongon ang iya buhok kag
daw pareho kaitom sa uwak.
12 Ang iya mata daw pareho *katahom* sa *mata sang* pating nga daw gatas *kaputi,* nga
ara sa higad sang suba. Kag pareho man ini katahom sa malahalon nga mga bato.

* **5:7** *Ginkuha:* ukon, *Gin-gisi*

13 Ang iya guya mahamot pareho sa katamnan nga puno sang mga tanom nga
ginahimo nga pahamot. Ang iya mga bibig daw pareho sa mga lily nga nagailig ang
mira.
14 Ang iya mga butkon daw kabilya nga bulawan nga may malahalon nga mga bato.
Ang iya lawas daw pareho sa ginpahining nga bangkil sang elepante nga
nadekorasyunan sang mga *bato nga* sapiro.
15 Ang iya mga paa daw pareho sa mga haligi nga marmol nga nagatindog sa
pundasyon nga puro bulawan. Katahom sa iya tan-awon, pareho sa mga kahoy nga
sedro sa Lebanon.
16 Manami halukan ang iya bibig, kag guwapo gid siya katama. Siya ang akon
hinigugma, O mga babayi sang Jerusalem. Siya ang akon amigo.

6

Mga Babayi sang Jerusalem

1 O pinakaguwapa nga babayi, diin na bala ang imo hinigugma? Sa diin bala siya
nagkadto kay buligan ka namon sa pagpangita sa iya?

Babayi

2 Nagkadto ang akon hinigugma sa iya katamnan, nga puno sang mga tanom nga
ginahimo nga pahamot. Nagapahalab siya didto *sang iya kasapatan*, kag nagatipon
sang mga lily.
3 Akon lang ang akon hinigugma, kag ako iya lang. Ginapahalab niya *ang iya*
kasapatan sa may mga lily.

Lalaki

4 Katahom sa imo, palangga ko. Daw pareho ka katahom sang *siyudad sang* Tirza kag
sang Jerusalem. Nagakatingala ako sa imo katahom pareho sa mga soldado nga may
mga bandera.
5 Indi ako pagtuluka kay daw maano ako sa imo. Ang imo buhok daw pareho sa
panong sang mga kanding nga nagapadulhog halin sa *Bukid sang* Gilead.
6 Ang imo mga ngipon daw pareho *kaputi* sa karnero nga bag-o lang napaliguan.
Kompleto ini kag maayo ang pagkaplastar.
7 Ang imo guya nga natabunan sang belo daw pareho sa *prutas nga* pomegranata
nga mapula-pula.
8 Bisan may ara pa ako sang 60 ka asawa nga mga rayna, 80 ka ordinaryo nga mga
asawa, kag madamo nga dalaga *nga ipakasal sa akon*,
9 isa lang gid ang akon palangga. Matahom gid siya kag wala gid sing deperensya.
Isa lang siya nga anak nga babayi sang iya iloy kag paborito siya sang iya iloy. Kon
makita siya sang mga babayi ginapadunggan nila siya, kag bisan ang mga rayna kag
mga asawa nagadayaw sa iya.
10 *Nagasiling sila*, "Sin-o bala ini nga kon tan-awon daw pareho sa kaagahon ang iya
katahom? Ang iya katahom daw pareho sa bulan, kag ang iya kaanyag daw pareho sa
adlaw. Makakulunyag gid siya pareho sa mga bituon."*
11 Nagdulhog ako sa talamnan sang kahoy nga almendro sa pagtan-aw sang bag-o
nga mga tanom nga nagtubo sa may ililigan sang tubig, kag sa pagtan-aw kon
nagpanalingsing na ang mga ubas kag kon nagpamulak na ang mga pomegranata.
12 Wala ko matalupangdan nga ara na gali ako sa harianon nga hiligdaan kaupod
sang akon pinalangga.†

Mga Babayi sang Jerusalem

---

* **6:10** *mga bituon:* ukon, *mga soldado nga may mga bandera*

† **6:12** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

13 Magbalik ka, dalaga sang Shulam, magbalik ka para makita ka namon.‡
Lalaki
Ngaa gusto gid ninyo makita ang dalaga sang Shulam nga nagasaot sa tunga sang
mga tumalan-aw?

7

1 O babayi nga dungganon, daw ano katahom sang imo mga tiil nga may sandalyas.
Maayo gid ang korte sang imo mga paa. Daw pareho ini sa mga alahas nga ginhimo
sang eksperto nga manug-obra.
2 Ang imo pusod daw pareho sa kupa nga wala nagakawad-an sang manamit nga
bino. Ang imo hawak daw pareho sa binugkos nga trigo nga napalibutan sang mga lily.
3 Ang imo duha ka titi daw pareho sa kapid nga bata sang usa.
4 Ang imo liog daw pareho sa tore nga hinimo halin sa mga bangkil sang elepante.
Ang imo mga mata daw pareho *katin-aw* sa palaligusan sang Heshbon, sa may
puwertahan sang Bat Rabim. Ang imo ilong daw pareho *katahom* sa tore sang
Lebanon nga nagaatubang sa Damascus.
5 Ang imo ulo daw pareho *katahom* sa Bukid sang Carmel. Ang imo buhok daw
pareho *kahining* sa harianon nga panapton nga granate. Nabihag ang hari sa katahom
sini.
6 Daw ano kaguwapa sa imo, palangga ko, daw ano ka kamakawiwili.
7 Ang imo tindog daw pareho sa kahoy nga palma, kag ang imo mga titi daw pareho
sa pinungpong nga bunga sini.
8 Nagsiling ako, “Masaka ako sa palma kag magauyat sa iya mga bunga.” O, ang imo
mga titi daw pareho sa pinungpong nga ubas kag ang kahamot sang imo ginhawa daw
pareho sa mansanas.
9 Ang imo halok pareho katam-is sa pinakamaayo nga bino. Ini nga bino nagailig
sing hinay-hinay sa mga bibig kag ngipon sang akon hinigugma.
Babayi
10 Iya ako sang akon hinigugma kag ako lang ang iya ginahandom.
11 Dali, palangga ko, makadto kita sa uma, kag didto kita matulog sa may mga bulak
nga henna.*
12 Aga pa kita mabangon kag magkadto sa talamnan sang ubas, kag tan-awon ta kon
nagapamukol kag nagapamukadkad na ang ubas. Tan-awon ta man kon nagapamulak
na ang pomegranata. Kag didto ipabatyag ko sa imo ang akon gugma.
13 Mapanimahuan ang kahamot sang *tanom nga* mandragora, kag malapit sa aton
puwertahan ara ang tanan nga maayo nga mga prutas, ang daan kag ang bag-o. Kay
gintigana ko ini sa imo, palangga ko.

8

1 Kon utod ko lang kuntani ikaw nga ginpatiti sang akon iloy, halukan ko ikaw bisan
diin nga lugar kag wala sing may magmalisya sa akon.
2 Dal-on ko ikaw sa balay sang akon iloy, kag didto tudluan mo ako *sang gugma.*
Paimnon ko ikaw sang mahamot nga bino nga halin sa duga sang akon *prutas nga*
pomegranata.
3 Unlan ko ang imo wala nga kamot kag ang imo tuo ihakos sa akon.
4 Kamo nga mga babayi sang Jerusalem, magsumpa kamo nga indi ninyo
pagpukawon ang gugma sa wala pa ang husto nga tion.
Mga Babayi sang Jerusalem

---

‡ **6:13** Ukon, *Magtiyog ka, dalaga sang Shulam, magtiyog ka. Patan-awa kami sang imo pagsaot.*
* **7:11** *may mga bulak nga henna:* ukon, *mga baryo*

5 Sin-o bala ining nagapadulong halin sa kamingawan nga nagasandig sa iya
hinigugma?
Babayi
Ginpukaw ko ang imo balatyagon sa idalom sang puno sang mansanas, nga sa diin
ka natawo.
6 Ako lang ang higugmaon sang imo tagipusuon, kag ako lang ang hakson sang imo
mga butkon. Kay ang gugma pareho kagamhanan sa kamatayon; ang mainit nga
balatyagon indi mapunggan pareho sa pag-abot sang kamatayon. Ang gugma daw
pareho sa nagadabadaba kag nagaibwal nga kalayo.
7 Indi ini mapatay bisan sang madamo nga tubig. Bisan bahaan pa, indi gihapon ini
mapatay. Indi ini mabakal bisan ibayad pa sang tawo ang tanan niya nga manggad.
Mga Utod nga Lalaki sang Babayi
8 May utod kami nga babayi nga bataon pa kag gamay pa ang iya titi. Kon may
magpangaluyag sa iya ano ang amon himuon?
9 Birhen man siya ukon indi, protektaran namon siya.*
Babayi
10 Birhen ako kag ang akon titi daw pareho sa mga tore. Kag kontento ang akon
nobyo sa akon.
11 May talamnan sang ubas si Solomon sa Baal Hamon nga ginpaarkilahan niya sa
mga mangunguma didto. Ang kada isa sa ila nagahatag kay Solomon sang 1,000 ka
bilog nga pilak bilang iya parte halin sa produkto sang talamnan.
12 Pagusto ka, Solomon, kon ang imo parte 1,000 ka bilog nga pilak kag ang parte
sang mga mangunguma 200 ka bilog nga pilak. Pero pagusto ako sang akon talamnan.
Lalaki
13 Pabatia ako sang imo tingog, *palangga ko,* subong nga nagapamati sang imo tingog
ang imo mga abyan samtang nagalagaw-lagaw kamo sa hardin.
Babayi
14 Magdali-dali ka *diri sa akon*, palangga ko, nga daw pareho *kadasig* sang usa *nga
nagalukso-lukso* sa mga bukid nga puno sang mga tanom nga ginahimo nga pahamot.

---

* **8:9** sa literal, *Kon pader siya, patindugan namon siya sang mga tore nga pilak. Kon puwertahan siya, himuan namon siya sang sira halin sa tapi nga sedro.*

Isaias

1 Ini nga libro parte sa ginpahayag *sang Dios* kay Isaias nga anak ni Amoz. Ini parte
sa Juda kag Jerusalem sadtong panahon nga naghari sa Juda si Uzia, *dayon* si Jotam, si
Ahaz, kag si Hezekia.

Ang Makasasala nga Nasyon

2 Pamati, langit kag duta, kay nagsiling ang GINOO, "Ginsagod ko kag ginpadako ang
mga Israelinhon nga akon mga anak, pero nagbato sila sa akon.
3 Bisan gani ang mga baka nakakilala sang ila amo, ang mga donkey nakatultol sang
ginapakan-an sa ila sang ila amo, pero ang Israel nga akon katawhan wala nakakilala
sa akon."
4 Kaluluoy ining makasasala nga nasyon, katawhan nga puno sang kalautan, kaliwat
sang mga manughimo sang malain kag manughalit. Ginsikway nila kag ginyaguta ang
GINOO, ang Balaan *nga Dios* sang Israel, kag nagtalikod sila sa iya.
5 *Mga taga-Israel,* ngaa nagapadayon kamo sa pagrebelde? Gusto pa bala ninyo nga
silutan? Pareho kamo sa tawo nga ang iya ulo puro na lang pilas kag ang iya
tagipusuon puno sang kasakit.
6 Halin sa ulo hasta sa dapadapa wala gid sang parte nga maayo, puro na lang pilas,
lagob kag hubag. Wala ini nahugasan, ukon nabugkusan, ukon nabulong.
7 Nangin mamingaw ang inyo nga nasyon; ang inyo mga banwa nagkalasunog.
Samtang nagatulok kamo, ginapanguha sang taga-iban nga lugar ang mga bunga sang
mga tanom sa inyo mga uma. Ginalaglag nila ang inyo duta hasta nga indi na ini
mapuslan.
8 Wala sing may nabilin kundi ang Zion.* Pareho siya sa palasilungan sa talamnan
sang ubas ukon sang payag-payag sa talamnan sang pipino *nga amo lang ang
nagatindog*. Pareho man siya sang siyudad nga ginapalibutan *sang mga kaaway*.
9 Kon ang GINOO nga Makagagahom wala sing may ginbilin sa aton nga buhi, pareho
na kuntani kita sa Sodom kag Gomora.
10 Kamo nga mga manugdumala kag mga katawhan sang *Jerusalem, nga pareho sa
mga taga*-Sodom kag Gomora, pamatii ninyo ang mensahi ukon kasuguan sang GINOO
nga aton Dios.
11 Nagasiling siya, "Baliwala sa akon ang madamo ninyo nga mga halad. Natak-an na
ako sang inyo mga halad nga ginasunog— ang mga karnero kag ang tambok sang mga
sapat nga inyo ginpatambok. Wala ako nalipay sa dugo sang mga turo nga baka, mga
karnero, kag mga kanding.
12 Sin-o bala ang nagsugo sa inyo nga dal-on ninyo ini *tanan* kon magsimba kamo sa
akon? Sin-o bala ang nagsugo sa inyo nga maglapak sa akon templo?
13 Mag-untat na kamo sa pagdala sang mga halad nga wala sing pulos.
Ginakangil-aran ko ang inyo insenso. Indi ko na maagwanta ang inyo mga pagtilipon
kon Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan kag kon Adlaw nga Inugpahuway, kay bisan
nagatipon kamo nagahimo kamo sang kalainan.
14 Ginakaugtan ko ang inyo mga Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan kag iban pa
ninyo nga natalana nga mga piesta. Nangin pabug-at ini sa akon; indi ko ini
maagwanta.
15 "Kon magpangamuyo kamo indi ako magsapak sa inyo. Indi ako mamati bisan
makapila pa kamo magpangamuyo, tungod kay madamo kamo sang ginpamatay nga
tawo.

---

* **1:8** *Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion.* Ang Zion amo man ang Jerusalem.

16 Magpakatinlo kamo! Mag-untat na kamo sa paghimo sang malain sa akon
atubangan.
17 Magtuon kamo sa paghimo sang maayo, kag paluntara ninyo ang hustisya.
Sabdunga ninyo ang mga nagapangdaogdaog,† kag depensahi ninyo ang
kinamatarong sang mga ilo kag mga balo nga babayi."
18 Nagasiling pa ang GINOO, "Dali kamo, husayon ta ini. Bisan ano kahigko sang inyo
mga sala, limpyuhan ko ina para mangin matinlo kamo.
19 Kon magtuman lang kamo *sa akon*, pakamaayuhon ko gid kamo.‡
20 Pero kon magsupak kamo kag magrebelde, sigurado gid nga magkalamatay kamo.
Kay *ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Makasasala nga Siyudad

21 Tan-awa bala ninyo ang siyudad *sang Jerusalem. Sadto anay* matutom, *pero
subong* pareho na sa babayi nga nagabaligya sang iya lawas. *Sang una* matarong nga
mga tawo ang nagaestar dira, pero subong mga manugpatay.
22 *Jerusalem, sang una malahalon* ka pareho sa pilak, *pero subong* wala na sing pulos.
Sadto anay pareho ka sang *puro nga* bino, *pero subong* nasimbugan na sang tubig.
23 Ang imo mga pangulo mga rebelde kag kaupod sang mga makawat. Gusto nila
permi nga may lagay, kag nagapangayo sila sang mga regalo. Wala nila
ginadepensahan ang kinamatarong sang mga ilo kag wala nila ginapamatian ang
reklamo sang mga balo nga babayi.
24 Gani nagasiling ang Ginoo, ang Makagagahom nga GINOO sang Israel: "Magabalos
ako sa inyo nga *mga taga-Jerusalem, nga* akon mga kaaway, para indi na ako matublag
sa inyo ginahimo.
25 Silutan ko kamo para malimpyuhan kamo, pareho sa pilak nga ginapapuraw sa
kalayo.
26 Hatagan ko kamo liwat sang mga pangulo kag mga manuglaygay nga pareho sang
una. Kag sa ulihi ang inyo siyudad pagatawgon nga siyudad sang mga matarong kag
matutom nga mga tawo."
27 Paagi sa matarong nga paghukom *sang Dios*, luwason *niya* ang Jerusalem§ kag ang
mga pumuluyo sini nga nagahinulsol.
28 Pero pagalaglagon niya ang mga malinapason kag mga makasasala, nga
nagasikway sa GINOO.
29 Mahuy-an kamo *nga mga taga-Jerusalem* tungod sa inyo pagsimba sa mga kahoy
nga terebinto kag sa mga pinili ninyo nga mga katamnan.
30 Mangin pareho kamo sa kahoy nga terebinto nga nagakalaya, kag sa katamnan
nga wala mabunyagi.
31 Ang mga gamhanan sa inyo mangin pareho sa mamala nga kahoy nga madali lang
masunog, kag ang ila *malain nga* mga binuhatan mangin pareho sa igrab nga amo ang
magasunog sa ila, kag wala sing may makapauntat sina nga kalayo.

2

Kalinong sa Kalibutan
(Mic. 4:1-3)

1 Amo ini ang ginpahayag *sang Dios* kay Isaias nga anak ni Amoz parte sa Juda kag
Jerusalem:

---

† **1:17** *Sabdunga ninyo ang mga nagapangdaogdaog:* ukon, *Buligi ninyo ang mga ginadaogdaog.* ‡ **1:19** *pakamaayuhon ko gid kamo:* ukon, *makakaon kamo sang pinakamaayo nga mga produkto sang duta.* § **1:27** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

2 Sa palaabuton nga mga inadlaw, ang bukid nga ginatindugan sang templo sang
GINOO mangin pinakaimportante sa tanan nga bukid. Kag magadagsa sa sini nga
bukid ang madamo nga tawo nga halin sa tanan nga nasyon.
3 Magasiling sila, "Dali, mataklad kita sa bukid sang GINOO, didto sa templo sang Dios
ni Jacob. Kay tudluan niya kita sang iya mga pamaagi para tumanon ta ini." Gani
magapuli ang mga tawo halin sa Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem, nga dala ang
kasuguan ukon mensahi sang GINOO.
4 Kag *paagi sa iya nga kasuguan,* husayon niya ang mga pagbinais-bais sang madamo
nga nasyon. Gani indi na mag-ilinaway ang mga nasyon, kag indi na man sila
maghanas sang mga tawo sa pagpakig-away. Himuon na lang nila nga tagad ang ila
mga espada, kag himuon na lang nila nga mga inughagbas ang ila mga bangkaw.
5 Dali, kamo nga mga kaliwat ni Jacob, magkabuhi kita sa kamatuoran* nga
ginahatag sang GINOO sa aton.

Ang Adlaw nga Magasilot ang Dios

6 Matuod nga ginsikway mo, *GINOO,* ang imo katawhan, ang mga kaliwat ni Jacob,
kay nagapati sila sa mga *pagtuluohan nga* halin sa east kag sa mga manugpakot pareho
sang mga Filistinhon. Nagasunod sila sa mga pagginawi sang mga taga-iban nga lugar.
7 Madamo gid ang ila duta sang pilak kag bulawan, kag wala nagakaubos ang ila
manggad. Madamo gid ang ila mga kabayo, kag wala nagakaubos ang ila mga
karwahe.
8 Madamo sila sang mga dios-dios. Nagasimba sila sa sini nga mga butang nga
ginhimo lang nila.
9 Gani paubuson mo ang tagsa-tagsa sa ila kag pakahuy-an. Indi sila pagpatawara,
GINOO!
10 *Mga Israelinhon,* magpalagyo kamo pakadto sa mga kuweba ukon sa mga buho
para magpanago sa kaakig sang GINOO kag sa iya puwerte nga gahom.
11 Magaabot ang adlaw nga ang GINOO lang gid ang pagadayawon. Paubuson niya
ang mga bugalon kag matinaas-taason.
12 Kay may adlaw nga gintalana ang GINOO nga Makagagahom sa pagpaubos sa
tanan nga bugalon, matinaas-taason, kag nagakabig sang ila kaugalingon nga
gamhanan.
13 Tapson niya ang tanan nga mataas nga kahoy nga sedro sang Lebanon, kag ang
tanan nga kahoy nga terebinto sang Bashan.
14 Tapanon niya ang tanan nga mataas nga mga bukid,
15 kag rumpagon niya ang tanan nga mataas nga mga tore kag mga pader.
16 Lunuron niya ang tanan nga barko sang Tarshish kag ang matahom nga mga
sakayan.
17 Sa sina nga adlaw, ang GINOO lang gid ang pagadayawon. Paubuson niya ang mga
bugalon kag mga matinaas-taason.
18 Kag madula sing bug-os ang mga dios-dios.
19 Magapalagyo ang mga tawo pakadto sa mga kuweba sa banglid kag sa mga buho
sa duta para magpanago sa kaakig sang GINOO kag sa iya puwerte nga gahom kon
uyugon na niya ang kalibutan.
20 Sa sina nga adlaw, ipanghaboy nila sa mga ilaga kag sa mga kabog ang mga
dios-dios nga pilak kag bulawan nga ila ginhimo para simbahon.
21 Magapalagyo sila pakadto sa mga kuweba sa banglid kag sa dalagko nga mga bato
para magpanago sa kaakig sang GINOO kag sa iya gahom kon uyugon na niya ang
kalibutan.
22 Indi kamo magsalig sa tawo nga mapatay man lang. Ano gid bala ang iya mabulig?

---

* **2:5** *kamatuoran:* sa literal, *kasanag*

3

Ang Silot sa Jerusalem kag Juda

1 Pamati! Kuhaon sang Ginoo, ang Makagagahom nga GINOO, ang tanan nga
ginasaligan sang mga tawo sa Jerusalem kag Juda: ang ila kalan-on kag tubig,
2 ang ila bantog nga mga tawo, mga soldado, mga manughukom, mga propeta, mga
manugpakot, mga manugdumala,
3 mga pangulo sang ila mga soldado, mga dungganon nga mga tawo, mga
manuglaygay, kag ang ila eksperto nga mga madyikero* kag mga babaylan.
4 Pagamhan sila sang GINOO† sa mga pamatan-on.
5 Daog-daugon sang tagsa ka tawo ang iya isigkatawo. Ang mga bata magabato sa
mga tigulang kag ang mga kubos sa mga dungganon.
6-7 Sa sina nga tion kadtuan sang isa ka tawo ang iya paryente kag silingon, "Tungod
nga maayo pa man ang bayo mo, ikaw na lang ang magpangulo sa amon sa sining tion
nga guba ang aton lugar." Pero magasabat siya, "Indi ko kamo mabuligan. Wala man
gani sing kalan-on ukon bayo ang akon panimalay, gani indi ninyo ako paghimua nga
pangulo."
8 Sigurado nga malaglag ang Jerusalem kag ang Juda, tungod kay ang ila mga
ginahimo kag ginahambal kontra sa GINOO. Nagarebelde sila sa gamhanan nga
presensya sang GINOO.
9 Ang ila hitsura nagasaksi kontra sa ila. Nagapakasala sila sing hayag pareho sang
ginhimo sang taga-Sodom. Wala nila ini ginatago. Kaluluoy sila! Sila mismo ang
nagdala sang kalaglagan sa ila kaugalingon.
10 Hambali ninyo ang mga matarong nga masuwerte sila, kay anihon nila ang bunga
sang ila *maayo nga* mga binuhatan.
11 *Pero* kaluluoy ang mga malain, kay magaabot sa ila ang kahalitan. Balusan sila sa
ila mga ginhimo.
12 Ginadaogdaog sang mga pamatan-on ang akon kasimanwa. Ginagamhan sila sang
mga babayi. Mga kasimanwa ko, ginapatalang kamo sang inyo mga pangulo.
Ginatuytuyan nila kamo sa indi husto nga dalan.
13 Handa na ang GINOO nga maghukom sa iya katawhan.‡
14 Hukman niya ang mga manugdumala kag mga pangulo sang iya katawhan. *Amo
ini ang iya akusasyon sa ila,* "Gin-guba ninyo ang akon talamnan sang ubas *nga amo
ang akon katawhan.* Ang inyo mga balay puno sang mga butang nga ginpanguha ninyo
sa mga imol.
15 Ngaa ginapabudlayan ninyo ang akon katawhan kag ginadaogdaog ang mga
imol?" Amo ini ang ginsiling sang Ginoong DIOS nga Makagagahom.
16 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Bugalon ang mga babayi sa Jerusalem.§ Daw si sin-o
sila kon maglakat, kag ginapakalas pa nila ang mga alahas sa ila tiil. Kag kon magtulok
sila dala pangilay.
17 Gani hatagan ko sila sang katol sa ulo, kag makalbo sila."
18 Sa sina nga tion, kuhaon sang Ginoo ang ila mga alahas sa ila tiil, ulo, kag liog.
19 *Kuhaon man sa ila ang ila* mga aritos, pulseras, bandana,
20 turban, alahas sa butkon, wagkos, pahamot, kag anting-anting.
21 *Kuhaon pa gid ang ila* mga singsing sa tudlo kag sa ilong,
22 ang ila malahalon nga mga bayo, ang ila kapa, pangtabon nga panapton, kahita,
23 espiho, bayo nga linen, turban, kag belo.

---

* **3:3** *madyikero:* ukon, *panday* † **3:4** *Pagamhan sila sang GINOO:* sa Hebreo, *Pagamhan ko sila* ‡ **3:13** *iya katawhan:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac; pero sa Hebreo, *mga katawhan* § **3:16** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

24 Sa baylo nga mahamot sila, magabaho sila. Lubid ang ila ipaha, kag kalbuhon ang
matahom nila nga buhok. Ang malahalon nila nga bayo ilisan sang sako, kag madula
ang ila katahom.
25 Magakalamatay sa inaway ang mga lalaki sang Jerusalem bisan pa ang maisog
nila nga mga soldado.
26 May pagpangasubo kag paghinibi sa mga puwertahan sang siyudad. Kag ang
siyudad mismo mangin pareho sa isa ka babayi nga nagalumpiga sa duta, nga nadula
ang tanan niya nga pagkabutang.

4

1 Sa sina nga tion, pito ka babayi ang magaagaway sa isa ka lalaki kag magasiling
sila, "Kami na ang bahala sa amon pagkaon kag bayo, asawaha lang kami para indi
kami mahuy-an nga wala kami sing bana."

Pakamaayuhon Liwat ang Jerusalem

2 Magaabot ang adlaw nga pabuganaon kag patahumon sang GINOO ang mga
tanom* sa Israel, kag ang mga patubas sang duta mangin dungog kag kalipay sang
mga nagkalabilin nga mga tawo sa Israel.
3 Pagatawgon nga balaan ang mga tawo nga nagkalabilin nga buhi sa Zion, ang
siyudad sang Jerusalem.
4 Limpyuhan sang Ginoo ang mahigko nga buhat sang mga babayi sa Jerusalem kag
ang pagpamatay didto. Himuon niya ini paagi sa iya nagadabdab nga silot.
5 Dayon magatuga ang GINOO sang panganod nga magahandong sa Jerusalem† kag
sa mga nagatipon didto. Kag magatuga man siya sang nagadabadaba nga kalayo nga
magapasanag kon gab-i. Magatabon ini sila sa Jerusalem pareho sa isa ka malapad nga
tolda.
6 Kag pareho ini sa payag-payag nga magahatag sang handong sa init sang adlaw kag
palasilungan kon may bagyo kag ulan.

5

Ang Kanta Parte sa Talamnan sang Ubas

1 Magakanta ako para sa akon hinigugma, parte sa iya talamnan sang ubas:

May talamnan sang ubas ang akon hinigugma
sa bukid nga ang duta maayo.
2 Gin-arado niya ini kag ginkuhaan sang mga bato,
kag gintamnan sang maayo gid nga mga ubas.
Nagpatindog siya sang isa ka balantayan sa tunga sang sini nga talamnan
kag nagpabuho sa bato para pulugaan sang ubas.
Nagpaabot siya nga magbunga ini sing matam-is,
pero nagbunga ini sing maaslom.

3 *Amo ini ang ginsiling sang tag-iya sang talamnan sang ubas*:
"Kamo nga mga pumuluyo sang Jerusalem kag Juda,
husgari ninyo ako kag ang akon talamnan.
4 Ano pa bala ang nalimtan ko nga himuon sa akon talamnan? Nagpaabot ako nga
magbunga ini sing matam-is, pero nagbunga ini sing maaslom.
5 Karon sugiran ko kamo kon ano ang akon himuon sa akon talamnan.
Kuhaon ko ang mga tanom sa palibot sini nga nagaserbi nga kudal
kag panggub-on ang mga pulopader sini

* **4:2** *mga tanom:* sa literal, *sanga* † **4:5** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Bukid sang Zion*

para halbon ini sang mga sapat kag tasakon.
6 Pabay-an ko na lang ini nga talamnan.
Indi ko ini pagpang-utdan sang mga sanga ukon kultibahon.
Tubuan na lang ini sang mga hilamon kag tunukon nga mga kahoy-kahoy.
Kag manduan ko ang mga panganod
nga indi ini pag-ulanan.”
7 Ang talamnan sang ubas sang GINOO nga Makagagahom nga iya gin-atipan
kag kalipay niya amo ang katawhan sang Israel kag sang Juda.
Nagpaabot siya nga paluntaron nila ang hustisya,
pero sa baylo, nagpamatay sila.
Nagpaabot siya nga himuon nila ang matarong,
pero sa baylo, nagpamigos sila.

Ang Kalautan nga Ginhimo sang mga Tawo

8 Kaluluoy kamo nga nagapadamo sang balay kag nagapalapad sang inyo duta hasta
nga wala na sing lugar ang iban kag kamo na lang ang nabilin nga nagaestar sa *sini*
nga duta.
9 Nabatian ko nga nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, “Inang dalagko kag
matahom nga mga balay indi na pag-estaran.
10 Ang duha ka hektarya nga talamnan sang ubas magapatubas lang sang mga anom
ka galon nga bino. Kag ang napulo ka gantang nga binhi magapatubas lang sang isa ka
gantang.”
11 Kaluluoy kamo nga aga pa nga nagabangon para magsugod sa pag-inom, kag
hasta sa gab-i ang inyo pagpahubog.
12 Sa inyo mga punsyon may mga banda kamo kag bino. Pero wala ninyo ginasapak
ang mga ginahimo sang GINOO.
13 Gani kamo nga akon katawhan pagabihagon tungod nga wala kamo nakaintiendi
sa akon mga ginahimo. Magakalamatay kamo kag ang inyo mga pangulo tungod sa
kagutom kag kauhaw.
14 Nagaabri na sing dako ang lulubngan. Nagapaabot na ini nga isulod ang
dungganon nga mga tawo sang Jerusalem pati ang mga pumuluyo sini nga
nagahinugyaw kag nagakinalipay.
15 Gani paubuson ang tanan nga tawo, labi na ang mga bugalon.
16 Pero ang GINOO ya nga Makagagahom pagadayawon sa iya nga paghukom. Paagi
sa iya matarong nga paghukom, ginapakita niya nga balaan siya nga Dios.
17 Ang naguba nga mga siyudad, sa diin nag-estar ang mga manggaranon, mangin
palahalban* sang mga karnero.
18 Kaluluoy kamo nga mga nagahimo sang sala kag kalautan paagi sa pagbinutig.
19 Nagayaguta pa kamo, “Dali-dalion sang Balaan nga Dios sang Israel ang iya
pagsilot suno sa iya ginsiling nga iya himuon, para makita namon. Matabo na kuntani
ang iya plano para mahibaluan namon ini.”
20 Kaluluoy kamo nga mga nagakabig sang malain nga maayo kag sang maayo nga
malain. Ang kadulom ginatawag ninyo nga kasanag kag ang kasanag ginatawag ninyo
nga kadulom. Ang mapait ginahimo ninyo nga matam-is kag ang matam-is ginahimo
ninyo nga mapait.
21 Kaluluoy kamo nga mga nagahunahuna nga maalam kamo kag mautak.
22 Kaluluoy kamo nga puwerte paimnon sang bino, kag sagad magtimpla sang mga
ilimnon.

---

* **5:17** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban*

23 Ginahilway ninyo ang mga may sala tungod sa lagay, pero wala ninyo ginahatagan
sing hustisya ang mga wala sing sala.
24 Gani pareho sang dagami kag laya nga hilamon nga madali lang maduktan kag
maupos sang kalayo, *malaglag kamo gilayon*. Mangin pareho kamo sa tanom nga ang
iya mga gamot nadunot kag ang iya mga bulak ginpalid nga daw sa yab-ok, tungod kay
ginsikway ninyo ang Kasuguan sang GINOO nga Makagagahom, ang Balaan nga Dios
sang Israel.
25 Gani tungod sa puwerte nga kaakig sang GINOO sa inyo nga iya katawhan, silutan
niya kamo. Magkalatay-og ang mga bukid kag maglalapta sa karsada ang inyo mga
bangkay pareho sa mga basura. Pero ang kaakig sang GINOO indi pa gid mag-untat.
Handa pa gihapon siya sa pagsilot sa inyo.
26 Sinyasan niya ang mga nasyon sa malayo; magapanihol siya *sa pagtawag* sa mga
nagaestar sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan, kag sa gilayon magaabot sila *sa
pagsalakay sa inyo*.
27 Wala sing isa sa ila nga kapuyon ukon makadusmo, kag wala sing isa nga tuyuhon
ukon magtulog. Wala sing paha nga mahukas sa ila, ukon higot sang sandalyas nga
mabugto.
28 Taliwis ang ila mga baslay† kag preparado ang ila mga pana. Ang kuko sang ila
mga kabayo pareho sa matig-a gid nga bato, kag ang pagtiyog sang rueda sang ila mga
karwahe pareho sa buhawi.
29 *Sa ila nga pagsalakay* nagasinggit sila pareho sa nagangurob nga leon. Ang ila
mabiktima ginadala nila palayo kag wala sing may makaluwas sini sa ila.
30 Sa tion nga magsalakay sila sa Israel magasinggit sila nga daw sa huganas sang
dagat. Kag kon magtan-aw ang tawo sa duta *sang Israel*, ang makita niya amo ang
kadulom kag kalisod. Ang kasanag magadulom kay tabunan sang madamol nga mga
panganod.

6

Ang Pagtawag kay Isaias

1 Sang tuig nga napatay si Haring Uzia, nakita ko ang Ginoo nga nagapungko sa
mataas gid nga trono. Ang iya malaba nga bayo naglikop sa templo.
2 May mga langitnon nga tinuga* sa iya uluhan. Ang kada isa sini may anom ka
pakpak: ang duha ka pakpak nagatabon sa ila guya, ang duha nagatabon sa ila mga
tiil, kag ang duha pa ginagamit nila sa paglupad.
3 Nagasiling sila sa isa kag isa:
"Balaan, balaan, balaan ang GINOO nga Makagagahom!
Ang iya gamhanan nga presensya nagalikop sa bilog nga kalibutan."
4 Sa ila nga tingog, nag-uyog ang mga pundasyon sang templo kag napuno sang aso ang
templo.
5 Nagsiling ako, "Kaluluoy ako! Sigurado gid nga laglagon ako, tungod kay malain ang
akon ginapanghambal kag nagapuyo ako kaupod sa mga tawo nga malain man ang ila
ginapanghambal. Kag karon, nakita ko gid ang Hari, ang GINOO nga Makagagahom."
6 Dayon ang isa sa mga langitnon nga tinuga naglupad pakadto sa akon nga
nagadala sang baga nga ginkimpit niya sa halaran.
7 Ginpatandog niya ang baga sa akon baba kag nagsiling, "Gintandog sini ang imo
bibig, kag wala ka na sing sala kay ginpatawad ka na."

---

† **5:28** *baslay:* sa English, *arrow* * **6:2** *mga langitnon nga tinuga:* sa Hebreo, *serafim*

8 Dayon nabatian ko ang tingog sang Ginoo nga nagasiling, “Sin-o bala ang akon
ipadala? Sin-o bala ang malakat para sa amon?” Nagsabat ako, “Ari ako! Ako ang
ipadala.”
9 Nagsiling siya, “Lakat kag hambali ang katawhan sang Israel, ‘Sige lang kamo
pamati, pero indi kamo makaintiendi. Sige lang kamo tulok, pero indi kamo
makakita.’ ”
10 *Dayon nagsiling pa gid siya,* “Patig-aha ang tagipusuon sang sini nga mga tawo.
Pabungula sila kag bulaga, kay basi makakita sila kag makabati, kag makaintiendi sila
kag magbalik sa akon, kag mag-ayo sila.”
11 Nagpamangkot ako, “Ano kadugay, Ginoo?” Nagsabat siya, “Hasta magkalaguba
ang mga banwa *sang Israel* kag wala na sing tawo. Hasta wala na sing may mag-estar
sa mga balay, kag ang duta malaglag sing bug-os.
12 Hasta nga palayason ko ang mga Israelinhon kag ang ila duta daw pinabay-an na.
13 Bisan mabilin pa ang ikanapulo nga parte sang mga Israelinhon sa duta sang
Israel, laglagon gihapon sila. Pero may ginpili ako sa ila nga mabilin. Pareho sila sa
tuod sang kahoy nga terebinto nga gintapas.”

7

Ang Mensahi para kay Haring Ahaz

1 Sang si Ahaz nga anak ni Jotam kag apo ni Uzia ang hari sang Juda, ginsalakay ang
Jerusalem. Ang nagsalakay amo si Haring Rezin sang Aram* kag si Haring Peka sang
Israel, nga anak ni Remalia. Pero wala nila maagaw ang Jerusalem.
2 Sang nabalitaan sang hari sang Juda† nga nag-isa ang Aram kag ang Israel,‡
nagkurog siya kag ang iya mga tawo sa kahadlok. Nagkulurog sila pareho sa mga
kahoy nga ginauyog sang hangin.
3 Nagsiling ang Ginoo kay Isaias, “Upda ang imo anak nga si Shear Jashub§ kag
sugataa ninyo si Ahaz sa may punta sang ililigan sang ibabaw nga punong, didto
dampi sa dalan pakadto sa lugar nga ginapanglabhan.
4 Amo ini ang isiling mo sa iya: ‘Maghanda ka! Magkalma ka lang kag indi
magkahadlok. Indi ka magpakulba tungod lang sa puwerte nga kaakig ni *Haring* Rezin
sang Aram kag *ni Haring Peka nga* anak ni Remalia. Ini sila pareho lang sa duha ka
tuod sang kahoy nga nagaaso pero wala sing kalayo.
5 Nagplano sila sa paglaglag sa imo. Nagsiling sila,
6 “Salakayon ta ang Juda kag pierdihon. Pamartidahon ta ang kadutaan sini kag
himuon dayon naton nga hari didto ang anak ni Tabeel.”
7 “ ‘Pero nagasiling ang Ginoong Dios: Indi gid ini matabo.
8-9 Kay ang Damascus amo lang ang kapital sang Aram, kag si Rezin nagahari lang sa
Damascus. Kag ang Samaria amo lang ang kapital sang Israel, kag si Peka nga anak ni
Remalia nagahari* lang sa Samaria. Malaglag ang Israel sa sulod sang 65 ka tuig, gani
indi na ini matawag nga isa ka nasyon. Kon indi mabakod ang inyo pagtuo malaglag
gid kamo.’ ”
10 Karon, nagsiling liwat ang Ginoo kay Ahaz,
11 “Magpangayo ka sang tanda sa akon, ang Ginoo nga imo Dios, *sa pagpamatuod
nga tumanon ko ang akon promisa.* Bisan pa maghalin man ini sa idalom, didto sa
lugar sang mga patay, ukon sa ibabaw, didto sa langit.”
12 Nagsabat si Ahaz, “Indi ako magpangayo *sang tanda.* Indi ko pagtilawan ang
Ginoo.”

---

* **7:1** *Aram:* ukon, *Syria* † **7:2** *hari sang Juda:* sa literal, *panimalay ni David* ‡ **7:2** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Isa ka tawag sa ginharian sang Israel. § **7:3** *Shear Jashub:* buot silingon sa Hebreo, *ang nagkalabilin magabalik* * **7:8-9** *kapital...nagahari:* sa literal, *ulo...ulo*

13 Nagsiling si Isaias, “Pamati kamo, kaliwat ni David! Indi pa bala tuman ang
pagpaugtas ninyo sa mga tawo? Kag karon ang akon Dios naman ang inyo
ginapaugtas!
14 Gani ang Ginoo mismo ang maghatag sa inyo sang tanda. Kag amo ini ang tanda:
Magabusong ang isa ka bataon nga babayi† kag magabata sing lalaki. Kag pagatawgon
niya ang bata nga ‘Emmanuel.’‡
15 Sa tion nga matubuan na sing buot ang bata, magakaon siya sing keso§ kag honey.
16 Pero antes siya matubuan sang buot, ang duta sang duha ka hari nga
ginakahadlukan mo, *Ahaz,* malaglag kag pabay-an na lang.
17 *Sa ulihi,* ikaw kag ang imo katawhan, pati ang imo harianon nga pamilya,
ipasalakay sang Ginoo sa hari sang Assyria. Kag maagyan ninyo ang kalisod nga wala
pa ninyo maagyan halin sang nagseparar ang Israel sa Juda.
18 “Sa sina nga tion, magapanihol ang Ginoo*sa pagtawag* sa mga taga-Egypt kag
taga-Assyria. Kag magaabot ang mga taga-Egypt nga daw sa mga langaw halin sa
malayo nga mga suba sang Egypt, kag magaabot man ang mga taga-Assyria nga daw sa
mga putyukan.
19 Magaabot ini sila kag magaestar sa bisan diin: sa madalom nga mga ililigan sang
tubig, sa mga buho sang dalagko nga mga bato, sa tunukon nga mga kahoy-kahoy, kag
sa mga palahalban.
20 “Sa sina nga tion, gamiton sang Ginoo ang hari sang Assyria sa paglaglag sing
bug-os sa inyo duta. Pareho siya sa barbero nga halin sa tabok sang Suba *sang
Euphrates* nga ginsuhulan sa pagkiskis sang inyo buhok, balahibo, kag pati sang inyo
mga burangos.
21 “Sa sina nga tion, ang masagod sang mga tawo tig-isa lang ka bataon nga babayi
nga baka kag duha ka kanding,
22 nga amo *lang* ang ila kuhaan sang ila gatas. Gatas kag honey ang mangin pagkaon
sang tanan nga mabilin sa Juda.
23 Sa sina man nga tion, ang talamnan sang ubas nga may 1,000 ka puno nga nagabili
sing 1,000 ka pilak mapuno sang tunukon nga mga kahoy-kahoy kag mangin masiot
na.
24 Magapangayam ang mga tawo didto dala ang ila mga pana kag bangkaw, tungod
kay masiot na ini kag puno sang tunukon nga mga kahoy-kahoy.
25 Wala na sing may magkadto sa mga bukid didto nga sang una anay ginatamnan,
tungod sa kahadlok nga masiot na ini kag puno sang tunukon nga mga kahoy-kahoy.
Mangin palahalban na lang ini sang mga baka, karnero kag kanding.”

8

Natawo ang Isa ka Bata nga Lalaki ni Isaias

1 Nagsiling ang Ginoo sa akon, “Magkuha ka sang isa ka malapad nga sululatan, kag
isulat ini nga mga pulong nga mabasahan: ‘Maher Shalal Hash Baz.’*
2 Dayon nagkuha ako sang duha ka masaligan nga saksi nga magtestigo nga ginsulat
ko ini. Sila amo si Uria nga pari kag si Zacarias nga anak ni Jeberekia.”
3 Karon, naghulid ako sa *akon asawa nga* propeta, kag nagbusong siya kag nagbata
sing lalaki. Nagsiling ang Ginoo sa akon, “Ngalani ang bata nga Maher Shalal Hash Baz.
4 Antes makahibalo ang bata magtawag ‘tatay’ ukon ‘nanay,’ ang manggad sang
Damascus kag ang mga ginpang-agaw sang Samaria pagakuhaon sang hari sang
Assyria.”

---

† **7:14** *bataon nga babayi:* sa Septuagint, *birhen* ‡ **7:14** *Emmanuel:* buot silingon, *ang Dios kaupod naton* § **7:15** *keso:* o, *yogurt* * **8:1** *Maher Shalal Hash Baz:* buot silingon, *abtik-kuha, dasig-agaw.* Amo man sa bersikulo 3.

5 Nagsiling pa gid liwat ang GINOO sa akon,
6 "Tungod kay ginsikway sang sini nga katawhan ang tubig sang Shiloa nga nagailig
sing mahinay,† kag nagakalipay sila *sa pagpakigdampig* kay Haring Rezin kag kay
Haring Peka,
7 ipasalakay ko sila sa hari sang Assyria kag sa iya mga soldado nga pareho sa baha
sang Suba *sang Euphrates* nga nagapalanglapaw sa iya mga pangpang.
8 Magahagunos sila sa Juda pareho sa baha nga ang tubig nagataas hasta sa liog kag
nagatabon sa bilog nga duta."
Pero sa gihapon ang Dios kaupod namon!‡
9 Kamo nga mga nasyon, bisan magtipon man kamo, maglalapta gihapon kamo.
Pamati kamo nga ara sa mga malayo! Bisan maghanda pa kamo sa pagpakig-away,
mapierdi gihapon kamo.
10 Kon ano man ang inyo ginaplano kontra sa amon, indi ini mangin madinalag-on,
tungod kay ang Dios kaupod namon.§

Panawagan sa Pagsalig sa Dios

11 Ginpaandaman gid ako sang GINOO nga indi ako magsunod sa pagginawi sang
akon mga kasimanwa. Nagsiling *pa gid* siya,
12 "Indi pagpatihi ang ginasiling nila nga mga traidor kamo.* Indi kamo
magkahadlok sa ila ginakahadlukan, kag indi kamo magpakulba.
13 Ako, ang GINOO nga Makagagahom, dapat kilalahon ninyo nga balaan. Ako ang
dapat ninyo kahadlukan.
14 Ako ang inyo mangin dalangpan. Pero para sa Israel kag Juda, pareho ako sa bato
nga nagapasandad kag nagapadasma sa ila, kag para sa katawhan sang Jerusalem,
pareho ako sa siod.
15 Madamo sa ila ang masandad, matumba, kag malaglag. Masiod sila kag
madakpan."
16 Kamo nga akon mga sumulunod, tipigi ninyo ang *akon* mga pagpanudlo.
17 Magalaom ako sa GINOO bisan pa nga nagtalikod siya sa mga kaliwat ni Jacob.
Magasalig gid ako sa iya.
18 Ari ako kag ang mga anak nga ginhatag sang GINOO sa akon. Mga tanda kami para
sa Israel† halin sa GINOO nga Makagagahom nga nagaestar sa Bukid sang Zion.
19 Kon may magsiling sa inyo nga magpangayo kamo sang mensahi halin sa mga
patay paagi sa mga babaylan kag espiritista, indi ninyo paghimuon. Magpamangkot
kamo sa inyo Dios. Ina sila nagakutib-kutib lang sang ila baba. Kag ngaa mamangkot
kamo sa mga patay para sa mga buhi?
20 Dapat ang kasuguan kag pagpanudlo sang GINOO amo ang inyo pamatian. Kon
may mga tawo nga maghambal sang mga butang nga kontra sa mga ginatudlo sang
GINOO, ina nga mga tawo wala nasanagan ang ila hunahuna.
21 Magalakat sila nga ginabudlayan kag gutom. Kag tungod sa ila kagutom, mangakig
sila kag pakamalauton nila ang ila hari kag ang ila Dios. Magtangla man sila sa langit
22 ukon magtan-aw sa duta, wala sila sing may makita kundi kalisod kag kadulom.
Kag didto sila dal-on sa makahaladlok nga kadulom.

9

Ang Palaabuton nga Hari

† **8:6** *ang tubig sang Shiloa nga nagailig sing mahinay:* Siguro ang buot silingon sini amo ang proteksyon sang Dios.
‡ **8:8** *ang Dios kaupod namon:* sa Hebreo, *Emmanuel* § **8:10** *ang Dios kaupod namon:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 8. * **8:12** *Indi pagpatihi ang ginasiling nila nga mga traidor kamo* tungod nga indi kamo gusto nga magpakigdampig ang Juda sa Assyria. † **8:18** *Mga tanda kami para sa Israel:* Ang buot silingon, may kahulugan ang ila mga ngalan para sa Israel.

1 Pero magaabot ang tion nga madula na ang kadulom sa *sina nga duta nga* ara sa
kalisod. Sang una ginpakahuy-an sang GINOO ang duta sang Zebulun kag Naftali, pero
sa ulihi padunggan niya ini nga mga lugar nga alagyan pakadto sa dagat* kag ara sa
tabok sang *Suba sang* Jordan. *Ini nga mga lugar sakop sang* Galilea nga ginaestaran
sang mga indi Judio.
2 Ang mga tawo dira nga nadulman makakita sang puwerte nga kasanag. Ang mga
nadulman nga ginahadlukan nga mapatay masanagan.
3 *GINOO,* hatagan mo sila sing dako gid nga kalipay. Magakalipay sila sa imo
presensya pareho sa mga tawo nga nagakalipay kon tig-alani ukon pareho sa mga
tawo nga nagakalipay sa ila nga pagpartida sang mga pagkabutang nga naagaw nila sa
inaway.
4 Kay hilwayon mo sila sa mga nagadaogdaog sa ila. Pareho sila sa sapat nga balion
mo ang gota nga iya ginapas-an kag ang baston nga ginahanot sa iya. Ang imo himuon
sa ila pareho sa imo ginhimo sadto anay sang napierdi ang mga taga-Midian.†
5 *Magakalipay man sila* kay *mauntat na ang pag-ilinaway*. Pagasunugon ang mga
uniporme sang mga soldado nga nabulit sang dugo, pati na ang ila mga botas.
6 Matawo ang isa ka bata nga lalaki kag magahari siya sa amon. Pagatawgon siya,
"Makatilingala nga Manuglaygay,‡ Makagagahom nga Dios, Wala sing Katapusan nga
Amay, kag Pangulo sang Kalinong!"
7 Wala sing katapusan ang pag-uswag sang iya pagdumala, kag permi lang ini may
kalinong. Magapanubli siya sang ginharian ni David. Palig-unon niya ini kag
pagaharian nga may hustisya kag pagkamatarong hasta san-o. Siguraduhon gid sang
GINOO nga Makagagahom nga matuman ini.

Ang Kaakig sang Dios sa Israel

8 Nagsiling ang Ginoo nga silutan niya ang Israel, ang mga kaliwat ni Jacob.
9 Kag nahibaluan§ ini sang tanan nga tawo sa Israel,* pati na sa Samaria *nga iya*
kapital. Karon nagapabugal pa sila kag nagapahambog nga nagasiling,
10 "Nagkalarumpag ang amon mga balay nga hinimo halin sa tisa† kag kahoy nga
sikomoro, pero ilisan namon ini sang *mabakod kag matahom nga* mga balay nga
hinimo halin sa bato nga binasbasan kag kahoy nga sedro."
11 Gani ipasalakay sila sang GINOO sa *mga taga-Assyria, nga* mga kaaway ni *Haring*
Rezin.
12 Laglagon sila sang mga Arameanhon‡ sa east kag sang mga Filistinhon sa west,
nga pareho sa mabangis nga sapat nga handa na sa paglamon. Pero ang kaakig sang
GINOO indi pa gid mag-untat. Handa pa gihapon siya sa pagsilot sa ila.
13 Pero ang katawhan *sang Israel* indi gihapon magbalik sa GINOO nga
Makagagahom nga nagsilot sa ila.
14 Gani sa hinali lang§ silutan sang GINOO ang bilog nga Israel. Mangin pareho sila sa
sapat nga utdan sang ikog kag ulo.
15 Ang ulo amo ang mga manugdumala kag mga dungganon nga mga tawo, kag ang
ikog amo ang butigon nga mga propeta.
16 Ang mga nagapangulo sa katawhan sang Israel nagapatalang sa ila, kag ini nga
katawhan nagatalang-talang.

---

* **9:1** *alagyan pakadto sa dagat:* ukon, *malapit sa dagat* † **9:4** *sang napierdi ang mga taga-Midian:* Tan-awa ang estorya sa Huk. 7–8. ‡ **9:6** *Makatilingala nga Manuglaygay:* ukon, *Makatilingala, Manuglaygay* § **9:9** *nahibaluan:* ukon, *mahibaluan* * **9:9** *Israel:* Tan-awa ang footnote sa 7:2. † **9:10** *tisa:* sa English, *brick* ‡ **9:12** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon* § **9:14** *sa hinali lang:* sa literal, *sa sulod sang isa ka adlaw*

17 Gani indi malipay ang Ginoo sa ila pamatan-on nga mga lalaki, kag indi niya
pagkaluoyan ang ila mga ilo kag mga balo nga babayi. Kay ang tanan malain kag indi
diosnon; puro makahuluya ang ila ginapanghambal.
Pero ang kaakig sang Ginoo indi pa gid mag-untat. Handa pa gihapon siya sa
pagsilot sa ila.
18 Kay ang ila kalautan pareho sa kalayo nga nagasunog sang tunukon nga mga
kahoy-kahoy. Nagadabadaba ini pareho sa kalayo nga nagasunog sang kakahuyan,
kag ang madamol nga aso nagatub-ok paibabaw.
19 Tungod sa kaakig sang GINOO nga Makagagahom, masunog ang *ila* duta, kag
mangin gatong sila nga lamunon sang kalayo.
Indi nila pagkaluoyan bisan ang ila kapareho nga Israelinhon.
20 Bisan ano nga pagkaon ang ila makita sa palibot kuhaon nila kag kaunon, pero
indi gihapon sila mabusog. Pagakaunon nila pati ang ila mga kabataan.*
21 Magaaway ang Manase kag ang Efraim, kag dayon sila nga duha magasalakay sa
Juda. Pero ang kaakig sang GINOO indi pa gid mag-untat. Handa pa gihapon siya sa
pagsilot sa ila.

10

1-2 Kaluluoy kamo nga nagahimo sang indi husto nga mga kasuguan nga
nagadaogdaog sa mga imol ko nga kasimanwa, kag nagabaliwala sang ila
kinamatarong kag nagakuha sang hustisya sa ila. Paagi man sa sini nga mga kasuguan
ginakuha ninyo ang pagkabutang sang mga balo nga babayi kag mga ilo.
3 Ano ang himuon ninyo sa adlaw nga silutan kamo? Ano ang himuon ninyo
pag-abot sang katalagman halin sa malayo? Sin-o ang pangayuan ninyo sang bulig?
Kag sa diin ninyo taguon ang inyo manggad?
4 Wala sing may mabilin sa inyo kundi mabihag kamo ukon magakalamatay. Pero
ang kaakig sang GINOO indi pa gid mag-untat. Handa pa gihapon siya sa pagsilot sa
inyo.

Ang Silot sang Dios sa mga Taga-Assyria

5 *Nagsiling ang GINOO,* "Kaluluoy ang mga taga-Assyria. Sila ang gamiton ko nga
balakol sa pagsilot sa mga ginakaugtan ko.
6 Suguon ko sila nga magsalakay sa indi diosnon nga nasyon nga ginakaugtan ko,
para laglagon ini pareho sa lutak sa karsada nga ginatasak-tasak, kag para kuhaon
nila ang tanan nga pagkabutang sang sini nga nasyon."
7 Pero indi makahibalo ang hari sang Assyria nga ginagamit lang sila sang GINOO.
Abi niya ginalaglag lang niya ang madamo nga nasyon.
8 Nagapahambog siya, "Ang mga kumander sang akon mga soldado *daw sa* mga hari.
9 Ano bala ang kinalain sang Carkemish sa Calno, sang Arpad sa Hamat, kag sang
Damascus sa Samaria? *Palareho lang nga naagaw ko ini nga mga siyudad.*
10 Ari na sa kamot ko ang mga ginharian nga nagasimba sa mga dios-dios, nga labaw
pa* sang sa mga dios-dios sa Jerusalem kag sa Samaria.
11 Ginlaglag ko na ang Samaria kag ang mga dios-dios sini. Amo man ang himuon ko
sa Jerusalem kag sa mga dios-dios sini."
12 Pero amo ini ang ginsiling sang Ginoo nga matabo kon matapos na niya ang iya
himuon kontra sa Bukid sang Zion kag sa Jerusalem: "Silutan ko ang hari sang Assyria
tungod sa iya pagkamatinaas-taason kag pagkabugalon!

---

* **9:20** *kabataan:* ukon, *mga butkon.* Sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *utod ukon paryente.* Sa Targum, *isigkatawo.* * **10:10** *nga labaw pa:* ukon, *mas madamo pa*

13 Kay nagasiling siya, ‘Nahimo ko ini tungod sa akon kusog kag kaalam:
Ginpang-agaw ko ang madamo nga nasyon, kag ang ila mga manggad. Pareho ako sa
turo nga baka; ginpangpierdi ko ang ila mga hari.
14 Ginpanguha ko ang manggad sang mga nasyon pareho nga daw nagapanguha
lang ako sang mga itlog sa ginbayaan nga pugad. Wala sing may nagpalakpalak ukon
may nag-iyagak.’ ”
15 Mas labaw pa bala ang wasay ukon ang lagari sa nagagamit sa iya? Makaalsa bala
ang balakol sa nagakapot sa iya?
16 Gani ang Ginoo, ang Makagagahom nga GINOO, magapadala sang balatian nga
makapaluya sa mga soldado sang hari sang Assyria, nga mga maayo sing lawas.
Sunugon sang GINOO ang iya manggad sa nagadabadaba nga kalayo.
17 Ang GINOO, nga amo ang suga sang Israel kag ila balaan nga Dios, mangin pareho
sa nagadabadaba nga kalayo. Sunugon niya sa hinali lang† ang ini nga tunukon nga
mga kahoy-kahoy.
18 Kon paano ginaguba sang balatian ang lawas sang tawo, gub-on man sang GINOO
ang mga kagulangan kag mga kaumahan sang hari sang Assyria.
19 Diutay lang ang mabilin nga mga kahoy sa iya kagulangan. Bisan ang bata gani
sarang makaisip sini.

Paglaom Para sa Katawhan sang Dios

20-21 Magaabot ang adlaw nga ang nagkalabilin nga mga kaliwat ni Israel, nga amo si
Jacob, indi na magsalig sa Assyria nga nagpaantos sa ila, kundi sa GINOO, ang Balaan
nga Dios sang Israel. Magabalik sila sa Makagagahom nga Dios.
22-23 Bisan matuod nga daw pareho sa balas sa baybayon ang kadamuon sang mga
kaliwat ni Israel, pero diutay lang sa ila ang magabalik. Natalana na nga laglagon ang
ila nga duta. Indi na mapunggan ang matarong nga pagsilot sang Ginoong DIOS nga
Makagagahom. Tumanon gid niya ini.
24 Gani nagsiling ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, “Kamo nga akon katawhan
nga nagaestar sa Jerusalem,‡ indi kamo magkahadlok sa mga taga-Assyria bisan pa
nga ginapaantos nila kamo pareho sang ginhimo sang mga taga-Egypt sa inyo.
25 Tungod kay sa indi madugay matapos na ang kaakig ko sa inyo kag sa ila ko na
man ipakita ang akon kaakig hasta magkalamatay sila.”
26 Silutan sila sang GINOO pareho sa iya ginhimo sa mga taga-Midian didto sa Bato
sang Oreb kag sa mga taga-Egypt sang ginlunod niya sila sa dagat.
27 Sa sina nga adlaw, hilwayon niya kamo sa gahom sang Assyria nga daw sa
mabug-at nga dala sa inyo abaga kag daw sa gota nga nagapabug-at sa inyo liog.
Mahilway kamo sa iya gahom tungod nga mangin gamhanan kamo.§

Nagsalakay ang Assyria

28 Ginsalakay sang mga taga-Assyria ang Ayat. Didto sila nag-agi sa Migron kag
ginbilin nila sa Micmash ang ila mga dala.
29 Nag-agi sila sa talabukan, kag didto nagtulog sa Geba. Hinadlukan ang mga
taga-Rama, kag nagpalagyo ang mga pumuluyo sang Gibea nga amo ang banwa ni
Haring Saul.
30 Magsinggit kamo, mga taga-Galim! Magpamati kamo nga mga taga-Laish kag
kamo nga mga taga-Anatot nga mga kaluluoy!
31 Nagpalagyo na ang mga pumuluyo sang Madmena kag Gebim.

---

† **10:17** *sa hinali lang:* sa literal, *sa sulod sang isa ka adlaw*
‡ **10:24** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*
§ **10:27** *tungod nga mangin gamhanan kamo:* sa literal, *tungod sa katambok*

32 Sa sini nga adlaw, maabot ang mga taga-Assyria sa Nob. Kag magasenyas sila sa
pagsalakay sa bukid sang Zion,* ang Bukid sang Jerusalem.
33 Pamati! Ang Ginoo, ang Makagagahom nga GINOO, magalaglag sa mga
taga-Assyria paagi sa iya puwerte nga gahom, pareho sang pagpang-utod sang mga
sanga sa puno. Paubuson niya sila nga mga bugalon pareho sang pagpang-utod sang
mataas nga mga kahoy.
34 Panglaglagon niya sila pareho sang pagpang-utod sang mga kahoy sa kagulangan
paagi sa wasay. Sila nga pareho sang mga kahoy sa Lebanon, laglagon sila sang
gamhanan *nga Dios*.

11

Ang Malinong nga Ginharian

1 Ang harianon nga mga kaliwat ni David* pareho sa kahoy nga gin-utod. Pero
subong nga nagapanalingsing ang puno sang kahoy nga gin-utdan, magaabot man ang
isa ka bag-o nga hari halin sa kaliwat ni David.
2 Magagahom sa iya ang Espiritu sang GINOO sa paghatag sa iya sang kaalam,
pag-intiendi, abilidad sa pagplano, gahom, ihibalo, kag pagtahod sa GINOO.
3 Kag igakalipay niya ang pagtahod sa GINOO. Indi siya maghukom suno lang sa iya
nakita ukon sa mga sugid-sugid lang.
4 Hatagan niya sang matarong nga paghukom ang mga imol kag apinan niya sila sa
ila kinamatarong. Paagi sa iya pagmando, silutan niya ang kalibutan kag
magakalamatay ang malain nga mga tawo.
5 Ara permi sa iya ang pagkamatarong kag pagkamasaligan† pareho sang wagkos
ukon paha nga ginasuksok.
6 *May kalinong sa iya nga paghari.* Magapuyo ang wolf upod sa karnero. Magaluko
ang leopard upod sa kanding. Magaupod ang bata sang baka kag ang bata sang leon,
kag isa ka gamay nga bata ang magaatipan‡ sa ila.
7 Magaupod kaon ang baka kag ang bear, kag ang ila mga bata magaupdanay sa
pagluko. Ang leon magaharab sang dagami pareho sa baka.
8 Bisan maghampang ang lapsag malapit sa buho sang dalitan nga man-og, ukon
bisan pa igulo sang bata ang iya kamot sa buho sang man-og, indi siya maano.
9 Wala na sing may magpanghalit ukon magpangguba sa akon balaan nga bukid.
Kay ang *mga tawo sa* kalibutan mapun-an sang ihibalo parte sa GINOO, subong nga ang
dagat puno sang tubig.
10 Magaabot ang adlaw nga ang bag-o nga hari nga kaliwat ni David§ mangin pareho
sa isa ka bandera nga tanda sa mga nasyon nga magtipon sila. Magatipon sila sa iya,
kag mangin bantog ang iya ginaestaran.
11 Sa sina man nga adlaw, gamiton liwat sang Ginoo ang iya gahom sa pagpabalik
sang mga nabilin niya nga katawhan sa Assyria, Egypt, Patros, Ethiopia,* Elam,
Babilonia, Hamat, kag sa mga isla.†
12 Bayawon sang GINOO ang isa ka bandera sa pagpakita sa mga nasyon nga
ginatipon na niya ang katawhan sang Israel kag Juda halin sa nagkalain-lain nga parte
sang kalibutan.
13 Madula na ang kahisa sang Israel sa Juda kag ang kainit sang Juda sa Israel.

---

* **10:32** *Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* * **11:1** *David:* sa Hebreo, *Jesse,* nga amo ang amay ni David † **11:5** *pagkamasaligan:* ukon, *pagkamatutom* ‡ **11:6** *magaatipan:* ukon, *magatuytoy* § **11:10** *David:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 1. * **11:11** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* † **11:11** *isla:* ukon, *lugar nga malapit sa dagat;* ukon, *malayo nga lugar*

14 Magaisa sila sa pagsalakay sa mga Filistinhon sa west. Salakayon man nila ang
mga nasyon sa east kag panguhaon ang mga pagkabutang sini. Sakupon nila ang
Edom kag Moab, kag ang mga Ammonhon magapasakop man sa ila.
15 Pamalahon sang GINOO ang Dagat sang Egypt, kag padal-an niya sang mainit nga
hangin ang Suba *sang Euphrates* para mahimo na lang ini nga pito ka magagmay nga
mga ililigan sang tubig nga puwede matabok sang tawo nga ginaubog lang.
16 Subong nga may malapad nga dalan nga gin-agyan ang katawhan sang Israel sang
paghalin nila sa Egypt, may malapad man nga dalan para sa mga nabilin niya nga
katawhan sa Assyria.

12

Kanta sa Pagpasalamat

1 Pag-abot sang sina nga adlaw, magakanta kamo:

"GINOO, ginadayaw* ko ikaw.
Naakig ka sa akon,
pero karon nadula na ang imo kaakig,
kag ginalipay mo ako.
2 Ikaw, O Dios, amo ang akon manluluwas.
Magasalig ako sa imo kag indi magkahadlok.
Ikaw, GINOO, amo ang nagahatag sa akon sang kusog,
kag ikaw ang akon ginakanta.
Ikaw ang nagluwas sa akon."

3 Subong nga ang mabugnaw nga tubig nagahatag kalipay sa ginauhaw,
magakalipay kamo kon luwason na kamo sang GINOO.
4 Pag-abot sang sina nga adlaw, magakanta kamo:

"Dayawa† ninyo ang GINOO!
Simbaha ninyo siya!
Isugid sa mga katawhan ang iya mga binuhatan.
Ipanugid ninyo nga dalayawon siya.
5 Kantahi ninyo ang GINOO
tungod kay makatilingala ang iya mga ginhimo.
Ipahibalo ninyo ini sa bilog nga kalibutan.
6 Maghinugyaw kamo kag magkanta sa kalipay,
kamo nga katawhan sang Jerusalem.‡
Kay gamhanan ang Balaan nga Dios sang Israel nga inyo kaupod."

13

Ang Mensahi Parte sa Babilonia

1 Amo ini ang mensahi parte sa Babilonia nga ginpahayag *sang GINOO* kay Isaias nga
anak ni Amoz:
2 Bayawa ang isa ka bandera didto sa putokputokan sang mahawan nga bukid.
Dayon magsinggit kamo sing mabaskog sa mga soldado kag magsenyas sa ila para
salakayon nila ang mga puwertahan sang *siyudad sang* dungganon nga mga tawo.
3 Ginsugo ko na ang akon pinili nga mga soldado sa pagsilot sa mga tawo nga akon
ginakaugtan. Ini nga mga soldado nagakalipay kay nagasalig gid sila nga himuon ko
ini nga pagsilot.

---

* **12:1** *ginadayaw:* ukon, *ginapasalamatan* † **12:4** *Dayawa:* ukon, *Pasalamati* ‡ **12:6** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

4 Pamatii ninyo ang ginahod sa mga bukid sang puwerte kadamo nga mga tawo.
Pamatii ninyo ang ginahod sang mga ginharian kag mga nasyon nga nagatilipon.
Ginatipon sang GINOO nga Makagagahom ang iya mga soldado para sa inaway.
5 Nagahalin sila sa malayo gid nga mga lugar. Laglagon sang GINOO kag sang iya mga
soldado ang bilog nga duta.
6 Maghibi kamo tungod kay malapit na lang ang adlaw sang GINOO, ang adlaw sang
pagpanglaglag sang Makagagahom nga Dios.
7 Sa sina nga tion, magaluya ang tanan nga kamot. Madulaan sing kaisog ang tanan
nga tawo.
8 Magakurog sila sa kahadlok. Mabatyagan nila ang puwerte nga kasakit pareho
sang pagpasakit sang babayi nga manugbata. Magatinulukay sila sa isa kag isa, kag
ang ila mga guya mamula sa kahuya.
9 Pamati! Magaabot na ang adlaw sang GINOO, ang adlaw sang kapintas kag puwerte
nga kaakig. Laglagon ang duta hasta nga indi na maestaran, kag pati ang mga
makasasala dira laglagon.
10 Indi na magsiga ang mga bituon. Magaguwa ang adlaw nga madulom, kag pati
ang bulan indi na magsanag.
11 *Nagasiling ang GINOO,* "Silutan ko ang kalibutan tungod sang iya kalautan, kag ang
mga makasasala tungod sang ila mga sala. Tapnaon ko ang mga bugalon, kag
pauntaton ko ang pagkamatinaas-taason sang mga tawo nga wala sing kaluoy.
12 Diutay lang ang mabilin nga mga tawo. Mas mabudlay pa sila pangitaon sang sa
puro nga bulawan nga halin sa Ofir.
13 Uyugon ko ang langit kag ang kalibutan. Himuon ko ini sa sina nga adlaw nga
ipakita ko ang akon puwerte nga kaakig."
14 Ang mga pangayaw *sa Babilonia* magapalagyo pabalik sa ila tagsa-tagsa ka lugar
nga pareho sa usa nga ginalagas. Magapuli sila nga daw sa karnero nga wala sing
manugbantay.
15 Ang kada madakpan patyon paagi sa espada hasta mapatay.
16 Dugmukon ang ila magagmay nga mga bata sa ila atubangan. Kuhaon ang ila mga
pagkabutang sa ila mga balay kag luguson ang ila mga asawa.
17 Pamati! Ipasalakay ko ang Babilonia sa mga taga-Media nga wala nagasapak sa
pilak kag bulawan.
18 Pamatyon nila paagi sa pana ang pamatan-on nga mga lalaki *sang Babilonia.* Indi
nila pagkaluoyan ang mga kabataan pati ang mga lapsag.
19 Pagalaglagon ko pareho sang Sodom kag Gomora ang Babilonia, ang labing
matahom nga ginharian sa tanan, ang bugal kag dungog sang mga pumuluyo sini.*
20 Indi na gid ini pag-estaran pa hasta san-o. Wala sing Arabo nga magpatindog didto
sang iya tolda. Kag wala man sing manugbantay sang karnero nga magpaharab sang
iya mga karnero didto.
21 Estaran na lang ini sang talunon nga mga sapat. Ang ila mga balay estaran sang
mga bukaw kag sang iban pa nga mga sapat. Magalukso-lukso didto ang talunon nga
mga kanding.
22 Ang mga sapat nga daw mga ido magauwang sa mga tore kag mga palasyo sang
Babilonia. Dali na lang ang katapusan sang Babilonia; indi na ini magdugay.

14

Magabalik ang mga Israelinhon Halin sa Pagkabihag

---

* **13:19** *sang mga pumuluyo sini:* sa literal, *sang mga Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

1 Sa pagkamatuod, kaluoyan sang GINOO ang Israel kag pilion niya liwat sila *bilang*
iya katawhan. Paestaron niya liwat sila sa ila kaugalingon nga duta, kag may mga
pangayaw nga magaestar upod sa ila.
2 Buligan sang iban nga mga nasyon ang katawhan sang Israel para makabalik sila
sa lugar nga ginhatag sang GINOO sa ila. Kag mangin ulipon nila didto ang taga-iban
nga nasyon. Mangin bihag nila ang mga nagbihag sa ila sang una, kag sakupon nila
ang mga nagdaogdaog sa ila.

Mapatay ang Hari sang Babilonia

3 *Mga taga-Israel,* sa adlaw nga papahuwayon kamo sang GINOO sa inyo mga
pag-antos, kabudlayan, kag pagkaulipon,
4 yagutaon ninyo ang hari sang Babilonia. Amo ini ang inyo isiling:
"Nalaglag na ang nagapamigos nga hari. Natapos na ang iya pagpabugal.*
5 Gindula na sang GINOO ang awtoridad sang malain nga mga pangulo,
6 nga sa ila kaakig wala untat ang ila pagpaantos sa mga tawo, kag wala
pugong-pugong ang ila paghingabot sa mga nasyon.
7 *Sa katapusan,* malinong na ang bilog nga kalibutan, kag ang mga tawo nagakanta
sa kalipay.
8 Bisan ang mga kahoy nga sipres kag sedro sang Lebanon nagakalipay tungod sa
natabo sa hari. Daw sa tawo sila nga nagasiling, 'Karon nga wala ka na, wala na sing
may mag-utod sa amon!'
9 "Ang lugar sang mga patay daw maano na sa imo pag-abot; handa na ini para
sugataon ka. Ang mga kalag sang mga tawo nga gamhanan sang una sa kalibutan
nagaginual sa pag-abiabi sa imo. Nagtindog ang mga kalag sang mga hari sa ila mga
trono sa pagsugata sa imo.
10 Magasiling sila tanan sa imo: 'Maluya ka na karon pareho sa amon. Palareho na
kita.
11 Karon nga patay ka na, ang imo pagkagamhanan nadula na pati ang tinukar sang
imo mga arpa. Ulod ang imo hiligdaan kag ulod man ang imo habol.'
12 "Nahulog ka halin sa langit, ikaw nga ginatawag bituon sa kaagahon. Ginpilak ka
sa duta, ikaw nga nagpanglaglag sa mga nasyon.
13 Nagsiling ka sa imo kaugalingon, 'Masaka ako sa langit, kag ibutang ko ang akon
trono sa ibabaw sang mga bituon sang Dios. Mapungko ako sa ibabaw sang bukid nga
ginatipunan sang mga dios didto sa north.
14 Masaka ako sa ibabaw sang mga panganod; tupungan ko ang Labing Mataas nga
Dios.'
15 "Pero *ang matabo sa imo*, pagadal-on ka sa lugar sang mga patay, sa kadadalman
sang buho.
16 Himutaran ka sang mga patay kag magahunahuna sila, 'Indi bala nga amo ini ang
tawo nga nagpakurog sa mga tawo sa kalibutan kag nagpahadlok sa mga ginharian?
17 Kag indi bala nga siya ang nagguba sang mga siyudad kag naghimo sang kalibutan
nga daw desierto, kag wala naghilway sang iya mga ginbihag?'
18 "Ang tanan nga hari sa kalibutan nagahamyang nga may dungog sa ila
kaugalingon nga lulubngan.
19 Pero ikaw ya, indi pag-ilubong sa imo lulubngan kundi ihaboy ang imo bangkay
pareho sa sanga nga wala sing pulos. Tabunan ka sang mga bangkay sang mga soldado
nga napatay sa inaway, kag ihulog ka kaupod nila sa buho kag tampukan sang mga
bato. Mangin pareho ka sa bangkay nga ginatasak-tasak lang.

---

* **14:4** *pagpabugal:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

20 Indi ka pag-ilubong pareho sang iban nga mga hari, kay ginlaglag mo ang imo
nasyon kag ginpamatay ang imo katawhan. Wala sing may mabilin nga buhi sa imo
malain nga pamilya.
21 "Preparaha na ang lugar nga pagapatyan sang iya mga anak tungod sa mga sala
sang ila mga katigulangan! Indi na sila dapat magpanakop sang mga duta ukon
magpatindog sang mga siyudad sa bilog nga kalibutan."
22 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Salakayon ko kag laglagon ang
Babilonia. Wala ako sing may ibilin nga buhi sa sini nga lugar. Wala gid sing may
mabilin sa ila mga kaliwat.
23 Himuon ko ini nga kamingawan, nga madamo sang danaw. Laglagon ko ini
pareho nga daw silhigon ko. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini."

Ang Mensahi Parte sa Assyria

24 Nagpanumpa ang GINOO nga Makagagahom, "Matuman gid ang akon plano kag
tinutuyo.
25 Laglagon ko ang mga taga-Assyria kon ara sila sa *Israel nga* akon duta.
Tasak-tasakon ko sila sa akon mga bukid. Indi na nila pag-ulipunon ang akon
katawhan.
26 Amo ini ang plano nga himuon ko sa bilog nga kalibutan. Amo ini ang silot nga
ipakita ko sa tanan nga nasyon."
27 Sin-o bala ang makaliwat sa plano sang GINOO nga Makagagahom? Sin-o bala ang
makapugong sa iya pagsilot?

Ang Mensahi Parte sa mga Filistinhon

28 Ang ini nga mensahi ginpahayag *sang Dios* sadtong tuig nga napatay si Haring
Ahaz:
29 Mga Filistinhon, indi kamo magkalipay tungod nga napatay ang hari nga
nagsalakay sa inyo.† Kay magabulos sa iya ang iya anak nga mas makahalalit sang sa
iya, pareho sa isa ka man-og nga natawo sa iya ang mas dalitan pa nga man-og nga
daw nagalupad.
30 Ang akon katawhan nga mga imol atipanon ko kag papahuwayon nga wala sing
may mag-ano sa ila. Pero pamatyon ko ang inyo mga kaliwat sa gutom. Kag ang
mabilin sa ila pamatyon ko man.
31 Maghibi kamo sing tudo, kamo nga mga pumuluyo sang mga banwa sang Filistia.
Kay magasalakay sa inyo ang inyo kaaway nga daw sa aso nga halin sa north. Tanan
sila maisog.
32 Ano ang isabat ta sa mga mensahero sang *sina nga* nasyon? Sugiran ta sila nga ang
GINOO amo ang nagtukod sang Jerusalem‡ kag dalangpan ini sang iya katawhan nga
nagaantos.

15

Ang Mensahi Parte sa Moab

1 Ini nga mensahi parte sa Moab:
Sa isa lang ka gab-i naguba ang mga banwa sang Ar kag Kir nga sakop sang Moab.
2 Nagtaklad ang mga taga-Dibon sa ila templo kag sa ila mga simbahan sa mataas
nga mga lugar para maghibi didto. Ginahibian sang mga taga-Moab ang Nebo kag
Medeba. Kada isa sa ila nagpakalbo kag nagpabarbas sang ila mga burangos *sa
pagpakita sang ila pagpangasubo*.
3 Nagasuksok sila sang sako samtang nagalakat sa karsada. Nagahinibi sila sing tudo
sa atop sang ila mga balay kag sa mga plasa.

---

† **14:29** *napatay...sa inyo:* sa literal, *nabali ang baston nga ginhampak sa inyo*
‡ **14:32** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

4 Nagahinibi ang mga taga-Heshbon kag ang mga taga-Eleale, kag mabatian ini hasta
sa Jahaz. Gani ang mga soldado sang Moab nagasinggit sa kahadlok.
5 Nasubuan gid ako *sa natabo* sa Moab. Nagpalalagyo ang iya katawhan sa Zoar
hasta sa Eglat Shelishiya. Nagahinibi sila nga nagataklad sa Luhit. Ang iban sa ila
nagagurahab pakadto sa Horonaim tungod sa ila nga nadangatan.
6 Nagmala ang sapa* sang Nimrim kag nalaya ang mga hilamon. Wala na sing may
nagatubo nga tanom.
7 Gani gindala nila sa tabok sang ililigan sang tubig sang Arabim ang mga
pagkabutang nga ila ginpangabudlayan kag ang ila mga natipon.
8 Mabatian ang ila paghinibi sa border sang Moab hasta sa Eglaim kag sa Beer Elim.
9 Nagpula sa dugo ang tubig sang Dibon,† pero may ipadala pa ako nga sobra pa gid
sa sina: isa ka leon nga magatukob sa mga nagpalalagyo halin sa Moab kag sa mga
nagkalabilin dira.

16

1 Ang mga taga-Moab nga nagpalalagyo sa Sela, nga isa ka banwa sa kamingawan,
nagpadala sang bataon nga mga karnero sa nagahari sa bukid sang Zion* bilang
regalo.
2 Ang mga babayi sang Moab nga ara sa talabukan sang Arnon pareho sa mga pispis
nga gintabog sa ila nga pugad.
3 *Nagsiling ang mga taga-Moab sa mga taga-Juda*: "Laygayi ninyo kami kon ano ang
amon himuon. Protektari ninyo kami, pareho sang paghandong sang kahoy kon
udtong-adlaw. Nagpalalagyo kami sa amon lugar kag wala na kami sang amon
kaugalingon nga elistaran. Tagua ninyo kami kag indi ninyo kami pagpabay-i.
4 Paestara ninyo kami nga mga taga-Moab sa inyo duta. Protektari ninyo kami sa
gusto maglaglag sa amon."
Magauntat ang pagpamigos kag ang pagpanglaglag. Madula na ang nagapamigos sa
duta *sang Israel*.
5 Kag magahari ang isa ka kaliwat ni David nga may katutom kag paghigugma. Sa
iya nga paghukom, gusto niya gid nga maghatag sang hustisya. Kag maabtik siya
maghimo sang matarong.
6 Nabalitaan namon kon daw ano ka bugalon ang mga taga-Moab. Mga hambog sila
kag matinaas-taason, pero wala ini sing pulos.
7 Gani hibian nila ang ila nasyon. Magahibi sila tanan tungod sa pagkadula sang ila
manamit nga pagkaon sa Kir Hareset.
8 Nagkalaguba ang mga uma sa Heshbon kag pati ang mga talamnan sang ubas sa
Sibma. Gin-guba sang mga pangulo sang mga nasyon ining mga talamnan sang ubas†
nga nagalambot sa Jazer, pakadto sa desierto, kag nagalambot pa gid hasta sa *Pataу
nga* Dagat.
9 Gani nagahibi ako, subong nga nagahibi ang taga-Jazer, tungod sang talamnan sang
ubas sang Sibma. Ginahibian ko ang Heshbon kag Eleale kay indi na mabatian ang
paghinugyaw sa kalipay sa ila mga patubas.
10 Nadula ang kalipay kag ang kasadya sa mapatubason nga mga uma. Wala na sing
may nagakanta ukon nagahinugyaw sa mga talamnan sang ubas. Wala na sing may
nagapuga sang ubas para himuon nga bino. Ginpauntat na sang GINOO‡ ang ila
paghinugyaw.

---

* **15:6** *sapa:* ukon, *mga sapa* † **15:9** *Dibon:* ukon, *Dimon* * **16:1** *Zion:* sa literal, *anak nga babayi sang Zion*
† **16:8** *Gin-guba...ubas:* ukon, *nga ang bino sini naghubog sa mga pangulo sang mga nasyon* ‡ **16:10** *Ginpauntat na sang GINOO:* sa Hebreo, *Ginpauntat ko na.* Nagahambal diri ang GINOO paagi kay Isaias.

11 Gani nagakasubo ako sa nadangatan sang Moab pareho sa *masubo nga tunog sang*
arpa. Nagakasubo man ako sa nadangatan sang Kir Hareset.
12 Kapuyon lang ang mga taga-Moab sa ila pagbalik-balik sa ila mga simbahan sa
mataas nga mga lugar. Wala sing pulos ang ila pagkadto sa templo sa pagpangamuyo.
13 Amo ato ang ginsiling sang una sang GINOO parte sa Moab.
14 Kag karon, amo naman ini ang iya ginasiling, "Sa sulod sang tatlo gid ka tuig,
madula ang manggad sang Moab kag mahuy-an ang iya katawhan. Diutay lang ang
mabilin nga buhi sa iya katawhan kag ini sila mga maluya pa."

17

Ang Mensahi Parte sa Damascus

1 Ini nga mensahi parte sa Damascus:*
"Pamati! Indi na mangin isa ka siyudad ang Damascus tungod kay maguba ini.
2 Wala na gid sing may mag-estar sa mga banwa sang Aroer. Mangin palahalban na
lang ini sang mga sapat, kag wala sing may magatabog sini sa ila.
3 Magakalaguba ang napaderan nga mga banwa sang Israel,† kag madula ang
pagkagamhanan sang Damascus. Ang dangatan sang mga nagkalabilin nga mga
taga-Aram‡ mangin pareho sa gindangatan sang mga Israelinhon. *Ako,* ang GINOO nga
Makagagahom, ang nagasiling sini.
4 "Pag-abot sang sina nga adlaw, mauntat na ang pagkagamhanan sang Israel, kag
ang iya pagkamanggaranon pagabayluhan sang kaimulon.
5 Mangin pareho siya sa talamnan nga ang mga uhay gin-garab sang manug-ani,
pareho sa talamnan sa Kapatagan sang Refaim matapos nga gin-anihan.
6 Diutay lang ang mabilin sa iya katawhan. Pareho bala sa kahoy nga olibo
pagkatapos nga gindugos ang mga bunga sini: duha ukon tatlo lang ka bunga ang
mabilin sa pinakamataas nga mga sanga; apat ukon lima lang ka bunga sa iban nga
mga sanga. *Ako,* ang GINOO nga Dios sang Israel, ang nagasiling sini."
7 Sa sina nga adlaw, magadangop ang mga tawo sa nagtuga sa ila, sa Balaan nga Dios
sang Israel.
8 Indi na sila magdangop sa mga halaran nga sila man lang mismo ang naghimo.
Indi na nila pagsapakon ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera, kag
ang mga halaran nga ginasunugan nila sang insenso, nga ginhimo man lang nila.
9 Sa sina nga adlaw, ang ila napaderan nga mga banwa maguba kag bayaan na lang
nila. Pareho sa mga banwa sang mga Amornon kag Hivhanon§ nga ginbayaan nila
sang nag-abot ang mga Israelinhon.
10 *Matabo ini sa inyo mga taga-Israel,* kay ginkalimtan ninyo ang Dios nga inyo
manluluwas kag ang inyo palalipdan nga bato. Gani bisan magtanom kamo sang
maayo nga klase sang mga tanom, pareho sang ubas nga halin pa sa iban nga lugar,
11 kag bisan magtubo man ini kag mamulak sa sina mismo nga adlaw nga gintanom
ninyo, wala kamo sing bunga nga makuha kundi puro lang kabudlayan kag wala untat
nga kasakit.
12 Abaw! Ang girinual sang madamo nga katawhan daw sa huganas sang dalagko
nga mga balod.
13 Pero bisan pareho pa sila sa dalagko nga mga balod nga nagahuganas,
magapalagyo sila kon sabdungon sila sang Dios. Pareho sila sa upa sa bukid nga
ginapalid sang hangin, kag pareho sang dagami nga ginapalid sang buhawi.

---

* **17:1** *Damascus:* Ang Damascus amo ang kapital sang Syria kag nagarepresentar sang bilog nga nasyon sang Syria.
† **17:3** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Isa ka tawag sa ginharian sang Israel. ‡ **17:3** *Aram:* ukon, *Syria* § **17:9** *mga banwa sang mga Amornon kag Hivhanon:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *sa kakahuyan kag mga kahoy-kahoy.*

14 Sa gab-i nagadala sila sang kahadlok, pero pagkaaga nagakalaglag sila. Amo ina
ang matabo sa mga nagasalakay sa aton, ang dangatan sang nagapanguha sang aton
pagkabutang.

18

Ang Mensahi Parte sa Ethiopia

1 Kaluluoy ang lugar nga ara dampi sa mga suba sang Ethiopia,* nga mabatian ang
huni sang mga pakpak sang mga sapat-sapat.†
2 Halin sa sini nga lugar, may mga mensahero nga ginasugo nga nagasakay sa
sakayan nga hinimo halin sa tigbaw kag nagaagi sa Suba *sang Nilo*.
Kamo nga madasig nga mga mensahero, magbalik na kamo sa inyo duta nga
nabahin-bahin sang mga suba. Magbalik kamo sa inyo mga katawhan nga mga mataas
kag mapino sing supat,‡ mga katawhan nga gamhanan kag ginakahadlukan bisan diin.
3 Kamo tanan nga nagaestar sa kalibutan, bantayi ninyo ang pagbayaw sang
bandera sa ibabaw sang bukid, kag pamatii ninyo ang tunog sang budyong.
4 Kay amo ini ang ginsiling sang Ginoo sa akon: "Halin sa akon ginapungkuan,
nagabantay lang ako kag nagahulat sing malinong pareho sang pagsilak sang adlaw
kon udto kag sang pagporma sang tun-og sa magin-ot nga panahon sang tig-alani."
5 Sa wala pa ang tig-alani, sa tion pa lang sang pagpamulak sang ubas kag
nagaamat-amat pa lang luto ang mga bunga sini, tapson sang Dios ang mga sanga sini
gamit ang inughagbas.
6 *Huo, laglagon niya ang mga taga-Ethiopia, kag* pabay-an ang ila mga bangkay sa
mga pispis kag sa mapintas nga mga sapat. Mangin kalan-on sila sang mga pispis sa
tion sang tingadlaw kag sang mapintas nga mga sapat sa tion sang tigtulugnaw.
7 Pero magaabot ang tion nga magabaton ang Ginoo nga Makagagahom sang regalo
halin sa sini nga duta nga nabahin-bahin sang mga suba. Ang mga katawhan sini mga
mataas, mapino sing supat, gamhanan kag ginakahadlukan bisan diin. Pagadal-on
nila ang ila mga regalo sa Bukid sang Zion, nga sa diin ginapadunggan ang Ginoo nga
Makagagahom.

19

Ang Mensahi Parte sa Egypt

1 Ini nga mensahi parte sa Egypt:
Pamati! Nagasakay ang Ginoo sa panganod kag madasig nga nagapakadto sa Egypt.
Sa iya pag-abot, nagakurog sa kahadlok ang mga dios-dios sang Egypt, kag
ginakulbaan ang mga Egyptohanon.
2 *Nagsiling ang Ginoo,* "Paawayon ko ang mga Egyptohanon: utod kontra sa utod,
kasilingan kontra sa kasilingan, banwa kontra sa banwa, kag ginharian kontra sa
ginharian.
3 Madulaan sang kaisog ang mga Egyptohanon, kag pasalahon ko sila sa ila mga
plano. Magadangop sila sa mga dios-dios, sa mga kalag sang mga patay, sa mga
babaylan kag sa mga espiritista.
4 Ipasakop ko sila sa gahom sang isa ka mapintas nga hari." Amo ini ang ginsiling
sang Ginoo, ang Makagagahom nga Ginoo.
5 Magahubas ang Suba *sang Nilo* hasta nga magmala ini.
6 Ang mga ginailigan sang suba magalang-og kag magamala. Magakalalaya ang mga
matag-as nga mga hilamon,

---

* **18:1** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* † **18:1** *mabatian...sapat-sapat:* ukon, *ang ila mga sakayan may katig* ‡ **18:2** *mapino sing supat:* sa iban nga Bisaya, *mapino sing panit*

7 pati ang mga tanom sa higad sang Suba sang Nilo. Magabagtik ang tanan nga uma
malapit sa Suba sang Nilo, kag magakalamatay ang mga tanom sini.
8 Magahibi, magapanalambiton, kag magapalangluya ang mga manugpangisda sa
Suba sang Nilo,
9 kag magapangasubo ang mga manughimo sang tela nga linen.
10 Masubuan gid ang mga manughabol* kag ang iban pa nga mga trabahador.
11 Mga buang-buang ang mga opisyal sang Zoan! Ginakilala sila nga mga
pinakamaalam sa mga manuglaygay sang hari sang Egypt, pero ang ila mga
ginalaygay wala sing pulos. Paano sila makasiling sa hari sang Egypt,† "Mga kaliwat
kami sang mga maalamon nga mga tawo kag sang mga hari sang una nga panahon."
12 Hari sang Egypt, diin na karon ang imo maalamon nga mga tawo? Kon maalamon
gid man sila, pasugira sila kon ano ang plano sang GINOO nga Makagagahom sa Egypt.
13 Mga buang-buang gid man ang mga opisyal sang Zoan, kag ang mga opisyal sang
Memfis‡ mga ilintuon. Sila nga mga pangulo amo kuntani ang magatuytoy sa
katawhan sang Egypt, pero sila pa ang nagapatalang.
14 Daw sa ginapalingin sang GINOO ang ulo sang mga taga-Egypt. Nagatalang-talang
sila sa tanan nila nga ginahimo. Pareho sila sa hubog nga nagaduling-duling kag
nagasuluka.
15 Wala sing bisan sin-o sa Egypt nga makabulig sang iya nasyon, manggaranon man
ukon imol, dungganon man ukon kubos.
16 Sa sina nga tion, ang mga Egyptohanon mangin *maluya* pareho sa babayi.
Magakurog sila sa kahadlok sa silot sang GINOO nga Makagagahom sa ila.
17 Mahadlok sila sa Juda, bisan mamitlang lang ang ngalan sini. *Matabo ini sa ila*
tungod sang plano sang GINOO nga Makagagahom kontra sa ila.
18 Sa sina man nga tion, lima ka banwa sang Egypt magasunod sa GINOO nga
Makagagahom, kag magahambal sila sa lingguahe nga Hebreo.§ Ang isa sa sini nga
mga banwa pagatawgon, Banwa sang Adlaw.*
19 Sa sina nga tion, patindugon ang isa ka halaran para sa GINOO sa tunga sang duta
sang Egypt, kag patindugon man ang isa ka handumanan nga bato sa border sini.
20 Mangin tanda ini kag pamatuod sang presensya sang GINOO nga Makagagahom sa
duta sang Egypt. Kon magpangayo sang bulig ang mga Egyptohanon sa GINOO tungod
nga ginapaantos sila sang mga nagapamigos sa ila, padal-an niya sila sang magaluwas
kag magadepensa sa ila.
21 Ipakilala sang GINOO ang iya kaugalingon sa ila, kag sa sina nga tion kilalahon nila
ang GINOO. Simbahon nila siya paagi sa nagkalain-lain nga halad. Magapromisa sila sa
GINOO, kag tumanon nila ang ila mga promisa.
22 Silutan sang GINOO ang mga Egyptohanon sang kahalitan, pero ayuhon niya sila.
Magadangop sila sa iya, kag pamatian niya ang ila mga pangamuyo kag ayuhon niya
sila.
23 Sa sina nga tion, may ara sang malapad nga dalan halin sa Egypt pakadto sa
Assyria. Ang mga Egyptohanon kag mga Assyrians magapakadto-pakari sa Egypt kag
sa Assyria, kag magasimba sila sing tingob.
24 Sa sina nga tion, magaisa ang Israel sa Egypt kag sa Assyria, kag ining tatlo ka
nasyon mangin pagpakamaayo sa kalibutan.

---

* **19:10** *manughabol:* sa English, *weaver* † **19:11** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* ‡ **19:13** *Memfis:* sa Hebreo, *Nof* § **19:18** *sa lingguahe nga Hebreo:* sa Hebreo, *sa lingguahe sang Canaan* * **19:18** *Banwa sang Adlaw:* Amo ini sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo. Sa iban nga mga kopya sang Hebreo kag sa Latin Vulgate, *Banwa sang Kalaglagan.*

25 Bendisyunan sila sang GINOO nga Makagagahom nga nagasiling, “Ginapakamaayo
ko ang Egypt nga akon katawhan, ang Assyria nga akon gintuga, kag ang Israel nga
akon ginapanag-iyahan.”

20

Ang Mensahi Parte sa Egypt kag sa Ethiopia

1 Suno sa sugo ni Haring Sargon sang Assyria, ginsalakay sang kumander sang mga
soldado sang Assyria ang Ashdod, kag gin-agaw ini.
2 Antes ini natabo, nagsiling ang GINOO kay Isaias nga anak ni Amoz, “Ubaha ang imo
bayo nga sako pati ang imo sandalyas.” Gintuman ini ni Isaias, kag naglakat-lakat siya
nga wala sing bayo kag nagatiniil.
3 *Sang ulihi* nagsiling ang GINOO, “Ang akon alagad nga si Isaias naglakat-lakat nga
wala sing bayo kag nagatiniil sa sulod sang tatlo ka tuig. Ini isa ka simbolo nga
nagapaandam sa Egypt kag sa Ethiopia.*
4 Kay pagabihagon sang hari sang Assyria ang mga taga-Egypt kag taga-Ethiopia,†
bata man ukon tigulang. Pagabihagon sila, nga wala sing bayo kag nagatiniil. Makita
ang ila mga buli, kag mahuy-an gid ang Egypt.
5 Ang mga nagasalig sa Ethiopia kag nagapabugal sa Egypt matublag kag mahuy-an.
6 Sa tion nga matabo ini, magasiling ang mga Filistinhon,‡ ‘Tan-awa ang natabo sa
mga nasyon nga ginsaligan ta kag ginpangayuan sang bulig sa pagluwas sa aton sa
hari sang Assyria. Ti, paano na kita maluwas?’ ”

21

Ang Mensahi Parte sa Babilonia

1 Ini nga mensahi parte sa Babilonia:*
Magasalakay ang mga kaaway nga daw sa buhawi nga nagaagi sa Negev.
Magahalin ini sa kamingawan, sa makahaladlok nga duta.
2 Nakita ko ang isa ka terible nga palanan-awon
parte sa pagtraidor kag pagpanglaglag.
Kamo nga mga taga-Elam kag taga-Media,
libuti ninyo ang Babilonia kag salakaya.
Pauntaton sang Dios ang pagpaantos niya sa iban nga mga nasyon.

3 Ining nakita kag nabatian ko sa palanan-awon,
nakapahadlok gid sa akon kag nakapasakit sang akon lawas,
pareho sang pagpasakit sang babayi nga manugbata.
4 Nagakubakuba ang akon dughan,
kag nagakurog ako sa kahadlok.
Indi ako makapahuway sa kagab-ihon,
kay ginakulbaan gihapon ako.

5 Nagapreparar sang punsyon ang mga opisyal.
Nagabutang sila sang mga hapin para makapungko sila.
Nagakaon sila kag nagainom, *kag sa hinali may nagsinggit sa ila*,
“Dali, magpreparar kamo sa inaway!”
6 Nagsiling ang Ginoo sa akon,
“Magbutang ka sang guwardya sa siyudad,

* **20:3** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* † **20:4** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush* ‡ **20:6** *Filistinhon:* sa literal, *nagaestar sa mga lugar nga malapit sa dagat* * **21:1** *Babilonia:* sa literal, *kamingawan malapit sa baybay*

kag pasugira siya sang iya makita.
7 Dapat magbantay gid siya sing maayo
kag kon makakita siya sang mga karwahe nga ginaguyod sang duha ka kabayo,
kag sang mga soldado nga nagasakay sa mga donkey kag mga camel,
magpahibalo siya dayon."
8 Nagsinggit ang guwardya,
"Sir, adlaw-gab-i ang akon pagbantay sa tore.
9 Kag karon, tan-awa!
May nagaabot nga mga karwahe kag mga manugkabayo nga paris-paris."
Dayon nagsiling pa ang guwardya,
"Nalaglag na ang Babilonia!
Ang tanan nga imahen sang iya mga dios-dios ara sa duta kag puro wasak."

10 *Dayon nagsiling ako,*
"Mga kasimanwa ko nga mga Israelinhon,
nga pareho sa trigo nga ginlinas,†
ginasugid ko sa inyo ang mga butang nga akon nabatian sa GINOO
nga Makagagahom, ang Dios sang Israel."

Ang Mensahi Parte sa Edom

11 Ini nga mensahi parte sa Edom:‡
May tawo nga halin sa Edom§ nga nagasagi pamangkot sa akon,
"Guwardya, san-o pa bala mag-aga?"
12 Nagsabat ako, "Sa indi madugay magaaga na,
pero magagab-i naman dayon.
Kon gusto mo magpamangkot liwat,
magbalik ka kag magpamangkot."

Ang Mensahi Parte sa Arabia

13 Ini nga mensahi parte sa Arabia:
Kamo nga katawhan sang Dedan,
nga ang inyo mga grupo sang mga negosyante
nga nagapanglakaton nagakampo sa kamingawan sang Arabia,
14 maghatag kamo sang tubig sa mga ginauhaw.
Kamo nga nagaestar sa Tema,
maghatag kamo sang pagkaon sa mga tawo nga nagpalalagyo sa ila lugar.
15 Nagpalalagyo sila sa puwerte nga inaway;
ginalagas sila sang ila mga kaaway sang espada kag pana.
16 Nagsiling ang Ginoo sa akon, "Sa sulod gid sang isa ka tuig, ang pagkagamhanan sang Kedar madula.
17 Diutay lang ang mabilin sa iya maisog nga mga manugpana. *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang GINOO nga Dios sang Israel, ang nagasiling sini."

22

Ang Mensahi Parte sa Jerusalem

1 Ini nga mensahi parte sa pulopatag nga sa diin makita ang mga palanan-awon:*
Ano ang nagakatabo? Ngaa nagasalaka kamo tanan sa mga atop?

---

† **21:10** *pareho sa trigo nga ginlinas:* buot silingon, *nag-antos sing puwerte gid* ‡ **21:11** *Edom:* sa Hebreo, *Duma*
§ **21:11** *Edom:* sa Hebreo, *Seir. Ini isa ka ngalan sang Edom.* * **22:1** *pulopatag nga sa diin makita ang mga palanan-awon:* Siguro amo ang Jerusalem.

2 Nagasinalasala kag nagasininggit ang mga tawo sa bilog nga siyudad. Ang mga
nagkalamatay sa inyo wala napatay sa inaway.
3 Nagpalalagyo ang tanan ninyo nga pangulo, kag nadakpan sila nga wala sing
gamo. Ang iban sa inyo nagtinguha nga magpalagyo, pero nadakpan man sila.
4 Karon, pabay-i ninyo ako nga maghibi sa akon mga kasimanwa nga nagkalamatay.
Indi ninyo ako pag-uloulohi.
5 Kay gintalana sang Ginoong DIOS nga Makagagahom ang ini nga tion sang
paggirinual, pagdinalagan, kag pagsinalasala sang mga tawo sa pulopatag nga sa diin
makita ang mga palanan-awon. Ang mga pader sini nagakalaguba, kag ang
pagsininggit sang mga tawo mabatian hasta sa mga bukid.
6 Nagasalakay ang mga soldado sang Elam nga may mga pana kag nagasakay sa mga
kabayo. Ang mga soldado sang Kir nagasalakay man nga may ginauyatan nga mga
taming.
7 Ginalikupan nila ang inyo mapatubason nga mga kapatagan, kag nagatipon sila sa
mga puwertahan sang inyo siyudad.
8 Naagaw nila ang mga depensa sang Juda. Nagkuha kamo sang inyo mga armas sa
talaguan sini.
9 Gintan-aw ninyo ang mga pader sang Banwa ni David para mahibaluan ninyo kon
diin ang mga guba sini. Nagtipon kamo sang tubig halin sa punong sa ubos.
10 Gintan-aw ninyo ang mga balay sa Jerusalem kag gin-guba ang iban sini para
gamiton ang mga bato sa pagkay-o sa pader sang siyudad.
11 Naghimo kamo sang pulunduhan sang tubig sa tunga sang duha ka pader, kag
ginpuno ninyo ini sang tubig halin sa daan nga punong. Pero wala kamo nagsalig kag
nagsapak sa Dios nga amo ang nagplano sini sang una pa, kag nagbuot nga matabo ini.
12 Nagtawag sa inyo ang Ginoong DIOS nga Makagagahom nga magpangasubo kag
maghibi kamo. Ginhambalan niya kamo nga magpakalbo kag magsuksok sang sako *sa
pagpakita sang inyo pagpangasubo*.
13 Sa baylo, nagsinadya kag nagselebrar kamo. Nag-ihaw kamo sang mga baka kag
mga karnero, kag nagkinaon sang karne kag nag-ininom sang bino. *Kay ang inyo
rason, "Magpagusto kita,* magkaon kita kag mag-inom, kay basi kon mapatay na kita
buwas."
14 Nagsiling sa akon ang GINOO, ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, nga ining sala
ninyo indi gid niya pagpatawaron hasta nga mapatay kamo.

Ang Mensahi para kay Shebna

15 Ginsugo ako sang Ginoong DIOS nga Makagagahom nga kadtuan ko si Shebna, ang
administrador sang palasyo, kag ihambal ini sa iya:
16 "Sin-o ka gid bala nga magguhab sa banglid kag maghimo sang imo lulubngan
upod sa mga dungganon? Sin-o ang nagtugot sa imo sa paghimo sini?
17 Mag-andam ka! Bisan gamhanan ka pa, dakpon ka sang GINOO kag ihaboy.
18 Tipulunon niya ikaw nga daw sa bola kag ihaboy sa isa ka malapad nga lugar.
Didto ka mapatay, kag didto man magkalaguba ang ginapabugal mo nga mga
karwahe. Nagahatag ka sang kahuy-anan sa panimalay sang imo agalon."
19 *Nagasiling ang GINOO sa imo,* "Pahalinon ko ikaw sa imo obra!
20 "Sa sina nga adlaw, ipatawag ko ang akon alagad nga si Eliakim nga anak ni Hilkia.
21 Ipasuksok ko sa iya ang imo pang-opisyal nga bayo kag wagkos, kag ihatag ko sa
iya ang imo awtoridad. Mangin pareho siya sa isa ka amay sa mga taga-Jerusalem kag
mga taga-Juda.
22 Itugyan ko sa iya ang yabi sang ginharian ni David. Kon abrihan niya ang
puwertahan, wala sing may makasirado; kag kon siradhan niya, wala sing may
makaabri.

23 Palig-unon ko siya sa iya posisyon pareho sang kalabitan sa dingding. Kag
magahatag siya sang dungog sa iya pamilya.
24 Ang iya mga kabataan kag mga paryente magadepende sa iya. Pareho siya sa
kalabitan nga may nagakalabit nga nagkalain-lain nga suludlan nga magagmay, halin
sa mga yahong hasta sa mga tibod.
25 "Sa sina nga tion *nga damo na ang nagakalabit sa iya*, mahulog siya kag
magakalawasak ang tanan nga nagakabit sa iya. *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini."

23

Ang Mensahi Parte sa Tyre kag Sidon

1 Ini nga mensahi parte sa Tyre:
Maghibi kamo nga mga nagasakay sa mga barko sang Tarshish! Kay naguba na ang
inyo pantalan sa Tyre. Ginsugid na ini sa inyo sang mga naghalin sa Cyprus.*
2 Maghipos kamo nga mga nagaestar sa isla† pati na kamo nga mga negosyante sang
Sidon. Ang inyo mga negosyante nga nagapamanggaranon sa inyo nagabiyahe
3 sa mga kadagatan sa pagbakal kag pagbaligya sang mga patubas sang Shihor nga
sakop sang Suba sang Nilo. Kag nagapakignegosyo sa inyo ang mga nasyon.
4 Mahuya ka, Sidon, nga dalangpan sang mga tawo nga nagaestar malapit sa dagat.
Ginasikway ka na sang kadagatan nga nagasiling, "Wala na ako sing bata; wala ako
sing may ginasagod nga bata nga lalaki ukon babayi."
5 Masakitan ang mga Egyptohanon kon mabatian nila ang natabo sa Tyre.
6 Maghinibi kamo nga mga nagaestar sa isla. Tabok kamo sa Tarshish!
7 Sadto anay malipayon ining siyudad *sang Tyre* nga gintukod sang una nga
panahon, nga ang iya katawhan nakaabot sa malayo nga mga lugar kag nagsakop sang
sini nga mga lugar. Pero karon ano na ang natabo sa iya?
8 Sin-o bala ang nagplano sini sa Tyre, ang siyudad nga nagpanakop sang mga lugar,
nga ang mga dungganon niya nga mga negosyante bantog sa kalibutan?
9 Ang GINOO nga Makagagahom amo ang nagplano sini para paubuson ang
nagapabugal sa iya pagkagamhanan kag ang mga ginakilala nga bantog sa kalibutan.
10 Kamo nga mga pumuluyo sang Tarshish, mag-agi kamo sing hilway sa Tyre
pareho sa *Suba sang* Nilo *nga nagailig sing hilway*, tungod kay wala na sing may
magpugong sa inyo.
11 Gin-untay sang GINOO ang iya kamot sa dagat *sa paglaglag sini*, gani nagakulurog
sa kahadlok ang mga ginharian. Nagmando siya nga gub-on ang mabakod nga
depensa sang Fenicia.‡
12 Nagsiling ang GINOO, "Mga pumuluyo§ sang Sidon, tapos na ang inyo
pagpangalipay. Nalaglag na kamo! Bisan magpalagyo kamo sa Cyprus, wala gihapon
kamo sing kapahuwayan didto."
13 Tan-awa bala ninyo ang duta sang mga taga-Babilonia.* Diin na karon ang
katawhan sini? Ginhimo sang Assyria ang Babilonia nga elistaran sang talunon nga
mga sapat. Kay ginsalakay nila ini, ginwasak ang mabakod nga mga parte sini, kag
ginpabay-an nga guba.
14 Maghibi kamo nga mga nagabiyahe sa Tarshish, kay naguba na ang siyudad nga
inyo dalangpan.

---

* **23:1** *Cyprus:* sa Hebreo, *Kitim* † **23:2** *isla:* ukon, *lugar nga malapit sa dagat;* ukon, *malayo nga lugar.* Amo man sa bersikulo 6. ‡ **23:11** *Fenicia:* sa Hebreo, *Canaan* § **23:12** *Mga pumuluyo:* sa literal, *Birhen nga anak nga babayi*
* **23:13** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

15 Pagakalimtan ang Tyre sa sulod sang 70 ka tuig, ang kalawigon sang kabuhi sang
hari. Pero pagkatapos sina, mangin pareho siya sa isa ka babayi nga nagabaligya sang
iya lawas nga ginasambit sa sini nga kanta:
16 "Ikaw nga babayi nga nagabaligya sang imo lawas, ginkalimtan ka na. Gani kuhaa
ang imo arpa, kag tukara ini sing maayo samtang nagalibot ka sa siyudad. Damua ang
imo kanta, para madumduman ka."
17 Pagkatapos sang 70 ka tuig, dumdumon sang GINOO ang Tyre. Pero himuon liwat
sang Tyre ang ginhimo niya sang una, nga pareho sang ginahimo sang babayi nga
nagabaligya sang iya lawas. Himuon niya ang malain para makakuwarta siya sa
tanan nga ginharian sang kalibutan.
18 Pero sa ulihi ang iya maginansya indi pagtaguon kundi ihalad niya sa GINOO para
ibakal sang madamo nga pagkaon kag sang maayo nga klase sang mga bayo para sa
mga tawo nga nagaalagad sa GINOO.

24

Pagasilutan sang Dios ang Kalibutan

1 Pamati! Laglagon sang GINOO ang kalibutan* hasta nga indi na ini mapuslan, kag
laptahon niya ang mga pumuluyo sini.
2 Isa lang ang dangatan sang tanan—pari ukon pumuluyo, agalon ukon ulipon,
manugbaligya ukon manugbakal, manugpautang ukon manug-utang.
3 Malaglag gid sing bug-os ang kalibutan kag magakalaubos ang mga butang diri.
Matabo gid ini, kay ang GINOO mismo ang nagsiling sini.
4 Magamala kag magatig-a ang duta. Magaluya ang mga tawo sa bilog nga kalibutan,
pati ang dungganon nga mga tawo.
5 Ginhigkuan ang kalibutan sang mga pumuluyo sini, tungod nga wala nila
gintuman ang mga kasuguan kag mga pagsulundan sang Dios. Ginlapas nila ang wala
sing katapusan nga kasugtanan *sang Dios sa ila*.
6 Gani pakamalauton sang Dios ang kalibutan, kag magapanabat ang mga pumuluyo
sini tungod sa ila mga sala. Sunugon sila, kag diutay lang ang mabilin sa ila.
7 Magakalaya ang mga ubas, kag maubos ang duga sang ubas. Magapangasubo ang
mga nagakalipay,
8 kag indi na mabatian ang masadya nga tinukar sang mga tamborin kag mga arpa,
kag ang paghinugyaw sang mga tawo nga nagaselebrar.
9 Wala na sing kinanta sa ila pag-ininom, kag ang ilimnon mangin mapait.
10 Mawasak ang siyudad kag indi na mapuslan. Siraduhon ang puwertahan sang
kada balay para wala sing may makasulod.
11 Magasininggit ang mga tawo sa karsada, nga nagapangayo sang bino. Ang ila
kalipay bayluhan sang kasubo. Wala na sing kinalipay sa kalibutan.
12 Ang siyudad magapabilin nga guba, nga wasak ang mga puwertahan sini.
13 Diutay na lang nga tawo ang mabilin sa tanan nga nasyon sa kalibutan, pareho sa
olibo ukon ubas matapos nga gindugos.
14 Ang mga tawo nga magkalabilin magahinugyaw sa kalipay. Ang ara sa west
magasugid sang pagkagamhanan sang GINOO.
15 Gani ang mga tawo sa east kag sa mga lugar nga malapit sa dagat† dapat
magdayaw sa GINOO, ang Dios sang Israel.
16 Mabatian bisan sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan nga nagakanta sang,
"Dayawon ang Matarong nga Dios!"

---

* **24:1** *ang kalibutan:* ukon, *ang duta sang Canaan kag ang mga lugar sa palibot sini* † **24:15** *mga lugar nga malapit sa dagat:* ukon, *mga isla;* ukon, *malayo nga mga lugar*

Pero kaluluoy ako! Nagapalangluya na ako! Kay padayon gihapon ang pagluib sang
mga traidor nga tawo.
17 Kamo nga mga katawhan sang kalibutan, nagahulat sa inyo ang kahadlok, buho,
kag siod.
18 Ang magapalagyo sa kahadlok mahulog sa buho, kag ang magguwa sa buho
masiod.
Magaulan sing mabaskog, kag magatay-og ang pundasyon sang kalibutan.
19 Magalitik ang duta, kag mapihak ini.
20 Daw sa magaduling-duling ini pareho sa hubog. Magauyog-uyog ini pareho sa
payag nga ginahuyop sang hangin. Mabug-atan ini tungod sa sala, kag malaglag kag
indi na makabangon liwat.
21 Sa sina nga tion, silutan sang GINOO ang langitnon nga mga tinuga,‡ kag ang mga
hari sa kalibutan.
22 Tipunon sila tanan sa buho pareho sa mga priso. Prisohon sila, kag sa ulihi silutan.
23 Magadulom ang adlaw kag bulan kay magahari ang GINOO nga Makagagahom sa
Bukid sang Zion, sa Jerusalem. Kag didto mapahayag ang iya gahom sa atubangan
sang mga manugdumala sang iya katawhan.

25

Dalayawon ang Dios

1 GINOO, ikaw ang akon Dios! Dayawon kag padunggan ko ikaw, kay makatilingala
gid ang imo mga ginhimo. Gintuman mo gid ang imo mga ginplano sang una nga
panahon.
2 Gin-guba mo ang napaderan nga mga banwa sang mga taga-iban nga nasyon.
Ginwasak mo ang mabakod nga mga parte sang ila mga banwa, kag indi na ini
mapatindog liwat.
3 Gani padunggan ka sang gamhanan nga mga katawhan, kag tahuron sang
mapintas nga mga nasyon.
4 Ikaw ang mabakod nga dalangpan sang mga imol sa tion sang kalisod.
Palasilungan ka sa mabaskog nga ulan kag init. Kay ang pagsalakay sang mapintas nga
mga tawo pareho sang bagyo nga nagahampak sa pader,
5 kag pareho sang init sa desierto. Pero ginpahipos mo ang pagsininggit sang mga
taga-iban nga nasyon. Ginpauntat mo ang pagkinanta sang mapintas nga mga tawo,
pareho sang init nga nadula kay gintabunan sang panganod.
6 Diri sa Bukid *sang Zion*, magapreparar ang GINOO nga Makagagahom sang isa ka
punsyon para sa tanan nga katawhan. Mga manamit nga pagkaon kag ilimnon ang iya
ipreparar.
7 Kag sa sini man nga bukid, pagakuhaon niya ang kasubo* sang mga katawhan sa
tanan nga nasyon.
8 Dulaon sang Ginoong DIOS ang kamatayon kag pahiran niya ang mga luha sang
tanan nga tawo. Kuhaon niya ang kahuy-anan sang iya katawhan sa bilog nga
kalibutan. *Matabo gid ini,* kay ang GINOO mismo ang nagsiling sini.
9 Kon matabo na ini, magasiling ang mga tawo: "Siya ang aton Dios! Nagsalig kita sa
iya, kag ginluwas niya kita. Siya ang GINOO nga aton ginsaligan. Magkalipay kita kag
magsinadya kay ginluwas niya kita."
10 Sa pagkamatuod, buligan sang GINOO ining Bukid *sang Zion*, pero silutan niya ang
Moab. Tasakon niya ini pareho sa dagami nga ginatasak sa ipot.

---

‡ **24:21** *langitnon nga mga tinuga:* ukon, *mga soldado sa mataas nga mga lugar*

* **25:7** *kasubo:* sa literal, *tabon,* nga ginasuksok sang mga tawo sang una nga panahon sa tion sang pagpangasubo.

11 Tinguhaan nila nga makaluwas sa sina nga kahimtangan pareho sa tawo nga
nagakapaykapay sa tubig. Pero bisan maayo pa sila maglangoy, *lumsan gihapon sila*
sang GINOO; paubuson sila sang GINOO sa ila pagkabugalon.
12 Rumpagon niya ang ila mataas kag mabakod nga mga pader hasta nga maglalapta
ini sa duta.

26

Kanta sa Pagdayaw sa Dios

1 Sa sina nga tion, ini nga kanta pagakantahon sa Juda:

Mapag-on na ang aton siyudad.
Ang kaluwasan sang Dios pareho sa pader nga nagapalibot sa aton.
2 Abrihi ang mga puwertahan *sang siyudad*
para makasulod ang matarong nga nasyon,
ang nasyon nga matutom sa GINOO.
3 Hatagan mo, *GINOO,* sang kompleto nga kalinong
ang tawo nga ang iya hunahuna nasintro sa imo,
kay nagasalig siya sa imo.
4 Magsalig kamo permi sa GINOO
kay ang GINOO amo ang aton *palalipdan nga* bato hasta san-o.
5 Sa pagkamatuod, ginpaubos niya ang mga bugalon.
Ginlaglag niya ang ila siyudad hasta nga nagkalarumpag ini sa duta.
6 Gintapak-tapak ini sang gindaogdaog nga mga imol.

7 Matapan ang dalanon sang mga matarong,
kag ikaw, Matarong nga Dios, ang nagtapan sini.
8 GINOO, ginasunod namon ang imo mga sugo,
kag nagasalig kami sa imo.
Ang amon handom amo nga mapadunggan ka.
9 Ginahandom ko gid ikaw kon gab-i,
sa bug-os ko nga tagipusuon.
Matuod nga kon maghukom ka sa mga tawo sa kalibutan,
makatuon sila nga magkabuhi nga matarong.
10 Bisan ginakaluoyan mo ang malain nga mga tawo,
wala gihapon sila nagatuon sa pagkabuhi nga matarong.
Bisan nagaestar sila sa duta sang mga matarong,
padayon gihapon sila sa paghimo sang malain,
kag wala nila ginakilala ang imo pagkagamhanan.
11 GINOO, handa ka na nga magsilot sa ila,
pero wala sila kahibalo.
Pahibalua sila, *GINOO*!
Pakahuy-i sila paagi sa pagpakita sa ila kon daw ano ang imo paghigugma sa imo
katawhan.
Sila nga imo mga kaaway laglaga sang imo kalayo.

12 GINOO, hatagan mo kami sang maayo nga kahimtangan.
Kay ang tanan nga hinimuan namon nahimo namon tungod sa imo bulig.
13 GINOO, nga amon Dios,
gin-gamhan kami sang iban,
pero ikaw lang gid ang amon ginasimba.
14 Patay na sila subong kag indi na mabuhi liwat.

Ginsilutan mo sila kag ginlaglag;
kag ginkalimtan na sila.
15 GINOO, ginpadako mo ang amon nasyon;
ginpasangkad mo ang mga border sini,
kag naghatag ini sang kadungganan sa imo.

16 GINOO, gindisiplina mo ang imo katawhan,
kag sa ila kalisod nagdangop sila kag nagpanawag* sa imo.
17 Nakita mo, GINOO, ang amon pag-antos.
Pareho kami sa babayi nga manugbata,
nga nagasinggit tungod sa puwerte nga kasakit.
18 Nag-ugayong kami sa kasakit,
pero wala man kami sing may ginbata.
Wala kami sing may nahimo para luwason ang *amon* duta,†
kag wala man namon nalaglag ang mga katawhan sa kalibutan *nga amon mga kaaway*.‡
19 Pero mabanhaw ang imo mga katawhan nga nagkalamatay.
Magabangon ang ila mga bangkay kag magakanta sa kalipay.
Subong nga ang tun-og sa kaagahon nagapabugnaw sang duta,
ikaw GINOO magabanhaw sang mga patay.

20 Mga kasimanwa, magsulod kamo sa inyo mga balay kag siraduhi ninyo ang inyo mga puwertahan. Panago anay kamo hasta madula ang kaakig sang GINOO.
21 Kay nagaabot na siya halin sa iya ginaestaran para silutan ang mga pumuluyo sang kalibutan tungod sa ila mga sala. Ipahayag na sang duta ang mga tawo nga ginpamatay; indi na niya ini pagtaguon pa.

27

Ang Paluwas sang Israel

1 Sa sina nga tion, gamiton sang GINOO ang iya matalom kag gamhanan nga espada sa pagpatay sa Leviatan, ang nagasaog nga dragon sa dagat.
2 Sa sina man nga tion, magakanta kamo parte sa mabungahon nga talamnan sang ubas.
3 Ako, ang GINOO, ang nagaatipan sining talamnan sang ubas. Ginabunyagan ko ini permi. Ginabantayan ko ini adlaw-gab-i para wala sing may makahalit.
4 Wala na ako nangakig sa sini nga talamnan. Pero sa tion nga may makita ako sa iya nga tunukon nga mga kahoy-kahoy, kontrahon ko siya kag sunugon.
5 Pero maluwas lang siya kon magpakig-abyan siya sa akon, kag magpangayo sang proteksyon sa akon.
6 Magaabot ang adlaw nga ang katawhan sang Israel, ang mga kaliwat ni Jacob, magapanggamot pareho sa tanom. Magapanalingsing ini kag magapamulak. Magapamunga ini sang madamo nga bunga nga magapuno sang bilog nga kalibutan.
7 Wala ginsilutan kag ginpamatay sang GINOO ang Israel pareho sang pagsilot kag pagpamatay niya sa mga kaaway sini.
8 Ginpabihag sang GINOO ang iya katawhan bilang silot sa ila. Gintabog niya sila paagi sa mabaskog nga hangin halin sa east.*

---

* **26:16** *nagpanawag:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **26:18** *ang amon duta:* ukon, *ang kalibutan* ‡ **26:18** *wala man...kaaway:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **27:8** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

9 Mapatawad lang sila kon gub-on nila ang ila mga halaran nga bato kag pudpuron
nila ini sing mapino, kag dulaon nila ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si*
Ashera, kag ang mga halaran nga ginasunugan nila sang insenso.
10 Nawasak na ang napaderan nga siyudad. Pareho na ini sang kamingawan; wala
na sing may nagaestar diri. Nangin palahalban kag palahuwayan na lang ini sang mga
baka. Ginaubos halab sang mga baka ang mga dahon sang mga sanga.
11 Kag sang nagkalalaya kag nagkalabali ang mga sanga, ginapangtipon ini sang mga
babayi para igatong. Tungod kay ang mga katawhan sini wala sing pag-intiendi, indi
sila pagkaluoyan sang Dios nga nagtuga sa ila.
12 Sa sina nga tion, tipunon sang GINOO ang mga Israelinhon halin sa Suba *sang*
Euphrates hasta sa ililigan sang tubig sang Egypt pareho sang pagtipon sang ginlinas
nga trigo.
13 Pagtunog sang budyong sing mabaskog, magabalik sa Jerusalem ang mga
Israelinhon nga nagaantos sa pagkabihag sa Assyria kag Egypt. Kag simbahon nila ang
GINOO, sa balaan nga bukid sa Jerusalem.

28

Ang Mensahi Parte sa Samaria

1 Kaluluoy ang Samaria, nga pareho sa korokorona nga bulak, nga dungog sang
palahubog *nga mga pangulo* sang Israel.* Ini nga siyudad nahamtang sa mapatubason
nga patag, pero ang iya katahom madula pareho sa bulak nga nagakalaya.
2 Pamati! May ginapreparar ang Ginoo nga isa ka makusog kag gamhanan *nga*
nasyon nga magalaglag sa Samaria. Pareho ini sa makahalalit nga bagyo kag
nagahuganas nga baha.
3 Pagatasakon niya ang Samaria, nga pareho sa korokorona nga bulak, nga dungog
sang palahubog *nga mga pangulo* sang Israel.
4 Ini nga siyudad nahamtang sa mapatubason nga patag, pero ang iya katahom
madula pareho sa bulak nga nagakalaya. Malaglag ini gilayon pareho sa nahauna nga
mga bunga sang higera nga ginakuha kag ginakaon dayon sang kada may makakita.
5 Sa sina nga tion, ang GINOO nga Makagagahom mangin pareho sa matahom nga
korokorona nga bulak sa iya nagkalabilin nga mga katawhan.
6 Hatagan niya sang handom ang mga manughukom nga paharion nila ang hustisya.
Kag hatagan niya sang kaisog ang mga soldado nga nagaguwardya sa siyudad kontra
sa mga kaaway.
7 Pero karon nagaduling-duling sa kahubog ang mga pari kag mga propeta kag wala
na sa husto nga paminsaron. Ang mga propeta sala na ang ila pag-intiendi sa
palanan-awon, kag ang mga pari indi na husto ang ila desisyon.
8 Ang ila mga lamisa puno sang ila mga suka. Wala gid sing parte sang lamisa nga
matinlo.
9 *Nagareklamo pa sila nga nagasiling,* "Ano bala ang hunahuna niya sa aton, mga
bata nga bag-o lang nalutas? Ngaa amo ina ang panudlo niya sa aton?
10 Kon magtudlo siya, litra por litra, linya por linya, leksyon por leksyon."
11 Tungod nga indi sila magpamati, magapakighambal ang GINOO sa sini nga mga
tawo paagi sa mga taga-iban nga lugar nga lain ang lingguahe.
12 Amo ini ang iya ihambal: "Makaangkon kuntani kamo sang kapahuwayan sa inyo
duta. Pero indi kamo gusto magpamati sa akon."
13 Gani tudluan sila sang GINOO litra por litra, linya por linya, leksyon por leksyon.
Kag matumba sila sa ila paglakat, mapilasan, masiod, kag madakpan.

---

* **28:1** *Israel:* Tan-awa ang footnote sa 7:2.

14 Gani kamo nga mga nagapangyaguta nga mga manugdumala sang katawhan sang
Jerusalem, pamatii ninyo ang ginasiling sang GINOO!
15 Kay nagapabugal kamo nga nagasiling, "Nakahimo kami sang kasugtanan sa
kamatayon *nga indi ini mag-ano sa amon*, kag nagsugtanay kami sang lugar sang mga
patay *nga indi kami pagdal-on didto*. Gani indi kami maano bisan mag-abot man ang
katalagman nga daw sa baha, kay nagasalig kami nga ang amon pagbinutig kag
pagpangdaya makaprotektar sa amon."
16 Gani amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: "Pamati! Mabutang ako sa Zion†
sang bato nga pundasyon; isa ka bato nga masaligan, mabakod, kag malahalon. Ang
nagatuo sa iya indi magpadasodaso‡ sa ila mga ginahimo.
17 Himuon ko nga inugtakos kag inugtunton ang hustisya kag pagkamatarong.
Ipapalid ko sa bagyo kag ipaanod sa baha ang kabutigan nga inyo ginasaligan nga
makaprotektar sa inyo.
18 Mangin wala sing pulos ang inyo kasugtanan sa kamatayon, kag ang inyo
ginkasugtan sang lugar sang mga patay. Kay kon mag-abot ang katalagman nga daw sa
baha, malaglag kamo.
19 Magaabot ini permi kada adlaw, aga kag gab-i, kag magalaglag gid ini sa inyo."
Mahadlok gid kamo kon maintiendihan ninyo ini nga mensahi.
20 Kay pareho kamo sa tawo nga kabos ang iya ginahigdaan kag makitid ang iya
habol.§
21 Sa pagkamatuod, magasalakay ang GINOO pareho sa iya ginhimo sa Bukid sang
Perazim kag sa Kapatagan sang Gibeon. Himuon niya ang butang nga wala ginapaabot
sang iya katawhan.
22 Gani karon indi na kamo magyaguta, kay basi kon dugangan pa niya ang iya silot
sa inyo. Kay nabatian ko gid mismo ang ginmando sang Ginoong DIOS nga
Makagagahom nga laglagon niya ang inyo bilog nga duta.
23 Pamatii ninyo sing maayo ang akon ginasiling.
24 Magsagi na lang bala arado ang mangunguma, kag indi magtanom?
25 Indi bala nga kon handa na ang duta, ginasab-ugan niya ini sang nagkalain-lain
nga binhi sa tagsa ka talamnan sini, pareho sang binhi sang mga panakot, trigo, barley
kag espelta?*
26 Nahibaluan niya kon ano ang husto nga himuon kay ginatudluan siya sang Dios.
27 Wala niya ginagamitan sang tapi nga panglinas nga may mga ulounto ang mga
inani nga mga panakot kundi ginahampas niya ini sang lipak.
28 Ang uyas nga ginahimo nga tinapay madali madugmok, gani wala niya ini
ginasagi linas. Ginagamitan niya ini sang karo nga may mga kabayo sa paglinas, pero
ginasiguro niya nga indi ini magkaladugmok.
29 Ini nga kaalam halin sa GINOO nga Makagagahom. Maayo gid ang iya laygay kag
puwerte gid ang iya kaalam.

29

Ang Mensahi Parte sa Jerusalem

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Kaluluoy ang Jerusalem,* ang siyudad nga ginpuy-an ni
David! Sige, magselebrar ini *nga siyudad* sang iya mga piesta kada tuig.

---

† **28:16** *Zion:* ukon, *Jerusalem* ‡ **28:16** *indi magpadasodaso:* sa Septuagint, *indi mahuy-an* § **28:20** Siguro ang buot silingon nga ang kasugtanan sang Juda sa Egypt indi makahatag sang seguridad kontra sa mga kaaway. * **28:25** *espelta:* Ang Hebreo sini nagatumod sa isa ka klase sang uyas. * **29:1** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Ariel*

2 Pero salakayon ko ini, kag magahinibi kag magapanalambiton ang iya sini mga
pumuluyo. Kag para sa akon, ang bilog nga siyudad mangin pareho sa halaran nga
nabulit sang dugo.†
3 Kibunon ko ang siyudad sang Jerusalem. Palibutan ko ini sang mga tore-tore sa
pagsalakay sini, kag magatumpok ako sang mga duta sa kilid sang pader para
mataklas ini.
4 Malaglag ini, kag mangin pareho sa isa ka murto nga nagapanawag halin sa idalom
sang duta, nga ang iya tingog hungaw.
5 Pero sa ulihi ang iya madamo nga kaaway nga mapintas mangin pareho sa yab-ok
ukon upa nga palidon sang hangin. Gulpi lang ini matabo sa ila.
6 Dumdumon sang GINOO nga Makagagahom ang Jerusalem, *kag magaabot siya* nga
may daguob, linog, ginahod, buhawi, bagyo, kag nagadabadaba nga kalayo.
7-8 Madula pareho sa isa ka damgo ang madamo nga nasyon nga nagasalakay sa
Jerusalem‡ kag nagaguba sang mga pader sini. Pareho sila sa tawo nga nagadamgo
nga nagakaon, pero pagbugtaw niya gutom siya, ukon pareho sa tawo nga nagadamgo
nga nagainom, pero pagbugtaw niya uhaw siya."
9 *Kamo nga mga taga-Juda,* buanga ninyo ang inyo kaugalingon kag magpakabuang
kamo. Bulaga ninyo ang inyo kaugalingon kag magpakabulag kamo. Hubog kamo kag
nagaduling-duling pero indi tungod sa bino.
10 Kay daw sa ginpatulog kamo sang GINOO sing mahamuok. Gintabunan niya ang
inyo mga ulo kag mga mata nga wala sing iban kundi ang inyo mga propeta.
11 Para sa inyo, ini tanan nga ginpahayag sa inyo daw sa linukot nga kasulatan nga
sirado. Kon ipabasa mo ini sa tawo nga kahibalo magbasa, masiling siya, "Indi ko ina
mabasa tungod kay sirado."
12 Kag kon ipabasa mo sa indi kahibalo magbasa, masiling siya, "Indi ako kahibalo
magbasa."
13 Nagasiling ang Ginoo, "Ini nga katawhan nagadayaw kag nagapadungog sa akon
sa baba lang, pero ang ila tagipusuon malayo sa akon. Kag ang ila pagsimba sa akon
suno lang sa mga pagsulundan sang tawo.
14 Gani patingalahon ko liwat ang ini nga katawhan sang sunod-sunod nga
makatilingala nga mga butang. Kag dulaon ko ang kaalam sang mga tawo nga maalam
kag ang pag-intiendi sang mga may tinun-an."
15 Kaluluoy kamo nga mga nagatago sang inyo mga plano sa GINOO. Nagahimo kamo
sang inyo mga buluhaton sa madulom, kag nagasiling kamo, "Wala sing may makakita
ukon makahibalo sang aton ginahimo."
16 Mga balingag kamo! Ginakabig ninyo nga daw sa kolon ang manughimo sang
kolon.§ Makasiling bala ang hinimo nga butang sa naghimo sa iya, "Indi ikaw ang
naghimo sa akon?" Makasiling bala ang kolon sa nagporma sa iya, "Wala ikaw sang
may nahibaluan?"
17 Sa indi madugay ang *kagulangan sang* Lebanon mangin mapatubason nga
latagon, kag ang mapatubason nga latagon mangin kagulangan.
18 Sa sina nga tion, ang bungol makabati sa ginabasa halin sa linukot nga kasulatan.
Kag ang bulag, nga ang iya lang makita amo ang kadulom, makakita.
19 Magakalipay liwat ang mga mapainubuson kag ang mga imol tungod sa GINOO,
ang Balaan nga Dios sang Israel.
20 Tungod kay madula ang mga mapintas kag nagapangyaguta nga mga tawo.
Magakalamatay ang tanan nga mahilig sa pagpakasala

---

† **29:2** *halaran nga nabulit sang dugo:* sa Hebreo, *Ariel* ‡ **29:7-8** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Bukid sang Zion* § **29:16** *Ginakabig...kolon:* buot silingon, *ginakabig nila nga daw sa tinuga ang Dios nga Manunuga.*

21 pati ang tanan nga nagaakusar sang indi matuod, ang mga nagapadihot para
makombinsi ang mga hukom, kag ang mga nagabinutig nga saksi para indi mahatagan
sang hustisya ang mga inosente.
22 Gani ang GINOO, ang Dios nga nagluwas kay Abraham nagsiling parte sa mga
kaliwat ni Jacob, "Sugod karon, wala na sila sing dapat ikahuya ukon kahadlukan.
23 Kay kon makita nila nga mga kaliwat ni Jacob ang akon mga binuhatan sa ila,
tahuron nila ako, ang Balaan nga Dios ni Jacob, kag kilalahon nila ang akon
pagkabalaan. Kahadlukan nila *ako* nga Dios sang Israel.
24 Ang mga nalibugan makaintiendi na sang kamatuoran, kag ang mga nagareklamo
magakalipay na kon tudluan."

30

Wala sing Pulos ang Kasugtanan sang Juda sa Egypt

1 Nagsiling ang GINOO, "Kaluluoy ang *akon* mga anak nga mga rebelde. Nagahimo
sila sang mga plano nga indi halin sa akon. Nagahimo sila sang kasugtanan nga wala
ko ginatuguti. Gani nagadugang pa gid ang ila sala.
2 Nagkadto sila sa Egypt para magpangayo sang proteksyon sa hari, nga wala man
lang sila nagpamangkot sa akon.
3 Pero mahuy-an lang sila sa ila pagpangayo sang proteksyon sa hari sang Egypt.
4 Kay bisan nagagahom ang hari sang Egypt hasta sa Zoan kag Hanes,
5 mahuy-an lang ang Juda tungod nga ang katawhan sang Egypt wala gid sing may
ibulig sa ila kundi nagadala lang sang kahuy-anan."
6 Amo ini ang mensahi sang Dios parte sa mga sapat sa Negev: Gilatas sang mga
taga-Juda ang kamingawan nga mabudlay agyan, nga may mga leon, kag dalitan nga
mga man-og, nga ang iban *daw* nagalupad. Ginakarga nila ang ila mga manggad sa
mga donkey kag mga camel para iregalo sa nasyon nga indi man lang makabulig sa ila.
7 Ini nga nasyon amo ang Egypt, nga ang iya bulig wala sing pulos. Gani ginatawag
ko ini nga "Dragon* nga Nagaluko."
8 *Nagsiling ang GINOO sa akon,* "Dali, isulat sa malapad nga bato ukon sa linukot nga
sululatan *ang akon akusasyon kontra sa mga Israelinhon* para permanente ini nga
magapamatuod sa palaabuton nga panahon kon ano kalaot sa ila.
9 Kay mga rebelde sila, mga butigon, kag indi nila gusto nga magpamati sa akon mga
ginatudlo.
10 Nagasiling sila sa mga propeta, 'Indi na ninyo kami pagsugiri sang mga
ginpahayag sang Dios sa inyo. Indi na ninyo kami pagsugiri sang husto. Sugiri kami
sang mga butang nga makapalipay sa amon kag mga palanan-awon nga indi matabo.
11 Halin kamo sa amon alagyan; indi ninyo kami paglambayi. Indi na kami pagsugiri
parte sa Balaan nga Dios sang Israel.' "
12 Gani nagasiling ang Balaan nga Dios sang Israel, "Tungod nga ginsikway ninyo
ang akon mensahi kag nagsalig sa pagpamigos kag pagpangdaya,
13 malaglag kamo gilayon. Ang inyo sala pareho sa litik nga makaparumpag gulpi sa
mataas nga pader.
14 Madugmok kamo pareho sa kolon, nga tungod sa puwerte nga pagkadugmok wala
gid sing parte nga mabutangan sang baga ukon magamit para isandok sang tubig."
15 Nagasiling pa gid ang Ginoong DIOS, ang Balaan nga Dios sang Israel, "Magbalik
kamo sa akon kag magkalma kay luwason ko kamo. Magpakalinong kamo kag
magsalig sa akon kay pabaskugon ko kamo. Pero indi ninyo gusto himuon ini.

---

* **30:7** *Dragon:* sa Hebreo, *Rahab*

16 Nagsiling kamo, ‘Magapalagyo kami *sa amon mga kaaway* paagi sa madasig nga
mga kabayo.’ Huo, magapalagyo kamo, pero mas madasig pa gid ang magalagas sa
inyo.
17 Ang isa lang sa ila makapatal-as sa isa ka libo ninyo nga mga soldado. Kag ang
lima sa ila makapatal-as sa inyo tanan. Mangin pareho kamo sa tukon sang bandera
nga nagaisahanon sa putokputokan sang bukid.”
18 Pero nagahulat ang GINOO nga magpalapit kamo sa iya para kaluoyan niya kamo.
Handa siya nga ipakita ang iya pagkabalaka sa inyo. Kay ang GINOO matarong nga
Dios, kag bulahan ang tanan nga nagasalig sa iya.
19 Kamo nga katawhan sang Zion, nga mga pumuluyo sang Jerusalem, indi na kamo
maghibi liwat! Kaluoyan gid kamo sang GINOO, kon magpangayo kamo sang bulig sa
iya. Kon mabatian niya ang inyo pangamuyo, sabton niya kamo.
20 Bisan ginhatagan kamo sang GINOO sang kasakit kag kabudlayan nga daw inyo
kalan-on kag ilimnon, siya nga inyo manunudlo indi na magpanago sa inyo. Makita
ninyo siya
21 kag mabatian ninyo ang iya tingog nga nagatuytoy sa inyo sa husto nga dalan,
bisan diin pa kamo.
22 Kahigkuan ninyo ang inyo mga dios-dios, nga nahaklapan sang pilak kag
bulawan. Ihaboy ninyo ini nga daw mahigko nga panapton kag magsiling, “Indi ko
gusto nga makita pa kamo!”
23 Hatagan kamo sang GINOO sang ulan sa tion sang tigtalanom, kag magabugana
ang inyo patubas. Sa sina nga tion, magahalab ang inyo mga sapat sa malapad nga
mga palahalban.
24 Ang inyo mga baka kag mga donkey nga ginaarado magahalab sang manami nga
kumpay.
25 Sa sina nga tion nga pamatyon ang inyo mga kaaway kag panggub-on ang ila mga
tore, magailig ang tubig halin sa tagsa ka mataas nga bukid.
26 Magasanag ang bulan pareho sang adlaw, kag ang adlaw naman magasanag sing
pito ka pilo, pareho sang sanag sa pito ka adlaw nga gintingob sa isa lang ka adlaw.
Matabo ini sa tion nga bulngon kag ayuhon sang GINOO ang pilas nga ginhatag niya sa
inyo nga iya katawhan.
27 Pamati! Nagaabot ang GINOO halin sa malayo nga puwerte ang iya kaakig kag
nalikupan siya sang aso. Ang iya mga pulong nga may kaakig daw sa nagadabadaba
nga kalayo.
28 Ang iya ginhawa daw sa baha nga nagalab-ot sa liog. Ginalaglag niya ang mga
nasyon nga daw ginaayag nga trigo. Pareho sila sa sapat nga ginbusalan kag
gin-guyod.
29 Pero kamo nga katawhan sang Dios magakanta pareho sang ginahimo ninyo sa
gab-i nga nagasaulog kamo sang piesta sa pagpadungog sa GINOO. Magakalipay kamo
pareho sang mga tawo nga nagamartsa sa tunog sang plawta samtang nagapakadto
sila sa Bukid sang GINOO sa pagsimba sa iya nga amo ang *palalipdan nga* bato sang
Israel.
30 Ipabati sang GINOO ang iya nagadaguhob nga tingog, kag ipakita niya ang iya
kamot nga handa na nga magsilot sa sobra nga kaakig. Pagaupdan ini sang
nagadabadaba nga kalayo, hinali nga pagbundak† sang ulan, daguob kag pangilat, kag
pag-ulan sang yelo nga daw mga bato.
31 Sigurado nga mahadlukan ang mga taga-Assyria kon mabatian nila ang tingog
sang GINOO. Silutan niya sila sing puwerte gid.

† **30:30** *pagbundak:* sa iban nga Bisaya, *pagbukbok ukon pagbunok*

32 Salakayon niya sila sa inaway. Kag sa kada hampak sang GINOO sa ila, dungan ini
sa tunog sang tamborin kag arpa.
33 Dugay na nga napreparar ang lugar nga pagasunugan para sa hari sang Assyria.
Malapad kag madalom ini nga lugar, kag natangkas na sing mataas ang mga gatong.
Ang ginhawa sang GINOO nga daw sa nagadabadaba nga asupre amo ang
magapadabdab sa mga gatong.

31

Kaluluoy ang mga Nagasalig sa Egypt

1 Kaluluoy kamo nga nagapangayo sang bulig sa Egypt. Nagasalig kamo sa madasig
nila nga mga kabayo, sa madamo nila nga mga karwahe, kag sa makusog nila nga mga
manugkabayo. Pero wala kamo nagasalig sa GINOO, ang Balaan nga Dios sang Israel,
kag wala kamo nagapangayo sang bulig sa iya.
2 Sa kaalam sang GINOO magapadala siya sang kalaglagan; indi niya gid pagbawion
ang iya ginhambal. Silutan niya ang panimalay sang malain nga mga tawo kag ang
mga nagabulig sa ila.
3 Ang mga Egyptohanon mga tawo lang kag indi Dios. Ang ila mga kabayo indi mga
espiritu kundi pareho man sa iban nga mga kabayo. Kon magsilot na gani ang GINOO,
malaglag ang Egypt pati ang mga nasyon nga ginabuligan sini. Pareho sila nga
malaglag.
4 Amo ini ang ginsiling sang GINOO sa akon, "Wala sing may makapugong sa leon sa
pagtukob sang iya mabiktima bisan magsinggit pa ang mga manugbantay sang sapat.
Pareho man sa akon, wala sing may makapugong sa akon sa pagprotektar sa
Jerusalem.*
5 *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, magabantay sini pareho sa pispis nga
nagabantay sang iya pugad. Protektaran kag luwason ko ang Jerusalem."
6 Mga Israelinhon, magbalik na kamo sa GINOO nga ginkontra gid ninyo.
7 Kay magaabot ang tion nga isikway ninyo ang inyo mga dios-dios nga pilak kag
bulawan, nga ginhimo ninyo sa inyo pagkamakasasala.
8 Magakalamatay ang mga taga-Assyria, pero indi paagi sa espada sang tawo.
Magapalagyo sila sa inaway, kag mangin ulipon ang ila mga pamatan-on.
9 Magapalagyo ang ila mga soldado† sa kahadlok kag magasalasala ang ila mga
opisyal kon makita nila ang bandera sang ila mga kaaway. Amo ini ang ginsiling sang
GINOO, nga ang iya kalayo nagadabadaba sa Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem.‡

32

Ang Matarong nga Hari

1 May isa ka hari nga magahari sing matarong, kag ang iya mga opisyal magadumala
sing husto.
2 Ang tagsa sa ila pareho sang palalipdan sa makusog nga hangin kag bagyo. Pareho
man sila sa sapa nga nagailig sa desierto, kag sa handong sang dako nga bato sa mainit
kag mamala nga lugar.
3 Magapangita kag magapamati ang mga tawo *sa Dios*.
4 Ang nagapadasodaso magahunahuna sing maayo para mahibaluan niya kon ano
ang iya himuon. Ang tawo nga indi makahibalo kon ano ang iya ihambal,
makahambal sing maayo kag klaro.

---

* **31:4** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Bukid sang Zion* † **31:9** *mga soldado:* sa literal, *bato* ‡ **31:9** *ang iya kalayo...Jerusalem:* Siguro ang kalayo diri amo ang kalayo sa halaran sa Jerusalem. Posible man nga ang kalayo diri nagasimbolo sang iya kaakig.

5 Ang mga buang-buang indi na pagtawgon nga dungganon, kag ang mga dayaon
indi na pagtahuron.
6 Kay kabuangan ang ginahambal sang buang-buang, kag ang malain niya nga
hunahuna nagaplano sa paghimo sang mga indi diosnon nga mga
buluhaton.Nagasugid siya sang kabutigan parte sa GINOO, kag ginapabay-an niya ang
mga ginagutom kag ginauhaw.
7 Malain ang mga pamaagi sang dayaon nga tawo. Nagapadihot siya sa paglaglag
sang mga imol paagi sa pagbinutig, bisan sa tion nga magpangayo sang hustisya ang
mga imol.
8 Pero ang matuod nga dungganon nga tawo nagaplano sa paghimo sang dungganon
nga mga butang, kag ginahimo gid niya ini permi.
9-10 Kamo nga mga babayi nga nagapatawhay-tawhay lang kag wala sing may
ginakabalak-an, pamatii ninyo ang akon ihambal sa inyo! Sa wala pa matapos ang isa
ka tuig,* matublag kamo tungod kay indi na magpamunga ang ubas, kag wala gid
kamo sing may maharvest.
11 Magkurog kamo sa kahadlok, kamo nga mga babayi nga nagapatawhay-tawhay
lang kag wala sing may ginakabalak-an. Ubaha ninyo ang inyo mga bayo kag
magtampi kamo sang sako.
12 Pukpuka ninyo ang inyo mga dughan sa kasubo tungod sa matabo sa inyo
mapatubason nga uma kag talamnan sang ubas.
13 Ang duta sang akon katawhan pagatubuan sang mga tunukon nga mga
kahoy-kahoy kag mga hilamon. Kag madula ang malipayon nga mga panimalay kag
masadya nga siyudad.
14 Ang masako nga siyudad indi na pag-estaran kag ang mabakod nga parte sini
pabay-an na lang. Ang bulobukid kag tore sini mangin pareho sa kamingawan hasta
san-o. Magalagaw-lagaw diri ang mga donkey kag magahalab ang mga kasapatan.
15 Matabo ini hasta nga ipadala sa aton ang Espiritu halin sa langit. Dayon ang
kamingawan mangin mapatubason nga latagon, kag ang mapatubason nga latagon
mangin kagulangan.
16 Magapabilin ang hustisya kag pagkamatarong sa kamingawan kag sa
mapatubason nga latagon.
17 Ang bunga sang pagkamatarong amo ang maayo nga kahimtangan, kalinong, kag
kasiguruhan hasta san-o.
18 Kamo nga mga katawhan sang Dios magaestar sa malinong nga mga puluy-an,
nga wala sing katalagman. Kag wala sing may magtublag sa inyo.
19 Bisan magkalaguba ang kagulangan kag ang mga siyudad tungod sang mga yelo
nga daw mga bato,
20 pakamaayuhon kamo sang Dios. Mangin bugana ang tubig para sa inyo mga
tanom, kag hilway ang inyo mga kasapatan sa paghalab bisan diin.

33

Pagabuligan sang Dios ang Iya Katawhan

1 Kaluluoy kamo nga mga manuglaglag nga wala pa makaagi nga ginlaglag. Kaluluoy
kamo nga mga traidor, nga wala pa makaagi nga gintraiduran. Kon matapos na ang
inyo pagpanglaglag kag pagpangtraidor, kamo na man ang laglagon kag traiduran.
2 GINOO, kaluoyi kami. Nagasalig kami sa imo. Pabaskuga kami adlaw-adlaw, kag
luwasa kami sa tion sang kalisod.

---

* **32:9-10** *Sa wala pa matapos ang isa ka tuig:* ukon, *Sa mga isa ka tuig* ukon sulosobra sa isa ka tuig.

3 Nagapalalagyo ang mga tawo sa imo tingog nga nagadaguhob. Kon magtindog ka
sa pagsilot nagalalapta ang mga nasyon.
4 Panguhaon ang ila mga pagkabutang; mangin pareho sila sa tanom nga ginsalakay
sang apan.
5 Ang GINOO labaw sa tanan! Nagapuyo siya sa langit. Paluntaron niya ang hustisya
kag pagkamatarong sa Jerusalem.*
6 Palig-unon niya kamo† sa inyo nga panahon. Permi niya kamo luwason kag
hatagan sang kaalam kag ihibalo. Ang inyo bilidhon nga manggad amo ang pagtahod
sa GINOO.
7 Pamati! Ang inyo maisog nga mga tawo nagasinggit sa pagpangayo *sang bulig* sa
mga karsada; nagahilibion ang inyo mga embahador nga nagatinguha nga mapahari
ang kalinong.
8 Wala na sing may nagaagi sa karsada; wala na sing mga tawo nga nagalakat dira.
Ginalapas na ang kasugtanan kag ginabaliwala ang mga saksi sini.‡ Wala na sing tawo
nga ginatahod.
9 Kaluluoy ang duta *sang Israel.* Nagkalalaya ang kakahuyan sa Lebanon, kag
nahuy-an ini. Nangin kamingawan ang *kapatagan sang* Sharon. Nagkaladagas ang
mga dahon sang mga kahoy sa Bashan kag Carmel.
10 Nagasiling ang GINOO, "Amo na ini ang tion nga magahulag ako, kag padunggan
ako sang mga tawo.
11 Kamo nga mga taga-Assyria, wala sing pulos ang inyo mga ginaplano kag
ginahimo. Ang inyo kaakig§ nga daw sa kalayo amo ang magalaglag sa inyo.
12 Masunog kamo hasta nga mangin pareho kamo sa apog. Mangin pareho kamo sa
tunukon nga mga kahoy-kahoy nga ginpang-utod kag ginsunog.
13 Kamo nga mga nasyon sa malayo kag sa malapit, pamatii ninyo ang akon mga
ginhimo kag kilalaha ninyo ang akon pagkagamhanan."
14 Nagakulurog sa kahadlok ang mga makasasala sa Jerusalem.* Nagasiling sila,
"Ang Dios pareho sa nagadabadaba nga kalayo nga indi mapatay. Sin-o sa aton ang
makaestar diri sa presensya sang Dios?"
15 Ang makaestar diri amo lang ang mga tawo nga nagakabuhi sing matarong kag
nagasugid sing matuod. Wala sila nagapanguwarta, kag wala nagabaton sang lagay.
Wala sila nagapartisipar sa plano sa pagpatay kag sa paghimo sang iban pa nga malain
nga butang.
16 Amo ini nga klase sang mga tawo ang *mahilway sa katalagman, nga daw*
magaestar sila sa mataas nga mga lugar, nga ang ila palalipdan amo ang mga dalagko
nga mga bato. Indi sila mawad-an sang pagkaon kag tubig.
17 *Mga Israelinhon,* makita ninyo† ang isa ka hari nga gamhanan, nga ang iya
ginharian puwerte kalapad.
18 Madumduman ninyo ang makahaladlok nga tion nga nagkadto sa inyo ang mga
opisyal sang Assyria kag nag-isip kon pila ang inyo mga tore kag kon pila ang makuha
nila nga mga pagkabutang sa inyo.
19 Pero indi na ninyo makita inang bugalon‡ nga mga tawo, nga ang ila lingguahe
indi ninyo maintiendihan.
20 Tan-awa ninyo ang Zion, ang Jerusalem, ang siyudad nga ginahiwatan ta sang
aton natalana nga mga piesta. Makita ninyo ini nga malinong kag mabakod. Pareho
ini sa tolda nga ang iya mga palpal indi magabot kag ang mga higot indi mabugto.

---

* **33:5** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* † **33:6** *kamo:* sa Hebreo, *ikaw* ‡ **33:8** *ang mga saksi sini:* Amo ini sa Dead Sea Scrolls. Sa Masoretic Text, *ang mga banwa.* Ukon sa iban nga mga translations, *ang mga nasulat sini.* § **33:11** *kaakig:* sa literal, *ginhawa* ukon, *espiritu* * **33:14** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* † **33:17** *ninyo:* sa Hebreo, *mo* ‡ **33:19** *bugalon:* ukon, *mapintas*

21 Sa sini nga lugar ipakita sang GINOO sa aton nga gamhanan siya. Ang Jerusalem
mangin pareho sa isa ka lugar nga may malapad nga mga suba kag mga sapa nga indi
matabok sang sakayan sang mga kaaway.
22 Himuon ini sang GINOO tungod kay siya amo ang aton manughukom, manughimo
sang kasuguan,§ kag hari. Siya ang magaluwas sa aton.
23 Karon ang Jerusalem pareho sa sakayan nga halog ang mga higot kag halog ang
palo,* kag indi mahumlad ang mga layag. Pero magaabot ang tion nga madamo gid
nga pagkabutang ang maagaw sang Jerusalem sa iya mga kaaway. Bisan gani ang mga
piang mapartihan.
24 Wala sing pumuluyo sa Jerusalem nga magasiling, "Masakiton ako." Patawaron
sang Dios ang ila mga sala.

34

Silutan sang Dios ang Iya mga Kaaway

1 Kamo nga mga nasyon, palapit kamo kag magpamati sing maayo. Magpamati ang
bilog nga kalibutan kag ang tanan nga ara sa iya.
2 Kay akig ang GINOO sa tanan nga nasyon, naugot siya sa ila mga soldado. Gani
laglagon niya sila sing bug-os.* Pamatyon gid niya sila tanan.
3 Indi pag-ilubong ang ila mga bangkay, gani magasungaw ang baho sini, kag ang
mga bukid magapula sang ila mga dugo.
4 Matunaw ang tanan nga butang sa kalangitan, kag *madula mismo* ang kalangitan
nga daw sa linukot nga papel. Magakalahulog ang mga bituon pareho sa mga dahon
sang ubas ukon higera nga nagkalalaya kag nagkaladagas.
5 Pagkatapos gamit sang GINOO sang iya espada sa kalangitan, matupa naman ini sa
Edom, ang katawhan nga iya laglagon sa pagsilot sa ila.
6 Ang espada sang GINOO mabulit sang dugo kag tambok, nga daw sa gin-gamit sa
pag-ihaw sang mga halad nga kanding kag karnero. Ini tungod kay pamatyon sang
GINOO ang mga tawo sa Bozra bilang halad. Damo ang iya pamatyon sa iban pa nga
mga banwa sang Edom.
7 Pamatyon man ang ila gamhanan nga mga tawo nga pareho sa talunon nga mga
baka kag makusog nga turo nga baka. Ang ila duta mapuno sang dugo kag tambok.
8 Kay may ginatigana nga tion ang GINOO nga magabalos siya sa iya mga kaaway sa
pagbulig sa Jerusalem.†
9 Ang mga sapa sa Edom mangin alkitran kag ang duta mangin asupre. Ang bilog
nga nasyon mangin alkitran nga nagadabadaba.
10 Indi ini mapatay adlaw-gab-i. Ang aso sini magatub-ok sa wala sing katapusan.
Wala na sing may mag-estar kag mag-agi sa Edom hasta san-o.
11 Pagaestaran ini sang mga bukaw kag mga uwak.‡ Nagplano na ang GINOO nga
himuon niya ang Edom nga wala sing porma kag mahawan.
12 Pagatawgon ini nga "Wala sing Pulos nga Ginharian." Madula ang tanan niya nga
mga manugdumala.
13 Magatubo ang mga tunukon nga mga kahoy-kahoy sa ila napaderan nga mga
banwa kag sa mabakod nga mga parte sini. Kag dira magaestar ang mga bukaw kag
ang talunon nga mga ido.§

---

§ **33:22** *manughimo sang kasuguan:* ukon, *manugdumala* * **33:23** *palo:* Ang mataas nga tukon nga sa diin naangot ang layag. * **34:2** *laglagon niya sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. † **34:8** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* ‡ **34:11** *mga bukaw kag mga uwak:* Indi klaro sa Hebreo kon ano gid ini nga mga sapat. § **34:13** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

14 Ang talunon nga mga sapat kag ang mga hyena magakilita didto. Ang maila nga
mga kanding didto magatawag sa ila mga kaupod, kag ang demonyo nga nagaguwa
kon gab-i magakadto didto sa pagpahuway.
15 Ang mga bukaw magapugad didto, magaitlog, magabuto, kag protektaran nila ang
ila mga buto sa idalom sang ila mga pakpak. Ang mga uwak magatipon man didto nga
nagaparis-paris.
16 Tan-awa ninyo sa linukot nga kasulatan sang GINOO kag basaha. *Wala sing bisan
isa sa mga ginhambal ko nga indi matuman.* Wala sing isa sa sadto nga mga sapat nga
madula, kag wala sing isa sa ila nga wala sing pares. Kay ginbuot ini sang GINOO, kag
siya mismo* amo ang magatipon sa ila.
17 Siya ang magapartida sang duta sa mga sapat. Panag-iyahan nila ini hasta san-o,
kag didto sila magaestar sa wala sing katapusan.

35

Ang Kalipay sang mga Ginluwas

1 Magakalipay ang desierto nga daw sa tawo. Magapamuskad* ang mga bulak sa
kamingawan.
2 Magakanta kag magahugyaw sa kalipay ang kamingawan nga daw sa tawo, kag
magapamuskad sing madamo ang mga bulak sini. Mangin matahom ini pareho sa
Bukid sang Lebanon. Kag mangin mapatubason pareho sa latagon sang Carmel kag
Sharon. Makita dira ang gahom kag pagkahalangdon sang GINOO nga aton Dios.
3 Gani pabaskuga ninyo ang mga nagakaluya.
4 Hambali ang mga ginahadlukan nga, "Magpakabakod kamo kag indi magkahadlok.
Nagaabot ang inyo Dios sa pagbalos sa inyo mga kaaway, kag luwason niya kamo."
5 Dayon makakita na ang bulag kag makabati ang bungol.
6 Magatumbo-tumbo ang piang pareho sa usa, kag magasinggit sa kalipay ang apa.
Magasagawak ang tubig sa desierto, kag magailig ang mga sapa sa kamingawan.
7 Ang mainit nga balas mangin katubigan, kag ang mamala nga duta mangin
tuburan. Magatubo ang sari-sari nga mga hilamon sa mga lugar nga ginaestaran sadto
sang talunon nga mga ido.†
8 Pagabutangan sang malapad nga dalan sa sadto nga desierto, kag pagatawgon ini
nga dalan nga "Balaan nga Dalan." Wala sing makasasala kag buang-buang nga
makaagi didto. Ang mga tawo lang nga nagasunod sa mga pamaagi sang Dios ang
makaagi.
9 Wala sing mga leon ukon sang bisan ano nga klase sang mapintas nga mga sapat
nga makaagi didto. Ang mga ginluwas‡ lang sang GINOO ang makaagi didto.
10 Ini sila magabalik sa Jerusalem§ nga nagakinanta. Magakalipay gid sila permi;
madula na ang ila mga kasubo kag paghibi.

36

Ginsalakay sang Assyria ang Juda
(2 Har. 18:13-27; 2 Cro. 32:1-19)

1 Sang ika-14 nga tuig sang paghari ni Hezekia *sa Juda*, ginsalakay ni Haring
Senakerib sang Assyria ang tanan nga napaderan nga mga banwa sang Juda, kag
gin-agaw niya ini.
2 Kag samtang didto si Senakerib sa Lakish, ginsugo niya ang iya kumander upod sa
madamo nga soldado nga magkadto sa Jerusalem sa pagpakigkita kay Haring Hezekia.

---

* **34:16** *siya mismo:* ukon, *ang iya Espiritu* * **35:1** *Magapamuskad:* sa iban nga Bisaya, *Magapamuskag* † **35:7** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* ‡ **35:9** *ginluwas:* ukon, *gintubos* § **35:10** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

Sang didto na ang kumander sa guwa sang Jerusalem, nagpundo siya *kag ang iya mga soldado* malapit sa ililigan sang ibabaw nga punong, didto dampi sa dalan pakadto sa lugar nga ginapanglabhan.
3 Nagkadto sa iya si Eliakim nga anak ni Hilkia, nga administrador sang palasyo, si Shebna nga sekretaryo, kag si Joa nga anak ni Asaf, nga manugdumala sang mga kasulatan sang ginharian.
4 Nagsiling sa ila ang kumander, "Hambala ninyo si Hezekia, nga amo ini ang ginasiling sang gamhanan nga hari sang Assyria:
"Ano bala ang imo ginasaligan?
5 Nagahunahuna ka bala nga madaog mo ang inaway sa pulong lamang kag indi sa abilidad kag kusog sang imo mga soldado? Sin-o bala ang imo ginasaligan nga nagrebelde ka sa akon?
6 Ang Egypt bala? Ini nga nasyon kag ang iya hari pareho lang sa bali nga baston nga kon gamiton mo nga panukod makapilas sang imo kamot.
7 Pero basi kon magsiling ka sa akon nga nagasalig kamo sa GINOO nga inyo Dios. Pero indi bala nga ginpaguba mo gani ang iya mga simbahan sa mataas nga mga lugar pati ang mga halaran sini, kag ginhambalan mo ang mga taga-Juda kag taga-Jerusalem nga dapat magsimba sila sa isa lang ka halaran?"
8 *Nagsiling pa gid ang kumander,* "Karon, silinga ninyo si Hezekia nga may ginatanyag sa iya ang akon agalon, ang hari sang Assyria. Hatagan siya namon sang 2,000 ka kabayo, ina kon may 2,000 man siya ka manugkabayo!
9 Wala gid siya padaog bisan sa pinakanubo nga opisyal sang akon agalon. Nagasalig man lang siya sa Egypt nga maghatag sa iya sang mga karwahe kag mga manugkabayo.
10 Nagahunahuna bala siya nga wala ako pagsugua sang GINOO sa pagkadto diri sa paglaglag sang sini nga nasyon? Ang GINOO mismo ang nagsugo sa akon sa pagsalakay kag sa paglaglag sang sini nga nasyon."
11 Nagsiling si Eliakim, Shebna, kag Joa sa kumander, "Palihog maghambal ka sa amon sa lingguahe nga Aramico, kay naintiendihan namon ini. Indi ka maghambal sa Hebreo kay mabatian ka sang mga tawo nga ara sa mga pader sang siyudad."
12 Pero nagsabat ang kumander, "Ginsugo ako sang akon agalon nga ipahibalo ini nga mga butang sa tanan nga pumuluyo sang Jerusalem, indi lang sa inyo kag sa inyo hari. Kamo tanan *gutumon kag uhawon sa tion nga salakayon namon kamo. Gani* kaunon ninyo ang inyo tai kag imnon ninyo ang inyo ihi."
13 Dayon nagtindog ang kumander kag nagsinggit sa lingguahe nga Hebreo, "Pamatii ninyo ang mensahi sang gamhanan nga hari sang Assyria!
14 Amo ini ang iya ginasiling: Indi kamo magpatunto kay Hezekia. Indi siya makaluwas sa inyo!
15 Indi kamo magpaganyat sa iya nga magsalig sa GINOO kon magsiling siya, 'Sigurado gid nga luwason kita sang GINOO; ini nga siyudad indi pag-itugyan sa kamot sang hari sang Assyria.'
16 "Indi kamo magpamati kay Hezekia! Amo ini ang ginasiling sang hari sang Assyria: Indi na kamo magkontra sa akon; magsurender na lang kamo! Dayon tugutan ko kamo nga makakaon sang bunga sang inyo ubas kag higera, kag makainom sa inyo mga pulunduhan sang tubig,
17 hasta nga magabalik ako kag dal-on ko kamo sa duta nga pareho sang inyo duta—ang duta nga may mga talamnan sang ubas nga makahatag sa inyo sang bino, kag may mga uyas nga mahimo ninyo nga tinapay.
18 Indi kamo magpatalang kay Hezekia kon magsiling siya nga luwason kamo sang GINOO. May mga dios bala sa bisan diin nga nasyon nga nakaluwas sa ila nasyon sa kamot sang hari sang Assyria?

19 May nahimo bala ang mga dios sang Hamat, Arpad kag Sefarvaim? Naluwas bala
sang mga dios* sang Samaria ang ila duta sa akon mga kamot?
20 Sin-o sa mga dios sang sini nga mga nasyon ang nakaluwas sa ila nasyon sa akon?
Gani paano maluwas sang GINOO ang Jerusalem sa akon mga kamot?"
21 Pero wala nagsabat ang mga tawo, kay nagmando si Haring Hezekia nga indi sila
magsabat.
22 Dayon gin-gisi ni Eliakim nga anak ni Helkia, Shebna nga sekretaryo, kag Joa ang
ila mga bayo *sa kasubo*, kag nagkadto sila kay Hezekia kag ginsugid ang mga ginsiling
sang kumander.

37

Nagpalaygay si Haring Hezekia kay Isaias
(2 Har. 19:1-7)

1 Sang pagkabati ni Haring Hezekia sa ginbalita sa iya, gin-gisi niya ang iya bayo kag
nagsuksok sang sako *sa pagpakita sang iya pagpangasubo*, kag nagkadto siya sa templo
sang GINOO.
2 Ginpakadto niya kay Isaias nga anak ni Amoz sila ni Eliakim nga administrador
sang palasyo, si Shebna nga sekretaryo, kag ang mga nagapangulo nga mga pari.
Tanan sila nagasuksok sang sako.
3 Pag-abot nila kay Isaias, nagsiling sila sa iya, "Amo ini ang ginasiling ni Hezekia:
Nagaantos kita sa sini nga tion; ginasilutan* kag ginapakahuy-an kita. Pareho kita sa
manugbata nga wala na sing kusog sa pagbun-a sang iya bata.
4 Ginsugo sang hari sang Assyria ang iya kumander sa pagyaguta sa buhi nga Dios.
Basi pa lang talupangdon sang GINOO nga imo Dios ang ginsiling sang kumander kag
silutan siya sa iya mga ginhambal. Gani magpangamuyo ka para sa aton nga
nagkalabilin."
5 Pagkatapos hambal sang mga opisyal nga ginpadala ni Haring Hezekia,
6 nagsiling si Isaias sa ila, "Hambali ninyo ang inyo agalon *nga si Haring Hezekia* nga
amo ini ang ginasiling sang GINOO: Indi ka magkahadlok sa imo nabatian nga
pagyaguta sa akon sang mga bata-bata sang hari sang Assyria.
7 Pamati! Patalangon ko† ang hari sang Assyria. Makabati siya sang balita nga
makapabalik sa iya sa iya nasyon. Kag didto ipapatay ko siya paagi sa espada."

Nagpamahog Liwat ang Assyria
(2 Har. 19:8-19)

8 Karon, sang mabatian sang kumander sang mga soldado sang Assyria nga
naghalin na sa Lakish ang ila hari kag nagpakig-away sa Libna, nagkadto siya didto.
9 Nabalitaan ni Haring Senakerib *sang Assyria* nga si Haring Tirhaka sang Ethiopia‡
nagapadulong sa pagpakig-away sa iya. Pagkabati niya sini, nagpadala siya sang mga
mensahero kay Hezekia sa pagsiling sini:
10 "Indi ka magpatunto sa dios nga imo ginasaligan kon magsiling siya, 'Ang
Jerusalem indi pag-itugyan sa kamot sang hari sang Assyria.'
11 Pamati! Ikaw mismo ang nakabati kon ano ang ginhimo sang mga hari sang
Assyria sa halos tanan nga nasyon. Ginlaglag nila sila sing bug-os. Kag ikaw,
nagahunahuna ka bala nga makaluwas ka?
12 Ginpanglaglag sang akon mga katigulangan ang mga banwa sang Gozan, Haran,
Rezef, kag ang katawhan sang Eden nga ara sa Telasar. Naluwas bala sila sang ila mga
dios?

---

* **36:19** *sang mga dios:* ukon, *sang sina nga mga dios* * **37:3** *ginasilutan:* ukon, *ginainsultuhan* † **37:7** *Patalangon ko:* sa literal, *Pasudlan ko sang espiritu* ‡ **37:9** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

13 May nahimo bala ang mga hari sang Hamat, Arpad, Sefarvaim, Hena, kag Iva.”

Ang Pangamuyo ni Hezekia

14 Pagkatapos basa ni Hezekia sa sulat nga ginhatag sa iya sang mga mensahero,
nagkadto siya sa templo sang GINOO kag ginhumlad ang sulat sa presensya sang GINOO.
15 Dayon nagpangamuyo siya,
16 “GINOO nga Makagagahom, Dios sang Israel nga nagapungko sa trono sa
tunga-tunga sang mga kerubin, ikaw lang ang Dios nga nagadumala sa tanan nga
ginharian diri sa kalibutan. Ginhimo mo ang kalangitan kag ang kalibutan.
17 GINOO, pamatii kag tan-awa *ang nagakalatabo*. Pamatii ang tanan nga ginsiling ni
Senakerib sa pagyaguta sa imo, O buhi nga Dios.
18 Matuod, GINOO, nga ginpanglaglag sang mga hari sang Assyria ang madamo nga
nasyon,
19 pati ang ila sini mga dios-dios paagi sa paghaboy sini sa kalayo. Kay indi ini
matuod nga mga dios kundi mga bato lang kag mga kahoy nga ginhimo sang tawo.
20 Gani karon, GINOO nga amon Dios, luwasa kami sa kamot sang Assyria, para ang
tanan nga ginharian diri sa kalibutan makahibalo nga ikaw lang, GINOO, ang Dios.”

Ang Pagkalaglag ni Haring Senakerib sang Assyria
(2 Har. 19:20-37)

21 Dayon nagpadala si Isaias nga anak ni Amoz sang sini nga mensahi kay Hezekia:
Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: Tungod kay nagpangamuyo
ka parte kay Haring Senakerib sang Assyria,
22 amo ini ang ginasiling sang GINOO kontra sa iya: “Ginakadlawan kag ginainsulto
ka sang mga pumuluyo sang Zion,§ ang siyudad sang Jerusalem. Nagalungo-lungo sila
sa pagyaguta sa imo samtang nagapalagyo ka.
23 Sin-o bala ang imo gin-insulto kag ginyaguta? Sin-o bala ang ginpataasan mo sang
imo tingog kag ginpabugalan? Indi bala *ako,* ang Balaan nga Dios sang Israel?
24 Paagi sa imo mga alagad, ginyaguta mo ako. Nagsiling ka pa, ‘Paagi sa akon
madamo nga karwahe nasaka ko ang mataas nga mga bukid, ang putokputokan sang
mga bukid sang Lebanon. Ginpangtapas ko ang iya pinakamataas nga sedro kag
pinakamaayo nga sipres.* Nakaabot ako sa putokputokan sini nga may madabong nga
kakahuyan.
25 Nagpakutkot ako sang mga bubon sa iban nga mga lugar,† kag nag-inom halin sa
sini nga mga bubon. Sa akon nga pag-agi, nagmala ang mga sapa sa Egypt.’
26 “Matuod nga ginpangguba mo ang napaderan nga mga banwa. Pero wala ka bala
nakahibalo nga madugay ko na ini nga ginpat-od? Dugay ko na ini nga ginplano nga
matabo, kag karon ginatuman ko na ini.
27 Ang mga pumuluyo sang mga banwa nga ginpangguba mo nadulaan sang kusog;
nahadlok sila kag nahuy-an. Pareho sila sa mga hilamon sa latagon ukon sa mga
hilamon nga nagatubo sa atop sang balay, nga sang pag-ulhot nalaya dayon.
28 “Pero nahibaluan ko kon diin ka nagatiner, ukon diin ka nagahalin ukon
nagakadto, kag kon ano ang imo kaakig sa akon.
29 Tungod kay nabatian ko ang imo kaakig sa akon kag ang imo pagpabugal,
kaw-itan ko ang imo ilong kag busalan ang imo baba, kag guyuron pabalik sa imo
ginhalinan, sa dalan nga imo gin-agyan.”
30 *Dayon nagsiling si Isaias kay* Hezekia, “Amo ini ang tanda *nga proteksyunan sang*
GINOO ang Jerusalem sa mga taga-Assyria: Karon nga tuig ang inyo kaunon amo ang
mga bunga sang mga tanom nga nagtubo lang, kag sa sunod nga tuig amo ang mga

§ **37:22** *mga pumuluyo sang Zion:* sa literal, *birhen nga anak nga babayi sang Zion* * **37:24** *sedro...sipres:* mga klase ini sang mga kahoy † **37:25** *sa iban nga mga lugar:* Ara ini sa Dead Sea Scrolls, pero wala sa Masoretic Text.

bunga naman sang mga tanom nga nagtubo sa gintubuan man sadto. Pero sa ikatatlo
nga tuig makatanom na kamo sang uyas kag makaani. Makatanom man kamo sang
mga ubas kag makakaon sang bunga sini.
31 Sa liwat, ang mga nagkalabilin nga buhi sa Juda magauswag pareho sa tanom nga
nagapanggamot sing madalom kag nagapamunga.
32 Kay may magakalabilin nga buhi nga magalalapta halin sa Jerusalem, ang mga
naluwas halin sa Bukid sang Zion. Siguraduhon gid sang GINOO nga Makagagahom
nga matuman ini.
33 "Amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa hari sang Assyria: Indi siya
makasulod sa siyudad sang Jerusalem ukon makapana sini. Indi siya makapalapit nga
may taming ukon makatumpok sang duta sa kilid sang pader sang siyudad para
mataklas ini.
34 Magabalik siya sa iya ginhalinan, sa dalan nga iya gin-agyan. *Ako,* ang GINOO,
nagasiling nga indi gid siya makasulod sa sini nga siyudad.
35 Protektaran kag luwason ko ini nga siyudad para sa akon kadungganan kag
tungod sa akon promisa kay David nga akon alagad."
36 Dayon nagkadto ang anghel sang GINOO sa kampo sang mga taga-Assyria kag
ginpatay niya ang 185,000 ka soldado. Pagkaaga, pagbugtaw sang mga nagkalabilin
nga buhi, nakita nila ang madamo nga bangkay.
37 Tungod sini, nagpuli si Senakerib sa Nineve kag didto nagtiner.
38 Isa ka adlaw, samtang nagasimba si Senakerib sa templo sang iya dios nga si
Nisroc, ginpatay siya paagi sa espada sang iya duha ka anak nga lalaki nga sila ni
Adramelec kag Sharezer, kag dayon nagpalagyo sila sa Ararat. Ang isa niya ka anak
nga si Esarhadon amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

38

Ang Pagmasakit ni Hezekia
(2 Har. 20:1-11; 2 Cro. 32:24-26)

1 Sadto nga tion, nagmasakit si Hezekia kag daw mapatay na siya. Nagkadto sa iya si
Propeta Isaias nga anak ni Amoz kag nagsiling, "Nagasiling ang GINOO nga himuon mo
na ang nagakadapat mo nga himuon kay indi ka na mag-ayo kundi mapatay ka."
2 Pagkabati sini ni Hezekia, nag-atubang siya sa dingding kag nagpangamuyo sa
GINOO.
3 Siling niya, "GINOO, dumduma kon paano ako nagkabuhi nga matutom sa imo kag
nag-alagad sing tinagipusuon, kag kon paano ako naghimo sing maayo sa imo
panulok." Kag naghilibion siya sing tudo.
4 Nagsiling ang GINOO kay Isaias
5 nga magbalik siya kay Hezekia kag ihambal ini: "Amo ini ang ginasiling sang
GINOO, ang Dios sang imo katigulangan nga si David: Nabatian ko ang imo pangamuyo
kag nakita ko ang imo mga luha. Dugangan ko pa sang 15 ka tuig ang imo kabuhi.
6 Luwason ko ikaw kag ang ini nga siyudad sa kamot sang hari sang Assyria.
Protektaran ko ini nga siyudad.
7 Amo ini ang tanda nga akon ihatag sa pagpamatuod nga tumanon ko ining akon
promisa:
8 Pabalikon ko sing napulo ka gutlo ang landong sang adlaw sa orasan nga
ginpahimo ni Ahaz." Kag natuman ini.
9 Amo ini ang ginsulat ni Haring Hezekia sang Juda sang nag-ayo na siya sa iya sakit:
10 Abi ko nga mapatay na ako nga bataon pa, kag magpabilin sa lugar sang mga
patay.

11 Abi ko indi ko na makita ang GINOO diri sa kalibutan sang mga buhi, ukon indi ko
na makita ang mga tawo sa sini nga kalibutan.
12 Diutayan lang madula ang akon kabuhi pareho sa tolda sang manugbantay sang
karnero nga ginpalid. Abi ko mautod na ang akon kabuhi pareho sa tela nga gin-utod
sa teral.* Halin sa aga hasta sa gab-i naghulat ako nga tapuson mo na ang akon kabuhi.
13 Naghulat ako nga mapainubuson hasta sa kaagahon, nga nagahunahuna nga
mapatay ako nga daw sa ginadugmok sang leon ang akon mga tul-an. Halin sa aga
hasta sa gab-i naghulat ako nga tapuson mo na ang akon kabuhi.
14 Nagpangayo ako sang bulig nga ang akon tingog daw sa huni sang salimbabatang
ukon dugwak. Nag-ugayong ako nga daw sa huni sang pating. Ginkapoy ang akon mga
mata sa pagtangla sa langit. GINOO, buligi ako sa sini nga kalisod.
15 Pero ano pa ang masiling ko? Kay ginsabat na niya ako kag siya mismo ang
nag-ayo sa akon. Magakabuhi ako sing mapainubuson tungod sa mapait nakon nga
inagyan.
16 Paagi sini, Ginoo, nagabaskog ang kabuhi sang tawo, kag ako mismo nagbaskog.
Gin-ayo mo ako kag gintugutan nga mabuhi.
17 Matuod nga ang akon gin-antos para sa akon kaayuhan. Tungod sa imo gugma,
ginluwas mo ako sa kalaglagan kag ginpatawad mo ang akon mga sala.
18 Kay paano pa ako makadayaw sa imo kon patay na ako? Ang mga patay indi na
makadayaw sa imo ukon makalaom sang imo pagkamatutom.
19 Ang mga buhi amo lang ang makadayaw sa imo pareho sang akon ginahimo
subong. Ang tagsa ka henerasyon magasugid sa masunod nga henerasyon sang imo
katutom.
20 GINOO, ikaw ang akon manluluwas, gani sa bilog namon nga kabuhi, magakanta
kami sa imo templo nga nagatukar sang mga instrumento.
21 *Sang wala pa mag-ayo si Hezekia,* ginsilingan siya ni Isaias nga pahampulan niya
sa iya mga suluguon ang iya hubag sang gindunot nga higos† para mag-ayo siya.
22 Nagpamangkot si Hezekia, "Ano bala ang tanda nga magapamatuod nga *magaayo*
ako *kag* makakadto sa templo sang GINOO?"

39

Ang mga Mensahero Halin sa Babilonia

1 Sang sadto nga tion, ang hari sang Babilonia nga si Merodac Baladan, nga anak ni
Baladan, nakabalita nga nag-ayo na si Hezekia sa iya sakit. Gani nagpadala siya sang
mga sulat kag regalo kay Hezekia *paagi sa mga mensahero*.
2 Gin-abiabi ni Hezekia ang mga mensahero kag ginpakita niya sa ila ang tanan nga
butang sa iya talaguan sang manggad—ang mga pilak, mga bulawan, mga panakot,
mga maayo nga klase sang lana, ang iya mga armas, kag ang iban pa niya nga mga
manggad. Wala sing bisan ano nga ara sa iya palasyo ukon ginharian nga wala niya
ginpakita sa ila.
3 Karon, nagkadto si Propeta Isaias kay Haring Hezekia kag nagpamangkot, "Diin
bala naghalin ina nga mga tawo, kag ano ang ila kinahanglan?" Nagsabat si Hezekia,
"Halin sila sa malayo nga lugar, sa Babilonia."
4 Nagpamangkot pa gid ang propeta, "Ano ang ila nakita sa imo palasyo?" Nagsabat
si Hezekia, "Nakita nila ang tanan sa akon palasyo. Wala gid sing bisan ano sa akon
manggad nga wala ko ginpakita sa ila."
5 Dayon nagsiling si Isaias kay Hezekia, "Pamatii ining mensahi sang GINOO nga
Makagagahom:

---

* **38:12** *teral:* ukon, *hablanan (*sa English, *loom).* Ginagamit ini sa paghimo sang tela. † **38:21** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon, fig tree)

6 Magaabot gid ang tion nga dal-on sa Babilonia ang tanan nga pagkabutang sa imo
palasyo, ang tanan nga natipon sang imo mga katigulangan nga ara pa hasta subong.
Wala gid sing may mabilin, siling sang GINOO.
7 Kag ang iban sa imo palaabuton nga mga kaliwat, pagabihagon kag mangin mga
alagad sila sa palasyo sang hari sang Babilonia."
8 Naghunahuna si Hezekia nga may kalinong kag wala sing katalagman samtang
buhi pa siya. Gani nagsiling siya kay Isaias, "Maayo inang mensahi sang GINOO nga
ginhambal mo sa akon."

40

Ang Paglipay sa mga Katawhan sang Dios

1 Nagsiling ang Dios, "Lipaya ninyo kag pabaskuga ang akon katawhan.
2 Hambali ninyo sing malulo ang katawhan sang Jerusalem. Ibalita sa ila nga tapos
na ang ila pag-antos, kag ang ila mga sala napatawad na. Kay ginsilutan ko sila sing
tuman sa tanan nila nga mga sala."
3 May nagawali sing mabaskog sa kamingawan. *Siling niya,* "Ipreparar ninyo ang
alagyan para sa GINOO. Tadlunga ang dalan nga pagaagyan sang aton Dios.
4 Ang tagsa ka nalupyakan tampukan, kag ang tagsa ka bukid tapanon, pati ang mga
lugar nga kudolkudol.
5 Dayon igapahayag ang gamhanan nga presensya sang GINOO, kag makita ini sang
tanan nga tawo. *Matabo gid ini,* kay ang GINOO mismo ang nagsiling sini."
6 May nagsiling sa akon, "Magwali ka!" Nagsabat ako, "Ano ang akon iwali?"
Nagsiling siya, "Iwali nga ang tanan nga tawo pareho sang hilamon, kag ang ila
pagkabantog pareho sang iya bulak.
7 Ang hilamon nagakalaya kag ang iya bulak nagakahulog tungod kay ginahuyop ini
sang hangin nga ginapadala sang GINOO. Matuod nga ang tawo pareho sang hilamon.
8 Ang hilamon nagakalaya kag ang iya bulak nagakahulog, pero ang pulong sang
aton Dios nagapadayon sa gihapon."
9 Kamo nga nagadala sang maayong balita sa Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem,
magsaka kamo sa mataas nga bukid, kag isugid ninyo sing mabaskog ang maayong
balita. Indi kamo magkahadlok sa pagsugid. Hambali ninyo ang mga banwa sang Juda
nga ara na ang ila Dios.
10 Huo, nagaabot na ang Ginoong DIOS nga may gahom, kag magahari siya nga
gamhanan. Nagaabot siya nga dala ang balos *nga para sa iya katawhan*.
11 Atipanon niya ang iya katawhan pareho sa pag-atipan sang manugbantay sa mga
karnero: ginakugos niya ang mga bata sang mga karnero kag ginatuytuyan niya sing
mahinalungon ang ila mga iloy.
12 Sin-o bala ang makasukob sang tubig sa dagat paagi sa iya kamot, ukon makatakos
sang langit paagi sa iya pagdangaw sini? Sin-o bala ang makasulod sang tanan nga
duta sa suludlan ukon makakilo sang mga bukid?
13 Sin-o bala ang nakahibalo sang hunahuna sang GINOO? Sin-o bala ang makatudlo
sa iya kon ano ang iya dapat himuon?
14 Sa kay sin-o bala siya nagpalaygay para paintiendihon siya kag sin-o bala ang
nagtudlo sa iya sang husto nga dalan? Sin-o bala ang nagtudlo sa iya sang kaalam
ukon nagtuytoy sa iya sa pag-intiendi? *Wala gid!*
15 Ang matuod, ang mga nasyon pareho gid lang sang isa ka tulo sa timba, ukon
yab-ok sa kilohan. Para sa Dios, ang mga isla daw pareho lang kamag-an sa mga
yab-ok.
16 Ang mga kasapatan sa Lebanon indi makaigo nga ihalad para sa iya, kag ang mga
kahoy sini indi makaigo nga igatong sa mga halad.

17 Wala gid ang mga nasyon kon ikomparar sa iya. Para sa iya, baliwala ang mga
nasyon.
18 Gani sa kay sin-o bala ninyo ikomparar ang Dios? Ukon sa ano bala ninyo siya
ipaanggid?
19 Sa dios-dios bala nga ginahimo lang sang platero, kag ginahaklapan sang bulawan
kag ginadekorasyunan sang pilak nga mga kadena?
20 Ukon sa dios-dios bala nga kahoy *nga matig-a* nga indi dali maggabok, nga
ginapahimo sang imol nga tawo bilang halad? Ginapahimo niya ini sa isa ka maayo
nga panday para indi matumba.
21 Wala bala kamo makahibalo ukon makabati? Wala bala sing may nagsugid sa inyo
halin sang ginsuguran? Wala gid bala ninyo maintiendihan kon paano ginhimo ang
kalibutan?
22 Ginhimo ini sang Dios nga nagapungko sa trono sa ibabaw sang kalibutan, kag
ang katawhan sa idalom daw pareho lang kagagmay sa mga tibakla sa iya panulok.
Ginhumlad niya ang langit nga daw sa kurtina. Ginhumlad niya ini nga daw sa tolda
para puy-an.
23 Ginakuhaan niya sang gahom ang mga pangulo sa kalibutan kag ginpakawalay
pulos sila.
24 Pareho sila sa tanom nga bag-o lang gintusok, nga halos wala pa gani
makapanggamot. Kag ginhuyop sila sang GINOO kag nalaya sila, dayon ginpalid sila
sang buhawi pareho sa upa.
25 Nagsiling ang Balaan nga Dios, "Sa kay sin-o bala ninyo ako ipaanggid? May ara
bala sang pareho sa akon?"
26 Tangla bala kamo! Sin-o ang nagtuga sinang mga butang sa kalangitan? Ang
nagtuga sina amo ang Dios nga nagapaguwa sa kada isa sa ila samtang ginatawag niya
sila sa ila mga ngalan. Sa iya pagkagamhanan wala sing isa sa ila nga nadula.
27 Kamo nga katawhan sang Israel nga mga kaliwat ni Jacob, ngaa bala nga
nagareklamo kamo nga ang inyo mga plano* kag kinamatarong ginabaliwala sang
Dios?
28 Wala bala kamo makahibalo ukon makabati nga ang GINOO amo ang wala sing
katapusan nga Dios nga nagtuga sang dulunan sang kalibutan? Wala siya ginakapoy
ukon nagakaluya, kag wala sing may makatungkad sang iya hunahuna.
29 Ginahatagan niya sang kusog ang mga maluya kag ang mga ginakapoy.
30 Bisan ang mga pamatan-on ginakapoy, ukon nagakaluya, kag nagakatumba sila,
31 pero ang mga nagasalig sa GINOO makaangkon liwat sang kusog. Daw sa
magalupad sila pareho sa agila; kon magdalagan sila indi sila pagkapuyon; kon
maglakat sila indi sila pagluyahon.

41

Buligan sang Dios ang Israel

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Kamo nga mga katawhan sa malayo nga mga lugar,*
maghipos kamo kag magpamati sa akon. Kamo nga mga nasyon, magpakabakod kamo
kag magpalapit sa akon, kag ihambal ninyo ang inyo mga reklamo. Magtipon kita kag
husayon ta ini.
2 Sin-o bala ang nagtawag sa matarong nga mandadaog halin sa east para ini siya
mag-alagad sa iya? Sin-o bala ang nagapasakop sang mga nasyon kag mga hari sa sini
nga mandadaog? Ginalaglag niya sila paagi sa iya espada kag pana; pareho sila sa
yab-ok ukon upa nga ginpalid sang hangin.

---

* **40:27** *plano:* ukon, *kabudlayan*

* **41:1** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat.* Amo man sa bersikulo 5.

3 Ginalagas niya sila kag wala sing may nagabalabag sa iya, bisan sa lugar nga wala
pa niya makadtui.
4 Sin-o bala ang naghimo sining tanan? Sin-o bala ang nagbuot sang tanan nga
nagakalatabo halin pa sa una nga henerasyon? Kundi ako, ang GINOO nga ara na sa
pag-umpisa sang kalibutan kag ara man ako gihapon sa katapusan sini."
5 Ang mga tawo sa malayo nga mga lugar, bisan sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan, nakakita sang akon binuhatan, kag nagkurog sila sa kahadlok. Nagtipon
sila,
6 kag ang kada isa nagabuligay kag nagapabakod sa isa kag isa.
7 Ang mga panday, platero, kag iban pa nga mga trabahador† nga nagahimo sang
mga dios-dios nagapabakod sa isa kag isa, nga nagasiling, "Maayo gid ang aton obra."
Dayon ginalansang nila ang dios-dios sa iya sini bulutangan para indi matumba.
8 "Pero ikaw, Israel nga akon alagad kag pinili, nga ang imo katawhan mga kaliwat
ni Abraham nga akon abyan,
9 gintawag ko ikaw kag ginkuha halin sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.
Ginsilingan ko ikaw, 'Ikaw ang akon alagad.' Ginpili ko ikaw kag wala ko ikaw
pagsikwaya.
10 Indi ka magkahadlok kay kaupod mo ako. Indi ka magkabalaka kay ako ang imo
Dios. Pabaskugon ko ikaw kag buligan. Proteksyunan ko ikaw paagi sa akon gahom
nga magaluwas sa imo.
11 Ang tanan nga nagakaakig sa imo sigurado gid nga mahuy-an kag magasalasala.
Magakalawala ang mga nagakontra sa imo.
12 Bisan pangitaon mo ang imo mga kaaway indi mo na sila makita. Sila nga
nagapakig-away sa imo mangin wala sing pulos.
13 Kay ako, ang GINOO nga imo Dios, nagapabakod sa imo kag nagasiling sa imo nga
indi ka magkahadlok kay buligan ko ikaw.
14 Bisan gamay ka lang kag maluya,‡ indi ka magkahadlok kay ako mismo ang
magabulig sa imo. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini. Ako ang imo Manluluwas, ang
balaan nga Dios sang Israel.
15 Pamati! Himuon ko ikaw nga pareho sa tapi nga panglinas nga bag-o kag may
matalom nga mga ulounto. Linason kag dugmukon mo ang mga bukid kag himuon
nga daw sa mga upa.
16 Pahanginan mo sila kag mapalid sila; laptahon sila sang buhawi. Pero ikaw
magakalipay sa GINOO; magadayaw ka sa Balaan nga Dios sang Israel.
17 "Kon magpangita sang tubig ang akon katawhan nga mga imol, kag wala sila sing
may makita kag magmala ang ila tutunlan sa kauhaw, ako nga GINOO magabulig sa ila;
ako nga Dios sang Israel indi magsikway sa ila.
18 Pailigon ko ang mga suba sa mahawan nga mga bukid kag ang mga tuburan sa
mga patag. Himuon ko ang desierto nga katubigan, kag ang mamala nga duta nga mga
tuburan.
19 Patubuon ko sa desierto ang mga kahoy nga sedro, akasya, mirto, olibo, pino,
enebro, kag sipres,
20 para makita, mahibaluan, kag maintiendihan sang katawhan nga *ako,* ang GINOO,
ang Balaan nga Dios sang Israel, amo ang naghimo sini."

Wala sing Pulos ang mga Dios-dios

21 Nagsiling ang GINOO, ang Hari sang Israel,§*sa mga dios-dios,* "Sige, magreklamo
kag magrason kamo!

---

† **41:7** *iban pa nga mga trabahador:* Indi klaro sa Hebreo kon ano ini nga klase sang mga trabahador. ‡ **41:14** *maluya:* sa literal, *daw ulod* § **41:21** *Hari sang Israel:* sa literal, *Hari ni Jacob*

22-23 Palapit kamo kag singgana kami kon ano ang matabo sa palaabuton. Isugid sa
amon ang ginhambal ninyo sadto nga matabo para mabinagbinag namon kon bala
natuman ini. Isugid sa amon kon ano ang matabo sa palaabuton para mahibaluan
namon nga mga dios kamo. Maghimo kamo sing maayo ukon malain para matingala
kag mahadlok kami sa inyo.
24 Pero ang matuod, wala kamo sing pulos, kag wala gid kamo sing may nahimo. Ang
mga nagapili sa pagsimba sa inyo makangilil-ad.
25 Ginpili ko nga magdumala ang isa ka tawo halin sa north. Nagadangop siya sa
akon; kag karon nagaabot siya halin sa east. Laglagon niya ang mga manugdumala
pareho sang pagtasak sang manughimo sang kolon sa lunang nga pormahon niya.
26 "Sin-o bala sa inyo ang nagsugid sang una pa nga matabo ini para makahibalo
kami kag makasiling nga husto siya? Wala gid sing isa nga may nagsugid sa inyo, kag
wala sing may nakabati nga may ginhambal kamo.
27 Ako, *ang* GINOO, amo ang una nga nagsugid sini sa Zion, ang *siyudad sang*
Jerusalem. Nagpadala ako sa sini nga siyudad sang isa ka mensahero sa pagsugid sang
maayong balita nga ara na ang magabulig sa ila.
28 Gintan-aw ko kon may ara nga dios-dios nga makalaygay, pero wala gid ako sing
may nakita. Wala gid sing isa sa ila nga makasabat sa akon mga pamangkot.
29 Tanan sila wala sing pulos, kag wala gid sila sing may mahimo. Pareho sila sa
hangin nga umalagi lang."

42

Ang Alagad sang GINOO

1 *Nagsiling ang* GINOO, "Ari ang akon alagad nga akon ginapabaskog. Ginpili ko siya
kag nalipay ako sa iya. Gamhan ko siya sang akon Espiritu, kag paharion niya ang
hustisya sa mga nasyon.
2 Indi siya magsinggit ukon maghambal sing mabaskog sa mga dalan.
3 Indi niya pagpabay-an ang mga maluya sa pagtuo* ukon pagtalikdan ang mga
nadulaan na sang paglaom. Sa iya katutom paharion gid niya ang hustisya.
4 Indi gid siya magkaluya ukon madulaan sang paglaom hasta nga mapahari niya
ang hustisya sa kalibutan. Bisan ang mga tawo sa malayo nga mga lugar† magalaom sa
iya mga pagpanudlo."
5 Amo ini ang ginasiling sang Dios, ang GINOO nga nagtuga sang kalangitan nga daw
sa tela nga iya ginhumlad. Ginporma niya ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini.
Siya man ang naghatag sang ginhawa sa mga tawo kag sa tanan nga tinuga nga
nagakabuhi sa kalibutan.
6 *Nagsiling siya sa iya nga alagad,* "Ako, ang GINOO, amo ang nagtawag sa imo sa
pagpakita sang akon pagkamatarong. Buligan kag protektaran ko ikaw kag paagi sa
imo mahimo ako sang kasugtanan sa mga tawo. Himuon ko ikaw nga pareho sa suga
nga magapasanag sa mga nasyon,
7 para magpamuklat sa mga bulag kag maghilway sa mga nabihag, nga napriso sa
madulom nga prisohan.
8 Ako ang GINOO, amo ina ang akon ngalan! Indi ko pag-ihatag ang akon
kadungganan sa kay bisan sin-o ukon ang pagdayaw nga para sa akon sa mga
dios-dios.
9 Ang akon mga ginpropesiya natuman, kag karon ipahayag ko ang mga bag-o nga
mga butang antes ini matabo."

Kanta sa Pagdayaw sa Dios

---

* **42:3** *mga maluya sa pagtuo:* ukon, *mga ginadaogdaog* † **42:4** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat.* Amo man sa bersikulo 10 kag 12.

10 Magkanta kamo sang bag-o nga kanta sa GINOO! Magkanta kamo sang mga
pagdayaw sa iya, bisan kamo nga ara sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.
Dayawa ninyo siya, kamo nga nagapanakayon kag tanan kamo nga mga tinuga sa
dagat, kag kamo nga nagaestar sa malayo nga mga lugar.
11 Dayawa ninyo siya, kamo nga ara sa mga banwa sang kamingawan kag kamo nga
mga pumuluyo sang Kedar. Magkanta kamo sa kalipay, kamo nga katawhan sang Sela.
Maghinugyaw kamo sa putokputokan sang mga bukid.
12 Padunggi ninyo kag dayawa ang GINOO, kamo nga ara sa malayo nga mga lugar.
13 Magapakig-away ang GINOO pareho sa isa ka soldado nga handa na gid sa
pagpakig-away. Magasinggit siya bilang tanda sa pagsalakay, kag magadaog siya
kontra sa iya mga kaaway.
14 *Nagasiling siya,* "Sa malawig nga tion naghipos lang ako kag ginpunggan ko ang
akon kaugalingon. Pero subong, *ipakita ko ang akon kaakig.* Masinggit ako nga
nagahangos pareho sa manugbata nga ginasakitan.
15 Laglagon ko ang mga bukid, kag palayaon ang mga tanom. Himuon ko ang mga
suba nga mamala nga duta kag pamalahon ko ang mga katubigan.
16 Tuytuyan ko ang *akon katawhan nga* mga bulag *sa kamatuoran* sa dalan nga wala
pa nila maagyan. Pasanagan ko ang ila madulom nga alagyan, kag tapanon ko ang
mga kudolkudol nga mga lugar nga ila pagalaktan. Himuon ko ini nga mga butang,
kag indi ko sila pag-isikway.
17 Pero ang mga nagasalig sa mga dios-dios, nga nagakabig sa mga imahen nga ila
dios-dios, magapalagyo sa kahuya."

Ang Israel Pareho sang Bungol kag Bulag

18 *Nagsiling ang GINOO sa iya katawhan,* "Kamo nga pareho sa bungol kag bulag,
pamati kamo kag magtulok!
19 Alagad ko kamo kag akon pinili. Ginapadala ko kamo bilang akon mensahero,
pero wala sing may makapareho sa inyo sa pakabulag kag pagkabungol.
20 Madamo na ang inyo nakita pero wala ninyo ini ginasapak. Makabati kamo
kuntani pero wala kamo nagapamati."
21 Luyag gid sang GINOO nga padunggan ang iya kasuguan para mapakita niya ang
iya pagkamatarong.‡
22 Pero karon ang iya katawhan ginkawatan, gin-agawan sang mga pagkabutang,
ginpriso sa buho ukon sa prisohan, kag wala gid sing may nagbulig sa ila.
23 May ara bala sa inyo nga luyag magpamati ukon magsapak sining inyo nabatian
halin karon?
24 Sin-o bala ang nagtugot nga kawatan kag agawan sang pagkabutang ang Israel?
Indi bala ang GINOO, nga sa iya nakasala kita? Kay wala ta pagsunda ang iya mga
pamaagi kag wala ta pagtumana ang iya kasuguan.
25 Gani ginpakita sang GINOO ang iya puwerte nga kaakig sa aton paagi sa
pagpaantos sa aton sa inaway. Ang iya kaakig pareho sa kalayo nga naglikop kag
nagsunog sa aton, pero wala ta ini ginhunahuna kag ginsapak.

43

Nagpromisa ang Dios sa Pagluwas sa Israel

1 Pero karon amo ini ang ginasiling sang GINOO nga nagtuga sa imo, O Israel: "Indi ka
magkahadlok kay luwason ko gid ikaw;* gintawag ko ikaw sa imo ngalan, kag akon
ikaw.

‡ **42:21** *mapakita niya ang iya pagkamatarong:* ukon, *luwason niya ang iya katawhan*

* **43:1** *luwason ko gid ikaw:* ukon, *ginluwas ko na ikaw*

2 Kon mag-agi ka sa tubig, magaupod ako sa imo. Kon magtabok ka sa mga suba indi
ka malumos. Kon mag-agi ka sa kalayo, indi ka mapaso; ang dabdab sini indi makaano
sa imo.
3 Kay ako ang GINOO nga imo Dios, ang Balaan nga Dios sang Israel, nga imo
Manluluwas. Itugyan ko *sa iban nga nasyon* ang Egypt, Ethiopia,† kag Seba sa baylo mo.
4 Itugyan ko ang iban nga mga katawhan sa baylo mo, tungod kay bilidhon kag
dungganon ka sa akon panulok, kag tungod kay ginahigugma ko ikaw.
5 Indi ka magkahadlok kay kaupod mo ako. Tipunon ko ang imo mga kaliwat halin
sa east kag west.
6 Hambalan ko ang mga nasyon sa north kag sa south nga pabay-an ang imo mga
kaliwat nga magbalik sa ila duta, nga papulion sila halin sa pinakamalayo nga parte
sang kalibutan.
7 Sila ang mga katawhan nga akon gintawag; gintuga ko sila para sa akon
kadungganan."
8 *Nagsiling pa gid ang GINOO,* "Tawga ang akon katawhan nga may mga mata pero
indi makakita, nga may mga dulunggan pero indi makabati!
9 Patipuna sing tingob ang tanan nga katawhan sang nasyon. Sin-o sa ila *mga*
dios-dios ang makapropesiya sang palaabuton? Sin-o sa ila ang nagsugid sang una
sang mga nagakalatabo subong? Padal-a sila sang mga saksi sa pagpamatuod nga
husto sila para makabati sini ang iban kag magsiling nga matuod gid man.
10 *Mga katawhan sang Israel,* kamo ang akon mga saksi. Ginpili ko kamo nga akon
alagad para makilala ninyo ako kag magtuo kamo sa akon, kag maintiendihan ninyo
nga ako lang ang Dios. Wala na sing iban pa nga Dios nga nag-una sa akon ukon
magsunod pa sa akon.
11 Ako lang gid ang GINOO kag luwas sa akon wala na sing iban pa nga Manluluwas.
12 Nagpahibalo ako nga luwason ko kamo, kag gintuman ko ini. Wala sing iban nga
dios nga naghimo sini sa inyo; kamo ang akon mga saksi."
Nagsiling pa ang GINOO, "Ako ang Dios.
13 Halin pa sang una ako na ang Dios. Wala sing may makapalagyo sa akon mga
kamot. Wala sing may makaliwat sang akon mga ginahimo."

Nagpromisa ang Dios nga Buligan Niya ang Iya Katawhan

14 Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang inyo Manluluwas, ang Balaan nga Dios
sang Israel, "Agod maluwas kamo, ipasalakay ko ang Babilonia sa mga soldado sang
isa ka nasyon, kag magapalalagyo ang mga taga-Babilonia‡ sa mga barko nga ila
ginapabugal.§
15 Ako ang GINOO, ang inyo Balaan nga Dios, ang manunuga sang Israel, ang inyo
Hari.
16 Ako ang GINOO nga naghimo sang alagyan sa tunga sang dagat.
17 Gintipon ko ang mga karwahe, mga kabayo, kag mga soldado *sang Egypt*, kag
ginlaglag sila didto sa dagat, kag indi na gid sila makabangon pa. Pareho sila sa suga
nga napatay.
18 Pero indi na ninyo sagi paminsar ang mga nagligad,
19 kay bag-o naman nga butang ang akon himuon. Nagakalatabo na gani ini. Wala
bala ninyo ini nakita? Magahimo ako sang dalan kag mga tuburan sa desierto.
20 Bisan ang talunon nga mga sapat magapadungog sa akon pati ang talunon nga
mga ido* kag ang mga bukaw, kay magahatag ako sang mga tuburan sa desierto, para
may mainom ang akon pinili nga katawhan.

---

† **43:3** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* ‡ **43:14** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia. § **43:14** *kag magapalalagyo...ginapabugal:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **43:20** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

21 Sila ang katawhan nga akon gintuga para mangin akon, kag para magdayaw sa akon.
22 "Pero wala ka magpangayo sang bulig sa akon, Israel, kundi gintak-an ka na sa akon.
23 Wala ka maghalad sa akon sang mga karnero bilang halad nga ginasunog. Wala mo ako ginpadunggan sang imo mga halad bisan wala ko ikaw ginpabudlayan kag ginpatak-an sa akon pagpangayo sa imo sang mga halad nga regalo kag mga insenso.
24 Wala mo ako pagbakli sang insenso ukon pagpaayawi sang tambok sang imo mga halad. Sa baylo, ginpabudlayan kag ginpatak-an mo ako sang imo mga sala.
25 "Ako mismo amo ang nagapanas sang imo sala para sa akon kadungganan, kag indi ko na ini pagdumdumon pa.
26 Hunahunaon ta ang mga nagliligad; maghusayay kita. Ipahayag ang imo kaso sa pagpamatuod nga inosente ka.
27 Nakasala ang imo nahauna nga katigulangan, kag nagrebelde sa akon ang imo mga pangulo.
28 Gani ginpakahuy-an ko ang imo mga pari kag gintugyan ko ikaw, Israel, sa kalaglagan kag kahuy-anan.

44

Ang Promisa sang Dios sa Israel

1 "Pero karon, pamati, O Israel nga akon alagad, ang katawhan nga akon pinili, nga mga kaliwat ni Jacob.
2 *Ako,* ang GINOO, amo ang naghimo kag nagbulig sa imo. Indi ka magkahadlok, ikaw nga akon alagad kag pinili ko nga katawhan.
3 Kay hatagan ko ikaw sang tubig nga magapaumpaw sang imo kauhaw kag magabasa sang imo mamala nga duta. Gamhan ko sang akon Espiritu ang imo mga kaliwat kag pakamaayuhon ko sila.
4 Magauswag sila pareho sa nagalambo nga tanom nga bugana sang tubig ukon mga kahoy sa higad sang mga sapa.
5 May ara nga magasiling, 'Ako iya sang GINOO,' kag may iban nga magasiling, 'Kaliwat ako ni Jacob.' May ara man nga magasulat sa ila kamot sang ngalan sang GINOO, kag magakabig sang ila kaugalingon nga sakop sila sang katawhan sang Israel.

Wala sing Pulos ang mga Dios-dios

6 "Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Hari kag Manluluwas sang Israel, ang Makagagahom nga GINOO: Ako amo ang ginsuguran kag ang katapusan sang tanan. Luwas sa akon wala na sing iban pa nga Dios.
7 Sin-o bala ang pareho sa akon? Isugid niya sa akon atubangan kon ano ang nagkalatabo halin sang gintukod ko nga isa ka nasyon ang akon katawhan sang una nga panahon. Kag isugid man niya kon ano ang magakalatabo sa palaabuton.
8 Indi kamo magkahadlok ukon magpakulba. Indi bala nga ginpahibalo ko na sang una pa ang akon katuyuan sa inyo? Kamo mismo ang akon mga saksi. May iban pa bala nga Dios luwas sa akon? Wala gid! Wala na ako sing may nahibaluan pa nga *palalipdan nga* bato *luwas sa akon*."
9 Wala sing pulos ang tanan nga nagahimo sang mga dios-dios. Kag ining mga dios-dios nga ila ginapakamahal wala sing bili. Sila mismo makapamatuod nga wala ini sing bili. Kay indi ini makakita kag wala sing may nahibaluan. Amo gani nga nagakahuy-an ang mga nagasimba sini.
10 Buang-buang ang tawo nga nagahimo sang mga dios-dios nga indi man lang niya mapuslan.

11 Pamati! Mahuy-an ang tanan nga nagasimba sa mga dios-dios, kay ang naghimo
sini mga tawo man lang. Patipuna sila tanan sa pagdepensa sang ila kaugalingon.
Mahadlok gid sila kag mahuy-an.
12 Ang panday sang metal nagabutang sang metal sa baga. Dayon ginamaso niya ini
sing tudo para pormahon nga dios-dios. Nagaluya siya sa kagutom kag daw malipong
sa kauhaw.
13 Ang panday sang kahoy nagatakos sang isa ka utod nga kahoy. Ginakuritan niya
sa dagway sang dios-dios, kag dayon ginakurtihan niya paagi sa iya mga gamit.
Ginaporma niya ini sa matahom nga dagway sang tawo para ibutang sa isa ka templo.
14 Agod may gamiton siya nga kahoy, nagautod siya sang sedro, ukon sipres, ukon
terebinto. Ini nga mga kahoy ginapatubo niya sa kagulangan. Nagatanom man siya
sang kahoy nga pino, kag paagi sa ulan nagatubo ini.
15 Ginagamit niya ang iban nga mga kahoy nga gatong, para makapainit siya kag
makaluto sang tinapay. Kag ang iban nga mga kahoy ginahimo niya nga dios-dios, kag
ginaludhan niya kag ginasimba.
16 Ginasunog niya ang iban nga mga kahoy kag nagasugba siya sang karne sa baga
sini. Dayon nagakaon siya sang sinugba kag nagakabusog. Nagapainit-init man siya sa
kalayo kag nagasiling, “Hay, maayo kay nainitan ako.”
17 Kag ang iban nga mga kahoy, ginahimo niya nga dios-dios. Nagaluhod siya kag
nagasimba sa sini nga mga dios-dios, kag nagapangamuyo nga nagasiling, “Luwasa
ako, kay ikaw ang akon dios.”
18 Ini nga mga tawo wala makahibalo ukon makaintiendi sa ila ginahimo. Ang ila
mga mata natabunan kag indi sila makakita. Ang ila mga hunahuna natakpan, kag
indi sila makaintiendi.
19 Wala gid sila nagapamalandong kag nagahunahuna sa pagsiling, “Gin-gatong ko
ang iban nga mga kahoy, kag nagluto ako sang tinapay kag nagsugba sang karne sa
baga sini, kag ginkaon ko ini. Kag karon himuon ko bala nga makangilil-ad nga butang
ang nabilin nga kahoy? Magasimba bala ako sa isa ka utod nga kahoy?”
20 Daw pareho lang nga nagkaon siya sang abo. Ang nadulman niya nga hunahuna
nagpatalang sa iya, kag indi niya maluwas ang iya kaugalingon. Indi niya mabaton
nga ang dios-dios nga ara sa iya indi matuod nga dios.
21 *Nagsiling ang* GINOO, “Dumduma ini nga mga butang, O Israel, kay alagad ko ikaw.
Ginhimo ko ikaw para mag-alagad sa akon, kag indi ko gid ikaw pagkalimtan.
22 Dulaon ko na ang imo mga sala pareho sang gal-om ukon ambon. Balik ka sa akon,
kay luwason ko gid ikaw.”
23 Magkanta ka sa kalipay, O kalangitan! Singgit sing matunog, O kalibutan!
Magkanta kamo nga mga bukid, kag mga kahoy sa kagulangan. Kay himuon gid ini
sang GINOO. Luwason niya ang mga kaliwat ni Jacob; ipakita niya ang iya
pagkagamhanan sa Israel.
24 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga inyo Manluluwas, nga nagtuga sa inyo:
Ako ang GINOO nga naghimo sang tanan nga butang. Ako lang gid ang naghumlad sang
kalangitan kag nagtuga sang kalibutan.
25 Ginpaslaw ko ang mga propesiya sang butigon nga mga propeta. Kag
ginapabuang ko ang mga manugpakot. Ginabaliskad ko ang mga ginahambal sang
mga maalamon, kag ginahimo nga wala sing pulos ang ila nahibaluan.
26 Ginatuman ko ang mga propesiya sang akon alagad* kag mga mensahero.
Nagasiling ako nga ang Jerusalem pagaestaran liwat, kag ang iban pa nga mga banwa
sang Juda nga nagkalaguba patindugon liwat.
27 Kon magmando ako nga magmala ang suba, nagamala ini.

---

* **44:26** *alagad:* ukon, *mga alagad*

28 Nagasiling ako kay Cyrus, “Ikaw ang manugbantay sang akon katawhan, kag
himuon mo ang tanan ko nga naluyagan. Magamando ka nga patindugon liwat ang
Jerusalem kag ang templo sini.”

45

Ginpili sang Dios si Cyrus

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Cyrus nga iya pinili, nga ang awtoridad sini
iya ginpabakod, “Sakupon mo ang mga nasyon kag pierdihon mo ang mga hari.
Buksan mo ang mga puwertahan sang ila mga banwa *sa pag-agaw sini* kag indi na ini
pagsiradhan.
2 Ako ang magapreparar sang imo alagyan, kag tapanon ko ang mga bukid. Gub-on
ko ang mga puwertahan nga saway kag ang mga trangka sini nga salsalon.
3 Ihatag ko sa imo ang mga tinago nga mga manggad, para mahibaluan mo nga ako
amo ang GINOO, ang Dios sang Israel nga nagtawag sa imo.
4 Gintawag ko ikaw para buligan mo ang Israel nga akon alagad, ang katawhan nga
akon ginpili. Ginpadunggan ko ikaw bisan wala ka makakilala sa akon.
5 Ako amo ang GINOO, kag wala na sing iban pa; luwas sa akon wala na sing iban pa
nga Dios. Hatagan ko ikaw sang kusog bisan wala ka makakilala sa akon,
6 para ang mga katawhan sa bilog nga kalibutan makahibalo nga wala na sing iban
pa nga Dios luwas sa akon. Ako amo ang GINOO, kag wala na sing iban pa.
7 Ako ang naghimo sang kasanag kag sang kadulom. Ako ang nagadala sang
kaayuhan kag sang katalagman. Ako, ang GINOO, ang naghimo sini tanan.
8 “Magahatag ako sang kadalag-an nga may pagkamatarong, pareho sang paghatag
sang kalangitan ukon sang gal-om sang ulan. Kag batunon ini sang mga tawo sa
kalibutan. Magalapnag ang kaluwasan kag ang kadalag-an nga may pagkamatarong
pareho sang tanom nga nagatubo. Ako, ang GINOO, ang magahimo sini.
9 Kaluluoy ang nagapakigbais sa Dios nga iya Manunuga. Pareho man lang siya sa
kolon. Makareklamo bala ang lunang sa manughimo sang kolon kon ano ang iya
himuon? Ukon makareklamo bala siya nga pigaw ang manughimo sang kolon?
10 Kaluluoy ang anak nga nagasiling sa iya ginikanan, ‘Ngaa ginbata ninyo ako sing
subong sini?’ ”
11 Amo ini ang ginsiling sang GINOO, ang Balaan nga Dios sang Israel kag ang iya
Manunuga, “Nagareklamo bala kamo sa akon mga ginahimo? Ginamanduan bala
ninyo ako sa dapat ko himuon?
12 Ako ang naghimo sang kalibutan, kag nagtuga sang tawo sa pag-estar sa
kalibutan. Ang akon mga kamot amo ang naghumlad sang kalangitan, kag ako ang
nagmando *nga magguwa* ang mga butang sa kalangitan.
13 Ako mismo ang nagpadumala kay Cyrus sa pagtuman sang akon matarong nga
tinutuyo. Himuon ko nga husto ang tanan niya nga mga pamaagi. Patindugon niya
liwat ang akon siyudad kag hilwayon niya ang akon katawhan nga ginbihag. Himuon
niya ini indi tungod nga ginsuhulan ukon ginpremyuhan siya. Ako, ang GINOO nga
Makagagahom, ang nagasiling sini.”
14 Nagsiling ang GINOO*sa Israel*, “Mangin sakop mo ang mga taga-Egypt kag
taga-Ethiopia,* pati ang mga taga-Seba nga ang ila mga lalaki matag-as. Magapalapit
sila sa imo nga dala ang ila mga manggad kag mga produkto. Mangin bihag mo sila.
Magaluhod sila sa imo kag magapakitluoy nga nagasiling, ‘Matuod nga ang Dios
nagaupod sa imo kag siya lang ang Dios!’ ”
15 O Dios kag Manluluwas sang Israel, matuod nga wala mo ginapakita ang imo
kaugalingon.

* **45:14** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

16 Mahuy-an gid ang tanan nga nagahimo sang mga dios-dios.
17 Pero luwason mo, GINOO, ang Israel, kag ang ila kaluwasan wala sing katapusan.
Kag indi na gid sila mahuy-an hasta san-o.
18 Ikaw, GINOO, amo ang Dios. Gintuga mo ang kalangitan kag ang kalibutan. Wala
mo ginhimo ang kalibutan nga mahawan, kundi ginhimo mo ini para puy-an.
Nagasiling ka, "Ako amo ang GINOO, kag wala na sing iban pa.
19 Wala ako naghambal sa tago, nga wala sing may nakahibalo. Wala ako nagsiling
sa mga kaliwat ni Jacob nga magdangop sila sa akon nga wala man lang sila sing may
mabaton. Ako, ang GINOO, nagahambal sang kamatuoran. Ginapahayag ko kon ano
ang husto."
20 *Nagsiling pa ang GINOO,* "Magtipon kamo sing tingob kag magpalapit sa akon,
kamo nga mga nakapalagyo halin sa mga nasyon. Wala gid sing may nahibaluan ang
mga nagadala sang ila mga dios-dios nga kahoy. Nagapangamuyo sila sa sini nga mga
dios-dios nga indi makaluwas sa ila.
21 Magkonsultahanay kamo, kag ipahayag ninyo ang inyo kaso. Sin-o bala ang
nagpropesiya sang una sa mga butang nga matabo? Indi bala ako, ang GINOO? Wala na
sing iban nga Dios kundi ako lang—ang matarong nga Dios kag Manluluwas.
22 "Magdangop kamo sa akon, tanan kamo nga ara sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan para maluwas kamo, kay ako Dios, kag wala na sing iban pa.
23 Nagsumpa ako sa akon kaugalingon, kag ang akon mga ginpanghambal masaligan
kag indi na maliwat: Magaluhod ang tanan nga tawo sa akon kag magasumpa sila *nga
magaunong sila sa akon*.
24 Magasiling sila, 'Paagi lang gid sa GINOO makaangkon ang tawo sang kusog kag
kadalag-an nga may pagkamatarong.'" Ang tanan nga nagadumot sa GINOO
magapalapit sa iya kag mahuy-an.
25 Sa *bulig sang*GINOO ang tanan nga kaliwat ni Israel makaangkon sang kadalag-an
nga may pagkamatarong kag magadayaw sila sa iya.

46

Ang mga Dios-dios sang Babilonia

1 Ang mga dios-dios sang Babilonia nga sila ni Bel kag Nebo nagahamyang samtang
ginakarga sa karwahe nga ginaguyod sang mga donkey. Mabug-at sila nga karga sa
ginakapoy nga mga donkey.
2 Nagahamyang sila, kag indi nila masarangan nga luwason ang nagadala sa ila. Pati
sila ginbihag.
3 Pamati kamo sa akon, kamo nga mga kaliwat ni Jacob, kamo tanan nga
nagkalabilin sa katawhan sang Israel. Gin-atipan ko kamo halin sang inyo pagkatawo.
4 Bisan magtigulang na kamo kag mag-ubanon, ako ang magaatipan sa inyo.
Ginhimo ko kamo kag tatapon ko gid kamo. Buligan ko kamo kag luwason.
5 Sa kay sin-o bala ninyo ako ipaanggid? May ara bala nga pareho sa akon?
6 Ang iban nga mga tawo nagapaguwa sang ila bulawan ukon pilak kag nagasuhol
sang platero para himuon ini nga dios-dios kag ila dayon simbahon.
7 Ginapas-an nila ini, kag dayon ginatungtong sa iya bulutangan, kag nagapabilin ini
didto. Indi na ini makahalin didto. Kon may magpangamuyo sa sini, indi ini
makasabat; indi ini makaluwas sa iya mga kalisod.
8 Kamo nga mga rebelde, tandai ninyo ini kag itanom gid sa inyo hunahuna.
9 Dumduma man ninyo ang akon mga ginhimo sang una nga panahon. Ako lang ang
Dios, kag wala na sing iban pa nga pareho sa akon.

10 Sa umpisa pa lang ginpahayag ko na ang palaabuton. Halin sang una,
ginpropesiya ko na kon ano ang matabo. Matuman gid ang akon mga plano; himuon
ko ang tanan nga akon nagustuhan.
11 Magatawag ako sang isa ka tawo halin sa east sa isa ka malayo nga lugar, kag
tumanon niya ang akon plano. Magasulip siya pareho sa pispis nga nagapangdagit.
Kon ano ang akon ginhambal kag ginplano tumanon ko ini.
12 Pamati kamo sa akon, kamo nga mga matig-a sing ulo. Indi gid kamo makaangkon
sang kadalag-an nga may pagkamatarong.*
13 Sa indi madugay, hatagan ko na sang kadalag-an nga may pagkamatarong ang
Jerusalem.† *Huo,* malapit ko na ini nga luwason, kag padunggan ko ang Israel.

47

Ang Pagkalaglag sang Babilonia

1 *Nagsiling ang* GINOO, "Magapungko ka sa duta, Babilonia.
Magapungko ka nga wala sing trono.
Ikaw nga pareho sa birhen nga babayi indi na pagtawgon nga mahinhin kag
maluming.
2 *Ulipon ka na subong, gani* magkuha ka sang galingan kag maggaling sang trigo.
Huksa ang imo belo, kag alsaha ang imo bayo
para makita ang imo paa samtang nagatabok ka sa suba.
3 Makita ang imo pagkahublas kag mahuy-an ka.
Magabalos ako sa imo kag indi ko ikaw pagkaluoyan."*

4 Ang aton Manluluwas, nga ang iya ngalan GINOO nga Makagagahom,
amo ang Balaan nga Dios sang Israel.

5 *Nagsiling pa gid ang* GINOO,
"Babilonia, magpungko ka sing malinong sa madulom nga lugar.
Indi ka na pagtawgon nga rayna sang mga ginharian.
6 Naakig ako sa katawhan nga akon ginpanag-iyahan, kag ginsikway ko sila.
Gani gintugyan ko sila sa imo kamot, kag wala mo sila pagkaluoyi.
Bisan gani ang mga tigulang sa ila ginpintasan mo.
7 Nagsiling ka pa nga ang imo pagkarayna wala sing katapusan!
Pero wala mo paghunahunaa ining imo mga ginhimo kag kon ano ang mangin resulta
sini sa imo.
8 Gani karon pamatii ini, ikaw nga mahilig sa pagpangalipay kag nagahunahuna nga
indi ka maano.
Nagasiling ka sa imo kaugalingon nga ikaw ang Dios, kag wala na sing iban pa.
Nagahunahuna ka nga indi ka gid mabalo ukon madulaan sang mga anak.†
9 Pero sa hinali lang matabo ini sa imo:
Mabalo ka kag madulaan sang mga anak.
Matabo gid ini tanan sa imo bisan madamo ka pa sang nahibaluan nga madyik
ukon binabaylan.
10 Nagasalig ka nga indi ka maano sa imo pagkamalaot,
kay nagahunahuna ka nga wala sing may nakakita sa imo.
Ang imo kaalam kag ihibalo nagapatalang sa imo,
kag nagatulod sa imo sa pagsiling, 'Ako ang Dios, kag wala na sing iban pa.'

---

* **46:12** *Indi...pagkamatarong:* ukon, *Indi gid kamo maghimo sang matarong.* † **46:13** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*
* **47:3** *indi ko ikaw pagkaluoyan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **47:8** *Nagahunahuna...anak:* Siguro ang buot silingon, nagahunahuna siya nga indi siya madulaan sang manugprotektar ukon manugbulig.

11 Gani magaabot sa imo ang katalagman
kag indi ka makahibalo kon paano mo ini matabog sang imo nga madyik.
Magaabot sa imo ang kalamidad nga indi mo mabayaran para mag-untat.
Hinali lang nga magaabot sa imo ang kalaglagan nga wala mo ginahunahuna.
12 Sige, padayuna ang imo mga madyik kag mga binabaylan
nga imo ginahimo halin sang bata ka pa.
Basi pa lang magmadinalag-on ka, ukon basi pa lang kulbaan ang imo mga kaaway.
13 Ginakapoy ka na sa imo madamo nga padihot.
Pabuliga sa imo ang imo mga tinawo nga nagatuon parte sa mga bituon
kag nagapropesiya kada bulan sang mga butang nga matabo sa imo.
14 Sa pagkamatuod, pareho lang sila sa dagami nga dali lang masunog.
Indi gani sila makaluwas sang ila kaugalingon sa kalayo.
Indi puwede makapainit-init sa sini nga kalayo, *kay puwerte ini kainit*.
15 Ti ano ang mahimo sang mga tawo nga ginapangayuan mo sang laygay halin
sang bata ka pa?
Ang kada isa sa ila nagtalang kag indi sila makaluwas sa imo.

48

Matig-a sing Ulo ang mga Israelinhon

1 "Pamati kamo nga mga kaliwat ni Jacob, kamo nga ginatawag Israel, kag naghalin
sa tribo ni Juda. Nagasumpa kamo sa ngalan sang GINOO, kag nagatawag kamo sa Dios
sang Israel. Pero indi ini sinsero, kay indi matarong ang inyo kabuhi.
2 Ginatawag pa ninyo ang inyo kaugalingon nga mga pumuluyo sang balaan nga
siyudad kag nagasiling kamo nga nagasalig kamo sa Dios sang Israel, nga ang iya
ngalan GINOO nga Makagagahom."
3 *Nagasiling siya sa inyo,* "Ginpropesiya ko na sang una kon ano ang matabo sa
palaabuton. Kag sa hinali lang gintuman ko ini.
4 Nahibaluan ko kon ano katig-a sang inyo ulo. Ang inyo liog daw pareho katig-a
sang salsalon kag ang inyo agtang daw pareho katig-a sa saway.
5 Amo gani nga ginsugid ko na nga daan sa inyo ang akon himuon. Sa wala pa ini
matabo ginpahibalo ko na ini sa inyo para indi kamo makasiling nga ang inyo mga
dios-dios nga hinimo halin sa kahoy kag metal amo ang nagpropesiya kag nagtuman
sini.
6 Nabatian ninyo ang akon mga ginpropesiya kag nakita ninyo ang katumanan sini,
pero indi ninyo pagbatunon nga ako ang naghimo sini. Sugod subong sugiran ko kamo
sang bag-o nga mga butang nga wala ko pa ginpahayag sa inyo; wala pa ninyo
mahibaluan.
7 Karon ko pa lang ini ginahimo kag wala pa sang una, para indi kamo makasiling
nga nahibaluan na ninyo ini.
8 Wala kamo makabati ukon makaintiendi sini nga mga butang kay halin pa sang
una nagpabungol-bungol kamo. Nahibaluan ko kon ano kamo ka maluibon, kay halin
pa sang inyo pagkatawo mga rebelde na kamo.
9 Para sa akon kadungganan, punggan ko ang akon kaakig sa inyo, agod indi kamo
malaglag.
10 Pamati! Tinluan ko kamo, pero indi pareho sa ginahimo sa pilak, kay tinluan ko
kamo paagi sa pag-antos.
11 Himuon ko ini para sa akon kadungganan. Indi gid ako magtugot nga mahuy-an
ako kag mapadunggan ang iban nga dios.
12 "Pamati kamo sa akon, kamo nga taga-Israel nga akon ginpili. Ako ang Dios; ako
ang ginsuguran kag ang katapusan sang tanan.

13 Ako mismo ang nagbutang sang pundasyon sang kalibutan kag naghumlad sang
kalangitan. Kon magmando ako sa ila, ginatuman nila.
14 "Magtipon kamo tanan kag magpamati: Sin-o bala sa mga dios-dios ang
nagpropesiya nga salakayon sang akon abyan* ang Babilonia sa pagtuman sang akon
plano kontra sa sini nga nasyon? *Wala gid!*
15 Ako mismo ang naghambal kag nagtawag sa iya. Suguon ko siya kag
magmadinalag-on siya sa iya himuon.
16 Magpalapit kamo sa akon kag pamatii ini: Halin sang ginsuguran wala ako
naghambal sa tago, kag sang tion nga natabo ang akon mga ginhambal, ara ako."
Kag karon ang Ginoong DIOS kag ang iya Espiritu nagpadala sa akon *sa pagsugid sini
nga mensahi*:
17 Nagasiling ang GINOO nga inyo Manluluwas, ang Balaan nga Dios sang Israel: "Ako
ang GINOO nga inyo Dios nga nagtudlo sa inyo kon ano ang maayo para sa inyo kag
nagtuytoy sa inyo sa husto nga dalan.
18 Kon nagpati lang kamo sa akon mga sugo, kuntani nag-ilig pareho sa suba ang
mga kaayuhan sa inyo, kag nagsinunod-sunod lang kuntani ang inyo mga kadalag-an†
pareho sa mga balod nga nagadapya sa higad.
19 Ang inyo mga kaliwat mangin pareho kuntani kadamo sa balas nga indi maisip,
kag indi gid sila malaglag sa akon atubangan."
20 Maghalin kamo sa Babilonia! Isugid ninyo sing malipayon hasta sa pinakamalayo
nga parte sang kalibutan nga ginluwas sang GINOO ang iya alagad, ang katawhan sang
Israel.‡
21 Wala sila pag-uhawa sang ginpangunahan sila sang Dios sa mga kamingawan, kay
ginpatubod niya ang tubig sa bato para sa ila. Ginbuka niya ang bato kag nagsagawak
ang tubig.
22 Pero nagasiling ang GINOO nga ang mga malain indi makaangkon sang maayo nga
kahimtangan.

49

Ang Buluhaton sang Alagad sang GINOO

1 Pamati kamo sa akon, kamo nga ara sa malayo nga mga lugar.* Sa wala pa ako
matawo gintawag na ako sang GINOO nga mag-alagad sa iya.
2 Ginhimo niya ang akon mga pulong nga pareho katalom sang espada.
Ginprotektaran niya ako sang iya gahom. Ginhimo niya ako nga pareho sa mahining
nga pana nga handa na nga gamiton.
3 Nagsiling siya sa akon, "Israel, ikaw ang akon alagad. Paagi sa imo, padunggan ako
sang mga tawo."
4 Pero nagsiling ako, "Ang akon pagpangabudlay wala man lang sing pulos;
gin-usikan ko ang akon kusog sa wala sing kapuslanan." Pero ginatugyan ko lang ini sa
GINOO nga akon Dios; siya ang magabalos sa akon mga ginhimo.
5 Ang GINOO amo ang naghimo sa akon nga mangin iya alagad para pabalikon kag
tipunon ko ang mga Israelinhon sa iya. Ginpadunggan ako sang GINOO kag siya nga
akon Dios amo ang nagahatag sa akon sang kusog.
6 Nagsiling siya, "Ikaw nga akon alagad, may dako pa ako nga buluhaton nga
ipabuhat sa imo, luwas sa pagpabalik mo sa mga Israelinhon nga akon
ginaprotektaran. Himuon ko pa ikaw† nga pareho sa suga nga magapasanag sa mga

* **48:14** *abyan:* Siguro si Haring Cyrus. † **48:18** *kadalag-an:* ukon, *pagkamatarong* ‡ **48:20** *ang katawhan sang Israel:* sa Hebreo, *nga si Jacob* * **49:1** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat* † **49:6** *Himuon ko pa ikaw:* ukon, *Ginhimo ko ikaw*

nasyon, agod paagi sa imo makaabot ang akon kaluwasan hasta sa pinakamalayo nga
parte sang kalibutan."
7 Nagsiling ang GINOO, ang Manluluwas kag Balaan nga Dios sang Israel, sa tawo nga
ginainsulto kag ginakangil-aran sang mga nasyon, kag alagad sang mga pangulo,
"Makita sang mga hari kon sin-o ka gid kag magatindog sila *sa pagtahod sa imo*. Ang
mga pangulo magasaludo *sa pagpadungog sa imo*. Matabo ini tungod sa *akon,*
*ang*GINOO nga matutom, ang Balaan nga Dios sang Israel. Ako ang nagpili sa imo."

Patindugon Liwat ang Jerusalem

8 Amo ini ang ginsiling sang GINOO: "Sa husto nga tion‡ nga luwason ko ikaw, sabton
kag buligan ko ikaw. Protektaran ko ikaw kag paagi sa imo mahimo ako sang
kasugtanan sa mga tawo. Tukuron mo liwat ang duta *sang Israel* nga naguba, kag
ihatag mo ini liwat sa akon katawhan.
9 Magasiling ka sa mga *Israelinhon nga* ginbihag kag ginpriso sa madulom nga lugar,
'Guwa kamo! Hilway na kamo!'

"Mangin pareho sila sa mga karnero nga magahalab sa higad sang mga alagyan
ukon sa mga bukid nga mahawan sadto.
10 Indi na sila paggutumon ukon pag-uhawon. Indi sila maano sang init sang adlaw
ukon sang mainit nga hangin sang desierto. Kay ako nga nagakabalaka sa ila
magatuytoy sa ila sa mga tuburan.
11 Himuon ko nga dalan *nila* ang tanan ko nga mga bukid. Ang mataas nga mga lugar
mangin karsada.
12 Magaabot ang akon katawhan halin sa malayo—ang iban halin sa north, ang iban
sa west, kag ang iban pa gid halin sa Sinim."§

13 Magkanta ka sa kalipay, O kalangitan!
Magkalipay ka O kalibutan!
Magkanta kamo nga mga bukid!
Kay kaluoyan kag lipayon sang GINOO
ang iya katawhan nga nagaantos.

14 Pero nagsiling ang katawhan sang Jerusalem,* "Ginsikway na kami sang GINOO;
ginkalimtan na niya kami."
15 *Pero nagsabat ang GINOO,* "Malipat bala ang isa ka iloy sa iya anak? Indi niya bala
pagkabalak-an ang iya ginbata? Bisan malipat siya, indi gid ako malipat sa inyo!
16 O *Jerusalem indi ko gid ikaw malimtan*. Ginsulat ko ang imo ngalan sa akon mga
palad. Ginahunahuna ko permi nga mapatindog liwat ang imo mga pader.
17 Madali na lang mag-abot ang magapatindog liwat sa imo,† kag ang mga naglaglag
sa imo magahalin na sa imo.
18 Tan-awa sa imo palibot, ang imo katawhan nagatipon na kag nagapalapit sa imo.
Ako, ang GINOO nga buhi, nagasumpa nga ipabugal mo sila pareho sang pagpabugal
sang kalaslon nga babayi sa mga alahas nga iya ginasuksok.
19 "Nalaglag ka kag nangin mamingaw, pero karon *puy-an ka na sang imo katawhan,*
kag halos indi sila makaigo sa imo. Kag atong mga naglaglag sa imo magapalayo.

---

‡ **49:8** *Sa husto nga tion:* ukon, *Sa tion nga ipakita ko ang akon kaayo* § **49:12** *Sinim:* sa iban nga mga kopya sang Hebreo, *Aswan,* nga isa ka lugar sa south sang Egypt * **49:14** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* † **49:17** *magapatindog liwat sa imo:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *ang imo mga anak (ukon kaliwat).*

20 Ang imo katawhan nga natawo sang panahon sang imo pagpangasubo‡
magasiling sa imo, ‘Tama ini kagamay nga lugar para sa amon. Kinahanglan namon
ang mas dako pa nga lugar.’
21 Dayon masiling ka sa imo kaugalingon, ‘Sin-o bala ang nagbata sini sa ila para sa
akon? Nagkalamatay ang kadam-an sang akon katawhan,§ kag tungod sini
nagpangasubo ako. Ang iban sa ila ginbihag sa iban nga lugar, kag nag-isahanon na
lang ako. Gani diin ini sila naghalalin? Sin-o ang nagsagod sa ila?’ ”
22 Amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: “Pamati! Sinyasan ko ang mga nasyon,
kag ibalik nila sa imo ang imo katawhan nga daw sa mga bata nga ginakugos.*
23 Magaalagad sa imo ang mga hari kag mga rayna; sila ang magaatipan sa imo.
Magaluhod sila sa imo *bilang pagtahod*, kag magapasakop gid sila sa imo.† Dayon
mahibaluan mo nga ako amo ang GINOO, kag ang mga nagasalig sa akon indi gid
mapaslawan.”
24 Makuha mo bala ang mga ginpang-agaw sang mapintas‡ nga mga soldado?
Maluwas mo bala ang mga ginpangbihag nila?
25 Pero amo ini ang ginasiling sang GINOO: “Huo, maluwas mo ang mga
ginpangbihag sang mapintas nga mga soldado kag makuha mo ang mga ginpang-agaw
nila. Kay magapakig-away ako sa mga nagapakig-away sa imo kag luwason ko ang imo
katawhan.§
26 Ipakaon ko sa mga nagadaogdaog sa imo ang ila kaugalingon nga lawas, kag daw
sa mahubog sila sa ila kaugalingon nga dugo. Dayon mahibaluan sang tanan nga tawo
nga ako amo ang GINOO, ang imo Manluluwas kag Manughilway, ang Makagagahom
nga Dios ni Jacob.”

50

1 Nagsiling ang GINOO*sa iya katawhan,* “Ginsikway ko bala ang Jerusalem* pareho
sang isa ka bana nga nagbulag sa iya asawa? Pamatud-i ninyo!† Ginpabihag ko bala
kamo pareho sang isa ka tawo nga ginpaulipon niya ang iya mga anak sa iya
gin-utangan bilang bayad sa iya utang? *Wala!* Ginbihag kamo tungod sang inyo mga
sala; ginsikway ang Jerusalem tungod sang inyo mga paglapas.
2 Ngaa bala wala kamo magsapak sang pag-abot ko? Ngaa wala kamo magsabat sang
nagpanawag ako? Indi bala ako makasarang sa pagluwas sa inyo? Masarangan ko
gani nga pamalahon ang dagat sa isa lang ka pagmando kag himuon nga desierto ang
mga suba, nga mangin kabangdanan sang pagkalamatay sang mga isda.
3 Masarangan ko man nga padulmon ang langit pareho kaitom sang bayo sa
paglalaw.”

Ang Matinumanon nga Alagad sang GINOO

4 Gintudluan ako sang Ginoong DIOS kon ano ang akon ihambal para mapabaskog ko
ang mga ginakapoy. Ginapukaw niya ako kada aga sa pagpamati sang iya itudlo sa
akon.
5 Naghambal ang Ginoong DIOS sa akon kag nagpamati ako. Wala ako magsupak
ukon magpalagyo sa iya.

---

‡ **49:20** *panahon sang imo pagpangasubo:* Ang buot silingon, ang panahon sang pagkalaglag sang Jerusalem kag pagkabihag sang katawhan sini. § **49:21** *katawhan:* sa literal, *mga anak.* Amo man sa bersikulo 22. * **49:22** *nga daw sa mga bata nga ginakugos* tungod nga buligan sila sang mga taga-Persia sa ila nga pagpuli. † **49:23** *magapasakop gid sila sa imo:* sa literal, *dilapan nila ang yab-ok sa imo mga tiil* ‡ **49:24** *mapintas:* Amo ini sa Dead Sea Scrolls, Syriac, kag Latin Vulgate. Sa Masoretic Text, *matarong.* § **49:25** *katawhan:* sa literal, *mga anak* * **50:1** *Jerusalem:* sa literal, *ang inyo iloy* † **50:1** *Pamatud-i ninyo:* sa literal, *Diin na ang kasulatan sang pagbulagay?*

6 Ginataya ko ang akon likod sa mga nagahanot sa akon kag ang akon guya sa mga
nagagabot sang akon bungot. Ginapabay-an ko sila sa pagpakahuya sa akon kag sa
pagdupla sa akon guya.
7 Pero wala ako nakabatyag sang kahuya, kay ginabuligan ako sang Ginoong DIOS.
Gani nagpakatig-a lang ako pareho sa matig-a gid nga bato,‡ kay nahibaluan ko nga
indi ako mahuy-an.
8 Malapit sa akon ang Dios nga nagapamatuod nga inosente ako. Ti sin-o ang
mangahas sa pag-akusar sa akon? Magpakita siya kag mag-atubang sa akon!
9 Pamati! Ang Ginoong DIOS amo ang nagabulig sa akon. Sin-o bala ang makasiling
nga nakasala ako? Mangin pareho sila sa panapton nga magagabok, nga ut-uton sang
mga sapat-sapat.
10 Sin-o bala sa inyo ang nagatahod sa GINOO kag nagatuman sang mga ginatudlo
sang iya alagad? Dapat magsalig siya sa GINOO nga iya Dios bisan nagalakat man siya
sa kadulom nga wala gid sing kasanag.
11 Pero mag-andam kamo nga nagapadihot sa paglaglag sa iban; malaglag kamo sa
inyo kaugalingon nga padihot!§ Ang GINOO mismo amo ang magasilot sa inyo;
magakalamatay kamo sa puwerte nga silot.

51

Panawagan sa Pagsalig sa Dios

1-2 *Nagsiling ang GINOO,* "Magpamati kamo sa akon, kamo nga gusto maluwas* kag
nagadangop sa akon. Dumduma ninyo si Abraham kag si Sara nga inyo mga
katigulangan. Pareho sila sa bato nga sa diin gintiphag kamo ukon sa guhab nga sa
diin ginkali kamo. Sang gintawag ko si Abraham, isa lang siya, pero ginbendisyunan
ko siya kag ginhatagan sang madamo nga kaliwat.
3 Kaluoyan ko gid ang Jerusalem† nga naguba. Ang mga desierto sini himuon ko nga
pareho sa Eden nga akon katamnan. Makita ang kalipay kag kasadya sa Jerusalem kag
may pagpasalamat kag mga pagkinanta man.
4 "Pamati kamo sa akon, O katawhan ko. Talupangda ninyo ako, O nasyon ko. Ihatag
ko ang akon kasuguan kag magapasanag ini sa mga nasyon.
5 Madali ko na lang kamo hatagan sang kadalag-an nga may pagkamatarong. Sa indi
madugay luwason ko kamo. Pagadumalahan ko ang mga nasyon. Ang ara sa malayo
nga mga lugar‡ magahulat sa akon kag magalaom sang akon gahom.
6 Tan-awa ninyo ang kalangitan kag ang kalibutan. Madula ang kalangitan pareho
sa aso, kag magagabok ang kalibutan pareho sa panapton, kag magakalamatay ang
mga pumuluyo sini pareho sa mga sapat-sapat. Pero ang kaluwasan nga ihatag ko
magapadayon sa wala sing katapusan. Ang kadalag-an nga may pagkamatarong nga
halin sa akon mangin inyo hasta san-o.
7 "Pamatii ninyo ako, kamo nga nakahibalo kon ano ang husto kag nagatuman sang
akon kasuguan! Indi kamo magkahadlok sa mga pagpakahuya ukon mga pagyaguta
sang mga tawo sa inyo.
8 Kay mangin pareho sila sa panapton nga gin-ut-ot sang mga sapat-sapat. Pero ang
kadalag-an nga may pagkamatarong nga ihatag ko magapadayon sa wala sing
katapusan. Ang kaluwasan nga halin sa akon mangin inyo hasta san-o."

---

‡ **50:7** *matig-a gid nga bato:* sa iban nga Bisaya, *bato bantiling* § **50:11** *kamo nga nagapadihot...padihot:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **51:1-2** *gusto maluwas:* ukon, *gusto nga mangin matarong* † **51:3** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion.* Amo man sa bersikulo 11 kag 16. ‡ **51:5** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat*

9 Sige na, GINOO, buligi kami. Gamita ang imo gahom sa pagluwas sa amon. Buligi
kami pareho sa imo ginhimo sang una. Indi bala ikaw ang nag-utod-utod sa dragon
nga si Rahab?§
10 Indi bala nga ikaw man ang nagpamala sang dagat sa paghimo sang alagyan sa
tunga sini para makatabok ang *imo katawhan nga imo* ginluwas *sa Egypt*?
11 Magabalik sa Jerusalem ang imo mga ginluwas nga nagakinanta, nga wala untat
ang ila kalipay. Madula na ang ila kasubo, kag magaawas ang ila kalipay.
12 *Nagsabat ang GINOO,* "Ako amo ang nagapabakod kag nagapalipay sa inyo. Gani
ngaa mahadlok kamo sa inyo kapareho nga tawo nga mapatay man lang pareho sa
hilamon?
13 Ginkalimtan na bala ninyo ako nga naghimo sa inyo? Ako ang naghumlad sang
kalangitan kag nagbutang sang mga pundasyon sang kalibutan. Ngaa nagakabuhi
kamo nga permi lang nahadlok sa kaakig sang mga nagadaogdaog sa inyo kag gusto
maglaglag sa inyo? Ang ila kaakig indi na makaano sa inyo.
14 Sa indi madugay buy-an ang mga ginbihag sa inyo. Indi sila mapatay sa
ginprisohan sa ila, kag indi sila mawad-an sang pagkaon.
15 Kay ako, ang GINOO nga inyo Dios, ang nagalabugay sang dagat kag
nagapalinagumba sang mga balod. Makagagahom nga GINOO ang akon ngalan.
16 Gintudlo ko sa inyo kon ano ang akon ipahambal, kag ginaprotektaran ko kamo
sang akon gahom. Ako ang nagpahamtang sang kalangitan kag ang nagbutang sang
mga pundasyon sang kalibutan, kag ako ang nagsiling sa Jerusalem, 'Ikaw ang akon
katawhan.'"
17 Magbangon ka, Jerusalem! Ang kaakig sang GINOO pareho sa ilimnon nga
gin-ubos mo inom hasta nga nagduling-duling ka sa kahubog.
18 Wala sing isa sa imo katawhan* nga magatuytoy sa imo; wala sing isa sa ila nga
magabulig sa imo.
19 Natabo sa imo ining duha ka kalamidad: naguba ka tungod sa inaway kag
nag-antos sa kagutom ang imo katawhan. Wala sing may nabilin sa imo katawhan nga
mag-uloulo kag maglipay sa imo.
20 Nagkalalipong sila kag nagahamyang sa eskina sang tagsa ka dalan. Pareho sila sa
usa nga nasiod sa lambat. Naaguman nila ang puwerte nga kaakig sang GINOO;
ginsabdong sila sang imo Dios.
21 Gani pamatii ninyo ini, kamo nga mga nagaantos kag nagkalahubog indi tungod
sang bino.
22 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga inyo Dios nga nagaapin sa inyo: "Pamati!
Ginkuha ko na ang akon kaakig nga pareho sa ilimnon nga nakapahubog sa inyo. Indi
ko na kamo pagpaimnon sini liwat.
23 Ihatag ko ini sa mga nagapaantos sa inyo, nga nagsugo sa inyo nga maghapa para
tapakan ang inyo mga likod nga daw sa nagaagi sila sa dalan."

52

Luwason sang Dios ang Jerusalem

1 Magbangon ka, O Zion, kag magpakabakod! Ipakita ang imo pagkagamhanan, O
balaan nga siyudad sang Jerusalem. Kay ang *imo mga kaaway nga* mga indi
Israelinhon,* nga ginakabig nga mga mahigko, indi na liwat makasulod sa imo.

---

§ **51:9** *Rahab:* Ang dako nga sapat nga nagarepresentar sang Egypt.
* **51:18** *katawhan:* sa literal, *kabataan*
* **52:1** *mga indi Israelinhon:* sa literal, *mga wala matuli*

2 Indi ka na magpangasubo pareho sang tawo nga masinulub-on nga nagapungko sa
duta, kundi magbangon ka kag magdumala liwat. Kag kamo nga mga pumuluyo sang
Zion,† hilwaya ang inyo kaugalingon sa pagkabihag.
3-4 Kay amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS, "Ginbihag kamo pareho sa tawo
nga ginbaligya nga ulipon nga wala sing bayad, gani tubuson ko kamo nga wala man
sing bayad. Sang una nagkadto kamo sa Egypt para didto mag-estar, *kag gindaogdaog*
kamo didto. Sang ulihi ang Assyria naman ang nagdaogdaog sa inyo.
5 Kag karon ano naman ang natabo sa inyo? Ginbihag kamo *sang Babilonia* nga wala
man lang sing kapuslanan. Ginadumalahan nila kamo kag ginayaguta. Permi pa nila
ginainsulto ang akon ngalan.
6 Pero magaabot ang tion nga mahibaluan ninyo kon sin-o gid ako, kay ako mismo
ang nagahambal sa inyo. Huo, ako gid mismo."
7 Daw ano kanami kon makita mo ang mga mensahero nga nagalatas sa mga bukid
sa pagsugid sang maayong balita nga may kalinong na ang Jerusalem kag mangin
maayo na ang kahimtangan sini tungod nga luwason ini sang Dios. Nagasiling sila sa
mga taga-Jerusalem, "Nagahari ang inyo Dios!"
8 Magasinggit sa kalipay ang mga guwardya sang siyudad kay makita gid nila ang
pagbalik sang GINOO sa Jerusalem.
9 Magsinggit sa kalipay ang Jerusalem nga naguba, kay lipayon kag pabaskugon sang
GINOO ang iya katawhan. Luwason niya ang Jerusalem!
10 Ipakita sang GINOO ang iya pinasahi‡ nga gahom sa tanan nga nasyon, kag makita
sang tanan nga ara sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan ang pagluwas sa aton
sang aton Dios.
11 Kamo nga mga nagadala sang mga kagamitan sang *templo sang*GINOO, maghalin
na kamo sa Babilonia! Magguwa na kamo dira! Indi kamo magtandog sa mga
ginakabig nga mahigko. Magguwa na kamo sa Babilonia, kag magpakabalaan.
12 Pero sa sini nga tion indi na kinahanglan nga magdali-dali kamo sa paghalin, nga
daw sa nagapalagyo kamo, kay magauna ang GINOO sa inyo. Ang Dios sang Israel amo
ang magaprotektar sa inyo.

Ang Nagaantos nga Alagad sang GINOO

13 *Nagsiling ang GINOO,* "Pamati! Magmauswagon ang akon alagad, mangin bantog
siya kag padunggan.
14 Madamo ang natingala sa iya, kay naguba gid ang iya hitsura kag daw indi na ini
hitsura sang tawo.
15 Pati mga nasyon matingala sa iya. Indi makahambal ang mga hari tungod sa iya,
kay makita nila ang mga butang nga wala ginsugid sa ila, kag maintiendihan nila ang
mga butang nga wala pa nila mabatian."

53

1 Sin-o bala ang nagpati sa amon mensahi? Sin-o bala sa mga ginpakitaan sang
GINOO sang iya gahom ang nagtuo?
2 Kabubut-on sang GINOO nga ang iya alagad mangin pareho sa tanom nga nagatubo,
nga nagapanggamot sa mamala nga duta. Wala siya sing katahom ukon kaambong
nga manamian kita sa iya.
3 Ginyaguta siya kag ginsikway sang mga tawo. Madamo ang iya mga kasakit kag
mga pag-antos. Gintalikdan ta siya, gin-insulto, kag ginbaliwala.

† **52:2** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* ‡ **52:10** *pinasahi:* ukon, *balaan*

4 Sa pagkamatuod, siya ang nag-antos sang mga kasakit kag mga pag-antos nga para
kuntani sa aton.* Abi ta ginsilutan siya sang Dios tungod sa iya mga sala.
5 Ang matuod, ginpilas siya tungod sa aton mga paglapas; ginhanot siya tungod sa
aton mga kalautan. Ang silot nga iya gin-antos amo ang nakahatag sa aton sang maayo
nga kahimtangan kag paagi sa iya mga pilas gin-ayo kita.
6 Tanan kita pareho sa mga karnero nga nagtalang; kada isa sa aton nagpagusto kon
ano ang iya luyag himuon. Pero siya ang ginpaantos sang GINOO sang silot nga para
kuntani sa aton tanan.
7 Gindaogdaog siya kag ginsakit, pero wala gid siya nagreklamo. Pareho siya sang
karnero nga ginadala sa ilihawan para ihawon, ukon sang karnero nga samtang
ginaguntingan wala gid nagatingog.
8 Gindakop siya, ginhukman, kag ginpatay. Wala gid sa iya henerasyon ang
nakatalupangod nga ginpatay siya tungod sang ila mga sala, nga gin-antos niya ang
silot nga para kuntani sa ila.
9 Bisan wala siya sing sala nga nahimo kag bisan wala siya nagpangdaya,† ginlubong
siya nga daw isa ka kriminal; ginlubong siya upod sa mga manggaranon.
10 Pero kabubut-on sang GINOO nga sakiton kag paantuson siya. Bisan ginhimo sang
GINOO ang iya kabuhi bilang halad nga bayad sa sala, makita niya ang iya mga kaliwat
kag makabaton siya sing malawig nga kabuhi, kag paagi sa iya matuman ang
kabubut-on sang GINOO.
11 Kon makita niya ang mga nahimo sang iya mga pag-antos, malipay siya. *Nagsiling
ang GINOO,* "Paagi sa kaalam sang akon matarong nga alagad madamo ang iya
pakamatarungon; magaantos siya para sa ila mga sala.
12 Gani ihatag ko sa iya ang kadungganan nga para sa bantog kag gamhanan nga
mga tawo, kay ginhatag niya ang iya kabuhi: Ginkabig siya nga isa sa mga
makasasala.‡ Nag-antos siya para sa madamo nga makasasala kag nagpangamuyo
siya nga patawaron ko sila."

54

Ang Gugma sang Dios sa Jerusalem

1 Nagsiling ang GINOO, "Magkalipay ka, baw-as nga babayi. Maghugyaw ka sa
kalipay, ikaw nga wala pa gid makaagi sing pasakit sa pagbata. Tungod nga bisan
ginbayaan ka sang imo bana, mas madamo pa ang imo mabata sang sa babayi nga
nagapuyo upod sa iya bana.
2 Pasangkara kag pabakura* ang imo puluy-an.† Indi pagpunggi ang pagpalapad sini.
3 Kay magasangkad ang imo mga border, sakupon sang imo katawhan ang iban nga
mga nasyon, kag puy-an nila ang mga banwa sini nga ginpabay-an na.
4 "Indi ka magkahadlok, kay indi ka mahuy-an. Sigurado nga malipatan mo na ang
kahuy-anan sang imo pagkabataon kag subong man sang imo pagkabalo.
5 Kay *ako nga* imo Manunuga mangin pareho sa isa ka bana sa imo. Makagagahom
nga GINOO ang akon ngalan. *Ako,* ang Balaan nga Dios sang Israel, amo ang imo
Manluluwas. Ginatawag ako nga 'Dios sang bilog nga kalibutan.'
6 *Jerusalem,* pareho ka sa bataon pa nga asawa nga nagapangasubo tungod nga
ginbayaan siya sang iya bana. Pero karon ginatawag ko ikaw nga magbalik sa akon.
7 Sa malip-ot nga tion ginbayaan ko ikaw, pero sa dako ko nga kaluoy kuhaon ko
ikaw liwat.

---

* **53:4** *siya...aton:* ukon, *siya ang nagkuha sang aton mga masakit kag nagbatyag sang aton mga pag-antos.* † **53:9** *nagpangdaya:* ukon, *nagbutig* ‡ **53:12** *makasasala:* ukon, *rebelde;* ukon, *kriminal* * **54:2** *pabakura:* sa literal, *palabaa ang imo mga banting kag papag-una ang imo mga palpal.* † **54:2** *puluy-an:* sa literal, *tolda*

8 Tungod sa puwerte ko nga kaakig sa imo gintalikdan ko ikaw sa malip-ot nga tion,
pero tungod sa akon wala sing katapusan nga gugma, kaluoyan ko ikaw. *Ako,* ang
GINOO nga imo Manluluwas, ang nagasiling sini.
9 "Para sa akon, pareho ini sang panahon‡ ni Noe sang nagpromisa ako nga indi na
gid pagtabunan sang baha ang kalibutan. Karon, nagapromisa ako nga indi na gid ako
mangakig ukon magsilot sa imo, *O Jerusalem*.
10 Bisan magkalatiphag pa ang mga bukid, ang akon gugma indi gid madula, subong
man ang akon kasugtanan sa imo nga hatagan ko ikaw sang maayo nga kahimtangan.
Ako, ang GINOO nga naluoy sa imo, ang nagasiling sini.
11 "O Jerusalem, daw ginbagyuhan ka. Nag-antos ka kag wala gid sing may naglipay
kag nagpabaskog sa imo. Pero tukuron ko liwat ikaw sa mga pundasyon nga halin sa
mga *bato nga* sapiro kag gamiton ko ang malahalon nga mga bato sa paghimo sang
mga dingding sang imo mga balay.
12 Gamiton ko ang mga *bato nga* rubi sa paghimo sang imo mga tore, kag gamiton ko
ang matahom nga mga bato sa paghimo sang imo mga puwertahan kag mga pader.
13 Ako mismo ang magatudlo sa imo katawhan,§ kag mangin maayo gid ang ila
kahimtangan.
14 Mangin mabakod ka tungod nga magakabuhi sing matarong ang imo katawhan.
Magapalagyo sa imo ang imo mga kaaway, gani wala ka sing kahadlukan. Indi na
makapalapit sa imo ang imo mga kaaway nga nagapahadlok sa imo.
15 Kon may magsalakay sa imo, indi ina akon kagustuhan. Magasurender sa imo ang
magasalakay sa imo.
16 "Pamati! Ako mismo ang naghimo sang mga panday sang metal, nga nagadabok
sang kalayo kag nagahimo sang armas. Kag ako man ang naghimo sang mga
manuglaglag nga nagagamit sang sini nga mga armas sa pagpanglaglag.
17 Wala sing armas nga ginhimo nga magadaog sa imo, kag masabat mo ang mga
akusasyon kontra sa imo. Amo ina ang maangkon sang akon mga alagad. Mabaton
nila ang kadalag-an nga may pagkamatarong halin sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini."

55

Ang Kaluoy nga Ginatanyag sang Dios

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Palapit kamo, tanan kamo nga ginauhaw, ari ang tubig!
Bisan wala kamo sing kuwarta, magbakal kamo kag magkaon! Dali kamo, magbakal
kamo sang bino kag gatas nga wala sing bayad!
2 Ngaa nagagasto kamo sang inyo kuwarta sa indi kalan-on? Ngaa ginagasto ninyo
ang inyo mga suweldo sa indi man lang makabusog sa inyo? Pamati kamo sa akon kag
makakaon kamo sang manamit nga pagkaon kag mabusog gid kamo.
3 Magpalapit kamo kag magpamati sa akon para magkabuhi kamo. Magahimo ako
sang wala sing katapusan nga kasugtanan sa inyo. Ipakita ko sa inyo ang akon dako
nga gugma kag katutom nga ginpromisa ko kay David.
4 Ginhimo ko siya nga pangulo sang mga nasyon, kag paagi sa iya ginpakita ko ang
akon gahom sa ila.
5 Tawgon ninyo ang mga nasyon nga indi ninyo kaupod, kag magadali-dali sila kadto
sa inyo tungod kay *ako,* ang GINOO nga inyo Dios, ang Balaan nga Dios sang Israel,
nagpadungog sa inyo."
6 Magdangop kamo sa GINOO kag magpanawag sa iya samtang ara pa siya nga
magbulig sa inyo.

‡ **54:9** *panahon:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *tubig.*
§ **54:13** *katawhan:* sa literal, *mga anak*

7 Magbiya na ang mga malain sa ila kalainan kag magbaylo na sa ila malain nga
panghunahuna. Magbalik na sila sa GINOO nga aton Dios kay kaluoyan niya sila kag
patawaron.
8 Nagsiling ang GINOO, "Ang akon panghunahuna indi pareho sa inyo
panghunahuna, kag ang akon pagginawi indi pareho sa inyo pagginawi.
9 Subong nga layo ang distansya sang langit sa duta, layo man ang akon pagginawi
kag panghunahuna sa inyo.
10 Ang ulan kag ang snow nagahalin sa langit, kag wala ini nagabalik didto kon indi
ini anay makahatag sang tubig sa kalibutan kag makapatubo sang mga tanom para
maghatag ini sang binhi sa mga manugpanggas kag kalan-on sa mga tawo.
11 Amo man ang mga pulong nga akon ginahambal, indi ini mangin wala sing pulos,
kundi magahimo ini sang akon nga plano; magatuman ini sang akon katuyuan sa
pagpadala sini.
12 *Mga Israelinhon,* magahalin kamo *sa Babilonia* nga malipayon, kag pagatuytuyan
ko kamo nga indi kamo maano. Daw sa magakanta sa kalipay ang mga bukid, kag daw
sa magapalakpak ang tanan nga kakahuyan.
13 Magatubo ang mga kahoy nga sipres kag mirto sa ginatubuan karon sang tunukon
nga mga kahoy-kahoy. Ang ini nga mga hitabo magahatag sang kadungganan sa akon;
mangin tanda ini hasta san-o sang akon pagkagamhanan."

56

Ang Pagpakamaayo sa Tanan nga Nasyon

1 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: "Ipakita ninyo ang hustisya kag maghimo kamo
sing matarong, kay sa indi madugay luwason ko na kamo kag hatagan sang kadalag-an
nga may pagkamatarong.
2 Bulahan ang tawo nga nagahimo sini kag ang nagatuman sa ginapahimo ko sa
Adlaw nga Inugpahuway kag wala nagabaliwala sini. Kag bulahan man ang tawo nga
wala nagahimo sang malain."
3 Ang mga indi Israelinhon nga nagtugyan sang ila kabuhi sa GINOO indi dapat
maghunahuna nga indi gid sila pag-isimpon sang GINOO sa iya katawhan. Kag ang
mga tawo nga ginkapon indi man dapat maghunahuna nga *tungod* indi sila
makabata* *indi sila puwede nga mangin parte sang katawhan sang Dios*.
4 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO: "*Pakamaayuhon ko* ang mga tawo nga
ginkapon nga nagatuman sa akon mga ginapahimo sa mga Adlaw nga Inugpahuway,
kag nagahimo sang mga butang nga makapalipay sa akon kag nagatuman sang akon
kasugtanan.
5 Tugutan ko sila nga magsulod sa akon templo kag hatagan ko sila sang
kadungganan nga labaw pa sa kadungganan nga mabaton nila kon may mga kabataan
sila. Tugutan ko nga dumdumon sila sang mga tawo hasta san-o.
6 *Pakamaayuhon ko man* ang mga indi Israelinhon nga nagtugyan sang ila kabuhi sa
akon para alagaron ako, higugmaon, kag simbahon, kag nagatuman sila sa akon mga
ginapahimo sa Adlaw nga Inugpahuway kag wala nagabaliwala sini, kag matutom sila
sa akon kasugtanan.
7 Dal-on ko sila sa akon balaan nga bukid, kag lipayon ko sila didto sa akon balay nga
palangamuyuan.† Batunon ko sa akon halaran ang ila mga halad nga ginasunog kag
iban pa nga mga halad; kay ang akon balay tawgon nga balay nga palangamuyuan
para sa tanan nga nasyon."

---

* **56:3** *indi sila makabata:* sa literal, *pareho sila sa patay nga kahoy*
† **56:7** *balay nga palangamuyuan:* buot silingon, *ang templo*

8 Nagsiling pa ang Ginoong Dios nga nagtipon sang mga ginbihag nga mga
Israelinhon, “Tipunon ko pa gid ang iban, wala labot sadtong natipon ko na.”

Ang Akusasyon sang Dios Batok sa mga Pangulo sang Israel

9 Palapit kamo, tanan kamo nga mga nasyon nga pareho sa mapintas nga mga sapat,
kag laglaga ninyo ang katawhan sang Israel.
10 Kay ang mga pangulo sang Israel nga manugbantay kuntani sang sini nga nasyon
daw mga bulag kag wala sila sing may nahibaluan. Pareho sila sa mga bantay nga mga
ido nga wala nagataghol. Gusto lang nila nga magligid, magtulog, kag magdamgo.
11 Pareho sila sa mga ido nga dalok-dalok nga wala sing kabulusgan. Sila nga mga
manug-atipan sang Israel wala sing pag-intiendi. Ang kada isa sa ila nagapagusto kon
ano ang iya luyag himuon kag nagapangita sang iya kaugalingon nga kaayuhan.
12 Nagasiling pa sila, “Dali, makuha kita sang ilimnon kag magpahubog! Mas
madamo pa ini buwas sang sa subong.”

57

Ginpakalain ang mga Dios-dios sang Israel

1 Kon mapatay ang isa ka matarong nga tawo, wala kaayo sing may nagapamangkot
kon ngaa. Wala kaayo sing may nakaintiendi nga ginakuha sang Dios ang mga diosnon
nga mga tawo para makalikaw sila sa mga malain.
2 Kay kon mapatay ang isa ka matarong nga tawo, may kalinong kag kapahuwayan
na siya.
3 Pero kamo nga mga kaliwat sang mga babaylan, sang mga nagapanginbabayi, kag
sang mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas, palapit kamo *para masentensyahan
kamo*.
4 Ginayaguta ninyo ang mga matarong; ginapakiwian kag ginapadiwalan ninyo sila.
Mga kaliwat kamo sang mga rebelde kag mga butigon.
5 Ginasimba ninyo ang inyo mga dios-dios paagi sa pagpakighilawas sa idalom sang
tagsa ka madabong nga kahoy. Ginahalad pa ninyo ang inyo mga bata sa mga ililigan
sang tubig sa idalom sang mga banglid.
6 Ang mahining nga mga bato sa mga ililigan sang tubig amo ang inyo mga dios.
Ginasimba ninyo ini paagi sa paghalad sang mga halad nga ilimnon kag mga halad
nga regalo. Malipay bala ako sa sining ginahimo ninyo?
7 Nagataklad kamo sa mataas nga bukid kag maghalad sang inyo mga halad didto
kag magpakighilawas.
8 Ginabutang pa ninyo ang mga imahen sang inyo mga dios-dios sa puwertahan
dampi sang inyo mga balay. Ginasikway ninyo ako; pareho kamo sa babayi nga
nagapanginlalaki nga nagsaka sa malapad nga katre, nga nagapasugot nga maghulid
sila sang iya kerido. Nanamian gid siya nga magpakighilawas sa iya lalaki;
ginapagustuhan niya ang iya kailigbon.
9 Nagkadto kamo sa inyo dios-dios nga si Molec nga may dala nga lana kag madamo
nga pahamot. Nagpasugo pa kamo nga magpangita sang mga dios-dios sa malayo nga
mga lugar para inyo simbahon. Bisan ang lugar sang mga patay daw pakadtuan pa
ninyo.
10 Bisan ginakapuyan na kamo sa pagpangita sang mga dios-dios, wala gihapon
kamo nagakadulaan sang paglaom. Ginapabaskog ninyo ang inyo kaugalingon, gani
wala gid kamo nagaluya.
11 *Nagasiling ang Ginoo,* “Sin-o bala ining mga dios-dios nga inyo ginakahadlukan
nga nagbutig kamo sa akon? Ginkalimtan ninyo ako kag wala nagasapak sa akon. Ano
bala ang rason kon ngaa wala na kamo nagatahod sa akon? Tungod bala nga daw sa
naghipos lang ako sa sulod sang malawig nga tion?

12 Nagahunahuna kamo nga matarong na gid ang inyo mga ginahimo, pero ipakita
ko kon ano gid kamo nga klase sang tawo. Kag indi makabulig sa inyo ang inyo mga
dios-dios.
13 Huo, indi gid makabulig ang mga dios-dios kon magpangayo kamo sang bulig sa
ila. Palidon sila tanan sang hangin; mapalid sila sa isa lang ka huyop. Pero ang mga
nagasalig sa akon magapuyo sa duta* kag magasimba sa akon sa balaan nga bukid.
14 Magasiling ako, 'Kay-uha ang dalan. Kuhaa ang mga nagasablag sa dalan nga
pagaagyan sang akon katawhan.' "
15 Amo pa gid ini ang ginasiling sang Labing Mataas nga Dios, ang Balaan nga Dios
nga nagakabuhi hasta san-o: "Nagapuyo ako sa mataas kag balaan nga lugar, pero
nagapuyo man ako upod sa mga tawo nga mapainubuson kag mahinulsulon, para
mapabaskog ko sila.
16 Sa pagkamatuod, indi ako magkontra ukon magkaakig hasta san-o, kay kon
himuon ko ini, magkalamatay ang mga tawo nga akon ginhimo.
17 Naakig ako tungod sa sala kag pagkadalok sang Israel, gani ginsilutan ko sila kag
gintalikdan. Pero padayon gihapon sila sa pagpakasala.
18 Nakita ko ang ila pagginawi, pero ayuhon ko sila. Tuytuyan ko sila, kag lipayon ko
ang mga nagapangasubo sa ila.
19 Kag dayon magadayaw sila sa akon. Hatagan ko sila sang maayo nga
kahimtangan, bisan sa malayo sila ukon sa malapit. Ayuhon ko gid sila. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.
20 Pero ang mga malain wala sing kalinong; pareho sila sa mabalod nga dagat nga
nagadala sang mga sagbot kag higko sa higad.
21 Indi gid makaangkon ang mga malain sang maayo nga kahimtangan." Amo ini
ang ginasiling sang akon Dios.

58

Ang Matuod-tuod nga Pagpuasa

1 *Nagasiling ang GINOO,* "Magsinggit kamo sing tudo nga daw pareho katunog sa
budyong! Indi ninyo ini pagpunggi! Ipahibalo sa akon katawhan nga mga kaliwat ni
Jacob ang ila mga sala kag mga paglapas.
2 Nagadangop sila sa akon adlaw-adlaw, kag daw gusto gid nila nga makahibalo sang
akon mga pamaagi. Kon tan-awon daw matarong sila nga nasyon kag wala
nagasikway sang akon mga sugo. Ginapakita nila nga daw gusto gid nila nga
magpalapit sa akon kag magpangayo sang matarong nga paghukom.
3 Nagasiling pa sila *sa akon,* 'Nagpuasa kami, pero wala mo man lang ginsapak.
Nagpenetensya kami, pero wala mo ini gintalupangod.'
"*Amo ini ang akon sabat*: Ang matuod, samtang nagapuasa kamo, ang inyo
kaugalingon lang nga kalipayan ang ginahunahuna ninyo; kag ginaabuso pa ninyo
ang inyo mga trabahador.
4 Nagapuasa kamo matuod, pero nagailinaway kag nagabinaisay kamo, kag
nagasumbaganay pa gani. Indi kamo maghunahuna nga ang pagpuasa nga ginahimo
ninyo subong makabulig para pamatian ko ang inyo mga pangamuyo.
5 Kon magpuasa kamo, nagapenetensya kamo. Nagaduko ang inyo mga ulo nga daw
sa mga kugon, kag nagahigda kamo sa abo nga nagasuksok sang sako. Amo bala ina
ang ginatawag ninyo nga puasa? Nagahunahuna bala kamo nga makapalipay ina sa
akon?

* **57:13** *duta:* siguro ang buot silingon, *duta sang Israel*

6 "Ang klase sang puasa nga luyag ko amo ang puasa nga *ginaupdan sining matarong*
nga mga pagginawi: Ginauntatan ninyo ang pagpang-abuso kag ang pagpangpriso sa
mga inosente, kag ginahilway ninyo ang mga ginadaogdaog.
7 Ginahatagan ninyo sang pagkaon ang mga ginagutom, ginapaestar ninyo sa inyo
mga balay ang mga wala sing elistaran, ginapabayuan ninyo ang mga wala sing bayo,
kag ginabuligan ninyo ang inyo mga paryente.
8 Kon himuon ninyo ini, magaabot sa inyo ang kaluwasan* pareho sang nagabutlak
nga adlaw, kag ayuhon ko kamo gilayon. Ako, nga inyo matarong nga Dios, magauna
sa inyo kag protektaran ko kamo sang akon gamhanan nga presensya.
9 Kon magpanawag kamo sa akon sa pagpangayo sang bulig, sabton ko kamo.
"Kon untatan na ninyo ang pagpamigos, ang pag-akusar sang indi matuod, kag ang
paghambal sang malain,
10 kag kon pakaunon ninyo ang mga ginagutom kag hatagan ang mga imol sang ila
mga kinahanglanon, magaabot sa inyo ang kaluwasan nga magapasanag sang inyo
madulom nga kahimtangan subong udtong-adlaw.
11 Tuytuyan ko kamo permi, kag hatagan ko kamo sang kabulusgan bisan mabudlay
ang inyo kahimtangan.† Pabaskugon ko kamo, kag mangin pareho kamo sa katamnan
nga bugana ang tubig, ukon pareho sa tuburan nga wala nagakahubas.
12 Patindugon liwat sang inyo mga kaliwat ang inyo mga banwa nga dugay na nga
nagkalaguba, kag kay-uhon nila ang daan na nga mga pundasyon. Kilalahon kamo
nga katawhan nga nagkay-o sang ila nagkalaguba nga mga pader kag mga balay.
13 "Tumana ninyo ang akon mga ginapahimo sa Adlaw nga Inugpahuway. Indi ninyo
paghunahunaa ang inyo kaugalingon lang nga kalipayan sa sinang pinasahi nga
adlaw. Ikalipay ninyo ang Adlaw nga Inugpahuway, kag padunggi ninyo ini paagi sa
pagpugong sang inyo kaugalingon nga gusto kag kalipayan, kag sa pag-untat sa
paghambal sang mga wala sing pulos.
14 Kon himuon ninyo ini, mangin malipayon kamo sa inyo pagpangalagad sa akon.
Padunggan ko pa kamo sa bilog nga kalibutan. Busgon ko kamo sang mga patubas
sang duta nga ginpanubli sang inyo katigulangan nga si Jacob. *Matabo gid ini,* kay *ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini."

59

Mga Paandam Batok sa mga Makasasala

1 Pamati! Indi maluya ang GINOO nga indi siya makaluwas sa inyo, ukon indi siya
bungol nga indi siya makabati *kon magpanawag kamo sa iya.*
2 Ang inyo mga sala amo ang nagapaseparar sa inyo sa Dios kag amo ang
kabangdanan nga nagtalikod siya sa inyo kag indi na magpamati sang inyo mga
pangamuyo.
3 Kay nagapamatay kamo sang tawo, kag nagahimo sang iban pa nga kalautan.
Nagabutig kamo kag nagahambal sang malain.
4 Wala kamo nagahunahuna sang hustisya; ang inyo mga akusasyon sa inyo
isigkatawo wala sing kamatuoran. Nagasalig kamo sa kabutigan kag nagabinutig
mismo. Nagaplano kamo sing malain, kag dayon ginahimo ninyo ini.
5-6 Ang inyo malain nga mga plano pareho sa itlog sang dalitan nga man-og, nga ang
magkaon sini mapatay. Pareho man ini sa lawa sang damang nga indi puwede
mahimo nga bayo, gani wala sing pulos ang inyo malain nga mga plano. Malain ang
inyo mga ginahimo, kag nagapamintas kamo.

---

* **58:8** *kaluwasan:* sa literal, *suga.* Amo man sa bersikulo 10. † **58:11** *bisan mabudlay ang inyo kahimtangan:* sa literal, *sa mainit nga lugar*

7 Nagadali kamo sa paghimo sang sala kag maabtik kamo nga magpatay sang mga
inosente. Malain ang inyo mga ginahunahuna, kag bisan diin kamo magkadto
nagapanglaglag kamo.
8 Wala kamo sing may nahibaluan parte sa kalinong.* Ginabaliwala ninyo ang
hustisya kag ginatiko pa gani ninyo ini. Ang nagasunod sa sining ginahimo ninyo indi
man makaeksperiensya sang kalinong.
9 Amo ina nga wala pa pagsiluti sang Dios ang aton mga kaaway, kag wala pa niya
kita ginhatagan sang kadalag-an nga may pagkamatarong. Naghulat kita sang
kasanag, pero kadulom ang nag-abot. Amo ina nga nagalakat kita sa kadulom.
10 Nagapangapkap kita pareho sa bulag, kag nagakasandad kita bisan udtong-adlaw
nga daw sa nagalakat kita sa kadulom. Pareho man kita sa mga bangkay kon
ikomparar sa makusog nga mga tawo.
11 Nagaugayong kita sa kasubo pareho sa nagauwang nga bear kag pareho sa huni
sang pating. Nagapaabot kita nga silutan sang Dios ang aton mga kaaway kag luwason
niya kita, pero wala gihapon natabo.
12 Kay madamo na ang aton mga sala sa atubangan sang Dios, kag amo ini ang
nagapamatuod nga dapat kita silutan. Huo, nakahibalo kita nga permi kita
nagapakasala.
13 Nagrebelde kita kag nagluib sa GINOO; nagtalikod kita sa aton Dios. Nagplano kita
sang pagpang-abuso kag pagrebelde. Ginahunahuna ta sing maayo kon paano naton
himuon ang aton pagbinutig.
14 Amo ina nga wala pa pagsiluti sang Dios ang aton mga kaaway kag wala pa niya
kita ginhatagan sang kadalag-an nga may pagkamatarong. Kay indi na makita ang
kamatuoran bisan diin; ang mga tawo indi na masaligan.
15 Huo, nadula na ang kamatuoran, kag ang mga nagalikaw sa paghimo sang malain
ginahingabot.
Nakita ini sang GINOO, kag wala siya malipay nga wala na sing hustisya.
16 Natingala siya sa iya nakita nga wala gid sing bisan isa nga nagbulig sa mga
ginadaogdaog. Gani paagi sa iya nga gahom ginluwas niya sila, kag ang iya
pagkamatarong nakabulig sa iya.
17 Gin-gamit niya bilang panagang sa dughan ang pagkamatarong kag bilang helmet
ang kaluwasan. Ginsuksok niya bilang bayo ang pagbalos kag ang puwerte nga kaakig.
18 Balusan niya ang iya mga kaaway suno sa ila binuhatan; pati atong sa malayo nga
mga lugar.† Maagom gid nila ang iya kaakig.
19 Bisan diin tahuron kag padunggan siya sang mga tawo, kay magaabot siya pareho
sa nagahuganas nga tubig, nga ginahuyop sang mabaskog nga hangin.‡
20 Nagsiling ang GINOO, "Magaabot sa Zion§ ang magaluwas sa inyo nga mga kaliwat
ni Jacob, kag luwason niya ang nagabiya sa ila mga sala.
21 Kag amo ini ang akon kasugtanan sa inyo: Indi gid madula ang akon Espiritu nga
ara sa inyo kag ang akon mga pulong nga akon ginpahambal sa inyo. Isugid ninyo ini
sa inyo mga kabataan, kag dayon isugid man nila ini sa ila mga kabataan hasta sa
palaabuton nga henerasyon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

60

Ang Palaabuton nga Kagamhanan sang Jerusalem

---

* **59:8** *kalinong:* ukon, *maayo nga pag-inupdanay* † **59:18** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat* ‡ **59:19** *mabaskog nga hangin:* ukon, *Espiritu sang Dios;* ukon, *hangin nga halin sa Dios*
§ **59:20** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

1 “Magbangon ka, O Jerusalem, kag magsilak, kay nag-abot na ang imo kaluwasan;*
magasilak sa imo ang gamhanan nga presensya sang GINOO.
2 Pagatabunan sang puwerte nga kadulom ang mga nasyon sa kalibutan, pero ikaw
ya pagasilakan sang gamhanan nga presensya sang GINOO.
3 Magapalapit sa imo kasanag ang mga nasyon kag ang ila mga hari.
4 “Tan-awa sa imo palibot; nagatipon na ang imo katawhan sa pagpuli halin sa
malayo; pareho sila sa mga bata nga ginakugos.†
5 Kon makita mo na ini mangin malipayon ka, kag magaawas gid ang imo kalipay,
kay ang mga manggad sang mga nasyon pagadal-on sa imo.
6 Mapuno ang imo duta sang mga camel sang mga taga-Midian kag sang mga
taga-Efa. Magaabot sila sa imo halin sa Sheba nga may dala nga mga bulawan kag mga
insenso para magsimba sa GINOO.
7 Dal-on sang taga-Kedar kag sang taga-Nebayot ang ila mga karnero sa imo, kag
ihalad ini sa halaran sang GINOO para malipay siya. Himuon pa gid sang GINOO ang iya
templo nga halangdon.
8-9 “Magabiyahe ang mga barko nga daw sa mga panganod nga nagalupad, kag daw
sa mga pating nga nagapadulong sa ila mga pugad. Ini nga mga barko iya sang mga
tawo nga nagaestar sa malayo nga mga lugar,‡ nga nagalaom sa GINOO.§ Pangunahan
sila sang mga barko sang Tarshish sa pagdala sang imo katawhan pabalik sa imo halin
sa malayo nga mga lugar. Magadala pa sila sang mga bulawan kag mga pilak para sa
GINOO nga imo Dios, ang Balaan nga Dios sang Israel, kay ginapadunggan ka niya.”
10 *Nagasiling ang GINOO sa imo,* “Patindugon sang mga taga-iban nga lugar ang imo
mga pader, kag ang ila mga hari magaalagad sa imo. Bisan ginsilutan ko ikaw sa akon
kaakig, kaluoyan ko ikaw tungod sa akon kaayo.
11 Permi lang nga mangin bukas ang imo puwertahan adlaw-gab-i, sa pagbaton sang
mga manggad sang mga nasyon. Magaparada ang mga hari pasulod sa imo.
12 Kay malaglag gid sing bug-os ang mga nasyon ukon ginharian nga indi
mag-alagad sa imo.
13 “Ang manggad sang Lebanon mangin imo—ang ila mga kahoy nga sipres, enebro,
kag pino*—para mapatahom ang templo nga akon ginapuy-an.
14 Ang mga kaliwat sang mga nagadaogdaog sa imo magapalapit sa imo nga
nagasaludo. Magaluhod sa imo tiilan ang mga nagainsulto sa imo, kag tawgon ka nila
nga ‘Siyudad sang GINOO,’ ukon ‘Zion *nga Siyudad* sang Balaan *nga Dios* sang Israel.’
15 “Bisan ginsikway ka kag gindumtan, kag wala sing may nagsapak sa imo, himuon
ko ikaw nga halangdon hasta san-o, kag igakalipay ka sang tanan nga henerasyon.
16 Tatapon ka sang mga nasyon kag sang ila mga hari pareho sa isa ka bata nga
ginapatiti sang iya iloy. Dayon mahibaluan mo nga ako amo ang GINOO, ang imo
Manluluwas kag Manughilway, ang Makagagahom nga Dios ni Jacob.
17 Bayluhan ko ang mga materyales sang imo templo: ang mga saway bayluhan ko
sang bulawan, ang mga salsalon bayluhan ko sang mga pilak, ang mga kahoy
bayluhan ko sang saway, kag ang mga bato bayluhan ko sang salsalon. Kag
mangibabaw sa inyo ang kalinong kag pagkamatarong.
18 Wala na sing pagpamintas nga mabatian sa imo duta. Wala na sing mga
kalaglagan nga magaabot sa imo. Magapalibot sa imo ang kaluwasan nga daw sa mga
pader, kag magadayaw sa akon ang magasulod sa imo mga puwertahan.

---

* **60:1** *kaluwasan:* sa literal, *suga* † **60:4** *pareho sila sa mga bata nga ginakugos* tungod nga ginabuligan sila sang mga taga-Persia sa ila nga pagpuli. ‡ **60:8-9** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat* § **60:8-9** *sa GINOO:* sa Hebreo, *sa akon* * **60:13** *pino:* sa English, *pine tree*

19 "Ang adlaw kag ang bulan indi na mangin kasanag sa imo kon adlaw kag gab-i,
kay *ako,* ang GINOO, amo na ang imo kasanag hasta san-o. *Ako nga* imo Dios amo na
ang imo katahom.
20 Ako ang imo mangin adlaw kag bulan nga indi na magsalop; ako ang imo kasanag
hasta san-o. Kag mauntat na ang imo mga pag-antos.
21 Ang tanan mo nga katawhan mangin matarong, kag panag-iyahan nila ang duta
sang Israel hasta san-o. Ginhimo ko sila; pareho sila sa tanom nga akon gintanom para
sa akon kadungganan.
22 Diutay lang sila, pero magadamo gid sila. Mga kubos sila, pero mangin gamhanan
sila nga nasyon. Ako, ang GINOO, ang magahimo sini gilayon sa husto nga tion."

61

Pagaluwason sang Dios ang Iya Katawhan

1 Ang Espiritu sang Ginoong DIOS ari sa akon. Kay ginpili niya ako nga magwali sang
maayong balita sa mga imol. Ginpadala niya ako sa paglipay sa mga nasakitan kag sa
pagsugid sa mga bihag kag mga priso nga hilway na sila.
2-3 Ginpadala man niya ako sa pagsugid nga amo na ini ang tion nga luwason sang
GINOO ang iya katawhan kag silutan ang ila mga kaaway. Ginpadala pa niya ako sa
paglipay sa mga nagapangasubo sa Jerusalem,* para imbes nga magbutang sila sang
abo sa ila ulo sa pagpakita nga nagapangasubo sila, magbutang sila sang korokorona
nga bulak sa ila ulo ukon haplasan nila sang lana ang ila ulo, sa pagpakita nga
malipayon sila. Mangin pareho sila sa *mabakod nga* kahoy nga terebinto, nga
gintanom sang GINOO. Pagatawgon sila nga mga matarong para sa kadungganan sang
GINOO.
4 Patindugon nila liwat ang ila mga banwa nga dugay na nga nagkalaguba.
5 *Mga katawhan sang Dios, magaalagad sa inyo* ang mga taga-iban nga lugar.
Bantayan nila ang inyo mga kasapatan, kag magatrabaho sila sa inyo mga uma kag
mga talamnan sang ubas.
6 Tawgon kamo nga mga pari sang GINOO, mga alagad sang aton Dios. Mabusog
kamo sa manggad sang mga nasyon, kag malipay kamo nga maangkon ninyo ini.
7 Sa baylo nga mahuy-an kamo, madoble pa ang pagpakamaayo nga mabaton ninyo
sa inyo duta, kag malipay gid kamo sa inyo mabaton. Ang inyo kalipay magapadayon
hasta san-o.
8 "Kay ako, ang GINOO, naluyag sang hustisya. Ginakaugtan ko ang pagpangawat kag
ang iban pa nga kalautan. Sa akon katutom hatagan ko sang balos ang akon katawhan
kag mahimo ako sang wala sing katapusan nga kasugtanan sa ila.
9 Mangin bantog ang ila mga kaliwat sa mga nasyon. Ang tanan nga makakita sa ila
magakilala nga katawhan sila nga akon ginapakamaayo."
10 Nagakalipay gid ako sa GINOO nga akon Dios, kay pareho lang nga ginpabayuan
niya ako sang kaluwasan kag kadalag-an nga may pagkamatarong. Pareho ako sa
nobyo nga may matahom nga turban pareho sang pari ukon nobya nga may mga
alahas.
11 Kay subong nga ang duta nagapatubo sang binhi, ang Ginoong DIOS nagahatag
sang kadalag-an nga may pagkamatarong, kag dayawon siya sang mga nasyon.

62

1 Tungod nga palangga ko ang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem, indi ako maghipos
hasta nga mag-abot sa iya ang kadalag-an nga may pagkamatarong, nga daw sa
nagabutlak nga adlaw, kag hasta nga maangkon niya ang iya kaluwasan nga daw sa
nagadabdab nga sulo.

---

* **61:2-3** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

2 *O Jerusalem,* makita sang mga nasyon kag sang ila mga hari ang imo kadalag-an
nga may pagkamatarong kag ang imo pagkagamhanan. Hatagan ka sang GINOO sang
bag-o nga ngalan.
3 Mangin pareho ka sang isa ka matahom nga korona sa kamot sang GINOO nga imo
Dios.
4 Indi ka na pagtawgon nga "Sinikway" ukon "Pinabay-an," kundi tawgon ka na nga
"Kalipay sang Dios" ukon "Ginkasal *sa Dios*," kay nalipay ang GINOO sa imo kag daw
pareho lang nga kaslon ka sa iya.
5 Siya nga naghimo sa imo* magapangasawa sa imo pareho sang isa ka bataon nga
lalaki nga nagpangasawa sang isa ka birhen. Kag subong nga ang nobyo nalipay sa iya
nobya, ang imo Dios malipay man sa imo.
6 Nagbutang ako sang mga guwardya sa imo mga pader, O Jerusalem. Indi gid sila
mag-untat adlaw-gab-i sa pagpaandam sa imo katawhan.
Kamo nga nagapangamuyo sa GINOO, indi gid kamo mag-untat sa pagpangamuyo.
7 Indi ninyo pag-untati ang GINOO hasta nga patindugon niya liwat ang Jerusalem
kag himuon niya ini nga dalayawon nga lugar sa kalibutan.
8 Nagsumpa ang GINOO nga himuon niya ini nga butang paagi sa iya gahom: "Indi ko
na gid pag-ipakaon ang inyo mga uyas sa inyo mga kaaway nga taga-iban nga lugar.
Indi na nila pag-imnon ang duga sang inyo mga ubas nga inyo ginpangabudlayan.
9 Kamo nga mga nag-ani sang trigo amo ang magakaon sini, kag magadayaw kamo
sa akon. Kamo nga mga nagpangharvest sang mga ubas amo ang magainom sang duga
sini didto sa akon templo."
10 *Mga katawhan sang Jerusalem,* magguwa kamo sa mga puwertahan sang inyo
siyudad, kag ipreparar ninyo ang alagyan para sa iban pa ninyo nga kasimanwa.
Hawani ninyo ini; kuhaa ninyo ang mga bato, kag patinduga ang bandera nga tanda sa
mga tawo *nga ginapabalik na sang GINOO ang iya katawhan.*
11 Pamati! Nagpadala ang GINOO sang sini nga mensahi hasta sa pinakamalayo nga
parte sang kalibutan: "Sugiri ang mga pumuluyo sang Zion† nga ang ila Manluluwas
nagaabot na, kag may dala siya nga padya.
12 Pagatawgon sila nga 'Pinili nga Katawhan' kag 'Mga Ginluwas sang GINOO,' kag
ang Jerusalem pagatawgon nga 'Ginahandom nga Siyudad' kag 'Wala na Ginasikway
nga Siyudad.'"

63

Balusan sang Dios ang Iya mga Kaaway

1 Sin-o bala ining nagaabot halin sa Bozra nga sakop sang Edom, nga ang iya
matahom nga bayo may mga mantsa nga pula? Nagapadulong siya nga may puwerte
nga gahom.
Siya amo *ang GINOO nga* nagasugid nga maangkon na sang iya katawhan ang
kadalag-an nga may pagkamatarong. May gahom siya sa pagluwas.
2 Ngaa tama kapula ang iya bayo pareho sa bayo sang tawo nga nagalinas sa
pulugaan sang ubas?
3 *Nagsabat ang GINOO,* "Sa akon kaakig ginlinas ko ang mga *nasyon nga daw sa mga*
ubas. Ako lang ang naglinas; wala sing may nag-upod sa akon. Ang ila dugo nag-agsik
sa akon bayo; amo ina nga namantsahan ang akon bayo.
4 *Ginhimo ko ini* kay nag-abot na ang adlaw nga balusan ko ang akon mga kaaway
kag luwason ko ang akon katawhan.

---

* **62:5** *Siya nga naghimo sa imo:* sa Hebreo, *Ang imo mga anak nga lalaki*
† **62:11** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion*

5 Natingala ako sang makita ko nga wala gid sing bisan isa nga nagbulig sa akon.
Gani ako lang ang nagluwas sa akon katawhan paagi sa akon gahom. Ang akon kaakig
amo ang nagtulod sa akon sa pagsilot sa akon mga kaaway.
6 Sa akon kaakig, gintapak-tapak ko ang mga nasyon, kag ginpaduling-duling ko sila
pareho sa hubog. Ginpaagay ko ang ila dugo sa duta."

Ang Kaayo sang Dios

7 Isugid ko ang gugma sang GINOO. Dayawon ko siya sa tanan niya nga ginhimo sa
aton. Madamo nga maayo nga mga butang ang iya ginhimo sa aton nga mga katawhan
sang Israel tungod sa iya dako nga kaluoy kag gugma.
8 Nagsiling ang GINOO, "Matuod gid nga sila ang akon katawhan; mga anak ko sila
nga indi magluib sa akon." Gani ginluwas niya sila.
9 Sa tanan nila nga mga pag-antos, nagaantos man siya, kag ginluwas niya sila paagi
sa anghel nga nagpahayag sang iya presensya. Sa iya gugma kag kaluoy ginluwas niya
sila; gin-atipan niya sila sa tanan nga adlaw sang una nga panahon.
10 Pero nagrebelde sila kag ginpasubo nila ang iya Espiritu Santo. Gani ginkontra
sila sang GINOO, kag nangin kaaway nila siya.
11 Pero sang ulihi nadumduman nila ang mga nagligad nga panahon nga ginpaguwa
ni Moises ang iya katawhan sa Egypt. Nagpamangkot sila, "Diin na bala ang GINOO nga
nagpatabok sa aton sa dagat upod sa aton pangulo nga si Moises nga pareho sang isa
ka manugbantay sang mga karnero? Diin na bala ang GINOO nga nagpadala sa aton*
sang iya Espiritu Santo?
12 *Diin na bala ang GINOO* nga naghatag sang gahom kay Moises, kag nagpihak sang
dagat sa aton atubangan, para mabantog siya hasta san-o.
13 *Diin na bala siya* nga nagtuytoy sa aton sa pagtabok sa dagat? Wala gid kita
masandad pareho sa mga kabayo nga nagaagi sa mahawan nga lugar.
14 Ginhatagan kita sang Espiritu sang GINOO sang kapahuwayan pareho sang mga
baka nga nagadulhog sa palahalban sa patag."
GINOO, gintuytuyan mo kami nga imo katawhan, para padunggan ka.
15 Tan-awa kami halin sa langit, ang balaan kag dungganon mo nga puluy-an. Diin
na bala ang imo pagkabalaka sa amon kag ang imo gahom nga ginpakita mo sadto sa
amon? Diin na bala ang imo gugma kag kaluoy?
16 Kay ikaw ang amon Amay bisan indi kami pagkilalahon ni Abraham kag ni
Jacob†*nga ila mga kaliwat*. Huo, ikaw, GINOO, ang amon Amay. Ikaw ang amon
Manluluwas halin pa sang una.
17 GINOO, ngaa bala ginatugot mo nga indi kami magsunod sa imo mga pamaagi?
Ngaa ginapatig-a mo ang amon mga tagipusuon, nga tungod sini nadula ang amon
pagtahod sa imo? Talupangda kami liwat, kay mga alagad mo kami kag imo kami
ginapanag-iyahan.
18 Malip-ot lang nga tion nga ginpanag-iyahan sang imo balaan nga katawhan‡ ang
imo templo; kag karon gin-guba ini sang amon mga kaaway.
19 Imo kami halin pa sang una. Pero ginakabig mo kami nga daw indi imo, nga daw
wala mo ginadumalahan.

64

1 Pihaka ang langit, *GINOO,* kag magpanaog ka, kag magatay-og ang mga bukid sa
imo presensya.

---

* **63:11** *sa aton:* ukon, *sa kay Moises* † **63:16** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* ‡ **63:18** *imo balaan nga katawhan:* ukon, *katawhan nga ginseparar mo para sa imo*

2 Subong nga ang kalayo nagapadukot sang mga sanga nga laya kag nagapabukal
sang tubig, ang imo pag-abot magapakurog sa mga nasyon nga imo mga kaaway, kag
makilala nila kon sin-o ka.
3 Sang nagpanaog ka sang una kag naghimo sang makatilingala nga mga butang nga
wala namon ginpaabot, nagkurog ang mga bukid sa imo presensya.
4 Halin sang una hasta subong wala pa gid sing may nakabati ukon may nakakita
sang Dios nga pareho sa imo nga nagabulig sa mga nagasalig sa iya.
5 Ginabaton mo ang nagakalipay sa paghimo sang matarong kag nagasunod sang
imo mga pamaagi. Pero nangakig ka sa amon kay padayon kami nga nagasupak sa
imo mga pamaagi. Gani paano kami maluwas?
6 Nangin pareho kami tanan sa mahigko nga butang, kag ang tanan namon nga
maayo nga mga binuhatan daw pareho lang sa mahigko nga panapton. Pareho kami
tanan sa dahon nga nalaya, kag ang amon kalautan pareho sa hangin nga nagapalid sa
amon.
7 Wala gid sing bisan isa sa amon nga nagadangop sa imo kag nagapaninguha sa
pagkapot sa imo. Kay nagtalikod ka sa amon, kag ginpabay-an mo kami nga
magkalamatay* tungod sa amon mga sala.
8 Pero sa gihapon ikaw ang amon Amay, GINOO. Pareho ka sa manughimo sang
kolon, kag kami pareho sa lunang. Ikaw ang naghimo sa amon tanan.
9 GINOO, indi pagpatam-i ang imo kaakig sa amon; indi pagdumduma ang amon mga
sala hasta san-o. Nagapangabay kami sa imo nga talupangdon mo kami, kay kami
tanan imo katawhan.
10 Ang imo balaan nga mga banwa, pati ang Jerusalem, nangin pareho sa
kamingawan nga wala sing may nagaestar.
11 Nasunog ang amon balaan kag matahom nga templo, nga sa diin ginasimba ka
sang amon mga katigulangan. Naguba ang tanan nga butang nga amon ginpakamahal.
12 Bisan pa sa sining tanan, indi mo pa gihapon kami pagbuligan, GINOO? Maghipos
ka na lang bala, kag patam-an mo na lang bala kami sang silot?

65

Silot kag Kaluwasan

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Nagpakilala ako sa mga tawo nga wala nagpamangkot parte
sa akon. Nakita nila ako bisan wala sila nagpangita sa akon. Ginpahayag ko ang akon
kaugalingon bisan wala sila nagpanawag sa akon.
2 Sige ang akon paabot nga magbalik sa akon ang *akon* katawhan nga mga matig-a
sing ulo, nga wala nagasunod sa maayo nga pagginawi, kundi ang ila lang hunahuna
ang ila ginasunod.
3 Ginapaakig nila ako; ginapakita gid nila sa akon atubangan ang ila wala untat nga
pagsimba sa ila mga dios-dios paagi sa paghalad sa mga katamnan kag pagsunog sang
insenso sa atop sang ila mga balay.
4 Kon gab-i nagapungko sila sa mga lulubngan kag sa mga tago nga lugar *para
magpakig-estorya sa mga kalag sang mga patay*. Nagakaon pa sila sang karne sang
baboy kag sang iban pa nga pagkaon nga ginadumilian sa ila nga kaunon.
5 Nagasiling sila sa iban, 'Indi ka magpalapit sa akon kay basi kon mahigkuan mo
ako. Mas balaan ako sang sa imo!' Ini nga mga tawo nagapaugot sa akon permi. Ang
akon kaakig sa ila pareho sa kalayo nga nagadababadaba sa bilog nga adlaw."
6-7 Nagsiling pa ang GINOO, "Pamati! Nasulat na ang akon sentensya kontra sa akon
katawhan. Indi lang ako maghipos, kundi magbalos ako. Balusan ko gid sila sing
nagakadapat sa ila mga sala kag sa mga sala sang ila mga katigulangan. Kay nagsunog

* **64:7** *magkalamatay:* sa literal, *magkalatunaw*

sila sang insenso kag nagyaguta sa akon sa mga bukid. Gani balusan ko gid sila sing
nagakadapat sa ila mga ginhimo."
8 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Wala ginapierdi ang pinungpong nga mga ubas nga
may malain nga mga bunga kay ang maayo nga mga bunga mapuslan pa. Amo man
sina ang himuon ko sa akon katawhan, indi ko sila paglaglagon tanan; luwason ko ang
mga nagaalagad sa akon.
9 May ibilin ako nga mga buhi sa mga kaliwat ni Jacob pati na sa tribo ni Juda, kag
sila ang magapanubli sang akon duta nga may madamo nga bukid. Sila nga akon mga
pinili kag mga alagad magaestar sa sini nga duta.
10 Pakamaayuhon ko sila nga nagadangop sa akon. Ang kapatagan sang Sharon kag
sang Acor mangin palahalban sang ila mga kasapatan.

11 "Pero *silutan ko* kamo nga nagasikway sa akon kag wala nagasapak sa akon
balaan nga bukid kundi nagahalad sa mga dios-dios nga ginapatihan ninyo nga
nagahatag sa inyo sang suwerte kag maayo nga kapalaran.
12 Ang inyo kapalaran amo ang kamatayon, kag magakalaubos kamo patay. Kay
sang nagpanawag ako wala kamo nagsabat; sang naghambal ako wala kamo
nagpamati. Naghimo kamo sang kalautan sa akon atubangan; kag kon ano ang indi ko
nagustuhan, amo ang inyo ginahimo.

13 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ang akon mga alagad magakaon kag
magainom, pero kamo ya gutumon kag uhawon. Magakalipay sila, pero kamo ya
pakahuy-an.
14 Magakanta sila sa kalipay, pero kamo ya magahibi sa kasubo kag kalain sang buot.
15 Sila nga akon mga pinili magagamit sang inyo ngalan sa pagpakamalaot, kag *ako,*
ang Ginoong DIOS, magapatay sa inyo. Pero sila nga akon mga alagad pagahatagan ko
sang bag-o nga ngalan.
16 Ang bisan sin-o sa duta *sang Israel* nga magbendisyon ukon magsumpa,
magahimo sini sa akon ngalan—ang Dios nga masaligan.* Kay kalimtan ko na ang
nagligad nga mga kalisod; dulaon ko na ini sa akon panulok.

17 "Pamati! Mahimo ako sang bag-o nga langit kag bag-o nga duta. Ang daan nga
langit kag duta malimtan na.
18 Gani magkalipay kamo kag magsinadya hasta san-o sa akon himuon. Kay himuon
ko ang Jerusalem nga kalipayan sang mga tawo, kag ang iya katawhan magahatag
man sing kalipay.
19 Magakalipay ako sa Jerusalem kag sa iya katawhan. Indi na mabatian ang mga
paghinibi didto ukon ang pagpangayo sang bulig.

20 "Wala na didto sang mapatay nga lapsag pa ukon bataon pa. Ang mapatay nga 100
ka tuig ang iya edad kabigon nga bataon pa, kag ang mapatay nga wala makaabot sa
100 kabigon nga ginsilutan ko.
21 *Sa sina nga tion* magapatindog ang akon katawhan sang ila balay kag estaran nila
ini. Magatanom sila sang mga ubas kag kaunon nila ang mga bunga sini.
22 Indi na ang ila mga kaaway ang makapulos sang ila mga balay kag mga tanom.
Kay subong nga nagakabuhi sing malawig ang kahoy, magakabuhi man sing malawig
ang akon katawhan, kag makapulos gid sila sa ila mga ginpangabudlayan.
23 Indi sila magpangabudlay sa wala sing pulos, ukon magbata sang mga bata nga
dimalason sa ulihi. Kay sila nga katawhan kag ang ila mga kaliwat ginpakamaayo ko.
24 Sa wala pa sila makapangayo ukon samtang nagapangayo pa lang sila, sabton ko
na sila.

---

* **65:16** *Dios nga masaligan:* ukon, *Dios nga nagasugid sang matuod*

25 Magakaon ang wolf upod sa karnero. Ang leon magaharab sang dagami pareho sa
baka. Kag ang man-og indi na magpangagat. Wala na sing may magpanghalit ukon
magpangguba sa akon balaan nga bukid. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

66

Hukman sang Dios ang mga Nasyon

1 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: "Ang langit amo ang akon trono, kag ang duta
amo ang tulungtungan sang akon mga tiil. *Gani* ano nga klase sang balay ang
patindugon ninyo para sa akon? Diin bala ang lugar nga inyo papahuwayan sa akon?
2 Indi bala ako ang naghimo sang tanan nga butang?
"*Ako,* ang GINOO, nagasiling: Ginahatagan ko sang pagtalupangod ang mga tawo nga
mapainubuson, mahinulsulon, kag nagakahadlok sa akon pulong.
3 Pero amo ini ang akon pagtratar sa mga tawo nga nagasunod sa ila lang gusto kag
nagakalipay sa mga ginahimo nila nga makangilil-ad: Kon magpatay sila sang baka
para ihalad, kabigon ko ini nga daw sa nagpatay sila sang tawo. Kon maghalad sila
sang karnero, kabigon ko ini nga daw sa nagpatay sila sang ido. Kon maghalad sila
sang halad nga regalo, kabigon ko ini nga daw sa naghalad sila sang dugo sang baboy.
Kag kon magsunog sila sang insenso bilang pagdumdom sa akon, kabigon ko ini nga
daw sa nagbendisyon sila sa dios-dios.
4 Wala labot sina, padal-an ko sila sang silot nga makapahadlok gid sa ila. Kay sang
nagpanawag ako, wala sila nagsabat; sang naghambal ako, wala sila nagpamati.
Naghimo sila sang kalautan sa akon atubangan, kag kon ano ang indi ko nagustuhan
amo ang ila ginahimo."
5 Kamo nga nagakahadlok sa mensahi sang GINOO, pamatii ninyo ang iya pulong:
"Tungod nga matutom kamo sa akon, ang iban ninyo nga mga kasimanwa nagadumot
kag nagasikway sa inyo. Nagayaguta sila sa inyo nga nagasiling, 'Magpakita ang GINOO
sang iya gahom para makita namon ang inyo kalipay!'" Pero pakahuy-an sila.
6 Nabatian bala ninyo ang ginahod sa siyudad kag sa templo? Gahod ina sang GINOO
samtang ginabalusan niya ang iya mga kaaway.
7 *Nagasiling pa ang GINOO,* "Ang Jerusalem mangin pareho sa isa ka manugbata nga
wala pa gani siya masakiti nagbata na siya.
8 Sin-o bala ang nakabati kag nakakita sang pareho sini? Mahimo bala ang isa ka
pungsod ukon nasyon sa malip-ot lang gid nga tiyempo? Pero sang manugsugod pa
lang ang pagpasakit sang Jerusalem,* matawo ang iya katawhan.†
9 Ginbuot ko nga malapit na lang sila matawo. Kag karon, indi ko bala sila
pagtugutan nga matawo? Siyempre tugutan! Indi ko gid pagpunggan nga matawo sila.
Ako, ang GINOO nga inyo Dios, ang nagasiling sini."
10 Kamo tanan nga nagahigugma sa Jerusalem kag nagapangasubo tungod sa iya,
magkalipay kamo kag magsinadya upod sa iya,
11 para makatilaw kamo sang iya kauswagan pareho sang bata nga nagatiti sa iya
iloy kag nabusog.
12 Kay nagasiling ang GINOO: "Pauswagon ko ang Jerusalem; pagadal-on sa iya ang
mga manggad sang mga nasyon pareho sang nagaawas nga ililigan sang tubig.
Sagudon kag atipanon kamo sang Jerusalem pareho sa bata nga ginakugos, ginapatiti,
kag ginasabak sang iya iloy.
13 Lipayon ko kamo sa Jerusalem pareho sa iloy nga nagalipay sa iya anak."

---

* **66:8** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* † **66:8** *matawo ang iya katawhan:* buot silingon, *tukuron liwat sang Dios ang nasyon sang Israel*

14 Kon makita na ninyo ini, magakalipay gid kamo, kag magabaskog kamo pareho sa
nagalambo nga tanom. Ipakita sang GINOO ang iya gahom sa iya mga alagad, pero
ipakita niya ang iya kaakig sa iya mga kaaway.
15 Pamati! Magaabot ang GINOO nga may kalayo. Magasakay siya sa iya mga
karwahe nga daw buhawi. Ipakita niya ang iya kaakig sa iya mga kaaway, kag silutan
niya sila sang nagadabadaba nga kalayo.
16 Kay paagi sa kalayo kag sa iya espada, silutan sang GINOO ang tanan nga tawo *nga*
makasasala, kag madamo ang iya pamatyon.
17 Nagsiling ang GINOO, "Magakalamatay sing tingob ang mga nagapakabalaan kag
nagapakatinlo sang ila kaugalingon sa ila pagsimba sa mga dios-dios sa katamnan.
Magakalamatay gid sila nga nagakaon sang baboy, sang ilaga, kag sang iban pa nga
pagkaon nga makangilil-ad.
18 "Nahibaluan ko ang ila mga ginahimo kag ginahunahuna. Gani magaabot ako kag
tipunon ko ang mga katawhan sang tanan nga nasyon, kag makita nila ang akon
gahom.
19 Magapakita ako sang milagro sa ila. Kag ang magkalabilin sa ila ipadala ko bilang
mensahero sa mga nasyon sang Tarshish, Pul, Lud (nga ang mga katawhan sini bantog
nga mga manugpana), Tubal, Greece‡ kag sa iban pa nga malayo nga mga lugar nga
wala makabati sang akon pagkabantog kag wala makakita sang akon gahom. Isugid
nila ang akon gahom sa mga nasyon.
20 Kag dal-on nila pabalik halin sa mga nasyon ang tanan ninyo nga mga
kasimanwa, nga nagasakay sa mga kabayo, mga mula§ kag mga camel, kag sa mga
karwahe kag karo. Dal-on nila sila sa akon balaan nga bukid sa Jerusalem bilang halad
sa akon, pareho sang ginahimo sang mga Israelinhon nga nagahalad sa akon templo
sang mga halad nga regalo nga nasulod sa matinlo nga suludlan.
21 Kag himuon ko ang iban sa ila nga mga pari kag mga Levita. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini."
22 Nagsiling pa ang GINOO, "Subong nga ang bag-o nga langit kag ang bag-o nga duta
nga akon himuon magapadayon hasta san-o, ang inyo mga kaliwat magapadayon man
hasta san-o, kag indi gid kamo malipatan.
23 Sa kada umpisa sang bulan kag sa kada Adlaw nga Inugpahuway magasimba ang
tanan nga tawo sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
24 Kag samtang nagapaguwa sa Jerusalem ang mga nagsilimba didto, makita nila
ang mga bangkay sang mga tawo nga nagrebelde kontra sa akon. Ang mga ulod nga
nagakaon sa ila indi mapatay, kag ang kalayo nga nagasunog sa ila indi man mapatay.
Kag kangil-aran sila sang tanan nga tawo."

‡ **66:19** *Greece:* sa Hebreo, *Javan*
§ **66:20** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

Jeremias

1 Amo ini ang mga mensahi ni Jeremias nga anak ni Hilkia. Si Hilkia isa sa mga pari
sa Anatot nga ara sa duta ni Benjamin.
2 Ginhatagan sang GINOO sang mensahi si Jeremias sang ika-13 nga tuig sang paghari
ni Josia sa Juda. Ining si Josia anak ni Amon.
3 Padayon nga ginhatagan sang GINOO sang mensahi si Jeremias hasta sang panahon
sang paghari ni Jehoyakim nga anak ni Josia, hasta pa gid sang ika-11 nga tuig sang
paghari ni Zedekia nga anak *man* ni Josia. Sang ikalima nga bulan sang sini nga tuig
ginbihag ang katawhan sang Jerusalem.

Ang Pagtawag kay Jeremias

4 Nagsiling ang GINOO sa akon,
5 "Sa wala ko pa ikaw maporma sa tiyan sang imo iloy ginpili* ko na ikaw. Sa wala ka
pa matawo, ginseparar ko na ikaw. Ginpili ko ikaw bilang isa ka propeta sa mga
nasyon."
6 Nagsabat ako, "O Ginoong DIOS, indi ako maayo maghambal; bataon pa ako."
7 Pero nagsiling ang GINOO sa akon, "Indi ka maghambal nga bataon ka pa.
Kinahanglan nga maglakat ka bisan diin ko ikaw ipadala, kag maghambal ka sang
bisan ano nga ipahambal ko sa imo.
8 Indi ka magkahadlok sa mga tawo kay kaupod mo ako kag buligan ko ikaw. *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini."
9 Dayon gintandog sang GINOO ang akon baba kag nagsiling, "Ginahatag ko sa imo
subong ang akon mga pulong nga imo igahambal.
10 Ginpili ko ikaw subong nga adlaw sa paghambal nga may awtoridad sa mga
nasyon kag mga ginharian. Hambalan mo sila nga ang iban sa ila malaglag gid, kag
ang iban sa ila magabangon kag magatindog liwat."
11 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, "Jeremias, ano bala ang nakita mo?" Nagsabat
ako, "Sanga sang kahoy nga almendro."
12 Nagsiling ang GINOO, "Husto ang imo nakita, kag nagakahulugan ina nga
nagabantay† ako nga ang akon pulong matuman."
13 Nagpamangkot liwat ang GINOO sa akon, "Ano pa ang nakita mo?" Nagsabat ako,
"Isa ka kolon nga nagabukal, kag daw sa maula ini halin sa north."
14 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, "*Tama, kay* halin sa north may katalagman
nga magaabot sa tanan nga nagaestar sa sini nga duta.
15 Pamati! Ipadala ko ang mga soldado sang mga ginharian halin sa north sa
pagsalakay sa Jerusalem. Ang ila mga hari magabutang sang ila mga trono sa mga
puwertahan sang Jerusalem. Salakayon nila ang mga pader sa palibot sini kag ang
iban pa nga mga banwa sang Juda.
16 Silutan ko ang akon katawhan tungod sa ila kalautan. Ginsikway nila ako paagi sa
paghalad sang insenso sa mga dios-dios. Huo, ginsimba nila ang mga dios-dios nga ila
ginhimo.
17 "Karon, ipreparar ang imo kaugalingon. Maglakat ka kag ihambal sa ila ang tanan
nga isugo ko sa imo. Indi ka magkahadlok sa ila. Kay kon mahadlok ka, pahadlukon ko
pa gid ikaw sa ila atubangan.

---

* **1:5** *ginpili:* ukon, *kilala* † **1:12** *nagabantay:* Ang Hebreo sini daw pareho sa pulong nga almendro.

18 Pamati! Pabakuron ko ikaw subong nga adlaw pareho sang isa ka napaderan nga
siyudad ukon salsalon nga haligi ukon saway nga pader. Wala sing mga hari, mga
opisyal, mga pari, ukon katawhan sang Juda nga makadaog kontra sa imo.
19 Kontrahon ka nila, pero indi ka nila madaog, tungod kay kaupod mo ako kag
buligan ko ikaw. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

2

Ginsikway sang Israel ang Dios

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Lakat ka kag ihambal ini sa mga taga-Jerusalem: Nadumduman ko kon daw ano
ang inyo katutom kag pagpalangga sa akon sang una pareho sang isa ka bataon nga
babayi nga bag-o lang ginkasal. Nagsunod kamo sa akon bisan pa sa kamingawan nga
wala sing mga tanom.
3 Kamo nga mga Israelinhon ginseparar para sa akon. Kaangay kamo sa nahauna
nga parte sang patubas nga ginahatag sa akon. Ang mga naghalit sa inyo ginsilutan ko,
kag nalaglag sila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
4 Kamo nga katawhan sang Israel nga mga kaliwat ni Jacob, pamatii ninyo ang
ginasiling sang GINOO.
5 Amo ini ang iya ginasiling: "Ano bala nga sala ang nakita sang inyo mga
katigulangan sa akon nga nagpalayo gid sila sa akon? Nagsunod sila sa mga dios-dios
nga wala sing pulos, kag tungod sini nangin wala man sila sing pulos.
6 Wala na sila nagpangita sa akon bisan ako pa ang nagpaguwa sa ila sa Egypt kag
nagpanguna sa ila sa kamingawan nga wala sing mga tanom—ang duta nga desierto,
may mga buho, mamala, delikado, kag wala sing tawo nga nagaestar ukon nagaagi.
7 Gindala ko kamo sa maayo nga duta sa pagpulos sang maayo nga mga patubas sini.
Pero pag-abot ninyo didto, ginhigkuan ninyo ang duta nga akon ginapanag-iyahan,
kag ginhimo ninyo ini nga makangilil-ad.
8 Bisan ang mga pari wala nagpangita sa akon. Ang mga nagatudlo sang kasuguan
wala makakilala* sa akon. Ang mga pangulo nagrebelde kontra sa akon. Kag ang mga
propeta naghambal sang mga mensahi sa ngalan ni Baal, kag nagsunod sa mga
dios-dios nga wala sing pulos.
9 Gani akusaron ko kamo liwat kag ang inyo mga kaliwat sa palaabuton. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.
10 "Magkadto kamo *sa west,* sa mga isla sang Kitim, kag magkadto man kamo *sa east,*
sa *duta sang* Kedar. Usisaa ninyo kon may natabo nga pareho sini:
11 May nasyon bala nga nagbaylo sang iya dios, bisan pa nga indi ini matuod nga
dios? Pero ang akon katawhan ginbaylo nila ako nga ila dungganon *nga Dios* sa mga
dios nga wala sing pulos.
12 Naurungan ang kalangitan sa ginhimo sang akon katawhan; daw sa nagkurog ini
tungod sa puwerte nga kahangawa. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
13 "Ang akon katawhan nakahimo sang duha ka sala: Ginsikway nila ako, ang
tuburan nga nagahatag sang kabuhi, kag *ginsimba nila ang iban nga mga dios, nga daw
pareho lang nga* nagbuho sila sang pulunduhan sang tubig nga nagakahubas.
14 Ang Israel wala natawo nga ulipon. Ngaa nga ginabiktima siya sang mga kaaway?
15 Ang iya mga kaaway daw leon nga nagangurob sa iya. Ginlaglag nila ang iya duta,
kag ginsunog ang iya mga banwa, kag wala na ini ginaestaran.
16 Ang mga tawo sang Memfis kag Tapanhes ang naglaglag sa iya.†

---

* **2:8** *makakilala:* ukon, *malapit nga relasyon*

† **2:16** *naglaglag sa iya:* sa Syriac, *nagbuka sang iya ulo*

17 “Kamo mismo nga mga Israelinhon ang nagdala sang sini nga kalaglagan sa inyo.
Kay ginsikway ninyo *ako,* ang GINOO nga inyo Dios, sang ginpangunahan ko kamo sa
dalanon.
18 Karon, ano ang inyo nakuha sa pagdangop ninyo sa Egypt kag sa Assyria? Ngaa
nagakadto pa kamo sa Suba sang Nilo‡ kag sa Suba *sang Euphrates*?
19 Tungod sa inyo kalautan kag pagtalikod sa akon, silutan ko kamo. Hunahunaa
ninyo sing maayo kon daw ano kalain kag kapait nga sikwayon ninyo ang GINOO nga
inyo Dios kag indi pagtahuron. *Ako,* ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, ang
nagasiling sini.
20 “Sadto anay, sang gin-ulipon kamo, *pareho* kamo *sa baka nga* may gota ukon *sa
priso nga* may kadena, pero sang ginhilway ko na kamo, indi kamo mag-alagad sa
akon. Sa baylo, *nagsimba kamo sa mga dios-dios* sa tagsa ka mataas nga bukid kag sa
idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy. Pareho kamo sa babayi nga nagabaligya
sang iya lawas.
21 Gintanom ko kamo pareho sang isa ka maayo gid nga klase sang ubas. Pero ngaa
nangin isa kamo ka dunot kag wala sing pulos nga ubas?
22 Bisan magpaligo pa kamo kag magpanghabon sing tudo makita ko man gihapon
ang higko sang inyo sala. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
23 “Paano kamo makasiling nga wala kamo mahigkui kag wala kamo nagsimba sa
mga *imahen ni* Baal? Hunahunaa ninyo kon ano nga pagpakasala ang ginhimo ninyo
sa pulopatag *sang Hinom.* Talupangda ang sala nga inyo nahimo. Pareho kamo sa isa
ka babayi nga camel nga nagapahigal,§ nga wala nagapahimunong.
24 Pareho man kamo sa isa ka babayi nga donkey nga talunon nga nagaaliwasa kay
gusto na gid magpakasta. Kon magpahigal siya wala sing may makapugong sa iya. Indi
na mabudlayan sa pagpangita sa iya ang lalaki nga donkey sa tion sang tigkalasta.
25 “*Mga Israelinhon,* nagkalaupod na ang inyo mga sandalyas, kag nagmalala na ang
inyo mga tutunlan *sa pagsunod sa iban nga mga dios.* Pero nagsiling kamo, ‘Indi
mahimo nga talikdan namon ang iban nga mga dios. Ginahigugma namon sila kag
magasunod kami sa ila.’
26 “Pareho sang isa ka kawatan nga mahuy-an kon siya madakpan, mahuy-an man
kamo nga katawhan sang Israel. Huo, mahuy-an kamo kag ang inyo mga hari, mga
opisyal, mga pari, kag mga propeta.
27 Nagasiling kamo nga ang kahoy inyo amay kag ang bato inyo iloy. Nagtalikod
kamo sa akon, pero kon ara kamo sa kalisod nagapangayo kamo sing bulig sa akon.
28 Diin na ang mga dios nga inyo ginhimo para sa inyo kaugalingon? Palapita sila
kon matuod nga maluwas nila kamo sa inyo kalisod. Kadamo gid sang inyo mga dios,
pareho kadamo sang mga banwa sa Juda.
29 Ngaa magreklamo kamo sa akon? Indi bala nga kamo ang nagrebelde sa akon?
30 Ginsilutan ko ang inyo mga anak, pero wala ini sang maayo nga nahimo sa ila.
Indi sila gusto nga disiplinahon. Kamo mismo ang nagpamatay sang inyo mga
propeta, pareho sang *pagpatay sang* gutom nga leon *sa iya biktima.*
31 “Kamo nga katawhan sa sini nga henerasyon, pamatii ang akon ginasiling. Pareho
bala ako sang isa ka desierto sa inyo nga mga taga-Israel, ukon pareho sang isa ka
lugar nga tama kadulom? Ti, ngaa nagasiling kamo, ‘Pagusto na kami sa amon
himuon. Indi na kami magpalapit sa Dios.’
32 “Malimtan bala sang isa ka dalaga ang iya alahas, ukon ang iya bayo sa kasal?
Pero kamo nga akon katawhan, ginkalimtan ninyo ako sa malawig nga tion.

---

‡ **2:18** *Nilo:* sa Hebreo, *Shihor,* nga isa ka parte sang Suba sang Nilo.

§ **2:23** *nagapahigal:* buot silingon, *gusto magpakasta*

33 Maayo gid kamo maglagas sa inyo mga ginapalangga *nga mga dios-dios*. Bisan ang
babayi nga eksperiensyado sa pagbaligya sang iya lawas makatuon sa inyo.
34 Ang inyo mga bayo may mantsa sang dugo sang inosente nga mga imol.
Ginpamatay ninyo sila bisan wala sila nadakpan nga nagsulod sa inyo balay sa
pagpangawat. Pero bisan ginhimo ninyo ini,
35 nagsiling pa kamo, 'Wala kami sing sala. Ang GINOO indi akig sa amon.' Pero
pagasilutan ko gid kamo tungod nga nagsiling kamo nga wala kamo sing sala.
36 "Ordinaryo lang sa inyo ang pagbaylo-baylo sang mga kadampig nga nasyon. Pero
pakahuy-an gid kamo sang Egypt *nga inyo kadampig* pareho sang pagpakahuya sa inyo
sang Assyria.
37 Pahalinon kamo sa sini nga duta* nga ang inyo mga kamot nagatungtong sa inyo
mga ulo *sa dako nga kasubo*. Kay ginsikway ko ang mga nasyon nga inyo ginasaligan.
Ini nga mga nasyon indi makabulig sa inyo.

3

1 "Kon bulagan sang bana ang iya asawa kag magpamana liwat ang iya asawa, indi
niya siya pagbawion, kay makapahigko gid ini sa *inyo* duta. Kamo nga mga
Israelinhon nagakabuhi pareho sang babayi nga nagabaligya sang iya lawas. Madamo
ang inyo mga ginahigugma *nga mga dios-dios*. Pero sa pihak sini, ginatawag ko
gihapon kamo sa pagbalik sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
2 "Tan-awa ang mahawan nga mga bukid *nga ginasimbahan ninyo*. May lugar pa
bala didto nga wala ninyo mahigkuan? Ginhigkuan ninyo ang duta sa inyo kalautan.
Pareho kamo sa babayi nga nagabaligya sang iya lawas, nga nagapungko sa higad
sang dalan nga nagahulat sang lalaki. Pareho man kamo sang hurong* nga nagahulat
sang iya mabiktima sa kamingawan.
3 Amo ini kon ngaa wala mag-ulan sa tion sang tig-ululan. Kay pareho na gid kamo
sa isa ka babayi nga nagabaligya sang iya lawas, nga wala na gid sing huya.
4 Kag karon nagasiling kamo sa akon, 'Amay ko, kaupod† ko ikaw halin sang bata pa
ako.
5 Permi ka na lang bala akig *sa akon*? Ang imo bala kaakig magpadayon hasta san-o?'
Amo ina ang inyo ginahambal, pero ginahimo ninyo ang tanan nga malain nga inyo
mahimo."

Ginsunod sang Juda ang Israel

6 Sang panahon sang paghari ni Josia, nagsiling ang GINOO sa akon, "Nakita mo bala
ang ginhimo sang indi matutom nga Israel? Nagsimba siya sa mga dios-dios sa tagsa
ka mataas nga bukid kag sa idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy. Pareho siya sa
babayi nga nagpanginlalaki.
7 Abi ko pagkatapos nga nahimo niya ini tanan magabalik siya sa akon, pero wala
siya magbalik. Kag nakita ini sang iya maluibon nga utod nga amo ang Juda.
8 Ginbulagan ko ang Israel kag ginpalakat tungod sang iya pagpanginlalaki *nga amo
ang pagsimba sa mga dios-dios*. Pero nakita ko nga ang iya maluibon nga utod nga amo
ang Juda wala mahadlok sa pihak sini. Nagpanginlalaki man siya
9 *paagi* sa *pagsimba sa mga dios-dios nga* bato kag kahoy, gani ginhigkuan niya ang
duta. Ginsunod niya ini kay wala man lang sing kaso sa iya ang pagsimba sa mga
dios-dios.
10 Sa pihak sina tanan, wala nagbalik sa akon sing sinsero ang maluibon nga Juda.
Nagpakuno-kuno lang siya nga nagbalik sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

---

* **2:37** *Pahalinon kamo sa sini nga duta:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **3:2** *hurong:* sa Hebreo, *Arabo* † **3:4** *kaupod:* ukon, *abyan*

11 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, “Bisan indi matutom ang Israel *sa akon* mas
maayo pa sila sang sa maluibon nga Juda.
12 *Karon,* lakat ka, kag isugid ini nga mensahi sa Israel:‡*Ako,* ang GINOO, nagasiling:
Magbalik ka, Israel nga indi matutom, kay maluluy-on ako. Indi ako mangakig sa imo
hasta san-o.
13 Akuon mo lang ang imo sala nga nagrebelde ka sa GINOO nga imo Dios kag
nagsunod sa iban nga mga dios paagi sa pagsimba sa ila sa idalom sang tagsa ka
madabong nga kahoy. *Akuon mo nga* wala ka magtuman sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.”
14 Nagsiling pa ang GINOO, “Magbalik kamo, mga anak nga indi matutom, kay akon
kamo.§ Kuhaon ko ang isa ukon duha sa inyo halin sa kada banwa ukon tribo, kag
dal-on sa Israel.*
15 Dayon, hatagan ko kamo sang mga pangulo nga akon naluyagan nga
magapangulo sa inyo nga may ihibalo kag may pag-intiendi.
16 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga kon mag-abot na ang tion nga magdamo na gid
kamo sa sina nga duta, indi na ninyo paghandumon pa ang Kahon sang Kasugtanan
sang GINOO. Indi na ninyo ini paghunahunaon ukon pagdumdumon. Indi na ninyo ini
pagkahidlawan, kag indi na kamo maghimo liwat sang sini nga kahon.
17 Sa sina nga tion, pagatawgon ninyo ang Jerusalem nga ‘Trono sang GINOO’ kag ang
tanan nga nasyon magatipon sa Jerusalem sa pagpadungog sa ngalan sang GINOO. Indi
na nila pagpasundan ang katig-a sang ila malain nga tagipusuon.
18 Sa sina nga mga inadlaw, ang katawhan sang Juda kag sang Israel magaupod sa
pagbalik halin sa *pagkabihag sa* north pakadto sa duta nga ginhatag ko sa ila mga
katigulangan bilang palanublion.
19 Ako mismo ang nagsiling, ‘Malipayon gid ako nga kabigon kamo nga akon mga
anak kag hatagan sang maayo nga duta, nga amo ang pinakamatahom nga
palanublion sa bilog nga kalibutan.’ Abi ko tawgon ninyo ako nga ‘Amay’ kag indi na
kamo magbiya sa akon.
20 Pero, pareho sang isa ka asawa nga maluibon sa iya bana, amo man kamo sa akon,
katawhan sang Israel. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.”
21 Mabatian ang ginahod sa ibabaw sang mahawan nga mga bukid. Nagahilibion
kag nagapakitluoy ang katawhan sang Israel. Kay malain na ang ila pagginawi kag
ginkalimtan nila *ako,* ang GINOO nga ila Dios.
22 “Katawhan nga indi matutom, magbalik kamo sa akon kay ayuhon ko ang inyo
pagkabalingag.”
Nagsabat sila, “Huo, magapalapit kami sa imo kay ikaw ang GINOO nga amon Dios.
23 Matuod gid nga ang amon pagsimba sa mga dios-dios sa mga bukid sala gid. Sa
imo gid lang ang kaluwasan sang Israel, O GINOO nga amon Dios.
24 Halin sang pamatan-on pa kami ang makahuluya nga mga dios-dios amo ang
nagpulos sang bunga sang kinabudlayan sang amon mga katigulangan, nga amo ang
ila mga kasapatan kag mga kabataan.
25 Dapat kami magpanago sa kahuya kay kami kag ang amon mga katigulangan
nakasala kontra sa imo, O GINOO nga amon Dios. Halin sang pamatan-on pa kami
hasta subong, wala kami nagsunod sa imo.”

4

1 Nagsiling ang GINOO, “O Israel, kuntani magbalik ka na sa akon. Kon isikway mo
ang imo makangilil-ad nga mga dios-dios kag indi ka na magbiya sa akon,

‡ **3:12** *Israel:* sa Hebreo, *north* § **3:14** *akon kamo:* sa literal, *ako inyo agalon* * **3:14** *Israel:* ukon, *Jerusalem;* sa Hebreo, *Zion*

2 kag kon magsumpa ka sa akon lang ngalan kag magkabuhi nga masaligan, husto
kag matarong, mangin pagpakamaayo ka sa mga nasyon, kag padunggan ka nila.”*
3 Amo ini ang ginasiling sang GINOO sa katawhan sang Juda kag Jerusalem: “*Bag-uha*
ninyo ang inyo kaugalingon, pareho bala nga daw mag-arado kamo sang inyo duta nga
wala pa maarado. Kag indi pag-isabwag ang inyo maayo nga binhi sa tunukon nga
mga hilamon.
4 Bag-uha ninyo ang inyo tagipusuon sa atubangan sang GINOO, kamo nga katawhan
sang Juda kag Jerusalem, kay kon indi, maagom ninyo ang akon kaakig pareho sang
kalayo nga indi mapatay tungod sa kalautan nga inyo ginpanghimo.

Ang Silot nga Magaabot sa Juda

5 “Silinga ang Juda kag Jerusalem nga patunugon nila ang budyong sa bilog nga
duta! Isinggit sing mabaskog nga magpalagyo sila kag mapanago sa napaderan nga
mga banwa.
6 Magpahibalo ka sa mga taga-Jerusalem† nga magpalagyo sila gilayon, kay
magapadala ako sang puwerte nga kalaglagan halin sa north.”
7 Nagguwa na sa pagsalakay ang manuglaglag sang mga nasyon pareho sang isa ka
leon nga nagguwa sa iya palanaguan. Nakahalin na siya sa iya lugar sa paglaglag sang
inyo duta. Ang inyo mga banwa magakalaguba hasta nga indi na ini maestaran.
8 Gani magsuksok kamo sang sako *sa pagpakita sang inyo pagpangasubo*.
Maghilibion kamo kay ara pa gihapon ang puwerte nga kaakig sang GINOO sa aton.
9 Nagsiling ang GINOO, “Sa sina nga adlaw, ang hari kag ang *iya* mga opisyal
madulaan sang kaisog, ang mga pari maurungan, kag ang mga propeta matingala gid.”
10 Dayon nagsiling ako, “O Ginoong DIOS, nadayaan gid ang mga tawo sa imo
ginsiling sadto, kay nagpromisa ka sang kalinong sa Jerusalem. Pero ang espada gali
handa na sa pagpatay sa ila.”
11 Magaabot ang tion nga magasiling ang GINOO sa katawhan sang Jerusalem,
“Magahuyop ang mainit nga hangin halin sa mahawan nga mga bukid sa desierto
pakadto sa akon katawhan. Pero indi para makapahangin sila *sang ila trigo*.
12 Ining tama kabaskog nga hangin naghalin sa akon. Karon, ihambal ko na ang
akon silot sa ila.”
13 Tan-awa! Ang aton kaaway nagapadulong nga daw sa mga panganod. Ang iya
mga karwahe daw sa buhawi, kag ang iya mga kabayo madasig pa sang sa mga agila.
Kaluluoy kita! Malaglag gid kita.
14 “Mga taga-Jerusalem, tinlui ang inyo tagipusuon sa kalautan para maluwas kamo.
Hasta san-o kamo maghunahuna sang malain?
15 Ang inyo kalaglagan ginpahibalo sang mga mensahero halin sa Dan kag sa mga
kabukiran sang Efraim.
16 Ginsugo sila nga paandaman ang mga nasyon kag ang Jerusalem nga may
nagasalakay nga mga soldado halin sa malayo nga lugar nga nagapanghangkat sang
inaway kontra sa mga banwa sang Juda.
17 Ginalibutan nila ang Jerusalem pareho sang mga tawo nga nagabantay sang uma,
tungod kay kamo nga mga taga-Jerusalem nagrebelde sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.
18 Ang inyo mismo pagginawi kag pamatasan amo ang nagdala sini sa inyo. Amo ini
ang inyo silot. Daw ano ini kasakit! Daw ginbuno ang inyo tagipusuon.”

Naghibi si Jeremias para sa Iya Kasimanwa

---

* **4:2** *mangin pagpakamaayo...nila:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **4:6** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

19 Puwerte ang akon kasakit. Indi ko ini maagwanta! Puwerte gid ang akon
pag-ugayong. Ang dughan ko nagakubakuba kag indi ako mapahamtang. Kay
nabatian ko ang tunog sang budyong kag ang singgit sang inaway.
20 Nagasulunod-sunod lang ang kalaglagan. Ang bilog nga duta nagkalaguba. Bisan
ang akon mga tolda naguba gilayon, kag ang mga kurtina sini nagkalagisi.
21 Hasta san-o ko pa bala makita ang bandera sang inaway kag mabatian ang tunog
sang budyong?
22 *Nagsiling ang* GINOO, "Buang-buang ang akon katawhan; wala sila makakilala sa
akon. Mga balingag sila nga mga kabataan; indi sila makaintiendi. Sagad sila
maghimo sang kalautan, pero indi sila makahibalo maghimo sang maayo."

Ang Palanan-awon ni Jeremias Parte sa Manug-abot nga Kalaglagan

23 Nakita ko ang kalibutan kag wala na ini sing porma kag mahawan na. *Nakita ko*
man ang kalangitan kag wala na ini sing kasanag.
24 Nakita ko nga ang mga bukid nagauyog.
25 Nakita ko man nga wala sing mga tawo, kag ang tanan nga pispis naglulupad
palayo.
26 Nakita ko nga ang mapatubason nga duta nangin desierto. Ang tanan nga banwa
nalaglag tungod sa puwerte nga kaakig sang GINOO.
27 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: "Ang bilog nga duta magakalaguba, pero indi
ko ini paglaglagon sing bug-os.
28 Ang kalibutan magapangasubo kag ang kalangitan magadulom, kay nahambal ko
na *ang silot,* kag indi ko na ini pagbawion pa. Nakadesisyon na ako kag indi na
magbaylo ang akon hunahuna."
29 Sa gahod sang *mga* manugkabayo kag *mga* manugpana, nagpalalagyo *sa kahadlok*
ang *mga pumuluyo sang* tagsa ka banwa. Ang iban nagpalalagyo sa kakahuyan, kag
ang iban nagsaka sa mga kabatuhan. Ginbayaan ang tanan nga banwa kag wala na
sing may nagaestar sa sini.
30 Ano ang ginahimo mo, *Jerusalem,* nga malapit na nga laglagon? Ngaa nagasuksok
ka pa sang matahom nga bayo kag sang alahas? Ngaa nagapamutang ka pa sang
kolorete sa imo mga mata? Ang imo pagpatahom wala na sing pulos. Ang imo mga
hinigugma *nga mga nasyon nga imo kadampig* nagsikway na sa imo kag gusto ka nila
nga patyon.
31 Nabatian ko ang hibi kag ugayong, pareho sang isa ka babayi nga nagabata sang
iya kamagulangan nga anak. Ini hibi sang mga pumuluyo sang Zion‡ nga daw
nagalagas sang ila pagginhawa. Nagabayaw sila sang ila mga kamot kag nagasiling,
"Kaluluoy sa amon; daw malipong na kami. Kay ara na ang *amon* mga *kaaway nga*
magapatay sa amon."

5

Ang mga Sala sang Jerusalem

1 *Nagsiling ang* GINOO, "Mga pumuluyo sang Jerusalem, kadto kamo sa inyo mga
dalan! Tan-awa ang mga plasa! Kon may makita kamo bisan isa lang ka tawo nga
matarong kag masaligan, patawaron ko ang inyo siyudad.
2 Bisan nagasumpa kamo sa akon ngalan, nagabutig gihapon kamo."
3 O GINOO, indi bala nga nagapangita ka sang tawo nga masaligan? Ginsakit mo ang
imo katawhan pero wala sila masakitan. Ginsilutan mo sila, pero indi sila gusto
disiplinahon. Nagkabalan na ang ila mga guya, kag indi na sila magbiya sa ila mga
sala.

‡ **4:31** *mga pumuluyo sang Zion:* sa literal, *anak nga babayi sang Zion*

4 Nakasiling ako sadto, “Abi ko mga imol lang ini sila nga wala makatuon, gali mga
buang-buang sila. Kay wala sila makahibalo sang mga pamaagi sang GINOO nga ila
Dios nga ginapatuman sa ila.
5 Gani makadto ako sa ila mga pangulo kag magpakighambal sa ila. Sigurado nga
nakahibalo sila sang mga pamaagi sang GINOO nga ila Dios nga ginapatuman sa ila.”
Pero bisan sila nagsikway man sa mga ginapatuman sang Dios.*
6 Gani salakayon sila sang ila mga kaaway nga pareho sang leon nga halin sa
kagulangan ukon pareho sang wolf nga halin sa kamingawan, ukon pareho sang
leopard nga nagabantay malapit sa ila mga banwa sa paggus-ab sa kay bisan sin-o nga
magguwa. *Matabo ini sa ila* kay puwerte na ang ila pagrebelde sa Dios kag madamo na
nga beses nga nagtalikod sila sa iya.
7 *Nagsiling ang GINOO,* “Ngaa patawaron ko kamo? Kay bisan ang inyo mga kabataan
nagsikway sa akon kag nagsumpa sa ngalan sang indi matuod nga mga dios. Ginhatag
ko ang ila mga kinahanglanon pero nahimo pa nila ang pagpanginbabayi kag ang
pagdinas-ok sa mga balay sang mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas.
8 Pareho sila sa mga mapagros nga kabayo nga lalaki, nga ginsagod sing maayo.
Kada isa sa ila nagahandom sa asawa sang iban.
9 Indi bala nga dapat lang nga silutan ko sila tungod sini? Indi bala nga dapat lang
nga balusan ko ang nasyon nga pareho sini? *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
10 “*Kamo nga mga kaaway sang mga Israelinhon,* laglaga ninyo ang ila mga talamnan
sang ubas, pero indi lang pag-ubusa. Pangtapsa ninyo ang mga sanga sini, kay ang ini
nga katawhan indi na akon.
11 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga ang mga katawhan sang Israel kag sang Juda indi
na gid matutom sa akon.
12 Wala sila naghambal sing matuod parte sa akon. Siling nila, ‘Indi kita pag-anhon
sang GINOO! Wala sing katalagman nga magaabot sa aton. Indi kita makaeksperiensya
sang inaway ukon gutom.
13 Wala sing pulos ang mga *ginahambal sang mga* propeta kay ang ila mga mensahi
wala naghalin sa Dios. Kabay pa nga matabo sa ila ang *mga kalaglagan nga* ila
ginpropesiya.’ ”
14 Gani amo ini ang ginsiling *sa akon* sang GINOONG Dios nga Makagagahom:
“Tungod kay amo ini ang ginhambal sang sini nga mga tawo, hatagan ko ikaw sang
mensahi nga pareho sang kalayo nga magasunog sa ila. Mangin pareho sila sa kahoy
nga nasunog.”
15 Nagsiling ang GINOO, “Mga katawhan sang Israel, magapadala ako sang mga tawo
halin sa malayo nga nasyon sa pagsalakay sa inyo. Ini isa ka madugay na gid nga
nasyon, nga ang ila lingguahe indi ninyo maintiendihan.
16 Ang ila mga armas makamamatay, kag sila tanan mga mangangaway.
17 Ubuson nila ang inyo mga patubas, mga pagkaon, pati ang inyo mga ubas kag mga
higera. Pamatyon nila ang inyo mga kasapatan kag mga kabataan. Gub-on nila ang
inyo napaderan nga mga banwa, nga ginasaligan ninyo *nga makadepensa sa inyo*.
18 Pero bisan sa sina nga mga inadlaw, indi ko kamo paglaglagon sing bug-os. *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini.
19 Kon mamangkot ang mga tawo, ‘Ngaa ginhimo ini tanan sa aton sang GINOO nga
aton Dios?’ Silinga sila, ‘Kay ginsikway ninyo ang GINOO kag nag-alagad kamo sa iban
nga mga dios sa inyo mismo duta. Gani karon magaalagad kamo sa mga taga-iban nga
lugar sa duta nga indi inyo.’
20 “Ipahibalo ini sa mga katawhan sang Israel† kag sang Juda:

---

* **5:5** *nagsikway man sa mga ginapatuman sang Dios:* sa literal, *ginbali nila ang gota kag ginbugto ang mga gapos.*
† **5:20** *katawhan sang Israel:* sa Hebreo, *balay ni Jacob*

21 Pamatii ninyo ini, kamo nga mga buang-buang kag balingag nga mga katawhan.
May mga mata kamo pero indi makakita, may mga dulunggan pero indi makabati.
22 *Ako,* ang GINOO, nagasiling: Wala bala kamo sang kahadlok sa akon? Ti ngaa wala
kamo nagakurog sa akon atubangan? Ginhimo ko ang baybayon nga border sang
dagat. Ini permanente nga border nga indi malapawan. Mahampak ini sang mga
balod pero indi nila ini malapawan.
23 Pero ini nga mga katawhan matig-a sing ulo kag mga rebelde. Nagtalikod sila kag
nagpalayo sa akon.
24 Wala gid sila nagahambal halin sa ila tagipusuon nga, 'Tahuron ta ang GINOO nga
aton Dios nga nagahatag sang ulan sa husto nga tion kag nagahatag sa aton sang
patubas sa tion sang tig-alani.'
25 Ang inyo mga kalautan amo ang nagpalayo sang sini nga mga butang sa inyo. Ang
inyo mga sala amo ang kabangdanan nga indi ninyo mabaton ini nga mga
pagpakamaayo.
26 "May malain nga mga tawo sa akon katawhan nga nagahulat sang ila mabiktima
pareho sang tawo nga nagapaniod sang pispis. Nagabutang sila sang mga siod para sa
iban nga mga tawo.
27 Pareho sang hawla nga puno sang mga pispis, ang balay sining malain nga mga
tawo puno man sang manggad halin sa ila pagpanunto. Gani nagmanggaranon sila
kag nangin gamhanan.
28 Nagtalambok sila kag nagbalakod ang ila mga lawas. Wala sing pugong-pugong
ang ila paghimo sang mga kalautan. Wala nila ginahatagan sang hustisya ang mga ilo,
kag wala nila ginapangapinan ang kinamatarong sang mga imol.
29 *Ako,* ang GINOO, nagasiling: Indi bala nga dapat lang nga silutan ko sila tungod
sini? Indi bala nga dapat lang nga balusan ko ang nasyon nga pareho sini?
30 Makahaladlok kag makakulugmat nga butang ang natabo sa sini nga duta:
31 Ang mga propeta nagpanagna sing butig. Ang mga pari nagadumala sa ila lang
kaugalingon nga awtoridad. Kag gusto ini sang akon katawhan. Pero ano ang ila
himuon kon mag-abot na ang katapusan?

6

Ginpalibutan ang Jerusalem sang Iya mga Kaaway

1 "Mga kaliwat ni Benjamin, magpalagyo kamo kag magpanago! Maghalin kamo sa
Jerusalem! Patunuga ang budyong sa Tekoa kag maghatag sang senyales sa Bet
Hakerem. Kay magaabot ang puwerte nga kalaglagan halin sa north.
2 Gub-on ko ang matahom nga siyudad sang Zion.*
3 Palibutan ini sang mga kumander kag sang ila mga soldado.† Magapatindog sila
sang ila mga tolda sa palibot sini kag didto sila magapuwesto.
4 *Magasiling ang mga kumander,* 'Magpreparar kamo sa pagsalakay sa Jerusalem.
Salakayon ta sila sa udto.' *Pero sang hapon na, magasiling ang mga kumander*, 'Sayang,
nagahinunod na ang adlaw kag nagadulom na.
5 Gani magsalakay na lang kita sa gab-i kag gub-on ta ang mabakod nga mga parte
sang sini nga siyudad.'"
6 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom: "Mag-utod kamo sang mga
kahoy *nga pangwasak sa mga pader sang Jerusalem,* kag magtumpok kamo sang duta
sa kilid sang pader para mataklas ninyo ini. Dapat silutan na ini nga siyudad, kay
lapnag na sa sini nga lugar ang pagpamigos.

---

* **6:2** *siyudad sang Zion:* sa literal, *anak nga babayi sang Zion*

† **6:3** *mga kumander kag sang ila mga soldado:* sa literal, *mga manugbantay kag sang ila mga kasapatan*

7 Pareho sang isa ka tuburan nga padayon ang pag-ilig sang tubig, padayon man ang
iya paghimo sang kalautan. Permi mabatian sa sini nga siyudad ang pagpamintas kag
pagpanglaglag. Ang iya balatian kag mga pilas amo permi ang akon makita.
8 Paandam ini sa imo, Jerusalem, kag kon indi ka pa magpamati, magatalikod gid
ako sa imo; kag himuon ko ang imo duta nga mamingaw, nga wala na sing may
mag-estar dira."
9 Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom: "Ang mabilin nga
buhi sa Israel ipasipot ko *sa mga kaaway*, pareho sang pagsipot sang manugharvest
sang ubas. Ginatan-aw niya liwat ang mga sanga sini kag ginakuha ang nabilin nga
mga bunga."
10 Pero sin-o bala, *GINOO,* ang akon paandaman? Sin-o ang mamati sa akon?
Gintakpan nila ang ila mga dulunggan para indi sila makabati. Ginakangil-aran nila
ang pulong sang GINOO, gani indi sila luyag magpamati.
11 Puwerte man ang akon kaakig pareho sa GINOO kag indi ko na gid mapunggan.
Nagsiling ang GINOO, "Ipaagom ang akon kaakig bisan sa mga kabataan nga
nagahampang sa dalan, sa mga pamatan-on nga lalaki nga nagatilipon, sa mga bana
kag mga asawa, kag pati sa mga tigulang na gid.
12 Ang ila mga balay igahatag sa iban, pati ang ila mga uma kag mga asawa. Matabo
ini kon silutan ko na ang mga katawhan nga nagaestar sa sini nga duta. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.
13 "Halin sa pinakakubos hasta sa pinakadungganon, nagapangdaya sila para
makakuwarta. Bisan *mga* propeta kag *mga* pari nagapangdaya man.
14 Wala nila ginabulong sing seryuso ang pilas sang akon katawhan, bisan grabe na
ini. Nagasiling sila nga maayo ang tanan bisan pa nga indi maayo.
15 Nahuya bala sila sa ila makangilil-ad nga batasan? Wala! Kay wala na sila sing
huya! Wala na gani sila nagapanghilaw-hilaw. Gani malaglag sila pareho sa iban.
Madugmok sila sa tion nga silutan ko sila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
16 Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO: "Magtindog kamo sa ginsang-an sang
mga dalan kag mag-usisa sing maayo. Magpamangkot kamo kon diin ang daan kag
maayo nga alagyan, kag didto kamo mag-agi. Kag makaangkon kamo sang kalinong.
Pero nagsiling kamo, 'Indi kami mag-agi dira.'
17 Nagpili ako sang mga manugbantay sa pagsiling sa inyo, 'Pamatii ninyo ang
pagtunog sang budyong *bilang paandam*.' Pero nagsiling kamo, 'Indi kami mamati.'
18 "Gani magpamati kamo nga mga nasyon. Panilagi ninyo ang akon katawhan kon
ano ang matabo sa ila.
19 Pamati, O kalibutan! Magapadala ako sang kalaglagan sa sini nga mga tawo bilang
silot sa ila *malain nga* mga plano. Kay wala sila nagpamati sa akon mga pulong kag
ginsikway nila ang akon kasuguan.
20 Baliwala sa akon ang ginahalad nila nga insenso nga halin pa sa Sheba, ukon ang
mga pahamot nga naghalin pa sa malayo nga lugar. Indi ko pagbatunon ang ila mga
halad nga ginasunog. Ang ila mga halad wala makapalipay sa akon.
21 Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga magabutang ako sang makapalaglag sa sini
nga mga tawo. Tungod sini, malaglag ang mga amay kag mga bata nga lalaki, pati mga
mag-abyan kag magkaingod."
22 Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO: "Tan-awa, may mga soldado nga
nagapadulong halin sa duta sa north, isa ka gamhanan nga nasyon halin sa
pinakamalayo nga parte sang kalibutan nga handa sa pagsalakay.
23 Armado sila sang mga pana kag mga bangkaw. Mga mapintas sila kag wala sing
kaluoy. Ang ila gahod pareho sang mabaskog nga balod samtang nagasakay sila sa ila

mga kabayo. Magaabot sila nga handa sa pagsalakay sa inyo nga mga pumuluyo sang
Zion."‡
24 Nakabati kami sang balita parte sa sina nga mga soldado kag nagpalamuypoy ang
amon mga kamot. Kahadlok kag kasakit ang amon nabatyagan pareho sang
pagpasakit sang babayi nga manugbata.
25 Indi kamo magkadto sa *mga* uma ukon maglakat sa *mga* dalan, kay may *mga*
kaaway nga handa sa pagpatay sa aton. Makahaladlok bisan diin sa palibot ta.
26 Mga kasimanwa, magsuksok kamo sang sako kag magligid sa abo *sa pagpakita*
sang inyo pagpangasubo. Magpangasubo kamo sing tudo nga daw sa napatay ang inyo
bugtong nga anak nga lalaki. Kay gulpi lang nga magsalakay ang manuglaglag sa aton.
27 *Nagsiling ang* GINOO *sa akon,* "Ginhimo ko ikaw nga daw manugtesting sang metal
para matestingan mo ang pagginawi sang akon katawhan.
28 Tanan sila mga rebelde kag mga matig-a sing ulo, pareho katig-a sang saway kag
salsalon. Ang ila ginahimo amo ang pagpakalain kag pagpanunto sa iban.
29 Ginapainit sing tudo ang hurnohan para mapapuraw ang pilak. Pero wala sing
pulos ang pagpapuraw sa akon katawhan, kay ang mga malain wala gihapon makuha.
30 Pagatawgon sila nga 'Ginsikway nga Pilak' kay ginsikway ko sila."

7

Nagwali si Jeremias

1 Amo pa gid ini ang ginsiling sang GINOO kay Jeremias:
2 "Magtindog ka sa puwertahan sang akon templo kag ihambal ini nga mensahi:
'Kamo nga katawhan sang Juda nga nagasulod diri sa pagsimba sa GINOO, magpamati
kamo.
3 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel:
Bag-uha na ninyo ang inyo pagginawi kag pamatasan, para padayon ko kamo nga
paestaron sa sini nga lugar.
4 Indi kamo magpadaya sa mga tawo nga nagasulit-sulit hambal nga indi kamo kuno
maano tungod ari sa aton ang templo sang GINOO.
5 " 'Bag-uha na gid ninyo ang inyo pagginawi kag pamatasan. Tratara ninyo sing
husto ang isa kag isa,
6 kag indi na ninyo pagdaog-daugon ang mga ilo, mga balo nga babayi, kag ang mga
pangayaw. Indi ninyo pagsentensyahan nga patyon ang mga inosente, kag indi ninyo
pagsimbahon ang iban nga mga dios nga makahalit lang sa inyo.
7 *Kon tumanon ninyo ini,* padayon ko kamo nga paestaron sa sini nga lugar, sa duta
nga ginhatag ko sa inyo mga katigulangan hasta san-o.
8 " 'Pero tan-awa, nagasalig kamo sa butig nga mga pulong nga wala sing pulos.
9 Nagapangawat kamo, nagapamatay, nagapanginbabayi ukon nagapanginlalaki,
nagasaksi sing butig, nagasunog sang insenso kay Baal, kag nagasimba sa iban pa nga
mga dios nga wala gani ninyo makilal-i.
10 Kag dayon, nagapalapit kamo kag nagatindog sa akon presensya sa sini nga
templo nga akon ginpili nga lugar para padunggan ako, kag nagasiling kamo, "Wala
kita maano." Kag pagkatapos, padayon ninyo nga ginahimo atong makangilil-ad nga
mga butang.
11 Nagahunahuna bala kamo nga ining templo nga akon ginpili nga lugar para
padunggan ako palanaguan sang mga tulisan? Nakita ko ang mga ginahimo dira. *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini.

‡ **6:23** *mga pumuluyo sang Zion:* sa literal, *anak nga babayi sang Zion*

12 " 'Kadto kamo sa Shilo nga amo ang una nga lugar nga akon ginpili para
padunggan ako, kag tan-awa ninyo kon ano ang akon ginhimo sa sadto nga lugar
tungod sa kalautan sang akon katawhan nga mga Israelinhon.
13 Samtang ginahimo ninyo ining *malain nga* mga butang, ginsulit-sulit ko ang
pagpaandam sa inyo, pero wala kamo magpamati. Nagpanawag ako sa inyo, pero
wala kamo magsabat.
14 Gani kon ano ang akon ginhimo sa Shilo amo man ang akon himuon subong sa
templo nga akon ginpili nga lugar para padunggan ako, ang templo nga inyo
ginasaligan, nga ginhatag ko sa inyo kag sa inyo mga katigulangan.
15 Pahalinon ko kamo *sa inyo lugar palayo* sa akon presensya pareho sa ginhimo ko
sa inyo mga paryente, ang katawhan sang Israel.*'
16 "Gani ikaw, *Jeremias,* indi ka magpangamuyo para sa sini nga mga tawo. Indi ka
gid magpakitluoy ukon magpangabay sa akon para sa ila, kay indi ko ikaw
pagpamatian.
17 Wala mo bala nakita kon ano ang ila ginahimo sa mga banwa sang Juda kag sa
mga dalan sang Jerusalem?
18 Ang mga kabataan nagapangahoy, ang mga amay nagadabok sang kalayo, kag ang
mga babayi nagamasa sang harina, para maghimo sang tinapay para sa Rayna sang
Langit.† Nagahalad man sila sang ilimnon sa iban nga mga dios sa pagpaakig sa akon.
19 Pero ako bala ang ila ginahalitan? Indi! Ang ila kaugalingon ang ila ginahalitan
kag ginapakahuy-an.
20 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Ipaagom ko ang akon puwerte nga kaakig
sa sini nga lugar—sa mga tawo kag mga kasapatan, sa mga kahoy kag sa mga patubas.
Ang akon kaakig pareho sang kalayo nga indi mapatay."
21 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
"Kuhaa na lang ninyo ang inyo mga halad nga ginasunog kag ang iban pa ninyo nga
mga halad. Kamo na lang ang magkaon sang karne sina!
22 Sang ginpaguwa ko ang inyo mga katigulangan sa Egypt wala lang ako nagsugo sa
ila nga maghalad sang mga halad nga ginasunog kag sang iban pa nga mga halad,
23 kundi nagsugo man ako sini sa ila: 'Tumana ninyo ako, kag mangin Dios ako ninyo
kag mangin katawhan ko kamo. Magkabuhi kamo sa mga pamaagi nga ginsugo ko sa
inyo para mangin maayo ang inyo kahimtangan.'
24 "Pero wala sila magtuman ukon magsapak sa akon ginsiling. Sa baylo, ginsunod
nila ang dikta sang ila matig-a kag malain nga tagipusuon. Imbes nga magpalapit sila
sa akon, nagtalikod pa gani sila.
25 Halin sang pagguwa sang inyo mga katigulangan sa Egypt hasta subong padayon
ako nga nagapadala sa inyo sang akon mga alagad nga mga propeta.
26 Pero wala kamo magpamati ukon magsapak sa ila. Mas matig-a pa ang inyo mga
ulo kag mas malain pa gid ang inyo ginhimo sang sa inyo mga katigulangan.
27 "*Jeremias,* kon ihambal mo ini tanan sa ila, indi sila mamati sa imo. Kon tawgon
mo sila *nga magpalapit sa akon,* indi sila magsabat.
28 Gani isiling ini sa ila: Amo ini ang nasyon nga ang iya katawhan indi magtuman sa
GINOO nga ila Dios, kag indi magpadisiplina. Wala na sa ila ang kamatuoran; indi na
sila maghambal sing matuod.
29 *Mga taga-Jerusalem,* magpakiskis kamo sang inyo ulo kag ihaboy dayon ang inyo
buhok *sa pagpakita sang inyo pagpangasubo.* Magpanalambiton kamo didto sa
mahawan nga mga bukid, kay ginsikway kag ginpabay-an sang GINOO ang inyo
henerasyon nga nagpaakig sa iya."

---

* **7:15** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim,* nga nagarepresentar sang ginharian sang Israel. † **7:18** *Rayna sang Langit:* Isa sa mga diosa nga ginasimba sang una nga panahon.

Ang Pulopatag nga Palatyan

30 Nagsiling ang GINOO, "Naghimo sang kalautan ang katawhan sang Juda. Didto nila
ginbutang ang ila makangilil-ad nga mga dios-dios sa templo nga akon ginpili nga
lugar para padunggan ako, kag tungod sini nadagtaan ini.
31 Nagpatindog man sila sang simbahan sa Tofet, sa Pulopatag sang Ben Hinom, para
didto nila sunugon ang ila mga anak bilang mga halad. Wala gid ako magsugo sini sa
ila; wala gani ini magsulod sa akon hunahuna.
32 Gani mag-andam kamo, kay *ako,* ang GINOO, nagasiling nga magaabot ang tion
nga ang mga tawo indi na magtawag sa sini nga lugar nga Tofet ukon Pulopatag sang
Ben Hinom kundi Pulopatag nga Palatyan. Kay didto ipanglubong ang *madamo gid*
nga mga patay hasta wala na sing lugar nga malubngan.
33 Ang mga bangkay sang sini nga katawhan pagakaunon sang mga pispis kag
talunon nga mga sapat, kag wala sing may magtabog sa ila.
34 Pauntaton ko na ang pagkinalipay kag pagsinadya sa mga dalan sang Jerusalem.
Ang malipayon nga tingog sang bag-ong kasal indi na mabatian sa mga banwa sang
Juda. Kay ini nga duta mangin mamingaw."

8

1 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO, "Sa sina nga tion, panguhaon sa mga
lulubngan ang mga tul-an sang mga hari kag sang mga opisyal sang Juda, pati ang mga
tul-an sang mga pari, sang mga propeta, kag sang katawhan sang Jerusalem.
2 Dayon laptahon ini sa duta, sa atubang sang adlaw, bulan, kag sang iban pa nga
mga butang sa kalangitan nga ila ginhigugma, gin-alagad, ginsunod, ginpamangkutan,
kag ginsimba. Indi na pagtipunon liwat ang ila mga tul-an kag ilubong, kundi laptahon
na lang sa duta nga daw mga ipot.
3 Ang nabilin nga buhi sa sining malain nga nasyon laptahon ko sa iban nga mga
nasyon, kag didto gustuhon pa nila nga mapatay sang sa mabuhi. *Ako,* ang GINOO nga
Makagagahom, ang nagasiling sini."

Ang Sala kag ang Silot

4 Nagsiling ang GINOO sa akon nga ihambal ko ining iya mensahi sa mga tawo: "Kon
matumba ang tawo, indi bala nga nagabangon siya? Kon magtalang siya, indi bala nga
nagabalik siya?
5 Ti, ngaa kamo nga taga-Jerusalem padayon na lang nga nagtalikod sa akon? Ngaa
nga indi ninyo mabayaan ang *mga dios-dios nga* nagadaya sa inyo kag magbalik sa
akon?
6 Ginpamatian ko sing maayo *ang inyo mga ginhambal* kag wala kamo naghambal
sing husto. Wala sing bisan isa sa inyo nga nagbiya sa iya kalautan. Wala sing may
nagsiling, 'Ano ining akon ginhimo?' Sa baylo, ang kada isa sa inyo madasig nga
nagapakasala, pareho sang kabayo nga nagapakadto sa inaway.
7 Ang tulabong, ang pating, ang salimbabatang, kag ang dugwak nakahibalo kon
san-o maglupad pakadto sa iban nga mga lugar kag kon san-o sila magbalik, pero
kamo ya nga akon katawhan wala kahibalo kon ano ang akon mga pagsulundan.
8 "Paano bala kamo makasiling, 'Maalamon kami tungod kay nahibaluan namon
ang kasuguan sang GINOO,' kon ang matuod, ginliwat ini sang inyo mga manunudlo?
9 Mahuy-an gid ang mga *nagakabig sang ila kaugalingon nga* maalamon. Mahadlok
gid sila kay bihagon sila, tungod nga ginsikway nila ang akon mga pulong. Ti,
maalamon gid bala sila?
10 Gani ihatag ko sa iban nga mga tawo ang ila mga asawa kag mga uma. Tungod kay
halin sa pinakakubos hasta sa pinakadungganon, nagapangdaya sila para
makakuwarta. Bisan mga propeta kag mga pari nagapangdaya man.

11 Wala nila ginabulong sing seryuso ang pilas sang akon katawhan, *bisan grabe na ini.* Nagasiling sila nga maayo ang tanan bisan pa nga indi maayo.
12 Nahuya bala sila sa ila makangilil-ad nga batasan? Wala! Kay wala na sila sing huya! Wala na gani sila nagapanghilaw-hilaw. Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga malaglag sila pareho sa iban. Paubuson sila sa tion nga silutan sila.
13 Kuhaon ko ang ila mga patubas* nga mga ubas kag mga higos.† Bisan ang mga dahon sini magakalaya. Ang mga ginhatag ko sa ila pagakuhaon sa ila.
14 "*Dayon magasiling sila,* 'Ti, ano pa ang aton ginahulat? Dali malagyo kita sa napaderan nga mga banwa, kag didto kita magpakamatay. Kay ginsentensyahan na kita nga patyon sang GINOO nga aton Dios. *Daw pareho lang nga* ginhatagan niya kita sang tubig nga may hilo para imnon ta, tungod kay nakasala kita sa iya.
15 Naghandom kita sang kalinong, pero wala sing kalinong nga nag-abot. Naghandom kita sang kaayuhan, pero kahadlok ang nag-abot.
16 Ang pusnga sang mga kabayo sang mga kaaway mabatian halin sa Dan. Sa hirihiri lang sang ila mga kabayo nagakurog na sa kahadlok ang bilog nga duta. Nag-abot sila sa paglaglag sang *sini nga* duta kag sa tanan nga ara dira—ang mga banwa kag ang tanan nga pumuluyo sini.'"
17 Nagsiling ang GINOO, "Pamati! Ipadala ko ining mga kaaway sa inyo nga daw sa dalitan nga mga man-og nga wala sing may makaanta, kag kadton nila kamo."
18 *Nagsiling si Jeremias:* Indi gid makuha ang akon kasubo. Nagasakit gid ang akon balatyagon.
19 Pamatii ang paghinibi sang akon kasimanwa; mabatian ini sa bilog nga duta. *Nagasiling sila,* "Wala na bala ang GINOO sa Jerusalem?‡ Wala na bala dira ang *Dios nga* Hari sang Jerusalem?" *Nagsabat ang GINOO,* "Ngaa nga ginpaakig ninyo ako paagi sa pagsimba sa mga dios-dios nga wala sing pulos?"
20 *Nagreklamo ang mga tawo,* "Tapos na ang tig-alani kag ang tig-ilinit, pero wala gihapon kami maluwas."
21 Nagasakit ang akon balatyagon tungod sa mga kasakit sang akon mga kasimanwa. Nagapangasubo ako kag naurungan gid.
22 Wala bala sing bulong sa Gilead? Wala bala sing manugbulong didto? Ngaa bala wala mag-ayo ang pilas sang akon mga kasimanwa?

9

1 Kuntani ang akon mga mata tuburan sang mga luha para makahibi ako adlaw-gab-i tungod sa akon mga kasimanwa nga ginpamatay.
2 Kuntani may dalayunan ako didto sa kamingawan para makapalayo ako sa akon mga kasimanwa, kay tanan sila mga maluibon *sa GINOO* pareho sang mga babayi nga nagapanginlalaki.
3 Nagsiling ang GINOO, "Handa sila permi nga magbutig pareho sang pana nga handa nga ipana. Kabutigan ang nagapangibabaw sa *sini nga* duta kag indi kamatuoran. Nagalala na gid ang ila pagpakasala, kag wala nila ako ginakilala.
4 "Mag-andam kamo sa inyo mga kapareho, kag indi magsalig bisan sa inyo paryente, kay ang kada isa dayaon kag nagabutang-butang sang estorya.
5 Ang kada isa nagadaya sa iya kapareho, kag wala sing isa nga nagasugid sang matuod. Naanad na ang ila mga dila nga magbinutig, kag ginapakapuyan nila ang ila kaugalingon sa pagpakasala.
6 Puro na lang pangdaya ang ila ginahimo, kag sa ila pagkadayaon wala na sila nagakilala sa akon.

---

* **8:13** *Kuhaon...patubas:* ukon, *Laglagon ko sila pati ang ila mga patubas.* † **8:13** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon "fig tree") ‡ **8:19** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

7 Gani *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling nga purawon ko ang akon
katawhan pareho sang metal, kag testingan ko sila. Ano pa ang mahimo ko sa ila?
8 Kay ang ila dila pareho sang makamamatay nga pana, nga puro lang pangdaya ang
ila ginahambal. Nagahambal sila sing maayo sa ila kapareho, pero sa sulod sang ila
tagipusuon nagaplano sila sa paghalit sa ila.
9 Ti, indi ko bala sila pagsilutan tungod sini? Indi ko bala pagbalusan ang nasyon nga
pareho sini? *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
10 *Nagsiling si Jeremias:* Magahibi ako sing tudo para sa mga bukid;
magapanalambiton ako para sa mga palahalban.* Kay mamingaw na ini kag wala na
sing may nagaagi. Indi na mabatian ang ima sang mga baka, kag nagpalalagyo na ang
mga pispis kag mga sapat.
11 *Kay nagsiling ang GINOO,* "Laglagon ko ang Jerusalem, kag mangin puluy-an na
lang ini sang talunon nga mga ido.† Himuon ko nga mamingaw ang mga banwa sang
Juda kag wala na sing may magaestar dira."
12 *Nagpamangkot ako sa GINOO,* "Sin-o bala nga maalamon nga tawo ang
makaintiendi sini *nga mga hitabo*? Sin-o bala ang ginsugiran mo parte sini nga
makapaathag sini? Ngaa nalaglag ang *ini nga* duta kag nangin pareho sang
kamingawan nga wala na ginaagyan?"
13 Nagsabat ang GINOO, "Natabo ini tungod kay wala nila pagtumana ang akon
kasuguan nga akon ginhatag sa ila. Wala sila magtuman sa akon ukon magsunod sa
akon kasuguan.
14 Sa baylo, ginsunod nila ang katig-a sang ila tagipusuon. Nagsimba sila sa mga
imahen ni Baal pareho sang gintudlo sang ila mga katigulangan sa ila.
15 Gani *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, nagasiling nga
pakan-on ko ini nga mga tawo sang mapait nga pagkaon kag paimnon sang tubig nga
may hilo.
16 Laptahon ko sila sa iban nga mga nasyon nga wala nila makilal-i ukon sang ila
mga katigulangan. Ipasalakay ko sila sa ila mga kaaway hasta nga magkalaubos sila
pamatay."
17 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Hunahunaa ninyo kon
ano ang nagakatabo! Tawga ninyo ang mga babayi nga manughibi, labi na gid atong
maayo gid maghibi.
18 Padalia gid sila sa pagkadto sa paghibi para sa akon katawhan hasta nga
magtululo gid ang ila mga luha.‡
19 Pamatii ang mga paghinibi sa Jerusalem.§*Nagasiling ang mga tawo,* 'Nalaglag kita!
Makahuluya ining natabo sa aton! Kinahanglan nga bayaan ta ang aton duta kay
nagkalaguba na ang aton mga balay.' "
20 Karon, kamo nga mga babayi, pamatii ninyo ang ginasiling sang GINOO. Pamatii
gid ninyo ini sing maayo. Tudlui ninyo ang inyo mga anak nga babayi kag ang inyo
isigkatawo sa pagpanalambiton kag sa pagkanta sang mga ambahanon sa patay.
21 Nag-abot ang kamatayon sa aton panimalay kag sa mabakod nga mga parte sang
aton siyudad. Ginpamatay ang mga kabataan *nga nagahampang* sa mga dalan kag ang
mga pamatan-on nga lalaki *nga nagatilipon* sa mga plasa.
22 Kag nagsiling ang GINOO, "Magalalapta ang mga bangkay pareho sang mga ipot sa
palahalban, ukon pareho sang mga uhay nga nabilin sang mga manug-ani, nga wala
na sing may magpanguha sini."

---

* **9:10** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban* † **9:11** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* ‡ **9:18** *sa akon katawhan...ang ila mga luha:* sa Hebreo, *sa amon...ang amon mga luha* § **9:19** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

23 Nagsiling pa gid ang GINOO, “Indi dapat magpabugal ang maalamon sang iya
kaalam, ukon ang makusog sang iya kusog, ukon ang manggaranon sang iya manggad.
24 Kon gusto niya magpabugal, dapat ipabugal *lamang* niya nga naintiendihan kag
nakilal-an niya ako, nga ako ang GINOO nga mahigugmaon, nga nagahimo sang husto
kag matarong diri sa kalibutan, kay amo ini ang akon kalipay. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.”
25 Nagsiling pa ang GINOO, “Magaabot ang tion nga silutan ko ang tanan nga natuli
nga ang ila kabuhi wala nagbag-o—
26 ang mga katawhan sang Egypt, Juda, Edom, Ammon, Moab, kag ang tanan nga
nagaestar sa kamingawan sa malayo nga mga lugar.* Sa matuod lang, ini tanan nga
nasyon kag pati ang bilog nga katawhan sang Israel daw pareho lang nga wala matuli.”

10

Nagadala sang Kalaglagan ang Pagsimba sa mga Dios-dios

1 Kamo nga katawhan sang Israel, pamatii ninyo ang ginasiling sang GINOO.
2 Nagasiling siya, “Indi ninyo pagsunda ang pagginawi sang iban nga mga nasyon.
Ini sila nahadlok sa mga palatandaan sa langit. Pero kamo ya indi magkahadlok sa sini
nga mga palatandaan.
3 Wala gid sing pulos ang kinabatasan sang sina nga mga tawo. Nagatapas sila sang
kahoy sa kagulangan kag ginapakortihan nila ini sa panday.
4 Ginadekorasyunan dayon ini sang pilak kag bulawan, kag ginalansangan sing
maayo para indi matumba.
5 Ini nga mga dios-dios pareho sang tawo-tawo sa tunga sang talamnan sang pipino
nga indi makahambal. Kinahanglan pa ini nga hakwaton kay indi ini makalakat. Indi
kamo magkahadlok sa sini nga mga dios-dios kay indi ini makahalit. Indi man ini
makahimo sing maayo.”
6 O GINOO, wala gid sing pareho sa imo. Gamhanan ka kag halangdon ang imo
ngalan.
7 Sin-o ang indi magtahod sa imo, O Hari sang mga nasyon? Kay takos ka gid nga
tahuron. Wala gid sing pareho sa imo sa tanan nga maalamon sa nagkalain-lain nga
nasyon, ukon sa tanan nila nga mga hari.
8 Mga balingag sila tanan kag buang-buang. Ang mga pagpanudlo parte sa ila mga
dios-dios nga kahoy wala sing pulos.
9 Nagpahimo sila sa mga panday kag platero sang mga dios-dios nga ginhaklapan
sang pilak nga halin sa Tarshish kag sang bulawan nga halin sa Ufaz. Dayon
ginpabayuan nila ini sang asol kag granate* nga mga panapton nga gintahi sang
eksperto nga mga manugtahi.
10 Pero ang GINOO amo ang matuod nga Dios. Siya ang buhi nga Dios kag wala sing
katapusan nga Hari. Kon mangakig siya, nagatay-og ang kalibutan kag wala sing
nasyon nga makaagwanta sang iya kaakig.
11 Isiling ini sa mga nagasimba sa iban nga mga dios: “Ang inyo mga dios nga wala
nagtuga sang kalibutan kag kalangitan madula sa kalibutan.”
12 Pero ang Dios amo ang naghimo sang kalangitan kag kalibutan paagi sa iya gahom
kag kaalam.
13 Sa iya pagmando nagahagunos ang tubig sa langit. Siya ang nagapaguwa sang
mga panganod halin sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan. Ginapakilat niya
samtang nagaulan, kag nagapadala siya sang hangin halin sa talaguan sini.

---

* **9:26** *sa malayo nga mga lugar:* sa literal, *nga nagapautod sang ila patilya*
* **10:9** *granate:* sa English, *purple*

14 Ang tanan nga tawo nga nagasimba sa mga dios-dios mga balingag kag wala sing
kaalam. Mahuy-an lang ang mga platero sang ila mga dios-dios, kay indi ini matuod.
Wala ini sing kabuhi.
15 Wala ini sing pulos kag talamayon. Magaabot ang tion nga malaglag sila tanan.
16 Pero ang Dios ni Jacob† indi pareho sina. Siya ang naghimo sang tanan nga
butang, pati sang Israel, ang katawhan nga iya ginapanag-iyahan. GINOO nga
Makagagahom ang iya ngalan.

Ang Palaabuton nga Kalaglagan

17 *Mga katawhan sang Jerusalem,* himusa ninyo ang inyo mga gamit kag maghalin,
kay malapit na nga kibunon ang inyo siyudad.
18 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO: "Pamati! Pahalinon ko kamo sa sini nga
duta. Paantuson ko kamo para makita ninyo *ang akon kaakig*."‡
19 Kaluluoy kita tungod sa sining aton kalaglagan. Indi na ini maumpawan. Pero
kinahanglan nga batason ta ini.
20 Guba na ang aton mga tolda; nagkalabugto na ang tanan nga higot sini. Wala na
ang aton mga anak; wala na sing may nabilin nga magpatindog liwat sang aton mga
tolda nga aton ginaestaran.
21 *Natabo ini sa aton* kay mga balingag ang aton mga pangulo; wala sila nagadangop
sa GINOO. Gani wala sila nagauswag, kag ang tanan nila nga tinawo naglalapta.
22 Pamatii ninyo ang puwerte nga ginahod sang mga soldado halin sa north!
Pagalaglagon nila ang mga banwa sang Juda, kag mangin puluy-an na lang ini sang
talunon nga mga ido.§

Ang Pangamuyo ni Jeremias

23 O GINOO, nahibaluan ko nga ang kabuhi sang tawo indi iya. Indi siya makabuot
sang iya palaabuton.
24 Disiplinaha kami,* O GINOO, pero ang ensakto lang. Himua ini indi tungod sa
kaakig kay basi wala sing may mabilin sa amon.
25 Ipaagom ang imo kaakig sa mga nasyon nga wala nagakilala sa imo, sa mga tawo
nga wala nagadangop sa imo. Kay ginlaglag gid nila ang mga kaliwat ni Jacob kag
ginpangguba ang ila mga puluy-an.

11

Wala Gintuman sang Juda ang Kasugtanan

1 Nagsiling liwat ang GINOO kay Jeremias,
2 "Padumduma ang mga taga-Juda kag taga-Jerusalem sang mga tulumanon sang
amon kasugtanan.
3 Silinga sila nga *ako,* ang GINOO, ang Dios sang Israel, nagasiling nga pakamalauton
ko ang tawo nga indi magtuman sa mga tulumanon sa sini nga kasugtanan.
4 Ini nga mga tulumanon ginpatuman ko sa inyo mga katigulangan sang ginpaguwa
ko sila sa Egypt, ang lugar nga pareho sa nagadabadaba nga hurnohan nga tunawan
sang salsalon. Nagsiling ako sa ila, 'Kon tumanon ninyo ako kag ang tanan ko nga mga
sugo, mangin katawhan ko kamo kag ako mangin Dios ninyo.
5 Dayon tumanon ko ang akon ginsumpa sa inyo mga katigulangan nga hatagan ko
sila sang maayo kag mapatubason nga duta*—ang duta nga inyo ginapanag-iyahan
subong.'"

---

† **10:16** *Dios ni Jacob:* sa literal, *Parte ni Jacob* ‡ **10:18** *para...kaakig:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.
§ **10:22** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* * **10:24** *kami:* sa Hebreo, *ako.* Nagahambal diri si Jeremias para sa iya mga kasimanwa. * **11:5** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

Nagsabat ako, “Kabay pa, GINOO.”
6 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon, “Isugid ini nga mga mensahi sa mga banwa
sang Juda kag sa mga dalan sang Jerusalem: ‘Dumduma ninyo kag tumana ang mga
tulumanon sa sini nga kasugtanan.
7 Halin pa sang tion nga ginpaguwa ko ang inyo mga katigulangan sa Egypt hasta
subong, liwat-liwat ko sila nga ginpaandaman nga tumanon nila ako.
8 Pero wala gid sila magpamati ukon magsapak. Sa baylo, ginsunod nila ang katig-a
sang ila malain nga tagipusuon. Ginsugo ko sila nga tumanon nila ang kasugtanan,
pero wala gid nila pagtumana. Gani ginpadal-an ko sila sang tanan nga
pagpakamalaot nga nasulat sa sini nga kasugtanan.’ ”
9 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon, “May nagplano kontra sa akon sa mga
pumuluyo sang Juda kag Jerusalem.
10 Ginsunod nila ang mga sala sang ila mga katigulangan nga indi gid magpamati sa
akon mga pulong. Nagsimba sila sa mga dios-dios. Pareho nga ginlapas sang katawhan
sang Israel kag sang Juda ang kasugtanan nga ginhimo ko sa ila mga katigulangan.
11 Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga padal-an ko sila sang kalaglagan nga indi nila
malikawan. Bisan magpangayo pa sila sang bulig sa akon indi ko sila pagpamatian.
12 Magapangayo na lang sila sang bulig sa mga dios-dios nga ila ginasunugan sang
insenso, pero indi gid ini makabulig sa ila kon mag-abot na ang kalaglagan.
13 “Kamo nga mga taga-Juda, kadamo gid sang inyo mga dios, pareho kadamo sang
inyo mga banwa. Kag kon ano kadamo ang mga dalan sa Jerusalem amo man kadamo
ang mga halaran nga inyo ginpatindog para sunugan sang insenso para sa
makangilil-ad nga dios-dios nga si Baal.
14 “Gani *Jeremias*, indi ka magpangamuyo para sa sini nga mga tawo. Indi ka
magpakitluoy sa akon para sa ila, kay indi ko sila pagpamatian kon magpanawag sila
sa akon sa tion sang ila kalisod.
15 Ang katawhan nga akon ginhigugma naghimo sang madamo nga malain nga mga
butang. Ti, ano ang ila kinamatarong sa pagkadto sa akon templo? Makapugong bala
ang ila mga halad sa kalaglagan nga magaabot sa ila? Kon maghimo sila sang kalautan
nagakalipay pa sila!”
16 Sang una anay ginapaanggid kamo sang GINOO sa madabong nga kahoy sang olibo
nga madamo sang maayo nga mga bunga. Pero sa singgit sang mabaskog nga tingog,
sunugon niya kamo, kag ang inyo mga sanga indi na gid mapuslan.
17 Ang GINOO nga Makagagahom amo ang nagtukod sang Juda kag Israel, pero karon
nagmando siya nga laglagon ini tungod sa malain nga inyo ginhimo. Ginpaakig ninyo
siya paagi sa pagsunog ninyo sang insenso kay Baal.

Ang Plano Batok kay Jeremias

18 Ginsugiran ako sang GINOO sang plano sang mga kaaway kontra sa akon.
19 Pareho ako sa isa ka mahagop nga karnero nga wala kahibalo nga ginadala na sa
ilihawan. Wala ako kahibalo nga may plano gali sila sa pagpatay sa akon. Nagasiling
sila, “Patyon ta siya pareho sang pagtapas sang kahoy nga may mga bunga, para
madula siya sa kalibutan kag malimtan na.”
20 Pero *nagpangamuyo ako,* “O GINOO nga Makagagahom, matarong ang imo
paghukom, kag nahibaluan mo ang hunahuna kag tagipusuon sang tawo. Ipakita sa
akon ang imo pagbalos sa ila, kay gintugyan ko sa imo ang akon kaso.”
21-22 Gusto sang katawhan sang Anatot nga patyon ako kon indi ako mag-untat sa
pagsugid sang mensahi sang GINOO. Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO nga
Makagagahom, “Pagasilutan ko sila. Magakalamatay sa inaway ang ila mga
pamatan-on nga mga lalaki, kag magakalamatay sa gutom ang ila mga kabataan.

23 Wala gid sing may mabilin nga buhi sa mga taga-Anatot, kay padal-an ko sila sang
kalaglagan sa tion nga silutan sila."

12

Ang mga Reklamo ni Jeremias

1 O GINOO, kon may reklamo ako kontra sa imo, nagaguwa nga husto ka. Pero karon
may pamangkot ako parte sa imo hustisya: Ngaa bala nga nagauswag ang mga
malain? Ngaa nagakabuhi nga matawhay ang mga tawo nga nagaluib sa imo?
2 Ginpakamaayo mo sila pareho sang kahoy nga nakapanggamot, nga nagtubo kag
nagpamunga. Ginadayaw ka nila sa ila lang baba kag indi halin sa ila tagipusuon.
3 Pero kilala mo ako, O GINOO. Nakita mo ang akon mga ginahimo kag nahibaluan
mo kon ano ang akon pagkilala sa imo. Guyura ini nga mga tawo pareho sang mga
karnero nga ilihawon. Paina sila para ihawon.
4 Hasta san-o pa bala ang pagmala sang duta kag ang pagkalaya sang mga hilamon?
Nagakalamatay ang mga sapat kag ang mga pispis tungod sa kalautan sang mga
katawhan nga nagaestar sa sini nga duta. Nagasiling pa sila, "Wala nagapahilabot ang
Dios sa aton madangatan."

Ang Sabat sang Dios

5 *Nagsabat ang GINOO, "Jeremias,* kon ginakapuyan ka gani sa pagpalumba sa mga
tawo, ano pa ayhan sa mga kabayo? Kon nagakadasma ka gani sa mahawan nga lugar,
ano pa ayhan sa kagulangan *nga malapit sa Suba* sang Jordan?
6 Bisan ang imo mga utod nga lalaki kag mga paryente nagluib sa imo. Nagreklamo
sila kag nagplano sing malain kontra sa imo. Indi ka magsalig sa ila bisan maayo pa
ang ila ihambal sa imo.
7 "Sikwayon ko ang akon katawhan, ang nasyon nga akon ginapanag-iyahan.
Itugyan ko ang akon hinigugma *nga katawhan* sa kamot sang ila mga kaaway.
8 Nagbato sila sa akon pareho sang nagangurob nga leon sa kagulangan, gani
ginakaugtan ko sila.
9 Nangin makangilil-ad sila sa akon pareho sang pispis nga nagapangdagit. Kag sila
mismo ginalibutan sang mga pispis nga nagapangdagit. Ipatipon ko ang tanan nga
mapintas nga mga sapat sa pagkaon sa ila.
10 Laglagon sang madamo nga pangulo ang *Juda nga ginakabig ko nga* akon
talamnan sang ubas. Tasak-tasakon nila ining matahom ko nga duta kag himuon nga
kamingawan.
11 Himuon nila ini nga isa ka mamingaw nga lugar kag wala na sing pulos sa akon
atubangan. Mangin kamingawan ini, kay wala na sing may magakabalaka sini.
12 Magaabot ang mga manuglaglag sa mahawan nga mga bukid sa desierto sa
paglaglag sang bilog nga duta, kag wala gid sing may makapalagyo.
13 Magatanom ang akon katawhan sang trigo, pero magaani sila sang mga tunok.
Magapangabudlay sila sing tudo-tudo, pero wala sila sing may makuha. Magaani sila
sang kahuy-anan tungod sa akon puwerte nga kaakig."
14 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Amo ini ang himuon ko sa tanan nga malain nga
nasyon sa palibot sang Israel, nga nagahingabot sa duta nga ginhatag ko sa akon
katawhan bilang ila palanublion: Pahalinon ko sila sa ila duta, subong nga pahalinon
ko ang mga taga-Juda sa ila duta.
15 Pero sa ulihi kaluoyan ko liwat ini nga mga nasyon kag ibalik ko sila sa ila
kaugalingon nga duta.

16 Kag kon batunon nila sing tinagipusuon ang pagtuluohan sang akon katawhan
kag magsumpa sa akon ngalan, subong nga gintudluan nila sadto ang akon katawhan
sa pagsumpa sa ngalan ni Baal, mangin parte man sila sang akon katawhan.
17 Pero kon may ara nga nasyon nga indi magtuman *sa akon,* pahalinon ko gid sila sa
ila duta kag laglagon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

13

Ang Paanggid Parte sa Linen nga Wagkos

1 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Lakat kag bakal sang linen nga wagkos, kag iwagkos
ini sa imo hawak. Pero indi mo ini paglabhan."
2 Gani nagbakal ako sang wagkos kag ginwagkos ini sa akon hawak, suno sa ginsiling
sang GINOO.
3 Dayon nagsiling liwat ang GINOO sa akon,
4 "Huksa ang wagkos nga imo ginbakal kag maglakat ka sa may *Suba sang*
Euphrates* kag tagua didto ang wagkos sa may guhab sang bato."
5 Gani nagkadto ako sa *Suba sang* Euphrates kag gintago ko ini didto suno sa
ginsiling sang GINOO sa akon.
6 Pagkaligad sang malawig nga tion, nagsiling liwat ang GINOO sa akon, "Magkadto
ka sa *Suba sang* Euphrates kag kuhaa ang wagkos nga ginpatago ko sa imo didto."
7 Gani nagkadto ako sa *Suba sang* Euphrates kag ginkuha ko ang wagkos sa
gintaguan ko sini, pero gabok na ini kag indi na gid mapuslan.
8-9 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, "Pareho man sina ang matabo sa bugal sang
Juda kag sa dako nga bugal sang Jerusalem.
10 Ining malain nga mga tawo indi magtuman sa akon mga pulong. Ginasunod nila
ang katig-a sang ila tagipusuon, kag nagaalagad kag nagasimba sila sa iban nga mga
dios. Gani mangin pareho gid sila sa wagkos nga indi na gid mapuslan.
11 Subong nga ang wagkos nagahugot sa hawak sang isa ka tawo, gusto ko man nga
ang bilog nga katawhan sang Israel kag Juda mag-uyat sing hugot sa akon. Ginhimo ko
sila nga akon katawhan para sa akon kadayawan kag kadungganan, pero indi sila
magpamati sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.

Ang Paanggid Parte sa Panit nga Suludlan sang Bino

12 "Jeremias, silinga ang katawhan sang Israel nga *ako,* ang GINOO, ang Dios sang
Israel nagasiling, 'Ang tanan ninyo nga panit nga suludlan sang bino mapuno sang
bino.' Kag kon magsiling sila sa imo, 'Nahibaluan na namon nga mapuno sang bino
ang tanan namon nga panit nga suludlan,'
13 sabton mo sila nga amo ini ang buot ko silingon: '*Silutan ko* ang tanan nga
pumuluyo sang sini nga duta *pareho nga daw* hubugon ko sila sang bino. *Huo, silutan
ko,* ang mga hari nga kaliwat ni David, mga pari, mga propeta kag ang tanan nga
pumuluyo sang Jerusalem.
14 Bungguon ko sila sa isa kag isa, ginikanan kag kabataan. Indi gid ako maluoy sa
pagpamatay sa ila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.' "

Paandam Batok sa Pagpabugal

15 Magpamati kamo sing maayo, kag indi kamo magpabugal, kay naghambal ang
GINOO.
16 Padunggi ninyo ang GINOO nga inyo Dios samtang wala pa niya mapadala ang
kadulom, kag samtang wala pa kamo masandad sa madulom nga mga bukid. Ang
kasanag nga inyo ginalauman himuon niya nga puwerte nga kadulom.

---

* **13:4** *Suba sang Euphrates:* sa Hebreo, *Perath.* Amo man sa bersikulo 5, 6, 7.

17 Kon indi pa gid gani kamo magpamati, magahibi ako sa tago tungod sa inyo bugal.
Magahibi ako sing tudo nga nagatululo ang akon mga luha, kay pagabihagon kamo
nga katawhan sang GINOO.
18 *Ginsugo ako sang GINOO nga* silingon ang hari kag ang iya iloy nga magpanaog sa
ila trono kay madali na lang kuhaon sa ila ulo ang ila matahom nga mga korona.
19 Pagasiradhan ang mga puwertahan sang mga banwa sang Negev; wala na sing
may makasulod ukon makaguwa didto. Pagabihagon ang tanan nga katawhan sang
Juda kag maubos sila.
20 Tan-awa ang mga kaaway nga nagapadulong halin sa north. *Jerusalem,* diin na
bala ang imo mga pumuluyo nga imo ginapabugal, nga gintugyan ko sa imo nga imo
tatapon?
21 Ano ang batyagon mo kon ang imo kadampig nga nasyon magagahom sa imo?
Indi ayhan magabatyag ka sing kasakit pareho sa isa ka babayi nga manugbata?
22 Kon magpamangkot ka sa imo kaugalingon kon ngaa ginlaglag ka pareho sang
babayi nga gin-gisi ang iya bayo kag ginhimuslan, ini tungod sa imo madamo nga sala.
23 Mailisan bala sang isa ka maitom nga tawo† ang kolor sang iya panit? Mailisan
man bala sang leopard ang iya mga pintok-pintok? *Siyempre indi!* Gani kamo man,
mga taga-Jerusalem, indi kamo makahimo sing maayo, kay nangin batasan na ninyo
ang paghimo sing malain.
24-25 Nagsiling ang GINOO, "Laptahon ko kamo pareho sang upa nga ginapalid sang
hangin nga halin sa desierto. Amo ini ang inyo kapalaran nga ginbuot ko para sa inyo,
tungod kay ginkalimtan ninyo ako, kag nagsalig kamo sa indi matuod *nga mga dios*.
26 Ubahan ko kamo para pakahuy-an.
27 Nakita ko ang inyo makangilil-ad nga mga buhat *nga amo ang pagsimba sa mga
dios-dios* sa mga bukid kag sa mga uma. Pareho kamo sa babayi nga nagpanginlalaki
nga puwerte ang kailigbon, ukon pareho sa makahuluya nga babayi nga nagabaligya
sang iya lawas. Kaluluoy kamo, mga taga-Jerusalem! Hasta san-o pa bala kamo
magpabilin nga mahigko?"

14

Ang Puwerte nga Tingadlaw sa Juda

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO sa akon parte sa malawig nga tingadlaw:
2 "Nagapangasubo gid ang Juda; ang iya sini mga banwa nagapalangluya.
Nagapungko ang mga pumuluyo sini sa duta nga nagapangasubo, kag mabatian ang
mga paghinibi sa Jerusalem.
3 Ginasugo sang mga manggaranon ang ila mga suluguon sa pagsag-ob. Nagakadto
sila sa mga buho nga pulunduhan sang tubig pero wala sing tubig. Gani nagabalik sila
nga wala sing sulod ang ila suludlan. Tungod sa puwerte nga kahuya, ginatabunan
nila ang ila mga ulo.
4 Naglitik ang duta kay wala sing ulan. Kag tungod sa kahuya, ginatabunan sang
mga mangunguma ang ila mga ulo.
5 Bisan ang usa ginbayaan niya ang iya bag-o lang natawo nga bata kay wala na sing
hilamon.
6 Ang talunon nga mga donkey nagatindog sa mahawan nga mga bukid kag
nagahangos pareho sang ginauhaw nga talunon nga mga ido.* Nagapalangdulom ang
ila panulok tungod kay wala na sila sing halalbon."
7 *Nagsiling ang mga tawo,* "O GINOO, nakasala kami sa imo. Permi kami nagatalikod
sa imo, kag takos kami nga silutan. Pero buligi kami para sa imo kadungganan.

---

† **13:23** *maitom nga tawo:* sa Hebreo, *taga-Cush;* ukon, *taga-Ethiopia*
* **14:6** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

8 O GINOO, ikaw lang ang paglaom sang Israel. Ikaw ang iya manluluwas sa tion sang
kalisod. Ngaa nga daw sa pangayaw ka lang sa amon? Ngaa nga daw sa nagaagi ka
lang sing isa ka gab-i sa amon nasyon?
9 Pareho bala ikaw sa tawo nga wala sing may mahimo?† Pareho man bala ikaw sa
isa ka soldado nga wala sing ikasarang sa pagbulig? Kaupod ka namon, O GINOO, kag
imo kami katawhan; gani indi kami pagpabay-i."
10 Amo ini ang sabat sang GINOO sa mga tawo: "Luyag gid ninyo nga magpalayo sa
akon; ginapagustuhan lang ninyo ang inyo kaugalingon. Gani indi ko na kamo
pagbatunon *bilang akon katawhan.* Dumdumon ko ang inyo mga kalautan kag silutan
ko kamo."
11 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, "Indi ka magpangamuyo para sa kaayuhan
sang sini nga mga tawo.
12 Bisan magpuasa pa sila, indi ko sila pagpamatian sa ila pagpangayo sang bulig sa
akon. Bisan maghalad pa sila sang halad nga ginasunog kag halad nga regalo, indi ko
ina pagbatunon. Sa baylo, pamatyon ko sila paagi sa inaway, sa gutom, kag sa mga
kahalitan."
13 Pero nagsiling ako, "O Ginoong DIOS, nahibaluan mo nga permi sila ginahambalan
sang mga propeta nga wala kuno sing magaabot nga inaway ukon gutom, tungod kay
nagsiling ka nga hatagan mo sila sang kalinong sa ila nasyon."
14 Nagsabat ang GINOO, "Ina nga mga propeta nagapanagna sing butig sa akon
ngalan. Wala ko sila ginpadala ukon ginsugo, kag wala ako nagpakighambal sa ila.
Ang ginasugid nila sa inyo nga mga palanan-awon wala naghalin sa akon; ang ila mga
ginapropesiya wala sing pulos nga halin lang sa ila madaya nga tagipusuon.
15 Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga silutan ko ining *butigon nga* mga propeta nga
nagapanagna sa akon ngalan bisan wala ko sila ginsugo. Nagasiling sila nga wala kuno
sing inaway ukon gutom nga magaabot sa sini nga nasyon. Ina nga mga propeta
malaglag paagi sa inaway kag gutom.
16 Kag kon parte sa mga tawo nga ila ginasugiran sang ila mga mensahi, ang ila mga
bangkay ipanghaboy sa mga dalan sang Jerusalem. Magakalamatay sila tungod sa
inaway kag gutom. Wala sing may maglubong sa ila, sa ila mga asawa, kag sa ila mga
kabataan. Ipaagom ko sa ila ang silot nga nagakabagay sa ila.
17 "*Jeremias,* isiling ini sa mga tawo: 'Adlaw-gab-i wala untat ang akon paghibi kay
grabe ang pilas sang akon katawhan nga *ginakabig ko nga akon* birhen nga bata, kag
nasakitan gid sila.
18 Kon magkadto ako sa mga uma kag mga banwa, makita ko ang mga bangkay sang
nagkalamatay sa inaway kag sa gutom. Ang mga propeta kag mga pari nagapadayon
sa ila buluhaton, pero wala sila nakahibalo kon ano ang ila ginabuhat.‡' "

Nagdangop ang mga Tawo sa Dios

19 *O GINOO,* ginsikway mo na gid bala ang Juda? Ginakaugtan mo gid bala ang
Jerusalem?§ Ngaa bala nga ginpilasan mo kami sing tama gid, sa bagay nga indi na
kami mag-ayo? Naglaom kami nga hatagan mo kami sang kalinong, pero wala
nag-abot. Naglaom kami nga ayuhon mo kami, pero kahadlok ang nag-abot sa amon.
20 O GINOO, ginaako namon ang amon kalautan kag ang sala sang amon mga
katigulangan. Nakasala gid kami kontra sa imo.
21 Para sa kadungganan sang imo ngalan indi kami pag-isikway. Indi pagpakahuy-i
ang imo halangdon nga trono. Dumduma ang imo kasugtanan sa amon, kag indi
paggub-a.

---

† **14:9** *wala sing may mahimo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **14:18** *nagapadayon...ginabuhat:* ukon, *gindala sa duta nga wala nila mahibaluan* § **14:19** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

22 Wala sing bisan isa nga dios-dios sang mga nasyon nga makapaulan. Bisan ang
langit mismo indi makapaulan kundi ikaw lang gid, GINOO nga amon Dios. Ikaw lang
ang makahimo sini, gani sa imo kami nagalaom.

15

Ang Silot para sa Katawhan sang Juda

1 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Bisan si Moises kag si Samuel pa ang magpakitluoy
sa akon para sa sini nga mga tawo, indi ko gid sila pagkaluoyan. Gani ipalayo sila sa
akon presensya. Pahalina sila!
2 Kon magpamangkot sila kon sa diin sila pakadto, silinga sila nga amo ini ang akon
ginasiling: Ang natalana nga mapatay, mapatay gid. Ang iban natalana nga mapatay
sa inaway, kag ang iban sa gutom. Ang iban natalana nga bihagon.
3 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga padal-an ko sila sang apat ka klase sang
manuglaglag: Pamatyon sila sa inaway, tabanon sang mga ido ang ila mga bangkay,
kag ubuson sila kaon sang mga pispis, kag sang talunon nga mga sapat.
4 Himuon ko sila nga makangilil-ad sa tanan nga ginharian sa kalibutan tungod sa
ginhimo ni Manase (nga anak ni Hezekia) sa Jerusalem, sang siya ang hari sa Juda.
5 "*Kamo nga katawhan sang* Jerusalem, sin-o ayhan ang maluoy sa inyo? Sin-o ayhan
ang magpangasubo para sa inyo? Kag sin-o ayhan ang magpamangkot kon ano na ang
inyo kahimtangan?
6 Ginsikway ninyo ako; permi kamo nagatalikod sa akon. Gani *ako,* ang GINOO,
nagasiling nga iuntay ko ang akon mga kamot sa paglaglag sa inyo. Natak-an na ako sa
pagkaluoy sa inyo.
7 Silutan ko kamo nga daw sa mga upa nga ginpahanginan sa mga puwertahan sang
siyudad. Laglagon ko kamo kag ang inyo mga kabataan, tungod kay wala kamo
magbiya sa inyo malain nga pagginawi.
8 Padamuon ko ang inyo mga balo nga babayi, nga *daw* mas madamo pa sang sa
balas sa baybayon. Sa udtong-adlaw padal-an ko sang manuglaglag ang mga iloy sang
inyo mga kabataan nga lalaki. Sa hinali magaabot sa ila ang kasubo kag kahadlok.
9 Malipong kag haluson na makaginhawa ang iloy nga mapatyan sang pito ka anak
nga lalaki. Ang iya *mga anak pareho sang* adlaw *nga* nagsalop sang temprano pa.
Mahuy-an gid siya *kay mawad-an siya sang mga anak.* Kag ang mabilin nga buhi
ipapatay ko pa sa ila mga kaaway. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

Nagreklamo si Jeremias

10 Kaluluoy gid sa akon! Kuntani wala na lang ako gintawo sang akon iloy.
Ginakontra ako bisan diin sa bilog nga Juda. Wala ako sing may gin-utangan ukon
ginpautang, pero ginapakamalaot ako sang tanan.
11 Nagsiling ang GINOO*sa akon,* "Sa pagkamatuod, mangin maayo ang tanan para sa
imo. Magapangabay ang imo mga kaaway nga pangamuyuan mo sila sa tion sang
kalisdanan kag kahalitan.
12 "*Subong nga* wala sing may makabali sang kabilya nga salsalon ukon saway, *wala
man sing may makapierdi sang mga kaaway* nga halin sa north.
13 Ipaagaw ko sa mga kaaway ang inyo mga manggad kag mga pagkabutang tungod
sa tanan ninyo nga sala nga nahimo sa bilog nga nasyon.
14 Ipaulipon ko kamo sa inyo mga kaaway sa lugar nga wala ninyo mahibalui, kag
ipaagom ko sa inyo ang akon kaakig nga pareho sang nagadabadaba nga kalayo."
15 *Nagsiling si Jeremias,* "O GINOO, nahibaluan mo ang tanan! Dumduma kag buligi
ako. Balusi ang mga nagahingabot sa akon. *Nakahibalo ako nga* indi ka dali mangakig,
gani indi pagkuhaa ang akon kabuhi. Dumduma kon paano ako nag-antos sa
kahuy-anan tungod sa imo.

16 Sang naghambal ka sa akon, ginpamatian ko ikaw. Ang imo mga pulong amo ang
akon kalipay, kay imo ako, O GINOONG Dios nga Makagagahom.
17 Wala ako mag-upod sa iban sa pagpangalipay kag pagsinadya. Nag-isahanon lang
ako tungod nga nagpakighambal ka sa akon, kag ginsugiran mo ako sang imo kaakig.
18 Ngaa bala nga wala sing katapusan ang akon kasakit? Ngaa bala nga indi na
mag-ayo ang akon pilas? Indi na bala ini mabulong? Paslawon mo bala ako pareho
sang sapa nga nagamala kon tingadlaw?"
19 Gani nagsiling ang GINOO*sa akon,* "Kon magbiya ka sa imo sala, pabalikon ko ikaw
sa akon para padayon ka nga makaalagad sa akon. Kon maghambal ka sang
mapuslanon nga mga butang kag indi mga butang nga wala sing pulos, mangin
manughambal ko ikaw. Kinahanglan nga sila ang magdangop sa imo, kag indi ikaw
ang magdangop sa ila.
20 Himuon ko ikaw nga pareho sang mapag-on nga pader nga saway sa sini nga mga
tawo. Magapakig-away sila sa imo, pero indi sila makadaog sa imo, kay kaupod mo
ako, kag protektaran kag luwason ko ikaw.
21 Luwason ko gid ikaw sa mga kamot sang malain kag mapintas nga mga tawo."

16

Wala Gintugutan si Jeremias sa Pagpangasawa

1 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,
2 "Indi ka gid magpangasawa ukon magpamata sa sini nga lugar.
3 Kay sugiran ko ikaw kon ano ang matabo sa mga bata nga natawo sa sini nga lugar
kag sa ila sini mga ginikanan.
4 Magakalamatay sila sa grabe nga balatian. Wala sing may magpangasubo ukon
maglubong sa ila. Maglalapta ang ila mga bangkay pareho sang mga ipot sa
palahalban. Ang iban sa ila magakalamatay sa inaway kag sa gutom, kag ang ila mga
bangkay kaunon sang mga pispis kag talunon nga mga sapat."
5 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Indi ka magsulod sa balay nga may nagapangasubo sa
patay. Indi ka magpangasubo ukon magpakita sang imo kaluoy para kay bisan sin-o.
Kay ginbawi ko na ang akon pagpakamaayo, paghigugma, kag kaluoy sa sini nga mga
tawo.
6 Magakalamatay ang bisan sin-o sa sini nga duta, manggaranon man ukon imol, kag
wala sing may maglubong sa ila. Wala sing may magpilas sang iya kaugalingon ukon
magpakiskis sang iya ulo sa pagpakita sang iya pagpangasubo sa napatay.
7 Wala sing may maghatag sang pagkaon ukon ilimnon para lipayon ang mga
nagapangasubo sa patay, bisan pa gani sa namatyan sang amay ukon iloy.
8 Indi ka man magsulod sa balay nga may punsyon kag magkaon kag mag-inom
didto.
9 Kay *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, nagasiling: 'Makita
mo mismo sa imo tiyempo nga untaton ko ang pagkinalipay kag pagsinadya sa sini nga
lugar, pati ang pagkinalipay sang bag-ong kasal.'
10 "Kon isugid mo ini nga mga butang sa mga tawo kag magpamangkot sila, 'Ano
bala nga sala ang aton nahimo sa GINOO nga aton Dios nga ginpaandaman niya kita
nga magaabot sa aton ining puwerte nga kalaglagan?'
11 silingon mo sila nga amo ini ang akon sabat: Tungod kay ginsikway ako sang inyo
mga katigulangan. Nag-alagad sila kag nagsimba sa iban nga mga dios. Ginsikway nila
ako kag wala nila pagtumana ang akon kasuguan.
12 Kag kamo mas malain pa sang sa inyo mga katigulangan. Ginsunod ninyo ang
katig-a sang inyo malain nga tagipusuon imbes nga magsunod kamo sa akon.

13 Gani palayason ko kamo sa sini nga duta pakadto sa duta nga wala ninyo
mahibalui ukon sang inyo mga katigulangan. Kag didto pagusto kamo sa pag-alagad sa
iban nga mga dios; kag indi ko gid kamo pagkaluoyan.
14 "Pero magaabot ang tion nga ang mga tawo indi na magsumpa sing pareho sini:
'Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga nagpaguwa sa mga Israelinhon sa Egypt.'
15 Sa baylo, magasiling sila, 'Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga nagpaguwa sa
mga Israelinhon halin sa nasyon sa north kag sa tanan nga nasyon nga sa diin
ginpalapta niya sila.' Kay ibalik ko sila sa duta nga ginhatag ko sa ila mga katigulangan.
16 "Pero karon padal-an ko sila anay sang madamo nga kaaway nga pareho sang
mangingisda nga magadakop sa ila. Ang ila mga kaaway pareho man sa mga
mangangayam nga magapangita sa ila sa mga bukid kag sa mga kuweba.
17 Nakita ko ang tanan nila nga pagginawi. Wala gid sing may natago sa akon. Nakita
ko ang ila mga sala.
18 Gani pabayaron ko sila sing doble sa ila kalautan kag sala, tungod kay gindagtaan
nila ang duta nga akon ginapanag-iyahan paagi sa pagsimba sa ila makangilil-ad kag
patay nga mga dios-dios."
19 *Nagsiling ako,* "O GINOO, ikaw ang akon kusog kag mabakod nga dalangpan sa tion
sang kalisod. Magapalapit sa imo ang mga nasyon halin sa pinakamalayo nga parte
sang kalibutan kag magasiling, 'Wala sing pulos ang mga dios-dios sang amon mga
katigulangan. Wala gid ini sing may nahimo nga kaayuhan sa ila.
20 Makahimo bala ang tawo sang iya dios? Kon makahimo, indi ina matuod nga
dios!' "
21 *Nagsiling ang GINOO,* "Gani karon ipakita ko sa ila ang akon gahom kag ikasarang
para mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

17

Ang Sala sang Juda kag ang Silot sa Iya

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Kamo nga katawhan sang Juda, ang inyo mga sala
gin-inggreb sa inyo matig-a nga mga tagipusuon, pareho sang mga pulong nga
gin-inggreb sa malapad nga bato ukon sa mga sulosungay *sa mga corner* sang inyo
mga halaran.
2 Bisan ang inyo mga kabataan nagasimba sa inyo mga halaran kag sa mga
hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera sa idalom sang madabong nga mga
kahoy kag sa ibabaw sang mga bukid,
3 pati na sa mga bukid sa uma. Gani ipakuha ko sa inyo mga kaaway ang inyo mga
manggad kag mga pagkabutang, pati na ang inyo mga simbahan sa mataas nga mga
lugar, tungod sa sala nga nahimo sang bilog ninyo nga nasyon.
4 Madula sa inyo ang duta nga ginhatag ko sa inyo. Ipaulipon ko kamo sa inyo mga
kaaway sa duta nga wala ninyo mahibalui, tungod kay ginpaakig gid ninyo ako pareho
sang nagadabadaba nga kalayo nga indi mapatay."
5 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Pakamalauton ko ang tawo nga nagabiya sa akon kag
nagasalig sa tawo lang.
6 Pareho siya sa kahoy-kahoy sa desierto nga wala sing maayo nga palaabuton.
Magaestar siya sa mamala kag maasin nga duta nga wala sing may nagaestar.
7 "*Pero* bulahan ang tawo nga nagasalig sa akon, nga ang iya paglaom ara lang sa
akon.
8 Pareho siya sa kahoy nga gintanom sa higad sang sapa, nga nagapangalapkap ang
iya mga gamot pakadto sa tubig. Ini nga kahoy wala mahadlok kon mag-abot ang
tig-ilinit ukon ang malawig nga tingadlaw. Ang iya mga dahon permi lang berde kag
wala untat ang iya pagpamunga.

9 “Dayaon gid ang tagipusuon sang tawo kag puwerte gid kalaot. Wala sing may
makatungkad *kon daw ano gid ini kalaot*.
10 *Pero* ako, ang GINOO, nakahibalo kon ano ang ara sa tagipusuon kag hunahuna
sang tawo. Balusan ko ang kada isa suno sa iya pagginawi kag mga binuhatan.”
11 Ang tawo nga nakaangkon sang manggad sa malain nga paagi pareho siya sang
pispis nga naglumlom sa itlog nga indi iya. Sa ulihi, sa tunga-tunga sang iya
pagpangabuhi, madula ang iya manggad kag magaguwa nga buang-buang siya.
12 *O GINOO,* ang imo templo amo ang imo matahom nga trono halin pa sang una.
13 Ikaw GINOO, ang paglaom sang Israel. Mahuy-an gid ang tanan nga nagabiya sa
imo. Ilubong gid sila sa idalom sang duta, kay ginsikway nila ikaw, ang tuburan nga
nagahatag sang kabuhi.
14 O GINOO, ayuha ako kag magaayo ako; luwasa ako kag maluwas ako. Kay ikaw ang
akon ginadayaw.
15 Nagasiling ang mga tawo sa akon, “Diin na atong ginasiling sang GINOO? Ngaa nga
wala pa ini matabo?”
16 O GINOO, wala ako magpatumbaya sa akon buluhaton bilang manugbantay sang
imo katawhan. Wala gid ako nagpilit sa imo nga padal-an sila sang kalaglagan.
Nahibaluan mo ang akon mga ginsiling.
17 Indi ako pagpahadluka, kay ikaw ang akon dalangpan sa tion sang kalaglagan.
18 Pakahuy-i kag pahadluka ang mga nagahingabot sa akon, pero ako ya indi. Padal-i
sila sang kalaglagan para malaglag sila sing bug-os.

Ang Adlaw nga Inugpahuway

19 Nagsiling ang GINOO sa akon, “Magtindog ka sa mga puwertahan sang Jerusalem.
Didto ka mag-una tindog sa puwertahan nga ginaagyan sang mga hari sang Juda, kag
dayon sa iban pa nga puwertahan.
20 Kag silinga ang mga tawo, ‘Pamatii ninyo ang mensahi sang GINOO, kamo nga mga
hari kag katawhan sang Juda, kag kamo tanan nga nagaestar sa Jerusalem nga nagaagi
sa sini nga mga puwertahan.
21 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Kon ginahatagan ninyo sang bili ang inyo
kaugalingon, indi kamo magdala sang inyo mga balaligya sa puwertahan sang
Jerusalem sa Adlaw nga Inugpahuway.
22 Huo, indi gid kamo mag-obra ukon magdala sang inyo mga balaligya halin sa inyo
nga balay sa sini nga adlaw. Kabiga ninyo ini nga isa ka pinasahi nga adlaw.
Ginmando ko ini sa inyo mga katigulangan,
23 pero wala gid sila magpamati sa akon. Mga matig-a sila sang ulo! Indi nila
pagbatunon ang akon pagdisiplina sa ila.
24 Pero kon magtuman lang kamo sa akon, nga indi kamo mag-obra ukon magdala
sang inyo mga balaligya sa mga puwertahan sang Jerusalem sa Adlaw nga
Inugpahuway, kundi kabigon ninyo ini nga isa ka pinasahi nga adlaw,
25 *pakamaayuhon ko kamo*. May ara gid permi nga hari nga magagahom diri sa
Jerusalem nga kaliwat ni David. Magasakay ang hari kag ang iya mga opisyal sa mga
karwahe kag mga kabayo kag magaparada pasulod sa mga puwertahan sang siyudad,
kaupod sang katawhan sang Juda kag Jerusalem. Kag ini nga siyudad *sang Jerusalem*
pagaestaran hasta san-o.
26 Magasimba ang mga tawo sa templo sang GINOO halin sa mga lugar sa palibot
sang Jerusalem kag sa mga banwa sang Juda kag Benjamin, kag halin sa mga
bulobukid sa west,* sa mga kabukiran, kag sa Negev. Magadala sila sa templo sang

* **17:26** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

mga halad nga ginasunog kag sang iban pa nga mga halad, pareho sang halad nga
regalo, halad sa pagpasalamat, kag mga insenso.
27 Pero kon indi kamo magsunod sa akon kag indi ninyo pagkabigon nga pinasahi
nga adlaw ang Adlaw nga Inugpahuway, kag magdala kamo sang inyo mga balaligya
sa mga puwertahan sang Jerusalem sa sina nga adlaw, pagasunugon ko ang mga
puwertahan sang Jerusalem pati ang mabakod nga mga parte sang sini nga siyudad,
kag wala gid sing may makapatay sa sini nga kalayo.'"

18

1 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,
2 "Magkadto ka sa balay sang manughimo sang kolon, kag didto ko ihambal sa imo
ang akon mensahi."
3 Gani nagkadto ako sa balay sang manughimo sang kolon kag nakita ko nga
nagahimo siya sang kolon.
4 Kon indi gani maayo ang korte sang kolon nga iya ginahimo, ginaliwat niya ini
hasta nga maluyagan niya.
5 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,
6 "Kamo nga katawhan sang Israel, indi bala nga mahimo ko sa inyo ang pareho sa
ginhimo sang manughimo sang kolon sa lunang? Subong nga ang lunang ara sa kamot
sang manughimo sang kolon, kamo ara man sa akon mga kamot.
7 Kon gindeklarar ko na nga ang isa ka nasyon ukon ginharian magabot, marumpag,
kag malaglag,
8 kag ina nga nasyon ukon ginharian magbiya sa iya kalautan, indi ko na
pagdayunon ang kalaglagan nga akon ginplano para sa iya.
9 Kag kon gindeklarar ko na nga magabangon kag magatindog liwat ang isa ka
nasyon ukon ginharian,
10 kag ina nga nasyon ukon ginharian maghimo sang kalautan kag indi magtuman
sa akon, indi ko na pagdayunon ang kaayuhan nga akon ginplano para sa iya.
11 "Gani silinga ang katawhan sang Juda kag sang Jerusalem nga amo ini ang akon
ginasiling: 'Pamati! May kalaglagan ako nga ginapreparar kag ginaplano kontra sa
inyo. Gani magbiya na kamo sa inyo malain nga pagginawi. Magbag-o na ang kada isa
sa inyo sa iya mga pagginawi kag mga ginahimo.'
12 Pero magasabat* ang mga tawo, 'Indi ina mahimo! Padayunon namon ang amon
ginahimo; sundon namon ang katig-a sang amon malain nga tagipusuon.'"
13 Gani amo ini ang ginsiling sang GINOO: "May ara bala sa iban nga mga nasyon nga
nagsiling sang pareho sina? Ang Israel nga pareho sa isa ka birhen nga babayi
naghimo sang makangilil-ad nga butang.
14 Nagakatunaw bala ang snow sa batuhon nga mga bukid sang Lebanon?
Nagakahubsan bala ang iya sini matugnaw nga mga sapa? *Wala!*
15 Pero ang akon katawhan nalipat na sa akon. Nagasunog sila sang insenso sa wala
sing pulos nga mga dios-dios. Ginbayaan nila ang *husto kag* dugay na nga dalan kag
naglakat sa indi maayo nga dalan nga sa diin nasandad sila.
16 Mangin mamingaw ang ila duta kag talamayon hasta san-o. Ang tanan nga
magaagi maurungan gid kag magalungo-lungo.
17 Laptahon ko sila sa atubangan sang ila mga kaaway, pareho sang *yab-ok nga
ginapalid sang* hangin nga halin sa east. Talikdan ko sila kag indi pagbuligan sa tion
sang ila kalaglagan."
18 Dayon nagsiling ang mga tawo, "Dali, mangita kita sang paagi nga mapauntat si
Jeremias! May mga pari man kita nga magtudlo sa aton sang kasuguan, kag may

* **18:12** *magasabat:* ukon, *nagsabat*

maalamon kita nga mga tawo nga maglaygay sa aton, kag may mga propeta man kita
nga magpahayag sa aton sang mensahi sang Dios. Gani maghimo-himo kita sang
estorya kontra sa iya kag indi na kita magpamati sa iya mga ginahambal."
19 *Gani nagpangamuyo ako,* O GINOO, buligi ako! Pamatii kon ano ang ginaplano sang
akon mga kaaway kontra sa akon.
20 Maayo ang ginahimo ko sa ila, pero ginabalusan nila ako sing malain. Nagkutkot
sila sang buho para mahulog ako, bisan nagdangop ako sa imo kag nagpakitluoy para
sa ila agod indi mo sila pagsilutan tungod sa imo kaakig sa ila.
21 Pero karon, pabay-i nga magkalamatay ang ila kabataan sa gutom kag sa inaway.
Pabay-i nga mabalo ang ila mga babayi kag madulaan sang kabataan. Pabay-i nga
magkalamatay ang ila mga lalaki sa balatian kag ang ila mga pamatan-on sa inaway.
22 Pasiyagita sila sa kahadlok kon ipasalakay mo gulpi sa mga kaaway ang ila mga
balay. Kay nagkutkot sila sang buho para mahulog ako, kag nagbutang sang siod para
masiod ako.
23 Pero nahibaluan mo, O GINOO, ang tanan nila nga plano sa pagpatay sa akon. Gani
indi sila pagpatawara sa ila mga sala kag kalautan. Ipapierdi sila *sa ila mga kaaway*
samtang nagatulok ka. Siluti sila tungod sa imo kaakig.

19

Ang Buka nga Banga

1 Nagsiling ang GINOO*sa akon*, "Magbakal ka sang banga sa manughimo sang kolon.
Dayon maghagad ka sang mga manugdumala sang katawhan kag mga manugdumala
sang mga pari,
2 kag magkadto kamo sa Pulopatag sang Ben Hinom, malapit sa Puwertahan sang
Ginahabuyan sang mga Buka nga mga Kolon. Kag didto isugid ang akon ginasiling sa
imo.
3 Magsiling ka, 'Mga hari sang Juda kag katawhan sang Jerusalem, pamatii ninyo ang
mensahi sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel. Amo ini ang iya
ginasiling: Magapadala ako sang kalaglagan sa sini nga lugar nga ang bisan sin-o nga
makabati parte sini maurungan gid.
4 *Himuon ko ini,* kay ginsikway ako sang akon katawhan, kag ini nga pulopatag
ginhimo nila nga halaran sang mga halad nga ginasunog para sa iban nga mga dios.
Ini nga mga dios wala gani nila makilala ukon sang ila mga katigulangan ukon sang
mga hari sang Juda. Nagpamatay pa sila sang mga inosente *nga mga kabataan* sa sini
nga lugar.
5 Nagpatindog sila sang mga simbahan para kay Baal, nga sa diin ginsunog nila ang
ila mga kabataan bilang halad para sa iya. Wala gid ako magsugo sini sa ila; wala gani
ini magsulod sa akon hunahuna.
6 Gani, mag-andam kamo, kay *ako,* ang GINOO, nagasiling nga magaabot ang tion nga
ang mga tawo indi na magtawag sa sini nga lugar nga Tofet ukon Pulopatag sang Ben
Hinom, kundi Pulopatag nga Palatyan.
7 Diri mismo sa sini nga lugar gub-on ko ang plano sang Juda kag Jerusalem.
Ipapatay ko sila sa ila mga kaaway paagi sa inaway, kag ipakaon ko ang ila mga
bangkay sa mga pispis kag talunon nga mga sapat.
8 Ipalaglag ko ini nga siyudad kag mangin talamayon ini. Maurungan gid ang tanan
nga nagaagi, kag magapanagutsot sila tungod sa natabo sini.
9 Kibunon ini nga siyudad sang mga kaaway hasta nga maubusan ang mga
pumuluyo sang pagkaon. Gani kaunon na lang nila ang ila isigkatawo, bisan ang ila
mismo kabataan.' "

10 *Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,* "Buk-a ang banga samtang nagatan-aw ang
mga tawo nga nag-upod sa imo.
11 Silinga sila nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling, 'Laglagon ko ang
nasyon *sang Juda* kag ang siyudad *sang Jerusalem* pareho sang pagkadugmok sang sini
nga banga nga indi na makay-o pa. Ipanglubong nila ang *madamo gid nga* mga patay
sa Tofet hasta nga wala na sing lugar nga malubngan.
12 Amo ina ang himuon ko sa Jerusalem kag sa iya sini mga pumuluyo. Kabigon ini
nga siyudad nga *mahigko* pareho sang Tofet.
13 Huo, ang mga balay sa Jerusalem, pati ang mga palasyo sang mga hari sang Juda,
kabigon nga mahigko pareho sang Tofet. Sa atop sang sini nga mga balay nagsunog
ang mga tawo sang mga insenso *sa pagsimba* sa tanan nga butang sa kalangitan, kag
naghalad sang mga halad nga ilimnon para sa iban pa nga mga dios.'"
14 Dayon naghalin si Jeremias sa Tofet, nga sa diin ginpadala siya sang GINOO para
maghambal sang iya mensahi. Nagkadto siya sa ugsaran sang templo sang GINOO kag
nagsiling sa mga tawo,
15 "Pamati kamo, kay amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios
sang Israel: Ipadala ko sa sini nga siyudad kag sa mga baryo sa palibot sini ang mga
kalaglagan nga akon ginsiling kontra sa ila, tungod kay matig-a ang ila ulo kag wala
nagapamati sa akon mga pulong."

20

Si Jeremias kag si Pashur

1 Ang pari nga si Pashur, nga anak ni Imer, amo sadto ang pinakamataas nga opisyal
sa templo sang GINOO. Sang mabatian niya ang mga ginpanghambal ni Jeremias,
2 ginpahanot niya siya kag ginpapriso didto sa puwertahan sang templo sang GINOO
nga ginatawag Puwertahan ni Benjamin.
3 Pagkaaga, ginpaguwa ni Pashur si Jeremias. Nagsiling si Jeremias sa iya, "Pashur,
gin-ilisan na sang GINOO ang imo ngalan. Tawgon ka na subong nga Magor Misabib.*
4 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO: Kahadlukan mo ang imo kahimtangan kag
ang kahimtangan sang tanan mo nga abyan. Makita mo mismo sila nga pamatyon
sang ila mga kaaway sa inaway. Itugyan ko ang bilog nga Juda sa hari sang Babilonia.
Ang iban nga mga pumuluyo sini iya pamatyon kag ang iban pagabihagon.
5 Ipaagaw ko sa mga kaaway ang tanan nga manggad sang sini nga siyudad *sang
Jerusalem*—ang tanan nila nga pinangabudlayan, ang tanan nga malahalon nga mga
butang pati ang tanan nga manggad sang mga hari sang Juda. Dal-on ini tanan sang
mga kaaway sa Babilonia.
6 Kag pati ikaw, Pashur, kag ang bilog mo nga panimalay, pagadal-on sa Babilonia.
Didto ka mapatay kag ilubong, pati ang tanan mo nga abyan nga imo gintagnaan sing
butig."

Nagreklamo si Jeremias sa Dios

7 O GINOO, gindayaan kag gindaog mo ako. Nangin kaladlawan ako sa mga tawo, kag
wala sing untat ang ila pagyaguta sa akon.
8 Kon maghambal ako ginasinggit ko gid ang *mensahi* parte sa pagpamintas kag
pagpanglaglag. Kag ining imo mensahi amo ang naghimo sa akon nga kaladlawan kag
talamayon permi.
9 Kon kaisa nagasiling ako nga indi na ako maghambal parte sa imo ukon magsugid
sang imo mga mensahi. Pero indi ko mapunggan, kay ang imo pulong daw sa kalayo

* **20:3** *Magor Misabib:* buot silingon sa Hebreo, *napalibutan sang kahadlok*

nga nagadabdab sa akon tagipusuon kag mga tul-an. Ginakapoy na ako sa pagpugong
sini.
10 Nabatian ko ang mga pagyaguta sang mga tawo. *Ginasunod-sunod nila ang akon*
mga ginahambal nga, "Makahaladlok ang nagapalibot sa aton!" *Nagasiling pa sila,*
"Isugid ta siya *sa iya nga pagtraidor*." Bisan ang tanan ko nga abyan nagahulat sang
akon pagkalaglag. Nagasiling sila, "Basi kon madayaan siya. Dayon madaog ta siya kag
mabalusan."
11 Pero kaupod ko ikaw, GINOO. Pareho ka sa maisog nga soldado, gani ang mga
nagahingabot sa akon malaglag kag indi magdaog. Mahuy-an gid sila kag indi
magmadinalag-on, kag indi gid malimtan ang ila kahuy-anan hasta san-o.
12 O GINOO nga Makagagahom, nahibaluan mo kon sin-o ang matarong. Nahibaluan
mo ang tagipusuon kag hunahuna sang tawo. Ipakita sa akon ang imo pagbalos sa ila,
kay gintugyan ko sa imo ang akon kaso.
13 Magkanta kita kag magdayaw sa GINOO! Kay ginaluwas niya ang mga bululigan sa
kamot sang malain nga mga tawo.
14 Ginapakamalaot ko ang adlaw nga natawo ako! Wala ko ginapakamaayo ang
adlaw nga ginbata ako sang akon iloy!
15 Ginapakamalaot ko ang tawo nga nagbalita sa akon amay nga, "Lalaki ang imo
anak!" nga nakapalipay gid sa akon amay.
16 Kabay pa nga ina nga tawo mangin pareho sang mga banwa nga ginlaglag sang
GINOO nga wala sing luoy-luoy. Kabay pa nga mabatian niya ang mga singgit kag
pag-ugayong sang mga tawo sa inaway sa bilog nga adlaw.
17 Kay wala niya ako pagpatya sang ara pa ako sa tiyan sang akon iloy. Kuntani ang
tiyan sang akon iloy amo na lang ang akon lulubngan, ukon ginbusong na lang niya
kuntani ako hasta san-o.
18 Ngaa nga natawo pa ako? Agod lang bala makita ko ang kagamo kag kalisod, kag
mapatay ako sa kahuya?

21

Ginpropesiya ang Kapierdihan sang Jerusalem

1 Naghambal ang GINOO paagi kay Jeremias sang ginpadala ni Haring Zedekia kay
Jeremias si Pashur nga anak ni Malkia kag ang pari nga si Zefanias nga anak ni
Maasea. Ini sila nagsiling kay Jeremias,
2 "Palihog pangabaya ang GINOO sa pagbulig sa amon, kay ginasalakay kami ni
Haring Nebucadnezar sang Babilonia. Basi pa lang maghimo sang milagro ang GINOO
pareho sang iya ginhimo sang una, para mauntat ang pagsalakay ni Nebucadnezar."
3 Pero nagsabat si Jeremias,
4 "Silinga ninyo si Zedekia nga amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang
Israel: Himuon ko nga wala sing pulos ang inyo mga armas nga inyo ginagamit sa
pagpakig-away kay Nebucadnezar kag sa iya mga soldado* nga ara sa guwa sang
pader nga nagapalibot sa inyo. Tipunon ko sila† sa sini nga siyudad.
5 Ako mismo ang magpakig-away kontra sa inyo paagi sa akon gahom, tungod sa
akon puwerte nga kaakig.
6 Pamatyon ko ang tanan nga nagaestar sa sini nga siyudad, tawo man ukon sapat.
Magakalamatay sila sa grabe nga balatian.
7 Dayon, ikaw Haring Zedekia sang Juda, kag ang imo mga opisyal, kag ang mga tawo
nga nabilin nga wala nagkalamatay sa balatian, sa inaway, kag sa gutom, itugyan ko
kay Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag sa iban pa ninyo nga kaaway nga gusto

* **21:4** *iya mga soldado:* sa literal, *mga Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 9. † **21:4** *sila:* ukon, *ang inyo mga armas*

magpatay sa inyo. Pamatyon kamo ni Nebucadnezar nga wala gid sing luoy-luoy. *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini.
8 "Silinga man ninyo ang katawhan *sang Jerusalem* nga amo ini ang ginasiling sang
GINOO: Pamati! Magpili kamo sa kabuhi ukon kamatayon.
9 Ang bisan sin-o nga magapabilin sa sini nga siyudad mapatay sa inaway, sa gutom
ukon sa balatian. Pero ang magsurender sa mga taga-Babilonia‡ nga nagapalibot sa
siyudad ninyo magakabuhi. Huo, maluwas sang magsurender ang iya kabuhi.
10 Nakadesisyon na ako nga padal-an ini nga siyudad sang kalaglagan kag indi
kaayuhan. Itugyan ko ini sa hari sang Babilonia, kag sunugon niya ini. *Ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini.
11-12 "Silinga man ninyo ang harianon nga pamilya sang Juda, nga mga kaliwat ni
David, nga pamatian nila ining ginasiling sang GINOO: Paharion ninyo permi ang
hustisya. Buligi ninyo ang mga ginkawatan; luwasa ninyo sila sa mga nagadaogdaog
sa ila. Kay kon indi, magadabadaba ang akon kaakig pareho sang kalayo nga wala sing
may makapatay tungod sa inyo malain nga mga ginahimo.
13 Kontra ko kamo, mga taga-Jerusalem, kamo nga nagaestar sa mabakod nga lugar
sa patag sa ibabaw sang bukid. *Nagapabugal* kamo nga nagasiling, 'Indi kita maano
diri! Wala sing may makasalakay sa aton mabakod nga lugar!'
14 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga silutan ko kamo suno sa inyo mga binuhatan.
Sunugon ko ang inyo mga kagulangan hasta nga magkalasunog ang tanan sa palibot
sini."

22

Ang Silot sang Dios sa mga Hari sang Juda

1 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Magpanaog ka sa *templo kag magkadto sa* palasyo
sang hari sang Juda kag ihambal ini nga mensahi:
2 'Hari sang Juda, nga kaliwat ni David, pamatii ining mensahi sang GINOO.
Magpamati man ang imo mga opisyal kag katawhan nga nagaagi sa sini nga
puwertahan.
3 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Maghimo kamo sang matarong kag husto.
Buligi ninyo ang mga ginkawatan; luwasa ninyo sila sa mga nagadaogdaog sa ila. Indi
ninyo paghimui sing malain ukon pagpintasi ang mga ilo, mga balo nga babayi, kag
ang mga pangayaw. Kag indi ninyo pagsentensyahan nga patyon ang mga inosente.
4 Kay kon tumanon lang ninyo ini nga mga sugo, may ara gid permi nga hari nga
kaliwat ni David nga magagahom sa inyo diri sa Jerusalem. Magasakay ang hari sa
mga karwahe kag mga kabayo, kag magaparada pasulod sa puwertahan sang palasyo
kaupod sang iya mga opisyal kag katawhan.
5 Pero kon indi gani ninyo pagtumanon ini nga mga sugo, magasumpa ako sa akon
kaugalingon nga malaglag ini nga palasyo.' "
6 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa palasyo sang hari sang Juda:
"Pareho ka katahom sang Gilead ukon sang putokputokan *sang bukid* sang Lebanon
para sa akon. Pero sigurado gid nga himuon ko ikaw nga isa ka desierto, pareho sang
isa ka banwa nga wala sing may nagaestar.
7 Padal-an ko ikaw sang mga tawo nga magaguba sa imo. Ang kada isa sa ila may
mga gamit sa pagpang-utod sang imo mga haligi nga sedro, kag dayon ihaboy nila ini
sa kalayo.
8 Ang mga tawo nga naghalin sa nagkalain-lain nga nasyon nga mag-agi sa sini nga
siyudad magapamangkot sa isa kag isa, 'Ngaa ginhimo ini sang GINOO sa sining bantog
nga siyudad?'

‡ **21:9** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon*

9 Kag amo ini ang sabat, ‘Tungod kay ginsikway nila ang kasugtanan sang GINOO nga
ila Dios, kag nagsimba sila kag nag-alagad sa iban nga mga dios.’”

Ang Mensahi Parte kay Jehoahaz

10-11 *Mga katawhan sang Juda,* indi kamo maghibi kay Haring Josia nga patay na,
kundi maghibi kamo sing tudo para sa iya anak nga si Jehoahaz nga nagbulos sa iya
bilang hari sang Juda. Kay ginbihag siya kag indi na gid siya makabalik. Indi na niya
makita liwat ang duta nga iya natawhan. Kay nagsiling mismo ang GINOO nga indi na
gid siya makabalik.
12 Mapatay siya sa lugar nga sa diin siya ginbihag. Indi na niya makita liwat ini nga
duta.

Ang Mensahi Parte kay Jehoyakim

13 “Kaluluoy ka, *Jehoyakim,* nga nagapatindog sang imo palasyo sa indi matarong
nga paagi. Ginapaobra mo ang imo isigkatawo nga wala sing bayad.
14 Nagasiling ka, ‘Magapatindog ako sang palasyo nga may malapad nga mga
kuwarto sa ibabaw. Pabutangan ko ini sang dalagko nga mga bintana kag
padingdingan sang sedro, kag dayon papintahan sang pula.’
15 “Nagahunahuna ka bala nga mangin bantog ka nga hari kon sedro ang imo
palasyo? Ngaa indi ka magsunod sa imo amay? Husto kag matarong ang iya mga
ginhimo, gani nagmainuswagon siya kag maayo ang iya pagkabuhi.
16 Ginprotektaran niya ang kinamatarong sang mga imol, gani nangin maayo gid
ang tanan sa iya. Amo ina ang husto nga pagkilala sa akon.
17 Pero ikaw ya, ang imo handom amo lang ang pagpangdaya, pagpamatay sang mga
inosente, pagpamigos kag pagpanguwarta.”
18 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO parte kay Haring Jehoyakim sang Juda,
nga anak ni Josia: “Wala sing may magpangasubo sa iya *kon mapatay siya.* Ang iya
pamilya, mga opisyal, kag mga tinawo indi magpangasubo sa iya.
19 Ilubong siya pareho sa paglubong sang *patay nga* donkey; guyuron siya kag
ihaboy sa guwa sang puwertahan sang Jerusalem.”
20 “*Kamo nga katawhan sang Juda,* magsinggit kamo sa kahadlok kay wala na ang
inyo kadampig nga mga nasyon. Pangitaa ninyo sila sa Lebanon. Tawga ninyo sila sa
Bashan kag sa Abarim.
21 Ginpaandaman ko kamo sang maayo pa ang inyo kahimtangan, pero indi kamo
magpamati. Amo na gid ina ang inyo batasan halin sang bata pa kamo; indi gid kamo
magtuman sa akon.
22 Laptahon ko ang tanan ninyo nga pangulo pareho sang upa nga ginapalid sang
hangin, kag ang inyo kadampig *nga mga nasyon* pagabihagon. Mahuy-an gid kamo
tungod sang tanan ninyo nga kalautan.
23 “Kamo nga nagaestar sa *palasyo sang Jerusalem nga* hinimo halin sa mga *kahoy
nga* sedro nga halin sa Lebanon, magaugayong kamo kon mag-abot na ang mga
kasakit sa inyo, pareho sang pag-ugayong sang isa ka babayi nga manugbata.

Ang Mensahi Parte kay Jehoyakin

24 “Ako, ang buhi nga GINOO, nagasumpa nga sikwayon ko ikaw, Haring Jehoyakin
sang Juda, nga anak ni Jehoyakim. Bisan pareho ka sa singsing sa akon tuo nga kamot*
husluon ko gid ikaw.
25 Itugyan ko ikaw sa mga nagatinguha sa pagpatay sa imo nga imo ginakahadlukan.
Huo, itugyan ko ikaw kay Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag sa iya mga
soldado.†

---

* **22:24** *singsing sa akon tuo nga kamot:* Tanda ini nga ang hari representante sang Dios. † **22:25** *iya mga soldado:* sa literal, *mga Kaldeanhon*

26 Itapok ko ikaw kag ang imo iloy sa iban nga lugar nga indi ninyo natawhan, kag
didto kamo mapatay.
27 Indi na gid kamo makabalik sa duta nga inyo ginahandom nga balikan.
28 Jehoyakin, pareho ka sang buka nga kolon nga ginhaboy kay indi na mapuslan.
Amo ina kon ngaa ikaw kag ang imo kabataan itapok sa lugar nga wala ninyo
mahibalui."
29 O duta *sang Juda,* pamatii gid ang pulong sang GINOO.
30 Kay amo ini ang iya ginasiling: "Isulat nga ang ini nga tawo *nga si Jehoyakin* daw
wala sing anak, kay wala sing bisan isa sa iya mga anak nga magapungko sa trono ni
David bilang hari sang Juda. Ini nga tawo indi gid magmauswagon sa iya kabuhi."

23

Ang Paglaom sa Palaabuton

1-2 Nagsiling ang GINOO, ang Dios sang Israel, "Kaluluoy kamo nga mga pangulo sang
akon katawhan! Pareho kamo sa mga manugbantay sang karnero nga nagapamatay
kag nagapalapta sang mga karnero. Gani tungod nga ginpalapta ninyo ang akon
katawhan kag wala gin-atipan, silutan ko kamo. *Oo, silutan ko kamo* tungod sa
kalautan nga inyo ginhimo.
3 Ako mismo ang magatipon sa mga nabilin ko nga katawhan halin sa nagkalain-lain
nga lugar nga sa diin ginpalapta ko sila, kag dal-on ko sila pabalik sa ila duta, kag didto
magadamo gid sila.
4 Hatagan ko sila sang mga pangulo nga mag-atipan sa ila, kag indi na sila mahadlok
ukon makulbaan, kag wala na sing may madula sa ila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling
sini."
5 Nagsiling pa ang GINOO, "Magaabot ang tion nga paharion ko ang isa ka matarong
nga hari nga kaliwat ni David. Magahari siya nga may kaalam, kag himuon niya ang
matarong kag husto sa sini nga duta.
6 Amo ini ang ngalan nga itawag sa iya: 'Ang GINOO amo ang Nagahatag sa Aton sang
Pagkamatarong.*' Kag sa sina nga tion maluwas ang Juda kag makaangkon sang
kalinong ang Israel.
7 "Kag sa sina man nga tion ang mga tawo indi na magsumpa nga nagasiling,
'Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga nagpaguwa sa mga Israelinhon sa Egypt.'
8 Sa baylo, magasiling sila, 'Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga nagpaguwa sa
mga kaliwat sang Israel halin sa nasyon sa north kag sa tanan nga nasyon nga sa diin
ginpalapta niya sila.' Dayon magaestar sila sa ila kaugalingon nga duta."

Ang Silot sa Butigon nga mga Propeta

9 Daw sa mabuka ang akon tagipusuon tungod sa *butigon nga* mga propeta.
Nagapalangurog ang akon mga tul-an, kag daw sa hubog ako tungod sa balaan nga
mensahi sang GINOO*kontra sa ila.*
10 Puno na gid ang duta sang mga tawo nga nagasimba sa mga dios-dios,† kay ang
mga propeta nagahimo sang kalautan kag nagaabuso sang ila gahom. Tungod sini
ginsumpa sang GINOO ang duta, gani nagmala ini kag nagkalalaya ang mga tanom.
11 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO: "Ang mga pari pareho man sa mga
propeta. Indi sila diosnon kag nagahimo sila sang kalautan bisan sa akon templo
mismo.
12 Gani mangin madanlog kag madulom ang ila dalan. Magakalasandad kag
magakalatumba sila, kay padal-an ko sila sang kalaglagan sa tion nga silutan ko sila.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

---

* **23:6** *Pagkamatarong:* ukon, *Kaluwasan;* ukon, *Kadalag-an*

† **23:10** *nagasimba sa mga dios-dios:* sa literal, *nagapanginbabayi ukon nagapanginlalaki*

13 “Nakita ko nga puwerte kalaot sang mga propeta sang Samaria, kay nagapanagna
sila sa ngalan ni Baal kag ginpatalang nila ang akon katawhan nga mga Israelinhon.
14 Pero nakita ko nga mas malain pa gid ang mga propeta sang Jerusalem, kay
nagasimba sila sa mga dios-dios kag nagabutig pa. Ginaganyat nila ang mga malain sa
paghimo pa gid sang malain, gani wala sila nagabiya sa ila kalautan. Ang katawhan
sang Jerusalem pareho kalaot sa katawhan sang Sodom kag Gomora.
15 “Gani *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling parte sa sini nga mga
propeta: Pakan-on ko sila sang mapait nga pagkaon kag paimnon sang tubig nga may
hilo; kay tungod sa ila naglapta ang kalautan sa bilog nga duta.”
16 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom *sa katawhan sang Jerusalem,* “Indi kamo
magpamati sa ginasiling sang *sining butigon nga* mga propeta. Ginapasalig lang nila
kamo sang indi matuod. Ang ginasugid nila sa inyo nga mga palanan-awon wala
naghalin sa akon kundi halin lang sa ila hunahuna.
17 Amo ini ang ila ginahambal permi sa mga tawo nga nagainsulto sa akon kag
nagasunod sa ila matig-a nga mga tagipusuon: ‘Mangin maayo gid ang inyo
kahimtangan, siling sang GINOO. Wala sing malain nga matabo sa inyo.’
18 Pero sin-o sa sining mga propeta ang nakahibalo sa akon hunahuna? Wala gani
sila nagpamati sa akon pulong ukon nagsapak sa akon ginsiling.
19 Pamati! Ang akon kaakig pareho sang bagyo ukon buhawi nga magahampas sa
ulo sang *sining* malain nga mga tawo.
20 Indi gid madula ang akon kaakig hasta mahimo ko ang akon luyag nga himuon.
Kag sa palaabuton nga mga inadlaw, maintiendihan ninyo ini sing maayo.
21 Wala ko ginpadala ini nga mga propeta, pero naglakat gihapon sila. Wala ako
magpakighambal sa ila, pero nagpanagna sila.
22 Pero kon nahibaluan lang nila kon ano ang ara sa akon hunahuna, ginsugid
kuntani nila ang akon mga pulong sa akon katawhan, para magbiya sila sa ila malain
nga mga pagginawi kag mga binuhatan.
23 Dios ako nga ara sa bisan diin kag indi lang sa isa ka lugar.
24 Wala sing may makapanago sa sekreto nga mga lugar nga indi ko makita. Wala
bala kamo kahibalo nga ara ako bisan diin sa langit kag sa duta? *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.
25 “Nabatian ko kon ano ang ginpanghambal sang mga propeta nga nagahambal
sang kabutigan sa akon ngalan. Nagasiling sila nga kuno ginhatagan ko sila sang
mensahi sa damgo.
26 Hasta san-o pa bala sila maghambal sang kabutigan nga halin sa ila madaya nga
tagipusuon?
27 Paagi sa pagsugid nila sang sini nga mga damgo, ginatulod nila ang akon
katawhan nga kalimtan ako, subong nga ginkalimtan ako sang ila mga katigulangan
paagi sa pagsimba kay Baal.
28 Pabay-i nga magsugid ini nga mga propeta sang ila damgo, pero atong mga
propeta nga nakabati sang akon pulong dapat magsugid sini nga may katutom. *Kay
may kinalain ang ila damgo sa akon pulong, subong nga* ang dagami lain sang sa uyas.
29 Indi bala nga *gamhanan* ang akon pulong? Pareho ini sa kalayo *nga makasunog*
ukon sa martilyo nga makadugmok sang bato.
30 “Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga kontra ko ang mga propeta nga nagakuha
lang sang ila mensahi halin sa iban nga mga propeta kag nagasiling nga halin kuno ina
sa akon.
31-32 Kontra ko man inang mga propeta nga nagahambal lang sang ila kaugalingon
nga mga mensahi kag nagasiling nga ako kuno ang naghambal. Nagasugid sila sang
mga damgo nga indi matuod, kag ginapatalang nila ang akon katawhan sa ila mga

kabutigan nga ginahambal nila sing padasodaso. Wala ko gid sila pag-ipadala ukon
pagsugua sa paghambal. Gani wala gid sila sing may mahatag nga kaayuhan sa
katawhan. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
33 "*Jeremias,* kon may magpamangkot sa imo nga pumuluyo ukon propeta ukon pari
kon ano ang akon mensahi, silinga sila nga sikwayon ko sila.
34 Kon may propeta ukon pari ukon bisan sin-o nga magsiling nga may mensahi siya
kuno halin sa akon, silutan ko ina nga tawo kag ang iya panimalay.
35 Mas maayo pa nga ang tagsa-tagsa magpamangkot na lang sa iya mga abyan ukon
mga paryente kon ano ang akon mensahi
36 sang sa magsiling nga, 'May mensahi ako halin sa GINOO.' Kay ginagamit lang ini
sang iban para mapapati nila ang ila isigkatawo, gani ginapatiko nila ang mga
mensahi sang buhi nga Dios, ang GINOO nga Makagagahom.
37 "Jeremias, halimbawa magpamangkot ka sa isa ka propeta kon may mensahi siya
halin sa akon
38 kag magsiling siya, 'Huo, may mensahi ako halin sa GINOO.' Dapat hambalan mo
siya nga amo ini ang akon ginasiling: 'Tungod nga nagsiling ka nga may mensahi ka
halin sa akon, bisan gindumilian ko ikaw sa pagmitlang sini,
39 kalimtan ko gid ikaw kag tabugon sa akon presensya. Kag pabay-an ko ini nga
siyudad nga ginhatag ko sa inyo mga katigulangan.
40 Pakahuy-an ko gid kamo hasta san-o, nga indi gid malimtan.'"

24

Ang Duha ka Basket nga Higos

1 May ginpakita ang GINOO sa akon *nga palanan-awon* sa tapos nga ginbihag ni
Haring Nebucadnezar sang Babilonia si Haring Jehoyakin sang Juda, nga anak ni
Jehoyakim. Gindala si Jehoyakin sa Babilonia pati ang iya mga opisyal kag ang
eksperto nga mga panday kag mga trabahador. Ang nakita ko sa akon palanan-awon
duha ka basket nga higos* nga ara sa atubangan sang templo sang GINOO.
2 Ang mga higos sa isa ka basket maayo gid kag luto, nga bag-o lang ginharvest. Pero
ang mga higos sa isa ka basket kalain gid kag indi gid makaon.
3 Dayon nagpamangkot ang GINOO sa akon, "Jeremias, ano ang imo nakita?"
Nagsabat ako, "Mga higos. Ang iban maayo gid, pero ang iban kalain gid kag indi gid
makaon."
4 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,
5 "*Ako,* ang GINOO, ang Dios sang Israel, nagasiling nga kabigon ko nga pareho sa
maayo nga mga higos ang mga Israelinhon nga ginpabihag ko sa mga taga-Babilonia.†
6 Bantayan ko sila para maayo ang ila kahimtangan, kag dal-on ko sila pabalik sa sini
nga duta. Pabangunon ko sila liwat kag indi paglaglagon. Palig-unon ko sila kag indi
paggabuton.
7 Hatagan ko sila sang handom nga kilalahon nila ako nga amo ang GINOO. Mangin
katawhan ko sila, kag ako mangin ila Dios, kay magabalik sila sa akon sa bug-os nila
nga tagipusuon.
8 "Pero kabigon ko nga pareho sa malain nga mga higos nga indi makaon si Haring
Zedekia sang Juda kag ang iya mga opisyal, pati ang tanan nga Israelinhon nga nabilin
nga buhi sa Jerusalem ukon sa Egypt.
9 Himuon ko sila nga makangilil-ad sa tanan nga ginharian sa kalibutan. Insultuhon
sila kag hikayan, yagutaon kag pakamalauton sa tanan nga lugar nga sa diin tabugon
ko sila.

---

* **24:1** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon "fig tree") † **24:5** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon*

10 Padal-an ko sila sang inaway, gutom, kag balatian hasta nga malaglag sila sing
bug-os sa duta nga ginhatag ko sa ila kag sa ila mga katigulangan.”

25

Ang 70 ka Tuig nga Pagkabihag

1 Ini nga mensahi nga para sa katawhan sang Juda ginhatag sang GINOO kay
Jeremias sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Jehoyakim nga anak ni Josia sa Juda.
Ini amo ang nahauna nga tuig sang paghari ni Nebucadnezar sa Babilonia.
2 Nagsiling si Propeta Jeremias sa tanan nga katawhan sang Juda kag sa tanan nga
nagaestar sa Jerusalem:
3 Sa sulod sang 23 ka tuig—halin sang ika-13 nga tuig sang paghari ni Josia nga anak
ni Amon sa Juda hasta subong—nagapakighambal ang GINOO sa akon. Kag padayon ko
nga ginasugid sa inyo ang iya ginasiling, pero wala gid kamo magpamati.
4 Kag bisan padayon nga ginpadala sang GINOO sa inyo ang tanan niya nga alagad
nga mga propeta, wala gihapon kamo magsapak ukon magpamati.
5 Nagsiling *ang GINOO paagi sa sini nga mga propeta*, “Magbiya na kamo sa inyo
malain nga pagginawi kag mga binuhatan para padayon kamo nga makaestar hasta
san-o sa duta nga ginhatag ko sa inyo kag sa inyo mga katigulangan.
6 Indi kamo mag-alagad kag magsimba sa mga dios-dios. Indi ninyo ako pagpaakiga
sa mga dios-dios nga inyo lang ginhimo, para indi ko kamo pagsilutan.”
7 Pero wala gid kamo magpamati sa GINOO. Ginpaakig gid ninyo siya paagi sa inyo
ginhimo nga mga dios-dios. Gani kamo mismo ang nagdala sang silot sa inyo
kaugalingon.
8 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom: “Tungod wala kamo
magpamati sa akon mga mensahi,
9 ipasalakay ko kamo sa mga katawhan sa north nga ginapanguluhan sang akon
suluguon nga si Haring Nebucadnezar sang Babilonia. Salakayon nila ini nga duta kag
ang tanan nga pumuluyo sini, pati ang tanan nga nasyon sa palibot sini. Laglagon ko
kamo sing bug-os, kag maurungan gid ang mga tawo *sa matabo* sa inyo kag insultuhon
nila kamo. Huo, malaglag gid kamo hasta san-o.
10 Indi na kamo magsinadya ukon magkinalipay. Indi na mabatian ang pagsinadya
sang bag-ong kasal. Wala na sing may maggaling *sang trigo* ukon magpasiga sang suga
kon gab-i.
11 Mangin mamingaw ining bilog nga duta. Ini nga nasyon kag ang mga nasyon sa
palibot sini magaalagad sa hari sang Babilonia sa sulod sang 70 ka tuig.
12 “Pero pagkatapos sang 70 ka tuig, silutan ko ang hari sang Babilonia kag ang iya
katawhan tungod sa ila sala. Himuon ko man nga mamingaw ang ila nasyon hasta
san-o.
13 Ipaagom ko sa ila nasyon ang tanan nga butang nga ginhambal ko kontra sa ila kag
sa iban nga mga nasyon, nga ginpanghambal ni Jeremias kag nasulat sa sini nga libro.
14 Ulipunon sila sang madamo nga nasyon kag sang gamhanan nga mga hari. Silutan
ko sila suno sa ila mga ginhimo.”

Ang Kupa nga Puno sang Kaakig sang Dios

15 Nagsiling ang GINOO, ang Dios sang Israel sa akon, “Kuhaa sa akon kamot ining
kupa nga puno sang akon kaakig kag ipainom sa tanan nga nasyon nga sa diin
ginapadala ko ikaw.
16 Kon makainom sila sini, magaduling-duling sila nga daw sa buang tungod sa
inaway nga ipadala ko sa ila.”
17 Gani ginkuha ko ang kupa sa kamot sang GINOO kag ginpainom sa tanan nga
nasyon nga sa diin ginpadala niya ako.

18 Ginpainom ko ang Jerusalem, kag ang mga banwa sang Juda, pati ang ila mga hari
kag mga opisyal, para malaglag sila. Maurungan gid ang mga tawo *sa matabo* sa ila.
Insultuhon sila kag pakamalauton, subong man sang ginahimo karon sa ila.
19 *Ginpainom ko man* ang Faraon nga hari sang Egypt, ang iya mga opisyal, mga
pangulo kag ang tanan niya nga katawhan,
20 pati ang tanan nga indi Egyptohanon nga nagaestar didto. *Ginpainom ko man* ang
mga hari *kag mga katawhan* sang masunod nga mga lugar: Uz, mga banwa sang
Filistia (nga ang mga hari sini nagdumala sa Ashkelon, Gaza, Ekron, kag Ashdod),
21 Edom, Moab, Ammon,
22 Tyre, Sidon, mga lugar sa tabok sang dagat,
23 Dedan, Tema, Buz, mga malayo nga lugar,*
24 Arabia, mga tribo sa desierto,
25 Zimri, Elam, Media,
26 mga lugar sa north, malayo man ukon malapit—ang tanan nga ginharian sa
kalibutan. Kag ang katapusan nga ginpainom amo ang Babilonia.†
27 *Dayon nagsiling ang* GINOO *sa akon,* "Ihambal sa sini nga mga nasyon nga *ako,* ang
GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, nagasiling: Sige, mag-inom kamo *sa*
kupa sang akon kaakig hasta nga magkalahubog kamo, magsululuka, magkalatumba
kag indi na makabangon pa, tungod kay padal-an ko kamo sang inaway.
28 "Pero kon indi gani sila mag-inom, silinga sila nga *ako,* ang GINOO nga
Makagagahom, nagasiling: Kinahanglan nga mag-inom kamo!
29 Tan-awa ninyo! Ginasuguran ko na ang pagpadala sang kalaglagan sa Jerusalem,
ang siyudad nga akon ginpili para padunggan ako. Karon nagahunahuna bala kamo
nga indi ko kamo pagsilutan? Silutan ko gid kamo! Kay paawayon ko ang tanan nga
nasyon sa bilog nga kalibutan. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini.
30 "Jeremias, isugid sa ila ang tanan ko nga ginsiling, kag silinga sila: Magangurob
ang GINOO halin sa langit; ang iya tingog magadaguob halin sa iya balaan nga
puluy-an. Magangurob siya sing mabaskog sa iya katawhan. Magasinggit siya sa
tanan nga nagaestar sa kalibutan pareho sang tawo nga nagasinggit samtang
nagalinas *sang ubas*.
31 Ang iya tingog mabatian hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan, kay
iakusar niya ang mga nasyon. Sentensyahan niya ang tanan nga katawhan, kag
pamatyon ang mga malain sa inaway. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
32 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO nga Makagagahom: "Mag-andam kamo! Ang
kalaglagan magaabot sa nagkalain-lain nga nasyon pareho sang mabaskog nga bagyo
nga halin sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan."
33 Sa sina nga adlaw madamo ang pamatyon sang GINOO, sa bagay nga ang mga
bangkay magalalapta sa punta kag punta sang kalibutan. Wala gid sing may
magpangasubo ukon magtipon ukon maglubong sa ila. *Pabay-an lang* sila pareho sang
mga ipot sa palahalban.
34 Kamo nga mga pangulo, maghibi kamo sing tudo kag magligid sa yab-ok *sa*
pagpakita sang inyo pagpangasubo. Kay nag-abot na ang tion sa pagpatay sa inyo
pareho sang pag-ihaw sang karnero. Malaglag kamo pareho sang espesyal nga kolon
nga nabuka.
35 Wala gid kamo sing lugar nga mapalagyuhan ukon madalaganan.
36 Mabatian ang inyo mga paghibi kag pag-ugayong, kay ginlaglag sang GINOO ang
inyo katawhan.

---

* **25:23** *mga malayo nga lugar:* sa literal, *ang mga nagapautod sang ila patilya*

† **25:26** *Babilonia:* sa Hebreo, *Sheshac.*

37 Ang mabuganaon nga palahalban mangin desierto tungod sa puwerte nga kaakig
sang GINOO.
38 Pareho siya sang leon nga nagguwa sa iya palanaguan *sa pagpangita sang*
tulukbon. Mangin mamingaw ang inyo duta tungod sa pagsalakay sang kaaway, kag
tungod sa puwerte nga kaakig sang GINOO.

26

Nakaluwas si Jeremias sa Kamatayon

1-2 Sang bag-o pa lang naghari si Jehoyakim nga anak ni Josia sa Juda, nagsiling ang
GINOO sa akon, "Magtindog ka sa ugsaran sang akon templo kag maghambal sa tanan
nga katawhan sang mga banwa sang Juda nga nagakadto diri sa akon templo sa
pagsimba. Isugid sa ila ang tanan nga isugo ko sa imo, kag indi mo gid ini pagbuhinan.
3 Basi pa lang mamati sila sa imo kag magbiya sa ila malain nga pagginawi. Kon
himuon nila ina, indi ko pagpadayunon ang kalaglagan nga ginplano ko nga himuon
sa ila tungod sa ila malain nga mga ginahimo.
4 Silinga sila nga amo ini ang akon ginasiling: Kon indi kamo magpamati sa akon kag
magtuman sa akon kasuguan nga ginhatag ko sa inyo,
5 kag kon indi kamo magpamati sa ginasiling sang akon mga alagad nga mga
propeta, nga permi ko ginapadala sa inyo pero wala ninyo ginapamatii,
6 laglagon ko ini nga templo, subong nga ginlaglag ko ang Shilo. Kag ini nga siyudad
pakamalauton sang tanan nga nasyon sa bilog nga kalibutan."
7 Ang mga pari, mga propeta, kag ang tanan nga tawo nakabati sining mga
ginhambal ni Jeremias sa templo sang GINOO.
8 Pero pagkatapos hambal ni Jeremias sini, ginpalibutan siya sang mga pari, mga
propeta kag mga tawo, kag ginsilingan, "Dapat ka nga mapatay!
9 Ngaa nagsiling ka sa ngalan sang GINOO nga ining templo laglagon pareho sang
Shilo, kag ining siyudad mangin mamingaw kag indi na pag-estaran?" Gani gindakop
nila si Jeremias didto sa templo sang GINOO.
10 Sang mabatian ini sang mga opisyal sang Juda, naghalin sila sa palasyo kag
nagkadto sa templo. Nagpungko sila didto sa alagyan sang Bag-o nga Puwertahan sang
templo *sa paghukom*.
11 Dayon nagsiling ang mga pari kag mga propeta sa mga opisyal kag sa tanan nga
tawo *didto*, "Ini nga tawo dapat nga sentensyahan sang kamatayon tungod kay
naghambal siya kontra sa sini nga siyudad. Kamo mismo ang nakabati sa iya!"
12 Nagsiling si Jeremias sa tanan nga opisyal kag sa tanan nga tawo *didto*:
"Ginpadala ako sang GINOO sa paghambal kontra sa sini nga templo kag siyudad,
pareho sang inyo nabatian.
13 Gani magbag-o na kamo sa inyo pagginawi kag pamatasan, kag magtuman sa
GINOO nga inyo Dios. Kay kon himuon ninyo ina, indi pagpadayunon sang GINOO ang
kalaglagan nga iya ginsiling kontra sa inyo.
14 Kon parte sa akon, wala ako sing may mahimo. Himua ninyo sa akon kon ano ang
maayo kag husto para sa inyo.
15 Pero tandai ninyo ini: kon patyon ninyo ako, may salabton kamo kag ang mga
tawo sa sini nga siyudad tungod sa inyo pagpatay sa tawo nga wala sing sala, kay sa
pagkamatuod ginpadala ako sang GINOO sa paghambal sining tanan nga butang nga
inyo nabatian subong."
16 Dayon nagsiling ang mga opisyal kag ang mga tawo sa mga pari kag mga propeta,
"Ini nga tawo indi dapat sentensyahan sang kamatayon, kay naghambal siya sa aton
sa ngalan sang GINOO nga aton Dios."

17 May pila ka manugdumala nga nagtindog sa atubangan kag nagsiling sa bilog nga
komunidad,
18 "Sang si Hezekia ang hari sang Juda, si Micas nga taga-Moreshet nagsugid sang
mensahi sang GINOO sa tanan nga katawhan sang Juda. *Siling niya,* 'Nagsiling ang
GINOO nga Makagagahom nga *pagalaglagon* ang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem.
Mangin pareho ini sa gin-arado nga uma, kag mangin tinumpukan sang mga
nagkalaguba. Kag mangin kagulangan ang bukid nga ginatindugan sang templo.'
19 Ginpatay bala siya ni Hezekia ukon sang bisan sin-o sa Juda? Wala! Sa baylo,
nagtahod si Hezekia sa GINOO kag nagdangop sa iya. Gani wala pagpadayuna sang
GINOO ang kalaglagan nga iya ginsiling kontra sa ila. *Karon, kon patyon ninyo si
Jeremias,* kamo mismo ang magadala sang grabe nga silot sa inyo kaugalingon."
20 Sadto nga tion, may isa man ka tawo nga nagasugid sang mensahi sang GINOO.
Ang iya ngalan si Uria nga anak ni Shemaya nga taga-Kiriat Jearim. Naghambal man
siya kontra sa sini nga siyudad kag nasyon pareho sang ginsiling ni Jeremias.
21 Sang mabatian ni Haring Jehoyakim kag sang tanan niya nga mga opisyal kag mga
pangulo ang ginsiling ni Uria, gintinguhaan nila nga patyon siya. Pero nabalitaan ini
ni Uria, gani nagpalagyo siya sa Egypt tungod sa kahadlok.
22 Pero ginsugo ni Haring Jehoyakim si Elnatan nga anak ni Acbor kag ang iban pa
nga mga tawo sa pagkadto sa Egypt.
23 Ginkuha nila si Uria didto kag gindala kay Haring Jehoyakim, kag ginpapatay siya
ni Haring Jehoyakim paagi sa espada kag ginpahaboy ang iya bangkay sa pampubliko
nga lulubngan.
24 Pero si Jeremias ya ginbuligan ni Ahikam nga anak ni Shafan, gani wala siya
gintugyan sa mga tawo para patyon.

27

Nagtakod si Jeremias sang Gota sa Iya Liog

1-2 Sang bag-o pa lang naghari si Zedekia nga anak ni Josia sa Juda, nagsiling ang
GINOO sa akon, "Jeremias, maghimo ka sang gota kag tabang* nga panit kag itakod sa
imo liog.
3 Dayon isugid ini nga mensahi sa mga hari sang Edom, Moab, Ammon, Tyre, kag
Sidon paagi sa ila mga embahador nga nagkadto sa Jerusalem sa pagpakigkita kay
Haring Zedekia sang Juda.
4 Ihatag sa ila ini nga mensahi para sa ila mga hari: 'Amo ini ang ginasiling sang
GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel:
5 Paagi sa akon puwerte nga gahom gintuga ko ang kalibutan, ang mga katawhan,
kag ang mga kasapatan, kag pagusto ako kon sin-o ang akon padumalahon sini.
6 Gani karon itugyan ko ang inyo mga nasyon sa akon alagad nga si Haring
Nebucadnezar sang Babilonia. Bisan ang talunon nga mga sapat ipasakop ko sa iya
pagdumala.
7 Magaalagad ang tanan nga nasyon sa iya, sa iya anak, kag sa iya apo, hasta sa tion
nga malaglag ang Babilonia. Kag sa sina nga tion, ang Babilonia naman ang
magaalagad sa madamo nga nasyon kag sa gamhanan nga mga hari.
8 " 'Pero kon may nasyon ukon ginharian nga indi mag-alagad ukon magpasakop kay
Haring Nebucadnezar sang Babilonia, silutan ko ina nga nasyon paagi sa inaway,
gutom, kag balatian hasta nga mapasakop ko sila kay Nebucadnezar. *Ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini.

---

* **27:1-2** *tabang:* lubid nga ginatakod sa gota.

9 Gani indi kamo magpamati sa inyo mga propeta, mga manugpakot, mga
nagapaathag sang kahulugan sang mga damgo, mga manugbabaylan ukon espiritista,
nga nagasiling nga indi kamo pagsakupon sang hari sang Babilonia.
10 Kabutigan ang ila ginasiling sa inyo. Kag kon patihan ninyo, pahalinon ko kamo sa
inyo duta. Tabugon ko kamo kag laglagon.
11 Pero ang nasyon nga magpasakop kag mag-alagad sa hari sang Babilonia
magapabilin sa ila kaugalingon nga duta, kag magapadayon sila sa pag-estar dira kag
sa pagpanguma. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.' "
12 Amo man nga mensahi ang ginsiling ko kay Haring Zedekia sang Juda. Nagsiling
ako, "Magpasakop kamo sa hari sang Babilonia. Mag-alagad kamo sa iya kag sa iya
katawhan kag magakabuhi kamo.
13 Kay kon indi, ikaw kag ang imo katawhan mapatay sa inaway, sa gutom, kag sa
balatian, pareho sang ginsiling sang GINOO nga matabo sa nasyon nga indi mag-alagad
sa hari sang Babilonia.
14 Indi kamo magpamati sa ginasiling sang mga propeta nga indi kamo pagsakupon
sang hari sang Babilonia, kay kabutigan ang ila ginasiling sa inyo.
15 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: 'Wala ko ginpadala ina nga mga propeta.
Nagahambal sila sing butig sa akon ngalan. Gani kon magpati kamo sa ila, tabugon ko
kamo kag laglagon, pati ang ina nga mga propeta.' "
16 Dayon nagsiling ako sa mga pari kag sa tanan nga tawo, "Nagasiling ang GINOO
nga indi kamo magpamati sa mga propeta nga nagasiling nga sa indi madugay ibalik
na ang mga kagamitan sang templo halin sa Babilonia. Kabutigan ang ila ginasiling sa
inyo.
17 Indi kamo magpamati sa ila, kundi mag-alagad kamo sa hari sang Babilonia, kag
magakabuhi kamo. Indi na lang kuntani malaglag ini nga siyudad!
18 Kon matuod nga mga propeta sila kag ang ila ginahambal halin sa GINOO,
magpakitluoy sila sa GINOO nga Makagagahom nga ang mga kagamitan nga nabilin sa
templo, sa palasyo sang hari sang Juda, kag sa Jerusalem indi na pagdal-on sa
Babilonia.
19 Kay nagasiling ang GINOO nga Makagagahom nga ang *saway nga* mga haligi *sang
templo,* ang *suludlan sang tubig nga ginatawag nga* Dagat, mga karo nga ginagamit sa
paghakot sang tubig, kag ang iban pa nga mga kagamitan sa sini nga siyudad
pagadal-on sa Babilonia.
20 Ini nga mga kagamitan wala ginpangdala ni Haring Nebucadnezar sa Babilonia
sang ginbihag niya halin sa Jerusalem si Haring Jehoyakin sang Juda nga anak ni
Jehoyakim, kaupod ang mga opisyal sang Juda kag Jerusalem.
21-22 Pero karon, amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios
sang Israel, 'Ini nga mga kagamitan pagadal-on sa Babilonia kag magpabilin didto
hasta sa tion nga kuhaon ko kag dal-on pabalik sa Jerusalem.' "

28

Si Jeremias kag si Propeta Hanania

1 Sa amo gihapon nga tuig, sa ikalima nga bulan sang ikaapat nga tuig sang paghari
ni Zedekia sa Juda, may ginsiling sa akon si Propeta Hanania nga anak ni Azur nga
taga-Gibeon. Natabo ini didto sa templo sang GINOO, sa atubangan sang mga pari kag
sang tanan nga tawo didto. Siling niya,
2 "Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel:
Dulaon ko na ang gahom sang hari sang Babilonia.
3 Sa sulod sang duha ka tuig ibalik ko sa sini nga lugar ang tanan nga kagamitan sang
akon templo nga ginpanguha ni Haring Nebucadnezar kag gindala sa Babilonia.

4 Pabalikon ko man diri si Haring Jehoyakin sang Juda nga anak ni Jehoyakim, kag
ang tanan nga taga-Juda nga ginbihag sa Babilonia, kay dulaon ko na ang gahom sang
hari sang Babilonia. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
5 Dayon nagsabat si Propeta Jeremias kay Propeta Hanania didto sa atubangan sang
mga pari kag sang mga tawo nga nagatindog sa templo sang GINOO.
6 Nagsiling siya, "Amen! Kabay pa nga himuon ina sang GINOO! Kabay pa nga
tumanon sang GINOO ang imo ginsiling nga dal-on niya pabalik diri ang mga
kagamitan sang templo kag ang tanan nga ginbihag sa Babilonia.
7 Pero pamatii ining akon isiling sa imo kag sa tanan nga tawo nga nagapamati.
8 Ang mga propeta nga nahauna sa aton nagpanagna sadto nga may magaabot nga
inaway, gutom kag balatian sa madamo nga nasyon kag sa gamhanan nga mga
ginharian.
9 Ang propeta nga magpanagna sang kalinong dapat pamatud-an. Kon matabo ang
iya ginsiling, kilalahon siya nga matuod nga ginpadala sang GINOO."
10 Dayon ginkuha ni Propeta Hanania ang gota sa liog ni Jeremias kag ginbali ini.
11 Nagsiling dayon siya sa mga tawo didto: "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Ang
mga nasyon nga ginsakop ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia daw pareho lang
nga gintakdan niya sang gota. Pero gub-on ko ang gota sa sulod sang duha ka tuig."
Dayon naglakat si Jeremias.
12 Wala madugay, pagkatapos nga ginbali ni Propeta Hanania ang gota sa liog ni
Jeremias, nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
13 "Lakat, silinga si Hanania nga amo ini ang akon ginasiling: Ginbali mo ang gota
nga kahoy pero ilisan ko ini sang gota nga salsalon.
14 *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel nagasiling: Ipapas-an ko
ining gota nga salsalon sa tanan nga nasyon, para mag-alagad sila kay Haring
Nebucadnezar sang Babilonia. Bisan ang talunon nga mga sapat ipasakop ko sa iya
pagdumala."
15 Dayon nagsiling si Propeta Jeremias kay Propeta Hanania, "Hanania, pamati! Ang
GINOO wala nagpadala sa imo, pero ginapapati mo ini nga nasyon sang kabutigan.
16 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO: Dulaon ko ikaw sa kalibutan. Karon
mismo nga tuig mapatay ka kay gintudluan mo ang mga tawo nga magrebelde sa
akon."
17 Kag sang ikapito nga bulan sadto nga tuig, napatay si Propeta Hanania.

29

Ang Sulat ni Jeremias sa mga Ginbihag

1 Didto sa Jerusalem, nagsulat si Jeremias para sa mga manugdumala, mga pari, mga
propeta, kag sa iban pa nga ginbihag ni Nebucadnezar sa Babilonia halin sa Jerusalem.
2 *Ginsulat niya ini* pagkatapos nga ginbihag si Haring Jehoyakin, ang iya iloy, ang
mga opisyal sang palasyo, ang mga pangulo sang Juda kag Jerusalem, kag ang eksperto
nga mga panday kag mga trabahador.
3 Ginhatag ni Jeremias ang sulat kay Elasa nga anak ni Shafan kag kay Gemaria nga
anak ni Hilkia. Ini sila ginpadala ni Haring Zedekia sang Juda kay Nebucadnezar sa
Babilonia. Amo ini ang iya sulat:
4 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, sa
tanan nga taga-Jerusalem nga iya ginpabihag sa Babilonia:
5 "Magpatindog kamo sang mga balay kag dira mag-estar. Magpananom kamo kag
magkaon sang inyo patubas.

6 Magpangasawa kag magpamana kamo, kag magpamata. Paasawaha ukon
papamanaha man ninyo ang inyo mga anak para magpamata man sila. Magmuad kag
magdamo kamo.
7 Buligi ninyo nga magmaayo kag magmainuswagon ang siyudad nga sa diin
ginpabihag ko kamo. Pangamuyui ninyo ini, kay kon mag-uswag ini, mag-uswag man
kamo."
8 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel: "Indi kamo
magpatalang sa mga propeta ukon sa mga manugpakot nga kaupod ninyo. Indi man
kamo magpamati sa ila mga damgo,
9 kay nagasugid sila sang kabutigan sa akon ngalan. Wala ko sila ginpadala.
10 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga pagkatapos sang 70 ka tuig nga pagpanakop sang
Babilonia, balikan ko kamo kag tumanon ko ang akon ginpromisa nga dal-on kamo
pabalik sa inyo nga lugar.
11 Nahibaluan ko kon paano ko tumanon ang akon mga plano para sa inyo—plano sa
pagpauswag sa inyo kag indi sa paghalit, plano sa paghatag sa inyo sang paglaom nga
may maayo kamo nga palaabuton.
12 Dayon magapanawag kamo kag magapangamuyo sa akon, kag pamatian ko kamo.
13 Kon magadangop kamo sa akon sing tinagipusuon, buligan ko kamo.
14 Huo, buligan ko gid kamo kag pabalikon ko kamo sa inyo duta halin sa
pagkabihag.* Tipunon ko kamo halin sa nagkalain-lain nga nasyon nga sa diin
ginpalapta ko kamo, kag ibalik sa inyo kaugalingon nga duta. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.
15 "Basi masiling kamo nga ginpadal-an ko kamo sang mga propeta dira sa Babilonia.
16 Pero amo ini ang ginasiling ko parte sa hari nga naghalin sa kaliwat ni David kag
sa tanan ninyo nga mga kasimanwa nga nabilin sa siyudad *sang Jerusalem,* nga wala
mabihag kaupod ninyo:
17 Padal-an ko sila sang inaway, gutom kag balatian. Mangin pareho sila sa dunot
nga higos nga indi gid makaon.
18 Huo, lagson ko sila sang inaway, gutom kag balatian, kag mangin makangilil-ad
sila sa tanan nga ginharian. Tabugon ko sila sa bisan diin nga nasyon, kag didto
pakamalauton sila, kangil-aran, insultuhon, kag yagutaon.
19 Kay wala sila magpamati sa akon mga pulong nga permi ko ginahambal sa ila
paagi sa akon mga alagad nga mga propeta. Kag bisan kamo nga mga ginbihag wala
man magpamati. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
20 Gani pamati kamo sa ginasiling sang GINOO, kamo nga mga ginpabihag niya halin
sa Jerusalem pa-Babilonia.
21 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, parte
kay Ahab nga anak ni Kolaya kag kay Zedekia nga anak ni Maasea, "Ini nga mga tawo
nagasugid sa inyo sang kabutigan sa akon ngalan. Gani itugyan ko sila kay Haring
Nebucadnezar sang Babilonia kag ipapatay niya sila sa inyo mismo atubangan.
22 Ang ila dangatan gamiton sang mga taga-Juda nga ginbihag sa Babilonia sa
pagpakamalaot sa iban. Magasiling sila, 'Kabay pa nga patyon ka sang GINOO pareho
kay Zedekia kag kay Ahab nga ginsunog sang hari sang Babilonia.'
23 Matabo ini sa ila kay nakahimo sila sang makahuluya nga butang sa Israel.
Nagpanginbabayi sila sa asawa sang iban kag naghambal sang kabutigan sa akon
ngalan, nga wala ko gid ginsugo nga himuon nila. Nahibaluan ko gid ining ila mga
ginhimo kag makapamatuod ako kontra sa ila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Mensahi para kay Shemaya

---

* **29:14** *pabalikon...pagkabihag:* ukon, *ibalik ko ang inyo maayo nga kahimtangan.*

24 Ginsugo ako sang GINOO nga ihambal ini nga mensahi kay Shemaya nga
taga-Nehelam:
25 "Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel:
Nagpadala ka sang sulat sa imo lang awtoridad kay Zefanias nga anak ni Maasea nga
pari, kag nagpadala ka sang mga kopya sa iban pa nga mga pari, kag sa tanan nga
katawhan sang Jerusalem. Amo ini ang imo sulat kay Zefanias,
26 'Ginpili ka sang GINOO sa pagbulos kay Jehoyada bilang pari nga manugdumala
sang templo. Katungdanan mo ang pagdakop kag pagkadena sa kay bisan sin-o nga
buang-buang nga nagapakapropeta.
27 Ti ngaa wala mo pagtapnaa si Jeremias nga taga-Anatot, nga nagapakapropeta
dira sa inyo?
28 Nagsulat pa gani siya sa amon diri sa Babilonia nga madugay pa kami kuno diri.
Suno sa iya, magpatindog kami sang mga balay kag diri mag-estar, kag magpananom
kag magkaon sang amon patubas.' "
29 Sang mabaton ni Zefanias nga pari ang sulat ni Shemaya, ginbasa niya ini kay
Propeta Jeremias.
30 Dayon nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
31 "Ipadala ining akon mensahi sa tanan nga ginbihag. Silinga sila nga amo ini ang
akon ginasiling parte kay Shemaya nga taga-Nehelam: Wala ko ginpadala si Shemaya
nga maghambal sa inyo. Ginpapati niya kamo sa iya kabutigan.
32 Gani ako, ang GINOO, nagasiling nga silutan ko gid siya kag ang iya mga kaliwat.
Wala gid sing bisan isa sa iya mga kaliwat nga mabilin ukon makakita sang maayo nga
mga butang nga akon pagahimuon sa inyo, kay gintudluan niya kamo nga magrebelde
sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

30

Ang mga Promisa sang Dios sa Iya Katawhan

1-2 Nagsiling ang GINOO kay Jeremias, "*Ako,* ang GINOO, ang Dios sang Israel,
nagasiling nga isulat mo sa libro ang tanan nga ginsiling ko sa imo.
3 Kay magaabot ang tion nga pabalikon ko ang akon katawhan nga taga-Israel kag
taga-Juda sa ila duta halin sa pagkabihag.* Huo, pabalikon ko sila sa duta nga ginhatag
ko sa ila mga katigulangan nga ila panag-iyahan. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
4-5 Amo pa gid ini ang ginsiling sang GINOO parte sa Israel kag Juda: "Mabatian ang
pagsininggit *sang mga tawo* sa kahadlok. Puwerte ang *ila* kakulba kag wala *sila* sang
kalinong.
6 Karon may pamangkot ako sa inyo. Makabata bala ang mga lalaki? Ti, ngaa nakita
ko ang mga lalaki nga nagapalanglapsi kag nagauyat sa ila tiyan pareho sang babayi
nga nagapasakit?
7 Daw ano ka makahaladlok ang ina nga adlaw kon mag-abot na! Wala gid sing may
makapareho sa sina nga adlaw. Tion ina sang kalisod sa mga kaliwat ni Jacob, pero sa
ulihi maluwas sila sa sina nga kahimtangan.
8 *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling nga sa sina nga tion, indi na sila
pag-ulipunon sang mga taga-iban nga lugar. Daw pareho lang nga balion ko ang gota
sa ila mga liog kag panghukson ang ila mga kadena.
9 Magaalagad na sila sa *akon, ang*GINOO nga ila Dios, kag sa ila hari nga *kaliwat ni*
David nga akon ipadala sa ila.
10 "Gani indi kamo magkahadlok ukon magpakulba, kamo nga mga kaliwat ni Jacob
nga akon alagad. *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga kuhaon ko gid kamo dira sa malayo

* **30:3** *pabalikon...pagkabihag:* ukon, *ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang akon katawhan nga taga-Israel kag taga-Juda.*

nga lugar nga sa diin ginbihag kamo. Dayon magakabuhi kamo nga may kalinong.
Indi na kamo maano kag wala na sing may magpahadlok sa inyo.
11 Kay kaupod ninyo ako kag luwason ko kamo. Laglagon ko sing bug-os ang tanan
nga nasyon nga sa diin ginpalapta ko kamo, pero indi ko ini paghimuon sa inyo. Pero
wala nagakahulugan nga indi ko na kamo pagsilutan. Disiplinahon ko kamo sing
nagakaigo. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
12-13 Nagsiling pa gid ang GINOO sa iya katawhan: "Ang inyo mga pilas indi na
mag-ayo kay grabe na gid ini. Wala gid sing may makabulig ukon makabulong sa inyo.
Wala gid sing bulong para sa inyo.
14 Ginkalimtan na kamo sang inyo kadampig nga mga nasyon; wala na sila
nagasapak sa inyo. Ginsalakay ko kamo pareho sang pagsalakay sang kaaway.
Puwerte gid ang akon pagsilot sa inyo tungod kay grabe ang inyo mga sala kag
puwerte kadamo.
15 Ngaa nagareklamo kamo nga ang inyo pilas wala nagaayo? Ginhimo ko ina sa
inyo tungod kay grabe ang inyo mga sala kag puwerte kadamo.
16 "Pero ang tanan nga maglaglag sa inyo laglagon man; ang tanan ninyo nga mga
kaaway pagabihagon. Ang tanan nga nagsalakay kag nagpanguha sang inyo mga
pagkabutang salakayon kag panguhaon man ang ila mga pagkabutang.
17 Pero kamo ayuhon ko, kag bulngon ko ang inyo mga pilas, tungod kay nagasiling
ang iban nga kamo nga mga taga-Jerusalem† ginsikway kag ginpabay-an. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini."
18 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Pabalikon ko *ang mga kaliwat ni* Jacob sa ila mga
banwa halin sa pagkabihag.‡ Kaluoyan ko ang ila mga banwa. Patindugon nila liwat
ang ila mga banwa§ kag ang mabakod nga mga parte sini didto mismo sa
ginpatindugan sadto.
19 Dayon magakanta sila sang mga pagpasalamat kag magahinugyaw sa kalipay.
Padamuon ko sila kag padunggan.
20 Ang ila mga kabataan magauswag pareho sang una. Palig-unon ko sila sa akon
presensya, kag silutan ko ang bisan sin-o nga magdaogdaog sa ila.
21 Ang ila pangulo magahalin mismo sa ila. Papalapiton ko siya sa akon, kag
magapalapit siya. Kay wala sing tawo nga mangahas nga magpalapit sa akon kon indi
ko papalapiton. *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga
22 mangin katawhan ko sila kag ako mangin ila Dios."
23 Pamati! Ang kaakig sang GINOO pareho sang bagyo ukon buhawi nga
magahampas sa ulo sang malain nga mga tawo.
24 Indi gid madula ang iya puwerte nga kaakig hasta mahimo niya ang iya luyag nga
himuon. Kag sa ulihi maintiendihan ninyo ini.

31

Ang Pagbalik sang mga Israelinhon

1 Nagpadayon ang GINOO sa pagsiling, "Sa sina nga tion, mangin Dios ako sang tanan
nga pamilya sang Israel, kag mangin katawhan ko sila.
2 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga tatapon ko ang mga nagkalabilin sa ila nga buhi sa
inaway samtang nagapanglakaton sila sa kamingawan. Magabalik ako sa paghatag
sang kapahuwayan sa Israel."

† **30:17** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* ‡ **30:18** *Pabalikon...pagkabihag:* ukon, *Ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang mga banwa sang mga kaliwat ni Jacob.* § **30:18** *ang ila mga banwa:* ukon, *ang Jerusalem*

3 Sang una* nagpakita ang GINOO sa mga Israelinhon kag nagsiling, "Ginahigugma
ko gid kamo sang wala sing katapusan nga gugma. Sa akon kaayo, ginpapalapit ko
kamo sa akon.
4 Patindugon ko kamo liwat, O katawhan sang Israel nga pareho sa isa ka birhen nga
babayi. Sa liwat magasaot kamo sa kalipay nga nagatukar sang inyo mga tamborin.
5 Magatanom kamo liwat sang mga ubas sa mga bukid sang Samaria, kag magapulos
sa mga bunga sini.
6 Magaabot ang tion nga ang mga manugbantay didto sa mga bukid sang Efraim
magasinggit, 'Dali kamo, mataklad kita sa Jerusalem† sa pagsimba sa GINOO nga aton
Dios.' "
7 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Magkanta kamo kag maghinugyaw sa kalipay para sa
Israel,‡ ang labaw sa tanan nga nasyon. Magdayaw kamo kag magsinggit, 'O GINOO,
luwasa ang imo katawhan, ang nabilin nga buhi sa mga Israelinhon.'
8 Pamati! Ako mismo ang magakuha kag magatipon sa ila halin sa duta sa north kag
sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan. Pati ang mga bulag kag mga piang
magaupod sa ila, subong man ang mga nagabulusong kag ang mga manugbata. Isa ka
dako nga grupo ang magapauli.
9 Magahibi sila kag magapangamuyo samtang ginadala ko sila puli. Dal-on ko sila sa
mga ililigan sang tubig, kag magaagi sila sa maayo nga dalan nga indi sila
makasandad. Kay ako ang amay sang Israel, kag si Efraim§ ang akon kamagulangan
nga anak.

10 "O mga nasyon, pamatii ninyo ang akon ginasiling, kag isugid ini sa malayo nga
mga lugar: Ginpalapta ko ang mga Israelinhon, pero tipunon ko sila, kag bantayan ko
sila pareho sang manugbantay sang mga karnero.
11 Luwason ko sila nga mga kaliwat ni Jacob sa kamot sang mga tawo nga mas
gamhanan sang sa ila.
12 Magakadto sila sa Bukid sang Zion kag magahinugyaw sa kalipay. Magakalipay
sila tungod sa mga pagpakamaayo ko sa ila. Mangin bugana ang ila uyas, duga sang
ubas, lana, kag mga kasapatan. Mangin pareho sila sa katamnan nga permi
ginabunyagan, kag indi na gid sila magkasubo pa.
13 Magasaot sa kalipay ang ila mga dalaga kag mga soltero pati ang mga tigulang.
Bayluhan ko ang ila paghinibi sang kalipay. Imbes nga magpangasubo sila, lipayon ko
sila.
14 Hatagan ko ang mga pari sang bugana nga mga halad. Pun-on ko ang akon
katawhan sang mga pagpakamaayo. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

15 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang GINOO, "May nabatian nga paghinibi kag
pagpanalambiton sa Rama. Nagahibi si Raquel tungod sa iya mga kabataan. Nagahibi
siya kag indi na gid maulo-ulohan tungod kay ang iya mga kabataan nagkalamatay."

16 Pero karon nagasiling ang GINOO, "Indi ka na maghibi kay balusan ko ikaw sa imo
mga binuhatan. Magabalik ang imo mga anak halin sa duta sang mga kaaway.
17 Gani may paglaom sa imo palaabuton. Kay magabalik gid ang imo mga anak sa ila
kaugalingon nga duta. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

18 Nabatian ko gid ang paghilibion sang mga taga-Efraim. Nagasiling sila, "*O GINOO,*
pareho kami sang bataon nga baka nga wala maanad sang gota, pero gintudluan mo
kami nga magtuman sa imo. Ikaw ang GINOO nga amon Dios, gani ibalik kami sa amon
duta.

---

* **31:3** *Sang una:* ukon, *Halin sa malayo* † **31:6** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* ‡ **31:7** *Israel:* sa Hebreo, *Jacob* § **31:9** *Efraim:* Ang nagapanguna nga tribo sang ginharian sang Israel sa north kag nagarepresentar sang sini nga ginharian.

19 Nagbiya kami sadto sa imo, pero karon nagahinulsol na kami. Sang
nakamarasmas kami nga nakasala kami ginpukpok namon ang amon dughan *sa*
paghinulsol. Nahuya gid kami sa amon mga ginhimo sang bataon pa kami."
20 Nagsabat ang GINOO, "*Kamo katawhan sang* Efraim akon gid pinalangga nga anak.
Bisan permi ako nagahambal kontra sa inyo, palangga ko gihapon kamo.
Ginakahidlawan ko kamo kag naluoy gid ako sa inyo.
21 "Magbutang kamo sang mga tanda sa dalan. Tandai ninyo sing maayo ang dalan
nga inyo ginaagyan *kay diri man kamo magaagi sa inyo pagbalik.* O Israel nga pareho
sa isa ka birhen nga babayi, magbalik na kamo sa inyo mga banwa.
22 San-o pa kamo mabalik sa akon, O mga anak ko nga nagtalang. Magahimo ako
sang bag-o nga butang sa kalibutan, pareho bala nga ang babayi amo na ang
nagapangaluyag* sa lalaki."

Ang Palaabuton nga Kauswagan sang Israel

23 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, "Kon pabalikon ko
na ang katawhan sang Juda sa ila duta halin sa pagkabihag,† magasiling sila liwat,
'Kabay pa nga pakamaayuhon sang GINOO ang balaan nga bukid *sang Jerusalem,* nga
sa diin siya nagaestar.'
24 Magaestar ang mga tawo sa Juda kag sa mga banwa sini, pati ang mga
mangunguma kag ang mga bakiro.
25 Kay papahuwayon ko ang mga ginakapoy kag busgon ko ang tanan nga
nagakaluya sa kagutom. *Gani magasiling sila,*‡
26 'Nakabugtaw ako, kag manami gid ang akon tulog.'"
27 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO, "Magaabot ang tion nga padamuon ko ang
katawhan sang Israel kag Juda pati ang ila mga kasapatan.
28 Sang una ginsiguro ko gid nga magabot sila, marumpag, mawasak, kag malaglag,
pero sa ulihi tukuron kag patindugon ko sila liwat. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
29 Sa sina nga tion ang mga tawo indi na magsiling nga, 'Nagkaon ang ginikanan
sang maaslom nga ubas, kag ang kaaslom sini matilawan sang ila mga kabataan.'
30 Sa baylo, kon sin-o ang nagkaon sang maaslom nga ubas, siya lang mismo ang
makatilaw sang kaaslom sini. Ang tawo lang nga nakasala amo ang mapatay."
31 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang GINOO, "Magaabot ang tion nga magahimo
ako sang bag-o nga kasugtanan sa katawhan sang Israel kag sang Juda,
32 *kag ini* indi na pareho sang *una nga* kasugtanan nga akon ginhimo sa ila mga
katigulangan sadtong gintuytuyan ko sila paguwa sa Egypt. Bisan tuod pareho ako
sang bana sa ila, wala gid sila magtuman sang akon *una nga* kasugtanan. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini."
33 Nagsiling pa ang GINOO, "Ang *bag-o nga* kasugtanan nga akon himuon sa
katawhan sang Israel sa palaabuton nga mga inadlaw amo ini: Ibutang ko ang akon
mga sugo sa ila hunahuna, kag isulat ko ini sa ila tagipusuon. Ako mangin ila Dios, kag
sila mangin akon katawhan.
34 Wala na sing may magsiling pa sa iya kasimanwa ukon sa iya utod nga dapat
kilalahon niya ang GINOO. Tungod kay sila tanan magakilala sa akon, halin sa
pinakakubos hasta sa pinakadungganon. Kay patawaron ko sila sa ila mga malain nga
nahimo, kag indi ko na pagdumdumon ang ila mga sala. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini."
35 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Ako amo ang nagamando sa adlaw nga magsanag
kon adlaw, kag sa bulan kag mga bituon nga magsanag kon gab-i. Kag ako ang

---

* **31:22** *nagapangaluyag:* ukon, *nagaprotektar* † **31:23** *pabalikon...pagkabihag:* ukon, *ibalik ko na ang maayo nga kahimtangan sang katawhan sang Juda.* ‡ **31:25** *Gani magasiling sila:* ukon, *Dayon nagsiling si Jeremias.*

nagalabugay sa dagat kag nagapalinagumba sang mga balod. GINOO nga
Makagagahom ang akon ngalan.
36 Samtang nagapabilin ang langit kag ang kalibutan, magapabilin man ang
katawhan sang Israel hasta san-o.
37 Subong nga indi matakos ang langit kag indi matungkad ang pundasyon sang
kalibutan, indi ko man mahimo nga sikwayon ang tanan nga kaliwat sang Israel
tungod sa *mga sala nga* ila ginhimo. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
38 Nagsiling pa ang GINOO, "Magaabot ang tion nga ang siyudad *sang Jerusalem*
pagatukuron liwat halin sa Tore ni Hananel pakadto sa Pamusod nga Puwertahan.
39 Halin sa sina nga mga lugar, ang border magapadayon sa bukid sang Gareb dayon
paliko sa Goa.
40 Ang bilog nga pulopatag nga ginahabuyan sang mga bangkay kag mga basura,
mangin balaan para sa akon, kag pati man ang tanan nga uma sa Kidron nga ililigan
sang tubig sa east kag hasta sa Puwertahan sang mga Kabayo. Indi na gid malaglag
ukon maguba liwat ang ini nga siyudad."

32

Nagbakal si Jeremias sang Uma

1 May ginhambal ang GINOO kay Jeremias sang ika-10 nga tuig sang paghari ni
Zedekia sa Juda, nga amo ang ika-18 nga tuig sang paghari ni Nebucadnezar sa
Babilonia.
2 Sadto nga tion, ginapalibutan sang mga soldado sang Babilonia ang Jerusalem, kag
si Propeta Jeremias napriso sa ugsaran sang mga guwardya sa palasyo sang hari sang
Juda.
3 Ginpapriso siya ni Haring Zedekia tungod sa iya ginhambal. Kay nagsiling si
Jeremias, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Itugyan ko ini nga siyudad sa hari sang
Babilonia, kag maagaw niya ini.
4 Indi makapalagyo si Haring Zedekia sa mga taga-Babilonia,* kundi itugyan gid siya
sa hari sang Babilonia kag magaatubang sa iya *para sentensyahan.*
5 Dal-on si Zedekia sa Babilonia, kag magapabilin siya didto hasta nga matapos ang
pagsilot ko sa iya. Bisan magpakig-away kamo sa mga taga-Babilonia indi gihapon
kamo magdaog. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
6 Nagsiling si Jeremias, "Ginhambalan ako sang GINOO nga
7 si Hanamel nga anak ni Shalum nga akon tiyo magakadto sa akon kag magasiling,
'Bakla ang akon uma sa Anatot. Tungod nga ikaw ang pinakamalapit ko nga paryente,
may kinamatarong ka kag katungdanan sa pagbakal sini.'
8 "Kag suno sa ginsiling sang GINOO, nagkadto sa akon si Hanamel nga akon pakaisa
didto sa ugsaran sang mga guwardya. Nagsiling siya, 'Bakla ang akon uma sa Anatot sa
kadutaan sang *tribo ni* Benjamin. May kinamatarong ka kag katungdanan sa
pagpanag-iya sini, gani bakla ini.'
"Nahibaluan ko nga ang GINOO gid ang nagsiling sadto,
9 gani ginbakal ko ato nga uma kay Hanamel sa bili nga 17 ka bilog nga pilak.
10 Ginpirmahan ko kag ginselyuhan ang papeles sa pagbakal sa atubangan sang mga
saksi. Ginkilo ko dayon ang pilak kag ginbayad *kay Hanamel.*
11 Dayon ginkuha ko ang papeles nga naselyuhan kag ang kopya sini nga wala
naselyuhan, nga sa diin nasulat ang mga kasugtanan sang pagbakal.

---

* **32:4** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 5, 24, 25, 28 kag 43.

12 Kag ginhatag ko ini kay Baruc nga anak ni Neria kag apo ni Masea, sa presensya ni
Hanamel kag sang mga saksi nga nagpirma sang sini nga papeles, kag sa presensya
sang tanan nga Judio nga nagapungko didto sa ugsaran sang mga guwardya.

13 "Kag sa atubangan nila ginsilingan ko si Baruc,
14 'Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel:
Kuhaa inang papeles nga naselyuhan kag ang wala naselyuhan, kag isulod ini sa
bulobanga para mapreserbar ini sa malawig nga panahon.
15 *Kay magaabot ang tion nga magaangkon liwat sang mga pagkabutang* ang mga
tawo sa sini nga lugar. Magabinaklanay sila sang mga balay, mga uma, kag mga
talamnan sang ubas. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, ang
nagasiling sini.' "

16 Pagkatapos ko hatag sang papeles kay Baruc nga anak ni Neria, amo ini ang akon
pangamuyo:
17 "O Ginoong DIOS, gintuga mo ang kalangitan kag ang kalibutan paagi sa imo
puwerte nga gahom. Wala gid sing butang nga indi mo mahimo.
18 Ginapakita mo ang imo gugma sa madamo nga henerasyon, pero ginasilutan mo
man ang mga anak tungod sa sala sang ila mga ginikanan. Daw ano ikaw ka
makagagahom nga Dios, nga ang ngalan GINOO nga Makagagahom.
19 Maayo gid ang imo mga plano kag makatilingala ang imo mga binuhatan. Makita
mo ang tanan nga ginahimo sang mga tawo, kag ginabalusan mo sila suno sa ila
pagginawi kag mga binuhatan.
20 Naghimo ka sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang didto sa Egypt
kag ginapadayon mo ini hasta subong diri sa Israel kag sa iban nga mga nasyon. Kag
paagi sini nangin bantog ka sa gihapon.
21 Paagi sa mga milagro kag makatilingala nga mga butang, kag sa imo gahom nga
nakapahadlok sa mga Egyptohanon, ginpaguwa mo ang imo katawhan nga mga
Israelinhon sa Egypt.
22 Ginhatag mo sa ila ining maayo kag mapatubason nga duta† nga imo ginpromisa
nga ihatag sa ila mga katigulangan.
23 Ginpanag-iyahan nila ini, pero wala sila magtuman sa imo ukon magsunod sa imo
kasuguan. Wala sila maghimo sang imo ginpahimo sa ila. Gani ginpadal-an mo sila
sang kalaglagan.
24 Kag karon nagatumpok ang mga taga-Babilonia sang duta sa kilid sang pader sang
Jerusalem para *mataklas nila ini kag* maagaw ang siyudad. Kag tungod sa inaway,
gutom, kag balatian, maagaw sang mga taga-Babilonia ang siyudad suno gid sa imo
ginsiling.
25 Pero sa pihak sini, O Ginoong DIOS, ginsugo mo ako sa pagbakal sang uma sa
atubangan sang mga saksi, bisan madali na lang maagaw sang mga taga-Babilonia ang
ini nga siyudad."

26 Dayon nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
27 "Ako ang GINOO, ang Dios sang tanan nga katawhan. May butang bala nga indi ko
mahimo?
28 Gani, itugyan ko ini nga siyudad sa mga taga-Babilonia kag sa ila hari nga si
Nebucadnezar, kag maagaw nila ini.
29 Sunugon nila ini, pati ang mga balay nga ang mga atop sini ginasunugan sang mga
insenso kay Baal kag ginahalaran sang halad nga ilimnon para sa iban nga mga dios,
nga nakapaakig gid sa akon.

---

† **32:22** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

30 "*Ako,* ang GINOO, nagasiling nga halin pa gid sang una, wala sing iban nga
ginahimo ang katawhan sang Israel kag Juda kundi puro lang pagpakasala. Ginpaakig
nila ako paagi sa ila mga ginpanghimo.
31 Halin sang pagtukod sang sini nga siyudad hasta subong, ginapaakig ako sang
mga pumuluyo sini. Gani laglagon ko gid ini.
32 Ginapaakig ako sang katawhan sang Israel kag Juda tungod sa tanan nga malain
nga ila ginahimo—*tanan gid sila*: ang ila mga hari kag mga opisyal, ang ila mga pari
kag mga propeta, kag ang katawhan sang Juda kag Jerusalem.
33 Nagtalikod sila sa akon bisan sige-sige ang akon pagtudlo sa ila. Indi sila
magpamati kag indi gusto tudluan.
34 Gindagtaan nila ang templo nga akon ginpili nga lugar para padunggan ako paagi
sa pagbutang sang makangilil-ad nga mga dios-dios didto.
35 Nagpatindog sila sang mga simbahan para kay Baal didto sa Pulopatag sang Ben
Hinom, kag didto man nila ginahalad ang ila mga anak kay Molek. Wala gid ako
magsugo sini sa ila; wala gani ini magsulod sa akon hunahuna nga himuon nila ining
makangilil-ad nga mga butang nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang
katawhan sang Juda.
36 "Nagasiling kamo nga paagi sa inaway, gutom, kag balatian itugyan ini nga
siyudad sa hari sang Babilonia. Pero karon nagasiling *ako,* ang GINOO, ang Dios sang
Israel, nga
37 pagatipunon ko ang akon katawhan halin sa tanan nga lugar nga sa diin
ginpalapta ko sila tungod sa puwerte ko nga kaakig sa ila. Dal-on ko sila liwat sa sini
nga lugar kag magakabuhi sila nga malinong.
38 Mangin katawhan ko sila kag mangin Dios nila ako.
39 Himuon ko nga mangin isa sila sa tinutuyo kag pagkabuhi, agod magtahod sila
permi sa akon para sa ila kaugalingon nga kaayuhan kag sa kaayuhan man sang ila
mga kaliwat.
40 Magahimo ako sa ila sang kasugtanan nga wala sing katapusan, nga indi ako
mag-untat sa paghimo sang maayo sa ila. Hatagan ko sila sang handom sa pagtahod sa
akon, para indi sila magbiya sa akon.
41 Magakalipay ako sa paghimo sang maayo sa ila, kag paestaron ko sila sa sini nga
duta nga hugot gid sa akon tagipusuon."
42 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Subong nga ginpadal-an ko sang puwerte nga
kalaglagan ini nga katawhan, padal-an ko man sila sang mga kaayuhan nga akon
ginpromisa sa ila.
43 *Sa liwat* magbinaklanay sang mga uma sa sini nga duta nga sa karon mamingaw
kag wala sing may nagaestar, tawo man ukon sapat, kay gintugyan ini sa mga
taga-Babilonia.
44 "Huo, magbinaklanay *liwat* sang mga uma. Pirmahan, selyuhan, kag saksihan ang
mga papeles sang pagbakal sini. Pagahimuon ini sa kadutaan ni Benjamin, sa mga
baryo sa palibot sang Jerusalem, sa mga banwa sang Juda, sa mga banwa nga ara sa
kabukiran, sa mga banwa sa bulobukid sa west, kag sa mga banwa sa Negev. *Matabo
ini* tungod nga pabalikon ko ang akon katawhan sa ila duta halin sa pagkabihag.‡*Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini."

33

Mga Promisa sang Pagpakamaayo

‡ **32:44** *pabalikon...pagkabihag:* ukon, *ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang akon katawhan.*

1 Samtang didto pa si Jeremias sa prisohan sa ugsaran sang mga guwardya *sang*
palasyo, nagsiling ang GINOO sa iya sa ikaduha nga beses.
2 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga nagtuga sang kalibutan, nagporma sini kag
nagbutang sa iya nahamtangan—GINOO ang iya ngalan:
3 "Magpanawag ka sa akon kay buligan ko ikaw, kag ipahayag ko sa imo ang
makatilingala kag sekreto nga mga butang nga wala mo pa mahibaluan.
4 Kay *ako,* ang GINOO, ang Dios sang Israel, nagasiling: Bisan ginpangguba pa ang
mga balay sa Jerusalem kag ang palasyo sang hari sang Juda para himuon nga mga
pamakod sa mga pader agod indi masulod sang mga kaaway,
5 sudlon gihapon ini sang mga taga-Babilonia.* Madamo ang mapatay sa sini nga
siyudad tungod kay laglagon ko ini sa akon puwerte nga kaakig sa inyo. Isikway ko ini
nga siyudad tungod sa tanan nga kalautan sini.
6 "Pero magaabot ang tion nga ayuhon ko ini nga siyudad kag ang mga pumuluyo
sini. Dayon magakabuhi sila nga mauswagon kag malinong.
7 Pabalikon ko ang mga taga-Israel kag taga-Juda sa ila duta halin sa pagkabihag,†
kag patindugon ko liwat ang ila mga banwa pareho sang una.
8 Tinluan ko sila kag patawaron sa tanan nila nga sala nga nahimo kontra sa akon.
9 Kon matabo na ini, ang siyudad sang Jerusalem magahatag sa akon sang
kadungganan, kalipay, kag kadayawan. Kag ang tagsa ka nasyon sa kalibutan
magakurog sa kahadlok kon mabatian nila ang maayo nga mga butang nga akon
ginahimo sa sini nga siyudad, pati ang pagpauswag ko sini kag paghatag sang
kalinong."
10 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO, "Nagasiling kamo nga mamingaw kag wala
sing mga tawo kag mga kasapatan ang Juda kag Jerusalem. Pero sa ulihi mabatian
liwat sa sini nga mga lugar
11 ang mga pagkinalipay kag pagsinadya. Mabatian ang pagkinalipay sang bag-ong
kasal, kag sang mga tawo nga nagadala sang mga halad sang pagpasalamat sa templo
sang GINOO. Magasiling sila,

" 'Magpasalamat sa GINOO nga Makagagahom,
kay maayo gid siya.
Ang iya gugma wala sing katapusan.'

Huo, magakinalipay ang mga tawo kay ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang sini
nga duta pareho sang una. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
12 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, "Bisan mamingaw ini nga duta
subong kag wala sing mga tawo kag mga kasapatan, sa ulihi may mga palahalban na
sa tanan nga banwa nga pagadal-an sang mga manugbantay sang ila mga karnero.
13 Sa liwat magadamo ang ila mga kasapatan sa mga banwa nga ara sa kabukiran, sa
mga bulobukid sa west, sa Negev, sa kadutaan ni Benjamin, sa mga baryo sa palibot
sang Jerusalem, kag sa mga banwa sang Juda. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
14 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Magaabot ang tion nga tumanon ko gid ang akon
maayo nga promisa sa katawhan sang Israel kag Juda.
15 Sa sina nga tion, padumalahon ko ang isa ka matarong nga hari nga kaliwat ni
David. Himuon niya ang matarong kag husto sa bilog nga duta.
16 Sa sina man nga tion maluwas ang Juda kag makaangkon sang kalinong ang
Jerusalem. Ang Jerusalem pagatawgon nga, 'Ang GINOO amo ang Nagahatag sa Aton
sang Pagkamatarong.‡' "

---

* **33:5** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon*

† **33:7** *Pabalikon...pagkabihag:* ukon, *Ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang mga taga-Israel kag taga-Juda.*

‡ **33:16** *Pagkamatarong:* ukon, *Kaluwasan;* ukon, *Kadalag-an*

17 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO, “May ara permi si David sang kaliwat nga
maghari sa katawhan sang Israel.
18 Kag may ara man permi sang pari sa mga kaliwat ni Levi nga magaalagad sa akon
kag magahalad sang mga halad nga ginasunog, mga halad nga regalo, kag iban pa nga
mga halad.”
19 Dayon nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
20 “Subong nga indi na maliwat ang akon kasugtanan sa adlaw kag sa gab-i nga
magguwa sila sa husto nga tion,
21 indi na man maliwat ang akon kasugtanan kay David nga akon alagad nga may
ara siya permi sang kaliwat nga magahari. Kag amo man sa mga pari nga mga kaliwat
ni Levi, nga magaalagad sa akon sa gihapon.
22 Padamuon ko ang mga kaliwat ni David kag ni Levi pareho kadamo sa mga bituon
sa langit kag sa mga balas sa baybayon nga indi maisip.”
23 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Jeremias,
24 “Wala ka bala makabati nga ginainsultuhan sang mga tawo ang akon katawhan?
Nagasiling sila, ‘Ginsikway sang GINOO ang duha ka ginharian nga iya ginpili.’ Gani
ginainsulto nila ang akon katawhan kag wala na nila ini ginakabig nga nasyon.
25 Pero nagasiling ako nga subong indi na maliwat ang akon kasugtanan sa adlaw
kag sa gab-i kag ang akon mga sistema nga nagagahom sa langit kag sa duta,
26 indi man maliwat ang akon kasugtanan sa mga kaliwat ni Jacob kag kay David nga
akon alagad. Magapili gid ako halin sa mga kaliwat ni David sang magahari sa mga
kaliwat ni Abraham, Isaac, kag Jacob. Kaluoyan ko gid ang akon katawhan kag
pabalikon ko sila sa ila duta halin sa pagkabihag.”§

34

Ang Paandam kay Zedekia

1-2 Ginsalakay ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia ang Jerusalem kag ang mga
banwa sa palibot sini. Kaupod niya sa pagsalakay ang tanan niya nga soldado pati ang
mga soldado halin sa tanan nga ginharian nga sakop niya. Sadto nga tion nagsiling
ang GINOO, ang Dios sang Israel, kay Jeremias: “Magkadto ka kay Haring Zedekia sang
Juda kag silinga siya nga ako, ang GINOO, nagasiling: Itugyan ko ini nga siyudad sa hari
sang Babilonia kag pagasunugon niya ini.
3 Indi ka gid makapalagyo sa iya, kundi madakpan ka kag itugyan sa iya.
Magaatubang ka sa iya *para sentensyahan,* kag dayon bihagon ka pa-Babilonia.
4 Pero Haring Zedekia, pamatii ining akon promisa sa imo: Indi ka mapatay sa
inaway,
5 kundi mapatay ka nga malinong. Magasunog ang imo katawhan sang insenso sa
pagpadungog sa imo, pareho sa ila ginhimo sang paglubong sang imo mga
katigulangan nga naghari antes sa imo. Magapangasubo sila sa imo kag magasiling,
‘Abaw, *patay na ang amon* hari!’ *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang GINOO, ang nagasiling
sini.”
6 Ginhambal ini tanan ni Jeremias kay Haring Zedekia sang Juda didto sa Jerusalem.
7 Nagasalakay na sadto ang mga soldado sang hari sang Babilonia sa Jerusalem,
Lakish, kag Azeka. Amo na lang ini ang nabilin nga mga banwa sang Juda nga
napalibutan sang pader.

Ang Paghilway sa mga Ulipon

§ **33:26** *pabalikon...pagkabihag:* ukon, *ibalik ko ang ila maayo nga kahimtangan.*

8 May ginsiling pa gid ang GINOO kay Jeremias sadtong tion nga naghimo sang
kasugtanan si Haring Zedekia sa tanan nga katawhan sang Jerusalem nga hatagan
niya sang kahilwayan ang mga ulipon.
9 *Nagsugo si Zedekia nga* ang bisan sin-o nga may mga ulipon nga Hebreo, lalaki man
ukon babayi, kinahanglan nga hatagan nila sang kahilwayan. Wala sing kapareho nila
nga mga Judio nga magapabilin nga ulipon.
10 Gani ang tanan nga tawo, pati ang mga opisyal, nagsugot sa sini nga kasugtanan
kag ginhilway nila ang ila mga ulipon, lalaki man ukon babayi.
11 Pero sang ulihi nagbaylo ang ila hunahuna kag gin-ulipon nila liwat ang mga
ulipon nga ila ginhilway.
12-13 Gani nagsiling ang GINOO, ang Dios sang Israel, kay Jeremias, "Naghimo ako
sang kasugtanan sa inyo mga katigulangan sang ginpaguwa ko sila sa duta sang Egypt
nga sa diin gin-ulipon sila. Nagsiling ako sa ila,
14 'Sa kada pito ka tuig kinahanglan nga hilwayon ninyo ang inyo kapareho nga
Hebreo nga ginbaligya sa inyo bilang ulipon. Pagkatapos nga nakaalagad siya sa inyo
sing anom ka tuig, kinahanglan nga hilwayon gid ninyo siya.' Pero wala gid magtuman
ukon magpamati ang inyo mga katigulangan sa akon.
15 Sang nagligad nga mga inadlaw nagbiya kamo sa inyo mga sala kag ginhimo
ninyo ang husto sa akon panulok. Nagsugot kamo sa paghilway sang inyo mga
kasimanwa *nga gin-ulipon ninyo.* Naghimo pa gani kamo sang kasugtanan sa akon
parte sini didto mismo sa templo nga akon ginpili nga lugar para padunggan ako.
16 Pero nagbaylo ang inyo hunahuna kag wala ninyo ako pagtahura. Gin-ulipon
ninyo liwat ang mga ulipon nga inyo ginhilway. Gusto gid nila ang kahilwayan, pero
ginpilit ninyo sila nga mangin ulipon ninyo liwat.
17 "Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga tungod nga wala ninyo ako pagtumana kag
wala ninyo paghatagi sang kahilwayan ang inyo mga kasimanwa *nga gin-ulipon ninyo*,
hatagan ko kamo sang kahilwayan—kahilwayan nga mapatay sa inaway, gutom kag
balatian. Himuon ko kamo nga makangilil-ad sa tanan nga ginharian sa kalibutan.
18-19 Ang mga opisyal sang Juda kag Jerusalem kag ang mga opisyal sang palasyo,
pati ang mga pari kag ang tanan nga pumuluyo naghimo sang kasugtanan sa akon
paagi sa ila nga paglakat sa tunga sang ginpihak nga bataon nga baka. Pero wala nila
pagtumana ang ila kasugtanan sa akon, gani himuon ko man sa ila ang ila ginhimo sa
bataon nga baka.
20 Itugyan ko sila sa ila mga kaaway nga gusto magpatay sa ila. Kag ang ila mga
bangkay mangin kalan-on sang mga pispis kag talunon nga mga sapat.
21 "Itugyan ko gid si Haring Zedekia sang Juda kag ang iya mga opisyal sa mga
soldado sang hari sang Babilonia nga ila kaaway nga gusto magpatay sa ila. Bisan
nag-untat na sila sa pagsalakay sa inyo,
22 manduan ko sila sa pagsalakay liwat sa inyo siyudad. Salakayon nila ini kag
agawon, kag dayon sunugon. Himuon ko nga mamingaw ang mga banwa sang Juda
kag wala na sing may mag-estar sa sini. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

35

Ang mga Recabnon

1 Sang si Jehoyakim nga anak ni Josia ang hari sang Juda, nagsiling ang GINOO kay
Jeremias,
2 "Magkadto ka sa mga pamilya sang mga Recabnon kag hambala sila nga magkadto
sa isa sa mga kuwarto sang templo kag paimna sila didto sang bino."

3 Gani ginkadtuan ko si Jaazania, nga anak sang *akon tukayo nga si* Jeremias nga
anak ni Habazinia, kag ang tanan niya nga mga utod kag mga anak. Ini sila tanan ang
mga pamilya sang mga Recabnon.
4 Gindala ko sila sa templo sang GINOO, didto sa kuwarto sang mga anak nga lalaki ni
Hanan nga anak ni Igdalia nga alagad sang Dios. Ini nga kuwarto tupad sang kuwarto
sang mga opisyal kag ara sa ibabaw sang kuwarto ni Maasea nga anak ni Shalum, nga
manugbantay sang puwertahan sang templo.
5 Dayon nagbutang ako sang mga pitsil nga may bino kag mga kupa sa atubangan
sang mga Recabnon kag ginsilingan sila nga mag-inom.
6 Pero nagsabat sila, "Wala kami nagainom sang bino. Ang amon katigulangan nga si
Jonadab nga anak ni Recab nagmando sa amon kag sa amon mga kaliwat nga indi gid
mag-inom sang bino.
7 Kag amo pa gid ini ang iya ginmando sa amon: 'Indi kamo magpatindog sang mga
balay ukon magpanguma ukon magtanom sang ubas; indi gid kamo magpanag-iya
sang sini nga mga butang. Kinahanglan nga sa mga tolda lang kamo maestar. Kag kon
tumanon ninyo ini, magakabuhi kamo sing malawig sa bisan diin nga duta nga inyo
estaran.'
8 Gintuman namon ang tanan nga ginsugo sa amon sang amon katigulangan nga si
Jonadab. Kami kag ang amon mga asawa kag mga kabataan wala gid mag-inom sang
bino,
9 ukon magpatindog sang mga balay para estaran, ukon magpanag-iya sang mga
talamnan sang ubas kag mga uma.
10 Nag-estar kami sa mga tolda kag gintuman gid namon ang tanan nga ginsugo sa
amon ni Jonadab.
11 Pero sang ginsalakay ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia ang ini nga nasyon,
hinadlukan kami sa mga soldado sang Babilonia kag sang Aram,* gani nagdesisyon
kami nga magpalagyo diri sa sulod sang Jerusalem. Amo ina kon ngaa ari kami diri."
12-13 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, kay
Jeremias, "Maglakat ka kag silinga ang katawhan sang Juda kag Jerusalem: Ngaa nga
indi kamo magpamati kag magtuman sa akon mga pulong?
14 Si Jonadab nga anak ni Recab nagmando sa iya mga kaliwat nga indi sila
mag-inom sang bino, kag nagtuman sila. Hasta subong wala sila nagainom sang bino
kay ginatuman nila ang sugo sang ila katigulangan. Pero kamo ya wala gid magtuman
sa akon bisan kapila ako maghambal sa inyo
15 paagi sa mga propeta nga akon mga alagad. Nagasiling sila sa inyo, 'Magbiya na
kamo sa inyo malain nga pagginawi kag bag-uha na ninyo ang inyo pamatasan kag
indi na kamo magsimba ukon mag-alagad sa mga dios-dios. Dayon magakabuhi kamo
sa duta nga ginhatag ko sa inyo kag sa inyo mga katigulangan.' Pero wala gid kamo
magtuman ukon magpamati sa akon.
16 Ang mga kaliwat ni Jonadab nga anak ni Recab nagtuman sa ginsugo sa ila sang ila
katigulangan, pero kamo ya wala gid magtuman sa akon.
17 Gani *ako,* ang GINOONG Dios nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, nagasiling:
Pamati! Kamo nga katawhan sang Juda kag Jerusalem padal-an ko sang mga
kalaglagan nga akon ginsiling kontra sa inyo. Nagpakighambal ako sa inyo pero wala
kamo magpamati; nagpanawag ako sa inyo pero wala kamo magsabat."
18 Dayon ginsilingan ni Jeremias ang mga pamilya sang mga Recabnon parte sa
ginsiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel: "Ginsunod gid ninyo
ang tanan nga ginsugo sang inyo katigulangan nga si Jonadab.

---

* **35:11** *Aram:* ukon, *Syria*

19 Gani nagapromisa ako nga si Jonadab nga anak ni Recab indi madulaan sang
kaliwat nga nagaalagad sa akon. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel, ang nagasiling sini."

36

Ginbasa ni Baruc ang Mensahi sang Dios

1 Sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Jehoyakim nga anak ni Josia sa Juda,
nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
2 "Magkuha ka sang linukot nga sululatan* kag isulat ang tanan nga ginsiling ko sa
imo parte sa Israel, Juda kag sa tanan nga nasyon. Isulat ang tanan nga ginsiling ko
halin sang nahauna nga tion nga nagpakighambal ako sa imo, sang si Josia pa ang hari
sang Juda, hasta subong.
3 Basi pa lang magbiya sa ila malain nga pagginawi ang katawhan sang Juda kon
mabatian nila ang mga kalaglagan nga ginplano ko nga himuon kontra sa ila. Kon
matabo ini, patawaron ko sila sa ila mga kalautan kag mga sala."
4 Gani ginpatawag ni Jeremias si Baruc nga anak ni Neria kag gindikta sa iya ang
tanan nga ginsiling sang GINOO, kag ginsulat ini ni Baruc sa linukot nga sululatan.
5 Nagsiling dayon si Jeremias kay Baruc, "Ginabawalan ako sa pagkadto sa templo
sang GINOO.
6 Gani ikaw na lang ang magkadto sa templo sa adlaw sang pagpuasa. Magatipon
didto ang katawhan sang Juda halin sa ila mga banwa. Basahon mo sa ila ang mensahi
sang GINOO sa sini nga kasulatan nga ginsulat mo samtang ginadikta ko sa imo.
7 Basi pa lang paagi sini magdangop sila sa GINOO, kag magbiya na sila sa ila malain
nga pagginawi. Kay ginpaandaman na sila sang GINOO nga silutan sila sa iya puwerte
nga kaakig."
8 Gani gintuman ni Baruc ang tanan nga ginsugo sa iya ni Jeremias. Ginbasa niya
didto sa templo ang mensahi sang GINOO sa linukot nga kasulatan.
9 Natabo ini sang adlaw sang pagpuasa sa presensya sang GINOO, sadtong ikasiyam
nga bulan sang ikalima nga tuig sang paghari ni Jehoyakim nga anak ni Josia sa Juda.
Nagtipon didto sa templo ang mga pumuluyo sang Jerusalem kag sang mga banwa
sang Juda.
10 Ginbasa ni Baruc sa mga tawo ang mensahi ni Jeremias nga nasulat sa linukot nga
kasulatan. Ginhimo ini ni Baruc didto sa templo, sa may kuwarto ni Gemaria nga
sekretaryo nga anak ni Shafan. Ining kuwarto ni Gemaria ara sa ibabaw nga ugsaran
sang templo, malapit sa alagyan sang Bag-o nga Puwertahan.
11 Sang mabatian ni Micaya nga anak ni Gemaria kag apo ni Shafan ang mensahi
sang GINOO nga nasulat sa linukot nga kasulatan,
12 nagkadto siya sa palasyo, didto sa kuwarto sang sekretaryo nga sa diin nagatipon
ang tanan nga opisyal. Ato didto si Elishama nga sekretaryo, si Delaya nga anak ni
Shemaya, si Elnatan nga anak ni Acbor, si Gemaria nga anak ni Shafan, si Zedekia nga
anak ni Hanania, kag ang iban pa nga mga opisyal.
13 Ginsugid sa ila ni Micaya ang tanan nga iya nabatian nga ginbasa ni Baruc sa mga
tawo halin sa linukot nga kasulatan.
14 Dayon ginsugo sang mga opisyal si Jehudi nga anak ni Netania kag apo ni
Shelemia kag apo sa tuhod ni Cushi sa pagkadto kay Baruc kag sa pagsiling, "Dal-a ang
kasulatan nga imo ginbasa sa katawhan kag magkadto ka diri sa amon." Gani
nagkadto didto si Baruc dala ang kasulatan.
15 Pag-abot ni Baruc, nagsiling ang mga opisyal sa iya, "Pungko kag basaha sa amon
ang linukot nga kasulatan." Gani ginbasa ato ni Baruc sa ila.

* **36:2** *linukot nga sululatan:* sa English, *scroll*

16 Pagkabati nila sini tanan nagtinulukay sila sa kahadlok kag nagsiling kay Baruc,
“Kinahanglan nga ibalita ta ini sa hari.”
17 Dayon ginpamangkot nila si Baruc, “Abi sugiri kami kon paano mo ini ginsulat.
Gindiktahan ka bala ni Jeremias?”
18 Nagsabat si Baruc, “*Huo,* gindikta ini tanan sa akon ni Jeremias, kag ginsulat ko ini
sa tinta sa sini nga kasulatan.”
19 Dayon nagsiling ang mga opisyal kay Baruc, “Magpanago kamo ni Jeremias kag
indi kamo magsugid sa kay bisan sin-o kon diin kamo.”
20 Ginbutang sang mga opisyal ang linukot nga kasulatan didto sa kuwarto ni
Elishama nga sekretaryo kag nagkadto dayon sila sa hari didto sa ugsaran sang
palasyo, kag ginbalita ang tanan.
21 Ginsugo dayon sang hari si Jehudi nga kuhaon ang linukot nga kasulatan.
Ginkuha ini ni Jehudi didto sa kuwarto ni Elishama kag ginbasa sa hari kag sa tanan
nga opisyal nga nagatindog sa iya tupad.
22 Tigtulugnaw sadto, kag ang hari didto sa iya kuwarto nga para sa tigtulugnaw, kag
nagapungko siya nga nagaatubang sa kalayo.
23 Kada makatapos basa si Jehudi sing tatlo ukon apat ka column, ginautod dayon
sang hari ang ato nga parte paagi sa kutsilyo kag ginahaboy sa kalayo, hasta nga
naubos sunog ang bilog nga kasulatan.
24 Wala gid mahadlok ang hari kag ang iya mga opisyal sang mabatian nila ang
mensahi sang kasulatan. Wala gani nila paggisia ang ila mga bayo *bilang tanda sang
pagpangasubo*.
25 Bisan pa nagpangabay sila ni Elnatan, Delaya, kag Gemaria sa hari nga indi
pagsunugon ang kasulatan, wala gid magpamati ang hari.
26 Sa baylo, ginmanduan sang hari si Jerameel nga iya anak, si Seraya nga anak ni
Azriel, kag si Shelemia nga anak ni Abdeel sa pagdakop kay Baruc nga sekretaryo kag
kay Propeta Jeremias. Pero gintago sila sang GINOO.
27 Sa tapos masunog sang hari ang linukot nga kasulatan nga may mensahi nga
gindikta ni Jeremias kay Baruc, nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
28 “Magkuha ka sang isa pa ka sululatan kag isulat liwat ang tanan nga nasulat sa
nahauna nga kasulatan nga ginsunog ni Haring Jehoyakim sang Juda.
29 Silinga dayon ang hari nga amo ini ang akon ginasiling, ‘Ginsunog mo ang linukot
nga kasulatan kay nagasiling didto nga laglagon gid sang hari sang Babilonia ang ini
nga duta kag pamatyon ang mga tawo kag mga kasapatan.
30 Gani amo ini ang akon ginasiling parte sa imo, Haring Jehoyakim sang Juda: Wala
ka sing kaliwat nga maghari sa ginharian ni David. Patyon ka, kag ang imo bangkay
ihaboy lang nga mainitan kon adlaw kag matun-ugan kon gab-i.
31 Silutan ko ikaw kag ang imo mga anak, pati ang imo mga opisyal tungod sa inyo
kalautan. Ipaagom ko sa inyo kag sa katawhan sang Jerusalem kag Juda ang tanan nga
kalaglagan nga akon ginsiling kontra sa inyo tungod kay wala kamo magpamati sa
akon.’”
32 Gani nagkuha si Jeremias sang isa pa ka sululatan kag ginhatag ini kay Baruc nga
anak ni Neria, kag ginsulat ni Baruc ang tanan nga gindikta sa iya ni Jeremias, pareho
sang ginhimo nila sa nahauna nga kasulatan nga ginsunog ni Haring Jehoyakim sang
Juda. Pero madamo pa sang gindugang *si Jeremias* nga mensahi nga puloparehо sa
una nga ginsulat.

37

Ginpatawag ni Zedekia si Jeremias

1 Si Zedekia nga anak ni Josia ginhimo ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia nga
hari sang Juda bilang bulos kay Jehoyakin nga anak ni Jehoyakim.
2 Pero si Zedekia kag ang iya mga opisyal, kag ang mga tawo nga iya ginadumalahan,
wala magpamati sa mensahi sang GINOO nga ginhambal ni Propeta Jeremias.
3 Karon, ginsugo ni Haring Zedekia si Jehucal nga anak ni Shelemia kag ang pari nga
si Zefanias nga anak ni Maasea nga magkadto kay Propeta Jeremias sa pagpangabay sa
iya nga magpangamuyo siya sa GINOO nga ila Dios para sa ila.
4 Sadto nga tion wala pa si Jeremias napriso, gani hilway siya sa pagkadto bisan diin.
5 Sa sina man nga tion nagasalakay ang mga taga-Babilonia* sa Jerusalem, pero sang
mabatian nila nga nagapadulong na ang mga soldado sang hari sang Egypt,† nag-untat
sila sa pagsalakay.
6-7 Dayon nagsiling ang GINOO, ang Dios sang Israel, kay Jeremias, "Silinga si Haring
Zedekia sang Juda nga nagsugo sa imo sa pagpamangkot sa akon kon ano ang matabo,
'Nagapadulong ang mga soldado sang hari sang Egypt sa pagbulig sa inyo, pero
magabalik sila sa Egypt.
8 Dayon magabalik ang mga taga-Babilonia sa sini nga siyudad. Sakupon nila ini kag
dayon sunugon.
9 Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO: Indi ninyo pagdayai ang inyo
kaugalingon paagi sa paghunahuna nga indi na magbalik ang mga taga-Babilonia. Kay
magabalik gid sila.
10 Bisan mapierdi pa ninyo ang bilog nga soldado sang Babilonia nga nagasalakay sa
inyo, kag ang nabilin lang sa ila amo ang pilason nga ara sa ila mga tolda, magasalakay
gihapon sila sa inyo kag sunugon nila ini nga siyudad.'"

Ang Pagpriso kay Jeremias

11 Sang magpalagyo ang mga soldado sang Babilonia halin sa Jerusalem tungod sa
mga soldado sang hari sang Egypt,
12 naghalin si Jeremias sa Jerusalem kag nagkadto sa duta ni Benjamin sa pagkuha
sang iya parte sa duta sang iya pamilya.
13 Pero pag-abot niya sa Puwertahan ni Benjamin, gindakop siya sang kapitan sang
mga guwardya nga si Iria nga anak ni Shelemia kag apo ni Hanania. Ginsilingan siya
sang kapitan, "Nagaapin ka sa mga taga-Babilonia!"
14 Nagsabat si Jeremias, "Indi ina matuod! Wala ako nagaapin sa mga
taga-Babilonia." Pero indi gid magpati si Iria, gani gindakop niya si Jeremias kag
gindala sa mga opisyal.
15 Naakig sila kay Jeremias, kag ginpahanot nila siya kag dayon ginpriso didto sa
balay ni Jonatan nga sekretaryo. Ato nga balay ginhimo nila nga prisohan.
16 Ginsulod nila si Jeremias sa selda nga ara sa idalom sang duta kag dugay siya
didto.
17 Sang ulihi ginpakuha siya ni Haring Zedekia kag gindala sa palasyo.
Nagpamangkot si Zedekia sa iya sa sekreto, "May mensahi ka bala halin sa GINOO?"
Nagsabat si Jeremias, "Huo, may ara. Itugyan ka sa hari sang Babilonia."
18 Dayon nagpamangkot si Jeremias sa hari, "Ano bala ang sala nga akon nahimo sa
imo, sa imo mga opisyal, kag sa mga tawo nga ginpapriso mo ako?
19 Diin na bala ang inyo mga propeta nga nagpanagna nga indi pagsalakayon sang
hari sang Babilonia ang ini nga siyudad?
20 Mahal nga Hari, kon mahimo pamatii man ako. Nagapakitluoy ako sa imo nga indi
na ako pag-ibalik didto sa balay ni Jonatan nga sekretaryo, kay mapatay gid ako didto."

---

* **37:5** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 8, 9, 11, 13 kag 14. † **37:5** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa bersikulo 6 kag 11.

21 Gani nagmando si Haring Zedekia nga ibutang na lang si Jeremias didto sa
ugsaran sang mga guwardya *sang palasyo*. Nagmando man ang hari nga hatagan si
Jeremias sang tinapay kada adlaw samtang may nabilin pa nga tinapay sa siyudad.
Gani nagpabilin *nga priso* si Jeremias didto sa ugsaran sang mga guwardya.

38

Ginhulog si Jeremias sa Buho nga Pulunduhan sang Tubig

1 Nakabati sila ni Shefatia nga anak ni Matan, si Gedalia nga anak ni Pashur, si
Jehucal nga anak ni Shelemia, kag si Pashur nga anak ni Malkia sa ginsiling ni
Jeremias sa mga tawo. Amo ini ang ginsiling ni Jeremias, "Nagasiling ang GINOO nga
2 ang bisan sin-o nga magpabilin sa sini nga siyudad mapatay sa inaway, gutom, kag
balatian. Pero ang bisan sin-o nga magsurender sa mga taga-Babilonia* indi mapatay
kundi maluwas kag mabuhi.
3 Nagasiling man ang GINOO nga sigurado gid nga maagaw ini nga siyudad sang mga
taga-Babilonia kag sakupon nila ini."
4 Gani ato nga mga opisyal nagsiling sa hari, "Dapat patyon ini nga tawo. Ginapaluya
lang niya ang mga soldado nga nabilin sa sini nga siyudad, pati ang tanan nga tawo,
tungod sang iya ginapanghambal sa ila. Wala siya nagahandom sang kaayuhan sang
mga tawo kundi sang ila kalaglagan."
5 Nagsabat si Haring Zedekia, "Pagusto kamo kon ano ang himuon ninyo sa iya. Indi
ako makapamalabag."
6 Gani ginkuha nila si Jeremias kag gintunton sa buho nga pulunduhan sang tubig
didto sa ugsaran sang mga guwardya. Ini nga pulunduhan sang tubig
ginapanag-iyahan ni Malkia nga anak sang hari. Wala ini sing tubig pero may lunang,
kag halos nalubong didto si Jeremias.
7-8 Pero sang mabatian ni Ebed Melec nga taga-Ethiopia†, nga isa sa mga opisyal sang
palasyo, nga ginsulod si Jeremias sa buho nga pulunduhan sang tubig, nagkadto siya
sa hari didto sa palasyo. Nagapungko sadto ang hari sa Puwertahan ni Benjamin.
Nagsiling siya sa hari,
9 "Mahal nga Hari, malain ang ginhimo sang sina nga mga tawo kay Jeremias.
Ginhulog nila siya sa buho, kag mapatay gid siya didto sa gutom kon maubos na ang
pagkaon sa siyudad."
10 Dayon nagmando ang hari kay Ebed Melec, "Upda ang 30 sa akon mga tinawo kag
kuhaa ninyo si Jeremias sa buho para indi siya mapatay."
11 Gani gin-upod ni Ebed Melec ang mga tawo kag nagkadto sila sa bodega sang
palasyo. Nagkuha si Ebed Melec didto sang mga lapat kag gintunton dayon nila ini
upod sa lubid didto kay Jeremias sa buho.
12 Nagsiling si Ebed Melec kay Jeremias, "Ihapin sa imo ilok ang mga lapat para indi
ka masakitan sang lubid." Ginhimo ato ni Jeremias,
13 kag dayon ginbatak nila siya paguwa sa buho. Kag nagpabilin *nga priso* si
Jeremias didto sa ugsaran sang mga guwardya.

Ginpatawag Liwat ni Haring Zedekia si Jeremias

14 Karon, ginpatawag ni Haring Zedekia si Jeremias didto sa ikatatlo nga
puwertahan sang templo sang GINOO. Nagsiling si Zedekia kay Jeremias, "May
ipamangkot ako sa imo, kag gusto ko nga sugiran mo ako sing matuod."
15 Nagsiling si Jeremias kay Zedekia, "Kon sugiran ko ikaw sing matuod, ipapatay mo
ako. Bisan laygayan ko pa ikaw, indi ka gihapon magpamati sa akon."

---

* **38:2** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 18, 19 kag 23. † **38:7-8** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush*

16 Pero nagsumpa sing sekreto si Haring Zedekia kay Jeremias. Siling niya,
“Nagasumpa ako sa GINOO nga buhi, nga naghatag sa aton sang kabuhi, nga indi ko
ikaw pagpatyon ukon pag-itugyan sa gusto magpatay sa imo.”
17 Nagsiling si Jeremias kay Zedekia, “Amo ini ang ginasiling sang GINOONG Dios nga
Makagagahom, ang Dios sang Israel: Kon magsurender ka sa mga opisyal sang hari
sang Babilonia, maluwas mo ang imo kabuhi kag indi pagsunugon ini nga siyudad.
Ikaw kag ang imo panimalay mabuhi.
18 Pero kon indi ka gani magsurender, itugyan ini nga siyudad sa mga
taga-Babilonia, kag sunugon nila ini kag indi ka gid makapalagyo sa ila.”
19 Nagsiling si Haring Zedekia, “Nahadlok ako sa mga Judio nga nagadampig sa mga
taga-Babilonia. Basi kon itugyan ako sang mga taga-Babilonia sa ila kag sakiton nila
ako.”
20 Nagsabat si Jeremias, “Indi ka pag-itugyan sa ila kon tumanon mo lang ang GINOO.
Kon sundon mo ang akon ginasiling, maluwas ang imo kabuhi, kag wala sing may
matabo sa imo.
21 Pero kon indi ka gani magsurender, amo ini ang ginpahayag sang GINOO sa akon
nga matabo sa imo:
22 Ang tanan nga babayi nga nabilin sa imo palasyo pagadal-on sang mga opisyal
sang hari sang Babilonia. Ini nga mga babayi magasiling sa imo: ‘Gintunto ka lang
sang imo suod nga mga abyan. Karon nga ang imo mga tiil nagalubong sa lunang,
ginbayaan ka nila.’
23 “Ang tanan mo nga asawa kag kabataan pagabihagon sang mga taga-Babilonia.
Ikaw mismo indi makapalagyo sa ila; bihagon ka sang hari sang Babilonia, kag
pagasunugon ini nga siyudad.”
24 Dayon nagsiling si Zedekia kay Jeremias, “Indi ka gid magpanugid sang aton
gin-estoryahan para indi ka mapatay.
25 Basi kon mabalitaan sang mga opisyal nga nag-estoryahanay kita kag mamangkot
sila sa imo, ‘Ano ang inyo gin-estoryahan sang hari? Kon indi ka manugid patyon ka
namon.’
26 Kon matabo ini, silingon mo sila, ‘Nagpakitluoy ako sa hari nga indi niya ako
pag-ibalik sa balay ni Jonatan para mapatay didto.’ ”
27 Nagkadto matuod ang mga opisyal kay Jeremias kag ginpamangkot siya. Ginsabat
niya sila suno sa ginsiling sang hari sa iya. Gani wala na sila magsagi pangusisa, kay
wala man sing may nakabati sang pag-estoryahanay ni Jeremias kag sang hari.
28 Nagpabilin *nga priso* si Jeremias didto sa ugsaran sang mga guwardya hasta sang
adlaw nga naagaw ang Jerusalem.

Ang Pagkasakop sang Jerusalem

Amo sini ang pagkasakop sang Jerusalem:

39

1 Sang ikanapulo nga bulan sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni Zedekia sa Juda,
nagsalakay si Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag ang iya bilog nga soldado sa
Jerusalem.
2 Kag sang ikasiyam nga adlaw sang ikaapat nga bulan sang ikaonse nga tuig sang
paghari ni Zedekia, naguba sang mga taga-Babilonia ang mga pader sang siyudad.
3 Sang masulod na nila ang Jerusalem, nagpungko ang mga opisyal sang hari sang
Babilonia sa Tunga nga Puwertahan.* Sila amo si Nergal Sharezer nga taga-Samgar, si
Nebo Sarsekim nga isa ka pangulo nga opisyal, kag ang isa pa ka Nergal Sharezer nga

* **39:3** *nagpungko...sa Tunga nga Puwertahan* sa pagpakita nga naagaw na nila ang siyudad kag sila na ang nagakontrolar sini.

isa man ka mataas nga opisyal, kag ang iban pa nga mga opisyal sang hari sang
Babilonia.
4 Sang makita ini ni Haring Zedekia kag sang tanan niya nga soldado nagpalagyo
sila. Naghalin sila sa siyudad sang kagab-ihon, kag didto sila nag-agi sa hardin sang
hari, sa may puwertahan sa tunga sang duha ka pader, kag nagderetso sila sa
Kapatagan sang Jordan.†
5 Pero ginlagas sila sang mga soldado sang Babilonia, kag naabtan sila sa kapatagan
sang Jerico. Gindakop nila si Zedekia kag gindala kay Haring Nebucadnezar sa Ribla sa
duta sang Hamat, kag didto ginsentensyahan siya ni Nebucadnezar.
6 Didto sa Ribla, ginpapatay ni Nebucadnezar ang mga anak nga lalaki ni Zedekia sa
iya mismo atubangan. Ginpapatay man niya ang tanan nga opisyal sang Juda.
7 Ginpalukat niya ang mga mata ni Zedekia kag ginpakadenahan siya kag gindala sa
Babilonia.
8 Sa pihak nga bahin, ginsunog sang mga taga-Babilonia ang palasyo sang hari kag
ang mga balay sa Jerusalem, kag ginpangguba nila ang mga pader sang siyudad.
9 Sa pagpangulo ni Nebuzaradan nga pangulo sang mga guwardya, ginpangdala sa
Babilonia ang mga tawo nga nabilin sa siyudad, pati atong mga nagdampig kay
Nebuzaradan.
10 Pero ginbilin ni Nebuzaradan sa Juda ang pila ka imol gid nga mga tawo nga wala
sing duta, kag ginhatagan niya sila sang mga talamnan sang ubas kag mga uma.
11 Karon, si Haring Nebucadnezar sang Babilonia nagmando kay Nebuzaradan nga
pangulo sang mga guwardya parte kay Jeremias. Siling niya,
12 "Tatapa si Jeremias, kag indi siya pag-anha. Himua ang bisan ano nga iya
ginapangabay."
13 Gani gintuman ini ni Nebuzaradan nga pangulo sang mga guwardya, ni
Nebushazban nga pangulo nga opisyal, ni Nergal Sharezer nga isa man ka mataas nga
opisyal, kag sang iban pa nga mga opisyal sang hari sang Babilonia.
14 Ginpakuha nila si Jeremias didto sa ugsaran sang mga guwardya kag gintugyan
kay Gedalia nga anak ni Ahikam kag apo ni Shafan, nga amo ang nagdala sa iya puli sa
iya balay. Gani nagpabilin si Jeremias *sa Juda* upod sang iban niya nga mga
kasimanwa.
15 Sang didto pa si Jeremias sa prisohan sa ugsaran sang mga guwardya, nagsiling
ang GINOO sa iya:
16 "Magkadto ka kay Ebed Melec nga taga-Ethiopia kag silinga siya nga ako, ang
GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, nagasiling, 'Tumanon ko na ang akon
ginsiling kontra sa sini nga siyudad. Indi ko ini pagpauswagon kundi laglagon. Makita
mo gid mismo ini nga matabo.
17 Pero luwason ko ikaw sa sina nga tion. Indi ka pag-itugyan sa mga tawo nga imo
ginakahadlukan.
18 Luwason ko gid ikaw. Indi ka mapatay sa inaway kundi maluwas ka, tungod kay
nagasalig ka sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.'"

40

Ginbuy-an si Jeremias

1 May ginhambal ang GINOO kay Jeremias pagkatapos nga ginbuy-an siya ni
Nebuzaradan nga pangulo sang mga guwardya didto sa Rama. Nakadenahan sadto si
Jeremias upod sa mga bihag nga mga taga-Jerusalem kag taga-Juda nga pagadal-on sa
Babilonia.
2 Sang makita ni Nebuzaradan si Jeremias, nagsiling siya kay Jeremias, "Ang GINOO
nga imo Dios nagsiling nga laglagon niya ang Jerusalem.

† **39:4** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

3 Kag karon natabo ini; ginhimo gid sang GINOO ang iya ginsiling. Natabo ini tanan
tungod kay nagpakasala ang imo mga kasimanwa sa GINOO kag wala sila magtuman sa
iya.
4 Pero karon, hukason ko ang imo mga kadena kag buy-an ko ikaw. Kon gusto mo,
upod ka sa akon sa Babilonia kag tatapon ko ikaw. Pero kon indi ka, wala sing kaso.
Pili ka lang sa bilog nga lugar kag pagusto ka kon diin ka makadto.
5 Kon magpabilin ka gid man, magbalik ka kay Gedalia nga anak ni Ahikam kag apo
ni Shafan. Ginhimo siya sang hari sang Babilonia nga manugdumala sa mga banwa
sang Juda. Mag-estar ka upod sa iya kag sa iya mga katawhan, ukon pagusto ka kon
diin ka makadto."
Dayon ginhatagan siya ni Nebuzaradan sang mga pagkaon kag regalo kag
ginpalakat.
6 Kag nagkadto si Jeremias kay Gedalia didto sa Mizpa, kag nag-estar siya didto upod
sa mga tawo nga nagkalabilin.

Ang Pagdumala ni Gedalia sa Juda
(2 Har. 25:22-24)

7 May pila ka opisyal sang mga soldado sang Juda kaupod sang ila mga tinawo *nga*
wala magsurender sa Babilonia. Didto sila sa kaumahan nagtiner. Nakabalita sila nga
ginhimo sang hari sang Babilonia si Gedalia nga gobernador sang tanan nga tawo sa
Juda nga wala ginbihag pa-Babilonia, nga puwerte kaimol.
8 Gani nagkadto ini nga mga opisyal kay Gedalia sa Mizpa. Ini nga mga opisyal amo
sila ni Ishmael nga anak ni Netania, Johanan kag Jonatan nga mga anak ni Karea,
Seraya nga anak ni Tanhumet, ang mga anak nga lalaki ni Efai nga taga-Netofa, kag si
Jaazania nga taga-Maaca. Nag-upod man sa ila ang ila mga tinawo.
9 Nagsumpa si Gedalia sa ila kag sa ila mga tinawo, "Indi kamo mahadlok sa
pagpasakop sa mga taga-Babilonia.* Mag-estar lang kamo sa sini nga duta kag
mag-alagad sa hari sang Babilonia, kag mangin maayo ang tanan sa inyo.
10 Ako mismo magatiner diri sa Mizpa sa pagrepresentar sa inyo sa mga
taga-Babilonia kon mag-abot sila diri sa aton. Mag-estar kamo sa bisan diin nga banwa
nga naagaw ninyo, kag magpangharvest kamo sang mga ubas, mga olibo, kag iban pa
nga mga prutas, kag tagua ninyo ini sa inyo mga suludlan."
11 Nabalitaan man sang tanan nga Judio *nga nagpalagyo* sa Moab, Ammon, Edom,
kag sa iban nga mga nasyon nga may ginbilin si Haring Nebucadnezar nga mga tawo
sa Juda kag ginhimo niya nga gobernador nila si Gedalia nga anak ni Ahikam kag apo
ni Shafan.
12 Gani nagbalik sila tanan sa Juda halin sa nagkalain-lain nga lugar nga sa diin sila
naglalapta, kag nagkadto sila kay Gedalia sa Mizpa. Dayon nagpangharvest sila sang
madamo gid nga mga ubas kag iban pa nga mga prutas.
13 Sang ulihi si Johanan nga anak ni Karea kag ang iban pa nga mga opisyal sang
mga soldado nga wala magsurender sa Babilonia nagkadto kay Gedalia sa Mizpa
14 kag nagsiling, "Wala ka bala makahibalo nga si Haring Baalis sang Ammon
nagsugo kay Ishmael nga anak ni Netania sa pagpatay sa imo?" Pero indi magpati si
Gedalia sa ila.
15 Pagkatapos sadto, nagpakigkita si Johanan kay Gedalia sa sekreto kag nagsiling,
"Patyon ko si Ishmael nga wala sing may makahibalo. Ngaa pabay-an ta lang siya sa
pagpatay sa imo? Amo ina ang mangin kabangdanan nga maglalapta kag
magkaladula ang mga Judio nga nagkalabilin diri sa Juda nga ginadumalahan mo."
16 Pero nagsiling si Gedalia kay Johanan, "Indi ina paghimua. Indi matuod ang imo
ginasiling parte kay Ishmael."

---

* **40:9** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 10.

41

Ginpatay si Gedalia

1 Ining si Ishmael anak ni Netania kag apo ni Elishama. Miyembro siya sang
harianon nga pamilya kag isa sa mga opisyal sang hari sadto anay. Karon, sang ikapito
nga bulan sang sadto nga tuig, nagkadto si Ishmael kay Gedalia didto sa Mizpa kaupod
sang napulo ka tawo. Kag samtang nagakaon sila,
2 nagtindog si Ishmael kag ang napulo ka tawo nga kaupod niya kag ginpatay nila si
Gedalia paagi sa espada. Gani napatay ang ginhimo sang hari sang Babilonia nga
gobernador sa Juda.
3 Ginpamatay man nila ni Ishmael ang tanan nga *opisyal sang mga* Judio didto sa
Mizpa, pati ang mga soldado nga taga-Babilonia.*
4 Pagkaaga, sa wala pa sing may nakahibalo nga ginpatay si Gedalia,
5 may 80 ka tawo nga nagapakadto sa Mizpa halin sa Shekem, Shilo, kag Samaria.
Ginbarbasan nila ang ila mga burangos, gin-gisi ang mga bayo, kag ginpilas ang ila
mga lawas, *tungod kay nagapangasubo sila.* May dala sila nga mga halad nga regalo
kag insenso para ihalad sa templo sang Ginoo.
6 Ginsugata sila ni Ishmael nga nagahilibion halin sa Mizpa. Nagsiling si Ishmael sa
ila, "Dali kamo, tan-awa ninyo ang natabo kay Gedalia."
7 Pag-abot nila sa siyudad, ang iban sa ila ginpamatay ni Ishmael kag sang iya mga
kaupod, kag pagkatapos ginhulog ang ila mga bangkay sa buho nga pulunduhan sang
tubig.
8 Ang napulo sa ila wala ginpamatay kay nagsiling sila kay Ishmael, "Indi kami
pagpatya! Ihatag namon sa imo ang amon mga trigo, barley, lana kag honey nga
natago sa uma."
9 Ang buho nga ginhulugan ni Ishmael sang mga bangkay nga iya ginpamatay upod
sa bangkay ni Gedalia ginpakutkot sadto ni Haring Asa sang ginasalakay sila ni Haring
Baasha sang Israel. Ginpuno ini ni Ishmael sang mga bangkay.
10 Ginpamihag dayon ni Ishmael ang mga tawo nga nabilin sa Mizpa—ang mga anak
nga babayi sang hari kag ang mga katawhan nga gintugyan ni Nebuzaradan kay
Gedalia nga iya tatapon. Dayon naglakat si Ishmael pabalik sa Ammon dala ini nga
mga bihag.
11 Karon, nabalitaan ni Johanan nga anak ni Karea kag sang mga kaupod niya nga
mga opisyal sang mga soldado ang pagpamatay ni Ishmael.
12 Gani gintipon nila ang tanan nila nga tinawo kag naglakat sa pagpakig-away kay
Ishmael. Naabtan nila siya malapit sa dako nga punong sa Gibeon.
13 Pagkakita sang mga bihag ni Ishmael kay Johanan kag sa kaupod niya nga mga
opisyal, nalipay sila.
14 Tanan sila nga ginbihag ni Ishmael halin sa Mizpa nagdalagan pakadto kay
Johanan.
15 Pero si Ishmael kag ang iya walo ka tinawo nagpalagyo sa Ammon.
16 Dayon gintipon ni Johanan kag sang kaupod niya nga mga opisyal ang tanan nga
ginbihag ni Ishmael halin sa Mizpa pagkatapos sang pagpatay niya kay Gedalia nga
anak ni Ahikam. Halin didto sa Gibeon,
17 nagkadto sila sa Gerut Kimham malapit sa Betlehem, nga sa diin nagpreparar sila
sa pagkadto sa Egypt.
18 Kay nahadlok sila sa mga taga-Babilonia tungod kay ginpatay ni Ishmael si
Gedalia nga ginhimo sang hari sang Babilonia nga gobernador sang Juda.

---

* **41:3** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 18.

42

Nagpangabay ang Katawhan kay Jeremias nga Magpangamuyo Siya para sa Ila

1 Karon, nagpalapit kay Jeremias si Johanan nga anak ni Karea, si Jezania nga anak
ni Hoshaya, kag ang mga kaupod nila nga mga opisyal sang mga soldado, pati ang
tanan nga tawo halin sa pinakakubos hasta sa pinakadungganon.
2 Nagsiling sila kay Jeremias, "Nagapangabay kami sa imo nga magpangamuyo ka sa
GINOO nga imo Dios para sa amon nga mga nabilin. Nakita mo nga madamo kami sang
una, pero subong diutay na lang.
3 Magpangamuyo ka sa GINOO nga imo Dios nga ipahayag niya sa amon kon diin
kami makadto kag kon ano ang dapat namon himuon."
4 Nagsabat si Jeremias, "Sige, mangamuyo ako sa GINOO nga inyo Dios para sa inyo
ginapangabay, kag sugiran ko kamo kon ano ang iya isiling. Wala gid ako sing itago sa
inyo."
5 Dayon nagsiling sila kay Jeremias, "Kabay pa nga ang GINOO nga imo Dios mangin
matuod kag masaligan nga saksi kontra sa amon kon indi namon pagtumanon ang
tanan nga isiling niya sa amon paagi sa imo.
6 Bisan magustuhan man namon ini ukon indi, tumanon gid namon ang GINOO nga
aton Dios, para mangin maayo ang tanan para sa aton."
7 Pagkaligad sang napulo ka adlaw, naghambal ang GINOO kay Jeremias.
8 Gani ginpatawag ni Jeremias si Johanan kag ang tanan nga kaupod niya nga mga
opisyal sang mga soldado, pati ang tanan nga katawhan halin sa pinakakubos hasta sa
pinakadungganon.
9 Nagsiling si Jeremias sa ila, "Ginpangabay ninyo ako sa pagpakighambal sa GINOO,
ang Dios sang Israel, kag amo ini ang iya sabat:
10 'Kon magpabilin kamo sa sini nga duta pabangunon ko kamo kag patindugon
liwat kag indi ko kamo paglaglagon. Kay nagkasubo gid ako sa kalaglagan nga
ginpadala ko sa inyo.
11 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga indi na kamo magkahadlok sa hari sang Babilonia
kay kaupod ninyo ako kag luwason ko kamo sa iya.
12 Kaluoyan ko kamo. Hikuton ko siya nga kaluoyan niya kamo, nga tugutan niya
nga magpabilin kamo sa inyo duta.'
13 "Pero kon indi kamo magtuman sa GINOO nga inyo Dios kag magsiling kamo nga,
'Indi kami magpabilin sa sini nga duta
14 kundi makadto kami sa Egypt kag didto mag-estar kay wala gid didto sang inaway
ukon gutom,'
15 amo ini ang isiling sa inyo sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel:
'Kamo nga mga nabilin nga katawhan sang Juda, kon desidido gid man kamo nga didto
mag-estar sa Egypt,
16 ang inaway kag gutom nga inyo ginakahadlukan magasunod sa inyo, kag didto
mapatay kamo.
17 Huo, ang tanan nga gusto mag-estar sa Egypt mapatay sa inaway, gutom, kag
balatian. Wala gid sing bisan isa sa ila nga makaluwas ukon makapalagyo sa
kalaglagan nga ipadala ko sa ila.'
18 "Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel, 'Subong nga ang akon puwerte nga kaakig ginpaagom ko sa katawhan sang
Jerusalem, ipaagom ko man ang akon kaakig sa inyo kon magkadto kamo sa Egypt.
Pakamalauton kamo kag kangil-aran sang mga tawo. Pakalainon nila kamo kag
yagutaon, kag indi na gid kamo makabalik sa inyo duta.'
19 "Kamo nga mga nabilin nga katawhan sang Juda, nagasiling ang GINOO nga indi
gid kamo magkadto sa Egypt. Tandai gid ninyo ining ginapaandam ko sa inyo subong.

20 Indi gid maayo ining inyo ginhimo! Nagpangabay kamo sa akon nga magdangop
ako sa GINOO nga inyo Dios para sa inyo kag nagsiling pa kamo nga tumanon gid ninyo
ang tanan nga isiling niya sa inyo.
21 Pero karon nga ginsugid ko sa inyo ang tanan nga ginsiling sang GINOO nga inyo
Dios, wala ninyo ini pagtumana.
22 Gani ginasiguro ko sa inyo nga mapatay gid kamo sa inaway, gutom, kag balatian
didto sa Egypt, nga sa diin gusto ninyo mag-estar."

43

Gindala si Jeremias sa Egypt

1 Pagkatapos hambal ni Jeremias sa tanan nga tawo sang ginsiling sang GINOO nga
ila Dios parte sa ila,
2 nagsiling sa iya si Azaria nga anak ni Hoshaya, si Johanan nga anak ni Karea, kag
ang iban pa nga mga hambog nga tawo, "Nagabutig ka! Ang GINOO nga aton Dios wala
nagpadala sa imo sa pagsiling sa amon nga indi kami magkadto sa Egypt sa pag-estar
didto.
3 Si Baruc nga anak ni Neria nagasulsol sa imo nga itugyan kami sa mga
taga-Babilonia, para patyon nila kami ukon bihagon pa-Babilonia."
4 Gani si Johanan kag ang mga kaupod niya nga mga opisyal sang mga soldado, kag
ang tanan nga tawo, wala magtuman sa sugo sang GINOO nga magpabilin sa Juda.
5 Sa baylo, gindala ni Johanan kag sang mga kaupod niya nga mga opisyal ang mga
tawo pakadto sa Egypt. Ini nga mga tawo amo anay ang nagbalik sa Juda halin sa
nagkalain-lain nga nasyon nga sa diin sila naglalapta.
6 Lakip sa ila amo ang mga lalaki, babayi, kabataan, mga anak nga babayi sang hari
sang Juda, kag iban pa nga gintugyan ni Nebuzaradan nga pangulo sang mga
guwardya kay Gedalia nga anak ni Ahikam kag apo ni Shafan. Gindala man nila si
Propeta Jeremias kag si Baruc nga anak ni Neria.
7 Wala nila pagtumana ang GINOO kag nagkadto gid sila sa Egypt, hasta sa Tapanhes.
8 Didto sa Tapanhes, nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
9 "Samtang nagatan-aw ang katawhan sang Juda, magkuha ka sang dalagko nga mga
bato kag ilubong sa duta, sa tunga sang alagyan* pasulod sa palasyo sang hari sang
Egypt† sa Tapanhes.
10 Magsiling ka dayon sa ila nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel, nagasiling, 'Ipadala ko ang akon alagad nga si Haring Nebucadnezar sang
Babilonia, kag iplastar ko ang iya trono kag harianon nga tolda sa sini nga mga bato
nga ginpalubong ko sa tunga sang alagyan.
11 Salakayon niya ang Egypt kag patyon ang mga natalana nga patyon kag bihagon
ang mga natalana nga bihagon. Patyon sa inaway ang natalana nga mapatay sa
inaway.
12 Sunugon niya ang mga templo sang mga dios-dios sang Egypt, kag ang mga
dios-dios mismo magakalasunog. Dayon bihagon niya ang mga tawo pa-Babilonia.
Limpyuhan niya ang duta sang Egypt sang mga tawo pareho sang paglimpyo sang
manugbantay sang karnero sang iya bayo nga may mga kuto. Kag magahalin si
Nebucadnezar nga indi maano.
13 Panggub-on niya ang ginapakabalaan nga mga haligi sa Heliopolis‡ sa Egypt.
Sunugon gid niya ang mga templo sang mga dios-dios sa Egypt.' "

---

* **43:9** *sa duta, sa tunga sang alagyan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **43:9** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* ‡ **43:13** *Heliopolis:* sa literal, *balay sang adlaw*

44

Ang Mensahi sang Dios sa mga Israelinhon sa Egypt

1 Nagsiling ang GINOO kay Jeremias parte sa tanan nga Judio nga nagaestar sa north
sang Egypt—sa mga banwa sang Migdol, Tapanhes, kag Memfis—kag pati ang sa south
sang Egypt.
2 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel: "Kamo
mismo nakakita sang grabe nga kalaglagan nga ginpadala ko sa Jerusalem kag sa
tanan nga banwa sang Juda. Guba na ini subong kag wala na sing may nagaestar
3 tungod sa kalautan nga ginhimo sang ila mga pumuluyo. Ginpaakig nila ako paagi
sa pagsunog sang insenso kag pagsimba sa mga dios-dios nga wala gani nila makilal-i
ukon sang ila mga katigulangan.
4 Permi ko sila ginapadal-an sang mga propeta nga akon mga alagad sa pagpaandam
sa ila nga indi nila paghimuon inang makangilil-ad nga butang nga akon ginakaugtan.
5 Pero wala gid sila magpamati ukon magtuman *sa mga propeta.* Wala sila magbiya
sa ila kalautan ukon mag-untat sa pagsunog sang insenso sa iban nga mga dios.
6 Gani ginpaagom ko sa ila ang akon puwerte nga kaakig. Daw sa kalayo ini nga
naglamon sa mga banwa sang Juda kag sa Jerusalem, kag nangin mamingaw ini nga
mga lugar kag guba hasta subong.
7 "Gani *ako,* ang GINOONG Dios nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
nagapamangkot: Ngaa ginalaglag ninyo ang inyo kaugalingon? Gusto bala ninyo nga
maubos ang mga tawo sang Juda—ang mga lalaki, babayi, kabataan kag mga lapsag?
8 Ngaa nga ginapaakig gid ninyo ako sa inyo ginhimo nga mga dios-dios?
Ginasunugan pa ninyo ini sang insenso diri sa Egypt, nga inyo ginaestaran subong.
Ginalaglag lang ninyo ang inyo kaugalingon kag ginahimo nga kangil-aran kag
kahuy-anan sa tanan nga nasyon sa kalibutan.
9 Nalimtan na bala ninyo ang mga kalautan nga ginhimo sang inyo mga
katigulangan kag sang mga hari kag mga rayna sang Juda, kag ang mga kalautan nga
ginhimo ninyo kag sang inyo mga asawa sa Juda kag Jerusalem?
10 Hasta subong wala kamo magpaubos sang inyo kaugalingon kag magtahod sa
akon. Wala man kamo magtuman sa akon kasuguan kag mga pagsulundan nga akon
ginhatag sa inyo kag sa inyo mga katigulangan.
11 "Gani ako, ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, handa na sa
paglaglag sa inyo kag sa bilog nga Juda.
12 Kamo nga mga nabilin nga buhi sa Juda nga nagpamilit gid nga magkadto kag
mag-estar diri sa Egypt, mapatay kamo tanan halin sa pinakakubos hasta sa
pinakadungganon. Huo, mapatay kamo diri sa inaway ukon gutom. Pakamalauton
kamo, kangil-aran, pakalainon, kag yagutaon.
13 Himuon ko sa inyo diri sa Egypt ang akon ginhimo sa Jerusalem. Silutan ko man
kamo paagi sa inaway, gutom, kag balatian.
14 Mapatay kamo tanan, kamo nga mga nabilin nga buhi sa Juda nga nag-estar diri
sa Egypt. Indi na kamo makabalik pa sa Juda, nga sa diin gusto ninyo makabalik liwat
kag makaestar. Wala sing may makabalik sa inyo luwas sa pila lang nga makapalagyo."
15 Madamo gid nga mga Judio ang nagtipon sa pagpamati kay Jeremias. Ini sila
nagaestar sa north kag sa south sang Egypt. Karon, ang tanan nga lalaki nga
nakahibalo nga ang ila mga asawa nagasunog sang insenso sa iban nga mga dios, kag
ang tanan nga babayi nga nagatipon didto, nagsiling kay Jeremias,
16 "Indi kami magpamati sa ginasiling mo sa amon sa ngalan sang GINOO!
17 Himuon gid namon ang tanan nga gusto namon himuon: Magasunog kami sang
insenso sa *amon diosa nga* 'Rayna sang Langit' kag magahalad kami sa iya sang halad
nga ilimnon pareho sang ginhimo namon sa mga banwa sang Juda kag sa mga dalan

sang Jerusalem. Amo man ini ang ginhimo sang amon mga katigulangan kag sang
amon mga hari kag mga opisyal. Sadto nga tion maayo ang amon kahimtangan;
madamo kami sang pagkaon kag wala sing may malain nga natabo sa amon.
18 Pero sang mag-untat kami sunog sang insenso sa Rayna sang Langit kag wala na
maghalad sang halad nga ilimnon sa iya, nawad-an kami sang tanan, kag
nagakalamatay sa inaway kag gutom."
19 Nagsiling man ang mga babayi, "Sang nagsunog kami sang insenso sa Rayna sang
Langit kag naghalad sang halad nga ilimnon sa iya, kag nagluto sang tinapay sa iya
dagway, nahibaluan ini sang amon bana."
20 Dayon nagsiling si Jeremias sa ila tanan, sa mga lalaki kag mga babayi nga
nagabulos-bulos sabat sa iya,
21 "Nagahunahuna bala kamo nga ang GINOO wala nakahibalo nga kamo kag ang
inyo mga katigulangan, ang inyo mga hari kag mga opisyal, kag ang tanan nga
pumuluyo nagsunog sang insenso sa mga banwa sang Juda kag sa mga dalan sang
Jerusalem?
22 Kag sang indi na mabatas sang GINOO ang inyo kalautan kag ang inyo
makangilil-ad nga mga binuhatan, ginhimo niya ang inyo duta nga talamayon kag
mamingaw, nga wala na sing may nagaestar, pareho sang natabo subong.
23 Natabo ini nga kalaglagan sa inyo tungod kay nagsunog kamo sang insenso kag
nagpakasala sa GINOO. Wala kamo magtuman sa iya kasuguan ukon magsunod sa iya
mga pagsulundan kag mga pagpanudlo."
24 Nagsiling pa si Jeremias sa tanan nga tawo didto, pati sa mga babayi, "Pamatii
ninyo ang mensahi sang GINOO, kamo nga katawhan sang Juda nga nagaestar diri sa
Egypt.
25 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel:
'Gintuman gid ninyo kag sang inyo mga asawa ang inyo ginpromisa nga magsunog
sang insenso kag maghalad sang halad nga ilimnon sa Rayna sang Langit. Sige,
padayuna ninyo ang inyo ginahimo. Tumana gid ninyo ang inyo ginpromisa.
26 Pero pamatii ninyo ang akon ginasiling, kamo nga katawhan sang Juda nga
nagaestar diri sa Egypt. Ginasumpa ko sa akon kaugalingon nga wala na sing may
makagamit sa inyo sang akon makagagahom nga ngalan. Wala na sing may
makasumpa sing pareho sini: "Nagasumpa ako sa ngalan sang buhi nga Ginoong
DIOS."
27 Kay imbes nga bantayan ko kamo para sa inyo kaayuhan, halitan ko kamo.
Magakalamatay kamo diri sa Egypt paagi sa inaway ukon gutom hasta nga wala sing
may mabilin sa inyo.
28 Kon may mabilin gid man sa inaway kag makabalik sa Juda, diutay gid lang.
Dayon mahibaluan sang mga nabilin nga katawhan sang Juda nga nagaestar subong
diri sa Egypt kon kay sin-o pulong ang natuman—ang akon ukon ang ila.
29 Amo ini ang tanda nga silutan ko gid kamo sa sini nga lugar, para mahibaluan
ninyo nga matuman gid ang kalaglagan nga ginsiling ko kontra sa inyo:
30 Itugyan ko si Faraon Hofra nga hari sang Egypt sa iya mga kaaway nga gusto
magpatay sa iya, subong nga gintugyan ko si Haring Zedekia sang Juda sa iya kaaway
nga si Haring Nebucadnezar sang Babilonia nga gusto man magpatay sa iya.'"

45

Ang Mensahi kay Baruc

1 Sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Jehoyakim nga anak ni Josia sa Juda, ginsulat
ni Baruc sa linukot nga sululatan ang gindikta sa iya ni Propeta Jeremias.

2 Siling ni Jeremias, “Baruc, amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel,
sa imo:
3 ‘Nagsiling ka nga kaluluoy ka, kay ginadugangan sang GINOO ang imo kasakit.
Ginakapoy ka na sa pag-ugayong kag wala sing kapahuwayan.’
4 “Baruc, nagasiling pa gid ang GINOO, ‘Gub-on ko ang ini nga nasyon nga akon
ginpatindog. Gabuton ko ang akon gintanom. Himuon ko ini sa bilog nga duta.
5 Ti, magahandom ka pa sang dalagko nga mga butang para sa imo kaugalingon?
Indi na lang, kay padal-an ko sang kalaglagan ang tanan nga katawhan, pero ikaw ya
luwason ko bisan diin ka makadto. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.’”

46

Ang Mensahi para sa mga Nasyon

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias parte sa mga nasyon:
2 Ang Mensahi Parte sa Egypt:
Amo ini ang mensahi kontra sa mga soldado ni Faraon Neco nga hari sang Egypt. Ini
sila ginpierdi ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia didto sa Carkemish malapit sa
Suba sang Euphrates, sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Jehoyakim nga anak ni
Josia sa Juda:
3 “Ipreparar ninyo ang inyo mga taming, dalagko kag gagmay, kag maglakat kamo sa
inaway!
4 Ipreparar man ninyo ang inyo mga kabayo kag sakyi ninyo. Isuksok ang inyo mga
helmet, baira ang inyo mga bangkaw, kag itakod ang inyo mga panaming.
5 Pero ano ining akon nakita? Nahadlok kamo kag nagaisol. Napierdi kamo kag
nagpalalagyo sing madasig nga wala sing bulobalikid tungod sa kahadlok.
6 Makusog kamo kag madasig magdalagan, pero indi gihapon kamo makapalagyo.
Malaglag gid kamo malapit sa Suba sang Euphrates.
7 “Ano ina nga nasyon nga *nagagamhanan,* pareho sang Suba sang Nilo nga
nagaawas ang tubig hasta sa pangpang?
8 Ina amo ang Egypt; nagagamhanan ini pareho sang Suba sang Nilo nga nagataas
ang tubig hasta sa pangpang. Nagsiling ang Egypt, ‘Nagagamhanan ako kag *mangin
pareho sa baha nga* magatabon sa kalibutan. Laglagon ko ang mga siyudad kag mga
katawhan sini.’
9 “Sige, mga taga-Egypt, padalagana na ninyo ang inyo mga kabayo kag mga
karwahe! Magsalakay na kamo pati ang tanan ninyo nga kadampig halin sa Ethiopia,*
Put, kag Lydia, nga mga sagad sa paggamit sang mga taming kag mga pana.
10 Pero magadaog ang Ginoong DIOS nga Makagagahom sa sini nga inaway. Sa sini
nga adlaw magabalos siya sa iya mga kaaway. Ang iya espada *daw sa gutom nga sapat
nga* magalamon sa ila kag magainom sang ila dugo hasta nga mabusog. Ang ila mga
bangkay daw sa mga halad para sa Ginoong DIOS nga Makagagahom didto sa
kadutaan sa north, malapit sa Suba sang Euphrates.
11 “Kamo nga mga pumuluyo† sang Egypt, bisan magkadto pa kamo sa Gilead sa
pagpangita sang bulong, ang tanan ninyo nga bulong wala sing pulos kag indi
makaayo sa inyo.
12 Mahibaluan sang mga nasyon sa bilog nga kalibutan ang inyo kahuy-anan kag
paghibi. Ang inyo mga soldado magakalatumba nga nagasinampawanay.”
13 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias parte sa pagsalakay ni
Haring Nebucadnezar sang Babilonia sa Egypt:
14 “*Jeremias,* isugid ini sa Egypt. Isugid ini sa Migdol, sa Memfis kag sa Tapanhes:
Magpreparar kamo kay ang espada handa na sa paglaglag sa inyo.

* **46:9** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* † **46:11** *mga pumuluyo:* sa literal, *birhen nga anak nga babayi*

15 Ngaa bala nga nagpalalagyo ang inyo maisog nga mga soldado?‡ Nagpalalagyo sila
tungod kay gintabog sila sang GINOO.
16 Ang inyo mga soldado magakalatumba nga nagasinampawanay. Magasiling sila,
'Dali na, mapuli kita sa aton mga kasimanwa, sa duta nga aton natawhan, para
makalikaw kita sa espada sang aton kaaway.'
17 Kag didto magasiling sila, 'Ang Faraon nga hari sang Egypt palawakal lang, kag
ginpaligad niya ang iya kahigayunan.'
18 "Ako, ang buhi nga Hari, ang GINOO nga Makagagahom, nagasumpa nga may
magasalakay *sa Egypt nga labaw gid sang sa iya,* pareho sang *Bukid sang* Tabor sa
tunga sang kabukiran, ukon sang *Bukid sang* Carmel sa higad sang baybay.
19 Kamo nga mga pumuluyo sang Egypt, maghimos na kamo sang inyo dalal-on, kay
bihagon kamo. Malaglag ang Memfis kag mangin mamingaw ini kag wala sing may
mabilin nga tawo.
20 Ang Egypt pareho sang bataon nga babayi nga baka, pero may sapat-sapat nga
magasalakay sa iya halin sa north.
21 Bisan ang iya ginbayaran nga mga soldado magaisol kag magapalalagyo. Daw
pareho lang sila sa bataon nga mga baka nga ginpatambok para ihawon. Matabo ini
kay tion na nga silutan kag laglagon ang mga taga-Egypt.
22 Magapalagyo ang mga taga-Egypt nga daw sa man-og nga nagasagirit samtang
nagasalakay ang mga kaaway. Ini sila magasalakay nga may mga wasay pareho sang
mga tawo nga nagapanapas sang kahoy.
23 Pamatyon nila ang mga taga-Egypt nga daw sa nagapanapas sila sang mga kahoy
nga madabong. Madamo pa sila sang sa mga apan; indi sila maisip.
24 Mahuy-an gid ang mga taga-Egypt. Itugyan sila sa mga kamot sang mga katawhan
sa north."
25 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
"Silutan ko na si Amon, ang dios-dios sang Tebes, kag ang iban pa nga dios-dios sang
Egypt. Silutan ko man ang hari sang Egypt§ kag ang iya mga pangulo, pati ang mga
nagasalig sa iya.
26 Itugyan ko sila kay Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag sa iya mga opisyal
nga gusto magpatay sa ila. Pero sa ulihi pagaestaran liwat ang Egypt pareho sang una.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
27 "Pero kamo nga mga Israelinhon *nga mga kaliwat sang* akon alagad nga si Jacob,
indi kamo magkahadlok ukon magpakulba. Kay luwason ko gid kamo halin sa malayo
nga lugar nga sa diin ginbihag kamo. Magkabuhi kamo liwat nga malinong kag wala
sing katalagman, kag wala na sing may magpahadlok sa inyo.
28 Gani indi gid kamo mahadlok, *kamo nga mga kaliwat sang* akon alagad nga si
Jacob, kay kaupod ninyo ako. Laglagon ko sing bug-os ang tanan nga nasyon nga sa
diin ginpalapta ko kamo, pero kamo indi ko paglaglagon sing bug-os. Disiplinahon ko
kamo, pero suno sa nagakabagay sa inyo. Indi puwede nga indi ko kamo pagsilutan.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

47

Ang Mensahi Parte sa Filistia

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias parte sa Filistia sa wala pa
ginsalakay sang hari sang Egypt* ang Gaza:
2 "May nasyon nga magasalakay halin sa north nga daw sa nagaawas nga ililigan
sang tubig. Lapawan niya ang duta kag ang tanan nga ara sa sini, *gani malaglag* ang

‡ **46:15** *maisog nga mga soldado:* ukon, *gamhanan nga dios nga si Apis*
§ **46:25** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*
* **47:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

mga banwa kag ang mga pumuluyo sini. Magasinggit ang mga tawo sa kahadlok, kag
magahibi sila sing mabaskog.
3 Mabatian nila ang paglinagapak sang tiil sang mga kabayo kag ang gahod sang mga
karwahe. Ang mga amay indi na magbalikid sa pagbulig sa ila kabataan. Magahuyhoy
na lang ang ila mga abaga.†
4 Kay nag-abot na ang tion nga laglagon ang tanan nga Filistinhon kaupod ang ila
mga kadampig halin sa Tyre kag Sidon. Laglagon gid sang GINOO ang mga Filistinhon,
ang katawhan nga naghalin sa isla sang Caftor.‡
5 Ang mga taga-Gaza magapakalbo sa pagpakita sang ila pagpangasubo, kag ang
mga taga-Ashkelon magahipos *sing masinulub-on.* Kamo nga mga pumuluyo sa
kapatagan, hasta san-o pa bala ang pagpilas ninyo sang inyo kaugalingon *sa pagpakita
sang inyo pagpangasubo*?
6 Nagapamangkot kamo kon san-o pa ako mag-untat sa pagsilot sa inyo paagi sa akon
espada? Ginasilingan ninyo ako nga ibalik ko ini sa iya tagob kag pabay-an lang kamo.
7 Pero paano ini mag-untat kay ginamanduan ko ini sa pagsalakay sa Ashkelon kag
sa *katawhan nga* nagaestar malapit sa dagat?"

48

Ang Mensahi Parte sa Moab

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, parte sa
Moab:
"Kaluluoy ang Nebo kay pagalaglagon ini. Mahuy-an kag agawon ang Kiriataim, kag
ang iya dalangpan sa mataas nga lugar magakalarumpag.
2 Indi na pagdayawon ang Moab. Didto sa Heshbon nagaplano ang kaaway sa
paglaglag sang Moab. Nagasiling sila, 'Dali, laglagon ta ang Moab.' Ang *banwa sang*
Madmen salakayon man sang mga kaaway kag mangin mamingaw ini.
3 Pamatii ninyo ang pagsinggit sa Horonaim tungod sa puwerte nga inaway kag
kalaglagan.
4 Malaglag gid ang Moab, kag magahinibi ang mga kabataan.
5 Ang mga pumuluyo sang Moab magahinibi sing tudo samtang nagapataklad sila sa
Luhit kag nagapadulhog sa Horonaim. Huo, mabatian ang ila paghinibi tungod sa
kalaglagan.
6 "Luwasa ang inyo kaugalingon! Magpalagyo kamo sa kamingawan.
7 *Kamo nga mga taga-Moab,* nagasalig kamo sa inyo abilidad kag manggad, gani
bihagon kamo pati *ang inyo dios-dios nga* si Kemosh kag ang iya sini nga mga pari kag
mga opisyal.
8 "Magaabot ang manuglaglag sa kada banwa kag wala sing banwa nga makaluwas.
Malaglag pati ang *mga banwa sa* kapatagan kag sa pulopatag sa ibabaw sang bukid.
Matabo gid ini, kay *ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
9 May pakpak lang kuntani ang Moab para makalupad siya palayo,* kay indi na
pag-estaran ang mga banwa sini kag mangin mamingaw na ini.
10 Pakamalauton ang tawo nga nagapatumbaya sa paghimo sang buluhaton sang
GINOO*kontra sa Moab*. Pakamalauton ang tawo nga wala nagapatay *sa mga taga-Moab*.
11 Matawhay ang pagkabuhi sang Moab halin sang una. Wala gid ini mabihag.
Pareho ini sa bino nga wala pagtanduga ukon pag-ihuwad halin sa isa ka suludlan
pakadto sa isa. Gani ang iya sabor amo gihapon.
12 "Pero magaabot ang tion nga magapadala ako sang mga kaaway nga magaula
sang Moab halin sa iya suludlan kag magadugmok sini.

---

† **47:3** *abaga:* sa literal, *kamot* ‡ **47:4** *Caftor:* ukon, *Crete* * **48:9** *May pakpak lang...palayo:* ukon, *Asini ang Moab para wala sing may magtubo nga mga tanom.*

13 Dayon ikahuya sang Moab *ang dios-dios nga* si Kemosh, subong nga ginkahuya
sang katawhan sang Israel ang ila pagsalig sa dios-dios sa Betel.
14 Nagapabugal ang mga taga-Moab nga mga maisog ang ila mga soldado sa inaway.
15 Pero malaglag gid ang Moab kag ang mga banwa sini. Pamatyon ang
pinakamaayo nila nga mga pamatan-on. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom nga Hari,
ang nagasiling sini.
16 "Madali na lang ang kalaglagan sang Moab.
17 Magpangasubo kamo, tanan kamo nga kadampig sang Moab!† Magsiling kamo,
'*Tapos na ang Moab!* Nabali na ang iya baston, ang baston *nga simbolo* sang iya
pagkagamhanan kag pagkabantog.'
18 "Kamo nga mga pumuluyo sang Dibon, magpaubos kamo kag magpungko sa
yab-ok, kay ang manuglaglag sang Moab magasalakay *man* sa inyo kag panggub-on
niya ang inyo napaderan nga mga banwa.
19 Kamo nga nagaestar sa Aroer, magtindog kamo sa higad sang dalan kag
magbantay. Magpamangkot kamo sa mga nakapalagyo kon ano ang natabo.
20 *Magasabat sila,* 'Nalaglag kag nahuy-an ang Moab. Gani magpangasubo kamo kag
maghibi. Isinggit ninyo sa Arnon nga nalaglag ang Moab.'
21 "Pagasilutan man ang *mga banwa sa* pulopatag sa ibabaw sang bukid: ang Holon,
Jaza, Mefaat,
22 Dibon, Nebo, Bet Diblataim,
23 Kiriataim, Bet Gamul, Bet Meon,
24 Keriot kag Bozra. Magaabot na ang silot sa tanan nga banwa sang Moab, sa
malayo man ukon sa malapit.
25 Wala na sing gahom ang Moab, gani maluya na ini subong. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.
26 "Hubuga ang Moab, kay nagrebelde siya sa akon. Magaligid siya sa iya
kaugalingon nga suka kag mangin kaladlawan siya.
27 *Kamo nga mga pumuluyo sang Moab,* indi bala nga ginyaguta ninyo ang Israel?
Ngaa, nadakpan bala siya sa pagpangawat? Ti, ngaa nagalungo-lungo gid kamo sa
pagyaguta sa iya?
28 Maghalin na kamo sa inyo mga banwa kag mag-estar sa pil-as,‡ pareho sa mga
pating nga nagapugad sa mga pangpang.
29 Puwerte gid kamo ka bugalon. Nabatian ko kon daw ano kamo ka bugalon kag
matinaas-taason.
30 Ako, ang GINOO, nakahibalo kon daw ano kamo kahambog, pero wala ini sing
pulos.
31 Gani magahibi ako para sa Moab kag sa mga taga-Kir Hareset.§
32 Magahibi man ako para sa katawhan sang Sibma, sobra pa sa paghibi ko sa mga
taga-Jazer. Sibma, pareho ka sang tanom nga ubas nga ang imo mga sanga naglambot
sa tabok sang *Patay nga* Dagat hasta sa Jazer. Pero karon gin-ubos panguha sang
manuglaglag ang imo mga bunga.
33 Wala na sing may mabatian nga kinalipay kag sinadya sa mga uma kag sa mga
talamnan sang ubas sa duta sang Moab. Wala na nagailig ang bino sa pulugaan sang
ubas. Wala na sing may nagalinas sang ubas nga nagasininggit sa kalipay. May
pagsininggit matuod pero indi pagsininggit sa kalipay.
34 Ang paghinibi sang mga taga-Heshbon mabatian hasta sa Eleale kag sa Jahaz. Ang
paghinibi sang mga taga-Zoar mabatian hasta sa Horonaim kag sa Eglat Shelishiya.
Kay bisan ang sapa sang Nimrim nagmala na.

---

† **48:17** *kadampig sang Moab:* ukon, *nagaestar sa palibot sang Moab.* ‡ **48:28** *pil-as:* ukon, *kabatuhan* § **48:31** *Kir Hareset:* ukon, *Kir Heres*

35 Pauntaton ko sa Moab atong mga nagahalad sa mga simbahan sa mataas nga mga
lugar kag nagasunog sang insenso sa ila mga dios-dios. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling
sini.
36 "Gani nagapangasubo gid ako para sa Moab kag sa mga taga-Kir Hareset, pareho
sang masubo nga *sunata sang* plawta *sa patay*. Wala na ang manggad nga ila
naangkon.
37 Ang tagsa-tagsa *nagapakita sang pagpangasubo paagi sa* pagpakalbo,
pagpamarbas, pagpilas sang ila mga kamot, kag pagsuksok sang sako.
38 Nagahinibi ang mga tawo sa atop sang ila mga balay kag sa mga plasa, kay
ginlaglag ko ang Moab nga daw sa banga nga ginbuka kay wala na sing may naluyag.
39 Daw ano ang pagkalaglag sang Moab! Pamatii ang paghinibi sang iya mga
pumuluyo. Nahuy-an gid ang Moab, kag ginayaguta ini kag ginakangil-aran sang
tanan *nga nasyon* sa palibot sini."
40 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang GINOO, "Tan-awa! Ang kaaway sang Moab
pareho sang agila nga nagalupad sa pagdagit sini.
41 Maagaw ang mga banwa* kag ang mabakod nga mga kuta *sang Moab*. Sa sina nga
tion ang mga soldado sang Moab makulbaan pareho sang isa ka babayi nga
manugbata.
42 Malaglag gid ang Moab tungod sa iya pagrebelde sa akon.
43 Ang dangatan sang mga taga-Moab amo ang kahadlok, buho, kag siod.
44 Ang bisan sin-o nga magpalagyo sa kahadlok mahulog sa buho. Ang bisan sin-o
nga magguwa sa buho madakpan gihapon sa siod, kay silutan ko gid ang Moab sa
gintalana nga tion. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
45 Ang makaluluoy nga mga nakapalagyo gusto magpanago sa Heshbon. Pero ining
Heshbon nga gin-gamhan anay ni Haring Sihon nagadabadaba sa kalayo. Ginalamon
sang kalayo ang mga bukid nga ginapanaguan sang mga taga-Moab nga gusto sang
inaway.
46 "Kaluluoy gid kamo, mga taga-Moab! Nalaglag kamo nga nagasimba sa dios-dios
nga si Kemosh, kag ginbihag ang inyo kabataan.
47 Pero sa ulihi ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang Moab. *Ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini." Amo ato ang mensahi parte sa Moab.

49

Ang Mensahi Parte sa Ammon

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO parte sa mga Ammonhon:
"Kamo nga mga tawo nga nagasimba sa dios-dios nga si Molec, ngaa ginaestaran
ninyo ang mga banwa sang duta ni Gad? Wala bala sing mga kaliwat si Israel nga
magpanubli sang sini nga duta?
2 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga magaabot ang tion nga ipasalakay ko sa mga
kaaway ang Raba. Ining inyo siyudad pagagub-on kag ang mga baryo sa palibot sini
pagasunugon. Sa sini nga paagi mapalayas sang mga Israelinhon ang mga nagpalayas
man sa ila.
3 "Maghibi kamo sing tudo, kamo nga taga-Heshbon, kay nalaglag ang Ai. Maghibi
man kamo nga taga-Raba! Magsuksok kamo sang sako kag magpakadto-pakari sa kilid
sang pader sa pagpakita sang inyo pagpangasubo. Kay bihagon ang inyo dios-dios nga
si Molec upod sa iya mga pari kag mga opisyal.
4 Kamo nga mga maluibon, ngaa ginapabugal gid ninyo ang inyo mapatubason nga
mga kapatagan? Nagasalig kamo sa inyo manggad kag nagasiling nga wala sing may
magsalakay sa inyo.

* **48:41** *mga banwa:* ukon, *Keriot*

5 *Ako,* ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, magapadala sa inyo sang mga kaaway
halin sa mga nasyon sa palibot ninyo sa pagpahadlok sa inyo. Palayason nila kamo sa
inyo duta, kag wala gid sing may magbulig sa inyo nga mga nagpalagyo.
6 Pero sa ulihi ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang mga Ammonhon. *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Mensahi Parte sa Edom

7 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom parte sa Edom:
"Diin na bala ang mga maalamon sang Teman? Wala na bala sing may nabilin nga
maayo maglaygay?
8 Kamo nga nagaestar sa Dedan magpalagyo kamo kag magpanago sa madalom nga
mga kuweba. Kay padal-an ko sang kalaglagan ang mga kaliwat ni Esau sa tion nga
silutan ko sila.
9 Indi bala nga ang mga nagapangharvest sang ubas wala nila ginaubos kuha ang
mga bunga kundi ginabilinan nila? Kag indi bala nga ang mga kawatan ginakuha lang
nila ang ila kinahanglan?
10 Pero ubuson gid kuha ang tanan nga pagkabutang sang mga kaliwat ni Esau.
Kuhaan ko sang tabon ang ila palanaguan para wala sila sing panaguan.
Magakalamatay ang ila kabataan, mga paryente, kag mga kasilingan. Wala sing may
mabilin sa ila.
11 Pero ibilin sa akon ang inyo mga ilo kay tatapon ko sila. Kag ang inyo mga balo
nga babayi makasalig gid sa akon."
12 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang GINOO, "Kon ang mga inosente gani
magaantos, kamo pa ayhan? Silutan gid kamo!
13 Ginasumpa ko gid sa akon kaugalingon nga ang Bozra malaglag. Maurungan gid
ang mga tawo sa kahimtangan sini kag yagutaon nila ini kag pakamalauton. Ang
tanan nga banwa sini mangin guba hasta san-o. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
14 Nabatian ko ang balita halin sa GINOO, nga nagpadala siya sang mensahero sa mga
nasyon sa pagpreparar sa ila sa inaway kag sa paghangkat sa ila sa pagsalakay sa
nasyon sang Edom.
15 Kay siling sang GINOO*sa mga taga-Edom,* "Himuon ko kamo nga mas kubos sang sa
iban nga mga nasyon, kag pakalainon nila kamo.
16 Nagapabugal kamo nga nagaestar kamo sa batuhon kag mataas nga lugar. Pero sa
inyo nga pagpabugal nga ina kag sa inyo pagpamahog sa iban, ginadayaan lang ninyo
ang inyo kaugalingon. Kay bisan nga parehuon ninyo kataas sa pugad sang agila ang
inyo ginaestaran, laglagon ko gihapon kamo. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
17 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Maurungan gid ang mga tawo sa kahimtangan sang
Edom. Ang tanan nga magaagi matingala nga daw sa indi makapati sa natabo sa sini
nga nasyon.
18 Subong nga nalaglag ang Sodom kag Gomora kag ang mga banwa sa palibot sini,
laglagon man ang Edom. Kag wala na gid sing tawo nga may mag-estar didto. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.
19 Salakayon ko gulpi ang Edom pareho sang leon nga halin sa kakahuyan sang *Suba
sang* Jordan nga nagapakadto sa palahalban *nga may madamo nga karnero*.
Magapalalagyo sila kag padumalahan ko ang Edom sa tawo nga akon ginpili. Sin-o ang
mapaanggid sa akon? Sin-o ang mangahas sa pagkontra sa akon? Sin-o ang pangulo
nga magpamatok sa akon?
20 Gani pamatii ninyo ang ginaplano ko nga himuon kontra sa Edom, lakip na sa mga
pumuluyo sang Teman: Ang ila mga kabataan bihagon, kag ang ila duta laglagon
tungod sang ila ginhimo.*

* **49:20** *Ang ila...ginhimo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

21 Sa puwerte nga pagkalaglag sang Edom magatay-og ang duta, kag ang ila
paghinibi mabatian hasta sa Mapula nga Dagat.
22 Tan-awa! Ang kaaway pareho sang agila nga nagalupad sa pagdagit sa Bozra. Sa
sina nga tion ang mga soldado sang Edom makulbaan pareho sang isa ka babayi nga
manugbata."

Ang Mensahi Parte sa Damascus

23 Amo ini ang mensahi parte sa Damascus: "Kinulbaan ang mga taga-Hamat kag
taga-Arpad sa malain nga balita nga ila nabatian. Natublag sila kag indi mapahamtang
pareho sang mabalod nga dagat.
24 Nagluya ang mga taga-Damascus kag nagpalagyo tungod sa kahadlok. Kakulba
kag kasakit ang ila nabatyagan pareho sang isa ka babayi nga manugbata.
25 Ang bantog kag masinadyahon† nga siyudad *sang Damascus* ginsikway!
26-27 Ang iya pamatan-on nga mga lalaki magakalamatay sa mga karsada, pati ang
tanan niya nga mga soldado. Sunugon ko ang mga pader sang Damascus kag ang
mabakod nga mga parte sang sini nga siyudad ni *Haring* Ben Hadad. *Ako,* ang GINOO
nga Makagagahom, ang nagasiling sini."

Ang Mensahi Parte sa Kedar kag Hazor

28 Amo ini ang ginsiling sang GINOO parte sa Kedar kag sa mga ginharian sang Hazor
nga ginsalakay ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia:
"Magpreparar kamo kag salakaya ninyo ang Kedar! Laglaga ninyo ini nga katawhan
sa east!
29 Pagaagawon ang ila mga tolda, mga pagkabutang kag mga kasapatan, pati mga
camel. Magasinggit sila, 'Ginalibutan kita sang *aton* makahaladlok *nga mga kaaway*.'
30 "Mga taga-Hazor, magdali-dali kamo sa pagpalagyo! *Ako,* ang GINOO, nagasiling
nga magpanago kamo sa mga kuweba. Nagplano sang malain kontra sa inyo si Haring
Nebucadnezar sang Babilonia.
31 *Ako,* ang GINOO, nagsugo sa ila, 'Salakaya ang katawhan nga
nagapatawhay-tawhay lang kag wala sing libog. Ang ila siyudad wala sing mga
puwertahan ukon mga trangka kag nagakabuhi sila nga sila-sila lang.
32 Ang ila mga camel kag ang tanan nila nga kasapatan mangin inyo. Palaptahon ko
bisan diin ini nga katawhan nga nagaestar sa malayo nga mga lugar‡ kag padal-an ko
sila sang kalaglagan halin sa bisan diin lang. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
33 Mangin mamingaw nga lugar ang Hazor hasta san-o kag wala sing tawo nga
mag-estar didto kundi ang talunon nga mga ido.§' "

Ang Mensahi Parte sa Elam

34 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias parte sa Elam sadtong
mag-umpisa sa paghari si Zedekia sa Juda.
35 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Pamatyon ko ang mga manugpana sang
Elam—ang pinakamaayo nila nga mga soldado.
36 Salakayon ang Elam sang mga kaaway halin sa tanan nga direksyon, kag
palaptahon ko ang iya mga pumuluyo bisan diin. Pagabihagon sila sa tanan nga
nasyon sa kalibutan.
37 Laglagon ko sila paagi sa ila mga kaaway nga gusto magpatay sa ila. Huo, laglagon
ko sila sa akon puwerte nga kaakig. *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga ipasalakay ko sila
sa mga kaaway hasta nga madula sila tanan.
38 Laglagon ko ang hari kag mga opisyal sang Elam, kag pagaharian ko ina nga lugar.

---

† **49:25** *masinadyahon:* ukon, *akon ginakalipay* ‡ **49:32** *nagaestar sa malayo nga mga lugar:* sa literal, *nagautod sang ila patilya* § **49:33** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

39 Pero sa ulihi ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang Elam. *Ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini."

50

Ang Mensahi Parte sa Babilonia

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Jeremias parte sa Babilonia kag sa katawhan
sini:
2 "Isugid sa mga nasyon ang balita nga wala sing lipod-lipod! Kag ibayaw ang
bandera bilang tanda nga maagaw ang Babilonia! Magakaladugmok kag mahuy-an
gid ang iya mga dios-dios pati na si Bel kag si Marduk.
3 Kay salakayon ang Babilonia sang isa ka nasyon halin sa north, kag mangin
mamingaw ini nga lugar. Wala sing may mag-estar diri kay magpalalagyo ang mga
tawo kag mga sapat.
4 "*Ako,* ang GINOO, nagasiling nga sa sina nga tion, ang katawhan sang Israel kag
Juda magahibi sa pagdangop sa akon, ang GINOO nga ila Dios.
5 Magapamangkot sila sang dalan pakadto sa Jerusalem* kag magakadto sila didto.
Kag magahimo sila sang wala sing katapusan nga kasugtanan sa akon, kag indi gid
nila ini pagkalimtan.
6 "Ang akon katawhan pareho sang nadula nga mga karnero. Ginpabay-an sila sang
ila mga manugbantay didto sa kabukiran kag indi na sila makatultol magpuli.
7 Ginasalakay sila sang makakita sa ila. Nagasiling ang ila mga kaaway, 'Nakasala
sila sa GINOO nga amo ang ila matuod nga palahuwayan kag ang paglaom sang ila mga
katigulangan, gani wala kita sing sala sa aton pagsalakay sa ila.'
8 "Magpalagyo kamo halin sa Babilonia! Bayai ninyo ina nga nasyon! Mag-una kamo
sa pagpalagyo!
9 Kay ipasalakay ko ang Babilonia sa grupo sang gamhanan nga mga nasyon halin sa
north. Salakayon nila ang Babilonia kag maagaw nila ini. Matanda sila nga mga
manugpana nga nagaigo gid sa ila ginapana.
10 Agawon nila ang mga pagkabutang sang Babilonia, kag makapagusto gid sila. *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini.
11 "*Kamo nga katawhan sang Babilonia,* ginpanguhaan ninyo sang mga pagkabutang
ang katawhan nga akon ginapanag-iyahan. Nagakalipay kamo kag nagasinadya
pareho sang bataon nga babayi nga baka sa palahalban ukon sang kabayo nga
nagahirihiri.
12 Pero pakahuy-an ko gid ang inyo nasyon.† Mangin pinakakubos ini sa tanan nga
nasyon, kag mangin isa ka mamingaw kag desierto nga nasyon.
13 Tungod sa akon kaakig, wala gid sing may mag-estar sa Babilonia kag mangin
mamingaw gid ini nga lugar. Ang tanan nga magaagi maurungan gid kag
magapanagutsot tungod sa tanan nga natabo sa sini nga nasyon.
14 "Kamo nga mga manugpana, magposisyon na kamo sa palibot sang Babilonia.
Pan-a ninyo siya kay nakasala siya sa GINOO.
15 Magsinggit kamo kontra sa iya sa tanan nga direksyon. Tan-awa! Nagsurender na
ang Babilonia! Nagkalarumpag na ang iya mga tore kag nagkalaguba ang iya mga
pader. Pagbalos ini sang GINOO sa iya, gani balusi ninyo siya kag himua sa iya ang
ginhimo niya sa iban.
16 Dulaa sa Babilonia ang mga manugtanom kag mga manug-ani. Luwasa ang mga
bihag sa espada sang mga kaaway kag papalagyuha sila puli sa ila kaugalingon nga
mga lugar.

---

* **50:5** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* † **50:12** *nasyon:* sa literal, *iloy*

17 "Ang mga Israelinhon pareho sang naglalapta nga mga karnero nga ginlagas sang
mga leon. Una, gintukob sila sang hari sang Assyria, kag dayon ginkitkit ni Haring
Nebucadnezar sang Babilonia ang ila mga tul-an.
18 "Gani *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, nagasiling, 'Silutan
ko ang hari sang Babilonia, subong nga ginsilutan ko ang hari sang Assyria.
19 Pero pabalikon ko ang mga Israelinhon sa ila nasyon. Mangin pareho sila sa mga
karnero nga magahalab sa Carmel, sa Bashan, kag sa mga kabukiran sang Efraim kag
Gilead, kag mabusog gid sila.
20 Sa sina nga tion, indi na makita ang mga sala kag paglapas sang mga nabilin nga
katawhan sang Israel kag Juda, kay patawaron ko sila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling
sini.' "

Ang Silot sang Dios sa Babilonia

21 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Salakaya ninyo ang Merataim kag ang Pekod.
Pamatya sila kag laglaga sing bug-os.‡ Himua ang tanan nga ginasugo ko sa inyo.
22 Mabatian ang singgit sang inaway kag ang gahod sang puwerte nga kalaglagan.
23 Ang Babilonia pareho sang martilyo nga nagpangdugmok sa mga nasyon, pero
karon nadugmok na ini. Naurungan gid ang mga nasyon sang makita nila ang
pagkalaglag sang Babilonia!
24 "Babilonia, nasiod ka sa ginbutang ko nga siod sa imo. Nadakpan ka tungod kay
nagkontra ka sa akon.
25 Ginbuksan ko ang talaguan sang akon mga armas kag ginpaguwa ko ang mga
armas sa akon kaakig. Kay *ako,* ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, may
pagahimuon sa imo, Babilonia.
26 "*Mga kaaway sang Babilonia* nga halin sa malayo nga lugar, salakaya na ninyo ang
Babilonia! Buksi ninyo ang iya mga bodega. Tumpuka ninyo ang inyo mga nakuha
pareho sang pagtumpok sang uyas. Laglaga ninyo sing bug-os ang mga taga-Babilonia
kag wala gid kamo sing ibilin.
27 Pamatya ninyo ang tanan nila nga *mga soldado nga pareho sa* bataon nga baka.
Ihawa ninyo sila. Kaluluoy sila kay nag-abot na ang tion nga silutan sila.
28 "Pamatii ang mga tawo nga nakapalagyo halin sa Babilonia. Nagasugid sila sa
Jerusalem§ kon daw ano ang pagbalos sang GINOO nga aton Dios tungod sa ginhimo
sang mga taga-Babilonia sa iya templo.
29 "Ipatawag ninyo ang mga manugpana sa pagsalakay sa Babilonia! Libuti ninyo ini
para wala sing may makapalagyo. Balusi ninyo siya sa iya ginhimo. Himua ninyo sa
iya ang iya ginhimo sa iban, kay ginkontra niya ang GINOO, ang Balaan nga Dios sang
Israel.
30 Gani ang iya pamatan-on nga mga lalaki magakalamatay sa mga karsada. Sa sina
nga tion, malaglag ang tanan niya nga soldado.
31 "*Ako,* ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, nagasiling nga kontra ko ikaw,
Babilonia nga bugalon! Nag-abot na ang tion nga silutan ko ikaw.
32 Ikaw nga bugalon malaglag gid kag wala sing may magbulig sa pagpabangon sa
imo. Sunugon ko ang imo mga banwa kag ang tanan nga baryo sa palibot sini."
33 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, "Gindaogdaog ang katawhan sang
Israel kag Juda. Ginbihag sila kag ginbantayan gid sing maayo nga indi makabalik sa
ila lugar.
34 Pero gamhanan ako nga ila Manunubos; GINOO nga Makagagahom ang akon
ngalan. Apinan ko sila kag hatagan sang kalinong, pero gamuhon ko ang mga
pumuluyo sang Babilonia.

‡ **50:21** *laglaga sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. § **50:28** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

35 "*Ako,* ang GINOO, nagasiling nga ang espada sang kalaglagan magatupa sa
katawhan sang Babilonia, pati sa iya mga opisyal kag maalamon nga mga tawo!
36 Magatupa man ini sa iya butigon nga mga propeta, kag magabuang-buang sila.
Kag amo man sa iya mga soldado, kag mahadlukan gid sila!
37 Magatupa pa gid ini sa iya mga kabayo kag mga karwahe, kag sa tanan nga
pangayaw nga kadampig niya. Kag *magaluya* sila pareho sa babayi! Magatupa man ini
sa iya mga manggad, kag panguhaon ini.
38 Magamala ang tanan niya nga katubigan. Tungod kay ang Babilonia lugar nga
may madamo gid nga mga makahaladlok nga dios-dios nga nagapabuang sa mga tawo.
39 "Pagaestaran na lang ang Babilonia sang talunon nga mga sapat, sang mga hyena,
kag sang mga bukaw. Indi na gid mag-estar liwat ang mga tawo didto hasta san-o.
40 Subong nga ginlaglag ko ang Sodom kag Gomora, kag ang mga banwa sa palibot
sini, *laglagon ko man ang Babilonia.* Wala na gid sing tawo nga may mag-estar didto.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
41 "Tan-awa! May mga soldado nga nagapadulong halin sa duta sa north. Isa ka
gamhanan nga nasyon kag madamo nga hari halin sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan ang magakontra sa Babilonia.
42 Armado sila sang mga pana kag mga bangkaw. Mga mapintas sila kag wala sing
kaluoy. Ang ila gahod pareho sang mabaskog nga balod samtang nagasakay sila sa ila
mga kabayo. Magaabot sila nga handa sa pagsalakay sa inyo nga mga pumuluyo sang
Babilonia.
43 Nabalitaan ini sang hari sang Babilonia, kag nagpalamuypoy ang iya mga kamot.
Kahadlok kag kasakit ang iya nabatyagan pareho sang pagpasakit sang babayi nga
manugbata.
44 "Salakayon ko gulpi ang Babilonia pareho sang leon nga halin sa kakahuyan sang
Jordan nga nagapakadto sa palahalban *nga may madamo nga karnero.* Magapalalagyo
sila kag padumalahan ko ang Babilonia sa tawo nga akon ginpili. Sin-o ang
mapaanggid sa akon? Sin-o ang mangahas sa pagkontra sa akon? Sin-o ang pangulo
nga magpamatok sa akon?
45 Gani pamatii ang ginaplano ko nga himuon kontra sa Babilonia. Bisan ang ila mga
kabataan bihagon kag ang ila duta malaglag.*
46 Sa puwerte nga pagkalaglag sang Babilonia magatay-og ang duta, kag ang ila
paghinibi mabatian sa iban nga mga nasyon."

51

Dugang nga Silot sa Babilonia

1 Amo pa gid ini ang ginsiling sang GINOO parte sa Babilonia: "Hangkaton ko ang
manuglaglag sa pagsalakay sa Babilonia kag sa iya katawhan.*
2 Padal-an ko ang Babilonia sang mga taga-iban nga lugar sa pagsalakay kag
paglaglag sa iya, pareho sang upa nga ginpapalid sa hangin. Salakayon nila ang
Babilonia sa tanan nga direksyon sa sina nga tion sang kalaglagan.
3 Indi na nila paghatagan sang kahigayunan ang mga manugpana sang Babilonia
nga makagamit sang ila mga pana ukon sang ila mga taming. Wala gid sila sing may
ibilin nga pamatan-on nga mga lalaki. Laglagon gid nila sing bug-os ang mga soldado
sang Babilonia.
4 Magahamyang ang ila mga bangkay nga pilason sa mga dalan.
5 Kay *ako,* ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, ang Balaan nga Dios sang Israel,
wala nagsikway sa Israel kag Juda bisan ang ila mga duta puno sang kalautan.

---

* **50:45** *Bisan...malaglag:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

* **51:1** *iya katawhan:* sa Hebreo, *sa katawhan sang Leb Kamai,* nga isa pa ka ngalan sang Babilonia.

6 "Palagyo kamo halin sa Babilonia! Luwasa ninyo ang inyo kabuhi! Indi pagpabay-i
ang inyo kaugalingon nga mapatay tungod sang sala sang Babilonia. Tion na nga
balusan ko siya suno sa nagakabagay sa iya ginhimo.
7 Pareho siya sa kupa nga bulawan sa akon kamot nga puno sang bino. Ginpainom
niya ang mga nasyon sa bilog nga kalibutan kag nagkalahubog sila kag nagbuluang.
8 Malaglag gulpi ang Babilonia! Magpangasubo kamo sa iya! Magkuha kamo sang
bulong para sa iya mga pilas kay basi pa lang mag-ayo siya."
9 *Nagsiling ang mga Israelinhon nga nagaestar didto,* "Gintinguhaan namon nga
bulngon ang Babilonia pero indi na gid ini mabulong. Bayaan ta na lang siya kag
magpuli kita sa tagsa-tagsa ta ka lugar. Kay lambot na sa langit ang iya mga sala; gani
silutan na siya sang GINOO.
10 Nagbalos ang GINOO para sa aton. Dali kamo, makadto kita sa Jerusalem† kag
isugid ta ang ginhimo sang GINOO nga aton Dios."
11 Magabalos ang GINOO sa Babilonia tungod sa pagguba nila sa iya templo.
Ginhangkat sang GINOO ang mga hari sang Media sa paglaglag sa Babilonia kay amo
ini ang iya tuyo. *Siling niya,* "Baira ninyo ang inyo mga pana kag ihanda ang inyo mga
taming.
12 Ibayaw ang bandera bilang tanda sa pagsalakay sa Babilonia. Dugangi pa gid
ninyo ang mga guwardya kag ibutang na sa ila mga puwesto ang mga manugbantay.
Kibuna ninyo ang siyudad! Tion na nga himuon sang GINOO ang iya ginplano kontra sa
katawhan sang Babilonia."
13 *Babilonia,* madamo ang imo katubigan kag puwerte ang imo manggad. Pero
nag-abot na ang imo katapusan, ang tion sang imo kalaglagan.
14 Nagsumpa ang GINOO nga Makagagahom sa iya kaugalingon nga nagasiling,
"Ipasalakay ko gid kamo sa madamo nga kaaway nga pareho kadamo sa mga apan,
kag magasinggit sila sing kadaugan kontra sa inyo."

Mga Pagdayaw sa Dios

15 Ginhimo sang Dios ang kalangitan kag ang kalibutan paagi sa iya gahom kag
kaalam.
16 Sa iya pagmando, nagadaguob ang langit. Siya ang nagapaguwa sang mga gal-om
halin sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan. Ginapakilat niya kon mag-ulan, kag
nagapadala siya sang hangin halin sa iya mga talaguan.
17 Ang tanan nga tawo nga nagasimba sa mga dios-dios mga balingag kag wala sing
kaalam. Mahuy-an lang ang mga platero sang ila mga dios-dios, kay indi ini matuod.
Wala ini sing kabuhi.
18 Wala ini sing pulos, kag talamayon. Magaabot ang tion nga malaglag sila tanan.
19 Pero ang Dios ni Jacob‡ indi pareho sina. Siya amo ang naghimo sang tanan, pati
sang katawhan nga iya ginapanag-iyahan. GINOO nga Makagagahom ang iya ngalan.

Ang Martilyo sang Dios

20 *Nagsiling ang GINOO,* "Ikaw§ ang akon panglampos, ang akon armas sa inaway.
Paagi sa imo laglagon ko ang mga nasyon kag mga ginharian,
21 ang mga kabayo kag mga manugkabayo, ang mga karwahe kag mga
manugkarwahe.
22 Laglagon ko man paagi sa imo ang mga lalaki kag mga babayi, mga tigulang kag
mga bata, kag mga soltero kag mga dalaga.
23 Laglagon ko pa gid paagi sa imo ang mga kasapatan kag ang mga manugbantay
sini, ang mga mangunguma kag ang mga baka, kag ang mga pangulo kag mga opisyal.

---

† **51:10** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* ‡ **51:19** *Dios ni Jacob:* sa literal, *Parte ni Jacob* § **51:20** *Ikaw:* Posible si Cyrus, nga gin-gamit sang GINOO sa paglaglag sa Babilonia.

24 "*Mga katawhan ko,* ipakita ko sa inyo ang pagbalos ko sa Babilonia kag sa iya
katawhan sa tanan nila nga malain nga ginhimo sa Jerusalem.*Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.
25 "Kontra ko ikaw, *Babilonia,* ikaw nga ginatawag Bukid nga Manuglaglag!
Ginalaglag mo ang bilog nga kalibutan. Gamiton ko ang akon gahom sa pagkakas sa
imo kag sunugon ko ikaw.
26 Wala gid sing bato nga makuha sa imo nga gamiton sa pagpatindog sang building.
Mangin mamingaw ka hasta san-o. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
27 Ibayaw ang bandera bilang senyales sa pagsalakay! Patunuga ang budyong sa
mga nasyon! Preparaha sila sa pagsalakay sa Babilonia. Pasalakaya ang mga soldado
sang Ararat, Mini kag Ashkenaz. Magpili kamo sang pangulo sa pagsalakay sa
Babilonia. Magpadala kamo sang mga kabayo nga pareho kadamo sa mga apan.
28 Papreparaha ang mga hari sang Media sa pagsalakay sa Babilonia, pati ang ila
mga manugdumala kag mga opisyal, kag ang tanan nga nasyon nga sakop nila.
29 Ang Babilonia mangin pareho sa tawo nga nagakurog kag nagapamilipit sa
kasakit tungod kay himuon sang GINOO ang iya ginplano kontra sa iya, nga wala na
sing may mag-estar sa sini nga lugar kag mangin mamingaw na.
30 Magauntat ang mga soldado sang Babilonia sa pagpakig-away kag magapabilin na
lang sila sa ila mga kuta. Madulaan sila sang kusog kag daw sa mga babayi na lang sila
nga maluya. Masunog ang mga balay sa Babilonia kag maguba ang mga trangka sang
iya mga puwertahan.
31 Magasunod-sunod ang mga mensahero sa pagsugid sa hari sang Babilonia nga
ang iya bilog nga siyudad naagaw na.
32 Naagaw ang mga talabukan sang suba. Nasunog ang mga palanaguan, kag
nahadlok ang mga soldado.
33 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, "Ang Babilonia
pareho sang trigo nga madali na lang anihon kag linason."
34-35 Nagsiling ang mga taga-Jerusalem, "Si Haring Nebucadnezar sang Babilonia
daw sa dragon nga naglamon sa amon. Ginbusog niya ang iya tiyan sang amon mga
manggad. Ginbayaan niya ang amon siyudad nga wala na gid sing nabilin pareho sang
banga nga wala sing unod. Gintabog niya kami kag nagsalasala kami. Kabay pa nga
himuon man sa Babilonia ang iya ginhimo sa amon kag sa amon kabataan. Kabay pa
nga sukton ang mga pumuluyo sang Babilonia sa ila pagpamatay."
36 Gani nagsiling ang GINOO, "*Mga katawhan sang Jerusalem,* apinan ko gid kamo,
kag magabalos gid ako para sa inyo. Pamalahon ko ang dagat kag ang mga tuburan
sang Babilonia.
37 Mangin guba ini nga nasyon! Mangin makangilil-ad kag talamayon ina nga lugar,
kag wala sing may mag-estar dira luwas lang sa talunon nga mga ido.†
38 Ang mga taga-Babilonia magangurob pareho sang mga leon.
39 Kag sanglit gutom sila, papunsyonan ko sila. Hugbon ko sila, lipayon kag
patulugon nga indi na makabugtaw pa. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
40 Dal-on ko sila sa ilihawan para ihawon pareho sa mga karnero kag mga kanding.
41 Daw ano ang pagkalaglag sang Babilonia,‡ ang nasyon nga ginadayaw sa bilog nga
kalibutan! Maurungan gid ang mga nasyon sa matabo sa iya!
42 Lapawan sang nagalinagumba nga mga balod ang Babilonia.
43 Mangin mamingaw ang iya mga banwa, pareho sang desierto nga wala sing may
nagaestar ukon bisan may nagaagi.

---

* **51:24** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* † **51:37** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* ‡ **51:41** *Babilonia:* sa Hebreo, *Sheshac*

44 Silutan ko si Bel *nga dios-dios* sang Babilonia. Ipasuka ko sa iya ang iya mga
ginpanglamon.§ Indi na magdagsa ang mga nasyon *sa pagsimba* sa iya. Kag ang mga
pader sang Babilonia magkalarumpag.
45 "Mga katawhan ko, magpalagyo kamo halin sa Babilonia! Luwasa ninyo ang inyo
kabuhi antes ko ipaagom ang akon kaakig.
46 Pero indi kamo magkahadlok ukon magkaluya kon mag-abot na ang mga balita
parte sa inaway. Kay ang balita parte sa pag-ilinaway sang mga hari magaabot kada
tuig.
47 Magaabot gid ang tion nga silutan ko ang mga dios-dios sang Babilonia. Mahuy-an
gid ang bilog nga Babilonia, kag magahalamyang ang tanan nga bangkay sang iya
katawhan.
48 Dayon magasinggit sa kalipay ang langit kag ang kalibutan, kag ang tanan nga ara
sa sini, sa pagkalaglag sang Babilonia. Kay salakayon ini sang mga manuglaglag halin
sa north. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
49 "Kinahanglan gid nga laglagon ang Babilonia tungod sa iya nga pagpamatay sa
mga Israelinhon kag sa iban pa nga mga tawo sa kalibutan.
50 Kamo nga nagkalabilin nga buhi, magpalagyo na kamo halin sa Babilonia kag indi
kamo magpundo-pundo! Dumduma ninyo ang GINOO kag ang Jerusalem bisan dira
kamo sa malayo nga lugar.
51 *Nagasiling kamo,* 'Nahuya kami. Gin-insulto kami kag ginpakahuy-an tungod kay
ang templo sang GINOO gindagtaan sang mga indi Israelinhon.'
52 Pero magaabot gid ang tion nga silutan ko ang mga dios-dios sang Babilonia. Kag
ang mga pag-ugayong sang mga napilasan nga mga taga-Babilonia mabatian sa bilog
nila nga lugar.
53 Bisan lab-ot pa ang mga pader sang Babilonia sa kahawaan, kag bisan pag-unon
pa niya ini, padal-an ko gihapon siya sang mga manuglaglag. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.
54 "Mabatian sa Babilonia ang mga paghinibi tungod sa pagkalaglag sini.
55 Laglagon ko ang Babilonia, kag magahipos ini. Magasalakay sa iya ang mga
kaaway nga daw sa nagahuganas nga mga balod. Mabatian ang pagsininggit sang ila
pagsalakay.
56 Magaabot ang manuglaglag sang Babilonia kag madakpan ang iya mga soldado,
kag magakalabali ang ila mga pana. Kay *ako,* ang GINOO, amo ang Dios nga nagasilot sa
malain. Kag silutan ko gid ang Babilonia sa nagakabagay sa iya.
57 Hugbon ko ang iya mga opisyal, mga maalamon nga mga tawo, mga
manugdumala, mga kumander, kag ang iya mga soldado. Matulugan sila kag indi na
makabugtaw pa. *Ako,* ang Hari, ang nagasiling sini. GINOO nga Makagagahom ang
akon ngalan."
58 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, "Pagarumpagon ang madamol nga
mga pader sang Babilonia, kag pagasunugon ang mataas niya nga mga puwertahan.
Ang tanan nga ginpangabudlayan sang iya katawhan mangin wala sing pulos, kay
masunog man lang ini."

Ang Mensahi ni Jeremias para sa Babilonia

59 Amo ini ang mensahi nga ginsiling ni Jeremias kay Seraya nga isa sa mataas nga
opisyal ni Haring Zedekia. Si Seraya anak ni Neria kag apo ni Masea. Ini nga mensahi
ginsiling ni Jeremias sang nagkadto si Seraya sa Babilonia upod kay Haring Zedekia.
Ikaapat sadto nga tuig sang paghari ni Zedekia sa Juda.

---

§ **51:44** *ang iya mga ginpanglamon:* Siguro ang buot silingon, ang mga tawo nga ginbihag sang Babilonia kag ang mga pagkabutang nga iya ginpanguha.

60 Ginsulat ni Jeremias sa linukot nga sululatan ang tanan nga kalaglagan nga
magaabot sa Babilonia—ang tanan gid nga matabo sa Babilonia.
61 Amo ini ang ginsiling ni Jeremias kay Seraya, "Kon mag-abot ka sa Babilonia,
siguruha nga mabasa mo *sing mabaskog* sa mga tawo ang nasulat sa sini nga
kasulatan.
62 Dayon magpangamuyo ka, 'O GINOO, nagsiling ka nga laglagon mo ini nga lugar,
para wala sing bisan sapat ukon tawo nga mag-estar diri kag mangin mamingaw ini
hasta san-o.'
63 Pagkatapos mo basa sini, tabiri ini sang bato kag ihaboy dayon sa *Suba sang*
Euphrates.
64 Dayon magsiling ka, 'Amo sina ang matabo sa Babilonia—malugdang ini kag indi
na gid makabutwa tungod sang kalaglagan nga ipaagom sang GINOO sa iya.
Magakalamatay gid ang iya katawhan.'"

Diri natapos ang mensahi ni Jeremias.

52

Ang Pagkalaglag sang Jerusalem
(2 Har. 24:18-25:30; 2 Cro. 36:11-21)

1 Nagaedad si Zedekia sang 21 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig. Ang iya iloy amo si Hamutal nga
anak ni Jeremias nga taga-Libna.
2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo ni Jehoyakim.
3 Gani sang ulihi ginpahalin sang GINOO ang mga taga-Jerusalem kag taga-Juda *sa ila*
lugar palayo sa iya presensya. Natabo ini tungod sa kaakig sang GINOO sa ila.
Karon, nagrebelde si Zedekia sa hari sang Babilonia.
4 Gani sang ikasiyam nga tuig sang iya paghari, sang ikanapulo nga adlaw sang
ikanapulo nga bulan, nagsalakay si Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag ang iya
bilog nga soldado sa Jerusalem. Nagkampo sila sa guwa sang siyudad kag naghimo
sang mga tore-tore sa palibot sini.
5 Ginpalibutan nila ang siyudad hasta sang ikaonse nga tuig sang paghari ni Zedekia.
6 Sang ikasiyam nga adlaw sang ikaapat nga bulan *sang amo nga tuig,* puwerte na
gid ang gutom sa siyudad kag wala na sing pagkaon ang mga tawo.
7 Karon, ginrumpag sang mga taga-Babilonia* ang isa ka parte sang pader sang
siyudad, gani nagplano *si Zedekia* kag ang tanan niya nga mga soldado sa pagpalagyo.
Pero tungod nga napalibutan sang mga taga-Babilonia ang siyudad, naghulat anay sila
hasta maggab-i. Dayon nag-agi sila sa puwertahan, sa tunga sang duha ka pader
malapit sa hardin sang hari. Nagpalagyo sila pakadto sa Kapatagan sang Jordan†,
8 pero ginlagas sila sang mga soldado sang Babilonia, kag naabtan sila sa kapatagan
sang Jerico. Nagbululag kay Zedekia ang tanan niya nga soldado,
9 kag nadakpan siya. Gindala siya sa hari sang Babilonia sa Ribla, sa duta sang
Hamat, kag didto ginsentensyahan.
10 Didto sa Ribla, ginpapatay sang hari sang Babilonia ang mga anak nga lalaki ni
Zedekia sa iya mismo atubangan. Ginpapatay man niya ang tanan nga opisyal sang
Juda.
11 Ginpalukat niya ang mga mata ni Zedekia kag ginpakadenahan siya kag gindala
sa Babilonia. Didto siya ginpriso hasta nga napatay.

---

* **52:7** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 8, 14 kag 17. † **52:7** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

Gin-guba ang Templo kag Ginbihag ang Katawhan sang Juda
(2 Har. 25:8-21)

12 Sang ikanapulo nga adlaw sang ikalima nga bulan, sadtong ika-19 nga tuig sang
paghari ni Nebucadnezar sa Babilonia, nagkadto sa Jerusalem si Nebuzaradan nga
kumander sang mga guwardya sang hari sang Babilonia.
13 Ginsunog niya ang templo sang GINOO, ang palasyo, ang tanan nga balay sa
Jerusalem, kag ang tanan nga importante nga mga building.
14 Sa iya nga pagdumala gin-guba sang mga soldado sang Babilonia ang mga pader
nga nagapalibot sa Jerusalem.
15 Kag ginbihag niya ang nabilin nga mga tawo sa siyudad, pati ang iban nga
pinakaimol nga mga tawo kag ang mga tawo nga nagdampig sa hari sang Babilonia.
16 Pero ginbilin niya ang iban sa pinakaimol nga mga tawo para mag-atipan sa
talamnan sang mga ubas kag sa mga uma.
17 Gin-guba sang mga taga-Babilonia ang ini nga mga butang sa templo sang GINOO:
ang saway nga mga haligi, ang saway nga mga karo nga ginagamit sa paghakot sang
tubig, kag ang *dako nga suludlan sang tubig nga* saway nga *ginatawag* Dagat. Kag
gindala nila ang mga saway sa Babilonia.
18 Ginkuha man nila ang mga kalaha, mga pala, mga pang-utod sa pabilo, mga
yahong, mga tasa,‡ kag ang iban pa nga saway nga kagamitan sa templo.
19 Ginkuha man ni Nebuzaradan ang mga labador, mga bulutangan sang baga, mga
yahong, mga kolon, mga bulutangan sang suga, mga tasa, mga yahong nga ginagamit
sa pag-ula sang mga halad nga ilimnon, kag ang iban pa nga bulawan kag pilak nga
mga kagamitan.
20 Daw halos indi makilo ang mga saway nga halin sa duha ka haligi, sa *dako nga*
suludlan sang tubig nga ginatawag Dagat, sa dose ka turo-turo nga baka nga
tulungtungan sini, kag sa mga karo nga ginagamit sa paghakot sang tubig. Ini nga mga
butang ginpahimo sadto ni Solomon para sa templo sang GINOO.
21 Ang kataason sang kada haligi 27 feet kag ang palibot nga takos 18 feet. Guhab ini
sa sulod, kag ang kadamulon sang saway mga 4 inches.
22 Ang kataason sang saway nga ulo-ulo sang kada haligi 7 feet kag 6 inches. Ini nga
mga ulo-ulo nadekorasyunan sang mga kulokadena nga nagatinabid kag napalibutan
sang mga *puloprutas nga* pomegranata nga saway.
23 Sa kilid sang kada haligi may 96 ka *puloprutas nga* pomegranata, kag may isa ka
gatos tanan ka *puloprutas nga* pomegranata nga nagapalibot sa kulokadena nga
nagatinabid sa ulo-ulo sang haligi.
24 Ginbihag man ni Nebuzaradan si Seraya nga pangulo nga pari, si Zefanias nga
sunod sa rangko ni Seraya, kag ang tatlo ka manugbantay sa puwertahan *sang templo*.
25 Kag amo pa gid ini ang iya mga nakita kag ginbihag sa siyudad: ang opisyal sang
mga soldado sang Juda, ang pito sa mga manugdumala sang hari, ang kumander nga
nagapanguha sa mga tawo nga mangin soldado, kag ang 60 pa ka pumuluyo didto.
26 Gindala sila tanan ni Nebuzaradan sa hari sang Babilonia didto sa Ribla,
27 nga sakop sang Hamat. Kag didto ginpapatay sila sang hari.
Gani ang katawhan sang Juda gindala palayo sa ila duta bilang mga bihag.
28-30 Amo ini ang kadamuon sang mga Israelinhon nga ginbihag ni Haring
Nebucadnezar:
Sang ika-7 nga tuig sang iya paghari, 3,023 ka tawo.
Sang ika-18 nga tuig sang iya paghari, 832 ka tawo.
Sang ika-23 nga tuig sang iya paghari, 745 ka tawo. (Si Nebuzaradan nga kumander
sang mga guwardya sang hari ang nagbihag sa ila.)

‡ **52:18** *mga tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

4,600 tanan ka tawo ang ginbihag.

Ginbuy-an si Jehoyakin
(2 Har. 25:27-30)

31 Sang ika-37 nga tuig sang pagkabihag ni Haring Jehoyakin sang Juda, nangin hari
sang Babilonia si Evil Merodac. Ginbuy-an niya si Jehoyakin sang ika-25 nga adlaw
sang ika-12 nga bulan sadto nga tuig.
32 Maayo siya kay Jehoyakin, kag ginpadunggan niya siya labaw sang sa iban nga
mga hari nga ginbihag man didto sa Babilonia.
33 Gani wala na nagbayo si Jehoyakin sang bayo nga iya sang priso, kag halin sadto
nagakaon siya upod sa hari.
34 Kag kada adlaw ginahatagan siya sang hari sang Babilonia sang iya mga
kinahanglanon hasta sa tion nga napatay siya.

Mga Panalambiton

*Kasubo sa Jerusalem**

1 Daw ano kamingaw sang Jerusalem, nga sang una madamo sang tawo. Bantog ini
anay sa bilog nga kalibutan, pero subong pareho na sa isa ka balo nga babayi. Sang
una amo ini ang nagapanguna nga siyudad, pero subong pareho na ini sa ulipon.
2 Pareho siya sa babayi nga nagahibubun-ot sa bilog nga gab-i; ang iya mga luha
nagaililig sa iya guya. Wala gid sang bisan isa sa iya mga nobyo nga naglipay sa iya.
Gintraiduran siya sang tanan niya nga abyan kag nangin kaaway niya sila.
3 Ginpaantos ang Juda kag ginbihag ang iya katawhan. Didto na sila nagaestar sa
iban nga mga nasyon nga sa diin mabudlay ang ila kahimtangan. Ginlagas sila sang ila
mga kaaway kag wala sila sang palagyuhan.
4 Ang mga dalan pakadto sa Jerusalem† masubo, tungod kay wala na sing may
nagakadto didto sa pagsimba sa natalana nga mga piesta. Mamingaw ang tanan nga
puwertahan sini. Ang mga pari nagaugayong kag ang mga dalaga nagapangasubo gid.
Daw ano kasubo sang Jerusalem.
5 Ang iya mga kaaway amo na ang nagapangulo sa iya, kag ini sila nagmainuswagon.
Ginpaantos sang GINOO ang Jerusalem tungod sa iya madamo nga sala. Ang iya mga
pumuluyo ginbihag sang *iya* mga kaaway.
6 Nadula na ang katahom sang Jerusalem.‡ Ang iya mga pangulo daw pareho sa
gutom nga usa nga nagapangita sang halalbon pero wala sila sing may makita. Wala
na sila sang kusog samtang nagapalagyo sila sa mga nagalagas *sa ila*.
7 Karon nga ara sa kalisod ang Jerusalem kag nagatalang-talang, nadumduman niya
ang tanan niya nga manggad sang una. Sang nahulog siya sa kamot sang iya mga
kaaway, wala sing may nagbulig sa iya. Ginyaguta siya kag ginkadlawan sang iya mga
kaaway sa iya pagkalaglag.
8 Dako gid ang sala sang Jerusalem, gani nangin mahigko ini. Ang tanan nga
nagpadungog sa iya sadto nagainsulto na sa iya, tungod nakita nila ang iya
kahuy-anan.§ Nagaugayong siya kag nagtalikod *sa kahuya*.
9 Ang iya pagkahigko nakita sang tanan. Wala niya ginhunahuna ang iya dangatan.
Puwerte gid ang iya pagkalaglag, kag wala gid sing may nagbulig sa iya. *Gani nagsiling*
siya, "O GINOO, talupangda ang akon pag-antos, kay nadaog ako sang kaaway."
10 Ginpanguha sang kaaway ang tanan niya nga manggad. Nakita niya nga nagsulod
ang mga indi Israelinhon sa iya templo—mga tawo nga ginbawalan sang GINOO nga
magsulod sa templo.
11 Ang iya katawhan nagaugayong samtang nagapangita sila sang pagkaon.
Ginbaylo nila sang pagkaon ang ila manggad para mabuhi lang sila. *Nagsiling ang*
Jerusalem, "O GINOO, talupangda ako, kay ginapakahuy-an ako."
12 *Nagsiling man siya* sa mga tawo nga nagalabay, "Baliwala lang bala ini sa inyo?
Tan-awa ninyo kon may makita kamo nga nagaantos pareho sa akon. Ini nga
pag-antos ginhatag sang GINOO sa akon sa tion sang iya puwerte nga kaakig.
13 Halin sa langit nagpadala siya sang kalayo nga daw sa nagsunog sa akon mga
tul-an. Ginbutangan niya sang siod ang akon alagyan kag nasiod ako. Ginhimo niya
ako nga mamingaw, nga nagaantos sa bilog nga adlaw.

---

* **1:** Ini nga kapitulo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo sini nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo. † **1:4** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* ‡ **1:6** *Jerusalem:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* § **1:8** *kahuy-anan:* sa literal, *pagkahublas*

14 Gintipon niya ang akon mga sala kag daw sa ginhimo nga higot. Kag ini ang
nagguyod sa akon sa pagkabihag. Daw pareho lang nga ginbutangan ako sang gota sa
liog. Ginpaluya ako sang Ginoo kag gintugyan sa *akon* mga *kaaway nga* indi ko
masarangan.
15 Ginsikway sang Ginoo ang tanan ko nga soldado. Nagtipon siya sang mga soldado
sa paglaglag sang akon pamatan-on nga mga lalaki. Ang mga pumuluyo* sang Juda
daw sa mga ubas lang nga gintasak-tasak sang Ginoo sa pulugaan sang ubas.
16 Amo ina nga nagatululo ang akon mga luha sa paghibi. Wala gid sing may
nagalipay kag nagapabaskog sa akon. Kaluluoy ang mga pumuluyo kay ginpierdi sila
sang kaaway."
17 Nagpangayo sang bulig ang Jerusalem, pero wala gid sing may nagbulig sa iya.
Ginbuot sang Ginoo nga ang mga nasyon sa palibot sang mga kaliwat ni Jacob mangin
ila kaaway. Kabigon nila ang Jerusalem nga isa ka mahigko nga butang.
18 *Nagsiling ang Jerusalem,*† "Matarong ang Ginoo; pero ginsupak ko ang iya sugo.
Tanan kamo nga katawhan, pamati kamo kag tan-awa ninyo ang akon pag-antos.
Ginbihag ang akon pamatan-on nga mga babayi kag lalaki.
19 Nagpangayo ako sang bulig sa akon mga kadampig pero gintraiduran nila ako.
Nagkalamatay ang akon mga pari kag mga manugdumala sa siyudad samtang
nagapangita sila sang pagkaon para mabuhi lang sila.
20 "Tan-awa, Ginoo, kon daw ano ang akon kasubo! Puwerte gid ang akon kasakit
nga daw sa ginakumos ang akon tagipusuon, tungod kay nangin masinupakon gid ako
sa imo. May pagpamatay sa *akon mga* karsada, kag bisan sa sulod sang balay may
nagakapatay.
21 Nabatian sang mga tawo ang akon pag-ugayong, pero wala gid sing isa nga
nagalipay sa akon. Nabatian sang tanan ko nga kaaway ang akon pag-antos, kag
nagkinalipay sila sa sining imo ginhimo sa akon. Kabay pa nga mag-abot na ang adlaw
nga imo ginpromisa *nga silutan mo sila*, para mangin pareho man sila sa akon.
22 Tan-awa ang ila malain nga ginahimo, kag siluti sila pareho sang pagsilot mo sa
akon tungod sang tanan ko nga sala. Wala untat ang akon pag-ugayong kag nagasakit
ang akon balatyagon."

2

*Ang Kaakig sang Ginoo sa Sala**

1 Sa kaakig sang Ginoo gintabunan niya sang gal-om ang Jerusalem†. Ginpaubos
niya ang dungganon nga Israel nga daw sa ginhaboy niya sa duta halin sa langit.
Tungod sa iya kaakig ginpabay-an niya bisan pa ang iya templo.
2 Ginlaglag niya nga wala sing luoy-luoy ang tanan nga balay sang mga kaliwat ni
Jacob. Sa iya kaakig ginpangguba niya ang napaderan nga mga banwa sang mga
pumuluyo‡ sang Juda. Ginpaubos niya kag ginpakahuy-an ang ini nga ginharian kag
ang mga pangulo sini.
3 Sa puwerte niya nga kaakig gindula niya ang tanan nga gahom sang Israel. Wala
niya ini pagbuligi sang ginsalakay sang kaaway. Pareho siya sa kalayo nga naglamon
sa mga kaliwat ni Jacob kag sa tanan nga butang sa ila palibot.

---

* **1:15** *Ang mga pumuluyo:* sa literal, *Ang birhen nga anak nga babayi* † **1:18** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Bukid sang Zion* * **2:** Ini nga kapitulo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo sini nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo. † **2:1** *Jerusalem:* sa literal, *anak nga babayi sang Zion.* Amo man sa bersikulo 8 kag 10. ‡ **2:2** *mga pumuluyo:* sa literal, *anak nga babayi*

4 Ginapuntirya niya ang iya pana sa iya katawhan, subong nga kaaway niya.
Ginpamatay niya ang tanan nga ginapakamahal sang iya katawhan. Ginpaagom niya
ang iya puwerte nga kaakig nga daw sa kalayo sa mga pumuluyo sang Jerusalem.§
5 Ginlaglag sang Ginoo ang Israel nga daw pareho siya sa kaaway. Gin-guba niya ang
napaderan nga mga banwa sang Israel kag ang tanan nga mabakod nga parte sini.
Gindugangan pa gid niya ang kasubo kag paghinibi sa Juda.
6 Gin-guba niya ang iya templo nga daw sa payag lang sa uma. Ginbuot niya nga
kalimtan sang katawhan sang Jerusalem ang natalana nga mga piesta kag mga Adlaw
nga Inugpahuway. Sa iya puwerte nga kaakig ginsikway niya ang *mga* hari kag *mga*
pari.
7 Ginsikway sang Ginoo ang iya halaran kag ang iya templo. Ginpaguba niya sa mga
kaaway ang mga pader sang mabakod nga mga parte sang Jerusalem. Nagsininggit ini
nga mga kaaway sa templo sang Ginoo nga daw nagasaulog sila sang piesta.
8 Determinado ang Ginoo sa pagguba sang mga pader sa palibot sang Jerusalem.
Ginplano niya sing maayo ang pagguba sini, kag ginhimo gid niya ini. Gani
nagkalaguba ang mga depensa kag mga pader.
9 Natabunan sang duta ang mga puwertahan sang siyudad. Nagkalaguba ang mga
trangka sini, kay ginpangbali ini sang Ginoo. Ginpangbihag ang hari kag ang
dungganon nga mga tawo sang Jerusalem. Wala na *ginatudlo* ang kasuguan. Kag wala
na sing mensahi ang mga propeta halin sa Ginoo.
10 Ang mga manugdumala sang Jerusalem nagapungko sa duta nga wala gid
nagahambal. Ginbutangan nila sang mga yab-ok ang ila mga ulo kag nagsuksok sila
sang sako *sa pagpakita sang ila pagpangasubo*. Ang pamatan-on nga mga babayi sang
Jerusalem nagaduko *sa kahuya*.
11 Nagapalamarok ang akon mga mata sa paghibi. Nagasakit ang akon balatyagon.
Daw sa mabuka ang akon dughan tungod sa kalaglagan sang akon kasimanwa.
Nagakalalipong sa mga karsada sang siyudad ang mga kabataan kag mga lapsag.
12 Nagahinibi sila nga nagapangayo sang pagkaon kag ilimnon sa ila mga iloy.
Nagakalipong sila sa mga karsada sang siyudad pareho sang mga soldado nga
napilasan. Kag amat-amat sila nga nagakalamatay sa sabak sang ila iloy.
13 Mga pumuluyo sang Jerusalem*, ano bala ang masiling ko sa inyo? Sa ano ko
ikomparar ang inyo pag-antos? Ang inyo pilas daw pareho kadalom sa dagat. Paano
ko ikaw mapabaskog? Sin-o bala ang makaayo sa inyo?
14 Ang mga mensahi sang inyo mga propeta indi matuod, wala sing pulos kag
nagapatalang sa inyo. Wala nila ginpahayag ang inyo *mga* sala para indi kuntani kamo
mabihag.
15 Ang tanan nga nagaagi sa inyo nagapamalakpak, nagapanagutsot, kag
nagalungo-lungo sa pagyaguta sa Jerusalem. *Siling nila,* "Amo bala ini ang siyudad nga
ginatawag 'Pinakamatahom' kag 'Kalipay sang Bug-os nga Kalibutan?'"
16 Ang tanan ninyo nga kaaway nagayaguta sa inyo. Nagapanagutsot sila kag
nagabagrot sang ila ngipon kag nagasiling, "Nalaglag na naton ang Jerusalem! Amo na
ini ang adlaw nga aton ginahulat; kag karon nakita gid naton!"
17 Ginhimo sang Ginoo ang iya ginplano nga himuon. Gintuman gid niya ang iya
ginsiling sang una. Ginlaglag niya kamo nga wala sing luoy-luoy. Ginpalipay niya ang
inyo *mga* kaaway sa inyo kalaglagan kag gintugutan niya nga magpabugal sila sa ila
ikasarang.

---

§ **2:4** *mga pumuluyo sang Jerusalem:* sa Hebreo, *sa tolda sang anak nga babayi sang Zion*
* **2:13** *Mga pumuluyo sang Jerusalem:* sa literal, *anak nga babayi sang Jerusalem...birhen nga anak nga babayi sang Zion.*

18 Mga pumuluyo sang Jerusalem,† magpanawag kamo sa Ginoo. Pailiga ang inyo
mga luha pareho sang suba nga nagailig adlaw-gab-i. Indi kamo mag-untat sa paghibi.
19 Magbangon kamo sa gab-i kag magpangayo sang bulig sa Ginoo. Ipautwas ang
tanan ninyo nga balatyagon sa iya, nga daw sa nagabubo kamo sang tubig. Ibayaw ang
inyo mga kamot sa pagpangamuyo para sa kabuhi sang inyo mga kabataan nga
nagakalipong sa gutom sa mga karsada.
20 O Ginoo, tan-awa kami. Hunahunaa bala kon sin-o ang ginpaantos mo nga pareho
sini. Sa puwerte nga kagutom, ginkaon sang mga iloy ang ila mga kabataan nga ila
gin-atipan. Ang *mga* pari kag *mga* propeta ginpamatay sa imo templo.
21 Nagahalamyang sa mga karsada ang mga bangkay sang mga bata kag tigulang.
Nagkalamatay sa inaway ang mga pamatan-on nga mga lalaki kag babayi.
Ginpamatay mo sila nga wala sing luoy-luoy tungod sa imo kaakig.
22 Gin-imbitar mo ang mga kaaway sa pagsalakay sa akon palibot nga daw sa
nagaimbitar ka lang sa punsyon. Sa adlaw nga ginpakita mo ang imo kaakig, wala gid
sing may nakapalagyo ukon nabuhi. Ginpamatay sang akon mga kaaway ang akon
mga kabataan nga gin-atipan kag ginpadako.

3

*Pagsalig sa Katutom sang Ginoo**

1 Isa ako nga nakaeksperiensya sang pagsilot sang Ginoo tungod sa iya kaakig.
2 Gintabog niya ako palayo kag ginpalakat sa kadulom imbes sa kasanag.
3 Ginsilutan niya ako nga wala sing untat adlaw-gab-i.
4 Ginpaluya niya ang bilog ko nga lawas, kag ginbali ang akon mga tul-an.
5 Ginsalakay niya ako kag puwerte ang akon kasakit kag kabudlayan.
6 Ginpaestar niya ako sa kadudulman pareho sadtong madugay na nga napatay.
7 Ginpakadenahan niya ako kag ginpalibutan sang pader para indi ako
makapalagyo.
8 Bisan magpangayo pa ako sang bulig, wala niya ako ginapamatian.
9 Ginbalabagan niya sang mga bato nga binasbasan ang akon alagyan, kag
ginpaliko-liko niya ang akon ginaagyan.
10 Pareho siya sa bear ukon leon nga nagapanago kag nagahulat sa pagtukob sa akon.
11 Gin-guyod niya ako palayo sa dalan, dayon ginus-ab kag ginbayaan.
12 Ginbinat niya ang iya pana kag ginpuntirya sa akon.
13 Ginpana niya ako kag naglapos gid sa akon tagipusuon.
14 Nangin kaladlawan ako sa akon mga kasimanwa. Ginayaguta nila ako sa bilog nga
adlaw paagi sa kanta.
15 Puro lang kasakit ang ginhatag niya sa akon.
16 Nagkalabingaw ang akon mga ngipon tungod ginpakaon niya ako sang graba, kag
ginlapak-lapak niya ako sa duta.
17 Ginkuha niya sa akon ang maayo nga kahimtangan, kag wala ko na
maeksperiensyahan ang kabuganaan.
18 Nadula na ang akon kadungganan kag ang tanan nga ginlauman ko sa Ginoo.
19 Mapait panumdumon ang akon pag-antos kag pagtalang-talang.
20 Kon panumdumon ko ini permi, nagapalangluya ako.
21 Pero nagabalik ang akon paglaom kon madumduman ko nga

† **2:18** *Mga pumuluyo sang Jerusalem:* sa Hebreo, *pader sang anak nga babayi sang Zion*
* **3:** Ini nga kapitulo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo sang kada stanza nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

22 ang gugma kag kaluoy sang GINOO wala sing katapusan. Amo ina nga wala kita
malaglag sing bug-os.†
23 Matutom gid ang GINOO. Ginapakita niya ang iya kaluoy kada adlaw.
24 Nagasiling ako sa akon kaugalingon, "Ang GINOO amo ang tanan sa akon, gani
magalaom ako sa iya."
25 Ang GINOO maayo sa mga nagalaom kag nagadangop sa iya.
26 Maayo nga maghulat kita nga may pagbatas sa pagluwas sang GINOO sa aton.
27 Maayo para sa isa ka tawo ang magpadisiplina samtang bataon pa siya.
28 Kon ginadisiplina kita sang GINOO magpungko kita nga nagaisahanon kag
magpamalandong.
29 Magpaubos kita sang aton kaugalingon *sa atubangan sang GINOO* kag indi
madulaan sang paglaom.
30 Kon may magtampa sa imo, itaya ang imo guya. Kag batuna ang pag-insulto sang
imo mga kaaway.
31 Kay ang Ginoo indi magsikway sa aton hasta san-o.
32 Bisan tuod nagahatag siya sang kalisod, ginapakita niya gihapon ang kaluoy
tungod sa iya dako nga gugma nga wala sing katapusan.
33 Kay wala siya nagakalipay sa pagpaantos kag sa pagsakit sa aton.
34-35 Indi gusto sang Labing Mataas nga Dios nga pintasan ang mga priso ukon
ibaliwala ang kinamatarong sang tawo.
36 Indi man gusto sang Ginoo nga indi paghatagan sang hustisya si bisan sin-o.
Nakita niya ini tanan nga butang.
37 Wala sing may makasiling nga matabo ang isa ka butang kon indi ini pag-itugot
sang Ginoo.
38 Indi bala nga ang Labing Mataas nga Dios ang nagabuot kon matabo ang isa ka
malain ukon maayo nga butang?
39 Ngaa bala nagareklamo kita kon ginasilutan kita tungod sang aton mga sala?
40 Dapat usisaon ta ang aton pagginawi kag magbalik sa GINOO.
41 Buksan ta ang aton mga tagipusuon kag ibayaw ang aton mga kamot sa Dios sa
langit *kag magsiling*,
42 "Nakasala kami kag nagrebelde, *GINOO,* kag wala mo kami pagpatawara.
43 Naakig ka gid kag ginlagas mo kami kag ginpamatay nga wala sing luoy-luoy.
44 Nagpanabon ka sang panganod, para indi mo mabatian ang amon pangamuyo.
45 Ginhimo mo kami nga daw basura sa panulok sang iban nga mga nasyon.
46 Ginyaguta kami sang tanan namon nga kaaway.
47 Nag-antos kami sa kahadlok, katalagman, kapierdihan, kag kalaglagan."
48 Nagaililig ang akon mga luha tungod nalaglag ang akon mga kasimanwa.
49 Padayon nga magailig ang akon luha
50 hasta talupangdon kita sang GINOO halin sa langit.
51 Nagasakit ang akon balatyagon sa gindangatan sang mga babayi sa amon‡
siyudad.
52 Daw pareho ako sa pispis nga ginlagas sang akon mga kaaway bisan wala ako sing
may nahimo nga sala sa ila.
53 Gintinguhaan nila ako nga patyon *paagi sa paghulog sa akon* sa buho kag pagbato
sa akon.
54 Daw sa malumos ako sa tubig, kag abi ko mapatay na ako.
55 Halin sa kadadalman sang buho nagpanawag ako sa imo, O GINOO.
56 Ginpamatian mo ang akon pagpakitluoy kag ang pagpangayo sang bulig.

---

† **3:22** *Amo...bug-os:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **3:51** *amon:* sa Hebreo, *akon*

57 Nag-abot ka sang nagpanawag ako sa imo, kag nagsiling ka nga indi ako
magkahadlok.
58 Ginoo, ginbuligan mo ako sa akon kaso kag ginluwas mo ang akon kabuhi.
59 Nakita mo, GINOO, ang kalautan nga ginhimo sa akon *sang akon mga kaaway*, gani
hatagi ako sang hustisya.
60 Nahibaluan mo kon daw ano ang ila pagbalos sa akon kag ang tanan nila nga
plano kontra sa akon.
61 O GINOO, nabatian mo ang pagpang-insulto nila sa akon. Nahibaluan mo ang
tanan nila nga plano kontra sa akon—
62 ang mga padihot nga ila ginaestoryahan sa bilog nga adlaw kontra sa akon.
63 Tan-awa sila! Ginayaguta nila ako paagi sa kanta, nagapungko man sila ukon
nagatindog.
64 Siluti sila, GINOO, suno sa nagakabagay sa ila ginhimo.
65 Patig-aha ang ila tagipusuon kag pakamalauta sila.
66 Lagsa sila kag laglaga sa imo kaakig para madula sila sa kalibutan.

4

*Ginpaagom sang Dios ang Iya Kaakig**

1-2 Ang mga pumuluyo sang Zion daw pareho sa puro nga bulawan nga naglubad
ukon sa malahalon nga mga bato nga naglalapta sa mga karsada. Pareho sila sadto sa
malahalon nga bulawan, pero subong ginakabig sila nga daw mga kolon nga hinimo
lang sang mga manughimo sang kolon.
3 Bisan ang talunon nga mga ido† nagapatiti sang ila mga bata, pero ang akon ya
katawhan nagapabaya sa ila mga bata pareho sang mga ostrich‡ sa desierto.
4 Tungod sa kauhaw ang dila sang *ila* mga lapsag nagapilit sa ila mga alingagngag.
Nagapangayo ang mga kabataan sang pagkaon, pero wala gid sing may nagahatag sa
ila.
5 Ang mga tawo nga nagakaon anay sang manamit nga pagkaon, nagapangayo na
lang subong sang pagkaon sa mga tawo sa dalan. Atong mga nagdako nga
manggaranon, nagaukay na lang subong sang pagkaon sa basurahan.
6 Ang silot sa akon mga kasimanwa mas sobra pa sa silot sang Sodom, nga gulpi lang
nga ginlaglag sang Dios nga wala gid sing may nagbulig sa ila.
7 Sadto anay, ang mga pangulo sang Jerusalem *maayo gid ang lawas*. Masilaw ang ila
kaputi pareho sang snow ukon gatas. Mapula-pula ang ila supat pareho sang rubi; ang
ila hitsura pareho sang malahalon nga mga bato.
8 Pero karon mas maitom pa sila sang sa uling, kag indi na sila makilala sa mga
dalan. Daw sa mga tul-an na lang sila nga naputos sang panit, kag daw sa laya nga
kahoy.
9 Mas maayo pa ang mga nagkalamatay sa inaway sang sa nagkalamatay sa gutom.
Amat-amat sila nga nagkalamatay sa gutom tungod nga wala gid sing pagkaon.
10 Pag-abot sang kalaglagan sa akon mga kasimanwa, *bisan* ang mabinalak-on nga
mga iloy nagluto sang ila kaugalingon nga mga anak para kaunon *tungod sa puwerte
nga kagutom*.
11 Ginpaagom sang GINOO ang iya bug-os nga kaakig sa Zion. Gani ginsunog niya ini
hasta ang mga pundasyon sini.
12 Indi makapati ang mga hari sa bilog nga kalibutan kag ang ila mga katawhan nga
makasulod ang mga kaaway sa mga puwertahan sang Jerusalem.

---

* **4:** Ini nga kapitulo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo sini nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo. † **4:3** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* ‡ **4:3** *ostrich:* Tan-awa ang Job 39:13-18 parte sa kinaiya sang sini nga pispis.

13 Pero natabo ini tungod sa mga sala sang ila mga propeta kag mga pari, nga
nagpamatay sang inosente nga mga tawo.
14 Kag karon nagapangapkap sila sa mga karsada pareho sang bulag. Nabulit sang
dugo ang ila mga bayo, gani wala sing may nagapangahas nga magtandog sa ila.
15 Ginasinggitan sila sang mga tawo, "Palayo kamo! Mga mahigko kamo! Indi ninyo
kami pagtanduga." Gani nagpalagyo sila kag bisan diin na lang sila nga nasyon
nagkadto; pero wala gid sang may nagbaton sa ila.
16 Ang GINOO mismo ang nagpalapta sa ila, wala na sila ginasapak sang GINOO. Wala
na ginarespeto kag ginapakitaan sang kaayo ang mga pari kag mga manugdumala.
17 Nagapalangdulom na ang amon mga panulok sa paghulat sang bulig sang amon
kadampig nga mga nasyon, pero wala gid sila nagbulig sa amon. Nagbantay kami sa
amon mga tore sa pag-abot sang nasyon nga indi man lang makaluwas sa amon.
18 Ginabantayan sang mga kaaway ang amon mga hulag. Indi kami makalakat sa
mga dalan. Dali na lang ang amon katapusan. Naisip na ang amon mga inadlaw.
19 Mas madasig pa sang sa mga agila ang amon mga kaaway nga nagalagas sa amon.
Ginalagas nila kami hasta sa mga bukid. Kag bisan sa kamingawan kami didto man
sila nagahulat sa pagsalakay sa amon.
20 Nadakpan nila sa ila patibong ang *amon hari nga* ginpili sang GINOO, nga
ginasaligan namon nga magprotektar sa amon *kontra* sa *mga kaaway nga* mga nasyon.
21 Sige, magkalipay kamo kag magsinadya, kamo nga katawhan sang Edom nga
nagaestar sa duta sang Uz. Pero ipainom man sa inyo ang kupa *sang silot sang GINOO*,
kag mahubog kamo kag mahublasan.
22 Mga pumuluyo sang Jerusalem,§ matapos na ang inyo silot. Madali na lang kamo
papulion sang GINOO halin sa pagkabihag. Pero kamo nga katawhan sang Edom
silutan sang GINOO tungod sa inyo mga sala kag ipahayag niya ang inyo kalautan.

5

Pangamuyo nga Ibalik ang Maayo nga Kahimtangan

1 O GINOO, dumduma kon ano ang natabo sa amon. Tan-awa ang amon kahuy-anan.
2 Ang amon mga duta kag mga balay ginkuha sang mga taga-iban nga lugar.
3 Nangin ilo kami, kag ang amon mga iloy nangin balo.
4 Kinahanglan pa namon nga baklon ang tubig nga amon ginainom kag ang kahoy
nga amon ginagatong.
5 Ginapaobra kami nga daw sa mga sapat nga ginagutahan. Kag wala gid kami
ginapapahuwaya.
6 Nagpasakop kami sa mga taga-Egypt kag taga-Assyria para lang may pagkaon kami.
7 Nagpakasala ang amon mga katigulangan nga patay na subong, kag kami ang
nagaantos tungod sang ila sala.
8 Ginadumalahan kami sang mga ulipon kag wala sing may makahilway sa amon sa
ila mga kamot.
9 Sa amon pagpangita sang pagkaon nabutang sa peligro ang amon kabuhi sa mga
armado nga mga tawo sa kamingawan.
10 Ginahilanat kami sa puwerte nga kagutom, kag ang amon lawas daw hurnohan
kainit.
11 Ginpanglugos ang *amon* mga asawa kag mga anak nga babayi sa Zion kag sa mga
banwa sang Juda.
12 Ginbitay sa kamot ang *amon* mga pangulo, kag wala pagtahura ang *amon* mga
tigulang.

§ **4:22** *Mga pumuluyo sang Jerusalem:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion*

13 Ang *amon* mga pamatan-on nga mga lalaki ginpilit nga maggaling *nga daw mga*
ulipon, kag ang mga kabataan nagakaladusmo sa pagpas-an sang mabug-at nga mga
kahoy.
14 Ang mga tigulang wala na nagapungko sa puwertahan sang siyudad *sa paghatag*
sang laygay, kag ang pamatan-on nga mga lalaki wala na nagatukar sang sunata.
15 Wala na kami sang kalipay. Imbes nga magsinaot kami, nagapangasubo kami.
16 Wala na ang amon kadungganan. Kaluluoy kami, tungod kay nakasala kami.
17 Tungod sini nagasakit ang amon balatyagon kag nagapalangdulom ang amon
panulok.
18 Kay mamingaw na ang Bukid sang Zion, kag ginalagawan na lang ini sang talunon
nga mga ido.*
19 O GINOO, nagahari ka sa wala sing katapusan. Ang imo paghari nagapadayon
hasta san-o.
20 Ngaa permi mo kami ginakalimtan? Ngaa ginsikway mo kami sing malawig?
21 O GINOO, pabalika kami sa imo kag magabalik kami. Ibalik sa amon ang amon
maayo nga kahimtangan sang una.
22 Sobra na bala ang imo kaakig sa amon nga ginsikway mo na gid kami?

* **5:18** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

Ezekiel

Ang Una nga Palanan-awon ni Ezekiel

1-3 Ako si Ezekiel nga pari nga anak ni Buzi, kag isa ako sa mga ginbihag sa Babilonia.
Isa ka adlaw, sang nagaestar ako sa higad sang Suba sang Kebar kaupod sang iban nga
mga bihag, nag-abri ang langit kag gin-gamhan ako sang GINOO, kag dayon
ginpakitaan niya ako sang mga palanan-awon. Natabo ini sang ikalima nga adlaw
sang ikaapat nga bulan sang ika-30 nga tuig.* Ikalima ini nga tuig sang pagkabihag kay
Haring Jehoyakin.
4 Samtang nagatulok ako, may nakita ako nga bagyo nga halin sa north.
Nagapangilat halin sa madamol nga gal-om, gani nagsanag ang palibot. Ang kilat sa
tunga sang gal-om nagasiga nga daw sa nagabadlak nga metal.
5 May nakita man ako sa tunga sang gal-om nga apat ka buhi nga mga tinuga nga
daw sa mga tawo,
6-8 pero ang kada isa sa ila may apat ka guya kag apat ka pakpak. Tadlong ang ila
mga paa, kag ang ila mga tiil daw sa tiil sang bataon nga baka kag nagaidlak pareho
sang ginpahining nga saway. May ara sang kamot sang tawo sa idalom sang tagsa nila
ka pakpak,
9 kag ang ila mga pakpak nagatanduganay. Nagalupad sila sing dungan sa bisan diin
nga direksyon, nga wala nagaliso-liso.
10 Amo ini ang hitsura sang ila mga guya: sa atubangan, hitsura sang tawo; sa tuo,
hitsura sang leon; sa wala, hitsura sang turo nga baka; kag sa likod, hitsura sang agila.
11 Ang duha nila ka pakpak nagahumlad kag nagatanduganay, kag ang duha pa gid
nila ka pakpak nagatabon sa ila mga lawas.
12 Nagalupad sila sing dungan sa bisan diin nga direksyon, nga wala nagaliso-liso.
Kon diin sila dal-on sang espiritu† didto man sila nagakadto.
13 Ang ila hitsura pareho sang nagadabadaba nga mga baga, kag may
nagalabay-labay sa ila tunga nga daw sa nagasiga nga sulo. Ini nga sulo tama kasanag,
kag halin sa sini nga sulo may nagakirab nga kilat.
14 Ining buhi nga mga tinuga nagapakadto-pakari nga daw sa kilat.
15 Samtang nagatan-aw ako sa apat ka buhi nga mga tinuga, may nakita ako sa
idalom‡ nila nga *apat ka rueda*—isa ka rueda sa tagsa sa ila. Kag ini nga mga rueda
nagatungtong sa duta.
16 Amo ini ang hitsura sang mga rueda: nagaidlak ini pareho sang *malahalon nga
bato nga* krisolito, kag palareho ang ila hitsura. Ang kada rueda may ara pa gid sang
isa ka rueda sa sulod nga nagakrus,
17 *gani* makakadto ini kag ang buhi nga mga tinuga sa bisan diin nga direksyon nga
indi na kinahanglan nga magliso pa.
18 Ang palibot sang kada rueda malapad kag makahaladlok, kay puno ini sang mga
mata.
19 Kon maglakat gani ang buhi nga mga tinuga nagaupod man sa ila ang mga rueda,
kag kon magpaibabaw gani sila, nagapaibabaw man ang mga rueda.
20 Ang espiritu sang buhi nga mga tinuga ara sa mga rueda. Gani kon diin magkadto
ang espiritu, didto man nagakadto ang buhi nga mga tinuga kag ang mga rueda.

---

* **1:1-3** *ika-30 nga tuig:* Indi mapat-od kon ano gid nga tuig ang ginatumod sini. † **1:12** *espiritu:* Siguro ang ila espiritu ukon ang Espiritu Santo. ‡ **1:15** *sa idalom:* ukon, *sa kilid*

21 Kon maglakat gani ang buhi nga mga tinuga, nagaupod man sa ila ang mga rueda,
kag kon magpundo gani sila, nagapundo man ang mga rueda. Kag kon magpaibabaw
sila, nagapaibabaw man ang mga rueda, kay ang ila espiritu ara sa mga rueda.
22 May nagatabon sa ibabaw sang buhi nga mga tinuga nga daw sa mga kristal nga
nagabadlak, kag makatilingala ini tan-awon.
23 Sa idalom sini nagahumlad ang duha ka pakpak sang kada buhi nga tinuga, kag
nagatanduganay ang ila mga pakpak. Ang duha pa gid nila ka pakpak nagatabon sa ila
mga lawas.
24 Kon maglakat gani ang buhi nga mga tinuga, ang gahod sang ila mga pakpak daw
sa huganas sang tubig, ukon daw sa tingog sang Makagagahom *nga Dios*, ukon daw sa
ginahod sang madamo nga soldado. Kag kon magpundo sila, ginakipot nila ang ila
mga pakpak.
25 Samtang nagakipot ang ila mga pakpak, may tingog nga halin sa ibabaw sadtong
nagatabon sa ila.
26 Kag may ara didto nga daw sa trono nga hinimo halin sa bato nga sapiro, kag may
nagapungko sa sini nga trono nga daw sa tawo.
27 Halin sa iya hawak paibabaw, pareho siya sang nagabadlak nga metal nga daw sa
nagasiga nga kalayo. Kag halin sa iya hawak paidalom, pareho siya sang
nagadabadaba nga kalayo, kag napalibutan siya sang kasanag nga puwerte kasilaw.
28 Ang kasanag sa iya palibot daw sa balangaw sa panahon nga maulan.
Pareho sadto ang gamhanan nga presensya sang GINOO. Pagkakita ko sadto
nagluhod ako kag may nabatian ako nga tingog nga nagapakighambal *sa akon*.

2

Ang Pagtawag kay Ezekiel nga Mangin Propeta

1 Nagsiling ang tingog sa akon, "Anak sang tawo,* tindog ka kay may isiling ako sa
imo."
2 Sang naghambal siya sa akon gin-gamhan ako sang Espiritu kag ginpatindog.
Nagpamati ako sa *tingog nga* nagahambal sa akon.
3 Siling niya, "Anak sang tawo, ipadala ko ikaw sa katawhan sang Israel, sa nasyon
nga nagarebelde sa akon. Ang ila mga katigulangan nagrebelde sa akon sang una, kag
hasta subong nagarebelde pa sila sa akon.
4 Mga matig-a sila sing ulo kag mga batinggilan. Ginapadala ko ikaw sa ila sa
pagsugid sa ila sang mensahi nga halin sa akon, ang Ginoong DIOS.
5 Magpamati man ini nga mga rebelde ukon indi, mahibaluan nila nga may propeta
gali dira sa ila.
6 Kag ikaw nga anak sang tawo, indi ka magkahadlok sa ila. Indi ka magkahadlok
bisan pa nga ang ila mga ginapanghambal masakit pareho sang tunok sang
kahoy-kahoy ukon kinadtan sang iwi-iwi. Indi ka gid magkahadlok sa ila kag sa ila
mga ginapanghambal. Mga rebelde gid man sila nga katawhan.
7 Ihambal mo gid ang akon mensahi sa ila, mamati man ini nga mga rebelde ukon
indi.
8 "Pero ikaw nga anak sang tawo, pamatii ang akon ginasiling sa imo. Indi ka
magrebelde sa akon pareho sa ila. Nganga kag kauna ang akon ginahatag sa imo."
9 Dayon nakita ko ang isa ka kamot nga nagaduhol sa akon sang isa ka linukot nga
kasulatan.

---

* **2:1** *Anak sang tawo:* sa Hebreo, *ben adam.* Ang buot silingon sini "tawo." Pero gin-translate ini diri sa Ezekiel nga "anak sang tawo" tungod posible nga may kaangtanan ini sa titulo nga "Anak sang Tawo" nga gin-gamit kay Jesus sa Bag-o nga Kasugtanan.

10 Ginhumlad niya ini sa akon atubangan, kag may sulat ini nga mga pulong sang
pagpangasubo kag mga panalambiton sa atubang kag sa likod.

3

1 Nagsiling pa gid ang tingog sa akon, "Anak sang tawo, kauna ining linukot nga
kasulatan, kag maglakat ka kag maghambal sa katawhan sang Israel."
2 Gani nagnganga ako, kag ginpakaon niya sa akon ang linukot nga kasulatan.
3 Nagsiling siya sa akon, "Anak sang tawo, kauna ina hasta nga mabusog ka." Kag
sang ginkaon ko na, pareho ini katam-is sang honey.
4 Nagsiling siya dayon sa akon, "Anak sang tawo, lakat na sa katawhan sang Israel
kag ihambal ang akon mensahi para sa ila.
5 Wala ko ikaw ginapadala sa katawhan nga lain ang ila lingguahe kag mabudlay
intiendihon, kundi sa katawhan sang Israel.
6 Kon ipadala ko ikaw sa katawhan nga lain ang ila lingguahe kag mabudlay
intiendihon, sigurado nga mamati sila sa imo.
7 Pero ang katawhan sang Israel indi magpamati sa imo, kay indi sila gusto
magpamati sa akon. Tanan sila mga matig-a sing ulo kag batinggilan.
8 Pero himuon ko ikaw nga mas matig-a kag mas kabalan sang sa ila,
9 pareho sa matig-a gid nga bato.* Gani indi ka gid magkahadlok sa ila. Mga rebelde
gid man sila nga katawhan."
10 Nagsiling pa gid siya sa akon, "Anak sang tawo, pamatii sing maayo kag hupti sa
imo tagipusuon ang tanan nga ginasiling ko sa imo.
11 Karon, magkadto ka sa imo mga kasimanwa nga kaupod mo nga mga bihag, kag
isugid sa ila ang mensahi nga halin sa akon, ang Ginoong Dios. Himua ini bisan
mamati man sila ukon indi."
12 Dayon gin-alsa ako sang Espiritu, kag may nabatian ako sa akon likod nga tingog
nga nagadaguhob nga nagasiling, "Dalayawon ang gamhanan nga presensya sang
Ginoo sa langit!"
13 Kag nabatian ko man ang huni sang mga pakpak sang buhi nga mga tinuga nga
nagasag-iranay, kag ang gahod sang mga rueda sa tupad sini nga daw sa nagadaguhob.
14 Gin-alsa ako sang Espiritu kag gindala palayo. Akig ako kag nagalain ang akon
buot, pero ginkontrolar ako sang Ginoo.
15 Nakaabot ako sa Tel Aviv, sa higad sang Suba sang Kebar nga sa diin nagaestar ang
mga bihag. Nagpabilin ako didto sa ila sa sulod sang pito ka adlaw. Indi ako
mapahamtang sa sadtong mga butang nga akon nakita.

Ginhimo sang Dios si Ezekiel nga Manugbantay sang Israel (Eze. 33:1-9)

16 Pagkaligad sang pito ka adlaw, nagsiling ang Ginoo sa akon,
17 "Anak sang tawo, ginpili ko ikaw nga manugbantay sang katawhan sang Israel.
Gani kon ano man nga paandam ang mabatian mo sa akon isiling mo sa ila.
18 Kon magsiling ako nga ang isa ka malain nga tawo mapatay gid pero wala mo siya
ginpaandaman nga magbiya sa iya malain nga pagginawi para maluwas siya,
mapatay ang amo nga tawo tungod sa iya sala, kag sukton ko ikaw sa iya kamatayon.
19 Pero kon ginpaandaman mo ang ato nga malain nga tawo kag wala siya magbiya
sa iya malain nga pagginawi, mapatay siya tungod sa iya sala, pero wala ka sing
salabton sa akon.
20 Kon ang matarong nga tawo magtalikod sa matarong nga kabuhi kag pabay-an ko
lang siya sa paghimo sina, mapatay siya. Kon wala mo siya ginpaandaman, mapatay

* **3:9** *matig-a gid nga bato:* sa iban nga Bisaya, *bato bantiling*

siya tungod sa iya sala, kag indi ko pagdumdumon ang maayo niya nga mga
binuhatan. Pero sukton ko ikaw sa iya kamatayon.
21 Pero kon ginpaandaman mo siya nga indi na magpakasala, kag nag-untat siya sa
pagpakasala, indi siya mapatay kag wala ka sing salabton sa akon."
22 Gin-gamhan ako sang GINOO kag nagsiling siya sa akon, "Magkadto ka gilayon sa
patag, kay didto may ihambal ako sa imo."
23 Gani nagkadto ako gilayon sa patag, kag nakita ko ang gamhanan nga presensya
sang GINOO nga pareho sang nakita ko sa higad sang Suba sang Kebar, kag nagluhod
ako.
24 Dayon gin-gamhan ako sang Espiritu kag ginpatindog, kag ginsilingan, "Pauli ka
kag magpanirado sa imo balay!
25 Didto, gapuson ikaw nga anak sang tawo sang lubid para indi ka makapakig-upod
sa imo mga kasimanwa.
26 Paapaon ko ikaw para indi ka makapaandam sa sining rebelde nga katawhan.
27 Pero sa tion nga magpakighambal ako sa imo, makahambal ka na. Kag isugid mo
sa ila ang mensahi nga halin sa akon, ang Ginoong DIOS. Ang iban sa ila mamati, pero
ang iban indi, kay mga rebelde sila nga katawhan."

4

Ginpakita ni Ezekiel Kon Paano Kibunon ang Jerusalem

1 *Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,* "Karon, ikaw nga anak sang tawo, magkuha ka
sang tisa* kag ibutang ini sa imo atubangan, kag idrowing dira ang Jerusalem.
2 Dayon himua ini nga daw sa ginapalibutan sang mga kaaway. Butangi ini sang mga
pangsalakay: mga tore-tore, talaklasan sa pader, tinumpok nga duta para mataklas ang
pader, kag sang mga kahoy nga pangwasak sa pader. Kag palibuti ini sang mga kampo.
3 Dayon magkuha ka sang malapad nga salsalon kag ibutang ini sa tunga mo kag
sang siyudad bilang pader. Mag-atubang ka sa siyudad nga daw ginasalakay mo ini.
Mangin tanda ini sa katawhan sang Israel.
4 "Pagkatapos maghigda ka nga nagatakilid sa wala bilang simbolo nga ginapas-an
mo ang sala sang katawhan sang Israel. Pas-anon mo ang ila sala suno sa kadamuon
sang mga adlaw sang imo paghigda.
5 Ang isa ka adlaw nagarepresentar sang isa ka tuig. Gani sa sulod sang 390 ka adlaw
pas-anon mo ang ila sala.
6 Pagkatapos magliso ka sa tuo kag pas-ana naman ang sala sang katawhan sang
Juda sa sulod sang 40 ka adlaw; ang isa ka adlaw nagarepresentar man gihapon sang
isa ka tuig.
7 Tuluka liwat ang *larawan sang* Jerusalem nga ginapalibutan sang kaaway, kag
maghambal ka kontra sa Jerusalem nga nagakalukos ka sang pako† sang imo bayo.
8 Gapuson ko ikaw sang lubid para indi ka makaliso-liso hasta nga matapos ang
pagpakita mo nga ginapalibutan ang siyudad sang kaaway.
9 "Karon, kuha ka sang trigo, barley, mga liso nga ulutanon, balatong, dawa kag
espelta,‡ kag ibutang ini tanan sa isa ka suludlan kag amo ina ang himuon mo nga
tinapay. Amo ina ang kaunon mo sa sulod sang 390 ka adlaw nga nagahigda ka nga
nagatakilid *sa wala*.
10 Mga 14 kilo *lang* nga pagkaon ang imo kaunon kada adlaw sa natalana nga mga
oras.
11 Kag mga tunga sa litro *lang* nga tubig ang imo imnon *kada adlaw* sa natalana man
nga mga oras.

---

* **4:1** *tisa:* sa English, *brick* † **4:7** *pako:* sa iban nga Bisaya kag sa Tagalog, *manggas* ‡ **4:9** *espelta:* Ang Hebreo sini nagatumod sa isa ka klase sang uyas.

12 Magluto ka sang tinapay *kada adlaw* samtang nagatulok ang mga tawo. Lutua ina
pareho sa pagluto sang tinapay nga barley. Gamita nga panggatong ang mamala nga
tai sang tawo. Kag dayon kauna ang tinapay.
13 Kay pareho man sini ang matabo sa katawhan sang Israel, magakaon sila sang
mga pagkaon nga ginakabig nga mahigko sa mga lugar nga sa diin ipabihag ko sila."
14 Pero nagsiling ako, "O Ginoong DIOS, wala ko gid paghigkui ang akon kaugalingon
halin sang bata pa ako hasta subong. Wala gid ako makakaon sang sapat nga napatay
lang ukon ginpatay sang iban nga sapat. Wala man ako makakaon sang sapat nga
ginakabig nga mahigko."
15 Nagsabat ang GINOO, "Sige, ipot na lang sang baka ang gamiton mo nga
panggatong sa baylo sang tai sang tawo."
16 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Anak sang tawo, paiwaton ko ang pagkaon sa
Jerusalem. Takson sang mga pumuluyo sang Jerusalem ang ila pagkaon kag tubig kag
magakaon sila kag magainom nga nagapalibog kag nagapangasubo
17 tungod sa kaiwat sang pagkaon kag tubig. Magatinulukay sila nga
nagakaurungan, kag amat-amat sila nga magakalamatay tungod sa ila sala."

5

Ang Palaabuton nga Kalaglagan sang Jerusalem

1 *Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,* "Anak sang tawo, kuha ka sang matalom nga
espada kag gamita nga pangkiskis sa imo buhok kag burangos. Dayon kiluha ang imo
buhok kag burangos sa pagpartida sini sa tatlo ka parte.
2 Ibutang ang isa ka parte sa tisa nga gindrowingan mo sang Jerusalem, kag sunuga
ini dira sa tunga sang siyudad pagkatapos sang pagpakita mo nga ginapalibutan ini
sang kaaway. Ibutang ang isa pa ka parte sa palibot sang siyudad kag pang-utda-utda
ini sang imo espada. Ang nabilin nga parte isabwag sa kahanginan, kay laptahon ko
ang akon katawhan paagi sa espada.
3 Pero magbilin ka sang diutay lang nga buhok kag putsa ini sa imo bayo.
4 Dayon kuhai ini sang pila ka bilog kag ihaboy sa kalayo para masunog. Halin sa sini
magalapta ang kalayo kag magasunog sa bilog nga Israel.
5 "*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga amo ato ang dangatan sang Jerusalem, ang
siyudad nga ginhimo ko nga pinakaimportante nga lugar sa kalibutan.
6 Ginlapas niya ang akon mga sugo, kag mas malain pa siya sang sa iban nga mga
nasyon sa iya palibot. Ginsikway niya ang akon mga sugo kag mga pagsulundan.
7 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: *Kamo nga mga taga-Jerusalem,* mas malain
pa kamo sang sa iban nga mga nasyon sa inyo palibot. Wala ninyo pagtumana ang
akon mga sugo kag mga pagsulundan, kag wala man gani ninyo pagtumana* ang mga
pagsulundan sang mga nasyon sa inyo palibot.
8 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagakontra sa inyo. Silutan ko kamo nga makita sang
mga nasyon.
9 Tungod sa inyo makangilil-ad nga mga ginahimo, himuon ko sa inyo ang wala ko
pa mahimo kag ang indi ko na paghimuon pa.
10 Kaunon sang mga ginikanan ang ila mga anak, kag kaunon sang mga anak ang ila
mga ginikanan. Silutan ko gid kamo, kag ang mga mabilin sa inyo laptahon ko sa bilog
nga kalibutan.
11 Ako, ang buhi nga Ginoong DIOS, nagasumpa nga laglagon ko kamo nga wala sing
luoy-luoy tungod nga ginhigkuan ninyo ang akon templo paagi sa pagsimba sa mga
dios-dios kag sa paghimo sang makangilil-ad nga mga butang.

---

* **5:7** *wala man gani ninyo pagtumana:* Amo ina sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo. Pero sa iban nga mga kopya sini kag sa Syriac, *gintuman ninyo.* Tan-awa man sa 11:12.

12 Partihon ko kamo sa tatlo ka parte. Ang isa ka parte magakalamatay paagi sa
gutom kag mga balatian dira sa siyudad. Ang isa pa ka parte magakalamatay paagi sa
espada sa guwa sang siyudad. Kag ang mabilin nga parte laptahon ko sa bilog nga
kalibutan kag padayon ko sila nga hingabuton.†
13 "Kon matabo na ini maumpawan na ako sa akon puwerte nga kaakig sa inyo, kag
makabalos na ako. Kon mapatilaw ko na kamo sang akon kaakig, mahibaluan ninyo
nga ako, ang GINOO, nagpakighambal sa inyo tungod sa akon puwerte nga balatyagon
sa inyo.
14 Gub-on ko ang inyo siyudad kag pakahuy-an kamo sang mga nasyon sa inyo
palibot kag sang mga nagaalagi *sa inyo lugar*.
15 Pakahuy-an, yagutaon, kag kangidlisan kamo sang mga nasyon sa inyo palibot.
Mangin paandam kamo sa ila sa tion nga silutan ko kamo sa akon puwerte nga kaakig.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
16 Padal-an ko kamo sang gutom nga pareho sang pana nga magalaglag sa inyo.
Magagrabe nga magagrabe ang gutom hasta nga wala na kamo sang may makaon.
17 Wala labot sa gutom padal-an ko man kamo sang mapintas nga mga sapat kag
pamatyon nila ang inyo mga anak. Magakalamatay man kamo sa mga balatian kag sa
inaway. Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

6

Ang Mensahi Batok sa mga Bukid sang Israel

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa mga bukid sang Israel kag magsiling kontra sa
ila:
3 O mga bukid sang Israel, mga ililigan sang tubig kag mga patag, pamatii ninyo ang
ginasiling sang Ginoong DIOS: Padal-an ko kamo sang inaway, kag panggub-on ko ang
inyo mga simbahan sa mataas nga mga lugar.
4 Magakalaguba ang inyo mga halaran pati ang mga halaran nga ginasunugan sang
mga insenso, kag pamatyon ko ang inyo mga pumuluyo sa atubangan sang inyo mga
dios-dios.
5 Ihal-id ko ang mga bangkay ninyo nga mga Israelinhon sa atubangan sang inyo
mga dios-dios kag laptahon ko ang inyo mga tul-an sa palibot sang inyo mga halaran.
6 Ang tagsa ninyo ka banwa pagalaglagon. Magakaladugmok ang inyo mga
simbahan sa mataas nga mga lugar, mga dios-dios, mga halaran, pati ang mga halaran
nga ginasunugan sang mga insenso, kag ang iban pa nga pareho sini nga inyo
ginpanghimo.
7 Magakalamatay ang inyo mga pumuluyo, kag mahibaluan ninyo nga ako amo ang
GINOO.
8 "Pero indi ko kamo pag-ubuson pamatay. Kay ang iban sa inyo makaluwas sa
inaway kag magalalapta sa iban nga mga nasyon
9 bilang mga bihag. Didto dumdumon nila ako, kag mareyalisar nila nga ginpasubo
nila ako sang ila pagluib kag pagpasulabi sa mga dios-dios. Kangil-aran nila ang ila
kaugalingon tungod sa ila malain kag makangilil-ad nga ginpanghimo.
10 Kag mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO, kag seryuso ako sa akon paandam
nga himuon ko ini nga katalagman sa ila."
11 Dayon nagsiling ang Ginoong DIOS*sa akon*, "Isumbag ang imo inumol sa imo
palad, magpudag-pudag ka, kag magsinggit, 'Abaw!'* sa katawhan sang Israel, tungod

† **5:12** *padayon ko sila nga hingabuton:* sa literal, *lagson ko sila sang espada.*
* **6:11** *Abaw:* Ini nga pulong nagapahayag sang kasubo kag kaakig.

sa tanan nga malain kag makangilil-ad nga ginpanghimo nila. Amo ini ang
kabangdanan nga magakalamatay sila paagi sa inaway, gutom kag balatian.
12 Atong ara sa malayo mapatay sa balatian. Ang ara sa malapit mapatay sa inaway.
Kag ang mabilin mapatay sa gutom. Sa sini nga paagi mabatyagan nila ang akon
kaakig sa ila.
13 Kag mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO kon ang mga bangkay sang ila mga
kasimanwa maglalapta upod sa ila mga dios-dios sa palibot sang ila mga halaran, sa
mga bukid, sa putokputokan sang mga bukid, sa puno sang dalagko nga mga kahoy,
kag sa puno sang madabong nga mga kahoy nga terebinto, sa diin nagahalad sila sang
mahamot nga insenso sa ila mga dios-dios.
14 Silutan ko sila bisan diin sila mag-estar, kag himuon ko nga mamingaw ang ila
duta halin sa desierto pakadto sa Dibla. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang
GINOO."

7

Malapit na ang Katapusan sang Israel

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa nasyon sang Israel, 'Amo na
ini ang katapusan sang bilog nga duta *sang Israel.*
3 Tapos na kamo, kay ipaagom ko na ang akon kaakig sa inyo. Hukman ko kamo
suno sa inyo mga pagginawi. Balusan ko kamo sa tanan ninyo nga makangilil-ad nga
binuhatan.
4 Indi ko gid kamo pagkaluoyan. Balusan ko gid kamo sa inyo mga pagginawi kag sa
inyo makangilil-ad nga mga binuhatan, para mahibaluan ninyo nga ako amo ang
GINOO.'
5 "*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling pa gid: Magaabot ang sunod-sunod nga
kalaglagan.
6 Amo na ini ang katapusan! Tapos na gid kamo,
7 kamo nga mga nagaestar sa duta *sang Israel.* Amo na ini ang inyo kalaglagan.
Malapit na gid ang tion nga magasalasala kamo. Tapos na ang malipayon ninyo nga
adlaw sa kabukiran.
8 Sa indi madugay ipaagom ko na sa inyo ang puwerte ko nga kaakig. Hukman ko
kamo suno sa inyo mga pagginawi. Balusan ko kamo sa tanan ninyo nga makangilil-ad
nga binuhatan.
9 Indi ko gid kamo pagkaluoyan. Balusan ko kamo sa inyo pagginawi kag sa inyo
makangilil-ad nga mga binuhatan. Dayon mahibaluan ninyo nga ako, ang GINOO, amo
ang nagasilot sa inyo.
10 "Malapit na gid ang adlaw sang kalaglagan! Puwerte na gid ang kalautan kag ang
pagpabugal sang mga tawo.
11 Ang ila pagpamintas magabalik sa ila bilang silot sa ila kalautan. Wala sing may
mabilin sa ila, kag ang tanan nila nga manggad madula.
12 *Huo,* malapit na gid ang tion *sang pagsilot.* Indi na magkalipay ang mga
nagapamakal *nga nakaayo sila,* kag indi naman magkasubo ang mga nagapamaligya
nga napierdi sila, kay ang akon kaakig maagom sang tanan.
13 Kon may mga negosyante pa nga mabilin indi na sila makabalik sa ila negosyo, kay
ang akon ginsiling parte sa matabo sa bilog nga katawhan *sang Israel* indi na maliwat.
Ang bisan sin-o nga nagahimo sang kalautan indi makaluwas sang iya kabuhi.
14 Bisan patunugon pa nila ang trumpeta sa pagpreparar sa tanan sa pagpakig-away,
wala sing may mag-upod sa pagpakig-away, kay ang akon kaakig maagom sang tanan.
15 "Ang mga tawo sa guwa sa siyudad mapatay sa inaway. Ang magpabilin sa sulod
sang siyudad mapatay sa balatian kag gutom.

16 Ang mga makaluwas sa kamatayon kag makapalagyo sa mga bukid magahibi
pareho sang huni sang mga pating, tungod sa ila mga sala.
17 Magapalamuypoy ang ila mga kamot kag magapalangluya ang ila mga tuhod.
18 Magasuksok sila sang sako kag kiskisan nila ang ila mga ulo *sa pagpakita sang ila*
pagpangasubo. Mahadlok gid sila kag mahuy-an.
19 Ipanghaboy nila ang ila mga pilak kag mga bulawan sa mga karsada pareho sa isa
ka mahigko nga butang. Indi ini makaluwas sa ila sa adlaw nga ipakita ko ang akon
kaakig. Indi ini makabusog sa ila kay amo ini ang kabangdanan nga nagpakasala sila.
20 Nagpabugal pa sila sang ila matahom nga mga alahas, kag gin-gamit nila ini sa
paghimo sang makangilil-ad nila nga mga dios-dios. Gani himuon ko ang ila mga
manggad nga mahigko nga mga butang para sa ila.
21 Ipaagaw ko ini sa malain nga mga tawo halin sa iban nga lugar, kag ila ini nga
dagtaan.
22 Pabay-an ko lang sila samtang ginadagtaan kag ginaagawan nila sang mga
pagkabutang ang akon ginapakamahal nga lugar.
23 "Pagabihagon ang akon katawhan kay permi lang may pinatyanay kag kinagamo
sa ila siyudad.
24 Ipaagaw ko ang ila mga balay sa pinakamalaot nga mga nasyon. Pauntaton ko ang
pagpabugal sang ila gamhanan nga mga tawo,* kag padagtaan ko ang ila mga
simbahan.
25 Magaabot sa ila ang kahadlok kag mangita sila sang kalinong, pero indi nila ini
maangkon.
26 Magaabot sa ila ang sunod-sunod nga mga katalagman kag malain nga mga balita.
Magapangayo sila sang mensahi sa mga propeta *pero wala sila sing may mabaton*. Indi
sila pagtudluan sang mga pari parte sa kasuguan, kag indi man sila paglaygayan sang
mga manugdumala.
27 Magapangasubo ang hari kag madulaan siya sang paglaom, kag magakulurog ang
mga tawo sa kahadlok. Hukman ko sila suno sa ila mga pagginawi kag suno man sa ila
paghukom sa iban. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

8

Ang Pagsimba sa mga Dios-dios sa Jerusalem

1 Sang ikalima nga adlaw sang ikaanom nga bulan, sadtong ikaanom nga tuig *sang*
amon pagkabihag, gin-gamhan ako sang Ginoong DIOS. Nagapungko ako sadto sa akon
balay kag nagapakig-estorya sa akon ang mga manugdumala sang Juda.
2 May nakita ako nga daw sa tawo. Halin sa iya hawak paidalom pareho siya sang
kalayo, kag halin sa iya hawak paibabaw pareho siya sang nagabadlak nga metal.
3 Gin-untay niya ang iya daw kamot kag ginkaptan niya ako sa buhok. Gin-alsa ako
sang Espiritu sa kahanginan kag gindala sa Jerusalem paagi sa palanan-awon nga
ginhatag sang Dios. *Didto ako gindala* sa puwertahan sa north, sa sulod nga ugsaran
sang templo, nga sa diin nabutang ang isa ka dios-dios nga nakapaakig gid sa Dios.
4 Dayon nakita ko didto ang gamhanan nga presensya sang Dios sang Israel, pareho
sang nakita ko sa patag.
5 Dayon nagsiling ang Dios sa akon, "Anak sang tawo, magtan-aw ka sa north." Gani
nagtan-aw ako, kag nakita ko sa tupad sang puwertahan malapit sa halaran ang
dios-dios nga nakapaakig gid sa Dios.
6 Nagsiling ang Dios sa akon, "Anak sang tawo, nakita mo bala ang ginahimo sang
katawhan sang Israel? Nakita mo bala ang makangilil-ad gid nga ginahimo nila diri, sa

* **7:24** *Pauntaton...tawo:* ukon, *Gub-on ko ang ila napaderan nga mga banwa nga ila ginapabugal.*

pagtabog sa akon palayo sa akon templo? Pero makita mo pa gid ang mas sobra pa ka
makangilil-ad."
7 Dayon gindala niya ako sa puwertahan sang ugsaran sang templo, kag pagtan-aw
ko, may nakita ako nga buho sa pader.
8 Nagsiling siya sa akon, "Anak sang tawo, padakua ang buho sang pader." Gani
ginpadako ko ini, kag nakita ko ang isa ka puwertahan.
9 Nagsiling naman siya sa akon, "Sulod kag tan-awa ang makangilil-ad gid nga ila
ginahimo."
10 Gani nagsulod ako kag nakita ko nga ang pader palibot puno sang nagkalain-lain
nga larawan sang sapat nga nagakamang kag sang iban pa nga mga sapat nga
ginakabig nga mahigko. Nakita ko man didto ang tanan nga dios-dios sang katawhan
sang Israel.
11 Nagatindog didto ang 70 ka manugdumala sang Israel, kag isa sa ila amo si
Jaazania nga anak ni Shafan. Ang kada isa may ginauyatan nga suludlan sang insenso,
kag ang aso sang insenso nagatub-ok.
12 Dayon nagsiling ang Dios sa akon, "Anak sang tawo, ti nakita mo na kon ano ang
ginahimo sang mga manugdumala sang Israel sa sekreto? Kada isa sa ila ara sa
kuwarto sang iya dios-dios. Nagasiling sila, 'Wala nagatulok ang GINOO sa aton;
ginsikway na niya ang Israel.'"
13 Nagsiling pa gid ang Dios, "Makita mo pa gid ang mas sobra pa ka makangilil-ad
nga ginahimo nila."
14 Dayon gindala niya ako sa puwertahan sang templo sang GINOO sa north, kag didto
nakita ko ang mga babayi nga nagapungko kag nagahibi para sa *dios nga si* Tamuz.
15 Nagsiling siya sa akon, "Anak sang tawo, nakita mo bala ina? Makita mo pa gid
ang mas sobra pa dira ka makangilil-ad."
16 Dayon gindala niya ako sa sulod nga ugsaran sang templo sang GINOO. Kag didto
sa puwertahan sang templo, sa tunga-tunga sang balkon kag halaran, may mga 25 ka
tawo. Nagatalikod sila sa templo kag nagaatubang sa east kag nagaluhod sa
nagabutlak nga adlaw.
17 Dayon nagsiling ang Dios sa akon, "Anak sang tawo, nakita mo na bala ina?
Ordinaryo lang bala para sa katawhan sang Juda ang paghimo sinang makangilil-ad
nga mga butang diri? Wala labot sina ginahimo pa nila ang pagpamintas sa bilog nga
nasyon, gani ginapaakig gid nila ako. Tan-awa kon daw ano ang ila pagyaguta sa
akon!*
18 Gani matilawan nila ang akon kaakig. Indi ko gid sila pagkaluoyan. Bisan
magsinggit pa sila sing tudo sa akon, indi ko sila pagpamatian."

9

Ginpamatay ang mga Nagasimba sa mga Dios-dios

1 Dayon nabatian ko ang Dios nga naghambal sa mabaskog nga tingog, "Dali *kamo sa*
Jerusalem, kamo nga mga tawo nga magasilot sa sini nga siyudad kag dal-a ang inyo
armas."
2 Dayon may anom ka tawo nga nagsulod sa puwertahan sang templo sa north, nga
ang kada isa may dala nga armas. May upod sila nga tawo nga nagabayo sang linen kag
nagataklos sang gamit nga inugsulat. Nagtindog sila sa kilid sang halaran nga saway.
3 Halin sang una ang gamhanan nga presensya sang Dios sang Israel ara sa ibabaw
sang mga kerubin *sa sulod sang templo*, pero subong naghalin ini didto kag nagsaylo sa
puwertahan sang templo. Dayon gintawag sang GINOO ang tawo nga nagabayo sang
linen kag nagataklos sang gamit nga inugsulat,

* **8:17** *Tan-awa...sa akon:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

4 kag ginsilingan, “Libuta ang Jerusalem kag markahi ang agtang sang mga
nagapangasubo tungod sang tanan nga makangilil-ad nga ginahimo sa siyudad.”
5 Dayon nabatian ko ang Dios nga nagsiling sa anom ka tawo, “Sunda ninyo siya sa
siyudad kag pamatya ang mga tawo *nga wala sing marka sa agtang*. Indi gid sila
pagkaluoyi.
6 Pamatya ninyo ang mga tigulang, mga bataon nga mga lalaki kag mga babayi, mga
iloy, kag mga bata, pero indi pag-anha ang may mga marka. Mag-umpisa kamo sa akon
templo.” Gani gin-una nila pamatay ang mga manugdumala nga ara sa atubangan
sang templo.
7 Dayon nagsiling ang Dios sa ila, “Higkui ninyo ang templo paagi sa pagtumpok sang
mga bangkay sa mga ugsaran, kag maglakat dayon kamo.” Gani naglakat sila kag
nagpamatay sa bilog nga siyudad.
8 Samtang nagapamatay sila, nabilin ako nga nagaisahanon. Naghapa ako kag
nagpanawag, “O Ginoong Dios, ubuson mo bala pamatay ang mga nabilin sa Israel
tungod sa imo kaakig sa Jerusalem?”
9 Nagsabat siya sa akon, “Puwerte na gid ang sala sang katawhan sang Israel kag
Juda. Puwerte na ang pagpinatyanay kag wala na sing hustisya sa siyudad. Nagasiling
pa sila, ‘Wala nagatulok ang Ginoo sa aton; ginsikway na niya ang Israel.’
10 Gani indi ko gid sila pagkaluoyan kundi himuon ko man sa ila ang ila ginhimo sa
iban.”
11 Dayon ang tawo nga nagabayo sang linen kag nagataklos sang gamit nga inugsulat
nagbalik kag nagsiling *sa Ginoo*, “Natuman ko na ang imo ginsugo sa akon.”

10

Naghalin ang Gamhanan nga Presensya sang Dios sa Templo

1 Samtang nagatan-aw ako, may nakita ako nga daw isa ka trono nga hinimo halin sa
bato nga sapiro. Ara ini sa ibabaw sang tabon *nga kristal* sa ibabaw sang ulo sang mga
kerubin.
2 Nagsiling ang Ginoo sa tawo nga nagabayo sang linen, “Magkadto ka sa tunga sang
mga rueda sa idalom sang mga kerubin, kag maghakop ka didto sang mga baga kag
isabwag ini sa siyudad.” Kag nakita ko nga nagkadto siya.
3 Ang mga kerubin nagatindog sa south sang templo sang magsulod ang tawo, kag
may panganod nga naglikop sa sulod nga ugsaran sang templo.
4 Dayon naghalin ang gamhanan nga presensya sang Ginoo sa ibabaw sang mga
kerubin kag nagsaylo sa puwertahan sang templo. Ginlikupan sang panganod ang
templo, kag ang ugsaran nagsanag tungod sa gamhanan nga presensya sang Ginoo.
5 Ang huni sang mga pakpak sang mga kerubin pareho sa tingog sang Makagagahom
nga Dios, kag mabatian ini hasta sa guwa nga ugsaran.
6 Sang ginsugo sang Ginoo ang tawo nga nagabayo sang linen nga magkuha sang
baga sa tunga sang mga rueda sa idalom sang mga kerubin, nagkadto siya didto kag
nagtindog sa kilid sang isa ka rueda.
7 Dayon ang isa sa mga kerubin nagkuha sang baga sa kalayo kag ginbutang ini sa
kamot sang tawo nga nagabayo sang linen. Gindala ini sang tawo kag nagguwa.
8 Ang tagsa ka kerubin may ara sang daw kamot sang tawo sa idalom sang ila mga
pakpak.
9 May nakita man ako nga apat ka rueda sa kada kilid sang *apat ka* kerubin.
Nagaidlak ini pareho sang *malahalon nga bato nga* krisolito,
10 kag palareho ang ila hitsura. Ang kada rueda may ara pa gid sang isa ka rueda sa
sulod nga nagakrus,

11 gani makakadto ini kag ang kerubin sa bisan diin nga direksyon nga indi na
kinahanglan nga magliso pa.
12 Ang bilog nga lawas sang mga kerubin, ang ila likod, kamot, kag pakpak, puno
sang mata, kag amo man ang mga rueda.
13 Kag nabatian ko nga ginatawag ang ini nga mga rueda nga "nagatiyog nga mga
rueda."
14 Ang kada kerubin may apat ka guya. Ang hitsura sang nahauna nga guya kerubin,
ang ikaduha tawo, ang ikatatlo leon, kag ang ikaapat agila.
15 Dayon nagpaibabaw ang mga kerubin. Amo ini sila ang mga buhi nga tinuga nga
akon nakita sa Suba sang Kebar.
16 Kon maglakat gani ang mga kerubin, nagaupod man sa ila ang mga rueda, kag kon
maglupad sila, nagaupod man ang mga rueda.
17 Kon magpundo gani sila, nagapundo man ang mga rueda, kag kon magpaibabaw
sila, nagapaibabaw man ang mga rueda, kay ang ila espiritu ara sa mga rueda.
18 Dayon ang gamhanan nga presensya sang GINOO naghalin sa puwertahan sang
templo kag nagsaylo sa ibabaw sang mga kerubin.
19 Kag samtang nagatan-aw ako, naglupad ang mga kerubin, kag nag-upod man sa
ila ang mga rueda. Nagpundo sila sa puwertahan sang templo sang GINOO sa east, kag
ang gamhanan nga presensya sang Dios sang Israel ara sa ibabaw nila.
20 Amo ato ang buhi nga mga tinuga nga nakita ko sa idalom sang Dios sang Israel
didto sa Suba sang Kebar. Kag nahibaluan ko nga ang ini nga mga tinuga mga kerubin.
21 Ang kada isa sa ila may apat ka guya kag apat ka pakpak, kag sa idalom sang ila
pakpak may daw kamot sang tawo.
22 Ang ila hitsura pareho man sang hitsura sang buhi nga mga tinuga nga nakita ko
sa Suba sang Kebar. Ang kada isa nagalakat sing deretso.

11

Silutan sang Dios ang Jerusalem

1 Gin-alsa ako sang Espiritu kag gindala sa puwertahan sang templo sang GINOO nga
nagaatubang sa east. Didto sa puwertahan may 25 ka tawo, kag ang duha sa ila amo si
Jaazania nga anak ni Azur kag si Pelatia nga anak ni Benaya, nga mga pangulo sang
katawhan.
2 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Anak sang tawo, sila amo ang mga nagaplano sing
malain kag nagalaygay sang indi maayo sa mga tawo sa sini nga siyudad.
3 Nagasiling sila, 'Maayo ini nga tion nga magpatindog sang mga balay.* *Wala sing
may mag-ano sa aton*. Ang aton siyudad pareho sang kaldero kag kita pareho sang
karne sa sulod sini *nga indi masunog sang kalayo*.'
4 Gani, anak sang tawo, maghambal ka kontra sa ila."
5 Dayon gin-gamhan ako sang Espiritu sang GINOO kag ginsilingan niya ako nga
ihambal ko ini: "Amo ini ang ginasiling sang GINOO sa inyo nga katawhan sang Israel:
Nahibaluan ko kon ano ang inyo ginasiling kag ginahunahuna.
6 Madamo ang inyo ginpamatay sa sini nga siyudad kag naglalapta lang ang mga
bangkay sa karsada.
7 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sini sa inyo: Matuod nga ini nga siyudad
pareho sang kaldero, pero ang mga bangkay nga ginlapta ninyo sa siyudad amo ang
karne.† Kag kamo ya palayason ko sa sini nga siyudad.

---

* **11:3** *Maayo...balay:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **11:7** *karne:* Subong nga ang karne amo ang maayo nga parte sang sapat, ang mga inosente nga mga tawo nga ginpamatay amo ang maayo nga parte sang nasyon.

8 Nahadlok kamo sa inaway,‡ pero ipasalakay ko kamo sa inyo nga kaaway. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
9 Palayason ko kamo sa sini nga siyudad kag ipabihag sa mga taga-iban nga lugar
kag ipasilutan ko kamo sa ila.
10 Mapatay kamo sa inaway hasta sa border sang Israel. Dayon mahibaluan ninyo
nga ako amo ang GINOO.
11 Ining siyudad indi mangin pareho sang kaldero para sa inyo, kag kamo indi
mangin pareho sang karne sa sulod sini. Kay silutan ko kamo hasta sa border sang
Israel.
12 Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO. Himuon ko ini kay wala kamo
nagtuman sa akon mga sugo kag mga pagsulundan. Ang inyo gintuman amo ang mga
pagsulundan sang mga nasyon sa palibot ninyo."
13 Samtang nagasugid ako sang mensahi sang Dios, napatay si Pelatia nga anak ni
Benaya. Naghapa dayon ako kag nagsinggit sing mabaskog, "O Ginoong DIOS, ubuson
mo gid bala kalaglag ang nabilin nga mga Israelinhon?"
14 Nagsiling ang GINOO sa akon,
15 "Anak sang tawo, ang mga katawhan nga nabilin sa Jerusalem nagahambal parte
sa ila mga kadugo nga ginbihag, kag amo ini ang ila ginasiling, 'Malayo sila sa GINOO;
kag ang ini nga duta ginhatag na sang GINOO sa aton nga aton panag-iyahan.'
16 "Gani silinga *ang kaupod mo nga mga bihag* nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling,
'Ginpabihag ko kamo kag ginpalapta sa iban nga mga nasyon, pero bisan paano ara
ang akon presensya sa inyo sa sina nga mga lugar.
17 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga tipunon ko kamo halin sa mga nasyon
nga sa diin naglalapta kamo, kag ihatag ko liwat sa inyo ang duta sang Israel.
18 Sa inyo pagbalik sa inyo lugar, kuhaon ninyo ang tanan nga makangilil-ad nga
mga dios-dios didto.
19 Bag-uhon ko ang inyo tagipusuon kag ang inyo panghunahuna. Indi na mangin
matig-a ang inyo mga ulo kundi mangin matutom na kamo sa akon.
20 Tumanon na ninyo ang akon mga sugo kag mga pagsulundan. Mangin katawhan
ko kamo, kag ako mangin inyo Dios.
21 Pero atong nagasimba sa ila makangilil-ad nga mga dios-dios, silutan ko sila suno
sa ila binuhatan. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.'"
22 Dayon naglupad ang mga kerubin upod ang mga rueda sa kilid nila, kag ang
gamhanan nga presensya sang Dios sang Israel ara sa ibabaw nila.
23 Dayon nagpaibabaw ang gamhanan nga presensya sang GINOO halin sa siyudad,
kag nagpundo sa bukid sa east sang siyudad.
24 Dayon nakita ko sa palanan-awon nga ginhatag sa akon sang Espiritu sang Dios
nga gin-alsa niya ako kag gindala *pabalik* sa mga bihag sa Babilonia. Kag nadula ang
palanan-awon nga akon nakita.
25 Dayon ginsugiran ko ang mga bihag sang tanan nga ginpakita sang GINOO sa akon.

12

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, nagaestar ka upod sa mga rebelde nga katawhan. May mga mata
sila pero indi makakita, may mga dulunggan sila pero indi makabati, kay mga rebelde
sila nga katawhan.
3 Gani, anak sang tawo, magpakita ka nga daw sa ginabihag ka. Maghimos ka sang
imo dalal-on kag maglakat sa isa ka lugar. Himua ini sa adlaw para makita sang mga

‡ **11:8** *inaway:* sa literal, *espada*

tawo. Basi pa lang nga sa sini nga paagi mareyalisar nila nga mga rebelde sila nga
katawhan.
4 Samtang adlaw pa maghimos ka sang imo dalal-on para makita nila. Kag
pagkagab-i, samtang nagatan-aw sila, maglakat ka nga daw isa ka bihag.
5 Busluti ang dingding sang imo balay samtang nagatan-aw sila, kag dira ka mag-agi
kag ang imo dala.
6 Samtang nagatan-aw sila, pas-ana ang imo dala kag maglakat sa kagab-ihon.
Tabuni ang imo guya para indi mo makita ang duta. Ang imo himuon isa ka paandam
sa katawhan sang Israel."

7 Gani gintuman ko ang iya ginsugo. Sang adlaw, naghimos ako sang akon dalal-on,
kag pagkagab-i ginbuslutan ko ang dingding paagi sa akon kamot. Kag samtang
nagatan-aw sila, ginpas-an ko ang akon dala kag naglakat sa kagab-ihon.

8 Pagkaaga nagsiling ang GINOO sa akon,
9 "Anak sang tawo, karon nga nagapamangkot ang mga rebelde nga katawhan sang
Israel parte sa imo ginhimo,
10 silinga sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, may mensahi para sa pangulo sang
Jerusalem kag sa tanan nga katawhan sang Israel.
11 Silinga sila nga ang imo ginhimo isa ka paandam para sa ila nga mabihag sila.
12 Bisan ang ila pangulo magaagi sa dingding nga ginbuslutan para sa iya kag
magapas-an siya sang iya dala kag magalakat sa kagab-ihon. Magapanabon siya para
indi niya makita ang duta.
13 Siuron ko siya sang lambat *nga daw sapat* kag dal-on sa Babilonia sa duta sang
mga Kaldeanhon. Pero indi niya ini makita,* kag mapatay siya didto.
14 Laptahon ko sa bisan diin ang tanan niya nga tinawo—ang iya mga alagad kag
mga guwardya—kag bisan diin sila magkadto ipapatay ko sila.
15 Kag kon laptahon ko na sila sa mga nasyon, mahibaluan nila nga ako amo ang
GINOO.
16 Pero tugutan ko ang pila sa ila nga maluwas sa inaway, sa gutom, kag sa mga
balatian para isugid nila sa mga nasyon nga ila pagakadtuan ang ila makangilil-ad nga
mga ginhimo. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

17 Nagsiling ang GINOO sa akon,
18 "Anak sang tawo, magkurog ka sa kahadlok samtang nagakaon ka kag nagainom.
19 Kag silinga ang mga pumuluyo sang Jerusalem kag sang bilog nga Israel nga *ako,*
ang Ginoong DIOS, nagasiling nga magapalibog sila kag magakurog sa kahadlok
samtang nagakaon sila kag nagainom, kay agawon ang mga pagkabutang sang ila
nasyon tungod sang ila pagpamintas.
20 Laglagon ang ila mga banwa kag mangin mamingaw ini. Dayon mahibaluan nila
nga ako amo ang GINOO."

21 Nagsiling *liwat* ang GINOO sa akon,
22 "Anak sang tawo, ngaa may hulubaton sa Israel nga nagasiling, 'Nagaligad ang
mga tinion, pero wala man nagakatuman ang mga propesiya'?
23 Silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, magapauntat sini nga hulubaton kag indi
na gid nila ini pag-imitlang sa Israel. Silinga sila nga madali na lang gani matuman ang
mga propesiya.
24 Sigurado nga madula na sa Israel ang indi matuod nga mga palanan-awon ukon
binutig nga mga propesiya.

---

* **12:13** *indi niya ini makita:* Suno sa 2 Har. 25:6, 7 ang hari sang Juda nga si Zedekia ginbulag antes siya gindala sa Babilonia.

25 Kay kon ako, ang GINOO, maghambal matuman gid ini. Sa labing madali matuman
na ang akon ginsiling kontra sa mga rebelde nga katawhan. Matabo ini sa inyo
panahon. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."
26 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,
27 "Anak sang tawo, nagasiling ang katawhan sang Israel nga ang imo mga
palanan-awon kag mga propesiya madugay pa nga matabo.
28 Gani isiling ini sa ila: '*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga sa labing madali
matuman na ang akon ginsiling. *Huo,* matabo na ini.'"

13

Silutan ang Indi Matuod nga mga Propeta

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, maghambal ka kontra sa *indi matuod nga* mga propeta sang Israel
nga nagapanagna sang ila-ila lang. Silinga sila nga magpamati sining akon mensahi:
3 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kaluluoy ang buang-buang nga mga propeta
nga nagahimo-himo lang sang ila mga propesiya, kag wala man sila sing nakita nga
palanan-awon.
4 O Israel, ang imo mga propeta pareho sang talunon nga mga ido* nga ara sa guba
nga mga lugar.
5 *Wala nila ginapaandaman ang mga tawo. Daw pareho lang nga* wala nila
pagkay-uha ang naguba nga mga pader sang Israel para mangin mabakod ini pag-abot
sang inaway, sa adlaw nga magsilot ang GINOO.
6 Indi matuod ang ila palanan-awon kag binutig ang ila mga propesiya. Nagasiling
sila nga halin sa GINOO ang ila ginapanghambal, pero ang matuod wala ko sila
ginpadala. Kag nagapaabot pa sila nga matuman ang ila ginpanghambal.
7 Indi matuod ang ila palanan-awon kag binutig ang ila mga propesiya. Nagasiling
sila nga amo ato ang akon ginsiling, pero wala ako naghambal sadto.
8 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kontrahon ko sila, kay binutig ang ila
mga propesiya kag indi matuod ang ila palanan-awon.
9 Silutan ko ini nga mga propeta nga ang ila palanan-awon indi matuod kag ang ila
ginapropesiya binutig. Indi sila pagkabigon nga sakop sang akon katawhan kag ang ila
mga ngalan indi pag-isulat sa listahan sang katawhan sang Israel, kag indi man sila
makasulod sa duta sang Israel. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang Ginoong
DIOS.
10 "Ini nga mga propeta nagapatalang sa akon katawhan paagi sa pagsiling nga
maayo ang tanan, pero indi gali maayo. Daw pareho lang nga nagapatindog ang mga
tawo sang pigaw nga pader, kag ginapulupintahan lang ini sang mga propeta sang
apog.
11 Silinga inang mga nagapulupinta nga ang ila pader marumpag, kay magapadala
ako sing mabaskog nga ulan. Ang ulan nga yelo nga daw mga bato magatupa sa sina
nga pader, kag waswasan ini sang mabaskog nga hangin.
12 Kag kon marumpag na gani ini mamangkot ang mga tawo sa ila, 'Ano bala ang
nabulig sang inyo ginpulupinta nga apog?'
13 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Sa akon puwerte nga kaakig, rumpagon
ko ang mga pader paagi sa mabaskog nga hangin, ulan nga yelo nga daw mga bato, kag
mabaskog nga ulan.
14 *Huo,* rumpagon ko ang pader nga inyo ginpulupintahan lang sang apog.
Rumpagon ko gid ini hasta nga magguluwa ang pundasyon sini. Kag kon marumpag

* **13:4** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

na gani, mapilpilan kamo kag magakalamatay. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo
ang GINOO.
15 Ipaagom ko ang akon kaakig sa pader kag sa mga nagpulupinta sini. Dayon
ipahibalo ko nga wala na ang pader pati ang mga nagpulupinta sini
16 nga amo ang mga propeta sang Israel nga nagapanagna kag may mga
palanan-awon nga mangin maayo kuno ang kahimtangan sang Jerusalem, bisan indi
gali. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
17 "Karon, ikaw nga anak sang tawo, maghambal ka man kontra sa mga babayi nga
nagapanagna nga ila-ila lang.
18 Silinga sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kaluluoy kamo nga mga babayi
nga nagapangbiktima sa akon katawhan, bata man ukon tigulang, paagi sa mga
anting-anting. Ginabutangan ninyo sila sang bendahi sa ila mga butkon kag belo sa ila
mga ulo bilang mga anting-anting. Gusto ninyo nga biktimahon ang kabuhi sang akon
katawhan para sa inyo kaugalingon nga kaayuhan.
19 Wala ninyo ako ginarespeto sa atubangan sang akon katawhan tungod lang sa pila
ka hakop nga barley kag pila ka bilog nga tinapay. Paagi sa inyo pagbinutig,
ginadeklarar ninyo nga mapatay ang indi dapat mapatay, kag ginadeklarar man ninyo
nga indi mapatay ang dapat mapatay. Kag nagapati ang akon katawhan sa inyo
binutig.
20 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga akig gid ako sa inyo mga
anting-anting nga inyo ginagamit sa pagbiktima sa mga tawo, nga daw sa mga pispis
nga ginsiod. Lalason ko ini nga mga anting-anting sa inyo mga butkon, kag buy-an ko
ang mga tawo nga daw sa mga pispis nga ginsiod ninyo.
21 Lalason ko man ang inyo mga belo, kag luwason ko ang akon katawhan halin sa
inyo mga kamot, kag indi na ninyo sila mabiktima liwat. Dayon mahibaluan ninyo nga
ako amo ang GINOO.
22 "Ginapasubo ninyo ang mga matarong paagi sa inyo binutig, nga bisan ako gani
mismo wala nagpasubo sa ila. Ginakombinsi ninyo ang mga malain nga indi sila
magbiya sa ila malain nga pagginawi paagi sa pagpromisa sa ila nga maluwas sila sa
kamatayon.†
23 Gani madula na ang inyo indi matuod nga palanan-awon kag ang inyo
pagpangbabaylan. Luwason ko ang akon katawhan halin sa inyo mga kamot. Dayon
mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO."

14

Ang Pagsimba sang mga Manugdumala sang Israel sa mga Dios-dios

1 Isa ka tion, nagkadto sa akon ang mga manugdumala sang Israel kag nagpungko sa
akon atubangan *sa pagpangayo sang mensahi halin sa GINOO.*
2 Nagsiling ang GINOO sa akon,
3 "Anak sang tawo, ina sila nagapakamahal sang ila mga dios-dios nga amo ang
nagadala sa ila sa pagpakasala, gani ngaa tugutan ko sila nga magpangayo sang
mensahi halin sa akon?
4 Karon, silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Ang bisan sin-o nga
Israelinhon nga magpakamahal sang iya mga dios-dios nga magadala sa iya sa
pagpakasala kag magpangayo sang mensahi sa propeta, ako, ang GINOO, amo mismo
ang magsabat sa iya *paagi sa silot* suno sa kadamuon sang iya mga dios-dios.
5 Himuon ko ini para magbalik sa akon ang tanan nga Israelinhon nga nagpalayo sa
akon tungod sa ila mga dios-dios.

† **13:22** *paagi...kamatayon:* ukon, *nga amo kuntani ang makaluwas sa ila sa kamatayon*

6 “Gani karon, silinga ang katawhan sang Israel nga *ako,* ang Ginoong DIOS,
nagasiling: Maghinulsol kamo kag isikway ang inyo mga dios-dios, kag bayai ang
tanan ninyo nga makangilil-ad nga mga binuhatan.
7 Ang bisan sin-o nga Israelinhon ukon pangayaw nga nagaestar sa Israel, nga
magbiya sa akon kag magpakamahal sang iya mga dios-dios nga magadala sa iya sa
pagpakasala, kag magpangayo siya sang mensahi sa akon paagi sa propeta, ako, ang
GINOO, amo mismo ang magsabat sa iya *paagi sa silot*.
8 Kontrahon ko siya kag himuon nga isa ka paandam sa mga tawo, kag
pagaestoryahan nila siya. Iseparar ko siya sa akon katawhan. Dayon mahibaluan
ninyo nga ako amo ang GINOO.

9 “Pero kon ang isa ka propeta naganyat nga maghatag *sa sina nga tawo* sang
mensahi halin sa akon, ini tungod kay ako, ang GINOO, amo ang nagganyat sa iya.
Silutan ko siya kag dulaon sa akon katawhan nga mga Israelinhon.
10 Pareho nga silutan ang ina nga propeta kag ang tawo nga nagapangayo sa iya sang
mensahi.
11 Himuon ko ini para indi na magbiya sa akon ang mga Israelinhon, kag indi na nila
paghigkuan ang ila kaugalingon paagi sa pagpakasala. Mangin akon sila nga
katawhan, kag ako mangin ila Dios. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.”

12 Nagsiling ang GINOO sa akon,
13 “Anak sang tawo, kon makasala gani sa akon ang *mga pumuluyo sang* isa ka
nasyon paagi sa pagluib sa akon, silutan ko sila, kag kuhaon ko ang ginahalinan sang
ila pagkaon. Padal-an ko sila sang gutom para magkalamatay sila kag ang ila mga
kasapatan.
14 Bisan ara pa dira si Noe, si Daniel, kag si Job, sila lang ang maluwas tungod sang
ila pagkamatarong. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.

15 “Ukon halimbawa, padal-an ko sang mapintas nga mga sapat ang ina nga nasyon
sa pagpamatay sang iya mga pumuluyo, kag mangin mamingaw ina nga lugar kag
wala na sing may mag-agi dira tungod sa kahadlok sa mapintas nga mga sapat.
16 Bisan ara pa dira atong tatlo ka tawo, ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa
nga indi nila maluwas bisan ang ila mga anak, kundi ang ila lang kaugalingon. Kag
ang amo nga nasyon mangin mamingaw.

17 “Ukon halimbawa, padal-an ko sang inaway ang ina nga nasyon sa pagpamatay
sang iya mga pumuluyo kag mga kasapatan.
18 Bisan ara pa dira atong tatlo ka tawo, ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa
nga indi gid nila maluwas bisan ang ila mga anak, kundi ang ila lang kaugalingon.

19 “Ukon halimbawa, sa akon kaakig padal-an ko sang balatian ang ina nga nasyon
sa pagpamatay sang iya mga pumuluyo kag mga kasapatan.
20 Bisan ara pa dira si Noe, si Daniel kag si Job, ako, ang Ginoong DIOS nga buhi,
nagasumpa nga indi gid nila maluwas bisan ang ila mga anak, kundi ang ila lang
kaugalingon tungod sang ila pagkamatarong.

21 “Sa pagkamatuod, *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kaluluoy ang Jerusalem
kon padal-an ko na ini sang apat ka mabug-at nga mga silot—inaway, gutom, mapintas
nga mga sapat, kag mga balatian—nga magapatay sa iya mga pumuluyo kag mga
kasapatan.
22 Pero may mabilin nga buhi sa ila, kag pagadal-on sila diri sa Babilonia para
isimpon sa inyo bilang mga bihag. Makita ninyo kon daw ano *kalaot* ang ila pagginawi
kag ang ila mga ginahimo, kag madula ang kalain sang inyo buot sa akon pagsilot sa
Jerusalem.

23 *Huo,* madula ang kalain sang inyo buot kon makita ninyo ang ila pagginawi kag
ang ila mga ginahimo, kag mareyalisar ninyo nga may rason gali kon ngaa ginhimo ko
ato sa Jerusalem. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

15

Ang Jerusalem Pareho sang Sanga sang Ubas nga Wala sing Pulos

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mas maayo bala ang sanga sang ubas sang sa sanga sang iban nga
mga kahoy?
3 Puwede bala mahimo ang iya sanga nga bisan ano? Mahimo bala ini nga
salab-itan?
4 *Siyempre indi!* Puwede lang ini nga igatong; pero bisan pa gani madali lang ini
maupos.
5 Gani wala ini sing pulos sa wala pa masunog kag labi na kon nasunog na!
6 "Karon, *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ang mga pumuluyo sang Jerusalem
pareho sang ubas nga nagatubo upod sa mga kahoy sa kagulangan. Tungod nga wala
sila sing pulos, sunugon ko sila.
7 *Huo,* silutan ko gid sila, kag bisan makapalagyo sila sa isa ka kalayo, lamunon
gihapon sila sang lain nga kalayo. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.
8 Himuon ko nga mamingaw nga lugar ang ila nasyon tungod kay nagluib sila sa
akon. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

16

Ang Jerusalem Pareho sang Babayi nga Nagapanginlalaki

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, pahibalua ang Jerusalem sa iya makangilil-ad nga mga
binuhatan.
3 Silinga siya nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa iya: 'Isa ikaw ka Canaanhon!
Ang imo amay isa ka Amornon, kag ang imo iloy isa ka Hithanon.
4 Kag sang imo pagkatawo wala sing may *nag-atipan sa imo. Wala sing may* nag-utod
sang imo pusod, wala sing may naghugas sa imo, ukon naghaplas sa imo sang asin,
ukon nagputos sa imo sang lampin.
5 Wala gid sing may nagkabalaka sa paghimo sini nga mga butang sa imo; wala gid
sing may naluoy sa imo. Sa baylo, ginhaboy ka sa latagon, kag ginpakamalaot ka halin
sang adlaw sang imo pagkatawo.
6 "'Pero sang maagyan ko ikaw nga nagaligid sa imo dugo, ginsilingan ko ikaw nga
mabuhi ka gid.
7 Ginpadako ko ikaw pareho sa isa ka tanom sa latagon. Nagdako ka kag nangin
dalaga.* Nagdako ang imo mga titi kag nagtubo ang imo balahibo,† pero hublas ka
lang gihapon.
8 "'Sang maagyan ko ikaw liwat, nakita ko nga puwede ka na pangasaw-on. Gani
gintabunan ko sang akon pangtabon nga panapton ang imo pagkahublas, kag
nagpromisa ako sa imo *nga palanggaon ko ikaw*. Naghimo ako sang kasugtanan sa
imo, kag nangin akon ikaw. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
9 "'Dayon ginhugasan ko ang mga dugo sa imo lawas, kag ginhaplasan ko ikaw sang
lana.
10 Dayon ginpabayuan ko ikaw sang malahalon nga bayo nga linen kag seda nga
binordahan, kag ginpasuksukan sang panit nga sandalyas.

---

* **16:7** *dalaga:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **16:7** *nagtubo...balahibo:* ukon, *naglaba ang imo buhok*

11 Ginpasuksukan ko ikaw sang mga alahas: mga pulseras kag kulintas.
12 Ginpasuksukan ko man ikaw sang singsing para sa ilong, mga aritos, kag korona.
13 Gani ginpatahom ko ikaw sang bulawan kag pilak. Ang imo bayo linen kag seda
nga binordahan, kag ang imo pagkaon halin sa maayo nga klase nga harina, honey,
kag lana sang olibo. Puwerte sa imo katahom, kag daw sa rayna ka.
14 Nangin bantog ka sa mga nasyon tungod sa imo puwerte nga katahom nga akon
ginhatag sa imo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
15 " 'Pero nagsalig ka sa imo katahom, kag gin-gamit mo ang imo pagkabantog sa
imoral nga pagpakigrelasyon. Nagpagamit ka sa bisan sin-o lang nga lalaki nga
nagaagi, kag nagpaayaw sila sa imo.‡
16 Gin-gamit mo ang iban mo nga mga bayo sa pagpatahom sa mga simbahan sa
mataas nga mga lugar, nga sa diin ginahimo mo ang imo imoral nga pagpakigrelasyon.
Indi kuntani ina dapat matabo.
17 Gin-gamit mo man ang mga bulawan kag pilak nga mga alahas nga ginhatag ko sa
imo sa pagpahimo sang mga dios-dios nga lalaki kag ginsimba mo ini. Pareho lang nga
nagpanginlalaki ka!
18 Ginpabayuan mo ini nga mga dios-dios sang imo mga bayo nga binordahan, kag
ginhalad mo sa ila ang akon lana kag insenso.
19 Ginhalad mo man sa ila ang pagkaon nga ginhatag ko sa imo halin sa maayo nga
klase nga harina, honey, kag lana sang olibo. Ginhalad mo ini bilang halad nga
mahamot. *Huo,* amo gid ina ang natabo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
20 " 'Ginkuha mo man ang imo mga anak nga lalaki kag babayi nga imo ginbata sa
akon kag ginhalad mo bilang pagkaon sa mga dios-dios. Indi ka pa bala kontento sa
imo imoralidad?
21 Ginpamatay mo ang akon mga anak kag ginhalad sa mga dios-dios.
22 Sa tanan mo nga makangilil-ad nga ginahimo kag imoralidad wala mo gid
gindumdom *kon daw ano ang pagtatap ko sa imo* sang bataon ka pa, sadtong tion nga
hublas ka pa kag nagaligid sa imo dugo.
23 " '*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kaluluoy ka gid! Wala labot sining tanan
nga kalautan nga imo ginhimo,
24 nagpatindog ka pa sang mga simbahan para sa imo mga dios-dios sa mga plasa
25 kag sa mga kanto sang mga dalan. Kag didto gindagtaan mo ang imo katahom, kag
nagpagamit ka sa kay bisan sin-o lang nga lalaki nga nagaagi didto. Nagadugang nga
nagadugang ang imo imoralidad.
26 Nagpakigrelasyon ka sa mga Egyptohanon, ang imo kasilingan nga
makihilawason. Nakapaakig gid sa akon ang imo padayon nga imoralidad.
27 Gani ginsilutan ko ikaw kag ginpagamay ang imo teritoryo. Gintugyan ko ikaw sa
imo mga kaaway nga mga Filistinhon, kag bisan sila natingala sang imo binastos nga
pagginawi.
28 " 'Nagpakigrelasyon ka man sa mga taga-Assyria, kay wala ka pa gid maayawi. Kag
pagkatapos sina, wala ka pa gihapon maayawi.
29 Nagdugang pa gid ang imo imoralidad kay nagpakigrelasyon ka man sa mga
taga-Babilonia, ang lugar sang mga negosyante, pero wala ka pa gid maayawi.
30 " '*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kadali sa imo madala. Amo gani nga
nahimo mo ato nga mga butang pareho sang isa ka lampingasan nga babayi nga
nagabaligya sang iya lawas.
31 Nagpatindog ka sang mga simbahan para sa imo mga dios-dios, sa mga kanto sang
mga dalan kag sa mga plasa. Sobra ka pa kalain sang sa mga babayi nga nagabaligya
sang ila lawas tungod kay wala ka nagapabayad sa paghulid sa imo.

‡ **16:15** *kag nagpaayaw sila sa imo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

32 Isa ikaw ka babayi nga nagapanginlalaki! Mas gusto mo pa nga maghulid sa iban
nga lalaki sang sa imo bana.
33 Nagapabayad ang mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas, pero ikaw ya amo
pa ang nagahatag sang regalo sa imo mga kerido para maganyat mo sila nga
magpalapit sa imo sa pagpakighilawas.
34 Lain ka sang sa mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas. Wala sing may
nagahagad sa imo sa pagpakighilawas; *ikaw mismo ang nagapanghagad.* Wala ka
nagapabayad; ikaw pa gani ang nagabayad. Gani lain ka gid ya.

35 "'Gani, ikaw nga imoral, pamatii ang akon mensahi.
36 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Ginpakita mo ang imo pagkahublas kag
ginhatag mo ang imo lawas sa imo mga kerido tungod sa imo imoralidad. Ginsimba
mo ang imo makangilil-ad nga mga dios-dios, kag ginpamatay mo ang imo mga anak
bilang halad sa ila.
37 Tungod sining imo mga ginhimo, tipunon ko ang tanan mo nga mga kerido nga
imo ginkawilihan—ang imo ginhigugma pati man ang imo ginkainitan. Tipunon ko
sila halin sa bisan diin sa pagkontra sa imo, kag ubahan ko ikaw sa ila atubangan kag
makita nila ang imo pagkahublas.
38 Silutan ko ikaw sa imo pagpanginlalaki kag pagpamatay. Kag sa akon puwerte nga
kaakig, patyon ko ikaw.
39 Itugyan ko ikaw sa mga kamot sang imo mga kerido, kag panggub-on nila ang imo
mga simbahan nga para sa imo mga dios-dios. Ubahan ka nila kag panguhaon ang
matahom mo nga mga alahas, kag bayaan ka nila nga hublas.
40 Ipasalakay ka nila sa grupo sang mga tawo nga magabato sa imo kag magatadtad
sa imo sang espada.
41 Sunugon nila ang imo mga balay kag silutan ka nila sa atubangan sang madamo
nga babayi. Untaton ko ang imo imoral nga pagpakigrelasyon kag ang imo pagbayad
sa imo mga kerido.
42 Dayon maumpawan na ako sa akon puwerte nga kaakig sa imo, kag indi na ako
mangakig sa imo.

43 "'Ginkalimtan mo kon daw ano ang pagtatap ko sa imo sang bataon ka pa. Sa
baylo, ginpaakig mo ako sa imo mga ginhimo. Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling
nga silutan ko gid ikaw suno sa imo mga ginhimo. Indi bala naghimo ka sang binastos
nga buhat dugang sa tanan mo nga makangilil-ad nga mga binuhatan?

44 "'May mga tawo nga nagasiling sini nga hulubaton sa imo: "Kon ano ang iloy amo
man ang anak."
45 Pareho ka gid sa imo iloy nga nag-insulto sa iya bana kag mga anak. Kag pareho ka
man sa imo mga utod nga babayi nga nag-insulto sa ila mga bana kag mga anak. Ang
imo iloy isa ka Hithanon kag ang imo amay isa ka Amornon.
46 Ang magulang mo nga babayi amo ang Samaria nga ara nagaestar sa north upod
sa iya mga anak nga babayi.§ Ang imo manghod nga babayi amo ang Sodom, nga ara
nagaestar sa south upod sa iya mga anak nga babayi.
47 Ginsunod mo ang ila pagginawi kag ang ila makangilil-ad nga mga binuhatan. Kag
sa malip-ot lang nga tion sobra pa ang imo ginhimo sang sa ila.
48 Ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasugid sing matuod nga ang Sodom nga imo
utod kag ang iya mga anak nga babayi wala makahimo sang pareho sang ginhimo mo
kag sang imo mga anak nga babayi.

---

§ **16:46** *iya mga anak nga babayi:* buot silingon, *ang iya mga pumuluyo;* ukon, *ang mga baryo sa iya palibot. Amo man sa bersikulo 48, 49, 53, 55, 57.*

49 Ang sala sang Sodom nga imo utod amo ang pagkamatinaas-taason. Siya kag ang
iya mga anak nga babayi bugana sang pagkaon kag matawhay ang pangabuhi, pero
wala gid sila nagbulig sa mga kubos kag imol.
50 Sa ila pagkamatinaas-taason naghimo sila sang makangilil-ad nga mga butang sa
akon panulok, gani ginlaglag ko sila sang makita ko ang ila ginhimo.
51 " 'Bisan ang Samaria wala makahimo sang katunga sang imo mga sala. Mas
madamo nga makangilil-ad nga mga butang ang imo ginhimo sang sa imo mga utod
nga babayi, gani daw mas matarong pa sila sang sa imo tungod sa tanan nga kalautan
nga imo ginhimo.
52 Dapat mahuya ka tungod nga ang imo sala puwerte kalain sang sa sala sang imo
nga utod nga babayi. Kon ikomparar, daw mas matarong pa sila sang sa imo.
53 Pero magaabot ang tion nga ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang Sodom
kag sang Samaria, pati sang ila mga anak nga babayi. Ibalik ko man ang imo maayo
nga kahimtangan, *pero* kaupod nila,
54 para mahuya ka sa tanan mo nga ginhimo, kay tungod sining mga malain nga
ginhimo mo nagguwa nga daw mas maayo sila sang sa imo.
55 *Huo,* ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang imo mga utod nga babayi—ang
Sodom kag Samaria, pati ang ila mga anak nga babayi. Kag amo man ini ang matabo
sa imo kag sa imo mga anak nga babayi.
56 Ginhikayan mo sadto ang Sodom sang bugalon ka pa
57 kag sang wala pa mabuyagyag ang imo pagkamalaot. Pero karon pareho ka na sa
iya; ginahikayan ka man sang mga pumuluyo sang Edom* kag sang mga lugar sa
palibot sini, kag sang mga pumuluyo sang Filistia. Ini sila nga ara sa imo palibot
nagayaguta sa imo.
58 Pagaantuson mo ang silot tungod sa imo binastos kag makangilil-ad nga mga
binuhatan. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.' "
59 Amo pa gid ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: "Silutan ko ikaw sing bagay sa
imo, kay ginbaliwala mo ang *akon* ginpanumpa paagi sa paglapas sang *aton*
kasugtanan.
60 Pero tumanon ko ang kasugtanan nga akon ginhimo sa imo sang bataon ka pa, kag
magahimo ako sa imo sang kasugtanan nga magapadayon hasta san-o.
61 Dayon madumduman mo kon daw ano ang imo pagginawi sang una kag mahuya
ka, labi na kon himuon ko ang imo mga utod nga babayi, ang Samaria kag Sodom, nga
mangin imo mga anak, bisan tuod indi sila sakop sang akon kasugtanan sa imo.
62 Palig-unon ko ang akon kasugtanan sa imo, kag mahibaluan mo nga ako amo ang
GINOO.
63 Dumdumon mo ang imo mga sala kag mahuya ka, kag daw indi ka na maghambal
sa puwerte nga kahuya kon patawaron ko na ang tanan mo nga ginhimo. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

17

Ang Paanggid Parte sa mga Agila kag sa Ubas

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, isugid ini nga paanggid sa katawhan sang Israel,
3 kag silinga sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagpasugid sini: May isa ka dako
nga agila nga naglupad pa-Lebanon. Malapad ang iya mga pakpak kag madamol ang
iya mga bulbol nga lain-lain sing kolor. Naghapon ini sa ibabaw sang kahoy nga sedro,

* **16:57** *Edom:* Amo ini sa Syriac kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, sa Septuagint, kag sa Latin Vulgate, *Aram.*

4 kag gin-utod niya ang ugbos sang pinakaibabaw nga sanga. Dayon gindala niya ini
sa lugar sang mga negosyante kag gintanom didto.
5 "Pagkatapos nagkuha ang agila sang liso sa duta *sang Israel* kag gintanom ini sa
matambok nga duta sa higad sang suba nga sa diin magatubo ini sing madasig.
6 Nagtubo ini nga isa ka manubo nga tanom nga nagagapa. Ang mga sanga sini
nagakalap pakadto sa agila, kag nagapanggamot ini sang madalom. Nagpananga pa
gid ini kag nagpanalingsing.
7 "Pero may isa ka dako nga agila nga nag-abot. Malapad man ang iya sini nga mga
pakpak kag madamol sing bulbol. Ang mga gamot kag mga sanga sang sadto nga
tanom naggapa pakadto sa sini nga agila para mapatubigan siya sang agila labaw pa
sa tubig sang duta nga gintamnan sa iya.
8 Ginhimo ini sang tanom bisan nga natanom na siya sa maayo nga duta, nga sa diin
may bugana nga tubig nga makapatubo, makapabunga, kag makapatahom sa iya.
9 "Karon, *ako,* ang Ginoong DIOS nagapamangkot: Padayon bala ini nga magtubo?
Indi! Gabuton ini kag panguhaon ang iya mga bunga, kag pabay-an nga malaya. Indi
na kinahanglan ang makusog nga tawo ukon ang madamo nga tawo sa paggabot sini.
10 Bisan itanom pa ini liwat sa lain nga lugar indi na ini magtubo. Malaya ini sing
bug-os kon huyupon sang mainit nga hangin halin sa east. *Huo,* malaya ini sa iya
ginatubuan."

Ang Kahulugan sang Paanggid

11 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,
12 "Pamangkuta ining rebelde nga katawhan *sang Israel* kon nahibaluan nila kon
ano ang kahulugan sang sadto nga paanggid. Silinga sila nga *amo ini ang kahulugan*:
Nagkadto ang hari sang Babilonia sa Jerusalem kag ginbihag niya ang hari sini kag ang
mga opisyal, kag gindala niya sila pa-Babilonia.
13 Nagpili siya sang isa ka kaliwat sang hari *sang Juda* kag naghimo siya sang
kasugtanan sa iya kag ginpasumpa niya siya nga mag-alagad sa iya. Ginbihag man
niya ang mga dungganon nga mga tawo *sang Juda*
14 para ini nga ginharian indi na makabangon liwat kag indi na makabato sa iya.
Makapabilin lang ini nga ginharian kon padayunon niya ang iya kasugtanan sa
Babilonia.
15 Pero nagrebelde ang hari *sang Juda* sa hari sang Babilonia paagi sa pagpadala
sang mga tinawo sa Egypt sa pagkuha sang mga kabayo kag madamo nga soldado.
Magmadinalag-on bala siya? Makapalagyo bala siya kag makaluwas sa silot sa
paglapas niya sa iya kasugtanan sa Babilonia?
16 *Indi!* Kay ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga ining hari *sang Juda*
sigurado gid nga mapatay sa Babilonia, kay ginlapas niya ang kasugtanan nga iya
ginsumpaan sa hari sang Babilonia nga naghimo sa iya nga hari.
17 Indi makabulig sa iya sa inaway ang hari sang Egypt* kag ang iya gamhanan kag
madamo nga soldado kon magsalakay na† ang mga taga-Babilonia sa pagpamatay
sang madamo nga kabuhi.
18 Ginlapas sang hari sang Juda ang kasugtanan nga iya ginsumpaan nga tumanon
sa hari sang Babilonia, gani indi gid siya makaluwas.
19 "Ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga silutan ko gid siya tungod kay
ginlapas niya ang akon kasugtanan nga iya ginsumpaan sa akon ngalan.
20 Dakpon ko siya sang lambat kag dal-on sa Babilonia, kag didto silutan ko siya
tungod kay indi siya matutom sa akon.

---

* **17:17** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* † **17:17** *kon magsalakay na:* sa literal, *kon magtumpok na sang duta nga talaklasan sa pader kag maghimo sang mga tore-tore.*

21 Magakalamatay ang iya mga soldado nga nagapalalagyo, kag ang mga mabilin sa
ila magalalapta sa bisan diin nga lugar. Dayon mahibaluan ninyo nga ako, ang GINOO,
ang nagsiling sini."

Ang Maayo nga Palaabuton nga Ginpromisa sang Dios

22-23 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Makuha ako sang ugbos sang
pinakaibabaw nga sanga sang sedro kag itanom ko ini sa putokputokan sang mataas
nga bukid sang Israel. Magapananga ini kag magapamunga, kag mangin isa ka
matahom nga sedro. Magapugad sa sini nga kahoy ang tanan nga klase sang pispis,
kag makapasilong sila sa mga sanga sini.
24 Kag ang tanan nga kahoy sa duta makahibalo nga ako amo ang GINOO nga
nagautod sa matag-as nga mga kahoy kag nagapataas sa manubo nga mga kahoy. Ako
man ang nagapalaya sa malagtom nga mga kahoy kag nagabuhi sa mga laya nga
kahoy. Ako, ang GINOO, ang nagpromisa sini, kag tumanon ko gid ini."

18

Mapatay ang Nagapakasala

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Ngaa bala ginahambal ninyo ini nga hulubaton sa Israel: 'Nagkaon ang ginikanan
sang maaslom nga ubas, kag ang kaaslom sini matilawan pati sang ila mga kabataan?'
3 "Ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga indi na ninyo pag-ihambal ini
nga hulubaton sa Israel.
4 Pamatii ninyo ini! Ang tanan nga kabuhi akon—ang kabuhi sang ginikanan kag
sang kabataan. Ang tawo lang nga nakasala amo ang mapatay.
5 Halimbawa, may isa ka tawo nga matarong kag husto ang iya mga ginahimo.
6 Wala siya nagasimba sa mga dios-dios sang Israel ukon nagakaon *sang mga halad
sa mga simbahan* sa mga bukid. Wala siya nagahulid sa asawa sang iban ukon sa
babayi nga ginaregla.
7 Wala siya nagapamigos, kag ginauli niya ang garantiya sang mga nakautang sa iya.
Wala siya nagapangawat, kundi ginapakaon niya ang mga ginagutom kag
ginahatagan sang bayo ang mga wala sing bayo.
8 Wala siya nagapasaka kon magpautang siya. Wala siya nagahimo sang malain, kag
wala siya sang may ginapaboran sa iya nga paghukom.
9 Ginasunod niya sing maayo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo. Matarong
ina nga tawo kag padayon siya nga mabuhi. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling
sini.
10 "Pero halimbawa, ina nga tawo may anak nga lalaki nga mapintas kag
nagapamatay ukon ginahimo niya ini nga mga butang
11 nga wala ginahimo sang iya amay: Nagakaon siya *sang mga halad sa mga
simbahan* sa mga bukid, kag nagahulid siya sa asawa sang iban.
12 Ginadaogdaog niya ang mga kubos kag imol. Nagapangawat siya, kag wala niya
ginauli ang garantiya sang mga nakautang sa iya. Nagasimba siya sa mga dios-dios,
kag nagahimo sang makangilil-ad nga mga butang.
13 Nagapautang siya nga may saka. Ti, mabuhi ayhan siya? Indi! Mapatay gid ini nga
tawo tungod sa tanan nga makangilil-ad nga mga butang nga iya ginhimo. Siya ang
responsable sa iya kamatayon.
14 "Pero halimbawa, ina nga tawo may anak nga lalaki, kag nakita sang sini nga anak
ang tanan nga sala nga ginhimo sang iya amay, pero wala niya pagsunda.
15 Wala siya nagasimba sa mga dios-dios sang Israel ukon nagakaon *sang mga halad
sa mga simbahan* sa mga bukid. Wala siya nagahulid sa asawa sang iban.

16 Wala siya nagapamigos, kag wala siya nagakuha sang garantiya sang mga
nakautang sa iya. Wala siya nagapangawat kundi ginapakaon niya ang mga
ginagutom kag ginahatagan sang bayo ang mga wala sing bayo.
17 Wala siya nagahimo sang malain, kag wala siya nagapasaka kon magpautang siya.
Ginatuman niya ang akon mga sugo kag mga pagsulundan. Ini nga tawo indi mapatay
tungod sa sala sang iya amay kundi padayon siya nga mabuhi.
18 Pero ang iya amay mapatay tungod sa iya sala, kay nagpanguwarta siya,
nagpangawat kag naghimo sing malain sa iya kasimanwa.
19 "Pero basi mamangkot kamo, 'Ngaa bala indi dapat silutan ang anak tungod sa
sala sang iya amay?' Kon ang anak nagahimo sing matarong kag husto, kag ginasunod
niya sing maayo ang akon mga pagsulundan, padayon siya nga mabuhi.
20 Ang tawo lang nga nakasala amo ang mapatay. Ang anak indi dapat silutan
tungod sa sala sang iya amay, kag ang amay indi dapat silutan tungod sa sala sang iya
anak. Ang matarong nga tawo pagabalusan sa iya matarong nga mga ginahimo, kag
ang malain nga tawo pagasilutan sa iya malain nga mga ginahimo.
21 "Pero kon ang malain maghinulsol sa tanan nga sala nga iya nahimo kag
magtuman sang akon pagsulundan kag maghimo sing matarong kag husto, sigurado
nga mabuhi siya; indi siya mapatay.
22 Indi na siya pagsukton sa tanan nga sala nga iya nahimo, kag tungod sa iya
matarong nga ginahimo, *padayon* siya *nga* mabuhi.
23 *Ako,* ang Ginoong DIOS, wala nalipay kon mapatay ang isa ka malain nga tawo.
Malipay ako kon maghinulsol siya kag *padayon nga* magkabuhi.
24 "Pero kon ang isa ka matarong nga tawo magbiya sa iya matarong nga kabuhi kag
magpakasala, kag maghimo sang makangilil-ad nga mga butang nga ginahimo sang
mga malain, padayon bala siya nga mabuhi? *Siyempre indi!* Kalimtan na ang iya
matarong nga mga ginhimo. Kag tungod sa iya pagluib sa akon kag sa mga sala nga iya
nahimo, mapatay siya.
25 "Pero basi magsiling kamo, 'Indi matarong ang pamaagi sang Ginoo.' Pamati
kamo, katawhan sang Israel: Ang akon bala pamaagi ang indi matarong ukon ang
inyo?
26 Kon ang matarong nga tawo magbiya sa iya matarong nga kabuhi kag maghimo
sang malain, mapatay siya tungod sa iya sala.
27 Kag kon ang malain nga tawo magbiya sa iya kalainan kag maghimo sing husto
kag matarong, maluwas niya ang iya kabuhi.
28 Indi siya mapatay kundi padayon siya nga mabuhi tungod kay nareyalisar niya
ang tanan niya nga sala kag ginbayaan niya ini.
29 Pero basi magsiling kamo mga katawhan sang Israel, 'Indi matarong ang pamaagi
sang Ginoo.' Katawhan sang Israel, ang akon bala mga pamaagi ang indi matarong
ukon ang inyo?
30 "Gani nagasiling ako sa inyo, katawhan sang Israel, nga *ako,* ang Ginoong DIOS,
magahukom sa kada isa sa inyo suno sa iya binuhatan. Karon, maghinulsol na kamo
kag bayai na ang tanan ninyo nga mga sala para indi kamo malaglag.
31 Katawhan sang Israel, ngaa gusto ninyo nga mapatay? Untati na ninyo ang
pagpakasala kag bag-uha na ninyo ang inyo kabuhi.
32 Wala ako nalipay kon may mapatay. Gani maghinulsol na kamo para padayon
kamo nga mabuhi. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

19

Ang Panalambiton Parte sa mga Pangulo sang Israel

1 *Nagsiling ang GINOO sa akon,* "Kantaha ining panalambiton parte sa mga pangulo
sang Israel:
2 "Ang imo iloy pareho sa isa ka leon nga nagasagod sang iya mga bata kaupod sang
iban nga mga leon.
3 Gin-atipan niya ang isa niya ka bata kag nangin makusog nga leon. Nakatuon ini
magpanukob, kag nagapangaon sang tawo.
4 Sang mahibaluan ini sang iban nga mga nasyon ginsiod nila siya kag gindala sa
Egypt nga nakaw-itan.
5-6 "Sang mareyalisar sang iloy sang sini nga leon nga ang iya handom para sa iya
bata napaslawan, ginpadako niya naman ang isa niya ka bata kag nangin makusog
man ini nga leon. Nag-upod ini sa iban nga mga leon kag nakatuon ini magpanukob,
kag nagapangaon sang tawo.
7 Ginpangguba niya ang mabakod nga mga lugar sang mga kaaway* kag ginlaglag
ang ila mga banwa. Hinadlukan ang mga pumuluyo sini sang mabatian nila ang iya
pagngurob.
8 "Nagtipon ang mga nasyon sa pagpakig-away sa iya, kag ginpalibutan nila siya.
Ginladlad nila ang ila lambat kag ginsiod siya.
9 Ginkaw-itan nila siya kag gin-guyod pasulod sa hawla, kag gindala sa hari sang
Babilonia. Ginpriso nila siya, gani indi na mabatian ang iya pagngurob sa kabukiran
sang Israel.
10 "Ang imo iloy pareho man sa ubas nga gintanom sa higad sang tubig. Madamo ini
sang sanga kag bunga tungod kay bugana ang tubig.
11 Mabakod ang iya sini nga mga sanga kag daw puwede himuon nga bulubaston
sang hari. Nagtaas gid ang ubas, labaw pa sang sa madabong nga mga tanom. Kitaon
ini tungod sa iya kataason kag sa kadabong sang iya mga sanga.
12 Pero may naggabot sini tungod sa kaakig, kag ginhaboy sa duta. Nahuyos ang iya
mga bunga tungod sang *mainit nga* hangin halin sa east. Nalaya ang iya mabakod nga
mga sanga kag dayon gintutdan ini.
13 Karon gintanom ini *liwat* sa desierto, sa lugar nga mamala kag wala sing tubig.
14 Nasunog ang isa sang iya mga sanga kag naglapta ang kalayo sa iban pa nga mga
sanga, kag nasunog man ang mga bunga sini. Gani wala na sing mabakod nga sanga
nga nabilin nga puwede himuon nga bulubaston sang hari.
"Ini nga panalambiton dapat nga kantahon sa sini nga panahon."

20

Ang mga Rebelde nga mga Israelinhon

1 Sang ikanapulo nga adlaw sang ikalima nga bulan, sang ikapito nga tuig *sang amon*
pagkabihag, may pila ka manugdumala sang Israel nga nagkadto sa akon kag
nagpungko sa akon atubangan sa pagpangayo sang mensahi halin sa GINOO.
2 Nagsiling ang GINOO sa akon,
3 "Anak sang tawo, silinga ang mga manugdumala sang Israel nga *ako,* ang Ginoong
DIOS, nagasiling: 'Nagkadto bala kamo sa pagpangayo sang mensahi sa akon? Ako, ang
Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga indi ko kamo paghatagan sang mensahi.'
4 "Anak sang tawo, sige na, sentensyahi sila. Ipareyalisar sa ila ang makangilil-ad
nga mga butang nga ginhimo sang ila mga katigulangan.
5 Silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: 'Sang tion nga ginpili ko ang
Israel nga mga kaliwat ni Jacob kag ginpakilala ko ang akon kaugalingon sa ila didto sa
Egypt, nagsumpa ako sa ila nga nagasiling, "Ako amo ang GINOO nga inyo Dios."

---

* **19:7** *Ginpangguba...kaaway:* ukon, *Ginlugos niya ang mga asawa sang iya mga kaaway nga ginpamatay niya.*

6 Sadto nga tion nagsumpa ako nga paguwaon ko sila sa Egypt kag dal-on sa duta nga
ginpili ko para sa ila—isa ka maayo kag mapatubason nga duta,* ang labing maayo nga
duta sa tanan.
7 Dayon nagsiling ako sa ila, "Isikway na ninyo ang inyo makangilil-ad nga mga
dios-dios. Indi ninyo paghigkui ang inyo kaugalingon paagi sa pagsimba sa mga
dios-dios sang Egypt, kay ako amo ang GINOO nga inyo Dios."
8 "'Pero nagrebelde sila sa akon, kag wala sila nagpamati. Wala nila ginsikway ang
makangilil-ad nga mga dios-dios sang Egypt. Gani nagsiling ako nga ipaagom ko sa ila
ang akon puwerte nga kaakig didto sa Egypt.
9 Pero wala ko ini paghimua, tungod kay mahuy-an ang akon ngalan sa mga nasyon
sa palibot sang Israel nga nakahibalo nga nagpahayag ako sa mga Israelinhon nga
paguwaon ko sila sa Egypt.
10 Gani ginpaguwa ko sila sa Egypt kag gindala sa kamingawan.
11 *Didto,* ginhatag ko sa ila ang akon mga sugo kag mga pagsulundan agod nga ang
bisan sin-o nga magtuman sini magakabuhi.
12 Ginpatuman ko man sa ila ang mga Adlaw nga Inugpahuway bilang tanda sang
amon kasugtanan. Ini magapahanumdom sa ila nga ako, ang GINOO, ang nagpili sa ila
bilang akon katawhan.
13 "'Pero nagrebelde gihapon sila sa akon didto sa kamingawan. Wala nila
pagtumana ang akon mga sugo kag mga pagsulundan, nga ang bisan sin-o nga
magtuman sini magakabuhi. Kag wala gid nila ginpakabalaan ang mga Adlaw nga
Inugpahuway nga ginpatuman ko sa ila. Gani nagsiling ako nga ipaagom ko sa ila ang
akon kaakig para malaglag sila sing bug-os didto sa kamingawan.
14 Pero wala ko ini paghimua tungod kay mahuy-an ang akon ngalan sa mga nasyon
nga nakahibalo nga ginpaguwa ko ang mga Israelinhon sa Egypt.
15 Pero nagsumpa ako sa ila didto sa kamingawan nga indi ko sila pagdal-on sa duta
nga ginhatag ko *sa ila*—ang duta nga maayo kag mapatubason, ang labing maayo nga
duta sa tanan.
16 Ginsumpa ko ini sa ila tungod kay wala nila pagtumana ang akon mga sugo kag
mga pagsulundan, kag wala nila ginpakabalaan ang mga Adlaw nga Inugpahuway nga
akon ginpatuman sa ila. Ginpasulabi pa nila ang pagsimba sa ila mga dios-dios.
17 "'Pero bisan pa sining ila ginhimo, ginkaluoyan ko gihapon sila, kag wala ko sila
paglaglaga sing bug-os didto sa kamingawan.
18 Ginsilingan ko ang ila mga anak didto sa kamingawan, "Indi ninyo pagsunda ang
mga pagsulundan kag pagginawi sang inyo mga ginikanan, kag indi ninyo paghigkui
ang inyo kaugalingon paagi sa pagsimba sa ila mga dios-dios.
19 Ako amo ang GINOO nga inyo Dios. Sunda ninyo sing maayo ang akon mga sugo
kag mga pagsulundan.
20 Pakabalaana ninyo ang mga Adlaw nga Inugpahuway kay tanda ini sang aton
kasugtanan, kag nagapahanumdom ini sa inyo nga ako amo ang GINOO nga inyo Dios."
21 "'Pero ang *ila* mga kabataan nagrebelde man sa akon. Wala nila pagtumana ang
akon mga sugo kag mga pagsulundan, nga ang bisan sin-o nga magtuman sini
magakabuhi. Kag wala nila pagpakabalaana ang Adlaw nga Inugpahuway nga
ginpatuman ko sa ila. Gani nagsiling ako nga ipaagom ko ang akon puwerte nga
kaakig sa ila didto sa kamingawan.
22 Pero wala ko ini paghimua tungod kay mahuy-an ang akon ngalan sa mga nasyon
nga nakahibalo nga ginpaguwa ko ang mga Israelinhon sa Egypt.
23 Pero nagsumpa ako sa ila didto sa kamingawan nga laptahon ko sila sa
nagkalain-lain nga nasyon,

---

* **20:6** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.* Amo man sa bersikulo 15.

24 tungod kay wala nila pagtumana ang akon mga sugo kag mga pagsulundan, kag
wala nila pagpakabalaana ang mga Adlaw nga Inugpahuway nga akon ginpatuman sa
ila. Ginpasulabi pa nila ang pagsimba sa mga dios-dios sang ila mga katigulangan.
25 Ginpabay-an ko sila nga tumanon nila ang mga sugo kag mga pagsulundan nga
indi maayo kag indi makahatag sa ila sang maayo nga kabuhi.
26 Ginpabay-an ko man sila nga higkuan nila ang ila kaugalingon paagi sa ila mga
halad *sa mga dios-dios* lakip na diri ang paghalad nila sang ila kamagulangan nga mga
anak nga lalaki. Gintugutan ko ini para maurungan kag mahadlukan gid sila kag
mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.'

27 "Gani, anak sang tawo, silinga ang katawhan sang Israel nga *ako,* ang Ginoong
DIOS, nagasiling: 'Ang inyo mga katigulangan padayon nga nag-insulto kag nagluib sa
akon.
28 Kay sang gindala ko sila sa duta nga akon ginpromisa nga ihatag sa ila, naghalad
sila sang mga halad, mga mahamot nga insenso, kag mga ilimnon sa mataas nga mga
lugar kag sa madabong nga mga kahoy nga ila makita. Gani nangakig gid ako sa ila.
29 Nagpamangkot ako sa ila, "Ano gid bala inang mataas nga lugar nga inyo
ginakadtuan?"' (Hasta subong ato nga lugar ginatawag nga 'simbahan sa mataas nga
lugar'.)

30 "Karon, silinga ang katawhan sang Israel nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling:
'Higkuan man bala ninyo ang inyo kaugalingon pareho sang ginhimo sang inyo mga
katigulangan, kag magsimba man bala kamo sa ila makangilil-ad nga mga dios-dios?
31 Karon gani ginahigkuan ninyo ang inyo kaugalingon paagi sa paghalad sa inyo
mga dios-dios lakip na diri ang paghalad ninyo sa inyo mga anak nga lalaki sa kalayo.
Gani, katawhan sang Israel, ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, indi gid maghatag sang
mensahi sa inyo bisan magpangayo pa kamo.

32 " 'Indi gid matabo ang ara sa inyo hunahuna nga mangin pareho kamo sa iban nga
mga nasyon nga ang ila katawhan nagasimba sa dios-dios nga hinimo halin sa bato
kag kahoy.
33 Ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga magagahom ako sa inyo paagi sa
akon puwerte nga gahom kag kaakig.
34 *Huo,* sa akon puwerte nga gahom kag kaakig, kuhaon ko kamo halin sa
nagkalain-lain nga nasyon nga sa diin naglalapta kamo,
35 kag dal-on sa kamingawan sang mga katawhan. Kag didto, atubangon ko kamo
kag hukman.
36 Hukman ko kamo, subong nga ginhukman ko ang inyo mga katigulangan sa
kamingawan sang Egypt. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
37 Painon ko ang mga malain sa inyo, kag palig-unon ko ang akon kasugtanan sa
inyo.
38 Iseparar ko sa inyo ang mga nagarebelde sa akon. Bisan paguwaon ko pa sila sa
nasyon nga sa diin sila nabihag, indi gihapon sila makabalik sa duta sang Israel.
Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.' "

39 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS sa katawhan sang Israel, "Sige, padayon kamo
sa pag-alagad sa inyo mga dios-dios kon indi kamo gusto magtuman sa akon. Pero
magaabot ang tion nga indi na gid ninyo pagpakahuy-an ang akon ngalan paagi sa
paghalad sa inyo mga dios-dios.
40 Kay didto sa akon balaan nga bukid, sa mataas nga bukid sang Israel, ang tanan
nga katawhan sang Israel magaalagad sa akon. Didto pagabatunon ko kamo kag
pangabayon nga maghalad sang nagkalain-lain nga halad kag espesyal nga mga
regalo.

41 Kon makuha ko na kamo sa nagkalain-lain nga nasyon nga sa diin naglalapta
kamo, batunon ko kamo pareho sang mahamot nga halad. Ipakita ko sa inyo ang akon
pagkabalaan samtang nagatulok ang iban nga mga nasyon.
42 Kag kon madala ko na kamo sa duta sang Israel nga akon ginsumpa nga ihatag sa
inyo mga katigulangan, mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.
43 Kag didto madumduman ninyo ang inyo mga ginhimo nga nakapahigko sa inyo,
kag kaugtan ninyo ang inyo kaugalingon tungod sa tanan ninyo nga malain nga mga
binuhatan.
44 Mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO, O katawhan sang Israel, kon trataron
ko kamo sing maayo tungod sa akon ngalan sa pihak sang inyo malain kag mahigko
nga mga binuhatan. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

Ang Mensahi sang Dios Batok sa South sang Juda

45 Nagsiling ang GINOO sa akon,
46 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa south kag maghambal kontra sa sini nga
lugar nga may mga kakahuyan.
47 Ihambal sa sini nga lugar nga ako, ang Ginoong DIOS, magadabok sang kalayo nga
magasunog sang iya kakahuyan laya man ukon hilaw. Indi gid mapatay ang
nagadabadaba nga kalayo. Sunugon sini ang tanan nga butang halin sa south hasta sa
north.
48 Makita sang tanan nga ako, ang GINOO, amo ang nagtutod sini, kag indi gid ini
mapatay."
49 Dayon nagsiling ako, "O Ginoong DIOS, ang mga tawo nagasiling nga nagahambal
lang ako sang mga paanggid."

21

Ang Babilonia Gamiton sang Dios Bilang Espada sa Pagsilot sa Israel

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa Jerusalem kag maghambal kontra sa Israel
kag sa mga simbahan sini.
3 Silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kontra ko kamo! Gabuton ko
ang akon espada kag pamatyon ko kamo tanan, maayo man ukon malain.
4 *Huo,* pamatyon ko kamo tanan sang akon espada halin sa south hasta sa north.
5 Dayon mahibaluan sang tanan nga ako amo ang GINOO. Gin-gabot ko ang akon
espada, kag indi ko ini pag-ibalik sa iya tagob *hasta nga indi matapos ang pagpamatay
sini.*
6 "Gani, anak sang tawo, mag-ugayong ka sa puwerte nga kasubo kag kasakit sang
tagipusuon. Mag-ugayong ka sa ila atubangan.
7 Kon mamangkot sila kon ngaa nagaugayong ka, silinga sila nga tungod sa balita
nga makapakurog, makapaluya, makapahadlok kag makapalipong sa ila. Matabo gid
ini nga mga butang sa indi madugay. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."
8 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,
9-10 "Anak sang tawo, ihambal ang akon mensahi sa mga tawo. Silinga sila nga *ako,*
ang GINOO, nagasiling: Ginbaid ko ang akon espada para sa pagpamatay sa inyo.
Ginpahining ko gid ini para mag-igrab pareho sang kilat. Ti magakalipay pa bala
kamo? Yagutaon pa bala ninyo ang akon mga pagdisiplina sa inyo?*
11 Ginbaid ko ang akon espada kag ginpahining, kag handa na ini nga gamiton sa
pagpamatay.

---

* **21:9-10** *Yagutaon...sa inyo?:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

12 "Anak sang tawo, maghibi ka sing tudo kag pukpuka ang imo dughan sa kasubo
kay ina nga espada magapatay sa akon katawhan nga mga Israelinhon kag sa ila mga
pangulo.
13 Ini isa ka pagtilaw sa akon katawhan. Indi sila maghunahuna nga indi ko
pagpadayunon ang akon pagdisiplina nga ginayaguta nila. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini.
14 Gani, anak sang tawo, magsugid ka sang akon mensahi. Isumbag ang imo inumol
sa imo palad *sa kaakig*, kag magkuha ka sang espada kag ilabo ini sing duha ukon tatlo
ka beses bilang simbolo nga madamo ang magakalamatay sa ila sa inaway.
15 Magakurog sila sa kahadlok kag madamo ang malaglag sa ila. Ginbutang ko na
ang espada sa mga puwertahan sang ila siyudad sa pagpatay sa ila. Nagaigrab ini
pareho sang kilat kag handa sa pagpamatay.
16 O espada, magpanglabo ka sa wala kag sa tuo. Magpanglabo ka bisan diin ka
magliso.
17 Isumbag ko man ang akon inumol sa akon palad *sa kaakig*, kag dayon madula ang
akon kaakig. Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."
18 Nagsiling ang GINOO sa akon,
19 "Anak sang tawo, maghimo ka sang mapa kag markahi ini sang duha ka dalan nga
pagaagyan sang hari sang Babilonia nga may dala nga espada. Ining duha ka dalan
magaumpisa sa Babilonia. Magbutang ka sang karatula sa ginsang-an sang duha ka
dalan para mahibaluan kon diin pakadto ining duha ka dalan.
20 Ang isa ka dalan pakadto sa Raba, ang kapital sang Ammon, kag ang isa pakadto
sa Jerusalem, ang napaderan nga kapital sang Juda.
21 Kay ang hari sang Babilonia magatindog sa ginsang-an sang duha ka dalan kag
hibaluon niya kon sa diin siya nga dalan maagi paagi sa paggabot-gabot sang pana,†
pagpamangkot sa mga dios-dios, kag pagtan-aw sing maayo sa atay *sang sapat nga
ginhalad*.
22 Ang iya magabot nga pana amo ang may marka nga Jerusalem. Dayon
magasinggit siya sa pagsalakay sa Jerusalem kag sa pagpamatay sang mga pumuluyo
sini. Magabutang siya sang dalagko nga mga kahoy nga pangwasak sa puwertahan
sang Jerusalem. Magahimo siya sang tore-tore kag magatumpok sang duta sa kilid
sang pader sang siyudad para mataklas ini.
23 Indi makapati ang mga taga-Jerusalem nga matabo ini sa ila tungod kay may
kasugtanan sila sa Babilonia. Pero ang hari sang Babilonia magapadumdom sa ila
sang ila mga sala, kag dayon pagabihagon niya sila.
24 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling *sa ila:* Ang inyo mga sala nabuyagyag, kag
ginapakita gid ninyo kon daw ano kamo ka rebelde kag makasasala. Tungod nga
ginahimo ninyo ini, ipabihag ko kamo.
25 "Ikaw nga malain kag makasasala nga pangulo sang Israel, nag-abot na ang tion
nga silutan ka!
26 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kuhaa ang imo turban kag korona, kay ang
tanan lain na. Ang mga kubos mangin dungganon, kag ang mga dungganon mangin
kubos.
27 Laglagon ko gid ang Jerusalem! Indi ini pagpatindugon liwat hasta nga mag-abot
ang akon pinili nga magahukom sa sini nga siyudad; kay siya ang akon gintugyanan
sini.
28 "Kag ikaw nga anak sang tawo, silinga ang mga Ammonhon nga nagainsulto sa
Israel nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa ila: Handa na ang espada sa
pagpamatay. Ginpahining gid ini para mag-igrab pareho sang kilat.

† **21:21** Ang mga pana ginabutangan sang ngalan sang tawo ukon lugar, dayon ginauyog, kag pagkatapos ginagabot ang isa.

29 Indi matuod ang mga palanan-awon kag mga propesiya nga nabaton ninyo parte
sa espada. Ang matuod, handa na ang espada sa pag-utod sang mga liog sang mga
malain nga tawo. Ang tion sang pagsilot sa ila nag-abot na.
30 Ibalik ko bala ang espada sa tagob? *Indi!* Sentensyahan ko kamo sa inyo mismo
nasyon, sa lugar nga sa diin kamo natawo.
31 Ipaagom ko sa inyo ang akon puwerte nga kaakig, kag itugyan ko kamo sa
mapintas nga mga tawo, nga hanas sa pagpamatay.
32 Mangin gatong kamo, kag ang inyo dugo magaagay sa inyo duta. Wala sing may
magdumdom sa inyo. *Matabo gid ini,* kay ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

22

Ang mga Sala sang Jerusalem

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, handa ka na bala sa pagsentensya sa Jerusalem? Handa ka na
bala sa pagsentensya sa sini nga siyudad sang mga kriminal? Pahibalua siya sa tanan
niya nga makangilil-ad nga binuhatan,
3 kag silinga siya nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Siyudad sang mga kriminal,
magaabot sa imo ang kalaglagan. Ginadagtaan mo ang imo kaugalingon paagi sa
paghimo sang mga dios-dios.
4 May salabton ka tungod sang imo pagpamatay kag tungod sa pagdagta mo sang
imo kaugalingon paagi sa paghimo sang mga dios-dios. Nag-abot na ang imo
katapusan. Gani kadlawan ka kag yagutaon sang mga nasyon.
5 Siyudad nga bantog sa kalautan kag puwerte nga kagamo, yagutaon ka gid sang
mga nasyon nga ara sa malayo kag sa malapit.
6 Tan-awa bala ang tagsa ka pangulo sang Israel nga nagaestar sa imo, ginagamit
nila ang ila gahom sa pagpamatay.
7 Dira sa imo wala na ginatahod ang mga ginikanan. Ang mga pangayaw nga
nagaestar sa imo ginapanguwartahan, kag ang mga ilo kag mga balo nga babayi wala
ginatratar sing maayo.
8 Wala mo ginatahod ang akon balaan nga mga butang kag wala mo ginapakabalaan
ang mga Adlaw nga Inugpahuway nga ginapatuman ko.
9 May mga tawo dira sa imo nga nagabinutig para ipapatay ang iban. May ara man
nga nagakaon *sang mga halad sa mga dios-dios sa mga simbahan* sa mga bukid kag
nagahimo sang binastos nga mga buluhaton.
10 May ara man dira nga nagapakighilawas sa asawa sang ila amay ukon
nagapanglugos sa babayi nga ginaregla.
11 May ara man nga nagapakighilawas sa asawa sang iban, ukon sa iya umagad nga
babayi, ukon sa iya utod nga babayi.
12 Ang iban nagabaton sang suhol sa pagpatay sang tawo, nagapautang sang sakaan
nga sobra-sobra, kag nagamanggaranon paagi sa pagpanguwarta. Nalimtan na gid
nila ako. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
13 "*Mga taga-Jerusalem,* isumbag ko ang akon inumol sa akon palad *sa kaakig* tungod
sa inyo pagpanguwarta kag pagpamatay.
14 Ano, makapadayon bala ang inyo kaisog kag kabaskog sa tion nga silutan ko
kamo? Ako, ang GINOO, ang nagasiling *nga silutan ko gid kamo*, kag himuon ko gid ini.
15 Palaptahon ko kamo sa nagkalain-lain nga nasyon, kag pauntaton ko ang inyo
mga ginahimo nga nagapahigko sa inyo.
16 Pakahuy-an kamo sang iban nga mga nasyon, kag dayon mahibaluan ninyo nga
ako amo ang GINOO."
17 Nagsiling naman ang GINOO sa akon,

18 "Anak sang tawo, ang katawhan sang Israel nangin wala sing pulos para sa akon.
Pareho sila sa saway, lata, salsalon, ukon tingga nga nabilin sa hurnohan matapos
mapapuraw ang pilak.
19 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Tungod kay nangin wala kamo sing pulos,
pagatipunon ko kamo sa Jerusalem,
20-21 pareho sang tawo nga nagatipon sang pilak, saway, salsalon, tingga ukon lata
para tunawon sa nagadabadaba nga hurnohan. *Huo,* pagatipunon ko kamo sa
Jerusalem sa akon puwerte nga kaakig, kag didto silutan ko kamo nga daw sa mga
metal nga ginatunaw.
22 Subong nga ang pilak ginatunaw sa hurnohan, daw pareho man sina ang himuon
ko sa Jerusalem, kag dayon mahibaluan ninyo nga ako, ang GINOO, nagpaagom sang
akon kaakig sa inyo."
23 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon,
24 "Anak sang tawo, silinga ang mga Israelinhon nga tungod nga indi sila magtugot
nga tinluan ko sila indi ko gid sila pagkaluoyan* sa adlaw nga ipakita ko sa ila ang
akon kaakig.
25 Ang ila mga pangulo nagaplano sing malain. Pareho sila sa nagangurob nga leon
nga nagagus-ab sang iya biktima. Nagapamatay sila sang mga tawo, nagapanguha
sang manggad kag malahalon nga mga butang, kag madamo nga babayi ang nabalo
tungod sang ila pagpamatay.
26 Ang ila mga pari wala nagatuman sang akon kasuguan, kag gindagtaan nila ang
akon balaan nga mga butang. Para sa ila, pareho lang ang balaan kag ang indi balaan,
ang matinlo kag ang mahigko, kag wala nila ginasunod ang akon mga ginapatuman sa
mga Adlaw nga Inugpahuway. Gani wala nila ako ginatahod.
27 Ang ila mga opisyal pareho sang mabangis nga mga ido† nga nagagus-ab sang ila
mga biktima. Nagapamatay sila para lang nga makapanguwarta.
28 Ang ila mga propeta nagatabon-tabon pa sang ila mga sala paagi sa indi matuod
nga mga palanan-awon kag mga panagna. Nagasiling sila nga amo kuno ato ang
ginsiling sang Ginoong DIOS bisan wala magsiling ang GINOO.
29 Ang mga tawo nagapanguwarta kag nagapangawat. Ginadaogdaog nila ang mga
imol kag ang mga pangayaw. Wala nila sila ginahatagan sang hustisya.
30 "Nagpangita ako sang isa ka tawo nga makadepensa sang siyudad kag
makapatunga sa akon kag sa mga tawo para indi ko paggub-on ini nga siyudad, pero
wala ako sing may nakita.
31 Gani ipaagom ko sa ila ang akon puwerte nga kaakig. Laglagon ko sila tungod sang
ila mga ginhimo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

23

Ang Duha ka Mag-utod nga Babayi nga mga Malain

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, sadto anay may duha ka mag-utod nga babayi.
3 Sang bataon pa sila, nagabaligya sila sang ila lawas sa Egypt. Ginapabay-an lang
nila ang mga lalaki nga magpaayaw sa ila mga lawas.
4 Ang ngalan sang magulang amo si Ohola, kag ang manghod amo si Oholiba.
Ginpangasawa ko sila nga duha kag may mga anak kami. Si Ohola amo ang Samaria,
kag si Oholiba amo ang Jerusalem.

---

* **22:24** *pagkaluoyan:* sa literal *pag-ulanan*
† **22:27** *mabangis nga mga ido:* sa English, *wolves*

5 “Bisan asawa ko na si Ohola, nagapadayon gihapon siya sa pagbaligya sang iya
lawas, kag nagalagas gid siya sa iya mga kerido nga mga taga-Assyria nga malapit sa
iya.
6 Mga guwapo sila kag bataon nga mga lalaki. Mga kapitan sila kag mga kumander
nga nakauniporme sang asol, kag mga manugkabayo pa.
7 Nagpakighilawas si Ohola sa tanan nga opisyal sang Assyria, kag gindagtaan niya
ang iya kaugalingon paagi sa pagsimba sa ila mga dios-dios.
8 Wala gid siya nag-untat sa pagbaligya sang iya lawas halin sang didto pa siya sa
Egypt. Sang bataon pa siya nagpakighilawas na siya, kag ang mga lalaki nagpaayaw sa
iya lawas.
9 “Gani gintugyan ko siya sa kamot sang iya mga kerido nga mga taga-Assyria nga
ginalagas gid niya.
10 Gin-ubahan nila siya, ginpatay paagi sa espada, kag ginbihag ang iya mga anak.
Ang natabo nga pagsilot sa iya amo ang ginahambalan sang mga kababayihan.
11 “Bisan pa nga nakita ni Oholiba ang natabo sa iya utod, nagpadayon gihapon siya
sa pagbaligya sang iya lawas, kag nangin mas malain pa siya nga babayi sang sa iya
utod.
12 Naglagas man siya sa mga taga-Assyria nga mga guwapo kag bataon nga mga
lalaki. Ini sila mga kapitan kag mga kumander nga nakauniporme, kag mga
manugkabayo pa.
13 Nakita ko nga pareho siya sa iya utod; gindagtaan man niya ang iya kaugalingon.
14-15 “Nagdugang pa gid ang pagbaligya ni Oholiba sang iya lawas. Naluyag man siya
sa manugkarwahe nga mga opisyal sang Babilonia sang makita niya ang ila larawan
sa mga dingding. Ini nga mga opisyal nakauniporme sang pula, may mga wagkos sa
hawak, kag may mga turban.
16 Tungod nga naluyag siya sa ila, nagpasugo siya sa Babilonia sa pag-imbitar sa sini
nga mga opisyal sa pagkadto sa iya.
17 Gani nagkadto sila sa iya kag nagpakighilawas sa iya. Sa ila nga pagpakighilawas
sa iya, gindagtaan nila siya. Pero sang ulihi tinak-an siya kag nagbulag siya sa ila.
18 “Ginkangil-aran kag gintalikdan ko si Oholiba pareho sang akon ginhimo sa iya
utod tungod kay nagapadayon siya sa pagbaligya sang iya lawas sing hayag.
19 Pero sa pihak sini, padayon pa gid siya nga nagbaligya sang iya lawas pareho sang
iya ginhimo didto sa Egypt sang bataon pa siya.
20 Nagalagas gid siya sa iya mga kerido nga ang ila kinatawo pareho *kadako* sang iya
sang mga donkey kag ang ila semilya pareho *kadamo* sang iya sang mga kabayo.
21 Gani, *Oholiba,* nagbalik ka sa imo binastos nga buluhaton nga imo ginhimo sadto
sa Egypt sang bataon ka pa. Didto nagpaayaw ang mga lalaki sa imo lawas.
22 “Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa imo Oholiba, ipasalakay ko ikaw sa
imo mga kerido nga imo gintalikdan sang tinak-an ka na sa ila.
23 Sila amo ang mga taga-Babilonia kag ang mga Kaldeanhon nga halin sa Pekod,
Shoa, Koa, kag ang mga taga-Assyria. Ini sila mga guwapo kag bataon nga mga lalaki.
Mga kapitan sila, mga kumander, mga manugkarwahe nga mga opisyal, kag iban pa
nga mataas nga opisyal. Mga manugkabayo pa sila tanan.
24 Magasalakay sila sa imo halin sa north nga may madamo nga soldado, mga
kabayo, kag mga karwahe. May mga taming sila kag mga helmet, kag libutan ka nila.
Itugyan ko ikaw sa ila para silutan, kag silutan ka nila sang silot nga suno sa ila bagay
sa imo.
25 Sa akon puwerte nga kaakig sa imo, pasilutan ko ikaw sa ila. Kag sa ila kaakig
utdon nila ang imo ilong kag mga dulunggan. Bihagon nila ang imo mga anak, kag ang
mabilin sa imo pamatyon nila sa espada ukon sunugon.

26 Ubahan man nila ikaw kag kuhaon ang imo mga alahas.
27 Mauntat na dayon ang imo binastos nga buluhaton nga amo ang pagbaligya sang
imo lawas, nga gin-umpisahan mo sa Egypt. Indi mo na pagdumdumon ina, kag
kalimtan mo na ang Egypt.
28 Kay ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling nga itugyan ko ikaw sa kamot sang mga
tawo nga imo ginadumtan; atong imo mga gintalikdan sang tinak-an ka na sa ila.
29 Silutan ka nila sa ila kaakig, kag kuhaon nila ang tanan mo nga mga
ginpangabudlayan. Bayaan ka nila nga hublas, kag makita sang mga tawo ang
makahuluya mo nga kahimtangan tungod sang imo binastos nga buluhaton nga amo
ang pagbaligya sang imo lawas.
30 Amo ini ang nagdala sa imo sa kalaglagan, kay nagpakighilawas ka sa mga
taga-iban nga mga nasyon kag ginhigkuan mo ang imo kaugalingon paagi sa pagsimba
sa ila mga dios-dios.
31 Ginsunod mo ang ginhimo sang imo utod nga babayi, gani silutan ko man ikaw
pareho sang akon pagsilot sa iya.
32 "*Huo, ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga silutan ko ikaw pareho sang akon
pagsilot sa imo utod nga babayi. Ang akon silot pareho sang ilimnon sa kupa nga dako
kag madalom. Kag kon mainom mo na ini nga kupa nga puno sang akon kaakig,
pagayagutaon kag pagainsultuhon ka.
33 Mahubog ka kag masubuan, kay ang kupa nga ini puno sang kalaglagan. Amo ini
ang kupa *sang pag-antos nga nainom* sang imo utod nga Samaria.
34 Siputon mo gid ini inom, kag dayon buk-on mo ang kupa, kag pukpukon mo ang
imo dughan *sa kasubo*. *Matabo gid ini,* kay ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
35 Kag tungod kay ginkalimtan mo ako kag gintalikdan, *ako,* ang Ginoong DIOS,
nagasiling nga magaantos ka gid tungod sang imo binastos nga buluhaton nga amo
ang pagbaligya sang imo lawas."
36 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon, "Anak sang tawo, sentensyahi si Ohola kag si
Oholiba. Ipahibalo sa ila ang ila makangilil-ad nga mga binuhatan.
37 Kay nagpanginlalaki sila kag nagpamatay. Nagpanginlalaki sila paagi sa pagsimba
sa mga dios-dios, kag ang ila mga anak mismo, nga gindedikar nila sa akon sang
natawo sila, ginhalad nila sa mga dios-dios bilang pagkaon sini.
38-39 Wala labot sina, gindagtaan pa nila ang akon templo kag ang mga Adlaw nga
Inugpahuway nga ginapatuman ko sa ila. Sang adlaw nga ginhalad nila ang ila mga
anak sa ila dios-dios, nagsulod sila sa akon templo, kag Adlaw pa ato nga Inugpahuway.
40 Nagpasugat pa gani sila sang mga tinawo halin sa malayo nga mga lugar. Kag sang
pag-abot sini nga mga lalaki, nagpaligo sila kag nagpaguwapa, kag nagsuksok sang
mga alahas.
41 Nagpungko dayon sila sa matahom nga katre, nga sa atubang sini may lamisa.
May ginbutang sila didto sa lamisa nga insenso kag lana nga ihalad kuntani sa akon.
42 Mabatian sa ila kuwarto ang ginahod sang mga hubog kag nagapatawhay-tawhay
nga mga tawo, nga naghalin sa kamingawan. Ginpasuksukan sila sang sini nga mga
tawo sang pulseras kag ginbutangan sang matahom nga korona.
43 Dayon nagsiling ako *sa akon kaugalingon*, 'Pagusto sila nga magpakighilawas sa
sina nga mga babayi nga nagtigulang na lang sa pagbaligya sang ila lawas.'
44 Amo gani ang ila ginhimo. Naghulid sila sa kay Ohola kag kay Oholiba, ang duha
ka bastos nga mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas.
45 Pero ini nga mga babayi silutan sang matarong nga mga tawo sing silot nga
nagakabagay gid sa ila nga pagpanginlalaki kag pagpamatay.
46 "*Ako,* ang Ginoong DIOS, magasugo sang mga tawo nga magasalakay sa ila. Ini nga
mga tawo magapahadlok sa ila, magaagaw sang ila mga pagkabutang,

47 magabato sa ila, kag magapatay sa ila sa espada. Pamatyon man ang ila mga
kabataan kag sunugon ang ila mga balay.
48 Sa sini nga paagi mapauntat ko ang binastos nga buluhaton sa sini nga nasyon.
Kag ini mangin paandam man sa iban nga indi gid magsunod sa ila ginhimo.
49 Kag kamo nga duha ka mag-utod, magaantos gid kamo tungod sa inyo binastos
nga buluhaton kag pagsimba sa mga dios-dios. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo
ang Ginoong DIOS."

24

Ang Tuktukon nga Kaldero

1 Sang ikanapulo nga adlaw sang ikanapulo nga bulan, sang ikasiyam nga tuig *sang*
amon pagkabihag, nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, isulat ang petsa subong nga adlaw kay amo gid ini nga adlaw nga
nagasugod sa pagsalakay ang hari sang Babilonia sa Jerusalem.
3 Dayon isugid ini nga paanggid sa katawhan *sang Israel* nga mga rebelde, kag
pahibalua sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini:
"Magbutang ka sang tubig sa kaldero kag isun-ad.
4 Butangi ini sang maayo nga parte sang karne—mga abaga kag mga paa. Ilakot man
ang mga tul-an.
5 Ang karne lang sang pinakamaayo nga karnero ang imo gamiton. Gatungi ang
kaldero kag lagaa ang karne kag mga tul-an.
6 Kay *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kaluluoy ang siyudad *sang Jerusalem* nga
ang mga pumuluyo sini mga manugpatay. Pareho ini sa tuktukon nga kaldero nga
wala malimpyuhi. Gani kuhaa sing tag-isa-isa ang sulod sini kag indi pagpilia.
7 Kay ang iya pagpamatay hayag sa tanan. Ang dugo sang iya ginpamatay
ginpabay-an lang niya sa mga bato nga makita sang tanan. Wala gid niya ini
gintabunan sang duta.
8 Nakita ko ini nga dugo kag ginpabay-an ko ini nga makita sang tanan. Daw sa
nagasinggit ini sa akon nga magbalos ako.
9 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: 'Kaluluoy ang siyudad *sang Jerusalem* nga
ang mga pumuluyo sini mga manugpatay! Ako mismo ang magatumpok sang gatong
para sunugon siya.
10 Sige, dugangi pa gid ninyo ang gatong, kag dayon sindihan. Lagaa ang karne hasta
nga mahubsan* kag mabatok ang mga tul-an.
11 Itungtong dayon ang kaldero nga wala na sing sulod sa mga baga hasta nga
magbaga man ini. Sa sini nga paagi, malimpyuhan *kuntani* ang kaldero kag masunog
ang mga tuktok.
12 Pero bisan anhon mo pa, ang tuktok indi gid makuha sang kalayo.
13 "'*Jerusalem,* ang imo binastos nga buluhaton amo ang nagdagta sa imo.
Gintinguhaan ko nga limpyuhan ka, pero indi ka magpalimpyo. Gani magapabilin ka
nga mahigko hasta indi madula ang akon kaakig sa imo.
14 Ako, ang GINOO, nagasiling nga nag-abot na ang tion nga maghulag na ako, kag
wala sing may makapugong sa akon. Indi ko gid kamo pagkaluoyan, kag indi na
magliwat ang akon hunahuna. Pagahukman kamo suno sa inyo pagginawi kag
binuhatan. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.'"

Ang Pagkapatay sang Asawa ni Ezekiel

15 Nagsiling ang GINOO sa akon,

* **24:10** *hasta nga mahubsan:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *kag butangi sang mga panakot.*

16 "Anak sang tawo, kuhaon ko gulpi ang babayi nga palangga mo gid. Pero indi mo
siya paghibian kag pagpangasubuan.
17 Mag-ugayong ka lang sing hinay. Indi mo pag-ipakita nga nagapangasubo ka. Indi
paghuksa ang imo turban kag sandalyas, kag indi pagtabuni ang imo guya. Indi ka
man magkaon sang kalan-on nga ginakaon sang mga nagapangasubo *sa patay*."
18 Gani sang aga ginhambal ko ato sa mga tawo, kag pagkagab-i napatay ang akon
asawa. Kag pagkasunod nga aga gintuman ko ang ginsugo sa akon.
19 Dayon nagpamangkot ang mga tawo sa akon, "Ano bala ang buot mo silingon sa
ginahimo mo nga ina?"
20-21 Nagsabat ako sa ila, "Nagsiling ang Ginoong DIOS sa akon nga ihambal ko ini sa
katawhan sang Israel: Handa na ako sa pagdagta sang akon templo nga inyo
dalangpan, nga inyo ginapabugal, ginapakamahal, kag ginakalipay. Mapatay sa
inaway ang inyo mga kabataan nga nagkalabilin *sa Jerusalem*.
22 Kag pagahimuon ninyo ang ginhimo ni Ezekiel. Indi ninyo pagtabunan ang inyo
guya, kag indi kamo magkaon sang kalan-on nga ginakaon sang mga nagapangasubo
sa patay.
23 Indi man ninyo paghukson ang inyo mga turban kag mga sandalyas. Indi kamo
maghibi ukon magpangasubo. Magapalangluya kamo nga nagaugayong sa isa kag isa
tungod sa inyo mga sala.
24 Si Ezekiel mangin isa ka halimbawa sa inyo. Kon ano ang iya ginahimo,
pagahimuon man ninyo. Kon matabo na ina *nga silot* mahibaluan ninyo nga ako amo
ang Ginoong DIOS."
25 *Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO sa akon,* "Anak sang tawo, sa tion nga gub-on
ko na ang *templo nga* ila dalangpan, nga ila ginapabugal, ginapakamahal kag
ginakalipay, kag pamatyon ko na ang ila mga kabataan,
26 may isa ka tawo nga makapalagyo *halin sa Jerusalem* nga magasugid sini sa imo.
27 Sa sina nga tion, makahambal ka na liwat kag magaestoryahanay kamo nga duha.
Mangin paandam ka sa mga tawo, kag mahibaluan dayon nila nga ako amo ang
GINOO."

25

Ang Mensahi Batok sa Ammon

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa Ammon kag magwali kontra sa sini nga lugar.
3 Silinga ang iya mga pumuluyo nga magpamati sa akon kay *ako,* ang Ginoong DIOS,
nagasiling, 'Tungod kay nalipay kamo sang pagkaguba sang akon templo kag sang
pagkalaglag sang Israel, kag sang pagkabihag sang katawhan sang Juda,
4 ipasakop ko kamo sa mga tawo sa east, kag panag-iyahan nila kamo. Magakampo
sila sa inyo, kag kaunon nila ang inyo mga prutas kag imnon ang inyo gatas.
5 Himuon ko nga palahalban* sang mga camel ang Raba, kag ang bilog nga Ammon
himuon ko nga palahuwayan sang mga karnero. Dayon mahibaluan ninyo nga ako
amo ang GINOO.'
6 "*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling, 'Tungod kay nagpamalakpak kamo kag
nagtumbo-tumbo sa kalipay sa pag-insulto sa Israel,
7 silutan ko gid kamo. Itugyan ko kamo sa iban nga mga nasyon nga magaagaw sang
inyo mga pagkabutang. Laglagon ko gid kamo sing bug-os hasta nga wala na sing may
mabilin sa inyo nga mangin isa ka nasyon. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang
GINOO.'"

Ang Mensahi Batok sa Moab

* **25:5** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban*

8 Nagsiling ang Ginoong DIOS, "Ang Moab, nga ginatawag man nga Seir, nagsiling nga
ang Juda pareho man lang sang iban nga mga nasyon.
9 Gani ipasalakay ko ang mga banwa sa border sang Moab, pati na ang mga
nagapanguna nila nga mga banwa pareho sang Bet Jeshimot, Baal Meon, kag
Kiriataim—ang mga banwa nga ila ginapabugal.
10 Ipasakop ko man sila sa mga tawo sa east, kag panag-iyahan sila, pareho sa mga
taga-Ammon. Kag subong nga ang mga taga-Ammon indi na pagkabigon nga isa sa
mga nasyon, *amo man ang Moab*.
11 Silutan ko gid ang Moab, dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

Ang Mensahi Batok sa Edom

12 Nagsiling ang Ginoong DIOS, "Nagbalos ang Edom sa Juda, kag tungod sini
nakasala ang Edom.
13 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga silutan ko ang Edom kag pamatyon
ang iya katawhan kag mga kasapatan. Himuon ko ini nga mamingaw halin sa Teman
hasta sa Dedan, kag magakalamatay ang ila mga pumuluyo sa inaway.
14 Magabalos ako sa Edom paagi sa akon katawhan nga mga Israelinhon. Silutan nila
ang mga taga-Edom suno sa akon puwerte nga kaakig, kag mahibaluan sang mga
taga-Edom kon paano ako magbalos. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

Ang Mensahi Batok sa Filistia

15 Nagsiling ang Ginoong DIOS, "Nagplano ang Filistia sa paglaglag sa Juda bilang
pagbalos kag tungod sa dugay na nila nga pagdumtanay.
16 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga silutan ko ang mga Filistinhon.
Pamatyon ko ang mga Keretnon kag ang iban pa nga mga nagaestar malapit sa dagat.
17 Sa akon kaakig balusan ko gid sila kag silutan. Kag kon mabalusan ko na sila,
mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

26

Ang Mensahi Batok sa Tyre

1 Karon, sang nahauna nga adlaw sang bulan,* sang ikaonse nga tuig *sang amon*
pagkabihag, nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, nagkalipay ang mga taga-Tyre sa pagkalaglag sang Jerusalem.
Nagsiling sila, 'Nalaglag na ang *importante nga* alagyan *sang mga negosyante* sang mga
nasyon. Kag karon kita naman ang kabigon nga importante. Kag tungod nga nalaglag
na ang Jerusalem, kita naman ang magauswag.'
3 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kontrahon ko ang Tyre. Ipasalakay ko
ini sa madamo nga nasyon nga daw sa mga balod nga nagahuganas.
4 Gub-on nila ang iya mga pader kag rumpagon ang iya mga tore. Kagison nila ang
iya duta hasta nga bato na lang ang mabilin.
5 Mangin bululadan na lang ini sang mga pukot sa higad sang baybay. *Matabo gid ini,*
kay ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini. Itugyan ko ang Tyre sa iban nga mga
nasyon nga magaagaw sang iya mga pagkabutang,
6 kag ang iya mga pumuluyo sa kaumahan pamatyon paagi sa espada. Dayon
mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."
7 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Mga taga-Tyre, ipasalakay ko sa inyo
si Haring Nebucadnezar sang Babilonia, ang hari nga labaw sa tanan nga hari.
Magasalakay siya halin sa north nga may madamo nga soldado, mga karwahe, mga
kabayo, kag mga manugkabayo.

---

* **26:1** *nahauna nga adlaw sang bulan:* Wala mabutang sa Hebreo kon ano nga bulan.

8 Ipapatay niya ang inyo mga pumuluyo sa kaumahan paagi sa espada. Magasalakay
ang iya mga soldado nga may mga tore-tore, kag mga taming, kag magatumpok sila
sang duta sa kilid sang inyo mga pader sa pagtaklas sini.
9 Ipawasak niya ang inyo mga pader paagi sa dalagko nga mga troso kag iparumpag
ang inyo mga tore paagi sa mga maso.
10 Tabunan kamo sang yab-ok nga nagatap-ok halin sa mga tiil sang iya mga kabayo
nga puwerte kadamo. Magatay-og ang inyo mga pader tungod sa iya nagahinagunos
nga mga kabayo kag mga karwahe nga nagapasulod sa mga puwertahan sang inyo
naguba nga siyudad.
11 Tasak-tasakon sang iya mga kabayo ang tanan ninyo nga mga karsada. Ipapatay
niya ang inyo mga pumuluyo paagi sa espada, kag ang inyo mapag-on nga mga haligi
magakalarumpag.
12 Pang-agawon nila ang inyo mga manggad kag ang inyo mga baligya. Panggub-on
nila ang inyo mga pader kag ang manami ninyo nga mga balay, kag ihaboy dayon nila
sa dagat ang mga bato, mga kahoy kag ang tanan nga nabilin sa nagkalaguba.
13 Pauntaton ko ang inyo pagkinanta kag pagtinukar sang mga arpa.
14 Himuon ko na lang ang inyo lugar nga isa ka malapad nga bato nga bululadan
sang mga pukot. Indi na gid pagtukuron liwat ang inyo siyudad. *Matabo gid ini,* kay
ako, ang Ginoong Dios, ang nagasiling sini."
15 Nagsiling pa gid ang Ginoong Dios sa mga taga-Tyre, "Ang mga nagaestar malapit
sa dagat magakulurog sa kahadlok kon mabatian nila ang inyo pagkalaglag kag
pagkalamatay, kag ang pag-inugayong sang mga napilasan sa inyo.
16 Ang mga pangulo sang mga lugar nga malapit sa dagat magapanaog sa ila trono
kag magauba sang ila harianon nga bayo kag sang ila pangsulod nga bayo nga
matahom. Kag magapungko sila sa duta nga nagakurog sa kahadlok tungod sa inyo
gindangatan.
17 Dayon magapanalambiton sila sini para sa inyo: 'Daw ano ang imo pagkalaglag,
ikaw nga bantog nga siyudad nga ginaestaran sang mga tawo nga ang ila
palangabuhian ara sa dagat. Gamhanan gid ikaw sa kadagatan kag nahadlok sa imo
ang tanan nga nagaestar malapit sa dagat.
18 Karon, nagakulurog sa kahadlok ang mga nagaestar malapit sa dagat tungod sa
imo pagkalaglag.'"
19 Nagsiling pa gid ang Ginoong Dios, "*Tyre,* mangin mamingaw ka nga siyudad nga
wala na sing may nagaestar. Palapawan ko ikaw sang madalom nga tubig.
20 Ilubong ko ikaw sa kadadalman kaupod sadtong mga tawo sang una nga panahon.
Magapabilin ka nga guba sa idalom sang duta kaupod sadtong mga tawo nga
nagkaladto sa kadadalman. Indi ka na makabalik sa lugar sang mga buhi.
21 Tapuson ko na ikaw, kag makahaladlok ang imo katapusan. Madula ka na; bisan
pangitaon ka, indi ka na gid makita. *Ako,* ang Ginoong Dios, ang nagasiling sini."

27

Ang Panalambiton Parte sa Tyre

1 Nagsiling ang Ginoo sa akon,
2 "Anak sang tawo, magpanalambiton ka parte sa Tyre,
3 ang *siyudad nga* dulungkaan sang mga barko* kag sentro sang negosyo sang mga
nagaestar malapit sa dagat. Silinga siya nga ako, ang Ginoong Dios, nagasiling, 'Tyre,
nagapabugal ka nga matahom ka kag wala gid sing deperensya.

* **27:3** *dulungkaan sang mga barko:* ukon, *ara sa higad sang dagat*

4 Ginpalapad mo ang imo teritoryo sa dagat. Ginpatahom ka gid sang mga nagtukod
sa imo.
5 Pareho ka sa dako nga sakayan nga hinimo halin sa kahoy nga sipres nga halin sa
Senir. Ang imo palo hinimo halin sa kahoy nga sedro nga halin sa Lebanon.
6 Ang imo mga bugsay hinimo halin sa kahoy nga terebinto nga halin sa Bashan. Kag
ang imo salog hinimo halin sa kahoy nga sipres nga halin sa isla† sang Kitim,‡ kag
ginhaklapan ini sang dekorasyon nga halin sa bangkil sang elepante.
7 Ang imo layag binordahan nga linen nga halin sa Egypt, kag daw sa bandera ini
tan-awon. Ang imo trapal asol kag granate§ nga halin sa isla* sang Elisha.†
8 Ang imo mga manugbugsay mga taga-Sidon kag taga-Arvad, kag ang imo hanas
nga mga tripulante halin mismo sa imo.
9 Mga eksperiensyado nga mga panday halin sa Gebal ang nagakay-o sang imo mga
guba. Nagakadto sa imo ang mga tripulante sang iban nga mga sakayan kag
nagapakignegosyo sa imo.
10 Ang imo mga soldado taga-Persia, Lydia kag Put. Ginasab-it nila ang ila mga
taming kag mga helmet sa imo *dingding,* kag nakahatag ini sa imo sang kadungganan.
11 Mga taga-Arvad kag taga-Helec ang nagabantay sang imo mga pader sa palibot,
kag ang mga taga-Gammad ang nagabantay sang imo mga tore. Ginasab-it nila ang ila
mga taming palibot sa imo dingding, kag nakahatag ini sa imo sang kompleto nga
kadungganan.
12 “‘Nagapakignegosyo ang Tarshish sa imo kay madamo ang imo manggad. Ang ila
ginbayad sa imo mga baligya pilak, salsalon, lata, kag tingga.
13 Nagapakignegosyo man sa imo ang Greece,‡ Tubal kag Meshec. Ang ila ginbayad
sa imo mga baligya mga ulipon kag mga saway nga kagamitan.
14 Ang ginbayad naman sang mga taga-Bet Togarma sa imo mga baligya mga kabayo
nga inug-obra, mga kabayo nga para sa inaway, kag mga mula.§
15 “‘Nagapakignegosyo man sa imo ang mga taga-Dedan,* kag madamo ang imo mga
suki sa mga lugar nga malapit sa dagat. Ang ila ginbayad sa imo mga bangkil sang
elepante kag matig-a kag maitom nga mga kahoy.
16 “‘Nagapakignegosyo man sa imo ang Aram† tungod sang imo madamo nga
produkto. Ang ila ginbayad sa imo mga baligya mga turquiso, granate nga mga tela,
binordahan nga mga tela, maayo nga klase nga linen, koral, kag mga rubi.
17 “‘Nagapakignegosyo man sa imo ang Juda kag Israel. Ang ila ginbayad sa imo mga
baligya trigo nga halin sa Minnit, higos,‡ honey, lana, kag balanyos.
18 “‘Nagapakignegosyo man sa imo ang Damascus tungod sang imo madamo nga
manggad kag produkto. Ang ila ginbayad sa imo mga baligya bino nga halin sa Helbon
kag delana§ nga halin sa Zahar.
19 Ang taga-Dan kag taga-Javan nga halin sa Uzal *nagapakignegosyo man sa imo*. Ang
ila ginbayad sa imo mga baligya mga salsalon kag mga panakot.
20 “‘Ang ginbayad sang mga taga-Dedan sa imo mga baligya mga tela nga panghapin
sa pulungkuan sa likod sang sapat.
21 “‘Nagapakignegosyo man sa imo ang mga taga-Arabia kag ang tanan nga pangulo
sang Kedar. Ang ila ginbayad sa imo mga baligya mga karnero kag mga kanding.

---

† **27:6** *isla:* ukon, *baybayon* ‡ **27:6** *Kitim:* ukon, *Cyprus* § **27:7** *granate:* sa English, *purple* * **27:7** *isla:* ukon, *baybayon* † **27:7** *Elisha:* ukon, *Cyprus* ‡ **27:13** *Greece:* sa Hebreo, *Javan* § **27:14** *mula:* sa English, mule. Ini nga sapat kaanggid sa kabayo. * **27:15** *Dedan:* sa Septuagint, *Rodes* † **27:16** *Aram:* ukon, *Syria* ‡ **27:17** *higos:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **27:18** *delana:* sa English, *wool*

22 " 'Nagapakignegosyo man sa imo ang mga negosyante sang Sheba kag Raama. Ang
ila ginbayad sa imo mga baligya tanan nga klase sang maayo nga mga panakot, mga
malahalon nga mga bato, kag bulawan.
23 " 'Nagapakignegosyo man sa imo ang mga taga-Haran, Cane, Eden, ang mga
negosyante sa Sheba, Ashur, kag Kilmad.
24 Ang ila ginbayad sa imo mga baligya mga malahalon nga mga bayo, asol nga mga
tela, binordahan nga mga tela, kag mga carpet nga lain-lain sing kolor nga maayo ang
pagkatahi.
25 " 'Ang mga barko sang Tarshish amo ang mga manugkarga sang imo mga
balaligya. Pareho ka sa barko nga puno sang mga kargaminto samtang nagabiyahe sa
kadagatan.
26 Pero dal-on ka sang imo mga manugbugsay sa lawod, kag wasakon ka sang
mabaskog nga hangin halin sa east.
27 Ang tanan nga ara sa imo magakalalunod: ang imo manggad, mga baligya, mga
tripulante, mga marinero, mga panday, mga negosyante, kag ang tanan mo nga mga
soldado. Magakalalunod ini tanan sa lawod sa adlaw nga mawasak ka.
28 " 'Magakurog sa kahadlok ang mga nagaestar malapit sa dagat kon mabatian nila
ang sininggit sang mga tripulante *nga nagakalalunod*.
29 Bayaan sang mga manugbugsay ang ila mga sakayan kag magatindog sila sa
baybayon kaupod sang mga marinero kag mga tripulante,
30 kag magahibi sila sing tudo tungod sa natabo sa imo. Sabwagan nila sang yab-ok
ang ila mga ulo kag magligid sila sa abo *sa pagpakita sang ila pagpangasubo*.
31 Kiskisan nila ang ila mga ulo kag magsuksok sang sako samtang nagahibi sila sing
tudo sa kasubo.
32 Sa ila pagpangasubo magapanalambiton sila sini: "O Tyre, wala sing may nalunod
sa lawod pareho sa natabo sa imo.
33 Nagbiyahe ka nga dala ang imo mga baligya, kag ini nakabulig sa mga
kinahanglanon sang madamo nga nasyon. Nagmanggaranon ang mga hari sa
kalibutan tungod sang imo manggad kag mga baligya.
34 Pero karon wasak ka na kag nalunod sa lawod pati ang imo mga baligya kag ang
tanan mo nga mga tripulante.
35 Ang tanan nga nagaestar malapit sa dagat natingala gid sa imo gindangatan. Ang
ila mga hari hinadlukan, kag makita gid ini sa ila mga nawong.
36 Nagapanagutsot *sa katingala* ang mga negosyante sa mga nasyon tungod sa imo
gindangatan. Makahaladlok ang imo katapusan, kag madula ka na hasta san-o." ' "

28

Ang Mensahi Batok sa Hari sang Tyre

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, silinga ang pangulo sang Tyre nga ako, ang Ginoong DIOS,
nagasiling: Sa imo pagkabugalon nagasiling ka nga ikaw isa ka dios nga nagapungko
sa trono sa tunga sang kadagatan. Pero ang matuod, bisan nagahunahuna ka nga
maalam ka pareho sa isa ka dios, indi ikaw dios kundi tawo lang.
3 Nagahunahuna ka nga mas maalam ka pa sang sa kay Daniel, nga wala sing
sekreto nga indi mo mahibaluan.
4 Paagi sa imo kaalam kag ihibalo nagmanggaranon ka kag nakatipon sang bulawan
kag pilak sa imo talaguan sang manggad.
5 Paagi man sa imo abilidad sa pagnegosyo, nagdugang pa gid ang imo manggad, kag
tungod sang imo manggad nagbugalon ka.

6 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga tungod kay nagahunahuna ka nga
maalam ka pareho sa isa ka dios,
7 ipasalakay ko ikaw sa taga-iban nga lugar nga pinakamapintas sa tanan nga
nasyon. Panglaglagon nila ang imo matahom nga mga pagkabutang nga imo
naangkon paagi sa imo kaalam. Kag madula ang imo kadungganan.
8 Masakit ang imo kamatayon; itagbong ka nila sa kadadalman sang dagat.
9 Ti, makasiling ka pa bala gihapon nga ikaw isa ka dios sa atubangan sang mga
magapatay sa imo? Para sa ila tawo ka lang kag indi isa ka dios.
10 Mapatay ka sa kamot sang taga-iban nga lugar pareho sa kamatayon sang isa ka
tawo nga wala nagtuo sa akon.* *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini."
11 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon,
12 "Anak sang tawo, magpanalambiton ka parte sa hari sang Tyre. Silinga siya nga
ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Sadto anay isa ikaw ka halimbawa sang
pagkaperpekto. Maalam ka kag matahom gid.
13 Ara ka sadto sa Eden, sa katamnan sang Dios. Nadekorasyunan ka sang
nagkalain-lain nga klase sang malahalon nga mga bato: rubi, topas, emeralda,
krisolito, onix, jasper, sapiro, turquiso kag berilo. Nadekorasyunan ka man sang
bulawan† nga ginpreparar na para sa imo sa adlaw sang imo pagkatawo.
14 Ginpili ko ikaw bilang kerubin nga manugbantay sa akon balaan nga bukid.
Nagalakat ka sa tunga sang nagabadlak‡ nga mga bato.
15 Wala sing ikasaway sa imo pagginawi halin sang imo pagkatawo hasta sang ulihi
nga naghimo ka sang malain.
16 Ang imo madamo nga negosyo nangin kabangdanan sang imo pagpamintas kag
pagpakasala. Gani gintabog ko ikaw halin sa balaan ko nga bukid; ginpahalin ko ikaw
sa nagabadlak nga mga bato.
17 Nangin bugalon ka tungod sang imo katahom, kag gin-gamit mo sa kabuangan
ang imo kaalam para mangin bantog ka. Amo ini nga ginhaboy ko ikaw sa duta, kag
nangin talan-awon ka sang *iban nga* mga hari.
18 Tungod sang imo madamo nga sala kag pagpangdaya sa negosyo, gindagtaan mo
ang mga lugar nga imo ginasimbahan. Gani sa atubangan sang tanan nga nagatan-aw
sa imo, gintutdan ko ang imo lugar kag nasunog ka hasta nga nangin abo ka na lang sa
duta.
19 Ang tanan nga nasyon nga nakakilala sa imo hinadlukan sa imo gindangatan.
Makahaladlok ang imo katapusan, kag nadula ka na hasta san-o."

Ang Mensahi Batok sa Sidon

20 Nagsiling ang GINOO sa akon,
21 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa Sidon kag magwali kontra sa iya.
22 Silinga siya nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kontra ko ikaw, Sidon.
Dayawon ako sang mga tawo kon silutan ko na ikaw, kag mahibaluan nila nga ako
amo ang GINOO. Sa sini nga paagi, mapakita ko sa imo ang akon pagkabalaan.
23 Padal-an ko ikaw sang kahalitan, kag tungod sini magailig ang dugo dira sa imo
mga karsada. Salakayon ka palibot, kag madamo gid ang mapatay sa imo mga
pumuluyo. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.
24 "Dayon wala na sang katupad nga mga nasyon ang katawhan sang Israel nga
magapangyaguta sa ila, nga magasakit sa ila nga daw sa matalom nga mga tunok.
Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang Ginoong DIOS."

---

* **28:10** *wala nagtuo sa akon:* sa literal, *wala matuli* † **28:13** *Nadekorasyunan ka man sang bulawan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **28:14** *nagabadlak:* ukon, *nagakalayo.* Amo man sa bersikulo 16.

25 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Tipunon ko na ang katawhan sang Israel halin
sa mga nasyon nga sa diin naglalapta sila. Paagi sa sining himuon ko sa ila, mapakita
ko ang akon pagkabalaan sa mga nasyon. Maestar na dayon ang mga Israelinhon sa ila
mismo nga duta, ang duta nga ginhatag ko sa akon alagad nga si Jacob.
26 Magaestar sila didto nga wala sing katalagman. Magapatindog sila sang mga balay
kag magatanom sang mga ubas. Wala na sing may maggamo pa sa ila kon silutan ko na
ang tanan nila nga katupad nga mga nasyon nga nagayaguta sa ila. Dayon mahibaluan
nila nga ako amo ang GINOO nga ila Dios."

29

Ang Mensahi Batok sa Egypt

1 Sang ikadose nga adlaw sang ikanapulo nga bulan, sang ikanapulo nga tuig *sang*
amon pagkabihag, nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa Egypt, kag maghambal kontra sa Faraon nga
hari sang Egypt, kag sa bilog niya nga katawhan.
3 Silinga siya nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kontra ko ikaw, Faraon nga hari
sang Egypt. Pareho ka sa dako nga buaya nga nagaubog sa imo suba. Nagasiling ka nga
imo ang *Suba sang* Nilo, kag ginhimo mo ini para sa imo kaugalingon.
4 Pero kaw-itan ko sang mga taga ang imo sag-ang, kag guyuron ka patakas halin sa
imo suba. Kag samtang ginapatakas ka, may mga isda nga nagatapik sa imo
hulohimbis nga panit.
5 Ihaboy ko ikaw kag ang mga isda sa desierto, kag magahamyang ka sa duta nga
wala sing may magkuha kag maglubong sa imo. Ipakaon ko ikaw sa talunon nga mga
sapat kag sa mga pispis.
6 Dayon mahibaluan sang tanan nga nagaestar sa Egypt nga ako amo ang GINOO. Kay
pareho *man lang* ikaw sang tigbaw *nga ginsaligan* sang katawhan sang Israel.
7 Sang maghamboy sila sa imo nabiak ka, kag napilas ang ila mga butkon. Sang
magsandig sila sa imo nabali ka, *gani natumba sila* kag nabali ang ila balikawang.
8 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ipasalakay ko ikaw sa mga tawo nga
magapatay sang imo katawhan kag sang ila mga kasapatan.
9 Mangin mamingaw nga lugar ang Egypt. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo
ang GINOO.
"Tungod nga nagasiling ka nga imo ang *Suba sang* Nilo kag ikaw ang naghimo sini,
10 kontra ko ikaw kag ang imo suba. Laglagon ko ang Egypt kag mangin mamingaw
na ini halin sa Migdol pakadto sa Aswan, hasta sa border sang Ethiopia.*
11 Wala sing tawo ukon sapat nga mag-agi dira, kag wala sing may mag-estar sa sulod
sang 40 ka tuig.
12 Himuon ko ang Egypt nga pinakamamingaw sa tanan nga nasyon. Sa sulod sang
40 ka tuig, ang iya mga banwa mangin pinakamamingaw sa tanan nga banwa. Kag
laptahon ko ang mga Egyptohanon sa nagkalain-lain nga nasyon."
13 Pero nagsiling man ang Ginoong DIOS, "Sa tapos sang 40 ka tuig, tipunon ko ang
mga Egyptohanon halin sa mga nasyon nga sa diin sila naglalapta.
14 Ibalik ko sila sa Patros *sa south sang Egypt*, sa duta nga ila ginhalinan. Pero
mangin kubos na sila nga ginharian—
15 pinakakubos sa tanan nga ginharian. Kag indi na gid sila maglabaw pa liwat sa
iban nga mga nasyon. Himuon ko sila nga maluya gid *nga ginharian* para indi na sila
makagahom pa liwat sa iban nga mga nasyon.
16 Indi na gid magsalig liwat ang katawhan sang Israel sa Egypt. Ang gindangatan
sang Egypt magapadumdom sa Israel sang ila sala, nga amo ang pagpangayo sang

* **29:10** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

bulig sa Egypt. Dayon mahibaluan sang mga Israelinhon nga ako amo ang Ginoong
DIOS.”
17 Sang nahauna nga adlaw sang nahauna nga bulan, sang ika-27 nga tuig *sang amon*
pagkabihag, nagsiling ang GINOO sa akon,
18 “Anak sang tawo, ang mga soldado ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia
nagpakig-away sing tudo sa mga soldado sang Tyre hasta nga nagkalalbo sila kag
nagkalatuklap ang panit sa ila mga abaga. Pero wala gid sing may naagaw si
Nebucadnezar kag ang iya mga soldado sa mga taga-Tyre.
19 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga itugyan ko ang Egypt kay
Nebucadnezar, ang hari sang Babilonia. Agawon niya ang tanan nga manggad sang
Egypt bilang bayad sa iya mga soldado.
20 Itugyan ko sa iya ang Egypt bilang premyo ko sa iya nga pagpangabudlay, tungod
kay ginhimo niya ato kag sang iya mga soldado para sa akon. *Ako,* ang Ginoong DIOS,
ang nagasiling sini.
21 “*Ezekiel,* sa tion nga matabo na ina, pabakuron ko liwat ang Israel, kag
mareyalisar sang mga Israelinhon nga matuod ang imo mga ginhambal. Dayon
mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.”

30

Ang Pagsilot sa Egypt

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 “Anak sang tawo, isugid mo ang akon mensahi *sa mga taga-Egypt*. Silinga sila nga
ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Maghibi kamo sing tudo tungod sa inyo palaabuton
nga kalaglagan.
3 Kay madali na lang mag-abot ina nga adlaw, ang adlaw nga magahukom ang
GINOO. Magal-om kag madulom ina nga adlaw para sa mga nasyon.
4 Pagasalakayon ang Egypt, kag magaantos ang Ethiopia.* Madamo ang mapatay sa
Egypt, kag panguhaon ang iya sini nga manggad, kag gub-on ini.
5 Sa sina nga inaway, magakalamatay ang mga taga-Ethiopia, Put, Lydia, Arabia,
Libya, kag ang iban pa nga mga nasyon nga kadampig sang Egypt.
6 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga malaglag gid ang mga kadampig sang Egypt,
kag madula ang ginapabugal niya nga gahom. Magakalamatay ang iya mga pumuluyo
halin sa Migdol pakadto sa Aswan.†
7 Mangin pinakamamingaw ang Egypt sa tanan nga nasyon, kag ang iya mga banwa
mangin pinakaguba sa tanan nga banwa.
8 Kon sunugon ko na ang Egypt kag magkalamatay ang tanan nga nagadampig sa
iya, mahibaluan sang iya mga pumuluyo nga ako amo ang GINOO.
9 “Sa sina nga tion, mapadala ako sang mga mensahero nga nagasakay sa mga
sakayan sa pagpahadlok sa mga taga-Ethiopia nga nagapatawhay-tawhay lang.
Mahadlok gid sila sa tion nga laglagon ang Egypt, kay sigurado gid nga magaabot ina
nga tion.”
10 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, “Gamiton ko si Haring Nebucadnezar sang
Babilonia sa pagpamatay sang madamo nga katawhan sang Egypt.
11 Siya kag ang iya mga soldado, nga pinakamapintas sa tanan nga nasyon, ipadala
ko sa Egypt sa paglaglag sini. Salakayon nila ini, kag magalalapta ang mga patay bisan
diin.
12 Pamalahon ko ang *Suba sang* Nilo, kag itugyan ko ang Egypt sa malain nga mga
tawo. Ipalaglag ko ang bilog nga nasyon *sang Egypt* kag ang tanan nga ara dira paagi
sa taga-iban nga lugar. Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.”

---

* **30:4** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush.* Amo man sa bersikulo 5 kag 9. † **30:6** *Aswan:* ukon, *Syene*

13 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Laglagon ko man ang mga imahen sang mga
dios-dios sa Memfis.‡ Wala na sing may maggahom sa Egypt, kag pahadlukon ko ang
tanan nga pumuluyo sini.
14 Himuon ko nga mamingaw ang Patros, sunugon ko ang Zoan, kag silutan ko ang
Tebes.§
15 Ipaagom ko ang akon kaakig sa Pelusium,* ang mabakod nga depensa sang Egypt,
kag pamatyon ko ang madamo nga katawhan sang Tebes.
16 Sunugon ko ang Egypt! Magaugayong sa kasakit ang Pelusium. Malaglag ang
Tebes, kag permi lang mahadlok ang Memfis.
17 Magakalamatay sa inaway ang pamatan-on nga mga lalaki sang Heliopolis† kag
sang Bubastis,‡ kag ang magkalabilin nga mga tawo sa sini nga mga banwa
pagabihagon.
18 Kon laglagon ko na ang gahom sang Egypt, mangin madulom ina nga adlaw para
sa Tapanhes. Madula na ang ginapabugal nga gahom sang Egypt. Pagatabunan siya
sang gal-om, kag ang mga pumuluyo sang iya mga banwa pagabihagon.
19 Amo sina ang akon pagsilot sa Egypt, kag mahibaluan dayon sang iya mga
pumuluyo nga ako amo ang GINOO."
20 Karon, sang ikapito nga adlaw sang nahauna nga bulan, sang ikaonse nga tuig
sang amon pagkabihag, nagsiling ang GINOO sa akon,
21 "Anak sang tawo, ginbali ko ang butkon sang Faraon nga hari sang Egypt. Kag
wala gid sing may nagbulong sini para mag-ayo kag magbakod liwat sa pag-uyat sang
espada.
22 Gani silinga siya nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kontra ko siya. Balion
ko ang duha niya ka butkon, ang maayo kag ang bali na nga daan, para mabuy-an niya
ang *iya* espada.
23 Palaptahon ko ang mga Egyptohanon sa nagkalain-lain nga nasyon.
24 Pabakuron ko ang mga butkon sang hari sang Babilonia kag pauyatan ko sa iya
ang akon espada. Pero balion ko ang mga butkon sang hari sang Egypt,§ kag
magaugayong gid siya nga pilason kag daw mapatay na sa atubangan sang hari sang
Babilonia.
25 Pabakuron ko gid ang mga butkon sang hari sang Babilonia, pero ang mga butkon
iya sang hari sang Egypt mangin inutil. Kon pauyatan ko na ang akon espada sa hari
sang Babilonia kag iya ini gamiton kontra sa Egypt, mahibaluan dayon sang mga
Egyptohanon nga ako amo ang GINOO.
26 Palaptahon ko ang mga Egyptohanon sa nagkalain-lain nga nasyon, dayon
mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

31

Ginpaanggid ang Egypt sa Kahoy nga Sedro

1 Sang nahauna nga adlaw sang ikatatlo nga bulan, sang ikaonse nga tuig *sang amon*
pagkabihag, nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, ihambal ini sa Faraon nga hari sang Egypt, kag sa iya katawhan:
"Sa kay sin-o ko bala ipaanggid ang imo pagkagamhanan?
3 Ah, ipaanggid ko gali ikaw sa Assyria, ang nasyon nga pareho sa kahoy nga sedro
sa Lebanon. Ini nga kahoy may matahom nga mga sanga nga nagahandong sa
kakahuyan kag nagalabaw sa iban nga madabong nga mga kahoy.

‡ **30:13** *Memfis:* sa Hebreo, *Nof.* Amo man sa bersikulo 16. § **30:14** *Tebes:* sa Hebreo, *No.* Amo man sa bersikulo 15, 16. * **30:15** *Pelusium:* sa Hebreo, *Sin.* Amo man sa bersikulo 16. † **30:17** *Heliopolis:* sa Hebreo, *Awen* ‡ **30:17** *Bubastis:* sa Hebreo, *Pi Beset* § **30:24** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

4 May bugana nga tubig halin sa madalom nga tuburan nga nagabulig patubo sini.
(Nagailig man ini nga tubig sa tanan nga kahoy sa kagulangan.)
5 Ini nga kahoy nagalabaw sa tanan nga kahoy sa kakahuyan. Ang iya mga sanga
nagdabong kag naglaba pa gid tungod sa bugana nga tubig.
6 Ang tanan nga klase sang mga pispis nagpugad sa iya mga sanga, kag ang tanan
nga klase sang talunon nga mga sapat nagbata sa idalom sang iya mga sanga. Ang
tanan nga bantog nga mga nasyon nagpahandong sa iya.
7 Matahom gid ini nga kahoy kag malaba ang mga sanga, kay ang iya mga gamot
nagalambot sa madalom kag bugana nga tubig.
8 Bisan gani ang mga kahoy nga sedro sa katamnan sang Dios indi makatupong sa
katahom sang sini nga kahoy. Bisan ang mga kahoy nga sipres kag mga kahoy nga
platano indi mapaanggid sa *katahom sang* iya mga sanga. Wala gid sing kahoy sa
katamnan sang Dios nga makatupong sa katahom sang sini nga kahoy.
9 Ginpatahom ko ini nga kahoy nga may madabong nga mga sanga. Gani nahisa sa
iya ang tanan nga kahoy sa katamnan sang Dios."

10 Gani karon, nagsiling ang Ginoong DIOS, "Tungod kay ginpataas sang sini nga
kahoy ang iya kaugalingon kag ginpalabaw sa iban nga madabong nga mga kahoy, kag
tungod kay nagpabugal siya,
11 itugyan ko siya sa pinakagamhanan nga nasyon nga amo ang magsilot sa iya sing
nagakabagay sa iya kalautan. *Huo,* sikwayon ko siya;
12 tapson siya sang taga-iban nga lugar nga pinakamapintas sa tanan nga nasyon,
kag dayon pabay-an. Magalalapta ang iya nagkalabali nga mga sanga sa mga bukid,
mga patag, kag sa mga ililigan sang tubig. Magahalin sa iya atong mga nasyon nga
nagapahandong sa iya.
13 Magahapon ang tanan nga klase sang mga pispis sa puno sini nga natumba, kag
magaluko ang talunon nga mga sapat sa mga sanga sini.
14 Gani dapat wala na sing kahoy nga magtaas pa kag maglabaw sa iban nga
madabong nga mga kahoy, bisan bugana pa ini sa tubig. Kay mapatay ang tanan nga
kahoy pareho sang tawo, kag magapadulong sa kadadalman sang duta."

15 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Sa adlaw nga dal-on na ini nga
kahoy sa lugar sang mga patay, tabunan ko ang madalom nga mga tuburan bilang
tanda sang pagpangasubo. Indi na mag-ilig ang tubig sa mga suba, kag wala na sing
bugana nga tubig. Tungod sini, magadulom ang Lebanon kag magakalalaya ang tanan
nga kahoy sa latagon.
16 Magakurog sa kahadlok ang mga nasyon kon mabatian nila ang pagkalaglag sang
sadto nga kahoy, sa tion nga dal-on ko ini sa lugar sang mga patay upod sadtong mga
nagkalamatay. Dayon ang tanan nga kahoy sang Eden kag ang tanan nga maayo kag
matahom nga kahoy sang Lebanon nga napatubigan sing maayo malipay didto sa
idalom sang duta.
17 Ang mga nasyon nga nagapasilong kag nagadampig sa iya magaupod man sa iya
sa lugar sang mga patay upod didto sa mga nagkalamatay sa inaway.

18 "*Hari sang Egypt,* wala gid sing kahoy sa Eden nga makatupong sa imo katahom
kag kagamhanan. Pero ihulog ka man sa idalom sang duta upod sa mga kahoy sang
Eden. Didto magaupod kamo sadtong mga tawo nga wala nagtuo sa Dios* nga
nagkalamatay sa inaway.

"Amo sini ang matabo sa hari sang Egypt† kag sa iya katawhan. *Ako,* ang Ginoong
DIOS, ang nagasiling sini."

---

* **31:18** *wala nagtuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli* † **31:18** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

32

Ginpaanggid ang Hari sang Egypt sa Buaya

1 Sang nahauna nga adlaw sang ikadose nga bulan, sang ikadose nga tuig *sang amon pagkabihag*, nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, magpanalambiton ka parte sa Faraon nga hari sang Egypt. Isiling ini sa iya: Nagahunahuna ka nga pareho ka sang leon *nga nagapakadto-pakari* sa mga nasyon. Pero ang matuod, pareho ka lang sang buaya nga nagalangoy-langoy sa imo mga suba. Ginalabugay mo sang imo tiil ang tubig kag nagalubog ini.
3 Karon, amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: Pukuton ko ikaw kag ipaguyod patakas paagi sa madamo nga tawo.
4 Ipilak ko ikaw sa duta kag ipakaon sa mga pispis kag sa talunon nga mga sapat.
5 Laptahon ko ang imo mga unod sa mga bukid kag sa mga patag.
6 Bas-on ko sang imo nagailig nga dugo ang duta hasta ang mga bukid, kag paagayon ko ini sa mga ililigan sang tubig.
7 Kon dulaon ko na ikaw, lipdan ko sang mga panganod ang langit, gani indi na magsanag ang mga bituon, pati ang adlaw kag ang bulan.
8 Padulmon ko ang tanan nga nagasiga sa langit. Gani magadulom gid sa bilog mo nga nasyon. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
9 "Matublag ang mga katawhan sang mga nasyon nga indi mo kilala kon laglagon ko na ikaw.
10 Madamo nga nasyon ang akon pahadlukon sa matabo sa imo, pati ang ila mga hari magakurog sa kahadlok. Magakurog gid ang kada isa sa ila sa kahadlok kon ibalabad ko ang akon espada sa ila sa tion sang imo pagkalaglag.
11 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga salakayon ka sang espada sang hari sang Babilonia.
12 Ipapatay ko ang imo madamo nga katawhan paagi sa espada sang gamhanan nga mga tawo nga pinakamapintas sa tanan nga nasyon. Laglagon gid nila ang tanan nga katawhan sang Egypt pati ang mga butang nga ginapabugal sang sini nga nasyon.
13 Pamatyon ko ang tanan nga kasapatan sang Egypt sa higad sang bugana nga tubig.* Gani wala na sang tawo ukon sapat nga maglubog sang tubig.
14 Dayon patin-awon ko ang tubig sang Egypt, kag magailig ini pareho sang pag-ilig sang lana. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
15 Kon himuon ko na nga mamingaw ang Egypt, kag laglagon ang tanan nga ara dira pati ang iya mga pumuluyo, mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.
16 "Amo ato ang panalambiton sang mga pumuluyo sang mga nasyon para sa Egypt kag sa tanan niya nga mga pumuluyo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."
17 Karon, sang ika-15 nga adlaw sang amo gihapon nga bulan kag tuig, nagsiling ang GINOO sa akon,
18 "Anak sang tawo, magpangasubo ka para sa mga pumuluyo sang Egypt kag sa mga pumuluyo sang iban pa nga gamhanan nga mga nasyon. Kay itagbong ko sila sa idalom sang duta kag makaupod nila didto ang mga nagkalamatay na.
19 Silinga sila, 'Mas labaw pa bala kamo sang sa iban? Itagbong man kamo sa kadadalman kag makaupod ninyo didto ang mga wala nagtuo sa Dios†
20 nga nagkalamatay sa inaway.' Malaglag ang mga Egyptohanon kay handa na ang espada sang mga kaaway sa pagpatay sa ila. Guyuron ang Egypt kag ang iya katawhan *pakadto sa kalaglagan*.
21 Didto sa lugar sang mga patay, abiabihon sang gamhanan nga mga pangulo ang Egypt kag ang iya kadampig nga mga nasyon. Magasiling sila, 'Nagpanaog man sila

---

* **32:13** *bugana nga tubig:* posible ang Suba sang Nilo. † **32:19** *wala nagtuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*

diri! Kaupod na nila subong ang mga wala nagtuo sa Dios nga nagkalamatay sa
inaway.'
22-23 "Didto man ang *hari sang* Assyria nga napalibutan sang lulubngan sang iya mga
soldado nga nagkalamatay sa inaway. Ang ila mga lulubngan ara sa pinakamadalom
nga parte sang kadadalman. Ini nga mga katawhan nga ginakahadlukan sadto sang
mga tawo nagkalamatay sa inaway.
24 "Didto man ang *hari sang* Elam. Napalibutan ang iya lulubngan sang lulubngan
sang iya katawhan. Nagkalamatay sila tanan sa inaway. Nagpanaog sila didto sa lugar
sang mga patay upod sa iban nga mga wala nagtuo sa Dios. Sang buhi pa sila
ginpahadlok nila ang mga tawo sa ila, pero subong ginpakahuy-an sila upod sa iban
nga mga nagkalamatay.
25 May ginahamyangan didto ang *hari sang* Elam upod sa mga nagkalamatay sa
inaway. Napalibutan ang iya lulubngan sang lulubngan sang iya katawhan. Sila tanan
nga wala nagtuo sa Dios nagkalamatay sa inaway. Kay sang buhi pa sila ginpahadlok
nila ang mga tawo sa ila, pero subong ginpakahuy-an sila kag nagahamyang upod sa
mga nagkalamatay sa inaway.
26 "Didto man ang *hari sang* Meshec kag ang *hari sang* Tubal. Napalibutan ang ila
lulubngan sang lulubngan sang ila katawhan. Sila tanan nga wala nagtuo sa Dios
nagkalamatay sa inaway. Kay sang buhi pa sila ginpahadlok nila ang mga tawo sa ila.
27 Wala sila ginhatagan sang dungganon nga lubong pareho sang iban nga mga
bantog nga tawo nga wala nagatuo sa Dios, nga sang paglubong sa ila ang ila mga
espada ara sa ila uluhan kag ang ila mga taming ara sa ila dughan.‡*Ini sila
nagkalamatay man sa inaway,* kay sang buhi pa sila ginpahadlok man nila ang mga
tawo sa ila.
28 "Kag ikaw *nga hari sang Egypt,* malaglag man kag magahamyang upod sa mga
wala nagtuo sa Dios nga nagkalamatay sa inaway.
29 "Ara man didto *sa lugar sang mga patay* ang mga hari sang Edom kag ang tanan
nga opisyal sini. Gamhanan sila sadto, pero subong nagahamyang sila sa lugar sang
mga patay upod sa mga wala nagtuo sa Dios nga nagkalamatay sa inaway.
30 "Didto man ang tanan nga opisyal sang mga lugar sa north kag ang mga
taga-Sidon. Kay sang buhi pa sila ginpahadlok man nila ang mga tawo sa ila.
Gamhanan man sila sadto, pero subong ginpakahuy-an sila kag nagahamyang sa lugar
sang mga patay upod sa mga wala nagtuo sa Dios nga nagkalamatay sa inaway.
31 Kon makita sang hari sang Egypt§ ining mga nagkalamatay *didto sa lugar sang
mga patay*, malipay siya kag ang iya mga soldado tungod kay indi lang gali sila ang
napatay sa inaway.
32 Bisan ginbuot ko nga kahadlukan sila sang mga tawo sang buhi pa sila, *mapatay
sila kag* magahamyang upod sa mga wala nagtuo sa akon nga nagkalamatay sa
inaway. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

33

Ginhimo sang Dios si Ezekiel nga Manugbantay sang Israel (Eze. 3:16-21)

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, ihambal ini sa imo mga kasimanwa: Kon ipasalakay ko *sa mga
kaaway* ang isa ka lugar, ang mga pumuluyo sang sina nga lugar nagapili sang isa sa ila
kasimanwa nga mangin manugbantay sang ila siyudad.

‡ **32:27** *kag ang ila mga taming ara sa ila dughan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **32:31** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

3 Kon makita sang sina nga manugbantay nga nagapadulong na ang mga kaaway,
patunugon niya ang budyong sa pagpaandam sa mga tawo.
4 Ang bisan sin-o nga nakabati sang budyong pero wala magsapak sini, kag napatay
siya sang ginsalakay sila, siya ang may salabton sa iya kamatayon.
5 Kay sang mabatian niya ang budyong wala siya magsapak. Gani siya gid ang may
salabton sa iya kamatayon. Kay kon nagsapak lang siya, kuntani naluwas niya ang iya
kaugalingon.
6 Pero kon nakita sang manugbantay nga nagapadulong na ang mga kaaway pero
wala niya pagpatunuga ang budyong sa pagpaandam sa mga tawo, kag ginsalakay sila
kag may napatay sa ila, sukton ko ang manugbantay sa ila kamatayon bisan napatay
sila tungod sa ila *man nga* sala."

7 *Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoo,* "Anak sang tawo, ginpili ko ikaw nga
manugbantay sang katawhan sang Israel. Gani kon ano man nga paandam ang
mabatian mo sa akon isiling mo sa ila.
8 Kon magsiling ako sa malain nga tawo nga mapatay gid siya tungod sa iya sala pero
wala mo siya ginpaandaman nga magbiya sa iya malain nga pagginawi, mapatay ang
amo nga tawo tungod sa iya sala, kag sukton ko ikaw sa iya kamatayon.
9 Pero kon ginpaandaman mo ang ato nga malain nga tawo sa pagbiya sa iya malain
nga pagginawi, pero wala siya magsapak sa imo ginsiling, mapatay siya tungod sa iya
sala, pero wala ka sing salabton sa iya kamatayon.

10 "Anak sang tawo, nagareklamo ang katawhan sang Israel nga indi nila
maagwanta ang silot sa ila mga sala. Nagpalangluya na sila kag daw sa mapatay na
kuno sila tungod sini.
11 Karon, silinga sila nga ako, ang Ginoong Dios nga buhi, nagasumpa nga wala ako
nagakalipay kon may mapatay nga malain nga tawo. Ang gusto ko, magbiya siya sa iya
malain nga pagginawi para mabuhi siya. Gani kamo nga katawhan sang Israel,
magbiya na kamo sa inyo malain nga pagginawi. Ngaa bala luyag ninyo nga mapatay?

12 "Anak sang tawo, silinga ang imo mga kasimanwa nga kon ang matarong nga
tawo magpakasala, ang maayo niya nga mga binuhatan indi makaluwas sa iya. Kag
kon ang malain nga tawo magbiya sa iya malain nga mga binuhatan, indi siya
pagsilutan sa iya mga ginhimo nga malain.
13 Kon magsiling ako sa matarong nga tawo nga sigurado nga mabuhi siya, pero sa
ulihi magpakasala siya kay nagasalig siya nga ang iya maayo nga mga binuhatan sang
una makaluwas sa iya, ina nga tawo mapatay tungod sang iya mga sala. Indi ko
pagdumdumon ang iya maayo nga mga binuhatan.
14 Kag kon magsiling ako sa malain nga tawo nga sigurado nga mapatay siya, pero sa
ulihi magbiya siya sa iya malain nga binuhatan kag maghimo sang husto kag
matarong—
15 halimbawa, gin-uli niya ang gin-garantiya sa iya ukon ang iya ginkawat, ginsunod
niya ang mga pagsulundan nga nagahatag sang kabuhi, kag wala siya nagahimo sang
malain—sigurado nga mabuhi siya; indi siya mapatay.
16 Ang bisan ano nga sala nga iya ginhimo indi na pagdumdumon kontra sa iya.
Tungod nga naghimo siya sang husto kag matarong, sigurado nga mabuhi siya.

17 "Pero ang imo mga kasimanwa, *Ezekiel,* nagareklamo nga indi kuno husto ang
akon pamaagi. Pero ang ila pamaagi amo ang indi husto.
18 Kon ang matarong nga tawo magbiya sa iya matarong nga kabuhi kag maghimo
sang malain, mapatay siya tungod sa iya sala.
19 Kag kon ang malain nga tawo magbiya sa iya kalainan kag maghimo sing husto
kag matarong, magakabuhi siya.

20 Katawhan sang Israel, nagasiling kamo nga ang akon pamaagi indi husto.
Hukman ko gani ang kada isa sa inyo suno sa inyo mga binuhatan."

Ang Paathag Parte sa Paglaglag sang Jerusalem

21 Sang ikalima nga adlaw sang ikanapulo nga bulan, sang ikadose nga tuig sang
amon pagkabihag, may isa ka tawo nga nakapalagyo halin sa Jerusalem nga nagkadto
sa akon kag nagsiling, "Nalaglag na ang siyudad *sang Jerusalem*!"
22 Sang gab-i nga wala pa mag-abot ato nga tawo, gin-gamhan ako sang GINOO kag
nakahambal ako liwat. Gani pag-abot sadto nga tawo pagkaaga, makahambal na ako.
23 Nagsiling ang GINOO sa akon,
24 "Anak sang tawo, ang mga tawo nga nagaestar didto sa guba nga mga banwa sang
Israel nagasiling, 'Isa lang si Abraham, kag ginhatag sa iya ang bilog nga duta.
Madamo kita, gani sigurado nga panag-iyahan ta ini nga duta.'
25 Silinga sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling, 'Nagahunahuna bala kamo nga
panag-iyahan ninyo ang amo nga duta bisan nagakaon kamo sang karne nga may
dugo pa, kag nagasimba sa inyo mga dios-dios, kag nagapamatay sang tawo?
26 Nagasalig kamo sa inyo espada,* nagahimo kamo sang makangilil-ad nga mga
butang, kag nagapanginbabayi, kag karon nagahunahuna kamo nga panag-iyahan
ninyo ang duta?
27 Ako, ang buhi nga Ginoong DIOS, nagasumpa nga sigurado nga magakalamatay sa
inaway atong nagkalabilin nga buhi sa naguba nga mga banwa. Ang mga nagkalabilin
nga buhi sa mga uma pagakaunon sang mapintas nga mga sapat, kag ang iban sa ila
nga ara sa mga palanaguan kag sa mga kuweba magakalamatay sa balatian.
28 Himuon ko nga mamingaw ang duta *sang Israel*, kag dulaon ko ang pagpabugal
niya sa iya ikasarang. Bisan ang iya mga bukid mangin mamingaw, kag wala na gid
sing may mag-agi didto.
29 Kon himuon ko na nga mamingaw ang duta tungod sa tanan nga makangilil-ad
nga mga ginahimo sang mga pumuluyo sini, mahibaluan nila nga ako amo ang
GINOO.'"
30 *Nagsiling ang GINOO sa akon,* "Anak sang tawo, ang imo mga kasimanwa
nagaestorya parte sa imo kon magtipon sila sa pader sang siyudad ukon sa
puwertahan sang ila balay. Nagasiling sila sa isa kag isa, 'Dali, pamatian ta abi *si*
Ezekiel kon ano ang *iya* ihambal halin sa GINOO!'
31 Gani nagapalapit ang akon mga katawhan sa imo kag daw sinsero gid sila nga
nagapamati sa imo, pero ang matuod wala nila ginatuman ang imo ginahambal.
Maayo lang sila maghambal nga ginahigugma nila ako, pero ang sa sulod sang ila
tagipusuon amo ang pagpanguwarta.
32 Para sa ila, daw pareho ka lang sa isa ka manugkanta nga manami sang tingog,
nga nagakanta sang ambahanon parte sa paghigugma, kag maayo magtukar sang
instrumento. Nagapamati lang sila sa imo mensahi, pero wala nila ini ginatuman.
33 Pero kon matabo na ining silot sa ila—kag sigurado gid ini nga
matabo—mahibaluan nila nga may propeta gid man gali sa ila."

34

Ang mga Manugbantay sang Israel

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, maghambal ka kontra sa mga manugbantay sang Israel.* Silinga
sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kaluluoy kamo nga mga manugbantay

* **33:26** *Nagasalig kamo sa inyo espada:* ukon, *Nagapamatay kamo.*
* **34:2** *mga manugbantay sang Israel:* buot silingon, *mga pangulo sang Israel*

sang Israel. Ang inyo lang kaugalingon ang inyo ginatatap! Indi bala nga ang mga
manugbantay dapat magtatap sang iya mga karnero?
3 Ginainom ninyo ang ila gatas, ginahimo nga bayo ang ila bulbol, kag ginaihaw ang
pinakamaayo sa ila, pero wala ninyo sila ginatatap.
4 Wala ninyo pagpabaskuga ang mga maluya sa ila. Wala ninyo pagbulunga ang mga
nagamasakit ukon pagbugkusi ang mga may pilas. Wala ninyo pagpangitaa ang mga
nagtalang ukon ang mga nadula. Sa baylo, ginpintasan ninyo sila sing puwerte gid.
5 Tungod kay wala sila sing manugbantay, naglalapta sila kag ginpanukob sang
mapintas nga mga sapat.
6 Nagtalalang ang akon mga karnero sa mga bukid. Naglalapta sila sa bilog nga
kalibutan, kag wala gid sing may nagpangita sa ila.
7 "Gani kamo nga mga manugbantay, pamatii ninyo ang akon ginasiling.
8 Ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga *silutan ko kamo* tungod kay wala
ninyo pagbantayi ang akon mga karnero, gani ginsalakay sila kag ginpanukob sang
mapintas nga mga sapat. Wala ninyo sila pagpangitaa kundi ang inyo lang
kaugalingon ang inyo ginatatap.
9 Gani kamo nga mga manugbantay, pamatii ninyo ang akon ginasiling.
10 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kontra ko kamo, kag may salabton kamo sa
akon sa natabo sa akon mga karnero. Indi ko na pag-ipatatap sa inyo ang *akon* mga
karnero, kay ang inyo lang kaugalingon ang inyo ginatatap. Luwason ko ang akon mga
karnero sa inyo, kag indi na ninyo sila pagkaunon.
11 "*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ako mismo ang magapangita sang akon
mga karnero kag magatatap sa ila.
12 Mangin pareho ako sa manugbantay nga nagapangita sang iya mga karnero nga
naglalapta. Pagaluwason ko sila sa tanan nga lugar nga sa diin sila naglalapta sadtong
tion sang kagamo.†
13 Pagakuhaon ko sila sa nagkalain-lain nga nasyon, kag pagadal-on sa ila
kaugalingon nga duta. Pahalbon ko sila sa mga bukid sang Israel, sa higad sang mga
suba, kag sa mga duta nga ginaestaran sang mga tawo.
14 Pahalbon ko sila sa maayo nga palahalban sa mga bukid sang Israel. Didto
magaluko sila kag magahalab.
15 Ako mismo, ang Ginoong DIOS, ang magatatap sa akon mga karnero, kag
papahuwayon ko sila.
16 Pangitaon ko atong mga nagkaladula kag nagtalang. Bugkusan ko ang mga may
pilas kag pabaskugon ang mga maluya. Pero pagalaglagon ko ang mga matambok kag
mabaskog. Himuon ko sa ila kon ano ang matarong.
17 "*Mga katawhan sang Israel nga* akon mga karnero, *ako,* ang Ginoong DIOS,
nagasiling *sa inyo* nga pagahukman ko kamo. Painon ko ang maayo sa malain, ang
mga karnero sa mga kanding.
18 Ang iban sa inyo indi ayawan sa paghalab sang maayo nga palahalban; ginatasak
pa ninyo ang iban nga mga palahalban. Indi kamo ayawan sa pag-inom sang matin-aw
nga tubig; ginalubog pa ninyo ang iban nga tubig.
19 Magahalab lang bala ang iban ko nga mga karnero sang gintasak ninyo nga
palahalban? Magainom lang bala sila sang ginlubog ninyo nga tubig?
20 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa inyo nga ako mismo ang magaseparar
sang matambok nga mga karnero sa maniwang nga mga karnero.
21 Kay kamo nga mga matambok, ginadis-og kag ginasungay lang ninyo ang mga
maluya hasta nga magpalayo sila.

† **34:12** *sadtong tion sang kagamo:* sa literal, *sa magal-om kag madulom nga adlaw.* Ini amo ang adlaw nga gin-agaw sang Babilonia ang Jerusalem kag ginbihag ang mga pumuluyo sini.

22 Pagaluwason ko ang akon mga karnero, kag indi na sila pag-abusuhan pa liwat.
Painon ko ang mga maayo sa mga malain.
23 Hatagan ko sila sang isa ka manugbantay nga kaliwat sang akon alagad nga si
David. Siya ang magatatap kag magabantay sa ila.
24 Ako, ang GINOO, mangin ila Dios, kag ang kaliwat sang akon alagad nga si David
mangin ila pangulo. Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
25 "Magahimo ako sang kasugtanan sa ila nga mangin maayo na ang ila
kahimtangan. Pagatabugon ko ang mapintas nga mga sapat sa ila duta para makaestar
sila sa kamingawan kag makatulog sa kagulangan nga luwas sa katalagman.
26 Pakamaayuhon ko sila kag ang mga lugar sa palibot sang akon *balaan nga* bukid.
Padal-an ko sila sang ulan sa nagakaigo nga panahon bilang pagpakamaayo ko sa ila.
27 Magapamunga ang ila mga kahoy kag mga tanom, kag magakabuhi sila nga luwas
sa katalagman. Mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO kon hilwayon ko sila sa
kamot sang mga nag-ulipon sa ila.
28 Indi na sila pag-abusuhan sang iban nga mga nasyon kag indi na sila pagkaunon
sang talunon nga mga sapat. Magakabuhi sila nga luwas sa katalagman kag wala sing
may magapahadlok sa ila.
29 Hatagan ko sila sang duta nga mapatubason para indi na sila mag-antos sing
gutom ukon pagyagutaon sang iban nga mga nasyon.
30 Dayon mahibaluan nila nga ako, ang GINOO nga ila Dios, nagaupod sa ila, kag sila
nga katawhan sang Israel, akon katawhan. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
31 "Kamo ang akon mga karnero sa akon palahalban. Kamo ang akon katawhan, kag
ako ang inyo Dios. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

35

Ang Mensahi Batok sa Edom

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa Bukid sang Seir,* kag magwali kontra sa iya
mga pumuluyo.
3 Silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kontra ko kamo, mga taga-Bukid
sang Seir. Silutan ko kamo kag mangin mamingaw ang inyo lugar.
4 Maguba ang inyo mga banwa kag mangin mamingaw ini. Dayon mahibaluan
ninyo nga ako amo ang GINOO.
5 Dugay na ang inyo dumot sa mga taga-Israel, kag ginpabay-an lang ninyo sila nga
salakayon sang tion sang ila kalisod, ang tion nga ginsilutan na sila *tungod sa ila mga
sala*.
6 Gani, ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga ipapatay ko gid kamo bisan
diin man kamo magkadto. *Huo,* lagson gid kamo sang mga manugpatay, kay wala
kamo nalainan sang pagpamatay.
7 Himuon ko nga mamingaw ang Bukid sang Seir, kag pamatyon ko ang tanan nga
nagapakadto-pakari didto.
8 Ang mga magakalamatay sa inyo sa inaway magalalapta sa inyo mga bukid, mga
patag, kag mga ililigan sang tubig.
9 Himuon ko ang inyo lugar nga mamingaw hasta san-o. Wala na sing may mag-estar
sa inyo mga banwa. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.
10 "Nagasiling kamo nga ang Juda kag Israel mangin inyo, kag panag-iyahan ninyo
ini bisan ako, ang GINOO, kaupod nila.

* **35:2** *Bukid sang Seir:* Amo ini ang isa ka tawag sa Edom.

11 Gani ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga balusan ko kamo sa inyo
kaakig, kahisa, kag kaugot nga ginpakita ninyo sa akon katawhan. Dayon mahibaluan
nila nga ako amo ang GINOO samtang ginasilutan ko kamo.
12 Sa sina nga paagi, mahibaluan man ninyo nga ako, ang GINOO, nakabati sang
tanan ninyo nga pagpakamalaot sa mga bukid sang Israel. Kay nagsiling kamo,
'Nalaglag ini kag gintugutan kita nga agawon ini.'
13 Nagpahambog man kamo kag bisan ano na lang ang inyo ginahambal kontra sa
akon, kag nabatian ko man ini.
14 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga magakalipay ang bilog nga kalibutan
kon himuon ko na nga mamingaw ang inyo lugar,
15 tungod kay nalipay kamo sang nangin mamingaw ang duta nga ginpanubli sang
katawhan sang Israel. Gani amo man sina ang matabo sa inyo; mangin mamingaw
ang Bukid sang Seir kag ang bilog nga Edom. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo
ang GINOO."

36

Ang Mensahi sa mga Bukid sang Israel

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Anak sang tawo, maghambal ka sa mga bukid sang Israel.
Silinga sila, 'O mga bukid sang Israel, pamatii ninyo ang mensahi sang GINOO.
2 Amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: Nagsiling ang inyo mga kaaway nga ila
na ang inyo madugay na nga mga bukid.'
3 "Gani, *tawo,* silinga *ang mga bukid sang Israel* nga *ako,* ang Ginoong DIOS,
nagasiling: Ginsalakay kamo sang mga nasyon sa bisan diin nga direksyon, kag karon
ginapanag-iyahan nila kamo. Ginayaguta kag ginapakahuy-an pa nila kamo.
4-5 Gani, kamo nga mga bukid, mga ililigan sang tubig, mga patag, mga nagkalaguba
nga mga lugar, kag mga mamingaw nga mga banwa nga ginsalakay kag ginyaguta
sang mga nasyon sa palibot ninyo, pamatii ninyo ang akon ginasiling. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, nagasiling nga puwerte gid ang akon kaakig sa sina nga mga nasyon
labi na gid sa Edom, kay gin-agaw nila ang akon duta nga may kalipay kag pagyaguta,
kay gusto gid nila nga maangkon ang mga palahalban sini.
6-7 "Gani, tawo, maghambal ka sa duta sang Israel. Silinga ang mga bukid, mga
ililigan sang tubig, kag mga patag, nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Nag-antos
kamo sa pagpakahuya sang mga nasyon sa palibot ninyo. Gani sa puwerte ko nga
kaakig, *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasumpa nga mahuy-an man ina nga mga nasyon.
8 Pero kamo, mga bukid sang Israel, may mga kahoy nga magtubo sa inyo, kag
magapamunga ini para sa akon katawhan nga mga Israelinhon, kay madali na lang
sila nga magpuli.
9 Pamati! Tatapon ko kamo. Araduhon ko ang inyo duta kag tamnan.
10 Padamuon ko ang inyo mga pumuluyo—ang bilog nga katawhan sang Israel.
Patindugon liwat ang inyo mga banwa nga nagkalaguba, kag pagapuy-an ini *sang
akon katawhan.*
11 Padamuon ko ang inyo mga tawo kag ang inyo mga sapat. Paestaron ko liwat ang
mga tawo sa inyo pareho sang una, kag pauswagon ko kamo sobra pa sang sa una.
Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.
12 Ibalik ko ang akon katawhan nga mga Israelinhon sa inyo. Panag-iyahan nila
kamo, kag indi na gid ninyo liwat pagdulaon ang ila mga kabataan."
13 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Nagasiling ang mga tawo sa inyo nga
ginahalitan* ninyo ang inyo mga pumuluyo kag ginadula ninyo ang mga kabataan sa
inyo nasyon.

---

* **36:13** *ginahalitan:* sa literal, *ginalamon.* Amo man sa bersikulo 14.

14 Pero sugod subong, indi na ninyo paghalitan ang inyo mga pumuluyo. Kag indi na
ninyo pagdulaon ang mga kabataan sa inyo nasyon. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini.
15 Indi ko na pagtugutan nga yagutaon kamo ukon pakahuy-an sang iban nga mga
nasyon. Kag indi ko na pagtugutan nga malaglag ang inyo nasyon. *Ako,* ang Ginoong
DIOS, ang nagasiling sini."

16 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon:
17 "Anak sang tawo, sang nagaestar pa ang mga Israelinhon sa ila duta, ginhigkuan
nila ini paagi sa ila *malain nga* pagginawi kag binuhatan. Sa akon panulok, ang ila
pagginawi pareho kahigko sang babayi nga ara ang iya pamulanon.
18 Gani ginpaagom ko sa ila ang akon kaakig tungod sang ila pagpamatay sa duta
sang Israel, kag tungod sang ila pagsimba sa mga dios-dios nga nakapahigko sang sini
nga duta.
19 Ginpalapta ko sila sa iban nga mga nasyon. Ginhimo ko sa ila ang nagakabagay sa
ila pagginawi kag binuhatan.
20 Bisan diin sila magkadto nga mga nasyon, nagakahuy-an ang akon balaan nga
ngalan. Kay nagasiling ang mga tawo, 'Mga katawhan sila sang GINOO, pero ginpahalin
niya sila sa iya duta.'
21 Nagakabalaka gid ako sa akon balaan nga ngalan nga ginahatagan sang
kahuy-anan sang katawhan sang Israel bisan diin sila magkadto nga mga nasyon.
22 Gani silinga ang katawhan sang Israel nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: O
katawhan sang Israel, ginapabalik ko kamo sa inyo duta indi tungod nga takos kamo
nga magbalik didto. Ginahimo ko ini tungod sa akon balaan nga ngalan, nga inyo
ginahatagan sang kahuy-anan bisan diin kamo magkadto nga mga nasyon.
23 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ipakita ko ang pagkabalaan sang akon
dungganon nga ngalan nga ginhatagan ninyo sang kahuy-anan sa mga nasyon. Dayon
mahibaluan sang sina nga mga nasyon nga ako amo ang GINOO kon ipakita ko ang
akon pagkabalaan sa ila paagi sa himuon ko sa inyo.
24 Kay kuhaon ko kamo sa nagkalain-lain nga nasyon kag pabalikon sa inyo
kaugalingon nga duta.
25 Wisikan ko kamo sang limpyo nga tubig para mangin limpyo kamo sa tanan nga
kahigkuan, kag indi na kamo magsimba sa mga dios-dios.
26 Hatagan ko kamo sang bag-o nga tagipusuon kag bag-o nga espiritu. Ang matig-a
ninyo nga tagipusuon mangin matinumanon na nga tagipusuon.
27 Hatagan ko man kamo sang akon Espiritu para masunod ninyo sing maayo ang
akon mga sugo kag mga pagsulundan.
28 Magaestar kamo sa duta nga ginhatag ko sa inyo mga katigulangan. Mangin
katawhan ko kamo kag mangin Dios ninyo ako.
29 Limpyuhan ko kamo sa tanan ninyo nga kahigkuan. Hatagan ko kamo sang
bugana nga uyas, kag indi na kamo magaantos sing gutom.
30 Pabungahon ko sing madamo ang mga kahoy kag pabuganaon ko ang inyo mga
patubas, para indi na kamo pagpakahuy-an sang iban nga mga nasyon tungod sa
gutom.
31 Dayon madumduman ninyo ang inyo malain nga pagginawi kag pamatasan, kag
kangil-aran ninyo ang inyo kaugalingon tungod sa inyo mga sala kag makangilil-ad
nga mga binuhatan.
32 Pero gusto ko nga mahibaluan ninyo, O katawhan sang Israel, nga ginahimo ko ini
indi tungod sa inyo. Dapat gid kamo nga mahuya sa inyo nga pagginawi. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

33 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Sa tion nga matinluan ko na kamo sa
tanan ninyo nga mga sala, paestaron ko kamo liwat sa inyo mga banwa, kag
patindugon *ninyo* ang mga nagkalaguba nga mga lugar.
34 Ang duta nga sadto anay mamingaw, pagaaraduhon na, kag ang tanan nga
makakita sini
35 magasiling, 'Ang duta nga sadto anay wala sing pulos, karon nangin pareho na sa
katamnan sang Eden. Ang mga banwa nga sadto anay nagkalaguba kag mamingaw,
karon may mga pader na kag ginaestaran na!'
36 Dayon ang mga nasyon sa inyo palibot nga nagkalabilin makahibalo nga ako, ang
GINOO, amo ang nagpatindog sang mga nagkalaguba kag nagpatanom sa nangin
mamingaw nga duta. Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini, kag himuon ko gid ini."
37-38 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Pamatian ko liwat ang
pagpakitluoy sang katawhan sang Israel, kag amo ini ang himuon ko sa ila: Padamuon
ko sila pareho kadamo sang karnero nga ginahalad sa Jerusalem sa tion sang natalana
nga mga piesta. Gani ang nagkalaguba nga mga banwa pagaestaran na sang madamo
nga tawo. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

37

Ang Patag nga May Madamo nga Tul-an

1 Karon, gin-gamhan ako sang GINOO kag gindala ako sang iya Espiritu sa tunga sang
patag nga puno sang tul-an.
2 Ginlibot ako sang GINOO didto, kag nakita ko ang puwerte kadamo nga mga tul-an
nga nagalapta didto sa patag. Mamala gid ang mga tul-an.
3 Nagpamangkot ang GINOO sa akon, "Anak sang tawo, mabuhi pa bala ini nga mga
tul-an?" Nagsabat ako, "O Ginoong DIOS, ikaw gid lang ang nakahibalo sina."
4 Nagsiling siya liwat sa akon, "Silinga inang mamala nga mga tul-an nga magpamati
sila sa akon ginasiling.
5 Kay *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa ila: Paginhawaon ko kamo, kag mabuhi
kamo.
6 Hatagan ko kamo sang mga ugat kag mga unod, kag putson ko kamo sang panit.
Paginhawaon ko kamo, kag mabuhi kamo. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang
GINOO."
7 Gani gintuman ko ang ginmando sa akon. Kag samtang nagahambal ako, nabatian
ko ang linagatok, kag ang mga tul-an nag-alalangot.
8 Nakita ko dayon nga may mga ugat kag mga unod na ini kag naputos sang panit,
pero wala pa sila nagaginhawa.
9 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Anak sang tawo, silinga ang hangin nga *ako,* ang
Ginoong DIOS, nagasiling: O hangin, maghuyop kamo halin sa apat ka direksyon sa
paghatag sang ginhawa sa sinang patay nga mga lawas para mabuhi sila."
10 Kag amo ato ang akon ginsiling, suno sa iya ginmando sa akon. Nakabaton sang
ginhawa ang patay nga mga lawas kag nabuhi sila. Nagtindog sila, kag puwerte sa ila
kadamo, daw isa ka batalyon nga mga soldado.
11 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon, "Anak sang tawo, ina nga mga tul-an
nagarepresentar sang bilog nga katawhan sang Israel. Nagasiling sila, 'Mala na ang
amon mga tul-an, kag wala na kami sing paglaom; ginlaglag na kami.'
12 Gani silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: O katawhan ko, buksan ko
ang inyo mga lulubngan kag banhawon ko kamo, kag ibalik sa duta sang Israel.
13 Dayon mahibaluan ninyo, O katawhan ko, nga ako amo ang GINOO, kon buksan ko
na ang inyo mga lulubngan kag banhawon ko kamo.

14 Ihatag ko ang akon Espiritu sa inyo kag mabuhi kamo, kag paestaron ko kamo sa
inyo kaugalingon nga duta. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO. Kon
ano ang akon ginahambal, ginatuman ko. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Pag-isa sang Juda kag Israel

15 Nagsiling ang GINOO sa akon,
16 "Anak sang tawo, magkuha ka sang lipak kag sulati ini sang, 'Ang ginharian sang
Juda.' Dayon magkuha ka sang isa pa ka lipak kag sulati sang, 'Ang ginharian sang
Israel.'
17 Sugpuna ining duha ka lipak para mangin isa na lang ini sa imo kamot.
18 Kon pamangkuton ka gani sang imo mga kasimanwa kon ano ang buot silingon
sina,
19 sabta sila, 'Amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: Sugpunon ko ang lipak nga
nagarepresentar sang Israel kag ang lipak nga nagarepresentar sang Juda, kag mangin
isa na lang ini sa akon kamot.'
20 "Samtang ginauyatan mo ang lipak nga imo ginsulatan, ipakita ini sa mga tawo,
21 kag silinga sila, 'Amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: Kuhaon ko ang mga
Israelinhon sa tanan nga nasyon nga sa diin sila naglalapta, kag dal-on ko sila pabalik
sa ila kaugalingon nga duta.
22 Isahon ko na lang sila ka nasyon sa duta sang Israel. Isa lang ka hari ang magahari
sa ila, kag indi na sila matunga pa liwat sa duha ka nasyon ukon ginharian.
23 Indi na nila paghigkuan ang ila kaugalingon paagi sa pagsimba sa ila
makangilil-ad nga mga dios-dios, ukon sa paghimo sang bisan ano nga sala. Kay
luwason ko sila sa tanan nila nga pagpakasala, kag tinluan ko sila. Mangin katawhan
ko sila, kag mangin Dios nila ako.
24 Magahari sa ila ang *hari nga kaliwat sang* akon alagad nga si David. May isa lang
sila tanan ka manugbantay. Pagasundon nila sing maayo ang akon mga sugo kag mga
pagsulundan.
25 Magaestar sila sa duta nga akon ginhatag sa akon alagad nga si Jacob, ang duta
nga sa diin nag-estar ang ila mga katigulangan. Didto sila kag ang ila mga kaliwat
magaestar hasta san-o, kag magahari sa ila ang *hari nga kaliwat sang* akon alagad nga
si David sa wala sing katapusan.
26 Magahimo ako sang kasugtanan sa ila nga mangin maayo ang ila kahimtangan,
kag ini nga kasugtanan magapadayon hasta san-o. Paestaron ko sila sa ila duta* kag
padamuon ko sila, kag patindugon ko ang akon templo sa ila tunga hasta san-o.
27 Magapuyo ako upod sa ila. Mangin Dios nila ako, kag mangin katawhan ko sila.
28 Kag kon magpabilin na ang akon templo sa ila hasta san-o, mahibaluan sang mga
nasyon nga ako, ang GINOO, amo ang nagpili sa mga Israelinhon nga mangin akon.'"

38

Ang Mensahi Batok kay Gog

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, maghambal ka kontra kay Gog nga taga-Magog, nga pangulo sang
Meshec kag sang Tubal.
3 Silinga siya nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Gog, pangulo sang Meshec kag
sang Tubal, kontra ko ikaw.
4 Palisuon ko ikaw kag kaw-itan sang mga taga ang imo sag-ang, kag guyuron upod
sang bilog mo nga puwersa—ang imo mga kabayo, mga manugkabayo nga armado,

* **37:26** *Paestaron ko sila sa ila duta:* ukon, *Pakamaayuhon ko sila.* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

kag ang imo madamo nga soldado nga may dalagko kag magagmay nga mga taming
kag puro armado sang espada.
5 Magaupod sa ila ang mga soldado sang Persia, Ethiopia,* kag Put, nga may mga
taming kag helmet,
6 pati man ang Gomer kag ang Bet Togarma sa north kag ang tanan nila nga mga
soldado. Madamo nga nasyon ang magaupod sa imo.
7 "Sige na, magpreparar ka kag ang tanan mo nga soldado. Panguluhi sila sa
pagpakig-away.
8 Kay sa palaabuton manduan ko kamo sa pagsalakay sa Israel. Sa sina nga tion
napatindog na liwat ang Israel pagkatapos nga naguba ini sa inaway kag nangin
mamingaw sing malawig. *Kag sa sina man nga tion* nakabalik na ang mga pumuluyo
sini halin sa mga nasyon kag nagapuyo na sila nga malinong.
9 Ikaw kag ang imo mga soldado, kag ang imo kaupod nga mga nasyon, magasalakay
sa Israel nga daw sa bagyo, kag likupan ninyo ini pareho sang paglikop sang
panganod."
10 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Sa sina nga tion magaplano ka sing
malain.
11 Magasiling ka: Salakayon ko ang Israel nga ang mga banwa sini wala sing pader,
puwertahan, kag trangka, kag ang mga pumuluyo sini nagapuyo nga malinong kag
wala sing may ginakahadlukan nga katalagman.
12 Agawon ko ang mga pagkabutang sang sini nga mga banwa nga mamingaw sadto,
nga karon puno na sang mga tawo nga nagbalik halin sa mga nasyon. Madamo ang ila
mga kasapatan kag mga pagkabutang, kag ginakabig nila ang ila nasyon nga amo ang
pinakaimportante nga nasyon sa kalibutan.
13 "Magasiling sa imo ang katawhan sang Sheba kag sang Dedan, kag ang mga
negosyante sa mga banwa sang Tarshish, 'Gintipon mo na bala ang imo madamo nga
soldado para kuhaon ang mga pilak, bulawan, kasapatan, kag mga pagkabutang *sang
mga Israelinhon*?'
14 "Gani, anak sang tawo, silinga si Gog nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Sa
tion nga magpuyo na nga malinong ang akon katawhan nga mga Israelinhon,
mahibaluan mo ini.
15 Dayon salakayon mo sila halin sa imo malayo nga lugar sa north, upod sang imo
madamo kag gamhanan nga mga soldado nga nagasakay sa kabayo.
16 Salakayon mo ang akon katawhan nga mga Israelinhon pareho sang panganod
nga magalikop sa ila. *Huo,* Gog, ipasalakay ko sa imo ang akon duta sa palaabuton.
Paagi sa ipahimo ko sa imo, mapakita ko ang akon pagkabalaan sa mga nasyon. Dayon
mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."
17 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Sang una nga panahon, ginpahayag
ko, paagi sa mga propeta sang Israel nga akon mga alagad, nga sa ulihi nga mga
inadlaw may magasalakay sa Israel. Kag ikaw ang buot ko sadto silingon.
18 Pero sa sina nga tion nga salakayon mo, Gog, ang Israel, magaibwal ako sa kaakig.
Ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
19 Kag sa puwerte ko nga kaakig, ginasumpa ko nga sa sina nga tion magalinog sing
mabaskog sa duta sang Israel.
20 Magakurog sa akon presensya ang tanan nga tawo sa kalibutan kag ang tanan nga
klase sang sapat: ang nagalakat, ang nagalupad, ang nagakamang, kag ang
nagalangoy. Magakalatiphag ang mga bukid kag ang mga banglid, kag
magakalarumpag ang mga pader.

---

* **38:5** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

21 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ipapatay ko ikaw, Gog, didto sa akon mga
bukid, kag ang imo mga soldado magapinatyanay.
22 Silutan ko ikaw kag ang imo mga soldado, kag ang imo kaupod nga mga nasyon.
Silutan ko kamo sang balatian kag pagpinatyanay. Paulanan ko kamo sang mabaskog
nga ulan, sang yelo nga daw mga bato, kag sang nagadabadaba nga asupre.
23 Sa sini nga paagi ipakita ko ang akon pagkagamhanan kag pagkabalaan sa tanan
nga nasyon. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

39

Ang Pagkalaglag ni Gog kag sang Iya mga Soldado

1 *Nagsiling ang GINOO sa akon,* "Anak sang tawo, maghambal ka kontra kay Gog.
Silinga siya nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling, 'Kontra ko ikaw, Gog, pangulo sang
Meshec kag sang Tubal.
2 Palisuon ko ikaw kag guyuron halin sa malayo nga lugar sa north hasta nga
makaabot ka sa mga bukid sang Israel.
3 Dayon kuhaan ko ikaw sang armas,
4 kag malaglag ka sa mga bukid sang Israel, pati ang tanan mo nga mga soldado kag
ang kaupod mo nga mga nasyon. Ipakaon ko ang inyo mga bangkay sa nagkalain-lain
nga klase sang mga pispis nga nagapangaon sang bangkay, kag sa mapintas nga mga
sapat.
5 Malaglag gid kamo sa latagon kay ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
6 Sunugon ko ang Magog kag ang mga nasyon nga malapit sa dagat, nga ang mga
pumuluyo sini nagakabuhi nga wala sing ginakahadlukan nga katalagman. Dayon
mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.
7 Ipahibalo ko sa akon katawhan nga mga Israelinhon nga balaan ang akon ngalan,
kag indi ko na pagtugutan nga mahuy-an pa ini. Dayon mahibaluan sang mga nasyon
nga ako amo ang GINOO, ang balaan *nga Dios* sang Israel.
8 Magaabot gid ang ina nga tion nga akon ginasiling. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini.
9 "'Kon mag-abot na ina nga tion, tipunon sang mga katawhan sang Israel nga
nagaestar sa mga banwa ang inyo mga armas—ang dalagko kag gagmay nga mga
taming, ang mga pana, mga inuglampos, kag mga bangkaw—kag ila ini nga gamiton
nga gatong sa sulod sang pito ka tuig.
10 Indi na kinahanglan nga magpangahoy pa sila sa latagon ukon sa kagulangan, kay
may mga armas na man sila nga inuggatong. Gani agawan man nila atong nag-agaw
sa ila. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
11 "'Sa sina nga tion, ilubong ko si Gog kag ang iya madamo nga tinawo didto sa
Israel, sa Pulopatag sang mga Nagapanglakaton, sa east sang *Patay nga* Dagat. *Mangin
dako gid* ini nga lulubngan, gani indi na makaagi ang mga nagapanglakaton didto. Kag
pagatawgon na ini nga Pulopatag sang Madamo nga Tinawo ni Gog.*
12 "'Pito gid ka bulan ang paglubong sa ila sang mga Israelinhon para malimpyuhan
ang duta.
13 Ang tanan nga pumuluyo magabulig sa paglubong. Kag ina nga tion indi gid
malipatan sang mga Israelinhon, kay sa sina nga paagi napadunggan ako. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
14 Pagkatapos sang pito ka bulan, may mga tawo nga pilion nga maghimo sang sini
lang gid nga buluhaton: libuton nila ang ato nga lugar para tan-awon kon may
bangkay pa nga nabilin, kag ila ini nga ipalubong, para malimpyuhan ang duta.

---

* **39:11** *Madamo nga Tinawo ni Gog:* sa Hebreo, *Hamon Gog*

15 Kon may makita gani sila nga tul-an sang tawo, ila ini nga tandaan para
mahibaluan sang mga manuglubong kag malubong nila sa "Pulopatag sang Madamo
nga Tinawo ni Gog."
16 (May banwa man nga malapit didto nga pagatawgon nga "Madamo nga Tawo."†)
Sa sina nga paagi malimpyuhan nila ang duta.'"
17-18 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS*sa akon*, "Anak sang tawo, tipuna
ang tanan nga klase sang mga pispis kag mapintas nga mga sapat didto sa mga bukid
sang Israel, kay magapapunsyon ako sa ila sang madamo nga halad. Magakaon sila
sang unod kag magainom sang dugo sang maisog nga mga soldado kag mga pangulo,
nga daw pareho lang nga nagakaon sila sang mga karnero, mga baka kag mga kanding
nga ginpatambok halin sa Bashan.
19-20 Sa sini nga punsyon nga ginpreparar ko sa ila, magapaayaw sila kaon kag inom
hasta nga mabusog gid sila kag magkalahubog. Magapaayaw gid sila kaon sang mga
kabayo, mga manugkabayo, kag sang maisog nga mga soldado. *Ako,* ang Ginoong DIOS,
ang nagasiling sini.
21 "Kon silutan ko na ang mga nasyon, makita nila kon ano ako ka gamhanan.
22 Kag halin sa sina nga tion, mahibaluan sang katawhan sang Israel nga ako amo
ang GINOO nga ila Dios.
23 Mahibaluan man sang iban nga mga nasyon nga ginbihag ang katawhan sang
Israel tungod sang ila mga sala, kay wala sila nagtuman sa akon. Gintalikdan ko sila
kag ginpabay-an nga salakayon sang mga kaaway kag pamatyon.
24 Ginhimo ko lang sa ila ang nagakabagay sa ila ginhimo nga mahigko kag malain.
Gintalikdan ko gid sila."
25 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Pero karon, kaluoyan ko ang
katawhan sang Israel, *ang mga kaliwat ni* Jacob, kag ibalik ko ang ila maayo nga
kahimtangan,‡ para mapadunggan ang akon balaan nga ngalan.
26 Kon magaestar na sila sa ila duta nga malinong kag wala sing may
ginakahadlukan, kalimtan na nila ang ila kahuy-anan kag ang ila pagluib sa akon.
27 Kuhaon ko sila sa mga duta sang ila mga kaaway, kag sa sini nga paagi makita sang
madamo nga nasyon ang akon pagkabalaan.
28 Dayon mahibaluan sang akon katawhan nga ako amo ang GINOO nga ila Dios. Kay
bisan ginpabihag ko sila sa iban nga mga nasyon, ginbalik ko man sila *tanan* sa ila duta
nga wala gid sing isa nga nabilin.
29 Indi ko na gid sila pagpabay-an kay ipadala ko ang akon Espiritu sa ila. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

40

Ang Bag-o nga Templo

1-2 Sang ikanapulo nga adlaw sang nahauna nga bulan, sang ika-25 nga tuig sang
amon pagkabihag—ika-14 nga tuig halin sang pagkalaglag sang
Jerusalem—gin-gamhan ako sang GINOO kag ginpakitaan sang palanan-awon. Kag sa
amo nga palanan-awon, gindala niya ako sa mataas nga bukid sa Israel. Pagtan-aw ko
sa south, may nakita ako nga mga building nga daw isa ka siyudad.
3 Gindala ako sang GINOO didto kag may nakita ako nga isa ka tawo nga ang iya
hitsura daw *nagabadlak nga* saway. Nagatindog siya sa may puwertahan nga nagauyat
sang duha ka inugtakos: ang isa linen nga higot kag ang isa kahoy.

---

† **39:16** *Madamo nga Tawo:* sa Hebreo, *Hamon halin sa pagkabihag*

‡ **39:25** *ibalik...kahimtangan:* ukon, *pabalikon ko sila sa ila duta*

4 Nagsiling ang tawo sa akon, “Anak sang tawo, magpamati ka, kag tan-awa sing
maayo ang tanan nga ipakita ko sa imo kay amo ini ang rason kon ngaa gindala ka diri.
Isugid dayon sa katawhan sang Israel ang tanan nga makita mo.”

Ang sa East nga Alagyan

5 Nakita ko ang templo nga napalibutan sang pader. Ginkuha sang tawo ang iya
kahoy nga inugtakos, nga ang kalabaon 10 feet suno sa opisyal nga talaksan. Gintakos
niya ang pader; 10 feet ang kataason sini kag ang kadamulon.
6 Dayon nagkadto ang tawo sa may alagyan *sang templo* nga nagaatubang sa east.
Nagsaka siya sa hagdan kag gintakos niya ang samputan sang alagyan, kag 10 feet ang
kalabaon sini.
7 Sa kada kilid sang sini nga alagyan may ara sang tatlo ka kuwarto nga sa diin
nagabantay ang mga guwardya. Ini nga mga kuwarto 10 feet kuwadrado, kag ang
kadamulon sang pader sa tunga nila 8 feet. Sunod sa sini nga mga kuwarto may
samputan naman nga pakadto sa balkon nga nagaatubang sa templo. Ini nga
samputan may kalabaon nga 10 feet.
8 Gintakos man sang tawo ang balkon,
9 kag 14 feet ang kalabaon sini. Ang magtimbang nga pader sa alagyan sang balkon
may kadamulon nga 3 feet.
10 Ang tatlo ka kuwarto nga sa diin nagabantay ang mga guwardya palareho ang
kadakuon, kag ang mga pader sa tunga nila palareho man ang kadamulon.
11 Gintakos sang tawo ang kasangkaron sang *sini nga* alagyan *sa east*, kag 22 feet ini.
Ang kasangkaron sang puwertahan sini 17 feet lang.
12 Sa atubangan sang kada kuwarto nga sa diin nagabantay ang mga guwardya, may
pader nga 20 inches *ang kataason* kag 20 inches *ang kadamulon*. Ini nga mga kuwarto
10 feet kuwadrado.
13 Dayon gintakos sang tawo ang bilog nga kasangkaron sang alagyan, kag 42 feet
ini. Ang pagtakos sini halin sa likod sang pader sang kuwarto nga sa diin nagabantay
ang guwardya pakadto sa pihak nga pader sang pareho man nga kuwarto.
14 Gintakos niya ang pihak kag pihak nga pader sa sulod sang alagyan halin sa
puwertahan pakadto sa balkon nga nagaatubang sa guwa nga ugsaran, kag ang bilog
nga kalabaon sini 100 feet.*
15 Ang kalabaon sang alagyan halin sa puwertahan pakadto sa punta sang balkon 85
feet.
16 May magagmay nga mga bintana sa tanan nga kuwarto nga sa diin nagabantay
ang mga guwardya kag subong man sa mga pader sa tunga sang sini nga mga kuwarto.
Ini nga mga pader may dekorasyon nga mga palma nga gintigib.

Ang sa Guwa nga Lagwerta sang Templo

17 Dayon gindala ako sang tawo sa guwa nga ugsaran. Didto may nakita ako nga 30
ka kuwarto nga nagaraya sa alagyan nga bato nga nagapalibot sa ugsaran.
18 Ining alagyan nga sa ubos nagalambot hasta sa kilid sang mga alagyan *nga
pasulod sa ugsaran*. Ang kasangkaron sang alagyan nga bato tupong sa kalabaon sang
sina nga mga alagyan.
19 Dayon gintakos sang tawo ang distansya halin sa alagyan nga pasulod sa guwa
nga ugsaran hasta sa alagyan nga pakadto sa sulod nga ugsaran, kag 170 feet ang
distansya sini.

Ang Alagyan sa North

20 Dayon gintakos sang tawo ang kalabaon kag kasangkaron sang alagyan sa north.
Ini nga alagyan nagapakadto sa guwa nga ugsaran.

---

* **40:14** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

21 Ang kada kilid sang alagyan may ara man sang tatlo ka kuwarto nga sa diin
nagabantay ang mga guwardya. Ang kadakuon sang sini nga mga kuwarto kag sang
mga pader sa tunga sini, kag pati sang balkon sini, pareho man sa alagyan sa east. Ang
kalabaon sang alagyan sa north 85 feet kag ang iya kasangkaron 42 feet kag 6 inches.
22 Ang iya mga bintana, balkon, kag dekorasyon nga mga palma pareho man sa
alagyan sa east. May pito ka halintang pasaka sa alagyan, kag may balkon sa punta
sini.
23 Ang sa sulod nga ugsaran may alagyan nga nagaatubang sa alagyan sa north,
pareho sa alagyan sa east. Gintakos man sang tawo ang distansya sang duha ka
alagyan, kag 170 feet ini.

Ang Alagyan sa South

24 Dayon gindala ako sang tawo sa south, kag didto may nakita ako nga alagyan.
Gintakos niya ang balkon sini kag ang mga pader sa sulod, kag pareho man ang takos
sini sa iban.
25 May mga bintana man sa palibot sang alagyan kag sang balkon pareho sa iban.
Ang kalabaon sang alagyan 85 feet kag ang iya kasangkaron 42 feet kag 6 inches.
26 May pito man ka halintang pasaka sa alagyan kag may balkon man sa punta sini.
Ang mga pader sa kilid sang alagyan may dekorasyon nga mga palma nga gintigib.
27 May ara man nga alagyan ang sulod nga ugsaran, nga nagaatubang sa south.
Gintakos sang tawo ang distansya halin sa sini nga alagyan pakadto sa guwa nga
alagyan sa south, kag 170 feet ini.

Ang mga Alagyan Pakadto sa Sulod nga Lagwerta

28 Dayon gindala ako sang tawo sa sulod nga ugsaran. Didto kami nag-agi sa alagyan
sa south. Gintakos niya ang alagyan, kag pareho man ini kadako sa iban.
29 May ara man ini sang mga kuwarto, nga sa diin nagabantay ang mga guwardya.
Ang kadakuon sang sini nga mga kuwarto kag sang mga pader sa tunga sini, kag pati
sang balkon sini, pareho man kadako sa iban. May mga bintana man sa palibot sang
alagyan kag sang balkon. Ang kalabaon sang alagyan 85 feet kag ang iya kasangkaron
42 feet kag 6 inches.
30 (Ang mga balkon sang mga alagyan nga nagapalibot sa sulod nga ugsaran may
kalabaon nga 8 feet kag may kasangkaron nga 42 feet kag 6 inches.)
31 Ang balkon sang alagyan *sa south* nagaatubang sa guwa nga ugsaran, kag may
dekorasyon ini nga mga palma nga gintigib sa iya magtimbang nga pader. May walo ka
halintang pasaka sa sini nga alagyan.
32 Dayon gindala *liwat* ako sang tawo sa sulod nga ugsaran. Didto kami nag-agi sa
alagyan sa east. Gintakos niya ang alagyan kag pareho man ini kadako sa iban.
33 May ara man ini sang mga kuwarto nga sa diin nagabantay ang mga guwardya.
Ang kadakuon sang sini nga mga kuwarto kag sang mga pader sa tunga sini, kag pati
sang balkon sini, pareho man kadako sa iban. May mga bintana man sa palibot sang
alagyan kag sang balkon. Ang kalabaon sang alagyan 85 feet kag ang iya kasangkaron
42 feet kag 6 inches.
34 Ang balkon sini nagaatubang sa guwa nga ugsaran, kag may dekorasyon ini nga
mga palma nga gintigib sa iya magtimbang nga pader. May walo ka halintang pasaka
sa sini nga alagyan.
35 Dayon gindala ako sang tawo sa alagyan sa north. Gintakos niya ini nga alagyan
kag pareho man ini kadako sa iban.
36 May ara man ini nga mga kuwarto nga sa diin nagabantay ang mga guwardya.
Ang kadakuon sang sini nga mga kuwarto kag sang mga pader sa tunga sini, kag pati
sang balkon sini, pareho man kadako sa iban. May mga bintana man sa palibot sang

alagyan. Ang kalabaon sang alagyan 85 feet kag ang iya kasangkaron 42 feet kag 6 inches.
37 Ang balkon sini nagaatubang sa guwa nga ugsaran, kag may dekorasyon ini nga mga palma nga gintigib sa iya magtimbang nga pader. May walo ka halintang pasaka sa sini nga alagyan.

Ang mga Kuwarto nga Ginapreparahan sang mga Halad

38 May nakita dayon ako nga kuwarto nga may puwertahan, sa tupad sang balkon sang alagyan *sa north*. Didto ginahugasan ang mga halad nga sunugon.
39 Sa kada kilid sang sina nga balkon may duha ka lamisa nga sa diin ginaihaw ang mga sapat nga bilang halad nga ginasunog, halad sa pagpakatinlo, kag halad nga bayad sa sala.
40 May duha pa gid ka lamisa sa kada kilid sang hagdan nga pasaka sa alagyan sa north.
41 Gani may walo tanan ka lamisa nga ginaihawan sang mga halad, apat sa balkon kag apat sa kilid sang alagyan.
42 May apat man didto ka lamisa nga hinimo halin sa bato nga binasbasan, nga sa diin ginabutang ang mga galamiton para sa pag-ihaw sang mga halad nga sunugon kag iban pa nga mga halad. Ini nga mga lamisa 30 inches kuwadrado kag 20 inches ang kataason.
43 Sa palibot sang pader sang balkon may mga salang-atan nga 3 inches ang kalabaon. Kag *nakita ko* sa mga lamisa ang mga karne nga ihalad.

Ang mga Kuwarto sang mga Pari

44 May duha ka kuwarto sa sulod nga ugsaran. Ang isa ara sa kilid sang alagyan sa north kag nagaatubang sa south, kag ang isa ara sa kilid sang alagyan sa south kag nagaatubang sa north.
45 Nagsiling ang tawo sa akon, “Ang kuwarto nga nagaatubang sa south para ini sa mga pari nga nagadumala sa templo,
46 kag ang kuwarto nga nagaatubang sa north para sa mga pari nga nagadumala sa halaran. Ini sila mga kaliwat ni Zadok, kag sila lang sa mga kaliwat ni Levi ang gintugutan nga makapalapit sa presensya sang GINOO kag makaalagad sa iya.
47 Dayon gintakos sang tawo ang sulod nga ugsaran, kag 170 feet ini kuwadrado. Ang halaran ara sa atubangan sang templo.”

Ang Templo

48 Dayon gindala ako sang tawo sa balkon sang templo. Gintakos niya ang magtimbang nga pader sa alagyan sang balkon, kag ang kada pader may kasangkaron nga 8 feet kag may kadamulon nga 5 feet. Ang kasangkaron sang alagyan sang balkon 24 feet.
49 Ang balkon 34 feet ang kalabaon kag 20 feet ang kasangkaron. May napulo ka halintang pasaka sa balkon, kag may haligi sa kada kilid.

41

1 Dayon gindala ako sang tawo sa Balaan nga Lugar *sang templo*. Gintakos niya ang magtimbang nga pader *sang alagyan sang Balaan nga Lugar*, kag ang kada pader may kasangkaron nga 10 feet
2 kag may kadamulon nga 8 feet. Ang kasangkaron sang alagyan 17 feet. Gintakos man niya ang Balaan nga Lugar, kag 68 feet ang kalabaon sini kag 34 feet ang kasangkaron.
3 Dayon nagsulod ang tawo sa Labing Balaan nga Lugar. Gintakos niya ang magtimbang nga pader sang alagyan *sang Labing Balaan nga Lugar*, kag ang kada

pader may kasangkaron nga 12 feet kag may kadamulon nga 3 feet. Ang kasangkaron
sang alagyan 10 feet.
4 Gintakos niya ang Labing Balaan nga Lugar, kag 34 feet ini kuwadrado. Nagsiling
dayon ang tawo sa akon, "Amo ini ang Labing Balaan nga Lugar."
5 Dayon gintakos sang tawo ang pader sang templo, kag 10 feet ang kadamulon sini.
Sa sini nga pader, may nagaraya nga mga kuwarto nga ang kasangkaron 7 feet.
6 Ini nga mga kuwarto may tatlo ka panalgan, kag ang kada panalgan may 30 ka
kuwarto. Ang pader sang templo nagaamat-amat nipis sa kada panalgan para
makatungtong ang mga kuwarto sa pader nga indi na kinahanglan sang mga sintas.
7 Ini nga mga kuwarto sa palibot sang templo nagaamat-amat sangkad halin sa una
nga panalgan hasta sa ikatlo nga panalgan. May hagdanan halin sa una nga panalgan
pakadto sa ikaduha nga panalgan hasta sa ikatlo nga panalgan.
8 Nakita ko nga ang templo napasad sa mataas nga lugar nga 10 feet ang kataason,
kag amo man bali ini ang pundasyon sang mga kuwarto sa kilid.
9 Ang sa guwa nga pader sang mga kuwarto 8 feet ang kadamulon. May bakante nga
lugar sa tunga sang sini nga mga kuwarto
10 kag sang isa pa ka building nga puro man kuwarto. Ang kasangkaron sang sini
nga bakante nga lugar 34 feet, kag nagapalibot ini sa templo.
11 May duha ka puwertahan pasulod sa sadto nga mga kuwarto sa kilid sang templo.
Ini nga mga puwertahan nagaatubang sa bakante nga lugar; ang isa sa north kag ang
isa sa south. Sa tupad sang bakante nga lugar may alagyan nga ang kasangkaron 8 feet
palibot.
12 May isa ka building nga nagaatubang sa sulod nga ugsaran sang templo sa west.
Ang kasangkaron sini 118 feet kag ang kalabaon 150 feet, kag ang kadamulon sang
pader sini 8 feet.
13 Dayon gintakos sang tawo ang templo, kag 170 feet ang kalabaon sini. Ang
distansya halin sa likod sang templo pakadto sa pihak nga pader sang building *sa west*
170 feet.
14 Ang kasangkaron sang sulod nga ugsaran sa east, sa atubangan sang templo, 170
feet man.
15 Dayon gintakos sang tawo ang kasangkaron sang building *sa west*, nga
nagaatubang sa sulod nga ugsaran sa likod sang templo, pati ang mga pader sini sa
kada kilid, kag 170 feet man ini. Ang Balaan nga Lugar, ang Labing Balaan nga Lugar,
kag ang balkon sang templo
16 nahaklapan sang tapi,* pati ang palibot sang magagmay nga mga bintana. Ang
tatlo ka kuwarto sa pihak kag pihak nga kilid sang alagyan nahaklapan man sang tapi
halin sa salog pakadto sa bintana. Ini nga mga bintana puwede masira.
17 Ang dingding sa ibabaw sang puwertahan nga pasulod sa Labing Balaan nga
Lugar nahaklapan man sang tapi. Ang bilog nga dingding sa sulod sang templo
18 nadekorasyunan sang mga kerubin nga duha ang guya kag sang mga palma.
19 Ang isa ka guya sang kerubin iya sang tawo, kag nagaatubang ini sa palma. Ang
isa naman ka guya sang kerubin iya sang leon, kag nagaatubang man ini sa pihak nga
palma. Ini nga mga dekorasyon gintigib sa bilog nga dingding sang templo
20 halin sa salog hasta sa ibabaw, pati sa guwa nga dingding sang Balaan nga Lugar.
21 Kuwadrado ang mga hamba† sang puwertahan sang Balaan nga Lugar. Sa
atubangan sang puwertahan sang Labing Balaan nga Lugar may ara sang daw

* **41:16** *nahaklapan sang tapi:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *ang samputan sang puwertahan*
† **41:21** *hamba:* sa English, *doorpost*

22 halaran nga kahoy nga 3 feet kuwadrado kag 5 feet ang kataason. Ang iya sini mga
corner, pundasyon, kag mga kilid puro kahoy. Nagsiling ang tawo sa akon, “Amo ini
ang lamisa sa presensya sang GINOO.”
23 Ang Balaan nga Lugar kag ang Labing Balaan nga Lugar may tag-duha ka sira,
24 nga ang kada sira may duha ka parte nga puwede mapilo-pilo.
25 Ang mga sira sang Balaan nga Lugar may dekorasyon nga kerubin kag mga palma
nga gintigib, pareho sa mga dingding. Kag ang balkon may atop-atop nga kahoy.
26 Sa kada kilid sang balkon may magagmay nga mga bintana nga may dekorasyon
nga mga palma sa tupad sini. Ang mga kuwarto sa kilid sang templo may mga
atop-atop man.‡

42

Ang Balaan nga Mga Kuwarto

1 Dayon gindala ako sang tawo sa guwa nga ugsaran sang templo. Didto kami
nag-agi sa alagyan sa north. Kag didto ginpakita niya sa akon ang mga kuwarto nga
ara sa north sang sulod nga ugsaran kag sang building *sa west*.
2 Ini nga mga kuwarto nga nagaatubang sa north 170 feet ang kalabaon kag 85 feet
ang kasangkaron.
3 May antad nga 34 feet ang ini nga mga kuwarto kag ang templo, kag nagaatubang
ini sa alagyan nga bato sa guwa nga ugsaran. Ini nga mga kuwarto may tatlo ka
panalgan*
4 kag sa atubangan sini may ara sang alagyan nga 17 feet ang kasangkaron kag 170
feet ang kalabaon. Ang mga puwertahan sang mga kuwarto nagaatubang sa north.
5 Ang mga kuwarto sa ikatatlo nga panalgan mas makitid sang sa ikaduha nga
panalgan, kag ang mga kuwarto sa ikaduha nga panalgan mas makitid sang sa
nahauna nga panalgan, kay nagakinahanglan sang alagyan ang sa ibabaw nga
panalgan.
6 Ang tatlo ka panalgan wala sing mga haligi, indi pareho sang mga ugsaran. Kag
tungod nga nagatungtunganay lang ini, nagaamat-amat pagamay ang mga kuwarto
halin sa ibabaw paidalom.
7 Ini nga building naseparar sa guwa nga ugsaran paagi sa pader nga 85 feet ang
kalabaon.
8 Kay *kon wala ang ini nga pader,* ang katunga sang building nga 85 feet kitaon sa
guwa nga ugsaran. Ang bilog nga kalabaon sang building, nga 170 feet, kitaon sa
templo.†
9 May alagyan pasulod sa idalom nga panalgan sang sini nga building halin sa guwa
nga ugsaran sa east.
10 May ara man sang mga kuwarto sa south‡ nga pader sang sulod nga ugsaran. Ini
nga mga kuwarto sa tupad sang sulod nga ugsaran malapit man sa building *sa west*.
11 May ara man sang alagyan sa atubangan sang sini nga mga kuwarto, pareho sa
mga kuwarto sa north. Ang ila kalabaon kag kasangkaron pareho man, pati ang ila
mga alagyan kag ang takos§ sini. Ang mga puwertahan sang mga kuwarto sa north
12 pareho man sa mga kuwarto sa south. May puwertahan pagsampot mismo sa
alagyan nga pasulod sa sina nga building. May pader sa kilid sang sini nga alagyan
kon magsulod ka halin sa east.

---

‡ **41:26** *Ang mga kuwarto...may mga atop-atop man:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **42:3** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. † **42:8** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. ‡ **42:10** *south:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *east.* § **42:11** *takos:* ukon, *pagkaplastar*

13 Nagsiling ang tawo sa akon, “Ining mga kuwarto sa south kag sa north, sa tupad
sang sulod nga ugsaran, balaan nga mga kuwarto. Kay ang mga pari nga nagahalad sa
GINOO dira magakaon sang labing balaan nga mga halad. Gamiton man nila ang ini
nga mga kuwarto nga bulutangan sang mga halad nga regalo, mga halad sa
pagpakatinlo, kag mga halad nga bayad sa sala. Kay ini nga mga kuwarto balaan.
14 Kon magguwa na gani ang mga pari sa sining balaan nga mga kuwarto,* indi sila
dapat magderetso sa guwa nga ugsaran. Kinahanglan ubahon nila anay ang ila mga
bayo nga ila gin-gamit sang nag-alagad sila, kay balaan ini nga mga bayo. Kinahanglan
nga mag-ilis anay sila sang lain nga bayo antes sila magkadto sa parte sang templo nga
para sa mga tawo.”
15 Pagkatapos takos sang tawo sa sulod sang templo, gindala niya ako paguwa. Didto
kami nag-agi sa alagyan sa east, kag gintakos niya dayon ang bilog nga kalaparon sang
templo.
16 Gintakos niya sang iya kahoy nga inugtakos ang sa east, kag 850 feet ang kalabaon
sini.
17-19 Gintakos man niya ang sa north, sa south, kag sa west, kag pareho man ang
kalabaon sini nga 850 feet.
20 Gani ang templo kuwadrado, kag napalibutan sang pader nga nagaseparar sa
balaan nga lugar kag sa ordinaryo nga lugar.

43

Ang Gamhanan nga Presensya sang Dios Nagbalik sa Templo

1 Pagkatapos sadto, gindala naman ako sang tawo sa alagyan sa east.
2 Kag didto nakita ko ang gamhanan nga presensya sang Dios sang Israel nga
nagapadulong halin sa east. Ang tunog sang iya pag-abot daw sa huganas sang
mabaskog nga tubig, kag ang duta nagabanaag sang iya gamhanan nga presensya.
3 Ini nga palanan-awon nga akon nakita pareho man sadtong palanan-awon nga
nakita ko sang ginlaglag sang Dios ang siyudad *sang Jerusalem,* kag pareho man sang
palanan-awon nga nakita ko didto sa higad sang Suba sang Kebar. *Pagkakita ko sadto,*
naghapa dayon ako sa duta.
4 Dayon nagsulod ang gamhanan nga presensya sang GINOO sa templo. Didto ini
nag-agi sa alagyan sa east.
5 Ginpabangon ako sang Espiritu kag gindala sa sulod nga ugsaran. Didto nakita ko
nga ang templo nalikupan sang gamhanan nga presensya sang GINOO.
6 Samtang nagatindog ang tawo sa akon tupad, may nabatian ako nga tingog halin sa
templo
7 nga nagsiling sa akon, “Anak sang tawo, amo ini ang akon trono kag ang
tulungtungan sang akon mga tiil. Diri ako magapuyo upod sa mga Israelinhon hasta
san-o. Indi na gid liwat pagpakahuy-an sang mga Israelinhon ukon sang ila mga hari
ang balaan ko nga ngalan paagi sa pagsimba sa mga dios-dios* ukon sa pagsimba sa
mga monumento sang ila mga hari nga nagkalamatay na.
8 Sadto anay nagpatindog sila sang halaran nga para sa ila mga dios-dios sa tupad
sang akon halaran, nga pader lang ang ulot. Gindagtaan nila ang akon balaan nga
ngalan paagi sa sinang mga makangilil-ad nga binuhatan. Gani sa akon kaakig,
ginlaglag ko sila.
9 Karon, kinahanglan nga mag-untat na sila sa pagsimba sa mga dios-dios kag sa
mga monumento sang ila mga hari nga nagkalamatay na, kag magapuyo ako upod sa
ila hasta san-o.”

---

* **42:14** *sa sining balaan nga mga kuwarto:* ukon, *sa Balaan nga Lugar;* ukon, *sa Templo*

* **43:7** *pagsimba sa mga dios-dios:* sa literal, *pagpanginbabayi*

10 *Nagpadayon sa pagsiling ang tingog,* "Anak sang tawo, ilarawan sa katawhan sang
Israel ang templo *nga ginpakita ko sa imo*. Isugid sa ila ang hitsura sini para mahuya
sila sa ila mga sala.
11 Kon mahuya na gani sila sa tanan nila nga mga binuhatan, ilarawan sa ila ang
pagpaobra sini, pati ang iya mga alagyan kag mga puwertahan, kag ang iya bilog nga
porma. Isulat mo ang mga pagsulundan sa pagpaobra sini samtang nagatulok sila
para masunod gid nila sing maayo.
12 Kag amo ini ang *nagapanguna nga* kasuguan sang templo: Dapat balaan gid ang
palibot sang ibabaw sang bukid nga sa diin napatindog ang templo.

Ang Halaran

13 "Amo ini ang takos sang halaran suno sa opisyal nga talaksan: Palibot sa
pundasyon sang halaran may kulokanal nga 20 inches ang kadalumon kag 20 inches
ang kasangkaron, nga may border sa palibot nga 6 inches ang kataason.
14-17 *Ang halaran may tatlo ka panalgan.* Ang sa ubos gid nga panalgan 27 feet
kuwadrado, kag 3 feet ang kataason. Ang sa tunga nga panalgan 24 feet kuwadrado,
kag 7 feet ang kataason. May kulokanal ini sa palibot nga 20 inches ang kadalumon
kag may border sa palibot nga 10 inches ang kataason. Ang sa ibabaw nga panalgan 20
feet kuwadrado, kag 7 feet ang kataason, kag diri ginasunog ang mga halad. Ang apat
ka corner sini daw sa mga sungay sang sapat. May hagdanan pasaka sa halaran sa
may east sini."
18 Nagsiling pa gid ang tingog sa akon, "Anak sang tawo, amo ini ang ginasiling sang
Ginoong DIOS: Kon matapos na gani ang halaran, idedikar ini paagi sa paghalad sang
mga halad nga ginasunog kag sa pagwisik sang dugo sang mga sapat nga ginahalad.
19 Ang mga pari nga nagaalagad sa akon, nga halin sa tribo ni Levi kag mga kaliwat
ni Zadok, hatagan sang bataon nga baka nga ila ihalad bilang halad sa pagpakatinlo.
20 Magkuha ka sang dugo sini kag ilamhit sa apat ka sulosungay *sa mga corner* sang
halaran kag sa mga corner sang ikaduha nga panalgan sang halaran kag sa border
sini. Sa sini nga paagi matinluan ang halaran.
21 Dayon kuhaon mo ang bataon nga baka nga halad sa pagpakatinlo, kag sunugon
mo ini sa lugar nga sulunugan sa guwa sang templo.
22 Sa ikaduha nga adlaw, maghalad ka sang lalaki nga kanding nga wala sing
deperensya bilang halad sa pagpakatinlo para matinluan ang halaran, pareho sa
ginhimo mo sa bataon nga baka.
23 Pagkatapos magkuha ka sang isa ka bataon nga baka kag isa ka karnero nga
pareho nga wala sing deperensya,
24 kag ihalad mo sa presensya sang GINOO. Wisikan ini sang mga pari sang asin kag
ihalad nila sa GINOO bilang halad nga ginasunog.
25 "Kada adlaw, sa sulod sang isa ka semana, maghalad ka sang isa ka lalaki nga
kanding, isa ka bataon nga baka, kag isa ka karnero nga wala tanan sing deperensya
bilang halad sa pagpakatinlo.
26 Sa sini nga paagi matinluan ang halaran kag puwede na nga gamiton.
27 Halin sa ikawalo nga adlaw, magahalad na sa halaran ang mga pari sang inyo mga
halad nga ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon. Dayon batunon
ko kamo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

44

Mga Pagsulundan sa Templo

1 Gindala ako liwat sang tawo sa guwa nga alagyan sang templo, nga nagaatubang sa
east, pero sirado ini.

2 Nagsiling ang GINOO sa akon, “Ini nga alagyan dapat permi sirado. Indi gid ini
pagbuksan para wala sing may mag-agi diri, kay *ako,* ang GINOO, ang Dios sang Israel,
nag-agi diri.
3 Ang pangulo lang sang Israel ang makapungko sa sini nga alagyan sa pagkaon sang
ginhalad sa akon, pero didto siya mag-agi sa balkon sang alagyan, kag didto man siya
magguwa.”

4 Dayon gindala ako sang tawo sa atubangan sang templo. Didto kami nag-agi sa
alagyan sa north. Nakita ko didto ang gamhanan nga presensya sang GINOO nga
nagalikop sa iya templo, kag naghapa dayon ako.
5 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon, “Anak sang tawo, pamatii gid sing maayo ang
tanan nga ihambal ko sa imo parte sa tanan nga pagsulundan parte sa akon templo.
Hibalua sing maayo kon sin-o ang makasulod sa templo kag ang indi makasulod.
6 Silinga ang rebelde nga katawhan sang Israel nga *ako,* ang Ginoong DIOS,
nagasiling, ‘O katawhan sang Israel, untati na ninyo ang tanan nga makangilil-ad
ninyo nga ginahimo.
7 Ginapasulod ninyo sa akon templo ang mga indi Israelinhon nga wala nagatuo sa
akon.* Sa sini nga paagi ginahigkuan ninyo ang akon templo samtang nagahalad
kamo sang pagkaon, tambok, kag dugo. Wala labot sa inyo makangilil-ad nga mga
binuhatan, ginalapas pa ninyo ang akon kasugtanan *sa inyo*.
8 Imbes nga kamo ang magdumala sang akon balaan nga mga butang *sa templo*, iban
ang inyo ginpadumala.
9 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga wala sing mga indi Israelinhon nga
wala nagatuo sa akon ang makasulod sa akon templo, bisan ang mga indi Israelinhon
nga nagaestar upod sa inyo.’

10 “Kon parte sa mga kaliwat ni Levi nga nagbiya sa akon kag nag-upod sa iban nga
mga Israelinhon nga nagsimba sa ila mga dios-dios, magaantos sila tungod sa ila mga
sala.
11 Puwede sila makaalagad sa akon templo bilang mga guwardya sa puwertahan kag
manug-ihaw sang mga halad nga ginasunog kag sang iban pa nga mga halad sang mga
tawo. Kag puwede sila makaalagad sa mga tawo sa templo.
12 Pero tungod kay nag-alagad sila sa mga tawo sa presensya sang ila mga dios-dios,
kag tungod sini nagpakasala ang katawhan sang Israel, nagasumpa ako nga mag-antos
gid sila tungod sa ila nga sala. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
13 Sugod subong indi ko na sila pagtugutan nga mag-alagad sa akon bilang mga pari.
Indi man sila makatandog sa balaan ko nga mga butang ukon sa balaan ko nga mga
halad. Kinahanglan nga mag-antos sila sa kahuy-anan tungod sang ila makangilil-ad
nga mga binuhatan.
14 Himuon ko na lang sila nga mga manugbulig sa tanan nga ulobrahon sa templo.

15 “Pero ang mga pari nga halin sa tribo ni Levi kag mga kaliwat ni Zadok nga
matinumanon nga nag-alagad sa akon sa templo sang nagbiya sa akon ang mga
Israelinhon, makaalagad sila sa akon. Sila ang magahalad sa akon sang tambok kag
dugo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
16 Sila lang ang makasulod sa akon templo kag makapalapit sa akon halaran sa
pag-alagad sa akon. Sila lang ang makahimo sa akon mga ginapatuman sa templo.
17 Kon magsulod sila sa alagyan pakadto sa sulod nga ugsaran sang templo,
kinahanglan nga magbayo sila sang linen. Indi sila magbayo sang delana samtang
nagaalagad sila sa sulod nga ugsaran ukon sa sulod mismo sang templo.

---

* **44:7** *wala nagatuo sa akon:* sa literal, *wala matuli*

18 Kinahanglan nga mag-turban sila sang linen kag magsuksok sang pang-idalom
nga panapton nga hinimo man sa linen. Indi sila magsuksok sang bisan ano nga
makapabalhas sa ila.
19 Kon magguwa sila sa guwa nga ugsaran nga sa diin didto ang mga tawo,
kinahanglan nga ubahon anay nila ang ila mga bayo nga ginagamit sa pag-alagad kag
ibutang didto sa balaan nga mga kuwarto, kag dayon magsuksok sila sang ordinaryo
lang nga bayo. Sa sina nga paagi, ang pagkabalaan sang ila bayo indi makaapekto sa
mga tawo.†
20 "Kinahanglan indi sila magpakiskis sang ila ulo ukon magpalaba sang ila buhok,
kundi guntingan lang nila ini permi.
21 Indi man sila mag-inom sang bino kon magkadto sila sa sulod nga ugsaran.
22 Indi man sila magpangasawa sang balo ukon sang babayi nga ginbulagan sang iya
bana. Ang ila pangasaw-on amo lang atong birhen nga mga Israelinhon, ukon ang mga
balo sang mga pari.
23 Kinahanglan tudluan nila ang akon katawhan kon ano ang balaan kag ang indi
balaan, kon ano ang matinlo kag ang mahigko.
24 Kon may mga pagbinais, ang mga pari amo ang magahukom kag magadesisyon
suno sa akon nga mga kasuguan. Kinahanglan nga tumanon sang mga pari ang akon
mga sugo kag mga pagsulundan parte sa natalana nga mga piesta, kag pakabalaanon
nila ang mga Adlaw nga Inugpahuway.
25 Indi nila dapat pagdagtaan ang ila kaugalingon paagi sa pagtandog sang bangkay‡
luwas lang kon ang napatay iya nga amay ukon iloy, ukon iya nga anak, ukon iya utod
nga lalaki, ukon iya utod nga babayi nga wala pa sing bana.
26 *Kon makatandog siya sang bangkay,* kinahanglan nga magpakatinlo siya§ kag
maghulat anay sang pito ka adlaw.
27 Kag kon magsulod na siya sa sulod nga ugsaran sang templo sa pag-alagad didto,
dapat maghalad anay siya sang halad sa pagpakatinlo para sa iya kaugalingon. *Ako,*
ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."
28 *Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO,* "Wala sing duta nga panublion ang mga pari
sa Israel, kay ako mismo ang magahatag sang ila mga kinahanglanon.
29 Ang ila kalan-on magahalin sa mga halad nga regalo, mga halad sa pagpakatinlo,
kag mga halad nga bayad sa sala. Kag ang mga butang nga gintugyan na sing bug-os sa
akon mangin ila.
30 Ang pinakamaayo sang inyo una nga patubas kag ang espesyal ninyo nga mga
regalo sa akon mangin iya sang mga pari. Hatagan man ninyo sang inyo pinakamaayo
nga harina ang mga pari, para pakamaayuhon ang inyo panimalay.
31 Indi dapat magkaon ang mga pari sang bisan ano nga pispis ukon sapat nga
napatay lang ukon ginpatay sang iban nga sapat."

45

Ang Pagpartida sang Duta

1 *Nagsiling pa gid ang GINOO,* "Kon partidahon na ninyo ang duta para sa tagsa ka
tribo sang Israel, hatagan ninyo ako sang parte bilang espesyal nga regalo sa akon.
Ang kalabaon sini dose ka kilometro kag ang kasangkaron napulo ka kilometro.* Ini
nga duta kabigon nga balaan.

---

† **44:19** *makaapekto sa mga tawo:* Ginadumilian sadto ang mga ordinaryo nga mga tawo sa pagtandog sa balaan nga mga butang, kay basi may matabo sa ila. ‡ **44:25** *pagtandog sang bangkay:* ukon, *pagpalapit sa bangkay* § **44:26** *magpakatinlo siya:* buot silingon, *tumanon niya ang seremonya sang pagpakatinlo* * **45:1** *napulo ka kilometro:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *lima ka kilometro.*

2 Sa sini nga duta, magseparar kamo sang 875 feet kuwadrado nga para patindugan
sang templo, kag sa palibot sang templo may bakante nga lugar nga 87 feet ang
kasangkaron.
3-4 Ang katunga sang duta nga para sa akon, nga dose ka kilometro ang kalabaon kag
lima ka kilometro ang kasangkaron, iseparar para sa mga pari nga nagaalagad sa akon
sa templo. Patindugan ini sang ila mga balay kag sang templo nga amo ang
pinakabalaan nga lugar.
5 Ang katunga pa nga duta, nga dose ka kilometro ang kalabaon kag lima ka
kilometro ang kasangkaron, iya sang mga Levita. Ila ini panag-iyahan, para may mga
banwa sila nga pagaestaran.†
6 "Sa tupad sang duta nga para sa akon, magpain kamo sang duta nga dose ka
kilometro ang kalabaon kag duha kag tunga ka kilometro ang kasangkaron. Ini
himuon nga banwa nga sa diin makaestar ang bisan sin-o nga mga Israelinhon.
7 Painan man sing duha ka parte sang duta ang pangulo sang Israel. Ang isa ka parte
halin sa west nga border sang duta nga para sa akon kag sang duta nga himuon nga
banwa pakadto sa Dagat sang Mediteraneo, kag ang isa pa ka parte halin sa east nga
border pakadto sa Suba sang Jordan. Ang border sini sa east kag sa west tupong sa
border sang mga duta nga ginpartida sa mga tribo sang Israel.
8 Ini nga duta amo ang mangin parte sang pangulo sang Israel.

Ang mga Kasuguan para sa mga Pangulo sang Israel

"Ang akon mga pangulo indi na magpamigos sa akon katawhan. Tugutan nila ang
katawhan sang Israel nga magpanag-iya sa duta nga ginahatag sa ila suno sa ila tribo.
9 Kay *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kamo nga mga pangulo sang Israel, sobra
na ang inyo mga ginahimo! Untati na ninyo ang inyo pagpamintas kag pagpamigos,
kag himua ninyo ang matarong kag husto. Indi na ninyo pagkuhaa ang duta sang akon
katawhan.
10 Gamita ninyo ang husto nga kilohan, talaksan, ukon sulukban.
11 Ang homer‡ amo ang dapat basihan sa pagtakos sang kadamuon. Ang isa ka
homer napulo ka epa§ ukon napulo ka bat.*
12 Ang shekel† amo ang dapat basihan sa pagtakos sang kabug-aton. Ang isa ka
shekel 20 ka geras, kag ang 60 ka shekel isa ka mina.

Ang Parte sa mga Halad kag mga Espesyal nga Adlaw

13 "Amo ini ang mga halad nga dapat ninyo dal-on *sa pangulo sang Israel*: Ika-60 nga
parte sang inyo patubas nga trigo kag barley,
14 ika-100 nga parte sang inyo lana *nga olibo* (ang basihan sa pagtakos sini amo ang
bat; ang napulo ka bat isa ka homer ukon isa ka cor),
15 kag isa ka karnero sa kada 200 halin sa inyo kasapatan. Mga halad ini nga regalo,
mga halad nga ginasunog, kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon, para
matubos kamo sa inyo mga sala. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
16 Tanan nga Israelinhon magdala sini nga mga halad para gamiton sang pangulo
sang Israel.
17 Katungdanan sang pangulo ang paghatag sang mga halad nga ginasunog, halad
nga regalo, halad nga ilimnon, halad sa pagpakatinlo, kag halad nga para sa maayo
nga relasyon sa tion sang mga piesta pareho sang Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan,
mga Adlaw nga Inugpahuway, kag iban pa nga natalana nga mga piesta sang mga

† **45:5** *Ila ini...pagaestaran:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *Ila panag-iyahan ang 20 ka kuwarto.* ‡ **45:11** *homer:* Ang isa ka homer mga 100 ka gantang. § **45:11** *epa:* Amo ang takos sa mga trigo, barley, kag iban pa nga mga uyas. * **45:11** *bat:* Amo ang takos sa mga lana, bino, kag iban pa nga mga ilimnon. † **45:12** *shekel:* Ang isa ka shekel mga dose ka gramo.

Israelinhon. Ihalad ini nga mga halad para matubos ang katawhan sang Israel sa ila mga sala."

Ang mga Piesta
(Exo. 12:1-20; Lev. 23:33-43)

18 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Sa nahauna nga adlaw sang nahauna nga bulan, maghalad kamo sang bataon nga baka nga wala sing deperensya para matinluan ang templo.
19 Ang pari magkuha sang dugo sining halad sa Pagpakatinlo kag lamhitan niya ang hamba‡ sang puwertahan sang templo, ang apat ka corner sang halaran, kag ang hamba sang puwertahan sang sulod nga ugsaran.
20 Amo man ini ang inyo himuon sa ikapito nga adlaw sang amo man nga bulan para sa kay bisan sin-o nga nakasala nga indi hungod ukon nakasala nga wala niya mahibalui. Sa sini nga paagi matinluan ang templo.
21 "Sa ika-14 nga adlaw sang nahauna nga bulan, saulugon ninyo ang Piesta sang Paglabay sang Anghel. Saulugon ninyo ini sa sulod sang pito ka adlaw, kag magkaon lang kamo sang tinapay nga wala sing inugpahabok.
22 Sa nahauna nga adlaw sang inyo pagsaulog, maghalad ang pangulo sang bataon nga baka bilang halad sa pagpakatinlo para sa iya kaugalingon kag sa tanan nga Israelinhon.
23 Kada adlaw sa sulod sang pito ka adlaw sang inyo pagsaulog, maghalad sa akon ang pangulo sang pito ka bataon nga baka kag pito ka lalaki nga karnero nga wala sing deperensya bilang halad nga ginasunog. Maghalad man siya sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo.
24 Sa kada bataon nga baka kag kada lalaki nga karnero kinahanglan nga may upod ini nga halad nga regalo, nga ang kadamuon mga tunga sa sako nga harina kag mga isa ka galon nga lana sang olibo.
25 Magahalad man ang pangulo sa tion sang Piesta *sang Pagpatindog sang mga Payag*, nga nagasugod sa ika-15 nga adlaw sang ika-7 nga bulan. Kag sa sulod man sang pito ka adlaw, magahalad siya sang pareho man nga mga halad *nga iya ginhalad sang Piesta sang Paglabay sang Anghel*: mga halad sa pagpakatinlo, mga halad nga ginasunog, mga halad nga regalo, kag lana."

46

1 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Ang alagyan pakadto sa sulod nga ugsaran nga nagaatubang sa east kinahanglan sirado sa sulod sang anom ka adlaw nga tig-ulobra, pero abrihan ini sa Adlaw nga Inugpahuway kag sa tion sang Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan.
2 Ang pangulo magaagi sa alagyan *nga nagaatubang sa east* kag magatindog siya sa tupad sang puwertahan samtang nagahalad ang mga pari sang iya halad nga ginasunog kag sang iya halad nga para sa maayo nga relasyon. Magasimba ang pangulo didto sa may puwertahan kag pagkatapos magaguwa siya, pero ang puwertahan indi pagsiradhan hasta maggab-i.
3 Sa kada Adlaw nga Inugpahuway kag sa kada Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, ang katawhan sang Israel magasimba man sa akon didto sa atubangan sang puwertahan.
4 Sa kada Adlaw nga Inugpahuway, magahalad ang pangulo sa akon sang isa ka gulang nga karnero nga lalaki kag anom ka bataon nga karnero nga lalaki nga wala sing deperensya bilang halad nga ginasunog.

‡ **45:19** *hamba:* sa English, *doorpost*

5 Ang halad nga regalo nga iupod sa gulang nga karnero tunga sa sako *nga harina*,
pero pagusto ang pangulo kon pila ang iya iupod *nga harina* sa kada bataon nga
karnero. Sa kada tunga sa sako *nga harina nga iupod niya sa mga halad nga karnero*,
maghalad man siya sang isa ka galon nga lana sang olibo.

6 "Sa kada Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan magahalad ang pangulo sang isa ka
bataon nga baka, isa ka gulang nga karnero nga lalaki, kag anom ka bataon nga
karnero nga lalaki, nga wala tanan sing deperensya.
7 Ang halad nga regalo nga iupod sang pangulo sa bataon nga baka kag sa gulang
nga karnero tig-tunga sa sako *nga harina*, pero pagusto siya kon pila ang iya iupod *nga*
harina sa kada bataon nga karnero. Sa kada tunga sa sako *nga harina nga iupod niya sa*
mga halad nga sapat, maghalad man siya sang isa ka galon nga lana sang olibo.
8 Kon magsulod ang pangulo sa paghalad, didto siya mag-agi sa balkon sang alagyan,
kag didto man siya magguwa.

9 "Kon magsimba sa akon ang katawhan sang Israel *sa templo* sa natalana nga mga
piesta, ang magsulod sa north nga alagyan kinahanglan nga sa south nga alagyan
magguwa, kag ang magsulod sa south kinahanglan nga sa north magguwa. Wala sing
may magsulod-guwa sa amo lang gihapon nga alagyan, kundi kinahanglan nga sa
pihak siya nga alagyan magguwa kon sa pihak siya nagsulod.
10 Madungan ang pangulo sa ila kon magsulod sila kag kon magguwa.

11 "Sa tion sang nagkalain-lain nga piesta, ang halad nga regalo nga iupod sa bataon
nga baka kag sa gulang nga karnero tig-tunga sa sako *nga harina*, pero pagusto ang
manughalad kon pila ang iya iupod *nga harina* sa kada bataon nga karnero. Sa kada
tunga sa sako *nga harina nga iupod niya sa mga halad nga sapat*, maghalad man siya
sang isa ka galon nga lana sang olibo.
12 Kon maghalad ang pangulo sang halad nga ginasunog ukon halad nga para sa
maayo nga relasyon bilang halad nga kinabubut-on, buksan para sa iya ang alagyan
nga nagaatubang sa east. Kag ihalad niya ang iya mga halad pareho sang iya paghalad
sa Adlaw nga Inugpahuway. Pagguwa niya, siradhan dayon ang puwertahan.

13 "Kada aga, dapat may ginahalad sa akon nga karnero nga isa ka tuig nga wala sing
deperensya bilang halad nga ginasunog.
14 Iupod sa sini nga karnero ang halad nga regalo nga tatlo ka kilo nga harina, kag
isa ka litro nga lana sang olibo nga inugmiksla sa harina. Ini nga pagsulundan parte sa
halad nga regalo dapat tumanon hasta san-o.
15 Gani kada aga, dapat may ginahalad sa akon nga karnero, harina, kag lana sang
olibo bilang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog."

16 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang Ginoong Dios, "Kon ang pangulo maghatag
sang palanublion nga duta sa isa sa iya mga anak, ina nga duta mangin iya lang sang
iya mga kaliwat hasta san-o.
17 Pero kon ihatag niya ini sa isa sang iya mga suluguon, mangin iya ini sang
suluguon hasta lang sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli. Sa sina nga tuig, ibalik sang
suluguon ang duta sa pangulo. Ang mga anak gid lang sang pangulo ang
makapanag-iya sang iya nga duta hasta san-o.
18 Ang pangulo indi dapat nga magkuha sang duta sang mga tawo. Kon maghatag
siya sang duta sa iya mga anak, dapat ang iya lang gid nga duta ang iya ihatag, para
ang akon katawhan indi madulaan sang duta."

19 Pagkatapos sadto gindala ako sang tawo sa balaan nga mga kuwarto sang mga
pari nga nagaatubang sa south. Didto kami nag-agi sa puwertahan nga ara sa kilid
sang alagyan. Didto ginpakita niya sa akon ang lugar nga ara sa west *sang sini nga mga*
kuwarto.

20 Nagsiling siya sa akon, “Dira nga lugar ang mga pari magaluto sang halad nga
bayad sa sala, halad sa pagpakatinlo, kag sang halad nga regalo. Dira nila ina lutuon
para malikawan nila ang pagdala sang mga halad sa guwa nga ugsaran. Sa sini nga
paagi indi maapektuhan ang mga tawo sang pagkabalaan sini.”*
21-22 Gindala niya dayon ako sa guwa nga ugsaran, kag ginpakita sa akon ang apat ka
corner sini. Sa kada corner may magagmay nga ugsaran nga 68 feet ang kalabaon kag
50 feet ang kasangkaron. Palareho ang kadakuon sang mga ugsaran.
23 Ang kada isa sini napalibutan sang manubo nga pader nga mga bato, kag sa kilid
sang pader may mga dapog.
24 Nagsiling dayon ang tawo sa akon, “Ina ang mga kusina nga sa diin ang mga
nagaalagad sa templo magaluto sang mga halad sang mga tawo.”

47

Ang Tuburan nga Nagailig Halin sa Templo

1 Dayon gindala ako sang tawo pabalik sa may puwertahan sang templo, kag didto
may nakita ako nga tubig nga nagailig pa-east halin sa samputan sang puwertahan
sang templo. (Ang templo nagaatubang sa east.) Dayon nagliko ang tubig patuo, sa
south sang halaran.
2 Gindala dayon ako sang tawo sa guwa sang templo. Didto kami nag-agi sa alagyan
sa north. Kag ginlibot niya ako didto sa guwa pakadto sa alagyan sa east. Didto nakita
ko ang tubig nga nagailig halin sa north sang alagyan.
3 Naglakat kami sang tawo pa-east sa higad sang tubig, kag sige ang iya takos. Sang
mga 1,700 feet na ang amon nalakat, ginpaubog niya ako sa tubig nga hasta pa lang sa
akon bukobuko.
4 Nagtakos liwat ang tawo sing mga 1,700 feet kag ginpaubog niya ako liwat sa tubig
nga hasta na sa akon tuhod. Nagtakos siya liwat sing mga 1,700 feet kag ginpaubog
niya ako liwat sa tubig nga hasta na sa akon hawak.
5 Nagtakos pa gid siya sing mga 1,700 feet, pero indi ko na ini maubog kay tama na
kadalom. Kinahanglan na ini nga languyon.
6 Nagsiling ang tawo sa akon, “Anak sang tawo, tandai sing maayo ang imo nakita.”
Dayon gindala niya ako pabalik nga nagaagi sa higad sang sadto nga suba.
7 Sang nagaagi kami didto, may nakita ako nga madamo gid nga mga kahoy sa
magtimbang nga pangpang.
8 Dayon nagsiling siya sa akon, “Ini nga tubig nagailig sa kadutaan sa east padulhog
sa Kapatagan sang Jordan* pakadto sa *Patay nga* Dagat. Kag ang *Patay nga* Dagat
nangin manami na, *kag indi na maasin*.
9 Bisan diin mag-ilig ato nga tubig, madamo gid nga mga isda kag iban pa nga mga
sapat sa tubig ang magakabuhi, kay ginapanami sini ang maasin nga tubig.
10 Madamo ang magapangisda sa Patay nga Dagat halin sa En Gedi pakadto sa En
Eglaim. Ang baybayon mapuno sang mga pukot nga ginabulad sa init. Magadamo ang
nagkalain-lain nga isda sa Patay nga Dagat pareho sa Dagat sang Mediteraneo.
11 Pero ang mga katubigan sa palibot sini maasin lang gihapon, para may makuhaan
sang asin ang mga tawo.
12 Magatubo sa pihak kag pihak sang suba ang nagkalain-lain nga kahoy nga
nagapamunga. Indi malaya ang ila mga dahon kag indi maubos ang ila mga bunga.
Magapamunga ini kada bulan kay ginailigan ini sang tubig nga halin sa templo. Ang
ila mga bunga para pagkaon kag ang ila mga dahon para bulong.”

---

* **46:20** *maapektuhan...pagkabalaan sini:* Tan-awa ang 44:19 kag ang footnote sini.
* **47:8** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

Ang mga Border sang Duta

13 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Amo ini ang mga border sang duta nga inyo
partidahon sa dose ka tribo sang Israel bilang ila nga palanublion. Hatagan ninyo sang
duha ka parte ang tribo ni Jose.
14 Dapat palareho ang inyo pagpartida sang duta, kay nagsumpa ako sa inyo mga
katigulangan nga ihatag ko ini sa ila kag panublion ninyo.
15 Amo ini ang mga border:
"Ang border sa north magasugod sa Dagat sang Mediteraneo pakadto sa Hetlon, sa
Lebo Hamat, sa Zedad,
16 sa Berota, sa Sibraim nga ara sa border sang Damascus kag Hamat, hasta sa Hazer
Haticon nga ara sa border sang Hauran.
17 Gani ang border sa north magasugod sa Dagat sang Mediteraneo hasta sa Hazar
Enan, nga ara sa border sang Damascus kag sang Hamat sa north. Amo ato ang border
sa north.
18 "Ang border sa east magasugod sa border sang Hauran kag sang Damascus
pakadto sa *Suba sang* Jordan (nga nagaseparar sang Gilead kag sang duta sang Israel)
pakadto sa Patay nga Dagat† hasta sa Tamar.‡ Amo ato ang border sa east.
19 "Ang border sa south magasugod sa Tamar pakadto sa tuburan sang Meriba
Kadesh§ deretso sa ililigan sang tubig hasta sa Dagat sang Mediteraneo. Amo ato ang
border sa south.
20 "Ang border sa west amo mismo ang Dagat sang Mediteraneo hasta sa lugar nga
nagaatubang sa Lebo Hamat. Amo ato ang border sa west.
21 "Partidahon ninyo ini nga mga duta para sa inyo tagsa ka tribo.
22 Palanublion ninyo ini kag sang mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo nga
ang ila mga kabataan natawo sa Israel. Kabigon ninyo sila nga tumandok nga mga
Israelinhon, kag partihan man ninyo sila sang palanublion *nga duta* sang tribo sang
Israel.
23 Kon diin sila nga tribo nagaestar, didto man sila partihan sang ila duta. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

48

Ang Pagpartida sang Duta sa mga Tribo

1 Amo ini ang lista sang mga tribo sang Israel *kag ang mga duta nga ila batunon*:
Ang duta sang *tribo ni* Dan ara sa north. Ang border sini magasugod sa Hetlon
pakadto sa Lebo Hamat hasta sa Hazar Enan nga ara sa border sang Damascus kag
sang Hamat sa north. Ang kasangkaron sang duta sang *tribo ni* Dan magahalin sa east
hasta sa west *sang Israel*.
2 Ang duta sang *tribo ni* Asher ara sa south sang duta sang *tribo ni* Dan, kag ang
kasangkaron sini halin man sa east hasta sa west *sang Israel*.
3 Ang duta sang *tribo ni* Naftali ara sa north sang duta sang *tribo ni* Asher, kag ang
kasangkaron sini halin man sa east hasta sa west *sang Israel*.
4 Ang duta sang *tribo ni* Manase ara sa south sang duta sang *tribo ni* Naftali, kag ang
kasangkaron sini halin man sa east hasta sa west *sang Israel*.
5-7 Ang masunod pa nga mga duta amo ang iya sang tribo ni Efraim, ni Reuben, kag
ni Juda, nga ang ila mga kasangkaron halin man sa east hasta sa west *sang Israel*.
8 Ang duta sa north sang Juda ihatag ninyo sa GINOO bilang espesyal nga regalo. Dose
ka kilometro ang kalabaon sini, kag ang kasangkaron halin man sa east hasta sa west

† **47:18** *Patay nga Dagat:* sa literal, *dagat sa east* ‡ **47:18** *hasta sa Tamar:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *magatakos ka.* § **47:19** *Meriba Kadesh:* ukon, *Meriba sa Kadesh*

sang Israel pareho sa mga tribo *sang Israel.* Ang templo patindugon sa tunga sang sini
nga duta.
9 Ang parte sang duta nga inyo ihatag sa GINOO*para patindugan sang templo* dose ka
kilometro ang kalabaon kag lima ka kilometro ang kasangkaron.
10 Ang katunga sang sini nga duta ihatag sa mga pari. Ang kalabaon sini halin sa east
pakadto sa west dose ka kilometro, kag ang kasangkaron sini halin sa north pakadto sa
south lima ka kilometro. Sa tunga sini amo ang templo sang GINOO.
11 Ini nga duta para sa pinili nga mga pari, nga amo ang mga kaliwat ni Zadok, nga
matinumanon nga nag-alagad sa akon kag wala nagbiya sa akon pareho sa ginhimo
sang iban nga mga kaliwat ni Levi nga nag-upod sa mga Israelinhon nga nagbiya sa
akon.
12-13 Ini nga duta espesyal nga regalo para sa mga pari, kag ini ang pinakabalaan nga
duta. Sa tupad sini amo ang duta nga para sa iban nga mga kaliwat ni Levi, nga dose ka
kilometro ang kalabaon kag lima ka kilometro ang kasangkaron.
14 Kinahanglan nga indi gid nila ini pag-ibaligya ukon pag-ibaylo bisan gamay lang
nga parte sini, kay amo ini ang labing maayo nga duta kag balaan ini para sa GINOO.
15 Ang nabilin nga duta nga ang kalabaon dose ka kilometro kag ang kasangkaron
duha kag tunga ka kilometro para sa publiko. Puwede ini estaran sang mga tawo kag
pahalban sang ila mga sapat. Sa tunga sini amo ang banwa
16 nga duha ka kilometro kuwadrado.
17 Napalibutan ini sang mahawan nga lugar nga 125 ka metros kuwadrado.
18 Sa guwa sang banwa may ara nga uma nga ang kalabaon lima ka kilometro
pa-east kag lima man ka kilometro pa-west. Ara ini sa border sang balaan nga duta.
Ang mga patubas sa sini nga duta para pagkaon sang mga nagaobra sa banwa.
19 Ang bisan sin-o nga magaobra sa banwa halin sa nagkalain-lain nga tribo sang
Israel puwede makapanguma sa sini nga duta.
20 Gani ang bilog nga duta nga inyo ihatag sa GINOO bilang espesyal nga regalo, lakip
na ang balaan nga duta kag ang banwa, dose ka kilometro kuwadrado.
21-22 Ang nabilin nga mga duta, sa east kag sa west sang balaan nga duta kag sang
banwa, mangin iya sang pangulo. Ini nga mga duta may kasangkaron nga dose ka
kilometro kag nagalambot ini hasta sa border sang Israel sa east kag sa west. Gani sa
tunga sang duta nga para sa pangulo amo ang akon balaan nga duta, ang templo, ang
duta sang mga kaliwat ni Levi, kag ang banwa. Ang duta nga para sa pangulo ara sa
tunga sang duta nga para sa *tribo ni* Juda kag sang duta nga para sa *tribo ni* Benjamin.
23 Amo ini ang mga duta nga batunon sang nabilin nga mga tribo:
Ang duta sang *tribo ni* Benjamin ara sa south sang duta sang pangulo, kag ang
kasangkaron sini halin sa east hasta sa west *sang Israel.*
24 Ang duta sang *tribo ni* Simeon ara sa south sang duta sang *tribo ni* Benjamin, kag
ang kasangkaron sini halin man sa east hasta sa west *sang Israel.*
25-27 Ang masunod pa nga mga duta amo ang iya *sang mga tribo* ni Isacar, ni Zebulun,
kag ni Gad, nga ang ila mga kasangkaron halin man sa east hasta sa west *sang Israel.*
28 Ang border sang *tribo ni* Gad sa south magasugod sa Tamar pakadto sa tuburan
sang Meriba Kadesh* deretso sa ililigan sang tubig sang Egypt hasta sa Dagat sang
Mediteraneo.
29 Amo ato ang mga duta nga batunon sang mga tribo sang Israel bilang ila nga
palanublion. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.

Ang mga Puwertahan sang Siyudad sang Jerusalem

30-34 Ang apat ka pader nga nagapalibot sa siyudad *sang Jerusalem* may ara sing
tig-tatlo ka puwertahan. Ang mga puwertahan sang pader sa north pagatawgon nga

* **48:28** *Meriba Kadesh:* ukon, *Meriba sa Kadesh*

Reuben, Juda, kag Levi. Ang mga puwertahan sang pader sa east pagatawgon nga Jose,
Benjamin, kag Dan. Ang mga puwertahan sang pader sa south pagatawgon nga
Simeon, Isacar, kag Zebulun. Kag ang mga puwertahan sang pader sa west
pagatawgon nga Gad, Asher, kag Naftali. Ang tagsa ka pader may kalabaon nga 2,250
ka metros,
35 gani ang bilog nga kalabaon sang pader 9,000 ka metros. Kag halin sa sina nga tion
ang siyudad pagatawgon, “Ang GINOO Ari Diri!”

Daniel

Ang Pagtuon ni Daniel kag sang iya mga Abyan sa Babilonia

1 Sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Jehoyakim sa Juda, ginsalakay ni Haring
Nebucadnezar sang Babilonia *kag sang iya mga soldado* ang Jerusalem.
2 Ginbihag niya si Haring Jehoyakim suno sa kabubut-on sang Ginoo. Ginpanguha
man niya ang iban nga mga butang sa templo sang Dios kag gindala sa Babilonia.*
Dayon ginbutang niya ini sa talaguan sang manggad didto sa templo sang iya dios.
3 Karon, nagsugo si Nebucadnezar kay Ashpenaz nga pangulo sang iya mga opisyal
nga magpili sang pila ka pamatan-on halin sa mga bihag nga Israelinhon, nga naghalin
sa harianon kag dungganon nga mga pamilya.
4 Ini sila kinahanglan gid nga mga guwapo, maayo sing lawas, maalam, maabtik kag
madali lang tudluan, para bagay sila nga mag-alagad sa hari. Ginsugo man niya si
Ashpenaz nga tudluan sila sang lingguahe kag balasahon sang taga-Babilonia.†
5 Nagsugo pa gid ang hari nga hatagan sila kada adlaw sang iya mismo pagkaon kag
ilimnon. Pagkatapos sang tatlo ka tuig, magaalagad na sila sa iya.
6 Upod sa mga ginpili nga halin sa tribo ni Juda amo sila ni Daniel, Hanania, Mishael,
kag Azaria.
7 Gin-ilisan ni Ashpenaz ang ila mga ngalan. Si Daniel amo na si Belteshazar, si
Hanania amo na si Shadrac, si Mishael amo na si Meshac, kag si Azaria amo na si
Abednego.
8 Pero nagdesisyon si Daniel nga indi siya magkaon sang pagkaon sang hari ukon
mag-inom sang iya ilimnon, para indi siya mahigkuan.‡ Gani nagpangabay siya kay
Ashpenaz nga kon mahimo indi lang siya paghatagan sinang makapahigko sa iya.
9 Ginbuot sang Dios nga magmaayo si Ashpenaz kay Daniel kag magsugot sa iya
pangabay.
10 Pero nagsiling si Ashpenaz sa iya, "Nahadlok ako sa hari. Siya ang nagsiling kon
ano ang ipakaon kag ipainom sa inyo, kag kon makita niya nga indi maayo ang inyo
lawas kon ikomparar sa iban nga mga pamatan-on basi ipapatay niya ako."
11 Nagsiling dayon si Daniel sa guwardya nga ginbutang ni Ashpenaz nga
mag-atipan sa iya kag sa ila ni Hanania, Mishael, kag Azaria,
12 "Abi, testingi kami nga pakan-on lang sang utan kag paimnon lang sang tubig sa
sulod sang napulo ka adlaw,
13 kag ipaanggid dayon kami sa iban nga mga pamatan-on nga nagakaon sang
pagkaon sang hari. Kon ano ang imo makita nga resulta, bahala ka na kon ano ang
gusto mo nga himuon sa amon."
14 Gani nagsugot siya kag gintestingan sila sa sulod sang napulo ka adlaw.
15 Pagkatapos sang napulo ka adlaw, nakita nga mas maayo pa ang ila lawas kon
ikomparar sa mga pamatan-on nga nagakaon sang pagkaon sang hari.
16 Gani ginpadayon na lang sang guwardya ang pagpakaon sa ila sang utan sa baylo
sang pagkaon kag ilimnon sang hari.
17 Ginhatagan sang Dios ining apat ka pamatan-on sang kaalam labi na gid sa
nagkalain-lain nga balasahon kag pagtulun-an. Wala labot sini, ginhatagan niya si
Daniel sang kaalam sa pagpaathag sang mga palanan-awon kag mga damgo.

---

* **1:2** *Babilonia:* sa Hebreo, *Shinar.* Amo ini ang isa pa ka ngalan sang Babilonia. † **1:4** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia. ‡ **1:8** *mahigkuan:* may mga pagkaon nga ginabawal sang mga Judio nga kaunon suno sa ila pagsulundan.

18 Pagkatapos sang tatlo ka tuig *nga pagtudlo sa ila* suno sa ginsiling ni Haring
Nebucadnezar, gindala sila ni Ashpenaz sa iya.
19 Nagpakighambal ang hari sa ila, kag nakita sang hari nga sa tanan sa ila nga mga
pamatan-on wala sing may makapareho sa ila ni Daniel, Hanania, Mishael, kag Azaria.
Gani sila ang ginpili nga mag-alagad sa iya.
20 Sa tanan nga ginpamangkot sang hari sa ila, nakita niya nga ang ila kaalam
napulo ka pilo sang sa kaalam sang mga madyikero ukon babaylan sa bilog niya nga
ginharian.
21 Nagpadayon sa pag-alagad si Daniel *kay Nebucadnezar* hasta sa nahauna nga tuig
sang paghari ni Cyrus.§

2

Ang Damgo ni Nebucadnezar

1 Sang ikaduha nga tuig sang paghari ni Nebucadnezar, kapila siya nagdamgo.
Nakapalibog gid sa iya ang iya mga damgo gani indi siya makatulog.
2 Ginpatawag niya ang iya mga madyikero, babaylan, sorhano, kag mga
manugpakot,* para ipaathag ang iya mga damgo.
3 Pag-abot nila nagsiling ang hari sa ila, "Nagdamgo ako kag nakapalibog gid ini sa
akon, gani ginpatawag ko kamo kay gusto ko mahibaluan kon ano ang kahulugan sang
sadto nga damgo."
4 Nagsabat ang mga manugpakot sa hari sa lingguahe nga Aramico,† "Kabay pa nga
magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga Hari. Sugiri kami nga imo mga alagad sang
imo damgo, kag ipaathag namon sa imo ang kahulugan."
5 *Pero* nagsiling siya sa ila, "Amo ini ang akon desisyon: Kon indi ninyo mapakot kon
ano ang akon damgo kag ang kahulugan sini, ipahiwa-hiwa ko ang inyo mga lawas kag
ipaguba ang inyo mga balay.
6 Pero kon mapakot gani ninyo ang akon damgo kag mapaathag ang kahulugan sini,
regaluhan ko kamo kag hatagan sang dako nga kadungganan. Sige, pakta na ninyo kag
ipaathag dayon ang kahulugan."
7 Nagsabat liwat sila sa hari, "Mahal nga Hari, sugiri na lang kami sang imo damgo
kay ipaathag namon sa imo ang kahulugan."
8 Nagsiling ang hari, "Nakahibalo ako nga ginapadugay-dugay lang ninyo ang oras
kay nakahibalo kamo nga tumanon ko gid ang akon ginsiling sa inyo,
9 nga kon indi gani ninyo mapakot kag mapaathag ang akon damgo silutan ko gid
kamo sadtong akon ginsiling. Nagsugtanay kamo nga magbutig sa akon kay
nagapinsar kamo nga magbag-o pa ang situasyon. Pakta na ninyo kon ano ang akon
damgo para mapati ako nga makahibalo gid kamo magpaathag sang kahulugan sini."
10 Nagsabat sila sa hari, "Wala gid sing tawo sa bilog nga kalibutan nga makahimo
sinang imo ginapangayo. Kag wala man sing hari, bisan ano pa siya ka gamhanan, nga
nagasugo sa mga madyikero, babaylan, ukon manugpakot sa paghimo sang pareho
sina.
11 Kabudlay gid sang imo ginapangayo, Mahal nga Hari. Ang mga dios lang gid ang
makahimo sina, pero wala man sila nagapuyo upod sa mga tawo."
12 Tungod sa ila ginsabat, puwerte gid ang kaakig sang hari. Kag nagmando siya nga
pamatyon ang tanan nga maalamon‡ nga mga tawo sa Babilonia.

---

§ **1:21** *Cyrus:* hari sang Persia nga nag-agaw sa Babilonia * **2:2** *manugpakot:* sa literal, *Kaldeanhon* † **2:4** Halin sa sini nga bersikulo hasta sa katapusan sang kapitulo 7 ang gin-gamit nga lingguahe sa pagsulat amo ang Aramico. ‡ **2:12** *maalamon:* ang mga tawo nga pareho sa ginasiling sang bersikulo 2

13 Sang ginpaguwa ang sugo nga ang mga maalamon pamatyon, ginpangita si Daniel
kag ang iya mga kaupod para patyon man.
14-15 Karon, nagpalapit si Daniel kay Arioc nga kapitan sang mga guwardya sang
hari. Ining si Arioc amo ang ginsugo sang hari sa pagpatay sa maalamon nga mga tawo
sang Babilonia. Mahinalungon nga nagpamangkot si Daniel sa iya kon ano ang
kabangdanan sining mabug-at nga mando sang hari. Gani ginsugiran siya ni Arioc
sang natabo.
16 Dayon nagkadto si Daniel sa hari kag nagpangabay nga hatagan siya sang tion
para mapaathag niya ang kahulugan sang damgo sini.
17 *Nagsugot ang hari, gani* nagpuli dayon si Daniel kag ginsugiran niya ang iya mga
kaupdanan nga sila ni Hanania, Mishael, kag Azaria parte sa natabo.
18 Ginsilingan sila ni Daniel nga magpangamuyo para kaluoyan sila sang Dios sang
langit§ nga mahibaluan nila ang kahulugan sang damgo sang hari, para indi sila
pagpatyon upod sang iban pa nga maalamon nga mga tawo sa Babilonia.
19 Sadto nga gab-i, ginpahayag sang Dios kay Daniel ang damgo sang hari kag ang
kahulugan sini paagi sa palanan-awon. Gindayaw dayon ni Daniel ang Dios sang
langit.
20 Nagsiling siya,
"Ang Dios maalam kag gamhanan;
dayawon ta siya hasta san-o.
21 Siya ang nagabaylo sang mga panahon.
Siya ang nagabuot kon sin-o ang magahari
kag siya man ang nagailis sa ila.
Siya ang nagahatag sang kaalam sa mga maalamon.
22 Ginapahayag niya ang kahulugan
sang madalom nga mga butang
mabudlay intiendihon.
Ara sa iya ang kasanag, kag kahibalo
siya kon ano ang ara sa kadulom.
23 Gani ginadayaw ko ikaw kag ginapasalamatan,
O Dios sang akon mga katigulangan.
Ikaw ang naghatag sa akon sang kaalam kag ikasarang.
Kag ginhatag mo ang amon ginpangayo sa imo
paagi sa pagpahayag mo sa amon
sang kahulugan sang damgo sang hari."

Ginpaathag ni Daniel ang Kahulugan sang Damgo sang Hari

24 Dayon nagbalik si Daniel kay Arioc nga amo ang gintugyanan sang hari sa
pagpatay sa maalamon nga mga tawo sa Babilonia. Nagsiling si Daniel sa iya, "Indi
anay pagpatya ang maalamon nga mga tawo, kundi updi anay ako sa hari kay
ipaathag ko sa iya ang kahulugan sang iya damgo."
25 Gani dali-dali nga gindala ni Arioc si Daniel sa hari. Nagsiling si Arioc, "*Mahal nga
Hari*, may nakita ako nga bihag nga halin sa Juda nga makapaathag kon ano ang
kahulugan sang imo damgo."
26 Ginpamangkot sang hari si Daniel nga ginatawag man nga Belteshazar, "Masugid
mo bala sa akon kon ano ang akon damgo kag mapaathag ang iya kahulugan?"
27 Nagsabat si Daniel, "*Mahal nga Hari*, wala sing bisan sin-o nga maalamon,
babaylan, madyikero, ukon manughimalad nga makapaathag sang imo damgo.

§ **2:18** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*

28 Pero may Dios sa langit nga nagapahayag sang mga tinago nga kamatuoran. Paagi
sa imo damgo, Mahal nga Hari, ginpahibalo sang Dios sa imo kon ano ang matabo sa
palaabuton. Karon, isugid ko sa imo ang mga palanan-awon nga nakita mo sa imo
damgo.

29 "Samtang nagakatulog ka, Mahal nga Hari, nagdamgo ka parte sa matabo sa
palaabuton. Ginpahibalo ina sa imo sang Dios nga nagapahayag sang mga tinago nga
kamatuoran.
30 Kag ang imo damgo ginpahayag sa akon sang Dios, indi tungod nga mas maalam
ako sang sa iban nga mga tawo, kundi para mapaathag ko sa imo kag maintiendihan
mo kon ano ang kahulugan sang nag-abot sa imo hunahuna.

31 "*Ang imo damgo amo ini:* May nakita ka nga isa ka dako nga estatwa nga
nagatindog sa imo atubangan. Puwerte ini kasilaw kag makahaladlok tan-awon.
32 Ang iya sini nga ulo puro nga bulawan kag ang iya dughan kag mga kamot pilak,*
kag halin sa iya tiyan hasta sa paa saway.
33 Ang iya mga batiis salsalon kag ang iya mga tiil salsalon kag tisa.†
34 Kag samtang nagatan-aw ka sa estatwa, may isa ka bato nga gintiphag, pero indi
tawo ang nagtiphag. Nagtupa ini nga bato sa salsalon kag tisa nga mga tiil sang
estatwa, kag nadugmok ang iya mga tiil.
35 Sa gilayon nagkaladugmok ang salsalon, tisa, saway, pilak, kag bulawan. Kag
nangin pareho na lang ini sang upa sa linasan nga ginapalid sang hangin kon diin-diin.
Pero ang bato nga nagdugmok sa tiil sang estatwa nangin dako nga bukid kag naglikop
sa bilog nga kalibutan.

36 "Amo ato ang imo damgo, kag amo ini ang iya kahulugan:
37 Mahal nga Hari, ikaw ang hari nga labaw sa tanan nga hari. Ginhimo ka nga hari
sang Dios sang langit, kag ginhatagan ka niya sang gahom, kusog, kag kadungganan.
38 Ginpagamhan niya sa imo ang mga tawo, mga sapat, kag mga pispis, bisan diin
man sila. Ikaw amo ang ginarepresentar sadtong bulawan nga ulo *sang estatwa*.

39 "Ang masunod sa imo nga ginharian indi pareho kagamhanan sa imo ginharian.
Ang ikatatlo nga ginharian amo ang ginarepresentar sadtong saway nga parte sang
estatwa, kag magagahom ini nga ginharian sa bilog nga kalibutan.
40 Kag *ang sunod amo* ang ikaapat nga ginharian nga daw pareho sang salsalon. Kay
subong nga ang salsalon makadugmok sang tanan, ini nga ginharian magadugmok
sang iban nga mga ginharian.
41 Kag subong nga ang mga tiil *sang estatwa* salsalon kag tisa, ini nga ginharian
matunga. Pero magapabilin ini nga mabakod, tungod kay nakita mo man nga ang mga
tiil *sang estatwa* may lakot nga salsalon.
42 Ang salsalon kag tisa nga mga tudlo sang mga tiil nagakahulugan nga may parte
sang sini nga ginharian nga mabakod kag may parte man nga maluya.
43 Ang pag-impon sang salsalon kag tisa nagakahulugan man nga magaisa *ang mga
hari sang sini nga ginharian* paagi sa pag-inasawahay. Pero indi magdugay ang ila
pag-isa, pareho bala sang salsalon kag tisa nga indi puwede mikslahon.

44 "Sa panahon sang sini nga mga hari, magatukod ang Dios sang langit sang isa ka
ginharian nga indi gid malaglag hasta san-o. Indi gid ini madaog sang iban, kundi
laglagon pa gani niya ang tanan nga ginharian kag magapabilin ini hasta san-o.
45 Pareho bala sang imo nakita nga bato nga gintiphag halin sa bukid (pero indi tawo
ang nagtiphag) nga nagdugmok sang estatwa nga salsalon, saway, tisa, pilak, kag
bulawan.

---

* **2:32** *pilak:* sa English, *silver* † **2:33** *tisa:* sa iban nga Bisaya, *daga.* Sa English, *clay.*

"Mahal nga Hari, nagpahayag ang gamhanan nga Dios sa imo kon ano ang matabo
sa palaabuton. Amo ato ang imo damgo kag ang iya kahulugan. Matuod gid ang tanan
ko nga ginsiling."
46 Nagluhod dayon si Haring Nebucadnezar sa pagpadungog kay Daniel. Pagkatapos
nagmando siya nga maghalad kag magsunog sang insenso kay Daniel.
47 Nagsiling siya kay Daniel, "Tungod sang imo pagsugid sang akon damgo kag
pagpaathag sang iya kahulugan, matuod gid man nga ang imo Dios labaw sa tanan nga
dios. Siya ang *dapat kilalahon nga* Ginoo sang mga hari. Kag siya *gid lang* ang
makapahayag sang mga tinago nga kamatuoran."
48 Ginhatagan dayon sang hari si Daniel sang madamo kag matahom nga mga
regalo. Kag ginhatagan man niya siya sang mataas nga posisyon bilang manugdumala
sang bilog nga probinsya sang Babilonia kag pangulo sang tanan nga maalamon didto.
49 Ginpangabay ni Daniel sa hari nga himuon sila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego
nga kabulig niya sa pagdumala sang probinsya sang Babilonia. Kag nagsugot man ang
hari. Si Daniel ya nagpabilin didto sa palasyo sang hari.

3

Nagmando si Nebucadnezar nga Simbahon ang Estatwa

1 Karon, nagpahimo si Nebucadnezar sang estatwa nga bulawan.* Ang iya sini
kataason 90 feet kag ang kasangkaron 9 feet. *Kag sang natapos na,* ginpatindog niya
ini sa patag sang Dura didto sa probinsya sang Babilonia.
2-3 Pagkatapos ginpatawag ni Haring Nebucadnezar ang mga gobernador, mga
mayor, mga komisyoner, mga manuglaygay, mga tresurero, mga hukom, mga pangulo,
kag ang iban pa nga mga opisyal sang mga probinsya para magtambong sa pagdedikar
sang estatwa. Sang didto na sila nagatindog sa atubangan sang estatwa,
4 nagsinggit ang manugbalita, "Kamo nga naghalin sa nagkalain-lain nga nasyon,
lahi, kag lingguahe,
5 kon mabatian na gani ninyo ang tunog sang budyong, plawta, kudyapi, arpa, kag
iban pa nga mga instrumento, magluhod kamo dayon kag magsimba sa estatwa nga
bulawan nga ginpatindog ni Haring Nebucadnezar.
6 Ang bisan sin-o nga indi magsimba ihaboy gilayon sa nagadabadaba nga
hurnohan."
7 Gani pagkabati nila sang tunog sang mga instrumento nagluhod dayon sila kag
nagsimba sa estatwa.
8 Sang sadto nga tion, may pila ka taga-Babilonia† nga nagpalapit sa hari kag
ginpakalain nila ang mga Judio.
9 Nagsiling sila kay Haring Nebucadnezar, "Kabay pa nga magkabuhi ka sing
malawig, Mahal nga Hari.
10 Indi bala nga nagmando ka nga kon sin-o ang makabati sang tunog sang mga
instrumento magluhod dayon kag magsimba sa estatwa nga bulawan,
11 kag ang indi magsimba ihaboy sa nagadabadaba nga hurnohan?
12 Pero wala nagtuman sang imo sugo ang mga Judio nga sila ni Shadrac, Meshac, kag
Abednego nga ginpadumala mo sa probinsya sang Babilonia. Wala sila nagaalagad sa
imo mga dios, kag wala sila nagasimba sa estatwa nga bulawan nga imo ginpatindog."
13 Pagkabati sadto sang hari puwerte gid ang iya kaakig. Ginpatawag niya dayon sila
ni Shadrac, Meshac, kag Abednego.

---

* **3:1** *estatwa nga bulawan:* buot silingon, *estatwa nga ginhaklapan sang bulawan* † **3:8** *taga-Babilonia:* ukon, *mga manugpakot;* sa literal, *Kaldeanhon*

14 *Pag-abot nila* ginpamangkot sila sang hari, “Matuod bala nga wala kamo
nagaalagad sa akon mga dios kag wala kamo nagasimba sa estatwa nga bulawan nga
akon ginpatindog?
15 Karon, ginamanduan ko kamo nga magsimba sa estatwa kon mabatian ninyo ang
tunog sang mga instrumento. Kay kon indi gani, ihaboy kamo gilayon sa
nagadabadaba nga hurnohan. Tan-awon ta lang kon may dios nga makaluwas sa
inyo.”
16 Nagsabat sila nga tatlo, “Mahal nga Hari, wala kami sing may masiling parte sina.
17 Kon amo gid man ina ang matabo luwason kami sang Dios nga amon ginaalagaran
sa sina nga nagadabadaba nga hurnohan. Luwason kami sang Dios sa imo mga kamot.
18 Pero kon indi gid man niya kami pagluwason, gusto namon nga mahibaluan mo
nga indi gid kami mag-alagad sa imo mga dios ukon magsimba sa estatwa nga
bulawan nga imo ginpatindog.”
19 Tungod sa ila sabat puwerte gid ang kaakig sang hari sa ila, kag makita ini sa iya
hitsura. Gani nagmando siya nga painiton pa gid sing pito ka pilo ang hurnohan.
20 Dayon nagsugo siya sang iya pinakamakusog nga mga soldado nga gapuson sila ni
Shadrac, Meshac, kag Abednego kag ihaboy sa nagadabadaba nga hurnohan.
21 Gani gin-gapos sila kag ginhaboy sa hurnohan nga may mga bayo pa.
22 Kag tungod nga ginpainit gid ang hurnohan suno sa mando sang hari, napatay ang
mga soldado nga naghaboy sa ila tungod sa ibwal sang kalayo.
23 Kag sila nga tatlo nga nakagapos nagtupa sa nagadabadaba nga hurnohan.
24 *Samtang nagatan-aw* si Haring Nebucadnezar gulpi siya nga tumindog sa puwerte
nga katingala. Nagpamangkot siya sa iya mga opisyal, “Indi bala nga tatlo lang ka tawo
ang aton gin-gapos kag ginhaboy sa kalayo?” Nagsabat sila, “Huo, Mahal nga Hari.”
25 Nagsiling dayon ang hari, “Tan-awa ninyo! Apat ang nakita ko nga nagalakat-lakat
sa kalayo. Wala na sila nakagapos kag wala sila masunog. Ang isa sa ila daw isa ka
dios.”‡
26 Gani, nagpalapit si Nebucadnezar sa puwertahan sang nagadabadaba nga
hurnohan kag nagpanawag, “Shadrac, Meshac, kag Abednego, nga mga alagad sang
Labing Mataas nga Dios, guwa kamo dira! Dali kamo diri!” Kag nagguwa sila nga tatlo.
27 Dayon nagtilipon sa ila ang mga gobernador, mga mayor, mga komisyoner, kag
ang iban nga mga opisyal sang hari. Kag nakita nila nga wala sila maano sang kalayo.
Bisan gani ang ila buhok ukon bayo wala gid masunog, kag bisan baho na lang sang
aso wala gid.
28 Tungod sadto nagsiling ang hari, “Dayawon ang Dios nila ni Shadrac, Meshac, kag
Abednego. Ginpadala niya ang iya anghel para luwason ang iya mga alagad nga
nagsalig sa iya. Ini sila wala magsunod sa akon sugo *nga magsimba sa estatwa*, kundi
ginpakamaayo pa nila nga ihaboy sila sa kalayo sang sa magsimba sa bisan sin-o nga
dios luwas sa ila nga Dios.
29 Gani nagamando ako nga ang bisan sin-o nga tawo sang bisan ano man nga
nasyon, lahi, ukon lingguahe nga maghambal sing malain kontra sa Dios nila ni
Shadrac, Meshac, kag Abednego pagahiwa-hiwaon kag gub-on ang ila mga balay. Kay
wala na gid sing iban pa nga Dios nga makaluwas pareho sini.”
30 Kag ginhatagan sang hari sila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego sang mas mataas
pa gid nga posisyon sa probinsya sang Babilonia.

4

Ang Ikaduha nga Damgo ni Nebucadnezar

‡ **3:25** *isa ka dios:* ukon, *isa ka anghel.* Tan-awa ang bersikulo 28.

1 *Naghimo* si Haring Nebucadnezar *sang isa ka pahayag* para sa tanan nga tawo sa
nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag lingguahe sa kalibutan. *Amo ini ang nakasulat:*
"Kabay pa nga magmaayo gid ang inyo kahimtangan.
2 "Gusto ko nga sugiran kamo sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang
nga ginhimo sa akon sang Labing Mataas nga Dios.
3 "Daw ano ka makatilingala kag gamhanan
ang mga milagro *nga ginpakita* sang Dios!
Ang iya paghari wala sing katapusan.
4 "Kon parte sa akon kahimtangan diri sa palasyo, maayo kag mauswagon ang akon
kabuhi.
5 Pero may damgo ako nga nakapahadlok sa akon. Ang mga palanan-awon nga
nakita ko samtang nagakatulog ako makahaladlok gid.
6 Gani nagmando ako nga dal-on sa akon ang tanan nga maalamon sa Babilonia para
mapaathag nila sa akon ang kahulugan sang akon damgo.
7 Pag-abot sang mga madyikero, babaylan, manugpakot,* kag manughimalad,
ginsugiran ko sila sang akon damgo, pero indi sila makapaathag sa akon sang
kahulugan sini.
8 "Sang ulihi nagkadto si Daniel sa akon. (Gin-ngalanan siya Belteshazar nga amo
ang ngalan sang akon dios. Kag ara sa iya ang espiritu sang balaan nga mga dios.†)
Ginsugiran ko siya sang akon damgo.
9 Siling ko, 'Belteshazar, pangulo sang mga madyikero, nakahibalo ako nga ang
espiritu sang mga dios ara sa imo, kag madali mo mahibaluan ang mga tinago nga
kamatuoran. Abi ipaathag sa akon kon ano ang kahulugan sang mga palanan-awon
nga nakita ko sa akon damgo.
10 Amo ini ang akon mga palanan-awon samtang nagakatulog ako: Nakita ko ang isa
ka mataas gid nga kahoy sa tunga sang kalibutan.
11 Nagdako kag nagtaas pa gid ini hasta nakalambot sa langit kag makita bisan sa
pinakamalayo nga parte sang kalibutan.
12 Matahom ang iya mga dahon kag madamo ang iya mga bunga nga sarang
makapakaon sa tanan. Nagpahandong ang mga sapat sa iya kag nagpugad ang mga
pispis sa iya mga sanga. Didto nagkuha ang tanan nga tinuga sang ila pagkaon.'
13 "Kag nakita ko man ang isa ka anghel‡ nga nagpanaog halin sa langit.
14 Nagsinggit siya, 'Tapsa ninyo ang kahoy kag pang-utda ang iya mga sanga.
Panguhaa ang iya mga dahon kag ipanghaboy ang iya mga bunga. Tabuga man ninyo
ang mga sapat nga nagapahandong dira kag ang mga pispis nga nagapugad sa iya mga
sanga.
15 Pero pabay-i lang ninyo ang iya tuod dira sa latagon nga nahigtan sang salsalon
kag saway.'
"*Ang tawo nga ginarepresentar sang sadto nga kahoy* mabasa *permi* sang tun-og kag
magakaon sang hilamon upod sang mga sapat.
16 Sa sulod sang pito ka tuig madulaan siya sang panghunahuna sang tawo, kag ang
iya panghunahuna mangin iya sang sapat.
17 Amo ini ang sentensya nga ginsugid sang mga anghel, para mahibaluan sang
tanan nga ang Labing Mataas *nga Dios* may gahom sa mga ginharian sang mga tawo.
Kag puwede niya sila ipasakop sa kay bisan sin-o nga gusto niya, bisan pa sa
pinakakubos sa tanan nga tawo.
18 "Amo ato ang akon damgo. Gani ako, si Haring Nebucadnezar, nagsiling kay
Belteshazar, 'Sugiri ako sang kahulugan sini kay wala gid sing bisan isa sa mga

---

* **4:7** *manugpakot:* sa literal, *Kaldeanhon* † **4:8** *mga dios:* ukon, *dios;* posible man nga, *Dios* ‡ **4:13** *anghel:* sa literal, *balaan nga manugbantay*

maalamon sang akon ginharian nga makasugid sa akon sang kahulugan sini. Pero
makasugid ka kay ang espiritu sang balaan nga mga dios§ ara sa imo.' "

Ginpaathag ni Daniel ang Kahulugan sang Damgo

19 Natublag kag nahadlok gid si Daniel (nga ginatawag man nga Belteshazar)
pagkabati niya sang ginsiling sang hari. Gani nagsiling ang hari sa iya, "Belteshazar,
indi ka magkatublag sa akon damgo kag sa kahulugan sini." Nagsabat si Belteshazar,
"Mahal nga Hari, kuntani ang imo damgo kag ang iya kahulugan matabo sa imo mga
kaaway kag indi sa imo.
20 Ang kahoy nga nakita mo nga nagdako kag nagtaas hasta nakalambot sa langit
kag makita sa bisan diin nga parte sang kalibutan,
21 nga matahom ang iya mga dahon kag madamo ang iya mga bunga nga sarang
makapakaon sa tanan, kag sa diin nagpahandong ang mga sapat kag nagpugad ang
mga pispis sa iya mga sanga,
22 amo ikaw, Mahal nga Hari. Kay nangin gamhanan ka hasta nga ang imo
pagkagamhanan nakalambot sa langit,* kag ang imo paghari nakalambot sa bisan
diin nga parte sang kalibutan."
23 *Nagsiling pa gid si Daniel,* "Nakita mo man, Mahal nga Hari, ang isa ka anghel nga
nagpanaog halin sa langit nga nagasinggit, 'Tapsa ninyo ang kahoy pero pabay-i lang
ninyo ang iya tuod dira sa latagon nga nahigtan sang salsalon kag saway. Pabay-i lang
ninyo nga mabasa siya sang tun-og kag magakaon upod sang talunon nga mga sapat sa
sulod sang pito ka tuig.'
24 "Mahal nga Hari, amo ini ang buot silingon sadto *nga palanan-awon* nga ginbuot
sang Labing Mataas *nga Dios* nga matabo sa imo:
25 Pagatabugon ka palayo sa mga tawo kag magapuyo ka upod sa talunon nga mga
sapat. Magahalab ka sang hilamon pareho sang baka kag mabasa ka *permi* sang
tun-og. Pagkatapos sang pito ka tuig, kilalahon mo nga ang Labing Mataas *nga Dios*
may gahom sa mga ginharian sang mga tawo kag puwede niya sila ipasakop sa kay
bisan sin-o nga gusto niya.
26 Parte naman sadtong ginsiling sang anghel nga pabay-an lang ang tuod, ang buot
silingon sadto nga ibalik sa imo ang imo ginharian kon kilalahon mo nga ang Dios amo
gid ang nagahari sa tanan.
27 Gani, Mahal nga Hari, kabay pa nga batunon mo ining akon laygay sa imo:
Mag-untat ka sa pagpakasala kag maghimo sang matarong, kag magmaluluy-on ka sa
mga imol. Kon himuon mo ina basi pa lang nga magmauswagon gihapon ikaw."
28 Ini tanan natabo matuod sa kabuhi ni Haring Nebucadnezar.
29 Kay pagkaligad sang isa ka tuig *halin sang pagpaathag ni Daniel sang kahulugan
sang damgo, amo ini ang natabo*:
Samtang nagadayan-dayan si Haring Nebucadnezar sa atop sang iya palasyo sa
Babilonia
30 nagsiling siya, "Daw ano ka gamhanan sang Babilonia nga akon ginhimo nga
harianon nga puluy-an paagi sa akon kusog kag para sa akon kadungganan."
31 Wala pa gani siya makatapos hambal, may tingog halin sa langit nga nagsiling,
"Haring Nebucadnezar, pamatii ini: Ginabawi na sa imo ang awtoridad bilang hari.
32 Pagatabugon ka palayo sa mga tawo kag magapuyo ka upod sa talunon nga mga
sapat. Magahalab ka sang hilamon pareho sang baka. Pagkatapos sang pito ka tuig,
kilalahon mo nga ang Labing Mataas *nga Dios* may gahom sa mga ginharian sang mga
tawo kag puwede niya sila ipasakop sa kay bisan sin-o nga gusto niya."

---

§ **4:18** *mga dios:* ukon, *dios;* posible man nga, *Dios*

* **4:22** *ang imo pagkagamhanan nakalambot sa langit:* siguro ang buot silingon, gusto ni Nebucadnezar nga labawan ang Dios.

33 Sa gilayon natabo ini kay Nebucadnezar. Gintabog siya palayo sa mga tawo kag
naghalab sang hilamon pareho sang baka. Nabasa *permi* ang iya lawas sang tun-og,
kag naglaba ang iya balahibo pareho sang balahibo sang agila kag ang iya kuko
pareho sang kuko sang pispis.
34 "Pagkatapos sang pito ka tuig, ako, si Nebucadnezar, nagdangop sa Dios,† kag
nagbalik ang akon maayo nga panghunahuna. Gani gindayaw ko kag ginpadunggan
ang Labing Mataas *nga Dios* nga buhi hasta san-o. *Nagsiling ako,*
"'Ang iya paghari wala sing katapusan.
35 Baliwala ang mga tawo sa kalibutan kon ikomparar sa iya.
Ginahimo niya ang iya gusto sa mga anghel
sa langit kag sa mga tawo sa duta.
Wala sing may makapugong ukon makapamalabag sa iya.'
36 "Sang magbalik na ang akon maayo nga panghunahuna ginbalik man sa akon ang
akon dungog kag kadayawan bilang hari. Ginbaton ako liwat sang akon mga opisyal
kag mga manuglaygay, kag nangin mas gamhanan pa ako sang sa una.
37 Gani karon ginadayaw ko kag ginapadunggan ang Hari sang langit, tungod kay
husto kag matarong ang tanan niya nga ginahimo kag ginapaubos niya ang bisan sin-o
nga nagapabugal."

5

Nagpapunsyon si Haring Belshazar

1-3 Sang si Belshazar ang hari *sang Babilonia*, naghiwat siya sang dako nga punsyon
para sa iya isa ka libo ka dungganon nga mga tawo. Samtang nagaininom sila sang
bino, ginpakuha ni Belshazar ang bulawan kag pilak nga mga ilimnan nga nakuha
sang iya amay* nga si Nebucadnezar sa templo sang Dios sa Jerusalem. *Ginpakuha*
niya ini para imnan nila sang iya dungganon nga mga bisita, sang iya mga asawa, kag
sang iban pa niya nga mga asawa nga suluguon. Gani sang gindala na sa iya ang mga
ilimnan, gin-imnan nila ini.
4 Kag samtang nagaininom sila sang bino, ginadayaw nila ang mga dios nga hinimo
halin sa bulawan, pilak, saway, salsalon, kahoy, kag bato.
5 Sa hinali lang, may nakita ang hari nga kamot nga nagasulat sa dingding sang
palasyo nga malapit sa suga.
6 Tungod sadto, nagpalangurog kag nagpalanglapsi ang hari sa kahadlok.
7 Gani nagsinggit siya nga tawgon ang maalamon nga mga tawo sang Babilonia: ang
mga babaylan, mga manugpakot,† kag mga manughimalad.
Pag-abot nila, nagsiling siya sa ila, "Kon sin-o ang makabasa sinang nakasulat sa
dingding kag makapaathag sang kahulugan sina, pabayuan ko sang harianon nga
bayo kag pakulintasan sang bulawan. Kag mangin ikatatlo siya sa pinakamataas nga
opisyal sang akon ginharian."
8 Nagpalapit ang mga maalamon sa pagbasa sadtong nakasulat sa dingding. Pero
indi nila mabasa ukon mapaathag sa hari ang kahulugan sini.
9 Gani hinadlukan na gid si Haring Belshazar kag nagdugang pa gid ang iya
pagpalanglapsi. Naglibog man ang ulo sang iya dungganon nga mga tawo.
10 Karon, pagkabati sang rayna‡ sang ila pagginahod, nagpalapit siya sa ila kag
nagsiling, "Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga Hari. Indi ka
magkahadlok ukon magkabalaka,

---

† **4:34** *nagdangop sa Dios:* sa literal, *nagtangla sa langit* * **5:1-3** *amay:* siguro ang buot silingon, *katigulangan*
† **5:7** *manugpakot:* sa literal, *Kaldeanhon* ‡ **5:10** *rayna:* ukon, *rayna nga iloy sang hari*

11 kay may isa ka tawo sa imo ginharian nga ang espiritu sang balaan nga mga dios§
ara sa iya. Sang panahon ni Haring Nebucadnezar nga imo amay, nagpakita ini nga
tawo sang iya kaalam nga pareho sa kaalam sang mga dios. Ginhimo siya sang imo
amay nga pangulo sang mga madyikero, mga babaylan, mga manugpakot, kag mga
manughimalad.
12 Siya si Daniel nga gin-ngalanan sang imo amay nga Belteshazar. May pinasahi siya
nga abilidad kag kaalam. Makahibalo siya magpaathag sang kahulugan sang mga
damgo, magpakot sang mga paktakon,* kag magsolbar sang mabudlay nga mga
problema. Gani ipatawag siya kag ipaeksplikar sa iya kon ano ang kahulugan sinang
nasulat sa dingding."

13 Gani ginpatawag si Daniel. Kag sang nag-abot na siya, nagsiling ang hari sa iya,
"Ikaw gali si Daniel nga isa sang mga bihag nga Judio nga gindala diri sang akon amay
halin sa Juda?
14 Nakabati ako nga ang espiritu sang mga dios ara sa imo kag may pinasahi ka nga
abilidad kag kaalam.
15 Ginpatawag ko na ang mga maalamon, pati ang mga babaylan para ipabasa kag
ipaeksplikar sa ila ang kahulugan sinang nasulat *sa dingding*, pero indi sila kahibalo.
16 Pero nabatian ko nga kahibalo ka maghatag sang interpretasyon, kag kahibalo ka
man magsolbar sang mabudlay nga mga problema. Karon, kon mabasa mo inang
nasulat kag mapaathag ang kahulugan sina, pabayuan ko ikaw sang harianon nga
bayo kag pakulintasan sang bulawan. Kag himuon ko pa ikaw nga ikatatlo sa
pinakamataas nga opisyal sang akon ginharian."

17 Nagsabat si Daniel, "Sa imo na lang ina nga mga regalo, Mahal nga Hari, ukon
ihatag na lang sa iban. Pero basahon ko gihapon para sa imo inang nakasulat sa
dingding kag ipaathag kon ano ang kahulugan sina.

18 "Mahal nga Hari, ginhimo sang Labing Mataas nga Dios ang imo amay nga si
Nebucadnezar nga hari. Nangin gamhanan siya kag ginpadunggan *sang mga tawo*.
19 Tungod sa gahom nga ginhatag sang Dios sa iya, nahadlok ang mga tawo sa iya sa
nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag lingguahe. Mahimo niya nga patyon ang bisan
sin-o nga gusto niya nga patyon. Mahimo man niya nga indi pagpatyon ang bisan sin-o
nga indi niya gusto nga patyon. Mapataas niya ang posisyon sang tawo nga gusto niya
pataason; mapanubo man niya ang posisyon sang tawo nga gusto niya panubuon.
20 Pero tungod kay nagpabugal siya kag nagmatinaastaason, ginpahalin siya sa iya
pagkahari
21 kag gintabog palayo sa mga tawo. Kag nangin pareho sang sapat ang iya
panghunahuna. Nagpuyo siya upod sa talunon nga mga donkey kag naghalab sang
hilamon pareho sang baka. Kag nabasa *permi* ang iya lawas sang tun-og. Amo ato ang
iya situasyon hasta nga ginkilala niya nga ang Labing Mataas nga Dios may gahom sa
mga ginharian sang mga tawo kag puwede niya sila ipasakop sa kay bisan sin-o nga
gusto niya.

22 "Kag ikaw, *Haring* Belshazar nga iya anak, bisan nahibaluan mo na ini tanan,
wala ka gihapon nagpaubos sang imo kaugalingon,
23 kundi ginkabig mo ang imo kaugalingon nga labaw sa Ginoo sang langit.
Ginpakuha mo ang mga ilimnan nga halin sa templo sang Dios kag gin-imnan ninyo
ini sang imo dungganon nga mga bisita, mga asawa, kag iban pa nga mga asawa nga
suluguon. Luwas pa sina, ginsimba mo ang mga dios nga hinimo halin sa pilak,
bulawan, saway, salsalon, kahoy, kag bato—mga dios nga indi makakita, indi

§ **5:11** *mga dios:* Tan-awa ang footnote sa 4:8. * **5:12** *paktakon:* ukon, *papakot.* Sa English, *riddle.*

makabati, kag indi makaintiendi. Pero wala mo gindayaw ang Dios nga nagakapot
sang imo kabuhi kag nagabuot sang tanan mo nga ginahimo.
24-25 Gani ginpadala niya ato nga kamot para magsulat sang sini nga mga pulong:
MENE, MENE, TEKEL, PARSIN.
26 "Amo ini ang ila kahulugan:
"Ang Mene nagakahulugan nga naisip na sang Dios ang nabilin nga inadlaw sang
imo paghari, tungod kay tapuson na niya ini.
27 "Ang Tekel nagakahulugan nga gintimbang-timbang ka *sang Dios*, kag nasapwan
nga nagkulang ka.
28 "Ang Parsin† nagakahulugan nga matunga ang imo ginharian kag ihatag sa Media
kag Persia."
29 *Pagkatapos hambal sini ni Daniel,* nagmando dayon si Belshazar nga pabayuan si
Daniel sang harianon nga bayo kag pakulintasan sang bulawan. Ginproklamar dayon
si Daniel nga ikatatlo nga pinakamataas nga opisyal sa ginharian *sang Babilonia*.
30 Sang sadto mismo nga gab-i, ginpatay si Belshazar nga hari sang mga
taga-Babilonia.‡
31 Ang nagbulos sa iya nga hari amo si Darius nga Medianhon, nga nagaedad sadto
sing 62 ka tuig.

6

Ginhulog si Daniel sa Buho nga may mga Leon

1 Karon, nagpili si *Haring* Darius sang 120 ka gobernador sa pagdumala sa bilog niya
nga ginharian.
2 Ini nga mga gobernador ginadumalahan sang tatlo ka administrador, nga ang isa
sa ila amo si Daniel. Amo ini ang ginhimo para indi mabudlayan ang hari sa iya
pagdumala.
3 Si Daniel amo ang labing maayo gid sa ila tanan tungod sa iya pinasahi nga
abilidad, gani nagplano ang hari nga padumalahon niya si Daniel sa bilog niya nga
ginharian.
4 Tungod sadto, ang duha niya ka kaupod nga administrador kag ang mga
gobernador nagpangita sang sala sa pagdumala ni Daniel para may iakusar sila kontra
sa iya. Pero wala gid sila sing may nakita nga sala tungod kay masaligan gid si Daniel
kag maayo ang iya pagdumala.
5 Gani nagsiling sila, "Wala gid kita sing may iakusar kontra sa iya, luwas kon
pangitaan ta siya sang sala nga may kaangtanan sa Kasuguan sang iya Dios."
6 Gani nagkadto sila sa hari kag nagsiling, "Kabay pa nga magkabuhi ka sing
malawig, Mahal nga Hari.
7 Kami nga mga administrador, mga mayor, mga gobernador, mga manuglaygay, kag
mga komisyoner sang imo ginharian nagkasugot nga pangabayon ka nga maghimo
sang isa ka sugo, nga sa sulod sang 30 ka adlaw wala gid sing may magpangamuyo sa
kay bisan sin-o nga dios ukon tawo kundi sa imo lang. Kag dapat nga tumanon gid ini,
kay ang bisan sin-o nga maglapas sang sini nga sugo ihaboy sa buho nga may mga leon.
8 Gani Mahal nga Hari, ipatuman ini nga kasuguan. *Ipasulat na ini* kag pirmahe
dayon para indi na gid ini maliwat ukon mabaliwala, suno sa kasuguan sang *aton
ginharian nga* Media kag Persia."
9 Nagsugot si Haring Darius, gani ginpirmahan niya ato nga kasuguan.
10 Pagkahibalo ni Daniel nga nagpirma ang hari, nagpuli siya.

---

† **5:28** *Parsin:* sa Aramico nga teksto, *Peres.* Ang Peres amo ang "singular" sang *Parsin.* ‡ **5:30** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

Sa ibabaw nga kuwarto sang balay ni Daniel, may mga bintana nga nagaatubang sa
Jerusalem. Didto siya nagaluhod, nagapangamuyo kag nagapasalamat sa iya Dios sing
tatlo ka beses sa isa ka adlaw, suno sa iya kinabatasan.
11 Pero ginbantayan siya sang mga opisyal nga nagakontra sa iya, kag nakita nila
siya nga nagapangamuyo kag nagapangayo sang bulig sa Dios.
12 Gani nagkadto sila sa hari para isugid ang paglapas ni Daniel sa kasuguan.
Nagsiling sila sa hari, "Indi bala, Mahal nga Hari, nga nagpirma ka sang kasuguan nga
sa sulod sang 30 ka adlaw wala sing may magpangamuyo sa kay bisan sin-o nga dios
ukon tawo kundi sa imo lang? Kag ang bisan sin-o nga maglapas sang sadto nga sugo
ihulog sa buho nga may mga leon?" Nagsabat ang hari, "*Matuod ina,* kag suno sa
kasuguan sang *aton ginharian nga* Media kag Persia, indi na gid ina puwede liwaton
ukon dulaon."
13 Dayon nagsiling sila sa hari, "Si Daniel nga isa sang mga bihag nga halin sa Juda
wala nagatuman sa imo sugo. Nagapangamuyo siya sa iya Dios sing tatlo ka beses sa
isa ka adlaw."
14 Pagkabati sini sang hari, nabalaka gid siya. Gusto niya nga buligan si Daniel. Gani
nagpangita siya sang paagi nga maluwas si Daniel, hasta nga nahapunan siya.
15 Nagtipon *liwat* ang mga opisyal sa hari kag nagsiling, "Nakahibalo ka, Mahal nga
Hari, nga suno sa kasuguan sang *aton ginharian nga* Media kag Persia, ang kasuguan
nga gindeklarar sang hari indi na puwede liwaton."
16 Gani ginpadakop sang hari si Daniel kag ginpahulog sa buho nga may mga leon.
Nagsiling ang hari kay Daniel, "Kabay pa nga luwason ka sang imo Dios nga padayon
mo nga ginaalagad."
17 Dayon gintakpan sang isa ka dako nga bato ang buho *nga ginhulugan kay Daniel*,
kag ginmarkahan ini sang hari sang iya singsing kag sang singsing sang iya
dungganon nga mga tawo para wala sing may mag-abri sini.
18 Dayon nagpuli si Haring Darius sa palasyo. Wala siya nagkaon sadto nga gab-i kag
wala man siya nagpangayo sang kalingawan. Kag wala siya makatulog.
19 Sang kaagahon, nagdali-dali kadto ang hari didto sa buho nga may mga leon.
20 Pag-abot niya didto, masinulub-on siya nga nagsinggit, "Daniel, alagad sang buhi
nga Dios, ginluwas ka bala sa mga leon sang imo Dios nga padayon mo nga
ginaalagad?"
21 Nagsabat si Daniel, "Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga Hari.
22 Wala ako pag-anha sang mga leon tungod kay nagpadala ang akon Dios sang mga
anghel kag ginkipot nila ang baba sang mga leon. Ginhimo ini sang Dios tungod kay
nahibaluan niya nga matinlo ang akon kabuhi kag wala ako sing may nahimo nga
malain kontra sa imo."
23 *Pagkabati sang hari,* nalipay gid siya kag nagsugo siya nga kuhaon si Daniel sa
buho. Sang nakuha na si Daniel, wala gid sila sing may nakita nga bisan gamay gid
lang nga pilas ukon bagras sa iya lawas, tungod kay nagsalig siya sa Dios.
24 Dayon nagmando ang hari nga ang tanan nga nag-akusar kay Daniel ihulog sa
buho nga may mga leon pati ang ila mga asawa kag mga anak. *Sang ginhulog na sila,*
wala pa gani sila makatupa sa idalom ginlumpatan na sila sang mga leon kag
ginpanggus-ab.
25 Dayon nagsulat si Haring Darius sa tanan nga tawo sa nagkalain-lain nga nasyon,
lahi, kag lingguahe sa kalibutan. *Amo ini ang iya ginsulat:*
"Kabay pa nga maayo gid ang inyo kahimtangan.
26 "Nagamando ako nga ang tanan nga katawhan nga sakop sang akon ginharian
magkahadlok kag magtahod sa Dios ni Daniel.
"Kay siya ang buhi nga Dios kag nagakabuhi hasta san-o.
Magapadayon ang iya paghari hasta san-o,

kag wala sing may makalaglag sini.
27 Nagaluwas siya kag nagahimo sang mga milagro
kag makatilingala nga mga butang didto sa langit kag diri sa duta.
Ginluwas niya si Daniel sa mga leon."
28 Nagmainuswagon si Daniel sang paghari ni Darius kag sang paghari ni Cyrus nga
Persianhon.

7

Ang Damgo ni Daniel Parte sa Apat ka Sapat

1 Sang nahauna nga tuig sang paghari ni Belshazar sa Babilonia, nakakita si Daniel
sang mga palanan-awon sa iya damgo. Amo ini ang damgo nga iya ginsulat:
2 Isa ka gab-i, may nakita ako sa akon palanan-awon nga isa ka malapad nga dagat
nga ginahampas sang mabaskog nga hangin halin sa apat ka direksyon sang kalibutan.
3 Gulpi lang nagbutwa sa tubig ang apat ka sapat nga lain-lain ang hitsura.
4 Ang primero nga sapat daw leon, pero may pakpak sang agila. Samtang
nagatan-aw ako, gin-utod ang iya pakpak. Ginpatindog siya nga daw sa tawo kag
ginhatagan sang panghunahuna nga pareho sang tawo.
5 Ang ikaduha nga sapat daw bear. Nagatindog ini sa iya duha ka pangulihi nga tiil*
kag may ginakagat nga tatlo ka gusok. May tingog nga nagsiling sa iya, "Hala,
magpaayaw ka sang karne."
6 Dayon nakita ko ang ikatatlo nga sapat nga daw leopard. May apat ini ka pakpak sa
likod kag may apat ka ulo. Kag ginhatagan siya sang awtoridad sa pagdumala.
7 Sa sina man nga gab-i, nakita ko sa akon palanan-awon ang ikaapat nga sapat.
Makahaladlok gid ini tan-awon kag makusog gid. May mga dalagko ini nga mga
ngipon nga salsalon. Ginapang-it kag ginakaon niya *ang iya mabiktima*, kag kon may
mabilin pa, ginatasak-tasak niya. Lain siya sang sa tatlo ka sapat, kag may napulo siya
ka sungay.
8 Samtang ginatulok ko ang mga sungay, nakita ko nga may nag-ulhot nga gamay nga
sungay kag nagpungal sang tatlo ka sungay. Ini nga sungay may mata nga daw iya
sang tawo kag may baba nga nagapabugal.
9 Dayon nakita ko nga may ginbutang nga mga trono, kag nagpungko *sa iya trono*
ang *Dios nga* nagakabuhi halin pa sang una. Masilaw ang iya bayo kag buhok tungod
sa kaputi. Nagadababadaba ang iya trono nga may mga rueda.
10 Kag halin sa iya may nagailig nga kalayo. Linibo kag minilyon nga anghel ang
nagaalagad sa iya. Handa na siya sa paghukom, gani ginbuksan ang mga libro *nga
basihan sang iya paghukom*.
11 Sige ang akon tan-aw samtang nagapabugal ato nga sungay hasta nga nakita ko
nga ginpatay ang ikaapat nga sapat. Ginhaboy siya sa kalayo kag nasunog ang iya
lawas.
12 Ang nabilin nga tatlo ka sapat ginbawian sang gahom, pero gintugutan sila nga
magkabuhi sa malip-ot nga tion.
13 Dayon nakita ko ang daw sa anak sang tawo† nga ginlikupan sang panganod.
Nagpalapit siya sa *Dios nga* nagakabuhi halin pa sang una.
14 Ginpadunggan siya kag ginhatagan sang awtoridad sa paghari, kag nag-alagad sa
iya ang tanan nga tawo sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag lingguahe.
Magapadayon ang iya paghari hasta san-o kag wala sing may makalaglag sini.

---

* **7:5** *Nagatindog...nga tiil:* ukon, *Mas mataas ang pihak nga parte sang iya lawas sang sa isa.* † **7:13** *anak sang tawo:* sa Aramico, *bar enash.* Ang buot silingon sini "tawo." Pero gin-translate ini diri nga "anak sang tawo" tungod posible nga may kaangtanan ini sa titulo nga "Anak sang Tawo" nga gin-gamit kay Jesus sa Bag-o nga Kasugtanan.

Ang Kahulugan sang mga Damgo

15 Natublag gid ako sa sadtong akon nakita.
16 Gani nagpalapit ako sa isa sa mga nagatindog didto kag nagpamangkot kon ano
ang kahulugan sadtong akon nakita.
17 Siling niya, "Atong apat ka sapat nagakahulugan sang apat ka hari nga magahari
sa kalibutan.
18 Pero ang mga balaan‡ sang Labing Mataas *nga Dios* amo ang hatagan sang
awtoridad sa paghari nga nagapadayon hasta san-o."
19 Dayon ginpamangkot ko pa gid siya kon ano ang kahulugan sadtong ikaapat nga
sapat nga lain gid sang sa tatlo ka sapat. Makahaladlok gid ato tan-awon, kag ang iya
mga ngipon salsalon kag ang mga kuko saway. Ginapang-it kag ginakaon niya ang iya
mabiktima, kag kon may mabilin pa, ginatasak-tasak niya.
20 *Ginpamangkot ko man siya* kon ano ang kahulugan sadtong napulo ka sungay sang
ikaapat nga sapat kag sang isa pa ka sungay nga nag-ulhot kag nagpungal sang tatlo ka
sungay. Ini nga sungay may mga mata kag may baba nga nagapabugal, kag kon
tan-awon mas gamhanan siya sang sa iban nga mga sungay.
21 Nakita ko ini nga sungay nga nagapakig-away sa mga balaan sang Dios, kag
nagadaog siya.
22 Dayon nag-abot ang nagakabuhi halin pa sang una, ang Labing Mataas *nga Dios*,
kag naghukom siya pabor sa iya mga balaan. Kag nag-abot ang tion sang paghari sang
mga balaan.
23 Karon, amo ini ang iya ginpaathag sa akon: "Ang ikaapat nga sapat amo ang
ikaapat nga ginharian diri sa kalibutan nga lain sang sa iban nga mga ginharian.
Salakayon niya kag laglagon ang bilog nga kalibutan.
24 Ang napulo ka sungay amo ang napulo ka hari nga magahari sa sadto nga
ginharian. Magabulos sa ila ang isa ka hari nga lain sang sa ila, kag pierdihon niya ang
tatlo ka hari.
25 Magahambal siya sang mga pulong nga kontra sa Labing Mataas *nga Dios*, kag
hingabuton niya ang mga balaan sang Dios. Tinguhaan niya nga liwaton ang mga
piesta kag Kasuguan. Kag ipasakop sa iya ang mga balaan sang Dios sa sulod sang tatlo
ka tuig kag tunga.
26 Pero pagkatapos, pagahukman siya, kuhaon ang iya gahom, kag laglagon hasta
san-o.
27 Dayon ihatag sa balaan nga katawhan sang Labing Mataas *nga Dios* ang
pagdumala kag paggahom sang mga ginharian sa bilog nga kalibutan. Gani magahari
sila hasta san-o, kag ang tanan nga ginharian§ magaalagad kag magatuman sa ila."
28 Amo ato ang akon damgo. Natublag gid ako kag nagpalanglapsi *sa kakulba*. Pero
wala ko gid ini ginsugid bisan kay sin-o.

8

Ang Palanan-awon ni Daniel Parte sa Karnero kag sa Kanding

1 Sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Belshazar, may palanan-awon liwat ako.
2 Sa akon palanan-awon nakita ko nga nagatindog ako sa higad sang Suba sang Ulai
didto sa napaderan nga siyudad sang Susa, sa probinsya sang Elam.
3 Dayon may nakita ako nga isa ka lalaki nga karnero nga nagatindog sa higad sang
suba. May duha siya ka malaba nga sungay. Pero sang ulihi naglaba pa gid ang isa ka
sungay sang sa isa.

---

‡ **7:18** *mga balaan:* siguro ang buot silingon, *mga anghel ukonkag mga katawhan sang Dios.* § **7:27** *ginharian:* ukon, *pangulo*

4 Nakita ko siya nga nagapanungay sa bisan diin nga lugar. Wala sing iban nga sapat
nga makapugong sa iya, kag wala man sing may makapalagyo sa iya. Gani pagusto
lang siya sa iya ginahimo kag nangin gamhanan siya.
5 Samtang ginatan-aw ko ato, gulpi lang nga may nag-abot nga kanding halin sa
west. Naglibot ini sa kalibutan nga wala nagadapat ang iya mga tiil sa duta *sa*
kadasigon. May pinasahi siya nga sungay sa ulot sang iya mga mata.
6 Ginsalakay niya sang bug-os niya nga kusog ang lalaki nga karnero nga may duha
ka sungay, nga nakita ko nga nagatindog sa higad sang suba.
7 Sa iya puwerte nga kaakig, wala niya pag-untati salakay ang karnero hasta nga
napungal ang duha ka sungay sini. Indi na makabato ang karnero, gani natumba ini
kag gintasak-tasak sang kanding. Wala gid sing may nakabulig sa iya.
8 Nangin gamhanan pa gid ang kanding. Pero sang puwerte na gid ang iya
pagkagamhanan, napungal ang iya sungay. Pero gintubuan ini sang apat ka pinasahi
nga mga sungay nga nagapuntirya sa apat ka direksyon sang kalibutan.
9 Ang isa sang apat gintubuan sang gamay nga sungay. Nangin gamhanan ini nga
sungay sa south kag sa east kag sa matahom nga duta *sang Israel*.
10 Ang iya pagkagamhanan naglambot hasta sa kalangitan kag ginpanghulog niya
ang iban nga langitnon nga mga tinuga kag mga bituon, kag dayon gintasak-tasak niya.
11 Ginkabig niya ang iya kaugalingon nga mas gamhanan sang sa Pangulo sang
langitnon nga mga tinuga.* Ginpauntat niya ang adlaw-adlaw nga paghalad sa *templo*
sang Dios, kag ginhalitan niya ang templo.
12 Sa sini nga paglapas niya, ginpasakop sa iya ang langitnon nga mga tinuga kag ang
adlaw-adlaw nga paghalad. Ginbaliwala niya ang kamatuoran, kag nagmadinalag-on
siya sa iya mga ginhimo.
13 Dayon nabatian ko ang duha ka anghel nga nagaestoryahanay. Nagpamangkot
ang isa ka anghel sa isa, "Ano ayhan kalawig ang katumanan sang palanan-awon parte
sa *pagpauntat sang* adlaw-adlaw nga paghalad, sa paglapas sa templo nga mangin
kabangdanan nga pabay-an ini, sa pagtugyan sa templo *sa mga kaaway*, kag sa
pagtasak-tasak sang langitnon nga mga tinuga?"†
14 Nagsabat sa iya ang isa ka anghel, "Matabo ini sa sulod sang 2,300 ka aga kag
hapon‡ kag dayon limpyuhan ang templo."

Ginpaathag ni Gabriel ang Kahulugan sang Damgo

15 Samtang nagatan-aw ako sang sadto nga palanan-awon kag nagahunahuna kon
ano ang iya kahulugan, gulpi lang nga may nagtindog sa akon atubangan nga daw sa
tawo.
16 Dayon may nabatian ako nga tingog sang tawo halin sa Suba sang Ulai nga
nagsiling, "Gabriel, ipaathag sa iya ang kahulugan sang palanan-awon *nga iya nakita*."
17 Sang nagpalapit si Gabriel sa akon, nagluhod ako sa kahadlok. Pero nagsiling siya,
"Anak sang tawo,§ dapat maintiendihan mo nga ang imo palanan-awon parte sa
katapusan nga tion."
18 Samtang nagapakighambal siya sa akon, nalipong ako nga nagahapa sa duta. Pero
gin-uyatan niya ako kag ginpabangon.

---

* **8:11** *Pangulo sang langitnon nga mga tinuga:* posible ang Dios † **8:13** *sa pagtugyan...tinuga:* ukon, *sa pagtugyan sa templo kag sa langitnon nga mga tinuga para tasak-tasakon.* ‡ **8:14** *2,300 ka aga kag hapon:* Siguro ang 2,300 amo ang kadamuon sang pang-aga kag panghapon nga mga halad sa sulod sang 1,150 ka adlaw. (Tan-awa man sa Ezr. 3:3 parte sa sini nga mga halad.) Ang panghapon nga halad ginahimo sang nagasalop na ang adlaw. § **8:17** *Anak sang tawo:* sa Hebreo, *ben adam.* Ang buot silingon sini "tawo." Pero gin-translate ini diri nga "anak sang tawo" tungod posible nga may kaangtanan ini sa titulo nga "Anak sang Tawo" nga gin-gamit kay Jesus sa Bag-o nga Kasugtanan.

19 Nagsiling siya, “Sugiran ko ikaw kon ano ang matabo sa palaabuton kon ipakita na
sang Dios ang iya kaakig, kay gintalana na ina nga katapusan nga tion.
20 Atong karnero nga may duha ka sungay nagarepresentar sang mga ginharian
sang Media kag Persia.
21 Atong kanding nagarepresentar sang ginharian sang Greece, kag ang dako nga
sungay sa ulot sang iya mga mata nagarepresentar sang nahauna nga hari.
22 Ang apat ka sungay nga nagtubo sang mapungal ang nahauna nga sungay
nagarepresentar sang apat ka ginharian sang Greece nga nagbinahin-bahin. Pero ang
ila mga hari indi pareho kagamhanan sa hari nga nauna sa ila.
23 “Sa ulihi nga mga inadlaw sang paggahom sang sini nga mga hari, sa tion nga ang
ila pagpakasala puwerte na gid, magahari ang isa ka mapintas kag madaya nga hari.
24 Mangin gamhanan siya, pero indi pareho kagamhanan sa hari nga nauna sa iya.*
Matingala ang mga tawo sa himuon niya nga pagpanglaglag, kag mangin
madinalag-on siya sa bisan ano nga iya pagahimuon. Laglagon niya ang gamhanan
nga mga tawo kag ang pinili nga katawhan *sang Dios*.
25 Tungod sa iya abilidad, mangin madinalag-on siya sa iya pagpangdaya.
Magapabugal siya sang iya kaugalingon, kag madamo nga tawo ang pamatyon niya
nga wala sing pulupaandam. Magabato pa gid siya sa Pangulo sang mga pangulo. Pero
sa ulihi laglagon siya indi sa gahom sang tawo *kundi sa gahom sang Dios*.
26 “*Daniel,* matuod gid ang ginsugid *ko* sa imo parte sa *pagpauntat sang* aga kag
hapon†*nga mga paghalad.* Pero indi mo lang anay pag-ipanugid ini kay madugay pa
man ini matabo.”
27 *Pagkatapos sadto,* ako, si Daniel, nagpalangluya kag nagmasakit sing mga pila ka
adlaw. Pag-ayo ko, nagbalik ako sa trabaho nga gintugyan sa akon sang hari. Pero sige
gihapon ang akon palibog sadtong palanan-awon *nga akon nakita.* Mabudlay ato
intiendihon.

9

Nagpangamuyo si Daniel para sa mga Israelinhon

1-2 Si Darius nga Medianhon nga anak ni Ahasuerus* amo sadto ang hari sa bilog nga
Babilonia. Sang nahauna nga tuig sang iya paghari, nahibaluan ko sa mga Kasulatan
nga magapabilin nga guba ang Jerusalem sa sulod sang 70 ka tuig, pareho sang
ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias.
3 Tungod sadto, nagdangop ako sa Ginoong Dios sa pangamuyo. Nagpuasa ako,
nagsuksok sang sako, kag nagbutang sang abo sa akon ulo.†
4 Amo ini ang akon ginsiling sang nagpangamuyo ako sa GINOO nga akon Dios kag
nagtuad *sang akon mga sala kag sang sala sang mga Israelinhon*:
“Ginoo, gamhanan ka kag makatilingala nga Dios. Matutom ka sa pagtuman sang
imo promisa nga higugmaon mo ang nagahigugma sa imo kag nagatuman sang imo
mga sugo.
5 Nakasala kami sa imo. Naghimo kami sang mga kalautan kag ginsikway namon
ang imo mga sugo kag pagsulundan.
6 Wala kami namati sa imo mga alagad nga mga propeta nga ginsugo mo nga
magpakighambal sa amon mga hari, mga pangulo, mga katigulangan, kag sa tanan
nga katawhan sang Israel.

---

* **8:24** *pero indi...sa iya:* ukon, *pero indi paagi sa iya gahom* † **8:26** *hapon* sang nagasalop na ang adlaw. * **9:1-2** *Ahasuerus:* isa pa ini ka ngalan ni Xerxes. † **9:3** *nagsuksok sang sako, kag nagbutang sang abo sa akon ulo:* Ginahimo ini sang mga Judio sa pagpakita nga sila nagapangasubo kag nagahinulsol sang ila mga sala.

7 “Matarong ka gid, Ginoo, pero kami ya makahuluya bisan subong. *Matuod ini* sa
tanan nga pumuluyo sang Juda kag Jerusalem, kag sa tanan nga Israelinhon nga
ginlapta mo sa malapit kag sa malayo nga mga lugar tungod sang ila paglapas sa imo.
8 Makahuluya kami, GINOO, pati ang amon mga hari, mga pangulo, kag mga
katigulangan, tungod nga nakasala kami sa imo.
9 Pero maluluy-on gihapon ikaw kag mapinatawaron bisan pa nga naglapas kami sa
imo.
10 Wala kami nagtuman sa imo tungod wala kami nagsunod sa mga sugo nga
ginhatag mo sa amon paagi sa imo mga alagad nga mga propeta.
11 Naglapas ang tanan nga Israelinhon sa imo mga sugo; indi nila luyag magtuman
sa imo ginsiling. Kag tungod sang amon pagpakasala, nag-abot sa amon ang
pagpakamalaot nga nasulat sa Kasuguan ni Moises nga imo alagad.
12 Gintuman mo ang imo ginsiling kontra sa amon kag sa amon mga pangulo nga
silutan mo kami sing puwerte gid. Gani wala gid sing natabo diri sa kalibutan pareho
sang natabo sa Jerusalem.
13 Nag-abot ini nga silot sa amon suno sa nasulat sa Kasuguan ni Moises. Pero GINOO
nga amon Dios, bisan amo ini ang natabo sa amon wala gihapon kami nagtinguha sa
paglipay sa imo paagi sa pagtalikod sa amon mga sala kag pagsapak sa imo
kamatuoran.
14 Handa ka nga silutan kami; kag ginhimo mo na gani tungod kay husto ka sa tanan
mo nga ginahimo. Pero sa gihapon wala kami nagtuman sa imo.
15 “O Ginoo nga amon Dios, ginpakita mo ang imo gahom paagi sa paghilway mo sa
imo katawhan halin sa Egypt, kag tungod sini nangin bantog ka hasta subong. Ginaako
namon nga nakasala kami kag naghimo sang kalautan.
16 Gani, Ginoo, suno sa imo husto nga ginahimo, nagapakitluoy ako nga kuhaon mo
na ang imo kaakig sa Jerusalem, ang imo siyudad kag balaan‡ nga bukid. Tungod sang
amon mga sala kag sang sala sang amon mga katigulangan, ginapakahuy-an kami kag
ang Jerusalem sang mga tawo sa amon palibot.
17 “Gani, O Dios, pamatii ang akon pangamuyo kag pagpakitluoy. Para mapadunggan
ka Ginoo, patinduga liwat ang imo templo§ nga *naguba kag* ginpabay-an na lang.
18 O Dios, pamatii ako. Tan-awa ang amon makaluluoy nga kahimtangan kag ang
pagkaguba sang imo siyudad nga sa diin ginakilala ka *nga Dios*. Wala kami
nagapangamuyo sa imo tungod kay matarong kami, kundi tungod kay nahibaluan
namon nga maluluy-on ka gid.
19 Pamatii kami, Ginoo, kag patawara. Buligi kami sa gilayon para mapadunggan ka,
kay ginakilala ka nga Dios sa imo siyudad kag sang imo katawhan.”

Ginpaathag ni Gabriel ang Kahulugan sang Propesiya

20 Padayon ako nga nagapangamuyo kag nagatuad sang akon mga sala kag sang sala
sang akon mga kasimanwa nga mga Israelinhon. Nagapakitluoy ako sa GINOO nga
akon Dios para sa iya balaan nga bukid.
21 Kag samtang nagapangamuyo ako, madasig nga naglupad pakadto sa akon si
Gabriel nga nakita ko anay sa akon palanan-awon. Oras sadto sang pangsirom nga
halad.*
22 Ginpaintiendi niya ako, siling niya, “Daniel, nagkadto ako diri para paintiendihon
ka *parte sa propesiya*.
23 Kay sang pagsugod mo pa lang pangamuyo may ginpahayag na ang Dios, kag
nagkadto ako diri para isugid ini sa imo, tungod kay palangga ka sang Dios. Gani
pamatian mo kag intiendihon ang ipaathag ko sa imo:

---

‡ **9:16** *balaan:* ukon, *pinili* § **9:17** *patinduga liwat ang imo templo:* sa literal, *pasilaka ang imo nawong sa imo templo.*
* **9:21** *pangsirom nga halad:* Ginahimo ini sang pagsalop na sang adlaw.

24 “Nagtalana sang 490 ka tuig† sa balaan nga siyudad kag sa imo mga kasimanwa
para mauntat ang ila pagrebelde kag pagpakasala, para matubos sila sa ila mga sala,
para mapahari ang pagkamatarong nga magapadayon hasta san-o, para matuman ang
palanan-awon kag propesiya, kag para madedikar liwat ang templo *sa Dios*.
25 “Dapat mo mahibaluan kag maintiendihan nga halin sa tion sang pagmando nga
patindugon liwat ang Jerusalem hasta sa pag-abot sang pangulo nga pinili *sang Dios*,
magaligad ang 49 *ka tuig*.‡ Kag sa sulod sang 434 *ka tuig*§ patindugon liwat ang
Jerusalem nga may mga plasa kag depensa. Ina nga panahon magamo.
26 Pagkatapos sang 434 *ka tuig,** pagapatyon ang *pangulo nga* pinili *sang Dios* nga
wala sing may magbulig sa iya.† Dayon magaabot ang isa ka hari kag halitan‡ sang iya
mga tinawo ang siyudad kag ang templo. Kag suno sa gintalana *sang Dios*, ang
kalaglagan kag ang pag-ilinaway magapadayon hasta sa katapusan. Ang katapusan
nga mga inadlaw magaabot nga daw sa baha.
27 Ato nga hari magahimo sang mabakod nga kasugtanan sa madamo nga katawhan
sa sulod sang pito ka tuig. Pero pagkaligad sang tatlo ka tuig kag tunga, pauntaton niya
ang mga paghalad kag ibutang niya sa templo ang makangilil-ad nga butang nga
mangin kabangdanan nga pabay-an *ang templo*. Magapabilin ini didto hasta nga
mag-abot ang katapusan sang sina nga hari, suno sa gintalana *sang Dios*.”

10

Ang Palanan-awon ni Daniel sa Higad sang Suba sang Tigris

1 Sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Cyrus sa Persia, may ginpahayag nga
mensahi kay Daniel, nga ginatawag man nga Belteshazar. Matuod ang mensahi, kag
parte ini sa puwerte nga inaway. Ginpaintiendi ini kay Daniel sa isa ka palanan-awon.
2 *Amo ini ang natabo suno kay Daniel:*
Sadto nga tion, tatlo ka semana ang akon pagpangasubo.
3 Wala gid ako magkaon sang manamit nga pagkaon ukon karne, wala ako
mag-inom sang bino, kag wala gid ako nagbutang sang pahamot sa akon lawas hasta
matapos ang tatlo ka semana.
4 Sang ika-24 nga adlaw sang nahauna nga bulan, didto ako nagatindog sa higad
sang dako nga Suba sang Tigris.
5 Kag didto may nakita ako nga *daw sa* tawo nga nagabayo sang linen, kag may
wagkos sa iya hawak nga puro nga bulawan.
6 Ang iya lawas nagaidlak pareho sang isa ka malahalon nga bato. Ang iya nawong
nagaigrab pareho sang kilat, kag ang iya mata nagasiga pareho sang suga. Ang iya
mga kamot kag tiil nagaidlak nga daw sa ginpahining nga saway, kag ang iya tingog
mabaskog gid nga daw sa ginahod sang madamo nga tawo.
7 Ako lang gid ang nakakita sang sadto nga palanan-awon. Ang akon mga kaupod
wala nakakita sini, pero ginkulbaan sila kag nagpalanago tungod sa kahadlok.
8 Gani ako lang gid isa ang nabilin nga nagatan-aw sa sadtong makatilingala nga
palanan-awon. Nagpalanglapsi ako kag nagpalangluya.
9 Dayon nabatian ko nga naghambal ato nga tawo. Kag samtang nagahambal siya,
nalipong ako kag natumba sa duta.
10 Dayon gin-uyatan niya ako kag ginbuligan nga makaluhod kag makapanukod
samtang nagapalangurog ako.

---

† **9:24** *490 ka tuig:* sa literal, *7 ka 70* ‡ **9:25** *49 ka tuig:* sa literal, *7 ka 7* § **9:25** *434 ka tuig:* sa literal, *7 ka 62*
* **9:26** *434 ka tuig:* Tan-awa ang ikaduha nga footnote sa bersikulo 25. † **9:26** *nga wala sing may magbulig sa iya:* ukon, *kag wala sing may mabilin sa iya* ‡ **9:26** *halitan:* ukon, *dagtaan*

11 Nagsiling siya, “Daniel, palangga ka sang Dios. Tindog ka kag magpamati sing
maayo sa akon ihambal sa imo, kay ginpadala ako diri *sang Dios* sa imo.” Sang
paghambal niya sadto, nagtindog ako nga nagapalangurog.
12 Nagsiling siya dayon, “Daniel, indi ka magkahadlok. Kay sang nahauna pa lang
nga adlaw sang imo pagpaubos sa Dios kag paghandom nga maintiendihan mo ang
mga palanan-awon, ginsabat na *sang Dios* ang imo pangamuyo. Gani nagkadto ako
diri sa pagdala sang sabat sa imo pangamuyo.
13 Ugaling wala dayon ako makaabot diri, tungod kay sa sulod sang 21 ka adlaw
ginsablagan ako sang pangulo* sang ginharian sang Persia. Maayo lang gani kay
ginbuligan ako ni Micael nga isa sa mga pangulo sang mga anghel, tungod kay ako lang
ang nagapakig-away kontra sa pangulo sang Persia.
14 Karon, ari ako para ipaintiendi sa imo kon ano ang matabo sa imo kapareho nga
mga Israelinhon sa palaabuton, kay ang imo palanan-awon parte sa matabo sa
palaabuton.”
15 Samtang nagahambal siya sadto, nagluhod ako, kag indi ako makahambal.
16 Dayon, ini siya nga daw sa tawo, gintandog niya ang akon bibig kag sa liwat
nakahambal ako. Nagsiling ako sa iya nga nagatindog sa akon atubangan, “Sir, lain gid
ang akon pamatyag kag nagapalangluya ako tungod sadtong akon nakita nga
palanan-awon.
17 Paano pa ako makapakighambal sa imo kay wala na ako sang kusog kag halos indi
na ako makaginhawa?”
18 Gani gintandog niya liwat ako kag nagbalik ang akon kusog.
19 Nagsiling siya sa akon, “Ikaw nga palangga sang Dios, indi ka magkahadlok ukon
magkabalaka. Magpakabaskog ka gid.” Sang paghambal niya sadto sa akon,
nagbaskog ako. Dayon nagsiling ako sa iya, “Sir, padayuna ang imo paghambal kay
ginpabaskog mo na ako.”
20 Nagsabat siya, “Kinahanglan nga magbalik ako sa pagpakig-away sa pangulo sang
Persia. Paghalin ko *sa sina nga pagpakig-away*, magaabot ang pangulo† sang Greece.
Pero nakahibalo ka bala kon ngaa nagkadto ako diri sa imo?
21 Nagkadto ako para ipaathag sa imo kon ano ang nasulat sa Libro sang
Kamatuoran. Sa akon nga pagpakig-away, wala sing iban nga nagabulig sa akon kundi
si Micael gid lang, ang pangulo‡ sang Israel.

11

1 Sadtong nahauna nga tuig sang paghari ni Darius nga Medianhon, ako ang
nagbulig kag nagdepensa kay Micael.

Ang mga Hari sa South kag sa North

2 “Karon, isugid ko na sa imo ang kamatuoran: May tatlo pa ka hari nga magahari sa
Persia. Ang ikaapat nga hari nga magasunod sa ila nga tatlo mas manggaranon pa
sang sa ila. Paagi sa iya manggad, mangin gamhanan siya, kag pagasulsulan niya ang
iban nga mga ginharian nga magpakig-away kontra sa ginharian sang Greece.
3 Pagkatapos may isa ka gamhanan nga hari nga magaabot. Madamo nga nasyon
ang iya pagasakupon, kag himuon niya ang gusto niya himuon.
4 Kon maggamhanan na gid siya, maguba ang iya ginharian kag matunga sa apat ka
direksyon sang kalibutan, pero indi ang iya mga kaliwat ang magahari. Ang

* **10:13** *pangulo:* buot silingon diri, isa ka malain nga anghel nga nagagahom ukon nagabulig sa ginharian sang Persia. † **10:20** *pangulo:* buot silingon diri, isa ka malain nga anghel nga nagagahom ukon nagabulig sa ginharian sang Greece. ‡ **10:21** *pangulo:* buot silingon diri, isa ka maayo nga anghel nga nagagahom ukon nagabulig sa Israel.

magabulos nga mga hari indi makadumala nga pareho sang iya pagdumala. Kuhaon
matuod ang iya ginharian kag ihatag sa iban, indi sa iya mga kaliwat.

5 "Ang hari sa south* mangin gamhanan. Pero ang isa sa iya mga heneral mangin
mas gamhanan sang sa iya. *Kag sa ulihi* magahari man ini nga heneral kag mangin
gamhanan ang iya nga ginharian.
6 Pagkaligad sang pila ka tuig, magadampiganay ining duha ka ginharian. Tungod
kay ipaasawa sang hari sa south ang iya anak nga babayi sa hari sa north.† Pero indi
magdugay ang gahom sang babayi kag pati ang gahom sang hari sa north. Kay sa sina
nga tion, pagapatyon ang babayi kag ang iya bana kag bata,‡ pati ang mga nagaatipan
sa iya.§
7 "Sa ulihi, ang utod sang babayi mangin hari *sang ginharian sa south*. Siya ang
magabulos sa iya amay. Salakayon niya ang mga soldado sang hari sa north kag sudlon
ang napaderan nga banwa* sini. Magapakig-away siya sa ila kag magadaog siya.
8 Dal-on niya pabalik sa Egypt ang mga imahen sang ila mga dios kag ang ila
malahalon nga mga pagkabutang nga bulawan kag pilak. Sa sulod sang pila ka tuig,
indi na siya magpakig-away sa hari sa north.
9 Pero sa ulihi salakayon siya sang hari sa north, pero *mapierdi* ining hari sa north
kag magapuli sa iya lugar.
10 "Magatipon sang madamo nga soldado ang mga anak sang hari sa north para
magpreparar sa pagpakig-away. Ang isa sa ila magasalakay nga daw sa baha nga indi
mapunggan. Magasalakay siya hasta sa napaderan nga banwa sang hari sa south.
11 Kag tungod sa kaakig sang hari sa south, magapakig-away siya sa hari sa north,
kag pierdihon niya ang madamo nga soldado sini.
12 Tungod sang iya pagdaog, magapabugal siya kag madamo pa gid ang iya
pamatyon, pero indi siya magapabilin nga madinalag-on.
13 Kay magatipon liwat ang hari sa north sang mas madamo pa gid nga mga soldado
sang sa una. Kag pagkaligad sang pila ka tuig, magasalakay siya liwat kaupod sang iya
madamo kag armado gid nga mga soldado.

14 "Sa sina nga panahon, madamo ang magakontra sa hari sa south. Isa na sa
magakontra amo ang mga kapareho mo nga mga Israelinhon nga mapintas. Himuon
nila ini bilang katumanan sang palanan-awon, pero mapierdi sila.
15 Dayon salakayon sang hari sa north ang isa ka napaderan nga banwa *sang
ginharian sa south*. Kibunon nila ini kag sudlon. Wala gid sang may mahimo ang mga
soldado sang *ginharian sa* south pati na ang ila pinakamaayo nga mga soldado, tungod
kay indi nila masarangan ang kaaway.
16 Gani himuon sang hari sa north ang bisan ano nga gusto niya nga himuon, kag
wala gid sing may makapugong sa iya. Sakupon niya ang matahom nga duta *sang
Israel*, kag magapasakop ini sing bug-os sa iya nga gahom.†
17 Determinado gid ang hari sa north nga magsalakay *sa ginharian sa south* sa bug-os
nga kusog sang iya ginharian. Pero magapakigdampig anay siya sa hari sa south paagi
sa pagpaasawa sang iya anak sa hari, agod paagi sa iya anak malaglag ang ginharian
sa south. Pero indi magakontra ang babayi *sa ginharian sa south* kag indi siya
magaapin sa iya amay.

---

* **11:5** *ang hari sa south:* siguro ang buot silingon, *ang hari sang Egypt.* Amo man halin sa bersikulo 6 hasta sa 40.
† **11:6** *hari sa north:* siguro ang buot silingon, *ang hari sang Syria.* Amo man halin sa bersikulo 7 hasta sa 40. ‡ **11:6** *bata:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *amay.* § **11:6** *ang mga nagaatipan sa iya:* ukon, *ang mga nagasuporta sa iya* * **11:7** *napaderan nga banwa:* ukon, *mabakod nga depensa.* Amo man sa bersikulo 10, 19, 38 kag 39. † **11:16** *magapasakop...gahom:* ukon, *may gahom siya sa paglaglag sini*

18 Gani ang mga banwa na lang anay nga malapit sa dagat ang salakayon sang hari
sa north, kag madamo sa ila ang iya sakupon. Pero pauntaton sang isa ka pangulo ang
iya pagpakahuya sa iban, kag sa baylo siya mismo amo ang mahuy-an.
19 Gani magapuli siya sa napaderan nga mga banwa sang iya nasyon. Pero mapierdi
siya, kag amo na ato ang iya katapusan.
20 "Ang magabulos sa iya nga hari magasugo sang isa ka opisyal nga magapuwersa
sa mga tawo nga magbayad sang buhis para sa dugang nga manggad sang iya
ginharian. Pero sa indi madugay mapatay ang ini nga hari, pero indi sa inaway ukon
tungod nga may naakig sa iya.
21 "Ang magabulos sa iya nga hari isa ka tawo nga talamayon, kag wala kuntani sang
kinamatarong sa paghari. Sa wala gid ginalaumi sang mga tawo, gulpi lang nga
pagaagawon niya ang paggahom sa ginharian paagi sa daya.
22 Madamo nga kaaway nga mga soldado ang iya pagalaglagon, kag patyon niya pati
ang pangulo nga pari.‡
23 Magapakigdampig ang iban nga mga nasyon sa iya, pero sa ulihi dayaan niya sila.
Mangin gamhanan siya bisan gamay lang ang iya ginharian.
24 Sa wala gid ginalaumi sang mga tawo, gulpi lang nga magasalakay siya sa
mauswagon nga mga lugar sang isa ka probinsya. Himuon niya ang wala mahimo
sadto sang iya mga katigulangan. Partidahon niya sa iya mga sumulunod ang mga
butang nga maagaw niya sa inaway. Magaplano pa siya sa pagsalakay sa napaderan
nga mga banwa, pero sa malip-ot lang nga tion.
25 "Kaupod sang madamo niya nga mga soldado, magapangisog siya sa
pagpakig-away sa hari sa south. Pero magapakig-away sa iya ang hari sa south nga
may madamo nga soldado nga armado gid. Mapierdi ang hari sa south tungod sa
malain nga padihot sang iya mga kaaway kontra sa iya.
26 Laglagon siya sang iya mismo mga tinawo. Gani mapierdi ang iya mga soldado
kag madamo sa ila ang magakalamatay.
27 "Magaayuhay ining duha ka hari pero pareho sila nga magabutig kag
magahunahuna sang malain kontra sa isa kag isa. Indi magmadinalag-on ang ila
katuyuan kontra sa isa kag isa. *Kag magapadayon ang ila pag-inaway* tungod kay wala
pa mag-abot ang katapusan sa natalana nga tion.
28 Magapuli ang hari sa north sa iya lugar dala ang madamo nga pagkabutang *nga
nakuha niya sa inaway*. Pero *sa wala pa siya makapuli,* hingabuton niya ang katawhan
sang Dios kag ang ila relihiyon.§ Pagkatapos sini, magapuli siya sa iya lugar.
29 "Sa natalana nga tion, salakayon niya liwat ang *ginharian sa* south, pero ang
matabo sa sina nga tion indi na pareho sang natabo sang una.
30 Kay salakayon siya sang mga barko nga halin sa west. Kag tungod sa kahadlok,
magaatras siya kag magapuli. Ipaupok niya ang iya kaakig sa katawhan sang Dios kag
sa ila relihiyon, pero mangin maayo siya sa mga nagsikway sang ila relihiyon.*
31 "Suguon sang hari sa north ang iya mga soldado sa pagdagta sang napaderan nga
templo. Pauntaton niya ang adlaw-adlaw nga paghalad kag ipabutang *sa templo* ang
makangilil-ad nga butang nga mangin kabangdanan nga pabay-an *ang templo*.
32 Intuon niya ang mga nagsikway sang ila relihiyon sa paghimo sang mahigko nga
mga butang. Pero magapangisog sa pagpamatok sa iya ang mga tawo nga nakakilala
gid sa Dios.

---

‡ **11:22** *pangulo nga pari:* sa literal, *pangulo sang kasugtanan* § **11:28** *ang katawhan sang Dios kag ang ila relihiyon:* sa literal, *balaan nga kasugtanan* * **11:30** *nagsikway sang ila relihiyon:* siguro ang buot silingon, *ang mga malain nga mga Israelinhon.* Amo man sa bersikulo 32.

33 "Ang mga nakaintiendi *sang kamatuoran* magatudlo sa madamo nga tawo, pero
hingabuton sila sa sulod sang pila ka adlaw. Ang iban sa ila patyon sa espada ukon
sunugon, kag ang iban bihagon ukon kuhaan sang mga pagkabutang.
34 Sa sina nga paghingabot sa ila, diutay lang ang magabulig sa ila, pero madamo nga
tawo nga indi sinsero ang magaupod sa ila.
35 Hingabuton ang iban nga nakaintiendi *sang kamatuoran* para mangin putli ukon
matinlo ang ila kabuhi hasta mag-abot ang katapusan, nga magaabot sa natalana nga
tion.
36 "Himuon sang hari *sa north* ang bisan ano nga luyag niya himuon. Kabigon niya
ang iya kaugalingon nga labaw sa tanan nga dios, kag magapabugal siya kontra sa
Dios nga labaw sa tanan nga dios. Magamadinalag-on siya hasta sa tion nga ipakita
sang Dios ang iya kaakig, tungod kay kinahanglan gid nga matabo ang mga butang nga
gintalana sang Dios nga matabo.
37-38 Indi niya pagkilalahon ang mga dios sang iya mga katigulangan ukon ang dios
nga ginapalangga sang mga babayi. Sa baylo, kabigon niya ang iya kaugalingon nga
labaw sa ila tanan. Wala siya sing iban nga padunggan nga dios magluwas sa dios *nga
manugsalakay* sang napaderan nga mga banwa. Padunggan niya ini nga dios nga indi
gani kilala sang iya mga katigulangan. Halaran niya ini sang bulawan, pilak,
malahalon nga mga bato, kag iban pa nga malahalon nga mga regalo.
39 Salakayon niya ang pinakamabakod nga mga banwa sa bulig sang sadto nga dios
nga indi kilala sang iya mga katigulangan. Padunggan niya ang mga tawo nga maayo
sa iya paagi sa pagpadumala sa ila sa madamo nga katawhan. Kag hatagan niya sila
sang duta bilang balos sa ila.
40 "Pag-abot sang katapusan, magapakig-away ang hari sa south sa hari sa north.
Pero salakayon siya sang hari sa north nga may mga karwahe kag mga manugkabayo
kag madamo nga barko. Ini siya magasalakay nga daw sa baha sa madamo nga
nasyon kag panglaglagon niya sila.
41 Salakayon niya pati ang matahom nga duta *sang Israel*, kag madamo nga tawo ang
mapatay. Pero makapalagyo sa iya ang Edom, ang Moab, kag ang mga pangulo sang
mga Ammonhon.
42 Madamo nga nasyon ang iya salakayon, isa na ang Egypt.
43 Mangin iya ang mga bulawan, mga pilak, kag ang tanan nga manggad sang Egypt.
Sakupon niya ang taga-Libya kag taga-Ethiopia.†
44 Pero may mga balita halin sa east kag north nga makapakulba sa iya. Gani
magasalakay siya sa puwerte nga kaakig, kag madamo nga tawo ang iya pamatyon.
45 Magapatindog siya sang iya harianon nga tolda sa tunga-tunga sang dagat‡ kag
sang matahom kag balaan nga bukid.§ Pero *sa ulihi* mapatay siya nga wala gid sing
may magabulig sa iya."

12

Ang Pahayag Parte sa Katapusan nga Tion

1 *Nagsiling pa ang daw sa tawo,* "Sa sina nga tion,* magapamatok† si Micael, ang
gamhanan nga pangulo‡ nga manug-apin sang imo mga kasimanwa. Mangin
mabudlay gid ang situasyon sa sina nga tion, kag ina nga kabudlayan wala pa gid
natabo halin sang pagsugod sang mga nasyon.§ Pero pagaluwason *sa sina nga*

† **11:43** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* ‡ **11:45** *dagat* sang Mediteraneo § **11:45** *matahom kag balaan nga bukid* sa diin nagatindog ang templo. * **12:1** *Sa sina nga tion:* ang katapusan nga tion, nga amo ang tion nga magakalatabo ang ginasiling sa 11:40-45 † **12:1** *magapamatok:* sa literal, *magatindog* ‡ **12:1** *pangulo:* ukon, *anghel* § **12:1** *mga nasyon:* ukon, *nasyon sang Israel*

kabudlayan ang kapareho mo nga mga Israelinhon nga ang ila mga ngalan nasulat sa
libro *nga ginlistahan sang mga may kabuhi nga wala sing katapusan*.
2 Pagabanhawon ang madamo nga nagkalamatay. Ang iban sa ila magabaton sang
kabuhi nga wala sing katapusan, pero ang iban pakamalauton kag pakahuy-an hasta
san-o.
3 Atong mga nakaintiendi kag nagatudlo sa mga tawo nga magkabuhi sing matarong
magasilak pareho sang mga bituon sa langit hasta san-o.
4 Pero Daniel, isira lang anay ini nga libro, kag indi lang anay pag-ipanugid ang
mensahi sini hasta mag-abot ang katapusan. *Samtang wala pa ini mapahayag,*
madamo ang magatinguha sa pag-intiendi sang mga nagakalatabo."
5 Pagkatapos niya hambal sadto, may nakita pa gid ako nga duha ka tawo nga
nagatindog sa pihak kag pihak sang suba.
6-7 Nagpamangkot ang isa sa ila sa tawo nga nagabayo sang linen nga nagatindog sa
ibabaw sang suba, "Ano ayhan kadugay antes matapos inang makatilingala nga mga
hitabo?"
Ginbayaw sang tawo nga nagabayo sang linen ang duha niya ka kamot kag nabatian
ko siya nga nagpanumpa sa ngalan sang Dios nga nagakabuhi hasta san-o. Siling niya,
"Matapos ina pagkaligad sang tatlo ka tuig kag tunga, pagkatapos sang pagpaantos sa
katawhan sang Dios."
8 Wala ko naintiendihan ang iya sabat. Gani nagpamangkot ako sa iya, "Sir, ano gid
bala ang mangin resulta sang sina nga mga hitabo?"
9 Nagsabat siya, "Daniel, maglakat ka na, kay ang sabat sa pamangkot mo
magapabilin nga sekreto kag indi dapat ipanugid hasta mag-abot ang katapusan.
10 Madamo sa mga nakaintiendi *sang kamatuoran* ang pagatinluan ang ila kabuhi,
kag makaintiendi sila *sa mga butang nga ginsugid ko*. Pero ang mga malain
magapadayon sa paghimo sang kalautan, kag indi sila makaintiendi *sa mga butang
nga ginsugid ko*.
11 "Magaligad ang 1,290 ka adlaw halin sa tion sang pagpauntat sang adlaw-adlaw
nga paghalad kag pagbutang sang makangilil-ad nga butang nga mangin
kabangdanan nga pabay-an *ang templo hasta sa pag-abot sang katapusan*.
12 Bulahan ang nagahulat kag nagapabilin hasta makaligad ang 1,335 ka adlaw.
13 "Kag ikaw Daniel, padayuna ang imo mga ginahimo. Mapatay ka, pero
pagabanhawon ka sa katapusan nga mga inadlaw para mabaton mo ang balos nga
gintigana para sa imo."

Hoseas

1 Ini ang mensahi nga ginpahayag sang GINOO kay Hoseas nga anak ni Beeri sang
panahon nga naghari sa Juda si Uzia, *dayon* si Jotam, si Ahaz, kag si Hezekia, kag sang
panahon nga naghari sa Israel si Jeroboam nga anak ni Joash.

Ang Asawa kag mga Anak ni Hoseas

2 Ang una nga ginhambal sang GINOO kay Hoseas amo ini: "Magpangasawa ka sang
babayi nga magapanginlalaki,* kag ang inyo kabataan kabigon nga mga anak sang
babayi nga nagapanginlalaki. Kay magapakita ini nga ang akon katawhan daw
nagapanginlalaki man paagi sa ila pagsikway sa GINOO*kag pagsimba sa mga dios-dios*."
3 Gani ginpangasawa ni Hoseas si Gomer nga anak ni Diblaim. Sang ulihi nagbusong
si Gomer. Kag sang natawo ang ila anak nga lalaki,
4 nagsiling ang GINOO kay Hoseas, "Ngalani ang bata nga Jezreel,† kay sa indi
madugay pagasilutan ko ang hari sang Israel tungod sang mga pagpamatay nga
ginhimo sang iya katigulangan nga si Jehu sa *banwa sang* Jezreel. Dulaon ko ang
ginharian sang Israel.
5 Sa sina nga tion ipapierdi ko ang mga soldado sang Israel sa Kapatagan sang
Jezreel."
6 Nagbusong liwat si Gomer kag nagbata sing babayi. Nagsiling ang GINOO kay
Hoseas, "Ngalani ang bata nga Lo Ruhama,‡ kay indi ko na pagkaluoyan ukon
pagpatawaron ang katawhan sang Israel.
7 Pero kaluoyan ko ang katawhan sang Juda. *Ako,* ang GINOO nga ila Dios,
magaluwas sa ila paagi sa akon gahom kag indi paagi sa inaway—sa pana, sa espada,
sa mga kabayo ukon sa mga manugkabayo."
8 Sang malutas na ni Gomer ang iya bata nga si Lo Ruhama, nagbusong liwat siya
kag nagbata sing lalaki.
9 Nagsiling ang GINOO*kay Hoseas*, "Ngalani ang bata nga Lo Ami,§ kay ang katawhan
sang Israel indi akon katawhan kag ako indi ila *Dios*.
10 Pero magaabot ang tion nga *kaluoyan ko sila kag pakamaayuhon*; mangin pareho
sila kadamo sa balas sa baybayon nga indi masukob ukon maisip. Sa karon ginatawag
sila nga, 'Indi akon katawhan,' pero sa ulihi pagatawgon sila nga, 'Mga anak sang buhi
nga Dios.'
11 Magaisa liwat ang mga katawhan sang Juda kag sang Israel, kag magapili sila sang
isa ka pangulo. Magauswag sila liwat sa ila duta.* Daw ano kasadya ang ina nga tion
para sa Jezreel.

2

1 "Gani tawga ninyo ang inyo kapareho nga mga Israelinhon nga 'Akon katawhan'*
kag 'Ginkaluoyan.'†

Nagpanginlalaki si Gomer

2 "Mga anak, sawaya ninyo ang inyo iloy bisan nga indi ko na siya asawa, kag indi na
niya ako bana. Sawaya ninyo siya nga untaton na niya ang pagpanginlalaki.

---

* **1:2** *magapanginlalaki:* ukon, *nagabaligya sang iya lawas* † **1:4** *Jezreel:* buot silingon sa Hebreo, *nagasab-og ang Dios,* nga nagakahulugan sang pagtubo kag kauswagan (tan-awa sa bersikulo 11). Pero sa sini nga bersikulo ang ini nga ngalan nagakahulugan nga laptahon sang Dios ang mga Israelinhon tungod sang ila kalautan. ‡ **1:6** *Lo Ruhama:* buot silingon sa Hebreo, *wala pagkaluoyi* § **1:9** *Lo Ami:* buot silingon sa Hebreo, *indi akon katawhan* * **1:11** *Magauswag...duta:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **2:1** *Akon katawhan:* sa Hebreo, *Ami* † **2:1** *Ginkaluoyan:* sa Hebreo, *Ruhama*

3 Kon indi gani siya mag-untat ubahan ko siya kag mangin hublas siya pareho sang
iya pagkatawo. Himuon ko siya nga pareho sang kamingawan ukon desierto, kag
mapatay siya sa kauhaw.
4-5 Kag kamo nga iya mga anak indi ko pagkaluoyan, kay mga anak kamo sang
babayi nga nagapanginlalaki. Makahuluya ang ginahimo sang inyo iloy nga nagbata
sa inyo. Nagsiling pa siya, 'Magalagas ako sa akon mga lalaki nga amo ang nagahatag
sa akon sang akon pagkaon, tubig, mga tela nga delana‡ kag linen, lana, kag bino.'
6 "Gani kudalan ko siya sang tunukon nga mga kahoy-kahoy para indi siya
makaguwa.
7 Lagson niya ang iya mga lalaki pero indi niya sila maabtan. Pangitaon niya sila
pero indi niya makita. Dayon magasiling siya, 'Mabalik na lang ako sa akon una nga
bana, kay mas maayo pa ang akon kahimtangan sadto sang sa subong.'
8 "Wala niya ginahunahuna nga ako ang naghatag sa iya sang mga uyas, duga sang
ubas, lana, kag sang madamo nga pilak kag bulawan nga ginhimo nila nga *imahen ni*
Baal.§
9 Gani sa tion sang tig-alani bawion ko ang mga uyas kag duga sang ubas nga
ginhatag ko. Kag bawion ko man ang mga tela nga delana kag linen nga ginhatag ko
para itabon sa iya pagkahublas.
10 Kag karon ubahan ko siya sa atubangan sang iya mga lalaki, kag wala sing may
makaluwas sa iya sa akon kamot.
11 Pauntaton ko na ang tanan niya nga mga selebrasyon, ang natalana nga mga tion
sang pagsimba nga ginasaulog niya kada tuig, kada bulan, kag kada semana.*
12 Pierdihon ko ang iya mga tanom nga ubas kag mga kahoy nga higera nga siling
niya ginbayad sa iya sang iya mga lalaki. Himuon ko ang mga talamnan sini nga
masiot nga kakahuyan, kag ang mga bunga sini kaunon sang talunon nga mga sapat.
13 Silutan ko siya tungod nga may mga tion nga nagasunog siya sang insenso sa mga
imahen ni Baal. Nagsuksok siya sang mga alahas kag naglagas sa iya mga lalaki, pero
ako ya ginkalimtan niya. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
14 "Pero karon, dal-on ko siya sa kamingawan kag pangaluyagan *liwat* hasta nga
mapaluyag ko siya.
15 Paghalin namon didto ibalik ko sa iya ang iya mga talamnan sang ubas, kag
himuon ko ang Kapatagan sang Acor† nga alagyan nga magapadumdom sang maayo
nga palaabuton. Sabton niya ako pareho sang iya ginhimo sadtong bataon pa siya,
sang pagguwa niya sa Egypt."
16 Nagsiling ang GINOO*sa mga Israelinhon,* "Sa sina nga tion *nga magabalik kamo sa*
akon, pagatawgon ninyo ako nga inyo bana, kag indi na ninyo ako pagatawgon nga
inyo Baal.‡
17 Indi ko na gid kamo pagpamitlangon sang mga ngalan ni Baal.
18 Sa sina nga tion magahimo ako sang kasugtanan sa tanan nga klase sang sapat *nga*
indi nila kamo pag-anhon. Dulaon ko sa duta sang Israel ang *mga armas sa inaway*
pareho sang pana kag espada. Kag tungod nga wala na sing inaway, magatulog kamo
nga wala sing may ginakahadlukan nga katalagman.
19 "Kabigon ko kamo nga akon asawa hasta san-o. Himuon ko sa inyo ang matarong
kag husto. Higugmaon ko kamo kag kaluoyan,
20 kag mangin matutom ako sa inyo. Gani kilalahon na gid ninyo ako nga GINOO.

---

‡ **2:4-5** *delana:* sa English, *wool* § **2:8** *ginhimo...Baal:* ukon, *gin-gamit nila sa pagsimba kay Baal.* * **2:11** *kada bulan, kag kada semana:* sa literal, *Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, kag Adlaw nga Inugpahuway* † **2:15** *Acor:* buot silingon sa Hebreo, *kagamo* ‡ **2:16** *Baal:* Ngalan ini sang isa ka dios sa Canaan nga ginpangalan sang mga Israelinhon sa GINOO. Ang Baal nagakahulugan man nga "agalon."

21 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga sa sina nga adlaw sabton ko ang inyo pangamuyo.
Paulanon ko para magtubo sa duta
22 ang mga uyas, ubas kag olibo para sa inyo nga ginatawag nga Jezreel.§
23 Paestaron ko kamo sa inyo duta bilang akon katawhan. Ipakita ko ang akon
kaluoy sa inyo nga ginatawag nga Lo Ruhama.* Kag kamo nga ginatawag man nga Lo
Ami† tawgon ko nga akon katawhan, kag magasiling kamo nga ako ang inyo Dios."

3

Si Hoseas kag ang Iya Asawa

1 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Ipakita liwat ang imo gugma sa imo asawa bisan pa
nga nagapanginlalaki siya. Higugmaa siya pareho sang paghigugma ko sa katawhan
sang Israel bisan pa nga nagasimba sila sa iban nga mga dios paagi sa paghalad sang
mga tinapay nga may mga pasas."
2 Gani ginbakal ko siya* sa kantidad nga 15 ka bilog nga pilak kag apat ka sako nga
barley.†
3 Kag ginsilingan ko siya, "Magpuyo ka upod sa akon‡ sa malawig nga tion. Indi ka
gid maghulid sa iban nga lalaki. Bisan ako indi anay maghulid sa imo."§
4 Kay *nagakahulugan ini nga* sa malawig nga tion magakabuhi ang katawhan sang
Israel nga wala sing hari, opisyal, halad, handumanan nga bato, espesyal nga
panapton**nga ginagamit sa pagpamakot,* kag mga dios-dios.
5 Pero sa ulihi magadangop sila liwat sa GINOO nga ila Dios kag sa ila hari nga
kaliwat ni David. Magapalapit sila sa GINOO nga may pagtahod tungod sa iya kaayo.

4

Ang Akusasyon sang Dios Batok sa Israel kag sa Iya mga Pari

1 Kamo nga mga Israelinhon nga nagaestar sa duta *sang Israel*, pamatii ninyo ining
akusasyon sang GINOO kontra sa inyo: "Wala na sing tawo sa inyo duta nga matutom,
nagahigugma, kag nagakilala sa akon.
2 Sa baylo, ang inyo ginahimo amo ang pagpakamalaot sa iban, pagbinutig,
pagpamatay, pagpangawat kag pagpanginlalaki ukon pagpanginbabayi. Lapnag na ini
bisan diin, kag nagasunod-sunod lang ang pagpinatyanay.
3 Tungod sini nagakamala ang inyo duta kag ang tanan nga nagaestar dira
nagakalamatay, pati ang *tanan nga* sapat—ang nagalakat, ang nagalupad kag ang
nagalangoy.
4 "Pero wala sing basta-basta mag-akusar ukon magpasibangod sa kay bisan sin-o,
kay kamo nga mga pari amo ang dapat akusaron.*
5 Kamo kag ang mga propeta malaglag, adlaw man ukon gab-i. Kag laglagon ko man
ang inyo mga iloy.†
6 "Nagkalalaglag ang akon katawhan tungod kay kulang sila sa ihibalo *parte sa akon*.
Kay kamo mismo *nga mga pari* ginsikway ninyo ang ihibalo *parte sa akon,* gani

---

§ **2:22** *Jezreel:* Si Jezreel (bersikulo 22), si Lo Ruhama kag si Lo Ami (bersikulo 23) mga anak ni Hoseas kag ni Gomer (1:3-9), kag ang ila mga ngalan ginpangalan sa Israel. * **2:23** *Lo Ruhama:* buot silingon sa Hebreo, *wala pagkaluoyi* † **2:23** *Lo Ami:* buot silingon sa Hebreo, *indi akon katawhan* * **3:2** *ginbakal ko siya:* Indi mapat-od kon ngaa kinahanglan nga baklon siya. Nagkalain-lain ang interpretasyon parte sini. † **3:2** *apat ka sako nga barley:* sa Septuagint, *tatlo ka sako nga barley kag pila ka litro nga bino* ‡ **3:3** *Magpuyo ka upod sa akon:* ukon, *Maghulat ka sa akon.* § **3:3** *Bisan...imo:* ukon, *Magapuyo ako upod sa imo;* ukon, *Magahulat ako sa imo* * **3:4** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* * **4:4** *kay kamo...akusaron:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **4:5** *mga iloy:* ukon, *iloy,* nga ang buot silingon ang nasyon sang Israel.

isikway ko man kamo bilang akon mga pari. Ginkalimtan ninyo ang akon Kasuguan,
gani kalimtan ko man ang inyo mga kabataan.
7 Samtang nagadamo kamo nga mga pari, nagadamo man ang inyo sala sa akon.
Gani himuon ko nga makahuluya ang inyo ginapabugal.‡
8 Gusto ninyo nga magpakasala ang akon katawhan para makakaon kamo sang ila
mga halad sa pagpakatinlo.§
9 Gani subong nga silutan ko ang katawhan, silutan ko man kamo nga mga pari.*
Silutan ko kamo sa inyo batasan; balusan ko kamo sa inyo mga ginahimo.
10 Nagakaon kamo matuod, pero indi kamo mabusog. Nagasimba kamo sa mga
dios-dios† *nga ginapatihan ninyo nga makahatag sang bata*, pero indi kamo
makapabata tungod kay ginsikway ninyo ako
11 para simbahon ang mga dios-dios.

Ginapakamalaot sang Dios ang Pagsimba sa mga Dios-dios

"Katawhan ko, ang bag-o kag ang daan nga bino nagakuha sang inyo maayo nga
panghunahuna.
12 Nagapangayo kamo sang laygay sa *inyo dios-dios nga* kahoy. Kag suno sa inyo,
nagasabat ini. Ginapatalang kamo sang espiritu nga nagatulod sa inyo sa pagsimba sa
mga dios-dios, gani gintalikdan ninyo ako pareho sang babayi nga nagpanginlalaki.
13 Nagahalad kamo kag nagasunog sang insenso sa putokputokan sang mga bukid,
didto sa idalom sang mataas kag madabong nga mga kahoy, kay maayo ini pasilungan.
Gani ang inyo mga anak nga dalaga nagapakighilawas kag ang inyo mga umagad nga
babayi nagapanginlalaki.
14 Pero indi ko sila pagsilutan sa ila ginahimo kay kamo mismo nga mga lalaki
nagapakighilawas man sa mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas sa templo, kag
nagahalad pa kamo upod sa ila sang mga halad *para sa mga dios-dios*. Gani tungod nga
kamo nga katawhan wala sing pag-intiendi *parte sa kamatuoran*, pagalaglagon kamo.
15 "Mga taga-Israel, bisan gintalikdan ninyo ako pareho sang babayi nga
nagpanginlalaki, indi ninyo pagdalahiga ang mga taga-Juda.
"Kag *kamo nga mga taga-Juda,* indi kamo magkadto sa Gilgal kag sa Bet Aven‡ *para
magsimba sa akon* ukon maghimo sang panaad sa akon ngalan.
16 Mga matig-a sing ulo ang mga taga-Israel, pareho sang tingkuyan nga babayi nga
baka. Gani paano ko sila maatipan pareho sang mga karnero sa latagon?
17 Nabuyo na sila§ sa mga dios-dios. Pabay-i na lang sila!
18 Pagkatapos nila ininom, bira-bira sila pakighilawas. Ang ila mga manugdumala
gusto gid nga maghimo sang makahuluya nga mga buluhaton.*
19 Laglagon gid sila nga daw sa ginapalid sang mabaskog nga hangin, kag mahuy-an
sila sa ila nga paghalad *sa mga dios-dios*."

5

1 *Nagsiling pa ang* GINOO, "Pamati kamo, katawhan sang Israel, pati na kamo nga
mga pari kag mga miyembro sang pamilya sang hari, kay ini nga paghukom kontra sa

‡ **4:7** *Gani...ginapabugal:* ukon, *Ginbaylo ninyo ang inyo dungganon nga Dios sa makahuluya nga mga dios-dios.* § **4:8** Suno sa Lev. 6:26; 10:17, ang mga pari may parte sa sini nga klase sang halad. * **4:9** *Gani...pari:* ukon, *Subong nga malain kamo nga mga pari, malain man ang katawhan.* † **4:10** *Nagasimba kamo sa mga dios-dios:* sa literal, *Nagapanginlalaki kamo.* Amo ini ang buluhaton ni Gomer nga asawa ni Hoseas, kag si Gomer nagarepresentar sang nasyon sang Israel. ‡ **4:15** *Bet Aven:* buot silingon sa Hebreo, *balay sang kalautan.* Amo ini ang tawag sa lugar sang Betel bilang pagyaguta. Ang buot silingon sang Betel, "balay sang Dios." § **4:17** *sila:* sa Hebreo, *Efraim.* Isa sa mga tribo sa ginharian sang Israel, kag sa sini nga libro nagarepresentar ini sang bilog nga ginharian sang Israel. * **4:18** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

inyo: Daw pareho kamo sa siod, kay ginhalitan ninyo ang mga katawhan sang Mizpa
kag sang Tabor.
2 Nagarebelde kamo sa akon kag nagatinguha gid sa pagpamatay,* gani disiplinahon
ko kamo tanan.
3 Nahibaluan ko ang tanan parte sa inyo nga mga taga-Israel;† wala kamo sing may
matago sa akon. Nagasimba kamo sa mga dios-dios‡ gani nangin mahigko kamo.
4 "Ang inyo mga binuhatan nagapugong sa inyo sa pagbalik sa akon nga inyo Dios.
Kay ara sa inyo tagipusuon ang espiritu nga nagatulod sa inyo sa pagsimba sa mga
dios-dios, kag wala ninyo ako ginakilala nga GINOO.
5 Ang inyo pagkamatinaas-taason nagapamatuod nga dapat kamo silutan. Kag
tungod sa inyo mga sala malaglag kamo nga mga taga-Israel kaupod ang mga
taga-Juda.
6 Magahalad kamo sang mga karnero, kanding kag baka sa pagdangop sa akon, pero
indi ninyo maeksperiensyahan ang akon presensya kay gintalikdan ko na kamo.
7 Ginluiban ninyo ako tungod kay ang inyo mga anak indi akon. Gani karon,
laglagon ko kamo kag ang inyo mga duta sa isa lang ka bulan.§

Ang Inaway sang Juda kag sang Israel

8 "Patunuga ang mga budyong kag mga trumpeta *sa pagpaandam sa mga tawo* sa
Gibea kag sa Rama! Ipabati ang singgit sang inaway sa Bet Aven! Magbantay kamo nga
katawhan sang Benjamin!*
9 Malaglag ang Israel sa adlaw sang pagsilot. Sigurado nga matabo ang akon
ginasiling kontra sa mga tribo sang Israel!
10 Ang mga pangulo sang Juda pareho sa mga tawo nga nagapangbalhin sang mga
muhon† *kay gin-agawan nila sang duta ang Israel.* Gani ibubo ko sa ila ang akon kaakig
pareho sang baha.
11 Ginadaogdaog ang Israel kag ginalaglag tungod nga ginasilutan ko siya. Kay
padayon gid siya nga nagasunod sa mga dios-dios.‡
12 Daw pareho ako sa sapat-sapat nga nagaut-ot sa Israel kag sa Juda.
13 "Sang makita sang Israel kag sang Juda ang ila indi maayo nga kahimtangan,§
nagpangayo sang bulig ang Israel sa gamhanan nga hari sang Assyria. Pero indi siya
makabulig sa ila.*
14 Kay salakayon ko ang Israel kag Juda pareho sang leon *nga nagagus-ab sang iya*
biktima. Ako gid mismo ang magalaglag sa ila. Dal-on ko sila *sa iban nga mga nasyon*,
kag wala sing may makaluwas sa ila.
15 Pagkatapos mabalik ako sa akon lugar, hasta nga akuon nila ang ila mga sala. Kag
magadangop gid sila sa akon sa ila nga pag-antos."

6

Indi Tinagipusuon ang Paghinulsol sang mga Israelinhon

---

* **5:2** *nagatinguha gid sa pagpamatay:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **5:3** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa bersikulo 5, 9, 11-14 sa Hebreo. Tan-awa ang footnote sa 4:17. ‡ **5:3** *Nagasimba kamo sa mga dios-dios:* sa literal, *Nagapanginlalaki kamo.* § **5:7** *sa isa lang ka bulan:* ukon, *sa Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan* * **5:8** *katawhan sang Benjamin:* Ang Gibea, Rama, Bet Aven parte sadto sang tribo ni Benjamin (Jos. 18:21-28). † **5:10** *muhon:* Tanda ini sang border sang duta. Kon sa English, *landmark ukon boundary marker.* ‡ **5:11** *dios-dios:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **5:13** *indi maayo nga kahimtangan:* sa literal, *balatian kag pilas* * **5:13** *indi siya makabulig sa ila:* sa literal, *indi siya makaayo sang ila pilas.*

1 *Naghambalanay ang mga Israelinhon,* "Dali, mabalik na kita sa GINOO. Siya ang
naglaglag sa aton kag siya man ang magabulig sa aton.*
2 Daw pareho kita sa patay nga buhion niya gilayon. Sa indi madugay† pabangunon
niya kita, kag magakabuhi kita sa iya presensya.
3 Tinguhaan ta nga makilala ang GINOO. Magaabot siya kag sigurado gid ini pareho
sang pagbutlak sang adlaw. Magaabot siya pareho sang ulan nga nagahatag sang tubig
sa duta."
4 *Pero nagsiling ang GINOO,* "*Mga katawhan sang* Israel‡ kag Juda, ano bala ang
himuon ko sa inyo? Ang inyo paghigugma sa akon dali lang madula pareho sang
ambon ukon tun-og sa kaagahon.
5 Amo gani nga ginapaandaman ko kamo paagi sa akon mga propeta nga malaglag
kamo kag magakalamatay. Ipahayag ko gid ang akon paghukom pareho sang kilat
kasanag.
6 Kay indi ang *inyo mga* halad ang akon luyag kundi ang *inyo* gugma.§ Mas gusto ko
pa nga kilalahon *ninyo* ako sang sa *maghalad kamo sang* mga halad nga ginasunog.
7 Pareho kay Adan, ginbaliwala ninyo ang *akon* kasugtanan *sa inyo*. Nagluib kamo sa
akon dira *sa inyo lugar*.*
8 Ang siyudad sang Gilead ginaestaran sang malain nga mga tawo pati sang mga
manugpatay.
9 Ang inyo mga pari daw sa grupo sang mga tulisan nga nagabantay sang
mabiktima. Nagapamatay sila sa dalan nga pakadto sa Shekem,† kag kon ano pa nga
makahuluya nga mga buluhaton ang ila ginahimo.
10 Mga taga-Israel, terible ang nakita ko sa inyo; nagasimba kamo sa mga dios-dios,
gani nangin mahigko‡ kamo.
11 Kag bisan kamo nga mga taga-Juda, napat-od na nga silutan kamo.
"Gusto ko kuntani nga ibalik ang maayo nga kahimtangan sang akon katawhan.

7

1 Gusto ko kuntani nga ayuhon ang mga taga-Israel. Pero ang makita ko sa ila amo
ang ila* kalautan. Nagapangdaya sila, nagasulod *sa mga balay* kag nagapangawat, kag
nagapanghold-ap sa mga karsada.
2 Pero wala nila ginabutang sa ila hunahuna nga nadumduman ko ang tanan nila
nga kalautan. Sa gihapon gapos sila sa ila mga sala kag nakita ko ini tanan.
3 "Napalipay nila ang *ila* hari kag mga opisyal sa ila kalautan kag kabutigan.
4 Tanan sila maluibon;† daw pareho sila sa mainit nga pugon nga indi na
kinahanglan pamakutan sang panadero halin sa paglamas hasta sa paghabok sang
linamas nga harina *nga iya lutuon*.
5 Sang kaadlawan‡ sang ila§ hari, ginhubog nila ang iya sini mga opisyal. Kag pati
ang hari nagpakig-inom man sa mga maoy *niya nga mga opisyal*.

---

* **6:1** *Siya...aton:* sa literal, *Siya ang naggus-ab sa aton kag siya man ang magaayo sa aton; siya ang nagpilas sa aton kag siya man ang magabugkos sang aton mga pilas.* † **6:2** *gilayon...indi madugay:* sa literal, *pagkatapos sang ikaduha nga adlaw ukon sa ikatatlo nga adlaw.* ‡ **6:4** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 10. Tan-awa ang footnote sa 4:17. § **6:6** *gugma:* posible ang buot silingon, *gugma sa Dios* ukon, *gugmakaluoy sa isigkatawo* * **6:7** *Pareho kay Adan...sa inyo lugar:* ukon, *Sa lugar sang Adan...sa sina nga lugar.* † **6:9** *Shekem:* Isa ini sa mga banwa nga sa diin makapalagyo ang bisan sin-o nga nakapatay sang tawo nga indi niya hungod, kag dira wala sing may mag-ano sa iya. ‡ **6:10** *mahigko:* buot silingon, *indi na takos nga magpartisipar sa mga seremonya sa templo.* * **7:1** *ila:* sa Hebreo, *Efraim kag Samaria.* Ini sila nagarepresentar sang ginharian sang Israel. † **7:4** *maluibon:* ukon, *nagapanginbabayi.* Posible man nga ang buot silingon, nagasimba sa mga dios-dios. ‡ **7:5** *kaadlawan:* ukon, *adlaw sang pagkorona.* § **7:5** *ila:* Amo ini sa Targum. Sa Hebreo, *aton.*

6 Kag samtang nagapalapit sila *sa pagpatay sa hari kag sa iya mga opisyal*, daw
pareho sa pugon ang kasingkal sang ila kaakig. *Kay* sang nagahulat pa lang sila nga
magsalakay, bilog nga gab-i ang pagpugong nila sang ila kaakig, kag pagkaaga
nagasingkal ini nga daw sa kalayo.
7 Tanan sila nagasingkal gid sa kaakig pareho sang mainit nga pugon, gani
ginpamatay nila ang ila mga manugdumala. Nalaglag ang tanan nila nga hari, pero
wala gid sing bisan isa sa ila nga nagpangayo sang bulig sa akon.
8 "Nagapakigsimpon ang Israel* sa iban nga mga nasyon. *Indi sila mapuslan kay*
pareho sila sa manipis nga tinapay nga wala mabaliskad.†
9 Ginakuha sang taga-iban nga mga nasyon ang ila ikasarang, pero wala nila ini
matalupangdi. Pareho sila sa tigulang nga nagaputi na ang iya buhok pero wala niya
matalupangdi.
10 Ang ila pagkamatinaas-taason nagapamatuod nga dapat sila silutan. Pero bisan
pa nga nagakalatabo ini tanan sa ila, wala gihapon sila nagbalik kag nagdangop sa
akon nga ila Dios.
11 Daw pareho sila sa pating; dali lang matunto kag wala sing pag-intiendi.
Nagapangayo sila sang bulig sa Egypt, kag kon kaisa sa Assyria.
12 Pero samtang nagapakadto sila *sa sini nga mga lugar*, tapnaon‡ ko sila pareho sang
pispis nga ginsiod sang pukot kag ginbutong paidalom. Silutan ko sila suno sa ginsiling
ko na sa ila mga pagtilipon.§
13 Kaluluoy sila tungod kay nagpalayo sila sa akon. Laglagon ko sila tungod kay
nagrebelde sila sa akon. Gusto ko kuntani nga luwason sila pero nagahambal sila sing
binutig parte sa akon.
14 Indi sinsero ang ila pagpanawag sa akon. Samtang nagahibi sila sa ila mga katre
sa pagpangayo sa mga dios-dios sang mga uyas kag duga sang ubas, ginapilasan nila
ang ila lawas.* Nagapalayo sila sa akon.
15 Gindisiplina ko sila para magbakod sila, pero nagplano pa sila sing malain kontra
sa akon.
16 Nagadangop sila sa butang nga wala sing pulos.† Pareho sila sa guba nga pana *nga
indi mapuslan*. Mapatay sa inaway ang ila mga pangulo tungod kay wala sila sing
respeto‡ kon maghambal. Tungod sini yagutaon sila sang mga taga-Egypt.

8

Ginsilutan sang GINOO ang Israel Tungod sang Ila Pagsimba sa mga Dios-dios

1 "Patunuga ang budyong sa pagpaandam sa akon katawhan nga ang *Israel nga
ginakabig ko nga* akon puluy-an* salakayon sang kaaway nga daw sa agila *kadasig*.
Kay ginbaliwala nila ang akon kasugtanan *sa ila* kag ginlapas nila ang akon Kasuguan.
2 Nagapanawag sila sa akon *nga nagasiling*, 'Dios sang Israel, ginakilala ka namon.'
3 Pero ginsikway nila ang maayo, gani lagson sila sang ila kaaway.
4 Nagpili sila sang mga hari kag mga opisyal nga wala ko ginpili. Naghimo sila sang
mga dios-dios halin sa ila mga pilak kag mga bulawan. *Kag ini nga mga dios-dios* amo
ang nagdala sang kalaglagan sa ila.

---

* **7:8** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 11. Tan-awa ang footnote sa 4:17. † **7:8** *wala mabaliskad:* Siguro ang buot silingon nabatok ukon ang pihak nga parte wala maluto. ‡ **7:12** *tapnaon:* ukon, *laglagon;* ukon, *ipabihag* § **7:12** *Silutan...pagtilipon:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **7:14** *ginapilasan nila ang ila lawas:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *nagatipon sila.* † **7:16** *butang nga wala sing pulos:* Pareho sini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Hebreo indi klaro. Ang "butang nga wala sing pulos" posible amo ang mga dios-dios. ‡ **7:16** *wala sila sing respeto:* ukon, *akig gid sila* * **8:1** *Israel...puluy-an:* ukon, *akon templo*

5 Ginasikway ko† ang dios-dios nga baka sang mga taga-Samaria. Nagasingkal ang
akon kaakig sa ila. Hasta san-o pa bala antes sila magkabuhi nga matinlo?
6 Ang dios-dios nga baka sang Samaria ginhimo man lang sang platero nga
taga-Israel. Indi ina Dios! Sigurado gid nga pagadugmukon ina.
7 "Pareho lang nga nagapanggas sila sang hangin kag nagaani sang buhawi.‡ Pareho
man sa trigo nga wala sing uhay, indi ini makahatag sang kalan-on. Pero bisan
makahatag man, ang mga taga-iban nga lugar amo ang magalamon sini.
8 Ang Israel daw sa ginlamon sang iban nga mga nasyon. Kag karon nga nagaimpon
na siya sa ila, nangin pareho siya sa galamiton nga wala sing pulos.
9 Daw pareho siya sa maila nga donkey nga nagaisahanon kag nagatalang-talang.
Nagpangayo siya sang bulig sa Assyria; nagbayad siya§ sa iban nga mga nasyon *para
buligan siya.*
10 Pero bisan nagpasakop siya sa sini nga mga nasyon, tipunon ko karon ang iya mga
katawhan *kag silutan.* Kag magasugod na ang ila pag-antos sa pagdaog-daog sa ila
sang isa ka hari kag sang *iya* mga opisyal.*
11 Matuod nga naghimo sila sang madamo nga halaran para sa mga halad sa
pagpakatinlo, pero ini nga mga halaran nangin lugar nga sa diin sila nagapakasala.
12 Ginpasulat ko ang madamo nga kasuguan para sa ila, pero ginkabig nila ini nga
para sa iban kag indi nga para sa ila.
13 Nagahalad sila sa akon kag ginakaon nila ang karne *sang sapat nga ila ginahalad,*†
pero wala ako malipay sa ila. Kag karon dumdumon ko ang ila mga kalautan; silutan
ko sila tungod sang ila mga sala. Magabalik sila sa Egypt.
14 Ginkalimtan nila nga mga taga-Israel ang nagtuga sa ila. Sila kag ang mga
taga-Juda nagpatindog sang mga palasyo‡ kag sang madamo nga banwa nga
napalibutan sang pader. Pero sunugon ko ang ila mga banwa kag ang mabakod nga
mga parte sini."

9

Ang Silot para sa Israel

1 *Nagsiling si Hoseas,* "Kamo nga mga taga-Israel, untati ninyo ang inyo pagsinadya
nga pareho sa ginahimo sang iban nga mga nasyon. Kay nagasimba kamo sa mga
dios-dios* kag nagapalayo sa inyo Dios. Sa bisan diin nga linasan sang mga uhay
nagakalipay kamo sa mga patubas nga ginakabig ninyo nga bayad sa inyo sang mga
dios-dios tungod sa inyo nga pagsimba sa ila.
2 Pero sa ulihi mawad-an kamo sang mga uyas kag duga sang ubas.
3 Magahalin kamo sa *Israel, ang* duta sang GINOO, kag magabalik kamo† sa Egypt.
Ang iban sa inyo mapa-Assyria, kag didto magakaon kamo sang mga pagkaon nga
ginakabig ninyo nga mahigko.
4 Indi na kamo pagtugutan nga maghalad sang bino sa GINOO. Ang inyo mga halad
indi makapalipay sa iya. Ang bisan sin-o nga magkaon sang sina nga mga halad
kabigon nga mahigko, kay pareho lang ina sa pagkaon sa namatyan.‡ Ang inyo nga

† **8:5** *ko:* sa Hebreo, *niya* ‡ **8:7** *Pareho...buhawi:* Siguro ang buot silingon, sa ila mga ginahimo nga wala sing pulos, dako nga silot ang ibalos sa ila. § **8:9** *siya:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 11. Tan-awa ang footnote sa 4:17. * **8:10** *isa ka hari...opisyal:* ukon, *mga hari kag mga pangulo;* ukon, *gamhanan nga hari* † **8:13** *ginakaon...ginahalad:* Suno sa Lev. 7:11-18, ang karne sang halad nga para sa maayo nga relasyon kaunon sang pamilya sang manughalad kag sang mga pari. ‡ **8:14** *palasyo:* ukon, *templo* * **9:1** *nagasimba...dios-dios:* sa literal, *nagapanginlalaki.* Tan-awa ang footnote sa 4:10. † **9:3** *kamo:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 8, 11, 13 kag 16. Tan-awa ang footnote sa 4:17. ‡ **9:4** *Ang bisan...namatyan:* Ang pagkaon sa namatyan ginakabig sang mga Israelinhon nga mahigko. Kay ang lugar nga sa diin ara ang patay nangin mahigko, kag ang tanan nga ara dira nangin mahigko man. Tan-awa sa Num. 19:14.

pagkaon para lang sa inyo kaugalingon; indi ina mahalad sa templo sang GINOO.
5 *Tungod nga ang inyo mga halad indi pagbatunon sang GINOO,* ti ano ang inyo
himuon sa pag-abot sang natalana nga mga piesta nga ginasaulog ninyo sa
pagpadungog sa GINOO?
6 Bisan makapalagyo pa kamo sa kalaglagan, tipunon gihapon kamo sa Egypt kag
ilubong sa Memfis.§ Matabunan na lang sang hilamon ang inyo malahalon nga mga
kagamitan nga pilak* kag tubuan sang tunukon nga mga kahoy-kahoy ang inyo mga
tolda.
7 "Mga taga-Israel, nag-abot na ang tion nga silutan kamo, ang tion nga balusan
kamo sa inyo mga ginhimo. Kag mahibaluan gid ninyo *nga nag-abot na ini. Nagasiling*
kamo parte sa akon nga, 'Ina nga propeta buang-buang! Ina siya nga ginagamhan sang
espiritu malain sing ulo!' *Amo ina ang ginasiling ninyo sa akon* tungod kay madamo na
ang inyo sala kag akig gid kamo sa akon.
8 Bilang propeta, ginaupdan ako sang akon Dios sa pagbantay sa inyo nga mga
taga-Israel. Pero bisan diin ako makadto gusto ninyo ako nga halitan; daw pareho ako
sa pispis nga gusto ninyo siuron. Akig ang mga tawo sa akon *sa Israel, nga ginakabig*
sang akon Dios nga iya puluy-an.†
9 Puwerte na gid kamo kalaot, pareho sang una sa mga lalaki sa Gibea.‡ Dumdumon
sang Dios ang inyo kalautan; silutan niya kamo tungod sang inyo mga sala."

10 *Nagsiling ang GINOO,* "Mga taga-Israel, sang ginpili§ ko ang inyo mga katigulangan
nga mangin akon katawhan, nalipay gid ako. Daw pareho *sa tawo nga nalipay gid* sang
nakakita *siya* sang ubas nga nagatubo sa desierto ukon sang nakakita *siya* sang
nahauna nga mga bunga sang higera. Pero sang magkadto sila sa Baal Peor,
gindedikar nila ang ila kabuhi sa makahuluya nga dios-dios kag nangin pareho sila
kangil-ad sa sinang dios-dios nga ila ginahigugma.
11 Mga taga-Israel, ang inyo pagkagamhanan madula nga daw sa pispis nga
naglupad. Indi na makabusong kag makapamata *ang inyo mga babayi*.
12 Bisan pa nga makapamata sila, kuhaon ko ang tanan nila nga bata kag
magapangasubo kamo. Kaluluoy gid kamo kon bayaan ko na kamo.

13 "Ang pagtan-aw ko sadto sa inyo daw pareho sa mga kahoy nga palma nga
natanom sa maayo nga duta.* Pero karon dapat nga dal-on ninyo ang inyo mga anak
sa inaway para magkalamatay."

14 *Nagsiling si Hoseas,* "GINOO, amo ini ang himua sa imo katawhan: Indi pagtuguti
nga makabata ukon makapatiti sang lapsag ang ila mga babayi."

15 *Nagsiling ang GINOO,* "Ang tanan nga kalautan sang akon katawhan nagsugod sa
Gilgal. Didto pa lang ginkaugtan ko na sila. Kag tungod sang ila kalautan pahalinon ko
sila sa *Israel nga ginakabig ko nga* akon puluy-an. Indi ko na sila paghigugmaon; ang
tanan nila nga mga pangulo nagrebelde sa akon.
16 Pareho sila sa tanom nga ang gamot sini nalaya, gani wala nagapamunga. Bisan
magpamata pa sila, patyon ko ang pinalangga nila nga mga bata."

17 *Nagsiling si Hoseas,* "Sikwayon sang akon Dios ang mga taga-Israel tungod kay
wala sila magtuman sa iya. Gani bisan diin na lang sila nga nasyon makadto."

---

§ **9:6** *Memfis:* Isa ka siyudad sang Egypt nga may bantog nga mga lulubngan. * **9:6** *pilak:* sa English, *silver* † **9:8** *sa Israel...puluy-an:* ukon, *sa templo sang akon Dios* ‡ **9:9** *mga lalaki sa Gibea:* Ginlugos nila kag ginpatay ang isa ka babayi. (Tan-awa ang Huk. 19.) § **9:10** *sang ginpili:* sa literal, *sang makita* * **9:13** *Ang pagtan-aw...duta:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

10

1 "Ang mga taga-Israel pareho sa tanom nga ubas nga madabong kag madamo sing
bunga. Samtang nagauswag sila madamo man ang ila ginapatindog nga mga halaran,
kag ginapatahom nila ang handumanan nga mga bato nga ila ginasimba.
2 Mga madaya sila,* kag karon dapat nga mag-antos sila tungod sang ila mga sala.
Gub-on sang GINOO ang ila mga halaran kag handumanan nga mga bato.
3 Sigurado nga masiling sila sa ulihi: Wala kami sing hari tungod kay wala kami
nagtahod sa GINOO. Pero bisan may hari pa kami, wala man siya sing may mahimo
nga maayo para sa amon.
4 Sagi man lang sila† hambal *pero wala man sila sing may hinimuan.* Nagasumpa sila
sing butig kag nagahimo sang kasugtanan *nga wala man lang nila ginatuman.* Gani ang
hustisya nangin pareho sa makahililo nga hilamon nga nagatubo sa gin-arado nga
duta.
5 "Mahadlok ang mga pumuluyo sang Samaria tungod *nga madula ang mga dios-dios*
nga babayi nga mga baka sa Bet Aven. Sila kag ang ila mga pari nga nagakalipay sa
katahom sang sini nga mga dios-dios magapangasubo gid tungod kuhaon ini sa ila
6 kag dal-on sa Assyria bilang regalo sa gamhanan nga hari. Mahuy-an ang Israel sa
iya nga pagsalig sa kahoy nga mga dios-dios.‡
7 Malaglag kag mawala ang iya§ hari nga daw sa kahoy-kahoy nga gin-anod sang
tubig.
8 Pagagub-on ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar sang Aven,* nga amo ang
nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Magatag-as ang tunukon
nga mga tanom kag magatabon sa ila mga halaran. Dayon magasiling sila sa mga
bukid, 'Tiphagi kami kag tabuni!' "

Ginsentensyahan sang Dios ang Israel nga Silutan

9 *Nagsiling ang GINOO,* "Kamo nga katawhan sang Israel nagapadayon sa
pagpakasala halin pa sang tion *nga nagpakasala ang inyo mga katigulangan* sa Gibea.
Wala gid kamo nagbaylo. Gani kamo nga mga kaliwat sang mga malain salakayon sa
Gibea.†
10 Sa akon kagustuhan silutan ko kamo. Magatingob ang mga nasyon sa pagsilot sa
inyo‡ tungod sang inyo sige-sige nga pagpakasala.
11 *Sadto anay nagapatawhay-tawhay lang kamo;* pareho kamo sa bataon nga babayi
nga baka nga nahanas sa paglinas kag naluyag sa sini nga trabaho. Pero subong
pabudlayan ko kamo nga mga taga-Israel§ kag pati ang mga taga-Juda; mangin pareho
kamo sa bataon nga babayi nga baka nga takdan sang gota ang iya liog nga wala pa
sing kibol, kag dayon paaraduhon.
12 *Nagsiling ako sa inyo,* 'Pahumuka ang inyo tagipusuon pareho sang duta nga
gin-arado. Magtanom kamo sang pagkamatarong kag mag-ani sang paghigugma. Kay
tion na ini nga magdangop kamo sa akon hasta nga mag-abot ako, kag padal-an ko
kamo sang kaluwasan* nga daw pareho sa ulan.'
13 "Pero nagtanom kamo sang kalautan, gani nag-ani man kamo sang kalautan.
Nagbutig kamo, kag ina bunga sang inyo kalautan. Kag tungod kay nagsalig kamo sa
inyo ikasarang, pareho abi sa inyo madamo nga soldado,

---

* **10:2** *Mga madaya sila:* ukon, *Dali magbag-o ang ila hunahuna.* † **10:4** *sila:* ang nagliligad nga mga hari ukon ang mga tawo. ‡ **10:6** *sa iya...dios-dios:* ukon, *sa laygay nga ginsunod niya* § **10:7** *iya:* sa Hebreo, *Samaria.* Amo ini ang kapital sang Israel kag nagarepresentar sang bilog nga ginharian sang Israel. * **10:8** *Aven:* Amo man ini ang Bet Aven ukon Betel. Tan-awa ang footnote sa 4:15. † **10:9** *Wala gid...Gibea:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **10:10** *sa pagsilot sa inyo:* ukon, *sa pagbihag sa inyo* § **10:11** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Tan-awa ang footnote sa 4:17. * **10:12** *kaluwasan:* ukon, *kadalag-an;* ukon, *pagkamatarong*

14 magaabot ang inaway sa inyo mga katawhan kag magakalaguba ang inyo
napaderan nga mga banwa. Himuon sang inyo mga kaaway ang pareho sang ginhimo
ni Shalman† sa *banwa sang* Bet Arbel—gindugmok niya ang mga iloy kag ang ila mga
kabataan.
15 Amo man sina ang matabo sa inyo nga mga taga-Betel tungod nga puwerte ang
inyo kalautan. Sa kaagahon, sigurado gid nga mapatay ang hari sang Israel."

11

Ang Gugma sang Dios para sa Israel

1 *Nagsiling ang* GINOO, "Sang pareho pa ang Israel sa isa ka bata,* ginhigugma ko
siya. Gintawag ko siya halin sa Egypt bilang akon anak.†
2 Pero karon, bisan sige ang tawag ko‡ sa ila nga mga taga-Israel, labi na gid gani nga
nagapalayo sila sa akon.§ Nagahalad sila sang mga halad kag nagasunog sang mga
insenso sa mga *imahen ni* Baal.
3 Ako *ang nag-atipan sa ila; daw pareho lang nga* gin-uyatan ko sila* sa kamot kag
gintudluan sa paglakat, pero wala nila ginkilala nga ako ang nag-atipan† sa ila.
4 Gintuytuyan ko sila nga may pagpalangga pareho sang pagpalangga sang isa ka
tawo sa iya nga baka. Daw pareho lang nga ginkuha ko ang gota sa ila liog kag
nagduko sa pagpakaon sa ila.
5 Pero tungod nga indi nila gusto nga magbalik sa akon, sigurado nga magabalik sila
sa Egypt, kag pagadumalahan sila sang Assyria.
6 Salakayon sang mga kaaway ang ila mga banwa kag gub-on ang mga trangka sang
mga puwertahan sini. Gub-on sang ila mga kaaway ang ila mga plano.
7 Sila nga akon katawhan desidido nga magpalayo sa akon. Gani bisan magpanawag
pa sila sing tingob sa akon indi ko sila pagluwason.‡
8 "Mga taga-Israel, indi ko mahimo nga sikwayon kamo ukon pabay-an na lang. Indi
ko mahimo *nga laglagon kamo sing bug-os* pareho sang ginhimo ko sa *mga banwa sang*
Adma kag Zeboyim. Indi maagwanta sang akon balatyagon nga himuon ini sa inyo.
Naluoy gid ako sa inyo.
9 Indi ko na pag-ipakita ang akon puwerte nga kaakig; indi ko na paggub-on ang
Israel, kay Dios ako kag indi tawo. Ako ang Balaan nga Dios nga kaupod ninyo, kag indi
ako magkadto sa inyo nga akig.
10 "Magasunod kamo sa akon sa tion nga magangurob ako pareho sang leon.
Sigurado gid nga magangurob ako, kag magadali-dali§ kamo puli halin sa west.
11 Magaabot kamo sing madasig* pareho sang mga pispis nga halin sa Egypt ukon
pareho sang mga pating nga halin sa Assyria. Paestaron ko kamo *liwat* sa inyo mga
balay. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

Silutan ang Israel kag ang Juda

12 Permi lang ako ginabutigan kag ginatunto sang mga taga-Israel. Ang mga
taga-Juda padayon nga nagapalayo sa Dios nga balaan kag matutom.†

---

† **10:14** *Shalman:* Posible isa ka hari sang mga Moabnon. * **11:1** *Sang pareho...bata:* sa literal, *Sang bata pa ang Israel.* Ini ang panahon nga ara ang mga Israelinhon sa Egypt ukon sa kamingawan. † **11:1** *Gintawag...anak:* ukon, *Gintawag ko ang akon anak halin sa Egypt.* ‡ **11:2** *ko:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *nila.* § **11:2** *akon:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *ila.* * **11:3** *sila:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 8, 9 kag 12. Tan-awa ang footnote sa 4:17. † **11:3** *nag-atipan:* sa literal, *nag-ayo* ‡ **11:7** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. § **11:10** *magadali-dali:* ukon, *magakurog* * **11:11** *sing madasig:* ukon, *nga nagakurog* † **11:12** *padayon...matutom:* ukon, *padayon nga nagasunod kag matutom sa Dios nga balaan.*

12

1 Ang mga taga-Israel* nagasalig sa mga butang nga wala sing pulos. Ang ginalagas
nila sa bilog nga adlaw amo ang mga butang nga makahalit sa ila. Nagadugang ang ila
pagbinutig kag pagpamintas. Nagahimo sila sang kasugtanan sa Assyria kag *sa Egypt,*
amo gani nga nagadala sila sang lana sa Egypt *bilang regalo*.
2 May akusasyon man ang GINOO kontra sa mga taga-Juda nga mga kaliwat man ni
Jacob. Silutan niya sila suno sa ila mga pamatasan; balusan niya sila suno sa ila mga
hinimuan.
3 Sang ara pa lang *ang ila katigulangan nga* si Jacob sa tiyan sang iya iloy, gusto na
niya nga labawan ang iya kapid.† Kag *sang nagdako na siya,* nagpakigdumog siya sa
Dios
4 paagi sa pagpakigdumog sa isa ka anghel,‡ kag nagdaog siya. Nagahibi siya
samtang nagapangayo sang bendisyon sa anghel. Nakita niya ang Dios sa Betel, kag
didto nagpakighambal sa iya§ ang Dios.
5 Siya ang GINOONG Dios nga Makagagahom; GINOO ang iya bantog nga ngalan.
6 Gani kamo nga mga kaliwat ni Jacob, magbalik na kamo sa inyo Dios, kag ipakita
ninyo ang gugma kag ang hustisya. Kag padayon kamo nga magsalig sa inyo Dios.

Ang Dugang nga mga Akusasyon Batok sa Israel

7 Mahilig mangdaya ang inyo mga negosyante; nagagamit sila sang indi husto nga
kilohan.
8 Nagapabugal pa kamo nga mga taga-Israel, "Nakatipon kami sang manggad kag
puwerte na kami ka manggaranon. Wala sing may makaakusar sa amon nga
nakatipon kami sang manggad sa malain nga paagi, *kay* sala ina nga buluhaton."
9 "Gani ako, ang GINOO nga inyo Dios *nga nagpaguwa sa inyo* sa Egypt, magapaestar
liwat sa inyo sa mga payag, pareho sang ginahimo ninyo sa panahon sang Piesta sang
Pagpatindog sang mga Payag.*
10 "Nagpakighambal ako sa mga propeta kag ginhatagan ko sila sang madamo nga
palanan-awon. Paagi sa ila ginpaandaman ko kamo nga malaglag kamo."†
11 Pero sa gihapon ang katawhan sang Gilead mga malain kag wala gid sing pulos,
kag ang katawhan sang Gilgal nagahalad sang mga turo nga baka *sa mga dios-dios*.
Sigurado gid nga pagagub-on ang ila mga halaran kag mangin pareho ini sa mga
tinumpok nga mga bato nga ginpanguha sa gin-arado nga duta.
12 Nagpalagyo si Jacob sa Aram,‡ kag didto nagserbisyo siya bilang manug-atipan
sang mga sapat para maangkon niya ang iya pangasaw-on.
13 Paagi sa isa ka propeta, ginpaguwa sang GINOO ang mga Israelinhon sa Egypt kag
gin-atipan.
14 Pero ginpaakig gid nila ang ila Ginoo tungod sang ila pagpamatay, gani silutan
niya sila. Balusan niya sila sang ila pagpakamalaot *sa iya*.

13

1 Sang una kon maghambal na gani ang tribo sang Efraim nagakurog sa kahadlok
ang iban nga mga tribo sang Israel, kag ginadayaw nila siya. Pero nakasala ang iya
katawhan tungod sang ila pagsimba kay Baal. Amo gani nga nagkalamatay* sila.

---

* **12:1** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 8 kag 14. Tan-awa ang footnote sa 4:17. † **12:3** *gusto...kapid:* sa literal, *gin-uyatan niya ang tikod sang iya utod.* ‡ **12:4** *anghel:* ukon, *pinadala sang Dios* § **12:4** *iya:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *aton.* * **12:9** Tan-awa ang Lev. 23:41-43. † **12:10** *ginpaandaman...kamo:* ukon, *ginsugiran ko kamo sang mga paanggid.* ‡ **12:12** *Aram:* isa ka lugar sa Mesopotamia. * **13:1** *nagkalamatay:* ukon, *magakalamatay*

2 Karon, kamo *nga ginatawag Efraim*† padayon nga nagapakasala.‡ Kay nagahimo
kamo sang mga imahen nga mga dios-dios halin sa inyo mga pilak para inyo
simbahon. Pero ini tanan hinimo man lang sang tawo kag suno man lang sa iya nga
naisipan. Nagasiling pa kamo nga magahalad kamo sang tawo sa sini nga mga
dios-dios nga baka kag magahalok sa ila.
3 Gani madula kamo pareho sang ambon ukon tun-og sa kaagahon, ukon pareho
sang upa sa linasan nga ginapalid sang hangin ukon sang aso nga nagaguwa sa
simboryo.
4 "Ako ang GINOO nga inyo Dios *nga nagpaguwa sa inyo* sa Egypt.§ Wala na kamo sing
kilalahon pa nga Dios kag Manluluwas kundi ako lang.
5 Gin-atipan ko kamo sa desierto, sa mamala gid nga lugar.
6 Pero sang ginpakamaayo ko kamo kag nag-uswag kamo, nangin bugalon kamo kag
ginkalimtan na ninyo ako.
7-8 Gani salakayon ko kamo kag laglagon pareho sang pagsalakay kag paggus-ab
sang mapintas nga sapat sa iya biktima, pareho sang ginahimo sang leon ukon sang
bear nga gin-agawan sang mga anak. Magabantay ako sa mga dalan sa pagsalakay sa
inyo pareho sang leopard.
9 Laglagon ko kamo nga mga taga-Israel, tungod kay kontra ninyo ako nga inyo
manugbulig.
10 Ti diin na ang inyo hari kag ang mga pangulo sang inyo mga banwa nga
magaluwas sa inyo? Ginpangayo ninyo sila sa akon,
11 gani sa akon kaakig ginhatag ko sila sa inyo, kag sa akon man kaugot ginkuha ko
sila.
12 Ang inyo* mga sala *indi ko gid pagkalimtan*, daw pareho ina sa kasulatan nga
ginputos kag gintago.
13 "May kahigayunan kamo nga magkabuhi *liwat*. Pero tungod kay wala kamo sing
pag-intiendi, *ginabaliwala ninyo ini*. Pareho kamo sa bata nga indi gusto magguwa sa
tiyan sa tion nga inugguwa na niya.
14 Luwason ko bala kamo sa kamatayon? *Indi! Hambalon ko pa gani ang* kamatayon,
'Diin na ang imo kahalitan, O kamatayon? Diin na ang imo kalaglagan *para sa sini nga
mga tawo*?'
"Indi ko gid kamo pagkaluoyan.
15 Bisan pa nga mas mauswagon kamo sang sa inyo mga kadugo, *laglagon ko kamo*.
Ipadala ko ang mainit nga hangin halin sa desierto sa east kag magakalahubas ang
inyo mga tuburan kag mga bubon. Kag pagaagawon ang inyo malahalon nga mga
pagkabutang.
16 Dapat nga silutan ang mga taga-Samaria tungod sang ila nga pagrebelde sa akon
nga ila nga Dios. Magakalamatay sila sa inaway. Pagadugmukon ang ila magagmay
nga mga bata, kag pagaririan ang tiyan sang ila nagabulusong nga mga babayi."

14

Ang Pakitluoy ni Hoseas sa mga Taga-Israel

1 *Nagsiling si Hoseas,* "Mga taga-Israel, magbalik kamo sa GINOO nga inyo Dios, kay
nalaglag kamo tungod sang inyo mga sala.
2 Magbalik kamo sa GINOO kag magsiling sa iya, '*GINOO,* patawara ang tanan namon
nga mga sala kag batuna kami suno sa imo kaayo, para makahalad kami sa imo sang
mga pagdayaw halin sa amon mga bibig.

† **13:2** *kamo nga ginatawag Efraim:* buot silingon, *ang mga taga-Israel* ‡ **13:2** *padayon nga nagapakasala:* ukon, *nagadugang pa gid ang inyo pagpakasala.* § **13:4** *nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt:* ukon, *halin pa sang tion nga didto kamo sa Egypt* * **13:12** *inyo:* sa Hebreo, *Efraim. Tan-awa ang footnote sa* 4:17.

3 Indi na kami magpangayo sang bulig sa Assyria kag indi na kami magsalig sa mga
kabayo nga para sa inaway. Indi na man namon pagtawgon nga amon Dios ang *mga*
dios-dios nga amon ginhimo. Kay ginakaluoyan mo kami nga pareho sa mga ilo.'"
4 *Nagsiling ang GINOO,* "Pagaayuhon ko ang akon katawhan sa ila pagkamalinapason,
kag higugmaon ko sila sing kinabubut-on. Kay nadula na ang akon kaakig sa ila.
5 *Pakamaayuhon ko ang* mga taga-Israel; mangin pareho ako sa tun-og *nga*
nagahatag sang tubig sa mga tanom. Magauswag sila pareho sang lily nga
nagapamulak. *Magabakod* sila pareho sang *kahoy nga sedro sa* Lebanon nga ang iya
gamot madalom.
6 *Magadamo* sila pareho sang mga sanga nga nagapanalingsing. *Mangin dungganon*
sila pareho sang kahoy nga olibo nga matahom kag sang *kahoy nga sedro sang*
Lebanon nga mahamot.
7 Sa liwat magapuyo sila nga ginaprotektaran ko. *Magauswag* sila pareho sang uhay
nga nagalambo,* ukon sang ubas nga nagapamulak. Kag mangin bantog sila pareho
sang bino sang Lebanon.
8 "Mga taga-Israel,† indi na kamo magdangop pa sa mga dios-dios. Ako ang
magasabat *sang inyo mga pangamuyo* kag magaatipan sa inyo. *Protektaran ko kamo;*
pareho ako sa kahoy nga sipres nga madabong, *nga nagahatag sang handong*. Ako ang
nagapauswag sa inyo."‡

Katapusan nga Laygay

9 Kabay pa nga ang may pag-intiendi sa inyo makahibalo kag makaintiendi sang
mga nasulat diri. Husto gid ang mga pamaagi sang GINOO kag ginasunod ini sang mga
matarong, pero nangin kasandaran ini sa mga malinapason.

---

* **14:7** *nagalambo:* sa English, *flourish* † **14:8** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Tan-awa ang footnote sa 4:17. ‡ **14:8** *nagapauswag sa inyo:* ukon, *nagahatag sang inyo mga kinahanglanon.*

Joel

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO nga iya ginpahayag kay Joel nga anak ni Petuel.

Ginpierdi sang mga Apan ang mga Tanom

2 Kamo nga mga manugdumala sang Juda kag ang tanan nga pumuluyo sini, pamatii
ninyo ining isugid ko sa inyo. Wala pa sing may natabo nga pareho sini sang panahon
sang inyo mga katigulangan ukon sang inyo panahon subong.
3 Kinahanglan nga isugid ini sa kada henerasyon sang inyo mga kaliwat:
4 Sunod-sunod nga nagsalakay ang mga panong sang mga apan. Ang nabilin nga
mga tanom nga wala maubos sang isa ka panong ginkaon naman sang masunod nga
panong hasta nga nagkalaubos ang mga tanom.*
5 Kamo nga mga palahubog, bangon kamo kag maghibi sing tudo! Kay wala na kamo
sing mainom; wala na sing *mga ubas nga hilimuon nga* bag-o nga bino.
6 Kay ang duta sang GINOO† ginsalakay sang terible nga mga apan‡ nga puwerte
kadamo. Matalom ang ila mga ngipon pareho sa ngipon sang leon.
7 Ginpamierde nila ang mga tanom nga ubas sang GINOO kag ang iya mga kahoy nga
higera.§ Ginkitkit nila ang mga panit sini hasta nga nagpuluti ang mga sanga.
8 Maghibi kamo pareho sang isa ka dalaga* nga nagasuksok sang sako sa *pagpakita*
nga nagapangasubo siya sa pagkapatay sang iya palamanahon.
9 *Kay* wala na sing mga uyas kag mga bino nga ihalad sa templo sang GINOO; *amo*
gani nga nagapangasubo ang mga pari nga nagaalagad sa GINOO.
10 Nagkalapierdi ang kaumahan kag daw sa tawo ini nga nagapangasubo.
Nagkalapierdi ang mga uyas kag wala na sang duga sang ubas kag lana.
11 Kamo nga mga mangunguma, magkasubo† kamo! Kamo nga nagaatipan sang
talamnan sang ubas, maghibi kamo sing tudo! Kay nagkalapierdi ang mga patubas sa
kaumahan—ang mga trigo kag mga barley.
12 Kag nalaya ang mga tanom nga ubas kag ang tanan nga kahoy pati na ang mga
higera, pomegranata, palma, kag mansanas. Matuod gid man nga nadula ang kalipay
sang mga tawo.

Ang Panawagan sa Paghinulsol

13 Kamo nga mga pari nga nagaalagad sa halaran sang akon Dios, magsuksok kamo
sang sako kag magkadto sa templo kag maghibi sa bilog nga gab-i. Kay wala na sing
mga uyas kag mga bino nga ihalad sa templo sang inyo Dios.
14 Hambali ninyo ang mga manugdumala sang Juda kag ang tanan nga pumuluyo
sini, nga magtipon sila tanan sa templo sang GINOO nga inyo Dios kag magpuasa.
Magpangayo sila sang bulig sa GINOO.
15 Abaw, malapit na ang adlaw nga magapanglaglag ang GINOO nga Makagagahom.
16 Nakita ta mismo kon paano kita nawad-an sang pagkaon kag kon paano nadula
ang kasadya sa templo sang Dios.
17 Nagkalamatay ang mga binhi sa duta.‡ Kag tungod nga naghuyos ang mga uyas,
wala na sing unod ang mga bodega, gani nagkalaguba na lang ini.

---

* **1:4** Posible man nga nagasugid ang ini nga bersikulo sang apat ka klase sang apan ukon apat ka "stages" sang pagdako sang apan. † **1:6** *duta sang GINOO:* sa literal, *akon duta,* nga amo ang Juda. ‡ **1:6** *mga apan:* sa literal, *nasyon.* Posible nga ang ini nga mga apan nagarepresentar sang nasyon nga magasalakay sa Juda. § **1:7** *ang mga tanom...higera:* sa literal, *ang akon mga tanom nga ubas kag ang akon mga kahoy nga higera* * **1:8** *dalaga:* ukon, *birhen* † **1:11** *magkasubo:* ukon, *mahuya* ‡ **1:17** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

18 Nagaugayong ang mga kasapatan *sa kagutom.* Nagadalang-dalang ang mga baka
kay wala na sila sing halalbon; pati ang mga karnero nagaantos.
19 *Nagpangamuyo si Joel. Siling niya,* "Nagapanawag ako sa imo, GINOO, kay
nagkalalaya ang mga palahalban kag ang tanan nga kahoy sa kaumahan nga daw sa
ginlamon sang kalayo.
20 Bisan ang talunon nga mga sapat nagahulat sang imo bulig, kay mala na gid ang
mga suba kag mga sapa, kag nagkalalaya ang mga palahalban nga daw sa ginlamon
sang kalayo."

2

Ang Pagsilot sang Dios nga Pareho sa Pagsalakay sang mga Apan

1 Patunuga ninyo ang budyong sa pagpaandam *sa mga tawo* sa Zion,* ang balaan†
nga bukid sang GINOO. Tanan kamo nga nagaestar sa Juda, magkurog kamo sa
kahadlok, kay malapit na gid ang adlaw *nga magasilot* ang GINOO.
2 Madulom kag magal-om ang ina nga adlaw. Ang terible nga mga apan‡ nga
puwerte kadamo nagalinapta sa mga bukid pareho sa paglapta sang silak sang adlaw
sa kaagahon. Wala gid sing may natabo nga pareho sina halin sang una, kag indi na
matabo ang pareho sina hasta san-o.
3 Sunod-sunod nga nagsalakay ang mga apan nga daw sa kalayo.§ Sa wala pa sila
magsalakay ang duta daw pareho sang katamnan sang Eden, pero sang masalakay na
nila, daw pareho na ini sang desierto. Wala gid sing tanom nga nakaluwas sa ila.
4 Daw sa kabayo ang ila hitsura kag nagasibad sila pareho sa mga kabayo nga
pang-inaway.
5 Ang gahod sang ila paglukso-lukso sa ibabaw sang mga bukid daw pareho sang
nagadalagan nga karwahe ukon ginasunog nga dagami. Daw pareho sila sa gamhanan
nga mga soldado nga handa na sa pagpakig-away.
6 Ang mga tawo nga makakita sa ila mahadlukan kag magapalanglapsi.
7-8 Nagasalakay sila kag nagataklas sa mga pader pareho sang mga soldado. Deretso
sila kon maglakat kag wala nagaliw-as sa ila alagyan. Wala sila nagadis-uganay; kag
bisan masugata nila ang mga armas wala sila nagaalaplaag.
9 Ginasalakay nila ang siyudad kag ginataklas ang pader sini. Ginasaka nila ang mga
balay kag nagasulod sila sa mga bintana pareho sang kawatan.
10 Nagauyog ang kalibutan kag ang kalangitan sa ila nga pag-abot. Kag nagadulom
ang adlaw kag ang bulan kag wala na nagasiga ang mga bituon.
11 Nagamando ang GINOO sa *sining mga apan nga* iya mga soldado, kag nagatuman
sila sa iya nga sugo. Terible ini nga mga apan kag puwerte kadamo. Makahaladlok gid
ang adlaw nga magasilot ang GINOO; wala gid sing may makaagwanta sini.

Ginapabalik sang Dios ang Iya mga Katawhan sa Iya

12 Nagasiling ang GINOO nga tion na ini nga magbalik kamo sa iya nga hugot gid sa
inyo tagipusuon, nga nagapuasa kag nagapangasubo nga may paghibi.
13 Maghinulsol kamo sing tinagipusuon kag indi nga pakita-kita lang nga paghinulsol
paagi sa paggisi sang inyo mga bayo. Magbalik kamo sa GINOO nga inyo Dios, kay
maluluy-on siya kag mabinalak-on. Mahigugmaon siya kag indi dali mangakig. Handa
siya nga magbaylo sang iya hunahuna nga indi na magpadala sang kalaglagan.

---

* **2:1** *Zion:* Amo ang isa ka tawag sa Jerusalem. † **2:1** *balaan:* ukon, *pinili* ‡ **2:2** *mga apan:* sa literal, *katawhan.* Posible nga ang ini nga mga apan nagarepresentar sang katawhan nga magasalakay sa Juda. § **2:3** *Sunod-sunod...kalayo:* sa literal, *Sa ila atubangan kag sa likod may kalayo nga nagapanunog.* Siguro ang buot silingon, sa atubangan kag sa likod sang isa ka panong sang mga apan may ara man nga mga panong sang mga apan. Tan-awa ang 1:4 kag 2:20.

14 Basi pa lang magbaylo ang hunahuna sang GINOO nga inyo Dios kag
pakamaayuhon niya *ang inyo mga patubas*, para makahalad na kamo sa iya sang mga
uyas kag bino.
15 Patunuga ninyo ang budyong sa Zion sa pagpahibalo sa mga tawo nga magtipon
sila kag magpuasa.
16 Himua ninyo ang seremonya sa pagpakatinlo kag magtipon kamo tanan, bata man
ukon tigulang. Pati mga lapsag dal-on man, kag ang bag-o ginkasal mag-intra man.
17 Ang mga pari nga nagaalagad sa GINOO maghibi sa tunga-tunga sang halaran kag
sang balkon sang templo, kag magpangamuyo sila sang pareho sini: "GINOO, kaluoyi
ang katawhan nga imo ginapanag-iyahan. Indi pagtuguti nga pakahuy-an sila kag
yagutaon* sang iban nga mga nasyon paagi sa pagsiling, 'Diin na bala ang inyo Dios?'"

Pakamaayuhon Liwat sang Dios ang Duta sang Juda

18 Nagakabalaka gid ang GINOO sa iya duta, kag naluoy siya sa iya katawhan.
19 Kag bilang sabat sa ila pangamuyo magasiling siya sa ila, "Hatagan ko kamo sang
mga uyas, duga sang ubas, kag lana; kag maayawan gid kamo. Indi ko na pagtugutan
nga pakahuy-an kamo sang iban nga mga nasyon.
20 Pahalinon ko ang mga manugsalakay sa inyo nga halin sa north, kag tabugon ko
sila sa desierto. Ang nauna nila nga panong tabugon ko sa Patay nga Dagat† kag ang
ulihi nila nga panong tabugon ko sa Dagat sang Mediteraneo.‡ Magabalaho ang ila
mga bangkay."
Makatilingala gid ang mga ginhimo sang GINOO.
21 Indi dapat magkahadlok ang duta *sang Juda*, kundi magkasadya ini kay
makatilingala gid ang mga ginhimo sang GINOO.
22 Indi man dapat magkahadlok ang mga sapat, kay nagadabong na ang mga
palahalban sa kamingawan kag nagapamunga na ang mga kahoy pati ang higera.
Nagapamunga na man ang mga ubas.
23 Kamo nga katawhan sang Zion, magkalipay kamo sa ginhimo sa inyo sang GINOO
nga inyo Dios. Kay ginhatagan niya kamo sang nahauna nga ulan sa pagpakita nga
matarong siya.§ Ginpadal-an niya kamo sang nahauna nga ulan kag sang masunod pa
nga ulan pareho sang una.
24 Mapuno sang mga uyas ang mga linasan kag magaawas ang duga sang ubas kag
ang lana sa mga pulugaan sini.
25 *Kay nagasiling ang GINOO,* "Ibalik ko ang mga nagkalapierdi sa inyo sadtong mga
tinuig nga ginsalakay ang inyo mga tanom sang sunod-sunod nga mga panong sang
mga apan. Ako ang nagpadala sa inyo sining madamo nga apan nga akon mga soldado.
26 Karon magadamo na ang inyo kalan-on kag mabusog gid kamo. Kag tungod sini,
pagadayawon ninyo ako nga inyo Dios, nga naghimo sang makatilingala nga mga
butang sa inyo. Kag kamo nga akon katawhan indi na gid mahuy-an hasta san-o.
27 Dayon mahibaluan ninyo nga ara ako sa inyo nga mga taga-Israel, kag ako lang
ang GINOO nga inyo Dios kag wala na sing iban pa. Kag kamo nga akon katawhan indi
na gid mahuy-an hasta san-o.

Mga Espiritual nga Pagpakamaayo

28 "Kag sa ulihi ihatag ko ang akon Espiritu sa tanan nga klase sang tawo. Ang inyo
mga anak nga lalaki kag babayi magasugid sang akon mga mensahi. Ang inyo tigulang
nga mga lalaki padamguhon *ko*. Ang inyo pamatan-on nga mga lalaki makakita sang
mga palanan-awon.

---

* **2:17** *yagutaon:* ukon, *dumalahan* † **2:20** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *dagat sa east* ‡ **2:20** *Dagat sang Mediteraneo:* sa Hebreo, *dagat sa west* § **2:23** *Kay ginhatagan...matarong siya:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

29 Sa sina nga mga inadlaw, ihatag ko man ang akon Espiritu sa mga ulipon* nga
lalaki kag babayi.
30 Magapakita ako sang mga makatilingala nga mga butang sa langit kag sa duta:
May makita nga dugo, kalayo kag madamol nga aso.
31 Magadulom ang adlaw, kag ang bulan magapula pareho sang dugo. Ini matabo sa
wala pa mag-abot ang makatilingala gid nga adlaw *sang paghukom* sang GINOO.”
32 Pero ang bisan sin-o nga magdangop sa GINOO maluwas. Kay suno sa ginsiling
sang GINOO, may mabilin nga mga Israelinhon sa Bukid sang Zion, ang Jerusalem. Ini
sila ginpili sang GINOO nga maluwas.

3

Pagasilutan ang mga Nasyon

1 *Nagsiling ang GINOO,* “Sa sina nga tion nga ibalik ko ang maayo nga kahimtangan
sang Juda kag Jerusalem,*
2 tipunon ko ang mga nasyon kag padulhugon ko sila sa Kapatagan ni Jehoshafat.†
Didto pagahukman ko sila tungod sang ila ginhimo sa mga Israelinhon, ang katawhan
nga akon ginapanag-iyahan. Ginpalapta nila ang akon katawhan sa iban nga mga
nasyon kag ginpartida nila ang akon duta.
3 Gin-gabot-gabutan nila ang akon katawhan *para partidahon*, kag ginbaligya nila
nga mga ulipon ang mga bata nga lalaki kag babayi, para ibayad nila sa ilimnon kag sa
mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas.
4 “Kamo nga mga katawhan sang Tyre, Sidon, kag sang tanan nga lugar sang Filistia,
ano ining ginahimo ninyo kontra sa akon?‡ Ginabalusan bala ninyo ako sa butang nga
akon nahimo? Kon ginabalusan ninyo ako, balusan ko kamo gilayon sa inyo ginahimo.
5 Kay ginkuha ninyo ang akon malahalon nga mga pagkabutang,§ pati ang mga pilak
kag bulawan, kag gindala ninyo ini sa inyo mga templo.
6 Ginbaligya ninyo sa mga Griego ang katawhan sang Juda kag Jerusalem *bilang mga
ulipon*, para mapalayo ninyo sila sa ila kaugalingon nga duta.
7 Pero buligan ko sila nga makahalin sa mga lugar nga ginbaligyaan ninyo sa ila, kag
pagahimuon ko sa inyo ang inyo ginhimo *sa ila*.
8 Ibaligya ko ang inyo mga anak sa katawhan sang Juda, kag ibaligya nila sila sa mga
taga-Saba,* nga nagaestar sa malayo nga lugar. *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.”

9 Ipahibalo ini sa mga nasyon: Magpreparar kamo sa pagpakig-away. Hangkata
ninyo ang inyo mga soldado nga magsalakay.
10 Himua ninyo nga mga espada ang inyo mga tagad kag himua ninyo nga mga
bangkaw ang inyo mga inughagbas. Bisan ang mga maluya kinahanglan nga
magpakig-away.
11 Dali, palapit kamo, tanan kamo nga mga nasyon sa palibot. Kag magtipon kamo
didto *sa Kapatagan ni Jehoshafat*. GINOO, padulhuga na *didto* ang imo mga soldado!†
12 *Nagsiling ang GINOO,* “Kinahanglan nga mahangkat ang mga nasyon sa palibot sa
pagkadto sa Kapatagan ni Jehoshafat, kay hukman ko sila didto.

---

* **2:29** *mga ulipon:* sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *akon mga ulipon* * **3:1** *ibalik...Jerusalem:* ukon, *pabalikon ko ang katawhan sang Juda kag Jerusalem sa ila duta halin sa pagkabihag.* † **3:2** *Jehoshafat:* buot silingon sa Hebreo, *nagahukom ang GINOO* ‡ **3:4** Ang ginahimo sang sini nga mga nasyon kontra sa Israel pareho lang nga ginahimo nila kontra sa GINOO. § **3:5** *akon...pagkabutang:* Ang mga pagkabutang sang mga Israelinhon iya sang GINOO. * **3:8** *Saba:* Isa ka lugar sa southwest sang Arabia. † **3:11** *GINOO…soldado:* sa Syriac, *Kag didto laglagon sang GINOO ang inyo mga soldado.*

13 Daw pareho sila sa alanihon nga dapat garabon na tungod kay luto na, ukon daw
pareho sa ubas nga dapat pugaon na tungod kay puno na sang ubas ang pulugaan.
Masyado na sila kalaot; ang ila mga sala daw pareho sa duga sang ubas nga nagaawas
sa suludlan sini."
14 Puwerte kadamo sang tawo nga nagaginahod sa Kapatagan sang Paghukom, kay
malapit na mag-abot dira ang adlaw sang pagsilot sang GINOO.
15 Magadulom ang adlaw kag ang bulan, kag indi na magsiga ang mga bituon.
16 Magangurob ang GINOO halin sa Zion;‡ ang iya tingog magadaguob halin sa
Jerusalem. Kag tungod sini magauyog ang kalibutan kag ang kalangitan. Pero
mabakod nga dalangpan ang GINOO para sa mga Israelinhon nga iya katawhan.

Ang mga Pagpakamaayo para sa Katawhan sang Dios

17 *Mga taga-Juda,* mahibaluan ninyo nga ako, ang GINOO nga inyo Dios, nagapuyo sa
Zion, ang akon balaan nga bukid. Kag *sa liwat* mangin balaan ang Jerusalem; indi na
gid ini liwat pagsalakayon sang taga-iban nga mga nasyon.
18 Sa sina nga tion *pakamaayuhon ko kamo*. Mangin bugana ang inyo bag-o nga bino
halin sa madamo nga ubas sa kabukiran. Mangin bugana man ang inyo gatas *halin sa*
madamo nga baka kag kanding nga nagahalab sa mga bulobukid. Indi gid mamalhan
ang inyo mga sapa. Kag magailig ang tuburan halin sa templo sang GINOO kag
magapatubig ini sa *hubas nga* ililigan sang tubig nga may mga acacia.§
19 "Ang Egypt mangin mamingaw nga lugar kag ang Edom mangin desierto tungod
kay ginpintasan nila ang katawhan sang Juda; ginpamatay nila ang mga inosente.
20 Pero ang Juda kag ang Jerusalem pagaestaran hasta san-o.
21 Magabalos ako para sa mga ginpamatay sa akon katawhan; silutan ko gid ang
naghimo sini sa ila.* *Ako* ang GINOO nga nagapuyo sa Zion."

---

‡ **3:16** *Zion:* Amo ang isa ka tawag sa Jerusalem. § **3:18** *nga may mga acacia:* ukon, *sang Shitim* * **3:21** *Magabalos...sa ila:* Pareho sini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *Kabigon ko nga inosente ang mga ginpamatay sa ila nga wala ko pa makabig nga inosente;* ukon, *Patawaron ko ang pagpamatay nila nga wala ko pa mapatawad.*

Amos

1 Amo ini ang mensahi ni Amos nga taga-Tekoa nga manugbantay sang mga karnero.
Ini nga mensahi parte sa Israel. Kag ginpahayag ini sa iya sang Dios duha ka tuig antes
matabo ang linog, sadtong panahon nga si Uzia amo ang hari sang Juda kag si
Jeroboam nga anak ni Joash amo ang hari sang Israel.
2 Nagsiling si Amos, "Nagangurob ang GINOO halin sa Zion;* ang iya tingog
nagadaguhob halin sa Jerusalem. Kag tungod sini nagakalaya ang mga palahalban
sang mga manugbantay sang karnero pati ang *mga tanom sa* putokputokan sang
Bukid sang Carmel."

Ang Silot sa Nasyon sang Syria

3 Amo ini ang ginasiling sang GINOO*parte sa Syria*:
"Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Damascus,† pagasilutan ko gid
sila.
Kay *ginpintasan* nila ang mga taga-Gilead *nga daw sa* gin-agyan sang tapi nga
panglinas
nga may mga ulounto nga salsalon.
4 Gani pagasunugon ko ang palasyo ni *Haring* Hazael
kag ang mabakod nga mga parte sang Damascus nga ginpahimo *sang iya anak nga
si Haring* Ben Hadad.
5 Pagagub-on ko ang puwertahan sang Damascus
kag pagalaglagon ko ang pangulo sang Kapatagan sang Aven kag sang Bet Eden.‡
Pagabihagon sa Kir ang katawhan sang Syria.§
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Silot sa Nasyon sang Filistia

6 Amo ini ang ginasiling sang GINOO*parte sa Filistia*:
"Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Gaza,* pagasilutan ko gid sila.
Kay ginbihag nila ang bilog nga pumuluyo sang mga banwa
kag ginbaligya nga ulipon sa Edom.
7 Gani pagasunugon ko ang mga pader† sang Gaza
kag ang mabakod nga mga parte sang sini nga siyudad.
8 Pagalaglagon ko ang mga pangulo sang Ashdod kag sang Ashkelon,
kag pagasilutan ko ang mga taga-Ekron.‡
Ang mga Filistinhon nga makapalagyo sa silot magakalamatay man.
Ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

Ang Silot sa Nasyon sang Tyre

9 Amo ini ang ginasiling sang GINOO*parte sa Tyre*:
"Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Tyre, pagasilutan ko gid sila.
Kay ang bilog nga pumuluyo sang mga banwa ginbaligya nila nga ulipon sa Edom.
Kag wala nila pagtumana ang ila kasugtanan sa sini nga mga tawo bilang mag-abyan.
10 Gani pagasunugon ko ang mga pader sang Tyre

---

* **1:2** *Zion:* Amo ang isa ka tawag sa Jerusalem. † **1:3** *Damascus:* Amo ini ang kapital sang Syria kag nagarepresentar sang bilog nga nasyon sang Syria. ‡ **1:5** *Kapatagan sang Aven...Bet Eden:* Mga lugar ini nga sakop sang Syria. § **1:5** *Syria:* sa Hebreo, *Aram* * **1:6** *Gaza:* Ang Gaza isa sa mga nagapanguna nga siyudad sang Filistia kag nagarepresentar sang bilog nga nasyon sang Filistia. † **1:7** *pagasunugon ko ang mga pader:* Posible nga may mga parte sang sini nga pader nga masunog sang kalayo ukon ang kalayo diri nagasimbolo sang kalaglagan. ‡ **1:8** *Ashdod...taga-Ekron:* Mga lugar ini nga sakop sang Filistia.

kag ang mabakod nga mga parte sang sini nga siyudad.”

Ang Silot sa Nasyon sang Edom

11 Amo ini ang ginasiling sang GINOO*parte sa Edom*:
“Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Edom, pagasilutan ko gid sila.
Kay ginpanglagas nila ang ila kadugo *nga mga Israelinhon*
kag ginpamatay nga wala sing luoy-luoy.
Indi gid madula ang ila kaakig sa mga Israelinhon.
12 Gani pagasunugon ko ang Teman kag ang mabakod nga mga parte sang Bozra.”§

Ang Silot sa Nasyon sang Ammon

13 Amo ini ang ginasiling sang GINOO*parte sa Ammon*:
“Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Ammon, pagasilutan ko gid sila.
Kay ginpangririan nila ang tiyan sang nagabulusong nga mga babayi sang Gilead,
para lang nga maglapad ang ila nga duta.
14 Gani pagasunugon ko ang mga pader sang Raba* kag ang mabakod nga mga parte sang sini nga siyudad
samtang nagasininggit ang ila mga kaaway nga nagasalakay sa ila,
nga nagahagunos pareho sang bagyo.
15 Kag pagabihagon ang hari sang Ammon pati ang iya mga opisyal.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.”

2

Ang Silot sa Nasyon sang Moab

1 Amo ini ang ginasiling sang GINOO*parte sa Moab*:
“Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Moab, pagasilutan ko gid sila.
Kay ginsunog nila ang mga tul-an sang hari sang Edom hasta nga nangin abo ini.
2 Gani pagasunugon ko ang Moab pati ang mabakod nga mga parte sang Keriot.*
Mapatay ang mga taga-Moab samtang nagasininggit kag nagapatunog sang mga budyong ang ila kaaway nga nagasalakay sa ila.
3 Mapatay pati ang ila hari kag ang tanan niya nga mga opisyal.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.”

Ang Silot sa Nasyon sang Juda

4 Amo ini ang ginasiling sang GINOO*parte sa Juda*:
“Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Juda, pagasilutan ko gid sila.
Kay ginsikway nila ang akon mga kasuguan kag wala nila pagtumana ang akon mga pagsulundan.
Ginpatalang sila sang *ila pag-alagad sa* mga dios-dios nga gin-alagad man sang ila mga katigulangan.
5 Gani pagasunugon ko ang Juda pati ang mabakod nga mga parte sang Jerusalem.”

Ang Silot sa Nasyon sang Israel

6 Amo ini ang ginasiling sang GINOO*parte sa Israel*:†
“Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Israel, pagasilutan ko gid sila.
Kay ginabaligya nila *nga mga ulipon* ang mga tawo nga wala sing sala, tungod lang sa ila utang.
Ginahimo nila ini sa mga imol bisan ang ila utang ahaw isa ka paris nga sandalyas.
7 Ginadaogdaog nila ang mga imol kag wala nila sila ginahatagan sang hustisya.

---

§ **1:12** *Teman...Bozra:* Mga lugar ini nga sakop sang Edom. * **1:14** *Raba:* Amo ini ang kapital sang Ammon. * **2:2** *Keriot:* Lugar ini nga sakop sang Moab. † **2:6** *Israel:* Sang natunga sa duha ka ginharian ang bilog nga Israel (1 Har. 12), ang isa gintawag nga Israel kag ang isa Juda.

Nagakatabo dira sa ila nga ang amay kag ang iya anak nga lalaki nagapakighilawas sa
isa lang ka babayi.
Tungod sini ginapakahuy-an nila ang akon balaan nga ngalan.
8 Nagatulog sila sa mga lugar nga ila ginasimbahan‡
nga nagasuksok sang bayo nga ginprenda sa ila *sang mga imol.*§
Kag nagaininom sila sa akon templo sang bino nga bilang bayad *sang mga imol* sa
ila nga utang.
9 Pero ako, ang ginhimo ko para sa ila *nga mga taga-Israel*,
ginpanglaglag ko ang mga Amornon,
bisan pa ini nga mga tawo mataas nga daw *kahoy nga* sedro
kag mabakod nga daw *kahoy nga* terebinto.
Ginpanglaglag ko sila hasta nga wala sing may nabilin sa ila.
10 Ginpaguwa ko man ang mga katigulangan sang mga taga-Israel sa Egypt,
kag sa sulod sang 40 ka tuig gintuytuyan ko sila sa kamingawan,
para makuha nila ang duta sang mga Amornon.
11 Ginpili ko pa gani ang iban sang ila mga kaliwat
nga mangin mga propeta kag mga Nazareo.
Indi bala nga matuod ini, mga taga-Israel?
12 Pero ano ang inyo ginhimo?
Ginpainom ninyo sang bino ang mga Nazareo*
kag ginmanduan ninyo ang mga propeta nga indi sila magsugid sang akon
mensahi.
13 Gani pamati kamo!
Pabug-atan ko kamo pareho sang karo nga puno sang patubas.†
14 Gani bisan pa ang madasig magdalagan *sa inyo* indi makapalagyo,
ang makusog magaluya,
kag ang mga soldado indi makaluwas sang ila kaugalingon.
15 Bisan ang mga manugpana *sa inaway* magaisol.
Ang mga *soldado nga* madasig magdalagan indi makapalagyo,
kag ang mga manugkabayo indi makaluwas sang ila kaugalingon.
16 Sa sina nga adlaw *nga silutan ko kamo*,
bisan pa ang pinakamaisog *ninyo* nga mga soldado magapalagyo nga hublas.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

3

1 Kamo nga mga taga-Israel, nga *ang inyo mga katigulangan* ginpaguwa sang GINOO
sa Egypt, pamatii ninyo ining ginasiling niya kontra sa inyo:
2 "Sa tanan nga nasyon sa bilog nga kalibutan
kamo lang gid ang akon ginpili nga mangin akon katawhan.
Gani pagasilutan ko gid kamo tungod sa tanan ninyo nga mga sala."

Ginbuot sang Dios ang Buluhaton sang mga Propeta

3 Magaupdanay bala ang duha ka tawo sa paglakat
kon wala anay sila magsugtanay?
4 Magangurob bala ang leon sa kagulangan
kon wala man lang siya sang tulukbon?
Kag magangurob bala siya sa iya palanaguan

‡ **2:8** *sa mga lugar nga ila ginasimbahan:* sa literal, *sa tupad sang kada halaran* § **2:8** Suno sa Exo. 22:26, 27 kag Deu. 24:12, 13, ang bayo nga ginprenda sang imol dapat nga iuli sa iya pagkagab-i. * **2:12** *Ginpainom ninyo sang bino ang mga Nazareo* para indi nila matuman ang ila panaad sa Dios nga indi gid sila mag-inom sang bino. † **2:13** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

kon wala man lang siya sing may nadakpan?
5 Masiod bala ang pispis
kon wala ginbutangan sang paon ang siod?
Mapisik bala ang siod
kon wala ini sing may nasiod?
6 Indi bala nagakurog sa kahadlok ang mga tawo
kon patunugon ang mga budyong *sa pagpahibalo nga may mga kaaway nga nagasalakay*?
Kon mag-abot ang kalamidad sa isa ka siyudad,
indi bala ang GINOO amo ang nagpadala sini?

7 Sa pagkamatuod, wala nagahimo ang Ginoong DIOS sang bisan ano
kon indi niya anay ini mapahayag sa iya mga alagad nga mga propeta.

8 Sin-o bala ang indi mahadlok
kon magngurob na ang leon?
Sin-o bala ang indi makasugid sang mensahi sang Ginoong DIOS
kon ang Ginoong DIOS na ang magpahambal sa iya?

Ang Paghukom sang Dios Batok sa Samaria

9 Hambala ninyo *ang mga pangulo nga nagaestar* sa mabakod nga mga parte sang Ashdod* kag sang Egypt
nga magtipon sila sa mga bukid *sa palibot* sang Samaria†
kag tan-awon nila ang puwerte nga kagamo sa sini nga siyudad
kag ang pagpaantos sa mga pumuluyo sini.
10-11 Kay amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS*kontra sa Samaria*:
"Indi sila kahibalo maghimo sang matarong,
kag ang mabakod nga mga parte sang ila siyudad
puno sang mga butang nga kinawatan kag inagawan.
Gani salakayon sila sang mga kaaway
kag panggub-on ang ila mga depensa.
Kuhaon sang mga kaaway ang mga pagkabutang
sa mabakod nga mga parte sang ila siyudad."
12 Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO:
"Ang maluwas sang manugbantay sang karnero sa sapat nga ginagus-ab sang leon
posible nga amo lang ang duha ka paa ukon isa ka dulunggan.
Pareho man sina sa inyo nga mga Israelinhon nga nagaestar sa Samaria;
ang maluwas sa inyo amo lang ang mga parte sang inyo matahom nga mga katre."‡
13 Nagasiling ang Ginoong DIOS, ang Dios nga Makagagahom, "Pamatii ninyo ining ihambal ko kag isugid ninyo ini sa mga kaliwat ni Jacob:

14 "Sa adlaw nga silutan ko ang mga taga-Israel tungod sang ila mga sala,
gub-on ko ang mga halaran sa Betel.§
Pungalon ko ang mga sulosungay *sa mga corner* sang halaran*
kag magakalahulog ini sa duta.

---

* **3:9** *Ashdod:* Ang Ashdod isa sa mga nagapanguna nga siyudad sang Filistia kag nagarepresentar sang bilog nga nasyon sang Filistia. † **3:9** *Samaria:* Amo ini ang kapital sang Israel kag nagarepresentar sang bilog nga ginharian sang Israel. ‡ **3:12** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa ulihi nga parte sang sini nga bersikulo. § **3:14** *Betel:* Isa ka lugar sa Israel nga ginasimbahan. * **3:14** *Pungalon...halaran:* suno sa 1 Har. 1:50 kag 1 Har. 2:28, ang tawo nga ginahingabot ang iya kabuhi puwede nga magkapot sa mga sulosungay sang halaran, kag wala sing may mag-ano sa iya. Gani ang mga ginasaligan sang mga taga-Israel nga magprotektar sa ila gub-on sang Ginoo.

15 Pagagub-on ko ang ila mga balay nga para sa tigtulugnaw
kag mga balay nga para sa tig-ilinit.
Pagagub-on ko man ang ila malahalon nga mga balay.†
Gani madamo sang ila mga balay ang magakalaguba.‡
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

4

1 Kamo nga mga dungganon nga mga babayi sang Samaria,
pareho kamo sa mga baka sa Bashan *nga ginasagod sing maayo*.
Ginadaogdaog ninyo kag ginapintasan ang mga imol,
kag ginasugo pa ninyo ang inyo mga bana nga dal-an kamo sang ilimnon.
Gani pamatii ninyo ining
2 ginasiling sang Ginoong DIOS:
"Sa akon nga pagkabalaan, nagapanumpa ako nga maabot gid ang adlaw
nga bihagon kamo sang inyo mga kaaway pareho sang pagbunit sang isda.*
3 Paguwaon nila kamo *sa inyo siyudad*
paagi sa mga buho sang mga pader nga nagkalaguba,
kag dal-on nila kamo sa *lugar sang* Harmon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

4 "Kamo nga mga Israelinhon, lakat kamo sa *ginasimbahan ninyo* sa Betel kag sa Gilgal
kag magpakasala pa gid kamo.
Magdala kamo sang inyo mga halad kada aga
kag magdala kamo sang inyo ikanapulo kada tatlo ka adlaw.
5 Magsunog kamo sang tinapay nga may inugpahabok
bilang halad sa pagpasalamat *sa akon*.
Sige, ipahambog ninyo ina pati ang inyo mga halad nga kinabubut-on,
kay amo man bala ina ang gusto ninyo.
Ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.

6 "Ako ang nagpadala sa inyo sang gutom sa tanan ninyo nga mga banwa,
pero wala gihapon kamo magbalik sa akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

7 "Ako ang nagpugong sang ulan tatlo ka bulan antes mag-abot ang tig-alani.
Ginapaulanan ko ang iban nga mga banwa pero ang iban ya wala.
Ginapaulanan ko ang iban nga mga talamnan
pero ang iban ya nagakamalhan.
8 Tungod sa kaluya nagaduling-duling kamo sa pagpangita sang tubig
halin sa isa ka banwa pakadto sa isa ka banwa,
pero indi bastante ang inyo makuha.
Pero wala gihapon kamo magbalik sa akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

9 "Madamo na nga beses nga ginpierdi ko ang inyo mga talamnan
paagi sa mainit nga hangin kag mga peste.
Ginsalakay sang mga apan ang inyo mga kahoy nga higera kag olibo.
Pero wala gihapon kamo magbalik sa akon.

† **3:15** *malahalon nga mga balay:* sa literal, *mga balay nga may mga parte nga hinimo halin sa bangkil sang elepante*
‡ **3:15** *Gani madamo sang ila mga balay ang magakalaguba:* ukon, *Kag pagagub-on ko ang ila dalagko nga mga balay.*
* **4:2** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa ulihi nga parte sang sini nga bersikulo.

Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

10 "Ginpadal-an ko kamo sang mga kahalitan
pareho sang ginpadala ko sadto sa Egypt.
Ginpapatay ko ang inyo mga pamatan-on nga mga lalaki sa inaway
kag ginpabihag ko ang inyo mga kabayo.
Kag ginpaantos ko kamo sa baho sang mga patay sa inyo mga kampo.
Pero wala gihapon kamo magbalik sa akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

11 "Ginlaglag ko ang iban sa inyo pareho sa ginhimo ko sa Sodom kag Gomora.
Kag ang iban sa inyo nga nakaluwas daw pareho sa kahoy nga ginsabnit sa kalayo.
Pero wala gihapon kamo magbalik sa akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

12 "Gani himuon ko pa gid ini nga mga silot sa inyo nga mga taga-Israel.
Kag tungod nga himuon ko ini, magpreparar kamo sa pag-atubang sa akon nga
inyo Dios."

13 Ang Dios amo ang naghimo sang mga bukid kag nagtuga sang hangin,†
kag siya man ang nagabaylo sang kaagahon sa kagab-ihon.
Ginapahayag niya sa tawo ang iya mga plano,
kag siya ang nagagahom sa bilog nga kalibutan.
Ang iya ngalan amo ang GINOONG Dios nga Makagagahom.

5

Ang Panawagan sa Paghinulsol

1 Katawhan sang Israel, pamatii ninyo ining masubo nga panalambiton parte sa
inyo:
2 Ang Israel, nga pareho sa isa ka birhen nga babayi,
nalaglag kag indi na gid makabangon liwat.
Ginpabay-an siya sa iya nga duta
kag wala na gid sing may magpabangon sa iya.
3 Gani nagasiling ang Ginoong DIOS,
"Sa 1,000 nga mga soldado nga ipadala sang isa ka siyudad sang Israel,
100 na lang ang mabilin.
Kag sa 100 nga mga soldado nga iya ipadala,
10 na lang ang mabilin.
4 Gani magdangop kamo sa akon,
kamo nga katawhan sang Israel, para mabuhi kamo.
5 Indi na kamo magkadto sa Betel, sa Gilgal, ukon sa Beersheba *para magsimba.*
Kay sigurado gid nga pagabihagon ang katawhan sang Gilgal, kag ang Betel
mawala.
6 Magdangop kamo sa akon, kamo nga mga kaliwat ni Jose, para mabuhi kamo.
Kay kon indi, magasalakay ako sa inyo nga daw pareho sa kalayo.
Gani malaglag ang Betel kag wala sing may makatapna sini.*
7 Ang hustisya *nga maayo* ginahimo ninyo nga malain†
kag ginabaliwala ninyo ang matarong."

---

† **4:13** *hangin:* ukon, *espiritu sang tawo* * **5:6** *Gani malaglag...makatapna sini:* sa literal, *Gani masunog ang Betel kag wala sing may makapatay sini.* † **5:7** *malain:* sa literal, *mapait nga tanom*

8 Ang Dios amo ang nagtuga sang *mga grupo sang mga bituon nga ginatawag* Pleades
kag Orion.
Siya ang nagabaylo sang kadulom sa kasanag, kag sang adlaw sa gab-i.
Siya ang nagatipon sang tubig sang dagat *sa mga panganod*
kag ginapaulan niya ini sa duta.
Ang iya ngalan amo ang GINOO.
9 Siya ang nagapadala sing hinali nga kalaglagan sa depensa sang siyudad,‡
kag ginaguba niya ang napaderan nga siyudad.

10 Kamo nga mga taga-Israel, akig kamo sa nagahukom sing husto
kag nagasugid sing matuod sa korte.
11 Ginadaogdaog ninyo ang mga imol kag ginapilit nga maghatag sa inyo sang ila
patubas.§
Gani indi kamo makaestar sa ginpatindog ninyo nga mga mansyon,
kag indi kamo makainom sang bino halin sa gintanom ninyo nga mga ubas.
12 Kay nahibaluan ko* kon daw ano kadamo kag kon daw ano kagrabe ang inyo mga
sala.
Ginadaogdaog ninyo ang mga tawo nga wala sing sala
kag ginapanguwartahan pa ninyo.
Wala ninyo ginahatagan sang hustisya ang mga imol sa korte.
13 Gani tungod sa kalaot sang sini nga panahon,
ang mga tawo nga nakaintiendi *sang kabubut-on sang Dios* nagahipos na lang.
14 Karon, himua ninyo ang maayo kag indi ang malain
para mabuhi kamo kag magaupod sa inyo ang GINOONG Dios nga Makagagahom,
pareho sang ginasiling ninyo.
15 Likawi ninyo ang malain kag himua ang maayo,
kag maghukom kamo sing husto sa korte.
Basi pa lang nga maluoy ang GINOONG Dios nga Makagagahom
sa mga magakalabilin sa inyo nga mga kaliwat ni Jose.
16 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOONG Dios nga Makagagahom:
"*Magaabot ang tion* nga may mga paghinibi kag pagtiyabaw
sa inyo mga dalan kag mga plasa.
Ang mga mangunguma ipatawag para maghibi *sa mga patay*†
upod sa mga tawo nga sinuhulan nga maghibi.
17 May mga paghinibi man sa inyo mga talamnan sang ubas.‡
Matabo ini sa inyo tungod kay silutan ko kamo.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Adlaw sang Paghukom sang Dios

18 Kaluluoy kamo nga nagapaabot sang adlaw sang GINOO.
Indi kamo maghunahuna nga adlaw ina nga maluwas kamo§ kundi silutan
kamo.*
19 Daw pareho kamo sa isa ka tawo nga nagahunahuna nga nakaluwas na siya
tungod kay nakapalagyo siya sa leon,
pero ato gali nasugata niya ang bear.

---

‡ **5:9** *depensa sang siyudad:* ukon, *makusog nga mga soldado* § **5:11** *maghatag sa inyo sang ila patubas* bilang buhis ukon arkila sa duta. * **5:12** *ko:* ukon, *sang Dios* † **5:16** *Ang mga mangunguma...maghibi sa mga patay:* Ang buot silingon, ang mangunguma magakumpanyar sa mga nagdaogdaog sa ila. ‡ **5:17** Ang talamnan sang ubas, nga lugar nga may sinadya labi na gid kon tighalarvest, mangin lugar nga may paghinibi. § **5:18** *maluwas kamo* sa silot sang Dios ukon sa inyo kaaway nga mga nasyon. * **5:18** *maluwas kamo...silutan kamo:* sa literal, *masanag...madulom*

Ukon nagahunahuna siya nga wala na sing may mag-ano sa iya
tungod kay ara na siya sa sulod sang *iya* balay,
pero ato gali sang paghamboy niya sang iya kamot sa dingding
ginkagat ini sang man-og.
20 Matuod nga ang adlaw sang GINOO magadala sang silot kag indi kaluwasan;
daw pareho ini sa kadulom nga wala gid sing bisan diutay nga kasanag.

Ang Luyag sang Dios nga Himuon sang Iya Katawhan

21 "Ginakaugtan ko gid ang inyo mga piesta;†
wala gid ako malipay sa sinang inyo mga pagtilipon.
22 Gani bisan dal-an pa ninyo ako sang nagkalain-lain nga halad,
bisan ang pinakamaayo pa nga halad,
indi ko ina pagbatunon.
23 Untati na ninyo ang magahod ninyo nga mga kanta.
Indi ako luyag nga magpamati sang sunata sang inyo mga arpa.
24 Pero ipakita ninyo ang hustisya kag himua ninyo ang matarong;
indi ninyo ini pag-untati pareho sang suba nga wala untat ang pag-ilig.

25 "Katawhan sang Israel, sang didto sa kamingawan ang inyo mga katigulangan sa
sulod sang 40 ka tuig,
ako bala ang ila ginhalaran sang ila mga halad? *Indi!*
26 Kag karon ginadala-dala pa ninyo si Sakut, ang *dios-dios nga* ginapakahari ninyo,
kag si Kaywan, ang inyo dios-dios nga bituon.
Ginhimo ninyo ini nga mga imahen para simbahon.
27 Gani ipabihag ko kamo sa unhan pa sang Damascus."
Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga ginatawag Dios nga Makagagahom.

6

Ang Kalautan sang mga Pangulo sang Israel

1 Kaluluoy kamo nga mga pangulo sang Zion kag sang Samaria,
nga nagapatawhay-tawhay lang kag wala sing may ginakabalak-an.
Ginakabig ninyo ang inyo kaugalingon
nga dungganon nga mga tawo sang nagapanguna nga nasyon,
kag sa inyo nagadangop ang inyo mga pumuluyo.
2 Tan-awa ninyo ang *natabo sa siyudad sang* Calne,
ang dako nga *siyudad sang* Hamat,
kag ang Gat nga sakop sang Filistia.
Indi bala mas gamhanan pa sila sang sa inyo ginharian,
kag mas malapad pa ang ila duta sang sa inyo?
3 *Kaluluoy kamo* nga wala nagapinsar nga may magaabot nga adlaw nga silutan kamo.
Pero *sa malain nga ginahimo ninyo,*
ginapadali pa gani ninyo *ang ina nga adlaw*
nga magahari ang paghalit.
4 *Kaluluoy kamo* nga nagahigda-higda lang sa inyo malahalon nga mga katre,*
kag nagapagusto lang kaon sang karne sang bata sang karnero
kag sang pinatambok nga bata sang baka.
5 *Kaluluoy kamo* nga nagakomposo sang mga kanta samtang nagatukar sang arpa

† **5:21** *mga piesta:* Ang buot silingon, ang mga piesta sang ila relihiyon.
* **6:4** *malahalon nga mga katre:* sa literal, *mga katre nga may mga parte nga hinimo halin sa bangkil sang elepante.*

kag mahilig maghimo sang mga sunata paagi sa mga instrumento,† pareho kay David.
6 *Kaluluoy kamo* nga puwerte mag-inom sang bino
kag nagagamit sang malahalon nga mga pahamot,
pero wala nagakasubo sa palaabuton nga kalaglagan sang inyo nasyon.‡
7 Gani kamo nga mga pangulo amo ang una nga pagabihagon,
kag matapos na ang inyo mga piesta kag pagpatawhay.

Ginakaugtan sang Dios ang Pagkamatinaas-taason sang Israel

8 Nagpanumpa ang Ginoong DIOS, ang Dios nga Makagagahom. Siling niya,
"Ginakaugtan ko ang pagkamatinaas-taason *sang mga kaliwat* ni Jacob,
kag ginapakamalaot ko ang mabakod nga mga parte sang ila siyudad.
Gani itugyan ko sa kaaway ang ila siyudad kag ang tanan nga ara dira."
9 Kon may napulo ka tawo nga mabilin sa isa ka balay, sila *tanan* mapatay *man*.
10 Ang bangkay sang isa nga napatay kuhaon sang iya paryente para sunugon. Kag mamangkot siya sa nagapanago§ sa sulod sang balay, "May iban ka pa bala dira nga upod?"* Kon masabat siya nga wala, masiling dayon ang tawo nga nagpamangkot, "Hipos na! Kay basi mamitlang mo pa ang ngalan sang GINOO*kag masilutan kita*."

11 Sa pagkamatuod, kon ang GINOO na gani ang magmando,
pagadugmukon niya ang *tanan nga* mga balay,
gagmay man ini ukon dalagko.

12 Makadalagan bala ang mga kabayo sa batuhon nga banglid?
Makaarado bala ang baka sa dagat?†*Siyempre indi!*
Pero ang hustisya ginhimo ninyo nga makahalit sa tawo,‡
kag ang matarong ginhimo ninyo nga malain.§
13 Nagakalipay kamo sa inyo kadalag-an kontra sa *mga banwa sang* Lo Debar kag Karnaim,
kag nagasiling kamo, "Napierdi ta sila paagi sa aton kaugalingon nga kusog."

14 Sa pagkamatuod nagasiling ang GINOONG Dios nga Makagagahom,
"Kamo nga katawhan sang Israel ipasalakay ko sa isa ka nasyon.
Daog-daugon nila kamo kag sakupon ang inyo lugar halin sa Lebo Hamat
pakadto sa ililigan sang tubig sang Araba."

7

Ang Palanan-awon ni Amos Parte sa Apan, Kalayo, kag Tunton

1 Amo ini ang ginpakita sang Ginoong DIOS sa akon: Nakita ko nga nagtipon ang GINOO sang madamo gid nga mga apan sa tapos mahatag sa hari ang iya parte*halin sa *una nga ani* kag sang manugsugod na ang ikaduha nga ani.†
2 Dayon ginkaon sang mga apan ang tanan nga tanom, kag wala gid sing may nabilin. Kag dayon nagsiling ako, "Ginoong DIOS, nagapangabay ako sa imo nga patawaron mo ang mga kaliwat ni Jacob. Paano sila mabuhi *kon matabo ina nga silot*? Maluya sila kag wala sing ikasarang."

---

† **6:5** *sang mga sunata paagi sa mga instrumento:* ukon, *sang mga instrumento sa musika* ‡ **6:6** *kalaglagan sang inyo nasyon:* sa literal, *kalaglagan ni Jose,* nga ang buot silingon ang mga kaliwat ni Jose ukon ang nasyon sang Israel. § **6:10** *nagapanago:* ukon, *nabilin* * **6:10** *May...upod:* ukon, *May bangkay pa bala dira?* † **6:12** *sa dagat:* ukon, *sa kabatuhan* ‡ **6:12** *makahalit sa tawo:* sa literal, *hilo* § **6:12** *malain:* sa literal, *mapait nga tanom* * **7:1** *ang iya parte* nga amo ang mga uyas ukon ang mga kumpay nga para sa iya mga kabayo. † **7:1** *manugsugod na ang ikaduha nga ani:* ukon, *nagatubo naman ang mga pananom.*

3 Gani nagbaylo ang hunahuna sang GINOO kag nagsiling siya, “Ang imo nakita indi
na matabo.”
4 Amo pa ini ang ginpakita sang Ginoong DIOS sa akon: Nakita ko nga nagpreparar
ang Ginoong DIOS sa pagsilot *sa iya katawhan* paagi sa kalayo. Dayon ginpamala sang
kalayo ang ginahalinan sang tubig sa idalom sang duta, kag ginsunog sini ang tanan
nga ara sa duta sang Israel.
5 Kag dayon nagsiling ako, “Ginoong DIOS, nagapangabay ako sa imo nga indi ina
paghimua. Paano mabuhi ang mga kaliwat ni Jacob *kon matabo ina*? Maluya sila kag
wala sing ikasarang.”
6 Gani nagbaylo ang hunahuna sang GINOO kag nagsiling siya, “Ang imo nakita indi
na man matabo.”
7 Amo pa gid ini ang ginpakita sang Ginoong DIOS sa akon: Nakita ko ang Ginoo nga
nagatindog malapit sa pader kag may ginauyatan siya nga tunton‡ nga gin-gamit sa
pagtakos sa pader kon bala tadlong ang pagkahimo sini.
8 Nagpamangkot ang GINOO sa akon, “Amos, ano ang nakita mo?” Nagsabat ako,
“Tunton.” Dayon nagsiling siya, “Suno sa akon nga pagtunton, indi tadlong ang kabuhi
sang akon katawhan nga taga-Israel. *Gani sa sini nga tion* indi ko na sila pagkaluoyan
pa.
9 Gub-on ko ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar nga ginasimbahan sang
mga taga-Israel nga kaliwat ni Isaac. Kag ipasalakay ko sa mga kaaway ang *Israel*, ang
ginharian ni *Haring* Jeroboam.”

Si Amos kag si Amazia

10 Karon, si Amazia nga pari sang Betel nagpadala sang mensahi kay Haring
Jeroboam sang Israel. Siling niya, “Nagaplano si Amos sing malain kontra sa imo diri
mismo sa Israel. Indi na maagwantahan sang mga tawo ang iya mga ginapanghambal.
11 Kay amo ini ang iya ginasiling: ‘Mapatay si Jeroboam sa inaway, kag sigurado gid
nga bihagon ang mga taga-Israel sa iban nga nasyon.’ ”
12 Dayon nagsiling si Amazia kay Amos, “Ikaw nga propeta, halin ka diri kag
magbalik sa Juda. Didto himua ang imo palangabuhian bilang propeta.
13 Indi ka na magsugid sang mensahi sang Dios diri sa Betel, kay ari diri ang templo
nga ginasimbahan sang hari, ang templo sang *iya* ginharian.”
14 Nagsabat si Amos kay Amazia, “Indi ako propeta *sadto* ukon sumulunod§ sang isa
ka propeta, kundi manugbantay ako sang karnero kag manug-atipan sang mga kahoy
nga sikomoro.
15 Pero ginhambalan ako sang GINOO nga bayaan ko ang akon trabaho bilang
manugbantay sang karnero kag magsugid ako sang iya mensahi sa inyo nga mga
taga-Israel nga iya katawhan.
16-17 Karon, ikaw nga nagasiling nga indi ako magsugid sang mensahi sang Dios sa
mga taga-Israel nga kaliwat ni Isaac, pamatii ining ginasiling sang GINOO*kontra sa imo*:
“‘Ang imo asawa magabaligya sang iya lawas sa siyudad
kag ang imo mga anak mapatay sa inaway.
Ang imo nga kadutaan partidahon *sang mga kaaway nga magaagaw sini*,
kag mapatay ka sa mahigko nga nasyon.
Kag sigurado gid nga bihagon ang mga taga-Israel
kag dal-on sa iban nga nasyon.’ ”

8

Ang Palanan-awon ni Amos Parte sa Alat nga may Luto nga mga Prutas

‡ **7:7** *tunton:* higot nga may pamug-at sa punta, nga ginagamit sa paghibalo kon tadlong ukon indi.
§ **7:14** *sumulunod:* sa literal, *anak*

1 Amo ini ang ginpakita sang Ginoong DIOS sa akon: Nakita ko ang isa ka alat nga
may luto nga mga prutas.
2 Nagpamangkot ang GINOO sa akon, "Amos, ano ang nakita mo?" Nagsabat ako, "Isa
ka alat nga may luto nga mga prutas." Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, "Nag-abot
na ang katapusan* sang akon katawhan nga taga-Israel. Indi ko na sila pagkaluoyan
pa.
3 Sa sina nga adlaw *nga silutan sila*, ang *masadya nga* pagkinanta sa templo† mangin
paghinibi kay madamo nga patay ang magalinapta bisan diin. Kag dayon wala na gid
sing may mabatian nga gahod.‡*Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

Ang Sala sang mga Manggaranon nga Taga-Israel

4 Pamatii ninyo ini, kamo nga nagapamigos sa mga imol
kag nagatinguha sa paglaglag sa ila.
5 Nagadali kamo nga matapos ang Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan ukon ang Adlaw
nga Inugpahuway
para makabaligya na kamo sang uyas kag makadaya sa inyo nga pagsukob,
pagtakos, kag pagkilo.
6 *Nagadali kamo* nga makabaligya sang uyas nga may miksla nga upa,
kag makabakal sang imol nga tawo nga ginbaligya nga ulipon
tungod nga indi siya makabayad sang iya utang,
bisan ang iya utang ahaw isa ka paris nga sandalyas.

7 Gani nagapanumpa ang GINOO,
ang Dios nga ginapabugal ninyo nga mga kaliwat ni Jacob,
"Indi ko gid pagkalimtan ang tanan nga kalautan nga ginhimo ninyo.
8 Tungod sini palinugon ko ang inyo duta kag magahinibi kamo.
Mauyog ang inyo duta sing puwerte gid,
nga daw pareho sang pag-awas kag paghubas sang Suba sang Nilo sa Egypt.
9 Sa sina nga adlaw *nga silutan ko kamo*,
pasalupon ko ang adlaw sa kaudtuhon,
gani magadulom bisan adlaw pa.
Ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
10 Himuon ko nga paghinibi ang inyo mga piesta,
kag himuon ko nga pagpanalambiton ang inyo nga pagkinanta.
Pabayuan ko kamo sang sako kag suguon nga magpakalbo
sa pagpakita nga nagapangasubo kamo,
pareho sang mga *ginikanan nga* nagahibi sa pagkapatay sang ila bugtong nga
anak.
Pero mas masakit pa gid ang katapusan sang sini nga mga silot."

11 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS,
"Magaabot ang tion nga padal-an ko sang gutom ang inyo duta.
Pero indi ini kagutom sa pagkaon ukon kauhaw sa tubig,
kundi kagutom *kag kauhaw* sa pagpamati sang akon mensahi.
12 Magaduling-duling kamo *sa kakapoy*
sa pagpangita *sang tawo nga makasugid sa inyo* sang akon mensahi,
pero indi gid ninyo ini makita bisan diin kamo magkadto.
13 Sa sina nga adlaw *nga silutan ko kamo*,
bisan ang inyo guwapa nga mga pamatan-on nga mga babayi

---

* **8:2** *katapusan:* Sa Hebreo, ang pulong nga "luto nga mga prutas" kag "katapusan" daw pareho kon ihambal. † **8:3** *templo:* ukon, *palasyo* ‡ **8:3** *Kag...gahod:* sa literal, *Hipos!*

kag ang inyo pamatan-on nga mga lalaki
magakalalipong sa kauhaw.
14 Kamo nga nagapanumpa sa ngalan sang mga dios-dios sang Samaria, Dan, kag Beersheba,
pagalaglagon kamo kag indi na gid kamo makabangon pa.”

9

Wala sing may Makapalagyo sa Silot sang Dios

1 Nakita ko ang Ginoo nga nagatindog sa may halaran kag nagsiling siya,
“Lampusi ang ulo-ulo sang mga haligi sang templo para marumpag ang atop*
kag mahulugan ang mga tawo.
Ang indi mapatay sa ila patyon ko sa inaway.
Wala sing bisan isa sa ila nga makalikaw ukon makapalagyo.
2 Bisan magpanago pa sila sa idalom sang duta, didto sa lugar sang mga patay,
kuhaon ko sila didto.
Bisan magsaka pa sila sa kalangitan,
butungon ko sila paidalom.
3 Bisan magpanago pa sila sa putokputokan sang *Bukid sang* Carmel,
pangitaon ko sila didto kag dakpon.
Bisan magpanago pa sila sa idalom sang dagat,
suguon ko ang man-og didto sa pagkagat sa ila.
4 Bisan bihagon pa sila sang ila mga kaaway,
ipapatay ko gihapon sila.
Kay determinado gid ako nga laglagon sila kag indi nga buligan.”

5 Kon tandugon sang Ginoong DIOS nga Makagagahom ang duta,
nagauyog† ini kag ang tanan nga pumuluyo sini nagahinibi.
Ang pag-uyog sini pareho sang pag-awas kag paghubas
sang Suba sang Nilo sa Egypt.
6 Ang Dios ang naghimo sang iya *kaugalingon nga* elistaran sa langit.
Kag siya ang naghimo sang kahawaan sa ibabaw sang duta.
Siya ang nagatipon sang tubig sang dagat *sa mga panganod*
kag ginapaulan niya ini sa duta.
Ang iya ngalan amo ang GINOO.

7 Nagsiling ang GINOO, “Ang pagtulok ko sa inyo nga mga taga-Israel pareho lang sa mga taga-Ethiopia.‡
Matuod nga ginpaguwa ko kamo sa Egypt,
pero ginpaguwa ko man ang mga Filistinhon sa Caftor§ kag ang mga Arameanhon* sa Kir.

8 “*Ako*, ang Ginoong DIOS, nagapanilag sa inyo malain nga ginharian.
Kag laglagon ko kamo hasta nga madula kamo sa kalibutan.
Pero may mabilin sa inyo nga mga kaliwat ni Jacob.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
9 Tan-awa! Magamando na ako;
pagaayagon ko kamo nga katawhan sang Israel kaupod sang tanan nga nasyon,
pareho sang pag-ayag sang uyas.

---

* **9:1** *marumpag ang atop:* ukon, *matay-og ang pundasyon* † **9:5** *nagauyog:* ukon, *nagakatunaw* ‡ **9:7** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush* § **9:7** *Caftor:* ukon, *Crete* * **9:7** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon*

Subong nga ang mga bato-bato indi makalusot sa ayagan,
10 ang mga malain sa inyo *indi man makalusot sa akon silot kundi* mapatay sila
tanan sa inaway.
Amo ini sila ang nagasiling nga wala kuno sing malain nga magaabot sa ila.

Patindugon Liwat ang Israel

11 "Magaabot ang adlaw nga patindugon ko liwat ang ginharian ni David
nga pareho sang payag nga nawasak.
Kay-uhon ko ini sa iya nga pagkaguba,
kag patindugon ko ini liwat nga pareho sang una,
12 para masakop sang mga Israelinhon ang nabilin nga duta sang Edom
kag ang iban pa nga mga nasyon nga ginakabig ko nga akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini,
kag himuon ko ini nga mga butang."
13 Nagsiling pa gid ang GINOO*parte sa mga taga-Israel*,
"Magaabot ang tion nga *mangin bugana gid ang ila mga patubas*,
sa bagay nga ang ila pag-ani indi pa matapos hasta sa tion sang pag-arado.
Kag ang ila pagpuga sang ubas indi pa matapos
hasta sa tion sang pagtanom naman sang ubas.†
Kon tan-awon ang puwerte kadamo nga mga ubas sa mga bukid
daw sa nagailig ini nga bag-o nga bino.
14 Pabalikon ko ang akon katawhan nga mga taga-Israel sa ila duta halin sa
pagkabihag.‡
Patindugon nila liwat ang naguba nila nga mga banwa kag didto na sila maestar.
Magatanom sila sang mga ubas kag magainom sang bino sini.
Magatanom sila sa ila mga talamnan kag magakaon sang mga bunga sini.
15 Paestaron ko sila liwat sa ila duta,
kag indi na sila pagpahalinon liwat sa duta nga ginhatag ko sa ila."
Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga inyo Dios.

---

† **9:13** Sa Israel, ang tion sang tig-alani sang trigo amo ang Abril kag Mayo, kag ang tigtalanom sini amo ang Oktobre kag Nobyembre. Ang tion sang pagpuga sang mga ubas, nga para himuon nga bino, amo ang Setyembre, kag ang tigtalanom naman sang ubas amo ang Nobyembre kag Disyembre. ‡ **9:14** *Pabalikon...pagkabihag:* ukon, *Ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang akon katawhan nga mga taga-Israel.*

Obadias

1 Amo ini ang ginsiling sang Ginoong DIOS parte sa *nasyon sang* Edom, nga iya
ginpahayag kay Obadias.

Pagasilutan sang Dios ang Edom

Nabatian ta *nga mga Israelinhon* ang balita halin sa GINOO, nga nagpadala siya sang
mensahero sa mga nasyon sa paghagad sa ila sa pagpakig-away kontra sa nasyon sang
Edom.
2 *Kay siling sang GINOO sa mga taga-Edom,* "Pamati! Himuon ko kamo nga mas kubos
sang sa iban nga mga nasyon, kag pakalainon gid nila kamo.
3 Nagasiling kamo nga wala sing may makasalakay sa inyo tungod kay nagaestar
kamo sa batuhon kag mataas nga lugar. Pero sa pagpabugal ninyo nga ina ginadayaan
lang ninyo ang inyo kaugalingon.
4 Kay bisan pa nga parehuon ninyo kataas sa pugad sang agila ang inyo ginaestaran,
ukon palab-uton pa ninyo ini sa mga bituon, laglagon ko gihapon kamo. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.
5 "Indi bala nga ang mga kawatan *wala nila ginaubos kuha ang sa sulod sang balay
kundi* ginakuha lang nila ang ila kinahanglan? Kag indi bala nga ang mga
nagapangharvest sang ubas wala nila ginaubos kuha ang mga bunga kundi
ginabilinan nila ini?* Pero kamo ubuson gid laglag *sang inyo mga kaaway*.
6 Pangitaon nila kag kuhaon ang mga manggad ninyo *nga mga kaliwat ni* Esau.
7 Dayaan kamo sang inyo kadampig nga mga nasyon. Ini sila nga nagpakig-abyan sa
inyo amo man ang magasalakay sa inyo, kag palayason nila kamo sa inyo lugar. Ini sila
nga nagkaon upod sa inyo amo man ang magabutang sang siod sa inyo nga indi ninyo
matalupangdan.†
8 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga sa tion nga silutan ko na kamo, laglagon ko ang inyo
maalam nga mga tawo. Madula ang kaalam sa Edom nga ginatawag Bukid ni Esau.
9 Magakurog sa kahadlok ang inyo mga soldado sa Teman, gani mapatay kamo
tanan *nga nagaestar* sa Bukid ni Esau.

Ang Sala sang mga Taga-Edom

10 "Tungod sa pagpamintas nga ginhimo ninyo sa mga kaliwat ni Jacob, nga inyo
kadugo, mahuy-an kamo kag pagalaglagon hasta san-o.
11 Nagpabaya lang kamo sadtong tion nga ginsalakay ang Jerusalem sang taga-iban
nga mga nasyon. Ginpabay-an lang ninyo nga kuhaon nila ang mga pagkabutang sang
Jerusalem kag partidahon paagi sa paggabot-gabot. Pareho lang kamo sa ila *nga mga
kaaway sang Israel*.
12 Wala kuntani kamo nagkalipay sang tion sang kalamidad sang katawhan sang
Juda, nga inyo kadugo. Wala kuntani kamo nagkasadya sang tion sang pagkalaglag
nila. Kag wala kuntani kamo nagpabugal sang tion sang ila kalisod.
13 Wala kuntani kamo nagsulod sa siyudad sang akon katawhan sang tion sang ila
kalaglagan, kag nagpanguha sang ila pagkabutang. Kag wala kuntani kamo
nagkalipay sang tion sang ila pag-antos.
14 Wala kuntani kamo nagtindog sa ginsang-an sang mga dalan sa pagpamatay sang
mga nagpalagyo halin sa Jerusalem. Kag wala kuntani ninyo sila gintugyan *sa mga
kaaway* sang tion sang ila kalisod.

---

* **1:5** Kinaandan sang mga Israelinhon sa tion sang patubas nga may ginabilin sila nga mga bunga para sa mga imol. Tan-awa ang Lev. 19:10; Deu. 24:21. Posible nga amo man ini ang kinaandan sang mga taga-Edom. † **1:7** *nga indi ninyo matalupangdan:* ukon, *Ti, diin na karon ang inyo ginapabugal nga kaalam?*

Pagasilutan sang Dios ang mga Nasyon

15 "*Wala kuntani ninyo ginhimo ato sa Jerusalem* tungod kay malapit na lang ang tion
nga magahukom ako sa tanan nga nasyon. Kag kon ano ang ginhimo ninyo sa iban,
amo man ina ang pagahimuon sa inyo. Kon ano ang pagtratar ninyo sa iban, amo man
ina ang ibalos sa inyo.
16 Subong nga ginsilutan ang akon katawhan‡ sa akon balaan nga bukid,§
pagasilutan man sing padayon ang tanan nga nasyon. Silutan ko gid sila sing tama
hasta nga magakalawala sila.

Mangin Madinalag-on ang Israel

17 "Pero may mabilin nga mga Israelinhon sa Bukid sang Zion, kag *sa liwat* mangin
balaan ini nga lugar. Kag maangkon *liwat* sang mga kaliwat ni Jacob ang *mga duta nga*
ila anay ginapanag-iyahan.
18 Ang mga kaliwat ni Jacob kag ni Jose* mangin pareho sang kalayo nga magalaglag
sang mga kaliwat ni Esau, pareho sang pagsunog sang dagami. Kag wala sing may
mabilin sa mga kaliwat ni Esau. *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
19 "Pagasakupon sang mga *Israelinhon nga* taga-Negev† ang Bukid ni Esau. Kag
pagasakupon sang mga *Israelinhon nga* nagaestar sa mga bulobukid sa west‡ ang *duta*
sang mga Filistinhon. Pagasakupon sang mga Israelinhon ang duta sang Efraim kag
Samaria. Kag pagasakupon sang *mga kaliwat ni* Benjamin ang Gilead.
20 *Pagasakupon sang* madamo nga Israelinhon nga halin sa pagkabihag ang *duta*
sang mga Canaanhon hasta sa Zarefat. Kag pagasakupon sang mga taga-Jerusalem nga
halin sa pagkabihag sa Sefarad ang mga banwa sang Negev.
21 Magataklad ang mga manughilway *sang Israel* sa Bukid sang Zion, sa pagdumala
sa *katawhan nga nagaestar sa* Bukid ni Esau. Kag *ako,* ang GINOO, amo ang magahari."

---

‡ **1:16** *ang akon katawhan:* sa Hebreo, *kamo* § **1:16** *balaan nga bukid:* ukon, *Bukid sang Zion* * **1:18** *mga kaliwat ni Jacob kag ni Jose:* Si Jacob nagarepresentar sang katawhan sang Juda, kag si Jose nagarepresentar sang katawhan sang Israel. † **1:19** *Negev:* Ang south sang Juda. ‡ **1:19** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

Jonas

Wala Nagtuman si Jonas sa Dios

1 Karon, naghambal ang GINOO kay Jonas nga anak ni Amitai. Siling niya,
2 "Magkadto ka gilayon sa Nineve, ang dako nga siyudad, kag ipahibalo sa mga tawo
didto nga nakaabot na sa akon ang ila kalautan."
3 Pero naglakat gilayon si Jonas agod magpalagyo sa GINOO* sa Tarshish. Nagdulhog
siya sa Jopa kag nakakita siya didto sang barko nga mabiyahe pa-Tarshish. Gani
nagbayad siya sang pamasahe kag nagsakay sa barko upod sa mga tripulante para
magpalagyo sa GINOO.
4 *Sang nagabiyahe na sila,* nagpadala ang GINOO sang mabaskog nga hangin sa dagat,
kag nagbagyo sing mabaskog hasta nga daw maguba na ang barko.
5 Gani hinadlukan ang mga tripulante, kag ang kada isa sa ila nagpangayo sang bulig
sa ila mga dios. Ginhaboy nila ang ila mga kargaminto sa dagat para magmag-an ang
barko.
Si Jonas ya nakapanaog na sadto sa idalom nga parte sang barko kag naghigda didto
hasta nga natulugan siya sing mahamuok.
6 Karon, nagkadto sa iya ang kapitan sang barko kag nagsiling, "Ano ka imo nga
nagatulog ka pa! Bangon, kag magpangayo bulig sa imo dios! Basi pa lang
talupangdon niya kita para indi kita mapatay."
7 Karon, naghambalanay ang mga tripulante, "Dali magabot-gabot kita para
mahibaluan ta kon sin-o ang kabangdanan sang sini nga kalamidad nga nag-abot sa
aton." Gani naggabot-gabot sila, kag ang nagabutan amo ang ngalan ni Jonas.
8 Dayon nagsiling sila sa iya, "Palihog sugiri kami kon sin-o gid bala ang
kabangdanan sang sini nga kalamidad nga nag-abot sa aton, kag kon ano ang imo
trabaho kag kon sa diin ka naghalin. *Sugiri man kami* kon ano ang imo nasyon kag
rasa."
9 Nagsabat si Jonas, "Hebreo ako kag nagasimba ako sa GINOO, ang Dios sang langit†
nga naghimo sang dagat kag sang duta."
10 Gani hinadlukan gid ang mga tripulante tungod kay ginsugid na sa ila nga daan ni
Jonas nga nagpalagyo siya sa GINOO. Nagsiling sila sa iya, "Indi maayo ang ginhimo
mo."
11 Sang nagamadlos na gid, nagsiling ang mga tripulante kay Jonas, "Ano ang
himuon namon sa imo para magkalma ang dagat kag indi na makaperwisyo sa amon?"
12 Nagsabat siya sa ila, "Hakwata ninyo ako kag ihulog sa dagat, kag dayon
magakalma ang dagat kag indi na ini makaperwisyo sa inyo. Kay nahibaluan ko nga
ako ang kabangdanan kon ngaa nag-abot ining mabaskog nga bagyo sa inyo."
13 *Wala nila ginsunod si Jonas,* sa baylo, nagpamugsay sila pabalik sa higad. Pero
binudlayan sila kay nagamadlos na gid tapat.
14 Gani nagpanawag sila sa GINOO. Siling nila, "O GINOO, nagapakitluoy kami sa imo,
indi kami pagpatya tungod sa amon pagahimuon kay Jonas. Indi kami pagsukta sa
amon pagpatay sa iya nga wala pa man namon masiguro nga nakasala siya matuod.
Pero nahibaluan namon nga ining nagakalatabo suno sa imo pagbuot."
15 Gani ginhakwat nila si Jonas kag ginhulog sa dagat, kag nagkalma ang mabaskog
nga balod.

---

* **1:3** *magpalagyo sa GINOO:* siguro ang buot silingon, *magpalagyo sa pagtawag sang GINOO sa iya;* ukon, *magpalagyo sa Israel nga sa diin nagapuyo ang GINOO sa iya templo.* † **1:9** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*

16 Tungod sini nga hitabo, dako gid ang pagtahod sang mga tawo sa GINOO. Gani
naghalad sila sa iya kag nagpromisa nga magapadayon sila sa pagsimba kag paghalad
sa iya.

Ang Pangamuyo ni Jonas

17 Nagpadala ang GINOO sang dako nga isda sa pagtulon kay Jonas. Kag didto siya sa
tiyan sang isda sa sulod sang tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i.

2

1 Nagpangamuyo si Jonas sa GINOO nga iya Dios sa sulod sang isda.
2 Siling niya,
"Nagpanawag ako sa *imo,*GINOO, sa akon kalisod
kag ginsabat mo ako.
Nagpangayo ako sang bulig sa imo sa bibi sang kamatayon,*
kag ginpamatian mo ako.
3 Gintagbong mo ako sa kadadalman sang dagat.
Ginlikupan ako sang tubig
kag gintabunan sang mga balod nga ginpadala mo.
4 Gintabog *mo* ako sa imo presensya,
pero nagalaom ako nga makapalapit liwat *sa imo, didto*
sa imo balaan nga templo.
5 Ginlapawan ako sang tubig kag daw malumos na gid ako.
Gintabunan ako sang tubig
kag ginsamburan ang akon ulo sang tanom sa dagat.
6 Naglugdang ako hasta sa duta sang idalom sang dagat,
daw pareho lang nga ginpriso ako
sa kadadalman sang duta hasta san-o.
Pero ginkuha mo ako sa sina nga kadadalman,
O GINOO nga akon Dios.
7 Sang daw mapatay na gid ako,† nagpanawag ako sa imo, GINOO.
Kag ginpamatian mo ang akon pangamuyo
didto sa imo balaan nga templo.
8 Ang mga tawo nga nagasimba sa mga dios-dios nga wala sing pulos
nagasikway sang ila paghigugma *sa imo*.
9 Pero ako ya magahalad sa imo nga nagakanta sang pagpasalamat.
Tumanon ko ang ginpromisa ko *nga maghalad sa imo*.
*Ikaw,*GINOO, ang nagaluwas!"
10 Karon, ginsugo sang GINOO ang isda *nga iluad si Jonas*. Gani ginluad niya si Jonas
sa baybayon.

3

Nagkadto si Jonas sa Nineve

1 Naghambal liwat ang GINOO kay Jonas.
2 Siling niya, "Magkadto ka gilayon sa Nineve, ang dako nga siyudad, kag isugid sa
mga tawo didto ang mensahi nga ginhatag ko sa imo."
3 Sa gilayon nagkadto si Jonas sa Nineve suno sa ginsiling sang GINOO. Dako gid nga
siyudad ang Nineve; mga tatlo ini ka adlaw kon lakton.

---

* **2:2** *bibi sang kamatayon:* sa literal, *sa kadadalman sang lugar sang mga patay* † **2:7** *Sang daw mapatay na gid ako:* ukon, *Sang ginkapoy na gid ako;* ukon, *Sang daw madulaan na gid ako sang paglaom.*

4 Nagsulod si Jonas sa Nineve. Kag pagkatapos sang isa ka adlaw nga
pagpanglakaton, nagsiling siya *sa mga tawo didto*, “40 ka adlaw na lang ang nabilin
kag pagalaglagon ang Nineve!”
5 Nagtuo ang mga taga-Nineve sa Dios. Tanan sila, halin sa pinakadungganon hasta
sa pinakakubos, nagsul-ob sang sako kag nagpuasa *sa pagpakita nga nagahinulsol sila*.
6 Kay sang pagkabati sang hari sa mensahi *ni Jonas*, nagtindog siya sa iya trono kag
gin-uba niya ang iya pangtabon nga panapton kag nagsul-ob sang sako, kag dayon
nagpungko siya sa duta *sa pagpakita nga nagahinulsol siya*.
7 Naghimo siya sang pahibalo sa mga taga-Nineve nga nagasiling, “Suno sa mando
sang hari kag sang iya mga opisyal, wala sing bisan isa sa inyo nga magkaon ukon
mag-inom, bisan ang inyo mga baka, karnero, ukon kanding.
8 Magsul-ob kamo tanan sang sako, pati ang mga sapat, kag magpangamuyo kamo sa
Dios sing tinagipusuon. Magtalikod kamo sa inyo malain nga pagkabuhi kag sa
pagpamintas nga inyo ginahimo.
9 Basi pa lang magbaylo ang hunahuna sang Dios kag kalimtan na niya ang iya
puwerte nga kaakig sa aton para indi kita mapatay.”
10 Nakita sang Dios ang ila ginhimo, kon paano sila nagtalikod sa ila malain nga
pagkabuhi. Gani nagbaylo ang iya hunahuna kag wala na lang niya sila paglaglaga
suno sa iya ginsiling nga iya himuon.

4

Ang Kaakig ni Jonas sa Kaluoy sang Dios

1 Indi nagustuhan ni Jonas ang pagpatawad sang GINOO sa Nineve, kag nangakig gid
siya.
2 Siling niya sa GINOO sang nagpangamuyo siya, “O GINOO, wala gid ako magsala sa
ginsiling ko sang didto pa ako sa amon lugar *nga kaluoyan mo ang mga taga-Nineve kon
maghinulsol sila*, tungod nahibaluan ko nga maluluy-on ka kag mabinalak-on nga
Dios. Mahigugmaon ka kag indi dali mangakig. Kag handa ka nga magbaylo sang imo
hunahuna nga indi na magpadala sang kalaglagan. Amo ina ang kabangdanan nga
nagpalagyo ako pa-Tarshish.
3 Gani GINOO, kuhaa na lang ang akon kabuhi, kay mas maayo pa nga mapatay na
lang ako sang sa mabuhi.”
4 Nagsabat ang GINOO, “Puwerte gid bala ang imo kaakig tungod sa ginhimo ko sa
Nineve?”
5 Nagguwa si Jonas sa east sang siyudad kag nagpungko didto. Naghimo siya sang
payag-payag kag nagpahandong samtang nagahulat siya kon ano ang matabo sa
siyudad.
6 Pero nainitan gihapon si Jonas, gani ginpatubo sang GINOONG Dios ang isa ka
tanom kag ginpalapaw ini kay Jonas para mahandungan siya. Nalipay gid si Jonas
tungod sa tanom.
7 Pero sang kaagahon sang sunod nga adlaw, ginpakaon sang Dios sa ulod* ang
tanom kag nalaya ini.
8 Sang nagbutlak na gid ang adlaw, nagpadala ang Dios sang mainit nga hangin halin
sa east. Daw sa malipong si Jonas sang nainitan ang iya ulo sang adlaw. Gusto na lang
niya nga mapatay, gani nagsiling siya, “Mas maayo pa nga mapatay na lang ako sang sa
mabuhi.”
9 Nagsiling ang Dios sa iya, “Puwerte gid bala ang imo kaakig tungod sa natabo sa
tanom?” Nagsabat siya, “Huo, puwerte gid, gani gusto ko na lang nga mapatay!”

---

* **4:7** *ulod:* ukon, *mga ulod*

10 Nagsiling ang GINOO, “Naluoy ka gani sa sinang tanom nga nagtubo sa isa lang ka
gab-i kag napatay man dayon sa isa lang ka gab-i, bisan pa nga indi ikaw ang
nagtanom ukon nagpatubo sina.
11 Ako pa ayhan ang indi maluoy sa Nineve, sa sinang dako nga siyudad nga may
sobra 120,000 ka tawo nga wala makahibalo parte sa akon mga kasuguan,† kag may
madamo pa nga mga kasapatan?”

† **4:11** *nga wala makahibalo parte sa akon mga kasuguan:* sa literal, *nga wala makahibalo kon diin ang ila tuo ukon wala nga kamot*

Micas

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO parte sa Samaria kag sa Jerusalem.* Ginpahayag
niya ini kay Micas nga taga-Moreshet sang panahon nga naghari sa Juda si Jotam,
dayon si Ahaz kag si Hezekia.
Nagsiling si Micas:
2 Pamati kamo sing maayo, tanan kamo nga mga katawhan nga ara sa kalibutan!†
Kay magasaksi ang Ginoong DIOS kontra sa inyo halin sa iya balaan nga templo.‡

Pagasilutan ang Israel kag ang Juda

3 Pamati! Magaguwa ang GINOO halin sa iya ginaestaran. Magapanaog siya kag
magatapak sa mataas nga mga lugar sang kalibutan.
4 Matunaw ang mga bukid nga iya matapakan pareho sang kandila sa kalayo, kag
magaluhob§ ang mga kapatagan *nga iya matapakan* pareho sang inagyan sang tubig
nga nagailig sa banglid.
5 Matabo ini tanan tungod kay nagpakasala ang mga katawhan sang Israel kag sang
Juda.* Ang mga taga-Samaria amo ang nagatulod sa iban nga mga pumuluyo sang
Israel nga magpakasala. Ang mga taga-Jerusalem amo ang nagatulod sa iban nga mga
pumuluyo sang Juda nga magsimba sa mga dios-dios.
6 Gani *nagasiling ang GINOO,* "Laglagon ko ang Samaria kag indi na ini maestaran
kundi pagatamnan na lang sang ubas. Paligiron ko ang mga bato sini pakadto sa patag
hasta nga magguluwa ang mga pundasyon sini.
7 Magkaladugmok ang tanan nga imahen sang mga dios-dios sang Samaria, kag
magkalasunog ang tanan nga ginbayad sang ila mga lalaki sa pagpakighilawas sa mga
babayi nga nagabaligya sang ila lawas sa templo.† Nakatipon ang Samaria *sang mga*
imahen paagi sa mga ginbayad sa mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas sa
templo, gani *karon kuhaon sang iya mga kaaway ang mga pilak kag mga bulawan nga*
ginhaklap sa iya mga imahen para gamiton man *sang iya mga kaaway* nga pangbayad
sa pagpakighilawas sa mga babayi sa ila nga templo."
8 *Nagsiling si Micas,* "Tungod sa kalaglagan sang Samaria, magahibi ako kag
magapanalambiton. Magalagaw ako nga nagatiniil kag wala sing bayo *sa pagpakita*
sang akon pagpangasubo. Magawawaw ako pareho sang pag-uwang sang talunon nga
ido‡ kag sang paghuni sang bukaw.§
9 Kay ang kalaglagan sang Samaria daw pareho sang pilas nga indi na mag-ayo, kag
matabo man ini sa Juda. Magaabot ini sa Jerusalem, ang kapital nga siyudad* sang
akon mga kasimanwa.
10 "*Mga taga-Juda,* indi ninyo pagsugiri ang *aton mga kaaway nga* taga-Gat *parte sa*
kalaglagan nga maabot sa aton. Indi sila pagpakitaa nga nagahibi kamo. Ipakita ninyo
ang inyo kasubo sa Bet Leafra† paagi sa pagligid sa duta.

---

* **1:1** *sa Samaria kag sa Jerusalem:* Ang Samaria amo ang kapital sang Israel kag nagarepresentar sang bilog nga ginharian sang Israel. Ang Jerusalem amo ang kapital sang Juda kag nagarepresentar sang bilog nga ginharian sang Juda. † **1:2** *mga katawhan nga ara sa kalibutan:* ukon, *mga Israelinhon nga ara sa Israel* ‡ **1:2** *balaan nga templo:* Siguro ang iya templo sa Jerusalem ukon ang iya puluy-an sa langit. § **1:4** *magaluhob:* sa iban nga Bisaya, *magalupyak* * **1:5** *Israel kag sang Juda:* sa Hebreo, *Jacob...Israel* † **1:7** *ginbayad...sa templo:* Sa sini nga templo, nagapakighilawas ang mga lalaki sa mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas bilang pagsimba sa ila mga dios-dios. Ang bayad sa mga babayi ginagamit sa mga buluhaton sa templo. ‡ **1:8** *talunon nga ido:* sa English, *jackal* § **1:8** *bukaw:* ukon, *ostrich* * **1:9** *kapital nga siyudad:* sa literal, *puwertahan* † **1:10** *Bet Leafra:* Ang ini nga lugar kag ang iban pa nga mga lugar sa bersikulo 11-15 posible nga sakop sang Juda.

11 "Mga pumuluyo sang Shafir, pagabihagon kamo kag dal-on nga hublas, gani
mahuy-an kamo. Ang mga pumuluyo sang Zaanan mahadlok nga magguwa sa ila nga
lugar *sa pagbulig sa inyo*. Ang mga taga-Bet Ezel nga magahibi *sa ila nga pagkalaglag*
indi man makapangapin sa inyo.
12 Sa pagkamatuod, ang mga pumuluyo sang Marot mabinalak-on nga nagahulat sa
pag-untat sang inaway. Pero gintugot pa gani sang GINOO nga makapalapit ang mga
kaaway sa puwertahan sang Jerusalem.
13 "Mga pumuluyo sang Lakish, takdi ninyo sang mga karwahe ang inyo mga kabayo
kag magpalagyo. Ginsunod ninyo ang sala sang Israel, kag tungod sa inyo nagpakasala
man ang mga pumuluyo sang Zion.‡
14 "Kag karon, mga taga-Juda, magpaalam na kamo§ sa *banwa sang* Moreshet Gat
kay pagabihagon na ini sang kaaway. Pagabihagon man ang banwa* sang Aczib, *gani*
wala sing may makuha nga bulig ang inyo mga hari nga nagapaabot nga buligan sila
sang sini nga banwa.
15 "Mga pumuluyo sang Maresha, padal-an kamo sang GINOO† sang kaaway nga
magaagaw sang inyo banwa.
"Mga taga-Juda,‡ ang inyo mga pangulo magapanago sa *kuweba sang* Adulam.
16 Ang inyo hinigugma nga mga kabataan§ kuhaon sa inyo kag dal-on sa iban nga
lugar, gani magpangasubo kamo para sa inyo mga kabataan kag ipakita ninyo ini
paagi sa pagkiskis sang inyo ulo pareho sang ulo sang agila."

2

Pagasilutan sang Dios ang mga Nagapamigos sa mga Imol

1 Kaluluoy kamo nga nagapulaw sa pagplano sing malain. Pagkaaga ginahimo ninyo
ang inyo ginplano nga malain tungod nga may gahom kamo sa paghimo sini.
2 Ginaagaw ninyo ang mga uma kag mga balay nga inyo nagustuhan. Ginadayaan
ninyo ang mga tawo para makuha ninyo ang ila balay kag ang ila duta nga ginpanubli.
3 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO*sa inyo*, "Pamati kamo! Nagaplano ako nga
laglagon ko kamo kag indi gid kamo makaluwas. Indi na kamo makapahambog kay sa
sina nga tion laglagon kamo.
4 Sa sina nga adlaw yagutaon kamo sang mga tawo paagi sa masubo gid nga
panalambiton nga nagasiling, 'Ginlaglag kami sing bug-os! Ginkuha sang GINOO ang
amon duta kag ginhatag sa mga traidor.'"
5 Gani wala na kamo sing mga kaliwat nga magbaton sang inyo parte sa tion nga
partidahon sang komunidad sang GINOO ang duta *nga ibalik sa ila*.
6 *Karon* ginawalihan pa ninyo kami. *Nagasiling kamo*, "Indi na kami pagwalihi parte
sa sina nga kalaglagan nga ginasiling ninyo, kay indi gid kami mahuy-an.
7 Ngaa, ginapakamalaot bala sang GINOO ang mga kaliwat ni Jacob?* Naubos na bala
ang iya pasensya? Buluhaton bala niya ang pagpanglaglag?"
Amo ini ang sabat sang GINOO sa inyo: "Kon maayo lang ang inyo ginahimo, mabaton
gid ninyo ang akon mga promisa.
8 Pero ang inyo ginahimo, ginasalakay ninyo ang akon *imol nga* katawhan nga daw
mga kaaway. Nagahunahuna sila nga sa pagpuli nila sa ila lugar halin sa inaway wala
na sing may mag-ano sa ila, pero gali, ara kamo nga magaagaw sang ila pangtabon nga
panapton.

---

‡ **1:13** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* § **1:14** *magpaalam na kamo:* sa literal, *maghatag kamo sang regalo bilang pagpaalam.* * **1:14** *banwa:* sa literal, *mga balay* † **1:15** *sang GINOO:* sa Hebreo, *ko* ‡ **1:15** *Juda:* sa Hebreo, *Israel.* Siguro ang buot silingon sini amo ang nasyon sang Juda. § **1:16** *mga kabataan:* Posible man nga ini amo ang mga banwa sang Juda nga ginmitlang sa bersikulo 10-15. * **2:7** *Ngaa...Jacob:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

9 Ginatabog ninyo ang ila mga babayi sa ila ginapakamahal nga mga balay. Kag
ginakuha ninyo ang mga pagpakamaayo nga ginhatag ko sa ila mga kabataan, gani
indi na nila ini mabaton hasta san-o.
10 *Karon,* halin kamo diri *sa Israel* kay ini nga lugar indi na makahatag sa inyo sang
kapahuwayan, tungod kay ginhigkuan ninyo ini *sang inyo mga sala.* Malaglag gid ini
nga lugar kag indi na mapuslan.†
11 Ang gusto ninyo nga manugwali amo ang nagasugid sang wala sing pulos, dayaon
kag butigon, kag amo ini ang ginawali: 'Magabugana ang inyo bino kag ang iban pa
nga ilimnon.' "

Ang Ginpromisa nga Kahilwayan sa mga Katawhan sang Israel kag Juda

12 *Nagsiling ang* GINOO, "Kamo nga mga katawhan sang Israel kag sang Juda‡ nga
nagkalabilin nga buhi, pagatipunon ko gid kamo pareho sang mga karnero sa toril
ukon pareho sang panong sang kasapatan sa palahalban. Mapuno ang inyo duta sang
mga tawo.
13 Pagabuksan ko ang puwertahan sang siyudad nga sa diin kamo ginbihag, kag
pangunahan ko kamo sa pagguwa. Ako, ang GINOO nga inyo hari, amo ang
magapanguna sa inyo."

3

Ginsaway ni Micas ang mga Pangulo kag ang mga Propeta sang Israel kag sang Juda

1 Nagsiling si Micas,* "Kamo nga mga pangulo sang Israel kag sang Juda,† pamati
kamo! Indi bala nga kamo kuntani ang dapat magpahari sang hustisya?
2-3 Pero ginakaugtan ninyo ang maayo kag ginahigugma ang malain. *Ginadaogdaog*
ninyo ang akon mga kasimanwa; daw pareho lang nga ginapanitan ninyo sila,
ginakuha ang ila mga unod sa ila mga tul-an, ginapang-utod-utod ang ila mga tul-an,
ginapangkihad-kihad ang ila mga unod, ginaluto, kag dayon ginakaon.
4 Sa tion nga pagasilutan kamo magapangayo kamo sang bulig sa GINOO, pero indi
niya kamo pagbuligan; talikdan niya kamo tungod sang inyo malain nga mga
binuhatan.
5 "Amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa mga propeta nga nagapatalang sa iya
katawhan, nga nagapromisa sang maayo nga kahimtangan sa mga nagapakaon sa ila,
pero nagapamahog sang kalaglagan sa mga wala nagapakaon sa ila:
6 Tungod sang inyo pagpatalang sa akon katawhan, indi na kamo makakita sang
palanan-awon kag indi naman kamo makapamakot. Daw pareho lang nga ara kamo
sa kadulom ukon sa kagab-ihon *nga wala kamo sing may makita.*
7 Mahuy-an gid kamo nga mga propeta kag mga manugpakot. Pagatabunan ninyo
ang inyo guya *sa kahuya,* tungod nga wala kamo sing may nabaton nga mensahi halin
sa Dios.
8 "Pero ako ya, puno sang Espiritu sang GINOO nga amo ang nagahatag sa akon sang
gahom sa pagpahari sang hustisya kag sang kaisog sa pagsugid sa mga katawhan sang
Israel kag sang Juda nga nakasala sila.
9 "Kamo nga mga pangulo sang Israel kag sang Juda, pamati kamo! Ginakaugtan
ninyo ang hustisya kag ginatiko ang husto.
10 Ginatukod ninyo ang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem, sa malain nga paagi.
Handa kamo nga magpatay sang tawo basta matukod lang ini.
11 Nagahukom kamo pabor sa nagahatag sa inyo sang lagay. Kag kamo nga mga pari,
nagapanudlo kamo tungod lang kay ginabayaran kamo. Amo man sa inyo nga mga
propeta, nagapamakot kamo tungod lang sa kuwarta. Nagasalig pa kamo nga buligan

† **2:10** *Malaglag...mapuslan:* ukon, *Malaglag gid kamo sing bug-os.* ‡ **2:12** *Israel...Juda:* sa Hebreo, *Jacob...Israel*
* **3:1** *si Micas:* sa Hebreo, *ako* † **3:1** *Israel...Juda:* sa Hebreo, *Jacob...Israel*

kamo sang GINOO, kay nagasiling kamo, ‘Kaupod namon ang GINOO. Gani wala sing
malain nga matabo sa amon.’
12 Gani tungod sa inyo *pagalaglagon* ang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem. Mangin
pareho ini sa gin-arado nga uma, kag mangin tinumpukan sang mga nagkalaguba.
Kag mangin kagulangan ang bukid nga ginatindugan sang templo.”

4

Ang Kasuguan sang Dios Magahatag sang Kalinong (Isa. 2:2-4)

1 Sa palaabuton nga mga inadlaw, ang bukid nga ginatindugan sang templo sang
GINOO mangin pinakaimportante* sa tanan nga bukid. Kag magadagsa sa sini nga
bukid ang mga tawo nga halin sa madamo nga nasyon.
2 Magasiling sila, “Dali, mataklad kita sa bukid sang GINOO, didto sa templo sang Dios
ni Jacob. Kay tudluan niya kita sang iya mga pamaagi para tumanon ta ini.”
Gani magapuli ang mga tawo halin sa Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem, nga dala
ang mga kasuguan sang GINOO.
3 Kag *paagi sa iya nga kasuguan,* husayon niya ang mga pagbinais-bais sang madamo
nga nasyon, bisan pa atong gamhanan nga mga nasyon sa malayo. Gani indi na
mag-ilinaway ang mga nasyon, kag indi na man sila maghanas sang mga tawo sa
pagpakig-away. Himuon na lang nila nga tagad ang ila mga espada kag himuon na
lang nila nga mga inughagbas ang ila mga bangkaw.
4 Ang kada tawo magapungko sa idalom sang iya tanom nga ubas kag kahoy nga
higera nga wala sing may ginakahadlukan. *Matabo gid ini,* kay ang GINOO mismo nga
Makagagahom ang nagsiling sini.
5 Pero bisan magsunod pa ang iban nga mga katawhan sa ila mga dios-dios, kami ya
magasunod sa GINOO nga amon Dios hasta san-o.

Magabalik ang mga Israelinhon sa Ila nga Lugar Halin sa Pagkabihag

6-7 Nagsiling ang GINOO, “Sa palaabuton nga mga inadlaw, pagatipunon ko ang akon
katawhan nga akon ginsilutan, *nga daw pareho sa mga karnero* nga nagkalapiang kag
naglalapta. Himuon ko ang mga nagkalabilin sa ila nga isa ka gamhanan nga nasyon.
Kag magahari ako sa ila sa Bukid sang Zion halin sa sina nga tion hasta san-o.
8 Ang Zion† nga pareho sang isa ka mataas nga balantayan sang mga kasapatan,‡
mangin gamhanan liwat. Ini nga *siyudad, nga ginatawag man nga* Jerusalem,
magapanguna liwat sa tanan nga siyudad sang Israel pareho sang una.
9-10 “Karon, ngaa kamo nga mga pumuluyo sang Zion§ nagaugayong pareho sang
babayi nga manugbata nga ginasakitan? Ara pa man ang inyo hari kag wala man
nagkalamatay ang iya sini mga manuglaygay. Sige, maglubid kamo sa kasakit pareho
sang babayi nga ginasakitan. Kay sa indi madugay magahalin kamo sa inyo siyudad
kag magatiner sa latagon, kag dayon dal-on kamo sa Babilonia. Pero luwason ko kamo
didto sa inyo mga kaaway.
11 Karon madamo nga nasyon ang nagtipon sa pagpakig-away sa inyo. Nagasiling
sila, ‘Pakahuy-an* ta ang Zion! Kag dayon tan-awon ta ang makahuluya nga situasyon
sini.’
12 Pero ini nga mga nasyon wala makahibalo sang akon hunahuna. Wala sila
makaintiendi sang akon plano, nga gintipon ko sila para silutan pareho sang mga uhay
nga gintipon para linason.

---

* **4:1** *pinakaimportante:* sa literal, *pinakamataas* † **4:8** *Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* ‡ **4:8** *pareho...kasapatan:* Siguro ang buot silingon nga ang Zion amo ang lugar nga sa diin ang Dios nagabantay sa iya katawhan pareho sang isa ka manugbantay sang mga kasapatan. § **4:9-10** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* * **4:11** *Pakahuy-an:* ukon, *Dagtaan*

13 “Mga pumuluyo sang Zion,† lakat kamo kag laglaga ninyo ang inyo mga kaaway
pareho sang paglinas sang mga uhay. Kay himuon ko kamo nga pareho sang turo nga
baka nga may salsalon nga mga sungay kag may saway nga mga kuko. Pagadugmukon
ninyo ang madamo nga nasyon *nga nagtipon sa pagpakig-away sa inyo*. Kag ang ila
mga manggad nga nakuha nila paagi sa pagpamintas ihalad ninyo sa akon, ang Ginoo
nga nagagahom sa bilog nga kalibutan.”

5

1 Karon, mga taga-Jerusalem, ipreparar ninyo ang inyo mga soldado* kay
ginapalibutan kamo sang kaaway. Hampakon nila sang baston ang guya sang pangulo
sang Israel.

Ang Ginpromisa nga Pangulo Halin sa Betlehem

2 *Nagsiling ang Ginoo,* “Ikaw, Betlehem Efrata, isa sa pinakagamay† nga banwa sa
Juda. *Pero* magahalin sa imo ang isa ka tawo nga magaalagad sa akon bilang pangulo
sang Israel, nga ang iya mga katigulangan bantog nga mga tawo sang una gid nga
panahon.”
3 Gani itugyan sang Ginoo ang katawhan sang Israel sa ila mga kaaway, pero hasta
lang sa tion nga ang babayi nga nagapasakit‡ magabata *sang lalaki nga magapangulo
sa Israel*. Kag ang iya sini mga kasimanwa nga nabihag sa iban nga lugar magabalik sa
ila kapareho nga mga Israelinhon.
4 Magadumala ang ini nga pangulo kag tipigan niya *ang katawhan sang Israel*
pareho sa isa ka manugbantay sang mga karnero. Himuon niya ini sa kusog kag sa
gahom sang Ginoo nga iya Dios. Kag magakabuhi ang iya katawhan nga wala sing
may ginakahadlukan tungod kay kilalahon sang mga tawo hasta sa pinakamalayo nga
parte sang kalibutan ang iya pagkagamhanan.
5 Hatagan niya sang maayo nga kahimtangan§ ang iya katawhan.

Kahilwayan kag Kalaglagan

Kon salakayon sang mga taga-Assyria ang aton duta kag sudlon nila ang mabakod
nga mga parte sang aton siyudad, mapakig-away kita sa ila nga ginapangunahan sing
maayo sang aton mga pangulo.
6 Pierdihon nila kag dumalahan ang Assyria, ang duta ni Nimrod, paagi sa ila mga
armas. Gani luwason nila* kita kon salakayon gid man sang mga taga-Assyria ang
aton duta.
7 “Ang nagkalabilin nga mga Israelinhon magadala sang pagpakamaayo sa madamo
nga nasyon. Mangin pareho sila sa tun-og kag ulan nga ginapadala sang Ginoo sa
pagpatubo sang mga tanom. Magasalig sila sa Dios kag indi sa tawo.
8 Pero magadala man sila sang kalaglagan sa mga nasyon. Mangin pareho sila sa
leon nga maisog magsalakay sa mga kasapatan sa kagulangan kag sa panong sang mga
karnero *sa palahalban*. Kag kon magsalakay ini ginalumpatan niya ang iya biktima
kag ginagus-ab, kag indi ini makaluwas sa iya.
9 Magamadinalag-on ang mga Israelinhon kontra sa ila mga kaaway. Laglagon gid
nila sila tanan.”

Pagalaglagon sang Dios ang mga Ginasaligan sang mga Israelinhon

---

† **4:13** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* * **5:1** *Karon...soldado:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **5:2** *pinakagamay:* ukon, *pinakakubos* ‡ **5:3** *ang babayi nga nagapasakit:* Siguro amo ang Jerusalem. (Tan-awa ang 4:9-10.) Sa tiyempo nga ginadumalahan sang kaaway ang mga Israelinhon, matawo ang ila pangulo nga magaluwas sa ila. § **5:5** *maayo nga kahimtangan:* Ang Hebreo sini amo ang “shalom,” nga nagakahulugan sang kalinong, kauswagan, maayo nga relasyon, kalipay, kadalag-an. * **5:6** *nila:* sa Hebreo, *niya.* Posible ang pangulo nga ginasiling sa Mic. 5:2-5.

10 Nagsiling ang GINOO, "Sa palaabuton nga mga inadlaw, ipapatay ko ang inyo mga
kabayo kag gub-on ko ang inyo mga karwahe.
11 Gub-on ko ang inyo mga banwa pati na ang napaderan nga mga banwa.
12 Gub-on ko ang inyo mga anting-anting kag madula ang inyo mga manugbabaylan.
13 Indi na kamo makasimba sa mga imahen kag sa handumanan nga mga bato nga
inyo ginhimo, kay gub-on ko ini
14 pati ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera. Kag laglagon ko gid
ang inyo mga banwa.
15 Sa akon puwerte nga kaakig, magabalos ako sa mga nasyon nga wala nagtuman sa
akon."

6

Ang Akusasyon sang Dios Batok sa mga Israelinhon

1 *Nagsiling si Micas,* "Pamatii ninyo ang isiling sang GINOO*sa inyo nga mga
Israelinhon.* Sige na, ipresentar ninyo ang inyo kaso; pabatia ninyo ang mga bukid* sa
inyo ihambal.
2 Kag kamo nga mga bukid kag mabakod nga mga pundasyon sang kalibutan,
pamatii ninyo ang akusasyon sang GINOO kontra sa mga Israelinhon nga iya
katawhan. Amo ini ang iya akusasyon:
3 "Mga katawhan ko, ano bala nga sala ang nahimo ko sa inyo? Ginpabudlayan ko
bala kamo? Sabta ninyo ako.
4 Ginpaguwa ko pa gani kamo kag ginhilway sa Egypt nga sa diin gin-ulipon kamo.
Kag ginpili ko si Moises, Aaron kag si Miriam sa pagpangulo sa inyo.
5 Mga katawhan ko, dumduma ninyo nga ginsugo ni Haring Balak sang Moab si
Balaam nga anak ni Beor nga pakamalauton kamo pero ginpahambal ko si Balaam
sang mga pagpakamaayo sa inyo. *Dumduma man ninyo kon paano ko kamo ginbuligan
sang nagpanglakaton kamo* halin sa Shitim hasta sa Gilgal, para mareyalisar ninyo ang
pagluwas† ko sa inyo."
6 *Nagsabat ang isa sa mga Israelinhon,* "Ano bala ang ihalad ko sa GINOO, ang Dios
nga sa langit, kon magsimba ako sa iya? Mahalad bala ako sang baka nga isa ka tuig
bilang halad nga ginasunog?
7 Malipay ayhan ang GINOO kon halaran ko siya sang linibo ka karnero kag madamo
gid nga lana? Ihalad ko bala sa iya ang akon kamagulangan nga anak bilang bayad sa
akon mga sala?"
8 *Nagsabat si Micas,* "Gintudluan kita sang GINOO kon ano ang maayo. Kag amo ini
ang iya gusto nga ipatuman sa aton: Himuon ta kon ano ang matarong, pasulabihon ta
ang pagkaluoy sa iban, kag magsunod kita sa aton Dios nga may pagpaubos."

Silutan sang Dios ang mga Israelinhon

9 Pamati kamo sa ginasiling sang GINOO sa siyudad *sang Jerusalem,* kay ang
nagatahod sa iya amo ang may husto nga kaalam:
"Kamo nga mga miyembro sang tribo *sang Juda*, magtipon kamo sa siyudad *sang
Jerusalem* kag magpamati.‡
10 Malaot kamo nga katawhan! Indi ko malimtan ang mga manggad nga natipon
ninyo sa malain nga paagi. Nagagamit kamo sang indi husto nga talaksan—ang
buluhaton nga akon ginapakamalaot.
11 Indi puwede nga pabay-an ko lang kamo sa inyo nga pagpangdaya sa inyo kilohan.
12 Mapintas ang inyo manggaranon nga mga tawo, kag mga butigon kamo.

---

* **6:1** *pabatia...bukid:* Ang mga bukid nagaserbi nga mga testigo sa kaso. † **6:5** *pagluwas:* ukon, *matarong nga buhat*
‡ **6:9** *Kamo...magpamati:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

13 Gani tungod sang inyo mga sala gin-umpisahan ko na ang pagsilot sa inyo para
laglagon kamo.
14 Matuod nga makakaon kamo, pero indi kamo mabusog; permi gihapon kamo
gutumon. Magatipon kamo sang mga patubas, pero indi ninyo ini mapuslan, kay
ipakuha ko ini sa inyo mga kaaway sa tion sang inaway.
15 Magatanom kamo, pero indi kamo ang magaani sini. Magapuga kamo sang mga
olibo, pero indi kamo ang magapulos sang lana sini. Magalinas kamo sang mga ubas,
pero indi kamo ang magainom sang bino sini.
16 Matabo ini sa inyo tungod kay ginsunod ninyo ang malain nga mga binuhatan,
mga pagsulundan, kag mga laygay ni *Haring* Omri kag sang panimalay ni *Haring*
Ahab. Gani laglagon ko kamo, kag insultuhon kamo kag yagutaon sang iban nga mga
nasyon."

7

Ang Kalautan sang mga Israelinhon

1 *Nagsiling si Micas,* "Kaluluoy ako! Pareho ako sa tawo nga gutom nga nagapangita
sang mga nabilin nga mga bunga* sang ubas ukon higera pero wala siya sing may
nakita.
2 *Ang buot ko silingon,* wala na ako sing may nakita nga tawo sa Israel nga matutom
sa Dios. Wala na sing may nabilin nga matarong nga tawo. Ang kada isa nagahulat
sang kahigayunan sa pagpatay sang iya kasimanwa, pareho sang tawo nga nagahulat
sa pagsiod sang sapat nga iya dalakpon.
3 Sagad sila sa paghimo sang malain. Ang mga pangulo kag mga huwis nagabaton
sang lagay. Kag nagasunod lang sila sa luyag sang mga kilala kag gamhanan nga mga
tawo. Nagaisa sila *sa pagtiko sang hustisya.*
4 Ang pinakamatarong sa ila daw pareho lang sa tunukon nga mga hilamon *nga
wala sing pulos.* Nag-abot na ang tion nga silutan sang Dios ini nga mga tawo pareho
sang iya ginpaandam sa ila paagi sa *mga propeta nga pareho sa* mga manugbantay sa
tore. Gani karon magasalasala sila.
5 "*Tungod nga lapnag na ang kalautan,* indi na kamo magsalig sa inyo mga abyan,
bisan pa ang malapit ninyo nga mga abyan. Kag maghalong man kamo sa inyo
ginasugid bisan sa inyo pinalangga nga asawa.
6 Kay *sa sini nga tiyempo,* ang anak nga lalaki wala nagatahod sa iya amay, ang anak
nga babayi nagabato sa iya iloy, kag ang umagad nga babayi nagabato sa iya ugangan
nga babayi. Ang kontra sang isa ka tawo amo mismo ang miyembro sang iya
kaugalingon nga panimalay.
7 "Pero ako ya magasalig gid sa GINOO nga akon Dios. Magahulat ako sa iya nga
luwason niya ako. Kag pamatian gid niya ang akon pangamuyo."

Pagaluwason sang Dios ang mga Israelinhon

8 *Nagsiling ang mga Israelinhon,* "Indi dapat magyaguta ang aton mga kaaway sa
aton. Kay bisan nalaglag kita mabangon kita liwat. Kag bisan ara kita sa kadulom ang
GINOO amo ang aton kasanag.
9 Tungod nga nakasala kita sa GINOO, dapat lang nga antuson ta ang iya silot sa aton
hasta nga apinan niya kita kag hatagan sang hustisya. Makita ta ang iya pagluwas sa
aton† paagi sa pagdala niya sa aton sa kasanag.
10 Makita ini sang aton mga kaaway kag mahuy-an sila. Kay nagayaguta sila sang
una sa aton nga nagasiling, 'Diin na bala ang GINOO nga inyo Dios?' Sa indi madugay

* **7:1** *nabilin nga mga bunga:* Kinabatasan sang mga Israelinhon ang pagbilin sang mga nagkalabilin nga mga bunga para siputon sang mga imol, balo, ukon mga pangayaw. † **7:9** *pagluwas sa aton:* ukon, *pagkamatarong*

makita ta ang ila pagkalaglag. Mangin pareho sila sa lutak nga ginatasak-tasak sa
karsada."
11 *Nagsiling si Micas sa mga taga-Jerusalem,* "Magaabot ang tion nga patindugon
ninyo liwat ang inyo mga pader kag sa sina nga tion magalapad pa gid ang inyo
teritoryo.
12 Sa sina man nga tion magakadto sa inyo ang mga tawo halin sa Assyria kag sa mga
banwa sang Egypt, kag sa mga lugar nga halin sa Egypt pakadto sa Suba *sang
Euphrates*, kag halin sa malayo nga mga lugar.‡
13 Mangin mamingaw ang *mga nasyon* sa kalibutan tungod sang kalautan sang mga
pumuluyo sini."

Nagpangamuyo ang mga Israelinhon nga Kaluoyan Sila sang Dios

14 *Nagpangamuyo ang mga Israelinhon,* "GINOO, bantayi kami nga imo katawhan nga
imo ginapanag-iyahan, pareho sang pagbantay sang manugbantay sang mga karnero.
Ang mga duta sa palibot namon bugana sang palahalban, pero kami nagakabuhi nga
kamihanon lang sa kamingawan. Palapara *liwat* ang amon teritoryo hasta sa Bashan
kag sa Gilead pareho sang una.
15 Magpakita ka sa amon sang mga milagro pareho sang imo ginhimo sang una sang
ginpaguwa mo kami sa Egypt.
16 Makita ini sang iban nga mga nasyon kag mahuy-an sila sa pihak sang ila
pagkagamhanan. Kag indi na sila maghambal kag magpamati *sang mga pagyaguta sa
amon*.
17 Magakamang sila sa duta pareho sang man-og *tungod sa kahuya.* Magaguwa sila
sa ila mga palanaguan nga nagakurog sa kahadlok sa imo, GINOO nga amon Dios.
18 Wala na sing iban nga dios nga pareho sa imo. Ginpatawad mo ang mga sala sang
imo nabilin nga katawhan nga imo ginapanag-iyahan. Wala ka nagapabilin nga akig
hasta san-o tungod kay ginakalipay mo ang paghigugma sa amon.
19 Sa liwat kaluoyan mo kami kag *kuhaon mo* ang tanan namon nga mga sala. *Daw
pareho lang nga* tasakon mo ini kag dayon ihaboy sa kadadalman sang dagat.
20 Ipakita mo ang imo katutom kag paghigugma sa amon nga mga kaliwat ni
Abraham kag ni Jacob, pareho sang imo ginpromisa sa ila sang una nga panahon."

‡ **7:12** *halin sa malayo nga mga lugar:* sa literal, *halin sa isa ka dagat pakadto sa isa ka dagat kag halin sa isa ka bukid pakadto sa isa ka bukid.*

Nahum

1 Ang mensahi sang sini nga libro parte sa Nineve.* Ginpahayag ini *sang GINOO* kay
Nahum nga taga-Elkosh.

Ang Kaakig sang Dios sa Nineve

2 Indi gid gusto sang GINOONG Dios nga may ginasimba ang mga tawo nga iban. Akig
siya sa iya mga kaaway kag ginabalusan niya sila.
3 Indi siya tuod dali mangakig, pero puwerte siya kagamhanan kag silutan gid niya
ang nakasala. Kon mag-agi siya nagahagunos ang hangin kag nagabagyo. Ang mga
panganod daw sa yab-ok nga nagatap-ok sa iya mga tiil.
4 Sa iya nga pagmando nagamala ang mga dagat kag ang mga suba, nagakalaya ang
mga tanom sa Bashan, sa *Bukid sang* Carmel, kag sa Lebanon.†
5 Tungod sang iya presensya nagauyog ang kalibutan, pati na ang mga bukid, kag
pati ang mga tawo sa kalibutan nagakurog.
6 Sin-o bala ang makaagwanta sang iya puwerte nga kaakig? Kon mangakig siya daw
nagabuga siya sang kalayo, kag ang mga bato nagakalabuka sa iya atubangan.
7 Maayo ang GINOO; mabakod siya nga dalangpan sa tion sang kalisod, kag ginatatap
niya ang nagadangop sa iya.
8 Pareho siya sa mabaskog nga baha nga magaubos laglag sang iya mga kaaway.
Lagson niya ang iya mga kaaway hasta nga mapatay niya sila.‡
9 *Mga taga-Assyria,* kon ano man ang inyo malain nga ginaplano kontra sa *katawhan
sang*GINOO, dulaon ina sang GINOO, kag indi na ina maliwat pa.
10 Daw pareho kamo sa tawo nga hubog nga nasalawid sa tunukon nga mga
kahoy-kahoy. Laglagon gid kamo pareho sang pagsunog sang dagami.§
11 Ang isa sang inyo mga pangulo nagplano sing malain kontra sa *katawhan
sang*GINOO. Ang iya ginalaygay malain.
12 Amo ini ang ginasiling sang GINOO*sa mga taga-Juda*: "Bisan madamo kag makusog
ang inyo kaaway nga mga taga-Assyria, pagalaglagon ko sila hasta nga mawala sila.
Bisan tuod nga ginpaantos ko kamo indi ko na ina paghimuon pa liwat.
13 Kay karon hilwayon ko na kamo sa gahom sang mga taga-Assyria."
14 Amo ini ang ginasiling sang GINOO sa mga taga-Assyria: "Dulaon ko ang inyo mga
kaliwat kag gub-on ko ang mga imahen nga kahoy ukon metal sa templo sang inyo
mga dios-dios. Ipreparar ko na ang inyo mga lulubngan kay indi kamo dapat mabuhi."
15 Tan-awa bala ninyo nga mga taga-Juda! May mensahero nga nagalatas sa mga
kabukiran sa pagdala *sa inyo* sang maayong balita nga may kalinong na sa inyo nga
lugar. Gani sauluga ninyo ang inyo mga piesta kag tumana ninyo ang inyo mga panaad
sa GINOO. Kay ang malain *nga nasyon sang Assyria* indi na gid magsalakay sa inyo, kay
pagalaglagon sila sing bug-os.

2

Ang Pagkalaglag sang Nineve

1 Mga taga-Nineve, ginasalakay na kamo sang inyo kaaway nga magapalapta sa inyo.
Gani guwardyahi ninyo ang mga pader sang inyo siyudad kag bantayi ninyo ang mga
dalan. Tipuna ninyo ang inyo mga soldado kag magpreparar kamo sa pagpakig-away.

---

* **1:1** *Nineve:* Amo ini ang kapital sang Assyria kag nagarepresentar sang bilog nga nasyon sang Assyria. † **1:4** *Bashan...Lebanon:* Kilala ang ini nga mga duta sa ila nga pagkamapatubason. ‡ **1:8** *hasta nga mapatay niya sila:* sa literal, *hasta sa kadadalman,* nga ang buot silingon ang lugar sang mga patay. § **1:10** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

2 Kay bisan tuod nga ginlaglag ninyo ang Israel kag ang Juda* nga daw sa mga tanom
sang ubas nga ginpamatay,† ibalik sang GINOO ang pagkagamhanan sang Israel.
3 Pula ang taming kag ang bayo sang mga soldado nga kaaway ninyo. Kag sa tion nga
magasalakay sila nagainggat ang metal sang ila mga karwahe kag nagasirbe ang ila
mga kabayo.‡
4 Nagahagunos ang ila mga karwahe sa mga karsada, nga nagapakadto-pakari sa
mga plasa. Nagaidlab ini pareho sang sulo kag nagaigrab pareho sang kilat.
5 Ginasugo sang hari ang mga opisyal sang mga soldado. Nagakaladasma sila sa
sobra nga dali-dali sa pagpalapit sa inyo mga pader para ipatakod ang panagang nga
para sa mga soldado nga nagawasak sang pader.§
6 Mabuksan ang mga puwertahan sang inyo siyudad sa may suba dampi kag
marumpag ang inyo palasyo.
7 Nadeklarar na nga pagabihagon kamo* kag dal-on sa iban nga lugar.†
Magaugayong ang inyo mga ulipon nga babayi nga daw sa mga pating samtang
ginapukpok nila ang ila dughan *sa pagpangasubo*.
8 Ang *mga tawo nga nagapalagyo halin sa* Nineve daw sa tubig nga nagailig halin sa
nawasak nga punong. Ang mga nagapalagyo ginapabalik sang ila mga upod pero wala
gid sing may nagbalik.
9 *Kamo nga nagasalakay sa Nineve,* panguhaa ninyo ang mga pilak kag bulawan sa
sini nga siyudad kay puno ini sang manggad.
10 Malaglag, maguba, mawasak na ang Nineve! Gani ginakulbaan ang iya mga
pumuluyo; nagapalangurog ang ila bilog nga lawas pati ang ila mga tuhod, kag
nagapalanglapsi sila.
11-12 Ang Nineve daw pareho sa kuweba nga ginaestaran sang isa ka leon kag sang
iya paris nga leon, kag sang ila mga bata. Wala sing may makaano sa ila dira sa
kuweba. Ginapatay kag ginagus-ab sang leon ang iya biktima kag ginapanagtag ini sa
iya paris kag sa ila mga bata. Ginapuno niya ang iya kuweba sang unod sang iya
biktima.‡ Pero karon, ang Nineve laglagon na.
13 Kay nagasiling ang GINOO nga Makagagahom, "Pamati kamo *mga taga-Nineve*!
Kontra ko kamo! Gani sunugon ko ang inyo mga karwahe kag mapatay ang inyo mga
soldado§ sa inaway. Untaton ko na ang inyo pagpangbiktima sa kalibutan. Indi na
kamo makapadala sang mga mensahero sa iban nga mga nasyon sa paghambal sa ila
kon ano ang inyo gusto nga ipatuman sa ila."

3

Kaluluoy ang Nineve

1 Kaluluoy ang siyudad *sang Nineve. Ang iya pumuluyo* madamo sang ginpamatay
nga mga tawo, kag mga butigon sila. Madamo sila sang mga pagkabutang nga
gin-agaw sa iban, kag wala sila nagakawad-an sang mabiktima.

---

* **2:2** *Israel...Juda:* sa Hebreo, *Jacob...Israel* † **2:2** *nga daw sa mga tanom...ginpamatay:* ukon, *kag ginpamatay ang ila mga tanom sang ubas;* ukon, *kag gindula ang ila mga kanta.* ‡ **2:3** *nagasirbe ang ila mga kabayo:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *ginabalabad nila ang mga (bangkaw nga hinimo halin sa) kahoy nga sipres.* § **2:5** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. * **2:7** *pagabihagon kamo:* ukon, *kuhaon ang mga pagkabutang sang inyo siyudad.* Sa literal, *ubahan kamo.* † **2:7** *Nadeklarar na...lugar:* Ang Hebreo sang pulong nga "Nadeklarar na," suno sa iban, ngalan sang rayna sang Nineve ukon ngalan sang imahen sang diosa nga si Ishtar. Kon amo ini, ang rayna (ukon ang diosa) pagaubahan kag dal-on sa iban nga lugar. ‡ **2:11-12** Ang buot silingon sini nga paanggid amo nga ang mga taga-Nineve nagasalig nga wala sing may makaano sa ila. Ginasalakay nila ang iban nga mga nasyon kag ginakuha nila ang mga pagkabutang sini kag ginadala nila sa ila lugar para makabenipisyo ang ila mga pumuluyo. § **2:13** *mga soldado:* sa literal, *mga bataon nga leon*

2 *Salakayon gid sila sang ila kaaway. Mabatian nila* ang paglagapak sang latigo *sa mga*
kabayo, ang pagrinungkadol sang mga rueda sang mga karwahe, ang paglinagapak
sang mga tiil sang mga kabayo, kag ang pagdinaguldol* sang mga karwahe.
3 *Makita nila* ang mga nagasaruso nga mga manugkabayo, ang nagainggat nga mga
espada kag mga bangkaw, kag ang puwerte kadamo nga mga patay nga
ginpangtumpok. Nagakasandad gani ang mga soldado sa mga patay.
4 Matabo ini sa Nineve tungod nga pareho siya sa babayi nga makapila na nga
nagbaligya sang iya lawas, nga makatilintar kag nagapanglumay. Gani naganyat niya
ang mga nasyon nga magpasakop sa iya.
5 Karon, nagasiling ang GINOO nga Makagagahom, "Pamati kamo *nga mga*
taga-Nineve! Kontra ko kamo! Gani pakahuy-an ko kamo sa iban nga mga nasyon kag
mga ginharian pareho sang babayi nga gin-alsa ang iya bayo hasta sa ulo kag nakita
ang iya pagkahublas.
6 Pakamalauton ko kamo pareho sang isa ka tawo nga ginahabuyan sang basura.
Gani magatulok sa inyo ang mga tawo nga naham-ot.
7 Kag ang tanan nga makakita sa inyo magalikaw kag magasiling, 'Guba na ang
Nineve. Wala sing may magahibi para sa iya. Wala gid sing may magalipay sa iya.'"
8 Mas labaw pa bala ang Nineve sang sa Tebes nga malapit sa *Suba sang* Nilo? Ini nga
suba nagaprotektar sa Tebes pareho sang mga pader sa palibot sini.
9 Ang Ethiopia† kag ang *bilog nga* Egypt amo ang puwersa sang Tebes, kag abi niya
magapabilin ini hasta san-o. Ang Put kag ang Libya kadampig niya nga mga nasyon.
10 Pero sa pihak sina ginbihag ang iya mga katawhan kag gindala sa iban nga lugar.
Ginpangdugmok ang ila magagmay nga mga bata sa mga karsada. Ginpangkadenahan
ang ila dungganon nga mga tawo kag ginpartida *nga mangin mga ulipon* paagi sa
paggabot-gabot.
11 Amo man sa inyo *nga mga taga-Nineve*, mangin pareho kamo sa hubog *nga wala*
sing kalibutan kon ano ang nagakatabo sa iya. Salakayon man kamo sang inyo kaaway
kag magapangita kamo sang palanaguan nga indi kamo madakpan.
12 Ang tanan ninyo nga napaderan nga mga banwa mangin pareho sa kahoy nga
higera nga ang iya premiro nga mga bunga luto na; kag kon uyugon gani nagakahulog
lang ang mga bunga kag puwede na dayon kaunon.
13 Tan-awa bala ninyo ang inyo mga soldado—daw mga babayi sila! Ang mga
trangka sang puwertahan sang inyo siyudad magakalasunog, gani mahapos na ini
sudlon sang inyo mga kaaway.
14 *Sige, magpreparar kamo* sa pag-abot sang inyo mga kaaway. Magtipon kamo sang
tubig para may imnon kamo. Pabakura pa gid ninyo ang mga pader sa palibot sang
inyo siyudad; maghimo kamo sang mga tisa‡ kag kay-uha ninyo ini nga mga pader.
15 Pero dira mismo sa inyo lugar magakalamatay kamo sa kalayo kag sa espada,
pareho sang mga talamnan nga ginsalakay sang mga apan.
Nagdamo kamo pareho sang mga apan!
16 Ginpadamo ninyo ang inyo mga negosyante nga daw sobra pa sa kadamuon sang
mga bituon sa langit. Pero mangin pareho sila sa mga apan nga sang pagkaubos nila
sang mga tanom naglulupad sila palayo.
17 Ang inyo mga guwardya kag mga opisyal daw pareho sang mga apan nga puwerte
kadamo, nga nagatiner sa mga pader kon matugnaw ang panahon. Pero kon
magbutlak na gani ang adlaw, nagalupad sila palayo kag wala sing may nakahibalo
kon sa diin sila nagkadto.§

---

* **3:2** *pagdinaguldol:* sa iban nga Bisaya, *pagdinagaldal* † **3:9** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* ‡ **3:14** *tisa:* sa English, *brick* § **3:17** Ang buot silingon sang sini nga mga bersikulo amo nga ang mga negosyante, mga guwardya, kag mga opisyal sang Nineve indi masaligan. Sa tion nga salakayon ang Nineve magapalagyo lang sila.

18 Hari sang Assyria, magakalamatay ang imo mga manugdumala. Magalinapta ang
imo katawhan sa mga bukid, kag wala na sing may magtipon sa ila.
19 Mangin pareho ka sa pilason nga tawo nga ang iya pilas indi na mag-ayo. Ang
tanan nga makabati sang balita sang imo pagkalaglag magapalakpak sa kalipay, kay
tanan sila permi mo nga ginapintasan.

Habakuk

1 Amo ini ang mensahi ni Propeta Habakuk nga ginpahayag sa iya *sang GINOO*.

Ang Una nga Reklamo ni Habakuk

2 *Nagsiling si Habakuk,* "O GINOO, hasta san-o pa bala ako magpangayo sang bulig sa
imo kag pamatian mo ako? San-o mo pa bala kami luwason sa mga tawo nga
nagapamintas sa amon?
3 Ngaa ginapakita mo pa sa akon ini nga kalautan kag kagamo? Bisan diin lang
makita ko ang pagpinatyanay, pagpamintasanay, pag-ilinaway kag pagbinaisay.
4 Gani nangin wala na sing pulos ang kasuguan. Kag wala na man ginapahari ang
hustisya tungod kay ang mga tawo nga may sala amo ang nagadaog sa korte kag indi
ang mga tawo nga wala sing sala. Gani natiko ang hustisya."

Ang Sabat sang Dios kay Habakuk

5 *Nagsabat ang Dios,* "Tan-awa ninyo sing maayo ang nagakalatabo sa mga nasyon
kag matingala gid kamo sa inyo makita. Kay may himuon ako sa inyo tiyempo nga indi
gid kamo magpati bisan may magsugid pa sini sa inyo.
6 Kay pagahumon ko ang mga taga-Babilonia.* Ini nga katawhan puwerte kapintas
kag nagapadasodaso sa pagsalakay sa iban nga mga nasyon para agawon ang mga
lugar nga indi ila.
7 Ginakahadlukan gid sila sang mga tawo. Ginahimo nila ang ila naluyagan kag wala
sing may makapugong sa ila.
8 Ang ila mga kabayo mas madasig pa sa leopard kag mas mapintas pa sa wolf nga
nagapangita sang iya kalan-on kon gab-i. Nagadalagan ini halin sa malayo nga mga
lugar, nga daw sa nagalupad nga agila nga nagasibad sa pagdagit sang iya biktimahon.
9 Nagapadulong ang panong sang ila mga soldado nga handa sa pagpamintas. Daw
pareho ini sa mabaskog nga hangin nga halin sa east. Ang ila mga nabihag daw pareho
kadamo sa balas.
10 Ginayaguta lang nila ang mga hari kag mga pangulo. Kag ginakadlawan lang nila
ang tagsa ka napaderan nga siyudad, kay mataklas nila ini paagi sa pagtumpok sang
duta sa kilid sang pader, kag dayon maagaw nila ang siyudad.
11 Pagkatapos mahalin sila nga daw sa hangin lang nga naglabay. Ini sila nakasala,
kay wala sila sing iban nga ginapakadios kundi ang ila lang nga ikasarang."

Ang Ikaduha nga Reklamo ni Habakuk

12 *Nagsiling si Habakuk,* "O GINOO, Dios ikaw halin sang una. Ikaw ang akon balaan
nga Dios kag wala ka sing kamatayon. O GINOO nga *palalipdan nga* bato, ginpili mo ang
mga taga-Babilonia sa pagsilot sa amon.
13 Tungod nga matarong ka, indi ka makabatas nga magtulok sa kalautan kag
kagamo. Pero ngaa ginapabay-an mo lang ang mga traidor *nga taga-Babilonia*? Ngaa
ginatugutan mo nga laglagon nila ang mga tawo nga indi gani masyado kalaot kon
ikomparar sa ila?
14 Ginhimo mo ang ila mga kaaway nga daw pareho sa mga isda, nga wala sing
pangulo *nga magpangapin sa ila*.
15 Nagakinalipay kag nagasinadya ang mga taga-Babilonia sa ila nga pagbihag sang
ila mga kaaway nga daw pareho lang sa mga isda nga nadakpan paagi sa bunit ukon
pukot.

---

* **1:6** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

16 Kag tungod nga madamo ang ila nabihag, *ginadayaw nila ang ila ikasarang pareho*
sang mangingisda nga nagapadungog sang iya bunit ukon pukot paagi sa pagsunog
sang insenso bilang halad sa sini nga mga butang. Kay paagi sa iya bunit ukon pukot
nagmanggaranon siya kag nakapagusto siya sang manamit nga pagkaon.
17 Gani, *GINOO*, sigihon na lang bala nila ang wala luoy-luoy nga pagpamihag kag
pagpanglaglag sa mga nasyon?"

2

1 *Nagsiling dayon si Habakuk*, "Masaka ako sa tore, sa akon balantayan, kag hulaton
ko kon ano ang isiling sa akon sang GINOO kag kon ano ang iya isabat sa akon
reklamo."*

Ang Sabat sang Dios kay Habakuk

2 Amo ini ang sabat sang GINOO kay Habakuk: "Isulat sing maathag sa malapad nga
bato ang igapahayag ko sa imo para mahapos ini basahon.
3 *Isulat lang anay ini* kay wala pa mag-abot ang gintalana nga tion nga matabo ini.
Pero matabo gid ini sa indi madugay kag indi ini mapaslaw. Kon daw madugay-dugay
ini hulata lang, kay sigurado gid nga matabo ini kag indi maatrasar.
4 *Amo ini ang isulat:*
"Tan-awa ang mga bugalon! Mga malain sila nga mga tawo. Pero ang matarong nga
tawo magakabuhi tungod sang iya pagtuo.†
5 Sa pagkamatuod, ang manggad‡ indi masaligan. Kag ang bugalon nga mga tawo
nga dalok sa manggad indi mapahamtang kag indi kontento. Pareho sila sa kamatayon
nga wala nagakaayawan. Amo ina kon ngaa ginabihag nila ang madamo nga nasyon.
6 Pero yagutaon sila sang sina nga mga nasyon paagi sa masakit nga binalaybay nga
nagasiling,
"'Kaluluoy kamo nga nagapanguha sang mga butang nga indi inyo kag nagatipon
sang manggad paagi sa pagpanguwarta. Hasta san-o pa bala ninyo ina himuon?'
7 Pero ang matuod, gulpi lang kamo nga balusan sang mga nasyon nga ginbihag
ninyo,§ kag tungod sa ila magakurog kamo sa kahadlok, kag sila naman ang
magaagaw sang inyo mga pagkabutang.
8 Tungod nga madamo nga nasyon ang gin-agawan ninyo sang mga pagkabutang,
kamo naman ang agawan sang mga tawo nga nagkalabilin sa sini nga mga nasyon.
Matabo ini sa inyo tungod sa pagpamatay ninyo sang mga tawo kag sa pagpanghalit
ninyo sang ila mga duta kag mga banwa.
9 "Kaluluoy kamo nga nagapatindog sang mga balay* halin sa kuwarta nga nakuha
ninyo sa malain nga paagi. Ginapapag-on pa ninyo ang inyo mga balay para indi kamo
maano kon mag-abot ang katalagman.
10 Tungod sang pagpamatay ninyo sang madamo nga tawo, kamo pagapatyon man
kag pagagub-on ang inyo mga balay.†
11 Ang mga bato sa dingding kag ang mga balayan sang inyo mga balay *daw sa*
magasinggit sa pagpangayo sang bulig *kay maguba na ang balay*.
12 "Kaluluoy kamo nga nagatukod sang banwa sa mapintas nga paagi. Handa kamo
nga magpatay sang tawo basta matukod lang ini.

---

* **2:1** *kon ano...reklamo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **2:4** *Pero...pagtuo:* ukon, *Pero ang tawo nga ginpakamatarong tungod sang iya pagtuo magakabuhi.* ‡ **2:5** *manggad:* Amo ini sa Dead Sea Scrolls. Sa iban nga mga kopya sang Hebreo, *bino.* § **2:7** *mga nasyon nga ginbihag ninyo:* sa literal, *ang mga gin-utangan ninyo;* ukon, *ang mga nag-utang sa inyo* * **2:9** *nagapatindog sang mga balay:* ukon, *nagapauswag sang ginharian* † **2:10** *balay:* ukon, *ginharian*

13 Pero inang ginpatukod ninyo sa mga katawhan *nga ginbihag ninyo* pagasunugon
man lang, gani mangin wala sing pulos ang ila pinangabudlayan. Gintalana na ini
sang GINOO nga Makagagahom.
14 Kay ang *mga tawo sa* kalibutan mapun-an sang ihibalo parte sa gahom sang
GINOO, subong nga ang dagat puno sang tubig.
15 "Kaluluoy kamo! *Kay sa inyo kaakig ginapakahuy-an ninyo* ang inyo katupad nga
mga nasyon. Daw pareho lang nga ginahubog ninyo sila sang bino para makita ninyo
ang ila pagkahublas.
16 Karon kamo naman ang mahuy-an imbes nga padunggan, kay pagasilutan gid
kamo sang GINOO. Daw pareho lang nga paimnon niya kamo sang bino para kon
hubog na gani kamo makita ang inyo pagkahublas‡ kag mahuy-an gid kamo.
17 Ginpangtapas ninyo ang mga kahoy sa Lebanon, kag tungod sini nagkalamatay
ang mga sapat didto. Gani halitan man kamo kag magakurog kamo sa kahadlok.
Matabo ini sa inyo tungod sa pagpamatay ninyo sang mga tawo kag sa pagpanghalit
ninyo sang ila mga duta kag mga banwa.
18 "Ano bala ang pulos sang mga dios-dios? Ginhimo man lang ina sang tawo halin sa
kahoy ukon metal, kag indi man ina makasugid sang matuod. Kag ngaa bala nga
ginapatihan gid ina sang mga tawo nga naghimo sina? Indi gani ina makahambal.
19 Kaluluoy kamo nga nagasiling sa imahen nga kahoy ukon bato, 'Magbugtaw ka
kag buligi kami.' Indi gani ina makatudlo sa inyo. Kag bisan tuod nga nahaklapan ina
sang bulawan kag pilak, pero wala ina sang kabuhi.
20 Pero ang GINOO iya ara sa iya balaan nga templo *sa langit*. Gani ang tanan nga ara
sa kalibutan maghipos sa iya presensya."

3

Ang Pangamuyo ni Habakuk

1 Pangamuyo ni Propeta Habakuk suno sa "shigionot"*
2 O GINOO, nabatian ko ang imo mga ginpanghimo,
kag tungod sini nagatahod ako sa imo.
Karon himua ini liwat sa amon nga tiyempo.
Kag sa tion nga ipakita mo na ang imo kaakig, kaluoyi kami.

3 Ikaw ang Dios nga Balaan nga magaabot† halin sa Teman kag sa Bukid sang Paran.‡,§
Kag ang imo gahom* makita sa kalangitan,
kag tungod sini dayawon ka sang mga tawo sa kalibutan.
4 Ang kasilaw sang imo pag-abot daw pareho sang adlaw;
nagasilak ang imo mga kamot nga sa diin natago ang imo gahom.
5 Magadala ka sang kahalitan sa imo nga pag-abot.
6 Kon magtindog ka nagauyog ang kalibutan,
kag kon magtulok ka nagakurog sa kahadlok ang mga katawhan
kag nagakatiphag ang madugay na nga mga bukid.
Ang imo mga pamaagi magapadayon hasta san-o.

---

‡ **2:16** *makita ang inyo pagkahublas:* sa literal, *makita ang inyo kinatawo nga wala matuli.* Sa iban nga dumaan nga mga teksto, *magaduling-duling kamo.* * **3:1** *suno sa "shigionot":* Indi klaro ang buot silingon sini. Posible nagasugid ini kon paano kantahon ang ina nga pangamuyo ukon ano nga instrumento ang tukaron kon kantahon ina. † **3:3** *magaabot:* ukon, *nag-abot.* Ang masunod nga mga verbs puwede man nga past tense. ‡ **3:3** *Teman...Bukid sang Paran:* Mga lugar ini sa south sang Juda nga parte sang mga lugar nga gin-agyan sang mga Israelinhon sang pagguwa nila sa Egypt, kag sa diin naeksperiensyahan nila ang presensya sang Ginoo. § **3:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 9 kag 13. * **3:3** *gahom:* ukon, *kasilaw*

7 Nakita ko ang mga pumuluyo sang Cushan nga ara sa kalisod; ang mga nagaestar
sa Midian nagakurog sa kahadlok.

8-9 GINOO, daw pareho ka sa soldado nga nagasakay sa karwahe
nga makapadaog gid sa inaway.
Preparado ka na nga magpana.
Pero sin-o bala ang imo ginakaugtan?
Ang mga suba bala kag ang mga dagat?
Ginpihak mo ang duta kag nag-ilig dira ang tubig.
10 Ang mga bukid *daw pareho sa mga tawo nga* nagkurog sang pagkakita nila sa imo.
Nag-ulan sing mabaskog; naghuganas ang tubig sa dagat
kag nagdalagko ang mga balod.
11 Nagpundo ang adlaw kag ang bulan sa ila nahamtangan
sa kirab sang imo nagahuganas nga mga pana
kag sa kasilaw sang imo nagaidlak nga bangkaw.†

12 Tungod sa imo puwerte nga kaakig ginlatas mo ang kalibutan
kag gintasak-tasak ang mga nasyon,
13 para luwason mo ang imo pinili nga katawhan.
Ginpatay mo ang pangulo sang malain nga ginharian
kag ginlaglag mo sing bug-os ang iya katawhan.
14 Gintuhog mo ang ulo sang kumander sang iya mga soldado
kag ang pana mismo sang kumander ang imo gin-gamit.
Ginhimo mo ini sang ginsalakay nila kami nga daw pareho sang bagyo para maglapta
kami.
Kay ang ila kalipayan amo ang paglaglag sa *amon nga* mga makaluluoy,
nga nagapanago *sa kahadlok*.
15 Daw pareho ka sa soldado nga ang iya kabayo ginpatarag niya sa dagat sa
paglabugay sini.

16 Sang mabatian ko *ining ginpahayag sang GINOO sa akon*,
nagkurog ang akon bilog nga lawas pati ang akon bibig tungod sa kahadlok.
Nagpalangluya ako kag nagkurog ang akon mga tiil.
Kag tungod sa sining ginpahayag sang GINOO,
hulaton ko nga may pagbatas ang panahon nga silutan niya ang mga nagsalakay
sa amon.
17 Bisan indi magpamunga ang kahoy nga higera, ang ubas, ukon ang kahoy nga olibo,
kag bisan indi magpatubas ang duta, kag bisan magkalapatay ang mga kasapatan
sa toril,
18 magakalipay gihapon ako tungod kay ang GINOONG Dios amo ang nagaluwas sa
akon.
19 Siya ang nagahatag sa akon sang kusog.
Ginapabaskog niya ang akon mga tiil pareho sa tiil sang usa,
para mataklad ko ang mataas nga mga lugar.
Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may kuwerdas.

† **3:11** Ang buot silingon, natabunan sang panganod ang adlaw kag ang bulan gani ang ila kasanag wala makadaog sa kasanag sang kilat.

Zefanias

1 Amo ini ang mensahi nga ginpahayag sang GINOO kay Zefanias sang panahon nga
si Josia nga anak ni Amon amo ang hari sang Juda. Si Zefanias anak ni Cushi, si Cushi
anak ni Gedalia, si Gedalia anak ni Amaria, kag si Amaria anak ni Hezekia.

Ang Palaabuton nga Kalaglagan

2 Nagsiling ang GINOO,
"Laglagon ko sing bug-os ang tanan nga ara sa duta—
3 ang mga tawo, ang mga sapat pati na ang mga pispis kag mga isda.
Dulaon ko ang mga nagatulod sa mga tawo sa pagpakasala
pati man ang mga makasasala.*
Laglagon ko gid ang tanan nga tawo sa duta.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
4 Silutan ko ang mga pumuluyo sang Juda
pati na ang tanan nga pumuluyo sang Jerusalem.
Laglagon ko ang mga nagkalabilin nga mga manugsimba sang dios-dios nga si Baal
pati na ang mga pari nga nagaalagad sini,
para indi na sila madumduman pa.
5 *Laglagon ko man* ang mga nagasaka sa atop sang ila balay
sa pagsimba sa adlaw, bulan kag mga bituon.
Laglagon ko ang mga nagasimba kag nagasumpa nga mag-alagad
indi lang sa akon kundi sa *dios-dios man nga si* Molec.†
6 *Laglagon ko* ang mga nagatalikod sa akon
ukon ang mga wala nagadangop sa akon."

7 Maglinong kamo sa presensya sang Ginoong DIOS,
kay malapit na ang adlaw nga magasilot siya.
Ginpreparar na sang GINOO ang *iya katawhan*
nga pamatyon pareho sang sapat nga inughalad.
Ginseparar na niya ang mga *kaaway nga* iya gintawag *nga magsalakay sa Juda*.

8 "Sa sina nga adlaw, pamatyon ko ang *mga taga-Juda pareho sang* sapat nga inughalad.
Silutan ko ang *ila* mga opisyal kag ang mga anak sang *ila* hari,
kag ang tanan *sa ila* nga nagasunod sa *malain nga mga* pangginawi
sang mga taga-iban nga nasyon.‡
9 Silutan ko man sa sina nga adlaw ang tanan nga nagasunod sa mga seremonya
sang mga wala nakakilala sa akon§
kag ang mga nagapamintas kag nagapangdaya
para mapuno nila *sang mga pagkabutang* ang balay sang ila agalon.*

10 "*Ako,* ang GINOO, nagasiling nga sa sina nga adlaw
mabatian ang paghinibi sa Puwertahan sang mga Isda†*sang siyudad sang Jerusalem*
kag sa bag-o nga parte sang siyudad.

---

* **1:3** *ang mga nagatulod...makasasala:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **1:5** *Molec:* sa Hebreo, *Malcam,* nga amo ang isa ka ngalan ni Molec. ‡ **1:8** *nagasunod...nasyon:* sa literal, *nagasuksok sang bayo sang taga-iban nga nasyon.* § **1:9** *nagasunod...sa akon:* sa literal, *wala nagatapak sa may puwertahan dampi.* * **1:9** *ang balay sang ila agalon:* ukon, *ang templo sang ila dios* † **1:10** *Puwertahan sang mga Isda:* Siguro diri ginapaagi ang mga isda nga ginadala sa siyudad.

Mabatian man ang puwerte nga gahod
sang mga nagkalarumpag nga mga balay sa mga bukid.
11 Maghibi kamo nga nagaestar sa ubos nga parte‡*sang Jerusalem*
tungod kay magakalamatay ang tanan ninyo nga mga negosyante.

12 "Sa sina man nga tion usisaon ko sing maid-id§ ang mga taga-Jerusalem
kag silutan ko ang mga tawo nga nagapatawhay-tawhay lang
nga nagasiling sa ila kaugalingon,
'Wala sing himuon ang GINOO nga maayo ukon malain.'
13 Agawon ang ila mga pagkabutang
kag bayaan nila ang ila mga balay.
Indi sila ang magaestar sa mga balay nga ila ginpatindog.
Kag indi sila ang magainom sang bino nga halin sa ila gintanom nga mga ubas."

Ang Makahaladlok nga Adlaw nga Magasilot ang GINOO

14 Malapit na lang gid ang makahaladlok nga adlaw
nga magasilot ang GINOO.
Dali na lang ini mag-abot!
Mapait ang ina nga adlaw,
kay bisan gani ang mga soldado magasinggit *sa pagpangayo sang bulig*.
15 Amo ina nga adlaw nga ipakita sang Dios ang iya kaakig.
Adlaw ina sang kalisod, kasakitan, kalaglagan, kag kapierdihan.
Madulom kag magal-om ang ina nga adlaw,
16 kag mabatian ang pagpatunog sang mga budyong
kag ang pagsininggit sang mga soldado
samtang nagasalakay sila sa napaderan nga mga banwa
kag sa mataas nga mga tore sini.

17 *Nagasiling ang GINOO,*
"Padal-an ko sang sina nga kalisod ang mga tawo
kag magalakat sila nga daw sa mga bulag,
tungod kay nakasala sila kontra sa akon.
Magailig ang ila dugo pareho sang tubig,*
kag magakaladunot ang ila mga bangkay pareho sang ipot.†
18 Indi makaluwas sa ila ang ila mga pilak kag mga bulawan
sa sina nga adlaw nga ipakita ko ang akon kaakig
nga pareho sang kalayo nga magalamon sang bilog nga duta.
Gulpi ko lang nga laglagon ang tanan nga nagaestar sa duta."

2

Ang Panawagan sa Paghinulsol

1 "Wala huya nga nasyon, magtipon kamo *kag maghinulsol*
2 sa wala pa mag-abot ang gintalana nga tion nga tabugon kamo palayo* pareho sang mga upa nga ginpalid. *Maghinulsol kamo* sa wala pa mag-abot ang puwerte nga kaakig sang GINOO.
3 Kamo man nga mapainubuson nga mga tawo, nga nagasunod sa mga sugo sang GINOO, magdangop man kamo sa iya. Padayuna ninyo ang paghimo sang matarong

‡ **1:11** *ubos nga parte:* ukon, *merkado* § **1:12** *sing maid-id:* sa literal, *paagi sa mga suga* * **1:17** *tubig:* sa Hebreo, *balas* † **1:17** *magakaladunot...ipot:* ukon, *magaguwa ang ila mga tinai sa ila lawas pareho sang ipot.* * **2:2** *nga tabugon kamo palayo:* ukon, *nga magaligad*

kag ang pagpaubos. Kay basi pa lang indi kamo maano sa adlaw nga ipakita sang
GINOO ang iya kaakig.

Ang Silot sa Nasyon sang Filistia

4 "Wala na sing may magaestar sa Gaza kag sa Ashkelon. Ang *mga pumuluyo sang*
Ashdod palayason sa sulod lang sang tunga sa adlaw, kag ang *mga pumuluyo sang*
Ekron palayason man sa ila nga banwa.
5 Kaluluoy kamo nga mga Filistinhon† nga nagaestar malapit sa dagat. Amo ini ang
ginasiling sang GINOO kontra sa inyo: 'Kamo nga mga Filistinhon sa Canaan, laglagon
ko kamo, kag wala sing may mabilin sa inyo.'
6 Gani ang inyo duta nga malapit sa dagat mangin palahalban kag toril sang mga
karnero.
7 Ang inyo duta sakupon sang mga nagkalabilin nga mga katawhan sang Juda. Dira
sila magapahalab sang ila mga kasapatan, kag kon gab-i dira sila matulog sa mga balay
sa Ashkelon. Dumdumon sila sang GINOO nga ila Dios kag ibalik niya ang ila maayo
nga kahimtangan."

Ang Silot sa Nasyon sang Moab kag sa Nasyon sang Ammon

8-9 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, "Nabatian ko ang
pagpakahuya kag pagpangyaguta sang mga taga-Moab kag taga-Ammon sa akon
katawhan. Nagapahambog pa sila nga masarangan nila nga agawon ang duta sang
akon katawhan.‡ Gani nagapanumpa ako sa akon kaugalingon nga laglagon ko gid ang
Moab kag Ammon pareho sang Sodom kag Gomora. Ang ini nga mga duta indi na
mapuslan hasta san-o. Matabunan na lang ini sang mga tunukon nga mga hilamon
kag mapuno sang mga buho nga ginahimuan sang asin. Agawon ini sang akon
nagkalabilin nga katawhan kag kuhaon nila ang mga pagkabutang sini."
10 *Nagsiling si Zefanias,* "Amo ina ang balos sa pagpabugal sang mga taga-Moab kag
taga-Ammon. Kay ginapakahuy-an nila kag ginayaguta ang katawhan sang GINOO nga
Makagagahom.
11 Pahadlukon gid sila sang GINOO kay laglagon niya ang tanan nga dios-dios sa
kalibutan. Kag dayon magasimba sa iya ang mga tawo sang kada nasyon sa ila
kaugalingon nga lugar."

Ang Silot sa Nasyon sang Ethiopia kag sa Nasyon sang Assyria

12 *Nagsiling ang GINOO,* "Kamo man nga mga taga-Ethiopia,§ ipapatay ko kamo sa
inaway.
13 "Silutan ko man ang mga taga-Assyria nga ara sa north. Mangin mamingaw ang
Nineve* kag mangin pareho ka mala sa desierto.
14 Dira magaluko ang mga baka, kanding, kag ang iban pa nga nagkalain-lain nga
sapat. Magahulon ang mga bukaw sa mga nagkalaguba nga haligi, kag ang ila nga
huni mabatian sa mga bintana. Magakalaguba ang mga puwertahan kag
magakalahukas ang mga kahoy nga sedro.
15 Amo ina ang matabo sa siyudad sang Nineve, nga ang iya mga pumuluyo
nagapabugal nga wala sing may mag-ano sa ila, kag nagasiling sila sa ila kaugalingon,
'Wala na sang iban pa nga pareho sa aton kagamhanan!' Pero malaglag sing bug-os ini
nga siyudad kag pagaestaran na lang sang talunon nga mga sapat. Kag ang tanan nga
tawo nga magaagi sa sina nga siyudad magapakita sang ila pagyaguta sa iya."

---

† **2:5** *Filistinhon:* sa Hebreo, *Keretnon.* Mga katawhan ini nga sakop sang Filistia. Kag sa diri nga bersikulo nagarepresentar sila sa bilog nga mga Filistinhon. ‡ **2:8-9** *Nagapahambog...katawhan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **2:12** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush* * **2:13** *Nineve:* Amo ini ang kapital sang Assyria.

3

Ang Palaabuton sang Jerusalem

1 *Nagsiling si Zefanias,* “Kaluluoy ang Jerusalem! Ang iya mga pumuluyo
nagarebelde sa Dios kag nagahimo sang mahigko nga mga butang, kag ang iya mga
pangulo nagapamigos.
2 Wala sila nagatuman bisan kay sin-o, kag indi sila gusto nga tudluan. Wala sila
nagasalig ukon nagapalapit sa GINOO nga ila Dios.
3 Ang ila mga opisyal daw pareho sa nagangurob nga leon. Ang ila mga pangulo daw
pareho sa mabangis nga ido* nga nagapangita sang iya tulukbon kon gab-i, kag ang iya
biktima ginaubos niya kag wala na sing bilin pagkaaga.
4 Ang ila mga propeta mga dasodaso kag indi masaligan. Ginahigkuan sang ila mga
pari ang templo kag ginalapas nila ang Kasuguan *sang Dios*.
5 *Pero* ara gihapon ang presensya sang GINOO sa ila nga siyudad. Ginahimo sang
GINOO ang husto kag wala siya nagahimo sang indi husto. Adlaw-adlaw ginapakita
niya kon ano ang husto, kag wala niya ini ginauntatan. Pero ang malain nga mga tawo
nagapadayon gihapon sa paghimo sang malain kag wala sila nahuya.
6 “*Karon, nagasiling ang GINOO,* ‘Ginlaglag ko ang mga nasyon; gin-guba ko ang ila
mga siyudad pati ang mga pader kag mga tore sini. Wala sing may nabilin sa ila mga
pumuluyo, gani wala na sang tawo nga makita nga nagalakat sa ila mga karsada.
7 Tungod sa sining akon ginhimo naghunahuna ako nga tahuron na ako sang akon
katawhan kag batunon na nila ang akon pagsaway sa ila, para indi malaglag ang ila
siyudad suno sa gintalana ko sa ila. Pero nagpakasala pa gid gani sila tapat.
8 “ ‘Gani *kamo nga matutom nga mga taga-Jerusalem,* hulata lang ninyo ang adlaw
nga iakusar ko ang mga nasyon. Tungod kay nagdesisyon na ako nga tipunon ko ang
mga nasyon kag mga ginharian para ipakita ko sa ila ang akon puwerte nga kaakig nga
pareho sang kalayo nga magalamon sang bilog nga kalibutan.
9 Kag dayon bag-uhon ko ang mga tawo† para tanan sila magadangop sa akon kag
magaisa sa pag-alagad sa akon.
10 Ang akon katawhan nga naglalapta sa unhan sang mga suba sang Ethiopia‡
magadala sa akon sang mga halad.
11 “ ‘Sa sina nga adlaw *nga magasilot ako*, kamo *nga mga taga-Jerusalem* indi
mahuy-an sa tanan nga sala nga ginhimo ninyo sa akon. Kay kuhaon ko sa inyo ang
mga tawo nga bugalon kag matinaas-taason. Kag indi na kamo magpabugal liwat
didto sa akon balaan nga bukid.§
12 Pero bilinan ko ang Jerusalem sang mga tawo nga pigado kag kubos, nga
magapangayo sang bulig* sa akon.
13 Ini sila nga nagkalabilin nga mga Israelinhon indi maghimo sang malain; indi sila
magbutig ukon magpangdaya. Magakaon sila kag magatulog nga wala sing may
ginakahadlukan.’ ”

Magkalipay ang mga Israelinhon

14 *Nagsiling si Zefanias,* “Kamo nga mga pumuluyo sang Israel, maghinugyaw kamo!
Kamo nga mga pumuluyo sang Zion, ang siyudad sang Jerusalem,† magkanta kamo
kag magkalipay sa bug-os ninyo nga tagipusuon!

---

* **3:3** *mabangis nga ido:* sa English, *wolf* † **3:9** *bag-uhon...tawo:* sa literal, *bayluhan ko ang baba sang mga tawo sang matinlo nga baba.* ‡ **3:10** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* § **3:11** *balaan nga bukid:* ukon, *Bukid sang Zion* * **3:12** *magapangayo sang bulig:* ukon, *magasalig* † **3:14** *Mga pumuluyo sang Zion, ang siyudad sang Jerusalem:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion...anak nga babayi sang Jerusalem*

15 *Kay* indi na kamo pagsilutan sang GINOO. Tabugon niya ang inyo mga kaaway.
Kaupod ninyo ang GINOO, ang Hari sang Israel, gani wala na kamo sing kahadlukan
nga katalagman.
16 "Sa sina nga adlaw magasiling ang mga tawo sa inyo nga mga taga-Jerusalem,
'*Mga pumuluyo sang* Zion, indi kamo magkahadlok; indi kamo magkaluya.
17 *Kay* kaupod ninyo ang GINOO nga inyo Dios. Pareho siya sa isa ka gamhanan nga
soldado nga magaluwas sa inyo. Malipay gid siya sa inyo, kag paagi sa iya gugma
bag-uhon niya ang inyo kabuhi.‡ Magakanta siya kag magahugyaw sa kalipay tungod
sa inyo,
18 pareho sang *tawo nga nagakalipay sa* adlaw sang piesta.'
"*Nagasiling ang GINOO,* 'Kuhaon ko ang inyo pag-antos para indi na kamo
mahuy-an.§
19 Sa sina nga tion, silutan ko ang tanan nga nagadaogdaog sa inyo. Luwason kag
tipunon ko kamo nga *pareho sa mga karnero nga* nagkalapiang kag naglalapta.
Ginpakahuy-an kamo sadto, pero padunggan ko kamo kag himuon nga bantog sa bilog
nga kalibutan.
20 *Huo,* tipunon ko kamo sa sina nga tion, kag papulion ko kamo sa inyo duta.
Padunggan ko kamo kag himuon nga bantog sa bilog nga kalibutan. *Matabo ini* sa tion
nga ibalik ko ang inyo maayo nga kahimtangan, nga makita ninyo mismo. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.'"

‡ **3:17** *bag-uhon...kabuhi:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *magahipos siya.*

§ **3:18** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

Haggai

Ang Panawagan sang Dios sa Pagpatindog sang Templo

1 Sang nahauna nga adlaw sang ikaanom nga bulan, sadtong ikaduha nga tuig sang
paghari ni Darius *sa Persia*, may ginhambal ang GINOO kay Zerubabel kag kay Josue
paagi kay Propeta Haggai. Si Zerubabel nga anak ni Shealtiel amo ang gobernador
sang Juda, kag si Josue nga anak ni Jehozadak amo ang pangulo nga pari.
2-3 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom paagi kay Propeta Haggai:
"Nagasiling kamo nga indi pa ini ang tion nga patindugon liwat ang akon templo.
4 Mabatas bala ninyo nga mag-estar sa matahom nga mga balay samtang guba ang
templo?
5 Hunahunaa bala ninyo ang mga nagakalatabo sa inyo.
6 Madamo ang inyo ginatanom, pero diutay lang ang inyo ginaani. May pagkaon
kamo, pero indi bastante. May ilimnon kamo, pero kulang-kulang ini. May bayo kamo,
pero indi tuman nga makakuha sang tugnaw. May ginabaton kamo nga suweldo, pero
madali lang ini maubos.
7 Gani hunahunaa ninyo ang mga nagakalatabo sa inyo.
8 *Karon*, magtaklad kamo sa bukid kag magkuha sang mga kahoy kag patinduga
liwat ninyo ang templo, para sa sini nga paagi malipay ako kag mapadunggan. *Ako*,
ang GINOO, ang nagasiling sini."
9 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, "Dako ang inyo ginapaabot *nga*
patubas pero diutay lang *ang inyo naani*. Kag sang gindala ninyo ini puli ginpierdi ko
ini. Ginhimo ko ini tungod kay guba ang akon templo samtang ang kada isa sa inyo
masako sa pag-obra sang iya balay.
10 Gani tungod sa inyo indi na maghatag sing tun-og ang langit kag indi na
magpatubas ang duta.
11 Ginapamala ko ang mga duta kag ang mga bukid. *Gani nagakaapektuhan* ang mga
uyas, duga sang ubas, lana, ang iban pa nga mga patubas, pati ang mga tawo, kag ang
ila mga kasapatan kag mga gintanom."
12 Nagtuman sa GINOO si Zerubabel nga anak ni Shealtiel, si Josue nga anak ni
Jozadak, kag ang tanan nga kapareho nila nga mga Israelinhon nga nakabalik sa Israel
halin sa pagkabihag sa Babilonia. Kay ginpamatian nila ang ginsiling sang GINOO nga
ila Dios paagi kay Propeta Haggai nga ginpadala sang GINOO*sa ila*. Sa sini nga paagi
gintahod nila ang GINOO.
13 Karon, nagsiling sa mga Israelinhon si Haggai nga manughambal sang GINOO,
"Nagasiling ang GINOO nga kaupod ninyo siya."
14 Gani gintandog sang GINOO si Zerubabel nga anak ni Shealtiel, si Josue nga anak ni
Jozadak, kag ang tanan nga kapareho nila nga mga Israelinhon nga nakabalik sa
Israel, sa pagpatindog sang templo sang ila Dios, ang GINOO nga Makagagahom.
15 *Ginsuguran nila ang pagpatindog* sang ika-24 nga adlaw sang ikaanom nga bulan,
sadtong ikaduha nga tuig sang paghari ni Darius.

Ang Ginpromisa nga Katahom sang Bag-o nga Templo

Sang ika-21 nga adlaw sang sunod nga bulan.*

---

* **1:15** *sunod nga bulan:* sa literal, *ikapito nga bulan*

2

1-2 Ginsugo sang GINOO si Propeta Haggai nga ihambal ini kay Zerubabel, kay Josue,
kag sa iban pa nga mga Israelinhon nga nakabalik sa Israel:
3 "Sin-o sa inyo ang nakakita anay sang katahom sang sini nga templo? Ano ang
pagtan-aw ninyo sini subong kon ikomparar sadto? Siguro daw wala-wala ini sa inyo.
4 Pero magpakabakod kamo! Obraha lang ninyo ang templo kay kaupod ninyo ako,
ang GINOO nga Makagagahom.
5 Amo man ini ang ginpromisa ko sa inyo *mga katigulangan* sang nagguwa sila* sa
Egypt. Kag karon ang akon Espiritu padayon nga nagapabilin sa inyo, gani indi kamo
magkahadlok.
6 "*Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling nga sa indi madugay uyugon ko
sing kaisa pa gid ang kalangitan kag ang kalibutan, ang duta kag ang dagat.
7 Uyugon ko ang tanan nga nasyon kag pagadal-on nila diri sa templo ang ila mga
manggad, gani mapuno ang templo sang malahalon nga mga butang.
8 Kay ang mga pilak kag mga bulawan akon.
9 Mas mangin matahom pa ang bag-o nga templo sang sa una. Kag hatagan ko sang
maayo nga kahimtangan† ang ini nga lugar.‡*Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang
nagasiling sini."

Ang Promisa sang Dios nga Pagpakamaayo

10 May ginhambal ang GINOO kay Propeta Haggai sang ika-24 nga adlaw sang
ikasiyam nga bulan, sadtong ikaduha nga tuig sang paghari ni Darius.
11 Siling niya, "Pamangkuta ang mga pari kon ano ang ginasiling sang kasuguan
parte sini:
12 Halimbawa, nagadala ang isa ka tawo sang balaan nga karne§ sa iya nga bayo.
Karon, nakatandog ang iya bayo sa tinapay, ukon sa sopas, bino, lana ukon sa bisan
ano nga klase sang pagkaon. Ti, mangin balaan man bala ina nga mga
pagkaon?"**Sang ginpamangkot ni Haggai ang mga pari* ang sabat nila, "Indi."
13 Dayon nagpamangkot si Haggai, "Ti ano abi kon ang ini nga mga pagkaon
natandog sang tawo nga ginakabig nga mahigko tungod kay nagtandog siya sa patay,
mangin mahigko man bala ini nga mga pagkaon?" Nagsabat ang mga pari, "Huo."
14 Dayon nagsiling si Haggai, "Amo man sadto sa katawhan sang Israel, siling sang
GINOO. *Tungod nga nangin mahigko ang ila kabuhi,* ang bisan ano nga ginhimo nila kag
ginhalad *sa halaran* nangin mahigko sa panulok sang GINOO.
15 Sugod subong hunahunaa bala ninyo ang mga nagkalatabo sa inyo antes ninyo
gin-umpisahan ang pagpatindog sang templo sang GINOO.
16 Kay sadto anay kon magkadto kamo sa tinumpukan sang mga trigo nga
nagapaabot nga makakuha sang 20 ka sukob, ang makuha ninyo 10 lang. Kag kon
magkadto kamo sa pulugaan sang ubas nga nagapaabot nga makakuha sang 50 ka
galon nga bino, ang makuha ninyo 20 lang.
17 Ginpierdi sang GINOO ang inyo mga gintanom paagi sa mainit nga hangin, peste,
kag pagpaulan sang yelo nga daw mga bato, pero wala kamo gihapon magbalik sa iya.
18 Ika-24 subong nga adlaw sang ikasiyam nga bulan, kag subong natapos ang
pundasyon sang templo. Tan-awa ninyo kon ano ang matabo sugod subong.

---

* **2:5** *sila:* sa Hebreo, *kamo* † **2:9** *maayo nga kahimtangan:* Ang Hebreo sini amo ang "shalom," nga nagakahulugan sang kalinong, kauswagan, maayo nga relasyon, kalipay, kadalag-an. ‡ **2:9** *ini nga lugar* nga amo ang templo ukon ang Jerusalem § **2:12** *balaan nga karne:* balaan tungod kay ginhalad na sa Ginoo. * **2:12** *mangin balaan...pagkaon:* Siguro ang buot silingon sang pamangkot nga kon bala ina nga mga pagkaon iseparar para indi na pagkaunon ukon ihalad na lang sa Dios.

19 Bisan wala na sang nabilin nga trigo, kag wala na sing bunga ang ubas kag ang
mga kahoy nga higera, pomegranata, kag olibo, sugod subong pakamaayuhon kamo
sang GINOO.”

Ang Promisa sang Dios kay Zerubabel

20 Naghambal liwat ang GINOO kay Haggai sang sadto mismo nga adlaw.†
21 Siling niya, “Hambala si Zerubabel nga uyugon ko ang kalangitan kag ang
kalibutan.
22 Pagalaglagon ko ang mga ginharian kag dulaon ko ang ila gahom. Baliskaron ko
ang *ila* mga karwahe kag ang mga nagasakay sini. Magakalamatay ang mga kabayo
kag magapinatyanay ang mga manugkabayo nga silahanon man lang.
23 Hambala man si Zerubabel nga akon alagad nga padumalahon ko siya sa sina nga
adlaw. Magadumala siya paagi sa akon awtoridad, kay siya ang akon pinili. *Ako,* ang
GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini.”

† **2:20** *sang sadto mismo nga adlaw:* sa literal, *sang ika-24 nga adlaw sang sadto nga bulan*

Zacarias

Ang Panawagan sa Pagbalik sa Dios

1 May ginhambal ang GINOO kay Propeta Zacarias sang ikawalo nga bulan sang
ikaduha nga tuig sang paghari ni Darius *sa Persia.* Si Zacarias nga ini anak ni Berekia
kag apo ni Iddo.
2-3 Ginsugo sang GINOO nga Makagagahom si Zacarias nga ihambal ini sa katawhan
sang Israel:
"Akig gid ako sa inyo mga katigulangan. Karon, magbalik kamo sa akon kag
magabalik* ako sa inyo.
4 Indi ninyo pagsunda ang ginhimo sang inyo mga katigulangan. Ginsugo ko sadto
ang mga propeta nga hambalan sila nga talikdan na nila ang ila malain nga mga
ginahimo, pero wala sila nagpati. Wala gid sila nagtuman sa akon.
5 Ang inyo mga katigulangan kag ang ato nga mga propeta nagkalamatay na.
6 Natabo gid man sa inyo mga katigulangan ang akon mga pulong kag mga paandam
nga ginpasugid ko sa akon mga alagad nga mga propeta. Dayon naghinulsol sila kag
nagsiling, 'Ginsilutan kita sang GINOO nga Makagagahom suno sa aton mga ginhimo,
pareho sang iya ginplano nga himuon sa aton.' "

Ang Palanan-awon Parte sa mga Kabayo

7-8 May ginhambal ang GINOO kay Zacarias paagi sa isa ka palanan-awon. *Natabo ini*
sang gab-i sang ika-24 nga adlaw sang bulan sang Shebat (ika-11 nga bulan), sadtong
ikaduha nga tuig sang paghari ni Darius. *Kag amo ini ang pahayag ni Zacarias*:
Nakita ko ang isa ka tawo nga nagasakay sa pula nga kabayo nga nagapundo sa isa
ka patag nga may mga kahoy nga mirto. Sa likod niya may *mga tawo nga nagasakay sa*
pula, kaki, kag puti nga mga kabayo.
9 Nagpamangkot ako sa anghel nga nagapakig-estorya sa akon, "Sir, ano ang buot
silingon sang sini nga mga manugkabayo?" Nagsabat siya, "Ipaathag ko sa imo ang
buot silingon sini."
10 Dayon ang tawo nga ara sa may mga kahoy nga mirto amo ang nagpaathag sini sa
akon. Siling niya, "Inang mga manugkabayo ginpadala sang GINOO sa paglibot sa bilog
nga kalibutan."
11 Dayon nagpanugid ang mga manugkabayo sa anghel sang GINOO nga ara sa may
mga kahoy nga mirto. Siling nila, "Nalibot namon ang bilog nga kalibutan kag nakita
namon nga malinong ini."†
12 Dayon nagsiling ang anghel sang GINOO, "GINOO nga Makagagahom, sa sulod sang
70 ka tuig akig ka sa Jerusalem kag sa iban pa nga mga banwa sang Juda. Hasta san-o
mo pa bala sila nga indi pagkaluoyan?"
13 Nagsabat ang GINOO sa anghel nga nagapakig-estorya sa akon. Ang iya sabat
maayo kag makapalipay.
14 Ini nga anghel nagsiling sa akon nga isugid ko ining ginsiling sang GINOO nga
Makagagahom: "Nagakabalaka gid ako sa Jerusalem nga ginatawag man nga Zion,
15 pero akig gid ako sa mga nasyon nga nagapatawhay-tawhay lang.‡ Sadto indi
masyado ang akon kaakig sa ila, pero gindabukan nila ini.
16 Gani magabalik§ ako sa Jerusalem nga may kaluoy, kag patindugon ko liwat* ini

---

* **1:2-3** *magabalik:* ukon, *magabulig* † **1:11** *kag nakita namon nga malinong ini:* ukon, *kag nakita namon ang mga nasyon nga nagapatawhay-tawhay lang.* ‡ **1:15** *nagapatawhay-tawhay lang* samtang ginapabudlayan nila ang iban nga mga nasyon labi na ang siyudad sang Jerusalem. § **1:16** *magabalik:* ukon, *magabulig* * **1:16** *patindugon ko liwat:* sa literal, *pagatakson sang higot nga inugtakos*

nga siyudad pati na ang akon templo. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang
nagasiling sini."
17 Nagsiling ang anghel nga isugid ko pa gid ining ginsiling sang GINOO nga
Makagagahom: "Magauswag liwat ang akon mga banwa *sa Juda.* Kag lipayon ko liwat
ang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem, kag kabigon ko ini liwat nga akon pinili nga
siyudad."

Ang Palanan-awon Parte sa Apat ka Sungay kag Apat ka Panday

18 Dayon nakita ko ang apat ka sungay.
19 Nagpamangkot ako sa anghel nga nagapakig-estorya sa akon, "Ano ang buot
silingon sang sini nga mga sungay?" Nagsabat siya sa akon, "Ini nga mga sungay amo
ang mga nasyon nga nagpalapta sa mga taga-Israel kag taga-Juda, pati na sa mga
taga-Jerusalem."
20 Dayon ginpakita sang GINOO sa akon ang apat ka panday.
21 Nagpamangkot ako, "Ano ang ila himuon?" Nagsabat siya, "Pahadlukon nila kag
wasakon ang mga sungay. Ini nga mga sungay amo ang mga nasyon nga naglaglag sing
bug-os sa Juda kag nagpalapta sang iya mga pumuluyo."

2

Ang Palanan-awon Parte sa Tawo nga may Higot nga Inugtakos

1 Dayon nakita ko ang isa ka tawo nga may ginauyatan nga higot nga inugtakos.*
2 Nagpamangkot ako, "Diin ka makadto?" Nagsabat siya sa akon, "Sa Jerusalem, sa
pagtakos kon daw ano ini kasangkad kag kalaba."
3 Dayon naghalin ang anghel nga nagapakig-estorya sa akon. Ginsugata siya sang isa
pa gid ka anghel
4 kag nagsiling sa iya, "Dali, hambala atong pamatan-on *nga may higot nga inugtakos*
nga ang Jerusalem mangin isa ka siyudad nga wala sing mga pader tungod sa sobra
nga kadamuon sang iya mga pumuluyo kag mga kasapatan.
5 Nagsiling ang GINOO nga siya mismo ang mangin pader nga kalayo nga
magapalibot sa siyudad sang Jerusalem, kag siya ang mangin gahom sang sini nga
siyudad."

Ginapabalik sang Dios ang Iya mga Katawhan sa Ila nga Lugar

6-7 Nagsiling ang GINOO*sa mga Israelinhon,* "Ginpalapta ko kamo sa apat ka
direksyon sang kalibutan. Pero karon, dali magpalagyo kamo, pati kamo nga ginbihag
sa Babilonia, kag magbalik kamo sa Zion."
8 Pagkatapos nga nakita ko atong mga palanan-awon,† ginsugo ako sang GINOO nga
maghambal kontra sa mga nasyon nga nagsalakay kag nagpanguha sang inyo mga
pagkabutang. Kay ang bisan sin-o nga maghalit sa inyo nagahalit sa ginapalangga
sang GINOO. Kag amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom *kontra sa sadto
nga mga nasyon*:
9 "Silutan ko gid sila; salakayon sila sang ila mga ulipon kag kuhaon ang ila mga
pagkabutang."
Kon matabo na ini, mahibaluan ninyo nga ang GINOO nga Makagagahom amo ang
nagpadala sa akon.
10-11 Nagsiling ang GINOO, "Maghinugyaw kamo sa kalipay, kamo nga mga pumuluyo
sang Zion,‡ kay magaabot ako kag magapuyo upod sa inyo. Kag sa sina nga tion,
madamo nga nasyon ang magapasakop sa akon. Kag sila mangin akon katawhan."

---

* **2:1** *inugtakos:* sa iban nga Bisaya, *inugsukat* † **2:8** *Pagkatapos...palanan-awon:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **2:10-11** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion*

Kon matabo na ini mahibaluan ninyo nga ang GINOO nga Makagagahom amo ang
nagpadala sa akon sa inyo.
12 Panag-iyahan *liwat* sang GINOO ang Juda bilang iya parte sa balaan nga duta *sang*
Israel. Kag kabigon niya liwat ang Jerusalem nga iya pinili nga siyudad.
13 Maglinong ang tanan nga tawo sa presensya sang GINOO, kay nagapadulong siya
halin sa iya balaan nga puluy-an.

3

Ang Palanan-awon Parte kay Josue nga Pangulo nga Pari

1 Dayon ginpakita sang GINOO sa akon ang pangulo nga pari nga si Josue nga
nagatindog sa atubangan sang anghel sang GINOO. Nagatindog sa iya tuo nga kilid si
Satanas nga handa sa pag-akusar sa iya.*
2 Pero nagsiling ang *anghel sang*GINOO kay Satanas, "Suno sa GINOO nga nagpili sang
Jerusalem, sala ka gid Satanas. Kay ining tawo *nga si Josue ginluwas niya sa*
pagkabihag pareho sa gatong nga ginsabnit sa kalayo."
3 Mahigko ang bayo ni Josue samtang nagatindog siya sa atubangan sang anghel.
4 Gani nagsiling ang anghel sa *iban nga* mga *anghel nga* nagatindog sa atubangan
niya, "Ubaha ninyo ang iya mahigko nga bayo." Dayon nagsiling siya kay Josue,
"Ginkuha ko na ang imo mga sala. Karon, suksukan ko ikaw sang bag-o nga bayo."†
5 Kag nagsiling ako, "Suksuki man ninyo siya sang limpyo nga turban sa ulo." Gani
ginpasuksukan nila siya sang bayo kag sang limpyo nga turban samtang nagatindog
ang anghel sang GINOO nga nagatan-aw.
6 Dayon ginbilinan sang anghel sang GINOO si Josue
7 sang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom: "Kon magsunod ka sa akon mga
pamaagi kag magtuman sang akon mga ginapatuman, magapangulo ka sa akon
templo kag sang mga ugsaran sini. Kag tugutan ko ikaw nga makapalapit sa akon
presensya pareho sang sini nga mga *anghel nga* nagatindog diri.
8 Karon, pamati ka Josue nga pangulo nga pari: Ikaw kag ang imo kapareho nga mga
pari tanda sang palaabuton nga mga hitabo. Igapahayag ko ang akon alagad nga
ginatawag Sanga.‡
9 Josue, tan-awa ang bato nga ginbutang ko sa imo atubangan, may pito ini ka mata.§
Painggreban ko ini, kag pagakuhaon ko ang sala sang duta sang Israel sa isa lang ka
adlaw.*
10 Sa sina nga adlaw *magakabuhi kamo nga malinong.* Ang kada isa sa inyo
magaagda sang iya kasilingan sa pagpungko sa idalom sang iya tanom nga ubas kag
kahoy nga higera. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini."

4

Ang Palanan-awon Parte sa Bulawan nga Bulutangan sang Suga kag sa Duha ka Kahoy nga Olibo

1 Nagbalik ang anghel nga nagpakig-estorya sa akon kag ginpukaw niya ako kay daw
sa natulugan ako.
2 Nagpamangkot siya sa akon, "Ano ang nakita mo?" Nagsabat ako, "Nakita ko ang
isa ka bulawan nga bulutangan sang suga.* Sa ibabaw sini may yahong nga

---

* **3:1** Ginaakusar ni Satanas ang pangulo nga pari nga si Josue pati ang iya kapareho nga mga Israelinhon tungod sang ila mga sala, kag nagahunahuna si Satanas nga indi na sila pagkaluoyan sang GINOO. † **3:4** *bag-o nga bayo:* ukon, *malahalon nga bayo;* ukon, *bayo sang pari* ‡ **3:8** *Sanga:* Isa ini ka tawag sa Mesias (ang hari nga ginapaabot sang mga Israelinhon). § **3:9** *mata:* ukon, *tuburan* * **3:9** *sa isa lang ka adlaw:* ukon, *sa isa lang ka bes* * **4:2** *bulutangan sang suga:* ukon, *kandelero*

bulutangan sang lana. Sa palibot sang yahong may pito ka suga nga ang kada isa may
pito ka tubo nga ginaagyan sang lana.
3 May duha ka kahoy nga olibo sa kilid sini; ang isa sa tuo sang yahong kag ang isa sa
wala."
4 Dayon nagpamangkot ako sa anghel, "Sir, ano ang buot silingon sina?" Nagsabat
siya,
5 "Wala ka bala kahibalo kon ano ang buot silingon sina?" Nagsabat ako, "Wala, sir."
6 Dayon nagsiling siya sa akon, "*Antes ko sabton ang imo pamangkot, pamatii* ining
mensahi sang GINOO nga Makagagahom nga isugid mo kay Zerubabel:†
"*Zerubabel, matapos mo ang pagpatindog sang templo* indi paagi sa kusog ukon
ikasarang sang tawo kundi paagi sa akon Espiritu.‡
7 Bisan pareho kadako sa bukid ang kasablagan nga imo ginaatubang, pagatapanon
ina. *Matapos gid ang templo,* kag samtang ginabutang ang katapusan nga bato sini,
magasinggit ang mga tawo, 'GINOO, pakamaayuha ini!' "§
8 Gani *paagi sa anghel,* ginhambal sang GINOO sa akon
9 nga matapos ang templo sa pagdumala ni Zerubabel, subong nga natukod ang
pundasyon sini sa iya nga pagdumala. Kag kon matabo na ina mahibaluan ninyo nga
ang GINOO nga Makagagahom amo ang nagpadala sa akon sa inyo.
10 May mga tawo nga nagayaguta tungod diutay pa lang ang nahimo sa pagpatindog
sang templo. Pero magakalipay sila kon makita nila nga ginabutang na ni Zerubabel
ang katapusan kag pinili nga bato sang templo.*
Dayon *nagsiling sa akon ang anghel,* "Inang pito ka suga nagarepresentar sang mata
sang GINOO nga nagatan-aw sa bilog nga kalibutan."
11 Nagpamangkot ako sa anghel, "Ano ang buot silingon sinang duha ka kahoy nga
olibo sa tuo kag sa wala sang bulutangan sang suga?
12 Kag ano ang buot silingon sinang duha ka sanga sang kahoy nga olibo sa kilid sang
duha ka bulawan nga tubo nga ginaagyan sang lana nga kolor bulawan?"
13 Nagsabat siya, "Wala ka bala kahibalo kon ano ang buot silingon sina?" Nagsabat
ako, "Wala, sir."
14 Gani nagsiling siya, "Nagakahulugan ina sang duha ka tawo† nga ginpili sa
pag-alagad sa Ginoo nga nagagahom sa bilog nga kalibutan."

5

Ang Palanan-awon Parte sa Linukot nga Kasulatan nga Nagalupad

1 Nakita ko pa gid ang linukot nga kasulatan nga nagalupad.
2 Nagpamangkot ang anghel sa akon, "Ano ang nakita mo?" Nagsabat ako, "Nakita ko
ang linukot nga kasulatan nga nagalupad, nga may kalabaon nga mga 30 feet kag may
kasangkaron nga mga 15 feet."
3 Dayon nagsiling ang anghel sa akon, "Nasulat sa sini nga kasulatan ang
pagpakamalaot nga magaabot sa bilog nga duta *sang Israel.* Sa pihak sang kasulatan
nagasiling nga ang tagsa ka makawat pagadulaon *sa Israel*, kag sa pihak naman
nagasiling nga ang kada isa nga nagasumpa sing butig pagadulaon man.
4 Nagasiling ang GINOO nga Makagagahom, 'Ipadala ko ini nga pagpakamalaot kag
magasulod ini sa balay sang makawat kag sa balay sang nagasumpa sing butig sa akon
ngalan. Magapabilin ini sa ila mga balay hasta nga magkalaguba ina.' "

† **4:6** *Zerubabel:* Gobernador sang Juda sang panahon nga ginpadayon ang pagpatindog liwat sang templo. ‡ **4:6** *Espiritu:* ukon, *espiritu;* ukon, *gahom* § **4:7** *GINOO, pakamaayuha ini:* ukon, *Katahom gid* * **4:10** *kon makita...templo:* ukon, *kon makita nila sa kamot ni Zerubabel ang tunton (higot nga pangtakos nga may pamug-at sa punta),* nga ang buot silingon, nagapadayon sa pag-obra sila ni Zerubabel. † **4:14** *duha ka tawo:* Si Josue kag si Zerubabel.

Ang Palanan-awon Parte sa Babayi nga sa Sulod sang Kaing

5 Nagpakita liwat ang anghel nga nagpakig-estorya sa akon kag nagsiling, “Tan-awa
bala kon ano inang nagapadulong.”
6 Nagpamangkot ako, “Ano ina?” Nagsabat siya, “Kaing.” Kag nagsiling pa gid siya,
“Nagakahulugan ina sang sala* sang mga tawo sa bilog nga duta *sang Israel*.”
7 Ang kaing may takop nga tingga. Kag sang pag-alsa sang takop, nakita ko nga may
babayi nga nagapungko sa sulod sang kaing.
8 Nagsiling ang anghel, “Ina nga babayi nagarepresentar sang kalautan.” Kag
ginduso niya ang babayi pabalik sa kaing kag ginsira dayon ang takop.
9 Dayon nakita ko ang duha ka babayi nga nagalupad sing madasig, nga may
malapad nga mga pakpak nga pareho sang iya ka dugwak.† Gin-alsa nila ang kaing kag
gindala paibabaw.
10 Nagpamangkot ako sa anghel nga nagapakig-estorya sa akon, “Diin nila dal-on ang
kaing?”
11 Nagsabat siya, “Sa Babilonia,‡ nga sa diin pagahimuan ang kaing sang templo. Kag
kon matapos na ang templo, ibutang ini didto sa iya tulungtungan *para simbahon*.”

6

Ang Palanan-awon Parte sa Apat ka Karwahe

1 Nakita ko pa gid ang apat ka karwahe nga nagapaguwa sa tunga sang duha ka
bukid nga saway.
2 Ang una nga karwahe ginaguyod sang pula nga mga kabayo, ang ikaduha
ginaguyod sang itom nga mga kabayo,
3 ang ikatatlo ginaguyod sang puti nga mga kabayo, kag ang ikaapat ginaguyod sang
kambang nga mga kabayo. Makusog sila tanan.
4 Nagpamangkot ako sa anghel nga nagapakig-estorya sa akon, “Sir, ano ang buot
silingon sinang mga karwahe?”
5 Nagsabat ang anghel sa akon, “Ina sila amo ang apat ka hangin sa kahawaan* nga
nagapadulong halin sa presensya sang Ginoo sang bilog nga kalibutan.
6 Ang karwahe nga ginaguyod sang itom nga mga kabayo nagapakadto sa isa ka
lugar sa north. Ang karwahe nga ginaguyod sang puti nga mga kabayo nagapakadto sa
west.† Kag ang karwahe nga ginaguyod sang kambang nga mga kabayo nagapakadto
sa isa ka lugar sa south.”
7 Sang nagapadulong pa lang ang makusog nga mga kabayo, nagadali sila sa paglibot
sa bilog nga kalibutan. Nagsiling ang anghel‡*sa ila*, “Sige, libuta na ninyo ang bilog nga
kalibutan.” Gani ginlibot nila ang bilog nga kalibutan.
8 Dayon naghambal sing mabaskog ang Ginoo§ sa akon, “Tan-awa ang mga kabayo
nga nagapakadto sa isa ka lugar sa north. Sila ang magahatag sang kapahuwayan sa
akon Espiritu* sa sina nga lugar sa north.”

Ang Korona Para kay Josue

9 Nagsiling ang Ginoo sa akon,
10 “Kuhaa *ang mga pilak kag mga bulawan nga regalo* nila ni Heldai, Tobia kag
Jedaya, kag lakat ka dayon sa balay ni Josia nga anak ni Zefanias. Ini sila *nga apat*
nakabalik halin sa pagkabihag sa Babilonia.

---

* **5:6** *sala:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *mata.* † **5:9** *dugwak:* sa English, *stork* ‡ **5:11** *Babilonia:* sa Hebreo, *Shinar* * **6:5** *hangin sa kahawaan:* ukon, *espiritu sa langit* † **6:6** *nagapakadto sa west:* sa Hebreo, *nagasunod sa ila* ‡ **6:7** *anghel:* ukon, *Ginoo* § **6:8** *Ginoo:* ukon, *anghel* * **6:8** *Espiritu:* ukon, *espiritu*

11 Ipahimo mo nga korona inang mga pilak kag mga bulawan. Dayon ibutang mo
ang korona sa ulo sang pangulo nga pari nga si Josue nga anak ni Jehozadak.
12-13 Kag silinga siya nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling, 'Ang tawo
nga ginatawag Sanga magauswag sa iya kahimtangan subong,† kag patindugon niya
liwat ang akon templo. Padunggan siya bilang hari kag magadumala siya. Ang pari
magatindog sa kilid sang iya trono‡ kag mangin maayo ang ila relasyon nga duha.'
14 Mangin handumanan ang korona sa akon templo sa pagdumdom kanday Heldai,§
Tobia, Jedaya, kag Josia* nga anak ni Zefanias."
15 Ang mga tawo nga halin sa malayo nga mga lugar magakadto sa Israel kag
magbulig sa pagpatindog sang templo sang GINOO. Kon matabo na ini, mahibaluan
ninyo nga ang GINOO nga Makagagahom amo ang nagpadala sa akon sa inyo. Kag
matabo gid ini kon tumanon ninyo sing maayo ang GINOO nga inyo Dios.

7

Ginapakamalaot sang Dios ang Indi Sinsero nga Pagpuasa

1 May ginhambal ang GINOO kay Zacarias sang ikaapat nga adlaw sang bulan sang
Kislev (ikasiyam nga bulan), sadtong ikaapat nga tuig sang paghari ni Darius.
2-3 *Natabo ini pagkatapos nga* ginpadala sang katawhan sang Betel si Sharezer kag si
Regem Melec, upod ang ila mga tinawo, sa pagpangabay sa mga pari sa templo kag sa
mga propeta nga pamangkuton ang GINOO kon bala kinahanglan pa nga
magpangasubo kag magpuasa sila sa ikalima nga bulan *sa pagdumdom sang
pagkaguba sang templo*, pareho sa ginahimo nila sa malawig na nga mga tinuig.
4 Kag amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom kay Zacarias:
5 "Hambala ang tanan nga katawhan sang Israel pati ang mga pari, nga ang ila
pagpuasa kag pagpangasubo sa kada ikalima kag ikapito nga bulan sa sulod sang 70 ka
tuig wala nila ginahimo para sa akon.
6 Kag kon magkaon sila kag mag-inom, ginahimo nila ina para lang sa ila
kaugalingon nga kalipayan.
7 Amo man ini ang mensahi nga ginpahambal ko sa mga propeta sadto, sang
panahon nga mainuswagon pa ang Jerusalem kag madamo pa ini sang tawo pati ang
mga banwa sa palibot sini, kag pati ang Negev* kag ang mga bulobukid sa west."†
8 Nagsiling liwat ang GINOO kay Zacarias,
9 "Amo ini ang akon ginsiling *sa akon katawhan*: 'Maghukom kamo sing husto.
Ipakita ninyo ang kaayo kag kaluoy sa isa kag isa.
10 Indi ninyo pagdaog-daugon ang mga balo nga babayi, mga ilo, mga imol, kag ang
mga pangayaw. Indi kamo maghunahuna sing malain kontra sa isa kag isa.'
11 "Pero wala gid sila magsapak sa akon ginsiling. Ginsikway nila ini kag wala nila
ginpamatian.
12 Ginpatig-a nila ang ila mga tagipusuon pareho sang bato, kag wala sila magpamati
sa Kasuguan kag sa mga pulong nga ginpasugid sang akon Espiritu sa mga propeta
sadto. Gani *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, akig gid katama.
13 Kag tungod nga wala sila magpamati sang akon ginsiling, indi man ako
magpamati kon magpanawag sila sa akon.
14 Daw pareho ako sa buhawi nga nagpalapta sa ila sa iban nga mga nasyon nga
wala pa nila makadtui. Ginbayaan nila ang ila maayo nga duta nga indi na mapuslan
kag indi na maestaran."

---

† **6:12-13** *magauswag...subong:* sa literal, *magatubo sa iya ginahamtangan.* ‡ **6:12-13** *magatindog...trono:* ukon, *magapungko sa iya trono.* § **6:14** *Heldai:* Amo ini sa Syriac. Sa Hebreo, *Helem.* * **6:14** *Josia:* Amo ini sa Syriac. Sa Hebreo, *Hen.* * **7:7** *Negev:* Ang south sang Juda. † **7:7** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

8

Nagpromisa ang Dios nga Pakamaayuhon Niya ang Jerusalem

1-2 Nagsiling liwat ang GINOO nga Makagagahom kay Zacarias, "Nagakabalaka gid
ako sa Zion. Kag tungod sa akon dako nga pagkabalaka, akig gid ako sa iya mga
kaaway.
3 Mabalik ako sa Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem, kag magaestar dira. Dayon
pagatawgon ang Jerusalem nga Matutom nga Siyudad kag pagatawgon ang akon
bukid* nga Balaan nga Bukid.
4 Sa liwat magapungko sa mga plasa sang Jerusalem ang mga tigulang nga
nagasungkod sa puwerte nga katigulangon.
5 Kag mapuno ang mga plasa sang mga kabataan nga nagahampang."†
6 Nagsiling pa ang GINOO nga Makagagahom, "Siguro daw imposible ini para sa akon
katawhan nga nagkalabilin, pero indi ini imposible sa akon.
7 Luwason ko ang akon katawhan nga ginbihag sa mga duta sa east kag sa west.
8 Dal-on ko sila pabalik sa Jerusalem kag paestaron didto. *Sa liwat* sila mangin akon
katawhan kag ako mangin ila Dios nga matutom kag matarong."
9 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, "Ini nga mensahi ginhambal man
sang mga propeta sang tion nga gintukod *liwat* ang pundasyon sang akon templo. Kag
karon nga nabatian naman ninyo ini, magpakabakod kamo para matapos ninyo ang
pagpatindog sang templo.
10 Sang wala pa masugdan ang pagpatindog liwat sang templo, mabudlay ang inyo
kahimtangan pati ang kahimtangan sang mga sapat. Wala kamo sing suweldo kag
delikado bisan diin tungod kay ginpaaway ko ang mga tawo.
11 Pero karon, *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling nga indi ko na ina
paghimuon sa inyo nga mga nagkalabilin.
12 Magatanom kamo nga may kalinong.‡ Magapamunga ang mga ubas,
magapatubas ang duta, kag may tun-og na. Ihatag ko ini tanan sa inyo nga mga
nagkalabilin, kag mangin inyo gid ini.
13 Mga katawhan sang Juda kag Israel, ginapakamalaot kamo sang iban nga mga
nasyon. Pero luwason ko kamo kag mangin pagpakamaayo kamo *sa ila.* Gani indi
kamo magkahadlok kundi magpakabakod kamo."
14 Nagsiling pa ang GINOO nga Makagagahom, "Sang ginpaakig ako sang inyo nga
katigulangan, nagdesisyon ako nga silutan ko kamo kag indi pagkaluoyan.
15 Pero karon nagdesisyon ako nga magmaayo ako liwat sa Jerusalem kag Juda. Gani
indi kamo magkahadlok.
16 Amo ini ang dapat ninyo himuon: Magsugid kamo sing matuod sa isa kag isa.
Maghukom kamo sing husto sa korte para sa kaayuhan sang tanan.
17 Indi kamo magplano sing malain kontra sa inyo isigkatawo, kag indi kamo
magsagi sumpa sing butig. Kay ginakaugtan ko ina tanan nga butang."
18-19 Nagsiling liwat ang GINOO nga Makagagahom kay Zacarias, "Ang pagpuasa sa
ikaapat, ikalima, ikapito, kag ikanapulo nga bulan mangin masinadyahon nga
okasyon para sa katawhan sang Juda. Gani higugmaa ninyo ang kamatuoran kag ang
kalinong.§
20 Madamo nga katawhan halin sa nagkalain-lain nga siyudad ang magakadto *sa
Jerusalem.*

---

* **8:3** *bukid:* Ang Bukid sang Zion nga sa diin nagatindog ang templo. † **8:5** Ang buot silingon sang sini nga mga bersikulo, hatagan sang Dios ang iya katawhan sang malawig nga kabuhi kag madamo nga kabataan. ‡ **8:12** *Magatanom...kalinong:* ukon, *Magatubo sing maayo ang mga binhi.* § **8:18-19** *kalinong:* ukon, *maayo nga relasyon sa isa kag isa*

21 Ang mga pumuluyo sang isa ka siyudad magakadto sa isa ka siyudad kag
magasiling, ‘Malakat kami sa pagpangamuyo kag sa pagdangop sa GINOO nga
Makagagahom. Dali, upod kamo!’
22 “Madamo nga katawhan halin sa gamhanan nga mga nasyon ang magakadto sa
Jerusalem sa pagpangamuyo kag sa pagdangop sa akon.
23 Kag sa sina nga tion, ang napulo ka tawo nga halin sa iban nga mga nasyon nga
may nagkalain-lain nga lingguahe magakadto sa isa ka Judio kag magasiling, ‘Gusto gid
namon nga mag-upod sa inyo, tungod nabatian namon nga ang Dios kaupod ninyo.’”

9

Pagasilutan sang Dios ang mga Kaaway nga mga Nasyon sang Israel

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO:
Nagasiling ang GINOO nga silutan niya ang mga siyudad sang Hadrac kag
Damascus,* tungod nga dapat magtulok *ukon magdangop* sa GINOO ang tanan nga
katawhan kag *labi na* ang mga tribo sang Israel.†
2 Silutan man sang GINOO ang Hamat, nga katupad nga siyudad sang Hadrac kag
sang Damascus, kag ang mga siyudad sang Tyre kag Sidon, bisan pa nga ang mga
pumuluyo sini maabilidad.
3 Nagpatindog ang mga pumuluyo sang Tyre sang pamakod nga mga pader, kag
nagtipon sila sang mga pilak kag mga bulawan nga pareho lang nga nagtumpok sila
sang duta.
4 Pero kuhaon sang GINOO ang ila mga pagkabutang kag ihaboy niya ang ila
manggad sa dagat. Kag ang ila siyudad pagalamunon sang kalayo.
5 Makita ina sang mga pumuluyo sang Ashkelon kag mahadlukan sila. Magalubid sa
kasakit ang mga pumuluyo sang Gaza, kag amo man ang mga pumuluyo sang Ekron
kay ang ila ginasaligan madula. Mapatay ang hari sang Gaza, kag ang Ashkelon indi na
maestaran.
6 Ang Ashdod pagaestaran sang mga tawo nga nagkalain-lain ang lahi. Pagalaglagon
sang GINOO ang ginapabugal sang mga Filistinhon.
7 Indi na sila magkaon sang karne nga may dugo‡ ukon sang mga pagkaon nga
ginabawal nga kaunon. Ang mabilin sa ila kabigon sang aton Dios nga iya katawhan,
nga daw isa ka grupo sang katawhan sa Juda. Ang mga pumuluyo sang Ekron mangin
parte sang katawhan sang GINOO pareho sang mga Jebusnon.§
8 Protektaran sang GINOO ang iya templo* kontra sa mga manugsalakay. Wala na
sing may magdaogdaog sa iya katawhan, kay ginabantayan niya sila subong.

Ang Magaabot nga Hari sang Jerusalem

9 *Nagsiling ang GINOO,* “Maghinugyaw kamo sing tudo sa kalipay, kamo nga mga
pumuluyo sang Zion, ang siyudad sang Jerusalem,† kay ang inyo hari magaabot.
Matarong siya kag madinalag-on. Mapainubuson siya, kag *magaabot nga* nagasakay
sa bataon nga donkey.
10 *Dulaon ko na ang pag-ilinaway*. Kuhaon ko ang pang-inaway nga mga karwahe
kag mga kabayo sa Israel kag sa Juda‡. Ang mga pana nga ginagamit sa inaway

---

* **9:1** *Hadrac kag Damascus:* Ang Hadrac isa ka siyudad sa north sang Damascus (ang kapital sang Syria) kag sang Hamat. (Tan-awa ang bersikulo 2.) † **9:1** *dapat...Israel:* ukon, *nagatulok ang GINOO sa tanan nga katawhan, kag labi na sa mga tribo sang Israel.* ‡ **9:7** *magkaon...dugo:* ukon, *mag-inom sang dugo* § **9:7** *Jebusnon:* Ang tumandok nga mga pumuluyo sang Jerusalem nga ginsakop ni David pagkatapos nga naagaw niya ang siyudad (2 Sam. 5:6-10).
* **9:8** *templo:* ukon, *Jerusalem;* ukon, *bilog nga nasyon sang Israel* † **9:9** *mga pumuluyo sang Zion, ang siyudad sang Jerusalem:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion...anak nga babayi sang Jerusalem* ‡ **9:10** *sa Israel kag sa Juda:* sa Hebreo, *sa Efraim kag sa Jerusalem.* Ang Efraim nagarepresentar sang ginharian sang Israel kag ang Jerusalem nagarepresentar sang ginharian sang Juda.

pagabalion. Ang magaabot nga hari magahambal sa mga nasyon nga untatan na nila
ang pag-ilinaway. Magahari siya halin sa isa ka dagat hasta sa isa pa gid ka dagat§, kag
halin sa Suba *sang Euphrates* hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan*."

Hilwayon sang Dios ang mga Israelinhon nga Nabihag

11 *Nagsiling pa ang* GINOO, "Kon parte sa inyo *nga mga Israelinhon*, hilwayon ko ang
mga nabihag sa inyo. Daw pareho sila sa tawo nga ginhulog sa bubon nga wala sing
tubig. *Hilwayon ko sila* tungod sang akon kasugtanan sa inyo nga ginpabakod paagi sa
dugo.
12 Kamo nga mga nabihag nga nagalaom nga mahilway, magbalik na kamo sa inyo
mabakod nga mga lugar. Karon nagasiling ako sa inyo nga ibalik ko sing doble ang
mga nadula sa inyo.
13 Gamiton ko ang Juda nga daw pareho sang pana kag ang Israel nga daw pareho
sang baslay.† Himuon ko ang katawhan sang Zion nga daw pareho sang espada sang
soldado, kag laglagon nila ang katawhan sang Greece."

Buligan sang Dios ang Iya Katawhan

14 Dayon magapakita ang GINOO sa ibabaw sang iya katawhan. Magakirab ang iya
baslay pareho sang kilat. Patunugon sang Ginoong DIOS ang budyong; kag magaabot
siya upod sa bagyo nga halin sa south.
15 Protektaran sang GINOO nga Makagagahom ang iya katawhan. Tasak-tasakon lang
nila ang mga bato nga ginalabyog sa ila *sang ila mga kaaway*. Magakinaon sila kag
magaininom *sa pagselebrar sang ila kadalag-an*. Magahinugyaw sila nga daw sa mga
hubog. Mapuno ang ila tiyan sang ilimnon pareho sang yahong nga puno sang dugo
nga ginawisik-wisik sa mga corner sang halaran.
16-17 Sa sina nga adlaw luwason sila sang GINOO nga ila Dios bilang iya mga karnero.
Daw ano sila kanami kag katahom tulukon sa ila nga duta. Daw pareho sila sa
malahalon nga mga bato nga nagaigpat sa korona. Mangin bugana ang ila mga uyas
kag mga ubas nga magahatag sang kusog sa ila mga pamatan-on.

10

Ang Kaluoy sang Dios sa Juda kag Israel

1 Pangayo sa GINOO sang ulan sa tion sang inugtubo sang mga tanom,* kay siya ang
nagahimo sang gal-om. Ginahatagan niya sang ulan ang mga tawo kag ang tagsa ka
tanom sa latagon.
2 Sa pagkamatuod, indi mapatihan ang mga dios-dios kag ang mga manugpakot.
Nagasugid sila sang sala nga kahulugan sang mga damgo. Wala sing pulos ang
pagpabakod nga ginahatag nila. Gani nagatalang-talang ang katawhan *sang Israel*
pareho sang karnero. Nabudlayan sila tungod nga wala sila sing pangulo.†
3 *Nagsiling ang* GINOO, "Akig gid ako sa mga nagapangulo‡ sa akon katawhan; silutan
ko gid sila. Kay dumdumon ko ang akon mga karnero, nga amo ang katawhan sang
Juda. Himuon ko sila nga daw pareho sa mga kabayo sa inaway nga madinalag-on.
4 Magahalin sa ila ang mga manugdumala nga pareho sang pamusod nga bato,
palpal sang tolda, kag pana nga para sa inaway.
5 Magaisa ang katawhan sang Juda kag mangin pareho sila sa makusog nga mga
soldado nga magapierdi sang ila mga kaaway nga daw sa lutak nga ginatasak-tasak sa

§ **9:10** *halin...dagat:* siguro ang buot silingon, *halin sa Patay nga Dagat hasta sa Dagat sang Mediteraneo* * **9:10** *kalibutan:* ukon, *duta sang Israel* † **9:13** *pana...baslay:* sa English, *bow...arrow* * **10:1** *tion sang inugtubo sang mga tanom:* sa English, *spring time* † **10:2** *pangulo:* sa literal, *manugbantay sang karnero* ‡ **10:3** *mga nagapangulo:* posible, *mga taga-iban nga lugar nga nagapangulo.*

karsada. Magapakig-away sila tungod kaupod nila ako, kag pierdihon nila ang mga
manugkabayo.
6 "Pabakuron ko ang katawhan sang Juda kag pagaluwason ko ang katawhan sang
Israel.§ Pabalikon ko sila sa ila lugar tungod nga naluoy ako sa ila. Kag tungod nga ako
ang GINOO nga ila Dios, sabton ko ang ila pangamuyo. Gani daw pareho lang nga wala
ko sila ginsikway.
7 Ang katawhan sang Israel* mangin pareho sa makusog nga mga soldado. Mangin
malipayon sila pareho sa tawo nga nakainom sang bino. Madumduman sang ila mga
kaliwat ini nga kadalag-an kag magakalipay sila tungod sang akon ginhimo.
8 Pagatawgon ko ang akon katawhan kag tipunon ko sila. Hilwayon ko gid sila, kag
magadamo sila pareho sang una.
9 Bisan ginlapta ko sila sa iban nga mga nasyon, madumduman nila ako didto.
Magapabilin sila nga buhi pati ang ila mga kabataan, kag magapuli sila sa ila lugar.
10 Papulion ko sila halin sa Egypt kag Assyria, kag paestaron ko sila *sa ila lugar* hasta
sa Gilead kag sa Lebanon. Magasulubra sila sa ila nga duta.
11 Magatabok sila sa dagat nga mabalod pero magauntat ang mga balod. Kag bisan
ang Suba sang Nilo magamala. Ang ginapabugal sang Assyria paubuson kag ang
gahom sang Egypt madula.
12 Pabakuron ko ang akon katawhan tungod nga ara sila sa akon, kag magasunod
sila sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

11

Silutan sang Dios ang Lebanon kag ang Bashan

1 Kamo nga mga pumuluyo sang Lebanon, buksi ninyo ang mga puwertahan sang
inyo mga banwa para makasulod ang kalayo nga magasunog sang inyo mga kahoy nga
sedro.
2 Kag subong nga nagkalapierdi ang matahom kag madabong nga mga kahoy nga
sedro, magakalapierdi man ang mga kahoy nga sipres kag ang mga kahoy nga
terebinto sang Bashan.*
3 Nagahibi ang mga manugbantay sang karnero kay nagkalapierdi ang ila
matambok nga mga palahalban. Nagangurob ang mga leon† kay nagkalapierdi ang
kagulangan sa Jordan *nga ila ginaestaran.*

Ang Duha ka Manugbantay sang Karnero

4 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga akon Dios:
"Tatapa ang ilihawon nga mga karnero.‡
5 Ang mga nagabakal kag nagaihaw sa ila wala ginasiluti. Ang mga nagabaligya sa
ila nagasiling, 'Dalayawon ang GINOO! Manggaranon na ako!' Bisan ang ila mga
manugbantay wala naluoy sa ila.
6 "*Tatapa ang akon katawhan* kay *ako,* ang GINOO, nagasiling nga indi ko na
pagkaluoyan ang mga tawo sa kalibutan.§ Ako mismo ang magtulod sa kada tawo nga
magpasakop sa iya isigkatawo kag sa iya hari. Kag ini sila nga nagagahom sa iban
magadala sang kalaglagan sa kalibutan, kag indi ko pagluwason ang mga tawo sa ila
mga kamot."

---

§ **10:6** *Israel:* sa Hebreo, *Jose,* nga nagarepresentar sang ginharian sang Israel. * **10:7** *katawhan sang Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Tan-awa ang una nga footnote sa 9:10. * **11:2** Ang mga kahoy diri nagarepresentar sang gamhanan nga mga nasyon ukon sang mga hari sini. † **11:3** *mga manugbantay sang karnero...mga leon:* siguro ang buot silingon, *mga pangulo sang Israel* ‡ **11:4** *mga karnero:* buot silingon, *ang mga Israelinhon* § **11:6** *kalibutan:* ukon, *duta sang Israel*

7 Gani gintatap ko ang mga karnero nga ilihawon sang mga negosyante sang mga
karnero.* Nagkuha ako sang duha ka baston; ang isa gintawag ko nga Kaayo† kag ang
isa gintawag ko nga Pag-isa.
8 Ginpahalin ko ang tatlo ka manugbantay sang karnero sa sulod sang isa ka bulan.
Kay naubusan ako sang pasensya sa ila,‡ kag sila mismo akig sa akon.
9 Dayon nagsiling ako *sa mga karnero*, "Indi na ako ang inyo manugbantay. Pabay-i
nga mapatay ang daw mapatay na sa inyo, kag pabay-i nga malaglag ang daw malaglag
na sa inyo. Kag ang nabilin pabay-i nga magkan-anay sang unod sang isa kag isa."
10 Dayon ginkuha ko ang baston nga ginatawag Kaayo kag ginbali ko ini bilang
simbolo nga gindula sang GINOO ang iya kasugtanan sa tanan nga katawhan.
11 Gani sa sina nga adlaw gindula ang ina nga kasugtanan. Kag ang mga negosyante
sang mga karnero§ nga nagatan-aw sa akon nakahibalo nga may mensahi ang GINOO
paagi sa sining akon ginhimo.
12 Ginsilingan ko sila, "Kon sa hunahuna ninyo dapat ako suhulan, ihatag ninyo ang
akon suhol. Pero kon indi, sa inyo na lang ina." Gani ginbayaran nila ako sang 30 ka
bilog nga pilak bilang akon suhol.
13 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Ipilak ang ina nga kuwarta sa talaguan sang
kuwarta*sa templo*." Gani ginkuha ko ang 30 ka bilog nga pilak, nga sa hunahuna nila
hustuhan ini nga suhol para sa akon, kag ginpilak ko ini sa talaguan sang kuwarta sa
templo sang GINOO.
14 Dayon ginbali ko ang ikaduha nga baston nga ginatawag Pag-isa bilang simbolo
nga nautod ang maayo nga relasyon sang Juda kag Israel.
15 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon, "Magpakuno-kuno ka nga isa ikaw ka
manugbantay sang karnero nga wala sing pulos.
16 Kay may ibutang ako nga pangulo sa duta *sang Israel* nga pareho sa isa ka
manugbantay sang karnero *nga wala sing pulos*: indi niya pagbuligan ang mga
karnero nga daw mapatay na,† ukon pangitaon ang mga nagtalang,‡ ukon bulungon
ang mga pilason, ukon pahalbon ang mga maniwang.§ Pero kaunon niya ang karne
sang matambok nga karnero kag hukason ang mga kuko sini *para siputon*.
17 Kaluluoy inang manugbantay sang karnero nga wala sing pulos. Ginapabay-an
lang niya ang mga karnero! Labuon sang espada ang iya kamot kag tuslukon sang
espada ang iya tuo nga mata, kag indi na gid mapuslan ang iya kamot kag indi na gid
makakita ang iya tuo nga mata."

12

Pagalaglagon ang mga Kaaway sang Jerusalem

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO parte sa Israel: "Ako ang GINOO nga naghimo
sang kalangitan kag sang kalibutan, kag naghatag sang kabuhi sa tawo.
2 Pagahimuon ko ang Jerusalem nga pareho sa ilimnon nga magahubog sa mga
nasyon sa palibot sini. Kag kon salakayon na nila ang Jerusalem, salakayon man nila
ang iban nga mga banwa sang Juda.
3 Sa sina nga adlaw, himuon ko ang Jerusalem nga pareho sang mabug-at nga bato,
kag ang bisan ano nga nasyon nga maghakwat sini masakitan gid. Ang tanan nga
nasyon sa kalibutan magatipon sa pagsalakay sa Jerusalem.

---

* **11:7** *sang...karnero:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *labi na gid ang pigaw nga mga karnero.* † **11:7** *Kaayo:* ukon, *Katahom* ‡ **11:8** *sa ila:* ukon, *sa mga karnero* § **11:11** *mga negosyante sang mga karnero:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *pigaw nga mga karnero.* * **11:13** *talaguan sang kuwarta:* Amo ini sa Syriac. Sa Hebreo, *manughimo sang kolon.* Amo man sa 13b. † **11:16** *daw mapatay na:* ukon, *nadula* ‡ **11:16** *nagtalang:* Pareho sini sa Septuagint kag sa Latin Vulgate. Sa Hebreo, *bataon.* § **11:16** *maniwang:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

4 Pero pahadlukon ko ang tanan nila nga mga kabayo kag pasalasalahon ko ang ila
mga manugkabayo. *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga bantayan ko ang katawhan sang
Juda, pero bulagon ko ang tanan nga kabayo sang mga nasyon.
5 Kag magasiling ang mga pangulo* sang Juda sa ila kaugalingon, 'Makusog ang
katawhan sang Jerusalem tungod ang GINOO nga Makagagahom amo ang ila Dios.'
6 "Sa sina man nga adlaw, himuon ko ang mga pangulo sang Juda nga daw pareho
sang nagakalayo nga balagahan sa may tinumpok nga mga kahoy ukon pareho sang
nagadabadaba nga sulo sa may binugkos nga mga uhay. Laglagon nila ang mga
nasyon sa palibot nila. Pero indi maano ang katawhan sang Jerusalem sa ila lugar.
7 Una nga padaugon ko ang *iban nga mga banwa sang* Juda, para indi maglabaw ang
dungog sang mga kaliwat ni David kag sang pumuluyo sang Jerusalem sang sa *iban
nga mga banwa sang* Juda.
8 Sa sina nga adlaw, protektaran sang GINOO ang mga nagaestar sa Jerusalem agod
bisan pa ang pinakamaluya sa ila mangin daw pareho kay David *kakusog*. Ang mga
kaliwat ni David mangin daw pareho sa Dios,† daw pareho sa anghel sang GINOO nga
nagapanguna sa ila.
9 Sa sina nga adlaw, laglagon ko ang tanan nga nasyon nga nagasalakay sa Jerusalem.
10 "Hatagan ko ang mga kaliwat ni David kag ang mga pumuluyo sang Jerusalem
sang espiritu nga maluluy-on kag mapinangamuyuon. Tan-awon nila ako‡ nga ila
ginbuno kag magahibi sila pareho sa ginikanan nga nagahibi sa pagkapatay sang ila
bugtong nga anak ukon kamagulangan nga anak.
11 Sa sina nga adlaw puwerte gid ang paghinibi sa Jerusalem, pareho sang paghinibi
para kay Hadad Rimon§ sa patag sang Megido.
12-14 Magahibi ang tagsa ka pamilya sa duta *sang Israel*: ang mga pamilya nga
kaliwat ni David, ni Natan, ni Levi, ni Shimei, kag ang iban pa gid nga mga pamilya.
Magahibi sila nga separar ang mga lalaki sa babayi."

13

Tinluan ang mga Israelinhon sa Ila mga Sala

1-2 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Sa sina nga adlaw, pagabuksan ang
tuburan para sa mga kaliwat ni David kag sa mga pumuluyo sang Jerusalem, sa
pagtinlo sa ila sa ila nga sala kag pagkahigko. Dulaon ko ang mga dios-dios* sa duta
sang Israel kag indi na gid sila madumduman pa. Pahalinon ko sa Israel ang *indi
matuod nga* mga propeta kag ang malain nga mga espiritu *nga nagagahom sa ila*.
3 Kag kon may ara pa nga magpakapropeta, ang iya amay kag iloy magpaandam sa
iya nga dapat siya patyon, tungod kay nagasugid siya sang butig kag nagasiling pa siya
nga ina halin sa GINOO. Kon magpakapropeta pa siya, bun-on siya sang iya amay ukon
iloy.
4 Ina nga mga propeta mahuy-an sa ila ginasiling nga palanan-awon. Indi na sila
magsuksok sang bayo sang propeta nga hinimo halin sa bulbol sang sapat para
magpangdaya
5 kundi magasiling sila, 'Indi ako propeta. Mangunguma ako, kag amo ini ang akon
trabaho halin sang bata pa ako.†'
6 Kon may magpamangkot sa ila parte sa mga pilas‡ sa ila lawas, ang sabat nila,
'Nakuha ko ini sa balay sang akon mga abyan.'"

---

* **12:5** *mga pangulo:* ukon, *mga pamilya.* Amo man sa bersikulo 6. † **12:8** *Dios:* ukon, *dios* ‡ **12:10** *ako:* sa iban nga mga kopya sang Hebreo, *siya* § **12:11** *Hadad Rimon:* Posible isa ka dios-dios. * **13:1-2** *mga dios-dios:* sa literal, *mga ngalan sang mga dios-dios* † **13:5** *kag...ako:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **13:6** *pilas:* Siguro ginahanot nila ang ila lawas sa ila nga pagsimba sa mga dios-dios.

Mapatay ang Manugbantay sang mga Karnero kag Magalapta ang Iya mga Karnero

7 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Ipreparar ang espada! Patya ang akon
manugbantay sang mga karnero,§ nga akon kabulig. Patya siya kag magaalaplaag ang
mga karnero, ang *akon* kubos *nga katawhan. Kag ini sila* silutan ko.
8 Mapatay ang duha sa tatlo ka parte* sang katawhan sang bilog nga duta *sang Israel*.
9 Ang ikatatlo nga parte nga mabilin pagatinluan ko pareho sang pilak nga
ginapapuraw sa kalayo. Kag tilawan ko sila pareho sang bulawan nga ginatilawan sa
kalayo kon puro ukon indi. Magapangamuyo sila sa akon kag pamatian ko sila.
Magasiling ako, 'Sila ang akon katawhan,' kag magasiling man sila, 'Ang GINOO ang
amon Dios.'"

14

Magaabot ang GINOO kag Magahari

1 Magaabot ang adlaw nga magahukom ang GINOO. Partidahon *sang mga kaaway*
ang mga pagkabutang nga ginpang-agaw nila sa inyo *nga mga taga-Jerusalem*, kag
magatulok lang kamo.
2 Kay pagatipunon sang GINOO ang tanan nga nasyon sa pagpakig-away sa
Jerusalem. Agawon nila ang ini nga siyudad, kuhaon nila ang mga pagkabutang sa
mga balay, kag luguson nila ang mga babayi. Dal-on sa iban nga lugar ang katunga
sang mga pumuluyo sang siyudad, pero ang iban ibilin sa siyudad.
3 Dayon magapakig-away ang GINOO kontra sa sadto nga mga nasyon, pareho sang
pagpakig-away niya sang una.
4 Sa sina nga adlaw, magatindog siya sa Bukid sang mga Olibo, sa east sang
Jerusalem. Mapihak ang ini nga bukid halin sa east pakadto sa west. Ang katunga sang
bukid maidog pa-north kag ang katunga pa gid maidog pa-south, kag mangin malapad
nga patag ang sa tunga sini.
5 Magapalagyo kamo *nga mga taga-Jerusalem* paagi sa sini nga patag, kay ini nga
patag magalambot hasta sa Azel. Magapalagyo kamo pareho sang ginhimo sang inyo
mga katigulangan sang maglinog sang panahon ni Haring Uzia sang Juda. Kag
magaabot ang GINOO nga akon Dios kaupod sang tanan niya nga anghel.
6 Sa sina nga adlaw wala sing init kag tugnaw.*
7 Pinasahi ini nga adlaw, kay wala sing gab-i kundi permi lang adlaw. Ang GINOO
lang ang nakahibalo kon san-o† ini matabo.
8 Sa sina man nga adlaw magailig ang preska nga tubig halin sa Jerusalem. Ang
katunga sini magailig sa Patay nga Dagat‡ kag ang katunga sa Dagat sang
Mediteraneo.§ Magapadayon ini sa pag-ilig sa tingadlaw kag sa tig-ululan.
9 Ang GINOO ang mangin hari sang bilog nga kalibutan. Siya lang ang kilalahon nga
Dios kag wala na sing iban pa.
10-11 Pagatapanon ang bilog nga duta halin sa Geba *sa north* pakadto sa Rimmon sa
south sang Jerusalem. Gani magalabaw ang Jerusalem sa iya nahamtangan. Kag
pagaestaran ini halin sa Puwertahan ni Benjamin pakadto sa lugar nga sa diin ara ang
Una nga Puwertahan, kag pakadto sa Pamusod nga Puwertahan; kag halin sa Tore ni
Hananel pakadto sa pulugaan sang ubas sang hari. Indi na gid paglaglagon liwat ang
Jerusalem, kag ang mga pumuluyo sini magaestar nga luwas sa katalagman.

---

§ **13:7** *ang akon manugbantay sang mga karnero:* siguro ang buot silingon, *ang akon pinili nga pangulo* * **13:8** *duha sa tatlo ka parte:* sa English, *two-thirds* * **14:6** *init kag tugnaw:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **14:7** *kon san-o:* ukon, *kon paano* ‡ **14:8** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *dagat sa east* § **14:8** *Dagat sang Mediteraneo:* sa Hebreo, *dagat sa west*

12 Amo ini ang kahalitan nga ipadala sang GINOO sa tanan nga nasyon nga
nagpakig-away sa Jerusalem: Magakadunot ang ila lawas, mata kag dila samtang buhi
pa sila.
13-15 Pareho man sini nga kahalitan ang magaabot sa tanan nga sapat sa ila mga
kampo pati na sa mga kabayo, mula,* camel, kag donkey.
Sa sina nga adlaw, pahadlukon gid sang GINOO ina nga mga katawhan. Ang kada isa
sa ila magasalakay sa iya isigkatawo, kag sila-sila mismo magailinaway.
Magapakig-away man ang iban nga mga banwa sang Juda para† sa Jerusalem.
Pagatipunon nila ang mga manggad sang tanan nga nasyon sa ila palibot—ang
puwerte kadamo nga mga bulawan, mga pilak kag mga bayo.
16 Dayon ang tanan nga mabilin sa mga nasyon nga nagsalakay sa Jerusalem
magataklad sa sini nga siyudad kada tuig sa pagsimba sa Hari, ang GINOO nga
Makagagahom, kag sa pagselebrar sang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag.
17 Ang mga katawhan nga indi magkadto sa Jerusalem sa pagsimba sa Hari, ang
GINOO nga Makagagahom, indi pagpadal-an sang ulan.
18 Ang mga katawhan sang Egypt nga indi magkadto *sa Jerusalem* padal-an‡ sang
GINOO sang kahalitan nga pareho sa ipadala niya sa mga nasyon nga indi magkadto sa
pagselebrar sang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag.
19 Amo ina ang silot sa Egypt kag sa tanan nga nasyon nga indi magkadto sa
Jerusalem sa pagselebrar sang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag.
20 Sa sina nga adlaw *nga magsimba ang mga nasyon sa GINOO*, igasulat sa mga
kilingkiling sang mga kabayo ang mga pulong nga GINDEDIKAR SA GINOO§ Ang mga
lulutuan sa templo* sang GINOO mangin pareho kabalaan sa mga yahong nga
ginagamit sa halaran.
21 Kag ang tagsa ka lulutuan sa Jerusalem kag Juda mangin balaan para sa GINOO nga
Makagagahom. Gamiton ini sang mga manughalad para lutuan sang ila mga halad.
Kag sa sina nga adlaw wala na sing mga negosyante† sa templo sang GINOO nga
Makagagahom.

---

* **14:13-15** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo. † **14:13-15** *para:* ukon, *kontra* ‡ **14:18** *padal-an:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Hebreo, *indi pagpadal-an.* Siguro ang buot silingon sang Hebreo indi pagpadal-an sang GINOO ang Egypt sang kahalitan nga pareho sa bersikulo 17 tungod nga ang Egypt wala nagadepende sa ulan kundi sa tubig sang Suba sang Nilo. Lain nga kahalitan ang magaabot sa iya; posible ang pareho sa bersikulo 12. § **14:20** *igasulat...GINOO:* Ang buot silingon, ang mga kabayo indi na paggamiton sa inaway kundi gamiton na para sa pagdala sang mga tawo sa Jerusalem sa pagsimba sa GINOO. * **14:20** *mga lulutuan sa templo:* Ini ang ginagamit sang mga manughalad sa pagluto sang karne nga parte nila sa mga halad (Exo. 38:3; Lev. 7:15-16). † **14:21** *mga negosyante:* Siguro ang mga nagabaligya sang mga pangtemplo nga mga lulutuan ukon ang mga negosyante nga dayaon.

Malakias

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO para sa mga taga-Israel paagi kay Malakias.

Ginahigugma sang Dios ang mga Israelinhon

2 Nagsiling ang GINOO, "Ginahigugma ko kamo. Pero nagapamangkot pa kamo,
'Paano mo kami ginahigugma?' Dumduma ninyo nga bisan mag-utod si Esau kag si
Jacob, ginhigugma* ko si Jacob
3 pero si Esau ya wala. Ginlaglag ko ang iya mga kabukiran, gani nangin elistaran na
lang ini sang talunon nga mga ido.
4 "Kon magsiling ang mga Edomnon *nga mga kaliwat ni Esau*, 'Bisan naguba ang
amon lugar patindugon namon ini liwat,' *ako,* ang GINOO nga Makagagahom,
magasiling nga, 'Bisan patindugon pa nila ang ila lugar gub-on ko man ini gihapon.
Pagatawgon sila nga "malain nga nasyon" kag "katawhan nga permi ginakaugtan sang
GINOO."
5 Makita gid ninyo ang ila pagkalaglag kag magasiling kamo, "Gamhanan ang GINOO
bisan sa guwa sang Israel."' "

Ginsabdong sang Dios ang mga Pari

6 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom sa mga pari, "Ang anak nagatahod sa iya
amay, kag ang ulipon nagatahod sa iya amo. Pero ngaa ako nga inyo amay kag agalon
wala ninyo ginatahod? Ginainsulto pa ninyo ako. Pero nagapamangkot pa kamo,
'Paano ka namon ginainsulto?'
7 Ginainsulto ninyo ako paagi sa paghalad sang mahigko† nga mga halad sa akon
halaran. Pero nagapamangkot pa kamo, 'Paano namon ginhigkuan ang amon mga
halad?'‡ Ginhigkuan ninyo ang inyo mga halad paagi sa pagsiling nga wala sing pulos
ang akon halaran.
8 Amo gani nga nagahalad kamo sang mga sapat nga bulag, piang, ukon masakiton.
Indi ina husto! Tilawi bala ninyo nga hatagan ang inyo gobernador sang pareho sina
nga klase sang mga sapat. Sigurado gid nga indi siya malipay sa inyo kag indi niya
kamo pagpakitaan sang kaayo." Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom.
9 *Nagsiling si Malakias,* "Karon, kamo nga mga pari, pangabaya ninyo ang Dios nga
kaluoyan niya kita. Pero sa sina nga klase sang mga halad nga ginahalad ninyo sa iya,
sigurado gid nga indi niya kamo pagpakitaan sang kaayo. Amo ini ang ginasiling sang
GINOO nga Makagagahom."
10 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Kuntani may isa sa inyo nga mga pari
nga magsira sang mga puwertahan *sang akon templo*, para indi na kamo magpadukot
sang wala sing pulos nga kalayo sa akon halaran. Indi ko pagbatunon ang inyo mga
halad, tungod kay wala ako malipay sa inyo.
11 Sa pagkamatuod, ginadayaw ang akon ngalan sang mga nasyon, halin sa east
hasta sa west.§ Bisan diin nga lugar nagasunog ang mga tawo sang insenso kag
nagahalad* sang matinlo† nga mga halad sa akon, ang GINOO nga Makagagahom.
12 Pero kamo ya ginapakahuy-an ninyo ang akon ngalan paagi sa pagsiling nga
mahigko ang akon halaran‡ kag wala sing pulos ang mga ginahalad dira.

---

* **1:2** *ginhigugma:* ukon, *ginpili* † **1:7** *mahigko:* buot silingon, *indi takos nga ihalad sa Dios* ‡ **1:7** *Paano...halad?:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *Paano ka namon ginhigkuan?* § **1:11** *halin sa east hasta sa west:* sa literal, *halin sa pagbutlak hasta sa pagsalop sang adlaw* * **1:11** *ginadayaw...nagasunog...nagahalad:* ukon, *dayawon...magasunog...magahalad* † **1:11** *matinlo:* buot silingon, *takos nga ihalad sa Dios* ‡ **1:12** *mahigko ang akon halaran* kay ginahalaran sang mahigko nga mga halad.

13 Kag nagasiling pa kamo nga natak-an na kamo sa paghalad sa akon, ang GINOO
nga Makagagahom, kag ginapakawalay pulos ninyo ang akon halaran.§ Amo gani nga
ginahalaran ninyo ako sang mga sapat nga pilason,* piang ukon masakiton.
Nagahunahuna bala kamo nga batunon ko ina?
14 Pakamalauton ko ang dayaon sa inyo, nga nagpromisa nga maghalad sang maayo
nga sapat pero ang iya ginhalad sa akon may deperensya. *Pakamalauton ko siya* kay
ako ang gamhanan nga hari kag ginatahod ako sang mga nasyon. Ako, ang GINOO nga
Makagagahom, ang nagasiling sini."

2

Ang Silot sa Indi Matinumanon nga mga Pari

1-2 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO nga Makagagahom sa mga pari, "Amo ini ang
akon paandam sa inyo: Kon indi kamo magpamati sa akon, kag indi ninyo paghatagan
sang importansya ang pagpadungog sa akon, pakamalauton ko kamo pati ang mga
pagpakamaayo nga ginabaton ninyo *bilang mga pari.** Sa pagkamatuod, ginhimo ko
na ini kay wala ninyo paghatagan sang importansya ang pagpadungog sa akon.
3 "Pamati kamo! Tungod sa inyo pagasilutan ko ang inyo mga kaliwat. Kag laptahon
ko sa inyo mga guya ang ipot sang mga sapat nga inyo ginhalad, kag ihaboy man kamo
sa halabuyan sang ipot.†
4 Dapat mahibaluan ninyo nga ginapaandaman ko kamo sini para makapadayon
ang akon kasugtanan sa *inyo katigulangan nga si* Levi.
5 Sa akon kasugtanan kay Levi, ginpromisahan ko siya sang kabuhi‡ kag kalinong,
basta tahuron niya ako. Kag gintahod niya gani ako.
6 Gintudlo niya ang kamatuoran kag indi ang kabutigan. Maayo ang iya relasyon sa
akon kag nagkabuhi siya nga matarong. Kag madamo nga tawo ang iya ginbuligan nga
indi na magpakasala.
7 "Sa pagkamatuod, katungdanan ninyo nga mga pari ang pagtudlo sa mga tawo nga
mahibaluan nila ang parte sa akon. Kag dapat magpatudlo sila sa inyo kay kamo ang
akon mga mensahero.
8 Pero wala ninyo pagsunda ang akon pamaagi. Ang inyo pagpanudlo nagtulod sa
madamo nga tawo sa pagpakasala. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling nga
ginlapas ninyo ang akon kasugtanan sa *inyo katigulangan nga si* Levi.
9 Gani gintugutan ko nga insultuhon kamo kag pakahuy-an sang tanan nga tawo
tungod kay wala ninyo pagsunda ang akon mga pamaagi, kag may ginapaboran pa
kamo sa inyo pagpanudlo."

Indi Matutom ang mga Israelinhon

10 *Nagsiling si Malakias sa mga Israelinhon,* "Indi bala nga tanan kita may isa lang ka
amay?§ Kag indi bala nga isa lang ka Dios ang nagtuga sa aton? Ti ngaa nagaluib kita
sa isa kag isa? Sa sinang ginahimo ta, ginabaliwala naton ang kasugtanan sang *Dios sa*
aton mga katigulangan.
11 "Nagluib ang mga taga-Juda; naghimo sila sang makangilil-ad nga butang sa
Jerusalem kag sa *bilog nga nasyon sang* Israel. Kay ginhigkuan nila ang templo* nga
ginahigugma sang GINOO paagi sa pagpangasawa sang mga babayi nga nagasimba sa
iban nga mga dios.

---

§ **1:13** *ang akon halaran:* ukon, *ako* * **1:13** *pilason:* ukon, *kinawatan* * **2:1-2** *pakamalauton...pari:* ukon, *pakamalauton ko kamo kag himuon ko nga pagpakamalaot ang bendisyon nga ginahatag ninyo sa mga tawo.* † **2:3** *ihaboy...ipot:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **2:5** *kabuhi:* siguro ang buot silingon, *maayo ukonkag malawig nga kabuhi* § **2:10** *amay:* Siguro ang buot silingon si Abraham. Posible man nga "Amay," nga ang buot silingon, ang Dios. * **2:11** *templo:* ukon, *pinili nga katawhan*

12 Kabay pa nga ang tawo nga nagahimo sini indi na pagkabigon nga sakop sang
katawhan sang Israel, pati ang iya mga anak kag mga apo,† bisan maghalad pa siya sa
GINOO nga Makagagahom.
13 "Amo pa gid ini ang inyo ginhimo: Nagasagi kamo hibi sing mabaskog sa halaran
sang GINOO kay wala na niya ginasapak ukon ginakalipay ang inyo mga halad.
14 Nagapamangkot kamo kon ngaa *wala na niya ginasapak ang inyo mga halad*. Ina
tungod kay saksi ang GINOO nga nagluib kamo sa inyo asawa nga inyo ginpakaslan
sang bataon pa kamo. Ginlapas ninyo ang inyo kasugtanan sa inyo asawa nga
magmatutom kamo sa ila.
15 Indi bala nga gin-isa na kamo sang GINOO sa lawas kag sa espiritu para mangin iya
kamo?‡ Kag ngaa nga gin-isa niya kamo? Kay gusto niya nga makapamata kamo sang
mga kabataan nga diosnon. Gani siguraduhon ninyo nga indi ninyo pagluiban ang
inyo asawa nga inyo ginpakaslan sang bataon pa kamo.
16 Kay nagasiling ang GINOO, ang Dios sang Israel, 'Indi ko gusto nga magbulagay ang
mag-asawa. Kon bulagan sang bana ang iya asawa, ginapintasan niya siya.'
"Gani siguraduhon ninyo nga indi ninyo pagluiban *ang inyo asawa*."

Ang Adlaw nga Magasilot ang Dios

17 *Nagsiling pa gid si Malakias sa mga Israelinhon,* "Ginapatak-an ninyo ang GINOO sa
inyo mga ginahambal. Pero nagapamangkot pa kamo, 'Ngaa, ano ang amon
ginahambal nga natak-an siya?' Nagahambal kamo nga ang tanan nga nagahimo sang
malain maayo sa panulok sang GINOO kag nalipay siya sa ila. *Nagayaguta pa kamo* nga
nagasiling, 'Diin na ang Dios sang katarungan?'"

3

1 Pamati kamo sa ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, "Ipadala ko ang akon
mensahero sa pagpreparar sang akon alagyan. Dayon ang Ginoo nga inyo ginapaabot
gulpi lang nga magaabot sa iya templo. Magaabot ang ginahandom ninyo nga
mensahero nga magapatigayon sang akon kasugtanan."
2-3 Pero sin-o ang makaantos sa adlaw sang iya pag-abot? Sin-o ang makaagwanta
kon magpakita na siya? Kay pareho siya sa kalayo nga nagapapuraw sang metal ukon
pareho sang habon nga nagapatinlo. Pagatinluan niya ang *mga pari nga* mga kaliwat
ni Levi pareho sang pagpuraw sang pilak kag bulawan, para mangin matarong ang ila
kabuhi sa ila paghalad sa GINOO.*
4 Gani malipay na ang GINOO sa mga halad sang *katawhan sang* Juda kag Jerusalem,
pareho sang una.
5 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom *sa mga Israelinhon,* "Magaabot ako sa
paghukom sa inyo. Magasaksi ako gilayon kontra sa mga babaylan, sa mga
nagapanginbabayi ukon sa mga nagapanginlalaki, sa mga nagasaksi sang butig, sa
mga nagaabuso sa mga trabahador kag sa mga balo nga babayi kag mga ilo, kag sa
mga nagabaliwala sa kinamatarong sang mga pangayaw. Himuon ko ini sa inyo nga
wala nagatahod sa akon."

Ang Paghatag sang Ikanapulo

6 Nagsiling pa ang GINOO nga Makagagahom, "Ako, ang GINOO, wala nagabaylo. Gani
kamo nga mga kaliwat ni Jacob wala malaglag.
7 Pareho kamo sa inyo mga katigulangan; wala kamo nagasunod kag nagatuman sa
akon mga pagsulundan. Karon, magbalik kamo sa akon, ang GINOO nga

† **2:12** *mga anak kag mga apo:* Amo ini sa Syriac kag sa Targum, pero sa Hebreo indi klaro. ‡ **2:15** *Indi bala...iya kamo:* ukon, *Wala sing tawo nga magahimo sina kon ginatuytuyan siya sang Espiritu bisan gamay lang.* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **3:2-3** *para...GINOO:* ukon, *para magahalad sila sang husto nga mga halad sa GINOO*

Makagagahom, kag magabalik† ako sa inyo. Pero nagapamangkot kamo, ‘Paano kami
makabalik sa imo?’
8 Mamangkot man ako sa inyo, mahimo bala sang tawo nga kawatan ako? *Daw
imposible!* Pero kamo, ginakawatan ninyo ako. Kag karon nagapamangkot pa kamo,
‘Paano ka namon ginakawatan?’ *Ginakawatan ninyo ako kay wala kamo nagahatag
sang inyo* ikanapulo‡ kag mga halad.
9 Amo ina nga ginapakamalaot ko ang inyo bilog nga nasyon.
10 Karon, ginahangkat ko kamo nga tilawan ninyo *ako,* ang GINOO nga
Makagagahom. Dal-a ninyo ang inyo bilog nga ikanapulo sa bodega sang templo para
may pagkaon sa akon templo. Kon himuon ninyo ini, padal-an ko na kamo sang ulan§
kag hatagan sang sobra-sobra nga pagpakamaayo.
11 Indi ko pagtugutan nga kaunon sang peste ang inyo mga pananom. Kag ang inyo
mga ubas indi magkalapulak.
12 Tawgon kamo nga bulahan* sang tanan nga nasyon kay maayo ang inyo duta.
Ako, ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini.”
13 Nagsiling *pa sa ila* ang GINOO, “Masakit ang inyo ginpanghambal parte sa akon.
Pero nagapamangkot pa kamo, ‘Ano bala ang ginhambal namon parte sa imo?’
14 Nagsiling kamo, ‘Wala sing pulos ang pag-alagad sa Dios. Ano bala ang aton
makuha kon tumanon ta ang iya mga ginapatuman sa aton? Kag ano ang aton makuha
kon maglakat-lakat kita nga nagapangasubo sa pagpakita sa GINOO nga Makagagahom
nga nagahinulsol kita sa aton mga sala?
15 Makasiling kita nga bulahan pa gani ang bugalon nga mga tawo. Kay sa
pagkamatuod, sila nga mga nagahimo sing malain nagauswag. Kag bisan ginatilawan
nila ang pasensya sang Dios wala man sila ginasilutan.’”
16 Dayon atong mga nagatahod sa GINOO naghambalanay. Nagpamati sa ila ang
GINOO kag nabatian niya *ang ila ginahambalan.* Ginsulat ang ila mga ngalan† sa libro
nga ara sa atubangan sang GINOO, para madumduman niya sila nga nagatahod kag
nagadumdom permi sa iya.
17 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom *parte sa mga tawo nga nagatahod sa iya*,
“Mangin akon sila espesyal nga katawhan sa adlaw nga magahukom ako. Indi ko sila
pagsilutan pareho sang ginahimo sang isa ka amay nga indi magsilot sa iya anak nga
nagatuman sa iya.
18 Kag sa liwat makita sang mga tawo ang kinalain sang matarong kag sang malain,
ang kinalain sang nagaalagad sa akon kag sang wala nagaalagad sa akon.”

4

Ang Adlaw nga Magasilot ang Dios

1 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, “Sigurado gid nga magaabot ang adlaw
nga magasilot ako. Mangin pareho ini sang nagadabadaba nga hurnohan. Silutan ko
ang tanan nga bugalon kag nagahimo sing malain pareho sang pagsunog sang dagami.
Mangin pareho sila sa ginsunog nga kahoy nga wala gid sing may nabilin nga sanga
kag gamot.
2 Pero kamo ya nga nagatahod sa akon, maeksperiensyahan ninyo ang pagluwas ko
sa inyo. Daw pareho ini sa pagbutlak sang adlaw* nga ang iya silak nagahatag sang

† **3:7** *magabalik:* ukon, *magabulig* ‡ **3:8** *ikanapulo:* Katungdanan sang mga Israelinhon nga maghatag sang ikanapulo sang ila mga patubas kag mga kasapatan sa GINOO (Lev. 27:30-33; Deu. 14:22-29). § **3:10** *padal-an...ulan:* sa literal, *buksan ko ang mga bintana sang langit.* Tan-awa ang kahulugan sini sa Gen. 7:11. * **3:12** *bulahan:* ukon, *ginpakamaayo* † **3:16** *mga ngalan:* ukon, *maayo nga mga binuhatan;* ukon, *mga ginahambalan parte sa ila nga pagtahod sa GINOO* * **4:2** *pagluwas...adlaw:* sa literal, *adlaw sang katarungan*

kaayuhan. Kag magalukso-lukso kamo sa kalipay pareho sang bataon nga mga baka
nga ginpaguwa sa toril.
3 Sa pag-abot sang adlaw nga himuon ko na ini nga mga butang, laglagon ninyo ang
mga malain nga daw sa yab-ok lang nga tapak-tapakon ninyo. *Ako,* ang GINOO nga
Makagagahom, ang nagasiling sini.
4 "Tumana† ninyo ang Kasuguan sang akon alagad nga si Moises. Ina nga mga sugo
kag mga pagsulundan ginhatag ko sa iya didto sa Bukid sang Sinai‡ para ipatuman sa
tanan nga katawhan sang Israel.
5 "Pamati kamo! Sa indi pa mag-abot ang makahaladlok gid nga adlaw nga magasilot
ako, ipadala ko sa inyo si Propeta Elias.
6 Ibalik niya ang maayo nga relasyon sang mga ginikanan kag sang mga kabataan,
para sa pag-abot ko indi ko pagpakamalauton ang inyo duta."

† **4:4** *Tumana:* sa literal, *Dumduma* ‡ **4:4** *Bukid sang Sinai:* sa Hebreo, *Horeb*

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay Mateo

Ang mga Katigulangan ni Jesu-Cristo
(Luc. 3:23-38)

1 Amo ini ang lista sang mga katigulangan ni Jesu-Cristo nga kaliwat ni David. Si
David nga ini kaliwat ni Abraham.
2 Si Abraham amay ni Isaac, si Isaac amay ni Jacob, kag si Jacob amay ni Juda kag
sang iya mga utod nga lalaki.
3 Si Juda amay ni Perez kag ni Zera, kag si Tamar ang ila iloy. Si Perez amay ni
Hezron, kag si Hezron amay ni Ram.*
4 Si Ram amay ni Aminadab, si Aminadab amay ni Nashon, kag si Nashon amay ni
Salmon.
5 Si Salmon amay ni Boaz, kag si Rahab ang iya iloy. Si Boaz amay ni Obed, kag si
Ruth ang iya iloy. Si Obed amay ni Jesse,
6 kag si Jesse amay ni Haring David.
Si David amay ni Solomon kag ang iya iloy asawa anay ni Uria.
7 Si Solomon amay ni Rehoboam, si Rehoboam amay ni Abia, kag si Abia amay ni Asa.
8 Si Asa amay ni Jehoshafat, si Jehoshafat amay ni Joram, kag si Joram amay ni Uzia.
9 Si Uzia amay ni Jotam, si Jotam amay ni Ahaz, kag si Ahaz amay ni Hezekia.
10 Si Hezekia amay ni Manase, si Manase amay ni Amos,† si Amos amay ni Josia,
11 kag si Josia amay ni Jeconia‡ kag sang iya mga utod nga lalaki. Sang sadto nga
panahon, ginbihag ang mga taga-Israel pa-Babilonia.
12 *Amo naman ini ang sa lista* pagkatapos nga mabihag ang mga taga-Israel
pa-Babilonia: si Jeconia amay ni Shealtiel, si Shealtiel amay ni Zerubabel,
13 si Zerubabel amay ni Abiud, si Abiud amay ni Eliakim, kag si Eliakim amay ni Azor.
14 Si Azor amay ni Zadok, si Zadok amay ni Akim, kag si Akim amay ni Eliud.
15 Si Eliud amay ni Eleazar, si Eleazar amay ni Matan, si Matan amay ni Jacob,
16 si Jacob amay ni Jose nga bana ni Maria. Si Maria amo ang iloy ni Jesus nga
ginatawag Cristo.
17 Gani may 14 ka henerasyon halin kay Abraham hasta kay David. Kag may 14 man
ka henerasyon halin kay David hasta sa pagbihag sa mga taga-Israel pa-Babilonia.
Halin sa pagbihag pa-Babilonia may 14 pa gid ka henerasyon hasta kay Cristo.

Ang Pagkatawo ni Cristo
(Luc. 2:1-7)

18 Amo ini ang *estorya sang* pagkatawo ni Jesu-Cristo: Si Maria nga iya iloy kalaslon
na kay Jose. Pero sa wala pa sila mag-upod nasapwan ni Maria nga nagabusong na
siya paagi sa Espiritu Santo.
19 Karon, si Jose nga mangin iya bana isa ka matarong nga tawo kag indi siya luyag
nga mahuy-an si Maria sa mga tawo. Gani ginpakamaayo niya nga bulagan si Maria sa
tago lang.
20 Samtang ginahunahuna ini ni Jose, nagpakita sa iya sa damgo ang anghel sang
Ginoo nga nagasiling, “Jose, kaliwat ni David, indi ka magkahadlok nga
magpangasawa kay Maria, kay nagabusong siya paagi sa Espiritu Santo.

---

* **1:3** *Ram:* Amo ini sa Hebreo. Sa Griego, *Aram.* † **1:10** *Amos:* ukon, *Amon* ‡ **1:11** *Jeconia:* ukon, *Jehoyakin*

21 Magabata siya sing lalaki kag ngalanan mo ang bata nga Jesus,§ kay luwason niya
ang iya katawhan sa ila mga sala."
22 Natabo ini para matuman ang ginsiling sang Ginoo paagi sa propeta nga nagsiling,
23 "Magabusong ang isa ka birhen kag magabata sing lalaki. Kag pagatawgon ang ini
nga bata nga Emmanuel"* (nga kon sayuron, "Ang Dios kaupod ta").
24 Gani pagbugtaw ni Jose gintuman niya ang ginsiling sang anghel sang Ginoo, kag
ginpangasawa niya si Maria.
25 Pero wala niya gintandog si Maria samtang wala pa ini makabata. *Sang nakabata
na si Maria,* gin-ngalanan ni Jose ang bata nga Jesus.

2

Ginsimba si Jesus sang mga Lalaki nga Halin sa East

1 Natawo si Jesus sa Betlehem nga sakop sang Judea sang panahon nga si Herodes
ang hari. May nag-abot nga mga tawo sa Jerusalem halin sa east nga mga eksperto sa
kahulugan sang mga bituon.*
2 Nagpamangkot sila, "Diin bala natawo ang hari sang mga Judio? Nakita namon ang
iya bituon sa east, gani nagkadto kami diri sa pagsimba sa iya."
3 Sang pagkabati sini ni Haring Herodes, indi siya mapahamtang, pati ang tanan nga
tawo sa Jerusalem.
4 Gani ginpatawag niya ang tanan nga manugdumala nga mga pari kag mga
manunudlo sang Kasuguan, kag nagpamangkot siya sa ila kon diin matawo ang Cristo.
5 Nagsabat sila, "Didto sa Betlehem nga sakop sang Judea, kay amo ini ang ginsulat
sang isa ka propeta,
6 " 'Ikaw, Betlehem, sa duta sang Juda,
indi ikaw ang pinakakubos sa nagapanguna nga mga banwa sa Juda;
kay dira sa imo magahalin ang pangulo
nga magaatipan sa akon katawhan nga Israelinhon.'†"
7 *Pagkabati sadto ni* Herodes, ginpatawag niya sing sekreto ato nga mga eksperto‡
kag ginpamangkot sila kon san-o gid nagguwa ang bituon nga ila nakita.
8 Pagkatapos ginpakadto niya sila sa Betlehem. Nagsiling siya, "Lakat kamo kag
pangitaa ninyo sing maayo ang bata. Kag kon makita ninyo siya, pahibalua ninyo ako,
para makakadto man ako kag makasimba sa iya."
9-10 Sang mahambal ini sang hari, naglakat ang mga eksperto. Samtang nagalakat
sila nakita nila ang bituon nga ila anay nakita. Gani nalipay gid sila. Nag-una sa ila ang
bituon hasta sa lugar nga sa diin nahamtang ang bata.
11 Pagsulod nila sa balay, nakita nila ang bata kag ang iya iloy nga si Maria.
Nagluhod sila kag nagsimba sa bata. Dayon ginbuksan nila ang ila dala, kag naghalad
sila sa bata sang bulawan, insenso, kag *pahamot nga* mira.
12 Pagpuli nila nag-agi sila sa lain nga dalan kay ginpaandaman sila paagi sa damgo
nga indi na sila magbalik kay Herodes.

Ang Pagpalagyo sa Egypt

13 Sang makahalin na ang mga tawo nga halin sa east, nagpakita ang anghel sang
Ginoo kay Jose sa damgo kag nagsiling, "Bangon ka, dal-a ang bata kag ang iya iloy kag
magpalagyo kamo sa Egypt. Didto lang anay kamo magpabilin hasta nga magsiling
ako sa inyo nga puwede na kamo makabalik, kay pangitaon ni Herodes ang bata para
patyon siya."

---

§ **1:21** *Jesus:* buot silingon sang sini nga ngalan sa Hebreo, *Nagaluwas ang Ginoo.* * **1:23** Isa. 7:14 * **2:1** *eksperto sa kahulugan sang mga bituon:* sa Griego, magoi. Indi gid sigurado ang kahulugan sang sini nga pulong. † **2:6** Mic. 5:2 ‡ **2:7** *ato nga mga eksperto:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 1.

14 Gani sadto gid nga gab-i, nagbangon si Jose kag gindala niya ang mag-iloy didto sa
Egypt.
15 Nagtiner sila didto hasta napatay si Herodes.
Ini natabo para matuman ang ginsiling sang Ginoo paagi sa propeta nga nagsiling,
"Gintawag ko ang akon anak halin sa Egypt."§

Ang Pagpamatay sa mga Bata

16 Sang mahibaluan ni Herodes nga gindayaan siya sang mga eksperto, nangakig gid
siya. Nagmando siya nga pamatyon ang tanan nga bata nga lalaki sa Betlehem kag sa
palibot sini, nga nagaedad sang duha ka tuig paidalom. Kay suno sa iya nahibaluan sa
mga eksperto, mga duha na ka tuig ang nakaligad halin sang ila pagkakita sang bituon.
17 Sa sina nga pagpamatay sa mga bata, natuman ang ginpropesiya ni Propeta
Jeremias nga nagasiling,
18 "May nabatian nga paghinibi kag pagpanalambiton sa Rama.
Nagahibi si Raquel tungod sa iya mga kabataan.
Nagahibi siya kag indi na gid maulo-ulohan,
tungod kay ang iya mga kabataan nagkalamatay."*

Ang Pagbalik halin sa Egypt

19 Sang patay na si Herodes, nagpakita ang anghel sang Ginoo kay Jose sa damgo
didto sa Egypt.
20 Nagsiling siya, "Bangon ka, dal-a ang bata kag ang iya iloy kag magbalik kamo sa
duta sang Israel, tungod kay napatay na ang mga nagatinguha nga magkuha sang
kabuhi sang bata."
21 Gani nagbangon si Jose kag gindala niya ang mag-iloy pabalik sa duta sang Israel.
22 Pero sang pagkabati ni Jose nga si Arkelaus amo ang nagbulos sa iya amay nga si
Herodes bilang hari sa Judea, hinadlukan siya nga magpuli didto. Sang mapaandaman
pa gid siya paagi sa damgo, nagderetso siya sa probinsya sang Galilea,
23 kag didto sila nag-estar sa banwa sang Nazaret. Gani natuman ang ginsiling sang
mga propeta sang una nga tawgon ang Cristo nga Nazaretnon.

3

Ang Pagwali ni Juan nga Manugbautiso
(Mar. 1:1-8; Luc. 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Karon, nag-abot ang tion nga si Juan nga manugbautiso nagkadto sa kamingawan
sang Judea, kag nagsugod siya sa pagwali.
2 Nagsiling siya, "Maghinulsol kamo sa inyo mga sala, kay malapit na* ang paghari
sang Dios!"†
3 Si Juan amo ang ginhambal ni Propeta Isaias sang nagsiling siya,
"May nagawali sing mabaskog sa kamingawan. *Siling niya,*
'Ipreparar ninyo ang alagyan para sa Ginoo.
Tadlunga ang dalan nga iya pagaagyan.'"‡
4 Ang bayo ni Juan hinimo halin sa bulbol sang camel kag ang iya paha panit. Ang
iya pagkaon apan kag honey.
5 Madamo gid nga mga tawo ang nagkadto sa iya halin sa Jerusalem, sa tanan nga
banwa sang Judea, kag sa tanan nga lugar sa pihak kag pihak sang *Suba sang* Jordan.
6 Gintuad nila ang ila mga sala kag ginbautisohan sila ni Juan sa Suba sang Jordan.

---

§ **2:15** Hos. 11:1 * **2:18** Jer. 31:15 * **3:2** *malapit na:* ukon, *nag-abot na* † **3:2** *Dios:* sa literal, *langit.* Bilang pagtahod sa ngalan sang Dios, ginagamit sang mga Judio ang pulong nga "langit" sa baylo sang ngalan sang Dios. ‡ **3:3** Isa. 40:3

7 Nakita ni Juan nga madamo nga Pariseo kag Saduceo ang nagkadto sa
pagpabautiso. Nagsiling siya sa ila, “Kamo nga mga kaliwat sang mga man-og! Sin-o
ang nagsiling sa inyo nga makapalagyo kamo sa palaabuton nga kaakig *sang Dios*?
8 Kon matuod nga naghinulsol kamo sa inyo mga sala, pamatud-i ninyo ini sa inyo
mga binuhatan.
9 Indi kamo magsiling nga indi kamo pagsilutan tungod kay kamo mga kaliwat ni
Abraham. Kay bisan ang mga bato nga ini sarang mahimo sang Dios nga mga anak ni
Abraham.
10 Tandai ninyo ini: ang wasay handa na sa pagtapas sa puno sang mga kahoy. Ang
tagsa ka kahoy nga wala nagapamunga sang maayo nga bunga pagatapson kag ihaboy
sa kalayo.
11 “Ako nagabautiso sa inyo sa tubig sa pagpakilala nga nagahinulsol na kamo sa
inyo mga sala, pero may magaabot nga nagasunod sa akon nga mas gamhanan pa
sang sa akon kag indi gani ako takos nga mangin iya ulipon.§ Siya magabautiso sa inyo
sa Espiritu Santo kag sa kalayo.
12 *Pareho siya sa tawo* nga nagapahangin sang iya inani para painon ang tinggas sa
upa. Ang tinggas ibutang niya sa bodega, pero ang upa sunugon niya sa kalayo nga
indi gid mapatay.”

Ang Pagbautiso kay Jesus
(Mar. 1:9-11; Luc. 3:21-22)

13 Karon, naghalin si Jesus sa Galilea kag nagkadto kay Juan didto sa *Suba sang*
Jordan para magpabautiso.
14 Indi kuntani magbautiso si Juan sa iya, kay siling niya, “Ngaa magpabautiso ka sa
akon? Ako gani ang kinahanglan magpabautiso sa imo.”
15 Pero nagsiling si Jesus sa iya, “Sige lang, tungod nga amo ini ang dapat ta nga
himuon para matuman ang gusto sang Dios.” Gani nagsugot si Juan nga bautisohan si
Jesus.
16 Sang mabautisohan na si Jesus, nagtakas siya sa tubig. Dayon nag-abri ang langit
kag nakita ni Jesus ang Espiritu sang Dios nga naghugpa sa iya pareho sang pating.
17 Kag may tingog nga nabatian halin sa langit nga nagasiling, “Amo ini ang akon
hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa iya.”

4

Ang Pagtentar kay Jesus
(Mar. 1:12, 13; Luc. 4:1-13)

1 Pagkatapos sadto, gindala sang Espiritu *Santo* si Jesus sa kamingawan para
tentaron sang yawa.
2 Sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i nagpuasa si Jesus, kag gin-gutom siya.
3 Nagpalapit sa iya ang manugtentar *nga si Satanas* kag nagsiling, “Kon ikaw ang
Anak sang Dios, himua ini nga mga bato nga mangin tinapay.”
4 Pero nagsabat si Jesus sa iya, “Nagasiling ang Kasulatan, ‘Indi lang sa pagkaon
mabuhi ang tawo, kundi sa tagsa ka pulong sang Dios.’ ”*
5 Dayon gindala siya sang yawa sa *Jerusalem, ang* balaan nga siyudad, didto sa
pinakamataas nga parte sang templo.
6 Dayon nagsiling siya kay Jesus, “Kon ikaw ang Anak sang Dios, lukso ka paidalom.
Kay nagasiling ang Kasulatan,
“ ‘Suguon sang Dios ang iya mga anghel sa pagbantay sa imo.
Saluon ka nila para indi mapilas ang imo tiil sa bato.’ ”†

§ **3:11** *indi gani ako takos nga mangin iya ulipon:* sa literal, *indi gani ako takos nga magbitbit sang iya sandalyas.*
* **4:4** Deu. 8:3 † **4:6** Sal. 91:11, 12

7 *Pero* ginsabat siya ni Jesus, “Nagasiling ang Kasulatan, ‘Indi pagtestingi ang Ginoo
nga imo Dios.’”‡
8 Sa liwat gindala pa gid siya sang yawa sa mataas gid nga bukid, kag ginpakita sa iya
ang tanan nga ginharian sang kalibutan kag ang iya sini gahom kag manggad.
9 Nagsiling ang yawa sa iya, “Ini tanan ihatag ko sa imo kon magluhod ka kag
magsimba sa akon.”
10 Dayon nagsiling si Jesus, “Palayo ka Satanas! Nagasiling ang Kasulatan, ‘Simbahon
mo ang Ginoo nga imo Dios kag siya gid lang ang imo alagaron.’”§
11 Dayon naghalin ang yawa, kag nag-abot ang mga anghel sang Dios kag nag-alagad
kay Jesus.

Nagsugod si Jesus sang Iya Buluhaton sa Galilea
(Mat. 1:14, 15; Luc. 4:14, 15)

12 Sang mabatian ni Jesus nga napriso si Juan *nga manugbautiso*, nagbalik siya sa
Galilea.
13 Wala siya nagtiner sa Nazaret kundi nagderetso siya sa Capernaum. Ini *nga*
banwa ara sa higad sang Dagat* sang Galilea kag sakop sang Zebulun kag Naftali.
14 Natabo ini para matuman ang ginpropesiya ni Propeta Isaias nga nagasiling,
15 “Ang duta sang Zebulun kag sang Naftali
alagyan pakadto sa dagat†
kag ara sa tabok sang *Suba sang* Jordan.
Ini nga mga lugar sakop sang Galilea
nga ginaestaran sang mga indi Judio.
16 Ang mga tawo dira nga nadulman
makakita sang puwerte nga kasanag.
Ang mga nadulman nga ginahadlukan nga mapatay masanagan.”‡
17 Halin sadto nagsugod si Jesus sa pagwali. *Siling niya,* “Maghinulsol kamo sa inyo
mga sala, kay malapit na§ ang paghari sang Dios.”

Gintawag ni Jesus ang Apat ka Mangingisda
(Mar. 1:16-20; Luc. 5:1-11)

18 Sang nagalakat si Jesus sa higad sang Dagat sang Galilea, nakita niya ang
mag-utod nga si Simon nga ginatawag Pedro kag si Andres nga nagaladlad sang pukot.
Mga mangingisda sila.
19 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sunod kamo sa akon kag himuon ko kamo nga mga
mangingisda sang mga tawo.”
20 Sa gilayon ginbayaan nila ang ila mga pukot kag nagsunod sa iya.
21 Pagkatapos sadto, nagpadayon si Jesus sa paglakat, kag sa unhan nakita niya ang
mag-utod nga si Santiago kag si Juan nga mga anak ni Zebedee. Nagakay-o sila sang ila
pukot didto sa sakayan kaupod sang ila amay. Gintawag ni Jesus ang mag-utod,
22 kag sa gilayon ginbayaan nila ang ila sakayan kag ang ila amay kag nagsunod sila
kay Jesus.

Nagpanudlo kag Nagpang-ayo si Jesus
(Luc. 6:17-19)

23 Naglibot si Jesus sa bilog nga Galilea nga nagapanudlo sa mga simbahan sang mga
Judio. Ginwali niya sa ila ang Maayong Balita parte sa paghari *sang Dios*, kag
ginpang-ayo niya ang tanan nga klase sang balatian sang mga tawo.

---

‡ **4:7** Deu. 6:16 § **4:10** Deu. 6:13 * **4:13** *Dagat:* Ang tubig nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga “lake” ukon sa iban nga Bisaya, *linaw.* † **4:15** *alagyan pakadto sa dagat:* ukon, *malapit sa dagat* ‡ **4:16** Isa. 9:1-2 § **4:17** *malapit na:* ukon, *nag-abot na*

24 Nangin bantog siya sa bilog nga Syria, gani nagdala ang mga tawo sang tanan nga
masakiton sa iya: bisan ang mga nagaantos sing tama sa ila mga masakit, ang mga
ginagamhan sang mga demonyo, ang mga kuyapon, kag ang mga paralitiko.
Ginpang-ayo sila tanan ni Jesus.
25 Madamo gid nga mga tawo ang nagsunod kay Jesus halin sa Galilea, Decapolis,
Jerusalem, Judea, kag sa tabok sang *Suba sang* Jordan.

5

Ang Pagpanudlo ni Jesus sa Bukid

1 Sang makita ni Jesus ang madamo nga tawo, nagtaklad siya sa bukid kag
nagpungko didto. Nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod,
2 kag nagpanudlo siya sa ila. Siling niya,
3 "Bulahan ang mga tawo nga nagakilala
nga imol sila sa espiritual nga mga butang,
kay sakop sila sa paghari sang Dios.*
4 Bulahan ang mga nagakasubo,
kay lipayon sila sang Dios.
5 Bulahan ang mga mapainubuson,†
kay mangin ila ang kalibutan.‡
6 Bulahan ang mga tawo nga luyag gid magtuman
sang kabubut-on sang Dios,
kay buligan sila *sang Dios* sa pagtuman sina nga handom.
7 Bulahan ang mga maluluy-on,
kay kaluoyan sila *sang Dios*.
8 Bulahan ang mga tawo nga matinlo ang ila tagipusuon,
kay makita nila ang Dios.
9 Bulahan ang mga tawo nga nagabulig nga mapahari ang kalinong,
kay pagatawgon sila nga mga anak sang Dios.
10 Bulahan ang mga tawo nga ginahingabot
tungod sa ila pagsunod sa kabubut-on sang Dios,
kay sakop sila sa paghari sang Dios.
11 "Bulahan kamo kon tungod sa inyo pagsunod sa akon ginayaguta kamo,
ginahingabot, kag ginabutang-butangan sang tanan nga kalainan.
12 Amo man ini ang ila ginhimo sang una sa mga propeta. Gani magkalipay gid kamo
tungod nga mabaton ninyo ang dako nga balos sa langit.

Asin kag Suga
(Mar. 9:50; Luc. 14:34-35)

13 "Pareho kamo sang asin diri sa kalibutan. Pero kon maglain ang sabor sang asin,
wala na sing may mahimo para mapabalik pa ang iya sabor. Gani indi na mapuslan
kundi ginapilak na lang kag ginatapakan sang mga tawo.
14 "Pareho kamo sang suga nga nagahatag kasanag sa *mga tawo sa* kalibutan. Kag ini
makita gid pareho sang banwa nga ginpatindog sa ibabaw sang bukid nga indi matago.
15 Wala sing may nagasindi sang suga kag takluban lang dayon ini sang sulukban,
kundi ginabutang ini sa tulungtungan para masanagan ang tanan sa sulod sang balay.
16 Gani amo man ang inyo himuon. Pasigaha ninyo ang inyo suga sa mga tawo, para
makita nila ang inyo maayo nga mga binuhatan kag para dayawon nila ang inyo Amay
sa langit.

---

* **5:3** *Dios:* Amo man sa bersikulo 10, 19 kag 20. Tan-awa ang "footnote" sa 3:2. † **5:5** *mapainubuson:* ukon, *malulo*
‡ **5:5** *kalibutan:* siguro ang buot silingon, *ang bag-o nga kalibutan sa palaabuton.* Tan-awa ang 2 Ped. 3:13 kag Pah.
21:1.

Ang Pagpanudlo Parte sa Kasuguan

17 "Indi kamo maghunahuna nga nagkadto ako diri sa pagbaliwala sang Kasuguan *ni*
Moises kag sang mga *sinulatan sang mga* propeta. Nagkadto ako diri sa pagtuman sini.
18 Sa pagkamatuod, samtang ara pa ang langit kag ang duta, wala gid sing bisan
gamay nga parte sang Kasuguan nga mabaliwala hasta wala pa matuman ang tanan.§
19 Gani ang bisan sin-o nga maglapas sang bisan labing gamay nga parte sang
Kasuguan kag magtudlo sa iban nga maglapas man, siya ang labing kubos sa *mga*
nasakop sa paghari sang Dios. Pero ang bisan sin-o nga magtuman sang Kasuguan, kag
magtudlo sini sa iban nga magtuman man, kabigon siya nga dungganon sa *mga*
nasakop sa paghari sang Dios.
20 Gani ginasugiran ko kamo nga kinahanglan ang inyo pagtuman sa kabubut-on
sang Dios maglabaw pa sa pagtuman sang mga manunudlo sang Kasuguan kag sang
mga Pariseo, kay kon indi, indi gid kamo masakop sa paghari sang Dios."

Ang Pagpanudlo Parte sa Kaakig

21 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Nabatian ninyo nga ginsiling sang una sa aton mga
katigulangan nga indi sila magpatay,* kay ang bisan sin-o nga magpatay pagasilutan.
22 Pero ako nagasiling sa inyo nga ang bisan sin-o nga nagakaakig sa iya kapareho
pagasilutan. Kag ang bisan sin-o nga nagapakalain sa iya kapareho sa pagsiling 'Wala
ka sing pulos,' dal-on siya sa korte para silutan. Kag ang bisan sin-o nga magsiling sa
iya kapareho 'Buang,' pagasilutan siya sa nagadabadaba nga kalayo sa impyerno.
23 Gani bisan ara ka na sa halaran nga nagadala sang imo halad sa Dios kag
madumduman mo nga ang imo utod may malain nga buot sa imo,
24 ibilin mo anay ang imo nga inughalad malapit sa halaran kag kadtuan mo gilayon
ang imo utod kag magpakighusay sa iya. Dayon magbalik ka sa halaran kag maghalad
sang imo inughalad sa Dios.
25 "Kon may mag-akusar sa imo, magpakighusay ka gilayon sa iya samtang
nagapakadto pa lang kamo sa korte. Kay kon didto na kamo sa korte, itugyan ka sang
huwis sa opisyal para prisohon.
26 Sa pagkamatuod, indi ka gid makaguwa kon indi mo anay mabayaran ang tanan.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagpanginbabayi

27 "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga indi dapat magpanginbabayi.†
28 Pero ako nagasiling sa inyo nga kon ang lalaki magtulok sa babayi nga may
handom sa pagpakighilawas sa iya, pareho lang nga nagapanginbabayi na siya sa iya
hunahuna sa sina nga babayi.
29 Gani kon ang imo tuo nga mata amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala,
lukata ina kag ipilak. Kay maayo pa nga madula ang isa ka parte sang imo lawas sang
sa kompleto ang imo lawas pero ipilak ka man lang sa impyerno.
30 Kon ang imo tuo nga kamot amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, utda
ina kag ipilak. Kay maayo pa nga madula ang isa ka parte sang imo lawas sang sa
kompleto ang imo lawas pero makadto ka man lang sa impyerno.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagbulagay
(Mat. 19:9; Mar. 10:11-12; Luc. 16:18)

31 "Ginsiling man *sang una* nga kon ang lalaki luyag magbulag sa iya asawa, dapat
maghatag siya sa iya asawa sang kasulatan sang pagbulagay.‡

---

§ **5:18** *hasta wala pa matuman ang tanan:* posible ang buot silingon, *hasta wala pa matuman ang tanan nga katuyuan sang Kasuguan;* ukon, *hasta wala pa matuman ang tanan nga magakalatabo sa palaabuton.* * **5:21** Exo. 20:13; Deu. 5:17 † **5:27** Exo. 20:14; Deu. 5:18 ‡ **5:31** Deu. 24:1

32 Pero ako nagasiling sa inyo nga kon bulagan sang lalaki ang iya asawa nga wala
man lang naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon,§ siya mismo ang nagatulod sa
iya asawa nga magpakasala *kay magapamana ini liwat*; kag ang bisan sin-o nga
magpangasawa sa sadto nga babayi nga ginbulagan nagapanginbabayi.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagsumpa

33 "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* sa aton mga katigulangan nga kon ang
tawo may ginpromisa kag ginsumpaan pa niya sa ngalan sang Ginoo, kinahanglan iya
gid ini tumanon.*
34 Pero ako nagasiling sa inyo nga kon magpromisa kamo, indi kamo magsumpa.
Indi kamo magsiling nga 'Saksi ang langit' kay amo ini ang trono sang Dios,
35 ukon 'Saksi ang duta' kay amo ini ang tulungtungan sang iya tiil. Indi man kamo
maggamit sang ngalan sang Jerusalem sa inyo pagsumpa tungod kay amo ini ang
siyudad sang bantog nga Hari.
36 Kag indi man kamo magsiling nga, 'Bisan mapatay pa ako,' kay bisan pa gani ang
isa lang ka buhok indi mo mapaputi ukon mapaitom.
37 Dapat magsiling ka lang 'Huo' kon huo kag 'Indi' kon indi; kay kon magsumpa pa
kamo halin na ina kay Satanas.

Indi Kamo Magbalos sa Inyo Isigkatawo
(Luc. 6:29-30)

38 "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga 'Ang maglukat sang mata sang iya
isigkatawo, lukaton man ang iya mata; kag ang magbingaw sang ngipon sang iya
isigkatawo, bingawon man.'†
39 Pero ako nagasiling sa inyo nga indi ninyo pagbalusi sing malain ang nagahimo
sing malain sa inyo. Kon tampaon ka sa tuo nga guya, itaya pa ang imo wala nga guya.
40 Kon may magdemanda sa imo para kuhaon ang imo bayo, ihatag pati ang imo
pangtabon nga panapton.
41 Kon may soldado nga magpilit sa imo nga magpas-an sang iya karga sang isa ka
kilometro, himua nga duha.
42 Hatagi ang nagapangayo sa imo, kag pahulama ang nagahulam sa imo.

Higugmaa ang Inyo mga Kaaway
(Luc. 6:27-28, 32-36)

43 "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga 'Higugmaa ninyo ang inyo kapareho‡
kag dumti ninyo ang inyo mga kaaway.'
44 Pero ako nagasiling sa inyo nga higugmaa ninyo ang inyo mga kaaway. Bisan pa
ang mga nagahingabot sa inyo pangamuyuan ninyo.
45 Kag kon himuon ninyo ini, mangin *matuod* kamo nga mga anak sang inyo Amay sa
langit.§ Kay indi lang ang mga maayo nga mga tawo ang iya ginapasilakan sang adlaw
kundi pati man ang mga malain. Kag indi lang ang mga matarong ang iya ginahatagan
sang ulan kundi pati man ang mga indi matarong.
46 Kon ang nagahigugma sa inyo amo lang ang inyo ginahigugma, makabaton bala
kamo sang balos *halin sa Dios? Indi gid!* Kay bisan ang mga manugsukot sang buhis
nga ginakabig ninyo nga makasasala nagahimo man sina.
47 Kag kon ang inyo mga kapareho lang ang inyo ginabugno, ano gid ang inyo
ginahimo nga labaw sa iban? Bisan ang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios
nagahimo man sina.

---

§ **5:32** *naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon:* posible ang buot silingon, *nagpanginlalaki* * **5:33** Lev. 19:12; Num. 30:2; Deu. 23:21 † **5:38** Exo. 21:24; Lev. 24:20; Deu. 19:21 ‡ **5:43** Lev. 19:18 § **5:45** *mangin matuod kamo nga mga anak sang inyo Amay sa langit tungod nga pareho kamo sa iya nga maayo ang iya pagtratar sa tanan.*

48 Gani dapat wala kamo sing pinilian pareho sang inyo Amay sa langit.”

6

Ang Paghatag sa Iban

1 “Mag-andam kamo kay basi kon ang inyo pagkadiosnon pakita-kita lang sa mga
tawo. Kay kon pakita-kita lang, wala gid kamo sing may mabaton nga balos halin sa
inyo Amay sa langit.
2 “Gani kon nagalimos kamo, indi ninyo pag-ipanugid pareho sang ginahimo sang
mga hipokrito sa mga simbahan kag sa mga dalan. Ginahimo nila ina para dayawon
sila sang mga tawo. Sa pagkamatuod, nabaton na nila ang ila balos.*
3 Kon nagalimos kamo, indi ninyo pagpahibalua bisan pa ang inyo suod nga abyan
4 para sekreto ang inyo paghatag. Kag ang inyo Amay nga nakakita sang inyo
ginahimo sa sekreto amo ang magabalos sa inyo.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pangamuyo
(Luc. 11:2-4)

5 “Kon magpangamuyo kamo, indi kamo magsunod sa ginahimo sang mga hipokrito.
Luyag nila magpangamuyo nga nagatindog sa mga simbahan kag sa mga kanto sang
mga dalan para makita sang mga tawo. Sa pagkamatuod, nabaton na nila ang ila
balos,†*gani wala na sila sing may mabaton halin sa Dios*.
6 Pero kon kamo magpangamuyo, magsulod kamo sa inyo kuwarto kag
magpanirado. Didto kamo magpangamuyo sa inyo Amay nga indi makita.‡ Kag ang
inyo Amay nga nakakita sang inyo ginahimo sa sekreto amo ang magabalos sa inyo.
7 “Kon nagapangamuyo kamo, indi kamo maggamit sang madamo nga pulong nga
wala sing pulos. Amo ina ang ginahimo sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios.
Kay nagahunahuna sila nga sabton sila sang Dios kon malawig ang ila mga
pangamuyo.
8 Indi ninyo pagsunda ang ila ginahimo. Kay nakahibalo na ang aton Amay sang
aton mga kinahanglan sa wala pa kita makapangayo.
9 Gani magpangamuyo kamo sing pareho sini:
“ ‘Amay namon nga sa langit,
kabay pa nga tahuron ka sang mga tawo.§
10 Kabay pa nga maghari ka diri sa amon.
Kag subong nga ang imo kabubut-on ginatuman dira sa langit,
kabay pa nga tumanon man diri sa kalibutan.
11 Hatagi kami sang amon kinahanglanon
nga pagkaon sa sini nga adlaw.
12 Patawara kami sang amon mga sala,
kay ginapatawad man namon ang nakasala sa amon.
13 Indi mo kami pag-ipadaog sa mga temtasyon,
kundi luwasa kami kay Satanas.*
Tungod nga ikaw ang Hari, ang Makagagahom,
kag ang Dalayawon hasta san-o. Amen.’†
14 Kon ginapatawad ninyo ang mga tawo nga nakasala sa inyo, patawaron man kamo
sang inyo Amay nga ara sa langit.
15 Pero kon indi kamo magpatawad sa ila, ang inyo Amay indi man magpatawad sa
inyo.

---

* **6:2** *ang ila balos:* nga amo ang pagdayaw sang mga tawo sa ila † **6:5** *ang ila balos:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 2. ‡ **6:6** *nga indi makita:* ukon, *sa tago* § **6:9** *tahuron ka sang mga tawo:* sa literal, *tahuron ang ngalan mo* * **6:13** *Satanas:* sa literal, *Malain* † **6:13** *Tungod...Amen:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagpuasa

16 “Kon magpuasa kamo, indi kamo magsunod sa mga hipokrito. Nagalagaw sila nga
wala nagapanghilam-os kag wala nagapanghusay para mahibaluan sang iban nga
nagapuasa sila. Sa pagkamatuod, nabaton na nila ang ila balos.
17 Pero kon kamo magpuasa, magpanghilam-os kamo kag magpanghusay,
18 para wala sing may makahibalo nga nagapuasa kamo luwas lang sa inyo Amay
nga indi makita. Kag ang inyo Amay nga nakakita sang inyo mga ginahimo sa sekreto
amo ang magabalos sa inyo.

Ang Manggad sa Langit
(Luc. 12:33-34)

19 “Indi kamo magtipon sang manggad para sa inyo kaugalingon diri sa kalibutan,
tungod kay ang mga sapat-sapat kag ang tuktok magaut-ot sini, ukon mahimo nga
sudlon sang makawat ang inyo balay kag kawaton ini.
20 Sa baylo, magtipon kamo sang inyo manggad didto sa langit, kay didto wala sing
sapat-sapat kag tuktok nga nagaut-ot, kag wala sing makawat nga makasulod.
21 Kay kon diin ang inyo manggad didto man ang inyo tagipusuon.

Ang Mata amo ang Suga sang Lawas
(Luc. 11:34-36)

22 “Ang aton mata amo ang suga sang aton lawas. Gani kon masanag ang imo
panulok, masanagan ang imo bilog nga lawas.
23 Pero kon madulom ang imo panulok madulman ang imo bilog nga lawas. Gani
kon ang ginasiling nga suga nga ara sa imo wala nagahatag sang kasanag, tama gid
kadulom ang imo nga kahimtangan.

Sin-o ang Aton dapat Alagaron, Ang Dios ukon ang Manggad?
(Luc. 16:13; 12:22-31)

24 “Wala sing tawo nga makaalagad sing dungan sa duha ka agalon, kay magasikway
siya sa isa kag magahigugma sa isa; magadampig siya sa isa kag magapakalain sa isa.
Indi man kamo makaalagad sing dungan sa Dios kag sa manggad.
25 “Amo gani nga nagasiling ako sa inyo nga indi kamo magpalibog sa inyo
pagpangabuhi, kon ano ang inyo kaunon ukon imnon kag kon ano ang inyo bayuon.
Kay kon ginhatagan kamo sang Dios sang kabuhi kag lawas, indi mahimo nga indi
niya kamo paghatagan sang pagkaon kag bayo.
26 Tan-awa bala ninyo ang mga pispis sa kahanginan. Wala sila nagatanom, wala sila
nagaani, kag wala sila nagatipon sang pagkaon sa bodega, pero ginapakaon sila sang
inyo Amay. Indi bala mas labaw pa kamo sang sa mga pispis?
27 Sin-o sa inyo ang makapalawig sang inyo kabuhi bisan diutay lang paagi sa inyo
pagpalibog? *Wala gid!*
28 “Kag ngaa nagapalibog gid kamo kon sa diin kamo makuha sang inyo bayo?
Talupangda ninyo kon paano nagatubo ang mga bulak sa latagon. Wala sila
nagapangabudlay ukon nagahimo sang ila bayo.
29 Sa pagkamatuod, bisan ang bantog kag manggaranon nga hari nga si Solomon, ang
iya mga bayo indi makatupong sa katahom sang bisan isa lang sa sini nga mga bulak.
30 Kon ginapatahom sang Dios ang mga hilamon nga buhi subong, pero sa ulihi
malaya kag tutdan man lang, indi bala nga mas labi pa gid nga pabayuan niya kamo?
Kadiutay sang inyo pagtuo!
31 Gani indi kamo magpalibog kon ano ang inyo kaunon kag imnon, kag kon ano ang
inyo bayuon.
32 Amo ina ang ginapalibugan sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios. Pero
nakahibalo ang inyo Amay sa langit nga kinahanglan ninyo ina nga mga butang.

33 Gani unaha ninyo ang pagpasakop sa paghari sang Dios kag ang pagtuman sa iya
kabubut-on, kag ihatag gid niya ang tanan ninyo nga mga kinahanglanon.
34 Gani indi kamo magpalibog parte sa buwas, kay ang buwas may kaugalingon nga
palaligban. Indi kinahanglan nga dugangan pa ninyo ang palaligban nga nagaabot sa
kada adlaw."

7

Ang Paghukom sa Iban
(Luc. 6:37-38, 41-42)

1 "Indi ninyo paghukman ang iban para indi man kamo paghukman *sang Dios*.
2 Kay kon paano ang paghukom ninyo sa iban pareho man sina ang paghukom *sang*
Dios sa inyo. Ang basihan ninyo sa paghukom sa iban amo man ang basihan *sang Dios*
sa paghukom sa inyo.
3 Ngaa ginahimutaran mo gid ang gamay nga puling sa mata sang imo isigkatawo,
pero wala mo gani ginasapak ang imo puling nga daw troso kadako?
4 Paano ka makasiling sa iya, 'Abi kuhaon ko ang imo puling,' kon sa imo mata
mismo may puling nga daw troso kadako?
5 Hipokrito! Kuhaa anay ang puling nga daw troso kadako sa imo mata, para
masanag ang imo pagkuha sang gamay nga puling sa mata sang imo isigkatawo.
6 "Indi ninyo pag-ipilak ang balaan nga mga butang sa mga ido, kay basi balikdon
kamo kag kadton. Kag indi ninyo pag-ipilak ang inyo mga perlas sa mga baboy, kay
pagatasakon lang nila.*

Magpangayo, Magpangita, kag Magpanuktok
(Luc. 11:9-13)

7 "Magpangayo kamo *sa Dios* kag hatagan *niya* kamo. Pangitaa ninyo *sa iya ang inyo*
ginapangita kag makita ninyo. Magpanuktok kamo kag pagabuksan *niya* kamo.
8 Kay ang tanan nga nagapangayo, nagabaton. Ang mga nagapangita, makakita. Kag
ang mga nagapanuktok, pagabuksan.
9 Kamo nga mga ginikanan, kon magpangayo sang pagkaon ang inyo bata hatagan
bala ninyo sang bato?
10 Kon magpangayo siya sang isda hatagan bala ninyo sang man-og? *Siyempre indi!*
11 Ti kon kamo nga mga malain makahibalo maghatag sang maayo nga mga butang
sa inyo mga bata, daw ano pa gid ang inyo Amay sa langit! Ihatag gid niya ang maayo
nga mga butang sa mga nagapangayo sa iya.
12 "Himua ninyo sa inyo isigkatawo ang luyag ninyo nga himuon man nila sa inyo.
Amo ini ang husto nga pagtuman sa Kasuguan *ni Moises* kag sa mga *sinulatan sang*
mga propeta.

Ang Makitid nga Puwertahan
(Luc. 13:24)

13 "Magsulod kamo sa makitid nga puwertahan, tungod kay masangkad ang
puwertahan kag malapad ang dalan nga nagapakadto sa kalaglagan, kag madamo ang
nagaagi sa sina nga dalan.
14 Pero makitid ang puwertahan kag mabudlay ang dalan nga nagapakadto sa
kabuhi *nga wala sing katapusan*, kag diutay lang ang nagaagi sa sina nga dalan.

Ang Kahoy Makilala sa Iya Bunga
(Luc. 6:43-44)

---

* **7:6** Siguro ang buot silingon ni Jesus sa sini nga bersikulo, indi kamo magtudlo sang pulong sang Dios sa mga tawo nga indi luyag magpamati.

15 “Mag-andam kamo sa indi matuod nga mga propeta. Nagapalapit sila sa inyo nga
daw sa *mabuot nga* mga karnero, pero ang matuod pareho sila sa mabangis nga mga
ido.†
16 Makilala ninyo sila paagi sa ila mga buhat. Pareho bala sang tunukon nga
kahoy-kahoy, wala ini nagapamunga sang higos ukon ubas.
17 Ang maayo nga kahoy nagapamunga sang maayo. Pero ang malain nga kahoy
nagapamunga sang malain.
18 Ang maayo nga kahoy indi makapamunga sang malain, kag ang malain nga kahoy
indi makapamunga sang maayo.
19 Ang tanan nga kahoy nga wala nagapamunga sang maayo ginatapas kag
ginasunog dayon.
20 Gani ang indi matuod nga mga propeta makilala ninyo sa ila mga buhat.

Ang Nagahimo sang Malain Indi Pagkilalahon sang Dios
(Luc. 13:25-27)

21 “Madamo nga tawo ang nagatawag sa akon, ‘Ginoo,’ pero wala nagakahulugan
nga masakop sila sa paghari sang Dios.‡ Ang mga tawo lamang nga nagatuman sang
kabubut-on sang akon Amay sa langit amo ang masakop sa iya paghari.
22 Sa adlaw sang paghukom madamo ang magasiling sa akon, ‘Ginoo, sa imo ngalan§
nagwali kami sang imo pulong, nagtabog sang mga demonyo, kag naghimo sang
madamo nga milagro.’
23 Dayon magasiling ako sa ila, ‘Wala ako makakilala sa inyo. Palayo kamo sa akon,
kamo nga nagahimo sing malain!’

Ang Paanggid Parte sa Duha ka Tawo nga Nagpatindog sang Balay
(Luc. 6:47-49)

24 “Gani ang bisan sin-o nga nagapamati kag nagatuman sang akon mga ginatudlo,
pareho siya sa tawo nga maalam nga nagpatindog sang iya balay sa *pundasyon nga*
bato.
25 Sang nag-ulan sing tudo kag nagbaha, kag nagwaswas ang mabaskog nga hangin
sa balay, wala ini maguba tungod nga ginpatindog sa pundasyon nga bato.
26 Pero ang tawo nga nakabati sang akon mga ginatudlo pero wala nagatuman,
pareho siya sa tawo nga buang-buang nga nagpatindog sang iya balay sa balas.
27 Sang nag-ulan sing tudo kag nagbaha, kag nagwaswas ang mabaskog nga hangin
sa balay, natumba ang balay, kag nagrinagamak hasta nawasak.”

Ang Awtoridad ni Jesus

28 Pagkatapos hambal ni Jesus sini nga mga butang, natingala gid ang mga tawo sa
iya pagpanudlo,
29 tungod nga nagatudlo siya nga may awtoridad, kag indi pareho sang ila mga
manunudlo sang Kasuguan.

8

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga May Delikado nga Balatian sa Panit
(Mar. 1:40-45; Luc. 5:12-16)

1 Sang nagpanaog na si Jesus sa bukid, madamo nga tawo ang nagsunod sa iya.

---

† **7:15** *mabangis nga mga ido:* sa English, *wolves* silingon, *gahom ukon awtoridad*

‡ **7:21** *Dios:* Tan-awa ang footnote sa 3:2.

§ **7:22** *ngalan:* buot

2 Dayon, may nagpalapit sa iya nga isa ka tawo nga may delikado nga balatian sa
panit.* Nagluhod ang tawo sa iya kag nagsiling, “Ginoo,† kon gusto mo, mapaayo mo
ako sa akon balatian para makabig ako nga matinlo.”
3 Dayon gintandog siya ni Jesus nga nagasiling, “Gusto ko. Magmatinlo ka!” Sa
gilayon nagtinlo siya‡ sa iya balatian.
4 Kag nagsiling si Jesus sa iya, “Indi ka gid magpanugid bisan kay sin-o parte sini,
kundi magderetso ka sa pari kag magpatan-aw sa iya.§ Dayon maghalad ka sang halad
nga ginsugo ni Moises sa pagpamatuod sa mga tawo *nga matinlo ka na*.”

Gin-ayo ni Jesus ang Suluguon sang Kapitan
(Luc. 7:1-10)

5 Karon, sang nagapasulod si Jesus sa Capernaum, ginsugata siya sang isa ka kapitan
sang mga soldado nga Romanhon. Nagpakitluoy siya nga nagasiling,
6 “Ginoo,* ang akon suluguon nagamasakit didto sa balay. Indi na siya makahulag
kag puwerte gid ang iya pag-antos.”
7 Nagsiling si Jesus sa iya, “Sige, kadtuan ko siya kag ayuhon.”
8 Pero nagsabat ang kapitan, “Ginoo, indi ako takos nga magpasulod sa imo sa akon
balay. Maghambal ka lang kag magaayo ang akon suluguon.
9 Nahibaluan ko ini tungod kay ako sa idalom man sang mga opisyal, kag may mga
soldado man sa idalom ko. Gani kon magmando ako sa isa ‘lakat,’ nagalakat siya, kag
kon magmando ako sa isa, ‘kadto diri,’ nagakadto siya. Kag kon ano ang akon ginasugo
sa akon ulipon, ginahimo niya.”†
10 Pagkabati sadto ni Jesus natingala gid siya. Kag nagsiling siya sa mga tawo nga
nagasunod sa iya, “Sa pagkamatuod, wala pa gid ako nakakita sang tawo sa Israel nga
may pagtuo nga pareho sini.
11 Gani tandai ninyo ini! Madamo nga indi Judio halin sa bisan diin nga parte sang
kalibutan‡ ang magapungko sa punsyon upod kay Abraham, Isaac, kag Jacob sa
paghari sang Dios.
12 Pero madamo nga Israelinhon nga amo kuntani ang masakop sa paghari *sang
Dios* ang ipilak sa kadudulman nga sa diin magahinibi sila kag magabagrot ang ila
mga ngipon.”§
13 Nagsiling si Jesus sa kapitan, “Pauli ka, matabo ang imo ginatuohan.” Kag sa sadto
gid nga tion nag-ayo ang suluguon sang kapitan.

Madamo ang Ginpang-ayo ni Jesus
(Mar. 1:29-34; Luc. 4:38-41)

14 Nagkadto si Jesus sa balay ni Pedro. Pag-abot niya didto, nakita niya ang ugangan
ni Pedro nga babayi nga nagahigda nga may hilanat.
15 Gintandog ni Jesus ang iya kamot, kag sa gilayon nag-ayo siya. Nagbangon siya
kag ginhimusan niya sang pagkaon sila ni Jesus.
16 Sang sirom na, madamo nga tawo nga ginagamhan sang mga demonyo ang
gindala kay Jesus. Sa isa lang niya ka paghambal naghalalin ang malain nga mga
espiritu, kag ang tanan nga masakiton ginpang-ayo niya.
17 Ginhimo niya ini para matuman ang ginsiling ni Propeta Isaias,

---

* **8:2** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Griego nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13. † **8:2** *Ginoo:* ukon, *Sir* ‡ **8:3** *nagtinlo siya:* buot silingon, *matinlo na ang iya panit kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon.* § **8:4** *magpatan-aw sa iya* para makita sang pari nga nadula na ang iya balatian kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon. * **8:6** *Ginoo:* ukon, *Sir* † **8:9** Ang iya buot silingon, nagatuo siya nga kon ano ang ihambal ni Jesus matuman. ‡ **8:11** *sa bisan diin nga parte sang kalibutan:* sa literal, *sa east kag sa west* § **8:12** *magabagrot ang ila mga ngipon:* siguro tungod sa kaakig ukon kasakit

"Siya ang nagkuha sang aton mga masakit,
kag nag-ayo sang aton mga balatian."*

Ang Pagsunod kay Jesus
(Luc. 9:57-62)

18 Sang makita ni Jesus nga madamo nga tawo ang nagtilipon didto sa iya, ginsugo
niya ang iya mga sumulunod nga magtabok sa pihak sang dagat.†
19 Karon, may manunudlo sang Kasuguan nga nagpalapit sa iya kag nagsiling,
"Manunudlo, maupod ako sa imo bisan diin ka makadto."
20 Nagsiling si Jesus sa iya, "Ang mga fox may mga buho nga ginapulian kag ang mga
pispis may mga pugad, pero *ako nga* Anak sang Tawo wala sing kaugalingon nga balay
nga akon mapahuwayan."
21 May isa pa ka sumulunod ni Jesus nga nagsiling, "Ginoo, mapuli anay ako sa
paglubong sang akon amay."‡
22 Nagsabat si Jesus sa iya, "Upod ka sa akon kag pabay-i ang mga patay§ sa
paglubong sang ila mga patay."

Ginpauntat ni Jesus ang Mabaskog nga Hangin
(Mar. 4:35-41; Luc. 8:22-25)

23 Dayon nagsakay si Jesus sa sakayan, kag nag-upod sa iya ang iya mga sumulunod.
24 *Samtang nagabiyahe sila,* hinali lang nga nagbaskog ang hangin, kag daw indi na
kitaon ang ila sakayan tungod sa kadalagko sang mga balod. Pero nagakatulog sadto si
Jesus.
25 Gani ginpalapitan siya sang iya mga sumulunod kag ginpukaw, "Ginoo,* luwasa
kami! Malumos kita!"
26 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ngaa bala nahadlok gid kamo? Kadiutay sang inyo
pagtuo!" Dayon nagbangon siya kag ginmanduan niya ang hangin kag ang mga balod
nga mag-untat. Kag sa gilayon naglinaw.
27 Natingala gid ang iya mga sumulunod kag nagsiling sila, "Ano bala ini nga tawo
nga bisan ang hangin kag ang mga balod nagatuman sa iya?"

Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Tawo nga May Malain nga mga Espiritu
(Mar. 5:1-20; Luc. 8:26-39)

28 Pag-abot nila sa tabok sang dagat, sa lugar sang mga Gadarenhon,† ginsugata si
Jesus sang duha ka tawo nga naghalin sa mga *kuweba nga* lulubngan. Ining duha ka
tawo ginagamhan sang mga demonyo. Mabangis sila kaayo, gani nahadlok ang mga
tawo nga mag-agi didto.
29 Pagkakita nila kay Jesus nagsinggit sila, "Ikaw nga Anak sang Dios, ano ang imo
labot sa amon? Nagkadto ka bala diri para silutan kami sa wala pa ang tion?"
30 Didto sa unhan may madamo nga baboy nga nagakaon.
31 Nagpakitluoy ang mga demonyo nga nagasiling, "Kon tabugon mo gid man kami,
tuguti na lang kami nga magsulod sa sina nga mga baboy."
32 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sige, lakat kamo!" Gani nagguwa sila *sa duha ka tawo* kag
nagsulod sa mga baboy. Dayon nagdinaguso ang mga baboy padulhog sa banglid
deretso sa tubig kag nagkalalumos.

---

* **8:17** Isa. 53:4 † **8:18** *dagat:* Tan-awa ang footnote sa 4:13. ‡ **8:21** *mapuli anay ako sa paglubong sang akon amay:* Siguro ang buot silingon sang tawo, mapuli anay siya sa wala pa mapatay ang iya amay, kag kon patay na kag nalubong na, masunod siya kay Jesus. § **8:22** *mga patay:* siguro ang buot silingon, *mga patay sa panulok sang Dios*

* **8:25** *Ginoo:* ukon, *Sir* † **8:28** *Gadarenhon:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *Gerasenhon;* sa iban pa gid nga mga kopya, *Gergesenhon*

33 Nagdinalagan ang mga manugsagod sang mga baboy pakadto sa banwa kag
nagpanugid kon ano ang natabo sa mga baboy kag sa duha ka tawo nga gin-gamhan
sang mga demonyo.
34 Gani ang tanan nga tawo sa banwa nagkadto kay Jesus kag nagpakitluoy nga
maghalin siya sa ila lugar.

9

Gin-ayo ni Jesus ang Paralitiko
(Mar. 2:1-12; Luc. 5:17-26)

1 Gani nagsakay si Jesus kag ang iya kaupdanan sa sakayan pabalik sa tabok sang
dagat. Pag-abot nila didto nagpuli dayon si Jesus sa iya banwa.
2 Sang didto na siya, gindala sa iya ang isa ka paralitiko nga ara sa hiligdaan.
Pagkakita ni Jesus nga may pagtuo sila, nagsiling siya sa paralitiko, "Anak, indi ka
magkabalaka, *kay* ginpatawad na ang imo mga sala."
3 Karon, may mga manunudlo sang Kasuguan didto nga nakabati, gani nagsiling sila
sa ila kaugalingon, "Ginainsulto sang sini nga tawo *ang Dios*."
4 Nahibaluan ni Jesus ang ila ginahunahuna, gani nagsiling siya sa ila, "Ngaa bala
malain ang inyo ginahunahuna?
5 Diin bala ang mas mahapos, ang magsiling, 'Ginpatawad na ang imo mga sala,'
ukon ang magsiling, 'Magtindog ka kag maglakat'?
6 Karon pamatud-an ko sa inyo *paagi sa pag-ayo sa sini nga paralitiko nga ako* nga
Anak sang Tawo may gahom diri sa duta sa pagpatawad sang mga sala." Dayon
nagsiling siya sa paralitiko, "Magtindog ka, dal-a ang imo hiligdaan kag magpuli."
7 Nagbangon dayon ang paralitiko kag nagpuli.
8 Pagkakita sadto sang mga tawo hinadlukan sila,* kag gindayaw nila ang Dios kay
naghatag siya sa mga tawo sang gahom nga pareho sadto.

Gintawag ni Jesus si Mateo
(Mar. 2:13-17; Luc. 5:27-32)

9 Sang paghalin ni Jesus didto, nakita niya ang manugsukot sang buhis nga si Mateo
nga nagapungko sa balayaran sang buhis. Nagsiling si Jesus sa iya, "Dali, sunod ka sa
akon." Kag nagtindog si Mateo kag nagsunod kay Jesus.
10 Karon, samtang nagakaon si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa balay *ni Mateo*,
madamo nga manugsukot sang buhis kag *iban pa nga ginakabig nga* mga makasasala
ang nag-abot kag nag-upod kaon sa ila.
11 Nakita ini sang mga Pariseo. Gani ginpamangkot nila ang iya mga sumulunod,
"Ngaa nagaupod kaon ang inyo manunudlo sa mga manugsukot sang buhis kag sa *iban
pa nga* mga makasasala?"
12 Nabatian ni Jesus ang ila pamangkot, gani ginsabat niya sila, "Ang tawo nga
maayo ang lawas wala nagakinahanglan sang doktor, kundi ang nagamasakit lang.
13 Usisaa ninyo kon ano ang *kahulugan sang ginasiling sa Kasulatan*, 'Indi ang *inyo
mga* halad ang akon luyag kundi ang *inyo* kaluoy *sa inyo isigkatawo*.'† Wala ako
nagkadto diri sa pagtawag sa mga *nagakilala nga sila* matarong, kundi sa mga
makasasala."

Ang Pamangkot Parte sa Pagpuasa
(Mar. 2:18-22; Luc. 5:33-39)

14 May mga sumulunod si Juan *nga manugbautiso* nga nagkadto kay Jesus kag
nagpamangkot, "Kami kag ang mga Pariseo permi nagapuasa. Pero ngaa ang imo mga
sumulunod wala nagapuasa?"

---

* **9:8** *hinadlukan sila:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *natingala gid sila* † **9:13** Hos. 6:6

15 Nagsabat si Jesus sa ila, “Mahimo bala nga magpangasubo ang mga bisita samtang
kaupod pa nila ang nobyo? Siyempre indi! Pero magaabot ang tion nga kuhaon ang
nobyo sa ila kag amo na ina ang ila pagpuasa.”
16 *Siling pa ni Jesus,* “Indi maayo nga itukap ang bag-o nga tela sa daan nga bayo, kay
kon malabhan magakulo ang bag-o nga tela kag magadako pa gid ang gisi.
17 Indi man maayo nga isulod ang bag-o nga bino sa daan nga suludlan nga panit.
Kay mabusdik ang suludlan kag mausik ang bino, kag ang suludlan indi na mapuslan.
Sa baylo, ginasulod ang bag-o nga bino sa bag-o nga suludlan nga panit, kag ining duha
magadugay.”‡

Ang Patay nga Bata nga Babayi kag ang Babayi nga Nagtandog kay Jesus (Mar. 5:21-43; Luc. 8:40-56)

18 Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang isa ka manugdumala *sang*
simbahan sang mga Judio. Nagluhod siya kay Jesus kag nagpakitluoy, “Ang akon anak
nga babayi bag-o gid lang napatay, pero kon kadtuan mo siya kag itungtong mo ang
imo kamot sa iya, nagatuo ako nga mabuhi siya liwat.”
19 Gani nagtindog si Jesus kag nag-upod sa iya. Nag-upod man ang mga sumulunod
ni Jesus.
20-21 Samtang nagalakat sila, may babayi nga nagpalapit sa likod ni Jesus. Ini nga
babayi ginapangguwaan sang dugo sa sulod sang dose na ka tuig. Naghunahuna siya
nga kon matandog lang niya ang bayo ni Jesus magaayo gid siya. Gani gintandog niya
ang gaway-gaway§ sang bayo ni Jesus.
22 Nagliso dayon si Jesus kag pagkakita niya sa babayi nagsiling siya, “Anak, indi ka
magkabalaka. Ang imo pagtuo nag-ayo* sa imo.” Sa gilayon nag-ayo siya.
23 Nagpadayon si Jesus sa balay sang manugdumala. Sang pagsulod niya, nakita niya
nga didto ang mga manugplawta *nga nagatukar sa lubong* kag ang mga tawo nga
nagaginahod.
24 Gani nagsiling siya sa mga tawo, “Guwa kamo anay! Kay indi patay ang bata kundi
nagakatulog lang.” Ginkadlawan nila si Jesus.
25 Sang napaguwa na ang mga tawo, nagsulod dayon si Jesus sa kuwarto sang bata.
Gin-uyatan niya ang kamot sang bata kag nagbangon ini.
26 Kag ang balita parte sini naglapnag sa tanan nga banwa sa sina nga lugar.

Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Bulag

27 Paghalin ni Jesus sa sadto nga lugar, may duha ka bulag nga nagsunod sa iya nga
nagasinggit, “Kaliwat ni David,† kaluoyi kami!”
28 Sang pag-abot ni Jesus sa balay nga iya ginadayunan, nagpalapit sa iya atong duha
ka bulag. Ginpamangkot niya sila, “Nagatuo bala kamo nga sarang ko kamo maayo?”
Nagsabat sila, “Huo, Ginoo.”‡
29 Dayon gintandog ni Jesus ang ila mga mata kag nagsiling, “Suno sa inyo pagtuo
pagahimuon ina sa inyo.”
30 Sa gilayon nag-ayo ang ila mga mata kag nakakita na sila. Ginpaandaman sila ni
Jesus nga indi gid sila magpanugid bisan kay sin-o.
31 Pero naglakat sila kag ginpanugid nila sa bilog nga lugar kon ano ang ginhimo ni
Jesus sa ila.

Gin-ayo ni Jesus ang Apa

---

‡ **9:17** Nagsugid si Jesus sini nga mga paanggid para itudlo sa ila nga indi mahimo nga simpunon ang iya mga pagpanudlo kag ang daan nga mga pagpanudlo sang mga Judio. § **9:20-21** *gaway-gaway:* sa English, *tassel.* Tan-awa sa Num. 15:37-39; Deu. 22:12, kag sa Mat. 23:5. * **9:22** *nag-ayo:* ukonkag *nagluwas* † **9:27** *Kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian. ‡ **9:28** *Ginoo:* ukon, *Sir*

32 Sang nagapapuli na sila, may gindala kay Jesus nga apa tungod kay ginagamhan
siya sang demonyo.
33 Pagkatapos nga natabog ni Jesus ang demonyo, nakahambal dayon ang apa.
Natingala gid ang mga tawo. Nagsiling sila, "Halin pa sang una wala kita sing may
nakita nga pareho sini sa bilog nga Israel."
34 Pero nagsiling ang mga Pariseo, "Nagatabog siya sang mga demonyo paagi sa
gahom nga ginhatag sa iya sang pangulo sang mga demonyo."

Naluoy si Jesus sa mga Tawo

35 Naglibot si Jesus sa mga banwa kag mga baryo, kag nagpanudlo siya sa mga
simbahan sang mga Judio. Ginwali niya ang Maayong Balita parte sa paghari sang
Dios, kag ginpang-ayo niya ang tanan nga klase sang balatian.
36 Pagkakita niya sa madamo nga tawo, naluoy gid siya sa ila tungod nga madamo
ang ila mga palaligban pero wala sing may nagabulig sa ila. Pareho sila sa mga
karnero nga wala sing manugbantay.
37 Gani nagsiling siya sa iya mga sumulunod, "Malapad ang alanihon,§ pero diutay
gid lang ang manug-ani.
38 Gani magpangamuyo kamo sa Ginoo, ang tag-iya sang alanihon, nga magpadala
siya sang mga manug-ani sa iya alanihon."

10

Ang Dose ka Apostoles
(Mar. 3:13-19; Luc. 6:12-16)

1 Gintawag ni Jesus ang iya dose ka sumulunod kag ginhatagan niya sila sing
awtoridad sa pagtabog sang mahigko nga mga espiritu kag sa pag-ayo sang tanan nga
klase sang balatian.
2 Amo ini ang ngalan sang dose ka apostoles: si Simon (nga ginatawag Pedro) nga
amo ang nagapanguna sa ila, si Andres nga iya utod, ang duha ka anak ni Zebedee nga
si Santiago kag si Juan,
3 si Felipe, si Bartolome, si Tomas, si Mateo (nga manugsukot sang buhis), si Santiago
nga anak ni Alfeus, si Tadeus,
4 si Simon (nga sang una rebelde sa gobyerno sang Roma), kag si Judas Iscariote* nga
amo ang nagtraidor kay Jesus.

Ang Buluhaton sang Dose ka Apostoles
(Mar. 6:7-13; Luc. 9:1-6)

5 Sa wala pa mapalakat ni Jesus ang dose *ka apostoles* ginsilingan niya sila, "Indi
kamo magkadto sa mga lugar sang mga indi Judio ukon sa mga banwa sang mga
Samariahanon,
6 kundi kadtui ninyo ang katawhan sang Israel nga pareho sa mga karnero nga
nagtalang.
7 Isugid ninyo sa ila nga malapit na† ang paghari sang Dios.
8 Ayuha ninyo ang mga masakiton, banhawa ninyo ang mga patay, ayuha ninyo ang
mga tawo nga may delikado nga balatian sa panit‡ para makabig sila nga matinlo, kag
tabuga ninyo ang mga demonyo. Nakabaton kamo sa Dios nga wala sing bayad, gani
maghatag man kamo nga wala sing bayad.

---

§ **9:37** *Malapad ang alanihon:* buot silingon, *Madamo nga tawo nga handa na sa pagbaton sang Maayong Balita. Pareho sila sa alanihon nga husto na gid anihon.* * **10:4** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang "Iscariote." Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.* † **10:7** *malapit na:* ukon, *nag-abot na* ‡ **10:8** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 8:2.

9 Indi kamo magbalon sang kuwarta,§
10 ukon bag, ukon ilislan nga bayo, ukon sandalyas, ukon baston, kay ang
nagapangabudlay dapat gid man nga hatagan sang iya mga kinahanglanon.
11 "Kon magsulod kamo sa isa ka banwa ukon sa isa ka baryo, magpangita kamo
sang tawo nga maalwan nga magbaton sa inyo sa iya balay. Kag didto kamo magdayon
hasta maghalin kamo sa sina nga lugar.
12 Sa inyo pagsulod sa sina nga balay, bendisyunan ninyo ang mga nagaestar didto.
13 Kon matuod nga ginabaton kamo sang tagbalay, bendisyuni ninyo sila, pero kon
indi, indi ninyo pagbendisyuni.
14 Kon may mga panimalay ukon banwa nga indi gid magbaton sa inyo ukon indi gid
magpamati sa inyo, bayai na lang ninyo sila. Paghalin ninyo, taktaka ninyo ang yab-ok
sa inyo tiil *bilang paandam kontra sa ila*.
15 Sa pagkamatuod, sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga silot ang mabaton
nila sang sa mga taga-Sodom kag mga taga-Gomora.

Ang Palaabuton nga mga Paghingabot
(Mar. 13:9-13; Luc. 12:12-17)

16 "Tandai ninyo ini! Pareho kamo sa mga karnero nga akon ginapadala sa mabangis
nga mga ido.* Gani magmaalamon kamo pareho sang mga man-og, kag magmabuot
pareho sang mga pating.
17 Mag-andam kamo sa mga tawo, kay pagadakpon nila kamo kag dal-on sa mga
hukmanan kag pagahanuton nila kamo sa ila mga simbahan.
18 Iakusar nila kamo sa mga gobernador kag mga hari tungod sang inyo pagsunod sa
akon. Kag didto magasugid kamo sang Maayong Balita sa ila kag sa mga indi Judio.
19 Kon imbistigaron na kamo, indi kamo magpalibog kon ano ang inyo ihambal, kag
kon paano kamo magsabat. Kay kon kamo didto na, ang *Espiritu Santo* amo ang
magatudlo sa inyo kon ano ang inyo isabat.
20 Gani ang inyo ihambal indi inyo kundi iya sang Espiritu nga halin sa inyo Amay.
Siya ang magahambal paagi sa inyo.
21 "*Sa sina nga mga inadlaw* may mga tawo nga magapapatay sang ila mga utod. May
mga amay nga magapapatay sang ila mga anak. Kag may mga anak nga magakontra sa
ila mga ginikanan, kag ipapatay nila sila.
22 Dumtan kamo sang tanan tungod sang inyo pagsunod sa akon. Pero ang
nagapadayon *sa pagsunod* hasta sa katapusan amo ang maluwas.
23 Kon hingabuton kamo sa isa ka banwa, magpalagyo kamo pakadto sa isa ka
banwa. Kay sa pagkamatuod, sa wala pa ninyo malibot ang tanan nga banwa sang
Israel, *ako nga* Anak sang Tawo magabalik.
24 "Wala sing estudyante nga labaw pa sa iya maestro, kag wala sing ulipon nga
labaw pa sa iya amo.
25 Gani tuman na sa estudyante nga mangin pareho sa iya maestro, kag sa ulipon
nga mangin pareho sa iya amo. Kon ako nga nagapamuno sa inyo gintawag nga
Satanas,† ano pa gid ayhan kalain ang ila itawag sa inyo nga akon mga sumulunod.

Ang Dapat Kahadlukan
(Luc. 12:2-7)

26 "Gani indi kamo magkahadlok sa mga tawo. Kay wala sing tinago nga indi
mahibaluan sa ulihi, kag wala sing sekreto nga indi mabuyagyag.‡

§ **10:9** *kuwarta:* sa literal, *bulawan, pilak kag saway.* Ang ila mga kuwarta hinimo halin sa sini nga mga materyales.
* **10:16** *mabangis nga mga ido:* sa English, *wolves* † **10:25** *Satanas:* sa Griego, *Beelzebul* ‡ **10:26** Ang tinago ukon sekreto nga ginamitlang diri posible amo ang parte sa paghari sang Dios ukon sa Maayong Balita nga kinahanglan nga ipahayag.

27 Ang mga butang nga sa inyo ko lang ginasugid, isugid ninyo sa tanan. Kag ang mga
butang nga akon ginahutik sa inyo, ipahibalo ninyo sa mga tawo.
28 Indi kamo magkahadlok sa mga tawo nga makapatay sa inyo lawas pero indi
makapatay sa inyo kalag. Ang Dios amo ang dapat ninyo kahadlukan, tungod nga siya
ang sarang makalaglag sa inyo lawas kag sa inyo kalag sa impyerno.
29 Indi bala barato lang kon baklon ang duha ka maya? Pero wala sing isa sa ila nga
mahulog sa duta nga indi suno sa pagbuot sang inyo Amay.
30 Kag kon parte sa inyo, bisan pa ang inyo buhok sa ulo naisip niya tanan.
31 Gani indi kamo magkahadlok, kay mas mahal pa kamo sang sa madamo nga maya.

Ang Pagkilala kay Cristo
(Luc. 12:8-9)

32 "Ang bisan sin-o nga nagakilala sa akon sa atubangan sang mga tawo, kilalahon ko
man siya sa atubangan sang akon Amay sa langit.
33 Pero ang bisan sin-o nga wala nagakilala sa akon sa atubangan sang mga tawo,
indi ko man pagkilalahon sa atubangan sang akon Amay sa langit.

Ang mga Miyembro sang Panimalay Magakontrahanay Tungod kay Cristo
(Luc. 12:51-53; 14:26-27)

34 "Indi kamo maghunahuna nga nagkadto ako diri sa kalibutan para mangin maayo
ang relasyon sang isa kag isa. Nagkadto ako diri para magkontrahanay sila.§
35 Kay tungod sa akon, magakontra ang anak nga lalaki sa iya amay, ang anak nga
babayi sa iya iloy, kag ang umagad nga babayi sa iya ugangan nga babayi.
36 Ang mangin kontra sang isa ka tawo amo mismo ang miyembro sang iya
kaugalingon nga panimalay.*
37 "Ang nagahigugma sang iya amay ukon sang iya iloy labaw sa akon indi takos sa
akon. Kag ang nagahigugma sang iya mga anak labaw sa akon indi takos sa akon.
38 Ang bisan sin-o nga indi magsunod sa akon tungod kay nahadlok siya nga
mapatay para sa akon† indi takos sa akon.
39 Ang nagapaniguro nga indi madula ang iya kabuhi madula pa gani. Pero ang
nagasikway sang iya kabuhi tungod sa iya pagsunod sa akon makabaton sang kabuhi
nga wala sing katapusan.

Ang mga Balos
(Mar. 9:41)

40 "Ang tawo nga nagabaton sa inyo nagabaton man sa akon. Kag ang nagabaton sa
akon nagabaton man sa nagpadala sa akon.
41 Ang tawo nga nagabaton sang propeta tungod sa pagkapropeta sini magabaton
sang balos halin sa Dios pareho sang pagabatunon sang propeta. Kag ang nagabaton
sang matarong nga tawo tungod sa pagkamatarong sini magabaton sang balos halin sa
Dios pareho sang pagabatunon sang matarong nga tawo.
42 Kag ang bisan sin-o nga maghatag sang bisan isa lang ka baso nga tubig sa isa sang
akon labing kubos *nga sumulunod* tungod kay ini siya akon sumulunod, ina nga tawo
sigurado nga magabaton sang iya balos."

11

Si Jesus kag si Juan nga Manugbautiso
(Luc. 7:18-35)

---

§ **10:34** *para magkontrahanay sila:* sa literal, *para magdala sang espada* * **10:36** Mic. 7:6 † **10:38** *nahadlok siya nga mapatay para sa akon:* sa literal, *indi siya magpas-an sang iya krus.* Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus.

1 Pagkatapos nga natudluan ni Jesus ang iya dose ka sumulunod, naghalin siya sa
sadto nga lugar kag nagkadto sa palibot nga mga banwa para magtudlo kag magwali
sa mga tawo.
2 Sang ara pa si Juan *nga manugbautiso* sa sulod sang prisohan, nabatian niya ang
parte sa mga ginhimo ni Cristo, gani ginpakadto niya kay Cristo ang iya mga
sumulunod
3 sa pagpamangkot sa iya, "Sugiri kami, ikaw bala ang amon ginapaabot ukon
mahulat pa kami sang iban?"
4 Ginsabat sila ni Jesus, "Magbalik kamo kay Juan kag sugiri ninyo siya sang inyo
nakita kag nabatian.
5 Sugiri ninyo siya nga ang mga bulag nakakita, ang mga piang nakalakat, ang mga
may delikado nga balatian sa panit*[*]*nag-ayo kag* nakabig na nga matinlo, ang mga
bungol nakabati, ang mga patay nabanhaw, kag ang Maayong Balita ginawali sa mga
imol.
6 Bulahan ang mga tawo nga wala nagaduhaduha sa akon."
7 Sang makahalin na ang mga sumulunod ni Juan, nagpamangkot si Jesus sa mga
tawo, "Sang pagkadto ninyo kay Juan sa kamingawan, ano ang inyo ginapaabot nga
makita? Nagkadto bala kamo didto para makita ninyo ang *tawo nga nagapaayon-ayon
lang pareho sang* kugon nga ginahapay-hapay sang hangin?
8 Ukon nagkadto bala kamo didto para makita ninyo ang tawo nga nagabayo sang
malahalon? Pero ang mga nagabayo sang malahalon nagaestar sa mga palasyo sang
mga hari.
9 Abi sugiri ninyo ako kon ngaa nagkadto kamo didto. Indi bala para makita ninyo
ang isa ka propeta? Huo, kag labaw pa gani siya sa propeta.
10 Kay siya amo ang ginasiling *sang Dios* sa Kasulatan, 'Ipadala ko ang akon
mensahero una sa imo sa pagpreparar sang imo alagyan.' "[†]
11 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Sa pagkamatuod, hasta subong wala pa gid sing may
natawo nga maglabaw pa kay Juan. Pero karon ang bisan sin-o nga labing kubos sa
mga nagapasakop sa paghari sang Dios[‡] mas labaw pa kay Juan.
12 Halin sang pagwali ni Juan hasta subong, nagapamilit ang mga tawo nga masakop
sila sa paghari sang Dios.
13 Kay sa wala pa mag-abot si Juan, ginpahayag na sa tanan *nga sinulatan* sang mga
propeta kag sa Kasuguan *ni Moises ang parte sa paghari sang Dios*.
14 Kag kon patihon ninyo ang ila mga mensahi, si Juan amo si Elias nga ginpropesiya
nga magaabot.
15 Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian.
16 "Karon, sa ano ko bala ipaanggid ang *mga tawo* sa sini nga henerasyon? Pareho
sila sa mga bata nga nagapungko sa plasa *nga nagahampang*. Ang isa ka grupo
nagasiling sa isa,
17 'Gintukaran namon kamo sang sunata nga para sa kasal,[§] pero wala kamo
magsaot. Ginkantahan namon kamo sang kanta nga para sa patay, pero wala man
kamo maghibi.'
18 *Ang mga tawo sa sini nga henerasyon pareho man sa ila,* kay sang pag-abot ni Juan,
nakita nila nga nagapuasa siya kag wala nagainom sang bino, gani nagasiling sila nga
ginagamhan siya sang demonyo.
19 Kag *ako nga* Anak sang Tawo, pag-abot *ko*, nakita nila nga nagakaon kag
nagainom, gani nagasiling sila nga palakaon ako kag palainom. Nagasiling man sila
nga abyan ako sang mga manugsukot sang buhis kag sang *iban pa nga* mga

---

[*] **11:5** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 8:2. [†] **11:10** Mal. 3:1 [‡] **11:11** *Dios:* Tan-awa ang footnote sa 3:2. [§] **11:17** *sunata nga para sa kasal:* sa literal, *plawta*

makasasala. Pero indi bali, ang mga tawo nga nagasunod sa kabubut-on sang Dios
nagakomporme nga husto ang ginapahimo sang Dios sa amon.”*

Ang mga Banwa nga Indi Magtuo kay Jesus
(Luc. 10:13-15)

20 Pagkatapos sadto, naghambal si Jesus kontra sa mga banwa sa diin naghimo siya
sang madamo nga milagro, tungod kay wala sila maghinulsol sang ila mga sala.
21 Nagsiling siya, “Kaluluoy kamo nga mga taga-Corazin! Kaluluoy man kamo nga
mga taga-Betsaida! Kay kon ang mga milagro nga akon ginhimo sa inyo ginhimo ko sa
Tyre kag sa Sidon, dugay na kuntani sila nagsuksok sang sako kag nagbutang sang abo
sa ila mga ulo sa pagpakita nga nagahinulsol sila sa ila mga sala.
22 Gani dumduma ninyo nga sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga silot ang
mabaton ninyo sang sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon.
23 Kag kamo nga mga taga-Capernaum nagahunahuna nga dayawon kamo bisan
didto sa langit. Pero sa impyerno† gid kamo itagbong! Kay kon ang mga milagro nga
akon ginhimo sa inyo ginhimo ko sa Sodom, kuntani ang Sodom ara pa hasta subong!
24 Gani dumduma ninyo nga sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga silot ang
mabaton ninyo sang sa mga taga-Sodom.”

May Kapahuwayan kay Jesus
(Luc. 10:21-22)

25 Sang sadto nga tion nagpangamuyo si Jesus, “Amay, nga tag-iya sang langit kag
sang duta, ginadayaw ko ikaw tungod nga ang kamatuoran nga gintago mo sa mga
tawo nga ginakabig nga mga maalam kag may mga tinun-an ginpahayag mo sa mga
tawo nga pareho sang mga bata *nga diutay lang ang kaalam*.
26 Amay, salamat gid nga amo ina ang imo kabubut-on.”
27 *Pagkatapos sadto, nagsiling si Jesus sa mga tawo,* “Ang tanan nga butang
gintugyan sa akon sang akon Amay. Ang Amay lang ang nakakilala sa *akon nga iya*
Anak. Kag ang nakakilala sa Amay ako gid lang nga iya Anak kag ang mga tawo nga
buot ko nga ipakilala sa Amay.
28 “Palapit kamo sa akon, tanan kamo nga ginabudlayan kag ginabug-atan kag
papahuwayon ko kamo.
29 Magsunod kamo kag magpatudlo sa akon kay mabuot ako kag mapainubuson.
Makapahuway kamo,
30 kay ang akon mga sugo mahapos nga tumanon kag mamag-an lang ang akon
ginapahimo.”

12

Ang Pamangkot Parte sa Adlaw nga Inugpahuway
(Mar. 2:23-28; Luc. 6:1-5)

1 Isa sadto ka tion, sa Adlaw nga Inugpahuway, nagaagi sila ni Jesus sa kaumahan
sang trigo. Gutom gid ang iya mga sumulunod, gani namuksi sila sang mga uhay sang
trigo kag nagkaon.
2 Pagkakita sadto sang mga Pariseo nagsiling sila kay Jesus, “Tan-awa ang imo mga
sumulunod! Ginahimo nila ang ginabawal nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway.”
3 Ginsabat sila ni Jesus, “Wala bala ninyo mabasahi *sa Kasulatan* ang ginhimo ni
David sang siya kag ang iya mga kaupod gin-gutom?

---

* **11:19** *ang mga tawo...sa amon:* ukon, *ang kaalam nga ginatudlo namon napamatud-an nga husto tungod sa resulta sini sa kabuhi sang mga nagbaton sini.* † **11:23** *impyerno:* ukon, *lugar sang mga patay.* Sa Griego, *Hades.*

4 Nagsulod siya sa balay sang Dios kag ginkaon niya kag sang iya mga kaupod ang
tinapay nga ginhalad sa Dios, bisan pa nga ginabawal *sang Kasuguan* ang magkaon
sadto luwas lang sa mga pari.
5 Kag isa pa, wala bala ninyo mabasahi sa Kasuguan nga ang mga pari *nagaobra* sa
templo bisan Adlaw nga Inugpahuway? Isa ini ka pagsupak sa pagsulundan sa Adlaw
nga Inugpahuway, pero wala sila nakasala.
6 Ang matuod may ari diri nga mas importante pa sa templo.
7-8 Kay *ako nga* Anak sang Tawo may gahom sa pagsiling kon ano ang husto nga
himuon sa Adlaw nga Inugpahuway. Kon naintiendihan ninyo ining *ginasiling sang*
Dios sa Kasulatan, 'Indi ang *inyo mga* halad ang akon luyag kundi ang *inyo* kaluoy *sa*
inyo isigkatawo,'* wala ninyo kuntani pagpakalaina ang mga tawo nga wala sing sala."

Ang Tawo nga Pingkaw ang Kamot
(Mar. 3:1-6; Luc. 6:6-11)

9 Naghalin si Jesus sa sadto nga lugar kag nagkadto sa simbahan sang mga Judio.
10 May tawo didto nga pingkaw† ang kamot. Kag may mga Pariseo man didto nga
nagapangita sang kabangdanan nga maakusar nila si Jesus. Gani nagpamangkot sila
kay Jesus, "Tugot bala ang pagpang-ayo sa Adlaw nga Inugpahuway?"
11 Nagsabat si Jesus sa ila, "Abi may karnero kamo nga nahulog sa buho sa Adlaw
nga Inugpahuway. Ano, pabay-an lang bala ninyo tungod kay Adlaw nga
Inugpahuway? Siyempre, kuhaon ninyo!
12 Pero ang tawo mas importante pa sang sa karnero. Gani ginatugot *sang Kasuguan*
ang pagbulig sa isigkatawo bisan pa sa Adlaw nga Inugpahuway."
13 Dayon nagsiling si Jesus sa tawo *nga pingkaw*, "Untaya ang imo kamot." Gin-untay
niya, kag nag-ayo ini pareho sang isa niya ka kamot.
14 Dayon nagguwa ang mga Pariseo kag nagplano sila kon paano nila mapatay si
Jesus.

Ang Pinili nga Alagad sang Dios

15 Sang mahibaluan ni Jesus ang plano sang mga Pariseo, naghalin siya sa sadto nga
lugar. Madamo nga tawo ang nagsunod sa iya kag gin-ayo niya ang tanan nga
masakiton.
16 Ginpaandaman niya sila nga indi magpanugid sa iban parte sa iya.‡
17 Katumanan ini sang ginsiling sang *Dios paagi kay* Propeta Isaias:
18 "Ari ang akon ginpili nga alagad.
Palangga ko siya kag nalipay ako sa iya.
Gamhan ko siya sang akon Espiritu,
kag ipahayag niya ang hustisya sa mga nasyon.
19 Indi siya magpakigbais ukon magsinggit,
kag indi mabatian ang iya tingog sa mga dalan.
20 Indi niya pagpabay-an ang mga maluya sa pagtuo§
ukon pagtalikdan ang mga nadulaan na sang paglaom.
Indi siya mag-untat hasta nga mapahari niya ang hustisya.
21 Kag ang mga tawo sa tanan nga nasyon magalaom sa iya."*

Si Jesus kag si Satanas
(Mar. 3:20-30; Luc. 11:14-23)

22 Karon may gindala kay Jesus nga tawo nga bulag kag apa tungod kay ginagamhan
siya sang demonyo. Gin-ayo ni Jesus ang tawo kag dayon nakahambal na siya kag
nakakita.

---

* **12:7-8** Hos. 6:6 † **12:10** *pingkaw:* ukon, *paralisado* ‡ **12:16** *parte sa iya:* ukon, *kon sin-o siya* § **12:20** *maluya sa pagtuo:* ukon, *mga ginadaogdaog* * **12:21** Isa. 42:1-4

23 Natingala ang tanan, kag nagsiling sila, “Siya ayhan ang kaliwat ni David?”†
24 Pagkabati sang mga Pariseo nagsiling sila, “Ina nga tawo nagatabog sang mga
demonyo paagi sa gahom nga ginhatag sa iya ni Satanas‡ nga amo ang pangulo sang
mga demonyo.”
25 Nahibaluan ni Jesus ang ila hunahuna, gani nagsiling siya sa ila, “Kon ang *mga*
pumuluyo sang isa ka ginharian magbinahin-bahin kag mag-ilinaway, ina nga
ginharian malaglag. Amo man ang matabo sa bisan ano nga banwa ukon panimalay
kon *ang mga nagaestar dira* magbinahin-bahin kag mag-ilinaway.
26 Gani kon si Satanas mismo ang nagatabog sang iya mga sakop, nagapakita lang
ina nga nagabinahin-bahin sila kag nagailinaway. Ti paano pa makapadayon ang iya
ginharian?
27 Kag kon si Satanas ang nagahatag sa akon sang gahom para magtabog sang mga
demonyo, sin-o ang nagahatag sang gahom sa inyo mga sumulunod nga nagatabog
man sang mga demonyo? Ang inyo mga sumulunod mismo nagapamatuod nga sala
gid kamo.
28 Karon, tungod kay nagatabog ako sang mga demonyo paagi sa Espiritu sang Dios,
nagapamatuod ini nga ang paghari sang Dios nag-abot na sa inyo.
29 “Ang matuod, wala sing tawo nga sarang makasulod sa balay sang makusog nga
tawo sa pagkuha sang iya mga pagkabutang kon indi niya anay paggapuson inang
makusog nga tawo. Pero kon magapos na niya, makapagusto na siya sa pagkuha sang
mga pagkabutang sa sina nga balay.§
30 “Ang wala nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag ang wala nagabulig sa akon sa
pagtipon *sang mga tawo sa Dios* nagapalapta lang.
31 Gani sugiran ko kamo; ang bisan ano nga sala kag pagpakalain, mapatawad. Pero
ang nagapakalain sa Espiritu *Santo* indi gid mapatawad.
32 Ang bisan sin-o nga maghambal sing malain kontra sa *akon nga* Anak sang Tawo
mapatawad, pero ang magpakalain sa Espiritu Santo indi gid mapatawad sa sini nga
panahon ukon sa palaabuton nga panahon.

Ang Kahoy Makilala Paagi sa Iya Bunga
(Luc. 6:43-45)

33 “Kon maayo ang kahoy maayo man ang iya bunga; kon malain ang kahoy malain
man ang iya bunga. Ang kahoy makilala sa iya bunga.
34 Mga kaliwat kamo sang man-og! Kag tungod nga kamo malain, paano kamo
makahambal sang maayo? Kay kon ano ang ara sa tagipusuon amo man ang
nagaguwa sa baba.
35 Ang maayo nga tawo nagahambal sang maayo, kay maayo ang iya ginahunahuna.
Pero ang malain nga tawo nagahambal sang malain, kay malain ang iya
ginahunahuna.
36 Sa pagkamatuod, sa adlaw sang paghukom, ang kada isa magapanabat sa Dios sa
iya mga ginahambal nga wala sing pulos.
37 Kay ibasi sa imo mga ginahambal kon silutan ka ukon indi.”

Ginpangayuan si Jesus sang Milagro
(Mar. 8:11-12; Luc. 11:29-32)

38 May mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo nga nagsiling kay Jesus,
“Manunudlo, abi pakitai kami sang isa ka milagro bilang pamatuod *nga ginpadala ka*
sang Dios.”

---

† **12:23** *kaliwat ni David:* Tan-awa ang footnote sa 9:27. ‡ **12:24** *Satanas:* sa Griego, *Beelzebul* § **12:29** Ang buot silingon ni Jesus, napierdi na niya si Satanas. Amo ina nga natabog niya ang iya mga sinakpan.

39 Nagsabat si Jesus sa ila, “*Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon, tama kalaot
kag indi matutom sa pagsunod sa Dios. Nagapangayo kamo sang milagro, pero wala
sing milagro nga ipakita sa inyo luwas sa milagro nga pareho sang natabo kay Propeta
Jonas.
40 Subong nga si Jonas tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i sa tiyan sang dako nga isda,
amo man ang matabo sa *akon nga* Anak sang Tawo. Kay magapabilin ako sa sulod
sang tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i sa idalom sang duta.
41 Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw* ang mga taga-Nineve upod sa *inyo nga mga*
tawo sa sini nga henerasyon kag basulon nila kamo. Kay pagkabati sang mga
taga-Nineve sadto sang wali ni Jonas, naghinulsol sila. Karon may ari diri nga labaw
pa kay Jonas, *pero wala kamo naghinulsol sang nagwali siya sa inyo*.
42 Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw *man* ang rayna nga halin sa south† upod sa
inyo nga mga tawo sa sini nga henerasyon kag basulon niya *kamo*. Kay naghalin pa
siya sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan sa pagpamati sa kaalam ni *Haring*
Solomon. Karon may ari diri nga labaw pa kay Solomon, *pero wala kamo nagpamati sa*
iya.

Kon Magguwa ang Mahigko nga Espiritu
(Luc. 11:24-26)

43 “Kon magguwa ang mahigko nga espiritu sa tawo nga iya ginsudlan, nagalibot
siya sa mga lugar nga wala sing tubig kay nagapangita siya sang lugar nga iya
mapahuwayan. Kon indi siya makakita sang palahuwayan
44 magahunahuna siya nga magbalik na lang sa iya ginhalinan. Kag kon sa iya
pagbalik makita niya nga ang iya ginhalinan wala sing may nagaestar, matinlo kag
nahimos ang tanan,
45 malakat siya dayon kag manghagad sang pito pa gid ka espiritu nga mas malain
pa sang sa iya. Magasulod sila sa sadto nga tawo kag didto mag-estar. Kag ang
kahimtangan sang tawo mangin grabe pa gid sang sa una. Amo man ina ang matabo
sa sining malain nga henerasyon; *magadugang pa gid ang ila kalaot*.”

Ang Iloy kag ang mga Utod ni Jesus
(Mar. 3:31-35; Luc. 8:19-21)

46 Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang iya iloy kag ang iya mga utod.
Nagahulat sila sa guwa kay luyag nila nga magpakighambal sa iya.
47 May isa ka tawo nga nagsiling sa iya, “Ang imo iloy kag mga utod nagahulat sa
guwa. Luyag nila nga magpakighambal sa imo.”
48 Nagsabat si Jesus sa iya, “Nahibaluan mo bala kon sin-o ang akon iloy kag mga
utod?”
49 Dayon gintudlo niya ang iya mga sumulunod kag nagsiling, “Amo ini sila ang akon
iloy kag mga utod!
50 Kay ang bisan sin-o nga nagahimo sang kabubut-on sang akon Amay sa langit amo
ang akon iloy kag mga utod.”

13

Ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mar. 4:1-9; Luc. 8:4-8)

1 Sa amo man nga adlaw, nagguwa si Jesus sa balay kag nagkadto siya sa higad sang
dagat* kag nagpungko didto.

---

* **12:41** *mabanhaw:* ukon, *magatindog.* Amo man sa bersikulo 42. † **12:42** *rayna nga halin sa south:* Amo ang rayna sang Sheba suno sa 1 Har. 10. * **13:1** *dagat:* Ang tubig nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga “lake” ukon sa iban nga Bisaya, *linaw.*

2 Pero tungod kay gintipunan siya sang madamo nga tawo, nagsakay siya sa sakayan
nga nagapundo kag didto siya nagpungko sa pagtudlo. Ang mga tawo didto sa higad
sang dagat nagapamati samtang nagatudlo siya.
3 Madamo nga butang ang iya gintudlo sa ila paagi sa mga paanggid. Siling niya:
"May isa ka mangunguma nga nagsab-og sang binhi.
4 Sa iya pagsab-og, ang iban nagtupa sa higad sang dalan, kag gintuka ini sang mga
pispis.
5 Ang iban nagtupa sa kabatuhan. Hapaw lang ang duta sini, gani madali nga
nagtubo ang binhi tungod kay manabaw ang duta.
6 Pero nalayong ini sang nainitan sang adlaw, kag tungod nga diutay lang ang gamot,
nalaya.
7 Ang iban nga mga binhi nagtupa kag nagtubo sa duta nga may mga tunukon nga
hilamon, pero pagdabong sang mga hilamon nalumos ang tanom.
8 Ang iban pa gid nga mga binhi nagtupa sa maayo nga duta, *nagtubo* kag
nagpamunga. Ang iban 100, ang iban 60, kag ang iban 30 *ka pilo ang bunga*.
9 Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian."

Ang Katuyuan sang mga Paanggid
(Mar. 4:10-12; Luc. 8:9-10)

10 Dayon nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot, "Ngaa
nagahambal ka sa mga tawo paagi sa mga paanggid?"
11 Nagsabat si Jesus sa ila, "Ang mga tinago nga kamatuoran parte sa paghari sang
Dios† ginasugid sa inyo *nga maintiendihan ninyo*, pero sa iban wala ginasugid *nga*
maintiendihan nila.
12 Kay ang tawo nga nagatuman sang iya nabatian nga kamatuoran pagahatagan pa
gid sang pag-intiendi, kag madamo gid ang idugang sa iya. Pero ang tawo nga wala
nagatuman sa kamatuoran, bisan ang diutay nga iya naintiendihan, kuhaon pa sa iya.
13 Gani nagahambal ako sa ila paagi sa mga paanggid tungod kay nagatulok sila pero
indi makakita, kag nagapamati sila pero indi makaintiendi.
14 Gani natuman sa ila ang ginsiling *sang Dios paagi kay Propeta* Isaias,
"'Sige lang kamo pamati, pero indi kamo makaintiendi.
Sige lang kamo tulok, pero indi kamo makakita.
15 Kay matig-a ang tagipusuon sang sini nga mga tawo.
Gintakpan nila ang ila mga dulunggan,‡
kag ginpiyong nila ang ila mga mata.
Kay basi makakita sila kag makabati,
kag makaintiendi kag magbalik sa akon,
kag ayuhon ko sila.'§
16 Pero bulahan kamo nga nagasunod sa akon, kay nakakita kamo kag nakabati.
17 Sa pagkamatuod, madamo nga propeta kag matarong nga mga tawo sang una ang
naghandom nga makakita kag makabati sang inyo nakita kag nabatian subong, pero
wala natabo ini sa ila tiyempo.

Ginpaathag ni Jesus ang Kahulugan sang Paanggid
(Mar. 4:13-20; Luc. 8:11-15)

18 "Gani, pamatii ninyo kag tun-i kon ano ang kahulugan sang paanggid parte sa
manugsab-og.

---

† **13:11** *Dios:* sa literal, *langit*. Amo man sa bersikulo 24, 31, 33, 44, 45, 47 kag 52. Tan-awa ang footnote sa 3:2.
‡ **13:15** *dulunggan:* sa iban nga Bisaya, *dalunggan* § **13:15** Isa. 6:9-10

19 Ang higad sang dalan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga
nagapamati sang pulong parte sa paghari *sang Dios*, pero wala sila nakaintiendi.
Nag-abot si Satanas kag gin-agaw ang pulong sa ila tagipusuon.
20 Ang kabatuhan nga manabaw lang ang duta nga gintup-an sang binhi amo ang
mga tawo nga nakabati sang pulong *sang Dios* kag ginbaton nila ini gilayon nga may
kalipay.
21 Pero indi hugot sa ila tagipusuon. Gani wala magdugay ang ila pagtuo. Pag-abot
sang pag-antos ukon paghingabot tungod sa pulong *sang Dios nga ila ginbaton*,
nagbiya sila sa ila pagtuo.
22 Ang duta nga may mga hilamon nga tunukon nga gintup-an sang binhi amo ang
mga tawo nga nakabati sang pulong *sang Dios*. Ugaling tungod sa mga palaligban sa
sini nga panahon kag paghimulat nga makamanggad nalipatan nila ang pulong *sang
Dios* nga ila nabatian kag wala ini namunga *sa ila kabuhi*.
23 Pero ang maayo nga duta nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga
nagpamati kag nakaintiendi sang pulong *sang Dios*. Gani namunga gid ang pulong *sa
ila kabuhi*. Ang iban 100, ang iban 60, kag ang iban 30 *ka pilo ang bunga*."

Ang Paanggid Parte sa Matag-as nga mga Hilamon

24 Nagpadayon si Jesus sa iya pagtudlo sa mga tawo paagi sa paanggid. Nagsiling
siya, "Ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya: May* tawo nga nagsab-og
sang maayo nga binhi sa iya duta.
25 Pagkagab-i, samtang ang mga tawo nagakatulog, ang iya kaaway nagkadto didto
kag nagsab-og sang *liso sang* matag-as nga mga hilamon* kag nagpuli.
26 Sang nagtubo ang trigo kag nagpamunga, nagtubo man ang mga hilamon.
27 Gani nagkadto sa iya ang iya mga ulipon kag nagsiling, 'Indi bala maayo nga binhi
ang aton ginsab-og sa imo duta? Diin naghalin ang mga hilamon?'
28 Nagsabat siya, 'Ang kaaway amo ang naghimo sini.' Gani ginpamangkot siya sang
mga ulipon, 'Gabuton bala namon ang mga hilamon?'
29 Nagsabat siya, 'Indi lang, kay basi samtang ginagabot ninyo ang hilamon magabot
ninyo pati ang trigo.
30 Pabay-i lang ninyo hasta mag-abot ang tig-alani. Sa tig-alani suguon ko ang mga
manug-ani nga panggabuton anay ang mga hilamon kag bugkuson para sunugon.
Pagkatapos ipatipon ko sa ila ang trigo kag dal-on sa akon bodega.'"

Ang Paanggid Parte sa Binhi sang Mustasa
(Mar. 4:30-32; Luc. 13:18-19)

31 Ginsugiran pa gid niya sila sini nga paanggid, "Ang paghari sang Dios pareho sa
binhi sang mustasa† nga ginpanggas sang isa ka tawo sa iya duta.
32 Ang binhi sang mustasa amo ang pinakagamay sa tanan nga binhi. Pero kon
magtubo na gani amo ang pinakamataas sa mga ulutanon, kag pareho na sa kahoy ang
iya kataason. Bisan gani ang mga pispis sarang makapugad sa iya mga sanga."

Ang Paanggid Parte sa Inugpahabok sa Tinapay
(Luc. 13:20-21)

33 Ginsugiran naman niya sila sini nga paanggid, "Ang paghari sang Dios pareho
man sa inugpahabok‡ nga ginmiksla§ sang babayi sa isa ka labador nga harina nga iya
masahon, kag naghabok dayon ang bilog nga linamas."

---

* **13:25** *matag-as nga mga hilamon:* Ini isa ka klase sang hilamon nga may liso nga makahililo. † **13:31** *mustasa:* Ini isa ka klase sang mustasa nga dako gid. ‡ **13:33** *inugpahabok:* ukon, *lebadura.* Sa English, *yeast.* § **13:33** *ginmiksla:* sa iban nga Bisaya, *ginmiskla*

Kon Ngaa Paanggid ang Gin-gamit ni Jesus sa Pagtudlo (Mar. 4:33-34)

34 Naggamit si Jesus sang mga paanggid sa tanan niya nga pagpanudlo parte sa
paghari sang Dios. Wala siya sing may ginhambal sa mga tawo nga indi paagi sa
paanggid.
35 Katumanan ini sang ginsiling sang Dios paagi sa iya propeta:
"Tudluan ko kamo paagi sa mga paanggid.
Sugiran ko kamo sang mga kamatuoran nga wala pa gid mahibalui
halin pa sang pagtuga sang kalibutan."*

Ginpaathag ni Jesus ang Kahulugan sang Paanggid Parte sa Matag-as nga mga Hilamon

36 Pagkatapos sadto ginbayaan ni Jesus ang mga tawo kag nagsulod siya sa balay.
Nagsulod man didto ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot sa iya, "Sugiri kami
kon ano ang kahulugan sang paanggid parte sa matag-as nga mga hilamon."
37 Nagsiling siya, "Ang tawo nga nagsab-og sang maayo nga binhi *amo ako nga* Anak
sang Tawo.
38 Ang duta nga ginsab-ugan amo ang kalibutan. Ang maayo nga binhi amo ang mga
tawo nga nagapasakop sa paghari sang Dios. Kag ang mga hilamon amo ang mga tawo
nga sakop ni Satanas.
39 Ang yawa amo ang kaaway nga nagsab-og sang mga hilamon. Ang tig-alani amo
ang katapusan sang sini nga panahon, kag ang mga manug-ani amo ang mga anghel.
40 Subong nga ang hilamon ginagabot kag ginasunog dayon, amo man ang
magakalatabo sa katapusan sang sini nga panahon.
41 *Ako nga* Anak sang Tawo magapadala sang akon mga anghel para tipunon kag
paguwaon halin sa mga sakop sang akon paghari ang tanan nga nagahimo sang
malain nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang iban.
42 Dayon ipilak sila sa nagadabadaba nga kalayo.† Kag didto magahibi sila kag
magabagrot ang ila mga ngipon.‡
43 Ang mga matarong magasilak pareho sang adlaw sa paghari sang ila Amay. Kamo
nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian.

Ang Paanggid Parte sa Manggad nga Ginlubong

44 "Ang paghari sang Dios pareho man sa manggad nga ginlubong sa duta nga
nasapwan sang isa ka tawo. Ang iya ginhimo, gintampukan niya ini liwat, kag nagpuli
siya nga malipayon. Ginbaligya niya ang tanan niya nga pagkabutang kag ginbakal
niya dayon ato nga duta.

Ang Paanggid Parte sa Perlas

45 "Ang paghari sang Dios pareho man sa negosyante nga nagapangita sang mga
perlas.
46 Sang makakita siya sang malahalon gid nga perlas, nagpuli siya kag ginbaligya
ang tanan niya nga pagkabutang kag ginbakal niya dayon ato nga perlas.

Ang Paanggid Parte sa Pukot

47 "Ang paghari sang Dios pareho man sa pukot nga ginladlad sa dagat, kag sari-sari
nga mga isda ang nakuha.
48 Sang madamo na ang isda sa pukot ginbutong ini sang mga mangingisda pahigad.
Dayon nagpungko sila para pilion ang mga isda. Ang maayo nga mga isda ginbutang
nila sa mga alat, pero ang malain§ ginpamilak nila.

---

* **13:35** Sal. 78:2 † **13:42** *nagadabadaba nga kalayo:* sa literal, *nagadabadaba nga hurnohan.* Siguro ang buot silingon sini amo ang impyerno. Amo man sa bersikulo 50. ‡ **13:42** *magabagrot ang ila mga ngipon:* siguro tungod sa kaakig ukon kasakit § **13:48** *maayo...malain:* ukon, *puwede kaunon...indi puwede kaunon*

49 Pareho man sini ang matabo sa katapusan sang sini nga panahon. Magaabot diri
ang mga anghel para painon ang mga tawo nga malain sa mga tawo nga matarong.
50 Kag ang mga tawo nga malain ipilak sa nagadabadaba nga kalayo. Magahibi sila
kag magabagrot ang ila ngipon."
51 Dayon nagpamangkot si Jesus sa ila, "Naintiendihan bala ninyo ang tanan ko nga
ginpanghambal?" Nagsabat sila, "Huo."
52 Sa liwat nagsiling si Jesus, "Gani ang kada manunudlo nga may natun-an parte sa
paghari sang Dios pareho sang tagbalay nga *may madamo nga pagkabutang sa iya*
bodega. Indi lang ang daan nga mga butang ang iya ginapaguwa sa bodega kundi pati
ang mga bag-o man."*

Ginsikway si Jesus sa Nazaret
(Mar. 6:1-6; Luc. 4:16-30)

53 Pagkatapos nga nagtudlo si Jesus sining mga paanggid, naghalin siya sa sina nga
lugar
54 kag nagkadto sa iya banwa. Nagpanudlo siya didto sa simbahan sang mga Judio.
Natingala sa iya ang mga tawo kag nagpinamangkutanay, "Diin bala siya nagkuha sina
nga kaalam kag sang gahom sa paghimo sang mga milagro?
55 Indi bala nga anak siya sang panday? Indi bala si Maria ang iya iloy kag ang mga
utod niya amo sila ni Santiago, Jose, Simon, kag Judas?
56 Indi bala ang iya mga utod nga babayi nagaestar diri? Diin bala siya nagkuha sang
iya abilidad?"
57 Gani indi gid sila magtuo sa iya. Nagsiling si Jesus sa ila, "Ginatahod ang propeta
bisan diin luwas lang sa iya kaugalingon nga banwa kag panimalay."
58 Gani wala naghimo si Jesus sang madamo nga milagro didto tungod nga indi sila
magtuo *sa iya*.

14

Ang Pagpatay kay Juan nga Manugbautiso
(Mar. 6:14-29; Luc. 9:7-9)

1 Sa sadtong mga inadlaw, nakabalita si Herodes nga manugdumala *sang Galilea*
parte kay Jesus.
2 Gani nagsiling siya sa iya mga opisyal, "Siya amo si Juan nga manugbautiso.
Nabanhaw siya! Amo ina nga may gahom siya sa paghimo sang mga milagro."
3-4 Sadto anay, ginpadakop ni Herodes si Juan tungod nga ginsilingan siya ni Juan,
"Bawal ang imo pagpuyo upod kay Herodias." Kay si Herodias asawa ni Felipe nga
utod ni Herodes. Tungod sa dumot ni Herodias kay Juan, ginpadakop siya ni Herodes
kag ginpapriso.
5 Ipapatay kuntani ni Herodes si Juan, ugaling nahadlok siya sa mga Judio tungod
nga ginakabig nila si Juan nga propeta.
6 Pag-abot sang kaadlawan ni Herodes, nagsaot ang dalaga nga anak ni Herodias
para sa mga bisita nga nagtambong didto, kag nalipay gid si Herodes.
7 Gani nagsiling siya sa dalaga, "Sige, magpangayo ka sa akon bisan ano, kag
ginasumpa ko nga ihatag ko gid ina sa imo."
8 Sa impluwensya sang iya iloy nagsabat ang dalaga, "Ihatag mo sa akon subong ang
ulo ni Juan nga manugbautiso nga nabutang sa bandehado."
9 Pagkabati sadto ni Haring Herodes nagkasubo gid siya. Pero tungod nga
nakapanumpa siya kag nabatian mismo sang iya mga bisita, nagsugo siya nga himuon
ang ginapangayo sang dalaga.

---

* **13:52** *Indi lang...bag-o man:* buot silingon, *Indi lang ang daan nga mga butang ang iya ginatudlo kundi pati ang mga bag-o man.*

10 Ginpautod niya ang ulo ni Juan didto sa prisohan.
11 Ginbutang nila dayon sa bandehado kag gindala sa dalaga. Kag ginhatag niya ini
sa iya iloy.
12 Ang lawas ni Juan ginkuha sang iya mga sumulunod kag ginlubong nila dayon.
Pagkatapos nagkadto sila kay Jesus kag ginsugid sa iya ang natabo kay Juan.

Ginpakaon ni Jesus ang 5,000 ka Tawo
(Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Sang pagkabati sadto ni Jesus, nagsakay siya sa sakayan kag nagtabok pakadto sa
kamingawan. Pagkabati sang mga tawo halin sa nagkalain-lain nga banwa *nga si Jesus*
nakahalin na, naglakat sila pakadto sa iya kaladtuan.
14 Sang pagpanaog ni Jesus sa sakayan, nakita niya ang madamo gid nga mga tawo.
Naluoy gid siya sa ila, kag ginpang-ayo niya ang mga masakiton nga ila gindala didto.
15 Sang lapit na magsirom, nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod. Nagsiling sila,
"Hapon na gid, kag ari kita diri sa kamingawan. Palakta na ang mga tawo sa mga
baryo para makabakal sila sang ila pagkaon."
16 Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kinahanglan nga palakton sila. Kamo mismo ang
maghatag sang pagkaon sa ila."
17 Nagsabat sila, "Lima gid lang ka bilog ang aton tinapay kag duha ka isda."
18 Nagsiling si Jesus sa ila, "Abi dal-a ninyo diri sa akon."
19 Ginsilingan niya ang mga tawo nga magpungko sa hilamon. Dayon ginkuha niya
ang lima ka tinapay kag duha ka isda, kag nagtangla siya sa langit kag nagpasalamat
sa Dios. Pagkatapos ginpamihak-pihak niya ang tinapay kag ginhatag sa iya mga
sumulunod kag ginpanagtag nila ini sa mga tawo.
20 Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog. *Pagkatapos kaon*, gintipon nila ang mga
nabilin, kag dose pa ka alat ang napuno.
21 Mga 5,000 ka lalaki ang nakakaon, wala labot ang mga babayi kag mga bata.

Naglakat si Jesus sa Ibabaw sang Tubig
(Mar. 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Pagkatapos sadto, ginsugo ni Jesus ang iya mga sumulunod nga magsakay sa
sakayan kag mag-una didto sa tabok samtang ginapapuli niya ang mga tawo.
23 Sang nakahalin na ang mga tawo nagtaklad siya nga isahanon lang sa bukid para
magpangamuyo. Nagab-ihan siya didto.
24 Sa amo man nga tion ang sakayan nga ginasakyan sang iya mga sumulunod
malayo na sa baybayon kag ginabulubalinsay sang balod, tungod kay sugata sa hangin.
25 Sang kaagahon na, nagkadto si Jesus didto sa ila nga nagalakat sa ibabaw sang
tubig.
26 Pagkakita sang iya mga sumulunod nga may nagalakat sa ibabaw sang tubig
hinadlukan sila, kag nagsinggit, "Bagat!"
27 Sa gilayon nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kamo magkahadlok, ako ini! Magpakaisog
kamo!"
28 Nagsiling dayon si Pedro, "Ginoo, kon ikaw ina, pakadtua ako sa imo nga
nagalakat man sa ibabaw sang tubig."
29 Nagsiling si Jesus sa iya, "Sige, dali!" Gani nagpanaog si Pedro sa sakayan kag
naglakat sa ibabaw sang tubig pakadto kay Jesus.
30 Pero sang matalupangdan ni Pedro nga mabaskog ang hangin, hinadlukan siya
kag amat-amat siya nga naglugdang. Gani nagsinggit siya, "Ginoo, buligi ako!"
31 Sa gilayon gindawat siya ni Jesus kag gin-uyatan nga nagasiling, "Kadiutay sang
imo pagtuo! Ngaa bala nagaduhaduha ka?"
32 Pagsakay nila nga duha sa sakayan nag-untat dayon ang *mabaskog nga* hangin.

33 Ginsimba siya sang mga tawo sa sakayan nga nagasiling, “Matuod gid nga ikaw
ang Anak sang Dios.”

Gin-ayo ni Jesus ang mga Masakiton sa Genesaret
(Mar. 6:53-56)

34 Pag-abot nila sa pihak, nagdungka sila sa baybayon sa Genesaret.
35 Nakilala dayon si Jesus sang mga tawo didto kag ginpahibalo nila sa palibot nga
mga lugar nga ara si Jesus. Gani ginpangdala sang mga tawo ang tanan nga masakiton
sa iya.
36 Ginpangabay nila si Jesus nga tugutan niya ang mga masakiton nga tandugon siya
bisan sa gaway-gaway* na lang sang iya bayo. Kag ang tanan nga nakatandog nag-ayo.

15

Mga Tradisyon sang mga Katigulangan
(Mar. 7:1-13)

1 Pagkatapos sadto may mga Pariseo kag mga manunudlo sang Kasuguan halin sa
Jerusalem nga nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot,
2 “Ngaa bala ang imo mga sumulunod wala nagasunod sa tradisyon sang aton mga
katigulangan? Wala nila ginahimo ang *ritual sang* pagpanghinaw sang kamot antes
magkaon.”
3 Ginsabat sila ni Jesus, “Kamo man, ngaa ginalapas ninyo ang sugo sang Dios tungod
sa inyo tradisyon nga ina?
4 Halimbawa, nagsiling ang Dios, ‘Tahura ang imo amay kag iloy,’* kag ‘Ang bisan
sin-o nga magpakamalaot sa iya amay ukon iloy dapat patyon.’†
5 Pero kamo ya nagatudlo nga kon ang tawo maghambal sa iya ginikanan nga ang
bulig nga ihatag kuntani niya sa ila natigana na nga ihatag sa Dios,
6 indi na kinahanglan nga magbulig siya sa ila. Ginapakawalay pulos ninyo ang
pulong sang Dios tungod sa inyo tradisyon.
7 Mga hipokrito! Matuod gid ang ginsiling *sang Dios* parte sa inyo *paagi kay Propeta*
Isaias,
8 “ ‘Ang mga tawo nga ini nagapadungog sa akon sa baba lang,
pero ang ila tagipusuon malayo sa akon.
9 Wala sing pulos ang ila pagsimba sa akon,
kay ang ila mga ginatudlo
mga pagsulundan nga ginhimo lang sang tawo.’ ”‡

Ang Nagapahigko sa Tawo
(Mar. 7:14-23)

10 Gintawag ni Jesus ang mga tawo kag ginsilingan niya sila, “Pamati kamo kag
intiendiha ninyo ang akon ihambal.
11 Ang mga butang nga nagasulod sa baba sang tawo wala nagapahigko§ sa iya,
kundi ang mga nagaguwa sa iya baba.”
12 Dayon nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod kag nagsiling, “Nahibaluan mo
bala nga nagsakit ang buot sang mga Pariseo sa mga ginhambal mo nga ato?”
13 Nagsabat si Jesus, “Ang kada tanom nga wala gintanom sang akon Amay sa langit
pagagabuton.
14 Pabay-i lang ninyo sila. Mga bulag sila nga manugtuytoy. Kag kon ang bulag
magatuytoy sa bulag, sila nga duha mahulog sa buho.”

---

* **14:36** *gaway-gaway:* sa English, *tassel.* Tan-awa sa Num. 15:37-39; Deu. 22:12, kag sa Mat. 23:5. * **15:4** Exo. 20:12; Deu. 5:16 † **15:4** Exo. 21:17; Lev. 20:9 ‡ **15:9** Isa. 29:13 § **15:11** *butang...nagapahigko:* May mga pagkaon nga ginabawal sang mga Judio nga kaunon para indi sila makabig nga mahigko.

15 Dayon nagsiling si Pedro kay Jesus, “Sugiri kami sang kahulugan sadto nga
paanggid.”
16 Nagsiling si Jesus sa ila, “Wala pa bala kamo makaintiendi?
17 Wala bala kamo kahibalo nga ang bisan ano nga nagasulod sa baba nagaderetso
sa tiyan kag sa ulihi nagaguwa sa lawas?
18 Pero ang nagaguwa sa baba nagahalin sa tagipusuon, kag amo ang nagapahigko
sa tawo.
19 Kay sa tagipusuon sang tawo nagahalin ang malain nga mga panghunahuna nga
amo ang nagatulod sa iya sa pagpatay, pagpanginbabayi ukon pagpanginlalaki,
pagpakigrelasyon nga imoral, pagpangawat, pagtestigo sang butig, kag pagyaguta *sa
iya isigkatawo*.
20 Amo ini ang nagapahigko sa tawo. Pero ang magkaon nga wala nahimo ang *ritual
sang* pagpanghinaw sang kamot indi makapahigko sa tawo.”

Ang Pagtuo sang Babayi nga Canaanhon
(Mar. 7:24-30)

21 Naghalin si Jesus sa sadto nga lugar kag nagkadto sa mga lugar nga malapit sa
Tyre kag Sidon.
22 May isa ka babayi nga Canaanhon nga nagaestar didto. Nagpalapit siya kay Jesus
nga nagapakitluoy. Siling niya, “Ginoo, kaliwat ni David,* kaluoyi ako! Ang akon anak
nga babayi ginagamhan sang demonyo kag nagaantos gid siya.”
23 Pero wala nagsabat si Jesus. Ang iya mga sumulunod nagpalapit sa iya kag
nagpangabay gid nga nagasiling, “Pahalina ang babayi nga ina, kay sige lang ang iya
sunod sa aton kag kagahod sa iya.”
24 Dayon nagsiling si Jesus, “Ginpadala ako diri sa pagbulig sa mga Israelinhon nga
pareho sa mga karnero nga nagkaladula.”
25 Pero nagpalapit pa gid ang babayi kay Jesus kag nagluhod sa iya nga nagasiling,
“Ginoo, buligi ako!”
26 Nagsiling si Jesus sa iya *sa paanggid*, “Indi maayo nga kuhaon ang pagkaon sang
mga anak kag ihaboy sa mga ido.”†
27 Kag nagsiling ang babayi, “Husto ina Ginoo, pero bisan pa ang mga ido nagakaon
sang mga usik nga nagakalahulog sa lamisa sang ila amo.”
28 Dayon nagsiling si Jesus sa iya, “Kadako sang imo pagtuo! Gani mabaton mo ang
imo ginapangayo sa akon.” Kag sa amo gid nga tion nag-ayo ang iya anak.

Madamo ang Ginpang-ayo ni Jesus

29 Naghalin didto si Jesus kag naglakat sa higad sang Dagat‡ sang Galilea. Sang ulihi
nagtaklad siya sa bukid kag nagpungko didto.
30 Madamo nga tawo ang nagpalapit sa iya nga may dala nga mga piang, pingkaw,
bulag, apa kag madamo pa nga mga masakiton. Ginpamutang sila sa tiilan ni Jesus kag
ginpang-ayo niya sila tanan.
31 Natingala gid ang mga tawo kay nakita nila nga ang mga apa makahambal na,
maayo na ang kamot sang mga pingkaw, ang mga piang makalakat na kag ang mga
bulag makakita na. Kag gindayaw nila ang Dios sang Israel.

Ginpakaon ni Jesus ang 4,000 ka Tawo
(Mar. 8:1-10)

32 Gintawag ni Jesus ang iya mga sumulunod kag ginsilingan, “Naluoy gid ako sa sina
nga mga tawo. Tatlo na ka adlaw nga nagaupod-upod sila sa akon kag wala na sila sing

---

* **15:22** *Kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian. † **15:26** Ang buot silingon ni Jesus, nga buligan niya anay ang mga Judio kag indi lang anay ang mga indi Judio. ‡ **15:29** *Dagat:* Tan-awa ang footnote sa 13:1.

kalan-on. Indi ko gusto nga magpuli sila nga wala kakaon kay basi kon malipong sila
sa dalan."
33 Nagsiling ang iya mga sumulunod sa iya, "Diin bala kita makakuha sang pagkaon
diri sa kamingawan para sa sining madamo nga tawo?"
34 Nagpamangkot si Jesus sa ila, "Pila ka bilog ang inyo tinapay dira?" Nagsabat sila,
"Pito, kag pila ka magagmay nga isda."
35 Dayon ginpapungko ni Jesus ang mga tawo sa duta.
36 Ginkuha niya ang pito ka tinapay kag ang mga isda kag nagpasalamat *sa Dios*.
Pagkatapos ginpamihak-pihak niya ini kag ginhatag sa iya mga sumulunod. Kag sila
amo ang nagpanagtag sa mga tawo.
37 Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog. Pagkatapos gintipon nila ang tinapay nga
sobra, kag nakapuno sila sang pito ka alat.
38 Mga 4,000 ka lalaki ang nagkalaon wala labot ang mga babayi kag mga bata.
39 Pagkatapos sadto ginpapuli ni Jesus ang mga tawo. Dayon nagsakay siya sa
sakayan kag nagtabok sa lugar sang Magadan.

16

Nagpangayo sang Milagro ang mga Pariseo kag mga Saduceo (Mar. 8:11-13; Luc. 12:54-56)

1 May mga Pariseo kag mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus sa pagtilaw sa iya.
Nagpangabay sila sa iya nga magpakita siya sang milagro halin sa Dios* bilang
pamatuod *nga ginpadala siya sang Dios*.
2 Nagsiling si Jesus sa ila, "Kon nagasalop ang adlaw kag ang langit mapula,
nagasiling kamo nga 'Maayo ang tiyempo buwas.'
3 Kag kon aga pa kag ang langit magal-om, nagasiling kamo nga 'Maulan subong nga
adlaw.' Nahibaluan ninyo kon magaulan ukon indi paagi sa pagtan-aw sa langit, pero
indi kamo kahibalo sang kahulugan sang mga nagakalatabo subong.
4 *Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon, tama kalaot kag indi matutom sa
pagsunod sa Dios. Nagapangayo kamo sing milagro, pero wala sing milagro nga
ipakita sa inyo luwas sa milagro nga pareho sang natabo kay Jonas." Dayon naghalin
siya.

Ang Paandam ni Jesus Parte sa mga Pariseo kag mga Saduceo (Mar. 8:14-21)

5 Nagtabok *si Jesus kag ang iya* mga sumulunod sa pihak sang dagat, pero ang iya
mga sumulunod nalipat magbalon sang pagkaon.
6 Nagsiling si Jesus sa ila, "Mag-andam gid kamo sa inugpahabok† sa tinapay sang
mga Pariseo kag mga Saduceo."
7 Pagkabati sadto sang iya mga sumulunod nagsiling sila, "Siguro ginhambal niya
ato tungod kay wala kita nakadala sang tinapay."
8 Pero nahibaluan ni Jesus kon ano ang ila ginahunahuna. Gani nagsiling siya sa ila,
"Ngaa nagabinaisay kamo nga wala kamo nakadala sang tinapay? Kadiutay sang inyo
pagtuo!
9 Wala pa bala ninyo maintiendihi *nga indi kita dapat magpalibog parte sa tinapay*?
Wala bala ninyo madumdumi ang lima ka bilog nga tinapay nga akon
ginpamihak-pihak para makakaon ang 5,000 ka tawo? Nalipatan bala ninyo kon pila
ka alat ang inyo napuno sa mga nabilin nga tinapay?
10 Wala bala ninyo madumdumi nga sa pito ka bilog nga tinapay ginpakaon ko ang
4,000 ka tawo, kag pila pa ka alat ang sobra?

---

* **16:1** *Dios:* sa literal, *langit* † **16:6** *inugpahabok:* ukon, *lebadura.* Sa English, *yeast.*

11 Ti ngaa wala kamo makaintiendi nga indi tinapay ang akon buot hambalon sang
pagsiling ko nga, ‘Mag-andam kamo sa inugpahabok sa tinapay sang mga Pariseo kag
mga Saduceo’?”
12 Gani naintiendihan nila nga indi gali ang inugpahabok sa tinapay ang ila dapat
likawan kundi ang pagpanudlo sang mga Pariseo kag mga Saduceo.

Sin-o si Jesus Suno kay Pedro
(Mar. 8:27-30; Luc. 9:18-21)

13 Karon, sang didto na sila ni Jesus sa lugar sang Cesarea Filipos nagpamangkot siya
sa iya mga sumulunod, “Suno sa mga tawo, sin-o bala *ako nga* Anak sang Tawo?”
14 Nagsabat sila, “May nagasiling nga ikaw si Juan nga manugbautiso. Ang iban
nagasiling nga ikaw si Elias. May iban pa gid nga nagasiling nga ikaw si Jeremias, kag
kon indi, basta isa sa mga propeta.”
15 Nagsiling si Jesus sa ila, “Pero suno sa inyo, sin-o bala ako?”
16 Nagsabat si Simon Pedro, “Ikaw ang Cristo, ang Anak sang Dios nga buhi!”
17 Nagsiling si Jesus sa iya, “Simon nga anak ni Jonas, bulahan ka, tungod kay ang
nagsugid sa imo sini nga butang indi tawo kundi ang akon Amay sa langit.
18 Kag tungod sini ginatawag ko ikaw nga Pedro, *nga kon sayuron ‘bato.’* Kag sa sini
nga bato pagatukuron ko ang akon iglesya, kag bisan ang gahom sang kamatayon‡ indi
makadaog sa iya.
19 Ihatag ko sa imo ang awtoridad sa paghari sang Dios.§ Ang bisan ano nga indi mo
pagtugutan diri sa kalibutan amo man ang indi pagtugutan sang Dios, kag ang bisan
ano nga tugutan mo amo man ang tugutan sang Dios.”*
20 Dayon ginpaandaman ni Jesus ang iya mga sumulunod nga indi gid sila
magpanugid bisan kay sin-o nga siya amo ang Cristo.

Ginsugid ni Jesus nga Magaantos Siya kag Patyon
(Mar. 8:31-9:1; Luc. 9:22-27)

21 Halin sadto ginpaathag ni Jesus sa iya mga sumulunod kon ano ang matabo sa iya.
Nagsiling siya, “Kinahanglan gid nga magkadto ako sa Jerusalem. Didto magaantos gid
ako sa himuon sa akon sang mga manugdumala sang mga Judio, sang manugdumala
nga mga pari, kag sang mga manunudlo sang Kasuguan. Ipapatay nila ako, pero sa
ikatlo nga adlaw mabanhaw ako.”
22 Sang pagsiling niya sadto gindala siya ni Pedro sa ulo-unhan kag ginsaway,
“Ginoo, ipalayo lang sa imo ang ginhambal mo nga ina. Indi pag-itugot sang Dios nga
matabo ina sa imo.”
23 Nagliso si Jesus kag nagsiling sa iya, “Palayo ka sa akon, Satanas! Ginabalabagan
mo ako nga maghimo sang kabubut-on sang Dios tungod kay ang imo hunahuna indi
iya sang Dios kundi iya sang tawo!”
24 Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Kon may tawo nga gusto
magsunod sa akon, indi niya dapat pagpasulabihon ang iya kaugalingon. Kag dapat
handa siya sa pag-atubang sa kamatayon† sa iya nga pagsunod sa akon.
25 Kay ang bisan sin-o nga luyag magluwas sang iya kabuhi madula niya ini. Pero
ang bisan sin-o nga maghalad sang iya kabuhi tungod sa akon makaangkon sang
kabuhi nga wala sing katapusan.

---

‡ **16:18** *gahom sang kamatayon:* sa literal, *mga puwertahan sang lugar sang mga patay* § **16:19** *awtoridad sa paghari sang Dios:* sa literal, *mga yabi sang ginharian sang langit* * **16:19** *indi pagtugutan sang Dios...tugutan sang Dios:* ukon, *wala gintugutan sang Dios...gintugutan sang Dios,* kay sa Griego future periphrastic perfect ina (kon sa English, shall not have been permitted...shall have been permitted). † **16:24** *dapat handa siya sa pag-atubang sa kamatayon:* sa literal, *dapat pas-anon niya ang iya krus.* Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus.

26 Ano gid bala ang makuha sang tawo kon maangkon niya ang tanan nga butang
diri sa kalibutan, pero mawala ang iya kabuhi? Wala gid! Kay wala gid sang butang
nga sarang niya mahatag para mapabalik niya ang iya kabuhi.
27 Kay *ako nga* Anak sang Tawo magabalik diri sa kalibutan nga nagasilak sa gahom
sang akon Amay, kag kaupod ko ang iya mga anghel. Dayon balusan ko ang tagsa-tagsa
suno sa iya mga binuhatan.
28 Sa pagkamatuod, may mga tawo diri nga indi pa mapatay hasta makita nila *ako
nga* Anak sang Tawo nga nagabalik diri bilang Hari."

17

Ang Pagbalhin Sang Dagway ni Jesus
(Mar. 9:2-13; Luc. 9:28-36)

1 Pagligad sang anom ka adlaw gindala ni Jesus si Pedro kag ang mag-utod nga si
Santiago kag si Juan sa mataas nga bukid nga silahanon lang.
2 Samtang nagatulok sila kay Jesus, nagbalhin ang iya dagway. Ang iya guya nagsilak
pareho sang adlaw, kag ang iya bayo nagputi nga nagasilak.
3 Hinali lang nakita nila si Moises kag si Elias nga nagapakig-estorya sa iya.
4 Dayon nagsiling si Pedro kay Jesus, "Ginoo, maayo nga ari kami* diri. Kon luyag
mo, mahimo ako diri sing tatlo ka payag, ang isa para sa imo, ang isa para kay Moises,
kag ang isa pa gid para kay Elias."
5 Wala pa siya makatapos hambal ginlikupan sila sang masilaw nga panganod. Kag
may nabatian sila nga tingog halin sa panganod nga nagasiling, "Amo ini ang akon
hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa iya. Pamatii ninyo siya!"
6 Pagkabati sadto sang mga sumulunod, nagluhod sila sa tuman nga kahadlok.
7 Ginpalapitan sila ni Jesus kag gintandog nga nagasiling, "Tindog kamo! Indi kamo
magkahadlok!"
8 Sang pagtangla nila wala sila sing iban nga nakita didto kundi si Jesus gid lang.
9 Sang nagapadulhog na sila sa bukid, ginmanduan sila ni Jesus, "Indi gid kamo
magpanugid bisan kay sin-o parte sa inyo nakita samtang *ako nga* Anak sang Tawo
wala pa mabanhaw."
10 Pagkatapos nagpamangkot sa iya ang iya mga sumulunod, "Ngaa bala nagasiling
ang mga manunudlo sang Kasuguan nga kinahanglan mag-abot anay si Elias *sa wala
pa mag-abot ang Cristo*?"
11 Nagsabat si Jesus, "Husto ina, kinahanglan nga mag-abot anay si Elias para
ipreparar niya ang tanan nga butang.
12 Pero sugiran ko kamo, si Elias nag-abot na. Ugaling wala lang siya nakilala sang
mga tawo kag ginhimo nila ang ila gusto sa iya. Kag amo man ang ila himuon sa *akon
nga* Anak sang Tawo. Paantuson man nila ako."
13 Dayon naintiendihan sang iya mga sumulunod nga si Juan nga manugbautiso
amo ang iya ginatumod.

Gin-ayo ni Jesus ang Bata nga may Malain nga Espiritu
(Mar. 9:14-29; Luc. 9:37-43)

14 Sang pag-abot nila sa madamo nga tawo may isa ka lalaki nga nagpalapit kay Jesus
kag nagluhod nga nagasiling,
15 "Ginoo,† kaluoyi man ang akon bata nga lalaki. Kuyapon siya kag kon abuton siya
gani grabe gid ang iya pag-antos. Permi siya nagakatumba sa kalayo kag permi
nagakahulog sa tubig.
16 Gindala ko siya sa imo mga sumulunod, pero indi sila makapaayo sa iya."

---

* **17:4** *kami:* ukon, *kita* † **17:15** *Ginoo:* ukon, *Sir*

17 Dayon nagsiling si Jesus, “*Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon wala sing
pagtuo kag mga balingag. Hasta san-o pa bala ang akon pag-antos sa inyo? Dal-a ninyo
diri sa akon ang bata!”
18 Ginsabdong dayon ni Jesus ang demonyo sa bata kag sa gilayon nagguwa ini. Sa
sadto gid nga tion nag-ayo ang bata.
19 Sang silahanon na lang nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag
nagpamangkot, “Ngaa bala indi namon matabog ang espiritu *sa bata*?”
20 Nagsabat si Jesus sa ila, “Tungod kay kulang ang inyo pagtuo. Sa pagkamatuod,
kon may pagtuo kamo nga pareho sa binhi sang mustasa, sarang kamo makasiling sa
sini nga bukid, ‘Saylo ka didto!’ Kag ang bukid masaylo. Wala gid sang butang nga indi
ninyo mahimo.”
21 Pero ini nga klase sang espiritu indi ninyo matabog kon indi kamo
magpangamuyo kag magpuasa.‡

Ginsambit Liwat ni Jesus ang Parte sa Iya Kamatayon (Mar. 9:30-32; Luc. 9:43b-45)

22 Samtang nagatilipon ang iya mga sumulunod didto sa Galilea, nagsiling si Jesus sa
ila, “*Ako nga* Anak sang Tawo kinahanglan na§ nga itugyan sa mga tawo
23 nga magapatay sa akon. Pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako.” Nagkasubo gid
ang mga sumulunod *ni Jesus sa iya ginsiling*.

Ang Pagbayad sang Buhis para sa Templo

24 Sang pag-abot nila ni Jesus sa Capernaum, ginpalapitan si Pedro sang mga
manugsukot sang buhis sa templo kag ginpamangkot, “Nagabayad bala ang inyo
manunudlo sang buhis para sa templo?”
25 Nagsabat si Pedro sa iya, “Huo, nagabayad siya.”
Pagsulod ni Pedro sa balay ginpamangkot siya dayon ni Jesus, “Simon, kon sa imo
abi, sin-o bala ang ginapabayad sang mga hari diri sa kalibutan sang buhis, ang ila
bala mga anak ukon ang iban?”
26 Nagsabat si Pedro, “Siyempre ang iban.” Dayon nagsiling si Jesus, “Kon amo sina,
nagakahulugan nga ang mga anak indi kinahanglan nga magbayad.*
27 Ugaling kon indi kita magbayad basi kon maglain ang ila buot sa aton, gani
magkadto ka sa dagat kag magpamunit. Abrihan mo ang baba sang una nga isda nga
imo makuha kag makita mo didto ang kuwarta nga sarang ta ibayad para sa aton
buhis nga duha. Kuhaon mo ang kuwarta kag ibayad dayon sa mga nagasukot sang
buhis para sa templo.”

18

Sin-o gid ang Labaw sa Tanan? (Mar. 9:33-37; Luc. 9:46-48)

1 Sang sadto nga tion, nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag
nagpamangkot, “Sin-o gid bala ang labaw sa tanan nga nasakop sa paghari sang
Dios?”*
2 Gintawag ni Jesus ang bata nga gamay kag ginpatindog niya sa ila tunga.
3 Dayon nagsiling siya, “Sa pagkamatuod, kon indi kamo magbag-o kag mangin
pareho sa magagmay nga mga bata, indi gid kamo masakop sa paghari sang Dios.

---

‡ **17:21** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. § **17:22** *kinahanglan na:* ukon, *malapit na* * **17:26** Ang buot silingon ni Jesus, tungod nga sila mga anak sang Dios, indi kinahanglan nga magbayad sila sang buhis para sa templo sang Dios. * **18:1** *Dios:* sa literal, *langit.* Amo man sa bersikulo 3, 4 kag 23. Tan-awa ang footnote sa 3:2.

4 Kay ang tawo nga nagapaubos pareho sa sini nga bata, amo ang labaw sa tanan nga
nasakop sa paghari sang Dios.
5 "Kag ang bisan sin-o nga nagabaton sa bata nga pareho sini tungod sa akon,†
nagabaton man sa akon.
6 Pero ang bisan sin-o nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sining
magagmay nga mga kabataan nga nagatuo sa akon, maayo pa sa iya nga higtan ang iya
liog sang galingan nga bato kag itagbong siya sa lawod.

Mga Kabangdanan sang Pagpakasala
(Mar. 9:42-48; Luc. 17:1-2)

7 "Kaluluoy ang mga tawo diri sa kalibutan tungod sa mga butang nga mangin
kabangdanan sang ila pagpakasala. Kon sa bagay ini nga mga butang nagaabot gid
man. Pero kaluluoy gid ang tawo nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang iya
isigkatawo.
8 "Kon ang imo kamot ukon tiil amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, utda
ina kag ipilak! Mas maayo pa nga isa lang ang imo kamot ukon tiil pero may kabuhi ka
nga wala sing katapusan sang sa duha ang imo kamot ukon tiil pero ipilak ka man lang
sa kalayo nga nagadababadaba sa wala sing katapusan.
9 Kag kon ang imo mata amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, lukata ina
kag ipilak! Mas maayo pa nga isa lang ang imo mata pero may kabuhi ka nga wala sing
katapusan sang sa duha ang imo mata pero ipilak ka man lang sa kalayo sa impyerno.

Ang Paanggid Parte sa Karnero nga Nadula
(Luc. 15:3-7)

10 "Mag-andam kamo nga indi gid ninyo pag-ibaliwala bisan ang isa sa sining
magagmay nga mga bata. Kay ang matuod, ang mga anghel sang Dios nga nagabantay
sa ila ara permi sa atubangan sang akon Amay sa langit.
11 Kay *ako nga* Anak sang Tawo nagkadto *diri sa kalibutan* sa pagluwas sa mga tawo
nga nagkaladula *tungod sa ila mga sala.*‡
12 "Kon ang isa ka tawo may 100 ka karnero kag nadula ang isa, ano bala ang iya
himuon? Sigurado gid nga bayaan niya ang 99 nga nagahalab sa mga bukid kag
pangitaon niya ang karnero nga nadula.
13 Kag kon iya ini makita malipay gid siya. Sa pagkamatuod, mas dako ang iya
kalipay sa isa nga nadula nga iya nakita sang sa 99 nga wala nadula.
14 Amo man ina ang balatyagon sang inyo Amay sa langit. Indi gid niya luyag nga
madula ang bisan isa lang ka gamay nga bata.

Kon Nakasala sa Imo ang Kapareho Mo nga Tumuluo

15 "Kon ang imo kapareho nga tumuluo nakasala sa imo, kadtuan mo siya kag
sugiran mo dayon sang iya ginhimo nga sala. Pero ini himuon mo nga kamohanon
lang. Kon magpamati siya sa imo, magaayuhay kamo liwat, kag mapabalik mo siya sa
Dios.
16 Pero kon indi siya magpamati sa imo, magdala ka sang isa ukon duha man ka
tumuluo para 'ang akusasyon mapamatud-an sang duha ukon tatlo ka saksi,'§*suno sa
Kasulatan.*
17 Pero kon indi pa gid siya magpamati sa ila, isugid ini sa iglesya. Kag kon indi pa
gid siya magpamati sa ila, indi na ninyo siya pagsapaka kundi kabiga ninyo siya nga
pareho sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios ukon pareho sang mga
manugsukot sang buhis.*

---

† **18:5** *tungod sa akon:* sa literal, *sa akon ngalan* ‡ **18:11** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. § **18:16** Deu. 19:15 * **18:17** *manugsukot sang buhis:* ginakabig sila sang mga Judio nga mga makasasala.

Ang Ginadumilian kag ang Ginatugutan

18 "Sa pagkamatuod, ang bisan ano nga indi ninyo pagtugutan diri sa kalibutan amo
man ang indi pagtugutan sang Dios, kag ang bisan ano nga tugutan ninyo amo man
ang tugutan sang Dios.†
19 "Kag sa pagkamatuod, kon ang duha sa inyo diri sa kalibutan magsugtanay parte
sa bisan ano nga inyo pangayuon sa pangamuyo, himuon ina sa inyo sang akon Amay
sa langit.
20 Kay kon diin ang duha ukon tatlo nga nagatipon tungod sa akon,‡ ako kaupod
nila."

Ang Paanggid Parte sa Ulipon nga Indi Magpatawad

21 Nagpalapit si Pedro kay Jesus kag nagpamangkot, "Ginoo, kon ang akon utod§
permi lang makasala sa akon, kapila ko gid bala siya patawaron? Kapito gid bala?"
22 Nagsabat si Jesus sa iya, "Indi lang kapito, kundi ka-77.*
23 Kay ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya: May* isa ka hari nga
nagahusay sang mga utang sang iya mga ulipon.
24 Samtang nagahusay siya sang ila mga utang, may gindala sa iya nga ulipon nga
ang iya utang minilyon.
25 Tungod nga indi siya makabayad nagsugo ang hari nga ibaligya siya pati ang iya
asawa kag ang iya mga bata. Kag ibaligya man ang tanan niya nga pagkabutang para
mabayaran niya ang iya utang.
26 Ang ginhimo sang ulipon, nagluhod siya sa hari kag nagpakitluoy nga nagasiling,
'Pasensyaha lang ako anay kay bayaran ko gid ikaw sang tanan!'
27 Naluoy ang hari sa iya, gani ginpatawad siya kag wala na pagpabayara sang iya
utang, kag ginpapuli siya.†
28 "Pagpuli sang ato nga ulipon, nasugata niya ang kapareho niya nga ulipon nga
may utang sa iya nga gamay gid lang. Gindakop niya siya kag ginkuga dayon nga
nagasiling, 'Bayari ako sang imo utang!'
29 Nagluhod sa iya ang iya kapareho nga ulipon nga nagapakitluoy, 'Pasensyaha lang
ako anay kay bayaran ko gid ikaw!'
30 Pero wala gid siya nagpasugot. Ginpapriso gid niya ang ulipon nga ato hasta
makabayad.
31 Pagkakita sadto sang iban pa gid nga mga ulipon naglain ang ila buot, gani
nagkadto sila sa ila hari kag ginsugid ang parte sa natabo.
32 Ginpatawag sang hari ang ulipon kag nagsiling, 'Masyado ka kalain nga ulipon.
Ginpatawad ko ikaw sa imo utang sa akon tungod kay nagpakitluoy ka sa akon.
33 Ngaa bala wala mo pagkaluoyi ang imo kapareho nga ulipon pareho sang akon
pagkaluoy sa imo?'
34 Naakig gid ang hari sa iya, gani ginpapriso siya kag ginpasilutan hasta mabayaran
ang tanan niya nga utang."
35 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Amo man ini ang himuon sa inyo sang akon Amay
sa langit kon indi kamo magpatawad sa inyo kapareho sing tinagipusuon."

19

Ang Pagpanudlo ni Jesus Parte sa Pagbulagay sang Mag-asawa (Mar. 10:1-12)

† **18:18** *indi pagtugutan sang Dios...tugutan sang Dios:* Tan-awa ang footnote sa 16:19. ‡ **18:20** *tungod sa akon:* sa literal, *sa akon ngalan* § **18:21** *utod:* siguro ang buot silingon, *kapareho nga tumuluo* * **18:22** *ka-77:* ukon, *ka-70 ka pito (70 x 7)* † **18:27** *ginpapuli siya:* ukon, *ginhilway siya sa prisohan*

1 Pagkatapos sang pagpanudlo ni Jesus sadto nga mga butang, naghalin siya sa
Galilea kag nagkadto sa mga lugar nga sakop sang Judea sa tabok sang *Suba sang*
Jordan.
2 Madamo nga tawo ang nagsunod sa iya, kag ginpang-ayo niya sila sa ila mga
masakit.
3 Karon, may mga Pariseo nga nagkadto man didto sa iya sa pagtilaw* sa iya. Gani
nagpamangkot sila, "Tugot bala sa Kasuguan nga bulagan sang lalaki ang iya asawa sa
bisan ano nga kabangdanan?"
4 Nagsabat si Jesus, "Wala bala kamo nakabasa sa Kasulatan nga sang ginsuguran
'ginhimo sang Dios ang tawo nga lalaki kag babayi'†?
5 Pagkatapos nagsiling ang Dios, 'Amo ina ang rason nga bayaan sang lalaki ang iya
amay kag iloy kag mag-upod sa iya asawa, kag sila nga duha mangin isa.'‡
6 Indi na sila duha kundi isa. Gani indi dapat bulagon sang tawo ang gin-isa sang
Dios."
7 Liwat nagsiling ang mga Pariseo sa iya, "Ngaa nagsiling si Moises nga puwede
bulagan sang lalaki ang iya asawa, basta hatagan lang niya sang kasulatan sang
pagbulagay?"§
8 Nagsiling si Jesus sa ila, "Gintugutan kamo ni Moises nga bulagan ninyo ang inyo
asawa tungod kay matig-a ang inyo ulo. Pero indi amo ina ang plano sang Dios halin
sang ginsuguran.
9 Amo ina nga nagasiling ako sa inyo nga kon bulagan sang lalaki ang iya asawa nga
wala man lang naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon,* kag pagkatapos
magpangasawa siya sang iban, nagapanginbabayi siya. Kag ang magpangasawa sa
babayi nga ginbulagan nagapanginbabayi man."†
10 Dayon nagsiling ang mga sumulunod ni Jesus, "Kon amo ina ang pagsulundan sa
mag-asawa, maayo pa nga indi na lang magpangasawa."
11 Nagsabat si Jesus, "Ini nga pagtulun-an indi mabaton sang tanan luwas sang mga
tawo nga ginhatagan sini *sang Dios*.
12 May madamo nga kabangdanan kon ngaa may mga lalaki nga indi
makapangasawa: ang iban natawo nga indi makapangasawa; ang iban indi
makapangasawa tungod nga ginkapon sila; kag ang iban pa gid indi magpangasawa
tungod sa ila pagpasulabi sa paghari sang Dios.‡ Gani, ang makasarang nga indi
magpangasawa, indi magpangasawa."

Ginbendisyunan ni Jesus ang Magagmay nga mga Bata
(Mar. 10:13-16; Luc. 18:15-17)

13 Karon, may mga tawo nga nagdala sang magagmay nga mga bata kay Jesus para
tungtungan niya sang iya kamot kag pangamuyuan. Pero ginsaway sila sang mga
sumulunod ni Jesus.
14 Nagsiling si Jesus sa ila, "Pabay-i lang ninyo ang mga bata nga magpalapit sa akon.
Indi ninyo sila pagpunggi, kay ang mga pareho sa ila nasakop sa paghari sang Dios."
15 Dayon gintungtong ni Jesus ang iya kamot sa mga bata kag ginbendisyunan niya
sila. Pagkatapos sadto naglakat siya.

Ang Tawo nga Manggaranon
(Mar. 10:17-31; Luc. 18:18-30)

---

* **19:3** *pagtilaw:* ukon, *pagdakop-dakop* † **19:4** Gen. 1:27; 5:2 ‡ **19:5** Gen. 2:24 § **19:7** Deu. 24:1
* **19:9** *naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon:* posible ang buot silingon, *nagpanginlalaki* † **19:9** *Kag ang...nagapanginbabayi man:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. ‡ **19:12** *Dios:* sa literal, *langit.* Amo man sa bersikulo 14 kag 23. Tan-awa ang footnote sa 3:2.

16 May isa ka tawo nga nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot, “Manunudlo, ano
bala ang maayo nga dapat ko himuon para maangkon ko ang kabuhi nga wala sing
katapusan?”
17 Nagsabat si Jesus sa iya, “Ngaa nagpamangkot ka sa akon kon ano ang maayo? Isa
lang ang maayo, kag wala sing iban kundi ang Dios. Kon gusto mo nga makabaton
sang kabuhi nga wala sing katapusan tumanon mo ang mga sugo.”
18 Nagpamangkot siya liwat, “Ano nga mga sugo?” Nagsiling si Jesus sa iya, “Indi ka
magpatay, indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, indi ka magpangawat,
indi ka magsaksi sing butig,
19 tahuron mo ang imo amay kag iloy,§ kag higugmaon mo ang imo isigkatawo
pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon.”*
20 Nagsabat ang pamatan-on, “Ina tanan ginatuman ko. Ano pa bala ang kulang sa
akon?”
21 Nagsabat si Jesus, “Kon gusto mo nga wala ka na gid sing kakulangan *sa panulok
sang Dios*, magpuli ka kag ibaligya ang imo mga pagkabutang, kag ang kuwarta
ipanagtag mo sa mga imol. Sa sini nga paagi makaangkon ka sang manggad sa langit.
Dayon, magbalik ka kag magsunod sa akon.”
22 Pagkabati sadto sang pamatan-on naghalin siya nga masinulub-on kay madamo
ang iya manggad.
23 Gani nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Sa pagkamatuod, mabudlay gid
para sa isa ka manggaranon nga magpasakop sa paghari sang Dios.
24 Mas mahapos pa nga mag-agi ang camel sa buho sang dagom sang sa magpasakop
ang manggaranon sa paghari sang Dios.”
25 Pagkabati sadto sang iya mga sumulunod, natingala gid sila. Gani nagpamangkot
sila, “Ti kon amo sina, sin-o na lang ang maluwas?”
26 Gintulok sila ni Jesus kag ginsilingan, “Kon sa tawo lang indi gid ini mahimo, pero
kon sa Dios ang tanan nga butang mahimo.”
27 Dayon nagsiling si Pedro sa iya, “Ti kami, ginbayaan namon ang tanan kag
nagsunod sa imo. Karon, ano bala ang amon mabaton nga balos?”
28 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, magaabot ang adlaw nga bag-uhon
sang Dios ang kalibutan, kag *ako nga* Anak sang Tawo magapungko sa akon harianon
nga trono. Sa sina nga adlaw, kamo nga nagsunod sa akon magapungko sa dose ka
trono para hukman ninyo ang dose ka tribo sang Israel.
29 Kag ang bisan sin-o nga nagbiya sa iya balay, mga utod, amay, iloy, mga bata, ukon
mga duta tungod sa akon magabaton sang madamo pa gid nga balos, kag magapanubli
sang kabuhi nga wala sing katapusan.
30 Madamo nga dungganon subong nga sa ulihi mangin kubos, kag madamo nga
kubos subong nga sa ulihi mangin dungganon.”

20

Ang mga Nagaobra sa Talamnan sang Ubas

1 Nagsiling si Jesus sa ila, “Ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya:
May* isa ka tawo nga may talamnan sang ubas. Naglakat siya aga pa gid sa pagpangita
sang mga tawo nga maobra sa iya talamnan.
2 *Sang makakita siya sang mga trabahador,* nagkasugot sila nga ang ibayad sa ila
suno man sa inadlaw nga suhol. Dayon ginpakadto niya sila sa iya talamnan.
3 Sang mga alas nuwebe na sang aga, naglakat naman ang tag-iya kag may nakita
siya nga mga tawo nga nagaistambay lang sa merkado tungod nga wala sila sing obra.

§ **19:19** Exo. 20:12-16; Deu. 5:16-20 * **19:19** Lev. 19:18

4 Nagsiling siya sa ila, ‘Mag-obra kamo didto sa akon talamnan, kay suhulan ko kamo
sing husto.’
5 Gani nagkadto sila didto kag nag-obra. Sang udto na, naglakat naman ang tag-iya,
kag nakakita naman siya sang mga trabahador. Amo man ang iya ginhimo pag-abot
sang mga alas tres sang hapon.
6 Pag-abot sang alas singko, naglakat naman siya, kag may nakita naman siya nga
mga nagaistambay. Nagsiling siya sa ila, ‘Ngaa bala nagaistambay lang kamo diri sa
bilog nga adlaw?’
7 Nagsabat sila, ‘Ti ano man ang amon himuon, kay wala sing may nagapaobra sa
amon.’ Gani ginsilingan niya sila nga magkadto sa iya talamnan kag mag-obra.

8 “Sang sirom na, nagsiling ang tag-iya sang talamnan sa iya engkargado, ‘Tawga ang
mga nagaulobra kag suwelduhan. Unahon mo bayad ang naulihi gid nga nag-obra kag
pasunod hasta sa mga nahauna nga nag-obra.’
9 Ang mga nag-obra sugod sang mga alas singko ginhatagan sang suweldo para sa isa
ka adlaw nga obra.
10 Sang suhulan na ang mga aga pa gid nag-umpisa obra, naghunahuna sila nga dako
ang ila mabaton sang sa mga tawo nga naulihi nga nag-obra. Pero ang kada isa sa ila
ginsuhulan man sang para sa isa ka adlaw nga obra.
11 Pagkabaton nila sadto, nagreklamo sila sa tag-iya.
12 Siling nila, ‘Ang mga naulihi isa ka oras lang ang ila obra, pero kami ya isa ka
adlaw gid ang amon pagpabalhas kag pagpainit, pero palareho lang ang imo suhol sa
amon!’
13 Nagsiling siya sa isa sa ila, ‘Amigo, wala ko ikaw pagdayai. Indi bala nagkasugot
kita nga bayaran ko ikaw suno sa inadlaw nga suhol?
14 Batuna ang kantidad nga para sa imo inobrahan kag magpuli. Kay akon ini gusto
nga hatagan ang naulihi nga nag-obra pareho sa akon ginhatag sa imo.
15 Indi bala makapagusto ako sang akon himuon sa akon kuwarta kay akon ini?
Ayhan nahisa ka lang tungod kay maayo ako sa ila.’

16 “Gani amo man ina *ang matabo*. Ang mga kubos subong amo ang mangin
dungganon sa ulihi, kag ang mga dungganon subong amo ang mangin kubos sa ulihi.”

Ang Ikatlo nga Paghambal ni Jesus Parte sa iya Kamatayon
(Mar. 10:32-34; Luc. 18:31-34)

17 Sang nagapakadto na sila ni Jesus sa Jerusalem, ginpain niya ang dose *ka*
apostoles sa mga tawo kay may inugsugid siya sa ila.
18 Nagsiling siya, “Pamati kamo! Nagapataklad kita sa Jerusalem kag *ako nga* Anak
sang Tawo itugyan didto sa manugdumala nga mga pari kag mga manunudlo sang
Kasuguan, kag sentensyahan nila ako nga patyon.
19 Dayon itugyan nila ako sa mga indi Judio para yagutaon, hanuton, kag ilansang sa
krus. Pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako.”

Ang Pangabay sang Asawa ni Zebedee
(Mar. 10:35-45)

20 Nagpalapit kay Jesus ang asawa ni Zebedee upod ang iya duha ka anak nga lalaki.
Nagluhod siya kay Jesus kay may ipangabay siya.
21 Gani nagsiling si Jesus sa iya, “Ano ang imo gusto?” Nagsabat ang asawa ni
Zebedee, “Kon mahimo, kon maghari ka na, papungkuon mo ang akon duha ka anak
sa imo tupad; ang isa sa tuo kag ang isa sa wala.”

22 Pero ginsabat sila ni Jesus, “Wala kamo makahibalo kon ano ang inyo
ginapangayo. Masarangan bala ninyo ang mga pag-antos nga antuson ko?”* Nagsiling sila, “Huo, masarangan namon.”
23 Nagsiling si Jesus sa ila, “Masarangan ninyo gani, pero indi ako ang nagapili kon
sin-o ang mapungko sa akon tuo kag sa akon wala. Kay may ara na nga gintigan-an sini
ang akon Amay.”
24 Pagkabati sang napulo ka sumulunod kon ano ang ila ginpangayo, nangakig gid
sila sa mag-utod.
25 Gani gintawag sila tanan ni Jesus kag ginsilingan, “Nahibaluan ninyo nga ang mga
manugdumala sang mga nasyon may gahom sa ila mga sakop kag pagusto lang sila
kon ano ang ila himuon sa ila.
26 Pero indi amo ini ang sa inyo. Kay kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin
gamhanan, dapat mangin suluguon siya ninyo.
27 Kag kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin pangulo, dapat mangin ulipon siya
sang tanan.
28 Bisan pa gani *ako nga* Anak sang Tawo wala nagkadto diri sa kalibutan para
alagaran kundi mag-alagad kag maghatag sang akon kabuhi para matubos ang
madamo nga tawo.”

Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Bulag
(Mar. 10:46-52; Luc. 18:35-43)

29 Sang nagapaguwa na sila ni Jesus sa Jerico, madamo nga tawo ang nagsunod sa
iya.
30 Karon, may duha didto ka bulag nga nagapungko sa higad sang dalan. Nabatian
nila nga nagaagi si Jesus, gani nagsinggit sila, “Ginoo,† kaliwat ni David,‡ kaluoyi
kami!”
31 Ginsaway sila sang mga tawo nga maghipos. Pero gintuduhan pa gid gani nila
singgit, “Ginoo, kaliwat ni David, kaluoyi kami!”
32 Nagpundo si Jesus, gintawag niya sila kag ginpamangkot, “Ano ang inyo gusto nga
himuon ko sa inyo?”
33 Nagsabat sila, “Ginoo, gusto namon nga makakita!”
34 Naluoy si Jesus sa ila, gani gintandog niya ang ila mga mata, kag sa gilayon
nakakita sila. Dayon nagsunod sila sa iya.

21

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sang malapit na sila ni Jesus sa Jerusalem kag nakaabot na sa *baryo sang* Betfage,
sa Bukid sang mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang duha niya ka sumulunod.
2 Nagsiling siya sa ila, “Mag-una kamo didto sa sunod nga baryo. Pagsulod ninyo,
may makita kamo nga donkey nga nahigot kag ara man ang iya bata. Hubari ninyo kag
dal-a diri sa akon.
3 Kon may magpamangkot sa inyo, sabta ninyo, ‘Kinahanglan ini sang Ginoo,’ kag
ipadala niya dayon sa inyo.”
4 Ini natabo para matuman ang ginhambal sang propeta:
5 “Sugiri ang mga pumuluyo sang Zion* nga ang ila hari nagaabot na.
Mapainubuson siya, kag *nagaabot nga*

---

* **20:22** *Masarangan...antuson ko:* sa literal, *Mainom bala ninyo ang ilimnon nga pagaimnon ko?* † **20:30** *Ginoo:* ukon, *Sir* ‡ **20:30** *kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian. * **21:5** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Griego, *anak nga babayi sang Zion*

nagasakay sa bataon nga donkey."†
6 Gani naglakat ang duha ka sumulunod kag gintuman nila ang sugo ni Jesus.
7 Gindala nila ang donkey upod ang bata sini didto kay Jesus. Ginhapinan nila ini
sang ila mga panapton kag ginsakyan dayon ni Jesus.
8 Madamo gid nga tawo ang naghumlad sang ila mga panapton sa dalan, kag ang
iban nagtapas sang mga sanga sang mga kahoy kag ginladlad ini sa dalan *bilang*
pagpadungog kay Jesus.
9 Nagsinggit ang mga tawo nga nagauna kag ang nagasunod sa iya,
"Dayawon ta ang kaliwat ni David!"‡

"Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala!"§*

"Dayawon ta ang Dios!"
10 Sang pagsulod ni Jesus sa Jerusalem naggirinual ang mga tawo didto. Nagsiling
sila, "Sin-o bala ang tawo nga ina?"
11 Nagsabat ang mga tawo nga kaupod ni Jesus, "Amo ini ang propeta nga si Jesus
nga taga-Nazaret nga sakop sang Galilea."

Nagkadto si Jesus sa Templo
(Mar. 11:15-19; Luc. 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Nagkadto si Jesus sa templo kag gintabog niya ang mga tawo nga nagapamakal
kag nagabaligya didto. Ginpamaliskad niya ang mga lamisa sang mga manugbaylo
sang kuwarta kag ang mga pulungkuan sang mga manugbaligya sang mga pating *nga*
inughalad.
13 Nagsiling siya sa ila, "Nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan, 'Ang akon balay tawgon
nga balay nga palangamuyuan.'† Pero ginhimo ninyo nga palanaguan sang mga
tulisan!"‡
14 May mga bulag kag mga lupog nga nagpalapit sa iya didto sa templo kag gin-ayo
niya sila.
15 Naakig ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang Kasuguan
sang makita nila ang makatilingala nga mga butang nga iya ginahimo kag sang
mabatian nila ang mga kabataan didto sa templo nga nagasinggit, "Dayawon ta ang
kaliwat ni David!"
16 Gani nagsiling sila kay Jesus, "Nabatian mo man bala ang ila ginasiling?" Nagsabat
si Jesus, "Huo. Ngaa, wala bala kamo kabasa *sa sining ginasiling sang Kasulatan:*
"'Bisan gani ang magagmay nga mga bata
gintudluan mo nga magdayaw sa imo'§?"
17 Dayon ginbayaan sila ni Jesus. Nagguwa siya sa siyudad *sang Jerusalem* kag
nagpa-Betania kag didto nagtulog.

Ginpakamalaot ni Jesus ang Kahoy nga Higera
(Mar. 11:12-14, 20-24)

18 Pagkaaga, sang nagapabalik na si Jesus sa siyudad sang Jerusalem gin-gutom siya.
19 Karon, may nakita siya nga kahoy nga higera sa higad sang dalan. Gani
ginpalapitan niya ini, pero wala siya sing may nakita nga bunga kundi mga dahon
lang. Nagsiling siya dayon sa kahoy, "Indi ka na makapamunga hasta san-o!" Kag sa
gilayon nalaya ang higera.
20 Sang makita ini sang iya mga sumulunod natingala gid sila. Nagsiling sila, "Ngaa
nalaya gilayon ang higera?"

---

† **21:5** Zac. 9:9 ‡ **21:9** *kaliwat ni David:* Tan-awa ang footnote sa 9:27. § **21:9** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* * **21:9** Sal. 118:26 † **21:13** Isa. 56:7 ‡ **21:13** Jer. 7:11 § **21:16** Sal. 8:2

21 Nagsabat si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, kon may pagtuo kamo kag wala
nagaduhaduha, mahimo man ninyo ang ginhimo ko sa kahoy nga higera. Kag indi
lang ina kundi makasiling kamo bisan pa sa sini nga bukid, ‘Maghalin ka kag magsaylo
sa dagat,’ kag matabo ina.
22 Ang bisan ano nga inyo pangayuon sa pangamuyo mabaton gid ninyo, kon
nagatuo kamo.”

Ang Pamangkot Parte sa Awtoridad ni Jesus
(Mar. 11:27-33; Luc. 20:1-8)

23 Nagkadto liwat si Jesus sa templo. Kag samtang nagatudlo siya didto, nagpalapit
sa iya ang mga manugdumala nga mga pari kag mga manugdumala sang mga Judio
kag nagpamangkot, “Ano bala ang imo awtoridad sa paghimo sang mga butang nga
imo ginahimo diri sa templo? Sin-o ang naghatag sa imo sang sini nga awtoridad?”
24 Nagsabat si Jesus sa ila, “Mamangkot man ako sa inyo. Kag kon masabat ninyo ini,
sabton ko man kamo kon ano ang akon awtoridad sa paghimo sini nga mga butang.
25 Kay sin-o bala naghalin ang awtoridad ni Juan sa pagbautiso, sa Dios* bala ukon
sa tawo?” Nagbinaisay sila kon ano ang ila isabat. Siling nila, “Kon magsiling kita nga
halin sa Dios, masiling siya, ‘Ti ngaa wala kamo nagpati kay Juan?’
26 Pero kon magsiling kita nga halin sa tawo, delikado kita sa mga tawo kay nagapati
sila nga si Juan propeta *sang Dios*.”
27 Gani nagsabat sila kay Jesus, “Wala kami kahibalo.” Dayon nagsiling si Jesus sa ila,
“Ti indi ko man kamo pagsugiran kon kay sin-o awtoridad ginahimo ko ini nga mga
butang.”

Ang Paanggid Parte sa Duha Ka Mag-utod nga Lalaki

28 *Nagsiling liwat si Jesus sa ila,* “Suno sa inyo hunahuna, ano ang buot silingon sini?
May isa ka tawo nga may duha ka anak nga lalaki. Ginkadtuan niya ang magulang kag
ginsilingan, ‘Toto, magkadto ka subong sa aton talamnan sang ubas kag mag-obra.’
29 Nagsabat siya, ‘Indi ko!’ Pero sang ulihi nagbaylo ang iya hunahuna kag nagkadto
siya sa ila talamnan kag nag-obra.
30 Nagkadto man ang amay sa manghod kag ginsilingan man niya siya pareho sang
iya ginsiling sa magulang. Nagsabat ang manghod, ‘Huo, tay,’ pero wala siya
nagtuman.
31 Ti, diin sa duha ang nagtuman sang sugo sang iya amay?” Nagsabat sila, “Ang
magulang.” Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, nauna pa sa inyo nga
nagapasakop sa paghari sang Dios ang mga manugsukot sang buhis kag ang mga
babayi nga nagbaligya sang ila lawas.
32 Kay si Juan *nga manugbautiso* nagkadto diri kag nagtudlo sa inyo sang husto nga
paagi para mangin matarong kamo, pero wala kamo nagpati sa iya. Ang mga
manugsukot sang buhis kag ang mga babayi nga nagbaligya sang ila lawas nagpati sa
iya. Kag bisan nakita ninyo ini, wala gid kamo nagbag-o sang inyo hunahuna kag
nagpati sa iya.”

Ang Paanggid Parte sa mga Agsador
(Mar. 12:1-12; Luc. 20:9-19)

33 *Nagsiling si Jesus sa ila,* “Pamatii ninyo ang isa pa gid ka paanggid. May isa ka tawo
nga may duta nga ginpatamnan niya sang ubas. Ginpakudalan niya ini, kag
nagpahimo siya sang buho sa dako nga bato para pulugaan sang ubas. Nagpatindog
man siya sang isa ka balantayan. Pagkatapos ginpaagsahan niya ang iya talamnan kag
naglakat sa malayo nga lugar.

---

* **21:25** *Dios:* sa literal, *langit*

34 Sang tion na sang pagpangharvest sang ubas, ginsugo niya ang iya mga ulipon sa
mga agsador† sa pagkuha sang iya parte.
35 Pero pag-abot didto sang mga ulipon, ginpangdakop sila sang mga agsador.
Ginbunal nila ang isa, ginpatay ang isa, kag ginbato pa gid nila ang isa.
36 Pagkatapos sadto nagsugo ang tag-iya sang madamo pa gid nga mga ulipon sang
sa nauna. Pero amo man gihapon ang ginhimo sa ila.
37 Sang ulihi ginpadala niya ang iya anak. Naghunahuna siya nga tahuron nila ang
iya anak.
38 Pero pagkakita sang mga agsador sa iya anak, nagsiling sila, 'Ari na ang
manunubli. Dali, patyon ta siya para mangin aton ang iya palanublion.'
39 Gani gindakop nila siya kag gindala didto sa guwa sang talamnan kag ginpatay."
40 *Dayon nagpamangkot si Jesus,* "Kon magbalik ang tag-iya sang talamnan, ano bala
ang iya himuon sa sadto nga mga agsador?"
41 Nagsabat sila, "Pamatyon niya atong malain nga mga agsador kag indi gid niya
pagkaluoyan. Dayon paagsahan niya ang iya talamnan sa mga agsador nga
magahatag sang iya parte sa kada patubas."
42 Nagsiling pa si Jesus sa ila, "Wala bala ninyo ini mabasahi sa Kasulatan?
"'Ang bato nga ginsikway sang mga panday
amo ang nangin pundasyon nga bato.
Ang Ginoo ang naghimo sini
kag makatilingala ini sa aton!'"‡
43 *Dayon nagsiling si Jesus,* "Amo ina nga indi na kamo ang pagaharian sang Dios
kundi ang katawhan nga nagatuman sang iya mga ginapahimo.
44 Ang bisan sin-o nga mahulog sa sini nga bato mabali, pero ang mahulugan sang
amo nga bato madugmok gid."§
45 Pagkabati sang manugdumala nga mga pari kag mga Pariseo sang mga paanggid
ni Jesus, naintiendihan nila nga sila ang iya ginatumod.
46 Gani gusto na gid nila nga dakpon si Jesus, pero nahadlok sila sa mga tawo tungod
kay ginakilala nila nga propeta si Jesus.

22

Ang Paanggid Parte sa Punsyon
(Luc. 14:15-24)

1 Nagtudlo liwat si Jesus sa ila paagi sa paanggid.
2 Nagsiling siya, "Ang paghari sang Dios* mapaanggid sa *sini nga estorya: May* isa ka
hari nga nagpreparar sang punsyon para sa kasal sang iya anak nga lalaki.
3 Ginsugo niya ang iya mga ulipon nga tawgon na ang mga tawo nga iya
ginpang-imbitar. Pero ang mga inimbitar indi magtambong.
4 Ginsugo naman niya ang iban pa gid nga mga ulipon. Siling niya, 'Silingon ninyo
ang mga ginpang-imbitar nga naihaw ko na ang mga baka kag ang iban nga mga sapat
nga akon ginpatambok kag preparado na ang pagkaon. Gani magkadto na sila diri kag
magpamunsyon.'
5 Pero ang mga tawo nga ginpang-imbitar wala nagsapak. Ang isa nagkadto sa iya
uma, kag ang isa sa iya negosyo.
6 Ang iban ya, gindakop nila ang mga ginsugo sang hari, ginpakahuy-an nila kag
ginpatay.

---

† **21:34** *agsador:* sa English, *tenant* ‡ **21:42** Sal. 118:22-23 § **21:44** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. * **22:2** *Dios:* Tan-awa ang footnote sa 3:2.

7 Gani nangakig gid ang hari. Ginsugo niya ang iya mga soldado nga pamatyon ang
nagpamatay sang iya mga ulipon kag sunugon ang ila banwa.
8 Dayon gintawag niya ang iya mga ulipon kag nagsiling, ‘Preparado na ang punsyon
sa kasal, ugaling ang mga ginpang-imbitar indi takos.
9 Gani kadto na lang kamo sa mga karsada nga may madamo nga nagaagi kag
imbitara ninyo ang tanan nga inyo masugata.’
10 Naglakat ang mga ulipon kag nagkadto sa mga karsada, kag ang tanan nga ila
nasugata, maayo ukon malain man, ginpang-imbitar nila. Kag napuno sang tawo ang
kalan-an sa punsyon.
11 “Sang ulihi nagsulod ang hari kay gusto niya nga makita ang mga bisita. May
nakita siya didto nga isa ka tawo nga wala nakailis sang bayo nga para sa punsyon.
12 Gani nagsiling ang hari sa iya, ‘Amigo, ngaa nakasulod ka diri nga wala
nakasuksok sang bayo nga para sa punsyon?’ Pero ang tawo wala gid nagtingog kay
wala siya sang isabat.
13 Dayon nagsiling ang hari sa iya mga suluguon, ‘Gapusa ninyo ang iya kamot kag
tiil kag ihaboy didto sa guwa sa madulom. Didto magahibi siya kag magabagrot ang
iya ngipon.†’ ”
14 Pagkatapos nagsiling si Jesus, “Madamo ang ginaimbitar *nga magpasakop sa*
paghari sang Dios, pero diutay lang ang mga ginapili *nga masakop*.”

Ang Pamangkot Parte sa Pagbayad sang Buhis
(Mar. 12:13-17; Luc. 20:20-26)

15 Naghalin ang mga Pariseo kag nagplano sila kon paano nila madakop si Jesus
paagi sa iya ginapanghambal.
16 Dayon ginsugo nila ang iban sang ila mga sumulunod kag ang pila ka miyembro
sang partido ni Herodes. Nagpamangkot sila kay Jesus, “Manunudlo, nahibaluan
namon nga matuod ang imo ginasugid. Ginatudlo mo ang kamatuoran parte sa
kabubut-on sang Dios sa mga tawo. Kag wala ka nagapadala-dala sa mga tawo bisan
sin-o pa sila.
17 Ano bala sa imo, husto bala nga *kita nga mga Judio* magbayad sang buhis sa
Emperador sang Roma‡ ukon indi?”
18 Pero nahibaluan ni Jesus ang ila malain nga tinutuyo, gani nagsiling siya sa ila,
“Mga hipokrito! Ngaa bala ginatilawan ninyo ako nga dakpon paagi sa sini nga
pamangkot?
19 Abi pakitai ninyo ako sang kuwarta nga ginagamit sa pagbayad sang buhis.” Kag
ginpakita nila ang kuwarta.§
20 Nagsiling si Jesus sa ila, “Kay sin-o bala ini hitsura kag ngalan?”
21 Nagsabat sila, “Iya sang Emperador.” Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Ti kundi ihatag
ninyo sa Emperador ang iya sang Emperador, kag sa Dios ang iya sang Dios.”
22 Pagkabati nila sang sabat ni Jesus natingala gid sila. Gani ginbayaan na lang nila
siya.

Ang Pamangkot Parte sa Pagkabanhaw
(Mar. 12:18-27; Luc. 20:27-40)

23 Sa amo man nga adlaw may mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus. (Ini nga mga
tawo wala nagapati nga may pagkabanhaw.) Nagpamangkot sila,
24 “Manunudlo, nagsiling si Moises nga kon mapatay ang lalaki nga wala sila bata
sang iya asawa, dapat ang iya utod ang magpangasawa sa nabalo para makapabata
siya para sa iya utod nga napatay.*

† **22:13** *magabagrot ang iya ngipon* siguro tungod sa kaakig ukon kasakit ‡ **22:17** *Emperador sang Roma:* sa literal, *Cesar* § **22:19** *kuwarta:* sa literal, *denarius,* nga kuwarta sang mga Romano * **22:24** Deu. 25:5

25 Karon, may pito diri anay ka mag-ulutod nga lalaki. Ang kamagulangan
nagpangasawa, kag napatay nga wala sing bata. Gani ang balo ginpangasawa sang
sunod nga utod.
26 Ini siya napatay man nga wala sila sang bata. Gani ang balo ginpangasawa naman
sang ikatlo kag amo man ang natabo sa iya kag sa tanan nga mag-ulutod hasta sa
ikapito.
27 Sang ulihi ang babayi napatay man.
28 Karon, kon mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid siya asawa sang pito *ka*
mag-ulutod, kay sila tanan nagpangasawa sa iya?"
29 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sala gid kamo, tungod nga wala kamo nakaintiendi sang
Kasulatan kag sang gahom sang Dios.
30 Sa adlaw sang pagkabanhaw, ang mga tawo indi na mag-asawahay tungod nga
pareho na sila sang mga anghel sa langit.
31 Kon parte sa pagkabanhaw, wala bala ninyo mabasahi *sa Kasulatan* ang ginsiling
sang Dios sa inyo nga
32 'Ako ang Dios ni Abraham, Isaac, kag Jacob'†? *Ti buhi sila, kay* ang Dios indi Dios
sang mga patay kundi Dios sang mga buhi."
33 Pagkabati sadto sang mga tawo natingala gid sila sang iya pagpanudlo.

Ang Labing Importante nga Sugo
(Mar. 12:28-34; Luc. 10:25-28)

34 Pagkabati sang mga Pariseo nga ang mga Saduceo wala gid sing may mahimo kay
Jesus, nagtipon sila liwat kag nagpalapit sa iya.
35 Isa sang mga manunudlo sang Kasuguan ang nagpamangkot kay Jesus sa
pagtilaw‡ sa iya.
36 Siling niya, "Manunudlo, ano gid bala ang labing importante nga sugo sa
Kasuguan?"
37 Nagsabat si Jesus sa iya, " 'Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os mo
nga tagipusuon, sa bug-os mo nga kalag, kag sa bug-os mo nga hunahuna.'§
38 Amo ini ang labing importante nga sugo sa tanan.
39 Kag ang ikaduha nga labing importante pareho man sini, 'Higugmaon mo ang imo
isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon.'*
40 Ang bilog nga Kasuguan *ni Moises* kag ang mga *sinulatan sang mga* propeta
napasad sa sining duha ka sugo."

Ang Pamangkot Parte sa Cristo
(Mar. 12:35-37; Luc. 20:41-44)

41 Sa wala pa nagbululag ang mga Pariseo, nagpamangkot si Jesus sa ila,
42 "Ano bala ang inyo pagkilala sa Cristo? Kay sin-o bala siya kaliwat?" Nagsabat sila,
"Kay David."
43 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Kon kaliwat *lang* siya ni David, ngaa si David nga
gintuytuyan sang Espiritu *Santo* nagtawag sa iya nga Ginoo? Kay nagsiling siya,
44 " 'Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo,
Pungko diri sa akon tuo
hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.'†
45 Kon gintawag siya ni David nga iya Ginoo, paano bala nga siya kaliwat *lang* ni
David?"
46 Wala gid sing may nakasabat kay Jesus sa iya pamangkot. Halin sadto wala na gid
sing may nangahas nga magpamangkot sa iya.

---

† **22:32** Exo. 3:6 ‡ **22:35** *pagtilaw:* ukon, *pagdakop-dakop* § **22:37** Deu. 6:5 * **22:39** Lev. 19:18 † **22:44** Sal. 110:1

23

Mag-andam sa mga Pariseo kag sa mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mar. 12:38-39; Luc. 11:43, 46; 20:45-46)

1 Dayon naghambal si Jesus sa mga tawo kag sa iya mga sumulunod.
2 Siling niya, "Ang mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo amo ang
ginsaligan nga magpaathag sang Kasuguan ni Moises.
3 Gani tumana ninyo ang ila ginatudlo sa inyo, pero indi kamo magsunod sang ila
ginahimo tungod kay lain ang ila ginahimo sang sa ila ginahambal.
4 Nagahimo sila sang mga mabudlay nga mga pagsulundan para sa mga tawo, pero
wala sila nagabulig bisan diutay lang para matuman ang ila ginsugo.*
5 Ang tanan nga ginahimo nila pakita-kita lang sa mga tawo. Ginapalapad nila ang
mga kahon-kahon nga bulutangan sang mga ginpili nga mga pulong halin sa Kasulatan
nga ila ginabugkos sa ila agtang kag sa ila butkon. Kag ginapalaba pa nila ang mga
gaway-gaway† sa punta sang ila mga bayo *para silingon nga mga diosnon gid sila.*
6 Sa mga punsyon kag sa mga simbahan, gusto gid nila nga magpungko sa mga
pulungkuan nga para sa mga dungganon.
7 Sa mga lugar nga madamo sang tawo,‡ gusto nila nga tamyawon sila kag tawgon
nga mga 'Manunudlo.'
8 Pero kamo inyo, indi dapat magpatawag nga 'Manunudlo,' kay mag-ulutod kamo
kag isa lang ang inyo manunudlo.
9 Indi man kamo magtawag 'Amay' sa bisan kay sin-o diri sa duta, kay isa lang gid
ang inyo Amay, ang Amay nga ara sa langit.
10 Kag indi kamo magpatawag, 'Agalon,'§ kay isa lang ang inyo agalon kag siya amo
ang Cristo.
11 Kon sin-o sa inyo ang nagaalagad sa iya kaupod amo ang labaw sa tanan.
12 Ang nagapakataas sang iya kaugalingon paubuson *sang Dios.* Pero ang
nagapaubos sang iya kaugalingon pataason *sang Dios.*

Ginapakamalaot sang Dios ang Ila Pagkahipokrito
(Mar. 12:40; Luc. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga
mga hipokrito! Ginabalabagan ninyo ang mga tawo nga magpasakop sa paghari sang
Dios. Kamo mismo indi magpasakop, kag ginapunggan pa ninyo ang mga tawo nga
nagatinguha nga magpasakop.
14 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga
mga hipokrito! Ang inyo pagtuo sa Dios pakita-kita lang. Ginaubos ninyo kuha ang
mga pagkabutang sang mga balo nga babayi, kag ginatabon-tabunan lang ninyo ang
inyo ginahimo paagi sa malawig nga mga pagpangamuyo. Gani mas dako ang silot nga
inyo pagabatunon!*
15 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga
mga hipokrito! Nagakadto kamo sa bisan diin nga lugar kag nagatabok pa sa mga
dagat para maconvert ninyo ang bisan isa lang ka tawo sa inyo relihiyon. Pero kon
maconvert na ninyo ginahimo ninyo siya nga sobra pa sa inyo kalain kag bagay gid sa
impyerno.
16 Kaluluoy kamo nga mga bulag nga manugtuytoy. Nagatudlo kamo nga, 'Kon ang
tawo magsumpa sa templo, indi kinahanglan nga tumanon niya ang iya ginsumpa.

---

* **23:4** *pero...ginsugo:* ukon, *pero sila mismo wala nagatinguha bisan gamay lang sa pagtuman sa sini nga mga pagsulundan.* † **23:5** *gaway-gaway:* sa English, *tassel.* Tan-awa sa Num. 15:37-39 kag Deu. 22:12. ‡ **23:7** *mga lugar nga madamo sang tawo:* sa literal, *mga merkado* § **23:10** *Agalon:* ukon, *Maestro;* ukon, *Lider* * **23:14** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

Pero kon magsumpa siya sa bulawan didto sa templo, kinahanglan tumanon gid niya
ang iya ginsumpa.'
17 Buang-buang kag bulag kamo. Diin ang mas importante, ang bulawan ukon ang
templo nga nagapabalaan sa bulawan?
18 Nagatudlo man kamo nga 'kon ang tawo magsumpa sa halaran, indi kinahanglan
nga tumanon niya ang iya ginsumpa. Pero kon magsumpa siya sa halad nga ara sa
halaran kinahanglan tumanon gid niya ang iya ginsumpa.'
19 Mga bulag gid kamo! Diin ang mas importante, ang halad ukon ang halaran nga
nagapabalaan sa halad?
20 Amo ina nga kon ang tawo magsumpa sa halaran, nagasumpa siya sa halaran kag
sa tanan nga halad sa halaran.
21 Kag kon ang tawo magsumpa sa templo, nagasumpa siya sa templo kag sa Dios
nga nagapuyo didto.
22 Kag kon ang tawo magsumpa sa langit, nagasumpa siya sa trono sang Dios, kag sa
Dios nga nagapungko didto.
23 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga
mga hipokrito! Nagahatag kamo sa Dios sang inyo ikanapulo bisan sa mga panakot sa
pagkaon, pero ginabaliwala ninyo ang mas importante nga mga sugo parte sa
matarong nga pagkabuhi, pagkamaluluy-on, kag pagkamasaligan. Maghatag kamo
sang inyo ikanapulo pero indi ninyo pag-ibaliwala ang mas importante nga mga sugo.
24 Bulag gid kamo nga mga manunudlo. Nagasala kamo sang sapat-sapat *sa inyo
ilimnon*, pero ginatulon ninyo ang camel.†
25 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga
mga hipokrito! Kay ginahugasan ninyo ang sa guwa *lang* nga parte sang tasa kag
pinggan *bilang ritual*, pero ang sa sulod ninyo puno sang kadalok kag kahisa.‡
26 Bulag kamo nga mga Pariseo! Tinlui ninyo anay ang sa sulod nga parte sang tasa
kag pinggan, kag ang sa guwa mangin matinlo man.§
27 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga
mga hipokrito! Pareho kamo sa mga lulubngan nga ginpintahan sang puti kag
matahom tulukon sa guwa, pero sa sulod puro lang tul-an sang patay kag iban pa nga
mahigko nga mga butang.
28 Pareho gid kamo sina kay kon tulukon kamo sang mga tawo daw husto man ang
inyo ginahimo pero ang matuod, puro pakita-kita lang, kay sa sulod sang inyo
tagipusuon malain gid kamo.

Ginpropesiya ni Jesus nga Silutan Sila
(Luc. 11:47-51)

29 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga
mga hipokrito! Ginapakay-o ninyo sing maayo kag ginapatahom ang lulubngan sang
mga matarong kag mga propeta,
30 kag nagasiling kamo, 'Kon buhi kami sang tiyempo sang amon mga katigulangan,
wala kami nagpartisipar sa ila nga pagpamatay sang mga propeta.'
31 Gani, ginaako ninyo nga mga kaliwat kamo sang mga tawo nga nagpamatay sang
mga propeta.*
32 Sige, tapusa ninyo ang ginsuguran sang inyo mga katigulangan!

---

† **23:24** *sapat-sapat...camel:* Ang iban nga mga sapat-sapat kag mga sapat pareho sang camel ginakabig sang mga Judio nga mahigko. ‡ **23:25** *pero...kahisa:* ukon, *pero ang sa sulod sini puno sang mga butang nga nakuha ninyo tungod sang inyo kadalok kag kahisa.* § **23:26** *Tinlui...matinlo man:* buot silingon, *Dapat mangin matinlo ang inyo mga hunahuna, kag mangin matinlo man ang inyo mga ginahimo kag ginahambal.* * **23:31** Bilang kaliwat napanubli nila ang ila malain nga ugali.

33 Pareho kamo sa mga man-og, mga kaliwat kamo sang mga dalitan nga mga
man-og. Indi gid kamo makapalagyo sa silot sa impyerno.
34 Gani pamati kamo! Magapadala ako sa inyo sang mga propeta kag maalam nga
mga tawo kag mga manunudlo. Ang iban sa ila pamatyon ninyo. Ipalansang ninyo sila
sa krus. Kag ang iban hanuton ninyo sa inyo mga simbahan. Kag kon bisan diin nga
lugar sila magpalagyo lagson ninyo.
35 Amo ina nga silutan kamo sa inyo pagpamatay sa tanan nga tawo nga matarong
halin kay Abel hasta kay Zacarias nga anak ni Barakia, nga inyo ginpatay sa tunga sang
templo kag sang halaran.
36 Sa pagkamatuod, *kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon amo ang manabat sa
sining tanan nga sala.

Nagkasubo si Jesus sa mga Taga-Jerusalem
(Luc. 13:34-35)

37 "Kamo nga mga taga-Jerusalem, ngaa ginabato ninyo kag ginapamatay ang mga
propeta nga ginpadala *sang Dios* sa inyo? Permi ko ginahandom nga tipunon kamo
kag atipanon pareho sang munga nga nagatipon sang iya mga piso sa idalom sang iya
mga pakpak, pero indi kamo gusto sini!
38 Karon, bahala kamo sa inyo kaugalingon.
39 Kay indi na gid ninyo ako makita hasta sa pag-abot sang adlaw nga magasiling
kamo, 'Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala.†'‡"

24

Ginpropesiya ni Jesus nga Maguba ang Templo
(Mar. 13:1-2; Luc. 21:5-6)

1 Nagguwa si Jesus sa templo kag samtang nagalakat siya nagpalapit sa iya ang iya
mga sumulunod kag gintudlo nila sa iya ang templo.
2 Nagsiling si Jesus sa ila, "Tan-awa ninyo ini tanan. Sa pagkamatuod, magakalaguba
ini kag wala gid sing may mabilin nga mga bato nga nagasalampaw."

Mga Kagamo kag mga Paghingabot
(Mar. 13:3-13; Luc. 21:7-19)

3 Sang nagapungko si Jesus didto sa Bukid sang mga Olibo, nagpalapit sa iya ang iya
mga sumulunod nga silahanon lang. Nagsiling sila, "Sugiri kami kon san-o matabo ang
mga butang nga imo ginsiling. Kag ano bala ang tanda sang imo pagbalik diri kag sang
katapusan sang sini nga panahon?"
4 Nagsabat si Jesus sa ila, "Mag-andam kamo nga wala sing may makapatalang sa
inyo.
5 Kay madamo ang magaabot kag magasiling nga sila amo ako, ang Cristo, kag
madamo ang ila mapatalang.
6 Makabati kamo sang mga gira nga malapit sa inyo kag makabalita kamo nga didto
sa malayo nagagira man. Pero indi kamo magkahadlok. Kinahanglan gid nga matabo
ini, pero indi pa ini ang katapusan.
7 Magailinaway ang mga nasyon kag magailinaway ang mga ginharian. May
magaabot nga mga gutom kag mga linog sa nagkalain-lain nga lugar.
8 Ini tanan umpisa pa lang sang mga kabudlayan nga magaabot.
9 "Sa sina nga mga inadlaw dumtan kamo sang *mga tawo sa* tanan nga nasyon
tungod sang inyo pagsunod sa akon. Dakpon nila kamo kag itugyan sa mga tawo nga
magasilot sa inyo, kag ang iban sa inyo pagapatyon.

---

† **23:39** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* ‡ **23:39** Sal. 118:26

10 Kag kon mag-abot na ang mga paghingabot, madamo ang magatalikod sa ila
pagtuo. Dumtan nila kag traiduran ang ila kapareho nga mga tumuluo.
11 Magaguwa ang indi matuod nga mga propeta kag madamo ang ila patalangon.
12 Kag tungod sang pagdugang sang kalautan, ang gugma sang madamo nga
tumuluo magalas-ay.
13 Pero ang nagapadayon *sa pagsunod sa akon* hasta sa katapusan amo ang maluwas.
14 Kag sa wala pa magaabot ang katapusan, iwali sa bilog nga kalibutan ang
Maayong Balita parte sa paghari sang Dios para mahibaluan ini sang tanan nga
katawhan."

Ang Makangilil-ad nga Butang
(Mar. 13:14-23; Luc. 21:20-24)

15 Nagpropesiya si Propeta Daniel parte sa makangilil-ad nga butang nga mangin
kabangdanan nga pabay-an *ang templo*.* (Kamo nga nagabasa, intiendihon ninyo kon
ano ang kahulugan sini!) Kon makita ninyo ini nga ara na sa templo,†
16 kamo nga ara sa Judea dapat magpalagyo sa kabukiran.
17 Ang *matabuan nga* ara sa guwa sang iya balay indi na magsulod pa sa pagkuha
sang iya mga pagkabutang.
18 Ang *matabuan nga* ara sa iya uma indi na magpuli pa sa pagkuha sang iya bayo.
19 Makaluluoy ang mga nagabulusong kag ang mga nagapatiti sa sina nga mga
inadlaw *tungod nga mabudlayan sila sa pagpalagyo*.
20 Magpangamuyo kamo nga ang inyo pagpalagyo indi matabo sa tigtulugnaw ukon
sa Adlaw nga Inugpahuway.
21 Kay sa sina nga tiyempo magaabot ang puwerte nga pag-antos nga wala pa gid
matabo halin sang pagtuga sang kalibutan kag wala sing may matabo pa nga pareho
sina hasta san-o.
22 Kon ina nga mga inadlaw wala ginpalip-ot *sang Ginoo*, wala gid sing may mabilin
nga tawo. Pero tungod sang *iya kaluoy sa iya* mga pinili, palip-uton *niya* ina nga mga
inadlaw.
23 "Gani kon may magsiling sa inyo, 'Ari na ang Cristo!' ukon 'Didto siya!' indi kamo
magpati.
24 Kay magaguwa ang indi matuod nga mga Cristo kag ang indi matuod nga mga
propeta. Magahimo sila sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang sa
katuyuan nga patalangon, kon mahimo, bisan pa ang mga pinili *sang Dios*.
25 Gani tandai gid ninyo ini! Ginasugid ko na sa inyo nga daan ini nga mga butang sa
wala pa matabo.
26 "Gani kon may mga tawo nga magsiling sa inyo, 'Si Cristo ato sa kamingawan,' indi
kamo magkadto didto. Kag kon may magsiling, 'Ara siya sa sulod,'‡ indi gid kamo
magpati.
27 Kay kon *ako nga* Anak sang Tawo magbalik na, *makakita ang tanan tungod kay*
mangin pareho ini sa kilat nga sa diin ang iya kirab makita halin sa east hasta sa west.
28 "*May hulubaton nga nagasiling,* 'Kon diin may patay nga lawas, didto man
nagatilipon ang mga uwak.'

Ang Pagbalik ni Jesus Diri sa Kalibutan
(Mar. 13:24-27; Luc. 21:25-28)

29 "Pagkatapos sang pag-antos sa sina nga tiyempo,
"'ang adlaw magadulom,
ang bulan indi na magsanag,
kag ang mga bituon magakalahulog.

---

* **24:15** Dan. 9:27; 11:31; 12:11 † **24:15** *templo:* sa literal, balaan nga lugar ‡ **24:26** *Ara siya sa sulod:* siguro ang buot silingon, *ara siya upod sa iya sekreto nga grupo.*

Ang mga butang§ sa langit
pagapatalangon sa ila kinaandan nga alagyan.’*†
30 “Dayon makita sa langit ang tanda sang akon pagbalik, kag magahibi ang tanan
nga katawhan sa kalibutan. Kag makita nila *ako nga* Anak sang Tawo sa mga
panganod nga magaabot nga may gahom kag puwerte nga kadungganan.‡
31 Sa mabaskog nga tunog sang trumpeta suguon ko ang akon mga anghel sa
pagtipon sang akon mga pinili halin sa tanan nga lugar sang kalibutan.

Ang Kahoy nga Higera
(Mar. 13:28-31; Luc. 21:29-33)

32 “Magtuon kamo sang leksyon sa kahoy nga higera. Kon ang iya mga sanga
nagapanalingsing na, mahibaluan ninyo nga madali na lang ang tig-ilinit.
33 Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga nagakalatabo na ini tanan nga
butang *nga akon ginasugid sa inyo*, mahibaluan ninyo nga madali na lang ako
mag-abot.
34 Sa pagkamatuod, magakalatuman ini tanan nga butang sa wala pa mapatay ang
mga tawo sa sini nga henerasyon.
35 Madula ang langit kag ang duta, pero ang akon mga pulong indi gid madula *kundi
matuman gid ini*.

Wala sing may Nakahibalo kon San-o gid Mabalik si Jesus
(Mar. 13:32-37; Luc. 17:26-30, 34-36)

36 “Kon parte sa adlaw ukon oras sang akon pag-abot, wala gid sing may nakahibalo
bisan ang mga anghel sa langit ukon *ako nga* Anak *sang Dios*, kundi ang Amay gid lang.
37 Kon ano ang ginhimo sang mga tawo sang tiyempo ni Noe amo man ang himuon
sang mga tawo kon mag-abot na *ako nga* Anak sang Tawo.
38 Kay sa wala pa mag-abot ang grabe gid nga baha ang mga tawo *wala na sing iban
pa nga ginapinsar kundi magpangalipay*. Sige lang ang ila kaon, inom, kag inasawahay
hasta sa adlaw nga nagsulod si Noe sa barko.
39 Wala gid sila kahibalo kon ano ang matabo hasta nag-abot ang baha kag
nagkalalumos sila tanan. Pareho man sini ang matabo kon *ako nga* Anak sang Tawo
mag-abot na.
40 Sa sina nga mga inadlaw, kon matabuan nga may duha ka lalaki nga nagaobra sa
talamnan, ang isa kuhaon kag ang isa ibilin.
41 Kag kon may duha ka babayi nga nagagaling; ang isa kuhaon kag ang isa ibilin.
42 Gani magbantay kamo, kay wala kamo kahibalo kon san-o magaabot ang inyo
Ginoo.
43 Tandai ninyo ini: kon nahibaluan sang tagbalay kon ano nga oras sa gab-i maabot
ang makawat, sigurado nga magbantay siya para indi makasulod ang makawat sa iya
balay.
44 Gani magbantay gid kamo, kay sa oras nga wala ninyo ginapaabot, *ako nga* Anak
sang Tawo magaabot.

Ang Ulipon nga Masaligan
(Luc. 12:41-48)

45 “Ang masaligan kag maalam nga ulipon amo ang ginapili sang amo nga
magdumala sa iya kaupod nga mga ulipon. Siya ang nagahatag sa ila sang ila pagkaon
sa husto nga oras.
46 Bulahan ato nga ulipon nga sa pagbalik sang iya amo maabtan siya nga nagahimo
sang iya buluhaton.

---

§ **24:29** *butang:* sa literal, *gahom* * **24:29** *pagapatalangon...alagyan:* ukon, *uyugon* † **24:29** Isa. 13:10; 34:4
‡ **24:30** *gahom kag puwerte nga kadungganan:* ukon, *gahom nga nagasilak gid*

47 Sa pagkamatuod, padumalahon siya sa tanan nga pagkabutang sang iya amo.
48 Pero kaluluoy ang indi maayo nga ulipon nga sa paglakat sang iya amo
magahunahuna siya nga madugay pa siya magbalik,
49 gani magasugod siya sa pagpamintas sa iya kaupod nga mga ulipon kag
magaupod kaon kag inom sa mga palahubog.
50 Magaabot ang iya amo sa oras nga wala gid niya ginahunahuna
51 kag grabe ang silot nga iya agumon.§ Ibutang siya sa isa ka lugar upod sa mga
hipokrito. Didto may paghinibi kag pagbinagrot sang mga ngipon."

25

Ang Paanggid Parte sa Napulo ka Dalaga

1 "Pag-abot sang sina nga adlaw,* ang paghari sang Dios† mapaanggid sa *sini nga estorya: May* napulo ka dalaga nga nagdala sang ila mga suga kay masugata sila sa nobyo nga kalaslon.
2 Ang lima sa ila maalamon kag ang lima indi maalamon.‡
3 Ang mga indi maalamon nagdala sang ila mga suga, ugaling wala sila nagdala sang reserba nga lana para kon maubos ang lana sa ila suga may inugtughong pa sila.
4 Ang mga maalamon nagdala man sang ila mga suga kag nagdala pa gid sang reserba nga lana sa suludlan.
5 Kag tungod nga madugay mag-abot ang nobyo gintuyo sila kag natulugan sila tanan.
6 "Sang tungang gab-i na may nagsinggit, 'Ari na ang nobyo! Dali kamo, sugataa ninyo siya.'
7 Ang napulo ka dalaga nagbugtaw kag ginpreparar nila ang ila mga suga.
8 Dayon ang mga *dalaga nga* indi maalamon nagsiling sa mga maalamon, 'Hatagi kami sang inyo lana kay nagapiraw na ang amon suga.'
9 Nagsabat sila, 'Indi mahimo, kay kon hatagan namon kamo pareho kita nga kulangon. Magkadto na lang kamo sa mga tindahan kag magbakal sang para sa inyo.'
10 Paghalin nila para magbakal sang lana amo man ang pag-abot sang nobyo. Ang lima nga nakapreparar nag-upod sa iya sa punsyon. Pagsulod nila, ginsiradhan dayon ang puwertahan.
11 "Dugay-dugay nag-abot man ang lima ka dalaga nga nagbakal sang lana, kag nagpanawag, 'Sir, sir, pasudla kami.'
12 Pero nagsabat ang nobyo, 'Sa pagkamatuod, wala ako makakilala sa inyo.'"
13 *Dayon nagsiling si Jesus,* "Amo ina nga kinahanglan nga magbantay kamo kay wala kamo kahibalo kon san-o nga adlaw ukon oras ako maabot."

Ang Paanggid Parte sa Tatlo ka Ulipon (Luc. 19:11-27)

14 *Nagsiling pa gid si Jesus, "Ang paghari sang Dios* mapaanggid sa *sini nga estorya: May* isa ka tawo nga manuglakat sa iban nga lugar. Gani gintawag niya ang iya mga ulipon kag gintugyan sa ila ang iya kuwarta *para inegosyo nila.*
15 Ang kada isa sa ila ginhatagan niya suno sa ila masarangan sa pagnegosyo. Ang isa ginhatagan niya sing 5,000, ang isa 2,000, kag ang isa pa gid ginhatagan niya sing 1,000. Dayon naglakat siya.
16 Ang ulipon nga nakabaton sang 5,000 nagnegosyo dayon kag nakaganansya siya sing 5,000.

---

§ **24:51** *kag grabe ang silot nga iya agumon:* sa literal, *kag tadtaron siya* siguro ang buot silingon, ang pagbalik ni Ginoong Jesus. Tan-awa ang 24:36. * **25:1** *Pag-abot sang sina nga adlaw:* † **25:1** *Dios:* sa literal, *langit* ‡ **25:2** *maalamon...indi maalamon:* ukon, *mainandamon...indi mainandamon*

17 Amo man ang ginhimo sang nakabaton sang 2,000, kag nakaganansya siya sing
2,000.
18 Pero ang nakabaton sang 1,000 naglakat kag nagkutkot sa duta, kag ginlubong
niya ang kuwarta nga ginhatag sang iya amo *para inegosyo*.
19 "Sang ulihi nagbalik ang ila amo kag gintawag niya ang iya mga ulipon para
magsuma sila sang iya kuwarta nga ginpanegosyo sa ila.
20 Ang ulipon nga nakabaton sing 5,000 nagpalapit kag ginhatag niya sa iya amo ang
5,000 nga kapital pati ang 5,000 nga iya ganansya. Nagsiling siya, 'Indi bala ginhatagan
mo ako sang 5,000? Ti ari ang sa akon. Nakaganansya pa gid ako sing 5,000.'
21 Kag nagsiling ang iya amo, 'Maayo ka nga ulipon! Masaligan ka! Kag tungod nga
masaligan ka kag maayo magpatikang sang diutay nga kantidad, karon itugyan ko sa
imo ang mas dako pa gid nga kantidad. Dali, magkalipay ka upod sa akon!'
22 Ang ulipon nga nakabaton sing 2,000 nagpalapit man. Nagsiling siya sa iya amo,
'Indi bala nga ginhatagan mo ako sing 2,000? Ari, nakaganansya man ako sing 2,000!'
23 Nagsiling ang iya amo, 'Maayo ka nga ulipon! Masaligan ka! Kag tungod nga
masaligan ka kag maayo magpatikang sang diutay nga kantidad, karon itugyan ko sa
imo ang mas dako pa gid nga kantidad. Dali, magkalipay ka upod sa akon!'
24 Nagpalapit man ang ulipon nga nakabaton sing 1,000. Nagsiling siya, 'Sir,
nahibaluan ko nga masyado ka kaestrikto kag wala kaluoy nga tawo, kay ginakuha mo
ang patubas bisan indi ikaw ang nagtanom, kag ginakuha mo ang ganansya sang
pinangabudlayan sang iban.
25 Gani ginhadlukan ako. Amo ina nga ginlubong ko na lang sa duta ang imo
kuwarta. Ari ang imo kuwarta.'
26 Nagsiling ang iya amo, 'Malain ka kag matamad nga ulipon! Nahibaluan mo gali
nga ginakuha ko ang patubas bisan indi ako ang nagtanom, kag ginakuha ko ang
ganansya sang pinangabudlayan sang iban.
27 Ti ngaa wala mo pag-ibutang sa bangko ang akon kuwarta para sa akon pagbalik
makuha ko ang akon kuwarta nga may saka pa?'
28 *Nagsiling siya dayon sa iban pa nga mga ulipon,* 'Sige kuhaa ninyo ang iya kuwarta
kag ihatag sa ulipon nga may kantidad nga 10,000.
29 Kay ang bisan sin-o nga may ara hatagan pa. Pero ang wala iya, bisan ang diutay
nga ara sa iya kuhaon pa.
30 Ang ulipon nga wala sing pulos ihaboy ninyo sa kadudulman didto sa guwa. Didto
magahibi siya kag magabagrot ang iya mga ngipon.§'

Ang Katapusan nga Paghukom

31 "Kon *ako nga* Anak sang Tawo mag-abot na bilang Hari, nga ginaupdan sang tanan
nga anghel, magapungko ako dayon sa akon trono nga harianon.
32 Ang tanan nga katawhan sa kalibutan pagatipunon para mag-atubang sa akon.
Dayon tungaon ko sila sa duha ka grupo pareho sang pagseparar sang manugbantay
sang sapat sa mga karnero kag mga kanding.
33 Ang mga karnero, *nga amo ang mga matarong,* ibutang ko sa akon tuo, kag ang
mga kanding, *nga amo ang mga malain,* ibutang ko sa akon wala.
34 Kag bilang Hari, magasiling ako sa mga tawo sa akon tuo, 'Kamo nga
ginpakamaayo sang Dios nga akon Amay, batuna ninyo ang inyo parte sa paghari *sang
Dios*, nga ginpreparar para sa inyo halin pa sang pagtuga sang kalibutan.
35 Kay sang gin-gutom ako ginpakaon ninyo ako, kag sang gin-uhaw ako ginpainom
ninyo ako. Sang nangin pangayaw ako ginpadayon ninyo ako sa inyo balay;

§ **25:30** *magabagrot ang iya mga ngipon* siguro tungod sa kaakig ukon sa kasakit.

36 sang wala ako sang bayo ginpabayuan ninyo ako; sang nagmasakit ako gin-atipan
ninyo ako; kag sang ginpriso ako ginbisitahan ninyo ako.'
37 Dayon magasabat ang mga matarong sa akon tuo, 'Ginoo, san-o ka bala namon
nakita nga gutom kag ginpakaon namon, ukon nauhaw kag ginpainom namon?
38 San-o ka bala namon nakita nga nangin pangayaw kag ginpadayon ka namon sa
amon balay, ukon wala sing bayo kag ginpabayuan namon?
39 San-o ka bala namon nakita nga nagmasakit ukon napriso kag ginbisitahan
namon?'
40 Ako nga Hari magasabat, 'Sa pagkamatuod, kon ginhimo ninyo ini sa isa sang
akon labing kubos nga mga utod, pareho man nga ginhimo ninyo ini sa akon.'
41 "Dayon magasiling ako sa mga tawo sa akon wala, 'Halin kamo diri sa akon, kamo
nga ginpakamalaot sang Dios! Didto kamo sa kalayo nga nagadabadaba sa wala sing
katapusan nga ginpreparar para sa yawa kag sa iya mga anghel.
42 Kay gin-gutom ako pero wala ninyo ako ginpakaon, gin-uhaw ako pero wala ninyo
ako ginpainom.
43 Sang pangayaw ako wala ninyo ako pagpadayuna sa inyo balay; sang wala ako
bayo wala ninyo ako pagpabayui; pagmasakit ko kag sang pagkapriso ko wala ninyo
ako pag-atipana.'
44 Dayon magasabat sila, 'Ginoo, san-o ka namon nakita nga gin-gutom ukon
gin-uhaw, ukon wala dalayunan, ukon wala bayo, ukon nagmasakit, ukon napriso nga
wala kami nagbulig sa imo?'
45 Kag ako nga Hari magasabat, 'Sa pagkamatuod, kon wala ninyo pagbuligi ang isa
sang akon labing kubos nga mga utod, pareho lang ina nga wala ninyo ako pagbuligi.'
46 Kag ini sila pahalinon kag silutan sa wala sing katapusan. Pero ang mga matarong
hatagan sang kabuhi nga wala sing katapusan."

26

Ang Plano nga Patyon si Jesus
(Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Pagkatapos sang pagpanudlo ni Jesus sang sini nga mga butang, nagsiling siya sa
iya mga sumulunod,
2 "Nahibaluan ninyo nga duha na lang ka adlaw antes mag-abot ang Piesta sang
Paglabay sang Anghel, kag *ako nga* Anak sang Tawo itugyan sa mga tawo para
ilansang sa krus."
3 Kag sa amo man nga oras didto sa palasyo ni Caifas nga pangulo nga pari,
nagtilipon ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manugdumala sang mga
Judio.
4 Gin-meetingan nila kon paano nila madakop si Jesus nga indi mahibaluan sang
mga tawo, kag pagkatapos patyon dayon.
5 Nagsiling sila, "Indi ta lang pagtabuon sa piesta kay basi kon magkinagamo ang
mga tawo."

Ginbubuan si Jesus sang Pahamot sa Betania
(Mar. 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Sang didto si Jesus sa Betania, sa balay ni Simon nga *sadto anay* may delikado nga
balatian sa panit,*
7 may nagpalapit sa iya nga isa ka babayi. May dala siya nga tibod-tibod nga may
sulod nga malahalon gid nga pahamot. Samtang nagakaon si Jesus ginbubuan niya
sang pahamot ang ulo ni Jesus.†

* **26:6** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 8:2. † **26:7** Siguro ginhimo niya ini bilang pagpadungog kay Jesus.

8 Pagkakita sadto sang iya mga sumulunod nangakig sila kag nagsiling, “Ngaa
ginausikan lang niya ina?
9 Sarang kuntani mabaligya ina sa dako nga kantidad kag ang iya bili ihatag sa mga
imol!”
10 Nahibaluan ni Jesus kon ano ang ila ginhambal, gani nagsiling siya sa ila, “Ngaa
ginahilabtan ninyo siya? Maayo ining iya ginhimo sa akon.
11 Ang mga imol permi ninyo makaupod, pero ako indi ninyo permi makaupod.
12 Ginbubuan niya sang pahamot ang akon lawas bilang pagpreparar sa akon
lubong.
13 Sa pagkamatuod, bisan diin iwali ang Maayong Balita sa bilog nga kalibutan, ang
iya ginhimo sa akon isugid man bilang handumanan sa iya.”

Nagsugot si Judas nga Itugyan si Jesus
(Mar. 14:10-11; Luc. 22:3-6)

14 Karon, ang isa sang dose *ka apostoles* nga ginatawag Judas Iscariote‡ nagkadto sa
manugdumala nga mga pari.
15 Nagsiling siya sa ila, “Pila ang inyo ibayad sa akon kon itugyan ko sa inyo si Jesus?”
Ginhatagan nila dayon si Judas sing 30 ka bilog nga pilak.
16 Kag halin sadto nagpangita siya sing kahigayunan kon paano niya matugyan si
Jesus sa ila.

Nagsugid si Jesus nga Itugyan Siya
(Mar. 14:12-21; Luc. 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

17 Sang nahauna nga adlaw sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok,
nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot, “Sa diin ang imo
gusto nga magpreparar kami sang panyapon sa Piesta sang Paglabay sang Anghel?”
18 Nagsabat si Jesus sa ila, “Kadto kamo sa siyudad *sang Jerusalem*, didto sa tawo nga
akon ginsugid sa inyo, kag silingon ninyo siya, ‘Nagsiling ang Manunudlo nga nag-abot
na ang oras nga pagapatyon siya, kag gusto niya nga magselebrar sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel diri sa imo balay kaupod sang iya mga sumulunod.’”
19 Gintuman sang mga sumulunod ang ginsugo ni Jesus, kag ginpreparar nila didto
ang panyapon para sa piesta.
20 Sang sirom na, nagpanyapon si Jesus kag ang dose *ka apostoles*.
21 Samtang nagakaon sila, nagsiling si Jesus, “Sa pagkamatuod, ang isa sa inyo
magatraidor sa akon.”§
22 *Pagkabati sang mga apostoles,* nagkasubo gid sila kag nagbulos-bulos sila
pamangkot sa iya, “Ginoo, indi ako, di bala?”
23 Nagsabat si Jesus sa ila, “Ang isa nga nagsawsaw *sang tinapay* sa yahong upod sa
akon amo ang magatraidor sa akon.
24 *Ako nga* Anak sang Tawo pagapatyon suno sa ginasiling sang Kasulatan, pero
kaluluoy ang tawo nga magatraidor sa akon. Maayo pa para sa iya nga wala siya
natawo.”
25 Dayon nagsiling si Judas nga traidor, “Manunudlo, indi ako, di bala?” Nagsabat si
Jesus sa iya, “Ikaw ang nagsiling sina.”

Ang Balaan nga Panihapon
(Mar. 14:22-26; Luc. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

26 Samtang nagakaon sila, nagkuha si Jesus sang tinapay. Ginpasalamatan niya ini *sa*
Dios kag ginpamihak-pihak. Dayon ginhatag niya sa iya mga sumulunod kag nagsiling,
“Kuha kamo kag magkaon, amo ini ang akon lawas.”

---

‡ **26:14** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang “Iscariote.” Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.*

§ **26:21** *magatraidor sa akon:* buot silingon, *magatugyan sa akon sa akon mga kaaway*

27 Pagkatapos nagkuha siya sang ilimnon, nagpasalamat sa Dios, kag ginhatag sa ila
nga nagasiling, “Tanan kamo mag-inom sini,
28 tungod nga amo ini ang akon dugo nga iula para mapatawad ang mga sala sang
madamo nga tawo. Ini nagapamatuod nga may bag-o na nga kasugtanan ang Dios sa
mga tawo.
29 Sugiran ko kamo, indi na ako mag-inom liwat sang ilimnon nga halin sa ubas
hasta sa adlaw nga magainom ako sang bag-o nga klase sang ilimnon kaupod ninyo sa
paghari sang akon Amay.”
30 Dayon nagkanta sila sang mga pagdayaw sa Dios, kag pagkatapos nagkadto sila sa
Bukid sang mga Olibo.

Ginpropesiya ni Jesus nga Ipanginwala Siya ni Pedro
(Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Nagsiling si Jesus sa ila, “Karon sa gab-i tanan kamo magabiya sa akon, kay
nagsiling ang *Dios sa* Kasulatan, ‘Patyon ko ang manugbantay sang mga karnero, kag
magaalaplaag ang mga karnero.’*
32 Pero sa tapos nga mabanhaw ako, mauna ako sa inyo didto sa Galilea.”
33 Nagsiling si Pedro kay Jesus, “Bisan sila tanan magbiya sa imo, ako indi gid!”
34 Nagsiling si Jesus sa iya, “Sa pagkamatuod, sa sini nga gab-i, sa wala pa
makapamalo ang manok, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses.”
35 Nagsabat si Pedro, “Indi ko gid ikaw ipanginwala bisan patyon pa nila ako upod sa
imo!” Amo man ang ginsiling sang tanan nga sumulunod.

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemane
(Mar. 14:32-42; Luc. 22:39-46)

36 Dayon nagkadto sila sa lugar nga ginatawag Getsemane. Pag-abot nila didto,
nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Magpungko kamo diri samtang
nagapangamuyo ako didto sa ulo-unhan.”
37 Gindala niya si Pedro kag ang duha ka anak ni Zebedee. Natublag kag
nagpangalisod gid si Jesus.
38 Kag nagsiling siya sa ila, “Daw sa mapatay ako sa kalisod. Pabilin kamo diri kag
magpulaw upod sa akon.”
39 Dayon nagkadto pa gid siya sa ulo-unhan; nagluhod siya kag nagpangamuyo.
Siling niya, “Amay, kon mahimo ilikaw ang pag-antos nga nagaabot sa akon. Pero indi
ang akon luyag ang dapat matuman kundi ang imo.”
40 Pagbalik niya sa iya *tatlo ka* sumulunod naabtan niya sila nga nagakatulog.
Nagsiling siya kay Pedro, “Indi gid bala kamo makapulaw upod sa akon bisan isa lang
ka oras?
41 Magpulaw kamo kag magpangamuyo nga indi kamo madaog sang temtasyon.
Luyag sang *inyo* espiritu *nga magsunod* ugaling maluya ang *inyo* lawas.”
42 Naglakat liwat si Jesus sa ulo-unhan kag nagpangamuyo, “Amay, kon kinahanglan
nga atubangon ko ang pag-antos nga ini, ang imo kabubut-on amo ang matuman.”
43 Nagbalik siya liwat sa iya mga sumulunod kag naabtan naman niya sila nga
nagakatulog, kay natuyo gid sila.
44 Sa liwat ginbayaan sila ni Jesus, naglakat siya sa ulo-unhan kag nagpangamuyo.
Ikatlo na niya ini nga pagpangamuyo kag amo man gihapon nga pangamuyo.
45 Dayon nagbalik siya sa iya mga sumulunod kag nagsiling, “Nagakatulog pa bala
kamo gihapon kag nagapahuway-huway? Pamati! Amo na ini ang tion nga *ako nga*
Anak sang Tawo itugyan sa mga makasasala!
46 Dali na! Ari na ang tawo nga magatraidor sa akon!”

---

* **26:31** Zac. 13:7

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mar. 14:43-50; Luc. 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot si Judas nga isa sa dose *ka apostoles*.
Kaupod niya ang madamo nga tawo nga may dala nga mga espada kag mga
inuglampos. Ginsugo sila sang manugdumala nga mga pari kag mga manugdumala
sang mga Judio.
48 Nakasiling na nga daan ang traidor *nga si Judas* sa mga manugdakop kon ano ang
iya senyales: "Ang tawo nga akon halukan amo ang inyo ginapangita. Dakpa ninyo
siya."
49 Gani pag-abot ni Judas, nagderetso siya kay Jesus kag nagsiling, "Manunudlo,
maayong gab-i." Kag ginhalukan niya siya.
50 Nagsiling si Jesus sa iya, "Amigo, sige, himua na kon ano ang imo ginkadto diri."
Ginpalapitan nila si Jesus kag gindakop.
51 Ang isa sang mga kaupod ni Jesus naggabot sang iya espada kag ginlabo niya ang
ulipon sang pangulo nga pari kag nautod ang dulunggan sini.
52 Nagsiling si Jesus sa iya, "Ibalik sa tagob ang imo espada! Ang nagagamit sang
espada sa espada man mapatay.
53 Wala ka siguro kahibalo nga sarang ako makapangayo sing bulig sa akon Amay
kag sa gilayon padal-an niya ako sing dose ka batalyon nga mga anghel?
54 Ugaling kon himuon ko ina, paano matuman ang Kasulatan nga amo ini ang
kinahanglan matabo?"
55 Dayon nagsiling si Jesus sa mga tawo, "Ano, tulisan bala ako nga kinahanglan gid
nga magdala pa kamo sang mga espada kag mga inuglampos sa pagdakop sa akon?
Adlaw-adlaw didto ako sa templo nga nagatudlo. Ti ngaa wala ninyo ako pagdakpa?
56 Pero ini tanan nagakalatabo para matuman ang ginsulat sang mga propeta sa
Kasulatan." Dayon ginbayaan siya sang iya mga sumulunod kag nagpalagyo sila tanan.

Gindala si Jesus sa Korte
(Mar. 14:53-63; Luc. 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

57 Dayon gindala si Jesus sang mga nagdakop sa iya sa *balay ni* Caifas nga pangulo
nga pari. Nagtilipon didto ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga
manugdumala sang mga Judio.
58 Si Pedro nagsunod man, pero malayo-layo ang iya antad kay Jesus. Nagsulod siya
sa ugsaran sang balay sang pangulo nga pari kag nagpungko upod sa mga guwardya
para makita niya kon ano ang matabo kay Jesus.
59 Ang manugdumala nga mga pari kag ang tanan nga miyembro sang Korte sang
mga Judio nagpangita sang mga butig nga ebidensya kontra kay Jesus para ipapatay
nila siya.
60 Pero bisan madamo ang nagpalapit kag nagsugid sang butig kontra kay Jesus,
wala sila sing may nakita *nga ebidensya para ipapatay siya*. Sang ulihi may duha ka
tawo nga nagpalapit
61 kag nagsiling sila, "Nabatian namon ini nga tawo nga nagsiling, 'Sarang ko
maguba ang ini nga templo sang Dios kag sa sulod sang tatlo ka adlaw patindugon ko
liwat!' "
62 Gani nagtindog ang pangulo nga pari kag nagpamangkot kay Jesus, "Wala ka bala
sing isabat sa sini nga mga akusasyon kontra sa imo?"
63 Wala gid nagsabat si Jesus. Nagsiling liwat ang pangulo nga pari, "Sugiri kami sa
atubangan sang buhi nga Dios. Ikaw bala ang Cristo nga Anak sang Dios?"
64 Nagsiling si Jesus sa iya, "Ginasiling mo. Kag sugiran ko kamo, halin subong
makita ninyo *ako nga* Anak sang Tawo nga nagapungko sa tuo sang Makagagahom *nga*

Dios, kag makita man ninyo ako sa mga panganod sa kalangitan nga nagabalik *diri sa kalibutan*."
65 Pagkabati sadto sang pangulo nga pari gin-gisi niya ang iya bayo *sa kaakig* kag
nagsiling, "Gin-insulto niya *ang Dios*! Indi na kinahanglan sang mga testigo! Nabatian
ninyo ang pag-insulto niya *sa Dios*.
66 Ano bala sa inyo?" Nagsabat sila, "Dapat siya patyon."
67 Dayon ginduplaan nila siya sa guya kag ginsumbag, kag ang mga nagtampa sa iya
68 nagsiling, "Kon ikaw ang Cristo, pakta abi kon sin-o ang nagtampa sa imo."

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mar. 14:66-72; Luc. 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Si Pedro didto pa sa ugsaran nga nagapungko. May nagpalapit sa iya nga babayi
nga suluguon sang pangulo nga pari kag nagsiling, "Indi bala kaupod ka man ni Jesus
nga taga-Galilea?"
70 Pero ginpanginwala ni Pedro ini sa tanan nga tawo didto sa guwa. Siling niya,
"Wala ako kahibalo kon ano ang imo ginahambal."
71 Dayon nagkadto siya sa may puwertahan. Nakita siya sang isa naman ka
suluguon nga babayi, kag nagsiling sa mga tawo didto, "Ini nga tawo kaupod man ni
Jesus nga taga-Nazaret."
72 Sa liwat ginpanginwala ini ni Pedro kag nagsiling, "Ginasumpa ko, wala ako
kakilala sa tawo nga inyo ginasiling!"
73 Sa wala madugay nagpalapit kay Pedro ang mga tawo didto kag nagsiling,
"Kaupod ka gid ni Jesus, kay ang imo panghambal pareho sa iya."
74 Pero nagpanumpa gid si Pedro nga nagasiling, "Bisan mapatay pa ako, wala gid
ako kakilala sa tawo nga inyo ginasiling." Dayon nagpamalo ang manok,
75 kag nadumduman ni Pedro ang ginsiling ni Jesus sa iya, "Sa wala pa makapamalo
ang manok, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses." Dayon nagguwa siya kag
naghilibion.

27

Gindala si Jesus kay Pilato
(Mar. 15:1; Luc. 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nag-meeting ang tanan nga manugdumala nga
mga pari kag ang mga manugdumala sang mga Judio kon ano ang ila himuon para
ipapatay si Jesus.
2 Gin-gapos nila siya kag gindala didto kay Gobernador Pilato* para itugyan sa iya.

Ang Kamatayon ni Judas
(Bin. 1:18-19)

3 Pagkahibalo ni Judas nga traidor nga si Jesus ginsentensyahan na nga patyon,
ginbasol niya ang iya kaugalingon. Nagkadto siya sa manugdumala nga mga pari kag
manugdumala nga mga Judio para iuli ang 30 ka bilog nga pilak.
4 Nagsiling siya, "Nakasala ako tungod nga gintugyan ko sa inyo ang tawo nga wala
sing sala." Nagsabat sila, "Ano ang amon labot? Imo ina salabton!"
5 Ginpilak ni Judas ang kuwarta didto sa sulod sang templo. Dayon nagguwa siya kag
ginbitay niya ang iya kaugalingon.
6 Ginpamulot sang manugdumala nga mga pari ang kuwarta kag nagsiling, "Bawal
ini ibutang sa bulutangan sang kuwarta sa templo tungod kay amo ini ang kuwarta
nga ginbayad para ipapatay ang isa ka tawo."

---

* **27:2** *Pilato:* Ang Romanhon nga gobernador sang Judea, Samaria, kag Idumea.

7 Nagsugtanay sila nga ang kuwarta ibakal sang duta sang manughimo sang kolon
para himuon nila nga lulubngan para sa mga indi Judio.
8 Amo ina nga hasta subong ang duta nga ato ginatawag nga "Duta sang Dugo."†
9 Sa sadto nga hitabo natuman ang ginpropesiya ni Propeta Jeremias nga nagasiling,
"Ginkuha nila ang 30 ka bilog nga pilak nga ginkasugtan sang mga kaliwat ni Israel
nga ibakal sa iya,
10 kag ang kuwarta ginbakal nila sang duta sang manughimo sang kolon, suno sa
ginsugo sa akon sang Ginoo."‡

Gin-imbistigar ni Pilato si Jesus
(Mar. 15:2-5; Luc. 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Karon, sang didto na si Jesus kay Pilato ginpamangkot siya ni Pilato, "Ikaw bala
ang hari sang mga Judio?" Nagsabat si Jesus, "Ginasiling mo."
12 Pero wala siya magsabat sa mga akusasyon sang manugdumala nga mga pari kag
sang mga manugdumala sang mga Judio.
13 Gani nagsiling si Pilato sa iya, "Ngaa bala wala ka nagasabat sa ila mga akusasyon
kontra sa imo?"
14 Pero wala gid nagsabat si Jesus bisan isa ka tinaga, gani natingala gid ang
gobernador.

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mar. 15:6-15; Luc. 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

15 Kinabatasan sang gobernador nga kada Piesta sang Paglabay sang Anghel
nagahilway siya sang isa ka priso nga ginapangayo sang mga tawo.
16 Sang sadto nga tion, may isa ka bantog nga priso nga ang iya ngalan si Barabas.
17 Sang nagatilipon ang mga tawo, nagpamangkot si Pilato, "Sin-o ang inyo gusto nga
akon buy-an, si Barabas ukon si Jesus nga ginatawag nga Cristo?"
18 Nahibaluan ni Pilato nga nahisa ang mga manugdumala kay Jesus, amo gani nga
gin-akusar nila si Jesus sa iya.
19 Samtang nagapungko si Pilato sa hukmanan, ginpasuguan siya sang iya asawa
nga nagasiling, "Indi mo paghilabtan inang matarong nga tawo, kay kagab-i indi gid
ako mapahamtang tungod sa akon damgo parte sa iya."
20 Pero ang ginhimo sang manugdumala nga mga pari kag sang mga manugdumala
sang mga Judio, ginsutsot nila ang mga tawo nga si Barabas ang ila pangayuon nga
buy-an kag ipapatay si Jesus.
21 Gani nagpamangkot liwat ang gobernador, "Sin-o sa duha nga ini ang inyo gusto
nga akon buy-an?" Nagsabat sila, "Si Barabas!"
22 Nagsiling si Pilato, "Ti ano karon ang akon himuon kay Jesus nga ginatawag
Cristo?" Nagsabat sila tanan, "Ilansang siya sa krus!"
23 Nagpamangkot si Pilato sa ila, "Ngaa, ano bala nga sala ang iya nahimo?" Pero
gintuduhan pa gid gani nila singgit, "Ilansang siya sa krus!"
24 Sang pagkakita ni Pilato nga wala na siya sing may mahimo kay basi
magkinagamo ang mga tawo, nagpakuha siya sang tubig kag nagpanghinaw sa
atubangan sang mga tawo. Nagsiling siya, "Wala ako sang labot sa kamatayon sang
sini nga tawo. Inyo ina salabton! Limpyo ang akon kamot."
25 Nagsabat ang mga tawo, "Kami kag ang amon mga anak amo ang manabat sang
iya kamatayon!"
26 Dayon ginbuy-an ni Pilato si Barabas. Pero si Jesus ginpahanot niya kag gintugyan
sa mga soldado para ilansang sa krus.

---

† **27:8** *Duta sang Dugo:* Amo ina ang tawag sa duta tungod nga ang kuwarta nga ginbakal sa sini nga duta amo ang ginbayad para ipapatay si Jesus. ‡ **27:10** Zac. 11:12-13; Jer. 19:1-13; 32:6-9

Ginyaguta sang mga Soldado si Jesus
(Mar. 15:16-20; Juan 19:2-3)

27 Dayon gindala sang mga soldado si Jesus sa sulod sang palasyo sang gobernador,
kag ginpatipon didto sa iya ang bilog nga batalyon sang mga soldado.
28 Gin-ubahan nila siya kag ginsukluban sang kapa nga pula.
29 Pagkatapos naghimo sila sang korokorona nga tunukon kag ginsuksok ini sa ulo ni
Jesus. Ginpakaptan nila sa iya tuo nga kamot ang bulobaston *nga pareho sang iya sang*
hari. Dayon nagluhod-luhod sila sa iya kag nagyaguta nga nagasiling, "Mabuhay ang
Hari sang mga Judio!"
30 Ginduplaan nila siya kag ginkuha ang ginakaptan niya nga bulobaston kag
ginlampos sa iya ulo.
31 Sa tapos sang ila pagyaguta, gin-uba nila ang kapa kag ginsuksukan nila siya liwat
sang iya bayo. Dayon gindala nila siya sa guwa *sang siyudad* para ilansang sa krus.

Ginlansang si Jesus sa Krus
(Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Sang nagapaguwa pa lang sila *sa siyudad*, may nasugata sila nga tawo nga si
Simon nga taga-Cyrene. Ginpilit nila siya nga magpas-an sang krus ni Jesus.
33 Pag-abot nila sa lugar nga ginatawag Golgota (nga kon sayuron, lugar sang bagol),§
34 ginhatagan nila si Jesus sang bino nga may simbog nga mapait. Pero pagkatilaw
niya sadto, wala niya pag-imna.
35 Dayon ginlansang nila siya sa krus, kag ginpartida nila ang iya mga bayo paagi sa
paggabot-gabot.
36 Pagkatapos sadto nagpungko sila kag nagbantay sa iya.
37 Sa ibabaw sang iya ulo nagbutang sila sang karatula. Ginsulat nila didto ang
akusasyon kontra sa iya nga nagasiling:

AMO INI SI JESUS NGA HARI SANG MGA JUDIO.

38 May duha man didto ka tulisan nga ginlansang sa krus upod kay Jesus. Ang isa sa
tuo niya kag ang isa sa wala.
39 Ang mga tawo nga nagaalagi didto nagalungo-lungo nga nagainsulto kag
nagayaguta kay Jesus.
40 Siling nila, "Ikaw nga nagasiling nga gub-on mo ang templo kag sa sulod sang tatlo
ka adlaw patindugon mo liwat, luwasa ang imo kaugalingon! Kon ikaw ang Anak sang
Dios, panaog ka sa krus!"
41 Pareho man sina ang yaguta sang manugdumala nga mga pari, mga manunudlo
sang Kasuguan, kag mga manugdumala sang mga Judio.
42 Nagsiling sila, "Ginluwas niya ang iban, pero indi siya makaluwas sang iya
kaugalingon! Indi bala hari siya kuno sang Israel? Kon makapanaog siya sa krus,
matuo kita sa iya.
43 Nagasiling siya nga nagasalig siya sa Dios. Ti, tan-awon ta kon gusto siya sang Dios
nga luwason, kay siling man niya nga Anak siya sang Dios!"
44 Kag pareho man sina ang pagyaguta sa iya sang mga tulisan nga ginlansang upod
sa iya.

Ang Pagkapatay ni Jesus
(Mar. 15:33-41; Luc. 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Sugod sang alas dose sang udto, nagdulom ang bug-os nga duta sa sulod sang tatlo
ka oras.

---

§ **27:33** *lugar sang bagol:* siguro tungod nga ang lugar daw dagway sang bagol ukon tungod nga madamo ang ginpamatay didto.

46 Pag-alas tres sang hapon nagsinggit si Jesus sing mabaskog, *“Eli, Eli, lema*
sabactani?” nga kon sayuron, “Dios ko, Dios ko, ngaa ginpabay-an mo ako?”*
47 Pagkabati sang iban nga nagatilindog didto nagsiling sila, “Ginatawag niya si
Elias!”
48 May isa ka tawo didto nga nagdalagan kag nagkuha sang espongha.† Gintusmog
niya ini sa maaslom nga bino kag gintakod sa *punta sang* tukon kag gintunghol sa baba
ni Jesus para supsupon niya.
49 Pero ang iban nagsiling, “Pabay-i lang siya! Tan-awon ta kon maabot si Elias sa
pagluwas sa iya.”
50 Liwat nagsinggit sing mabaskog si Jesus kag nabugto ang iya ginhawa.
51 Sa amo man nga oras, napihak ang kurtina sa sulod sang templo sa Jerusalem
halin sa ibabaw paidalom. Naglinog, kag ang mga bato nagkalabuka,
52 hasta ang mga lulubngan nagkalaabri. Madamo nga katawhan sang Dios nga
patay na ang nagkalabanhaw.
53 Nagguwa sila sa ila mga lulubngan, pagkatapos nga nabanhaw si Jesus. Dayon
nagsulod sila sa balaan nga siyudad *sang Jerusalem* kag madamo nga tawo ang
nakakita sa ila.
54 Ang kapitan kag ang mga soldado nga nagabantay kay Jesus kinulbaan gid sang
mabatyagan nila ang paglinog kag sang makita nila ang mga nagkalatabo. Nagsiling
sila, “Matuod gid nga siya amo ang Anak sang Dios!”
55 Sa ulo-unhan may madamo nga babayi nga nagatan-aw sa nagakalatabo. Ini sila
ang nagsunod kag nag-atipan kay Jesus halin pa sa Galilea.
56 Kaupod nila si Maria nga taga-Magdala, si Maria nga iloy ni Santiago kag ni Jose,
kag ang asawa ni Zebedee.

Ang Paglubong kay Jesus
(Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Pagkahapon may nag-abot nga isa ka manggaranon nga tawo nga taga-Arimatea.
Ang iya ngalan si Jose kag nangin sumulunod siya ni Jesus.
58 Ginkadtuan niya si Pilato kag ginpangayo ang bangkay ni Jesus. Dayon nagmando
si Pilato nga ihatag sa iya.
59 Ginkuha ni Jose ang bangkay ni Jesus kag ginsamburan niya sang bag-o nga tela
nga linen.
60 May bag-o nga lulubngan si Jose nga gin-guhab sa banglid nga iya ginpahimo para
sa iya kaugalingon. Didto niya ginbutang ang bangkay ni Jesus. Dayon ginpaligid niya
ang dako nga bato sa pagtakop sang puwertahan sang lulubngan. Pagkatapos naglakat
siya.
61 Nagpabilin didto si Maria nga taga-Magdala kag ang isa pa gid ka Maria.
Nagapungko sila nga nagaatubang sa lulubngan.

Ginpaguwardyahan ang Lulubngan

62 Sang sunod nga adlaw, adlaw ato nga Sabado, nagkadto ang manugdumala nga
mga pari kag ang mga Pariseo kay Pilato.
63 Nagsiling sila, “Halangdon nga Gobernador, nadumduman namon nga sang buhi
pa atong manugpatalang, nagsiling siya nga mabanhaw siya kuno pagkaligad sang
tatlo ka adlaw.
64 Gani maayo siguro pabantayan mo ang lulubngan niya sa sulod sang tatlo ka
adlaw, kay basi kon ang iya bangkay kawaton sang iya mga sumulunod kag dayon
ipanugid nila sa mga tawo nga nabanhaw siya. Kag kon matabo ining kabutigan
mangin mas malain pa ini sang sa nahauna.”

---

* **27:46** Sal. 22:1 † **27:48** *espongha:* sa English, *sponge*

65 Nagsiling si Pilato sa ila, “May mga guwardya kamo. Kamo mismo ang
magpabantay suno sa inyo nahibaluan.”
66 Gani nagkadto sila sa lulubngan, kag ginmarkahan nila ang bato *nga nagatakop sa*
lulubngan para mahibaluan nila kon may nagbukas. Dayon ginbilin nila didto ang ila
mga guwardya.

28

Nabanhaw si Jesus
(Mar. 16:1-10; Luc. 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Sang kaagahon sang Domingo, pagkatapos sang Adlaw nga Inugpahuway,
nagkadto si Maria nga taga-Magdala kag ang isa pa ka Maria didto sa lulubngan kay
gusto nila magtan-aw.
2 Karon, gulpi lang nga naglinog sing mabaskog, kay ang anghel sang Ginoo halin sa
langit nagpaligid sang bato *nga nagatakop sa lulubngan* kag ginpungkuan niya dayon
ini.
3 Ang iya hitsura masyado kasilaw nga daw kilat, kag ang iya bayo maputi gid kaayo.
4 Ang mga guwardya *sang lulubngan* nagkulurog sa kahadlok kag nagkalatumba nga
daw sa mga patay.
5 Nagsiling ang anghel sa mga babayi, “Indi kamo magkahadlok. Nahibaluan ko kon
ngaa nagkadto kamo diri. Ginapangita ninyo si Jesus nga ginlansang sa krus.
6 Wala na siya diri, kay nabanhaw siya pareho sang iya ginsiling *sa inyo*. Dali kamo
diri, tan-awa ninyo ang ginhamyangan sa iya.”
7 *Pagkatapos sadto nagsiling ang anghel sa ila,* “Kadto kamo gilayon sa iya mga
sumulunod, kag sugiri ninyo sila nga nabanhaw na siya, kag mauna siya sa inyo didto
sa Galilea. Didto ninyo siya makita. Indi ninyo pagkalimtan ang ginsugid ko nga ini sa
inyo.”
8 Gani dali-dali sila nga naghalin didto sa lulubngan. Bisan hinadlukan sila, nalipay
gid sila *sa ginbalita sa ila sang anghel.* Kag nagdalagan sila para sugiran ang mga
sumulunod ni Jesus.
9 Dugay-dugay nasugata nila si Jesus nga nagapangamusta sa ila. Dayon nagpalapit
sila kay Jesus kag nagluhod sa iya. Ginhakos nila ang tiil ni Jesus kag nagsimba sila sa
iya.
10 Nagsiling si Jesus sa ila, “Indi kamo magkahadlok. Kadtui ninyo ang akon mga
utod* kag silingon ninyo sila nga magkadto didto sa Galilea. Didto makita nila ako.”

Ang Sugid sang mga Guwardya

11 Paghalin sang mga babayi sa lulubngan, ang iban nga mga guwardya naglakat
man kag nagkadto sa siyudad kag ginsugid nila sa manugdumala nga mga pari ang
tanan nga natabo didto sa lulubngan.
12 Gani nag-meeting ang manugdumala nga mga pari kaupod ang mga
manugdumala sang mga Judio. Nagkasugot sila nga hatagan nila sang madamo nga
kuwarta ang mga soldado para indi sila magsugid kon ano gid ang matuod nga natabo.
13 Gintudluan nila ang mga soldado kon ano ang ila isugid sa mga tawo. Nagsiling
sila, “Sugiran ninyo ang mga tawo nga samtang nagakatulog kamo kagab-i, nag-abot
ang iya mga sumulunod kag ginkuha nila ang bangkay ni Jesus.
14 Kon mabatian ini sang gobernador kami ang bahala nga magpaathag sa iya para
indi kamo maano.”
15 Gani ginbaton nila ang kuwarta kag gintuman nila ang ginsiling sa ila. Gani hasta
subong amo ini nga estorya ang ginapalapnag sang mga Judio.

---

* **28:10** *mga utod:* buot silingon, *ang mga sumulunod ni Jesus.* Tan-awa sa bersikulo 16.

Nagpakita si Jesus sa Iya mga Sumulunod
(Mar. 16:14-18; Luc. 24:36-49; Juan 20:19-23; Bin. 1:6-8)

16 Karon, nagkadto ang onse ka sumulunod *ni Jesus* didto sa Galilea, sa bukid nga iya
ginsiling sa ila.
17 Pagkakita nila sa iya nagsimba sila sa iya, pero ang iban nagpangduhaduha *kon si*
Jesus gid bala ang ila nakita.
18 Nagpalapit si Jesus sa ila kag nagsiling, “Ginhatag sa akon ang tanan nga gahom sa
langit kag sa duta.
19 Gani kadtui ninyo ang tanan nga katawhan kag himuon ninyo sila nga akon mga
sumulunod. Bautisohan ninyo sila sa ngalan sang Amay, sang Anak, kag sang Espiritu
Santo.
20 Tudlui ninyo sila nga tumanon ang tanan nga akon ginsugo sa inyo. Dumdumon
ninyo nga kaupod ninyo ako permi hasta sa katapusan sang sini nga panahon.”

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay Marcos

Ang Pagwali ni Juan nga Manugbautiso
(Mat. 3:1-12; Luc. 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Amo ini ang Maayong Balita parte kay Jesu-Cristo nga Anak sang Dios. Nagsugod ini
2 sang matuman ang ginsulat ni Propeta Isaias *parte sa ginhambal sang Dios sa iya*
Anak nga nagasiling, "Ipadala ko ang akon mensahero una sa imo sa pagpreparar sang
imo alagyan.*
3 Magawali siya sing mabaskog sa kamingawan. *Siling niya,* 'Ipreparar ninyo ang
alagyan para sa Ginoo. Tadlunga ang dalan nga iya pagaagyan.'"†
4 *Kag natuman ini sang* pag-abot ni Juan nga manugbautiso didto sa kamingawan,
nga sa diin nagwali siya sa mga tawo nga magpabautiso sila sa pagpakita sang ila
paghinulsol para mapatawad ang *ila* mga sala.
5 Madamo gid nga mga tawo ang nagkadto kay Juan halin sa Jerusalem kag sa bilog
nga *probinsya sang* Judea. Gintuad nila ang ila mga sala kag ginbautisohan sila ni Juan
sa Suba sang Jordan.
6 Ang bayo ni Juan hinimo halin sa bulbol sang camel, kag ang iya paha panit. Ang
iya ginakaon apan kag honey.
7 Amo ini ang iya ginapahibalo: "May magaabot nga nagasunod sa akon nga mas
gamhanan pa sang sa akon kag indi gani ako takos nga mangin iya ulipon."‡
8 *Nagsiling pa gid siya,* "Ako nagabautiso sa inyo sa tubig, pero siya magabautiso sa
inyo sa Espiritu Santo."

Ang Pagbautiso kag Pagtentar kay Jesus
(Mat. 3:13–4:11; Luc. 3:21-22; 4:1-13)

9 Sang sadto nga tion, nag-abot si Jesus halin sa Nazaret nga sakop sang Galilea, kag
nagpabautiso siya kay Juan sa *Suba sang* Jordan.
10 Pagtakas ni Jesus sa tubig, nakita niya dayon nga nag-abri ang langit, kag
naghugpa sa iya ang Espiritu *Santo* sa dagway sang pating.
11 Kag may tingog nga nabatian halin sa langit nga nagasiling, "Ikaw ang akon
hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa imo."
12 Sa gilayon ginpakadto siya sang Espiritu *Santo* sa kamingawan.
13 Kag didto siya nagtiner sa sulod sang 40 ka adlaw nga ginatentar ni Satanas. May
mapintas nga mga sapat didto, pero ginbuligan siya sang mga anghel.

Gintawag ni Jesus ang Apat ka Mangingisda
(Mat. 4:12-22; Luc. 4:14-15; 5:1-11)

14 Sang napriso si Juan *nga manugbautiso*, nagkadto si Jesus sa Galilea kag nagwali
sang Maayong Balita nga halin sa Dios.
15 Nagsiling siya, "Nag-abot na ang tion nga ginpropesiya sang mga propeta sang
una. Malapit na§ ang paghari sang Dios. Gani maghinulsol kamo sa inyo mga sala kag
magtuo sa Maayong Balita."

---

* **1:2** Mal. 3:1 † **1:3** Isa. 40:3 ‡ **1:7** *indi gani ako takos nga mangin iya ulipon:* sa literal, *indi gani ako takos nga magduko sa paghubad sang higot sang iya sandalyas.* § **1:15** *Malapit na:* ukon, *Nag-abot na*

16 *Isa sadto ka adlaw,* sang nagalakat si Jesus sa higad sang Dagat* sang Galilea,
nakita niya ang mag-utod nga si Simon kag si Andres nga nagaladlad sang pukot. Mga
mangingisda sila.
17 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sunod kamo sa akon kag himuon ko kamo nga mga
mangingisda sang mga tawo."
18 Sa gilayon ginbayaan nila ang ila mga pukot kag nagsunod sa iya.
19 Pagkatapos sadto, nagpadayon si Jesus sa paglakat, kag sa unhan nakita niya ang
mag-utod nga si Santiago kag si Juan nga mga anak ni Zebedee. Ara sila sa ila sakayan
nga nagakay-o sang ila pukot.
20 Gintawag dayon sila ni Jesus. Ginbayaan nila didto sa sakayan ang ila amay nga si
Zebedee kag ang mga trabahador nila, kag nagsunod sila kay Jesus.

Ang Tawo nga may Malain nga Espiritu
(Luc. 4:31-37)

21 Nagkadto sila ni Jesus sa Capernaum. Pag-abot sang Adlaw nga Inugpahuway,
nagsulod si Jesus sa simbahan sang mga Judio kag nagpanudlo.
22 Natingala gid ang mga tawo sa iya pagpanudlo, tungod nga nagatudlo siya nga
may awtoridad, kag indi pareho sang mga manunudlo sang Kasuguan.
23 Sa mga tawo didto nga nagatilipon may isa nga ginagamhan sang mahigko nga
espiritu nga nagsinggit,
24 "Jesus nga taga-Nazaret, ano ang labot mo sa amon? Nagkadto ka bala diri sa
paglaglag sa amon? Kilala ko ikaw. Ikaw ang Balaan *nga ginpadala* sang Dios."
25 Pero ginsabdong ni Jesus ang espiritu, "Maghipos ka kag magguwa sa iya!"
26 Ang ato nga tawo ginpakurog sang mahigko nga espiritu nga nagasinggit samtang
nagaguwa sa iya.
27 Natingala gid ang mga tawo didto, gani nagsiling sila, "Ano ini? Bag-o ini nga klase
sang pagpanudlo nga may gahom. Bisan ang mahigko nga mga espiritu ginamanduan
niya kag nagatuman sa iya."
28 Gani madasig nga naglapnag ang balita parte kay Jesus sa bilog nga probinsya
sang Galilea.

Ginpang-ayo ni Jesus ang Madamo nga Tawo
(Mat. 8:14-17; Luc. 4:38-41)

29 Naghalin sila sa simbahan sang mga Judio kag nagkadto sa balay nila ni Simon kag
ni Andres. Nag-upod man si Santiago kag si Juan.
30 Sang sadto nga tion, nagahigda ang ugangan nga babayi ni Simon, kay may hilanat
siya. Kag ginsugid dayon nila ini kay Jesus.
31 Gani ginpalapitan siya ni Jesus kag gin-uyatan sa kamot kag ginpabangon.
Nag-ayo dayon siya, kag ginhimusan niya sang pagkaon sila ni Jesus.
32 Pagkasalop sang adlaw, gindala sang mga tawo kay Jesus ang tanan nga
nagamasakit kag ang mga ginagamhan sang mga demonyo.
33 Madamo gid nga mga tawo sa banwa ang nagtilipon sa puwertahan *sang balay*.
34 Gin-ayo ni Jesus ang madamo nga nagamasakit sang nagkalain-lain nga balatian,
kag gintabog niya ang madamo nga demonyo. Wala niya pagtuguti nga maghambal
ang mga demonyo, kay kilala nila kon sin-o siya.

Nagwali si Jesus sa Galilea
(Luc. 4:42-44)

35 Sang sunod nga adlaw, sang madulumdulom pa, nagbangon si Jesus kag nagkadto
sa kamingawan kag nagpangamuyo.

---

* **1:16** *Dagat:* Ang tubig nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga "lake" ukon sa iban nga Bisaya, *linaw.*

36 Ginpangita siya ni Simon kag sang iya mga kaupod.
37 Pagkakita nila kay Jesus nagsiling sila, “Ginapangita ka sang tanan.”
38 Pero nagsiling siya sa ila, “Malakat kita sa malapit nga mga banwa para makawali
man ako didto, kay amo ini ang kabangdanan nga nagkadto ako *diri sa kalibutan*.”
39 Gani ginlibot ni Jesus ang bilog nga Galilea nga nagawali sa mga simbahan sang
mga Judio kag nagatabog sang mga demonyo *sa mga tawo nga ila ginsudlan*.

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga May Delikado nga Balatian sa Panit
(Mat. 8:1-4; Luc. 5:12-16)

40 May nagpalapit kay Jesus nga isa ka tawo nga may delikado nga balatian sa panit.†
Nagluhod siya kay Jesus kag nagpakitluoy, “Kon gusto mo, mapaayo mo ako sa akon
balatian para makabig ako nga matinlo.”
41 Naluoy gid si Jesus sa iya. Gani gintandog niya siya kag nagsiling, “Gusto ko.
Magmatinlo ka!”
42 Sa gilayon nadula ang iya balatian kag nagtinlo siya.‡
43 Ginpalakat dayon siya ni Jesus pagkatapos nga ginpaandaman niya siya. Siling
niya,
44 “Indi ka gid magpanugid bisan kay sin-o parte sini, kundi magderetso ka sa pari
kag magpatan-aw sa iya.§ Dayon maghalad ka sang halad nga ginsugo ni Moises sa
pagpamatuod sa mga tawo nga matinlo ka na.”
45 Pero ato nga tawo naglakat kag nagsagi panugid parte sa natabo sa iya. Gani
naglapnag ang balita *parte sa natabo sa tawo* hasta indi na makasulod si Jesus sa mga
banwa, kay nagadinaguso ang mga tawo pakadto sa iya. Didto na lang siya nagtiner sa
kamingawan. Pero padayon pa gihapon ang pagkadto sang mga tawo sa iya halin sa
iban nga mga lugar.

2

Gin-ayo ni Jesus ang Paralitiko
(Mat. 9:1-8; Luc. 5:17-26)

1 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagbalik si Jesus sa Capernaum. Naglapnag ang
balita nga ara siya sa iya ginaestaran.
2 Gani madamo nga tawo ang nagtilipon didto hasta nga napuno ang balay, kag bisan
pa sa may puwertahan nagaginutok sila. Ginwali ni Jesus sa ila ang pulong *sang Dios*.
3 Karon may mga tawo nga nag-abot kag gindala sa iya ang isa ka paralitiko nga
ginatuwangan sang apat ka tawo.
4 Pero tungod nga nagaginutok ang mga tawo indi sila makapalapit kay Jesus. Gani
gin-guhaban nila ang atop sa ibabaw sang ginatindugan ni Jesus. Pagkatapos
gintunton nila ang paralitiko nga nagahigda sa iya hiligdaan.
5 Pagkakita ni Jesus nga may pagtuo sila *sa iya*, nagsiling siya sa paralitiko, “Anak,
ginpatawad na ang imo mga sala.”
6 Sang mabatian ini sang mga manunudlo sang Kasuguan nga nagapungko didto,
nagsiling sila sa ila kaugalingon,
7 “Paano nga makahambal siya sang subong sina? Pag-insulto ina *sa Dios*. Wala sing
bisan sin-o nga makapatawad sang mga sala kundi ang Dios lang.”
8 Sa gilayon nahibaluan ni Jesus ang ila hunahuna. Gani nagsiling siya sa ila, “Ngaa
nagahunahuna kamo sang subong sina?

---

† **1:40** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Griego nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13. ‡ **1:42** *nagtinlo siya:* buot silingon, *matinlo na ang iya panit kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon.* § **1:44** *magpatan-aw sa iya* para makita sang pari nga nadula na ang iya balatian kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon.

9 Diin bala ang mas mahapos, ang magsiling sa paralitiko, ‘Ginpatawad na ang imo
mga sala,’ ukon ang magsiling, ‘Magtindog ka, dal-a ang imo hiligdaan kag maglakat’?
10 Karon pamatud-an ko sa inyo *paagi sa pag-ayo sa sini nga paralitiko nga ako* nga
Anak sang Tawo may gahom diri sa duta sa pagpatawad sang mga sala.”
11 Gani nagsiling siya sa paralitiko, “Magtindog ka, dal-a ang imo hiligdaan kag
magpuli!”
12 Samtang nagatan-aw sila, nagbangon ang paralitiko kag gindala niya ang iya
hiligdaan kag nagguwa. Natingala gid sila tanan kag gindayaw nila ang Dios. Siling
nila, “Wala pa kami sing may nakita nga pareho sini.”

Gintawag ni Jesus si Levi
(Mat. 9:9-13; Luc. 5:27-32)

13 Pagkatapos sadto nagbalik liwat si Jesus sa higad sang Dagat *sang Galilea*.
Madamo nga tawo ang nagpalapit sa iya, gani gintudluan niya sila.
14 Kag samtang nagalakat siya, nakita niya *ang manugsukot sang buhis nga* si Levi
nga anak ni Alfeus. Didto siya nagapungko sa balayaran sang buhis. Nagsiling si Jesus
sa iya, “Dali, sunod ka sa akon.” Kag nagtindog si Levi kag nagsunod kay Jesus.
15 Karon, samtang nagakaon si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa balay ni Levi,
madamo nga manugsukot sang buhis kag *iban pa nga ginakabig nga* mga makasasala
ang nag-upod sa ila kaon, kay madamo na ang nagasunod sa iya.
16 May mga manunudlo sang Kasuguan nga mga Pariseo nga didto man. Nakita nila
si Jesus nga nagakaon upod sa mga manugsukot sang buhis kag sa *iban pa nga*
ginakabig nga mga makasasala pareho sa mga manugsukot sang buhis. Nagpamangkot
sila sa iya mga sumulunod, “Ngaa nagakaon siya upod sa mga tawo nga pareho sina?”
17 Nabatian ni Jesus ang ila pamangkot, gani ginsabat niya sila, “Ang tawo nga
maayo ang lawas wala nagakinahanglan sang doktor, kundi ang nagamasakit lang.
Gani wala ako nagkadto diri sa pagtawag sa mga *nagakilala nga sila* matarong, kundi
sa mga makasasala.”

Ang Pamangkot Parte sa Pagpuasa
(Mat. 9:14-17; Luc. 5:33-39)

18 Ang mga sumulunod ni Juan *nga manugbautiso* kag ang mga Pariseo nagapuasa.*
May mga tawo nga nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot, “Ngaa ang mga
sumulunod ni Juan kag ang mga sumulunod sang mga Pariseo nagapuasa pero ang
imo ya wala?”
19 Nagsabat si Jesus sa ila, “Mahimo bala nga magpuasa ang mga bisita sa kasal
samtang kaupod pa nila ang nobyo? Siyempre, indi!
20 Pero magaabot ang tion nga ang nobyo kuhaon sa ila, kag amo na ina ang ila
pagpuasa.”
21 *Siling pa ni Jesus,* “Indi maayo nga itukap ang bag-o nga tela sa daan nga bayo, kay
kon malabhan magakulo ang bag-o nga tela kag magadako pa gid ang gisi.
22 Indi man maayo nga isulod ang bag-o nga bino sa daan nga suludlan nga panit.
Kay mabusdik ang suludlan kag mausik ang bino, kag pareho nga indi na mapuslan.
Sa baylo, ginasulod ang bag-o nga bino sa bag-o nga suludlan nga panit.”†

Ang Pamangkot Parte sa Adlaw nga Inugpahuway
(Mat. 12:1-8; Luc. 6:1-5)

23 Sang isa ka Adlaw nga Inugpahuway, samtang nagaagi sila ni Jesus sa kaumahan
sang trigo, namuksi ang iya mga sumulunod sang mga uhay sang trigo.

---

* **2:18** *nagapuasa* suno sa ginatudlo sang mga Judio. † **2:22** Nagsugid si Jesus sina nga paanggid para itudlo sa ila nga indi mahimo nga simpunon ang iya mga pagpanudlo kag ang daan nga mga pagpanudlo sang mga Judio.

24 Gani nagsiling ang mga Pariseo kay Jesus, “Tan-awa *ang imo mga sumulunod*!
Ngaa ginahimo nila ang ginabawal nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway?”
25 Ginsabat sila ni Jesus, “Wala bala ninyo mabasahi *sa Kasulatan* ang ginhimo ni
David sang siya kag ang iya mga kaupod gin-gutom kag nagkinahanglan sang
pagkaon?
26 Nagsulod si David sa balay sang Dios sadtong panahon nga si Abiatar ang pangulo
nga pari. Ginkaon ni David ang tinapay nga ginhalad sa Dios, kag ginpakaon man niya
ang iya mga kaupod, bisan pa nga bawal ang magkaon sadto luwas lang sa mga pari.”
27 Kag nagsiling pa gid si Jesus, “Ginhimo ang Adlaw nga Inugpahuway para sa
kaayuhan sang tawo. Wala ginhimo ang tawo para sa kaayuhan sang Adlaw nga
Inugpahuway.
28 Gani, *ako nga* Anak sang Tawo may gahom sa *pagsiling kon ano ang husto nga
himuon sa* Adlaw nga Inugpahuway.”

3

Ang Tawo nga Pingkaw ang Kamot
(Mat. 12:9-14; Luc. 6:6-11)

1 Sa liwat nagbalik si Jesus sa simbahan sang mga Judio kag may tawo didto nga
pingkaw* ang kamot.
2 Tungod nga ang mga Pariseo nagapangita gid sang kabangdanan nga maakusar
nila si Jesus, ginabantayan nila kon bala ayuhon niya ang ato nga tawo sa Adlaw nga
Inugpahuway.
3 Nagsiling si Jesus sa tawo nga pingkaw, “Magpalapit ka diri sa atubangan.”
4 Pagkatapos nagpamangkot siya sa mga Pariseo, “Ano bala ang ginatugot sang aton
Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway: ang paghimo sang maayo sa mga tawo ukon
ang paghimo sang malain? Ang pagluwas sang ila kabuhi ukon ang pagpatay?” Pero
wala gid sing may nagsabat.
5 Gintulok sila ni Jesus nga may kaakig, pero nasubuan man siya tungod sang katig-a
sang ila balatyagon. Dayon nagsiling siya sa tawo nga pingkaw, “Untaya ang imo
kamot!” Gin-untay niya, kag nag-ayo ini.
6 Pagkatapos sadto, nagguwa ang mga Pariseo kag nagpakigkita sa mga miyembro
sang partido ni Herodes. Nagplano sila kon paano nila mapatay si Jesus.

Madamo nga Tawo ang Nagtipon kay Jesus

7 Nagkadto si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa higad sang Dagat *sang Galilea*.
Nagsunod sa ila ang madamo nga tawo nga halin sa Galilea kag sa Judea.
8 Madamo man ang naghalin sa Jerusalem, sa Idumea, sa tabok sang *Suba sang*
Jordan, kag sa palibot sang Tyre kag Sidon, kay nabatian nila ang iya ginpanghimo.
9 Tungod sa kadamuon sang mga tawo ginsilingan niya ang iya mga sumulunod nga
magpreparar sang sakayan para sa iya, agod nga kon magdinaguso sa iya ang mga
tawo may masakyan siya.
10 Tungod nga madamo ang iya ginpang-ayo, ang tanan nga may masakit
nagdinasok para makatandog sa iya.
11 Kag kon makita siya sang mga *tawo nga ginagamhan sang* mahigko nga mga
espiritu, nagaluhod sila kag nagasinggit, “Ikaw ang Anak sang Dios!”
12 Pero ginpaandaman gid niya ang mahigko nga mga espiritu nga indi magpanugid
kon sin-o siya.

Ginpili ni Jesus ang Dose ka Apostoles
(Mat. 10:1-4; Luc. 6:12-16)

---

* **3:1** *pingkaw:* ukon, *paralisado*

13 Pagkatapos sadto, nagtaklad si Jesus sa bukid kag gintawag niya ang luyag niya
nga pilion. Gani nagpalapit sila sa iya.
14 Dayon nagpili siya sang dose nga iya man gintawag nga mga apostoles† para
mangin kaupod niya kag ipadala niya sa pagpangwali.
15 Ginhatagan niya sila sing gahom para magtabog sang mga demonyo.
16 Amo ini ang dose nga iya ginpili:‡ si Simon (nga iya gin-ngalanan nga Pedro),
17 si Santiago kag ang iya utod nga si Juan nga mga anak ni Zebedee (gin-ngalanan
sila nga Boanerges nga ang buot silingon, mga anak sang daguob),
18 si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago nga anak ni
Alfeus, si Tadeus, si Simon (nga sang una rebelde sa gobyerno sang Roma),
19 kag si Judas Iscariote§ nga amo ang nagtraidor kay Jesus.

Si Jesus kag si Satanas
(Mat. 12:22-32; Luc. 11:14-23; 12:10)

20 Dayon, nagpuli sila ni Jesus. Kag nagtilipon liwat ang mga tawo didto, gani si Jesus
kag ang iya mga sumulunod wala na sing tiyempo bisan magkaon.
21 Pagkabati sang iya pamilya parte sa mga ginahimo ni Jesus, nagkadto sila didto
para kuhaon siya, kay nagsiling ang mga tawo nga buang siya.
22 Ang mga manunudlo sang Kasuguan nga nag-abot halin sa Jerusalem nagsiling,
"Ginsudlan siya ni Satanas* nga pangulo sang mga demonyo. Gani paagi sa gahom ni
Satanas nagatabog siya sang mga demonyo."
23 Gintawag ni Jesus ang mga tawo nga magpalapit sa iya, kag naghambal siya sa ila
paagi sa sini nga mga paanggid, "Indi mahimo nga si Satanas magtabog sang iya mga
kaupod.
24 Kon ang *mga pumuluyo sang* isa ka ginharian magbinahin-bahin kag
mag-ilinaway, ina nga ginharian indi makapadayon.
25 Amo man ang matabo sa isa ka panimalay kon *ang mga nagaestar dira*
magbinahin-bahin kag mag-ilinaway.
26 Gani kon si Satanas kag ang iya mga sakop magbinahin-bahin kag mag-ilinaway,
ang iya ginharian indi man makapadayon kundi malaglag ini.
27 "Ang matuod, wala sing tawo nga sarang makasulod sa balay sang makusog nga
tawo sa pagkuha sang iya mga pagkabutang kon indi niya anay paggapuson inang
makusog nga tawo. Pero kon magapos na niya, makapagusto na siya sa pagkuha sang
mga pagkabutang sa sina nga balay.†
28 "Nagasiling pa gid ako sing matuod, nga ang tanan nga klase sang sala kag
pagpakalain mapatawad.
29 Pero ang bisan sin-o nga nagapakalain sa Espiritu Santo indi gid mapatawad. Ini
nga sala indi gid mapatawad hasta san-o."
30 Ginhambal ini ni Jesus kay nagasiling ang mga manunudlo sang Kasuguan nga
ginagamhan siya kuno sang mahigko nga espiritu.

Ang Iloy kag ang mga Utod ni Jesus
(Mat. 12:46-50; Luc. 8:19-21)

31 Dayon nag-abot ang iloy kag ang mga utod ni Jesus. Samtang nagatindog sila didto
sa guwa sang balay ginpatawag nila siya.
32 Madamo nga tawo didto ang nagapungko sa palibot ni Jesus. Siling sang mga tawo
sa iya, "Ang imo iloy kag mga utod ara sa guwa kag ginapatawag ka nila."

---

† **3:14** *nga iya...apostoles:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. ‡ **3:16** *Amo in...ginpili:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. § **3:19** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang "Iscariote." Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.* * **3:22** *Satanas:* sa Griego, *Beelzebul* † **3:27** Ang buot silingon ni Jesus, napierdi na niya si Satanas. Amo ina nga matabog niya ang iya mga sinakpan.

33 Siling niya, “Nahibaluan bala ninyo kon sin-o ang akon iloy kag mga utod?”
34 Nagtulok siya sa mga tawo nga nagapungko sa palibot niya kag nagsiling, “Amo ini
sila ang akon iloy kag mga utod!
35 Ang bisan sin-o nga nagahimo sang kabubut-on sang Dios amo ang akon iloy kag
mga utod.”

4

Ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mat. 13:1-9; Luc. 8:4-8)

1 Nagpanudlo liwat si Jesus sa higad sang dagat. Madamo gid nga mga tawo ang
nagtilipon sa iya palibot. Gani nagsakay siya sa sakayan nga nagapundo kag
nagpungko siya didto. Kag ang mga tawo nagpabilin sa higad sang dagat.
2 Madamo nga butang ang iya gintudlo sa ila paagi sa mga paanggid.
3 Siling niya, “Magpamati kamo! May isa ka mangunguma nga nagsab-og sang binhi.
4 Sa iya pagsab-og, ang iban nagtupa sa higad sang dalan, kag gintuka ini sang mga
pispis.
5 Ang iban nagtupa sa kabatuhan. Hapaw lang ang duta sini, gani madali nga
nagtubo ang binhi tungod kay manabaw ang duta.
6 Pero nalayong ini sang nainitan sang adlaw, kag tungod nga diutay lang ang gamot,
nalaya.
7 Ang iban nga mga binhi nagtupa *kag nagtubo* sa duta nga may mga tunukon nga
hilamon, pero pagdabong sang mga hilamon nalumos ang tanom, gani wala
nakapamunga.
8 Ang iban pa gid nga mga binhi nagtupa sa maayo nga duta, kag nagtubo ini kag
nagpamunga. Ang iban 30, ang iban 60, kag ang iban 100 *ka pilo ang bunga*.”
9 Siling pa ni Jesus sa ila, “Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining
inyo nabatian.”

Ang Katuyuan sang mga Paanggid
(Mat. 13:10-17; Luc. 8:9-10)

10 Pagpalauli sang mga tawo, ang dose *ka apostoles* kag ang iban pa gid nga
nagaupod kay Jesus nagpamangkot sa iya kon ano ang kahulugan sang sadto nga
paanggid.
11 Nagsiling si Jesus sa ila, “Ang mga tinago nga kamatuoran parte sa paghari sang
Dios ginasugid sa inyo *nga maintiendihan ninyo*, pero sa iban, ang tanan nga butang
parte sa paghari sang Dios ginasugid sa ila paagi sa mga paanggid,
12 para *matuman ang ginasiling sang Kasulatan* nga,
“‘Sige lang ang ila tulok, pero indi sila makakita.
Sige lang ang ila pamati, pero indi sila makaintiendi.
Kay kon makaintiendi sila,
magahinulsol sila kag patawaron sila sang Dios.’”*

Ginpaathag ni Jesus ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mat. 13:18-23; Luc. 8:11-15)

13 Nagpamangkot dayon si Jesus sa ila, “Kon indi kamo makaintiendi sadto nga
paanggid, paano ninyo maintiendihan ang iban ko pa nga mga paanggid?
14 *Ang kahulugan sang akon paanggid amo ini*: ang ginsab-og sang mangunguma
amo ang pulong *sang Dios*.

---

* **4:12** Isa. 6:9, 10

15 Ang higad sang dalan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga sang
pagkabati nila sang pulong *sang Dios*, nag-abot man dayon si Satanas kag gin-agaw
niya ang pulong sa ila tagipusuon.
16 Ang kabatuhan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga sang pagkabati
nila sang pulong *sang Dios*, ginbaton nila dayon ini nga may kalipay,
17 pero indi hugot sa ila tagipusuon. Gani wala magdugay ang ila pagtuo. Pag-abot
sang pag-antos ukon paghingabot tungod sa *ila nga pagbaton sa* pulong *sang Dios*,
nagbiya sila gilayon sa ila pagtuo.
18 Ang duta nga may mga tunukon nga hilamon nga gintup-an sang binhi amo ang
mga tawo nga nakabati sang pulong *sang Dios*.
19 Ugaling tungod sa mga palaligban sa sini nga panahon kag paghimulat nga
makamanggad, kag tungod sa sobra nga handom sang iban nga mga butang, nalipatan
nila ang pulong *sang Dios* nga ila nabatian kag wala ini namunga *sa ila kabuhi*.
20 Pero ang maayo nga duta nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga
nagpamati sang pulong *sang Dios* kag ginbaton nila sa ila tagipusuon kag namunga *sa
ila kabuhi*. Ang iban 30, ang iban 60, kag ang iban 100 *ka pilo ang bunga*."

Ang Paanggid Parte sa Suga
(Luc. 8:16-18)

21 Nagpadayon pa gid sa paghambal si Jesus sa ila, "Kon ang tawo magsindi sang
suga, wala niya ginatakluban sang sulukban ukon ginabutang sa idalom sang katre,
kundi ginabutang niya sa tulungtungan.
22 Amo man ina nga wala sing tinago nga indi magguwa sa ulihi, kag wala sing
sekreto nga indi mabuyagyag.†
23 Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian."
24 Nagsiling pa gid siya, "Pamatii ninyo ako sing maayo! Magahatag ang Dios sa inyo
sing pag-intiendi suno sa inyo pagpamati, kag iya pa gani ini dugangan.
25 Kay ang tawo nga nagatuman sang iya nabatian nga kamatuoran pagahatagan pa
gid sang pag-intiendi. Pero ang tawo nga wala nagatuman sa kamatuoran, bisan ang
diutay nga iya naintiendihan kuhaon pa sa iya."

Ang Paanggid Parte sa Binhi nga Nagtubo

26 Siling pa gid ni Jesus, "Ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya: May*
isa ka tawo nga nagsab-og sang binhi sa iya uma.
27 Samtang nagapadayon siya sa iya obra kada adlaw kag samtang nagatulog siya
kada gab-i, ang mga binhi nga iya ginsab-og nagatubo bisan wala niya mahibalui kon
paano.
28 Ang duta mismo amo ang *nagapatubo kag* nagapabunga sang mga tanom:
nahauna ang dahon, dason ang uhay, kag sa ulihi ang matinggas nga bunga.
29 Kag kon luto na, ginaani sang tag-iya kay alanihon na."

Ang Paanggid Parte sa Binhi sang Mustasa
(Mat. 13:31-32, 34; Luc. 13:18-19)

30 Nagpamangkot si Jesus *sa ila*, "Sa ano ta mapaanggid ang paghari sang Dios? Ano
nga paanggid ang aton gamiton para mapaathag ini?
31 Ang paghari sang Dios pareho sa binhi sang mustasa.‡ Pinakagamay ini sa tanan
nga binhi,
32 pero kon matanom na, nagatubo kag nagalabaw pa sa tanan nga ulutanon nga
bisan ang mga pispis sarang makapugad sa iya mahandong nga mga sanga."

---

† **4:22** Ang tinago ukon sekreto nga ginamitlang diri posible amo ang parte sa paghari sang Dios ukon sa Maayong Balita nga kinahanglan nga ipahayag. ‡ **4:31** *mustasa:* Ini isa ka klase sang mustasa nga dako gid.

33 Madamo pa gid nga mga paanggid nga pareho sini ang gin-gamit ni Jesus sa iya
pagpanudlo sa mga tawo, suno lang sa ila maintiendihan.
34 Wala siya sing may ginhambal sa mga tawo nga indi paagi sa paanggid, pero
ginapaathag niya ini tanan sa iya mga sumulunod kon silahanon na lang.

Ginpauntat ni Jesus ang Bagyo
(Mat. 8:23-27; Luc. 8:22-25)

35 Sang sirom na sadto nga adlaw, nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Dali,
matabok kita sa pihak sang dagat."
36 Gani ginbayaan sang iya mga sumulunod ang madamo nga tawo nga nagatilipon,
kag naglarga sila kaupod ni Jesus nga didto na sa sakayan. May mga sakayan man
didto nga nagdungan sa ila.
37 Kag *samtang nagabiyahe sila,* hinali lang nga nagbaskog ang hangin. Sige ang
basya sang dalagko nga mga balod, kag daw sa mapuno na ang sakayan.
38 Pero si Jesus didto sa buli sang sakayan nga nagakatulog nga may ulunan.
Ginpukaw nila siya. Siling nila, "Manunudlo, wala ka bala nagakabalaka nga malunod
na kita?"
39 Gani nagbangon siya kag ginsabdong niya ang hangin kag ang balod. Siling niya,
"Untat!" Kag nag-untat ang hangin kag naglinaw ang dagat.
40 Siling dayon ni Jesus sa ila, "Ngaa bala nahadlok kamo? Ano, wala pa gid bala
kamo sing pagtuo *sa akon*?"
41 Kinulbaan gid sila, kag nagpinamangkutanay sila, "Sin-o gid ayhan ini nga bisan
ang hangin kag ang mga balod nagatuman sa iya?"

5

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga may Malain nga mga Espiritu
(Mat. 8:28-34; Luc. 8:26-39)

1 Pagkatapos sadto nakaabot sila sa tabok sang Dagat* *sang Galilea,* sa lugar sang
mga Gerasenhon.†
2 Sang nakapanaog na si Jesus sa sakayan, ginsugata siya sang isa ka tawo nga halin
sa mga *kuweba nga* lulubngan. Ini nga tawo ginagamhan sang mahigko nga espiritu
3 kag didto siya nagaestar sa mga lulubngan. Wala na gid sing may makagapos sa
iya, bisan makakadena sa iya.
4 Kay madamo na nga tion nga gin-gapos sang kadena ang iya mga tiil kag mga
kamot, pero ginapamugto lang niya ini. Wala gid sing may makapugong sa iya.
5 Adlaw-gab-i, bisan ara siya sa mga kuweba nga lulubngan ukon sa mga bukid man,
permi siya nagasinggit kag ginapilas niya ang iya lawas sang bato.
6 Pagkakita niya kay Jesus sa malayo, nagdalagan siya pakadto sa iya kag nagluhod.
7-8 Dayon nagsiling si Jesus sa espiritu nga nagagahom sa sadto nga tawo, "Ikaw nga
mahigko nga espiritu, magguwa ka sa sini nga tawo!" Nagsinggit ang tawo, "Jesus,
Anak sang Labing Mataas nga Dios, ano ang imo labot sa akon? Nagapakitluoy ako sa
imo sa ngalan sang Dios nga indi mo ako pagsilutan."
9 Ginpamangkot siya dayon ni Jesus, "Ano ang imo ngalan?" Nagsabat siya, "Ang
akon ngalan si Panong kay madamo kami."
10 Kag sige ang iya pagpakitluoy kay Jesus nga indi lang sila pagtabugon sa sadto nga
lugar.
11 Malapit didto, may madamo nga baboy nga nagakaon sa banglid.
12 Nagpakitluoy kay Jesus ang mga demonyo nga nagasiling, "Tuguti na lang kami
nga magsulod sa sina nga mga baboy."

---

* **5:1** *Dagat:* Tan-awa ang footnote sa 1:16 † **5:1** *Gerasenhon:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *Gadarenhon;* sa iban pa gid nga mga kopya, *Gergesenhon*

13 Gani gintugutan niya sila. Kag nagguluwa ang mahigko nga mga espiritu sa tawo
kag nagsulod sa mga baboy. Dayon ang tanan nga baboy didto nga mga duha ka libo
nagdinaguso padulhog sa banglid deretso sa tubig kag nagkalalumos.
14 Nagdinalagan ang mga manugsagod sang mga baboy kag ginpanugid nila sa mga
tawo sa banwa kag sa kaumahan ang mga natabo nga ato. Gani nagkadto ang mga
tawo didto kay Jesus para tan-awon kon ano ang natabo.
15 Pag-abot nila kay Jesus nakita nila ang tawo nga sadto anay gin-gamhan sang
panong sang mga demonyo. Nagapungko siya nga may bayo kag husto na ang iya
paminsaron. Gani hinadlukan sila.
16 Ang mga nakakita mismo sa natabo nagsugid sa mga tawo kon ano ang natabo sa
tawo nga gin-gamhan anay sang mga demonyo kag ang natabo sa mga baboy.
17 Gani tungod sa sini nga hitabo, nagpakitluoy sila kay Jesus nga maghalin sa ila
lugar.
18 Sang manugsakay na si Jesus sa sakayan, ang tawo nga gin-gamhan anay sang
mga demonyo nagpakitluoy sa iya nga kon mahimo paupdon siya.
19 Pero wala siya pagtuguti ni Jesus, kundi ginsilingan siya, "Magpuli ka sa imo
pamilya kag sugiran mo sila kon ano ang ginhimo sang Ginoo sa imo kag kon paano
siya naluoy sa imo anay kahimtangan."
20 Gani naglakat ang tawo kag nagkadto sa Decapolis. Kag didto ginpanugid niya ang
ginhimo ni Jesus sa iya. Natingala gid ang tanan nga nakabati sa iya.

Ang Bata ni Jairus kag ang Babayi nga Nagtandog sang Bayo ni Jesus (Mat. 9:18-26; Luc. 8:40-56)

21 Pagtabok liwat ni Jesus sa pihak sang dagat, madamo naman nga mga tawo ang
nagtilipon didto sa iya.
22-23 Nag-abot man didto si Jairus nga isa ka manugdumala sang simbahan sang mga
Judio. Pagkakita niya kay Jesus, nagluhod siya sa iya kag nagpakitluoy, "Ang akon bata
nga dalagita daw mapatay na. Kon mahimo kadtui siya *didto sa balay* kag itungtong
ang imo kamot sa iya, para mag-ayo siya kag mabuhi!"
24 Gani nag-upod si Jesus sa iya. Madamo gid nga mga tawo ang nag-upod kay Jesus
kag nagadinaguso sila sa iya.
25 May babayi didto nga ginapangguwaan sang dugo sa sulod sang dose na ka tuig.
26 Puwerte gid ang iya pag-antos sa pihak sang iya pagpabulong sa nagkalain-lain
nga manugbulong. Nagasto na niya ang tanan niya nga mga pagkabutang, pero wala
gid siya mag-ayo. Nagdugang pa gid gani ang iya masakit.
27 Nabatian niya ang mga balita parte kay Jesus, gani nagdasok siya sa mga tawo sa
likod dampi ni Jesus kag gintandog niya ang bayo ni Jesus,
28 kay naghunahuna siya, "Kon matandog ko lang bisan ang iya bayo, magaayo gid
ako."
29 Sa gilayon nag-untat ang pagpangguwa sang dugo sa iya, kag nabatyagan niya nga
nag-ayo na siya sa iya masakit.
30 Nabatyagan ni Jesus nga may gahom nga nagguwa sa iya, gani nagliso siya kag
nagsiling, "Sin-o ang nagtandog sa akon bayo?"
31 Nagsabat ang iya mga sumulunod, "Kadamo sang tawo nga nagadinaguso sa imo,
ngaa nagapamangkot ka pa kon sin-o ang nagtandog sa imo?"
32 Pero nagpanulok-tulok pa gid siya kon sin-o ang nagtandog sa iya.
33 Tungod nga nahibaluan sang babayi kon ano ang natabo sa iya, nagpalapit siya
kay Jesus nga nagakurog sa kahadlok. Nagluhod siya kag nagsugid sang matuod.
34 Dayon nagsiling si Jesus sa iya, "Anak, ang imo pagtuo nag-ayo‡ sa imo. Magpuli ka
nga may kalinong, kay maayo ka na."

‡ **5:34** *nag-ayo:* ukonkag *nagluwas*

35 Samtang nagahambal pa siya sa babayi, may nag-abot nga pila ka tawo halin sa
balay ni Jairus. Siling nila kay Jairus, “Patay na ang imo bata. Indi na pagdisturbuha
ang manunudlo.”
36 Pero wala nagsapak si Jesus sa sadto nga balita. Nagsiling siya kay Jairus, “Indi ka
magkahadlok. Magtuo ka lang.”
37 *Gani nagpadayon gid sila.* Pero wala siya sang may ginpaupod luwas kay Pedro
kag ang mag-utod nga si Santiago kag si Juan.
38 Pag-abot nila sa balay ni Jairus, nakita ni Jesus nga nagaginahod ang mga tawo.
Ang iban nagahinibi kag ang iban nagapanalambiton.
39 Nagsulod sila ni Jesus sa balay, kag nagsiling siya sa mga tawo, “Ngaa nagaginahod
kag nagahinibi kamo? Indi patay ang bata, kundi nagakatulog lang.”
40 Ginkadlawan nila si Jesus. Gani ginpaguwa niya ang tanan nga tawo kag
ginpasulod niya sa kuwarto sang bata ang iya sini amay kag iloy, kag ang tatlo nga iya
kaupod.
41 Dayon gin-uyatan niya ang kamot sang bata kag nagsiling, *“Talitha, Koum,”* nga
kon sa aton pa, “Day, magbangon ka!”
42 Kag nagbangon dayon ang dalagita kag naglakat-lakat. (Ang dalagita nagaedad
sang dose ka tuig). Tungod sa natabo, dako gid ang ila pagkatingala.
43 Pero ginmanduan sila ni Jesus nga indi gid magpanugid bisan kay sin-o parte sa
natabo. Dayon ginsilingan niya sila nga hatagan sang pagkaon ang bata.

6

Ginsikway si Jesus sa Nazaret
(Mat. 13:53-58; Luc. 4:16-30)

1 Pagkatapos sadto, nagpuli si Jesus sa iya banwa, kag nag-upod sa iya ang iya mga
sumulunod.
2 Pag-abot sang Adlaw nga Inugpahuway nagpanudlo siya sa simbahan sang mga
Judio. Madamo nga tawo didto ang nakabati sa iya kag natingala gid sila. Siling nila,
“Ngaa madamo sang nahibaluan ang tawo nga ini? Sa diin bala siya nakakuha sini nga
kaalam? Kag ngaa makahimo siya sang mga milagro?
3 Indi bala siya ang panday nga anak ni Maria kag utod nila ni Santiago, Jose, Judas
kag Simon? Kag indi bala ang mga utod niya nga mga babayi diri man nagapuli?” Gani
indi gid sila magtuo sa iya.
4 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, “Ginatahod ang propeta bisan diin luwas lang sa iya
kaugalingon nga banwa kag sa iya mga paryente kag panimalay.”
5 *Amo ina nga* wala siya makahimo sang mga milagro sa sadto nga lugar, luwas lang
sa pila ka masakiton nga iya gintandog sang iya kamot kag nag-ayo.
6 Natingala siya nga indi sila magtuo sa iya.

Ginpadala ni Jesus ang Dose Niya ka Apostoles
(Mat. 10:5-15; Luc. 9:1-6)

Pagkatapos sadto naglibot si Jesus nga nagapanudlo sa mga baryo.
7 Gintawag niya ang dose *niya ka apostoles* kag ginpadala niya sila sing
tagduha-duha. Ginhatagan niya sila sing awtoridad sa pagtabog sang mahigko nga
mga espiritu.
8 Ginmanduan niya sila, “Indi kamo magdala sang bisan ano sa inyo paglakat kundi
baston gid lang. Indi man kamo magdala sang pagkaon, kuwarta ukon bag.
9 Puwede kamo makasuksok sang sandalyas, pero indi kamo magdala sang ilislan
nga bayo.
10 Kon padayunon kamo sa isa ka balay, dira gid lang kamo magdayon hasta
maghalin kamo sa sina nga lugar.

11 Pero kon ang mga tawo sa isa ka lugar indi magbaton sa inyo kag indi magpamati
sang inyo ginawali, bayai lang ninyo sila, kag sa paghalin ninyo, taktaka ninyo ang
yab-ok sa inyo tiil bilang paandam kontra sa ila."
12 Gani naglakat sila kag nagwali nga dapat maghinulsol ang mga tawo sa ila mga
sala.
13 Madamo nga demonyo ang ila gintabog kag madamo nga masakiton ang ila
ginhaplasan sang lana nga nag-alayo.

Ang Pagpatay kay Juan nga Manugbautiso
(Mat. 14:1-12; Luc. 9:7-9)

14 Nakaabot kay Haring Herodes ang mga balita parte kay Jesus tungod nga
nagbantog na siya. Ang iban nagasiling nga si Jesus amo si Juan nga manugbautiso nga
nabanhaw, amo ina nga may gahom siya sa paghimo sang mga milagro.
15 Pero nagasiling ang iban nga siya si Propeta Elias. Kag nagasiling pa gid ang iban
nga siya isa ka propeta nga pareho sang mga propeta sang una.
16 Pero pagkabati ni Herodes sina nga mga balita, nagsiling siya, "Nabanhaw si Juan
nga akon ginpapugutan sang ulo."
17-18 Ginpapugutan ni Herodes sang ulo si Juan tungod sang dumot ni Herodias sa
iya, kay amo ini ang natabo: Ginpangasawa ni Herodes si Herodias nga asawa sang iya
utod nga si Felipe. Permi lang ginahambalan ni Juan si Herodes nga indi husto ang iya
pagpangasawa sa asawa sang iya utod. Gani tungod kay Herodias, ginpadakop ni
Herodes si Juan kag ginpapriso.
19 Kag tungod sa dumot ni Herodias kay Juan gusto niya nga ipapatay siya, pero indi
niya mahimo *tungod nga indi magsugot si Herodes*.
20 Kay nahadlok si Herodes kay Juan tungod nga nahibaluan niya nga si Juan
diosnon kag matarong nga tawo. Gani gin-apinan ni Herodes si Juan para indi maano.
Gusto ni Herodes nga magpamati sa mga wali ni Juan bisan matuod nga ang iya mga
nabatian nagapalibog sang iya ulo.
21 Sang ulihi nag-abot gid man ang tion nga ginahulat ni Herodias. Natabo ini sa
kaadlawan ni Herodes. Nagpapunsyon si Herodes kag gin-imbitar niya ang mga
opisyal sang Galilea, ang mga kumander *sang Romanhon nga mga soldado*, kag ang
mga kilala nga mga tawo didto.
22 Sa tion na sang punsyon, nagsulod ang dalaga nga anak ni Herodias kag nagsaot.
Nalipay gid si Herodes kag ang iya mga bisita. Gani nagsiling si Herodes sa dalaga,
"Pangayo ka sa akon sang bisan ano nga imo naluyagan kag ihatag ko sa imo."
23 Kag siling pa gid niya sa dalaga, "Ginasumpa ko nga bisan ano ang imo pangayuon
sa akon ihatag ko sa imo, bisan katunga pa sang akon ginharian."
24 Nagguwa ang dalaga kag nagpamangkot sa iya iloy kon ano ang iya pangayuon.
Nagsabat ang iya iloy nga pangayuon niya ang ulo ni Juan nga manugbautiso.
25 Dayon nagdali-dali siya balik sa hari. Pag-abot niya didto nagsiling siya, "Gusto ko
nga ihatag mo sa akon subong gid ang ulo ni Juan nga manugbautiso nga nabutang sa
bandehado."
26 Pagkabati sadto sang hari nagkasubo gid siya. Pero tungod nga nakapanumpa
siya kag nabatian mismo sang iya mga bisita, indi niya gusto nga maguba ang iya
promisa sa dalaga.
27 Sa gilayon ginsugo niya ang isa ka soldado nga dal-on sa iya ang ulo ni Juan. Gani
naglakat ang soldado sa prisohan kag ginpugutan sang ulo si Juan.
28 Pagkatapos ginbutang niya sa bandehado ang ulo ni Juan kag ginhatag sa dalaga,
kag ginhatag man sang dalaga sa iya iloy.
29 Pagkabati sang mga sumulunod ni Juan parte sa natabo, ginkadtuan nila kag
ginkuha ang lawas ni Juan kag ginbutang sa lulubngan.

Ginpakaon ni Jesus ang 5,000 ka Tawo
(Mat. 14:13-21; Luc. 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Ang mga apostoles nga naglakat sa pagwali nagbalik kay Jesus. Ginsugid nila sa
iya ang tanan nila nga ginhimo kag mga ginpanudlo.
31 Tungod sa kadamuon sang mga tawo nga nagapakadto-pakari, wala na gid sila
sang tiyempo bisan sa pagkaon. Gani nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Dali,
makadto kita sa kamingawan para makapahuway-huway kamo bisan dali lang."
32 Gani nagsakay sila sa sakayan kag nagkadto sa kamingawan.
33 Pero nakilal-an sila sang madamo nga tawo nga nakakita sang ila paghalin. Gani
nagdalagan ang mga tawo halin sa nagkalain-lain nga banwa pakadto sa lugar nga
ginapakadtuan nila ni Jesus, kag nauna pa sila abot didto.
34 Sang pagpanaog ni Jesus sa sakayan, nakita niya ang madamo gid nga mga tawo.
Naluoy gid siya sa ila, kay daw pareho sila sa mga karnero nga wala sing
manugbantay. Gani gintudluan niya sila sang madamo nga butang.
35 Sang hapon na gid, nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod. Siling nila, "Hapon
na gid, kag ari kita diri sa kamingawan.
36 Palakta na ang mga tawo sa mga baryo kag sa mga sityo sa palibot para
makabakal sila sang ila pagkaon."
37 Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Kamo mismo ang maghatag sang pagkaon sa ila."
Nagsabat sila kay Jesus, "Mga walo ka bulan nga suweldo ang magasto sa tinapay nga
ipakaon sa ila. Malakat bala kami kag magbakal sang sina nga kantidad sang tinapay?"
38 Nagsiling si Jesus sa ila, "Pila ka bilog ang inyo tinapay dira? Abi, tan-awa ninyo."
Sang mausisa nila nagsiling sila, "Lima ka tinapay, kag may duha ka isda."
39 Dayon ginsugo ni Jesus ang iya mga sumulunod nga papungkuon sing
grupo-grupo ang mga tawo sa hilamon.
40 Gani nagpulungko ang mga tawo sa tag-100 kag tag-50.
41 Dayon ginkuha ni Jesus ang lima ka tinapay kag duha ka isda, kag nagtangla siya
sa langit kag nagpasalamat *sa Dios*. Pagkatapos ginpamihak-pihak niya ang tinapay
kag ginhatag sa iya mga sumulunod para ipanagtag sa mga tawo. Kag ginpartida man
niya ang isda sa tanan.
42 Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog.
43 *Pagkatapos kaon,* gintipon nila ang mga nabilin nga tinapay kag isda, kag dose pa
ka alat ang napuno.
44 Ang kadamuon sang mga lalaki lang nga nagkalaon 5,000.

Naglakat si Jesus sa Ibabaw sang Tubig
(Mat. 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Pagkatapos sadto, ginsugo ni Jesus ang iya mga sumulunod nga magsakay sa
sakayan kag mag-una didto sa Betsaida, sa tabok sang dagat, samtang ginapapuli niya
ang mga tawo.
46 Sang nakahalin na ang mga tawo, nagtaklad siya sa bukid para magpangamuyo.
47 Pagkagab-i, ang sakayan didto na sa tunga sang dagat, pero si Jesus didto pa sa
takas nga nagaisahanon lang.
48 Nakita niya nga ginabudlayan sila sa pagbugsay, kay nagasugata ang hangin. Sang
kaagahon na, nagkadto siya didto sa ila nga nagalakat sa ibabaw sang tubig. Maagi
lang siya kuntani sa ila,
49-50 pero pagkakita nila nga may nagalakat sa ibabaw sang tubig, hinadlukan gid
sila kag nagsinggit, "Bagat!" Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kamo magkahadlok,
ako ini! Magpakaisog kamo!"
51 Dayon nagsakay siya sa sakayan kag nag-untat ang *mabaskog nga* hangin. Kag
natingala gid sila,

52 tungod kay bisan nakita na nila ang milagro nga ginhimo niya sa tinapay, wala pa
gid sila makaintiendi sang kahulugan sadto, kay nadulman pa ang ila hunahuna.

Ginpang-ayo ni Jesus ang mga Masakiton sa Genesaret
(Mat. 14:34-36)

53 Pag-abot nila sa pihak, nagdungka sila sa baybayon sa Genesaret sa diin ginpundo
nila ang sakayan.
54 Pagpanaog nila, nakilala dayon sang mga tawo si Jesus.
55 Gani nagdali-dali ang mga tawo sa pagkadto sa palibot nga mga lugar kag
ginpamutang nila sa mga hiligdaan ang mga masakiton kag gindala nila sa mga lugar
nga mabatian nila nga didto si Jesus.
56 Bisan sa diin siya magkadto, sa mga sityo, sa mga baryo ukon sa mga banwa man,
basta mabatian sang mga tawo nga didto siya, ginadala nila ang ila mga masakiton sa
lugar nga ginatipunan permi sang mga tawo. Ginpangabay nila si Jesus nga tugutan
niya ang mga masakiton nga tandugon siya bisan sa gaway-gaway* na lang sang iya
bayo. Kag ang tanan nga nakatandog nag-ayo.

7

Mga Tradisyon sang mga Katigulangan
(Mat. 15:1-9)

1 May mga Pariseo kag pila ka manunudlo sang Kasuguan nga nag-abot halin sa
Jerusalem nga nagtipon sa palibot ni Jesus.
2 Nakita nila nga ang iban sang mga sumulunod ni Jesus nagakaon nga wala nila
ginhimo ang *ritual sang* pagpanghinaw sang kamot.
3 Ang mga Judio, labi na ang mga Pariseo, indi magkaon kon indi anay sila
makapanghinaw sang ila mga kamot suno sa tradisyon sang ila mga katigulangan.
4 Indi man sila magkaon sang bisan ano nga naghalin sa tindahan kon indi anay sila
makapanghinaw. Madamo pa gid ang ila mga pagsulundan pareho sang
pagpanghugas sang mga tasa, kolon, kag mga saway nga mga lulutuan.
5 Gani nagpamangkot kay Jesus ang mga Pariseo kag ang mga manunudlo sang
Kasuguan, "Ngaa ang imo mga sumulunod wala nagasunod sa tradisyon sang aton
mga katigulangan? Nagakaon sila nga wala nila ginhimo ang *ritual sang*
pagpanghinaw sang kamot."
6 Ginsabat sila ni Jesus, "Matuod gid ang ginsiling *sang Dios* parte sa inyo nga mga
hipokrito suno sa ginsulat ni *Propeta* Isaias,
"'Ang mga tawo nga ini nagapadungog sa akon sa baba lang,
pero ang ila tagipusuon malayo sa akon.
7 Wala sing pulos ang ila pagsimba sa akon,
kay ang ila mga ginatudlo mga pagsulundan
nga ginhimo lang sang tawo.'*
8 Ginasikway ninyo ang sugo sang Dios, kag ang mga tradisyon sang tawo amo ang
inyo ginatuman."
9 Nagsiling pa gid si Jesus, "Maayo gid kamo magpadihot sa pagsikway sang
ginapatuman sang Dios para masunod ninyo ang inyo mga tradisyon.
10 Pareho abi sini: nagsiling si Moises, 'Tahura ang imo amay kag iloy,'† kag 'Ang
bisan sin-o nga magpakamalaot sa iya amay ukon iloy dapat patyon.'‡
11 Pero kamo ya nagatudlo nga kon ang tawo maghambal sa iya ginikanan nga ang
bulig nga ihatag kuntani niya sa ila Korban (buot silingon, inughatag sa Dios),

---

* **6:56** *gaway-gaway:* sa English, *tassel.* Tan-awa sa Num. 15:37-39; Deu. 22:12, kag sa Mat. 23:5. * **7:7** Isa. 29:13
† **7:10** Exo. 20:12; Deu. 5:16 ‡ **7:10** Exo. 21:17; Lev. 20:9

12 wala na ninyo siya ginaobligar nga magbulig sa ila.
13 Ginapakawalay pulos ninyo ang pulong sang Dios tungod sa inyo tradisyon nga
ginpanubli ninyo *sa inyo mga katigulangan.* Kag madamo pa gid nga pareho sini ang
inyo ginahimo."

Ang Nagapahigko sa Tawo
(Mat. 15:10-20)

14 Gintawag liwat ni Jesus ang mga tawo kag ginsilingan, "Pamati kamo tanan sa
akon, kag intiendiha ninyo ang akon ihambal.
15 Wala sing butang nga nagasulod sa tawo nga nagapahigko sa iya, kundi ang mga
nagaguwa sa iya.
16 Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian!"§
17 Pagkatapos ginbayaan niya ang mga tawo kag nagsulod siya sa balay. *Sang sa*
sulod na siya, ang iya mga sumulunod nagpamangkot sa iya kon ano ang kahulugan
sadtong paanggid.
18 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ngaa, wala man bala kamo makaintiendi? Wala bala
ninyo mahibalui nga ang bisan ano nga ginakaon indi makapahigko sa tawo?*
19 Kay wala man ina nagasulod sa iya tagipusuon kundi sa iya tiyan kag nagaguwa
man sa iya lawas." *Sa sining ginhambal ni Jesus* ginapahayag niya nga puwede kaunon
ang tanan nga pagkaon.
20 Nagsiling pa gid siya, "Ang nagaguwa sa tawo amo ang nagapahigko sa iya.
21 Kay sa tagipusuon sang tawo nagahalin ang malain nga mga panghunahuna nga
amo ang nagatulod sa iya sa pagpakigrelasyon nga imoral, pagpangawat, pagpatay,
22 pagpanginlalaki ukon pagpanginbabayi, pagkahisa, paghimo sang tanan nga
kalainan, pagpangdaya, pagpagusto himo sang kalautan, pagkamahisaon, pagyaguta
sa iya isigkatawo, pagpabugal, kag paghimo sang mga kabuangan.
23 Ini tanan nga kalainan nagahalin sa sulod sang tagipusuon sang tawo, kag amo ini
ang nagapahigko sa iya."

Ang Pagtuo sang Isa ka Babayi
(Mat. 15:21-28)

24 Dayon naghalin si Jesus sa Galilea kag nagkadto sa mga lugar nga malapit sa Tyre.†
Pag-abot niya didto nagdayon siya sa isa ka balay, kag indi niya gusto nga mahibaluan
sang mga tawo nga didto siya; pero indi gid ini matago.
25-26 Karon, may babayi nga Griego nga nakabati nga didto si Jesus. Ini nga babayi
taga-Fenicia nga sakop sang Syria, kag ang iya lingguahe Griego. May anak siya nga
babayi nga ginagamhan sang mahigko nga espiritu. Gani nagkadto siya kay Jesus kag
nagluhod, kag nagpakitluoy nga kon mahimo tabugon niya ang demonyo sa iya anak.
27 Pero nagsiling si Jesus sa iya *sa paanggid*, "Kinahanglan nga pakaunon anay ang
mga anak, kay indi maayo nga kuhaon ang pagkaon sang mga anak kag ihaboy sa mga
ido."‡
28 Gani nagsiling ang babayi sa iya, "Husto ina Ginoo, pero bisan pa ang mga ido sa
idalom sang lamisa nagakaon sang mga usik sang mga anak."
29 Dayon nagsiling si Jesus sa iya, "Tungod sa imo sabat, sarang ka na makapuli.
Nagguwa na ang demonyo sa imo anak."
30 Nagpuli ang babayi kag naabtan niya ang iya anak nga nagahigda sa katre, kag
ang demonyo nakaguwa na sa iya.

---

§ **7:16** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. * **7:18** *bisan ano nga ginakaon indi makapahigko sa tawo:* May mga pagkaon nga ginabawal sang mga Judio nga kaunon para indi sila makabig nga mahigko. † **7:24** *Tyre:* sa iban nga mga dumaan nga kopya sang Griego, *Tyre kag Sidon* ‡ **7:27** Ang buot silingon ni Jesus, nga buligan niya anay ang mga Judio kag indi lang anay ang mga indi Judio.

Gin-ayo ni Jesus ang Bungol kag Apa

31 Paghalin ni Jesus sa mga lugar nga sakop sang Tyre, nag-agi siya sa Sidon kag sa
mga lugar nga sakop sang Decapolis. Pagkatapos nagderetso siya sa Dagat sang Galilea.
32 May tawo didto nga bungol kag apa nga gindala sang mga tawo kay Jesus.
Nagpakitluoy sila sa iya nga itungtong niya ang iya kamot sa sini nga tawo.
33 Ginpain siya ni Jesus sa kadam-an, kag gin-gulo ni Jesus ang iya mga tudlo sa mga
dulunggan sang tawo. Pagkatapos nagdupla siya kag gintandog ang dila sadtong lalaki.
34 Dayon nagtangla si Jesus sa langit kag nagginhawa sing madalom, kag nagsiling sa
iya, *"Effata!"* Kon sa aton pa, "Magbukas ka!"
35 Pagkatapos sadto nakabati na siya kag maathag na ang iya paghambal.
36 Dayon ginbilinan niya ang mga tawo nga indi sila magpanugid bisan kay sin-o
parte sa natabo. Pero bisan ginabawalan sila, nagdugang pa gani ang ila pagpalapnag
sang balita sa mga tawo.
37 Dako gid ang katingala sang mga tawo. Siling nila, "Daw ano kaayo sang iya mga
ginahimo! Bisan ang mga bungol napabati niya kag ang mga apa napahambal niya!"

8

Ginpakaon ni Jesus ang 4,000 ka Tawo
(Mat. 15:32-39)

1 Pagkatapos sang pila ka adlaw, nagtilipon naman ang madamo nga tawo didto kay
Jesus. Sang wala na sila sang pagkaon, gintawag ni Jesus ang iya mga sumulunod kag
ginsilingan,
2 "Naluoy gid ako sa sina nga mga tawo. Tatlo na ka adlaw nga nagaupod-upod sila
sa akon kag wala na sila sing kalan-on.
3 Kon papulion ko sila nga gutom basi malipong sila sa dalan kay malayo gid ang
ginhalinan sang iban sa ila."
4 Nagsabat ang iya mga sumulunod, "Diin bala kita makakuha sang pagkaon diri sa
kamingawan para ipakaon sa sini nga mga tawo?"
5 Pero nagpamangkot si Jesus sa ila, "Pila ka bilog ang inyo tinapay dira?" Nagsabat
sila, "Pito."
6 Dayon ginpapungko ni Jesus ang mga tawo sa duta. Ginkuha niya ang pito ka
tinapay kag nagpasalamat *sa Dios*. Pagkatapos ginpamihak-pihak niya ini kag
ginhatag sa iya mga sumulunod para ipanagtag sa mga tawo.
7 May pila man sila ka bilog nga magagmay nga mga isda. Ginpasalamatan man niya
ini kag ginhatag sa iya mga sumulunod para ipanagtag sa mga tawo.
8 Nagkaon sila kag nagkalabusog. Pagkatapos gintipon nila ang tinapay nga sobra,
kag nakapuno sila sang pito ka alat.
9 Ang mga lalaki lang nga nagkalaon mga 4,000. Pagkatapos sadto, ginpapuli ni Jesus
ang mga tawo
10 kag nagsakay siya sa sakayan kaupod sang iya mga sumulunod kag nagkadto sa
Dalmanuta.

Ginpangayuan si Jesus sang Milagro
(Mat. 16:1-4; Luc. 11:29-32)

11 Pag-abot nila didto, may mga Pariseo nga nagkadto kay Jesus kag nagpakigbais sa
iya. Gusto nila nga tilawan si Jesus gani nagpangayo sila sa iya sang milagro halin sa
Dios* bilang pamatuod *nga ginpadala siya sang Dios*.
12 Pero nagpanghayhay si Jesus kag nagsiling, "Ngaa bala nagapangayo sang milagro
ang *mga tawo* sa sini nga henerasyon? Sa pagkamatuod, wala gid sang milagro nga
ipakita sa ila!"

---

* **8:11** *Dios:* sa literal, *langit*

13 Dayon ginbayaan niya ato nga mga Pariseo. Nagbalik siya sa sakayan kag
nagtabok liwat sa pihak sang dagat.

Ang Inugpahabok sang mga Pariseo kag ni Herodes
(Mat. 16:5-12)

14 Nalipatan sang iya mga sumulunod nga magdala sang tinapay luwas sa isa lang ka
bilog nga nadala nila sa sakayan.
15 Ginpaandaman sila ni Jesus *paagi sa paanggid*, "Mag-andam gid kamo sa
inugpahabok† sa tinapay sang mga Pariseo kag ni *Haring* Herodes."‡
16 Nagbinaisay sila nga nagasiling, "Ginhambal niya ato kay wala kita nakadala sang
tinapay."
17 Nahibaluan ni Jesus kon ano ang ginabaisan nila. Gani nagsiling siya sa ila, "Ngaa
ginabaisan ninyo nga wala kamo tinapay? Indi pa gid bala kamo makaintiendi?
Mabudlay bala gihapon kamo paintiendihon?
18-19 May mga mata kamo, pero indi kamo makakita. May mga dulunggan kamo,
pero indi kamo makabati. Wala gid bala ninyo madumdumi ang pagpamihak-pihak ko
sang lima ka tinapay para sa 5,000 ka tawo? Pila bala ka alat ang napuno sang inyo
natipon nga sobra?" Nagsabat sila, "Dose!"
20 *Nagpamangkot pa gid si Jesus,* "Kag ang pagpamihak-pihak ko sang pito ka tinapay
para sa 4,000, pila bala ka alat ang napuno sang inyo natipon nga sobra?" Nagsabat
sila, "Pito!"
21 Dayon nagsiling si Jesus, "Indi pa gihapon ninyo maintiendihan *ang ginhambal ko
parte sa inugpahabok*?"

Gin-ayo ni Jesus ang Isa ka Bulag sa Betsaida

22 Pag-abot nila sa Betsaida may mga tawo didto nga nagdala sang bulag nga lalaki
kay Jesus. Nagpakitluoy sila sa iya nga tandugon niya ang bulag *para makakita.*
23 Gani gin-uyatan niya ang kamot sang bulag kag gintuytuyan pakadto sa guwa
sang Betsaida. Pag-abot nila sa guwa ginduplaan niya ang mga mata sang bulag.
Dayon gintungtong niya ang iya mga kamot sa bulag kag nagpamangkot, "May nakita
ka na bala?"
24 Nagtangla ang lalaki kag nagsiling, "Nakakita na ako sang mga tawo, pero daw sa
mga kahoy nga nagalakat."
25 Gani gintungtong liwat ni Jesus ang iya kamot sa mga mata sang bulag.
Pagkatapos naghimutad sing maayo ang bulag kag nag-ayo ang iya mga mata.
Maathag na ang tanan sa iya panulok.
26 Ginpapuli siya ni Jesus kag ginsilingan, "Indi ka na magbalik sa Betsaida."§

Ang Ginhambal ni Pedro Parte kay Jesus
(Mat. 16:13-20; Luc. 9:18-21)

27 Pagkatapos sadto, nagkadto si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa mga baryo nga
sakop sang Cesarea Filipos. Samtang nagalakat sila nagpamangkot si Jesus sa iya mga
sumulunod, "Suno sa mga tawo, sin-o bala ako?"
28 Nagsabat sila, "*May mga nagasiling nga ikaw* si Juan nga manugbautiso. Ang iban
nagasiling nga ikaw si Elias, kag ang iban pa gid *nagasiling nga ikaw* isa sa mga
propeta."
29 Dayon nagpamangkot siya sa ila, "Pero suno sa inyo sin-o bala ako?" Nagsabat si
Pedro, "Ikaw ang Cristo!"

---

† **8:15** *inugpahabok:* ukon, *lebadura.* Sa English, *yeast* ‡ **8:15** Ang buot silingon ni Jesus, nga dapat indi sila magsunod sa malain nga batasan sang mga Pariseo kag ni Haring Herodes. § **8:26** *Indi ka na magbalik sa Betsaida:* Siguro indi gusto ni Jesus nga magpanugid ang bulag sa mga tawo sa Betsaida nga gin-ayo niya siya.

30 Dayon ginpaandaman sila ni Jesus nga indi gid magpanugid bisan kay sin-o parte
sa iya.

Naghambal si Jesus Parte sa Iya Kamatayon kag Pagkabanhaw
(Mat. 16:21-28; Luc. 9:22-27)

31 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "*Ako nga* Anak sang Tawo kinahanglan gid nga
mag-antos sa pagahimuon sa akon sang mga manugdumala sang mga Judio, sang
manugdumala nga mga pari, kag sang mga manunudlo sang Kasuguan. Sikwayon nila
ako kag patyon, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako."
32 Ginpaathag gid niya ini sa ila. Pagkabati sadto ni Pedro, gindala niya si Jesus sa
ulo-unhan kag ginsaway *nga indi maghambal sina*.
33 Pero nagliso si Jesus, nagtulok sa iya mga sumulunod, kag ginsabdong si Pedro,
"Palayo ka sa akon, Satanas! Kay ang imo hunahuna indi iya sang Dios kundi iya sang
tawo."
34 Dayon gintawag niya ang mga tawo kaupod sang mga sumulunod niya nga
magpalapit. Nagsiling siya sa ila, "Kon may tawo nga gusto magsunod sa akon, indi
niya dapat pagpasulabihon ang iya kaugalingon. Kag dapat handa siya sa pag-atubang
sa kamatayon* sa iya nga pagsunod sa akon.
35 Kay ang bisan sin-o nga luyag magluwas sang iya kabuhi madula niya ini. Pero
ang bisan sin-o nga maghalad sang iya kabuhi tungod sa akon kag sa Maayong Balita
makaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan.
36 Ano gid bala ang makuha sang tawo kon maangkon niya ang tanan nga butang
diri sa kalibutan, pero mawala ang iya kabuhi? *Wala gid!*
37 Kay wala gid sang butang nga sarang niya mahatag para mapabalik niya ang iya
kabuhi.
38 Ang bisan sin-o nga nagakahuya sa akon kag sa akon mga ginatudlo sa sini nga
henerasyon, nga ang mga tawo malain kag indi diosnon, igakahuya ko man kon *ako
nga* Anak sang Tawo magbalik na nga nagasilak sa gahom sang akon Amay, kag
kaupod ko ang balaan nga mga anghel."

9

1 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, may mga tawo diri nga indi pa
mapatay hasta makita nila ang paghari sang Dios nga magaabot nga may gahom."

Ang Pagbalhin sang Dagway ni Jesus
(Mat. 17:1-13; Luc. 9:28-36)

2 Pagkaligad sang anom ka adlaw, gindala ni Jesus sila ni Pedro, Santiago, kag Juan
sa mataas nga bukid nga silahanon lang. Samtang nagatulok sila kay Jesus, nagbalhin
ang iya dagway.
3 Ang iya bayo nagputi gid kag masilaw. Wala sing bisan sin-o diri sa kalibutan nga
makapaputi pareho sadto.
4 Dayon nakita nila si Elias kag si Moises nga nagapakig-estorya kay Jesus.
5 Nagsiling si Pedro kay Jesus, "Manunudlo, maayo nga ari kami* diri. Mahimo kami
sing tatlo ka payag, ang isa para sa imo, ang isa para kay Moises, kag ang isa pa gid
para kay Elias."
6 Amo ini ang iya ginsiling kay indi siya kahibalo kon ano ang iya dapat ihambal
tungod kay ginkulbaan gid sila.

---

* **8:34** *dapat handa siya sa pag-atubang sa kamatayon:* sa literal, *dapat pas-anon niya ang iya krus.* Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus. * **9:5** *kami:* ukon, *kita*

7 Dayon may nag-abot nga panganod kag ginlikupan sila. Kag may nabatian sila nga
tingog halin sa panganod nga nagasiling, “Amo ini ang akon hinigugma nga Anak.
Pamatii ninyo siya!”
8 Sa gilayon nagtulok sila sa palibot, pero wala sila sing may nakita kundi si Jesus
lang.
9 Sang nagapadulhog na sila sa bukid, ginmanduan sila ni Jesus, “Indi gid kamo
magpanugid bisan kay sin-o parte sa inyo nakita samtang *ako nga* Anak sang Tawo
wala pa mabanhaw.”
10 Gani wala gid nila ginpanugid ang mga natabo nga ato. Pero sang silahanon na
lang, nagpinamangkutanay sila kon ano ang kahulugan sang iya ginsiling nga
mabanhaw.
11 Nagpamangkot sila kay Jesus, “Ngaa bala nagasiling ang mga manunudlo sang
Kasuguan nga kinahanglan mag-abot anay si Elias *sa wala pa mag-abot ang Cristo*?”
12-13 Nagsabat si Jesus sa ila, “Husto ina, kinahanglan nga mag-abot anay si Elias para
ipreparar niya ang tanan nga butang. Pero sugiran ko kamo, si Elias nag-abot na.
Ginhimo sang mga tawo sa iya ang ila gusto suno sa nasulat parte sa iya. Pero ngaa
bala nasulat man nga *ako nga* Anak sang Tawo kinahanglan nga mag-agi sing madamo
nga pag-antos kag sikwayon sang mga tawo?”

Gin-ayo ni Jesus ang Bata nga may Malain nga Espiritu
(Mat. 17:14-21; Luc. 9:37-43)

14 Pagbalik nila ni Jesus sa mga sumulunod nga nabilin, nakita nila nga madamo nga
tawo ang nagatipon didto sa ila. Didto man ang pila ka manunudlo sang Kasuguan nga
nagapakigbais sa mga sumulunod ni Jesus.
15 Pagkakita sang mga tawo kay Jesus natingala gid sila, gani nagdinalagan sila
pakadto sa iya para abiabihon siya.
16 Dayon nagpamangkot si Jesus sa ila, “Ano ang inyo ginabaisan?”
17 May isa ka tawo didto nga nagsabat, “Manunudlo, gindala ko diri sa imo ang akon
bata nga lalaki kay ginagamhan siya sang espiritu nga nagapaapa sa iya.
18 Kon atakihon siya sang espiritu nagakatumba siya sa duta, nagabura ang iya baba,
kag nagabagrot ang iya mga ngipon, pagkatapos nagatiskog siya dayon. Ginpangabay
ko ang imo mga sumulunod nga tabugon nila ang espiritu pero indi sila makasarang.”
19 Dayon nagsiling si Jesus, “*Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon wala gid sing
pagtuo! Hasta san-o pa bala ang akon pag-antos sa inyo? Dal-a ninyo diri ang bata.”
20 Gani gindala nila ang bata didto sa iya. Pagkakita sang espiritu kay Jesus,
ginpakurog niya ang bata, gintumba kag ginpaligid sa duta nga nagabura ang iya baba.
21 Ginpamangkot ni Jesus ang amay sang bata, “San-o pa nga nagaamo sini ang
bata?” Nagsabat ang amay, “Halin sang gamay pa siya.
22 Permi lang siya ginahaboy sa kalayo kag ginatagbong sa tubig sang malain nga
espiritu para patyon. Pero kon may mahimo ka, kaluoyi kag buligi man kami!”
23 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ngaa nagasiling ka nga kon may mahimo ako? Ang
tanan nga butang mahimo *ko* sa tawo nga nagatuo *sa akon*.”
24 Dayon nagsabat ang amay sang bata, “Nagatuo ako, pero buligi ako sa akon
pagpangduhaduha.”
25 Pagkakita ni Jesus nga nagdinaguso na ang mga tawo pakadto sa iya, nagsiling
siya sa mahigko nga espiritu, “Ikaw nga espiritu nga nagapaapa kag nagapabungol sa
bata, ginamanduan ko ikaw nga magguwa sa iya kag indi na gid magbalik sa iya!”
26 Nagsinggit ang espiritu kag ginpakurog niya sing mabaskog ang bata kag
nagguwa. Ang bata daw patay na, gani nagsiling ang kadam-an, “Patay na siya!”
27 Pero gin-uyatan ni Jesus ang kamot sang bata kag ginpabangon, kag nagtindog
ang bata.

28 Sang pagsulod ni Jesus sa balay nga ila ginadayunan, nagpamangkot sa iya ang iya
mga sumulunod sang silahanon na lang, “Ngaa bala indi namon matabog ang espiritu
sa bata?”
29 Nagsabat siya sa ila, “Ato nga klase *sang espiritu* mapaguwa lang paagi sa
pangamuyo.”

Naghambal Liwat si Jesus Parte sa Iya Kamatayon
(Mat. 17:22-23; Luc. 9:43b-45)

30 Naghalin sila sa sadto nga lugar kag nag-agi sa Galilea. Indi niya luyag nga
mahibaluan sang mga tawo nga didto siya,
31 kay nagatudlo siya sa iya mga sumulunod. Nagsiling siya sa ila, “*Ako nga* Anak
sang Tawo itugyan sa mga tawo nga magapatay sa akon. Pero pagkatapos sang tatlo ka
adlaw mabanhaw ako.”
32 Ang iya mga sumulunod wala makaintiendi kon ano ang iya buot silingon. Pero
natahap sila nga magpamangkot sa iya.

Sin-o gid ang Labaw sa Tanan?
(Mat. 18:1-5; Luc. 9:46-48)

33 Nag-abot sila sa Capernaum. Sang didto na sila sa balay, nagpamangkot si Jesus sa
ila, “Ano bala ang inyo ginabaisan sa dalan samtang nagalakat kamo?”
34 Pero naghipos lang sila tungod kay nagbinaisay sila kon sin-o gid sa ila ang labaw
sa tanan.
35 Gani nagpungko si Jesus kag gintawag niya ang dose *ka apostoles*. Dayon nagsiling
siya sa ila, “Kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin pangulo, kinahanglan magpaubos
siya kag mangin suluguon sang tanan.”
36 Dayon nagkuha siya sang bata nga gamay kag ginbutang niya sa ila tunga.
Ginsabak niya dayon ang bata kag nagsiling sa ila,
37 “Ang bisan sin-o nga nagabaton sa bata nga pareho sini tungod sa akon,†
nagabaton man sa akon. Kag ang nagabaton sa akon nagabaton man sa *akon Amay
nga* nagpadala sa akon.”

Ang Indi Kontra sa Aton Nagadampig sa Aton
(Luc. 9:49-50)

38 Nagsiling si Juan sa iya, “Manunudlo, nakakita kami sang isa ka tawo nga
nagatabog sang mga demonyo sa imo ngalan.‡ Ginpauntat namon siya kay indi naton
siya kaupod.”
39 Pero nagsiling si Jesus, “Pabay-i lang ninyo siya kay wala sing may nagahimo sang
milagro sa akon ngalan nga maghambal man dayon sang malain kontra sa akon.
40 Ang bisan sin-o nga wala nagakontra sa aton nagadampig sa aton.
41 Sa pagkamatuod, ang bisan sin-o nga maghatag sa inyo sang bisan isa lang ka baso
nga tubig tungod kay kamo iya ni Cristo, ina nga tawo magabaton gid sang iya balos.

Mga Kabangdanan sang Pagpakasala
(Mat. 18:6-9; Luc. 17:1-2)

42 “Pero ang bisan sin-o nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sining
magagmay nga mga kabataan nga nagatuo sa akon, maayo pa sa iya nga higtan ang iya
liog sang galingan nga bato kag itagbong siya sa dagat.
43-44 Kon ang imo kamot amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, utda ina!
Mas maayo pa nga isa lang ang imo kamot pero may kabuhi ka nga wala sing
katapusan sang sa duha ang imo kamot pero makadto ka man lang sa impyerno. Ang
kalayo didto indi gid mapatay.§

---

† **9:37** *tungod sa akon:* sa literal, *sa akon ngalan* ‡ **9:38** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* § **9:43-44** Sa iban nga mga kopya sang Griego gindugang diri ang mga pulong nga makita sa bersikulo 48.

45-46 Kon ang imo tiil amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, utda ina! Mas
maayo pa nga isa lang ang imo tiil pero may kabuhi ka nga wala sing katapusan sang
sa duha ang imo tiil pero ipilak ka sa impyerno.*
47 Kag kon ang imo mata amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, lukata ina!
Mas maayo pa nga isa lang ang imo mata pero masakop ka sa paghari sang Dios sang
sa duha ang imo mata pero ipilak ka man lang sa impyerno.
48 Ang mga ulod didto wala sing kamatayon kag ang kalayo wala nagakapatay.†
49 "Kay pagaasinan ang tanan paagi sa kalayo.‡
50 Ang asin maayo, pero kon maglain ang iya sabor, wala na sing may mahimo para
mapabalik pa ang iya sabor. *Kag kon paano ang asin nagabulig sa aton,* dapat pareho
man kamo sa asin nga nagabulig sa isa kag isa nga mangin maayo ang inyo relasyon."

10

Ang Pagpanudlo ni Jesus Parte sa Pagbulagay
(Mat. 19:1-12; Luc. 16:18)

1 Dayon naghalin si Jesus sa Capernaum kag nagkadto sa mga lugar nga sakop sang
Judea, kag nagtabok siya sa *Suba sang* Jordan. Madamo naman nga mga tawo ang
nagtilipon didto sa iya kag gintudluan niya sila pareho sang masami niya nga
ginahimo.
2 May mga Pariseo nga nagkadto man didto sa pagtilaw* kay Jesus. Gani
nagpamangkot sila, "Tugot bala sa Kasuguan nga bulagan sang lalaki ang iya asawa?"
3 Ginsabat sila ni Jesus *paagi sa isa ka pamangkot*, "Ano bala ang sugo sa inyo ni
Moises?"
4 Nagsabat sila, "Nagtugot si Moises nga puwede bulagan sang lalaki ang iya asawa,
basta makahimo lang siya sang kasulatan sang pagbulagay."†
5 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ginsulat ni Moises sa inyo ini nga sugo tungod nga matig-a
ang inyo ulo.
6 Pero sang ginsuguran, sang pagtuga sa kalibutan, 'ginhimo sang Dios ang tawo nga
lalaki kag babayi.'‡
7 'Amo ina ang rason nga bayaan sang lalaki ang iya amay kag iloy kag mag-upod sa
iya asawa,
8 kag sila nga duha mangin isa.'§ Indi na sila duha kundi isa.
9 Gani indi dapat bulagon sang tawo ang gin-isa sang Dios."
10 Pag-abot nila sa balay, nagpamangkot naman ang mga sumulunod parte sa sadto
nga butang.
11 Nagsiling si Jesus sa ila, "Kon bulagan sang lalaki ang iya asawa kag
magpangasawa sang iban, nagapanginbabayi siya kag nakasala sa iya una nga asawa.
12 Kag kon bulagan sang babayi ang iya bana kag magpamana sang iban,
nagapanginlalaki siya."

Ginbendisyunan ni Jesus ang Magagmay nga mga Bata
(Mat. 19:13-15; Luc. 18:15-17)

13 May mga tawo nga nagdala sang ila magagmay nga mga bata kay Jesus para
tungtungan niya sang iya kamot *kag bendisyunan.* Pero ginsaway sila sang mga
sumulunod ni Jesus.

---

* **9:45-46** Sa iban nga mga kopya sang Griego gindugang diri ang mga pulong nga makita sa bersikulo 48. † **9:48** Isa. 66:24 ‡ **9:49** Posible ini nga bersikulo nagakahulugan sang paglimpyo sa kabuhi sang mga tumuluo paagi sa mga pag-antos. Posible man nga nagakahulugan ini sang pagsilot sa mga indi tumuluo. * **10:2** *pagtilaw:* ukon, *pagdakop-dakop* † **10:4** Deu. 24:1 ‡ **10:6** Gen. 1:27; 5:2 § **10:8** Gen. 2:24

14 Pagkakita ni Jesus sa natabo, nangakig siya kag nagsiling sa iya mga sumulunod,
“Pabay-i lang ninyo ang mga bata nga magpalapit sa akon. Indi ninyo sila pagpunggi,
kay ang mga pareho sa ila nasakop sa paghari sang Dios.
15 Sa pagkamatuod, ang bisan sin-o nga indi magpasakop sa paghari sang Dios
pareho sang pagpasakop sang mga bata nga ini indi gid malakip sa paghari sang Dios.”
16 Dayon ginpangkugos niya ang mga bata, gintungtong niya ang iya kamot sa ila kag
ginbendisyunan sila.

Ang Tawo nga Manggaranon
(Mat. 19:16-30; Luc. 18:18-30)

17 Sang manuglakat na si Jesus, may tawo nga nagdalagan palapit sa iya kag
nagluhod. Dayon nagpamangkot ang tawo, “Maayo nga Manunudlo, ano bala ang
akon himuon para maangkon ko ang kabuhi nga wala sing katapusan?”
18 Nagsabat si Jesus sa iya, “Ngaa nagasiling ka nga maayo ako? Wala gid sing bisan
sin-o nga maayo kundi ang Dios lang.
19 *Kon parte sa imo pamangkot,* nahibaluan mo naman ang ginasiling sang
Kasuguan: ‘Indi ka magpatay, indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, indi
ka magpangawat, indi ka magsaksi sing butig, indi ka magpangdaya, tahuron mo ang
imo amay kag iloy.’ ”*
20 Nagsabat siya kay Jesus, “Manunudlo, ina tanan ginatuman ko halin sang bata pa
ako.”
21 Gintulok siya ni Jesus nga may paghigugma kag ginsilingan, “Isa pa ka butang ang
kulang sa imo. Pauli ka kag ibaligya ang imo mga pagkabutang, kag ang kuwarta
ipanagtag mo sa mga imol. Sa sini nga paagi makaangkon ka sang manggad sa langit.
Dayon magbalik ka kag magsunod sa akon.”
22 Nagkasubo gid ang tawo sang pagkabati niya sadto kag naghalin siya nga
masinulub-on, kay madamo ang iya manggad.
23 *Sang makahalin na ang tawo,* nagpanulok-tulok si Jesus sa palibot kag nagsiling sa
iya mga sumulunod, “Mabudlay gid para sa mga manggaranon nga magpasakop sa
paghari sang Dios.”
24 Natingala ang mga sumulunod sa iya ginhambal. Gani nagpadayon siya sa
pagsiling, “Mga anak, daw ano kabudlay ang magpasakop sa paghari sang Dios.
25 Mas mahapos pa nga mag-agi ang camel sa buho sang dagom sang sa magpasakop
ang manggaranon sa paghari sang Dios.”
26 Natingala gid sila kag nagsiling, “Ti kon amo sina, sin-o na lang ang maluwas?”
27 Gintulok sila ni Jesus kag ginsilingan, “Kon sa tawo lang indi gid ini mahimo, pero
indi ini mabudlay sa Dios, kay ang tanan nga butang mahimo niya.”
28 Nagsiling si Pedro sa iya, “Ti kami, ginbayaan namon ang tanan kag nagsunod sa
imo.”
29 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, wala sing tawo nga nagbiya sa iya balay,
mga utod, iloy, amay, mga bata, ukon mga duta tungod sa akon kag sa Maayong Balita,
30 nga indi makabaton sang madamo pa gid nga balos sa sini nga panahon: mga
balay, mga utod, mga iloy, mga bata, mga duta, kag pati mga paghingabot; kag sa
palaabuton makabaton man sang kabuhi nga wala sing katapusan.
31 Madamo nga dungganon subong nga sa ulihi mangin kubos, kag madamo nga
kubos subong nga sa ulihi mangin dungganon.”

Ang Ikatlo nga Paghambal ni Jesus Parte sa Iya Kamatayon
(Mat. 20:17-19; Luc. 18:31-34)

32 Samtang nagataklad sila pakadto sa Jerusalem, nagauna si Jesus sa ila.
Ginakulbaan ang iya mga sumulunod, kag ginahadlukan gid ang iban nga nagasunod

---

* **10:19** Exo. 20:12-16; Deu. 5:16-20

sa iya. Ginpain niya liwat ang iya dose *ka apostoles* kag ginsugiran niya sila kon ano
ang matabo sa iya.
33 Nagsiling siya sa ila, “Pamati kamo! Nagapataklad kita sa Jerusalem kag *ako nga*
Anak sang Tawo itugyan didto sa manugdumala nga mga pari kag mga manunudlo
sang Kasuguan. Sentensyahan nila ako nga patyon kag itugyan sa mga tawo nga indi
Judio.
34 Yagutaon nila ako, duplaan, hanuton, kag dayon patyon. Pero pagkaligad sang
tatlo ka adlaw mabanhaw ako.”

Ang Ginapangayo ni Santiago kag ni Juan
(Mat. 20:20-28)

35 Nagpalapit sa iya si Juan kag si Santiago nga mga anak ni Zebedee kag nagsiling,
“Manunudlo, may pangayuon kuntani kami sa imo.”
36 Nagsabat si Jesus sa ila, “Ano ang inyo pangayuon sa akon?”
37 Nagsiling sila, “Kon maghari ka na, *palihog* papungkua kami nga duha sa imo
tupad; ang isa sa tuo kag ang isa sa wala.”
38 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Wala kamo kahibalo kon ano ang inyo ginapangayo.
Masarangan bala ninyo ang mga pag-antos nga antuson ko? Kag masarangan man
bala ninyo ang mga kalisod nga pagaagyan ko?”†
39 Nagsabat sila, “Huo, masarangan namon.” Nagsiling si Jesus sa ila, “Masarangan
ninyo gani,
40 pero indi ako ang nagapili kon sin-o ang mapungko sa akon tuo kag sa akon wala,
kay may ara na nga gintigan-an para sini.”
41 Pagkabati sang napulo ka sumulunod kon ano ang ila ginpangayo, nangakig gid
sila kay Santiago kag kay Juan.
42 Gani gintawag sila tanan ni Jesus kag ginsilingan, “Nahibaluan ninyo nga ang mga
manugdumala sang mga nasyon may gahom sa ila mga sakop kag pagusto lang sila
kon ano ang ila himuon sa ila.
43 Pero indi amo ini ang sa inyo. Kay kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin
gamhanan, dapat mangin suluguon siya ninyo.
44 Kag kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin pangulo, dapat mangin ulipon siya
sang tanan.
45 Kay bisan pa gani *ako nga* Anak sang Tawo wala nagkadto diri sa kalibutan para
alagaran, kundi mag-alagad kag maghatag sang akon kabuhi para matubos ang
madamo nga tawo.”

Gin-ayo ni Jesus ang Bulag nga si Bartimeus
(Mat. 20:29-34; Luc. 18:35-43)

46 Nag-abot sila *ni Jesus* sa Jerico. Kag sang nagapaguwa na si Jesus sa sini nga banwa
kaupod sang iya mga sumulunod kag sang madamo nga tawo, may isa ka bulag didto
nga nagapungko kag nagapakilimos sa higad sang dalan. Siya si Bartimeus nga anak
ni Timeus.
47 Pagkabati niya nga nagaagi si Jesus nga taga-Nazaret, nagsinggit siya, “Jesus,
kaliwat ni David,‡ kaluoyi ako!”
48 Madamo nga tawo didto ang nagsaway sa iya nga maghipos. Pero gintuduhan pa
gid gani niya singgit, “Kaliwat ni David, kaluoyi ako!”
49 Nagpundo si Jesus kag nagsiling, “Dal-a ninyo siya diri sa akon.” Gani gintawag
nila ang bulag, kag nagsiling sila, “Magkalipay ka, tindog kay ginatawag ka ni Jesus.”

---

† **10:38** *Masarangan...pagaagyan ko:* sa literal, *Mainom bala ninyo ang ilimnon nga pagaimnon ko? Magpabautiso bala kamo sa bautiso nga batunon ko?* ‡ **10:47** *Kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian.

50 Ginhaboy niya ang iya pangtabon nga panapton kag nagdali-dali siya palapit kay
Jesus.
51 Dayon nagsiling si Jesus sa iya, “Ano bala ang imo gusto nga himuon ko sa imo?”
Nagsabat ang bulag, “Manunudlo, gusto ko nga makakita.”
52 Dayon ginsilingan siya ni Jesus, “Lakat ka; ang imo pagtuo nag-ayo§ sa imo.” Sa
gilayon nakakita siya kag nagsunod kay Jesus sa dalan.

11

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mat. 21:1-11; Luc. 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sang malapit na sila ni Jesus sa Jerusalem kag nakaabot na sa *mga baryo sang*
Betfage kag Betania, sa Bukid sang mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang duha niya ka
sumulunod kag
2 ginsilingan, “Mag-una kamo didto sa sunod nga baryo. Pagsulod ninyo, may makita
kamo nga bataon nga donkey nga nahigot. Wala pa gid ini masakyi. Hubari ninyo kag
dal-a diri.
3 Kon may magpamangkot sa inyo, ‘Ngaa ginahimo ninyo ina?’ sabton ninyo,
‘Kinahanglan ini sang Ginoo kag iuli man ini dayon.’”
4 Gani naglakat sila, kag *pag-abot nila didto sa baryo* nakita nila ang bataon nga
donkey sa higad sang dalan nga nahigot sa puwertahan sang isa ka balay. Sang
ginahubaran na nila ang donkey,
5 ginpamangkot sila sang mga tawo nga nagatilindog didto, “Hoy, ano ang inyo
ginahimo dira? Ngaa ginahubaran ninyo ang donkey?”
6 Kag ginsabat nila ang mga tawo suno sa ginsiling ni Jesus. Gani ginpabay-an sila
sang mga tawo.
7 Pagkatapos sadto gindala sang duha ka sumulunod ang donkey kay Jesus. Pag-abot
didto, ginhapinan nila ini sang ila mga panapton kag ginsakyan dayon ni Jesus.
8 Madamo nga tawo ang naghumlad sang ila mga panapton sa dalan, kag ang iban
nagladlad sang mga sanga nga ila gintapas halin sa uma *bilang pagpadungog kay Jesus*.
9 Ang nagauna kay Jesus kag ang nagasunod nagasinggit,
“Dayawon ta ang Dios!”

“Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala!”*†

10 “Ginapakamaayo sang Dios ang palaabuton nga ginharian sang aton katigulangan
nga si David!”

“Dayawon ta ang Dios!”
11 Pag-abot ni Jesus sa Jerusalem, nagkadto siya sa templo. Nagpanan-aw tan-aw
siya sa tanan nga butang didto. Pagkatapos, tungod nga madali na lang magsalop ang
adlaw, nagguwa siya kag nagkadto sa Betania upod sa *iya* dose *ka apostoles*.

Ginpakamalaot ni Jesus ang Kahoy nga Higera
(Mat. 21:18-19)

12 Pagkaaga, sang paghalin nila sa Betania *pabalik sa Jerusalem*, gin-gutom si Jesus.
13 May nakita siya nga kahoy nga higera nga madabong ang dahon. Gani ginkadtuan
niya kon may bunga. Pero wala siya sing may nakita nga bunga kundi puro lang
dahon, kay indi pa ato tion nga inugpamunga.

---

§ **10:52** *nag-ayo:* ukonkag *nagluwas* * **11:9** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* † **11:9** Sal. 118:26

14 Dayon nagsiling si Jesus sa higera, “Wala na sing may makakaon sang imo bunga
hasta san-o!” Nabatian sang iya mga sumulunod ang iya ginhambal.

Nagkadto si Jesus sa Templo
(Mat. 21:12-17; Luc. 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Pag-abot nila sa Jerusalem, nagkadto si Jesus sa templo. Gintabog niya ang mga
tawo nga nagapamakal kag nagabaligya didto. Ginpamaliskad niya ang mga lamisa
sang mga manugbaylo sang kuwarta kag ang mga pulungkuan sang mga
manugbaligya sang mga pating *nga inughalad*.
16 Indi siya magtugot nga manglaktod ang mga tawo sa templo nga nagadala sang ila
mga inugbaligya.
17 Dayon gintudluan niya ang mga tawo didto sa templo. Siling niya, “Indi bala nga
nagsiling *ang Dios* sa Kasulatan, ‘Ang akon balay tawgon nga balay nga
palangamuyuan para sa tanan nga nasyon’‡? Pero ginhimo ninyo nga palanaguan
sang mga tulisan.§”
18 *Ang ginhimo nga ato ni Jesus* nabatian sang manugdumala nga mga pari kag sang
mga manunudlo sang Kasuguan. Gani nagpangita sila sang paagi para patyon siya.
Pero hinadlukan sila sa iya kay natingala gid ang mga tawo sa iya mga ginapanudlo.
19 Sang sirom na, nagguwa si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa siyudad.

Ang Leksyon Parte sa Kahoy nga Higera
(Mat. 21:20-22)

20 Pagkaaga, sang nagapabalik sila pa-Jerusalem, didto naman sila nag-agi sa kahoy
nga higera, kag nakita nila nga nalaya ini kag patay na halin sa gamot.
21 Nadumduman ni Pedro ang natabo. Gani nagsiling siya kay Jesus, “Manunudlo,
tan-awa ang kahoy nga higera nga imo ginpakamalaot! Nalaya na!”
22 Nagsiling si Jesus sa ila, “Magtuo kamo sa Dios!
23 Ang matuod, kon may pagtuo kamo, sarang kamo makasiling sa sini nga bukid,
‘Maghalin ka kag magsaylo sa dagat,’ kag kon wala kamo nagapangduhaduha sa inyo
tagipusuon kundi nagatuo nga ini matabo, matuman ina suno sa inyo ginhambal.
24 Gani ginasugiran ko kamo nga bisan ano ang inyo pangayuon sa pangamuyo,
magtuo kamo nga nabaton na ninyo, kag mabaton gid ninyo.
25 Kag kon nagapangamuyo kamo, patawara ninyo anay ang mga nakahimo sing
sala sa inyo, para ang inyo mga sala patawaron man sang inyo Amay nga ara sa langit.
26 Kay kon wala kamo nagapatawad sa iban, indi man kamo pagpatawaron sang
inyo Amay nga ara sa langit.”*

Ang Pamangkot Parte sa Awtoridad ni Jesus
(Mat. 21:23-27; Luc. 20:1-8)

27 Pag-abot nila sa Jerusalem, nagbalik si Jesus sa templo. Kag samtang nagalakat
siya sa *ugsaran sang* templo, nagpalapit sa iya ang manugdumala nga mga pari, mga
manunudlo sang Kasuguan kag mga manugdumala sang mga Judio.
28 Nagpamangkot sila kay Jesus, “Ano bala ang imo awtoridad sa paghimo sang mga
butang nga imo ginahimo diri sa templo? Sin-o ang naghatag sa imo sang awtoridad sa
paghimo sini?”
29 Nagsabat si Jesus sa ila, “Mamangkot man ako sa inyo. Sabton anay ninyo ako,
pagkatapos sabton ko man kamo kon ano ang akon awtoridad sa paghimo sini nga
mga butang.

---

‡ **11:17** Isa. 56:7 § **11:17** Jer. 7:11 * **11:26** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

30 Kay sin-o bala naghalin ang awtoridad ni Juan sa pagbautiso, sa Dios† bala ukon sa
tawo? Sabta ninyo ako!”
31 Nagbinaisay sila kon ano ang ila isabat, “Kon magsiling kita nga halin sa Dios,
masiling siya, ‘Ti ngaa wala kamo nagpati kay Juan?’
32 Pero kon magsiling kita nga halin sa tawo, *mangakig sa aton ang mga tawo*.”
(Hinadlukan sila sa mga tawo kay nagapati ang mga tawo nga si Juan propeta *sang
Dios*.)
33 Gani nagsabat sila kay Jesus, “Wala kami kahibalo.” Dayon nagsiling si Jesus sa ila,
“Ti indi ko man kamo pagsugiran kon kay sin-o awtoridad ginahimo ko ini nga mga
butang.”

12

Ang Paanggid Parte sa mga Agsador
(Mat. 21:33-46; Luc. 20:9-19)

1 Dayon naghambal si Jesus sa ila paagi sa mga paanggid, “May isa ka tawo nga may
duta nga ginpatamnan niya sang ubas. Ginpakudalan niya ini, kag nagpahimo siya
sang buho sa dako nga bato para pulugaan sang ubas. Nagpatindog man siya sang isa
ka balantayan. Pagkatapos ginpaagsahan niya ang iya talamnan kag naglakat sa
malayo nga lugar.
2 Sang tion na sang pagpangharvest sang ubas, ginsugo niya ang isa ka ulipon sa mga
agsador* sa pagkuha sang iya parte.
3 Pero pag-abot didto sang ulipon, gindakop siya sang mga agsador kag ginbunal,
kag ginpapuli nga wala gid sing dala.
4 Ginpadala naman sang tag-iya ang isa pa ka ulipon, pero ginpakahuy-an nila kag
ginlampusan sa ulo.
5 Nagpadala pa gid siya sang isa pa ka ulipon, kag ila ini ginpatay. Madamo pa gid
ang ginpadala sang tag-iya. Ang iban ginbunal nila, kag ang iban ginpatay.
6 Sa katapusan, wala na siya sang ulipon nga ipadala. Gani ginpadala niya ang iya
pinalangga nga anak. Kay naghunahuna siya nga tahuron nila ang iya anak.
7 Pero pagkakita sang mga agsador sa iya anak, nagsiling sila, ‘Ari na ang
manunubli. Dali, patyon ta siya para mangin aton ang iya palanublion.’
8 Gani gindakop nila siya kag ginpatay. Ginhaboy nila ang iya bangkay sa guwa sang
talamnan sang ubas.”
9 *Dayon nagsiling si Jesus*, “Ti ano bala ang himuon sang tag-iya sang talamnan?
Sigurado gid nga kadtuan niya ang mga agsador kag pamatyon. Dayon paagsahan
niya sa iban ang iya talamnan.
10 Wala bala ninyo ini mabasahi sa Kasulatan?
“‘Ang bato nga ginsikway sang mga panday
amo ang nangin pundasyon nga bato.
11 Ang Ginoo ang naghimo sini
kag makatilingala ini sa aton!’”†
12 Nahibaluan sang manugdumala nga mga Judio nga sila gid ang ginatumod sang
sadto nga paanggid. Gani gusto nila nga dakpon si Jesus, pero nahadlok sila sa mga
tawo. Gani ginpabay-an na lang nila siya, kag naglakat sila.

Ang Pamangkot Parte sa Pagbayad sang Buhis
(Mat. 22:15-22; Luc. 20:20-26)

13 Ginsugo nila ang pila ka Pariseo kag pila ka miyembro sang partido ni Herodes sa
pagdakop-dakop kay Jesus paagi sa iya paghambal *para maakusar nila siya*.

---

† **11:30** *Dios:* sa literal, *langit*. Amo man sa bersikulo 30. * **12:2** *agsador:* sa English, *tenant* † **12:11** Sal. 118:22-23

14 Gani nagkadto sila kay Jesus kag nagpamangkot, “Manunudlo, nahibaluan namon
nga matuod ang imo ginasugid. Kay wala ka nagapadala-dala sa mga tawo bisan sin-o
pa sila, kundi kon ano ang kamatuoran parte sa kabubut-on sang Dios sa mga tawo
amo gid ang imo ginatudlo. *Ano bala sa imo,* husto bala nga *kita nga mga Judio*
magbayad sang buhis sa Emperador sang Roma? Dapat bala kita magbayad ukon
indi?”
15 Pero nahibaluan ni Jesus nga nagapakuno-kuno sila, gani nagsiling siya sa ila,
“Ngaa bala ginatilawan ninyo ako nga dakpon paagi sa sini nga pamangkot? Abi dal-i
ninyo ako diri sang kuwarta‡ kay tan-awon ko.”
16 Gani gindal-an nila siya. Dayon nagpamangkot siya sa ila, “Kay sin-o bala ini
hitsura kag ngalan?” Nagsabat sila, “Iya sang Emperador.”
17 Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Ti kundi ihatag ninyo sa Emperador ang iya sang
Emperador, kag sa Dios ang iya sang Dios.” Kag natingala gid sila sa iya.

Ang Pamangkot Parte sa Pagkabanhaw
(Mat. 22:23-33; Luc. 20:27-40)

18 Dayon may mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus. Ini nga mga tawo wala
nagapati nga may pagkabanhaw.
19 Nagpamangkot sila, “Manunudlo, suno sa ginsulat ni Moises sa aton, kon mapatay
ang lalaki nga wala sila bata sang iya asawa, dapat ang iya utod ang magpangasawa sa
nabalo para makapabata siya para sa iya utod *nga napatay*.§
20 Karon, may pito ka mag-ulutod nga lalaki. Ang kamagulangan nagpangasawa, kag
napatay nga wala sing bata.
21 Gani ang balo ginpangasawa sang sunod nga utod. Ini siya napatay man nga wala
sila sang bata. Gani ang balo ginpangasawa naman sang ikatlo kag amo man ang
natabo,
22 hasta sa ikapito. Nagkalamatay sila tanan nga wala gid nakapabata sa sadto nga
babayi. Sang ulihi ang babayi napatay man.
23 Karon, kon mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid siya nga asawa, kay sila
nga pito nagpangasawa sa iya?”
24 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sala gid kamo, tungod nga wala kamo nakaintiendi sang
Kasulatan kag sang gahom sang Dios.
25 Kay kon mabanhaw na ang mga patay, indi na sila mag-asawahay, tungod nga
pareho na sila sang mga anghel sa langit.
26 Kon parte sa mga patay nga mabanhaw, wala bala kamo nakabasa sang sinulatan
ni Moises parte sa nagadabadaba nga kahoy-kahoy, sa diin nagsiling ang Dios kay
Moises, ‘Ako ang Dios ni Abraham, Isaac, kag Jacob’*?
27 *Ti buhi sila, kay* ang Dios indi Dios sang mga patay kundi Dios sang mga buhi. Gani
sala gid kamo.”

Ang Labing Importante nga Sugo
(Mat. 22:34-40; Luc. 10:25-28)

28 May isa ka manunudlo sang Kasuguan didto nga nakabati sang ila diskusyon.
Nabatian niya nga maayo ang sabat ni Jesus. Gani nagpalapit siya kag nagpamangkot
man, “Ano gid bala ang labing importante nga sugo?”
29 Nagsabat si Jesus, “Ang labing importante nga sugo amo ini: ‘Pamati, *katawhan
sang* Israel! Ang Ginoo nga aton Dios amo lang ang Ginoo.
30 Gani higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os mo nga tagipusuon, sa
bug-os mo nga kalag, sa bug-os mo nga hunahuna kag sa bug-os mo nga kusog.’†

---

‡ **12:15** *kuwarta:* sa literal, *denarius,* nga kuwarta sang mga Romanhon § **12:19** Deu. 25:5 * **12:26** Exo. 3:6
† **12:30** Deu. 6:4-5

31 Ang sunod nga labing importante nga sugo amo ini: ‘Higugmaon mo ang imo
isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon.’‡ Wala na sing sugo nga
labaw pa sa sining duha.”
32 Nagsiling ang manunudlo sang Kasuguan sa iya, “Husto ka manunudlo! Matuod
ang imo ginasiling nga may isa lang ka Dios kag wala na sing iban pa.
33 Kag ang paghigugma sa iya sa bug-os nga tagipusuon, sa bug-os nga hunahuna,
kag sa bug-os nga kusog, kag ang paghigugma sa aton isigkatawo pareho sang
paghigugma naton sa aton kaugalingon mas importante sang sa tanan nga halad nga
ginasunog kag iban pa nga mga halad.”
34 Pagkabati ni Jesus nga husto gid ang iya mga sabat, nagsiling siya sa iya, “Malapit
ka na nga masakop sa paghari sang Dios.” Halin sadto wala na gid sing may nangahas
nga magpamangkot kay Jesus.

Ang Pamangkot Parte sa Cristo
(Mat. 22:41-46; Luc. 20:41-44)

35 Sang nagapanudlo si Jesus sa templo nagsiling siya, “Ngaa nagasiling ang mga
manunudlo sang Kasuguan nga ang Cristo kaliwat *lang* ni David?
36 Si David mismo nga gintuytuyan sang Espiritu Santo nagsiling,
“‘Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo,
Pungko diri sa akon tuo
hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.’§
37 Kon gintawag siya ni David nga iya Ginoo, paano bala nga siya kaliwat *lang* ni
David?”

Nagpaandam si Jesus Batok sa mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mat. 23:1-36; Luc. 20:45-47)

Naluyag magpamati kay Jesus ang madamo gid nga mga tawo.
38 Sa iya mga pagpanudlo nagsiling siya, “Mag-andam kamo sa mga manunudlo sang
Kasuguan nga gusto maglagaw-lagaw nga nagasuksok sang espesyal nga bayo.* Sa
mga lugar nga madamo sang tawo,† gusto nila nga tamyawon sila.
39 Sa mga simbahan ukon sa mga punsyon, ginapili gid nila ang mga pulungkuan
nga para sa mga dungganon.
40 Ginaubos nila kuha ang mga pagkabutang sang mga balo nga babayi, kag
ginatabon-tabunan lang nila ang ila ginahimo paagi sa malawig nga mga
pagpangamuyo. Ini sila magabaton sang mas dako nga silot.”

Ang Halad sang Balo nga Babayi
(Luc. 21:1-4)

41 Nagpungko si Jesus sa tupad sang ginahulugan sang kuwarta didto sa templo kag
ginpanilagan niya ang mga tawo nga nagahulog sang ila mga kuwarta. Madamo nga
manggaranon ang nagahulog sang dalagko nga mga kantidad.
42 May nagpalapit nga isa ka imol nga balo nga babayi kag naghulog sang duha lang
ka sinsilyo.
43 Gintawag ni Jesus ang iya mga sumulunod kag nagsiling sa ila, “Sa pagkamatuod,
mas madamo ang ginhulog sang imol nga balo sa ginahulugan sang kuwarta sang sa
tanan nga naghatag.
44 Kay sila madamo ang ila kuwarta kag ang ila ginhatag baliwala lang sa ila; pero
ang balo, bisan imol siya, ginhatag niya ang tanan nga iya ginasaligan para mabuhi.”

---

‡ **12:31** Lev. 19:18 § **12:36** Sal. 110:1 * **12:38** *espesyal nga bayo:* sa literal, *malaba nga bayo* † **12:38** *mga lugar nga madamo sang tawo:* sa literal, *mga merkado*

13

Naghambal si Jesus Parte sa Pagguba sang Templo
(Mat. 24:1-2; Luc. 21:5-6)

1 Sang nagapaguwa na si Jesus sa templo, ang isa sang iya mga sumulunod nagsiling,
“Manunudlo, tan-awa bala ini nga templo. Ang gin-gamit nga mga bato dalagko kag
katahom sang pagpatindog sini.”
2 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ini nga templo nga ginhimo sa dalagko nga mga bato
magakalaguba sa palaabuton kag wala gid sing may mabilin nga mga bato nga
nagasalampaw.”

Mga Kagamo kag mga Paghingabot
(Mat. 24:3-14; Luc. 21:7-19)

3 Sang nagapungko si Jesus didto sa Bukid sang mga Olibo nga nagaatubang sa
templo, nagpalapit si Pedro, si Santiago, si Juan, kag si Andres kag nagpamangkot sa
iya nga silahanon lang.
4 *Siling nila,* “Sugiri kami kon san-o matabo ang mga butang nga imo ginsiling? Kag
ano bala ang tanda nga madali na lang ini tanan matabo?”
5 Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Mag-andam kamo nga wala sing may makapatalang
sa inyo.
6 Kay madamo ang magaabot kag magasiling nga sila amo ako, kag madamo ang ila
mapatalang.
7 Kon makabati kamo sang mga gira nga malapit sa inyo kag makabalita kamo nga
didto sa malayo nagagira man, indi kamo magkahadlok. Kinahanglan gid nga matabo
ini, pero indi pa ini ang katapusan.
8 Magailinaway ang mga nasyon kag magailinaway ang mga ginharian. May
magaabot nga mga linog sa nagkalain-lain nga lugar kag may magaabot nga mga
gutom. Pero ini nga mga butang umpisa pa lang sang mga kabudlayan nga magaabot.
9 “Mag-andam kamo, kay pagadakpon kamo kag dal-on sa mga hukmanan.
Pagahanuton kamo sa mga simbahan sang mga Judio. Magaatubang kamo sa mga
gobernador kag sa mga hari tungod sang inyo pagsunod sa akon. Kag didto magasugid
kamo sang Maayong Balita sa ila.
10 *Sa wala pa mag-abot ang katapusan,* kinahanglan iwali anay ang Maayong Balita
sa tanan nga nasyon.
11 Kon dal-on kamo *sa korte* kag imbistigaron, indi kamo magpalibog kon ano ang
inyo isabat, kay kon sa oras nga kinahanglan kamo maghambal, ihambal lang ninyo
ang ginapahambal sa inyo *sang Espiritu Santo*. Kay indi kamo ang magahambal kundi
ang Espiritu Santo *paagi sa inyo*.
12 *Sa sina nga mga inadlaw,* may mga tawo nga magapapatay sang ila mga utod. May
mga amay nga magapapatay sang ila mga anak. Kag may mga anak nga magakontra sa
ila mga ginikanan, kag ipapatay nila sila.
13 Dumtan kamo sang tanan tungod sang inyo pagsunod sa akon. Pero ang
nagapadayon *sa pagsunod* hasta sa katapusan amo ang maluwas.

Ang Makangilil-ad nga Butang
(Mat. 24:15-28; Luc. 21:20-24)

14 “Makita ninyo ang makangilil-ad nga butang nga mangin kabangdanan nga
pabay-an *ang templo*.* Nabutang ini *sa templo,* sa lugar nga indi dapat tindugan sini.
(Kamo nga nagabasa, intiendihon ninyo kon ano ang kahulugan sini!) Kon matabo na
ini, ang mga ara sa Judea dapat magpalagyo sa kabukiran.

---

* **13:14** Dan. 9:27; 11:31; 12:11

15 Ang *tawo nga matabuan nga* ara sa guwa sang iya balay indi na magsulod pa sa
pagkuha sang bisan ano.
16 Ang *matabuan nga* ara sa iya uma indi na magpuli pa sa pagkuha sang iya bayo.
17 Makaluluoy ang mga nagabulusong kag ang mga nagapatiti sa sina nga mga
inadlaw *tungod nga mabudlayan sila sa pagpalagyo*.
18 Magpangamuyo kamo nga indi ini matabo sa tigtulugnaw.
19 Kay sa sina nga mga inadlaw magaabot ang pag-antos nga wala pa gid matabo
halin sang pagtuga sang Dios sang kalibutan hasta subong, kag wala sing may matabo
pa nga pareho sina hasta san-o.
20 Kon ina nga mga inadlaw wala ginpalip-ot sang Ginoo wala gid sing may mabilin
nga tawo. Pero tungod sang *iya kaluoy sa* iya mga pinili, ginpalip-ot niya ina nga mga
inadlaw.
21 "Kon may magsiling sa inyo, 'Ari na ang Cristo!' ukon 'Didto siya!' indi kamo
magpati.
22 Kay magaguwa ang indi matuod nga mga Cristo kag ang indi matuod nga mga
propeta. Magahimo sila sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang sa
katuyuan nga patalangon, kon mahimo, bisan pa ang mga pinili *sang Dios*.
23 Gani magbantay kamo! Ginasugid ko na sa inyo nga daan ini nga mga butang sa
wala pa matabo.

Ang Pagbalik ni Jesus Diri sa Kalibutan
(Mat. 24:29-31; Luc. 21:25-28)

24 "Pagkatapos sang pag-antos sa sina nga tiyempo, ang adlaw magadulom, ang
bulan indi na magsanag,
25 kag ang mga bituon magakalahulog. Ang mga butang† sa langit pagapatalangon sa
ila kinaandan nga alagyan.
26 Dayon *ako nga* Anak sang Tawo makita sa mga panganod nga nagabalik *diri sa*
kalibutan nga may puwerte nga gahom kag kadungganan.‡
27 Suguon ko ang akon mga anghel sa pagtipon sang akon mga pinili halin sa tanan
nga lugar sang kalibutan.

Ang Leksyon sa Kahoy nga Higera
(Mat. 24:32-35; Luc. 21:29-33)

28 "Magtuon kamo sang leksyon sa kahoy nga higera. Kon ang iya mga sanga
nagapanalingsing na, mahibaluan ninyo nga madali na lang ang tig-ilinit.
29 Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga nagakalatabo na ini nga mga
butang, mahibaluan ninyo nga madali na lang ako mag-abot.
30 Sa pagkamatuod, magakalatuman ini tanan nga butang sa wala pa mapatay ang
mga tawo sa sini nga henerasyon.
31 Madula ang langit kag ang duta, pero ang akon mga pulong indi gid madula *kundi*
matuman gid ini.

Wala sing may Nakahibalo kon San-o gid Mabalik si Jesus
(Mat. 24:36-44)

32 "Kon parte sa adlaw ukon oras sang akon pag-abot, wala gid sing may nakahibalo
bisan ang mga anghel sa langit ukon *ako nga* Anak *sang Dios*, kundi ang Amay gid lang.
33 Gani magbantay kamo kag mag-andam, kay wala kamo kahibalo kon san-o ako
maabot.
34 Pareho man ini sa tawo nga naglakat sa malayo nga lugar. Antes siya maghalin sa
iya balay, ginbilinan niya sang mga ulobrahon ang tagsa niya ka ulipon kag
ginhambalan ang guwardya sa puwertahan nga magbantay *sa iya nga pag-abot*.

---

† **13:25** *butang:* sa literal, *gahom*

‡ **13:26** *puwerte nga gahom kag kadungganan:* ukon, *puwerte nga gahom nga nagasilak*

35 Gani magbantay kamo, kay wala kamo kahibalo kon san-o mabalik ang tag-iya
sang balay; mahimo nga sa hapon, sa tungang gab-i, sa kaagahon ukon sa pagbutlak
sang adlaw.
36 Basi kon sa iya pagbalik maabtan niya kamo nga nagakatulog.
37 Ang ginasiling ko sa inyo ginasiling ko sa tanan: Magbantay kamo!”

14

Ang Plano Batok kay Jesus
(Mat. 26:1-5; Luc. 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Duha na lang ka adlaw kag magaabot ang Piesta sang Paglabay sang Anghel kag
Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok. Ang manugdumala nga mga pari kag
ang mga manunudlo sang Kasuguan may tuyo nga patyon si Jesus. Gani nagapangita
sila sang paagi kon paano nila madakop si Jesus nga indi mahibaluan sang mga tawo.
2 Nagsiling sila, “Indi ta lang pagtabuon sa piesta kay basi kon magkinagamo ang
mga tawo.”

Ginbubuan sang Pahamot ang Ulo ni Jesus
(Mat. 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Sang didto si Jesus sa Betania, samtang nagakaon siya sa balay ni Simon nga *sadto*
anay may delikado nga balatian sa panit,* may isa ka babayi nga nag-abot. May dala
siya nga tibod-tibod nga may sulod nga malahalon gid nga pahamot. Ini nga puro nga
pahamot halin sa tanom nga “nardo.” *Pagpalapit niya kay Jesus* gin-utod niya ang liog
sang tibod-tibod kag ginbubo niya ang pahamot sa ulo ni Jesus.
4 May mga tawo didto nga nangakig kag nagsiling, “Ngaa bala ginausikan lang niya
ang pahamot?
5 Sarang kuntani ina mabaligya sa kantidad nga bali isa ka tuig nga suweldo kag ang
bili ihatag sa mga imol.” Kag gin-akigan nila ang babayi.
6 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Ngaa ginahilabtan ninyo siya? Pabay-i lang ninyo
siya. Maayo ining iya ginhimo sa akon.
7 Ang mga imol permi ninyo makaupod kag sarang kamo makabulig sa ila sa bisan
ano nga oras nga gusto ninyo, pero ako indi ninyo permi makaupod.
8 Ini nga babayi naghimo sang iya masarangan para sa akon. Ginbubuan niya sang
pahamot ang akon lawas bilang pagpreparar sa akon lubong.
9 Sa pagkamatuod, bisan diin iwali ang Maayong Balita sa bilog nga kalibutan, ang
iya ginhimo sa akon isugid man bilang handumanan sa iya.”

Nagsugot si Judas sa Pagtugyan kay Jesus
(Mat. 26:14-16; Luc. 22:3-6)

10 Si Judas Iscariote† nga isa sang dose *ka apostoles* nagkadto sa manugdumala nga
mga pari para itugyan si Jesus sa ila.
11 Pagkabati sang manugdumala nga mga pari kon ano ang katuyuan ni Judas
nalipay gid sila kag nagpromisa sila sa paghatag sa iya sang kuwarta. Kag halin sadto
nagpangita siya sing kahigayunan kon paano niya matugyan si Jesus sa ila.

Ang Panihapon nila ni Jesus sa Piesta sang Paglabay sang Anghel
(Mat. 26:17-25; Luc. 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

12 Nag-abot ang una nga adlaw sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing
Inugpahabok. Amo ini ang adlaw nga ginahalad ang mga karnero nga ginakaon para
sa Piesta sang Paglabay sang Anghel. Gani nagpamangkot ang mga sumulunod ni

---

* **14:3** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 1:40. † **14:10** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang “Iscariote.” Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.*

Jesus sa iya, “Sa diin ang imo gusto nga magpreparar kami sang panyapon sa Piesta
sang Paglabay sang Anghel?”
13 Ginsugo niya ang iya duha ka sumulunod. Siling niya, “Kadto kamo sa siyudad
sang Jerusalem. Pag-abot ninyo didto may masugata sa inyo nga tawo nga nagadala
sang banga nga may tubig. Sunda ninyo siya
14 kon diin nga balay siya masulod. Kag magsiling kamo sa tagbalay,
‘Nagapamangkot ang Manunudlo kon diin ang kuwarto nga pagakaunan niya upod
sang iya mga sumulunod sa pagselebrar sang Piesta sang Paglabay sang Anghel.’
15 Ipakita niya sa inyo ang malapad nga kuwarto sa ibabaw nga kompleto sang
kagamitan kag preparado na. Didto kamo maghimos sang aton panyapon.”
16 Naglakat ang mga sumulunod, kag pag-abot nila sa siyudad nakita nila ang tanan
suno sa ginsiling ni Jesus sa ila. Kag ginpreparar nila didto ang panyapon para sa
piesta.
17 Sang sirom na, nag-abot si Jesus kag ang *iya* dose *ka apostoles*.
18 Sang nagakaon na sila sa lamisa, nagsiling si Jesus, “Sa pagkamatuod, ang isa sa
inyo nga kaupod ko diri sa pagkaon magatraidor sa akon.”‡
19 Nagkasubo gid sila kag kada isa sa ila nagpamangkot sa iya, “Indi ako, di bala?”
20 Nagsiling si Jesus sa ila, “Ang magatraidor sa akon isa sa inyo nga dose—ang
nagasawsaw *sang tinapay* sa yahong upod sa akon.§
21 *Ako nga* Anak sang Tawo pagapatyon suno sa ginasiling sang Kasulatan, pero
kaluluoy ang tawo nga magatraidor sa akon. Maayo pa para sa iya nga wala siya
natawo.”

Ang Panihapon sang Ginoo
(Mat. 26:26-30; Luc. 22:15-20; 1 Cor. 11:23-25)

22 Samtang nagakaon sila, nagkuha si Jesus sang tinapay. Ginpasalamatan niya *sa*
Dios kag ginpamihak-pihak. Dayon ginhatag niya sa iya mga sumulunod kag nagsiling,
“Kauna ninyo; amo ini ang akon lawas.”
23 Pagkatapos nagkuha siya sang ilimnon, nagpasalamat sa Dios, kag ginhatag sa ila.
Kag sila tanan nag-inom.
24 Nagsiling si Jesus, “Amo ini ang akon dugo nga iula para sa madamo nga tawo. Ini
nagapamatuod nga may bag-o na nga kasugtanan ang Dios sa mga tawo.
25 Sa pagkamatuod, indi na ako mag-inom liwat sang ilimnon nga halin sa ubas hasta
sa adlaw nga magainom ako sang bag-o nga klase sang ilimnon sa paghari sang Dios.”
26 Dayon nagkanta sila sang mga pagdayaw sa Dios, kag pagkatapos nagkadto sila sa
Bukid sang mga Olibo.

Ginpropesiya ni Jesus ang Pagpanginwala ni Pedro
(Mat. 26:31-35; Luc. 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Nagsiling si Jesus sa ila, “Tanan kamo magabiya sa akon, kay nagsiling *ang Dios* sa
Kasulatan, ‘Patyon ko ang manugbantay sang mga karnero, kag magaalaplaag ang
mga karnero.’*
28 Pero sa tapos nga mabanhaw ako, mauna ako sa inyo didto sa Galilea.”
29 Nagsiling si Pedro kay Jesus, “Bisan sila tanan magbiya sa imo, ako indi gid!”
30 Nagsiling si Jesus sa iya, “Sa pagkamatuod, sa sini nga gab-i, sa wala pa
makapamalo ang manok sing makaduha, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses.”
31 Pero nag-insister pa gid si Pedro nga nagasiling, “Indi ko gid ikaw ipanginwala
bisan patyon pa nila ako upod sa imo.” Amo man ang ginsiling sang tanan nga
sumulunod.

---

‡ **14:18** *magatraidor sa akon:* buot silingon, *magatugyan sa akon sa akon mga kaaway* § **14:20** *ang nagasawsaw sang tinapay sa yahong upod sa akon:* ukon, *nga nagakaon upod sa akon* * **14:27** Zac. 13:7

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemane
(Mat. 26:36-46; Luc. 22:39-46)

32 Dayon nagkadto sila sa lugar nga ginatawag Getsemane. *Pag-abot nila didto,*
nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Magpungko kamo diri samtang
nagapangamuyo ako.”
33 Gindala niya sila ni Pedro, Santiago, kag Juan *sa ulo-unhan*. Natublag kag
nagpangalisod gid si Jesus.
34 Kag nagsiling siya sa ila, “Daw sa mapatay ako sa kalisod. Pabilin kamo diri kag
magpulaw.”
35 Dayon nagkadto pa gid siya sa ulo-unhan, nagluhod siya sa duta kag
nagpangamuyo nga kon mahimo ipaiway lang ang pag-antos nga iya ginaatubang.
36 Nagpangamuyo siya, “Amay, ang tanan nga butang mahimo mo. Gani ilikaw mo
ini nga pag-antos nga nagaabot sa akon. Pero indi ang akon luyag ang dapat matuman
kundi ang imo.”
37 Pagbalik niya *sa iya tatlo ka sumulunod,* naabtan niya sila nga nagakatulog.
Nagsiling siya kay Pedro, “Simon, nagakatulog ka bala? Indi ka bala makapulaw bisan
isa lang ka oras?
38 Magpulaw kamo kag magpangamuyo nga indi kamo madaog sang temtasyon.
Luyag sang *inyo* espiritu *nga magsunod* ugaling maluya ang *inyo* lawas.”
39 Naglakat liwat si Jesus sa ulo-unhan kag nagpangamuyo. Amo man gihapon ang
iya pangamuyo.
40 Pagkatapos nagbalik siya liwat sa iya mga sumulunod kag naabtan naman niya
sila nga nagakatulog, kay natuyo gid sila. *Kag sang ginpukaw niya sila, nahuya sila* kag
indi sila kahibalo kon ano ang ila isabat sa iya.
41 Sa ikatlo nga pagbalik niya sa ila nagsiling siya, “Nagakatulog pa bala kamo
gihapon kag nagapahuway-huway? Husto na ina! Amo na ini ang tion nga *ako nga*
Anak sang Tawo itugyan sa mga makasasala.
42 Dali na! Ari na ang tawo nga magatraidor sa akon.”

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mat. 26:47-56; Luc. 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Samtang nagahambal pa si Jesus nag-abot si Judas nga isa sa dose *ka apostoles*.
Kaupod niya ang madamo nga tawo nga may dala nga mga espada kag mga
inuglampos. Ginsugo sila sang manugdumala nga mga pari, mga manunudlo sang
Kasuguan kag mga manugdumala sang mga Judio.
44 Nakasiling na nga daan ang traidor *nga si Judas* sa mga manugdakop kon ano ang
iya senyales: “Ang tawo nga akon halukan amo ang inyo ginapangita. Dakpa ninyo
siya kag dal-a nga ginaguwardyahan gid sing maayo.”
45 Gani pag-abot ni Judas, nagderetso siya kay Jesus kag nagsiling, “Manunudlo!”
Kag ginhalukan niya siya.
46 Dayon gindakop nila si Jesus.
47 Pero ang isa sang mga kaupod ni Jesus naggabot sang iya espada kag ginlabo niya
ang ulipon sang pangulo nga pari kag nautod ang iya dulunggan.
48 Nagsiling si Jesus sa mga nagdakop sa iya, “Ano, tulisan bala ako nga kinahanglan
gid nga magdala pa kamo sang mga espada kag mga inuglampos sa pagdakop sa akon?
49 Adlaw-adlaw didto ako sa templo nga nagatudlo kag kamo didto man. Ti ngaa
wala ninyo ako pagdakpa? Pero kinahanglan nga matabo ini para matuman ang mga
nasulat sa Kasulatan *parte sa akon*.”
50 Dayon ginbayaan siya sang iya mga sumulunod kag nagpalagyo sila tanan.
51 May isa ka pamatan-on nga lalaki didto nga nagsunod kay Jesus nga nagapanampi
lang sang tela nga linen. Gindakop siya sang mga soldado,

52 ugaling nanginpadlos siya kag nagpalagyo nga hublas, kay nahawiran nila ang iya
ginatampi.

Si Jesus sa Atubangan sang Korte
(Mat. 26:57-68; Luc. 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

53 Gindala nila si Jesus sa *balay sang* pangulo nga pari. Nagtilipon didto ang
manugdumala nga mga pari, ang mga manugdumala sang mga Judio, kag ang mga
manunudlo sang Kasuguan.
54 Si Pedro nagsunod man, pero malayo-layo ang iya antad kay Jesus. Nagsulod siya
sa ugsaran sang balay sang pangulo nga pari kag nagpungko upod sa mga guwardya
para magpainit-init malapit sa kalayo.
55 Karon, ang manugdumala nga mga pari kag ang tanan nga miyembro sang Korte
sang mga Judio nagpangita sang mga ebidensya kontra kay Jesus para ipapatay nila
siya, pero wala gid sila sing may nakita.
56 Madamo ang nagtestigo sang butig kontra sa iya pero wala nagsinanto ang ila mga
sugid.
57 May iban pa gid didto nga nagtestigo sang butig kontra kay Jesus. Nagsiling sila,
58 "Nabatian namon siya nga nagsiling, 'Gub-on ko ini nga templo nga ginpatindog
sang tawo, kag sa sulod sang tatlo ka adlaw patindugon ko ang lain nga templo nga
indi tawo ang magahimo.'"
59 Pero ang ila mga sugid wala nagsinanto.
60 Nagtindog sa tunga ang pangulo nga pari kag nagpamangkot kay Jesus, "Wala ka
bala sing isabat sa sini nga mga akusasyon kontra sa imo?"
61 Wala gid nagsabat si Jesus. Gani ginpamangkot siya liwat sang pangulo nga pari,
"Ikaw bala ang Cristo nga Anak sang Dalayawon *nga Dios*?"
62 Nagsabat si Jesus sa iya, "Huo, ako matuod, kag *ako nga* Anak sang Tawo makita
ninyo nga nagapungko sa tuo sang Makagagahom *nga Dios*, kag makita man ninyo ako
sa mga panganod sa kalangitan nga nagabalik *diri sa kalibutan*."
63 Pagkabati sadto sang pangulo nga pari, gin-gisi niya ang iya bayo *sa kaakig* kag
nagsiling, "Indi na kinahanglan sang mga testigo!
64 Nabatian ninyo ang pag-insulto *niya sa Dios*. Ano bala sa inyo?" Kag
ginsentensyahan nila siya nga patyon.
65 Ang iban sa ila nagdupla kay Jesus. Ginbuta-butahan nila siya kag ginsumbag.
Dayon nagsiling sila, "Pakta abi kon sin-o ang nagsumbag sa imo?" Pagkatapos
ginkuha siya sang mga guwardya kag sige ang ila tampa sa iya.

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mat. 26:69-75; Luc. 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

66 Sang si Pedro didto pa sa ugsaran, nag-agi ang isa sa mga babayi nga suluguon
sang pangulo nga pari.
67 Pagkakita niya kay Pedro nga nagapainit-init *malapit sa kalayo*, ginhimutaran
niya siya kag nagsiling, "Kaupod ka man ni Jesus nga taga-Nazaret."
68 Pero nagpanginwala siya nga nagasiling, "Wala ako kahibalo kon ano ang imo
ginahambal." Dayon nagkadto siya sa puwertahan paguwa. Sa sadto gid nga oras
nagpamalo ang manok.
69 Didto nakita naman siya sang suluguon nga babayi, kag nagsiling siya liwat sa
mga tawo didto, "Ini nga tawo isa sang mga kaupod ni Jesus."
70 Pero nagpanginwala naman si Pedro. Dugay-dugay nagsiling ang mga tawo didto,
"Kaupod ka gid niya kay taga-Galilea ka man."
71 Pero nagpanumpa gid si Pedro nga nagasiling, "Bisan mapatay pa ako, wala gid
ako kakilala sa tawo nga inyo ginasiling."

72 Dayon nagpamalo naman ang manok, kag nadumduman ni Pedro ang ginsiling ni
Jesus sa iya, “Sa wala pa makapamalo ang manok sing makaduha, ipanginwala mo ako
sing tatlo ka beses.” Kag naghilibion gid siya.

15

Gindala si Jesus kay Pilato
(Mat. 27:1-2, 11-14; Luc. 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nag-meeting ang manugdumala nga mga pari
kaupod ang mga manugdumala sang mga Judio, ang mga manunudlo sang Kasuguan,
kag ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio. Gin-gapos nila si Jesus kag
gindala didto kay *Gobernador* Pilato* para itugyan sa iya.
2 Ginpamangkot siya ni Pilato, “Ikaw bala ang hari sang mga Judio?” Nagsabat si
Jesus sa iya, “Ginasiling mo.”
3 Madamo ang mga akusasyon sang manugdumala nga mga pari kontra kay Jesus.
4 Gani ginpamangkot siya liwat ni Pilato, “Wala ka bala sing isabat sa mga akusasyon
nga ina? Madamo gid ang ila akusasyon kontra sa imo.”
5 Pero wala gid nagsabat si Jesus, gani natingala gid si Pilato.

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mat. 27:15-26; Luc. 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

6 Kinabatasan ni Pilato nga kada Piesta *sang Paglabay sang Anghel* nagahilway siya
sang isa ka priso nga ginapangayo sang mga tawo.
7 May isa ka priso didto nga si Barabas. Ini nga tawo ginpriso kaupod sadtong mga
nakapatay sang pagrebelde nila kontra sa gobyerno.
8 Madamo nga tawo ang nagpalapit kay Pilato kag nagpangayo nga himuon niya
liwat sa sadto nga tuig ang kinabatasan niya nga ginahimo.
9 Nagpamangkot siya sa ila, “Gusto bala ninyo nga buy-an ko ang hari sang mga
Judio?”
10 Nahibaluan ni Pilato nga nahisa ang manugdumala nga mga pari, amo gani nga
gin-akusar nila si Jesus sa iya.
11 Pero ginsutsot sang manugdumala nga mga pari ang mga tawo nga si Barabas
lang ang ila pangayuon nga buy-an kag indi si Jesus.
12 Ginpamangkot ni Pilato ang mga tawo, “Ano ang akon himuon sa tawo nga inyo
ginasiling nga hari sang mga Judio?”
13 Nagsinggit sila, “Ilansang siya sa krus!”
14 Nagsiling si Pilato sa ila, “Ngaa, ano bala nga sala ang iya nahimo?” Pero
gintuduhan pa gid gani nila singgit, “Ilansang siya sa krus!”
15 Gani tungod nga gusto ni Pilato nga paayunan ang mga tawo, ginbuy-an niya si
Barabas. Pero si Jesus ginpahanot niya kag gintugyan *sa mga soldado* para ilansang sa
krus.

Ginyaguta sang mga Soldado si Jesus
(Mat. 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Gindala sang mga soldado si Jesus sa sulod sang palasyo sang gobernador kag
ginpatipon didto ang bilog nga batalyon sang mga soldado.
17 Pagkatapos ginsukluban nila si Jesus sang kapa nga granate† kag naghimo sila
sang korokorona nga tunukon kag ginsuksok nila sa iya ulo.
18 Dayon nagsaludo sila sa iya nga nagasiling, “Mabuhay ang Hari sang mga Judio!”

---

* **15:1** *Pilato:* Ang Romanhon nga gobernador sang Judea, Samaria, kag Idumea. † **15:17** *granate:* sa English, *purple*

19 Kag sige ang ila lampos sang bulobaston sa iya ulo kag ginaduplaan pa nila siya.
Ginluhod-luhuran nila siya kag ginsulusimba.
20 Sa tapos sang ila pagyaguta, gin-uba nila ang kapa nga granate kag ginsuksukan
nila siya *liwat* sang iya bayo. Dayon gindala nila siya sa guwa *sang siyudad* para
ilansang sa krus.

Ginlansang si Jesus sa Krus
(Mat. 27:32-44; Luc. 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 *Sang nagalakat na sila,* nasugata nila ang isa ka tawo nga halin sa uma. (Ang iya
ngalan amo si Simon nga taga-Cyrene, nga amay ni Alexander kag ni Rufus.) Ginpilit
nila siya nga magpas-an sang krus ni Jesus.
22 Dayon gindala nila si Jesus sa lugar nga ginatawag Golgota (nga kon sayuron,
lugar sang bagol).‡
23 Pag-abot nila didto ginhatagan nila si Jesus sang bino nga may simbog nga mira,§
pero indi mag-inom si Jesus.
24 Dayon ginlansang nila siya sa krus, kag ginpartida nila ang iya mga bayo paagi sa
paggabot-gabot, para mahibaluan kon ano nga parte ang makuha sang kada isa.
25 Mga alas nuebe sadto sang aga sang ginlansang nila si Jesus sa krus.
26 May karatula *sa ibabaw sang krus* kag amo ini ang nakasulat nga akusasyon
kontra sa iya:

ANG HARI SANG MGA JUDIO.

27 May duha man didto ka tulisan nga ginlansang sa krus upod kay Jesus. Ang isa sa
tuo niya kag ang isa sa wala.
28 Sa sini nga paagi natuman ang nasulat sa Kasulatan nga nagasiling, “Ginkabig siya
nga isa sa mga kriminal.”*
29 Ang mga tawo nga nagaalagi didto nagalungo-lungo nga nagainsulto kag
nagayaguta kay Jesus. Siling nila, “Gali ha! Ikaw nga nagasiling nga gub-on mo ang
templo kag sa sulod sang tatlo ka adlaw patindugon mo liwat,
30 panaog ka sa krus kag luwasa ang imo kaugalingon!”
31 Pareho man sina ang yaguta sang manugdumala nga mga pari kag mga
manunudlo sang Kasuguan. Nagsiling sila sa isa kag isa, “Ginluwas niya ang iban, pero
indi siya makaluwas sang iya kaugalingon!
32 Tan-awon ta abi karon kon makapanaog sa krus ang Cristo nga hari sang Israel,
kag kon makapanaog siya matuo kita sa iya.” Pati ang iya mga kaupod nga ginlansang
nagyaguta man sa iya.

Ang Pagkapatay ni Jesus
(Mat. 27:45-56; Luc. 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Sang udto na, nagdulom ang bug-os nga duta sa sulod sang tatlo ka oras.
34 Pag-alas tres sang hapon nagsinggit si Jesus sing mabaskog, *“Eloi, Eloi lema
sabactani?”* nga kon sayuron, “Dios ko, Dios ko, ngaa ginpabay-an mo ako?”†
35 Pagkabati sang iban nga nagatilindog didto nagsiling sila, “Pamatii ninyo,
ginatawag niya si Elias.”
36 Sa gilayon nagdalagan ang isa ka tawo kag nagkuha sang espongha. Gintusmog
niya ini sa maaslom nga bino kag gintakod sa *punta sang* tukon kag gintunghol sa baba
ni Jesus para supsupon niya. Nagsiling siya, “Pabay-an ta lang siya anay. Tan-awon ta
kon maabot si Elias sa pagkuha sa iya sa krus.”
37 Nagsinggit sing mabaskog si Jesus kag nabugto ang iya ginhawa.

‡ **15:22** *lugar sang bagol:* siguro tungod nga ang lugar daw dagway sang bagol ukon tungod nga madamo ang ginpamatay didto. § **15:23** *mira:* posible pangkuha ini sa hapdi ukon sakit. * **15:28** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. † **15:34** Sal. 22:1

38 Sa amo man nga oras, napihak ang kurtina sa sulod sang templo sa Jerusalem
halin sa ibabaw paidalom.
39 Ang kapitan sang mga soldado nga nagatindog sa atubangan sang krus nakakita
kon paano nabugto ang ginhawa ni Jesus. Nagsiling siya, “Matuod gid nga ang ini nga
tawo amo ang Anak sang Dios!”
40 Sa ulo-unhan may mga babayi nga nagatan-aw sa nagakalatabo. Kaupod nila si
Maria nga taga-Magdala, si Maria nga iloy ni Jose kag sang iya manghod nga si
Santiago, kag si Salome.
41 Sang didto pa si Jesus sa Galilea, ini nga mga babayi nagaupod kag nagabulig sa
iya. May iban pa nga mga babayi nga didto man nga nakaupod kay Jesus sa Jerusalem.

Ang Paglubong kay Jesus
(Mat. 27:57-61; Luc. 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 *Napatay si Jesus* sa adlaw nga inugpreparar para sa piesta. Tungod nga hapon na
gid kag ang sunod nga adlaw amo ang Adlaw nga Inugpahuway,
43 nangisog si Jose nga taga-Arimatea nga magkadto kay Pilato para pangayuon ang
bangkay ni Jesus. Si Jose nga ini ginatahod nga miyembro sang Korte sang mga Judio
kag isa sa mga nagapaabot sa paghari sang Dios.
44 Pagkabati ni Pilato nga si Jesus patay na, natingala siya. Gani ginpatawag niya ang
kapitan sang mga soldado kag ginpamangkot niya kon patay na si Jesus.
45 Sang mabatian ni Pilato ang ginsugid sang kapitan nga patay na si Jesus,
gintugutan niya si Jose nga kuhaon ang bangkay.
46 Gani nagbakal si Jose sang tela nga linen. Dayon ginkuha niya ang bangkay ni
Jesus sa krus kag ginsamburan sang tela nga iya ginbakal. Ginbutang niya ang
bangkay sa lulubngan nga gin-guhab sa banglid. Kag ginpaligid niya ang dako nga
bato sa pagtakop sang puwertahan sang lulubngan.
47 Nagatan-aw didto si Maria nga taga-Magdala kag si Maria nga iloy ni Jose, gani
nakita nila kon diin ginlubong si Jesus.

16

Ang Pagkabanhaw
(Mat. 28:1-8; Luc. 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Pagkatapos sang Adlaw nga Inugpahuway, si Maria nga taga-Magdala, si Maria nga
iloy ni Santiago, kag si Salome nagbakal sing pahamot kay makadto sila sa lulubngan
sa paghaplas sang bangkay ni Jesus.
2 Aga pa gid sang Domingo, sang manugbutlak na ang adlaw, nagkadto sila sa
lulubngan.
3-4 *Samtang nagalakat sila,* nagpinamangkutanay sila, “Sin-o ang aton pangabayon
nga magpaligid sang bato nga nagatakop sa puwertahan sang lulubngan?” (Kay
masyado kadako sang bato.) Pero pag-abot nila didto, nakita nila nga napaligid na ang
bato.
5 Gani nagsulod sila sa lulubngan kag nakita nila ang isa ka bataon nga lalaki nga
nagapungko sa tuo dampi nga may maputi nga bayo. Hinadlukan gid sila.
6 Dayon nagsiling ang lalaki sa ila, “Indi kamo magkahadlok! *Nahibaluan ko nga*
ginapangita ninyo si Jesus nga taga-Nazaret nga ginlansang sa krus. Wala na siya diri!
Nabanhaw siya! Tan-awa bala ninyo ang ginhamyangan sa iya.”
7 *Dayon nagsiling siya,* “Lakat kamo, sugiri ninyo ang iya mga sumulunod labi na gid
si Pedro nga mauna si Jesus sa inyo didto sa Galilea. Didto ninyo siya makita suno sa
iya ginsiling sa inyo.”

8 Gani nagguwa ang mga babayi sa lulubngan kag nagdalagan, kay nagakurog sila sa
kakulba. Wala sila sang may ginsugiran, kay hinadlukan gid sila.*
9 Aga pa gid sang Domingo nabanhaw si Jesus. Una gid siya nagpakita kay Maria nga
taga-Magdala nga iya gintabugan sang pito ka demonyo.
10 Dayon ginkadtuan ni Maria ang mga sumulunod ni Jesus nga nagakasubo kag
nagahilibion, kag ginsugiran niya sila.
11 Pero wala sila nagpati sa iya ginsugid nga buhi si Jesus kag nagpakita sa iya.
12 Pagkatapos sadto, nagpakita si Jesus sa lain nga dagway sa iya duha ka sumulunod
sang nagapakadto sila sa uma.
13 Gani nagbalik sa Jerusalem ining duha ka sumulunod kag ginsugiran nila ang
iban nga mga kaupod nila nga si Jesus nagpakita sa ila, pero wala man sila nagpati.
14 Sang ulihi nagpakita naman si Jesus sa onse *ka apostoles* sang nagakaon sila.
Ginsabdong niya sila tungod nga wala sila sing pagtuo kag tungod sang katig-a sang ila
mga tagipusuon, kay wala sila nagpati sa ginsugid sang mga nakakita sa iya sa tapos
siya nabanhaw.
15 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Lakat kamo sa bilog nga kalibutan kag iwali ang
Maayong Balita sa tanan nga tawo.
16 Ang bisan sin-o nga magtuo kag magpabautiso maluwas, pero ang indi magtuo
pagasilutan.
17 Ini nga mga tanda makita sa mga tawo nga nagatuo sa akon: paagi sa akon
ngalan† magatabog sila sang mga demonyo; magahambal sila sang iban nga mga
lingguahe nga wala nila matun-i;
18 kon makauyat sila sang mga man-og ukon makainom sang bisan ano nga hilo indi
sila maano; kag kon itungtong nila ang ila mga kamot sa mga nagamasakit, magaayo
ini."

Gindala si Jesus pa-Langit
(Luc. 24:50-53; Bin. 1:9-11)

19 Sa tapos makahambal si Ginoong Jesus sa ila, gindala siya pa-langit kag
nagpungko sa tuo sang Dios.
20 Dayon nagwali ang iya mga sumulunod sa bisan diin nga lugar. Ginbuligan sila
sang Ginoo, kag ginpamatud-an niya ang ginawali sang mga sumulunod paagi sa mga
tanda nga ila ginhimo.

---

* **16:8** Sa iban nga kopya sang Griego, makita ang masunod nga mga pulong sa tunga sang bersikulo 8 kag 9, kag sa isa ka kopya makita lang ini pagkatapos sang bersikulo 8 kag wala na sang sugpon nga bersikulo 9-20: *Dayon dali-dali nila ini tanan nga ginbalita kay Pedro kag sa iya mga kaupod. Pagkatapos sadto, ginpadala sila ni Jesus halin sa east hasta sa west sa pagsugid sang pinasahi kag indi madula nga mensahi sang kaluwasan nga nagadala sang kabuhi nga wala sing katapusan. Amen.* † **16:17** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay Lucas

Panguna

1-3 Talahuron nga Teofilus:
Madamo na ang mga nagsulat parte sa mga butang nga nagkalatabo sa aton.
Ginsulat nila ang parte kay Jesus nga gin-estorya man sa aton sang mga tawo nga
nagsugid sang Maayong Balita kag nakakita mismo sang mga nagkalatabo halin pa gid
sang una. Gin-usisa ko gid ini tanan halin pa sang una, kag naisipan ko nga isulat ini
sang ensakto kag detalyado para sa imo
4 para masiguro mo nga matuod gid ang mga butang nga ginsugid sa imo.

Nagpakita ang Anghel kay Zacarias

5 Sang si Herodes ang hari sa Judea, may pari didto nga ang iya ngalan si Zacarias
nga halin sa linya sang pagkapari ni Abia. Ang iya asawa si Elizabet nga kaliwat man
ni Aaron.
6 Ining mag-asawa nagkabuhi sing matarong sa atubangan sang Dios. Ginasunod
nila nga may katutom ang tanan nga sugo kag mga pagsulundan sang Ginoo.
7 Pero wala sila sing bata, kay baw-as si Elizabet kag tigulang na sila.
8 Karon, nag-abot ang adlaw nga ang grupo nila ni Zacarias amo na ang magaalagad
sa Dios didto sa templo.
9 Naggabot-gabot ang mga pari suno sa ila kinabatasan, kag si Zacarias amo ang
napilian nga magsunog sang insenso sa halaran. Gani nagsulod siya sa templo sang
Ginoo.
10 Samtang nagasunog siya sang insenso didto sa sulod, madamo nga tawo sa guwa
ang nagapangamuyo sa Dios.
11 Dayon nagpakita sa iya ang anghel sang Ginoo nga nagatindog sa tuo dampi sang
halaran nga iya ginasunugan sang insenso.
12 Sang pagkakita ni Zacarias sa anghel nagulpihan siya kag hinadlukan.
13 Pero nagsiling ang anghel sa iya, “Zacarias, indi ka magkahadlok! Ginsabat sang
Dios ang imo pangamuyo; si Elizabet nga imo asawa magabata sang lalaki. Ngalanan
mo siya nga Juan.
14 Magamalipayon ka gid tungod sa iya, kag madamo ang magakalipay tungod sang
pagkatawo niya.
15 Kay mangin gamhanan siya sa atubangan sang Ginoo. Indi siya dapat mag-inom
sang bino ukon bisan ano nga ilimnon nga makahulubog. Halin pa sa tiyan sang iya
iloy ang Espiritu Santo ara na sa iya.
16 Kag pabalikon niya ang madamo nga Israelinhon sa Ginoo nga ila Dios.
17 Magauna siya sa Ginoo para ipreparar niya ang mga tawo para sa pag-abot sang
Ginoo. Himuon niya ini sa bulig sang Espiritu *Santo* kag sa gahom nga pareho sang iya
sadto ni Elias. Pabalikon niya ang kalulo sang mga ginikanan* sa ila mga kabataan,
kag pabalikon man niya ang mga tawo nga wala nagatuman sa Dios sa matarong nga
panghunahuna.”
18 Nagsiling si Zacarias sa anghel, “Paano ko masiguro nga matuman ang ginhambal
mo, kay kami nga mag-asawa tigulang na?”
19 Nagsabat ang anghel, “Ako si Gabriel nga nagaalagad sa atubangan gid sang Dios.
Ginpadala niya ako para magsugid sa imo sining maayong balita.

* **1:17** *ginikanan:* sa literal, *amay*

20 Pero tungod nga wala ka nagpati sang akon ginsugid, magaapa ka hasta sa adlaw
nga matuman ang akon ginhambal sa imo. Kag matuman gid ini kon mag-abot na ang
adlaw nga gintalana sang Dios."
21 Ang mga tawo sa guwa nagapadayon sa paghulat kay Zacarias. Natingala gid sila
ngaa nga kadugay gid sa iya sa sulod sang templo.
22 Sang pagguwa na niya indi na siya makahambal kag nagasinyas na lang siya sa
mga tawo. Naintiendihan nila nga may ginpakita sa iya ang Dios didto sa sulod sang
templo. Halin sadto nangin apa siya.
23 Pagkatapos sang iya turno sa pag-alagad sa templo, nagpuli siya.
24 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagbusong si Elizabet nga iya asawa. Sa sulod sang
lima ka bulan wala gid siya nagguwa-guwa sa ila balay.
25 Nagsiling siya, "Ginkaluoyan gid man ako sang Ginoo, kay sa sini nga tion ginkuha
niya ang akon kahuy-anan sa mga tawo *bilang isa ka baw-as*."

Nagpakita ang Anghel kay Maria

26 Sang anom na ka bulan *ang pagbusong ni Elizabet*, ginsugo *liwat* sang Dios ang
anghel nga si Gabriel nga magkadto sa Nazaret, nga isa sang mga banwa sa Galilea.
27 Ginpadala siya didto sa isa ka birhen nga ang ngalan si Maria. Si Maria kalaslon
na kay Jose, nga isa sang mga kaliwat ni *Haring* David.
28 Pag-abot sang anghel kay Maria, nagsiling siya, "*Maria*, magkalipay ka, *kay* ang
Ginoo kaupod mo kag ginpakamaayo niya ikaw."†
29 Pagkabati sini ni Maria naglibog gid ang iya ulo, kag ginhunahuna niya kon ano
bala ang kahulugan sini.
30 Gani nagsiling ang anghel sa iya, "Maria, indi ka magkahadlok, kay ginpakita sang
Dios ang iya kaayo sa imo.
31 Magabusong ka kag magabata sang lalaki, kag ngalanan mo siya nga Jesus.
32 Mangin bantog siya kag kilalahon nga Anak sang Labing Mataas nga Dios. Ihatag
sa iya sang Ginoong Dios ang ginharian sang iya katigulangan nga si David.
33 Magahari siya sa mga kaliwat ni Jacob hasta san-o; ang iya paghari wala sing
katapusan."
34 Nagsiling si Maria sa anghel, "Paano bala ang pagkahimo sini, kay birhen pa ako?"
35 Nagsabat ang anghel, "Magaabot sa imo ang Espiritu Santo, kag magalikop sa imo
ang gahom sang Labing Mataas nga Dios. Gani ang balaan nga bata nga matawo sa
imo kilalahon nga Anak sang Dios.
36 Tan-awa bala ang imo paryente nga si Elizabet. Nagsiling ang iban nga indi na siya
makabata kay tigulang na gid siya. Pero karon anom na ka bulan ang iya ginabusong,
37 tungod kay sa Dios, ang tanan sarang mahimo."
38 Gani nagsiling si Maria, "Alagad lang ako sang Ginoo. Kabay pa nga matuman sa
akon ang imo ginsiling." Dayon naghalin ang anghel.

Nagbisita si Maria kay Elizabet

39 Pagkatapos sang pila ka adlaw, naghimos si Maria kag nagdali-dali kadto sa isa ka
banwa sa kabukiran sang Judea.
40 Nagsulod siya sa balay nila ni Zacarias kag nangamusta kay Elizabet.
41 Pagkabati ni Elizabet sang pagpangamusta ni Maria, naghulag sing mabaskog ang
bata sa iya tiyan. Gin-gamhan si Elizabet sang Espiritu Santo,
42 kag sa mabaskog nga tingog naghambal siya, "Sa tanan nga babayi ikaw lang ang
ginbendisyunan sang Dios sang pareho sini! Ginbendisyunan man niya ang imo
ginabusong!

---

† **1:28** *Maria...ikaw:* ukon, *Kamusta ka na, Maria, ikaw nga ginpakamaayo sang Ginoo kag ginaupdan niya.*

43 Dako gid ini nga kadungganan nakon tungod kay ginbisitahan ako sang iloy sang
akon Ginoo.
44 Kay bisan mismo ang bata sa akon tiyan malipayon nga naghulag sing mabaskog
sang mabatian ko ang imo pagpangamusta.
45 Bulahan gid ikaw nga nagtuo nga matuman sa imo ang ginhambal sang Ginoo!”

Ang Pagdayaw ni Maria sa Dios

46 Nagsiling si Maria,
“Nagadayaw gid ako sa Ginoo!
47 Kag nagakalipay ang akon espiritu sa Dios nga akon Manluluwas.
48 Kay gindumdom niya ako nga iya kubos‡ nga alagad.
Sugod subong, magasiling ang tanan nga henerasyon nga bulahan ako,
49 tungod sang makatilingala nga mga butang
nga ginhimo sa akon sang gamhanan nga Dios.
Balaan siya *nga Dios*!
50 Nagakaluoy siya sa mga tawo
nga nagatahod sa iya sa kada henerasyon.
51 Naghimo siya sang puwerte nga mga buhat paagi sa iya gahom.
Gintabog niya ang mga tawo
nga mataas ang ila pagtan-aw sa ila kaugalingon.
52 Ginlaglag niya ang gamhanan
nga mga hari halin sa ila mga trono.
Kag ginbayaw niya ang mga kubos.
53 Ginbusog niya sang maayo nga mga butang ang mga ginagutom.
Pero ang mga manggaranon ginpahalin niya nga wala gid sing dala.
54-55 Ginbuligan niya kita nga mga kaliwat ni Israel,
nga iya mga suluguon.
Kay wala niya pagkalimti ang iya promisa
sa aton mga katigulangan—kay Abraham
kag sa iya mga kaliwat—
nga kaluoyan niya sila hasta san-o!”
56 Kag nagtiner si Maria didto sa ila ni Elizabet sang mga tatlo ka bulan antes siya
magpuli.

Ang Pagkatawo ni Juan nga Manugbautiso

57 Karon nag-abot na ang tion nga inugbata ni Elizabet, kag nagbata siya sang lalaki.
58 Pagkabati sang iya mga kasilingan kag mga paryente nga dako ang kaluoy sang
Ginoo sa iya, nagkalipay sila kaupod niya.
59 Sang walo na ka adlaw ang bata, nagtambong ang mga kasilingan kag mga
paryente sa pagtuli sa iya. Kuntani ngalanan nila siya nga Zacarias pareho sang iya
amay,
60 pero indi komporme si Elizabet. Nagsiling siya, “Indi mahimo, dapat Juan ang
ingalan sa iya.”
61 Nagsiling sila, “Pero wala gid kamo sang paryente nga pareho sina ang ngalan.”
62 Kag ginsinyasan nila ang amay kon ano ang iya gusto nga ingalan sa iya bata.
63 Nagsinyas siya nga hatagan siya sang sululatan. Dayon nagsulat siya, “Ngalanan
siya nga Juan.” Natingala gid sila tanan.
64 Sa gilayon nakahambal si Zacarias kag nagdayaw siya sa Dios.
65 Ginkulbaan ang tanan nila nga mga kasilingan sa balita parte sa tanan nga
nagkalatabo, kag nangin bantog man ini sa tanan nga kabukiran sang Judea.

‡ **1:48** *kubos:* sa iban nga Bisaya, *ubos;* ukon, *kabos*

66 Ang tanan nga tawo nga nakabati sini nagpamalandong kag nagpamangkot,
“Mangin ano ayhan ini nga bata kon magdako na siya?” Kay maathag nga ang gahom
sang Ginoo ara sa iya.

Ang Propesiya ni Zacarias

67 Gin-gamhan sang Espiritu Santo si Zacarias nga amay ni Juan kag amo ini ang iya
ginhambal,
68 “Dayawon ta ang Ginoo nga Dios sang Israel!
Kay gindumdom kag ginhilway niya kita nga iya katawhan.
69 Ginpadala niya sa aton ang makagagahom nga manluluwas
nga kaliwat sang iya alagad nga si David.
70 Amo man ini ang iya ginsiling sang una nga panahon
paagi sa iya pinili nga mga propeta.
71 Nagpromisa siya nga luwason niya kita sa aton mga kaaway
kag sa mga tawo nga nagadumot sa aton.
72 *Nagsiling man siya nga* kaluoyan niya
ang aton mga katigulangan kag dumdumon niya
ang iya balaan nga kasugtanan
73 nga ginsumpa niya sa aton katigulangan nga si Abraham.
74 Ina nga kasugtanan amo nga luwason gid niya kita
sa aton mga kaaway
para makasimba§ kita nga wala sing kahadlok,
75 kag mangin balaan kag matarong kita
sa iya atubangan sa adlaw-adlaw ta nga pagkabuhi.”
76 *Dayon naghambal man si Zacarias sa iya bata,*
“Ikaw Juan, pagatawgon ka nga propeta sang Labing Mataas nga Dios.
Kay magauna ka sa Ginoo para ipreparar mo
ang mga tawo para sa iya pag-abot.
77 Magatudlo ka sa iya katawhan nga maluwas sila.
Patawaron sila sang Dios sa ila mga sala,
78 kay ang aton Dios maluluy-on kag mahigugmaon.
Ipadala niya ang manluluwas halin sa langit
nga pareho sa nagabutlak nga adlaw,
79 nga magasilak sa mga tawo nga ara sa kadudulman
kag nahadlok sa kamatayon.
Magatudlo siya sa aton kon paano mangin maayo
ang aton relasyon sa Dios kag sa aton isigkatawo.”

80 Karon, ang bata nga si Juan nagdako kag nangin mabaskog sa espiritu. Nag-estar
siya sa kamingawan hasta sa adlaw nga nagsugod siya sa iya pagpanudlo sa mga
Israelinhon.

2

Ang Pagkatawo ni Jesus
(Mat. 1:18-25)

1 Sang sadto nga panahon *nga natawo si Juan,* naghimo ang Emperador sang Roma
nga si Augustus sang kasuguan nga ang mga pumuluyo sang tanan nga nasyon sa iya
ginharian dapat magpalista.

2 (Amo ato ang una nga census sang si Quirinius ang gobernador sang *probinsya*
sang Syria.

§ **1:74** *makasimba:* ukon, *makaalagad*

3 Gani nagpuli ang mga tawo sa ila kaugalingon nga banwa para magpalista.)
4 Amo ini ang kabangdanan nga nagkadto si Jose sa Betlehem nga sakop sang Judea,
ang lugar nga sa diin natawo si *Haring* David, tungod nga isa siya sang mga kaliwat ni
David. Nagaestar sadto si Jose sa banwa sang Nazaret nga sakop sang Galilea sang
nagkadto siya sa Betlehem.
5 Gindala ni Jose si Maria nga iya palangasaw-on para magpalista man. Nagabusong
na sadto si Maria.
6 Kag sang didto sila sa Betlehem, nag-abot ang tion nga inugbata na niya.
7 Nagbata siya sang lalaki nga amo ang iya kamagulangan nga bata. Ginputos niya
sang lampin kag ginpahigda sa kalan-an sang sapat, tungod nga wala gid sing lugar
para sa ila sa mga balay nga dalayunan.

Nagpakita ang mga Anghel sa mga Manugbantay sang mga Karnero

8 Malapit sa banwa sang Betlehem may mga manugbantay sang mga karnero nga
nagapulaw sa latagon sa pagbantay sang ila mga karnero.
9 Sa hinali lang nagpakita sa ila ang isa ka anghel sang Ginoo kag ginlikupan sila
sang kasanag sang Ginoo. Hinadlukan gid sila,
10 pero naghambal ang anghel, “Indi kamo magkahadlok, kay nagkadto ako diri sa
inyo para sugiran ko kamo sang maayong balita nga magahatag sang dako nga kalipay
sa tanan nga tawo.
11 Kay subong nga adlaw sa banwa ni *Haring* David natawo ang inyo manluluwas.
Siya ang pinadala nga hari, nga amo ang Ginoo.
12 Amo ini ang tanda sang akon ginasiling: makita ninyo ang bata nga naputos sang
lampin kag nagahigda sa kalan-an sang sapat.”
13 Pagkatapos *hambal sang anghel*, hinali lang nga nagpakita ang madamo gid nga
mga anghel sa langit kag nag-upod sa iya nga nagadayaw sa Dios. Siling nila,
14 “Dalayawon ang Dios sa langit.
May kalinong na diri sa duta,
sa mga tawo nga iya nahamut-an!”
15 Sang makahalin na ang mga anghel pabalik sa langit, naghambalanay ang mga
manugbantay sang mga karnero, “Dali, malakat kita sa Betlehem kag tan-awon ta ang
natabo nga ginpahayag sa aton sang Ginoo!”
16 Gani dali-dali sila nga nagkadto sa Betlehem kag nakita nila si Maria kag si Jose,
kag ang bata nga nagahigda sa kalan-an sang sapat.
17 Dayon ginsugid nila ang ginhambal sang anghel parte sa bata.
18 Natingala gid ang tanan nga nakabati sa ginbalita sang mga manugbantay sang
mga karnero.
19 Gintipigan ni Maria ini nga mga butang sa iya tagipusuon kag
ginapamalandungan niya permi.
20 Nagbalik ang mga manugbantay sang mga karnero nga dako ang ila pagdayaw sa
Dios tungod sang tanan nga ila nabatian kag nakita, nga suno gid sa ginsugid sang
anghel sa ila.

Gin-ngalanan ang Bata nga Jesus

21 Sang ikawalo nga adlaw nga natawo ang bata, gintuli nila siya kag gin-ngalanan
Jesus. Amo ini ang ngalan nga ginsiling sang anghel sa wala pa siya ginbusong.

Ginhalad si Jesus sa Templo

22 Karon, nag-abot ang adlaw nga magahalad si Jose kag si Maria sa templo sa
Jerusalem para tumanon ang Kasuguan ni Moises parte sa babayi nga bag-o nagbata
para makabig siya nga matinlo. Kag gindala man nila ang bata sa Jerusalem para
ihalad sa Ginoo.

23 Kay nasulat sa Kasuguan sang Ginoo, “Ang tagsa ka kamagulangan nga lalaki
idedikar sa Ginoo.”*
24 Kag para makabig si Maria nga matinlo, naghalad sila suno sa ginasiling sang
Kasuguan sang Ginoo, “Duha ka pating ukon duha ka bataon nga tukmo.”†
25 Didto sa Jerusalem may tawo nga ang iya ngalan si Simeon. Ini nga tawo matarong
kag diosnon kag nagahulat siya nga matuman ang propesiya nga pagaluwason sang
Dios ang Israel paagi sa hari nga iya ipadala. Ara sa iya ang Espiritu Santo,
26 kag ginpahayag sa iya sang Espiritu Santo nga indi siya mapatay sa wala pa niya
makita ang hari‡ nga ipadala sang Ginoo.
27 Dayon, ginpasulod siya sang Espiritu *Santo* didto sa *ugsaran sang* templo. Didto
man gindala si Jesus sang iya mga ginikanan sa pagtuman sang ginsiling sang
Kasuguan.
28 *Pagkakita ni Simeon sa bata,* ginkugos niya kag nagdayaw siya sa Dios nga
nagasiling,
29 “Karon Ginoo, puwede mo na ako kuhaon,
kay natuman na ang imo ginpromisa sa akon.
Matawhay na ang akon hunahuna,
30 kay subong nga adlaw nakita ko na ang Manluluwas
31 nga imo ginpreparar para sa tanan nga tawo.
32 Siya ang magahatag sang kasanag sa mga hunahuna
sang mga tawo nga indi Judio nga wala nakakilala sa imo,
kag magahatag man sang kadungganan
sa imo katawhan nga mga Israelinhon.”
33 Natingala gid ang amay kag iloy sang bata sa ginhambal ni Simeon parte sa bata.
34 Pagkatapos nga mabendisyunan sila ni Simeon, nagsiling siya kay Maria nga iloy
sang bata, “Ini nga bata ginpili sang Dios sa paglaglag kag sa pagluwas§ sang madamo
sa Israel. Mangin tanda siya nga halin sa Dios. Madamo ang magahambal sang malain
kontra sa iya.
35 Gani ikaw mismo magabatyag sing kasubo nga daw ginabuno ang imo
tagipusuon. Ipahayag man niya ang malain nga mga hunahuna sang mga tawo.”
36 May propeta man didto nga babayi nga ang iya ngalan si Ana. Anak siya ni Fanuel
nga kaliwat ni Asher. Tigulang na gid siya kaayo. Pito lang ka tuig ang pag-upod nila
sang iya bana
37 kag nabalo siya. 84 na ka tuig ang iya edad* kag permi gid siya didto sa templo,
kay adlaw-gab-i nagasimba siya sa Dios nga nagapuasa kag nagapangamuyo.
38 Sa sina mismo nga tion nagpalapit siya *sa ila ni Jose* kag nagpasalamat sa Dios
tungod sa bata. Naghambal man siya parte kay Jesus sa mga tawo nga nagapaabot
sang adlaw nga luwason sang Dios ang Jerusalem.†

Ang Pagbalik sa Nazaret

39 Sang natuman na ni Jose kag ni Maria ang tanan nga dapat nila tumanon suno sa
Kasuguan sang Ginoo, nagpuli sila sa ila banwa, sa Nazaret nga sakop sang Galilea.
40 Nagdako kag nagbakod ang bata, kag nangin maalam siya; kag ginpakamaayo siya
sang Dios.

Sa Templo si Jesus

41 Kada tuig nagakadto ang mga ginikanan ni Jesus sa Jerusalem para magpamiesta
sa Piesta sang Paglabay sang Anghel.

---

* **2:23** Exo. 13:2, 12 † **2:24** Lev. 12:8 ‡ **2:26** *hari:* sa literal, *Cristo* § **2:34** *sa paglaglag kag sa pagluwas:* sa literal, *sa pagpaubos kag sa pagpataas* * **2:37** *84 na ka tuig ang iya edad:* ukon, *84 na ka tuig nga siya nabalo* † **2:38** *Jerusalem:* buot silingon, *mga Israelinhon*

42 Sang dose na ka tuig si Jesus, nagpamiesta sila pareho sang ila kinaandan nga
ginahimo.
43 Pagkatapos sang piesta, nagpuli sila, pero si Jesus ya nagpabilin sa Jerusalem.
Wala ini nahibalui sang iya mga ginikanan.
44 Ang hunahuna nila nga nagaupod si Jesus sa ila mga kaupdanan nga nagapapuli
man. Isa gid ka adlaw ang ila pagpanglakaton. Sang ulihi ginpangita nila si Jesus sa ila
mga paryente kag mga abyan.
45 Nasapwan nila nga wala gali makaupod si Jesus sa ila. Gani nagbalik sila sa
Jerusalem para pangitaon siya.
46 Sa ikatlo nga adlaw nakita nila si Jesus didto sa templo nga nagapungko kaupod sa
mga manunudlo *sang Kasuguan*. Nagapamati siya kag nagapamangkot sa ila.
47 Ang tanan nga nagapamati sa iya natingala gid sa iya mga nahibaluan kag mga
pagsabat.
48 Pagkakita sang iya mga ginikanan sa iya, natingala gid sila. Nagsiling ang iya iloy,
"Anak, ngaa nga ginhimo mo ini sa amon? Ginkulbaan gid kami sa amon pagpangita
sa imo!"
49 Nagsabat si Jesus sa ila, "Ngaa bala ginapangita gid ninyo ako? Wala bala kamo
nakahibalo nga dapat diri ako sa balay sang akon Amay?"
50 Pero wala sila nakaintiendi sang iya buot silingon.
51 Nag-upod si Jesus sa iya mga ginikanan puli sa Nazaret, kag padayon siya nga
nangin matinumanon sa ila. Ini tanan nga butang gintipigan ni Maria sa iya
tagipusuon.
52 Nagdugang pa gid ang kaalam ni Jesus kag padayon ang iya pagdako, kag nalipay
gid sa iya ang Dios kag ang mga tawo.

3

Ang Pagwali ni Juan nga Manugbautiso
(Mat. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Juan 1:19-28)

1-2 Pagkaligad sang pila ka tuig, may ginhambal ang Dios kay Juan nga anak ni
Zacarias didto sa kamingawan. Natabo ini sang ika-15 nga tuig sang pagdumala ni
Tiberius nga Emperador sang Roma. Sa sini man nga tion, si Poncio Pilato ang
gobernador sang Judea, kag si Herodes ang pangulo sang Galilea. Si Felipe nga utod ni
Herodes ang pangulo sang Iturea kag Traconitis; kag si Lysanias ang pangulo sang
Abilene. Si Anas kag si Caifas ang pangulo nga mga pari.
3 *Tungod sang ginhambal sang Dios kay Juan,* nagkadto siya sa tanan nga lugar sa
pihak kag pihak sang *Suba sang* Jordan kag nagwali. Nagsiling siya sa mga tawo,
"Maghinulsol kamo sa inyo mga sala kag magpabautiso, para patawaron kamo sang
Dios."
4 Sa sini nga iya ginahimo natuman ang sinulatan ni Propeta Isaias,
"May nagawali sing mabaskog sa kamingawan.
Siling niya,
'Ipreparar ninyo ang alagyan para sa Ginoo.
Tadlunga ang dalan nga iya pagaagyan!
5 Ang tagsa ka nalupyakan tampukan,
kag ang tagsa ka bukid tapanon.
Ang mga tiko nga dalan tadlungon,
kag ang mga batsihon nga dalan kay-uhon.
6 Dayon makita sang tanan nga tawo
kon ano ang himuon sang Dios sa pagluwas sa ila.'"*

* **3:6** Isa. 40:3-5

7 Madamo sang tawo ang nagkadto kay Juan para magpabautiso. Nagsiling si Juan sa
ila, “Kamo nga mga kaliwat sang mga man-og! Sin-o ang nagsiling sa inyo nga
makapalagyo kamo sa palaabuton nga kaakig *sang Dios*?
8 Kon matuod nga naghinulsol kamo sa inyo mga sala, pamatud-i ninyo ini sa inyo
mga binuhatan. Indi kamo magsiling nga indi kamo pagsilutan tungod kay kamo mga
kaliwat ni Abraham. Kay bisan ang mga bato nga ini sarang mahimo sang Dios nga
mga anak ni Abraham.
9 Tandai ninyo ini: ang wasay handa na sa pagtapas sa puno sang mga kahoy. Ang
tagsa ka kahoy nga wala nagapamunga sang maayo nga bunga pagatapson kag ihaboy
sa kalayo.”
10 Nagpamangkot ang mga tawo kay Juan, “Ti ano ang amon himuon?”
11 Nagsabat si Juan, “Kon sin-o sa inyo ang may duha ka panid nga bayo, ihatag ang
isa sa wala sing bayo. Kag kon sin-o sa inyo ang may pagkaon, hatagi ang wala.”
12 May mga manugsukot sang buhis nga nagkadto man kay Juan para magpabautiso.
Nagsiling sila kay Juan, “Manunudlo, ano ang amon himuon?”
13 Nagsabat si Juan, “Kon nagasukot kamo sang buhis, indi kamo magsukot sing
sobra sa ginapasukot sa inyo *sang gobyerno*.”
14 May mga soldado man nga nagpamangkot. Siling nila, “Ti, kami ya, ano man ang
amon himuon?” Nagsabat si Juan sa ila, “Indi kamo magpamahog ukon
magbutang-butang para makapanguwarta. Magkontento kamo sa inyo suweldo.”
15 Pagkabati sang mga tawo sa mga pagpanudlo ni Juan, naghunahuna sila nga basi
kon si Juan amo na ang Cristo nga ila ginapaabot.
16 Pero nagsiling si Juan sa ila, “Ako nagabautiso sa inyo sa tubig, pero may
magaabot nga mas gamhanan pa sang sa akon kag indi gani ako takos nga mangin iya
ulipon.† Siya magabautiso sa inyo sa Espiritu Santo kag sa kalayo.
17 Pareho siya sa tawo nga nagapahangin sang iya inani para painon ang tinggas sa
upa. Ang tinggas ibutang niya sa bodega, pero ang upa sunugon niya sa kalayo nga
indi gid mapatay.”
18 Samtang ginawali ni Juan ang Maayong Balita sa mga tawo, madamo pa siya sang
mga ginpangtudlo nga nakapabakod sa ila.
19 Pero si Herodes nga pangulo sang Galilea ginsaway ni Juan tungod nga ginhimo
niya nga kerida ang iya bayaw nga si Herodias kag tungod sang madamo pa nga
kalainan nga iya ginhimo.
20 Sang ulihi nagdugang pa gid ang sala ni Herodes, kay ginpapriso niya si Juan.

Ang Pagbautiso kay Jesus
(Mat. 3:13-17; Mar. 1:9-11)

21 May adlaw sadto nga pagkatapos nga nabautisohan ni Juan ang mga tawo, si Jesus
nagpabautiso man. Sang nagapangamuyo si Jesus, nag-abri ang langit
22 kag naghugpa sa iya ang Espiritu Santo sa dagway sang pating. Dayon may tingog
nga nabatian halin sa langit nga nagasiling, “Ikaw ang akon hinigugma nga Anak.
Nalipay gid ako sa imo.”

Ang mga Katigulangan ni Jesus
(Mat. 1:1-17)

23 Mga 30 na ang edad ni Jesus sang nagsugod siya sang iya buluhaton. Sa hunahuna
sang mga tawo, anak siya ni Jose nga anak ni Eli.
24 Si Eli anak ni Matat. Si Matat anak ni Levi. Si Levi anak ni Melki. Si Melki anak ni
Janai. Si Janai anak ni Jose.

---

† **3:16** *indi gani ako takos nga mangin iya ulipon:* sa literal, *indi ako takos nga maghubad sang higot sang iya sandalyas*

25 Si Jose anak ni Matatias. Si Matatias anak ni Amos. Si Amos anak ni Nahum. Si
Nahum anak ni Esli. Si Esli anak ni Nagai.
26 Si Nagai anak ni Maat. Si Maat anak ni Matatias. Si Matatias anak ni Semin. Si
Semin anak ni Josec. Si Josec anak ni Joda.
27 Si Joda anak ni Joanan. Si Joanan anak ni Resa. Si Resa anak ni Zerubabel. Si
Zerubabel anak ni Shealtiel. Si Shealtiel anak ni Neri.
28 Si Neri anak ni Melki. Si Melki anak ni Adi. Si Adi anak ni Cosam. Si Cosam anak ni
Elmadam. Si Elmadam anak ni Er.
29 Si Er anak ni Josue. Si Josue anak ni Eliezer. Si Eliezer anak ni Jorim. Si Jorim anak
ni Matat. Si Matat anak ni Levi.
30 Si Levi anak ni Simeon. Si Simeon anak ni Juda. Si Juda anak ni Jose. Si Jose anak
ni Jonam. Si Jonam anak ni Eliakim.
31 Si Eliakim anak ni Melea. Si Melea anak ni Mena. Si Mena anak ni Matata. Si
Matata anak ni Natan. Si Natan anak ni David.
32 Si David anak ni Jesse. Si Jesse anak ni Obed. Si Obed anak ni Boaz. Si Boaz anak ni
Salmon.‡ Si Salmon anak ni Nashon.
33 Si Nashon anak ni Aminadab. Si Aminadab anak ni Admin. Si Admin anak ni Arni.
Si Arni anak ni Hezron. Si Hezron anak ni Perez. Si Perez anak ni Juda.
34 Si Juda anak ni Jacob. Si Jacob anak ni Isaac. Si Isaac anak ni Abraham. Si
Abraham anak ni Tera. Si Tera anak ni Nahor.
35 Si Nahor anak ni Serug. Si Serug anak ni Reu.§ Si Reu anak ni Peleg. Si Peleg anak
ni Eber. Si Eber anak ni Shela.*
36 Si Shela anak ni Cainan. Si Cainan anak ni Arfaxad. Si Arfaxad anak ni Shem. Si
Shem anak ni Noe. Si Noe anak ni Lamec.
37 Si Lamec anak ni Metusela. Si Metusela anak ni Enoc. Si Enoc anak ni Jared. Si
Jared anak ni Mahalalel. Si Mahalalel anak ni Kenan.†
38 Si Kenan anak ni Enosh. Si Enosh anak ni Set. Si Set anak ni Adan. Si Adan anak
sang Dios.

4

Ang Pagtentar kay Jesus
(Mat. 4:1-11; Mar. 1:12-13)

1 Si Jesus nga gin-gamhan sang Espiritu Santo naghalin sa *Suba sang* Jordan. Kag
gindala siya sang Espiritu *Santo* sa kamingawan.
2 Didto gintentar siya sang yawa sa sulod sang 40 ka adlaw. Sa sadtong mga inadlaw
wala gid siya magkaon, gani gin-gutom siya.
3 Nagsiling ang yawa sa iya, "Kon ikaw ang Anak sang Dios, himua ini nga bato nga
mangin tinapay."
4 Pero nagsabat si Jesus sa iya, "Nagasiling ang Kasulatan, 'Indi lang sa pagkaon
mabuhi ang tawo.' "*
5 Dayon gindala sang yawa si Jesus sa mataas nga lugar, kag sa isa lang ka pamisok
ginpakita niya kay Jesus ang tanan nga ginharian sang kalibutan.
6 Dayon nagsiling siya kay Jesus, "Ihatag ko sa imo ang tanan nga gahom kag
manggad sang sini nga mga ginharian, tungod kay ini tanan ginhatag sa akon kag
puwede ko man ihatag sa kay bisan sin-o nga gusto ko hatagan.
7 Gani ini tanan mangin imo kon magsimba ka sa akon."
8 Ginsabat siya ni Jesus, "Nagasiling ang Kasulatan, 'Simbahon mo ang Ginoo nga
imo Dios kag siya gid lang ang imo alagaron.'†"

---

‡ **3:32** *Salmon:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *Sala* § **3:35** *Reu:* Amo ini sa Hebreo. Sa Griego, *Ragau.* * **3:35** *Shela:* Amo ini sa Hebreo. Sa Griego, *Sala.* † **3:37** *Kenan:* Amo ini sa Hebreo. Sa Griego, *Cainam.* * **4:4** Deu. 8:3
† **4:8** Deu. 6:13

9 Sa tapos sini gindala sang yawa si Jesus didto sa Jerusalem kag ginpatindog sa
pinakamataas nga parte sang templo. Dayon nagsiling siya kay Jesus, “Kon ikaw ang
Anak sang Dios, lukso ka paidalom.
10 Kay nagasiling ang Kasulatan, ‘Suguon sang Dios ang iya mga anghel sa pagbantay
sa imo.
11 Saluon ka nila para indi mapilas ang imo tiil sa bato.’”‡
12 Pero ginsabat siya ni Jesus, “Nagasiling ang Kasulatan, ‘Indi pagtestingi ang Ginoo
nga imo Dios.’”§
13 Pagkakita sang yawa nga indi gid niya matentar si Jesus ginbayaan niya anay siya.

Ginsuguran ni Jesus ang Iya Buluhaton
(Mat. 4:12-17; Mar. 1:14-15)

14 Dayon nagbalik si Jesus sa Galilea nga ang gahom sang Espiritu *Santo* ara sa iya.
Ang balita parte sa iya naglapnag sa bilog nga Galilea kag sa tanan nga lugar sa palibot
sini.
15 Nagpanudlo siya sa mga simbahan sang mga Judio kag gindayaw siya sang tanan.

Ginsikway si Jesus sa Nazaret
(Mat. 13:53-58; Mar. 6:1-6)

16 Dayon nagkadto si Jesus sa Nazaret. Amo ini ang lugar sa diin siya nagdako.
Nagkadto siya sa simbahan sang mga Judio sang Adlaw nga Inugpahuway suno sa iya
kinabatasan. Nagtindog siya para magbasa sang Kasulatan.
17 Ginhatag sa iya ang sinulatan ni Propeta Isaias. Ginhumlad niya ini kag pagkakita
niya sang parte sang Kasulatan nga iya ginapangita, ginbasa niya dayon nga
nagasiling:
18 “Ang Espiritu sang Ginoo ari sa akon.
Kay ginpili niya ako nga magwali sang maayong balita sa mga imol.
Ginpadala niya ako sa pagsugid sa mga bihag nga hilway na sila,
kag sa mga bulag nga makakita na sila.
Ginpadala niya ako sa paghilway sa mga ginadaogdaog,
19 kag sa pagsugid nga amo na ini ang tion
nga luwason sang Ginoo ang iya katawhan.”*
20 Dayon ginlukot ni Jesus ang Kasulatan kag ginbalik sa manugbulig sang
simbahan. Nagpungko siya dayon *para magsugod sa pagtudlo*. Ang tanan nga tawo
nagtulok gid sa iya.
21 Siling ni Jesus sa ila, “Ini nga parte sang Kasulatan natuman na subong nga adlaw
samtang ginapamatian ninyo ang pagbasa sini.”
22 Gindayaw siya sang tanan kag dako gid ang ila katingala sa iya matahom nga mga
pulong. Siling nila, “Indi bala anak lang siya ni Jose?”
23 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sigurado gid nga sambiton ninyo sa akon ang hulubaton
nga nagasiling, ‘Manugbulong, bulunga anay ang imo kaugalingon, *nga ang buot
silingon*, ang mga butang nga amon nabatian nga imo ginpanghimo sa banwa sang
Capernaum dapat himuon mo man diri sa amon lugar.’”
24 Dayon nagsiling si Jesus, “Sa pagkamatuod, wala sing propeta nga ginakilala sa iya
kaugalingon nga banwa.
25 *Hunahunaa ninyo ang natabo sang una* sang panahon ni *Propeta* Elias. Wala
pagpaulana sang Dios sa sulod sang tatlo ka tuig kag tunga kag dako gid ang gutom sa
bug-os nga duta. Matuod nga madamo ang mga balo nga babayi sa bilog nga Israel sa
sadto nga tion sang gutom.

‡ **4:11** Sal. 91:11-12 § **4:12** Deu. 6:16 * **4:19** Isa. 61:1-2

26 Pero wala gid pagsugua sang Dios si Elias para buligan ang bisan sin-o sa ila;
kundi ginpadala siya sa isa ka balo nga babayi *nga indi Judio* nga nagaestar sa banwa
sang Zarefat nga sakop sang Sidon.
27 Amo man ini ang natabo sang panahon ni Propeta Elisha. Madamo sang tawo
didto sa Israel nga may delikado nga balatian sa panit,† pero wala gid sing may gin-ayo
sa ila. Si Naaman *nga indi Judio* nga taga-Syria amo ang gin-ayo."
28 Pagkabati sadto sang mga tawo sa simbahan nangakig gid sila.
29 Nagtilindog sila kag gin-guyod nila si Jesus paguwa sa banwa, didto sa may pil-as
dampi (kay ang ila banwa sa ibabaw sang bukid). Gusto nila nga itiklod si Jesus didto
sa pil-as.
30 Pero naglusot si Jesus sa tunga nila kag ginbayaan sila.

Ang Tawo nga may Malain nga Espiritu
(Mar. 1:21-28)

31 Halin didto, nagdulhog si Jesus sa banwa sang Capernaum nga sakop sang Galilea.
Sang Adlaw nga Inugpahuway nagtudlo siya sa *simbahan sang* mga Judio.
32 Natingala gid ang mga tawo sa iya pagpanudlo tungod nga may awtoridad siya
kon maghambal.
33 Didto sa simbahan may tawo nga ginsudlan sang espiritu sang mahigko nga
demonyo. Nagsinggit siya sing mabaskog,
34 "Jesus nga taga-Nazaret, ano ang labot mo sa amon? Nagkadto ka bala diri sa
paglaglag sa amon? Kilala ko ikaw. Ikaw ang Balaan *nga ginpadala* sang Dios."
35 Pero ginsabdong ni Jesus ang demonyo. Siling niya, "Maghipos ka kag magguwa
sa iya!" Sa tunga sang kadam-an gintumba sang demonyo ang tawo kag nagguwa siya,
pero wala siya makahalit sa tawo.
36 Natingala gid ang mga tawo didto kag nagsiling sa isa kag isa, "Ano ining iya
ginpanghambal? May awtoridad siya kag gahom sa pagmando sa mahigko nga mga
espiritu nga magguwa, kag nagatuman sila."
37 Dayon ang balita parte kay Jesus naglapnag sa tanan nga lugar sa palibot.

Gin-ayo ni Jesus ang mga Masakiton
(Mat. 8:14-17; Mar. 1:29-34)

38 Nagguwa si Jesus sa simbahan sang mga Judio kag nagkadto sa balay ni Simon.
Ang ugangan nga babayi ni Simon may mataas nga hilanat, gani ginpangabay nila si
Jesus nga kon mahimo ayuhon niya siya.
39 Nagpalapit si Jesus kag nagtindog sa kilid sang iya ginahigdaan kag ginsabdong
ang hilanat, kag nag-ayo siya. Nagbangon siya dayon kag ginhimusan niya sang
pagkaon sila ni Jesus.
40 Sang nagasalop na ang adlaw, madamo gid nga mga tawo ang nagdala sang ila
mga masakiton didto kay Jesus. Gintungtong ni Jesus ang iya kamot sa tagsa-tagsa sa
ila kag nag-alayo sila tanan.
41 Pati ang mga demonyo ginpaguwa niya sa madamo nga tawo. Samtang nagaguwa
ang mga demonyo, nagasinggit sila *kay Jesus*, "Ikaw ang Anak sang Dios!" Pero
ginsaway sila ni Jesus nga indi sila maghambal tungod kay nahibaluan nila nga siya
amo ang Cristo.
42 Sang kaagahon na, nagguwa si Jesus sa sadto nga banwa kag nagkadto sa
kamingawan. Ginpangita siya sang mga tawo. Kag sang pagkakita nila sa iya,
nagpakitluoy sila nga indi anay siya maghalin didto sa ila.

---

† **4:27** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Griego nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13

43 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Kinahanglan iwali ko man sa iban nga mga banwa
ang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios, kay amo ina ang rason kon ngaa
ginpadala ako.”
44 Gani nagpadayon si Jesus sa pagwali sa mga simbahan sang mga Judio didto sa
Judea.

5

Gintawag ni Jesus ang Iya Nahauna nga mga Sumulunod (Mat. 4:18-22; Mar. 1:16-20)

1 Isa sadto ka adlaw, nagatindog si Jesus sa higad sang Dagat* sang Genesaret.†
Nagdinaguso sa iya ang madamo nga tawo tungod nga luyag nila magpamati sang
pulong sang Dios.
2 May nakita si Jesus nga duha ka sakayan nga ara sa higad kag ang mangingisda
nakapanaog na sa paghugas sang ila mga pukot.
3 Ang isa ka sakayan iya ni Simon. Ginsakyan ini ni Jesus kag ginpangabay niya si
Simon nga itulod diutay ang sakayan palayo sa higad. Nagpungko si Jesus kag
nagpanudlo sa mga tawo.
4 Pagkatapos niya panudlo, nagsiling siya kay Simon, “Ipalawod ninyo ang inyo
sakayan kag iladlad ang inyo mga pukot para makakuha kamo sang mga isda.”
5 Nagsiling si Simon kay Jesus, “Manunudlo,‡ isa gid ka gab-i ang amon pagpangisda
pero wala gid kami sang may nakuha. Pero tungod kay nagsiling ka nga iladlad ang
pukot, ti iladlad ko.”
6 Nagpalawod sila kag ginladlad nila ang ila mga pukot. Madamo gid nga mga isda
ang ila nakuha kag daw magisi na ang ila mga pukot.
7 Gani ginpaypay nila ang ila mga kaupod sa isa ka sakayan para buligan sila.
Pag-abot sang ila mga kaupod ginpuno nila sang isda ang duha ka sakayan, kag daw
malunod sila *tungod sa kadamuon sang isda*.
8 Pagkakita sadto ni Simon Pedro, nagluhod siya kay Jesus kag nagsiling, “Ginoo,
palayo ka sa akon kay makasasala ako nga tawo.”
9 Kay natingala gid si Simon pati ang iya mga kaupdanan tungod sa kadamuon sang
isda nga ila nakuha.
10 Natingala man ang mga kasusyo ni Simon nga si Santiago kag si Juan nga mga
anak ni Zebedee. Dayon nagsiling si Jesus kay Simon, “Indi ka magkahadlok. Sugod
subong *indi na isda ang* imo pangitaon *kundi* ang mga tawo *para madala sila sa Dios*.”
11 Sang napahigad na nila ang ila mga sakayan, ginbayaan nila ang tanan kag
nagsunod kay Jesus.

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga May Delikado nga Balatian sa Panit (Mat. 8:1-4; Mar. 1:40-45)

12 Sang didto si Jesus sa isa ka banwa, may tawo didto nga ang iya lawas puno sang
delikado nga balatian sa panit.§ Pagkakita niya kay Jesus nagpalapit siya kag
nagluhod nga nagapakitluoy, “Ginoo* kon gusto mo, mapaayo mo ako sa akon balatian
para makabig ako nga matinlo.”
13 Dayon gintandog siya ni Jesus nga nagasiling, “Gusto ko. Magmatinlo ka!” Sa
gilayon nadula ang iya balatian sa panit.

---

* **5:1** *Dagat:* Ang tubig nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga “lake” ukon sa iban nga Bisaya, “linaw” † **5:1** *Dagat sang Genesaret:* Amo man ini ang Dagat sang Galilea. ‡ **5:5** *Manunudlo:* sa literal, *Agalon* § **5:12** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 4:27. * **5:12** *Ginoo:* ukon, *Sir*

14 Pagkatapos ginmanduan siya ni Jesus, “Indi ka gid magpanugid bisan kay sin-o
parte sini, kundi magderetso ka sa pari kag magpatan-aw sa iya.† Dayon maghalad ka
sang halad nga ginsugo ni Moises sa pagpamatuod sa mga tawo nga matinlo ka na.”
15 Bisan amo ato ang ginmando sa tawo naglapnag gihapon ang balita parte kay
Jesus, kag madamo gid ang mga tawo nga nagtilipon sa pagpamati sa iya kag sa
pagpabulong sang ila mga balatian.
16 Pero permi nagakadto si Jesus sa kamingawan kag nagapangamuyo didto.

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga Paralitiko
(Mat. 9:1-8; Mar. 2:1-12)

17 Isa ka adlaw sang si Jesus nagapanudlo, may mga Pariseo kag mga manunudlo
sang Kasuguan nga nagapungko malapit sa iya. Ini nga mga tawo naghalin pa sa
nagkalain-lain nga baryo sang Galilea kag Judea, kag pati sa Jerusalem. Ara kay Jesus
ang gahom sang Ginoo sa pag-ayo sang mga masakiton.
18 May mga tawo nga nag-abot nga dala ang isa ka paralitiko nga ara sa hiligdaan.
Ginhimulatan nila nga dal-on siya kay Jesus sa sulod sang balay.
19 Pero tungod sa kadamuon sang mga tawo wala gid sila sing may maagyan
pasulod. Gani nagsaka sila sa atop sang balay kag gin-guhaban nila ang atop.
Pagkatapos gintunton nila ang paralitiko nga ara sa hiligdaan sa atubangan ni Jesus.
20 Pagkakita ni Jesus nga may pagtuo sila *sa iya*, nagsiling siya *sa paralitiko*, “Abyan,‡
ginpatawad na ang imo mga sala.”
21 Ang mga Pariseo kag ang mga manunudlo sang Kasuguan nagsiling sa ila
kaugalingon, “Sin-o gid bala ang ini nga tawo nga nagainsulto *sa Dios*? Wala sing bisan
sin-o nga makapatawad sang mga sala kundi ang Dios lang.”
22 Nahibaluan ni Jesus ang ila ginahunahuna, gani nagsiling siya sa ila, “Ngaa bala
nagahunahuna kamo sang subong sina?
23 Diin bala ang mas mahapos, ang magsiling, ‘Ginpatawad na ang imo mga sala,’
ukon ang magsiling, ‘Magtindog ka kag maglakat’?
24 Karon pamatud-an ko sa inyo *paagi sa pag-ayo sa sini nga paralitiko nga ako* nga
Anak sang Tawo may gahom diri sa duta sa pagpatawad sang mga sala.” Dayon
nagsiling siya sa paralitiko, “Magtindog ka, dal-a ang imo hiligdaan kag magpuli!”
25 Sa gilayon nagtindog ang paralitiko sa atubangan nila. Dayon gindala niya ang iya
hiligdaan kag nagpuli nga nagadayaw sa Dios.
26 Natingala gid ang tanan nga tawo didto. Gindayaw nila ang Dios nga may
kahadlok. Siling nila, “Makatilingala nga mga butang ang aton nakita subong.”

Gintawag ni Jesus si Levi
(Mat. 9:9-13; Mar. 2:13-17)

27 Pagkatapos sadto, naghalin si Jesus didto kag nakita niya ang manugsukot sang
buhis nga si Levi nga nagapungko sa balayaran sang buhis. Nagsiling si Jesus sa iya,
“Dali, sunod ka sa akon.”
28 Nagtindog si Levi, ginbayaan niya ang tanan kag nagsunod kay Jesus.
29 Dayon naghiwat si Levi sang dako nga punsyon para kay Jesus didto sa iya balay.
Madamo nga manugsukot sang buhis kag iban pa nga mga tawo ang nagtambong nga
nangin kaupod nila sa pagkaon.
30 Pagkakita sini sang mga Pariseo kag sang ila mga kaupod nga mga manunudlo
sang Kasuguan nagreklamo sila sa mga sumulunod ni Jesus. Siling nila, “Ngaa
nagaupod kamo kaon kag inom sa mga manugsukot sang buhis kag sa *iban pa nga* mga
makasasala?”

---

† **5:14** *magpatan-aw sa iya* para makita sang pari nga nadula na ang iya balatian kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon. ‡ **5:20** *Abyan:* sa literal, *Tawo*

31 Si Jesus ang nagsabat sa ila, “Ang tawo nga maayo ang lawas wala
nagakinahanglan sang doktor, kundi ang nagamasakit lang.
32 Wala ako nagkadto diri sa pagtawag sa mga *nagakilala nga sila* matarong, kundi
sa mga makasasala para maghinulsol sila.”

Ang Pamangkot Parte sa Pagpuasa
(Mat. 9:14-17; Mar. 2:18-22)

33 May mga tawo didto nga nagsiling kay Jesus, “Ang mga sumulunod ni Juan *nga*
manugbautiso kag ang mga sumulunod sang mga Pariseo masami nga nagapuasa kag
nagapangamuyo, pero ang imo mga sumulunod sige lang ang kaon kag inom.”
34 Nagsabat si Jesus sa ila, “Mahimo bala nga magpuasa ang mga bisita sa kasal
samtang kaupod pa nila ang nobyo? *Siyempre, indi!*
35 Pero magaabot ang tion nga ang nobyo kuhaon sa ila, kag amo na ina ang ila
pagpuasa.”
36 Ginsugiran pa gid sila ni Jesus sang mga paanggid, “Indi maayo nga maggisi sang
bag-o nga bayo para itukap sa daan nga bayo, kay luwas nga magisi ang bag-o, ang
gintukap indi magbagay sa daan nga bayo.
37 Indi man maayo nga isulod ang bag-o nga bino sa daan nga suludlan nga panit.
Kay mabusdik ang suludlan kag mausik ang bino, kag ang suludlan indi na mapuslan.
38 Sa baylo, ginasulod ang bag-o nga bino sa bag-o nga suludlan nga panit.”§
39 *Nagsiling pa si Jesus,* “Wala sing tawo nga anad na sa daan nga bino nga
magpangita sang bag-o, kay suno sa iya, mas manami ang daan nga bino.”

6

Ang Pamangkot Parte sa Adlaw nga Inugpahuway
(Mat. 12:1-8; Mar. 2:23-28)

1 Sang isa ka Adlaw nga Inugpahuway, samtang nagaagi sila ni Jesus sa kaumahan
sang trigo, namuksi ang iya mga sumulunod sang mga uhay sang trigo, kag ginpiripis
nila ini kag ginkaon.
2 Pero may mga Pariseo nga nagsiling kay Jesus, “Ngaa ginahimo ninyo ang
ginabawal nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway?”
3 Ginsabat sila ni Jesus, “Wala bala ninyo mabasahi *sa Kasulatan* ang ginhimo ni
David sang siya kag ang iya mga kaupod gin-gutom?
4 Nagsulod siya sa balay sang Dios kag nagkuha sang tinapay nga ginhalad sa Dios
kag ginkaon niya. Ginpakaon man niya ang iya mga kaupod, bisan pa nga ginabawal
sang Kasuguan ang magkaon sadto luwas lang sa mga pari.”
5 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, “*Ako nga* Anak sang Tawo may gahom sa pagsiling
kon ano ang husto nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway.”

Ang Tawo nga Pingkaw ang Kamot
(Mat. 12:9-14; Mar. 3:1-6)

6 Sang isa naman ka Adlaw nga Inugpahuway, nagsulod si Jesus sa simbahan sang
mga Judio sa pagpanudlo. May tawo didto nga pingkaw* ang tuo niya nga kamot.
7 Tungod nga ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga Pariseo nagapangita
gid sang kabangdanan nga maakusar nila si Jesus, ginabantayan nila kon bala ayuhon
niya ang ato nga tawo sa Adlaw nga Inugpahuway.
8 Pero nahibaluan ni Jesus kon ano ang ara sa ila hunahuna. Gani nagsiling siya sa
tawo nga pingkaw, “Tindog ka kag magpalapit diri sa atubangan.” Kag nagtindog siya
kag nagkadto kay Jesus.

---

§ **5:38** Nagsugid si Jesus sina nga mga paanggid para itudlo sa ila nga indi mahimo nga simpunon ang iya mga pagpanudlo kag ang daan nga mga pagpanudlo sang mga Judio. * **6:6** *pingkaw:* ukon, *paralisado*

9 Dayon siling ni Jesus sa mga manunudlo sang Kasuguan kag sa mga Pariseo, “Ano
bala ang ginatugot sang aton Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway: ang paghimo
sang maayo sa mga tawo, ukon ang paghimo sang malain? Ang pagluwas sang ila
kabuhi, ukon ang pagpatay?”
10 Nagtulok si Jesus sa ila tanan. Dayon naghambal siya sa tawo nga pingkaw,
“Untaya ang imo kamot.” Gin-untay niya, kag nag-ayo ini.
11 Pero nangakig gid ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga Pariseo, gani
nag-estorya sila kon ano ang himuon nila kay Jesus.

Ginpili ni Jesus ang Dose ka Apostoles
(Mat. 10:1-4; Mar. 3:13-19)

12 Sang sadto nga panahon, nagtaklad si Jesus sa bukid para magpangamuyo. Kag
nagpangamuyo siya didto sa sulod sang isa gid ka gab-i.
13 Pagkaaga gintawag niya ang iya mga sumulunod, kag nagpili siya sa ila sang dose,
kag gintawag niya sila nga mga apostoles.
14 Ang ila mga ngalan amo si Simon (nga gin-ngalanan ni Jesus nga Pedro), si Andres
nga iya utod, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome,
15 si Mateo, si Tomas, si Santiago nga anak ni Alfeus, si Simon (nga sang una rebelde
sa gobyerno sang Roma),
16 si Judas nga anak sang isa pa ka Santiago, kag si Judas Iscariote† nga amo ang
nagtraidor kay Jesus.

Nagpanudlo si Jesus kag Nagpang-ayo
(Mat. 4:23-25)

17 *Pagkatapos sadto,* nagdulhog sila sa patag. Nagtilipon didto ang iya mga
sumulunod kag ang madamo nga tawo nga halin sa mga banwa sang Judea kag sa
Jerusalem. May mga tawo man didto nga halin pa sa Tyre kag Sidon nga malapit sa
dagat.
18 Nagkadto sila didto para magpamati sa mga ginatudlo ni Jesus kag magpabulong
sang ila mga masakit. Ang mga tawo nga ginapaantos sang mahigko nga mga espiritu
gin-ayo man niya.
19 Kag ang tanan nga tawo didto nagatinguha gid nga makatandog sa iya, kay may
gahom nga nagaguwa sa iya nga nagaayo sa ila tanan.

Ang Bulahan kag ang Kaluluoy
(Mat. 5:1-12)

20 Dayon nagtulok si Jesus sa iya mga sumulunod kag nagsiling,
“Bulahan kamo nga mga imol,
kay sakop kamo sa paghari sang Dios.
21 Bulahan kamo nga ginagutom,
kay magaabot ang panahon nga indi na gid kamo paggutumon.
Bulahan kamo nga nagahibi,
kay magakadlaw kamo.
22 Bulahan kamo kon tungod sa inyo pagsunod
sa *akon nga* Anak sang Tawo mangakig ang mga tawo sa inyo,
sikwayon kamo, yagutaon,
kag pakalainon ang inyo ngalan.
23 “Amo man ini ang ginhimo sang ila mga katigulangan sa mga propeta sang una.
Gani kon himuon nila ini sa inyo, magkalipay gid kamo tungod nga mabaton ninyo
ang dako nga balos sa langit.

---

† **6:16** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang “Iscariote.” Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.*

24 “Pero kaluluoy kamo nga mga manggaranon,
kay naangkon na ninyo ang inyo kalipay.
25 Kaluluoy kamo nga mga busog subong,
kay magaabot ang adlaw nga gutumon kamo.
Kaluluoy kamo nga nagakadlaw subong,
kay magaabot ang adlaw nga magapangasubo kamo kag magahilibion.
26 Kaluluoy man kamo kon ginadayaw kamo sang tanan,
kay amo man ini ang ginhimo sang ila mga katigulangan
sa mga indi matuod nga mga propeta.

Higugmaa Ninyo ang Inyo mga Kaaway
(Mat. 5:38-48; 7:12)

27 “Pero kamo nga nagapamati sa akon, nagasiling ako sa inyo nga higugmaa ninyo
ang inyo mga kaaway kag maghimo sang maayo sa mga wala nagahigugma sa inyo.
28 Pakamaayuha ang mga nagapakamalaot sa inyo, kag pangamuyui ang mga
nagaabusar sa inyo.
29 Kon tampaon ka sa isa ka guya, itaya mo pa gid ang pihak mo nga guya. Kon may
magkuha sang imo bayo, ihatag pati ang imo pangtabon nga panapton.
30 Hatagi ang bisan sin-o nga nagapangayo sa imo; kag kon may magkuha sang imo
pagkabutang indi na pagbawia.
31 Himua ninyo sa inyo isigkatawo ang luyag ninyo nga himuon man nila sa inyo.
32 “Kon ang nagahigugma sa inyo amo lang ang inyo ginahigugma, makabaton bala
kamo sang balos *halin sa Dios? Indi gid!* Kay bisan pa ang mga makasasala
nagahigugma man sa mga nagahigugma sa ila.
33 Kag kon nagahimo kamo sing maayo sa mga tawo lang nga maayo sa inyo,
makabaton bala kamo sing balos *halin sa Dios*? Bisan ang mga makasasala nagahimo
man sina.
34 Kon nagapahulam kamo sa mga tawo nga ginaekspektar ninyo nga makabayad,
makabaton bala kamo sang balos *halin sa Dios*? Bisan ang mga makasasala
nagapahulam man sa ila kapareho nga mga makasasala basta nahibaluan nila nga
makabayad sila.
35 Amo ini ang inyo himuon: Higugmaa ninyo ang inyo mga kaaway kag himua ang
maayo sa ila. Kon magpahulam kamo, pahulamon ninyo nga wala nagapaabot nga
bayaran kamo. Kon amo ini ang inyo ginahimo, mabaton ninyo ang dako nga balos
kag takos kamo nga tawgon nga mga anak sang Labing Mataas nga Dios. Kay siya
maayo gid bisan pa sa mga tawo nga malain kag wala sing kabalaslan.
36 Magmaluluy-on kamo pareho sang inyo Amay.

Indi Ninyo Paghukman ang Iban
(Mat. 7:1-5)

37 “Indi ninyo paghukman ang iban para indi man kamo paghukman *sang Dios*. Indi
kamo magsiling nga dapat sila silutan, para indi man kamo pagsilutan *sang Dios*.
Patawara ninyo ang mga nakasala sa inyo para patawaron man kamo *sang Dios*.
38 Maghatag kamo para pagahatagan man kamo *sang Dios*. Kon maghatag ang Dios
sa inyo, ginasukob gid niya sing maayo, ginauyog, ginadasok, kag nagaawas pa antes
ibubo sa inyo suludlan. Kay kon paano ang inyo paghatag sa iban amo man ina ang
paghatag *sang Dios* sa inyo.”
39 Pagkatapos sadto ginsugiran sila ni Jesus sini nga paanggid, “Wala sing bulag nga
sarang makatuytoy sa iya kapareho nga bulag, kay sila nga duha mahulog sa kanal.
40 Wala sing estudyante nga labaw pa sa iya maestro, pero kon natudluan gid siya
sing maayo kag nakatapos sang iya pagtuon, magapareho man siya sa iya maestro.

41 “Ngaa ginahimutaran mo gid ang gamay nga puling sa mata sang imo isigkatawo,
pero wala mo gani ginasapak ang imo puling nga daw troso kadako?
42 Paano ka makasiling sa iya, ‘Abi, kuhaon ko ang imo puling,’ kon indi mo gani
makita ang imo puling nga daw troso kadako? Hipokrito! Kuhaa anay ang puling nga
daw troso kadako sa imo mata, para masanag ang imo pagkuha sang gamay nga
puling sa mata sang imo isigkatawo.

Makilala ang Tawo sa Iya Binuhatan
(Mat. 7:16-20; 12:33-35)

43 “Ang maayo nga kahoy wala nagapamunga sang malain, kag ang malain nga
kahoy wala nagapamunga sang maayo.
44 Ang tagsa ka kahoy makilala mo sa iya bunga. Ang tunukon nga kahoy-kahoy
wala nagapamunga sang higos‡ ukon ubas.
45 *Ang tawo pareho sina.* Ang maayo nga tawo nagahambal sang maayo kay maayo
ang iya tagipusuon. Pero ang malain nga tawo nagahambal sang malain kay malain
ang iya tagipusuon. Kon ano ang sa tagipusuon sang tawo amo man ang nagaguwa sa
iya baba.

Ang Matuod nga Sumulunod
(Mat. 7:24-27)

46 “Ngaa nagatawag kamo sa akon, ‘Ginoo’? Wala man kamo nagatuman sang
ginasiling ko sa inyo.
47 Ipakita ko sa inyo ang halimbawa sang tawo nga nagapalapit sa akon, kag
nagapamati kag nagatuman sang akon mga ginatudlo.
48 Pareho siya sang isa ka tawo nga nagkutkot sing madalom kag nagpatindog sang
balay sa pundasyon nga bato. Sang nag-awas ang suba kag nagbaha, gin-agyan sang
tubig ang balay, pero wala gid ini maano tungod kay mapag-on ang iya pundasyon.
49 Pero ang tawo nga nakabati sang akon mga ginatudlo pero wala nagatuman,
pareho siya sa isa ka tawo nga nagpatindog sang balay nga wala sing mapag-on nga
pundasyon. Pag-awas sang suba, gin-agyan sang tubig ang balay. Natumba dayon ini
kag nawasak.”

7

Gin-ayo ni Jesus ang Ulipon sang Kapitan
(Mat. 8:5-13)

1 Pagkatapos panudlo ni Jesus sa mga tawo, nagkadto siya sa Capernaum.
2 May kapitan didto sang mga soldado nga Romanhon nga may ulipon nga
nagamasakit kag daw mapatay na. Palangga gid niya ang iya ulipon.
3 Gani pagkabati sang kapitan parte kay Jesus, ginsugo niya ang pila ka
manugdumala sang mga Judio sa pagpangabay kay Jesus nga magkadto *didto sa iya*
balay kag ayuhon ang iya ulipon.
4 Pag-abot nila kay Jesus nagpakitluoy gid sila sa iya. Nagsiling sila, “Kon mahimo
buligi ang kapitan, kay maayo gid siya nga tawo.
5 Palangga niya kita nga mga Judio kag nagpatindog pa gani siya sang simbahan
para sa aton.”
6 Gani nag-upod si Jesus sa ila. Sang malapit na sila sa balay sang kapitan, ginsugo
sang kapitan ang pila ka amigo niya para sugataon si Jesus kag silingon, “Ginoo, indi
na pagpabudlayi ang imo kaugalingon. Indi ako takos nga magpasulod sa imo sa akon
balay.

‡ **6:44** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon, fig tree)

7 Amo gani nga indi ako ang nagkadto sa imo kay indi ako takos nga magpalapit sa
imo. Maghambal ka lang kag magaayo ang akon suluguon.
8 Nahibaluan ko ini tungod kay ako sa idalom man sang mga opisyal, kag may mga
soldado man sa idalom ko. Gani kon magmando ako sa isa, 'Lakat,' nagalakat siya, kag
kon magmando ako sa isa, 'Kadto diri,' nagakadto siya. Kag kon ano ang akon ginasugo
sa akon ulipon, ginahimo niya."
9 Pagkabati sadto ni Jesus natingala gid siya. Nag-atubang siya sa mga tawo nga
nagaupod sa iya kag nagsiling, "Wala pa gid ako nakakita sang tawo sa Israel nga may
pagtuo nga pareho sini."
10 Ang mga ginpadala sang kapitan nagbalik sa iya balay kag pag-abot nila, nakita
nila nga maayo na ang ulipon.

Ginbanhaw ni Jesus ang Anak sang Balo nga Babayi

11 Sang wala madugay nagkadto si Jesus sa banwa sang Nain. Nag-upod sa iya ang
iya mga sumulunod kag ang madamo nga tawo.
12 Sang malapit na sila sa puwertahan sang banwa *sang Nain*, nasugata nila ang
madamo nga tawo nga nagakumpanyar. Ang napatay bugtong nga anak sang balo nga
babayi.
13 Pagkakita ni Ginoong *Jesus* sa iloy sang napatay, naluoy gid siya. Siling niya, "Indi
ka maghibi."
14 Dayon nagpalapit si Jesus sa ginakargahan sang patay kag gintandog niya para
magpundo ang mga nagadala sini. Nagsiling si Jesus sa patay, "Noy, magbangon ka!"
15 Nagbangon ang patay, nagpungko kag naghambal. Dayon ginhatag siya ni Jesus sa
iya iloy.
16 Sang makita ato sang mga tawo natingala gid sila, kag gindayaw nila ang Dios.
Nagsiling sila, "Gindumdom sang Dios ang iya katawhan. Ginhatagan niya kita sang
gamhanan nga propeta."
17 Ang balita parte sa ginhimo ni Jesus naglapnag sa bilog nga Judea kag sa tanan
nga lugar sa palibot sini.

Si Jesus kag si Juan nga Manugbautiso
(Mat. 11:2-19)

18 Ini tanan nga hitabo ginbalita kay Juan sang iya mga sumulunod.
19 Gani gintawag ni Juan ang duha sang iya mga sumulunod kag ginsugo niya nga
magkadto sa Ginoo sa pagpamangkot, "Ikaw bala ang amon ginapaabot ukon mahulat
pa kami sang iban?"
20-21 Gani nagkadto sila kay Jesus. Pag-abot nila didto madamo ang ginapang-ayo ni
Jesus nga mga masakiton, bisan ang mga grabe gid nga mga balatian, kag ang mga
ginagamhan sang malain nga espiritu. Madamo man nga mga bulag ang iya
ginpang-ayo. Karon, nagpamangkot kay Jesus ang duha ka sumulunod ni Juan. Siling
nila, "Ginsugo kami ni Juan nga manugbautiso sa pagpamangkot sa imo kon ikaw bala
ang amon ginapaabot ukon mahulat pa kami sang iban?"
22 Ginsabat sila ni Jesus, "Magbalik kamo kay Juan kag sugiri ninyo siya sang inyo
nakita kag nabatian. Sugiri ninyo siya nga ang mga bulag nakakita, ang mga piang
nakalakat, ang mga may delikado nga balatian sa panit* *nag-ayo kag* nakabig na nga
matinlo, ang mga bungol nakabati, ang mga patay nabanhaw, kag ang Maayong Balita
ginawali sa mga imol.
23 Bulahan ang mga tawo nga wala nagaduhaduha sa akon."†

---

* **7:22** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 4:27. † **7:23** *wala nagaduhaduha sa akon:* ukon, *wala nadula ang iya pagtuo sa akon*

24 Sang makahalin na ang mga ginsugo ni Juan, nagpamangkot si Jesus sa mga tawo,
"Sang pagkadto ninyo kay Juan sa kamingawan, ano ang inyo ginapaabot nga makita?
Nagkadto bala kamo didto para makita ninyo ang *tawo nga nagapaayon-ayon lang*
pareho sang kugon nga ginahapay-hapay sang hangin?
25 Ukon nagkadto bala kamo didto para makita ninyo ang tawo nga nagabayo sang
malahalon? Pero ang mga nagabayo sang malahalon kag nagapagusto sang ila
pangabuhi nagaestar sa mga palasyo.
26 Abi sugiri ninyo ako kon ngaa nagkadto kamo didto. Indi bala para makita ninyo
ang isa ka propeta? Huo, kag labaw pa gani siya sa propeta.
27 Kay siya amo ang ginasiling *sang Dios* sa Kasulatan, 'Ipadala ko ang akon
mensahero una sa imo sa pagpreparar sang imo alagyan.'"‡
28 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Sa pagkamatuod, hasta subong wala pa gid sing may
natawo nga maglabaw pa kay Juan. Pero karon ang bisan sin-o nga labing kubos sa
mga nagapasakop sa paghari sang Dios mas labaw pa kay Juan."
29 Pagkabati sang mga tawo, pati sang mga manugsukot sang buhis sa mga
pagpanudlo ni Jesus, nagkomporme sila sa ginapahimo sang Dios, kay ini sila
nagpabautiso na kay Juan.
30 Pero ang mga Pariseo kag ang mga manunudlo sang Kasuguan wala
nagkomporme sa katuyuan sang Dios para sa ila, kay ini sila wala magpabautiso kay
Juan.
31 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Sa ano ko bala ipaanggid ang *mga tawo* sa sini nga
henerasyon?
32 Pareho sila sa mga bata nga nagapungko sa plasa *nga nagahampang*. Ang isa ka
grupo nagasiling sa isa, 'Gintukaran namon kamo sang sunata nga para sa kasal, pero
wala kamo magsaot. Ginkantahan namon kamo sang kanta nga para sa patay, pero
wala man kamo maghibi!'
33 *Kamo pareho man sa ila,* kay sang pag-abot ni Juan, nakita ninyo nga nagapuasa
siya kag wala nagainom sang bino, gani nagasiling kamo nga ginagamhan siya sang
demonyo.
34 Kag *ako nga* Anak sang Tawo, pag-abot ko, nakita ninyo nga nagakaon kag
nagainom, gani nagasiling kamo nga palakaon ako kag palainom. Nagasiling man
kamo nga abyan ako sang mga manugsukot sang buhis kag sang *iban pa nga* mga
makasasala.
35 Pero indi bali, ang mga tawo nga nagasunod sa kabubut-on sang Dios
nagakomporme nga husto ang ginapahimo sang Dios sa amon."§

Si Jesus sa Balay ni Simon nga Pariseo

36 Karon, may isa ka Pariseo nga nag-agda kay Jesus nga magkaon sa iya balay. Gani
nagkadto si Jesus kag nagkaon didto.
37 Sa sina nga banwa may isa ka babayi nga kilala gid nga makasasala. Pagkabati
niya nga didto si Jesus sa balay sang Pariseo nagkadto man siya didto. May dala siya
nga pahamot nga nasulod sa tibod-tibod nga hinimo halin sa *bato nga* alabastro.
38 Nagpalapit siya sa likod ni Jesus, sa may tiilan dampi.* Kag didto nagahibi siya nga
nagatulo ang iya mga luha sa tiil ni Jesus. Ginpahiran niya ini sang iya buhok kag
ginhalukan. Pagkatapos ginbubuan niya sang pahamot ang tiil ni Jesus.
39 Sang pagkakita sadto sang Pariseo nga nag-agda kay Jesus, nagsiling siya sa iya
kaugalingon, "Kon ini nga tawo matuod nga propeta, kuntani nahibaluan niya kon

‡ **7:27** Mal. 3:1 § **7:35** ukon, *Pero indi bali, ang kaalam nga ginatudlo namon napamatud-an nga husto tungod sa resulta sini sa kabuhi sang mga nagbaton sini.* * **7:38** Sang nagakaon sila ni Jesus sadto, nagahigda sila nga nagatakilid.

sin-o kag kon ano nga klase sang babayi ang nagatandog sa iya, kay ang babayi nga ina
makasasala."
40 Pero nahibaluan ni Jesus kon ano ang ara sa iya hunahuna, gani nagsiling siya,
"Simon, may isugid ako sa imo." Nagsabat si Simon, "Ano ina, manunudlo?"
41 Nagsiling si Jesus, "May duha ka tawo nga nag-utang sang kuwarta sa
manugpautang. Ang isa nag-utang 500, kag ang isa 50.
42 Sang ulihi, tungod nga indi sila makabayad, wala na lang sila pagpabayara sang
nagpautang sa ila. Ti, sin-o ayhan sa ila nga duha ang magahigugma sing labi sa ila
nautangan?"
43 Nagsabat si Simon, "Siguro ang may dako nga utang." Nagsiling si Jesus, "Husto
ang imo pagbinagbinag."
44 Dayon ginbalikid niya ang babayi kag nagsiling kay Simon, "Nakita mo bala ang
ginhimo sang babayi nga ini? Pagsulod ko diri sa imo balay wala mo ako paghatagi
sang tubig nga inughugas sa akon tiil. Pero ang babayi nga ini, ginhugasan niya ang
akon tiil paagi sa iya luha, kag ang iya buhok amo pa ang ginhimo niya nga inugpahid.
45 Wala mo ako paghaluki *bilang pag-abiabi.* Pero ini nga babayi, halin pa sang akon
pag-abot diri wala untat ang iya paghalok sa akon tiil.
46 Wala mo pagpatului sang lana ang akon ulo *bilang pagbaton mo sa akon*, pero ini
nga babayi, ang malahalon gid nga pahamot ang iya ginbubo sa akon tiil.
47 Gani sugiran ko ikaw, nga ang dako nga gugma nga ginpakita niya sa akon
nagapamatuod nga ang iya madamo nga sala ginpatawad na; pero sa tawo nga diutay
lang ang sala nga ginpatawad, diutay lang ang paghigugma nga iya ginapakita."
48 Naghambal dayon si Jesus sa babayi, "Ginpatawad na ang imo mga sala."
49 Ang mga nagakaon kaupod ni Jesus nagsiling sa ila kaugalingon, "Sin-o bala ini
nga bisan ang mga sala mapatawad niya?"
50 Dayon nagsiling si Jesus sa babayi, "Ang imo pagtuo nagluwas sa imo. Magpuli ka
nga may kalinong."

8

Ang mga Babayi nga Nagabulig kay Jesus

1 Pagkatapos sadto, naglibot si Jesus sa mga banwa kag mga baryo nga nagawali
sang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios. Upod sa iya ang dose *ka apostoles*,
2 kag ang iban nga mga babayi nga iya gin-ayo sa malain nga mga espiritu kag mga
balatian. Ang isa sa ila amo si Maria nga taga-Magdala nga pito gid ka demonyo ang
ginpaguwa sa iya.
3 Upod man nila amo si Juana nga asawa ni Cuza nga amo ang ginasaligan ni Herodes
sa iya palasyo. Si Susana isa man sa ila kag may madamo pa gid nga mga babayi. Amo
ini sila ang nagahatag sang mga kinahanglanon nila ni Jesus halin sa ila pagkabutang.

Ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mat. 13:1-9; Mar. 4:1-9)

4 May adlaw nga madamo gid nga mga tawo halin sa mga banwa ang padayon nga
nag-inabot kag nagtilipon kay Jesus. Ginsugiran sila ni Jesus sini nga paanggid:
5 "May isa ka mangunguma nga nagsab-og sang binhi. Sa iya pagsab-og, ang iban
nagtupa sa higad sang dalan, kag natapakan ini sang mga nagaalagi kag gintuka sang
mga pispis.
6 Ang iban nagtupa sa kabatuhan. Nagtubo ini pero nalaya dayon kay mala ang duta.
7 Ang iban nagtupa sa duta nga may mga tunukon nga hilamon, kag dungan nga
nagtubo ining hilamon kag ang binhi. Gani sang ulihi nalumos sang hilamon ang
nagtubo nga binhi.

8 Ang iban nagtupa sa maayo nga duta, nagtubo kag nagpamunga sing 100 ka pilo.”
Nagsiling pa si Jesus sa ila, “Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining
inyo nabatian.”

Ang Katuyuan sang mga Paanggid
(Mat. 13:10-17; Mar. 4:10-12)

9 Ginpamangkot siya sang iya mga sumulunod kon ano ang kahulugan sang sadto
nga paanggid.
10 Nagsabat siya, “Ang mga tinago nga kamatuoran parte sa paghari sang Dios
ginasugid sa inyo nga maintiendihan ninyo, pero sa iban ginasugid ini paagi sa mga
paanggid para,
“‘bisan sige lang sila tulok
indi sila makakita,
kag bisan sige lang sila pamati
indi sila makaintiendi.’”*

Ginpaathag ni Jesus ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mat. 13:18-23; Mar. 4:13-20)

11 *Dayon ginpaathag ni Jesus* ang kahulugan sang paanggid. Nagsiling siya, “Ang
binhi amo ang pulong sang Dios.
12 Ang higad sang dalan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati
sang pulong sang Dios, pero nag-abot ang yawa kag ginkuha niya ang pulong sa ila
mga tagipusuon, para indi sila magtuo kag maluwas.
13 Ang kabatuhan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati man
sang pulong *sang Dios* kag ginbaton nila nga may kalipay, pero indi hugot sa ila mga
tagipusuon. Gani wala magdugay ang ila pagtuo, kay sang pag-abot sang mga pagtilaw
nagtalikod sila dayon.
14 Ang duta nga may mga tunukon nga hilamon nga gintup-an sang binhi amo ang
mga tawo nga nakabati *sang pulong sang Dios*, pero nadaog sila sang ila mga
palaligban, mga manggad, kag mga kalipayan sa sini nga kalibutan, gani wala sila
nagpamunga.
15 Pero ang maayo nga duta nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga
nagpamati sang pulong *sang Dios*, kag ginatipigan nila ini sa ila maayo kag sinsero nga
mga tagipusuon kag nagatinguha sila sa pagtuman sini hasta nga nagpamunga ini *sa
ila kabuhi*.”

Ang Paanggid Parte sa Suga
(Mar. 4:21-25)

16 *Nagsiling pa gid si Jesus*, “Wala sing may nagasindi sang suga kag takluban lang
dayon sang suludlan ukon ibutang lang sa idalom sang katre, kundi ginabutang ini sa
tulungtungan para masanagan ang mga nagasulod *sa balay*.
17 Amo man ina nga wala sing tinago nga indi magguwa sa ulihi, kag wala sing
sekreto nga indi mahibaluan kag mabuyagyag.†
18 “Gani pamatii ninyo ako sing maayo, kay ang tawo nga nagatuman sang iya
nabatian nga kamatuoran pagahatagan pa gid sang pag-intiendi. Pero ang tawo nga
wala nagatuman sa kamatuoran, bisan ang ginahunahuna niya nga iya
naintiendihan, kuhaon pa sa iya.”

Ang Iloy kag ang mga Utod ni Jesus
(Mat. 12:46-50; Mar. 3:31-35)

---

* **8:10** Isa. 6:9 † **8:17** Ang tinago ukon sekreto nga ginamitlang diri posible amo ang parte sa paghari sang Dios ukon sa Maayong Balita nga kinahanglan nga ipahayag.

19 Karon, nag-abot ang iloy kag ang mga utod ni Jesus. Tungod sa kadamuon sang
mga tawo indi sila makapalapit sa iya.
20 Gani may nagsugid kay Jesus, “Ang imo iloy kag mga utod nagahulat sa guwa.
Gusto nila nga magpakigkita sa imo.”
21 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Ang mga nagapamati kag nagatuman sang pulong
sang Dios amo ang akon iloy kag mga utod.”

Ginpauntat ni Jesus ang Hangin kag Balod
(Mat. 8:23-27; Mar. 4:35-41)

22 Isa sadto ka adlaw nagsakay si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa sakayan.
Nagsiling siya sa ila, “Dali, matabok kita sa pihak sang dagat.”‡ Kag nagbiyahe sila.
23 Samtang nagabiyahe sila natulugan si Jesus. Hinali lang nga nagbaskog ang
hangin kag sige sulod ang tubig sa ila sakayan. Tama na gid ka delikado ang ila
kahimtangan.
24 Gani ginpalapitan nila si Jesus kag ginpukaw, “Manunudlo!§ Manunudlo!
Malunod na kita!” Nagbangon si Jesus kag ginmanduan niya ang hangin kag ang mga
balod nga mag-untat. Kag sa gilayon naglinaw.
25 Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Diin bala ang inyo pagtuo?”
Natingala gid ang iya mga sumulunod nga may kakulba. Siling nila sa isa kag isa,
“Sin-o gid ayhan ini nga bisan ang hangin kag ang mga balod ginamanduan niya kag
nagatuman sa iya?”

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga May Malain nga mga Espiritu
(Mat. 8:28-34; Mar. 5:1-20)

26 Nagpadayon sila sa pagbiyahe hasta nakaabot sila sa lugar sang mga Gerasenhon*
nga nagaatubang sa Galilea.
27 Pagtakas ni Jesus, ginsugata siya sang isa ka tawo nga ginagamhan sang mga
demonyo. Ini nga tawo permi lang nagauba kag wala nagapuli sa iya balay sa banwa.
Didto siya nagaestar sa mga *kuweba nga* lulubngan.
28 Sang makita niya si Jesus nagsinggit siya kag nagluhod sa atubangan niya. Dayon
naghambal siya sa mabaskog nga tingog, “Jesus, Anak sang Labing Mataas nga Dios,
ano ang imo labot sa akon? Nagapakitluoy ako sa imo nga indi mo ako pagsilutan.”
29 Amo ini ang ginsiling niya tungod kay ginsugo na ni Jesus ang mahigko nga
espiritu nga magguwa sa iya. Kapila siya ka beses nga sudlan sang espiritu. Kag bisan
ginagapos sang mga tawo ang iya mga kamot kag tiil sang mga kadena, kag
ginabantayan gid siya, ginapamugto lang niya ini, kag ginadala siya sang demonyo sa
kamingawan.
30 Ginpamangkot siya ni Jesus, “Sin-o ang imo ngalan?” Nagsabat siya, “Ako si
Panong.” Amo ina ang sabat niya tungod kay madamo ang mga demonyo nga
nagsulod sa iya.
31 Kag nagpakitluoy ang mga demonyo nga indi lang sila pagtabugon sa kadadalman
nga sa diin sila silutan.
32 Malapit didto, may madamo nga baboy nga nagakaon sa banglid. Nagpakitluoy
kay Jesus ang mga demonyo nga tugutan na lang sila nga magsulod sa mga baboy. Kag
gintugutan sila ni Jesus.
33 Gani nagguwa ang mga demonyo sa tawo kag nagsulod sa mga baboy. Dayon
nagdinaguso ang mga baboy padulhog sa banglid deretso sa tubig kag nagkalalumos.
34 Sang makita sang mga manugsagod sang mga baboy ang natabo, nagdinalagan
sila, kag ginpanugid nila ini sa mga tawo sa banwa kag sa kaumahan.

---

‡ **8:22** *dagat:* Tan-awa ang footnote sa 5:1 § **8:24** *Manunudlo:* sa literal, *Agalon.* Amo man sa bersikulo 45. * **8:26** *Gerasenhon:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *Gadarenhon;* sa iban pa gid nga mga kopya, *Gergesenhon*

35 Gani nagkadto ang mga tawo kay Jesus kay gusto nila nga makita ang natabo.
Pag-abot nila didto, nakita nila ang tawo nga sadto anay gin-gamhan sang mga
demonyo. Nagapungko siya sa tiilan ni Jesus nga may bayo kag husto na ang iya
paminsaron. Gani hinadlukan sila.
36 Ang mga nakakita sa natabo nagsugid sa mga tawo kon paano nag-ayo ang tawo
nga gin-gamhan anay sang mga demonyo.
37 Dayon ang tanan nga Gerasenhon† kag ang mga tawo nga nagaestar sa palibot nila
nagpangabay kay Jesus nga maghalin siya didto sa ila, kay dako gid ang ila kahadlok.
Gani nagsakay si Jesus sa sakayan kag nagbalik sa iya ginhalinan.
38 Ang tawo nga gin-gamhan anay sang mga demonyo nagpakitluoy kay Jesus nga
mag-upod sa iya. Pero nagsiling si Jesus sa iya,
39 "Magpuli ka sa inyo kag isugid mo ang mga ginhimo sang Dios sa imo." Gani
nagpuli ang tawo, kag naglibot siya sa bilog nga banwa nga nagapanugid sang tanan
nga ginhimo ni Jesus sa iya.

Ang Babayi nga Bata ni Jairus kag ang Babayi nga Ginapangguwaan sang Dugo (Mat. 9:18-26; Mar. 5:21-43)

40 Sang pagdungka ni Jesus sa tabok sang dagat, nalipay gid ang mga tawo sa
pag-abiabi sa iya tungod kay tanan sila nagapaabot sa iya.
41 Dugay-dugay may nag-abot nga tawo nga ang iya ngalan si Jairus. Isa siya ka
manugdumala sang simbahan sang mga Judio. Sang pagpalapit niya kay Jesus
nagluhod siya kag nagpakitluoy nga magkadto siya didto sa iya balay,
42 tungod kay daw mapatay na ang iya bugtong nga bata. Ining babayi nga bata
nagaedad sang dose ka tuig. Sang nagapakadto sila ni Jesus sa balay ni Jairus,
nagadinaguso ang madamo nga tawo sa iya.
43 Karon, may babayi didto nga ginapangguwaan sang dugo sa sulod sang dose na ka
tuig. Naubos na niya gasto ang tanan niya nga pagkabutang sa pagpabulong.‡ Pero
wala gid sang may nakaayo sa iya.
44 Nagdasok siya sa mga tawo hasta nakapalapit siya sa likod ni Jesus. Dayon
gintandog niya ang gaway-gaway§ sang bayo ni Jesus, kag sa gilayon nag-untat ang
pagpangguwa sang dugo sa iya.
45 Dayon nagsiling si Jesus, "Sin-o ang nagtandog sa akon?" Tanan sila naghambal
nga wala sila makatandog sa iya. Gani nagsiling si Pedro, "Manunudlo, nahibaluan mo
man nga kadamo sang tawo nga nagadinas-ukanay sa imo palibot."
46 Pero nagsabat si Jesus, "May nagtandog gid sa akon, tungod nga nabatyagan ko
nga may gahom nga nagguwa sa akon."
47 Sang matalupangdan sang babayi nga nahibaluan ni Jesus ang ginhimo niya,
nagpalapit siya nga nagakurog kag nagluhod kay Jesus. Sa atubangan sang tanan
ginsugid niya kay Jesus kon ngaa gintandog niya siya kag kon paano siya nag-ayo
dayon.
48 Nagsiling si Jesus sa iya, "Anak, ang imo pagtuo nag-ayo* sa imo. Magpuli ka nga
may kalinong."
49 Samtang nagahambal pa siya sa babayi may nag-abot halin sa balay ni Jairus.
Siling niya *kay Jairus*, "Patay na ang imo bata. Indi na pagdisturbuha ang manunudlo."
50 Pero pagkabati sadto ni Jesus nagsiling siya kay Jairus, "Indi ka magkahadlok,
magtuo ka lang kag magaayo siya."

---

† **8:37** *Gerasenhon:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 26. ‡ **8:43** *Naubos...pagpabulong:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. § **8:44** *gaway-gaway:* sa English, *tassel.* Tan-awa sa Num. 15:37-39; Deu. 22:12, kag sa Mat. 23:5. * **8:48** *nag-ayo:* ukonkag *nagluwas*

51 Pag-abot nila sa balay ni Jairus wala niya pagtuguti ang iban nga mag-upod sa iya
sa sulod luwas lang sa ila ni Pedro, Juan, kag Santiago, kag ang amay kag iloy sang bata.
52 Sige ang hinibi sang mga tawo didto. Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kamo
maghibi, kay indi patay ang bata kundi nagakatulog lang."
53 Ginkadlawan nila si Jesus tungod kay nahibaluan nila nga patay na gid ang bata.
54 Nagpalapit si Jesus sa bata kag gin-uyatan niya ang kamot kag nagsiling, "Day,
magbangon ka!"
55 Kag dayon nagbalik ang iya espiritu kag nagbangon siya gilayon. Nagsugo si Jesus
nga pakan-on ang bata.
56 Natingala gid ang iya mga ginikanan, pero ginmanduan sila ni Jesus nga indi gid
magpanugid sa bisan kay sin-o parte sa natabo.

9

Ginpadala ni Jesus ang Iya Dose ka Apostoles
(Mat. 10:5-15; Mar. 6:7-13)

1 Gintipon ni Jesus ang dose *niya ka apostoles*. Ginhatagan niya sila sang awtoridad
kag gahom sa pagtabog sang tanan nga demonyo kag sa pagpang-ayo sang mga
balatian.
2 Dayon ginsugo niya sila nga magpangwali parte sa paghari sang Dios kag
magpang-ayo *sang mga masakiton*.
3 Ginsilingan niya sila, "Indi kamo magbalon sang bisan ano sa inyo
pagpanglakaton: bisan baston, bag, pagkaon, kuwarta, ukon ilislan nga bayo.
4 Kon padayunon kamo sa isa ka balay, dira gid lang kamo magdayon hasta
maghalin kamo sa sina nga lugar.
5 Pero kon ang mga tawo sa isa ka lugar indi magbaton sa inyo, bayai ninyo ina nga
lugar; kag sa paghalin ninyo, taktaka ninyo ang yab-ok sa inyo tiil bilang paandam
kontra sa ila."
6 Dayon naglakat ang iya mga apostoles kag naglibot sa mga baryo nga nagawali
sang Maayong Balita kag nagapang-ayo sang mga masakiton.

Naglibog ang Ulo ni Herodes Parte kay Jesus
(Mat. 14:1-12; Mar. 6:14-29)

7 Ang balita parte sa ginahimo nila ni Jesus nakaabot kay Herodes nga pangulo *sang*
Galilea. Naglibog gid ang ulo ni Herodes kay may mga tawo nga nagasiling,
"Nabanhaw si Juan *nga manugbautiso*."
8 May iban man nga nagasiling, "Siya si *Propeta* Elias sang una nga nag-abot
subong." Kag may iban pa gid nga nagasiling, "Nabanhaw ang isa sa mga propeta."
9 Nagsiling si Herodes, "Ginpapugutan ko sing ulo si Juan. Pero sin-o ayhan ini nga
tawo? Kay makatilingala nga mga butang ang akon nabatian parte sa iya." Gani
nagtinguha gid si Herodes nga makita niya si Jesus.

Ginpakaon ni Jesus ang 5,000 ka Tawo
(Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Pagbalik sang mga apostoles ni Jesus, ginsugid nila sa iya kon ano ang ila mga
nahimo. Dayon gindala sila ni Jesus sa banwa sang Betsaida. Wala siya sing may
ginpaupod nga iban.
11 Pero pagkahibalo sang mga tawo nga nakahalin na sila ni Jesus, nagsunod sila.
Pag-abot nila didto, ginbaton sila ni Jesus kag ginhambalan parte sa paghari sang Dios.
Kag ginpang-ayo man niya ang mga masakiton.
12 Sang lapit na lang magsalop ang adlaw, nagpalapit sa iya ang *iya* dose *ka apostoles*
kag nagsiling, "Palakta na ang mga tawo sa mga baryo kag sa mga sityo sa palibot para
makapangita sila sang ila pagkaon kag tululugan, kay ari kita diri sa kamingawan."

13 Pero nagsiling si Jesus, “Kamo mismo ang maghatag sang pagkaon sa ila.”
Nagsabat sila, “Lima gid lang ka bilog ang aton tinapay kag duha ka isda. Indi ini
makaigo, luwas kon magbakal kita sang pagkaon para sa ila tanan.”
14 (Ang kadamuon sang mga lalaki lang mga 5,000.) Gani nagsiling si Jesus sa iya mga
sumulunod, “Papungkua ninyo ang mga tawo sing grupo-grupo, tag-50 kada grupo.”
15 Gintuman nila ang sugo ni Jesus kag ginpapungko nila ang tanan nga tawo.
16 Dayon ginkuha ni Jesus ang lima ka tinapay kag duha ka isda, kag nagtangla siya
sa langit kag nagpasalamat *sa Dios*. Pagkatapos ginpamihak-pihak niya ang tinapay
kag ginhatag sa iya mga sumulunod para ipanagtag sa mga tawo.
17 Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog. Dayon gintipon nila ang mga nabilin, kag
dose pa ka alat ang napuno.

Ang Ginpabutyag ni Pedro Parte kay Jesus
(Mat. 16:13-19; Mar. 8:27-29)

18 Isa ka adlaw nagapangamuyo si Jesus nga siya lang. Ang iya mga sumulunod ara
sa iya tupad. Nagpamangkot si Jesus sa ila, “Suno sa mga tawo, sin-o bala ako?”
19 Nagsabat sila, “May nagasiling nga ikaw si Juan nga manugbautiso. Ang iban
nagasiling nga ikaw si Elias, kag ang iban pa gid nagasiling nga ikaw isa sa mga
propeta sang una nga nabanhaw.”
20 Nagsiling si Jesus sa ila, “Pero suno sa inyo sin-o bala ako?” Nagsabat si Pedro,
“Ikaw ang Cristo nga ginpromisa sang Dios nga magahari.”

Naghambal si Jesus Parte sa Iya Palaabuton nga Pag-antos kag Kamatayon
(Mat. 16:20-28; Mar. 8:30-9:1)

21 Dayon ginmanduan sila ni Jesus nga indi gid sila magpanugid bisan kay sin-o nga
siya amo ang Cristo.
22 Nagsiling siya, “*Ako nga* Anak sang Tawo kinahanglan gid nga mag-antos sa
pagahimuon sa akon sang mga manugdumala sang mga Judio, sang manugdumala
nga mga pari, kag sang mga manunudlo sang Kasuguan. Sikwayon nila ako kag
patyon, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako.”
23 Dayon nagsiling si Jesus sa tanan nga tawo didto, “Kon may tawo nga gusto
magsunod sa akon, indi niya dapat pagpasulabihon ang iya kaugalingon. Kag dapat
handa siya sa pag-atubang sa kamatayon* sa iya nga pagsunod sa akon adlaw-adlaw.
24 Kay ang bisan sin-o nga luyag magluwas sang iya kabuhi madula niya ini. Pero
ang bisan sin-o nga maghalad sang iya kabuhi tungod sa akon makaangkon sang
kabuhi *nga wala sing katapusan*.
25 Ano gid bala ang makuha sang tawo kon maangkon niya ang tanan nga butang
diri sa kalibutan, pero mawala ang iya kabuhi? *Wala gid!*
26 Kay ang bisan sin-o nga nagakahuya sa akon kag sa akon mga ginatudlo,
igakahuya ko man kon *ako nga* Anak sang Tawo magbalik na nga nagasilak sa gahom
nga halin sa akon kag sa Amay kag sa balaan nga mga anghel.
27 Sa pagkamatuod, may mga tawo diri nga indi pa mapatay hasta makita nila ang
paghari sang Dios.”

Ang Pagbalhin sang Dagway ni Jesus
(Mat. 17:1-8; Mar. 9:2-8)

28 Mga walo ka adlaw pagkatapos nga ginhambal ni Jesus ini, gindala niya si Pedro,
si Juan, kag si Santiago pataklad sa bukid para magpangamuyo.

---

* **9:23** *dapat handa siya sa pag-atubang sa kamatayon:* sa literal, *dapat pas-anon niya ang iya krus.* Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus.

29 Sang nagapangamuyo si Jesus nagbalhin ang iya dagway, kag ang iya bayo nagputi
gid kag masilaw.
30 Hinali lang may nagpakita nga duha ka tawo nga nagapakighambal sa iya. Sila
amo si Moises kag si Elias.
31 Nagasilak man sila kag nagapakighambal sila kay Jesus parte sa iya kamatayon
nga madali na lang matuman sa Jerusalem.
32 Nagakatulog sila ni Pedro sing mahamuok. Pero nakamata sila, kag nakita nila si
Jesus nga nagasilak kag ang duha ka tawo nga nagatindog sa iya tupad.
33 Sang manughalin na ang duha ka tawo kay Jesus, nagsiling si Pedro sa iya,
"Manunudlo,† maayo nga ari kami‡ diri. Mahimo kami sing tatlo ka payag, ang isa
para sa imo, ang isa para kay Moises, kag ang isa para kay Elias." (Ang matuod, wala
nakahibalo si Pedro kon ano ang iya ginahambal.)
34 Wala pa makatapos hambal si Pedro ginlikupan sila sang panganod. Hinadlukan
sila ni Pedro sang magtabon sa ila ang panganod.
35 Dayon may nabatian sila nga tingog halin sa panganod nga nagasiling, "Amo ini
ang akon pinili nga Anak. Pamatii ninyo siya!"
36 Sang nag-untat na ang tingog, nakita nila nga si Jesus na lang ang nabilin.
Ginhipsan lang anay nila ni Pedro ang ila nakita pagkasunod nga mga inadlaw.

Gin-ayo ni Jesus ang Bata nga May Malain nga Espiritu
(Mat. 17:14-18; Mar. 9:14-27)

37 Sang sunod nga adlaw, nagdulhog sila halin sa bukid. Madamo nga tawo ang
nagsugata kay Jesus.
38 Didto sa kadam-an may isa ka tawo nga nagsinggit, "Manunudlo, kon mahimo
tan-awa anay ang akon bugtong nga bata nga lalaki.
39 Ginagamhan siya sang *malain nga* espiritu. Kon mag-abot gani, gulpi lang siya
nagasiagit, nagakurog, kag nagabura ang iya baba. Indi maghalin sa iya ang espiritu
kon indi niya anay masakit sing tudo gid ang akon bata.
40 Ginpangabay ko ang imo mga sumulunod nga tabugon ini, pero indi sila
makasarang."
41 Dayon nagsiling si Jesus, "*Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon wala gid
sing pagtuo kag mga balingag. Hasta san-o pa bala ang akon pag-antos sa inyo? Dal-a
diri ang imo bata."
42 Sang nagapalapit kay Jesus ang bata, ginlampos siya sang demonyo sa duta kag
ginpakurog. Pero gintabog ni Jesus ang mahigko nga espiritu kag gin-ayo niya ang
bata. Dayon ginbalik niya siya sa iya amay.
43 Natingala gid ang tanan nga tawo sa dako nga gahom sang Dios.

Naghambal Liwat si Jesus Parte sa Iya Kamatayon
(Mat. 17:22-23; Mar. 9:30-32)

Sang nagakatingala pa ang mga tawo sa tanan nga ginhimo ni Jesus, nagsiling siya
sa iya mga sumulunod,
44 "Tandaan gid ninyo ini: *Ako nga* Anak sang Tawo kinahanglan na§ nga itugyan sa
mga tawo *nga nagakontra sa akon*."
45 Pero wala sila makaintiendi sini kay ginlipod ini sa ila hunahuna para indi nila
maintiendihan. Kag natahap sila magpamangkot sa iya parte sa sini nga butang.

Sin-o gid ang Labaw sa Tanan?
(Mat. 18:1-5; Mar. 9:33-37)

---

† **9:33** *Manunudlo:* sa literal, *Agalon.* Amo man sa bersikulo 49. ‡ **9:33** *kami:* ukon, *kita* § **9:44** *kinahanglan na:* ukon, *malapit na*

46 *May isa ka tion nga* nagbinaisay ang iya mga sumulunod kon sin-o gid sa ila ang
labaw sa tanan.
47 Pero nahibaluan ni Jesus ang ila ginahunahuna. Gani nagkuha siya sang gamay
nga bata kag ginpatindog sa iya kilid.
48 Dayon nagsiling siya, "Ang bisan sin-o nga nagabaton sa bata nga pareho sini
tungod sa akon,* nagabaton man sa akon. Kag ang nagabaton sa akon nagabaton man
sa nagpadala sa akon. Kay ang labing kubos sa inyo amo ang labaw sa tanan."

Ang Indi Kontra sa Inyo Kadampig Ninyo
(Mar. 9:38-40)

49 Nagsiling si Juan kay Jesus, "Manunudlo, nakakita kami sang isa ka tawo nga
nagatabog sang mga demonyo sa imo ngalan.† Ginpauntat namon siya kay indi naton
siya kaupod."
50 Pero nagsiling si Jesus sa iya, "Pabay-i lang ninyo siya, kay ang bisan sin-o nga
wala nagakontra sa inyo nagadampig sa inyo."

Wala Pagbatuna si Jesus sa isa ka Baryo sa Samaria

51 Sang madali na lang ang adlaw nga si Jesus dal-on pa-langit, nagdesisyon siya nga
magkadto na sa Jerusalem.
52 Gani may ginpauna siya nga mga tawo sa isa ka baryo sa Samaria para
magpreparar sang iya dalayunan.
53 Pero ang mga tawo sa sadto nga baryo wala magbaton sa iya kay nahibaluan nila
nga makadto siya sa Jerusalem.
54 Pagkahibalo sini sang iya mga sumulunod nga si Santiago kag si Juan, nagsiling
sila kay Jesus, "Ginoo, luyag mo bala nga mangayo kami sang kalayo halin sa langit
para sunugon sila?"
55 Pero ginbalikid sila ni Jesus kag ginsaway.‡
56 Kag nagderetso na lang sila sa iban nga baryo.

Ang mga Sumulunod ni Jesus
(Mat. 8:19-22)

57 Sang nagapadayon sila sa ila pagpanglakaton, may isa ka tawo nga nagsiling kay
Jesus, "Maupod ako sa imo bisan diin ka makadto."
58 Nagsiling si Jesus sa iya, "Ang mga fox may mga buho nga ginapulian kag ang mga
pispis may mga pugad, pero *ako nga* Anak sang Tawo wala sing kaugalingon nga balay
nga akon mapahuwayan."
59 Dayon nagsiling si Jesus sa isa, "Upod ka sa akon!" Nagsabat ang tawo, "Ginoo,
mapuli anay ako sa paglubong sang akon amay."§
60 Nagsabat si Jesus sa iya, "Pabay-i ang mga patay* sa paglubong sang ila mga patay.
Pero ikaw ya maglakat kag iwali ang parte sa paghari sang Dios."
61 May isa pa gid nga nagsiling kay Jesus, "Ginoo, maupod ako sa imo; pero tuguti ako
anay nga magpuli kag maglisensya sa akon pamilya."
62 Nagsabat si Jesus sa iya, "Ang tawo nga nagaarado nga nagabulobalikid indi
mapuslan *ang iya pagpangalagad* sa idalom sang paghari sang Dios."†

---

* **9:48** *tungod sa akon:* sa literal, *sa akon ngalan* † **9:49** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* ‡ **9:55** Ang iban nga mga kopya sang Griego may sugpon pa sa bersikulo 55 kag 56: *Wala kamo kahibalo kon ano nga klase sang espiritu ang yara sa inyo. Kay nagkari ang Anak sang Tawo indi sa paglaglag sa mga tawo kundi sa pagluwas sa ila.* § **9:59** *mapuli anay ako sa paglubong sang akon amay:* Siguro ang buot silingon sang tawo, mapuli anay siya sa wala pa mapatay ang iya amay, kag kon patay na kag nalubong na, masunod siya kay Jesus. * **9:60** *mga patay:* siguro ang buot silingon, *mga patay sa panulok sang Dios* † **9:62** Ang buot silingon, ang tawo nga nagaarado nga nagabulobalikid, indi mapuslan ang iya pag-arado. Pareho man sina ang tawo nga nagasunod kay Jesus nga may ginapamalikdan, indi mapuslan ang iya pag-alagad sa idalom sang paghari sang Dios.

10

Ginpadala ni Jesus ang 72 Niya ka Sumulunod

1 Pagkatapos sadto, nagpili ang Ginoo sang 72* pa gid ka tawo kag ginpadala niya
sila sing tagduha-duha sa mga banwa nga iya pagakadtuan.
2 Nagsiling siya sa ila, "Malapad ang alanihon pero diutay gid lang ang manug-ani.
Gani magpangamuyo kamo sa Ginoo, ang tag-iya sang alanihon, nga magpadala siya
sang mga manug-ani sa iya alanihon.
3 Lakat kamo! Pero mag-andam kamo, kay pareho kamo sa mga karnero nga akon
ginapadala sa mabangis nga mga ido.†
4 Indi kamo magdala sang kahita, bag, ukon sandalyas. Indi man kamo magdulog sa
dalan kag magpanamyaw sa inyo masugata‡
5 Kon magsulod kamo sa isa ka balay, magsiling kamo, 'Kabay nga bendisyunan sang
Dios ini nga pamilya.'
6 Kag kon bagay sila nga magbaton sa inyo pagbendisyon, bendisyunan sila sang
Dios. Pero kon indi, indi man sila pagbendisyunan sang Dios.
7 Magdayon kamo sa una nga balay nga nagabaton sa inyo, kag indi kamo
magsaylo-saylo sang inyo dalayunan. Batuna ninyo ang ila ginapakaon sa inyo, kay
ang nagapangabudlay dapat lang nga suhulan.
8 Kag kon diin kamo nga lugar magkadto nga ang mga tawo magabaton sa inyo,
kauna ninyo ang bisan ano nga ila ginapakaon sa inyo.
9 Ayuha ninyo ang mga nagamasakit kag sugiri ninyo sila nga malapit na§ ang
paghari sang Dios sa ila.
10 Pero kon mag-abot kamo sa isa ka banwa nga ang mga tawo indi magbaton sa
inyo, magkadto kamo sa mga karsada kag magsiling,
11 '*Tungod nga indi kamo magbaton sa amon,* bisan ang yab-ok sang inyo banwa nga
nagatapik sa amon tiil amon taktakon bilang paandam kontra sa inyo. Tandai ninyo
ini: malapit na ang paghari sang Dios.' "
12 *Dayon nagsiling si Jesus,* "Sugiran ko kamo, sa adlaw sang paghukom, mas labaw
pa nga silot ang mabaton nila sang sa mga taga-Sodom."

Ang mga Banwa nga Wala Naghinulsol
(Mat. 11:20-24)

13 *Dayon nagsiling si Jesus,* "Kaluluoy kamo nga mga taga-Corazin! Kaluluoy man
kamo nga mga taga-Betsaida! Kay kon ang mga milagro nga akon ginhimo sa inyo
ginhimo ko sa Tyre kag sa Sidon, dugay na kuntani sila nagsuksok sang sako kag
nagbutang sang abo sa ila mga ulo sa pagpakita nga nagahinulsol sila sa ila mga sala.
14 Gani sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga silot ang mabaton ninyo sang sa
mga taga-Tyre kag taga-Sidon.
15 Kag kamo nga mga taga-Capernaum nagahunahuna nga dayawon kamo bisan
didto sa langit. Pero sa impyerno* gid kamo itagbong!"
16 *Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga inugpadala,* "Ang nagapamati sa inyo
nagapamati man sa akon, kag ang nagasikway sa inyo nagasikway man sa akon, kag
ang nagasikway sa akon nagasikway man sa nagpadala sa akon."

Ang Pagbalik sang 72 ka Sumulunod

---

* **10:1** *72:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *70* † **10:3** *mabangis nga mga ido:* sa English, *wolves* ‡ **10:4** *Indi man kamo...masugata:* Siguro amo ang sugo ni Jesus para magdali sila, nga indi sila mag-usik sang panahon sa malawig nga pagpanamyaw ukon pagpakig-estorya. § **10:9** *malapit na:* ukon, *nag-abot na.* Amo man sa bersikulo 11. * **10:15** *impyerno:* ukon, *lugar sang mga patay.* Sa Griego, *Hades.*

17 Pagbalik sang 72 nga ginpadala sang Ginoo malipayon gid sila, kag nagsiling sila
kay Jesus, “Ginoo, bisan ang mga demonyo nagtuman sa amon paagi sa imo ngalan!”†
18 Nagsiling si Jesus sa ila, “Nakita ko ang pagkahulog ni Satanas halin sa langit nga
daw kilat kadasig.
19 Ginhatagan ko kamo sang awtoridad para madaog ninyo ang mga demonyo kag
ang tanan nga gahom sang aton kaaway nga si Satanas,‡ kag wala sing may makahalit
sa inyo.
20 Pero indi kamo magkalipay tungod nga ang *malain nga* mga espiritu nagtuman sa
inyo, kundi magkalipay kamo tungod nga ang inyo ngalan nasulat na didto sa langit.”

Ginlipay si Jesus sang Espiritu Santo
(Mat. 11:25-27; 13:16-17)

21 Sang sadto nga tion, ginlipay gid si Jesus sang Espiritu Santo. Nagsiling si Jesus,
“Amay, nga tag-iya sang langit kag sang duta, ginadayaw ko ikaw tungod nga ang
kamatuoran nga gintago mo sa mga *tawo nga ginakabig nga mga* maalam kag may
mga tinun-an ginpahayag mo sa mga tawo nga pareho sang mga bata *nga diutay ang
kaalam*. Amay, salamat gid nga amo ina ang imo kabubut-on.”
22 *Pagkatapos sadto, nagsiling si Jesus sa mga tawo,* “Ang tanan nga butang
gintugyan sa akon sang akon Amay. Ang Amay lang ang nakakilala sa *akon nga iya*
Anak. Kag ang nakakilala sa Amay ako gid lang nga iya Anak kag ang mga tawo nga
buot ko nga ipakilala sa Amay.”
23 Dayon nag-atubang si Jesus sa iya mga sumulunod kag naghambal sa ila nga
silahanon lang, “Bulahan kamo tungod nga nakita gid ninyo ang mga butang nga akon
ginapanghimo.
24 Sa pagkamatuod, madamo nga propeta kag mga hari sang una ang naghandom
nga makakita kag makabati sang inyo nakita kag nabatian subong, pero wala natabo
ini sa ila tiyempo.”

Ang Maayo nga Samariahanon

25 May isa didto ka manunudlo sang Kasuguan nga nagtindog kag nagpamangkot sa
pagdakop-dakop kay Jesus, “Manunudlo, ano ang akon dapat himuon para maangkon
ko ang kabuhi nga wala sing katapusan?”
26 Nagsabat si Jesus sa iya, “Ano bala ang ginasiling sang Kasuguan suno sa imo
nabasahan?”
27 Nagsabat ang tawo, “Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os mo nga
tagipusuon, sa bug-os mo nga kalag, sa bug-os mo nga kusog, kag sa bug-os mo nga
hunahuna.§ Kag higugmaon mo ang imo kapareho pareho sang paghigugma mo sa
imo kaugalingon.”*
28 Nagsiling si Jesus sa iya, “Husto gid ang imo sabat. Himua ina para may kabuhi ka
nga wala sing katapusan.”
29 Pero indi gusto sang manunudlo sang Kasuguan nga mahuy-an siya, gani
nagpamangkot pa gid siya, “Sin-o bala ang akon kapareho?”
30 Ginsabat siya ni Jesus *paagi sa isa ka estorya*. Siling niya, “May isa ka tawo nga
nagdulhog pa-Jerico halin sa Jerusalem. Samtang nagalakat siya, hinali lang nga
ginbanggaan siya sang mga tulisan. Ginkuha nila ang iya pagkabutang pati ang iya
bayo, ginbakol nila siya, kag ginbayaan nga lipong kag daw patay na.
31 Natabuan man nga may pari nga nagdulhog sa amo nga dalan. Pagkakita niya
sang tawo *nga nagahamyang*, naglikaw siya sa pihak sang dalan kag gin-agyan lang
niya siya.

---

† **10:17** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* ‡ **10:19** sa literal, *Ginhatagan ko kamo sang awtoridad sa pagtapak sa mga man-og kag mga iwi-iwi, kag sa tanan nga gahom sang kaaway.* § **10:27** Deu. 6:5 * **10:27** Lev. 19:18

32 Nag-agi man didto ang isa ka Levita. Pagkakita niya sang tawo naglikaw man siya
kag nag-agi lang.
33 Sang ulihi may nakaagi nga Samariahanon. Pagkakita niya sa tawo *nga ginbakol*
naluoy gid siya.
34 Gani ginpalapitan niya siya kag ginbulong. Ginbutangan niya sang lana kag bino
ang iya pilas kag ginbugkusan. Dayon ginpasakay niya siya sa iya ginasakyan nga
sapat kag gindala sa isa ka dalayunan. Didto, gin-atipan pa gid niya siya.
35 Sang sunod nga adlaw, ginhatagan niya sing kuwarta ang tag-iya sang dalayunan
kag nagsiling, 'Atipanon mo siya, kag kon kulangon pa ang akon ginhatag sa imo
dugangan ko lang ini sa akon pagbalik diri.' "
36 *Dayon naghambal si Jesus sa manunudlo sang Kasuguan,* "Ti sa imo, sin-o bala sa ila
nga tatlo ang nagpakita nga siya ang kapareho sang ginbanggaan sang mga tulisan?"
37 Nagsiling ang manunudlo sang Kasuguan, "Ang tawo nga nagpakita sang kaluoy
sa iya." Nagsiling dayon si Jesus, "Himua man ang pareho sang ginhimo niya."

Nagbisita si Jesus sa Ila ni Marta kag Maria

38 Nagpadayon sa paglakat si Jesus kag ang iya mga sumulunod, kag nakaabot sila sa
isa ka baryo. May babayi didto nga ang iya ngalan si Marta. Ginpadayon niya sila sa
iya balay.
39 May utod siya nga si Maria nga nagpungko didto sa tiilan ni Ginoong Jesus kay
gusto niya magpamati sang iya mga ginatudlo.
40 Pero si Marta nagapalibog gid sa paghimos sang pagkaon nila ni Jesus. Gani
nagpalapit siya kay Jesus kag nagsiling, "Ginoo, wala lang bala sing kaso sa imo nga
ginapabay-an lang ako sang akon utod sa paghimos sang pagkaon? Abi hambali man
siya nga buligan niya ako!"
41 Nagsabat ang Ginoo sa iya, "Ikaw Marta, madamo nga butang ang imo
ginapaligban.
42 Isa ka butang gid lang ang kinahanglan kag amo ini ang ginpili ni Maria nga
labing maayo, kag wala sing may makakuha sini sa iya."

11

Nagtudlo si Jesus Parte sa Pangamuyo
(Mat. 6:9-13; 7:7-11)

1 Isa sadto ka adlaw, sang pagkatapos pangamuyo ni Jesus, ang isa sang iya mga
sumulunod nagpalapit sa iya kag nagsiling, "Ginoo, si Juan *nga manugbautiso* nagtudlo
sa iya mga sumulunod sa pagpangamuyo. Tudlui man kami magpangamuyo."
2 Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Magpangamuyo kamo pareho sini:
" 'Amay, kabay pa nga tahuron ka sang mga tawo.*
Kabay pa nga maghari ka diri sa amon.
3 Hatagi kami sang amon kinahanglanon nga pagkaon adlaw-adlaw.
4 Patawara kami sang amon mga sala,
kay ginapatawad man namon ang tanan nga nakasala sa amon.
Kag indi mo kami pag-ipadaog sa mga temtasyon.' "
5 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, "Abi kon may amigo ka, kag sa tungang gab-i
magkadto ka sa iya balay kag magsiling sa iya, 'Amigo, pahulama ako anay sang
pagkaon,†
6 kay may amigo ako nga bag-o lang nag-abot kag wala gid ako sang ipakaon sa iya.'

* **11:2** *tahuron ka sang mga tawo:* sa literal, *tahuron ang ngalan mo* † **11:5** *pagkaon:* sa literal, *tatlo ka tinapay*

7 Dayon magsabat siya sa sulod, ‘Indi na ako pagdisturbuha. Nasiradhan na namon
ang puwertahan kag nagahigda na ako kag ang akon mga bata, gani mabudlay na sa
akon ang pagbangon para hatagan ka.’
8 Pero ang matuod, bisan daw indi siya magbangon kag maghatag sa imo, bisan
amigohay pa kamo, magabangon gid siya kag magahatag sang imo ginakinahanglan
tungod kay wala ka nagahuyahuya sa pagpilit sa iya.
9 Gani ginasilingan ko kamo: Magpangayo kamo *sa Dios* kag hatagan *niya* kamo.
Pangitaa ninyo *sa iya ang inyo ginapangita* kag makita ninyo. Magpanuktok kamo kag
pagabuksan *niya* kamo.
10 Kay ang tanan nga nagapangayo, nagabaton. Ang mga nagapangita, makakita.
Kag ang mga nagapanuktok, pagabuksan.
11 Kamo nga mga ginikanan,‡ kon magpangayo ang inyo bata sang isda hatagan bala
ninyo sang man-og?
12 Kon magpangayo siya sang itlog, hatagan bala ninyo sang iwi-iwi? *Siyempre indi!*
13 Ti kon kamo nga mga malain makahibalo maghatag sang maayo nga mga butang
sa inyo mga bata, daw ano pa gid ang inyo Amay sa langit! Ihatag gid niya ang Espiritu
Santo sa mga nagapangayo sa iya.”

Si Jesus kag ang Hari sang Malain nga mga Espiritu
(Mat. 12:22-30; Mar. 3:20-27)

14 Isa sadto ka tion nagtabog si Jesus sang demonyo nga nagsulod sa isa ka tawo nga
nangin kabangdanan sang iya pagkaapa. Sang napaguwa niya ang demonyo,
nakahambal dayon ang apa. Natingala gid ang mga tawo.
15 Pero may mga tawo didto nga nagsiling, “Nagatabog siya sang mga demonyo paagi
sa gahom nga ginhatag sa iya ni Satanas§ nga amo ang pangulo sang mga demonyo.”
16 Ang iban didto gusto nga tilawan si Jesus, gani nagpangayo sila sa iya sang
milagro halin sa Dios* bilang pamatuod *nga ginpadala siya sang Dios*.
17 Pero nahibaluan ni Jesus ang ila hunahuna, gani nagsiling siya sa ila, “Kon ang
mga pumuluyo sang isa ka ginharian magbinahin-bahin kag mag-ilinaway, ina nga
ginharian malaglag. Amo man ang matabo sa panimalay kon *ang mga nagaestar dira*
magbinahin-bahin kag mag-ilinaway.
18 Gani kon si Satanas kag ang iya mga sakop magbinahin-bahin kag mag-ilinaway,
paano makapadayon ang iya ginharian? Kay nagasiling man bala kamo nga
nagatabog ako sang mga demonyo paagi sa gahom nga ginhatag sa akon ni Satanas.
19 Kon si Satanas ang nagahatag sa akon sang gahom para magtabog sang mga
demonyo, sin-o ang nagahatag sang gahom sa inyo mga sumulunod nga nagatabog
man sang mga demonyo? Ang inyo mga sumulunod mismo nagapamatuod nga sala
gid kamo.
20 Karon, tungod kay nagatabog ako sang mga demonyo paagi sa gahom sang Dios,
nagapamatuod ini nga ang paghari sang Dios nag-abot na sa inyo.”
21 *Ginsugiran sila ni Jesus sang isa pa ka paanggid,* “Kon nagaguwardya ang makusog
nga tawo sa iya balay, nga kompleto ang armas, indi gid maano ang iya mga
pagkabutang.
22 Pero kon sulungon siya sang mas makusog pa sang sa iya, mapierdi siya. Ang iya
ginasaligan nga mga armas kuhaon sa iya, kag pati ang tanan niya nga mga
pagkabutang pamartidahon pa.”
23 *Pagkatapos nagsiling si Jesus,* “Ang wala nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag
ang wala nagabulig sa akon sa pagtipon *sang mga tawo sa Dios* nagapalapta lang.

‡ **11:11** *ginikanan:* sa literal, *amay* § **11:15** *Satanas:* sa Griego, *Beelzebul* * **11:16** *Dios:* sa literal, *langit*

Ang Pagbalik sang Mahigko nga Espiritu
(Mat. 12:43-45)

24 "Kon ang mahigko nga espiritu magguwa sa tawo nga iya ginsudlan, nagalibot
siya sa mga lugar nga wala sing tubig kay nagapangita siya sang lugar nga iya
mapahuwayan. Kon indi siya makakita sang palahuwayan, magahunahuna siya nga
magbalik na lang sa iya ginhalinan.
25 Kag kon sa iya pagbalik makita niya nga ang iya ginhalinan matinlo na kag
nahimos ang tanan,
26 malakat siya dayon kag manghagad sang pito pa gid ka espiritu nga mas malain
pa sang sa iya. Magasulod sila sa sadto nga tawo kag didto mag-estar. Kag ang
kahimtangan sang tawo mangin grabe pa gid sang sa una."

Ang Matuod nga Pagkabulahan

27 Pagkatapos hambal ni Jesus sadto, may babayi didto sa kadam-an nga nagsinggit
sa iya, "Bulahan ang babayi nga nagbusong kag nagpatiti sa imo!"
28 Nagsabat si Jesus, "Pero mas bulahan ang mga tawo nga nagapamati kag
nagatuman sang pulong sang Dios."

Ginpangayuan si Jesus sang Milagro
(Mat. 12:38-42; Mar. 8:11-12)

29 Samtang nagadamo pa gid ang mga tawo nga nagatilipon kay Jesus, nagsiling siya,
"*Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon tama kalaot. Nagapangayo kamo sang
milagro bilang pamatuod *nga ginpadala ako sang Dios*. Pero wala sing milagro nga
ipakita sa inyo luwas sa milagro nga pareho sang natabo kay Jonas.
30 Subong nga si Jonas nangin tanda sa mga taga-Nineve, ang matabo sa *akon nga*
Anak sang Tawo mangin tanda man sa inyo.
31 Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw† ang rayna nga halin sa south‡ upod sa *inyo*
nga mga tawo sa sini nga henerasyon kag basulon niya kamo. Kay naghalin pa siya sa
pinakamalayo nga parte sang kalibutan sa pagpamati sa kaalam ni *Haring* Solomon.
Karon may ari diri nga labaw pa kay Solomon, *pero wala kamo nagpamati sa iya*.
32 Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw *man* ang mga taga-Nineve upod sa *inyo nga*
mga tawo sa sini nga henerasyon kag basulon man nila kamo. Kay pagkabati sang mga
taga-Nineve sadto sang wali ni Jonas, naghinulsol sila. Karon may ari diri nga labaw
pa kay Jonas, *pero wala kamo naghinulsol sang nagwali siya sa inyo*."

Ang Suga nga Ara sa Aton
(Mat. 5:15; 6:22-23)

33 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Wala sing tawo nga nagasindi sang suga kag taguon lang
niya ini dayon ukon takluban sang sulukban, kundi ginabutang ini sa tulungtungan
para masanagan ang mga nagasulod *sa balay*.
34 Ang aton mata amo ang suga sang aton lawas. Kon masanag ang imo panulok,
masanagan ang imo bilog nga lawas. Pero kon madulom ang imo panulok, madulman
ang imo bilog nga lawas.
35 Gani siguruhon mo nga nasanagan ka gid, kay basi nga ang imo ginasiling nga
masanag madulom.
36 Kag kon ang imo bilog nga lawas nasanagan kag wala gid sing parte nga
nadulman, masanagan ang tanan, pareho sang pagsiga sang suga sa imo."

Ang mga Ginpanghambal ni Jesus Kontra sa mga Pariseo kag mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mat. 23:1-36; Mar. 12:38-40)

---

† **11:31** *mabanhaw:* ukon, *magatindog.* Amo man sa bersikulo 32. ‡ **11:31** *rayna nga halin sa south:* Amo ang rayna sang Sheba suno sa 1 Har. 10

37 Pagkatapos hambal ni Jesus, may isa ka Pariseo nga nag-agda sa iya nga magkaon
sa iya balay. Gani nag-upod si Jesus kag nagkaon.
38 Natingala ang Pariseo sang makita niya nga wala nagpanghugas si Jesus antes
magkaon *suno sa ila ritual*.
39 Gani naghambal ang Ginoo sa iya, “Kamo nga mga Pariseo, ginahugasan ninyo
ang sa guwa *lang* nga parte sang tasa kag pinggan *bilang ritual*, pero ang sa sulod
ninyo puno sang kadalok kag kalautan.
40 Mga buang-buang! Indi bala nga ang Dios nga naghimo sang guwa nga parte amo
man ang naghimo sang sulod nga parte?
41 Gani para mangin matinlo kamo, kaluoyi ninyo ang mga imol kag indi ninyo
pagdaluki kon ano man ang ila mga kinahanglanon.
42 “Kaluluoy kamo nga mga Pariseo! Ginahatag ninyo ang inyo ikanapulo bisan sang
inyo mga panakot, pero ginabaliwala ninyo ang paghimo sang matarong sa inyo
isigkatawo kag ang paghigugma sa Dios. Maghatag kamo sang inyo ikanapulo pero
indi ninyo pag-ibaliwala ang paghimo sang sinang mas importante nga mga butang.
43 “Kaluluoy kamo nga mga Pariseo! Kay kon ara kamo sa mga simbahan, gusto gid
ninyo magpungko sa mga pulungkuan nga para sa mga dungganon. Kag sa mga lugar
nga madamo sang tawo, gusto gid ninyo nga magtamyaw sila sa inyo.
44 Kaluluoy kamo! Pareho kamo sa lulubngan nga wala sing tanda kag ginatapakan
lang sang mga tawo nga wala kahibalo nga lulubngan gali ato.”§
45 Nagsiling ang isa ka manunudlo sang Kasuguan, “Manunudlo, sa imo panghambal
ginainsultuhan mo man kami.”
46 Nagsabat si Jesus, “Kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan, kaluluoy man
kamo! Kay ginapabug-atan ninyo ang mga tawo sa madamo nga pagsulundan nga
ginadugang ninyo sa Kasuguan, pero kamo mismo wala gani nagatuman.
47 Kaluluoy kamo! Nagapakay-o kamo sang mga lulubngan sang mga propeta nga
ginpamatay sang inyo mga katigulangan.
48 Gani nagapamatuod kamo kag nagakomporme man sang ila mga ginhimo. Kay
sila ang nagpamatay sang mga propeta kag kamo ang nagapakay-o sang ila mga
lulubngan.
49 Amo gani nga suno sa kaalam sang Dios nagsiling siya, ‘Magapadala ako sa ila
sang mga propeta kag mga apostoles; ang iban sang akon ipadala pagapatyon nila, kag
ang iban hingabuton nila.’
50 Gani *kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon pagasilutan man sang Dios
tungod sang ila pagpamatay sang mga propeta sang una, halin pa sang pagtuga sang
kalibutan—
51 halin kay Abel hasta kay Zacarias nga ginpatay sa tunga sang halaran kag sang
templo. Huo, nagasiling ako sa inyo, *kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon
silutan gid tungod sang ila mga ginhimo.
52 “Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan! Kay ginatago ninyo ang
yabi sa pag-intiendi sang kamatuoran. Indi lang nga wala kamo nagasunod sa
kamatuoran, kundi ginabalabagan pa ninyo ang iban nga gusto magsunod.”
53 Pagkatapos nga naghalin si Jesus sa balay, ang mga manunudlo sang Kasuguan
kag ang mga Pariseo nagsugod na nga magdumot gid sa iya. Sige ang ila pamangkot sa
iya parte sa nagkalain-lain nga butang
54 sa pagdakop-dakop sa iya mga pulong.

---

§ **11:44** Sa hunahuna sang mga Judio, kon matandugan nila ang lulubngan, mahigko na sila kag indi na makapalapit sa Dios. Gani ang buot silingon sang sini nga bersikulo, ang mga Pariseo pareho sang mga lulubngan nga nagapahigko sa mga tawo. Ginalatnan nila ang mga tawo sang ila ginahimo nga malain.

12

Mag-andam sa mga Tawo nga Pakita-kita lang ang Ila Ginahimo
(Mat. 10:26-27)

1 Sang nagdugok ang linibo-libo nga mga tawo *kay Jesus* kag nagaginutok sila,
nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Mag-andam kamo, kay basi malatnan kamo
sang batasan* sang mga Pariseo nga puro pakita-kita lang.
2 Pero wala sing tinago nga indi mahibaluan sa ulihi.
3 Gani, bisan ano ang inyo ginahambal sa madulom, mabatian sa masanag, kag ang
inyo ginahutik sa sirado nga kuwarto, mahibaluan sang tanan.

Ang Dapat Kahadlukan
(Mat. 10:28-31)

4 "Mga abyan, indi kamo magkahadlok sa mga tawo nga makapatay lang sang inyo
lawas, kag pagkatapos wala na sila sing mahimo pa sa inyo.
5 Sugiran ko kamo kon sin-o ang inyo kahadlukan: kahadlukan ninyo ang Dios, kay
pagkatapos nga mapatay niya ang lawas sang tawo may gahom pa gid siya sa
paghaboy sang iya kalag sa impyerno. Amo gani nga ginapaandaman ko kamo nga
ang Dios dapat ninyo kahadlukan.
6 Indi bala nga barato lang ang *pispis nga* maya? Pero wala sing isa sa ila nga
ginakalimtan sang Dios.
7 Gani labi pa gid kamo, kay bisan ang inyo buhok sa ulo naisip niya tanan. Gani indi
kamo magkahadlok, kay mas mahal pa kamo sang sa madamo nga maya."

Ang Pagkilala kay Jesus
(Mat. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, "Ang bisan sin-o nga nagakilala sa akon sa
atubangan sang mga tawo nga ako iya Ginoo, *ako nga* Anak sang Tawo magakilala
man sa iya sa atubangan sang mga anghel sang Dios.
9 Pero ang wala nagakilala sa akon sa atubangan sang mga tawo, indi ko man
pagkilalahon sa atubangan sang mga anghel sang Dios.
10 Ang bisan sin-o nga maghambal sing malain kontra sa *akon nga* Anak sang Tawo
mapatawad; pero ang magpakalain sa Espiritu Santo indi gid mapatawad.
11 "Kon tungod sa inyo pagtuo pagadal-on kamo sa simbahan sang mga Judio ukon
sa mga manugdumala sang banwa para imbistigaron, indi kamo magpalibog kon ano
ang inyo isabat.
12 Kay sa sina nga tion tudluan kamo sang Espiritu Santo kon ano ang inyo dapat
ihambal."

Ang Paanggid Parte sa Manggaranon nga Nagsalig sa Iya Manggad

13 May tawo didto nga nagsiling, "Manunudlo, silinga ang akon utod nga partihan
niya ako sang amon palanublion."
14 Nagsiling si Jesus sa iya, "Ano ako, huwis ukon manugpartida sang inyo
pagkabutang?"
15 Dayon naghambal si Jesus sa mga tawo, "Mag-andam kamo sa tanan nga klase
sang pagkamainangkunon, kay ang matuod nga pagkabuhi wala nagadepende sa
madamo nga manggad."
16 Kag ginsugiran niya sila sang isa ka paanggid, "May isa ka tawo nga manggaranon
nga may duta nga madamo gid ang patubas.
17 Gani nagsiling siya sa iya kaugalingon, 'Ano ang akon himuon? Wala na ako
butangan sang akon patubas!

---

* **12:1** *batasan:* sa literal, *inugpahabok ukon lebadura.* Sa English, *yeast.*

18 Maayo pa siguro nga ipaguba ko ang akon mga bodega kag ipatindog ang mas
dako pa gid, kag dira ko ibutang ang akon mga patubas kag mga pagkabutang.
19 Kag tungod kay madamo na ang akon natipon para sa palaabuton nga mga tinuig,
mapahuway-huway lang ako anay, magkaon, mag-inom, kag magpangalipay!'
20 Pero nagsiling ang Dios sa iya, 'Buang-buang! Karon nga gab-i bawion ko sa imo
ang imo kabuhi. Ti sin-o ang magapulos sang imo gintipon nga manggad?'
21 Amo man ina ang matabo sa tawo nga nagatipon sang manggad para lang sa iya
kaugalingon pero pobre sa atubangan sang Dios."

Magsalig sa Dios
(Mat. 6:25-34)

22 Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Gani nagasiling ako sa inyo nga
indi kamo magpalibog sa inyo pagpangabuhi, kon ano ang inyo kaunon kag kon ano
ang inyo bayuon.
23 Kay kon ginhatagan kamo sang Dios sang kabuhi kag lawas, indi mahimo nga indi
niya kamo paghatagan sang pagkaon kag bayo.
24 Tan-awa ninyo ang mga uwak: wala sila nagatanom, wala nagaani, kag wala sila
sang bodega nga ginatipunan sang ila pagkaon, pero ginapakaon sila sang Dios. Indi
bala mas labaw pa kamo sang sa mga pispis?
25 Sin-o sa inyo ang makapalawig sang inyo kabuhi bisan diutay lang paagi sa inyo
pagpalibog? *Wala gid!*
26 Gani, tungod nga wala man kamo sang may mahimo sa pagpalawig sang inyo
kabuhi, ngaa magpalibog pa gid kamo sang iban nga mga butang?
27 Talupangda ninyo kon paano nagatubo ang mga bulak; wala sila
nagapangabudlay ukon nagahimo sang ila bayo. Sa pagkamatuod, bisan ang bantog
kag manggaranon nga hari nga si Solomon, ang iya mga bayo indi makatupong sa
katahom sang bisan isa lang sa sini nga mga bulak.
28 Kon ginapatahom sang Dios ang mga hilamon nga buhi subong, pero sa ulihi
malaya kag tutdan man lang, indi bala nga mas labi pa gid nga pabayuan niya kamo?
Kadiutay sang inyo pagtuo!
29 Indi kamo magpalibog kon ano ang inyo kaunon kag imnon.
30 Amo ina ang ginapalibugan sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios. Pero
nakahibalo ang inyo Amay sa langit nga kinahanglan ninyo ina nga mga butang.
31 Gani unaha ninyo ang pagpasakop sa paghari sang Dios kag ihatag gid niya ang
inyo mga kinahanglanon.

Mga Manggad sa Langit
(Mat. 6:19-21)

32 "Kamo nga nagasunod sa akon pila lang gid,† pero indi kamo magkahadlok kay
ginbuot sang inyo Amay nga paharion kamo sa iya ginharian.
33 Ibaligya ninyo ang inyo pagkabutang, kag ihatag ang kuwarta sa mga imol para
makatipon kamo sang manggad didto sa langit. Ini indi gid mabuhinan ukon
madunot, tungod nga wala didto sing makawat nga makapalapit kag wala man sing
mga sapat-sapat nga makaut-ot.
34 Kay kon diin ang inyo manggad didto man ang inyo tagipusuon.

Magpreparar sa Pagbalik sang Ginoo

35-36 "Magpreparar kamo sa tanan nga tion para indi kamo makibot sa pagbalik sang
inyo Ginoo. Sunda ninyo ang mga ulipon nga nagahulat sa pagbalik sang ila amo nga
nagtambong sa punsyon. Nagabantay sila kag wala nila ginapatay ang ila mga suga.

† **12:32** *Kamo nga nagasunod sa akon pila lang gid:* sa literal, *Gamay nga panong sang mga karnero*

Gani bisan ano nga oras mag-abot ang ila amo, kon magpanuktok, mabuksan nila
dayon ang puwertahan.
37 Bulahan ato nga mga ulipon nga maabtan sang ila amo nga nagabugtaw kag
nagabantay sa iya pag-abot. Ang matuod, magapreparar ang ila amo sa pagserbisyo sa
ila. Papungkuon niya sila sa iya lamisa kag siya mismo ang magaserbi sa ila.
38 Bulahan gid sila kon maabtan sila nga nakapreparar sa iya pag-abot bisan sa
tungang gab-i ukon kaagahon.
39 Tandai ninyo ini: kon nahibaluan sang tagbalay kon ano nga oras maabot ang
makawat, bantayan gid niya para indi makasulod ang makawat sa iya balay.
40 Gani magbantay gid kamo, kay sa oras nga wala ninyo ginapaabot, *ako nga* Anak
sang Tawo magaabot."

Ang Masaligan kag ang Indi Masaligan nga Ulipon
(Mat. 24:45-51)

41 Nagpamangkot si Pedro, "Ginoo, para bala kay sin-o ang paanggid nga ina, sa
amon bala ukon sa tanan?"
42 Ginsabat siya ni Jesus *paagi sa isa ka paanggid*, "Indi bala nga kon sin-o ang
masaligan kag maalam nga ulipon amo ang ginapili sang amo nga magdumala sa iya
kaupod nga mga ulipon? Siya ang nagahatag sa ila sang ila pagkaon sa husto nga oras.
43 Bulahan ato nga ulipon nga sa pagbalik sang iya amo maabtan siya nga nagahimo
sang iya buluhaton.
44 Sa pagkamatuod, padumalahon siya sa tanan nga pagkabutang sang iya amo.
45 Pero kaluluoy ang ulipon nga sa paglakat sang iya amo magahunahuna siya nga
madugay pa siya magbalik, gani magasugod siya sa pagpamintas sa iya kaupod nga
mga ulipon, lalaki kag babayi man, kag magapagusto siya sang kaon, inom kag
pahubog.
46 Magaabot ang iya amo sa oras nga wala gid niya ginahunahuna, kag grabe ang
silot nga iya agumon.‡ Ibutang siya sa isa ka lugar upod sa mga tawo nga indi gid
masaligan.
47 "Ang ulipon nga nakahibalo kon ano ang luyag sang iya amo pero wala
nagatuman, madamo nga hanot ang iya pagaagumon.
48 Kag ang ulipon nga wala nakahibalo kon ano ang luyag sang iya amo kag
nakahimo sang mga butang nga indi maayo hanuton man, pero diutay lang. Kay ang
bisan sin-o nga ginhatagan sang madamo, madamo man ang ginapaabot sa iya. Mas
madamo ang ginapaabot sa tawo nga gintugyanan sang madamo."

Si Jesus ang Kabangdanan sang Pagbinahin-bahin
(Mat. 10:34-36)

49 *Nagsiling pa gid si Jesus sa ila,* "Nagkadto ako diri sa kalibutan sa pagdala sang
silot nga daw kalayo, kag luyag ko nga magdabdab na ini.
50 Pero sa wala pa ini matabo madamo anay nga mga pag-antos ang akon maagyan.
Kag indi gid ako mapahamtang samtang wala pa ini matapos.
51 "Nagahunahuna bala kamo nga nagkadto ako diri sa kalibutan para mangin
maayo ang relasyon sang isa kag isa? Ang matuod, nagkadto ako diri para
magbinahin-bahin ang mga tawo.
52 Kay halin subong, *tungod sa akon,* may lima ka tawo sa pamilya nga
magabinahin-bahin. Ang tatlo kontra sa duha kag ang duha kontra sa tatlo.
53 Ang amay kag ang iya anak nga lalaki magakontrahanay. Ang iloy kag ang iya
anak nga babayi magakontrahanay, kag ang ugangan nga babayi kag ang iya umagad
nga babayi magakontrahanay."

‡ **12:46** *kag grabe ang silot nga iya agumon:* sa literal, *kag tadtaron siya*

Panilagi Ninyo ang mga Nagakalatabo Karon
(Mat. 16:2-3)
54 Dayon nagsiling si Jesus sa mga tawo, “Kon makita ninyo ang gal-om sa west
nagasiling kamo nga magaulan, kag amo gani ang matabo.
55 Kag kon maghuyop na ang habagat nagasiling kamo nga magainit, kag amo man
ang matabo.
56 Mga hipokrito! Makahibalo kamo magpakot kon ano ang matabo paagi sa inyo
pagtan-aw sa duta kag sa langit, pero ngaa indi kamo makapakot sang mga
nagakalatabo subong?

Magpakig-uli ka sa Imo Kaaway
(Mat. 5:25-26)
57 “Ngaa wala gid ninyo ginabinagbinag kon ano ang husto?
58 Kon may mag-akusar sa imo, tinguhai gid sa pagpakighusay samtang nagapakadto
pa lang kamo sa korte. Kay basi piliton gid niya ikaw nga dal-on sa huwis kag itugyan
ka dayon sang huwis sa opisyal para prisohon.
59 Kag indi ka gid makaguwa kon indi mo anay mabayaran ang tanan.”

13

Maghinulsol Kamo
1 May mga tawo didto nga nagbalita kay Jesus parte sa mga taga-Galilea nga
ginpapatay ni Pilato sang nagahalad sila sang mga sapat *sa templo*.
2 Nagsiling si Jesus sa ila, “Siguro nagahunahuna kamo nga natabo ato sa ila tungod
nga mas makasasala sila sang sa iban nga mga taga-Galilea.
3 Pero indi! Pero sugiran ko kamo, kon indi kamo maghinulsol kag magtalikod sa
inyo mga sala, kamo tanan mapatay man.
4 Ti, ano karon atong 18 ka tawo nga natumbahan sang tore sa Siloam kag
nagkalamatay. Siguro nagahunahuna man kamo nga sila ang pinakamalaot sa tanan
nga taga-Jerusalem.
5 Pero indi! Pero sugiran ko kamo, kon indi kamo maghinulsol kag magtalikod sa
inyo mga sala, kamo tanan mapatay man.”

Ang Kahoy nga Wala Nagapamunga
6 Dayon ginsugiran sila ni Jesus sang isa ka paanggid, “May isa ka tawo nga may
gintanom nga higera sa iya talamnan sang ubas. Ginkadtuan niya ini nga tanom kag
gintan-aw kon bala may bunga, pero wala gid siya sing may nakita.
7 Gani ginhambalan niya ang nagaatipan sang iya talamnan, ‘Tatlo na ka tuig ang
akon pagbalik-balik diri nga nagatan-aw kon may bunga na ang higera, pero wala gid
makapamunga. Maayo pa tapson mo na lang ina. Ginakuha lang niya ang abuno sang
duta.’
8 Pero nagsiling ang manug-atipan, ‘Sir, pabay-an ta lang anay sa sini nga tuig kay
kutkutan ko ang iya palibot kag abunuhan.
9 Basi pa lang nga magpamunga sa sunod nga tuig. Pero kon indi pa gid siya
magpamunga amo na ina ang pagtapas ta.’ ”

Gin-ayo ni Jesus ang Buktot nga Babayi
10 Sang isa ka Adlaw nga Inugpahuway, nagkadto si Jesus sa simbahan sang mga
Judio kag nagpanudlo.
11 May babayi didto nga nangin buktot tungod nga ginapamasakit siya sang *malain
nga* espiritu. Sa sulod sang 18 ka tuig indi gid siya makatadlong sang iya lawas.
12 Sang makita siya ni Jesus, gintawag niya siya kag ginsilingan, “Tyay, maayo ka na
sa imo masakit.”

13 Dayon gintungtong niya ang iya mga kamot sa babayi, kag sa gilayon nagtadlong
ang iya likod kag nagdayaw siya sa Dios.
14 Pero nangakig gid ang manugdumala sang simbahan, tungod kay nagpang-ayo si
Jesus sa Adlaw nga Inugpahuway. Nagsiling siya sa mga tawo, “Sa isa ka semana may
anom ka adlaw para mag-obra. Sa sina nga mga adlaw magkadto kamo diri sa
pagpabulong, pero indi sa Adlaw nga Inugpahuway.”
15 Nagsabat ang Ginoo sa iya, “Mga hipokrito kamo! Indi bala nga kon may baka
kamo ukon kabayo, ginahubaran ninyo kag ginaguyod sa mga palaimnan bisan sa
Adlaw nga Inugpahuway?
16 Kon ginahimo ninyo ina sa sapat, ngaa indi ko paghimuon ang maayo sa sini nga
babayi nga isa man sang mga kaliwat ni Abraham? Gin-gapos siya ni Satanas sa sulod
sang 18 ka tuig, gani dapat nga hilwayon siya sa gahom ni Satanas bisan sa Adlaw nga
Inugpahuway.”
17 Sa sabat nga ini ni Jesus nahuy-an ang mga nagakontra sa iya. Sa pihak nga bahin,
nalipay gid ang mga tawo tungod sa makatilingala nga mga butang nga iya
ginpanghimo.

Ang Paanggid Parte sa Binhi sang Mustasa
(Mat. 13:31-32; Mar. 4:30-32)

18 Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal, “Sa ano ko bala ipaanggid ang paghari
sang Dios?
19 Ang paghari sang Dios pareho sa binhi sang mustasa* nga ginpanggas sang isa ka
tawo sa iya katamnan. Nagtubo ini kag nagdako nga daw sa kahoy ang iya kataason,
kag ginpugaran sang mga pispis ang iya mga sanga.”

Ang Paanggid Parte sa Inugpahabok sang Tinapay
(Mat. 13:33)

20 Dayon nagsiling pa gid si Jesus, “Sa ano ko pa gid bala ipaanggid ang paghari sang
Dios?
21 Pareho ini sa inugpahabok nga ginmiksla sang babayi sa isa ka labador nga
harina nga iya masahon, kag naghabok dayon ang bilog nga linamas.”

Ang Makitid nga Puwertahan
(Mat. 7:13-14, 21-23)

22 Sang nagapakadto si Jesus sa Jerusalem, nagapanudlo siya sa mga baryo kag mga
banwa nga iya ginaagyan.
23 Karon, may nagpamangkot sa iya, “Ginoo, diutay lang bala ang maluwas?”
Nagsabat si Jesus,
24 “Magtinguha gid kamo sa pagsulod sa makitid nga puwertahan. Kay ang matuod,
madamo ang gusto nga magsulod, pero indi sila makasulod.
25 Kon nakapanirado na ang tagbalay magatindog gid lang kamo sa guwa kag
magapanuktok nga nagasiling, ‘Ginoo, pasudla kami.’ Pero sabton niya kamo, ‘Wala
ako makakilala sa inyo.’
26 Dayon magasiling kamo, ‘Indi bala nga nag-upod kita sa pagkaon, kag nagtudlo ka
sa mga kalye sang amon banwa?’
27 Pero magasabat siya sa inyo, ‘Wala gid ako makakilala sa inyo. Palayo kamo sa
akon, tanan kamo nga nagahimo sang malain!’
28 Magahibi kamo kag magabagrot ang inyo mga ngipon† kon makita ninyo si
Abraham, Isaac, Jacob kag ang tanan nga propeta nga nasakop sa paghari sang Dios,
pero kamo ya wala nasakop.

---

* **13:19** *mustasa:* isa ka klase sang mustasa nga dako gid. † **13:28** *magabagrot ang inyo mga ngipon:* siguro tungod sa kaakig ukon kasakit.

29 Kag makita ninyo ang mga indi Judio nga naghalin sa tanan nga parte sang
kalibutan‡ nga magapungko sa punsyon sa paghari sang Dios.
30 May mga tawo nga kubos subong, pero sa ulihi mangin dungganon. Kag may mga
dungganon subong, pero sa ulihi mangin kubos."

Ang Paghigugma ni Jesus sa Jerusalem
(Mat. 23:37-39)

31 Sang sadto nga tion, may mga Pariseo nga nagpalapit kay Jesus kag nagsiling,
"Kinahanglan maghalin ka na diri kay gusto ni Herodes nga patyon ka."
32 Pero ginsabat sila ni Jesus, "Lakat, sugiri ninyo inang madaya§ nga Herodes nga
nagatabog ako sang mga demonyo kag nagapang-ayo sang mga masakiton subong
hasta buwas, kag sa ikatlo nga adlaw matapos ko na ang akon obra.
33 Basta kinahanglan gid nga padayunon ko ang akon paglakat subong, sa buwas,
kag sa sunod nga adlaw, kay indi nagakabagay nga ang propeta patyon sa iban nga
lugar luwas sa Jerusalem.
34 "Kamo nga mga taga-Jerusalem, ngaa ginabato ninyo kag ginapamatay ang mga
propeta nga ginpadala *sang Dios* sa inyo? Permi ko ginahandom nga tipunon kamo
kag atipanon pareho sang munga nga nagatipon sang iya mga piso sa idalom sang iya
mga pakpak, pero indi kamo gusto sini.
35 Karon, bahala kamo sa inyo kaugalingon. Indi na gid ninyo ako makita hasta sa
pag-abot sang adlaw nga magasiling kamo, 'Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya
pinadala.*'†"

14

Gin-ayo ni Jesus ang Masakiton nga Tawo

1 Isa sadto ka Adlaw nga Inugpahuway, gin-imbitar si Jesus sang isa ka
manugdumala sang mga Pariseo nga magkaon sa iya balay. Pag-abot ni Jesus didto,
ginbantayan siya sang mga tawo nga nagakontra sa iya *kon bala lapason niya ang*
Kasuguan.
2 Karon, may tawo didto nga nagapalamanog ang bilog niya nga lawas.
3 Nagpamangkot si Jesus sa mga manunudlo sang Kasuguan kag sa mga Pariseo,
"Ginatugot bala sang aton Kasuguan nga magpang-ayo *sang mga masakiton* sa Adlaw
nga Inugpahuway ukon wala?"
4 Pero naghipos lang sila. Dayon ginkaptan ni Jesus ang tawo kag gin-ayo.
Pagkatapos ginpalakat niya.
5 Kag nagsiling siya sa mga tawo didto, "Abi may bata kamo ukon baka nga mahulog
sa bubon sa Adlaw nga Inugpahuway. Ano, pabay-an lang bala ninyo tungod kay
Adlaw nga Inugpahuway? Siyempre, kuhaon ninyo!"
6 Pero wala gid sing may nakasabat sa iya pamangkot.

Ang Pagpaubos kag ang Pagkamaabiabihon

7 Napanilagan ni Jesus nga ang mga tawo nga ginpang-imbitar nagapili sang mga
pulungkuan nga para sa dungganon nga mga tawo. Gani ginsugiran niya sila sini nga
paanggid,
8 "Kon imbitaron ka sa punsyon sang kasal, indi mo pagpilion ang pulungkuan nga
para sa dungganon nga mga tawo. Kay basi may gin-imbitar nga mas dungganon pa
gid sang sa imo.

---

‡ **13:29** *sa tanan nga parte sang kalibutan:* sa literal, *sa east, west, north, kag south* § **13:32** *madaya:* ang literal sini sa English, *fox* * **13:35** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* † **13:35** Sal. 118:26

9 Kag ang nag-imbitar sa inyo nga duha magapalapit sa imo kag magsiling, ‘Abi halin
ka anay dira, kay napreparar na ini nga pulungkuan sa sini nga tawo.’ Ti mahuy-an ka
kag mapungko ka na lang sa pulungkuan nga para sa ordinaryo nga mga tawo.
10 Pero kon imbitaron ka, pilion mo ang pulungkuan nga para sa ordinaryo nga mga
tawo, para sa pag-abot sang nag-imbitar sa imo palapitan ka niya kag papungkuon sa
pulungkuan nga para sa dungganon nga mga tawo. Kundi mapadunggan ka pa sa
atubangan sang tanan nga ginpang-imbitar.
11 Kay ang bisan sin-o nga nagapakataas sang iya kaugalingon paubuson, pero ang
nagapaubos sang iya kaugalingon pataason.”
12 Dayon nagsiling si Jesus sa tawo nga nag-imbitar sa iya, “Kon mag-imbitar ka sang
mga tawo nga magpanyaga ukon magpanyapon sa inyo, indi *lang* pag-imbitara ang
imo mga amigo ukon ang imo mga utod ukon ang imo mga paryente ukon ang imo
mga kasilingan nga manggaranon, kay basi kon imbitaron ka man nila kag mabaton
mo na ang imo balos.
13 Kon magpapunsyon ka, imbitaron mo *man* ang mga imol, ang mga pingkaw, ang
mga piang, kag ang mga bulag.
14 Mangin bulahan ka tungod kay indi sila makabalos sa imo. Ang Dios amo ang
magabalos sa imo sa pag-abot sang panahon sang pagkabanhaw sang mga matarong.”

Ang Paanggid Parte sa Punsyon
(Mat. 22:1-10)

15 Sang pagkabati sadto sang isa nga nakaupod kay Jesus sa pagkaon, nagsiling siya,
“Bulahan atong mga tawo nga magakaon sa punsyon sa paghari sang Dios!”
16 Dayon gin-estoryahan siya ni Jesus, “May isa ka tawo nga nagpreparar sang dako
nga punsyon, kag madamo ang iya ginpang-imbitar.
17 Pag-abot sang oras nga inugkaon na, ginsugo niya ang iya ulipon nga kadtuan ang
mga ginpang-imbitar kag silingon, ‘Magkadto na kamo kay preparado na ang tanan!’
18 Pero kada isa sa ila nagbalibad nga indi sila makakadto. Nagsiling ang isa, ‘Bag-o
lang ako nakabakal sang duta kag kinahanglan nga kadtuan ko kag tan-awon. Gani
nagapangabay ako nga pasensyaha lang anay ako.’
19 Nagsiling pa gid ang isa, ‘Indi ako makakadto kay bag-o lang ako nakabakal sang
napulo ka baka kag tilawan ko na kon bala maayo iarado. Gani pasensyaha lang anay
ako.’
20 Nagsiling pa gid ang isa, ‘Bag-o gid lang ako ginkasal, gani indi ako makakadto.’
21 Pagkatapos nagbalik ang ulipon sa iya amo kag ginsugiran niya siya kon ngaa indi
sila makakadto. Pagkabati sang amo nangakig siya. Gani nagsiling siya sa iya ulipon,
‘Kadto didto sa mga karsada kag mga kalye sang aton banwa kag dal-a diri ang mga
imol, mga pingkaw, mga bulag, kag mga piang.’
22 Sang mahimo ato sang ulipon, nagsiling siya sa iya amo, ‘Sir, natuman ko na ang
imo sugo, pero may bakante pa gid sa kalan-an.’
23 Gani nagsiling ang amo sa iya, ‘Kadto didto sa mga dalan sa guwa sang banwa kag
piliton mo ang mga tawo nga imo makita nga magkadto diri para mapuno ang akon
balay.
24 Sugiran ko kamo sang matuod, sa mga tawo nga akon gin-imbitar, wala gid sing
may makatilaw sa ila sang akon ginpreparar nga pagkaon.’”

Ang Pagsunod sa Ginoo
(Mat. 10:37-38)

25 Sang nagapadayon si Jesus sa iya paglakat *pakadto sa Jerusalem*, madamo nga
tawo ang nag-upod sa iya. Ginbalikid niya sila kag nagsiling,

26 “Kon may tawo nga luyag magsunod sa akon, pero mas palangga pa niya ang iya
mga ginikanan, asawa, mga bata, mga utod, ukon ang iya kaugalingon sang sa akon,
indi siya takos nga mangin akon sumulunod.
27 Ang bisan sin-o nga indi magsunod sa akon tungod kay nahadlok siya nga
mapatay para sa akon* indi takos nga mangin akon sumulunod.
28 Ang tawo nga luyag magsunod sa akon pareho siya sang isa ka tawo nga
nagaplano nga magpatindog sang tore. Una, bantaon niya anay kon pila ang magasto
niya kag kon bala makaigo ang iya kuwarta nga gastuhon hasta mahuman ini.
29 Kay kon indi niya ini paghimuon basi pundasyon pa lang ang iya maobra kag
maubos na ang iya kuwarta kag indi na niya mahuman. Gani kadlawan gid siya sang
mga tawo nga makakita.
30 Magasiling sila, ‘Nagsagi lang patindog nga indi man lang makapahuman.’
31 Pareho man sa isa ka hari nga magapakig-away sa iban nga hari. Kinahanglan
planohon niya anay kon bala ang iya mga soldado nga 10,000 makasarang
magpakig-away sa hari nga may 20,000 ka soldado.
32 Kon banta niya nga indi siya makasarang, maayo pa nga samtang wala pa ang
away magsugo siya sang pila sang iya mga tinawo sa pagpangabay sa iya kontra nga
hari nga luyag na lang niya nga magpakighusay.
33 Gani binagbinagon man ninyo anay ang inyo pagsunod sa akon, kay kon indi
ninyo pagbayaan ang tanan nga inyo ginapasulabi diri sa kalibutan, indi man kamo
takos nga mangin akon sumulunod.

Ang Asin
(Mat. 5:13; Mar. 9:50)

34 “Ang asin maayo, pero kon maglain ang iya sabor, wala na sing may mahimo para
mapabalik pa ang iya sabor.
35 Indi na mapuslan bisan ilakot pa sa mga higko para iabuno, gani ginapilak na
lang. Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian.”

15

Ang Nadula nga Karnero
(Mat. 18:12-14)

1 Madamo nga manugsukot sang buhis kag *iban pa nga ginakabig nga* mga
makasasala ang nagpalapit kay Jesus sa pagpamati sang iya mga pagpanudlo.
2 Nagkumod ang mga Pariseo kag ang mga manunudlo sang Kasuguan. Siling nila,
“Ini nga tawo nagabaton sang mga makasasala, kag nagaupod sa ila sa pagkaon!”
3 Gani ginsugiran sila ni Jesus sang *mga* paanggid. Siling niya,
4 “Halimbawa, may tawo nga may 100 ka karnero. Ang isa nadula. Ti ano ang iya
himuon? Siyempre bayaan niya anay ang 99 sa palahalban kag pangitaon ang nadula
hasta nga makita niya ini.
5 Kon makita na niya magakalipay siya kag pas-anon niya ini puli.
6 Pag-abot niya sa ila balay panawgon niya ang iya mga abyan kag mga kasilingan
kag magsiling, ‘Dali kamo, magkalipay kita, kay nakita ko na ang akon karnero nga
nadula.’”
7 Dayon nagsiling si Jesus, “Pareho man sina didto sa langit. Mas dako ang kalipay
tungod sa isa ka makasasala nga nagahinulsol sang sa 99 nga mga matarong nga indi
kinahanglan nga maghinulsol.

Ang Nadula nga Kuwarta

---

* **14:27** *nahadlok siya nga mapatay para sa akon:* sa literal, *indi siya magpas-an sang iya krus.* Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus.

8 “Ukon halimbawa may isa ka babayi nga may napulo ka sinsilyo. Ano ayhan ang
iya himuon kon madula ang isa? Siyempre sindihan niya ang suga kag silhigan sing
maayo ang iya balay para pangitaon ang sinsilyo hasta nga makita niya ini.
9 Kon makita na niya ini, panawgon niya ang iya mga amiga kag mga kasilingan kag
magsiling, ‘Magkalipay kita, kay nakita ko na ang akon sinsilyo nga nadula.’”
10 Dayon nagsiling si Jesus, “Pareho man sina ang kalipay sang mga anghel sang Dios
sa langit kon ang isa ka makasasala maghinulsol.”

Ang Nadula nga Anak

11 May isa pa gid ka paanggid nga ginsugid si Jesus. Nagsiling siya, “May isa ka tawo
nga may duha ka anak nga lalaki.
12 Nagsiling ang manghod sa iya amay, ‘Tay, ihatag na sa akon ang akon parte nga
palanublion.’ Gani ginpartida niya ang iya mga pagkabutang sa ila nga duha.
13 Pagligad sang pila ka adlaw, ginpamaligya sang manghod ang iya parte kag
naglakat sa malayo nga lugar. Kag didto nagpagusto siya gasto sang iya kuwarta sa
wala gid sing kapuslanan.
14 Sang naubos na niya gasto ang iya kuwarta, nag-abot ang puwerte nga gutom sa
sadto nga lugar. Binudlayan gid siya.
15 Gani nag-obra na lang siya sa uma sang tawo nga taga-didto bilang manugbahog
sang baboy.
16 Kon kaisa gusto niya nga magkaon sang kalan-on sang baboy para mauli-ulian
ang iya kagutom, kay wala gid sing may nagahatag sang pagkaon sa iya.
17 “Sang ulihi nakatalupangod siya sa iya kahimtangan. Nadumduman niya nga
didto sa ila pagusto sa pagkaon ang mga trabahador sang iya amay, pero siya ya daw
mapatay na sa kagutom.
18 Gani nagsiling siya, ‘Maayo pa mapuli na lang ako didto kay tatay kag magsiling sa
iya, “Tay nakasala ako sa Dios kag sa imo.
19 Karon indi na ako takos nga tawgon nga imo anak, kabiga na lang ako nga isa sang
imo mga trabahador.”’
20 Gani nagpuli siya.
“Sang malayo pa siya, nakita siya sang iya amay. Naluoy gid ang amay sa iya anak,
gani nagdalagan siya pakadto sa iya anak kag ginhakos niya siya kag ginhalukan.
21 “Dayon naghambal ang iya anak sa iya, ‘Tay, nakasala ako sa Dios kag sa imo. Indi
na ako takos nga tawgon nga imo anak. Kabiga na lang ako nga isa sang imo mga
trabahador.’*
22 “Gintawag sang amay ang iya mga ulipon kag nagsiling, ‘Dali, kuha kamo sang
pinakamatahom nga bayo kag ipabayo sa iya. Suksuki man ninyo siya sang singsing
kag sandalyas.
23 Dayon kuhaa ninyo ang ginpatambok nga bataon nga baka kag ihawa.
Magapunsyon kita.
24 Tungod kay ining akon anak, *nga ginakabig ko* nga patay na, karon nabuhi.
Nadula siya pero karon nakita.’ Gani nagsugod sila sa pagsinadya.
25 “Natabo ini sang sa uma pa ang magulang niya nga bata. Sang nagpuli na siya, kag
malapit na sa balay, nabatian niya ang sunata kag may nagasinaot.
26 Gani gintawag niya ang isa sang mga suluguon kag nagpamangkot, ‘May ano diri
sa balay?’
27 Ginsugiran siya sang suluguon, ‘Ang imo utod nagpuli na kag ginpaihaw ni tatay
mo ang ginpatambok nga bataon nga baka, kay nagbalik siya nga maayo ang iya lawas
kag wala man maano.’

---

* **15:21** *Kabiga...trabahador:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

28 “Pagkabati niya sadto nangakig siya kag indi siya magsulod sa balay. Gani
nagguwa ang iya amay kag gin-uloulohan siya.
29 Pero nagsabat siya sa iya amay, ‘Dumduma bala kon pila na ka tuig ang akon
pag-alagad sa imo. Wala gid ako magsupak sa mga sugo mo. Pero bisan isa lang ka
bataon nga kanding wala mo gid ako paghatagi para magkalipay ako upod sa akon
mga amigo.
30 Karon, pag-abot sang imo anak nga nagwaldas sang imo pagkabutang upod sa
mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas, ginpaihawan mo pa siya sang
ginpatambok nga bataon nga baka.’
31 “Pero nagsabat ang iya amay, ‘Ikaw permi diri sa akon, kag ang tanan nga akon
imo man.
32 Dapat kita magkalipay, kay ang imo utod *nga ginkabig ta* nga patay na, karon
nabuhi. Nadula siya pero karon nakita na.’”

16

Ang Dayaon nga Tinugyanan

1 Nagsugid si Jesus *sang isa ka paanggid* sa iya mga sumulunod. *Siling niya,* “May isa
ka manggaranon nga may suluguon nga gintugyanan niya sang iya mga pagkabutang.
Karon may nagsugid sa manggaranon nga ang iya mga pagkabutang ginausikan lang
sang iya tinugyanan nga suluguon.
2 Gani ginpatawag niya siya kag ginhambalan, ‘Ano ining nabatian ko nga
ginausikan mo lang ang akon pagkabutang? Maayo pa magsumahay kita parte sa
akon pagkabutang kay halin subong pahalinon ko na ikaw.’
3 Tungod nga ginapahalin na siya sang iya amo, nagsiling siya sa iya kaugalingon,
‘Ano bala ang akon himuon? Indi ako makasarang sang mabug-at nga obra pareho
sang pagkutkot sang buho, kag nahuya man ako nga magpakilimos.
4 Ah, nahibaluan ko na kon ano ang akon himuon agod bisan pahalinon ako sang
akon amo may makadtuan ako nga mga tawo nga magabaton sa akon sa ila mga balay.’
5 Ang iya ginhimo, isa-isa niya nga ginpatawag ang mga may utang sa iya amo.
Nagpamangkot siya sa nahauna, ‘Pila ang imo utang sa akon amo?’
6 Nagsabat siya, ‘100 ka banga* nga lana sang olibo.’ Nagsiling ang tinugyanan sa
iya, ‘Sige, ari ang lista sang imo utang, pungko kag isulat 50.’
7 Pagkatapos nagpamangkot siya sa ikaduha, ‘Pila ang imo utang sa akon amo?’
Nagsabat siya, ‘100 ka sako nga trigo.†’ ‘Sige, ari ang lista sang imo utang, isulat nga 80
lang ka sako.’
8 *Pagkahibalo sang* amo *sang iya ginhimo,* gindayaw niya ang dayaon nga
tinugyanan tungod nga maayo siya magpadihot. Kay ang mga tawo sa sini nga
panahon mas maayo magpadihot sa ila isigkatawo sang sa mga tawo nga
ginpasanagan na *sang Dios*.
9 “Gani sugiran ko kamo, bisan matuod nga ang manggad ginagamit sa pagpangdaya,
gamita ninyo ini sa pagpakig-amigo, para pag-abot sang adlaw nga wala na ini nga
manggad, batunon nila‡ kamo didto sa puluy-an nga wala na sing katapusan.
10 Ang tawo nga masaligan sa gagmay nga mga butang masaligan man sa dalagko
nga mga butang. Kag ang tawo nga nagadaya sa gagmay nga mga butang, nagadaya
man sa dalagko nga mga butang.
11-12 Gani kon indi kamo masaligan sa manggad sa kalibutan nga indi gid inyo, sin-o
ang magatugyan sa inyo sang matuod gid nga manggad nga napreparar para sa inyo?

---

* **16:6** *100 ka banga:* ukon, *800 ka galon* † **16:7** *trigo:* sa English, *wheat* ‡ **16:9** *nila:* ukon, *mga anghel*

13 “Wala sing suluguon nga makaalagad sa duha ka agalon. Kay magasikway siya sa
isa kag magahigugma sa isa; magadampig siya sa isa kag magapakalain sa isa. Indi
man kamo makaalagad sing dungan sa Dios kag sa manggad.”

Ang Iban pa gid nga mga Butang nga Gintudlo ni Jesus
(Mat. 11:12-13; 5:31-32; Mar. 10:11-12)

14 Pagkabati sadto sang mga Pariseo, ginyaguta nila si Jesus kay dalok gid sila sa
kuwarta.
15 Nagsiling si Jesus sa ila, “Ginapakita-kita lang ninyo sa mga tawo nga maayo
kamo. Pero nahibaluan sang Dios kon ano gid ang sa inyo tagipusuon. Kay ang mga
butang nga ginapasulabi sang tawo ginakahigkuan sang Dios.
16 “Sa wala pa mag-abot si Juan *nga manugbautiso*, ang Kasuguan *ni Moises* kag ang
mga sinulatan sang mga propeta amo ang ginasunod sang mga tawo. Halin sang
pag-abot ni Juan ginawali na ang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios, kag
madamo gid ang nagapamilit nga magpasakop.
17 Pero *wala ini nagakahulugan nga nadula na ang Kasuguan.* Mahapos pa nga
madula ang langit kag ang duta sang sa mangin wala sing pulos bisan ang
pinakagamay nga parte sang Kasuguan.
18 “Gani kon bulagan sang lalaki ang iya asawa kag magpangasawa sang iban,
nagapanginbabayi siya. Kag ang magpangasawa sa babayi nga ginbulagan
nagapanginbabayi man.

Si Lazarus kag ang Manggaranon

19 “Sang una may isa ka manggaranon nga ang iya bayo malahalon gid kag
nagapagusto siya sa manamit nga mga pagkaon adlaw-adlaw.
20 May isa man ka tawo nga imol nga ang iya ngalan si Lazarus. Ang iya lawas puno
sang katol. Ginadala siya didto sa puwertahan sang balay sang manggaranon.
21 Gusto niya nga makakaon kuntani bisan sang mga pagkaon na lang nga
nagakalahulog sa lamisa sang manggaranon. Ginapalapitan siya sang mga ido kag
ginadilapan ang iya mga katol.
22 Sang ulihi napatay si Lazarus kag gindala siya sang mga anghel didto sa tupad gid
ni Abraham. Ang manggaranon napatay man kag ginlubong.
23 Kag sang nagaantos siya sing puwerte gid sa impyerno§ nakita niya sa malayo si
Abraham kag didto sa iya tupad si Lazarus.
24 Gani nagsinggit ang manggaranon kay Abraham, ‘Amay Abraham, kaluoyi man
ako! Sugua si Lazarus nga itum-oy niya sa tubig bisan ang iya na lang tudlo kag
patuluan ang akon dila para mabugnawan, kay puwerte gid ang akon pag-antos sa sini
nga kalayo.’
25 Pero ginsabat siya ni Abraham, ‘Anak, sang nagakabuhi ka pa sa kalibutan maayo
gid ang imo kahimtangan, kag si Lazarus ya nag-antos. Pero subong ginalipay siya diri
kag ikaw nagaantos.
26 Luwas pa sina, ang imo ginapangayo indi gid mahimo, tungod may dako nga
kadadalman nga nagaseparar sa aton, nga ang bisan sin-o diri sa amon nga gusto
magsaylo dira indi gid makatabok, kag wala man sang may makatabok nga halin dira
sa inyo pakadto diri sa amon.’
27 Dayon nagsiling ang manggaranon, ‘Amay Abraham, kon amo gali sina,
nagapangabay ako sa imo nga kon mahimo ipadala mo si Lazarus sa balay sang akon
amay,
28 kay may lima pa ako ka utod nga lalaki, kag paandaman niya sila para indi sila
makakadto sa sini nga lugar nga puro lang pag-antos.’

---

§ **16:23** *impyerno:* ukon, *lugar sang mga patay.* Sa Griego, *Hades.*

29 Pero nagsabat si Abraham, ‘Ato man didto sa ila ang mga ginsulat ni Moises kag
sang mga propeta. Dapat pamatian nila ina.’
30 Nagsabat ang manggaranon, ‘Pero amay Abraham, indi sila magpati. Pero kon
may napatay nga magkadto didto sa ila, magahinulsol sila sa ila mga sala.’
31 Pero nagsiling si Abraham, ‘Kon indi gani sila magpati sa mga ginsulat ni Moises
kag sang mga propeta, ti indi man sila magpati bisan pa may mabanhaw nga patay!’ ”

17

Mga Kabangdanan sang Pagpakasala
(Mat. 18:6-7, 21-22; Mar. 9:42)

1 Nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Indi mahimo nga indi mag-abot ang mga
butang nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang tawo. Pero kaluluoy ang
tawo nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang iya isigkatawo.
2 Mas maayo pa sa iya nga higtan ang iya liog sang galingan nga bato kag itagbong
siya sa dagat sang sa mangin kabangdanan siya sang pagpakasala sang isa sining mga
kubos.*
3 Gani mag-andam kamo!
“Kon makasala ang imo utod sa imo, sawaya siya. Kag kon maghinulsol siya,
patawara siya.
4 Kon sa sulod sang isa ka adlaw makapito siya makasala sa imo, kag kada makasala
siya nagapangayo siya sing patawad, patawara siya.”

Ang Pagtuo

5 Nagsiling ang mga apostoles sa iya, “Ginoo, dugangi ang amon pagtuo!”
6 Nagsabat ang Ginoo sa ila, “Kon may pagtuo kamo nga pareho sa binhi sang
mustasa, sarang kamo makasiling sa sini nga kahoy, ‘Gabuta ang imo kaugalingon kag
magsaylo sa dagat!’ Kag mapati ini sa inyo.”

Ang Katungdanan sang Ulipon

7 *Nagsiling pa gid si Jesus sa ila,* “Halimbawa, may ulipon ka nga nagaarado ukon
nagabantay sang imo mga sapat, kag bag-o lang siya makapuli halin sa iya obra.
Bilang amo magasiling bala ikaw sa iya, ‘Dali kaon na’?
8 Siyempre indi, kundi magasiling ka, ‘Abi, himusi ako sang akon panyapon kag
magserbi ka sa akon. Pagkatapos ikaw naman ang magkaon.’
9 Wala ginapasalamati ang ulipon tungod kay ginahimo lang niya ang iya
katungdanan.
10 Gani kamo man, sa tapos nga inyo mahimo ang ginapahimo sa inyo, hunahunaon
ninyo nga kamo mga ulipon lang nga nagatuman sang inyo katungdanan.”

Gin-ayo ni Jesus ang Napulo ka Tawo nga May Delikado nga Balatian sa Panit

11 Sang nagapanglakaton si Jesus pakadto sa Jerusalem, nag-agi siya sa border sang
Samaria kag Galilea.
12 Sang nagapasulod siya sa isa ka baryo, ginsugata siya sang napulo ka tawo nga
may delikado nga balatian sa panit.† Nagtindog lang sila sa ulo-unhan,‡
13 kag nagasinggit, “Jesus, Manunudlo!§ Maluoy ka sa amon!”
14 Pagkakita ni Jesus sa ila, nagsiling siya, “Kadto kamo sa mga pari kag
magpatan-aw sa ila.”*

---

* **17:2** *mga kubos:* posible ang buot silingon, *mga imol;* ukon, *mga bag-o pa lang sa pagtuo;* ukon, *mga kabataan*
† **17:12** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 4:27. ‡ **17:12** Wala sila nagpalapit kay Jesus kay bawal sa ila ang magpalapit sa mga tawo, kay basi madagtaan nila ang mga tawo sang ila pagkahigko. § **17:13** *Manunudlo:* sa literal, *Agalon* * **17:14** *magpatan-aw sa ila* para makita sang mga pari nga nadula na ang ila balatian kag makabig na sila nga matinlo sa ila relihiyon.

Sang nagalakat pa lang sila, naglimpyo na ang ila panit.
15 Pagkakita sang isa sa ila nga naayo na siya, nagbalik siya kay Jesus nga
nagasinggit sang pagdayaw sa Dios.
16 Nagluhod siya kag nagpasalamat kay Jesus. Ato nga tawo Samariahanon.
17 Dayon nagsiling si Jesus, “Indi bala nga napulo ang nag-alayo? Diin na ang siyam?
18 Ngaa wala nagbalik ang iban para magpasalamat sa Dios luwas sa sining tawo nga
indi Judio?”
19 Kag nagsiling si Jesus sa iya, “Tindog ka kag magpuli. Ang imo pagtuo nagluwas†
sa imo.”

Ang Parte sa Paghari sang Dios
(Mat. 24:23-28, 37-41)

20 May mga Pariseo nga nagpamangkot kay Jesus kon san-o magaabot ang paghari
sang Dios. Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagsugod sang paghari sang Dios wala sing
tanda nga makita.
21 Gani wala sing may makasiling, ‘Diri nagahari ang Dios!’ ukon, ‘Didto siya
nagahari!’ kay ang paghari sang Dios ara mismo sa inyo.”
22 Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Magaabot ang tion nga
magahandom kamo nga kuntani makita ninyo *ako nga* Anak sang Tawo bisan isa lang
ka adlaw, pero indi pa ina matabo.
23 May mga tawo nga magasiling sa inyo, ‘Didto siya!’ ukon ‘Ari siya!’ Indi kamo
magpati sa ila ukon magpangita sa akon.
24 Kay *ako nga* Anak sang Tawo magabalik pareho sang kilat nga nagakirab sa
palibot.‡
25 Pero madamo anay nga mga pag-antos ang akon dapat pagaagyan. Pagasikwayon
ako sang *mga tawo sa* sini nga henerasyon.
26 “Kon ano ang ginhimo sang mga tawo sang tiyempo ni Noe amo man ang himuon
sang mga tawo sa tiyempo nga mag-abot na *ako nga* Anak sang Tawo.
27 *Sang tiyempo ni Noe,* ang mga tawo *wala na sing iban pa nga ginapinsar kundi*
magpangalipay. Sige lang ang ila kaon, inom, kag inasawahay hasta sa adlaw nga
nagsulod si Noe sa barko. Dayon nag-abot ang grabe gid nga baha kag nalumos sila
tanan.
28 Ang himuon sang mga tawo mangin pareho man sang ginhimo sang mga tawo
sang tiyempo ni Lot. Ang mga tawo sadto sige lang kaon, inom, pamakal, pamaligya,
pananom, kag patindog sang ila mga balay.
29 Pero sang adlaw nga si Lot nakaguwa na sa Sodom, nag-ulan didto sang kalayo
kag asupre.§ Kag nagkalamatay sila tanan.
30 Amo man ina ang matabo kon *ako nga* Anak sang Tawo mag-abot na.
31 Sa sina nga adlaw, ang tawo nga matabuan nga ara sa guwa sang iya balay indi na
magsulod pa sa pagkuha sang iya mga pagkabutang. Kag ang didto sa talamnan indi
na magpuli pa sa iya balay.
32 Dumduma ninyo ang natabo sa asawa ni Lot.
33 Ang bisan sin-o nga nagatinguha nga indi madula ang iya kabuhi madula pa gani.
Pero ang bisan sin-o nga nagasikway sang iya kabuhi *tungod sa iya pagsunod sa akon*
makabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan.
34 Ang matuod, sa sina nga gab-i, kon matabuan nga may duha ka tawo nga
nagahulid nga nagakatulog, ang isa kuhaon kag ang isa ibilin.
35 Kon may duha ka babayi nga nagagaling, ang isa kuhaon kag ang isa ibilin.

---

† **17:19** *nagluwas:* ang buot silingon sini sa Griego, *nagluwas* ukonkag *nag-ayo*
‡ **17:24** Ang buot silingon ni Jesus, kon magbalik siya, makita gid sang tanan.
§ **17:29** *asupre:* sa English, *sulfur*

36 Kag kon may duha ka tawo nga nagaobra sa uma, ang isa kuhaon kag ang isa
ibilin."*
37 Dayon nagpamangkot ang iya mga sumulunod, "Ginoo, diin bala ini matabo?"
Ginsabat niya sila sa paanggid, "Kon diin may patay nga lawas, didto man nagatilipon
ang mga uwak."

18

Ang Balo nga Babayi kag ang Huwis

1 Ginsugiran pa gid ni Jesus ang iya mga sumulunod sang isa ka paanggid para
tudluan sila sa pagpangamuyo permi kag indi madulaan sing paglaom.
2 Nagsiling siya, "May isa ka huwis sa isa ka siyudad nga wala nagakahadlok sa Dios
kag baliwala lang sa iya ang iya isigkatawo.
3 Kag didto man sa sina nga siyudad may isa ka balo nga babayi nga permi
nagabalik-balik sa huwis kag nagasiling, 'Hatagi ako sang hustisya kontra sa akon
kaaway.'
4-5 Sang premiro indi magbulig ang huwis. Pero sang ulihi, tungod nga sige ang
pagbalik-balik sang balo kag ginadisturbo siya permi, naghunahuna siya nga bisan
wala siya nagakahadlok sa Dios kag baliwala lang sa iya ang iya isigkatawo, magabulig
na lang siya para makuha sang balo ang hustisya agod indi na siya matak-an sa iya nga
pagbalik-balik."
6 Dayon nagsiling si Ginoo *ng Jesus* sa ila, "Ti nakita ninyo ang ginhimo sang huwis
nga indi gani matarong?
7 Ang Dios pa ayhan! Indi gid mahimo nga indi niya paghatagan hustisya ang iya
katawhan nga nagapanawag sa iya adlaw-gab-i. Sigurado gid nga indi niya sila
pagpabay-an.
8 Ang matuod, buligan niya sila gilayon. Pero kon magbalik na *ako nga* Anak sang
Tawo diri sa kalibutan, may makita ayhan ako nga mga tawo nga nagatuo?"

Ang Paanggid Parte sa Pariseo kag sa Manugsukot sang Buhis

9 May mga tawo didto nga nagasalig nga sila gid lang ang matarong kag nagainsulto
sila sa iban. Gani ginsugiran sila ni Jesus sining paanggid:
10 "May duha ka tawo nga nagkadto sa templo sa pagpangamuyo. Ang isa Pariseo
kag ang isa manugsukot sang buhis.
11 Nagtindog ang Pariseo kag nagpangamuyo parte sa iya kaugalingon sing subong
sini, 'Dios ko, nagapasalamat ako sa imo nga indi ako pareho sang iban nga mga tawo,
nga mga kawatan, dayaon, kag babahedor. Kag salamat nga indi man ako pareho sa
sini nga manugsukot sang buhis.
12 Kaduha ako magpuasa kada semana, kag ginahatag ko ang ikanapulo sang tanan
ko nga kinitaan.'
13 Ang manugsukot sang buhis nagtindog sa malayo kag indi gani siya magtangla sa
langit, kundi ginapukpok niya ang iya dughan sa paghinulsol nga nagasiling, 'Dios ko,
kaluoyi ako nga makasasala!'
14 Sa pagkamatuod, ining tawo nagpuli sa iya balay nga ginpakamatarong *sang Dios*
sang sa isa. Kay ang bisan sin-o nga nagapakataas sang iya kaugalingon paubuson
sang Dios, pero ang nagapaubos sang iya kaugalingon pataason."

Ginbendisyunan ni Jesus ang Magagmay nga mga Bata (Mat. 19:13-15; Mar. 10:13-16)

---

* **17:36** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

15 May mga tawo nga nagdala sang ila magagmay nga mga bata kay Jesus para
tungtungan niya sang iya kamot *kag bendisyunan*. Sang makita ini sang mga
sumulunod *ni Jesus*, ginsaway nila ang mga tawo.
16 Pero gintawag ni Jesus ang mga bata nga magpalapit sa iya, kag nagsiling siya *sa*
iya mga sumulunod, "Pabay-i lang ninyo ang mga bata nga magpalapit sa akon. Indi
ninyo sila pagpunggi, kay ang mga pareho sa ila nasakop sa paghari sang Dios.
17 Sa pagkamatuod, ang bisan sin-o nga indi magpasakop sa paghari sang Dios
pareho sang pagpasakop sang mga bata nga ini indi gid malakip sa paghari sang Dios."

Ang Tawo nga Manggaranon
(Mat. 19:16-30; Mar. 10:17-31)

18 May isa ka manugdumala sang mga Judio nga nagpamangkot kay Jesus, "Maayo
nga Manunudlo, ano bala ang akon himuon para maangkon ko ang kabuhi nga wala
sing katapusan?"
19 Nagsabat si Jesus sa iya, "Ngaa nagasiling ka nga maayo ako? Wala gid sing bisan
sin-o nga maayo kundi ang Dios lang.
20 Kon parte sa imo pamangkot, nahibaluan mo naman ang ginasiling sang
Kasuguan: 'Indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, indi ka magpatay, indi
ka magpangawat, indi ka magsaksi sing butig, tahuron mo ang imo amay kag iloy.'"*
21 Nagsabat ang tawo, "Ina tanan ginatuman ko halin sang bata pa ako."
22 Sang pagkabati ni Jesus sang iya sabat, nagsiling siya, "Isa pa ka butang ang
kulang sa imo. Ibaligya ang imo mga pagkabutang, kag ang kuwarta ipanagtag sa mga
imol. Kag makaangkon ka sang manggad sa langit. Dayon magbalik ka kag magsunod
sa akon."
23 Pero sang pagkabati niya sadto, nagkasubo siya tungod kay manggaranon gid siya.
24 Sang makita ni Jesus nga nagkasubo siya, nagsiling siya, "Mabudlay gid para sa
mga manggaranon nga magpasakop sa paghari sang Dios.
25 Mas mahapos pa nga mag-agi ang camel sa buho sang dagom sang sa magpasakop
ang manggaranon sa paghari sang Dios."
26 Dayon nagpamangkot ang mga nakabati sang ginhambal ni Jesus, "Ti kon amo
sina, sin-o na lang ang maluwas?"
27 Ginsabat sila ni Jesus, "Ang indi mahimo sang tawo mahimo sang Dios."
28 Dayon nagsiling si Pedro, "Ti kami, ginbayaan namon ang amon mga pagkabutang
kag nagsunod sa imo."
29 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, wala gid sing tawo nga nagbiya sang iya
balay, asawa, mga utod, ginikanan, ukon mga bata tungod sang iya pagpasakop sa
paghari sang Dios,
30 nga indi makabaton sa sini nga panahon sang madamo pa gid sang sa iya
ginbayaan, kag sa palaabuton makabaton man sang kabuhi nga wala sing katapusan."

Ang Ikatlo nga Paghambal ni Jesus Parte sa Iya Kamatayon
(Mat. 20:17-19; Mar. 10:32-34)

31 Ginpain ni Jesus ang *iya* dose *ka apostoles* kag ginsilingan, "Pamati kamo!
Nagapataklad kita sa Jerusalem, kag didto matuman ang mga ginsulat sang mga
propeta parte sa *akon nga* Anak sang Tawo.
32 Kay itugyan ako sa mga tawo nga indi Judio. Yagutaon nila ako, pakahuy-an kag
duplaan.
33 Hanuton man nila ako kag patyon, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako."
34 Pero wala gid makaintiendi ang mga apostoles kon ano ang buot silingon ni Jesus,
kay ginlipod sa ila ang kahulugan sang iya ginhambal.

---

* **18:20** Exo. 20:12-16; Deu. 5:16-20

Gin-ayo ni Jesus ang Bulag nga Manugpakilimos
(Mat. 20:29-34; Mar. 10:46-52)

35 Sang malapit na sila ni Jesus sa Jerico, may isa ka bulag nga nagapungko sa higad
sang dalan nga nagapakilimos.
36 Pagkabati niya nga nagaalagi ang madamo nga tawo, nagpamangkot siya kon ano
ato.
37 Ginsugiran nila siya nga nagaagi si Jesus nga taga-Nazaret.
38 Pagkahibalo niya sadto nagsinggit siya, "Jesus, kaliwat ni David,† kaluoyi ako!"
39 Ginsaway siya sang mga tawo nga maghipos. Pero gintuduhan pa gid gani niya
singgit, "Kaliwat ni David, kaluoyi ako!"
40 Dayon nagpundo si Jesus kag nagsugo nga dal-on ang bulag sa iya. Pag-abot sang
bulag ginpamangkot siya ni Jesus,
41 "Ano bala ang imo gusto nga himuon ko sa imo?" Nagsabat ang bulag, "Ginoo,‡
gusto ko nga makakita."
42 Nagsiling si Jesus sa iya, "Makakita ka na. Ang imo pagtuo nag-ayo§ sa imo."
43 Kag sa gilayon nakakita siya. Dayon nagsunod siya kay Jesus nga nagadayaw sa
Dios. Pagkakita sang mga tawo sini, nagdayaw sila sa Dios.

19

Si Zakeus

1 Nagsulod si Jesus sa Jerico kay didto siya maagi *pakadto sa Jerusalem*.
2 May isa ka tawo didto nga manggaranon nga ang iya ngalan si Zakeus. Siya amo
ang pangulo sang mga manugsukot sang buhis.
3 Gusto gid niya nga makita kon sin-o gid si Jesus. Pero putot si Zakeus kag tungod sa
kadamuon sang mga tawo indi siya makakita kay Jesus.
4 Gani nagdalagan siya sa unhan kag nagsaka sa kahoy nga sikomoro para makita
niya si Jesus, kay didto gid siya dampi maagi.
5 Pag-abot ni Jesus didto nagtangla siya kag nagsiling, "Zakeus, dali-dali ka nga
magpanaog, kay subong nga adlaw kinahanglan didto ako madayon sa imo balay."
6 Gani dali-dali nga nagpanaog si Zakeus, kag ginbaton niya si Jesus sing malipayon
gid.
7 Sang makita sang mga tawo nga didto nagadayon si Jesus sa balay ni Zakeus,
nagkumod sila nga nagasiling, "Ngaa dira gid siya nagadayon sa balay sinang tawo nga
makasasala?"
8 *Didto sa iya balay* nagtindog si Zakeus kag nagsiling, "Ginoo, ipanagtag ko sa mga
imol ang katunga sang akon pagkabutang. Kag kon may gindayaan ako, ibalik ko sa
iya ang apat ka pilo."
9 Nagsiling si Jesus sa iya, "Karon ginluwas ini nga pamilya, tungod nga kaliwat man
siya ni Abraham.
10 Kay *ako nga* Anak sang Tawo nagkadto diri sa kalibutan sa pagpangita kag sa
pagluwas sang mga nagtalang."*

Ang Paanggid Parte sa Tatlo ka Ulipon
(Mat. 25:14-30)

11 Samtang nagapamati pa ang mga tawo, ginsugiran sila ni Jesus sang paanggid
tungod kay malapit na sila sa Jerusalem kag ang hunahuna sang mga tawo masugod
na gid ang paghari sang Dios.

---

† **18:38** *Kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian. ‡ **18:41** *Ginoo:* ukon, *Sir* § **18:42** *nag-ayo:* ukonkag *nagluwas* * **19:10** *nagtalang* sa matuod nga dalan, ukon sa relasyon sa Dios.

12 Nagsiling si Jesus sa ila, “May isa ka dungganon nga tawo nga naglakat sa malayo
nga lugar sa pagbaton sang awtoridad bilang hari *sa iya lugar*, kag magabalik man
siya dayon.
13 Pero *sa wala pa siya makahalin* ginpatawag niya ang iya napulo ka ulipon kag
ginpanghatagan ang kada isa sa ila sang palareho nga kantidad sang kuwarta, kag
nagsiling siya sa ila, ‘Gamita ninyo sa negosyo ang akon ginhatag sa inyo samtang wala
ako.’
14 “Karon, ang iya mga kasimanwa wala naluyag sa iya. Gani sang nakahalin na siya,
nagpadala sila sing mga representante sa ginkadtuan niya sa pagsiling nga indi nila
gusto nga maghari siya sa ila.
15 Pero ginhimo man siya gihapon nga hari. Pagbalik niya sa iya lugar, ginpatawag
niya ang mga ulipon nga iya ginpanghatagan sang kuwarta nga inegosyo, para
mahibaluan niya kon pila ang ila naganansya.
16 Ang premiro nga nag-abot nagsiling sa iya, ‘Sir, ang imo kuwarta nga ginhatag sa
akon nakaganansya sang napulo ka pilo.’
17 Nagsiling ang hari, ‘Maayo gid! Maayo ka nga ulipon. Tungod nga masaligan ka sa
diutay nga butang, padumalahon ko ikaw sa napulo ka siyudad.’
18 Ang ikaduha nga ulipon nag-abot man kag nagsiling, ‘Sir, ang imo kuwarta nga
ginhatag sa akon nakaganansya sing lima ka pilo.’
19 Nagsabat ang hari sa iya, ‘Padumalahon ko ikaw sa lima ka siyudad.’
20 Kag nag-abot ang isa pa gid kag nagsiling, ‘Sir, ari ang imo kuwarta. Ginputos ko
gid ini kag gintago,
21 kay nahadlok ako sa imo tungod masyado ka kaestrikto. Ginakuha mo ang
ganansya sang pinangabudlayan sang iban, kag ginakuha mo ang patubas bisan indi
ikaw ang nagtanom.’
22 Nagsiling ang hari sa iya, ‘Wala ka sing pulos nga ulipon! Ang imo ginhambal amo
mismo ang akon gamiton sa pagsentensya sa imo. Nahibaluan mo gali nga estrikto ako
kag ginakuha ko ang ganansya sang pinangabudlayan sang iban, kag ginakuha ko ang
patubas bisan indi ako ang nagtanom.
23 Ti ngaa wala mo pag-ibutang sa bangko ang akon kuwarta para sa akon pagbalik
makuha ko ang akon kuwarta nga may saka pa?’
24 Kag nagsiling ang hari sa mga tawo nga nagatindog didto, ‘Kuhaa ninyo sa iya ang
kuwarta kag ihatag sa tawo nga nakaganansya sing napulo ka pilo.’
25 Pero nagsabat sila, ‘Sir, may napulo na siya ka pilo.’
26 Nagsabat ang hari, ‘Sugiran ko kamo, ang bisan sin-o nga may ara hatagan pa.
Pero ang wala iya, bisan ang diutay nga ara sa iya kuhaon pa.
27 Kon parte sa sadto nga mga tawo nga nagakontra sa akon kag indi gusto nga
maghari ako sa ila, dal-a ninyo sila diri sa akon kag pamatyon!’ ”

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Pagkatapos niya hambal sadto, nagpadayon sila ni Jesus sa paglakat pakadto sa
Jerusalem.
29 Sang malapit na sila sa *mga baryo sang* Betfage kag Betania, sa bukid nga
ginatawag Bukid sang mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang duha sang iya mga
sumulunod.
30 Nagsiling siya sa ila, “Mag-una kamo didto sa sunod nga baryo. Pagsulod ninyo,
may makita kamo nga bataon nga donkey nga nahigot. Wala pa gid ini masakyi.
Hubari ninyo kag dal-a diri.
31 Kon may magpamangkot sa inyo kon ngaa ginahubaran ninyo ang donkey, sabton
ninyo nga kinahanglan sang Ginoo.”

32 Gani naglakat sila nga duha, kag ang ginsiling ni Jesus sa ila natuman gid.
33 Sang ginahubaran nila ang bataon nga donkey ginpamangkot sila sang tag-iya,
“Ngaa ginahubaran ninyo ina?”
34 Nagsabat sila, “Kinahanglan ini sang Ginoo.”
35 Gindala nila dayon kay Jesus. Pag-abot didto, ginhapinan nila ang donkey sang ila
mga panapton kag ginpasakay si Jesus.
36 Sang nagasakay siya *pakadto sa Jerusalem*, ginhumlad sang mga tawo ang ila mga
panapton sa dalan *bilang pagpadungog sa iya*.
37 Kag sang nagapadulhog na siya halin sa Bukid sang mga Olibo, nagakalipay ang
iya mga sumulunod kag nagasinggit sa pagdayaw sa Dios tungod sang mga milagro
nga ila nakita.
38 Nagsiling sila,
“Ginapakamaayo sang Ginoo ang Hari nga iya pinadala!”†

“Maayo na ang aton relasyon sa Dios.‡
Dayawon ta ang Dios!”
39 Sa kadam-an may mga Pariseo nga nagsiling kay Jesus, “Manunudlo, pahipusa ang
imo mga sumulunod.”
40 Nagsabat si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, kon maghipos sila, ang mga bato amo
ang magasinggit sang mga pagdayaw.”

Naghibi si Jesus Para sa mga Taga-Jerusalem

41 Sang malapit na si Jesus sa siyudad sang Jerusalem, kag sang makita niya ini,
naghibi siya para sa mga pumuluyo sini.
42 Nagsiling siya, “Kuntani nahibaluan ninyo subong nga adlaw kon ano ang
makahatag sa inyo sang kalinong! Ugaling nalipdan ang inyo pag-intiendi.
43 Magaabot ang adlaw nga ang inyo siyudad libutan sang kuta sang inyo mga
kaaway. Kibunon nila kamo sa tanan nga direksyon para indi gid kamo makapalagyo.
44 Pamatyon nila kamo, kag gub-on nila ang inyo siyudad nga wala na gid sang may
mabilin nga mga bato nga nagasalampaw. *Ini tanan matabo sa inyo* tungod nga wala
ninyo pagsapaka ang tion nga luwason na kuntani kamo sang Dios.”

Gintabog ni Jesus ang mga Nagabaligya sa Templo (Mat. 21:12-17; Mar. 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 *Pag-abot nila sa Jerusalem*, nagkadto si Jesus sa templo kag gintabog niya ang mga
nagabaligya didto.
46 Nagsiling siya sa ila, “Nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan, ‘Ang akon balay lugar nga
palangamuyuan.’§ Pero ginhimo ninyo nga palanaguan sang mga tulisan.”*
47 Halin sadto, nagatudlo siya sa templo adlaw-adlaw. Ang manugdumala nga mga
pari, ang mga manunudlo sang Kasuguan, kag ang mga opisyal sang banwa
nagtinguha sa pagpatay sa iya.
48 Pero wala sila sing kahigayunan sa paghimo sini tungod kay nawili ang mga tawo
sa pagpamati sang iya mga pagpanudlo.

20

Ang Pamangkot Parte sa Awtoridad ni Jesus (Mat. 21:23-27; Mar. 11:27-33)

---

† **19:38** Sal. 118:26 ‡ **19:38** *Maayo na ang aton relasyon sa Dios:* ukon, *May kalinong na nga halin sa Dios.* § **19:46** Isa. 56:7 * **19:46** Jer. 7:11

1 Isa ka adlaw, samtang nagatudlo si Jesus kag nagawali sang Maayong Balita sa mga
tawo didto sa templo, nagpalapit sa iya ang manugdumala nga mga pari, ang mga
manunudlo sang Kasuguan, kag ang mga manugdumala sang mga Judio.
2 Nagpamangkot sila, "Sugiri kami kon ano ang imo awtoridad sa paghimo sang mga
butang nga imo ginahimo diri sa templo. Sin-o ang naghatag sa imo sang sini nga
awtoridad?"
3 Nagsabat si Jesus sa ila, "May pamangkot man ako sa inyo. Sugiri ninyo ako,
4 kay sin-o bala naghalin ang awtoridad ni Juan sa pagbautiso, sa Dios* bala ukon sa
tawo?"
5 Nagbinaisay sila kon ano ang ila isabat, "Kon magsiling kita nga halin sa Dios,
masiling siya, 'Ti ngaa wala kamo nagpati kay Juan?'
6 Pero kon magsiling kita nga halin sa tawo, batuhon kita sang mga tawo, kay
nagapati sila nga si Juan propeta *sang Dios*."
7 Gani nagsabat sila kay Jesus, "Wala kami kahibalo kon kay sin-o naghalin *ang*
awtoridad ni Juan."
8 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Ti indi ko man kamo pagsugiran kon kay sin-o
awtoridad ginahimo ko ini nga mga butang."

Ang Paanggid Parte sa Agsador
(Mat. 21:33-46; Mar. 12:1-12)

9 Dayon nagsugid si Jesus sa mga tawo sini nga paanggid: "May isa ka tawo nga may
duta nga ginpatamnan niya sang ubas. Pagkatapos ginpaagsahan niya ini kag
naglakat sa malayo nga lugar kag nagtiner didto sing malawig.
10 Sang tion na sang pagpangharvest sang ubas, ginsugo niya ang isa ka ulipon sa
mga agsador† sa pagkuha sang iya parte. Pero pag-abot didto sang ulipon, ginbunal
siya sang mga agsador kag ginpapuli nga wala gid sing dala.
11 Dayon nagsugo liwat ang tag-iya sang isa pa ka ulipon. Pero pag-abot sang ulipon
sa mga agsador, ginbunal man siya kag ginpakahuy-an kag ginpabalik man nila nga
wala gid sing dala.
12 Ginsugo pa gid sang tag-iya ang ikatlo nga ulipon, pero pag-abot niya didto
ginsakit nila siya kag gintabog pauli.
13 Gani nagsiling ang tag-iya sang talamnan, 'Ano na lang ang akon himuon? Ah,
ipadala ko na lang ang akon pinalangga nga anak. Kay siguro tahuron nila siya.'
14 Pero pagkakita sang mga agsador sa iya anak, nagsiling sila, 'Ari na ang
manunubli. Dali, patyon ta siya para mangin aton ang iya palanublion.'
15 Gani gindala nila siya sa guwa sang talamnan kag ginpatay."
Dayon nagsiling si Jesus sa mga tawo, "Ti ano ayhan ang himuon sang tag-iya sa ila?
16 Sigurado gid nga kadtuan niya ang mga agsador kag pamatyon. Dayon paagsahan
niya sa iban ang iya talamnan." Pagkabati sadto sang mga tawo nagsiling sila, "Kabay
pa nga indi lang pag-itugot sang Dios nga matabo ang pareho sina!"
17 Pero gintulok sila ni Jesus kag ginpamangkot, "Ano bala ang kahulugan sang
Kasulatan nga nagasiling,
"'Ang bato nga ginsikway sang mga panday
amo ang nangin pundasyon nga bato'‡?
18 Ang bisan sin-o nga mahulog sa sadto nga bato mabali, pero ang mahulugan sang
amo nga bato madugmok gid."

Ang Pamangkot Parte sa Pagbayad sang Buhis
(Mat. 22:15-22; Mar. 12:13-17)

---

* **20:4** *Dios:* sa literal, *langit* † **20:10** *agsador:* sa English, *tenant* ‡ **20:17** Sal. 118:22

19 Sa sadto gid nga tion dakpon na siya kuntani sang mga manunudlo sang
Kasuguan kag sang manugdumala nga mga pari, kay nahibaluan nila nga sila gid ang
iya ginatumod sa iya nga paanggid. Pero nahadlok sila sa mga tawo.
20 Gani naghulat pa gid sila sing kahigayunan. Nagpadala sila sing mga espiya nga
nagpakuno-kuno nga maayo ang ila tuyo, para kon may makita sila nga sala sa iya
ginapanghambal iakusar nila siya sa gobernador.
21 Nagpamangkot ini nga mga espiya kay Jesus, "Manunudlo, nahibaluan namon
nga husto ang imo ginapanghambal kag ginapanudlo. Kag wala ka sing may
ginapasulabi bisan sin-o, kundi kon ano ang kamatuoran parte sa kabubut-on sang
Dios sa mga tawo amo gid ang imo ginatudlo.
22 Ano bala sa imo, husto bala nga kita *nga mga Judio* magbayad sang buhis sa
Emperador sang Roma ukon indi?"
23 Pero nahibaluan ni Jesus ang ila madaya nga tinutuyo, gani nagsiling siya sa ila,
24 "Abi pakitai ninyo ako sang kuwarta.§ Kay sin-o bala hitsura kag ngalan ang
nabutang dira?" Nagsabat sila, "Iya sang Emperador."
25 Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Ti kundi ihatag ninyo sa Emperador ang iya sang
Emperador kag sa Dios ang iya sang Dios."
26 Gani sa atubangan sang tanan wala gid nila siya madakpi sa iya mga paghambal.
Kag tungod nga natingala sila sa sabat ni Jesus, naghipos na lang sila.

Ang Pamangkot Parte sa Pagkabanhaw
(Mat. 22:23-33; Mar. 12:18-27)

27 May mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus. Ini nga mga tawo wala nagapati nga
may pagkabanhaw.
28 Nagpamangkot sila, "Manunudlo, suno sa ginsulat ni Moises sa aton, kon mapatay
ang lalaki nga wala sila sing bata sang iya asawa, dapat ang iya utod ang
magpangasawa sa nabalo para makapabata siya para sa iya utod nga napatay.*
29 Karon, may pito ka mag-ulutod nga lalaki. Ang kamagulangan nagpangasawa, kag
napatay nga wala sing bata.
30 Gani ang balo ginpangasawa sang sunod nga utod. Pero napatay man siya nga
wala sila sang bata.
31 Amo man ang natabo sa ikatlo nga utod, hasta sa ikapito. Nagkalamatay sila tanan
nga wala gid nakapabata sa sadto nga babayi.
32 Sang ulihi ang babayi napatay man.
33 Karon, kon mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid siya nga asawa? Kay sila
nga pito nagpangasawa sa iya."
34 Ginsabat sila ni Jesus, "Ang mga tawo sa sini nga panahon nagaasawahay.
35 Pero ang bisan sin-o nga suno sa Dios takos nga banhawon kag magkabuhi sa
palaabuton nga panahon indi na magaasawahay.
36 Indi na sila mapatay tungod nga mangin pareho na sila sang mga anghel; mga
anak sila sang Dios, kay ginbanhaw sila.
37 Kon parte sa pagbanhaw sang mga patay, bisan gani ang ginsiling ni Moises didto
sa nagadabadaba nga kahoy-kahoy nagapamatuod sini. Indi bala nga gintawag niya
ang Ginoo nga 'Dios ni Abraham, Isaac, kag Jacob'†?
38 *Ti buhi sila, kay* ang Dios indi Dios sang mga patay kundi Dios sang mga buhi, kay
kon sa iya, buhi ang tanan."
39 Nagsiling ang iban nga mga manunudlo sang Kasuguan, "Manunudlo, husto ang
imo sabat."
40 Kag wala na gid sing may nangahas nga magpamangkot sa iya.

---

§ **20:24** *kuwarta:* sa literal, *denarius,* nga kuwarta sang mga Romanhon. * **20:28** Deu. 25:5 † **20:37** Exo. 3:6

Ang Pamangkot Parte sa Cristo
(Mat. 22:41-46; Mar. 12:35-37)

41 Karon, nagpamangkot si Jesus sa mga tawo, “Ngaa nagasiling sila nga ang Cristo
kaliwat *lang* ni David?
42 Kay si David mismo nagsiling sa Libro sang mga Salmo:
“ ‘Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo,
Pungko diri sa akon tuo
43 hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.’‡
44 Kon gintawag siya ni David nga *iya* Ginoo, paano bala nga siya kaliwat *lang* ni
David?”

Nagpaandam si Jesus Parte sa mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mat. 23:1-36; Mar. 12:38-40)

45 Sang nagapamati ang mga tawo kay Jesus, nagsiling siya sa iya mga sumulunod,
46 “Mag-andam kamo sa mga manunudlo sang Kasuguan nga gusto maglagaw-lagaw
nga nagasuksok sang espesyal nga bayo.§ Sa mga lugar nga madamo sang tawo,*
gusto nila nga tamyawon sila. Sa mga simbahan ukon sa mga punsyon ginapili gid nila
ang mga pulungkuan nga para sa mga dungganon.
47 Ginaubos nila kuha ang mga pagkabutang sang mga balo nga babayi, kag
ginatabon-tabunan lang nila ang ila ginahimo paagi sa malawig nga mga
pagpangamuyo. Ini sila magabaton sang mas dako nga silot.”

21

Ang Halad sang Balo nga Babayi
(Mar. 12:41-44)

1 Sang ulihi nagpanan-aw tan-aw si Jesus kag nakita niya ang mga manggaranon nga
nagahulog sang ila kuwarta sa ginahulugan sini.
2 Kag nakita man niya ang isa ka imol nga balo nga babayi nga nagahulog sang duha
lang ka sinsilyo.
3 Dayon nagsiling si Jesus, “Sa pagkamatuod, mas madamo ang ginhulog sang imol
nga balo sang sa ila tanan.
4 Kay sila madamo ang ila kuwarta kag ang ila ginhatag baliwala lang sa ila; pero
ang balo, bisan imol siya, ginhatag niya ang tanan nga iya ginasaligan para mabuhi.”

Ang Parte sa Pagkaguba sang Templo
(Mat. 24:1-2; Mar. 13:1-2)

5 May mga tawo didto nga nagaestorya parte sa matahom nga mga bato sang templo
kag sa mga dekorasyon sini nga ginregalo sang mga tawo. Pero nagsiling si Jesus sa ila,
6 “Magaabot ang adlaw nga ang mga butang nga ini nga inyo nakita gub-on, kag wala
gid sing may mabilin nga mga bato nga nagasalampaw.”

Ang Parte sa Palaabuton nga mga Inadlaw
(Mat. 24:3-14; Mar. 13:3-13)

7 Nagpamangkot sila kay Jesus, “Manunudlo, san-o bala matabo ang mga butang nga
imo ginsiling? Ano bala ang tanda nga madali na lang ini matabo?”
8 Nagsiling si Jesus sa ila, “Mag-andam kamo nga indi kamo pagpatalangon. Kay
madamo ang magaabot kag magasiling nga sila amo ako, kag magasiling man sila nga
nag-abot na ang tion. Pero indi kamo *magpati ukon* magsunod sa ila.

---

‡ **20:43** Sal. 110:1 § **20:46** *espesyal nga bayo:* sa literal, *malaba nga bayo* * **20:46** *mga lugar nga madamo sang tawo:* sa literal, *mga merkado*

9 Kon makabati kamo nga may mga gira kag mga ginamo, indi kamo magkahadlok,
kay ina kinahanglan nga matabo anay, pero wala nagakahulugan nga magaabot na
ang katapusan."
10 Kag nagsiling pa gid si Jesus sa ila, "Magailinaway ang mga nasyon kag
magailinaway ang mga ginharian.
11 May magaabot nga mabaskog nga mga linog, kag may mga gutom kag mga
kahalitan nga magaabot sa nagkalain-lain nga lugar. Kag makita man ninyo ang mga
makahaladlok kag makatilingala nga mga tanda halin sa langit.
12 "Pero sa wala pa ini matabo, pagadakpon kamo kag hingabuton sang mga tawo.
Pagadal-on nila kamo sa mga simbahan sang mga Judio *para sentensyahan* kag
prisohon. Pagadal-on man nila kamo sa mga hari kag mga gobernador *para
imbistigaron*. Ini tanan himuon nila sa inyo tungod sang inyo pagsunod sa akon.
13 Pero ini mangin kahigayunan ninyo sa pagsugid sa ila sang Maayong Balita.
14 Gani itanom ninyo sa inyo hunahuna nga kon matabo ini, indi kamo magpalibog
kon ano ang inyo isabat,
15 kay hatagan ko kamo sang kaalam sa pagsabat para indi makasabat kontra sa inyo
ang inyo mga kaaway.
16 Itugyan kamo sa inyo mga kaaway sang inyo mismo mga ginikanan, mga utod,
mga paryente, kag sang inyo mga amigo. Kag ang iban sa inyo patyon gid nila.
17 Dumtan kamo sang tanan tungod sang inyo pagsunod sa akon.
18 Pero *indi gid kamo maano;* wala sing bisan isa ka buhok ninyo nga madula.
19 Kay kon magpadayon kamo makaangkon kamo sang kabuhi *nga wala sing
katapusan*.

Ang Parte sa Pagkaguba sang Jerusalem
(Mat. 24:15-21; Mar. 13:14-19)

20 "Kon makita ninyo nga ang Jerusalem ginalibutan na sang mga soldado,
mahibaluan ninyo nga madali na lang ang iya kalaglagan.
21 Gani ang nagaestar sa Judea dapat magpalagyo sa kabukiran. Kag ang ara sa
siyudad sang Jerusalem magpalagyo man. Ang mga tawo sa uma dapat indi magsulod
sa Jerusalem.
22 Kay amo na ina ang mga inadlaw nga silutan sang Dios ang Jerusalem sa
pagtuman sang ginasiling sang Kasulatan.
23 Makaluluoy ang mga nagabulusong kag ang mga nagapatiti sa sina nga mga
inadlaw *tungod nga mabudlayan sila sa pagpalagyo*. Magaabot ang puwerte nga
pag-antos sa sini nga lugar, kay dako ang kaakig sang Dios sa sini nga mga tawo.
24 Ang iban sa ila magakalamatay sa gira, kag ang iban pagabihagon sa iban nga mga
nasyon. Kag ini nga siyudad sang Jerusalem pagagub-on kag pagadumalahan sang
mga indi Judio samtang ginatugutan sang Dios.

Ang Pagbalik ni Jesus Diri sa Kalibutan
(Mat. 24:29-31; Mar. 13:24-27)

25 "Matabo man nga may mga tanda nga makita sa adlaw, sa bulan, kag sa mga
bituon. Diri sa kalibutan makulbaan ang mga nasyon tungod sang dalagko nga mga
balod nga nagalinagumba.
26 Magakalalipong ang mga tawo sa kahadlok kon ano ang matabo sa sini nga
kalibutan. Kay ang mga butang sa langit* pagapatalangon sa ila kinaandan nga
alagyan.†

---

* **21:26** *mga butang sa langit:* sa literal, *mga gahom sa langit* † **21:26** *pagapatalangon...alagyan:* ukon, *uyugon*

27 Dayon *ako nga* Anak sang Tawo makita sa panganod nga nagabalik *diri sa*
kalibutan nga may gahom kag puwerte nga kadungganan.‡
28 Kon ini nga mga butang magasugod na nga magkalatabo, maglaom kamo kag
maghulat§ kay madali na lang ang pagluwas sa inyo."

Ang Leksyon sa Kahoy nga Higera
(Mat. 24:32-35; Mar. 13:28-31)

29 Dayon ginsugiran sila ni Jesus sini nga paanggid: "Tan-awa ninyo ang kahoy nga
higera kag ang iban pa nga mga kahoy.
30 Indi bala nga kon makita ta nga nagapang-ugbos na nagasiling kita nga madali na
lang ang tig-ilinit?
31 Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga nagakalatabo na ini nga mga butang
nga akon ginasugid sa inyo, mahibaluan ninyo nga malapit na* ang paghari sang Dios.
32 Sa pagkamatuod, magakalatuman ini tanan nga butang sa wala pa mapatay ang
mga tawo sa sini nga henerasyon.
33 Madula ang langit kag ang duta, pero ang akon mga pulong indi gid madula *kundi*
matuman gid ini.

Mag-andam Kamo

34 "Gani bantayan ninyo ang inyo kaugalingon nga indi kamo mawili sa
pagpangalipay, sa pagpahubog, kag sa pagpalibog sa inyo pagpangabuhi, kay basi kon
hinali lang nga mag-abot ato nga adlaw *nga wala kamo makabantay*,
35 nga daw sa nasiod kamo. Kay *gulpi lang* ini nga magaabot sa tanan nga nagaestar
diri sa kalibutan.
36 Gani magpreparar kamo permi kag magpangamuyo nga kon matabo na ini tanan,
may kabakod kamo para indi kamo maano, kag makaatubang kamo sa *akon nga* Anak
sang Tawo *nga indi mahuya*."
37 Adlaw-adlaw nagakadto si Jesus sa templo kag nagapanudlo. Kon gab-i, nagatulog
siya sa Bukid sang mga Olibo.
38 Aga pa gid nagakadto ang mga tawo sa templo sa pagpamati sa iya.

22

Ang Plano sa Pagpatay kay Jesus
(Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Juan 11:45-53)

1 Malapit na lang ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok nga
ginatawag man nga Piesta sang Paglabay sang Anghel.
2 Ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang Kasuguan
nagapangita sing paagi kon paano nila mapatay si Jesus *nga indi magkinagamo*, kay
nahadlok sila sa mga tawo.

Nagsugot si Judas sa Pagtraidor kay Jesus
(Mat. 26:14-16; Mar. 14:10-11)

3 Nagsulod si Satanas kay Judas nga ginatawag Iscariote, nga isa sang dose *ka*
apostoles ni Jesus.
4 Gani naglakat siya kag nagpakigkita sa manugdumala nga mga pari kag sa mga
opisyal sang mga guwardya sa templo. Ginhambalan nila kon paano niya matugyan si
Jesus sa ila.
5 Nalipay gid sila kag nagsugot nga bayaran siya.

---

‡ **21:27** *gahom kag puwerte nga kadungganan:* ukon, *gahom nga nagasilak gid*
§ **21:28** *maglaom kamo kag maghulat:* sa literal, *magtindog kamo kag magtangla*
* **21:31** *malapit na:* ukon, *nag-abot na*

6 Nagsugot man si Judas, kag halin sadto nagpangita siya sing kahigayunan kon
paano niya matugyan si Jesus sa ila nga indi mahibaluan sang mga tawo.

Nagsugo si Jesus nga Magpreparar sang Panihapon Para sa Piesta
(Mat. 26:17-25; Mar. 14:12-21; Juan 13:21-30)

7 Karon, nag-abot na ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok. Amo ini
ang adlaw nga kinahanglan *sang mga Judio* nga maghalad sing mga karnero *nga ila*
pagakaunon para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel.
8 Gani ginsugo ni Jesus si Pedro kag si Juan. Siling niya, "Mag-una kamo kag
magpreparar sang aton panyapon para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel."
9 Nagpamangkot sila sa iya, "Diin bala ang gusto mo nga magpreparar kami sini?"
10 Nagsabat si Jesus sa ila, "Pag-abot ninyo sa siyudad *sang Jerusalem*, may masugata
sa inyo nga tawo nga nagadala sang banga nga may tubig. Sunod kamo sa iya sa balay
nga iya pagasudlan,
11 kag magsiling kamo sa tagbalay, 'Nagapamangkot ang Manunudlo kon diin ang
kuwarto nga pagakaunan niya upod sang iya mga sumulunod sa pagselebrar sang
Piesta sang Paglabay sang Anghel.'
12 Ipakita niya sa inyo ang malapad nga kuwarto sa ibabaw nga kompleto sang
kagamitan. Didto kamo maghimos sang aton panyapon."
13 Naglakat ang duha nga iya ginsugo, kag nakita nila ang tanan suno sa ginsiling ni
Jesus sa ila. Kag ginpreparar nila didto ang panyapon para sa piesta.

Ang Panihapon sang Ginoo
(Mat. 26:26-30; Mar. 14:22-26; 1 Cor. 11:23-25)

14 Pag-abot sang tion nga inugpanyapon na, nagpungko si Jesus kaupod sang iya mga
apostoles para magkaon.
15 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Dako gid ang akon handom nga sa wala pa ako
mag-antos, mag-ulupod kita anay sa pagkaon sa pagselebrar sining Piesta sang
Paglabay sang Anghel.
16 Kay ang matuod, indi na ako magkaon liwat sini hasta matuman ang iya matuod
nga kahulugan sa paghari sang Dios."
17 Dayon nagkuha siya sang ilimnon, nagpasalamat sa Dios, kag nagsiling, "Palibuta
ninyo ini kag bulus-bulusan inom.
18 Sugiran ko kamo, indi na ako mag-inom liwat sang ilimnon nga halin sa ubas
hasta mag-abot ang paghari sang Dios."
19 Nagkuha siya sang tinapay kag ginpasalamatan niya sa Dios. Ginpamihak-pihak
niya dayon, kag ginpanagtag sa ila nga nagasiling, "Amo ini ang akon lawas nga
ginahatag para sa inyo. Himua ninyo ini sa pagdumdom sa akon."
20 Pagkatapos nila kaon sang tinapay, amo man ang iya ginhimo sa ilimnon: *ginkuha*
niya ini, ginpasalamatan, kag nagsiling, "Ini nga ilimnon amo ang bag-o nga
kasugtanan nga patigayunon paagi sa akon dugo nga iula para sa inyo.
21 "Pero pamati kamo! Kaupod ta diri sa pagkaon ang tawo nga magatraidor sa
akon.*
22 Kay *ako nga* Anak sang Tawo pagapatyon suno sa plano sang Dios, pero kaluluoy
ang tawo nga magatraidor sa akon."
23 Pagkabati nila sadto nagpinamangkutanay sila kon sin-o ayhan sa ila ang
magahimo sina.

Ang Pagbinais-bais kon Sin-o ang Labaw sa Tanan

24 Sang ulihi nagbinais-bais ang mga apostoles kon sin-o gid sa ila ang labaw sa
tanan.

---

* **22:21** *magatraidor sa akon:* buot silingon, *magatugyan sa akon sa akon mga kaaway*

25 Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Ang mga hari sang mga nasyon may gahom sa ila
mga sakop. Kag gusto sang sini nga mga manugdumala nga tawgon sila nga mga
‘manugbulig sa mga tawo.’
26 Pero sa inyo ya indi pareho sina. Kay kon sin-o sa inyo ang may mataas nga
katungdanan, dapat magpaubos siya. Kag kon sin-o sa inyo ang nagadumala, dapat
mangin pareho siya sa suluguon.
27 Sin-o sa duha ang mas labaw, ang ginaserbihan sang pagkaon ukon ang
nagaserbi? Indi bala mas labaw ang ginaserbihan? Pero ako mismo ang nagaserbi sa
inyo bisan ako ang inyo agalon.
28 “Kamo ang nagaunong sa akon sa mga pagtilaw nga akon ginaagyan.
29 Gani tungod nga ginhatagan ako sang akon Amay sang gahom sa paghari, hatagan
ko man kamo sang gahom sa paghari.
30 Mangin kaupod ko kamo sa pagkaon kag pag-inom sa akon paghari. Magadumala
kag magahukom kamo sa dose ka tribo sang Israel.”

Naghambal si Jesus nga Ipanginwala Siya ni Pedro (Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 *Dayon naghambal si Jesus kay Pedro,* “Simon, pamati bala! Naglisensya si Satanas
nga tilawan gid niya kamo nga daw sa ginaayag nga trigo.
32 Pero ginpangamuyuan ko gid ikaw nga indi madula ang imo pagtuo. Kag kon
makapanumbalik ka na, palig-unon mo ang pagtuo sang imo mga utod.”
33 Nagsabat si Pedro, “Ginoo, handa gid ako nga mag-unong sa imo bisan sa prisohan
ukon sa kamatayon.”
34 Nagsiling si Jesus sa iya, “Pedro, sugiran ko ikaw sing matuod, sa wala pa
makapamalo ang manok karon nga gab-i ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses nga
wala ka makakilala sa akon.”

Sa Panahon sang Kabudlayan

35 Dayon ginpamangkot ni Jesus ang iya mga apostoles, “Sang ginsugo ko kamo anay
nga maglakat sa pagwali, ginsilingan ko kamo nga indi magdala sing kahita, bag, ukon
sandalyas. Ti ano, ginkulang bala kamo?” Nagsabat sila, “Wala gid.”
36 Nagsiling si Jesus, “Pero karon, ang bisan sin-o nga may kahita ukon bag, dapat
dal-on niya. Kag kon sin-o sa inyo ang wala sing espada, magbaligya siya sang iya bayo
kag magbakal sing espada.
37 Sa pagkamatuod, dapat matuman ang ginasiling sang Kasulatan parte sa akon
nga, ‘Ginkabig siya nga isa sang mga kriminal.’† Ang nasulat gani sa Kasulatan parte sa
akon nagakatuman na.”
38 Nagsiling ang mga apostoles, “Ginoo, ari may duha ka espada diri.” Nagsabat si
Jesus, “Husto na ina.”

Nagpangamuyo si Jesus sa Bukid sang mga Olibo (Mat. 26:36-46; Mar. 14:32-42)

39 Sang paghalin didto ni Jesus, nagkadto siya sa Bukid sang mga Olibo pareho sang
permi niya nga ginahimo. Nag-upod sa iya ang iya mga sumulunod.
40 Pag-abot nila didto nagsiling siya, “Magpangamuyo kamo nga indi kamo madaog
sang temtasyon.”
41 Nagpalayo siya sa ila kag nagkadto sa ulo-unhan. Didto nagluhod siya kag
nagpangamuyo.
42 Siling niya, “Amay, kon luyag mo, ilikaw ini nga pag-antos nga nagaabot sa akon.
Pero indi ang akon luyag ang dapat matuman kundi ang imo.”
43 Nagpakita sa iya ang anghel halin sa langit kag nagpabakod sa iya.

---

† **22:37** Isa. 53:12

44 Tungod sang dako nga kasakit nga iya ginabatyag, nagpangamuyo pa gid siya sing
hugot sa iya tagipusuon, kag ang iya balhas daw sa dugo nga nagatulo sa duta.‡
45 Pagkatapos niya pangamuyo, nagtindog siya kag nagbalik sa iya mga sumulunod.
Naabtan niya sila nga nagakatulog tungod kay ginkapoy sila sang puwerte gid nga
pagpangasubo.
46 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ngaa nagakatulog kamo? Magbangon kamo kag
magpangamuyo nga indi kamo madaog sang temtasyon."

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Sang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang madamo gid nga mga tawo. Si Judas
mismo nga isa sa dose *ka apostoles* ang nagapanguna sa ila. Nagpalapit si Judas kay
Jesus sa paghalok sa iya.
48 Nagsiling si Jesus sa iya, "Judas, traiduran mo bala *ako nga* Anak sang Tawo paagi
sa isa ka halok?"
49 Sang makita sang mga upod ni Jesus nga may himuon na sa iya ang mga tawo,
nagsiling sila, "Ginoo, panglabuon bala namon *sila*?"
50 Kag ginlabo sang isa sang mga sumulunod ni Jesus ang ulipon sang pangulo nga
pari, kag nautod ang iya tuo nga dulunggan.
51 Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Husto na ina!" Dayon ginbalik ni Jesus ang nautod
nga dulunggan sang tawo kag gin-ayo niya.
52 Dayon nagsiling si Jesus sa manugdumala nga mga pari, sa mga opisyal sang mga
guwardya sa templo, kag sa iban nga mga manugdumala sang mga Judio nga nagkadto
didto sa pagdakop sa iya, "Ano, tulisan bala ako nga kinahanglan gid nga magdala pa
kamo sang mga espada kag mga inuglampos sa pagdakop sa akon?
53 Adlaw-adlaw didto ako sa templo kag kamo didto man. Ti ngaa wala ninyo ako
pagdakpa? Pero amo na ini ang inyo tion nga *dakpon ako. Kag sa sini nga tion* nagahari
ang kadulom."

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mat. 26:57-58, 69-75; Mar. 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

54 Gindakop nila si Jesus kag gindala sa balay sang pangulo nga pari. Si Pedro
nagsunod man, pero malayo-layo ang iya antad.
55 Didto sa tunga sang ugsaran nagadabok sang kalayo ang mga tawo kag
nagapungko sa malapit para magpainit-init. Nagpalapit man si Pedro didto sa ila kag
nagpungko.
56 May isa ka suluguon nga babayi nga nakakita kay Pedro nga nagapungko malapit
sa kalayo. Ginhimutaran niya si Pedro, kag nagsiling dayon, "Ini nga tawo kaupod
man sadtong tawo."
57 Pero nagpanginwala si Pedro. Siling niya, "Day, wala gani ako makakilala sa iya."
58 Dugay-dugay may nakakita naman sa iya nga lalaki nga nagsiling, "Ikaw isa man
sang iya mga kaupod." Pero nagsabat si Pedro, "Indi ako iya kaupod."
59 Pagkaligad sang mga isa ka oras may nagsiling naman, "Matuod gid nga ining
tawo kaupod niya kay siya taga-Galilea man."
60 Pero nagsabat si Pedro, "Wala ako kahibalo sang imo ginapanghambal." Sang
nagahambal pa si Pedro, nagpamalo ang manok.
61 Nagbalikid ang Ginoo kag gintulok niya si Pedro. Dayon nadumduman ni Pedro
ang ginsiling sang Ginoo sa iya, "Sa wala pa makapamalo ang manok karon,
ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses."
62 Gani nagguwa si Pedro kag naghilibion gid.

‡ **22:44** Ini nga mga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

Ginyaguta kag Ginbunal si Jesus
(Mat. 26:67-68; Mar. 14:65)

63 Ginyaguta kag ginbunal si Jesus sang mga tawo nga nagaguwardya sa iya.
64 Ginbuta-butahan nila siya *kag ginsumbag,* kag ginsilingan, “Pakta abi kon sin-o
ang nagsumbag sa imo?”
65 Kag madamo pa gid ang ila ginpanghambal nga malain kontra sa iya.

Gindala si Jesus sa Korte sang mga Judio
(Mat. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Pagkaaga, nagtilipon ang mga manugdumala sang mga Judio. Ang iban sa ila
manugdumala nga mga pari, kag ang iban mga manunudlo sang Kasuguan. Gindala
nila si Jesus sa ila Korte.
67 Nagsiling sila kay Jesus, “Sugiri kami kon ikaw bala ang Cristo.” Nagsabat siya,
“Bisan sugiran ko kamo indi man gihapon kamo magpati.
68 Kag kon may pamangkot ako sa inyo indi man kamo magsabat.
69 Pero halin subong, *ako nga* Anak sang Tawo magapungko na sa tuo sang
makagagahom nga Dios.”
70 Nagsiling sila tanan, “Kon amo, ikaw gali ang Anak sang Dios.” Nagsabat si Jesus,
“Ti kamo mismo ang nagasiling.”
71 Gani nagsiling sila, “Ti ano pa gid nga mga ebidensya ang aton kinahanglan? Kita
na mismo ang nakabati sang iya ginhambal.”

23

Gindala si Jesus kay Pilato
(Mat. 27:1-2; 11:14; Mar. 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 Pagkatapos sadto, nagtindog sila tanan kag gindala nila si Jesus kay Pilato.*
2 Dayon gin-akusar nila si Jesus kay Pilato. Siling nila, “Ini nga tawo nadakpan
namon nga nagapatalang sang amon kasimanwa nga mga Judio, kay ginasilingan niya
sila nga indi magbayad sing buhis sa Emperador, kag nagasiling pa gid siya nga siya
amo ang Cristo. Ang buot niya silingon nga siya isa ka hari.”
3 Gani ginpamangkot siya ni Pilato, “Ikaw bala ang hari sang mga Judio?” Nagsabat
si Jesus sa iya, “Ginasiling mo.”
4 Dayon nagsiling si Pilato sa manugdumala nga mga pari kag sa mga tawo, “Wala
ako sang nakita nga sala sa sini nga tawo para silutan siya.”
5 Pero nagpamilit gid sila nga nagasiling, “Nagadala siya sang gamo sa mga tawo sa
bilog nga Judea paagi sa iya mga pagpanudlo, halin sa Galilea hasta diri sa Jerusalem.”

Gindala si Jesus kay Herodes

6 Pagkabati sadto ni Pilato, nagpamangkot siya kon taga-Galilea bala si Jesus.
7 Sang pagkahibalo niya nga si Jesus halin sa lugar nga sakop sang ginadumalahan
ni Herodes, ginpadala niya si Jesus sa iya, kay sang sadto nga tion ato man si Herodes
sa Jerusalem.
8 Pagkakita ni Herodes kay Jesus nalipay gid siya, kay dugay na ang iya handom nga
makita si Jesus tungod kay madamo na ang iya nabatian parte sa iya, kag
ginaekspektar niya nga maghimo siya sang milagro para makita niya.
9 Madamo ang mga pamangkot ni Herodes kay Jesus, pero wala gid siya magsabat.
10 Ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang Kasuguan
nagatindog didto kag kon anu-ano pa ang ila mga akusasyon kay Jesus.

---

* **23:1** *Pilato:* Ang Romanhon nga gobernador sang Judea, Samaria, kag Idumea.

11 Gin-insulto kag ginyaguta siya ni Herodes kag sang iya mga guwardya. *Kag*
dugang pa gid nga pagyaguta, ginpasuksukan nila siya sang matahom gid nga bayo,
nga daw isa ka dungganon nga tawo, kag ginpabalik didto kay Pilato.
12 Sa sadto nga adlaw nag-amigohay si Pilato kag si Herodes, kay sadto anay
nagakontrahanay sila.

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mat. 27:15-26; Mar. 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

13 Ginpatawag ni Pilato ang manugdumala nga mga pari, ang mga manugdumala
sang banwa, kag ang mga tawo.
14 Dayon nagsiling siya sa ila, "Gindala ninyo diri sa akon ining tawo nga ginasiling
ninyo nga nagapatalang sa mga tawo. Pero sa akon pag-usisa sa iya sa atubangan
mismo ninyo, wala gid ako sing may nakita nga sala sa iya nga pareho sang inyo
ginasugid.
15 Bisan si Herodes gani wala man sing may nakita nga sala sa sining tawo. Amo gani
nga ginpabalik niya siya diri. Wala gid sing may nahimo ini nga tawo nga takos sang
kamatayon.
16 Gani ipahanot ko lang siya kag buy-an."
17 Sa tagsa ka Piesta sang Paglabay sang Anghel kinahanglan ni Pilato nga
maghilway sang isa ka priso.†
18 Pero nagsinggit ang mga tawo, "Patya ang tawo nga ina kag buy-i sa amon si
Barabas!"
19 (Napriso si Barabas tungod nga kaupod siya nga nagrebelde sa Jerusalem kag
nakapatay pa siya.)
20 Gusto kuntani ni Pilato nga buy-an si Jesus, gani ginhambalan pa gid niya ang mga
tawo.
21 Pero sige ang singgit sang mga tawo, "Ilansang siya sa krus! Ilansang siya sa krus!"
22 Naghambal pa gid sa ila si Pilato sa ikatlo, "Ngaa, ano gid bala nga sala ang nahimo
niya? Wala ako sing may nakita nga sala sa iya nga takos sang kamatayon. Ipahanot ko
siya kag buy-an dayon."
23 Pero sige pa gid ang ila sininggit nga ilansang siya sa krus. Kag sang ulihi
ginpamatian gid man sila.
24 Nagdesisyon si Pilato nga pasugtan ang gusto sang mga tawo *nga ilansang si Jesus*
sa krus.
25 Ginbuy-an niya ang tawo nga napriso tungod sang iya pagrebelde sa gobyerno kag
pagpamatay, kay amo ato ang ginpangayo sang mga tawo. Pero si Jesus ya, gintugyan
niya sa ila para mahimo nila ang ila gusto sa iya.

Ginlansang si Jesus sa Krus
(Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Sang ginadala nila si Jesus sa lugar nga pagalansangan sa iya, may nasugata sila
nga tawo nga si Simon nga taga-Cyrene. Nagapasulod siya sa siyudad halin sa uma.
Ginhawiran nila siya, kag ginpapas-an nila sang krus, kag ginpasunod kay Jesus.
27 Madamo nga tawo ang nagsunod kay Jesus. May mga babayi didto nga
nagahilibion kag nagapanalambiton tungod nga naluoy gid sila kay Jesus.
28 Pero ginbalikid sila ni Jesus kag ginsilingan, "Kamo nga mga babayi nga
taga-Jerusalem, indi kamo maghibi tungod sa akon. Hibii ninyo ang inyo kaugalingon
kag ang inyo mga anak.
29 Tungod nga magaabot ang mga inadlaw nga magasiling ang mga tawo, 'Bulahan
ang mga babayi nga baw-as kag wala sing may ginapatiti.'

† **23:17** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

30 Sa sina nga tion magasiling ang mga tawo sa mga bukid, ‘Tiphagi kami kag
tabuni!’‡
31 Kay kon ginahimo nila ini sa akon nga wala gani sing sala, ti ano pa gid ayhan
kalain ang ila himuon sa tawo nga may sala?”§
32 Luwas kay Jesus may duha pa ka tawo nga mga kriminal nga ila gindala para
pagapatyon.
33 Pag-abot nila sa lugar nga ginatawag “Bagol,” ginlansang nila si Jesus sa krus upod
ang duha ka kriminal. Ang isa ginbutang nila sa tuo ni Jesus kag ang isa sa wala.
34 Nagsiling si Jesus, “Amay, patawara sila kay wala sila kahibalo sang ila
ginahimo.”* Kag naggabot-gabot ang mga soldado para partidahon ang mga bayo ni
Jesus.
35 Nagatilindog didto ang mga tawo nga nagatulok. Ginyaguta siya sang mga
manugdumala sang banwa. Siling nila, “Ginluwas niya ang iban, luwason man niya
ang iya kaugalingon kon siya amo ang Cristo nga pinili sang Dios.”
36 Nagyaguta man sa iya ang mga soldado samtang nagapalapit sila para paimnon
siya sang maaslom nga bino.
37 Siling nila, “Kon ikaw ang Hari sang mga Judio, luwasa ang imo kaugalingon!”
38 Kag may ginbutang sila nga karatula didto sa iya uluhan nga nagasiling:
AMO INI ANG HARI SANG MGA JUDIO.
39 Ang isa sa mga kriminal nga nalansang sa krus nagyaguta man kay Jesus. Siling
niya, “Indi bala nga ikaw ang Cristo? Luwasa ang imo kaugalingon kag kami man!”
40 Pero ginsaway siya sang isa ka kriminal. Siling niya, “Wala ka bala nahadlok sa
Dios? Pareho man lang kita nga ginasilutan.
41 Kita nga duha dapat lang nga silutan tungod sang aton mga sala. Pero ini nga tawo
wala gid sing sala.”
42 Dayon nagsiling siya kay Jesus, “Jesus, dumduma man ako kon maghari ka na!”
43 Nagsiling si Jesus sa iya, “Matuod ining ginasiling ko sa imo nga subong nga adlaw
mangin kaupod ko ikaw sa Paraiso.”

Ang Pagkapatay ni Jesus
(Mat. 27:45-56; Mar. 15:33-41; Juan 19:28-30)

44-45 Sang mga alas dose na sang udto, wala na nagsilak ang adlaw kag nagdulom ang
bug-os nga duta sa sulod sang tatlo ka oras. Napihak ang kurtina sang templo *halin sa*
ibabaw paidalom.
46 Nagsinggit sing mabaskog si Jesus, “Amay, ginatugyan ko sa imo ang akon
espiritu!”† Sang makahambal siya sadto nabugto ang iya ginhawa.
47 Pagkakita sang kapitan sang natabo, nagdayaw siya sa Dios. Siling niya, “Matuod
gid nga wala sing sala ini nga tawo!”
48 Ang mga tawo nga nagtilipon sa pagtan-aw sang nagakalatabo nagpalauli nga
nagapamukpok sang ila dughan *tungod sang dako nga kasubo*.
49 Ang mga nakakilala kay Jesus kag ang mga babayi nga nag-upod sa iya halin pa sa
Galilea nagtindog sa malayo kag nakita man nila ang nagkalatabo.

Ang Paglubong kay Jesus
(Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 May isa ka tawo nga ang iya ngalan si Jose nga taga-Arimatea nga sakop sang
Judea. Miyembro siya sang Korte sang mga Judio, pero wala siya nagsugot sa ila plano
sa pagpatay kay Jesus. Maayo kag matarong siya nga tawo, kag nagapaabot siya sa
paghari sang Dios.

---

‡ **23:30** Hos. 10:8 § **23:31** sa literal, *Kay kon ginhimo nila ini sa buhi pa nga kahoy, ano pa gid ayhan sa laya na nga kahoy?* * **23:34** *Nagsiling...ginahimo:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. † **23:46** Sal. 31:5

52 Nagkadto siya kay Pilato kag ginpangayo niya ang bangkay ni Jesus.
53 Dayon ginkuha niya ang bangkay ni Jesus sa krus kag ginsamburan sang tela nga
linen. Ginbutang niya ang bangkay sa lulubngan nga gin-guhab sa banglid nga wala
pa gid malubngi.
54 Biyernes sadto kag adlaw sang pagpreparar para sa Adlaw nga Inugpahuway.
55 Ang mga babayi nga nag-upod kay Jesus halin sa Galilea nagsunod man kay Jose
kag nakita nila ang ginlubngan kag kon paano ang pagbutang sang bangkay ni Jesus.
56 Dayon nagpuli sila kag nagpreparar sing mga pahamot nga inughaplas sa
bangkay ni Jesus.
Pero sa Adlaw nga Inugpahuway, nagpahuway sila suno sa Kasuguan.

24

Ang Pagkabanhaw
(Mat. 28:1-10; Mar. 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Aga pa gid sang nahauna nga adlaw sang semana, nagkadto ang mga babayi sa
lulubngan nga dala ang ginpreparar nila nga pahamot.
2 Pag-abot nila didto, nakita nila nga ang bato nga gintakop sa lulubngan napaligid
na.
3 Nagsulod sila, pero wala nila makita ang bangkay ni Ginoong Jesus.
4 Sang nagapalibog sila kon ano ang natabo, hinali lang nga may nagtindog nga duha
ka lalaki sa tupad nila. Ang ila mga bayo masyado kasilaw.
5 Hinadlukan gid ang mga babayi, gani nagduko na lang sila. Pero nagsiling ang
duha ka lalaki, “Ngaa ginapangita ninyo ang buhi diri sa mga patay?
6 Wala na siya diri. Nabanhaw siya! Indi bala nagsiling siya sa inyo sang didto pa
siya sa Galilea,
7 nga siya nga Anak sang Tawo kinahanglan itugyan sa mga makasasala kag
ilansang sa krus, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw siya?”
8 Kag nadumduman sang mga babayi ang ginhambal ni Jesus.
9 Gani nagpuli sila halin sa lulubngan kag ginsugiran nila ang onse *ka apostoles* kag
ang iban pa nga mga sumulunod.
10 Ang mga babayi nga nagsugid sa mga apostoles amo sila ni Maria nga
taga-Magdala, si Juana, si Maria nga iloy ni Santiago, kag ang iban pa gid nga mga
babayi.
11 Pero wala nagpati ang mga apostoles, kay ang hunahuna nila nga himo-himo lang
ini sang mga babayi.
12 Pero nagdalagan si Pedro pakadto sa lulubngan. Pag-abot niya didto nagduko siya
kag naglingling sa sulod, kag nakita niya nga ang mga tela nga linen nga ginputos kay
Jesus amo na lang ang nabilin. Gani nagpuli siya nga natingala kon ano gid ang natabo.

Sa Dalan nga Pakadto sa Emaus
(Mar. 16:12-13)

13 Sa sadto gid nga adlaw, may duha ka sumulunod ni Jesus nga nagalakat pakadto
sa baryo nga ginatawag Emaus, nga mga onse ka kilometro halin sa Jerusalem.
14 Nagaestorya sila parte sa mga nagkalatabo sa Jerusalem.
15 Sang nagaestorya sila kag nagabaisay *parte sadto nga mga butang*, nagpalapit si
Jesus kag nag-upod sa ila.
16 Wala sila makakilala sa iya tungod kay ginlipod ini sa ila mga panulok.
17 Nagsiling si Jesus sa ila, “Ano ang inyo ginahambalan samtang nagalakat kamo?”
Nagpundo ang duha kag ang ila dagway nagapakita nga nagapangasubo sila.

18 Ang isa sa ila nga ang iya ngalan si Cleopas nagsabat, “Ikaw lang siguro ang
pangayaw sa Jerusalem nga wala kahibalo kon ano ang mga nagkalatabo didto sa
sining mga inadlaw.”
19 Nagpamangkot si Jesus sa ila, “Ngaa, ano bala ang natabo?” Nagsabat sila, “Parte
bala kay Jesus nga taga-Nazaret. Makagagahom siya nga propeta sa panulok sang Dios
kag sang mga tawo paagi sa iya mga pagpanudlo kag gamhanan nga mga hinimuan.
20 Gin-akusar siya sang aton manugdumala nga mga pari kag sang iban pa gid naton
nga mga manugdumala para sentensyahan sang kamatayon. Kag ginlansang siya sa
krus.
21 Naglaom kami nga siya amo na ang amon ginahulat nga magabawi sang aton
nasyon nga Israel *sa kamot sang mga taga-Roma.* Ugaling ikatlo na ini subong nga
adlaw halin sang ginpatay siya.
22-23 Pero ang katingalahan pa gid, ginsugiran kami sang amon mga kaupdanan nga
mga babayi nga sa ila pagkadto didto sa lulubngan ni Jesus, temprano pa gid kaina
sang aga, wala nila makita ang iya bangkay. Ginsugid man nila nga may nakita sila nga
mga anghel nga nagsiling sa ila nga buhi si Jesus.
24 Pagkatapos, ang iban sang amon mga kaupod nagkadto man sa lulubngan, kag ang
ginsugid sang mga babayi amo man ang ila nakita. Wala gid nila makita si Jesus didto.”
25 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkabalingag gid sang inyo mga
panghunahuna! Ngaa bala wala ninyo pagpatihi dayon ang tanan nga ginhambal sang
mga propeta *sa Kasulatan*?
26 Indi bala nga kinahanglan nga mag-antos anay ang Cristo sang mga butang nga ini
sa wala pa siya mapadunggan sang Dios?”
27 Kag ginpaathag sa ila ni Jesus ang tanan nga ginasiling sang Kasulatan parte sa
iya, halin sa *mga ginsulat ni* Moises hasta sa mga *ginsulat sang mga* propeta.
28 Pag-abot nila sa baryo nga ila kaladtuan, ginpakita ni Jesus nga daw
magapadayon siya sa iya paglakat.
29 Pero ginpilit gid nila nga hawiran siya. Siling nila, “Diri ka lang anay sa amon kay
nagasalop na ang adlaw. Dugay-dugay gab-i na.” Gani nag-upod siya sa ila.
30 Sang nagapungko na sila para magkaon, nagkuha si Jesus sang tinapay kag
nagpasalamat sa Dios. Dayon ginpamihak-pihak niya kag ginhatag sa ila.
31 Kag ginbuksan na ang ila panulok kag nakilala nila nga si Ginoong Jesus gali ato,
pero hinali lang nga nadula siya sa ila panulok.
32 Nagsiling sila, “Amo gali nga kanami gid sang aton balatyagon sang ginpaathagan
niya kita sang Kasulatan samtang nagalakat kita sa dalan.”
33 Dayon nagbalik sila sa Jerusalem kag naabtan nila ang onse *ka apostoles* kag ang
iban pa gid nga mga sumulunod nga nagatilipon
34 kag nagasiling, “Matuod gid man nga nabanhaw ang Ginoo! Nagpakita siya kay
Simon.”
35 Kag nagsugid man ang duha kon ano ang natabo sa ila didto sa dalan pa-Emaus
kag kon paano nila nakilala si Jesus sang nagapamihak-pihak siya sang tinapay.

Nagpakita si Jesus sa Iya mga Sumulunod
(Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Juan 20:19-23; Bin. 1:6-8)

36 Samtang ginaestoryahan nila ini, hinali lang nga nagtindog si Jesus didto sa tunga
nila kag nagsiling, “Kabay pa nga ang kalinong ara sa inyo.”
37 Kinulbaan kag hinadlukan gid sila kay abi nila kalag ang ila nakita.
38 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Ngaa bala natublag gid kamo? Kag ngaa bala
nagapangduhaduha kamo nga ako ini?

39 Tan-awa bala ninyo ang *agi sang mga lansang sa* akon mga kamot kag mga tiil.
Hikapa ninyo ako. Indi ako kalag. Ang kalag wala sing lawas pero ako ya may lawas
kag makita gid ninyo."
40 Pagkatapos niya hambal sini ginpakita niya sa ila ang *mga pilas sa* iya mga kamot
kag mga tiil.*
41 Sa ila dako nga kalipay kag katingala daw indi sila makapati sang ila nakita. Kag
nagpamangkot si Jesus sa ila, "May pagkaon bala kamo diri?"
42 Ginhatagan nila siya sang isa ka gulot nga sinugba nga isda.
43 Ginkuha niya kag ginkaon samtang nagatulok sila.
44 Pagkatapos nagsiling siya sa ila, "Amo ini ang akon ginsiling sa inyo sang
nagaupdanay pa kita, nga ang tanan nga nasulat parte sa akon sa Kasuguan ni Moises,
sa mga *sinulatan sang mga* propeta, kag sa mga salmo kinahanglan gid nga matuman."
45 Dayon ginbuksan ni Jesus ang ila mga hunahuna para maintiendihan nila ang
Kasulatan.
46 Siling niya sa ila, "Nagasiling ang Kasulatan nga ang Cristo kinahanglan gid nga
mag-antos kag mapatay, pero mabanhaw siya sa ikatlo nga adlaw.
47 Kag kinahanglan nga isugid sa tanan nga nasyon halin sa Jerusalem nga tungod sa
iya† patawaron sang Dios ang mga tawo nga nagahinulsol sang ila mga sala.
48 Kamo ang mga saksi sa sini nga mga butang.
49 Ipadala ko sa inyo ang *Espiritu Santo nga* ginpromisa sang akon Amay. Pero indi
kamo anay maghalin diri sa Jerusalem samtang wala pa ninyo mabaton ang gahom
nga halin sa langit."

Gindala si Jesus pa-Langit
(Mar. 16:19-20; Bin. 1:9-11)

50 Dayon gindala sila ni Jesus sa Betania. Pag-abot nila didto ginbayaw niya ang iya
mga kamot kag ginbendisyunan sila.
51 Samtang nagabendisyon siya sa ila amat-amat siya nga nagbulag sa ila kag
gindala pa-langit.
52 Ginsimba nila siya kag nagbalik sila sa Jerusalem nga may dako nga kalipay.
53 Kag permi sila didto sa templo nga nagadayaw sa Dios.

---

* **24:40** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. † **24:47** *tungod sa iya:* sa literal, *sa iya ngalan*

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay Juan

Ang Pulong nga Ginahalinan sang Kabuhi

1 Sang una pa nga daan,* ara na ang *ginatawag nga* Pulong. Ang Pulong kaupod na
sang Dios, kag ang Pulong mismo Dios.
2 Halin pa gid sang una ang Pulong kaupod na sang Dios.
3 Paagi sa iya, ginhimo ang tanan nga butang, kag wala gid sing may nahimo nga indi
paagi sa iya.
4 Ang Pulong amo ang ginahalinan sang kabuhi. Kag ini nga kabuhi pareho sa suga
tungod kay amo ini ang nagapasanag sa hunahuna sang mga tawo.
5 Ini nga suga nagapasanag sa kadulom† kag ang iya kasanag wala nadaog sang
kadulom.‡
6 Karon may tawo nga ginpadala sang Dios. Ang iya ngalan si Juan.
7 Ginpadala siya sang Dios sa pagsugid kon sin-o ang suga, agod paagi sa iya magatuo
ang tanan nga tawo.
8 Indi si Juan ang suga, kundi nag-abot siya sa pagsugid kon sin-o ang suga.
9 Si Jesu-Cristo amo ang matuod nga suga nga nag-abot diri sa kalibutan kag
nagapasanag sa hunahuna sang tanan nga tawo.
10 Nag-abot siya diri sa kalibutan. Kag bisan ginhimo ang kalibutan paagi sa iya, ang
mga tawo sang kalibutan§ wala nagkilala sa iya.
11 Nagkadto siya sa iya mismo *mga kasimanwa*, pero ang kalabanan sa ila wala
magbaton sa iya.
12 Pero ang bisan sin-o nga nagbaton kag nagtuo sa iya* ginhatagan niya sing
kinamatarong† nga mangin anak sang Dios.
13 Nangin anak sila sang Dios indi paagi sa lawasnon nga pagkatawo ukon sa
pagbuot sang tawo, kundi paagi sa pagbuot sang Dios.
14 Ang Pulong nagpakatawo kag nagpakig-upod diri sa aton. Nakita namon ang iya
kadungganan bilang bugtong nga Anak sang Amay. Puno siya sang kaayo kag puro
kamatuoran ang iya ginasugid.
15 Nagpamatuod si Juan parte sa iya. Nagsiling siya, “Siya amo ang akon ginasiling
nga magaabot nga ulihi sa akon. Pero labaw pa siya sang sa akon, kay sa wala pa ako
natawo, ara na siya nga daan.”
16 Tungod sa dako nga kaluoy ni Cristo ang iya mga pagpakamaayo sa aton tanan
nagasinunod-sunod lang.
17 Ang Kasuguan ginhatag sang Dios sa aton paagi kay Moises, pero ang bugay kag
ang kamatuoran nag-abot sa aton paagi kay Jesu-Cristo.
18 Wala gid sing bisan sin-o nga tawo nga nakakita sa Dios *nga Amay*. Pero
ginpakilala siya sa aton sang bugtong nga Anak nga Dios nga kaupod permi sang
Amay.‡

Ang Mensahi ni Juan nga Manugbautiso
(Mat. 3:1-12; Mar. 1:2-8; Luc. 3:1-18)

---

* **1:1** *Sang una pa nga daan:* ukon, *Sang wala pa matuga ang kalibutan* † **1:5** *kadulom:* buot silingon, *kalibutan nga nadulman tungod sang sala* ‡ **1:5** *wala nadaog sang kadulom:* ukon, *wala naintiendihan sang mga ara sa kadulom*
§ **1:10** *mga tawo sang kalibutan:* buot silingon, *mga tawo nga nagasunod sa malain nga pagginawi kag prinsipyo sang kalibutan* * **1:12** *sa iya:* sa literal, *sa iya ngalan* † **1:12** *kinamatarong* ukon, *katungod* ‡ **1:18** *nga kaupod permi sang Amay:* ukon, *nga ginahigugma sang Amay;* sa literal, *nga ara sa dughan sang Amay*

19 Nagpamatuod si Juan *parte kay Jesus* sang ginpakadto sa iya sang mga *lider sang mga* Judio sa Jerusalem ang pila ka pari kag Levita para pamangkuton siya kon sin-o gid siya.
20 Ginprangka sila ni Juan, "Indi ako ang Cristo *nga inyo ginahulat*."
21 Nagpamangkot sila, "Kon indi ikaw ang Cristo, sin-o? Si Elias *nga propeta*?"
Nagsabat si Juan, "Indi ako si *Elias*." *Gani nagsiling sila liwat, "Siguro* ikaw ang
ginasiling nga Propeta *nga magaabot*?" Pero nagsabat naman si Juan nga indi siya *ang*
Propeta nga ila ginasiling.
22 Gani nagsiling sila, "*Ti sugiri kami kon* sin-o gid ikaw para may isugid man kami sa
mga nagsugo sa amon. Ano ang masiling mo parte sa imo kaugalingon?"
23 Nagsabat si Juan, "Ako ang tawo nga ginhambal ni Propeta Isaias sang nagsiling
siya,
"'May nagawali sing mabaskog sa kamingawan. *Siling niya,*
Tadlunga ang alagyan nga pagaagyan sang Ginoo!'"§
24 Ang mga nagsugo gali sa ato nga mga tawo nga nagkadto kay Juan amo ang mga
Pariseo.*
25 Ginpamangkot nila liwat si Juan, "Ngaa nga nagapangbautiso ka sang mga tawo
kon indi ikaw ang Cristo, ukon si Elias, ukon ang Propeta *nga amon ginahulat nga*
mag-abot?"
26 Nagsabat si Juan, "Ako nagapangbautiso sa tubig, pero may ara sa inyo subong nga
wala ninyo makilala.
27 Siya ang *ginasiling ko nga* magaabot nga nagasunod sa akon, pero indi gani ako
takos nga mangin iya ulipon."†
28 Natabo ini sa Betania, sa tabok sang *Suba sang* Jordan, nga sa diin
nagapangbautiso si Juan.

Ang Karnero sang Dios

29 Sang sunod nga adlaw nakita ni Juan si Jesus nga nagapalapit sa iya. Nagsiling
dayon si Juan *sa mga tawo*, "Ari na ang Karnero sang Dios nga magkuha sang sala sang
mga tawo sa kalibutan.
30 Siya amo ang akon ginasiling nga magaabot nga ulihi sa akon, pero labaw pa siya
sang sa akon, kay sa wala pa ako natawo, ara na siya nga daan.
31 Sang una bisan gani ako wala makakilala kon sin-o gid siya. Pero nagkadto ako
diri nga nagapangbautiso sa tubig para ipakilala siya sa mga taga-Israel.
32 Nagapamatuod ako nga nakita ko ang Espiritu *Santo* nga nagpanaog sa iya halin
sa langit nga pareho sang pating kag nagpabilin sa iya.
33 Sang una bisan gani ako wala makakilala kon sin-o gid siya, pero ang Dios nga
nagsugo sa akon nga magbautiso sa tubig amo ang nagsiling nga daan sa akon nga kon
makita ko na gani ang Espiritu *Santo* nga magpanaog kag magpabilin sa isa ka tawo,
ina nga tawo amo ang magabautiso sa Espiritu Santo.
34 Kag ina nakita ko gid. Gani napamatud-an ko gid nga siya amo ang Anak sang
Dios."

Ang Nahauna nga mga Sumulunod ni Jesus

35 Sang sunod nga adlaw, didto naman si Juan kaupod ang duha ka tawo nga iya
sumulunod.
36 Pagkakita niya kay Jesus nga nagalabay, nagsiling siya, "Ari na ang Karnero sang
Dios."‡

---

§ **1:23** Isa. 40:3 * **1:24** Ukon, *Ang iban sa mga ginsugo nga mga tawo nga magkadto kay Juan mga Pariseo.* † **1:27** *indi gani ako takos nga mangin iya ulipon:* sa literal, *indi gani ako takos sa paghubad sang iya sandalyas* ‡ **1:36** *Karnero sang Dios:* buot silingon, si Jesus pareho sang karnero nga ihalad para sa kapatawaran sang sala sang mga tawo.

37 Pagkabati sadto sang duha niya ka sumulunod, nagsunod sila dayon kay Jesus.
38 Pagbalikid ni Jesus, nakita niya sila nga nagasunod. Gani nagpamangkot siya,
"Ano bala ang inyo kinahanglan?" Nagsabat sila, "Rabbi, sa diin ka bala nagaestar?"
(Ang buot silingon sang Rabbi "Manunudlo.")
39 Nagsiling siya, "Dali, upod kamo sa akon para makita ninyo." Gani nag-upod sila
kag nakita nila ang iya ginaestaran. Mga alas kuwatro na sadto sang hapon, gani didto
na lang sila nagpabilin hasta mag-aga.
40 Ang isa sa duha nga nakabati sa ginsiling ni Juan kag nagsunod kay Jesus amo si
Andres nga utod ni Simon Pedro.
41 *Pagkaaga,* ginpangita niya dayon ang iya utod nga si Simon kag ginsugiran niya
nga nakita nila ang Mesias. (Ang buot silingon sang Mesias "Cristo.")
42 Dayon gindala niya si Simon kay Jesus. Pag-abot nila kay Jesus, gintulok ni Jesus si
Simon kag nagsiling, "Ikaw si Simon nga anak ni Juan. Pero halin subong tawgon ka na
nga Cefas." Ang Cefas pareho man sa ngalan nga Pedro.§

Gintawag ni Jesus si Felipe kag si Natanael

43 Sang sunod nga adlaw, nagdesisyon si Jesus nga magkadto sa Galilea. *Pag-abot
niya didto,* nakita niya si Felipe kag ginsilingan, "Dali, sunod sa akon!"
44 (Si Felipe nga ini taga-Betsaida.* Taga-didto man si Andres kag si Pedro.)
45 Dayon ginpangita ni Felipe si Natanael. Kag *sang nakita na niya,* nagsiling siya sa
iya, "Nakita na namon ang tawo nga ginmitlang ni Moises sa Kasuguan kag *ginmitlang
man sa ginsulat* sang mga propeta. Siya gali amo si Jesus nga taga-Nazaret nga anak ni
Jose."
46 Nagsiling si Natanael, "May ara bala nga maayo halin sa Nazaret?" Nagsabat si
Felipe, "Dali, upod bala para makita mo."
47 Pagkakita ni Jesus kay Natanael nga nagapalapit sa iya, nagsiling siya, "Ari ang
matuod nga Israelinhon nga wala gid nagadaya."†
48 Nagsiling dayon si Natanael sa iya, "Ngaa kilala mo ako?" Nagsabat si Jesus, "Sa
wala ka pa gintawag ni Felipe, nakita ko na ikaw didto sa idalom sang kahoy nga
higera."
49 Gani nagsiling si Natanael, "Manunudlo," matuod gid nga ikaw ang Anak sang
Dios! Ikaw ang hari sang Israel.
50 Nagsiling dayon si Jesus sa iya, "Nagatuo ka bala sa akon tungod kay nagsiling ako
sa imo nga nakita ko ikaw didto sa idalom sang kahoy nga higera? Mas sobra pa dira
ang imo makita sa pila ka adlaw."
51 Kag nagsiling pa gid si Jesus sa iya, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga
magaabot ang adlaw nga makita ninyo ang langit nga nagaabri kag makita man ninyo
ang mga anghel sang Dios nga nagasaka-panaog pakadto‡ sa *akon nga* Anak sang
Tawo."

2

Ang Kasal sa Banwa sang Cana

1 Pagkaligad sang duha ka adlaw, may kasal sa Cana nga sakop sang Galilea. Didto
ang iloy ni Jesus.
2 Gin-imbitar man si Jesus kag ang iya mga sumulunod.
3 Kag natabuan nga naubos ang bino *didto sa punsyon.* Gani nagsiling ang iloy ni
Jesus sa iya, "Naubusan sila sing bino."

---

§ **1:42** *Pedro:* ang buot silingon "bato" * **1:44** *Betsaida:* isa ka lugar sa probinsya sang Galilea. † **1:47** *wala gid nagadaya:* ukon, *wala gid nagabutig* ‡ **1:51** Gen. 28:12

4 Nagsabat si Jesus, “Babayi,* indi kinahanglan nga singganan mo pa ako kon ano
ang akon dapat himuon. Wala pa mag-abot ang akon tion.”
5 Nagsiling dayon ang iloy ni Jesus sa mga suluguon, “Himua lang ninyo ang bisan
ano nga isugo niya.”
6 May mga pagsulundan ang mga Judio sa pagpanghinaw antes magkaon. Gani may
anom didto ka tadyaw nga ang kada tadyaw sarang masudlan sang mga 20 ukon 30 ka
galon nga tubig.
7 Nagsiling si Jesus sa mga suluguon, “Pun-a ninyo sing tubig ang mga tadyaw.” Gani
ginpuno nila ini.
8 Pagkatapos nagsiling si Jesus sa ila, “Sige, magsandok kamo kag dal-a sa
nagadumala sang punsyon.” Gani nagsandok sila kag gindala didto sa nagadumala,
9 kag gindimdiman dayon sang nagadumala ang tubig nga nahimo nga bino. Wala
siya nakahibalo kon diin naghalin ang bino. (Pero nakahibalo ang mga suluguon nga
nagsandok sang tubig.) Gani gintawag niya ang nobyo
10 kag ginsilingan, “Kalabanan sa mga tawo nagaserbi sang maayo nga klase nga
bino sa umpisa kag kon damo na gani ang nainom sang mga bisita, amo na ang ila
paghatag sang ordinaryo nga bino. Pero ikaw ya lain, kay subong mo lang ginpaguwa
ang maayo nga klase nga bino.”
11 Ang natabo nga ini sa Cana nga sakop sang Galilea amo ang una nga milagro nga
ginhimo ni Jesus. *Sa iya ginhimo nga ini* ginpakita niya ang iya gahom, kag nagtuo sa
iya ang iya mga sumulunod.
12 Pagkatapos sang kasal, nagpa-Capernaum si Jesus kaupod sang iya iloy, mga utod,
kag mga sumulunod, kag nagtiner sila didto sing pila ka adlaw.

Nagkadto si Jesus sa Templo
(Mat. 21:12-13; Mar. 11:15-17; Luc. 19:45-46)

13 Malapit na ang piesta sang mga Judio nga ginatawag nga Piesta sang Paglabay
sang Anghel. Gani nagpa-Jerusalem si Jesus.
14 Kag *didto* may nakita siya nga mga tawo sa templo nga nagabaligya sang mga
inughalad nga mga baka, mga karnero kag mga pating. May mga tawo man didto nga
nagapangbaylo sang kuwarta sa ila mga lamisa.
15 Gani naghimo siya sing halanot nga lubid. Pagkatapos ginpanabog niya ang mga
karnero kag mga baka paguwa sa templo. Ginpangwas-ag man niya ang mga kuwarta
sang mga manugbaylo sang kuwarta kag ginpamaliskad ang ila mga lamisa.
16 Nagsiling siya sa mga nagabaligya sang pating, “Kuhaa ninyo ini diri! Indi ninyo
paghimua nga balaligyaan ang balay sang akon Amay!”
17 Sa sining iya ginhimo, nadumduman sang iya mga sumulunod ang ginasiling sang
Kasulatan, “Tungod sang akon pagpakamahal sa imo balay malaglag ako.”†
18 Tungod sang iya ginhimo, nagpamangkot ang mga *lider sang mga* Judio sa iya,
“Ano nga milagro ang imo mahimo nga ipakita sa amon nga ikaw may awtoridad sa
paghimo sini?”
19 Nagsabat si Jesus, “Gub-a ninyo ang templo nga ini kag sa sulod sang tatlo ka
adlaw patindugon ko liwat.”
20 Nagsiling sila, “Ang templo nga ini ginpatindog sa sulod sang 46 ka tuig kag
patindugon mo lang sa sulod sang tatlo ka adlaw?”
21 Pero *wala sila nakaintiendi, kay* ang ginatumod ni Jesus nga templo amo ang iya
lawas.

---

* **2:4** *Babayi:* Indi klaro kon ngaa gintawag ni Jesus ang iya iloy nga “Babayi,” pero wala ini siguro nagakahulugan nga wala niya ginatahod ang iya iloy. † **2:17** Sal. 69:9

22 Gani sang nabanhaw siya, nadumduman sang iya mga sumulunod nga ginhambal
niya ini. Kag nagpati sila *sa ginpropesiya* sang Kasulatan kag sa iya ginsiling *parte sa*
iya pagkabanhaw.

Nahibaluan ni Jesus kon ano ang sa Tagipusuon sang Tanan nga Tawo

23 Sang didto si Jesus sa Jerusalem, sang tiyempo sang Piesta sang Paglabay sang
Anghel, madamo ang nakakita sang mga milagro nga iya ginpanghimo kag madamo sa
ila ang nagtuo sa iya.‡
24 Pero si Jesus wala nagsalig sa ila pagtuo sa iya kay nahibaluan man niya ang tanan
nga tawo.
25 Indi na kinahanglan nga sugiran pa siya parte sa mga tawo, kay nahibaluan na
niya nga daan kon ano gid ang sa sulod sang ila tagipusuon.

3

Si Jesus kag si Nicodemus

1 May isa ka tawo nga ang iya ngalan si Nicodemus. Ini nga tawo isa sa mga
manugdumala sang mga Judio, kag miyembro siya sang grupo nga ginatawag nga
Pariseo.
2 Isa sadto ka gab-i, nagkadto siya kay Jesus kag nagsiling sa iya, "Rabbi,* nahibaluan
namon nga ikaw manunudlo nga ginpadala sang Dios, tungod kay wala sing may
makahimo sang mga milagro nga pareho sang imo ginapanghimo kon ang Dios wala
nagaupod sa iya."
3 Nagsabat si Jesus, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa imo nga wala sing tawo nga
masakop sa paghari sang Dios† kon indi siya matawo liwat."‡
4 Nagpamangkot si Nicodemus, "Ti, paano ang pagkatawo liwat sang tawo kon
tigulang na siya? Indi na siya puwede nga magsulod sa tiyan sang iya iloy para
magpakatawo liwat."
5 Nagsabat si Jesus, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa imo nga wala sing tawo nga
masakop sa paghari sang Dios kon indi siya matawo paagi sa tubig kag sa Espiritu
Santo.
6 Ang ginbata paagi sa tawo, tawhanon, pero ang ginbata paagi sa gahom sang
Espiritu *Santo*, espirituhanon.
7 Gani indi ka matingala sa akon ginsiling sa imo nga kinahanglan matawo kamo
liwat.
8 Nagahuyop ang hangin sa bisan diin nga iya gusto. Mabatian ta ang iya huni, pero
wala kita kahibalo kon diin ini nagahalin kag kon diin ini nagapakadto. Pareho man
sini sa tawo nga natawo paagi sa Espiritu *Santo*."
9 Gani nagpamangkot si Nicodemus, "Ti paano bala ang pagkahimo sini?"
10 Nagsabat si Jesus, "Bantog ka nga manunudlo sa Israel, pero wala ka kahibalo sini?
11 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa imo nga ang mga butang nga amon nahibaluan
kag nakita amo ang amon ginasugid. Ugaling indi kamo magpati sa amon ginasugid.
12 Karon, kon wala gani kamo nagapati sa akon ginasugid sa inyo parte sa mga
butang diri sa kalibutan, mas indi na gid kamo magpati sa akon kon sugiran ko kamo
parte sa mga butang didto sa langit.
13 Kag wala sing bisan sin-o nga nakasaka sa langit kundi *ako lang gid nga* Anak sang
Tawo, kay didto man *ako* naghalin sa langit."

---

‡ **2:23** *sa iya:* sa literal, *sa iya ngalan* * **3:2** *Rabbi:* buot silingon, *manunudlo* † **3:3** *masakop sa paghari sang Dios:* sa literal, *makakita sang ginharian sang Dios* ‡ **3:3** *matawo liwat:* ukon, *matawo halin sa ibabaw*

14 *Nagsiling pa gid si Jesus,* “Pareho sang ginhimo ni Moises sa iya pagbayaw sang
man-og sa kamingawan, sa amo man nga paagi, *ako nga* Anak sang Tawo kinahanglan
nga pagabayawon man,§
15 para ang kada isa nga magtuo sa akon makaangkon sang kabuhi nga wala sing
katapusan.”
16 Kay ginahigugma gid sang Dios ang *mga tawo sa* kalibutan, amo gani nga ginhatag
niya ang iya bugtong nga Anak, para ang bisan sin-o nga magtuo sa iya indi mawala*
kundi hatagan sang kabuhi nga wala sing katapusan.
17 Kay ang Dios wala nagpadala sang iya Anak diri sa kalibutan para sentensyahan
ang mga tawo *nga silutan*, kundi ginpadala niya siya sa pagluwas sang mga tawo.
18 *Gani* ang bisan sin-o nga tawo nga nagatuo sa iya indi pagsentensyahan *nga*
silutan, pero ang bisan sin-o nga wala nagatuo *sa iya* nasentensyahan na tungod nga
wala siya nagtuo sa bugtong nga Anak sang Dios.†
19 Silutan sila tungod kay nag-abot siya diri sa kalibutan bilang suga‡ pero mas gusto
pa sang mga tawo nga magpabilin sa kadulom sang sa magpalapit sa *iya nga*
nagahatag sang kasanag, kay malain ang ila mga ginahimo.
20 Ang tawo nga malain ang iya ginahimo wala naluyag sa kasanag. Nagalikaw pa
gani siya sa kasanag kay basi kon mahibaluan ang iya ginahimo nga malain.
21 Pero ang tawo nga nagaginawi suno sa kamatuoran nagapalapit sa kasanag, para
makita nga ang iya maayo nga hinimuan nahimo niya paagi sa bulig sang Dios.

Si Jesus kag si Juan

22 Pagkatapos sini nagkadto si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa kaumahan sang
Judea. Nagtiner sila didto nga nagapangbautiso sa mga tawo.
23 Nagapangbautiso man si Juan didto sa Enon, malapit sa Salim, kay madamo ang
tubig didto. Nagkaladto ang mga tawo kay Juan para magpabautiso.
24 (Wala pa sadto napriso si Juan.)
25 Karon ang iban sa mga sumulunod ni Juan kag ang isa ka Judio nagbinaisay parte
sa bautiso.§
26 Sang ulihi nagkadto sila kay Juan kag nagsiling, “Manunudlo, nadumduman mo
bala atong tawo nga upod mo anay didto sa tabok sang *Suba sang* Jordan, nga imo
ginpakilala sa mga tawo? Nagapangbautiso na siya subong kag halos ang tanan nga
tawo didto na nagakadto sa iya!”
27 Nagsabat si Juan, “Wala gid sing sarang mahimo ang tawo kon indi pagbuot sang
Dios.
28 Kamo mismo makapamatuod nga nagsiling ako nga indi ako ang Cristo, kundi
ginpadala lang ako *sang Dios* una sa iya *para magbalita nga siya magaabot na.*
29 *Pareho bala kon may kasal*: ang nobya para gid lang sa nobyo, kag ang amigo sang
nobyo nga nagatambong kag nagahulat nagakalipay kon mabatian niya nga ara na
ang nobyo. Pareho man sa akon subong, nalipay gid ako *nga ang mga tawo nagakadto*
na kay Jesus.
30 Kinahanglan magdugang pa gid ang pagkabantog ni Jesus, kag ako ya dapat na
nga kalimtan.”

Ang Naghalin sa Langit

---

§ **3:14** Sa Num. 21:8-9, ginhimo ni Moises ang man-og nga saway kag ginhigot ini sa kahoy nga malaba kag ginbandira. Ang bisan sin-o nga ginkagat sang man-og magaayo kon magtulok sining man-og nga saway. * **3:16** *mawala:* sa English, *perish, be destroyed* † **3:18** *sa bugtong nga Anak sang Dios:* sa literal, *sa ngalan sang bugtong nga Anak sang Dios* ‡ **3:19** *bilang suga* para maghatag sing kasanag sa mga hunahuna sang mga tawo. § **3:25** *bautiso:* ukon, *ritual sang pagpanghugas*

31 Si Cristo halin sa langit, gani labaw siya sa tanan. Taga-diri kita sa kalibutan kag
ang mga butang nga aton ginahambal amo ang diri lang gid sa kalibutan. Pero siya
nga halin sa langit labaw sa tanan.
32 Nagasugid siya parte sa mga butang nga iya nakita kag nabatian sa langit, pero
diutay gid lang ang nagapati sa iya ginasugid.
33 Pero ang mga nagapati sa iya nga ginasugid nagapamatuod nga ang ginasugid
sang Dios matuod.
34 Kay si Cristo nga ginpadala sang Dios *diri sa kalibutan* nagasugid sa aton kon ano
ang ginasugid sang Dios sa iya, tungod kay wala sing limitasyon ang paghatag sang
Dios sa iya sang Espiritu *Santo*.
35 Ginahigugma sang Amay ang iya Anak kag gintugyan niya sa iya ang tanan.
36 Ang bisan sin-o nga nagatuo sa Anak *sang Dios* may kabuhi nga wala sing
katapusan. Pero ang bisan sin-o nga indi magtuman sa Anak *sang Dios* indi gid
paghatagan sang kabuhi *nga wala sing katapusan*, kundi ang kaakig sang Dios
magapabilin sa iya.

4

Si Jesus kag ang Babayi nga Taga-Samaria

1-3 Karon, nakabati ang mga Pariseo nga mas madamo na ang mga sumulunod ni
Jesus sang sa kay Juan, kag mas madamo na ang iya ginpangbautisohan. (Sa
pagkamatuod, indi si Jesus mismo ang nagapangbautiso, kundi ang iya mga
sumulunod.) Pagkahibalo ni Jesus nga nahibaluan na ini sang mga Pariseo, naghalin
siya sa Judea kag nagbalik sa Galilea.
4 *Sa ila pagpakadto sa Galilea* kinahanglan gid nga mag-agi sila sa Samaria.
5 Sang nagaagi na sila sa Samaria, nakaabot sila sa banwa nga ginatawag Sicar,
malapit sa duta nga ginhatag ni Jacob sa iya anak nga si Jose.
6 May bubon didto nga ginhimo ni Jacob. Kag tungod nga udtong-adlaw na kag
nakapoy na gid si Jesus sa iya paglakat, nagpungko na lang siya sa higad sang bubon.
7-8 Ang iya mga sumulunod nagderetso sa banwa para magbakal sang pagkaon.
Karon, nag-abot ang isa ka babayi nga taga-Samaria para magsag-ob. Nagsiling si Jesus
sa iya, "Abi paimna man ako."
9 Nagsiling ang babayi sa iya, "Indi bala nga ikaw Judio kag ako Samariahanon, kag
babayi pa.* Ngaa mangayo ka sa akon sang tubig?" (Amo ini ang iya ginsiling tungod
kay ang mga Judio wala nagasapak sa mga Samariahanon.)
10 Nagsiling si Jesus sa babayi, "Kon nahibaluan mo lang kon ano ang ginahatag sang
Dios, kag kon sin-o ang nagapangayo sa imo sang tubig, ikaw pa kuntani ang mangayo
sa akon para hatagan ko ikaw sang tubig nga nagahatag sang kabuhi."
11 Nagsiling ang babayi sa iya, "Sir, wala ka sing timba kag madalom ang bubon. Diin
bala ikaw makakuha sang tubig nga nagahatag sang kabuhi?
12 Ang aton katigulangan nga si Jacob amo ang nagkutkot sini nga bubon. Siya kag
ang iya mga anak pati ang iya mga kasapatan nag-inom sa sini nga bubon. Ano, sobra
ka pa bala sa aton katigulangan nga si Jacob?"
13 Nagsabat si Jesus, "Ang bisan sin-o nga nagainom sa sini nga tubig pagauhawon
liwat.
14 Pero ang bisan sin-o nga magainom sang tubig nga akon ihatag indi na
pag-uhawon hasta san-o. Kay ang tubig nga akon ihatag sa iya mangin pareho sang
buhi nga tuburan dira sa iya nga magahatag sang kabuhi nga wala sing katapusan."

---

* **4:9** Sadto anay ang mga Judio kag ang mga Samariahanon wala nagasapakay, labi na gid ang lalaki sa babayi.

15 Gani nagsiling ang babayi kay Jesus, “Sir, hatagi man ako sina nga tubig nga imo
ginasiling para indi na ako pag-uhawon liwat, kag para indi na kinahanglan nga
magbalik-balik pa ako diri para magsag-ob.”
16 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ti kadtui ang imo bana kag dal-a diri.”
17 Nagsabat ang babayi, “Wala ako sing bana.” Nagsiling si Jesus, “Husto ina. Wala
matuod ikaw sing bana,
18 kay sadto lima ang imo nangin bana, kag ang lalaki nga imo ginapuyo subong indi
mo matuod nga bana. Gani matuod ang ginasiling mo nga ina.”
19 Nagsiling ang babayi sa iya, “Sir, siguro propeta ka.
20 Ang amon mga katigulangan nagsimba sa Dios sa sini nga bukid, pero kamo *nga
mga Judio* nagasiling nga ang mga tawo dapat magsimba sa Dios sa Jerusalem.”
21 Nagsiling si Jesus sa babayi, “Pamati bala anay! Magaabot ang tion nga indi na
kamo magsimba sa Amay sa sini nga bukid ukon sa Jerusalem.
22 Kamo *nga mga Samariahanon* wala gid kamo makakilala kon sin-o ang inyo
ginasimba. Pero kami nga mga Judio nakakilala kon sin-o ang amon ginasimba, kay
paagi sa amon luwason sang Dios ang mga tawo.
23 Sa pagkamatuod, magaabot ang adlaw kag nag-abot na gani, nga ang matuod nga
mga manugsimba magasimba sa Amay paagi sa espiritu kag kamatuoran. Kag amo ini
nga klase sang mga manugsimba ang gusto sang Dios nga magasimba sa iya.
24 Ang Dios espiritu, gani ang nagasimba sa iya dapat magsimba paagi sa espiritu
kag kamatuoran.”
25 Nagsiling ang babayi, “Nahibaluan ko nga magaabot ang Mesias nga ginatawag
man nga Cristo. Kag kon mag-abot na siya, sugiran niya kita parte sa tanan nga
butang.”
26 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ako nga nagapakighambal sa imo subong amo ang
ginasiling mo nga magaabot.”
27 Pagkasiling niya sini nag-abot dayon ang iya mga sumulunod. Natingala gid sila
sang nakita nila nga nagapakighambal siya sa isa ka babayi. Pero wala gid sing bisan
sin-o sa ila nga nagpamangkot sa babayi kon ano ang iya kinahanglan. Wala man sila
nagpamangkot kay Jesus kon ngaa nagapakighambal siya sa babayi.
28 Dayon ginbilin sang babayi ang iya banga nga salag-uban kag nagbalik sa banwa.
Pag-abot niya didto nagsiling dayon siya sa mga tawo,
29 “Dali bala kamo, tan-awa ninyo ang tawo nga nakahibalo sang tanan ko nga
ginpanghimo. Basi kon amo na ini ang Cristo.”
30 Gani nagkadto ang mga tawo didto kay Jesus.
31 Samtang wala pa nag-alabot ang mga tawo didto kay Jesus, ginpangabay si Jesus
sang iya mga sumulunod nga magkaon na.
32 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “May pagkaon ako nga wala ninyo mahibalui.”
33 Gani nagpinamangkutanay ang iya mga sumulunod kon bala may nagdala sa iya
sing pagkaon.
34 Nagsiling dayon si Jesus sa ila, “Ang akon kalan-on amo ang pagtuman sang
kabubut-on sang nagpadala sa akon kag ang pagtapos sang buluhaton nga iya
ginpahimo sa akon.
35 Indi bala nagasiling man kamo nga apat pa ka bulan bag-o mag-abot ang tig-alani.
Pero kon sa akon lang, tig-alani na ini. Tan-awa bala ninyo ang madamo nga tawo nga
nagaalabot! Kon sa mga alanihon pa, ina luto na gid, kag alanihon na.†
36 Kamo nga bilang mga manug-ani may pagabatunon kamo nga balos *halin sa Dios*.
Kag ang *mga tawo, nga bilang* inyo ginaani, pagahatagan *niya* sing kabuhi nga wala

† **4:35** *ang madamo...alanihon na:* sa literal, *mga uma nga maputi na nga alanihon*

sing katapusan. Gani ang mga nagatanom *sang pulong sang Dios* kag ang mga nagaani
sang bunga pareho nga magakalipay.
37 Matuod gid man ang ginasiling nga 'lain ang nagatanom kag lain man ang
nagaani.'
38 Ang inyo halimbawa pareho sa mga manug-ani nga akon ginpadala nga mag-ani
sa mga alanihon nga indi kamo ang nagtanom. Kay iban ang nagtudlo anay sa ila, kag
kamo ang nakapulos sang ila pinangabudlayan."
39 Madamo nga Samariahanon sa sadto nga lugar ang nagtuo kay Jesus tungod sa
ginsugid sang babayi nga nahibaluan ni Jesus ang tanan niya nga ginpanghimo.
40 Gani pag-abot sang mga Samariahanon didto kay Jesus, ginpangabay gid nila siya
nga kon mahimo magtiner siya anay didto sa ila. Gani nagtiner siya didto sing duha ka
adlaw.
41 Tungod sa iya mga ginpanudlo, madamo pa gid nga mga tawo didto ang nagtuo sa
iya.
42 Nagsiling dayon ang mga tawo sa babayi, "Karon nagatuo kami sa iya indi lang
tungod sa imo ginsugid sa amon, kundi kami gid mismo nakabati sa iya. Kag
nahibaluan namon nga siya amo ang Manluluwas sang kalibutan."

Gin-ayo ni Jesus ang Anak sang Isa ka Opisyal

43 Pagkatapos sang duha ka adlaw nga pagtiner nila ni Jesus didto, nagpa-Galilea
dayon sila.
44 (Si Jesus mismo ang nagsiling nga ang propeta wala ginatahod sa iya kaugalingon
nga banwa.)
45 Karon pag-abot nila sa Galilea, maayo ang pagbaton sa ila sang mga tawo. Kay ang
ini nga mga tawo didto man sang pagpiesta sa Jerusalem kag nakita nila ang tanan nga
iya ginpanghimo didto.
46 Nagbalik liwat si Jesus sa Cana nga sakop sang Galilea, sa lugar nga sa diin
ginhimo niya nga bino ang tubig. Karon, may isa ka opisyal sang gobyerno didto nga
ang iya anak nga lalaki nagamasakit didto sa Capernaum.
47 Pagkabati niya nga si Jesus nagbalik sa Galilea halin sa Judea, nagkadto dayon siya
kay Jesus kag ginpangabay niya siya nga magkadto *sa Capernaum* kag ayuhon ang iya
anak nga daw mapatay na gid.
48 Nagsiling si Jesus sa iya, "Kon indi kamo anay makakita sang mga milagro kag
makatilingala nga mga butang, indi pa kamo magtuo sa akon."
49 Pero nagsiling ang opisyal nga nagapakitluoy, "Sir, kon mahimo upod man anay sa
akon samtang buhi pa ang akon anak."
50 Nagsiling si Jesus sa iya, "Magpuli ka na. Maayo na ang imo bata." Nagpati ang
opisyal sa ginhambal ni Jesus sa iya, gani nagpuli siya dayon.
51 Samtang nagapapuli siya, ginsugata siya sang iya mga ulipon kag ginsugiran nga
ang iya anak maayo na.
52 Gani nagpamangkot siya kon ano nga oras nag-ayo ang iya anak. Nagsiling ang
mga ulipon, "Mga ala una kahapon sang hapon wala na siya sing hilanat."
53 Nadumduman dayon sang opisyal nga amo gid ato nga oras sang nagsiling si Jesus
sa iya nga ang iya anak maayo na. Gani siya kag ang iya bilog nga panimalay nagtuo
kay Jesus.
54 Amo ini ang ikaduha nga milagro nga ginhimo ni Jesus sa Galilea sang paghalin
niya sa Judea.

5

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo sa Betsaida

1 Pagkatapos sadto, nagpa-Jerusalem naman si Jesus sa pagtambong sa isa ka piesta
sang mga Judio.
2 Sa isa ka puwertahan sang pader sang Jerusalem, nga alagyan sang mga karnero,
may tubig nga palaligusan nga kon sa Hebreo nga pulong ginatawag nila nga Betesda.*
Sa palibot sang tubig may lima ka palasilungan
3 nga sa diin nagahiligda ang madamo nga masakiton—mga bulag, mga piang kag
mga paralitiko.
4 Nagahulat sila nga maghulag ang tubig. Kay kon kaisa, may anghel sang Dios nga
nagapanaog didto kag ginaukay niya ang tubig. Ang makauna lusong sa tubig sa tapos
ini maukay sang anghel nagaayo bisan ano pa ang iya masakit.†
5 Karon, may isa ka tawo didto nga ang iya masakit 38 na ka tuig.
6 Nakita siya ni Jesus nga nagahigda didto, kag nahibaluan ni Jesus nga ang iya
masakit amo na sadto kadugay. Gani nagsiling si Jesus sa iya, "Gusto mo bala nga
mag-ayo?"
7 Nagsabat ang masakiton, "Kuntani, sir, pero wala sing tawo nga magdala sa akon sa
tubig kon ginaukay na. Samtang nagapakadto pa lang ako sa tubig ginaunahan ako
permi sang iban."
8 Nagsiling si Jesus sa iya, "Bangon, dal-a ang imo hiligdaan kag maglakat."
9 Sa gilayon nag-ayo ang tawo sa iya masakit, kag gindala niya ang iya hiligdaan kag
naglakat.
Natabo ini sang Adlaw nga Inugpahuway.
10 Gani nagsiling ang mga *lider sang mga* Judio sa tawo nga gin-ayo, "Adlaw ini nga
Inugpahuway kag wala ikaw ginatugot nga magdala sang imo hiligdaan."
11 Nagsiling ang tawo nga gin-ayo. "Ang tawo nga nag-ayo sa akon amo ang nagsiling
sa akon nga dal-on ko ang akon hiligdaan kag maglakat."
12 Gani ginpamangkot nila siya kon sin-o bala nga tawo ang nagsugo sa iya nga
magdala sang iya hiligdaan kag maglakat.
13 Pero wala siya makakilala kon sin-o ang nag-ayo sa iya, kay nadula man lang si
Jesus tungod sa kadamuon sang mga tawo.
14 Sang ulihi nakita liwat ni Jesus ang tawo nga iya gin-ayo nga didto sa templo, kag
nagsiling si Jesus sa iya, "Ti maayo ka na subong. Indi ka na magpakasala, kay basi
mas malain pa gid ang matabo sa imo."
15 Naglakat dayon ang tawo kag nagkadto sa mga *lider sang mga* Judio. Ginsugiran
niya sila nga si Jesus ang nag-ayo sa iya.
16 Gani halin sadto ang mga *lider sang mga* Judio nag-umpisa na nga maghingabot
kay Jesus, tungod kay nagpang-ayo siya sa Adlaw nga Inugpahuway.
17 Pero may rason si Jesus, siling niya sa ila, "Ang akon Amay nagapadayon sa
pag-obra, gani ako nagaobra man."
18 Tungod sa sining ginhambal ni Jesus nagtinguha pa gid gani ang mga *lider sang
mga* Judio nga patyon siya, tungod kay indi lang nga ginlapas niya ang kasuguan parte
sa Adlaw nga Inugpahuway, kundi nagsiling pa gid siya nga ang Dios amo ang iya gid
mismo nga Amay, nga nagakahulugan nga nagapakigtupong siya sa Dios.

Ang Awtoridad sang Anak sang Dios

19 Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ako nga
Anak *sang Dios* wala gid sing may mahimo kon sa akon lang, kundi kon ano ang akon
nakita nga ginahimo sang akon Amay amo man ina ang akon ginahimo. Gani kon ano
ang ginahimo sang akon Amay, amo man ina ang akon ginahimo bilang Anak.

---

* **5:2** *Betesda:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *Betzata;* sa iban pa gid nga mga kopya, *Betsaida*
† **5:4** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

20 Palangga sang Amay ang Anak, gani ginapakita niya sa akon nga iya Anak ang
tanan nga iya ginahimo. Kag sobra pa gid sa sini nga mga butang ang ipakita sang
Amay sa akon *nga akon himuon* para matingala kamo tanan.
21 Kon ang Amay nagabanhaw sang mga patay kag nagahatag sa ila sing kabuhi, ako
nga iya Anak nagahatag man sing kabuhi sa kay bisan sin-o nga akon gusto hatagan.
22 Indi ang Amay ang magahukom sa mga tawo; kundi *ako nga iya* Anak amo ang
ginhatagan sang awtoridad nga maghukom,
23 para ang tanan magpadungog sa Anak pareho sang ila pagpadungog sa Amay.
Gani ang wala nagapadungog sa akon wala man nagapadungog sa Amay nga
nagpadala sa akon.
24 "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang tawo nga nagatuman sang akon
mga pulong kag nagatuo sa nagpadala sa akon may kabuhi nga wala sing katapusan.
Indi na siya pagsilutan tungod kay ginsaylo na siya halin sa kamatayon pakadto sa
kabuhi.
25 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga magaabot ang tiyempo, kag nag-abot
na gani, nga ang mga patay‡ makabati sang pulong sang Anak sang Dios, kag ang
magbaton sang iya pulong§ hatagan sang kabuhi.
26 Tungod nga ang Amay may gahom sa paghatag sang kabuhi, *ako nga iya* Anak
makahatag man sang sina nga kabuhi, kay ginhatagan man niya ako sing gahom sa
paghatag sina sa mga tawo.
27 Ginhatagan man niya ako sing awtoridad nga maghukom tungod kay ako amo ang
Anak sang Tawo.
28 Indi kamo matingala sa sini nga mga butang, kay magaabot ang tion nga ang
tanan nga patay makabati sang akon pulong,
29 kag magaguwa sila sa ila lulubngan. Ang mga tawo nga naghimo sing maayo
banhawon kag hatagan sing kabuhi *nga wala sing katapusan*, kag ang mga tawo nga
naghimo sing malain banhawon man pero silutan."

Ang mga Nagapamatuod Parte kay Jesus

30 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Wala ako sing sarang mahimo kon ako lang. Nagahukom
ako matuod, pero ang akon paghukom suno sa ginsugid sang Dios sa akon. Gani ang
akon paghukom matarong tungod kay wala ako nagahimo sang akon gusto, kundi ang
gusto sang nagpadala sa akon.
31 Karon, kon ako lang gid ang nagasugid parte sa akon kaugalingon makaduda
kamo sa akon ginahambal.
32 Pero may isa nga nagapamatuod parte sa akon, kag nahibaluan ko nga ang iya
ginahambal masaligan.
33 Nagpamatuod man si Juan *nga manugbautiso* parte sa akon. Indi bala may mga
ginsugo kamo kay Juan para pamangkuton siya? Kag nagsugid siya sang matuod.
34 Kon sa bagay wala ako nagakinahanglan sang pagpamatuod sang tawo *parte sa
akon*. Ginasambit ko lang si Juan para *magtuo* kamo *sa akon kag* maluwas.
35 Ang halimbawa ni Juan pareho sang suga nga nagasiga kag nagasanag; kag indi
bala nalipay kamo, bisan dali lang, sa iya mga ginpasanag sa inyo?
36 Pero may nagapamatuod pa gid parte sa akon nga sobra pa kay Juan. Ini wala sing
iban kundi ang mga butang nga ginahimo ko nga ginapahimo sang Amay sa akon.
Nagapamatuod ini nga ang Amay amo ang nagpadala sa akon.
37 Kag ang Amay nga nagpadala sa akon amo man mismo ang nagpamatuod parte sa
akon. Pero wala gid ninyo siya nakita ukon nabatian nga nagahambal,

‡ **5:25** Sa panulok sang Dios ang tanan nga tawo patay na tungod sang ila mga sala. § **5:25** *pulong:* sa literal, *tingog*

38 kag wala man ninyo ginbaton ang iya pulong, tungod kay wala kamo nagapati sa
akon nga iya ginpadala.
39 Ginatun-an ninyo sing maayo ang Kasulatan kay nagahunahuna kamo nga sa sini
nga paagi maangkon ninyo ang kabuhi nga wala sing katapusan. Ang Kasulatan
mismo nagapamatuod parte sa akon.
40 Pero indi man gihapon kamo magpalapit sa akon para maangkon ninyo ang
kabuhi *nga wala sing katapusan*.
41 "Wala ko ginapangita nga dayawon ako sang mga tawo.
42 Kilala ko gid kamo kag nahibaluan ko nga sa inyo mga tagipusuon wala kamo sing
paghigugma sa Dios.
43 Nagkadto ako diri nga may awtoridad halin sa Amay, pero wala kamo nagabaton
sa akon. Pero kon may iban nga mag-abot nga nagagamit sang iya kaugalingon nga
awtoridad, amo ang inyo batunon.
44 Paano ang inyo pagtuo sa akon kon ang pagdayaw sang inyo mga kapareho amo
lang ang inyo ginapangita kag wala ninyo ginapangita ang pagdayaw nga halin sa
Dios, nga amo lang ang matuod nga Dios?
45 Indi kamo maghunahuna nga ako ang magaakusar sa inyo sa Amay. Si Moises
mismo nga inyo ginasaligan amo ang magaakusar sa inyo.
46 Kon matuod nga nagapati kamo kay Moises, kuntani magpati man kamo sa akon,
tungod nga si Moises mismo nagsulat parte sa akon.
47 Pero tungod kay wala kamo nagapati sa iya mga ginsulat, amo ina nga indi man
kamo magpati sa akon ginasiling sa inyo."

6

Ginpakaon ni Jesus ang Lima 5,000 ka Tawo
(Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17)

1 Pagkatapos sadto, nagtabok liwat si Jesus sa Dagat sang Galilea nga ginatawag man
nga Dagat sang Tiberias.
2 Madamo nga tawo ang nagsulunod sa iya, tungod kay nakita nila ang iya mga
ginpanghimo nga mga milagro sa iya pagpang-ayo sang mga masakiton.
3 Nagtaklad si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa bukid kag didto nagpungko.
4 (Malapit na lang sadto ang piesta sang mga Judio nga ginatawag Piesta sang
Paglabay sang Anghel.)
5 Pagtan-aw ni Jesus, nakita niya nga madamo nga tawo ang nagapalapit sa iya. Gani
nagsiling siya kay Felipe, "Sa diin bala kita makabakal sang pagkaon* para makakaon
ini nga mga tawo?"
6 (Amo ini ang iya pamangkot tungod kay gusto niya nga tilawan si Felipe. Pero sa
pagkamatuod, may plano na siya nga daan kon ano ang iya himuon.)
7 Nagsiling si Felipe sa iya, "Sa kadamuon sang mga tawo nga ini, bisan gamay lang
ang aton ihatag, ang walo ka bulan nga suweldo sang isa ka tawo kulang pa nga ibakal
sang ila pagkaon."
8 Pero nagsiling ang utod ni Simon Pedro nga si Andres nga isa man sa mga
sumulunod ni Jesus,
9 "May bata diri nga lalaki nga may lima ka tinapay† nga barley kag duha ka isda.
Pero ano ang pulos sini sa amo nga kadamuon sang mga tawo?"
10 Nagsiling si Jesus, "Papungkua ninyo ang mga tawo." Kag ginpapungko nila sila,
kay hilamunon man ato nga lugar. Ang mga lalaki lang mga 5,000 nga daan.

---

* **6:5** *pagkaon:* sa literal, *tinapay.* Amo man sa bersikulo 7. Tan-awa ang footnote sa bersikulo 9. † **6:9** *tinapay:* Ang tinapay sa ila nga kultura amo ang pinakapagkaon nila pareho sang kan-on sa aton nga kultura.

11 Pagkatapos ginkuha ni Jesus ang tinapay kag nagpasalamat *sa Dios*, kag
ginpanagtag niya ini sa mga tawo nga nagapungko didto. Amo man ang iya ginhimo sa
isda, kag nabusog sila tanan.
12 Pagkatapos nila kaon, nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Tipuna ninyo ang
mga nabilin para wala gid sing may mausik."
13 Gani gintipon nila ang tanan nga nabilin. Kag halin sa lima ka tinapay nga barley
nga ginpakaon sa mga tawo, nakapuno pa sila sang dose ka alat.
14 Pagkakita sang mga tawo sadto nga milagro nga ginhimo ni Jesus, nagsiling sila,
"Amo na gid ini matuod ang Propeta nga aton ginahulat nga magaabot diri sa
kalibutan!"
15 Nakahibalo na nga daan si Jesus nga may tuyo sila nga kuhaon siya kag piliton nga
mangin hari nila. Gani naghalin siya didto kag nagtaklad balik sa bukid nga siya lang.

Naglakat si Jesus sa Ibabaw sang Tubig
(Mat. 14:22-33; Mar. 6:45-52)

16 Sang sirom na, nagdulhog sa baybay ang iya mga sumulunod
17 kag nagsakay sa sakayan. Gab-i na, pero wala pa makabalik si Jesus didto sa ila.
Gani nag-umpisa na lang sila nga magtabok pabalik sa Capernaum.
18 *Samtang nagatabok sila,* hinali lang nga nagbaskog ang hangin kag nagdalagko
ang mga balod.
19 Pagkaantad nila sing mga lima ukon anom ka kilometro, nakita nila si Jesus nga
nagalakat sa ibabaw sang tubig pakadto sa ila sakayan, kag hinadlukan sila.
20 Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kamo magkahadlok, ako ini!"
21 Gani ginpasakay nila siya. Pagkasakay ni Jesus, nakaabot sila dayon sa ila
kaladtuan.

Ginpangita sang mga Tawo si Jesus

22-23 Sang sunod nga adlaw, ang mga tawo wala pa gid naghalin didto sa lugar nga
ginpakaunan sa ila sang Ginoo sang tinapay nga iya ginpasalamatan sa Dios.
Nahibaluan nila nga sang gab-i nga nagligad may isa lang ka sakayan, kag amo ato ang
ginsakyan sang mga sumulunod ni Jesus. Nahibaluan man nila nga si Jesus wala
nagsakay upod sa iya mga sumulunod. Karon, may nag-abot didto nga mga sakayan
nga halin sa Tiberias.
24 Gani pagkahibalo sang mga tawo nga wala na didto si Jesus kag ang iya mga
sumulunod, nagsakay sila sa mga sakayan kag nagpa-Capernaum para pangitaon si
Jesus.

Ang Tinapay nga Nagahatag sang Kabuhi

25 Pag-abot nila didto sa Capernaum nakita nila si Jesus. Nagsiling sila, "Manunudlo,
san-o ka pa diri?"
26 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ginapangita
ninyo ako indi tungod sa mga milagro nga inyo nakita, kundi tungod kay ginpakaon ko
kamo sang tinapay kag nabusog kamo.
27 Pero indi kamo magpangabudlay para sa pagkaon nga madunot man lang, kundi
magpangabudlay kamo para sa pagkaon nga nagapadayon hasta san-o, nga nagahatag
sang kabuhi nga wala sing katapusan. *Ako nga* Anak sang Tawo amo ang magahatag
sa inyo sini nga pagkaon, kay ako ang ginhatagan sang Dios nga Amay sang awtoridad
nga maghatag sini."
28 Gani nagpamangkot sila sa iya, "Ti ano ang dapat namon nga himuon para
masunod namon ang gusto nga ipahimo sang Dios?"
29 Nagsabat si Jesus, "Ang gusto sang Dios nga inyo himuon amo ini: magtuo kamo sa
akon nga iya ginpadala."

30 Nagsiling man sila, “Ti, ano nga milagro ang imo mapakita sa amon para magtuo
kami sa imo?
31 Sadto anay ang aton mga katigulangan nagkaon sang manna sang didto pa sila sa
kamingawan. Kay nagasiling ang Kasulatan nga ginhatagan sila ni Moises sang
tinapay nga halin sa langit.”‡
32 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga indi si Moises
ang naghatag sang tinapay nga halin sa langit kundi ang akon Amay. Kag siya amo
man ang nagahatag sa inyo sang matuod nga tinapay nga halin sa langit.
33 Kay ang tinapay nga ginahatag sang Dios wala sing iban kundi siya nga naghalin
sa langit kag nagahatag sang kabuhi sa *mga tawo diri sa* kalibutan.”
34 Nagsiling dayon ang mga tawo, “Ti, sir, hatagi man kami permi sina nga tinapay
nga imo ginasiling.”
35 Nagsiling si Jesus, “Ako amo ang tinapay§ nga nagahatag sang kabuhi. Ang
nagapalapit sa akon kag nagatuo indi na gid paggutumon ukon pag-uhawon.
36 “Pero pareho bala sang ginsiling ko anay sa inyo, indi gihapon kamo magtuo sa
akon bisan nakita na ninyo *ang mga milagro nga akon ginhimo*.*
37 Ang tanan nga tawo nga ginahatag sang Amay sa akon magapalapit sa akon, kag
ang mga nagapalapit sa akon indi ko gid pagsikwayon.
38 Kay nagkadto ako diri halin sa langit indi para tumanon ko ang akon kaugalingon
nga kabubut-on, kundi para tumanon ko ang kabubut-on sang Amay nga nagpadala sa
akon.
39 Kag ang kabubut-on sang nagpadala sa akon amo ini: nga indi ko pagpabay-an
nga mawala ang bisan isa ka tawo nga iya gintugyan sa akon, kundi nga banhawon ko
sila sa katapusan nga adlaw.
40 Kay amo ini ang gusto sang akon Amay: nga ang tanan nga nagakilala kag nagatuo
sa *akon nga iya* Anak makaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan, kag
banhawon ko sila sa katapusan nga adlaw.”
41 Karon, nagkulumuron ang mga Judio kontra kay Jesus, kay nagsiling siya nga siya
amo ang tinapay nga naghalin sa langit.
42 Nagsiling sila, “Si Jesus man lang ina nga anak ni Jose. Ngaa nagasiling siya nga
halin siya sa langit, kay kilala ta man gani ang iya amay kag iloy?”
43 Ginsabat sila ni Jesus, “Indi kamo magsagi kumod dira.
44 Wala sing tawo nga makapalapit sa akon kon indi pagtandugon ang iya
tagipusuon sang Amay nga nagpadala sa akon. Kag ang mga tawo nga magpalapit sa
akon banhawon ko sa katapusan nga adlaw.
45 Nagsiling ang isa sa mga propeta, ‘Tudluan sila tanan sang Dios.’† Gani ang tanan
nga nagapamati sa mga ginatudlo sang Amay magapalapit sa akon.
46 Wala ini nagakahulugan nga may tawo na nga nakakita sa Amay. Ako nga
naghalin sa Dios nga Amay amo gid lang ang nakakita sa iya.
47 “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang nagatuo *sa akon* may kabuhi na
nga wala sing katapusan,
48 tungod kay ako amo ang tinapay nga nagahatag sang kabuhi.
49 Ang inyo mga katigulangan nagkaon sang manna sang didto pa sila sa
kamingawan, pero nagkalamatay gihapon sila.
50 Pero may ara sang tinapay nga naghalin sa langit, kag ang bisan sin-o nga
magkaon sini indi na mapatay.
51 Ako amo ang buhi nga tinapay nga naghalin sa langit. Ang bisan sin-o nga
magkaon sa sini nga tinapay magakabuhi hasta san-o. Tungod kay ang tinapay nga

‡ **6:31** Exo. 16:4; Neh. 9:15; Sal. 78:24 § **6:35** *tinapay:* ukon, *pagkaon* * **6:36** *bisan nakita na ninyo...ginhimo:* sa iban nga mga teksto, *bisan nakita na ninyo ako* † **6:45** Isa. 54:13

akon ihatag sa iya wala sing iban kundi ang akon lawas. Ini nga lawas ihatag ko para
makabaton ang *mga tawo diri sa* kalibutan sang kabuhi *nga wala sing katapusan*."
52 Nagbinaisay ang mga Judio *nga nagapamati kay Jesus*. Nagsiling sila, "Paano bala
ang paghatag sang tawo nga ini sa aton sang iya lawas para kaunon ta?"
53 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, ginasiling ko sa inyo nga kon indi kamo
magkaon sang lawas sang Anak sang Tawo kag kon indi kamo mag-inom sang iya
dugo, indi gid kamo makabaton sang kabuhi *nga wala sing katapusan*.
54 Pero ang bisan sin-o nga nagakaon sang akon lawas kag nagainom sang akon dugo
may kabuhi nga wala sing katapusan, kag banhawon ko siya sa katapusan nga adlaw.
55 Kay ang akon lawas kag ang akon dugo amo ang matuod nga tinapay kag matuod
nga ilimnon.‡
56 Ang bisan sin-o nga nagakaon sang akon lawas kag nagainom sang akon dugo
nagapabilin sa akon kag ako nagapabilin man sa iya.
57 Ang *Dios nga* Amay nga nagpadala sa akon amo ang ginahalinan sang kabuhi, kag
tungod sa iya nagakabuhi ako. Pareho man sini ang matabo sa mga nagakaon sa akon,
magakabuhi man sila tungod sa akon.
58 Ako ang tinapay nga naghalin sa langit. Indi ini pareho sa manna nga ginkaon
sang inyo mga katigulangan, kay nagkalamatay gihapon sila. Ang nagakaon sang sini
nga tinapay nga akon ginasiling sa inyo magakabuhi hasta san-o."
59 Ini nga mga butang ginahambal ni Jesus sang siya nagapanudlo didto sa simbahan
sang mga Judio sa Capernaum.

Ang mga Pulong nga Nagahatag sang Kabuhi nga Wala sing Katapusan

60 Madamo sa iya mga sumulunod ang nakabati sa iya gintudlo, kag nagsiling sila,
"Tama kabudlay ining ginatudlo niya, sin-o bala ang makabaton sini?"
61 Bisan wala sing may nagsugid kay Jesus, nahibaluan niya nga ang iya mga
sumulunod mismo nagakulumuron tungod sang iya pagpanudlo nga ato. Gani
nagsiling si Jesus sa ila, "Nasakitan bala kamo sa akon ginahambal?
62 Ti paano na lang kon *ako nga* Anak sang Tawo makita ninyo nga nagsaka pabalik
sa akon ginhalinan?
63 Ang Espiritu *Santo* amo ang nagahatag sang kabuhi. Ang tawo indi makahimo sini.
Ang akon mga ginahambal sa inyo halin sa Espiritu *Santo*, kag nagahatag sang kabuhi.
64 Pero may ara sa inyo nga wala nagatuo sa akon." (Nagsiling siya sini tungod kay
nahibaluan na niya nga daan kon sin-o atong mga indi magatuo kag kon sin-o ang
magatraidor sa iya.)
65 Kag nagsiling pa gid siya, "Amo ini ang kabangdanan kon ngaa nagsiling ako sa
inyo nga wala sing may makapalapit sa akon kon indi siya pagtugutan sang Amay."
66 Halin sadto, madamo sa mga sumulunod ni Jesus ang nagbiya sa iya kag wala na
magsagi upod.
67 Gani nagsiling si Jesus sa iya dose *ka apostoles*, "Ti, mabiya man bala kamo sa
akon?"
68 Nagsabat si Simon Pedro sa iya, "Ginoo, sa kay sin-o pa bala kami makadto? Ikaw
lang ang may mensahi nga makahatag sang kabuhi *nga wala sing katapusan*.
69 Nagatuo kami sa imo tungod kay nahibaluan namon nga ikaw amo gid ang Balaan
nga ginpadala sang Dios."
70 Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi bala ginpili ko kamo nga dose? Pero ang isa sa inyo
yawa!"§
71 Ang ginatumod ni Jesus amo si Judas nga anak ni Simon Iscariote.* Kay bisan tuod

‡ **6:55** *matuod nga tinapay kag matuod nga ilimnon* nga nagahatag sang kabuhi nga wala sing katapusan. § **6:70** *yawa:* buot silingon, *gin-usar sang yawa* * **6:71** *Simon Iscariote:* Indi apelyido ni Simon ang "Iscariote." Siguro ang buot silingon, *Simon nga taga-Keriot.*

si Judas isa sa dose *ka apostoles*, pero siya amo ang magatraidor kay Jesus.

7

Si Jesus kag ang Iya mga Utod nga Lalaki

1 Pagkatapos sadto, naglibot-libot si Jesus sa Galilea. Ginlikawan niya nga magkadto
sa Judea tungod kay ang mga *lider sang mga* Judio nagtinguha sa pagpatay sa iya.
2 Karon, sang malapit na ang piesta sang mga Judio nga ginatawag Piesta sang
Pagpatindog sang mga Payag,
3 nagsiling ang mga utod ni Jesus sa iya, "Ngaa indi ka maghalin diri kag magkadto
sa Judea para makita sang imo mga sumulunod ang mga milagro nga imo ginahimo?
4 Kay wala sing tawo nga nagatago sang iya ginabuhat kon gusto siya makilala sang
tanan. Gani kon nagahimo gid man ikaw sang mga milagro, ipakita mo na lang ini sa
tanan!"
5 (Amo ini ang ginhambal sang mga utod ni Jesus kay bisan gani sila wala man
nagtuo sa iya.)
6 Nagsiling si Jesus sa ila, "Kamo puwede maghimo sang inyo gusto bisan ano nga
oras, pero kon sa akon, indi pa ini ang husto nga tion nga himuon ko ang dapat ko nga
himuon.
7 Kamo indi pagdumtan sang *mga tawo sang* kalibutan, pero ako ginadumtan nila
kay ginabuyagyag ko ang ila malain nga mga ginahimo.
8 Kamo lang ang magpamiesta. Pero indi lang ako kay wala pa mag-abot ang akon
tiyempo."
9 Pagkahambal niya sini sa ila nagpabilin siya sa Galilea.

Nagkadto si Jesus sa Piesta

10 Pagkahalin sang mga utod ni Jesus para magpamiesta, nagsunod man si Jesus sa
ila. Wala siya mag-upod sa kadam-an tungod kay indi niya gusto nga mahibaluan sang
mga tawo nga didto siya.
11 Didto sa piesta, ginpangita siya sang mga *lider sang mga* Judio. Nagsiling sila, "Diin
bala siya?"
12 Naghinuring-huring ang mga tawo parte sa iya. Ang iban nagsiling, "Maayo siya
nga tawo." Pero may iban man nga nagsiling, "Indi ina matuod, kay ginatunto lang
niya ang mga tawo."
13 Pero sekreto gid lang ang ila pag-estorya parte sa iya, kay nahadlok sila sa mga
lider sang mga Judio.
14 Sang nagatunga-tunga na ang piesta, nagkadto si Jesus sa templo kag nagpanudlo.
15 Natingala gid ang mga *lider sang mga* Judio. Siling nila, "Sa diin bala nakakuha
sang kaalam ang tawo nga ini? Wala gani siya nakaeskwela."*
16 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ang mga ginatudlo ko sa inyo wala naghalin sa akon,
kundi naghalin sa Amay nga nagpadala sa akon.
17 Ang bisan sin-o nga gusto magtuman sang kabubut-on sang Dios, makahibalo kon
ining akon ginatudlo halin sa Dios ukon akon-akon lang.
18 Ang tawo nga nagatudlo sa iya kaugalingon nga kaalam nagapadungog sa iya lang
kaugalingon. Pero ang nagapadungog sa nagpadala sa iya, amo ang mapatihan kag
wala sing kalautan sa iya.
19 Indi bala nga ginhatag sa inyo ni Moises ang Kasuguan? Pero wala gid sing bisan
isa sa inyo nga nagatuman sang Kasuguan, tungod kay kon nagatuman kamo, ngaa
gusto ninyo ako nga patyon?"

---

* **7:15** *Wala gani siya nakaeskwela:* siguro ang buot silingon, wala siya nakaeskwela para mangin isa ka manunudlo.

20 Nagsiling ang mga tawo, “Ginagamhan ka siguro sang demonyo! Ngaa, sin-o bala
ang gusto magpatay sa imo?”
21 Nagsiling si Jesus, “Natingala kamo tungod kay may tawo ako nga gin-ayo sa
Adlaw nga Inugpahuway.
22 *Pero hunahunaa bala ninyo*: gintudluan kamo ni Moises nga dapat tulion ninyo ang
inyo mga kabataan. (Kon sa bagay ini wala nag-umpisa kay Moises kundi sa inyo mga
katigulangan sang una pa gid). Gani ginatuli ninyo sila bisan Adlaw nga Inugpahuway.
23 Kon ginatuli gani ninyo ang bata sa Adlaw nga Inugpahuway para indi ninyo
malapas ang Kasuguan ni Moises,† ti ngaa bala nangakig kamo sa akon tungod nga
gin-ayo ko ang isa ka tawo sa Adlaw nga Inugpahuway?
24 Indi kamo magsiling nga ang ginahimo sang tawo malain kon wala kamo
makausisa. Usisaa ninyo anay siya para mahibaluan ninyo kon ano ang husto.”

Nagahunahuna ang mga Tawo Kon si Jesus amo na ang Cristo

25 May mga taga-Jerusalem nga nagsiling, “Indi bala amo ini ang tawo nga
ginahingabot sang aton mga lider nga patyon?
26 Pero ari siya nagahambal sa mga tawo, kag ang aton mga lider wala man lang
nagahambal kontra sa iya. Basi kon nahibaluan na gid man nila nga siya amo ang
Cristo.
27 Pero nahibaluan ta gid kon diin naghalin ang tawo nga ini. Pero kon ang Cristo na
ang mag-abot wala sing may makahibalo kon diin siya maghalin.”
28 Gintuduhan dayon ni Jesus ang iya tingog didto sa templo. Nagsiling siya, “Ti ano,
nakilala na ninyo kon sin-o gid ako, kag kon diin ako naghalin? Sa matuod lang, wala
ako nagkadto diri sa kalibutan suno sa akon kaugalingon nga gusto, kundi ang matuod
nga Dios amo ang nagpadala sa akon. Wala ninyo siya makilala.
29 Pero ako ya, kilala ko siya, tungod kay didto ako naghalin sa iya, kag siya mismo
ang nagpadala sa akon.”
30 Tungod sa sining ginhambal ni Jesus, dakpon na siya kuntani sang mga lider sang
mga Judio. Pero wala sing may nagdakop sa iya, kay wala pa mag-abot ang iya tion.‡
31 Sa pihak sina, madamo pa gid sa mga tawo ang nagtuo sa iya. Nagsiling sila, “Siya
na gid siguro ang Cristo, kay wala sing may makadaog sa iya sa mga milagro nga iya
ginahimo.”

Ginsugo ang mga Guwardya sa Pagdakop kay Jesus

32 Nabatian sang mga Pariseo ang mga hinuring-huring sang mga tawo parte kay
Jesus, gani sila kag ang mga manugdumala nga mga pari nagsugo sa mga guwardya
sang templo nga dakpon si Jesus.
33 Nagsiling si Jesus, “Malip-ot na lang ang tion nga magpakig-upod ako sa inyo
tungod kay magabalik na ako sa nagpadala sa akon.
34 Pangitaon ninyo ako, pero indi na ninyo ako makita, tungod kay indi kamo
makakadto sa akon kaladtuan.”
35 Nagpinamangkutanay ang mga *lider sang mga* Judio, “Sa diin bala siya makadto
nga indi ta siya makita? Ano, makadto bala siya sa mga siyudad sang mga Griego (nga
sa diin ang iban nga mga Judio naglalapta) para magpanudlo sa mga Griego?
36 Kay ngaa nagasiling siya nga ‘Pangitaon ninyo ako, pero indi na ninyo ako makita,
tungod kay indi kamo makakadto sa akon kaladtuan’?”

Ang Tubig nga Nagahatag sang Kabuhi

---

† **7:23** Suno sa Kasuguan ni Moises, dapat tulion sang mga Judio ang ila mga bata sa ikawalo nga adlaw halin sang ila pagkatawo. Ginatuli nila sila bisan pa nga ang ikawalo nga adlaw nagtupa sa Adlaw nga Inugpahuway. ‡ **7:30** *ang iya tion:* buot silingon, *ang kabubut-on sang Dios*

37 Karon, nag-abot ang katapusan nga adlaw sang piesta. Amo ini ang
pinakaimportante nga adlaw sang piesta. Sa sadto nga adlaw nagtindog si Jesus kag
naghambal sing mabaskog, “Ang bisan sin-o nga ginauhaw magpalapit sa akon kag
mag-inom.
38 Kay nagasiling ang Kasulatan nga ang bisan sin-o nga magtuo sa akon, magailig
halin sa iya tagipusuon ang tubig nga nagahatag sang kabuhi.”
39 (Ang buot silingon ni Jesus sa tubig nga nagahatag sang kabuhi amo ang Espiritu
Santo nga madali na lang ihatag sa mga tawo nga nagatuo sa iya. Sadto nga tiyempo
wala pa mahatag ang Espiritu *Santo*, tungod kay wala pa makabalik si Jesus sa langit.)

Lain-lain ang Pagpati sang mga Tawo Parte kay Jesus

40 Madamo sa mga tawo ang nakabati sang ginhambal ni Jesus, kag nagsiling ang
iban, “Ini nga tawo amo na gid ang Propeta *nga aton ginapaabot*.”
41 Nagsiling man ang iban, “Amo na ini ang Cristo!” Pero nagsiling pa gid ang iban,
“Indi, kay indi mahimo nga ang Cristo magahalin sa Galilea.
42 Indi bala nagasiling ang Kasulatan nga ang Cristo magahalin sa kaliwat ni David,
kag matawo sa Betlehem, ang baryo nga ginhalinan ni David?”
43 Gani lain-lain ang pagpati sang mga tawo parte kay Jesus.
44 Ang iban didto gusto magdakop sa iya, pero wala gid sing may nagpangisog sa
pagdakop sa iya.

Indi Magtuo kay Jesus ang mga Lider sang mga Judio

45 Karon, nagbalik ang mga guwardya sang templo sa mga manugdumala nga mga
pari kag mga Pariseo nga nagsugo sa ila para dakpon si Jesus. Pag-abot sang mga
guwardya, nagsiling dayon ang nagsugo sa ila, “Ngaa wala ninyo siya pagdakpa kag
dal-on diri?”
46 Nagsiling ang mga guwardya, “Karon pa gid lang kami nakabati sang tawo nga
nagahambal pareho sadto.”
47 Nagsiling ang mga Pariseo, “Ang buot ninyo silingon pati kamo natunto man niya?
48 May nakita bala kamo nga mga Pariseo kag mga manugdumala nga nagatuo sa
iya?
49 Wala gid! Ang mga tawo lang gid nga wala kahibalo sang Kasuguan *ni Moises* ang
nagatuo sa iya. Pakamalauton gid sila sang Dios.”
50 Ang isa sini sa ila nga mga Pariseo amo si Nicodemus. Amo ini siya ang tawo nga
nagpakigkita anay kay Jesus.
51 Nagsiling siya sa iya mga kaupod, “Indi bala nga kontra sa aton kasuguan ang
pagsentensya sa tawo nga wala ta pa nabatian sa iya mismo kon ano ang iya ginhimo?”
52 Nagsiling sila kay Nicodemus, “Ano, daw sa taga-Galilea ka man. Usisaa bala *ang
Kasulatan* kag makita mo nga wala gid sing propeta sang Dios nga magahalin sa
Galilea.”
53 Pagkatapos sadto nagpalauli sila tanan.§

8

Ang Babayi nga Nadakpan nga Nagpanginlalaki

1 Nagkadto si Jesus sa Bukid sang mga Olibo.
2 Sang kaagahon, nagbalik siya liwat sa templo. Madamo nga tawo ang nagtilipon
didto sa iya. Gani nagpungko siya kag nagpanudlo sa ila.

§ **7:53** Ang mga daan kag masaligan nga mga kopya sang orihinal nga teksto wala sang Juan 7:53–8:11. May pila ka kopya nga may ara sang sini nga mga bersikulo, ukon parte lang sang sini nga mga bersikulo, pagkatapos sang Juan 7:36, Juan 21:25, Luc. 21:38 ukon Luc. 24:53.

3 Karon, ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga Pariseo nagdala didto kay
Jesus sang isa ka babayi nga nadakpan nga nagapanginlalaki, kag ginpatindog nila
siya sa atubangan sang tanan nga tawo.
4 Nagsiling sila dayon kay Jesus, “Manunudlo, nadakpan ang ini nga babayi sa akto
mismo nga nagapanginlalaki.
5 Suno sa Kasuguan ni Moises, ang pareho sini nga klase sang babayi dapat batuhon
hasta mapatay. Ti, ano sa imo?”
6 Amo ato ang ila pamangkot tungod kay ginatilawan lang nila si Jesus, para kon
magsala siya sa iya sabat may iakusar sila kontra sa iya. Pero ang ginhimo ni Jesus,
nagduko siya kag nagsulat sa duta paagi sa iya tudlo.
7 Pero tungod kay sige gihapon ang ila pamangkot sa iya, nagtindog si Jesus kag
nagsiling sa ila, “Kon sin-o sa inyo ang wala sing sala amo ang mag-una haboy sa iya
sing bato.”
8 Pagkatapos niya hambal sadto, nagpungko siya kag nagduko, kag nagsulat liwat sa
duta.
9 Pagkabati sadto sang mga manunudlo sang Kasuguan kag sang mga Pariseo, isa-isa
sila nga naghalin umpisa sa mga tigulang, hasta nga si Jesus na lang ang nabilin kag
ang babayi nga nagatindog pa didto.
10 Nagtindog si Jesus kag nagsiling sa babayi, “Ti diin na sila? Wala gid sing may
nagsentensya sa imo?”
11 Nagsiling ang babayi, “Wala gid, sir.” Nagsiling si Jesus sa iya, “Ako wala man
nagasentensya sa imo. Magpuli ka na, pero indi ka na magpakasala liwat.”

Si Jesus amo ang Suga sang mga Tawo sa Kalibutan

12 Nagsiling liwat si Jesus sa mga tawo, “Ako ang suga sang *mga tawo sa* kalibutan.
Ang nagasunod sa akon, indi na magakabuhi sa kadulom, kundi masanagan siya sang
suga nga nagahatag sang kabuhi.”
13 Pagkabati sadto sang mga Pariseo, nagsiling sila, “Ikaw man lang ang nagasugid
parte sa imo kaugalingon, gani indi ka mapatihan.”
14 Nagsiling si Jesus sa ila, “Bisan tuod nga nagasugid ako parte sa akon kaugalingon,
ang akon ginasugid matuod, tungod kay nahibaluan ko kon diin ako naghalin kag kon
diin ako makadto. Pero kamo wala kahibalo kon diin ako naghalin kag kon diin ako
makadto.
15 Ang inyo pagsentensya indi masaligan tungod kay ina suno gid lang sa hunahuna
sang tawo. Pero ako wala nagasentensya kay bisan sin-o.
16 Kag kon magsentensya gid man ako, ang akon sentensya husto, tungod kay indi
lang ako ang magasentensya kundi *duha kami,* ako kag ang Amay nga nagpadala sa
akon.
17 Indi bala nasulat sa inyo Kasuguan nga kon magsinanto ang sugid sang duha ka
tawo, ang ila sugid matuod?
18 Ako nagapamatuod parte sa akon kaugalingon kag ang Amay nga nagpadala sa
akon nagapamatuod man parte sa akon.”
19 Nagsiling ang mga Pariseo sa iya, “Ti, sa diin bala ang imo amay?” Nagsiling si
Jesus, “Wala kamo makakilala sa akon ukon sa akon Amay. Kon nakilala kuntani ninyo
ako, makilala man ninyo ang akon Amay.”
20 Ini tanan ginhambal ni Jesus sang nagatudlo siya sa templo, malapit sa
ginabutangan sang kuwarta. Pero wala sing may nagdakop sa iya, kay wala pa
mag-abot ang iya tion.

Si Jesus Indi Taga-diri sa Kalibutan

21 Nagsiling liwat si Jesus sa mga lider sang mga Judio, “Malakat ako, kag pangitaon
ninyo ako, pero magakalamatay lang kamo nga nagapadayon sa pagpakasala. Kag indi
kamo makakadto sa akon kaladtuan.”
22 Gani nagpinamangkutanay sila,* “Ano bala ang buot niya silingon nga kita kuno
indi makakadto sa iya kaladtuan? Ano, mahikog bala siya?”
23 Nagsiling si Jesus sa ila, “Kamo kalibutanon, pero ako langitnon. Kamo iya sang
kalibutan, pero ako ya indi.
24 Amo ina nga nagsiling ako sa inyo nga magakalamatay lang kamo nga wala
mapatawad ang inyo mga sala. Kay kon indi kamo magtuo nga ako amo ang Cristo,
sigurado gid nga magakalamatay lang kamo nga nagapadayon sa pagpakasala.”
25 Nagsiling sila, “Ngaa, sin-o ka gid bala?” Nagsiling si Jesus, “Indi bala ginsugiran
ko na kamo halin pa sang una kon sin-o gid ako?
26 Madamo ang akon inugsentensya kontra sa inyo mga ginahimo. Sa pagkamatuod,
ang mga butang nga akon ginasugid sa mga tawo amo lang ang mga butang nga
ginapahambal sa akon sang nagpadala sa akon. Kag ang tanan nga iya ginasugid
matuod.”
27 Wala sila makaintiendi nga naghambal siya sa ila parte sa Amay.
28 Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Kon ibayaw† na ninyo *ako nga* Anak sang Tawo,
mahibaluan na ninyo nga ako gali amo *ang Cristo*. Sa sina nga tion mahibaluan man
ninyo nga ang tanan nga akon ginahimo kag ginasugid wala sing iban kundi ang mga
butang nga ginapahimo kag ginapasugid sa akon sang Amay.
29 Ang nagpadala sa akon nagaupod permi sa akon kag wala niya gid ako
ginapabay-an, tungod kay kon ano ang iya gusto amo man ang akon ginahimo.”
30 Pagkabati sang mga tawo sa sining mga ginhambal ni Jesus, madamo sa ila ang
nagtuo sa iya.

Ang Kamatuoran nga Nagahilway sa Tawo

31 Karon, nagsiling si Jesus sa mga Judio nga nagtuo sa iya, “Kon padayon kamo nga
nagatuman sa akon mga ginatudlo, matuod gid nga kamo akon mga sumulunod.
32 Mahibaluan ninyo ang kamatuoran kag ang kamatuoran amo ang magahilway sa
inyo.”
33 Nagsiling sila sa iya, “Mga kaliwat kami ni Abraham, kag wala pa gid sing may
nakaulipon sa amon. Ngaa nagasiling ka nga mahilway kami?”
34 Nagsiling si Jesus, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang bisan sin-o nga
nagapakasala, ulipon sang sala.
35 Ang isa ka ulipon umalagi lang sa panimalay, pero ang anak ya permanente.
36 Gani kon ang Anak *sang Dios* amo ang magahilway sa inyo, mahilway gid kamo.
37 Nahibaluan ko nga mga kaliwat kamo ni Abraham, pero ginatinguhaan ninyo nga
patyon ako tungod kay indi kamo magbaton sang akon mga ginatudlo.
38 Ginasugid ko sa inyo ang mga butang nga akon nakita sa Amay; pero kamo,
ginahimo ninyo ang inyo nabatian sa inyo amay.”
39 Nagsiling sila kay Jesus, “Ang amon amay amo si Abraham.” Nagsiling si Jesus,
“Kon matuod nga mga kaliwat kamo ni Abraham, kuntani ginahimo ninyo ang *maayo
pareho sang* iya mga ginhimo.
40 Pero ang inyo ginahimo, ginatinguhaan ninyo nga patyon ako, bisan nagsugid
man lang ako sa inyo sang kamatuoran nga akon nabatian halin sa Dios. Si Abraham
wala gid nakahimo pareho sining inyo ginahimo.
41 Ang inyo ginahimo pareho man sa ginahimo sang inyo amay.” Nagsiling sila, “Indi
kami mga anak sa guwa.‡ Ang Dios amo ang amon Amay.”

---

* **8:22** *sila:* sa literal, *ang mga Judio* † **8:28** *ibayaw:* buot silingon, *ilansang sa krus* ‡ **8:41** *Indi kami mga anak sa guwa:* buot silingon, *Indi si Satanas ang amon amay*

42 Nagsiling si Jesus sa ila, “Kon matuod nga ang Dios amo ang inyo Amay, kuntani
palanggaon ninyo ako, kay ako naghalin sa Dios. Wala ako nagkadto diri sa kalibutan
sa akon lang luyag, kundi siya amo ang nagpadala sa akon.
43 Indi ninyo maintiendihan ang akon mga ginahambal tungod kay indi kamo
makaagwanta sa pagpamati sang akon pulong.
44 Ang yawa amo ang inyo amay kag kon ano ang gusto sang inyo amay amo man
ang inyo gusto nga himuon. Manugpatay siya sang tawo halin pa sang una. Wala sing
pulos para sa iya ang kamatuoran tungod kay wala gid sing kamatuoran sa iya.
Batasan niya ang magbutig, tungod kay butigon siya kag siya amo ang ginahalinan
sang tanan nga kabutigan.
45 Pero ako, ang kamatuoran amo ang akon ginasugid sa inyo, kag amo ina nga indi
kamo magpati sa akon.
46 Sin-o bala sa inyo ang makapamatuod nga nakahimo ako sang sala? *Wala gid!* Ti
ngaa indi kamo magpati sa akon kon nagasugid ako sang kamatuoran?
47 Ang mga tawo nga iya sang Dios nagapati sa pulong sang Dios. Pero tungod kay
kamo indi iya sang Dios, amo ina nga indi kamo magpati sa akon.”

Si Jesus kag si Abraham

48 Nagsabat kay Jesus ang mga *lider sang mga* Judio, “Matuod gali ang amon
ginasiling nga ikaw isa ka Samariahanon,§ kag ginagamhan sang demonyo.”
49 Nagsiling si Jesus, “Wala ako ginagamhan sang demonyo. Ginapadunggan ko lang
ang akon Amay, pero kamo, ginapakahuy-an ninyo ako.
50 Wala ako nagahandom sang kadungganan para sa akon kaugalingon. Ang Amay
amo ang nagahandom *nga padunggan ako sang mga tawo*, kag siya ang makahukom
kon matuod ang akon ginasugid.
51 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang mga nagatuman sang akon mga
pagpanudlo indi na mapatay hasta san-o.”
52 Nagsiling sa iya ang mga *lider sang mga* Judio, “Sigurado na gid kami nga
ginagamhan ka sang demonyo. Bisan si Abraham napatay, kag ang mga propeta
nagkalamatay man. Pero nagasiling ka nga ang nagatuman sang imo mga pagpanudlo
indi na gid mapatay hasta san-o.
53 Ano, mas maayo ka pa bala kay Abraham? Napatay gani siya. Kag ang mga
propeta nagkalamatay man. Ngaa, sin-o ka gid haw?”
54 Nagsiling si Jesus sa ila, “Kon ako lang gid ang magpadungog sa akon kaugalingon,
wala ini sing pulos. Pero ang akon Amay amo gid ang nagapadungog sa akon. Siya
amo ang inyo ginasiling nga inyo Dios.
55 Ugaling wala ninyo siya makilala. Pero ako ya, kilala ko siya. Karon, kon
magsiling ako nga wala ako makakilala sa iya, magaguwa nga butigon ako pareho sa
inyo. Pero ang matuod, kilala ko gid siya kag ginatuman ko ang iya pulong.
56 Nalipay gid ang inyo amay nga si Abraham nga makita niya ang akon tion. Kag
nakita niya gani kag nalipay gid siya.”
57 Nagsiling ang mga *lider sang mga* Judio sa iya, “Ti, paano ang imo pagkakita kay
Abraham nga wala pa gani 50 ang imo edad?”
58 Nagsiling si Jesus, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga sang wala pa
matawo si Abraham, ara na ako nga daan.”
59 Tungod sa sining ginhambal ni Jesus nagpulot sila sing bato para habuyon siya.
Pero nagpanago* si Jesus kag naghalin sa templo.

---

§ **8:48** *Samariahanon:* Ini sila ginapakanubo sang mga Judio ang mga Samariahanon. Mga makasasala sila sa ila panulok. * **8:59** *nagpanago:* ukon, *gintago*

9

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga Natawo nga Bulag

1 Samtang nagalakat sila ni Jesus, may nakita sila nga tawo nga bulag halin pa sang
iya pagkatawo.
2 Karon ginpamangkot si Jesus sang iya mga sumulunod, “Manunudlo, kay sin-o bala
sala nga natawo siya nga bulag? Iya bala sala ukon sala sang iya mga ginikanan?”
3 Nagsabat si Jesus, “Indi tungod sang iya sala ukon sang sala sang iya mga
ginikanan, kundi nabulag siya para makita sang mga tawo ang gahom sang Dios *paagi*
sa pag-ayo sa iya.
4 Dapat himuon ta ang ginapahimo sang *Dios nga* nagpadala sa akon samtang adlaw
pa. Kay magaabot ang gab-i nga indi ta na mahimo ang iya ginapahimo.
5 Samtang ari pa ako sa kalibutan ako ang suga nga nagahatag sang kasanag sa mga
tawo.”
6 Pagkahambal niya sadto nagdupla siya dayon sa duta. Ginmiksla niya ang dupla sa
duta kag ginlamhit niya ini sa mga mata sang bulag.
7 Nagsiling siya dayon sa bulag, “Kadto ka sa palaligusan sa Siloam kag
magpanghilam-os didto.” (Ang buot silingon sang Siloam “Ginpadala.”) Gani nagkadto
ang bulag sa Siloam kag nagpanghilam-os. Pagkatapos nagbalik siya dayon nga
nakakita na.
8 Nagsiling ang iya mga kasilingan kag ang mga tawo nga nakakita anay sa iya nga
nagapakilimos, “Indi bala nga ang ina nga tawo amo anay ang nagasagi pungko nga
nagapakilimos?”
9 Nagsiling ang iban, “Amo ina siya!” Pero may iban nga nagsiling, “Indi ina siya!
Kundi pareho lang sila sing hitsura.” Gani ang tawo mismo nagsiling, “Ako gid ang
tawo nga inyo ginasiling.”
10 Gani ginpamangkot nila siya, “Paano bala nga makakita ka na subong?”
11 Nagsiling siya, “Ang tawo nga ginatawag nga si Jesus naghimo sang lunang.*
Pagkatapos ginlamhit niya ini sa akon mga mata kag ginsilingan niya ako dayon nga
magkadto sa palaligusan sa Siloam kag magpanghilam-os. Gani nagkadto ako didto
kag pagkatapos ko panghilam-os, nakakita na ako.”
12 Ginpamangkot nila siya kon diin na ang tawo nga nag-ayo sa iya. Nagsiling siya,
“Ambot, wala ako kahibalo.”

Gin-imbistigar sang mga Pariseo ang Tawo nga Gin-ayo

13 Gindala nila dayon sa mga Pariseo ang ato nga tawo, nga sadto anay bulag.
14 Adlaw sadto nga Inugpahuway sang pagmiksla ni Jesus sang duta kag sang
pag-ayo niya sa mata sang tawo nga bulag.
15 Gani ginpamangkot man siya sang mga Pariseo kon paano nga makakita na siya.
Kag ginsugiran niya sila, “Ginlamhitan ni Jesus sing lunang ang akon mga mata kag
pagkatapos nagpanghilam-os ako, kag subong makakita na ako.”
16 May mga Pariseo nga nagsiling, “Ang tawo nga naghimo sini indi halin sa Dios,
tungod kay wala siya nagatuman sang kasuguan parte sa Adlaw nga Inugpahuway.”
Pero nagsiling ang iban, “Kon siya tawo nga makasasala indi siya makahimo sang mga
milagro nga pareho sini.” Gani nagbinahin-bahin sila.
17 Nagpamangkot pa gid liwat ang mga Pariseo sa tawo nga sadto anay bulag, “Siling
mo gin-ayo ka niya, ti karon, ano ang masiling mo parte sa iya?” Nagsiling siya, “Kon
sa akon lang, isa siya ka propeta.”
18 Pero indi magpati ang mga *lider sang mga* Judio nga bulag siya anay kag subong
makakita na, gani ginpatawag nila ang iya mga ginikanan.

---

* **9:11** *lunang:* sa iban nga Bisaya, *lutak*

19 Pagkatapos ginpamangkot nila sila, “Inyo bala anak ini? Matuod gid man bala nga
natawo siya nga bulag? Ngaa makakita na siya subong?”
20 Nagsabat ang iya mga ginikanan, “Kilala namon nga siya amon anak kag matuod
nga natawo siya nga bulag.
21 Pero kon paano nga makakita na siya kag kon sin-o ang nag-ayo sang iya mga
mata, ina ang wala namon mahibalui. Pamangkuta ninyo siya kay may buot naman
na siya kag sarang makasabat para sa iya kaugalingon.”
22 Amo sadto ang sabat sang iya mga ginikanan tungod kay nahadlok sila sa mga
lider sang mga Judio. Kay ang ini nga mga *lider* nagsugtanay na nga daan nga ang
bisan sin-o nga magkilala kay Jesus nga siya amo ang Cristo indi na nila pagpasudlon
sa ila simbahan.
23 Amo gani nga ang iya mga ginikanan nagsiling, “Pamangkuta ninyo siya kay may
buot naman na siya.”
24 Gani gintawag nila liwat ang tawo nga sadto anay bulag kag ginsilingan,
“Padunggi ang Dios *paagi sa pagsugid sang matuod parte sadto nga tawo*. Kon sa amon
lang, nahibaluan namon nga siya makasasala.”
25 Nagsabat ang tawo, “Wala ako kahibalo kon makasasala siya ukon indi. Basta
nahibaluan ko nga sang una bulag ako pero subong makakita na.”
26 Nagpamangkot naman sila, “Ano bala ang iya ginhimo sa imo? Paano niya gin-ayo
ang imo mga mata?”
27 Nagsabat siya, “Indi bala nga ginsugiran ko na kamo? Pero indi kamo magpati. Ti
ngaa nagapamangkot pa kamo liwat? Ano, gusto man bala ninyo nga mangin iya mga
sumulunod?”
28 Gani nangakig sila kag ginbuyayaw nila siya kag ginsilingan, “Ikaw iya nga
sumulunod, pero kami mga sumulunod ni Moises.
29 Nahibaluan namon nga nagpakighambal ang Dios kay Moises sang una, pero kon
parte sa tawo nga ina, wala gani kami kahibalo kon diin siya naghalin!”
30 Nagsabat dayon ang tawo, “Katingalahan! Siya ang nag-ayo sa akon, pagkatapos
nagasiling kamo nga wala kamo kahibalo kon sa diin siya naghalin.
31 Nahibaluan ta nga wala nagasabat ang Dios sa mga makasasala. Pero ginasabat
niya ang mga tawo nga nagatahod sa iya kag nagatuman sang iya kabubut-on.
32 Halin sang una wala pa gid kita makabati nga may tawo nga nag-ayo sang mata
sang isa ka tawo nga bulag halin sang iya pagkatawo.
33 Kon indi siya naghalin sa Dios, indi siya kuntani makahimo sing pareho sini.”
34 Nagsabat ang mga lider sang mga Judio, “Natawo ka kag nagdako sa sala, kag
karon tudluan mo pa kami?” Kag ginsilingan nila siya nga indi na siya pagtugutan nga
magsulod *sa ila mga simbahan*.

Ang Espiritual nga Pagkabulag

35 Karon, nabalitaan ni Jesus nga indi na nila pagpasudlon *sa ila mga simbahan* ang
tawo nga sadto anay bulag. Gani ginpangita niya ang tawo. Pagkakita niya sa iya
ginpamangkot niya siya, “Nagatuo ka bala sa Anak sang Tawo?”
36 Nagsabat siya, “Sir, sugiri man ako kon sin-o siya para makatuo ako sa iya!”
37 Nagsiling si Jesus, “Nakita mo na siya, kay siya mismo ang nagapakighambal sa
imo subong.”
38 Nagsiling dayon ang tawo, “Ginoo, nagatuo ako sa imo!” Kag nagluhod siya dayon
kag nagsimba kay Jesus.
39 Nagsiling si Jesus, “Nagkadto ako diri sa kalibutan para hukman ang mga tawo.
Ang mga *nagakilala nga sila* bulag *sa kamatuoran* ayuhon ko para makakita sila. Kag
ang mga *nagasiling nga sila kuno* indi bulag, magaguwa nga *sila amo ang* bulag.”

40 Karon, may mga Pariseo didto nga malapit sa iya nga nakabati sang iya
ginhambal. Kag nagpamangkot sila, “Ang buot mo silingon pati kami mga bulag man?”
41 Ginsabat sila ni Jesus, “Kon *ginabaton ninyo nga* bulag kamo *sa kamatuoran*, wala
kamo kuntani sing sala. Pero tungod kay nagasiling kamo nga indi kamo bulag, *ini*
nagakahulugan lang nga may sala pa gihapon kamo.”

10

Ang Matuod nga Manugbantay sang mga Karnero

1 “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga kon ang tawo nagasulod sa toril sang
mga karnero pero wala nagaagi sa puwertahan kundi nagataklas sa kudal, ina nga
tawo kawatan kag tulisan.
2 Pero ang tawo nga nagasulod paagi sa puwertahan amo ang manugbantay sang
mga karnero.
3 Ginapasulod siya sang bantay sa puwertahan kag ang iya tingog kilala sang mga
karnero. Ginatawag niya ang iya mga karnero sa ila mga ngalan, kag ginadala niya
dayon sila paguwa.
4 Kon makaguwa na sila, nagauna siya sa ila kag ang iya mga karnero nagasunod sa
iya tungod kay kilala nila ang iya tingog.
5 Indi magsunod ang mga karnero sa tawo nga indi nila kilala, kundi magapalagyo
gani sila tungod kay wala sila nakakilala sang iya tingog.”
6 Ginsugid sa ila ni Jesus ini nga paanggid, pero wala gid sila nakaintiendi kon ano
ang buot silingon sini.

Si Jesus ang Maayo nga Manugbantay

7 Gani nagsiling liwat si Jesus, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ako amo
ang puwertahan sang mga karnero.*
8 May mga nauna sa akon nga *mga manunudlo nga ang ila kahalimbawa pareho sa*
mga kawatan kag mga tulisan. Pero ang akon mga karnero wala nagpati sa ila.
9 Ako amo ang puwertahan. Ang nagasulod paagi sa akon maluwas. Pareho siya sa
karnero nga nagasulod kag nagaguwa, kag makakita siya sing halalbon.
10 Ang katuyuan sang kawatan amo ang pagpangawat, ang pagpatay kag ang
pagpangguba. Pero ako ya nagkadto diri sa kalibutan para mahatagan ko ang mga
tawo sing kabuhi kag ini wala gid sing kulang.
11 “Ako amo ang maayo nga manugbantay sang mga karnero. Ang maayo nga
manugbantay desidido nga maghatag sang iya kabuhi para sa iya mga karnero.
12 Indi siya pareho sa tawo nga ginasuhulan lang nga magbantay. Kay ang tawo nga
ginasuhulan lang nagapalagyo kon makita na niya nga nagaabot ang wolf kag bayaan
lang niya ang mga karnero. Gani nagalalapta ang mga karnero kag ang iban sa ila
tukbon.
13 Ang sinuhulan nagapalagyo, tungod kay sinuhulan man lang siya kag baliwala
lang sa iya kon ano ang matabo sa mga karnero.
14-15 Pero ako amo ang maayo nga manugbantay sang mga karnero. Kon paano ang
pagkakilala sa akon sang Amay kag ang akon pagkakilala sa iya, pareho man sina ang
akon pagkakilala sa akon mga karnero kag ang ila pagkakilala sa akon. Kag ihatag ko
ang akon kabuhi para sa ila.
16 May iban pa man ako nga mga karnero nga wala diri sa inyo grupo *nga mga Judio*.
Dapat pasudlon ko man sila. Magapamati man sila sa akon, kag ang tanan nga
nagapamati sa akon mangin isa lang ka grupo nga may isa ka manugbantay.

---

* **10:7** *mga karnero* nga amo ang mga tawo nga nagasunod kay Cristo.

17 “Ginapalangga ako sang Amay tungod kay ginahatag ko ang akon kabuhi *para sa*
ila, kag pagkatapos mabuhi man ako liwat.
18 Wala sing may makapatay sa akon kon indi ko ini pag-itugot. Pero kabubut-on ko
nga ginahatag ang akon kabuhi. May awtoridad ako sa paghatag sini, kag may
awtoridad man ako sa pagbawi sini. Amo ini ang ginsiling sang Amay sa akon.”
19 Tungod sa ginhambal nga ato ni Jesus nagbinahin-bahin liwat ang mga Judio.
20 Madamo sa ila ang nagsiling, “Ang tawo nga ini ginagamhan sang demonyo kag
buang-buang. Ngaa nagasagi kamo pamati sa iya?”
21 Pero nagsiling ang iban, “Ang tawo nga ginagamhan sang demonyo indi
makatudlo sing pareho sina. Kag isa pa, paano makapaayo ang isa ka tawo sang bulag
kon ginagamhan siya sang demonyo?”

Ginsikway si Jesus sang mga Judio

22 Karon, nag-abot ang tiyempo sa pagsaulog sa Jerusalem sang Piesta sang
Pagdedikar sang Templo. Tigtulugnaw sadto,
23 kag nagalakat-lakat si Jesus didto sa templo sa ginatawag nga Balkon ni Solomon.
24 Nagtilipon ang mga Judio sa iya kag nagsiling sila, “Ngaa ginatago-tago mo pa sa
amon kon sin-o gid ikaw? Sugiri kami sing deretso kon ikaw amo ang Cristo.”
25 Nagsiling si Jesus sa ila, “Ginsugiran ko na kamo kon sin-o gid ako pero indi kamo
magpati sa akon. Ang mga milagro nga ginahimo ko sa awtoridad nga halin sa akon
Amay nagapamatuod man kon sin-o gid ako.
26 Pero indi kamo magpati sa akon tungod kay indi kamo kaupod sa akon mga
karnero.
27 Ang akon mga karnero nagapamati sa akon. Kilala ko sila kag nagasunod sila sa
akon.
28 Ginahatagan ko sila sang kabuhi nga wala sing katapusan, kag indi gid sila
mawala. Wala gid sing may makaagaw sa ila sa akon kamot.
29 Ginhatag sila sa akon sang akon Amay nga gamhanan sa tanan, kag wala gid sing
may makaagaw sa ila sa kamot sang Amay.
30 Ako kag ang Amay isa lang.”
31 *Pagkabati sadto sang* mga Judio nagpulot liwat sila sang mga bato para batuhon
siya.
32 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Madamo ang ginhimo ko nga maayo nga inyo mismo
nakita. Kag ginpahimo ini sa akon sang Amay. Sa diin bala sa sining akon mga
ginpanghimo ang nangin kabangdanan nga inyo ako batuhon?”
33 Ginsabat siya sang mga Judio, “Indi kami magbato sa imo tungod sang imo maayo
nga mga hinimuan, kundi batuhon ka namon tungod sa imo pag-insulto *sa Dios*! Kay
ikaw tawo man lang, pero nagasiling ka nga ikaw Dios.”
34 Nagsiling si Jesus sa ila, “Indi bala nasulat sa inyo Kasuguan nga nagsiling ang
Dios nga kamo mga dios†?
35-36 Kag nahibaluan ta nga matuod permi ang ginasiling sang Kasulatan. Gani kon
nagsiling ang Dios nga mga dios ang mga tawo nga ginhatagan sang iya mensahi, ti
ngaa nagasiling kamo nga gin-insulto ko *siya* tungod kay nagsiling ako nga ako Anak
sang Dios? Ang Amay mismo ang nagpili kag nagpadala sa akon diri sa kalibutan.
37 Kon wala ako nagahimo sang ginapahimo sang Amay sa akon, indi dapat nga
magpati kamo sa akon.
38 Pero kon ginahimo ko ang ginapahimo sang Amay sa akon, bisan indi ninyo gusto
nga magpati sa akon *mga ginasiling*, dapat patihan ninyo ang akon mga hinimuan,
para mahibaluan gid ninyo nga ang Amay ari sa akon kag ako ara sa iya.”
39 Gintinguhaan nila liwat nga dakpon si Jesus, pero nakalikaw siya sa ila.

† **10:34** Sal. 82:6

40 Nagtabok liwat si Jesus sa *Suba sang* Jordan kag nagkadto sa lugar nga sa diin
nagpangbautiso si Juan. Kag didto siya dayon nagtiner.
41 Madamo nga tawo ang nagpalapit sa iya kag nagsiling, “Wala matuod nakahimo
sing mga milagro si Juan, pero ang tanan nga iya ginhambal parte sa sini nga tawo
matuod.”
42 Gani madamo sa mga tawo didto ang nagtuo kay Jesus.

11

Ang Pagkapatay ni Lazarus

1 May isa ka tawo nga nagamasakit nga ang iya ngalan si Lazarus. Nagaestar siya sa
Betania, ang baryo nga ginaestaran man sang iya mga utod nga si Maria kag si Marta.
2 Si Maria nga ini amo ang nagbubo sang pahamot sa tiil sang Ginoo kag iya dayon
ginpahiran sang iya buhok. Ang iya utod nga si Lazarus nagamasakit.
3 Gani nagpadala ang mag-utod nga babayi sang balita kay Jesus nga ang iya
pinalangga nga amigo nagamasakit.
4 Pagkabati ni Jesus nga si Lazarus nagamasakit, nagsiling siya, “Ini nga masakit indi
magaresulta sang kamatayon. Ang katuyuan nga nagamasakit siya kay para
mapadunggan ang Dios tungod sa iya gahom kag para ako nga Anak sang Dios
mapadunggan man.”
5 Palangga ni Jesus si Marta, si Maria kag si Lazarus.
6 Pero ginpaligad pa niya ang duha ka adlaw pagkatapos nga iya nabalitaan nga si
Lazarus nagamasakit.
7 Dayon, nagsiling siya sa iya mga sumulunod, “Dali kamo, mabalik na kita sa Judea.”
8 Nagsabat ang iya mga sumulunod, “Manunudlo, indi bala nga pila pa lang ka
adlaw nga batuhon ka kuntani didto sang mga Judio? Kag karon mabalik ka pa didto?”
9 Nagsiling si Jesus, “Indi bala nga may dose ka oras kon adlaw? Gani kon maglakat
ang tawo kon adlaw indi siya makasandad, tungod kay masanag pa.
10 Pero kon maglakat siya kon gab-i makasandad siya kay madulom.”*
11 Pagkatapos nagsiling pa gid si Jesus, “Ang aton amigo nga si Lazarus nagakatulog.
Pero kadtuan ko siya kag pukawon.”
12 Nagsabat ang iya mga sumulunod, “Ginoo, kon nagakatulog siya, magaayo pa
siya.”
13 Abi nila nagakatulog lang matuod si Lazarus, pero ang buot silingon ni Jesus nga
patay na si Lazarus.
14 Gani ginsilingan sila ni Jesus sing maathag, “Patay na si Lazarus.
15 Pero nagapasalamat ako nga wala ako didto kay para ini sa inyo kaayuhan, *tungod
kay may himuon ako* para magdugang pa gid ang inyo pagtuo *sa akon.* Dali, kadtuan ta
siya.”
16 Karon, si Tomas nga ginatawag nga si Kapid nagsiling sa iya mga kaupod, “Ti,
maupod na lang kita bisan kon patyon kita upod sa iya.”

Si Jesus amo ang Nagahatag sang Kabuhi

17 Sang pag-abot ni Jesus *sa Betania*, nabalitaan niya nga apat na ka adlaw sa
lulubngan si Lazarus.
18 Ang Betania mga tatlo lang ka kilometro halin sa Jerusalem.
19 Gani madamo nga Judio *nga taga-Jerusalem* ang nagkadto didto sa paglipay kay
Marta kag kay Maria sa pagkapatay sang ila utod.
20 Pagkabati ni Marta nga nagapadulong si Jesus, nagguwa siya sa pagsugata sa iya,
pero si Maria nagpabilin sa balay.

---

* **11:10** Ginhambal ni Jesus ini nga paanggid para ipahibalo sa ila nga wala pa sing may malain nga matabo sa ila didto sa Judea.

21 Pag-abot ni Marta kay Jesus, nagsiling siya, “Ginoo, kon diri ka lang, wala kuntani
napatay ang akon utod.
22 Pero nahibaluan ko nga bisan subong magahatag ang Dios sa imo sang bisan ano
nga imo pangayuon sa iya.”
23 Nagsiling si Jesus sa iya, “Mabanhaw ang imo utod.”
24 Nagsabat si Marta, “Nahibaluan ko nga mabanhaw siya sa katapusan nga adlaw
kon banhawon na ang mga patay.”
25 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ako ang nagabanhaw sang mga patay, kag ako man ang
nagahatag sang kabuhi. Ang nagatuo sa akon, bisan mapatay pa siya, mabuhi siya
liwat.
26 Ang bisan sin-o nga nagakabuhi kag nagatuo sa akon indi na mapatay hasta san-o.
Ti, nagapati ka bala sini?”
27 Nagsabat si Marta, “Huo, Ginoo! Nagapati gid ako nga ikaw amo ang Cristo, ang
Anak sang Dios nga *amon ginahulat nga* magaabot diri sa kalibutan.”

Naghibi si Jesus

28 Pagkahambal sadto ni Marta, nagbalik siya sa ila balay kag gintawag niya ang iya
utod nga si Maria kag ginhutikan, “Ari na ang Manunudlo kag ginapatawag ka niya.”
29 Pagkabati sadto ni Maria, nagtindog siya kag nagdali-dali guwa kag nagkadto
didto kay Jesus.
30 (Wala pa makasulod si Jesus sa banwa sang Betania. Didto pa lang siya sa lugar
nga sa diin ginsugata siya ni Marta.)
31 Pagkakita sang mga Judio, nga kaupod ni Maria sa balay nga nagaunong sa iya,
nga nagtindog siya kag magdali-dali guwa, ginsunod nila siya kay abi nila makadto
siya sa lulubngan para didto maghibi.
32 Pag-abot ni Maria didto kay Jesus, nagluhod siya kag nagsiling, “Ginoo, kon diri ka
lang, wala kuntani napatay ang akon utod.”
33 Pagkakita ni Jesus nga nagahibi si Maria kag pati ang iya mga kaupod nga mga
Judio, natandog gid ang iya tagipusuon.
34 Nagpamangkot siya dayon sa ila, “Sa diin ninyo siya ginlubong?” Nagsabat sila,
“Dali Ginoo, itudlo namon sa imo.”
35 Naghibi si Jesus.
36 Gani nagsiling ang mga Judio, “Kita ninyo kon daw ano ang iya pagpalangga kay
Lazarus!”
37 Pero nagsiling ang iban, “Indi bala nga gin-ayo niya ang mga mata sang bulag? Ti
ngaa wala niya mapunggi ang kamatayon ni Lazarus?”

Ginbanhaw ni Jesus si Lazarus

38 Natandog liwat ang tagipusuon ni Jesus. Kag nagkadto siya dayon didto sa
ginlubngan kay Lazarus. Isa ini ka kuweba nga natakpan sang isa ka bato.
39 *Pag-abot nila didto,* nagsiling si Jesus, “Kuhaa ninyo ang bato.” Pero nagsiling si
Marta nga utod sang napatay, “Ginoo, mabaho na siya subong, kay apat na ka adlaw
nga siya ginlubong!”
40 Nagsiling si Jesus sa iya, “Indi bala nga nagsiling ako sa imo nga kon magtuo ka,
makita mo ang gahom sang Dios?”
41 Gani ginkuha nila ang bato. Nagtangla si Jesus sa langit kag nagsiling, “Amay,
nagapasalamat ako sa imo tungod kay ginpamatian mo ako.
42 Nahibaluan ko nga permi mo ako ginapamatian, pero nagasiling ako sing pareho
sini para sa mga tawo nga diri subong sa akon palibot, para magpati sila nga ikaw amo
ang nagpadala sa akon.”
43 Pagkatapos niya hambal sini, nagsinggit siya, “Lazarus, guwa ka!”

44 Kag nagguwa matuod ang patay nga ang iya kamot kag tiil may nagasambod pa
nga mga tela nga linen, kag ang iya guya naputos man sang panyo. Nagsiling si Jesus sa
ila, “Hubari ninyo siya kag palakta.”

Nagplano ang mga Lider sang mga Judio nga Patyon si Jesus
(Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2)

45 Madamo sa mga Judio nga nagbisita sa ila ni Maria ang nagtuo kay Jesus
pagkakita nila sa iya ginhimo.
46 Pero ang iban sa ila nagkadto sa mga Pariseo kag nagsugid sang ginhimo ni Jesus.
47 Gani gintawag sang mga Pariseo kag sang mga manugdumala nga mga pari ang
tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio. Kag sang nagatilipon na sila,
nagsiling sila, “Ano bala ang aton himuon? Madamo nga milagro ang ginahimo sang
sini nga tawo.
48 Kon pabay-an ta lang siya, ang tanan magatuo na sa iya *nga siya amo ang hari sang*
Israel. Kag kon amo ini ang matabo, sulungon kita sang mga Romanhon kag gub-on
nila ang aton templo kag ang aton bilog nga nasyon!”
49 Pero ang isa sa mga kaupod nila nga si Caifas, nga pangulo nga pari sadto nga tuig,
nagsiling, “Wala gid kamo sing nahibaluan!
50 Wala bala ninyo mahunahunai nga mas maayo pa nga isa lang ka tawo ang
mapatay para sa aton nasyon kaysa ang bilog nga nasyon ang madula?”
51 Wala niya ato ginhambal nga iya-iya lang, kundi bilang pangulo nga pari sadto
nga tuig, naghambal ang Dios paagi sa iya nga kinahanglan nga mapatay si Jesus para
sa mga Judio.
52 Kag indi lang para sa sina nga katawhan, kundi para man sa tanan nga anak sang
Dios nga naglalapta sa iban nga mga lugar, para matipon sila kag mangin isa sila tanan.
53 Halin sadto nga adlaw nagplano ang mga lider sang mga Judio nga patyon si Jesus.
54 Gani wala na nagsagad† pakita si Jesus sa mga *banwa sang mga* Judio, kundi
nagkadto siya sa lugar nga malapit sa kamingawan, sa isa ka banwa nga ginatawag
Efraim. Didto siya nagtiner kaupod sang iya mga sumulunod.
55 Karon, malapit na lang ang piesta sang mga Judio nga ginatawag Piesta sang
Paglabay sang Anghel. Gani madamo nga tawo ang nagpa-Jerusalem para sa indi pa
mag-abot ang piesta makapakatinlo sila sang ila kaugalingon *suno sa pagsulundan*
sang ila relihiyon.
56 Ginpangita nila si Jesus, pero wala nila makita. Gani samtang nagatindog sila
didto sa templo, nagpinamangkutanay sila, “Ano bala sa banta ninyo? Indi gid siya
siguro magpamiesta, di bala?”
57 Sadto gali nga tion nagsugo na nga daan ang mga manugdumala nga mga pari kag
ang mga Pariseo nga ang bisan sin-o nga makahibalo kon diin si Jesus dapat magsugid
sa ila para madakop nila siya.

12

Ginbubuan ni Maria sang Pahamot si Jesus
(Mat. 26:6-13; Mar. 14:3-9)

1 Karon, sang anom na lang ka adlaw bag-o mag-abot ang piesta, nagkadto si Jesus sa
Betania, sa lugar ni Lazarus nga iya ginbanhaw.
2 Nagpreparar sila sing panyapon para kay Jesus. Si Lazarus isa sa mga kaupod ni
Jesus nga nagakaon sa lamisa. Si Marta amo ang nagaserbi.
3 Si Maria iya nagkuha sing mga tunga sa litro nga malahalon nga pahamot. Puro ini
nga pahamot nga halin sa tanom nga nardo. Ginbubo niya ini sa tiil ni Jesus.

† **11:54** *nagsagad:* sa iban nga Bisaya, *nagsagay ukon naghagad*

Pagkatapos ginpahiran niya sang iya buhok. Kag napuno ang bilog nga balay sang
kahamot sang sadto nga pahamot.
4 Pero ang isa sa mga sumulunod ni Jesus nga si Judas Iscariote,* nga amo ang
magatraidor sa iya,† nagsiling,
5 "Ang bili sang sina nga pahamot mga isa gid ka tuig nga suweldo sang isa ka tawo.
Ngaa wala ina pag-ibaligya kag ang bili ipanghatag sa mga imol?"
6 Ginsiling niya ini, indi tungod kay naluoy siya sa mga imol, kundi tungod kay
kawatan siya. Siya amo ang nagauyat sang ila kuwarta kag permi niya ini ginakuhaan.
7 Pero nagsiling si Jesus, "Pabay-i lang siya! Ipatago lang sa iya ang nabilin *nga*
pahamot para itigana sa akon lubong.‡
8 Ang mga imol permi ninyo makaupod, pero ako indi ninyo permi makaupod."

Ang Plano nga Patyon si Lazarus

9 Madamo nga Judio ang nakabalita nga didto si Jesus sa Betania, gani nagkadto sila
didto. Nagkadto sila indi lang tungod kay Jesus, kundi gusto man nila nga makita si
Lazarus nga iya ginbanhaw.
10 Gani ginplano sang mga manugdumala nga mga pari nga patyon man si Lazarus,
11 kay tungod sa iya, madamo na nga mga Judio ang nagbiya sa ila kag nagtuo kay
Jesus.

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40)

12 Sang sunod nga adlaw, nabalitaan sang madamo nga tawo nga nag-alabot sa
pagpamiesta nga si Jesus nagapakadto na sa Jerusalem.
13 Gani nagkuha sila sang mga dahon sang palma kag ginsugata nila si Jesus nga
nagasinggit,
"Dayawon ta ang Dios!"

"Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala!"§*

"Ginapakamaayo niya ang Hari sang Israel!"
14 Nakakita si Jesus sang isa ka bataon pa nga donkey kag amo ato ang iya ginsakyan.
Sa iya ginhimo nga ato natuman ang Kasulatan nga nagasiling,
15 "Kamo nga mga pumuluyo sang Zion,† indi kamo magkahadlok. Pamati kamo!
Nagaabot na ang inyo hari, nga nagasakay sa bataon nga donkey."‡
16 Sadto nga tiyempo, ang mga sumulunod ni Jesus wala pa makaintiendi kon ano
ang kahulugan sang mga nagakalatabo nga ato. Pero pagkatapos nga si Jesus
nakabalik na sa langit, amo pa lang nila napinsaran nga ang ginhimo sang sadto nga
mga tawo amo gid gali ang nakasulat sa Kasulatan.
17 Madamo nga tawo ang nakakita sang pagtawag kag pagbanhaw ni Jesus kay
Lazarus halin sa iya lulubngan. Kag ini nga mga tawo nagpamalita sa natabo.
18 Gani madamo nga tawo ang nagsugata kay Jesus, tungod kay nabalitaan nila ato
nga milagro nga iya ginhimo.
19 Gani naghambalanay ang mga Pariseo, "Ti tan-awa ninyo, nagasunod na sa iya
ang tanan nga tawo. Wala na gid kita sing may mahimo!"

May mga Griego nga Nagpangita kay Jesus

---

* **12:4** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang "Iscariote." Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.* † **12:4** *magatraidor sa iya:* buot silingon, *magatugyan sa iya sa iya mga kaaway* ‡ **12:7** *Ipatago...lubong:* ukon, *Ginbubo niya ini para ipreparar ako sa adlaw nga ilubong ako.* § **12:13** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* * **12:13** Sal. 118:26 † **12:15** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Griego, *anak nga babayi sang Zion* ‡ **12:15** Zac. 9:9

20 May mga Griego man nga nag-alabot *sa Jerusalem* para magpamiesta kag
magsimba sa Dios.
21 Nagkadto sila kay Felipe nga taga-Betsaida nga sakop sang Galilea. Nagpangabay
ang mga Griego, “Sir, gusto namon kuntani nga magpakigkita kay Jesus.”
22 Ginsugiran ni Felipe si Andres kag duha sila ang nagkadto kay Jesus para sugiran
siya.
23 Nagsiling dayon si Jesus sa ila, “Karon nag-abot na ang tion nga padunggan *ako*
nga Anak sang Tawo, makita na ang akon gahom.
24 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga kon ang isa ka binhi indi pag-ilubong sa
duta kag mapatay, ina magapabilin gid lang nga isa ka binhi. Pero kon *ilubong kag*
mapatay, *magatubo ini kag* magapamunga sing madamo.§
25 Ang tawo nga sobra ang iya paghigugma sa iya kabuhi madula niya ini, pero ang
tawo nga wala nagakanugon sang iya kabuhi sa sini nga kalibutan *tungod sa akon*
makaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan.
26 Ang bisan sin-o nga gusto mag-alagad sa akon kinahanglan magsunod sa akon,
para kon diin ako didto man ang akon suluguon. Ang tawo nga nagaalagad sa akon
padunggan sang akon Amay.”

Naghambal si Jesus Parte sa iya Kamatayon

27 *Nagsiling pa si Jesus,* “Karon nagalibog ang akon hunahuna. Ano bala ang akon
isiling? Ano, masiling bala ako sa Amay nga luwason na lang niya ako sa sini nga tion?
Pero amo ini ang katuyuan sang akon pagkadto diri, nga mag-antos sang mga kasakit
sa sini nga tion.”
28 *Nagsiling dayon si Jesus sa Amay*, “Amay, ipakita ang imo gahom sa mga tawo.”
May naghambal dayon halin sa langit, “Ginpakita ko na *paagi sa imo*, kag ipakita ko pa
liwat.”
29 Ang mga tawo nga nagtalambong didto nakabati sang tingog. Nagsiling sila,
“Nagapangdaguob!” Pero nagsiling ang iban, “Nagapakighambal sa iya ang anghel!”
30 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Ginpabati ato sang Dios indi para sa akon kundi para
sa inyo.
31 Halin subong sentensyahan na niya ang *mga tawo sang* kalibutan. Kag mapierdi
na niya *si Satanas nga amo* ang nagagahom sa sini nga kalibutan.
32 Kag kon ibayaw na gani ako halin sa duta, papalapiton ko ang tanan nga tawo sa
akon.”
33 (Sa iya paghambal sadto, ginsugid niya kon ano nga klase sang kamatayon ang iya
pagaantuson.)
34 Nagsabat ang mga tawo sa iya, “Suno sa amon Kasuguan magakabuhi ang Cristo
hasta san-o. Gani ngaa bala nagasiling ka nga ang Anak sang Tawo kinahanglan nga
mapatay? Sin-o gid ina nga Anak sang Tawo ang imo ginasiling?”
35 Nagsiling si Jesus sa ila, “Madali na lang madula ang suga sa tunga ninyo. Gani
magkabuhi kamo sa sini nga suga samtang diri pa, kay basi bala kon maabtan kamo
sang kadulom. Tungod kay ang nagalakat sa kadulom indi makahibalo kon diin siya
nagapadulong.
36 Gani magtuo kamo sa *akon nga amo ang* suga samtang diri pa *ako* sa inyo, para
masanagan ang inyo hunahuna.”*

Indi Magpati ang mga Judio kay Jesus

Pagkatapos niya hambal sadto naglakat siya kag nagpanago sa ila.

---

§ **12:24** Ang buot silingon ni Jesus nga siya pareho sina, tungod kay kon mapatay na siya, madamo ang mahatagan sing bag-o nga kabuhi. * **12:36** *para masanagan ang inyo hunahuna:* sa literal, *para mangin mga anak kamo sang kasanag*

37 Bisan nakita na gid nila ang madamo nga milagro nga ginpanghimo ni Jesus, wala
pa gihapon sila nagtuo sa iya.
38 Gani natuman ang ginsiling ni Propeta Isaias,
“Ginoo, sin-o bala ang nagpati sa amon mensahi?
Sin-o bala sa mga ginpakitaan mo sang imo gahom ang nagtuo?”†
39 Ginhambal pa ni Isaias nga indi sila magtuo tungod nga:
40 “Ginbulag sila sang Dios para indi sila makakita,
kag gintakpan niya ang ila mga hunahuna para indi sila makaintiendi,
kay basi pa kon magbalik sila sa Dios kag ayuhon niya sila.”‡
41 Ginhambal ato ni Isaias tungod kay nakita niya ang gahom ni Jesus kag nagsugid
siya parte sa iya.
42 Pero bisan amo sina, madamo nga lider *sang mga Judio* ang nagtuo kay Jesus. Pero
wala lang sila nagpabutyag sang ila pagtuo tungod kay nahadlok sila nga indi na sila
pagpasudlon sang mga Pariseo sa mga simbahan sang mga Judio.
43 Kay ginpasulabi nila ang pagdayaw sang mga tawo sang sa pagdayaw sang Dios.

Ang Pulong ni Jesus amo ang Magasentensya sa mga Tawo

44 Naghambal sing mabaskog si Jesus, “Kon ang tawo magtuo sa akon, indi lang siya
nagatuo sa akon kundi nagatuo man siya sa nagpadala sa akon.
45 Ang nakakita sa akon nakakita man sa nagpadala sa akon.
46 Nagkadto ako diri sa kalibutan sa pagpasanag sa hunahuna sang mga tawo, para
ang bisan sin-o nga magatuo sa akon indi magapabilin sa kadulom.
47 Kon may ara nga nakabati sang akon mga pagpanudlo pero wala nagatuman, indi
ako ang magasentensya sa iya *nga silutan.* Kay wala ako nagkadto diri sa kalibutan
para sentensyahan ang mga tawo kundi para luwason.
48 May ara nga magasentensya sa mga tawo nga nagasikway sa akon kag wala
nagabaton sa akon mga pagpanudlo; ang mga pulong nga akon gintudlo amo ang
magasentensya sa ila sa katapusan nga adlaw!
49 Kay ang akon mga pagpanudlo indi halin sa akon kundi halin sa Amay nga
nagpadala sa akon. Siya amo ang nagsugo sa akon kon ano ang akon itudlo.
50 Kag nahibaluan ko nga ang iya mga pagpanudlo, nga iya ginsiling sa akon nga
ipanudlo, nagahatag sang kabuhi nga wala sing katapusan. Gani ginasugid ko sa inyo
ang tanan nga ginapasugid sang Amay.”

13

Ginhugasan ni Jesus ang mga Tiil sang iya mga Sumulunod

1 Sa wala pa mag-abot ang adlaw sang Piesta sang Paglabay sang Anghel, nahibaluan
na nga daan ni Jesus nga nag-abot na ang tion nga mahalin na siya sa sini nga
kalibutan kag mabalik sa Amay. Palangga gid niya ang iya mga sumulunod diri sa
kalibutan, kag hasta sa katapusan ginpakita niya ang iya pagpalangga.
2 *Sang gab-i na,* nagpanyapon si Jesus kag ang iya mga sumulunod. Karon, napasulod
na nga daan sang yawa sa hunahuna ni Judas nga anak ni Simon Iscariote* ang
handom nga traiduran niya si Jesus.
3 Nahibaluan ni Jesus nga ang tanan *nga gahom* ginhatag na sang Amay sa iya.
Nahibaluan man niya nga sa Dios siya naghalin kag sa Dios man siya mabalik.
4 Samtang sa lamisa pa ang iya mga sumulunod, nagtindog siya kag nag-uba sang iya
pangguwa nga bayo. Pagkatapos nagkuha siya sang tuwalya kag ginwagkos niya ini sa
iya hawak.

---

† **12:38** Isa. 53:1 ‡ **12:40** Isa. 6:10 * **13:2** *Simon Iscariote:* Indi apelyido ni Simon ang “Iscariote.” Siguro ang buot silingon, *Simon nga taga-Keriot.*

5 Ginbubuan dayon niya sang tubig ang labador kag ginpanghugasan niya ang mga
tiil sang iya mga sumulunod. Ang kada mahugasan niya nga tiil, ginapahiran dayon
niya sang tuwalya nga iya ginwagkos sa iya hawak.
6 Pag-abot niya kay Simon Pedro, nagsiling si Simon sa iya, "Ginoo, hugasan mo bala
ang akon mga tiil?"
7 Ginsabat siya ni Jesus, "Karon indi mo pa maintiendihan kon ano ang kahulugan
sining akon ginahimo, pero maintiendihan mo man ini sa ulihi."
8 Nagsiling si Pedro, "Indi matabo hasta san-o nga ikaw ang maghugas sang akon
mga tiil." Pero nagsiling si Jesus sa iya, "Ti kon indi ka magpahugas sang imo mga tiil
sa akon, indi ka na akon kaupod."
9 Gani nagsiling si Simon Pedro, "*Ti kon amo sina* Ginoo, indi lang ang akon mga tiil
ang imo hugasan, kundi pati man ang akon mga kamot kag ang akon ulo."
10 Pero nagsiling si Jesus, "Ang nakapaligo, limpyo na ang iya bilog nga lawas, kag
indi na kinahanglan nga hugasan pa luwas lamang sa iya mga tiil. Limpyo na kamo,
pero indi tanan kamo."
11 (Nagsiling siya nga indi limpyo ang tanan tungod kay nahibaluan niya kon sin-o
ang magatraidor sa iya.)
12 Sang nahugasan na ni Jesus ang ila mga tiil, ginsuksok niya liwat ang iya
pangguwa nga bayo kag nagbalik sa lamisa. Nagpamangkot dayon siya sa ila, "Ti,
naintiendihan bala ninyo kon ano ang kahulugan sang akon ginhimo sa inyo?
13 Ginatawag ninyo ako nga Manunudlo kag Ginoo, kag husto ina, kay ako gid man
ang inyo Manunudlo kag Ginoo.
14 Ti kon ako gani nga inyo Ginoo kag Manunudlo naghugas sang inyo mga tiil, dapat
man nga maghinugasay kamo sang inyo mga tiil.
15 Ginhimo ko ini bilang halimbawa para sundon ninyo. Gani himuon man ninyo sa
isa kag isa ining akon ginhimo sa inyo.
16 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga wala sing ulipon nga labaw pa sa iya
amo, kag wala sing sinugo nga labaw pa sa nagsugo sa iya.
17 Karon nga nahibaluan na ninyo ini nga mga butang, bulahan kamo kon inyo ini
himuon.
18 "Wala ako nagasiling nga bulahan kamo tanan, kay kilala ko ang akon mga ginpili.
Pero kinahanglan nga matuman ang ginasiling sang Kasulatan nga 'ang tawo nga
nagasalo sa akon sa pagkaon amo pa ang nagtraidor sa akon.'†
19 Ginasugid ko na ini nga daan sa inyo samtang wala pa matabo, para kon matabo
na magapati kamo nga ako amo gid man ang Cristo.
20 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang nagabaton sa mga tawo nga akon
ginapadala nagabaton man sa akon, kag ang nagabaton sa akon nagabaton man sa
nagpadala sa akon."

Nagsugid si Jesus nga may Magatraidor sa Iya
(Mat. 26:20-25; Mar. 14:17-21; Luc. 22:21-23)

21 Pagkahambal sadto ni Jesus, nagkasubo gid siya. Siling niya, "Sa pagkamatuod,
ang isa sa inyo magatraidor sa akon."
22 Gani nagtinulukay ang iya mga sumulunod nga nagalibog ang ila ulo kon sin-o sa
ila ang iya ginatumod.
23 Karon, ang isa sa mga sumulunod nga palangga gid ni Jesus nagapungko didto sa
iya tupad.
24 Gani ginsinyasan siya ni Simon Pedro nga pamangkuton si Jesus kon sin-o ang iya
ginatumod.

† **13:18** Sal. 41:9

25 Gani nagpalapit pa gid siya kay Jesus kag nagpamangkot kon sin-o ang
magatraidor sa iya.
26 Nagsabat si Jesus, “Itusmog ko ang tinapay nga ini, kag kon sin-o ang akon
hatagan, siya amo ang magatraidor sa akon.” Dayon gintusmog niya ang tinapay kag
ginhatag kay Judas nga anak ni Simon Iscariote.
27 Pagkabaton ni Judas sadto nga tinapay, nagsulod si Satanas sa iya. Nagsiling
dayon si Jesus sa iya, “Sige, himua na sa gilayon ang imo himuon.”
28 (Didto sa mga nagapanyapon, wala gid sing may nakaintiendi kon ngaa
naghambal si Jesus sadto kay Judas.
29 Ang hunahuna sang iban nga mga sumulunod nga ginsugo lang siya ni Jesus nga
magbakal sang ila mga kinahanglanon para sa piesta, ukon maghatag sing limos sa
mga imol, kay si Judas amo ang nagauyat sang ila kuwarta.)
30 Sang nakaon na ni Judas ang tinapay nagguwa siya dayon. Gab-i na sadto.

Ang Bag-o nga Sugo

31 Sang nakahalin na si Judas, nagsiling si Jesus, “Karon, *ako nga* Anak sang Tawo
padunggan na, kag paagi sa akon ang Dios padunggan man.
32 Kag kon paagi sa akon dayawon ang Dios, ipakita man niya nga ako dalayawon
man. Kag ini himuon niya dayon.”
33 *Nagsiling pa gid si Jesus*, “Kamo nga ginakabig ko nga akon mga anak, indi na ako
makapakig-upod sa inyo sing madugay. Magapangita kamo sa akon, pero pareho sang
akon ginsiling sa mga *lider sang mga* Judio, ginasiling ko man sa inyo subong nga indi
kamo makakadto sa akon kaladtuan.
34 Gani karon ginahatag ko sa inyo ang isa ka bag-o nga sugo: maghigugmaanay
kamo. Kon paano ang akon paghigugma sa inyo dapat pareho man sina ang inyo
paghigugma sa isa kag isa.
35 Kon nagahigugmaanay kamo, ina mahibaluan sang tanan nga kamo akon mga
sumulunod.”

Ginpropesiya ni Jesus ang Pagpanginwala ni Pedro
(Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34)

36 Karon, ginpamangkot siya ni Simon Pedro, “Ginoo, sa diin ka bala makadto?”
Nagsabat si Jesus, “Indi ka subong makaupod sa akon kon diin ako makadto, pero sa
ulihi magasunod ka man didto.”
37 Pero nagpamangkot si Pedro, “Ginoo, ngaa indi ako makaupod sa imo subong?
Kay desidido man ako nga maghatag sang akon kabuhi para sa imo.”
38 Ginsabat siya ni Jesus, “Ano, desidido ka gid bala nga maghatag sang imo kabuhi
para sa akon? Sa pagkamatuod, sa wala pa makapamalo ang manok, ipanginwala mo
ako sing tatlo ka beses.”

14

Si Jesus ang Dalan Pakadto sa Amay

1 *Nagsiling si Jesus sa ila,* “Indi kamo magsagi palibog. Magsalig kamo sa Dios kag
magsalig man kamo sa akon.
2 Didto sa balay sang akon Amay may madamo nga kuwarto. Magauna ako didto
para magpreparar sang lugar para sa inyo. Indi ako magsiling sini sa inyo kon indi ini
matuod.
3 Kon didto na ako kag nakapreparar na sang lugar para sa inyo, mabalik ako para
kuhaon ko kamo, para kon diin ako didto man kamo.
4 Kag nahibaluan ninyo ang dalan pakadto sa lugar nga akon pagakadtuan.”
5 Nagsiling si Tomas sa iya, “Ginoo, wala kami kahibalo kon diin ka makadto, gani
paano namon mahibaluan ang dalan?”

6 Nagsabat si Jesus sa iya, “Ako amo ang dalan, ang kamatuoran, kag ang kabuhi.
Wala sing may makakadto sa Amay kon indi paagi sa akon.
7 Kon kilala ninyo ako, kilala na man ninyo ang akon Amay. Kag halin gani subong
kilala na ninyo siya kag nakita na.”

8 Nagsiling si Felipe sa iya, “Ginoo, ipakita sa amon ang Amay kag tama na ina para
sa amon.”
9 Nagsabat si Jesus, “Dugay na ang aton pag-inupdanay, Felipe, pero wala pa gid gali
ikaw makakilala sa akon? Ang nakakita sa akon nakakita man sa Amay. Ngaa
nagasiling ka pa nga ipakita ko sa inyo ang Amay?
10 Ano, wala bala ikaw nagapati nga ako ara sa Amay kag ang Amay ari sa akon? Ang
mga pulong nga akon ginhambal sa inyo indi ina halin sa akon. Ang Amay nga ari sa
akon amo ang nagahimo sang mga butang nga akon ginahimo.
11 Magpati kamo sa akon nga ako ara sa Amay kag ang Amay ari sa akon. Kon indi
ninyo gusto magpati sa akon ginasugid, patihi na lang ninyo ako tungod sa akon mga
hinimuan.
12 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang nagatuo sa akon magahimo man
sang mga butang nga akon ginahimo kag mas sobra pa gid ang iya himuon, tungod kay
mabalik na ako sa Amay.
13-14 Buhaton ko ang bisan ano nga inyo pangayuon sa akon, para mapadunggan ang
Amay paagi sa Anak. Bisan ano ang inyo pangayuon sa akon ngalan* himuon ko ina.

Ang Espiritu Santo nga Ginpromisa ni Jesus

15 “Kon ginahigugma ninyo ako, tumanon ninyo ang akon mga sugo.
16-17 Kag pangabayon ko ang Amay nga ipadala niya sa inyo ang isa na man ka
Manugbulig. Ang Manugbulig nga ini wala sing iban kundi ang Espiritu Santo nga
amo ang magatudlo sa inyo sang kamatuoran. Kag magapabilin siya sa inyo hasta
san-o. Indi siya pagbatunon sang *mga tawo sa* kalibutan tungod kay indi nila siya
makita kag wala sila makakilala sa iya. Pero kilala ninyo siya tungod kay siya kaupod
ninyo, kag permi siya magapuyo sa inyo.

18 “Indi ko kamo pagbayaan nga wala sing upod; mabalik man ako sa inyo.
19 Madali na lang ako madula sa panan-aw sang *mga tawo diri sa* kalibutan, pero
kamo makakita sa akon. Kag tungod kay ako nagakabuhi, kamo magakabuhi man.†
20 Pag-abot sina nga adlaw‡ mahibaluan gid ninyo nga ako ara sa akon Amay, kag
kamo ari sa akon, kag ako ara man sa inyo.

21 “Ang tawo nga nagabaton kag nagatuman sang akon mga sugo amo ang
nagahigugma sa akon. Kag ang nagahigugma sa akon higugmaon man sang akon
Amay. Higugmaon ko man siya kag ipakilala ko sa iya kon sin-o gid ako.”
22 Karon ginpamangkot siya ni Judas (indi ini si Judas Iscariote), “Ginoo, ngaa sa
amon ka lang mapakilala kon sin-o ka gid? Ngaa indi ka magpakilala sa tanan?”
23 Nagsabat si Jesus sa iya, “Ang nagahigugma sa akon magatuman sang akon mga
pulong; higugmaon siya sang akon Amay, kag kami magapuyo sa iya mismo.
24 *Pero* ang wala nagahigugma sa akon wala nagatuman sang akon mga pulong. Ini
nga mga pulong nga inyo ginapamatian indi halin sa akon, kundi halin sa Amay nga
nagpadala sa akon.

25 “Ini nga mga butang ginasugid ko nga daan sa inyo samtang kaupod pa ninyo ako.

---

* **14:13-14** *sa akon ngalan:* siguro ang buot silingon, *tungod nga kamo ara sa akon.* † **14:19** *tungod kay ako nagakabuhi, kamo magakabuhi man:* buot silingon, *tungod kay ako may kabuhi nga wala sing katapusan, kamo may kabuhi man nga wala sing katapusan.* ‡ **14:20** *sina nga adlaw:* buot silingon, *ang iya pagkabanhaw*

26 Pero *kon makahalin na gani ako,* ang Manugbulig nga amo ang Espiritu Santo amo
ang ipadala sang Amay nga magbulos sa akon.§ Siya ang magatudlo sa inyo sang tanan
nga butang, kag magapadumdom siya sa inyo sang tanan nga akon ginsiling sa inyo.
27 "Indi kamo magpalibog kag indi man kamo magkahadlok, tungod kay ang
kalinong ginabilin ko sa inyo. Ang akon kalinong mismo ginahatag ko sa inyo; indi ini
pareho sang kalinong nga ginahatag sang kalibutan.
28 Nabatian ninyo ang akon ginsiling sa inyo nga mahalin ako pero mabalik man ako
sa inyo. Kon ginahigugma ninyo ako, kuntani nagakalipay kamo nga makakadto ako
sa Amay nga mas gamhanan pa sang sa akon.
29 Ginasugid ko nga daan ini sa inyo samtang wala pa matabo, para kon matabo na
magabaskog pa gid ang inyo pagtuo sa akon.
30 Indi na ako makapadugay sa paghambal sa inyo, tungod kay nagaabot na *si
Satanas nga amo* ang nagagahom sa sini nga kalibutan. Sa matuod, wala siya sing
gahom sa akon.
31 Pero para mahibaluan sang tanan nga tawo nga ginahigugma ko ang Amay,
ginasunod ko ang tanan nga iya ginapahimo sa akon. Dali na. Malakat na kita."

15

Si Jesus ang Matuod nga Puno sang Ubas

1 *Nagsiling pa si Jesus,* "Ako amo ang matuod nga puno sang ubas, kag ang akon
Amay amo ang manug-atipan.
2 Ang akon mga sanga nga wala nagapamunga ginapang-utod niya, kag ang kada
sanga nga nagapamunga ginalimpyuhan niya para magpamunga pa gid sing madamo.
3 Kamo nalimpyuhan na paagi sa pulong nga akon ginsiling sa inyo.
4 Magpabilin kamo sa akon, kag magapabilin man ako sa inyo. Pareho nga ang sanga
indi makapamunga sa iya lang kaugalingon, luwas kon magpabilin ini sa sanga, amo
man kamo sina, indi kamo makapamunga* kon indi kamo magpabilin sa akon.
5 "Ako amo ang puno sang ubas, kag kamo ang akon mga sanga. Ang tawo nga
nagapabilin sa akon kag nagapabilin man ako sa iya, siya amo ang magapamunga sing
madamo, kay kon wala ako sa inyo wala gid kamo sing may mahimo.
6 Ang tawo nga nagabulag sa akon ihaboy, pareho sa mga sanga nga ginahaboy kag
nagakalaya, dayon ginatipon kag ginahaboy sa kalayo para masunog.
7 Kon nagapabilin kamo sa akon kag kon ginatipigan ninyo sa inyo mga tagipusuon
ang akon mga pulong, makapangayo kamo sa akon bisan ano nga inyo gusto, kag ini
mabaton ninyo.
8 Kon padayon kamo nga nagapamunga sing madamo, ang akon Amay dayawon
sang mga tawo, kag sa sini nga paagi mahibaluan nga kamo akon mga sumulunod.
9 Kon ano ang paghigugma sang Amay sa akon pareho man sina ang akon
paghigugma sa inyo. Pabilin kamo sa akon gugma.
10 Kon ginatuman ninyo ang akon mga sugo, padayon ang akon paghigugma sa inyo.
Pareho man ini sa akon nga nagatuman sang mga sugo sang akon Amay, gani padayon
man ang iya paghigugma sa akon.
11 "Ginasugid ko ini sa inyo para malipay man kamo pareho sa akon, kag mangin
bug-os gid ang inyo kalipay.
12 Amo ini ang akon sugo: maghigugmaanay kamo pareho sang akon paghigugma sa
inyo.
13 Kon may tawo nga desidido nga maghatag sang iya kabuhi para sa iya mga abyan,
ina nga paghigugma indi na gid malabawan.

§ **14:26** *nga magbulos sa akon:* sa literal, *sa akon ngalan*

* **15:4** *makapamunga:* buot silingon, *makahimo sang maayo nga mga binuhatan*

14 Mga abyan ko kamo kon ginatuman ninyo ang akon mga sugo.
15 Indi ko na kamo pagtawgon nga mga ulipon, kay ang ulipon wala kahibalo kon
ano ang ginahimo sang iya amo. Kundi ginatawag ko na kamo subong nga akon mga
abyan, kay kon ano ang akon nabatian halin sa akon Amay amo man ang akon
ginasugid sa inyo.
16 Indi kamo ang nagpili sa akon kundi ako ang nagpili sa inyo. Ginpili ko kamo para
maglakat kag magpamunga sing mga bunga nga nagapadayon; para ang bisan ano
nga inyo pangayuon sa Amay sa akon ngalan† ihatag niya sa inyo.
17 Gani amo ini ang akon sugo sa inyo: maghigugmaanay kamo.

Ang mga Nagatuo kay Jesus Ginadumtan sang mga Tawo sang Kalibutan

18 "Kon ginadumtan kamo sang *mga tawo sang* kalibutan, *indi kamo dapat matingala*
tungod kay nahibaluan ninyo nga ako amo ang una nila nga ginadumtan.
19 Kon kaupod kamo sang *mga tawo sang* kalibutan, higugmaon kamo nila. Pero
ginadumtan nila kamo tungod kay indi nila kamo kaupod kundi ginpili ko kamo halin
sa ila.
20 Dumdumon ninyo ang akon ginhambal sa inyo nga wala sing ulipon nga labaw pa
sa iya amo.‡ Gani kon ako ginhingabot nila, kamo hingabuton man nila. (Kag kon
tumanon nila ang akon pulong, tumanon man nila ang inyo pulong.)
21 Ini tanan himuon nila sa inyo tungod kay nagatuo kamo sa akon, kag wala sila
makakilala sa nagpadala sa akon.
22 Kon wala ako nagkadto *diri sa kalibutan* kag nagtudlo sa ila, wala kuntani sila sing
salabton, pero karon indi na gid sila makabalibad sa ila mga sala.
23 Ang nagadumot sa akon, nagadumot man sa akon Amay.
24 Kon wala ako naghimo sang mga milagro sa tunga nila, nga wala sing bisan sin-o
nga tawo nga nakahimo, wala kuntani sila sing salabton. Pero bisan nakita na gid nila
ang akon mga hinimuan, nagadumot pa gihapon sila sa akon kag sa akon Amay.
25 Sa ila ginahimo nga ini natuman ang nasulat sa ila Kasuguan nga nagasiling,
'Gindumtan nila ako nga wala sing kabangdanan.'"§
26 *Nagsiling dayon si Jesus sa ila,* "Ipadala ko sa inyo ang Espiritu *Santo* nga halin sa
Amay. Siya amo ang ginatawag nga Manugbulig kag siya man ang manugtudlo sang
kamatuoran. Kag kon mag-abot na siya isugid niya kon sin-o gid ako.
27 Kag dapat magsugid man kamo *parte sa akon* tungod kay kaupod ko kamo halin
pa sang una.

16

1 "Ginasugid ko nga daan sa inyo ini nga mga butang agod *bisan ano pa ang matabo*
sa ulihi indi madula ang inyo pagtuo sa akon.
2 Indi na nila kamo pagpasudlon sa ila mga simbahan, kag magaabot ang tion nga
ang bisan sin-o nga magpatay sa inyo magahunahuna nga nagaalagad siya sa Dios.
3 Himuon nila ini sa inyo tungod kay wala sila makakilala sa Amay ukon sa akon.
4 Pero ginasugid ko ini sa inyo para kon mag-abot na ang tion nga himuon nila *ini sa*
inyo, madumduman ninyo nga ginpaandaman ko na kamo nga daan.

Ang Obra sang Espiritu Santo

"Ini nga mga butang wala ko ginsugid sa inyo sang una kay kaupod pa ninyo ako.
5 Pero karon mabalik na ako sa nagpadala sa akon kag wala gid sing may
nagapamangkot bisan isa sa inyo kon diin ako makadto.
6 Karon nga ginsugiran ko na kamo, nagakasubo gid kamo.

---

† **15:16** *sa akon ngalan:* siguro ang buot silingon, *tungod nga kamo ara sa akon.* ‡ **15:20** Juan 13:16 § **15:25** Sal. 35:19; 69:4

7 Pero sa pagkamatuod, mas maayo para sa inyo nga maghalin ako diri, kay kon indi
ako maghalin, ang Manugbulig indi mag-abot sa inyo. Pero kon maghalin ako, ipadala
ko siya diri sa inyo.
8 Kag kon mag-abot na siya diri sa kalibutan ipakita niya sa mga tawo nga sila mga
makasasala kag ako amo ang matarong. Kag ipakita man niya nga ang Dios
magasentensya sa ila.
9 Ipakita niya sa mga tawo nga sila mga makasasala, tungod kay wala sila nagtuo sa
akon.
10 Ipakita niya nga ako ang matarong, tungod kay makadto ako sa Amay kag indi na
kamo makakita sa akon.
11 Ipakita man niya sa ila nga ang Dios magasentensya sa ila, kay nasentensyahan na
si Satanas nga amo ang nagagahom sa sini nga kalibutan.
12 "May madamo pa kuntani ako nga inugsugid sa inyo, ugaling indi pa kamo
makaintiendi sini.
13 Pero kon mag-abot na ang Espiritu *Santo nga amo ang manugtudlo* sang
kamatuoran, tudluan niya kamo sang tanan nga kamatuoran. Ang mga butang nga iya
itudlo sa inyo indi halin sa iya, kundi kon ano ang iya nabatian amo ina ang iya isugid
sa inyo. Isugid man niya sa inyo kon ano ang magakalatabo sa palaabuton.
14 Padunggan niya ako tungod kay ipaintiendi niya sa inyo ang akon mga
ginpanudlo kag ginpanghimo.
15 Kay kon ano ang ginapanudlo sang Amay amo man ang sa akon. Amo ina nga
nagsiling ako nga ang akon mga ginpanudlo ipaintiendi niya sa inyo.

Ang Kasubo Bayluhan sang Kalipay

16 "Indi na lang madugay kag indi na ninyo ako makita. Pero sa indi man madugay
makita naman ninyo ako liwat."
17 Nagpinamangkutanay ang iban sa iya mga sumulunod, "Ano bala ang buot niya
silingon nga sa indi na lang madugay indi na naton siya makita, kag sa indi man
madugay makita naman naton siya liwat? Kag nagsiling pa siya nga ini matabo tungod
kay mabalik na siya sa Amay.
18 Ano bala ang iya buot silingon sa 'indi na lang madugay'? Indi ta maintiendihan
kon ano ang iya buot silingon."
19 Nahibaluan ni Jesus nga gusto kuntani nila nga magpamangkot sa iya, gani
nagsiling siya sa ila, "Nagsiling ako nga sa indi na lang madugay indi na ninyo ako
makita, pero sa indi man madugay makita naman ninyo ako liwat. Indi bala nga amo
ini kuntani ang inyo gusto nga ipamangkot sa akon?
20 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang *mga tawo sang* kalibutan
magakalipay gid *sa matabo sa akon*, pero kamo magahibi sa kasubo. Pero ang inyo
mga kasubo madula kag mabayluhan sang kalipay.
21 Pareho sa babayi nga nagapasakit tungod kay mabata na siya. Pero kon matawo
na gani ang bata, malimtan na niya ang kasakit tungod sang iya kalipay nga natawo na
ang iya bata diri sa kalibutan.
22 Kamo pareho man sina. Karon nagakasubo kamo, pero magapakita pa ako liwat
sa inyo kag magaawas gid ang inyo kalipay. Kag wala gid sing bisan sin-o nga
makakuha sang sina nga kalipay.
23 "Kag kon mag-abot na gani ina nga adlaw indi na kinahanglan nga magpamangkot
pa kamo sang bisan ano sa akon. Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang Amay
magahatag sa inyo sang bisan ano nga inyo pangayuon *sa iya* sa akon ngalan.*
24 Hasta subong wala pa kamo makapangayo sang bisan ano sa akon ngalan.
Pangayo kamo para makabaton kamo, kag para mangin bug-os ang inyo kalipay.

---

* **16:23** *sa akon ngalan:* buot silingon, *tungod nga kamo ara sa akon.*

Gindaog ni Jesus ang Kalibutan

25 "Ginasugid ko ini nga mga butang sa inyo paagi sa mga paanggid. Pero magaabot
ang tion nga indi na ako maggamit sang mga paanggid, kundi ideretso ko na nga isugid
sa inyo ang parte sa Amay.
26 Kon mag-abot na ina nga adlaw, kamo mismo ang magapangayo sa Amay sa akon
ngalan. Indi na kinahanglan nga ako pa ang magapangayo sa Amay para sa inyo.
27 Kay ang Amay mismo nagahigugma sa inyo tungod kay nagahigugma kamo sa
akon, kag nagapati nga ako halin sa Dios.
28 Halin ako sa Amay kag nagkadto ako diri sa kalibutan. Pero karon magahalin na
ako sa sini nga kalibutan kag magabalik sa Amay."
29 Nagsiling dayon ang iya mga sumulunod, "Karon maathag na ang imo
ginahambal kay wala ka na nagagamit sang mga paanggid.
30 Karon sigurado na kami nga nahibaluan mo ang tanan nga butang, kay bisan gani
nga wala kami nagapamangkot sa imo nahibaluan mo na nga daan ang amon mga
ginahunahuna. Gani nagapati kami nga ikaw halin gid man sa Dios."
31 Nagsabat si Jesus sa ila, "Ti, nagatuo na kamo subong *sa akon*?
32 Pero magaabot ang tion kag nag-abot na gani subong nga magabululag kamo kag
magapalauli, kag bayaan ninyo ako nga nagaisahanon lang. Pero bisan bayaan ninyo
ako may kaupod gihapon ako tungod kay kaupod ko ang Amay.
33 Ginasugid ko ini nga mga butang sa inyo para may kalinong kamo tungod sa inyo
pagtuo sa akon. Paantuson kamo sang *mga tawo sang* kalibutan, pero indi kamo
magkahadlok tungod kay gindaog ko na sila."

17

Nagpangamuyo si Jesus Para sa Iya mga Sumulunod

1 Pagkahambal sadto ni Jesus, nagtangla siya sa langit kag nagsiling, "Amay,
nag-abot na ang tion. Padunggi ang imo Anak para padunggan ka man sang imo Anak.
2 Kay ginhatagan mo ako sing awtoridad nga maggahom sa tanan nga tawo, para
mahatagan ko sang kabuhi nga wala sing katapusan ang tanan nga tawo nga imo
ginhatag sa akon.
3 Kag amo ini ang kabuhi nga wala sing katapusan: nga ang mga tawo magkilala sa
imo nga amo lamang ang matuod nga Dios kag magkilala man sa akon nga imo
pinadala nga hari.
4 Ginpadunggan ko ikaw diri sa kalibutan tungod kay natapos ko na ang imo
ginpahimo sa akon.
5 Gani karon Amay, padunggi ako dira sa imo presensya. Ihatag sa akon ang dungog
nga akon man anay sang dira pa ako sa imo sa wala mo pa matuga ang kalibutan.
6 "Ginpakilala ko ikaw sa mga tawo nga imo ginpili sa kalibutan kag ginhatag sa
akon. Imo sila anay kag ginhatag mo sila sa akon, kag gintuman nila ang imo mga sugo.
7 Karon nahibaluan na nila nga ang tanan nga imo ginhatag sa akon sa imo naghalin.
8 Kon ano ang imo gintudlo sa akon amo man ang akon gintudlo sa ila, kag ginbaton
nila ini. Kag nahibaluan nila nga matuod gid man nga sa imo ako naghalin. Kag
nagapati sila nga ikaw ang nagpadala sa akon.
9 "Nagapangamuyo ako para sa ila. Ini nga pangamuyo indi para sa *mga tawo sang*
kalibutan, kundi para sa mga tawo nga imo ginhatag sa akon, tungod kay ini sila imo.
10 Ang tanan nga tawo nga akon, imo, kag ang tanan nga imo, akon man. Kag
ginapadunggan nila ako.
11 Karon mabalik na ako sa imo kag indi na ako magtiner sa sini nga kalibutan. Pero
sila mabilin pa diri sa kalibutan. O balaan nga Amay, paagi sa imo gahom nga imo

ginhatag sa akon bantayi ini nga mga tawo para sila tanan mangin isa pareho nga
ikaw kag ako isa.
12 Sang kaupod pa nila ako ginbantayan ko sila paagi sa imo gahom nga ginhatag mo
sa akon. Ginbantayan ko sila, kag wala gid sing may nadula sa ila, luwas lang sa tawo
nga madula gid man para matuman ang Kasulatan.
13 Karon mabalik na ako dira sa imo. Ini nga mga butang ginasugid ko na nga daan
sa ila samtang diri pa ako sa kalibutan para malipay gid sila pareho sa akon.
14 Gintudlo ko sa ila ang imo ginpatudlo sa akon. Gindumtan sila sang *mga tawo*
sang kalibutan. Kay indi na sila iya sang kalibutan, pareho man sa akon nga indi iya
sang kalibutan.
15 Wala ako nagapangabay nga kuhaon mo na sila diri sa kalibutan, kundi nga
apinan mo sila kontra kay Satanas.
16 Indi sila iya sang kalibutan, pareho man sa akon nga indi iya sang kalibutan.
17 Iseparar sila para mangin imo paagi sa kamatuoran; ang imo pulong amo ang
kamatuoran.
18 Ginpadala mo ako diri sa kalibutan, gani ginapadala ko man sila *nga magpanudlo*
sa mga tawo diri sa kalibutan.
19 Tungod sa ila ginahalad ko sa imo ang akon kaugalingon, para mangin imo man
sila paagi sa kamatuoran.
20 "Indi lang ang ini nga mga tawo nga nagatuo sa akon ang akon ginapangamuyuan,
kundi pati man ang mga tawo nga magatuo sa akon sa ulihi paagi sa mga pagpanudlo
sang mga nagatuo sa akon.
21 Ginapangamuyo ko sa imo nga sila tanan mangin isa, pareho man sa aton nga isa
lang. Kag kon paano nga ikaw, Amay, ari sa akon kag ako ara sa imo, kabay pa nga sila
ari man sa aton para ang *mga tawo sang* kalibutan magatuo nga ikaw amo ang
nagpadala sa akon.
22 Ginhatagan ko sila sing kadungganan nga pareho man sang ginhatag mo sa akon,
para mangin isa sila pareho man sa aton nga isa lang.
23 Ako ara sa ila kag ikaw ari sa akon, para mangin isa gid sila, kag sa sini nga paagi
mahibaluan sang *mga tawo sang* kalibutan nga ikaw amo ang nagpadala sa akon. Kag
mahibaluan man nila nga ginapalangga mo ang mga tumuluo pareho sang imo
pagpalangga sa akon.
24 "Amay, gusto ko nga ang ini nga mga tawo nga imo ginhatag sa akon mangin
kaupod ko kon diin ako, para makita man nila ang akon gahom, ang gahom nga imo
ginhatag sa akon, tungod kay palangga mo ako bisan sa wala pa matuga ang kalibutan.
25 Matarong nga Amay, ang *mga tawo sang* kalibutan wala makakilala sa imo. Pero
ako nakakilala sa imo, kag ini sila nga akon mga kaupod nakahibalo nga ikaw amo ang
nagpadala sa akon.
26 Ginpakilala ko ikaw sa ila, kag ipakilala ko pa gid ikaw para ang imo paghigugma
sa akon mangin ara man sa ila, kag para ako man mangin ara sa ila."

18

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-52; Luc. 22:47-53)

1 Pagkatapos pangamuyo ni Jesus, naglakat siya dayon kaupod sang iya mga
sumulunod kag nagtabok sila sa Kidron nga ililigan sang tubig. Didto sila nagkadto sa
lugar nga sa diin may talamnan *sang mga kahoy nga olibo*.
2 Kabisado na nga daan ni Judas nga traidor ang ini nga lugar, kay permi didto
nagatilipon si Jesus kag ang iya mga sumulunod.

3 Gani nagkadto didto si Judas nga may dala nga *Romanhon nga* mga soldado pati
mga guwardya sa templo nga ginsugo sang mga manugdumala nga mga pari kag sang
mga Pariseo. May dala sila nga mga sulo kag mga parol, kag mga armas.
4 Nahibaluan ni Jesus ang tanan nga matabo sa iya, gani ginsugata niya sila kag
ginpamangkot, "Sin-o bala ang inyo ginapangita?"
5 Nagsabat sila, "Si Jesus nga taga-Nazaret." Nagsiling si Jesus sa ila, "Ako si Jesus."
Si Judas nga traidor didto man nagatindog kaupod sang mga tawo nga nagapangita
kay Jesus.
6 Pagsiling ni Jesus nga siya amo ang ila ginapangita, nag-isol sila kag nagkalatumba
sa duta.
7 Ginpamangkot liwat sila ni Jesus kon sin-o gid ang ila ginapangita. Nagsiling sila
liwat, "Si Jesus nga taga-Nazaret."
8 Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi bala nga ginsilingan ko na kamo nga ako? Gani kon
ako gid man ang inyo ginapangita, pabay-i lang ninyo nga maghalin ining akon mga
kaupod."
9 (Ginhambal niya ini para matuman ang iya ginsiling sa Amay, "Wala gid sing may
nadula bisan isa sa imo ginhatag sa akon."*)
10 Karon, si Simon Pedro may dala nga espada. Gin-gabot niya ini kag ginlabo ang
ulipon sang pangulo nga pari, kag nautod ang iya tuo nga dulunggan. Ang ngalan sang
ulipon amo si Malcus.
11 Nagsiling si Jesus kay Pedro, "Ibalik sa tagob ang imo espada. Nagahunahuna ka
bala nga indi ko pag-antuson ang mga ginapaantos sang Amay sa akon?"

Gindala si Jesus kay Anas

12 Gindakop si Jesus sang *Romanhon nga* mga soldado nga ginpangunahan sang ila
kapitan, kag kaupod man sang mga guwardya nga mga Judio. Gin-gapos nila siya
13 kag gindala anay kay Anas nga ugangan ni Caifas. Si Caifas nga ini amo ang
pangulo nga pari sadto nga tuig.
14 Siya man ang nagsiling sa *kapareho niya nga mga lider sang* mga Judio nga mas
maayo nga isa lang ka tawo ang mapatay para sa ila nasyon.

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mat. 26:69-70; Mar. 14:55-64; Luc. 22:66-71)

15 Si Simon Pedro kag ang isa pa ka sumulunod nagsunod man didto kay Jesus. Ini
nga sumulunod kilala sang pangulo nga pari, gani nakasulod siya sa ugsaran sang
pangulo nga pari kaupod ni Jesus.
16 Pero si Pedro nabilin didto sa guwa sa may puwertahan. Karon, ato nga
sumulunod nga kilala sang pangulo nga pari nagbalik didto sa guwa kag ginhambalan
niya ang babayi nga nagabantay didto sa puwertahan, kag ginpasulod niya si Pedro.
17 Nagsiling ang babayi kay Pedro, "Indi bala nga ikaw isa man sa mga sumulunod
sang sina nga tawo?" Nagsabat si Pedro, "Indi ah!"
18 Matugnaw sadto, gani nagdabok sang kalayo ang mga ulipon kag ang mga
guwardya kag nagtindog sila sa palibot sang dabok para magpainit-init. Nagtindog
man didto si Pedro kag nagpainit-init.

Gin-imbistigar si Jesus sang Pangulo nga Pari
(Mat. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Luc. 22:66-71)

19 Karon, ginpamangkot si Jesus sang pangulo nga pari parte sa iya mga sumulunod
kag sa iya ginapanudlo.

---

* **18:9** Juan 6:39

20 Nagsabat si Jesus, “Indi sa sekreto ang akon ginatudlo sa mga tawo. Kay
nagpanudlo ako mismo sa mga simbahan kag sa templo nga sa diin nagatilipon ang
tanan nga Judio. Wala ako sing may gintudlo sa sekreto.
21 Ti ngaa ako ang inyo ginapamangkot? Pamangkuta ninyo ang mga tawo nga
nakabati sa akon, kay nahibaluan nila kon ano ang akon gintudlo sa ila.”
22 Pagkahambal sadto ni Jesus, gintampa siya sang isa sa mga guwardya nga
nagatindog malapit sa iya. Kag siling niya, “Amo bala ina ang panabat mo sa pangulo
nga pari?”
23 Nagsiling si Jesus sa iya, “Kon ang sabat ko malain, magsiling ka kon diin sadto ang
malain. Pero kon husto ang akon ginsiling, ti ngaa gintampa mo ako?”
24 Karon, si Jesus nga nagapos pa ginpadala dayon ni Anas kay Caifas nga pangulo
nga pari.

Ginpanginwala Liwat ni Pedro si Jesus
(Mat. 26:71-75; Mar. 14:69-72; Luc. 22:58-62)

25 Samtang nagatindog pa si Simon Pedro nga nagapainit-init *malapit sa kalayo*,
ginpamangkot siya sang mga tawo, “Indi bala nga ikaw isa man sa mga sumulunod
sang sina nga tawo?” Nagpanginwala liwat si Pedro kag nagsiling, “Indi ah!”
26 Karon, ang isa didto sa mga ulipon sang pangulo nga pari paryente sang tawo nga
ang iya dulunggan gintigbas ni Pedro. Nagsiling siya, “Indi bala nga ikaw atong nakita
ko nga kaupod niya didto sa talamnan *sang mga kahoy nga olibo*?”
27 Pero nagpanginwala liwat si Pedro. Kag dayon nagpamalo ang manok.

Gindala si Jesus kay Pilato

28 Halin kay Caifas gindala nila si Jesus didto sa palasyo sang Gobernador. Kaagahon
na sadto. Wala nagsulod ang mga Judio sa palasyo tungod kay suno sa ila mga
pagsulundan, nga kon magsulod sila sa balay sang indi Judio, indi na sila pagtugutan
nga magkaon sang panyapon nga para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel.
29 Gani si *Gobernador* Pilato† amo ang nagguwa didto sa ila kag nagpamangkot kon
ano ang ila akusasyon kontra kay Jesus.
30 Nagsabat sila, “Kon wala siya sing may nahimo nga malain wala namon siya
kuntani gindala diri sa imo.”
31 Nagsiling si Pilato sa ila, “Dal-a ninyo siya kag kamo ang maghukom sa iya suno sa
inyo kasuguan.” Nagsabat ang mga Judio, “Pero wala kami ginatugutan nga
magsentensya sing kamatayon sa tawo.”
32 (Natabo ini para matuman ang ginsiling ni Jesus kon ano nga klase sang
kamatayon ang iya pagaagyan.)
33 Gani nagsulod liwat si Pilato sa palasyo kag gintawag si Jesus kag ginpamangkot,
“Ikaw bala ang hari sang mga Judio?”
34 Nagsabat si Jesus, “Imo gid bala ina nga pamangkot, ukon ginsugiran ka lang sang
iban parte sa akon?”
35 Nagsiling si Pilato, “Ano ang dumdom mo sa akon, Judio? Ang imo mga
kasimanwa kag ang ila manugdumala nga mga pari amo ang nagdala sa imo diri sa
akon. Ano gid bala ang nahimo mo?”
36 Ginsabat siya ni Jesus, “Ang akon ginharian wala diri sa sining kalibutan. Kon ang
akon ginharian diri sa sining kalibutan, kuntani nagpakig-away ang akon mga alagad
para indi ako madakop sang mga Judio. Pero sa pagkamatuod, ang akon ginharian
wala diri sa sining kalibutan.”
37 Gani nagsiling si Pilato sa iya, “Kon amo, hari gali ikaw!” Ginsabat siya ni Jesus,
“Husto ang imo ginsiling nga hari ako. Kag ang kabangdanan nga nagkadto ako diri sa

† **18:29** *Pilato:* Ang Romanhon nga gobernador sang Judea, Samaria, kag Idumea.

kalibutan kag nagpakatawo, para isugid ko sa mga tawo ang kamatuoran. Kag ang
tanan nga gusto makahibalo sang kamatuoran nagapamati sa akon.”
38 Nagpamangkot dayon si Pilato, “Ti ano bala ang kamatuoran?”

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mat. 27:15-31; Mar. 15:6-20; Luc. 23:13-25)

Pagkahambal sadto ni Pilato, nagguwa siya liwat didto sa mga Judio kag nagsiling sa
ila, “Wala ako sing may nakita nga sala sa sini nga tawo.
39 Indi bala nga kinabatasan ninyo nga kada Piesta sang Paglabay sang Anghel
nagapangayo kamo sa akon sang isa ka priso nga akon buy-an? Gani gusto bala ninyo
nga buy-an ko ang hari sang mga Judio?”
40 Nagsabat ang mga tawo nga nagasinggit, “Indi siya, kundi si Barabas!” (Si Barabas
nga ini isa ka tulisan.‡)

19

1 Gani ginpakuha ni Pilato si Jesus kag ginpalatigo niya siya.
2 Pagkatapos naghimo dayon ang mga soldado sing korokorona nga tunukon kag
ginbutang sa ulo ni Jesus. Ginpasuksukan man nila siya sing kapa nga granate,
3 kag isa-isa sila nga nagpalapit sa iya nga nagasiling, “Mabuhay ang Hari sang mga
Judio.” Kag gintampa nila siya dayon.
4 Nagguwa liwat si Pilato didto sa mga tawo kag nagsiling, “Tan-awa, kay paguwaon
ko siya diri liwat sa inyo para ipakita sa inyo nga wala gid ako sing may nakita nga sala
sa iya.”
5 Gani nagguwa si Jesus nga may korokorona nga tunukon kag may kapa nga
granate. Nagsiling dayon si Pilato sa ila, “Tan-awa ninyo siya!”
6 Pagkakita sa iya sang manugdumala nga mga pari kag sang mga guwardya,
nagsinggit sila, “Ilansang siya sa krus! Ilansang siya sa krus!” Nagsiling si Pilato sa ila,
“Bahala kamo, kuhaa ninyo siya kag kamo ang maglansang sa iya sa krus, kay para sa
akon wala gid ako sing may nakita nga sala sa iya.”
7 Nagsabat ang mga Judio, “May kasuguan kami, kag suno sa amon kasuguan, ini nga
tawo dapat nga patyon, kay nagasiling siya nga Anak kuno siya sang Dios.”
8 Pagkabati sadto ni Pilato, hinadlukan pa gid siya tapat.
9 Gani gindala niya liwat si Jesus sa sulod sang palasyo kag ginpamangkot kon
taga-diin gid siya. Pero wala nagsabat si Jesus.
10 Gani nagsiling si Pilato sa iya, “Ngaa indi ka magsabat sa akon? Wala ka bala
kahibalo nga may awtoridad ako sa paghilway sa imo ukon sa pagpalansang sa imo sa
krus?”
11 Ginsabat siya ni Jesus, “Wala ka gid sing may mahimo sa akon kon wala ka
paghatagi sang Dios sang awtoridad. Gani mas dako pa ang sala sang tawo nga
nagtugyan sa akon diri sa imo.”
12 Pagkabati sadto ni Pilato nagpangita pa gid siya sing paagi nga mabuy-an si Jesus.
Ugaling nagsinggit ang mga Judio, “Kon buy-an mo siya, indi ka abyan sang
Emperador. Kay ang bisan sin-o nga nagapakahari kaaway sang Emperador.”
13 Pagkabati sadto ni Pilato, gindala niya si Jesus sa guwa kag nagpungko siya sa
hukmanan, didto sa lugar nga ginatawag, “Ang Plataporma nga Bato,” (kon sa Hebreo
nga lingguahe, “Gabbata”).
14 Mga alas dose gid sadto sang udto kag bisperas* sang Piesta sang Paglabay sang
Anghel. Nagsiling si Pilato sa mga Judio, “Ari na ang inyo hari.”
15 Nagsinggit sila dayon, “Patya siya! Patya siya! Ilansang siya sa krus!” Gani
nagpamangkot si Pilato sa ila, “Gusto bala ninyo nga ipalansang ko sa krus ang inyo

‡ **18:40** *tulisan:* ukonkag *rebelde sa gobyerno*
* **19:14** *bisperas:* sa iban nga Bisaya, *disperas*

hari?” Nagsabat ang manugdumala nga mga pari, “Wala na kami sing iban pa nga hari
kundi ang Emperador lang!”
16 Gani gintugyan ni Pilato sa ila si Jesus para ilansang sa krus.

Ginlansang si Jesus sa Krus
(Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43)

Gani gindala si Jesus sang mga soldado
17 kag nagguwa sila sa siyudad. Ginpapas-an nila kay Jesus ang iya krus pakadto sa
lugar nga ginatawag, “Lugar sang Bagol,”† (kon sa Hebreo ginatawag nga “Golgota”).
18 Didto nila siya ginlansang sa krus. May duha man ka tawo nga ila gindungan
lansang sa iya; ang isa sa wala kag ang isa sa tuo, kag si Jesus sa tunga nila.
19 Nagpasulat si Pilato sang isa ka karatula kag ginpabutang niya ini sa krus *ni Jesus*.
Amo ini ang nakasulat:

SI JESUS NGA TAGA-NAZARET, ANG HARI SANG MGA JUDIO.

20 Nasulat ini sa *mga lingguahe nga* Hebreo, Latin kag Griego, kag madamo nga Judio
ang nakabasa sini, tungod kay ang lugar nga ginlansangan kay Jesus malapit lang sa
siyudad.
21 Nagsiling ang manugdumala nga mga pari sang mga Judio kay Pilato, “Kuntani indi
‘Ang Hari sang mga Judio’ ang imo ginpasulat, kundi ‘Ini nga tawo nagasiling nga siya
kuno amo ang Hari sang mga Judio.’ ”
22 Nagsabat si Pilato, “Kon ano ang akon ginpasulat indi na ninyo pagliwaton.”
23 Sang nalansang na sang mga soldado si Jesus sa krus, ginkuha nila ang iya bayo kag
ginpartida sa apat ka parte, kada soldado isa ka parte. Ginkuha man nila ang iya
pangsulod nga bayo nga hinabol nga wala sing tinahian.
24 Nagsiling ang mga soldado sa isa kag isa, “Indi ta lang ini pagpartidahon, kundi
gabot-gabutan ta kon sin-o ang makakuha sini.” Ini natabo para matuman ang
ginasiling sang Kasulatan:
“Ginpartida nila ang akon mga bayo
kag gin-gabot-gabutan nila ang akon pangsulod nga bayo.”‡
Kag amo gani ang ginhimo sang mga soldado.
25 Didto malapit sa krus ni Jesus nagatindog ang iya iloy, ang utod sang iya iloy, si
Maria nga asawa ni Clopas, kag si Maria nga taga-Magdala.
26 Pagkakita ni Jesus sa iya iloy kag sa iya pinalangga nga sumulunod nga
nagatindog didto, nagsiling siya sa iya iloy, “Babayi,§ kabiga siya nga imo anak.”
27 Nagsiling man siya dayon sa iya sumulunod, “Kabiga siya nga imo iloy.” Kag halin
sadto, ang iloy ni Jesus didto na nag-estar sa balay sang ato nga sumulunod.

Ang Pagkapatay ni Jesus

28 Nahibaluan ni Jesus nga tapos na ang tanan, kag para matuman ang Kasulatan
nagsiling siya, “Ginauhaw ako.”
29 May isa didto ka suludlan nga puno sang maaslom nga bino. Gani gintusmog nila
ang espongha sa bino kag gintakod dayon nila sa *punta sang* sanga sang isopo kag
ginduhol sa baba ni Jesus.
30 Sang masupsop niya ang bino, nagsiling siya dayon, “Tapos na!” Dayon nagduko
siya kag nabugto ang iya ginhawa.

Ginbuno ang Kilid ni Jesus

31 Bisperas sadto sang piesta. Kag indi gusto sang mga Judio nga ang mga bangkay
sang mga tawo nga ginlansang sa krus magpabilin didto sa krus tungod kay ang sunod

† **19:17** *Lugar sang Bagol:* siguro tungod nga ang lugar daw dagway sang bagol ukon tungod nga madamo ang ginpamatay didto. ‡ **19:24** Sal. 22:18 § **19:26** *Babayi:* Indi klaro kon ngaa gintawag ni Jesus ang iya iloy nga “Babayi,” pero wala ini siguro nagakahulugan nga wala niya ginatahod ang iya iloy.

nga adlaw, Adlaw nga Inugpahuway. Kag importante gid ini nga adlaw para sa mga
Judio, kay natuon sa piesta. Gani ginpangabay nila kay Pilato nga kon mahimo
pamalion ang mga batiis sang mga tawo nga ginlansang sa krus *para madali sila*
magkalamatay, kag para mapanguha dayon ang ila mga bangkay.
32 Gani nagkadto didto ang mga soldado kag ginpamali nila ang mga batiis sang
duha ka tawo nga ginlansang kaupod ni Jesus.
33 Pero pag-abot nila kay Jesus, nakita nila nga patay na siya, gani wala na lang nila
pagbalia ang iya mga batiis.
34 Pero ang ginhimo sang isa sa mga soldado, ginbuno niya ang kilid ni Jesus sing
bangkaw, kag sa gilayon nag-ilig ang dugo kag tubig.
35 Matuod ini nga mga hitabo tungod kay nakita ko mismo. Gani nahibaluan ko nga
ang akon ginsulat nga ini matuod, kag ginsulat ko ini para magtuo man kamo.*
36 Ini natabo para matuman ang nasulat sa Kasulatan nga nagasiling, "Wala gid sing
bisan isa ka tul-an nga mabali sa iya."†
37 Kag may nasulat pa gid sa Kasulatan nga nagasiling, "Tan-awon nila ang tawo nga
ila ginbuno."‡

Ang Paglubong kay Jesus
(Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56)

38 Pagkatapos sadto, nagkadto si Jose nga taga-Arimatea kay Pilato kag nagpangabay
nga kon mahimo tugutan siya nga kuhaon niya ang bangkay ni Jesus didto sa krus. (Si
Jose nga ini isa sa mga sumulunod ni Jesus, pero sa sekreto lang kay nahadlok siya sa
mga *lider sang mga* Judio.) Gintugutan siya ni Pilato, gani ginkuha niya ang bangkay ni
Jesus.
39 Nag-upod man sa iya si Nicodemus. (Si Nicodemus nga ini nagkadto anay kay
Jesus isa sadto ka gab-i.) May dala siya nga pahamot nga ginmiksla nga mira kag aloe,
nga mga 45 ka kilo.
40 Ginkuha nila ang bangkay ni Jesus kag ila ini ginsamburan sang mga tela nga
linen upod sang mga pahamot. Kay amo ini ang kinabatasan sang mga Judio kon
maglubong sang patay.
41 Didto sa lugar nga sa diin ginlansang si Jesus may katamnan, kag didto may isa ka
bag-o nga lulubngan nga gin-guhab sa banglid§ nga wala pa gid malubngi.
42 Kag tungod nga preparasyon sadto sang mga Judio *para sa Adlaw nga*
Inugpahuway, kag tungod kay malapit man lang ato nga lulubngan, didto na lang nila
ginlubong si Jesus.

20

Ang Pagkabanhaw ni Jesus

1 Aga pa gid sang adlaw nga Domingo, nagkadto si Maria nga taga-Magdala didto sa
lulubngan. Pag-abot niya didto, nakita niya nga ang takop nga bato wala na didto sa
puwertahan sang lulubngan.
2 Gani nagdalagan siya pakadto kay Simon Pedro kag sa sumulunod nga palangga ni
Jesus. *Pag-abot niya sa ila,* nagsiling siya, "Ginkuha nila ang Ginoo sa lulubngan, kag
wala kami kahibalo kon diin nila siya ginbutang!"
3 Gani nagkadto si Pedro kag ato nga sumulunod didto sa lulubngan.

---

* **19:35** sa literal, *Kag ang nakakita sini nagpamatuod, kag ang iya pamatuod matuod, kag nakahibalo siya nga nagasiling siya sing matuod, para makatuo man kamo.* Nagapati ang kalabanan sang mga eksperto sa Biblia nga si Juan nga nagsulat sini nga libro nagatumod sa iya kaugalingon sa sini nga bersikulo. † **19:36** Exo. 12:46; Num. 9:12; Sal. 34:20 ‡ **19:37** Zac. 12:10 § **19:41** *lulubngan nga gin-guhab sa banglid:* sa English, *tomb*

4 Nagdalagan sila nga duha, pero mas madasig ang isa sang sa kay Pedro. Gani una
siya nga nakaabot sa lulubngan.
5 Pag-abot niya didto nagduko siya kag naglingling kag nakita niya ang mga tela nga
linen *nga ginputos kay Jesus*, pero wala siya nagsulod.
6 Dugay-dugay nag-abot man si Simon Pedro, pero nagderetso siya sulod sa
lulubngan. Nakita niya ang mga tela
7 kag ang panyo nga ginputos sa ulo ni Jesus. Nakabaruron* ang panyo sa isa ka
lugar nga separar sa mga tela.
8-9 Nagsulod man dayon ang sumulunod nga una nag-abot, kag nakita man niya *ang
mga butang sa sulod*. Bisan wala pa sila makaintiendi sang ginasiling sang Kasulatan
nga kinahanglan mabanhaw si Jesus, nagpati siya sa sadto nga oras *nga nabanhaw si
Jesus*.
10 Kag nagpuli dayon ang duha ka sumulunod.

Nagpakita si Jesus kay Maria nga taga-Magdala
(Mat. 28:9-10; Mar. 16:9-11)

11 Karon, si Maria nagatindog pa didto sa guwa sang lulubngan nga nagahibi.
Samtang nagahibi siya, nagduko siya kag naglingling sa sulod sang lulubngan.
12 Nakita niya nga may duha ka anghel didto sa sulod nga nagabayo sing puti. Didto
sila nagapungko sa ginbutangan sang bangkay ni Jesus. Ang isa sa may ulohan dampi
kag ang isa sa may tiilan dampi.
13 Ginpamangkot sang mga anghel si Maria, "Ngaa nagahibi ka?" Nagsabat si Maria,
"Tungod kay may nagkuha sang bangkay sang akon Ginoo kag wala ako kahibalo kon
diin nila ginbutang!"
14 Pagkahambal niya sadto nagbalikid siya dayon kag nakita niya si Jesus nga
nagatindog, pero wala niya nakilala nga si Jesus gali ato.
15 Nagpamangkot si Jesus sa iya, "Ngaa nagahibi ka? Sin-o bala ang imo
ginapangita?" Ang hunahuna ni Maria nga si Jesus amo ang manug-atipan sang mga
tanom didto. Gani nagsiling siya sa iya, "Kon ikaw ang nagkuha sa iya, abi sugiri ako
kon diin mo siya ginbutang, kay kuhaon ko siya."
16 Nagsiling si Jesus sa iya, "Maria!" Nag-atubang si Maria kay Jesus, kag naghambal
sa Hebreo *nga lingguahe*, *"Raboni!"* (Kon sa aton pa, "Manunudlo.")
17 Nagsiling si Jesus sa iya, "Indi ka mag-uyat sa akon, kay wala pa ako makasaka
pabalik sa Amay. Ang imo himuon, kadtuan mo ang akon mga utod kag sugiran mo
sila nga masaka na ako pabalik sa akon Amay kag inyo man Amay, sa akon Dios kag
inyo man Dios."
18 Gani ginkadtuan ni Maria nga taga-Magdala ang mga sumulunod *ni Jesus* kag
ginsugiran niya dayon sila nga nakita niya ang Ginoo. Kag ginsugid man niya sa ila
ang ginbilin ni Jesus.

Nagpakita si Jesus sa Iya mga Sumulunod

19 Sang sirom na sadto nga adlaw nga Domingo, nagtilipon sa isa ka balay ang mga
sumulunod. Kag tungod sa kahadlok sa mga *lider sang mga* Judio ginpangtrangkahan
nila ang mga puwertahan sang balay nga ila ginatipunan. Nag-abot dayon si Jesus kag
nagtindog didto sa tunga nila kag nagsiling, "Kabay pa nga ang kalinong ara sa inyo."
20 Pagkatapos niya hambal sini, ginpakita niya sa ila ang *mga pilas sa* iya mga kamot
kag sa iya kilid. Kag nalipay gid ang mga sumulunod sang makita nila ang Ginoo.
21 Kag nagsiling liwat si Jesus sa ila, "Kabay pa nga ang kalinong ara sa inyo. Kon
paano nga ang Amay nagpadala sa akon, ako magapadala man sa inyo."
22 Kag ginhuypan niya dayon sila kag nagsiling, "Batuna ninyo ang Espiritu Santo.

---

* **20:7** *Nakabaruron:* ukon, *Napiud*

23 Kon patawaron ninyo ang mga sala ni bisan sin-o, ina ginpatawad na *sang Dios*.
Pero kon indi ninyo pagpatawaron, ina wala ginpatawad *sang Dios*."

Nagduda si Tomas

24 Si Tomas nga ginatawag nga si Kapid, nga isa man sa dose *ka apostoles*, wala didto
sang pag-abot ni Jesus.
25 Gani ginsugiran siya sang iya kaupod nga mga sumulunod nga nakita nila ang
Ginoo. Pero nagsiling si Tomas sa ila, "Kon indi ko makita ang agi sang mga lansang sa
iya mga kamot, kag kon indi ko matandog ang iya mga pilas, pati na ang *pilas sa* iya
kilid, indi gid ako magpati."
26 Pagkaligad sang isa ka semana, nagtilipon liwat ang mga sumulunod ni Jesus sa
balay nga ila ginatipunan, kag kaupod na nila si Tomas. Gintrangkahan nila ang mga
puwertahan sang balay, pero nagsulod liwat si Jesus kag nagtindog didto sa ila tunga.
Nagsiling siya sa ila, "Kabay pa nga ang kalinong ara sa inyo."
27 Dayon nagsiling siya kay Tomas, "Tomas, dali, tan-awa ang akon mga kamot.
Tanduga *ang mga pilas*, pati na ang *pilas sa* akon kilid. Indi ka na magpangduhaduha,
kundi magtuo ka na."
28 Nagsiling si Tomas kay Jesus, "Ginoo ko kag Dios ko!"
29 Nagsiling dayon si Jesus sa iya, "Ti nagatuo ka na subong kay nakita mo na ako?
Pero bulahan ang mga tawo nga nagatuo sa akon bisan wala nila ako makita."

Ang Katuyuan sang sini nga Libro

30 Madamo pa gid nga mga milagro ang ginpanghimo ni Jesus nga nakita mismo
sang iya mga sumulunod nga wala masulat sa sini nga libro.
31 Pero ang mga nasulat diri ginsulat para magtuo kamo nga si Jesus amo ang Cristo,
ang Anak sang Dios. Kag kon magtuo kamo sa iya† may kabuhi kamo *nga wala sing*
katapusan.

21

Nagpakita si Jesus sa Pito ka Sumulunod

1 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagpakita liwat si Jesus sa iya mga sumulunod didto
sa higad sang Dagat sang Tiberias. Amo ini ang natabo:
2 Nagatilipon sila ni Simon Pedro, si Tomas nga ginatawag nga si Kapid, si Natanael
nga taga-Cana nga sakop sang Galilea, ang mga anak ni Zebedee, kag may duha pa gid
ka sumulunod ni Jesus.
3 Karon, nagsiling si Simon Pedro sa iya mga kaupod, "Mangisda ako." Nagsiling
man sila, "Maupod kami sa imo." Gani nagsakay sila sa sakayan kag nagpalawod. Pero
sa sadto nga gab-i wala gid sila sing may nakuha.
4 Sang manugbutlak na ang adlaw, nagtindog si Jesus sa baybayon. Pero wala
kahibalo ang mga sumulunod nga si Jesus gali ato.
5 Nagsiling si Jesus sa ila, "Mga abyan, may nakuha bala kamo?" Nagsabat sila, "Wala
gid."
6 Nagsiling siya sa ila, "Ihulog ninyo ang inyo pukot sa tuo dampi sang sakayan, kag
may makuha kamo." Gani ginhulog nila didto ang ila pukot. Pagbatak nila indi na sila
kadaog tungod sa kadamuon sang isda nga ila nakuha.
7 Nagsiling kay Pedro ang sumulunod nga palangga ni Jesus, "Ang Ginoo gali ato!"
Pagkabati sini ni Simon Pedro, ginsuksok niya ang iya bayo nga iya gin-uba kag
naglukso sa tubig *kag naglangoy pakadto kay Jesus*.

---

† **20:31** *sa iya:* sa literal, *sa iya ngalan*

8 Ang iban nga mga sumulunod nga didto sa sakayan nagpahigad nga nagabutong
sang pukot nga puno sang mga isda, kay ang ila kalayuon sa baybayon mga 50 lang ka
dupa.
9 Sang nakatakas na sila, may nakita sila nga nagatumpok nga baga nga may
ginasugba nga isda kag may tinapay man.
10 Nagsiling dayon si Jesus sa ila, "Dala kamo diri sang pila ka isda nga inyo nakuha."
11 Gani nagsaka si Simon Pedro sa sakayan kag ginbutong niya pahigad ang pukot
nga puno sang dalagko nga mga isda nga bali 153 ka bilog. Pero bisan pa sa kadamo
sang ila nakuha, wala gid magisi ang pukot.
12 Nagsiling si Jesus sa ila, "Dali kamo kag magpamahaw." Wala gid sing bisan isa sa
iya mga sumulunod nga nangisog sa pagpamangkot kon sin-o gid siya, kay nahibaluan
nila nga siya amo ang Ginoo.
13 Ginkuha dayon ni Jesus ang tinapay kag ginpanghatag sa ila. Amo man ang iya
ginhimo sa isda.
14 Ikatlo na ini ka beses nga nagpakita si Jesus sa *iya* mga sumulunod halin sang iya
pagkabanhaw.

Si Jesus kag si Pedro

15 Pagkatapos nila pamahaw, nagsiling si Jesus kay Simon Pedro, "Simon nga anak ni
Juan, ginahigugma mo bala ako labaw pa sa imo mga kaupod nga ini?" Nagsabat si
Pedro, "Huo, Ginoo, nahibaluan mo nga ginahigugma ko ikaw." Nagsiling si Jesus sa
iya, "Atipana ang akon mga karnero."
16 Nagsiling liwat si Jesus sa iya, "Simon nga anak ni Juan, ginahigugma mo bala
ako?" Nagsabat siya liwat, "Huo, Ginoo, nahibaluan mo nga ginahigugma ko ikaw."
Nagsiling si Jesus sa iya, "Atipana ang akon mga karnero."
17 Sa ikatlo ka beses nagsiling si Jesus, "Simon nga anak ni Juan, ano, ginahigugma
mo bala ako?" Naglain buot ni Pedro tungod kay katatlo na ka beses nga
ginpamangkot siya ni Jesus kon ginahigugma bala niya siya. Gani nagsiling si Pedro sa
iya, "Ginoo, nahibaluan mo ang tanan, kag nahibaluan mo nga ginahigugma ko ikaw."
Nagsiling si Jesus sa iya, "Atipana ang akon mga karnero.
18 Sa pagkamatuod, sang bataon ka pa, ikaw mismo ang nagasuksok sang imo paha
kag nagakadto sa kon diin ang imo gusto. Pero kon tigulang ka na gani, padupahon ka
lang kag iban na ang magapasuksok sang paha sa imo, kag dal-on ka dayon sa lugar
nga indi mo gusto kadtuan."
19 (Ginhambal ini ni Jesus para ipahibalo sa ila kon ano nga klase sang kamatayon
ang maagyan ni Pedro, kag paagi sadto nga kamatayon madayaw niya ang Dios.)
Dayon nagsiling si Jesus kay Pedro, "Sunod ka sa akon."

Ang Palangga nga Sumulunod ni Jesus

20 Pagbalikid ni Pedro nakita niya nga nagasunod sa ila ang palangga nga
sumulunod ni Jesus. (Siya amo ang malapit gid kay Jesus sang nagapanyapon sila, kag
amo ang nagpamangkot sa Ginoo kon sin-o ang magatraidor sa iya.*)
21 Pagkakita ni Pedro sa iya, nagsiling siya kay Jesus, "Ti paano siya ya Ginoo?"
22 Nagsiling si Jesus sa iya, "Kon gusto ko abi nga indi siya mapatay hasta sa akon
pagbalik *diri sa kalibutan*, ti, ano ang labot mo? Basta ikaw ya magsunod sa akon."
23 Gani naglapnag ang balita sa mga kauturan nga ang ato nga sumulunod indi
mapatay. Pero wala nagsiling si Jesus nga indi siya mapatay, kundi ang iya ginsiling,
"Kon gusto ko abi nga indi siya mapatay hasta sa akon pagbalik, ti, ano ang labot mo?"
24 Siya amo ang sumulunod nga nagapamatuod nga matuod ang nasulat diri, kag
siya mismo ang nagsulat sini. Kag nahibaluan ta nga ang iya ginasugid matuod.

---

* **21:20** *magatraidor sa iya:* buot silingon, *magatugyan sa iya sa iya mga kaaway*

25 Madamo pa gid ang mga ginpanghimo ni Jesus nga kon isa-isahon sulat, siguro
indi mag-igo sa bilog nga kalibutan ang tanan nga libro nga sulatan.

Binuhatan
sang mga Apostoles

1 *Hinigugma ko nga* Teofilus:
Sa akon una nga libro ginsulat ko ang tanan nga ginpanghimo kag ginpanudlo ni
Jesus halin sang pagsugod niya sang iya buluhaton
2-3 hasta sa tion nga gindala siya pa-langit. Sa tapos siya napatay kag nabanhaw,
makapila siya nagpakita sa nagkalain-lain nga paagi sa iya mga apostoles sa
pagpamatuod nga nabanhaw siya. Sa sulod sang 40 ka adlaw nagpakita siya sa ila kag
gintudluan niya sila parte sa paghari sang Dios. Kag sa wala pa siya makapa-langit,
may mga sugo siya nga ginbilin sa iya ginpili nga mga apostoles. Ato nga mga sugo
ginhatag niya paagi sa gahom sang Espiritu Santo.
4 Isa sadto ka tion, samtang nagakaon si Jesus kaupod nila, nagsiling siya, "Indi
kamo anay maghalin sa Jerusalem. Hulaton ninyo ang *Espiritu Santo nga* ginpromisa
sang Amay. Ginsugid ko na ini sa inyo sang una.
5 Nagpangbautiso si Juan sa tubig, pero sa pila ka adlaw pagabautisohan kamo sa
Espiritu Santo."

Ang Pagsaka ni Jesus pa-Langit

6 Isa ka tion, samtang nagatilipon sila, ginpamangkot nila si Jesus, "Ginoo, amo na
bala ini ang tion nga patindugon mo liwat ang ginharian sang Israel?"*
7 Nagsabat si Jesus, "Wala kamo ginatuguti sang Amay nga mahibaluan ninyo kon
san-o matabo ang mga butang nga iya gintalana.†
8 Pero pag-abot sang Espiritu Santo sa inyo, hatagan niya kamo sing gahom. Dayon
isugid ninyo ang mga butang parte sa akon, halin diri sa Jerusalem hasta sa bilog nga
Judea kag Samaria, kag hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan."
9 Pagkatapos niya hambal sini, gindala siya pa-langit. Kag sang nagatulok sila sa iya
nga nagapaibabaw, ginlikupan siya sang panganod kag dayon nadula siya sa ila
panulok.
10 Samtang sige ang ila tan-aw sa langit, may duha ka lalaki nga nagabayo sang puti
nga hinali lang nga nagtindog malapit sa ila
11 kag nagsiling, "Kamo nga mga taga-Galilea, ngaa nagatindog pa kamo diri nga
nagatangla sa langit? Ining Jesus nga inyo nakita nga gindala paibabaw magabalik diri
sa kalibutan. Kag kon paano siya nagpaibabaw, sa amo man sina nga paagi ang iya
pagbalik."

Nagpili ang mga Apostoles Kon Sin-o ang Ibulos kay Judas

12 Pagkatapos sadto, nagbalik ang mga apostoles sa Jerusalem halin sa Bukid sang
mga Olibo. Ini nga bukid mga isa ka kilometro ang kalayuon halin sa siyudad sang
Jerusalem.
13 Pag-abot nila sa Jerusalem, nagsaka sila sa ibabaw nga kuwarto sang balay nga ila
ginadayunan. Sila amo sanday Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas,
Bartolome, Mateo, Santiago nga anak ni Alfeus, Simon (nga sang una rebelde sa
gobyerno sang Roma), kag si Judas nga anak ni Santiago.
14 Ini sila permi nagatipon para magpangamuyo. Kaupod man nila ang pila ka
babayi pati si Maria nga iloy ni Jesus, kag ang mga utod nga lalaki ni Jesus.

---

* **1:6** Ang ila ginahunahuna nga basi kon pahalinon ni Jesus ang mga taga-Roma nga nagadumala sa ila para sila nga mga taga-Israel makadumala liwat sang ila banwa. † **1:7** *gintalana:* sa Tagalog, *itinakda*

15 Sang nagligad ang pila ka adlaw, nagtipon ang mga 120 ka tumuluo. Nagtindog si
Pedro kag naghambal,
16 “Mga kauturan, kinahanglan matuman ang ginsiling sang Kasulatan nga
ginpropesiya sang Espiritu Santo sang una paagi kay David. Ini parte kay Judas nga
amo ang naggiya sa mga nagdakop kay Jesus.
17 Kaupod siya namon nga mga apostoles nga ginpili ni Jesus, kag parte siya sang
amon buluhaton.”
18 (Pero nagbakal si Judas sang duta halin sa kuwarta nga iya nabaton sa malain nga
buhat, kag didto nahulog siya nga una ang ulo. Nabusdik ang iya tiyan kag nagwagay
ang iya tinai.
19 Nahibaluan ini sang tanan nga tawo sa Jerusalem, gani gintawag nila ato nga
lugar Akeldama, nga kon sayuron, “Duta sang Dugo.”‡)
20 *Nagsiling pa gid si Pedro,* “Nasulat sa Libro sang Salmo,
“‘Pabay-i na lang ang iya ginaestaran,
kag dapat wala na sing may mag-estar didto.’§
Kag nasulat man,
“‘Ihatag na lang sa iban ang iya katungdanan.’*
21 “Gani kinahanglan nga magpili kita sang isa ka tawo *nga ibulos kay Judas.* Dapat
isa siya sang mga kaupod ta sa bilog nga tion nga nagkabuhi diri si Ginoong Jesus,
22 halin sang pagpangbautiso ni Juan hasta sang gindala si Jesus pa-langit. Ang
mapilian sa ila magabulig sa aton sa pagpamatuod nga nabanhaw si Jesus.”
23 Gani duha ka lalaki ang ila ginpilian: si Matias kag si Jose nga ginatawag Barsabas
(ukon Justus).
24 Kag *antes sila magpili,* nagpangamuyo sila, “Ginoo, ikaw ang nakahibalo sang
tagipusuon sang tanan nga tawo. Gani ipahayag sa amon kon sin-o sa duha nga ini ang
imo ginpili
25 nga mangin apostol sa pagbulos kay Judas. Kay ginbayaan ni Judas ang iya obra
bilang isa ka apostol, kag nagkadto siya sa lugar nga bagay sa iya.”
26 Pagkatapos nila pangamuyo, naggabot-gabot sila. Kag ang napilian amo si Matias.
Gani si Matias amo ang gindugang sa onse ka apostoles.

2

Ang Pag-abot sang Espiritu Santo

1 Pag-abot sang adlaw sang piesta *nga ginatawag* Pentecostes, nagtipon ang tanan
nga tumuluo sa isa ka balay.
2 Sang nagatipon sila, hinali lang nga may naghagunos nga halin sa langit pareho
sang mabaskog nga hangin, kag puro na lang hagunos ang ila nabatian sa sulod sang
balay nga ila ginatipunan.
3 Dayon may nakita sila nga mga dabdab sang kalayo nga daw sa mga dila nga
naglalapta kag nagtungtong sa kada isa sa ila.
4 Napun-an sila tanan sang Espiritu Santo, kag naghambal sila dayon sang
nagkalain-lain nga lingguahe nga wala nila natun-i. Ang Espiritu *Santo* amo ang
nagpahambal sina sa ila.
5 Sa amo man nga tion, didto sa Jerusalem, may mga Judio nga diosnon nga naghalin
sa nagkalain-lain nga nasyon sa bilog nga kalibutan.

‡ **1:19** *Duta sang Dugo:* Amo ini ang tawag sa duta tungod nga diri nag-agay ang dugo ni Judas ukon tungod nga ang kuwarta nga ginbakal sa sini nga duta amo ang ginbayad para ipapatay si Jesus. § **1:20** Sal. 69:25 * **1:20** Sal. 109:8

6 Pagkabati nila sang hagunos nga ato, nagdali-dali sila kadto sa ginatipunan sang
mga tumuluo. Natingala gid sila tungod nga ang kada isa sa ila nakabati nga ang iya
lingguahe ginahambal sang mga tumuluo.
7 Siling nila, “Ano ini? Pulos sila mga taga-Galilea!
8 Ngaa nga makahambal sila sa aton kaugalingon nga lingguahe?
9 Ang iban sa aton taga-Partia. May mga taga-Media, kag ang iban taga-Elam. May
mga taga-Mesopotamia, Judea, kag Capadocia. May diri man nga taga-Pontus kag Asia.
10 Ang iban mga taga-Frigia, taga-Pamfilia, taga-Egypt, kag ang iban halin sa mga
lugar nga sakop sang Libya nga malapit sa Cyrene. May mga taga-Roma,
11 mga Judio, kag mga indi Judio nga naconvert sa relihiyon sang mga Judio. Kag ang
iban halin sa Crete kag Arabia. Pero mabatian ta sila nga nagahambal sa aton nga mga
lingguahe parte sa makatilingala nga mga hinimuan sang Dios!”
12 Natingala gid ang tanan nga tawo didto. Kag tungod nga indi nila maintiendihan
kon ano ang nagakatabo nagpinamangkutanay na lang sila sa isa kag isa. Nagsiling
sila, “Ano bala ini?”
13 Pero ang iban nagyaguta sa mga tumuluo. Siling nila, “Hubog ini nga mga tawo
sang bino!”

Ang Wali ni Pedro

14 Gani nagtindog si Pedro upod sa onse *ka apostoles*, kag sa mabaskog nga tingog
naghambal siya sa mga tawo, “Mga kasimanwa ko nga mga Judio, kag kamo tanan nga
nagaestar sa Jerusalem, pamatii ninyo ako, kay isugid ko kon ano ang kahulugan sang
sini nga mga butang.
15 Sala ang inyo hunahuna nga hubog ang ini nga mga tawo, kay alas nuwebe pa
lang gani ini sang aga.
16 Amo ini ang ginpropesiya ni Propeta Joel sang una:
17 “ ‘Nagasiling ang Dios, “Sa katapusan nga mga inadlaw
ihatag ko ang akon Espiritu sa tanan nga klase sang tawo.
Ang inyo mga anak nga lalaki kag babayi
magasugid sang akon mga mensahi.
Ang inyo pamatan-on nga mga lalaki makakita sang mga palanan-awon.
Ang inyo tigulang nga mga lalaki padamguhon ko.
18 Matuod nga sa sina nga mga inadlaw
ihatag ko ang akon Espiritu
sa akon mga ulipon nga lalaki kag babayi,
kag isugid nila ang akon mga mensahi.
19 Magapakita ako sang mga makatilingala
nga mga butang sa langit kag sa duta:
may makita nga dugo, kalayo, kag madamol nga aso.
20 Magadulom ang adlaw, kag ang bulan magapula pareho sang dugo.
Ini matabo sa wala pa mag-abot
ang makatilingala gid nga adlaw *sang paghukom* sang Ginoo.
21 Pero ang bisan sin-o nga magdangop
sa Ginoo maluwas.” ’ ”*
22 *Nagpadayon si Pedro sa paghambal,* “Mga *kasimanwa ko nga mga* Israelinhon,
pamatii ninyo ako! Si Jesus nga taga-Nazaret ginsugo diri sang Dios, kag
ginpamatud-an ini sang Dios paagi sa mga milagro kag makatilingala nga mga butang
nga iya ginhimo paagi kay Jesus. Kamo mismo nakahibalo sini kay ini tanan
nagkalatabo diri sa inyo.

---

* **2:21** Jol. 2:28-32

23 Nahibaluan na nga daan sang Dios nga ini nga Jesus itugyan sa inyo kag amo na
ini nga daan ang iya ginplano. Ginpapatay ninyo siya sa mga makasasala nga mga
tawo nga naglansang sa iya sa krus.
24 Pero ginbanhaw siya sang Dios kag ginluwas sa gahom sang kamatayon, kay ang
matuod, bisan ang kamatayon wala sing gahom sa paghawid sa iya.
25 Naghambal si David parte sa iya,
"'Nahibaluan ko nga permi nagaupod sa akon ang Ginoo.
Kag tungod nga ara siya sa akon tupad, indi ako matublag.
26 Amo ina nga malipayon ako;
ang akon mga ginahambal puno sang kalipay.
Kag magakabuhi ako nga may paglaom,
27 kay indi mo ako pagpabay-an
nga mabilin sa lugar sang mga patay.†
Indi mo pagtugutan nga madunot ang imo matutom nga alagad.
28 Ginatudluan mo ako
kon paano ko maangkon ang *padayon nga* kabuhi.
Tungod sang imo presensya, malipayon gid ako.'‡
29 "Mga kasimanwa, maathag nga wala naghambal si David parte sa iya
kaugalingon, kay nahibaluan ta nga ang aton katigulangan nga si David napatay kag
ginlubong, kag hasta gani subong nahibaluan ta kon diin iya lulubngan.
30 Propeta si David kag nahibaluan niya nga ang Dios nagpromisa sa iya nga ang isa
sang iya mga kaliwat magapanubli sang iya ginharian.
31 Kag tungod nga nahibaluan ni David kon ano ang himuon sang Dios, naghambal
siya parte sa pagkabanhaw ni Cristo, nga wala siya pagpabay-i nga mabilin sa lugar
sang mga patay kag ang iya lawas wala madunot.
32 Ang iya ginatumod wala sing iban kundi si Jesus nga ginbanhaw sang Dios, kag
kami tanan makasaksi nga nabanhaw siya.
33 Ginbayaw siya sa tuo sang Dios.§ Kag ginhatag sa iya sang Amay ang Espiritu
Santo nga ginpromisa sa iya. Ining Espiritu Santo ginpadala ni Jesus sa amon, *kag ang*
iya gahom amo ang inyo nakita kag nabatian subong.
34-35 Indi si David ang ginbayaw sa langit, pero nagsiling siya,
"'Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo:
Pungko diri sa akon tuo
hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.'*
36 "Gani dapat gid nga mahibaluan sang tanan nga Israelinhon nga ini nga Jesus nga
inyo ginlansang sa krus amo ang ginpili sang Dios nga mangin Ginoo kag Cristo."
37 Pagkabati sadto sang mga tawo natandog ang ila mga tagipusuon. Gani
nagpamangkot sila kay Pedro kag sa iya kaupod nga mga apostoles, "Mga kauturan,
ano ang dapat namon himuon?"
38 Nagsiling si Pedro sa ila, "Ang tagsa-tagsa sa inyo maghinulsol sa inyo mga sala
kag magpabautiso sa ngalan ni Jesu-Cristo,† kag dayon mapatawad ang inyo mga sala
kag mabaton ninyo ang regalo sang Dios nga amo ang Espiritu Santo.
39 Kay ini ginpromisa para sa inyo kag sa inyo mga anak kag sa tanan nga tawo nga
didto sa malayo, sa tanan nga tawgon sang Ginoo nga aton Dios nga magpalapit sa iya."
40 Madamo pa ang mga ginpahayag ni Pedro sa pagpamatuod sa ila sang iya mga
ginpanghambal. Kag nagpangabay siya sa ila, "Luwasa ninyo ang inyo kaugalingon sa
sining malain nga katawhan."

---

† **2:27** *lugar sang mga patay:* sa Griego, *Hades.* Amo man sa bersikulo 31. ‡ **2:28** Sal. 16:8-11 § **2:33** *Ginbayaw siya sa tuo sang Dios* nga amo ang pinakamataas nga posisyon. * **2:34-35** Sal. 110:1 † **2:38** *sa ngalan ni Jesu-Cristo:* siguro ang buot silingon, *sa pagpakita nga kamo ara na kay Jesu-Cristo.*

41 Madamo ang nagtuo sa iya mensahi kag nagpabautiso dayon sila. Sa sadto nga
adlaw mga 3,000 ka tawo ang nagdugang *sa mga tumuluo*.
42 Nangin mapisan sila sa pagtuon sang mga ginatudlo sang mga apostoles, sa
pagtilipon bilang mag-ulutod, sa pagpamihak-pihak sang tinapay, kag sa
pagpangamuyo.

Ang Kabuhi sang mga Tumuluo

43 Madamo nga milagro kag makatilingala nga mga butang ang ginhimo *sang Dios*
paagi sa mga apostoles. Gani nagkabuhi ang mga tawo nga may pagtahod kag
kahadlok sa Dios.
44 Malapit ang pag-inupdanay sang mga tumuluo, kag gintingob nila ang ila mga
pagkabutang para makaambit ang tanan.
45 Ginpamaligya nila ang ila mga duta kag mga pagkabutang, kag ginpanagtag nila
ang bili sa ila mga kaupod suno sa kinahanglan sang kada isa.
46 Adlaw-adlaw nagatipon sila sa templo kag nagapamihak-pihak sang tinapay sa ila
mga balay. Malipayon gid sila sa ila pag-ambitanay sa pagkaon,
47 kag sige ang ila pagdayaw sa Dios. Naluyagan sila sang tanan nga tawo.
Adlaw-adlaw ginadugang sang Ginoo sa ila ang mga tawo nga iya ginaluwas.

3

Ang Pag-ayo sang Tawo nga Lupog

1 Isa sadto ka adlaw, sang mga alas tres sang hapon, nagkadto si Pedro kag si Juan sa
templo. Oras ato sang pagpangamuyo.
2 Sa puwertahan sang templo may tawo didto nga lupog halin pa sang iya
pagkatawo. Adlaw-adlaw ginadala siya sa sina nga puwertahan nga ginatawag
"Matahom," para magpakilimos sa mga tawo nga nagasulod sa templo.
3 Pagkakita niya kay Pedro kag kay Juan nga nagapasulod sa templo, nagpangayo
siya sing limos.
4 Ginhimutaran siya ni Pedro kag ni Juan. Dayon nagsiling si Pedro sa iya, "Magtulok
ka sa amon."
5 Nagtulok ang tawo sa ila nga nagapaabot nga limusan siya.
6 Pero nagsiling si Pedro sa iya, "Wala gid ako sing kuwarta. Pero may ari ako nga
ihatag sa imo: Sa ngalan* ni Jesu-Cristo nga taga-Nazaret, maglakat ka!"
7 Dayon ginkaptan ni Pedro ang tuo nga kamot sang tawo kag ginpatindog siya.
Hinali lang nga nagbaskog ang iya mga tiil kag mga bukobuko.†
8 Sa gilayon nagtindog siya kag naglakat-lakat. Pagkatapos nag-upod siya sa ila sa
templo. Sige ang iya lakat-lakat kag tumbo-tumbo nga nagadayaw sa Dios.
9 Nakita sang tanan nga nagalakat kag nagadayaw siya sa Dios.
10 Natalupangdan nila nga siya gali amo ang tawo nga nagapungko kag
nagapakilimos didto sa puwertahan sang templo nga ginatawag "Matahom." Gani
natingala gid sila sing dako sa natabo sa iya.

Naghambal si Pedro sa Balkon ni Solomon

11 Daw indi na magbulag kay Pedro kag kay Juan ato nga tawo. Sige ang iya uyat sa
ila samtang nagalakat sila sa lugar nga ginatawag "Balkon ni Solomon." Nagdinaguso
ang tanan nga tawo didto sa ila, kay natingala gid sila.
12 Pagkakita ni Pedro sa mga tawo nagsiling siya sa ila, "Mga *kasimanwa ko nga mga*
Israelinhon, ngaa natingala kamo sini? Ngaa ginatulok gid ninyo kami?
Nagahunahuna bala kamo nga napalakat namon ang tawo nga ini tungod sa amon
gahom kag pagkadiosnon?

---

* **3:6** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* † **3:7** *bukobuko:* sa English, *ankle-bones*

13 Ang Dios sang aton mga katigulangan nga si Abraham, si Isaac, kag si Jacob amo
ang naghimo sini para padunggan niya ang iya alagad nga si Jesus. Amo ini ang Jesus
nga inyo gintugyan sa mga may awtoridad kag inyo ginsikway sa atubangan ni Pilato,
bisan nadesisyunan na niya nga buy-an siya.
14 Balaan siya kag matarong, pero ginsikway ninyo siya kag ginpangayo kay Pilato
nga buy-an ang manugpatay nga tawo sa baylo niya.
15 Ginpatay ninyo ang nagahatag sang kabuhi, pero ginbanhaw siya sang Dios. Kag
makapamatuod kami nga nabanhaw siya.
16 Ang pagtuo sa kay Jesus‡ amo ang naghatag sang kabaskog sa sini nga tawo nga
inyo nakilala kag nakita subong. Kamo mga saksi nga nag-ayo siya. Natabo ini tungod
sa pagtuo kay Jesus.
17 "Mga kauturan, nahibaluan ko nga kamo kag ang inyo mga pangulo naghimo sini
kay Jesus tungod nga wala kamo nakahibalo kon sin-o gid siya.
18 Ginpahayag na sang Dios sang una paagi sa mga propeta nga si Cristo kinahanglan
gid nga mag-antos, kag sa inyo ginhimo sa iya, natuman ang ginhambal sang Dios.
19 Gani karon, kinahanglan maghinulsol na kamo kag magpalapit sa Dios, para
patawaron niya ang inyo mga sala,
20 kag magaabot sa inyo ang bag-o nga kusog halin sa Ginoo. Pagkatapos ipadala
niya si Jesus nga amo ang Cristo nga iya na nga daan ginpili para sa inyo.
21 Pero kinahanglan didto lang anay si Jesus sa langit hasta mag-abot ang tion nga
bag-uhon sang Dios ang tanan nga butang. Amo man ina ang ginsiling sang Dios sang
una paagi sa iya pinili nga mga propeta.
22 Pareho sang ginsiling ni Moises, 'Magapadala sa inyo ang Ginoo nga inyo Dios
sang isa ka propeta nga pareho sa akon, nga kadugo ninyo. Kinahanglan nga pamatian
ninyo ang tanan nga ginasiling niya sa inyo.
23 Ang indi magpamati sa ginasiling sang sini nga propeta pagapainon halin sa
katawhan sang Dios kag pagalaglagon.'§
24 Pareho man sina ang ginsiling sang tanan nga propeta umpisa kay Samuel. Sila
tanan nagpropesiya sang mga butang nga nagakalatabo subong.
25 Ang mga ginpromisa sang Dios paagi sa iya mga propeta para gid sa aton nga mga
Judio, kag lakip kita sa kasugtanan nga ginhimo sang Dios sa aton mga katigulangan,
tungod nga nagsiling siya kay Abraham, 'Paagi sa imo kaliwat,* pakamaayuhon ko ang
tanan nga katawhan sa kalibutan.'†
26 Gani ginsugo sang Dios ang iya pinili nga Alagad, una anay sa aton nga mga Judio,
para pakamaayuhon kita paagi sa pagbiya sa aton mga kalautan."

4

Si Pedro kag si Juan sa Atubangan sang Korte

1 Samtang nagahambal pa si Pedro kag si Juan sa mga tawo, ginpalapitan sila sang
mga pari, sang opisyal sang mga guwardya sa templo, kag sang mga Saduceo.
2 Naakig sila tungod nga nagapanudlo ining duha nga si Jesus nabanhaw, kag ini
nagapamatuod nga may pagkabanhaw.
3 Gani gindakop nila si Pedro kag si Juan. *Kuntani imbistigaron nila ang duha,* pero
tungod nga sirom na, ginsulod lang anay nila sila sa prisohan hasta mag-aga.
4 Pero *bisan amo ini ang natabo sa ila,* madamo sa mga nakabati sang ila pagpanudlo
ang nagtuo. Ang mga lalaki lang nga nagtuo mga 5,000.
5 Pagkaaga, nagtilipon sa Jerusalem ang mga manugdumala nga mga pari, ang mga
manugdumala sang mga Judio, kag ang mga manunudlo sang Kasuguan.

‡ **3:16** *sa kay Jesus:* sa literal, *sa ngalan ni Jesus* § **3:23** Deu. 18:15, 18, 19 * **3:25** *kaliwat:* ukon, *mga kaliwat*
† **3:25** Gen. 22:18; 26:4

6 Didto man si Anas nga pangulo nga pari, si Caifas, si Juan, si Alexander, kag ang
iban pa nga mga miyembro sang pamilya ni Anas.
7 Gindala sa ila si Pedro kag si Juan kag ginpamangkot, "Sa ano nga gahom kag kay
sin-o awtoridad* ang inyo gin-gamit sa pag-ayo sang tawo nga lupog?"
8 Si Pedro nga gin-gamhan sang Espiritu Santo nagsabat, "Kamo nga mga pangulo
kag mga manugdumala sang mga Judio,
9 kon ginausisa ninyo kami parte sa pag-ayo sang tawo nga lupog,
10 dapat mahibaluan ninyo tanan kag sang tanan nga taga-Israel, nga gin-ayo ang
tawo nga ini nga nagatindog diri subong paagi sa ngalan† ni Jesu-Cristo nga
taga-Nazaret. Siya amo ang inyo ginlansang sa krus kag ginpatay. Pero ginbanhaw
siya sang Dios.
11 Si Jesus *amo ang ginatumod nga bato sa Kasulatan nga nagasiling,*
"'Ang bato nga ginsikway ninyo nga mga panday amo ang nangin pundasyon nga
bato.'‡
12 Wala na sing iban sa bilog nga kalibutan nga makaluwas sa aton kundi si Jesus lang."
13 Natingala sila kay Pedro kag kay Juan nga wala gid sila nahadlok sa pagsugid, kay
nahibaluan nila nga sila mga ordinaryo lang nga mga tawo kag wala sing mataas nga
tinun-an. Dayon natalupangdan nila nga ini sila mga kaupod ni Jesus sang una.
14 Gusto nila nga maghambal kontra sa milagro nga ginhimo nila ni Pedro, pero
tungod nga ang tawo nga gin-ayo nagatindog sa tupad ni Pedro kag ni Juan, naghipos
na lang sila.
15 Gani ginpaguwa nila anay si Pedro kag si Juan sa Korte sang mga Judio kag
naghambalanay sila.
16 Siling nila, "Ano bala ang aton himuon sa mga tawo nga ini? Kay bantog na sa bilog
nga Jerusalem nga nakahimo sila sang milagro, kag indi kita makasiling nga butig ini.
17 Gani para indi na maglapnag ang ila pagpanudlo sa mga tawo, paandaman ta sila
nga indi na gid magtudlo parte kay Jesus."
18 Dayon ginpatawag nila si Pedro kag si Juan kag ginsilingan nga indi na gid sila
maghambal ukon magpanudlo parte kay Jesus.§
19 Pero nagsabat si Pedro kag si Juan sa ila, "Abi hunahunaa ninyo sing maayo kon
diin sini ang matarong sa panulok sang Dios: ang pagtuman sa inyo ukon ang
pagtuman sa Dios?
20 Indi mahimo nga indi kami magsugid parte sa amon nakita kag nabatian."
21 Pero ginpaandaman gihapon sila nga indi na gid magpanugid, kag pagkatapos
ginbuy-an sila. Bisan gusto nila kuntani nga sakiton ang duha, indi nila ini mahimo
tungod nga nahadlok sila sa mga tawo, kay ang mga tawo nagadayaw sa Dios tungod
sa milagro nga natabo.
22 Kay ang tawo nga gin-ayo paagi sa milagro sobra 40 ka tuig *nga siya lupog*.

Ang Pangamuyo sang mga Tumuluo kay Jesus

23 Sang nabuy-an na si Pedro kag si Juan, nagbalik sila sa ila mga kaupod, kag
ginsugid nila sa ila kon ano ang ginsiling sang manugdumala nga mga pari kag sang
mga manugdumala sang mga Judio.
24 Pagkabati sadto sang mga tumuluo nagpangamuyo sila sa Dios, "Ginoo nga
makagagahom sa tanan, ikaw ang naghimo sang kalangitan, sang duta, sang dagat,
kag sang tanan nga ara sa ila.
25 Paagi sa Espiritu Santo ginpahambal mo ang amon katigulangan nga si David nga
imo alagad. Siling niya,

---

* **4:7** *awtoridad:* sa literal, *ngalan* † **4:10** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* ‡ **4:11** Sal. 118:22
§ **4:18** *parte kay Jesus:* sa literal, *sa ngalan ni Jesus*

“‘Ngaa bala puwerte gid ang kaakig sang mga indi Judio?*
Kag ngaa nagaplano ang mga Judio† sang wala sing pulos?
26 Ang mga hari kag mga pangulo sa kalibutan
nagtilipon kag nagpreparar sa pagpakig-away
kontra sa Ginoo kag sa hari nga iya ginpili.’‡
27 Matuod nga natuman na subong ang imo ginhambal sang una tungod nga diri
mismo sa Jerusalem ang mga indi Judio kag ang katawhan sang Israel, pati si Herodes
nga hari kag si Poncio Pilato *nga gobernador*, nagsugtanay nga kontrahon ang imo
balaan nga alagad nga si Jesus nga imo ginpili nga mangin Hari.
28 Sa ila ginhimo natuman na ang imo plano sang una. Kag ini natabo suno sa imo
gahom kag kabubut-on.
29 Kag karon, Ginoo, ginapahog nila kami. Buligi kami nga imo mga alagad nga
magmaisog sa pagwali sang imo pulong.
30 Ipakita ang imo gahom. Itugot nga paagi sa ngalan§ ni Jesus nga imo balaan nga
alagad, mapaayo namon ang mga masakiton kag makahimo kami sang mga milagro
kag makatilingala nga mga butang.”
31 Pagkatapos nila pangamuyo, nag-uyog ang balay nga ila ginatipunan. Gin-gamhan
sila tanan sang Espiritu Santo kag nangisog sa pagwali sang pulong sang Dios.

Ang Pagbinuligay sang mga Tumuluo

32 Tanan nga tumuluo isa lang sa panghunahuna kag balatyagon. Ang kada isa sa ila
wala nagkabig nga ang iya mga pagkabutang iya gid lang, kundi para sa tanan.
33 Grabe nga mga milagro ang ginhimo sang mga apostoles sa ila pagpamatuod nga
si Ginoong Jesus nabanhaw. Kag dako gid ang bulig sang Dios sa tanan nga tumuluo.
34 Wala sing may nawad-an sa ila kinahanglanon tungod kay may mga tumuluo nga
nagpamaligya sang ila mga duta kag mga balay,
35 kag ginhatag nila ang bili sa mga apostoles. Dayon ginpanagtag ini sang mga
apostoles sa kada isa suno sa iya kinahanglanon.
36 Amo man ini ang ginhimo ni Jose nga taga-Cyprus, nga kaliwat ni Levi. Ginatawag
siya sang mga apostoles nga si Barnabas, nga kon sayuron “Manugpabakod.”
37 Ginbaligya ni Jose ang iya duta kag ginhatag niya ang bili sa mga apostoles.

5

Si Ananias kag si Safira

1 May ara nga mag-asawa nga nagbaligya man sang ila duta. Ang ngalan sang bana
si Ananias, kag ang iya asawa si Safira.
2 Pero gintago ni Ananias ang iban nga kantidad sang bili sang duta para sa ila
kaugalingon. Ang iya asawa nagsugot man. Kag ginhatag niya ang nabilin nga
kantidad sa mga apostoles.
3 Dayon nagpamangkot si Pedro, “Ananias, ngaa nagpadaog ka kay Satanas?
Nagabutig ka sa Espiritu Santo tungod nga ang iban nga kuwarta nga bili sang imo
duta gintago mo!
4 Indi bala nga sa wala mo pa mabaligya ang imo duta ikaw ang tag-iya sina? Kag
sang nabaligya mo na ina indi bala ara sa imo pagbuot kon anhon mo ang kuwarta?
Ngaa bala naghunahuna pa gid ikaw sa paghimo sini? Wala lang ikaw nagbutig sa
tawo kundi labi na gid sa Dios.”

---

* **4:25** *mga indi Judio:* ukon, *mga nasyon* † **4:25** *mga Judio:* ukon, *mga katawhan* ‡ **4:26** Sal. 2:1-2 § **4:30** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

5-6 Pagkabati sadto ni Ananias, natumba siya kag napatay. Dayon ginpalapitan siya
sang mga pamatan-on kag ginputos nila ang iya bangkay. Pagkatapos gindala nila siya
paguwa kag ginlubong. Kag ang tanan nga nakabati sa natabo hinadlukan gid.
7 Pagkaligad sang mga tatlo ka oras, nagsulod ang asawa ni Ananias. Wala siya
kahibalo kon ano ang natabo sa iya bana.
8 Ginpamangkot siya ni Pedro, "Sugiri ako sang matuod, amo gid bala ini tanan ang
kantidad nga inyo nabaton sa inyo ginbaligya nga duta?" Nagsabat si Safira, "Huo,
amo gid ina tanan ang amon nabaton."
9 Gani nagsiling si Pedro sa iya, "Ngaa nagsugtanay kamo nga mag-asawa nga
tilawan ang Espiritu sang Ginoo? Tan-awa, ara na sa puwertahan ang mga
pamatan-on nga naglubong sang imo bana, kag ikaw ila man nga tuwangan *kag
ilubong*."
10 Hinali lang natumba si Safira sa atubangan ni Pedro kag napatay. Pagsulod sang
mga pamatan-on nakita nila nga patay na si Safira. Gani gintuwangan nila siya
paguwa kag ginlubong sa tupad sang iya bana.
11 Tungod sa mga natabo nga ato, dako gid ang kahadlok sang bilog nga iglesya kag
sang tanan nga nakabati sini.

Mga Milagro kag Makatilingala nga mga Butang

12 Madamo nga milagro kag makatilingala nga mga butang ang ginhimo sang mga
apostoles sa mga tawo. Nagatipon permi ang tanan nga tumuluo didto sa Balkon ni
Solomon.
13 Bisan tuod nga ginatahod sila sang mga tawo, ang iban wala nangisog sa
pagsimpon sa ila.
14 Nagdugang pa gid ang mga tumuluo sang Ginoo, mga lalaki kag mga babayi.
15 Tungod sa mga milagro nga ginpanghimo sang mga apostoles, gindala sang mga
tawo ang ila mga masakiton sa higad sang mga dalan kag ginbutang nila sa mga
hiligdaan, para kon mag-agi si Pedro maagyan sila bisan sang iya landong na lang.
16 Indi lang ina, kundi madamo man nga mga tawo sa mga baryo sa palibot ang
nag-abot sa Jerusalem nga nagadala sang mga masakiton kag mga tawo nga
ginagamhan sang mahigko nga mga espiritu. Kag nag-alayo sila tanan.

Ang Paghingabot sa mga Apostoles

17 Nahisa gid ang pangulo nga pari kag ang iya mga kaupod nga mga miyembro sang
sekta nga Saduceo.
18 Gani gindakop nila ang mga apostoles kag ginsulod sa prisohan.
19 Pero pagkagab-i, ginbuksan sang anghel sang Ginoo ang puwertahan sang
prisohan kag ginpaguwa niya sila. Nagsiling ang anghel sa ila,
20 "Magkadto kamo sa templo kag tudluan ninyo ang mga tawo parte sa bag-o nga
kabuhi nga ginahatag sang Dios."
21 Gintuman nila ang ginsiling sang anghel, gani pagbutlak sang adlaw nagkadto sila
sa templo kag nagpanudlo sa mga tawo.
Karon, ginpatawag sang pangulo nga pari kag sang iya mga kaupod ang tanan nga
manugdumala sang Israel para mag-meeting ang bilog nga Korte sang mga Judio. May
ginsugo man sila nga magkadto sa prisohan para kuhaon ang mga apostoles kag
dal-on didto sa ila.
22 Pero pag-abot sang mga ginsugo didto sa prisohan, wala na didto ang mga
apostoles. Gani nagbalik sila sa Korte sang mga Judio
23 kag nagpanugid, "Pag-abot namon sa prisohan nakita namon nga may mga
kandado pa ang mga puwertahan, kag ang mga guwardya didto pa sa mga
puwertahan nga nagabantay. Pero pagbukas namon sang prisohan wala kami sing
may nakita nga tawo sa sulod."

24 Pagkabati sadto sang opisyal sang mga guwardya sa templo kag sang
manugdumala nga mga pari, naglibog ang ila ulo kag indi nila maintiendihan kon ano
ang natabo sa mga apostoles.
25 Sang ulihi may isa ka tawo nga nag-abot kag nagsugid, “Ang mga tawo nga inyo
ginsulod sa prisohan didto na sa templo kag nagapanudlo sa mga tawo.”
26 Dayon nagkadto sa templo ang opisyal sang mga guwardya kag ang iya mga
tinawo kag gindakop nila liwat ang mga apostoles, pero wala nila sila pagpuwersaha
tungod nga nahadlok sila basi kon batuhon sila sang mga tawo.
27 Gindala nila ang mga apostoles didto sa Korte sang mga Judio. Nagsiling ang
pangulo nga pari sa ila,
28 “Indi bala nga ginmanduan namon kamo nga indi kamo magtudlo parte kay
Jesus? Pero tan-awa ninyo ang inyo ginhimo! Naglapnag na ang inyo pagpanudlo sa
bilog nga Jerusalem, kag kami pa ang inyo ginapasibangdan nga nagpatay sa iya!”
29 Nagsabat si Pedro kag ang iya mga kaupod, “Ang Dios ang dapat namon tumanon,
kag indi ang mga tawo.
30 Ginpatay ninyo si Jesus paagi sa paglansang sa iya sa krus. Pero ginbanhaw siya
sang Dios, ang Dios nga ginsimba sang aton mga katigulangan.
31 Ginbayaw sang Dios si Jesus, kag didto na siya sa iya tuo bilang Pangulo kag
Manluluwas, para kita nga mga Israelinhon mahatagan sang kahigayunan nga
maghinulsol para mapatawad ang aton mga sala.
32 Nagapamatuod kami nga ini tanan matuod gid. Kag ang Espiritu Santo nga
ginhatag sang Dios sa tanan nga nagatuman sa iya nagapamatuod man sa sini nga mga
butang.”
33 Pagkabati sadto sang mga miyembro sang Korte sang mga Judio, nangakig gid sila
kag gusto nila nga patyon ang mga apostoles.
34 Pero nagtindog ang ila kaupod nga si Gamaliel. Ini nga tawo Pariseo kag
manunudlo sang Kasuguan. Ginatahod siya sang tanan. Nagsugo siya nga paguwaon
anay ang mga apostoles.
35 Dayon naghambal si Gamaliel sa iya mga kaupod, “Mga *kasimanwa ko nga mga*
Israelinhon, hunahunaa ninyo anay sing maayo kon ano ang inyo himuon sa sini nga
mga tawo.
36 Kay sang una may tawo nga ang iya ngalan si Teudas nga nagapabugal nga daw si
sin-o gid siya, kag may mga 400 ka tawo nga nagsunod sa iya. Pero sang ulihi ginpatay
siya, kag ang iya mga sumulunod naglalapta, kag nadula man lang ato nga grupo.
37 Pagkatapos sini, sang tion sang pag-census sa mga tawo, si Judas naman nga
taga-Galilea nakatipon sang mga tawo nga nagsunod sa iya. Pero ginpatay man siya
kag naglalapta man ang iya mga sumulunod.
38 Gani ang akon mahambal sa inyo amo ini: pabay-i lang ini nga mga tawo, kag indi
sila pagsapaka. Kay kon ang ila mga ginahimo kag ginatudlo halin lang sa tawo,
madula man lang ina.
39 Pero kon ina halin sa Dios, indi ta sila mapunggan. Indi lang ina, kundi basi kon
magguwa pa nga ang Dios na gid ang aton kontra.” Nakombinsi ang Korte sa laygay ni
Gamaliel.
40 Ginpatawag nila liwat ang mga apostoles kag ginpahanot. Pagkatapos
ginmanduan nila sila nga indi na gid magpanudlo sa ngalan ni Jesus kag ginbuy-an
dayon sila.
41 Naghalin didto ang mga apostoles nga may dako nga kalipay, tungod nga
ginhatagan sila sang Dios sang pribilehiyo nga mag-antos para sa ngalan *ni Jesus*.
42 Adlaw-adlaw nagakadto sila sa templo kag sa mga balay, kag sige ang ila panudlo
kag pagwali sang Maayong Balita parte kay Jesus nga siya amo ang Cristo.

6

Ang Pagpili sang Pito ka Lalaki

1 Sang sadto nga panahon, nagadamo na gid ang mga sumulunod *ni Jesus*. Karon,
nagreklamo ang mga Judio nga ang ila lingguahe Griego kontra sa mga Judio nga ang
ila lingguahe Hebreo, tungod kay wala mahatagi sing adlaw-adlaw nga rasyon ang ila
mga balo nga babayi.
2 Gani gintawag sang dose ka apostoles ang tanan nga sumulunod *ni Jesus*. Dayon
nagsiling sila, "Indi maayo nga pabay-an namon ang pagwali sang pulong sang Dios
para mag-atipan lang sang materyal nga mga bulig.
3 Gani, mga kauturan, magpili kamo halin sa inyo mga kaupod sang pito ka lalaki
nga napamatud-an nga may maayo nga reputasyon, maalamon, kag ginagamhan sang
Espiritu *Santo*. Sila amo ang aton padumalahon sining mga materyal nga mga bulig.
4 Kag kami naman ya, gamiton namon ang amon tiyempo sa pagpangamuyo kag sa
pagwali sang pulong sang Dios."
5 Komporme ang tanan nga tumuluo sa ginsiling sang mga apostoles. Gani ginpili
nila si Esteban nga isa ka tawo nga hugot ang iya pagtuo kay Jesus kag ginagamhan
sang Espiritu Santo. Napilian man nila si Felipe, si Procorus, si Nicanor, si Timon, si
Parmenas, kag si Nicolas nga taga-Antioc. Si Nicolas nga ini indi Judio, pero nagsaylo
sa relihiyon sang mga Judio.
6 Gindala nila ining mga napilian sa mga apostoles. Kag nagpangamuyo ang mga
apostoles kag nagtungtong sang ila mga kamot sa ila.*
7 Gani padayon nga naglapnag ang pulong sang Dios. Madamo pa gid nga mga
taga-Jerusalem ang nangin sumulunod *ni Jesus*, kag madamo man nga mga pari ang
nagtuo *sa iya*.

Ang Pagdakop kay Esteban

8 Ginbugayan *sang Dios* si Esteban sang dako gid nga gahom. Gani madamo nga
milagro kag makatilingala nga butang ang iya ginhimo nga nakita sang mga tawo.
9 Pero may mga tawo nga nagkontra kay Esteban. Ini nga mga tawo mga Judio nga
halin sa Cyrene, sa Alexandria, sa Cilicia, kag sa Asia. Mga miyembro sila sang
simbahan sang mga Judio nga kon tawgon Simbahan sang mga Ginhilway sa
Pagkaulipon. Padayon ang ila pagpakigbais kay Esteban.
10 Pero tungod nga si Esteban ginhatagan sang kaalam sang Espiritu *Santo*, indi gid
sila makadaog sa iya.
11 Gani ginsuhulan† nila ang pila ka tawo nga magsiling, "Nabatian namon si
Esteban nga nag-insulto kay Moises kag sa Dios."
12 Sa sini nga paagi ginsutsot nila ang mga tawo, ang mga manugdumala sang mga
Judio, kag ang mga manunudlo sang Kasuguan. Gindakop nila si Esteban kag gindala
sa Korte sang mga Judio.
13 May ginpasulod man sila nga pila ka tawo sa pagtestigo sang butig kontra kay
Esteban. Nagsiling sila, "Ini nga tawo permi gid nagahambal kontra sa aton sagrado
nga templo kag sa Kasuguan *ni Moises*.
14 Nabatian namon siya nga nagasiling nga ang aton templo gub-on ni Jesus nga
taga-Nazaret kag ilisan niya ang mga kinabatasan nga ginbilin sa aton ni Moises!"
15 Ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio naghimutad gid kay Esteban,
kag nakita nila ang iya guya nga daw guya sang anghel.

---

* **6:6** *nagtungtong sang ila mga kamot* sa pagdedikar sa ila sa ila buluhaton ukon sa pagbendisyon sa ila. † **6:11** *ginsuhulan:* ukon, *ginsutsot*

7

Ang Wali ni Esteban

1 Karon, nagpamangkot ang pangulo nga pari kay Esteban, “Ano, matuod bala ang
ginasugid sang sini nga mga tawo?”
2 Nagsiling si Esteban, “Mga kauturan kag mga ginikanan, pamatii ninyo ako. Sang
una nga tiyempo, nagpakita ang Dios nga makagagahom sa aton katigulangan nga si
Abraham sang didto pa siya sa Mesopotamia, sa wala pa siya magsaylo sa Haran.
3 Nagsiling ang Dios kay Abraham, ‘Bayai ang imo nasyon kag mga paryente, kag
magkadto ka sa lugar nga akon itudlo sa imo.’*
4 Gani naghalin si Abraham sa lugar sang mga Kaldeanhon kag didto siya nag-estar
sa Haran. Pagkapatay sang iya amay, ginpakadto siya sang Dios sa lugar nga aton
ginaestaran subong.
5 Sa sadto nga tiyempo wala pa si Abraham paghatagi sang Dios sang bisan diutay
lang nga duta. Pero nagpromisa ang Dios nga ang ini nga lugar ihatag niya sa iya kag
sa iya mga kaliwat. Wala pa sing anak si Abraham sang pagpromisa sang Dios sadto.
6 Nagsiling ang Dios sa iya, ‘Ang imo mga kaliwat mangin pangayaw sa iban nga
lugar. Mangin ulipon sila didto kag pintasan sa sulod sang 400 ka tuig.
7 Pero silutan ko ang nasyon nga magaulipon sa ila. Pagkatapos magahalin sila sa
sadto nga nasyon kag magabalik sa sini nga lugar kag diri sila magasimba sa akon.’†
8 Dayon nagsugo ang Dios kay Abraham nga ang tanan nga lalaki dapat tulion bilang
tanda sang kasugtanan. Gani pagkatawo sang iya bata nga si Isaac, gintuli niya siya
sang walo pa lang siya ka adlaw. Amo man ini ang ginhimo ni Isaac kay Jacob nga iya
anak. Kag si Jacob naghimo man sini sa dose niya ka anak nga sa diin kita nga mga
Judio naghalin.
9 “Si Jose nga isa sa dose ka anak ni Jacob ginhisaan sang iya mga utod, gani
ginbaligya nila siya. Dayon gindala siya sa Egypt kag nangin ulipon didto. Pero tungod
nga ang Dios kaupod ni Jose,
10 ginbuligan niya siya sa tanan nga pag-antos nga iya gin-agyan. Ginhatagan man
siya sang Dios sang kaalam, gani naluyagan siya sang Faraon, ang hari sang Egypt.
Ginhimo siya sang hari nga pangulo sa *bilog nga* Egypt kag sa tanan niya nga
propedad.
11 Sang ulihi nag-abot ang gutom sa bilog nga Egypt kag sa Canaan. Nag-antos gid ang
mga tawo, kag ang aton mga katigulangan wala gid sing may makuhaan sang pagkaon.
12 Gani pagkabati ni Jacob nga may pagkaon didto sa Egypt, ginpakadto niya didto
ang iya mga anak, nga amo ang aton mga katigulangan. Amo ato ang nahauna nila nga
pagkadto sa Egypt.
13 Sang ikaduha na nila nga pagkadto didto, nagpakilala sa ila si Jose nga siya ila
utod, kag ginsugid man niya sa Faraon ang parte sa iya pamilya.
14 Dayon nagtugon si Jose nga pakadtuon ang iya amay nga si Jacob sa Egypt upod sa
bilog niya nga pamilya. (Mga 75 sila tanan.)
15 Gani nagkadto si Jacob kag ang aton mga katigulangan sa Egypt, kag didto sila
nag-estar hasta nagkalamatay sila.
16 Gindala ang ila mga tul-an‡ sa Shekem kag ginlubong sa lulubngan nga ginbakal ni
Abraham sang una sa mga anak ni Hamor.
17 “Karon, sang malapit na matuman ang promisa sang Dios kay Abraham, nagdamo
pa gid ang aton mga katigulangan didto sa Egypt.
18 Nag-abot man ang adlaw nga lain na ang hari sa Egypt. Wala siya makakilala kay
Jose.

---

* **7:3** Gen. 12:1 † **7:7** Gen. 15:13, 14 ‡ **7:16** *ang ila mga tul-an:* sa literal, *sila*

19 Gindayaan sini nga hari ang aton mga katigulangan kag ginpintasan. Ginpilit niya
sila nga ihaboy nila ang ila mga lapsag§ para magkalamatay.
20 Amo man ato ang tion nga natawo si Moises, isa ka bata nga nahamut-an sang
Dios. Ginsagod siya sang iya mga ginikanan sa ila balay sa sulod sang tatlo ka bulan.
21 Sang ginbilin na siya sa guwa sang balay, ginkuha siya sang babayi nga bata sang
Faraon kag ginsagod bilang iya gid bata.
22 Gintudluan si Moises sang tanan nga kinaalam sang mga Egyptohanon, kag
nangin bantog siya tungod sa iya mga paghambal kag sa iya mga hinimuan.

23 "Sang si Moises 40 na ka tuig, napinsaran niya nga magbisita sa iya mga
kasimanwa nga mga Israelinhon.
24 Didto nakita niya ang isa sa ila nga ginapintasan sang isa ka Egyptohanon.
Gin-apinan niya ang iya kasimanwa nga Israelinhon kag bilang balos ginpatay niya
ang Egyptohanon.
25 Sa ginhimo niya nga ini naghunahuna si Moises nga maintiendihan sang iya
kapareho nga mga Israelinhon nga siya amo ang gamiton sang Dios sa paghilway sa
ila. Pero wala sila nakaintiendi.
26 Sang sunod nga adlaw, nagbalik si Moises kag nakita niya ang duha ka Israelinhon
nga nagaaway. Gusto niya nga husayon ang duha, gani naghambal siya sa ila, 'Pareho
kamo nga mga Israelinhon. Ngaa nagaaway kamo?'
27 Pero gintiklod siya sang isa nga nagapangdaogdaog kag ginsilingan, 'Sin-o ang
naghimo sa imo nga pangulo kag manughukom namon?
28 Ano, patyon mo man bala ako pareho sa ginhimo mo sa Egyptohanon kahapon?'*
29 Pagkabati sadto ni Moises nagpalagyo siya halin sa Egypt kag nagkadto sa duta
sang Midian. Didto siya nag-estar kag nagpangasawa, kag didto man natawo ang iya
duha ka anak nga lalaki.

30 "Pagkaligad sang 40 ka tuig, may isa ka anghel nga nagpakita kay Moises sang
didto siya sa kamingawan nga malapit sa Bukid sang Sinai. Nakita ni Moises ang
anghel sa nagadabadaba nga kahoy-kahoy.
31 Natingala gid si Moises sa iya nakita, gani ginpalapitan niya ang kahoy-kahoy para
tan-awon kon ano ato. Sang nagapalapit na siya, nabatian niya ang tingog sang Ginoo
nga nagahambal sa iya,
32 'Ako ang Dios sang imo mga katigulangan nga si Abraham, si Isaac, kag si Jacob.'†
Pagkabati sadto ni Moises nagkurog siya sa kahadlok kag wala siya nangahas nga
magtulok.
33 Dayon nagsiling ang Ginoo sa iya, 'Ubaha ang imo sandalyas, kay balaan ang lugar
nga imo ginatindugan.
34 Nakita ko gid ang pag-antos sang akon katawhan sa Egypt, kag nabatian ko man
ang ila mga paghibi. Gani nagpanaog ako sa pagluwas sa ila. Karon magpreparar ka,
kay ikaw ang akon ipadala didto sa Egypt.'‡

35 "Amo ini ang Moises nga ginsikway sadto sang iya mga kapareho nga Israelinhon
nga nagasiling, 'Sin-o ang naghimo sa imo nga pangulo kag manughukom *namon*?'
Amo man ini ang Moises nga ginpadala sang Dios nga mangin pangulo kag
manughilway sa mga Israelinhon paagi sa bulig sang anghel nga iya nakita didto sa
nagadabadaba nga kahoy-kahoy.
36 Si Moises amo ang nagdala sang mga Israelinhon paguwa sa duta sang Egypt.
Naghimo siya sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang sa Egypt, sa
Mapula nga Dagat, kag sa kamingawan nga ila gin-agyan sa sulod sang 40 ka tuig.

§ **7:19** *lapsag:* bata nga bag-o natawo * **7:28** Exo. 2:14 † **7:32** Exo. 3:6 ‡ **7:34** Exo. 3:5, 7-8, 10

37 Amo man ini ang Moises nga nagsiling sa mga Israelinhon, ‘Magapadala sa inyo
ang Dios sang isa ka propeta nga pareho sa akon, nga kadugo ninyo.’§
38 Sang didto na ang aton mga katigulangan sa kamingawan, si Moises man ang
nagpatunga sa mga tawo kag sa anghel nga nagpakighambal sa iya sa Bukid sang
Sinai; kag didto siya nagbaton sang pulong sang Dios nga nagahatag sang kabuhi para
ihatag man sa aton.
39 “Pero ang aton mga katigulangan wala nagtuman sa ginpahimo ni Moises sa ila.
Ginsikway nila si Moises bilang ila pangulo, kay gusto nila nga magbalik sa Egypt.
40 Naghambal sila kay Aaron, ‘Himui kami sang mga dios nga magapanguna sa
amon, tungod nga wala kita kahibalo kon ano na ang natabo sining tawo nga si Moises
nga nagpaguwa sa aton sa duta sang Egypt.’*
41 Dayon naghimo sila sang dios-dios sa dagway sang bataon nga baka. Naghalad sila
sa sini nga dios-dios, kag nagpiesta sila sa kadungganan sang ila ginhimo.
42 Gani gintalikdan sila sang Dios. Ginpabay-an na lang niya sila nga magsimba sa
mga bituon sa langit suno sa sinulatan sang mga propeta:
“ ‘Katawhan sang Israel, sang didto sa kamingawan
ang inyo mga katigulangan sa sulod sang 40 ka tuig,
ako bala ang ila ginhalaran sang ila mga halad? *Indi!*
43 Kag karon ginadala-dala pa ninyo ang tolda nga simbahan
sang *inyo dios-dios nga si* Molec,
kag ang bituon *nga larawan*
sang inyo dios-dios nga si Refan.
Ginhimo ninyo ini nga mga imahen para simbahon.
Gani ipabihag ko kamo sa unhan pa sang Babilonia.’ ”†
44 *Nagsiling pa gid si Esteban,* “Sang didto pa ang aton mga katigulangan sa
kamingawan, ara sa ila ang Tolda nga Simbahan nga sa diin nabutang ang Kasuguan.
Ginhimo ang ini nga tolda suno sa sugo sang Dios kay Moises, suno sa desinyo nga
ginpakita sa iya.
45 Sang ulihi, sang napatay na ang aton mga katigulangan, ang ila mga anak naman
amo ang nagdala sang tolda. Ang ila pangulo amo si Josue. Naangkon nila ang mga
duta *nga ginpromisa sang Dios* sa tapos nga matabog sang Dios ang mga katawhan nga
nagaestar sa sadto nga mga lugar. Kag nagpabilin didto ang tolda nga gindala sang
mga Israelinhon hasta sa tiyempo nga si David nangin hari.
46 Nalipay gid ang Dios kay David kag ginpangayo niya *sa Dios* nga tugutan siya nga
magpatindog sang balay para *simbahan sang* mga kaliwat ni Jacob.
47 Pero si Solomon amo ang nagpatindog sang templo para sa Dios.
48 “Ugaling ang Labing Mataas nga Dios wala nagaestar sa mga balay nga ginhimo
sang tawo. Pareho sang ginsiling sang *Dios paagi sa isa ka* propeta,
49 “ ‘*Ako,* ang Ginoo, nagasiling:
Ang langit amo ang akon trono,
kag ang duta amo ang tulungtungan sang akon mga tiil.
Gani ano nga klase sang balay
ang patindugon ninyo para sa akon?
Diin bala ang lugar nga inyo papahuwayan sa akon?
50 Indi bala ako ang naghimo sang tanan nga butang?’ ”‡
51 *Nagsiling dayon si Esteban,* “Matig-a gid ang inyo mga ulo! Nagapabungol lang
kamo sa mga mensahi sang Dios, kay indi ninyo gusto nga magtuman sang iya mga

§ **7:37** Deu. 18:15 * **7:40** Exo. 32:1 † **7:43** Amo. 5:25-27 ‡ **7:50** Isa. 66:1-2

ginasiling sa inyo. Permi lang ninyo ginakontra ang Espiritu Santo. Pareho gid kamo
sang inyo mga katigulangan.
52 Wala gid sing propeta sa ila tiyempo nga wala nila ginhingabot. Ang mga nagsugid
parte sa pag-abot sang Matarong *nga Alagad*§ ginpatay nila. Kag pag-abot diri ni Jesus,
kamo amo ang nagtraidor kag nagpatay sa iya.
53 Nagbaton kamo sang Kasuguan nga ginhatag sang Dios paagi sa mga anghel, pero
wala ninyo pagtumana."

Ang Pagbato kay Esteban

54 Pagkabati sadto sang mga miyembro sang Korte, nangakig gid sila kay Esteban.
Nagbagrot gid ang ila mga ngipon sa puwerte nga kaakig.
55 Pero si Esteban nga ginagamhan sang Espiritu Santo nagtangla sa langit, kag
nakita niya ang gahom sang Dios nga nagasilak kag si Jesus nga nagatindog sa tuo sang
Dios.
56 Pagkakita niya sadto nagsiling siya, "Tan-awa ninyo! Nakita ko nga abri ang langit
kag si Jesus nga Anak sang Tawo nagatindog sa tuo sang Dios!"
57 Nagsinggit ang mga miyembro sang Korte kag gintakpan nila ang ila mga
dulunggan. Kag nagdinaguso sila pakadto sa iya.
58 Gindala nila si Esteban paguwa sa siyudad kag ginbato. Ginhukas sang mga
nagsaksi kontra kay Esteban ang ila mga pangtabon nga panapton* kag ginbilin sa isa
ka pamatan-on nga ang iya ngalan si Saulo.
59 Sang ginabato nila si Esteban, nagapangamuyo siya. Siling niya, "Ginoong Jesus,
batuna ang akon espiritu."
60 Dayon nagluhod siya kag nagsinggit sing mabaskog, "Ginoo, indi sila pagsukta
sang sini nga sala nga ila ginahimo." Pagkahambal niya sini, napatay siya dayon.

8

1 Nagkomporme si Saulo sa pagpatay kay Esteban.

Ginhingabot ni Saulo ang mga Tumuluo

Halin sadto, nagsugod ang dako nga paghingabot sa iglesya sa Jerusalem. Gani
naglalapta ang mga tumuluo sa bilog nga Judea kag Samaria. Ang mga apostoles lang
ang wala naghalin sa Jerusalem.
2 Ginlubong si Esteban sang diosnon nga mga tawo, kag ginhibian gid nila siya.
3 Pero si Saulo nagsugod sa paglaglag sa iglesya. Ginpamalaybalay niya *ang mga*
tumuluo kag ginpapriso, lalaki ukon babayi man.

Gintudlo ang Maayong Balita sa Samaria

4 Naglalapta ang mga tumuluo kag ginwali nila ang Maayong Balita.
5 Isa sang mga tumuluo amo si Felipe. Nagkadto siya sa isa ka siyudad sa Samaria
kag nagwali sa mga tawo parte kay Cristo.
6 Pagkabati sang mga tawo sang mga ginhambal ni Felipe, kag pagkakita nila sang
mga milagro nga iya ginhimo, nagpamati gid sila.
7 Madamo nga tawo nga ginagamhan sang mahigko nga mga espiritu ang gin-ayo
niya. Nagsinggit sing mabaskog ang mga espiritu samtang nagaguwa sila sa mga tawo.
Madamo man nga mga paralitiko kag mga piang ang nag-alayo.
8 Gani dako gid ang kalipay sang mga tawo sa sadto nga siyudad.
9 May tawo man didto nga ang iya ngalan si Simon. Dugay na nga natingala gid sa
iya ang katawhan sa Samaria tungod sang iya abilidad sa madyik. Nagapabugal siya
nga daw si sin-o gid siya.

---

§ **7:52** *Matarong nga Alagad:* buot silingon, *si Jesus* matawhay ang ila pagbato kay Esteban.

* **7:58** *Ginhukas...pangtabon nga panapton:* siguro para

10 Ang tanan nga tawo sa siyudad, imol ukon manggaranon man, nagapamati gid sa
iya. Nagsiling sila, “Ini nga tawo amo ang gahom sang Dios nga kon tawgon ‘Dako nga
Gahom.’ ”
11 Dugay na niya nga nadala ang mga tawo sa iya abilidad sa madyik, amo gani nga
nagpati ang mga tawo sa iya.
12 Pero sang pagwali ni Felipe sa ila sang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios
kag parte kay Jesu-Cristo, nagtuo sila kag nagpabautiso, lalaki kag babayi.
13 Pati si Simon nagtuo man, kag sang nabautisohan na siya, nag-upod siya kay
Felipe. Natingala gid siya sa makatilingala nga mga butang kag mga milagro nga
ginhimo ni Felipe.
14 Pagkabati sang mga apostoles sa Jerusalem nga ang mga taga-Samaria nagtuo
man sa pulong sang Dios, ginpadala nila didto si Pedro kag si Juan.
15 Pag-abot nila sa Samaria, nagpangamuyo sila para sa mga tumuluo didto nga
mabaton nila ang Espiritu Santo.
16 Kay bisan nga nabautisohan na sila sa ngalan ni Ginoong Jesus, wala pa gid sila
nakabaton sang Espiritu Santo.
17 Gintungtungan sila ni Pedro kag ni Juan sang ila mga kamot, kag nabaton nila
dayon ang Espiritu Santo.
18 Nakita ni Simon nga sang pagtungtong sang mga apostoles sang ila mga kamot sa
mga tumuluo nabaton nila ang Espiritu *Santo*. Gani gintanyagan niya sing kuwarta si
Pedro kag si Juan kag nagsiling,
19 “Hatagi man ninyo ako sang sina nga gahom, para ang bisan sin-o nga tungtungan
ko sang akon mga kamot magabaton man sang Espiritu Santo.”
20 Pero nagsabat si Pedro sa iya, “Kabay pa nga madula ka kag ang imo kuwarta! Kay
nagahunahuna ka nga mabakal mo sang kuwarta ang regalo sang Dios?
21 Wala ka sing labot ukon parte sa mga ginapahimo sa amon sang Dios tungod nga
ang imo tagipusuon indi matarong sa panulok sang Dios.
22 Gani hinulsuli ang imo malain nga tuyo kag magpangamuyo ka sa Ginoo nga
patawaron ka sa imo ginahunahuna nga mahigko.
23 Tungod nga nakita ko nga nahisa ka gid kag ginagapos ka sang imo kalautan.”
24 Nagsiling si Simon, “Kon mahimo magpangamuyo man kamo sa Ginoo para sa
akon para indi matabo sa akon ang silot nga inyo ginasiling.”
25 Sa tapos nga nakapamatuod kag nakawali si Pedro kag si Juan sang mensahi sang
Ginoo, nagbalik sila sa Jerusalem. Kag nagsugid man sila sang Maayong Balita sa mga
baryo nga ila naagyan sa Samaria.

Si Felipe kag ang Opisyal nga Taga-Ethiopia

26 Karon, may anghel sang Ginoo nga naghambal kay Felipe, “Magkadto ka gid
dayon sa south, kag usuyon mo ang dalan nga halin sa Jerusalem pakadto sa Gaza.”
(Ini nga dalan talagsa na lang ginaagyan.)
27 Gani naglakat si Felipe, kag didto nakita niya ang tawo nga taga-Ethiopia.
Nagapauli siya halin sa Jerusalem sa diin nagsimba siya sa Dios. Mataas ang iya
katungdanan tungod nga siya ang ginatugyanan sang manggad sang Candace. (Ang
Candace amo ang tawag sa rayna sang Ethiopia.)
28 Nagasakay siya sa iya karwahe kag nagabasa sang libro ni Propeta Isaias.
29 Nagsiling ang Espiritu *Santo* kay Felipe, “Kadtui kag magdungan ka sa iya
karwahe.”
30 Gani nagdalagan si Felipe kag nalambot niya ang karwahe, kag nabatian niya nga
nagabasa ang opisyal sang libro ni Propeta Isaias. Ginpamangkot siya ni Felipe kon
naintiendihan niya ang iya ginabasa.

31 Nagsabat ang opisyal, “Indi gani! Kay paano ako makaintiendi kon wala sing may
magpaathag sa akon?” Dayon ginpangabay niya si Felipe nga magsakay sa iya
karwahe kag magtupad sa iya.
32 Amo ini ang parte sang Kasulatan nga iya ginabasa:
“Wala gid siya nagreklamo.
Pareho siya sang karnero nga ginadala sa ilihawan para ihawon,
ukon sang karnero nga samtang ginaguntingan wala gid nagatingog.
33 Ginpakahuy-an siya kag indi husto ang pagsentensya sa iya.
Wala sing may makasugid parte sa iya mga kaliwat
tungod nga ang iya kabuhi diri sa duta ginkuha.”*
34 Nagsiling ang opisyal kay Felipe, “Palihog sugiri ako kon sin-o ang ginatumod sang
propeta—ang iya kaugalingon bala ukon ang iban nga tawo?”
35 Gani sugod sa sadto nga parte sang Kasulatan, ginsugid sa iya ni Felipe ang
Maayong Balita parte kay Jesus.
36 Sang nagapadayon sila sa dalanon nakaabot sila sa lugar nga may tubig. Nagsiling
ang opisyal kay Felipe, “May tubig diri. May kabangdanan pa bala nga indi ako
mabautisohan?”
37 Nagsabat si Felipe sa iya, “Puwede ka na mabautisohan kon ang imo pagtuo hugot
gid sa imo tagipusuon.” Nagsiling ang opisyal, “Huo, nagatuo ako nga si Jesu-Cristo
amo ang Anak sang Dios.”†
38 Ginpadulog sang opisyal ang karwahe kag naglusong sila nga duha sa tubig kag
ginbautisohan siya ni Felipe.
39 Pagkatakas nila sa tubig, gulpi lang nga gindala si Felipe sang Espiritu sang Ginoo.
Wala na siya makita sang opisyal, pero malipayon gid ang opisyal samtang
nagapadayon siya sa iya pagpuli.
40 Sang makamarasmas si Felipe, didto na siya sa lugar sang Azotus.‡ Nagwali siya
sang Maayong Balita sa mga banwa nga iya ginaagyan hasta nakaabot siya sa Cesarea.

9

Nakilala ni Saulo si Ginoong Jesus
(Bin. 22:6-16; 26:12-18)

1 Padayon pa gid ang pagpamahog ni Saulo sa mga sumulunod sang Ginoo nga
pamatyon niya sila. Nagkadto pa siya sa pangulo nga pari
2 kag nagpangayo sang mga sulat nga magahatag sa iya sang awtoridad kag
magapakilala sa iya sa mga simbahan sang mga Judio sa Damascus. Tuyo niya nga
pangdakpon kag dal-on pabalik sa Jerusalem ang iya makita didto nga *mga sumulunod
sang* Dalan *nga si Jesus*, lalaki ukon babayi man.
3 Sang malapit na lang si Saulo sa siyudad sang Damascus, may kasanag nga
naghalin sa langit nga gulpi lang nagsilak sa iya palibot.
4 Dayon natumba siya sa duta, kag may tingog siya nga nabatian nga nagasiling,
“Saulo, Saulo! Ngaa ginahingabot mo ako?”
5 Nagsabat si Saulo, “Sir, sin-o ka?” Nagsiling ang tingog, “Ako amo si Jesus nga imo
ginahingabot.
6 Tindog ka kag magkadto sa siyudad, kay didto may masugid sa imo kon ano ang
dapat mo nga himuon.”
7 Wala gid sing may nakatingog sa mga kaupod ni Saulo. Nagtilindog lang sila nga
naurungan. Nakabati sila sang tingog, pero wala sila sing may nakita.

---

* **8:33** Isa. 53:7-8 † **8:37** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. ‡ **8:40** *Azotus:* ukon, *Ashdod*

8 Nagtindog si Saulo, pero pagmuklat niya indi na siya makakita. Gani gintuytuyan
siya sang iya mga kaupod hasta sa Damascus.
9 Sa sulod sang tatlo ka adlaw indi siya makakita, kag wala siya magkaon ukon
mag-inom.
10 Karon, didto sa Damascus may isa ka sumulunod *ni Jesus* nga ang iya ngalan si
Ananias. Nagpakita sa iya ang Ginoo paagi sa palanan-awon kag nagsiling, "Ananias!"
Nagsabat si Ananias, "Ginoo, ari ako."
11 Nagsiling ang Ginoo sa iya, "Maglakat ka sa dalan nga ginatawag 'Matadlong,' kag
didto sa balay ni Judas pangitaon mo ang tawo nga taga-Tarsus nga ang iya ngalan si
Saulo. Subong gid nagapangamuyo siya,
12 kag ginpakita ko sa iya nga ikaw nagsulod kag nagtungtong sang imo kamot sa iya
para makakita siya liwat."
13 Pero nagsabat si Ananias, "Ginoo, nabatian ko halin sa madamo nga tawo ang
parte sa tawo nga ina, kon daw ano siya kapintas sa imo mga katawhan sa Jerusalem.
14 Nagkadto siya gani diri sa Damascus nga may awtoridad halin sa manugdumala
nga mga pari para pangdakpon niya ang tanan nga nagapanawag sa imo."
15 Pero nagsiling ang Ginoo kay Ananias, "Lakat ka, kay ginpili ko siya sa pag-alagad
sa akon, para ipakilala niya ang akon ngalan sa mga indi Judio kag sa ila mga hari, kag
sa mga Israelinhon.
16 Kag ipakita ko man sa iya ang mga pag-antos nga dapat niya pagaagyan para sa
akon."
17 Gani ginkadtuan ni Ananias si Saulo sa balay *nga iya ginadayunan*, kag
gintungtong niya ang iya kamot kay Saulo. Dayon nagsiling siya, "Saulo, utod ko *sa
Ginoo*, ginsugo ako ni Ginoong Jesus diri sa imo. Siya ang nagpakita sa imo sa dalan
sang nagapakadto ka diri. Ginsugo niya ako diri para makakita ka liwat, kag para
gamhan ka sang Espiritu Santo."
18 Hinali lang nagkalahulog halin sa mga mata ni Saulo ang daw mga himbis sang
isda, kag nakakita siya liwat. Dayon nagtindog siya kag nagpabautiso.
19 Nagkaon siya kag nagbaskog liwat ang iya lawas.

Nagwali si Saulo sa Damascus

Nagtiner si Saulo sing mga pila ka adlaw sa Damascus upod sa mga sumulunod *ni
Jesus*.
20 Nagkadto siya sa mga simbahan sang mga Judio kag ginwali niya ang parte kay
Jesus nga siya amo ang Anak sang Dios.
21 Natingala gid ang tanan nga nakabati sa iya. Nagsiling sila, "Indi bala nga amo ini
ang tawo nga nagahingabot sa mga nagatuo kay Jesus didto sa Jerusalem? Indi bala
nagkadto siya gani diri para pangdakpon ang mga nagatuo sa sadto nga ngalan kag
dal-on sa manugdumala nga mga pari?"
22 Nagdugang pa gid ang gahom ni Saulo sa pagwali. Ginpamatud-an niya nga indi
gid mahimutig nga si Jesus amo ang Cristo. Kag indi makasabat sa iya ang mga Judio sa
Damascus.
23 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagtipon ang mga Judio kag nagplano nga patyon
nila si Saulo.
24 Adlaw-gab-i ginbantayan nila ang mga puwertahan sang siyudad, kay patyon nila
siya. Pero may nakasugid kay Saulo parte sa ila plano.
25 Gani isa ka gab-i, ginpasulod siya sang iya mga sumulunod sa kaing kag gintunton
sa guwa sang pader *sang siyudad*.

Si Saulo sa Jerusalem

26 Pag-abot ni Saulo sa Jerusalem, gusto gid niya kuntani nga magpakig-upod sa mga
sumulunod *ni Jesus*, pero nahadlok sila sa iya. Indi sila magpati nga siya sumulunod
na *ni Jesus*.
27 Pero ginbuligan siya ni Barnabas. Gindala niya siya sa mga apostoles *kag*
ginpakilala. Ginsugid ni Barnabas sa ila kon paano nakita ni Saulo ang Ginoo sa dalan
kag kon ano ang ginhambal sa iya. Kag ginsugid man niya ang kaisog ni Saulo sa
pagwali parte kay Jesus* didto sa Damascus.
28 Gani halin sadto nangin kaupod na nila si Saulo, kag bisan diin sa Jerusalem wala
nahadlok si Saulo sa pagwali parte sa Ginoo.†
29 Naghambal man siya kag nagpakigbais sa mga Judio nga ang ila lingguahe Griego,
pero nangakig sila kag nagplano nga patyon siya.
30 Pagkahibalo sang mga tumuluo sang amo nga plano, gindul-ong nila si Saulo sa
Cesarea kag ginpapuli sa Tarsus.
31 Pagkatapos sadto, nangin malinong ang pagpangabuhi sang iglesya sa bilog nga
Judea, sa Galilea, kag sa Samaria. Nagbakod pa gid ang pagtuo sang mga tumuluo kag
nagkabuhi sila nga may pagtahod sa Ginoo; kag tungod nga ginapabaskog sila sang
Espiritu Santo, nagdamo pa gid sila.

Si Pedro sa Lyda kag sa Jopa

32 Karon, madamo nga lugar ang ginakadtuan ni Pedro para magbisita sa mga
katawhan sang Dios. Nagkadto man siya sa mga tumuluo sa Lyda.
33 Didto nakita ni Pedro ang tawo nga ang iya ngalan si Eneas. Paralitiko siya kag
wala gid makabangon sa iya hiligdaan sa sulod sang walo ka tuig.
34 Nagsiling si Pedro sa iya, “Eneas, ginaayo ka ni Jesu-Cristo. Gani magbangon ka
kag himusa ang imo hiligdaan.” Dayon nagbangon si Eneas.
35 Nakita sang tanan nga pumuluyo sang Lyda kag sang Sharon nga maayo na si
Eneas, kag nagtuo man sila sa Ginoo.
36 Karon, sa Jopa may tumuluo nga babayi nga ang iya ngalan si Tabita. (Sa Griego
ang iya ngalan Dorcas.‡) Ini nga babayi madamo sang maayo nga mga binuhatan labi
na gid sa mga imol.
37 Natabuan man sadto nga nagmasakit ini nga babayi kag napatay. Gintinluan nila
ang iya bangkay kag ginhamyang sa ibabaw nga kuwarto.
38 Ang Jopa indi gid man malayo sa Lyda. Gani pagkabati sang mga sumulunod *ni*
Jesus nga si Pedro didto sa Lyda, ginsugo nila ang duha ka tawo nga pangabayon siya
nga magkadto dayon sa Jopa.
39 *Pag-abot nila kay Pedro,* nag-upod si Pedro sa ila. Pag-abot nila sa Jopa gindala siya
sa ibabaw nga kuwarto. May mga balo didto nga nagahinibi. Ginpakita nila kay Pedro
ang mga bayo nga gintahi ni Dorcas sang buhi pa siya.
40 Dayon ginpaguwa sila tanan ni Pedro sa kuwarto. Nagluhod siya kag
nagpangamuyo. Pagkatapos nag-atubang siya sa bangkay kag nagsiling, “Tabita,
bangon ka!” Nagmuklat si Tabita, kag pagkakita niya kay Pedro nagpungko siya.
41 Gin-uyatan siya ni Pedro sa kamot kag ginbuligan nga magtindog. Pagkatapos
gintawag niya ang mga balo kag ang iban nga mga katawhan sang Dios didto, kag
ginpakita sa ila si Tabita nga buhi na.
42 Ini nga hitabo nabalitaan sa bilog nga Jopa, kag madamo ang nagtuo kay Ginoo *ng*
Jesus.
43 Nagtiner pa si Pedro sing mga pila ka adlaw sa Jopa sa balay ni Simon nga
manugbulad sang panit.

---

* **9:27** *parte kay Jesus:* sa literal, *sa ngalan ni Jesus* † **9:28** *parte sa Ginoo:* sa literal, *sa ngalan sang Ginoo* ‡ **9:36** *Dorcas:* Ang buot silingon sang sini nga ngalan, usa.

10

Si Pedro kag si Cornelius

1 Didto sa Cesarea may tawo nga ang iya ngalan si Cornelius. Ini nga tawo isa ka
kapitan sang Romanhon nga mga soldado sa batalyon nga ginatawag Batalyon
Italyano.
2 Diosnon siya kag ang iya bilog nga pamilya. Madamo ang iya nahatag nga bulig sa
imol nga mga Judio, kag permi siya nagapangamuyo sa Dios.
3 Isa sadto ka adlaw, mga alas tres sang hapon, may nagpakita sa iya nga anghel sang
Dios. Klaro gid ang iya pagkakita sa anghel nga nagsulod sa iya balay kag nagtawag sa
iya, "Cornelius!"
4 Pagkakita niya sa anghel hinadlukan siya kag nagsiling, "Ano ang imo
kinahanglan?" Nagsiling ang anghel, "Ginpamatian sang Dios ang imo mga
pangamuyo kag nalipay siya sa imo bulig sa mga imol. Gani ginadumdom ka sang Dios.
5 Karon, magsugo ka sang mga tawo sa Jopa kag ipasugat mo si Simon nga ginatawag
Pedro.
6 Didto siya nagadayon kay Simon nga manugbulad sang panit. Ang iya balay ara sa
higad sang baybay."
7 Sang makahalin na ang anghel, gintawag ni Cornelius ang duha sang iya mga
suluguon kag ang isa ka soldado nga isa sang iya mga ginasugo-sugo. Ang soldado nga
ini diosnon man nga tawo.
8 Ginsugiran sila ni Cornelius sang tanan nga natabo, kag pagkatapos ginsugo niya
sila pa-Jopa.
9 Sang sunod nga adlaw, sang manug-abot na sila sa banwa sang Jopa, nagsaka si
Pedro sa atop* para magpangamuyo. Udtong-adlaw sadto.
10 Gin-gutom si Pedro kag gusto niya nga magkaon. Pero sang ginapreparar pa nila
ang pagkaon, may ginpakita sa iya ang Dios.
11 Nakita niya ang langit nga nagbukas kag may nagapaidalom nga daw habol nga
malapad, nga nahigtan sa apat ka corner.
12 Kag sa sini nga habol nakita niya ang tanan nga klase sang mga sapat—ang mga
sapat nga nagalakat, ang mga nagakamang, kag ang mga nagalupad.
13 Dayon may tingog siya nga nabatian nga nagasiling, "Pedro, magtindog ka!
Mag-ihaw ka kag magkaon!"
14 Nagsabat si Pedro, "Ginoo, indi mahimo, tungod nga halin sadto wala pa gid ako
nakakaon sang mga sapat nga pareho sini nga *suno sa Kasuguan* mahigko kag
ginabawal nga kaunon."
15 Nagsiling liwat ang tingog kay Pedro, "Indi pagkabiga nga mahigko ang bisan ano
nga butang nga gintinluan na sang Dios."
16 Ini nga hitabo tatlo gid ka beses nga ginsulit, kag pagkatapos, ginbatak ato gilayon
pa-langit.
17 Samtang nagalibog ang ulo ni Pedro kag nagahunahuna kon ano ang kahulugan
sang iya nakita, nag-abot man ang mga tawo nga ginsugo ni Cornelius. Kay
pagkahibalo nila kon diin ang balay ni Simon, nagderetso sila dayon didto; kag
pag-abot nila sa puwertahan sang kudal,
18 nagpanawag sila kag nagpamangkot kon nagadayon didto si Simon nga ginatawag
Pedro.
19 Sang nagapalibog pa si Pedro kon ano ang kahulugan sang iya nakita, nagsiling
ang Espiritu *Santo* sa iya, "May tatlo ka tawo nga nagapangita sa imo.
20 Magpanaog ka kag mag-upod sa ila. Indi ka magkatahap sa pag-upod sa ila, kay
ako amo ang nagsugo sa ila."

---

* **10:9** Ang ila atop sadto matapan kag puwede mapahuwayan.

21 Dayon nagpanaog si Pedro kag nagsiling sa mga tawo, “Ako amo ang inyo
ginapangita. Ano ang inyo kinahanglan sa akon?”
22 Nagsiling sila, “Ginsugo kami diri ni Kapitan Cornelius. Maayo siya nga tawo kag
nagasimba sa Dios. Ginatahod siya sang tanan nga Judio. Nagsiling sa iya ang balaan
nga anghel sang Dios nga agdahon ka didto sa iya balay para mabatian niya kon ano
ang imo ihambal.”
23 Ginpasulod sila ni Pedro, kag didto sila nagtulog sa sadto nga gab-i.

Sang sunod nga adlaw nag-upod si Pedro sa ila. May pila man ka tumuluo sa Jopa
nga nag-upod sa iya.
24 Nag-abot sila sa Cesarea pagkasunod nga adlaw. Nagahulat sa ila si Cornelius kag
ang iya mga paryente kag mga abyan nga inagda niya.
25 Sang pag-abot ni Pedro, ginsugata siya ni Cornelius kag nagluhod sa pagsimba sa
iya.
26 Pero ginpatindog siya ni Pedro kag ginsilingan, “Magtindog ka, kay tawo man lang
ako.”
27 Kag padayon ang ila estorya samtang nagapasulod sila sa balay. Didto sa sulod
sang balay nakita ni Pedro nga madamo ang mga tawo nga nagatilipon.
28 Naghambal si Pedro sa ila, “Nakahibalo kamo nga kami nga mga Judio
ginabawalan sang amon relihiyon nga magbisita ukon magpakig-upod sa mga indi
Judio. Pero ginpaathag sang Dios sa akon nga indi ko dapat pagkabigon nga mahigko
ang bisan sin-o nga tawo.
29 Gani sang ginpasuguan ninyo ako nga magkadto diri, wala ako nagreklamo. Gani
gusto ko karon mahibaluan kon ngaa ginpatawag ninyo ako.”

30 Nagsabat si Cornelius, “Tatlo na subong ka adlaw ang nagligad sang
nagapangamuyo ako diri sa balay, kag pareho man sini nga oras, mga alas tres sang
hapon. Sang nagapangamuyo ako, hinali lang nga nagpakita sa akon ang tawo nga
may masilaw nga bayo.
31 Dayon naghambal siya sa akon, ‘Cornelius, ginpamatian sang Dios ang imo
pangamuyo kag ginadumdom niya ang imo bulig sa mga imol.
32 Karon, magsugo ka sang mga tawo nga magkadto sa Jopa kag ipasugat si Simon
nga ginatawag Pedro. Didto siya nagadayon sa balay ni Simon nga manugbulad sang
panit. Ang iya balay sa higad sang baybay.’
33 Gani ginpatawag ko ikaw dayon, kag salamat kay nag-abot ka. Ari na kami tanan
sa presensya sang Dios para magpamati kon ano ang ginsugo sang Ginoo sa imo nga
isugid sa amon.”

Nagwali si Pedro sa Balay ni Cornelius

34 Gani naghambal si Pedro, “Karon nareyalisar ko nga matuod gid man nga wala
pinilian ang Dios.
35 Ginabaton niya ang tawo sa bisan diin nga nasyon kon nagakahadlok ini sa Dios
kag husto ang iya ginahimo.
36 Nabatian ninyo ang Maayong Balita nga ginsugid sang Dios sa amon nga mga
Israelinhon, nga ang tawo makaangkon na sang maayo nga relasyon sa iya paagi sa
pagtuo kay Jesu-Cristo nga amo ang Ginoo sang tanan.
37-38 Nahibaluan man ninyo ang mga natabo sa bilog nga Judea parte kay Jesus nga
taga-Nazaret. Indi bala nagsugod ini sa Galilea sa tapos nga nakawali si Juan parte sa
pagbautiso? Ginhatagan sang Dios si Jesus sang Espiritu Santo kag gahom. Kag tungod
nga ang Dios kaupod niya, naglakat siya sa nagkalain-lain nga lugar nga nagahimo
sang maayo nga mga butang. Gin-ayo man niya ang tanan nga ginapaantos sang yawa.

39 Kami mismo makapamatuod sang tanan niya nga ginpanghimo tungod nga nakita
namon ini sa Jerusalem kag sa iban nga mga banwa sang mga Judio. Ginpatay nila siya
paagi sa paglansang sa iya sa krus.
40 Pero ginbanhaw siya sang Dios sa ikatlo nga adlaw kag ginpakita sa amon nga siya
buhi.
41 Wala siya ginpakita sa tanan kundi sa amon lang nga mga pinili sang Dios nga
mga saksi para ibalita sa iban ang parte sa iya. Nag-upod pa gani kami sa iya kaon kag
inom pagkatapos nga nabanhaw siya.
42 Ginsugo niya kami sa pagwali sang Maayong Balita sa mga tawo kag sa
pagpamatuod nga siya amo gid ang ginpili sang Dios nga mangin hukom sa mga buhi
kag sa mga patay na.
43 Si Jesu-Cristo amo ang ginsiling sang tanan nga propeta nga ang tanan nga
nagatuo sa iya patawaron sa ila mga sala paagi sa iya ngalan."

Nag-abot ang Espiritu Santo sa mga Indi Judio

44 Samtang nagawali pa si Pedro, nag-abot ang Espiritu Santo sa tanan nga
nagapamati didto.
45 Ang mga tumuluo nga mga Judio nga nag-upod kay Pedro halin sa Jopa natingala
nga ang Dios naghatag man sang Espiritu Santo sa mga indi Judio.
46 Kay nabatian nila sila nga nagahambal sa nagkalain-lain nga lingguahe nga wala
nila natun-i kag nagadayaw sa Dios. Gani nagsiling si Pedro,
47 "Nabaton na sini nga mga tawo ang Espiritu Santo pareho sa aton *bisan indi sila
mga Judio*. Gani wala na sing makapugong sa ila para mabautisohan sila sa tubig."
48 Dayon nagsugo siya sa ila nga magpabautiso sa ngalan ni Jesu-Cristo.† Pagkatapos
sadto, ginpangabay nila si Pedro nga magtiner anay sa ila sang pila ka adlaw.

11

Nagpaathag si Pedro sa mga Tumuluo sa Jerusalem

1 Karon, nabatian sang mga apostoles kag sang mga tumuluo sa Judea nga ang mga
indi Judio nagbaton man sang pulong sang Dios.
2 Gani pagbalik ni Pedro sa Jerusalem, gin-usisa siya sang mga tumuluo nga mga
Judio nga nagapati nga ang mga indi Judio kinahanglan magpatuli anay antes sila
makaimpon sa ila.
3 Nagsiling sila *kay Pedro,* "Ngaa nagkadto ka didto kag nagkaon pa sa balay sang
mga indi Judio nga wala matuli?"
4 Gani ginpaathag ni Pedro sa ila ang tanan nga natabo sa iya halin gid sa
ginsuguran.
5 Nagsiling siya, "Sang nagapangamuyo ako didto sa banwa sang Jopa may ginpakita
sa akon ang Dios. Nakita ko ang daw habol nga malapad nga nagapaidalom halin sa
langit. Nahigtan ini sa apat ka corner, kag sa akon tupad nagpundo.
6 Ginhimutaran ko gid kag nakita ko nga ang iya sulod nagkalain-lain nga klase sang
mga sapat—ang mga sapat nga nagalakat pati ang mga maila, ang mga nagakamang,
kag ang mga nagalupad.
7 Dayon nabatian ko ang tingog nga nagasiling sa akon, 'Pedro, magtindog ka!
Mag-ihaw ka kag magkaon!'
8 Pero nagsabat ako, 'Ginoo, indi ko ini mahimo tungod nga wala pa gid ako
nakakaon sang mga sapat nga pareho sini nga *suno sa Kasuguan* mahigko kag
ginabawal nga kaunon.'

---

† **10:48** *sa ngalan ni Jesu-Cristo:* siguro ang buot silingon, *sa pagpakita nga sila ara na kay Jesu-Cristo.*

9 Pagkatapos naghambal liwat ang tingog halin sa langit, ‘Indi pagkabiga nga
mahigko ang bisan ano nga butang nga gintinluan na sang Dios.’
10 Ini nga hitabo tatlo gid ka beses nga ginsulit, kag pagkatapos ginbatak liwat ato
pa-langit.
11 Sa sadto man nga oras may tatlo ka tawo halin sa Cesarea nga nag-abot didto sa
balay nga akon ginadayunan. Ato nga mga tawo ginsugo para pangitaon ako.
12 Nagsiling sa akon ang Espiritu *Santo* nga indi ako magkatahap sa pag-upod sa ila.
Ining anom ka utod *naton kay Cristo nga taga-Jopa* kaupod ko sa pagkadto sa balay ni
Cornelius sa Cesarea.
13 Pag-abot namon didto ginsugiran kami ni Cornelius nga may nakita siya nga
anghel sa sulod sang iya balay, kag nagsiling ang anghel sa iya, ‘Magsugo ka sang mga
tawo nga magkadto sa Jopa sa pagsugat kay Simon nga ginatawag Pedro.
14 Isugid niya sa imo kon paano ka maluwas pati ang imo pamilya.’
15 Kag sang nagsugod na ako hambal, nag-abot ang Espiritu Santo sa ila pareho man
sang iya pag-abot sa aton sang una.
16 Dayon nadumduman ko ang ginsiling ni Ginoo *ng Jesus*: ‘Nagpangbautiso si Juan
sa tubig, pero pagabautisohan kamo sa Espiritu Santo.’
17 Gani ang natabo nga ato nagapamatuod nga ang ginhatag sang Dios sa aton nga
mga Judio, sang kita nagtuo kay Ginoong Jesu-Cristo, ginhatag man niya sa mga indi
Judio. Gani kon amo ato ang luyag sang Dios, sin-o ako nga magsupak sa iya?”
18 Pagkabati sadto sang mga tumuluo nga Judio, wala na sila magsagi basol kay
Pedro, kundi nagdayaw sila sa Dios. Nagsiling sila, “Kon amo, ginahatag man sang
Dios sa mga indi Judio ang kahigayunan nga maghinulsol para makabaton man sila
sing kabuhi *nga wala sing katapusan*.”

Ang mga Tumuluo sa Antioc

19 Halin sang pagkapatay ni Esteban, naglalapta ang mga tumuluo tungod sang
paghingabot sa ila. Ang iban sa ila nakalambot sa Fenicia, sa Cyprus, kag sa Antioc.
Ginsugid nila ang mensahi *bisan diin sila magkadto*, pero sa mga Judio lang.
20 Pero ang iban nga mga tumuluo nga taga-Cyprus kag taga-Cyrene nagkadto man
sa Antioc kag nagwali sang Maayong Balita parte kay Ginoong Jesus pati sa mga indi
Judio.
21 Ang gahom sang Ginoo ara sa ila kag madamo gid ang nagtuo kag nagliso sa Ginoo.
22 Ini nga hitabo nabatian sang iglesya sa Jerusalem, gani ginpadala nila si Barnabas
didto sa Antioc.
23 Pag-abot niya didto, nalipay siya kay nakita niya ang mga pagpakamaayo sang
Dios sa mga tawo didto. Kag ginlaygayan niya sila tanan nga magmatutom sa Ginoo sa
bug-os nila nga tagipusuon.
24 Si Barnabas nga ini maayo gid nga tawo. Ginagamhan siya sang Espiritu Santo,
kag hugot gid ang iya pagtuo sa Dios. Gani madamo didto ang nagtuo sa Ginoo.
25 Dayon nagkadto si Barnabas sa Tarsus sa pagpangita kay Saulo.
26 Pagkakita niya kay Saulo, gindala niya siya pabalik sa Antioc. Isa gid ka tuig nga
nangin kaupod sila sang iglesya didto kag madamo nga tawo ang ila gintudluan. Ang
mga sumulunod *ni Jesus* sa Antioc amo ang una nga gintawag nga mga Kristohanon.
27 Sa sadto nga mga inadlaw may mga propeta sa Jerusalem nga nagkadto sa Antioc.
28 Ang ngalan sang isa sa ila si Agabus. Nagtindog siya kag paagi sa Espiritu *Santo*
nagpropesiya siya nga may isa ka dako nga gutom nga magaabot sa bilog nga
kalibutan. (Ini natabo sa panahon nga si Claudius ang Emperador sang Roma.)
29 Gani nagsugtanay ang mga sumulunod *ni Jesus sa Antioc* nga ang tagsa-tagsa sa ila
magpadala sing bulig sa mga tumuluo sa Judea suno sa ila masarangan.

30 Ginpadala nila ini paagi kay Barnabas kag kay Saulo para ihatag sa mga
nagadumala sa mga tumuluo sa Jerusalem.

12

Ginhingabot ni Herodes ang mga Tumuluo

1 Sang sadto nga tiyempo, nagsugod si Haring Herodes* sa paghingabot sa pila ka
miyembro sang iglesya.
2 Ginpapatay niya si Santiago nga utod ni Juan paagi sa espada.
3 Pagkakita niya nga nalipay ang mga Judio tungod sang iya ginhimo, ginpadakop
man niya si Pedro. Natabo ini sa tion sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing
Inugpahabok.
4 Ginpapriso niya si Pedro kag ginpaguwardyahan *sing bulos-bulos* sa apat ka grupo
sang mga soldado, nga may apat ka soldado sa kada grupo. Suno sa plano ni Herodes,
ang hearing ni Pedro himuon niya sa publiko pagkatapos sang Piesta sang Paglabay
sang Anghel.
5 Gani ginpaguwardyahan niya si Pedro didto sa prisohan. Pero padayon nga
nagpangamuyo sing hugot sa Dios ang iglesya para sa iya.

Ginpaguwa si Pedro sa Prisohan

6 Sang gab-i nga wala pa mapamatian ang kaso ni Pedro, nagakatulog siya nga
ginakadenahan sang duha ka kadena sa tunga sang duha man ka soldado. Kag may
mga guwardya pa nga nagabantay sa puwertahan sang prisohan.
7 Sa hinali lang nagsanag sa sulod sang prisohan kag nagpakita ang isa ka anghel
sang Ginoo. Gin-uyog niya ang kilid ni Pedro para pukawon, kag nagsiling siya, “Dali!
Bangon ka!” Kag nagkalahukas ang mga kadena nga nagagapos sa iya mga kamot.
8 Nagsiling ang anghel, “Isuksok ang imo bayo kag sandalyas.” Kag ginsunod ini ni
Pedro. Dayon nagsiling ang anghel sa iya, “Isuksok ang imo pangtabon nga panapton
kag magsunod sa akon.”
9 Kag nagsunod siya sa anghel paguwa sa prisohan. Wala kahibalo si Pedro kon bala
matuod ang nagakalatabo. Abi niya damgo lang ato.
10 Gin-agyan lang nila ang nahauna kag ang ikaduha nga mga guwardya. Pag-abot
nila sa salsalon nga puwertahan nga nagaatubang sa siyudad, nag-abri lang ini sa iya
kaugalingon. Kag nagguwa sila dayon. Pag-agi nila sa isa ka kalye, hinali lang nga
ginbayaan siya sang anghel.
11 Didto lang niya nahibaluan nga indi gali damgo ang natabo sa iya. Nagsiling siya,
“Matuod gid nga ginpadala sang Ginoo ang iya anghel kag ginluwas niya ako sa kamot
ni Herodes kag sa tanan nga ginahandom sang mga Judio nga matabo sa akon.”
12 Sang nasapwan niya nga luwas na siya, nagkadto siya sa balay ni Maria nga iloy ni
Juan Marcos. Madamo nga tawo ang nagtipon didto kag nagapangamuyo.
13 Nagpanuktok si Pedro sa guwa nga puwertahan, kag nagpalapit ang suluguon nga
si Roda para tan-awon kon sin-o ang nagapanuktok.
14 Nakilala niya ang tingog ni Pedro kag sa iya kalipay, imbes nga abrihan niya ang
puwertahan, nagdalagan siya pasulod para sugiran ang iya mga kaupod nga si Pedro
ara sa guwa.
15 Nagsiling sila kay Roda, “Nagbuang ka na siguro!” Pero nag-insister gid si Roda
nga ara gid si Pedro. Gani nagsiling sila, “Basi kon anghel ina ni Pedro.”
16 Pero sige pa gid ang panuktok ni Pedro. Gani sang ulihi gin-abrihan nila ang
puwertahan, kag daw indi sila makapati nga si Pedro gid man gali.

---

* **12:1** *Haring Herodes:* amo si Herodes Agripa I. Apo siya ni Herodes nga makita sa Mat. 2:1; 14:1

17 Ginsinyasan sila ni Pedro nga maghipos, kag gin-estorya niya dayon sa ila kon
paano siya ginpaguwa sang Ginoo sa prisohan. Ginsilingan niya sila nga sugiran nila
si Santiago kag ang iban pa nga mga tumuluo. Dayon naghalin siya kag nagkadto sa
iban nga lugar.
18 Pagkaaga, nagkinagamo ang mga guwardya, kay wala na si Pedro kag wala sila
nakahibalo kon ano ang natabo sa iya.
19 Nagsugo si Herodes nga pangitaon siya, pero wala gid nila makita. Gani
ginpaimbistigar niya ang mga guwardya kag ginpapatay niya dayon. Sa tapos sadto,
naghalin si Herodes sa Judea. Nagkadto siya sa Cesarea kag didto nagtiner.

Ang Pagkapatay ni Herodes

20 Naakig gid si *Haring* Herodes sa mga tawo sa Tyre kag Sidon. Gani nagsugtanay
ang mga tawo nga magpakig-areglo sa hari tungod nga ang ila banwa nagakuha sang
pagkaon sa banwa sang hari. Una, gin-amigo nila anay si Blastus para buligan sila, kay
siya amo ang ginasaligan sang hari sa palasyo. Dayon, nagkadto sila sa hari para
magpakigkita sa iya.
21 Pag-abot sang adlaw nga si Herodes magpakigkita na sa mga taga-Tyre kag
taga-Sidon, ginsuksok niya ang iya harianon nga bayo kag nagpungko sa hukmanan
kag nagpamulong-pulong.
22 Nagsilinggit ang mga tawo, “Indi tawo ang nagahambal nga ini, kundi dios!”
23 Sa sadto gid nga tion ginsilutan siya sang anghel sang Ginoo, tungod nga wala niya
ginhatagan sang kadungganan ang Dios. Gin-uluran siya kag napatay.
24 Gani padayon nga naglapnag ang pulong sang Dios kag nagdamo pa gid ang mga
tumuluo.
25 Sa pihak nga bahin, nagbalik si Barnabas kag si Saulo sa Antioc halin sa
Jerusalem† pagkatapos nga madul-ong nila *didto* ang bulig sa mga tumuluo. Gin-upod
nila si Juan Marcos.

13

Ginpadala si Barnabas kag si Saulo sang Espiritu Santo

1 Sa Antioc may mga propeta kag mga manunudlo nga miyembro sang iglesya. Sila
amo si Barnabas, si Simeon nga ginatawag Negro, si Lucio nga taga-Cyrene, si Manaen
nga nagdako sa panimalay* ni Herodes nga gobernador, kag si Saulo.
2 Samtang nagasimba sila sa Ginoo kag nagapuasa, nagsiling ang Espiritu Santo sa
ila, “Paina ninyo para sa akon si Barnabas kag si Saulo, kay may ipahimo ako sa ila.”
3 Pagkatapos sang ila pagpuasa kag pagpangamuyo, gintungtungan nila si Barnabas
kag si Saulo sang ila mga kamot kag ginpalakat sila.

Si Barnabas kag si Saulo sa Cyprus

4 Gani nagpa-Seleucia si Barnabas kag si Saulo nga ginpadala sang Espiritu Santo.
Halin didto nagbiyahe sila pakadto sa *isla sang* Cyprus.
5 Pag-abot nila didto sa banwa sang Salamis, nagwali sila sang pulong sang Dios sa
mga simbahan sang mga Judio. Si Juan *Marcos* kaupod man nila bilang kabulig nila sa
obra.
6 Ginlibot nila ang bilog nga isla hasta nakalambot sila sa banwa sang Pafos. May
nakita sila didto nga madyikero nga si Bar Jesus. Judio siya, kag nagapakuno-kuno nga
siya propeta *sang Dios*.

---

† **12:25** *sa Antioc halin sa Jerusalem:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Griego. Sa iban pa nga mga kopya, *sa Jerusalem.* Sa iban pa gid nga mga kopya, *halin sa Jerusalem.* * **13:1** *nagdako sa panimalay:* ukon, *kababata;* ukon, *suod nga abyan*

7 Abyan siya ni Sergius Paulus nga gobernador sang amo nga isla. Si Sergius Paulus
maalam nga tawo. Ginpatawag niya si Barnabas kag si Saulo tungod nga luyag niya
nga magpamati sang pulong sang Dios.
8 Pero ginbalabagan sila sang madyikero nga si Elimas. (Amo ini ang ngalan ni Bar
Jesus sa lingguahe nga Griego.) Ginhimulatan gid niya nga mapalikaw ang
gobernador nga indi siya makatuo kay Jesus.
9 Pero si Saulo nga ginatawag man nga Pablo gin-gamhan sang Espiritu Santo, kag
gintulok niya sing masakit si Elimas kag nagsiling,
10 "Anak ka sang yawa! Kaaway ka sang tanan nga maayo! Pulos pangdaya kag
pangtunto ang imo ginahimo. Ginabaliskad mo permi ang mga husto nga pamaagi
sang Ginoo.
11 Karon silutan ka sang Ginoo. Mabulag ka kag indi gid makakita sa sulod sang pila
ka adlaw." Nagdulom gilayon ang panulok ni Elimas kag nabulag siya. Nagpangapkap
na lang siya nga nagapangita sang magatuytoy sa iya.
12 Pagkakita sang gobernador sa natabo kay Elimas, nagtuo siya, kag natingala gid
siya sa mga pagpanudlo parte sa Ginoo.

Sa Antioc nga Sakop sang Pisidia

13 Paghalin nila ni Pablo sa Pafos, nagbiyahe sila pa-Perga nga sakop sang Pamfilia.
Pag-abot nila didto ginbayaan sila ni Juan *Marcos*. Nagbalik siya sa Jerusalem.
14 Sila ni Pablo nagderetso sa Antioc nga sakop sang Pisidia. Pag-abot sang Adlaw
nga Inugpahuway, nagkadto sila sa simbahan sang mga Judio kag nagpungko didto.
15 May nagbasa sa Kasuguan *ni Moises* kag sa mga *sinulatan sang mga* propeta.
Dayon may ginsugo ang mga manugdumala sang simbahan sa pagsiling sa ila ni Pablo,
"Mga kauturan, kon may inughambal kamo nga makapabakod sa mga tawo, ihambal
ninyo."
16 Gani nagtindog si Pablo, kag ginsinyasan niya ang mga tawo nga magpamati sa
iya. Nagsiling siya,
"Mga *kapareho ko nga mga* Israelinhon, kag kamo nga mga indi Israelinhon pero
nagatahod man sa Dios, pamatii ninyo ako!
17 Ang Dios nga ginasimba sang mga Israelinhon amo ang nagpili sang aton mga
katigulangan, kag ginpadamo niya sila sang didto pa sila nagaestar sa duta sang Egypt.
Kag paagi sa iya gahom ginbuligan niya sila para makahalin sa Egypt.
18 Sa sulod sang 40 ka tuig, gin-agwanta† niya sila didto sa kamingawan.
19 Pagkatapos ginlaglag niya ang pito ka nasyon sa duta sang Canaan, kag ginhatag
niya ini nga kadutaan sa aton mga katigulangan.
20 Ini tanan ginhimo sang Dios sa sulod sang 450 ka tuig.
"Dayon ginhatagan niya sila sang mga tawo nga magapangulo sa ila hasta sa
panahon ni Propeta Samuel.
21 Sang ulihi nagpangayo sila sang hari, gani ginhatag sang Dios si Saul nga anak ni
Kish, nga isa sang mga kaliwat ni Benjamin. Naghari si Saul sa ila sa sulod sang 40 ka
tuig.
22 Sang napahalin na sang Dios si Saul, si David naman ang iya ginhimo nga hari
nila. Amo ini ang ginsiling sang Dios, 'May nakita na ako nga tawo nga si David nga
anak ni Jesse, nga nagakomporme sa akon luyag. Magatuman siya sa tanan ko nga
isugo sa iya.'"‡
23 *Nagsiling pa gid si Pablo sa mga tawo,* "Sa kaliwat ni David naghalin si Jesus nga
amo ang Manluluwas nga ginpromisa sang Dios sa Israel.

† **13:18** *gin-agwanta:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *gin-atipan* ‡ **13:22** 1 Sam. 13:14

24 Sa wala pa magsugod si Jesus sa iya buluhaton, nagwali si Juan sa tanan nga
Israelinhon nga maghinulsol sila sa ila mga sala kag magpabautiso.
25 Sang malapit na matapos ni Juan ang iya buluhaton, nagsiling siya sa mga tawo,
'Siguro nagahunahuna kamo nga ako amo na ang inyo ginapaabot. Pero indi!
Ginpauna lang ako. Magasunod siya sa akon, kag indi gani ako takos mangin iya
ulipon.§' "
26 *Dayon nagsiling si Pablo,* "Mga kauturan, nga mga kaliwat ni Abraham kag mga
indi Judio pero nagatahod man sa Dios, kita amo ang ginpadal-an sang Dios sang
Maayong Balita parte sa kaluwasan.
27 Pero ang mga Judio nga nagaestar sa Jerusalem kag ang ila mga manugdumala
wala nagkilala nga si Jesus amo ang Manluluwas. Wala man sila makaintiendi sang
ginhambal sang mga propeta nga ginabasa nila kada Adlaw nga Inugpahuway; pero
sila man mismo amo ang nagtuman sang mga ginpropesiya sang mga propeta sang
paghukom nila kay Jesus nga patyon.
28 Bisan wala sila sang mabakod nga ebidensya para patyon siya, ginpangayo
gihapon nila kay Pilato nga ipapatay si Jesus.
29 Sang nahimo na nila ang tanan nga ginsiling sang Kasulatan nga matabo sa iya,
ginkuha nila siya sa krus kag ginbutang sa lulubngan,
30 pero ginbanhaw siya sang Dios.
31 Kag sa madamo nga inadlaw nagpakita siya sa mga tawo nga nag-upod sa iya sang
paghalin niya sa Galilea pakadto sa Jerusalem. Atong mga tawo amo man ang
nagapanugid subong sa mga Israelinhon parte kay Jesus.
32 Kag ari kami subong para isugid sa inyo ang Maayong Balita nga ginpromisa sang
Dios sa aton mga katigulangan,
33 nga gintuman na niya sa aton nga ila mga kaliwat. Ginhimo niya ini sang
pagbanhaw niya kay Jesus. Amo ini ang nasulat sa ikaduha nga Salmo,
" 'Ikaw ang akon Anak, kag subong ipakilala ko nga ako ang imo Amay.'*
34 Kay ginpromisa man nga daan sang Dios nga banhawon niya siya kag ang iya lawas
indi madunot, tungod kay nagsiling siya,
" 'Ang mga sagrado kag masaligan nga promisa
nga akon ginpromisa kay David himuon ko sa imo.'†
35 Gani ginsiling pa gid sa isa pa ka Salmo,
" 'Indi mo pagtugutan nga madunot ang imo matutom nga alagad.'‡
36 *"Indi si David ang iya ginatumod,* tungod nga pagkatapos sang pag-alagad ni David
sa mga tawo sa iya nga henerasyon, suno sa mga ginpahimo sang Dios sa iya, napatay
siya kag ginlubong sa kilid sang ginlubngan sang iya mga katigulangan, kag ang iya
lawas nadunot.
37 Pero si Jesus nga ginbanhaw sang Dios wala gid madunot.
38-39 Gani mga kauturan, dapat ninyo mahibaluan nga paagi kay Jesus ginasugid
namon sa inyo ang balita nga kita mapatawad sang Dios sa aton mga sala. Ang bisan
sin-o nga nagatuo kay Jesus ginapakamatarong sang Dios. Ini indi mahimo paagi sa
pagsunod sa Kasuguan ni Moises.
40 Gani mag-andam kamo para indi matabo sa inyo ang ginsiling sang mga propeta,
41 " 'Kamo nga mga nagayaguta,
matingala gid kamo sa akon himuon.
Magakalamatay kamo tungod nga may himuon ako sa inyo
tiyempo nga indi gid kamo magpati
bisan may magsugid pa sini sa inyo.' "§

§ **13:25** *mangin iya ulipon:* sa literal, *maghubad sang higot sang iya mga sandalyas* * **13:33** Sal. 2:7 † **13:34** Isa. 55:3 ‡ **13:35** Sal. 16:10 § **13:41** Hab. 1:5

42 Sang nagaguwa na si Pablo kag si Barnabas sa simbahan sang mga Judio,
ginpangabay sila sang mga tawo nga magbalik sa sunod nga Adlaw nga Inugpahuway
para sugiran pa gid sila parte sa sini nga mga butang.
43 Pagbululag sang mga tawo sa simbahan, madamo nga Judio kag debotado nga
mga convert sa relihiyon sang mga Judio ang nagsunod kay Pablo kag kay Barnabas.
Ginhambalan sila ni Pablo kag ni Barnabas kag ginkombinsi nga magpadayon sila sa
pagsalig sa grasya sang Dios.
44 Sang sunod nga Adlaw nga Inugpahuway halos ang tanan nga pumuluyo sa Antioc
nagtipon *didto sa simbahan sang mga Judio* para magpamati sa pulong sang Ginoo.
45 Pagkakita sang mga *lider sang mga* Judio sa madamo nga tawo nga nagtalambong,
nahisa gid sila kag naghambal sila kontra sa mga ginpanghambal ni Pablo kag
ginpakalain pa nila siya.
46 Pero nag-isog pa gid si Pablo kag si Barnabas. Nagsiling sila *sa mga Judio*,
"Kinahanglan gid nga iwali anay sa inyo *nga mga Judio* ang pulong sang Dios. Pero
tungod kay ginasikway ninyo siya, nagapakilala lang ina nga kamo indi bagay nga
hatagan sang kabuhi nga wala sing katapusan. Gani halin subong, sa mga indi Judio
na kami mawali sang Maayong Balita.
47 Kay amo ini ang sugo sang Ginoo sa amon:
"'Ginhimo ko ikaw nga pareho sa suga
nga magapasanag sa mga indi Judio,*
agod paagi sa imo makaabot ang kaluwasan
hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.'"†
48 Pagkabati sadto sang mga indi Judio, nalipay sila kag gindayaw nila ang pulong
sang Ginoo. Kag ang tanan nga ginpili para sa kabuhi nga wala sing katapusan nangin
tumuluo.
49 Gani naglapnag ang pulong sang Ginoo sa sadto nga lugar.
50 Pero ginsutsot sang mga *lider sang mga* Judio ang mga pangulo sang siyudad, pati
ang mga relihiyuso kag kilala nga mga babayi, nga kontrahon sila ni Pablo. Gani
ginhingabot nila si Pablo kag si Barnabas, kag gintabog sila sa sadto nga lugar.
51 Gintaktak ni Pablo kag ni Barnabas ang yab-ok sa ila mga tiil bilang paandam
kontra sa ila. Dayon nagkadto sila sa Iconium.
52 Ang mga sumulunod *ni Jesus didto sa Antioc* ginagamhan sang Espiritu Santo, kag
malipayon gid sila.

14

Sa Iconium

1 Ang natabo sa Iconium pareho man *sa natabo sa Antioc*. Nagkadto si Pablo kag si
Barnabas sa simbahan sang mga Judio. Kag tungod sa ila pagwali, madamo nga Judio
kag indi Judio ang nagtuo kay Jesus.
2 Pero ginpalain sang mga Judio nga wala nagatuo ang buot sang mga indi Judio sa
mga tumuluo, kag ginsutsot pa nila nga kontrahon sila.
3 Madugay ang tiner didto ni Pablo kag ni Barnabas. Wala sila nahadlok maghambal
parte sa Ginoo. Ginpakita sang Ginoo nga matuod ang ila ginatudlo parte sa iya grasya,
kay ginhatagan niya sila sing gahom sa paghimo sing mga milagro kag makatilingala
nga mga butang.
4 Gani, ang mga tawo sa sadto nga siyudad nagbinahin-bahin; ang iban nagdampig
sa mga Judio nga wala nagatuo, kag ang iban nagdampig sa mga apostoles.
5 May mga Judio kag mga indi Judio, kaupod ang ila mga pangulo, nga nagplano nga
sakiton nila kag batuhon ang mga apostoles.

* **13:47** *mga indi Judio:* ukon, *mga nasyon* † **13:47** Isa. 49:6

6 Pagkahibalo sang mga apostoles sang amo nga plano nagpalagyo sila pakadto sa
Lystra kag sa Derbe, nga mga siyudad nga sakop sang Lycaonia, kag sa palibot nga mga
lugar.
7 Kag ginwali nila didto ang Maayong Balita.

Sa Lystra

8 Sa Lystra may isa ka tawo nga lupog halin pa sang iya pagkatawo.
9 Nagpamati siya sa mga ginahambal ni Pablo. Ginhimutaran siya ni Pablo kag
nakita niya nga may pagtuo ang lupog nga maayo siya.
10 Gani sa mabaskog nga tingog naghambal si Pablo sa iya, "Tindog ka sing tadlong!"
Nagtindog dayon ang tawo kag naglakat-lakat.
11 Pagkakita sang mga tawo sa ginhimo ni Pablo, nagsinggit sila sa Lycaonia nga
lingguahe, "Nagpanaog ang mga dios diri sa aton sa dagway sang tawo!"
12 Gintawag nila si Barnabas nga si Zeus, kag si Pablo nga si Hermes tungod nga siya
amo ang manughambal.
13 Ang templo sang ila dios nga si Zeus malapit lang sa guwa sang siyudad. Gani
nagdala ang pari ni Zeus sing turo nga mga baka nga may kulintas nga bulak didto sa
puwertahan sang siyudad. Gusto niya kag sang mga tawo nga ihalad ato sa mga
apostoles.
14 Pagkahibalo ni Barnabas kag ni Pablo kon ano ang ila tuyo, gin-gisi nila ang ila
mga bayo* kag nagdalagan sila sa tunga sang mga tawo kag nagsinggit,
15 "Mga abyan, ngaa mahalad kamo sa amon? Kami mga tawo man lang nga pareho
sa inyo. Ginawali namon sa inyo ang Maayong Balita para bayaan na ninyo ang mga
wala pulos nga mga butang nga ini kag magpalapit sa Dios nga buhi. Siya amo ang
naghimo sang kalangitan, sang duta, sang dagat, kag sang tanan nga ara sa ila.
16 Sang una ginpabay-an lang sang Dios ang mga tawo sa pagsunod sa ila luyag.
17 Pero sa tanan nga oras ginapakilala sang Dios ang iya kaugalingon sa mga tawo
paagi sa iya mga ginahimo nga maayo. Ginahatagan niya kamo sing ulan kag mga
patubas pag-abot sang tig-alani. Bugana nga pagkaon ang iya ginahatag sa inyo para
malipay kamo."
18 Pero bisan amo ini ang ginahambal sang mga apostoles, nabudlayan pa gid sila sa
pagpugong sa mga tawo nga magpatay sang ila mga baka para ihalad sa ila.
19 May nag-abot nga mga Judio halin sa Antioc *nga sakop sang Pisidia* kag sa
Iconium. Gin-ganyat nila ang mga tawo nga magdampig sa ila. Ginpulihan nila bato si
Pablo kag gin-guyod dayon paguwa sa banwa, kay hunahuna nila patay na siya.
20 Pero pagtipon sang mga sumulunod *ni Jesus* didto sa iya palibot, nagbangon siya
kag nagbalik sa banwa. Sang sunod nga adlaw nagkadto sila nga duha ni Barnabas sa
Derbe.

Ang Ila Pagbalik sa Antioc nga Sakop sang Syria

21 Ginwali ni Pablo kag ni Barnabas ang Maayong Balita didto sa Derbe kag madamo
ang ila nadala nga magsunod kay Jesu-Cristo. Pagkatapos nagbalik naman sila sa
Lystra, sa Iconium, kag sa Antioc *nga sakop sang Pisidia*.
22 Ginpabakod nila ang mga sumulunod *ni Jesus* kag ginlaygayan nga magpadayon
gid sa ila pagtuo. Nagsiling man sila sa ila, "Madamo nga kabudlayan ang aton dapat
pagaagyan antes kita masakop sa paghari sang Dios."
23 Sa kada lugar nga may iglesya, nagpili sila sang mga manugdumala para sa ila.
Nagpuasa sila kag nagpangamuyo para sa mga ginpili, kag gintugyan nila sila sa Ginoo
nga ila ginatuohan.
24 Pagkatapos nag-agi sila sa Pisidia kag nag-abot sila sa Pamfilia.

---

* **14:14** *gin-gisi nila ang ila mga bayo* sa pagpakita nga malain gid ang ginahimo sang mga tawo.

25 Nagwali sila didto sa Perga kag dason nagdulhog sila sa Atalia.
26 Halin didto nagbiyahe sila pabalik sa Antioc *nga sakop sang Syria.* Amo ini ang
lugar nga ila ginhalinan, kag diri man sila ginpangamuyuan sang mga tumuluo nga
pakamaayuhon sila sang Dios sa ila buluhaton nga natapos na nila subong.
27 Sang pag-abot ni Pablo kag ni Barnabas sa Antioc, gintipon nila ang mga tumuluo†
kag ginsugid dayon sa ila ang tanan nga ginhimo sang Dios paagi sa ila, kag kon paano
nga ang Dios naghatag kahigayunan para makatuo man ang mga indi Judio.
28 Kag dugay ang ila pagtiner sa Antioc upod sa mga sumulunod *ni Jesus* didto.

15

Ang Meeting sa Jerusalem

1 May mga tawo halin sa Judea nga *nagkadto sa Antioc kag* nagtudlo sa mga
kauturan didto nga sila *nga mga indi Judio* indi maluwas kon indi sila magpatuli suno
sa kinabatasan nga gintudlo ni Moises.
2 Mainit ang pagpakigbais ni Pablo kag ni Barnabas kontra sa ila parte sini. Gani
nagsugtanay ang mga tumuluo didto nga pakadtuon sa Jerusalem si Pablo kag si
Barnabas, kag ang iban nga mga tumuluo sa Antioc, para magpakigkita sa mga
apostoles kag sa mga manugdumala sang iglesya parte sa sini nga butang.
3 Dayon ginpadala sang iglesya sila ni Pablo. Sang pag-agi nila sa Fenicia kag sa
Samaria, ginsugid nila sa mga tumuluo didto nga may mga indi Judio nga nagtuo man
kay Cristo. Pagkabati nila sini, nalipay gid sila.
4 Pag-abot nila *ni Pablo* sa Jerusalem ginbaton sila sang iglesya, sang mga apostoles,
kag sang mga manugdumala sang iglesya. Ginsugid nila ang tanan nga ginhimo sang
Dios paagi sa ila.
5 Karon, may mga tumuluo didto nga mga miyembro sang grupo sang mga Pariseo.
Nagtindog sila kag nagsiling, "Kinahanglan tulion ang mga indi Judio kag silingon sila
nga magtuman sa Kasuguan ni Moises."
6 Gani nag-meeting ang mga apostoles kag ang mga manugdumala sang iglesya para
hambalan ini nga butang.
7 Malawig ang ila diskusyon. Sang ulihi nagtindog si Pedro kag nagsiling, "Mga
kauturan, nahibaluan na ninyo nga ginpili ako sang Dios halin sa inyo sang una pa
para itudlo ko ang Maayong Balita sa mga indi Judio, para makabati man sila kag
magtuo.
8 Nahibaluan sang Dios ang tagipusuon sang mga tawo. Kag ginpakita niya nga
ginabaton man niya ang mga indi Judio, tungod nga ginhatag man niya ang Espiritu
Santo sa ila pareho sang iya ginhimo sa aton sang una.
9 Sa panulok sang Dios, kita nga mga Judio kag sila nga mga indi Judio palareho lang.
Kay gintinluan man niya ang ila mga tagipusuon tungod nga nagtuo sila.
10 Ngaa ginapaakig ninyo ang Dios? Ngaa gusto ninyo nga pasundon ang *aton*
kapareho nga mga sumulunod *ni Jesus* sa mga pagsulundan nga bisan gani ang aton
mga katigulangan kag kita wala man makasunod?
11 Nagatuo kita nga maluwas kita paagi sa grasya ni Ginoong Jesu-Cristo, kag amo
man ini sa mga indi Judio."
12 Pagkabati nila sadto naghipos sila tanan. Dayon ginpamatian nila ang ginsugid ni
Barnabas kag ni Pablo parte sa mga milagro kag makatilingala nga mga butang nga
ginhimo sang Dios sa mga indi Judio paagi sa ila.
13 Pagkatapos nila hambal, nagsiling si Santiago, "Mga kauturan, pamatii ninyo ako.
14 Ginsugid sa aton ni Simon *Pedro* ang una nga pagtawag sang Dios sa mga indi
Judio para may mga tawo man nga halin sa ila nga mangin iya.

† **14:27** *mga tumuluo:* sa literal, *iglesya*

15 Ini suno man sa mga ginsulat sang mga propeta sang una, kay nagasiling ang
Kasulatan,
16 “ ‘Pagkatapos sini magabalik ako,
kag patindugon ko liwat ang ginharian ni David
nga pareho sang payag nga nawasak.
Pabangunon ko liwat ini sa iya pagkarumpag,
17 para ang iban nga mga tawo makapangita sa akon,
ang tanan nga indi Judio nga akon gintawag nga mangin akon.
Ako, ang Ginoo, ang nagasiling sini,
kag himuon ko ini nga mga butang,’*
18 kag ginpahibalo ko na ini halin sang una pa.”
19 *Nagpadayon si Santiago sa pagsiling,* “Gani kon sa akon lang, indi na naton
pagpabudlayan ang mga indi Judio nga nagatuo sa Dios.
20 Sa baylo, sulatan ta sila nga indi magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa mga
dios-dios, tungod nga mahigko ato sa aton panulok. Indi sila maghimo sang imoral nga
pagpakigrelasyon. Indi man sila magkaon sang dugo ukon sang karne sang sapat nga
sang pagkapatay ang dugo wala nakaguwa,
21 *agod indi mahigkuan ang mga Judio sa ila.* Tungod nga halin pa sang una, ginabasa
na sang mga Judio kada Adlaw nga Inugpahuway sa ila mga simbahan ang nasulat nga
Kasuguan nga ginbilin ni Moises. Kag ini ginatudlo nila sa kada banwa.”

Ang Sulat Para sa mga Indi Judio nga Nagtuo kay Cristo

22 Dayon nagsugtanay ang mga apostoles kag ang mga manugdumala sang iglesya
kag ang tanan nga tumuluo didto nga mapili sila sang mga lalaki sa grupo nila nga ila
paupdon kay Pablo kag kay Barnabas sa Antioc. Si Judas nga kon tawgon Barsabas kag
si Silas amo ang ila napilian. Ini nga mga tawo ginatahod sang mga tumuluo.
23 Ang sulat nga ginpadala sa ila nagasiling:
“Kami nga mga apostoles kag mga manugdumala sang iglesya diri, nga inyo mga
kauturan, nagapangamusta sa inyo nga mga indi Judio nga dira sa Antioc, Syria, kag
Cilicia.
24 Nakabati kami nga may mga tawo nga halin diri sa amon nga nagkadto dira sa
inyo kag ginpalibog nila ang inyo mga hunahuna tungod sang ila mga gintudlo dira.
Wala kami nagsugo sa ila nga magkadto dira kag magtudlo sang pareho sina.
25 *Gani pagkabati namon sadto* nagsugtanay kami nga magpili sang mga tawo nga
amon ipadala sa inyo *agod magsugid sang amon ginkasugtan.* Kaupod sila sang aton
pinalangga nga si Pablo kag si Barnabas.
26 Si Barnabas kag si Pablo nga ini nagtaya sang ila kabuhi sa pag-alagad sa aton
Ginoong Jesu-Cristo.
27 Si Judas kag si Silas nga amon ginpadala sa inyo magasugid man sang parte sa
mga butang nga nasambit diri sa amon sulat.
28 Nagsugtanay kami suno sa pagtuytoy sang Espiritu Santo nga indi na
pagdugangan ang inyo mga sulundon luwas sa masunod nga mga kinahanglan gid nga
tumanon ninyo:
29 Indi kamo magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios; indi kamo
magkaon sang dugo ukon sang karne sang sapat nga sang pagkapatay ang dugo wala
nakaguwa; kag indi kamo maghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon. Maayo kon
likawan ninyo ang mga butang nga ini. Hasta na lang diri.”
30 Dayon naglakat ang mga tawo nga ila ginpadala. Pag-abot nila didto sa Antioc,
gintipon nila ang mga tumuluo kag ginhatag nila dayon ang sulat.
31 Pagkabasa sang mga tumuluo sang mga pagpabaskog sa ila, nalipay gid sila.

---

* **15:17** Amo. 9:11-12

32 Si Judas kag si Silas mga propeta man, kag madamo ang ila mga gintudlo sa mga
tumuluo sa pagpabakod sang ila pagtuo.
33 Sa tapos sila makapabilin didto sing pila ka adlaw, nagbalik sila *sa Jerusalem* sa
mga nagpadala sa ila. Pero sa wala pa sila maglakat, ginpangamuyuan anay sila sang
mga tumuluo nga mangin maayo lang ang ila paglakat.
34 Pero si Silas nagdesisyon nga magpabilin didto.†
35 Nagtiner si Pablo kag si Barnabas sing pila ka adlaw sa Antioc. Madamo ang ila
kaupod nga nagpanudlo kag nagwali sang pulong sang Ginoo.

Nagbulagay si Pablo kag si Barnabas

36 Sang ulihi nagsiling si Pablo kay Barnabas, "Mabalik kita sa tanan nga banwa nga
aton ginwalihan sang pulong sang Ginoo, kag bisitahan ta ang mga kauturan para
mahibaluan ta kon ano ang ila kahimtangan."
37 Komporme si Barnabas, pero gusto niya nga dal-on si Juan nga ginatawag Marcos.
38 Pero si Pablo indi luyag nga paupdon si Marcos, tungod nga sang una nangin
kaupod nila si Marcos, pero sang ulihi ginbayaan niya sila didto sa Pamfilia.
39 Mainit ang ila pagbinaisay, gani nagbulagay sila. Gindala ni Barnabas si Marcos
kag nagbiyahe sila pa-Cyprus.
40 Kag si Silas ya ang gindala ni Pablo. Sa wala pa maghalin si Pablo kag si Silas,
nagpangamuyo ang mga tumuluo sa Ginoo nga buligan niya sila nga duha sa ila
paglakat.
41 Nagkadto sila ni Pablo sa Syria kag sa Cilicia kag ginpabakod nila ang mga iglesya
didto.

16

Nag-upod si Timoteo kay Pablo kag kay Silas

1 Nagpadayon sila ni Pablo sa paglakat sa Derbe kag sa Lystra. May sumulunod *ni
Jesus* didto sa Lystra nga si Timoteo. Ang iya iloy Judio kag tumuluo man, pero ang iya
amay Griego.
2 Suno sa mga tumuluo didto sa Lystra kag sa Iconium, si Timoteo maayo nga tawo.
3 Gusto ni Pablo dal-on si Timoteo, gani gintuli niya siya para wala sing reklamo ang
mga Judio kontra kay Timoteo, kay ang tanan nga Judio nga nagaestar sa amo nga mga
lugar nakahibalo nga Griego ang amay ni Timoteo.
4 Pagkatapos nagkadto sila sa mga banwa kag ginpaathag nila sa mga tumuluo ang
mga pagsulundan nga gindesisyunan sang mga apostoles kag sang mga manugdumala
sang iglesya didto sa Jerusalem. Ginsilingan nila ang mga tumuluo nga tumanon nila
ini nga mga pagsulundan.
5 Gani napabakod ang pagtuo sang mga iglesya, kag adlaw-adlaw nagadamo pa gid
sila.

Ang Lalaki nga Taga-Macedonia

6 Dayon nagkadto sila sa mga lugar nga sakop sang Frigia kag Galacia, kay wala sila
pagtuguti sang Espiritu Santo nga magwali sang pulong sang Dios didto sa *probinsya
sang* Asia.
7 Pag-abot nila sa border sang Mysia, gusto nila kuntani nga magkadto sa Bitinia,
pero ang Espiritu ni Jesus wala nagtugot sa ila.
8 Gani nag-agi na lang sila sa Mysia kag nagdulhog sa Troas.
9 Sadto nga gab-i may ginpakita ang Dios kay Pablo. Nakita niya ang isa ka tawo nga
taga-Macedonia nga nagatindog kag nagapakitluoy sa iya. Siling sang tawo, "Tabok ka
diri sa Macedonia kag buligi kami."

† **15:34** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

10 Gani nanghimos kami dayon sa pagkadto sa Macedonia, tungod nga nabatyagan
namon nga ginatawag kami sang Dios sa pagwali sang Maayong Balita sa mga tawo
didto.

Nagtuo si Lydia kay Jesus

11 Nagsakay kami sa sakayan halin sa Troas kag nagderetso sa Samotracia, kag sang
masunod nga adlaw nag-abot kami didto sa Neapolis.
12 Halin sa Neapolis nagdungka kami sa Filipos nga isa ka siyudad sa nahauna nga
distrito sang Macedonia. Madamo sa mga nagaestar didto taga-Roma, pati ang ila mga
manugdumala. Nagtiner kami sa Filipos sang pila ka adlaw.
13 Pag-abot sang Adlaw nga Inugpahuway, nagguwa kami sa siyudad kag nagkadto
sa higad sang suba tungod nga naghunahuna kami nga may lugar didto nga
ginatipunan sang mga Judio para magpangamuyo. May nagtipon didto nga mga
babayi, gani nagpungko kami kag nag-estorya sa ila.
14 Isa sang mga nagapamati sa amon amo si Lydia nga taga-Tiatira. Negosyante siya
sang malahalon nga mga tela nga granate,* kag nagasimba man sa Dios. Gintandog
sang Ginoo ang iya tagipusuon nga batunon ang mga ginahambal ni Pablo.
15 Nagpabautiso siya kag ang iya panimalay. Pagkatapos gin-agda niya kami sa iya
balay. Nagsiling siya, “Kon sa pagbinagbinag ninyo ako matuod na nga tumuluo sa
Ginoo, didto kamo magdayon sa akon balay.” Kag napilitan kami.

Ginpriso si Pablo kag si Silas sa Filipos

16 Isa ka adlaw, samtang nagapakadto kami sa lugar nga ginatipunan sa
pagpangamuyo, ginsugata kami sang isa ka ulipon nga dalagita. Ato nga dalagita
ginagamhan sang *malain nga* espiritu nga nagahatag sa iya sang abilidad sa pagpakot
sang mga matabo sa palaabuton. Paagi sa sining abilidad nakapangwarta sing dako
ang iya mga amo.
17 Karon, ini nga babayi permi lang nagasunod-sunod sa amon ni Pablo, kag amo ini
ang iya ginasinggit, “Ini nga mga tawo mga alagad sang Labing Mataas nga Dios!
Ginawali nila sa inyo kon paano kamo maluwas!”
18 Adlaw-adlaw amo ato ang iya ginahimo hasta tinak-an si Pablo. Gani binalikid
niya ini nga babayi kag nagsiling sa espiritu *nga nagagahom sa iya*, “Sa ngalan† ni
Jesu-Cristo ginamanduan ko ikaw nga magguwa sa iya!” Kag sa gilayon nagguwa sa
iya ang espiritu.
19 Pagkakita sang iya mga amo nga wala na sila paglaom nga makapanguwarta pa
paagi sa iya, gindakop nila si Pablo kag si Silas kag gin-guyod sa plasa kag gindala sa
mga opisyal sang sadto nga lugar.
20 Nagsiling sila sa mga opisyal, “Ini nga mga tawo mga Judio kag nagagamo diri sa
aton siyudad.
21 Nagatudlo sila sang mga pamatasan nga kontra sa aton kasuguan. Mga Romanhon
kita, gani indi kita makasunod sang ila mga ginatudlo!”
22 Kag nagpuli ang mga tawo didto sa pagsakit sa ila ni Pablo. Pagkatapos
ginpabugras sang mga opisyal ang mga bayo ni Pablo kag ni Silas kag ginpahanot sila
dayon.
23 Sang natam-an na sila sing hanot, ginsulod nila sila sa prisohan. Ginsugo nila ang
guwardya nga bantayan gid sila sing maayo.
24 Gani ginsulod sila sang guwardya sa sulod gid nga selda kag gin-gapos ang ila mga
tiil.
25 Sang mga tungang gab-i na, nagapangamuyo si Pablo kag si Silas kag nagakanta
sang mga pagdayaw sa Dios. Ang ila mga kaupod nga mga priso nagapamati sa ila.

---

* **16:14** *granate:* sa English, *purple* † **16:18** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

26 Sa hinali lang naglinog sing mabaskog kag nag-uyog ang prisohan. Nag-alabri ang
mga puwertahan sang prisohan kag nagkalahukas ang mga kadena sang tanan nga
priso.
27 Nakamata ang guwardya, kag pagkakita niya nga abri na ang mga puwertahan
sang prisohan, ang hunahuna niya nakapalagyo na ang mga priso. Gani gin-gabot
niya ang iya espada para manginmatay.
28 Pero nagsinggit si Pablo, “Indi ka magpanginmatay! Ari pa kami tanan!”
29 Nagpakuha sing suga ang guwardya kag nagdali-dali siya sulod didto kag
nagluhod sa atubangan nila ni Pablo kag ni Silas nga nagakurog.
30 Dayon, gindala niya sila ni Pablo sa guwa kag nagpamangkot, “Ano ang akon
himuon para maluwas ako?”
31 Nagsabat sila ni Pablo, “Magtuo ka kay Ginoong Jesus kag maluwas ka kag ang imo
panimalay.”
32 Dayon gintudlo nila ni Pablo ang pulong sang Ginoo sa iya kag sa tanan nga
miyembro sang iya panimalay.
33 Sa sadto gid nga gab-i ginhugasan sang guwardya ang ila mga pilas, kag
nagpabautiso siya dayon pati ang bilog niya nga panimalay.
34 Pagkatapos gindala niya sila ni Pablo sa iya balay kag ginpakaon. Nalipay gid ang
guwardya kag ang iya bilog nga panimalay nga sila nagatuo na sa Dios.
35 Pagkaaga nagsugo ang mga opisyal sa mga pulis nga buy-an na sila ni Pablo.
36 Kag ini ginbalita sang guwardya kay Pablo. Nagsiling siya, “Nagpasugo ang mga
opisyal nga buy-an na kamo. Gani magguwa na kamo kag maayo lang nga paglakat.”
37 Pero nagsiling si Pablo sa mga pulis nga ginsugo, “Ginpahanot nila kami sa
publiko nga wala anay pag-imbistigara bisan mga Romanhon kami. Dayon ginpapriso
nila kami. Pero karon gusto nila nga sa tago lang ang pagpaguwa sa amon? Indi
mahimo! Kinahanglan ang mga opisyal mismo amo ang magkadto diri kag sila gid ang
magpaguwa sa amon.”
38 Pagsugid sang mga pulis sa mga opisyal sang ginhambal ni Pablo nga sila mga
Romanhon, kinulbaan sila.
39 Gani nagkadto ang mga opisyal sa prisohan kag nagpangayo pasensya sa ila ni
Pablo. Dayon ginpaguwa nila sila ni Pablo kag ginpangabay nga maghalin na sila sa
sadto nga siyudad.
40 Sang nakaguwa na si Pablo kag si Silas sa prisohan, nagkadto sila dayon sa balay
ni Lydia. Nagpakigkita sila didto sa mga tumuluo, kag ginlaygayan nila sila para
palig-unon ang ila pagtuo. Pagkatapos naglakat sila.

17

Sa Tesalonica

1 Nag-agi sila sa Amfipolis kag sa Apolonia hasta nakaabot sila sa Tesalonica. Didto
sa Tesalonica may simbahan sang mga Judio.
2 Kag suno sa kinabatasan ni Pablo, nagsulod siya sa ila simbahan, kag sa sulod sang
tatlo ka Adlaw nga Inugpahuway, nagdiskusyon siya sa mga tawo didto. Ang
Kasulatan amo ang iya gin-gamit
3 para pamatud-an sa ila nga ang Cristo kinahanglan gid nga mag-antos kag
mabanhaw. Nagsiling si Pablo, “Ining Jesus nga akon ginasugid sa inyo amo ang
Cristo.”
4 Ang iban sa ila nakombinsi sa ginhambal ni Pablo, kag nagsunod sila kay Pablo kag
kay Silas. Madamo man nga mga Griego nga nagasimba sa Dios kag kilala nga mga
babayi ang nag-upod sa ila.

5 Karon, nahisa ang mga *lider sang mga* Judio. Gani gintipon nila ang mga bugoy nga
mga istambay. Kag sang madamo na ang ila natipon, nagsugod sila panggamo sa bilog
nga siyudad. Gin-gubat nila ang balay ni Jason sa pagpangita kay Pablo kag kay Silas
para madala sila sa atubangan sang mga tawo.
6 Pero sang wala nila makita si Pablo kag si Silas, gindakop nila si Jason kag ang iban
pa nga mga tumuluo. Gin-guyod nila sila pakadto sa mga opisyal sang siyudad kag
nagasinggit sila, "Ining mga tawo nagadala sing gamo bisan diin sila magkadto tungod
sang ila mga ginatudlo. Kag karon ari na sila sa aton siyudad.
7 Ginpadayon pa sila ni Jason sa iya balay. Ini sila tanan nagakontra sa mga
kasuguan sang Emperador tungod nga nagasiling sila nga may isa pa ka hari nga ang
iya ngalan si Jesus."
8 Pagkabati sadto sang mga tawo kag sang mga opisyal, nagginamo sila.
9 Sa wala pa nila mabuy-i si Jason kag ang iya mga kaupod, ginpabayad anay sila
sang piansa.

Sa Berea

10 Pagkagab-i, ginpadala sang mga tumuluo si Pablo kag si Silas sa Berea. Pag-abot
nila didto, nagkadto sila sa simbahan sang mga Judio.
11 Mas bukas ang hunahuna sang mga tawo sa Berea sang sa mga tawo sa
Tesalonica. Dako gid ang ila luyag sa pagpamati sang ginatudlo nila ni Pablo. Kag
adlaw-adlaw sige ang ila usisa sang Kasulatan para tan-awon kon matuod gid bala ang
mga ginapanghambal nila ni Pablo.
12 Madamo sa ila ang nagtuo pati ang mga lalaki kag mga kilala nga mga babayi nga
Griego.
13 Pero pagkabati sang mga Judio sa Tesalonica nga nagwali man si Pablo sang
pulong sang Dios didto sa Berea, nagkadto sila didto kag ginsutsot ang mga tawo sa
paggamo.
14 Gani gindul-ong dayon sang mga tumuluo si Pablo sa baybay. Pero si Silas ya kag si
Timoteo nagpabilin sa Berea.
15 Ang mga tawo nga nagdul-ong kay Pablo nag-upod sa iya hasta sa Athens. Dayon
nagbalik sila sa Berea nga may tugon halin kay Pablo nga si Silas kag si Timoteo
maapas lang dayon sa iya sa Athens.

Sa Athens

16 Samtang nagahulat si Pablo kay Silas kag kay Timoteo didto sa Athens, nakita niya
nga madamo gid ang ila mga dios-dios. Natublag gid siya.
17 Gani nagsulod siya sa simbahan sang mga Judio kag nagpakigdiskusyon sa ila kag
sa mga indi Judio nga nagasimba man sa Dios. Adlaw-adlaw didto siya sa plasa nga
nagapakigdiskusyon sa mga tawo nga iya masugata.
18 May duha ka klase sang mga manunudlo ang nagpakigdiskusyon kay Pablo. Ang
isa ginatawag mga Epicureo, kag ang isa mga Estoico. Nagsiling ang iban sa ila, "Ano
ayhan ang ginawakal sang tikalon nga ini?" Ang iban nagsiling, "Daw lain man nga
mga dios ang iya ginawali." Amo ini ang ila ginsiling tungod nga nagawali si Pablo
sang Maayong Balita parte kay Jesus kag sa iya pagkabanhaw.
19 Gani gindala nila si Pablo sa *tilipunan nga ginatawag* Areopagus. Nagsiling sila sa
iya, "Gusto namon nga mahibaluan ang bag-o nga pagtulun-an nga imo ginawali.
20 Kay may lain ka nga mga butang nga ginatudlo nga bag-o sa amon, gani gusto
namon mahibaluan kon ano ina nga mga butang."
21 (*Amo ini ang ila ginhambal tungod nga* ang mga taga-Athens kag ang mga taga-iban
nga lugar nga didto na nagaestar wala sing iban nga naluyagan kundi ang
magdiskusyon parte sa bag-o nga mga pagpanudlo.)

22 Gani nagtindog si Pablo sa atubangan sang mga tawo nga nagatipon didto sa
Areopagus kag nagsiling, “Mga taga-Athens! Nakita ko nga kamo relihiyuso gid nga
mga tawo.
23 Kay sa akon paglibot diri sa inyo siyudad nakita ko ang inyo mga ginasimba. May
nakita pa ako nga halaran nga may nasulat nga nagasiling:
SA WALA PA MAKILALA NGA DIOS.
Ining Dios nga inyo ginasimba nga wala pa ninyo makilala amo ang Dios nga akon
ginawali sa inyo.
24 “Amo ini ang Dios nga nagtuga sang kalibutan kag sang tanan nga ara sa
kalibutan. Siya ang Ginoo nga tag-iya sang langit kag duta, gani wala siya nagapuyo sa
mga templo nga ginhimo sang mga tawo.
25 Wala man siya nagakinahanglan sang bulig nga halin sa mga tawo tungod nga
siya mismo ang nagahatag sang kabuhi sa aton, pati sang tanan ta nga kinahanglanon.
26 Halin sa isa lang ka tawo, ginhimo niya ang tanan nga lahi sang mga tawo kag
ginpalapta sa bilog nga kalibutan. Ginplano man niya sang una pa ang mga border
kon diin maestar ang mga tawo pati ang tion nga sila magakabuhi diri.
27 Ini tanan ginhimo sang Dios para kita nga mga tawo magpangita sa iya, kag basi
pa lang nga makita ta man siya. Pero ang matuod, ang Dios indi malayo sa aton,
28 kay ‘tungod sa iya gahom nagakabuhi kita kag nagahulag.’ Pareho man sang
ginsiling sang iban ninyo nga mga manugbinalaybay, ‘Kita matuod mga anak niya.’
29 Gani, tungod nga kita mga anak sang Dios, indi kita dapat maghunahuna nga ang
Dios pareho sang dios-dios nga bulawan, ukon pilak, ukon bato—imahen nga imbinto
sang hunahuna kag kamot sang tawo.
30 Sang una, sang wala pa makakilala ang mga tawo sa Dios, wala niya pagsapaka
ang ila mga sala. Pero subong ginasugo sang Dios ang tanan nga tawo sa tanan nga
lugar nga maghinulsol na kag bayaan ang ila malain nga mga ginahimo.
31 Kay may adlaw nga ginpili ang Dios nga hukman niya sing matarong ang tanan
nga tawo diri sa kalibutan paagi sa tawo nga iya ginpili. Ginpamatud-an niya ini sa
tanan paagi sa iya pagbanhaw sang amo nga tawo.”
32 Pagkabati nila nga nagahambal si Pablo parte sa pagkabanhaw, ang iban sa ila
nagyaguta sa iya. Pero ang iban nagsiling, “Balik ka diri tungod nga gusto namon nga
magpamati pa gid sa imo parte sa sini nga mga butang.”
33 Pagkatapos naghalin si Pablo sa ila ginatipunan.
34 Ang iban nga mga lalaki nagdampig sa iya kag nagtuo *kay Jesus*. Ang isa sa ila amo
si Dionisius nga miyembro sang Areopagus; kag may babayi man nga si Damaris, kag
may iban pa gid.

18

Sa Corinto

1 Pagkatapos sadto, naghalin si Pablo sa Athens kag nagkadto sa Corinto.
2 Didto nakilala niya si Aquila nga Judio nga taga-Pontus kag ang iya asawa nga si
Priscila. Bag-o lang sila nag-abot halin sa Italia tungod nga may sugo ang Emperador
nga si Claudius, nga ang tanan nga Judio kinahanglan maghalin sa Roma.
Ginbisitahan ni Pablo ini nga mag-asawa sa ila balay.
3 Kag tungod nga pareho sila sa iya nga manughimo sang tolda, didto siya nagdayon
sa ila kag nag-updanay sila sa ila obra.
4 Kada Adlaw nga Inugpahuway didto si Pablo sa simbahan sang mga Judio nga
nagapakigdiskusyon sa mga Judio kag sa mga Griego para kombinsihon sila.
5 Sang pag-abot ni Silas kag ni Timoteo halin sa Macedonia, gin-gamit ni Pablo ang
iya bilog nga tiyempo sa pagwali sang pulong sang Dios. Ginpamatud-an niya sa mga
Judio nga si Jesus amo gid ang Cristo.

6 Pero ginkontra nila si Pablo kag ginpakalain. Gani ginwaswas niya ang yab-ok sa
iya mga bayo *bilang paandam kontra sa ila.* Nagsiling siya, “Inyo gid sala kon silutan
kamo sang Dios. Wala na ako sing salabton. Halin subong ang mga indi Judio na ang
akon walihan.”
7 Gani ginbayaan niya ang mga Judio kag didto siya nagdayon sa balay ni Titius
Justus. Ini nga tawo indi Judio, pero nagasimba sa Dios, kag ang iya balay ara gid sa
tupad sang simbahan sang mga Judio.
8 Si Crispus nga manugdumala sang simbahan sang mga Judio kag ang iya
panimalay nagtuo man kay Ginoo *ng Jesus*; kag madamo pa gid nga mga taga-Corinto
nga nakabati kay Pablo ang nagtuo kag nagpabautiso.
9 Isa ka gab-i, nagpakita ang Ginoo kay Pablo paagi sa palanan-awon kag nagsiling,
“Indi ka magkahadlok. Magpadayon ka sa pagwali kag indi ka mag-untat,
10 tungod kay ako kaupod mo. Madamo ang akon mga pinili sa sini nga siyudad, gani
wala sing may magpangahas nga magsakit sa imo.”
11 Gani isa ka tuig kag tunga ang pagtiner ni Pablo sa Corinto, kag gintudlo niya sa
mga tawo ang pulong sang Dios.
12 Pero sang si Galio na ang gobernador sa Acaya, nagtilipon ang mga Judio kag
gindakop nila si Pablo kag gindala sa hukmanan.
13 Nagsiling sila, “Ini nga tawo nagakombinsi sa mga tawo nga magsimba sa Dios sa
paagi nga kontra sa aton kasuguan.”
14 Mahambal na kuntani si Pablo, pero nagsiling si Galio sa mga Judio, “Kon ang kaso
nga ini nga inyo ginadala diri sa akon parte sa nahimo nga malain ukon mabug-at nga
sala, pamatian ko kamo.
15 Pero ini parte lang sa mga pulong, mga ngalan, kag sa inyo Kasuguan. Gani bahala
kamo. Indi ko gusto nga maghusgar parte sa sina nga mga butang.”
16 Dayon ginpaguwa niya sila sa hukmanan.
17 Pagkatapos gindakop sang mga Griego si Sostenes nga manugdumala sang
simbahan sang mga Judio kag ginbunal nila didto sa guwa sang hukmanan, pero wala
gid nagsapak si Galio.

Nagbalik si Pablo sa Antioc

18 Madugay-dugay pa ang pagtiner ni Pablo kaupod sa mga tumuluo didto sa Corinto.
Pagkatapos nagkadto siya dayon sa Cencrea kaupod sang mag-asawa nga si Priscila
kag si Aquila. Nagpautod siya sang buhok didto tungod nga may panaad siya sa Dios,
kag natuman na niya atong panaad. Halin sa Cencrea nagbiyahe* sila pa-Syria.
19-21 Nag-agi sila sa Efeso kag didto nagkadto si Pablo sa simbahan sang mga Judio
kag nagpakigdiskusyon sa ila. Ginpangabay nila siya nga magtiner lang anay didto sa
ila, pero indi si Pablo. Sang mahalin na siya, nagsiling siya sa ila, “Kon itugot sang Dios,
mabalik lang ako diri sa inyo.” Ginbilin ni Pablo ang mag-asawa nga si Priscila kag si
Aquila didto sa Efeso kag nagsakay siya.
22 Pagdungka niya sa Cesarea, nagkadto siya sa Jerusalem kag ginbisitahan niya ang
iglesya didto, pagkatapos nagderetso siya sa Antioc.
23 Wala siya nagdugay didto, naghalin siya kag ginlibot niya ang mga lugar nga
sakop sang Galacia kag Frigia kag ginpabakod niya ang pagtuo sang mga sumulunod
ni Jesus didto.

Ang Tawo nga si Apolos

24 Karon may isa ka Judio nga taga-Alexandria nga nag-abot sa Efeso. Ang iya ngalan
si Apolos. Maayo siya maghambal kag madamo ang nahibaluan niya sa Kasulatan.

---

* **18:18** *nagbiyahe:* sa literal, *nagpalayag*

25 Natudluan na siya nga daan sang pamaagi sang Ginoo. Mapisan siya magwali kag
husto ang iya mga ginatudlo parte kay Jesus. Pero ang bautiso nga gintudlo ni Juan
amo lang ang iya nahibaluan.
26 Wala siya nahadlok maghambal sa simbahan sang mga Judio. Pagkabati ni
Priscila kag ni Aquila sang iya ginapanudlo, gin-imbitar nila siya sa ila balay kag
ginpaathag pa gid nila sa iya ang pamaagi sang Dios.
27 Kag sang naghandom si Apolos nga magkadto sa Acaya, ginbuligan siya sang mga
tumuluo sa Efeso. Ginsulatan nila ang mga sumulunod *ni Jesus* sa Acaya nga batunon
nila si Apolos. Pag-abot niya didto dako gid ang iya nabulig sa mga nangin tumuluo
tungod sa grasya sang Dios.
28 Kay mapag-on ang iya mga rason nga halin sa Kasulatan nga si Jesus gid ang
Cristo. Wala gid sang may mahimo ang mga Judio sa pagpakigbais sa iya sa tunga sang
mga tawo.

19

Si Pablo sa Efeso

1 Sang didto si Apolos sa Corinto, nagpanglakaton si Pablo sa mga kabukiran sang
probinsya hasta nakaabot siya sa Efeso. Didto may nakita siya nga mga sumulunod.
2 Ginpamangkot niya sila, “Nabaton na bala ninyo ang Espiritu Santo sang magtuo
kamo?” Nagsabat sila, “Wala gani kami nakabati nga may ginatawag nga Espiritu
Santo.”
3 Nagpamangkot si Pablo sa ila, “Sa ano nga bautiso kamo ginbautisohan?” Nagsabat
sila, “Sa bautiso ni Juan.”
4 Nagsiling si Pablo sa ila, “Ang bautiso ni Juan para sa mga nagahinulsol sang ila
mga sala. Pero nagsiling man si Juan sa mga tawo nga dapat sila magtuo sa nagasunod
sa iya, nga wala sing iban kundi si Jesus.”
5 Pagkabati nila sadto, ginbautisohan dayon sila sa ngalan ni Ginoong Jesus.
6 Kag sang pagtungtong ni Pablo sang iya kamot sa ila, nag-abot sa ila ang Espiritu
Santo. Naghambal sila dayon sang nagkalain-lain nga lingguahe nga wala nila natun-i,
kag may ginhambal man sila nga mga mensahi sang Dios.
7 Mga dose sila tanan ka lalaki.
8 Sa sulod sang tatlo ka bulan, padayon ang pagkadto ni Pablo sa simbahan sang mga
Judio. Wala siya nahadlok maghambal sa mga tawo. Nagpakigdiskusyon siya para
kombinsihon sila parte sa paghari sang Dios.
9 Pero ang iban sa ila matig-a gid ang ulo kag indi magtuo, kag sa tunga mismo sang
kadam-an ginapakalain nila ang *mga sumulunod sang* Dalan *nga si Jesus*. Gani
naghalin si Pablo sa ila simbahan kaupod ang mga sumulunod *ni Jesus*, kag
adlaw-adlaw didto siya sa eskwelahan ni Tyranus nga nagapadayon sa
pagpakigdiskusyon sa mga tawo.
10 Sa sulod sang duha ka tuig amo ini ang iya ginahimo, gani ang tanan nga nagaestar
didto sa *probinsya sang* Asia, Judio kag indi Judio, nakabati sang pulong sang Ginoo.

Ang mga Anak ni Esceva

11 Madamo nga tumalagsahon nga milagro ang ginpanghimo sang Dios paagi kay
Pablo.
12 Bisan ang mga panyo kag ang mga panghapin nga panapton nga iya nagamit
gindala sa mga masakiton kag nag-ayo sila, kag nagguwa man ang malain nga mga
espiritu.
13 Karon, may mga Judio didto nga nagalibot-libot nga nagatabog sang malain nga
mga espiritu sa mga tawo nga ila ginsudlan. Gintilawan nila nga gamiton ang ngalan
ni Ginoong Jesus para paguwaon ang malain nga mga espiritu. Nagsiling sila sa

malain nga mga espiritu, “Sa ngalan* ni Jesus nga ginawali ni Pablo, ginasugo ko kamo
nga magguwa!”
14 Amo man ini ang ginahimo sang pito ka anak nga lalaki ni Esceva. Si Esceva nga
ini isa ka manugdumala nga pari sang mga Judio.
15 *Gintilawan nila nga paguwaon ang malain nga espiritu sa ngalan ni Jesus.* Pero ang
sabat sang malain nga espiritu sa mga anak ni Esceva amo ini, “Si Jesus kilala ko, kag si
Pablo kilala ko man, pero sin-o kamo?”
16 Dayon gindamhagan sila sang tawo nga may malain nga espiritu kag ginsakit.
Wala gid sila sang may mahimo, gani nagpalagyo sila sa sadto nga balay nga hublas
kag may mga pilas.
17 Ini nga hitabo nabalitaan sang tanan nga Judio kag mga indi Judio nga nagaestar
didto sa Efeso kag hinadlukan sila, kag napadunggan pa gid ang ngalan ni Ginoong
Jesus.
18 Madamo nga tumuluo didto ang nagpalapit nga nag-ako kag nagsugid sang mga
malain nila nga mga nahimo.
19 Kag madamo man sang mga madyikero† ang nagdala sang ila libro kag ginsunog
nila mismo sa atubangan sang tanan. Minilyon ang kantidad sang tanan nga libro nga
ginsunog.
20 Paagi sa sini nga hitabo naglapnag pa gid ang gahom sang pulong sang Ginoo.

Ang Gamo sa Efeso

21 Pagkatapos sadto nga mga hitabo nagdesider si Pablo nga mag-agi sa Macedonia
kag sa Acaya sa wala pa siya magkadto sa Jerusalem. Kag suno sa iya, halin sa
Jerusalem kinahanglan makakadto man siya sa Roma.
22 Ginpauna niya sa Macedonia ang duha sang iya mga kabulig nga si Timoteo kag si
Erastus, kag siya ya nagpabilin pa didto sa *probinsya sang* Asia.
23 Sang sadto nga tion, may natabo nga dako nga kinagamo *sa Efeso* tungod sa *mga
sumulunod sang* Dalan *nga si Jesus*.
24 May isa ka platero‡ didto nga ang iya ngalan si Demetrius. Siya kag ang iya mga
tinawo nagapanghimo sang gagmay nga mga templo-templo nga pilak nga ginsunod
sa templo ni Artemis *nga ila diosa*, kag paagi sini nakapangwarta sila sing dako.
25 Gani ginpatawag niya ang iya mga trabahador kag ang iban pa nga mga platero.
Dayon nagsiling siya sa ila, “Mga abyan, nahibaluan ninyo nga ang aton pag-asenso sa
pangabuhi nagahalin sa sining aton palangitan-an.
26 Nakita ninyo kag nabatian ang ginahimo sining tawo nga si Pablo. Nagasiling siya
nga ang mga dios nga ginahimo sang tawo indi matuod nga mga dios. Madamo ang
nakombinsi kag napatalang niya diri sa Efeso kag sa bilog nga *probinsya sang* Asia.
27 Gani delikado ang aton palangitan-an, kay basi kon pakalainon sang mga tawo.
Kag indi lang ina, kundi delikado man ang templo sang aton bantog nga diosa nga si
Artemis, kay basi kon mangin wala na sing pulos ini, kag indi na pagkilalahon sang
mga tawo ang aton diosa nga ginasimba indi lang diri sa Asia kundi sa bilog man nga
kalibutan!”
28 Pagkabati sadto sang mga tawo, nangakig gid sila kag nagsugod sila sa pagsinggit,
“Gamhanan si Artemis sang mga taga-Efeso!”
29 Kag ang kinagamo naglapnag sa bilog nga siyudad. Gindakop nila ang mga
kaupod ni Pablo nga si Gaius kag si Aristarcus nga mga taga-Macedonia. Pagkatapos
nagdinalagan sila tanan sa ila ginatipunan nga ginaguyod ang duha.
30 Gusto kuntani ni Pablo nga maghambal sa mga tawo, pero ginpunggan siya sang
mga sumulunod *ni Jesus*.

---

* **19:13** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* † **19:19** *madyikero:* buot silingon, *nagahimo sang “black magic.”* ‡ **19:24** *platero:* sa English, *silversmith*

31 May mga abyan si Pablo nga mga opisyal sa *probinsya sang* Asia. Ini sila
nagpasugo kay Pablo nga pangabayon siya nga indi gid magkadto didto sa ila
ginatipunan.
32 Karon, ang mga tawo didto nagkinagamo na gid. Ang iban sa ila may ginasinggit
nga isa ka butang, pero ang iban lain man ang ila ginasinggit, tungod nga ang
kalabanan sa ila wala nakahibalo kon ngaa nagtilipon sila didto.
33 May tawo didto nga si Alexander nga gintulod sang mga Judio sa unahan para
magpaathag nga sila nga mga Judio wala labot sa ginahimo nila ni Pablo. Ginbayaw
niya ang iya kamot para pahipuson ang mga tawo.
34 Pero pagkahibalo sang mga tawo nga siya Judio, nagsinggit sila tanan, "Gamhanan
si Artemis sang mga taga-Efeso!" Kag sa sulod sang duha ka oras amo lang ato ang ila
ginasinggit.
35 Sang ulihi napahipos gid man sang manugdumala sang siyudad ang mga tawo.
Dayon nagsiling siya, "Mga *kasimanwa nga mga* taga-Efeso, ang tanan nga tawo
nakahibalo nga kita nga taga-Efeso amo ang manugtatap sang templo ni Artemis nga
gamhanan kag sang sagrado nga bato nga nahulog halin sa langit.
36 Wala sing may makapanginwala sini. Gani, magpakatawhay kamo, kag indi kamo
magpadasodaso.
37 Gindala ninyo diri ini nga mga tawo, bisan ini sila wala nagpangawat sa aton
templo kag wala nagpakalain sang aton diosa.
38 Kon si Demetrius kag ang iya mga kaupod nga mga platero may kaso kontra sa
bisan kay sin-o, may mga korte kag may mga manughukom kita. Dapat dal-on nila
didto ang ila mga kaso.
39 Pero kon kamo may iban pa gid nga reklamo, ina kinahanglan aregluhon sa
opisyal nga pagtilipon sang mga pumuluyo.
40 Karon delikado kita sa aton ginahimo nga ini. Kay basi kon iakusar kita *sang mga
opisyal sang Roma* sa pagpanggamo. Wala gid kita rason nga ihatag kon ngaa ginhimo
ta ini."
41 Pagkatapos niya hambal sini, ginpapuli niya ang mga tawo.

20

Si Pablo sa Macedonia kag sa Greece

1 Sang matapos na ang kinagamo, ginpatawag ni Pablo ang mga sumulunod *ni Jesus*.
Ginlaygayan niya sila nga magpakabakod, kag dayon naglisensya siya nga makadto sa
Macedonia.
2 Madamo nga lugar ang iya ginpangadtuan didto sa Macedonia, kag ginpabakod
niya ang mga tumuluo paagi sa iya pagwali sa ila. Dayon nagderetso siya sa Greece,
3 kag tatlo ka bulan ang iya pagtiner didto. Sang mabiyahe* na siya kuntani pa-Syria,
nahibaluan niya ang plano sang mga Judio sa pagpatay sa iya, gani nagdesisyon siya
nga magbalik paagi sa Macedonia.
4 Nag-upod sa iya si Sopater nga taga-Berea nga anak ni Pirus, si Aristarcus kag si
Secundus nga mga taga-Tesalonica, si Gaius nga taga-Derbe, si Timoteo, kag ang mga
taga-Asia nga si Tykicus kag si Trofimus.
5 Pag-abot namon sa Filipos, nag-una sila sa amon sa Troas kag didto nila kami
ginhulat.
6 Ginpatapos namon anay ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok antes
kami nagbiyahe halin sa Filipos. Lima ka adlaw ang amon biyahe kag nagkit-anay
kami liwat didto sa Troas. Nagtiner kami didto sing pito ka adlaw.

Nabuhi Liwat si Euticus

* **20:3** *mabiyahe:* sa literal, *mapalayag*

7 Sang sabado sing gab-i, nagtipon kami sa pagpamihak-pihak sang tinapay. Kag
tungod nga si Pablo mabiyahe sa sunod nga adlaw, nagwali siya hasta sang tungang
gab-i.
8 Madamo ang mga suga didto sa ibabaw nga kuwarto nga amon ginatipunan.
9 May pamatan-on didto nga ang iya ngalan si Euticus nga nagapungko sa bintana.
Kag tungod nga ang wali ni Pablo malawig, gintuyo siya kag sang ulihi natulugan sing
hamuok kag nahulog siya sa bintana halin sa ikatlo nga panalgan.† Sang paghakwat
nila sa iya, patay na siya.
10 Pero nagpanaog si Pablo, kag pag-abot niya kay Euticus, ginhap-an kag ginhakos
niya siya. Dayon nagsiling siya sa mga tawo, "Indi kamo magpakulba, buhi siya!"
11 Kag nagbalik si Pablo sa ibabaw, nagpamihak-pihak sang tinapay kag nagkaon.
Sang nakakaon na siya, nagwali pa gid siya sa ila hasta sang pagbutlak sang adlaw.
Dayon naglakat siya.
12 Ang pamatan-on nga nahulog gindala nila puli nga buhi, kag nalipay gid sila.

Halin sa Troas pa-Miletus

13 Nagsakay kami sa sakayan pa-Asos, kay nagsiling si Pablo nga hapiton siya sa Asos
tungod kay malakat lang siya pakadto didto.
14 Sang pagkitaay namon sa Asos, ginpasakay namon siya kag nagpadulong kami sa
Mitilene.
15 Halin sa Mitilene, nagderetso pa gid kami sa Kios, kag sang sunod nga adlaw
nakaabot kami didto. Sang sunod pa nga adlaw sa Samos kami, kag sang sunod pa gid
nga adlaw sa Miletus na kami.
16 Nagdesisyon si Pablo nga indi na lang maghapit sa Efeso, kay indi niya gusto nga
maatrasar siya sa *probinsya sang* Asia, tungod nga nagadali siya nga makaabot sa
Jerusalem sa wala pa ang adlaw sang Pentecostes.

Ang mga Bilin ni Pablo sa mga Manugdumala sang Iglesya sa Efeso

17 Didto sa Miletus nagpasugo si Pablo sa Efeso nga magkadto sa iya ang mga
manugdumala sang iglesya.
18 Pag-abot nila, nagsiling si Pablo sa ila, "Nahibaluan ninyo kon paano ang akon
pagginawi sang ako kaupod pa ninyo, halin gid sang akon pag-abot sa *probinsya sang*
Asia.
19 Nag-alagad ako sa Ginoo nga may pagpaubos kag paghibi.‡ Madamo man nga mga
kabudlayan ang akon gin-antos tungod sang mga malain nga mga padihot sang mga
Judio kontra sa akon.
20 Nahibaluan man ninyo nga wala gid sang lipod-lipod ang akon pagsugid sa inyo
sang mga butang nga para sa inyo kaayuhan, nga akon gintudlo sa publiko kag sa inyo
mga balay.
21 Ginpaandaman ko ang mga Judio kag mga indi Judio nga kinahanglan
maghinulsol sila sa ila mga sala kag magbalik sa Dios, kag magtuo sa aton Ginoong
Jesus.
22 Karon, makadto ako sa Jerusalem tungod nga amo ini ang sugo sang Espiritu
Santo sa akon. Wala ako kahibalo kon ano ang matabo sa akon didto.
23 Ang akon lang nahibaluan, nga bisan diin nga siyudad ang akon ginakadtuan, ang
Espiritu Santo nagapaandam sa akon nga ang prisohan kag ang paghingabot
nagahulat sa akon.
24 Pero indi importante kon ano ang matabo sa akon, basta matapos ko lang ang
buluhaton nga ginhatag sa akon ni Ginoong Jesus, nga amo ang pagwali sang Maayong
Balita parte sa grasya sang Dios.

---

† **20:9** *panalgan:* sa Tagalog, *palapag*

‡ **20:19** *paghibi:* siguro tungod sa iya kabug-atan para sa kalibutan.

25 “Nalibot ko kamo tanan sa akon pagwali parte sa paghari sang Dios, kag karon
nahibaluan ko nga indi na kita magkitaay liwat.
26 Gani sugiran ko kamo karon, nga kon may ara sa inyo nga indi maluwas, wala na
ako sing salabton sa Dios.
27 Kay wala gid ako sing may gintago sa inyo parte sa bug-os nga katuyuan kag plano
sang Dios.
28 Bantayi gid ninyo ang inyo kaugalingon kag ang tanan nga tawo sang Dios nga
ginapabantayan sa inyo sang Espiritu Santo. Tatapa gid ninyo ang iglesya sang Dios
nga iya gintubos paagi sa iya kaugalingon nga dugo.§
29 Kay nahibaluan ko nga kon makahalin na ako may mga *manunudlo dira nga daw
pareho sa* mabangis nga mga ido* nga magasulod sa inyo kag magaguba sang inyo
grupo.
30 Magaabot man ang tion nga sa inyo mismo grupo may mga tawo nga magasugid
sang binutig sa pagpatalang sa mga sumulunod *ni Jesus* kag para sila ang ila
pagasundon.
31 Gani mag-andam kamo, kag dumduma ninyo nga sa sulod sang tatlo ka tuig,
adlaw-gab-i wala ako nag-untat sa paglaygay sa inyo tanan nga may mga paghibi.
32 “Kag karon ginatugyan ko kamo sa Dios kag sa iya pulong, ang pulong nga parte sa
iya grasya, nga makapabakod sang inyo pagtuo kag makahatag sa inyo sang tanan nga
pagpakamaayo nga gintigana para sa tanan nga ginpain sang Dios nga mangin iya.
33 Wala ako naghandom sang inyo mga kuwarta kag mga bayo.
34 Nakahibalo gid kamo nga nag-obra ako para may galastuhon ako sa akon mga
kinahanglanon kag sa akon mga kaupdanan.
35 Ginhimo ko ato para ipakita sa inyo nga paagi sa sini nga pagpangabudlay
mabuligan ang mga imol. Dumdumon ta permi ang ginsiling ni Ginoong Jesus nga mas
bulahan ang nagahatag sang sa nagabaton.”
36 Pagkatapos hambal ni Pablo nagluhod siya kaupod nila tanan kag nagpangamuyo.
37 Naghinibi sila tanan, kag ginhakos nila si Pablo kag ginhalukan.
38 Nagkasubo gid sila tungod kay nagsiling si Pablo nga indi na sila magkitaay liwat.
Pagkatapos gindul-ong nila si Pablo sa sakayan.

21

Ang Pagkadto ni Pablo sa Jerusalem

1 Naglisensya kami sa mga manugdumala sang iglesya sa Efeso, kag nagbiyahe
deretso hasta nakaabot kami sa Cos. Sang sunod nga adlaw, nagderetso kami sa isla
sang Rodes. Kag halin didto nagpadayon kami sa Patara.
2 Didto sa Patara may nakita kami nga sakayan nga manugkadto sa Fenicia, gani
nagsakay kami.
3 Nalantawan namon ang *isla sang* Cyprus, pero wala kami nagpundo didto kundi
nag-agi kami sa tuo dampi kag nagderetso sa Syria. Didto kami nagpundo sa Tyre, kay
nagdiskarga didto ang sakayan.
4 Ginpangita namon ang mga sumulunod *ni Jesus* didto, kag nagdayon kami sa ila sa
sulod sang isa ka semana. Paagi sa gahom sang Espiritu *Santo*, ginpaandaman nila si
Pablo nga indi magkadto sa Jerusalem.
5 Pero pagkatapos sang isa ka semana, nagpadayon pa gid kami sang amon
pagbiyahe. Tanan sila, pati ang ila mga asawa kag mga kabataan, nagdul-ong sa amon
sa guwa sang siyudad. Nagluhod kami tanan didto sa baybay kag nagpangamuyo.
6 Sang nakalisensya na kami sa ila, nagsakay kami sa sakayan kag sila ya nagpuli.

§ **20:28** *paagi sa iya kaugalingon nga dugo:* ukon, *paagi sa dugo sang iya kaugalingon nga Anak*
* **20:29** *mabangis nga mga ido:* sa English, *wolves*

7 Paghalin namon sa Tyre, nagpadayon kami sang amon pagbiyahe pakadto sa
Tolemais. Pag-abot namon didto, nagpakigkita kami sa mga kauturan kag nagtiner
kami didto sa ila sing isa ka adlaw.
8 Pagkatapos naglakat naman kami pa-Cesarea. Pag-abot namon didto, nagkadto
kami sa balay ni Felipe nga manugwali sang Maayong Balita, kag didto kami
nagdayon. Si Felipe isa sang pito *ka tawo nga ginpili sang una sa Jerusalem nga*
magbulig sa mga apostoles.
9 Apat ang iya mga bata nga dalaga nga mga propeta.
10 Pagkaligad sang pila ka adlaw, may nag-abot man nga propeta halin sa Judea. Ang
iya ngalan amo si Agabus.
11 Ginkadtuan niya kami kag ginkuha ang paha ni Pablo, kag gin-gapos niya ang iya
kaugalingon nga mga tiil kag mga kamot. Dayon nagsiling siya, "Suno sa hambal sang
Espiritu Santo, pareho man sini ang himuon sang mga Judio sa Jerusalem sa tag-iya
sining paha, kag itugyan siya dayon sa mga indi Judio."
12 Pagkabati namon sini, kami kag ang mga tumuluo didto nagpangabay kay Pablo
nga indi na siya magkadto sa Jerusalem.
13 Pero nagsabat si Pablo, "Ngaa nagahinibi kamo? Ginapaluya lang ninyo ako.
Handa ako nga magpagapos kag bisan mapatay pa sa Jerusalem para kay Ginoong
Jesus."
14 Indi gid namon makombinsi si Pablo, gani nagsiling na lang kami, "Kabay pa nga
matuman ang kabubut-on sang Ginoo."
15 Sang makatiner kami didto sang pila ka adlaw, naghimos kami kag
nagpa-Jerusalem.
16 May mga sumulunod man *ni Jesus* didto nga halin sa Cesarea nga nag-upod sa
amon. Gindala nila kami sa balay ni Mnason nga taga-Cyprus kag didto kami
nagdayon. Si Mnason isa sang mga una nga mga sumulunod *ni Jesus*.

Nagbisita si Pablo kay Santiago

17 Pag-abot namon sa Jerusalem, malipayon nga ginbaton kami sang mga kauturan.
18 Sang sunod nga adlaw, kaupod namon si Pablo nga nagbisita kay Santiago. Didto
man ang mga manugdumala *sang iglesya sa Jerusalem*.
19 Ginkumusta sila ni Pablo kag ginsugiran sila sang tanan nga ginhimo sang Dios sa
mga indi Judio paagi sa iya buluhaton.
20 Pagkabati nila sa mga ginsugid niya, nagdayaw sila tanan sa Dios. Dayon nagsiling
sila kay Pablo, "Nahibaluan mo utod, linibo na nga mga Judio ang nagatuo kay Jesus
kag sila tanan nagasunod gid sa Kasuguan ni Moises.
21 Nakabati sila nga nagapanudlo ka sa mga Judio nga nagaestar sa lugar sang mga
indi Judio nga indi na sila dapat magsunod sa Kasuguan ni Moises. Nagsiling ka kuno
nga indi na nila pagtulion ang ila mga kabataan kag indi na magsunod sa iban pa nga
mga kinabatasan *naton nga mga Judio*.
22 Karon, ano ayhan ang maayo nga himuon? Kay sigurado gid nga mahibaluan nila
nga diri ka na.
23 Maayo siguro nga himuon mo ang amon isiling sa imo. May apat diri ka lalaki nga
may panaad *sa Dios*.
24 Mag-upod ka sa ila kag himuon ninyo ang seremonya sa pagpakatinlo. Bayaran
mo man ang ila mga kinahanglan sa paghalad sa Dios para makapakalbo man sila.
Amo ini ang paagi nga ang tanan makahibalo nga ang mga balita nga ila nabatian
parte sa imo indi matuod, tungod nga makita nila nga ikaw man nagatuman sa
Kasuguan *ni Moises*.
25 Kon parte sa mga indi Judio nga nagatuo kay Jesus, nakapadala na kami sang sulat
sa ila parte sa amon gindesisyunan nga indi sila magkaon sang mga pagkaon nga

ginhalad sa mga dios-dios, ukon dugo, ukon sang karne sang sapat nga sang
pagkapatay ang dugo wala nakaguwa. Kag indi sila maghimo sang imoral nga
pagpakigrelasyon."
26 Gani sang sunod nga adlaw gindala ni Pablo atong apat ka lalaki kag nag-intra siya
sa ila pagpakatinlo suno sa ila panaad. Dayon nagkadto si Pablo sa templo para isugid
kon san-o matapos ang ila pagpakatinlo, kay sa tapos sini may ihalad nga mga sapat
para sa tagsa-tagsa sa ila.

Gindakop si Pablo sa Templo

27 Sang madali na lang matapos ang ikapito nga adlaw sang ila pagpakatinlo, may
mga Judio nga halin sa *probinsya sang* Asia nga nakakita kay Pablo sa templo.
Ginsutsot nila ang tanan nga tawo didto sa templo nga dakpon si Pablo.
28 Nagsinggit sila, "Mga *kasimanwa ko nga mga* Israelinhon, bulig kamo! Amo ini ang
tawo nga bisan diin siya magkadto nagapanudlo sing kontra sa aton nga mga Judio,
kontra sa Kasuguan *ni Moises*, kag kontra sa sini nga templo. Indi lang ina, kundi
gindala pa gid niya diri sa sulod sang templo ang mga tawo nga indi Judio, gani
gindagtaan niya ining sagrado nga lugar!"
29 (Ginhambal nila ini tungod nga nakita nila si Trofimus nga taga-Efeso nga
nag-upod kay Pablo didto sa Jerusalem, kag ang hunahuna nila gindala siya ni Pablo sa
templo.)
30 Gani nagkinagamo ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem kag nagdinaguso sila
pakadto sa templo para dakpon si Pablo. Pagkadakop nila sa iya didto sa sulod,
gin-guyod nila siya paguwa, kag ginsiradhan nila dayon ang puwertahan sang templo.
31 Patyon na nila kuntani si Pablo, pero may nagsugid sa kumander sang Romanhon
nga mga soldado nga ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem nagakinagamo.
32 Gani nagdala dayon ang kumander sang mga kapitan kag mga soldado didto sa
mga tawo nga nagatilipon. Pagkakita sang mga tawo sa kumander kag sa mga soldado,
gin-untatan nila bakol si Pablo.
33 Ginkadtuan sang kumander si Pablo kag ginpadakop, kag nagsugo siya nga
gapuson si Pablo sang duha ka kadena. Dayon nagpamangkot ang kumander sa mga
tawo, "Sin-o bala ini nga tawo kag ano ang iya nahimo?"
34 Pero nagkalain-lain nga sabat ang iya nabatian, kag tungod sa sobra nga
kinagamo sang mga tawo indi mahibaluan sang kumander kon ano ang matuod nga
natabo. Gani ginmanduan niya ang mga soldado nga dal-on si Pablo sa kampo.
35 Pag-abot nila sa hagdanan sang kampo, ginhakwat na lang nila si Pablo tungod
sang kinagamo sang mga tawo
36 nga nagalagas kag nagasinggit, "Patyon siya!"

Ginsabat ni Pablo ang mga Akusasyon

37 Sang dal-on na nila si Pablo sa sulod sang kampo, nagsiling siya sa kumander,
"Puwede ko makaestorya sa imo?" Nagsiling ang kumander, "Makahibalo ka gali
maghambal sang Griego?
38 Ang hunahuna ko anay nga ikaw amo ang lalaki nga taga-Egypt nga bag-o lang
nagpanguna sa pagrebelde sa gobyerno. 4,000 ka tawo nga maisog kag puro armado
ang iya gindala sa kamingawan."
39 Nagsabat si Pablo, "Ako isa ka Judio nga taga-Tarsus nga sakop sang Cilicia. Ang
Tarsus indi lang ordinaryo nga siyudad. Kon mahimo, pahambala ako anay sa mga
tawo."
40 Ginsugtan siya sang kumander nga maghambal, gani nagtindog si Pablo sa
hagdanan kag nagsinyas sa mga tawo nga may ihambal siya. Sang naghipos na sila,
naghambal siya sa Hebreo nga lingguahe:

22

1 "Mga kauturan kag mga ginikanan, pamatii ninyo anay ang akon mga rason sa
pag-apin sang akon kaugalingon!"
2 Pagkabati sang mga tawo nga nagahambal siya sa Hebreo nga lingguahe, naghipos
pa gid sila. Kag nagpadayon hambal si Pablo:
3 "Ako isa ka Judio nga natawo sa Tarsus nga sakop sang Cilicia, pero diri ako
nagdako sa Jerusalem. Nagtuon ako diri kag nangin maestro ko si Gamaliel. Natuman
ko sing maid-id ang Kasuguan nga ginsunod sang aton mga katigulangan. Kag pareho
sa inyo karon, matutom man ako sa pag-alagad sa Dios.
4 Ginhingabot ko nga patyon ang *mga sumulunod sang* Dalan *nga si Jesus*. Indi lang
ang mga lalaki kundi pati man ang mga babayi akon ginpangdakop kag ginpapriso.
5 Ang pangulo nga pari kag ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio
makapamatuod sa sining akon ginahambal. Sila mismo ang naghatag sa akon sang
mga sulat nga para sa aton kapareho nga mga Judio didto sa Damascus. *Kag sa
awtoridad sang mga sulat,* nagkadto ako sa Damascus para dakpon ang mga tawo nga
nagatuo kay Jesus kag dal-on pabalik diri sa Jerusalem para silutan.

Gin-estorya ni Pablo Kon Paano Niya Nakilala si Jesus (Bin. 9:1-19; 26:12-18)

6 "Udtong-adlaw gid sadto sang manug-abot na kami sa Damascus. Hinali lang may
masilaw nga kasanag halin sa langit nga nagsiga sa akon palibot.
7 Natumba ako sa duta kag may nabatian ako nga tingog nga nagasiling sa akon,
'Saulo, Saulo! Ngaa ginahingabot mo ako?'
8 Nagpamangkot ako, 'Sir, sin-o ka?' Nagsiling ang tingog sa akon, 'Ako si Jesus nga
taga-Nazaret nga imo ginahingabot.'
9 Nakita sang akon mga kaupdanan ang kasanag, pero wala sila nakabati* sang
tingog nga nagahambal sa akon.
10 Kag nagpamangkot pa gid ako, 'Ginoo, ano ang akon himuon?' Nagsiling siya,
'Tindog ka kag magkadto sa Damascus. Didto may masugid sa imo kon ano ang
ipahimo sang Dios sa imo.'
11 Nabulag ako tungod sa kasilaw sadtong kasanag. Gani gintuytuyan ako sang akon
mga kaupdanan pakadto sa Damascus.
12 "Didto sa Damascus may isa ka tawo nga ang iya ngalan si Ananias. Ini nga tawo
matinumanon gid sa aton Kasuguan kag ginatahod sang tanan nga Judio nga
nagaestar didto.
13 Nagkadto siya sa akon kag nagsiling, 'Utod, makakita ka na.' Kag sa gilayon
nagbalik ang akon panulok kag nakita ko si Ananias.
14 Nagsiling siya sa akon, 'Ginpili ka sang Dios sang aton katigulangan para
mahibaluan mo ang iya kabubut-on, kag para makita mo ang Matarong *nga Alagad*†
kag mabatian mo ang iya tingog.
15 Kay magasugid ka sa tanan sang imo nakita kag nabatian.
16 Gani indi ka na mag-atrasar. Tindog ka! Magpabautiso ka kag magpanawag sa iya
para patawaron ang imo mga sala.'

Ginsugo si Pablo nga Magwali sa mga Indi Judio

17 "Pagkatapos sadto nagbalik ako sa Jerusalem, kag sang nagapangamuyo ako sa
templo may nakita ako nga palanan-awon.
18 Nakita ko si Ginoong Jesus nga nagasiling sa akon, 'Dali-dali ka halin diri sa
Jerusalem, kay ang mga tawo diri indi magbaton sang imo ginasugid parte sa akon.'

---

* **22:9** *wala sila nakabati:* posible ang buot silingon, *wala sila nakaintiendi*

† **22:14** *Matarong nga Alagad:* buot silingon, *si Jesus*

19 Nagsiling ako sa iya, ‘Pero, Ginoo, *ngaa indi sila magpati kay* sila mismo
nakahibalo nga sadto anay naglibot ako sa mga simbahan sang mga Judio para dakpon
kag sakiton ang mga tawo nga nagatuo sa imo?
20 Kag sang pagpatay kay Esteban nga imo manugpamatuod, isa man ako didto sang
mga nagkomporme nga patyon siya, kag ako pa gani ang nagbantay sang mga
pangtabon nga panapton sang mga nagpatay sa iya.’
21 Pero nagsiling liwat ang Ginoo sa akon, ‘Halin ka diri, tungod nga ipadala ko ikaw
sa malayo nga lugar *para iwali mo ang Maayong Balita* sa mga indi Judio.’ ”
22 Pagkahambal sini ni Pablo, wala na nagpamati sa iya ang mga tawo. Nagsinggit
sila, “Patya ninyo siya! Indi dapat mabuhi ang tawo nga pareho sina!”
23 Sige ang ila sininggit, kag ginauba nila ang ila mga bayo kag nagasabwag sila sang
yab-ok sa ibabaw.
24 Gani nagmando ang kumander *sa iya mga soldado* nga pasudlon na si Pablo sa
kampo kag hanuton para magsugid siya kon ano nga sala ang iya nahimo nga nangin
kabangdanan kon ngaa ang mga Judio nagsinggit kontra sa iya.
25 Pero sang ginagapos na nila si Pablo para hanuton, nagsiling si Pablo sa kapitan
nga nagatindog didto sa tupad niya, “Tugot bala sa kasuguan nga hanuton ninyo ang
tawo nga Romanhon bisan wala pa nahukman kon may sala siya?”
26 Pagkabati sadto sang kapitan, ginkadtuan niya ang kumander kag ginsilingan,
“Ano ining ginapahimo mo? Ini nga tawo Romanhon gali!”
27 Gani, nagkadto ang kumander kay Pablo kag nagpamangkot, “Sugiri ako.
Romanhon ka bala?” Nagsabat si Pablo, “Huo.”
28 Nagsiling dayon ang kumander, “Ako nangin Romanhon paagi sa pagbayad sing
dako nga kantidad.” Nagsabat si Pablo, “Pero ako Romanhon halin sang akon
pagkatawo.”
29 Nag-isol dayon ang mga soldado nga magahanot na kuntani kay Pablo.
Hinadlukan man ang kumander tungod nga ginpakadenahan niya si Pablo nga
Romanhon gali.

Gindala si Pablo sa Korte sang mga Judio

30 Gusto pa gid masiguro sang kumander kon ngaa ginaakusar sang mga Judio si
Pablo. Gani sang sunod nga adlaw ginpahubaran niya si Pablo sang mga kadena kag
nagpatawag siya sang meeting sa manugdumala nga mga pari kag sa bilog nga Korte
sang mga Judio. Dayon gindala niya si Pablo didto sa ila.

23

1 Gintulok maayo ni Pablo ang mga miyembro sang Korte kag naghambal, “Mga
kauturan, kon parte sa akon pagkabuhi, matinlo ang akon konsensya sa Dios hasta
subong.”
2 Paghambal sadto ni Pablo, ginsugo sang pangulo nga pari nga si Ananias ang mga
nagatindog malapit kay Pablo nga tampaon ang iya baba.
3 Nagsiling si Pablo sa iya, “Tampaon ka man sang Dios, ikaw nga hipokrito!
Nagapungko ka dira para husgaran ako suno sa Kasuguan, pero ginalapas mo man
ang Kasuguan sa imo pagsugo nga tampaon ako!”
4 Nagsiling ang mga tawo nga nagatindog malapit kay Pablo, “Ginainsulto mo ang
pangulo nga pari sang Dios!”
5 Nagsabat si Pablo, “Mga kauturan, wala ako nakahibalo nga siya gali ang pangulo
nga pari, tungod nga nagasiling ang Kasulatan, ‘Indi ninyo paghambalan sang malain
ang nagadumala sa inyo.’*”

* **23:5** Exo. 22:28

6 Sang makita ni Pablo nga may mga Saduceo kag mga Pariseo nga nagatambong
didto, naghambal siya sing mabaskog sa mga miyembro sang Korte, “Mga kauturan,
ako isa ka Pariseo, kag Pariseo man ang akon amay kag ang akon mga katigulangan.
Ginaakusar ako diri subong tungod nga nagalaom ako nga may pagkabanhaw.”
7 Pagkahambal niya sini, nagkinagamo ang mga Pariseo kag ang mga Saduceo kag
nagbinahin-bahin ang mga miyembro sang Korte.
8 Natabo ato tungod nga suno sa mga Saduceo wala sing pagkabanhaw. Wala man
sila nagapati nga may mga anghel ukon mga espiritu. Pero ini tanan ginapatihan sang
mga Pariseo.
9 Gani ang resulta, nag-amat-amat baskog ang pagsininggit. May mga manunudlo
sang Kasuguan nga mga Pariseo nga nagtindog kag nagpamatok gid nga nagasiling,
“Wala kami sing may nakita nga sala sa sini nga tawo. Ayhan may espiritu ukon
anghel nga nagpakighambal sa iya!”
10 Nag-init pa gid ang ila pagbinais, hasta nga hinadlukan ang kumander kay basi
kon pulihan† sang mga tawo si Pablo. Gani nagmando siya sa iya mga soldado nga
magpanaog kag kuhaon si Pablo didto sa mga tawo kag dal-on sa kampo.
11 Pagkagab-i nagpakita ang Ginoo kay Pablo kag nagsiling, “Indi ka magkahadlok!
Kay kon paano ka nagsugid parte sa akon diri sa Jerusalem, kinahanglan nga amo man
ina ang imo himuon didto sa Roma.”

Ang Plano sa Pagpatay kay Pablo

12-13 Pagkaaga, nag-meeting ang mga sobra 40 ka Judio, kag nagplano sila kon ano
ang ila himuon. Nagpanumpa sila nga indi gid sila magkaon kag mag-inom hasta indi
nila mapatay si Pablo.
14 Pagkatapos nagkadto sila sa manugdumala nga mga pari kag sa mga
manugdumala sang mga Judio kag nagsiling, “Nagpanumpa kami nga indi kami
magkaon bisan ano hasta indi namon mapatay si Pablo.
15 Gani kamo kag ang Korte magpahibalo sa kumander nga gusto ninyo nga ipadala
niya liwat diri sa inyo si Pablo. Magpakuno-kuno kamo nga gusto ninyo
mag-imbistigar sa iya sing maid-id. Pero sa wala pa siya makaabot diri patyon namon
siya.”
16 Pero ining plano nabatian sang hinablos nga lalaki ni Pablo, ang anak sang iya
utod nga babayi. Gani nagkadto siya sa kampo kag ginsugiran niya si Pablo.
17 Dayon gintawag ni Pablo ang isa sang mga kapitan didto kag nagsiling, “Dal-a ang
pamatan-on nga ini didto sa kumander, kay may isugid siya sa iya.”
18 Gani gindala siya sang kapitan didto sa kumander. Pag-abot nila didto, nagsiling
ang kapitan, “Gintawag ako sang priso nga si Pablo, kag nagpangabay siya nga dal-on
ko diri sa imo ini nga pamatan-on, kay may isugid siya kuno sa imo.”
19 Gin-uyatan sang kumander ang kamot sang pamatan-on kag gindala niya siya sa
lugar nga indi sila mabatian sang iban. Dayon ginpamangkot niya siya, “Ano bala ang
imo inugsugid sa akon?”
20 Nagsiling ang pamatan-on, “Nagsugtanay ang mga Judio nga pangabayon ka nila
nga dal-on si Pablo sa Korte buwas, kay imbistigaron kuno nila sing maid-id.
21 Pero indi ka magpati sa ila, kay sobra 40 ka tawo ang magabantay kag
magabangga sa iya. Nagpanumpa sila nga indi sila magkaon kag mag-inom hasta indi
nila mapatay si Pablo. Preparado na sila kag nagahulat na lang sang imo pagtugot.”
22 Nagsiling ang kumander sa iya, “Indi ka gid magpanugid bisan kay sin-o nga
ginsugiran mo ako sini.” Dayon ginpapuli niya ang pamatan-on.

Gindul-ong si Pablo kay Gobernador Felix

† **23:10** *pulihan:* ukon, *hulugniton*

23 Ginpatawag dayon sang kumander ang duha sang iya mga kapitan kag nagsiling
sa ila, “Magpreparar kamo sang 200 ka soldado, kay ipadala ko kamo sa Cesarea.
Magdala man kamo sang 70 ka manugkabayo kag 200 man ka soldado nga
manugbangkaw. Kag maglakat kamo karon sa gab-i sa mga alas nuebe.
24 Magpreparar man kamo sang mga kabayo nga pagasakyan ni Pablo. Bantayan gid
ninyo siya sing maayo para indi siya maano hasta makaabot siya kay Gobernador
Felix.”
25 Kag nagsulat dayon ang kumander sa Gobernador nga nagasiling:
26 “*Ako, si* Claudius Lysias, nagapangamusta sa imo, Talahuron nga Gobernador
Felix.
27 Ang tawo nga ini *nga akon ginpadala sa imo* gindakop sang mga Judio kag patyon
na nila kuntani. Pero pagkahibalo ko nga siya Romanhon, nagdala ako sang mga
soldado para luwason siya.
28 Gusto ko kuntani nga mahibaluan kon ano ang ila akusasyon sa tawo nga ini, gani
gindala ko siya sa ila Korte.
29 Kag suno sa akon pagpangusisa, wala gid siya sing may nahimo nga malain para
patyon siya ukon prisohon. Ang akusasyon kontra sa iya parte lang gid sa ila
kaugalingon nga kasuguan.
30 Gani sang pagkahibalo ko nga ini siya ginplanohan na sang mga Judio nga patyon,
napinsaran ko nga mas maayo pa kon ipadala ko siya dira sa imo. Kag ginsilingan ko
na ang mga may reklamo kontra sa iya nga sa imo nila dal-on ang ila akusasyon.”
31 Gintuman sang mga soldado ang ginmando sa ila. Kag sa sadto nga gab-i ginkuha
nila si Pablo kag gindala sa Antipatris.
32 Pagkaaga, nagbalik sa kampo ang mga soldado nga nagalakat. Ang mga
nagasakay sa kabayo amo lang ang nag-upod kay Pablo.
33 Pag-abot nila sa Cesarea, ginhatag nila ang sulat sa Gobernador kag gin-intrigar si
Pablo sa iya.
34 Pagbasa niya sang sulat, ginpamangkot niya si Pablo kon taga-diin siya nga
probinsya. Pagkahibalo niya nga taga-Cilicia si Pablo,
35 nagsiling siya, “Pamatian ko ang imo kaso kon mag-abot na ang mga nag-akusar
sa imo.” Kag ginpabantayan niya si Pablo didto sa palasyo nga ginpahimo ni Herodes.

24

Gin-akusar si Pablo sang mga Judio

1 Sang makaligad ang lima ka adlaw, nagkadto sa Cesarea si Ananias nga pangulo
nga pari. Kaupod niya ang pila ka manugdumala sang mga Judio kag ang abogado nga
si Tertulus. Nag-atubang sila kay Gobernador Felix kag ginsugid nila sa iya ang ila
akusasyon kontra kay Pablo.
2 Pagtawag kay Pablo, nagsugod si Tertulus sa pag-akusar kay Pablo. Nagsiling siya,
“Talahuron nga Gobernador, tungod sa imo maayo nga pagdumala
naeksperiensyahan namon ang malawig nga kalinong. Kag madamo ang imo nahimo
nga kaayuhan para sa amon nasyon.
3 Gani dako gid ang amon pagpasalamat sa imo kag indi gid namon ini malipatan.
4 Karon, tungod nga indi namon gusto nga maatrasar ang imo oras, ginapangabay ko
lang nga kon mahimo, pamatii kami anay sing makadali lang.
5 Nakita namon nga ini nga tawo perwisyo. Nagadala siya sang gamo sa mga Judio sa
bilog nga kalibutan, kag nagadumala siya sang sekta nga ginatawag Nazaretnon.*

* **24:5** *Nazaretnon:* Amo ini ang tawag sa mga tumuluo tungod nga mga sumulunod sila ni Jesus nga taga-Nazaret.

6 Bisan ang amon templo gintinguhaan niya nga dagtaan. Gani gindakop namon
siya. Sentensyahan na namon siya kuntani suno sa amon Kasuguan,
7 pero nag-abot ang kumander nga si Lysias kag ginpuwersa niya kuha sa amon si
Pablo.
8 Dayon nagsiling siya nga kon sin-o ang may akusasyon kontra kay Pablo
kinahanglan magkadto sa imo.† Kon usisaon mo ini nga tawo mahibaluan mo ang
tanan nga amon ginaakusar sa iya."
9 Kag nagsiling man ang mga *lider sang mga* Judio, "Matuod gid ang tanan niya nga
ginasugid."

Ginsabat ni Pablo ang mga Akusasyon Kontra sa Iya

10 Pagkatapos sadto, ginsinyasan sang Gobernador si Pablo nga siya naman ang
maghambal. Dayon nagsiling si Pablo, "Nahibaluan ko nga madugay ka na nga nangin
hukom sa sini nga nasyon. Gani ginakalipay ko ang pagpangapin sang akon
kaugalingon sa imo atubangan.
11 Kon imo usisaon, mahibaluan mo nga dose pa lang ka adlaw ang nagligad nga
nag-abot ako sa Jerusalem para magsimba.
12 Ini nga mga Judio wala gid nakakita nga nagpakigbais ako bisan kay sin-o ukon
naggamo sang mga tawo didto sa templo, ukon sa mga simbahan sang mga Judio, ukon
sa bisan diin nga lugar sa siyudad *sang Jerusalem*.
13 Indi gani nila mapamatud-an sa imo nga matuod ang ila mga akusasyon sa akon.
14 Pero ang akon ginaako sa imo amo ini: ginasimba ko ang Dios sang amon mga
katigulangan bilang *sumulunod sang* Dalan *nga si Jesus* nga ginatawag nila nga sekta.
Pero nagatuo man ako sa tanan nga nasulat sa Kasuguan *ni Moises* kag sa tanan nga
sinulatan sang mga propeta.
15 Ang akon paglaom sa Dios pareho man sang ila paglaom, nga ang tanan nga tawo,
maayo kag malain, pagabanhawon niya.
16 Gani ginatinguhaan ko nga maghimo sang maayo para limpyo permi ang akon
konsensya sa Dios kag sa mga tawo.
17 "Pagkaligad sang pila ka tuig nga wala ako sa Jerusalem, nagbalik ako didto para
magdala sang kuwarta nga bulig sa akon *imol nga* mga kasimanwa kag para
makahalad man ako sa Dios didto sa templo.
18 Kag naabtan nila ako didto sa templo nga nagahalad pagkatapos sang akon
pagpakatinlo. Diutay lang ang mga tawo didto sang sadto nga tion; kag wala sing
kinagamo.
19 Pero may mga Judio didto nga halin sa *probinsya sang* Asia.‡ Sila amo kuntani ang
mag-atubang sa imo kon may akusasyon gid man sila kontra sa akon.
20 Pero tungod kay wala sila diri, pasugira ang mga tawo nga ari diri kon ano nga
sala ang ila nakita sa akon sang gin-imbistigar ako sang Korte.
21 Kay wala ako sing iban nga ginhambal sang nagatindog ako didto kundi ini:
'Ginaakusar ninyo ako subong tungod nga nagapati ako nga ang mga patay
pagabanhawon.'"
22 Tungod nga madamo na ang nahibaluan sadto ni Felix parte sa *mga sumulunod
sang* Dalan *nga si Jesus*, gin-untat niya ang hearing. Nagsiling siya, "Desisyunan ko
ugaling ang kaso nga ini kon mag-abot na diri si kumander Lysias."
23 Pagkatapos ginmanduan niya ang kapitan nga pabantayan si Pablo, pero hatagan
man siya sing diutay nga kahilwayan, kag tugutan ang iya mga abyan sa pagbulig sa
iya mga kinahanglanon.

---

† **24:8** *Sentensyahan...sa imo:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. ‡ **24:19** *mga Judio...sang Asia:* Ini sila ang nagsutsot sa mga tawo nga dakpon si Pablo. Tan-awa ang 21:27

Si Pablo sa Atubangan ni Felix kag ni Drusila

24 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagbalik si Felix kag gindala niya ang iya asawa
nga si Drusila, nga isa ka Judio. Ginpatawag niya si Pablo kag nagpamati siya sa iya
pagpaathag parte sa pagtuo kay Cristo Jesus.
25 Pero sang nagahambal na si Pablo parte sa matarong nga kabuhi, sa pagpugong
sang kaugalingon, kag parte sa palaabuton nga adlaw sang paghukom, hinadlukan si
Felix kag nagsiling siya kay Pablo, "Husto na lang ina anay! Ipatawag ko lang liwat
ikaw ugaling kon may tiyempo ako."
26 Permi niya ginapatawag si Pablo kag magpakighambal sa iya, kay
nagapaabot-abot siya nga hatagan siya ni Pablo sing kuwarta.
27 Pagkaligad sang duha ka tuig, ginbuslan si Felix ni Porcius Festus bilang
gobernador. Tungod nga gusto ni Felix nga maluyagan siya sang mga Judio,
ginpabay-an niya si Pablo sa prisohan.

25

Nagdangop si Pablo sa Emperador

1 Karon, nag-abot si Festus sa probinsya *sang Judea bilang gobernador*, kag
pagkaligad sang tatlo ka adlaw, nagkadto siya sa Jerusalem halin sa Cesarea.
2 Didto ginsugid sa iya sang manugdumala nga mga pari kag sang mga pangulo sang
mga Judio ang ila akusasyon kontra kay Pablo.
3 Kag ginpangabay nila si Festus nga hatagan sila pabor, nga ipadala niya si Pablo sa
Jerusalem. (Pero ang ila plano gali banggaan nila si Pablo sa dalan kag patyon.)
4 Nagsabat si Festus, "Didto na lang si Pablo sa prisohan sa Cesarea. Indi ako
magdugay diri kay mabalik ako didto.
5 Gani paupda ninyo sa akon ang inyo mga pangulo kag didto ninyo siya iakusar kon
may malain siya nga nahimo."
6 Sobra isa ka semana ang tiner ni Festus sa Jerusalem, pagkatapos nagbalik siya sa
Cesarea. Sang sunod nga adlaw, nagpungko siya sa hukmanan kag nagsugo nga
pasudlon si Pablo.
7 Pagsulod ni Pablo, ginpalibutan siya dayon sang mga Judio nga halin sa Jerusalem,
kag madamo ang ila ginsugid nga mabug-at nga mga akusasyon kontra sa iya nga indi
man nila gani mapamatud-an.
8 Gin-apinan ni Pablo ang iya kaugalingon. Siling niya, "Wala ako sing may nahimo
nga sala kontra sa Kasuguan sang mga Judio, sa templo, ukon sa Emperador sang
Roma."
9 Tungod nga gusto ni Festus nga maluyagan siya sang mga Judio, ginpamangkot
niya si Pablo, "Gusto mo bala nga magkadto sa Jerusalem kag didto ko pamatian ining
imo kaso?"
10 Nagsabat si Pablo, "Diri ako nagatindog sa hukmanan sang Emperador, kag diri
mo ako dapat sentensyahan. Wala ako sang may nahimo nga malain sa mga Judio kag
nahibaluan mo man ina sing maayo.
11 Kon nakalapas gid man ako sang kasuguan kag dapat ako silutan sing kamatayon,
batunon ko ang sentensya sa akon. Pero kon wala sing kamatuoran ang ila mga
akusasyon kontra sa akon, indi ako dapat itugyan sa ila. Gani madangop na lang ako
sa Emperador sang Roma!"
12 Nagpakig-estorya dayon si Festus sa mga miyembro sang iya korte, kag
pagkatapos nagsiling siya kay Pablo, "Tungod nga madangop ka sa Emperador, ipadala
ko ikaw sa Emperador."

Ginpaatubang si Pablo kay Haring Agripa

13 Sang makaligad ang pila ka adlaw, nag-abot sa Cesarea si Haring Agripa* kag *ang*
iya utod nga si Bernice tungod nga gusto nila nga bisitahan si Festus *nga gobernador*.
14 Sang makatiner sila didto sang pila ka adlaw, ginsugid ni Festus sa hari ang kaso ni
Pablo. Nagsiling siya, "May priso diri nga ginbilin sang gobernador anay nga si Felix.
15 Pagkadto ko sa Jerusalem, ini nga tawo gin-akusar sa akon sang manugdumala
nga mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio. Ginpangayo gid nila sa
akon nga sentensyahan ko siya nga silutan.
16 Nagsiling ako sa ila nga indi batasan sang mga Romanhon nga silutan ang bisan
sin-o nga wala pa mapaatubang sa mga nag-akusar sa iya, kag wala pa mahatagi sang
kahigayunan nga masabat niya ang mga akusasyon kontra sa iya.
17 Gani nag-upod sila sa akon pagbalik diri sa Cesarea. Wala ako nag-usik sang
tiyempo, kundi sang sunod nga adlaw nagpungko ako sa hukmanan kag ginpatawag
ko ini nga tawo.
18 Naghunahuna ako nga may mabug-at gid sila nga akusasyon kontra sa iya, pero
sang nagaatubangay na sila, wala man gali sila sing may gin-akusar nga malain gid
kontra sa iya.
19 Ang mga butang nga ginbaisan nila wala sing iban kundi ang parte lang sa ila mga
pagtuluohan kag parte sa isa ka tawo nga ang iya ngalan si Jesus. Patay na ini nga
tawo, pero suno kay Pablo buhi siya.
20 Indi ako makahibalo kon ano ang akon himuon sa sini nga kaso, gani
ginpamangkot ko si Pablo kon gusto niya nga magkadto sa Jerusalem kag didto mismo
pamatian ang iya kaso.
21 Pero nagsiling si Pablo nga madangop na lang siya sang iya kaso sa Emperador
para ang Emperador mismo ang mahusgar. Gani nagmando ako nga bantayan siya
hasta mapadala ko siya sa Emperador."
22 Nagsiling si Agripa kay Festus, "Gusto ko gid nga mabatian ini nga tawo."
Nagsiling si Festus, "Sige, buwas mabatian mo siya."
23 Sang sunod nga adlaw, nagkadto sa korte si Agripa kag si Bernice nga puwerte ang
pagpadayaw sa ila pagkaharianon. Madamo nga opisyal sang mga soldado kag mga
kilala nga mga tawo sa siyudad ang nag-upod sa ila. Dayon nagmando si Festus nga
dal-on sa sulod si Pablo. Sang si Pablo didto na sa sulod,
24 nagsiling si Festus, "Haring Agripa kag kamo tanan nga diri subong, ari ang tawo
nga gin-akusar sa akon sang mga Judio diri sa Cesarea kag sa Jerusalem. Nagsinggit
sila nga ini nga tawo indi dapat mabuhi.
25 Pero suno sa akon pag-imbistigar wala gid ako sing may nakita nga malain nga
nahimo ang ini nga tawo para sentensyahan sang kamatayon. Kag tungod nga
nagdangop siya sa Emperador, nagdesisyon ako nga ipadala siya sa Emperador.
26 Pero wala gid ako sang isulat sa Emperador kon ngaa ginapadala ko siya didto.
Gani ginapaatubang ko siya sa inyo, kag labi na gid sa imo Haring Agripa, para sa
tapos nga mausisa ta ang iya kaso, may isulat na ako.
27 Tungod nga indi puwede nga ipadala ko sa Emperador ang isa ka priso nga wala
gid sang maathag nga akusasyon kontra sa iya."

26

Gin-apinan ni Pablo ang Iya Kaugalingon sa Atubangan ni Agripa

1 Dayon nagsiling si Agripa kay Pablo, "Sige, ginatugutan ka nga maghambal sa
pagdepensa sang imo kaugalingon." Gani nagsinyas si Pablo nga mahambal na siya.
Nagsiling siya,

---

* **25:13** *Haring Agripa:* amo si Herodes Agripa II. Siya ang anak ni Haring Herodes nga makita sa 12:1

2 “Haring Agripa, maayo gid nga makahambal ako subong sa pagpangapin sang
akon kaugalingon sa imo atubangan parte sa tanan nga akusasyon sang mga Judio
kontra sa akon.
3 Labi na gid nga nahibaluan mo sing maayo ang tanan nga kinabatasan sang mga
Judio kag ang mga ginadibatihan nila. Gani nagapangabay ako nga kon mahimo
pamatian mo ang akon ihambal.
4 “Nahibaluan sang mga Judio kon ano ang akon pagkabuhi sa akon banwa kag sa
Jerusalem, sugod sang bata pa ako.
5 Kon magsugid lang sila sang matuod, sila mismo makapamatuod nga halin pa sang
una, miyembro ako sang mga Pariseo nga amo ang pinakaistrikto nga sekta sa
relihiyon sang mga Judio.
6 Kag ari ako diri sa korte nga ginahukman tungod kay nagapaabot ako nga himuon
sang Dios ang iya ginpromisa sa amon mga katigulangan.
7 Kami nga dose ka tribo nagapaabot nga ini matabo gid. Gani adlaw-gab-i
ginasimba namon ang Dios. Kag Haring Agripa, tungod sa akon pagtuo sa sini nga
butang ginaakusar ako sang mga Judio.
8 *Kag kamo nga mga Judio,* ngaa sa pagtan-aw ninyo indi mapatihan nga ang Dios
sarang makabanhaw sang mga patay?
9 “Sang una ako mismo naghunahuna nga dapat ko himuon ang akon masarangan
para kontrahon ang ngalan ni Jesus nga taga-Nazaret.
10 Amo ini ang akon ginhimo anay didto sa Jerusalem. Paagi sa awtoridad nga
ginhatag sa akon sang manugdumala nga mga pari, madamo nga katawhan sang Dios
ang akon ginpapriso. Kag pagkatapos nga sila ginsentensyahan nga patyon,
nagkomporme man ako.
11 Madamo nga beses nga ginlibot ko ang mga simbahan sang mga Judio para
pangitaon sila, kag silutan para piliton nga insultuhon *si Jesus*. Sa sobra ko nga kaakig
sa ila, nakalambot ako sa malayo nga mga siyudad sa paghingabot sa ila.

Ginsugid ni Pablo kon Paano Niya Nakilala ang Ginoo (Bin. 9:1-19; 22:6-16)

12 “Amo ini ang rason kon ngaa nagkadto ako sa Damascus nga may dala nga sulat
halin sa manugdumala nga mga pari. Ato nga sulat naghatag sa akon sang awtoridad
kag nagasiling kon ano ang akon pagahimuon didto.
13 Udtong-adlaw sadto, Haring Agripa, kag sang nagalakat ako, may kasanag halin sa
langit nga masilaw pa sa adlaw nga naglikop sa akon kag sa akon mga kaupod.
14 Natumba kami tanan sa duta, kag may nabatian ako nga tingog nga naghambal sa
akon sa Hebreo nga lingguahe: ‘Saulo, Saulo! Ngaa ginahingabot mo ako? Ginasilutan
mo lang ang imo kaugalingon. Pareho lang nga nagasipa ka sa taliwis nga kahoy.’
15 Nagpamangkot ako, ‘Sir, sin-o ka?’ Nagsabat ang Ginoo, ‘Ako si Jesus nga imo
ginahingabot.
16 Bangon ka kag magtindog. Nagpakita ako sa imo kay ginpili ko ikaw nga mangin
akon alagad. Isugid mo sa iban ang parte sa akon pagpakita sa imo subong, kag ang
mga butang nga ipahayag ko sa imo sa palaabuton.
17 Luwason ko ikaw sa mga Judio kag sa mga indi Judio. Suguon ko ikaw sa ila
18 sa pagpamuklat sang ila mga mata para magliso sila halin sa kadudulman pakadto
sa kasanag, kag halin sa gahom ni Satanas pakadto sa Dios. Kag paagi sa ila pagtuo sa
akon, patawaron sila sa ila mga sala, kag makaupod na sila sa mga ginpain sang Dios
nga mangin iya.’

Ginsugid ni Pablo ang Iya Buluhaton

19 “Gani, Haring Agripa, gintuman ko ang palanan-awon nga ginpakita sa akon halin
sa langit.

20 Premiro nagwali ako sa Damascus kag dayon sa Jerusalem. Halin sa Jerusalem
ginlibot ko ang bilog nga Judea, kag ginkadtuan ko man ang mga indi Judio.
Ginwalihan ko sila nga dapat sila maghinulsol sa ila mga sala kag magpalapit sa Dios,
kag ipakita nila paagi sa ila mga binuhatan nga sila matuod gid nga naghinulsol.
21 Amo ini ang rason nga gindakop ako sang mga Judio didto sa templo kag
gintinguhaan gid nila nga patyon.
22 Pero ginbuligan ako sang Dios hasta subong nga adlaw. Gani ari ako diri para
isugid sa tanan, sa mga kubos kag mga dungganon, ang ginsiling man anay sang mga
propeta kag ni Moises nga magakalatabo:
23 nga ang Cristo dapat mag-antos kag mapatay, kag mangin una nga mabanhaw
halin sa kamatayon para maghatag sing kasanag sa mga Judio kag sa mga indi Judio."
24 Sang nagahambal pa si Pablo, nagsinggit si Festus, "Pablo, nagbuang ka na! Ang
imo sobra nga tinun-an amo ang nagapabuang sa imo!"
25 Nagsabat si Pablo, "Halangdon nga Festus, wala ako nagbuang. Matuod ang akon
mga ginahambal kag husto ang akon hunahuna.
26 Ini nga mga butang nahibaluan ni Haring Agripa. Gani wala ako nagakahadlok
maghambal sa iya. Kombinsido ako nga ini tanan nga butang nahibaluan na niya,
tungod ini wala natabo sa tago lang.
27 Haring Agripa, nagapati ka bala sa mga ginasiling sang mga propeta? Nahibaluan
ko nga nagapati ka."
28 Nagsabat si Agripa, "Siguro ang pinsar mo makombinsi mo ako gilayon nga
mangin Kristohanon."
29 Nagsabat si Pablo, "Sa madali ukon sa madugay, ang akon pangamuyo sa Dios nga
indi lang ikaw kundi ang tanan man nga nagapamati sa akon subong mangin
Kristohanon pareho sa akon, luwas lang sa sining akon pagkapriso."
30 Dayon nagtindog ang hari, ang gobernador, si Bernice, kag ang tanan nga
nagapungko didto.
31 Sang nagguwa sila, nagsiling sila sa isa kag isa, "Wala sing may nahimo nga
malain ang ini nga tawo nga dapat sentensyahan nga patyon ukon prisohon."
32 Nagsiling si Agripa kay Festus, "Kon wala lang siya magdangop sang iya kaso sa
Emperador, puwede na siya kuntani buy-an."

27

Ang Pagbiyahe ni Pablo Pakadto sa Roma

1 Pagkatapos nga nakadesisyon sila nga palargahon kami pa-Italia, gin-intrigar nila
si Pablo kag ang iban pa gid nga mga priso kay Julius. Si Julius nga ini kapitan sang
Romanhon nga mga soldado nga kon tawgon "Batalyon sang Emperador."
2 Karon, *didto sa Cesarea* may isa ka sakayan nga halin sa Adramitium nga
manuglarga pakadto sa mga pier sa *probinsya sang* Asia. Amo ang amon ginsakyan.
Nag-upod sa amon si Aristarcus nga taga-Tesalonica nga sakop sang Macedonia.
3 Sang sunod nga adlaw, nagdungka kami sa Sidon. Maayo ang pagtratar ni Julius
kay Pablo. Gintugutan niya si Pablo nga magbisita sa iya mga abyan didto para
mabuligan siya sa iya mga kinahanglanon.
4 Paghalin namon sa Sidon, nagbiyahe kami sa pihak sang *isla sang* Cyprus nga lipod
sa hangin, tungod kay ang hangin nagasugata sa amon.
5 Gintabok namon ang dagat nga nagaatubang sa Cilicia kag Pamfilia, kag
nagdungka kami sa Myra nga sakop sang Lycia.
6 Nakakita didto ang kapitan *nga si Julius* sang isa ka sakayan nga halin sa
Alexandria nga makadto sa Italia, gani ginpasaylo niya kami didto.

7 Sa sulod sang pila ka adlaw, mahinay ang amon pagbiyahe, kag ginbudlayan gid
kami hasta nakalambot kami malapit sa Cnidus. Tungod nga sugata gid ang hangin,
indi kami makaderetso sa amon kaladtuan. Gani nagbiyahe kami sa pihak sang *isla*
sang Crete nga lipod sa hangin, kag didto kami nag-agi malapit sa Salmone.
8 Nagpangalihid lang kami, pero ginbudlayan gid kami antes nakaabot sa lugar nga
ginatawag "Maayo nga mga Dulungkaan." Malapit ini sa banwa sang Lasea.
9 Nagdugay kami didto hasta naabtan kami sang tiyempo nga delikado ang
pagbiyahe, kay nakaligad na ang *Adlaw sang* Pagpuasa*[*]*nga palatandaan nga*
tigmaladlos na. Gani nagsiling si Pablo sa amon mga kaupod,
10 "Ginabanta ko nga delikado na kon magderetso kita, kag indi lang ang mga karga
kag ang sakayan ang madula kundi basi pati ang aton kabuhi."
11 Pero mas nakombinsi ang kapitan sang mga soldado sa hambal sang kapitan sang
sakayan kag sang tag-iya sini sang sa hambal ni Pablo.
12 Kag tungod nga ang dungkaan didto indi maayo nga palalipdan sa mabaskog nga
hangin, kalabanan sang amon mga kaupod nagkomporme nga magbiyahe, sa tuyo nga
basi pa makalambot kami sa Fenix kag didto magtiner samtang tigmaladlos pa. Kay
ang Fenix isa ka dulungkaan sa Crete nga may maayo nga pulunduhan kon
tigmaladlos.

Ang Unos sa Lawod

13 Naghinay-hinay ang hangin halin sa south, kag naghunahuna ang amon mga
kaupod nga puwede na kami makabiyahe. Gani ginbatak nila ang angkla kag
nagbiyahe kami nga nagapangalihid sa *isla sang* Crete.
14 Sa wala madugay, nagbaskog ang hangin halin sa north, nga halin sa takas sang
isla *sang Crete*.
15 Pag-abot sang mabaskog nga hangin sa amon, indi na makaabante ang sakayan,
gani nagpaanod na lang kami kon diin kami dal-on sang hangin.
16 Sang sa south na kami dampi sang gamay nga isla sang Cauda, nakapalipod-lipod
kami sing diutay. Bisan nabudlayan kami, nabatak pa namon ang baruto para indi
maano.
17 Sang nabatak na ang baruto, gin-gaid ini sing hugot sa sakayan. Kag tungod nga
nahadlok sila nga mabara ang sakayan sa pasil malapit sa Libya[†], ginpapanaog nila
ang layag kag nagpaanod.
18 Sige pa gid ang mabaskog nga bagyo, gani sang sunod nga adlaw, nagsugod sila
pamilak sa dagat sang mga kargaminto.
19 Sang sunod pa gid nga adlaw, ang mga kagamitan na mismo sang sakayan ang ila
ginpamilak.
20 Sa sulod sang pila ka adlaw wala magpakita ang adlaw kag mga bituon kag sige pa
gid ang bagyo. Sang ulihi nadulaan na kami sang paglaom nga maluwas pa.
21 Pila na ka adlaw nga ang mga tawo wala gid makakaon, gani nagsiling si Pablo sa
ila, "Mga abyan, kon nagpati lang kamo sa akon nga indi kita dapat maghalin sa Crete,
wala kuntani matabo ini nga mga kabudlayan kag mga kapierdihan.
22 Pero karon nagapangabay ako sa inyo nga magpakaisog kamo tungod nga wala
sing may mapatay sa aton. Ang sakayan lang ang maguba.
23 Kay kagab-i ang Dios nga nagapanag-iya sa akon kag akon ginaalagad nagpasugo
sang anghel diri sa akon.
24 Nagsiling siya, 'Pablo, indi ka magkahadlok. Dapat ka mag-atubang sa Emperador
didto sa Roma. Kag sa kaluoy sang Dios ang tanan mo nga upod diri sa sakayan
maluwas tungod sa imo.'

---

[*] **27:9** *Adlaw sang Pagpuasa:* ginatawag man nga "Yom Kippur" ukon "Day of Atonement." Pagkaligad sini nga hilikuton, tigmaladlos na. [†] **27:17** *Libya:* sa Griego, *Syrtis*

25 Gani mga abyan, indi na kamo magkahadlok, kay nagasalig ako sa Dios nga
matuman ang iya ginhambal sa akon.
26 Pero idagsa kita sa isa ka isla."
27 Ika-14 na nga gab-i nga gin-anod kami sang bagyo sa Dagat sang Adria,‡ kag sang
mga tungang gab-i na, ginbulubanta sang mga tripulante nga malapit na kami sa
higad.
28 Gani gintungkad nila ang dagat kag nasapwan nila nga mga 20 ka dupa ang iya
kadalumon. Dugay-dugay gintungkad liwat nila kag mga 15 na lang ka dupa.
29 Kag tungod nga nahadlok sila nga makabunggo kami sa mga bato, ginpunduhan
nila sang apat ka angkla ang buli sang sakayan. Kag nagpangamuyo sila nga mag-aga
na.
30 Gusto kuntani sang mga tripulante nga magpalagyo sa sakayan. Gani
ginpapanaog nila ang baruto sa dagat nga nagapakuno-kuno nga magahulog lang sila
sang mga angkla sa dulong.§
31 Pero nagsiling si Pablo sa kapitan kag sa mga soldado, "Kon maghalin ang mga
tripulante sa sakayan indi kamo makaluwas."
32 Gani gin-utod sang mga soldado ang mga kalat nga higot sang baruto kag
ginpabay-an na lang nila nga maanod ang baruto.
33 Sang kaagahon na, ginpilit sila tanan ni Pablo nga magkaon. Nagsiling siya, "Duha
na ka semana ang inyo paghulat-hulat nga maglampuwas ang bagyo, kag wala gid
kamo nakakaon.
34 Gani magkaon kamo anay para makasurvive kamo, kay wala gid sing may
mapatay sa inyo bisan isa."
35 Sang makahambal sini si Pablo, nagkuha siya sang tinapay, kag sa atubangan sang
tanan nagpasalamat siya sa Dios. Dayon ginpamihak-pihak niya ang tinapay kag
nagkaon.
36 Nabuhi ang ila paglaom kag nagkaon sila tanan.
37 (276 kami tanan nga nagsakay didto sa sakayan.)
38 Sang nakakaon ang tanan kag nabusog na, ginpanghulog nila sa dagat ang ila mga
dala nga uyas para magmag-an ang sakayan.

Pagkaguba sang Sakayan

39 Pagkaaga, wala nahibaluan sang mga tripulante kon diin na kami nga lugar, pero
may nakita sila nga isa ka tinagong dagat nga may baybayon, gani nagsugtanay sila
nga didto nila ipabara ang sakayan.
40 Gani ginpang-utod nila ang mga kalat nga nahigot sa mga angkla. Ginpanghubad
man nila ang mga kalat nga nahigot sa timon. Dayon, ginbatak nila ang layag sa
dulong para paliron sila pabaybayon.
41 Pero sang ulihi nakabunggo ang sakayan sa pasil kag nabara, kay nag-ungot ang
iya dulong. Ang buli sang sakayan amat-amat nga nawasak tungod sang mabaskog
nga mga balod nga nagadapya.
42 Pamatyon na kuntani sang mga soldado ang tanan nga priso para indi sila
makalangoy pahigad kag makapalagyo.
43 Pero ginpunggan sila sang ila kapitan tungod nga gusto niya nga luwason si Pablo.
Nagmando siya nga maglumpat una ang tanan nga makahibalo maglangoy, kag
magpahigad.
44 Ang indi makahibalo, magsunod lang nga nagakapyot sa mga tabla kag sa mga
parte sang sakayan *nga nagalutaw*. Amo ato ang amon ginhimo, kag tanan kami
nakalambot sa baybayon kag wala maano.

---

‡ **27:27** *Dagat sang Adria:* Parte ini sang Dagat sang Mediteraneo. § **27:30** *dulong:* sa iban nga Bisaya, *prowa*

28

Sa Malta

1 Sang didto na kami sa takas nga luwas na sa peligro, nasapwan namon nga ang ato
nga isla ginatawag Malta.
2 Maayo gid sa amon ang mga pumuluyo didto. Nagdabok sila sang kalayo tungod
nga nagaulan kag ginatugnawan kami. Kag *samtang nagapainit-init kami,* gin-abiabi
nila kami.
3 Nagtipon si Pablo sang isa ka bugkos nga kahoy nga inuggatong. Pero pagbutang
niya sang kahoy sa kalayo, nagguwa dayon ang dalitan nga man-og sa sadto nga
gatong tungod sa init sang kalayo, kag ginkagat ang iya kamot.
4 Pagkakita sang mga pumuluyo didto sang man-og nga nagakabit sa kamot ni Pablo,
nagsiling sila, "Sigurado gid nga kriminal ini nga tawo. Nakaluwas siya sa dagat pero
indi magtugot ang *dios***sang* katarungan nga mabuhi pa siya."
5 Pero ginwaslik lang ni Pablo ang man-og didto sa kalayo kag wala man siya maano.
6 Nagapaabot ang mga tawo nga magbanog ang kamot ni Pablo ukon matumba siya
kag mapatay. Pero madugay na ang ila hulat kag wala gid maano si Pablo. Gani
nagbaylo ang ila hunahuna kag nagsiling sila, "Isa siya ka dios!"
7 Ang ngalan sang pangulo sang sadto nga lugar amo si Publius. Ang iya duta
malapit gid lang sa amon gintakasan. Maayo ang iya pagbaton sa amon, kag sa sulod
sang tatlo ka adlaw didto kami sa iya nagdayon.
8 Natabuan man sadto nga ang amay ni Publius nagamasakit. May hilanat siya kag
ginadisenterya. Gani nagsulod si Pablo sa iya kuwarto kag nagpangamuyo. Dayon
gintungtong niya ang iya kamot sa nagamasakit kag nag-ayo siya.
9 Tungod sa natabo, ang tanan nga nagamasakit didto sa isla nagkaladto sa amon
kag gin-ayo man sila.
10 Madamo ang ila ginhatag sa amon nga mga regalo. Kag sang mabiyahe na kami,
gindul-ungan pa nila kami sang amon mga kinahanglanon didto sa sakayan.

Halin sa Malta pa-Roma

11 Sa tapos sang tatlo ka bulan *nga pagtiner namon sa isla sang Malta*, nagsakay kami
sa isa ka sakayan nga nagpalipod didto sang tigmaladlos. Ini nga sakayan halin sa
Alexandria. Ang iya marka sa dulong amo ang larawan sang kapid nga dios.
12 Paghalin namon sa Malta, nag-agi kami sa Syracuse kag tatlo kami ka adlaw didto.
13 Halin didto nagbiyahe† kami hasta nakaabot kami sa Regium. Sang sunod nga
adlaw naghuyop ang habagat, kag sa sulod sang duha ka adlaw nakaabot kami sa
Puteoli.
14 Didto may nakita kami nga mga kauturan. Nagpangabay sila sa amon nga
magtiner didto sa ila sing isa ka semana. Pagkatapos nagderetso kami sa Roma.
15 Pagkabati sang mga tumuluo sa Roma nga nag-abot na kami, ginsugat nila kami sa
Merkado sang Apius‡ kag sa Tres Tabernas. Sang makita ni Pablo ang mga tumuluo
nagpasalamat siya sa Dios kag nagbakod ang iya kaugalingon.

Sa Roma

16 Sang pag-abot namon sa Roma, gintugutan si Pablo sa pag-estar kon diin ang luyag
niya, nga may isa ka soldado nga magabantay sa iya.
17 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, ginpatawag ni Pablo ang mga pangulo sang mga
Judio sa Roma. Sang nagatipon sila, nagsiling siya, "Mga kauturan, bisan wala ako sang
may nahimo nga kontra sa aton banwa ukon sa mga kinabatasan nga halin sa aton
mga katigulangan, gindakop nila ako sa Jerusalem kag gin-akusar sa mga Romanhon.

---

* **28:4** *dios:* ukon, *diosa* † **28:13** *nagbiyahe:* sa literal, *nagburdahi* ‡ **28:15** *sang Apius:* ukon, *ni Apius*

18 Gin-imbistigar ako sang Romanhon nga mga opisyal, kag pagkatapos nga
mahibaluan nila nga wala gid ako sing may nahimo nga malain para sentensyahan
nga patyon, buy-an kuntani nila ako.
19 Pero ginbalabagan sang mga Judio, gani napilitan ako nga magdangop sa
Emperador, bisan wala ako sing kaso kontra sa akon kasimanwa nga mga Israelinhon.
20 Amo ini nga ginpatawag ko kamo, para makahambal ako sa inyo, kay
ginakadenahan ako subong tungod nga nagapati ako sa ginalauman sang mga
Israelinhon."
21 Nagsiling sila kay Pablo, "Wala kami nakabaton sang sulat halin sa Judea parte sa
imo. Ang aton kapareho nga mga Judio nga nag-abot diri halin sa Jerusalem wala man
sing dala nga balita ukon malain nga inughambal kontra sa imo.
22 Pero gusto man namon nga mabatian kon ano ang imo inugsugid, kay nahibaluan
namon nga bisan diin nga lugar, ginapakalain sang mga tawo ang sekta mo nga ina."
23 Gani nagsugtanay sila kon san-o nga adlaw sila magtipon. Pag-abot sang natalana
nga adlaw, mas madamo sang sa una ang nagtipon didto sa balay nga ginadayunan ni
Pablo. Halin sa aga hasta sa gab-i ang pagpaathag ni Pablo. Ginpamatud-an niya sa ila
ang parte sa paghari sang Dios, kag ginkombinsi niya sila parte kay Jesus paagi sa
Kasuguan ni Moises kag sa mga *sinulatan sang mga* propeta para makombinsi sila.
24 Ang iban nagpati sa iya ginahambal, pero ang iban wala magpati.
25 Tungod nga indi sila magsugtanay, nagpalauli sila. Pero sa wala pa sila magpalauli
may ginhambal pa si Pablo sa ila. Siling niya, "Wala gid nagsala ang ginsiling sang
Espiritu Santo sa aton mga katigulangan paagi kay Propeta Isaias.
26 Kay nagsiling siya:
"'Kadtui ang ini nga mga tawo kag silingon mo sila:
Sige lang kamo pamati, pero indi kamo makaintiendi.
Sige lang kamo tulok, pero indi kamo makakita.
27 Kay matig-a ang tagipusuon sang sini nga mga tawo.
Gintakpan nila ang ila mga dulunggan,
kag ginpiyong nila ang ila mga mata.
Kay basi makakita sila kag makabati,
kag makaintiendi sila kag magbalik sa akon,
kag ayuhon ko sila.'"§
28 *Nagsiling pa gid si Pablo,* "Gusto ko man isugid sa inyo nga ang pulong sang Dios
parte sa kaluwasan ginbalita na sa mga indi Judio; kag magapamati gid sila."
29 Paghambal sadto ni Pablo, nagpalauli ang mga Judio nga mainit ang ila
pagbinaisay.*
30 Sa sulod sang duha ka tuig nagtiner si Pablo sa balay nga iya ginaarkilahan. Kag
ginbaton niya ang tanan nga nagbisita sa iya.
31 Gintudluan niya sila parte sa paghari sang Dios kag parte kay Ginoong Jesu-Cristo.
Wala gid siya nahadlok sa iya mga pagpanudlo kag wala sing may nagpamalabag sa
iya.

§ **28:27** Isa. 6:9-10 * **28:29** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

Ang Sulat ni Pablo sa mga Taga-Roma

1 *Ako* si Pablo nga ulipon ni Cristo Jesus. Gintawag*ako* sang Dios nga mangin
apostol kag ginseparar agod magwali sang iya Maayong Balita.
2 Ining Maayong Balita ginpromisa *sang Dios* sang una paagi sa iya mga propeta sa
Balaan nga Kasulatan.
3 Ini parte sa iya Anak nga kaliwat ni David sa tawhanon nga pagkabuhi.
4 Gintalana siya nga Anak sang Dios nga may gahom suno sa Balaan nga Espiritu,†
sang nabanhaw siya halin sa kamatayon. *Siya* si Jesu-Cristo nga aton Ginoo.
5 Paagi kay Cristo nabaton namon ang grasya nga mangin apostol para matuytuyan
ang tanan nga katawhan sa husto nga pagtuo kag pagsunod sa iya. *Ini* para sa
kadayawan sang iya ngalan.
6 Kag kamo *nga mga tumuluo dira sa Roma* kaupod man nila nga gintawag nga
mangin iya ni Jesu-Cristo.
7 *Ining akon sulat para* sa inyo dira sa Roma nga ginahigugma sang Dios kag
gintawag nga mangin iya mga katawhan.

Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya‡ kag kalinong§ halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Handom ni Pablo sa Pagkadto sa Roma

8 Una sa tanan nagapasalamat ako sa akon Dios paagi kay Jesu-Cristo para sa inyo
tanan, kay ang inyo pagtuo ginasugid sa bilog nga kalibutan.
9 Permi ako nagapangamuyo para sa inyo, kag makapamatuod sini ang Dios nga
akon ginaalagaran sa bug-os ko nga tagipusuon sa akon pagwali sang Maayong Balita
parte sa iya Anak.
10 Permi ako nagapangamuyo sa Dios nga kon mahimo itugot niya nga makakadto
ako dira sa inyo.
11 Dako gid ang akon handom nga makita ko kamo para mapaambit ko sa inyo ang
espiritual nga mga abilidad nga makapabakod sa inyo.
12 Ang buot ko silingon, nga magbinuligay kita para mapabakod kita paagi sa akon
pagtuo kag sa inyo pagtuo.
13 Mga kauturan, gusto ko nga mahibaluan ninyo nga makapila na ako nagplano nga
magkadto dira sa inyo, pero permi lang may kasablagan. *Gusto ko nga makakadto dira*
para may mga tawo man ako nga mabuligan nga magtuo kay Cristo, pareho sang
nahimo ko sa iban nga mga indi Judio *sa mga lugar nga akon ginkadtuan*.
14 Kay may obligasyon ako *sa pagwali sa tanan nga tawo:* sa mga may tinun-an kag sa
wala, kag sa mga may alam kag sa wala.
15 Gani dako gid ang akon handom nga makawali man sang Maayong Balita dira sa
inyo sa Roma.

Ang Gahom sang Maayong Balita

16 Wala ko ginakahuya ang pagwali sang Maayong Balita. Kay amo ini ang gahom
sang Dios sa pagluwas sa tanan nga nagatuo, una sa mga Judio, kag dason sa mga indi
Judio.

---

* **1:1** *Gintawag;* ukon, *Ginpili* † **1:4** *sa Balaan nga Espiritu:* ukon, *sa iya espiritu nga balaan* ‡ **1:7** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* § **1:7** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

17 Kay ginapahayag sa Maayong Balita nga ginapakamatarong sang Dios ang mga
tawo paagi gid lang sa pagtuo. Nagasiling ang Kasulatan, “Ang tawo nga
ginpakamatarong tungod sa iya pagtuo magakabuhi.”*

Ang Sala sang Tawo

18 Ginapakita sang aton Dios nga sa langit ang iya kaakig sa mga malain nga
ginahimo sang mga tawo nga kontra sa iya kabubut-on. Ang mga malain nga ila
ginahimo amo ang nagapugong sa ila sa pagkilala sang kamatuoran.
19 Kay sarang nila kuntani mahibaluan ang parte sa Dios tungod nga ginpakita ini
sang Dios sa ila.
20 Matuod nga indi ta makita ang Dios, pero halin pa sang pagtuga sang kalibutan,
ang iya wala katapusan nga gahom kag pagka-Dios napahayag na paagi sa mga butang
nga iya gintuga. Gani wala sila sang may ibalibad *nga wala sila nakahibalo nga may*
Dios.
21 Bisan nahibaluan nila nga may Dios, wala sila nagapadungog kag nagapasalamat
sa iya. Sa baylo, nangin wala sing pulos ang ila mga panghunahuna. Nadulman ang ila
mga hunahuna nga indi makaintiendi sang kamatuoran.
22 Nagasiling sila nga sila mga maalam, pero nagaguwa nga sila mga buang-buang.
23 Kay wala sila nagasimba sa Dios nga wala sing kamatayon, kundi ang ila
ginasimba amo ang ginhimo nga mga dios-dios nga kaanggid sang mga tawo nga may
kamatayon kag mga sapat nga nagalupad, nagalakat, kag nagakamang.
24 Tungod sang ila kabuangan ginpabay-an sila sang Dios sa paghimo sang malaw-ay
nga mga butang nga ila nagustuhan, kag ang resulta, makahuluya ang ginahimo nila
sa ila kapareho nga lalaki ukon babayi.
25 Ginabayluhan nila sang kabutigan ang kamatuoran parte sa Dios. Ginasimba nila
kag ginaalagad ang mga tinuga sang Dios, kag indi ang Manunuga nga dalayawon
hasta san-o. Amen.
26 Tungod nga ang mga tawo indi magkilala sa Dios, ginpabay-an niya sila sa
paghimo sang makahuluya nga mga butang nga ila naluyagan. Nagapakigrelasyon
ang mga babayi sa kapareho nila nga babayi imbes sa lalaki ang amo ang natural.
27 Amo man ang mga lalaki, sa baylo nga maggamit sila sang babayi, nga amo ang
natural, ang ila kailigbon ara sa ila kapareho nga lalaki. Makahuluya ang ila ginahimo
sa lawas sang ila kapareho nga mga lalaki. Kag tungod sa sining ginahimo nila nga
indi husto, silutan sila sang Dios sang silot nga bagay gid sa ila.
28 Tungod nga indi sila magkilala sa Dios, ginpabay-an niya sila sa ila hunahuna nga
indi makapili sang husto. Gani ginahimo nila ang mga butang nga indi dapat himuon.
29 Nangin ulipon sila sang tanan nga klase sang kalainan, kalautan, kadalok, kag
kahisa. Ara man sa ila ang pagpamatay, pag-ilinaway, pagkadayaon, kag ang
paghunahuna sang mga malain nga himuon nila sa ila isigkatawo. Nagakutsokutso
sila
30 kag nagapanglibak sa ila isigkatawo. Akig sila sa Dios, wala nagatahod sa ila
isigkatawo, bugalon, hambog, kag nagapangita sila sang paagi sa paghimo sang
malain. Wala sila nagatuman sa ila mga ginikanan,
31 wala pulos ang ila hunahuna, indi masaligan, kag wala sing kaluoy bisan pa sa ila
pamilya.
32 Nahibaluan nila nga nagdeklarar ang Dios nga ang mga tawo nga nagahimo sini
nga mga sala takos sang kamatayon, pero padayon gihapon ang ila paghimo. Kag indi
lang ina, kundi nalipay pa gid sila kon may makita sila nga nagahimo pareho sang ila
ginahimo.

---

* **1:17** Hab. 2:4

2

Ang Paghukom sang Dios

1 Karon, makasiling ka nga bagay sila silutan sang Dios kay masyado kalain ang ila
ginahimo. Pero ikaw nga nagasiling sina ginasentensyahan mo man ang imo
kaugalingon, kay ginapakalain mo sila pero ikaw mismo amo man ang imo ginahimo.
2 Nahibaluan ta nga suno sa kamatuoran ang paghukom sang Dios sa mga tawo nga
nagahimo sang malain.
3-4 Pero sin-o ka nga nagahukom sa iban nga amo man ang imo ginahimo? Siguro
nagahunahuna ka nga tungod ang Dios maayo, mabinatason, kag mapinasensyahon,
makalikaw ka sa iya paghukom. Wala ka bala kahibalo nga ang kaayo sang Dios
nagahatag sang kahigayunan nga maghinulsol ka?
5 Pero tungod nga matig-a ang imo ulo kag indi ka maghinulsol, ginadugangan mo
ang imo silot sa adlaw nga ipakita sang Dios ang iya kaakig kag ang iya matarong nga
paghukom.
6 Kay ang Dios magabalos sa tagsa-tagsa suno sa iya mga binuhatan.*
7 May mga tawo nga nagapadayon sa paghimo sang maayo tungod nga ginahandom
nila nga dayawon sila *sang Dios*, padunggan, kag hatagan sang kabuhi nga wala sing
kamatayon. Ina nga mga tawo hatagan sang kabuhi nga wala sing katapusan.
8 Pero may mga tawo man nga maiyaiyahon nga nagasikway sang kamatuoran kag
nagasunod sa kalainan. Makita sini nga mga tawo ang kaugot kag kaakig sang Dios.
9 Kay ang tanan nga tawo nga nagahimo sang malain magaantos gid, una anay ang
mga Judio kag dason ang mga indi Judio.
10 Pero ang mga tawo nga nagahimo sang maayo, dayawon kag padunggan *sang
Dios*, kag mangin maayo ang ila kahimtangan, una anay ang mga Judio kag dason ang
mga indi Judio.
11 Kay ang Dios wala sing pinilian sa iya paghukom.
12 Ang mga tawo nga nagahimo sang sala mawala, bisan wala sila kahibalo parte sa
Kasuguan *ni Moises*. Ang mga tawo iya nga nakahibalo sang Kasuguan *ni Moises* pero
nagapadayon sa paghimo sang sala, hukman man sang Dios, pero ang Kasuguan
mismo ang iya gamiton sa paghukom sa ila.
13 Kay ang ginapakamatarong sang Dios amo ang nagatuman sang Kasuguan kag
indi ang nagapamati lang.
14 Ang mga indi Judio wala kahibalo sang Kasuguan *ni Moises*. Pero kon ginahimo
nila ang nasulat sa Kasuguan, nagapakita lang nga bisan wala sila kahibalo sang
Kasuguan, nahibaluan nila kon ano ang husto nga himuon.
15 Ang ila ginahimo *nga maayo* nagapakita nga ang ginatudlo sang Kasuguan ara sa
ila tagipusuon. Ang ila konsensya makapamatuod sini, kay kon kaisa ang ila
konsensya nagasiling nga sala ang ila ginahimo kag kon kaisa nagasiling man nga
husto ang ila ginahimo.
16 Kag suno sa Maayong Balita nga akon ginatudlo, ina ipadumdom sa ila ni
Jesu-Cristo sa adlaw nga siya pahukmon sang Dios sa tanan nga tawo. Hukman niya
ang tanan nila nga mga tinago sa ila hunahuna.

Ang mga Judio kag ang Kasuguan

17 Karon, kamo nga nagasiling nga kamo mga Judio, nagasalig kamo sa Kasuguan
kag nagapabugal pa nga malapit kamo sa Dios.
18 Nahibaluan ninyo kon ano ang luyag sang Dios kag kon ano ang labing maayo nga
himuon, tungod kay natun-an ninyo ini sa Kasuguan.

---

* **2:6** Sal. 62:12; Hul. 24:12

19 Nagasalig kamo nga makatudlo kamo sa mga tawo nga bulag *sa kamatuoran* kag
makahatag sang kasanag sa mga tawo nga nadulman.
20 Nagasalig man kamo nga manugtudlo kamo sa mga tawo nga mahinay
mag-intiendi kag sa mga *tawo nga* bata pa *kon parte sa Dios*. Amo ina ang inyo
hunahuna tungod kay nagasalig kamo nga nahibaluan ninyo ang husto nga kaalam
kag kamatuoran paagi sa Kasuguan.
21 Nagatudlo kamo sa iban, pero wala ninyo ginatudlui ang inyo kaugalingon.
Nagatudlo kamo nga indi magpangawat, pero nagapangawat kamo.
22 Nagatudlo kamo nga indi magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, pero amo
man ina ang inyo ginahimo. Nahigkuan gid kamo sa mga dios-dios, pero
nagapangawat kamo sa mga simbahan.
23 Nagapabugal kamo nga ara sa inyo ang Kasuguan *sang Dios*, pero ginapakahuy-an
ninyo ang Dios tungod sang inyo paglapas sang Kasuguan.
24 Nagasiling ang Kasulatan, "Tungod sa inyo *nga mga Judio*, ginainsulto sang mga
indi Judio ang Dios."†
25 Ang pagkatinuli may pulos lang kon ginatuman ninyo ang Kasuguan. Pero kon
wala ninyo ginatuman ini, pareho lang kamo sa mga *indi Judio nga* wala natuli.
26 Kag amo man sa mga tawo nga indi tinuli: kon ginasunod nila ang ginapatuman
sang Kasuguan, ginakabig man sila sang Dios nga mga tinuli.
27 Gani kamo nga mga Judio husgaran nila tungod nga ginalapas ninyo ang
Kasuguan, bisan ara sa inyo ining ginsulat nga Kasuguan kag bisan natuli kamo. Sila
iya nagatuman sang Kasuguan bisan wala sila natuli.
28 Kon sa bagay sin-o gid bala ang matuod nga Judio kag matuod nga tinuli? Indi ang
tawo nga ang iya ginikanan Judio kag ang iya pagkatinuli sa guwa lang.
29 Ang matuod nga Judio amo ang tawo nga nagbag-o ang iya kabuhi paagi sa bulig
sang Espiritu *Santo* kag indi tungod kay natuli siya suno sa Kasuguan. Ang tawo nga
pareho sina ginadayaw sang Dios bisan wala siya ginadayaw sang mga tawo.

3

1 Kon amo sini, may bintaha bala ang pagka-Judio ukon may pulos bala ang
pagkatinuli?
2 Sa matuod, madamo ang bintaha. Una sa tanan, gintugyan sa mga Judio ang
pulong sang Dios.
3 Bisan matuod nga may mga Judio nga wala nagatuman sa pulong sang Dios, indi
gid mahimo nga indi niya pagtumanon ang ginpromisa niya sang una.
4 Bisan ang tanan nga tawo butigon, ang Dios masaligan sa gihapon sa iya mga
pulong. Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,
"Husto ikaw sa imo mga ginahambal,
kag wala ka nagakasala sa imo paghukom."*
5 Karon, *basi may magsiling,* "Kon ikomparar ang amon ginahimo nga malain sa
ginahimo sang Dios, makita nga maayo ang Dios. Gani kon makita ang kaayo niya
tungod sa amon ginahimo nga malain, indi matarong ang Dios kon ipaagom niya ang
iya kaakig sa amon tungod sa amon ginahimo." Ina tawhanon lang nga mga rason.
6 Indi ina mahimo! Tungod nga kon amo sina, paano ang paghukom sang Dios sa
mga tawo diri sa kalibutan?
7 *Basi may magsiling pa gid,* "Kon paagi sa amon pagbinutig magaguwa nga indi
butigon ang Dios kag sa sini madayaw siya, ngaa silutan kami bilang makasasala?"

---

† **2:24** Isa. 52:5 * **3:4** Sal. 51:4

8 Ang ina nga rason nagasiling nga maayo ang maghimo sang malain para
magaguwa ang maayo. Suno sa mga tawo nga nagapakalain sa amon, amo ini kuno
ang amon ginatudlo. Ina nga mga tawo dapat gid man nga silutan *sang Dios*.

Ang Tanan nga Tawo Makasasala

9 Karon, ano ang aton masiling? Nga kita nga mga Judio mas maayo pa sang sa mga
indi Judio? Indi ina matuod! Ginpahayag ko na nga ang tanan nga tawo, Judio man
ukon indi, makasasala.
10 Kay amo gid ini ang ginasiling sang Kasulatan:
"Wala gid sing bisan isa nga matarong;
11 wala sing bisan isa nga nakaintiendi parte sa Dios,
kag wala sing may nagatinguha sa pagkilala sa iya.
12 Ang tanan nagsipak sa matuod nga dalan
kag palareho nga nangin wala sing pulos ang ila kabuhi.
Wala gid sing bisan isa nga nagahimo sing maayo."†
13 "Ang ila mga ginahambal‡*delikado pareho sang* bukas nga lulubngan.
Ang ila mga ginasugid§ puro pangdaya."*
"Ang ila mga pulong†*makahalalit* pareho sang dalit sang man-og."‡
14 "Ang nagaguwa sa ila mga baba
puro masakit nga mga pag-insulto."§
15 "Maabtik sila magpatay.
16 Bisan diin sila magkadto nagapanglaglag sila
kag nagadala sang kalisod.
17 Wala sila sing may nahibaluan parte sa kalinong.*"†
18 "Kag wala sila sing kahadlok sa Dios."‡
19 Karon, nahibaluan ta nga kon ano ang ginasiling sang Kasuguan, ginasiling ini sa
aton nga mga Judio nga nagakabuhi sa idalom sang Kasuguan. Gani indi kita
makasiling nga indi kita pagsilutan. Ang tanan magapanabat sa Dios tungod sa ila mga
sala.
20 Kay wala gid sing tawo nga pakamatarungon sa atubangan sang Dios paagi sa
pagtuman sang Kasuguan. Ang Kasuguan ginhatag sa tawo para ipakita nga siya
makasasala.

Ang Paagi Kon Paano Ginapakamatarong sang Dios ang mga Tawo

21 Pero karon ginpahayag na kon paano ginapakamatarong sang Dios ang tawo. Ini
indi paagi sa pagtuman sang Kasuguan. Ang Kasuguan mismo kag ang mga *sinulatan
sang mga* propeta nagapamatuod sini.
22 Ginapakamatarong sang Dios ang tawo paagi sa pagtuo kay Jesu-Cristo, kay ang
Dios wala sing pinilian. Gani ang bisan sin-o nga magtuo kay Jesu-Cristo
ginapakamatarong niya.
23 Kay ang tanan nga tawo nagpakasala kag indi takos sa panulok sang Dios.
24 Pero tungod sa grasya sang Dios, ginpakamatarong kita paagi kay Cristo Jesus nga
nagtubos sa aton, kag ini regalo sang Dios.
25 Ginpadala siya sang Dios sa kalibutan para ihalad ang iya kabuhi para madula
ang kaakig sang Dios sa aton, kag paagi sa iya dugo mapatawad kita sa aton mga sala
kon magtuo kita sa iya. Ginhimo ini sang Dios para ipakita nga matarong siya. Kay
sang una ginpaligad niya ang ila mga sala tungod nga mabinatason siya. Dapat
kuntani ginsilutan na sila.

---

† **3:12** Sal. 14:1-3; 53:1-3 ‡ **3:13** *ginahambal:* sa literal, *tutunlan* § **3:13** *ginasugid:* sa literal, *dila* * **3:13** Sal. 5:9 † **3:13** *pulong:* sa literal, *bibig* ‡ **3:13** Sal. 140:3 § **3:14** Sal. 10:7 * **3:17** *kalinong:* ukon, *maayo nga pag-inupdanay* † **3:17** Isa. 59:7-8 ‡ **3:18** Sal. 36:1

26 Pero karon *ginhalad na niya ang kabuhi ni Cristo* para ipakita nga matarong siya.
Tungod sa sining ginhimo sang Dios napamatud-an nga matarong siya bisan pa sa
pagpakamatarong niya sa *mga makasasala nga* nagtuo kay Jesus.
27 Gani wala gid sang bisan sin-o nga makapabugal. Kon ginapakamatarong kita
sang Dios tungod sa aton pagtuman sang Kasuguan, makapabugal kita. Pero ang
matuod, indi kita makapabugal tungod nga ginapakamatarong kita sang Dios paagi sa
aton pagtuo.
28 Kay nagapati kita nga ginapakamatarong sang Dios ang tawo paagi sa pagtuo kag
indi sa iya pagtuman sang Kasuguan.
29 Kon indi matuod ini, ang Dios, Dios lang sang mga Judio kag indi Dios sang mga
indi Judio. Pero Dios man siya sang mga indi Judio,
30 kay may isa lamang ka Dios. Kag pakamatarungon niya ang mga Judio kon sila
magtuo *kay Jesus*, kag amo man ang mga indi Judio kon magtuo man sila *kay Jesus*.
31 Ini wala nagakahulugan nga ginasikway ta ang Kasuguan tungod sa pagtuo, kundi
ginatuman ta ang iya husto nga katuyuan.

4

Si Abraham Bilang Halimbawa

1 Bilang halimbawa kon paano ginapakamatarong sang Dios ang tawo, tan-awa bala
ninyo si Abraham nga amay naton *nga mga Judio*.
2 Kon ginpakamatarong siya *sang Dios* tungod sang iya mga binuhatan, kuntani may
ipabugal siya. Pero ang matuod, wala siya sing may ipabugal sa Dios.
3 Nahibaluan ta ini tungod nga nagasiling ang Kasulatan, "Nagtuo si Abraham sa
Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*."*
4 Ang tawo nga nagaobra ginasuhulan. Ang suhol indi makabig nga regalo tungod
kay iya ini ginpangabudlayan.
5 Pero ginpakamatarong kita sang Dios tungod sa aton pagtuo sa iya nga
nagapakamatarong sa makasasala, kag indi tungod sa aton mga binuhatan.
6 Amo man ini ang buot silingon ni David sang nagsiling siya nga bulahan ang tawo
nga ginpakamatarong sang Dios indi tungod sa iya mga binuhatan.
7 *Nagsiling siya,*
"Bulahan ang mga tawo nga ang ila mga paglapas ginpatawad,
nga ang ila mga sala wala na ginadumdom sang Dios.
8 Bulahan ang tawo nga ang iya mga sala
indi na pag-isipon sang Ginoo kontra sa iya."†
9 Ining mga ginhambal ni David indi lang para sa mga Judio, kundi para man sa mga
indi Judio. Nahibaluan ta ini tungod nga nasambit na namon ang Kasulatan nga
nagasiling, "Nagtuo si Abraham sa Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong
siya *sang Dios*."
10 San-o bala ini natabo? Indi bala ang pagpakamatarong sa iya natabo sa wala pa
siya matuli?
11 Gintuli siya bilang tanda nga ginpakamatarong siya sang Dios tungod sang iya
pagtuo sa wala pa siya matuli. Amo ina nga si Abraham nangin amay‡ sang tanan nga
wala natuli pero nagatuo; kag tungod sa ila pagtuo ginpakamatarong sila *sang Dios*.
12 Si Abraham amay man sang mga tinuli, indi tungod lang sang ila nga pagkatinuli,
kundi tungod nga nagatuo sila subong nga nagtuo ang aton amay nga si Abraham sa
wala pa siya matuli.

Ang Promisa sang Dios Nabaton Paagi sa Pagtuo

---

* **4:3** Gen. 15:6 † **4:8** Sal. 32:1-2 ‡ **4:11** *amay:* buot silingon, *espirituhanon nga amay*

13 Sang una nagpromisa ang Dios kay Abraham kag sa iya mga kaliwat nga ang
kalibutan mangin ila. Ginpromisa ini indi tungod nga gintuman ni Abraham ang
Kasuguan, kundi tungod nga ginpakamatarong siya paagi sa iya pagtuo.
14 Kon ang mga nasakop sa Kasuguan§ amo lang ang makabaton sang ginpromisa
sang Dios, wala sing pulos ang aton pagtuo sa Dios, kag amo man ang promisa sang
Dios.*
15 Ang Kasuguan amo ang kabangdanan kon ngaa ginapaagom *sang Dios* ang *iya*
kaakig. Kon wala sing Kasuguan, wala man sing paglapas.
16 Gani ang promisa sang Dios ginabasi sa pagtuo, para mangin regalo sang Dios kag
mangin pamatuod nga ini mabaton sang tanan nga kaliwat ni Abraham—indi lamang
sa mga *Judio nga* nasakop sa Kasuguan kundi sa mga *indi Judio nga* nagatuo man
pareho kay Abraham. Kay si Abraham amo ang amay sang tanan nga nagatuo, Judio
man ukon indi.
17 Nagasiling ang *Dios sa* Kasulatan, "Ginhimo ko ikaw nga amay sang madamo nga
nasyon."† Gani sa atubangan sang Dios, si Abraham aton amay. Kag ang Dios nga
gintuohan ni Abraham amo man ang Dios nga nagahatag sang kabuhi sa mga patay‡
kag nagatuga sang mga butang nga wala pa.
18 Bisan wala na gid sing paglaom *nga mangin amay*, nagtuo gihapon si Abraham kag
padayon nga naglaom *nga tumanon sang Dios ang iya ginpromisa sa iya nga siya*
mangin amay. Gani *sa iya pagtuo,* nangin amay siya sang madamo nga nasyon, suno
gid sa ginsiling *sang Dios* sa iya nga, "Pareho man kadamo sa mga bituon ang imo mga
kaliwat."§
19 *Sang nagpromisa ang Dios kay Abraham,* mga 100 na ka tuig ang iya edad, kag
nahibaluan niya nga tigulang na siya kag imposible nga makapabata pa. Nahibaluan
man niya nga ang iya asawa indi makabata tungod nga baw-as si Sara. Pero wala
nagluya ang iya pagtuo.
20 Wala gid siya nagduhaduha sa promisa sang Dios, kundi nagtuo siya. Gani
ginpabakod siya sang Dios. Kag gindayaw niya ang Dios
21 tungod nga nagsalig gid siya nga sarang ang Dios magtuman sang iya ginpromisa.
22 Gani tungod sa pagtuo ni Abraham ginpakamatarong siya *sang Dios*.
23 Pero ang ginsulat sa Kasulatan nga "ginpakamatarong siya" ginsulat indi lang
para kay Abraham,
24 kundi para man sa aton. Pakamatarungon man kita kon nagatuo kita sa
nagbanhaw kay Jesus nga aton Ginoo.
25 Ginpatay si Jesus tungod sa aton mga sala, kag ginbanhaw siya para
pakamatarungon kita.

5

Maayo na ang Aton Relasyon sa Dios

1 Karon, tungod kay ginpakamatarong na kita paagi sa pagtuo *kay Jesu-Cristo*, maayo
na ang aton relasyon sa Dios. Ini natabo tungod sa ginhimo sang aton Ginoong
Jesu-Cristo.
2 Paagi sa iya kag tungod sa aton pagtuo nakabaton kita sang sini nga grasya sang
Dios, kag nagakalipay kita sa paglaom nga makaambit kita sa iya kadungganan.
3 Kag indi lang ina, kundi nagakalipay man kita sa aton mga pag-antos, kay
nahibaluan ta nga paagi sa mga kalisod mangin mainantuson kita.

---

§ **4:14** *ang mga nasakop sa Kasuguan:* buot silingon, ang mga Judio nga nagahimulat nga magsunod sa Kasuguan ni Moises. * **4:14** *amo man ang promisa sang Dios:* buot silingon nga mangin wala sing pulos ang promisa sang Dios kay wala sing may makatuman sang Kasuguan. † **4:17** Gen. 17:5 ‡ **4:17** *patay:* pareho sa patay si Abraham kag si Sara kay tigulang na sila kag baw-as si Sara. § **4:18** Gen. 15:5

4 Kag kon mainantuson kita nalipay ang Dios sa aton, kag kon ang Dios nalipay sa
aton may paglaom kita.
5 Kag indi mahimo nga indi ta mabaton ang aton ginalauman tungod nga paagi sa
Espiritu Santo nga ginpadala sa aton, nahibaluan ta nga ginahigugma kita sang Dios.
6 Hunahunaa bala ninyo ang gugma sang Dios sa aton. Sang wala kita sing sarang
mahimo *para makalikaw sa silot*, nagpanginmatay si Cristo para sa *aton nga* mga
makasasala sa tion nga gintalana sang Dios.
7 Mabudlay sa isa ka tawo nga magpanginmatay para sa tawo nga matarong. Siguro
may ara gid man nga magpanginmatay para sa maayo nga tawo.
8 Pero si Cristo nagpanginmatay para sa aton bisan sang mga makasasala pa kita. Sa
sini nga paagi ginpakita sang Dios ang iya paghigugma sa aton.
9 Kag tungod nga ginpakamatarong na kita subong *sang Dios* paagi sa dugo ni Cristo,
makasiguro gid kita nga tungod kay Cristo maluwas kita sa kaakig *sang Dios*.
10 Sang una mga kaaway kita sang Dios, pero paagi sa pagkapatay sang iya Anak
napabalik na ang aton maayo nga relasyon sa iya. Kag karon nga may maayo na kita
nga relasyon sa Dios, sigurado nga luwason niya kita paagi sa kabuhi ni Cristo.
11 Kag indi lang ina, kundi nagakalipay kita subong sa aton relasyon sa Dios paagi sa
aton Ginoong Jesu-Cristo. Paagi sa iya napabalik na ang aton maayo nga relasyon sa
Dios.

Si Cristo kag si Adan

12 Ang sala nagsulod sa kalibutan tungod sang paglapas ni Adan sa sugo sang Dios,
kag ang iya sala nagdala sang kamatayon. Gani nag-abot ang kamatayon sa tanan nga
tawo, tungod kay ang tanan nakasala.
13 Kay ari na sa kalibutan ang sala sa wala pa mahatag ang Kasuguan sa mga tawo.
Pero kon wala sing Kasuguan, ang sala wala ginakabig kontra sa tawo.
14 Pero halin kay Adan hasta kay Moises, naggahom na ang kamatayon sa mga tawo
bisan pa sa mga wala nakasala pareho sang paglapas ni Adan sa sugo sang Dios sa iya.
Si Adan amo ang larawan ni *Cristo nga ginapaabot sadto nga* magakari.
15 Pero *ining duha indi pareho, tungod kay* ang regalo sang Dios indi mapaanggid sa
sala ni Adan. Matuod gid nga ang sala ni Adan nagdala sing kamatayon sa madamo
nga tawo, pero labaw pa gid sa sini ang grasya sang Dios nga amo ang regalo nga
nag-abot sa madamo nga tawo paagi sa isa ka tawo nga si Jesu-Cristo.
16 Ang regalo sang Dios indi mapaanggid sa sala ni Adan. Tungod sa sala ni Adan
ginhukman kita nga silutan, pero tungod sa ginhimo ni Cristo, bisan madamo ang aton
ginhimo nga mga sala, ginpakamatarong kita sang Dios.
17 Kon tungod sa sala sang isa ka tawo *nga si Adan* ang tanan mapatay, daw ano pa
gid ka dako ang resulta sang ginhimo sang isa ka tawo nga si Jesu-Cristo. Kay ang mga
tawo nga nagabaton sang dako nga grasya kag regalo sang Dios paagi kay Cristo
ginapakamatarong sang Dios, kag magaangkon sila sang kabuhi.
18 Gani tungod sa sala sang isa ka tawo, ang tanan ginhukman nga silutan. Subong
man, tungod sa ginhimo nga matarong sang isa ka tawo, ang tanan* ginpakamatarong
sang Dios kag hatagan sila sang kabuhi.
19 Tungod sang isa ka tawo nga wala nagtuman sa Dios madamo ang nangin
makasasala. Subong man, tungod sang pagtuman sang isa ka tawo madamo ang
pakamatarungon *sang Dios*.
20 Ginhatag sang Dios ang Kasuguan para makita sang mga tawo nga madamo ang
ila paglapas, kag nagadugang pa gani kon may Kasuguan. Pero bisan nagdugang ang
sala, nagdugang pa gid ang grasya sang Dios.

---

* **5:18** *ang tanan:* buot silingon, *ang tanan nga nagatuo ukon nagabaton sang iya grasya.*

21 Gani subong nga ang sala naggahom sa tanan nga tawo kag nagresulta sang
kamatayon, ang grasya *sang Dios* nagagahom kag nagaresulta sang kabuhi nga wala
sing katapusan. Kay tungod sa ginhimo ni Jesu-Cristo nga aton Ginoo
ginpakamatarong na kita *sang Dios*.

6

Karon Bag-o na ang Aton Kabuhi

1 Karon ano ang aton masiling? Magpadayon bala kita sa pagpakasala para
magdugang pa gid ang grasya sang Dios sa aton?
2 Indi gid! Indi mahimo nga magpadayon kita sa pagpakasala kay napatay na kita sa
sala.*
3 Nakahibalo kamo nga sang pagbautiso sa aton sa *pagpakig-isa* kay Jesu-Cristo
nagakahulugan nga kaupod man kita sa iya kamatayon.
4 Gani ang pagbautiso sa aton nagapakilala nga sang napatay si Cristo, kita napatay
man kag ginlubong upod sa iya, para subong nga si Cristo ginbanhaw sang
makagagahom nga Amay, kita magakabuhi man sang bag-o nga kabuhi.
5 Kag kon nakipag-isa kita kay Cristo sa iya kamatayon, sigurado gid nga
makaangkon kita sang bag-o nga kabuhi† pareho sang natabo sa iya sang siya
ginbanhaw.
6 Nahibaluan ta nga ang aton daan nga pagkatawo nga makasasala ginlansang na sa
krus kaupod ni Cristo para ang lawas nga ginagamhan sang sala indi na magkontrolar
sa aton. Amo ina nga indi kita dapat ulipunon sang sala.
7 Kay kon ang tawo patay na, hilway na siya sa gahom sang sala.
8 Kag kon kita napatay upod kay Cristo, nagatuo kita nga mabuhi man kita upod sa
iya.
9 Kay nakahibalo kita nga tungod si Cristo nabanhaw, indi na mahimo nga mapatay
siya liwat. Wala na sing gahom ang kamatayon sa iya.
10 Napatay siya sang makaisa gid lang para sa sala, kag indi na gid ini maliwat. Buhi
siya subong kag ang iya kabuhi para sa Dios.
11 Gani tungod nga kamo ara na kay Cristo Jesus, kabiga ninyo nga ang inyo
kaugalingon patay na sa sala,‡ kag karon nagakabuhi na kamo para sa Dios.
12 Indi na ninyo pagtuguti nga maggahom ang sala sa inyo lawas nga may
kamatayon para indi na kamo magtuman sang iya kailigbon.
13 Indi ninyo paggamita ang bisan ano nga parte sang inyo lawas sa paghimo sang
sala bilang instrumento sang kalainan. Kundi itugyan ninyo ang inyo bilog nga lawas
sa Dios bilang instrumento sang pagkamatarong. Himua ninyo ini bilang mga tawo
nga gintubos halin sa kamatayon kag ginhatagan sang *bag-o nga* kabuhi.
14 Gani ang sala indi dapat maggahom sa inyo, kay wala na kamo sa idalom sang
Kasuguan, kundi ara na sa idalom sang grasya *sang Dios*.

Ang mga Nagahimo sang Matarong

15 Karon, tungod nga kita wala na sa idalom sang Kasuguan kundi sa idalom na sang
grasya *sang Dios*, magpakasala pa bala kita? Indi gid!
16 Indi bala mga ulipon kita sang bisan ano nga aton ginatuman? Gani kon
nagahimo kita sang sala, mga ulipon kita sang sala kag ang resulta sini kamatayon.
Pero kon nagatuman kita sa Dios, mga ulipon kita sang Dios kag ang resulta sini amo
nga pakamatarungon niya kita.

---

* **6:2** *napatay na kita sa sala:* buot silingon, *ang sala wala na labot ukon gahom sa aton* † **6:5** *makaangkon kita sang bag-o nga kabuhi:* ukon, *banhawon kita* ‡ **6:11** *patay na sa sala:* buot silingon, *ang sala wala na labot ukon gahom sa aton*

17 Sang una mga ulipon kamo sang sala. Pero salamat sa Dios tungod subong
tinagipusuon na ang inyo pagtuman sa mga kamatuoran nga gintudlo sa inyo.
18 Ginhilway na kamo sang Dios sa gahom sang sala, kag subong ulipon na kamo
sang matarong nga pagkabuhi.
19 Ginagamit ko bilang halimbawa ang parte sa pagkaulipon para madali ninyo
maintiendihan ang akon buot silingon. Sang una ginpaulipon ninyo ang inyo
kaugalingon sa sala paagi sa paggamit ninyo sang inyo lawas sa paghimo sang
malaw-ay nga mga butang kag kalautan. Kag ang resulta sini nangin malain kamo.
Pero karon, itugyan ninyo ang inyo kaugalingon bilang mga ulipon sang matarong nga
pagkabuhi. Kag ang resulta sini mangin diosnon kamo.
20 Sang mga ulipon pa kamo sang sala, ang matarong nga pagkabuhi wala sa inyo.
21 Ti ano nga kaayuhan ang inyo nakuha sa inyo pagkabuhi sang una nga subong
ginakahuya na ninyo? Ang resulta sadto amo ang kamatayon.
22 Pero karon ginhilway na kamo sa sala kag mga ulipon na kamo sang Dios. Kag ang
inyo nakuha amo ang diosnon nga pagkabuhi. Ang resulta sini amo ang kabuhi nga
wala sing katapusan.
23 Kay ang bayad sa sala amo ang kamatayon, pero ang kabuhi nga wala sing
katapusan amo ang regalo sang Dios sa mga ara kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.

7

Wala na Kita sa Idalom sang Kasuguan

1 Mga kauturan, nakahibalo kamo parte sa kasuguan. Gani nasiguro ko nga
maintiendihan ninyo ang akon ipaathag sa inyo nga kon ang tawo patay na, ang
kasuguan wala na sing gahom sa iya.
2 Pareho bala sang babayi nga may bana. Suno sa kasuguan, ang babayi nahigot sa
iya bana samtang buhi pa ang iya bana. Pero kon ang iya bana patay na, hilway na
siya sa kasuguan nga nagahigot sa iya sa iya bana.
3 Gani kon magpamana siya sa iban nga lalaki samtang buhi pa ang iya bana,
nagapanginlalaki siya. Pero kon ang iya bana patay na kag magpamana siya sa iban,
wala siya nagalapas sa kasuguan, kag wala man siya nagapanginlalaki.
4 Gani, mga kauturan, pareho man sina ang natabo sa inyo. *Wala na labot sa inyo ang*
Kasuguan, kay napatay na kamo paagi sa kamatayon ni Cristo. Iya na kamo ni Cristo
nga nabanhaw, para magkabuhi kita sing mapuslanon sa pag-alagad sa Dios.
5 Sang ara pa kita sa aton daan nga pagkatawo, ang malain nga mga kailigbon amo
ang nagagahom sa aton, kag nagdugang pa gani tungod sa Kasuguan. Kag tungod nga
ginhimo ta ato nga mga butang, ang aton silot amo ang kamatayon.
6 Pero karon, tungod sa aton pagpakig-isa sa kamatayon ni Cristo, hilway na kita sa
Kasuguan nga nag-ulipon sa aton. Ang aton pag-alagad sa Dios karon suno na sa bag-o
nga kabuhi nga resulta sang aton pagsunod sa Espiritu *Santo* kag indi sa daan nga
pagkabuhi nga resulta sang aton pagsunod sa Kasuguan.

Ang Kasuguan kag ang Sala

7 Karon basi kon may magsiling nga kon amo sina, malain gali ang Kasuguan. Wala
ako nagasiling nga malain. Kay kon wala ang Kasuguan wala ako nakahibalo kon ano
ang sala. Halimbawa, kon wala nagsiling ang Kasuguan, “Indi ka magkahisa,”* wala
ako nakahibalo nga malain ang pagkahisa.
8 Pero tungod sa sala nga ara na nga daan sa akon, pagkahibalo ko nga malain gali
ang pagkahisa, nagdugang pa gid ang akon kahisa. Gani kon wala sing Kasuguan, wala
kita nakahibalo kon ano ang ginatawag nga sala.

---

* **7:7** Exo. 20:17; Deu. 5:21

9 Sang una nagkabuhi ako nga wala sing Kasuguan. Pero pagkahibalo ko sang
Kasuguan, nakita ko nga ako gali makasasala, kag didto ko nahibaluan nga ako gali
ginsentensyahan na sang kamatayon.
10 Gani ang Kasuguan nga ang katuyuan maghatag sang kabuhi amo ang nagdala sa
akon sang kamatayon.
11 Kay ang Kasuguan amo ang gin-gamit sang sala nga ara sa akon para mapatalang
ako, kag ang resulta, nasentensyahan ako sang kamatayon tungod *nga indi ko*
masunod ang Kasuguan.
12 Ang Kasuguan balaan, kag ang tanan nga sugo sini balaan, matarong, kag maayo.
13 Nagakahulugan bala nga ang maayo nagdala sa akon sang kamatayon? Indi!
Ginsentensyahan ako tungod sa akon sala. Kag diri nakita ta nga malain gid ang sala,
kay gin-gamit niya ang Kasuguan nga maayo para masilutan ako sang kamatayon.
Gani paagi sa Kasuguan nakita ta kon daw ano kalaot ang sala.

Ang Maayo nga mga Butang nga Gusto Himuon sang Tawo Indi niya Mahimo

14 Nahibaluan ta nga ang Kasuguan naghalin sa Espiritu *sang Dios*. Pero ako
tawhanon kag ulipon sang sala.
15 Indi ko maintiendihan ang akon ginahimo. Kay ang *maayo nga* mga butang nga
gusto ko nga himuon indi ko mahimo, pero ang mga butang nga indi ko gusto himuon
amo ang akon ginahimo.
16 Kag kon wala ako naluyag sa akon ginahimo nga malain, nagakahulugan nga
nagasugot ako nga husto ang ginasiling sang Kasuguan.
17 Gani indi ako ang nagahimo sang malain kundi ang sala nga ari sa akon.
18 Kay nahibaluan ko nga diri sa akon, sa akon tawhanon nga kinaugali, wala gid
sing maayo, tungod kay bisan gusto ko nga maghimo sang maayo indi ako makahimo.
19 Gani, ang maayo nga gusto ko nga himuon indi ko mahimo, pero ang malain nga
indi ko gusto nga himuon amo ang akon ginahimo.
20 Karon, kon ginahimo ko ang indi ko gusto nga himuon, ini nagakahulugan nga
indi ako ang nagahimo sini kundi ang sala nga ari sa akon.
21 Gani nasapwan ko nga kon gusto ko maghimo sang maayo ginabalabagan ako
sang akon malain nga kinaugali.
22 Ang akon kaugalingon nalipay gid sa Kasuguan sang Dios,
23 pero may lain nga gahom† nga nagapanghikot sa akon nga pagkatawo, nga
nagabalabag sa akon sa pagsunod sa Kasuguan nga akon nahibaluan. Tungod sini
nangin ulipon ako sang gahom sang sala nga ara sa akon pagkatawo.
24 Makaluluoy gid ako! Sin-o bala ang makahilway sa akon sa sining *makasasala nga*
pagkatawo nga nagadala sa akon sa kamatayon?
25 Wala sing iban kundi ang Dios paagi kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo! Salamat sa
Dios!
Amo ini ang akon kahimtangan: ang akon hunahuna nagapaulipon sa Kasuguan
sang Dios, pero ang akon tawhanon nga kinaugali nagapaulipon sa gahom sang sala.

8

Ang Kabuhi sa Espiritu Santo

1 Karon, ang mga ara kay Cristo Jesus indi na paghukman nga silutan.
2 Kay sa tapos nga kita nangin ara na kay Cristo Jesus ginagamhan na kita sang
Espiritu *Santo* nga nagahatag sang kabuhi. Gani hilway na kita sa sala kag kamatayon
nga nagagahom sa aton.

† **7:23** *gahom:* sa literal, *kasuguan*

3 Ang Kasuguan indi makakuha sang gahom sang sala sa aton kabuhi, tungod kay
maluya ang aton tawhanon nga kinaugali. Ang Dios amo ang nagkuha sang gahom
sang sala sa kabuhi sang tawo. Ginpadala niya ang iya Anak diri sa kalibutan nga
mangin tawo pareho sa aton nga mga makasasala, para mangin halad para sa aton
mga sala. Kag sa iya pagkatawo, ginlaglag sang Dios ang gahom sang sala.
4 Ginhimo niya ini para ang ginapatuman sang Kasuguan matuman sa aton nga
wala na nagakabuhi suno sa luyag sang aton tawhanon nga kinaugali kundi suno sa
luyag sang Espiritu *Santo*.
5 Ang mga tawo nga nagakabuhi suno sa ila tawhanon nga kinaugali wala sing iban
nga ginahunahuna kundi kon ano ang naluyagan sang ila tawhanon nga kinaugali,
pero ang mga tawo nga nagakabuhi suno sa pagtuytoy sang Espiritu *Santo* wala sing
iban nga ginahunahuna kundi kon ano ang naluyagan sang Espiritu *Santo*.
6 Kon ang hunahuna sang tawo ara lang permi sa iya tawhanon nga kinaugali, ang
resulta amo ang kamatayon. Pero kon ang mga butang nga luyag sang Espiritu *Santo*
amo ang iya permi ginahunahuna, makabaton siya sang kabuhi kag kalinong.
7 Kaaway sang Dios ang tawo nga ang iya hunahuna ara lang permi sa iya tawhanon
nga kinaugali, kay wala siya nagatuman sa Kasuguan sang Dios, kag ang matuod indi
siya makatuman sini.
8 Ang mga tawo nga nagasunod sang ila tawhanon nga kinaugali indi gid
makapalipay sa Dios.
9 Pero kamo wala na sa paggahom sang inyo tawhanon nga kinaugali. Kay kon ang
Espiritu sang Dios nagapuyo sa inyo, ginagamhan na kamo sang Espiritu. Ang tawo
nga wala sa iya ang Espiritu ni Cristo indi iya ni Cristo.
10 Pero tungod nga si Cristo ara sa inyo, bisan mapatay ang inyo lawas tungod sa
sala, mabuhi gihapon ang inyo espiritu tungod kay ginpakamatarong kamo sang Dios.
11 Karon, tungod nga ang Espiritu sang Dios nga nagbanhaw kay Jesus nagakabuhi
sa inyo, siya nga nagbanhaw kay Cristo amo man ang magahatag sang kabuhi sa inyo
mga lawas nga may kamatayon. Kag himuon niya ini paagi sa iya Espiritu nga
nagapuyo sa inyo.
12 Gani mga kauturan, may obligasyon kita *sa pagsunod sa gusto sang Dios* indi sa
gusto sang aton tawhanon nga kinaugali.
13 Kay kon magkabuhi kamo suno sa inyo tawhanon nga kinaugali, mapatay kamo.
Pero kon paagi sa Espiritu *Santo* isikway ninyo ang malain nga mga buhat sang inyo
lawas, magakabuhi kamo.

Ang mga Anak sang Dios

14 Ang mga ginatuytuyan sang Espiritu sang Dios amo ang matuod nga mga anak
sang Dios.
15 Kay ang Espiritu nga inyo nabaton wala naghimo sa inyo nga mga ulipon, nga
nagakahadlok pareho sang inyo nabatyagan sang una, kundi naghimo siya sa inyo nga
mga anak sang Dios. Karon, paagi sa Espiritu *Santo* makatawag na kita sa Dios nga,
"Amay."*
16 Ang Espiritu *Santo* upod sa aton espiritu amo ang nagapamatuod nga kita mga
anak sang Dios.
17 Kag tungod nga kita mga anak *na sang Dios*, mga manunubli kita sang mga butang
nga ginatigana sang Dios para sa aton. Mga manunubli kita kaupod ni Cristo. Kay kon
nagaantos kita subong pareho kay Cristo sang una, magaabot ang adlaw nga
padunggan man kita kaupod niya.

---

* **8:15** Sa literal makita ang Hebreo nga pulong "abba" kag ang Griego nga pulong "pater," nga pareho nga nagakahulugan nga "tatay" ukon "amay."

Ang Maayo gid nga Kahimtangan sa Palaabuton

18 Kon sa akon lang, ang mga pag-antos subong indi makatupong sa maayo gid nga
kahimtangan nga mangin aton sa palaabuton.
19 Kay ang tanan nga tinuga sang Dios nagahulat nga nagahandom gid sang tion nga
ipahayag na sang Dios ang iya mga anak.
20 Kay ang tanan nga tinuga sang Dios wala makaabot sa katuyuan nga para sa ila.
Natabo ini indi suno sa ila luyag kundi tungod nga amo ini ang kabubut-on sang Dios.
Pero may paglaom pa,
21 kay magaabot ang adlaw nga ang mga tinuga sang Dios indi na madunot, kundi
mangin kaupod sa mga anak sang Dios nga mahilway, nga mabutang sa maayo gid nga
kahimtangan.
22 Nahibaluan ta nga hasta subong ang tanan nga tinuga sang Dios nagaugayong sa
kasakit pareho sang pagpasakit sang manugbata.
23 Pero indi lang sila, kundi kita man nga nakabaton sang Espiritu *Santo*, nga amo
ang una nga regalo sang Dios, nagaugayong man sa kasakit samtang nagapaabot kita
sa adlaw nga bag-uhon sang Dios ang aton mga lawas kag himuon niya kita nga iya
mga anak.
24 Naluwas na kita kag nagapaabot na lang nga makompleto ini nga kaluwasan. Ang
paglaom indi matawag nga paglaom kon ara na ang ginalauman. Kay sin-o bala ang
magalaom kon ara na?
25 Pero kon nagalaom kita sang mga butang nga wala pa sa aton, nagahulat kita nga
may pagbatas.
26 Kag tungod nga maluya kita, ang Espiritu *Santo* nagabulig sa aton. Indi kita
makahibalo kon ano gid ang dapat nga pangamuyuon, amo gani nga ang Espiritu
Santo nagapangabay sa Dios para sa aton sa mga pag-ugayong nga indi mamitlang.
27 Kag tungod nga nakahibalo ang Dios kon ano ang sa tagipusuon sang tawo,
nakahibalo man siya sang hunahuna sang Espiritu *Santo*. Kay ang Espiritu *Santo*
nagapangabay sa Dios para sa iya mga katawhan, kag suno sa kabubut-on sang Dios.
28 Nakahibalo kita nga ang tanan nga nagakalatabo ginahimo sang Dios para sa
kaayuhan sang mga nagahigugma sa iya, nga iya mga ginpili suno sa iya katuyuan.
29 Kay halin pa sang una, nahibaluan na sang Dios kon sin-o ang iya mangin mga
anak. Kag ginplano na niya nga daan nga mangin kaanggid sila sa iya Anak *nga si
Jesus*, para siya ang mangin kamagulangan sa madamo nga kauturan.
30 Gani ang mga tawo nga iya ginpili na nga daan gintawag niya *nga mangin iya mga
anak*; kag ang mga tawo nga iya gintawag, iya man ginpakamatarong; kag ang iya
ginpakamatarong, iya man ginpadunggan.

Ang Gugma sang Dios

31 Karon, kon hunahunaon ta ini nga mga butang, makasiling kita nga ang Dios
nagaapin gid sa aton, kag wala sing may makahalit sa aton.
32 Wala niya ginlikaw ang iya Anak, kundi ginhalad niya para sa aton tanan. Kon
ginhatag niya ang iya Anak, ihatag man niya sa aton ang tanan nga butang.
33 Wala sing may makasiling nga kita nga mga pinili sang Dios mga makasasala, kay
ang Dios mismo ang nagasiling nga kita ginpakamatarong na.
34 Wala na sing may makasiling nga dapat kita silutan, kay si Cristo Jesus mismo ang
ginsilutan kag napatay para sa aton, kag indi lang ina kundi ginbanhaw siya, kag
karon didto siya sa tuo sang Dios nga nagapangabay sa Dios para sa aton.
35 Wala sing may makapahamulag sa aton sa gugma ni Cristo. Bisan mag-agi kita sa
mga pag-antos, kalisod, paghingabot, kagutom, kaimulon,† katalagman, kag bisan pa
sa kamatayon, nasiguro ta nga ginahigugma kita gihapon ni Cristo.

† **8:35** *kaimulon:* sa literal, *kahublasan*

36 Nagasiling ang Kasulatan,
“Tungod sa amon pagtuo sa imo,
ara kami permi sa katalagman sang kamatayon.
Pareho kami sa mga karnero nga ilihawon.”‡
37 Pero bisan amo ini ang aton kahimtangan, masarangan ta gid nga atubangon ini
paagi sa bulig ni Cristo nga nagahigugma sa aton.
38-39 Kay nasiguro ko gid nga wala sing may makapahamulag sa aton sa gugma sang
Dios nga iya ginpakita paagi kay Cristo Jesus nga aton Ginoo. Bisan pa ang kabuhi diri
ukon ang kamatayon, ang mga anghel ukon ang mga demonyo, ang nagakalatabo
subong ukon ang magakalatabo sa palaabuton, ang mga may gahom, ang mga ara sa
ibabaw ukon sa idalom sang kalibutan, ukon bisan ano pa nga mga butang nga
gintuga sang Dios indi makapahamulag sa aton sa iya gugma.

9

Ang Dios kag ang mga Taga-Israel

1 Karon may isugid pa ako sa inyo, kag ini matuod, kay ara ako kay Cristo kag wala
ako nagabutig. Ang akon konsensya nga ginagamhan sang Espiritu *Santo*
nagapamatuod man nga matuod ang akon igasugid,
2 nga dako gid ang akon kasubo kag kasakit sa akon tagipusuon
3 tungod sa akon mga kasimanwa kag kadugo. Kon mahimo lang kuntani gusto ko
nga ako ang sumpaon sang Dios kag ipahamulag kay Cristo para lang nga mahilway
sila sa silot.
4 Madamo sila sang bintaha bilang mga Israelinhon. Ginkabig sila sang Dios bilang
iya mga anak; ginpakitaan sila sang Dios sang iya masilaw nga presensya; naghimo
ang Dios sang mga kasugtanan sa ila; ginhatag sa ila ang Kasuguan; gintudluan sila
sang husto nga pagsimba sa iya; madamo ang iya mga ginpromisa sa ila;
5 mga kaliwat sila sang mga tawo nga ginpili sang Dios sang una; kag sa ila lahi
naghalin si Cristo sang siya nagpakatawo, ang Dios nga makagagahom sa tanan kag
dalayawon hasta san-o! Amen.
6 Pero *bisan wala nila napusli ini nga mga pribilehiyo,* wala ini nagakahulugan nga
wala pagtumana sang Dios ang iya promisa, kay indi ang tanan nga kaliwat ni Israel
pinili sang Dios.
7 Indi ang tanan nga kaliwat ni Abraham ginakabig nga iya kaliwat. Kay *nagsiling
ang Dios kay Abraham*, “Sa kay Isaac magahalin ang imo mga kaliwat *nga akon
ginpromisa*.”*
8 Ini nagakahulugan nga indi ang tanan nga kaliwat ni Abraham ginakabig nga mga
anak sang Dios, kundi ang ginbata lang suno sa ginpromisa kay Abraham ang
kilalahon nga mga anak sang Dios.
9 Kay amo ini ang promisa sang Dios kay Abraham: “Mabalik ako diri sa sunod nga
tuig† kag si Sara may anak na nga lalaki.”‡
10 Kag paagi sa duha ka anak ni Rebeka kag sang aton katigulangan nga si Isaac,
ginpakita man sang Dios nga indi tanan nga kaliwat ni Abraham ginakabig nga iya
mga anak.
11-12 Sa wala pa magbata si Rebeka sang kapid, nagsiling ang Dios sa iya, “Ang
magulang magaalagad sa manghod.”§ Ginhambal niya ini sang wala pa sila
makahimo sing maayo ukon malain. Kay gusto niya itudlo nga kon magpili siya sang
tawo wala siya nagabasi sa mga binuhatan kundi suno sa iya kabubut-on.
13 Nagasiling ang *Dios sa* Kasulatan,

---

‡ **8:36** Sal. 44:22 * **9:7** Gen. 21:12 † **9:9** *sa sunod nga tuig:* ukon, *sa natalana nga tion* ‡ **9:9** Gen. 18:10, 14
§ **9:11-12** Gen. 25:23

“Ginhigugma ko si Jacob,
pero si Esau ya wala.”*
14 Karon, ano ang aton masiling? Nga indi matarong ang Dios? Indi ina husto!
15 Kay nagsiling ang Dios kay Moises, “Kaluoyan ko ang gusto ko nga kaluoyan.”†
16 Gani ang kaayo sang Dios wala nabasi sa gusto ukon sa ginahimo sang tawo, kundi tungod gid lang sa kaluoy sang Dios.
17 Kay sa Kasulatan nagsiling ang Dios sa hari sang Egypt,‡ “Ginhimo ko ikaw nga hari para sa sini nga katuyuan: agod paagi sa akon himuon kontra sa imo, mapakita ko ang akon gahom, kag para mangin bantog ang akon ngalan sa bilog nga kalibutan.”§
18 Gani ginakaluoyan sang Dios ang gusto niya kaluoyan, kag ginapatig-a niya ang ulo sang mga tawo nga gusto niya patig-ahon.

Ang Kaakig kag Kaluoy sang Dios

19 Karon, basi kon may magsiling sa akon, “Ngaa bala basulon pa sang Dios ang tawo *tungod sang iya pagpakasala*? Kag sin-o bala ang makapamatok sa kabubut-on sang Dios?”
20 Pero sin-o gid bala ikaw nga magsabat sa Dios? “Makasiling bala ang hinimo nga butang sa naghimo sa iya, ‘Ngaa ginhimo mo ako nga pareho sini?’ ”*
21 Pareho bala sa manughimo sang kolon, pagusto siya kon ano ang iya himuon sa lunang nga iya ginauyatan. Kon gusto niya, sarang niya mahimo ang duha ka klase sang kolon paagi sa sadto nga lunang: ang isa para sa espesyal nga mga okasyon kag ang isa para sa ordinaryo lang.
22 Karon, gusto sang Dios nga ipakita ang iya gahom kag ang iya kaakig sa mga tawo nga dapat na silutan. Pero pagusto siya kon agwantahon niya anay ini nga mga tawo nga iya pagalaglagon.
23 Ginahimo niya ini para mapakita niya ang iya dako nga kaayo sa mga tawo nga iya ginakaluoyan, nga iya na nga daan ginpreparar para padunggan.
24 Kag kita amo ang mga tawo nga iya gintawag, indi lang halin sa mga Judio kundi halin man sa mga indi Judio.
25 Amo ini ang ginsiling sang Dios sa libro ni Hoseas,
“Ang mga tawo nga indi akon,
tawgon ko nga ‘akon katawhan.’
Kag sila nga wala ko ginahigugma sadto anay,
higugmaon ko.”†
26 kag,
“Sa karon ginatawag sila nga, ‘Indi akon katawhan,’
pero sa ulihi pagatawgon sila nga, ‘Mga anak sang buhi nga Dios.’ ”‡
27 Amo man ini ang ginsiling ni Isaias parte sa mga Israelinhon: “Bisan daw pareho sa balas sa baybayon ang kadamuon sang mga kaliwat ni Israel, diutay lang sa ila ang maluwas.
28 Kay sa labing madali pagasilutan sang Ginoo sing maid-id ang *mga tawo* sa kalibutan.”§
29 Nagsiling man si Isaias,
“Kon ang Ginoo nga Makagagahom
wala sing may ginbilin sa aton lahi,
pareho na kuntani
kita sa Sodom kag Gomora.”*

Ang Israel kag ang Maayong Balita

---

* **9:13** Mal. 1:2-3 † **9:15** Exo. 33:19 ‡ **9:17** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* § **9:17** Exo. 9:16 * **9:20** Isa. 29:16; 45:9 † **9:25** Hos. 2:23 ‡ **9:26** Hos. 1:10 § **9:28** Isa. 10:22-23 * **9:29** Isa. 1:9

30 Ang akon buot silingon amo ini: ang mga indi Judio nga wala nagtinguha nga
pakamatarungon amo ang ginpakamatarong *sang Dios* tungod nga nagtuo sila.
31 Pero ang mga Israelinhon nga nagtinguha sa pagtuman sang Kasuguan para
pakamatarungon sila sang Dios wala nakadangat sini.
32 Ngaa man? Kay sa baylo nga magtuo sila *kay Jesu-Cristo*, nagsalig sila sa ila mga
binuhatan. Nasandad sila sa "bato nga kasandaran."
33 Pareho sa ginasiling *sang Dios* sa Kasulatan,
"Pamati! Mabutang ako sa Zion sang bato nga nagapasandad sa mga tawo
kag nagapadasma sa ila.
Pero ang mga tawo nga nagatuo sa iya indi gid mahuy-an."†

10

1 Mga kauturan, dako gid ang akon handom nga ang akon mga kapareho nga mga
Judio maluwas, kag ini ginapangamuyo ko sa Dios.
2 Makapamatuod ako nga mapisan sila sa pag-alagad sa Dios, pero indi suno sa
kamatuoran.
3 Kay wala sila kahibalo sang paagi sang Dios kon paano niya ginapakamatarong
ang tawo. Ang ila ginahimo, nagatinguha sila sa ila kaugalingon nga paagi kag wala
nila ginasunod ang paagi sang Dios.
4 *Wala sila makaintiendi nga* ang Kasuguan hasta lang kay Cristo, kay paagi sa
ginhimo ni Cristo, ang tagsa-tagsa nga nagatuo sa iya amo lang ang ginapakamatarong.

Ang Kaluwasan Para sa Tanan

5 Amo ini ang ginsulat ni Moises parte sa pagpakamatarong paagi sa pagtuman sang
Kasuguan: "Ang tawo nga nagatuman sang Kasuguan makaangkon sang kabuhi."*
6 Pero amo ini ang ginasiling sa Kasulatan parte sa pagpakamatarong paagi sa
pagtuo: "Indi ka magsiling sa imo kaugalingon, 'Sin-o bala ang mapa-langit?' "† (kon
sayuron, sa pagdala kay Cristo paidalom).
7 "Indi ka man magsiling, 'Sin-o ang magpanaog sa kadadalman sang duta?' "‡ (kon
sayuron, sa pagdala kay Cristo paibabaw halin sa mga patay).
8 Kundi nagasiling man ang Kasulatan,
"Ara ina nga mga pulong sa inyo, sa inyo mismo baba kag tagipusuon."§
Kag ini nga pulong amo ang parte sa pagtuo nga amon ginawali:
9 nga kon isugid mo nga si Jesus amo ang Ginoo kag nagatuo ka sa imo tagipusuon nga
ginbanhaw siya sang Dios halin sa kamatayon, maluwas ka.
10 Kay ang tawo ginapakamatarong *sang Dios* kon nagatuo siya sing hugot sa iya
tagipusuon. Kag kon magsugid siya *nga nagatuo siya*, maluwas siya.
11 Kay nagasiling ang Kasulatan, "Ang nagatuo sa iya indi gid mahuy-an."*
12 Kag ini nga promisa para sa tanan, Judio man ukon indi Judio, tungod nga ang
Ginoo, Ginoo sang tanan, kag nagahatag siya sing bugana nga pagpakamaayo sa tanan
nga nagadangop sa iya.
13 Kay *nagasiling ang Kasulatan*, "Ang bisan sin-o nga magdangop sa Ginoo maluwas."†
14 Pero paano ang pagdangop nila sa iya kon wala sila magtuo? Kag paano sila
makatuo sa iya kon wala sila makabati parte sa iya? Kag paano sila makabati kon wala
sing may magsugid sa ila?
15 Kag paano makasugid ang mga mensahero kon wala sila ginsugo? Suno sa
Kasulatan, "Daw ano kanami kon makita mo ang mga mensahero nga nagasugid sang
maayong balita."‡

---

† **9:33** Isa. 8:14; 28:16 * **10:5** Lev. 18:5 † **10:6** Deu. 30:12 ‡ **10:7** Deu. 30:13 § **10:8** Deu. 30:14 * **10:11** Isa. 28:16 † **10:13** Jol. 2:32 ‡ **10:15** Isa. 52:7

16 Pero indi ang tanan nagbaton sang Maayong Balita. Pareho sang ginsiling ni
Isaias, “Ginoo, sin-o bala ang nagpati sa amon mensahi?”§
17 Karon makasiling kita nga ang tawo magatuo lang kay Cristo kon makabati siya
sang mensahi parte sa iya. Kag ining mensahi mabatian lang kon may ara nga
magtudlo sini.
18 Karon, nakabati bala ang mga Israelinhon sang sini nga mensahi? Indi mahimo
nga wala sila nakabati. Kay *nagasiling ang Kasulatan,*
“Ang ila mensahi nagalambot sa bilog nga kalibutan;
nagalapnag ini sa bisan diin nga lugar.”*
19 Ti ano, wala bala nakaintiendi ang mga Israelinhon? *Indi mahimo nga wala sila
nakaintiendi.* Kay una, nagsiling *ang Dios paagi kay* Moises,
“Paimunon ko kamo sa iban nga nasyon.
Paakigon ko kamo *paagi sa pagpakamaayo* sa buang-buang nga nasyon.”†
20 Dayon *naghambal man ang Dios paagi kay* Isaias nga maisog nga nagsiling,
“Nakita ako sang mga tawo nga wala nagapangita sa akon.
Nagpakilala ako sa ila bisan wala sila nagapamangkot parte sa akon.”‡
21 Pero parte sa mga Israelinhon nagsiling siya, “Sige ang akon paabot nga magbalik sa
akon ang katawhan nga mga matig-a sing ulo kag mga malalison.”§

11

Ang Kaluoy sang Dios sa mga Judio

1 Ti ano, ginsikway na bala sang Dios ang iya katawhan? Wala gid. Kay ako mismo
isa ka Israelinhon, kaliwat ni Abraham, kag sakop sang tribo ni Benjamin.
2 Wala ginsikway sang Dios ang iya katawhan nga ginpili na niya sang una pa.
Nadumduman bala ninyo ang ginasiling sang Kasulatan parte kay Elias? Indi bala
nagreklamo siya sa Dios parte sa Israel?
3 *Siling niya,* “Ginoo, ginpamatay nila ang imo mga propeta, kag gin-guba nila ang
imo mga halaran. Ako na lang isa ang nabilin nga buhi kag ginatinguhaan man nila
ako nga patyon.”*
4 Pero ano bala ang sabat sang Ginoo sa iya? “May ginbilin ako nga 7,000 ka
Israelinhon nga wala nagluhod sa *imahen ni* Baal.”†
5 Amo man ini subong sa aton panahon. May nabilin pa *nga mga Israelinhon nga
nagatuo sa Dios,* kay ginpili niya sila tungod sa iya grasya.
6 Ang pagpili sa ila indi tungod sa ila binuhatan kundi suno sa grasya sang Dios; kay
kon ginabasi sa binuhatan, indi na ina matawag nga grasya.
7 Karon, makasiling kita nga ang mga Israelinhon wala nakabaton sang ila
ginahandom *nga mangin matarong.* Ang ginpili lang sang Dios amo ang nakabaton
sang ila ginahandom, pero ang iban ginpatig-a *ang ila ulo*.
8 Amo ini ang ginsiling sang Kasulatan,
“Daw sa ginpatulog sila sang Dios sing mahamuok,
kag hasta subong indi nila maintiendihan ang ila nakita kag nabatian.”‡
9 Nagsiling man si David,
“Kabay pa nga ang ila mga punsyon§ magadala sa ila sang kalaglagan, kasandaran,
kag silot.
10 Kabay pa nga mabulagan sila. Kag kabay pa nga magbuluktot sila permi.”*

§ **10:16** Isa. 53:1 * **10:18** Sal. 19:4 † **10:19** Deu. 32:21 ‡ **10:20** Isa. 65:1 § **10:21** Isa. 65:2 * **11:3** 1 Har. 19:10, 14 † **11:4** 1 Har. 19:18 ‡ **11:8** Deu. 29:4; Isa. 29:10 § **11:9** *ila mga punsyon:* siguro ang buot silingon, *ang mga punsyon sa ila nga paghalad sa templo ukon mga piesta.* Sa literal, *lamisa.* * **11:10** Sal. 69:22-23

11 Nasandad ang mga Judio *kay wala sila nagtuo kay Cristo*. Ti, ano karon?
Nagakahulugan bala nga padayon na gid ang ila pagkahulog? Indi! Kundi tungod sa
ila paglapas, nahatagan sing kahigayunan ang mga indi Judio nga maluwas. Kag sa
sini mahisa ang mga Judio.
12 Karon, kon ang paglapas kag ang kakulangan sang mga Judio nagdala sang
madamo nga pagpakamaayo sa mga indi Judio, daw ano pa gid nga mga
pagpakamaayo ang mangin resulta kon makompleto ang mga Judio *nga dapat magtuo*
sa iya.

Ang Kaluwasan sang mga Indi Judio

13 Karon, nagahambal ako sa inyo nga mga indi Judio. Ginhimo ako sang Dios nga
apostol para sa inyo. Kag ginakabig ko nga importante ini nga buluhaton nga ginhatag
sa akon,
14 kay basi kon paagi sini mapahisa ko sa inyo ang akon mga kapareho nga mga
Judio, para ang iban sa ila maluwas.
15 Kay kon ang pagsikway sang Dios sa mga Judio nangin kabangdanan nga ang *iban*
nga mga tawo sa kalibutan nakapalapit sa Dios, daw ano pa gid ang mangin resulta
kon ang mga Judio batunon liwat sang Dios. Mangin pareho sila sa mga patay nga
nabanhaw.
16 Kon ang parte sang tinapay nahalad sa Dios, ang bilog nga tinapay iya man sang
Dios. Kag kon ang gamot sang kahoy iya sang Dios, ang mga sanga sang kahoy iya man
sang Dios.†
17 Ang mga Judio pareho sang mga sanga sang kahoy nga olibo nga ginpang-utod.
Kag kamo nga mga indi Judio pareho sang mga sanga sang talunon nga olibo nga
ginsugpon sa ginpang-utdan nga mga sanga. Gani nakaambit kamo sang mga
kaayuhan nga ginhatag sang Dios sa mga Judio.
18 Pero indi kamo maghunahuna nga mas maayo pa kamo sang sa mga sanga nga
ginpang-utod. Dumduma ninyo nga *kamo ginsugpon lang*. Indi kamo ang nagabuhi sa
gamot, kundi ang gamot amo ang nagabuhi sa inyo.
19 Basi kon may magsiling sa inyo, “Ngaa ginpang-utod sila kag kami ang ginsugpon
kon indi kami mas maayo sang sa ila?”
20 Ginpang-utod sila tungod nga wala sila nagtuo *kay Cristo* kag kamo ang ginsugpon
tungod nga nagtuo kamo. Gani indi kamo magpabugal kundi magkahadlok.
21 Tungod kay kon ginapang-utod sang Dios ang natural nga mga sanga, mahapos
ang pagpang-utod sa inyo.
22 Diri makita ang kaayo sang Dios kag ang iya pagkaestrikto. Estrikto siya sa mga
tawo nga indi magtuo sa iya, pero maayo siya sa inyo, kon nagapabilin kamo sa iya
kaayo. Pero kon indi, pang-utdon man niya kamo.
23 Kag kon indi na magpatig-a ang mga Judio kundi magtuo man, isugpon niya liwat
sila sa puno, kay sarang ina mahimo sang Dios.
24 Kay kamo pareho sang mga sanga sang talunon nga olibo nga ginpang-utod kag
ginpangsugpon sa natural nga olibo, bisan pa nga indi ini kinaandan nga paagi. Pero
mas mahapos para sa Dios nga ibalik ang natural nga mga sanga sa iya ginhalinan nga
puno.

Ang Kaluoy sang Dios para sa Tanan

25 Mga kauturan, gusto ko nga mahibaluan ninyo ining tinago nga kamatuoran, para
indi kamo magpabugal nga daw si sin-o gid kamo. Ang pagpatig-a sang mga
Israelinhon hasta gid lang sa tion nga makompleto na ang mga indi Judio nga dapat
magtuo sa iya.

---

† **11:16** Ang buot silingon ni Pablo sa bersikulo 16, kon si Abraham iya sang Dios, ang iya mga kaliwat iya man sang Dios.

26 Pagkatapos sini maluwas ang bilog nga Israel, pareho sang ginasiling sang Kasulatan,
“Magahalin sa Zion ang Manluluwas;
kuhaon niya ang tanan nga kalautan sa mga kaliwat ni Jacob.
27 Kag amo ini ang akon kasugtanan sa ila:
patawaron ko ang ila mga sala.”‡
28 Tungod kay ginsikway sang mga Judio ang Maayong Balita, nangin kaaway sila sang Dios, para kamo nga mga indi Judio mahatagan sang kahigayunan nga maluwas. Pero tungod nga mga pinili sila sang Dios, ginahigugma niya sila. Kay ginpromisa niya ini sang una sa ila mga katigulangan nga palanggaon niya ang ila mga kaliwat.
29 Kag wala nagabaylo ang Dios sang iya hunahuna parte sa mga tawo nga iya ginapili kag ginapakamaayo.
30 Sang una kamo nga mga indi Judio wala nagtuman sa Dios. Pero karon, tungod nga ang mga Judio wala nagtuman sa iya, ginakaluoyan kamo sang Dios.
31 Kag amo man ang matabo sa ila, nga bisan subong wala sila nagatuman sa Dios, kaluoyan man niya sila tungod nga ginakaluoyan niya kamo.
32 Kay gintugutan sang Dios nga ang tanan nga tawo mangin ulipon sang ila mga sala para ipakita niya sa tanan ang iya kaluoy.

Pagpasalamat sa mga Kaayo sang Dios

33 Makatilingala gid ang kaayo sang Dios! Indi ta matungkad ang iya kaalam kag ang iya nahibaluan! Sin-o bala ang makaintiendi sang iya desisyon kag sang iya mga pamaagi?
34 *Pareho sang ginasiling sa Kasulatan,*
“Sin-o bala ang nakahibalo sang hunahuna sang Ginoo?
Sin-o bala ang makatudlo sa iya kon ano ang iya dapat himuon?”§
35 “Wala kita sing may ihatag sa iya
para may bayaran siya sa aton.”*
36 Kay ang tanan nga butang nagahalin sa Dios, kag ginhimo ini paagi sa iya kag para sa iya. Dayawon siya hasta san-o! Amen.

12

Ang Pagkabuhi Bilang Kristohanon

1 Gani mga kauturan, tungod sa kaluoy sang Dios *sa aton*, nagapangabay ako sa inyo nga ihalad ninyo ang inyo kaugalingon bilang buhi nga halad sa Dios. Itugyan ninyo ang inyo kaugalingon sa pag-alagad sa iya suno sa iya luyag. Amo ini ang husto nga pagsimba sa Dios.
2 Indi kamo magsunod sa mga pagginawi sang mga tawo sa sini nga panahon. Tuguti ninyo *ang Dios* nga bag-uhon niya ang inyo hunahuna, para mahibaluan ninyo ang kabubut-on sang Dios—kon ano ang maayo, husto, kag kon ano gid ang iya nagustuhan.
3 Bilang apostol nga amo ang grasya sang Dios sa akon, ginahambalan ko kamo tanan nga indi kamo maghunahuna nga daw si sin-o gid kamo, kundi hunahunaon ninyo sing husto kon ano ang inyo mga abilidad suno sa pagtuo nga ginhatag sang Dios sa inyo.
4 Kay kon paano nga ang aton lawas may madamo nga parte, kag ang kada parte may iya nga buluhaton,
5 kita nga mga tumuluo amo man. Bisan matuod nga madamo kita, isa lang kita ka lawas sa aton pagpakig-isa kay Cristo, kag nagaalangot kita sa isa kag isa.

‡ **11:27** Isa. 59:20-21; Jer. 31:33-34 § **11:34** Isa. 40:13 * **11:35** Job 41:11

6 Kag tungod nga ang kada isa sa aton may iya nga abilidad nga nabaton suno sa
grasya sang Dios, gamiton ta ining ginhatag niya. Kon may ginhatagan sing abilidad sa
pagsugid sang mensahi sang Dios, gamiton niya ina suno sa iya pagtuo.
7 Kag kon may ginhatagan sing abilidad sa pagserbisyo, dapat magserbisyo siya; kon
sa pagtudlo, dapat magpanudlo;
8 kon sa paglaygay, dapat magpanglaygay; kon sa paghatag sa mga imol, dapat
maalwan nga manughatag; kon sa pagdumala, magdumala nga may kapisan; kag kon
sa pagbulig sa mga nalisdan, magbulig nga may kalipay.
9 Kinahanglan sinsero gid ang aton paghigugma. Likawan ta ang malain, kag
himuon permi ang maayo.
10 Bilang mag-ulutod maghigugmaanay gid kita, kag magtinahuray sa isa kag isa.
11 Magmapisan kita kag indi magtinamad; mag-alagad kita sa Ginoo nga hugot gid sa
aton tagipusuon.
12 Kag tungod nga may paglaom kita, dapat mangin malipayon kita. Batason ta ang
mga kabudlayan, kag magpangamuyo kita permi.
13 Buligan ta ang mga katawhan sang Dios sa ila mga kinahanglanon, kag batunon ta
sa aton balay ang mga pangayaw.
14 Ipangamuyo ninyo sa Dios nga pakamaayuhon niya ang mga tawo nga
nagahingabot sa inyo. Indi kamo magpangamuyo nga silutan sila sang Dios.
15 Magkalipay kamo upod sa mga nagakalipay, kag magkasubo upod sa mga
nagakasubo.
16 Tratara ninyo ang isa kag isa sing palareho.* Indi kamo magpabugal kundi
magpakig-abyan sa mga tawo nga kubos. Indi kamo maghunahuna nga maalam gid
kamo.
17 Kon may maghimo sang malain sa inyo, indi kamo magbalos sang malain. Kundi
pinsaron ninyo kon paano kamo makahimo sing maayo sa atubangan sang mga tawo.
18 Himua ninyo ang inyo masarangan nga wala gid sing gamo sa inyo pagpakig-upod
sa tanan nga tawo.
19 Mga hinigugma, indi gid kamo magbalos; pabay-i ang *Ginoo nga magsilot sa ila sa
iya* kaakig. Kay nagasiling ang Ginoo sa Kasulatan, "Ako ang magabalos; ako ang
magasilot."†
20 Gani *sundon ta ang ginasiling sang Kasulatan*: "Kon ang imo kaaway ginagutom,
pakauna; kon ginauhaw, paimna. Kay kon himuon mo ini mahuya siya sa iya
ginahimo sa imo.‡"§
21 Indi kamo magpadaog sa malain, kundi dauga ninyo ang malain paagi sa paghimo
sang maayo.

13

Ang Aton Obligasyon sa mga Nagadumala sa Gobyerno

1 Ang kada isa sa inyo dapat magmatinumanon sa mga nagadumala sa gobyerno,
kay ang tanan nga paggobyerno halin sa Dios kag ang mga manugdumala ginbutang
sang Dios sa ila puwesto.
2 Ang nagakontra sa gobyerno nagakontra sa pagbuot sang Dios, kag ang nagahimo
sini nagadala sang silot sa ila kaugalingon.
3 Kon maayo ang aton ginahimo, wala kita sing dapat kahadlukan sa mga
nagadumala sa aton, luwas lang kon nagahimo kita sang malain. Gani para indi ka
mahadlok sa mga nagadumala, maghimo ka sang maayo, kag dayawon ka pa nila.

---

* **12:16** *Tratara...palareho:* ukon, *Magkabuhi kamo nga may pag-isa.* † **12:19** Deu. 32:35 ‡ **12:20** *mahuya siya sa iya ginahimo sa imo:* sa literal, *magatumpok ka sang baga sa iya ulo* § **12:20** Hul. 25:21-22

4 Kay mga alagad sila sang Dios para sa aton kaayuhan. Pero kon nakahimo ka sang
malain, dapat mahadlok ka sa ila, tungod nga may gahom sila sa pagsilot sa imo; kay
ginbutang sila sang Dios sa ila puwesto para silutan ang mga nagahimo sang malain.
5 Gani dapat magpasakop kita *sa aton gobyerno*; indi lang tungod sa kahadlok naton
sa silot, kundi tungod nga nahibaluan ta nga amo ini ang dapat naton nga himuon.
6 Amo man ini ang kabangdanan kon ngaa nagabayad kita sang aton buhis, kay ang
mga manugdumala mga alagad sang Dios nga nagapangabudlay para gid sa sini nga
butang.
7 Gani bayaran ninyo ang inyo nagkalain-lain nga klase sang buhis. Kag tahura
ninyo kag padunggi ang mga may awtoridad.

Ang Aton Obligasyon sa Isa kag Isa

8 Dapat indi kamo magpabilin nga may utang bisan kay sin-o, luwas lang sa utang
nga amo ang paghigugmaanay sa isa kag isa. Ang nagahigugma sa iya isigkatawo
nakatuman sang Kasuguan.
9 Kay ang mga sugo nga pareho sang, "Indi ka magpanginbabayi ukon
magpanginlalaki, indi ka magpatay, indi ka magpangawat, indi ka magkahisa,"* kag
ang iban pa nga mga sugo sarang matingob sa isa lang ka sugo nga nagasiling,
"Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo
kaugalingon."†
10 Kon ginahigugma ta ang aton isigkatawo, wala kita nagahimo sing malain sa ila.
Amo ina nga kon may paghigugma kita ginatuman ta ang *bilog nga* Kasuguan.
11 Dapat ninyo himuon ini, tungod nga nahibaluan ninyo nga tion na ini nga dapat
kamo magbugtaw. Kay ang *kompleto* naton nga kaluwasan mas malapit na sang sa
una nga nagtuo kita kay Jesu-Cristo.
12-13 Ang kadudulman madali na lang matapos kag ang kasanag madali na gid
mag-abot. Gani isikway ta na ang malain nga mga buluhaton sang kadudulman kag
isuklob ta ang maayo nga kabuhi bilang armas naton nga mga ara na sa kasanag. Indi
kita magpahubog ukon magsunod sa mga mahigko nga pagkinalipay. Indi kita
maghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon ukon magpagusto himo sang kalautan.
Indi kita mag-inaway ukon maghisaay.
14 Sa baylo, ang pamatasan ni Ginoong Jesu-Cristo ang dapat makita sa inyo kabuhi.
Kag indi ninyo paghatagan sing lugar ang inyo tawhanon nga kinaugali nga maghimo
sang malain.

14

Indi Ninyo Pagpakalainon ang Iban

1 Batuna ninyo ang tawo nga maluya ang iya pagtuo, kag indi ninyo siya pagbaisa sa
iya ginapatihan.
2 May mga tumuluo nga nagapati nga puwede makakaon sang bisan ano, kag may
mga tumuluo nga maluya *ang ila pagtuo* nga ang ila ginakaon utan lang.
3 Ang tumuluo nga nagakaon sang bisan ano indi dapat magpakanubo sa tumuluo
nga ang iya ginakaon utan lang, kag ang tumuluo nga utan lang ang ginakaon indi
man dapat maghukom sa nagakaon sang bisan ano. Kay sila nga duha pareho nga
ginabaton sang Dios,
4 kag sa Dios sila manabat. Gani sin-o ka bala nga maghukom sa suluguon sang iban?
Ang iya Agalon gid lang amo ang makasiling kon maayo ukon malain ang iya
ginahimo. Kag mahimo gid niya ang maayo, kay ang Ginoo amo ang magabulig sa iya
sa paghimo sang maayo.

---

* **13:9** Exo. 20:13-15, 17; Deu. 5:17-19, 21 † **13:9** Lev. 19:18

5 May mga tawo nga nagakabig nga may mga adlaw nga labi pa ka importante sang
sa iban nga mga adlaw. Kag may nagakabig man nga ang tanan nga adlaw palareho
lang. Ang kada isa maghimo sang iya kaugalingon nga desisyon *parte sa sini nga*
butang.
6 Kon ang tawo may ginapasulabi nga adlaw, ginahimo niya ini para sa Ginoo. Kag
ang tawo nga nagakaon sang bisan ano, ginahimo man niya ini para sa Ginoo, tungod
nga nagapasalamat siya sa Dios sa iya ginakaon. Ang iban nga wala nagakaon sang
iban nga pagkaon nagahimo sini para man sa Ginoo, kag nagapasalamat man sila sa
Dios.
7 Kay wala sing bisan sin-o sa aton ang nagakabuhi ukon mapatay para sa iya
kaugalingon.
8 Kon nagakabuhi kita, nagakabuhi kita para sa Ginoo, kag kon mapatay kita, para
man sa Ginoo. Gani kon nagakabuhi kita ukon mapatay, iya kita sang Ginoo.
9 Amo gani nga si Cristo napatay kag nabanhaw, para mangin Ginoo siya sang mga
buhi kag mga patay.
10 Gani indi kamo magpakanubo ukon maghukom sa inyo mga kauturan. Kay kita
tanan magaatubang sa hukmanan sang Dios.
11 Kay nagasiling ang Kasulatan,
"Ako, ang Ginoo nga buhi,
nagasumpa nga magaabot ang adlaw nga magaluhod ang tanan nga tawo sa akon
kag magakilala nga ako Dios."*
12 Amo ini nga ang kada isa sa aton magapanabat sa Dios sa aton mga ginhimo diri
sa kalibutan.
13 Gani indi na kita maghukom sa isa kag isa. Sa baylo, likawan ta ang mga butang
nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang aton kauturan.
14 Tungod nga ako ara kay Ginoong Jesus, nahibaluan ko nga wala sing pagkaon nga
indi matinlo. Pero ang bisan sin-o nga nagakabig nga may pagkaon nga ginadumilian,
ti indi siya dapat magkaon sina.
15 Karon, kon tungod sang imo ginakaon nalainan ang imo utod, wala ka
nagahigugma sa iya. Napatay man si Cristo para sa iya, gani indi paggub-a ang iya
pagtuo tungod sang imo ginakaon.
16 Bisan ginakabig ninyo nga ang isa ka butang indi malain, indi ninyo paghimua
kon pakalainon kamo sang iban tungod sini.
17 Kay ang paghari sang Dios indi parte sa pagkaon kag pag-inom, kundi parte sa
matarong nga kabuhi, maayo nga relasyon sa isa kag isa, kag kalipay nga halin sa
Espiritu Santo.
18 Ang bisan sin-o nga nagaalagad kay Cristo sa sini nga paagi amo ang nagustuhan
sang Dios kag ginatahod sang mga tawo.
19 Gani tinguhaan ta gid ang paghimo sang mga butang nga nagadala sing maayo
nga relasyon kag nagapabakod sa isa kag isa.
20 Indi paggub-a ang pagtuo sang ginluwas sang Dios tungod lang sa pagkaon.
Sarang makaon ang tanan nga klase sang pagkaon, pero indi maayo nga magkaon
sang pagkaon nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang iban.
21 Ang maayo nga himuon, indi ka magkaon sang karne ukon mag-inom sang
makahulubog nga ilimnon ukon maghimo sang bisan ano nga mangin kabangdanan
nga magpakasala ang imo utod.
22 Gani kon ano man ang ginapatihan mo parte sa sini nga mga butang, dapat ikaw
na lang kag ang Dios ang nakahibalo. Bulahan ang tawo nga wala niya ginahusgaran
ang iya kaugalingon sa mga butang nga ginahimo niya nga para sa iya husto.

---

* **14:11** Isa. 45:23

23 Pero kon nagaduhaduha siya *sa iya pagkaon,* konsensyahon siya† kon kaunon
niya ini, kay ang iya ginahimo wala nabasi sa iya ginapatihan. Sala ang bisan ano nga
ginahimo ta nga wala nabasi sa aton ginapatihan.

15

Magpasunaid Kita sa mga Maluya

1 Kita nga mga mabakod *sa pagtuo* dapat magpasunaid kag magbulig sa aton mga
kaupod nga maluya pa. Indi lang ang aton gusto ang aton hunahunaon,
2 kundi hunahunaon ta man ang kaayuhan sang kapareho ta nga tumuluo, para
mapabakod ang iya pagtuo.
3 Bisan gani si Cristo wala naghandom sang iya kaugalingon nga kaayuhan. Kundi
suno sa ginasiling sang Kasulatan, "Ang mga insulto sang mga tawo sa imo ginbatyag
ko."*
4 Ang tanan nga ginsulat sa Kasulatan sang una ginsulat sa pagtudlo sa aton. Paagi sa
Kasulatan, ginatudluan kita nga batason ta ang mga kalisod, kag paagi man sa sini
ginapabakod ang aton paglaom.
5 Kabay pa nga ang Dios nga nagapabakod sa aton kag nagahatag sa aton sang
pagbatas magabulig sa inyo nga mag-isa kamo bilang mga sumulunod ni Cristo Jesus,
6 para magtingob kamo sa pagdayaw sa Dios kag Amay sang aton Ginoong
Jesu-Cristo.

Ang Maayong Balita para sa mga Indi Judio

7 Ginbaton kamo ni Cristo, gani batuna man ninyo ang isa kag isa para madayaw ang
Dios.
8 Ang kabangdanan kon ngaa ginsugo si Cristo sa pag-alagad sa mga Judio indi lang
sa pagpakita nga ang Dios masaligan sa pagtuman sang iya mga promisa sang una sa
ila mga katigulangan,
9 kundi sa pagpakita man sa mga indi Judio sang kaluoy sang Dios, para magdayaw
man sila sa Dios. Kay nagasiling ang Kasulatan,
"Gani padunggan ko ikaw sa mga indi Judio.†
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw."‡
10 May nasulat man sa Kasulatan nga nagasiling,
"Kamo nga mga indi Judio,
magkalipay kamo kaupod sa katawhan sang Ginoo!"§
11 Kag nagasiling pa gid,
"Tanan kamo nga mga indi Judio, dayawa ninyo ang Ginoo.
Tanan kamo nga katawhan, dayawa ninyo siya!"*
12 Nagsiling man si Isaias,
"Magaguwa sa mga kaliwat ni Jesse† ang manugdumala sang mga indi Judio,
kag magasalig sila sa iya."‡
13 Kabay pa nga ang Dios nga nagahatag sang paglaom maghatag man sa inyo sang
kalipay kag kalinong tungod sang inyo pagtuo sa iya, agod paagi sa gahom sang
Espiritu Santo magadugang pa gid ang inyo paglaom.

Ang Kabangdanan sang Pagsulat Sini ni Pablo

14 Mga kauturan, nasiguro ko gid nga maayo kamo nga mga tawo. Nasiguro ko man
nga madamo na ang inyo nahibaluan, kag sarang na kamo makalaygay sa isa kag isa.

---

† **14:23** *konsensyahon siya:* ukon, *sentensyahan siya sang Dios* * **15:3** Sal. 69:9 † **15:9** *mga indi Judio:* ukon, *mga nasyon.* Amo man sa bersikulo 10 kag 11 ‡ **15:9** 2 Sam. 22:50; Sal. 18:49 § **15:10** Deu. 32:43 * **15:11** Sal. 117:1 † **15:12** *Jesse:* Si Jesse ang amay ni Haring David. ‡ **15:12** Isa. 11:10

15 Pero nagsulat gihapon ako sa inyo nga wala sing lipod-lipod parte sa pila ka
butang nga dapat ipadumdom sa inyo, kay nabaton ko ang grasya sang Dios
16 nga mangin alagad ni Cristo Jesus para sa mga indi Judio. Nagaalagad ako sa ila
bilang pari kag ginatudlo ko sa ila ang Maayong Balita halin sa Dios para mangin halad
sila nga iya maluyagan, nga mangin iya paagi sa Espiritu Santo.
17 Kag tungod nga ako ara kay Cristo Jesus, sarang ako makapabugal sang akon
nahimo sa pag-alagad sa Dios.
18 Kag wala ako sing iban nga ipabugal kundi ang mga ginhimo ni Cristo paagi sa
akon, nga ang mga indi Judio nagasunod na sa iya paagi sa akon mga pagtudlo kag
mga hinimuan,
19 sa bulig sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang—kag ini tanan paagi
sa gahom sang Espiritu *Santo*. Ang Maayong Balita parte kay Cristo ginwali ko bisan
diin ako nagkadto, kag naglibot pa gani ako halin sa Jerusalem hasta sa Iliricum.
20 Handom ko gid nga magwali sa mga lugar nga ang mga tawo wala pa makabati
sang Maayong Balita parte kay Cristo, tungod kay indi ko gusto nga magwali sa mga
lugar nga nawalihan na sang iban.
21 Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,
"Ang wala pa masugiri parte sa iya makakilala,
kag ang wala pa makabati *parte sa iya* makaintiendi."§
22 Gani wala pa ako makaabot dira sa inyo *tungod nga naglibot ako sa mga banwa diri*.

Ang Plano ni Pablo nga Magkadto sa Roma

23 Pero karon, tungod nga natapos ko na ang akon obra sa sini nga mga lugar, kag
tungod nga pila na ka tuig ang akon handom nga makakadto dira sa inyo,
24 ayhan magakitaay na gid kita. Kay ang akon plano maagi ako dira sa inyo kon
magpa-Espania ako. Gusto ko nga malipay sa pagpakig-upod sa inyo bisan sa malip-ot
lang nga tion antes ako magpa-Espania paagi sa inyo pagpatigayon.
25 Pero karon makadto ako anay sa Jerusalem para idul-ong ang bulig para sa mga
katawhan sang Dios didto.
26 Kay ang *mga tumuluo sa* Macedonia kag Acaya nagbuluntar nga maghatag sang
bulig sa mga imol nga mga katawhan sang Dios didto sa Jerusalem.
27 Gusto nila nga himuon ini. Kon sa bagay may kabalaslan sila sa mga tumuluo sa
Jerusalem. Kay kon indi tungod sa mga tumuluo sa Jerusalem, ining mga indi Judio
wala nakabaton sang espiritual nga mga pagpakamaayo. Gani dapat nga buligan sang
mga indi Judio ang mga tumuluo sa Jerusalem sa ila materyal nga mga kinahanglanon.
28 Pagkatapos nga madala ko ini nga mga bulig sa ila kag masiguro nga nabaton gid
nila, mahapit ako dira sa inyo antes ako magpa-Espania.
29 Kag nagapati ako nga sa pag-abot ko dira, madamo nga pagpakamaayo halin kay
Cristo ang mabaton ta sa isa kag isa.
30 Gani mga kauturan, tungod kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo, kag tungod sa gugma
nga ginhatag sang Espiritu *Santo* sa aton, nagapangabay ako nga buligan ninyo ako sa
pagpangamuyo sing hugot sa Dios para sa akon.
31 Pangamuyo kamo nga indi ako maano sang mga indi tumuluo sa Judea, kag
pangamuyo man kamo nga malipay ang mga katawhan sang Dios sa Jerusalem sa
bulig nga akon dal-on sa ila.
32 Dayon, kon itugot sang Dios, makadto ako dira sa inyo nga puno sing kalipay, kag
makapahuway ako kaupod ninyo.
33 Kabay pa nga ubayan kamo sang Dios nga nagahatag sang kalinong sa aton
kabuhi. Amen.

---

§ **15:21** Isa. 52:15

16

Mga Pagpangamusta ni Pablo

1 Karon gusto ko nga ipakilala sa inyo ang aton utod nga si Febe. Nagaalagad siya sa
iglesya sa Cencrea.
2 Batuna ninyo siya *bilang inyo utod* sa Ginoo kag amo gid ini ang dapat ninyo
himuon bilang mga katawhan sang Dios. Buligan ninyo siya sa iya mga
kinahanglanon, kay madamo ang iya nabuligan. Ako gani nabuligan man niya.
3 Ikamusta ninyo ako kay Priscila kag kay Aquila. Ini sila kaupod ko man nga mga
manugpangabudlay kay Cristo Jesus.
4 Gintaya nila ang ila kabuhi sa katalagman para sa akon; kag indi lang ako ang
nagapasalamat sa ila, kundi ang tanan man nga iglesya nga indi Judio.
5 Kamusta man sa mga tumuluo nga nagatipon* didto sa ila balay *sa pagsimba sa
Dios*.
Nagapangamusta man ako sa akon hinigugma nga abyan nga si Epenetus. Siya ang
nahauna nga nagtuo kay Cristo sa *probinsya sang* Asia.
6 Kamusta man kay Maria. Nagpangabudlay siya sing tudo-tudo para sa inyo.
7 Kamusta man sa akon mga kapareho nga Judio nga si Andronicus kag si Junias. Ini
sila kaupod ko nga napriso. Kilala sila sang mga apostoles, kag una pa sila sa akon nga
nag-Kristohanon.
8 Nagapangamusta man ako sa akon hinigugma nga abyan sa Ginoo nga si
Ampliatus.
9 Kamusta man kay Urbanus nga kaupod namon nga manugpangabudlay kay Cristo,
kag sa akon hinigugma nga abyan nga si Stakis.
10 Kamusta man kay Apeles. Bisan madamo ang iya naagyan nga mga pag-antos,
wala gid siya nagtalikod kay Cristo. Kamusta man sa panimalay ni Aristobulus,
11 kay Herodion nga akon kapareho nga Judio, kag sa mga ara sa Ginoo sa panimalay
ni Narcisus.
12 Nagapangamusta man ako kay Trifena kag kay Trifosa. Ini sila mga mapisan nga
mga manugpangabudlay sa Ginoo. Kamusta man sa aton hinigugma nga abyan nga si
Persis. Madamo ang iya nahimo para sa Ginoo.
13 Nagapangamusta man ako kay Rufus. Ini siya bantog nga manugpangabudlay sa
Ginoo. Kamusta man sa iya iloy, nga ang pagkabig niya sa akon pareho gid sa iya anak.
14 Kamusta man sa ila ni Asyncritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas, kag sa mga
kauturan nga kaupod nila.
15 Kamusta sa ila ni Filologus, Julia, Nereus, kag sa iya utod nga babayi, kay Olimpas,
kag sa tanan nga katawhan sang Dios nga kaupod nila.
16 Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo.† Ang tanan nga iglesya
nga iya ni Cristo nagapangamusta dira sa inyo.

Katapusan nga mga Laygay

17 Nagapangabay ako sa inyo mga kauturan nga mag-andam kamo sa mga tawo nga
ginahalinan sang pagbinahin-bahin kag nagatublag sang pagtuo sang mga tumuluo.
Ginakontra nila ang mga pagpanudlo nga gintudlo sa inyo. Gani likawi ninyo sila.
18 Ang mga tawo nga nagahimo sina wala nagaalagad kay Cristo nga aton Ginoo,
kundi ang ila lang gusto‡*ang ila ginasunod*. Ginapatalang nila ang mga tawo nga
kulang sa ihibalo paagi sa ila maayo nga mga paghambal kag mga pagpadayaw-dayaw.

---

* **16:5** *mga tumuluo nga nagatipon:* sa literal, *iglesya* † **16:16** *bilang mag-ulutod kay Cristo:* sa literal, *nga may balaan nga halok* ‡ **16:18** *ang ila lang gusto:* sa literal, *ang ila tiyan*

19 Bantog gid ang inyo pagtuman kay Cristo, gani nalipay gid ako; pero gusto ko nga
magmaalamon kamo kon parte sa paghimo sang maayo, kag ignorante kon parte sa
paghimo sang malain.
20 Ang gahom ni Satanas madali na lang nga gub-on sang Dios nga nagahatag sa aton
sang kalinong. Ipapierdi niya si Satanas sa inyo.
Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesus.
21 Ang akon kaupod nga manugpangabudlay nga si Timoteo nagapangamusta man
sa inyo, pati si Lucio, si Jason, kag si Sosipater nga akon kapareho nga mga Judio.
22 (Ako, si Tertius nga ara man sa Ginoo, nagapangamusta man sa inyo. Ako ang
nagsulat sining sulat *ni Pablo*.)
23 Si Gaius nagapangamusta man sa inyo. Ako, si Pablo, nagadayon diri sa iya balay,
kag diri man nagatipon ang mga tumuluo sa pagsimba sa Dios. Si Erastus nga
tresurero sang siyudad kag ang aton utod nga si Quartus nagapangamusta man sa
inyo.
24 Kabay pa nga pakamaayuhon gid kamo tanan sang aton Ginoong Jesu-Cristo.
Amen.§

Pagdayaw sa Dios

25 Dayawon ta ang Dios nga makapabakod sa inyo suno sa Maayong Balita nga akon
ginawali sa inyo. Ining Maayong Balita nga parte kay Jesu-Cristo madugay na nga
gintago,
26 pero ginpahayag na ini subong paagi sa mga sinulatan sang mga propeta. Ini suno
sa sugo sang wala sing kamatayon nga Dios, para ang tanan nga tawo magtuo kag
magtuman sa iya.
27 Paagi kay Jesu-Cristo, dayawon ta hasta san-o ang Dios nga amo lang ang
nakahibalo sang tanan! Amen.

§ **16:24** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

Ang Nahauna nga Sulat ni Pablo sa mga Taga-Corinto

1 *Ako* si Pablo nga gintawag sang Dios nga mangin apostol ni Cristo Jesus. *Ako* kag si
Sostenes nga aton utod
2 *nagapangamusta* sa iglesya sang Dios dira sa Corinto. Ginpain na kamo *sang Dios*
para mangin iya tungod sa inyo pagpakig-isa kay Cristo Jesus. Ginpili niya kamo nga
mangin iya mga katawhan upod sang tanan nga nagadangop sa aton Ginoong
Jesu-Cristo sa bisan diin nga lugar. Siya Ginoo naton tanan.
3 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Mga Pagpakamaayo Halin kay Cristo

4 Nagapasalamat ako permi sa Dios sa mga pagpakamaayo nga iya ginhatag sa inyo
tungod nga kamo ara kay Cristo Jesus.
5 Kay sa inyo pagpakig-isa kay Cristo, ginpabugana kamo *sang Dios* sa tanan nga
butang—sa ihibalo kag sa paghambal.
6 Sa sini napamatud-an sa inyo nga matuod ang amon mga gintudlo parte kay Cristo.
7 Gani wala gid kamo makulangi sang espiritual nga mga abilidad nga ginahatag
sang Dios samtang nagahulat kamo sang pagbalik sang aton Ginoong Jesu-Cristo.
8 Si Cristo amo ang magapabakod sang inyo pagtuo hasta sa katapusan, para sa
pag-abot sang adlaw nga siya maghukom, wala siya sing may ikasaway sa inyo.
9 Masaligan ang Dios nga nagtawag sa inyo sa pagpakig-isa sa iya Anak nga si
Jesu-Cristo nga aton Ginoo.

Ang mga Nagatuo kay Cristo Dapat Mag-isa

10 Mga kauturan, nagapangabay ako sa inyo sa ngalan‡ sang aton Ginoong
Jesu-Cristo, nga mag-isa kamo tanan kag likawan ninyo ang pagbinahin-bahin.
Mag-isa kamo sa inyo mga panghunahuna kag sa inyo katuyuan.
11 *Nasambit ko ini* tungod nga may nagsugid sa akon halin sa pamilya ni Cloe nga
may nagailinaway dira sa inyo.
12 Ang buot ko silingon amo ini: may ara kuno dira sa inyo nga nagasiling, “Ako sa
kay Pablo,” kag may ara man nga nagasiling, “Ako sa kay Apolos,” ang iban pa gid
nagasiling, “Ako sa kay Pedro,”§ kag ang iban nagasiling, “Ako sa kay Cristo.”
13 *Indi ina maayo! Ngaa,* ginapartida bala si Cristo? Si Pablo wala nagpalansang sa
krus para sa inyo. Wala man kamo pagbautisuhi sa ngalan ni Pablo.
14 Nagapasalamat ako sa Dios nga wala ako sing may ginbautisohan sa inyo
magluwas lang kay Crispus kag kay Gaius.
15 Gani wala sing may makasiling nga ginbautisohan kamo sa akon ngalan.
16 (Ginbautisohan ko man gali si Stefanas kag ang iya pamilya. Pero magluwas sa
sini nga mga tawo wala na ako sing may nadumduman pa.)
17 Kay wala ako pagsugua ni Cristo sa pagbautiso kundi sa pagwali sang Maayong
Balita, indi sa *tawhanon nga* kaalam kay basi madulaan na sang gahom ang
kamatayon ni Cristo sa krus.

Si Cristo Amo ang Gahom kag ang Kaalam sang Dios

18 Sa mga tawo nga nagakalawala*, ang pagtudlo parte sa *kamatayon ni Cristo sa*

---

* **1:3** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:3** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:10** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* § **1:12** *Pedro:* sa Griego, *Cefas* * **1:18** *nagakalawala:* ukon, *nagapadulong sa kalaglagan*

krus kabuangan lang, pero sa aton nga nagakalaluwas, ini gahom sang Dios.
19 Kay nagasiling ang Kasulatan,
“Gub-on ko ang kaalam sang mga tawo nga maalam,
kag ipakita ko nga wala sing pulos ang pag-intiendi sang mga may tinun-an.”†
20 Ano karon ang pulos sang mga maalam, sang mga manunudlo sang Kasuguan, kag
sang mga puwerte magdebate sa sini nga panahon? Kay ginpakita sang Dios nga
kabuangan lang ang kalibutanon nga kaalam.
21 Kay sa kaalam sang Dios wala siya magtugot nga makilala siya sang mga tawo
paagi sa kalibutanon nga kaalam. Kundi ginpakamaayo sang Dios nga luwason ang
mga tawo paagi sa ila pagtuo sa ginawali *nga Maayong Balita*, nga suno sa mga tawo
nga wala nagatuo kabuangan lang.
22 Ang mga Judio indi magtuo kon wala sing milagro nga makita, kag ang mga Griego
nagapangita sang *ginasiling nila nga* kaalam.
23 Pero kami ya, ginawali namon si Cristo nga ginlansang sa krus. *Ini nga pagwali*
indi mabaton sang mga Judio kag kabuangan para sa mga indi Judio.
24 Pero sa mga tawo nga gintawag sang Dios, Judio man ukon indi, si Cristo amo ang
gahom kag ang kaalam sang Dios.
25 Kay ang *ginahunahuna nila nga* kabuangan sang Dios mas labaw pa sang sa
kaalam sang mga tawo, kag ang *ginahunahuna nila nga* kaluyahon sang Dios mas
makusog pa sang sa kusog sang mga tawo.
26 Mga kauturan, dumduma ninyo kon ano ang inyo kahimtangan sang wala pa
kamo pagtawga sang Dios, pila gid lang sa inyo ang ginakabig nga maalam ukon may
ikasarang, kag pila man lang ang naghalin sa kilala nga mga pamilya.
27 Pero ginpili sang Dios ang mga tawo nga ginakabig sang katawhan nga indi
maalam para pakahuy-an ang mga maalam, kag ginpili man niya ang mga tawo nga
wala gid sing gahom para pakahuy-an ang mga tawo nga gamhanan.
28 Ginpili sang Dios ang mga kubos kag ang mga talamayon, nga mga ginakabig nga
wala sing pulos, para ipakita niya nga indi importante ang ginakabig sang mga tawo
nga importante.
29 Gani wala sing may makapabugal sa atubangan sang Dios.
30 Sa pagbuot sang Dios ara kita kay Cristo Jesus. Si Cristo amo ang kaalam sang
Dios‡ para sa aton. Paagi sa iya, ginpakamatarong kita sang Dios, iya na kita, kag
gintubos na ang aton mga sala.
31 Gani, pareho sang ginasiling sang Kasulatan, “Ang bisan sin-o nga gusto
magpabugal, dapat ipabugal *lamang* niya ang ginhimo sang Ginoo.”§

2

Ang Kamatayon ni Cristo sa Krus

1 Mga kauturan, sang pagkadto ko dira sa inyo sa pagwali sang mga tinago nga
kamatuoran sang Dios, wala ako naggamit sang madalom nga mga pulong ukon
madalom nga mga kaalam.
2 Kay gindesisyunan ko nga wala na ako sing iban pa nga iwali sa inyo kundi si
Jesu-Cristo lang kag ang iya pagpalansang sa krus.
3 Nagkadto ako dira sa inyo nga may kaluyahon. Nagkurog pa gani ako sa kakulba.
4 Sang pagwali ko sa inyo, wala ako naggamit sang mabinulakbulakon nga mga
pulong para makombinsi kamo, kundi ang Espiritu *Santo* amo ang nagpamatuod sa
akon ginpanghambal paagi sa iya gahom,

† **1:19** Isa. 29:14 ‡ **1:30** *Si Cristo amo ang kaalam sang Dios:* Para sa iban, ang ginhimo ni Cristo sa krus kabuangan, pero para kay Pablo ini kaalam sang Dios. § **1:31** Jer. 9:24

5 para ang inyo pagtuo indi mapasad sa kaalam sang tawo kundi sa gahom sang Dios.

Ang Kaalam sang Dios

6 Kon sa bagay, nagatudlo kami sang madalom nga kaalam sa amon mga pagtudlo sa
mga tawo nga mabakod na ang ila pagtuo sa Dios, pero ini nga kaalam wala naghalin
sa mga tawo ukon sa mga nagadumala sa sini nga panahon nga natalana na nga
magakawala.
7 Ining kaalam nga akon ginasiling amo ang tinago nga kaalam sang Dios nga wala
ginpahayag sa mga tawo sang una. Sang wala pa matuga sang Dios ang kalibutan,
ginplano na niya ini nga mga butang para mapadunggan niya kita.
8 Ang mga nagadumala sa sini nga panahon wala nakaintiendi sang plano sang Dios.
Kay kon naintiendihan nila, wala kuntani nila ginlansang sa krus ang Ginoo nga
makagagahom.
9 Pero suno sa ginasiling sang Kasulatan,
"Wala pa gid sing may nakita, nabatian,
ukon nahunahuna ang tawo
nga sarang maikomparar sa mga butang nga ginpreparar sang Dios
sa mga tawo nga nagahigugma sa iya."*
10 Ini nga plano sang Dios ginpahibalo na sa aton paagi sa iya Espiritu. Kay ang tanan
nga butang nahibaluan sang Espiritu, bisan pa ang mga madalom nga hunahuna sang
Dios.
11 Pareho sa aton nga mga tawo, wala sing may nakahibalo sang ginahunahuna sang
isa ka tawo magluwas lang sa iya kaugalingon nga espiritu. Amo man ang sa Dios,
wala sing may nakahibalo sang iya hunahuna magluwas lang sa Espiritu sang Dios.
12 Kag kita nga mga tumuluo ginhatagan sini nga Espiritu nga halin sa Dios kag indi
ang iya sang kalibutan, para maintiendihan ta ang mga pagpakamaayo nga ginhatag
sang Dios sa aton.
13 Gani ang mga pulong nga amon ginahambal halin sa Espiritu *Santo* kag indi halin
sa kaalam sang tawo. Ginapaathag namon ang mga pagpanudlo nga halin sa Espiritu
sa mga tawo nga ara sa ila ang Espiritu.
14 Pero ang tawo nga wala sa iya ang Espiritu sang Dios indi magbaton sang mga
pagpanudlo nga halin sa Espiritu, tungod nga para sa iya kabuangan lang ini. Kag indi
niya ini maintiendihan tungod nga ang Espiritu gid lang sang Dios amo ang makabulig
sa iya sa pag-usisa sini nga mga butang.
15 Ang tawo nga ara sa iya ang Espiritu sang Dios makausisa *sing husto* sa tanan nga
butang. Pero indi makausisa sa iya *sing husto* ang mga tawo *nga wala sa ila ang
Espiritu sang Dios.*
16 *Nagasiling ang Kasulatan,*
"Sin-o bala ang nakahibalo sang hunahuna sang Ginoo?
Sin-o bala ang makatudlo sa iya kon ano ang iya dapat himuon?"†
Pero kita, ara sa aton ang hunahuna ni Cristo.

3

Ang mga Alagad sang Dios

1 Mga kauturan, sang una indi ako makatudlo sa inyo bilang mga tawo nga
ginatuytuyan sang Espiritu *Santo* kundi mga tawo nga nagakabuhi sa ila tawhanon
nga kinaugali kag bata pa sa ila relasyon kay Cristo.
2 Amo ina nga simple gid lang nga mga pagpanudlo ang akon gintudlo sa inyo,
tungod kay indi pa ninyo masarangan ang madalom nga mga pagpanudlo. Kag bisan
gani subong indi pa gid kamo makaintiendi.

---

* **2:9** Isa. 64:4 † **2:16** Isa. 40:13

3 Kay hasta subong, nagakabuhi pa kamo sa inyo tawhanon nga kinaugali tungod
kay nagahinisaay kamo kag nagailinaway. Ining inyo ginahimo nagapamatuod lang
nga pareho pa gihapon kamo sa mga tawo diri sa kalibutan.
4 May ara sa inyo nga nagasiling, “Ako kay Pablo,” kag may ara man nga nagasiling,
“Ako kay Apolos.” Ti kundi pareho gid kamo sa mga tawo diri sa kalibutan, *kay*
nagabinahin-bahin kamo.
5 Kon sa bagay sin-o gid bala si Apolos? Kag sin-o gid si Pablo? Mga alagad man lang
kami sang Ginoo nga iya gin-gamit para magtuo kamo. Ang kada isa sa amon
nagahimo man lang sing buluhaton nga ginhatag sang Ginoo sa amon.
6 Ako ang nagtanom, kag si Apolos ang nagbunyag, pero ang Dios amo ang
nagpatubo.
7 Indi importante ang nagatanom kag ang nagabunyag. Ang Dios lang gid ang
importante kay siya ang nagapatubo.
8 Ang nagatanom kag ang nagabunyag pareho lang nga mga alagad, kag kada isa sa
ila balusan sang Dios suno sa ila pagpangabudlay.
9 Ako kag si Apolos nagabuligay sa amon pagpangabudlay para sa Dios. Ang inyo
halimbawa pareho sang palangumahan *nga ginapauma sa amon* sang Dios.
Ang halimbawa pa gid ninyo pareho sang isa ka balay nga iya ginapatindog.
10 Kag ako, bilang eksperto nga pangulo nga panday sang Dios, amo ang nagtukod
sang pundasyon suno sa abilidad nga ginhatag niya sa akon. Pagkatapos, ang iban
naman nga panday amo ang nagapadayon obra sini. Pero kinahanglan gid nga
siguruhon sang kada panday nga maayo ang iya obra.
11 Kay indi puwede nga magbutang sang iban pa nga pundasyon magluwas sa
ginbutang na, nga amo si Jesu-Cristo.*
12 May mga tawo nga *husto ang ila ginatudlo*. Ang ila halimbawa pareho sang
nagapatindog sang balay sa pundasyon, nga ang ginagamit nga mga materyales
bulawan, pilak, ukon mga malahalon nga mga bato. *Ang iban ya, wala sing pulos ang*
ila mga ginatudlo. Pareho lang nga nagpatindog sila sang balay sa mga materyales nga
kahoy, kugon, kag dagami.
13 Pero sa adlaw sang paghukom, mahibaluan kon ano nga klase sang mga
materyales ang gin-gamit sang kada isa, kay pagatilawan ini sa kalayo.
14 Kon ang ginpatindog sa pundasyon indi masunog, magabaton ang nagpatindog
sang balos.
15 Pero kon masunog, wala gid siya sing may mabaton nga balos; pero ang iya
kaugalingon maluwas. Ang iya halimbawa mangin pareho sa tawo nga nakaluwas sa
balay nga nasunog, pero wala gid siya sing may nadala.
16 Indi bala nga templo kamo sang Dios kag ang Espiritu sang Dios nagapuyo sa inyo?
17 Gani kon gub-on ninyo ang ginapuy-an sang Dios, silutan niya kamo tungod nga
ang templo sang Dios balaan. Kag ang templo nga ina wala sing iban kundi kamo
mismo.
18 Indi pagdayai ang inyo kaugalingon. Kon may ara sa inyo nga nagahunahuna nga
maalam siya *suno sa mga tawo* sa sini nga panahon, dapat ibaliwala lang niya ina nga
kaalam para mangin maalam siya *sa panulok sang Dios*.
19 Kay para sa Dios, ang ginakabig nga kaalam sa sining kalibutan kabuangan lang.
Kay nagasiling ang Kasulatan, “Ginadakop sang Dios ang mga maalam sa ila
pagkadayaon.”†
20 Kag may ara pa gid sa Kasulatan nga nagasiling, “Nahibaluan sang Ginoo nga ang
mga ginarason sang mga tawo nga maalam wala sing pulos.”‡

---

* **3:11** Ang buot silingon, si Jesu-Cristo amo gid lang ang dapat tuohan kag wala na sang iban pa. † **3:19** Job 5:13
‡ **3:20** Sal. 94:11

21 Gani indi dapat nga ang isa ka tawo ipabugal. Kay kami tanan nga nagatudlo
ginhatag sang Dios sa inyo para sa inyo kaayuhan.
22 Ako, si Apolos, kag si Pedro§ inyo tanan. Bisan ang kalibutan nga ini, kag ang
nagakalatabo subong kag sa palaabuton, pati ang inyo kabuhi kag kamatayon, tanan
nga ini para sa inyo kaayuhan.
23 Kag kamo ya, iya ni Cristo kag si Cristo iya sang Dios.

4

Mga Apostoles ni Cristo

1 Gani dapat kamo magkabig sa amon nga mga alagad kami ni Cristo nga
gintugyanan sang Dios nga magbalita sang iya mga tinago nga kamatuoran.
2 Kag ang tawo nga gintugyanan dapat magpakita nga masaligan gid siya.
3 Wala sing kaso sa akon kon ginausisa ninyo ako ukon ni bisan sin-o. Ako mismo
wala nagasiling nga ang akon pag-alagad sa Dios maayo ukon indi.
4 Kon sa bagay limpyo ang akon konsensya, pero wala ina nagakahulugan nga wala
na ako sing sala. Ang Ginoo gid lang ang makausisa sa akon.
5 Gani indi kamo maghukom sa wala pa mag-abot ang husto nga panahon. Hulata
ninyo ang pag-abot sang Ginoo. Amo ina ang tion nga ipaguwa niya ang tanan nga
sekreto kag motibo sang kada isa. Dayon ang kada isa magabaton sang pagdayaw nga
halin sa Dios *nga bagay gid sa iya mga ginhimo*.
6 Mga kauturan, gin-gamit ko nga halimbawa para sa inyo ang akon kaugalingon kag
si Apolos, para matun-an ninyo ang ginasiling nga "Indi magpasobra sa ginasiling sang
Kasulatan." Gani indi ninyo pag-ipabugal ang isa kag magsiling nga mas maayo siya
sang sa isa.
7 Ngaa nagahunahuna kamo nga mas maayo gid kamo sang sa iban? Ano ang ara sa
inyo nga wala naghalin sa Dios? Kag kon sa Dios naghalin, ti ngaa ginapabugal ninyo
nga daw inyo gid?
8 Nagahunahuna kamo nga wala na sing kulang sa inyo, nga bugana na kamo kag
nagahari na *sa ginharian sang Dios* bisan kami amon wala pa. Kuntani nagahari na
kamo para makahari man kami upod sa inyo.
9 Kon sa akon lang, kami nga mga apostoles daw ginbutang sang Dios sa
pinakamanubo nga kahimtangan. Pareho kami sa mga tawo nga sentensyado na nga
patyon kag ginatulok sang bilog nga kalibutan, sang tanan nga tawo pati sang tanan
nga anghel.
10 Tungod *sa amon pagtudlo parte* kay Cristo, *nagasiling ang mga tawo nga* mga
buang kami. Pero kamo inyo, *nagahunahuna nga* mga maalam kamo tungod nga kamo
ara kay Cristo. Mga maluya kami, pero *sa inyo hunahuna,* kamo indi. Ginadayaw pa
kamo sang mga tawo, pero kami ya ginainsulto lang nila.
11 Hasta gani subong ginaagwanta lang namon ang kagutom kag kauhaw, kag
ginakulang pa kami sang amon mga bayo. Ginasakit kami sang mga tawo, kag wala
kami sang kaugalingon nga balay.
12 Nagaobra kami sing tudo *para lang mabuhi.* Ginapangamuyuan namon ang mga
tawo nga nagapakalain sa amon nga kaluoyan pa gid sila sang Dios. Kag ginaagwanta
lang namon ang mga paghingabot sang mga tawo.
13 Ginapakahuy-an kami, pero nagasabat kami sing malulo. Hasta subong, sa
hunahuna sang mga tawo daw basura kami, mga labing kubos nga klase sang mga
tawo.
14 Wala ako nagasulat sini sa tuyo nga pakahuy-an kamo, kundi gusto ko nga tudluan
kamo bilang mga hinigugma ko nga mga anak.

§ **3:22** *Pedro:* sa Griego, *Cefas*

15 Kay bisan madamo ang nagatudlo sa inyo parte kay Cristo isa gid lang ang inyo
amay *sa pagtuo*. Mga anak ko kamo kay Cristo Jesus tungod nga ako ang nagdala sa
inyo sang Maayong Balita.
16 Gani ginapangabay ko kamo nga sundon ninyo ang akon ginahimo.
17 Amo ina nga ginapadala ko dira sa inyo si Timoteo nga akon hinigugma kag
masaligan nga anak sa Ginoo, para magpadumdom siya sa inyo sang akon mga
pamaagi sa pagkabuhi bilang sumulunod ni Cristo. Ini nga mga pamaagi akon man
nga ginatudlo sa tanan nga iglesya sa bisan diin nga lugar.
18 Ang iban sa inyo nagapabugal na, kay abi nila indi na ako magkadto dira.
19 Pero kon itugot sang Ginoo, makadto ako dira sa labing madali. Kag tan-awon ko
gid kon ano ang mahimo sang sina nga mga tawo nga masyado kahambog kon
maghambal.
20 Kay ang matuod, kon ang Dios amo ang nagahari sa aton kabuhi, mahibaluan man
ina sang iban paagi sa aton mga hinimuan kag indi sa mga sugid lang.
21 Gani magpili kamo kon ano ang inyo gusto: pag-abot ko dira pang-akigan ko kamo
ukon higugmaon nga may kalulo?

5

Ang Ginahimo nga Malaw-ay Dapat Ikahuya

1 May nabalitaan ako nga may ara dira sa inyo nga nagapakighilawas sa asawa sang
iya amay. Ini sobra pa sa ginahimo sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios, kay
wala gani sila nagahimo sina.
2 Kag *sa pihak sina* nahimo pa ninyo nga magpabugal. Dapat kuntani nagpangasubo
kamo kag ginpahalin ninyo sa inyo grupo ang lalaki nga naghimo sina.
3-4 Bisan wala ako dira sa inyo sa lawas, ara ako dira sa espiritu. Kag sa ngalan* sang
aton Ginoong Jesus, ginsentensyahan ko na ang naghimo sina nga sala. Gani sa inyo
pagtilipon, kabiga ninyo nga ara ako upod sa inyo sa espiritu. Kag suno sa gahom nga
ginhatag sa aton sang aton Ginoong Jesus,
5 itugyan ninyo ina nga tawo kay Satanas sa paglaglag sang iya lawas para maluwas
ang iya espiritu sa adlaw sang *paghukom sang* Ginoo.
6 Indi kamo dapat magpabugal. Indi bala nahibaluan ninyo ang hulubaton nga
nagasiling, "Kon ibutang ang gamay nga inugpahabok† sa harina kag masahon,
magahabok ang bilog nga harina."
7 Gani kuhaa ninyo ang inyo daan nga *mga sala nga pareho sa* inugpahabok, para
mangin matinlo kag bag-o kamo. Ang matuod, hilway na kamo sa sining daan nga
inugpahabok, kay si Cristo ginhalad na para sa aton. Pareho siya sa karnero nga
ginahalad kon Piesta sang Paglabay sang Anghel.
8 Gani magselebrar kita sang sina nga piesta, kag magkaon sang tinapay nga wala
sing inugpahabok, nga ang buot silingon talikdan ta na ang aton daan nga mga sala
kag mga ginahimo nga malain, kag magkabuhi kita nga matinlo na sa sala, nga sinsero
gid ang aton pagsunod sa kamatuoran.
9 Sa una ko nga sulat nga ginpadala sa inyo, nagsiling ako nga indi kamo
magpakig-upod sa mga nagahimo sang imoral nga pagpakigrelasyon.
10 Ang buot ko silingon, indi ang mga tawo nga wala pa makakilala sa Dios nga mga
imoral ukon mga dalok-dalok kag mga kawatan, ukon mga nagasimba sa mga
dios-dios. Kay kon sila inyo likawan, kinahanglan maghalin kamo sa sini nga
kalibutan.

---

* **5:3-4** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* † **5:6** ukon, *lebadura.* Sa English, *yeast.*

11 Ang akon ginatumod amo atong mga tawo nga nagapakilala nga mga kauturan
pero mga imoral, dalok-dalok, nagasimba sa mga dios-dios, nagapang-insulto,
palahubog, kag kawatan. Indi kamo dapat mag-upod sa ila bisan sa pagkaon.
12-13 Kon sa bagay ano ang aton labot sa paghukom sa mga indi tumuluo? Ang Dios
lang ang magahukom sa ila. Pero kinahanglan gid nga binagbinagon ta kon maayo
ukon malain ang ginahimo sang aton kapareho nga tumuluo, *kay nagasiling ang*
Kasulatan, "Pahalina ninyo sa inyo grupo ang tawo nga malain."‡

6

Akusasyon sa Korte Batok sa Isa ka Utod sa Ginoo

1 Kon ang isa sa inyo may reklamo kontra sa iya kapareho nga tumuluo, ngaa
ginadala pa niya ini sa husgado nga wala makakilala sa Dios? Ngaa wala niya ginadala
sa mga katawhan sang Dios *para husayon ini nga problema*?
2 Indi bala nga *sa ulihi nga mga inadlaw kita nga* mga katawhan sang Dios amo ang
magahukom sa *mga tawo sang* kalibutan? Gani kon kamo ang magahukom sa *mga*
tawo sang kalibutan, ngaa indi kamo makasarang maghusay sang sina nga mga kaso
nga tama kagamay?
3 Indi bala nga bisan gani ang mga anghel aton pagahukman? Ti kundi masarangan
man ninyo nga husayon ang mga kaso sa sining pagkabuhi.
4 Gani kon may mga kaso kamo sa isa kag isa, ngaa ginadala pa ninyo ina sa mga
tawo nga wala gani ginakilala sang iglesya?
5 Dapat mahuya kamo! Ano, wala gid bala dira sa inyo sang maalam nga kahibalo
maghusay sang inyo ginaawayan?
6 Palareho kamo nga mga tumuluo, pero kamo man mismo ang nagaakusaray, kag
didto pa mismo sa atubangan sang mga indi tumuluo.
7 Sa inyo pag-akusaray kamo mismo ang pierdi. Mas maayo pa nga pabay-an na lang
ninyo ang nagahimo sa inyo sang malain kag nagadaya sa inyo.
8 Pero ang inyo ginahimo, kamo mismo ang nagadaya kag nagahimo sang malain
bisan pa sa inyo mga kauturan.
9 Indi bala nga ang tawo nga nagahimo sing malain indi masakop sa paghari sang
Dios? Gani indi ninyo pagdayai ang inyo kaugalingon! Kay indi gid masakop sa
paghari sang Dios ang mga nagahimo sang imoral nga pagpakigrelasyon, ang mga
nagasimba sa mga dios-dios, ang mga nagapanginbabayi kag mga nagapanginlalaki,
ang mga lalaki nga nagabaligya sang ila lawas, ang mga lalaki nga nagauluasawa sa
pareho nila nga lalaki,
10 ang mga kawatan, ang mga dalok-dalok, ang mga palahubog, ang mga
nagahambal sang malain kontra sa ila isigkatawo, kag ang mga tulisan.
11 Ang iban sa inyo pareho sini sang una. Pero natinluan na kamo sa inyo mga sala,
ginpain na kamo sang Dios nga mangin iya, kag ginpakamatarong na kamo tungod
kay Ginoong Jesu-Cristo* kag tungod sa Espiritu sang aton Dios.

Ang Inyo Lawas Puluy-an sang Dios

12 *Ayhan may magasiling,* "Puwede ako maghimo sang bisan ano." *Matuod ina,* pero
may mga butang nga indi makabulig sa imo. Gani bisan ginatugot sa akon ang
maghimo sang bisan ano, indi ako magpaulipon sa bisan ano.
13 *Ayhan may magasiling man nga* "Ang pagkaon ginhimo para sa tiyan kag ang tiyan
ginhimo para sa pagkaon." *Matuod ina,* pero magaabot ang adlaw nga ang tiyan kag
ang pagkaon dulaon sang Dios. Pero indi matuod nga ginhimo ang lawas sang tawo

‡ **5:12-13** Deu. 17:7 * **6:11** *tungod kay Ginoong Jesu-Cristo:* sa literal, *sa ngalan ni Ginoong Jesu-Cristo*

para sa paghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon, kundi ginhimo ini para sa
pag-alagad sa Ginoo; kag ang Ginoo amo ang nagaatipan sini.
14 Kag sa ulihi ining aton lawas banhawon sang Dios paagi sa iya gahom, pareho
sang ginhimo niya sa aton Ginoo.
15 Indi bala nga kita nga mga tumuluo parte sang lawas ni Cristo? Amo ina nga indi
mahimo nga ang aton lawas, nga parte sang lawas ni Cristo, gamiton ta sa
pagpakighilawas sa babayi nga nagabaligya sang iya lawas.
16 Indi bala nga kon ang lalaki nagapakighilawas sa babayi nga pareho sina, sila nga
duha mangin isa na lang ka lawas? Kay nagasiling ang Kasulatan, "Sila nga duha
mangin isa."†
17 Kag sa pihak nga bahin, kon kita nakipag-isa kay Ginoong *Jesu-Cristo*, isa na kita
ka espiritu sa iya.
18 Gani likawi ninyo ang imoral nga pagpakigrelasyon. Ang iban nga mga sala nga
ginahimo sang tawo wala sing kaangtanan sa lawas, pero ang tawo nga nagahimo
sang imoralidad nagapakasala kontra sa iya kaugalingon nga lawas.
19 Indi bala nga ang Espiritu Santo nga ginhatag sang Dios nagapuyo sa aton lawas
bilang iya templo? Gani ining aton lawas indi aton *kundi iya sang Dios*.
20 Kay mahal gid ang iya pagbakal sa aton. Gani gamita ninyo ang inyo lawas sa
paagi nga madayaw ang Dios.

7

Ang Parte sa Pag-asawahay

1 Nagsulat kamo nga basi kon maayo sa lalaki nga indi magpangasawa.
2 Pero *kon sa akon,* tungod kay madamo ang nagahimo sang imoralidad,
magpangasawa ukon magpamana na lang kamo para malikawan ninyo ini.
3 Kag ang bana dapat magtuman sang iya obligasyon sa iya asawa, kag ang asawa
dapat man magtuman sang iya obligasyon sa iya bana.
4 Kay ang lawas sang asawa iya na sang bana, kag ang lawas sang bana iya na man
sang asawa.
5 Gani indi ninyo pagdumilian ang inyo asawa ukon bana kon gusto niya nga
himuon ang kinaandan nga ginahimo sang mag-asawa, luwas lang kon nagsugtanay
kamo nga duha nga ini nga butang ipaiway lang anay, tungod nga gusto ninyo nga
gamiton ang inyo oras sa pagpangamuyo. Pero pagkatapos sang inyo kasugtanan,
balikan ninyo ang inyo kinaandan nga ginahimo bilang mag-asawa, kay basi kon sa
ulihi indi na ninyo mapunggan ang inyo balatyagon, kag tentaron kamo ni Satanas.
6 Wala ako nagasugo sa inyo nga magpangasawa ukon magpamana kundi
ginatugutan ko kamo sa luyag ninyo.
7 Gusto ko kuntani nga ang tanan pareho sa akon *nga wala sing asawa.* Pero wala
kita nagapalareho tungod kay nagkalain-lain nga hiyas ang ginhatag sa aton sang Dios.
8 Kamo nga wala pa sing asawa ukon bana, kag pati ang mga balo nga babayi, mas
maayo pa kon magpadayon kamo sa pagpangabuhi nga isahanon pareho sa akon.
9 Pero kon indi kamo makapugong sang inyo balatyagon, magpangasawa ukon
magpamana na lang kamo. Kay maayo pa ina sang sa mag-antos kamo tungod sa inyo
balatyagon nga daw indi mapunggan.
10-11 Sa mga mag-asawa, amo ini ang akon sugo nga ginhambal mismo sang Ginoo:
ang asawa indi dapat magbulag sa iya bana, kag ang bana indi man magbulag sa iya
asawa. Pero kon may asawa nga magbulag sa iya bana, dapat magpabilin siya nga
wala sing bana, ukon indi gani magbalik na lang siya sa iya bana.

† **6:16** Gen. 2:24

12 Kon parte sa iban, amo ini ang gusto ko isiling (ini sa akon lang, wala sing may
ginhambal ang Ginoo parte sini): kon ang tumuluo may asawa nga indi tumuluo pero
gusto gihapon nga magpuyo sa iya, indi niya dapat pagbulagan.
13 Kag kon ang tumuluo may bana nga indi tumuluo pero gusto gihapon nga
magpuyo sa iya, indi man niya dapat pagbulagan.
14 Kay ang indi tumuluo nga bana ginabaton sang Dios tungod sang tumuluo nga
asawa, kag ang indi tumuluo nga asawa ginabaton man sang Dios tungod sang
tumuluo nga bana. Kay kon indi amo sini, pati ang ila mga bata wala man ginabaton
sang Dios. Pero ang matuod, ginabaton sila sang Dios.
15 Pero kon gusto sang indi tumuluo nga magbulag, tuguti. Hilway ka nga magbulag
sa iya, kay gintawag kita sang Dios sa malinong nga pagkabuhi.
16 Total, bisan punggan mo ang imo asawa ukon bana nga indi magbulag sa imo, indi
mo gid man masiguro nga maluwas mo siya.

Magkabuhi Kamo suno sa Pagtawag sang Dios sa Inyo

17 Ang kada isa dapat magkabuhi suno sa kahimtangan nga ginhatag sang Ginoo sa
iya. Dapat magpabilin siya sa iya kahimtangan sang siya gintawag sang Dios *nga
magtuo*. Amo ini ang pagsulundan nga akon ginatudlo sa tanan nga iglesya.
18 Halimbawa, kon may lalaki nga natuli na sang wala pa siya gintawag *sang Dios*,
indi na niya paghimulatan nga ilisan pa niya ang iya kahimtangan. Kag kon may ara
man nga wala natuli sang wala pa siya gintawag, indi na kinahanglan nga magpatuli
pa siya.
19 Kay indi importante kon natuli ang tawo ukon wala. Ang importante amo ang
pagtuman sang mga sugo sang Dios.
20 Gani magpadayon ang kada isa suno sa iya kahimtangan sang siya gintawag *sang
Dios*.
21 Kon ikaw isa ka ulipon sang gintawag ka *sang Dios*, indi bali. Pero kon may
kahigayunan nga makahilway ka sa pagkaulipon, himusli ina nga kahigayunan.
22 Kay ang tawo nga ulipon sang gintawag siya nga mangin ara sa Ginoo, karon
hilway na sa panulok sang Ginoo. Kag ang tawo nga indi ulipon sang siya gintawag,
karon ulipon na ni Cristo.
23 Mahal ang pagbakal *sang Dios* sa aton, gani indi kita basta-basta nga magpaulipon
lang sa mga tawo.
24 Gani mga kauturan, magpabilin ang kada isa sa inyo sa Dios suno sa iya
kahimtangan sang gintawag siya *nga magtuo*.

Ang Parte sa mga Wala sing Asawa ukon Bana kag sa mga Balo nga Babayi

25 Kon parte sa mga wala sing asawa ukon bana, wala ako sing sugo halin sa Ginoo.
Pero bilang tawo nga masaligan tungod sa kaluoy sang Dios, ari ang akon opinyon.
26 Tungod sang mga kabudlayan subong, mas maayo pa kon magpadayon na lang
kita sa aton kahimtangan.
27 Gani kon may asawa ka na, indi siya pagbulagi. Kag kon wala ka pa asawa, indi ka
na lang magpangasawa.
28 Pero kon magpangasawa ka gid man, indi ina sala. Kag kon magpamana ang
dalaga indi man ina sala. Nagasiling ako nga indi na lang kamo kuntani magpangita
sang inyo asawa ukon bana tungod nga gusto ko nga makalikaw kamo sa mga
kabudlayan sang kabuhi sang may asawa ukon bana.
29-31 Ang buot ko silingon mga kauturan, malip-ot na lang ang tiyempo nga nabilin.
Gani tungod nga ang tanan nga butang sa sini nga kalibutan madula, halin subong,
ang mga may asawa dapat magkabuhi nga daw wala sing asawa. Ang mga
nagapangasubo dapat magkabuhi nga daw wala nagapangasubo, kag ang mga

nagakalipay magkabuhi nga daw wala nagakalipay. Ang mga nagapamakal dapat indi
magsalig nga magapabilin sa ila ang ila mga ginbakal. Kag ang mga nagagamit sang
mga pagkabutang sang kalibutan dapat indi mawili sa sina nga mga butang.
32 Gusto ko kuntani nga mahilway kamo sa mga palaligban *diri sa kalibutan*. Ang
wala sing asawa wala sing iban nga ginapanumdom kundi ang hilikuton sang Ginoo
kag kon paano siya makahatag sing kalipay sa iya.
33 Pero ang lalaki nga may asawa nagapanumdom *pati* sa mga butang diri sa
kalibutan kag kon paano siya makahatag sing kalipay sa iya asawa.
34 Amo ina nga natunga permi ang iya hunahuna. Kag amo man ang mga babayi.
Ang babayi nga wala sing bana wala sing iban nga ginapanumdom kundi ang
pag-alagad sa Ginoo, kag gusto niya nga ihalad ang iya bilog nga kabuhi* sa pag-alagad
sa iya. Pero ang babayi nga may bana nagapanumdom *pati* sa mga butang diri sa
kalibutan kag kon paano siya makahatag sing kalipay sa iya bana.
35 Ginasugid ko ini para sa inyo kaayuhan. Wala ko kamo ginabawalan nga
magpangasawa ukon magpamana, kundi gusto ko lang nga mahapos kag wala sing
sablag ang inyo pag-alagad sa Ginoo.
36 Karon, *parte sa mga naganobyohanay*: kon sa hunahuna sang lalaki indi husto ang
iya panggawi sa iya nobya, kag indi na siya makapugong sang iya balatyagon, kag sa
iya hunahuna dapat nga magpakasal na sila, maayo pa nga magpakasal na lang sila.
Indi ina sala.
37 Pero kon desidido ang isa ka lalaki nga indi na niya pagpangasaw-on ang iya
nobya, kag para sa iya indi kinahanglan nga magpangasawa, kay mapunggan niya ang
iya kaugalingon, maayo ang iya ginahimo.
38 Gani maayo ang ginahimo sang nagapangasawa sa iya nobya; pero mas maayo pa
gid ang indi magpangasawa.
39 Ang babayi nahigot sa iya bana samtang buhi pa ang iya bana. Ugaling kon patay
na ang iya bana puwede na siya makapamana liwat. Pero kinahanglan tumuluo ang
pilion niya.
40 Kon sa akon lang, mas malipayon siya kon indi na siya magpamana. Ini opinyon
ko lang, pero nagapati ako nga ang Espiritu sang Dios nga ari sa akon amo ang
nagtudlo sini sa akon.

8

Ang Parte sa mga Pagkaon nga Ginhalad sa mga Dios-dios

1 Karon, ang parte naman sa mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, *kon bala*
makakaon kita sini ukon indi: bisan masiling ta nga madamo na ang aton nahibaluan,
dumdumon naton nga ang nahibaluan sang tawo kon kaisa amo ang ginahalinan sang
pagpabugal. Mas importante nga may paghigugma kita, kay ini makapabakod sa iban.
2 Ang tawo nga nagahunahuna nga maalam na siya nagapakilala lang nga kulang pa
gid ang iya nahibaluan.
3 Pero ang tawo nga nagahigugma sa Dios amo ang ginakilala sang Dios nga iya.
4 Gani kon parte sa mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, nakahibalo kita nga
ang mga dios-dios indi matuod nga dios, kay may isa gid lang ka Dios.
5 Bisan tuod nga nagasiling ang iban nga may mga dios sa langit kag sa duta, kag
madamo ang ginatawag nga “mga dios” kag “mga ginoo,”
6 pero sa aton may isa lang ka Dios, ang aton Amay nga naghimo sang tanan nga
butang, kag nagakabuhi kita para sa iya. Kag may isa gid lang ka Ginoo, si Jesu-Cristo.
Paagi sa iya, nahimo ang tanan nga butang kag paagi man sa iya nagakabuhi kita
subong.

---

* **7:34** *bilog nga kabuhi:* sa literal, *lawas kag espiritu*

7 Pero may mga tumuluo nga wala nakahibalo sini nga kamatuoran. Kag tungod nga
sadto anay nagasimba sila sa mga dios-dios, amo ina nga hasta subong kon magkaon
sila sang pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, sa ila hunahuna daw kaupod na sila
nga nagasimba sa mga dios-dios. Gani tungod nga kulang pa ang ila nahibaluan,
nagapakasala sila sa ila konsensya.
8 Kon sa bagay, ang pagkaon wala sing kahilabtanan sa aton relasyon sa Dios. Wala
sing may madula sa aton *relasyon sa Dios* kon indi kita magkaon sini, kag wala man
sing may madugang kon magkaon kita.
9 Pero bisan tuod hilway kamo magkaon sang bisan ano, mag-andam kamo, kay basi
kon amo ina ang mangin kabangdanan nga magpakasala ang mga tawo nga maluya
ang ila pagtuo.
10 Halimbawa, may upod ka nga wala pa nakaintiendi, kag ikaw nga nakaintiendi na
nakita niya nga nagakaon sa templo sang mga dios-dios, indi bala makaganyat ini sa
iya nga magkaon man sang pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios bisan sa iya
pagkilala sala ina?
11 Gani ang imo utod nga maluya *ang pagtuo* nga isa man sang ginpanginmatyan ni
Cristo mawala tungod sang imo "kaalam."
12 Sa sini nga paagi nakasala ka kay Cristo, tungod kay nakasala ka sa imo utod nga
maluya *ang pagtuo*, sa imo pagganyat sa iya sa paghimo sang butang nga kontra sa iya
konsensya.
13 Gani kon ang akon ginakaon mangin kabangdanan nga magpakasala ang akon
utod, indi na lang ako magkaon sing karne hasta san-o, para indi magpakasala ang
akon utod tungod sa akon.

9

Ang Kinamatarong kag Buluhaton sang Apostol

1 Indi bala nga hilway ako? Indi bala nga apostol ako? Indi bala nga nagpakita
mismo sa akon si Jesus nga aton Ginoo kag kamo nangin mga tumuluo tungod sa akon?
2 Bisan ang iban wala nagakilala sa akon nga apostol, apostol gid ako sa inyo tungod
nga kamo mismo ang ebidensya, kay paagi sa akon kamo ara na sa Ginoo.
3 Amo ini ang ginasabat ko sa mga tawo nga nagausisa sa akon.
4 *Bilang apostol,* wala bala kami sang kinamatarong sa pagpangayo sang amon
pagkaon *sa amon mga gintudluan*?
5 Kag wala bala kami sang kinamatarong sa pagdala sang asawa nga tumuluo sa
amon mga pagbiyahe pareho sang ginahimo sang mga utod sang Ginoo kag ni Pedro*
kag sang iban nga mga apostoles?
6 Ano, kami lang bala ni Barnabas ang kinahanglan nga magpangabudlay para sa
amon palangabuhian?
7 May soldado bala nga siya mismo ang nagagasto sang iya pagserbisyo? May tawo
bala nga nagatanom nga wala nagapulos sang bunga sang iya tinamnan? Kag may
nagasagod bala sang mga sapat nga wala siya sing parte?
8 Ining akon ginasiling indi lang tawhanon nga opinyon, kundi amo man ini ang
ginatudlo sang Kasuguan.
9 Kay nasulat sa Kasuguan ni Moises, "Indi pagbusali ang baka samtang nagalinas
ini."† Kag indi kita maghunahuna nga baka lang ang gusto hambalon sang Dios sini.
10 Kay kami upod man sa iya gusto hambalon. Amo ina kon ngaa ang mga tawo
nagaarado kag nagaani, tungod nga nagapaabot man sila nga may parte sa patubas.
11 Nagpanggas kami sa inyo sang espiritual nga mga binhi; dako na gid bala nga
bagay kon magpaabot kami nga maghatag kamo sang materyal nga mga butang?

* **9:5** *Pedro:* sa Griego, *Cefas* † **9:9** Deu. 25:4

12 Kon ang iban *nga mga manunudlo* may kinamatarong sa pagpaabot sini halin sa
inyo, mas labi na gid kami. Pero bisan may kinamatarong kami sa pagpaabot sang
bulig halin sa inyo, wala kami nagpangayo sa inyo. Gin-antos namon ang tanan para
indi masablagan ang paglapnag sang Maayong Balita parte kay Cristo.‡
13 Indi bala nga nahibaluan ninyo nga ang mga nagaalagad sa templo dira man
nagakuha sang ila pagkaon? Kag ang mga nagaalagad sa halaran nagakuha man sang
ila parte sa mga butang nga ginahalad sa halaran.
14 Sa amo man nga paagi, nagsugo ang Ginoo nga ang mga nakabaton sang Maayong
Balita dapat nga magbulig sa mga kinahanglanon sang mga manugwali sang Maayong
Balita para mabuhi sila.
15 Pero wala ko paggamita ang akon kinamatarong nga ina. Kag wala man ako
nagasulat subong para pabati-batian kamo nga hatagan ninyo ako. Maayo pa nga
mapatay ako sang sa himuon ko ina. Siguruhon ko nga wala sing bisan sin-o nga
makakuha sang akon ginapabugal nga ini.§
16 Wala ko ginapabugal ang akon pagwali sang Maayong Balita, tungod nga amo ini
ang akon obligasyon. Indi mahimo nga indi ko ini pagsundon tungod kay kaluluoy ako
kon indi ko pag-iwali ang Maayong Balita.
17 Kon nagawali ako tungod nga amo ini ang akon ginpili nga obra, ti magapaabot
ako sing suhol. Pero ang matuod, ginatuman ko lang ang akon obligasyon nga
magwali tungod nga amo ini ang obra nga gintugyan sa akon sang Dios.
18 Ano karon ang balos nga akon mabaton? Ang ginaisip ko nga balos amo ang
kalipay nga wala ako nagapabayad sa akon pagwali sang Maayong Balita, bisan
matuod nga puwede ako magpabayad sang akon pagpangabudlay para sa Maayong
Balita.
19 Bisan wala sing may nagaulipon sa akon, nagapaulipon ako sa tanan, para
madamo pa gid ang akon madala *nga magtuo kay Cristo*.
20 Amo ina nga kon kaupod ko ang mga Judio nagakabuhi ako pareho sang Judio,
para madala ko sila nga magtuo kay Cristo. Gani bisan indi ako sakop sa Kasuguan
sang mga Judio, ginasunod ko ini, para madala ko sila sa aton pagtuo.
21 Kag amo man kon kaupod ko ang mga indi Judio. Wala ko ginasunod ang
Kasuguan nga para sa mga Judio, kundi ginasunod ko ang pagkabuhi sang mga indi
Judio para magtuo sila kay Ginoong Jesus. Wala ini nagakahulugan nga wala ko
ginasunod ang mga sugo sang Dios, kay ang matuod, ginasunod ko ang mga sugo ni
Cristo.
22 Nagapakigbagay ako sa mga *tumuluo nga* maluya *ang pagtuo* para mapabakod ko
sila sa Ginoo. Nagapakigbagay ako sa tanan bisan ano ang ila kahimtangan, para sa
bisan ano nga paagi maluwas ko ang iban sa ila.
23 Ginahimo ko ini tanan tungod nga gusto ko nga magbaton sang mga
pagpakamaayo kaupod sang mga nagabaton sang Maayong Balita.
24 *Sa aton pagsunod sa Ginoo pareho kita sa mga manugdalagan. Kag* sa palumba,
indi bala nga madamo ang nagaintra pero isa lang ang makabaton sang premyo? Gani
kay-uha ninyo ang inyo pagdalagan para makabaton kamo sang premyo.
25 Ang kada manughampang nagapraktis gid sing maayo nga may pagdisiplina sa
iya kaugalingon. Ginahimo niya ini para sa premyo nga umalagi lang. Pero kita
nagahimulat para sa premyo nga indi gid madula.
26 Amo ina nga deretso gid ang akon dalagan pakadto sa lalambuton. Kag kon sa
mga boksidor pa, wala ako nagasumbag sa hangin.

---

‡ **9:12** Kay basi kon may magpinsar nga kami nagaalagad lang tungod sa kuwarta.

§ **9:15** *akon ginapabugal nga ini* nga nagawali ako sang Maayong Balita nga wala sing bayad.

27 Gani kon may mga malain nga handom sa akon lawas, ginahimulatan ko gid nga
punggan ini kay basi kon sa tapos ko matudluan ang mga tawo, ako pa ang indi
makabaton sang balos halin sa Dios.

10

Paandam nga Indi Magsimba sa mga Dios-dios

1 Mga kauturan, gusto ko nga mahibaluan ninyo ang natabo sa amon mga
katigulangan. Gintuytuyan sila sang Dios paagi sa panganod, kag ginbuligan niya sila
sa ila pagtabok sa *Mapula nga* Dagat.
2 Paagi sa sadto nga panganod kag dagat, *daw pareho lang nga* ginbautisohan sila
tanan bilang mga sumulunod ni Moises.
3 Nagkaon sila tanan sang espiritual nga pagkaon.
4 Kag nag-inom sila tanan sang espiritual nga ilimnon, kay nag-inom sila halin sa
espiritual nga bato. Ato nga bato nga nag-upod sa ila amo si Cristo mismo.
5 Pero bisan ginbuligan sila sang Dios, kalabanan sa ila wala gid naghimo sang husto
nga makalipay sa Dios. Amo gani nga ang ila mga bangkay naglalapta didto sa
kamingawan.
6 Ang mga natabo nga ato sa ila nagahatag sang leksyon sa aton para
makapangandam kita nga indi maghandom sa paghimo sang mga malain nga mga
butang pareho sang ila ginhimo.
7 Indi kamo magsimba sa mga dios-dios pareho sang ginhimo sang iban sa ila. Kay
nasulat sa Kasulatan, "Nagkinaon sila kag nag-ininom, kag nagpagusto pangalipay*
sa ila pagsimba sa dios-dios."†
8 Kag indi gid kita magsunod sa ginhimo sang iban sa ila nga naghimo sang imoral
nga pagpakigrelasyon. Amo gani nga *ginsilutan sila sang Dios kag* 23,000 ang
nagkalamatay sa isa lang ka adlaw.
9 Indi ta pagtestingan ang Ginoo pareho sang ginhimo sang iban sa ila. Amo gani nga
ginpakagat niya sila sa mga man-og kag nagkalamatay sila.
10 Indi kamo magsagi kumod pareho sang ginhimo sang iban sa ila. Amo gani nga
ginpadal-an sila sang Dios sang anghel nga manugpatay sa pagpatay sa ila.
11 Ini tanan nga butang nagkalatabo para mahibaluan ta nga ato nga mga butang
indi gusto sang Dios. Kag ginsulat ato nga mga nagkalatabo sa pagpaandam sa aton
nga nagakabuhi sa panahon nga madali na lang mag-abot ang katapusan.
12 Gani kon nagahunahuna kamo nga ang inyo pagtuo mabakod na, mag-andam
kamo kay basi kon makasala man kamo.
13 Wala sing temtasyon nga nagaabot sa inyo nga wala man nagaabot sa iban nga
mga tawo. Pero masaligan ang Dios sa iya promisa nga indi niya kamo pagtugutan nga
tentaron sing sobra sa inyo masarangan. Kag kon mag-abot ang mga temtasyon sa
inyo, magahimo siya sing paagi para madaog ninyo ini.
14 Gani, mga hinigugma ko, indi gid kamo magsimba sa mga dios-dios.
15 Nagahambal ako sa inyo bilang mga tawo nga makaintiendi. Gani binagbinaga
ninyo ang akon ginahambal sa inyo.
16 May ginainom kita nga ginapasalamatan ta sa Dios, kag may tinapay man kita nga
ginapamihak-pihak kag ginakaon. Indi bala sa sini nagapakig-ambit kita sa dugo kag
sa lawas ni Cristo?
17 Kita tanan, bisan madamo, isa lang ka lawas tungod nga isa lang ka tinapay ang
aton ginaambit.
18 Tan-awa bala ninyo ang mga tawo sa Israel. Ang mga nagakaon sang mga halad
nagapakig-ambit sa ginahimo sa halaran.

---

* **10:7** *nagpagusto pangalipay:* ukon, *nagsinaot* † **10:7** Exo. 32:6

19 Ano ang buot ko silingon? Nga ang mga dios-dios kag ang pagkaon nga ginahalad
sa ila may pulos?
20 Indi! Ang buot ko silingon, ang mga ginahalad sang mga tawo nga wala
makakilala sa Dios mga halad sa mga demonyo kag indi sa Dios. Gani indi ko gusto nga
magpakig-ambit kamo sa mga demonyo.
21 Indi mahimo nga mag-inom kamo sa tasa sang Ginoo kag sa tasa sang mga
demonyo. Kag indi mahimo nga magkaon kamo sa kalan-an sang Ginoo kag sa
kalan-an sang mga demonyo.
22 Ano, gusto ta bala nga magpangimon ang Ginoo? Kay kon mangakig na siya,
nahibaluan ta nga indi gid kita makalikaw sa iya silot.
23 Tugot sa aton ang paghimo sang bisan ano, pero indi tanan makabulig ukon
makapabakod sa iban.
24 Indi ninyo paghunahunaa ang inyo lang kaugalingon nga kaayuhan, kundi
hunahunaa man ninyo ang kaayuhan sang iban.
25 Kauna ninyo ang bisan ano nga ginabaligya sa baligyaan sang karne nga wala na
pulupamangkot *kon bala ina ginhalad sa mga dios-dios ukon wala,* para indi kamo
pagtublagon sang inyo konsensya.
26 Kay *nagasiling ang Kasulatan,* "Ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini iya
sang Ginoo."‡
27 Kon may indi tumuluo nga mag-imbitar sa inyo nga magkaon sa ila, kag gusto man
ninyo nga magkadto, kauna ninyo ang bisan ano nga ginpreparar para sa inyo nga
wala na pulupamangkot *kon bala ina ginhalad sa mga dios-dios ukon wala,* para indi
kamo pagtublagon sang inyo konsensya.
28 Pero kon may magsiling sa inyo nga ang ina nga pagkaon ginhalad sa mga
dios-dios, indi ninyo pagkauna, tungod lang sa sina nga tawo nga nagsiling sa inyo,
para wala sing konsensya nga matublag.
29 Indi ang inyo kaugalingon nga konsensya ang akon buot silingon kundi ang
konsensya sang sina nga tawo. *Karon basi magsiling kamo,* "Ngaa husgaran ang akon
kahilwayan tungod sa konsensya sang iban?
30 Kon ginapasalamatan ko sa Dios ang akon ginakaon, ngaa abi pakalainon ako
tungod sa pagkaon nga akon ginapasalamatan?"
31 *Ini ang akon sabat sa inyo*: bisan ano ang inyo himuon, bisan magkaon ukon
mag-inom, himua ninyo ang tanan sa katuyuan nga madayaw ang Dios.
32 Indi gid kamo maghimo sang bisan ano nga makahatag kasandaran sa mga Judio
ukon sa mga indi Judio, ukon sa iglesya sang Dios.
33 Sunda lang bala ninyo ang akon ginahimo: permi ako nagapangita sang paagi nga
mabuligan ko ang tanan nga tawo sa tanan ko nga ginahimo. Wala ako nagapangita
sang akon kaugalingon nga kaayuhan kundi ang kaayuhan sang iban para maluwas
sila.

11

1 Gani sunda ninyo ako, kay ginasunod ko man si Cristo.

Ang Pagtabon sang Ulo kon Nagasimba

2 Ginadayaw ko kamo, kay permi ninyo ako ginadumdom kag ginatipigan ninyo ang
mga tradisyon nga ginpasa ko sa inyo.
3 Karon gusto ko nga mahibaluan ninyo nga si Cristo amo ang ulo sang tagsa ka
lalaki, kag ang lalaki amo ang ulo sang babayi,* kag ang Dios amo ang ulo ni Cristo.
4 Kon ang lalaki magpangamuyo ukon magsugid sang mensahi sang Dios nga may
tabon ang iya ulo, ginapakahuy-an niya ang iya ulo *nga amo si Cristo*.

‡ **10:26** Sal. 24:1 * **11:3** *babayi:* ukon, *iya asawa*

5 Kag kon ang babayi magpangamuyo ukon magsugid sang mensahi sang Dios nga
wala sing tabon ang iya ulo, ginapakahuy-an niya ang iya ulo *nga amo ang lalaki*, kag
daw pareho lang nga nagpakalbo siya.
6 Kon ang babayi wala nagatabon sang iya ulo, maayo pa nga magpautod na lang
siya sang iya buhok. Pero makahuluya sa babayi kon siya magpautod ukon
magpakalbo. Gani dapat tabunan niya ang iya ulo.
7 Ang lalaki indi dapat magtabon sang iya ulo, kay *gintuga* siya *nga* kaanggid sang
Dios kag siya ang iya dungog. Ang babayi amo ang dungog sang lalaki.
8 Kay ang lalaki wala paghimua halin sa babayi, kundi ang babayi amo ang ginhimo
halin sa lalaki.
9 Kag wala man paghimua ang lalaki para sa babayi, kundi ang babayi ginhimo para
sa lalaki.
10 Gani amo ina nga kinahanglan magtabon ang babayi sang iya ulo, agod bisan ang
mga anghel makahibalo nga nagapasakop siya sa lalaki.†
11 Pero dapat nga dumdumon ta man nga sa aton kabuhi sa Ginoo, kinahanglan sang
babayi ang lalaki kag kinahanglan man sang lalaki ang babayi.
12 Kay ang una nga babayi ginhimo halin sa lalaki, kag karon ang lalaki nagakatawo
halin sa babayi. Pero ang tanan nagahalin sa Dios.
13 Binagbinaga ninyo ini: Nagakabagay bala nga ang babayi magpangamuyo sa Dios
nga wala sing tabon ang iya ulo?
14 Natural sa lalaki nga manubo ang iya buhok, kay makahuluya kon malaba ini.
15 Pero sa babayi iya, ang malaba nga buhok nagapatahom sa iya. Kay ginhatagan
siya sang Dios sing malaba nga buhok bilang inugtabon sa iya ulo.
16 Pero kon may ara nga gusto magkontra sining amon ginatudlo, ang masiling ko
lang, wala kami sang iban nga kinabatasan luwas sini. Kag amo man ini ang
ginasunod sang mga iglesya sang Dios *sa bisan diin nga lugar*.

Ang Balaan nga Panihapon
(Mat. 26:1-29; Mar. 14:22-25; Luc. 22:14-20)

17 May isa pa gid ka butang nga gusto ko nga sambiton subong sa inyo, kag sa sini
wala ko kamo ginadayaw, tungod kay ang inyo pagtilipon wala nagadala sing
kaayuhan, kundi kalainan.
18 Kay nakabati ako nga kon nagatilipon kamo bilang tumuluo, nagabinahin-bahin
kamo, kag medyo nagapati ako nga may kamatuoran ini.
19 Siguro kinahanglan man nga matabo ina dira sa inyo para mahibaluan kon sin-o
gid sa inyo ang matuod nga tumuluo.
20 Kon nagatilipon kamo para magsaulog sang Panihapon sang Ginoo, indi husto ang
inyo ginahimo,
21 tungod kay wala kamo nagahulatay kon magkaon. Gani ang iban sa inyo *busog gid
kag* hubog samtang ang iban ya gutom *kag ginauhaw*.
22 Ngaa indi kamo anay magkaon kag mag-inom sa inyo kaugalingon nga balay? Kay
sa inyo ginahimo nga ina, ginapakahuy-an ninyo ang mga imol, kag pati ang *bilog nga*
iglesya sang Dios ginainsulto ninyo. Ano bala ang akon isiling sa inyo? Dayawon ko
bala kamo sa inyo ginahimo nga ina? Indi gid!
23 Amo ini ang gintudlo sa akon sang Ginoo, kag gintudlo ko man sa inyo: nga sang
sadto nga gab-i nga gintraiduran siya, nagkuha siya sang tinapay,
24 kag tapos niya pasalamat *sa Dios*, ginpamihak-pihak niya ini kag nagsiling, "Amo
ini ang akon lawas para sa inyo. Himua ninyo ini sa pagdumdom sa akon."
25 Pagkatapos nila kaon sang tinapay, amo man ang iya ginhimo sa ilimnon: *ginkuha
niya ini, ginpasalamatan, kag* nagsiling, "Ini nga ilimnon amo ang bag-o nga

† **11:10** *lalaki:* ukon, *iya bana*

kasugtanan nga patigayunon paagi sa akon dugo. Himua ninyo ini sa pagdumdom sa akon.”
26 Sa kada kaon ninyo sang sina nga tinapay kag pag-inom sang sina nga ilimnon
ginasugid ninyo ang kamatayon sang Ginoo hasta sa iya nga pagbalik.
27 Gani ang bisan sin-o nga magkaon sang sina nga tinapay kag mag-inom sang sina
nga ilimnon sang Ginoo sa paagi nga indi takos nagakasala kontra sa lawas kag dugo
sang Ginoo.
28 Kinahanglan mag-usisa anay ang tagsa-tagsa sang iya kaugalingon sa indi pa siya
magkaon sang tinapay kag mag-inom sang ilimnon.
29 Kay kon magkaon siya kag mag-inom nga wala niya ginabinagbinag ang
kahulugan sang lawas *sang Ginoo*, nagadala lang siya sang silot sa iya kaugalingon.
30 Amo ina nga madamo sa inyo ang maluya kag masakiton, kag ang iban gani
nagkalamatay.
31 Pero kon usisaon ta anay ang aton kaugalingon, indi kita pagsilutan sang Dios.
32 Kon kita nga mga tumuluo ginasilutan sang Dios, ginatudluan niya kita para indi
kita pagsentensyahan upod sa *mga tawo sang* kalibutan.‡
33 Gani, mga kauturan, kon magtipon kamo sa pagsaulog sang Panihapon sang
Ginoo, maghulatay kamo.
34 Kon may ginagutom sa inyo, magkaon siya anay sa iya balay para indi kamo
pagsilutan sang Ginoo tungod sa inyo ginahimo kon nagatilipon na kamo. Kon parte sa
iban nga mga butang, aregluhon ko lang ugaling kon makaabot na ako dira.

12

Mga Abilidad nga Ginahatag sang Espiritu Santo

1 Mga kauturan, gusto ko nga maintiendihan gid ninyo ang parte sa mga abilidad
nga ginahatag sang Espiritu Santo.
2 Nahibaluan ninyo nga sang wala pa kamo nakakilala sa Dios, ginpatalang kamo
para magsimba sa mga dios-dios nga indi makahambal.
3 Gani gusto ko nga mahibaluan ninyo nga wala sing tawo nga ginatuytuyan sang
Espiritu sang Dios nga makapakamalaot kay Jesus. Kag wala man sang tawo nga
makasiling nga si Jesus ang Ginoo kon wala siya ginatuytuyan sang Espiritu Santo.
4 May nagkalain-lain kita nga mga abilidad, pero isa lang ka Espiritu ang
ginahalinan sini.
5 Nagkalain-lain ang paagi sa pag-alagad, pero isa lang ka Ginoo ang aton
ginaalagaran.
6 Nagkalain-lain ang ginapahimo sang Dios sa aton, pero isa lang ka Dios ang
nagagahom sa aton tanan para mahimo ta ini.
7 Ang tagsa-tagsa ginhatagan sang abilidad nga nagapakita nga ang Espiritu *Santo*
ara sa iya, para makabulig siya sa iya kapareho nga tumuluo.
8 Ang iban ginhatagan sang Espiritu *Santo* sang abilidad sa pagsugid parte sa kaalam
sang Dios, kag ang iban ginhatagan sang Espiritu *Santo* sang abilidad sa pagpaathag
sina.
9 May ara man nga ginhatagan sing *dako gid nga* pagtuo, kag may ara man nga
ginhatagan sang abilidad sa pagpang-ayo sang mga nagamasakit, kag ini tanan halin
sa Espiritu *Santo*.
10 Ang iban ginhatagan sang Espiritu *Santo* sang gahom sa paghimo sing mga
milagro; ang iban, abilidad sa pagsugid sang mensahi sang Dios; kag ang iban, abilidad
sa pag-ihibalo kon bala ang nagagahom sa isa ka tawo amo ang Espiritu *Santo* ukon
indi. May ginhatagan man sang abilidad nga maghambal sa iban nga mga lingguahe

‡ **11:32** *mga tawo sang kalibutan:* buot silingon, *mga tawo nga wala nagatuo sa Dios*

nga wala nila natun-i, kag may ara man nga ginhatagan sang abilidad sa pagpaathag
kon ano ang kahulugan sang mga ginapanghambal sa sadto nga mga lingguahe.
11 Pero isa gid lang ka Espiritu ang nagahatag sini tanan, kag ginapanagtag niya ini
sa tagsa ka tawo suno sa iya gusto.

Ang Aton Halimbawa mga Parte sang Isa ka Lawas

12 Ang lawas may madamo nga parte pero isa lang ka lawas. Pareho man sini sa
lawas ni Cristo.
13 Kay kita tanan, Judio man ukon indi, ulipon ukon hilway, ginbautisohan sa isa
lang ka Espiritu para mangin isa ka lawas. Kag isa man ka Espiritu ang ginbaton naton
tanan.*
14 Ang lawas sang tawo isa lang pero may madamo nga parte.
15 Kon magsiling ang tiil, "Tungod nga ako indi kamot, indi ako parte sang lawas,"
ina wala nagakahulugan nga indi siya parte sang lawas.
16 Kag kon magsiling ang dulunggan, "Tungod nga ako indi mata, indi ako parte sang
lawas," ina wala man nagakahulugan nga indi siya parte sang lawas.
17 Kay kon ang bilog nga lawas sang tawo puro lang mata, paano ang iya pagkabati?
Kag kon ang bilog nga lawas puro lang dulunggan, paano ang iya pagpanimaho?
18 Pero wala kita paghimua sang Dios nga pareho sina, kundi suno sa iya gusto,
ginhimo niya ang aton lawas nga may nagkalain-lain nga parte.
19 Kon ang lawas isa lang ka parte, indi na ina matawag nga lawas.
20 Ang matuod, madamo ang mga parte sang aton lawas, pero isa gid lang ka lawas.
21 Amo ina nga ang mata indi makasiling sa kamot, "Indi ko ikaw kinahanglan," kag
ang ulo indi man makasiling sa tiil, "Indi ko ikaw kinahanglan."
22 Ang matuod, ang mga parte sang lawas nga daw maluya kinahanglan ta gid.
23 Ang mga parte sang lawas nga daw indi gid importante aton gihapon ginaatipan
sing maayo; kag ang mga parte nga daw malaw-ay tulukon aton man gihapon
ginapatahom.
24 Indi na naton kinahanglan nga himuon ini sa mga parte nga matahom na nga
daan. Amo ini ang ginhimo sang Dios sa aton lawas, para mahatagan sing dungog ang
mga parte nga daw indi gid importante.
25 Ginhimo sang Dios ang mga parte sang aton lawas para magbinuligay, kag indi
para magbinahin-bahin.
26 Gani kon ang isa ka parte nagaantos, ang tanan nga parte nagaantos man. Kag kon
ang isa ka parte ginadayaw, ang tanan nga parte nalipay man.
27 *Ang buot ko silingon amo ini*: kita nga mga tumuluo amo ang lawas ni Cristo, kag
ang tagsa-tagsa sa aton parte sang iya lawas.
28 Kag sa sini nga *lawas, nga amo ang* iglesya, nagbutang ang Dios sang *mga
masunod*: una sa tanan, mga apostoles; ikaduha, mga propeta; ikatlo, mga
manunudlo; dayon mga manughimo sang mga milagro, mga manug-ayo sang mga
masakiton, mga manugbulig, mga administrador, kag mga manughambal sang iban
nga lingguahe nga wala natun-i.
29 Nahibaluan man ninyo nga kita tanan indi mga apostoles. Indi man kita tanan
mga propeta sang Dios, ukon mga manunudlo. Indi man ang tanan manughimo sang
mga milagro.
30 Ang gahom sa pag-ayo sang masakit wala man ginhatag sa aton tanan, ukon ang
abilidad sa paghambal sa iban nga lingguahe nga wala natun-i. Kag kita tanan wala
man paghatagi sang abilidad sa pagpaathag kon ano ang kahulugan sang mga
ginpanghambal sa sadto nga mga lingguahe.

---

* **12:13** *ginbaton naton tanan:* sa literal, *ginpainom sa aton tanan*

31 Pero tinguhai ninyo nga mabaton halin sa Dios ang mga importante gid nga mga
abilidad. Kag karon itudlo ko sa inyo ang labing maayo sa tanan.

13

Ang Gugma

1 Bisan makahambal ako sang nagkalain-lain nga lingguahe sang mga tawo kag sang
mga anghel, pero kon wala ako sing gugma sa akon isigkatawo, daw pareho lang ako
sa agong nga magahod ukon lingganay nga matagsing.
2 Kag bisan makasugid ako sang mensahi sang Dios kag makahibalo sang tanan nga
tinago nga mga kamatuoran pati ang nagkalain-lain nga kaalam, kag bisan mapasaylo
ko ang bukid tungod sang akon dako nga pagtuo, kon wala ako sing gugma wala gid
ako sing pulos.
3 Bisan ipanagtag ko sa mga imol ang tanan ko nga mga pagkabutang, kag bisan
ihalad ko ang akon lawas nga sunugon,* kon wala ako sing gugma wala ako gihapon
sing pulos.
4 Ang tawo nga nagahigugma mapinasensyahon, maayo sa iya isigkatawo, indi
mahisaon, indi hambog ukon bugalon,
5 indi bastos, indi maiyaiyahon, indi palaakig, indi madumot,
6 wala nalipay sa kalautan kundi sa kamatuoran,
7 permi mainantuson, permi may pagsalig kag paglaom, kag permi mabinatason.
8 May katapusan ang mga pagsugid sang mensahi sang Dios kag ang mga paghambal
sa iban nga mga lingguahe nga wala natun-i, pati ang *mga pagpaathag sang* kaalam
sang Dios, pero ang gugma wala gid sing katapusan.
9 Kay ang mga butang nga aton nahibaluan pati ang aton pagsugid sang mensahi
sang Dios indi pa gid kompleto.
10 Pero kon mag-abot na ang adlaw nga makompleto na ang tanan, madula na inang
mga bagay nga indi pa gid kompleto.
11 Sang bata pa ako, ang akon paghambal, ang akon pag-intiendi, kag ang akon
hunahuna pareho sang bata. Pero sang may buot na ako, ginbayaan ko ang pagginawi
sang bata.
12 Sa karon daw nagatulok kita sa espiho nga malubog; pero magaabot ang adlaw
nga mangin klaro gid ang tanan. Karon limitado ang aton nahibaluan; pero magaabot
ang adlaw nga mahibaluan ta ang tanan, pareho sang pagkahibalo sang Dios sa aton.
13 Tatlo ka butang ang nagapadayon, kag ang tatlo nga ini amo ang pagsalig,
paglaom, kag ang gugma. Pero ang gugma amo gid ang labing importante.

14

Ang Paghambal sa Lingguahe nga Wala Natun-i

1 Gani tinguhai gid ninyo nga maghigugma, pero handuma man ninyo nga
mahatagan kamo sang mga abilidad nga halin sa Espiritu *Santo*, labi na gid ang
pagsugid sang mensahi sang Dios.
2 Ang tawo nga nagahambal sa iban nga lingguahe nga wala niya natun-i wala
nagapakighambal sa mga tawo kundi sa Dios, tungod nga ang mga tawo indi
makaintiendi sa iya. Ang Espiritu *Santo* amo ang nagapahambal sa iya, kag
ginahambal niya ang mga butang nga wala nahibalui sang iban.
3 Pero ang nagasugid sang mensahi sang Dios nagahambal sa mga tawo para
makabulig, makapabakod, kag makalipay sa ila.

---

* **13:3** *lawas nga sunugon:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *lawas para makapabugal*

4 Ang tawo nga nagahambal sa iban nga lingguahe nga wala niya natun-i
nagapabakod sang iya kaugalingon, pero ang nagasugid sang mensahi sang Dios
nagapabakod sa iglesya.
5 Gusto ko kuntani nga kamo tanan makahambal sa iban nga lingguahe nga wala
natun-i, pero mas maayo gid kon makasugid kamo sang mensahi sang Dios. Tungod
nga ang tawo nga nagasugid sang mensahi sang Dios mas importante pa sang sa tawo
nga nagahambal sa iban nga lingguahe, luwas lang kon ipaathag man niya ang
kahulugan sang iya ginahambal para mapabakod ang iglesya.
6 Ano ayhan ang inyo makuha, mga kauturan, kon magkadto ako dira sa inyo kag
maghambal sa iban nga lingguahe nga indi ninyo maintiendihan? Siyempre wala gid!
Kinahanglan may inughambal ako sa inyo nga halin sa Dios, ukon may inuglaygay ako
nga kamatuoran, ukon may inugsugid ako nga mensahi sang Dios, ukon may
inugtudlo ako.
7 Bisan sa mga instrumento nga wala sing kabuhi pareho sa plawta ukon gitara, kon
indi maathag ang pagpatunog sang mga nota paano ang pagkahibalo sang nagapamati
kon ano nga kanta ang ginatukar?
8 Kag bisan sa manugtrumpeta sang mga soldado, kon indi maathag ang pagpatunog
wala sing magpreparar para sa inaway.
9 Amo man ini sa inyo, paano ang pagkaintiendi sang nagapamati sang imo
ginahambal kon nagahambal ka sa iban nga lingguahe nga indi maintiendihan?
Pareho lang nga nagahambal ka sa hangin.
10 Madamo nga lingguahe diri sa kalibutan kag ang tagsa-tagsa may kahulugan.
11 Pero kon indi ko maintiendihan ang ginahambal sang isa ka tawo kag indi niya
man maintiendihan ang akon ginahambal, wala kami sang may makuha sa isa kag isa.
12 Gani tungod nga nagahandom kamo nga makabaton sang mga abilidad nga halin
sa Espiritu *Santo*, tinguhai ninyo nga mabaton ang mga abilidad nga makapabakod sa
iglesya.
13 Gani ang tawo nga nagahambal sa iban nga lingguahe nga wala niya natun-i
dapat magpangamuyo nga hatagan man siya sang abilidad nga makapaathag kon ano
ang kahulugan sang iya ginahambal.
14 Kay kon nagapangamuyo ako sa iban nga lingguahe nga wala ko natun-i, bisan
matuod nga nagapangamuyo ang akon espiritu, ang akon hunahuna indi
makaintiendi sini.
15 Gani ano ang akon dapat himuon? Magapangamuyo ukon magakanta ako sa *akon*
espiritu *bisan indi ko ini maintiendihan*, pero magapangamuyo ukon magakanta man
ako nga maintiendihan sang akon hunahuna.
16 Kon magpasalamat ka sa Dios sa imo espiritu lang, *kag indi maintiendihan,* paano
ang pagsiling sang iban "Amen" kon wala gani sila makaintiendi kon ano ang imo
ginahambal?
17 Bisan matahom ang imo pagpasalamat sa Dios, pero kon ang iban indi
makaintiendi, indi ka makabulig sa ila.
18 Nagapasalamat ako sa Dios nga wala sing may makalabaw sa akon kon parte sa
paghambal sa mga lingguahe nga wala natun-i.
19 Pero sa mga pagtililipon sang mga tumuluo,* mas maayo pa nga maghambal ako
sang lima lang ka tinaga nga maintiendihan, para matudluan ko sila, sang sa
maghambal ako sang linibo ka tinaga sa lingguahe nga indi maintiendihan.
20 Mga kauturan, *kon parte sa sining mga butang,* indi ko gusto nga maghunahuna
kamo pareho sang bata. Kon parte sa malain, magmangin pareho kamo sa bata *nga*

* **14:19** *pagtililipon sang mga tumuluo:* sa literal, *iglesya*

wala sing buot parte sa malain. Pero kon sa paggamit sang inyo hunahuna, magmangin
tigulang kamo.
21 Nasulat sa Kasulatan nga nagsiling ang Ginoo,
"Magapakighambal ako sa sini nga mga tawo
paagi sa lain nga mga lingguahe sang mga taga-iban nga lugar,
pero indi gid sila magpamati sa akon."†
22 Gani ang paghambal sa iban nga lingguahe nga wala natun-i indi tanda para sa
mga tumuluo kundi para sa mga indi tumuluo. Pero ang pagsugid sang mensahi sang
Dios tanda para sa mga tumuluo, kag indi para sa mga indi tumuluo.
23 Gani, kon magtipon kamo nga mga tumuluo‡ kag tanan kamo maghambal sa mga
lingguahe nga wala ninyo natun-i, kag may mga nagatambong nga indi tumuluo nga
wala nakahibalo kon ano ang inyo ginahimo, indi ayhan sila magsiling nga mga buang
kamo?
24 Pero kon tanan kamo magsugid sang mensahi sang Dios kag may magsulod nga
indi tumuluo nga wala nakahibalo kon ano ang inyo ginahimo, makilala niya nga siya
gali makasasala kag mahibaluan niya ang matuod niya nga kahimtangan.
25 Magaguwa pati ang mga sekreto nga iya ginahunahuna. Dayon magaluhod siya
nga nagahinulsol kag nagasimba sa Dios. Kag makasiling siya nga ang Dios ara matuod
sa inyo.

Ang Matuod nga Pagsimba

26 Gani, mga kauturan, *amo ini ang dapat ninyo himuon* kon magtipon kamo: ang
iban magkanta, ang iban magtudlo, ang iban magsugid sang ginpahayag sang Dios sa
iya, ang iban maghambal sa lingguahe nga wala niya natun-i, kag ang iban
magpaathag kon ano ang kahulugan sina. Kag ang tanan nga ginahimo ninyo sa inyo
pagtipon, himua ninyo para sa pagpabakod sa iglesya.
27 Kon may ara nga maghambal sa lingguahe nga wala niya natun-i, dapat duha lang
ukon tatlo ang maghambal, pero indi dapat magdulungan, kag kinahanglan may ara
nga magpaathag kon ano ang kahulugan sang ginpanghambal.
28 Pero kon wala gid sing may makapaathag, dapat maghipos sila sa iglesya kag
maghambal na lang sa ila kaugalingon kag sa Dios.
29 Kon may ara sa inyo nga may abilidad sa pagsugid sang mensahi sang Dios, tuguti
ninyo nga maghambal ang duha ukon tatlo. Kag ang iban magpamati kag
magbinagbinag kon bala husto ukon indi ang ila ginahambal.
30 Karon, kon may nagapungko didto nga nagapamati kag ginahatagan sang Dios
sang inughambal, dapat maghipos ang nagahambal para makahambal man siya.
31 Sa sini nga paagi, tanan kamo nga mga manugsugid sang mensahi sang Dios
makabulos-bulos hambal, para ang tanan makatuon kag mapabakod ang pagtuo.
32 Ang manugsugid sang mensahi sang Dios sarang makapugong§ sang iya
kaugalingon.
33 Kay ang Dios wala nagahatag sang kagamo kundi kalinong.
Pareho sa ginahimo sang tanan nga iglesya sang katawhan sang Dios,
34 dapat maghipos ang mga babayi sa mga iglesya tungod nga wala sila ginatuguti
nga maghambal. Dapat magpasakop sila sa mga lalaki pareho sang ginasiling sang
Kasulatan.
35 Kag kon ang babayi may pamangkot, maghulat siya nga makapuli sila, kag didto
sa ila balay makapamangkot siya sa iya bana, tungod nga makahuluya nga
maghambal ang babayi sa pagtilipon sang mga tumuluo.

---

† **14:21** Isa. 28:11, 12 ‡ **14:23** *mga tumuluo:* sa literal, *iglesya* § **14:32** *sarang makapugong:* ukon, *dapat magpugong*

36 Ano, nagahunahuna bala kamo nga ang Maayong Balita naghalin sa inyo? Ukon
kamo lang ang nakabaton sini?
37 Kon may ara sa inyo nga nagahunahuna nga siya manugsugid sang mensahi sang
Dios ukon ginatuytuyan siya sang Espiritu *Santo*, dapat kilalahon niya nga ang akon
mga ginasulat sa inyo sugo mismo sang Ginoo.
38 Kag kon may ara nga indi magsapak sa sining akon ginahambal, indi kamo
magsapak sa iya.
39 Gani mga kauturan, maghandom gid kamo nga makasugid sang mensahi sang
Dios, kag indi ninyo pagpunggi ang paghambal sa mga lingguahe nga wala natun-i.
40 Pero himua ninyo ang tanan sa husto kag maayo nga paagi.

15

Ang Parte sa Pagkabanhaw ni Cristo

1 Mga kauturan, gusto ko ipadumdom sa inyo ang Maayong Balita nga akon ginwali
sa inyo. Ini ginbaton ninyo kag hasta subong amo man ang inyo ginatindugan.
2 Paagi sa sining Maayong Balita maluwas kamo kon ginatipigan ninyo sing maayo
ang akon ginwali sa inyo kag indi nga pasapayan lang ang inyo pagtuo.
3 Gintudlo ko sa inyo ang labing importante nga mga butang nga gintudlo sa akon:
nga si Cristo napatay para maluwas kita sa silot tungod sang aton mga sala. Kag ini
suno sa Kasulatan.
4 Ginlubong siya kag nabanhaw sa ikatlo nga adlaw, suno man sa Kasulatan.
5 Nagpakita siya una kay Pedro* kag dayon sa iban pa sa dose ka apostoles.
6 Pagkatapos nagpakita man siya sa mga kauturan nga nagtipon nga sobra 500. Kag
kalabanan sa ila buhi pa subong, pero ang iban patay na.
7 Nagpakita man siya kay Santiago kag dayon sa tanan nga apostoles.
8 Sang ulihi nagpakita man siya sa akon. Ang akon halimbawa pareho sang lapsag
nga natawo sa indi pa oras *tungod nga hinali lang ang akon pagkilala sa iya*.
9 Ako ang labing kubos sa mga apostoles kag indi gani takos nga tawgon nga apostol,
tungod nga ginhingabot ko ang iglesya sang Dios.
10 Pero sa kaluoy sang Dios sa akon, karon apostol na ako. Kag wala sing may
makasiling nga wala sing pulos ang kaluoy sang Dios sa akon, tungod nga ang matuod,
mas madamo ang akon nahimo kon ikomparar sa nahimo sang akon kapareho nga
mga apostoles. Pero ina indi sa akon kaugalingon, kundi tungod sa kaluoy kag bulig
sang Dios.
11 Pero wala sing deperensya kon ako ukon sila ang nagatudlo *sa inyo,* ang
importante nga pareho ang amon ginawali kag pareho man ang inyo ginatuohan.

Ang Pagkabanhaw sang mga Nagatuo sa Dios

12 Kon ginawali namon sa inyo nga nabanhaw si Cristo, ngaa ang iban dira sa inyo
nagasiling nga wala sing pagkabanhaw?
13 Kon matuod nga wala sing pagkabanhaw, nagakahulugan nga si Cristo wala man
nabanhaw.
14 Kag kon wala nabanhaw si Cristo, wala sing pulos ang amon pagwali, kag wala
man sing pulos ang inyo pagtuo.
15 Indi lang ina, kundi magaguwa nga nagabutig kami parte sa Dios, kay nagasugid
kami nga ginbanhaw niya si Cristo.
16 Pero wala siya nabanhaw kon wala sing pagkabanhaw ang mga patay.
17 Kag kon si Cristo wala nabanhaw, ang inyo pagtuo wala sing pulos kag wala pa
kamo napatawad sa inyo mga sala.

---

* **15:5** *Pedro:* sa Griego, *Cefas*

18 Kag nagakahulugan man nga ang mga tumuluo kay Cristo nga nagkalamatay na
wala man naluwas.
19 Kon ang aton paglaom bilang Kristohanon para lang sa aton kabuhi diri sa
kalibutan, kita gid ang makaluluoy sa tanan nga tawo.
20 Pero ang matuod, nabanhaw si Cristo halin sa kamatayon kag amo ini ang
nagapamatuod nga banhawon ang mga patay.
21 Tungod sa isa ka tawo *nga si Adan*, nag-abot ang kamatayon sa tanan nga tawo.
Kag tungod man sa isa ka tawo *nga si Cristo*, mabanhaw ang mga patay.
22 Kay kon paano nga kita tanan mapatay tungod sa aton relasyon kay Adan, tungod
man sa aton relasyon kay Cristo kita tanan mabanhaw.
23 Ang pagkabanhaw pasunod. Ang una gid nga nabanhaw amo si Cristo.
Pagkatapos, pagbalik niya diri sa kalibutan, mabanhaw man ang iya katawhan.
24 Kag dayon magaabot ang katapusan. Dulaon niya ang tanan nga ginharian,
pagdumalahan, kag paggahom, kag ihatag niya dayon ang paghari sa Dios nga Amay.
25 Kay dapat maghari si Cristo hasta mapasakop niya ang tanan nga nagakontra sa
iya.
26 Ang katapusan gid nga kaaway nga dulaon amo ang kamatayon.
27 *Nagasiling ang Kasulatan nga* ginpasakop sang Dios kay Cristo ang tanan nga
butang.† Pero siyempre wala ini nagakahulugan nga pati ang Dios nga nagpasakop
sang tanan kay Cristo nalakip man.
28 Kundi kon ang tanan ipasakop na kay Cristo, si Cristo nga Anak *sang Dios*
magapasakop man sa Dios nga amo ang nagpasakop sang tanan sa iya, para ang Dios
amo na ang magagahom sa tanan.
29 May mga tawo nga nagapabautiso para sa mga napatay. Ti ano ang pulos sang ila
ginahimo kon indi man lang pagbanhawon ang mga patay?
30 Kag ano ang amon makuha sa mga peligro nga amon ginaagyan?
31 Kon paano matuod nga ginapabugal ko kamo sa aton pagpakig-isa kay Cristo Jesus
nga aton Ginoo, matuod man nga ginaatubang ko kada adlaw ang peligro sang
kamatayon.
32 Nabudlayan gid ako diri sa Efeso, tungod *nga ang mga tawo nga nagakontra sa
akon pareho* sa mabangis nga mga sapat. Gani kon indi pagbanhawon ang mga patay,
ano bala ang akon makuha *sa mga pag-antos nga pareho sini*? Kon indi pagbanhawon
ang mga patay, *mas maayo pa nga sundon ta na lang ang hulubaton nga nagasiling,*
"Magpagusto kita;
magkaon kita kag mag-inom,
kay basi kon mapatay na kita buwas."‡
33 Indi kamo magpadaya sa sina nga hulubaton. *Sa baylo, patihi ninyo ang hulubaton
nga nagasiling,* "Kon mag-upod-upod kamo sa mga tawo nga nagahimo sang malain,
ina magapalain sa inyo maayo nga batasan."
34 Maghunahuna na kamo sing husto kag bayai na ninyo ang pagpakasala.
Ginahambal ko ini sa inyo para mahuya kamo, kay ang iban sa inyo sala ang pagkilala
sa Dios.

Ang Lawas sa Tion sang Pagkabanhaw

35 Kon may ara nga magpamangkot kon paano ang pagkabanhaw sang mga patay
kag kon ano nga klase sang lawas ang ila maangkon,
36 *ari ang akon sabat sa sina nga* tawo nga wala gid sing may nahibaluan: kon
magtanom kita sang isa ka liso sang binhi sa duta, ina nga binhi madunot anay bag-o
magtubo.

---

† **15:27** Sal. 8:6 ‡ **15:32** Isa. 22:13

37 Kag bisan ano nga binhi ang imo itanom, kon nagatubo na gani, lain na ang
hitsura sang sa gintanom ini.
38 Ang hitsura sini suno man sa pagbuot sang Dios. Kag kada binhi may iya nga
hitsura kon magtubo.
39 Amo man ang lawas sang tanan nga nagakabuhi, kay ang mga lawas wala man
nagapalareho. Lain ang lawas sang tawo kag lain man ang lawas sang mga sapat, lain
ang lawas sang mga pispis, kag lain pa gid ang lawas sang mga isda.
40 Nagkalain-lain ang ginhimo sang Dios diri sa duta kag didto sa langit, kag ang
tanan nga iya ginhimo matahom. Pero lain ang katahom sang kada isa. Ang katahom
sang mga butang nga didto sa langit lain sa katahom sang mga butang diri sa duta.
41 Lain ang katahom sang adlaw, kag lain man ang katahom sang bulan. Ang mga
bituon may iya man nga katahom. Kag bisan pa gani ang mga bituon, nagkalain-lain
ang ila katahom.
42 Amo man kon banhawon na ang mga patay. Ang ginalubong nga lawas madunot,
pero kon mabanhaw na, indi na gid ini madunot hasta san-o.
43 Ang ginalubong nga lawas malaw-ay tulukon kag maluya, pero kon banhawon na,
ini mangin matahom kag mabaskog.
44 Ang ginalubong nga lawas dutan-on nga lawas, pero kon banhawon na, ini
mangin espiritual nga lawas. Tungod nga kon may dutan-on nga lawas may espiritual
man nga lawas.
45 Kay nagasiling ang Kasulatan, “Ang una nga tawo nga si Adan ginhatagan sang
kabuhi.”§ Pero ang ulihi nga Adan *nga amo si Cristo* ginhatagan sang Espiritu nga
nagahatag sang kabuhi.
46 Indi ang espiritual nga lawas ang una kundi ang dutan-on nga lawas, kag dayon
ang espiritual nga lawas.
47 Ang una nga tawo dutan-on. Ginhimo siya halin sa duta. Pero ang ikaduha nga
tawo halin sa langit.
48 Ang dutan-on nga lawas pareho gid sa lawas sang tawo nga ginhimo halin sa duta,
pero ang lawas nga langitnon pareho gid sa lawas sang naghalin sa langit.
49 Gani kon paano nga ang aton lawas nangin kaanggid sang kay Adan nga halin sa
duta, magaabot gid ang adlaw nga ang aton lawas mangin kaanggid man sang kay
Cristo nga halin sa langit.
50 Mga kauturan, ang buot ko silingon amo ini: ining aton lawas nga dutan-on indi
mahimo nga may parte sa paghari sang Dios. Kag ining lawas nga madunot indi
makapanubli sang kabuhi nga wala sing katapusan.
51 Pamati kamo kay sugiran ko kamo sang sining tinago nga kamatuoran: indi kita
tanan mapatay, pero kita tanan, bag-uhon sang Dios ang aton lawas.
52 Ini hinali lang nga matabo, pareho sa isa ka pamisok. Kay sa pagtunog sang ulihi
gid nga trumpeta, banhawon gilayon ang mga patay kag hatagan sang lawas nga indi
na madunot. Kag kita nga buhi pa, bag-uhon man ang aton mga lawas.
53 Tungod nga ang ini nga lawas nga madunot kag mapatay kinahanglan nga
bayluhan sang lawas nga indi na madunot kag indi na mapatay.
54 Gani kon ang ini nga lawas nga madunot mabayluhan na sang indi madunot, kag
kon ang ini nga lawas nga mapatay mabayluhan na sang indi mapatay, matuman na
ang ginasiling sang Kasulatan,
“Gindula na sang Dios ang kamatayon!”*
55 “*Ti* diin na ang imo kadalag-an, O kamatayon?
Diin na ang imo gahom?”†

§ **15:45** Gen. 2:7 * **15:54** Isa. 25:8 † **15:55** Hos. 13:14

56 Ang kamatayon may gahom lang sa aton tungod sa sala, kag may gahom ang sala
tungod nga may Kasuguan.
57 Pero salamat sa Dios tungod nga paagi sa ginhimo sang aton Ginoong Jesu-Cristo
ginhatagan niya kita sang kadalag-an sa sini nga mga butang.
58 Gani, mga hinigugma ko nga mga kauturan, magpakabakod kamo kag indi gid
malingkang sa inyo pagtuo. Magmapisan kamo sa ginapahimo sa inyo sang Ginoo, kay
nahibaluan ninyo nga may pulos gid ang inyo mga pagpangabudlay para sa Ginoo.

16

Bulig Para sa mga Taga-Judea

1 Kon parte sa inyo inugbulig sa mga katawhan sang Dios *didto sa Judea*, himuon
man ninyo ang akon ginpahimo sa mga iglesya sa Galacia.
2 Kada Domingo, ang kada isa sa inyo magpain sang kantidad suno sa inyo kinitaan.
Dayon tipunon ninyo ini para sa pag-abot ko dira preparado na ang inyo inughatag.
3 Pag-abot ko dira ipadala ko sa Jerusalem ang mga tawo nga inyo nakita nga
masaligan nga magdala sang inyo mga inugbulig kag ang akon sulat nga magapakilala
sa ila.
4 Pero kon kinahanglan gid nga magkadto man ako didto sa Jerusalem, magaupod
na lang sila sa akon.

Ang Plano ni Pablo

5 Maderetso ako dira sa Corinto paghalin ko sa Macedonia, tungod nga maagi ako
didto.
6 Mahimo nga magadugay ako dira sa inyo. Basi kon dira pa ako magpaligad sang
tigtulugnaw, para mabuligan ninyo ako sa akon mga kinahanglanon sa akon
pagbiyahe kon diin man ako magakadto.
7 Indi ko gusto nga mag-agi lang ako sa inyo sing madali, kundi nagalaom ako nga
makatiner ako sing madugay sa inyo, kon itugot sang Ginoo.
8 Pero karon matiner ako anay diri sa Efeso hasta sa adlaw sang Pentecostes,
9 tungod nga madamo diri ang gusto magpamati sang Maayong Balita, kag nagapati
ako nga madamo ang magatuo diri bisan madamo ang nagakontra.
10 Kon mag-abot dira si Timoteo, abiabihon ninyo siya para indi siya magkatahap,
tungod nga pareho man siya sa akon nga nagapangabudlay sa Ginoo.
11 Tahura ninyo siya. Kag kon maghalin na siya dira, buligi man ninyo siya sa iya
mga kinahanglanon para makabalik siya diri sa akon. Ginapaabot ko siya upod sang
iban pa nga mga kauturan.
12 Kon parte sa aton utod nga si Apolos, ginpangabay ko gid siya nga magbisita dira
sa inyo upod sang iban nga kauturan. Pero indi pa siya kuno makakadto dira sa sini
nga mga tinion. Makadto lang siya dira ugaling kon may kahigayunan siya.

Katapusan nga mga Bilin

13 Magbantay kamo permi kag magpakabakod sa inyo pagtuo. Magpakaisog kag
magpakabakod kamo.
14 Kag bisan ano ang inyo ginahimo, himua ninyo ini nga may paghigugma.
15 Mga kauturan, nahibaluan ninyo nga ang una gid nga mga Kristohanon dira sa
Acaya wala sing iban kundi si Stefanas kag ang iya pamilya. Ginhalad nila ang ila
kaugalingon sa pag-alagad sa mga katawhan sang Dios. Amo ina nga nagapangabay
ako sa inyo
16 nga magpasakop kamo sa ila kag pati man sa tanan nga pareho sa ila nga
nagapangabudlay *para sa Ginoo*.

17 Nalipay gid ako sang pag-abot nila ni Stefanas, Fortunatus, kag Acaicus. Kay bisan
wala kamo diri, ari man sila, gani nahimo nila sa akon ang indi ninyo mahimo.
18 Nagahatag sila sang kalipay sa akon kag pati man sa inyo. Ang mga tawo nga
pareho sa ila dapat nga pasalamatan sa ila mga ginahimo.
19 Ang mga iglesya diri sa *probinsya sang* Asia nagapangamusta sa inyo. Si Aquila
kag si Priscila kag ang mga tumuluo nga nagatipon* sa ila balay *sa pagsimba sa Dios*
nagapangamusta gid sa inyo, tungod nga pareho kamo nga ara sa Ginoo.
20 Nagapangamusta man sa inyo ang tanan nga kauturan diri.
Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo.†
21 Karon, ako mismo si Pablo ang nagasulat sini nga pagpangamusta:‡*Kamusta sa*
inyo tanan.
22 Kabay pa nga silutan sang Ginoo ang bisan sin-o nga wala nagahigugma sa iya.
Ginoo, balik na!
23 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo ni Ginoong Jesus.
24 Ginahigugma ko kamo tanan sa aton pagpakig-isa kay Cristo Jesus.

---

* **16:19** *mga tumuluo nga nagatipon:* sa literal, *iglesya* † **16:20** *bilang mag-ulutod kay Cristo:* sa literal, *nga may balaan nga halok* ‡ **16:21** Ginsulat mismo ni Pablo ini para mahibaluan nila nga sa iya gid naghalin ini nga sulat.

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pablo sa mga Taga-Corinto

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang Dios. *Ako*
kag si Timoteo nga aton utod *nagapangamusta* sa iglesya sang Dios dira sa Corinto, kag
sa tanan nga katawhan sang Dios dira sa bilog nga *probinsya sang* Acaya.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Pagpasalamat sa Dios

3 Dalayawon ang Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo. Maluluy-on siya nga
Amay, kag Dios nga permi nagapabakod kag nagalipay *sa aton*.
4 Ginapabakod niya kita kag ginalipay sa tanan ta nga kabudlayan, agod paagi sa sini
nga bulig nga aton nabaton halin sa iya, mapabakod ta man kag mapalipay ang iban sa
ila mga kabudlayan.
5 Kay bisan madamo ang aton ginaambit nga mga pag-antos ni Cristo, madamo man
nga mga pagpabakod kag paglipay ang aton ginabaton paagi sa iya.
6 Kon nagaantos kami, ini para sa pagpabakod kag paglipay sa inyo kag para sa inyo
kaluwasan. Kag kon ginapabakod kag ginalipay kami, ini para man sa pagpabakod
kag paglipay sa inyo para mabatas ninyo ang mga pag-antos nga pareho sang amon
ginaantos.
7 Gani dako ang amon paglaom sa inyo, tungod nga nahibaluan namon nga kon
paano kamo nagaantos pareho sa amon, ginapabakod kag ginalipay man kamo sang
Dios pareho sa amon.
8 Mga kauturan, gusto namon nga mahibaluan ninyo ang amon naagyan nga kalisod
sa *probinsya sang* Asia. Kay sa sadto nga tiyempo daw indi na gid kami makaantos, kag
ang hunahuna namon mapatay na gid kami.
9 Abi gani namon amo na ato ang amon katapusan. Pero natabo gali ato para
makatuon kami nga indi magsalig sa amon kaugalingon, kundi sa Dios nga amo ang
nagabanhaw sang mga patay.
10 Ginluwas niya kami sa kamatayon, kag pagaluwason pa gid niya kami liwat. Siya
lang gid ang amon ginasaligan nga magapadayon sa pagluwas sa amon
11 samtang ginabuligan ninyo kami paagi sa inyo mga pagpangamuyo. Kag tungod
sa mga bulig nga amon mabaton sa Dios bilang sabat sa madamo nga
nagapangamuyo, madamo man ang magapasalamat sa iya.

Ang Pagbag-o ni Pablo sang iya Plano

12 Amo ini ang butang nga amon ginapabugal: nagkabuhi kami nga matarong kag
wala gid sang kasawayan sa tanan nga tawo, kag labi na gid sa inyo. Nahimo namon
ini tungod sa bulig sang Dios kag indi sa amon kaugalingon nga ikasarang.
Nagapamatuod ang amon konsensya nga matuod gid ining amon ginapabugal.
13-14 Wala kami nagasulat sang indi ninyo mabasahan kag maintiendihan. Bisan indi
gid ninyo kami kilala kaayo, nagalaom ako nga magaabot ang tion nga makilal-an gid
ninyo kami, agod sa pag-abot sang aton Ginoong Jesus mapabugal ninyo kami kag
kamo mapabugal man namon.

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

15 Tungod sa sining akon pagsalig, nagplano anay ako nga magbisita una sa inyo
para doble ang inyo kahigayunan nga makabulig.‡
16 Nagplano ako nga mahapit anay dira sa inyo kon magkadto na ako sa Macedonia,
kag sa akon pagbalik halin sa Macedonia maagi ako liwat dira para mabuligan naman
ninyo ako sa akon pagkadto sa Judea.
17 Amo kuntani ato ang akon plano. *Pero tungod kay wala ini madayon*,
nagakahulugan bala ini nga indi masaligan ang akon ginahambal? Basi magsiling
kamo nga pareho man ako sa iban nga mga tawo diri sa kalibutan nga ang mga butang
nga ila ginaplano kag ginaintiendi ang para gid lang sa ila kaayuhan. Nagasiling sila
"Huo," pero ato gali "Indi."
18 *Pero ang matuod amo ini*: subong nga ang Dios masaligan, masaligan man ninyo
ang amon ginasugid sa inyo.
19 Kami ni Silas kag ni Timoteo nagwali sa inyo parte sa Anak sang Dios nga si
Jesu-Cristo. Kag nahibaluan ninyo nga si Cristo masaligan sa iya ginhambal. Indi
mahimo nga indi niya paghimuon ang iya mga ginpromisa.
20 Paagi sa iya, ang tanan nga ginpromisa sang Dios natuman. Gani makasiling kita
nga masaligan gid ang Dios,§ kag ini nagahatag sang pagdayaw sa iya.
21 Ang Dios amo ang nagapabakod sang aton relasyon kay Cristo. Ginpili niya kita
nga mag-alagad sa iya.
22 Ginmarkahan niya kita nga iya na paagi sa pagpapuyo niya sang Espiritu *Santo* sa
aton tagipusuon, nga amo man ang kalig-unan nga pagabatunon ta ang iya mga
ginpromisa sa aton.
23 Nakahibalo ang Dios nga nagasugid ako sang matuod kon ngaa wala ako
nakadayon sa pagkadto dira sa inyo sa Corinto. Ang rason amo nga indi ko gusto nga
maglain ang inyo buot sa akon.
24 Wala kami nagadikta sa inyo parte sa inyo pagtuo, kay mabakod na man kamo.
Gusto lang namon kuntani nga buligan kamo para mangin malipayon kamo.

2

1 Gani naghunahuna ako nga indi na lang ako magkadto dira sa inyo kon masakit ko
man lang liwat ang inyo balatyagon.
2 Kay kon masakit ko ang inyo balatyagon, sin-o na lang ang magahatag sang kalipay
sa akon? Wala na!
3 Amo ina ang kabangdanan kon ngaa nagsulat ako anay sa inyo, para kon magkadto
ako dira, indi ako mapasubuan sang mga tawo nga amo kuntani ang dapat maghatag
sang kalipay sa akon. Kag nagapati ako nga kon malipay ako, kamo malipay man.
4 Pagsulat ko sadto anay sa inyo, natublag kag nasubuan gid ako kag naghibi pa gani.
Indi nakon tuyo nga magsakit sang inyo balatyagon, kundi gusto ko lang nga
mahibaluan ninyo nga palangga ko gid kamo.

Patawara Ninyo ang Nakasala

5 Karon, kon parte sa tawo dira nga nakasala, indi lang ako ang iya ginhatagan sang
kasubo kundi may ara man siya nga ginhatag nga kasubo sa inyo tanan. Nagasiling
ako nga "may ara" kay indi ko gusto pasubrahan.
6 Pero bastante na ang silot nga inyo ginhatag sa iya.
7 Gani patawara na ninyo siya kag palig-una dayon, kay basi kon maapektuhan na
gid siya sa sobra nga kasubo.
8 Kag nagapangabay man ako sa inyo nga ipakita ninyo sa iya nga ginapalangga pa
ninyo siya.

‡ **1:15** *para doble ang inyo kahigayunan nga makabulig:* ukon, *para mabaton ninyo ang doble nga pagpakamaayo* sang akon duha ka beses nga pagbisita. § **1:20** *masaligan gid ang Dios:* sa literal, *Amen*

9 Amo gani ini ang kabangdanan nga nagsulat ako sa inyo, kay gusto ko mahibaluan
kon bala masaligan kamo sa pagtuman sang tanan nga akon ginasiling sa inyo.
10 Kon ginapatawad ninyo ang tawo nga nakasala, ginapatawad ko man siya. Kay
kon may nakahimo sing sala sa akon ginapatawad ko na siya sa atubangan ni Cristo
para sa inyo kaayuhan.
11 Dapat ta himuon ini para indi kita madaog ni Satanas, kay nahibaluan ta kon ano
ang iya mga padihot.

Si Pablo sa Troas

12 Pag-abot ko didto sa Troas para magwali sang Maayong Balita parte kay Cristo,
nakita ko nga ginpreparar na sang Ginoo ang ila mga tagipusuon sa pagpamati sa
akon.
13 Pero indi ako mapahamtang kay wala didto si Tito nga akon utod *kay Cristo*. Gani
naglisensya ako sa mga tumuluo didto kag nagkadto sa Macedonia.

Ang Pahamot ni Cristo

14 Salamat sa Dios kay permi siya nagauna sa aton sa parada sang pagdaog.
Ginahimo niya ini tungod ara na kita kay Cristo. Ginagamit niya kami sa pagpakilala
sa iya sa mga tawo bisan sa diin nga lugar, kag ining amon ginapahibalo pareho sang
pahamot.
15 Kay pareho kami sang mahamot *nga halad* ni Cristo sa Dios nga mapanimahuan
sang mga tawo nga nagakalaluwas, kag pati sang mga nagakalawala.
16 Sa mga tawo nga nagakalawala, pareho kami sang baho nga halin sa patay nga
nagadala sang kamatayon; pero sa mga tawo nga nagakalaluwas, pareho kami sang
pahamot nga halin sa buhi nga nagadala sang kabuhi. Ti, sin-o ang makasarang sang
sini nga obra?
17 Pero ginpadala kami sang Dios. Kag tungod nga siya nagatulok sa amon, kag kami
ara kay Cristo, sinsero kami kon maghambal sang mensahi sang Dios. Indi kami
pareho sang iban nga naganegosyo sang mensahi sang Dios para makuwartahan nila
ang mga tawo.

3

Ang Bag-o nga Paagi sa Pagpalapit sa Dios

1 Basi kon nagahunahuna kamo nga ginadayaw namon liwat ang amon
kaugalingon. Indi kami pareho sang iban dira nga nagakinahanglan pa sang mga
rekomendasyon para batunon ninyo, kag pagkatapos mangayo naman sang
rekomendasyon sa inyo para batunon man sila sa iban nga lugar.
2 *Indi namon kinahanglan ang mga rekomendasyon, kay* kamo mismo amo ang amon
rekomendasyon nga nasulat sa amon tagipusuon, tungod kay ang inyo pagkabuhi
pareho sa sulat nga makita kag mabasa sang tanan.
3 Maathag nga ang inyo halimbawa pareho sang sulat ni Cristo nga ginsulat paagi sa
amon. Ang gin-gamit sa pagsulat indi tinta kundi ang Espiritu sang Dios nga buhi, kag
wala man ginsulat sa mga bato nga sululatan kundi sa inyo tagipusuon mismo.
4 Makahambal kami sini tungod sa ginahimo ni Cristo paagi sa amon kag tungod sa
amon pagsalig sa Dios.
5 Kay kon sa amon gid lang indi kami makasarang sa sini nga buluhaton, pero
ginabuligan kami sang Dios.
6 Siya ang naghatag sa amon sang ikasarang para mapaathag namon sa mga tawo
ang bag-o nga kasugtanan *para kita nga mga tawo makapalapit sa iya. Ini nga
kasugtanan* indi paagi sa ginsulat nga Kasuguan kundi paagi sa Espiritu *Santo*. Kay
ang ginadala sang Kasuguan silot nga kamatayon, pero ang Espiritu *Santo* nagahatag
sang kabuhi.

7 Paghatag sang Dios kay Moises sang Kasuguan nga iya ginsulat sa mga bato, ang
mga Israelinhon indi na makatulok sa guya ni Moises kay nasilawan gid sila. (Pero
atong kasanag sa iya guya amat-amat lang nga nadula.) Karon kon nagpakita ang Dios
sang iya gahom sa Kasuguan nga nagadala sang kamatayon,
8 mas sobra pa sa sini ang iya ipakita nga gahom kon ang Espiritu *Santo* na ang
magpanghikot.
9 Kay kon ginpakita sang Dios ang iya gahom sang paghatag niya sang Kasuguan nga
nagadala sang silot, indi bala nga mas sobra pa gid ang iya ipakita nga gahom kon
pakamatarungon na niya ang tawo?
10 Ang matuod, ang gahom sang Kasuguan sadto anay wala-wala gid kon ikomparar
sa gahom sining bag-o nga paagi.
11 Kay kon may gahom nga ginpakita ang Dios sa sadto nga Kasuguan nga umalagi
lang, mas sobra pa ang gahom nga iya ginapakita sa sini nga bag-o nga paagi nga wala
na sing katapusan.

12 Kag tungod nga amo ini ang amon ginalauman, wala kami nagakahadlok sa
pagsugid sang pulong sang Dios.
13 Indi kami pareho kay Moises nga nagtabon sang iya guya para indi makita sang
kapareho niya nga mga Israelinhon nga amat-amat nadula ang kasanag sa iya guya.
14 Sa matuod lang, wala nakaintiendi ang mga Israelinhon kon ano ang kahulugan
sadto kay may nagatabon sa ila mga hunahuna. Kag bisan gani subong may nagatabon
pa gid sa ila mga hunahuna samtang ginabasa nila ang daan nga kasugtanan. Kay
wala sila naathagi nga kon kita ara kay Cristo, ang ato nga paagi nadula na.
15 Huo, hasta gani subong kon magbasa sila sang mga ginsulat ni Moises indi sila
makaintiendi, kay may nagatabon sa ila mga hunahuna.
16 Pero inang nagatabon makuha kon magdangop ang tawo sa Ginoo.
17 Karon, ang ginatawag diri nga Ginoo amo ang Espiritu *Santo*, kag kon ang Espiritu
sang Ginoo amo ang ara sa tawo, hilway siya.
18 Kag tungod nga wala sing nagatabon sa aton hunahuna, nakita ta ang gahom sang
aton Ginoo. Kag ina nga gahom nga halin sa Ginoo, nga amo ang Espiritu *Santo*, amo
ang nagapadayon sa pagbag-o sa aton para sa amat-amat mangin kaanggid kita sa iya.

4

Malahalon nga Butang sa Sulod sang Kolon

1 Tungod sa kaluoy sang Dios, ginpili niya kami nga magbalita sining bag-o nga paagi
nga mangin matarong ang mga tawo, gani wala kami nagakaluya.
2 Ginsikway namon ang makahuluya nga mga butang nga ginahimo sa sekreto.
Wala kami nagadaya sa mga tawo kag wala man namon ginaliwat ang kahulugan sang
pulong sang Dios. Nahibaluan gid sang mga tawo nga deretso kag indi sa sekreto ang
amon pagsugid sang kamatuoran, kag nakita man ini sang Dios.
3 Pero kon may mga tawo nga indi makaintiendi sang Maayong Balita nga amon
ginapaathag, ina amo ang mga tawo nga nagakalawala.
4 Indi sila magtuo sa Maayong Balita tungod nga ang ila mga hunahuna gindulman
ni Satanas nga amo ang nagapakadios sa sini nga panahon. Ginbulag niya sila para
indi sila masanagan sang Maayong Balita parte sa gahom ni Cristo nga amo gid ang
kaanggid sang Dios.
5 Wala kami nagawali parte sa amon kaugalingon kundi parte kay Jesu-Cristo, nga
siya ang Ginoo. Nagaalagad kami sa inyo para kay Jesus.

6 Ang Dios nga nagsiling, “Halin sa kadulom magasiga ang kasanag,”* amo man ang
nagpasanag sang amon mga hunahuna para maintiendihan namon kon ano ang
gahom nga iya ginpakita paagi kay Cristo.
7 Kami pareho gid lang sa kolon nga ginbutangan sining malahalon nga butang, para
mahibaluan sang mga tawo nga ang gahom nga indi matupungan nga ari sa amon
mga lawas nga maluya indi halin sa amon, kundi sa Dios.
8 Sa amon pagwali permi kami nagaantos, pero wala gid man kami nadaog sang mga
nagakontra sa amon. Kon kaisa nagalibog ang amon ulo, pero wala gid kami nadulaan
sang paglaom.
9 Madamo ang nagahandom sa pagpatay sa amon, pero wala gid kami pagpabay-i
sang Dios. Matuod nga ginasakit nila kami, pero sa kaluoy sang Dios buhi pa kami
gihapon.
10 Permi kami nabutang sa peligro sang kamatayon pareho sang natabo kay Jesus,
agod paagi sa amon kabuhi makita sang tanan ang kabuhi ni Jesus.
11 Ang amon kabuhi permi sa peligro sang kamatayon tungod sang amon pag-alagad
kay Jesus, agod paagi sa sining lawas namon nga may kamatayon makita sang tanan
ang kabuhi ni Jesus.
12 *Gani tungod ginawali namon si Cristo* mahimo nga patyon kami, pero amo man ini
ang nagadala sa inyo sang kabuhi *nga wala sing katapusan*.
13 Indi bala nagasiling ang Kasulatan, “Nagtuo ako, gani naghambal ako.”† Kag amo
man ini ang amon ginahimo, ginahambal namon ang amon ginatuohan.
14 Kay nahibaluan namon nga ang Dios nga nagbanhaw kay Ginoong Jesus amo man
ang magabanhaw sa amon, pareho sang iya pagbanhaw kay Jesus, kag dal-on niya
kami kaupod ninyo sa iya atubangan.
15 Ang tanan namon nga mga pag-antos para sa inyo kaayuhan, para samtang
nagadamo ang mga tawo nga nagabaton sang grasya sang Dios, magadamo man ang
mga tawo nga magapasalamat sa iya, kag sa sini madayaw siya.
16 Amo ina ang kabangdanan nga wala kami nagakaluya sa pag-alagad sa Dios.
Bisan ining amon mga lawas nagaamat-amat luya, ang amon espiritu nagapadayon
nga nagabakod.
17 Kay ang amon mga pag-antos nga umalagi man lang kag indi gid mabug-at
nagadala sa amon sa puwerte katahom nga balos nga indi matupungan kag wala sing
katapusan.
18 Kay wala namon ginapasulabi ang mga butang nga amon makita diri sa kalibutan,
kundi ginapasulabi namon ang mga butang nga indi makita. Kay ang mga butang nga
makita umalagi lang, pero ang mga butang nga indi makita wala sing katapusan.

5

Ang Bag-o nga Lawas

1 Ining aton dutan-on nga lawas pareho sang balay nga aton ginapuy-an. Indi bali sa
aton kon mapatay ini nga lawas. Kay nahibaluan ta nga may ihatag ang Dios sa aton
nga langitnon nga lawas* nga indi na gid mapatay hasta san-o. Ini nga lawas indi
ginhimo sang tawo kundi sang Dios.
2 Sa karon nagaugayong kita kay ginahandom ta nga makapuyo na sa sinang
langitnon nga lawas,
3 para kon makasuklob† na kita sang sina nga lawas indi magaguwa nga hublas ang
aton kalag.

---

* **4:6** Gen. 1:3 † **4:13** Sal. 116:10 * **5:1** *langitnon nga lawas:* ukon, *lawas sa langit* † **5:3** *makasuklob:* sa iban nga Bisaya, *makasuksok*

4 Samtang diri pa kita nagapuyo sa sini nga lawas, nagaugayong kita tungod sang
kabudlayan. Indi tungod nga gusto ta nga mapatay‡, kundi gusto ta nga masukluban
sang lawas nga langitnon, para ining lawas nga may kamatayon mailisan sang wala na
gid sang kamatayon.
5 Ang Dios ang nagpreparar sa aton para mabaton ta ining bag-o nga lawas. Kag
ginhatag niya ang Espiritu *Santo* sa aton para masiguro ta nga ini himuon gid niya sa
aton.
6 Gani indi kita magkaluya bisan nahibaluan ta nga samtang diri pa kita sa sini nga
lawas wala pa kita didto sa puluy-an sang Ginoo.
7 Kay sa karon nagakabuhi kita sa pagtuo kag indi suno sa aton makita.
8 Wala kami nagakaluya, bisan pa nga gusto namon kuntani nga bayaan ining lawas
kag magpuli didto sa Ginoo.
9 Sa sini nga bagay, gusto namon nga malipay ang Dios sa amon, bisan diri pa kami
ukon didto na sa iya.
10 Kay kita tanan kinahanglan gid nga mag-atubang sa hukmanan ni Cristo. Kag ang
tagsa-tagsa sa aton magabaton sang balos suno sa aton hinimuan, maayo ukon malain
man, samtang diri pa kita sa sini nga lawas.

Nakabalik Kita sa Dios Paagi kay Cristo

11 Gani tungod sa kahadlok namon sa Ginoo, ginahimulatan namon nga
kombinsihon ang mga tawo nga magtuo sa iya. Nahibaluan sang Dios ang amon
pagkatawo, kag nagasalig ako nga ina nahibaluan man ninyo.
12 Ini indi sa pagdayaw liwat sang amon kaugalingon, kundi gusto lang namon nga
mahatagan kamo sang inugpabugal parte sa amon, para may isabat man kamo sa mga
tawo nga nagadayaw sang mga butang nga makit-an lang kag indi ang sa tagipusuon
gid.
13 Kon daw buang kami, ina para sa Dios; kag kon husto ang amon panghunahuna,
ina para sa inyo.
14 Kay tungod sa gugma ni Cristo sa amon indi mahimo nga indi namon paghimuon
ang iya gusto. Kay kumbinsido kami nga si Cristo napatay para sa tanan, gani ang
tanan makabig nga napatay.
15 Napatay siya para sa tanan, para ang mga tawo nga buhi subong indi na
magkabuhi para sa ila kaugalingon kundi para sa iya nga napatay kag nabanhaw para
sa ila.
16 Gani karon, wala na kami nagatulok sa tawo pareho sang pagtulok sang tawo nga
wala makakilala sa Dios. Sang una pareho sina ang amon pagtulok kay Cristo. Pero
subong indi na.
17 Ang bisan sin-o nga ara kay Cristo bag-o na nga tawo. Wala na ang iya daan nga
pagkatawo, kundi bag-o na siya.
18 Ang Dios amo ang naghimo sini. Ginpabalik niya kita sa iya paagi kay Cristo. Kag
ginhatagan niya kami sing obra sa pagbalita nga ginapabalik na niya ang mga tawo sa
iya.
19 Amo ini ang amon ginabalita: nga ginapabalik na sang Dios ang mga tawo sa iya
paagi kay Cristo. Wala na niya ginadumdom ang ila mga sala. Kag kami amo ang iya
gintugyanan sa pagpalapnag sini nga balita.
20 Gani nagabalita kami bilang mga pinadala ni Cristo. Kag paagi sa amon,
nagapangabay ang Dios sa inyo nga magbalik na kamo sa iya!
21 Si Cristo wala gid sing sala, pero siya amo ang ginsilutan sang Dios tungod sa aton
mga sala, para kon ara kita kay Cristo, pakamatarungon kita sang Dios.

‡ **5:4** *mapatay:* sa literal, *ubahon ining aton lawas*

6

1 Tungod nga kami mga kabulig sa ginahimo sang Dios, nagapangabay gid kami sa
inyo nga indi ninyo pag-ibaliwala ang grasya nga inyo nabaton sa iya.
2 Kay siling sang Dios,
"Sa husto nga tion* nga luwason ko ikaw,
sabton kag buligan ko ikaw.†"‡
Gani pamati kamo! Karon gid ang husto nga tion nga luwason kita *sang Dios*.
3 Wala kami nagahimo sang bisan ano nga mangin kabangdanan nga maglain ang
buot sang mga tawo, para indi pagpakalainon ang amon pag-alagad sa Dios.
4 Sa tanan namon nga ginahimo, ginapakita namon nga kami mga alagad gid sang
Dios. Bisan masyado kabudlay ang amon mga gin-agyan kag ang amon kahimtangan,
gin-antos gid namon.
5 Nakaagi kami hanot kag priso. Naagyan man namon nga ginpulihan kami sang
mga tawo. Kon kaisa tudo-tudo gid ang amon pagpangabudlay, kag kon kaisa wala
kami sing tulog-tulog kag wala kaon-kaon.
6 *Ginpakita man namon nga matuod kami nga mga alagad sang Dios* paagi sa amon
matinlo nga kabuhi, kaalam, pagbatas, kag kalulo. *Nakita man sang mga tawo nga* ang
Espiritu Santo amo ang nagatuytoy sa amon, kag ang amon paghigugma sinsero.
7 Wala kami sang iban nga ginawali kundi ang kamatuoran, kag ginabuligan kami
sang Dios paagi sa iya gahom. Ang amon kabuhi nga matarong amo ang amon armas
sa pag-ataki sa amon kaaway kag amo man ang amon sagang sa amon kaugalingon.
8 Kon kaisa ginadayaw kami sang mga tawo kag kon kaisa ginainsultuhan man
kami. May mga tawo nga nagahambal sing malain parte sa amon, pero may ara man
nga nagahambal sing maayo. May nagasiling nga kami kuno mga butigon, pero ang
tanan nga amon ginasugid matuod gid.
9 Wala kami ginasapak sang iban, pero ang matuod kilala kami sang tanan. Permi
kami nabutang sa peligro sang kamatayon, pero buhi pa man kami hasta subong.
Ginadisiplina kami sang Dios pero wala kami ginapatay.
10 May mga ginahimo sa amon para mapasubo kami, pero malipayon man kami
gihapon. Imol lang kami, pero madamo nga tawo ang amon ginapabugana. *Kon parte
sa mga butang diri sa kalibutan*, wala kami sing may masiling nga amon, pero ang
matuod, kami ang tag-iya sang tanan nga butang.
11 *Mga pinalangga nga* mga taga-Corinto, wala sing lipod-lipod ang amon paghambal
sa inyo, kay dako gid ang amon paghigugma sa inyo.
12 Wala kami nagkulang sang amon paghigugma sa inyo. Kamo amo ang nagkulang
sang inyo paghigugma sa amon.
13 Ginakabig ko kamo bilang akon gid nga mga anak. Gani higugmaa ninyo ako
pareho sang akon paghigugma sa inyo.

Indi Kamo Magpakig-isa sa mga Wala Nagatuo

14 Indi gid kamo magpakig-isa sa mga wala nagatuo *kay Cristo*. Kay subong nga ang
kasanag indi makaupod sa kadulom, ang maayo indi man makaupod sa malain.
15 Kag subong nga si Cristo kag si Satanas indi mag-intiendihanay, ang tumuluo kag
ang indi tumuluo indi man mag-intiendihanay.
16 Indi puwede nga ang mga dios-dios ara man sa templo sang Dios. Kag kita amo
ang templo sang Dios nga buhi! Kay nagsiling ang Dios,
"Magapuyo ako kag magaupod sa ila.
Mangin Dios nila ako,

---

* **6:2** *Sa husto nga tion:* ukon, *Sa tion nga ipakita ko ang akon kaayo* † **6:2** *sabton kag buligan ko ikaw:* ukon, *ginsabat kag ginbuligan ko ikaw* ‡ **6:2** Isa. 49:8

kag mangin katawhan ko sila.”§
17 “Gani, magguwa na kamo kag magbulag sa ila.*
Indi kamo magtandog sa mga ginakabig nga mahigko,†
kag batunon ko kamo.”‡
18 “Kag ako mangin inyo Amay,
kag kamo mangin akon mga anak.
Ako, ang Ginoo nga Makagagahom, ang nagasiling sini.”§

7

1 Mga hinigugma, tungod sining mga promisa sang Dios sa aton, bayaan ta na ang tanan nga nagapahigko sa aton bilog nga kabuhi,* kag tinguhaan ta nga mangin matinlo ang aton kabuhi nga may pagtahod sa Dios.

Ang Kalipay ni Pablo

2 Kon mahimo, batuna ninyo kami sa inyo mga tagipusuon. Wala kami sing may ginhimo nga malain sa bisan kay sin-o sa inyo. Wala man kami sing may gin-guba sa inyo ukon gindayaan.
3 Wala ako nagahambal sini para pakalainon kamo. Kay pareho sang akon ginsiling sadto, ginapalangga gid namon kamo kag bisan ano ang matabo, mabuhi man ukon mapatay, magaunungay gid kita.
4 Dako gid ang akon pagsalig sa inyo kag ginapabugal ko gid kamo. Bisan masyado kabudlay sang amon ginaagyan, puno ako sing kalipay *sang nakabati ako parte sa inyo*.
5 Kay sang pag-abot namon sa Macedonia, wala gid sing pahuway ang amon lawas tungod kay bisan diin nagaantos kami. Gin-away kami sang mga nagakontra sa amon, kag nagpalibog man kami parte sa kahimtangan sang mga tumuluo.
6 Pero ang Dios nga nagapabakod kag nagalipay sa mga nagakasubo amo ang nagpabakod kag naglipay sa amon paagi sa pag-abot ni Tito.
7 Indi lang ang iya pag-abot ang nakahatag kabakod kag kalipay sa amon, kundi ang iya man nga ginsugid nga ginpabakod kag ginlipay ninyo siya. Ginsugiran niya kami nga nahidlaw kamo sa akon kag nagakasubo kamo sang natabo, kag ginaapinan ninyo ako. Gani malipayon na gid ako subong.
8 Bisan ang akon sulat nga ato nagdala sing kasubo sa inyo, wala ako nagahinulsol nga ginsulat ko ato. Sang una matuod nga naghinulsol ako kay nakita ko nga sang premiro nagkasubo kamo.
9 Pero subong malipayon ako, indi tungod nga nagkasubo kamo, kundi tungod nga amo ato ang nangin paagi para maghinulsol kamo. Kay ginpasubo kamo suno sa kabubut-on sang Dios, gani wala nagdala sing malain sa inyo atong amon ginsulat.
10 Kay ang kasubo nga suno sa kabubut-on sang Dios nagadala sa tawo sa paghinulsol, kag ina nagaresulta sing kaluwasan nga indi dapat hinulsulan. Pero ang kasubo sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios nagadala sa ila sa kamatayon.
11 Tan-awa ninyo ang resulta sadtong kasubo nga nag-abot sa inyo suno sa kabubut-on sang Dios. Nangin desidido gid kamo sa pagpakita sa amon nga kamo matinlo sa sadto nga sala nga akon ginasiling sa inyo. Naakig gid kamo sa nakahimo sang sadto nga sala, kag nahadlukan kamo kon ano ang mangin resulta sadto. Gusto gid ninyo nga magbalik liwat ang aton daan nga relasyon. Ginsilutan pa gid ninyo ang nakahimo sadto. Kag sa tanan nga butang, ginpakita ninyo nga kamo wala gid sing salabton sa sadto nga sala.

---

§ **6:16** Lev. 26:12; Eze. 37:27 * **6:17** *sa ila:* buot silingon, *sa mga tawo nga wala nagatuo sa Dios* † **6:17** *Indi...mahigko:* buot silingon, *Indi kamo magpakigbahin sa mga ginahimo sang mga tawo nga mahigko sa panulok sang Dios.* ‡ **6:17** Isa. 52:11 § **6:18** 2 Sam. 7:14; 1 Cro. 17:13 * **7:1** *aton bilog nga kabuhi:* sa literal, *lawas kag espiritu*

12 Gani atong akon sulat indi lang para sa nakahimo sing malain ukon sa ginhimuan
sing malain, kundi labi na gid para sa inyo tanan para sa presensya sang Dios makita
gid ninyo ang inyo pagkasinsero sa amon.
13 Kag sa sini napabakod kag napalipay ninyo kami.
Kag indi lang ina, kundi nadugangan pa gid ang amon kabakod kag kalipay sang
makita namon nga nalipay si Tito, kay wala na siya nagapalibog parte sa inyo.
14 Gindayaw ko kamo sang una sang nag-estoryahanay kami ni Tito parte sa inyo.
Kag nakita niya nga matuod ang akon ginsugid sa iya, gani wala ako nahuy-an.
Matuod gid ang tanan nga amon ginhambal sa inyo, kag napamatud-an nga matuod
man ang amon pagdayaw sa inyo kay Tito.
15 Kag kada madumduman ni Tito nga kamo tanan nagsunod sa iya ginhambal kag
dako ang inyo pagtahod sa iya, nagadugang pa gid ang iya pagpalangga sa inyo.
16 Kag nagakalipay man ako kay masaligan ko gid kamo.

8

Kon Paano Magbinuligay ang mga Kristohanon

1 Mga kauturan, gusto namon isugid sa inyo ang ginhimo sang mga iglesya sa
Macedonia paagi sa bulig sang Dios sa ila.
2 Bisan madamo ang ila naagyan nga mga pagtilaw, malipayon gihapon sila. Amo
ina nga maalwan sila sa paghatag bisan tama gid sila kaimol.
3 Makapamatuod ako sa inyo nga ang ila paghatag indi lang suno sa ila masarangan
kundi sobra pa, kay ginhimo nila ini nga buluntaryo.
4 Kay sila mismo amo ang nagpangabay gid sa amon nga kon mahimo hatagan sila
sing kahigayunan para makabulig man sila sa *pigado nga* mga katawhan sang Dios *sa
Judea*.
5 Kag indi lang ina, kundi una sa tanan ginhalad nila ang ila kaugalingon sa Ginoo
kag sa amon suno sa kabubut-on sang Dios. Wala gid kami maghunahuna nga
makahimo sila sadto.
6 Tungod sa ila maayo nga ginhimo, ginpangabay namon si Tito nga magbalik dira sa
inyo kag magpadayon sang iya naumpisahan nga mga paglaygay parte sa pagtipon
sang inyo mga amot *para sa mga pigado sa Judea*.
7 Kamo dira sa Corinto wala ginakulang sa tanan nga butang: dako ang inyo pagtuo
sa Dios, maayo kamo magtudlo, kag madamo ang inyo nahibaluan. Mapisan kamo *sa
inyo pag-alagad sa Dios*, kag dako ang inyo paghigugma sa amon. Gani gusto namon
nga ipakita ninyo nga wala man kamo nagakulang sa paghatag.
8 Wala ko kamo ginasugo nga maghatag, kundi ginasugid ko lang sa inyo ang
pagbulig sang iban para mapakita man ninyo sa amon nga ang inyo paghigugma
matuod gid.
9 Nahibaluan man ninyo ang kaayo sang aton Ginoong Jesu-Cristo, nga bisan
manggaranon siya *didto sa langit* nagpakaimol siya *diri sa duta*, agod paagi sa iya
kaimulon mangin manggaranon kita.*
10 Gani amo ini ang akon laygay sa inyo: maayo kon padayunon ninyo ang paghatag
nga inyo gin-umpisahan sang nagligad nga tuig. Kamo gid ang una nga naghatag kag
kamo man ang una nga nakahunahuna nga maghimo sini.
11 Gani padayuna ninyo ina. Tinguhai ninyo nga tapuson ang inyo ginplano nga
gusto gid ninyo nga himuon, kag maghatag kamo suno sa inyo masarangan.

---

* **8:9** Ang buot silingon sini nga bersikulo nga ginbayaan ni Jesus ang iya gahom kag kadungganan didto sa langit kag nagpakatawo siya kag nag-antos para sa aton para maangkon ta ang espiritual nga mga pagpakamaayo.

12 Kay kon gusto gid ninyo nga maghatag, batunon sang Dios ang inyo masarangan.
Wala siya nagapaabot nga maghatag kamo sang indi ninyo masarangan.
13 Wala ako nagasiling nga pamag-anan ninyo ang kahimtangan sang iban hasta
kamo na ang mabudlayan, kundi para bala nga magpalareho ang aton kahimtangan.
14 Sa karon maayo ang inyo pangabuhi, gani nagakabagay lang nga buligan ninyo
ang mga ginakulang. Kag kon sa iban nga adlaw kamo naman ang kulangon, kag kon
sila may maayo na nga kahimtangan, kundi sila naman ang mabulig sa inyo. Sa sini
nga paagi magpalareho ang kahimtangan sang isa kag isa.
15 Indi bala nga pareho man sina ang ginasiling sang Kasulatan:
"Ang nagtipon sang madamo wala nagsobra,
kag ang nagtipon sang diutay wala man makulangi."†
16 Nagapasalamat kami sa Dios nga ginbutang niya sa tagipusuon ni Tito ang
pagdumdom sa inyo pareho gid sang amon pagdumdom sa inyo.
17 Kay indi lang nga nagsugot siya sa amon pangabay nga makadto siya dira sa inyo,
kundi siya gid mismo gusto magkadto dira.
18 Paupdon namon sa iya ang aton utod nga ginadayaw sang tanan nga iglesya
tungod sang iya pagpangabudlay para sa Maayong Balita.
19 Siya amo gani ang ginpili sang mga iglesya nga mag-upod sa amon sa pagdul-ong
namon sang sini nga bulig sa mga ginakulang. Ginahimo namon ini para madayaw
ang Ginoo kag para mapakita sa mga tawo nga gusto gid namon nga magbulig.
20 *Paupdon namon ini nga utod kay Tito tungod nga* indi namon gusto nga sa amon
pagpanagtag sining dako nga bulig suspetsuhan kami.
21 Gusto lang namon nga maghimo sang maayo, indi lang sa panulok sang Ginoo
kundi sa panulok man sang tawo.
22 May isa pa gid ka utod nga paupdon namon sa ila. Ini nga tawo makapila na
namon natestingan sa nagkalain-lain nga butang kag napamatud-an nga may handom
gid siya sa pagbulig, kag labi na gid subong tungod kay dako ang iya pagsalig sa inyo.
23 Kon parte kay Tito, siya kaupod ko nga nagapangabudlay sa pagbulig sa inyo. Kon
parte man sa *sining iban nga* mga kauturan *nga magaupod sa iya*, sila ang mga
ginpadala sang mga iglesya. Ang ila kabuhi nagahatag kadayawan kay Cristo.
24 Gani, ipakita ninyo sa ila nga mahigugmaon kamo para mahibaluan nila nga
matuod gid ang amon mga pagdayaw sa inyo, kag mahibaluan man ini sang *iban nga*
mga iglesya *paagi sa ila*.

9

Bulig para sa mga Tumuluo

1 Indi na kinahanglan nga sulatan ko pa kamo parte sa inyo pagbulig sa mga
katawhan sang Dios *didto sa Judea*,
2 tungod kay nahibaluan ko nga gusto gid man ninyo nga magbulig. Ginapabugal ko
gani kamo sa mga taga-Macedonia. Nagasiling ako sa ila nga kamo dira sa Acaya
handa na nga magbulig halin pa sang nagligad nga tuig. Sang pagkabati nila sadto,
natandog gid ang tagipusuon sang kalabanan sa ila sa paghatag.
3 Gani ginapauna ko dira sila ni Tito para mabuligan kamo sa pagpreparar sang inyo
amot para indi magguwa nga wala sing pulos ang akon pagpabugal parte sa inyo nga
kamo handa na.
4 Kay basi kon may mga taga-Macedonia nga mag-upod sa akon kon magkadto na
ako dira kag masapwan nila nga wala pa man gali kamo makahanda sang inyo
inughatag. Kon amo ini ang matabo mahuy-an kami, kay *ginpabugal namon kamo
tungod kay* dako ang amon pagsalig sa inyo. Kag labi nga mahuy-an kamo.

† **8:15** Exo. 16:18

5 Gani naghunahuna ako nga dapat pangabayon ini nga mga kauturan nga mag-una
dira para sa wala pa ako mag-abot, matipon na nila ang inyo amot nga ginpromisa.
Kag sa sini nga paagi magaguwa nga naghatag kamo tungod nga gusto ninyo kag indi
nga napilitan lang kamo.
6 Dumduma ninyo ini: Kon diutay ang aton binhi nga ginapanggas, diutay man ang
aton pagaanihon. Pero kon madamo ang aton binhi, madamo man ang aton ani.
7 Ang kada isa dapat maghatag suno sa iya gusto nga ihatag. Indi nga may
pagpugong ukon nga napilitan lang, kay ginahigugma sang Dios ang mga nagahatag
nga malipayon.
8 Kag ang Dios sarang makahatag sa inyo sang sobra pa sang sa inyo mga
kinahanglanon, para indi gid kamo pagkulangon kag permi pa kamo makabulig sa
iban.
9 Pareho sang ginasiling sang Kasulatan:
"Nagapanagtag siya sa mga imol;
ang iya matarong nga ginahimo dumdumon hasta san-o."*
10 Kag ang Dios nga nagahatag sang binhi sa mangunguma para may pagakaunon siya,
amo man ang Dios nga magahatag sa inyo sang inyo mga kinahanglanon. Kag sa sini
magadugang pa gid ang inyo pagbulig sa iban.
11 Pabuganaon niya kamo sa tanan nga butang para makabulig kamo permi sa iban.
Kag madamo ang magapasalamat sa Dios tungod sang inyo ginapadala sa ila nga bulig
paagi sa amon.
12 Kay sa sining inyo paghatag, indi lang nga mabuligan ninyo ang mga kinahanglanon
sang mga katawhan sang Dios *sa Judea*, kundi paagi man sini madamo ang
magapasalamat sa Dios.
13 Kay ang inyo bulig nagapamatuod nga nagatuman kamo sa Maayong Balita parte
kay Cristo nga inyo ginatuohan. Gani dayawon nila ang Dios; kag indi lang tungod kay
nagbulig kamo sa ila kundi tungod kay nakabulig kamo sa tanan.
14 Magapangamuyo sila para sa inyo nga may dako nga paghigugma tungod sa indi
matupungan nga pagpakamaayo sang Dios sa inyo.
15 Gani magpasalamat kita sa Dios tungod sa iya regalo sa aton nga indi masaysay.

10

Ang Sabat ni Pablo sa mga Nagakontra sa Iya

1-2 *May ara sa inyo nga nagasiling nga* ako, si Pablo, talawan kon dira sa inyo, pero
kon wala na gani dira, kag kon nagasulat lang, maisog. Pero nagapangabay ako sa
inyo, nga may kalulo pareho kay Cristo, nga indi ninyo ako pagpiliton nga ipakita ko
ang akon kaisog kon mag-abot na ako dira. Kay may mga tawo dira nga nagasiling nga
ang amon pagkabuhi pareho man lang sang pagkabuhi sang mga tawo diri sa
kalibutan. Kon amo man gihapon ina ang ila ginasiling hasta mag-abot ako dira,
sigurado gid nga ipakita ko ang akon kaisog sa ila.
3 Kami matuod mga tawo man lang, pero sa amon pagpakig-away *sa mga
nagakontra sa kamatuoran*, wala kami nagasalig sa amon kaugalingon nga ikasarang,
4-5 kundi ang gahom sang Dios amo ang armas nga amon ginasaligan. Amo ina ang
amon ginagamit sa pagdaog sa sala nga mga rason sang mga tawo nga bugalon kag
indi magpati sa mga pagpanudlo sang Dios. Bisan ang ila sala nga mga rason nga
pareho sang mabakod nga pader nga nagasablag sa ila sa pagbaton sang kamatuoran
ginaguba namon. Ginakombinsi namon ang ila mga hunahuna para
magmatinumanon sila sa mga sugo ni Cristo.

---

* **9:9** Sal. 112:9

6 Karon, kon makita namon nga nagatuman na gid kamo sang tanan, ang wala
nagatuman silutan namon.
7 Hunahunaa bala ninyo sang maathag. Kon may ara nga nagapati nga siya iya ni
Cristo, dapat hunahunaon niya nga kami iya man ni Cristo.
8 Bisan daw sobra na ang akon pagpabugal parte sa awtoridad nga ginhatag sa akon
sang Ginoo, wala ako nahuya, kay ini nga awtoridad wala ko ginagamit sa pagguba
sang inyo pagtuo, kundi sa pagpabakod sini.
9 Indi ko gusto nga maghunahuna kamo nga ginapahog ko kamo sa akon mga sulat.
10 Kay ang iban dira sa inyo nagasiling nga maisog ako kon sa sulat, pero kon
nagaatubang na gani maluya ako kag wala sing pulos ang akon mga ginahambal.
11 Dapat makahibalo ang mga nagahambal sina nga kon ano ang amon ginahambal
sa sulat, amo man ina ang amon himuon kon ara na kami dira.
12 Indi kami mangahas nga magkomparar ukon magkabig sang amon kaugalingon
nga pareho sa iban dira nga sobra ang ila pagpadayaw sang ila kaugalingon. Mga
buang-buang gid sila, kay nagataksanay sila kag nagakomparahanay sang ila
kaugalingon nga kaayo.
13 Pero kami ya wala nagapabugal sing sobra, kundi hasta gid lang sa obra nga
ginhatag sang Dios sa amon, kag lakip diri ang amon obra sa inyo.
14 Kon wala kami nakaabot dira sa inyo, puwede nila masiling nga nagasulubra ang
amon pagpabugal. Pero ang matuod, kami ang una nga nakaabot dira nga nagadala
sang Maayong Balita parte kay Cristo.
15 Gani indi sobra ang amon pagpabugal kay wala kami nagaangkon sang
pinangabudlayan sang iban kag ipabugal. Nagasalig man kami nga samtang
nagadugang ang inyo pagtuo, mas madamo pa gid ang amon mahimo dira sa inyo
suno sa ginapahimo sang Dios sa amon.
16 Pagkatapos dira, mawali man namon dayon ang Maayong Balita sa iban nga mga
lugar sa unhan ninyo. Kay indi namon gusto nga angkunon ang pinangabudlayan
sang iban kag ipabugal.
17 *Pareho bala sang ginasiling sang Kasulatan,* “Ang bisan sin-o nga gusto
magpabugal, dapat ipabugal lamang niya ang ginhimo sang Ginoo.”*
18 Kay ang Ginoo wala nagakalipay sa tawo nga nagadayaw sang iya kaugalingon,
kundi sa tawo nga iya ginadayaw.

11

Si Pablo kag ang mga Nagapakuno-kuno nga mga Apostoles

1 Kon ang akon pagpabugal subong ginakabig ninyo nga kabuangan, pasensyahon
lang ninyo ako.
2 Kay may diosnon ako nga kaimon nga ginabatyag sa inyo. Pareho kamo sa isa ka
dalaga nga matinlo ang iya pagkababayi, nga akon ginpromisa nga ipakasal sa isa ka
lalaki nga amo si Cristo.
3 Pero nagakahadlok ako nga basi kon dayaan kamo, pareho kay Eva nga gindayaan
sang man-og, kag madula ang inyo sinsero nga handom nga magsunod kay Cristo.
4 Kay ginabaton lang ninyo ang bisan sin-o nga nagakadto dira sa inyo nga nagawali
sang lain nga Jesus sang sa amon ginwali sa inyo. Kag ginabaton man ninyo ang lain
nga klase sang espiritu kag ang ila ginatawag nga maayo nga balita nga lain sang sa
inyo nga nabaton sa amon.
5 Kon sa akon, indi gid man ako ulihi sa mga nagasiling dira nga sila gid ang labing
maayo nga mga apostoles.

---

* **10:17** Jer. 9:24

6 Mahimo nga indi ako maayo maghambal, pero madamo man ang akon nahibaluan
parte sa kamatuoran. Kag nahibaluan ninyo ina kay nakita man ninyo mismo nga ina
matuod sa tanan namon nga mga pagtudlo.
7 Wala ako nagpabayad sa inyo sang akon pagwali sang Maayong Balita nga halin sa
Dios, kundi nagsakripisyo ako para mag-ayo ang inyo espiritual nga kabuhi. Ti malain
bala atong akon ginhimo?
8 Daw pareho lang nga ginkawatan ko ang iban nga mga iglesya paagi sa pagbaton
sing bulig sa ila para makaalagad ako sa inyo.
9 Sang ginkulang ako sang akon mga kinahanglanon wala man ako nagpangayo sang
bulig sa bisan kay sin-o sa inyo. Ang *aton* mga kauturan sa Macedonia amo ang
naghatag sa akon sang akon mga kinahanglanon. Ginlikawan ko nga pabug-atan
kamo, kag amo gid man ini permi ang akon pagahimuon.
10 Ining akon ginapabugal indi gid mapauntat *tungod kay indi gid ako magpangayo*
sing bulig sa inyo ukon sa mga lugar *sa inyo palibot* nga sakop sang *probinsya sang*
Acaya. Kag tungod kay si Cristo ari sa akon, ang akon ginahambal matuod gid.
11 Pero basi kon magsiling kamo nga wala ako nagapangayo sing bulig sa inyo
tungod kay wala ko kamo ginapalangga. *Sala ina.* Kay palangga ko gid kamo kag ina
nahibaluan sang Dios.
12 Pero tindugan ko ang akon ginhambal nga indi ako magbaton sang bulig halin sa
inyo, para ang mga tawo nga nagapakaapostoles indi makasiling nga sila
nagapangabudlay pareho sa amon.
13 Ina nga mga tawo indi matuod nga mga apostoles, kundi mga manugdaya kag
nagapakuno-kuno lang nga sila mga apostoles ni Cristo.
14 Kon sa bagay, indi katingalahan ina. Kay bisan gani si Satanas nagapakuno-kuno
nga anghel nga nagahatag sang kasanag.
15 Gani indi katingalahan kon ang iya mga sinakpan nagapakuno-kuno man nga
mga alagad sang pagkamatarong. Pero magaabot ang adlaw nga silutan sila sang silot
nga bagay man sa ila ginahimo.

Ang Mga Kabudlayan nga Naagyan ni Pablo

16 Pareho sang akon ginhambal sadto, indi kamo maghunahuna nga buang-buang
ako; pero kon amo ina ang hunahuna ninyo sa akon, waay kaso, basta pabay-an lang
ninyo ako nga magpabugal man sing bisan diutay lang.
17 Kon sa bagay, kon ginapabugal ko ang akon kaugalingon, indi ina halin sa Ginoo,
kag daw sa buang-buang ako.
18 Pero tungod nga madamo dira ang nagapabugal pareho sa mga tawo sa kalibutan,
ako mapabugal man.
19 *Nagahunahuna kamo nga* maalam kamo, pero ginapabay-an lang ninyo nga
diktahan kamo sang mga buang-buang.
20 Ginahimo nila kamo nga mga ulipon, ginakuha nila ang inyo pagkabutang,
ginadayaan nila kamo, ginapakanubo kag ginapakahuy-an nila kamo. Bisan amo ina
ang ila ginahimo ginapabay-an gid lang ninyo.
21 Makahuluya man nga akuon namon nga maluya kami, pero indi gid kami
makahimo sinang ila ginahimo.
Kon may mangahas nga magpabugal sang bisan ano, ako mangahas man; bisan
matuod nga sa sining akon pagpabugal daw sa buang-buang ako.
22 Kon sila nagapabugal nga sila mga Judio kag mga kaliwat ni Israel kag ni
Abraham, ako amo man.
23 Kon nagasiling sila nga sila mga alagad ni Cristo, mas maayo ako nga alagad ni
Cristo sang sa ila. Nahibaluan ko nga sa sining akon mga ginapabugal daw sa buang
gid ako, *pero ang matuod, mas maayo gid ako nga alagad sang sa ila tungod kay* mas

madamo ang akon pagpangabudlay kon ikomparar sa ila. Kag mas madamo nga beses
ako napriso. Permi gid ako ginhanot, kag makapila ka beses nga ara ako sa peligro
sang kamatayon.
24 Lima gid ka beses nga ginhanot ako sang *akon kapareho nga* mga Judio sing tag-39
ka lapdos.
25 Tatlo ka beses ako ginlampusan. Kag kaisa ako ginbato. Katatlo ako nakaagi nga
nalunod ang akon ginasakyan, kag isa sina ka bes, isa ka adlaw kag isa ka gab-i ang
akon paglutaw-lutaw sa lawod.
26 Sa akon pagbiyahe sa nagkalain-lain nga lugar, ang akon kabuhi permi nabutang
sa peligro. Nabutang ako sa peligro sa akon mga pagtabok sa mga suba, sa mga tulisan,
sa akon kapareho nga mga Judio, sa mga indi Judio, sa siyudad, sa kamingawan, sa
dagat, kag sa mga tawo nga nagapakuno-kuno nga sila mga kauturan man *kay Cristo*.
27 Naagyan ko man ang mga kabudlayan tungod sang akon obra, kag kon kaisa wala
gani ako tinulugan. May mga beses nga indi ako makakaon, kag kon kaisa wala gid ako
sing may makaon kag bisan gani sang mainom wala gid. Naagyan ko man ang
katugnaw kag kakulang sang bayo.
28 Wala pa labot sang akon mga naagyan nga wala ko nasambit, nagapalibog pa ako
adlaw-adlaw sa kahimtangan sang tanan nga iglesya.
29 Kon may ara nga maluya *sa pagtuo*, nagakasubo ako. Kag kon may ara nga
nagapakasala, puwerte gid ang akon kasubo.
30 Kon kinahanglan gid man nga magpabugal ako, ipabugal ko na lang ang mga
butang nga nagapakita sang akon kaluyahon.
31 Wala ako nagabutig kag ina nahibaluan sang Dios kag Amay sang aton Ginoong
Jesus. Dalayawon siya hasta san-o.
32 Sang didto ako sa Damascus, ginpabantayan sang gobernador nga sakop ni Haring
Aretas ang puwertahan sang siyudad para dakpon ako.
33 Pero ginbutang ako *sang akon mga upod* sa kaing kag gintunton sa guwa sang
pader *sang siyudad* halin sa bintana, gani nakapalagyo ako.

12

Ang Parte sa Ginpakita sang Dios kay Pablo

1 Nahibaluan ko nga wala sing pulos nga magsagi ako pabugal, pero napilitan ako.
Karon isugid ko sa inyo ang mga butang nga ginpakita kag ginpahayag sang Ginoo sa
akon.
2-4 Kay Cristo na ako sang matabo ini sa akon kag mga 14 na ka tuig ang nakaligad,
nga gindala ako paibabaw sa ikatlo nga langit, sa Paraiso. Ambot lang kon ang akon
lawas didto gid ukon ang espiritu ko lang. Ang Dios gid lang ang nakahibalo. Nakaabot
ako sa Paraiso kag nabatian ko ang mga butang nga indi masarangan nga ipaathag kag
indi puwede isugid sa mga tawo.
5 Atong akon naagyan amo ang akon ipabugal. Pero kon parte sa akon kaugalingon,
indi ako magpabugal luwas lang kon parte sa akon mga kaluyahon.
6 Kon sa bagay, kon magpabugal gid man ako, indi ako mangin buang-buang kay
magasugid man ako sang kamatuoran. Pero indi ako magpabugal kay basi kon
magsobra ang ila pagtan-aw sa akon. Gusto ko nga ang ila pagtan-aw sa akon suno
lang sa ila nakita kag nabatian sa akon.
7 Pero para indi ako magpabugal sing sobra tungod sa makatilingala nga mga
ginpahayag sang Dios sa akon, ang iya ginhimo, gintugutan niya si Satanas nga
hatagan ako sang deperensya sa akon lawas. Ginpabay-an lang sang Dios nga
paantuson ako ni Satanas sining akon deperensya para indi ako magpabugal.
8 Tatlo gid ka beses nga ginpangayo ko sa Ginoo nga kuhaon niya ini sa akon.

9 *Pero wala niya pagkuhaa.* Sa baylo nagsiling siya, “Ang akon bulig amo lang ang
imo kinahanglan. Kay makita gid ang akon gahom kon maluya ka.” Gani malipayon
gid ako sa pagpabugal parte sa akon mga kaluyahon, para mabatyagan ko permi ang
gahom ni Cristo sa akon.
10 Gani malipayon ako subong sa akon mga kaluyahon, sa mga pag-insulto sa akon,
sa mga kabudlayan, sa mga paghingabot, kag sa mga kapiutan tungod sang akon
pagsunod kay Cristo. Kay kon maluya ako, ginapabaskog ako *sang Dios*.

Ang Balatyagon ni Pablo sa mga Taga-Corinto

11 Daw sa buang-buang ako *sa akon nga pagpabugal,* pero kamo mismo ang nagtulod
sa akon *nga magpabugal.* Kay kamo kuntani ang dapat nagdayaw sa akon sa mga
nagapakuno-kuno nga mga apostoles, pero wala ninyo ako pagdayawa. Bisan
nahibaluan ko nga sa akon kaugalingon wala ako sing may ipabugal, indi man ako
magpaulihi sa sina nga mga tawo nga mga labing maayo kuno nga mga apostoles.
12 Sang dira ako sa inyo, padayon ang akon paghimo sang mga milagro kag
makatilingala nga mga butang bisan pa nga may mga sablag nga nag-alabot sa akon.
Kag ini nagapamatuod sang akon pagkaapostol.
13 Ang akon ginhimo dira sa inyo pareho man sang akon ginahimo sa iban nga mga
iglesya, luwas lang nga wala ako nagpabug-at sa inyo paagi sa pagpangayo sang inyo
bulig sa akon. Kon sa sina nga butang nakasala ako sa inyo, pasensyaha lang ninyo
ako.
14 Karon preparado na ako nga magkadto dira sa inyo kag ini mangin ikatlo na ka
beses. Indi gihapon ako magpangayo sang bulig sa inyo, tungod kay indi man ang inyo
pagkabutang ang akon ginapangita kundi kamo mismo. Kay *daw mga bata ko kamo,*
kag indi bala nga ang mga bata indi kinahanglan nga magsuporta para sa ila mga
ginikanan kundi ang mga ginikanan amo ang magsuporta para sa ila mga bata?
15 Ang matuod lang, malipayon pa gani ako kon makahatag ako sa inyo, kag bisan pa
ang akon kabuhi ihatag ko kon kinahanglan para makabulig ako sa inyo. Pero ngaa
nga bisan dako ang akon pagpalangga sa inyo, kadiutay gid lang sang inyo
pagpalangga sa akon?
16 Kamo mismo makakomporme nga wala ako nagpasagod sa inyo. Pero basi kon
may magsiling sa inyo nga dayaon ako kag natuntuhan ko kamo.
17 Pero paano? Kay nahibaluan man ninyo nga wala gid ako nagpanguwarta sa inyo
paagi sa bisan kay sin-o nga akon ginpadala dira.
18 Ginpangabay ko man si Tito nga magkadto dira kag ginpaupod ko man sa iya ang
isa pa gid ka utod. Indi man kamo makasiling nga namintaha si Tito sa inyo. Indi
mahimo nga intuon niya kamo kay nakita man ninyo nga pareho ang amon pagginawi
kag katuyuan.
19 Basi kon dugay na ang inyo paghunahuna nga wala kami sang iban nga ginahimo
kundi ang pagdepensa lang sang amon kaugalingon sa inyo. Mga hinigugma, kami nga
ara kay Cristo nagasiling sa inyo sa atubangan sang Dios nga wala kami sang iban nga
katuyuan sa tanan nga amon ginahambal kundi ang pagpabakod sang inyo pagtuo.
20 Nahadlok ako, kay basi kon pag-abot ko dira, makita ko nga ang inyo ginahimo
lain sang sa akon ginapaabot sa inyo. Kag *kon ina ang matabo,* makita man ninyo nga
lain man ako sang sa inyo ginapaabot sa akon. Nahadlok ako, kay basi kon maabtan ko
kamo nga nagailinaway, nagahinisaay, nagainakigay, nagahandom lang para sa inyo
kaugalingon, nagahambal sang malain kontra sa iban, nagakutsokutso, nagapabugal,
kag nagaginamo.
21 Nahadlok man ako, kay basi kon pag-abot ko dira mahuy-an naman ako sa Dios
tungod sa inyo. Kag basi kon magakasubo lang ako tungod kay madamo sa inyo ang
nagpakasala sang una, kag hasta subong wala pa naghinulsol sang ila mga mahigko

nga ginhimo pareho sang imoral nga pagpakigrelasyon kag pagusto nga paghimo sang kalautan.

13

Ang Katapusan nga mga Laygay kag mga Bilin

1 Amo na ini ang akon mangin ikatlo nga pagkadto dira sa inyo. *Nagasiling ang Kasulatan,* "Ang akusasyon dapat mapamatud-an sang duha ukon tatlo ka saksi."*
2 Karon, gusto ko nga paandaman ang mga nakasala sang una, kag pati man ang tanan, nga ang mga butang nga akon ginhambal sang ikaduha ko nga pagkadto dira ginasulit ko subong—nga sa akon pag-abot liwat dira wala gid sing may makalikaw sa akon pagdisiplina.
3 Himuon ko ini para pamatud-an sa inyo nga si Cristo ang nagahambal paagi sa akon, kay amo man ini ang inyo ginapangita. Indi siya maluya sa iya pagpanghikot sa inyo kundi makagagahom.
4 Matuod ginlansang si Cristo sa krus tungod kay ginpaubos niya ang iya kaugalingon, pero subong buhi siya tungod sa gahom sang Dios. Kag tungod kay ara kami kay Cristo, nagapaubos kami sang amon kaugalingon pareho sa iya. Pero sa amon pag-alagad sa inyo, makita man ninyo nga ang gahom sang Dios ari man sa amon tungod kay siya upod namon.
5 Usisaa ninyo ang inyo kaugalingon kon bala may pagtuo *gid* kamo *kay Cristo*. Tan-awa maayo ang inyo kabuhi. Indi bala nahibaluan na ninyo nga si Cristo Jesus ara sa inyo?—luwas kon masapwan nga indi kamo matuod nga mga tumuluo.
6 Nagasalig ako nga makita ninyo nga kami matuod gid nga mga apostoles ni Cristo.
7 Nagapangamuyo kami sa Dios nga indi kamo maghimo sang bisan ano nga malain. Wala kami nagapangamuyo sini para makita sang mga tawo nga ginasunod ninyo ang amon mga ginatudlo sa inyo, kay bisan indi ninyo kami pagkilalahon nga mga apostoles ni Cristo, basta nagahimo kamo sing maayo.
8 Kay indi kami makahimo sang bisan ano nga kontra sa kamatuoran, kundi ang para gid lang sa kamatuoran.
9 Nagakalipay kami kay sa pagpaubos namon sang amon kaugalingon nangin mabaskog kamo *sa inyo pagtuo*. Ang amon ginapangamuyo nga wala gid sing may makita nga kasawayan sa inyo.
10 Nagasulat ako sini sa inyo samtang wala pa ako dira, para sa pag-abot ko indi na ako mapilitan nga maggamit sang akon awtoridad sa masakit nga mga hambal. Kay ginhatag sa akon sang Dios ang awtoridad nga ini para palig-unon kamo, kag indi nga para gub-on.
11 Sa katapusan, paalam sa inyo† mga kauturan. Tadlunga ninyo ang inyo kabuhi. Magpalig-unanay kamo kag mag-isa. Dapat maayo ang inyo relasyon sa isa kag isa. Kag kon himuon ninyo ini, ang Dios nga ginahalinan sang gugma kag kalinong magaupod sa inyo.
12 Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo.‡
Ang tanan nga katawhan sang Dios diri nagapangamusta sa inyo.
13 Kabay pa nga ara sa inyo tanan ang pagpakamaayo sang aton Ginoong Jesu-Cristo, ang gugma sang Dios, kag ang pagpakig-upod sang Espiritu Santo.

---

* **13:1** Deu. 19:15 † **13:11** *paalam sa inyo:* ukon, *magkalipay kamo* ‡ **13:12** *bilang mag-ulutod kay Cristo:* sa literal, *nga may balaan nga halok*

Ang Sulat ni Pablo sa mga Taga-Galacia

1 *Ako* si Pablo nga apostol. *Ang akon pagkaapostol* indi halin sa tawo ukon paagi sa
tawo, kundi paagi kay Jesu-Cristo kag sa Dios nga Amay nga nagbanhaw sa iya halin sa
kamatayon.
2 *Ako* kag ang tanan nga kauturan diri *nagapangamusta* sa mga iglesya dira sa
Galacia.
3 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.
4 Naghalad si Cristo sang iya kaugalingon para mapatawad kita sa aton mga sala, kag
para maluwas niya kita sa kalautan nga nagahari sa sini nga panahon. Ginhimo niya
ini tungod nga amo ini ang kabubut-on sang aton Dios kag Amay.
5 Dalayawon ang Dios hasta san-o! Amen.

Ang Maayong Balita Parte kay Cristo nga Wala gid sing may Makatupong

6 Natingala gid ako nga kadali lang sa inyo magtalikod sa Dios nga nagtawag sa inyo
paagi sa grasya ni Cristo kag magpati sa iban nga maayong balita.
7 *Ang matuod* wala na sang iban pa nga maayong balita. Pero nasambit ko ini tungod
nga may mga tawo dira nga nagagamo sa inyo kay gusto nila nga tikuon ang Maayong
Balita parte kay Cristo.
8 Pero tandai ninyo ini: bisan ang anghel nga halin sa langit ukon bisan kami pa ang
magwali sang lain nga maayong balita sang sa amon anay ginwali sa inyo, sumpaon
siya sang Dios!
9 Nagsiling na kami sang una, kag subong ginasulit ko, nga ang bisan sin-o nga
nagawali sa inyo sang lain nga maayong balita sang sa inyo nabaton sa amon,
sumpaon siya sang Dios.
10 Indi kamo maghunahuna nga gusto ko lang nga dayawon ako sang tawo. Indi!
Gusto ko nga ang Dios amo ang magdayaw sa akon. Indi man kamo maghunahuna nga
gusto ko lang magpaayon sa mga tawo, kay kon amo ina ang akon ginahimo, indi ako
matuod nga alagad ni Cristo.

Kon Paano Nangin Apostol si Pablo

11 Gusto ko nga mahibaluan ninyo mga kauturan, nga ang Maayong Balita nga akon
ginwali sa inyo indi himo-himo lang sang tawo.
12 Wala ko ini nabaton halin sa tawo, kag wala man sang tawo nga nagtudlo sini sa
akon, kundi si Jesu-Cristo ang nagpahayag sini sa akon.
13 Nabatian ninyo ang akon mga ginhimo sang nagasunod pa ako sa relihiyon sang
mga Judio. Ginhingabot ko nga wala sing luoy-luoy ang iglesya sang Dios, kag
gintinguhaan ko nga laglagon sila tanan.
14 Kag kon parte sa mga pagtuman sa amon mga pagsulundan sa relihiyon sang mga
Judio, nalabawan ko ang kadam-an sa akon mga katubo-tubo nga mga Judio, kay
gintinguhaan ko nga tumanon gid ang mga tradisyon sang amon mga katigulangan.
15 Pero ginkaluoyan ako sang Dios, kay sa wala pa ako matawo ginpili na niya ako
kag gintawag *nga mag-alagad sa iya*.
16 Kag sang nagpahayag ang Dios sa akon sang iya Anak para iwali siya sa mga indi
Judio, wala ako nagpatudlo kay bisan sin-o.

---

* **1:3** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:3** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

17 Wala man ako nagkadto sa Jerusalem para magpakigkita sa mga apostoles nga
nauna sa akon. Sa baylo, nagkadto ako dayon sa Arabia kag pagkatapos nagbalik ako
sa Damascus.
18 Pagkatapos sang tatlo ka tuig, nagkadto ako sa Jerusalem para magpakigkita kay
Pedro.‡ Duha ako ka semana didto sa iya.
19 Wala ako sang iban nga nakita didto nga mga apostoles luwas lang kay Santiago
nga utod sang Ginoo.
20 Matuod ang tanan nga ginasugid ko sa sulat nga ini, kag nahibaluan sang Dios nga
wala ako nagabutig.
21 Dayon nagkadto ako sa Syria kag sa Cilicia.
22 Sang sadto nga tiyempo indi pa ako personal nga kilala sang mga iglesya nga ara
kay Cristo sa Judea.
23 Nabalitaan lang nila nga ang nagahingabot anay sa ila nagawali na sang pagtuo
nga sadto gintinguhaan niya nga dulaon.
24 Gani gindayaw nila ang Dios tungod sa ginhimo niya sa akon.

2

Si Pablo kag ang Iban nga mga Apostoles

1 Pagkaligad sang 14 ka tuig, nagbalik liwat ako sa Jerusalem. Kaupod ko si
Barnabas, kag gindala ko man si Tito.
2 Nagbalik ako tungod nga nagpahayag ang Dios sa akon nga makadto ako didto.
Nagpakigkita ako sa mga manugdumala sang mga tumuluo. Kag sang kamihanon na
lang, ginpaathag ko sa ila kon ano ang Maayong Balita nga akon ginawali sa mga indi
Judio. Ginhimo ko ato kay indi ko gusto nga mangin wala sing pulos ang akon mga
pagpangabudlay sang una kag subong.
3 *Komporme sila sa akon ginawali,* kay bisan indi Judio si Tito nga akon upod, wala
sila nagpilit nga tulion siya *suno sa Kasuguan ni Moises*.
4 Ang mga tawo lang nga nagpakuno-kuno nga sila mga tumuluo ang nagsiling nga
kinahanglan siya nga tulion. Ato nga mga tawo nag-impon lang sa mga tumuluo para
panilagan ang aton kahilwayan *sa Kasuguan ni Moises*, nga naangkon ta paagi kay
Cristo Jesus. Kay gusto nila nga pasundon kita sa sina nga mga sugo.
5 Pero wala gid kami nagsunod sa ila gusto bisan gamay lang, para matipigan namon
para sa inyo ang kamatuoran *nga ginatudlo* sang Maayong Balita.
6 Ang mga manugdumala sang mga tumuluo *didto sa Jerusalem* wala gid sing may
gindugang sa akon ginatudlo. (Kon sa bagay ano gid man ina sa akon kon sin-o gid sila,
tungod nga sa Dios palareho lang kami.)
7 Sa baylo, ginkilala nila nga ako amo ang ginatugyanan sang Dios nga magtudlo
sang Maayong Balita sa mga indi Judio, pareho man kay Pedro nga gintugyanan sa
pagtudlo sa mga Judio.
8 Kay ang Dios nga naghimo sa kay Pedro nga mangin apostol para sa mga Judio amo
man ang naghimo sa akon *nga mangin apostol* para sa mga indi Judio.
9 Gani pagkahibalo sang mga ginakilala nga mga manugdumala sang mga tumuluo,
nga amo sila ni Santiago, Pedro kag Juan, nga ginhatagan ako sang Dios sini nga
buluhaton, ginbaton nila kami ni Barnabas bilang ila mga kaupod *nga
manugpangabudlay*. Kag nagsugtanay kami nga kami ni Barnabas *magawali* sa mga
indi Judio kag sila ya sa mga Judio.
10 Ang ila lang pangabay sa amon nga buligan namon ang imol nga mga tumuluo
didto sa Jerusalem. Amo man gani ina ang akon luyag nga himuon.

‡ **1:18** *Pedro:* sa Griego, *Cefas* (amo man sa 2:9, 11, 14)

Ginsaway ni Pablo si Pedro sa Antioc

11 Karon, sang si Pedro didto sa Antioc, ginsaway ko siya tungod nga sala ang iya
ginhimo.
12 *Amo ini ang natabo*: sang wala pa makaabot ang mga tinawo ni Santiago,
nagakaon si Pedro kaupod sang mga indi Judio *nga mga tumuluo*. Pero pag-abot sang
mga tinawo ni Santiago, nagbulag siya kag indi na gid siya magkaon upod sa mga indi
Judio, kay nahadlok siya nga basi sawayon siya sang mga Judio nga nagapati nga ang
mga indi Judio kinahanglan nga magpatuli.
13 Pati ang iban nga Judio *nga mga tumuluo didto sa Antioc* nagsunod man kay Pedro
bisan nahibaluan nila nga indi malain ang magkaon upod sa mga indi Judio. Bisan
gani si Barnabas nadala man sa ila pagpakuno-kuno.
14 Sang nakita ko nga wala sila nagasunod sa kamatuoran *nga ginatudlo* sang
Maayong Balita, ginhambalan ko si Pedro sa atubangan sang tanan. Nagsiling ako sa
iya, "Ngaa *ginhimo mo ato? Daw pareho lang nga* ginapilit mo ang mga indi Judio nga
magkabuhi subong mga Judio.* Ikaw gani nga Judio mismo wala man nagasunod sa
mga kasuguan sang mga Judio, kundi nagakabuhi subong isa ka indi Judio."

Judio ukon Indi Judio Pareho nga Maluwas kon Magtuo

15 Natawo kami nga mga Judio, kag lain kami sa mga indi Judio nga *ginakabig sang*
kapareho namon nga mga Judio nga mga makasasala.
16 Pero nahibaluan namon nga ginapakamatarong sang Dios ang tawo paagi sa iya
pagtuo kay Cristo Jesus kag indi sa pagtuman sa Kasuguan. Gani kami man nga mga
Judio nagtuo kay Cristo Jesus para pakamatarungon kami sang Dios tungod sa amon
pagtuo kag indi tungod sa amon pagtuman sa Kasuguan. Kay wala gid sing tawo nga
pakamatarungon sang Dios paagi sa iya pagtuman sa Kasuguan.
17 Karon, kon sa amon handom nga pakamatarungon kami *sang Dios* paagi sa amon
pagpakig-isa kay Cristo nagaguwa nga kami makasasala *tungod nga ginabaliwala*
namon ang Kasuguan, ano, nagakahulugan bala nga si Cristo nagatulod sa paghimo
sang sala? Indi mahimo!
18 Pero kon balikan ko naman ang *pagsalig sa Kasuguan nga* akon ginbayaan, ako na
ang nagapamatuod nga makasasala ako *tungod nga ginlapas ko ang Kasuguan*.
19 Ang matuod, paagi mismo sa Kasuguan nahibaluan ko nga wala sing gahom ang
Kasuguan sa akon.† Gani hilway na ako nga magkabuhi sa Dios.
20 Napatay ako kaupod ni Cristo sa krus. Indi na ako ang nagakabuhi subong, kundi
si Cristo na ang nagakabuhi sa akon. Kag ining kabuhi nga akon ginakabuhi subong
amo ang resulta sang akon pagtuo sa Anak sang Dios nga naghigugma sa akon kag
naghalad sang iya kabuhi para sa akon.
21 Wala ko ginapakawalay pulos ang grasya sang Dios. Kay kon ang pagtuman sa
Kasuguan amo ang paagi nga pakamatarungon sang Dios ang tawo, ti, wala sing pulos
ang kamatayon ni Cristo.

3

Ang Pagtuman sa Kasuguan ukon ang Pagtuo kay Cristo

1 Kamo nga mga taga-Galacia, kulang ang inyo pag-intiendi! Ngaa nagapati kamo sa
mga tawo nga nagadaya sa inyo *nga sundon gid ninyo ang Kasuguan ni Moises*?
Maathag ang akon ginsiling sa inyo kon ano ang kahulugan sang kamatayon ni Cristo
sa krus.

---

* **2:14** *magkabuhi subong mga Judio:* buot silingon, *magsunod sa mga kasuguan sang mga Judio* † **2:19** *nahibaluan ko nga wala sing gahom ang Kasuguan sa akon:* ukon, *nahibaluan ko nga indi ko maangkon ang pagkamatarong paagi sa akon paghimulat sa pagsunod sini.*

2 Indi bala nga nabaton na ninyo ang Espiritu *Santo* paagi sa inyo pagtuo sa *Maayong*
Balita nga inyo nabatian, kag indi tungod sa inyo pagtuman sa Kasuguan?
3 Matuod gid nga kulang ang inyo pag-intiendi. Kay sang pagsugod ninyo *sang inyo*
pagtuo kay Cristo nagsalig kamo sa bulig sang Espiritu *Santo*, pero subong
nagahunahuna kamo nga malambot ninyo ang inyo lalambuton *bilang Kristohanon*
paagi sa inyo kaugalingon nga pagpaninguha.
4 Ano, wala bala sing pulos ang inyo naeksperiensyahan? Indi mahimo nga wala
lang ato sing pulos.
5 Indi bala nga ginhatagan kamo sang Dios sang Espiritu *Santo* kag paagi sa iya
nagahimo kamo sang mga milagro? Kag indi bala nga nabaton ninyo ini paagi sa inyo
pagtuo sa *Maayong Balita nga* inyo nabatian, kag indi tungod sa inyo pagtuman sa
Kasuguan?
6 Pareho bala sang natabo kay Abraham. *Suno sa Kasulatan*, "Nagtuo siya sa Dios,
kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*."*
7 Gani maathag nga ang mga tawo nga nagatuo sa Dios amo ang matuod nga mga
kaliwat ni Abraham.
8 Sang una pa gid, nagsiling ang Kasulatan nga pakamatarungon sang Dios ang mga
indi Judio tungod sang ila pagtuo. *Suno sa Kasulatan,* ining Maayong Balita
ginpahayag na daan sang Dios kay Abraham. *Nagsiling siya,* "Pakamaayuhon ko ang
tanan nga nasyon paagi sa imo."†
9 Gani ang mga nagatuo ginapakamaayo man pareho kay Abraham nga nagtuo *sa*
Dios.
10 Pero ang mga tawo nga nagasalig sa ila pagtuman sa Kasuguan ginpakamalaot na
sang Dios. Kay suno sa Kasulatan, "ginapakamalaot ang wala nagatuman sang tanan
nga ginapatuman sang Kasuguan."‡
11 Maathag nga wala gid sing tawo nga pakamatarungon sang Dios tungod sang iya
pagtuman sa Kasuguan. Kay *nagasiling ang Kasulatan,* "Ang tawo nga
ginpakamatarong tungod sa iya pagtuo magakabuhi.§"*
12 Ang Kasuguan wala sing labot sa pagtuo, kay *nagasiling ang Kasulatan,* "Ang tawo
nga nagatuman sang Kasuguan makaangkon sang kabuhi."†
13 Ginpakamalaot na kita tungod nga indi ta matuman ang tanan nga ginasiling sang
Kasuguan. Pero gintubos kita ni Cristo sa sini nga pagpakamalaot. Siya amo ang
ginpakamalaot para sa aton. Kay nagasiling ang Kasulatan, "Ang bisan sin-o nga
ginbitay sa kahoy ginpakamalaot."‡
14 *Amo ini ang ginhimo sang Dios* agod paagi kay Cristo Jesus ang pagpakamaayo nga
iya ginhatag kay Abraham mahatag man niya sa mga indi Judio, agod paagi sa aton
pagtuo mabaton ta ang Espiritu *Santo* nga iya ginpromisa.

Ang Kasuguan kag ang Promisa sang Dios

15 Mga kauturan, hatagan ko kamo sang halimbawa. Wala sing may
makapanginwala ukon makadugang sa kasugtanan nga ginpirmahan na.
16 Karon, nagpromisa *ang Dios* kay Abraham kag sa iya kaliwat. Wala siya nagsiling
kay Abraham, "sa imo mga kaliwat" nga ang buot silingon madamo nga tawo, kundi
ang siling niya, "sa imo kaliwat"§ nga ang buot silingon isa lang ka tawo; kag ini wala
sing iban kundi si Cristo.
17 Ang buot ko silingon amo ini: Ang kasugtanan sang Dios *kay Abraham* nahimo sa
wala pa ang Kasuguan, tungod nga mga 430 pa ka tuig ang nakaligad antes ginhatag

---

* **3:6** Gen. 15:6 † **3:8** Gen. 12:3; 18:18; 22:18 ‡ **3:10** Deu. 27:26 § **3:11** *magakabuhi:* buot silingon, magakabuhi sa wala sing katapusan kag ara sa Dios. * **3:11** Hab. 2:4 † **3:12** Lev. 18:5 ‡ **3:13** Deu. 21:23 § **3:16** Tan-awa ang Gen. 12:7 kag ang footnote.

sang Dios ang Kasuguan. Gani atong ginpromisa sang Dios indi mahimo nga gub-on
ukon dulaon sang Kasuguan.
18 Kay kon mabaton ta ang pagpakamaayo paagi sa pagtuman sa Kasuguan, ti wala
na sing pulos ang iya promisa kay Abraham. Pero ang matuod, ginhatag sang Dios ang
pagpakamaayo bilang pagtuman sa iya promisa.
19 Kon amo sina, ngaa ginhatag pa gid ang Kasuguan? Ang Kasuguan gindugang
sang Dios para mahibaluan sang mga tawo nga nagapakasala sila. Kag ini hasta lang
sa pag-abot sang kaliwat *ni Abraham* nga gintumod sang Dios sa iya promisa. Ginhatag
sang Dios ina nga Kasuguan paagi sa iya mga anghel, kag sila ang naghatag sini sa mga
tawo paagi sa manugpatunga.
20 *Pero ang promisa indi pareho sini.* Wala ini ginhatag sang Dios *kay Abraham* paagi
sa manugpatunga ukon kaupod ang mga anghel, kundi siya lang mismo.
21 Karon, basi maghunahuna kamo nga ang Kasuguan nagakontra sa mga promisa
sang Dios. Wala! Kay kon ginhatag ang Kasuguan para makahatag sang kabuhi *nga
wala sing katapusan*, ina na lang kuntani ang paagi sang Dios para pakamatarungon
niya kita.
22 Sa baylo, nagasiling ang Kasulatan nga ang tanan nga tawo gin-ulipon sang sala.
Gani ang mga nagatuo kay Jesu-Cristo amo lang ang makaangkon sang ginpromisa
sang Dios.
23 Sang wala pa ang ginatawag nga pagtuo *kay Cristo*, daw pareho kita sa mga priso.
Ang Kasuguan amo ang nagpriso sa aton hasta sa adlaw nga nag-abot si Cristo kag
nagtuo na kita sa iya.
24 Ang halimbawa sang Kasuguan pareho sang isa ka yaya nga nag-atipan sa aton
hasta sa pag-abot ni Cristo, agod paagi sa aton pagtuo *sa iya* pakamatarungon niya kita.
25 Kag tungod nga subong ara na ang ginatawag nga pagtuo, wala na kita sa idalom
sang pag-atipan sang sina nga yaya.
26 Kamo tanan mga anak na sang Dios tungod sang inyo pagtuo kay Cristo Jesus.
27 Kay ginbautisohan kamo sa inyo pagpakig-isa kay Cristo.* Kon sa mga bayo,
ginsuksok na ninyo si Cristo.
28 Karon palareho na lang ang mga Judio kag ang mga indi Judio, ang mga ulipon kag
ang mga indi ulipon, ang mga lalaki kag ang mga babayi. Kita tanan palareho na lang
tungod nga kita ara na kay Cristo Jesus.
29 Kag tungod nga kamo iya na ni Cristo, mga kaliwat kamo ni Abraham, kag kon ano
ang ginpromisa *sang Dios* kay Abraham mabaton man ninyo.

4

1 Samtang bata pa ang manunubli, pareho lang siya sa ulipon bisan matuod nga siya
ang tag-iya sang tanan nga pagkabutang.
2 May mga tawo nga gintugyanan nga magaatipan sa iya kag sa iya mga propedad
hasta sa tion nga gintalana sang iya amay.
3 Kita amo man sina anay sang wala pa kita nakahibalo parte sa pagtuo.* Gin-ulipon
kita sang panguna nga pagtulun-an sang kalibutan nga umalagi lang.
4 Pero sang pag-abot sang tion nga gintalana sang Dios, ginpadala niya ang iya Anak.
Natawo siya sa isa ka babayi kag nagkabuhi sa idalom sang Kasuguan
5 para tubuson ang tanan nga ara sa idalom sang Kasuguan, para mangin anak kita
sang Dios.
6 Kag tungod nga kita mga anak na *sang Dios*, ginpadala niya ang Espiritu sang iya
Anak sa aton mga tagipusuon. Amo ina nga makatawag na kita sa Dios nga "Amay."

---

* **3:27** *sa inyo pagpakig-isa kay Cristo:* ukon, *bilang tanda sang inyo pagpakig-isa kay Cristo;* ukon, *para makipag-isa kamo kay Cristo* * **4:3** *sang wala pa kita nakahibalo parte sa pagtuo:* sa literal, *sang bata pa kita*

7 Gani karon, indi na kita mga ulipon kundi mga anak. Kag tungod nga kita mga
anak *sang Dios*, magapanubli kita sang iya mga ginpromisa nga palanublion.

Ang Pagkabalaka ni Pablo sa mga Taga-Galacia

8 Sang wala pa kamo nakakilala sa Dios mga ulipon kamo sang mga dios-dios nga
indi man matuod.
9 Pero karon nga nakilala na ninyo ang Dios (ukon mas maayo siguro kon magsiling
ako, karon nga nakilala na kamo sang Dios *subong iya mga anak*), ti ngaa nga gusto pa
ninyo magbalik liwat sa panguna nga pagtulun-an nga indi man makabulig? Ngaa
gusto ninyo nga magpaulipon liwat sa sina nga pagtulun-an?
10 May pinasulabi pa kamo nga mga adlaw, mga bulan, mga tiyempo kag mga tuig![†]
11 Ginahadlukan ako nga basi ang tanan ko nga pagpangabudlay dira sa inyo
mangin wala sing pulos.
12 Mga kauturan, nagapakitluoy ako sa inyo nga sundon ninyo ako, kay *bisan Judio
ako,* nangin pareho ako sa inyo *nga wala nagakabuhi sa idalom sang Kasuguan*.
Wala kamo sing may nahimo nga malain sa akon.
13 Nakahibalo gid kamo nga tungod sa akon pagmasakit nakawali ako sang Maayong
Balita dira sa inyo sa nahauna nga tion.
14 Kag bisan nalainan kamo sa deperensya sang akon lawas wala ninyo ako
pagsikwaya. Ginbaton ninyo ako nga daw isa ka anghel nga halin sa Dios. Ginbaton
ninyo ako pareho nga si Cristo Jesus ang inyo ginabaton.
15 Maayo kamo sadto! Pero ano ang natabo sa inyo subong? Ako mismo
makapamatuod nga sang una kon mahimo pa lang, bisan ang inyo mga mata lukaton
ninyo para ihatag sa akon.
16 Pero subong ginakabig ninyo ako nga kaaway tungod nga ginasugid ko sa inyo ang
kamatuoran.
17 May mga tawo dira nga nagapakita nga sila nagakabalaka sa inyo, pero indi
maayo ang ila katuyuan. Gusto lang nila nga palas-ayon kamo sa akon para sila amo
ang inyo dampigan.
18 Indi malain nga magpakita sila sang pagkabalaka sa inyo bisan wala ako dira,
basta maayo lang ang ila katuyuan.
19 *Pinalangga* ko nga mga anak *kay Cristo*, samtang nagahulat ako nga ang kabuhi ni
Cristo makita sa inyo, pareho ako sa manugbata nga nagapasakit.
20 Kuntani dira ako sa sini nga mga tinion para makapakighambal ako sa inyo sing
maayo, kay nagalibog ang akon hunahuna tungod sa inyo!

Ang Halimbawa ni Hagar kag ni Sara

21 May gusto ako nga ipamangkot sa inyo nga buot magpasakop sa Kasuguan. Wala
bala kamo nakabati kon ano ang ginasiling sang Kasuguan?
22 Nagasiling didto nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki; ang isa sa ulipon
nga si Hagar, kag ang isa sa iya asawa *nga si Sara*.
23 Ang iya anak sa ulipon natawo sa ordinaryo nga pagkatawo, pero ang iya anak
nga sa iya gid asawa natawo suno sa promisa *sang Dios*.
24 Puwede ini nga himuon nga halimbawa: Ining duha ka babayi nagarepresentar
sang duha ka kasugtanan. Si Hagar nagarepresentar sang kasugtanan nga ginhatag
sang Dios kay Moises sa Bukid sang Sinai. Ang iya mga anak natawo nga mga ulipon.[‡]
25 Si Hagar, nga nagarepresentar sang Bukid sang Sinai sa Arabia, nagarepresentar
man sang siyudad sang Jerusalem subong. Kay ang mga tawo sa Jerusalem ulipon
sang Kasuguan.

[†] **4:10** Ginhambal ini ni Pablo tungod kay nagahunahuna sila nga ini makadugang sa kaluwasan nga ila nabaton kay Cristo. [‡] **4:24** Subong nga ang anak ni Hagar natawo nga ulipon, ang mga nagapasakop sa Kasuguan ulipon man sang sina mismo nga Kasuguan.

26 Pero *si Sara* indi ulipon *kag siya ang nagarepresentar sang* langitnon nga
Jerusalem. Kag siya ang aton iloy *tungod kay indi kita ulipon sang Kasuguan*.
27 Kay nagasiling ang Kasulatan,
"Magkalipay ka, baw-as nga babayi!
Maghugyaw ka sa kalipay,
ikaw nga wala pa gid makaagi sing pasakit sa pagbata.
Tungod nga bisan ginbayaan ka sang imo bana,
mas madamo pa ang imo mabata sang sa babayi
nga nagapuyo upod sa iya bana."§
28 Mga kauturan, mga anak na kamo sang Dios suno sa iya promisa, pareho kay
Isaac *nga natawo tungod nga siya ginpromisa sang Dios*.
29 Sang una ang *anak ni Abraham nga* natawo sa ordinaryo nga pagkatawo
naghingabot sa anak nga natawo paagi sa gahom sang Espiritu *Santo*. Kag amo man
ini ang nagakatabo subong *sa aton, ginahingabot kita sang mga tawo nga nagapasakop*
sa Kasuguan.
30 Pero ano ang siling sang Kasulatan? "Palayasa inang babayi nga ulipon kag ang
iya anak, kay ang anak sang ulipon indi dapat partihan sa palanublion sang anak sang
babayi nga indi ulipon."*
31 Gani mga kauturan, indi kita pareho sa anak sang babayi nga ulipon kundi sa
anak sang babayi nga indi ulipon.

5

Indi Kamo Magpaulipon Liwat sa Kasuguan

1 Ginhilway kita ni Cristo para indi na kita pag-ulipunon *sang Kasuguan ni Moises*.
Gani magpakabakod kita *sa aton pagtuo* kag indi na kita magpaulipon pa liwat.
2 Dumduma ninyo ini, kag ako mismo si Pablo ang nagahambal sini sa inyo. Kon
magpatuli pa kamo *bilang pagtuman sa Kasuguan*, ginabaliwala ninyo ang ginhimo ni
Cristo para maluwas kamo.
3 Kag ipaathag ko liwat sa inyo nga ang mga tawo nga nagapati nga kinahanglan nga
magpatuli, kinahanglan man nga tumanon nila ang tanan nga ginasiling sang
Kasuguan.
4 Kon nagasalig kamo nga pakamatarungon kamo sang Dios paagi sa inyo pagtuman
sa Kasuguan, ti nagakahulugan lang nga nahamulag kamo kay Cristo, kag nagpalayo
na kamo sa grasya *sang Dios*.
5 Pero kita *nga ara kay Cristo* nagasalig kag nagapaabot nga pakamatarungon kita
paagi sa aton pagtuo kag sa gahom sang Espiritu *Santo*.
6 Tungod nga kon ara na kita kay Cristo Jesus, indi na importante kon bala natuli na
kita ukon wala. Ang aton pagtuo amo ang importante, ang pagtuo nga makita paagi sa
aton paghigugma *sa aton isigkatawo*.
7 Maayo ang inyo ginahimo sang una. Sin-o ang nagpauntat sa inyo sa pagsunod sa
kamatuoran?
8 Indi mahimo nga ang *Dios nga* nagtawag sa inyo amo man ang nagpauntat sa inyo
sa pagsunod sa kamatuoran.
9 *Inang mga tawo nga nagapatalang sa inyo* pareho sang inugpahabok* nga bisan
diutay lang makapahabok sang bilog nga ginamasa nga harina.
10 Pero may pagsalig gid ako sa Ginoo nga ang akon gintudlo sa inyo amo ang inyo
nga sundon. Kag ina nga mga tawo nga ara dira nga nagagamo sa inyo, bisan sin-o
man ina sila, pagasilutan sila sang Dios.

§ **4:27** Isa. 54:1 * **4:30** Gen. 21:10 * **5:9** *inugpahabok:* ukon, *lebadura.* Sa English, *yeast.*

11 May nagasiling nga nagatudlo ako nga ang tawo dapat tulion. Mga kauturan, indi
kamo magpati sina. Tungod nga kon matuod ina, ngaa ginahingabot pa nila ako? *Kag*
kon nagatudlo ako sina, ti wala sing pulos ang *akon pagtudlo parte sa* krus, nga para sa
iban kabuangan.
12 Maayo pa nga ang mga tawo nga nagagamo sa inyo *nga nagatudlo nga dapat kamo*
magpatuli indi lamang magpatuli kundi magpakapon man sang ila kaugalingon!
13 Kamo, mga kauturan, gintawag *sang Dios* para mangin hilway *sa Kasuguan.* Pero
indi ninyo paggamiton ang inyo kahilwayan sa paghimo sang gusto sang inyo
tawhanon nga kinaugali. Ang inyo himuon, alagaran ninyo ang isa kag isa nga may
paghigugma.
14 Tungod nga ang bilog nga Kasuguan natingob sa isa lang ka sugo: "Higugmaon mo
ang imo isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon."†
15 Pero kon nagainaway kamo pareho sa mapintas nga mga sapat, mag-andam kamo
kay basi kon gub-on ninyo ang pagtuo sang isa kag isa.

Ang Handom sang Espiritu Santo Lain sang sa Tawo

16 Ang akon buot silingon, magkabuhi kamo nga ginagiyahan sang Espiritu *Santo*
para indi ninyo mahimo ang mga malain nga handom sang inyo tawhanon nga
kinaugali.
17 Tungod nga ang gusto sang aton tawhanon nga kinaugali kontra sa gusto sang
Espiritu *Santo*, kag ang gusto sang Espiritu *Santo* kontra man sa gusto sang aton
tawhanon nga kinaugali. Ining duha nagakontrahanay, gani indi ta mahimo ang aton
gusto nga himuon.
18 Kag kon nagapasakop kita sa Espiritu *Santo*, wala kita sa idalom sang Kasuguan.
19 Ang mga tawo nga ang ila lang tawhanon nga kinaugali ang ila ginasunod
mahibaluan gid paagi sa ila ginahimo: nagahimo sila sang imoral nga
pagpakigrelasyon kag mahigko nga mga buhat, kag nagapagusto sila himo sang
kalautan.
20 Nagasimba sila sa mga dios-dios, mga babaylan, nagakontrahanay, nagailinaway,
maimon, palaakig, dalok, nagabinahin-bahin kag nagagrupo-grupo,
21 nagahisaay, palahubog, maluyagon sa mga kalibutanon nga kasadyahan, kag kon
ano pa ang ila mga ginahimo nga mahigko. Ginsilingan ko na kamo sang una kag
subong ginapaandaman ko kamo liwat, nga ang mga tawo nga nagahimo sining mga
butang indi masakop sa paghari sang Dios.
22 Pero ari ang bunga nga makita sa kabuhi sang tawo kon ang Espiritu *Santo* amo
ang nagagahom sa iya: mahigugmaon siya, malipayon, malinong ang iya pagkabuhi,
mainantuson, malulo, maalwan, masaligan,
23 mabuot kag makapugong sang iya kaugalingon. Kon amo ini ang aton himuon
indi ta malapas ang mga sugo sang Dios sa aton.
24 Ang mga tawo nga iya na ni Cristo Jesus, ginlansang na nila ang ila tawhanon nga
mga balatyagon kag handom didto sa krus.
25 Kag tungod nga nagakabuhi na kita sa idalom sang paggahom sang Espiritu *Santo*,
kinahanglan magsunod kita sa iya.
26 Indi kita magpabugal ukon magpakig-away; kag likawan ta ang paghinisaay.

6

Magbinuligay Kita

1 Karon, mga kauturan, kon may ara sa inyo nga nahulog sa sala,* kamo nga
ginatuytuyan sang Espiritu *Santo* dapat magbulig sa iya para mapabalik siya sa husto

† **5:14** Lev. 19:18 * **6:1** *nahulog sa sala:* ukon, *natabuan nga nakasala*

nga pagkabuhi. Pero dapat himuon ninyo ini sa malulo nga paagi. Kag mag-andam
man kamo sa inyo kaugalingon kay basi kon kamo matentar man.
2 Magbinuligay kamo sa inyo mga problema. Tungod nga kon amo ini ang inyo
himuon matuman ninyo ang sugo ni Cristo.
3 Kon may ara sa inyo nga nagahunahuna nga daw kon sin-o gid siya, nga sa matuod
wala-wala gid siya, ginatunto lang niya ang iya kaugalingon.
4 Ang tagsa-tagsa dapat gid mag-usisa sang iya kaugalingon. Kag kon makita niya
nga maayo ang iya ginahimo, ti mangin malipayon siya. Pero indi niya pag-ikomparar
ang iya kaugalingon sa iban.
5 Kay ang tagsa-tagsa may iya nga salabton sa iya ginahimo.
6 Ang tawo nga natudluan sang pulong *sang Dios* dapat magbulig kag maghatag sa
nagatudlo sa iya.
7 Indi ninyo pagtuntuha ang inyo kaugalingon. Wala sing tawo nga makadaya sa
Dios. Kay kon ano ang ginapanggas sang tawo amo man ang iya anihon.
8 Kon sundon ta ang aton gid lang nga gusto, mabaton ta halin sa sini ang silot nga
wala sing katapusan. Pero kon sundon ta ang gusto sang Espiritu *Santo*, mabaton ta
halin sa sini ang kabuhi nga wala sing katapusan.
9 Gani indi kita magkataka sa paghimo sang maayo, kay kon magpadayon kita,
magaabot gid ang tion nga mabaton ta ang balos.
10 Gani kon may kahigayunan, maghimo kita sang maayo sa tanan nga tawo, kag labi
na gid sa aton utod nga mga tumuluo.

Ang Katapusan nga Paandam

11 *Sa katapusan,* ako mismo, *si Pablo,* ang nagasulat sini sa inyo. Tan-awa ninyo kon
ano kadako ang mga litra.
12 Ang mga tawo nga nagapilit sa inyo nga magpatuli gusto lang nga magpakita-kita
sa ila kapareho nga mga Judio nga nagasunod sila sa ila mga seremonya. Kay
ginakulbaan sila nga basi hingabuton sila kon itudlo nila nga ang kamatayon gid lang
ni Cristo amo ang makaluwas sa tawo.
13 Bisan sila gani mismo nga nagpatuli wala man nagatuman sa Kasuguan. Gusto
lang nila nga magpatuli kamo para may ipabugal sila nga nagasunod kamo sinang ila
seremonya.
14 Pero para sa akon, wala ako sang iban nga ipabugal kundi ang *kamatayon sa* krus
sang aton Ginoong Jesu-Cristo. Kay tungod sa iya kamatayon sa krus, ang mga butang
diri sa kalibutan wala na sing bili sa akon, kag ako amo man suno sa kalibutan.
15 Indi importante kon natuli kita ukon wala, ang labing importante amo nga kita
ginbag-o na sang Dios.
16 Kabay pa nga ang tanan nga tawo nga ginpili sang Dios† kag nagatuman sa sining
akon ginatudlo makabaton sang kalinong‡ kag kaluoy.
17 Sugod subong, indi na ninyo ako paggamuha. Ang mga pinalian sa akon lawas
nagapamatuod nga ginasunod ko ang mga sugo ni Jesus.
18 Mga kauturan, kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.
Amen.

† **6:16** *ang tanan nga tawo nga ginpili sang Dios:* sa literal, *ang Israel sang Dios*
‡ **6:16** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

Ang Sulat ni Pablo sa mga Taga-Efeso

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang Dios.
Nagapangamusta ako sa inyo nga mga katawhan sang Dios dira sa Efeso, kamo nga
mga matutom sa pagsunod kay Cristo Jesus.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Espiritual nga mga Pagpakamaayo

3 Dalayawon gid ang Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo! Tungod nga kita
ara kay Cristo, ginhatagan niya kita sang tanan nga espiritual nga mga pagpakamaayo.
Ini nga mga pagpakamaayo halin sa langit.
4 Bisan sa wala pa matuga ang kalibutan, ginpili na kita nga daan sang Dios nga
mangin balaan kag wala sing kasawayan sa iya panulok sa aton pagpakig-isa kay
Cristo. Tungod sa gugma sang Dios sa aton,
5 ginplano na niya nga daan nga kita mangin iya mga anak paagi kay Jesu-Cristo. Ini
suno sa iya nga luyag kag kabubut-on.
6 Dayawon ta ang Dios tungod sa iya makatilingala nga grasya nga ginhatag niya sa
aton bilang pagpakamaayo paagi sa iya hinigugma *nga Anak*!
7-8 Kay paagi sa dugo‡ ni Cristo gintubos niya kita, nga ang buot silingon, ginpatawad
na niya ang aton mga sala. Dako gid ang grasya sang Dios sa aton. Ginhatagan niya
kita sing kaalam kag pag-intiendi,
9 para maintiendihan ta ang iya tinago nga plano nga gusto niya nga matuman paagi
kay Cristo
10 kon mag-abot na ang tion nga iya gintalana. Suno sa iya plano, gusto niya nga
isahon ang tanan sa langit kag sa duta kag ipasakop sa pagdumala ni Cristo.
11 Ang tanan nga butang ginahimo sang Dios suno sa iya plano kag kabubut-on. Kag
suno sa iya nga plano sang una pa, ginpili niya kami nga mangin iya sa amon
pagpakig-isa kay Cristo,
12 para kami nga una nga naglaom kay Cristo magadayaw sa iya.
13 Kag kamo man nangin ara kay Cristo sang nabatian ninyo ang kamatuoran, ang
Maayong Balita nga si Cristo gali amo ang makaluwas sa inyo. Sang nagtuo kamo sa
iya, ginhatagan kamo sang Dios sang Espiritu Santo nga iya ginpromisa bilang tanda
nga kamo iya na.
14 Ining Espiritu Santo amo ang kasiguruhan nga mabaton ta ang promisa sang Dios
para sa aton bilang iya mga anak, nga maangkon ta gid ang kompleto nga kaluwasan.
Kag tungod sini pagadayawon siya.

Ang Pangamuyo ni Pablo

15 Gani sang mabatian ko ang parte sa inyo pagtuo kay Ginoong Jesus kag sa inyo
paghigugma sa tanan nga katawhan sang Dios,
16 dako gid ang akon pagpasalamat sa Dios tungod sa inyo. Kag ginapangamuyuan
ko man kamo permi.
17 Ginapangamuyo ko sa Dios sang aton Ginoong Jesu-Cristo, ang Amay nga
makagagahom, nga ang Espiritu *Santo* ang maghatag sa inyo sang kaalam kag
magpasanag sa inyo sang kamatuoran parte sa Dios, para makilala gid ninyo siya.

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:7-8** *dugo:* buot silingon, *kamatayon*

18 Kabay pa nga pasanagan niya ang inyo hunahuna para mahibaluan ninyo kon
ano gid ang aton ginalauman sa iya pagtawag sa aton nga mangin iya mga anak, kag
para mahibaluan man ninyo ang kabuganaan sang matahom nga palanublion nga iya
ginpromisa sa iya mga katawhan.
19 Ginapangamuyo ko man nga mahibaluan ninyo ang gahom sang Dios nga indi
matupungan nga para sa aton nga nagatuo sa iya. Ini nga gahom
20 amo man ang iya gin-gamit sa pagbanhaw kag pagpapungko kay Cristo sa iya tuo§
didto sa langit.
21 Gani ara sa idalom sang gahom ni Cristo ang tanan nga *espiritu nga* nagadumala
kag nagapangulo, mga *espiritu nga* may awtoridad kag may gahom. Ang titulo nga
ginhatag kay Cristo indi gid matupungan sa sini nga panahon ukon bisan pa sa
palaabuton.
22 Ginpaidalom sang Dios ang tanan nga butang sa gahom ni Cristo, kag ginhimo
niya siya nga pangulo sang tanan nga butang, para mabuligan niya ang iglesya
23 nga amo ang iya lawas. Ang iglesya ang kabug-usan ni Cristo nga amo ang
nagapuno sa tanan-tanan.

2

Patay Kamo Sang Una, Pero Buhi na Karon

1 Patay kamo sang una *sa panulok sang Dios* tungod sa inyo mga paglapas kag mga
sala.
2 Ginsunod ninyo ang malain nga pagginawi sang *mga tawo sang* kalibutan. Sang
una sakop kamo *ni Satanas nga amo* ang hari sang mga espiritu nga nagagahom diri sa
kalibutan. Kag siya man ang espiritu nga nagagahom sa mga tawo nga wala
nagatuman *sa Dios*.
3 Sang una pareho man kita sa ila; nagkabuhi kita suno gid lang sa gusto sang aton
tawhanon nga kinaugali. Ang handom sang aton hunahuna kag sang aton lawas amo
lang ang aton ginsunod. Kag sa sadto nga kahimtangan ta, kaupod man kuntani kita sa
ila tanan nga dapat silutan.
4 Pero maluluy-on gid ang Dios, kag dako ang iya paghigugma sa aton.
5 Bisan patay kita *sa iya panulok* tungod sang aton mga sala, ginbuhi niya kita upod
kay Cristo. (Gani paagi lang sa grasya *sang Dios* naluwas kita.)
6 Kag tungod sang aton pagpakig-isa kay Cristo Jesus ginbanhaw niya kita upod kay
Cristo para maghari kita upod sa iya sa langitnon nga ginharian.
7 *Ginhimo niya ini* para mapakita niya sa tanan, sa palaabuton nga panahon, ang iya
indi matupungan nga grasya kag kaayo sa aton nga iya ginhatag paagi kay Cristo Jesus.
8-9 Kay tungod sa grasya naluwas kamo paagi sa inyo pagtuo. Ini regalo sang Dios
kag wala nabasi sa inyo mga binuhatan, gani wala gid sing may makapabugal.
10 Ginhimo kita sang Dios; kag sa aton pagpakig-isa kay Cristo Jesus ginhatagan niya
kita sing bag-o nga kabuhi, para maghimo kita sing maayo nga mga buhat, nga iya na
nga daan gin-aman nga aton pagahimuon.

Nag-isa ang mga Judio kag mga Indi Judio tungod kay Cristo

11 Dumduma ninyo ang inyo kahimtangan sang una. Natawo kamo nga indi mga
Judio; kag ginasiling sang mga Judio nga wala kamo sang relasyon sa Dios tungod nga
indi kamo pareho sa ila nga tinuli. (Pero ato nga pagtuli sa lawas lang.)
12 Dumduma man ninyo nga sadto anay wala pa kamo makakilala kay Cristo. Wala
kamo masakop sa nasyon sang Israel, kag wala kamo masakop sa mga kasugtanan

§ **1:20** *pagpapungko...sa iya tuo,* nga nagakahulugan sang kagamhanan kag kadungganan.

sang Dios para sa iya mga katawhan nga ginbasi sa iya mga promisa. Nagkabuhi kamo
sa sini nga kalibutan nga wala sing paglaom kag wala sing Dios.
13 Pero subong, tungod nga kamo ara na kay Cristo Jesus, kamo nga sadto anay
malayo *sa Dios*, malapit na subong paagi sa dugo ni Cristo.
14 Kay siya mismo amo ang nagdala sang maayo nga relasyon sa aton *nga mga Judio*
kag mga indi Judio. Paagi sa *kamatayon sang* iya lawas, gin-isa niya kita kag gin-guba
niya ang pader nga nagapaseparar kag nagapaaway sa aton.
15 *Ang pader nga* iya gin-guba amo ang Kasuguan sang mga Judio nga nagalakip sang
mga sugo kag mga pagsulundan. Ang katuyuan sini nga himuon niya sa iya nga isa ka
bag-o nga katawhan ang duha *ka grupo* para mangin maayo na ang ila relasyon.
16 Gani karon, bilang isa na ka lawas ang mga Judio kag mga indi Judio paagi sa
kamatayon ni Cristo sa krus, gindula na niya ang aton pagdinumtanay kag ginpabalik
na niya kita sa Dios.
17 Nag-abot diri si Cristo kag ginwali niya ang Maayong Balita nga naghatag kalinong
sa inyo nga mga indi Judio nga sang una malayo sa Dios, kag sa amon man nga mga
Judio nga malapit sa Dios.
18 Paagi kay Cristo, kita tanan nga Judio kag mga indi Judio sarang na nga
makapalapit sa Amay paagi sa isa ka Espiritu *Santo*.
19 Gani karon, kamo nga mga indi Judio, indi na kamo taga-iban nga lugar ukon mga
estranghero, kundi mga kasimanwa na sang mga katawhan sang Dios kag mga
miyembro sang pamilya sang Dios.
20 *Kita nga mga tumuluo pareho sa balay nga* ginpatindog. Ang iya pundasyon nga
bato amo si Cristo kag ang iya mga haligi amo ang mga apostoles kag mga propeta.
21 Paagi kay Cristo ang tanan nga parte sang balay nagaalangot para mangin balaan
nga templo para sa Ginoo.
22 Kag tungod nga kamo ara kay Cristo, kamo nalakip man sa sining ginahimo nga
balay nga ginaestaran sang Dios paagi sa iya Espiritu.

3

Ang Plano sang Dios sa mga Indi Judio

1 Ang kabangdanan nga ako, si Pablo, ginpriso, tungod kay nagaalagad ako kay
Cristo paagi sa pagwali nga kamo nga mga indi Judio nalakip man sa pagpakamaayo
sang Dios.
2 Sigurado gid nga nabatian ninyo nga sa grasya sang Dios iya ako ginsaligan nga
mangin manugwali para sa inyo kaayuhan.
3 Nagpahayag ang Dios sa akon sang iya tinago nga plano *para sa inyo nga mga indi*
Judio. (Nasambit ko na ini sing malip-ot sa sini nga sulat.*
4 Kon nabasa ninyo, makita ninyo nga nahibaluan ko gid ang tinago nga plano *sang*
Dios para sa inyo paagi kay Cristo.)
5 Sang una wala gid ginpahibalo sang Dios sa mga tawo ang ini nga plano, pero
subong ginpahayag na niya sa iya pinili nga mga apostoles kag mga propeta paagi sa
Espiritu *Santo*.
6 *Kag amo ini ang iya plano*: nga paagi sa Maayong Balita *parte kay Cristo*, ang mga
indi Judio mangin kaupod man sang mga Judio nga magabaton sang mga promisa
sang Dios, kag mangin miyembro man sila sang isa ka lawas tungod nga sila ara kay
Cristo Jesus.
7 Sa grasya sang Dios, ginhimo niya ako nga manugwali sang Maayong Balita paagi
sa iya gahom.

---

* **3:3** *sa sini nga sulat:* ukon, *sa isa ka sulat*

8 Ako ang labing kubos sa tanan nga katawhan sang Dios, pero ginhatagan ako sang
Dios sang pribilehiyo sa pagwali sa mga indi Judio sang Maayong Balita parte sa indi
matungkad nga pagpakamaayo nga halin kay Cristo.
9 Ang Dios nga nagtuga sang tanan nga butang wala gid nagsugid halin sang una pa
sa bisan kay sin-o kon ano ang iya tinago nga plano. Pero subong ginsugo niya ako sa
pagpasanag sa tanan kon paano niya ginatuman ato nga plano,
10 agod paagi sa iglesya mapakita niya subong sa mga pangulo kag sa mga may
awtoridad sa kalangitan kon ano gid ang iya kaalam nga iya ginapahayag sa
nagkalain-lain nga paagi.
11 Ini amo ang iya plano bisan pa sang una, kag natuman na niya ini paagi kay Cristo
Jesus nga aton Ginoo.
12 Tungod sang aton pagtuo kay Cristo kag tungod nga kita ara na sa iya,
makapalapit na kita sa Dios nga wala sing kahadlok ukon pagkatahap.
13 Gani nagapangabay ako sa inyo nga indi kamo magkaluya tungod sang akon mga
ginaantos, kay ini para sa inyo kaayuhan.

Ang Gugma ni Cristo

14-15 Kon madumduman ko ang plano sang Dios nagaluhod ako *sa pagsimba* sa iya.
Siya amo ang Amay sang tanan nga ari sa kalibutan kag didto sa langit, nga iya
ginatawag nga miyembro sang iya pamilya.
16 Makagagahom gid siya. Gani nagapangamuyo ako sa iya nga hatagan niya sang
gahom kag kusog ang inyo espiritual nga kabuhi paagi sa iya Espiritu,
17 para si Cristo magpuyo sa inyo tagipusuon tungod sang inyo pagtuo.
Ginapangamuyo ko man nga magpanggamot kamo kag mapundar sa gugma sang Dios,
18 para kamo kag ang iban pa nga mga katawhan sang Dios makaintiendi kon daw
ano kasangkad, kalaba, kataas, kag kadalom *ang gugma ni Cristo sa aton.*
19 Kabay pa nga mahibaluan ninyo ang iya gugma, bisan nga indi gid ini
maintiendihan sing bug-os; para ang tanan nga ara sa Dios mangin ara man sa inyo.
20 *Dayawon ta ang Dios, tungod nga* paagi sa iya gahom nga nagapanghikot sa aton,
ang iya mahimo sobra pa sa aton ginapangayo ukon ginahunahuna.
21 Dayawon ta siya hasta san-o tungod sang mga kaayuhan nga iya ginhimo sa
iglesya nga ara kay Cristo Jesus. Amen.†

4

Isa ka Lawas kay Cristo

1 Bilang priso tungod sang akon pag-alagad sa Ginoo, nagapangabay ako sa inyo nga
magkabuhi kamo nga takos bilang mga tinawag sang Dios.
2 Magmapainubuson kamo kag magmalulo sa isa kag isa. Maghigugmaanay,
magpinatawaray, kag batasa ninyo ang kakulangan sang isa kag isa.
3 Tinguhai ninyo nga mapadayon ang inyo pag-isa nga halin sa Espiritu *Santo* paagi
sa inyo maayo nga pag-ululupod.
4 Kay kita nga mga tumuluo isa lang ka lawas, kag isa lang ka Espiritu *Santo* ang
nagapuyo sa aton. Isa ang aton paglaom, kay pareho man kita tanan nga nagahulat sa
iya ginpromisa sang pagtawag niya sa aton.
5 May isa *kita* ka Ginoo, isa ka pagtuo, kag isa ka bautiso.
6 May isa lang kita ka Dios kag siya amo ang Amay sang tanan. Siya ang nagahari,
nagapanghikot, kag nagapuyo sa aton tanan.
7 Pero *bisan isa kita ka lawas,* may nagkalain-lain kita nga mga buluhaton nga
ginhatag ni Cristo sa tagsa-tagsa sa aton suno sa iya gusto.

---

† **3:21** Ukon, *Kabay pa nga mapadunggan ang Dios sa iglesya kag sa kay Cristo Jesus hasta san-o. Amen.*

8 Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,
“Pagsaka niya sa langit madamo nga bihag ang iya gindala.
Kag ginhatagan niya sing
nagkalain-lain nga mga abilidad ang mga tawo.”*
9 (Karon, ano ang kahulugan sang, “Nagsaka siya *sa langit*?” Ini nagakahulugan nga
nagpanaog siya anay diri sa duta.
10 Kag siya nga nagpanaog amo man ang nagsaka sa ibabaw pa sang kalangitan† para
mapuno‡ niya ang tanan.)
11 Ang iban ginhimo niya nga apostoles, ang iban propeta, ang iban manugwali sang
Maayong Balita, kag ang iban pastor kag manunudlo.
12 *Ginhimo niya ini* para ipreparar ang mga katawhan sang Dios sa pag-alagad, kag
para magtubo kag mangin mabakod *sila bilang* lawas ni Cristo.
13 Sa sini nga paagi malambot ta ang pag-isa sa pagtuo kag pagkilala sa Anak sang Dios,
para mangin mature kita sa aton pagginawi kag mangin kaangay gid kita kay Cristo.
14 Kag kon malambot ta na ini, indi na kita pareho sa bata nga madala sa nagkalain-lain
nga pagpanudlo sang mga tawo nga nagadaya kag nagabali sang kamatuoran.
15 Sa baylo, magsugid kita sang kamatuoran nga may gugma, para sa tanan nga bagay
mangin kaangay kita kay Cristo nga amo ang ulo *sang iglesya*.
16 Paagi sa iya pagdumala, ang tanan nga parte sang lawas *nga amo ang mga tumuluo*
nagaalangot, kag ang tagsa ka parte sini nagabinuligay. Kag kon husto ang ginahimo
sang tagsa ka parte tungod sa gugma sa isa kag isa, ang bilog nga lawas magatubo kag
magabakod.

Ang Kabuhi nga Ginbag-o ni Cristo

17 Gani sa *ngalan sang* Ginoo,§ ginapaandaman ko kamo nga indi gid kamo
magkabuhi nga pareho sa mga tawo nga wala makakilala sa Dios. Ang ila mga
hunahuna wala sing pulos
18 tungod nga nadulman ang ila pag-intiendi parte sa espiritual nga mga butang.
Nahamulag sila sa kabuhi nga ginahatag sang Dios tungod nga wala sila sing kaalam
sa espiritual nga mga butang, kay masyado katig-a sang ila mga tagipusuon.
19 Wala na sila sing huya. Gani nagapagusto sila himo sang kalautan, kag padayon
ang ila paghimo sang mahigko nga mga butang nga wala gid sing pagpugong.
20 Pero indi pareho sina ang inyo natun-an parte kay Cristo.
21 Indi bala nga nahibaluan ninyo ang parte kay Jesus, kag tungod nga kamo ara sa
iya, gintudluan kamo sing kamatuoran nga ara sa iya?
22 Gani bayai na ninyo ang inyo daan nga pamatasan kay ini iya sang daan ninyo nga
kabuhi. Ang ining daan nga pamatasan amo ang nagalaglag sa inyo paagi sa malain
nga mga handom nga nagadaya sa inyo.
23 Bag-uha ninyo ang inyo tagipusuon kag hunahuna.
24 Ipakita ninyo nga ginbag-o na kamo sang Dios kag ginhatagan sang kabuhi nga
pareho sa iya, ang husto nga kabuhi nga matarong kag balaan.
25 Gani indi na kamo magbutig. Ang tagsa-tagsa magsugid sang matuod sa iya utod*
kay Cristo, kay kita tanan mga miyembro na sang isa ka lawas.
26 Kon mangakig kamo, indi kamo magpakasala.† Kag indi ninyo pagpadugayon ang
inyo kaakig sa bilog nga adlaw.
27 Indi ninyo paghatagi sing lugar ang yawa.

---

* **4:8** Sal. 68:18 † **4:10** *kalangitan:* ukon, *mga langit* ‡ **4:10** *mapuno:* sa iban nga Bisaya, *mapun-an* § **4:17** *sa ngalan sang Ginoo:* sa literal, *sa Ginoo.* Ang buot silingon, sa awtoridad nga ginhatag sang Ginoo kay Pablo. * **4:25** Zac. 8:16 † **4:26** Sal. 4:4

28 Ang nagapangawat indi na magpangawat, kundi magpangita siya sa maayo nga
paagi, para makahatag man siya sa mga imol.
29 Indi kamo maghambal sing malain, kundi maghambal sing makabulig sa inyo
isigkatawo kag nagasinanto sa okasyon, para makahatag kamo sing kaayuhan sa mga
nagapamati.
30 Indi ninyo pagpasub-a ang Espiritu Santo sang Dios. Kay ang Espiritu Santo amo
ang tanda nga kamo iya sang Dios, kag garantiya hasta sa adlaw sang pagtubos.
31 Sikwaya ninyo ang tanan nga pagkalain sang buot, pagkamainiton sang ulo, kag
ang kaakig. Indi na kamo magpamuyayaw, ukon maghambal sang malain, ukon
magdinumtanay.
32 Sa baylo, magmaayo kag magmalulo kamo sa isa kag isa, kag magpinatawaray
kamo pareho sang pagpatawad sang Dios sa inyo paagi kay Cristo.

5

1 Tungod nga kamo mga pinalangga nga mga anak sang Dios, sunda ninyo siya.
2 Dapat makita permi sa inyo kabuhi nga ginahigugma ninyo ang iban pareho sang
paghigugma ni Cristo sa aton. Kay ginhatag pa gani niya ang iya kabuhi para sa aton
bilang mahamot nga halad sa Dios.
3 Tungod nga mga katawhan na kamo sang Dios, indi nagakabagay nga hambalon
kamo sang mga tawo nga nagahimo kamo sang imoral nga pagpakigrelasyon kag iban
pa nga mahigko nga mga buhat, ukon pagkadalok.
4 Kag indi na nagakabagay nga maghambal kamo sang mga binastos, ukon
maghambal sang wala sing pulos nga mga estorya kag malaw-ay nga mga lahog. Sa
baylo, maghambal kita sang mga pagpasalamat sa Dios.
5 Tandai gid ninyo nga indi masakop sa paghari ni Cristo kag sang Dios ang mga
nagahimo sang imoral nga pagpakigrelasyon, ang mga nagahimo sang mahigko nga
mga buhat, kag ang mga mainangkunon. (Kay ang pagkamainangkunon isa man ka
klase sang pagsimba sa mga dios-dios.)*
6 Tungod sining mga ginahimo sang mga tawo, ipaagom sang Dios sa ila ang iya
kaakig kay wala sila nagatuman sa iya. Gani indi kamo magpadaya sa iban nga
nagasiling nga ini nga mga butang indi mahigko.
7 Indi man kamo mag-upod-upod sa sini nga mga tawo.
8 Sang una ang inyo hunahuna nadulman pa, pero subong tungod nga kamo sa
Ginoo na, nasanagan na kamo. Gani ipakita ninyo sa inyo pagkabuhi nga kamo
nasanagan na.
9 (Kay kon ang tawo nasanagan na, ang iya hinimuan maayo, matarong, kag
ginasunod niya ang kamatuoran.)
10 Tinguhai ninyo nga mahibaluan kon ano ang gusto sang Ginoo nga himuon ninyo.
11 Indi kamo magsunod sa mga wala pulos nga ginahimo sang iban nga nadulman.
Sa baylo, ipakita ninyo sa ila nga malain ang ila ginahimo.
12 (Makahuluya bisan ihambal ang mga butang nga ila ginahimo sa sekreto.)
13 Kon hambalan ninyo sila sang ila mga ginahimo, mahibaluan nila nga ina sala gid.
14 Kay ang tanan nga masilakan *sang kamatuoran* masanagan. Gani may ara nga
nagasiling,
“Bugtaw, ikaw nga nagakatulog,
bangon halin sa mga minatay,
kag pasanagan ka ni Cristo.”

---

* **5:5** *ang pagkamainangkunon isa man ka klase sang pagsimba sa mga dios-dios,* tungod nga kon mainangkunon ang tawo ginapasulabi niya ang mga butang diri sa kalibutan sang sa Dios.

15 Gani halungan ninyo ang inyo pagkabuhi. Indi kamo magkabuhi pareho sa mga
tawo nga wala nakaintiendi, kundi magkabuhi kamo bilang mga tawo nga
nakaintiendi *sang kabubut-on sang Dios*.
16 Kalitan ninyo ang tiyempo *nga makasugid kamo parte sa inyo pagtuo* tungod nga
malain ang ini nga mga inadlaw.
17 Indi kamo magmangin ignorante kundi intiendihon ninyo kon ano ang gusto sang
Ginoo *nga ipahimo sa inyo*.
18 Indi kamo magpahubog, kay ginausikan lang ninyo ang inyo kabuhi. Sa baylo,
magmapuno kamo sang Espiritu *Santo*.
19 *Kon nagatilipon kamo,* gamita ninyo ang mga salmo, himno, kag iban pa nga
espiritual nga mga kanta. Kag kon magkanta kamo sa Ginoo dapat halin gid sa inyo
tagipusuon.
20 Magpasalamat kamo permi sa Dios nga Amay sa tanan nga butang tungod kay
Ginoong Jesu-Cristo.†

Ang Bana kag ang Asawa

21 Magpasakop kamo sa isa kag isa tungod sa inyo pagtahod kay Cristo.
22 Kamo nga mga asawa, magpasakop kamo sa inyo mga bana, pareho sang inyo
pagpasakop sa Ginoo.
23 Kay ang bana amo ang ulo sang asawa pareho man nga si Cristo amo ang ulo sang
iglesya nga amo ang iya lawas, kag siya man ang Manluluwas.
24 Gani, subong nga ang iglesya nagapasakop kay Cristo, ang mga asawa dapat man
nga magpasakop sa ila bana sa tanan nga butang.‡
25 Kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyo mga asawa pareho man sang
paghigugma ni Cristo sa iglesya. Ginhalad pa gani niya ang iya kabuhi sa iglesya
26 para batunon ini sang Dios, pagkatapos nga natinluan sang tubig paagi sa pulong
sang Dios.
27 *Ginhimo niya ini* para ang iglesya mabaton niya *bilang iya asawa* nga matahom
gid, balaan, kag wala sing kasawayan; *pareho sa nobya* nga wala sing depekto ukon
kurinot ukon ano pa nga mga deperensya.
28 Gani ang mga bana dapat gid maghigugma sa ila asawa pareho sang ila
paghigugma sa ila kaugalingon nga lawas. Ang nagahigugma sa iya asawa
nagahigugma sa iya kaugalingon.
29 Wala sing tawo nga wala nagahigugma sa iya kaugalingon nga lawas, kundi
ginapakaon niya ini kag ginaatipan. Amo man ini ang ginahimo ni Cristo sa *aton nga
iya* iglesya,
30 tungod nga kita mga parte sang iya lawas.
31 *Nagasiling ang Kasulatan:* "Bayaan sang lalaki ang iya amay kag iloy kag
mag-upod sa iya asawa, kag sila nga duha mangin isa."§
32 Makatilingala ining madalom nga kamatuoran, kag makasiling ako nga amo ini
ang halimbawa sang relasyon ni Cristo sa iglesya.
33 Gani kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyo asawa pareho sa inyo
kaugalingon. Kag kamo nga mga asawa, tahura ninyo ang inyo bana.

6

Ang mga Kabataan kag mga Ginikanan

† **5:20** *tungod kay Ginoong Jesu-Cristo:* ukon, *paagi kay Ginoong Jesu-Cristo;* ukon, *bilang mga tumuluo ni Ginoong Jesu-Cristo.* Sa literal, *sa ngalan ni Ginoong Jesu-Cristo.* ‡ **5:24** *sa tanan nga butang:* siguro ang buot silingon, *sa tanan nga butang* nga indi kontra sa kabubut-on sang Dios. § **5:31** Gen. 2:24

1 Kamo nga mga kabataan, tumana ninyo ang inyo mga ginikanan, kay nagakadapat
gid ini nga himuon bilang matuod nga Kristohanon.
2 "Tahura ang imo amay kag iloy." Amo ini ang una nga sugo nga may promisa.
3 "Agod mangin maayo ang imo kahimtangan kag magalawig ang imo kabuhi diri sa
duta."*
4 Kamo nga mga ginikanan,† indi ninyo pagpaakiga ang inyo mga kabataan, kundi
sagura ninyo sila sa pagdisiplina kag pagtudlo nga halin sa Ginoo.

Ang mga Ulipon kag mga Agalon

5 Kamo nga mga ulipon, tumana ninyo ang inyo mga amo diri sa duta nga may
pagtahod kag pagkahadlok sa ila. Mag-obra kamo nga hugot sa inyo tagipusuon, kag
mag-alagad kamo sa ila subong nga si Cristo ang inyo ginaalagaran.
6 Gani mag-obra kamo nga hugot sa inyo tagipusuon bilang mga ulipon ni Cristo, nga
nagahimo sang kabubut-on sang Dios kag indi nga nagapakita-kita lang para malipay
sila.
7 Himua ninyo ang inyo obligasyon sa maayo nga kabubut-on bilang mga ulipon.
Kabiga ninyo nga ang Ginoo amo ang inyo ginaalagaran kag indi ang mga tawo.
8 Dumdumon ninyo nga ang Ginoo amo ang magabalos sa tagsa-tagsa suno sa iya
ginahimo nga maayo, ulipon man siya ukon indi.
9 Kag kamo nga mga amo, magpasunaid man kamo sa inyo mga ulipon. Indi ninyo
sila pagpahugon, kay nahibaluan ninyo nga kamo kag ang inyo mga ulipon may isa
lang ka amo sa langit kag wala siya sing may ginapasulabi bisan sin-o.

Mga Armas Kontra kay Satanas

10 Sa wala pa ako makatapos, ginabilin ko gid sa inyo nga magpakabakod kamo sa
Ginoo paagi sa iya gahom.
11 Gamita ninyo ang tanan nga armas nga ginhatag sang Dios para makabato kamo
sa malain nga mga padihot sang yawa.
12 Kay ang aton kaaway indi mga tawo, kundi ang malain nga mga espiritu nga
nagapamuno nga may gahom. Ini sila nagahari sa kalautan nga ara sa kalibutan, kag
ara man sila sa ibabaw.
13 Gani gamita ninyo ang tanan nga armas nga ginhatag sang Dios, para makabato
kamo sa tion nga mag-abot ang kalautan; kag pagkatapos sini mabakod gihapon kamo.
14 Gani magbato kamo. Isuksok ninyo bilang paha ang kamatuoran. Gamita ninyo
bilang panagang nga para sa dughan ang pagkamatarong.
15 Kag isuksok ninyo bilang sapatos ang pagkapreparado sa pagsugid sang Maayong
Balita parte sa kalinong.
16 Luwas sina, gamita man ninyo sa tanan nga tion ang inyo pagtuo bilang taming,
para indi kamo madutlan sang mga temtasyon ni Satanas nga daw sa nagadabdab nga
mga pana.
17 Kag gamita ninyo bilang helmet ang pagkilala nga kamo ginluwas na. Gamita man
ninyo bilang espada ang pulong sang Dios nga ginhatag sang Espiritu *Santo*.
18 Kag magpangamuyo kamo permi nga buligan kamo sang Dios. Sa tanan nga tion
magpangamuyo kamo sa bulig sang Espiritu *Santo*. Indi gid kamo magpatumbaya,
kundi magpadayon kamo sa pagpangamuyo kag indi ninyo pagkalimtan nga sambiton
ang tanan nga katawhan sang Dios.
19 Kag pangamuyui man ninyo ako nga buligan ako *sang Dios* kon ano ang akon
dapat ihambal para masugid ko nga may kaisog ang Maayong Balita nga wala ginsugid
sang una.

---

* **6:3** Exo. 20:12; Deu. 5:16 † **6:4** *ginikanan:* sa literal, *amay*

20 Kay ginpadala ako sang Dios para magwali sining Maayong Balita nga amo ang
rason nga napriso ako. Gani kon mahimo, pangamuyui ninyo ako nga may kaisog ako
sa paghambal suno sa dapat ko himuon.

Katapusan nga mga Bilin

21 Kon parte sa akon kahimtangan kag ginahimo diri, ang aton pinalangga nga utod
nga si Tykicus amo ang magasugid sa inyo. Masaligan siya sa pag-alagad sa Ginoo.
22 Ginpadala ko siya dira para masugiran niya kamo parte sa amon kahimtangan
diri kag para mapabakod niya kamo.
23 Mga kauturan, kabay pa nga mabaton ninyo halin sa Dios nga Amay kag kay
Ginoong Jesu-Cristo ang kalinong‡ kag ang dugang nga pagtuo kag paghigugmaanay sa
isa kag isa.
24 Kabay pa nga pakamaayuhon sang Dios ang tanan nga nagahigugma sa aton
Ginoong Jesu-Cristo sang wala sing katapusan nga gugma.

‡ **6:23** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

Ang Sulat ni Pablo sa mga Taga-Filipos

1 *Ako* si Pablo, kag *kaupod ko* si Timoteo nga kapareho ko nga ulipon ni Cristo Jesus.
Nagapangamusta kami sa inyo dira sa Filipos, kamo nga mga katawhan sang Dios* nga
ara kay Cristo Jesus, kaupod man sa mga nagadumala sa inyo kag sa ila mga kabulig.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya† kag kalinong‡ halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Pangamuyo ni Pablo sa mga Taga-Filipos

3 Nagapasalamat ako sa Dios kada madumduman ko kamo.
4 Nagakalipay gid ako kada pangamuyo ko para sa inyo tanan,
5 tungod kay kaupod ko kamo sa pagpalapnag sang Maayong Balita halin sang
pagbaton ninyo sini hasta subong.
6 Nasiguro ko gid nga ang Dios nga nagsugod sa paghimo sang maayo nga butang sa
inyo magapadayon gid sa paghimo sini hasta sa adlaw nga si Cristo Jesus magbalik.
7 Nagakadapat lang nga amo ini ang akon hunahuna kag balatyagon para sa inyo
tanan tungod kay ginahigugma ko gid kamo. Kay kabulig ko kamo sa buluhaton nga
ginhatag sang Dios sa akon, bisan pa subong nga napriso ako nga nagadepensa kag
nagapamatuod sang Maayong Balita.
8 Makapamatuod ang Dios kon daw ano gid ang akon kahidlaw sa inyo; kay
ginahigugma ko gid kamo pareho sang paghigugma ni Cristo Jesus.
9 Nagapangamuyo ako nga magadugang pa gid ang inyo paghigugma sa isa kag isa,
nga may husto nga kaalam kag pag-intiendi,
10 para mahibaluan ninyo kon ano gid ang labing maayo kag para mangin matinlo
ang inyo kabuhi kag wala sing kasawayan hasta sa pag-abot ni Cristo.
11 Kabay pa nga sa bulig ni Jesu-Cristo mangin matarong ang tanan ninyo nga
ginahimo para madayaw ang Dios.

Si Cristo gid ang Importante

12 Mga kauturan, gusto ko nga mahibaluan ninyo nga ang mga nagkalatabo sa akon
nakabulig gid sa pagpalapnag sang Maayong Balita.
13 Kay nahibaluan na sang tanan nga guwardya diri sa palasyo kag sang iban pa nga
mga tawo nga ginpriso ako tungod kay ako sumulunod ni Cristo.
14 Kag tungod man sa sining akon pagkapriso, nagbakod pa gid ang pagtuo sang
kadam-an sang aton mga kauturan sa Ginoo. Gani nag-isog pa gid sila sa pagwali sang
Maayong Balita.
15 Matuod nga ang iban nagawali lang parte kay Cristo tungod nga nahisa sila sa
akon kag gusto nila nga malabawan ako. Pero ang iban maayo ang ila katuyuan.
16 Nagawali sila tungod nga ginahigugma nila ako *kag gusto nila nga magbulig sa
akon*, kay nahibaluan nila nga ginbutang ako diri sa pagpangapin sang Maayong
Balita.
17 Ang mga nahisa sa akon indi sinsero sa ila pagwali parte kay Cristo, kay ang ila
katuyuan para lang sa ila kaugalingon. Ang hunahuna nila nga samtang diri ako sa
prisohan madugangan pa gid nila ang akon pag-antos tungod sining ila ginahimo.

---

* **1:1** *mga katawhan sang Dios:* sa English, *saints.* Ang buot silingon sini sa Griego, *mga ginpain sang Dios nga mangin iya.* † **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* ‡ **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

18 Pero wala ini sing kaso sa akon. Nalipay ako bisan husto man ukon indi ang ila
katuyuan sa pagwali, basta ginawali lang si Cristo. Kag magapadayon ako sa
pagkalipay,
19 kay nahibaluan ko nga paagi sa inyo mga pangamuyo kag sa bulig sang Espiritu ni
Jesu-Cristo mahilway ako diri.
20 Dako gid ang akon handom kag paglaom nga indi gid ako mahuy-an, kundi pareho
sang una, magapadayon ang akon kaisog *sa pagwali*, agod paagi sa akon kabuhi, ukon
sa akon kamatayon, madayaw si Cristo.
21 Para sa akon, ang akon kabuhi para gid kay Cristo. Kag kon mapatay man ako,
may kapuslanan sa gihapon, *kay mangin kaupod ko na siya*.
22 Pero kon magpabilin man ako nga buhi, *maayo man ini kay* may mahimo pa ako.
Gani indi ko mahibaluan kon diin ang akon pilion.
23 Natunga ang akon hunahuna sa duha: Gusto ko na nga mag-una sa inyo sa pihak
nga kabuhi kag mangin kaupod si Cristo, kay amo ini ang labing maayo.
24 Pero mas kinahanglan nga magpabilin pa ako nga buhi para sa inyo.
25 Kag tungod nga kombinsido ako nga kinahanglan pa ninyo ako, nahibaluan ko
nga magapabilin pa ako *nga buhi* kag magapadayon *sa pagbulig* sa inyo tanan para
madugangan pa gid ang inyo pagtuo kag kalipay,
26 kag para kon magbalik na ako dira sa inyo, dako pa gid ang inyo rason sa
pagdayaw kay Cristo Jesus tungod sa akon.
27 Bisan makabisita man ako sa inyo ukon indi, ang importante gid nga ang inyo
pagkabuhi suno man sa Maayong Balita ni Cristo, para mabatian ko nga mabakod
kamo nga nagaisa sa inyo paghimulat para sa husto nga pagtuo nga suno sa Maayong
Balita.
28 Indi gid kamo magkahadlok sa mga nagakontra sa inyo. Kay kon wala kamo
nagakahadlok tanda ina sang Dios sa ila nga sila pagasilutan kag kamo pagaluwason.
29 Kay ang ginhatag nga pribilehiyo sa inyo indi lang nga magtuo kamo kay Cristo
kundi mag-antos man para sa iya.
30 Karon upod na kita nga nagaantos tungod sa Maayong Balita. Amo ini ang mga
pag-antos nga inyo nakita nga akon naagyan sang una, kag hasta subong nabatian
ninyo nga nagaantos pa ako gihapon.

2

Ang Pagpaubos ni Cristo

1 Indi bala tungod nga ara na kamo kay Cristo nagabakod kamo? Indi bala
malipayon kamo tungod nga nahibaluan ninyo nga ginahigugma kamo ni Cristo? Kag
indi bala may maayo kamo nga relasyon sa Espiritu *Santo*, kag malulo na kamo kag
maluluy-on sa isa kag isa?
2 Gani nagapangabay ako sa inyo: para mangin bug-os gid ang akon kalipay
maghigugmaanay kag mag-ugyon kamo. Kabay pa nga mag-isa ang inyo mga
hunahuna kag katuyuan.
3 Indi kamo maghimo sang bisan ano tungod sa kadalok ukon sa
pagkamatinaas-taason. Kundi magpaubos kamo kag hunahunaon ninyo nga mas
maayo pa ang iban sang sa inyo.
4 Indi lang ang inyo kaayuhan ang inyo hunahunaon kundi ang kaayuhan man sang
iban.
5 Hupti ninyo ini nga panghunahuna nga iya man ni Cristo Jesus:
6 Bisan ang kinaiya sang Dios ara sa iya,
wala niya ginpaminsar ang iya pagkatupong sa Dios
nga mangin kabangdanan sang pagpamintaha.

7 Kundi ginpakanubo niya ang iya kaugalingon
paagi sa pagsuksok sang kinaiya sang isa ka ulipon.
Nagpakatawo siya nga pareho sang mga tawo.
8 Sang nangin tawo na siya,
ginpaubos niya ang iya kaugalingon
paagi sa pagtuman sa Dios hasta sa kamatayon,
bisan pa sa kamatayon sa krus.
9 Tungod sini ginbayaw siya sang Dios
kag ginhatagan sing awtoridad nga labaw sa tanan nga awtoridad.*
10 Agod nga ang tanan nga sa langit kag sa duta,
pati ang sa idalom sang duta,
magluhod *kag magsimba* sa iya.
11 Kag ang tanan magkilala† nga si Jesu-Cristo amo ang Ginoo,
kag ini magahatag sang kadayawan sa Dios nga Amay.

Magsiga Kita sa Kalibutan Pareho sang mga Suga

12 Mga hinigugma ko, sang ara pa ako dira sa inyo matinumanon gid kamo sa akon. Labi na gid subong nga wala na ako dira, panikasugi ninyo nga igakabuhi ang kaluwasan nga nabaton ninyo,‡*kag himua ninyo ini* nga may pagtahod kag kahadlok *sa Dios*.
13 Kay ang Dios amo ang nagahatag sa aton sang handom kag ikasarang sa paghimo sang iya kabubut-on.
14 Kon ano ang inyo ginahimo, himua ninyo nga wala sing pagkumod ukon pagbinaisay,
15 para mangin matinlo kamo kag wala sing kasawayan nga mga anak sang Dios sa sini nga henerasyon nga *ang mga tawo* malain kag makasasala.§ Dapat ang inyo halimbawa pareho sang mga suga nga nagasanag sa ila,
16 kay ginasugid ninyo sa ila ang pulong *sang Dios* nga nagahatag sang kabuhi. Kag kon himuon ninyo ini, may ipabugal ako sa pagbalik ni Cristo nga ang akon pagpangabudlay dira sa inyo indi nangin wala sing pulos.
17 Ang inyo pagtuo pareho sang halad nga ginahalad sa Dios. Kag kon kinahanglan gid nga ang akon dugo iula ko* para sa inyo mga halad, malipay ako. Kag indi lang ako ang malipay kundi kamo man.
18 Gani magkalipay man kamo. Magkalipay kita *tungod sining akon pribilehiyo nga mag-antos para sa inyo*.

Si Timoteo kag si Epafroditus

19 Nagasalig ako kay Ginoong Jesus nga sa indi madugay mapakadto ko dira sa inyo si Timoteo, para malipay man ako kon masugiran *niya* ako parte sa inyo kahimtangan.
20 Siya gid lang ang akon nahibaluan nga nagadumdom gid pareho sa akon para sa inyo kaayuhan.
21 Ang iban ya, ang ila gid lang kaugalingon nga kaayuhan ang ila ginapanumdom kag indi ang kay Jesu-Cristo.
22 Pero nahibaluan ninyo kon paano ginpakita ni Timoteo ang iya maayo nga pamatasan. Daw anak ko gid siya sa iya pag-alagad kaupod ko sa pagwali sang Maayong Balita.
23 Nagalaom ako nga mapakadto ko siya dira sa inyo sa gilayon kon mahibaluan ko na ang resulta sang akon kaso.

---

* **2:9** *awtoridad...awtoridad:* sa literal, *ngalan nga labaw sa tanan nga ngalan* † **2:11** *magkilala:* ukon, *magpahayag*
‡ **2:12** *igakabuhi ang kaluwasan nga nabaton ninyo:* ukon, *mabaton ninyo ang kabug-usan sang inyo kaluwasan.*
§ **2:15** Deu. 32:5 * **2:17** *ang akon dugo iula ko:* buot silingon, *ihalad ko ang akon kabuhi.*

24 Kag nagasalig gid ako sa Ginoo nga ako mismo makakadto man dira sa inyo sa indi
madugay.
25 Nahunahuna ko nga kinahanglan pabalikon ko dira ang aton utod nga si
Epafroditus nga inyo ginsugo diri para magbulig sa akon. Kaupod ko siya sa
pagpangabudlay kag pagpangapin *sang kamatuoran sa mga nagakontra sini*.
26 *Papulion ko siya dira* tungod nga ginahidlaw na siya sa inyo nga tanan, kag indi na
gid siya mapahamtang diri tungod nga nabatian ninyo nga nagmasakit siya.
27 Nagmasakit siya matuod kag diutayan lang mapatay. Pero ginkaluoyan siya sang
Dios kag ako amo man, kay *gin-ayo niya siya kag* ginhilway niya ako sa puwerte nga
kasubo.
28 Gani gusto ko na gid nga pabalikon siya dira, para kon makita ninyo siya liwat
magakalipay kamo, kag indi na ako magsagi palibog.
29 Kag batuna ninyo siya nga may kalipay bilang utod sa Ginoo. Ang mga tawo nga
pareho sa iya dapat padunggan.
30 Kay diutayan lang siya mapatay tungod sa iya pag-alagad kay Cristo. Nabutang
ang iya kabuhi sa peligro para lamang mabuligan niya ako bilang salili† ninyo.

3

Ang Matuod nga Pagkamatarong

1 Karon, mga kauturan, magkalipay kamo sa Ginoo! Wala ako ginatak-i sa pagsambit
sini liwat sa inyo, kay para gid ini sa inyo kaayuhan.
2 Mag-andam kamo sa mga *Judio nga* nagapilit nga magpatuli kamo. Daw sa mga ido
ina nga mga tawo nga nagahimo sing malain.
3 Pero kita amo ang may matuod nga tanda nga mga sumulunod kita sang Dios,
tungod nga nagasimba kita sa iya paagi sa bulig sang Espiritu *Santo* kag nagakalipay
kita sa aton relasyon kay Cristo Jesus. Wala kita nagasalig kon ano kita sa pisikal.*
4 Kon may ara nga nagahunahuna nga may rason siya nga magsalig kon ano siya sa
pisikal, mas lalo ako.
5 Tungod nga sang walo pa lang ako ka adlaw gintuli na ako. Israelinhon ako, kay
sakop ako sang tribo ni Benjamin. Gani kon pagka-Judio ang pagahambalan, matuod
gid ako nga Judio. Kon parte sa pagtuman sa Kasuguan *sang mga Judio*, gintuman ko
gid ini kay Pariseo ako *sadto anay*.
6 Kon ang kapisan ang pagahambalan, puwerte ako, kay ginhingabot ko pa gani ang
iglesya. Kag kon parte sa pagtuman sa Kasuguan, wala ako sing kasawayan.
7 Sadto anay ini tanan nga butang ginkabig ko nga importante, pero subong
ginakabig ko ini nga wala sing pulos tungod kay Cristo.
8 Indi lang ina, kundi ang tanan man nga mga butang ginakabig ko subong nga wala
sing pulos kon ikomparar sa akon pagkilala kay Cristo Jesus nga akon Ginoo. Tungod
sa iya ginsikway ko ang tanan, kag ginakabig ko ini nga daw pareho sang basura, para
mangin akon si Cristo,
9 kag ako ara sa iya. Wala na ako nagasalig nga mangin matarong ako paagi sa akon
kaugalingon nga paghimulat sa pagtuman sang Kasuguan, kundi matarong na ako *sa
atubangan sang Dios* tungod sa iya ginhimo kag paagi sa akon pagtuo kay Cristo.
10 Ang akon handom subong nga makilala ko pa gid si Cristo, nga
maeksperiensyahan ko ang gahom sang iya pagkabanhaw, kag makapakigbahin ako
sa iya mga pag-antos hasta mangin kaangay ako sa iya sa iya kamatayon.
11 Kag sa sini mabanhaw man ako. Kabay pa.

Padayon sa Lalambuton

---

† **2:30** *salili:* sa English, *representative*

* **3:3** *kon ano kita sa pisikal:* buot silingon, *kon tinuli man kita ukon Judio*

12 Wala ako nagasiling nga wala na ako sing kulang, ukon perpekto na ako. Pero
nagapadayon ako sa pagtinguha nga malambot ko ina, kay amo ina ang katuyuan ni
Cristo Jesus kon ngaa ginpili niya ako.
13 Mga kauturan, wala ako nagahunahuna nga nalambot ko na ang perpekto nga
kabuhi. Pero ang akon ginahimo subong, wala ko na ginahunahuna ang nagligad,
kundi ginatinguhaan ko gid nga malambot ang akon lalambuton.
14 *Pareho sa isa ka manugdalagan,* nagapadayon gid ako sa pagtinguha nga
malambot ko ang lalambuton, para mabaton ko ang premyo. Ini nga premyo amo ang
pagtawag sang Dios sa aton nga magkabuhi didto sa langit paagi kay Cristo Jesus.
15 Ini nga pagtinguha dapat himuon ta bisan pa nga ginakilala kita nga mga mature
na sa pagtuo. Karon, kon wala kamo nagakomporme sini, ipaintiendi ini sang Dios sa
inyo.
16 Walay sapayan padayunon ta ang pagsunod sa kamatuoran nga aton natun-an.
17 Mga kauturan, sunda ninyo ako. May mga tawo man dira nga pareho gid sa amon
ang ila kabuhi. Sunda man ninyo sila.
18 Kay madamo ang nagasunod kuno kay Cristo pero makita sa ila kabuhi nga
nagakontra sila sa mga pagpanudlo parte sa kamatayon ni Cristo sa krus. Makapila ko
na kamo ginsilingan parte sa sini nga mga tawo, kag karon nagahibi ako sa
pagpadumdom sini liwat sa inyo.
19 Ang dangatan sini nga mga tawo amo ang kalaglagan, kay ang ila tiyan† amo ang
ila ginapakadios. Ginapabugal pa nila ang mga butang nga kuntani dapat nila
ikahuya. Ang ginahunahuna nila amo lang ang mga butang diri sa kalibutan.
20 Pero kita ya, ang langit amo ang aton matuod nga banwa, kag halin didto
ginapaabot ta ang pag-abot sang aton Manluluwas nga si Ginoong Jesu-Cristo.
21 Pag-abot niya diri, bag-uhon niya ang aton lawas nga may kamatayon nga mangin
pareho sa iya lawas nga langitnon. Himuon niya ini paagi sa iya gahom nga
makapasakop sang tanan nga butang sa iya.

4

Mga Bilin

1 Gani mga hinigugma ko nga mga kauturan, magpakabakod kamo sa Ginoo.
Ginahigugma ko kamo kag nahidlaw na gid ako sa inyo. Kamo ang akon kalipay kag
premyo sang akon pagpangabudlay.
2 Ginapangabay ko si Eudia kag si Syntique nga indi na mag-away kay mag-utod sila
sa Ginoo.
3 Nagapangabay man ako sa imo subong masaligan ko nga kaupod sa
pagpangabudlay nga buligan mo man ini nga mga babayi, tungod nga kaupod ko sila
nga nagpangabudlay sing maayo sa pagpalapnag sang Maayong Balita, kaupod man si
Clement kag ang iban pa nga mga manugpangabudlay. Ang ila mga ngalan nasulat na
sa libro sang kabuhi *nga wala sing katapusan*.
4 Magkalipay kamo permi sa Ginoo. Kag ginasulit ko, magkalipay kamo!
5 Ipakita ninyo ang inyo kalulo sa tanan nga tawo. Malapit na ang pag-abot sang
Ginoo.
6 Indi kamo magpalibog sa bisan ano, kundi pangayua sa Dios ang inyo mga
kinahanglan paagi sa pangamuyo nga may pagpasalamat.
7 Kag kon himuon ninyo ini, magahatag ang Dios sing kalinong sa inyo tagipusuon
kag hunahuna tungod nga kamo ara kay Cristo Jesus, kag ang kalinong nga halin sa iya
indi gid matungkad sang aton pag-intiendi.

---

† **3:19** *ang ila tiyan:* ukon, *ang gusto sang ila lawas*

8 Luwas sina, mga kauturan, hunahunaa ninyo permi ang mga butang nga maayo
kag dalayawon: ang mga butang nga husto, talahuron, matarong, putli, matahom, kag
halangdon.
9 Sunda ninyo ang tanan nga butang nga inyo natun-an sa akon mga pagpanudlo kag
mga hinimuan. Kag ubayan gid kamo sang Dios nga nagahatag sang kalinong.

Nagpasalamat si Pablo sa Ginpadala nga Bulig

10 Dako gid ang akon kalipay sa Ginoo tungod nga nadumduman ninyo ako liwat.
Nahibaluan ko nga permi kamo nagapanumdom sa akon, pero wala kamo sing
kahigayunan sa pagpakita sina sa akon.
11 Wala ako nagasiling sina sa pagpabati-bati nga may kinahanglan ako. Kay
nakatuon ako nga magkontento bisan ano ang akon kahimtangan.
12 Kahibalo ako magpangabuhi sa tuman nga kaimulon, kag kahibalo man ako
magpangabuhi nga sa bugana. Ini tanan natun-an ko agod bisan paano ang akon
kahimtangan, busog man ukon gutom, bugana man ang akon pangabuhi ukon indi,
kontento ako gihapon.
13 Masarangan ko nga atubangon ang bisan ano nga kahimtangan paagi sa bulig ni
Cristo nga nagapabakod sa akon.
14 Pero salamat gid sa inyo pagbulig sa akon, sa akon mga palaligban.
15 Kamo nga mga taga-Filipos nakahibalo nga sang pagsugod ko wali sang Maayong
Balita, paghalin ko sa Macedonia, wala sing iban nga iglesya nga nagbulig sa akon mga
kinahanglanon kundi kamo gid lang.
16 Bisan sang didto ako sa Tesalonica, makapila kamo nagpadala sing bulig sa akon.
17 Ginasambit ko ini indi tungod nagahandom ako nga makabaton liwat halin sa
inyo, kundi ginahandom ko nga kamo makabaton man sing balos tungod nga kamo
nagahatag.
18 Karon bastante ako, kag sobra pa gani. Ang tanan nga akon mga kinahanglanon
ari na kag wala gid sing kulang, tungod nga gindala na diri ni Epafroditus ang inyo
ginpadala nga bulig. Ini nga bulig pareho sa mahamot nga halad nga ginahalad sa
Dios, nga iya ginabaton nga may kalipay.
19 Kag tungod nga kamo ara kay Cristo Jesus, ang akon Dios magahatag sa inyo sang
tanan ninyo nga mga kinahanglanon halin sa kabuganaan sang iya manggad.
20 Dayawon ta ang aton Dios kag Amay hasta san-o. Amen.

Katapusan nga Pagpangamusta

21 Kamusta na lang sa tanan nga katawhan sang Dios *dira* nga ara kay Cristo Jesus.
Ang aton mga kauturan nga kaupod ko diri nagapangamusta man sa inyo.
22 Ginakamusta man kamo sang tanan nga katawhan sang Dios *diri*, labi na gid ang
mga sakop sa panimalay sang Emperador.
23 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Sulat ni Pablo sa mga Taga-Colosas

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang Dios. *Ako*
kag si Timoteo nga aton utod
2 *nagapangamusta* sa inyo dira sa Colosas, kamo nga mga katawhan sang Dios kag
matutom nga mga utod kay Cristo.
Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios nga aton Amay.

Ang Pangamuyo ni Pablo Para sa mga Taga-Colosas

3 Kada pangamuyo namon para sa inyo nagapasalamat kami permi sa Dios nga
Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo.
4 Kay nabalitaan namon ang inyo pagtuo kay Cristo Jesus kag ang inyo paghigugma
sa tanan nga katawhan sang Dios.
5 Amo kamo sina tungod kay nagapaabot man kamo sang inyo ginalauman nga
ginatigana para sa inyo didto sa langit. Ini nga paglaom nabatian na ninyo sang una
sang pag-abot sa inyo sang kamatuoran, nga amo ang Maayong Balita.
6 Kag ang Maayong Balita nga ini padayon nga nagalapnag kag nagauswag sa
kalibutan. Kag amo man sa inyo, halin sang tion nga nabatian ninyo kag
naintiendihan ang kamatuoran parte sa grasya sang Dios.
7 Gintudlo ini sa inyo ni Epafras. Palangga namon siya kag kapareho namon nga
ulipon ni Cristo. Ginpakadto namon siya dira bilang amon salili‡ kag masaligan siya
nga alagad.
8 Siya amo ang nagsugid sa amon nga mahigugmaon kamo tungod sa gugma nga
ginhatag sa inyo sang Espiritu *Santo*.
9 Gani halin sang pagkabati namon *parte sa inyo*, permi kami nagapangamuyo para
sa inyo. Nagapakitluoy kami sa Dios nga hatagan kamo sang iya Espiritu sang tanan
nga kaalam kag pag-intiendi para mahibaluan ninyo sing bug-os kon ano ang iya
kabubut-on para sa inyo.
10 Paagi sini, magakabuhi kamo nga maluyagan sang Ginoo, nga makahatag sing
kalipay sa iya. Kag mahimo man ninyo permi ang maayo, kag madugangan pa gid ang
inyo ihibalo parte sa Dios.
11 Kay palig-unon kamo sang Dios paagi sa iya makatilingala nga gahom, agod bisan
ano ang matabo makaantos kamo nga may kalipay.
12 Kag makapasalamat kamo sa Amay tungod nga ginhimo niya kamo nga takos sa
pagbaton sang palanublion nga para sa iya mga katawhan, ang palanublion nga ara sa
ginharian sang kasanag.
13 Kay ginluwas niya kita halin sa gahom sang kadudulman kag ginsaylo niya kita sa
ginharian sang iya hinigugma nga Anak.
14 Paagi sa iya Anak gintubos niya kita, nga ang buot silingon, ginpatawad na niya
ang aton mga sala.

Kon Sin-o si Cristo kag Kon Ano ang Iya Ginhimo

15 Si Cristo amo gid ang kaanggid sang indi makita nga Dios, kag siya ang
makagagahom sa tanan.
16 Kay paagi sa iya kag para sa iya ginhimo sang Dios ang tanan nga butang sa langit
kag sa duta, indi lang ang makita kundi pati man ang indi makita, pareho sa bisan ano

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:7** *salili:* sa English, *representative*

nga mga *espiritu nga* may awtoridad ukon may gahom, mga *espiritu nga* nagapangulo
ukon nagahari.
17 Sa wala pa mahimo ang bisan ano nga butang si Cristo ara na, kag paagi sa iya, ang
tanan nga butang nahamtang sa ila husto nga lugar.
18 Siya ang ulo sang iglesya nga amo ang iya lawas. Siya ang nauna, ang una nga
nabanhaw§ sa pagpakilala nga siya amo gid ang pinakauna sa tanan.
19 Kay gusto sang Dios nga Amay nga ang iya pagka-Dios makita tanan kay Cristo.
20 Kag paagi kay Cristo mapabalik sang Dios ang iya maayo nga relasyon sa tanan
nga iya ginhimo, sa langit kag diri sa duta. Ginhimo niya ini paagi sa dugo* ni Cristo sa
krus.
21 Sang una malayo kamo *sa Dios*, kag tungod sa inyo malain nga mga hunahuna kag
mga hinimuan nangin kaaway kamo *sang Dios*.
22 Pero karon ginpabalik na kamo sang Dios sa iya kaugalingon paagi sa kamatayon
sang tawhanon nga lawas ni Cristo, agod mangin balaan kamo, matinlo, kag wala sing
kasawayan sa iya panulok.
23 Pero kinahanglan nga magpadayon kamo sa pagtuo, nga napundar sing malig-on,
kag indi gid ninyo pagdulaon ang paglaom nga inyo nabatian halin sa Maayong Balita
nga ginawali sa bilog nga kalibutan. Kag ako, si Pablo, nangin alagad sa pagwali sa
sining Maayong Balita.

Ang Buluhaton ni Pablo Para sa mga Tumuluo

24 Karon malipayon ako sa akon mga pag-antos para sa inyo. Kay paagi sa akon
lawasnon nga mga pag-antos nagabulig ako nga matapos ang mga pag-antos ni Cristo
para sa kaayuhan sang iya lawas nga amo ang iglesya.
25 Ginhimo ako sang Dios nga alagad para sa mga tumuluo, kag ang buluhaton nga
iya ginhatag sa akon amo ang pagsugid sang kabug-usan sang iya pulong sa inyo *nga
mga indi Judio*.
26 Ini nga pulong sang Dios amo ang iya tinago nga plano nga wala niya ginsugid
sang una, pero subong ginsugid na niya sa aton nga iya mga katawhan.
27 Suno sa iya plano, gusto niya nga kita subong makahibalo na kon ano katahom
sang iya plano nga gintigana niya para sa tanan nga lahi sang tawo. Kag ina nga tinago
nga plano amo ang parte kay Cristo nga ara sa inyo, nga sa iya may paglaom kamo nga
mangin matahom gid ang inyo kahimtangan sa palaabuton.
28 Amo ini nga ginawali namon si Cristo sa tanan nga tawo. Ginapaandaman namon
kag ginatudluan ang tanan paagi sa kamatuoran para madala namon sila *sa Dios* nga
wala sing kasawayan sa ila pagpakig-isa kay Cristo.
29 Agod mahimo ko ini nagapangabudlay gid ako, kag ang gahom ni Cristo amo ang
nagapabaskog sa akon.

2

1 Luyag ko nga mahibaluan ninyo nga puwerte gid ang akon pangabudlay para sa
inyo kag sa mga taga-Laodicea, kag pati man sa iban nga wala pa nakakita sa akon sa
personal.
2 Ginahimo ko ini para mapabakod ko *kamo kag* sila. Gintudluan ko kamo nga may
paghigugma, kag ginapaabot ko nga maintiendihan gid ninyo kag mahibaluan ang
tinago nga plano sang Dios parte kay Cristo.
3 Sa kay Cristo natago ang manggad sang kaalam kag pag-intiendi.
4 Ginasugid ko ini sa inyo para wala sing may makadaya sa inyo paagi sa ila
makahalaylo nga mga pulong.

§ **1:18** *una nga nabanhaw* nga wala na napatay liwat. * **1:20** *dugo:* buot silingon, *kamatayon*

5 Kay bisan wala ako dira sa inyo, permi ko kamo ginadumdom, kag nalipay gid ako
tungod nga maayo ang inyo pag-inupdanay kag mabakod gid ang inyo pagtuo kay
Cristo.

Si Cristo ang Dapat Naton Sundon

6 Tungod nga ginkilala na ninyo si Cristo Jesus bilang Ginoo,* dapat magkabuhi
kamo sa iya.
7 Magpanggamot kamo sa iya kag magtubo. Magpakabakod kamo sa pagtuo nga
gintudlo sa inyo, kag magpasalamat man kamo permi sa Dios.
8 Mag-andam kamo sa mga tawo nga gusto magganyat sa inyo sa ila mga pilosopiya
nga wala sing pulos kag pangdaya lang. Ining mga ginatudlo nila indi halin kay Cristo
kundi mga tradisyon lang sang tawo kag mga sistema nga halin lang diri sa kalibutan.
9 Kay ang matuod, bisan nangin tawo si Cristo, ang bug-os nga pagka-Dios ara iya.
10 Kag nangin kompleto ang inyo kabuhi† tungod nga kamo ara kay Cristo nga
nagagahom sa tanan nga *espiritu nga* nagahari kag may awtoridad.
11 Tungod nga kamo ara kay Cristo, natuli na kamo. Pero indi ina pareho sang
pagtuli sang mga Judio nga may ginakuha sa lawas sang tawo, kundi ang malain nga
mga handom sang inyo lawas nga makasasala amo ang ginkuha ni Cristo.
12 Kay ang pagbautiso sa inyo nagakahulugan nga ginlubong kamo upod ni Cristo.
Kag tungod nga kamo ara kay Cristo, ginbanhaw man kamo upod niya, kay nagsalig
kamo sa gahom sang Dios nga nagbanhaw sa iya.
13 Sang una kamo *nga mga indi Judio* patay *sa panulok sang Dios* tungod sa inyo
makasasala nga kabuhi. Pero subong ginbuhi kamo sang Dios upod ni Cristo.
Ginpatawad niya ang tanan ta nga sala.
14 May salabton kita kuntani sa Dios tungod nga indi ta matuman ang iya mga
kasuguan. Pero gindula ini sang Dios paagi sa pagpalansang ni Cristo sa krus, gani indi
na kita pagsilutan.
15 Didto man sa krus ginpierdi sang Dios ang mga *espiritu nga* nagahari kag may
awtoridad, kag ginpakita niya sa tanan nga sila nabihag na niya.
16 Gani indi kamo magpadala-dala sa mga tawo nga nagasiling sa inyo kon ano ang
indi dapat kaunon ukon imnon, ukon ano ang dapat himuon sa mga piesta, kon
maglati ang bulan, kag sa Adlaw nga Inugpahuway.
17 Ang mga pagsulundan nga ina landong lang sang mga butang nga ginapaabot
sang una, nga amo si Cristo.
18 May mga tawo man nga nagapabugal nga nakakita sila sang mga palanan-awon,
kag luyag nila piliton ang mga tawo nga magpaubos kag magsimba sa mga anghel.
Indi kamo magpadaog sa sina nga mga tawo. Wala sing pulos inang ila pagpabugal,
kay tawhanon lang ina nga mga panghunahuna.
19 Indi nila gusto nga magpasakop kay Cristo nga aton ulo, nga amo ang nagahatag
sa *aton nga iya* lawas sang mga kinahanglanon sini paagi sa mga parte nga
nagaalangot, kag sa sini nga paagi nagatubo kita suno sa luyag sang Dios.

Ang Bag-o nga Kabuhi kay Cristo

20 Napatay na kamo upod kay Cristo kag nahilway na kamo sa *wala pulos nga* mga
sistema diri sa kalibutan. Gani ngaa nagakabuhi pa gid kamo pareho sa mga tawo
sang kalibutan? Ngaa nagasunod pa gid kamo sa mga pagsulundan pareho sang:
21 "Indi ka mag-uyat sini," "Indi ka magtilaw sina," ukon "Indi ka magtandog sina"?
22 Ina nga mga pagsulundan nga ginatudlo sang mga tawo himo-himo lang nila kag
parte lang sa mga butang nga madula man lang matapos nga kaunon.

---

* **2:6** *Ginoo:* buot silingon, *agalon*
† **2:10** *nangin kompleto ang inyo kabuhi:* ukon, *kon ano ang ara sa iya, ara man sa inyo.*

23 Kon hunahunaon ta, daw husto man ang ila mga pagtudlo parte sa pagsimba nga
ila naluyagan, parte sa pagpaubos kag pagpenitensya sa lawas. Pero ang matuod, ina
nga mga butang indi gid makabulig sa aton sa pagpugong sang lawasnon nga mga
kailigbon.

3

1 Gani kon ginakilala ninyo nga ginbanhaw kamo kaupod ni Cristo, pasulabiha
ninyo ang mga butang nga didto sa langit sa diin nagapungko si Cristo sa tuo sang Dios.
2 Isintro ninyo ang inyo panghunahuna sa langitnon nga mga butang, kag indi sa
kalibutanon nga mga butang.
3 Kay napatay na kamo *sa inyo daan nga kabuhi*, kag ang inyo *bag-o nga* kabuhi
ginatago na didto sa Dios upod ni Cristo.
4 Si Cristo amo ang inyo kabuhi; kag sa pag-abot sang adlaw nga igapahayag siya,
igapahayag man kamo kaupod niya nga may gahom kag dungog.

Ang Bag-o kag ang Daan nga Kabuhi

5 Gani dulaa na ninyo ang inyo dutan-on nga mga handom. Indi kamo maghimo
sang imoral nga pagpakigrelasyon ukon sang bisan ano nga mahigko nga buhat. Indi
kamo magsunod sa malain nga mga balatyagon sang inyo lawas ukon maghunahuna
parte sa sina nga mga butang. Kag indi kamo magdinalok, kay ang pagkadalok pareho
man sa pagsimba sa mga dios-dios.
6 Tungod sini nga mga buhat sang mga tawo, ipaagom sang Dios sa ila ang iya
kaakig, kay wala sila nagatuman sa iya.*
7 Kon sa bagay, amo man ina ang ginahimo ninyo sang una sang nagpangabuhi
kamo suno sa inyo lawasnon nga mga handom.
8 Pero karon dapat isikway ninyo ini tanan: ang kaakig, ang pagkamainiton sang
ulo, ang pagdumot, ang paghambal sang malain *sa isa kag isa*, kag ang paghambal
sang mga binastos.
9 Indi kita magbutig sa isa kag isa, tungod kay gin-uba na naton ang aton daan nga
pamatasan nga malain.
10 Kag karon nagsuksok na kita sang bag-o nga pamatasan. Kag ini padayon nga
ginabag-o sang Dios nga naghimo sini, para mangin kaanggid kita sa iya, kag para
makilala ta gid siya.
11 Sa sini wala sing deperensya, Judio ukon indi Judio, tinuli ukon indi tinuli, bisan
indi Griego ukon bisan pa ang pinakakubos sa ila, ulipon ukon indi ulipon, kay si
Cristo amo ang tanan kag ara siya sa *aton* tanan.
12 Kamo mga pinili sang Dios. Ginhigugma niya kamo kag ginpain para sa iya
kaugalingon. Gani magmaluluy-on kamo, magmabinuligon, magmapainubuson,
magmalulo, kag magmapinasensyahon.
13 Magmabinatason kamo sa isa kag isa, kag magpinatawaray kon may pagdumot
kamo sa isa kag isa, kay kamo ginpatawad man sang Ginoo.
14 Kag labaw sa tanan maghigugmaanay kamo, kay ang gugma amo ang kabug-usan
sining tanan para mangin matahom ang inyo kabuhi nga wala gid sing kakulangan.
15 Paharia sa inyo tagipusuon ang kalinong nga ginahatag ni Cristo. Kay bilang mga
miyembro sang isa lang ka lawas, gintawag kamo *sang Dios* nga magkabuhi nga
malinong. Kag magpasalamat man kamo permi sa iya.
16 Itanom gid ninyo sa inyo hunahuna ang mga pulong ni Cristo. Maglinaygayay
kamo kag magpahinumdumanay sa isa kag isa suno sa kaalam *nga halin sa Dios*.

---

* **3:6** *kay wala...sa iya:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

Magkanta kamo sang mga salmo, himno, kag iban pa nga espiritual nga mga kanta,
nga may tinagipusuon nga pagpasalamat sa Dios.
17 Kag bisan ano ang inyo ginahimo ukon ginahambal, himua ninyo suno sa
nahamut-an ni Ginoong Jesus,† kag magpasalamat kamo sa Dios nga Amay paagi sa iya.

Ang Inyo Relasyon sa Inyo mga Kaupod

18 Kamo nga mga asawa, magpasakop kamo sa inyo mga bana, kay amo ini ang
dapat ninyo himuon bilang mga Kristohanon.
19 Kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyo mga asawa kag indi ninyo sila
pagpintasan.
20 Kag kamo nga mga kabataan, tumana ninyo ang inyo mga ginikanan sa tanan nga
butang, kay amo ini ang gusto sang Ginoo.
21 Mga ginikanan,‡ indi ninyo pagsilutan sing sobra ang inyo mga kabataan, kay basi
kon madula ang ila handom sa paghimo sang maayo.
22 Kamo nga mga ulipon, tumana ninyo ang inyo mga amo diri sa duta sa tanan nga
butang, kag indi nga nagapakita-kita lang para malipay sila, kundi dapat tinagipusuon
ang inyo pagtuman nga may pagtahod sa Ginoo.
23 Bisan ano ang inyo ginahimo, himua ninyo sing tinagipusuon, subong nga
nagaalagad kamo sa Ginoo kag indi sa tawo.
24 Nahibaluan man ninyo nga may palanublion nga igahatag sa inyo ang Ginoo
bilang balos. Kay si Cristo nga *aton* Ginoo amo ang inyo ginaalagaran.
25 Ang bisan sin-o nga nagahimo sang malain silutan suno sa iya nahimo nga
kalainan, bisan sin-o man siya, tungod nga ang Dios wala sing may ginapasulabi.

4

1 Kamo nga mga amo, tratara ninyo sing husto ang inyo mga ulipon. Dumduma
ninyo nga may amo man kamo sa langit.

Katapusan nga mga Bilin

2 Magpangamuyo kamo permi nga may pagpasalamat, kag samtang
nagapangamuyo kamo bantayi ninyo ang inyo hunahuna.
3 Pangamuyui man ninyo kami nga hatagan kami sang Dios sing kahigayunan nga
makasugid sang tinago nga kamatuoran parte kay Cristo. Amo ini nga napriso ako, kay
ginsugid ko ang parte kay Cristo.
4 Kag pangamuyui man ninyo nga mapahayag ko ini nga mensahi suno sa dapat ko
himuon.
5 Mag-andam kamo sa inyo pagginawi sa tunga sang mga indi tumuluo. Kag kalitan
ninyo ang tiyempo *nga makasugid kamo parte sa inyo pagtuo*.
6 Kon nagapakighambal kamo sa ila, gamita ninyo ang maayo nga hambalanon nga
mawili sila magpamati sa inyo, kag dapat kahibalo kamo kon paano magsabat sa
pamangkot ni bisan sin-o.

Katapusan nga Pagpangamusta

7 Kon parte sa akon kahimtangan diri, ang aton pinalangga nga utod nga si Tykicus
amo ang magasugid sa inyo. Ini nga tawo masaligan nga kabulig kag kaupod sa
pag-alagad sa Ginoo.
8 Ginpadala ko siya dira para masugiran niya kamo parte sa amon kahimtangan diri
kag para mapabakod niya kamo.

---

† **3:17** *suno sa nahamut-an ni Ginoong Jesus:* ukon, *bilang mga tumuluo ni Ginoong Jesus.* Sa literal, *sa ngalan ni Ginoong Jesus.* ‡ **3:21** *Mga ginikanan:* sa literal, *Mga amay*

9 Kaupod man niya ang aton pinalangga nga utod nga si Onesimus. Ini nga tawo
masaligan man, kag inyo kasimanwa mismo. Sila ang magasugid sa inyo sang tanan
nga nagakalatabo diri sa amon.
10 Ang akon kaupod diri sa prisohan nga si Aristarcus nagapangamusta sa inyo.
Nagapangamusta man sa inyo si Marcos nga pakaisa ni Barnabas. (Ginhambalan na
kamo nga daan kon ano ang inyo himuon kon mag-abot si Marcos, gani batuna ninyo
siya kon mag-abot siya dira.)
11 Si Jesus nga ginatawag man nga si Justus nagapangamusta man sa inyo. Ining
tatlo amo na lang ang mga Judio nga kaupod ko diri nga nagapangabudlay para
mapalapnag ang paghari sang Dios. Nagahatag sila sang kalipay sa akon.
12 Nagapangamusta man sa inyo ang inyo kasimanwa nga si Epafras. Isa man siya
sang mga manugpangabudlay ni Cristo Jesus. Permi siya nagapangamuyo sing hugot
sa Dios para sa inyo agod mangin mabakod kamo, wala sing kasawayan, kag
kumbinsido gid sa tanan nga kabubut-on sang Dios.*
13 Ako mismo makapamatuod nga si Epafras nagapangabudlay gid para sa inyo
kaayuhan kag sa kaayuhan sang aton mga kauturan sa Laodicea kag sa Hierapolis.
14 Ang aton pinalangga nga doktor nga si Lucas kag si Demas nagapangamusta man
sa inyo.
15 Ipaabot man ninyo ang amon pagpangamusta sa aton mga kauturan sa Laodicea,
kag kay Nymfa, kag sa mga tumuluo nga nagatipon† sa iya balay *sa pagsimba sa Dios*.
16 Kon matapos na ninyo basa ini nga sulat, ipabasa man ninyo sa iglesya sang
Laodicea. Kag basaha man ninyo ang akon sulat nga ginpadala sa Laodicea.
17 Silinga ninyo si Arkipus nga tapuson niya ang ginapaobra sang Ginoo sa iya.
18 Ako mismo si Pablo ang nagsulat sini nga pagpangamusta:‡*Kamusta sa inyo tanan*.
Kag palihog dumduma man ninyo ako diri sa prisohan sa inyo mga pangamuyo.
Kabay pa nga pakamaayuhon gid kamo *sang Dios*.

---

* **4:12** *kag kumbinsido gid sa tanan nga kabubut-on sang Dios:* ukon, *kag kon ano ang kabubut-on sang Dios makita dira sa inyo.* † **4:15** *mga tumuluo nga nagatipon:* sa literal, *iglesya* ‡ **4:18** Ginsulat mismo ni Pablo ini para mahibaluan nila nga sa iya gid naghalin ini nga sulat.

Ang Nahauna nga Sulat ni Pablo sa mga Taga-Tesalonica

1 *Ako* si Pablo, *kag kaupod ko* si Silas kag si Timoteo. *Nagapangamusta kami* sa
iglesya dira sa Tesalonica, kamo nga ara sa Dios nga Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.
Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong.†
2 Permi kami nagapasalamat sa Dios tungod sa inyo tanan, kag permi man namon
kamo ginasambit sa amon mga pagpangamuyo.
3 *Nagapasalamat kami sa iya* kay nadumduman namon ang inyo binuhatan tungod
sang inyo pagtuo *nga maayo* tungod sang inyo pagtuo *sa iya*. Nadumduman man
namon ang inyo gugma kay maabtik kamo magbulig sa iban. Kag indi man namon
malipatan ang inyo padayon nga pagpangalagad tungod sang inyo hugot nga pagsalig
nga magabalik ang aton Ginoong Jesu-Cristo. Ini tanan ginahimo ninyo sa atubangan
sang Dios nga aton Amay.
4 Mga kauturan nga ginahigugma sang Dios, *nagapasalamat man kami kay*
nahibaluan namon nga ginpili niya kamo *nga mangin iya*.
5 *Nahibaluan namon ina* tungod nga ginbaton ninyo ang Maayong Balita nga amon
ginatudlo. Kag ang inyo pagbaton indi lang tungod nga ginhambal namon, kundi
ginpakita gid sang Espiritu Santo nga may gahom ang amon gintudlo, kag nakasiguro
gid kami nga matuod ang amon gintudlo sa inyo. Nahibaluan ninyo nga maayo ang
amon pagkabuhi sang kami kaupod pa ninyo, kag ato para sa inyo kaayuhan.
6 Ginsunod ninyo ang amon pagkabuhi kag ang pagkabuhi sang aton Ginoo, kay
ginbaton ninyo ang pulong *sang Dios* bisan pa nga nag-antos kamo. Pero bisan
nag-antos kamo, malipayon gihapon kamo kay naghatag sing kalipay sa inyo ang
Espiritu Santo.
7 Gani nangin sulundan kamo sang tanan nga tumuluo sa Macedonia kag sa Acaya.
8 Kay halin dira sa inyo naglapnag ang mensahi sang Ginoo. Ang inyo pagtuo sa Dios
nabatian indi lang sa Macedonia kag sa Acaya kundi sa bisan diin nga lugar. Gani indi
na kinahanglan nga magsugid pa kami sa mga tawo parte sa inyo pagtuo.
9 Kay sila mismo ang nagasugid kon paano ang inyo pag-atipan sa amon sang
nagbisita kami dira sa inyo, kag ginasugid nila nga ginsikway ninyo ang inyo mga
dios-dios para makaalagad kamo sa matuod kag buhi nga Dios.
10 Ginasugid man nila nga nagahulat kamo sa pagbalik sang iya Anak halin sa langit
nga amo si Jesus nga iya ginbanhaw halin sa kamatayon. Siya ang nagaluwas sa aton
sa palaabuton nga kaakig *sang Dios*.

2

1 Mga kauturan, kamo mismo nakahibalo nga ang amon pagkadto dira sa inyo indi
nangin wala sing pulos.
2 Nahibaluan ninyo ang natabo sa amon sang didto kami sa Filipos *sa wala pa kami
mag-abot dira sa inyo sa Tesalonica*, nga ginsakit nila kami kag ginpakahuy-an. Pero
ginhatagan pa gid kami sang aton Dios sang kaisog sa pagsugid sa inyo sang Maayong
Balita nga halin sa iya, bisan madamo nga pagpamatok ang amon naagyan dira.
3 Sa amon paglaygay sa inyo wala kami sing katuyuan nga tudluan kamo sang sala,
ukon maghimo kami sing malain ukon magpangdaya;

* **1:1** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:1** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

4 kundi ang matuod, nakita sang Dios nga masaligan kami nga magtudlo sang
Maayong Balita. Kag amo gid ini ang amon ginahimo, indi para malipay ang mga tawo
sa amon kundi para malipay ang Dios nga nakahibalo sang amon mga hunahuna.
5 Nahibaluan man ninyo nga wala kami naggamit sang mga mabinulakbulakon nga
mga pulong para makombinsi kamo, kag wala kami nagtudlo para panguwartahan
kamo. Ang Dios mismo amo ang amon saksi.
6 Wala man kami nagpangita nga dayawon kami sang mga tawo, bisan kamo ukon
sang iban.
7 Bilang mga apostoles ni Cristo, may kinamatarong kami nga magpaabot sang inyo
mga bulig kag pagdayaw. Pero sa baylo, nangin malulo kami sa inyo pareho sang isa
ka iloy nga nagaatipan sang iya mga anak.
8 Kag tungod sang amon pagpalangga sa inyo, indi lang ang Maayong Balita sang
Dios ang amon ginhatag sa inyo, kundi bisan pa ang amon kabuhi; kay dako gid ang
amon pagpalangga sa inyo.
9 Nadumduman man ninyo mga kauturan nga tudo-tudo gid ang amon
pagpangabudlay *sang upod pa kami ninyo*. Kay sang nagatudlo kami sa inyo sang
Maayong Balita sang Dios, adlaw-gab-i kami nagtrabaho para indi kamo mabug-atan
sa pagsagod sa amon.
10 Kamo mga saksi namon subong man ang Dios nga ang amon pagginawi dira sa
inyo nga mga tumuluo matinlo, matarong, kag wala sing kasawayan.
11 Nahibaluan man ninyo nga gintratar namon ang kada isa sa inyo nga pareho gid
sang pagtratar sang isa ka amay sa iya mga anak.
12 Ginlaygayan namon kamo kag ginpabakod, kag ginhangkat nga magkabuhi sing
husto sa panulok sang Dios nga nagpili sa inyo nga mangin parte sang iya paghari kag
kadungganan.
13 Permi kami nagapasalamat sa Dios tungod kay sang pagbaton ninyo sang pulong
sang Dios nga amon ginwali sa inyo, ginbaton ninyo ini indi bilang pulong sang tawo
kundi pulong mismo sang Dios nga nagapanghikot sa inyo nga nagatuo.
14 Mga kauturan, ang natabo sa inyo pareho man sang natabo sa mga iglesya sang
Dios nga ara kay Cristo Jesus didto sa Judea. Kon paano nga nagaantos kamo tungod sa
paghingabot sang inyo mga kasimanwa, amo man ini ang natabo sa ila, tungod nga
nagaantos man sila sa mga paghingabot sang ila mga kasimanwa nga mga Judio.
15 Ang mga Judio amo ang nagpatay sa mga propeta sang una kag sila man ang
nagpatay kay Ginoong Jesus. Amo man ini nga mga tawo ang nagahingabot sa amon.
Wala gid nalipay ang Dios sa ila ginahimo. Ginakontra nila ang tanan nga tawo,
16 tungod nga ginatinguhaan gid nila nga punggan ang amon pagtudlo sa mga indi
Judio agod maluwas sila. Gani hasta subong nagasulubra ang ila mga sala. Ipaagom na
gid sang Dios sa ila ang iya kaakig.

Ang Handom ni Pablo sa Pagkadto sa Tesalonica

17 Karon mga kauturan, kon parte sa amon, ginahidlaw na kami sa inyo, bisan bag-o
pa lang kami naghalin dira. Wala gid kami nalipat sa inyo, gani dako gid ang amon
handom kag pagtinguha sa pagpakigkita *liwat* sa inyo.
18 Gusto namon nga magbalik dira sa inyo. Labi na gid ako, si Pablo, makapila ka
beses *nga nagtinguha sa pagbalik dira sa inyo*. Pero ginsablagan kami ni Satanas.
19 *Gusto namon magbalik dira sa inyo* tungod nga kamo ang amon kalipay kag may
pagsalig kami sa inyo.* Kag kon mag-abot na ang aton Ginoong Jesus, sarang kami
makapabugal tungod sa inyo.
20 Kay kamo ang amon bugal kag kalipay.

---

* **2:19** *may pagsalig kami sa inyo* nga nagapadayon kamo sa pagtuman sang amon gintudlo sa inyo.

3

1 Sang indi na namon maagwanta *ang amon kahidlaw sa inyo* ginpakamaayo namon
nga magpabilin sa Athens
2 kag pakadtuon dira si Timoteo sa inyo. Utod ta siya kag kaupod namon nga
nagaalagad sa Dios sa pagpanudlo sang Maayong Balita parte kay Cristo. Ginpakadto
namon siya sa inyo para mapabakod kamo kag mapalig-on ang inyo pagtuo,
3 para wala sing may matublag sa inyo sa mga paghingabot nga inyo ginaagyan dira.
Kay nahibaluan man ninyo nga ini dapat gid nga maagyan ta.
4 Sang kaupod pa kami ninyo dira, nagpaandam kami nga daan nga hingabuton gid
kita. Kag karon nahibaluan na ninyo nga amo gid ang natabo.
5 Amo ina nga ginpakadto ko dira si Timoteo para mahibaluan ko kon paano na ang
inyo pagtuo, tungod nga indi gid ako mapahamtang; kay basi gintentar na kamo sang
manugtentar *nga si Satanas* kag ang amon pagtudlo sa inyo nangin wala sing pulos.
6 Karon nakabalik na diri si Timoteo halin dira sa inyo. Maayo nga balita ang iya
gindala sa amon. Nagsugid siya nga ang inyo pagtuo sa Dios mabakod sa gihapon kag
nagahigugmaanay kamo sa isa kag isa. Ginsugiran man niya kami nga malipayon
kamo permi sa inyo pagdumdom sa amon, kag nahidlaw kamo sa amon pareho sang
amon kahidlaw sa inyo.
7 Gani mga kauturan, bisan madamo ang amon ginaantos, nagakalipay kami tungod
sang inyo pagtuo.
8 Nagbaskog kag nagpagsik kami, kay nahibaluan namon nga ang inyo pagtuo sa
Ginoo mabakod gihapon.
9 Daw ano ang amon pagpasalamat sa Dios sa kalipay nga iya ginhatag sa amon
tungod sang inyo pagtuo.
10 Adlaw-gab-i nagapangamuyo gid kami nga magkitaay kita liwat para *makatudlo
pa kami sa inyo kag* madugangan pa gid ang kulang sa inyo pagtuo.
11 Kabay pa nga ang Dios nga aton Amay kag ang aton Ginoong Jesus maghatag sa
amon sing kahigayunan nga makakadto kami dira sa inyo.
12 Kabay pa nga buligan kamo sang Ginoo nga magdugang pa gid ang inyo
paghigugma sa isa kag isa kag sa tanan nga tawo, pareho sang amon paghigugma sa
inyo.
13 Sa sini nga paagi mapabakod niya ang inyo mga tagipusuon, kag mangin balaan
kamo kag wala sing kasawayan sa atubangan sang aton Dios nga Amay sa adlaw nga
ang aton Ginoong Jesus magbalik diri kaupod sang tanan niya nga mga pinili.*

4

Ang Kabuhi nga Luyag sang Dios

1 Mga kauturan, gintudluan namon kamo kon paano magkabuhi suno sa luyag sang
Dios, kag amo gani ang inyo ginahimo. Pero ginapangabay namon kamo, suno sa
awtoridad nga ginhatag sa amon ni Ginoong Jesus, nga dugangan pa gid ninyo ang
inyo ginahimo.
2 Kay nahibaluan na man ninyo ang amon mga ginsugo sa inyo nga naghalin kay
Ginoong Jesus.
3 Luyag sang Dios nga ang inyo kabuhi matinlo, gani likawi ninyo ang imoral nga
pagpakigrelasyon.
4 Kamo nga mga lalaki, kon magpangasawa kamo, magpangasawa sa diosnon nga
paagi nga wala sing may mahambal nga malain ang mga tawo.*

---

* **3:13** *pinili:* siguro ang buot silingon, *mga anghel ukonkag mga katawhan sang Dios*

* **4:4** Indi klaro ang buot silingon sang sini nga bersikulo sa Griego.

5 Indi kamo magsunod sa inyo unudnon nga mga balatyagon pareho sa ginahimo
sang mga tawo nga wala nagatuo sa Dios,
6 para indi kamo makapamintaha ukon makadaya sa inyo kapareho, pareho sang
pagpanginbabayi sa iya asawa. Ginsiling na namon ini sa inyo sang una kag
ginpaandaman gid namon kamo nga ang nagahimo sini nga mga butang silutan sang
Ginoo.
7 Kay gintawag kita sang Dios *nga magtuo sa iya* para mangin matinlo ang aton
kabuhi, kag indi sa paghimo sang malain.
8 Kon may ara sa inyo nga indi magsunod sa sini nga mga pagpanudlo, indi ang akon
pagpanudlo ang iya ginasikway kundi ang iya sang Dios nga amo ang nagahatag sa
inyo sang Espiritu Santo.
9 Karon, kon parte sa paghigugmaanay bilang mag-ulutod, indi na kinahanglan nga
sulatan pa kamo, kay ang Dios mismo ang nagtudlo sa inyo nga maghigugmaanay
kamo.
10 Kag amo gid gani ini ang inyo ginahimo sa tanan nga utod *dira* sa bilog nga
Macedonia. Pero ginapangabay namon nga dugangan pa gid ninyo ang inyo
paghigugma.
11 Tinguhai ninyo nga magkabuhi sang malinong. Indi ninyo paghilabtan ang
kabuhi sang iban, kag pareho sang amon ginsiling sa inyo anay, ang kada isa sa inyo
dapat magtrabaho para may kaugalingon siya nga palangabuhian.
12 Kon amo ini ang inyo ginahimo, indi na kinahanglan nga magsalig pa kamo sa
iban para sa inyo pagpangabuhi, kag pagatahuron kamo sang mga indi tumuluo.

Parte sa Pagbalik sang Ginoo

13 Mga kauturan, gusto namon nga mahibaluan ninyo ang matuod parte sa mga
nagkalamatay, para indi kamo magkasubo pareho sang iban nga wala sing paglaom.
14 Nagapati kita nga si Jesus napatay kag nabanhaw. Gani nagapati man kita *nga*
banhawon sang Dios ang mga nagkalamatay nga nagtuo kay Jesus *kag* paupdon niya
sila kay Jesus.
15 Ginasugid namon sa inyo ang suno sa gintudlo mismo sang Ginoo: nga kita nga
mga buhi pa sa pagbalik sang Ginoo indi mag-una sa mga nagkalamatay.
16 *Sa sina nga tion* ang Ginoo mismo magapanaog halin sa langit nga may pagmando.
Mabatian ta ang pagtawag sang pangulo nga anghel kag ang tunog sang trumpeta sang
Dios. Kag ang tanan nga nagkalamatay nga nagtuo kay Cristo banhawon anay;
17 pagkatapos, kita nga mga buhi pa sa sina nga tion sabniton upod sa ila sa mga
panganod sa pagsugata sa Ginoo sa ibabaw. Kag mangin kaupod kita sa Ginoo hasta
san-o.
18 Gani palig-una kag lipaya ninyo ang isa kag isa paagi sa sini nga mga pagpanudlo.

5

Magpreparar Kamo sa Pagbalik sang Ginoo

1 Mga kauturan, indi na kinahanglan nga sulatan ko pa kamo parte sa kon san-o
matabo ang mga propesiya nga ini.
2 Kay nahibaluan na ninyo nga ang pag-abot sang Ginoo mangin pareho sa pag-abot
sang makawat sa kagab-ihon.
3 Matabo ini samtang ang mga tawo nga wala nagatuo nagasiling, “Malinong ang
tanan kag wala sing katalagman.” Pareho sa pagpasakit sang babayi nga manugbata,
hinali lang nga magaabot sa ila ang kalaglagan, kag wala gid sing may makapalagyo sa
ila.
4 Pero kamo mga kauturan, wala nadulman. Gani kon mag-abot ang Ginoo indi
kamo makibot pareho sang pag-abot sang makawat.

5 Kay kita tanan nasanagan na. Wala na kita sa kadudulman.
6 Gani indi kita dapat magpareho sa iban nga nagakatulog,* kundi magbantay kita
kag magpugong sang aton kaugalingon.
7 Kay ang mga tawo nga nadulman pareho sang tawo nga tulog *nga wala nagabantay*
ukon pareho sang tawo nga hubog *nga wala nagapugong sang iya kaugalingon*.†
8 Pero tungod nga nasanagan na kita, dapat magpugong kita sang aton kaugalingon.
Gamiton ta bilang panagang sa dughan ang aton pagtuo sa Dios kag ang aton
paghigugma sa iban. Kag gamiton ta bilang helmet ang aton paglaom nga luwason kita
sang Dios.
9 Kay wala kita pagpilia sang Dios para silutan kundi para maluwas sa silot paagi sa
aton Ginoong Jesu-Cristo.
10 Napatay siya para sa aton, agod bisan kita patay na ukon buhi pa *sa iya pag-abot*,
magakabuhi kita upod sa iya.
11 Gani magpadayon kamo sa paglinipayay kag pagpalig-unanay sa isa kag isa,
pareho sang inyo ginahimo subong.

Katapusan nga mga Laygay kag mga Pagpangamusta

12 Karon, mga kauturan, nagapangabay kami sa inyo nga tahuron ninyo ang mga
nagapangabudlay sa inyo. Ginpili sila sang Ginoo nga magtuytoy kag magtudlo sa inyo.
13 Gani tahuron gid ninyo sila kag higugmaon tungod sa ila obra. Magkabuhi kamo
nga may maayo nga relasyon sa isa kag isa.
14 Nagapangabay man kami sa inyo nga paandaman ninyo ang mga matamad.
Palig-una ninyo ang mga mahinadlukon kag buligan ang mga maluya *sa ila pagtuo*.
Kag magmapinasensyahon kamo sa tanan.
15 Siguruhon gid ninyo nga indi kamo magbalos sing malain sa naghimo sa inyo sing
malain, kundi tinguhai permi ang paghimo sang maayo sa isa kag isa kag sa tanan nga
tawo.
16-18 Tungod nga kamo ara kay Cristo Jesus, gusto sang Dios nga magkalipay kamo
permi, magpangamuyo sa tanan nga tion, kag magpasalamat bisan ano ang inyo
kahimtangan.
19 Indi ninyo pagpunggi ang ginapahimo sang Espiritu *Santo*;
20 kag indi ninyo pag-ibaliwala ang iya ginapahambal.
21 Pero dapat usisaon ninyo ang tanan *kon matuod nga halin sa Dios ukon indi*. Tipigi
ninyo ang maayo,
22 kag likawi ang tanan nga malain.
23 Kabay pa nga ang Dios nga naghatag sa aton sang kalinong magtinlo gid sang inyo
kabuhi para wala sing may makita nga sala sa inyo, kag kabay pa nga tipigan niya
kamo nga wala sing higko *sa inyo bilog nga pagkatawo*—sa inyo espiritu, kalag, kag
lawas—para sa pag-abot sang aton Ginoong Jesu-Cristo wala sing kasawayan sa inyo.
24 Ang Dios nga nagtawag sa aton masaligan, gani nahibaluan namon nga himuon
gid niya *ang amon ginasiling nga ini*.
25 Mga kauturan, pangamuyui man ninyo kami.
26 Bilang mag-ulutod kay Cristo, kamustaha ninyo ang tanan nga utod dira.‡
27 Nagasugo ako sa inyo, suno sa awtoridad nga ginhatag sa akon sang Ginoo, nga
basahon gid ninyo ini nga sulat sa tanan nga utod dira.
28 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

---

* **5:6** *nagakatulog:* siguro ang buot silingon, *nagapatumbaya sa paghimo sang maayo;* ukon, *wala nagabantay sa pagbalik sang Ginoo* † **5:7** sa literal, *Kay ang nagakatulog, tulog kon gab-i; kag ang nagapahubog, hubog kon gab-i.*
‡ **5:26** sa literal, *Kamustaha ninyo ang tanan nga utod nga may balaan nga halok.*

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pablo sa mga Taga-Tesalonica

1 *Ako* si Pablo, *kag kaupod ko* si Silas kag si Timoteo. *Nagapangamusta kami* sa iglesya
dira sa Tesalonica, kamo nga ara sa aton Dios nga Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Magabalik si Cristo kag Magahukom

3 Mga kauturan, nagapasalamat kami permi sa Dios tungod sa inyo. Kag dapat gid
man nga magpasalamat kami permi sa iya, kay nagadugang pa gid ang inyo pagtuo
kag ang inyo paghigugma sa isa kag isa.
4 Gani ginapabugal namon kamo sa mga iglesya sang Dios *sa iban nga mga lugar*.
Ginasugid namon sa ila nga bisan ano nga paghingabot kag kabudlayan ang inyo
ginaagyan ginabatas ninyo ini kag nagapadayon kamo sa inyo pagtuo.
5 Ini nagapamatuod lang nga matarong ang paghukom sang Dios, tungod nga ang
mga pag-antos nga inyo ginaagyan para mapalapnag ang paghari sang Dios gamiton
niya nga pamatuod nga kamo bagay gid nga masakop sa iya nga paghari.
6 Kay kon ano ang matarong amo gid ang himuon sang Dios. Paantuson niya ang
mga nagapaantos sa inyo.
7 Kag kamo nga nagaantos papahuwayon niya kaupod sa amon. Matabo ini sa
pagbalik ni Ginoong Jesus halin sa langit kaupod sang iya gamhanan nga mga anghel.
8 Sa iya palibot may nagadabadaba nga kalayo, kag silutan niya ang mga tawo nga
wala nagakilala sa Dios kag wala nagatuman sa Maayong Balita parte sa aton Ginoong
Jesus.
9 Pagasilutan sila sang wala sing katapusan nga kalaglagan, nga nahamulag sa Ginoo
kag indi gid nila makita ang iya makatilingala nga gahom.
10 Ini matabo sa adlaw nga ang Ginoo magaabot kag dayawon siya sang iya mga
katawhan nga wala sing iban kundi ang tanan nga nagtuo sa iya. Kamo mangin
kaupod man nila, kay nagtuo kamo sa pulong sang Dios nga amon gintudlo sa inyo.
11 Amo ini ang kabangdanan nga nagapangamuyo kami permi para sa inyo.
Ginapangamuyo namon sa Dios nga buligan niya kamo nga magkabuhi nga bagay
bilang iya mga tinawag. Kag ginapangamuyo man namon nga paagi sa iya gahom
mahimo ninyo ang tanan nga maayo nga gusto ninyo himuon tungod sa inyo pagtuo.
12 Sa sini nga paagi mahatagan ninyo sang kadayawan ang aton Ginoong Jesus, kag
kamo dayawon man niya. Ini matabo tungod sa grasya sang aton Dios kag ni Ginoong
Jesu-Cristo.

2

Mga Butang nga Matabo sa wala pa Mag-abot ang Ginoo

1 Karon mga kauturan, kon parte sa pagbalik sang aton Ginoong Jesu-Cristo kag sa
aton pagtilipon sa iya, nagapangabay kami sa inyo
2 nga indi kamo magpalibog ukon magkabalaka tungod sa mga tawo nga nagasiling
nga ang Ginoo nag-abot na. Bisan magsiling sila nga amo ato ang ginahambal sang
Espiritu *Santo* sa ila, ukon bisan magsiling sila nga nabatian nila, ukon nabasahan nila
ang amon sulat, indi gid kamo magpati.

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

3 Indi gid kamo magpatalang sa ila bisan ano pa ang ila ihambal. Tungod nga sa wala
pa mag-abot ang Ginoo, magakontra ang mga tawo sa Dios kag magaabot ang malain
nga tawo nga nadestino na nga laglagon.
4 Kontrahon niya ang tanan nga ginakabig sang mga tawo nga dios ukon ang tanan
nga ginasimba sang mga tawo. Kag kabigon niya ang iya kaugalingon nga mas labaw
pa sang sa tanan nga ini. Magapungko siya sa sulod sang templo sang Dios kag
magasiling nga siya ang Dios.
5 Indi bala nga ginsugiran ko kamo sang sini nga mga butang sang una sang
nag-ulupod pa kita dira?
6 Kag nahibaluan ninyo kon ano ang nagapugong subong sa pag-abot sang tawo nga
ina, gani wala pa siya mag-abot. Pero maabot gid siya kon tion na niya.
7 Matuod nga subong may mga nagakontra na sa Dios, pero kon ano gid ang himuon
sang sadtong malain nga tawo wala pa mahibalui subong. Kag kon ano man ang iya
himuon indi pa matabo hasta wala pa makuha ang nagapugong sa iya pag-abot.
8 Pero kon makuha na, magapakita na siya. Pero sa pag-abot ni Ginoong Jesus
patyon niya ining malain nga tawo. Paagi lang sa iya huyop malaglag siya dayon.
9 Kon magpakita na ining malain nga tawo, gamiton niya ang gahom ni Satanas.
Magahimo siya sang tanan nga klase sang mga milagro kag makatilingala nga mga
butang nga daw halin sa Dios pero indi.
10 Kag gamiton niya ang tanan nga klase sang pagpangdaya sa mga tawo nga
magakalawala. Amo ini ang ila madangatan tungod kay indi sila maghigugma sa
kamatuoran nga amo ang makaluwas sa ila.
11 Gani ginpabay-an na lang sila sang Dios nga patalangon kag magpati sang butig,
12 para masilutan ang tanan nga nagasikway sang kamatuoran kag nagakalipay sa
pagpakasala.

Ginpili Kamo para Maluwas sa Silot

13 Mga kauturan, nagapasalamat kami permi sa Dios tungod sa inyo nga mga
pinalangga sang Ginoo. Kag dapat kami magpasalamat sa iya tungod kay ginpili kamo
sang Dios nga kabahin sang nauna nga maluwas* paagi sa gahom sang Espiritu *Santo*
nga nagatinlo sa inyo kabuhi, kag paagi sa inyo pagtuo sa kamatuoran.
14 Gintawag kamo sang Dios paagi sa Maayong Balita nga amon ginwali sa inyo. Kag
gintawag niya kamo para makaambit kamo sa kadungganan sang aton Ginoong
Jesu-Cristo.
15 Gani mga kauturan, magpakabakod kamo kag hupti ninyo sing maayo ang mga
tradisyon nga gintudlo namon sa inyo sa pulong ukon sa sulat.
16-17 Kabay pa nga ang aton Ginoong Jesu-Cristo mismo kag ang aton Dios nga Amay
amo ang maglipay kag magpabaskog sa inyo para maayo permi ang inyo ginahimo kag
ginahambal. Ginapalangga kita sang Dios, kag tungod sa iya grasya sa aton
ginapabaskog niya kita kag ginalipay hasta san-o, kag ginahatagan niya kita sing
paglaom nga may kasiguruhan.

3

Magpangamuyo Kamo para sa Amon

1 Karon, mga kauturan, magpangamuyo kamo para sa amon nga ang pulong sang
Ginoo magalapnag sa iban pa nga mga lugar kag batunon sang mga tawo nga may
pagpasalamat sa Dios pareho sang inyo nga ginhimo.
2 Ipangamuyo man ninyo nga ilikaw kami sang Dios sa mga malain nga mga tawo;
tungod nga indi tanan nagapati *sa amon ginawali*.

---

* **2:13** *nga kabahin sang nauna nga maluwas:* Sa iban nga Griego nga teksto, *halin sang ginsuguran nga maluwas.*

3 Pero masaligan ang Ginoo. Siya ang magapabakod kag magaprotektar sa inyo kay
Satanas.
4 Tungod sa Ginoo, nagasalig kami nga ginahimo ninyo kag padayon nga himuon
ang amon mga ginasugo sa inyo.
5 Kabay pa nga tuytuyan kamo sang Ginoo nga makita sa inyo ang paghigugma sang
Dios kag ang pagbatas ni Cristo.

Parte sa mga Matamad

6 Mga kauturan, sa ngalan* ni Ginoong Jesu-Cristo, nagasugo kami sa inyo nga
likawan ninyo ang aton mga kauturan nga matamad kag wala nagasunod sa mga
tradisyon nga nabaton ninyo† sa amon.
7 Nahibaluan ninyo nga dapat ninyo sundon ang amon ginhimo. Wala kami
nagtinamad sang ara pa kami dira sa inyo.
8 Wala kami nagbaton sang pagkaon halin sa inyo nga wala namon pagbayari.
Adlaw-gab-i nagpanikasog kami sa pag-obra para wala sing may mabug-atan sa inyo
sa pagsagod sa amon.
9 Ginhimo namon ini, indi tungod nga wala kami sing rason nga magpangayo sang
bulig sa inyo para sa amon mga kinahanglanon, kundi gusto namon nga mangin
halimbawa para sundon ninyo.
10 Sang kami kaupod pa ninyo dira, nagsiling kami sa inyo nga ang bisan sin-o nga
indi mag-obra, indi pagpakaunon.
11 Ini ginasiling namon tungod nga nakabalita kami nga may ara sa inyo nga mga
matamad nga wala sing iban nga ginahimo kundi ang pagpanghilabot sa ginahimo
sang iban.
12 Gani suno sa awtoridad nga ginhatag sa amon ni Ginoong Jesu-Cristo, ginasugo
namon inang mga matamad nga magpangita sang ila kaugalingon nga
palangabuhian, kag indi magpanghilabot sa kabuhi sang iban.
13 Kag kamo inyo, mga kauturan, indi kamo magkataka sa paghimo sang maayo.
14 Kon may ara nga indi magtuman sa amon ginasiling sa sini nga sulat, tandai ninyo
kon sin-o kag indi kamo mag-upod sa iya, para mahibaluan niya nga indi husto ang iya
ginahimo.
15 Pero indi ninyo siya pagkabiga nga kaaway, kundi padumdumon ninyo siya
bilang utod.

Bendisyon kag Katapusan nga Pagpangamusta

16 Kabay pa nga ang Ginoo nga ginahalinan sang kalinong amo gid ang maghatag
sang kalinong sa inyo sa tanan nga oras bisan ano ang inyo kahimtangan. Kag kabay
pa nga ubayan niya kamo tanan.
17 Karon, ako mismo si Pablo ang nagasulat sini nga pagpangamusta:‡*Kamusta sa
inyo tanan.* Amo ini ang akon panulat sa tanan ko nga mga sulat.
18 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

---

* **3:6** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* † **3:6** *ninyo:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *nila* ‡ **3:17** Ginsulat mismo ni Pablo ini para mahibaluan nila nga sa iya gid naghalin ini nga sulat.

Ang Nahauna nga Sulat ni Pablo kay Timoteo

1 *Ako* si Pablo nga apostol ni Cristo Jesus suno sa sugo sang Dios nga aton
Manluluwas kag ni Cristo Jesus nga amo ang paglaom ta.*
2 *Nagapangamusta ako* sa imo, Timoteo, *bilang* akon matuod nga anak sa pagtuo.
Kabay pa nga mabaton mo ang grasya,† kaluoy, kag kalinong‡ halin sa Dios nga
Amay kag kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.

Pauntaton ang mga Nagatudlo sang Sala nga mga Pagpanudlo

3 Gusto ko nga kon mahimo dira ka lang anay sa Efeso. Indi bala amo ini ang akon
pangabay sa imo sadto anay sang nagapakadto ako sa Macedonia? Kay may mga tawo
dira nga sala ang ila ginatudlo kag kinahanglan nga pauntaton sila.
4 Silingon mo sila nga indi sila mag-usik sang ila tion sa mga sugid-sugid sang mga
tigulang kag sa pag-usoy kon sin-o ang ila mga katigulangan. Amo ini ang
kabangdanan kon ngaa nagabinais-bais ang mga tawo. Kag ang ini nga mga butang
indi makabulig para mahibaluan nila ang kabubut-on sang Dios. Ini mahibaluan ta
lang paagi sa pagtuo.
5 Ang katuyuan sining akon sugo sa ila wala sing iban kundi amo nga
maghigugmaanay sila. Kag makahigugmaanay lang sila kon matinlo ang ila
tagipusuon kag konsensya kag sinsero ang ila pagtuo.
6 Ang iban dira nagtalikod na sa sini nga mga ginpanghambal ko kag nagsagad§
diskusyon sang mga butang nga wala sing pulos.
7 Gusto nila nga mangin manunudlo sang Kasuguan, pero wala gani sila kahibalo
kon ano ang ila ginahambal ukon ginapilit nga patihan.
8 Nahibaluan ta nga ang Kasuguan maayo kon husto ang paggamit sini.
9 Dapat man naton dumdumon nga ang Kasuguan wala ginhimo para sa mga
matarong, kundi ginhimo ini para sa mga malinapason, sa mga matig-a sang ulo, sa
mga wala nagakilala sa Dios, sa mga makasasala, sa mga indi diosnon ukon relihiyuso,
sa mga manugpatay sang ila amay ukon iloy, sa mga manugpatay sang ila isigkatawo,
10 sa mga nagahimo sang imoral nga pagpakigrelasyon, sa mga nagauluasawa sa ila
kapareho nga lalaki, sa mga nagapangkidnap, sa mga butigon, sa mga nagatestigo
sang indi matuod, kag sa bisan sin-o nga nagakontra sa husto nga pagpanudlo
11 suno sa Maayong Balita, ang Maayong Balita parte sa makagagahom kag bulahan
nga Dios nga gintugyan sa akon *nga itudlo*.

Salamat sa Dios sa Iya Kaluoy

12 Nagapasalamat ako kay Cristo Jesus nga aton Ginoo nga naghatag sa akon sang
kabaskog sa pagpangabudlay para sa iya, kay ginkabig niya ako nga masaligan. Gani
ginpili niya ako nga mag-alagad sa iya,
13 bisan matuod nga sang una gin-insulto ko siya. Luwas pa sina ginhingabot ko kag
ginpakahuy-an *ang mga nagatuo sa iya.* Pero ginkaluoyan ako sang Dios, kay sadto
anay wala pa ako nagatuo, gani wala ako nakahibalo kon ano ang akon ginahimo.
14 Dako gid ang grasya sang aton Ginoo sa akon kay* ginhatagan niya ako sang
pagtuo kag paghigugma, nga nangin aton tungod nga ara na kita kay Cristo Jesus.

---

* **1:1** *amo ang paglaom ta:* ukon, *nagahatag sang paglaom sa aton* † **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* ‡ **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* § **1:6** *nagsagad:* sa iban nga Bisaya, *nagsagay ukon naghagad* * **1:14** *kay:* ukon, *kag*

15 Ining akon ihambal matuod kag dapat gid nga batunon kag tuohan sang tanan:
nag-abot si Cristo Jesus diri sa kalibutan para luwason ang mga makasasala. Kag
nahibaluan ko nga ako gid ang pinakamakasasala sa tanan.
16 Pero ginkaluoyan ako para mapakita ni Cristo Jesus ang iya pagkamabinatason sa
tanan, bisan sa pinakamakasasala. Ang ginhimo ni Cristo sa akon nagaserbi nga
halimbawa sa iban nga magatuo sa iya kag magabaton sang kabuhi nga wala sing
katapusan.
17 Kabay pa nga padunggan kag dayawon hasta san-o ang Hari nga wala sing
katapusan kag wala sing kamatayon. Indi siya makita sang tawo kag siya lang ang
Dios.
18 Timoteo, ginakabig ko ikaw nga akon anak, gani amo ini ang akon bilin sa imo:
Dumduma ang mga ginhambal sang mga propeta sadto anay parte sa imo, agod paagi
sini makabato ka sing maayo sa mga nagakontra sa kamatuoran.
19 Tipigi ang imo pagtuo kag dapat matinlo permi ang imo konsensya. Ang iban wala
nagpamati sa ila konsensya, gani nadula ang ila pagtuo
20 pareho kay Hymeneus kag kay Alexander. Ini nga mga tawo gintugyan ko na kay
Satanas para mahibaluan nila nga indi maayo ang mag-insulto *sa Dios*.

2

Parte sa Pagsimba

1 Karon, una sa tanan, nagapangabay ako sa inyo nga ipangamuyo ninyo ang tanan
nga tawo. Dal-a ninyo sa Dios ang inyo mga pangabay para sa ila nga may
pagpasalamat.
2 Ipangamuyo ninyo ang mga hari kag ang tanan nga may mataas nga posisyon sa
gobyerno para magkabuhi kita nga malinong kag matawhay, nga may diosnon kag
husto nga pagginawi.
3 Maayo ini nga himuon kag malipay ang Dios nga aton Manluluwas.
4 Kay gusto niya nga ang tanan nga tawo maluwas kag makahibalo sang
kamatuoran.
5 Kay may isa lang ka Dios kag may isa lang ka manugpatunga sa Dios kag sa mga
tawo. Ini wala sing iban kundi ang tawo nga si Cristo Jesus.
6 Ginhatag niya ang iya kabuhi sa pagtubos sang tanan nga tawo. Napamatud-an ini
sa tion nga iya ginpili.
7 Gani ginpadala niya ako bilang apostol kag manunudlo sa mga indi Judio para
iwali ang parte sa pagtuo kag kamatuoran. Nagasugid ako sang matuod sa inyo. Wala
ako nagabutig.
8 Gusto ko nga sa tanan nga pagtililipon sang mga tumuluo ang mga lalaki
magpangamuyo nga may matinlo nga tagipusuon sa ila nga pagbayaw sang ila mga
kamot, kag wala gid sing kaakig ukon pagbinais-bais.
9 Kon parte sa mga babayi, gusto ko nga magbayo sila sing husto kag indi malaw-ay
tan-awon. Dapat kon nagapatahom sila, indi sa pagpatahom sang buhok nga
nagasulubra na, ukon sa paggamit sang mga alahas nga bulawan ukon perlas, ukon sa
pagsuksok sang malahalon nga mga bayo,
10 kundi paagi sa maayo nga mga buhat nga bagay makita sa mga babayi nga
nagasiling nga sila nagatuo sa Dios.
11 *Kag kon may nagatudlo,* ang mga babayi dapat magpamati lang nga may
pagpaubos.
12 Wala ko ginatugutan ang mga babayi nga magtudlo ukon magdumala sa mga
lalaki. Kinahanglan maghipos lang sila.
13 Kay una nga gintuga si Adan kag dason lang si Eva.

14 Kag indi si Adan ang gindayaan ni Satanas, kundi ang babayi ang gindayaan kag
naglapas sang sugo sang Dios.
15 Pero ang mga babayi maluwas paagi sa ila pagpamata, kon sila magpadayon sa
pagtuo, sa paghigugma, sa pagkadiosnon, kag sa husto nga pagginawi.

3

Ang mga Manugdumala sang mga Tumuluo

1 Matuod ang ginasiling nga kon may ara nga luyag nga mangin manugdumala sang
mga tumuluo, maayo nga katungdanan ang iya ginahandom.
2 Kinahanglan ang manugdumala sang mga tumuluo lalaki nga wala sing
kasawayan,* isa lang ang iya asawa, kahibalo magpugong sang iya kaugalingon,
kahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi, talahuron, maabiabihon
sa mga pangayaw, kag maayo magtudlo.
3 Dapat indi siya palahubog kag indi mapintas, kundi malulo kag indi palaaway.
Kinahanglan indi siya dalok sa kuwarta.
4 Kon parte sa iya panimalay, dapat maayo siya magdumala, kag ginatahod siya kag
ginatuman sang iya mga anak.
5 Kay paano ang iya pagdumala sa iglesya sang Dios kon indi gani siya kahibalo
magdumala sang iya kaugalingon nga panimalay?
6 Dapat indi siya bag-o lang nga tumuluo, kay basi kon magpabugal siya kag
pagasilutan pareho sang yawa.
7 Kinahanglan man nga may maayo siya nga reputasyon bisan sa mga tawo nga wala
nagatuo sa Dios, para indi siya mahuy-an kag mahulog sa siod sang yawa.

Ang mga Manugbulig sa Iglesya

8 Kon parte sa mga manugbulig sa iglesya,† dapat ginatahod sila, masaligan sa ila
ginahambal, indi palainom, indi dalok,
9 kag ginatipigan nila nga may matinlo nga konsensya ang kamatuoran parte sa
pagtuo, nga gintago sang una.
10 Dapat usisaon gid anay ang ila pamatasan, kag kon wala sing kasawayan nga
makita sa ila, makaalagad na sila.
11 Ang ila asawa dapat ginatahod man, wala nagapakalain sa iban, kahibalo
magpugong sang ila kaugalingon, kag masaligan sa tanan nga butang.
12 Dapat isa lang ang asawa sang mga manugbulig sa iglesya, kag dapat maayo sila
magdumala sa ila mga anak kag sa ila bilog nga panimalay.
13 Ang mga manugbulig nga husto ang ila pag-alagad ginatahod sang mga tawo kag
wala nahadlok maghambal parte sa ila pagtuo kay Cristo Jesus.

Ang Isa ka Butang nga Makatilingala

14 Nagalaom ako nga makakadto dira sa labing madali para magpakigkita sa imo.
Pero ginasulat ko pa gid ining mga butang,
15 para kon maatrasar ako, mahibaluan mo na kon paano magginawi ang mga
tumuluo bilang panimalay sang Dios. Kita *nga mga tumuluo amo* ang iglesya sang buhi
nga Dios, ang manugsuporta kag manugdepensa sang kamatuoran.
16 Indi mapanginwala nga makatilingala gid ang mga kamatuoran sang aton
relihiyon, nga gintago sang una:
Nagpakita siya bilang tawo,
ginpamatud-an sang Espiritu *Santo* nga siya matarong,
nakita siya sang mga anghel,

---

* **3:2** *wala sing kasawayan:* ukon, *may maayo nga reputasyon*
† **3:8** *manugbulig sa iglesya:* sa Griego, *diakonos*

ginwali sa kalibutan,
gintuohan sang mga tawo,
kag gindala pabalik sa langit.

4

Ang Butigon nga mga Manunudlo

1 Maathag ang ginasiling sang Espiritu *Santo* nga sa ulihi nga mga inadlaw ang iban
magatalikod sa pagtuo. Magasunod sila sa mga espiritu nga manugpatalang kag sa
mga pagpanudlo sang mga demonyo.
2 Ina nga mga pagpanudlo ginatudlo sang mga tawo nga nagapakuno-kuno kag
butigon. Wala sila ginakonsensya tungod nga kontrolado sila ni Satanas.
3 Ginatudlo nila nga malain ang magpangasawa, kag may mga pagkaon pa sila nga
ginabawal. Pero ang mga pagkaon nga ini ginhimo sang Dios para kaunon nga may
pagpasalamat sang mga nagatuo kag nakahibalo gid sang kamatuoran.
4 Ang tanan nga ginhimo sang Dios maayo, gani wala sing butang nga dapat bawalan
kon ginabaton nga may pagpasalamat.
5 Kay gintinluan ini paagi sa pulong sang Dios kag sa pangamuyo.

Ang Maayo nga Alagad ni Cristo Jesus

6 Maayo ka nga alagad ni Cristo Jesus kon itudlo mo ini nga mga butang sa aton mga
kauturan dira. Kag samtang nagatudlo ka sa ila, ikaw mismo nagasagod man sang imo
kaugalingon paagi sa mga kamatuoran nga nagahatag sang pagtuo, kag paagi sa
matuod nga pagpanudlo nga imo ginasunod.
7 Pero likawi ang mga pagpanudlo nga wala nagahalin sa Dios kag himo-himo lang
sang mga tawo. Hanasa ang imo kaugalingon sa diosnon nga pagkabuhi.
8 May pulos ang pag-ihersisyo sang aton lawas, pero mas importante pa gid kon
hanason ta ang aton kaugalingon sa diosnon nga pagkabuhi, tungod kay kon amo ini
ang aton himuon, sigurado gid nga mapuslanon ang aton kabuhi subong kag sa
palaabuton.
9 Matuod ini kag dapat gid batunon kag tuohan sang tanan.
10 Amo ina nga nagapanikasog gid kita kag nagahimulat nga matudlo ini sa mga
tawo, tungod kay nagasalig kita sa Dios nga buhi nga amo ang Manluluwas sang tanan
nga tawo, kag labi na gid sang mga nagatuo.
11 Itudlo mo kag ipatuman ini nga mga butang.
12 Indi ka maghatag sang lugar nga hikayan ka tungod kay bataon ka pa, kundi
maghimulat ka nga mangin halimbawa sa mga tumuluo: sa paghambal, sa pagginawi,
sa paghigugma, sa pagtuo, kag sa matinlo nga pagkabuhi.
13 Samtang wala pa ako dira, gamita ang imo tiyempo sa pagbasa sang Kasulatan sa
mga tawo, sa pagpalig-on, kag sa pagpanudlo.
14 Indi pagpabay-i ang abilidad nga ginhatag sa imo sang Espiritu Santo suno sa
ginpropesiya sang mga manugdumala sang iglesya sang pagtungtong nila sang ila mga
kamot sa imo.
15 Himuon mo ini permi para makita sang tanan ang imo pag-uswag.
16 Bantayi ang imo kaugalingon nga kabuhi kag ang imo ginatudlo. Padayuna ang
paghimo sina para maluwas ka pati ang mga nagapamati sa imo.

5

Ang mga Responsibilidad sang mga Nagatuo sa Dios

1 Indi mo paghambalan sang masakit ang tigulang nga mga lalaki kundi laygayan
mo sila pareho nga *imo* amay. Trataron mo ang bataon pa nga mga lalaki pareho nga
imo mga utod,
2 kag ang tigulang nga mga babayi pareho nga imo iloy. Trataron mo man ang
bataon pa nga mga babayi pareho nga imo mga utod, nga wala gid sing malain nga
ihambal ang mga tawo sa imo.
3 Tahuron mo kag buligan ang mga balo nga babayi nga wala na gid sing may
ginasaligan.
4 Pero kon ang balo may mga bata ukon mga apo, ini sila ang dapat nga mag-atipan
sa iya. Kay kon sila diosnon, ang premiro nila nga obligasyon amo ang pagbalos kag
pag-atipan sang ila mga katigulangan. Kay ini nagahatag sang kalipay sa Dios.
5 Ang balo nga babayi nga wala na gid sing may ginasaligan nagasalig na lang gid sa
Dios. Adlaw-gab-i nagapangamuyo siya kag nagapangayo bulig sa Dios.
6 Pero ang balo nga babayi nga nagapagusto sa kalibutanon nga pagpangalipay
patay na *sa panulok sang Dios* bisan buhi pa siya.
7 Ipatuman mo sa mga tumuluo ini nga mga butang para wala sing may ihambal nga
malain kontra sa ila.
8 Ang bisan sin-o *nga tumuluo* nga wala nagaatipan sa iya mga paryente, labi na gid
sa iya pamilya, nagapakilala lang nga ginabaliwala niya ang iya pagtuo sa Dios, kag
mas malain pa siya sang sa indi tumuluo.
9 Dapat buligan ninyo ang mga balo nga babayi nga nagaedad 60 paibabaw, wala
nagpanginlalaki,*
10 kilala nga maayo ang ila mga ginahimo, maayo ang ila pag-atipan sa ila mga anak,
maabiabihon sa mga pangayaw, nagaalagad sa mga katawhan sang Dios,† nagabulig
sa mga nalisdan, kag mapisan maghimo sang bisan ano nga klase sang maayo nga mga
buhat.
11 Pero indi ninyo pag-ilakip sa mga balo nga bululigan ang mga balo nga bataon pa.
Kay kon mag-abot ang ila gusto nga magpamana liwat, mapatumbayaan nila ang
pag-alagad kay Cristo.
12 Gani makasala sila tungod kay ibaliwala nila ang ila promisa *nga mag-alagad na
lang kay Cristo*.
13 Luwas sina, magatinamad ang mga balo nga bataon pa kag magasagi na lang
pamalay-balay. Kag ang malain pa gid, magakutsokutso kag magapasilabot sila sa
iban, kag magaestorya sang mga butang nga indi dapat estoryahan.
14 Gani kon sa akon lang, kon amo ini ang matabo, maayo pa nga ang mga balo nga
ini nga bataon pa magpamana na lang liwat kag magpamata, kag mag-atipan sang ila
pamilya, para wala sing ihambal ang mga tawo nga nagakontra sa aton.
15 Nagasiling ako sini tungod kay may iban nga mga balo nga nagtalikod na gani *sa
pagtuo* kag nagsunod na kay Satanas.
16 Kon may babayi nga tumuluo nga may paryente nga mga balo, dapat siya na lang
ang mag-atipan sa ila para indi na mabug-atan ang iglesya sa pagsagod sa ila, kag
maatipanan pa sang iglesya ang mga balo nga wala na gid sing may ginasaligan.
17 Kon parte sa mga manugdumala sang iglesya nga maayo ang ila pagdumala, dapat
suwelduhan sila sing husto, labi na gid kon nagapangabudlay sila sa pagwali kag
pagtudlo.
18 Kay nagasiling ang Kasulatan, “Indi pagbusali ang baka samtang nagalinas ini.‡”§
Kag nagasiling pa gid, “Ang manug-obra dapat hatagan sang suhol.”*

---

* **5:9** *wala nagpanginlalaki:* ukon, *makaisa lang namana* † **5:10** *nagaalagad sa mga katawhan sang Dios:* sa literal, *nagahugas sang mga tiil sang mga balaan* ‡ **5:18** Ang buot silingon, para makakaon man ang baka samtang nagalinas. § **5:18** Deu. 25:4 * **5:18** Luc. 10:7

19 Indi pagsapaka ang mga akusasyon kontra sa mga manugdumala, luwas kon may
duha ukon tatlo ka testigo nga nagapamatuod.
20 Pero sabdunga sa atubangan sang mga tumuluo ang nagapakasala para
mahadlukan ang iban nga maghimo sang sala.
21 Sa atubangan sang Dios kag ni Cristo Jesus kag sang iya pinili nga mga anghel,
ginabilin ko sa imo nga tumanon mo gid ini nga mga sugo nga wala sing may
ginapaburan. Kinahanglan gid nga sa tanan mo nga ginahimo, pareho ang imo
pagtratar sa tanan.
22 Indi ka magdali-dali tungtong sang imo kamot sa bisan kay sin-o,† kundi
mag-andam ka nga indi ka maumid sa mga sala sang iban. Dapat wala sing isaway sa
imo sa sini nga mga butang.
23 Tungod kay permi ka lang nagamasakit, luwas sa tubig, mag-inom ka man sang
diutay nga bino para sa imo tiyan.
24 May mga tawo nga bisan wala pa sila masentensyahan nahibaluan na nga daan
ang ila mga sala. Pero ang iban ya ulihi na lang mahibaluan.
25 Amo man kon maayo ang aton ginahimo. May mga ginahimo kita nga maayo nga
mahibaluan dayon, kag may ara man nga indi mahibaluan dayon pero sa ulihi
mahibaluan gid man.

6

1 Kon parte sa mga tumuluo nga ulipon, dapat tahuron nila ang ila mga amo, para
wala sing may magpakalain sa Dios kag sa aton mga pagpanudlo.
2 Kag kon ang ila mga amo tumuluo man, indi nila dapat nga ibaliwala na lang ang
ila pagtahod sa ila tungod kay mag-ulutod na sila kay Cristo. Ang dapat gani,
mag-alagad sila sing husto tungod kay ang mga nagapulos sang ila pinangabudlayan
mga tumuluo nga ginahigugma man sang Dios.

Ang Sala nga mga Pagpanudlo

Itudlo mo ini sa ila kag silingon sila nga tumanon gid nila.
3 Kon may ara nga lain ang iya ginatudlo kag wala nagakomporme sa husto nga mga
pagpanudlo nga halin sa aton Ginoong Jesu-Cristo, kag wala nagakomporme sa mga
pagpanudlo parte sa diosnon nga pagkabuhi,
4 ina nga tawo bugalon pero wala sing may nahibaluan. Gusto lang niya nga
magdiskusyon sang wala sing pulos. Kag amo ini ang ginahalinan sang kahisa,
pag-inaway, pag-insultuhanay, pagsuspetsahanay,
5 kag wala untat nga ginamo. Amo ina ang batasan sang mga tawo nga wala na sing
husto nga panghunahuna kag indi na makahibalo kon ano ang matarong. Nagapinsar
sila nga makamanggad sila paagi sa ila pagkadiosnon.
6 Kon sa bagay, kon ang tawo diosnon kag kontento sa iya pagkabutang, labaw pa
siya sa manggaranon.
7 Ang matuod, sang pagkatawo ta diri sa kalibutan wala kita sing may gindala, kag
kon mapatay kita, wala man kita sing may madala halin sa kalibutan.
8 Gani, kon may pagkaon kita kag may bayo, dapat kontento na kita.
9 Pero ang mga tawo nga gusto magmanggaranon indi mahimo nga indi mahulog sa
mga temtasyon. Masiod sila sa mga wala sing pulos kag malain nga mga handom nga
amo ang nagaguba kag nagadala sa mga tawo sa kalaglagan.
10 Kay ang paghigugma sa kuwarta amo ang ginahalinan sang tanan nga klase sang
kalainan. Ang iban nga mga tawo, sa sobra nga handom sang kuwarta, nagtalang na
sa pagtuo kag napuno sang kalisod ang ila tagipusuon.

† **5:22** *Indi...kay sin-o:* Ang buot silingon, para maghatag sa iya sang awtoridad nga magdumala sa mga tumuluo.

Mga Bilin

11 Pero ikaw, bilang alagad sang Dios, likawi ina nga mga butang. Himulati nga
magkabuhi nga matarong, diosnon, may pagtuo, mahigugmaon, mainantuson, kag
malulo.
12 Magpakigbato ka sing maayo para sa pagtuo. Hupti sing maayo ang kabuhi nga
wala sing katapusan, tungod kay sa kabuhi nga ina gintawag ka sang Dios sadtong
pagsugid mo sa atubangan sang madamo nga tawo nga ikaw nagatuo na kay Cristo.
13 Sa atubangan sang Dios nga nagahatag sang kabuhi sa tanan, kag sa atubangan ni
Cristo Jesus nga nagsugid sang kamatuoran kay Poncio Pilato, ari ang akon sugo sa
imo:
14 tumana ang ginabilin sa imo nga sugo kag siguraduhon mo nga husto gid ang imo
pagtuman nga wala sing kasawayan hasta mag-abot ang aton Ginoong Jesu-Cristo.
15 Kon parte sa pag-abot ni Jesu-Cristo, ipakita siya sang makagagahom kag bulahan
nga Dios sa natalana nga tion. Ang Dios amo ang Hari nga labaw sa tanan nga hari kag
Ginoo nga labaw sa tanan nga ginoo.
16 Sa iya lang ang kabuhi nga wala sing kamatayon.* Didto siya nagapuyo sa masilaw
nga kasanag nga indi mapalapitan. Wala gid sing tawo nga nakakita sa iya kag wala
gid sing may makakita. Dayawon ta ang Dios nga makagagahom hasta san-o. Amen!
17 Kon parte sa mga manggaranon sa sini nga panahon, silingon mo sila nga indi sila
magpabugal ukon magsalig sa ila manggad nga madali man lang madula. Dapat
ibutang nila ang ila pagsalig sa Dios nga nagahatag sang tanan nga butang para
mangin malipayon kita.
18 Tudlui sila nga maghimo sing maayo para mangin manggaranon sila sa maayo
nga mga buhat. Tudlui man sila nga mangin mabinuligon kag maalwan sa
pagpakig-ambit sang ila mga pagkabutang.
19 Kon amo ini ang ila himuon, nagatipon sila sang manggad para sa ila kaugalingon
nga mangin maayo nga pundasyon sang ila kabuhi sa palaabuton, kag makabaton sila
sang matuod gid nga kabuhi.
20 Timoteo, tipigi ang *mga pagpanudlo nga* gintugyan sa imo sang Dios. Likawi ang
mga pagpanudlo nga wala sing pulos kag wala nagahalin sa Dios pati ang mga
pagdiskusyon parte sa ginasiling sang iban nga kaalam (pero ang matuod, indi) nga
wala nagasinanto.
21 Ang iban nagasiling nga may ara sila sini nga kaalam, pero tungod sa sina nga
"kaalam" nila, nagtalang sila kag indi na sila kahibalo sang husto nga pagtuo.
Kabay pa nga pakamaayuhon ka *sang Dios*.

---

* **6:16** ukon, *Siya lang ang ginahalinan sang kabuhi nga wala sing kamatayon.*

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pablo kay Timoteo

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang Dios.
Ginpadala niya ako para ibalita ang parte sa kabuhi nga iya ginpromisa nga mabaton
sang mga ara kay Cristo Jesus.
2 *Nagapangamusta ako* sa imo, Timoteo, bilang akon hinigugma nga anak *sa pagtuo*.
Kabay pa nga mabaton mo ang grasya,* kaluoy, kag kalinong† halin sa Dios nga
Amay kag kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.

Pagpasalamat sa Dios kag Pagpadumdom kay Timoteo

3 Nagapasalamat ako sa Dios nga gin-alagaran sang aton mga katigulangan, kag amo
man ang akon ginaalagaran nga may matinlo nga konsensya. *Nagapasalamat ako sa*
iya sa akon pagdumdom sa imo permi sa akon pagpangamuyo adlaw-gab-i.
4 Kon madumduman ko ang imo mga paghibi *sang akon paghalin*, ginahidlaw ako sa
imo. Luyag ko nga magkitaay kita liwat para malipay gid ako.
5 Indi ko malipatan ang imo sinsero nga pagtuo, pareho sang pagtuo sang imo lola
nga si Luisa kag sang imo iloy nga si Eunice nga nauna nga nagtuo sang sa imo, kag
nasiguro ko nga ara man sa imo ang ila pagtuo.
6 Amo ina nga luyag ko nga padumdumon ka nga magmapisan ka sa paggamit sang
abilidad nga ginhatag sang Dios sa imo sang gintungtungan ko ikaw sang akon mga
kamot.
7 Kay ang Dios wala naghatag sa aton sang *iya* Espiritu para mahuya kita nga
mag-atubang sa mga tawo, kundi para magbakod kita kag makatuon nga maghigugma
sa iban kag makadisiplina sang aton kaugalingon.‡
8 Gani indi ka magkahuya nga magsugid sa iban parte sa aton Ginoo. Kag indi ka
man magkahuya nga napriso ako diri tungod sa iya, kundi sa bulig sang gahom sang
Dios, mag-ambit ka sa mga pag-antos tungod sa Maayong Balita.
9 Gintawag niya kita kag ginluwas para mangin iya. Ini wala niya paghimua tungod
kay maayo ang aton mga binuhatan, kundi tungod sa iya kaugalingon nga katuyuan
kag grasya. Sa wala pa ang kalibutan, ginhatag na niya ini nga grasya sa aton paagi
kay Cristo Jesus.
10 Pero subong lang ini ginpahayag sa aton sang pag-abot ni Cristo Jesus nga aton
Manluluwas. Gindula niya ang gahom sang kamatayon kag ginpahayag niya sa aton
paagi sa Maayong Balita nga makaangkon kita sang kabuhi nga wala sing katapusan.
11 Kag ginhimo ako *sang Dios* nga apostol kag manunudlo para magsugid sining
Maayong Balita.
12 Amo ini ang kabangdanan nga nagaantos ako subong. Pero wala ko ginakahuya
ang natabo nga ini sa akon tungod kay kilala ko si Cristo nga akon ginasaligan, kag
nasiguro ko gid nga sarang siya makatipig sang gintugyan niya sa akon§ hasta sa
adlaw nga siya magabalik.
13 Ang husto nga pagpanudlo nga imo natun-an sa akon amo ang imo dapat itudlo,
nga may pagtuo kag paghigugma, tungod nga amo gid ina ang dapat ta himuon bilang
ara na kay Cristo Jesus.
14 Paagi sa bulig sang Espiritu Santo nga nagapuyo sa aton, tipigi ang maayo nga
pagpanudlo nga gintugyan sa imo.

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:7** ukon, *Kay ang Dios wala naghatag sa aton sang espiritu sang katalaw kundi sang gahom, gugma kag disiplina sa kaugalingon.* § **1:12** *sang gintugyan niya sa akon:* ukon, *sang gintugyan ko sa iya*

15 Nahibaluan mo nga ginsikway ako sang halos tanan nga tumuluo sa *probinsya*
sang Asia. Pati si Figelus kag si Hermogenes nagbiya sa akon.
16 Pero kabay pa nga kaluoyan gid sang Ginoo si Onesiforus kag ang iya pamilya, kay
ginpabaskog* niya ako permi. Wala niya ako ginakahuya bisan napriso ako.
17 Pag-abot niya gani sa Roma, wala untat ang pagpangita niya sa akon hasta nga
nakita niya ako.
18 Kag nahibaluan mo man kon paano ang pagbulig niya sa akon sang didto pa ako
sa Efeso. Kabay pa nga kaluoyan siya sang Ginoo kon mag-abot na ang adlaw nga ang
mga tawo sentensyahan sang Dios.

2

Ang Maayo nga Soldado ni Cristo Jesus

1 Ikaw Timoteo, nga *bilang* akon anak, magpakabakod ka sa bulig sang Dios. Ini nga
bulig mabaton mo tungod kay ikaw ara na kay Cristo Jesus.
2 Ang mga pagpanudlo nga nabatian mo sa akon sa atubangan sang madamo nga
testigo itudlo mo man sa mga tawo nga masaligan, nga makatudlo man sa iban.
3 Mag-ambit ka sa mga pag-antos bilang maayo nga soldado ni Cristo Jesus.
4 *Kag dapat* pareho *ka* sa soldado nga sa serbisyo nga wala nahigot sa iban pa nga
mga obra para mapalipay niya ang iya opisyal.*
5 *Dapat* pareho *ka man* sa manugdalagan; indi siya makakuha sang premyo kon
wala siya nagasunod sa mga pagsulundan sa palumba.†
6 *Kag dapat* pareho *ka man* sa mangunguma nga nagapangabudlay. Kay indi bala
ang mangunguma ang una nga makaambit sang iya patubas?‡
7 Hunahunaa sing maayo ining akon mga ginasiling, kag buligan ka gid sang Ginoo
para maintiendihan mo ini tanan.
8 Dumduma ang Maayong Balita nga akon ginatudlo parte kay Jesu-Cristo nga
nabanhaw, nga kaliwat ni David.
9 Tungod sa akon pagwali sang Maayong Balita nagaantos ako. Kag ginakadenahan
pa ako pareho sang kriminal. Pero ang pulong sang Dios wala makadenahi.
10 Gani ginabatas ko ang tanan para sa mga pinili *sang Dios*, para maluwas man sila
paagi kay Cristo Jesus kag makaangkon sang maayo gid nga kabuhi nga wala sing
katapusan.
11 Matuod gid ang ginasiling,
"Kon napatay kita kaupod ni Cristo sa iya kamatayon,
sigurado gid nga mabuhi man kita kaupod niya.
12 Kon nagabatas kita *sa mga kabudlayan*,
sigurado gid nga magahari man kita kaupod niya.
Pero kon ipanginwala ta siya,
ipanginwala man niya kita.
13 Kon indi kita masaligan,
siya masaligan pa gihapon,
kay indi mahimo nga indi niya pagtumanon ang iya ginahambal."

Ang Maayo nga Alagad sang Dios

14 Sa atubangan sang Dios ipadumdom mo gid sa ila ining mga butang, kag
paandaman mo sila nga likawan nila ang wala sing pulos nga mga pagdiskusyon.

---

* **1:16** *ginpabaskog:* ukon, *ginbuligan* * **2:4** siguro ang buot silingon, *Indi ka magpahigot sa mga buluhaton nga wala sing kahilabtanan sa imo pag-alagad sa Ginoo, para mapalipay mo ang Ginoo.* † **2:5** siguro ang buot silingon, *Tumanon mo gid ang mga sugo sang Ginoo para mabaton mo ang premyo halin sa iya.* ‡ **2:6** siguro ang buot silingon, *Kon mapisan ka, makabaton ka sing balos halin sa Ginoo.*

Wala sila sing may makuha sa sina nga mga butang kundi nagapaguba lang sang
pagtuo sang mga nagapamati.
15 Himua ang imo masarangan para malipay ang Dios sa imo, nga pareho sa
manugpangabudlay nga wala nagakahuya sa iya mga ginahimo. Itudlo mo sang husto
ang pulong sang Dios nga amo ang kamatuoran.
16 Likawi ang mga pagpanudlo nga wala sing pulos kag wala nagahalin sa Dios,
tungod kay ina nagapapalayo lang sa mga tawo sa Dios.
17 Ang ila mga pagpanudlo pareho sang balatian nga kanser *nga nagalapta kag
nagaguba sang bilog nga lawas.* Kaupod sang mga tawo nga nagatudlo sina amo si
Hymeneus kag si Filetus.
18 Nagpalayo sila sa kamatuoran kay nagasiling sila nga ang aton pagkabanhaw
natabo na *kag wala na sing pagkabanhaw sa palaabuton.* Gani ginaguba nila ang
pagtuo sang iban.
19 Pero bisan amo ina, mabakod gihapon ang pundasyon nga ginpatindog sang Dios,
tungod kay may nakasulat nga nagasiling, "Nakilala sang Ginoo kon sin-o ang iya mga
tawo."§ Kag "Ang kada tawo nga nagasiling nga siya iya sang Ginoo dapat gid magbiya
sa bisan ano nga malain."
20 Sa mga balay nga dalagko may sari-sari nga mga galamiton. May mga ginhimo sa
bulawan, pilak,* kahoy kag lunang. Ang mga galamiton nga ginhimo sa bulawan kag
pilak ginagamit sa espesyal nga mga okasyon, pero ang mga galamiton nga ginhimo sa
kahoy kag lunang ginagamit lang sa pang-adlaw-adlaw.
21 Ang bisan sin-o nga nagalikaw sa mga kalautan amo ang makabig nga mga
galamiton nga malahalon nga ginpain para gamiton kag mapuslan sang Ginoo, kag
sarang niya nga gamiton para sa kaayuhan sa bisan ano nga oras.
22 Gani likawi gid ang malain nga mga handom sang mga pamatan-on. Himulati nga
mangin matarong ang imo kabuhi, masaligan, mahigugmaon, kag maayo ang imo
relasyon sa iban, kaupod sang mga tawo nga nagadangop sa Ginoo nga may matinlo
nga tagipusuon.
23 Likawi ang wala sing pulos kag binuang nga mga pagdiskusyon, tungod kay
nahibaluan mo nga ang resulta sina amo ang pag-ilinaway.
24 Indi dapat magpangaway ang ulipon sang Ginoo, kundi dapat mabuot siya sa
tanan, maayo magtudlo, kag wala nagadumot.
25 Kinahanglan malulo siya sa pagtudlo sa mga nagakontra sa iya, kay basi pa lang sa
sina nga paagi hatagan sila sang Dios sing kahigayunan nga maghinulsol para
mahibaluan nila ang kamatuoran.
26 Kag masanagan ang ila mga hunahuna kag makapalagyo sila sa siod sang yawa
nga nagbihag sa ila para magsunod sa iya gusto.

3

Ang Katapusan nga mga Inadlaw

1 Tandai ini: mangin mabudlay gid sa katapusan nga mga inadlaw.
2 Kay ang mga tawo mangin maiyaiyahon, mahigugmaon sa kuwarta, tikalon,
bugalon, magahambal sing malain kontra sa ila isigkatawo kag sa Dios, indi magpati
sa ila mga ginikanan, indi mapinasalamaton, kag indi diosnon.
3 Luwas sina wala sila pasunaid sa ila isigkatawo; wala sila luyag nga
magpakighusay sa ila kontra; ginapakalain nila ang iban; indi sila makapugong sang
ila kaugalingon, mapintas, kag kontra sa bisan ano nga maayo.

§ **2:19** Num. 16:5 * **2:20** *pilak:* sa English, *silver*

4 Mangin traidor sila, dasodaso, kag magapadayaw sang ila kaugalingon. Palabihon
pa nila ang mga kalipay nga iya sang kalibutan sang sa Dios.
5 Magapakita-kita sila nga sila diosnon pero isikway nila ang gahom sang Dios.
Likawi ang mga tawo nga pareho sina.
6 Ang iban sa ila nagahimo sing paagi nga makasulod sa mga balay para tuntuhon
ang mga maluya nga mga babayi nga nabuyo na gid sa pagpakasala kag ulipon na
sang sari-sari nga mga balatyagon nga malain.
7 Ina nga mga babayi sige ang ila tuon pero indi sila makaintiendi sang kamatuoran.
8 Ang mga lalaki nga nagatudlo sa ila sang sala nga pagpanudlo nagakontra sa
kamatuoran pareho sang pagkontra ni Janes kag ni Jambres kay Moises sadto anay.
Indi husto ang hunahuna sang sini nga mga lalaki, kag ang ila ginasiling nga pagtuo
wala sing pulos.
9 Pero indi sila makapadayon sa ila ginahimo nga ina tungod nga makita gid sang
tanan ang ila kabuangan, pareho sa natabo kay Janes kag Jambres.

Mga Bilin

10 Pero ikaw ya *Timoteo*, naobserbaran mo ang akon mga pagpanudlo, ang akon
pamatasan, kag ang akon katuyuan *sa kabuhi*. Naobserbaran mo man ang akon
pagtuo *sa Dios*, ang akon pagpasensya kag paghigugma *sa mga tawo*, kag kon paano ko
ginbatas ang mga kabudlayan.
11 Nahibaluan mo ang akon mga pag-antos sang didto ako sa Antioc, sa Iconium, kag
sa Lystra, kag kon paano ko ginbatas ang mga paghingabot. Pero sa sina nga tanan
ginluwas ako sang Ginoo.
12 Ang matuod, ang tanan nga luyag magkabuhi sang diosnon nga kabuhi bilang
sumulunod ni Cristo Jesus magaagi gid sa mga paghingabot.
13 Pero ang mga tawo nga malain kag nagapatalang sa iban magalain kag
magatalang pa gid, kag sila mismo patalangon man.
14 Pero ikaw ya magpadayon gid sa mga kamatuoran nga imo natun-an kag
ginatuohan, tungod kay nahibaluan mo man kon sin-o ang mga nagtudlo sa imo.
15 Halin sang bata ka pa nahibaluan mo ang Balaan nga Kasulatan, kag ina
makahatag sa imo sang kaalam sa pag-angkon sang kaluwasan paagi sa pagtuo kay
Cristo Jesus.
16 Ang bilog nga Kasulatan ginsulat paagi sa gahom sang Dios, kag mapuslanon sa
pagtudlo, sa pagsabdong, sa pagtadlong sang sala, kag sa paghanas sa matarong nga
pagkabuhi,
17 para ang tawo nga nagaalagad sa Dios matudluan sa paghimo sang tanan nga
klase sang kaayuhan.

4

1 Gani sa presensya sang Dios kag ni Cristo Jesus may ibilin ako sa imo. Magabalik
siya kag magahari, kag magahukom sa tanan nga tawo, buhi man ukon patay. Amo ina
nga ginabilinan ko ikaw
2 nga iwali mo ang pulong sang Dios. Magmapisan ka sa pagsugid sa mga tawo sa
bisan ano nga oras. Kombinsiha ang mga tawo, sabdunga sila *sa ila ginahimo nga
malain*, kag palig-una *ang ila pagtuo* paagi sa pagtudlo nga may pagpasensya.
3 Kay magaabot ang tion nga ang mga tawo indi na magpamati sa husto nga mga
pagpanudlo, kundi ang ila gusto amo lang gid ang ila sundon. Magapangita sila sang
mga manunudlo nga magatudlo sang mga butang nga gusto lang nila mabatian.
4 Indi na sila magpamati sa kamatuoran, kundi sa mga pagpanudlo nga himo-himo
lang sang mga tawo.

5 Pero ikaw ya, magpugong ka sang imo kaugalingon sa tanan nga tion. Kon
mag-abot ang kabudlayan, agwantaha lang. Tumana ang imo obligasyon bilang
manugwali sang Maayong Balita, kag himua ang tanan nga ginapahimo sang Dios sa
imo.
6 Kon parte sa akon, nag-abot na ang tion nga ang akon kabuhi ihalad na, tungod kay
madali na lang ako maghalin sa sini nga kalibutan.
7 Ginhimo ko ang akon masarangan sa pagdalagan kag natapos ko na ang akon
dalaganon. Gintipigan ko ang akon pagtuo.
8 Kag karon, may ginatigana ang Ginoo sa akon nga padya sang pagkamatarong* nga
iya igahatag sa akon sa adlaw nga siya maghukom sa tanan, kag ang iya paghukom
matarong. Indi lang ako ang gintigan-an sina nga padya kundi ang tanan man nga
nagapaabot sa iya pagbalik.

Mga Personal nga Bilin

9 Tinguhai gid nga makakadto ka diri sa akon sa labing madali,
10 kay si Demas didto na sa Tesalonica. Ginbayaan niya ako tungod nga ginapasulabi
niya ang *mga butang* sa sini nga panahon. Si Cresens wala na diri subong kay
nagpa-Galacia siya, kag si Tito ya nagpa-Dalmacia.
11 Si Lucas lang gid ang akon kaupod diri. Gani sa pagkadto mo diri dal-on mo si
Marcos tungod kay dako gid ang iya mabulig sa akon obra.
12 Kag parte kay Tykicus, ginpakadto ko siya sa Efeso.
13 Kon magkadto ka na diri, dal-on mo man ang akon bayo para sa tigtulugnaw nga
akon ginbilin kay Carpus didto sa Troas. Dal-on mo man ang akon mga libro, labi na
gid ang akon mga papeles.
14 Tama kalain ang mga ginhimo sa akon ni Alexander nga panday sang metal.
Balusan siya sang Ginoo sa iya mga ginhimo.
15 Mag-andam ka sa iya tungod nga kontra gid niya ang aton ginatudlo.
16 Sa akon nahauna nga pag-atubang sa husgado para magdepensa sang akon
kaugalingon wala gid sing may nagbulig sa akon. Ginpabay-an nila ako tanan. Kabay
pa nga patawaron sila sang Dios.
17 Pero bisan amo ato ang natabo wala gid ako ginpabay-an sang Ginoo. Ginhatagan
pa gani niya ako sing kabaskog sa pagsugid sa mga indi Judio sang tanan parte sa
Maayong Balita. Amo gani nga naluwas ako sa kamatayon.†
18 Kag nahibaluan ko nga luwason pa gid ako sang Ginoo sa tanan nga malain, kag
indi ako maano hasta sa tion nga dal-on niya ako sa iya ginharian sa langit. Dalayawon
siya hasta san-o. Amen!

Katapusan nga Pagpangamusta

19 Kamusta na lang kay Priscila kag kay Aquila, kag sa pamilya ni Onesiforus.
20 Si Erastus nagpabilin sa Corinto, kag si Trofimus ginbilin ko didto sa Miletus kay
nagmasakit siya.
21 Tinguhai gid nga makaabot ka diri sa wala pa ang tigtulugnaw.
Nagapangamusta sa imo si Eubulus, Pudens, Linus, Claudia, kag ang tanan ta nga
kauturan *diri*.
22 Kabay pa nga updan ka permi sang Ginoo. Kag kabay pa nga pakamaayuhon niya
kamo *tanan*.

---

* **4:8** *padya sang pagkamatarong:* buot silingon may ihatag ang Ginoo nga padya kay Pablo tungod nga nakita niya nga matarong ang iya kabuhi; ukon ang padya mismo amo ang (kompleto nga) pagkamatarong. † **4:17** *sa kamatayon:* sa literal, *sa baba sang leon*

Ang Sulat ni Pablo kay Tito

1 *Ako* si Pablo nga ulipon sang Dios kag apostol ni Jesu-Cristo. *Ginpadala niya ako*
para *mapalig-on ang* pagtuo sang iya mga pinili kag para maintiendihan nila ang
kamatuoran parte sa diosnon nga pagkabuhi.
2 Kag amo ini ang nagahatag sa aton sing paglaom nga kita may kabuhi nga wala
sing katapusan. Sa wala pa ang kalibutan, nagpromisa na ang Dios nga hatagan niya
kita sang kabuhi nga wala sing katapusan, kag ang Dios wala nagabutig.
3 Karon amo na ini ang tion nga iya ginpili para ipaathag ang parte sa sina nga
kabuhi. Kag ako ang gintugyanan sang Dios nga aton Manluluwas sa pagsugid sini sa
mga tawo.
4 *Nagapangamusta ako* sa imo, Tito, *bilang* akon matuod nga anak sa isa ka pagtuo.
Kabay pa nga mabaton mo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios nga Amay kag
kay Cristo Jesus nga aton Manluluwas.

Ang Buluhaton ni Tito sa Crete

5 Ginbilin ko ikaw sa Crete para padayunon mo ang aton buluhaton nga wala pa
natapos, kag para makapili ka sang mga manugdumala para sa mga tumuluo sa tagsa
ka banwa.
6 Indi pagkalimti ang akon bilin sa imo nga dapat pilion mo ang mga tawo nga wala
sing kasawayan,‡ isa lang ang ila asawa, kag kinahanglan nga ang ila mga kabataan
mga tumuluo man kag indi maakusaran nga salawayon ukon nagabinugoy.
7 Ang nagadumala sa mga tumuluo amo ang gintugyanan sa buluhaton sang Dios,
gani kinahanglan gid nga wala siya sing kasawayan, indi bugalon, indi mainiton, indi
palahubog, indi palaaway, kag indi makikuwarta.
8 Dapat maabiabihon siya sa mga bisita, gusto permi maghimo sang maayo, kahibalo
magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi, matarong, diosnon, kag
makapugong sang iya kaugalingon.
9 Kinahanglan nga ginatipigan niya sing maayo ang matuod kag masaligan nga mga
pulong nga gintudlo namon, para mapabakod niya ang iban paagi sa husto nga
pagpanudlo kag makasabat siya sa mga tawo nga nagakontra sini.
10 Kay madamo ang indi magpamati sa matuod nga mga pagpanudlo, labi na gid ang
mga tawo nga halin sa relihiyon sang mga Judio. Mga madaya sila nga mga tawo nga
nagapanudlo sang wala sing pulos.
11 Kinahanglan gid nga tapnaon sila sa ila ginahimo, kay ginagamo nila ang mga
panimalay paagi sa ila mga pagpanudlo nga indi dapat itudlo, kag ang ila katuyuan
makahuluya tungod kay nagapanguwarta lang sila.
12 Ang isa sang ila mga propeta *nga taga-Crete mismo* nagsiling, "Ang mga taga-Crete
mga butigon kag mga malain pareho sa mapintas nga mga sapat, mga matamad kag
gusto lang magkaon."
13 Matuod gid inang iya ginasiling, gani dapat nga sabdungon mo sila sing masakit
para magtadlong ang ila pagtuo,
14 kag para indi na sila magsapak sa mga himo-himo lang nga mga pagpanudlo sang
mga Judio kag sa mga sugo nga himo-himo lang sang mga tawo nga nagtalikod sa
kamatuoran.

---

* **1:4** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:4** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:6** *wala sing kasawayan:* ukon, *may maayo nga reputasyon*

15 Matinlo ang tanan nga butang sa mga tawo nga matinlo *ang ila mga hunahuna*,
pero sa mga tawo nga mahigko *ang ila mga hunahuna* kag wala sing pagtuo sa Dios,
para sa ila ang tanan mahigko, tungod kay mahigko matuod ang ila konsensya kag
hunahuna.
16 Nagasiling sila nga nakakilala sila sa Dios, pero indi makita sa ila mga binuhatan.
Makaulugot sila! Matig-a gid ang ila mga ulo! Gani indi sila makahimo sang bisan ano
nga maayo.

2

Ang Husto nga Pagpanudlo

1 Pero ikaw, *Tito,* kinahanglan itudlo mo ang suno sa husto nga pagpanudlo.
2 Laygayan mo ang gulang nga mga lalaki nga magpugong sang ila kaugalingon,
magkabuhi nga talahuron kag kahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon
indi. Dapat husto ang ila pagtuo, mahigugmaon sa ila isigkatawo, kag mabinatason sa
tanan nga butang.
3 Kag laygayan mo man ang gulang nga mga babayi nga dapat maayo ang ila
pamatasan bilang mga babayi nga nagatuo sa Dios, wala nagapakalain sa iban, kag
indi palainom. Dapat itudlo nila ang maayo,
4 para makatuon ang bataon pa nga mga babayi kon paano maghigugma sa ila bana
kag mga kabataan,
5 kag kon paano magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi, kag para
makatuon sila nga magkabuhi nga may matinlo nga tagipusuon, mag-atipan sang
panimalay, magpakabuot, kag magpasakop sa ila bana, para wala sing may
magpakalain sa pulong sang Dios nga aton ginatudlo.
6 Laygayan mo man ang bataon pa nga mga lalaki nga dapat kahibalo sila
magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi.
7 Dapat sulundan ka nila sa paghimo sing maayo sa tanan nga butang. Dapat sinsero
ka kag seryuso sa imo pagtudlo.
8 Siguruhon mo nga ang imo mga ginahambal husto kag wala sing kasawayan, para
mahuy-an ang mga tawo nga nagakontra sa aton, kay wala sila sing may mahambal
nga malain kontra sa aton.
9 *Laygayan mo man* ang mga ulipon nga dapat magtuman sila sa ila amo sa tanan nga
bagay, para malipay ang ila mga amo sa ila. Indi sila magpamatok ukon magsagi sabat.
10 *Silinga man sila nga* indi magpangawat *sa ila mga amo,* kundi magpakita sila nga
sila maayo kag masaligan, para sa tanan nila nga mga ginahimo magasiling ang mga
tawo nga matahom gali ang aton mga pagpanudlo parte sa Dios nga aton Manluluwas.
11 Kay ginpakita na sang Dios sa tanan nga klase sang mga tawo ang iya grasya nga
nagahatag sang kaluwasan.
12 Kag ina nga grasya nagatudlo sa aton nga dapat isikway ta na ang pagkabuhi nga
indi diosnon kag ang mga kalibutanon nga mga kailigbon. Dapat magkabuhi kita sa
sini nga panahon nga nakahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi.
Kag dapat matarong kag diosnon ang aton ginahimo
13 samtang nagahulat kita sa malipayon nga adlaw nga aton ginalauman, nga amo
ang makatilingala nga pag-abot ni Jesu-Cristo nga aton Manluluwas kag
makagagahom nga Dios.
14 Gintugyan niya ang iya kaugalingon nga patyon para maluwas kita sa tanan ta
nga kalautan, kag para mangin iya kita nga mga katawhan, nga matinlo kag gusto gid
maghimo sing maayo.

15 Itudlo mo ini nga mga butang sa ila, kag gamita ang imo awtoridad samtang
ginapabakod mo kag ginasaway ang mga nagapamati sa imo. Indi ka maghimo sang
bisan ano nga mangin kabangdanan nga hikayan ka sang iban.

3

Ang Kristohanon nga Pagginawi

1 Padumduma ang mga tumuluo nga magpasakop kag magtuman sa mga pangulo
kag mga awtoridad. Kinahanglan handa permi ang mga tumuluo sa paghimo sang
bisan ano nga maayo.
2 Silingon mo sila nga indi maghambal sing malain kontra sa bisan kay sin-o ukon
magpangaway, kundi magmabuot sila kag magmalulo permi sa tanan nga tawo.
3 Kay sang una, wala man kita nakahibalo sang kamatuoran parte sa Dios kag indi
kita matinumanon. Ginpatalang kita kag gin-ulipon sang aton malain nga mga
balatyagon kag sang sari-sari nga mga pagpangalipay. Naghari sa aton ang malain nga
mga handom kag kahisa. Gindumtan kita sang iban kag kita nagdumot man sa ila.
4 Pero nag-abot ang tion nga ginpakita sang Dios nga aton Manluluwas ang iya kaayo
kag gugma sa aton.
5 Ginluwas niya kita indi tungod sa aton maayo nga mga binuhatan, kundi tungod sa
iya kaluoy sa aton. Kag ginhimo niya ini paagi sa Espiritu Santo nga naghugas sa aton
kag naghatag sing bag-o nga kabuhi.
6 Ginhatag sang Dios sa aton sing bugana ang Espiritu Santo paagi kay Jesu-Cristo
nga aton Manluluwas,
7 agod paagi sa iya grasya nga nagpakamatarong sa aton, maangkon ta ang kabuhi
nga wala sing katapusan nga amo ang aton ginalauman.
8 Ini nga mga pagpanudlo matuod kag masaligan.
Gani gusto ko nga itudlo mo gid ini nga mga butang para ang mga nagatuo sa Dios
magtinguha gid sa paghimo sing maayo. Maayo gid ini kag mapuslanon para sa mga
tawo.
9 Pero maglikaw ka sa wala sing pulos nga mga pagbinais-bais, sa mga pag-usoy kon
sin-o ang ila katigulangan, sa mga pagdebate kag pag-ilinaway parte sa Kasuguan. Ina
nga mga butang wala sing pulos kay wala ka gid sing may makuha dira.
10 Kon may tawo dira nga amo ang ginahalinan sang mga pagbinahin-bahin, dapat
paandaman mo siya. Pero pagkatapos sang ikaduha nga pagpaandam, kon indi pa gid
siya magpati, indi na ninyo siya pagpaupdon sa inyo.
11 Kay nahibaluan mo nga ina nga tawo tiko ang iya panghunahuna, kag ang iya
pagpakasala nagapamatuod nga may salabton siya sa Dios.

Katapusan nga mga Bilin

12 Pakadtuon ko dira sa imo si Artemas ukon si Tykicus. Kon mag-abot na gani dira
ang isa sa ila, magkadto ka dayon sa Nicopolis kag magpakigkita sa akon, kay
nadesisyunan ko na nga didto ako matiner sa tion sing tigtulugnaw.
13 Buligan mo gid si Zenas nga abogado kag si Apolos nga makalakat na sila.
Siguruhon mo nga indi sila pagkulangon sa ila mga kinahanglanon.
14 Tudlui ang aton mga kauturan dira nga magtinguha nga mag-obra sing maayo
para indi sila pagkulangon sa ila mga kinahanglanon. Sa sini nga paagi indi sila
magakabuhi nga wala sing pulos.
15 Nagapangamusta sa imo ang akon mga kaupod diri. Ipaabot mo man ang amon
mga pagpangamusta sa aton kapareho nga mga tumuluo dira nga nagahigugma sa
amon.
Kabay pa nga pakamaayuhon kamo tanan *sang Dios*.

Ang Sulat ni Pablo kay
Filemon

1 *Ako* si Pablo nga napriso tungod kay Cristo Jesus. *Ako* kag si Timoteo nga aton utod
kay Cristo nagapangamusta sa imo Filemon bilang pinalangga man namon *nga utod*
kag kaupod nga manugpangabudlay
2 *Nagapangamusta man kami* kay Afia nga aton utod, kay Arkipus nga aton kapareho
nga soldado *ni Cristo*, kag sa mga tumuluo nga nagatipon* dira sa imo balay *sa*
pagsimba sa Dios.
3 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya† kag kalinong‡ halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Gugma kag Pagtuo ni Filemon

4 Permi ako nagapasalamat sa Dios kada pangamuyo ko para sa imo,
5 tungod nakabati ako nga mabakod ang imo pagtuo kay Ginoong Jesus kag
mahigugmaon ka sa tanan nga katawhan sang Dios.
6 Nagapangamuyo ako nga kabay pa nga ang imo pagkamahinatagon, nga bunga
sang imo pagtuo,§ magapadayon samtang nagadalom pa gid ang imo pag-intiendi
parte sa tanan nga maayo nga mga butang nga nabaton ta tungod nga kita iya na ni
Cristo.
7 *Pinalangga ko nga* utod, tungod sang imo pagpalangga sa mga katawhan sang Dios
nagbakod sila, gani nalipay gid ako kag nagbakod man.

Ang Pangabay ni Pablo

8 Karon may ipangabay ako sa imo. Nahibaluan ko nga tungod sa awtoridad nga
ginhatag sa akon ni Cristo makasugo ako sa imo.
9 Pero tungod nga ginapalangga ko ikaw, mapangabay na lang ako sa imo. Gani
bilang isa ka tigulang kag napriso tungod kay Cristo Jesus,
10 nagapangabay ako subong sa imo para kay Onesimus, *nga kon mahimo patawaron*
mo siya. Ginakabig ko siya nga bilang akon anak tungod nga nadala ko siya sa pagtuo
kay Cristo diri sa prisohan.
11 Sang una wala mo siya mapusli, pero subong duha na kita ang makapulos sa iya.
12 Karon ginapabalik ko dira sa imo ang akon pinalangga nga si Onesimus.
13 Gusto ko kuntani nga diri na lang siya agod paagi sa iya makabulig ka sa akon
samtang ari pa ko sa prisohan tungod sa akon pagwali sang Maayong Balita.
14 Pero indi ko gusto nga himuon ini nga wala ka sing pagtugot, para indi magguwa
nga ginpilit ko lang ikaw nga magbulig sa akon, kundi gusto ko nga kon magbulig ka
gid man, magbulig ka sing tinagipusuon.
15 Ginbuot siguro sang Dios nga makapalayo anay si Onesimus sa imo, para sa
pagbalik niya sa imo indi na gid kamo magbulagay hasta san-o.
16 Karon indi na siya ulipon lang, kundi imo pa nga pinalangga nga utod. Palangga
ko siya, pero mas palangga mo pa gid siya tungod nga subong indi mo lang siya ulipon
kundi imo man siya utod sa Ginoo.
17 Gani, kon ginakabig mo ako nga imo kapareho nga tumuluo, batuna siya nga daw
ako ang imo ginabaton.
18 Kon nakasala siya sa imo ukon nakautang man siya, ako ang mabayad sina.

---

* **1:2** *mga tumuluo nga nagatipon:* sa literal, *iglesya* † **1:3** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* ‡ **1:3** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* § **1:6** *pagkamahinatagon, nga bunga sang imo pagtuo:* ukon, *pagsugid parte sa imo pagtuo*

19 Ako gid mismo, si Pablo, ang nagsulat sini: “Ako ang magabayad kon may utang
siya sa imo.” Ugaling nahibaluan mo nga may dako ka man nga utang sa akon, kay
paagi sa akon nabaton mo ang kaluwasan.
20 Gani utod, tumana ining akon ginapangabay sa imo tungod nga pareho na kita
nga nagatuo sa Ginoo. Lipaya man ako bilang imo utod kay Cristo.
21 Dako ang akon pagsalig nga tumanon mo ang akon ginapangabay, gani amo ini
nga nagasulat ako sa imo. Kag nagapati ako nga sobra pa gid sining akon
ginapangabay ang imo himuon sa iya.
22 May pangabay pa gid ako sa imo. Kon mahimo preparahan mo ako sang akon
dalayunan, kay nagasalig ako nga paagi sa inyo mga pangamuyo makabalik ako dira
sa inyo.

Katapusan nga Pagpangamusta

23 Ang akon kaupod nga si Epafras nga napriso man tungod kay Cristo Jesus
nagapangamusta man sa imo.
24 Nagapangamusta man ang akon mga kaupod nga mga manugpangabudlay nga
sanday Marcos, Aristarcus, Demas, kag Lucas.
25 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Sulat para sa mga Hebreo

Ang Pulong sang Dios Paagi sa Iya Anak

1 Sang una nga panahon, madamo gid nga beses nga naghambal ang Dios sa aton
mga katigulangan sa nagkalain-lain nga paagi, paagi sa mga propeta.
2 Pero sa sining ulihi nga mga inadlaw, naghambal siya sa aton paagi sa iya Anak.
Paagi sa iya, ginhimo sang Dios ang bilog nga kalibutan, kag siya man ang iya ginpili
nga mangin tag-iya sang tanan nga butang.
3 Sa iya mismo makita ang gahom sang Dios nga nagasilak, kag kon ano ang Dios
amo man siya. Siya amo ang nagabuot sang tanan nga butang sa bilog nga kalibutan
paagi sa iya makagagahom nga pulong. Pagkatapos nga nalimpyuhan niya kita sa aton
mga sala, nagpungko siya sa tuo sang Makagagahom nga Dios didto sa langit.

Mas Labaw ang Anak sang Dios sang sa mga Anghel

4 Gani mas labaw ang Anak sang Dios kag mas halangdon ang iya ngalan sang sa
mga anghel.
5 Kay wala gid sing anghel nga ginsilingan sang Dios,
"Ikaw ang akon Anak,
kag subong ipakilala ko nga ako ang imo Amay."*
Kag wala man nagsiling *ang Dios parte sa bisan kay sin-o nga anghel*,
"Ako mangin iya Amay,
kag siya mangin akon Anak."†
6 Kag sang ipadala na sang Dios ang iya bugtong nga Anak diri sa kalibutan, nagsiling
man siya,
"Ang tanan nga anghel sang Dios dapat magsimba sa iya."‡
7 Amo ini ang ginsiling sang Dios parte sa mga anghel,
"Ang mga anghel puwede ko nga himuon nga hangin.
Ini sila nga akon mga suluguon
puwede ko man nga himuon nga nagadabdab nga kalayo.§"*
8 Pero kon parte sa iya Anak, nagsiling siya,
"Ang imo ginharian, O Dios, wala gid sing katapusan,
kag matarong ang imo pagdumala sa imo ginharian.
9 Naluyag ka sa matarong,
pero naugot ka sa malain.
Gani ginpili ka sang Dios, nga imo Dios,
kag ginhatagan sang kalipay
nga labaw sang sa ginhatag niya sa imo mga kaupdanan."†
10 Kag *nagsiling pa gid siya sa iya Anak,*
"Sa ginsuguran ikaw, Ginoo,
amo ang nagtuga sang kalibutan kag sang kalangitan.
11 Ini sila magakalawala, pero ikaw magapadayon sa gihapon.
Magagabok sila tanan pareho sa bayo.
12 Kag pareho man sa bayo,
piuron mo ini tanan kag ilisan.

---

* **1:5** Sal. 2:7 † **1:5** 2 Sam. 7:14; 1 Cro. 17:13 ‡ **1:6** Deu. 32:43 § **1:7** *himuon nga hangin...himuon nga nagadabdab nga kalayo:* ukon, *himuon nga pareho sa hangin...himuon nga pareho sa nagadabdab nga kalayo.* * **1:7** Sal. 104:4 † **1:9** Sal. 45:6-7

Pero ikaw ya amo lang sa gihapon,
wala nagatigulang kag wala sing kamatayon.”‡
13 Halin pa sang una, wala gid sing anghel nga ginsilingan sang Dios,
“Pungko diri sa akon tuo
hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.”§
14 Ti, indi bala ang mga anghel mga espiritu lang nga ginasugo sang Dios nga magbulig
sa mga tawo nga magabaton sang kaluwasan?

2

Ang Kaluwasan

1 Gani kinahanglan ta gid nga tipigan sing maayo ang *mga kamatuoran nga* aton
nabatian para indi kita magtalang.
2 Hunahunaa bala ninyo; ang Kasuguan nga ginpadala paagi sa mga anghel
napamatud-an nga matuod gid, kag ang kada isa nga wala nagsunod ukon wala
nagtuman sini ginsilutan suno sa iya nahimo nga sala.
3 Gani indi gid kita makaluwas *sa silot* kon indi ta pagsapakon subong ining
kaluwasan nga wala gid sing kapareho. Ang Ginoo mismo amo ang una nga nagsugid
sang sini nga kaluwasan, kag ginpamatud-an ini sa aton sang mga tawo nga nakabati
sa iya.
4 Kag ginpamatud-an pa gid ini sang Dios paagi sa nagkalain-lain nga milagro kag
makatilingala nga mga butang, kag sa nagkalain-lain nga abilidad nga iya ginpanagtag
paagi sa Espiritu Santo suno sa iya gusto.

Nag-abot ang Kaluwasan Paagi kay Cristo

5 Karon, kon parte sa palaabuton nga kalibutan nga ginasiling namon, indi ang mga
anghel ang ibutang sang Dios nga magadumala;
6 tungod kay amo ini ang nakasulat sa Kasulatan,
“*O Dios,* ano gid bala ang tawo nga ginadumdom mo gid?
Ahaw tawo man lang siya, ngaa ginakabalak-an mo gid?
7 Sa malip-ot nga tion ginhimo mo siya
nga mas manubo sang sa mga anghel.
Pero ginpadunggan mo siya pareho sa hari,
8 kag ginpasakop mo sa iya ang tanan nga butang.”*
Ang ginasiling sang Kasulatan nga sakop sang tawo ang tanan nga butang
nagakahulugan nga *magaabot ang adlaw nga* wala gid sing butang nga indi ipasakop sa
tawo. Pero sa karon nahibaluan ta nga indi pa sakop sang tawo ang tanan nga butang.
9 Pero kon parte kay Jesus, nahibaluan ta nga sa malip-ot nga tion ginhimo siya sang
Dios nga mas manubo sang sa mga anghel, agod paagi sa grasya sang Dios, mapatay
siya para sa tanan nga tawo. Kag karon ginpadunggan siya bilang hari tungod sa iya
gin-antos nga kamatayon.
10 Ginhimo sang Dios ang tanan nga butang, kag ginhimo niya ini para sa iya
kaugalingon. Gani bagay gid lang nga magtugot siya nga mag-antos si Jesus, para
makompleto ni Jesus ang ginapahimo sa iya bilang ginahalinan sang kaluwasan. Sa
sini nga paagi madamo nga *mga tawo ang mangin iya* mga anak nga *iya* padunggan.
11 Si Jesus ang nagalimpyo sa aton mga sala. Kag ang iya Amay amo man ang aton
Amay. Amo ina nga wala siya nahuya magtawag sa aton nga iya mga utod.
12 Amo ini ang iya ginsiling *sa iya Amay*,
“Ipahayag ko sa akon mga kauturan ang imo mga ginhimo;
kag magakanta ako sang pagdayaw sa imo sa ila mga pagtililipon.”†

‡ **1:12** Sal. 102:25-27 § **1:13** Sal. 110:1 * **2:8** Sal. 8:4-6 † **2:12** Sal. 22:22

13 Kag nagsiling pa siya,
“Magasalig gid ako sa Dios.”‡
Kag nagsiling pa gid siya,
“Ari ako kag ang mga anak nga ginhatag sang Dios sa akon.”§
14 Kag tungod nga ang ining ginatawag niya nga mga anak mga tawo nga may lawas
kag dugo, si Jesus mismo nagpakatawo man agod paagi sa iya kamatayon mapierdi
niya ang yawa nga amo ang ginahalinan sang kamatayon sang mga tawo.
15 Sa amo nga paagi ginhilway niya sila nga nangin ulipon sa kahadlok sa bilog nila
nga kabuhi tungod sang ila kahadlok sa kamatayon.
16 Gani maathag gid nga indi ang mga anghel ang ginabuligan ni Jesus, kundi ang
mga kaliwat ni Abraham.
17 Amo ina nga kinahanglan gid nga mangin tawo si Jesus nga pareho gid sa iya mga
kauturan sa tanan nga bagay, para mangin ila siya nga pangulo nga pari nga
maluluy-on kag masaligan, nga makahalad sa Dios para matubos ang mga tawo sa ila
mga sala.
18 Siya mismo nakaagi sang mga pag-antos sang gintentar siya, gani sarang gid siya
makabulig sa mga tawo nga ginatentar.

3

Mas Labaw si Jesus sang sa kay Moises

1 Gani mga kauturan ko nga mga katawhan sang Dios, kag kapareho ko nga mga
gintawag sang Dios nga mangin kaupod niya sa langit, dumduma ninyo si Jesus. Siya
ang apostol kag pangulo nga pari sang aton ginatuohan.*
2 Matutom siya sa Dios nga nagsugo sa iya, pareho bala kay Moises nga matutom
man sa iya pagdumala sa pamilya sang Dios.
3 Pero ginakabig *sang Dios* si Jesus nga mas labaw sang sa kay Moises, tungod kay
kon sa balay pa, mas may dungog ang naghimo sang balay kaysa balay mismo.
4 Kay nahibaluan ta nga kon may balay, may naghimo sini, kag ang naghimo sang
tanan nga butang wala sing iban kundi ang Dios.
5 Bilang alagad sang Dios, masaligan si Moises sa iya pag-asikaso sa pamilya sang
Dios.† Kag ang mga butang nga iya ginhimo landong sang mga butang nga
magakalatabo sa palaabuton.
6 Pero si Cristo ya masaligan bilang Anak nga gintugyanan sang pamilya sang Dios.
Kag kita ang pamilya sang Dios, kon nagapadayon kita nga matutom sa aton paglaom
nga aton ginapabugal.

Ang Kapahuwayan para sa mga Anak sang Dios

7 Gani pareho sang ginasiling sang Espiritu Santo,
“Kon mabatian ninyo subong ang tingog sang Dios,
8 indi pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon
pareho sang ginhimo sang inyo mga katigulangan sang una.
Kay sang didto sila sa kamingawan
nagrebelde sila *sa Dios* kag gintentar nila siya.
9 *Nagsiling ang Dios,*
‘Didto gintilawan nila ako bisan nakita na nila ang akon ginhimo
sa ila sa sulod sang 40 ka tuig.
10 Gani nangakig gid ako sa sina nga henerasyon.

‡ **2:13** Isa. 8:17 § **2:13** Isa. 8:18 * **3:1** *Siya ang apostol kag pangulo nga pari sang aton ginatuohan:* buot silingon, *ang kamatuoran nga aton ginatuohan ginpahayag ni Jesus bilang pinadala sang Dios, kag naangkon ta ini nga kamatuoran tungod sa ginhimo niya nga pagpatunga sa aton kag sa Dios.* † **3:5** Num. 12:7

Kag nagsiling ako nga permi gid sila nagatalang
kag wala nagasunod sa akon mga pamaagi.
11 Gani sa akon kaakig nagpanumpa ako
nga indi gid nila mabaton ang kapahuwayan nga halin sa akon.' "‡
12 Mga kauturan, mag-andam kamo nga wala sing malain sa inyo tagipusuon nga
amo ang magapaluya sang inyo pagtuo hasta nga makapalayo kamo sa buhi nga Dios.
13 Ang inyo himuon, magpadumdumanay kamo adlaw-adlaw samtang may tiyempo
pa, para indi kamo mapatalang sang sala nga makapatig-a sang inyo tagipusuon.
14 Kay kita kaupod ni Cristo kon ginatipigan ta sing hugot ang aton pagsalig sa iya
hasta sa katapusan.
15 Indi bala nagasiling ang Kasulatan nga,
"Kon mabatian ninyo subong ang tingog sang Dios,
indi pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon
pareho sang ginhimo sang inyo mga katigulangan
sang una sang nagrebelde sila *sa Dios*."§
16 Sin-o bala nga mga tawo ang nakabati sadto sang tingog sang Dios pero nagkontra
sa iya? Indi bala ang tanan nga ginpangunahan ni Moises paguwa sa Egypt?
17 Kag sin-o bala ang naakigan sang Dios sa sulod sang 40 ka tuig? Indi bala ang mga
tawo nga nagpakasala kag nagkalamatay didto sa kamingawan?
18 Kag sin-o bala ang gintumod sang Dios sa iya pagpanumpa nga indi gid sila
makabaton sang kapahuwayan nga halin sa iya? Indi bala ang mga tawo nga wala
nagsunod sa iya?
19 Gani maathag sa aton nga wala sila nakabaton sang kapahuwayan tungod kay
wala sila nagtuo sa Dios.

4

1 *Pero bisan amo ato ang natabo sa ila,* nagapabilin gihapon ang promisa sang Dios
nga sarang kita makabaton sang kapahuwayan nga halin sa iya. Gani mag-andam gid
kita kay basi kon may ara sa aton nga indi makabaton sini.
2 Kay nakabati man kita sang Maayong Balita pareho sa ila sang una. Pero wala nila
napusli ang ila nabatian tungod kay wala sila nagtuo.
3 Kita nga nagatuo amo *lang* ang makabaton sang kapahuwayan nga halin sa Dios.
Kay nagsiling ang Dios,
"Sa akon kaakig nagpanumpa ako
nga indi gid nila mabaton ang kapahuwayan nga halin sa akon."*
Wala ini nagakahulugan nga ang kapahuwayan wala pa, tungod kay ang matuod, may
ara na nga kapahuwayan halin pa sang iya paghimo sang kalibutan.
4 Indi bala nga amo ini ang ginasiling sang Kasulatan parte sa ikapito nga adlaw: "Kag
sa ikapito nga adlaw nagpahuway ang Dios sa tanan niya nga obra."†
5 Kag sa liwat nagasiling diri nga, "Indi gid nila mabaton ang kapahuwayan nga halin
sa akon."
6 Maathag nga gintuyo sang Dios nga may makabaton sang sadto nga kapahuwayan,
pero ang mga nakabati sang una sang Maayong Balita wala nakabaton sini tungod kay
wala sila nagsunod sa Dios.
7 Gani nagahatag pa gid ang Dios sing kahigayunan subong nga adlaw tungod kay
pagkaligad sang madamo nga tinuig naghambal siya paagi kay David, pareho sang
nasambit na,
"Kon mabatian ninyo subong ang tingog sang Dios,
indi pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon."‡

‡ **3:11** Sal. 95:7-11 § **3:15** Sal. 95:7, 8 * **4:3** Sal. 95:11 † **4:4** Gen. 2:2 ‡ **4:7** Sal. 95:7, 8

8 Kay kon matuod nga nadala ni Josue ang mga tawo sang una sa kapahuwayan, wala
na kuntani naghambal ang Dios nga may iban pa gid nga adlaw nga hatagan niya ang
mga tawo sang kapahuwayan.
9 Gani may kapahuwayan pa gid nga ginatigana ang Dios para sa iya mga tawo.
10 Kay ang bisan sin-o nga makabaton sang kapahuwayan nga halin sa Dios
makapahuway na sa iya mga obra, pareho sa Dios nga nagpahuway pagkatapos nga
nahimo niya ang tanan.
11 Gani tinguhaan ta gid nga mabaton ang ini nga kapahuwayan. Indi gid kita
magsunod sa mga tawo sang una nga wala nagsunod sa Dios, kay basi bala kon indi
man kita makabaton.
12 Kay ang pulong sang Dios buhi kag gamhanan, kag mas matalom pa sa espada nga
duha ang sulab. Nagadulot ini hasta sa kalag kag sa espiritu, kag hasta sa mga
lutalutahan kag sa utok sang mga tul-an. Nahibaluan niya ang mga butang nga
ginahunahuna kag ginahandom sang mga tawo.
13 Wala gid sing may makapanago sa Dios; makita niya ang tanan kag hayag gid sa
iya panulok, kag sa iya kita magapanabat.

Si Jesus ang aton Pangulo nga Pari

14 Gani tipigan gid naton ang aton ginatuohan, tungod kay may gamhanan kita nga
pangulo nga pari nga didto na sa langit. Kag ini wala sing iban kundi si Jesus nga Anak
sang Dios.
15 Ang aton pangulo nga pari nagabatyag man sang aton mga kaluyahon, kay ang
tanan nga temtasyon nga nagaabot sa aton naagyan man niya, pero wala gid siya
nakasala.
16 Gani indi kita magkatahap nga magpalapit sa trono sang Dios nga maluluy-on,
para mabaton ta ang kaluoy kag bulig sa oras nga kinahanglan naton.

5

1 Ang kada pangulo nga pari ginpili halin sa mga tawo para mag-alagad sa Dios para
sa ila. Responsibilidad niya ang paghalad sa Dios sang mga sapat kag sang iban pa nga
mga halad para sa kapatawaran sang mga sala.
2 Ang pangulo nga pari tawo man lang nga maluya pareho sa aton. Gani may
pasunaid siya sa mga tawo nga wala nakahibalo nga nagakasala sila.
3 Kag tungod kay siya mismo nagakasala man, kinahanglan nga maghalad man siya
para sa iya kaugalingon nga mga sala, kag indi lang para sa mga sala sang mga tawo.
4 May dungog bilang pangulo nga pari. Pero wala sing may makapili sang iya
kaugalingon para mangin pangulo nga pari. Kay ang Dios amo ang nagapili kon sin-o
ang mangin pangulo nga pari, pareho kay Aaron sang una.
5 Kag pareho man kay Cristo, indi siya ang nagpadungog sang iya kaugalingon nga
mangin pangulo nga pari, *kundi ang Dios*. Kay nagsiling ang Dios sa iya,
"Ikaw ang akon Anak, kag subong ipakilala ko nga ako ang imo Amay."*
6 Kag may ginsiling man siya sa iban nga parte sang Kasulatan,
"Pari ikaw hasta san-o, pareho sang pagkapari ni Melkizedek."†
7 Sang diri pa si Jesus sa kalibutan, nagapangamuyo siya kag nagahibi gid nga
nagapakitluoy sa Dios nga sarang makaluwas sa iya sa kamatayon. Kag tungod kay
matinumanon siya, ginsabat sang Dios ang iya pagpangamuyo.
8 Kag bisan Anak siya *mismo sang Dios*, natun-an niya ang pagkamatinumanon
paagi sa mga pag-antos nga iya naagyan.
9 Pagkatapos nga naagyan niya ang tanan nga dapat niya agyan, nangin manluluwas
siya sang tanan nga nagatuman sa iya, agod hasta san-o, hilway na sila *sa silot*.

---

* **5:5** Sal. 2:7 † **5:6** Sal. 110:4

10 Ini tungod nga ginhimo siya sang Dios nga pangulo nga pari pareho sang
pagkapari ni Melkizedek.

Paandam Parte sa Pagbiya sa Pagtuo

11 Madamo pa kuntani ang amon inugsugid sa inyo parte sa pagkapari ni
Melkizedek kag ni Jesus, ugaling mabudlay ipaathag sa inyo tungod kay mabudlay
kamo paintiendihon.
12 Dapat kuntani mga manunudlo na kamo kay dugay na kamo nga nagtuo, pero
hasta subong kinahanglan pa gid kamo nga tudluan sang mga panguna nga mga
pagtulun-an parte sa pulong sang Dios. *Pareho gihapon* kamo *sa mga lapsag nga*
nagakinahanglan sang gatas tungod kay indi pa kamo makakaon sang matig-a nga
mga pagkaon.
13 Ang mga nagakabuhi sa gatas mga lapsag nga wala sing kalibutan kon ano ang
maayo kag malain.
14 Pero ang matig-a nga mga pagkaon para sa mga may buot na nga nakahibalo na
kon ano ang maayo kag malain.

6

1 Gani kinahanglan bayaan ta na inang mga nahauna nga mga pagpanudlo parte kay
Cristo, kag magpadayon kita sa madalom nga mga pagpanudlo. Indi ta na
pagbalik-balikon ang parte sa paghinulsol kag pagbiya sa wala sing pulos nga mga
buhat kag ang parte sa pagtuo sa Dios,
2 ang mga pagpanudlo parte sa pagbautiso, parte sa pagtungtong sang kamot *sa ulo*,
sa pagbanhaw sang mga patay, kag sa paghukom *sang Dios sa kada tawo kon ano ang
iya mangin kahimtangan* hasta san-o.
3 Ang aton himuon, kon itugot sang Dios, magpadayon kita sa pagtuon sang
madalom nga mga pagpanudlo
4-6 *para indi kita makabiya sa iya.* Kay kon ang tawo magbiya sa Dios, indi na gid
mahimo nga mapahinulsol siya kag mapabalik liwat sa Dios. Nasanagan na ang iya
hunahuna, nakaambit na siya sang langitnon nga mga pagpakamaayo, nakabaton na
sang Espiritu Santo, nakatilaw na sang mga pagpakamaayo nga halin sa pulong sang
Dios, kag nabatyagan pa niya ang gahom nga ipakita gid sa palaabuton nga panahon.
Pagkatapos kon magbiya pa siya sa Dios, indi na gid mahimo nga mapahinulsol siya
kag mapabalik liwat sa Dios, tungod kay pareho lang nga ginalansang niya liwat sa
krus kag ginapakahuy-an ang Anak sang Dios.
7 Ang aton halimbawa pareho sa duta nga ginapakamaayo sang Dios kon pagkatapos
nga maulanan permi nagapatubo sang mga tanom nga mapuslan sang
nagapangabudlay sini.
8 Pero kon ang nagatubo puro lang tunukon nga tanom, ti wala ina sing pulos; gani
sumpaon na lang sang Dios, kag sa ulihi sunugon.
9 Mga hinigugma, bisan nagahambal kami pareho sini sa inyo, nasiguro namon nga
maayo ang inyo kahimtangan kon parte sa inyo kaluwasan.
10 Matarong ang Dios, kag indi mahimo nga malimtan niya ang inyo *maayo nga* mga
binuhatan kag ang inyo gugma sa iya nga inyo ginpakita kag padayon nga ginapakita
paagi sa inyo pagbulig sa *inyo kapareho nga* mga katawhan sang Dios.
11 Gusto namon nga ang kada isa sa inyo magpadayon nga matutom sa inyo paglaom
sa Dios hasta sa katapusan, para mabaton ninyo ang inyo ginalauman.
12 Indi kamo magtinamad, kundi sunda ninyo ang mga tawo nga paagi sa ila pagtuo
kag pagkamainantuson nagabaton sang mga promisa sang Dios.

Matuod gid ang Promisa sang Dios

13 Tan-awa bala ninyo si Abraham: sang magpromisa ang Dios sa iya, wala naggamit
ang Dios sang iban nga ngalan para pamatud-an niya ang iya promisa kundi gin-gamit
niya ang iya kaugalingon nga ngalan tungod kay wala na sing may makalabaw pa sa
iya.
14 Nagsiling siya, "Pakamaayuhon ko gid ikaw kag padamuon ko gid ang imo mga
kaliwat."*
15 Karon, naghulat si Abraham nga may pagpasensya, gani nabaton niya ang
ginpromisa sang Dios.
16 Nagapanumpa ang tawo sa *ngalan sang Dios nga* mas labaw pa sa iya para patihan
siya kag para wala na sing madamo pa nga estorya.
17 Amo man ang ginhimo sang Dios sang una sa mga tawo nga iya ginpromisahan.
Ginpakita niya sa ila paagi sa iya pagsumpa nga tumanon gid niya ang iya ginpromisa.
18 Kag ang duha nga ini ka butang, *ang promisa kag ang sumpa*, indi gid magbalhin,
kay indi gid mahimo nga magbutig ang Dios. Gani kita nga nakadangop na sa iya may
mabakod na gid nga paglaom nga himuon gid niya ang iya ginpromisa sa aton.
19 Ang ini nga paglaom amo ang nagahatag sang kasiguruhan sa aton kabuhi, kay
nagaabot ini mismo sa Labing Balaan nga Lugar
20 nga sa diin didto si Jesus nga nag-una para sa aton. Siya ang aton pangulo nga pari
hasta san-o pareho sang pagkapari ni Melkizedek.

7

Ang Pari nga si Melkizedek

1 Si Melkizedek hari sang una sang Salem kag pari sang Labing Mataas nga Dios.
Samtang nagapapuli na si Abraham halin sa pagpakig-away sa mga hari nga iya
ginpamatay, ginsugata siya ni Melkizedek kag ginbendisyunan.
2 Pagkatapos ginhatag ni Abraham kay Melkizedek ang ikanapulo sang tanan *nga
butang nga iya nakuha sa inaway*. Ang kahulugan sang ngalan nga Melkizedek, "Hari
sang Pagkamatarong." Kag tungod kay hari siya sang Salem,* nagakahulugan man ini
nga siya "Hari sang Kalinong."
3 Wala gid sing kasulatan nga nagasiling kon sin-o ang iya amay kag iloy ukon ang
iya mga katigulangan. Kag wala man sing kasulatan nga nagasugid parte sa iya
pagkatawo ukon kamatayon. Pareho siya sa Anak sang Dios; ang iya pagkapari wala
sing katapusan.
4 Hunahunaa bala ninyo kon ano kagamhanan si Melkizedek. Kay bisan gani si
Abraham nga amo ang nagpundar sang aton nasyon naghatag sa iya sang ikanapulo
nga parte sang tanan nga iya nakuha sa inaway.
5 Kon parte sa mga pari nga mga kaliwat ni Levi, suno sa Kasuguan, para sa ila ang
ikanapulo nga parte sang pagkabutang sang ila kapareho nga mga Judio, bisan
matuod nga sila tanan pareho nga mga kaliwat ni Abraham.
6 Pero si Melkizedek, bisan indi siya kaliwat ni Levi, ginhatagan ni Abraham sang iya
ikanapulo. Kag si Melkizedek pa ang nagbendisyon kay Abraham, bisan pa nga si
Abraham amo ang ginpromisahan sang Dios.
7 Kag nahibaluan ta nga ang nagabendisyon mas mataas kaysa ginabendisyunan.
8 Kon parte sa mga pari nga mga kaliwat ni Levi nga nagabaton sang ikanapulo, mga
tawo man lang sila nga may kamatayon. Pero nagapamatuod ang Kasulatan nga si
Melkizedek nga ginhatagan ni Abraham sang iya ikanapulo buhi sa gihapon.
9 Kag makasiling kita nga bisan si Levi, nga *ang iya mga kaliwat* amo ang nagabaton
sang ikanapulo, naghatag man sang iya ikanapulo kay Melkizedek paagi kay Abraham;

* **6:14** Gen. 22:16, 17 * **7:2** *Salem:* Ang ini nga pulong may kaangtanan sa Hebreo nga pulong nga "shalom," nga ang buot silingon, "kalinong" ukon "maayo nga kahimtangan."

10 kay makasiling kita nga si Levi didto sa lawas ni Abraham sang paghatag ni
Abraham sang iya ikanapulo kay Melkizedek.
11 Karon, nahibaluan ta nga sang paghatag sang Dios sang Kasuguan sa mga Judio,
may kaangtanan diri ang pagkapari sa linya ni Levi. Kon puwede nga mangin
matarong ang mga tawo paagi sa ginahimo sang mga pari, indi na kuntani
kinahanglan ang iban pa nga pari pareho sang pagkapari ni Melkizedek, nga lain sang
sa pagkapari ni Aaron.
12 Pero kon ilisan ang pagkapari, kinahanglan nga ilisan man ang Kasuguan.
13-14 Ang aton Ginoo *ng Jesus* amo ang ginatumod nga gin-ilis sa daan nga mga pari.
Indi siya kaliwat ni Levi kundi kaliwat ni Juda. Siya lang gid ang nangin pari nga
kaliwat ni Juda. Kay sang paghambal ni Moises kon sin-o sila ang mangin mga pari,
wala gid siya sing may ginsambit parte sa tribo ni Juda.

May Isa ka Pari nga Pareho kay Melkizedek

15 Maathag gid *nga gin-ilisan na ang mga pari nga mga kaliwat ni Levi, tungod kay*
may iban na subong nga pari nga pareho kay Melkizedek.
16 Nangin pari siya indi tungod sa kaliwat nga suno sa Kasuguan, kundi tungod sa
iya gamhanan nga kabuhi nga wala sing katapusan.
17 Kay nagasiling *ang Kasulatan parte sa iya*,
"Pari ikaw hasta san-o,
pareho sang pagkapari ni Melkizedek."†
18 Gani ang daan nga Kasuguan gin-ilisan na sang Dios tungod kay wala ini sing
pulos kag indi makabulig sa aton.
19 Kay indi mahimo nga makabig kita nga matarong sa panulok sang Dios paagi sa
aton pagsunod sa Kasuguan. Amo ina nga ginhatagan kita subong sang mas maayo
kag masaligan nga paagi, kag paagi sini makapalapit na kita sa Dios.
20 Ining bag-o nga paagi mas maayo kag masaligan tungod kay sang paghimo sang
Dios sa mga kaliwat ni Levi nga mangin mga pari wala gid siya nagpanumpa.
21 Pero sang paghimo sang Dios kay Jesus nga mangin pari nagpanumpa siya. *Siling*
sang Kasulatan,
"Nagsumpa ang Ginoo, kag indi gid magbaylo ang iya hunahuna,
nga pari ikaw hasta san-o."‡
22 Gani si Jesus ang garantiya sang mas maayo nga kasugtanan *sang Dios sa iya mga*
katawhan.
23 Sang una madamo ang mga pari tungod kay kon mapatay ang isa mabulos naman
ang isa para makapadayon ang ila obra bilang mga pari.
24 Pero si Jesus nagakabuhi hasta san-o, amo ina nga ang iya pagkapari wala
ginasaylo sa iban.
25 Gani sarang niya maluwas sing bug-os ang bisan sin-o nga tawo nga magpalapit sa
Dios paagi sa iya. Kay buhi siya hasta san-o sa pagpakitluoy *sa Dios* para sa ila.
26 Gani si Jesus amo gid ang pangulo nga pari nga aton kinahanglan. Balaan siya;
wala gid siya naghimo sing malain kag wala gid sing sala sa iya kabuhi. Ginpain siya
sa mga tawo nga makasasala kag gindala sa ibabaw pa sang mga langit.
27 Indi siya pareho sang iban nga pangulo nga mga pari nga kinahanglan maghalad
adlaw-adlaw, premiro para sa ila kaugalingon nga sala, pagkatapos para sa mga sala
sang mga tawo. Pero si Jesus ya kaisa lang gid naghalad. Ginhalad niya ang iya
kaugalingon *didto sa krus* kag wala na niya ginliwat-liwat pa.
28 Ang mga tawo nga ginhimo nga pangulo nga mga pari suno sa Kasuguan mga
tawo man lang nga nagakasala. Pero suno sa sinumpaan sang Dios, nga iya ginhambal
pagkatapos *nga mahatag* ang Kasuguan, ang *iya* Anak mismo amo ang iya ginpili *nga*

† **7:17** Sal. 110:4 ‡ **7:21** Sal. 110:4

mangin pangulo nga pari. Kay natapos na niya ang katuyuan sang Dios nga
magapadayon hasta san-o.

8

Si Jesus amo ang aton Pangulo nga Pari

1 Amo ini ang buot namon silingon sang amon ginahambal: nga kita subong may
pangulo na nga pari nga nagapungko sa tuo sang trono sang Makagagahom nga Dios
sa langit.
2 Nagaalagad siya mismo didto sa balaan nga lugar, ang matuod nga Tolda nga
Simbahan nga indi tawo ang naghimo kundi ang Ginoo mismo.
3 Ang kada pangulo nga pari ginapili nga maghalad sa Dios sang mga halad nga mga
sapat kag iban pa nga mga halad. Gani ang aton pangulo nga pari dapat may ihalad
man.
4 Kon diri pa siya sa duta, indi mahimo nga mangin pari siya, kay halin pa sang una
may mga pari na diri nga nagahalad suno sa Kasuguan.
5 Ang ila ginahimo nga mga paghalad landong lang sang mga butang nga
nagakalatabo didto sa langit. Nahibaluan ta ini tungod kay sadtong ipatindog na ni
Moises ang Tolda nga Simbahan nagsiling ang Dios sa iya, "Siguraduha nga ipahimo
mo ini tanan suno gid sa plano nga ginpakita ko sa imo diri sa bukid."*
6 Pero sa matuod lang, ang obra ni Jesus bilang pangulo nga pari mas maayo sang sa
obra sang ato nga mga pari. Kag ang bag-o nga kasugtanan subong nga iya
ginpatigayon mas maayo pa kon ikomparar sa una nga kasugtanan. Tungod kay ang
bag-o nga kasugtanan ginabasi sa mas maayo pa nga mga promisa sang Dios.
7 Kon wala sing kakulangan ang una nga kasugtanan indi na kuntani kinahanglan
nga ilisan.
8 Pero nakita sang Dios ang kakulangan sang mga tawo nga nagsunod sa una nga
kasugtanan. Gani nagsiling siya,
"Magaabot ang tion nga magahimo ako sang bag-o nga kasugtanan
sa katawhan sang Israel kag sang Juda,
9 *kag ini* indi na pareho
sang *una nga* kasugtanan
nga akon ginhimo sa ila mga katigulangan
sadtong gintuytuyan ko sila paguwa sa duta sang Egypt.
Wala nila pagsunda ang *una nga* kasugtanan
nga ginhatag ko sa ila.
Amo ato nga ginpabay-an ko na lang sila.
Ako, ang Ginoo, ang nagasiling sini.
10 Ang *bag-o nga* kasugtanan
nga akon himuon sa katawhan sang Israel
sa palaabuton nga mga inadlaw amo ini:
Ibutang ko ang akon mga sugo sa ila hunahuna,
kag isulat ko ini sa ila tagipusuon.
Ako mangin ila Dios, kag sila mangin akon katawhan.
11 Wala na sing may magsiling pa sa iya kasimanwa
ukon sa iya utod nga dapat kilalahon niya ang Ginoo.
Tungod kay sila tanan magakilala sa akon,
halin sa pinakakubos hasta sa pinakadungganon.
12 Kay kaluoyan ko sila sa ila mga malain nga nahimo;
indi ko na pagdumdumon ang ila mga sala."†

---

* **8:5** Exo. 25:40 † **8:12** Jer. 31:31-34

13 Kag tungod kay nagsiling ang Dios nga may bag-o na nga kasugtanan, maathag
nga ang una nga kasugtanan daan na, kag ang bisan ano nga daan na kag wala na
ginagamit, madula na lang.

9

Ang Pagsimba Diri sa Duta kag Didto sa Langit

1 Ang una nga kasugtanan may mga pagsulundan parte sa pagsimba kag may
simbahan nga ginhimo sang mga tawo.
2 Ato nga Tolda nga Simbahan nga ila ginpatindog *may duha ka kuwarto*. Ang una
nga kuwarto ginatawag nga Balaan nga Lugar. Didto ang bulutangan sang suga, ang
lamisa, kag ang mga tinapay nga ginhalad sa Dios.
3 Ang ikaduha nga kuwarto nga sa likod sang kurtina amo ang ginatawag nga Labing
Balaan nga Lugar.
4 Didto nakabutang ang bulawan nga halaran nga ginasunugan sang insenso, kag
ang Kahon sang Kasugtanan nga nahaklapan man sang bulawan. Didto sa Kahon
nasulod ang bulawan nga tibod nga may sulod nga manna, kag ang baston ni Aaron
nga nagpanalingsing, pati ang malapad nga mga bato nga ginsulatan sang mga sugo
sang Dios.
5 Didto sa ibabaw sang kahon may mga ginatawag nga kerubin nga nagapakilala nga
didto ang Dios. Ang pakpak sang kerubin nagahumlad sa ibabaw sang lugar nga
ginapasayluhan sang Dios sang mga sala sang mga tawo. Ugaling sa karon indi namon
ini tanan mapaathag sa inyo.
6 Pero amo ina ang hitsura sang sulod sang Tolda nga Simbahan. Kag adlaw-adlaw
gid ang sulod sang mga pari sa una nga kuwarto para himuon ang ila katungdanan.
7 Pero sa Labing Balaan nga Lugar, ang pangulo gid lang nga pari ang puwede
makasulod kag kaisa gid lang kada tuig. Kag kon magsulod siya didto nagadala gid
siya sang dugo nga inughalad sa Dios para sa iya kaugalingon nga mga sala kag para sa
mga sala sang mga tawo nga ila nahimo nga wala nila nahibalui.
8 Paagi sa ila mga ginahimo nga ina, ginatudlo sa aton sang Espiritu Santo nga ang
ordinaryo nga mga tawo indi gid makasulod sa Labing Balaan nga Lugar samtang
nagatindog pa ang daan nga Tolda nga Simbahan.
9 Ini nga simbahan larawan lang para sa aton panahon subong. Tungod kay ang
matuod, ang tanan nga ginadala didto pati ang mga sapat nga ginahalad sa Dios indi
gid makalimpyo sang konsensya sang mga nagasimba sa sadto nga paagi.
10 Ang mga butang nga ila ginahimo puro lang parte sa mga kalan-on kag ilimnon
kag parte sa mga pagpanghugas. Ina nga mga regulasyon nga pangguwa lang hasta
lang gid sa oras nga bag-uhon sang Dios ang tanan.
11 Pero karon nag-abot na si Cristo nga aton pangulo nga pari sa bag-o nga paagi nga
mas maayo pa sang sa daan. Nagsulod siya sa Tolda nga Simbahan nga mas maayo kag
wala kakulangan. Indi tawo ang naghimo sina kag wala diri sa sining kalibutan.
12 Kaisa gid lang naghalad si Cristo sa Labing Balaan nga Lugar kag wala na
magliwat-liwat. Indi dugo sang mga kanding kag sang mga bataon nga baka ang iya
dala nga inughalad kundi ang iya dugo mismo. Kag tungod sa iya dugo natubos na kita
*sa aton mga sala** hasta san-o.
13 Suno sa Kasuguan, kon ang isa ka tawo ginakabig nga mahigko, kinahanglan
wisikan siya sang dugo sang kanding kag sang turo nga baka kag sang abo sang bataon
nga baka nga ginsunog para mangin limpyo siya sa iya nga pagkahigko.

---

* **9:12** *natubos na kita* sa aton mga sala para indi na kita pagsilutan sang Dios.

14 Karon, kon ina gani makalimpyo, mas labi na gid nga makalimpyo ang dugo ni
Cristo. Kay paagi sa Espiritu *Santo* nga wala sing katapusan ginhalad ni Cristo sa Dios
ang iya kaugalingon bilang halad nga wala gid sing deperensya sa panulok sang Dios.
Ang iya dugo amo ang nagalimpyo sa aton tagipusuon kag hunahuna para talikdan ta
ang mga wala sing pulos nga mga buhat kag alagaran ta na ang Dios nga buhi.
15 Gani si Cristo amo ang manugpatunga *sa aton kag sa Dios* sa bag-o nga
kasugtanan. Kay paagi sa iya kamatayon gintubos niya ang mga tawo nga naglapas sa
una nga kasugtanan. Amo ina nga makabaton na ang mga gintawag *sang Dios* sang
mga butang nga iya ginpromisa nga mangin ila hasta san-o.
16-17 Ang halimbawa sini pareho sa tawo nga nagpahimo sang testamento parte sa
iya ipapanubli kon patay na siya. Samtang buhi pa siya baliwala lang ina nga
testamento, kay ang testamento may epekto lang kon mapamatud-an nga patay na ang
nagpahimo sina.
18 Amo ina nga bisan ang una nga kasugtanan nagkinahanglan man sang dugo para
mapabakod.
19 Kay sang pagtudlo ni Moises sa mga tawo sang tanan nga sugo sang Kasuguan,
nagkuha siya dayon sang dugo sang mga bataon nga baka kag sang mga kanding kag
ginsimbugan niya sing tubig. Pagkatapos ginwisikan niya ang ginsulatan sang
Kasuguan kag ang mga tawo. Ang iya gin-gamit nga pangwisik bulbol sang karnero
nga ginlugom sa pula kag ginhigot sa sanga sang isopo.
20 Pagkatapos nagsiling si Moises sa mga tawo, "Amo ini ang dugo nga nagapabakod
sa kasugtanan nga ginhatag sang Dios nga ginapatuman sa inyo."†
21 Kag ginwisikan man niya ang Tolda nga Simbahan pati ang tanan nga kagamitan
sini sa pagsimba sa Dios.
22 Suno sa Kasuguan, halos tanan nga gamit sa pagsimba ginalimpyuhan paagi sa
dugo. Kag kon wala sing dugo nga gin-ula *bilang halad sa Dios* wala sing kapatawaran
ang sala.
23 Gani kinahanglan nga limpyuhan sa sina nga paagi ang mga *butang sa ato nga
simbahan nga* larawan lang sang mga butang nga didto sa langit. Pero ang mga butang
nga didto sa langit nagakinahanglan sing mas maayo pa nga halad.
24 Amo gani nga si Cristo wala nagsulod sa balaan nga lugar nga ginhimo sang tawo
nga larawan lang sang matuod *nga ara didto sa langit* kundi nagsulod siya sa langit
mismo. Kag subong didto siya nagapangatubang sa Dios para sa aton.
25 Ang pangulo nga pari *sang mga Judio* nagasulod sa Labing Balaan nga Lugar kada
tuig nga nagadala sang dugo sang mga sapat. Pero si Cristo kaisa gid lang naghalad
sang iya kaugalingon, kag wala na niya ginliwat-liwat pa.
26 Tungod kay kon kinahanglan gid nga liwat-liwaton, ti kapila kuntani siya
nag-antos halin pa sang pagtuga sang kalibutan. Pero kaisa gid lang siya nagkadto diri
sa kalibutan para kuhaon ang *aton* mga sala paagi sa iya paghalad sang iya
kaugalingon. Ini ginhimo niya sa katapusan sining panahon.
27 Ang tawo kaisa gid lang mapatay, kag pagkatapos hukman na siya *sang Dios*.
28 Amo man si Cristo, kaisa lang siya napatay bilang halad para makuha ang mga
sala sang mga tawo. Matuod nga mabalik siya liwat diri sa kalibutan, pero indi sa
paghalad liwat para makuha ang *aton* mga sala, kundi sa pagluwas sang mga tawo nga
nagahulat sa iya.

10

1 Ang Kasuguan landong lang sang maayo nga mga butang sa palaabuton. Ang
Kasuguan mismo indi makapakamatarong sa mga tawo nga nagapalapit sa Dios paagi
sa mga halad nga ginahalad kada tuig.

† **9:20** Exo. 24:8

2 Kay kon nalimpyuhan na sila paagi sa mga halad, wala na kuntani sila
ginakonsensya sang ila mga sala, kag indi na kinahanglan nga maghalad pa gid sila.
3 Pero ato nga mga halad nagapadumdom pa gani sa mga tawo kada tuig sang ila
mga sala.
4 Tungod kay ang matuod, ang dugo sang mga turo nga baka kag sang mga kanding
nga ila ginahalad indi gid makakuha sang ila mga sala.
5 Amo ina nga sang pagkadto ni Cristo diri sa kalibutan nagsiling siya *sa Dios*,
"Wala mo nagustuhan ang nagkalain-lain nga klase sang mga halad,
kundi ginhimuan mo ako sang lawas nga akon ihalad.
6 Kay wala ka malipay sa mga halad nga ginasunog
kag mga halad sa pagpakatinlo.
7 Gani nagsiling ako, 'Ari ako,
handa nga magtuman sang imo kabubut-on,
O Dios, suno sa nasulat sa Kasulatan parte sa akon.' "*
8 Premiro nagsiling si Cristo nga wala nagustuhan sang Dios ang nagkalain-lain nga
halad, pati ang mga halad nga ginasunog kag mga halad sa pagpakatinlo. Ginsiling
niya ini bisan matuod nga ini tanan ginahalad suno sa Kasuguan.
9 Pagkatapos nagsiling siya *sa Dios*, "Ari ako sa pagtuman sang imo kabubut-on." Gani
paagi sini, nahibaluan ta nga gin-ilisan na sang Dios ang daan nga mga paghalad kag
ang halad ni Cristo amo ang iya ginbulos.
10 Kag tungod kay gintuman ni Jesu-Cristo ang kabubut-on sang Dios, ginlimpyuhan
niya kita sa aton mga sala. Natabo ini paagi sa iya paghalad sang iya kaugalingon nga
lawas sing makaisa gid lang.
11 Ang mga pari adlaw-adlaw gid ang ila serbisyo didto sa simbahan sa paghalad sa
Dios. Ugaling ang ila mga halad nga palareho man lang indi gid makakuha sang mga
sala sang mga tawo.
12 Pero si Cristo kaisa gid lang naghalad para sa aton mga sala kag indi na gid
kinahanglan nga liwaton pa. Pagkatapos nagpungko siya sa tuo sang Dios.
13 Kag subong didto na siya nagahulat hasta sa tion nga paampuon sang Dios sa iya
ang iya mga kaaway.
14 Gani paagi sa isa ka halad, ginhimo niya nga wala sing kakulangan hasta san-o
ang mga ginapakabalaan niya.
15 Ang Espiritu Santo mismo nagapamatuod sa aton *parte sa sini nga mga butang*,
kay nagsiling siya,
16 "Nagsiling ang Ginoo,
'Ang *bag-o nga* kasugtanan nga akon himuon sa ila
sa palaabuton nga mga inadlaw amo ini:
Ibutang ko ang akon mga sugo sa ila tagipusuon,
kag isulat ko ini sa ila hunahuna.' "†
17 Kag nagsiling pa gid siya,
"Indi ko na pagdumdumon ang ila mga sala
kag ang ila malain nga mga ginhimo."‡
18 Gani tungod kay ang aton mga sala napatawad na, indi na kinahanglan nga magsagi
pa kita halad para sa aton mga sala.

Magpalapit Kita sa Dios

19 Gani mga kauturan, tungod sa dugo ni Jesus nga iya gin-ula para sa aton, hilway
na kita nga magsulod sa Labing Balaan nga Lugar.

---

* **10:7** Sal. 40:6-8 † **10:16** Jer. 31:33 ‡ **10:17** Jer. 31:34

20 Kay paagi sa paghalad sang iya lawas, gin-abrihan niya para sa aton ang bag-o nga
alagyan *para makasulod kita sa Labing Balaan nga Lugar* nga ara sa pihak sang
kurtina. Kag ang ini nga alagyan nagadala sa aton sa kabuhi *nga wala sing katapusan*.
21 Makagagahom ang aton pari nga nagadumala sa balay sang Dios.
22 Gani magpalapit kita *sa Dios* nga may sinsero nga tagipusuon kag pagtuo nga wala
gid nagapangduhaduha. Kay nahibaluan ta nga ginlimpyuhan§ na ang aton
tagipusuon sa malain nga hunahuna kag ang aton lawas nahugasan na sang limpyo
nga tubig.
23 Magpakabakod kita sa aton paglaom kag indi kita magpangduhaduha, tungod kay
ang Dios nga nagpromisa masaligan gid sa pagtuman *sang iya mga ginpromisa*.
24 Kag tinguhaan ta gid nga mapukaw ang balatyagon sang kada isa nga
maghigugma kag maghimo sang maayo.
25 Indi ta gid pagpabay-an ang aton kinabatasan nga pagtilipon, pareho sang
pagpabaya nga ginahimo sang iban, kundi palig-unon ta ang isa kag isa, labi na gid
subong nga makita ta na nga malapit na lang ang pagbalik sang Ginoo.
26 Kay kon nakahibalo na kita sang kamatuoran kag padayon pa gid kita sa
pagpakasala, wala na sing halad nga sarang ihalad para mapatawad ang aton mga
sala.
27 Ang tawo nga nagapakasala nagapaabot na lang sang makahaladlok nga
paghukom kag masingkal nga kalayo nga ginpreparar sang Dios para sa mga
nagakontra sa iya.
28 Indi bala sang una ang tawo nga makalapas sang Kasuguan ni Moises ginapatay
nga wala sing luoy-luoy kon may duha ukon tatlo ka tawo nga makapamatuod nga
nakasala siya?
29 Gani kon amo sina, sigurado gid nga mas grabe pa gid ang silot sa tawo nga
nagayaguta sa Anak sang Dios kag nagabaliwala sa dugo nga nagpabakod sa
kasugtanan *sang Dios*, nga amo mismo ang naglimpyo sa iya mga sala. Kay ginainsulto
niya ang maluluy-on nga Espiritu *Santo*.
30 Kay kilala ta ang Dios nga nagsiling, “Ako ang magabalos; ako ang magasilot *sa*
ila.”* Kag may nakasulat pa gid nga nagasiling, “Magahukom ang Ginoo sa iya
katawhan!”†
31 Kag makahaladlok gid kon ang Dios nga buhi amo ang magsilot.
32 Dumduma ninyo sang una, sang kamo bag-o pa lang nasanagan. Madamo nga
kabudlayan kag pagtilaw ang inyo naagyan, pero gin-agwanta gid lang ninyo kag wala
gid man kamo nadaog.
33 Kon kaisa ginapakahuy-an kamo kag ginasakit sa atubangan mismo sang mga
tawo. Kag kon kaisa bisan indi kamo ang ginahimuan sini kundi ang inyo mga kaupod,
nag-antos gihapon kamo tungod kay naluoy kamo sa ila.
34 Naluoy man kamo sa *inyo kapareho nga mga tumuluo nga* ginpriso. Kag bisan
gin-agaw sa inyo ang inyo mga pagkabutang gin-antos ninyo ini nga may kalipay
tungod kay nahibaluan ninyo nga may ara pa kamo gihapon nga mas maayo pa nga
butang kag indi gid madula hasta san-o.
35 Gani indi ninyo pagdulaa ang inyo pagsalig *sa Dios*, kay may dako gid ini nga balos
para sa inyo.
36 Kinahanglan nga magmainantuson kamo para matuman ninyo ang kabubut-on
sang Dios kag mabaton ninyo ang iya ginpromisa.
37 Tungod kay *nagsiling ang Dios sa Kasulatan*,
“Ang inyo ginapaabot dali na lang gid mag-abot,

§ **10:22** *ginlimpyuhan:* sa literal, *ginwisikan* * **10:30** Deu. 32:35 † **10:30** Deu. 32:36

indi na siya magpadugay."‡
38 "Kag ang tawo nga akon ginpakamatarong
tungod sa iya pagtuo magakabuhi.
Pero kon magtalikod siya sa akon indi ako malipay sa iya."§
39 Pero kita indi pareho sa mga tawo nga nagatalikod sa Dios kag nagakawala dayon,
kundi hugot ang aton pagtuo sa iya, gani maluwas kita.

11

Ang Pagtuo sa Dios

1 May pagtuo kita kon hugot ang aton pagsalig nga mabaton ta ang aton ginalauman
kag nasiguro ta nga mabaton gid naton ini bisan wala pa naton makita.
2 Tungod sa pagtuo sang aton mga katigulangan gindayaw sila sang Dios.
3 Tungod sa pagtuo, nahibaluan ta nga ang kalibutan ginhimo paagi sa paghambal
sang Dios. Gani ang mga butang nga aton makita ginhimo halin sa indi makita.
4 Tungod sa pagtuo, naghalad si Abel sa Dios sang halad nga mas maayo sang sa kay
Cain. Kag tungod sa iya pagtuo ginkabig siya sang Dios nga matarong, kay ginbaton
sang Dios ang iya halad. Gani bisan patay na si Abel may ginatudlo siya gihapon sa
aton paagi sa iya pagtuo.
5 Tungod sa pagtuo, wala mapatay si Enoc kundi ginsaylo siya sa pihak nga kabuhi.
"Wala na siya makita diri sa duta tungod kay ginsaylo siya sang Dios."* Kag nagsiling
man ang Kasulatan nga ginsaylo siya didto sang Dios tungod kay nalipay ang Dios sa
iya kabuhi.
6 Ang tawo nga wala sing pagtuo indi gid makahatag sing kalipay sa Dios. Tungod
kay ang bisan sin-o nga nagapalapit sa Dios kinahanglan magtuo nga may Dios kag
magtuo nga siya ang nagahatag sang balos sa mga tawo nga nagapangita sa iya.
7 Tungod sa pagtuo, ginpati ni Noe ang paandam sang Dios parte sa mga
magakalatabo bisan wala pa niya ini makita. Gani naghimo siya sang barko para
maluwas siya kag ang iya pamilya. Kag paagi sa iya pagtuo ginhukman ang mga tawo
sa kalibutan, pero siya ya ginkabig sang Dios nga matarong.
8 Tungod sa pagtuo, gintuman ni Abraham ang ginsiling sang Dios nga magkadto
siya sa lugar nga ginpromisa sa iya. Ginbayaan niya ang iya lugar bisan wala siya
nakahibalo kon diin gid ang lugar nga kadtuan niya.
9 Kag tungod man sa pagtuo, nag-estar si Abraham sa sadto nga duta nga ginpromisa
sa iya bisan nag-estar lang siya sa mga tolda nga daw sa estranghero kaupod *sang iya*
anak nga si Isaac kag *sang iya apo nga* si Jacob, nga kapareho niya nga magabaton sang
promisa sang Dios.
10 Kay *ang matuod,* ang siyudad nga ginapaabot ni Abraham wala sing iban kundi
ang siyudad nga mabakod gid, nga ginplano kag ginpatindog sang Dios mismo.
11 Tungod man sa pagtuo, nakapabata pa si Abraham bisan tigulang na gid siya kag
bisan baw-as pa ang iya asawa nga si Sara, kay ginkabig niya nga masaligan ang Dios
nga nagpromisa *nga makabata si Sara.*
12 Gani halin kay Abraham, nga wala na gid sing paglaom nga makapabata, naghalin
ang mga kaliwat nga pareho kadamo sang bituon sa langit kag pareho man sang balas
sa baybay nga indi maisip.
13 Ini tanan nga tawo nagkalamatay nga nagatuo. Wala nila nabaton ang ginpromisa
sang Dios sang buhi pa sila, pero nasiguro nila nga magaabot ang adlaw nga mabaton
gid nila ang ila ginapaabot. Gin-ako nila nga sila mga estranghero lang kag indi
taga-diri sa sining kalibutan.

‡ **10:37** Isa. 26:20; Hab. 2:3 § **10:38** Hab. 2:3-4 * **11:5** Gen. 5:24

14 Ang mga tawo nga nagahambal pareho sina nagapakilala lang nga ginapangita
nila ang lugar nga puwede nila masiling nga ila gid.
15 Wala na nila pagdumduma ang lugar nga ila ginhalinan, tungod kay kon
gindumdom pa nila, may kahigayunan sila sa pagbalik didto.
16 Pero ang ila ginhimo, ginpalabi gid nila ang mas maayo nga lugar, kag ini wala
sing iban kundi ang siyudad nga didto mismo sa langit. Gani wala mahuya ang Dios
nga tawgon nila siya nga ila Dios, kay ginpreparahan niya sila sang isa ka siyudad.
17-18 Tungod sa pagtuo, ihalad kuntani ni Abraham *ang iya anak nga* si Isaac sang
gintilawan siya sang Dios. Handa si Abraham nga ihalad ang iya bugtong† nga anak
bisan nagpromisa ang Dios sa iya nga, "Sa kay Isaac magahalin ang imo mga kaliwat
nga akon ginpromisa."‡
19 Kay nagapati siya nga kon mapatay gid man si Isaac banhawon man siya sang
Dios. Gani daw sa nabanhaw si Isaac halin sa kamatayon kag nakabalik kay Abraham.
20 Tungod sa pagtuo, ginbendisyunan ni Isaac ang iya mga anak nga si Jacob kag si
Esau nga mangin maayo ang ila palaabuton.
21 Tungod sa pagtuo, sang mapatay na si Jacob, ginbendisyunan niya ang iya mga
apo nga mga anak ni Jose. Kag nagsimba siya sa Dios samtang nagapanukod sa iya
baston.
22 Tungod sa pagtuo, nagsiling si Jose sang madali na lang siya mapatay, nga ang mga
Israelinhon magahalin sa Egypt, kag nagbilin siya nga dal-on nila ang iya mga tul-an
kon maglakat na sila.
23 Tungod sa pagtuo, ang mga ginikanan ni Moises wala mahadlok nga maglapas sa
sugo sang hari, tungod kay sang pagkakita nila nga guwapo ang ila anak gintago nila
ini sa sulod sang tatlo ka bulan.
24 Kag tungod sa pagtuo, wala nagsugot si Moises sang may edad na siya nga tawgon
pa siya *nga anak sang prinsesa* nga anak sang hari sang Egypt.§
25 Ginpalabi pa niya ang pag-antos upod sa mga katawhan sang Dios sang sa
magpangalipay sa sala sa malip-ot lang nga tion.
26 Ginkabig niya nga mas madamo nga pagpakamaayo ang iya mabaton kon
mag-antos siya sang mga kahuy-anan para kay Cristo kaysa maangkon niya ang tanan
nga manggad sa Egypt. Kay nagapaabot siya nga may balos siya nga mabaton.
27 Kag tungod sa pagtuo, naghalin si Moises sa Egypt nga wala nahadlok nga
mangakig ang hari sa iya. Nagpadayon siya bisan mabudlay kay daw nakita niya ang
indi makita *nga Dios*.
28 Tungod sa iya pagtuo, gin-umpisahan niya ang pagselebrar sang ginatawag nga
"Piesta sang Paglabay sang Anghel." Ginsilingan niya ang tanan nga Israelinhon nga
wisikan nila sang dugo *sang karnero* ang ila mga puwertahan, para kon maglabay ang
anghel sang Dios nga magapamatay sang mga kamagulangan, *magalabay lang ini kag*
indi niya pag-ilakip ang ila mga kamagulangan.
29 Tungod sa pagtuo, nakatabok ang mga Israelinhon sa Mapula nga Dagat nga daw
nagalakat lang sila sa mamala nga duta. Pero pagtabok sang mga taga-Egypt nga
nagalagas sa ila, sila ya nagkalalumos.
30 Tungod sa pagtuo, narumpag ang pader sang Jerico sa tapos nga makamartsa ang
mga Israelinhon sa palibot sini sa sulod sang isa ka semana.
31 Tungod sa pagtuo, si Rahab nga nagbaligya sang iya lawas wala mapatay kaupod
sang mga taga-Jerico nga wala nagtuman sa Dios, kay ginbaton niya sing maalwan sa
iya balay ang mga espiya *nga ginsugo ni Josue*.

---

† **11:17-18** *bugtong:* ukon, *pinasahi* ‡ **11:17-18** Gen. 21:12 § **11:24** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

32 Hasta na lang diri ang akon isugid *sa inyo parte sa mga tawo nga nagtuo sa Dios*,
tungod kay kulangon kita sa tiyempo kon isugid ko pa sa inyo ang parte sa ila ni
Gideon, Barak, Samson, Jefta, David, Samuel kag sa mga propeta sang una.
33 Tungod sa ila pagtuo, ginpamierde nila ang mga ginharian, nagdumala sila sing
matarong, kag nabaton nila ang mga ginpromisa sang Dios sa ila. *Tungod sa ila pagtuo,*
wala sila pagtukba sang mga leon,
34 wala sila napaso sa nagadabadaba nga kalayo, kag nalikawan nila ang kamatayon
sa espada. Ang iban sa ila puwerte kaluya pero ginpabaskog sila *sang Dios*. Nangin
maisog sila sa inaway kag napierdi nila ang mga soldado sang iban nga banwa.
35 May mga babayi man nga *tungod sa ila pagtuo sa Dios*, nabuhi liwat ang ila mga
patay. Ang iban *nga nagtuo sa Dios* ginsakit hasta mapatay, tungod kay indi gid sila
magbaton sang kondisyon nga kon magtalikod sila sa ila pagtuo mahilway sila. Kay
nahibaluan nila nga magaabot ang adlaw nga banhawon sila sang Dios kag mabaton
nila ang mas maayo pa nga kabuhi.
36 Ang iban sa ila ginyaguta kag ginhanot, kag may iban man nga ginpanggapos kag
ginpangpriso.
37 Ang iban ginbato hasta mapatay, ang iban ginlagari hasta mautod, kag ang iban pa
gid ginpamatay sa espada. Ang iban sa ila nagbayo na lang sang panit sang karnero
kag kanding. Puwerte sila kaimol, kag ginhingabot kag ginpintasan sang mga tawo.
38 Napilitan sila nga magpanago sa kamingawan, sa kabukiran, sa mga kuweba, kag
sa mga buho sang duta. Pero sa matuod lang, ang mga malain nga mga tawo diri sa
kalibutan indi bagay nga mag-upod sa ila.
39 Sila nga tanan ginadayaw tungod sa ila pagtuo. Pero wala nila nabaton sa ila nga
tiyempo ang ginpromisa sang Dios.
40 Kay may mas maayo pa nga plano ang Dios para sa aton, tungod kay gusto niya
nga kita makaupod nila kon tumanon na niya ang iya ginpromisa.

12

Ang Dios nga Aton Amay

1 Karon, kon parte sa aton, *ang aton halimbawa pareho sa nagadalagan sa palumba*
nga ginalibutan sang madamo nga tawo nga amo ang mga nagpamatuod sang ila
pagtuo sa Dios. Gani bayaan ta ang mga sala nga nagahawid sa aton, ang tanan nga
butang nga nagabalabag sa aton pagdalagan. Padayunon ta gid ang aton pagdalagan
hasta sa katapusan.
2 Isintro ta ang aton panulok kay Jesus nga amo ang ginasandigan sang aton pagtuo
halin sa ginsuguran hasta sa katapusan. Gin-antos niya ang paglansang sa krus kag
ginbaliwala niya ang ini nga kahuy-anan, tungod kay ginhunahuna niya ang kalipay
nga nagahulat para sa iya. Kag sa karon didto na siya nagapungko sa tuo sang trono
sang Dios.
3 Agod indi magluya kag indi madula ang inyo pagtuo, hunahunaon ninyo permi
kon daw ano ang mga pag-antos ni Jesus sa mga makasasala nga mga tawo nga
nagkontra sa iya.
4 Ang matuod, wala pa man sing may ginpatay sa inyo tungod sa inyo pagkontra sa
sala.
5 Siguro nalipatan na ninyo ang laygay sang Dios sa inyo bilang iya mga anak. *Indi*
bala nagasiling sa Kasulatan,
"Anak, indi pag-ibaliwala
ang pagdisiplina sang Ginoo *sa imo*.
Indi ka magkaluya kon ginasabdong ka niya.
6 Kay ginadisiplina sang Ginoo ang iya mga ginapalangga,

kag ginahanot niya ang tanan nga ginakabig niya nga iya mga anak.”*
7 Gani antusa ninyo *ang mga kabudlayan nga nagaabot sa inyo*, kay isa ina ka
pagdisiplina sang Dios sa inyo tungod kay ginakabig niya kamo nga iya mga anak. Indi
bala nga wala sing bata nga wala ginadisiplina sang iya amay?
8 Kon wala kamo ginadisiplina sang Dios pareho sang naagyan sang tanan niya nga
mga anak, ti indi niya kamo matuod nga mga anak.
9 Indi bala nga gindisiplina kita sang aton tawhanon nga mga amay, kag sa pihak
sina ginatahod naton sila? Ti kundi labi pa gid nga magpasakop kita sa *pagdisiplina*
sang aton espiritual nga Amay para mangin maayo ang aton kabuhi.
10 Ang aton mga amay diri sa duta nagdisiplina sa aton sa malip-ot lang nga tion, kag
suno man lang sa ila hunahuna kon ano ang maayo para sa aton. Pero ang Dios iya
nagadisiplina sa aton para gid sa aton kaayuhan, para mangin matarong kita pareho
sa iya.
11 Samtang ginadisiplina kita, daw wala kita malipay kundi nagakasubo. Pero sa
ulihi ini nga pagdisiplina nagaresulta sang kalinong sa aton kabuhi tungod kay paagi
sini nagatadlong ang aton pamatasan.

Mga Bilin kag mga Paandam

12 Gani magpakabakod kamo.
13 Magpadayon kamo sa tadlong nga dalan† para indi maapektuhan ang pagtuo sang
inyo mga kaupod nga maluya kundi magabaskog pa gani.
14 Tinguhai ninyo nga mangin maayo ang inyo relasyon sa tanan nga tawo, kag
tinguhai man ninyo nga mangin matarong ang inyo kabuhi. Kay kon indi matarong
ang inyo kabuhi indi ninyo makita ang Ginoo.
15 Mag-andam kamo kay basi kon may ara sa inyo nga magtalikod sa grasya sang
Dios, kag basi kon may ara sa inyo nga magpanggamo, kag madamo ang kabuhi nga
mahigkuan.
16 Mag-andam man kamo nga wala sing bisan isa sa inyo nga maghimo sang imoral
nga pagpakigrelasyon ukon magsunod kay Esau nga ginbaliwala lang niya ang
espiritual nga mga butang. Kay ang iya kinamatarong bilang kamagulangan ginbaylo
niya sa isa lamang ka kalan-an.
17 Nahibaluan man ninyo nga sang ulihi gusto niya nga maangkon ang bendisyon
para sa pagkamagulang pero wala siya paghatagi. Kay indi na niya mabag-o ang iya
ginhimo bisan ginhibian pa niya.
18 Ang inyo pagpalapit sa Dios indi pareho sang pagpalapit sang mga Israelinhon.
Nagpalapit sila sa bukid nga makita nila, sa *Bukid sang Sinai nga* may nagadabdab nga
kalayo, may makahaladlok nga kadulom, kag may mabaskog nga hangin nga
nagahuyop.
19 May nabatian sila nga tunog sang budyong kag may nagahambal pa. Kag
pagkabati nila sang sadto nga tingog nagpakitluoy sila nga kon mahimo indi na siya
maghambal sa ila.
20 Kay hinadlukan gid sila sa iya ginsiling, “*Ang bisan sin-o*, bisan sapat, nga
magpalapit sa bukid dapat nga batuhon hasta mapatay.”‡
21 Makahaladlok gid ang ila nakita didto kag bisan gani si Moises nagsiling nga
nagkurog siya sa kahadlok.§
22 *Ang inyo pagpalapit sa Dios indi pareho sadto. Kay* ang inyo ginpalapitan amo ang
Bukid sang Zion, ang siyudad sang Dios nga buhi, ang langitnon nga Jerusalem nga
may linibo ka anghel.

---

* **12:6** Hul. 3:11, 12 † **12:13** Hul. 4:26 ‡ **12:20** Exo. 19:12, 13 § **12:21** Deu. 9:19

23 *Nagpalapit kamo* sa malipayon nga pagtililipon sang mga ginakabig nga
kamagulangan *nga mga anak sang Dios*, nga ang ila mga ngalan nasulat na didto sa
langit. *Nagpalapit kamo* sa Dios nga amo ang magahukom sa tanan, kag sa mga
espiritu *sang mga tawo* nga ginpakamatarong *sang Dios* kag wala na gid sing sala.
24 *Nagpalapit kamo* kay Jesus nga amo ang manugpatunga *sa aton kag sa Dios* sa
bag-o nga kasugtanan, kag sa iya dugo nga gin-ula nga ang mensahe sini mas maayo
pa sang sa dugo ni Abel *nga nagapangayo sang balos*.
25 Gani mag-andam kamo kag indi magpabungol sa ginahambal sang Dios sa inyo.
Ang mga tawo sang una nga wala nagpati sa naghambal sa ila diri sa duta wala
makalikaw sa silot. Gani paano kita makalikaw sa silot kon indi kita magpati sa
nagahambal nga halin sa langit?
26 Sang una nag-uyog ang duta tungod sa tingog sang Dios. Pero subong nagpromisa
siya nga sa palaabuton nga mga inadlaw uyugon niya ini sing kaisa pa gid, kag pati na
ang langit.*
27 Ang "kaisa pa" nagakahulugan nga dulaon na niya ang tanan nga ginhimo nga
puwede mauyog, kag ang indi mauyog amo ang mabilin.
28 Gani magpasalamat kita sa Dios tungod kay katapo na kita sang iya ginharian nga
indi mauyog. Magsimba kita sa iya sa paagi nga iya naluyagan, nga may pagtahod kag
kahadlok.
29 Kay kon magsilot ang aton Dios daw sa kalayo nga nagapang-upos.†

13

Ang Pag-alagad nga Makahatag Kalipay sa Dios

1 Magpadayon kamo sa paghigugmaanay bilang mag-ulutod.
2 Indi kamo malipat sa pagbaton sang mga pangayaw sa inyo balay. May mga tawo
sang una nga naghimo sina, kag wala sila nakahibalo nga ato gali ang ila mga bisita
mga anghel.
3 Dumduma ninyo ang *inyo kapareho nga mga tumuluo nga* ara sa prisohan, kag ang
mga ginapintasan. *Batyaga ninyo ang ila kahimtangan* nga daw kamo mismo ara sa
prisohan kaupod nila ukon ginapintasan.
4 Ang kada isa dapat maghatag sang bili sa pag-asawahay. Gani indi gid kamo
magpanginbabayi ukon magpanginlalaki tungod kay silutan sang Dios ang mga tawo
nga imoral.
5 Dapat ang inyo pagkabuhi wala nagahigugma sa kuwarta. Magkontento kamo sa
mga butang nga ara sa inyo, tungod kay nagsiling ang Dios, "Indi ko gid kamo
pagbayaan ukon pagpabay-an."*
6 Gani magpakaisog kita nga nagasiling,
"Ang Ginoo amo ang nagabulig sa akon,
gani indi ako mahadlok. Ano ang mahimo sang tawo sa akon?"†
7 Dumduma ninyo ang inyo mga manugdumala nga nagtudlo sa inyo sang pulong
sang Dios. Hunahunaa ninyo ang resulta sang ila pagkabuhi. Sunda ninyo ang ila
pagtuo.
8 Si Jesu-Cristo wala gid nagaliwat. Amo siya sang una, subong, kag hasta san-o.
9 Indi kamo magpadala-dala sa nagkalain-lain nga pagpanudlo nga lain sang sa
kamatuoran nga inyo nabaton. Mas maayo nga palig-unon ta ang aton pagtuo paagi sa
bulig sang Dios, kag indi sa pagsunod sang mga pagsulundan parte sa mga pagkaon.
Wala gid sing may makuha ang mga tawo nga nagasunod sa sina nga mga
pagsulundan.

---

* **12:26** Hag. 2:6 † **12:29** Deu. 4:24 * **13:5** Deu. 31:6, 8 † **13:6** Sal. 118:6

10 Kita *nga mga tumuluo* may halaran, kag ang mga *pari nga* nagaserbisyo sa Tolda
nga Simbahan wala sing kinamatarong nga magkaon sa aton halaran.
11 Kay ang dugo sang mga sapat nga halad sa pagpakatinlo ginadala sang pangulo
nga pari didto sa Labing Balaan nga Lugar, pero ang lawas sang ato nga mga sapat
ginadala sa guwa sang kampo kag didto ginasunog.
12 Kag pareho man sini ang natabo kay Jesus tungod kay didto man siya ginpatay sa
guwa sang banwa, agod paagi sa iya dugo matinluan niya ang mga tawo sa ila mga
sala.
13 Gani magkadto kita kay Jesus sa guwa sang kampo kag magpakigbahin sang iya
mga gin-antos nga kahuy-anan.
14 Tungod kay wala sing permanente nga banwa diri *sa kalibutan* nga para sa aton
nga mga tumuluo, kundi nagahulat kita sang banwa nga sa palaabuton.
15 Gani maghalad kita permi sang mga pagdayaw sa Dios paagi kay Jesus. Ini amo
ang mga halad nga nagahalin sa aton bibig kag nagakilala kon sin-o siya.
16 Indi kamo malipat nga maghimo sang maayo kag magbinuligay, kay amo ini ang
mga halad nga nagahatag sang kalipay sa Dios.
17 Tumana ninyo ang mga *tumuluo nga* nagadumala sa inyo kag magpasakop kamo
sa ila, tungod kay ini sila amo ang nagaasikaso sang inyo espiritual nga kahimtangan.
Kag nahibaluan man nila nga magaabot ang adlaw nga magapanabat sila sa Dios parte
sa ila pag-atipan sa inyo. Kon tumanon ninyo sila, magaalagad sila nga may kalipay,
pero kon indi, magakasubo sila kag indi ini makabulig sa inyo.
18 Pangamuyui ninyo kami permi, kay sigurado kami nga limpyo ang amon
konsensya tungod kay nagapaninguha kami permi nga maghimo sang maayo.
19 Labi na gid nga ipangamuyo ninyo nga pabalikon ako sang Dios dira sa inyo sa
labing madali.

Pangamuyo

20 Kag ako nagapangamuyo man sa Dios para sa inyo, sa Dios nga nagahatag sang
kalinong. Siya ang nagbanhaw sa aton Ginoong Jesus, nga amo ang Makagagahom nga
Manugbantay sa *aton nga bilang iya* mga karnero. Kay tungod sa iya dugo ginpabakod
niya ang wala sing katapusan nga kasugtanan.
21 Kabay pa nga ihatag niya sa inyo ang tanan nga makapaayo sa inyo para mahimo
ninyo ang iya kabubut-on. Kag kabay pa nga paagi kay Jesu-Cristo himuon niya sa
aton ang iya gusto. Dayawon ta siya hasta san-o. Amen.

Katapusan nga mga Bilin

22 Mga kauturan, nagapangabay ako nga pamatian ninyo sing maayo ang akon mga
ginalaygay, kay manubo man lang ining akon sulat sa inyo.
23 Gusto ko nga mahibaluan ninyo nga ang aton utod nga si Timoteo ginpaguwa na
sa prisohan. Kon mag-abot siya dayon, dal-on ko siya kon magkadto ako dira.
24 Kamusta na lang sa inyo mga manugdumala dira kag sa tanan nga katawhan sang
Dios. Nagapangamusta man sa inyo ang aton mga kauturan nga taga-Italia.
25 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo tanan *sang Dios*.

Ang Sulat ni Santiago

1 *Ako* si Santiago nga ulipon sang Dios kag ni Ginoong Jesu-Cristo. *Nagapangamusta ako* sa inyo tanan nga anak sang Dios* nga naglalapta sa bilog nga kalibutan.

Ang Pagtuo kag ang Kaalam

2 Mga kauturan ko, magkalipay kamo kon mag-abot sa inyo ang sari-sari nga mga pagtilaw.
3 Kay nahibaluan ninyo nga ang mga pagtilaw sa inyo pagtuo nagaresulta sang pagbatas.
4 Gani batasa ninyo ang tanan nga kabudlayan para mangin mature kamo kag wala sing ano man nga kakulangan *ang inyo nga pagkabuhi*.
5 Kon may ara sa inyo nga kulang sang kaalam, magpangayo siya sa Dios, kag ang Dios magahatag sini sa iya nga wala sing hawid-hawid kag aligutgot.†
6 Pero kon magpangayo kamo, dapat magsalig kamo nga ihatag niya ang inyo ginapangayo kag indi kamo magpangduhaduha. Kay ang tawo nga nagapangduhaduha, pareho siya sang balod nga ginahuyop kag ginapalid sang hangin.
7-8 Ina nga tawo nga nagapangduhaduha wala sing kasiguruhan sa iya mga ginahimo. Indi siya maghunahuna nga may mabaton siya halin sa Ginoo.

Ang Imol kag ang Manggaranon

9 Ang mga kauturan nga imol dapat magkalipay sa pagpadungog *sang Dios* sa ila.
10 Ang mga manggaranon dapat man magkalipay sa pagpaubos *sang Dios* sa ila. Kay pareho sang mga bulak sang hilamon ang manggaranon magataliwan man.
11 Malaya ang hilamon samtang nagataas kag nagasingkal ang init sang adlaw. Dayon mahulog ang iya bulak kag madula ang iya katahom. Pareho man sini ang manggaranon, mapatay siya samtang masako sa iya mga buluhaton.

Ang Pagtilaw kag ang Pagtentar

12 Bulahan ang tawo nga nagabatas sang mga pagtilaw, kay sa tapos nga madaog niya ang mga pagtilaw, magabaton siya sang kabuhi *nga wala sing katapusan* bilang padya nga ginpromisa sang Dios sa mga nagahigugma sa iya.
13 Kon may mga temtasyon nga nagaabot sa aton, indi kita magsiling nga ginatentar kita sang Dios. Ang Dios indi matentar sa paghimo sang malain, kag wala siya nagatentar bisan kay sin-o.
14 Ang tawo ginatentar kon ginaguyod kag ginaganyat siya sang iya malain nga handom.
15 Kag kon ang iya malain nga handom matuman, ang resulta sini amo ang paghimo sang sala; kag kon magpadayon ang tawo sa pagpakasala, ang iya padulungan amo ang kamatayon.
16 Gani mga hinigugma ko nga mga utod, indi pagpatalanga ang inyo kaugalingon.
17 Kay ang tanan nga maayo kag nagakabagay gid nga aton nabaton nagahalin sa *aton* Amay. Siya amo ang naghimo sang mga butang sa langit nga nagahatag kasanag. Kag bisan ini nga mga butang nagaliwat kag nagabaylo ang ila landong, ang Dios wala gid nagabaylo.

---

* **1:1** *sa inyo tanan nga anak sang Dios:* sa literal, *sa dose ka tribo*

† **1:5** *wala sing hawid-hawid kag aligutgot:* ukon, *wala sing hawid-hawid kag wala nagapangsukna*

18 Suno sa iya kabubut-on, ginhimo niya kita nga iya mga anak paagi sa aton
pagkilala sang kamatuoran, para mangin una kita sa tanan niya nga tinuga.

Ang Pagpamati kag Pagtuman

19 Mga hinigugma ko nga mga utod, tandai ninyo ini: dapat mangin handa kita sa
pagpamati, indi magpadasodaso sa paghambal, kag indi magpadali-dali sa
pagpangakig.
20 Kay ang kaakig sang tawo indi gid makabulig sa iya nga mangin matarong sa
atubangan sang Dios.
21 Gani bayai ninyo ang tanan nga kahigkuan kag kalautan. Batuna ninyo nga may
pagpaubos ang pulong sang Dios nga gintanom sa inyo mga tagipusuon, nga amo man
ang makaluwas sa inyo.
22 Indi lamang kamo magpamati sa pulong *sang Dios* kundi dapat tumanon ninyo
ini. Kay kon indi, ginadayaan lang ninyo ang inyo kaugalingon.
23 Ang bisan sin-o nga nagapamati pero wala nagatuman sang pulong *sang Dios*,
pareho siya sang tawo nga nagatan-aw sa espiho,
24 kag pagkatapos nga makita niya ang iya hitsura, naglakat siya kag nalipatan niya
dayon kon ano ang iya hitsura.
25 Pero ang tawo nga nagausisa sing maayo sa kasuguan nga wala sing sala nga
nagahilway sa mga tawo, kag indi nga nagapamati lang kag nagakalipat dayon, kundi
nagapadayon gid sa pagtuman, pakamaayuhon siya sang Dios sa iya mga ginahimo.
26 Kon may tawo nga nagahunahuna nga siya relihiyuso pero indi makapugong sang
iya dila, ang iya pagkarelihiyuso wala sing pulos kag ginadayaan lang niya ang iya
kaugalingon.
27 Ang pagkarelihiyuso nga ginakabig sang Dios nga Amay nga matarong kag wala
sing kasawayan amo ini: ang pagbulig sa mga ilo kag sa mga balo sa ila mga kalisod,
kag ang paglikaw sa tanan nga kalautan sining kalibutan.

2

Paandam sa mga May Pinilian

1 Mga kauturan ko, bilang mga tumuluo sang aton makagagahom nga Ginoong
Jesu-Cristo, dapat wala kita pinilian sa aton pagtratar sa aton isigkatawo.
2 Halimbawa, may duha ka tawo nga magkadto sa inyo pagtilipon: ang isa
manggaranon nga may bulawan nga mga singsing kag may malahalon nga bayo, kag
ang isa imol nga gisi ang iya bayo.
3 Kon palabihon ninyo ang tawo nga nagabayo sang malahalon kag hatagan ninyo
sing maayo nga pulungkuan, pero ang imol patindugon lang ninyo, ukon papungkuon
lang sa salog,
4 ti may pinilian kamo kag ginahukman ninyo ang mga imol suno sa inyo malain nga
hunahuna.
5 Pamati kamo mga hinigugma ko nga mga utod! Ginpili sang Dios ang mga imol diri
sa kalibutan para magmanggaranon sila sa pagtuo kag masakop sila sa iya nga
paghari nga ginpromisa niya sa mga nagahigugma sa iya.
6 Pero ang inyo ginahimo, ginapakanubo ninyo ang mga imol. Indi bala nga ang mga
manggaranon amo ang nagadaogdaog kag nagaakusar sa inyo?
7 Indi bala nga sila amo man ang nagapakalain sang talahuron nga ngalan ni
Jesu-Cristo nga sa sina nga ngalan kilala kamo?
8 Pero kon ginasunod ninyo ang kasuguan sang Hari, nga nasulat sa Kasulatan nga
nagasiling, “Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo
kaugalingon,”* maayo ang inyo ginahimo.

* **2:8** Lev. 19:18

9 Pero kon may pinilian kamo, nakasala kamo kag suno sa Kasuguan dapat kamo
silutan, kay ginalapas ninyo ato nga sugo.
10 Ang bisan sin-o nga nagatuman sa bilog nga Kasuguan pero nakalapas sa isa ka
sugo, nakalapas sa tanan nga Kasuguan.
11 Kay ang nagasiling, "Indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki," amo man
ang nagasiling, "Indi ka magpatay."† Bisan wala ka nagpanginbabayi ukon
nagpanginlalaki, pero kon nakapatay ka, ginlapas mo ang Kasuguan.
12 Gani mag-andam kamo sa inyo paghambal kag pagginawi, tungod nga ang
Kasuguan nga nagahilway sa inyo amo man ang magahukom sa inyo.
13 Kay sa oras nga ang Dios maghukom, indi siya magkaluoy sa tawo nga wala sing
kaluoy. Pero ang maluluy-on wala dapat kahadlukan sa oras sang paghukom.

Ang Pagtuo kag ang Maayo nga mga Binuhatan

14 Mga kauturan ko, ano bala ang makuha sang tawo kon magsiling siya, "May
pagtuo ako," pero *ini nga pagtuo* wala ginaupdi sang *maayo nga* mga binuhatan?
Maluwas bala siya sa sina nga klase sang pagtuo?
15 Abi may utod kita nga nagakinahanglan sang bayo kag pagkaon,
16 kag ang isa sa inyo magsiling sa iya, "Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang Dios,
indi ka magpatugnaw kag magpagutom," pero wala man niya siya paghatagi sang iya
mga kinahanglanon, ti, ano ang maayo nga nahimo sina?
17 Amo man ang pagtuo; kon wala ginaupdi sang *maayo nga* mga binuhatan, ina nga
pagtuo patay‡.
18 Pero basi kon may ara sa inyo nga magsiling, "May pagtuo ako kag ikaw ya may
mga binuhatan." *Ang sabat ko amo ini,* paano ko makita ang imo pagtuo kon wala ka
sang mga binuhatan? Pero ipakita ko sa imo nga may pagtuo ako paagi sa akon mga
binuhatan.
19 Nagapati ka nga may isa lamang ka Dios. Maayo gid! Pero ang mga demonyo
nagapati man kag nagakurog *pa gani sa kahadlok sa Dios*.
20 Buang-buang ka! Gusto mo bala nga pamatud-an ko sa imo nga ang pagtuo nga
wala ginaupdi sang *maayo nga* mga binuhatan wala gid sing pulos?
21 Paano ginpakamatarong *sang Dios* ang aton katigulangan nga si Abraham? Indi
bala nga paagi sa iya mga binuhatan? Sa iya pagtuman sa Dios, ginhalad niya ang iya
anak nga si Isaac sa halaran.
22 Ti, nakita mo? Ang iya pagtuo kag ang iya mga binuhatan nag-updanay. Ang iya
pagtuo napamatud-an nga matuod gid§ paagi sa iya mga binuhatan.
23 Napamatud-an ang ginasiling sang Kasulatan, "Nagtuo si Abraham sa Dios, kag
tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*."* Gintawag pa gani siya nga
abyan sang Dios.
24 Gani nakita ta nga ang tawo ginapakamatarong sang Dios paagi sa iya mga
binuhatan kag indi lamang paagi sa iya pagtuo.
25 Amo man ini ang natabo kay Rahab nga nagbaligya sang iya lawas. Ginbaton niya
ang mga espiya *nga Israelinhon sa iya balay kag gintago sila.* Gintudlo pa niya sa ila
ang alagyan para makapalagyo sila. Gani tungod sa iya ginhimo ginpakamatarong
siya *sang Dios*.
26 Ang lawas nga wala sing espiritu patay; amo man ang pagtuo nga wala ginaupdi
sang *maayo nga* mga binuhatan, patay man.

---

† **2:11** Exo. 20:13-14; Deu. 5:17, 18 ‡ **2:17** *patay:* ukon, *wala sing pulos* § **2:22** *napamatud-an nga matuod gid:* ukon, *nakompleto* * **2:23** Gen. 15:6

3

Ang Dila

1 Mga kauturan ko, indi lang basta-basta nga maghandom ang madamo sa inyo nga
mangin manunudlo, kay nahibaluan ninyo nga mas maid-id ang paghukom sang Dios
sa amon bilang mga manunudlo.
2 Matuod nga tanan kita masami nagakasala. Pero ang tawo nga wala nagakasala sa
iya mga ginahambal, ina nga tawo matarong kag sarang makapugong sang iya
kaugalingon.
3 Ang mga kabayo ginabusalan ta para mapasunod kon diin ta gusto pakadtuon.
4 Kag hunahunaa man bala ang mga sakayan: bisan ano kadako, kag ginahuyop
sang mabaskog nga hangin, kontrolado ini sang diutay nga timon. Gani bisan diin
pakadtuon sang timonil ang sakayan, didto ini nagakadto.
5 Amo man ini ang aton dila. Gamay lang ini pero sarang makapabugal sang dalagko
nga mga butang. Hunahunaa bala ninyo kon ano kalapad nga kagulangan ang
masunog sang gamay nga kalayo.
6 Ang dila pareho man sa kalayo. Masyado kadamo ang kalautan nga ginadala sang
dila, kag nagaumid sa aton bilog nga pagkatawo. Ang mga malain nga ginahambal
sang aton dila daw kalayo nga nagahalin gid sa impyerno kag amo ang nagaguba sa
aton bilog nga pagkabuhi.
7 Ang tanan nga klase sang mga sapat, ang nagalakat, ang nagalupad, ang
nagakamang kag ang nagalangoy, maanta sang tawo.
8 Pero wala gid sang tawo nga makakontrolar sang iya dila. Ang dila malain kag indi
mapunggan, kag puno sang hilo nga makapatay.
9 Ang aton dila ginagamit ta sa pagpasalamat sa aton Ginoo kag Amay, pero
ginagamit ta man sa pagpakamalaot sa aton isigkatawo nga gintuga nga kaangay sang
Dios.
10 Pagpasalamat kag pagpakamalaot ang nagaguwa sa isa ka baba. Mga kauturan ko,
indi ini dapat matabo.
11 Indi mahimo nga mag-ilig ang tubig nga matab-ang kag maasin sa isa lang ka
tuburan.
12 Mga kauturan, indi mahimo nga magpamunga sang olibo ang kahoy nga higera,
kag indi man mahimo nga magpamunga sang higera ang tanom nga ubas. Indi ka man
makakuha sang tubig nga matab-ang sa dagat.

Ang Kaalam nga Halin sa Langit

13 May ara bala sa inyo nga maalam kag makaintiendi? Ipakita niya nga maalam kag
makaintiendi siya paagi sa maayo nga pagkabuhi nga may pagpaubos. Ang tawo indi
maalam kon indi siya makapaubos.
14 Pero kon may kahisa kamo kag may maiyaiyahon nga handom, indi kamo
magpabugal *nga maalam kamo*, kay nagabinutig kamo kontra sa kamatuoran.
15 Ina nga klase sang kaalam wala nagahalin sa Dios kundi iya sang kalibutan. Iya
ina ni Satanas kag indi iya sang Espiritu Santo.
16 Kay kon diin ang kahisa kag pagkamaiyaiyahon, didto man ang pagginamo kag
ang tanan nga klase sang mga kalautan.
17 Pero kon may kaalam kita nga halin sa Dios, una sa tanan, matinlo ang aton
kabuhi, dason mainabyanon, malulo, mabinatunon sa mga pagpanudlo, maluluy-on
gid, maayo ang ginahimo, palareho ang pagtratar sa isigkatawo, kag indi hipokrito.
18 Ang mga tawo nga may kalinong kag nagapanggas sang kalinong magapatubas
sang matarong nga relasyon sa isa kag isa.

4

Ang Pagpakig-abyan sa Kalibutan

1 Ano bala ang ginahalinan sang inyo mga pag-ilinaway kag mga pagginamo? Indi
bala nga tungod sa inyo malain nga mga handom nga nagaginamo sa sulod sang inyo
tagipusuon?
2 May mga butang nga inyo ginahandom, ugaling indi ninyo maangkon, gani gusto
ninyo magpatay. May mga butang nga inyo gid naluyagan kag kon indi ninyo
maangkon, nagapangaway kamo. Indi ninyo maangkon ang inyo luyag tungod kay
wala kamo nagapangayo sa Dios.
3 Kag kon nagapangayo kamo, wala kamo ginahatagi kay malain ang inyo tinutuyo.
Ang mga butang nga inyo ginapangayo para lang sa inyo kaugalingon nga kalipayan.
4 Kamo nga mga *pareho sang* babayi nga nagapanginlalaki, wala bala kamo kahibalo
nga kon palabihon ninyo ang mga butang diri sa kalibutan, kaaway kamo sang Dios?
Gani, kon palabihon ninyo ang mga butang diri sa kalibutan sang sa Dios, ginahimo
ninyo ang inyo kaugalingon nga kaaway sang Dios.
5 Indi kamo maghunahuna nga wala sing pulos ining ginasiling sang Kasulatan:
"Nagahandom nga may kaimon ang Dios sa espiritu nga ginpapuyo niya sa aton."*
6 Pero ginakaluoyan gid kita sang Dios. Amo ina nga nagasiling ang Kasulatan,
"Ginakontra sang Dios ang bugalon, pero ginakaluoyan niya ang mapainubuson."†
7 Gani magpasakop kamo sa Dios. Pakigbatui ninyo ang yawa kag magapalagyo siya
sa inyo.
8 Magpalapit kamo sa Dios, kag ang Dios magapalapit sa inyo. Kamo nga mga
makasasala, magkabuhi kamo sang matinlo! Kag kamo nga nagapangduhaduha,
tinlui ninyo ang inyo mga tagipusuon.
9 Magpangasubo kamo, maghibi sang tudo *tungod sa inyo mga sala.* Sa baylo nga
magkadlaw kamo kag magkalipay, magpangasubo kamo.
10 Magpaubos kamo sa Ginoo, kag iya kamo pataason.

Paandam Kontra sa Paghukom sa Kapareho nga Utod

11 Mga kauturan, indi kamo maghambal sang malain kontra sa isa kag isa. Ang
nagahambal sang malain kontra sa iya utod ukon nagahukom sa iya, nagahambal
kontra sa Kasuguan, kag nagahukom man sa Kasuguan. Gani kon ikaw na ang
nagahukom sa Kasuguan, indi ka na manugtuman sang Kasuguan kundi ikaw na ang
hukom.
12 Pero ang Dios gid lang ang naghatag sang Kasuguan kag siya lang ang hukom. Siya
gid lang ang sarang makaluwas ukon makasilot sa tawo. Gani, sin-o ka gid nga
nagahukom sa imo isigkatawo?

Paandam Kontra sa Pagpabugal

13 Pamati kamo sa akon, kamo nga nagasiling, "Karon ukon buwas makadto kami sa
isa ka siyudad. Didto kami maestar sang isa ka tuig. Manegosyo kami kag magtipon
sang madamo nga kuwarta."
14 Ang matuod, wala gani kamo kahibalo kon ano ang matabo sa inyo buwas. Kay
ang aton kabuhi pareho sang ambon nga makita, kag sa indi lamang madugay madula.
15 Gani, amo ini ang inyo isiling, "Kon itugot sang Ginoo, kag kon buhi pa kita, amo
ini ukon amo ina ang aton himuon."
16 Pero karon, nagapabugal kamo kag nagapadayaw. Ang tanan nga pagpabugal nga
pareho sina malain.

---

* **4:5** *Nagahandom...sa aton:* siguro ang buot silingon, *Gusto gid sang Dios nga ang aton espiritu nga iya ginpapuyo sa aton maghigugma lang sa iya;* ukon, *Gusto gid sang Espiritu nga ginpapuyo sa aton nga maghigugma lang kita sa Dios.*
† **4:6** Hul. 3:34

17 Kon nahibaluan sang tawo kon ano ang maayo nga dapat niya himuon, pero wala
niya ginahimo, nagapakasala siya.

5

Paandam sa mga Manggaranon

1 Kamo nga mga manggaranon, pamati kamo! Maghibi kamo sing tudo sa mga
kalisod nga magaabot sa inyo.
2 Nagakadunot ang inyo mga manggad kag ginaut-ot sang mga sapat-sapat ang inyo
mga bayo.
3 Ginatago lang ninyo ang inyo mga kuwarta kag indi man lang mapuslan. Sa ulihi
nga mga inadlaw silutan kamo sa impyerno tungod sa inyo kuwarta nga wala ninyo
paggamita sa kaayuhan. Kanugon lang sang inyo pagtipon kay ang kalibutan madali
na lang matapos.
4 Pamatii ninyo ang mga reklamo sang mga tawo nga inyo ginpaobra sa inyo
kaumahan pero wala ninyo pagsuhuli. Dapat ninyo mahibaluan nga ang mga paghibi
sang inyo mga manug-ani nabatian sang Ginoo nga Makagagahom.
5 Nagpagusto kamo sa inyo kabuhi diri sa kalibutan. Pareho lang nga ginpatambok
ninyo ang inyo kaugalingon para sa adlaw sang pag-ihaw.
6 Ginhukman ninyo kag ginpamatay ang mga tawo nga wala sing sala, bisan wala
sila nagbato sa inyo.

Ang Pag-agwanta kag Pagpangamuyo

7 Mga kauturan, magmainagwantahon kamo hasta sa pag-abot sang Ginoo. Tan-awa
ninyo ang mga mangunguma, mainagwantahon sila nga nagahulat sa nahauna nga
ulan. Pagkatapos nila tanom, mainagwantahon naman sila sa paghulat sang masunod
nga ulan kag sang ila patubas.
8 Gani magmainagwantahon man kamo. Indi kamo magdula sang inyo paglaom, kay
madali na lang mag-abot ang Ginoo.
9 Mga kauturan, indi kamo magbinasulay, para indi kamo pagsilutan sang Dios. Ang
magahukom sa aton madali na lang mag-abot.
10 Himua ninyo nga sulundan ang pag-agwanta sang mga propeta nga ginsugo sang
Ginoo nga maghambal para sa iya.*
11 Indi bala nga ginakabig ta nga bulahan ang mga tawo nga nagabatas? Nabatian
ninyo ang mga pagbatas ni Job, kag nahibaluan man ninyo kon paano siya ginbuligan
sang Ginoo sang ulihi. Kay ang Ginoo maayo kag maluluy-on.
12 Mga kauturan, labaw sa tanan indi gid kamo magsumpa nga nagasiling, “Saksi
ang langit,” ukon “Saksi ang duta,” ukon ang iban pa nga mga butang. Magsiling kamo
“huo” kon huo ang inyo gusto ihambal kag “indi” kon indi, para indi kamo pagsilutan
sang Dios.
13 May ara bala sa inyo nga nagaantos? Dapat magpangamuyo siya. May ara bala sa
inyo nga malipayon? Magkanta siya sang mga pagdayaw.
14 May ara bala sa inyo nga nagamasakit? Magtawag siya sang mga manugdumala
sang iglesya para pangamuyuan siya kag banyusan sang lana sa ngalan† sang Ginoo.
15 Ang pangamuyo nga may pagtuo amo ang magaayo sa nagamasakit. Pabangunon
siya sang Ginoo kag patawaron sa iya mga sala kon nakasala siya.
16 Gani, magtuad kamo sang inyo mga sala sa isa kag isa, kag magpangamuyuay para
mag-ayo kamo. Kay dako ang mahimo sang pangamuyo sang matarong nga tawo,

---

* **5:10** *nga ginsugo...iya:* sa literal, *nga naghambal sa ngalan sang Ginoo*
† **5:14** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

17 pareho kay *Propeta* Elias. Siya tawo man nga pareho sa aton. Nagpangamuyo siya
sang hugot sa iya tagipusuon nga indi mag-ulan, kag wala nag-ulan sa duta sa sulod
sang tatlo ka tuig kag tunga.
18 Pagkatapos nagpangamuyo naman siya nga mag-ulan, kag natuman ini. Dayon
nagdamo ang patubas sang duta.
19 Mga kauturan ko, kon may isa sa inyo nga nagpalayo sa kamatuoran, kag may isa
nga magpabalik sa iya,
20 dapat mahibaluan ninyo nga ang nagapabalik sa makasasala halin sa iya malain
nga pagginawi magaluwas sang kalag sang sadto nga makasasala sa kamatayon, kag
mapatawad ang madamo nga sala.

Ang Nahauna nga Sulat ni Pedro

1 *Ako* si Pedro nga apostol ni Jesu-Cristo. *Nagapangamusta ako* sa inyo tanan nga
pinili sang Dios nga nagalalapta kag nagaestar bilang mga pangayaw sa Pontus,
Galacia, Capadocia, Asia kag Bitinia.
2 Ginpili kamo sang Dios nga Amay halin pa sang una sa katuyuan nga himuon niya
kamo nga iya mga anak paagi sa Espiritu *Santo*, para tumanon ninyo si Jesu-Cristo kag
matinluan kamo sa inyo sala paagi sa iya dugo.
Kabay pa nga mabaton ninyo ang dugang pa gid nga grasya* kag kalinong.†

May Maayo Kita nga Palaabuton

3-4 Dayawon ta ang Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo! Tungod sa iya
dako nga kaluoy sa aton, natawo kita liwat‡ sa iya pagbanhaw kay Jesu-Cristo. Amo ini
ang nagahatag sa aton sing dako nga paglaom nga may ginatigana ang Dios sa aton
nga palanublion. Ini nga palanublion didto sa langit, permi matinlo kag matahom, kag
indi gid madula.
5 Kag paagi sa inyo pagtuo, ginatipigan kamo sang gahom sang Dios samtang
nagahulat kamo sang kaluwasan nga ginapreparar na *sang Dios* nga igapahayag§ sa
ulihi nga mga inadlaw.
6 Gani sa sini magkalipay kamo bisan may nagaabot subong nga sari-sari nga mga
pagtilaw. Kay ini nga mga pagtilaw umalagi lang, kag dapat gid nga mag-abot sa inyo
7 para tilawan ang inyo pagtuo kon bala ini matuod ukon indi. Ang halimbawa sini
pareho sang bulawan nga ginapaagi sa kalayo para mahibaluan kon puro ukon indi.
Pero mas importante ang aton pagtuo sang sa bulawan nga nagakadula. Gani kon
mapamatud-an nga ang inyo pagtuo matuod gid, dayawon niya kamo kag padunggan
sa adlaw nga si Jesu-Cristo magaabot.
8 Bisan wala kamo nakakita sa iya ginahigugma ninyo siya, kag nagatuo kamo sa iya
bisan wala pa ninyo siya makita hasta subong. Amo ina nga ang inyo kalipay indi gid
masaysay,
9 kay mabaton ninyo ang resulta sang inyo pagtuo nga amo ang inyo kaluwasan.
10 Ini nga kaluwasan gin-usisa sing maid-id sang mga propeta sadto anay. Sila amo
ang nagpropesiya parte sa sini nga grasya sang Dios sa aton.
11 Ginpahibalo na sila nga daan sang Espiritu ni Cristo nga ara sa ila nga magaantos
siya kag pagkatapos sina padunggan. Gani ang mga propeta sadto padayon sa ila
pag-usisa kon san-o kag kon paano ini matabo.
12 Ginpahibalo man sila sang Dios nga ang mga butang nga ila ginasugid indi para sa
ila kaayuhan kundi para sa aton.* Kag karon ang ila mga ginpropesiya nabatian na
ninyo sa mga nagawali sang Maayong Balita. Nagsugid sila sa inyo paagi sa *gahom
sang* Espiritu Santo nga ginpadala sa ila halin sa langit. Kag bisan ang mga anghel
luyag nga makaintiendi sining Maayong Balita nga ginsugid sa inyo.

Magsunod Kamo sa Dios

13 Gani dapat handa permi ang inyo hunahuna sa paghimo sang maayo, magpugong
sang inyo kaugalingon, kag magsalig sing bug-os nga mabaton ninyo ang
pagpakamaayo nga igahatag sa inyo kon mag-abot na si Jesu-Cristo.

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:3-4** *natawo kita liwat:* ukon, *ginhatagan niya kita sing bag-o nga kabuhi* § **1:5** *kaluwasan...igapahayag:* buot silingon, *kabuhi nga wala sing katapusan nga ginatigana sa inyo.* * **1:12** *aton:* sa literal, *inyo*

14 Bilang mga matinumanon nga mga anak sang Dios, indi kamo magpadala-dala sa
malain nga mga handom nga nagagahom sa inyo sang wala pa kamo nakakilala sa
Dios.
15 Balaan ang Dios nga nagtawag sa inyo, gani dapat magpakabalaan man kamo sa
tanan ninyo nga ginahimo.
16 Kay nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan, "Magkabuhi kamo nga balaan, kay ako
balaan."†
17 Ang Dios wala sing may ginapasulabi. Nagahukom siya sa tanan nga tawo suno sa
ila binuhatan. Gani kon ginatawag ninyo siya nga Amay kon nagapangamuyo kamo sa
iya, tahuron ninyo siya samtang diri pa kamo nagadayon sa kalibutan.
18 Nahibaluan man ninyo kon ano ang ginbayad para matubos kamo halin sa
pagkabuhi ninyo nga wala sing pulos nga inyo ginpanubli sa inyo mga katigulangan.
Ang gintubos sa inyo indi mga butang nga madula, pareho sang bulawan ukon pilak,‡
19 kundi amo ang hamili nga dugo ni Cristo. Ang iya halimbawa pareho sang
karnero nga matinlo kag wala gid deperensya nga ginhalad sa Dios.
20 Sa wala pa matuga ang kalibutan, ginpili na sang Dios si Cristo *nga mangin aton
Manluluwas*. Pero ginpakilala siya sang Dios sa sining ulihi nga mga inadlaw. Ginhimo
niya ini para sa inyo.
21 Kag paagi kay Cristo nagatuo kamo sa Dios nga nagbanhaw kag nagpadungog sa
iya. Gani ang inyo pagtuo ara sa Dios kag nagasalig kamo sa iya *nga kamo banhawon
kag padunggan man niya*.
22 Kag tungod nga nagasunod na kamo sa kamatuoran, gintinluan na kamo sa inyo
mga sala para may matuod kamo nga paghigugma sa inyo mga kauturan. Kabay pa
nga maghigugmaanay kamo sing hugot gid sa inyo tagipusuon,
23 kay natawo na kamo liwat. Kag ini nga pagkatawo indi paagi sa *inyo mga
ginikanan nga* may kamatayon, kundi paagi sa pulong sang Dios nga buhi kag wala
sing katapusan.
24 *Nagasiling ang Kasulatan*,
"Ang tanan nga tawo pareho sang hilamon,
kag ang ila pagkabantog pareho sang iya bulak.
Ang hilamon nagakalaya kag ang iya bulak nagakahulog,
25 pero ang pulong sang Ginoo nagapadayon hasta san-o."§
Kag ini amo ang Maayong Balita nga ginwali sa inyo.

2

1 Tungod nga natawo na kamo liwat, bayai na ninyo ang tanan nga klase sang
kalautan. Indi kamo magbutig ukon magpakuno-kuno. Indi kamo magkahisa ukon
maghambal sing malain kontra sa inyo isigkatawo.
2 Pareho sang lapsag nga nagahandom sang gatas sang iya iloy, handuma man ninyo
ang espiritual nga gatas nga wala sing simbog para magtubo kamo hasta mabaton
ninyo ang *kabug-usan sang* inyo kaluwasan.
3 Kay naeksperiensyahan na ninyo nga ang Ginoo maayo gid.
4 Siya ang buhi nga bato nga ginsikway sang mga tawo pero ginpili sang Dios, kag
malahalon sa iya panulok. Kag samtang nagapalapit kamo sa iya,
5 kamo nga bilang buhi man nga mga bato ginapatindog sang Dios bilang isa ka
espiritual nga balay. Kag bilang mga pari nga pinili sang Dios, nagahalad kamo sa iya
sang espiritual nga mga halad nga makahatag kalipay sa iya tungod nga ginahalad ini
paagi kay Jesu-Cristo.
6 Kay nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan,

† **1:16** Lev. 11:44, 45; 19:2 ‡ **1:18** *pilak:* sa English, *silver* § **1:25** Isa. 40:6-8

"Pamati! Mabutang ako sa Zion sang bato nga malahalon,
nga akon ginpili nga mangin pundasyon.
Ang nagatuo sa iya indi gid mahuy-an."*
7 Gani kamo nga nagatuo padunggan sang Dios. Pero sa mga tawo nga wala nagatuo
natuman ang Kasulatan nga nagasiling,
"Ang bato nga ginsikway sang mga panday
amo ang nangin pundasyon nga bato."†
8 Kag *nagasiling pa gid ang Kasulatan,*
"Amo ini ang bato nga nagapasandad sa mga tawo
kag nagapadasma sa ila."‡
Nagakasandad sila kay wala sila nagapati sa pulong sang Dios. Amo ini ang
kabubut-on sang Dios para sa ila.
9 Pero kamo pinili nga mga tawo, mga pari sang Hari, kag mga katawhan sang Dios.
Nangin iya kamo para magsugid sang iya makatilingala nga mga binuhatan. Siya ang
nagtawag sa inyo halin sa kadulom pakadto sa iya makatilingala nga kasanag.
10 Sang una indi kamo mga katawhan sang Dios, pero subong iya na kamo. Sang una
wala kamo ginkaluoyan sang Dios, pero subong ginkaluoyan niya kamo.
11 Mga hinigugma, ang kalibutan indi inyo matuod nga elistaran. Mga pangayaw
lang kamo diri. Gani nagapakitluoy ako sa inyo nga bayaan ninyo ang mga handom
sang inyo lawas nga nagakontra sa inyo espiritu.
12 Ipakita ninyo permi sa mga tawo nga wala nagakilala sa Dios ang inyo maayo nga
pagginawi. Kay kon nagasiling sila nga nagahimo kamo sing malain, pero makita nila
sa ulihi nga maayo gali ang inyo ginahimo, dayawon nila ang Dios sa adlaw sang iya
pag-abot.

Magpasakop Kamo sa mga Manugdumala sang Banwa

13 Tungod sa Ginoo, magpasakop kamo sa tanan nga tawo nga may awtoridad sa
banwa, mangin sa hari§ nga amo ang may pinakamataas nga awtoridad,
14 ukon sa mga gobernador nga amo ang iya ginhatagan sang gahom nga magsilot sa
mga nagahimo sang malain kag magpadungog sa mga nagahimo sang maayo.
15 Kay amo ini ang kabubut-on sang Dios, para kon maghimo kamo sing maayo wala
sing hambalon ang mga tawo nga buang-buang nga wala pa makaintiendi sang
kamatuoran.
16 Hilway na kamo, pero wala ini nagakahulugan nga hilway na kamo sa paghimo
sang malain; kundi magkabuhi kamo bilang mga ulipon sang Dios.
17 Tahura ninyo ang tanan nga tawo, kag higugmaa ninyo ang inyo mga kauturan.
Magkabuhi kamo nga may kahadlok sa Dios, kag tahura ninyo ang Emperador.

Si Cristo Inyo Dapat Sundon

18 Kamo nga mga ulipon, tumana ninyo ang inyo mga amo nga may bug-os nga
pagtahod,* indi lang ang maayo kag mabuot nga amo kundi pati man ang mapintas.
19 Kay pakamaayuhon gid kamo sang Dios kon ginaagwanta ninyo ang mga
pag-antos bisan wala kamo sing sala nga nahimo tungod kay gusto ninyo tumanon ang
kabubut-on sang Dios.
20 Pero kon silutan kamo tungod sang inyo ginahimo nga malain, dayawon bala
kamo sang Dios kon ginaagwanta ninyo ang silot nga ina? *Siyempre indi!* Pero kon
ginasilutan kamo bisan pa nga maayo ang inyo ginahimo, kag kon ginaagwanta ninyo
ini, kaluoyan gid kamo sang Dios.

---

* **2:6** Isa. 28:16 † **2:7** Sal. 118:22 ‡ **2:8** Isa. 8:14 § **2:13** *hari:* ukon, *Emperador* * **2:18** *pagtahod:* sa Dios ukon sa amo

21 Ang pag-antos ni Cristo para sa aton amo ang halimbawa nga dapat ta sundon. Kag
amo ini ang katuyuan kon ngaa gintawag kita, para masunod ta ang kabuhi ni Cristo.
22 Wala gid siya nakasala, kag wala gid nagpangdaya.
23 Gin-insulto siya, pero wala gid siya nagbalos sang insulto. Ginsilutan siya, pero
wala gid siya nagpamahog. Nagsalig siya sa Dios nga amo ang nagahukom sing
ensakto gid.
24 Si Cristo mismo amo ang nag-ako sang aton mga sala sang ginlansang ang iya
lawas sa krus, para indi na kita magpakasala kundi magkabuhi kita nga matarong.
Tungod sa iya mga pilas gin-ayo kita.
25 Sang una pareho kita sa mga karnero nga nagtalang, pero subong nakabalik na
kita sa *Ginoo nga* Manug-atipan kag Manugbantay sang aton kabuhi.

3

Sa mga Mag-asawa

1 Karon, kamo nga mga asawa, dapat magpasakop kamo sa inyo mga bana, para kon
ang inyo mga bana wala nagatuo sa pulong sang Dios, madala ninyo sila sa Ginoo
paagi sa inyo maayo nga pamatasan bisan indi na kamo maghambal.
2 Kay makita nila nga nagatahod kamo sa Dios kag ang inyo pamatasan indi
salawayon.
3 Kon gusto ninyo nga mangin matahom, indi ninyo pagpasulabihon ang
pagpatahom sang inyo buhok nga nagasulubra na, ukon sa paggamit sang mga alahas
nga bulawan, ukon pagsuksok sang malahalon nga mga bayo,
4 kundi patahumon ninyo ang sa sulod sang inyo kaugalingon, ang maayo nga
pamatasan nga wala gid nagaliwat. Magmalulo kamo kag magmabuot. Amo ini ang
malahalon sa panulok sang Dios.
5 Kag amo ini ang ginhimo sang una sang tumuluo nga mga babayi nga nagsalig sa
Dios. Nagpatahom sila paagi sa ila pagpasakop sa ila mga bana.
6 Pareho bala kay Sara, gintuman niya si Abraham kag ginkabig niya siya nga iya
amo. Kamo mga anak na ni Sara, gani dapat maayo ang inyo ginahimo kag indi kamo
magkahadlok sa bisan ano.*
7 Kamo man nga mga bana, dapat trataron ninyo ang inyo mga asawa suno sa inyo
nahibaluan nga nagakabagay bilang Kristohanon. Tahura ninyo sila bilang mga
babayi nga mas maluya sang sa aton. Kay ginhatagan man sila sang Dios sing kabuhi
nga wala sing katapusan pareho sa aton. *Himua ninyo ini* para wala sing sablag ang
inyo pangamuyo.†

Maghigugmaanay Kamo Tanan

8 Karon, ari pa ang akon bilin sa inyo nga tanan: dapat mag-isa kamo sa inyo
hunahuna kag mabinatyagon sa isa kag isa. Maghigugmaanay kamo bilang mga
mag-ulutod. Magmalulo kamo kag magmapainubuson sa isa kag isa.
9 Indi ninyo pagbalusan sang malain ang nagahimo sang malain sa inyo, kag indi
man ninyo pagbalusan sang insulto ang nagainsulto sa inyo. Ang dapat ninyo nga
himuon, pakamaayuhon ninyo sila, tungod nga ginpili kamo sang Dios sa paghimo
sini, kag para pakamaayuhon man kamo.
10 Kay *nagasiling ang Kasulatan,*
"Ang bisan sin-o nga luyag sang malawig kag malipayon nga kabuhi
indi siya dapat maghambal sing malain kag indi magbinutig.
11 Dapat likawan niya ang malain kag himuon ang maayo.

---

* **3:6** *Sara, gani...magkahadlok sa bisan ano:* ukon, *Sara, kon maayo ang inyo ginahimo kag wala kamo nagakahadlok sa bisan ano.* † **3:7** *para wala sing sablag ang inyo pangamuyo:* ukon, *para sabton sang Dios ang inyo pangamuyo.*

Tinguhaan niya nga mangin maayo permi
ang iya relasyon sa iya isigkatawo.
12 Kay ginabantayan sang Ginoo ang mga matarong,
kag ginapamatian niya ang ila mga pangamuyo.
Pero ginakontra niya ang mga nagahimo sang malain.”‡
13 Sin-o bala ang magahalit sa inyo kon luyag gid ninyo ang paghimo permi sing maayo?
14 Pero kon hingabuton kamo tungod sang inyo ginahimo nga maayo, bulahan kamo. Indi kamo magkahadlok ukon magkatublag kon ano ang ila himuon sa inyo.
15 Dumdumon ninyo nga si Cristo amo ang dapat ninyo tahuron kag sundon. Kag maghanda kamo permi sa pagpaathag sa kay bisan sin-o nga magpamangkot sa inyo parte sa inyo paglaom.
16 Sabta ninyo sila sa malulo nga paagi kag may pagtahod. Siguruhon ninyo nga permi matinlo ang inyo konsensya, para mahuy-an ang mga tawo nga nagapakalain sang inyo maayo nga mga binuhatan bilang mga sumulunod ni Cristo.
17 Mas maayo pa nga mag-antos kamo tungod sa inyo ginahimo nga maayo, kon amo gid man ina ang kabubut-on sang Dios, kaysa mag-antos kamo tungod nga nakahimo kamo sing malain.
18 Kay si Cristo gani ginpatay *bisan wala siya nakahimo sing malain.* Kag kaisa gid lang siya napatay para mapatawad ang aton mga sala. Siya nga wala sing sala ginpatay para sa aton nga mga makasasala para madala niya kita sa Dios. Ginpatay siya matuod sa iya lawasnon nga kahimtangan, pero ginbuhi siya sa espiritual nga kahimtangan.
19-20 Kag sa iya espiritual nga kahimtangan, nagkadto siya bisan sa mga espiritu sang mga tawo nga napriso, nga wala nagsunod sa Dios sang panahon ni Noe, kag may ginbalita siya sa ila. Sang una naghulat ang Dios sa ila nga may pagpasensya, samtang ginahimo ni Noe ang barko. Pero walo gid lang ka tawo ang naluwas sa tubig.
21 Ang ini nga tubig amo ang halimbawa sang pagbautiso sa aton. Kag ini nga bautiso amo ang nagaluwas sa aton paagi sa pagkabanhaw ni Jesu-Cristo. Indi ini paghugas sang mga higko sa aton lawas, kundi nagapromisa kita sa Dios nga magkabuhi nga may matinlo nga konsensya.
22 Si Jesu-Cristo didto na subong sa langit, sa tuo sang Dios,§ kag ginpasakop sa iya ang tanan nga anghel kag ang tanan nga *espiritu nga* may awtoridad kag gahom.

4

Ang Bag-o nga Kabuhi

1 Tungod si Cristo nag-antos sa iya lawasnon nga kahimtangan, dapat preparado man kamo nga mag-antos. Kay ang tawo nga nag-antos wala na nagapakasala.
2 Ginagamit niya na lang ang nabilin niya nga panahon sa kalibutan sa pagsunod sa kabubut-on sang Dios kag indi sa mga tawhanon nga handom.
3 Kay tuman na ang panahon nga gin-usik ninyo sadto anay sa paghimo sang mga butang nga gusto himuon sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios. Nagpagusto kamo sa paghimo sang kalautan kag ginsunod ninyo ang inyo malain nga mga handom. Nagpahubog kamo. Nagtilipon kamo permi para mag-inom kag maghimo sang makahuluya nga mga butang. Kag sa inyo pagsimba sa inyo mga dios-dios kon ano pa ang inyo ginhimo nga malain.
4 Pero subong ang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios natingala sa inyo kon ngaa wala na kamo nagaupod sa ila pagusto nga pagkabuhi. Amo ina nga ginapakalain nila kamo.

‡ **3:12** Sal. 34:12-16 § **3:22** *tuo sang Dios:* buot silingon, *kay Cristo ang pinakamataas nga awtoridad, gahom, kag dungog.*

5 Pero magapanabat sila sa Dios sa mga butang nga ila ginahimo, kay ang Dios
magahukom sa tanan nga tawo, buhi ukon patay na.
6 Amo ini ang kabangdanan kon ngaa ginwali ang Maayong Balita sa mga tawo nga
patay na, agod bisan patay na sila subong sa ila lawasnon nga kahimtangan, kay amo
ini ang sentensya sang Dios sa tanan nga tawo, mabuhi sila sa ila espiritual nga
kahimtangan subong nga ang Dios espiritu.

Gamiton Ninyo ang Abilidad nga Ginhatag sang Dios

7 Madali na lang ang katapusan sang kalibutan. Gani maghunahuna kamo sing
nagakadapat kag magpugong sang inyo kaugalingon, para wala sing sablag ang inyo
pagpangamuyo.
8 Kag labaw sa tanan, maghigugmaanay kamo sing hugot sa inyo tagipusuon. Kay
kon may paghigugma ka sa imo isigkatawo, makapatawad ka gid sa iya bisan madamo
ang iya nahimo nga sala.
9 Magmaabiabihon kamo sa isa kag isa nga wala sing pagkumod.
10 Kada isa sa aton ginhatagan sang Dios sing abilidad. Gamiton ta ini sa pag-alagad
sa iban bilang maayo nga mga tinugyanan sining nagkalain-lain nga abilidad nga
halin sa Dios.
11 Ang ginhatagan sang abilidad sa pagwali dapat magwali sang pulong sang Dios.
Kag ang ginhatagan sang abilidad sa pagbulig sa iban, dapat magbulig suno sa iya
masarangan nga ginhatag sang Dios, para madayaw ang Dios sa tanan ninyo nga
ginahimo paagi kay Jesu-Cristo. Gamhanan siya kag dalayawon hasta san-o. Amen.

Ang Pag-antos Bilang Kristohanon

12 Mga hinigugma, indi kamo magkatingala sa masakit nga mga pagtilaw nga inyo
ginaagyan. Kon ginatilawan ang inyo pagtuo indi kamo maghunahuna nga kon daw
ano na gid ang matabo sa inyo.
13 Sa baylo, magkalipay kamo, kay nagaambit kamo sa mga pag-antos ni Cristo. Kag
mabug-os na gid ang inyo kalipay kon mapakita na niya ang iya gahom sa tanan.
14 Gani kon ginainsulto kamo tungod nga kamo mga sumulunod ni Cristo, bulahan
kamo kay ara sa inyo ang makagagahom nga Espiritu, nga amo ang Espiritu sang Dios.
15 Kon ginasilutan kamo, kabay pa nga indi tungod nakapatay kamo sing tawo, ukon
nagpangawat, ukon naghimo sang malain, ukon nagpasilabot sa ginahimo sang iban.
16 Pero kon silutan kamo tungod kay kamo Kristohanon indi kamo dapat
magkahuya, kundi magpasalamat pa gani kamo sa Dios tungod nga ginatawag kamo
sa sina nga ngalan.
17 Kay nag-abot na ang tion nga magaumpisa na ang paghukom sa panimalay sang
Dios. Kag kon ini magaumpisa sa aton, ano pa gid ayhan ang maabtan sang mga wala
nagasunod sa Maayong Balita sang Dios?
18 *Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,*
"Kon ang mga matarong haluson gani maluwas,
ano pa gid ayhan ang matabo sa mga makasasala
kag wala nagakilala sa Dios?"*
19 Gani kamo nga nagaantos subong tungod kay amo ini ang kabubut-on sang Dios
para sa inyo, itugyan ninyo ang inyo kaugalingon sa masaligan nga Dios nga nagtuga
sa inyo, kag magpadayon kamo sa paghimo sang maayo.

5

Mga Bilin sa mga Manugdumala sang mga Tumuluo kag sa mga Bataon pa

* **4:18** Hul. 11:31

1 Kamo nga mga manugdumala sang mga tumuluo, may ihambal ako sa inyo. Bilang
isa man ka manugdumala sang mga tumuluo, nga nakakita mismo sang mga
pag-antos ni Cristo kag manug-ambit man sang iya gahom kag dungog kon mag-abot
siya, nagapakitluoy ako sa inyo nga
2 tatapon ninyo sing maayo ang mga katawhan sang Dios nga ara sa inyo. Pareho sila
sa mga karnero kag kamo amo ang mga manugbantay sa ila. Dapat kinabubut-on gid
ang inyo pagtatap sa ila kay amo ini ang kabubut-on sang Dios, indi nga napilitan lang
kamo ukon may ginapaabot kamo nga suhol, kundi tungod kay gusto gid ninyo nga
makabulig sa ila.
3 Indi kamo magpakahari-hari sa mga tumuluo nga gintugyan sa inyo nga tatapon,
kundi mangin sulundan kamo nila.
4 Kag sa pag-abot ni *Cristo nga amo ang* Pangulo nga Manugbantay, mabaton ninyo
ang balos nga matahom gid kag indi madula hasta san-o.
5 Kag kamo nga mga bataon pa, magpasakop kamo sa mga tigulang. Kag kamo tanan
nga tumuluo, magpaubos kamo kag mag-alagad sa isa kag isa, kay nagasiling ang
Kasulatan, "Ginakontra sang Dios ang bugalon, pero ginakaluoyan niya ang
mapainubuson."*
6 Gani magpaubos kamo sa gahom sang Dios, kay magaabot ang adlaw nga pataason
niya kamo.
7 Itugyan ninyo sa iya ang tanan ninyo nga palaligban kay nagakabalaka siya sa inyo.
8 Magpugong kamo sang inyo kaugalingon kag magbantay! Kay ang inyo kaaway
nga amo ang yawa nagalibot-libot pareho sang leon nga nagangurob kag nagapangita
sang tulukbon.
9 Palig-una ninyo ang inyo pagtuo sa Dios kag pamatuki ninyo si Satanas. Dumduma
ninyo nga indi lang kamo ang nagaantos kundi pati man ang tanan nga kauturan
ninyo *kay Cristo* sa kalibutan. Ini nga mga pag-antos, nga ang katuyuan sini dapat
matuman,† ginaeksperiensya man nila.
10 Malip-ot lang nga tion ang inyo pag-antos. Pagkatapos sina ang Dios amo ang
magabulig sa inyo para wala na sing kulang sa inyo kabuhi, kag siya ang
magapabakod, magapabaskog, kag magapundar *sang inyo kabuhi.* Kay siya ang
ginahalinan sang tanan nga pagpakamaayo, kag ginpili niya kamo para makaambit
man kamo sang iya wala sing katapusan nga gahom kag dungog paagi sa inyo
pagpakig-isa kay Cristo.
11 Dayawon siya sa iya gahom nga wala sing katapusan. Amen.

Katapusan nga Pagpangamusta

12 Ginsulat ko sa inyo ini nga malip-ot nga sulat sa bulig ni Silvanus. Utod ta siya kay
Cristo kag masaligan gid. Kabay pa nga paagi sa sulat nga ini napabaskog ko kamo kag
napamatud-an ko ang kaayo sang Dios sa aton. Magpabilin kamo sa iya kaayo.
13 Ang mga tumuluo sa Babilonia‡ nagapangamusta sa inyo. Sila pareho man sa inyo
nga ginpili sang Dios. Si Marcos nga ginakabig ko nga akon anak nagapangamusta
man sa inyo.
14 Magkamustahanay kamo nga may Kristohanon nga paghigugma.§
Kabay pa nga ang kalinong* ara sa inyo, tanan kamo nga ara kay Cristo.

---

* **5:5** Hul. 3:34 † **5:9** *nga ang katuyuan sini dapat matuman:* ukon, *nga dapat makompleto* ‡ **5:13** *Babilonia:* Posible ang ginatumod diri amo ang Roma. § **5:14** *Kristohanon nga paghigugma:* sa literal, *halok sang paghigugma*
* **5:14** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pedro

1 *Ako* si Simon Pedro nga ulipon kag apostol ni Jesu-Cristo. *Nagapangamusta ako* sa
inyo nga nagatuo kay Jesu-Cristo nga aton Dios kag Manluluwas. Kag tungod nga siya
matarong, ang iya ginhatag sa inyo nga pribilehiyo tungod sa inyo pagtuo pareho man
sa ginhatag sa amon.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang dugang pa gid nga grasya* kag kalinong† sa inyo
padayon nga pagkilala sa Dios nga amo si Jesus nga aton Ginoo.

Ginpili Kita sang Dios nga mangin Iya mga Anak

3 Ang gahom sang Dios ang naghatag sa aton sang tanan ta nga kinahanglanon sa
pagkabuhi nga diosnon paagi sa aton pagkilala sa iya nga nagtawag sa aton. Gintawag
niya kita paagi sa iya makatilingala nga gahom.
4 Kag paagi man sini, ginhatagan niya kita sang bilidhon‡ gid nga mga promisa, agod
paagi sa sini nga mga promisa maambit naton ang diosnon nga kinaugali kag
malikawan ta ang mga kailigbon diri sa kalibutan nga makaguba sa aton.
5 Gani, tinguhai gid ninyo nga idugang sa inyo pagtuo ang maayo nga pamatasan; sa
maayo nga pamatasan, ang kaalam;
6 sa kaalam, ang pagpugong sa kaugalingon; sa pagpugong sa kaugalingon, ang
pagkamainantuson; sa pagkamainantuson, ang pagkadiosnon;
7 sa pagkadiosnon, ang paghigugma sa aton mga kauturan; kag sa paghigugma sa
aton mga kauturan, ang paghigugma sa tanan.
8 Kon ini tanan ara sa inyo kag nagabugana, mangin mapuslanon kag
mabinungahon kamo sa inyo pagkilala sa aton Ginoong Jesu-Cristo.
9 Pero ang bisan sin-o nga wala sa iya ini nga mga kinaugali bulag *sa kamatuoran*;
nalimtan na niya nga gintinluan na siya sang Dios sa iya nagligad nga mga sala.
10 Gani mga kauturan, tinguhai gid nga masiguro ninyo nga kamo matuod nga mga
tinawag kag mga pinili sang Dios. Kay kon himuon ninyo ini nga mga butang indi gid
kamo malaglag,
11 kundi mangin bukas ang pagbaton sa inyo sa wala sing katapusan nga paghari
sang aton Ginoo kag Manluluwas nga si Jesu-Cristo.
12 Amo ina nga permi ko kamo padumdumon parte sa sini nga mga butang, bisan
nahibaluan na ninyo ini kag mabakod na kamo sa kamatuoran nga inyo nabaton.
13 Kon sa akon lang, dapat ko kamo nga padumdumon samtang buhi pa ako.
14 Kay nahibaluan ko nga indi na gid ako magdugay sa sini nga kalibutan, tungod
nga ginpahibalo ini mismo sang aton Ginoong Jesu-Cristo sa akon.
15 Gani tinguhaan ko nga bisan wala na ako, madumduman pa gihapon ninyo ining
akon mga ginatudlo.

Nakita Namon nga si Cristo Ginpadunggan sang Dios

16 Ang amon ginsugid sa inyo parte sa gahom sang aton Ginoong Jesu-Cristo sang diri
pa siya sa kalibutan indi himo-himo lang nga mga estorya, kundi nakita gid namon
ang iya gahom nga halin sa Dios.
17 Kay sang gindayaw kag ginpadunggan si Jesu-Cristo sang Dios nga Amay, nabatian
namon ang tingog sang Dios nga makagagahom sa tanan nga nagsiling, “Amo ini ang
akon hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa iya.”§

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:4** *bilidhon:* sa iban nga Bisaya, *bililhon;* sa English, *precious* § **1:17** Mat. 17:5; Mar. 9:7; Luc. 9:35

18 Ini nga tingog nga halin sa langit nabatian namon sang kami kaupod ni Jesus didto
sa balaan nga bukid.
19 Amo ina nga nagdugang pa gid ang amon pagpati sa mga pagpanudlo sang mga
propeta. Gani dapat pamatian ninyo ang ila mga ginhambal, tungod nga pareho ina
sang isa ka suga nga nagasiga sa madulom nga lugar* hasta sa adlaw nga si Cristo
mag-abot.† Pareho siya sang bituon sa kaagahon nga magahatag sing kasanag sa inyo
hunahuna.‡
20 Labaw sa tanan, tandai gid ninyo ini: ang tanan nga nasulat sa Kasulatan wala
naghalin sa kaugalingon nga pag-intiendi sang mga propeta.
21 Tungod nga wala sila naghambal halin sa ila kaugalingon nga hunahuna, kundi
ang Espiritu Santo amo ang nagtuytoy sa ila sa paghambal sang pulong sang Dios.

2

Ang Indi Matuod nga mga Manunudlo sang Dios

1 Pero may ara man sadto nga indi matuod nga mga propeta sa katawhan sang
Israel. Amo man ina ang magakalatabo: may magaguwa dira sa inyo nga indi matuod
nga mga manunudlo *sang Dios* nga magadala sang pagpanudlo nga makaguba sang
inyo pagtuo. Indi gani sila magkilala sa Ginoo nga nagtubos sa ila. Gani sa labing
madali silutan sila sang Dios.
2 Madamo ang magasunod sang ila pagusto nga paghimo sang kalautan. Kag tungod
sa ila, pakalainon sang mga tawo ang kamatuoran nga aton ginasunod.
3 Ining indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios* magahimo-himo sang mga
estorya para mapanguwartahan nila kamo. Wala sila kahibalo nga madugay na sila
nga ginsentensyahan sang Dios, kag madali na lang sila mawala.
4 Wala gani maluoy ang Dios sa mga anghel nga nagpakasala sadto anay, kundi
ginpriso sila sa madalom gid kag madulom nga buho, kag didto sila hasta sa adlaw
sang paghukom.
5 Wala gani niya pagkaluoyi ang mga tawo sang una nga indi diosnon, kundi
ginpabaha niya ang kalibutan kag nagkalamatay sila tanan. Pero ginluwas niya si Noe
nga manugwali sang pagkamatarong kag ang pito niya ka kaupod.
6 Ginsunog niya ang mga banwa sang Sodom kag Gomora bilang silot sa makasasala
nga mga tawo didto para ipakita kon ano ang matabo sa mga tawo nga indi diosnon.
7 Pero ginluwas niya si Lot tungod kay matarong siya nga tawo kag nasubuan gid sa
mga ginahimo sang iya mga kasimanwa, nga nagapagusto sa paghimo sang kalautan
kag wala sing prinsipyo nga ginasunod.
8 Adlaw-adlaw nakita kag nabatian ni Lot ang ila malain nga mga ginahimo sang
nagaestar siya kaupod nila, kag ini nagapasakit gid permi sang iya matarong nga
balatyagon.
9 Diri makita ta nga kahibalo ang Ginoo magluwas sa mga diosnon kon mag-abot sa
ila ang mga pagtilaw, kag kahibalo man siya magsilot sa mga malain hasta mag-abot
ang adlaw sang paghukom,
10 labi na gid sa mga tawo nga wala nagapasakop sa iya kag nagasunod lang sa ila
mahigko nga mga handom.

Ining indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios* nga akon ginatumod mga maisog
kag bugalon, kag wala sila nahadlok mag-insulto sa gamhanan nga mga tinuga.

---

* **1:19** *nagasiga sa madulom nga lugar:* ukon, *nagapasanag sa nadulman nga mga hunahuna.* † **1:19** *hasta sa adlaw nga si Cristo mag-abot:* sa literal, *hasta sa pag-abot sang kaagahon* ‡ **1:19** *hunahuna:* sa literal, *tagipusuon*

11 Bisan gani ang mga anghel nga mas makusog kag mas gamhanan pa sang sa sini
nga mga manunudlo wala nagainsulto sa gamhanan nga mga tinuga sa ila pagsugid sa
sini nga mga tinuga sang mga akusasyon nga halin sa Ginoo.
12 Pero ini nga mga tawo nagapakalain sa mga butang nga wala gani nila
naintiendihan. Pareho sila sa mga sapat nga wala nagahunahuna kon ano ang ila
ginahimo, kag wala sing iban nga palaabuton kundi dakpon kag patyon. Pagalaglagon
gid ina nga mga tawo.
13 Amo ina ang balos sang ila ginahimo nga malain sa iban. Ang ila ginakabig nga
kalipay amo ang paghimo sang bisan ano nga ila naluyagan bisan adlaw. Amo ini ang
mga tawo nga nagamansa kag nagahatag sang kahuy-anan sa inyo kon makita sila sa
inyo pagtilipon, kay nagaupod sila sa inyo sa pagkaon pero ang matuod luyag lang nila
nga dayaan kamo.
14 Kon magtulok sila sa mga babayi nagahunahuna sila dayon sang
pagpanginbabayi. Wala sila natak-i sa pagpakasala kag ginatentar pa nila ang mga
maluya sa pagtuo para magpakasala. Batasan na nila ang pagkadalok. Ginpakamalaot
na sila sang Dios!
15 Ginbayaan nila ang matarong nga mga pagpanudlo; amo ina nga nagtalang sila.
Ginsunod nila ang ginhimo ni Balaam nga anak ni Beor nga nagpasulabi sang
kuwarta. Amo ina nga nagsugot si Balaam nga suhulan siya sa paghimo sang malain.
16 Kag tungod kay ginlapas niya ang sugo sang Dios, ginsaway siya sang *iya* donkey
nga naghambal sa tingog sang tawo, gani napunggan siya sa iya binuang kuntani nga
pagahimuon.
17 Ining indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios* pareho sa mga tuburan nga
namalhan kag sa mga panganod nga ginapalid sang mabaskog nga hangin.* Gani
gintigana na sang Dios para sa ila ang lugar nga madulom gid.
18 Ginagamit nila ang mabinulakbulakon nga mga pulong, pero wala sing pulos ang
ila ginahambal. Paagi sa ila pagpanudlo, nga wala kuno sing kaso kon magpagusto kita
sa pagsunod sa aton lawasnon nga kailigbon, ginatentar nila ang mga tawo nga bag-o
pa lang nakalikaw sa mga tawo nga nagakabuhi sa sala.
19 Ginapromisa nila ang kahilwayan sa mga nagasunod sa ila, pero sila mismo mga
ulipon sang sala nga amo ang magalaglag sa ila. Kay kon may butang nga
nagakontrolar sa imo, ulipon ka sang sina nga butang.
20 Ang mga tawo nga nakakilala na kay Ginoong Jesu-Cristo nga aton Manluluwas
nahilway na sa malain nga mga kinaugali nga nagakontrolar sa mga tawo diri sa
kalibutan. Pero kon sa ulihi magbalik naman sila sa ila malain nga kinaugali kag
mangin ulipon naman sila sang ila mga sala, mas mangin malain pa gid ang ila
kahimtangan sang sa wala pa sila nagtuo kay Cristo.
21 Maayo pa nga wala na lang sila nakahibalo sang pagpakamatarong sang Dios,
sang sa pagkatapos nga nakahibalo sila nagtalikod sila sa mga sugo sang Dios sa ila.
22 Ang ila ginahimo pareho gid sa ginasiling sang hulubaton nga,
"Ang ido nagakaon sang iya suka,"†
kag "Ang baboy nga bag-o lang ginpaliguan nagaligid liwat sa lunang."‡

3

Ang Pagbalik sang Ginoo

1 Mga hinigugma, ikaduha ko na ini nga sulat sa inyo. Sa sining duha ka sulat
gintinguhaan ko nga pukawon ang inyo matinlo nga panghunahuna paagi sa
pagpadumdom sa inyo sa pila ka butang.

---

* **2:17** Ang buot silingon, wala sing may makuha sa ila. Wala sila sing pulos. † **2:22** Hul. 26:11 ‡ **2:22** *lunang:* sa iban nga Bisaya, *lutak*

2 Luyag ko nga dumdumon ninyo permi ang ginsiling sang pinili nga mga propeta
sang una kag ang sugo sang aton Ginoo kag Manluluwas nga iya ginhatag sa inyo paagi
sa mga apostoles nga ginpadala sa inyo.
3 Una sa tanan, dapat ninyo mahibaluan nga sa katapusan nga mga inadlaw
magaguwa ang mga manugyaguta nga magahimo sang bisan ano nga luyag nila.
4 Magasiling sila, "Indi bala nagpromisa si Cristo nga magabalik siya? Karon, diin na
bala siya? Ang amon mga ginikanan nagkalamatay na, pero amo man gihapon ang
kahimtangan sang tanan halin pa gid sang pagtuga sang kalibutan."
5 Hungod nga ginakalimtan sini nga mga tawo nga paagi sa pulong sang Dios
nahimo ang langit. Kag paagi man sa iya pulong nahimo ang duta halin sa tubig kag
paagi sa tubig.*
6 Kag paagi man sa tubig ginpabaha niya kag ginlaglag ang kalibutan sadto.
7 Paagi man sa pulong sang Dios, ang langit kag ang duta nga aton nakita subong
ginatigana nga sunugon. Ginatigana niya ini sa adlaw nga ang malain nga mga tawo
pagahukman kag pagalaglagon.
8 Pero mga hinigugma, indi ninyo pagkalimti nga sa Ginoo wala sing kinalain ang isa
ka adlaw kag ang isa ka libo ka tuig. Para sa iya ining duha pareho lang.
9 Suno sa ginahunahuna sang iban, nagapatumbaya ang Ginoo sa pagtuman sang
iya promisa. Pero ang matuod, wala siya nagapatumbaya kundi nagahulat siya nga
maghinulsol ang mga tawo sa ila mga sala, tungod kay indi niya luyag nga may
mawala.
10 Mabalik gid ang Ginoo, kag ina nga adlaw magaabot pareho sang pag-abot sang
makawat. Mabatian dayon nga may nagaragubrob, kag madula ang langit.† Masunog
ang duta, kag ang tanan nga ara sa duta madula.
11 Tungod nga ang tanan madula sa sini nga paagi, dapat magkabuhi kita nga balaan
kag diosnon
12 samtang nagapaabot kita sang adlaw nga magabalik ang Dios, kag samtang
ginahimo ta ang aton masarangan para mapadali ta ang iya pagbalik. Sa sina nga
adlaw, sunugon ang langit kag madula ini, kag magakalatunaw sa kainit ang tanan
nga ara sa duta.
13 Pero nagahulat kita sa ginpromisa sang Dios sa aton nga bag-o nga langit kag
bag-o nga duta, nga sa diin magatiner ang pagkamatarong.
14 Gani mga hinigugma, samtang nagahulat kamo sa sina nga mga butang, tinguhai
ninyo nga magkabuhi sing matinlo sa atubangan sang Dios nga wala sing kasawayan,
kag dapat maayo ang inyo relasyon sa iya.
15 Dumdumon ninyo nga ang aton Ginoo nagahatag pa gid sing kahigayunan sa mga
tawo para maluwas sila. Amo ina nga wala pa siya magbalik. Indi bala nga amo man
ini nga mga butang ang ginsiling sang aton pinalangga nga utod nga si Pablo sa iya
sulat sa inyo, suno sa kaalam nga ginhatag sang Dios sa iya?
16 Kag amo man ini ang iya ginasambit sa tanan niya nga mga sulat. Kon sa bagay
may mga ginsulat siya nga mabudlay intiendihon. Gani may mga tawo nga maluya
ang ila pagtuo kag wala kahibalo sang kamatuoran, nga nagahatag sang sala nga
kahulugan sa sini nga mga ginsulat ni Pablo. Kag amo man ini ang ila ginahimo sa
iban nga parte sang Kasulatan. Gani sila mismo ang nagadala sang kalaglagan sa ila
kaugalingon.
17 Pero mga hinigugma, madugay na ninyo ini nahibaluan. Gani mag-andam kamo
para indi kamo pagpatalangon sang sala nga mga pagpanudlo sining mga tawo nga

---

* **3:5** Ang buot silingon, ang duta nagguwa sang gintingob sang Dios ang tubig sa isa ka lugar (Gen. 1:9-10) † **3:10** *ang langit:* buot silingon, *ang adlaw, bulan, kag ang mga bituon*

wala sing husto nga prinsipyo nga ginasunod. Kay kon magsunod kamo sa ila, madula
ang inyo mabakod nga kahimtangan sa Dios.
18 Ang inyo himuon, magpadayon kamo sa pagtubo sa kaayo kag kaalam nga halin
sa aton Ginoo‡ kag Manluluwas nga si Jesu-Cristo. Siya ang dapat ta dayawon subong
kag hasta san-o! Amen.

‡ **3:18** *sa kaayo kag kaalam nga halin sa aton Ginoo:* ukon, *sa kaalam nga ginahatag sang aton Ginoo*

Ang Nahauna nga Sulat ni Juan

Ang Pulong nga Nagahatag sang Kabuhi nga Wala sing Katapusan

1 Ginapahayag namon sa inyo ang parte sa iya nga ara na nga daan halin pa sang
ginsuguran. Nabatian namon siya kag nakita mismo sang amon mga mata, kag
nakauyat pa gani kami sa iya. Siya amo ang Pulong sang Dios nga nagahatag sang
kabuhi *nga wala sing katapusan*.
2 Siya nga ginahalinan sang kabuhi nga wala sing katapusan nagpakita, kag nakita
namon siya. Ginapamatud-an kag ginasugid namon siya sa inyo. Kaupod siya sang
Amay, pero subong nagpakita siya sa amon.
3 Ginasugid namon sa inyo ang amon nakita kag nabatian para may pag-isa kita
kaupod sa *Dios nga* Amay kag kay Jesu-Cristo nga iya Anak.
4 Gani ginasulat namon ini sa inyo para mangin malipayon gid kita.*

Ang Pagkabuhi sa Kasanag

5 Amo ini ang amon nabatian nga gintudlo ni Jesu-Cristo kag amo man ini ang amon
ginasugid sa inyo, nga ang Dios kasanag kag wala gid sing kadudulman sa iya.
6 Gani kon magsiling kita nga nagapakig-isa kita sa Dios, pero nagakabuhi kita sa
kadudulman, nagabutig kita, tungod kay wala kita nagakabuhi suno sa kamatuoran.
7 Pero kon nagakabuhi kita sa kasanag, subong nga ang Dios kasanag, may pag-isa
kita, kag ang dugo ni Jesus nga Anak sang Dios nagatinlo sa aton sa tanan ta nga sala.
8 Kon magsiling kita nga wala kita sing sala, ginadayaan ta lang ang aton
kaugalingon, kag wala kita kahibalo sang kamatuoran.
9 Pero kon ituad ta sa Dios ang aton mga sala, masaligan siya sa pagpatawad sang
aton mga sala kag sa pagtinlo sa tanan ta nga kalainan. Himuon niya ini tungod nga
matarong siya.
10 Kon magsiling kita nga wala kita nakasala, ginahimo ta ang Dios nga butigon, kag
wala kita kahibalo sang iya pulong.

2

1 Ginasulatan ko kamo nga akon mga anak, para indi kamo magpakasala. Pero kon
may ara nga makasala, may nagapakitluoy sa Amay para sa aton, kag siya amo si
Jesu-Cristo nga amo ang matarong.
2 Ang iya kaugalingon mismo ang iya ginhalad bilang bayad para sa aton mga sala,
kag indi lang para sa aton kundi para man sa mga sala sang mga tawo sa bilog nga
kalibutan.
3 Nasiguro ta gid nga kilala ta ang Dios kon ginatuman ta ang iya mga sugo.
4 Ang nagasiling nga kilala niya ang Dios, pero wala siya nagatuman sang iya mga
sugo butigon, kag ang kamatuoran wala sa iya.
5 Pero ang tawo nga nagatuman sang pulong sang Dios, matuod nga wala na sing
kulang sa iya ang gugma sang Dios.* Kag sa sini masiguro ta nga kita ara sa Dios:
6 ang nagasiling nga siya ara sa Dios kinahanglan magkabuhi pareho kay Jesu-Cristo.
7 Mga hinigugma, indi bag-o nga sugo ining ginasulat ko sa inyo *nga
maghigugmaanay kamo*. Daan na ini nga sugo nga nabatian ninyo kag ginbaton sugod
sang nagtuo kamo.

---

* **1:4** *kita:* ukon, *kami.* Sa iban nga mga kopya sang Griego, *kamo.*
* **2:5** *wala na sing kulang sa iya ang gugma sang Dios:* ukon, *wala na sing kulang ang iya gugma sa Dios.*

8 Pero makasiling man kita nga ini nga sugo bag-o, kay ang kadudulman
nagataliwan kag ang matuod nga kasanag nagasilak na, kag ang kamatuoran sini
nakita sa kabuhi ni Cristo kag sa inyo man.
9 Ang nagasiling nga siya ara sa kasanag, pero wala nagahigugma sa iya utod, ina
nga tawo ara pa sa kadudulman.
10 Ang tawo nga nagahigugma sa iya utod nagapadayon sa pagkabuhi sa kasanag,
kag wala sing bisan ano sa iya kabuhi nga mangin kabangdanan sang pagpakasala
sang iban.
11 Pero ang tawo nga wala nagahigugma sa iya utod ara sa kadudulman. Nagalakat
siya sa kadudulman kag wala kahibalo kon diin siya nagapakadto, tungod kay
ginabulag siya sang kadudulman.
12 Nagasulat ako sa inyo, mga anak,
kay ginpatawad na kamo *sang Dios*
sa inyo mga sala tungod kay Cristo.
13 Nagasulat ako sa inyo, mga amay,
tungod kay nakilala na ninyo siya,
nga ara na nga daan halin pa sang ginsuguran.
Nagasulat man ako sa inyo,
mga pamatan-on nga lalaki,
kay nadaog na ninyo si Satanas.
14 Nagasulat ako sa inyo mga anak,
kay nakilala na ninyo ang *Dios nga* Amay.
Nagasulat ako sa inyo, mga amay,
tungod kay nakilala na ninyo siya,
nga ara na nga daan halin pa sang ginsuguran.
Nagasulat man ako sa inyo,
mga pamatan-on nga lalaki,
kay mabakod kamo *sa inyo pagtuo*.
Ginatuman ninyo ang pulong sang Dios kag nadaog na ninyo si Satanas.
15 Indi ninyo paghigugmaa ang kalibutan ukon ang kalibutanon nga mga butang.
Kon ginahigugma ninyo ang kalibutan, wala kamo nagahigugma sa Amay.
16 Kay ang tanan nga kalibutanon nga ginahandom sang tawhanon nga balatyagon,
nga ginakawilihan sang mga mata, kag ginapabugal sang kabuhi, wala nagahalin sa
Amay kundi sa kalibutan.
17 Ining kalibutan kag ang tanan nga butang diri nga ginahandom sang mga tawo
magataliwan, pero ang nagatuman sang kabubut-on sang Dios nagakabuhi hasta
san-o.

Ang Anti-Cristo

18 Mga anak, nakabati na kamo nga magaabot ang anti-Cristo. Kag kon mag-abot na
siya, malapit na kita sa katapusan nga mga inadlaw. Bisan gani subong madamo na
ang mga anti-Cristo, gani nahibaluan ta nga malapit na kita sa katapusan nga mga
inadlaw.
19 Ini sila naghalin sa aton, pero indi ta sila matuod nga kaupod. Kay kon sila aton
gid man kaupod, nagpabilin kuntani sila sa aton. Pero naghalin sila, kag ini
nagapakilala nga indi ta sila matuod nga kaupod.
20 Pero kamo ginhatagan ni Cristo sang Espiritu Santo.† Amo ina nga kamo tanan
nakahibalo *sang kamatuoran*.

† **2:20** *kamo ginhatagan ni Cristo sang Espiritu Santo:* sa literal, *ginhaplas kamo sang Balaan*

21 Gani nagasulat ako sa inyo, indi tungod kay wala kamo kahibalo sang
kamatuoran, kundi tungod kay kamo nakahibalo na, kag nahibaluan man ninyo nga
wala sing kabutigan nga nagahalin sa kamatuoran.
22 Sin-o ang butigon? Siya nga nagasiling nga si Jesus indi amo ang Cristo. Amo ini
ang anti-Cristo, ang nagapanginwala sang Amay kag sang Anak.
23 Ang nagapanginwala sang Anak wala sa iya ang Amay, pero ang nagakilala sang
Anak ara sa iya ang Amay.
24 Gani indi gid ninyo pagkalimtan ang mga gintudlo sa inyo sugod sang nagtuo
kamo. Kon ginatuman ninyo ini, magapabilin kamo sa pagpakig-isa sa Anak kag sa
Amay.
25 Kag ang ginapromisa ni Cristo sa aton amo ang kabuhi nga wala sing katapusan.
26 Nagasulat ako sini sa inyo *para paandaman kamo* parte sa mga tawo nga gusto
magpatalang sa inyo.
27 Kon parte sa inyo, ang Espiritu Santo‡ nga nabaton ninyo halin kay Cristo
nagapabilin sa inyo, gani indi kinahanglan nga tudluan pa kamo sang iban nga mga
tawo. Kay ang Espiritu Santo amo ang nagatudlo sa inyo sang tanan nga butang, kag
ang iya ginatudlo matuod kag indi butig. Gani, pareho sang iya ginsiling sa inyo,
magpabilin kamo kay Cristo.
28 Mga anak, magpabilin kamo sa iya, para indi kita magkahadlok ukon magpanago
sa kahuya kon mag-abot na siya.
29 Nahibaluan ninyo nga si Cristo matarong, gani makasiguro gid kamo nga ang
tanan nga tawo nga nagahimo sang matarong mga anak sang Dios.

3

Mga Anak sang Dios

1 Hunahunaa ninyo kon daw ano ka dako ang paghigugma sang Amay sa aton!
Ginatawag niya kita nga iya mga anak. Matuod gid nga kita iya mga anak. Gani wala
nakakilala sa aton ang mga tawo diri sa kalibutan tungod kay wala man sila
nakakilala sa Dios.
2 Mga hinigugma, karon mga anak na kita sang Dios. Pero wala pa mapahayag kon
mangin ano gid kita sa ulihi. Nahibaluan ta nga kon mag-abot na si Cristo mangin
kaangay kita sa iya, kay makita ta gid kon sin-o gid siya.
3 Gani ang tagsa-tagsa nga may ara sini nga paglaom kay Cristo dapat magkabuhi
sing matinlo subong nga ang kabuhi ni Cristo matinlo.
4 Ang bisan sin-o nga nagapakasala nagalapas sang mga sugo sang Dios, kay ang sala
amo ang paglapas sang mga sugo sang Dios.
5 Nahibaluan ninyo nga si Cristo nga wala gid sing sala nagkadto diri sa kalibutan sa
pagkuha sang aton mga sala.
6 Gani ang mga tawo nga nagakabuhi kay Cristo wala nagapadayon sa pagpakasala.
Pero ang bisan sin-o nga nagapadayon sa pagpakasala wala gid makakita ukon
makakilala sa iya.
7 Mga anak, indi kamo magtugot nga patalangon ni bisan sin-o! Ang tawo nga
nagahimo sing matarong nagapakilala nga siya matarong, subong nga si Cristo
matarong.
8 Pero ang tawo nga nagapadayon sa pagpakasala, iya sang yawa, kay ang yawa
nagapakasala halin pa sang ginsuguran. Tungod sina, ang Anak sang Dios nagkadto
diri sa pagguba sang ginahimo sang yawa.

‡ **2:27** *Espiritu Santo:* sa literal, *paghaplas*

9 Ang tawo nga nangin anak sang Dios wala nagapadayon sa pagpakasala, kay ang
kinaugali sang Dios ara na sa iya. Kag tungod nga ang Dios amo ang iya Amay, indi na
siya makapadayon sa pagpakasala.
10 Sa sini makilala kon sin-o gid ang mga anak sang Dios kag kon sin-o ang mga anak
sang yawa: Ang tawo nga wala nagahimo sang matarong ukon wala nagahigugma sa
iya utod indi anak sang Dios.

Maghigugmaanay Kita

11 Amo ini ang pagpanudlo nga inyo nabatian sugod sang nagtuo kamo: dapat gid
kita maghigugmaanay.
12 Indi kita dapat magsunod kay Cain. Sakop siya ni Satanas, gani ginpatay niya ang
iya utod. Pero ngaa ginpatay gid niya ang iya utod? Kay ang mga binuhatan sang iya
utod matarong kag ang iya malain.
13 Gani mga kauturan, indi kamo magkatingala kon ginadumtan kamo sang mga
tawo diri sa kalibutan.
14 Nahibaluan ta nga ginsaylo kita halin sa kamatayon pakadto sa kabuhi tungod nga
ginahigugma ta ang *aton* mga kauturan. Ang wala nagahigugma ara pa sa kamatayon.
15 Ang tawo nga wala nagahigugma sa iya utod manugpatay. Kag nahibaluan ninyo
nga wala sing manugpatay nga may kabuhi nga wala sing katapusan.
16 Sa sini nahibaluan ta ang matuod nga paghigugma: ginhatag ni Jesus ang iya
kabuhi para sa aton. Gani kita dapat man maghatag sang aton kabuhi para sa aton
mga kauturan.
17 Kon maayo ang aton pangabuhi pero wala kita nagabulig bisan nakita ta nga
ginapigaduhan ang aton utod, makasiling bala kita nga ang gugma sang Dios ari sa
aton?
18 Mga anak, indi lang kita maghambal nga nagahigugma kita, kundi ipakita ta sa
aton mga ginahimo nga matuod nga nagahigugma kita.
19 Sa sini nga paagi, nahibaluan ta nga ara kita sa kamatuoran, kag sarang na kita
makaatubang sa Dios nga wala sing kahadlok
20 bisan kon ginasuknaan* kita sang aton konsensya. Kay nahibaluan ta nga ang
Dios labaw pa sang sa aton konsensya, kag nahibaluan niya ang tanan.
21 Mga hinigugma, kon wala na kita ginasuknaan sang aton konsensya, mas may
kaisog kita sa pagpalapit sa Dios.
22 Kag bisan ano ang aton pangayuon sa iya mabaton ta, kay ginatuman ta ang iya
mga sugo kag ginahimo ang iya luyag.
23 Amo ini ang iya sugo: magtuo kita sa iya Anak† nga si Jesu-Cristo, kag
maghigugmaanay kita suno sa iya sugo sa aton.
24 Ang tawo nga nagatuman sang mga sugo sang Dios nagakabuhi sa Dios, kag ang
Dios nagakabuhi sa iya. Nahibaluan ta nga ang Dios nagakabuhi sa aton paagi sa *iya*
Espiritu nga iya ginhatag sa aton.

4

Ang Espiritu sang Dios kag ang Espiritu sang Anti-Cristo

1 Mga hinigugma, indi kamo magdali-dali pati sa mga tawo nga nagasiling nga ang
ila ginatudlo halin sa Espiritu Santo, kundi usisaon ninyo anay kon bala ang ila
ginatudlo halin sa Dios ukon indi. Kay madamo na nga indi matuod nga mga propeta
ang naglalapta sa bilog nga kalibutan.
2 Sa sini nga paagi mahibaluan ninyo nga ang espiritu nga ara sa ila iya gid sang
Dios: kon nagakilala sila nga si Jesu-Cristo nagpakatawo, ang Dios ang nagsugo sa ila.

---

* **3:20** *ginasuknaan:* sa iban nga Bisaya, *ginasukmaan*

† **3:23** *sa iya Anak:* sa literal, *sa ngalan sang iya Anak*

3 Pero ang wala nagakilala nga si Jesus nagpakatawo, ang nagsugo sa iya indi ang
Dios kundi ang *espiritu sang* anti-Cristo. (Nabatian na ninyo nga magaabot ini kag ari
na ini sa kalibutan.)
4 Pero mga anak *ko*, kamo iya sang Dios, kag gindaog na ninyo ang indi matuod nga
mga propeta; kay ang Espiritu Santo nga ara sa inyo mas gamhanan pa sang sa kay
Satanas nga nagagahom sa *mga tawo sang* kalibutan.
5 Ining indi matuod nga mga propeta iya sang kalibutan, gani ang mga butang nga
iya sang kalibutan amo ang ila ginasugid, kag ang *mga tawo sang* kalibutan
nagapamati sa ila.
6 Pero kita mga anak sang Dios. Ang mga nagakilala sa Dios nagapamati sang aton
ginatudlo, pero ang wala nagakilala sa Dios wala nagapamati sa aton. Gani sa sini nga
paagi mahibaluan ta kon sin-o ang nagatudlo sang kamatuoran nga halin sa Espiritu
sang Dios kag kon sin-o ang nagatudlo sang kabutigan nga halin sa iban nga espiritu.*

Ang Dios Gugma

7 Mga hinigugma, maghigugmaanay kita kay ang gugma halin sa Dios. Ang
nagahigugma anak sang Dios, kag nakakilala sa Dios.
8 Ang wala nagahigugma wala nakakilala sa Dios, kay ang Dios gugma.
9 Ginpakita sang Dios ang iya gugma sa aton paagi sa iya pagpadala sang iya bugtong
nga Anak diri sa kalibutan, agod paagi sa iya makabaton kita sang kabuhi nga wala
sing katapusan.
10 Amo ini ang *matuod nga* paghigugma: indi nga kita ang naghigugma sa Dios,
kundi ang Dios amo ang naghigugma sa aton, gani ginpadala niya ang iya Anak bilang
halad para mabayaran ang aton mga sala.
11 Mga hinigugma, kon amo ini ang paghigugma sang Dios sa aton, dapat man kita
maghigugmaanay.
12 Wala pa gid sing tawo nga nakakita sa Dios. Pero kon nagahigugmaanay kita, ang
Dios nagakabuhi sa aton kag ang iya gugma wala na sing kulang sa aton.
13 Nasiguro ta nga kita ara sa Dios kag ang Dios ari sa aton, kay ginhatag niya sa aton
ang iya Espiritu.
14 Nakita namon kag nagasugid kami nga ginpadala sang Amay ang iya Anak bilang
Manluluwas sang kalibutan.
15 Ang bisan sin-o nga nagasiling nga si Jesus Anak sang Dios, ang Dios ara sa iya, kag
siya ara sa Dios.
16 Nakahibalo na kita sang gugma sang Dios kag nagatuo nga kita ginahigugma niya.
Ang Dios gugma. Kag ang nagakabuhi nga may paghigugma, ara sa Dios, kag ang
Dios ara sa iya.
17 Ini nga gugma ginakompleto sa aton hasta nga wala na sing kulang, para indi na
kita magkahadlok sa adlaw sang paghukom, kay ang aton kabuhi diri sa kalibutan
pareho sang pagkabuhi ni Cristo.
18 Kon nagahigugma kita wala kita nahadlok *sa sina nga paghukom*. Ang gugma nga
wala sing kulang nagakuha sang sina nga kahadlok. Ang tawo nagakahadlok tungod
nga nagahulat siya nga silutan, kay kulang pa ang iya nga gugma.
19 Nagahigugma kita *sa Dios*† tungod kay siya amo ang una nga naghigugma sa aton.
20 Ang nagasiling nga siya nagahigugma sa Dios, pero wala nagahigugma sa iya utod,
ina nga tawo butigon. Kay kon ang iya utod mismo nga iya makita indi niya
mahigugma, paano siya makahigugma sa Dios nga indi niya makita?
21 Gani amo ini ang sugo nga ginhatag sa aton ni Cristo: ang tawo nga nagahigugma
sa Dios dapat man nga maghigugma sa iya utod.

---

* **4:6** *mahibaluan ta...espiritu:* sa literal, *mahibaluan ta ang espiritu sang kamatuoran kag ang espiritu sang kabutigan.*
† **4:19** *sa Dios:* ukonkag *sa isa kag isa*

5

Ang Pagtuo, Pagtuman, kag ang Pagdaog

1 Ang bisan sin-o nga nagatuo nga si Jesus amo ang Cristo, anak sang Dios. Kag ang
bisan sin-o nga nagahigugma sa ginikanan nagahigugma man sa iya anak.
2 Kag nahibaluan ta nga ginahigugma ta ang mga anak sang Dios kon nagahigugma
kita sa Dios kag nagatuman sang iya mga sugo.
3 Kay nagahigugma kita sa Dios kon nagatuman kita sang iya mga sugo. Kag ang iya
mga sugo indi gid man mabudlay tumanon.
4 Kay ginadaog sang tagsa ka anak sang Dios ang kalibutan.* Ginadaog niya ini paagi
sa pagtuo.
5 Gani sin-o bala ang makadaog sa kalibutan? Ang tawo nga nagatuo nga si Jesus
amo ang Anak sang Dios.
6 Ang nag-abot nga si Jesu-Cristo *ginpamatud-an nga siya* amo gid ang Anak sang
Dios paagi sa tubig *sang iya pagpabautiso* kag paagi man sa dugo *sang iya kamatayon*.
Indi lang sa tubig kundi paagi sa tubig kag dugo. Kag ini nga butang ginapamatud-an
man sang Espiritu *Santo sa aton*, kag nahibaluan ta nga matuod ang iya ginasiling kay
siya kamatuoran.
7 Gani may tatlo nga nagapamatuod† *parte kay Jesus*:
8 ang Espiritu *Santo*, ang tubig *sang iya pagpabautiso*, kag ang dugo *sang iya*
kamatayon. Kag ining tatlo nagaugyon.
9 Nagapati kita sa pagpamatuod sang mga tawo. Pero mas masaligan pa gid ang
pagpamatuod sang Dios, kag siya mismo ang nagpamatuod nga si Jesus iya Anak.
10 Ang nagatuo sa Anak sang Dios nagapati sa pagpamatuod sang Dios. Pero ang
wala nagapati sa pagpamatuod sang Dios nagahimo sa Dios nga butigon, kay wala siya
nagapati sa pagpamatuod sang Dios parte sa iya Anak.
11 Kag amo ini ang ginapamatuod sang Dios: nga kita ginhatagan niya sing kabuhi
nga wala sing katapusan, kag ining kabuhi ara sa iya Anak.
12 Ang bisan sin-o nga ara sa iya ang Anak may kabuhi *nga wala sing katapusan*. Pero
kon wala sa iya ang Anak sang Dios wala siya sing kabuhi *nga wala sing katapusan*.

Ang Kabuhi nga Wala sing Katapusan

13 Ginasulat ko ini sa inyo, kamo nga nagatuo sa Anak sang Dios,‡ para mahibaluan
ninyo nga may kabuhi kamo nga wala sing katapusan.
14 Kag may pagsalig kita sa pagpalapit sa Dios kay nagatuo kita nga pamatian niya
ang bisan ano nga aton pangayuon suno sa iya kabubut-on.
15 Kag kon nahibaluan ta nga nagapamati ang Dios sa aton kon magpangayo kita sa
iya, nahibaluan ta man nga nabaton na naton ang bisan ano nga aton ginapangayo sa
iya.
16 Kon makita ninyo ang inyo utod nga nagahimo sang sala nga indi ikamatay,
pangamuyui ninyo siya kag ang Dios magahatag sa iya sang kabuhi. Ini para lang sa
mga nakahimo sang sala nga indi ikamatay. May sala nga ikamatay. Wala ako
nagasiling nga pangamuyuan ninyo ang tawo nga nakahimo sini nga sala.
17 Ang tanan nga buhat nga indi matarong sala. Pero may ara nga sala nga indi
magaresulta sang *espiritual nga* kamatayon.
18 Nahibaluan ta nga wala sing tawo nga nangin anak sang Dios nga nagapadayon sa
pagpakasala, kundi ginatipigan siya sang Anak sang Dios, gani indi siya matandog ni
Satanas.

---

* **5:4** *ang kalibutan:* buot silingon, *ang mga butang diri sa kalibutan nga kontra sa Dios.* † **5:7** Sa pila ka mga ulihi nga Griego nga kopya may sugpon nga, *sa langit: Ang Amay, ang Pulong, kag ang Espiritu Santo, kag ining tatlo isa. Kag may tatlo nga nagapamatuod sa duta.* ‡ **5:13** *sa Anak sang Dios:* sa literal, *sa ngalan sang Anak sang Dios*

19 Ining bilog nga kalibutan ara sa idalom sang gahom ni Satanas, pero nahibaluan
ta nga kita iya na sang Dios.
20 Kag nahibaluan ta nga nagkadto diri sa kalibutan ang Anak sang Dios, kag
ginhatagan niya kita sing pag-intiendi para makilala ta ang matuod *nga Dios*. Kag ara
kita sa matuod *nga Dios*, sa iya Anak nga si Jesu-Cristo.§ Siya amo ang matuod nga Dios
kag ang kabuhi nga wala sing katapusan.
21 Gani mga anak, maglikaw kamo sa mga dios-dios.

§ **5:20** *sa iya Anak nga si Jesu-Cristo:* ukon, *tungod nga kita ara sa iya Anak nga si Jesu-Cristo.*

Ang Ikaduha nga Sulat ni Juan

1 Ako nga manugdumala sang mga tumuluo *nagapangamusta* sa *imo bilang* babayi
nga pinili *sang Dios* kag sa imo mga anak. Ginahigugma ko kamo sa kamatuoran, kag
indi lang ako kundi ang tanan man nga nakakilala sang kamatuoran.
2 *Ginahigugma namon kamo* tungod sang kamatuoran nga aton nabaton, kag ina nga
kamatuoran magapabilin sa aton hasta san-o.
3 Kabay pa nga magapabilin sa aton ang grasya,* kaluoy, kag kalinong† nga halin sa
Dios nga Amay kag kay Jesu-Cristo nga iya Anak samtang nagakabuhi kita suno sa
kamatuoran kag gugma.

Ang Kamatuoran kag ang Gugma

4 Nalipay gid ako sang pagkahibalo ko nga may mga anak ka nga nagasunod sa
kamatuoran, suno sa ginsugo sa aton sang *Dios nga* Amay.
5 Gani, nagapangabay ako sa imo nga maghigugmaanay kita tanan. Ining akon
ginasulat sa imo indi bag-o nga sugo, kundi amo ini ang sugo nga ginhatag sa aton
sugod sang nagtuo kita.
6 Ang gugma makita sa aton kon ginatuman ta ang mga sugo sang Dios. Kag ang iya
sugo nga inyo nabatian sugod sang nagtuo kamo amo ini: dapat magkabuhi kamo nga
may paghigugma.
7 *Importante ini,* kay madamo na nga mga manugpatalang ang naglalapta sa
kalibutan. Ini nga mga tawo wala nagakilala nga si Jesu-Cristo nagpakatawo. Amo ini
ang mga tawo nga manugpatalang kag mga anti-Cristo.
8 Gani mag-andam gid kamo para indi madula ang inyo ginpangabudlayan, kundi
makabaton kamo sang kompleto nga padya.
9 Ang wala nagasunod sa mga pagtulun-an ni Cristo, kundi nagatudlo sang sobra pa
sini, wala sa iya ang Dios. Pero ang nagasunod sa sina nga mga pagtulun-an, ara sa iya
ang Amay kag ang Anak.
10 Gani kon may magkadto sa inyo nga wala nagadala sang mga pagtulun-an ni
Cristo, indi ninyo siya pagbatuna sa inyo balay, kag indi siya pagsapaka.
11 Kay ang tawo nga nagasapak sa mga pareho sina nagakaumid sa kalautan nga ila
ginahimo.
12 Madamo pa kuntani ang akon isugid sa inyo, pero indi ko na lang pag-isulat, kay
nagalaom ako nga makabisita man ako dira kag makapakig-estorya sa inyo para
mangin malipayon gid kita.
13 Nagapangamusta sa imo ang mga anak sang imo utod nga babayi nga isa man
sang mga pinili sang Dios.

---

* **1:3** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:3** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

Ang Ikatlo nga Sulat ni Juan

1 Ako nga manugdumala sang mga tumuluo *nagapangamusta* sa imo, Gaius, nga
akon ginahigugma sa kamatuoran.
2 Hinigugma, kabay pa nga maayo ang imo lawas kag ang imo kahimtangan dira,
subong nga *nahibaluan ko nga* maayo ang imo espiritual nga kahimtangan.
3 Nalipay gid ako sang pag-abot diri sang pila ka kauturan naton nga nagsugid nga
matutom ka gid sa kamatuoran, subong nga nagakabuhi ka suno sa sini nga
kamatuoran.
4 Wala na sang makahatag kalipay sa akon nga sobra pa sang mabatian ko nga ang
akon mga anak sa pagtuo nagakabuhi suno sa kamatuoran.
5 Hinigugma *ko nga Gaius*, masaligan ka gid matuod, kay ginaatipan mo gid ang mga
kauturan nga nagaagi dira bisan pa indi mo sila kilala.
6 Ginsugiran nila ang iglesya *diri* parte sang imo paghigugma nga ginpakita sa ila.
Kon mahimo, pag-abot nila dira sa inyo, buligan mo sila sa paagi nga malipay ang Dios,
para makapadayon sila sa ila paglakat.
7 Kay nagapanglakaton sila sa pagtudlo parte kay Cristo, kag wala gid sila nagabaton
sing bulig halin sa mga tawo nga wala nagakilala sa Dios.
8 Gani kita *nga mga tumuluo* dapat gid magbulig sa mga tawo nga pareho nila para
may parte man kita sa ila pagpangabudlay para sa kamatuoran.
9 Ginsulatan ko ang iglesya *dira*, pero si Diotrefes nga gusto magpangulo sa inyo indi
magpamati sa amon.
10 Gani sa pag-abot ko dira isugid ko sa inyo ang tanan niya nga ginahimo, tungod
nga tama kalain sang iya mga ginapanghambal nga butig parte sa amon. Kag indi lang
ina, kundi indi man niya pagbatunon ang aton mga kauturan *nga nagaagi dira*.
Ginapunggan pa niya kag ginapahalin sa iglesya ang gusto magbaton sa ila.
11 Hinigugma *ko nga Gaius*, indi pagsunda ang malain *nga ginahimo sang sina nga
tawo*. Sunda ang maayo. Ang nagahimo sang maayo iya sang Dios, pero ang nagahimo
sang malain wala makakilala sa Dios.
12 Tan-awa si Demetrius. Ang tanan nga tumuluo nagasugid nga maayo siya nga
tawo, kag makita sa iya kabuhi nga nagasunod siya sa kamatuoran. Kami
nagapamatuod man nga maayo siya nga tawo, kag nahibaluan mo nga matuod ang
amon ginasugid.
13 Madamo pa kuntani ang akon isugid sa imo, pero indi ko na lang pag-isulat.
14 Maestoryahanay lang kita ugaling kon mag-abot ako dira, kay nagalaom ako nga
makakitaay kita sa labing madali.
15 Kabay pa nga maayo ang imo kahimtangan. Ang mga abyan diri nagapangamusta
sa imo. Ipaabot mo man ang akon pagpangamusta sa tagsa-tagsa *naton ka* abyan dira.

Ang Sulat ni
Judas

1 *Ako* si Judas nga utod ni Santiago kag ulipon ni Jesu-Cristo. *Nagapangamusta ako* sa
inyo nga mga tinawag sang Dios nga mangin iya, kamo nga ginahigugma sang Dios
nga Amay kag ginatipigan ni Jesu-Cristo.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang dugang pa gid nga kaluoy, kalinong,* kag gugma
sang Dios.

Ang Indi Matuod nga mga Manunudlo sang Dios

3 Mga hinigugma, gusto ko gid kuntani nga magsulat sa inyo parte sa kaluwasan nga
aton nabaton, ugaling naghunahuna ako nga mas kinahanglan gid nga sulatan ko
kamo para paisugon sa pagpamatok sa mga tawo nga buot magbaylo sang mga
pagpanudlo parte sa aton pagtuo. Ini nga mga pagpanudlo ginhatag sang Dios sa *aton
nga* iya mga katawhan kag dapat indi gid pagbayluhan.
4 *Ginasulatan ko kamo sini* tungod nga may mga tawo nga sa sekreto nakaintra dira
sa inyo. Indi sila diosnon kag ginabayluhan nila ang matuod nga mga pagpanudlo
parte sa grasya sang aton Dios para makapagusto sila sa paghimo sang kalautan.†
Ginapanginwala nila si Jesu-Cristo nga amo lamang ang aton Agalon kag Ginoo.
Nasulat na sang una pa nga ini sila magabaton sang silot.
5 Bisan nahibaluan na ninyo, gusto ko pa gid nga padumdumon kamo nga ginluwas
sang Ginoo ang *iya* katawhan sa duta sang Egypt, pero sang ulihi ginpamatay niya ang
iban sa ila tungod nga wala sila magtuo sa iya.
6 Dumduma man ninyo ang mga anghel nga wala nagpabilin sa ila katungdanan
sadto, kundi ginbayaan nila ang ila lugar. Amo ato nga gin-gapos sila *sang Dios* sang
mga kadena nga indi mabugto kag ginbutang sa madalom nga lugar nga madulom gid
hasta sa pag-abot sang adlaw nga sentensyahan sila sang Dios.
7 Dumduma man ninyo ang mga tawo sa Sodom kag Gomora kag sa mga banwa sa
palibot nila. Nagpakasala man sila pareho sang mga anghel. Kay luyag nila nga
magpakighilawas sa indi nila kapareho. Atong silot sa ila sa kalayo nagapaandam sa
tanan nga sa ulihi nga mga inadlaw may silot nga wala sing katapusan sa kalayo nga
indi gid mapatay.
8 Amo man sa sini nga mga tawo nga akon ginasiling nga nakaintra na dira sa inyo.
May mga damgo sila nga nagatulod sa ila sa pagpakasala kontra sa ila kaugalingon nga
lawas. Kag tungod man sa ila mga damgo nga ini, indi sila magpasakop sa Ginoo kag
ginapakalain nila bisan ang gamhanan nga mga tinuga.
9 Bisan pa gani si Micael nga pangulo nga anghel wala naghimo sang pareho sina.
Kay sang pagbaisay nila sang yawa kon sin-o sa ila ang magkuha sang bangkay ni
Moises, wala siya nagpangahas nga sentensyahan ang yawa nga silutan sa iya
pag-insulto kay Moises. Ang ginsiling lang niya, “Ang Ginoo ang magsabdong sa imo!”
10 Pero ina nga mga tawo nagapakalain sa mga butang nga wala nila maintiendihan.
Pareho sila sa mga sapat nga wala nagahunahuna, kay wala sila sing iban nga
ginasunod kundi ang ila kinaandan nga mga balatyagon, nga amo man ang nagalaglag
sa ila.
11 Kaluluoy sila! Kay ginasunod nila ang pamatasan ni Cain. Kag ginasunod man
nila si Balaam, kay bisan nahibaluan nila nga malain ang ila ginahimo sige pa gid ang

* **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* † **1:4** Nagapati sila nga wala sing kaso bisan mahigko ang aton mga ginahimo, kay maluluy-on ang Dios, gani patawaron niya kita.

ila himo tungod sang ila sobra nga handom sang kuwarta. Pareho man sila kay Kora
nga nagrebelde sa Dios, gani pagasilutan man sila kaangay niya.
12 Ina nga mga tawo nagaguba‡ sa inyo pagtipon sa pagkaon bilang mag-ulutod kay
Cristo. Kay nagapagusto lang sila kaon kag inom kag wala sila nahuya. Ang ila lang
kaugalingon ang ila ginahunahuna. Pareho sila sa panganod nga ginapalid sang
hangin kag wala nagadala sing ulan. Pareho man sila sang kahoy nga wala
nagapamunga bisan sa tion nga inugpamunga, kay gin-gabot sila kag patay na gid.
13 Pareho sila sa mabaskog nga balod, kag kon paano nga makita ang bukal nga
nagaguwa sa mga balod, makita man ang ila mga binuhatan nga makahuluya. Pareho
sila sa mga bituon nga nagtalang. Gani may lugar nga madulom gid nga ginatigana
para sa ila. Kag didto sila hasta san-o.
14 Si Enoc nga ikaanom nga kaliwat halin kay Adan nagpropesiya na parte sa ila.
Nagsiling siya, “Magaabot ang Ginoo kaupod sang iya linibo nga mga anghel
15 sa paghukom sa tanan, kag sa pagsilot sang mga indi diosnon tungod sang ila indi
diosnon nga mga binuhatan, kag tungod sang malain nga mga pulong nga ginahambal
nila kontra sa iya.”
16 Ini nga mga tawo *nga nagakontra sa kamatuoran* permi lang nagareklamo. Indi
sila kontento sa ila kahimtangan, ginasunod lang nila ang ila kaugalingon nga mga
handom, mga tikalon sila, kag ginainto nila ang iban para makuha nila ang ila gusto.

Mga Pahanumdom kag mga Bilin

17 Pero mga hinigugma, dumduma ninyo ang ginsiling sa inyo sadto sang mga
apostoles sang aton Ginoong Jesu-Cristo.
18 Indi bala nagsiling sila, “Sa ulihi nga mga inadlaw magaguwa ang mga tawo nga
magayaguta sa inyo, kag ang ila pagasundon amo lang ang ila malain nga mga
handom.”
19 Amo ini nga mga tawo ang nagapadihot para kamo nga mga tumuluo
magbinahin-bahin. Ginagamhan sila sang ila kinaandan nga mga balatyagon. Wala sa
ila ang Espiritu *Santo*.
20 Pero kamo mga hinigugma, magpalig-unanay kamo sa inyo balaan nga
ginatuohan. Magpangamuyo kamo sa *bulig sang* Espiritu Santo.
21 Tipigi gid ang inyo kaugalingon sa gugma sang Dios samtang nagahulat kamo
sang kabuhi nga wala sing katapusan nga igahatag sang aton Ginoong Jesu-Cristo
tungod sa iya kaluoy.
22 Kaluoyi ninyo ang mga nagapangduhaduha.
23 Buligi ninyo ang iban para maluwas sila sa silot, pareho nga nagasabnit kamo
sang isa ka butang nga masunog na. Kaluoyi ninyo bisan ang mga tawo nga malain
gid, pero mag-andam kamo *sa ila mga ginahimo*. Kangil-aran ninyo *ang ila malain nga
mga buhat kay* bisan ang ila mga bayo nahigkuan sang ila kalautan.

Pagdayaw kag Pagpasalamat sa Dios

24 Ang Dios makasarang sa pagbantay sa inyo para indi kamo mahulog sa sala, kag
madala niya kamo nga wala sing kasawayan kag malipayon gid sa iya gamhanan nga
presensya.
25 *Dalayawon gid siya!* Siya gid lang ang Dios kag aton Manluluwas paagi kay
Jesu-Cristo nga aton Ginoo. Sa iya ang kadungganan, pagkahalangdon, gahom, kag
awtoridad halin pa sang una, subong, kag hasta san-o! Amen.

‡ **1:12** *nagaguba:* ukon, *nagadagta*

Pahayag
(Ang mga Butang nga Ginpahayag ni Jesu-Cristo kay Juan)

1 *Ini nga sulat* parte sa mga butang nga ginpahayag ni Jesu-Cristo nga magakalatabo
sa indi na lang madugay. Ginsugid ini sang Dios kay Cristo para siya naman ang
magasugid sini sa mga nagaalagad sa Dios. Gani ginsugid ini ni Cristo sa iya ulipon nga
si Juan paagi sa iya ginsugo nga anghel.
2 Ako si Juan kag ginasugid ko ang tanan nga butang nga akon nakita nga
ginpahayag sang Dios kag ginsugid ni Jesu-Cristo.
3 Bulahan ang nagabasa kag ang mga nagapamati sa sini nga sulat kon ginatuman
nila ang nasulat diri. Kay ang mga propesiya diri madali na lang magakalatabo.

Pagpangamusta sa Pito ka Iglesya

4-5 *Nagapangamusta ako sa inyo nga ara* sa pito ka iglesya sa *probinsya sang* Asia.
Kabay pa nga ang Dios, ang Espiritu, kag si Jesu-Cristo maghatag sa inyo sang
grasya* kag kalinong.† Kon parte sa Dios, amo siya subong, amo man siya sang una,
kag amo man sa palaabuton. Kon parte sa pito ka Espiritu‡ ara ini sa atubangan sang
trono sang Dios. Kag kon parte kay Jesu-Cristo, siya ang masaligan nga
manugpamatuod. Siya ang una gid nga nabanhaw.§ Kag siya man ang nagagahom sa
tanan nga mga manugdumala diri sa kalibutan. Ginahigugma niya kita, kag paagi sa
iya dugo* ginluwas kita sa aton mga sala.
6 Ginhimo niya kita nga mga hari† kag mga pari sa pag-alagad sa Dios nga iya Amay.
Sa iya ang kadungganan kag ang gahom hasta san-o. Amen.
7 Magpreparar kamo! Magaabot si Jesu-Cristo nga makita sa mga panganod. Ang
tanan nga tawo makakita sa iya pati ang mga tawo nga nagbuno sa iya. Kag ang mga
tawo sa tanan nga banwa sa kalibutan magahibi tungod nga silutan na niya sila.
Matuod gid ini!
8 Ang Ginoong Dios ang makagagahom sa tanan. Kon ano siya subong, amo siya sang
una, kag sa palaabuton. Gani nagsiling siya, "Ako ang Alpha kag ang Omega."‡

Nagpakita si Cristo kay Juan

9 Ako si Juan nga inyo utod nga kaupod man ninyo sa kabudlayan, sa paghari, kag sa
pag-antos tungod kay kita ara kay Jesus. Gindala ako sa isla sang Patmos tungod sang
akon pagwali sang pulong sang Dios nga gintudlo ni Jesus.
10 Sa adlaw sang Ginoo gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo*, kag nabatian ko ang
mabaskog nga tingog halin sa akon likod dampi nga daw tunog sang trumpeta
11 nga nagasiling, "Isulat mo sa linukot nga sululatan kon ano ang imo makita, kag
ipadala dayon sa sining pito ka iglesya: Efeso, Smirna, Pergamum, Tiatira, Sardis,
Filadelpia, kag Laodicea."
12 Pagkabati ko sadto, nagbalikid dayon ako para tan-awon kon sin-o ang
nagahambal sa akon. Kag nakita ko ang pito ka suga nga bulawan.
13 Sa tunga sang mga suga may nagatindog nga daw isa ka tawo. Malaba ang iya
bayo nga lab-ot sa iya tiil, kag sa iya dughan may wagkos nga bulawan.

---

* **1:4-5** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:4-5** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:4-5** *pito ka Espiritu:* Ang buot silingon sini, *ang kabug-usan sang Espiritu.* Kay ang numero nga "pito" nagakahulugan sang bug-os ukon kompleto. Sa iban nga mga translations, *pito ka espiritu.* § **1:4-5** *Siya ang una gid nga nabanhaw* nga indi na mapatay liwat. * **1:4-5** *iya dugo:* buot silingon, *iya kamatayon bilang halad* † **1:6** *mga hari:* ukon, *isa ka ginharian* ‡ **1:8** *ang Alpha kag ang Omega:* Ini amo ang una kag ang katapusan nga mga litra sa Greek alphabet. Gani ang buot silingon diri ni Jesus nga siya amo ang ginsuguran kag ang katapusan sang tanan. Tan-awa man sa 21:6 kag 22:13

14 Ang iya buhok puwerte kaputi pareho sa tela nga maputi gid, kag ang iya mata
nagabaga nga daw sa kalayo.
15 Ang iya mga tiil nagaidlak nga daw sa saway nga gintunaw sa kalayo kag
ginpahining. Ang iya tingog mabaskog gid nga daw sa daganas sang busay.
16 May ginauyatan siya nga pito ka bituon sa iya tuo nga kamot, kag sa iya baba may
nagaguwa nga matalom nga espada nga duha ang sulab. Ang iya guya tama kasilaw
pareho sang adlaw kon udto.
17 Pagkakita ko sa iya, natumba ako sa iya tiilan nga daw sa patay. Gintungtong niya
dayon ang iya tuo nga kamot sa akon kag nagsiling, "Indi ka magkahadlok! Ako ang
ginsuguran kag ang katapusan *sang tanan*.
18 May kabuhi ako nga wala sing katapusan. Napatay ako, pero tan-awa, buhi ako,
kag indi na gid mapatay. May gahom ako sa kamatayon kag sa lugar sang mga patay.§
19 Gani isulat mo ang mga butang nga akon ginapakita sa imo, ang mga butang nga
nagakatabo subong kag ang matabo sa ulihi.
20 Amo ini ang tinago nga kahulugan sang pito ka bituon nga imo nakita sa akon tuo
nga kamot kag ang pito ka suga nga bulawan: ang pito ka bituon amo ang pito ka
anghel nga nagabantay sa pito ka iglesya, kag ang pito ka suga nga bulawan amo ang
pito ka iglesya.

2

Ang Sulat para sa Efeso

1 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Efeso:
"Amo ini ang ginasiling sang nagauyat sang pito ka bituon sa iya tuo nga kamot kag
nagalakat sa tunga sang pito ka suga nga bulawan:
2 Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo pati ang inyo mga pagpangabudlay kag
pag-antos. Nahibaluan ko man nga indi ninyo maagwanta ang malain nga mga tawo.
Gin-usisa ninyo ang mga nagapakaapostoles, kag nasapwan ninyo nga mga butigon
gali sila.
3 Gin-antos ninyo ang mga kabudlayan tungod sa inyo pagtuo sa akon, kag wala gid
kamo nagluya.
4 Pero ang akon nasawayan sa inyo amo ini: ang inyo paghigugma sa akon subong
indi na pareho sang una.
5 Hunahunaa bala ninyo kon daw ano ang inyo paglas-ay. Maghinulsol kamo kag
himua ninyo liwat ang inyo mga ginahimo sang una. Kon indi, kadtuan ko kamo kag
kuhaon ko ang inyo suga.
6 Pero amo ini ang maayo sa inyo: ginakaugtan ninyo ang mga ginahimo sang mga
Nicolaita nga amo man ang akon ginakaugtan.
7 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling sang Espiritu
Santo sa mga iglesya.
"Ang mga mandadaog tugutan ko nga magkaon sang bunga sang kahoy nga
nagahatag sang kabuhi, kag ina nga kahoy didto sa Paraiso sang Dios.

Ang Sulat para sa Smirna

8 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Smirna:
"Amo ini ang ginasiling niya nga amo ang ginsuguran kag ang katapusan *sang
tanan*, nga napatay pero nabuhi liwat:
9 Nahibaluan ko ang inyo mga pag-antos. Nahibaluan ko man nga pobre kamo, pero
sa langitnon nga mga butang manggaranon kamo. Nahibaluan ko man nga ginainsulto

§ **1:18** *lugar sang mga patay:* sa Griego, *Hades*

kamo sang mga tawo nga nagasiling nga sila mga Judio, pero ang matuod mga sakop
sila ni Satanas.
10 Indi kamo magkahadlok sa mga butang nga madali na lang ninyo pagaantuson.
Tandaan ninyo: ang iban sa inyo ipapriso sang yawa para tilawan kamo. Ang inyo
mga pag-antos abuton sing mga napulo ka adlaw. Pero magpakatutom kamo bisan
nagakahulugan ini sang inyo kamatayon, kag hatagan ko kamo sang kabuhi *nga wala
sing katapusan* bilang padya.
11 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling sang Espiritu
Santo sa mga iglesya.

"Ang mga mandadaog indi pagsilutan sang ikaduha nga kamatayon.

Ang Sulat para sa Pergamum

12 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Pergamum:

"Amo ini ang ginasiling sang nagauyat sang matalom nga espada nga duha ang
sulab:
13 Nahibaluan ko nga bisan nagaestar kamo sa lugar nga kontrolado ni Satanas
nagapadayon gihapon kamo sa pagsunod sa akon. Kay wala gid kamo nagtalikod sa
inyo pagtuo sa akon, bisan pa sadtong tiyempo nga si Antipas, nga akon masaligan nga
manugpamatuod parte sa akon, ginpatay dira sa inyo lugar nga sa diin nagaestar si
Satanas.
14 Pero ari ang pila ka butang nga akon nasawayan sa inyo: may dira sa inyo nga
nagasunod sa mga pagpanudlo ni Balaam. Si Balaam nga ini nagtudlo kay Balak kon
paano ang pagtentar sa mga Israelinhon para magpakasala sila paagi sa pagkaon sang
mga kalan-on nga ginhalad sa mga dios-dios kag paagi sa paghimo sang imoral nga
pagpakigrelasyon.
15 Kag may mga tawo man dira sa inyo nga nagasunod sa mga pagpanudlo sang mga
Nicolaita.
16 Gani maghinulsol kamo sa inyo mga sala! Kay kon indi, kadtuan ko kamo dira sa
labing madali, kag awayon ko ina nga mga tawo *nga nagasunod sa mga sala nga
pagpanudlo* paagi sa espada nga nagaguwa sa akon baba.
17 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling sang Espiritu
Santo sa mga iglesya.

"Ang mga mandadaog hatagan ko sang pagkaon nga akon ginatigana didto sa langit.
Ang kada isa sa ila hatagan ko man sang puti nga bato, kag sa kada bato may nasulat
nga bag-o nga ngalan nga wala sing may makahibalo luwas lang sa magabaton sina.

Ang Sulat para sa Tiatira

18 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Tiatira:

"Amo ini ang ginasiling sang Anak sang Dios, nga ang iya mga mata nagabaga nga
daw sa kalayo, kag ang iya mga tiil nagaidlak pareho sang ginpahining nga saway:
19 Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo. Nahibaluan ko nga mahigugmaon kamo,
matutom, mapisan magserbisyo kag mainantuson. Nahibaluan ko man nga mas
madamo pa gid ang inyo ginahimo subong sang sa una.
20 Pero ang akon nasawayan sa inyo amo ini: ginapabay-an lang ninyo ang babayi
nga si Jezebel nga nagapakapropeta. Ginapabay-an lang ninyo siya nga magpanudlo
kag magpatalang sa akon mga ulipon. Nagasiling siya nga indi malain ang maghimo
sang imoral nga pagpakigrelasyon kag magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa
mga dios-dios.
21 Ginhatagan ko siya sing tiyempo nga maghinulsol sa iya imoralidad pero indi siya
maghinulsol.

22 Gani pamasakiton ko siya hasta indi na siya makahalin sa katre, kag ang mga
tawo nga nagapakighilawas sa iya silutan ko sing tama gid, kon indi sila maghinulsol
sa ila ginahimo nga malain.
23 Pamatyon ko ang iya mga sumulunod, para mahibaluan sang tanan nga iglesya
nga nahibaluan ko ang mga hunahuna kag mga handom sang mga tawo. Balusan ko
ang kada isa sa inyo suno sa inyo mga hinimuan.
24 "Pero ang iban sa inyo dira sa Tiatira wala gid nagsunod sa mga pagpanudlo ni
Jezebel. Wala ninyo natun-i ang ila ginasiling nga 'madalom nga mga pagpanudlo ni
Satanas.' Gani wala na ako sing inugdugang pa nga mga pagsulundan nga dapat ninyo
tumanon.
25 Basta padayunon lang ninyo nga himuon ang maayo nga mga butang nga inyo
ginahimo subong hasta sa akon pag-abot.
26-27 Kay ang mga mandadaog kag nagapadayon sa pagtuman sang akon kabubut-on
hasta sa katapusan hatagan ko sing awtoridad nga pareho sang akon nabaton halin sa
akon Amay. Dumalahan nila ang mga nasyon, kag wala gid sing may makakontra sa ila
pagdumala. Ang mga nasyon mangin pareho lang sa kolon nga ila pagadugmukon.*
28 Ihatag ko man sa ila ang bituon sang kaagahon.
29 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling sang Espiritu
Santo sa mga iglesya.

3

Ang Sulat para sa Sardis

1 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Sardis:
"Amo ini ang ginasiling sang nagauyat sang pito ka bituon kag ara man sa iya ang
pito ka Espiritu sang Dios:* Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo. Madamo ang
nagasiling nga mabakod ang inyo pagtuo sa akon, pero ang matuod daw mga patay
kamo.
2 Gani magmata kamo, kag palig-una ninyo ang inyo nabilin nga pagtuo samtang
buhi pa ini. Tungod kay nasapwan ko nga ang inyo mga hinimuan indi pa husto sa
panulok sang akon Dios.
3 Gani dumduma ninyo ang gintudlo sa inyo nga inyo ginbaton. Tumana ninyo ina
kag hinulsulan ninyo ang inyo mga sala. Kon magpabaya pa kamo, kadtuan ko kamo
sa oras nga wala ninyo ginapaabot. Ang akon pag-abot mangin pareho sang pag-abot
sang makawat, kay wala sing may makahibalo kon san-o.
4 Pero may pila dira sa inyo sa Sardis nga wala gid nalatnan sang ginahimo nga
malain sang iban. Magaupod sila sa akon nga nagabalayo sang puti, tungod kay takos
sila.
5 Ang mga mandadaog pabayuan sing puti, kag indi ko pagpanason ang ila mga
ngalan sa libro sang kabuhi.† Ipakilala ko sila sa akon Amay kag sa iya mga anghel nga
sila akon mga katawhan.
6 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling sang Espiritu
Santo sa mga iglesya.

Ang Sulat para sa Filadelpia

7 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Filadelpia:
"Amo ini ang ginasiling sang matarong kag masaligan. Siya amo ang nagahari
pareho sang paghari ni David sang una. Kag siya lang ang nagauyat sang yabi sa iya
ginharian. Gani kon mag-abri siya *sang puwertahan para makasulod ang tawo sa iya*

---

* **2:26-27** Sal. 2:8, 9 * **3:1** *pito ka Espiritu sang Dios:* Tan-awa ang footnote sa 1:4-5. † **3:5** *libro sang kabuhi:* buot silingon, *libro nga listahan sang mga nakaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan.*

ginharian, wala sing may makasirado. Kag kon siradhan niya, wala sing may
makaabri:
8 Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo. Nahibaluan ko man nga bisan maluya
kamo nagatuman gihapon kamo sang akon mga pagpanudlo, kag wala gid kamo
nagtalikod sa akon. Gani may gin-abrihan ako nga puwertahan para sa inyo nga wala
gid sing may makasirado.
9 Pero kon parte sadtong mga tawo nga sakop ni Satanas, nga mga butigon nga
nagasiling nga sila mga Judio pero ang matuod indi, paludhon ko sila sa inyo, kag
mahibaluan nila nga ginahigugma ko kamo.
10 Sa pila ka adlaw magaabot ang mga kabudlayan sa bilog nga kalibutan para
tilawan ang tanan nga tawo. Pero tungod kay gintuman ninyo ang akon sugo nga
magmainantuson kamo, tipigan ko kamo sa mga kabudlayan nga magaabot.
11 Madali na lang ako mag-abot. Gani magpadayon kamo sa pagsunod sa mga
butang nga inyo nahibaluan nga maayo kag matuod para wala sing may makaagaw
sang padya nga ginatigana para sa inyo.
12 Ang mga mandadaog himuon ko nga pareho sa haligi sa puluy-an sang akon Dios,
kag indi na gid sila maghalin didto. Markahan ko sila sang ngalan sang akon Dios, kag
sang ngalan sang siyudad sang akon Dios, ang bag-o nga Jerusalem nga ipapanaog
sang akon Dios halin sa langit. Markahan ko man sila sang akon bag-o nga ngalan.
13 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling sang Espiritu
Santo sa mga iglesya.

Ang Sulat para sa Laodicea

14 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Laodicea:

"Amo ini ang ginasiling sang ginatawag nga Amen, ang masaligan kag matuod nga
manugpamatuod. Siya ang ginhalinan sang tanan nga gintuga sang Dios:
15-16 Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo. Nahibaluan ko nga indi kamo pareho sa
mabugnaw ukon mainit nga tubig.‡ Kuntani mabugnaw ukon mainit kamo. Pero
tungod kay pareho kamo sa maalabaab nga tubig ibuga ko kamo.
17 Nagasiling kamo nga manggaranon kamo, nga ginpakamaayo kamo kag wala na
sing kulang sa inyo. Pero wala kamo kahibalo nga makaluluoy gid kamo, tungod kay
pobre kamo *sa pagtuo*, bulag *sa kamatuoran*, kag hublas *sa panulok sang Dios*.
18 Gani nagalaygay ako sa inyo nga magbakal kamo sa akon sang bulawan nga
ginpaagi sa kalayo *nga amo ang matuod nga pagtuo*, para mangin manggaranon kamo.
Magbakal man kamo sa akon sang puti nga bayo para matabunan ninyo ang inyo
makahuluya nga pagkahublas. Kag magbakal man kamo sa akon sang bulong nga
inughaplas sa inyo mata para makakita kamo *sang kamatuoran*.
19 Ang tanan nga akon ginapalangga ginasaway kag ginadisiplina ko. Gani
maghinulsol kamo kag kay-uhon gid ninyo ang inyo batasan.
20 Nagatindog ako sa puwertahan kag nagapanuktok. Kon may makabati sang akon
panawag kag padayunon niya ako sa iya balay, madayon ako, kag magaupod kami
kaon.
21 Ang mga mandadaog papungkuon ko sa tupad sang akon trono.§ Pareho bala sa
akon, mandadaog ako kag subong nagapungko ako sa tupad sang akon Amay sa iya
trono.
22 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling sang Espiritu
Santo sa mga iglesya."

---

‡ **3:15-16** *mabugnaw ukon mainit nga tubig:* siguro ang buot silingon, *tubig nga manami imnon*

§ **3:21** *papungkuon ko sa tupad sang akon trono:* buot silingon, *magahari kaupod ko*

4

Ang Pagsimba sa Langit

1 Pagkatapos sadto, may ginpakita pa gid sa akon. Nakita ko ang puwertahan sa
langit nga naabrihan. Kag nabatian ko liwat ang tingog nga pareho sa tunog sang
trumpeta. Nagsiling siya sa akon, "Saka ka diri kag ipakita ko sa imo kon ano ang
magakalatabo sa palaabuton."
2 Sa gilayon gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo*. Kag nakita ko didto sa langit ang
isa ka trono nga may nagapungko.
3 Ang nagapungko didto nagabadlak pareho sang *malahalon nga mga* bato nga haspe
kag kornalina. Kag sa palibot sang trono may balangaw nga ang iya kolor pareho sa
bato nga esmeralda.
4 Sa palibot sang trono, may 24 pa gid ka trono nga ginapungkuan sang 24 ka
manugdumala. Ini nga mga manugdumala nagabayo sang puti kag ang kada isa sa ila
may korona nga bulawan.
5 Kag halin didto sa trono sige ang pangilat kag pangdaguob, kag kon anu-ano pa ang
akon nabatian. Sa atubangan dampi sang trono may pito ka suga nga nagadabdab.
Amo ato ang pito ka Espiritu sang Dios.*
6 Didto man sa atubangan sang trono may daw sa dagat nga matin-aw pareho sang
kristal.
Sa palibot sang trono, sa kada kilid, may apat ka buhi nga mga tinuga. Damo gid ang
ila mga mata sa atubangan kag sa likod.
7 Ang premiro sa ila daw sa leon; ang ikaduha daw sa bataon nga baka; ang ikatatlo
daw sa tawo ang iya hitsura; kag ang ikaapat daw sa nagalupad nga agila.
8 Ang kada isa sa ila may anom ka pakpak kag damo gid ang ila mga mata sa ila bilog
nga lawas. Adlaw-gab-i wala untat ang ila kanta nga nagasiling,
"Balaan! Balaan! Balaan
ang aton Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan.†
Siya amo ang Dios sang una, subong kag sa palaabuton."
9 Sige ang ila dayaw, padungog, kag pasalamat sa iya nga nagapungko didto sa trono,
nga nagakabuhi hasta san-o. Kag samtang ginahimo nila ini,
10 ang 24 ka manugdumala nagaluhod kag nagasimba sa iya nga nagapungko didto sa
trono, nga nagakabuhi hasta san-o. Kag ginabutang nila ang ila mga korona sa
atubangan sang trono kag magsiling,
11 "Ikaw ang amon Ginoo kag Dios,
takos ikaw nga magbaton sang pagpadungog, pagtahod, kag awtoridad.
Kay gintuga mo ang tanan nga butang.
Suno sa imo kabubut-on ginhimo mo sila."

5

Ang Linukot nga Kasulatan kag ang Karnero

1 Pagkatapos sadto, may nakita ako nga linukot nga kasulatan sa tuo nga kamot sang
nagapungko sa trono. Ang ini nga kasulatan may sulat sa sulod kag sa guwa kag
napitlan sang pito ka selyo.*
2 Kag may nakita dayon ako nga isa ka gamhanan nga anghel nga nagpanawag sa
mabaskog nga tingog, "Sin-o bala ang takos nga maghukas sang mga selyo sang linukot
nga kasulatan para mabuksan kag mahumlad?"

---

* **4:5** *pito ka Espiritu sang Dios:* Tan-awa ang footnote sa 3:1. † **4:8** Isa. 6:3 * **5:1** *selyo:* Ini hinimo halin sa wax kag ginabutang sa kilid sang linukot nga kasulatan para sarado.

3 Pero wala gid sing bisan isa didto sa langit, sa kalibutan, ukon sa idalom sang
kalibutan nga sarang makaabri kag makabasa kon ano ang nakasulat sa linukot nga
kasulatan.
4 Gani naghilibion gid ako tungod kay wala gid sing bisan isa nga takos mag-abri kag
magbasa sang sini nga kasulatan.
5 Karon, ang isa sa mga manugdumala didto nagsiling sa akon, "Indi ka maghibi,
tungod kay si Jesus nga mandadaog nga ginatawag nga Leon nga halin sa tribo ni Juda
kag kaliwat ni David sarang makahukas sang pito ka selyo sa linukot nga kasulatan
para mahumlad ini."
6 Dayon nakita ko ang isa ka Karnero nga nagatindog didto sa tunga sang trono, nga
ginalibutan sang apat ka buhi nga mga tinuga kag sang mga manugdumala. Kon
tan-awon, daw sa ginpatay ini nga Karnero. May pito ini ka sungay kag pito man ka
mata nga amo ang pito ka Espiritu sang Dios† nga ginpadala sa bilog nga kalibutan.
7 Nagpalapit ang Karnero sa trono kag ginkuha niya dayon ang kasulatan sa tuo nga
kamot sang nagapungko didto.
8 Pagkakuha niya sang kasulatan, ang apat ka buhi nga mga tinuga kag ang 24 ka
manugdumala nagluhod sa pagsimba sa Karnero. Ang kada isa sa ila may yahong nga
bulawan nga puno sang insenso nga amo ang mga pangamuyo sang mga katawhan
sang Dios. May arpa man ang kada isa sa ila nga ila ginatukar,
9 kag nagakanta sila sang isa ka bag-o nga kanta nga nagasiling,
"Ikaw ang takos nga makakuha sang linukot nga kasulatan
kag sa paghukas sang iya mga selyo,
tungod kay ginpatay ka, kag paagi sa imo dugo
gintubos mo ang mga tawo
para mangin iya sang Dios.
Ginpili mo sila sa tanan nga tribo, lingguahe, lahi kag nasyon.
10 Ginhimo mo sila nga mga hari
kag mga pari sa pag-alagad sa aton Dios.
Kag padumalahon mo sila sa kalibutan."
11 Dayon nakita ko kag nabatian ang linibo kag minilyon nga anghel. Ang ini nga
mga anghel nagatilipon didto sa palibot sang trono, sa apat ka buhi nga mga tinuga,
kag sa mga manugdumala.
12 Kag nagakanta sila sing mabaskog:
"Ang Karnero nga ginpatay takos nga
magbaton sang awtoridad, manggad, kaalam, kusog,
pagtahod, pagpadungog, kag pagdayaw!"
13 Kag nabatian ko dayon ang tanan nga tinuga sa langit, sa duta, sa idalom sang
duta, kag sa dagat nga nagakanta:
"Ihatag ta sa nagapungko sa trono kag sa Karnero ang pagdayaw,
pagtahod, pagpadungog kag paggahom hasta san-o!"
14 Nagsabat dayon ang apat ka buhi nga mga tinuga, "Amen!" Kag ang mga
manugdumala nagluhod kag nagsimba.

6

Ang Paghukas sang mga Selyo sa Kasulatan

1 Nakita ko dayon ang Karnero nga nagahukas sang premiro sa pito ka selyo sa
linukot nga kasulatan. Kag nabatian ko nga naghambal ang isa sa apat ka buhi nga
mga tinuga. Ang iya tingog daw sa daguob. Siling niya, "Dali!"

† **5:6** *pito ka Espiritu sang Dios:* Tan-awa ang footnote sa 3:1.

2 Pagtan-aw ko, nakita ko ang isa ka puti nga kabayo. Ang nagasakay sini may
ginauyatan nga pana. Ginhatagan siya sing korona kag ginpadalagan niya dayon ang
iya kabayo kag sige ang iya pagpangdaog.
3 Pagkatapos sadto, ginhukas sang Karnero ang ikaduha nga selyo sang kasulatan.
Kag nabatian ko nga nagsiling ang ikaduha nga buhi nga tinuga, "Dali!"
4 Kag nagguwa ang pula nga kabayo. Ang nagasakay sini ginhatagan sing dako nga
espada, kag ginhatagan man siya sing gahom para magdala sang gira sa duta, para
magpinatyanay ang mga tawo.
5 Paghukas sang Karnero sang ikatatlo nga selyo, nabatian ko ang ikatatlo nga buhi
nga tinuga nga nagsiling, "Dali!" Kag nakita ko ang itom nga kabayo. Ang nagasakay
sini may ginauyatan nga kilohan.
6 Pagkatapos may nabatian ako nga daw sa tingog nga halin sa apat ka buhi nga mga
tinuga nga nagasiling, "*Pamahala ang ila pagkaon*. Ang bili sang tatlo ka litse nga
harina nga trigo bali isa ka adlaw nga suhol, kag ang isa ka gantang nga *harina nga*
barley bali isa man ka adlaw nga suhol. Pero indi pagpataasi ang mantika kag ang
bino!"
7 Pagkatapos sadto ginhukas dayon sang Karnero ang ikaapat nga selyo kag
nabatian ko ang ikaapat nga buhi nga tinuga nga nagsiling, "Dali!"
8 Kag nakita ko ang isa ka malapsi nga kabayo. Ang nagasakay sini gin-ngalanan nga
Kamatayon, kag ang Hades* nagasunod sa iya. Ginhatagan sila nga duha sang gahom
para pamatyon ang ikaapat nga parte sang mga tawo sa kalibutan paagi sa gira,
gutom, mga balatian, kag mapintas nga mga sapat sa kalibutan.
9 Ginhukas dayon sang Karnero ang ikalima nga selyo. Kag nakita ko sa idalom sang
halaran ang mga kalag sadtong mga tawo nga ginpamatay tungod sa ila pagwali sang
pulong sang Dios.
10 Nagsinggit sila sing mabaskog, "Ginoo nga Makagagahom, balaan kag masaligan!
San-o mo pa bala hukman kag silutan ang mga tawo sa kalibutan tungod sang ila
pagpatay sa amon?"
11 Ang kada isa sa ila ginhatagan sing malaba nga bayo nga puti, kag ginsilingan sila
nga maghulat-hulat lang anay hasta makompleto ang kadamuon sang ila mga
kauturan kag mga kaupod nga mga ulipon sang Dios nga pagapatyon man pareho sa
ila.
12 Karon, ang ikaanom na nga selyo ang ginhukas sang Karnero. Pagkahukas sini,
naglinog dayon sing mabaskog. Nag-itom ang adlaw pareho sang itom gid nga
panapton, kag nagpula ang bulan pareho sang dugo.
13 Nagkalahulog sa duta ang mga bituon sa langit nga daw sa mga ulihi nga bunga
sang kahoy nga higera nga nagakalahulog kon huyupon sang mabaskog nga hangin.
14 Nadula ang langit nga daw sa linukot nga papel, kag nagkalakuha ang mga bukid
kag mga isla sa ila puwesto.
15 Dayon nagpanago sa mga kuweba kag sa idalom sang dalagko nga mga bato sa
mga bukid ang mga hari sa kalibutan, ang mga manugdumala, ang mga opisyal sang
mga soldado, ang mga manggaranon, ang mga gamhanan, kag ang tanan nga klase
sang tawo, ulipon ukon indi.
16 Nagsiling sila sa mga bukid kag sa mga bato, "Tiphagi ninyo kami kag tabuni para
indi kami makita sang nagapungko sa trono kag para makaluwas kami sa kaakig sang
Karnero.
17 Tungod kay nag-abot na ang adlaw nga ipaagom nila ang ila kaakig sa mga tawo,
kag wala gid sing may makakontra sa ila."

---

* **6:8** *Hades:* buot silingon, *lugar sang mga patay*

7

Ang 144,000 ka Tawo nga Ginmarkahan

1 Pagkatapos sadto, may nakita ako nga apat ka anghel nga nagatindog sa apat ka
corner sang kalibutan. Ginapunggan nila ang apat ka hangin sa kalibutan para wala
sing hangin nga maghuyop sa duta ukon sa dagat ukon sa bisan ano nga kahoy.
2 Kag nakita ko man ang isa pa ka anghel nga naghalin sa east. May dala siya nga
inugmarka sang buhi nga Dios. Nagsinggit siya sing mabaskog sa apat ka anghel nga
ginhatagan sang Dios sing gahom sa paghalit sang duta kag sang dagat.
3 Siling niya, "Indi ninyo anay paghaliti ang duta, ukon ang dagat ukon ang mga
kahoy samtang wala ta pa mamarkahan ang mga agtang sang mga ulipon sang aton
Dios."
4 Suno sa ginsugid sa akon, 144,000 ang ginmarkahan sang marka sang Dios. Halin
sila sa tanan nga tribo sang Israel.

5 12,000 halin sa tribo ni Juda;
12,000 halin sa tribo ni Reuben;
12,000 halin sa tribo ni Gad;
6 12,000 halin sa tribo ni Asher;
12,000 halin sa tribo ni Naftali;
12,000 halin sa tribo ni Manase;
7 12,000 halin sa tribo ni Simeon;
12,000 halin sa tribo ni Levi;
12,000 halin sa tribo ni Isacar;
8 12,000 halin sa tribo ni Zebulun;
12,000 halin sa tribo ni Jose;
12,000 halin sa tribo ni Benjamin.

Ang Madamo nga Tawo sa Atubangan sang Trono sang Dios

9 Pagkatapos sadto, nakita ko ang mga tawo nga indi maisip tungod sa ila kadamuon.
Ini nga mga tawo halin sa tanan nga nasyon, tribo, lahi kag lingguahe. Nagatindog sila
didto sa atubangan sang trono kag sang Karnero. Ang ila bayo puro puti kag malaba,
kag may ginauyatan sila nga mga dahon sang palma.
10 Nagasinggit sila sing mabaskog, "Dalayawon ang Dios nga nagapungko sa trono,
kag dalayawon man ang Karnero kay ginluwas nila kami sa silot!"
11 Kag nagtindog ang tanan nga anghel sa palibot sang trono kag sang mga
manugdumala, kag sang apat ka buhi nga mga tinuga. Nagluhod dayon ang mga
anghel sa atubangan sang trono kag nagsimba sa Dios.
12 Nagsiling sila, "Matuod gid nga ang aton Dios dapat nga dayawon, padunggan,
pasalamatan kag tahuron. Nahibaluan niya ang tanan, kag ang tanan nga gahom kag
kabaskog ara sa iya. Dayawon siya hasta san-o! Amen!"
13 Pagkatapos nagpamangkot sa akon ang isa sa mga manugdumala. Siling niya,
"Nahibaluan mo bala kon sin-o ang mga tawo nga ina nga nagabayo sing puti, kag kon
diin sila naghalin?"
14 Nagsabat ako, "Sir, wala ako kahibalo. Sugiri man ako!" Nagsiling siya sa akon,
"Amo ina ang mga tawo nga nakaagi sa puwerte nga pag-antos. Ang ila mga bayo
ginlabhan nila kag ginpaputi sa dugo sang Karnero.
15 Amo ina nga dira sila nagatindog sa atubangan sang trono sang Dios, kag
adlaw-gab-i ang ila pag-alagad sa iya sa iya templo. Kag ang *Dios mismo nga*
nagapungko sa trono amo ang nagaasikaso sa ila.
16 Indi na gid sila paggutumon ukon pag-uhawon. Kag indi na sila mainitan ukon
mapaso sa init sang adlaw.

17 Kay ang Karnero nga dira sa trono amo na ang magabantay sa ila. Dal-on niya sila
sa mga tuburan nga nagahatag sang kabuhi, kag pahiran sang Dios ang tanan nga luha
sa ila mga mata.”*

8

Ang Paghukas sang Ikapito nga Selyo

1 Sang paghukas sang Karnero sang ikapito nga selyo naglinong ang langit sa sulod
sang mga tunga sa oras.
2 Nakita ko dayon ang pito ka anghel nga nagatindog sa atubangan sang Dios. Kag
ang kada isa sa ila ginhatagan sang trumpeta.
3 May isa pa gid ka anghel nga nagpalapit sa halaran. May ginauyatan siya nga
bulawan nga suludlan sang insenso. Ginhatagan siya sing madamo nga insenso para
iupod sa mga pangamuyo sang tanan nga tumuluo kag ihalad sa halaran nga bulawan
nga ara sa atubangan sang trono.
4 Gani nagtub-ok paibabaw ang aso sang ginsunog nga insenso kaupod sang mga
pangamuyo sang mga katawhan sang Dios halin sa mga kamot sang anghel nga
nagatindog sa atubangan sang Dios.
5 Pagkatapos ginkuha sang anghel ang suludlan sang insenso kag ginpuno niya ini
sing kalayo halin sa halaran kag ginhaboy niya dayon sa duta. Sa gilayon, nagpangilat,
nagdaguob, naggahod kag naglinog.

Ang mga Trumpeta

6 Karon, ang pito ka anghel nga may pito ka trumpeta nagpreparar na sa pagpatunog
sang ila mga trumpeta.
7 Ang premiro nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta. Nag-ulan dayon sing yelo
kag kalayo nga may lakot nga dugo. Kag nasunog ang ikatlo nga parte sang duta, ang
ikatlo nga parte sang kahoy, kag ang tanan nga hilamon.
8 Dayon ang ikaduha nga anghel nagpatunog man sang iya trumpeta, kag may
nahulog sa dagat nga daw isa ka dako nga bukid nga nagadabadaba.
9 Kag ang ikatlo nga parte sang dagat nangin dugo, ang ikatlo nga parte sang tanan
nga sapat sa dagat nagkalamatay, kag ang ikatlo nga parte sang tanan nga barko
nagkalaguba.
10 Ang ikatatlo naman nga anghel ang nagpatunog sang iya trumpeta, kag may dako
nga bituon nga nagadabdab nga daw sa suga nga nahulog halin sa langit kag nagtupa
sa ikatlo nga parte sang mga suba kag mga tuburan.
11 Ang ngalan sang ato nga bituon “Pait.” Gani ang ikatlo nga parte sang mga tubig
nagpait, kag madamo nga tawo ang nagkalamatay sang pag-inom nila sini.
12 Dayon ang ikaapat nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag ang natabo,
naigo ang ikatlo nga parte sang adlaw, ang ikatlo nga parte sang bulan, kag ang ikatlo
nga parte sang mga bituon, kag nadula ang ikatlo nga parte sang ila kasanag. Gani
nagdulom sa ikatlo nga parte sang adlaw kag sa ikatlo nga parte sang gab-i.*
13 Pagkatapos sadto may nakita ako nga agila nga nagalupad sa kahanginan.
Nabatian ko nga nagasinggit ini sing mabaskog, “Kaluluoy! Kaluluoy gid ang mga
nagaestar sa kalibutan kon magpatunog pa gid ang tatlo ka anghel sang ila mga
trumpeta.”

---

* **7:17** Isa. 49:10; 25:8 * **8:12** *Gani nagdulom...gab-i:* ukon, *Gani nadula ang ikatlo nga parte sang kasanag kon adlaw kag kon gab-i.*

9

1 Dayon ang ikalima nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag nakita ko ang isa
ka bituon nga nahulog sa duta halin sa langit. Ini nga bituon ginhatagan sing yabi nga
para sa puwertahan sang madalom gid nga buho.*
2 Gin-abrihan sang bituon ini nga buho, kag nagguwa dayon ang aso nga daw sa
naghalin sa dako gid nga hurnohan. Nagdulom ang kalibutan tungod kay ang silak
sang adlaw nalipdan sang aso nga halin sa buho.
3 Kag indi lang ina, kundi halin sa aso may nagguluwa nga mga apan nga naghugpa
sa duta, kag ginhatagan sila sing gahom nga magpanakit pareho sa iwi-iwi.
4 Ginhambalan sila nga indi nila paghalitan ang mga hilamon, ukon ang mga kahoy,
ukon ang iban pa nga mga tanom, kundi ang mga tawo lang nga wala sing marka sang
Dios sa ila mga agtang.
5 Gintugutan ang mga apan nga sakiton ato nga mga tawo sa sulod sang lima ka
bulan, pero wala sila pagtuguti nga pamatyon nila sila. Ang kasakit sang ila kinadtan
pareho sang kinadtan sang iwi-iwi.
6 Gani sa sulod sang lima ka bulan, gusto sang mga tawo nga mapatay, pero indi sila
mapatay. Bisan gusto na gid nila nga mapatay, indi gid sila mapatay.
7 Ang hitsura sang ato nga mga apan daw sa mga kabayo nga preparado na sa
inaway. Sa ila ulo may nagatungtong nga daw sa korona nga bulawan kag ang ila guya
daw sa guya sang tawo.
8 Ang ila buhok daw sa buhok sang babayi, kag ang ila mga ngipon daw sa ngipon
sang leon.
9 Ang ila mga dughan natabunan sang daw sa panaming nga salsalon, kag ang huni
sang ila mga pakpak daw sa hagunos sang madamo nga karwahe nga ginaguyod sang
mga kabayo pakadto sa inaway.
10 Ang ila ikog pareho sa ikog sang iwi-iwi nga nagapangutot, kag ang ila ikog may
ikasarang sa pagpaantos sa mga tawo sa sulod sang lima ka bulan.
11 May hari nga nagadumala sa ila. Ini amo ang anghel *nga nag-abri* sang madalom
nga buho. Ang iya ngalan sa *lingguahe nga* Hebreo si Abadon, sa Griego si Apolyon,
nga kon sa aton pa Manuglaglag.
12 Tapos na ang premiro nga makahaladlok nga hitabo, pero may duha pa gid nga
magaabot.
13 Dayon ang ikaanom nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag nabatian ko
nga may naghambal halin sa mga corner sang bulawan nga halaran nga nagaatubang
sa Dios.
14 Nagsiling ang tingog sa ikaanom nga anghel nga may trumpeta, “Buy-i na ang apat
ka anghel nga ginagapos sa dako nga suba sang Euphrates!”
15 Gani ginpangbuy-an sila. Ginpreparar na nga daan sila para gid sa sadto nga oras,
para pamatyon nila ang ikatlo nga parte sang tanan nga tawo.
16 Ginsugiran ako nga ang kadamuon sang ila mga soldado nga manugkabayo
200,000,000.
17 Kag suno sa ginpakita sa akon, amo ini ang hitsura sang mga kabayo kag sang mga
nagasakay: Ang mga nagasakay may mga panaming sa dughan nga ang mga kolor
pula pareho sang kalayo, *asul pareho sang* sapiro, kag *dalag pareho sang* asupre. Ang
mga kabayo ya, ang ila ulo daw sa ulo sang leon, kag sa ila baba may nagaguwa nga
kalayo, aso, kag asupre.
18 Kag paagi sa sining tatlo ka kahalitan nga amo ang kalayo, aso, kag asupre nga
nagaguwa sa baba sang mga kabayo, nagkalamatay ang ikatlo nga parte sang mga
tawo.

---

* **9:1** *madalom gid nga buho* nga ginaestaran sang malain nga mga espiritu.

19 Ang gahom sang mga kabayo nagahalin sa ila baba kag sa ila ikog. Ang ila ikog
daw sa mga man-og nga nagapangagat, kag amo ini ang ila ginagamit sa pagsakit sa
mga tawo.
20 Pero ang mga tawo nga nabilin, nga wala nagkalamatay sa sining tatlo ka
kahalitan, wala pa gid magbiya sa mga dios-dios nga ila ginhimo. Sige pa gid ang ila
simba sa mga demonyo kag sa mga rebulto nga bulawan, pilak, saway, bato kag kahoy.
Ang ini nga mga rebulto indi makakita, indi makabati, kag indi makalakat.
21 Wala man sila naghinulsol sang ila pagpamatay, pagpangbabaylan,
pagpakigrelasyon nga imoral, kag pagpangawat.

10

Ang Anghel kag ang Gamay nga Kasulatan

1 Pagkatapos sadto, may nakita ako liwat nga anghel nga gamhanan nga nagapanaog
halin sa langit. Nalikupan siya sang panganod, kag may nagalibot nga balangaw sa iya
ulo. Nagasilak ang iya nawong pareho sa adlaw, kag ang iya mga batiis daw sa mga
haligi nga kalayo.
2 May ginauyatan siya nga gamay nga kasulatan nga nahumlad. Pag-abot niya sa
kalibutan, gintungtong niya ang iya tuo nga tiil sa dagat kag ang iya wala nga tiil sa
duta,
3 kag nagsinggit siya. Ang iya tingog daw sa leon nga nagangurob. Pagkatapos niya
singgit, nagsabat ang pito ka daguob.
4 Isulat ko na kuntani ang ginhambal sang pito ka daguob, pero may nabatian ako
nga tingog halin sa langit nga nagsiling, “Indi pag-ipanugid ang ginhambal sang pito
ka daguob. Indi ini pag-isulat.”
5 Karon, ang anghel nga nakita ko nga nagatindog sa dagat kag sa duta nagbayaw
sang iya tuo nga kamot sa langit
6 kag nagpanumpa sa Dios, ang Dios nga nagakabuhi hasta san-o, nga naghimo sang
langit, duta, kag dagat, kag sang tanan nga butang nga ara sa ila. Nagsiling ang anghel,
“Indi na magdugay,
7 kay kon magpatunog na ang ikapito nga anghel sang iya trumpeta, himuon na sang
Dios ang iya tinago nga plano suno sa iya ginsugid sa iya mga ulipon nga mga propeta.”
8 Nagsiling liwat sa akon ang tingog nga halin sa langit, “Kadtui ang anghel nga
nagatindog sa dagat kag sa duta, kag kuhaa ang kasulatan nga nahumlad sa iya
kamot.”
9 Gani nagkadto ako sa anghel kag ginpangayo ko sa iya ang gamay nga kasulatan.
Nagsiling siya sa akon, “Ari, kuhaa kag kauna. Daw honey ini katam-is kon dira pa sa
imo baba, pero pag-abot sa imo tiyan magapait ini.”*
10 Ginkuha ko ang kasulatan sa iya kamot kag ginkaon ko dayon. Daw honey matuod
ang iya katam-is sa akon baba, pero pagkatulon ko na, nagpait sa akon tiyan.
11 Kag may nagsiling dayon sa akon, “Kinahanglan iwali mo liwat ang ginpahambal
sang Dios parte sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, lingguahe kag hari.”

11

Ang Duha ka Saksi

1 Dayon ginhatagan ako sang inugtakos nga daw sa baston. Nagsiling ang naghatag
sa akon, “Sige, taksa ang templo sang Dios kag ang halaran, kag isipa dayon kon pila
ang nagasimba didto.

---

* **10:9** Eze. 3:3

2 Pero ang sa guwa sang templo indi lang pag-ilakip takos kay ina para sa mga tawo
nga wala makakilala sa Dios. Ini sila amo ang magaguba sang balaan nga siyudad sa
sulod sang 42 ka bulan.
3 Kag sa sina nga mga inadlaw ipadala ko ang akon duha ka saksi nga magasuksok
sang sako *bilang tanda sa mga tawo nga dapat na sila maghinulsol.* Kag magawali sila
sang akon ipawali sa ila sa sulod sang 1,260 ka adlaw."
4 Ang ining duha ka saksi amo ang duha ka kahoy nga olibo* kag duha ka suga nga
nagatindog sa atubangan sang Ginoo, nga amo ang Ginoo sa bilog nga kalibutan.
5 Kon may magtinguha sa pagsakit sa ila, may kalayo nga magaguwa sa ila baba kag
magalaglag sang ila mga kaaway. Pareho sini ang pagpatay sa kay bisan sin-o nga
gusto magsakit sa ila.
6 May gahom man sila sa pagpugong sang ulan para indi mag-ulan samtang
nagawali sila sang pulong sang Dios. May gahom man sila nga ang tubig sa mga
tuburan mahimo nila nga dugo. Kag indi lang ina kundi may gahom pa gid sila sa
paghalit sang bilog nga kalibutan paagi sa nagkalain-lain nga kahalitan sa bisan ano
nga oras nga gusto nila.
7 Kon makatapos na sila sa pagwali sang pulong sang Dios, awayon sila sang dako
nga sapat nga magaguwa halin sa madalom nga buho. Ining duha ka manugwali
mapierdi sang sapat kag patyon dayon sila.
8 Ang ila bangkay mabilin lang sa karsada sang bantog nga siyudad, nga sa diin ang
ila Ginoo ginlansang sa krus. Ang ini nga siyudad nagasimbolo sang Sodom ukon
Egypt.
9 Sa sulod sang tatlo ka adlaw kag tunga, didto ang ila bangkay sa karsada nga
ginatan-aw sang mga tawo sa nagkalain-lain nga lahi, tribo, lingguahe kag nasyon.
Kag indi magtugot ang mga tawo nga ipalubong sila.
10 Magakalipay gid ang mga tawo sa kalibutan tungod kay napatay na atong duha ka
tawo. Magaselebrar sila kag magaregaluhay tungod nga napatay ang duha ka propeta
sang Dios nga nagdala sing madamo nga kalisod sa mga tawo sa kalibutan.
11 Pero pagkaligad sang tatlo ka adlaw kag tunga, ginbuhi liwat sang Dios ang ila
mga bangkay. Nagtindog sila kag ang tanan nga nakakita sa ila hinadlukan.
12 Dayon ang ining duha ka saksi nakabati sang tingog nga mabaskog halin sa langit
nga nagasiling, "Dali, saka kamo diri!" Kag samtang nagatan-aw ang ila mga kaaway,
nagsaka sila pa-langit.
13 Sa amo man nga oras naglinog sing mabaskog. Ang ikanapulo nga parte sang
siyudad naguba, kag 7,000 ka tawo ang nagkalamatay sa ato nga linog. Ang mga tawo
nga wala nagkalamatay kinulbaan, kag nagdayaw sila sa Dios sang langit.†
14 Ang ikaduha nga makahaladlok nga hitabo tapos na, pero may masunod pa nga
ikatatlo.

Ang Ikapito nga Trumpeta

15 Ang ikapito nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag may mabaskog nga
mga tingog sa langit nga nagasiling, "Karon ang aton Ginoo kag ang iya pinili nga si
Cristo amo na ang magahari sa kalibutan. Kag ang iya paghari wala sing katapusan!"
16 Kag ang 24 ka manugdumala nga nagapungko sa ila mga trono sa atubangan sang
Dios nagluhod dayon kag nagsimba sa Dios,
17 nga nagasiling,
"Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan,
ikaw ang Dios sang una, kag ikaw man ang Dios subong.

---

* **11:4** *duha ka kahoy nga olibo:* Amo ini sila ang katumanan sang propesiya ni Zacarias (Zac. 4:2-14). † **11:13** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*

Nagapasalamat kami sa imo tungod kay gin-gamit mo na ang imo gahom,
kag nag-umpisa ka na nga maghari sa kalibutan.
18 Puwerte gid ang kaakig sang mga tawo
nga wala nagakilala sa imo.
Kay nag-abot na ang oras nga silutan mo sila.
Kag ang mga patay hukman mo na.
Amo na ini ang oras nga hatagan mo sing padya ang imo mga ulipon,
ang mga propeta, ang imo mga katawhan,
kag ang tanan nga nagatahod sa imo,
bantog man ukon indi.
Oras na nga pamatyon mo ang mga tawo nga nagaguba sang kalibutan."
19 Pagkatapos sadto, gin-abrihan ang templo sang Dios didto sa langit. Kag didto sa sulod, makita ang Kahon sang iya Kasugtanan. Dayon nagpangilat, nagginahod, kag nagdinaguob. Naglinog man kag nag-ulan sing yelo nga daw mga bato.

12

Ang Babayi kag ang Dragon

1 May makatilingala dayon nga butang nga nagpakita sa langit. Nakita ko ang isa ka babayi nga nagabayo sing adlaw, kag ang bulan didto sa idalom sang iya mga tiil. Kag sa iya ulo may korona nga may dose ka bituon.
2 Manugbata na ang babayi, kag nagauraroy tungod kay nagapasakit na siya.
3 May isa pa gid ka makatilingala nga butang nga akon nakita sa langit. May dako nga dragon nga pula nga may pito ka ulo kag may napulo ka sungay, kag sa kada ulo may korona.
4 Ginpangahig sang iya ikog ang ikatlo nga parte sang mga bituon kag ginpanghaboy sa duta. Didto siya nagatindog malapit sa babayi nga manugbata para pagbata sang babayi kaunon niya dayon ang bata.
5 Karon, nagbata ang babayi kag ang iya bata lalaki. Ang ini nga bata amo ang magadumala sa mga nasyon, kag wala gid sing may makakontra sa iya pagdumala.* Gani *pagkatawo sang bata,* ginsabnit siya dayon kag gindala sa Dios didto sa iya trono.
6 Ang babayi nga nagbata nagpalagyo sa kamingawan nga ginpreparar na nga daan sang Dios para sa iya, para didto siya atipanon sa sulod sang 1,260 ka adlaw.
7 Karon, nagsugod ang inaway sa langit. Nagpakig-away si Micael kag ang iya mga kaupod nga mga anghel kontra sa dragon. Nagpakig-away man ang dragon kag ang iya sakop nga mga anghel.
8 Pero indi makadaog ang dragon, kag siya kag ang iya mga anghel ginpalayas sa langit.
9 Gintabog paguwa ang dako nga dragon. Siya amo atong man-og sang una nga ginatawag nga yawa ukon Satanas, nga nagapatalang sa mga tawo sa bilog nga kalibutan. Ginhulog siya diri sa kalibutan pati ang iya sakop nga mga anghel.
10 Pagkatapos sadto, nabatian ko dayon ang mabaskog nga tingog didto sa langit nga nagasiling, "Karon nag-abot na ang oras nga ang mga tawo luwason na sang Dios! Ginapakita na niya subong ang iya gahom bilang Hari kag ang awtoridad ni Cristo nga iya pinili! Kay ginpalayas na sa langit ang manug-akusar sang aton mga kauturan. Wala sing pahuway ang iya pag-akusar sa ila sa aton Dios.
11 Pero ginpierdi siya sang aton kapareho nga mga tumuluo paagi sa dugo sang Karnero, kag paagi sa kamatuoran nga ila ginsugid. Kag wala nila ginpasulabi ang ila kabuhi gani wala sila nahadlok nga magtaya sang ila kabuhi.

---

* **12:5** Sal. 2:9

12 Gani magkalipay kamo, kamo nga nagaestar sa langit. Pero kaluluoy kamo nga
nagaestar sa duta kag sa dagat, tungod kay nagpanaog na ang yawa dira sa inyo.
Naakig gid siya katama tungod kay nahibaluan niya nga malip-ot na gid lang ang iya
tion nga nabilin."
13 Sang matalupangdan sang dragon nga ginhulog na siya sa duta, ginlagas niya
dayon ang babayi nga nagbata sing lalaki.
14 Pero ginhatagan ang babayi sing duha ka pakpak nga pareho sa dako nga agila,
para makalupad siya pakadto sa iya lugar sa kamingawan nga sa diin pagaasikasuhon
siya sa sulod sang tatlo ka tuig kag tunga, kag indi siya maano sang man-og.
15 Gani nagbuga dayon ang man-og sing madamo nga tubig nga daw sa baha
pakadto didto sa babayi para anuron siya.
16 Pero ginbuligan sang duta ang babayi. Nag-abri ang duta kag ginsuyop ang tubig
nga halin sa baba sang dragon.
17 Kag nagdugang pa gid ang kaakig sang dragon sa babayi, gani ang iya ginhimo,
nagpakig-away siya sa iban nga mga bata sang babayi. Ini nga mga bata wala sing iban
kundi ang tanan nga nagatuman sa mga sugo sang Dios kag nagasunod sa kamatuoran
nga ginpanudlo ni Jesus.
18 Kag nagtindog ang dragon sa baybayon.

13

Ang Duha ka Sapat

1 Dayon may nakita ako nga sapat nga nagbutwa sa dagat nga napulo ang iya sungay
kag pito ang iya ulo. Kada sungay may korona, kag sa kada ulo may nakasulat nga
ngalan nga nagainsulto sa Dios.*
2 Ang sapat nga akon nakita daw sa leopard. Ang iya tiil daw sa tiil sang bear, kag
ang iya baba daw sa baba sang leon. Ginhatag sang dragon ang iya gahom kag ang iya
trono sa sapat para mangin dako ang iya awtoridad sa paghari.
3 Ang isa sa mga ulo sang sapat daw ginpatay, pero ang iya pilas nga ikamatay
nag-ayo. Natingala gid sa sapat ang mga tawo sa bilog nga kalibutan, kag nagsunod
sila sa iya.
4 Ginsimba nila ang dragon tungod kay siya amo ang naghatag sing gahom sa sapat.
Ginsimba man nila ang sapat; siling nila, "Wala sing may makapareho sa sini nga
sapat kag wala sing may makakontra sa iya."
5 Gintugutan sang Dios ang sapat nga maghambal sing puwerte nga pag-insulto *sa
iya* kag maggahom sa sulod sang 42 ka bulan.
6 Gin-insulto niya ang Dios, ang ngalan sang Dios, ang ginaestaran sang Dios, kag ang
tanan nga nagaestar sa langit.
7 Gintugutan man siya nga awayon niya kag pierdihon ang mga katawhan sang Dios.
Kag ginhatagan man siya sing awtoridad nga maghari sa tanan nga *tawo sa kalibutan
bisan ano pa ang ila* tribo, lahi, lingguahe, kag nasyon.
8 Ang ini nga sapat simbahon sang tanan nga tawo sa kalibutan nga ang ila ngalan
wala masulat sa libro sang kabuhi† halin sang pagtuga sang kalibutan. *Ini nga libro* iya
sang Karnero nga ginpatay.
9 Gani kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian.
10 Ang bisan sin-o nga gintalana nga dakpon, pagadakpon gid. Kag ang bisan sin-o
nga gintalana nga patyon sa espada, pagapatyon gid sa espada.‡ Gani ang mga

* **13:1** *ngalan nga nagainsulto sa Dios:* siguro tungod nga gin-gamit niya ang ngalan sang Dios para sa iya kaugalingon. † **13:8** *libro sang kabuhi:* Tan-awa ang footnote sa 3:5. ‡ **13:10** Jer. 15:2

katawhan sang Dios kinahanglan nga magmainantuson kag may hugot nga pagtuo sa Dios.
11 Pagkatapos sadto, nakita ko pa gid ang isa ka sapat nga nagguwa halin sa duta.
Ang ini nga sapat may duha ka sungay nga pareho sa sungay sang karnero, pero kon
maghambal ini daw sa dragon.
12 Gin-gamit niya ang awtoridad sang premiro nga sapat para mag-alagad sa iya.
Ginpilit niya ang tanan nga tawo sa kalibutan nga magsimba sa premiro nga sapat nga
may pilas nga ikamatay nga nag-ayo.
13 Madamo nga milagro ang ginhimo sining ikaduha nga sapat, pareho sa pagpaulan
sang kalayo halin sa langit. Ginhimo niya ini nga mga milagro para makita sang mga
tawo nga gamhanan siya.
14 Gani paagi sa mga milagro nga ginpahimo sa iya sang premiro nga sapat,
gindayaan niya ang mga tawo sa kalibutan. Ginsilingan niya ang mga tawo nga
himuan sang rebulto ang premiro nga sapat *para simbahon.* Ining premiro nga sapat
ginlabo sang espada pero nabuhi pa.
15 Ang ikaduha nga sapat gintugutan man nga maghatag sing kabuhi sa rebulto sang
premiro nga sapat, para makahambal ang rebulto kag makapamatay sang mga tawo
nga indi magsimba sa iya.
16 Kag indi lang ina, kundi ginpilit niya ang tanan nga tawo, bantog kag indi,
manggaranon kag imol, ulipon kag indi ulipon, nga markahan sila sa ila tuo nga kamot
ukon sa ila mga agtang.
17 Kag ang bisan sin-o nga indi magpamarka sang ngalan sang *premiro nga* sapat
ukon sang numero sang iya ngalan indi makabakal ukon makabaligya.
18 Kinahanglan gid ang kaalam para mahibaluan kon ano ang kahulugan sang
numero sang sapat, kay ini nagarepresentar sang ngalan sang tawo. Kag amo ini ang
numero: 666.

14

Ang Kanta sang mga Tinubos

1 Pagkatapos sadto, nakita ko ang Karnero nga nagatindog didto sa Bukid sang Zion.
Kaupod niya didto ang 144,000 ka tawo. Sa ila agtang nakasulat ang ngalan sang
Karnero kag sang iya Amay.
2 Dayon may tingog ako nga nabatian halin sa langit nga daw sa daganas sang busay
ukon daw sa matunog nga daguob; kag daw sa tukar sang mga manug-arpa nga
nagakuting-kuting sa ila mga arpa.
3 Ang 144,000 ka tawo nagakanta nga nagaatubang sa trono, sa apat ka buhi nga mga
tinuga, kag sa mga manugdumala. Kag ginakanta nila ang bag-o nga kanta nga wala
sing iban nga nakahibalo kundi sila lang nga 144,000 nga mga tinubos halin sa
kalibutan.
4 Sila amo ang mga tawo nga wala gid nagpakighilawas sa mga babayi kag wala gid
nagpangasawa. Nagasunod sila sa Karnero bisan diin siya magkadto. Gintubos sila
halin sa mga tawo para mangin una nga inughalad sa Dios kag sa Karnero.
5 Wala sing may makasiling nga nagbutig sila, kag wala gid sing may ikasaway sa ila.

Ang Tatlo ka Anghel

6 Kag nakita ko dayon ang isa pa gid ka anghel nga nagalupad sa kahanginan. Dala
niya ang wala nagabaylo nga Maayong Balita. Ginsugid niya ini sa mga tawo sa
kalibutan, sa tanan nga nasyon, tribo, lingguahe, kag lahi.
7 Nagsiling siya sa mabaskog nga tingog, “Kahadluki ninyo ang Dios kag dayawa
siya, tungod kay nag-abot na ang oras nga hukman niya ang tanan nga tawo. Simbaha
ninyo ang Dios nga naghimo sang langit, sang duta, sang dagat, kag sang mga tuburan.”

8 Ang ikaduha nga anghel nagsunod sa nahauna nga anghel. Siling niya, “Naguba!
Naguba na ang bantog nga siyudad sang Babilonia.*† Kay ang iya mga pumuluyo amo
ang nagganyat sa mga tawo sa bilog nga kalibutan nga magsunod sa ila imoralidad,
nga ginakaugtan gid sang Dios.”
9 Ang ikatatlo nga anghel nagsunod sa duha ka nahauna nga anghel. Nagasiling siya
sa mabaskog nga tingog, “Ang tanan nga nagasimba sa sapat kag sa iya rebulto kag
nagabaton sang marka sang sapat sa ila agtang ukon sa ila kamot
10 makatilaw gid sang kaakig sang Dios. Kag silutan gid sila sa nagadabadaba nga
asupre samtang nagatan-aw ang balaan nga mga anghel sang Dios kag ang Karnero.
11 Ang aso sang kalayo nga magasilot sa ila magapaibabaw hasta san-o. Adlaw-gab-i
wala gid sing pahuway *ang pag-antos* sadtong mga nagasimba sa sapat kag sa iya
rebulto, sila nga nagpamarka sang ngalan sang sapat.”
12 Gani kamo nga mga katawhan sang Dios, nga nagatuman sang iya mga sugo kag
nagatuo kay Jesus, kinahanglan magmainantuson kamo.
13 Pagkatapos sadto, may nabatian ako nga tingog halin sa langit nga nagasiling,
“Isulat ini: Sugod subong bulahan ang mga nagkalamatay nga ara sa Ginoo!” Kag
nagsabat ang Espiritu *Santo*, “Matuod ina, makapahuway na sila sa ila mga
pagpangabudlay, kay mabaton na nila ang ila balos para sa ila *maayo nga* mga
binuhatan.”

Ang Pag-ani sa Kalibutan

14 Dayon may nakita ako nga puti nga panganod, kag may nagapungko didto nga
daw sa tawo.‡ May korona siya nga bulawan sa iya ulo kag may ginauyatan siya nga
matalom nga garab.
15 Dayon may isa pa gid ka anghel nga nagguwa halin sa templo kag nagsinggit sa
nagapungko sa panganod, “Gamita na ang imo garab kay tig-alani na, luto na ang
alanihon sa kalibutan.”
16 Gani gin-garab sang nagapungko sa panganod ang alanihon sa kalibutan.
17 Karon may nakita ako liwat nga anghel nga nagguwa sa templo didto sa langit, kag
may garab man siya nga matalom.
18 Kag didto sa halaran may nagguwa man nga anghel. Siya ang anghel nga
nagaasikaso sang kalayo didto sa halaran. Nagsinggit siya sa anghel nga may garab
nga matalom, “Gamita na ang imo garab kag panggutraba ang mga ubas sa kalibutan
kay luto na.”
19 Gani ginpanggutrab niya kag gintumpok dayon didto sa dako nga pulugaan. Ang
halimbawa sini nga pulugaan amo ang silot§ sang Dios.
20 Ginpuga ang mga ubas sa guwa sang siyudad, kag ang nagguwa halin sa pulugaan
dugo nga nagbaha sing mga 300 ka kilometro ang kalawigon, kag mga isa ka dupa ang
kadalumon.

15

Ang mga Anghel nga Nagadala sang Katapusan nga mga Kalalat-an

1 Kag may nakita ako liwat nga makatilingala nga talan-awon sa langit. May pito
didto ka anghel nga may dala nga pito ka kahalitan. Amo na ini ang katapusan nga
mga kahalitan nga ipadala sang Dios sa iya kaakig.
2 Kag nakita ko dayon ang daw dagat nga matin-aw nga pareho sa kristal kag daw
may kalayo. Kag didto nakita ko ang mga tawo nga nagdalaog kontra sa sapat kag sa

---

* **14:8** Isa. 21:9 † **14:8** *Babilonia:* Posible nga ang Babilonia sa sini nga libro nagasimbolo sang Roma. ‡ **14:14** *daw sa tawo:* ukon, *daw sa Anak sang Tawo* § **14:19** *silot:* sa literal, *kaakig*

iya rebulto. Wala gid sila nagpamarka sang numero sang sapat. Ini sila nagauyat sang
mga arpa nga ginhatag sa ila sang Dios.
3 Nagakanta sila sang kanta ni Moises nga ulipon sang Dios, nga kanta man sang
Karnero. Amo ini ang ila kanta,
"Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan,
makatilingala ang imo mga binuhatan!
Hari sang tanan nga nasyon,
matarong kag husto ang imo mga pamaagi!
4 Sin-o bala Ginoo ang indi mahadlok kag magdayaw sa imo?
Ikaw lang gid ang balaan.
Ang tanan nga mga katawhan magapalapit kag magasimba sa imo,
tungod kay nakita nila ang imo matarong nga mga binuhatan."
5 Pagkatapos sini, nakita ko nga nag-abri ang templo sa langit, ang Tolda nga
Simbahan nga sa diin nabutang ang Kasuguan.
6 Kag halin didto sa templo nagguwa ang pito ka anghel nga nagadala sang pito ka
kahalitan. Nagabayo sila sing matinlo nga linen nga nagabadlak, kag sa ila dughan
may wagkos nga bulawan.
7 Karon, ang isa sa apat ka buhi nga mga tinuga naghatag sa pito ka anghel sang pito
ka yahong nga bulawan, nga puno sang kaakig sang Dios nga nagakabuhi hasta san-o.
8 Napuno ang templo sang aso tungod kay didto ang Dios kag ang iya gahom. Kag
wala sing may makasulod didto sa templo samtang wala pa matapos ang pito ka
kahalitan nga halin sa pito ka anghel.

16

Ang mga Yahong nga Ginasudlan sang Kaakig sang Dios

1 Pagkatapos may nabatian ako nga mabaskog nga tingog halin sa templo nga
nagasiling sa pito ka anghel, "Sige, iula na ninyo sa kalibutan ang pito ka yahong nga
ina nga ginasudlan sang kaakig sang Dios."
2 Gani naglakat ang premiro nga anghel kag gin-ula niya ang sulod sang iya yahong
sa duta. Ang natabo, nag-abot ang mga masakit kag syado kalain nga mga katol sa mga
tawo nga may marka sang sapat kag sa mga nagasimba sa iya rebulto.
3 Gin-ula dayon sang ikaduha nga anghel ang sulod sang iya yahong sa dagat, kag
ang tubig sa dagat nangin pareho sang dugo sang patay nga tawo. Kag nagkalamatay
ang tanan nga nagakabuhi sa dagat.
4 Pagkatapos gin-ula sang ikatatlo nga anghel ang sulod sang iya yahong sa mga suba
kag sa mga tuburan, kag ang tanan nga tubig nangin dugo man.
5 Nabatian ko dayon ang anghel nga ginatugyanan sang tubig nga nagasiling,
"Matarong ka gid, *O Dios,* ikaw nga amo sang una kag amo man subong. Balaan ka gid,
kay husto ining mga silot nga imo ginahimo sa mga tawo.
6 Ginpaagay nila ang dugo sang imo mga katawhan pati sang mga propeta, gani
subong dugo man ang imo ipainom sa ila. Kay ina ang bagay nga ibalos sa ila."
7 Kag may nabatian dayon ako nga tingog halin sa halaran nga nagasiling, "Ginoong
Dios nga makagagahom sa tanan, husto kag matarong gid ang imo pagsilot sa mga
tawo!"
8 Karon, gin-ula sang ikaapat nga anghel ang sulod sang iya yahong sa adlaw, kag
nag-init gid ang adlaw, kag nagkalapaso ang mga tawo tungod sa kainit.
9 Pero bisan nagkalapaso ang mga tawo, wala sila gihapon naghinulsol kag
nagdayaw sa Dios, kundi ginpakalain pa gani nila ang Dios nga amo ang may gahom sa
mga kahalitan nga nag-abot sa ila.

10 Gin-ula man sang ikalima nga anghel ang sulod sang iya yahong didto sa trono
sang sapat. Kag nagdulom dayon sa iya bilog nga ginharian. Kag tungod sa mga
kasakit nga gin-antos sang mga tawo, ginkagat na lang nila ang ila mga bibig.
11 Wala gid sila naghinulsol sa ila malain nga mga pagginawi kundi ginpakalain pa
gani nila ang Dios sang langit* tungod sa mga katol kag kasakit nga ila ginaantos.
12 Gin-ula sang ikaanom nga anghel ang sulod sang iya yahong sa dako nga suba sang
Euphrates. Nagmala dayon ang suba para makaagi didto ang mga hari halin sa east.
13 Kag may nakita dayon ako nga tatlo ka mahigko nga espiritu, nga daw sa mga
paka, nga nagaguwa sa baba sang dragon, sa baba sang sapat, kag sa baba sang indi
matuod nga propeta.
14 Ini gali sila mga demonyo nga nagahimo sang mga milagro. Nagakadto sila sa mga
hari sa bilog nga kalibutan para tipunon sila para sa pagpakig-away sa Dios pag-abot
sang bantog nga adlaw *nga gintigana* sang Dios nga makagagahom sa tanan.
15-16 Kag ang lugar nga pagatipunan sang mga hari *pati sang ila mga soldado*
ginatawag sa Hebreo nga Armagedon.
Pero nagsiling ang Ginoo, "Pamati kamo sing maayo! Magaabot ako pareho sang
pag-abot sang makawat, *tungod kay wala sing may makahibalo kon san-o*. Bulahan ang
tawo nga nagabantay kag wala nagauba sang iya bayo, para kon mag-abot ako indi
siya maglakat nga hublas kag mahuy-an sa mga tawo!"
17 Karon, gin-ula sang ikapito nga anghel ang sulod sang iya yahong sa hangin. Kag
nabatian ko nga may nagasinggit halin sa trono nga didto sa templo, nga nagasiling,
"Tapos na ang tanan!"
18 Kag nagpangilat dayon, nagginahod, nagdaguob kag naglinog sing mabaskog.
Wala pa gid sing linog nga pareho sadto kabaskog halin sang paghimo sang tawo. Amo
gid ato ang pinakamabaskog nga linog sa tanan.
19 Napihak ang bantog nga siyudad sa tatlo ka parte, kag nagkalaguba ang mga
siyudad sang tanan nga nasyon. Gintuman sang Dios ang iya promisa parte sa mga
tawo nga nagaestar sa siyudad sang Babilonia. Amo ato nga nag-abot na sa ila ang
puwerte nga kaakig sang Dios.
20 Nagkaladula ang tanan nga isla kag wala na sing bukid nga makita.
21 Kag indi lang ina, kundi gin-ulanan pa gid ang mga tawo sang yelo nga ang kada
isa nagabug-at sing mga 50 ka kilo. Kag ginpakalain sang mga tawo ang Dios tungod sa
sina nga kahalitan nga puwerte gid.

17

Ang Malain nga Babayi

1 Karon, nagpalapit sa akon ang isa sa pito ka anghel nga nag-ula sang sulod sang ila
yahong. Siling niya, "Dali, ipakita ko sa imo kon paano ang pagsilot sa bantog nga
babayi nga nagabaligya sang iya lawas, nga nagapungko sa madamo nga katubigan.
2 Nagpakighilawas sa iya ang mga hari sa kalibutan *paagi sa pagsunod sa iya*
gintudlo, kag ang mga tawo sa kalibutan daw sa nahubog tungod sang iya gintudlo sa
ila nga puro malain."
3 Pagkatapos gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo* kag gindala ako sang anghel sa
kamingawan. Didto may nakita ako nga babayi nga nagasakay sa pula nga sapat. Pito
ang ulo sang sapat kag napulo ang iya sungay, kag sa iya bilog nga lawas may
nakasulat nga mga ngalan nga nagainsulto *sa Dios*.
4 Nagabayo ang babayi sing granate* kag pula. Gindekorasyunan man siya sang
bulawan, malahalon nga mga bato, kag mga perlas. May ginauyatan siya nga bulawan

* **16:11** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* * **17:4** *granate:* sa English, *purple*

nga tasa nga puno sang malaw-ay kag mahigko nga mga butang tungod sang iya
imoral nga pagpakigrelasyon.
5 May nakasulat nga ngalan sa iya agtang nga may tinago nga kahulugan. *Amo ini*
ang nakasulat,

ANG BANTOG NGA SIYUDAD SANG BABILONIA
NGA AMO ANG ILOY SANG TANAN NGA NAGABALIGYA SANG ILA LAWAS†
KAG SANG TANAN NGA KALAINAN SA BILOG NGA KALIBUTAN.

6 Kag nakita ko man nga nahubog siya sang dugo sang mga katawhan sang Dios, ang
mga manugpamatuod ni Jesus *nga iya ginpamatay*.

Natingala gid ako sang pagkakita ko sa iya.
7 Pero nagsiling ang anghel sa akon, "Indi ka magkatingala. Sugiran ko ikaw sang
tinago nga kahulugan sang babayi pati sang sapat nga iya ginasakyan nga may pito ka
ulo kag napulo ka sungay.
8 Ang sapat nga imo nakita buhi sadto anay, pero subong patay na. Ugaling madali
na lang siya magguwa halin sa madalom gid nga buho, pero pagguwa niya laglagon
siya. Makita siya sang mga tawo sa kalibutan nga ang ila mga ngalan wala masulat sa
libro sang kabuhi‡ halin sang pagtuga sang kalibutan. Kag kon makita nila ang sapat,
matingala gid sila, tungod kay sadto anay buhi siya, kag napatay, pero nabuhi liwat.

9 "Kinahanglan gid ang kaalam para mahibaluan kon ano ang kahulugan sini. Ang
pito ka ulo amo ang pito ka bukid nga ginapungkuan sang babayi. Kag ini
nagakahulugan man sang pito ka hari.
10 Ang lima sa pito ka hari patay na, ang isa nagahari pa subong, kag ang isa wala pa
makaabot. Kon maghari na siya, indi lang dugay.
11 Ang sapat nga sadto anay buhi, pero subong patay na, amo ang ikawalo nga hari.
Isa man siya sa mga nahauna nga pito ka hari, kag siya pagalaglagon man.

12 "Ang napulo ka sungay nga imo nakita wala sing iban kundi ang napulo ka hari
nga wala pa makaumpisa sang ila paghari. Ini sila hatagan sing awtoridad nga
maghari kaupod sang sapat, pero indi lang dugay.§
13 Ining napulo ka hari may isa lang ka katuyuan, gani ihatag nila ang ila gahom kag
awtoridad sa sapat.*
14 Magapakig-away sila sa Karnero, pero mapierdi sila, tungod kay ang Karnero amo
ang Ginoo nga labaw sa tanan nga ginoo kag Hari nga labaw sa tanan nga hari.
Kaupod sang Karnero ang mga matutom nga ginpili kag gintawag."

15 Nagsiling man sa akon ang anghel, "Ang mga tubig nga imo nakita, nga
ginapungkuan sang babayi nga nagabaligya sang iya lawas, wala sing iban kundi ang
mga tawo sa nagkalain-lain nga lahi, nasyon kag lingguahe.
16 Ang napulo ka sungay nga imo nakita kag ang sapat magadumot sa babayi nga
nagabaligya sang iya lawas. Kuhaon nila ang tanan niya nga pagkabutang kag wala
gid sing may mabilin sa iya bisan pa ang iya ginasuksok. Pagkatapos kaunon nila ang
iya unod kag sunugon *nila dayon ang nabilin*.
17 Ipahimo ini sa ila sang Dios para himuon nila ang iya katuyuan. Gani hasta
matuman ang ginhambal sang Dios, magasugtanay ang mga hari nga ipasakop sa
sapat ang ila gahom sa pagdumala.

18 "Ang babayi nga imo nakita wala sing iban kundi ang bantog nga siyudad nga
nagahari sa mga hari sa kalibutan."

---

† **17:5** *iloy sang...lawas:* siguro ang buot silingon, *iloy sang tanan nga nagasimba sa mga dios-dios.* ‡ **17:8** *libro sang kabuhi:* Tan-awa ang footnote sa 3:5. § **17:12** *indi lang dugay:* sa literal, *sa sulod sang isa ka oras* * **17:13** *ihatag...sa sapat:* siguro ang buot silingon, *buligan nila ang sapat paagi sa ila gahom kag awtoridad.*

18

Ang Pagkaguba sang Babilonia

1 Pagkatapos sadto, nakita ko naman ang isa ka anghel nga nagapanaog halin sa
langit. Gamhanan ini nga anghel, kag ang iya kasilaw nagpasanag sa bilog nga
kalibutan.
2 Nagsinggit siya sing mabaskog,
"Naguba na! Ang bantog nga Babilonia* naguba na!†
Karon nangin elistaran na lang ini sang mga demonyo,
nangin puluy-an sang mahigko nga mga espiritu
kag sang tanan nga klase sang mga pispis
nga ginakabig nga mahigko kag makangilil-ad.
3 *Natabo ini sa Babilonia*
tungod kay ang iya mga pumuluyo amo ang nagganyat sa mga tawo sa bilog nga
kalibutan nga magsunod sa ila imoralidad,
nga ginakaugtan gid sang Dios.
Ang mga hari sa kalibutan nagpakighilawas sa Babilonia.
Kag ang mga negosyante sa kalibutan nagmanggaranon
tungod kay sa ila siya nagpamakal sang iya mga kinahanglanon para masunod
ang iya mga bisyo."
4 Kag may nabatian pa gid ako nga tingog halin sa langit nga nagasiling,
"Kamo nga akon mga tawo, guwa kamo sa sina nga siyudad,‡
para indi kamo makasunod sa iya ginahimo nga malain,
kag para indi kamo malakip sa silot nga para sa iya.
5 Kon tumpukon ang iya mga sala sunggo na ini sa langit.
Kag indi gid malipatan sang Dios ang iya kalautan.
6 Kon ano ang iya ginhimo nga malain sa iban
amo man ang himuon sa iya,
kag doble pa ang balos sa iya.
Kon ano ang iya ginsilot sa iban, doblehon ina bilang balos sa iya.
7 Kon paano nga nagpabugal siya kag nagpagusto sang iya manggad,
amo man ang itumbas nga kalisod kag kasubo sa iya.
Ang iya pagsalig rayna siya
kag indi gid magpangasubo pareho sa mga balo.
8 Tungod sini, magaabot sa iya ang mga kahalitan:
mga masakit, mga kasubo kag kagutom,
sa sulod lang sang isa ka adlaw.
Pagkatapos sunugon siya dayon,
tungod kay gamhanan ang Ginoong Dios nga nagasentensya sa iya.
9 "Ang mga hari sa kalibutan nga nagpakighilawas sa iya kag nagpagusto sang iya
manggad magahibi kon makita nila ang aso sang iya pagkasunog.
10 Didto sila sa malayo magatan-aw tungod kay nahadlok sila nga basi kon malakip
sila sa silot nga para sa iya. Magasiling sila, 'Kaluluoy! Kaluluoy sang bantog kag
gamhanan nga siyudad sang Babilonia. Kay sa malip-ot lang nga tion§ nasilutan siya!'
11 "Magahibi kag magapangasubo ang mga negosyante sa bilog nga kalibutan tungod
sa natabo sa sadto nga siyudad, kay wala na sing may magabakal sang ila mga baligya.
12 *Wala na sing may magabakal sang ila* bulawan, pilak, malahalon nga mga bato,
kag mga perlas; kag sang ila mga tela nga linen, seda, kag *mga tela nga* granate kag
pula. *Wala na sing may magabakal sang ila* kahoy nga mahamot, sang ila galamiton

---

* **18:2** *Babilonia:* Tan-awa ang "footnote" sa 14:8. † **18:2** Isa. 21:9 ‡ **18:4** Jer. 51:45 § **18:10** *malip-ot lang nga tion:* sa literal, *sa sulod sang isa ka oras.* Amo man sa bersikulo 17 kag 19.

nga ginhimo halin sa bangkil sang elepante, sa mga malahalon nga kahoy, sa saway, sa
salsalon, kag sa marmol.
13 *Kag sin-o pa ang magabakal sang ila mga ginabaligya nga mga* pahamot nga
pareho sang sinamon, insenso, mira kag iban pa. *Wala na sing may magabakal sang ila*
bino, lana, harina kag trigo; sang ila mga baka, karnero, kabayo kag karwahe; kag
bisan sang ila mga ulipon nga mga tawo.
14 *Magasiling ang mga negosyante sa siyudad sang Babilonia,* 'Ang tanan nga butang
nga imo ginahandom nga angkunon nagkaladula. Ang tanan mo nga manggad kag
pagkabutang nga ginapadayaw nadula, kag ini tanan indi mo na makita liwat!'
15 Ang mga negosyante nga nagmanggaranon sa ila negosyo sa sini nga siyudad
magatindog didto sa malayo tungod kay nahadlok sila nga basi kon malakip sila sa
silot nga para sa iya. Magahibi sila kag magapangasubo,
16 kag magasiling, 'Kaluluoy! Kaluluoy sang sina nga bantog nga siyudad! Sang una
ang mga tawo dira nagabayo sang *malahalon nga* mga tela nga linen kag *sang mga tela*
nga granate kag pula, kag nagapangalahas sang bulawan, malahalon nga mga bato,
kag mga perlas!
17 Pero sa malip-ot lang nga tion nadula ang tanan niya nga manggad!'

"Magatan-aw sa malayo ang mga kapitan sa mga barko kag ang ila mga tripulante,
pati ang mga pasahero, kag ang tanan nga tawo nga ang ila palangitan-an sa dagat.
18 Samtang nagatan-aw sila sa aso sang pagkasunog sang siyudad magasinggit sila,
'Wala gid sing siyudad nga makapareho sa sina nga bantog nga siyudad!'
19 Tungod sa ila kasubo sabwagan nila sing yab-ok ang ila mga ulo kag magahinibi
nga nagasiling, 'Kaluluoy! Kaluluoy sang sina nga bantog nga siyudad! Tungod sa iya
manggad nagmanggaranon ang tanan nga may mga sakayan sa dagat nga
nagpakignegosyo sa iya! Pero sa malip-ot lang nga tion nadula ang tanan!'

20 "Gani kamo tanan nga ara sa langit, magkalipay kamo tungod sa natabo sa sina
nga siyudad. Magkalipay kamo, kamo nga mga propeta, mga apostoles, kag mga
katawhan sang Dios, tungod kay ginsentensyahan na siya sang Dios sa iya mga
ginpanghimo sa inyo!"

21 Karon, may isa ka anghel nga gamhanan nga nagpulot sang bato nga ang
kadakuon pareho sa dako nga galingan, kag ginhaboy niya dayon ini sa dagat kag
nagsiling, "Pareho sini ang pagkadula sang bantog nga siyudad sang Babilonia, kay
indi na gid ini makita liwat.
22 Indi na gid mabatian sa siyudad ang mga sunata sang mga manug-arpa, mga
manugkanta, mga manugplawta kag mga manugtrumpeta. Indi na man makita didto
nga may nagaobra sang bisan ano nga klase nga obra. Kag wala na sing may mabatian
didto nga nagagaling.
23 Wala na gid sing suga nga makita. Wala na sing may mabatian nga tingog sang
mga bag-o nga ginkasal. *Pagasilutan ang Babilonia* tungod kay ang mga negosyante
didto puwerte ka matinaas-taason, kag tungod kay ang mga manugbabaylan didto
amo ang nagpatalang sa mga tawo sa bilog nga kalibutan."

24 Kag indi lang ina, ginpamatay man didto ang mga propeta kag mga katawhan
sang Dios. Kag ang tanan nga ginpamatay sa bilog nga kalibutan ginpamatay tungod
sa sina nga siyudad.

19

1 Pagkatapos sadto, nabatian ko ang daw sa madamo gid nga mga tawo sa langit nga
nagahambal sing mabaskog. Nagasiling sila, "Dayawon ta ang Ginoo! Dayawon ta ang
aton Dios nga makagagahom sa tanan, kay siya ang nagluwas sa aton!

2 Husto kag matarong ang iya paghukom! Ginsentensyahan niya ang bantog nga
babayi nga nagabaligya sang iya lawas, kay gindagtaan niya ang *mga tawo sa*
kalibutan sa iya imoralidad. Ginsilutan siya sang Dios tungod kay ginpamatay niya
ang mga suluguon sang Dios."
3 Nagsiling sila liwat, "Dayawon ta ang Ginoo! Ang aso sang ato nga siyudad
magatub-ok hasta san-o!"
4 Kag ang 24 ka manugdumala kag ang apat ka buhi nga mga tinuga nagluhod kag
nagsimba sa Dios nga nagapungko sa trono. Siling nila, "Amen! Dayawon ta ang
Ginoo!"

Ang Punsyon sa Kasal sang Karnero

5 Dayon may tingog ako nga nabatian halin sa trono nga nagasiling, "Dayawa ninyo
ang aton Dios, tanan kamo nga nagaalagad kag nagatahod sa iya, bantog man ukon
indi!"
6 Pagkatapos sadto, nabatian ko ang daw sa madamo gid nga mga tawo nga
nagahambal, nga daw pareho sa daganas sang busay, kag daw pareho man sa
mabaskog nga mga daguob. Nagasiling sila, "Dayawon ta ang Ginoo! Kay ang Ginoo
nga aton Dios nga makagagahom sa tanan nagahari na.
7 Maghinugyaw kita kag magkinalipay, kag dayawon ta siya. Kay nag-abot na ang
tion sang kasal sang Karnero. Ang iya nobya preparado na.
8 Ginpabayuan siya sing matinlo nga linen nga nagabadlak." (Ang bayo nga linen
nagakahulugan sang matarong nga mga binuhatan sang mga katawhan sang Dios.)
9 Nagsiling dayon ang anghel sa akon, "Isulat ini: Bulahan ang mga tawo nga
gin-agda sa punsyon sang kasal sang Karnero." Nagsiling pa gid siya, "Matuod ini nga
mga pulong sang Dios."
10 Nagluhod ako dayon sa atubangan sang anghel sa pagsimba sa iya. Pero nagsiling
siya sa akon, "Indi ina paghimua sa akon. Ang Dios lang gid ang imo simbahon.
Suluguon man lang ako *sang Dios* nga pareho sa imo kag sa imo mga kauturan nga
nagasugid sang kamatuoran parte kay Jesus." (Kay ang kamatuoran parte kay Jesus
amo man ang ginhambal kag ginsulat sang mga propeta.)

Ang Nagasakay sa Puti nga Kabayo

11 Nakita ko dayon nga nag-abri ang langit, kag didto may kabayo nga puti. Ang
nagasakay sa kabayo ginatawag Masaligan kag Matuod. Matarong ang iya paghukom
kag pagpakig-away.
12 Ang iya mga mata daw sa kalayo nga nagadababadaba, kag may madamo nga
korona sa iya ulo. May ngalan nga nakasulat *sa iya*, ugaling wala gid sing may
nakahibalo *kon ano ang kahulugan sini* kundi siya gid lang.
13 Nagasuksok siya sang bayo nga gintusmog sa dugo. Ginatawag siya nga "Pulong
sang Dios."
14 May nagasunod sa iya nga mga soldado nga halin sa langit, nga nagasakay man sa
puti nga mga kabayo, kag ang ila bayo linen nga matinlo kag maputi.
15 Nagaguwa sa iya baba ang matalom nga espada nga amo ang iya gamiton sa
pagpierdi sa mga nasyon. Dumalahan niya sila, kag wala gid sing may makakontra sa
iya pagdumala. Ipakita gid niya ang puwerte nga kaakig sang makagagahom nga Dios
sa ila.
16 May nakasulat sa iya bayo kag sa iya paa nga,
HARI NGA LABAW SA TANAN NGA HARI KAG GINOO NGA LABAW SA TANAN NGA GINOO!
17 Pagkatapos sadto, nakita ko ang isa ka anghel nga nagatindog sa adlaw. Nagsinggit
siya sa tanan nga pispis nga nagalupad sa kahanginan, "Dali kamo kag magtipon para
sa dako nga punsyon sang Dios!

18 *Dali kamo* kag kauna ninyo ang unod sang mga hari, mga heneral, mga soldado,
mga manugkabayo, pati ang unod sang ila mga kabayo. Kauna ninyo ang unod sang
tanan nga tawo, ulipon ukon indi ulipon, bantog ukon indi!”
19 Pagkatapos nakita ko ang sapat kag ang mga hari sa kalibutan kag ang ila mga
soldado nga nagtilipon sa pagpakig-away sa nagasakay sa *puti nga* kabayo kag sa iya
mga soldado *nga halin sa langit*.
20 Nadakpan ang sapat. Nadakpan man ang indi matuod nga propeta, nga amo ang
naghimo sang mga milagro sa iya pag-alagad sa sapat. Paagi sa mga milagro,
ginpatalang niya ang mga tawo nga may marka sang sapat kag nagasimba sa rebulto
sini. Sila nga duha ginhaboy nga buhi sa dagat* nga kalayo nga nagadabadaba sing
asupre.
21 Ang ila mga soldado ginpamatay sang espada nga nagaguwa sa baba sang
nagasakay sa *puti nga* kabayo. Kag nagpagusto kaon ang mga pispis sang ila unod.

20

Ang 1,000 ka Tuig

1 Pagkatapos sadto, may nakita ako liwat nga anghel nga nagapanaog halin sa langit.
May ginauyatan siya nga yabi para sa madalom gid nga buho, kag may dako man siya
nga kadena.
2 Gindakop niya dayon ang dragon, nga wala sing iban kundi ang man-og sang una,
nga amo ang yawa ukon si Satanas. Kag gin-gapos niya siya sa sulod sang 1,000 ka tuig.
3 Ginhulog siya sang anghel sa madalom gid nga buho kag ginkandaduhan dayon,
kag ginmarkahan pa niya ang tabon para wala sing may makabukas sini. *Ginpriso siya*
para indi na niya mapatalang ang mga tawo sa nagkalain-lain nga nasyon sa sulod
sang 1,000 ka tuig. Pagkatapos sang 1,000 ka tuig, kinahanglan nga buy-an siya sa
malip-ot lang nga tion.
4 Dayon may nakita ako nga mga trono. Ang mga nagapungko sa mga trono
ginhatagan sing awtoridad sa paghukom. Kag nakita ko man ang mga kalag sang mga
tawo nga ginpang-utdan sang ulo tungod sang ila pagsugid sang ginpanudlo ni Jesus
kag sang pulong sang Dios. Ini sila wala nagsimba sa sapat ukon sa iya rebulto. Wala
man sila nagpamarka sang marka sang sapat sa ila agtang ukon sa ila mga kamot.
Ginpangbanhaw sila, kag ginpadumala kaupod ni Cristo sa sulod sang 1,000 ka tuig.
5 Amo ini ang una nga pagkabanhaw. (Ang iban nga nagkalamatay wala
pagbanhawa samtang wala pa matapos ang 1,000 ka tuig.)
6 Bulahan ining mga katawhan sang Dios nga malakip sa una nga pagkabanhaw.
Ang ikaduha nga kamatayon indi makaano sa ila. Mangin mga pari sila sang Dios kag
ni Cristo. Kag magahari sila kaupod ni Cristo sa sulod sang 1,000 ka tuig.

Ang Pagkapierdi ni Satanas

7 Pagkatapos sang 1,000 ka tuig, buy-an si Satanas halin sa iya prisohan.
8 Magaguwa siya para patalangon ang mga nasyon sa bilog nga kalibutan, nga kon
tawgon Gog kag Magog. Tipunon sila ni Satanas para magpakig-away *sa mga
katawhan sang Dios*. Ang iya matipon nga mga tawo mangin pareho sang balas sa
baybayon *nga indi maisip*.
9 Akuparon nila ang bilog nga kalibutan. Libutan nila ang kampo sang mga
katawhan sang Dios, nga amo ang siyudad nga palangga sang Dios. Pero paulanan sila
sang Dios sang kalayo nga halin sa langit kag magkalamatay sila tanan.

---

* **19:20** *dagat:* Ang Griego nga pulong sini ginatawag sa English nga “lake” ukon sa iban nga Bisaya, *linaw.*

10 Kag ang yawa nga nagpatalang sa ila, ihaboy sa dagat* nga kalayo nga
nagadabadaba sing asupre, nga sa diin didto man ginhaboy ang sapat kag ang indi
matuod nga propeta. Didto sila sakiton adlaw-gab-i hasta san-o.

Ang Katapusan nga Paghukom

11 Pagkatapos may nakita ako nga dako nga trono nga maputi, kag may nagapungko
didto. Ang langit kag ang duta gindula niya kag indi na sila makita liwat.
12 Nakita ko man ang mga nagkalamatay, bantog man ukon indi, nga nagatilindog sa
atubangan sang trono. Ginpang-abrihan dayon ang mga libro, pati ang libro sang
kabuhi.† Ginhukman ang mga patay suno sa ila mga binuhatan nga nakasulat didto sa
mga libro.
13 Bisan sa dagat sila nagkalamatay ukon sa duta, nagguluwa ang ila mga kalag halin
sa lugar sang mga patay. Kag sila tanan ginhukman suno sa ila mga binuhatan.
14-15 Pagkatapos, ang kamatayon mismo kag ang lugar sang mga patay ginhaboy sa
dagat nga kalayo. Kag ang bisan sin-o nga ang iya ngalan wala masulat sa libro sang
kabuhi ginhaboy sa dagat nga kalayo. Amo ini ang ginatawag nga ikaduha nga
kamatayon.

21

Ang Bag-o nga Langit kag ang Bag-o nga Duta

1 Pagkatapos sadto, nakita ko ang bag-o nga langit kag ang bag-o nga duta,* tungod
kay ang daan nga langit kag ang daan nga duta nadula, pati ang dagat nadula man.
2 Kag nakita ko ang Balaan nga Siyudad, ang bag-o nga Jerusalem, nga ginapaidalom
sang Dios halin sa langit. Ang ini nga siyudad preparado na gid, pareho sa kalaslon
nga babayi nga nakatrahe na sa pagsugata sa iya pamanahon.
3 Pagkatapos may nabatian ako nga mabaskog nga tingog halin sa trono nga
nagasiling, “Karon, ang puluy-an sang Dios ara na sa mga tawo! Magapuyo siya upod
sa ila, kag sila mangin iya na nga katawhan. Ang Dios mismo mangin ila kaupod kag
ila Dios.†
4 Pahiran niya ang ila mga luha. Wala na sing kamatayon, kasubo, paghibi ukon
kasakit tungod kay ang daan nga mga butang nakaligad na.”
5 Dayon nagsiling ang nagapungko sa trono, “Karon, ginabag-o ko na ang tanan nga
butang!” Kag nagsiling siya sa akon, “Isulat ini nga mga pulong tungod kay matuod ini
kag masaligan.”
6 Kag nagsiling pa gid siya, “Natuman na *ang tanan*! Ako ang Alpha kag ang Omega,
nga ang buot silingon, ang ginsuguran kag ang katapusan *sang tanan*. Kon may
ginauhaw, paimnon ko siya nga wala sing bayad sa tuburan nga nagahatag sang
kabuhi.
7 Ang mga mandadaog himuon ko nga akon mga anak kag ako mangin ila Dios.
8 Pero *makahaladlok ang dangatan sang* mga tawo nga nahadlok magsunod sa akon,
mga wala nagatuo sa akon, mga nagahimo sang malaw-ay nga mga butang, mga
manugpatay, mga nagahimo sang imoral nga pagpakigrelasyon, mga manugbabaylan,
mga nagasimba sa mga dios-dios, kag ang tanan nga butigon. Ang lugar nga para sa ila
amo ang dagat nga nagadabadaba sang kalayo nga may asupre. Amo ina ang
ginatawag nga ikaduha nga kamatayon.”

Ang Bag-o nga Jerusalem

---

* **20:10** *dagat:* Tan-awa ang footnote sa 19:20. † **20:12** *libro sang kabuhi:* Tan-awa ang footnote sa 3:5. * **21:1** Isa. 65:17 † **21:3** *kag ila Dios:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

9 Karon, nagpalapit sa akon ang isa sa pito ka anghel nga nag-ula sang sulod sang ila
yahong, nga amo ang pito ka katapusan nga mga kahalitan. Kag nagsiling siya, “Dali,
ipakita ko sa imo ang babayi nga kalaslon sa Karnero.”
10 Dayon gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo* kag gindala sang anghel sa
putokputokan sang mataas gid nga bukid. Kag ginpakita niya dayon sa akon ang
Balaan nga Siyudad nga kon tawgon Jerusalem, nga ginapaidalom sang Dios halin sa
langit.
11 Masilaw ini tan-awon tungod sang gahom sang Dios, kag nagaidlak pareho sa
malahalon nga bato, nga pareho sa *bato nga* haspe, nga daw kristal katin-aw.
12 Napalibutan ang siyudad sang mataas kag mapag-on nga pader, nga may dose ka
puwertahan, kag sa kada puwertahan may isa ka anghel nga nagabantay. Nakasulat
man didto sa mga puwertahan ang mga ngalan sang dose ka tribo sang Israel.
13 May tatlo ka puwertahan sa kada kilid sang pader: tatlo sa east, tatlo sa north,
tatlo sa south, kag tatlo sa west.
14 Ang pader sang siyudad ginpatindog sa dose ka pundasyon nga ginsulatan sang
mga ngalan sang dose ka apostoles sang Karnero.
15 Ang anghel nga naghambal sa akon may dala nga inugtakos nga bulawan para
takson ang siyudad pati ang iya mga puwertahan kag ang iya pader.
16 Kuwadrado gid ang siyudad; pareho ang iya kalabaon kag ang iya kasangkaron.
Gintakos sang anghel ang siyudad, kag ang kalabaon sini bali 2,400 ka kilometro‡ kag
ang iya kasangkaron kag ang iya kataason pareho man sang iya kalabaon.
17 Gintakos man sang anghel ang pader, kag bali 64 ka metros ang iya kataason.§
(Ang gin-gamit sang anghel nga inugtakos amo man ang ordinaryo nga inugtakos nga
ginagamit ta nga mga tawo.)
18 Ang pader *bato nga* haspe, kag ang siyudad mismo puro bulawan kag matin-aw
nga daw sa kristal.
19 Ang mga bato nga pundasyon sang pader nadekorahan sang tanan nga klase sang
malahalon nga mga bato. Ang premiro nga pundasyon *bato nga* haspe, ang ikaduha
sapiro, ang ikatatlo kalsedonia, ang ikaapat esmeralda,
20 ang ikalima sardonika, ang ikaanom kornalina, ang ikapito krisolito, ang ikawalo
berilo, ang ikasiyam topasio, ang ikanapulo krisopraso, ang ikaonse hasinto, kag ang
ikadose ametist.
21 Ang dose ka puwertahan perlas, kay ang kada puwertahan ginhimo halin sa isa ka
dako nga perlas. Ang karsada sang siyudad puro bulawan kag matin-aw nga daw sa
kristal.
22 Wala ako sing may nakita nga templo sa siyudad tungod kay ang iya templo amo
ang Ginoong Dios mismo nga makagagahom kag ang Karnero.
23 Indi man kinahanglan ang adlaw kag ang bulan sa sini nga siyudad, tungod kay
ang gahom sang Dios nagasilak didto, kag ang Karnero amo ang iya suga.
24 Masanagan ang mga tawo sa kalibutan sang iya suga, kag magadala ang mga hari
sa bilog nga kalibutan sang ila manggad didto.
25 Permi abri ang mga puwertahan sang siyudad; indi na gid pagsiradhan kay wala
sing gab-i didto.
26 Pagadal-on sa siyudad ang mga matahom kag malahalon nga mga butang sang
mga nasyon.
27 Pero indi makasulod didto ang bisan ano nga indi matinlo sa panulok sang Dios,
ang bisan sin-o nga nagahimo sing makahuluya nga mga buhat, kag ang mga butigon.

---

‡ **21:16** *2,400 ka kilometro:* sa literal, *12,000 ka stadia*

§ **21:17** *kataason:* ukon, *kadamulon; 64 ka metros:* sa literal, *144 ka cubits*

Ang makasulod lang didto amo ang mga tawo nga ang ila ngalan nasulat sa libro sang kabuhi* nga iya sang Karnero.

22

1 Ginpakita man sa akon sang anghel ang suba nga ang iya tubig nagahatag sang kabuhi. Nagaigpat-igpat ini nga daw sa kristal, kag nagahalin sa trono sang Dios kag sang Karnero,
2 kag nagailig sa tunga sang karsada sang siyudad. Sa pihak kag pihak nga higad sang suba may kahoy nga nagahatag sang kabuhi kag nagapamunga sing dose ka beses sa sulod sang isa ka tuig, kaisa kada bulan. Kag ang iya dahon ginagamit nga bulong para sa tanan nga tawo.
3 Wala na sing bisan ano nga ginpakamalaot sang Dios nga makita *sa sadto nga siyudad.* Didto ang trono sang Dios kag sang Karnero, kag ang iya mga ulipon magasimba sa iya.
4 Makita na nila ang iya hitsura, kag ang iya ngalan isulat sa ila agtang.
5 Wala na sing gab-i didto, gani indi na kinahanglan ang mga suga ukon ang sanag sang adlaw, kay ang Ginoong Dios amo na ang ila suga. Kag magadumala sila bilang mga hari hasta san-o.

Ang Pagbalik ni Jesus

6 Nagsiling dayon ang anghel sa akon, "Ini nga mga pulong matuod kag masaligan. Ang Ginoong Dios nga nagapahayag sa *iya* mga propeta* amo ang nagpadala sang iya anghel sa pagpakita sa iya mga ulipon kon ano ang madali na lang nga magakalatabo."
7 *Nagsiling si Jesus,* "Madali na lang ako mag-abot! Bulahan ang mga tawo nga nagatuman sa mga ginasiling sang Dios sa sini nga libro."
8 Ako, si Juan, nakabati mismo kag nakakita sining mga butang *nga akon ginsulat diri.* Pagkatapos ko nga makita kag mabatian ini nga mga butang, nagluhod ako sa pagsimba sa anghel nga nagpakita sa akon sang sini nga mga butang.
9 Pero nagsiling siya sa akon, "Indi ka magsimba sa akon. Ulipon man ako *sang Dios* nga pareho sa imo kag sa imo kapareho nga mga propeta, kag sang tanan nga nagatuman sa mga ginasiling sa sini nga libro. Ang Dios ang imo simbahon!"
10 Kag nagsiling pa gid siya sa akon, "Indi pagtagua ang mga ginapropesiya sa sini nga libro, tungod kay madali na lang ini tanan magakalatabo.
11 Ang mga malain magahimo pa gid sang malain, kag ang mga mahigko sing hunahuna magapadayon pa gid sa ila mahigko nga mga hunahuna. Pero ang mga tawo nga matarong kag matinlo *ang ila kabuhi* magapadayon gihapon sa paghimo sang maayo."
12 *Nagsiling si Jesus,* "Pamati kamo, indi na lang madugay kag magabalik na ako! Kag dal-on ko ang balos nga para sa kada isa suno sa iya mga binuhatan.
13 Ako ang Alpha kag ang Omega, *nga ang buot silingon,* ang nahauna kag ang naulihi, ukon ang ginsuguran kag ang katapusan *sang tanan.*
14 "Bulahan ang mga nagatinlo sang ila mga bayo† tungod kay tugutan sila nga magsulod sa mga puwertahan sang siyudad kag magkaon sang bunga sang kahoy nga nagahatag sang kabuhi.
15 Pero mabilin sa guwa ang mga malain nga mga tawo:‡ ang mga manugbabaylan, ang mga nagahimo sang imoral nga pagpakigrelasyon, ang mga manugpatay, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, kag ang tanan nga luyag magbinutig.

---

* **21:27** *libro sang kabuhi:* Tan-awa ang footnote sa 3:5. * **22:6** *Ang Ginoong Dios...mga propeta:* sa literal, *Ang Ginoong Dios sang mga espiritu sang mga propeta.* † **22:14** Tan-awa ang 7:14. ‡ **22:15** *malain nga mga tawo:* sa literal, *mga ido*

16 “Ako, si Jesus, nagsugo sa akon anghel para isugid sa imo ini nga mga butang para
sa mga iglesya. Kaliwat ako ni David kag ako ang masanag nga bituon sa kaagahon.”
17 Nagasiling ang Espiritu *Santo* kag ang babayi nga kalaslon, “Dali!” Kag ang tanan
nga nagapalamati magsiling man, “Dali!” Ang bisan sin-o nga ginauhaw kag gusto
mag-inom magpalapit kag magbaton sang tubig nga nagahatag sang kabuhi. Ini wala
sing bayad.

Ang Katapusan nga mga Pulong ni Juan

18 Ako, *si Juan,* nagapaandam gid sa kada isa nga nagapamati sa mga ginasiling sang
sini nga libro. Ang bisan sin-o nga magdugang sa mga ginasiling diri, idugang man
sang Dios sa iya silot ang mga kahalitan nga nakasulat sa sini nga libro.
19 Kag ang magbuhin sa mga ginasiling sang sini nga libro, kuhaon sang Dios ang iya
parte sa ginsambit diri nga bunga sang kahoy nga nagahatag sang kabuhi. Kag indi
siya pagpasudlon sa Balaan nga Siyudad nga nasambit man sa sini nga libro.
20 Si Jesus amo ang nagapamatuod sa tanan nga nakasulat diri. Siling niya, “Matuod
gid nga madali na lang ako magbalik.” *Nagsiling man ako,* “Kabay pa. Ginoong Jesus,
magbalik ka na.”
21 Kabay pa nga tanan kamo nga mga katawhan sang Dios§ pakamaayuhon ni
Ginoong Jesus.

§ **22:21** *nga mga katawhan sang Dios:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.